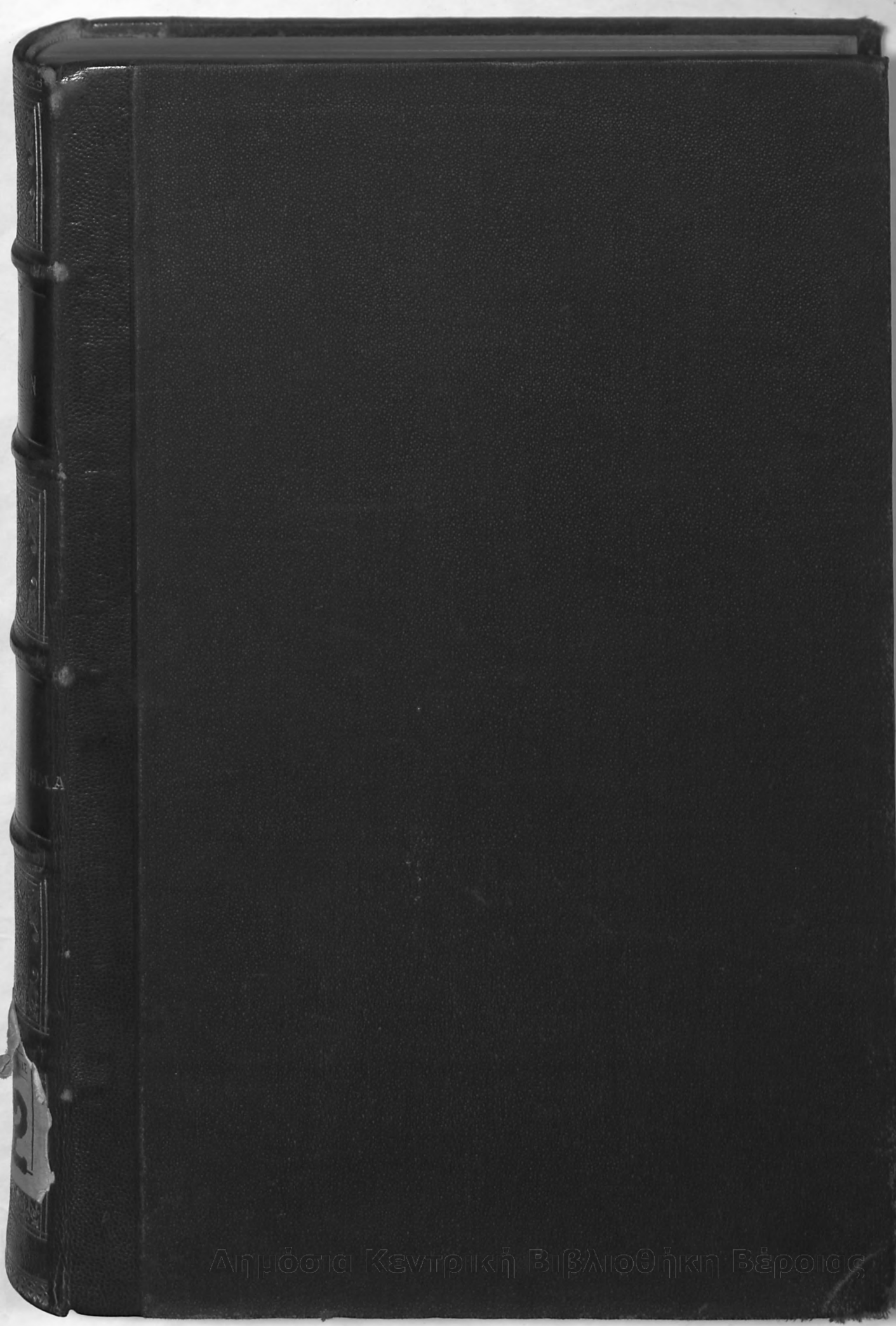

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4000

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. Έ.ο. 542

ΔΩΡΕΑ *Αφοραβόλ*

GRX 01931

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟ. ΕΡΙΑΣ ΚΥΚΛΟΠ. 1912

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Λαμορισιέρ—Πυθαγόρειον θεώρημα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Το παρόν βιβλίο αποτελεί μέρος της συλλογής των διδακτικών βιβλίων που έχουν εκδοθεί από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Η συλλογή αυτή περιλαμβάνει βιβλία για τα μαθήματα της Γενικής Παιδείας, της Μέσης Εκπαίδευσης και της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα βιβλία αυτά έχουν εκδοθεί με την άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και υπό την εποπτεία του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Η συλλογή αυτή αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, καθώς περιλαμβάνει βιβλία που έχουν εκδοθεί με την άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και υπό την εποπτεία του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων. Η συλλογή αυτή αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, καθώς περιλαμβάνει βιβλία που έχουν εκδοθεί με την άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και υπό την εποπτεία του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λ

Λαμορισιέρ (Christophe de Lamoricière). Γάλλος στρατηγός, γενν. ἐν Νάντ 1806. Ἀπὸ τοῦ 1830 ὑπηρετῶν ἐν Ἀλγερίᾳ διεκρίθη εἰς πάσας τὰς ἐνταῦθα μάχας καὶ τῷ 1847 ἐνίκησε καὶ ἡχμαλώτισε τὸν Ἀβδ-έλ-Καδέρ. Τῷ 1848 ἦτο στρατιωτικὸς διοικητὴς Παρισίων καὶ κατοπιν (ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι Δεκεμβρ.) ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, τῷ 1849 πρεσβευτὴς ἐν Πετροπόλει, ἐπανελθὼν δὲ ἐξελέγη ἀντιπρόεδρος τῆς Νομοθετικῆς Συνελεύσεως, ἐν ᾗ ἐπολέμησε τὸν Λουδοβίκον Ναπολέοντα. Ἀρνηθεὶς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ νέον πολίτευμα ἔζη ἐξόριστος ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Βελγίῳ 1851—7, ὅτε ἐπετράπη αὐτῷ ἡ οἰκαδὲ ἐπιστροφή. Τῷ 1860 ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ παλικοῦ στρατοῦ ἐνίκηθη ἐν Καστελφιδάρδῳ, ἐπανελθὼν δ' εἰς Γαλλίαν ἐζή ἐκτοσε ἰδιωτεύων καὶ ἀπέθ. ἐν Ἀμιέν 1865. [B.A.]

Λαμότ (Antoine de Lamotte). Γάλλος ποιητὴς γενν. 1672 ἐν Παρισίοις, ὅπου καὶ ἀπέθ. 1731, μέλος ὢν τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τοῦ 1710. Τὸ πρῶτόν του δραματ. ἔργον ἦτο *Les Originaux* (1693). Ἡσχολήθη δὲ εἰς πάντα τῆς ποιήσεως τὰ εἶδη καὶ ἐν πολλοῖς ἐνεωτέρισεν, ἀπορρίψας λ.χ. τὰς τρεῖς ἐνόητας ἐν τῷ δράματι. Ἐγραψε 16 μελοδράματα καὶ βαλέτα λίαν ἐπιτυχῆ, 8 κωμωδίας, ὡν ἀρίστη *Le magnifique*, καὶ 4 τραγωδίας, ὡν ἀρίστη *Ines de Castro*. Ἀληθῆ ἀξίαν ἔχουσιν οἱ Μῦθοί του. Ἐγραψε δὲ καὶ διάφορα πεζὰ ἔργα. [M.G.]

Λαμότ (κόμησα). Βλ. Περιδεραιίου ιστορία.

Λαμπαδάριος. Ἀρχαῖον ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, οὗτινος τὸν τίτλον φέρει σήμερον ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν ἐν τῷ οἴκῳμ. πατριαρχείῳ.

Λαμπαδηδρομία ἦν παρ' ἀρχαίους δρόμος (βλ. λ.) καθ' ὃν οἱ τρέχοντες ἐκράτουν λαμπάδας ἀνημμένας ἐπὶ λυχνοστάτου ἢ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων προσηρημένας, αἵτινες ἐπρεπε νὰ μὴ σβεσθῶσι μέχρι τῆς λήξεως τοῦ δρόμου. Ὁμιλοῦντο δὲ Λ. καὶ κατὰ τὰς ἐορτάς ἐνίοτε, ὡς ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ Παναθήναια,

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

τὰ Ἡραϊστεία κτλ., ὅτε ἡ Λ. φαίνεται ὅτι ἦτο μία τῶν δημοσίων λειτουργιῶν (βλ. λ.). Βραδύτερον ἐτελοῦντο καὶ Λ. ὑφ' ἱππέων. Σήμερον δὲ καλοῦνται Λ., ὁρθότερον δὲ λαμπάδηφορίαι, πορεῖαι νυκτεριναὶ πολλῶν ὁμοῦ ἀνθρώπων κρατούντων λαμπάδας, αἵτινες τελοῦνται ἐν καιρῷ ἐκτάκτων ἐορτῶν, πρὸς πανηγυρισμὸν ἐπισήμου γεγονότος ἢ ἐπετηρίδος τινὲς κτλ. [Σ.Τ.]

Λαμπαδίας (Ἀστρ.) Ἀστὴρ α' τάξεως ἐρυθρὸς ἐν τῇ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου, μετὰ τοῦ συμπλέγματος τῶν Ὑάδων.

Λαμπάνιστ. Χωρ. τοῦ μουδριλικίου Μπιγκλίστης τῆς Μακεδονίας, ἔχον 300 κατ. χριστ. [N.Σ.]

Λαμπανίστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 7 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας καὶ 11 ¹/₂ ἀπὸ Κορυτσᾶς, κατοικ. ὑπὸ 80 οἰκογ. χριστ. [N.Σ.]

Λαμπέζ (Lambèse ἢ Lambessa). Πόλις τῆς ἐπαρχίας Κωνσταντίνης ἐν Ἀλγερίᾳ, 9,6 χμ. ΝΑ τῆς Βάντας, τῷ 1849 ἱδρυθεῖσα ὡς τόπος διαμονῆς Γάλλων καταδικῶν. Ἐχει φυλακὰς διὰ 400 καταδικούς, οἰκήματα διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, στρατῶνα, ναὺν, νοσοκομεῖον, καὶ ὀλίγας κατοικίας ἰδιωτῶν, ἀνερχομένων (1891) εἰς 1553. Σήμερον χρησιμεύει εἰδικῶς διὰ τοὺς στρατιωτικούς καταδικούς. Ἡ πόλις κεῖται ἐν μέσῳ ἐρείπειων τῆς ἀρχαίας πόλεως Λαμβάσιδος, εἰς τοὺς ῥωμ. χρόνους ἀναγομένων εἶναι δὲ ταῦτα οἱ τοῖχοι τοῦ Πραιτωρίου (μῆκος 35,4 μ. καὶ πλάτους 27,6) μετὰ πολλῶν ἐν τῶν ἐν αὐτῇ ἀγαλμάτων θεῶν, ἀνδριάντων αὐτοκρατόρων, σαρκοφάγων, ἐπιγραφῶν κλ., λείψανα ἀμφιθεάτρου ἔχοντος διάμετρον 104 μ. καὶ δυναμένου νὰ περιλάβῃ 10 000 θεατὰς, ἐρείπια ναῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Ἰσιδος, τῆς Ὑγείας, τῆς Ἀθηνᾶς κλ., θερμῶν, ὕδραγωγείων κλπ., καὶ ἄλλα πάμπολλα μαρτυροῦντα τὴν ἄλλοτε σημασίαν τῆς πόλεως. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Ἰουγούρτσας. Ἡ πόλις καταστραφεῖσα κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Βανδάλων οὐδ' ἐμνημονεύετο κἄν ἐπὶ μακροῦς ἔκτοτε αἰῶνας μέχρις ὅτου ἀνεκαλύφθη τῷ 1844 ὑπὸ τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ Delamare. [M.Σ.]

Λαμπεάς δῆμος τῆς Ἠλείας. Περι-

λαμβάνει τὴν πρωτεύουσάν Δίβρην, 14 χωρία ὧν τὰ Ἀνδρῶνι, Βερβινῇ, Γιάρμενα, Κούμανι, Μοστενίτζα, Νουζά καὶ Τζίπινα εἶναι τὰ μεγαλειότερα, καὶ τὰς μονὰς Πορετζῶς καὶ Δίβρης, ἐν ὧν κατ. 6515. [Μ.Σ.]

Λαμπέτι. Χωρ. τοῦ δήμ. Αετρίνων, κείμενον $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Α τοῦ Πύργου μετὰ 795 κατοίκων.

Λάμπη. Ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης ἣν ἄλλοι μὲν ταυτίζουσι τῇ Λάππᾳ, ἄλλοι δὲ ἰδιαν νομίζουσι: πόλιν τοποθετοῦντες αὐτὴν παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Λαμπηνή. Ἀπ' αὐτῆς ἐκλήθη ὁ δῆμος Λάμπης, ἀνήκων εἰς τὴν ἐπαρχ. Ἀγιον Βασίλειον τῆς διοικήσεως Σφακίων καὶ ἔχων 16 χωρία, ὧν ἐπισημότερα τὸ Σπήλι (ἔδρα τῆς ἐπαρχ.), Κοζαρε (ἔδρα τοῦ δήμου), Μουρνέ, Ἀτσιπάδες καὶ Ἀγ. Ἰωάννης (Καυμένος), κατ. δὲ 2167 χριστ. καὶ 69 ὅθωμ., καὶ περιλαμβάνων καὶ τὸ μνημονευθὲν χωρίον Λαμπηνήν, ἔχον κατ. 136 χριστ. καὶ 51 ὅθωμ. [Ν.Στ.]

Λαμπηνή. Βλ. Λάμπη.

Λαμπινού. Χωρ. τοῦ δήμου Μυρεσίου τῆς ἐπαρ. Βώλου, ἔχον 215 κατ. [Μ.Σ.]

Λαμπέριον. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀμβρακίας τῆς Τριγωνίας, ἔχον 140 κατ. [Μ.Σ.]

Λάμποδον (Ἄνω). Χωρ. τῆς Ἡπείρου κείμενον ἐπὶ τοῦ ὄρους Μακρυκάμπου πρὸς Α τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ ἀπέχον $\frac{1}{2}$ ὥραν ἀπὸ Σταγοπόλεως μετὰ 200 οἰκῶν καὶ 1000 χριστ. κατοίκων ἀλθανογλώσσων. Ἐνταῦθα εὐρύται φρούριον κτίσμα Ἰουλιανού.

Λάμποδον. Κώμη τῆς Ἡπείρου κείμενη μετὰ τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ Τραπεζένης καὶ ἀπέχουσα 1 ὥραν πρὸς Ν τοῦ Χορμόδου μετὰ 300 οἰκῶν καὶ 2 χιλ. κατοίκων. Πατρὶς τοῦ Εὐαγγέλου Ζάππα ἔχουσα λαμπρὰ Ζάππεια σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων.

Λάμπογγ (Lanpongs). Ὀλλανδικὴ τοποτηρητεία ἐν τῇ ΝΑ Σουμάτρα, ἔχουσα ἔκτασιν 26460 τχμ. καὶ 123922 κατ., πάντας σχεδὸν Ἰθαγενεῖς (Λάμπογγ). Ἐδρα τῶν ἀρχῶν εἶναι τὸ Τελόκ — Βέτογγ, ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου ὁρμου. [Μ.Σ.]

Λαμπούνιστα. Δύο χωρία τοῦ διαμερίσματος Ἀχρίδος τῆς Μικεδονίας, ὧν τὸ μὲν κατοικεῖται ὑπὸ 1032 Ὄθωμανῶν, τὸ δὲ ὑπὸ 574 Χριστιανῶν [Ν.Σ.]

Λάμπουσα βλ. Λάπθος.

Λάμπρινα. 1 λ. Πετρόμυζον τὸ θαλάσσιον.

Λαμπρῆται καλεῖνται αἱ τῶν στοιχείων θεῶν, σεληνίου καὶ τελλυρίου μετὰ μετὰλλων ὀρυκτὰ ἐνώσεις. Γενικὰ ἰδιότητες αὐτῶν εἶναι ἡ μεταλλικὴ λάμψις, ἡ μικρὰ σκληρότης καὶ τὸ εὐξέστον. [Α.Κ.]

Λάμπρος (Παῦλος). Ἑλλην νομι-

σματολόγος, γενν. τῷ 1819 ἐν Καλαρίταις τῆς Ἡπείρου, ἀνατραφεὶς καὶ διώσας ἐν Κερκύρᾳ τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ ἐπὶ τριάντα περὶ τοῦ ἔτη ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀπέθ. τὴν 11 Ὀκτωβρίου 1887. Καίπερ ἐντελὼς αὐτοδίδακτος, ὁ Λ. ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ αἰῶνος νομισματολόγων, ἰδίως περὶ τὴν μεσαιωνικὴν περίοδον τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν ἀσχοληθεὶς ἐδημοσίευσεν δὲ πλείστας ὅσας σπουδαιότητας πραγματείας, τὰς μὲν πλείονας ἐλληνιστί, οἷον Περί ἑξ χρυσῶν νομισμάτων τῶν Φιλίππων (Κερκ. 1855), Ἀνέκδοτα νομίσματα τῶν μεγάλων μαγίστρων τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τῶν Ἱεροσολύμων ἐν Ῥόδῳ, Νομίσματα τῆς νήσου Ἀμοργοῦ καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς πόλεων Αἰγιάλης, Μινώας καὶ Ἀρκεσίνης (Ἀθ. 1870), Ἀνέκδ. νομίσματα τοῦ μεσ. βασιλείου τῆς Κύπρου (1876), Ἀνέκδοτα νομίσματα καὶ μολυβδόβουλλων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας δυναστῶν τῆς Ἑλλάδος (Ἀθ. 1880). Νομίσματα καὶ μετάλλια τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας καὶ τῆς προσωρινῆς τῶν Ἰονίων νήσων παρὰ τῶν Ἀγγλῶν κατοχῆς (Ἀθ. 1884), Μεσαιωνικά νομίσματα τῶν δυναστῶν τῆς Χίου (Ἀθ. 1886) κλπ., ἀλλὰ δὲ γαλλιστί οἷον Ἀνέκδ. νομίσματα Ἀντιοχείας καὶ Τριπόλεως (1876), τῶν μεγάλων μαγίστρων τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τῶν Ἱεροσολύμων (1877), τῆς Χίου (1877) κλ., γερμανιστί δὲ Ἀνέκδ. νομ. καὶ μολυβδόβουλλα τῶν δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου (Βιέννη 1873). Ἡ δὲ περὶ τῆς τυπογραφίας παρ' Ἑλλήσιν ἀξιόλογος αὐτοῦ πραγματεία, ἥς τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Χρυσολογίᾳ», ἔμεινε δυστυχῶς ἀτελής. Διὰ τῶν ἐργασιῶν του τοῦτων οὐ μόνον τὴν νομισματολογίαν καθέλου εὐσιωδῶς προήγαγεν, ἀλλὰ συνετέλεσεν καὶ εἰς τὴν διαλεύκανσιν πολλῶν σκοτεινῶν σημείων τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Μνημονευτέα δὲ καὶ ἡ λαμπρὰ καὶ μοναδικὴ ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθεῖσα συλλογὴ νομισμάτων (ἐν ὧν 1461) τῶν ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἐν μέρει δὲ καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους, κοπέντων νομισμάτων, εἰτι δὲ καὶ οὐκ ὀλίγων μεταλλίων, σφραγίδων κλ.

Λάμψακος (τουρκιστί Λάψει). Κωμόπολις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας· κείμενη ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ ἀπέχεται τῆς ἐν Ὁράκης Καλλιπόλεως. Ἡ γῆ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος εἶναι περιφημὸς διὰ τὴν εὐφορίαν. Προϊόντα ἔχει δηλ. κηπούς καὶ εἶναι καλόν, δι' ὃν καὶ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ξέρξου εἰς τὸν Θερμιστοκλῆ. Κεῖται ἀκριθῶς ἐπὶ τῆς ὁσέως τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἥς λείψανα φαίνονται πολλαχού καὶ ἐπιγραφαὶ ἐντετειχισμένοι εἰς σίκις. Κατὰ τὸ κέντρον αὐτῆς ἐπὶ λόφῳ ὑψηλοῦ ἱδρύται ὀθωμανικὸν

τέμενος, ἔπερ ἦν ἄλλοτε ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Παρθενίου, ἐπισκόπου Λαμψάνου. Σήμερον ἔχει περίπου 3000 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ χριστιανοί. Διοικητικῶς ὑπάγεται εἰς τὰ Δαρδανέλλια, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὴν μητρόπολιν Κυζίκου. Πρὸς Βαυτῆς κεῖται τὸ παράλιον τουρκικὸν χωρ. Τσαρδὰκ καὶ πρὸ τούτου διήκει εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἀκρωτήριον Ἀθαρνίς. Συγκοινωνία διηγεῖται διὰ πορθμείων μεταξὺ Λαμψάνου καὶ Καλλιπόλεως. Ἡ κτίσις τῆς Λ. ἀνάγεται εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ὅτε ἐκαλεῖτο Πιτυέσσα.

Λαμψάνη. Βλ. Λαψάνη.

Λάμψις Ἡ ἐξωτερικὴ Λ. πολλῶν σωμάτων εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακλάσεως ἣν ὑφίστανται αἱ τοῦ φωτὸς ἀκτῖνες προσπίπτουσαι ἐπ' αὐτῶν. Εὐνόητον ἐστὶ ἡ Α. σώματός τινος εἶνε τόσῳ μεῖζον ὅσῳ λειοτέρα ἢ ἀνακλῶσα ἐπιφανεία. Ἐν τῇ ὀρυκτολογίᾳ ἰδίως ἡ Α. ὡς γνώρισμα εὐσιῶδες τῶν ὀρυκτῶν διακρίνεται εἰς διάφορα εἶδη ἀναλόγως τῆς ποσότητος αὐτῆς (Λ. κατοπτρικὴ, ἡμικατοπτρικὴ, μαρμαρυγώδης) ἢ τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἐμποιεῖ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν (Λ. μεταλλικὴ, ἀδαμαντοειδής, ὑελοειδής, στεατοειδής, μαργαριτοειδής, μεταξσειδής κλ.).

Λάν (Laon). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Αἰν (Aisnes), κειμένη ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς καλουμένῃ καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν Πικαρδίαν ἀνηκούσῃ χώρᾳ Laonnais, 140 χμ., ΒΑ τῶν Παρισίων καὶ ἐπὶ ὑψώματος 188 μ., ἔχουσα δὲ (1891) 12 959 κατ. Ἐχει μεγάλην μητρόπολιν τοῦ ΙΑ' καὶ ΙΒ' αἰῶνος, πλείστας μεσαιωνικὰς οἰκίας, μονὴν τοῦ Ἀγ. Βικεντίου ἱδρυθεῖσαν τῷ 643, λαμπρὰν δημοσ. βιβλιοθήκην κλ. Ἐνταῖθα τὴν 9 καὶ 10 Μαρτ. (ν.) 1814 ὁ Βλὺχερ ἐνίκησε Ναπολέοντα τὸν Α'. [Μ.Σ.]

Λάν (Lahn). Παραπόταμος τοῦ Ῥήνου δεξιέθεν, πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Σαουερλάνδης, ἐν τῷ πρωσ. νομῷ Ἀρνσπεργ, ἀρδεύων τὰς πόλεις Μαρδούργον, Γίσσεν, Νασσαύαν κλ. καὶ μετὰ 210 χμ. ῥοδὺν χυόμενος εἰς τὸν Ῥήνον παρὰ τὸ Νιδερλάνδσταϊν. Ἐχει 15 παραποτάμους. [Μ.Σ.]

Λάναρκ ἢ Κλάυζδαϊλ (Lanark, Clydesdale). Κομητεία τῆς Ν Σκωτίας, περιλαμβάνουσα πᾶσαν τὴν κοιλιάδα τοῦ ποτ. Κλάυζ (βλ. λ.) πλησίον τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Ἐχει ἔκτασιν 2302 τχμ. καὶ (1891) 1 045 787 κατ. Πλευσιωτάτῃ ἰδίᾳ εἰς λιθάνθρακας, σίδηρον καὶ μέλυθρον, δι' ὃ ἀκμάζει ἐν αὐτῇ καὶ ἡ βιομηχανία, πρὸ πάντων τοῦ σιδήρου, ἐτι δὲ λινῶν καὶ βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ὀαλινῶν σκευῶν, ζυθοῦ κλ., ἥς κύριον κέντρον εἶνε ἡ Γλασκώδη. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Λάναρκ, κειμένη ἐπὶ λόφου παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Κλάυζ, ἔχουσα δὲ (1891) 5537 κατ. ἀσχοῦντας γεωργίαν καὶ ὑ-

φαντικὴν. Ἡ κομητεία πέμπει δύο ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τρεῖς ἢ πόλιν Γλασκώδη. [Μ.Σ.]

Λάνδ (Les Landes) καλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ αἱ κατὰ μήκος τῆς ἀκτῆς τοῦ Βισκαῖνου κόλπου, μεταξὺ Γιρόνδης καὶ τῶν Πυρρηναίων, εἰς μήκος 230 χμ. καὶ πλάτος 50—90 χμ. ἐκτεινόμεναι δμυῶδεις ἐκτάσεις, ἐν ὧν ἔχουσαι ἐμβαδὸν 7213 τχμ. Εἰς ὀλίγα μόνον αὐτῶν σημεῖα εὐρίσκονται δάσεις καὶ λειμῶνες, ἐν γένει δὲ παρέχουσιν αἱ Λ. θάμα ἐρήμου. Ἀπὸ τοῦ 1789 ὅμως ἤρξατο ἡ τεχνητὴ δάσυσις αὐτῶν διὰ πτυῶν, αἵτινες πλὴν ἡδονικῆς. Ὀλίγιστοι εἶναι οἱ κάτοικοι αὐτῶν, ἀποτελοῦντες εὐάριθμα χωρία, καλούμενοι Patens καὶ ἀνήκοντες εἰς γασκωνικὴν φυλὴν, ζῶντες δὲ βίον ἐλεεινόν. Ὁ νομὸς τῶν Λ., ὁ μέγιστος μετὰ τὴν τῆς Γιρόνδης καὶ εἰς τῶν θραύστατα κατωκισμένων ἔχει ἔκτασιν 9363 τχμ. καὶ (1891) 297 842 κατ. Κεῖται Β τῶν Πυρρηναίων πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν, διελαύνεται δὲ ὑπὸ τοῦ ποτ. Ἀδούρ καὶ εἶνε ὁ πλεονεχέστερος τῆς Γαλλίας εἰς δάση, ἅμα δὲ καὶ ὁ ἥμιστος ἰσως ὑγεινὸς διὰ τὰ πολλὰ λιμνάζοντα ὕδατα. Ἡ βιομηχανία εἶνε ἀσήμαντος, ἀκμάζει δὲ ἡ κτηνοτροφία· ἐξάγεται μάρμαρον, σίδηρος κλ. Διαίρεται δὲ ὁ νομὸς εἰς τρεῖς περιφερείας, Μὲν-δὲ-Μαρσάν, Σαιν-Σεδὲρ καὶ Ἀδξ. Πρωτεύουσα εἶνε Μὲν-δὲ-Μαρσάν. [Μ.Σ.]

Λάνδαου. Πέλις τῆς βυαρικῆς ἐπαρχ. Παλατινάτου, 20 χμ. Δ τοῦ Ῥήνου, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1890) 11 136 κατ. [Μ.Σ.]

Λανδγράφος (Landgraf), λατ. Comes provincialis, τούτεστι κύριος τῆς χώρας ἢ ἐπαρχίας. Τὸν τίτλον τοῦτον ἔφερον κατὰ τὸν μεσαίωνα ευγενεῖς εἰς οὓς ἐνεπιστεύετο ὁ βασιλεὺς τῆς Γερμανίας τὴν τήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης ἐν ὠρισμένῃ περιφερείᾳ. Μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπῆρχον Λ. ἐν Γερμανίᾳ, εὐρίσκονται δὲ νῦν ἡ λέξις μόνον ὡς τίτλος μεταξὺ τῶν ἄλλων τοιούτων ἐν ἡγεμονίαις ὧν μέρος ἀπετέλει ἄλλοτε λανδγραφάτον.

Λάνδερερ (Xaver Landerer). Πολυμαθὴς χημικὸς πολλὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα παρασχὼν ὑπηρεσίας. Γερμανὸς τὸ γένος, ἐγένν. ἐν Μονάχῳ τῷ 1809, ὅπου ἐσπούδασεν ἱατρικὴν καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, εἰς Ἑλλάδα δὲ κατήλθε τῷ 1832 ὡς ἰδιαιτέρος φαρμακοποιὸς τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. Ὑπῆρξεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πρῶτος τῆς Χημείας καὶ Φαρμακευτικῆς καθηγητῆς, μέλος τοῦ ἱατροσυνοδίου, καθηγητῆς τοῦ Πολυτεχνείου, μέλος πλείστων ξένων ἐπιστ. ἐταιριῶν. κλ. Ἐδημοσίευσεν δὲ περιγραφὴν τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος, συγγραμματα χημείας καὶ φαρμακοποιίας, πλεί-

στας ὅσας ἐπιστημονικὰς διατριβὰς κλ. Ἀ-
πέθ. ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Ἰουλ. 1885.

Λανδερνώ (Landerneau). Παράλιος
πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Φινιστέρου, τῆς περι-
φερείας Βρέστης, 20 χμ. ΑΒΑ ταύτης, ἔχουσα
λιμένα καὶ (1891) 7520 κατ. ἀσκυντὰς ναυ-
τιλίαν καὶ ναυπηγίαν καὶ βιομηχανίαν δερ-
μάτων, χάρτου κλ. [Μ.Σ.]

Λάνδεσχουτ (Landeshut). Πόλις
τῆς περιφερείας Λίγνιτς τῆς πρωσικῆς ἐ-
παρχίας Σιλεσίας, ἔχουσα (1890) 7572 κατ.,
πρακτικὴν γυμνάσιον, βιομηχανίαν ὑφασμά-
των καὶ σημαντικὴν ἐμπορίαν. [Μ.Σ.]

Λανδοά (Leonard Landois). Ἐπιφα-
νὴς γερμανὸς φυσιολόγος, γενν. 1837 ἐν
Μύνστερ τῆς Οὐστερφαλίας, σπουδάζας ἱατρι-
κὴν ἐν Γραϊφσβάλδ, ὅπου ἐγένετο τῷ 1868
ἐκτακτὸς καὶ 1872 τακτικὸς καθηγ. τῆς φυσιο-
λογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ φυσιολ. Ἰνστιτού-
του. Εἰργάσθη ἀποτελεσματικώτατα ἐπὶ πολ-
λῶν τῆς φυσιολογίας ζητημάτων, τὰ ἀρίστα
δὲ τῶν ἔργων του εἶναι Περὶ τοῦ ἀρτηριακοῦ
σφυγμοῦ (1872), Γραφικαὶ ἔρευναι περὶ τῶν
καρδιακῶν παλμῶν (1876), Μεταγγίσις αἵ-
ματος (1875) καὶ Συμβολαὶ εἰς τὴν μετάγ-
χισιν τοῦ αἵματος (1878). Εἶνε δὲ συγγρα-
φεὺς καὶ διδακτικῶν βιβλίου Φυσιολογίας,
πολλάκις ἐκδοθέντος καὶ εἰς πλείστας γλώσ-
σας μεταφρασθέντος. [Ἀν.]

Λάνδος (Ἀγάπας). Ἑλλήν μοναχὸς
ἐκ Κρήτης, συγγραφεὺς τοῦ τῷ 1641 ἐν Ἑ-
νετίᾳ τυπωθέντος καὶ λαοφιλεστάτου γενομέ-
νου «Νέου Παραδείσου» ὅστις ἐστὶν ἐπεξερ-
γασία τῶν ὑπὸ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ
γραφέντων βίων καὶ πράξεων τῶν ἁγίων.
Τὸ τρίτον μέρος τοῦ ἔργου τούτου φέρει τὴν
γνωστοτάτην ἐπιγραφὴν «Ἡ τῶν ἁμαρτω-
λῶν σωτηρία». Συνέγραψεν ἐπίσης «Γεωπο-
νικὸν» (α' ἐκδ., Ἑνετία 1647), ἐν ᾧ πλὴν
πολλῶν ἄλλων ἀναγράφει καὶ «Ἱατρικὰ διά-
φορα ἀληθέστατα εἰς πᾶσαν ἀσθένειαν» καὶ
ὅπερ μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων πολλῆς
ἀπήλαιε τιμῆς παρὰ τῷ λαῷ. [Κ.Β.]

Λάνδσεργ ἡ ἐπὶ τοῦ ποτ. Βάρτε
(Landsberg an der Warthe). Πόλις τῆς
περιφερείας Φραγκφούρτης ἐν Πρωσίᾳ, δεξιᾷ
ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Βάρτε, σταθμὸς σιδηροδρό-
μων, μετὰ (1890) 28 065 κατ. ἔχει γυ-
μνάσιον, τεχνικὴν σχολὴν, νοσοκομεῖον, φρε-
νοκομεῖον, μηχανουργεῖα καὶ ἄλλα ἐργοστά-
σια, ἐμπορίαν ξύλων κλ. [Μ.Σ.]

Λανδσκρόνα (Landskrona). Εὐλίμε-
νος πόλις ἐν Σχόνεν τῆς Σουηδίας, ἐπὶ τοῦ
Σούνδου, ἔχουσα ἐξαγωγικὴν ἐμπορίαν ἰδίως
σιτηρῶν καὶ ξυλείας, ἐργοστάσια δερμάτων,
σακχαροῦ κλ. καὶ (1891) 12 253 κατ. [Μ.Σ.]

Λάνδσεχουτ (Landshut). Πρωτ. τῆς
βαυαρικῆς περιφερείας Κάτω Βαυαρίας, ἐπὶ

τοῦ Ἰζαρ, ὅστις ἐν μέρει καὶ διελαύνει αὐ-
τὴν, ἐν γραμμῇ κοιλάδι, σταθμὸς σιδηρο-
δρόμων, μετὰ (1890) 18 862 κατ. ἔχει ὡ-
ραίους ναοὺς, ὧν τρεῖς πρὸ πάντων διακρί-
νονται, ὁ τοῦ Ἀγ. Μαρτίνου (1407—77),
τοῦ Ἀγ. Ἰσίδору (θεμελ. 1338) καὶ τοῦ
Ἀγίου Πνεύματος (θεμελ. 1407), πρότυπα
τῆς διὰ πλίνθων οἰκοδομικῆς καὶ πλήρεις
καλλιτεχνικῶν ἔργων τοῦ 15 αἰῶνος, ὧν ὁ
πρώτος ἔχει κωδωνοστάσιον 133 μ. Διακρί-
νονται ἐτι τὸ δημαρχεῖον, βασιλικὴν ἀνά-
κτορον τοῦ 15 αἰῶνος, μοναί τινες κλ. Ση-
μαντικὴν εἶνε τὸ ἐν Λ. τελούμενον ἐμπό-
ριον ἰδίως σιτηρῶν. Ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι
τοῦ 1826 ἦτο ἔδρα πανεπιστημίου. [Μ.Σ.]

Λανθάνιον. Μέταλλον ἐκ τῶν σπανί-
ων, ἐν τῶν χημικῶν στοιχείων, ἔχον εἶδ.
βάρος 138, σύμβολον La. Εἶνε τεφρῶδες,
σιλινθρὸν, ἐλατὸν ὡς ὁ σίδηρος, ὡς αὐτὸς ὀ-
ξειδούμενον ἐν τῷ ἀέρι, καίόμενον δὲ μετὰ
λαμπροτάτης φλογός. Ἀνεκαλύφθη τῷ 1839
ὑπὸ Mosander, κατέσταντο αὐτὸ Λ. ὡς
λανθάνον τέως καὶ ἐκλαμβανόμενον ὡς Ἀη-
μήτριον, πρὸς ὃ λίαν ὁμοιάζει. [Χ.Χ.]

Λανθανίης. Ὅρουσιν ἐνθεῖον ἀνθρα-
κικὸν λανθάνιον, ἀνῆκον εἰς τὸ ἐρθρὸν βασίρ-
ρομβον σύστημα, λευκὸν ἢ ἐλαφρῶς κεχρω-
σμένον, εὐρισκόμενον ἐν τῷ μαγνήτη τῆς
Σουηδίας καὶ τῷ ψευδαργυρῷ ὀρυκτῷ τῆς
Πενσυλβανίας. [Α.Κ.]

Λάνθη. Χωρ. τοῦ δήμ. Ὠλένης τῆς Ἡ-
λείας, κείμενον $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Δ τοῦ Λάνιζοῦ,
μετὰ 358 κατοίκων.

Λάνν (Jean Lannes), δούξ Montebel-
lo. Γάλλος στρατάρχης, γενν. ἐν Λεκτὺρ τοῦ
νομοῦ Γερ τῷ 1769, τῷ 1792 εἰσελθὼν εἰς
τὸν στρατὸν καὶ ταχέως πολλοὺς διελθὼν βαθ-
μοὺς. Ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην διεκρίθη εἰς
πλείστας μάχας κατὰ τὴν εἰς Ἰταλίαν στρα-
τείαν καὶ αὐτὸς συνῆψε τὴν μετὰ τοῦ πάπα εἰ-
ρήνην. Ἐν Αἰγύπτῳ βραδύτερον ὑπῆρξεν ὁ ὀ-
τιος τῆς νίκης τῆς Ἀβουκίρ, ἔπου βαρέως ἐ-
τρουματίσθη. Τῷ 1800 διοικῶν τὴν ἐμπρο-
σθοφυλακὴν τοῦ Ναπολέοντος ὑπερέβη τὸν
Ἀγίον Βερνάρδον καὶ ἐνίκησε τὴν 9 Ἰουν.
(ν.) ἐν Μοντεβέλλω, οὗ τὸ ὄνομα ἐδόθη αὐτῷ
ὡς δουκικὸς τίτλος τῷ 1804. μετέσχεν ἐπί-
σης τῆς μάχης τῶν Μαρέγκου ὡς διοικητῆς
δύο μεραρχιῶν. Τῷ 1805 διώκῃσιν ἐνδόξως
τὸ ε' σῶμα τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν πρὸς τὴν
Αὐστρίαν πόλεμον καὶ διεκρίθη ἐν Ἀου-
στερλίτζ κλ. Κατὰ τὸν πρὸς τὴν Πρωσίαν
πόλεμον ἐνίκησεν ἐν Σάλφελδ, ἤρχισε τὴν ἐν
Ἰένῃ μάχην, καὶ ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον Σπάν-
δαου. Κατόπιν συνοδεύσας τὸν αὐτοκράτορα
εἰς Ἰσπανίαν νέας ἔδρεψε δάφνας καὶ ἐπεχεί-
ρησε τὴν περίφημον πολιορκίαν τῆς Σαραγόσ-
σης. Τῷ 1809 ἀρχηγῶν τῆς προφυλακῆς κατὰ
τὸν αὐστριακὸν πόλεμον εἰσέβαλεν εἰς Βιέννην

¹/₁₁ Μαΐου. Ἄλλ' ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ὑβελίχ (10¹⁰/₂₂ Μαΐου) τέλος βλήμα τηλεβόλου συνέτριψεν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ ἀπέθ. ὁ Δ. τὴν 31 Μαΐου (ν.) ἐν Βιέννῃ. Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Ναπολέων Αὐγουστος, δούξ Μ. (1801—74) ὑπῆρξε βουλευτὴς καὶ ὑπουργὸς καὶ πρεσβευτὴς ἐν Ῥώμῃ καὶ Πατρικέλει. Ὁ δὲ δευτερότοκος, Γουσταῦος Ὁλίβιέ, κόμης Μ. (1804—75) ὑπῆρξε ἐπίσης τὴν πατρίδα ἐν τῇ στρατιωτικῇ σταδίῳ, διακριθεὶς ὡς στρατηγὸς ἐν Κριμαίᾳ καὶ ἐν τῇ παπικῇ ἐπικρατείᾳ. [Β.Α.]

Λάννερ (Joseph Lanner). Περιφημος γερμανὸς συνθέτης χορῶν, γενν. ἐν Βιέννῃ 1801, ἀπεθ. αὐτόθι 1843. Συνέθεσεν ἰδίως ἁρμονικώτατα καὶ μελωδικώτατα βάλς, ἀναπτύξας πολὺ καὶ τελειοποιήσας τὸ εἶδος τοῦτο, ἐτι δὲ καὶ τετραχόρους, ἐμβατήρια κλπ., ἐν ὧν πλείον τῶν 200 τεμαχίων.

Λαννιὸν (Lannion). Πρωτ. διαμερίσματος ἐν τῇ γαλλ. νομῇ Κωτ-δὺ-Νώρ, ἔχουσα σιδηροὺς μεταλλικὰς πηγὰς, ἐργοστάσια πλῶν καὶ καραβοπάνου, κατ. δὲ (1891) 5693. [Μ.Σ.]

Λανολίνη. Λιπαρὰ οὐσία ἐξαγομένη ἐκ τοῦ λίπους τοῦ τῶν προβάτων μαλλίου (τοῦ οἰσύπου, θοὺν τὸ ἐξελληνισμένον ὄνομα τῆς Δ. «οἰσυπίνη»), ξανθωπή, οὐδέποτε ταγγίζουσα, εὐκολώτατα δὲ εἰσδύουσα διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου δέρματος· ἔνεκα τούτου μεγάλην ἔλαβε διάδοσιν πρὸς παρασκευὴν αἰοφῶν.

Λάνς (Lens). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Πά-δὲ-Καλαί, περιφερείας Béthune, 31 χμ. ΝΔ τῆς Λίλλης, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1-91) 13862 κατ., ἀνθρακωρυχεῖα, βιομηχανίαν σιδηρῶν εἰδῶν κλ. [Μ.Σ.]

Λάνστον (Launceston). 1) Πόλις τῆς ἀγγλικῆς ἐν Αὐστραλίᾳ ἀποικίας Τατμανίας, ἐν τῇ Β μέρει τῆς νήσου, σπουδαία ἐμπορικῶς. ἔχει (1887) 15703 κατ. — 2) Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Κερνσουαλίας, 32 χμ. ΒΒΔ τῆς Πλυμούθης, ἔχουσα (1891) 4345 κατ. [Μ.Σ.]

Λαντάνα (Botan.) Lantana L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἰερβοτανῶν ἢ Λυγῶδων (Verbenaceae). Φυτὰ θαμνώδη τῆς Ν Ἀμερικῆς ὧν διάφορα εἶδη συχὰ κηπεύονται διὰ κόσμον, ἰδίως Δ. ἡ θολωτή (L. Camara L.), Δ. ἡ ξανθὴ (L. flava Jacq.), Δ. ἡ εὐώδης (L. odorata L.) κτλ. [Θ.Χ.]

Λάντζοϊ. Χωρ. τῆς Ἠλείας καὶ ἀπὸ τοῦ 1883 πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ὠλένης, καίμενον 2 ¹/₂ ὥρ. πρὸς Α τοῦ Πύργου καὶ κατὰ τὰς ΝΔ ὑψορείας τῆς Φολλῆς παρὰ τὸν Ἐνιπέα, παραπόταμον τοῦ Ἀλφειοῦ ἐκ δεξιῶν. Κάτ. 465.

Λαντζονάτου. Χωρ. τοῦ δήμου Τριπύλης τῆς Τριφυλίας μετὰ 127 κατ. [Μ.Σ.]

Λάντζου. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰθίων τῆς Καλαμπάκας, ἔχον 109 κατ. [Μ.Σ.]

Λαντζοχεριὰ (Bot.). Κοινὴ ὄνομασία τῆς Ῥάμνου τῆς Ἑλληνικῆς (Rhamnus Graecus Boiss. et Reut.), τῆς Ῥ. τῆς ἐλαιώδους (Rh. oleoides L.) καὶ τινῶν ἄλλων παρομοίων εἰδῶν, ὧν οἱ καρποὶ (κοινῶς Λαντζόχεροι) εἰσι βερτοδεσφικοί. [Θ.Χ.]

Λαντσάνο (Lanciano). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Chioti, ἀπέχ. 7 χμ. ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς, ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχουσα γυμνάσιον, τεχνικὴν σχολὴν, ὡραίαν μητρόπολιν τοῦ 1533 καὶ 8234 κατ. [Μ.Σ.]

Λάντσης (Luigi Lanzi). Ἰταλὸς ἀρχαιολόγος, γενν. ἐν Montolmo 1732, ἀπεθ. ἐν Φλωρεντίᾳ 1810. Τὰ κύρια ἔργα του εἶναι Δοκίμιον περὶ τῆς ἐτρουσκικῆς καὶ τῶν ἄλλων παλαιῶν γλωσσῶν τῆς Ἰταλίας (3 τ. Ῥώμη 1789) καὶ Ἱστορία τῆς ζωγραφικῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν τεχνῶν μέχρι τῆς τοῦ 19^{ου} αἰῶνος (Φλωρ. 1792). Ἐγράψεν ἐτι Περί τῶν μετὰ γραφῶν ἀρχαίων ἀγγείων τῶν κοινῶς καλουμένων ἐτρουσκικῶν (Φλωρ. 1806), Σημειώσεις περὶ τῆς γλυπτικῆς τῶν ἀρχαίων κλ. [Λ.Σ.]

Λανφρέ (Pierre Lanfrey). Γάλλος ἱστοριογράφος καὶ πολιτικός, γενν. 1828 ἐν Σαμπερὺ τῆς Σαβοΐας, σπουδάζας δ' ἐν Παρισίῳ τὰ νομικά. Ἔργα του εἶναι Ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ φιλόσοφοι τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, Δοκίμιον περὶ τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως, Πολιτικὴ ἱστορία τῶν παπῶν, Μελέται καὶ προσωπογραφίαι πολιτικά, τὸ κυριώτατον δὲ Ἱστορία Ναπολέοντος τοῦ Α' (5 τ., 1867—75), μέχρι τῆς εἰς Ῥωσσίαν ἐκτρατείας διήκουσα. Ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, πρεσβευτὴς ἐν Βέρνη ἐπὶ Τιερ, καὶ ἀπὸ τοῦ 1875 γερουσιαστὴς, ἀπέθ. δὲ ἐν Παρί τοῦ 1877. [Μ.Γ.]

Λάξεμβουργ (Laxenburg ἢ Lachsenburg). Κωμόπολις ἐν τῇ περιφερείᾳ Βάδεν τῆς Κάτω Αὐστρίας, 15 χμ. ἀπὸ Βιέννης, ἐπὶ τοῦ ποτ. Σέχατ, ἔχουσα (1890) 1126 κατ., γνωστὴ δὲ διὰ τὸ αὐτόθι θερινὸν ἀνάκτορον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, κτισθὲν τῷ 1600, καὶ τὸ ἀπέραντον πάρκον του, ἐν τῶν λαμπροτέρων τῆς Εὐρώπης.

Λαοδάμεις. Ὑδρ. Ἑτεροκλέους τοῦ τῶν Θηβῶν βασιλέως, ὃν διεδέχθη, κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Κρέωνος ἐπιτροπευόμενος. Ἐπ' αὐτοῦ ἐγένετο ὁ πόλεμος τῶν Ἐπιγόνων κατὰ τῶν Θηβῶν, καθ' ὃν ἐφρονέυθη ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος ἢ, κατ' ἄλλας εἰδήσεις, διαφυγὼν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν. [Δ.Μ.]

Λαοδάμεια. Θυγάτηρ Ἀκάστου καὶ σύζυγος τοῦ Πρωτεσίλαου, περιφημος διὰ τὸν πρὸς τὸν σύζυγον ἀφοσίωσίν της, ὃν ἠκολούθησεν ἐκυστίως εἰς τὸν θάνατον. [Δ.Μ.]

Λαοδικεία 1) Ἡ ἀρχαία «ἐπιθαλάσσιος Λ.» (Laodicea ad mare), νῦν τουρκ. Λατικιέ, πόλις τῆς Συρίας ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, 115 χμ. Β τῆς Τριπόλεως μετὰ περ. 10 000 κατ., ἔδρα πλείστων εὐρωπ. προξένων καὶ ἀμερικανικῆς ἱεραποστολῆς. Ὁ λιμὴν εἶνε μικρὸς καὶ μακρὰν τῆς πόλεως· ἐξάγονται δὲ ἰδίως τὰ περίφημα καπνὰ τῆς Λ., εἰς Αἴγυπτον μάλιστα καὶ Ἀγγλίαν. Σώζεται ἔτι θριαμβευτικὴ ἀψὶς τῶν ῥωμ. χρόνων ἐπιγεγραμμένη εἰς τὸν Σεπτίμιον Σωτήρον. — 2) Ἡ «κατακαυμένη» (L. combusta), ἀρχαία πόλις τῆς Λυκαονίας, ΒΔ τοῦ Ἰκονίου, ἐπὶ ἡραισιεϊῶδους ἐδάφους, νῦν Λαδικ. — 3) Ἡ τοῦ Λιβάνου, ἀρχ. πόλις τῆς Κοίλης Συρίας, μεταξὺ Λιβάνου καὶ Ἠλιουπόλεως, νῦν Ζούτσια. — 4) Ἡ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Λύκου, ἀρχ. πόλις τῆς Φρυγίας, νῦν Ἑσκι-Χισάρ. Τὸ ὄνομα τῆς διετηρήθη τουρκικῶς ἐν τῇ 5 χμ. πρὸς Ν. 225 χμ. ΑΝΑ τῆς Σμύρνης, κειμένη πόλει Δενισλι, λεγομένη καὶ Λατικιέ, ἀνηκούση δὲ εἰς τὸν νομὸν Αἰδινίου. [Μ.Χ.]

Λαοδίκη. Καθ' Ὁμήρον θυγάτηρ Πριάμου καὶ Ἐκάβης, σύζυγος Ἑλικίανος. Κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἰλίου κατεπύθη ὑπὸ τῆς γῆς ἢ ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ τῆς, θηγιέντος ὑπὸ ὄφους. Τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρεται παρ' Ὁμήρῳ θυγάτηρ τις Ἀγαμέμνονος καὶ Κλυταίμνητρος, ἣν οἱ τραγικοὶ ταυτίζουσι τῇ Ἠλέκτρᾳ. [Δ.Μ.]

Λαοκόων. Γίδς Κάπυος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγχίστου ἢ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος, κατὰ τοὺς ἑλληνας ποιητὰς ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, φοιευθεὶς μετὰ τοῦ ἑτέρου ἢ καὶ τῶν δύο υἱῶν του ὑπὸ δύο ὄφρων εὖς ὁ Ἀπόλλων ἐξήγαγεν ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν παραλίαν, εἴτε διότι ὁ Λ. ἠτέλησεν εἰς τὸν θεὸν ἐμὴλησας τῇ γυναικί του Ἀντιόπη ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ θυμβραίου Ἀπόλλωνος, εἴτε διότι συνῆλθε γάμον παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ· τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ ἐπραγματεύθη ἐν δράματι ὁ Σοφοκλῆς. Ἀλλως ὅμως περιγράφει τὸν μῦθον ὁ Βιργίλιος, ἄγνωστον κατὰ πόσον ἀκολουθήσας ἀπολεσθεύσας τυχρὸν ἑλληνικὰς παραδόσεις. Κατὰ τὸν Βιργίλιον ὅτε οἱ Τρῶες ἐμελέτων νὰ παραλάβωσιν εἰς τὴν πόλιν τὸν Δούρειον ἵππον ὁ Λ. ὑποδεικνύων τὸν δόλον ἐτρέφονεν αὐτὸν διὰ τῆς λέγξης· ἐκλιπούσης δὲ πάτης ὑποψίας διὰ τῶν ψευδοῶσιων τοῦ Σίωναος ὁ Λ. κατήλθεν εἰς τὴν παραλίαν ἵνα προσενέγκῃ ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι, τότε δὲ δύο ὄφεις ἐξεληθόντες τῆς θαλάσσης ὤρμησαν πρὸς τὸν θυμὸν καὶ, τῶν ἄλλων διαφυγόντων, κατέλαβον καὶ ἐθανάτωσαν τὸν Λ. μετὰ τῶν δύο υἱῶν του. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη ὁ μῦθος τοῦ Λ. ἐγένετο περίφημος ἀπὸ ὠραίου γλυπτικοῦ συμπλέγματος παριττων-τος τὸν ἄγωνά των τριῶν θυμάτων πρὸς τοὺς

ὄφεις (βλ. πίνακα Γλυπτικῆς Β' 21)· τὸ σύμπλεγμα τοῦτο ἀνευρέθη τῷ 1506 ἐν Ῥώμῃ καὶ κατετέθη ἐν τῷ Βατικανῷ, ὡς ἰδέα δὲ καὶ ἐκτέλεισις εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης. Τὰ ἑλλειπόντα τμήματα τῶν χειρῶν συνεπληρώθησαν κατὰ τὸν 12' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Cornacchini. Τὸ ἔργον ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Πλινίου εἰς τοὺς ἐκ Ρόδου Ἀγῆτανδρον, Πολύδωρον καὶ Ἀθηνόδωρον. Ζήτημα ὅμως εἶνε ἂν οἱ καλλιτέχναι οὗτοι ἐξήσαν πρὸ ἢ μετὰ τὸν Βιργίλιον καὶ ἂν ἐπομένως εἶχον ὑπ' ὄψιν τὴν περιγραφὴν τῆς Αἰνείας· Ἡ διαφορά δὲ τῆς ποιητικῆς περιγραφῆς τοῦ θανάτου τοῦ Λ. καὶ τῶν τέκνων του καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτῆς παραστάσεως ἐν τῷ συμπλέγματι τούτῳ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ περιφήμου ἔργου τοῦ Λέσιγκ «Λ., ἡ περὶ τῶν ὁρίων τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ποιήσεως», ἡ ἐκδόσις τοῦ ὁποίου ὑπὸ Blümner (2α ἐκδ., Βερολ. 1880) περιέχει καὶ τὴν περὶ τοῦ συμπλέγματος τοῦ Λ. φιλολογίαν.

Λαομέδων. Γίδς Ἰλίου καὶ Εὐρυδίκης, πατὴρ τοῦ Πριάμου, βασιλεὺς τῆς Τρωάδος. Ὅτε ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν διενόηθησαν νὰ δεσμεύσωσι τὸν Δία καὶ ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ἐβούλευσαν τῷ Λ. ἐπὶ μισθῷ κτισάντες τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. Ἀρνηθέντος ὅμως τοῦ Λ. νὰ πληρώσῃ τὰ συμφωνηθέντα, ὁ μὲν Ἀπόλλων ἐπέμψεν κατὰ τῆς Τροίας λοιμὸν, ὁ δὲ Ποσειδῶν θαλάσσιον τέρας· πρὸς ἀποτροπὴν τούτου ἐξετέθη συνεπεία χρησμοῦ ἐπὶ τῆς παραλίας ἡ κέρη τοῦ Λ. Ἡσιόνη ἵνα κατασπαράγῃ ὑπὸ τοῦ τέρατος, ἣν ἠλευθέρωσεν ὁ Ἡρακλῆς· ἐπειδὴ δὲ ὁ Λ. ἠρνεῖτο καλὴν νὰ δώσῃ τούτῳ εὖς ὑπεσχέθη πρὸς σωτηρίαν τῆς θυγατρὸς του ἵππους, ὁ Ἡρακλῆς κατέστρεψε τὸ Ἰλίον καὶ τότε ἱσως ἐφόνευσεν τὸν Λ. καὶ πάντας τοὺς υἱούς του πλην τοῦ Πεδάρκου, ὅστις τότε μετωνομάσθη Πρίαμος διότι πριαμένη ἠλευθέρωσεν αὐτὸν ἡ Ἡσιόνη. [Δ.Μ.]

Λίος καλοῦνται αἱ ἰθαγενεῖς φυλαὶ τοῦ τῆς πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς ὑψιπέδου, αἱ οἰκοῦσαι Δ καὶ Ν τῆς σινικῆς ἐπαρχίας Ὑν-νὰν καὶ μέρος τοῦ Ἀσσάμ, Σιάμ, Τογκίνου κλ. καὶ ἀποτελοῦντες ἰδίαις ἡγεμονίας, τὰς Λαγόγγ, Μυάγγ-Πρέ, Λαμπόου, Μυάγγ-Νάν, Συγγράν καὶ Σιγγμάκ. Ἔχουσι διάφορα ἀλφάβητα, διεξάγουσι δὲ ζωηρὸν ἐμπόριον μετὰ τῶν Σινῶν. [Μ.Σ.]

Λαὸς καλεῖται ὁμας ἀνθρώπων κατ' οἰκογενείας καὶ κοινότητας συνθεσιμένων καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κυβερνήσιν τελούντων. Ἡ ἐννοια τοῦ λαοῦ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὴν πολιτείαν, ἥς συστατικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ, εἶνε νοητή· ἔχει δ' ὁ λαὸς προϋπέθεσιν τὴν πολιτείαν, ὅπερ ἐξέφρασεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῆς φράσεως «πόλις φύσει πρότερον ἢ ἕκαστος». Δέον ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ ἐν

ἐκάστη δεδομένη στιγμή ἀποτελοῦντες τὴν πολιτείαν δὲν ἀποτελοῦσι κατὰ τινα ἔννοϊαν τὴν λαὸν αὐτῆς· ἐν παραδ. καὶ πρὶν ἢ γεννηθῇ οὐδεὶς τῶν σήμερον ζώντων ὑπῆρχεν ἑλληνικὴς λαὸς, ἀφ' ἧς στιγμῆς συνῆλθε ἑλληνικὴ πολιτεία, καὶ ἀφ' οὗ δὲ ἐκλείψη καὶ ὁ ἔσχατος τῶν σήμερον ζώντων θά ἐξακολουθῇ ὑπάρχων ἑλληνικὸς λαὸς ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἑλληνικὴ πολιτεία.

Οἱ τὴν λαὸν ἐκάστης πολιτείας ἀποτελοῦντες ὁρίζονται διὰ νόμου, τοῦ περὶ ἰθαγενείας (βλ. λ.), ἐπομένως ὁ λαὸς εἶναι ἔννοια νομικὴ καὶ πολιτικὴ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἔννοϊαν τοῦ ἔθνους (βλ. λ.) ἣτις εἶναι ἔννοια ψυχολογικὴ καὶ ἱστορικὴ. Δὲν πρέπει ἐπομένως νὰ ταυτίζηται ὁ λαὸς πρὸς τὸ ἔθνος· δυνατόν νὰ ὑπάρξῃσι καὶ ὑπῆρχαν μάλιστα πολιτεῖαι ἀποτελούμεναι ἐκ πλείονων ἔθνων, οὐχ ἥττον εἰς λαὸς ἐν ἐκάστη τούτων ὑφίσταται καὶ δυνατόν ἐν ἔθνος ν' ἀποτελῇ κατὰ τμήματα μέρος τοῦ λαοῦ πλείονων πολιτειῶν· κακῶς ἐπομένως λαμβάνεται ἔννοτε ὁ λαὸς ὡς συνώνυμος τῷ ἔθνει, ὅπερ οὐδὲ νομοθεταὶ ἀπέφυγον· οὕτως ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς πολιτεύμασι πολλάκις εὐρίσκεται ἡ λέξις λαὸς ἀντὶ τῆς λέξεως ἔθνος καὶ τανάπαλιν. Συχνάκις ὡσαύτως συγγέεται ἡ ἔννοια τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ἡ ὁμάς ἡ ἀποτελούσα τὴν λαὸν δὲν ἀποτελεῖ καὶ τὴν κοινωνίαν· οἱ ἄλλοι οὖτοι ἐν παραδ. οἵτινες δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν λαόν, μετέχουσι τῆς κοινωνίας καὶ τανάπαλιν μέλη τοῦ λαοῦ ἀποδημοῦντα δὲν ἀποτελοῦσι καὶ μέλη τῆς κοινωνίας· ὁ λαὸς ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς εἴρηται, ἐριζομένων, ἐν ᾗ ἡ κοινωνία εἶναι ἀπλῶς τυχαῖον ἄθροισμα ἀνθρώπων. Πλημμελῶς ἐπίσης ποιοῦνται τινες χρῆσιν τῆς λέξεως λαὸς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ὁρχάς, πρὸς τοὺς κεκτημένους ἀξιώματι, ἢ πρὸς διάκρισιν τῶν κατωτέρων κοινωνικῆς περιωπῆς ἀπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς κοινωνίας. [Πφ.]

Λάοι. Ὁ βαθυνοῦστατος ἀλλὰ καὶ σχοτεινότατος φιλόσοφος τῶν Σινῶν, δν ἡ ἄλλοτε ἀκμάσασα αἰρεσις τῶν Τάο-στῆ ἐθεώρει ὡς θεὸν ὑπὸ ἀνθρωπίνην μορφήν, δι' ὃ φέρονται αὐτοῦ δύο βιογραφίαι, ὡς θεοῦ καὶ ὡς ἀνθρώπου. Ἦτο πρεσβύτερος σύγχρονος τοῦ Κομφουκιῦ, ὅστις τὸν ἐθαύμαζε χωρὶς νὰ τὸν ἐννεῇ, ἔγενν. δὲ περὶ τὸ 565 π. Χ. ἐν τῇ σημερινῇ ἐπαρχίᾳ Χο-Χαν καὶ ἔγραψε τὸ περίφημον ἠθικολογικὸν ἔργον Τάο-τῆ-κίγκ (Κανὼν τῆς ὁρθῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς), οὗτινος γαλλ. μετάφρασις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Stanislas Julien (Παρ. 1842), γερμανικὴ δὲ ὑπὸ Victor von Strauss (Λιψ. 1870). [Β.Ε.]

Λάουδαν (Lauban). 1) Περιφέρεια ἐν τῷ πρωτ. νομῷ Λίγνιτις, ἔχουσα ἐμβαδὸν 51 884 τ.χμ. καὶ (1890) 68 235 κατ. — 2)

Πρωτεύουσα τῆς περ. Λ. ἐπὶ τοῦ Κόζις ποτ., σταθμὸς σιδηρ., ἔχουσα (1890) 11 958 κατ., γυμνάσιον, βιομηχ. ὑφασμάτων καὶ ἀγγειοπλαστικῆς κλ.

Λάουδε (Έρρίκος Laube). Γερμανὸς συγγραφεὺς καὶ ποιητής, γενν. 1806 ἐν Σπρότταου τῆς Σιλεσίας, σπουδάζας θεολογίαν. Ἀναμιχθεὶς εἰς πολιτικὰς παραγὰς ἐν Λιψία, κατεδιώχθη καὶ ἐφυλακίσθη (1834)· ἀπὸ τοῦ 1839 διαμένων ἐν Λιψία ἐγένετο βουλευτής, τῷ δὲ 1849 ἀνέλαβε τὴν τεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Βιέννῃ ἀλλοικου θεάτρου. τῷ 1869 τὴν τοῦ ἐν Λιψία, τῷ 1872 τὴν τοῦ Νέου δημοτικοῦ θεάτρου τῆς Βιέννης. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1884. Ἔργα του εἰς ν' Ἡ νέα ἑκατονταετηρίς (2 τόμ., Λιψία 1833), ἱστοριοπολιτικὴ σκιαγραφία, τὸ πολιτ. μυθιστόρημα Ἡ νέα Εὐρώπη (4 τ., Μάνχαϊμ, 1833—37), Ἑρωτικά ἐπιστολαί, Ἡ εὐτυχία, Ἱστορία τῆς γερμ. φιλολογίας, Ἡ κόμησσα Σατωδριάν (μυθιστ.), τὰ δράματα Γουστάβος Ἀδόλφος, Μοναδῆσκι, Ῥοκοκό, Ὁ κόμης Ἑσσξ, Ὁ τοποτηρητής τῆς Βεγγάλης, Δημήτριος, Ὁ γερμαν. πόλεμος (ἱστορ. μυθιστ.) καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Λ. εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ γερμ. θεάτρου εἶναι ἀναμφισβήτητος. Τὰ δραμ. ἔργα του ἐξεδόθησαν εἰς 12 τ. Λιψ. 1880 κξ. [Μ.Γ.]

Λάουδον (Γεδεὼν Έρνέστος, Βαρόν Laudon ἢ London). Μέγας αὐστριακὸς στρατάρχης, γενν. 1717 ἐν Λιβλανδία, ὑπηρετήσας κατ' ὁρχὰς εἰς τὸν Ῥωσ. στρατόν, εἶτα δὲ εἰσελθὼν εἰς τὸν αὐστρ. (1844). Μετὰ τοῦ Trenck μετέσχε τῆς εἰς Βαυαρίαν στρατείας, τῆς εἰς τὸν Ῥήνον καὶ τοῦ κατὰ τοῦ Φρειδερίκου Β' δευτέρου αἰσιατικοῦ πολέμου. Κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον διεκρίθη ἀμέσως καὶ προήχθη ταχέως, ἰδίως διαπρέφας εἰς τὴν μάχην τῆς Πράγας καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν Πρώσων μετὰ τὴν μάχην τοῦ Κολίν. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ ἐν Κύνεροδοφ νίκη, μεθ' ἣν ἐγένετο ἀρχηγὸς ἰδίου σώματος. Διὰ τοῦτου ἐκέρδισε τὴν νίκην τοῦ Λάνδεσγκεντ ἐν Σιλεσία (1760)· ἐν Λίγνιτις ἐνίκηθη ὑπὸ Φρειδ. τοῦ Β'. Κατὰ τὴν περὶ διαδοχῆς τοῦ βαυαρικοῦ θρόνου πόλεμον προήχθη εἰς στρατάρχην, δὲν κατώρθωσεν ἑμῶς νὰ κωλύσῃ τὴν εἰς Βοημίαν εἰσβολὴν τῶν Πρώσων. Κατὰ τὸν τουρκικὸν πόλεμον τῷ 1789 εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν, ἐκυρίευσεν δὲ τὸ Βελιγράδιον. Ἀπέθ. δὲ 1790. [Β.Ε.]

Λάουεμβούργ (Lauenburg). 1) Δουκάτον Ἀ. καλεῖται περιφέρειά τις τοῦ πρωσ. νομοῦ Σλέσβιγ, ἔχουσα ἑκτάσιν 1182. 56 τ.χμ. καὶ (1890) 48 874 κατοίκους. Ἀνῆκε πρῶτον εἰς τὴν Δανίαν μετὰ τοῦ Ὀλσταίν ὡς δουκάτον, τῷ δὲ 1865 ἠνώθη μετὰ τῆς Πρωσίας. Εἶναι χώρα πλούσια εἰς δάση (Sachsenwald κλ.) καὶ λίμνας (Schallsee κλ.)

Ἐν αὐτῇ κεῖται καὶ ἡ Φρειδριξέρου, ἰδιοκτησία τοῦ πρίγκιπος Βίσμάρκ, ὅστις φέρει καὶ τὸν τίτλον «δουκὲς τοῦ Λ.».—2) Πόλις τοῦ ἄνω δουκάτου, ἐπὶ τοῦ Ἑλβα ποτ. κατὰ τὴν εἰς αὐτὴν ἐκβολὴν τοῦ Δελβενάου, ἔχουσα (1890) 5213 κατ.—3) Περιφέρεια τοῦ πρωσσ. νομοῦ Κοσλίν, ἔχουσα ἐπιφ. 1228.60 τχμ. καὶ (1890) 43517 κατ.—4) Πόλις τῆς περιφέρειας ταύτης ἐπὶ τοῦ Λέβα ποτ., ἔχουσα (1890) 8050 κατ., ἀσκούντας γεωργίαν, βιομηχανίαν, ἀλιείαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Λάουζιτς. Βλ. Δουσατία.

Λάουθ (Louth). Ἡ μικροτάτη τῶν κομητειῶν τῆς Ἰρλανδίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λίνστερ (Leinster), ἔχουσα ἑκτασιν 817.93 τχμ. καὶ (1891) 71 038 κατ. πάντας σχεδὸν καθολικούς. Ἐν γένει εἶνε χώρα πεδινή, εὐφορος, κατὰ τὰ 0.43 ἀποτελουμένη ἐξ ἀγρῶν. Ἐκλέγει δὲ δύο βουλευτάς. Πρωτ. τὸ Δόνδαλκ.—2) Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λίγκολν, πρὸς τὴν Βόρειον θάλασσαν, ἔχουσα (1891) 10 040 κατ. [Μ.Σ.]

Λαουσωνεά ἡ λευκὴ (Bot.), *Lau-sonia alba* Lam. Θάμνος τῆς οἰκογεν. τῶν Λυθρῶδων, φυόμενος ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ καὶ τῇ μέσῃ καὶ Ν. Ἀσίᾳ. Εἶνε ἡ Κύπρος τῶν ἀρχαίων γνωστὴ διὰ τὸ ἐκ τῶν φύλλων ξανθίζον χρώμα (*Henna* τῶν Ἀράβων, κοινῶς Κνά), δι' οὗ αἱ γυναῖκες ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ χρωματίζουσι τοὺς ὄνυχας καὶ τὴν κέμην. Κατὰ τὸν Διοσκορίδην τὰ φύλλα τῆς Κύπρου εἰσὶ φαρμακευτικά καθὼς καὶ τὸ ἄνθος καὶ «τὸ σκευαζόμενον ἐξ αὐτοῦ κύπρινον χρίσμα». Ἡ δὲ ῥίζα τῆς Λ. ἦτο ἐν χρήσει καὶ ἀργότερον (*Radix Alkanna verae*). Βλ. Λ. Ἀλκάννα. [Θ.Χ.]

Λά Παζ (La Paz ἤτοι Εἰρήνη), πληρέστερον *La Paz de Ayacucho*. Πρωτεύουσα ἐμῶνιμου διαμερίσματος τῆς δημοκρατίας Βολιβίας ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ, ἐν τῇ εὐρὼι κοιλιάδι τοῦ ποτ. Ρίο Λ., 3648 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἔδρα ἐπισκόπου. ἔχει κατ. (1889) 40 000 καὶ Πανεπιστήμιον. [Μ.Σ.]

Λάπαθον (Botan.), *Rumex* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Πολυγενῶδων. Εἶδη πολυάριθμα πῶδῃ ἀνά τὴν Β. εὐκρατον καὶ τὴν ψυχρὰν ζώνην. Ἡ ἀρχαία ἐννομασία Λ. (ἡ Λάπαθος κατὰ τὸν Θεόφραστον) σώζεται καὶ νῦν. Ὁ χόρτος πάντων εἶνε ὑπόξυνος τὴν γεῦσιν ὡς ἐνέχυον πολὺ τὸ δὲ ἀλικιὸν δξύ ὅπερ καὶ ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ. Λαχανεύονται δὲ πάντα, ἰδίως ὅμως κηπεύονται συνότερα ὡς λάχανα τὰ ἐξ ἧς εἶδη τὸ Ὁξυλάπαθον (*R. Acetosa* L. κοινῶς Σουθρα καὶ Σουελάπαθο, γερμ. *Sauerampfer*, γαλλ. *Oseille*, ὡς καὶ τὰ ἐπόμενα), Λ. τὸ ἀσιπιδωτὸν (*R. scutatus* L.), Λ. τὸ ἡμερον (*R. domesticus* Hartm.), Λ. τὸ ὑπομνητικὸν (*R. Patientia* L.) καὶ Λ. τὸ ἀνατολικὸν (*R. Orien-*

tale Bernh.), τὸ κατ' ἐξοχὴν Λ. τοῦ Θεοφράστου (Λ. τὸ κηπευτὸν τοῦ Διοσκορίδου, κοινῶς τὴν σήμερον Σιδηρολάπαθο). Ὁ Διοσκορίδης διακρίνει πέντε εἶδη, δηλαδὴ ἑκτὸς τοῦ Ὁξυλάπαθου καὶ τοῦ κηπευτοῦ, τὸ ἄγριον μικρὸν, τὴν ὀξυλίδα ἢ ἀναξυρίδα καὶ τὸ ἱππολάπαθον (Λ. τὸ ὑδροχαρές, *R. Aquaticus* L., κοιν. Νερολάπαθο), πάντα δὲ φαρμακευτικά. Ἡ ῥίζα διαφόρων εἰδῶν εἶνε ἐνίοτε ἐν χρήσει καὶ νῦν ἀντ' ἐκείνης τοῦ Ρά (Ρήου). [Θ.Χ.]

Λαπαθῶν δῆμος τῶν Καλαβρύτων. ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Μάνεσι, χωρία δὲ ἑκτὸς ταύτης 18, ὧν τὰ Ἄνω καὶ Κάτω Βλάσια, Ἄνω καὶ Κάτω Γουμένιτσα καὶ Κούτελι εἶναι τὰ σημαντικώτερα. Ἐν ὅλῳ δὲ πληθυσμὸς τοῦ δήμου ἀνέρχεται εἰς 5 179 κατ.

Λαπαναγοί. Χωρ. τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων δήμου Κερπινῆς, ἀφ' ἧς ἀπέχει Δ. ὥρ. 3 15', κείμενον κατὰ τὴν ἀριστερὰν δόχθην τοῦ Σελινούντος (Βοστίτσης) ποταμοῦ, μετὰ 829 κατοίκων.

Λαπάροι. Βλ. Κοιλία.

Λαπαροτομία καλεῖται ἐν τῇ χειρουργικῇ ἡ διάνοιξις τοῦ κύτους τῆς κοιλίας, γινεμένη διὰ διαίρεσιν τοῦ δέρματος καὶ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων πρὸς ἐξαγωγήν ἀπ' αὐτοῦ ἀλλοτριῶν σωματίων (βλ. λ.), πρὸς ἀφαίρεσιν ὄγκων τῆς κοιλίας, πρὸς ἐπανόρθωσιν διαστροφῆς τοῦ ἐντέρου, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς καισαρικῆς τεμῆς (βλ. λ.) κτλ. Ἡ Λ. εἶνε χειρουργία σφοδρὰ καὶ πολλοὺς ἐπαγχομένην κινδύνους, οἵτινες ὅμως ἡλαττώθησαν οὐσιωδῶς ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀντισηψίας ἐν τῇ χειρουργικῇ. [Σ.Μ.]

Λαπάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Λάπαθων τῶν Καλαβρύτων, μετὰ 126 κατ. [Μ.Σ.]

Λαπάτιτσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, περ. 4 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον 80 οἰκογ. χριστ. καὶ ὁθωμ. [Ν.Σ.]

Λά Περουζ (Jean Francois de Galaup, κόμης La Perouse). Περιφημος γάλλος θαλασσοπόρος καὶ ἐξερευνητής, γενν. ἐν Guo παρὰ τὸ Albion 1741. Τῇ 1785 ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τῶν πλοίων *Astrolabe* καὶ *Boussole* ἔτινα ἐξέπλισεν Λουδοβίκος ὁ 15', ἐξετέλεσε μέγαν πλοῦν, καθ' ὃν ἀξιολόγους ἔκαμεν ἀνακαλύψεις, μεταξὺ Β. Ἰαπωνίας, Κορέας καὶ Καμπότζας, ὡς π.χ. τοῦ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντος πορθμοῦ Λά Περουζ (τοῦ μεταξὺ τοῦ Σακαλίν καὶ τῆς Ἰαπωνίας Ἰέσσο), καὶ κατὰ Φεβρ. 1788 ἡγκυροβόλησεν εἰς τὸν ὅρμον Βόταν. Ἐκτοτε ὁ Λ. ἐξηφανίσθη καὶ οὐδεμία περὶ αὐτοῦ ὑπῆρξεν εἰδήσις, μέχρις οὗ τῇ 1826 ἐβεβαιώθη ἐξ εὐρεθέντων λειψάνων ὅτι τὰ δύο πλοῖα ἐναυάγησαν παρὰ τὴν νῆσον Τουκουπιάν. [Β.Ε.]

Λάπη (Bot.), *Lappa* Tourne. Γένος τῆς

είκοσγενείας τῶν Συνθέτων τῶν Κιναρσειδῶν. Φυτὰ πωδὴ τῆς Β. εὐκράτου ζώνης. Τέσσα-
ρα εἶδη Εὐρωπαϊκά, ὧν δύο ἦτοι Λ. ἡ μεί-
ζων (L. major DC.) καὶ Λ. ἡ ἐλάσσων
(L. minor DC.), φέονται ἐν ὄρειναις τῆς
Ἑλλάδος καὶ ὀνομάζονται συλλήθην κοινῶς
Πλατυμαντίλιδα ἢ Κολλητισίδα. Εἰς αὐτὰς
ἀναφέρεται καὶ τὸ «Ἀρκειον» τοῦ Διοσκο-
ρίδου, φάρμακον βλεννώδες διαλυτικόν, αἷ-
ματος καθαρτικόν κλ. Ἡ ῥίζα αὐτῶν (Ra-
dix Bardanae) εἶνε καὶ νῦν ἐν χρήσει. Ἡ ἐν
Ἰαπωνίᾳ Λ. ἡ ἐδωδιμος (L. edulis Siebold.)
λαχανεύεται. [Ο.Χ.]

Λάπηθος Ἀρχαία λακωνικὴ πέλις
τῆς Κύπρου, ἐπὶ τῆς Β. παραλίας αὐτῆς, Α.
τοῦ ἀκρ. Κρομμύου καὶ ΒΔ τῆς Λευκωσίας,
νῦν Λάμπουσα· τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν
ἴσως κατὰ τὸν Μεσαίωνα διὰ τὴν τότε ἀκμὴν
τῆς. Τὸ ὄνομα Λ. διεσώθη εἰς κόμην τινὰ
κειμένην $\frac{1}{2}$ ὥρ. ΝΔ. [Α.Σ.Σ.]

Λάπι. Χωρ. τοῦ δήμ. Δωρίου τῆς Τρι-
φυλίας, ἀπέχον 1 ὥραν ἀπὸ Σουλμῆς καὶ
οἰκοῦμενον ὑπὲρ 495 κατοίκων.

Λαπίθια. Ἀρχαῖος μυθικὸς λαὸς ἀγρίως
ζῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀρχηγέτης τοῦ ὁποίου ἐλέ-
γετο ὁ Λαπίθης, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.
Κατὰ τοὺς γάμους τοῦ βασιλέως καὶ ἡρώος
αὐτῶν Πειρίθου οἱ Κένταυροι ἐπεχείρησαν νὰ
ἀρπάσωσι τὰς γυναῖκας τῶν Λ. ἀλλ' ἀπεκρού-
σθησαν ὑπὸ τούτων ἡ Κενταυρομαχία δ' αὕτη
ἐπὶ πολλῶν ἀρχαίων μνημείων εὗρηται παρι-
στανομένη. [Δ.Μ.]

Λάπλανδ. Βλ. Λαπωνία.

Λαπλάς (Pierre Simon, μαρκίων de Laplace). Εἰς τῶν μεγίστων μαθηματικῶν
καὶ ἀστρονόμων, Γάλλος, γενν. 17¹/₈ Mart.
1749 ἐν Beaumont-en-Auge τοῦ νομοῦ
Calvados. Διατελέσας ἐπὶ τινα χρόνον κα-
θηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῇ στρατ. σχολ-
ῇ τῆς πατρίδος του, διωρίσθη εἰτα ἐξετα-
στὴς παρὰ τῇ βασιλ. Πυροβολικῇ Σώματι ἐν
Παρισίοις καὶ τῇ 1773 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀ-
καδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς
τῆς Ὑπατείας (Νοέμβρ. 1799) ὁ Ναπολεὼν
διώρισεν αὐτὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν,
ἀλλὰ τόσον ἐπιμελὴς ἐγένη ὁ ἀνὴρ εἰς τὰ
νέα του καθήκοντα ὥστε ἀντικατεστάθη μετὰ
ἐξ ἑβδομάδας. Διωρίσθη ὁμος πάλιν μέλος
τῆς Γερουσίας καὶ τῇ 1803 ἀντιπρόεδρος
αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐτιμήθη
διὰ τοῦ τίτλου κόμητος, τῇ δὲ 1817 προή-
χθη ὑπὲρ Λουδοβίκου τοῦ ΙΗ' εἰς μαρκίωνα.
Ἀπέθ. δὲ ἐν Παρισίοις τὴν 5 Μαρτίου (ν.)
1827. Ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἔργων ἐξέχει
ἡ «Πραγματεῖα οὐρανίας μηχανικῆς» (5 τ.
Παρ. 1799—1825), ἀποτελοῦσα ἐν τῶν ἀ-
γλαϊσμάτων τῆς νεωτέρας ἀστρονομίας·
πάντα σχεδὸν τὰ προβλήματα ταύτης ἐξετά-
ζονται ἐν τῇ ἔργῳ τοῦ Λ. μετὰ θαυμαστῆς

δξυνοίας τῇ βοηθείᾳ τῆς ἀνωτέρας Ἀναλύ-
σεως καὶ πολλὰ λύονται εὐστοχώτατα. Οὐχ
ἤττον δὲ περίφημος εἶνε ἡ Ἐκθεσις τοῦ κο-
σμικοῦ συστήματος (2 τ. Παρ. 1796), ἥτις
εἶνε τρόπον τινὰ δημώδους ἐπεξεργασίας τῆς
Πραγματείας. Ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων καὶ θε-
ωριῶν τοῦ Λ. γνωστοτάτη εἶνε ἡ κοσμογε-
νικὴ θεωρία, ἣν βλ. ἐν λ. Κοσμογενία. Πρῶ-
τος δι' ἀναλυτικῆς ἐδοῦ ἀπέδειξε τὸ μετὰ-
βλητὸν τῶν μέσων ἀποστάσεων τῶν πλανη-
τῶν ἀπὸ τοῦ ἥλιου, ἀνεκάλυψε διαφόρους νό-
μους τῆς κινήσεως τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς,
ὥρισε τὰς ἐπ' ἀλλήλων ἀμοιβαίας ἐπενεργεί-
ας τῶν κυριωτέρων πλανητῶν κλ. Ἐνηγχο-
λήθη δὲ καὶ εἰς τὴν γημειαν καὶ ἐπενόησεν
εἶδος θερμομέτρου. Πλὴν δὲ τῶν ἀνωτ. ἔργων
ἐδημοσίευσεν Ἀναλυτικὴν θεωρίαν τῶν πιθα-
νοτήτων (Παρ. 1812) καὶ Φιλοσοφικὸν δοκί-
μιον περὶ τῶν πιθανοτήτων (Παρ. 1814). Τὰ
Ἀπαντα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν εἰς 7 τόμους ἐν
Παρ. 1843—48. [Β.Α.]

Λά-Πλάττα ἡ Ρίε (=ποταμός) δὲ Λ.
ἦτοι ἀργυροῦς ποτ. καλεῖται συνήθως μὲν
σὺμπαν τὸ μετὰ τὴν Ἀμαζόνιον ποταμὸν μέ-
γιστον ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ σύστημα ρευμάτων,
κυρίως ὅμως ἡ πελωρία καὶ μεγίστη τοῦ
κόσμου στομαλίμνη δι' ἧς ὁ μετὰ τοῦ Πα-
ραγουαῦ συνηνωμένος Παράνας καὶ ὁ Οὐρου-
γουαῦ χύνονται εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν. Ἡ
στομαλίμνη αὕτη ἔχουσα ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν
συνένωσιν τοῦ Παράνα καὶ Οὐρουγουαῦ πλά-
τος 40 χμ., εὐρύνεται βαθμηδὸν μέχρι 230
χμ. κατὰ τὸ πρὸς τὴν ὠκεανὸν πέρας αὐτῆς,
μεταξὺ Μαλδονάδο καὶ Κάβο Σάν-Ἀντώνιο,
μῆκος ἔχουσα 320 χμ. Τὸ βορβορῶδες αὐτῆς
ὕδωρ ἐνχεόμενον εἰς τὴν ὠκεανὸν εἶνε εὐ-
διάκριτον εἰς μῆκος ἀκόμη 125 χμ. Ἐνεκα
τοῦ μικροῦ βάθους καὶ τῶν πολλῶν θύμνω-
δῶν κατακαθισμάτων ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Λ.
ἀνευ ὁδηγοῦ εἶνε λίαν ἐπισφαλὴς. Αἱ ἀκταὶ
φέρουσιν 7 φάρους. Ὁ μένος λιμνῆς εἶνε
τὸ Μοντεβιδέο, οὐχὶ ἐντελῶς ἀσφαλὴς καὶ
αὐτός. — Τὸ δὲ ὅλον ὕδατινον πεδῖον ὅπερ
καλεῖται συνήθως Λ. περιλαμβάνει πάντα
τὰ ρεύματα τὰ ἐκ τῶν Ν κλιτύων τῶν βρα-
σιλιανῶν κεντρικῶν ὀρέων καὶ ἐκ τῶν Ἀν-
δεων πρὸς Δ εἰς Ν πλάτος 20—35° περί-
που πηγάζοντα, ἔχει δὲ ἑκτασὶν περὶπου
3240000 τχμ., ἐκτείνόμενον ἐπὶ τὴν ΝΑ
Βολιβίαν, τὴν Ν καὶ ΝΑ Βραζιλίαν, ὅλην
σχεδὸν τὴν Ἀργεντινὴν ὁμοσπονδίαν, τὴν Οὐ-
ρουγουάην καὶ τὴν Παραγουάην. [Μ.Σ.]

Λά-Πλάττα. Πρωτεύουσα τῆς ἀργεν-
τικῆς ἐπαρχίας Βουένος-Ἀἱρες, ἰδρυθεῖσα
τῇ 1882, ἔχουσα δὲ 65000 κατ. ὧν τὸ ἡ-
μισυ Ἰταλοί. [Μ.Σ.]

Λά-Πλάττα πολίτευμα ἐκαλοῦντο
ἄλλοτε αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν συμμαχικὴν Ἀρ-
γεντινὴν ὁμοσπονδίαν· νῦν δὲ καλοῦνται πε-

ρίληπτικῶς οὕτως αὐταί τε καὶ ἡ Παραγουάη καὶ Παραγουάνη. [Μ.Σ.]

Λάππα. Ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης τοποθετούμενη ἐπὶ τῶν ἐν τῇ χωρίῳ Ἀργυρουπόλει τῆς ἐπαρχ. Ρεθύμνης ὑπαρχόντων ἐρείπειων. Ὑπῆρξεν ἀκμαία πόλις πολλὴν καταλαβοῦσα περίξ χώραν, διατηρήσασα δὲ τὴν αὐτονομίαν τῆς μέχρι τῶν Ῥωμ. χρόνων. Τὰ σωζόμενα ἐρείπια ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ῥωμ. ἐποχὴν. [Ν.Στ.]

Λάππαι ἢ Σάμαι ἢ Σαμελάται (Lappen, Same, Samelats). Φυλὴ γλωσσικῶς εἰς τὴν φιννοσυγγρικὴν ἐμοφυλίαν ἀνήκουσα, οἰκοῦσα δὲ τὰ Β τῆς Φιλλανδίας, Σουηδίας καὶ Νορβηγίας (Λαππωνία). Εἶναι μικροῦ μοῦ καὶ μελανότριχες, ζῶσι δὲ ἀπὸ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλγείας, οἰκοῦντες ἐν καλύβαις. Ὑπολογίζονται εἰς 24 700, ὧν 6 800 ἐν Σουηδία, 14 645 ἐν Νορβηγία, 2400 ἐν Ῥωσσία καὶ 961 ἐν Φιλλανδία, ἅπαντες σχεδὸν χριστιανοί. Πρβλ. Λαππωνία.

Λαππωνία (Lappland ἥτοι χώρα τῶν Λαππῶν, βλ. λ.) καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμ. Samēdnam Λίαν ἐκτεταμένη χώρα τῆς βορειοτάτης Εὐρώπης, συνορεύουσα Β καὶ Δ πρὸς τὸν Βόρ. παγωμένον ὠκεανόν, Ν πρὸς τὴν σουηδικὴν Νορλανδίαν καὶ τὴν Φιλλανδίαν, Α πρὸς τὴν Λευκὴν Θάλασσαν, διαιρουμένη δὲ εἰς Νορβηγικὴν Α. ἢ Φίνμαρκεν (Finmarken), Ῥωσσικὴν, Σουηδικὴν καὶ Φιννικὴν. Εἶνε χώρα δασώδης, ποῦ μὲν ὄρεινῃ, ποῦ δὲ ἐλώδῃ, μετὰ πολλῶν ποταμῶν, εἰς τὸν Β παγωμ. ὠκεανόν καὶ τὸν Βοθνικόν κόλπον χυνομένων, καὶ μεγάλων λιμνῶν, ὧν ἡ Ἐνάρη ἔχει ἔκτασιν 1421 τ.μ. καὶ περιλαμβάνει πλείστας νήσους. Ὁ χειμὼν ἐν αὐτῇ εἶνε μακρὸς καὶ δριμύτατος, τὸ θέρος λίαν βραχύ. Ἡ μακροτέρα ἡμέρα διαρκεῖ ἐν μὲν τοῖς βορειοτάτοις τῆς Α. τρεῖς μῆνας, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις 24 ὥρας, ὡς καὶ ἡ μακροτέρα νύξ. Τὰ δημοτικὰ εὐδοκίμοῦσιν ἐὰν δὲν καταστραφῶσι αἱ φυταὶ ὑπὸ τῶν νυκτερινῶν παγετῶν, σπεύρονται δὲ τὸν Μάιον καὶ θερίζονται τὸν Αὐγούστον. Τὸ θέρος εἶνε θερμὸν ὅσον ἐν Ἰταλίᾳ, ἀνυπόφορον δὲ διὰ τοὺς κύνων καὶ τὰ παντοειδῆ ὅμοια ἔντομα, ἅτινα βασανίζουσιν ἀνθρώπους τε καὶ ζῶα. Τὰ δάση συνίστανται ἐκ πιτύων, ἐλατῶν, λευκῶν, κληθρῶν, λύγων. Ἴπποι, πρόβατα καὶ βόες ὑπάρχουσι μόνον ἐν τῇ σουηδικῇ Α. Οἱ ταρανδοὶ ἀναπληροῦσι πάντα τὰ ἄλλα κατοικίδια ζῶα ἀντὶ τῶν ὁποίων ἀφθονοῦσιν ἐν Α. λύκοι, ἄρκτοι, ἀλώπεκες, ἱκτίδες, ἐνυδρίδες, παντοειδῆ πτηνὰ καὶ ἰχθύες. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν εὐρήνται σίδηρος, χαλκὸς καὶ ἀργυροῦχα μεταλλεύματα μόλυβδου. Ἡ χώρα κατοικεῖται ἀραιότατα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Λαππῶν βλ. λ.), ἐν μέρει δὲ ὑπὸ ἀποίκων, παμπληθῶν ἰδίᾳ ἐν Σουηδίᾳ. [Μ.Σ.]

Λαπρίδ (Pierre Richard de Laprade). Γάλλος ποιητής, μνηστής τοῦ Λαμαρτίνου, οὗτινος ἔμως ὑπολείπεται πως κατὰ τὴν φαντασίαν καὶ τὸ γλωσσικὸν κάλλος. Ἐγενν. 1812 ἐν Μονδριζὲν τοῦ νομοῦ Λοάρ, τῷ 1847 διωρίσθη καθηγ. τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἐν Λυόν, τῷ 1858 ἐγένετο μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως μετὰ τὸν πόλεμον τῷ 1870, ἀπέθ. δὲ ἐν Μονδριζὲν 1883. Ἀρίσται τῶν ποιήσεών του εἶναι Poèmes évangéliques (1852), Les symphonies (1855) καὶ Pernette (1862), ἐδημοσίευσεν δ' ἐτι Les parfums de Madeleine, Poèmes civils, Odes et poèmes. Le livre d'un père, Oeuvres poétiques κλ.

Λάρ (Lahr). Πόλις τῆς περιουσίας Ὀρφεμβουργ τοῦ Μεγ. δουκάτου Βάδης, 15 γμ. ΝΔ τοῦ Ὀρφεμβουργ, ἔχουσα γυμνάσιον, βιομηχ. σχολὴν, τεχνικὴν σχολὴν, νοσοκομεῖον, ὁρσανοτροφεῖον κλ., κατ. δὲ (1890) 10 805 ἀσικοῦντας σημερινὴν βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Λάρ. βλ. Λαριστάν.

Λαράνι. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Μεγάλης Βρύσης, ἔχον 304 κατ. [Ν.Στ.]

Λάρανδα. Ἀρχαία πόλις τῆς Μ. Ἀσίας, νῦν Καραμάν, 68 γμ. ΝΑ τοῦ Ἰκονίου, εἰς τὴν τοπαρχίαν καὶ τὴν διοίκησιν τούτου ἀνήκουσα, μετὰ 12 000 κατοίκων περίπου, ὧν 10 000 Ὀθωμ., 1500 Ἀρμένιοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνας, γάρν. ἐμπορίας (μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ) αὐτῆς παρσιδημοῦντες. Ἀξία λόγου εἶνε ἡ ἐγγύριος βιομηχανία βαμβακερῶν ὑφανμάτων. [Μ.Σ.]

Λαρδιά. Χωρ. τῆς Ἀνδρου ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον Κορθίου ἀρ' οὗ ἀπέχει 45'. Κάτοικοι 224.

Λαρδιζαδολειώδη (Bot.). Lardizabaleae. Μικρὰ οἰκογένεια Δικοτυληδόνων πολυετῶν φυτῶν, κατὰ τὸν Δεκανδὲλ φυλὴ τῶν Μενισπερμωδῶν. Φυτὰ θημνώδη ἀναρριχώμενα, ἀνήκοντα εἰς τὰς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χώρας. Τὰ ἄνθη εἰσὶ δίοικα ἢ μόνοικα, τὰ δὲ μέρη αὐτῶν τριαδικά, ὁ καρπὸς ῥαξ ἢ δρύπη. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ Λαρδιζαθαλεία, Ἀκεδία (βλ. λ.), Στακουντενσία, Χολβελεσία, κτλ. [Θ.Χ.]

Λάρδνερ (Διονύσιος Lardner). Περὶφημος Ἀγγλος φυσικὸς καὶ μαθηματικὸς. γενν. ἐν Δουβλίῳ 1793, σπουδάσας δ' ἐν Καϊμπριτζ. Γνωστὸς κυρίως εἶνε ἐκ τῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα του γνωστῆς «Ἐγκυκλοπαίδειας» τῶν φυσ. ἐπιστημῶν, τῆς βιομηχανίας, τῶν τεχνῶν, τῆς ἱστορίας, τῆς φιλοσοφίας κλ., συντασσόμενης ὑπὸ πολλῶν ἐπιστήμων ἐπιστημόνων, ἧς ἐξεδόθησαν 133 τόμοι (β' ἐκδ. 1853). Ἐπὶ βραχὺν χρόνον διετέλει καθηγ. τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λονδίνου, ἀπέθ. δ' ἐν Νεαπόλει 1859. Ἔργα του εἶναι

καὶ Περί τοῦ διαφορικοῦ καὶ τοῦ δλοκληρω-
τικοῦ λογισμοῦ, Περί θερμότητος, Ἐγχειρί-
διον φυσικῆς φιλοσοφίας καὶ ἀστρονομίας
(2α ἐκδ. 6 τ. Λονδ. 1855) κτλ. [M.F.]

Λάρητες (Lares) ἐκαλοῦντο παρὰ τοὺς
ἀρχ. Ῥωμαίους κατώτεραι θεότητες, ὡς φύ-
λακες ἀγρυπνοῦσαι ἐπὶ τῶν οἰκογενειῶν, οἰ-
κιῶν, ἰδῶν, πόλεων κτλ. Ἐπιστημότατοι εἶ-
ναι οἱ τῶν οἰκογενειῶν (Lares familiares),
ὧν ἐμοιώματα ἴσταντο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑστία
ἢ καὶ ἐν ἰδίῳ διαμερίσματι τῆς οἰκίας (La-
rarium), ἀλλὰ δὲ αὐτῶν γένη οἱ L. perma-
nini (οἱ ἐν θαλάσῃ προσιτάται), L. hos-
tilli (οἱ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν προσυλάσσοντες) κτλ.
Παριστάνοντο δὲ ὡς παιδία ἢ νεανίαι μετ'
ἀνυψωμένης τριβένου κρατοῦντες ἐκπωμ.
Πρὸς τιμὴν αὐτῶν εὐρτάζοντο ἐν Ῥώμῃ τὴν
1 Μαΐου τὰ Lararia. Βραδύτερον οἱ Λ. πα-
ρεβάλλοντο πρὸς τοὺς ἐλληγικούς ᾿Πρωας.

Λαρίδιαι. Οἰκογένεια τῶν Νηκτιῶν
πηγῶν, ἣν χαρκτηρίζουσι μακρόταται καὶ
ῥεῖλαι πτέρυγες, πόδες μετὰ τριῶν δακτύλων
ἐμπροσθεν διὰ μεμβράνης συνηνωμένων καὶ
ἐνδὲς ὀπισθεν ἐλευθέρων, ῥάμπος πλαγίως
λίαν συμπεκισμένον, καὶ ἐνίοτε κατὰ τὸ ἀ-
κρον κεκαμμένον. Ἐχουσι μεγίστην πτητι-
κὴν δύναμιν, ζῶσι μᾶλλον κατὰ τὰς ὄχθας
τῶν θαλασσῶν καθ' ὁμάδας, τρέφονται δὲ ἐξ
ἰχθύων, οὓς ἀρπάζουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
τῶν ὕδατων καθιπτάμενοι ἢ καὶ μικρὸν βυθι-
ζόμενοι, μαλακίων, ἐντόμων ὑδροβίων κτλ. Τὸ
πρότυπον γένος Λάρος διακρίνεται εἰς διά-
φορα εἶδη, κατὰ τὸ πλεῖστον κοινὰ καὶ ἐν
Ἑλλάδι, οἷα: Λάρος ὁ γελῶν (Larus
ridibundus), ὁ κατὰ μέγαν σμήνην ἀφένως
περιπιάμενος παρὰ τὰ πλοῖα καὶ ἐντὸς τῶν
λίμένων, φθίνων εἰς μέγεθος χηνός, τὸ χρῶ-
μα λευκὸς ἢ λευκόφαιος, κατὰ δὲ τὸ ῥάμπος
καὶ τοὺς πόδας ἐρυθρός, ἐξήγων ἀκομψὸν χα-
ρακτηριστικὴν κραυγὴν. Λ. ὁ ἀργυρόχρους
(L. argentatus) ἦττον ἀφθονος παρ' ἡμῖν.
Λ. ὁ μελανοκέφαλος. Λ. ὁ τριθά-
κτυλος κτλ. Ἄλλο γένος ἀποτελεῖ Λάρος
ὁ ἄρπαξ, οὗ τὰ εἶδη ἀρπάζουσι παρ' αλ-
λῶν ἰχθυοράγων πτηνῶν τὴν λείαν των ἐ-
πιπίπτοντα κατ' αὐτῶν καὶ ἀναγκάζοντα νὰ
τὴν ἐγκαταλίπωσι. Τρίτον γένος φέρει τὸ ὄνο-
μα Ῥύγγωψ, ἀπὸ τῆς ἰδ. ὀρθοῦς κατα-
σκευῆς τοῦ ῥάμπου του, τοῦτου δὲ ἐν εἶδος
οἰκεῖ τὴν κεντρικὴν Ἀφρικὴν, ἄλλο δὲ τὰς
ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς. Γένος τῶν Λ. ἐπίσης
εἶναι καὶ αἱ καλούμεναι θαλάσσιαι Χε-
λιδόες, ὧν τὰ εἶδη εὐρηγται ἰδίως κατὰ
τὰς ἀκτὰς τῶν βορείων θαλασσῶν. [Φ.Ι.]

Λαρικίνη. $C_{10}H_{10}O_5$. Πικρὰ οὐσία ἐν
τῷ φλοιῷ τῆς γηραιᾶς λάρικος ἐνυπάρχου-
σα, κρυσταλλουμένη εἰς φυλλίδια, εἰς 153°
τηκομένη, δέξεται τὴν ἀντιδρασιν, ὁσμῆς ὡς
ἀπὸ καφουράς καὶ ναφθαλίνης. [X.X.]

Λαρικοσάχαρον (Melecitose) Ὑ-
δατάνθραξ τῆς ὁμάδος τοῦ καλμοστακχά-
ρου, εὑρισκόμενος ἐν τῷ μαννοσιδεῖ ὀπῷ τῆς
λάρικος καὶ σχηματίζων μικροῦς, ἐν ὕδατι
εὐδιαλύτους κρυστάλλους. [X.X.]

Λάριξ (Bot.), Larix Tourn. Γένος τῆς
οἰκογεν. τῶν Κωνοφόρων τῶν Ἐλατσειῶν.
Εὐάριθμα εἶδη, ἅπαντα δένδρα, ὧν τὰ ἐπι-
σημότερα εἶναι: Λ. ἡ εὐρωπαϊα (L. Euro-
paea DC. ἢ Pinus Larix L., γερμ. Lärche,
γαλλ. Mélèze), σχηματίζουσα δάση εἰς τὰς
Ἀλπεις τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας καὶ
ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ· τὸ ξύλον τῆς ἀσπ-
πέστατον ἐν τιμαῖσι· μεγάλως ὡς οἰκοδομη-
τικόν· ὁ δὲ φλοιὸς εἶναι βυρσοδεφικὴ ὕλη ἀρί-
στης ποιότητος· ἡ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη (Tere-
binthina veneta) καὶ τὰ δάκρυα (Manna
laricina, Manne de Briançon) τὰ ἐνέχον-
τα εἶδος σαρκώσεως ἦσαν ποτὲ φαρμακευτι-
κά. Λ. ἡ Κεδρός (L. Cedrus L. ἢ Cedrus
Libani Loud.), ἡ Κ. τοῦ Λιβάνου (Κέδρος
δένδρον ἐν Συρίᾳ τῶν ἀρχαίων), ἥς τὸ ξύλον
πολύτιμον καὶ πολυζήτητον ἀπὸ τῆς ἀρχαιο-
τητος διὰ τὰ ἀσπῆς καὶ τὸ εὐώδες αὐτοῦ· ἀλ-
λοτε ὑπῆρξαν ἐκτεταμένα δάση τῆς Κ. ἐπὶ
τοῦ Λιβάνου, σήμερον δὲ εἰσὶ λίαν ἡραιωμέ-
να· υπάρχουσι· εἰσέτι δένδρα τινὰ πανάρχαια
ὧν ἡ ἡλικία ὑπολογίζεται εἰς 2000—3000
εἶτη, ἔχοντα ἕως 12 μέτρα περιφέρειαν· ἐκ τοῦ
ξύλου τῆς Κ. φκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Σολομῶν-
τος ὁ ἐν Ἱερουσολύμοις ναός· φύεται δὲ καὶ ἐν
τῷ Ταύρῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ καλλιεργεῖ-
ται ἐνίοτε ἐν τοῖς παραδείτοις. Λ. ἡ Δεο-
δάρα (L. Deodara Don.), ἡ κέδρος τῶν Ἰ-
μυλαινῶν ὁρέων· δένδρον μέγιστον ὡς ἡ Κ.
τοῦ Λιβάνου, οὗ τὸ ξύλον ὠκεῖως εὐχρηστον
ἐν τῷ τόπῳ· καλλιεργεῖται δὲ χάριν κόσμου.

Λάρισα ἢ Λάριστα (τουρκ. Γενί-τεχ'ιρ
ἤτοι Νεάπολις). Πρωτ. τοῦ νομοῦ Λ. καὶ
ἀπάντης τῆς Θεσσαλίας, ἔχουσα 13 610 κατ.
ὧν οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες, 2 000 δὲ Τούρκοι καὶ
2 000 Ἑβραῖοι. Διατηρεῖ ἐτι κατ' ἐξοχὴν χα-
ρακτηῖρα τουρκικὴν, ἐλεγχόμενον καὶ μακρόθεν
διὰ τῶν 27 ὑψηλῶν μινωρέων τῶν κατὰ μέ-
ρος ἡρειπωμένων τεμενῶν, ἐντὸς δὲ τῆς πό-
λεως διὰ τῶν δυσβάτων ὁδῶν καὶ τῶν εὐρειῶν
οἰκίῶν μετὰ αὐλῶν καὶ στοῦν κτλ. Κατόπιν
τῆς μετὰ τοῦ ἐλλ. βασιλείου ἐνώσεως τὸ ἐλλη-
νικὸν στοιχεῖον ὁσημέρην ἀναπτύσσεται, πολ-
λαὶ δὲ τουρκικαὶ οἰκογένειαι μετενάστευται
εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ Μ. Ἀσίαν. Ἡ πόλις,
κειμένη ἐν εὐφώρῳ πεδιάδι ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀ-
χθῆς τοῦ Πηνειοῦ, ἐκεῖ ὅπου οὗτος προσλαμ-
βάνει βόρειον διεύθυνσιν, καὶ δροσιζομένη
κατὰ τὸν θερινὸν καύσωνα διὰ τῶν ἐκ τοῦ Ὀ-
λύμπου (Β) καὶ τῆς Ὀσσῆς (ΒΑ) προερχο-
μένων ἀνέμων, ἀνέκαθεν ὑπῆρξεν ἡ φυσικὴ
πρωτεύουσα τῆς χώρας. Ἀρ' ὅτου δὲ ἡ τῶν
προτέρων κατῶν αὐτοκρίσια ἐπαυσε νὰ φέρῃ

ἐμπόδια εἰς τὴν φιλοπονίαν τοῦ ἐμπόρου, δαμάζειν μεγάλως. Ἡ διαφορά τῆς θρησκείας ὡς ἀλλαγῶν οὕτω καὶ ἐνταῦθα συνεπένεγκε τοπικὴν χωρισμὸν τῶν ἐθνοτήτων εἰς τουρκικὴν, Ἰσραηλιτικὴν καὶ ἑλληνικὴν συνοικίαν, αἵτινες συγχωνεύονται περὶ τῆς ἀγορᾶς. Ἐν γένει οἱ Τούρκοι ὀλίγον λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸ ἐμπόριον προτιμῶντες τὴν ἐν τοῖς ἀγοραῖς βίον καὶ συγκεντρῶσαντες καὶ τὸ πλεῖστον τῆς κτηματικῆς περιουσίας εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ὅλίγα εἶναι τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ τὸ πάλαι ἀχυρωτάτη ἀκρόπολις ὑποτίθεται ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τοῦ μόνου ὑπάρχοντος λόφου, Β τῆς σημερινῆς πόλεως, ἐφ' οὗ νῦν ἱδρύεται ἡ μετὰ σχολῆς συνδεσμένη μητρόπολις. Εἰς τὴν ΝΔ ἄκραν τοῦ λόφου, ἀπέναντι τοῦ σημερινοῦ στρατώνος τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἀμέσως ὑπὸ μινὰρὲν ἰστάμενον χωριό, ἔκειτο τὸ θέατρον, οὗ φαίνονται νῦν μόνον ἐγκλίθει μιᾶς σειρᾶς καθισμάτων μετ' ἐπιγραφῶν. Δημόσια κτίρια ἄξια λόγου εἶναι τὸ κατὰ τὸν τοῦ διδασκαλείου καὶ τὸ διοικητήριον, νῦν χρησιμεύον ὡς κατὰ τὸν τοῦ δασκάλου καὶ εἰσαγγελικῶν γραφείων. Ἐσχάτως κατεβλήθη καὶ φροντίς ὅπως ἐξωραϊσθῇ ἡ πόλις διὰ ῥυμοτομίας. Τὸ ἐμπόριον τῆς Λ. εἶνε ἴσως ζωηρόν, χρησιμεύουσαν ὡς κέντρον τῆς ἀγορᾶς τῶν πλείστων προϊόντων τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος. Ὑπάρχει δὲ ἐν Λ. γυμνάσιον, διδασκαλεῖον καὶ 2 ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἐφετεῖον καὶ πρωτοδικεῖον, ἐδρεῖται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λαρίσης.

Τὸ ὄνομα Λ. εἶνε πελαγισκόν, σημαῖνον φρεσίαν ἢ ἀκρόπολιν, διὸ εὐρίσκεται καὶ ἀλλαγῶν εἰς πελασγικάς θέσεις. Οὕτως ἀναφέρεται ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἄλλῃ Λ. ἐπὶ τῇ Ὀσση καὶ ἐν Φθιώτιδι Λ. ἢ Κρεμαστή, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀττικῇ καὶ Πελοποννήσῳ καὶ Κρήτῃ καὶ Μιτυλήνῃ κλ. ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα. Κατὰ τοὺς μύθους ἱδρύθη ἡ πόλις ὑπὸ Λαρίσου, υἱοῦ τοῦ Πελασγοῦ, ἡ δὲ ἀκμὴ αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ Η' π. Χ. αἰῶνος ὡς ἔδρας τῶν Ἀλευαδῶν (βλ. λ.). Τῇ 140 π. Χ. προσεβλήθη ματαίως ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, εἰς αὐτὴν δὲ κατέφυγεν ὁ Παμπήσιος ἡγετῆς παρὰ τὰ Φάρσαλα. Διέμεινε δὲ ἀκμάζουσα καὶ κατὰ τὴν μεσαιῶνα, ὑψωθείσα ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου εἰς μητρόπολιν, ἐξ ἧς ἐπὶ καιρὸν τινα ἐξήρτηντο 14 ἐπισκοπαί. Κατὰ τὴν ΙΑ' αἰῶνα ἐκυριεύθη ἡ Λ. ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων Σαμουήλ καὶ ὑπέστη περὶ τὸς ἀρχὰς τοῦ ΙΒ' ἐξάμηνον πολιορκίαν ὑπὸ τοῦ Βοημούδου. Ἐπὶ δὲ τῆς Φραγκικῆς κυριαρχίας ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῇ Λατῖνος ἐπίσκοπος. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους παρήκμασε καὶ ἐγκατελείφθη ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὀλίγων μεινάντων ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως

(Γρανὲς μαχαλᾶς), καὶ ἂν καὶ ὑπερὸν ἐπωκίσθη πάλιν κατὰ μέρος δὲν περιήλθεν εἰς σπουδαίαν ἀκμὴν. μάλιστα γενεομένη φώλεα τῶν ἀγριωτέρων γενιτσάρων, οἵτινες κατὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἐπανάστασιν τοῦ 1770 ἐφόβουνταν πλείστους Χριστιανούς· τότε καὶ ἀπηγορεύθη εἰς τούτους νὰ ἔχωσι ναὺν ἐν Λ. καὶ μόλις μετὰ τὸ 1840 ἐχορηγήθη διὰ τοῦ Τανζιματ βαθμὸς τῆς ἐλευθερίας εἰς τοὺς κατοίκους καὶ ἀνεπτύχθη ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως. Ἐσφαλμένως καλοῦνται Παλαιὰ Λάρισα τὰ ἐρείπια τῆς ἐπίσης πελασγικῆς πόλεως Κραννῶνος, ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἐπιπολαίων περιηγητῶν ἐκκληθέντα ὡς τὰ τῆς Λ.

Ὁ νομὸς Λ. περιλαμβάνει τὸ Δ ἡμισυ τῆς Θεσσαλίας, τῆς ὁποίας τὸ Δ μέρος ἀποτελεῖ ὁ νομὸς Τρικυαλῶν, συνίσταται δὲ ἐκ τῶν Β ἐπαρχιῶν Λαρίσης, Ἀγυιάς, Ἀλμυροῦ, Βώλου, Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, καὶ Τυρνάβου. Ἐν τῇ διαιρέσει ταύτῃ διατηρεῖται ἡ ἀρχαία διαιρέσις τῆς Θεσσαλίας ὡς ἔγγιστα καὶ κατὰ τὸ ἐνόν· αἱ ἐπαρχίαι Βώλου καὶ Ἀγυιάς περιλαμβάνουσι τὴν ἀρχαίαν Μαγνησίαν, αἱ ἐπαρχίαι Λαρίσης καὶ Τυρνάβου μετὰ τοῦ δήμου Φερῶν τὴν ἀρχαίαν Πελασγιωτίδα, ἡ τοῦ Δομοκοῦ τὴν Δολοπῖαν, ἐνῶ ἡ τοῦ Ἀλμυροῦ ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχ. Φθιώτιδα. Τὰ πρὸς Ν σύνορα ἀποτελεῖ ἡ Ὄθρυς, τὰ πρὸς Δ γραμμὴ κατὰ τὰ μᾶλλον ἡ ἡττον ἐκ Ν πρὸς Β διευθυνομένη καὶ ἀκολουθοῦσα κατὰ τὸ Β μέρος τοὺς λόφους τοὺς χωρίζοντας τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα εἰς δύο ἀνίστα μέρη· πρὸς Β δὲ ὀρίζει τὸν νομὸν ἢ σειρὰ τῶν Πιερίων ὄρεων καταλήγουσα εἰς παραφυάδας τοῦ Ὀλύμπου. Πρὸς Α ἔχει ὁ νομὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὴν εἰς αὐτὸ ἀνήκοντα Παγασητικὴν κόλπον· ἐπὶ τῆς Α παραλίας ὑφύονται καὶ τὰ σημαντικώτερα τοῦ νομοῦ ὄρη Ὀσσα καὶ Πήλιον. Ἀρδεύεται δὲ ὁ νομὸς ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν ὧν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ ἐνταῦθα εἰς αὐτὸν ἐκβάλλων Σαρανταπόταμος (Τιταρήτιος) εἶναι οἱ σημαντικώτατοι. Λίμναι ὑπάρχουσι κυρίως τρεῖς, ἡ Βοιθῆς, ἡ Νεξερὸς καὶ ἡ Ξηνιας. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται ἐν ὅλῳ εἰς 168 034, ἐξ ὧν 89 516 ἀνδρες καὶ 78 518 γυναῖκες, διανέμεται δὲ ὁ πληθυσμὸς κατ' ἐπαρχίας καὶ δήμους ὡς ἑξῆς.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΙΣΗΣ

Δῆμος Λαρίσης	κίτ.	15 058
» Ἀρμελακίων	»	2 734
» Ἀρμενίου	»	4 181
» Κραννῶνος	»	4 195
» Νέσσωνος	»	4 342
» Ὀρχηστου	»	2 086
» Συκουρίου	»	2 716
» Φακίου	»	2 343

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΓΓΙΑΣ

Δῆμος Δωτίου	κάτ.	9 072
» Εὐρυμενῶν	»	1 239
» Κασθαναίας	»	3 909

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΜΥΡΟΥ

Δῆμος Ἀλμυροῦ	κάτ.	6 272
» Ὀθρυός	»	633
» Πλατάνου	»	3 082

ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΕΛΟΥ

Δῆμος Παγασῶν	»	11 029
» Διαντείου	»	1 519
» Ἀφειτῶν	»	2 072
» Βοιότης	»	2 523
» Ζαγερᾶς	»	4 705
» Ἰωλκοῦ	»	4 014
» Κισσοῦ	»	2 208
» Μακρυνίτης	»	5 472
» Μηλεῶν	»	4 128
» Μυρσείου	»	3 197
» Νηλείας	»	8 160
» Ὀρμινίου	»	3 963
» Σηπιάδος	»	3 271
» Σπαλάθρων	»	3 695
» Φερῶν	»	4 599

ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΟΜΟΚΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΕΣΑΔΩΝ

Δῆμος Φαρσάλων	κάτ.	4 996
» Εὐδρίου	»	3 456
» Θουμακῶν	»	6 187
» Μελεταιίας	»	2 414
» Ευνιάδος	»	1 612
» Σκοτεινῆς	»	2 888

ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Δῆμος Τυρνάβου	κάτ.	11 845
» Ὀλύμπου	»	5 498
» Γόννων	»	1 920

Ἐκκλησιαστικῶς διαίρεται ὁ νομὸς εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Λαρίσης καὶ τὰς ἐπισκοπὰς Θουμακοῦ, Δημητριάδος, Πλαταμῶνος καὶ Φαναρίου καὶ Φαρσάλων.

Ἡ ἐπαρχία Λ. ἔχει 61 δήμοι ἀνεγράφησαν ἀνωτέρω, ἔχει ἐν ὅλῳ 38 555 κατ., ὁ δὲ δῆμος, ὅστις ἔκτος τῆς πρωτεύουσας περιλαμβάνει καὶ 10 χωρία, ὡν μόνον τὰ Βαϊσλάρ, Γούνισσα καὶ Τουρσοῦνλαρ ἔχουσι πλέον ἢ 300 κατ., ἔχει πληθυσμὸν 15 859 κατοίκων.

— Περὶ τῆς Λ. (ἀκροπόλεως) τοῦ Ἀργεῦς βλ. Ἀργεὺς ἐν τ. Β' σ. 218 β'. μνημονεύει δὲ καὶ παρὰ τὴν πεδιάδα τῆς Κάτω Ἀχαΐας σώζονται ἐπὶ τοῦ λόφου Μαῦρα βουνά ἐρείπια κυκλωπικά, ἅτινα ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐκαλοῦντο Ἀάρισα ἢ καὶ ἀπλῶς τείχος. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχε τὸ πάλαι καὶ ἡ ἰσχυρὰ πόλις Λάρισα ἢ Κρεμαστὴ ἢ τὰ ἐρείπια εὐρηγνὰ παρὰ τὸ σημερινὸν Γαρδικίον (βλ. λ.). [Μ.Σ.]

Λαριστάν. Μικρά, λίαν ὄρεινή, θερμότητι καὶ νοσηροτάτῃ χώρα τοῦ περσικοῦ βασιλείου, ἀποτελοῦσα τὸ ΝΔ. μέρος τῆς ἐπαρχίας Κιρμάν πρὸς τὸν περσικὸν κόλπον, ἔχουσα ἑκταεὶν 59 468 τχμ. καὶ κατ. περίπου 90 000. Ἡ πρωτεύουσα Λάρις κεῖται ἐν εὐφωρωτάτῃ θέσει, ἔχει δὲ περίπου 12 000 κατ., ὡραίας ἀγορὰς καὶ μεταξικλωστήρια.

Λάρναξ. Βλ. Σαρκοφάγος.

Λάρναξ (ὁ καὶ ἡ). Πόλις τῆς Κύπρου ἐν τῇ ΝΑ ἀκρᾷ τῆς νήσου ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου Κιτίου, διηρημένη εἰς τὴν κυρίως Λ. καὶ τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης «Σκάλαν», μικρὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας. Κατὰ τὴν μεσαιῶνα αἱ πόλεις αὗται ἦσαν ἡνωμέναι καὶ ἀπετέλουν ἤδη ἐπὶ τῶν Λουζινιάνων ἐν τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν κέντρων τῆς νήσου, κατόπιν δὲ ὡς φαίνεται, καταστραφεῖσαι ἀνικοδομήθησαν. Ἡ Σκάλα, μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ τρέχοντος αἰῶνος ἀσημαντος μείναντα, ἀνεπτύχθη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν πειρατῶν καὶ ἐγένετο πολὺ σημαντικώτερα τῆς κυρίως Λ., ἥτις ἀπέβαλε τὴν προτέραν ζωηρότητα τῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ. τῇ 1891 ἀνῆρχετο εἰς 7 593. Τὸ Κίτιον, εὐτὴν θέσιν κατέχει ἡ σημερινὴ Λ., ἀναφέρεται ὡς ἡ πρώτη ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τῶν Φοινίκων κτισθεῖσα πόλις καὶ διετήρησε μετὰ τῆς Ἀμαθύντος ἐπὶ πλείοτερον χρόνον τὸν φοινικινὸν χαρακτῆρα ἐνεία τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ σπουδαιότητος καὶ τῆς μετὰ τῶν ἰδρυτῶν συγγῆς συγκοινωνίας. Ἐνταῦθα ἀπέθανεν ὁ Κίμων πολιτοκῶν τοὺς Κιτιεῖς, μαχομένους ὑπὲρ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὑπῆρξε δὲ τὸ Κίτιον τὸ τελευταῖον προπύργιον τῆς ἐν Κύπρῳ φοινικικῆς ἐπιρροῆς, ἥτις παρτάθη μέχρι τοῦ γ' π. Χ. αἰῶνος. Ἦτο δὲ μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ ἐμπορικὴ πόλις μέχρι τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων. Μνημεῖον τῆς φοινικικῆς ἐποχῆς τῷζεται ὀλίγον ἔξωθεν τῆς σημ. πόλεως τάφος ἡ ναὸς ὑπόγειος, νῦν εἰς ἐκκλησίαν Ἀγ. Φανερωμένης μεταμορφωθείς. Παρ' αὐτὸν σώζεται καὶ ἀρχαῖον ὑδραγωγεῖον. Ἐξετείνεται δὲ ἡ ἀρχαία πόλις ἀπὸ τῆς Σκάλας μέχρι τοῦ ἀκροῦ τῆς Λ., ἐνθα φαίνεται ὡς ἐκ τῶν πολλῶν ἀνακαλυφθέντων τάφων (ἐλληνο-ῥωμαϊκῶν) ὅτι ἔκειτο τὸ νεκροταφεῖον αὐτῆς. Ἡ μεταξὺ Λ. καὶ Σκάλας νῦν διὰ χωμάτων πληρωθεῖσα καὶ ἀποξηρανθεῖσα λίμνη εἶνε ὁ ἀρχαῖος λιμὴν τῆς πόλεως, ὃν ὁ Στράβων λέγει «κλειστόν». Διὰ τῶν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνασκαφῶν ἀνεκαλύφθησαν πλεῖστα ὅσα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος. Εἶνε δὲ ἡ Λ. ἐδρα ἀρμοστοῦ (διοικητοῦ) καὶ τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου.

— Λ. καλεῖται προσέτι χωρίον τῆς Κύπρου, καίμενον 1 1/2 ὥρ. ἀπὸ Λαπήθου, ἐπὶ τοῦ ὁπίσθεν μέρους τῶν ὄρεων ταύτης, ἔχον δὲ 300 κατ. [Δ.Σ.Σ.]

Λάρος. Βλ. Λαρίδα.

Λά-Ρὸς (La Roche sur Yon). Πρωτ. τοῦ γαλλ. νομοῦ Βανδέ, δεξιὰ ἐπὶ τοῦ Ὑόν, ἔχουσα γυμνασίον, δημ. βιβλιοθήκην ἐταιρίαν τῆς γεωργίας, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, φρενοκρεμίσιν κλ., κατ. δὲ (1891) 11 390. Ἰδρύθη τῷ 1804, ἐκαλεῖτο δὲ 1808 — 14 Napoléonville, 1814 — 48 Bourbon Vendée καὶ 1848 — 70 Napoléon Vendée. [Μ.Σ.]

Λά-Ροσέλ (La Rochelle). Πρωτ. τοῦ γαλλ. νομοῦ Κάτω Σαράντ, ἐπὶ μικροῦ κόλπου τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πολεμικὸς λιμὴν δευτέρας τάξεως, σταθμὸς σιδηροδρόμων. Ἐν πολλοῖς ἡ πόλις διατηρεῖ τὴν ὕψιν τῶν παρελθουσῶν ἑκατονταετηρίδων, ἔχουσα πλείστας ἀψίδας, δημαρχεῖον θεμελιωθὲν τῷ 1846, δικαστήρια τοῦ 19ῃ αἰῶνος κλ. Ἔχει ἐτι περίρηκτον ναύσταθμον καὶ κομψότατα θαλάσσια λουτρά, ἀκαδημίαν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ναυτικὴν σχολήν, δημοσίαν βιβλιοθήκην, ἐπιστημ. ἐταιρίαν, φιλανθρ. καταστήματα κτλ., κατοίκους δὲ (1891) 23 467, ἀσχολούμενους εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν παρασκευὴν παστῶν σαρδελλῶν (ἐτησίως 200 000 χγρ.), τὴν παρασκευὴν ὑαλίνων καὶ φαγεντιανῶν σκευῶν, τὴν ναυπηγίαν, εἰς ζωηρὸν ἐμπόριον πνευματωδῶν ποτῶν, ἰχθύων καὶ ξυλίας. Ἡ πόλις ἔχει λαμπρά ὀχυρώματα, ὃ δὲ λιμὴν αὐτῆς εἶνε εἰς τῶν ἀσφαλεστάτων τῶν Δ τῆς Γαλλίας παραλίων. Ἐν τῇ γαλλ. ἱστορίᾳ συχνὰ ἀναφέρεται τὸ 'Ρ. Ἰδίως δὲ εἶνε γνωστὸν ὡς κραταῖον ὀχύρωμα τῶν Οὐγενότων κατὰ τὴν 15ῃ αἰῶνα, οἵτινες ἀποκρούσαντες ἐρρωμένως ἐπανειλημμένας ἐπιθέσεις, καθ' ἃς ἔπεσον 12 000 ἑκ. τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ, ἠναγκάστησαν τέλος νὰ παραδώσωσιν αὐτὸ εἰς τοὺς καθολικούς, ὅτε καὶ ἐκλείσθη ἡ διὰ τοὺς διαμαρτυρομένους εὐνοικὴ εἰρήνη τοῦ 'Ρ. Κατὰ δὲ τὴν 17ῃ αἰῶνα ἐπίσης σημαντικὸν διατελοῦν κέντρον τῶν διαμαρτυρομένων, ἐκυριεύθη τέλος ὑπὸ τοῦ 'Ρισελί μετὰ πολιτορκίαν 14 μηνῶν (1627 — 28). [Μ.Σ.]

Λαροσφουκώ (Laroche foucauld). Ἀρχαία καὶ ἔνδοξος γαλλικὴ οἰκογένεια, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 16ῃ αἰῶνος μνημονευομένη. 1) Φραγκίσκος δ' οὗξ τοῦ Α., γενν. 1613 καὶ ἀποθ. 1680, γνωστότατος γενόμενος ἐκ τῶν «Γνωμῶν καὶ ἡθικῶν σκέψεων» αὐτοῦ, δημοσιευθεῖσιν τῷ 1665, αἵτινες ἐλέγχουσι βαθεῖαν παρατηρητικότητα καὶ γνῶσιν τοῦ βίου τῶν ἀνωτέρων ἰδίως κοινωνικῶν τάξεων, θεωροῦνται δὲ ὡς πρότυπον γαλλικῆς πεζογραφίας (ἐλλ. μετάφρ. ὑπὸ Γ. Ζωχιτοῦ). Ἐγραψεν ἐτι «Απομνημονεύματα τῆς ἀντιβασιλείας Ἀννης τῆς Αὐστριακῆς», ἐν εἰς γλαφυρότατα ἀφηγεῖται τὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ, κ. ἄ. — 2) Φραγκ. Ἀλέξ. Φρειδερίκος δούξ τοῦ Λα-Λιαγκούρ (de L.-Liancourt), γεννηθεὶς

1747 καὶ ἀποθ. 1827, διεκρίθη ὡς φιλάνθρωπος ἴδρυσε καὶ συνετήρει σχολὴν ἀπέρων τέκνων στρατιωτικῶν, ὡς μέλος τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν παρέστη τὴν ἀθλιότητα τοῦ λαοῦ καὶ ὑπερήσπισεν αὐτὸν σθεναρῶς, ἴδρυσε δὲ (1790) μέγα ἐργαστάσιον πλεκτικῆς. Ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἀμερικὴν ἐξέδωκε «Ταξείδιον εἰς τὰς Ἠνωμ. Πολιτείας 1795 — 97» καὶ «Δι' ὑλὰ καὶ τῆς Φιλαδελφείας» (1800), ἔργον ἐν ᾧ συνηγέρει ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατ. ποινῆς καὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν φυλακῶν. Ὑπῆρξε δὲ μέλος καὶ πρόεδρος πάντων σχεδὸν τῶν φιланθρωπικῶν σωματείων τῶν Παρισίων, ὑπὲρ ὧν ἐδείχθη ἀκαταπόνητος. Τέλος ὁ Α. ἴδρυσε τὸ πρῶτον λαϊκὸν ταμειεῖον ἐν Γαλλίᾳ. [Β.Ε.]

Λαρούς (Πέτρος Larousse). Γάλλος λεξικογράφος, γενν. 1817 ἐν Τουσὸν (Ὑόννης), διατελέσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη καθηγητῆς καὶ ἐκδόσας τὸ Grand dictionnaire universel du 19. siècle (Παρ. 1864 — 76, 15 τόμ. καὶ 2 συμπληρώματα 1878 — 91). Ἀπέθανε τῷ 1875 ἐν Παρίσι. [Μ.Γ.]

Λαρυγγίτις καλεῖται ἡ φλεγμονὴ τοῦ λάρυγγος καὶ ἰδίᾳ τοῦ βλεννογόνου αὐτοῦ ὑμέρος. Εἶνε δὲ αὕτη δέξις ἡ χρονία. Ἡ δέξις εἶνε α') πρωτοπαθὴς ἐπερχομένη διὰ τῆς ψύξεως ἢ τῆς εἰσπνοῆς ἐρεθιστικῶν ἀτμῶν ἢ κόνεων. Ὁ βλεννογόνος εἶνε ἐρυθρός, οἰδαλός, κεκαλυμμένος ὑπὸ ἐξιδρώματος βλεννώδους ἢ βλεννοπυώδους. Ἡ φωνὴ γίνεται τραχεῖα κατ' ἀρχάς, εἰτα δέξις ἡ καὶ ἐλλείπει ἐντελῶς. Ἡ ἀναπνοὴ δυσχεραίνεται σπουδαίως, ἀπεθαίνουσα συριγμώδης καὶ βῆξ παρακολουθεῖ ἀπώδυνος. Ἡ νόσος, ἡπία ὅμως, διαρκεῖ ἡμέρας τινάς· ὥστελοῦσι δὲ κατ' αὐτὴν γοργαρισμοὶ καὶ ποτὰ μαλακτικά, ποδόλουτρα σιναποῦχα, ἢ κόνις τοῦ Δοσέτρου. Ἐὰν ὅμως ἡ τῆς αὐτῆς Α. προέλθῃ ἐξ ἰσχυροτέρου ἐρεθίσματος, εἶεν τῆς καταπόσεως ὑπερθερμῶν ὑγρῶν, συνοδεύεται ὑπὸ πυήσεως καὶ ἐστίας ἢ καὶ οἰδήματος τῆς γλωττίδος, ἀπεθαίνουσα οὕτως ἐπικίνδυνος, χρήζει δὲ δραστηριωτέρας ἐπεμβάσεως, εἶεν ἐμετικοῦ, βδέλλων ἢ σικυῶν αἱματηρῶν ἐπὶ τοῦ λαίμου ἐμπροσθεν, μαλακτικῶν καὶ ναρκατικῶν μέσων τοπικῶς κλ. β') δευτεροπαθῆς, συνοδεύουσα τὴν συμφύλιν, τὴν εὐλογίαν, τὸν τυφοειδῆ πυρετόν, (ἐλκώσεις καὶ νεκρώσεις μερῶν τοῦ λάρυγγος) κλ. — Ἡ δὲ χρονία Α. ἡ καθαρῶς καταρροϊκὴ εἰτα ἐπακολουθεῖ εἰς ὅμιαν δέξιαν Α., ἡ εἶνε ἐξ ἀρχῆς χρονία, χαρακτηρίζεται δὲ ὑπὸ παχύνσεως τοῦ βλεννογόνου ἢ καὶ ἐλκώσεως αὐτοῦ ἢ καὶ ὑπερτροφίας τῶν ἀδένων αὐτοῦ κλ., συνίστανται δὲ κατ' αὐτῆς τὰ βαλσαμικά, αἱ θειοῦχοι καὶ τὰ ἀρρενικοῦχοι σκευασίαι, ἀμέσως ἐπίψαυσις διὰ τανίνης ἢ νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ ἀπο-

φυγή τοῦ καπνοῦ, τῆς πολυλογίας καὶ παντὸς ἐρεθίσματος. Τέλος μερῇ χρονίας Λ. εἶνε ἡ κατὰ τὴν τρίτην τῆς συρίλλιδος περίοδον ὑπερτροφία ἢ καὶ ἔλκωσις τοῦ λάρυγγος.—Λ. «ψευδομεμβρανογόνος» εἶνε ἡ διφθερίτις τοῦ λάρυγγος ἢ τοῦ Κρούπ (βλ. Διφθερίτις), «φυματιώδης» δὲ Λ. ἡ φυματίωσις ἡ φθίσις καλουμένη τοῦ λάρυγγος.—Τέλος καλούμεν «τρισμαῶν Λ.» ἢ «ψευδοκρούπ» ἢ «ἄσθμα τοῦ Millar» μορφήν τινα Λ. ἰδιαίχυσαν εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἥτις ἐκδηλοῦται διὰ παροξυσμῶν τρομερᾶς δυσπνοίας, περὶ τὸ μεσυνύκτιον πάντοτε ἐπερχομένων· ἡ εἰσπνοὴ εἶνε συριγμώδης, βῆξ παρακολουθεῖ τραχύς καὶ τὸ παιδίον φαίνεται ἀσφυκτικὸν ἢ τοιαύτη κατάστασις διαρκεῖ ἐκαστοτε ἀπὸ στιγμῶν μέχρις ὥρων τιῶν. Ἡ νόσος σπανίως ἀπέδῃ θανατηφόρος. Κατὰ τὸν παροξυσμὸν ὠρελεῖ ἡ ἐπιθέσις σπύγγου ἐμπεποτισμένου διὰ θερμοῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἐμπροσθεν, κατὰ δὲ τὰ διαλείμματα καταπλάσσειν ἐπὶ τοῦ τραχήλου, ἢ ἐν τῇ ἀναπνεομένῃ ἀέρι παρουσία ἀτμῶν ὕδατος ἢ φαινικοῦ ὀξέος, μικραὶ δόσεις ἱπεκακουάνης κλ. [Α.Χ.]

Λαρυγγοσκοπία. Ἡ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου εξέτασις τοῦ λάρυγγος.

Λαρυγγοσκοπίον Ὅργανον πρὸς εξέτασιν τοῦ λάρυγγος ἀρμόδιον. Εἶνε δὲ τοῦτο· μικρὸν κάτεπτρον ἐπὶ μακρὰς λαβῆς ἐστηρικμένον, ὅπερ εἰσδιβαζόμενον διὰ τοῦ στόματος μέχρις ἀνωθεν τοῦ λάρυγγος ἀνακλᾷ πρὸς τὸν ἐξετάζοντα τὴν εἰκόνα τούτου, φωτιζόμενου δι' εἰδικῆς διαθέσεως λύχνου τινός. Χρησιμοποιεῖται καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει διαφόρων ἐν τῇ λάρυγγι χειρουργιῶν. [Σ.Μ.]

Λαρυγγοσυριγμός. Τὸ φαινόμενον καθ' ὃ ἐνεκα τῆς παθολογικῆς στενώσεως τοῦ λάρυγγος (συνεπείᾳ ἐξοιδήσεως ἢ παρουσίας ψευδομεμβρανῶν ἢ οἰδήματος τῆς γλωττίδος) ὁ ἀὴρ δυσχερῶς διερχόμενος δι' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν παράγει, ἰδίᾳ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν, μαλλὸν ἢ ἥττον δὲ συριγμὸν.

Λαρυγγοτομία. Ἡ διὰ τομῆς διάνοιξις τοῦ λάρυγγος, ἰδίως τελομένη πρὸς ἐξαγωγήν πολυπέδων αὐτοῦ ἢ ἀλλοτρίων σωμάτων. Καλεῖται εἰδικώτερον θυρεοτομία, κρικοτομία κλ. ἐὰν ἡ τομὴ γίνεται ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων μερῶν τοῦ λάρυγγος. Σήμερον ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐνεργεῖται ἡ «θυρεοειδής Λ.» ἢ τομὴ τοῦ θυρεοειδοειδὸς ὑμένους μόνου, ἀνευ ἐνοχλήσεως τοῦ τριχοειδοῦς καὶ τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου. Ἐν γένει ὅμως ἡ Λ. εἶνε σπανία νῦν, ὅτε διὰ τῆς χρήσεως τοῦ λαρυγγοσκοπίου δύναται ὁ χειρουργὸς νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ λάρυγγος ἀπὸ τοῦ στόματος.

Λάρυγξ (Ἀνατομ.). Ὅργανον μενοφυές, ἀεραγωγὸν ἅμα καὶ φωνητικόν, κείμενον ἐν τῇ ἀνω μέρει τῆς μέσης τραχηλικῆς χώρας τοῦ λαιμοῦ, κάτωθεν μὲν τοῦ ὑοειδοῦς

δοστοῦ, ἀνωθεν δὲ τῆς τραχείας καὶ ἐμπροσθεν τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ φάρυγγος, ἰσοϋψῶς τοῖς σώμασι τοῦ δ', ε' καὶ ε' ἀχύνει τοῦ σπονδύλου. Ἀποτελεῖ σωλήνα, σχῆμα τριγώνου πυραμίδος ἔχοντα, οὗ ἡ κάθετος διαμέτρος εἶνε παρὰ μὲν τῇ ἀνδρὶ 0, 044 μ., παρὰ δὲ τῇ γυναικὶ 0, 036 μ., καὶ ἀπαρτίζεται 1) ἐκ τοῦ σκελετοῦ ἀποτελουμένου ἐκ χόνδρων, ἢ τοῦ θυρεοειδοῦς, οὔτινος τὰ ἔξωθεν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἀντίληπτὸν ὀγκώμα εἶνε τὸ κινῶν καλούμενον Μῆλον τοῦ Ἀδάμ (βλ. Θυρ. χόνδρος), τοῦ ἀνωτέρου ἢ ἀκτυλοειδοῦς, τῶν δύο ἀρυταινοειδῶν, τῶν δύο κερατοειδῶν ἢ Σαντορινιανῶν καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος· 2) ἐκ τῶν συνδέσμων (ἀνωμοθυρεοειδοῦς, θυρεοειδοῦς καὶ ἀκτυλοειδοῦς κλπ.), ὧν σπουδαιότεροι οἱ κάτω φωνητικοί, ὡς ἀφορίζοντες μετὰ καὶ τῶν ἀρυταινοειδῶν χόνδρων τὴν σχισμὴν τῆς γλωττίδος, ἥτις συμβάλλεται εἰς τὴν φωνήσιν· 3) ἐκ τῶν μυῶν, ἑνδεκα ὄντων, οὔτινες ἐμβάλλοντες εἰς κίνησιν τὸν ἐκ χόνδρων σκελετὸν τοῦ λάρυγγος ἐνεργοῦσιν οὕτω πάντες ἐπὶ τῶν κάτω φωνητικῶν συνδέσμων, ὧν ἀλλοιοῦνται τὸ μήκος, ἡ τάσις καὶ ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις καὶ κατ' ἀκολουθίαν εὐρύνεται ἢ γλωττίζει ἢ στενεύεται ἢ τείνεται· καὶ 4) ἐκ τοῦ βλεννογόνου ὑμένους, ὑπαλείφοντος τὴν ἑσῶθεν ἐπιφάνειαν τοῦ λάρυγγος. Ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Λ. διακρίνομεν ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω 1) τὴν εἰσόδον, ἀφοριζομένην ὑπὸ τῶν ἀρυταινοειδοειπιγλωττικῶν συνδέσμων· 2) τὴν πρόδομον, ἀφοριζομένην ὑπὸ τῆς ἐσῶς ἐπιφανείας τῶν ἀρυταινοειδοειπιγλωττικῶν συνδέσμων· 3) τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρων φωνητικῶν συνδέσμων σχισμὴν, τὴν καλουμένην νόθον γλωττίδα· ἢ ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων μερῶν ἀποτελουμένη μοῖρα τοῦ Λ. συμβάλλεται εἰς τὴν ἀναπνοὴν μόνον· 4) τὴν μεταξὺ τῶν δύο κατωτέρων ἢ γνησίων φωνητικῶν συνδέσμων σχισμὴν, ἥτις γνησιὰ γλωττίς ἢ ἀπλῶς γλωττίς καλεῖται, οὗτα τὸ στενώτερον μέρος τοῦ Λ. καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐνθα παράγεται ἡ φωνή· 5) τὴν μεταξὺ τῶν ἀνω καὶ κάτω φωνητικῶν συνδέσμων ἐκατέρωθεν κοιλότητα, τὸ λαρυγγικὸν ἢ Μοργάνειον κέλυμα· καὶ 6) τὸ κάτω μέρος, τὸ ὑπὸ τὴν γλωττίδα, ὅπερ συστοιχοῦν τῇ ἀνωτέρᾳ χόνδρῳ, συνέχεται πρὸς τὰ κάτω μετὰ τῆς τραχείας. — Αἱ ἀρτηρίαι τοῦ Λ. ἐξέρχονται ἐκ τῶν ἀνω καὶ κάτω θυρεοειδῶν. Τὰ δὲ νεύρα εἶναι κλῶνες τοῦ πνευμονογαστρικοῦ, ἢ τοῦ ἀνω λαρυγγικοῦ, κατ' ἐξοχὴν αἰσθητικόν, διανεμόμενον εἰς τὸν βλεννογόνον ὑμέναν, νεύρων ἅμα καὶ τὸν ἀνωμοθυρεοειδῆ μῦν διὰ κλωνίου κινητικοῦ, καὶ τὸ κάτω λαρυγγικὸν ἢ παλίνδρομον νεῦρον, κατ' ἐξοχὴν κινητικόν, νεύρων πάντας τοὺς λοιποὺς δέκα μῦς τοῦ λάρυγγος. [ΠΘ.]

— 'Ο Λάρυγξ ἐν μὲν τῇ ἀναπνοῇ δευτερεύουσαν ἔχει σημασίαν ὡς ἀγωγὸς τοῦ ἀέρος χρησιμεύων· δυνάμει δὲ ὅπως σοβαρῶς νὰ διαταράσσῃ αὐτὴν αἱ παθήσεις τοῦ Λ. καὶ μάλιστα ἡ στένωσις ἢ ἀπόφραξις τῆς γλωττίδος, δι' ἧς κωλύεται ἡ εἴσοδος τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας· τὴν δὲ κυριωτάτην αὐτοῦ λειτουργίαν, ἥτοι τὴν παραγωγὴν τῆς φωνῆς βλ. ἐν λ. Φώνησις. [Α.Χ.]

Λάρυμνα ἢ Καστρί. Χωρ. τοῦ δήμ. Λαρυμνῆς καίμενον κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ ἐν τῷ Εὐβοϊκῷ κόλπῳ ὅρου Λαρυμνῆς ἐπὶ τῶν ἐρείπων τῆς ἀρχαίας ὁμωνύμου πόλεως. Οἰκεῖται ὑπὸ 143 κατοίκων καὶ ἀπέχει τῆς ἑδρας τοῦ δήμου, τοῦ Μαρτίνου, ὥρ. 1 1/2 πρὸς Α. Ἡ ἀρχαία Λ. ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῆς Ὀρχομενοῦ (βλ. λ.) τὸ ἐπίγειον καὶ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας· ἐν τοῖς ὑπερονόμις ἀπώλεσε τὴν σημασίαν της. Τὰ ἐρείπια τῆς κάτω πόλεως χρονολογούνται ἐκ διαφόρων χρόνων, εἶναι δὲ πρὸ πάντων τείχη καὶ λιμενικὰ ἔργα, τῶν δὲ τειχῶν τῆς ἄνω πόλεως καὶ τῆς κυρίας ἀκροπόλεως σώζονται μόνον αἱ βάσεις. [Α.Α.]

Λαρυμνῆς δῆμος, τῆς Λοκίδος, καλούμενος ἐκ τῆς ἀρχ. Λαρυμνῆς. ἔχει πρωτεύουσάν τὸ Μαρτίνον καὶ χωρία Λαρυμναν ἢ Καστρί, Μάξι, Μαλεστίναν, Προσκυνά καὶ Παύλου, κατ. δ' ἐν ἔλῳ 3768. Κατὰ τοὺς σεισμὸς τοῦ Ἀπριλίου 1894 ὁ δῆμος οὗτος πλειοτέρας ἢ πᾶς ἄλλος ὑπέστη καταστροφάς.

Λασαίξ (François de Lachaise). Γάλλος Ἰησουΐτης γενν. 1624, γενόμενος καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν Λυών, ἀπὸ δὲ τοῦ 1675 ἐξομολογητῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Ὡς τοιοῦτος ἀπέκτησεν ἐν τῇ αὐτῇ μεγάλῃ δυνάμει, συνετέλεσεν εἰς τὴν πτώσιν τῆς Μοντεσπᾶν καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Μαιντενόν, εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἰησουϊτικῶν ἱεραποστολῶν καὶ ἐκπαίδευτικῶν ἰδρυμάτων κατὰ τῶν διαμαρτυρουμένων καὶ τῶν ἰανсениστῶν κλ. Ἐγραψεν ἔργα τινὰ φιλοσοφικά, θεολογικά καὶ νομισματολογικά, ἀπέθ. δὲ τῇ 1709. Μέγα κτῆμα ὅπερ ἐδωρήθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως περιήλθεν εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ἰησουϊτῶν, μετὰ τὴν κατάργησιν δὲ τοῦ τάγματος (1763) εἰς διαφόρους ιδιώτας καὶ ἀπὸ τοῦ 1830 εἶνε τὸ κυριώτατον νεκροταφεῖον τῶν Παρισίων, διατηροῦν πάντοτε τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς Λ. (Père-L.). ἔχει τοῦτο ἑκτατὶν 44 000 τμ. κοσμεῖται δὲ δι' ὡραίων δεικνύοντων καὶ φυτεῶν καὶ περιλαμβάνει πάμπαν καλλιτεχνικὰ μνημεῖα. [Β.Ε.]

Λασάριον. βλ. Νάρθηξ καὶ Σίλφιον.

Λασαριόφυτον (Bot.), *Laserpitium* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Σκιαδιοφόρων. Ἐν ὅρειοις τῆς Ἑλλάδος φύεται τὸ Λ. τὸ Σιλέριον (L. Siler L.), τὸ Λιγυστικόν τοῦ Διοσκορίδου, ὅπερ φαρμακευτικὸν εἶνε κατ'

αὐτόν. Ἡ ῥίζα τούτου καὶ ἄλλων τινῶν εἰδῶν τῶν Ἀλπεων εἶνε ἐν χρήτει παρὰ τῷ λαῷ ὡς ἄρτυμα καὶ ὡς εὐστομαχόν. [Θ.Χ.]

Λὰ Σερένα. βλ. Κοκκίμβο.

Λασιθί (Μέσα). Χωρίον τοῦ δήμου Δερμιάδων τῆς ἐπαρχ. Λασιθί τῆς Κρήτης, ἔχον 449 κατ. [Ν.Στ.]

Λασιθί (Λασιθιώτικα βουνά). Ὁρειοστέας τῆς Κρήτης ἐν τῷ Δ. μέρει αὐτῆς, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα Δίκτη καλούμενη. Ἐκτεινόμενη ἐν σχήματι ὀπλῆς ἔχει ἐν τῷ Δ. αὐτῆς τμήματι τὰς ὑψηλότερας κορυφάς (Ἀφέντης Χριστὸς 2155 μ.), περικλείει δὲ τὸ μέγιστον τῆς Κρήτης ὁροπέδιον Λ., ὅπερ κεῖται ἐν μέσῳ ὕψει 866 μ., ἔχει μῆκος περ. 10 χμ., πλάτος 6 χμ. καὶ ἐμβ. 110—120 τχμ., διαίρεται δὲ διὰ 2 παραφυάδων τοῦ Ἀφέντης Χριστοῦ καὶ τῆς Σελένας, χωριζομένων διὰ βαθυτάτης φάραγγος, εἰς δύο διακεκριμένα μέρη. Πρὸς Β. ὁρίζεται τὸ ὁροπέδιον ὑπὸ τῶν δειρῶν τῆς Σελένας. Ἐν εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ περιλαμβάνει τὸ ὄνομα Δίκτης καὶ τὰ ἔρη τῆς Σητείας, σώζεται δὲ ἐνταῦθα τὸ ἀρχαῖον ὄνομα παραμεμειρωμένον (Γιούκτα). Ἐπὶ τῆς Δίκτης ἐγεννήθη (παρὰ τὴν Λύττον) κατὰ τοὺς μύθους ὁ Ζεὺς, ἐξ οὗ καὶ Δικταῖος ἐκαλεῖτο.

Ἡ σημερινὴ διοίκησις Λασιθίου τῆς Κρήτης περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Μεραμπελλόν, Λασιθί, Βιάννον, Ἱεράπετρον καὶ Σητεάν. ἔχει δὲ αὐτὴ ἐν ἔλῳ 52 249 κατ. Τὴν δὲ ἐπαρχίαν Λ. ἀποτελοῦσιν οἱ δῆμοι Τερμαζῶν καὶ Ψυχροῦ, μετὰ ἐν ἔλῳ 5035 κατ. [Ν.Στ.]

Λὰς Κάξ (Emmanuel, μαρκίων Las Cases,) ὁ συνδὸς Ναπολέοντος τοῦ Α' εἰς τὴν Ἀγ. Ἑλένην καὶ ἱστοριογράφος αὐτοῦ. Ἐγενν. 1766 ἐν τῷ μεγάρῳ Λὰς Κάξ παρὰ τὸ Ῥεβέλ, ὑπηρέτησε πρὸ τῆς ἐπανάστασις εἰς τὸ ναυτικόν, τῇ δὲ 1792 μετέτρεξε τῶν στρατιῶν τοῦ Κονδέ. Ἡ ὕψ. αὐτοῦ ἐκδοσις τοῦ ἱστορικοῦ Ἀτλαντος (1803—4) ἐφέλκευεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις πελάχως ἐτίμησεν αὐτόν. Συνώδευσε δὲ τὸν αὐτοκρ. εἰς τὴν Ἀγίαν Ἑλένην, ὅπου οὗτος ὑπηγόρευσε αὐτῷ μέρος τῶν Ἀπομνημονευμάτων του· ἀλλὰ τῇ 1816 χωρισθεὶς τοῦ Ναπολέοντος ἐκρατήθη ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν φυλακῇ. Ἐλευθερωθεὶς τὸ πᾶν ἐπραξὲ πρὸς βελτιωσιν τῆς τύχης τοῦ Ναπολέοντος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐξέδωκε τὸ Memorial de Ste-Hélène (8 τ., Παρ. 1823—24), σπουδαίαν πηγὴν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος. Βραδύτερον ἐγένετο βουλευτής. ἀπέθ. δὲ 1842. [Μ.Γ.]

Λάσκαρις. 1) Θεόδωρος Λ., ἐκδρυτής τῆς αυτοκρατορίας τῆς Νικαίας (βλ. λ.). Ὑπῆρχε γαμβρὸς τοῦ βυζ. αυτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Γ', ἐφ' οὗ γενναίως ἐπειράθη

νά υπερασπίσῃ τὴν πολιορκουμένην ὑπὸ τῶν Φράγκιων τῆς Δ' σταυροφορίας πρωτεύουσαν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ Ἀλεξίου Ε' πολιορκίαν, ἐνῷ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐβραπέτευεν, ἡ δὲ πόλις ἐκαίετο, τὴν νύκτα τῆς 12 πρὸς τὴν 13 Ἀπριλίου 1214 ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν ἑρχόντων αὐτοκράτωρ· μάτην δὲ ἀγωνισθεὶς νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος καὶ ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς κατόικους πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως, ὑπέχωρσεν τέλος καὶ διὰ τοῦ Βοσπόρου ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν πολυαριθμῶν ἐκ Κων/λεως προσφύγων προσέλαβε κατ' ὄργας τὸν τίτλον «δεσπότης» ἐν Προύσῃ, βραδύερον δὲ ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων» ὑπὸ μεγάλῃς συνέδου πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὀρχηστῶν ἐν Νικαίᾳ, ἀφ' ἧς ἐπεκλήθη ἡ νέα αὐτοκρατορία, ταχέως ἐκταθεῖσα ἐπὶ τῶν Δ' τῆς Ἀσίας ἐπαρχίῶν καὶ ἀναγνωρισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐν Κων/λει λατινικῆς αὐτοκρατορίας. Τσαῦτα διαπράξας ἀπέθ. ὁ Α. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ 1222, διεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ γαμβρός του Ἰωάννης Γ' Δούκας ὁ Βατάτσος. — 2) Θεόδωρος δ' Β' Α., υἱὸς τοῦ Ἰω. Βατάτσου καὶ ἐγγονὸς Θεοδώρου τοῦ Α', διεδέξατο τὸν πατέρα του 1254, ἐπολέμησε γενναίως τοὺς Βουλγάρους, ἀπέθ. δὲ τῷ 1258. Ὑπῆρξε στρατιώτης γενναῖος, ἀλλὰ κυβερνήτης ἐν πολλοῖς ἀσύνετος. — 3) Ἰωάννης δ' Β' Α., υἱὸς Θεοδώρου τοῦ Β'. Ἀνῆλκος ὢν ἐτέθη ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Μ. χαλῆ Παλαιστόγου, ὅστις τυφλώσας ἐνέκλεισεν αὐτὸν ἐν ὄρει ζῶης εἰς τὴν ἐν Βιθυνίᾳ πύργον Δαχυλίης. — 4) Κωνσταντῖνος Α. ὁ ἐπικληθεὶς «τελευταῖος τῶν Ἑλλήνων». Σφεδρὸς Βυζαντινὸς μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κων/λεως εἰς Ἰταλίαν ἀπελθὼν. Ἐνταῦθα ὁ δούξ Μιλάνου Φραγκίσκος Σφόρτσας προσέλαβεν αὐτὸν διδάσκαλον τῆς θυγατρὸς του Ἰππολύτης, ἧς χάριν συντάξας τὴν περίφημον Γραμματικὴν αὐτοῦ, τὸ πρῶτον ἑλληνιστὶ τυπωθεὶς βιβλίον Μεδιολάνῳ 1476, τελευτ. ἐκδ. 1800), γνωστὴν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἑρωτήματα». Ἀπὸ τοῦ 1460 ἔζη ἐν Ῥώμῃ ἐν στενῇ φιλίᾳ μετὰ τοῦ Βησσαρίωνος, βραδύτερον ἀπελθὼν εἰς Νεάπολιν ἐδίδαξε τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα καὶ τέλος ἐδίδαξεν ἐν Μεσσηνίᾳ, μεγάλῃς ἀπολαύων τιμῆς, ὅπου καὶ ἀπέθ. μετὰ τὸ 1500. Ἡ πολύτιμος βιβλιοθήκη του μετακομίσθη βραδύτερον εἰς τὸ πλῆθυσιν τῆς Μαδρίτης Ἑσκληρία. — 5) Ἀνδρέας Ἰωάννης ἡ Ἰαννός Α., ὁ Ρουνδάκης ὁ ἐπικαλούμενος ἀπὸ τῆς πατρίδος του Ρουνδάκου (τῆς Μ. Ἀσίας). Ἐγενν. περὶ τὸ 1445, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ἀπῆλθεν εἰς Πελοπόννησον καὶ εἴτα εἰς Κρήτην, προστασία δὲ τοῦ Βησσαρίωνος ἀπελθὼν εἰς Ἰταλίαν ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ Λαυρεντίου τῶν Μεδίκων, ὅστις ἐπέμψεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀνατολὴν πρὸς συλλογὴν παλαιῶν χρονογράφων· ἐκόμισε δὲ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

ὁ Λάσκαρις τοιαῦτα πολυτιμώτατα, ἰδίως ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Κατόπιν ἐδίδαξε τὴν ἑλληνικὴν ἐν Παρισίῳ καὶ εἰς ἐπεμψῇ ὑπὸ Λεοδωκεῦ τοῦ ΙΒ' προσθευτῆς εἰς Ἑνετιαν. Ὁ δὲ παπὰς Λέων ὁ Ι' κατεστῆσεν οὐτὸν διευθυντὴν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ ἱδρυέντος ἑλληνικοῦ γυμνασίου καὶ ἑλληνικοῦ τυπογραφείου. Τῷ 1518 ἀπῆλθεν ὁ Α. εἰς Παρισίους, εἰς τὴν αὐλὴν Φραγκίσκου τοῦ Α', καὶ ἐργάσθη εἰς τὴν καταρτισμὸν τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης. Προσκληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πάπα Παύλου τοῦ Γ' ἀπῆλθε πάλιν εἰς Ῥώμην, ὅπου μετὰ μικρὴν ἀπέθανε τῷ 1535. Ἡ φιλολογικὴ του ἐξία ἐγκρίνεται ἰδίως εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν Σχολίων εἰς τὴν Ἰλιάδα (1517) καὶ εἰς τὸν Σοφοκλέα (1518). Πρὸς. Villemain, Lascaris ou les Grecs du XV siècle. [K.N.Σ.]

Λάσος. ὁ ἐκ τῆς ἀρχαίας Ῥωμίωνος. Ἀρχαῖος διθυραμβοποιὸς περὶ τὸ 500 π. Χ. ζήσας, ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἰππαρχοῦ διαμείνας καὶ κατὰ τὴν παραδοσιν διδασκαλὸς τοῦ Πινδάρου γενόμενος. Κατὰ τὴν Σκυδιαν πρῶτος ἔγραψε θεωρητικὸν ἔργον περὶ μουσικῆς, εἰσήγαγε δὲ εἰς τοὺς ἀθηναίους ζῶνας τὸν διθύραμβον (βλ. λ.), ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλέγετο καὶ εὐρέτης αὐτοῦ. [X.B.]

Λάσπη Χωρ. τοῦ δήμ. Καρπενησιῶν, ἀπέχον τῆς πρωτεύουσας ὡς 2 $\frac{1}{2}$ ΝΑ καὶ κείμενον ἐπὶ ὄρεινῃς χώραις τοῦ Τυμάρηστου. Κάτ. 625.

Λασποχώρι. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Φύλλου τῆς Καρδίτσας, κείμενον παρὰ τὴν ποταμὸν Μικρὸν Τσιναρλῆν καὶ εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων ΝΑ τοῦ Κοτσερῆ. Κάτ. 211. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀμπελακίων τῆς Λορίσσης, κείμενον κατὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ Πηνειοῦ ἐν τῇ πεδιάδι τῇ σχηματιζομένῃ περὶ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ καὶ $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας, τῶν Ἀμπελακίων, ὥρ. 3 πρὸς Α. Κάτοικοι 448, γεωργοί. Κύριον προῖον ὁ ἀραβόσιτος.

Λάσσα (Lassa ἢ Lhassa) ἡ τοῖς τόποις τῶν θεῶν καλεῖται ἡ πρωτ. τοῦ Τιβέτ, κειμένη ἐν εὐρείᾳ καὶ εὐφρόνῳ πεδιάδι εἰς Β. πλ. 29° 39' καὶ Δ. μῆκος ἀπὸ Γρηνιτῆς 91°, 3630 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἐπὶ τοῦ Κι-τσού, ἀριστεροῦ παραποτάμου τοῦ Βραχμαπούτρα. ἔχει περιμέτρον 4 χμ. καὶ περ. 15 000 κατ., εἶνε δὲ τὸ κέντρον τοῦ Βουδδισμού καὶ ἐπίσημος ἐμπνευστικὴ διὰ σύμψασαν τὴν Α. Ἀσίαν.

Λασσάλ (Φερδινάνδος Lassalle). Ὁ μεσσίας τοῦ κοινωνισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ· ἐγεννήθη ἐν Βρεσλαυίᾳ τῇ 11 Ἀπριλίου 1825 ἐκ γυνέων ἰσραηλιτῶν προεστῆθαι ὑπὸ τοῦ πατρὸς του διὰ τὸ ἐμπόριον πρὸς ὃ οὐδέποτε ἠθάρταντο κλ.σιν, ἐνωρὶς ἐγκατέλειπεν αὐτὸ καὶ ἐπέδωκε εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας νομι-

κάς, φιλοσοφικός και φιλολογικός, ἐν αἷς διεκρίθη ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Βρετανίας καὶ τοῦ Βερολίνου, μάλιστα 17 ἐτὸς ἡρώμενος τῆς συγγραφῆς ἔργου ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας Ἑρμπαίτου τοῦ Σκοτεινοῦ, ὅπερ ἐδημοσίευσεν τῷ 1857. Ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς δοξασταῖς ὑπῆρξεν ὁπαδὸς τοῦ Φίλντε καὶ τοῦ Ἑγελ. Μεταβάς δ' εἰς Παρίσιους ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἑρρίκου Ἀϊνὲ καὶ ἐπανελθὼν εἰς Γερμανίαν μετέσχεν τῆς συντάξεως τῆς «Νέας Ῥηνικῆς Ἑφημερίδος» τοῦ Καρόλου Μάρξ. Ὑποβληθεὶς εἰς ποινικὴν καταδίωξιν ἕνεκα εἰκογενεακῆς ὑποθέσεως τῆς περιγίπτισης Hatzfeld, ἧς εἶχεν ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν, ἠθωώθη τῷ 1848· καταδιωχθεὶς ὁμοῦς τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπὶ στάσει κατὰ τῶν καθεστώτων ἠθωώθη μὲν τῆς κατηγορίας ταύτης, ἀλλὰ καταδικάσθη ἐπὶ ἀντιτάσει· κατὰ τῆς ἀρχῆς εἰς ἐξόριστον φυλάκισιν. Ἐγκαταστάς τῷ 1857 εἰς Βερολίνον, ἐδημοσίευσεν αὐτόθι τῷ 1859 τὴν πολιτικὴν τραγωδίαν Franz von Sickingen, ἐν ᾗ ἀνέπτυσσε τὴν ἰδέαν ὅτι αἱ μεγάλαι ἱστορικαὶ μεταβολαὶ μόνον διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου συντελοῦνται. Θιατώτης ὢν ἐνθέρμος τῆς Γερμαν. ἐνότητος ὑπεστήριξε ταύτην καὶ διὰ τοῦ καλάμου του (1859) τῷ δὲ 1851 ἐδημοσίευσεν τὸ σπουδαίον σύγγραμμά του Das System der erworbenen Rechte, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐπομένου ἔτους ἀφιερῶθη ὁλοψύχως εἰς διάδοσιν τῶν κοινωνικῶν ἰδεῶν, πλεῖστα δημοσιεύσας πρὸς τοῦτο φυλλάδια καὶ διατριβὰς καὶ ἐπανειλημμένως ἐκτεθεὶς εἰς δικαστικὰς καταδίωξεις. Τῷ 1884 μεταβάς χάριν ἀναψυχῆς εἰς Ἑλβετίαν ἠράτθη τῆς θυγατρὸς βαυαρῶν διπλωμάτου καὶ ἐπιδιώκων τὸν μετ' αὐτῆς γάμον παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς οἰκογενείας τῆς ἐπληρώθη βαρέως ἐν μονομαχίᾳ τῇ 28 (ν) Αὐγούστου 1864 καὶ ἀπεβίωσεν ἐκ τοῦ τραύματος ἐν Βιέννῃ μετὰ τρεῖς ἡμέρας. [Πρ.]

Λάσσην (Χριστιανὸς Lassen), ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ἰνδικῆς ἀρχαιολογίας ἐν Γερμανίᾳ. Ἐγεν. 1810 ἐν Βέργεν τῆς Νορβηγίας, σπουδάζας δὲ ἐνδελειχῶς τὴν Ἰνδικὴν ἐξέδωκε πρῶτον τῷ 1826 ἐν Παρίσι τοῖς μετὰ τοῦ Βυρνόφ «Δοκίμιον περὶ τοῦ Πάλι» (1826). Τῷ 1827 ἐγένετο ὑπηρέτης, τῷ 1830 ἑκτακτος, τῷ 1840 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς γλώττης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βόννης. Ἀπὸ δὲ ἐνταῦθα ἔτι 1876. Ὁργα του εἰς τὴν Γυμνοστροφιστὴς ἦτο δοκίμιον Ἰνδικῆς φιλοσοφίας, ἐκδόσις τῆς Γιτακοβίνδας τοῦ Τζαζαδέβα, Ἀνθολογία στανκριτικῆ, Κανόνες τῆς πρακτικῆς γλώττης, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἰνδοκλιθῶν βσιλείων Βακτριανῆς, Καβούλ καὶ Ἰνδικῆς, τὸ δὲ σπουδαίον Ἰνδικὴ ἀρχαιολογία (4 τ. Βόννη 1844—62). Πρῶτος δὲ ὁ Λ. εὗρε τὴν κλεῖδα τῶν περσικῶν σφηνειδῶν ἐπιγραφῶν, μεθ' ἧς ἐξεδόθη (1836) τὸ ἔργον του Δι' ἀρχαίαι

περσικαὶ σφηνειδεῖς ἐπιγραφαὶ τῆς Περσποπόλεως. [Μ.Γ.]

Λάσσης (Orlandus Lassus λατ., ἡ Orlando di Lasso). Ἐπιστήμιος τοῦ μεταίωνος μουσουργός, γενν. 1520 ἐν Mons τῆς Ἀνωγίας, κυρίως καλούμενος Roland Delattre, ἐμορφώθη δὲ μουσικῶς ἐν Μιλάνῳ καὶ Σικελίᾳ. Ἐν ἡλικίᾳ 21 ἐτῶν διωρίσθη διευθυντὴς ἐκκλησιαστικοῦ χοροῦ ἐν Ῥώμῃ, περιελθὼν δὲ διαφόρους πόλεις τέλος ἐκλήθη (1556) εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μονάρχου ὡς διευθυντὴς τῆς δουκικῆς αὐλικῆς μουσικῆς, ἐγένετο εἴτα πρῶτος διευθυντὴς τοῦ ἐκκλ. αὐτῆς χοροῦ καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τῷ 1594. Ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ἐπεκαλεῖτο «ἡγεμὼν τῆς συνθέσεως», ὡς ὁ Παλεστρίνας, οὐτινος ὑπῆρξε ποικιλιώτερος, βελτιώτερος, τομηνρότερος Δι' ἐκκλησιαστικαὶ συνθέσεις του ὑπολογίζονται εἰς 1572, εἰς 765 δὲ αἱ ἀλλαί, ασαυτά, μαζοργάλια κλ. Τῶν πρώτων τὰ ἀρίστα ἐξεδόθησαν τῷ 1604 ὑπὸ τὸν τίτλον «Magnum opus musicum» καὶ ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ πάντας τοὺς χοροὺς. Πολλοὶ δὲ χειρόγραφοι εὗρίσκονται ἐν τῇ βατικῇ, βιβλιοθ. τοῦ Μονάρχου. [Μ.Γ.]

Λάσση. Χωρ. τοῦ δήμου Μηλῶντος τῆς Γορτυνίας, ἀπέχον ἀπὸ Μαρτύριου 45' πρὸς Β καὶ κείμενον πρὸς Ν τοῦ ὄρους Βιθούλας (ὕψ. 1410). Ἐξεί. 281 κατοίκους.

Λατέζα. Χωρ. τοῦ δήμου Λατρίνων τῆς Ἡλείας, ἔχον 344 κατ. [Μ.Σ.]

Λάττοδον. Χωρ. τοῦ δήμου Κερπενησίων τῆς Εὐρυτανίας, ἀπέχον ΝΔ τῆς πρωτεύουστος ὥρ. 8 κατὰ τὰς νοτίους ὑπορείας τοῦ ὄρους Χελιδόνος (ὕψ. 1980 μ.). Κάτ. 222.

Λάττος. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἀπαχόμενον εἰς τὸν δῆμον Γουρλωτῆς τῆς Σητείας, μετὰ 483 κατ. [Ν.Στ.]

Λαΰσση (Pierre La Chaussée). Γάλλος δραματικὸς ποιητὴς, ὁ δημιουργὸς τῆς καλουμένης μιμνῆστικῆς ἡ συγκινητικῆς (θηρνώδους) κωμωδίας (Comédie larmoyante). Ἐγενν. 1692 ἐν Παρίσι τοῖς, τῷ 1737 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπὸ δὲ 1754. Ἐγραψε 19 κωμωδίας καὶ τραγωδίας. Ἡ πρώτη μιμητὴ κωμωδία του Le préjugé à la mode (1735) ἐπολεμήθη πολὺ, ἀνεγνωρίσθη ὁμοῦς ἐν τέλει ὡς δημιουργοῦσα νέον εἶδος δράματος καὶ πολλοὺς ἔσχε μιμητάς. Τὰ ἄπαντα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν εἰς 5 τ., ἐν Παρίσι τοῖς 1762. [Β.Ε.]

Λάτση 1) Χωρ. τοῦ δήμου Πάρακαμπυλίων τῆς Εὐρυτανίας, ἔχον 95 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Πηνειῶν, μετὰ 206 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Δυστῶν τῆς Καρυστίας, ἔχον 106 κατ. [Μ.Σ.]

Λατανία (Bot.), Latania Comm. Γένος Φοινίκων τῆς νήσου Βουρῶν. Ἀπ' αὐτοῦ ἀπεσπάσθη ὑπὸ τοῦ Robert Brown ἔτε-

ρον γένος Λιβιστονεία (Livistona) περιλαμβάνον επίσης ριπιδοφύλλους φοινίκας της Κίνας και της Βουρβάν, ὧν τὸ ἐπιστημότερον εἶδος εἶνε ἡ ὠραιστάτη καὶ ἀγαπητή ἐν τοῖς θερμικηπείσι συχνὰ θεραπευομένη Λιβιστονεία ἡ σινική (L. Chinensis R. Br.) ἡ γνωστότερα ὑπὸ τὸ συνώνυμον Λατανία ἡ Βουρβονική (L. Borbonica Lam.). Κηπεύονται καὶ ἄλλα παρεμφερῆ εἶδη ὡς Λ. ἡ κοκκίνη (L. rubra W.), Λ. ἡ αὐστραλική (L. Australis Martius) κτ. [Θ.Χ.]

Λάτας (Διονύσιος). Συγγραφεὺς καὶ ἱεροκλήρως γλαφυρώτατος, γεννηθεὶς ἐν Γερακάρῳ τῆς Ζακύνθου τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1835. Ἦτο πενέστατος καὶ ἀγράμματος μέχρι τοῦ 19 ἔτους τῆς ἡλικίας, ὁπότε ἀφῆκε τὴν πατρίδα. Μετὰ τινὰς περιπετείας μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος καὶ ἐπεδόθη εἰς μελέτας, ἀκολουθῶς δ' ἐγένετο φοιτητὴς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν μετέβη τυχὼν ὑποστηρίξεως εἰς Γαλλίαν, Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν. Βραδύτερον ἐταξείδευσε καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν. Μεγάλῃ ἀπέκτησε δημοτικότητά ὡς ἱεροκλήρως καὶ ὡς συντάκτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐφημερίδος Σιῶν (1881—1889), τῇ δὲ 1884 προεχειρίσθη εἰς ἀρχιεπισκοπὸν Ζακύνθου καὶ διετέλεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ θανάτου του (13 Αὐγ. 1894). Ἐδημοσίευσεν Περὶ τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν ἀθρείστικῶν ἰδεῶν (Ἀθήναις 1830), Χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν (Ἀθήναις 1883), Λόγους, Ἐγγράφα περὶ τῆς ἐν Ζακύνθῳ μονῆς τῆς Μητροπόλεως, ἐξέδωκε δὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου καὶ τὰς νεκρωσίμους ἀκολουθίας. [Σ. δὲ Β.]

Λατεράναιοι σύνοδοι. Βλ. Λατερανόν.

Λατερανόν (Lateran). Τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει παπικὸν ἀνάκτορον ἐν τῷ ΝΑ μέρει τῆς Ῥώμης. Ἀνῆκεν εἰς ἀρχαίαν Ῥώμ. οἰκογένειαν τῶν Laterani, ἀγορασθὲν δὲ ἐδώρηθη ὑπὸ Φαύστας τῆς συζύγου Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης. Ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν παπῶν μέχρι τῆς εἰς Ἀδινιὼν μεταθέσεως τοῦ θρόνου, ἐν αὐτῷ δὲ καὶ τῷ προστηρημένῳ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου συνῆλθον 5 σύνοδοι (Λατεράναιοι) κατὰ τὰ ἔτη 1123, 1139, 1179, 1215 καὶ 1512, ὧν ἐπιστημοτάτη ὑπῆρξεν ἡ τετάρτη, ἥτις παρόντων καὶ ἀντιπροσώπων τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς κατεδίκασε τοὺς Ἀλβιγηνούς. Καταστραφὲν τῷ 1308 ὑπὸ πυρκαϊᾶς, ἀνωκοδομήθη τῇ 1586 ὑπὸ τοῦ Δομινίκου Φοντάνα. Τῇ 1843 ὁ Πάπας Γρηγόριος 13' ἱδρύσεν ἐν αὐτῇ τὸ «Λατεράνειον Γρηγοριανὸν Μουσεῖον» ἐθνικῶν καὶ χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, περιέχον ἀνεκτιμήτους θησαυρούς.

Λατινικὴ αυτοκρατορία καλεῖται

ταὶ τὸ κράτος ὅπερ ἱδρύσαν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς χώραις τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους οἱ τῇ 1204 κυριεύσαντες τὴν Κωνσταντινουπόλιν Φράγκοι τῆς Δ' σταυροφορίας (Ἑνετοὶ, Ἀσσυριοὶ, Ὀλλανδοὶ καὶ Γάλλοι). Αἱ καταληφθεῖσαι χώραι διηρέθησαν τότε εἰς 4 τμήματα ὧν τὸ μὲν, περιλαμβάνον τὴν Ν Θράκην μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἀπέναντι κειμένων παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας ἀπὸ τοῦ Σαγγαρίου μέχρι Λέσβου καὶ ἀποτελοῦν εἰδικῶς τὴν Λ.Α., ἔλαβεν ὁ κόμης Βαλδουῖνος τῆς Φλάνδριας, ὅστις καὶ ἀνεκκηρύχθη αὐτοκράτωρ, τὰ δὲ ἄλλα τρία οἱ ἄλλοι τῆς στρατείας ἀρχηγοί. Οὕτως οἱ Ἑνετοὶ ἔλαβον μέρος τοῦ Μωρέως, πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ὡς καὶ μέρος τῆς ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης παραλίας· ἱδρύθησαν δὲ καὶ πλείστα δουκάτα, κομητεῖαι κτλ., ἐν Ἀθήναις, Πελοποννήσῳ κτλ., δεθέντα εἰς Γάλλους καὶ Ἰταλοὺς ἱπποτάς. Ἡ ἐλληνικὴ ὁμῶς ἐξουσία δὲν ἐξηφανίσθη διὰ τούτων ἐντελῶς· ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις, ὅστις πρὸ τῆς ἁλώσεως εἶχεν ἀνακηρυχθῆ ἐν Κων/λει αὐτοκράτωρ, διετήρησεν ἴδιον ἑλλ. κράτος ἐν τῇ Δ Μικρᾷ Ἀσίᾳ μετὰ πρωτεύουσιν τῆς Νικαίης (αὐτοκρατορία τῆς Ν.), ἐν δὲ τοῖς ΒΑ αὐτῆς, ἀπὸ Σινώπης μέχρι τοῦ Φάτιδος, ὁ Ἀλέξιος Κομνηνός ἤρχεν ἀπολύτως πρωτεύουσιν ἔχων τὴν Τραπεζοῦντα (αὐτοκρατορία τῆς Τρ.). Ἡ εἰδικῶς καλυμένη Λ.Α. ἦτο τὸ κράτος τοῦ Βαλδουίνου διετηρήθη μάλιστα μέχρι τοῦ 1261· ἐβασίλευσαν δι' αὐτοῦ κατὰ σειράν: Ὁ Βαλδουῖνος (βλ. λ.) ὅστις ἡχημαλωτίσθη τῇ 1205 ὑπὸ τῶν Βουλγάρων· ὁ ἀδελφός του Ἑρρίκος, γενναῖος καὶ σωφρόνως βασιλεύσας μέχρι τοῦ 1216· Πέτρος ὁ κόμης Κουρτεναί, γαμβρὸς τοῦ Ἑρ., ὅστις τῇ 1217 ἡχημαλωτίσθη παρὰ τὸ Δυρράχιον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀρχόντος τῆς Ἠπείρου Θεοδώρου Ἀγγελίου· ἐπὶ 4 κατόπιν ἔτη τὸ κράτος ἔμεινε πράγματι ἀνευ κεφαλῆς καὶ περιήλθεν εἰς μεγάλην παρακμὴν· ἀπὸ δὲ τοῦ 1221 ἐβασίλευσεν ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Πέτρου Ῥοβέρτος μέχρι 1228, εἰτα Ἰωάννης ὁ Βριέννιος (1229—37) καὶ τέλος Βαλδουῖνος ὁ Β' (1237—61), νεώτερος ἀδελφός τοῦ Ῥοβέρτου. Ἦδη ἀπὸ τοῦ Ῥοβέρτου μέγα μέρος τοῦ κράτους κατελήφθη βαθμυδὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Νικαίᾳ διαδεχθέντος τὸν Θεόδωρον Λάσκαριν Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάτση (1222—54), ὅστις τῇ 1246 ἀφῆρσε καὶ τὴν Θεσσαλονικὴν ἀπὸ τοῦ ἐν Ἠπείρῳ ἀρχόντος Θεοδώρου. Τέλος δὲ ὁ τελευταῖος αὐτοκρ. Νικαίας Μιχαὴλ Η' ὁ Πολλασιόχως κατόρθωσε βελθόμενος ὑπὸ τῶν Γενουατῶν νὰ ἀνακτήσῃ τὴν Κων/λιν, τὴν 25 Ἰουλίου 1261, ἀπὸ Βαλδουίνου τοῦ Β', ἔθηκε δὲ οὕτω τέρμα εἰς τὴν ἐν Κων/λει Λατινοκρατίαν καὶ ἀνεστήλωσε τὴν βυζαντινὴν κράτος. Ἐν Ἑλλάδι ὁμῶς καὶ ταῖς νήσῳσι ἡ Φραγκοκρατία διετηρήθη ἀκόμῃ ἐνια-

χρῶ μέχρι τέλους σχεδὸν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος.

Λατινική γλώσσα. Ἡ ἐν τῇ περι-
οχῇ τοῦ ἀρχαίου Λατίου λαλουμένη ταλαιὰ
ἰταλική διάλεκτος, ἥτις μεταδοθεῖσα καὶ εἰς
τὴν κατόπιν ἰδρυθεῖσαν Ῥώμην καλεῖται καὶ
Ῥωμαϊκὴ ἢ γλωσσα. Ἀνήκει μετὰ τῆς
οὐμβρικής, τῆς ὀσκικής καὶ τῶν σαβελλικῶν
διαλέκτων εἰς τὴν ἰταλικὴν κλάδον τῆς Ἰνδο-
γερμανικῆς οἰκογενείας τῶν γλωσσῶν, διὰ τῆς
Ῥώμης δὲ μεταδοθεῖσα ἐπεκράτησε κατὰ μι-
κρὸν ἐπὶ πάσης σχεδὸν τῆς Ἰταλίας πλην
τῶν ἐλληνικῶν ἀποικιῶν. Ὡς πρὸς τὴν γραμ-
ματικὴν ἀνάπτυξιν ἡ ἱστορία αὐτῆς διαίρεται
συνήθως εἰς 4 περιόδους, ἥτις τὴν πρὸ τοῦ Λι-
βίου Ἀνδρονίκου, μέχρι τοῦ 240 π. Χ (ἀρχαι-
κή), τὴν προκλασικὴν, μέχρι Κικέρωνος, τὴν
κλασικὴν, μέχρι τοῦ αὐτοκρ. Τιβέριου, καὶ τὴν
μετακλασικὴν. Τῆς πρώτης μνημεῖα, εἰς μετα-
γενεστέρας διατηρηθέντα πηγὰς, κατέχουσιν
θρησκευτικὰ τινὰ ᾠδα τῶν Σαλλίων, λεί-
ψανὰ τινὰ τῆς Δωδεκαδέλτου καὶ οὐκ ἐλί-
γας ἐπὶ γραφάς, ὧν ἡ ἀρχαιστάτη ἰνῆκει ἐς
τὸ τέλος τοῦ δ' π. Χ αἰῶνος. Κατὰ τὴν
β' περίοδον ἀρχεῖται μᾶλλον μερφευμένη ἢ
γραπτὴ γλώσσα καὶ ἀπομακρυνεμένη τῆς
κοινῆς λαλουμένης, χάρις ἰδίως εἰς τὴν
πρὸς τὴν ἐλληνικὴν τελειότητα τάσιν τῶν
ποιητῶν καὶ μάλιστα τοῦ Ἑννίου. Κατὰ τὴν
τρίτην συμπληροῦται ἡ ἐργασία αὐτῆ, ἰδίως
διὰ τοῦ Καίσαρος, τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ
Οράτιου, ἥτις δὲ διὰ τοῦ Βιργιλίου. Ἡ δ' τέ-
λος περιόδος διαίρετά εἰς τμήματα· ἐν ἀρχῇ,
μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδριανοῦ (138 μ. Χ.),
ἡ κοινή γλώσσα παύει πλέον οὕτως κατὰ
ἐλίγων τινῶν ἐξέχων συγγραφέων καὶ μετα-
δίδεται διὰ τῆς παιδείσεως εἰς πάντας τοὺς
λογίους, ὅς ὦν πάλιν οὐκ ἐλίγον τροποποι-
εῖται, ὡς βλέπομεν ἰδίως εἰς τὰ ἔργα τοῦ
Τακίτου βραδύτερον, ἀπὸ Ἀντωνίνου τοῦ
Πίσου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κομμόδου (192
μ. Χ.) ἐπικρατεῖ ἡ τάσις πρὸς ἐπάνοδον εἰς
τὴν προκλασικὴν περίοδον καὶ ὁ Κικέρων θεω-
ρεῖται διαθροεὺς τῆς γλώσσας, τὴν τάσιν
δὲ ταύτην ἀντιπροσωπεύουσιν ἰδίως ὁ Γέλλιος
καὶ ὁ Φρόντων· μετὰ δὲ τὸν Κομμόδον ἀρχε-
ται ἡ ὀριστικὴ παρακμὴ, μηδεμίας περὶ τῆς
γλώσσας γινομένης φροντίδος, ἀδιαφόρως δὲ
τῆς γλώσσας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γραπτῆς συγ-
χεσμένων πρὸς ἀλλήλας. Κατὰ τὸν Μεσαίω-
να δὲ διετηρήθη μὲν ἡ Λατινικὴ ὡς γλώσσα
τῆς Ἐκκλησίας, τῆς νομικῆς ἐπιστήμης καὶ
τῶν λογίων ἐν γένει, εἰσαχθέντων ὅμως εἰς
αὐτὴν πλείστων γερμανικῶν, κελτικῶν καὶ
ῥωμαϊκῶν στοιχείων ἀπετελέσθη περίεργον
κράμα, εἰδικῶς καλούμενον «Λατινικὴ τοῦ
Μεσαίωρος».

Διὰ τῶν ῥωμαϊκῶν κατακτήσεων ἔλαβε καὶ
ἡ Λ. γλ. τεραστίαν ἑκτασίαν, μεταδοθεῖσα
καὶ ἐπικρατήσασα μονίμως ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ
Λουσιτανίᾳ, ἐν Γαλατίᾳ, ἐν τῇ ΝΑ Ἑλβετίᾳ

καὶ ἀλλαχῇ τῆς Δύσεως, ἐν Ἀνατολῇ ὅμως
μόνον ἐν Δακίᾳ. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις
διηγεκῶς ἀλλοιομένη κατ' ἤντησεν εἰς τὰς σή-
μερον ἐκεῖ λαλουμένας γλώσσας, τὴν γαλλι-
κὴν, τὴν ἰσπανικὴν, τὴν ῥωμανικὴν, τὴν ἰταλι-
κὴν, αἵτινες περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἐπωνυ-
μίαν «ῥωμανικαὶ γλώσσαι». — Ὁ πρῶτος εἰς
τὴν γραμματικὴν μελέτην τῆς Λ. γλ. ἀσχολ-
ηθεὶς ὑπῆρξεν ὁ Ἑλλην γραμματικὸς καὶ
φιλόσοφος Κράτης, ἐλθὼν εἰς Ῥώμην τῇ 159
π. Χ., πρῶτος δὲ θεώλογος Ῥωμαῖος γραμ-
ματικὸς ἐγένετο ὁ Οὐάρρων (116—27 π. Χ.).
Παραδόξον δὲ πράγματι εἶνε ὅτι οἱ ἐξοχώτατοι
τῆς πολιτείας ἄνδρες, ὁ Καῖσαρ, ὁ Κικέρων,
διεκριθῆσαν ἐν τῇ μελέτῃ καὶ τελειοποιήσαι
τῆς γλώσσας καὶ ἀνεδείχθησαν μέγιστοι συγ-
γραφεῖς. Ἡ ἐπιστημονικὴ δὲ τῆς γλώσσας
μελέτη προώδευσεν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν
ἐκτὴν γλωσσολογίαν κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα καὶ
κυρίως διὰ τῶν Γερμανῶν, ὧν ἰδιαίτερα
μνημονεύοιτο οἱ γλωσσολόγοι Bopp, Pott,
Schleicher, Curtius, Corssen, Ascoli κλ.
καὶ οἱ φιλόλογοι Ritschl, Lachmann, Th.,
Mommmsen, Bücheler κλ.

Λατινικὴ ἐκκλησία. Καλεῖται καὶ
οὕτως ἡ συνηθέστερον Καθολικὴ λεγο-
μένη Ἐκκλησία (βλ. λ.).

Λατινικὴ νομισματικὴ ἑνωσις.
Χάριν τῆς εὐκολίας τῶν διεθνῶν συναλλα-
γῶν καὶ σχέσεων ἐπείγουσα καθίσταται ἡ ἀπο-
δεχὴ ἑμοιόμορφου νομισματικοῦ συστήματος
ὅς ὢλυν τῶν πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης τοῦ-
λαχιστον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρόβλημα τοῦτο
ἔνεκα πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων εἶνε
λίαν δύσλυτον, τῇ 1865 τέσσαρες πολιτεῖαι
ἔχουσαι ἑμοιόμορφον σχεδὸν μετρικὸν καὶ
νομισματικὸν σύστημα, ἡ Γαλλία, τὸ Βέλ-
γιον, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλβετία, ἀπετέλεσαν
ἐνωσιν, κληθεῖσαν Λατινικὴν, σκο-
πεύσαν τὴν ἀκώλυτον κυκλοφορίαν κατὰ τὴν
αὐτὴν τιμὴν τῶν νομισμάτων ἐκάστης τῶν
πολιτειῶν τούτων εἰς τὰς χώρας πασῶν τῶν
ἀποτελουσῶν τὴν ἑνωσιν πολιτειῶν. Πρὸς τού-
τοις δ' ἐναντιώθησαν ὁ τίτλος, τὸ μέτρον, ἡ
τιμὴ, τὸ βάρος κλπ. τῶν νομισμάτων τῶν
χωρῶν τούτων, εἰς αἷς τῇ 1868 προσεχώρησε
καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἡ σύμβασις αὕτη ἀνευρέθη τῇ
1878 διὰ μίαν ἐτι ἐξαετίαν, τῇ δὲ 1885 συνε-
κροτήθη ἐν Παρισίοις νέα σύνοδος ἐξ ἀντιπρο-
σώπων τῶν 5 τούτων πολιτειῶν καθ' ἣν ὑπε-
γράφη νέα σύμβασις ἰσχύουσα ἐτι. Οὐκ ἥτις
ἀνακινεῖται εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς ἐπεκτά-
σεως καὶ γενικεύσεως τῆς τοιαύτης ἐνώσεως,
ὅπερ ὅμως δὲν φαίνεται μᾶλλον προσεχῶς
τούλάχιστον νὰ ἐπιτευχθῇ. Περὶ καὶ τὸ ἀρ-
θρον Νόμισμα. [Πφ.]

Λατινικὴ φιλολογία. Τὰ πρῶτα δο-
κίμια τῆς Λ φ ἄτινα συνίσταντο εἰς δημώ-
δεις τινὰς ποιήσεις, ὡς γαμηλίους στίχους,

ατύρας, διαλόγους ἐκ τοῦ προχείρου κατασκευαζομένους κλ. κατ' ἰδιαίτερον μέτρον (Σατύριον, βλ. λ.), δὲν διειρηθήσαν διὰ τῆς γραφῆς. Ἀρχαιότερα μνημεῖα τῆς γλώσσης ὑπάρχουσιν ἀποσπασματὰ τινα θρησκευτικῶν ψάδων, νόμων (πρὸ πάντων ἡ Δωδεκάδελτος, βλ. λ.), τῶν ὑπὸ τῶν Ποντιφικῶν τηρουμένων καταλόγων τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν χρονικῶν τῆς Πέλειως (annales maximi) ὡς καὶ τῶν χρονικῶν εὐγενῶν οἰκῶν, τέλος ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαί, ὧν αἱ ἀρχαιότεραι ἀνάγονται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐδρμ. σιεύθη καὶ τὸ πρῶτον πολιτικὸς λόγος καὶ συλλογὴ ἐμμέτρων γνωμῶν τῇ προτροπῇ τοῦ Δ. Κλαυδίου Καΐκου, διατελέσαντος ταμίου 312 π. Χ. Ἀλλὰ ἡ κυρίως φιλολογία ἐγεννήθη τῇ ἐπιδράσει τῆς ἑλληνικῆς τῷ 240 π. Χ. ὁ Ταραντίνος αἰχμαλώτης Λ. βίος Ἀνδρόνικος παρέστησε δρᾶμα μεταφρασθὲν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Ῥώμῃ, ἐγκαινίσας οὕτω τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς δραματικῆς ποιήσεως, μετέφρασε δὲ καὶ τὴν Ὀδύσσειαν καὶ ἐγένετο τοιοῦτοτρόπως ὁ πρῶτος ἀντιπρόσωπος λατινικῆς φιλολογίας, ἥς τὴν ἱστορίαν θυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς τρεῖς μεγάλας περιόδους, τὴν α' (προκλασικὴν) μέχρι τοῦ Κικέρωνος, τὴν β' (κλασικὴν) μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Αἰγούστου καὶ τὴν γ' (μετακλασικὴν) ἐπὶ τῶν κατόπιν αὐτοκρατορῶν.

Ἐν τῇ πρῶτῇ περιόδῳ διάδοχος τοῦ Λιβίου ἦτο ὁ Ναΐδιος, ὅστις ἀπὸ τοῦ 235 ἔφευρεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς κωμῳδίας καὶ τραγωδίας ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν ὑποθέσεων, γέροντος δὲ ἐκαλλιέργησε καὶ τὸ ἐθνικὸν ἔπος (ἐν Σατουρνίῳ μέτρῳ). Μετ' αὐτὸν ἡ ποιητικὴ ἐφύλαξε κυρίως ἑλληνικὴν χαρακτῆρα. Ὁ Πλαῦτος (254—184), ὁ εὐφαιστερος τῶν Ῥωμαίων κωμωδιοποιός, διεσκεύασεν ἐπιτυχέστατα κατὰ τὴν καλαίσθητον τῶν συμπολιτῶν του ἔργα τῆς νεωτέρας λεγομ. ἀττικῆς κωμῳδίας· ὁ Ἐννιος (239—169) εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἔπος τὸν δακτυλικὸν ἐξάμετρον, ἐκαλλιέργησε δὲ καὶ τὴν ἑλλην. τραγωδίαν, ἐν τῇ ὅποιᾳ εὐρεῖ διαδόχους τὸν ἀνεψιὸν του Πακούδιον (220—130) καὶ εἶτα τὸν Ἀγκιον (170—90), ἐνῶ μετὰ μεγαλειτέρας παρὰ τῷ κοινῷ ἐπιτυχίας ἀνεπτύχθη ἡ ἑλλην. κωμῳδία ὑπὸ τοῦ Καϊκίλου Στάτιου (—166) καὶ πρὸ πάντων τοῦ Τερεντίου (185—159), μὴ ἐξικομένων ὅμως εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Πλάτου. Ἐθνικώτερα στοιχεῖα ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Ἀφρανίου (γε. ν. 150 π. Χ.), ἀντιπροσώπου τῆς ἐκ τοῦ ῥωμαϊκοῦ βίου τὰς ὑποθέσεις ἀντλούσης κωμῳδίας (fabula ἢ comoedia togata) καὶ τοῦ Λουκίλου (—103), καλλιεργῆσαντος τὴν ἐκπολιτισθεῖσαν σάτυραν. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀνεκαίνισθη καὶ ἡ ἀρχαία δημώδης ἐκ τοῦ προχείρου κωμῳδία. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τὸ μόνον σημαντικὸν γεγονός εἶνε

ἡ ἐμφάνισις τῆς ἱστοριογραφίας, ἥς ἰδρυτῆς ἐγένετο περὶ τὸν β' καρχηδονιακὸν πόλεμον ὁ Φάβιος Πίκτηρ. Ἀλλὰ ἡ ξηρὰ παραστασις τῶν τότε χρονικογράφων γνωρίζεται μόνον ἐκ τῶν μεταγενεστέρων μεγάλων ἱστοριογράφων, μνηστῶν ποιοῦντων περὶ ἐκείνων· ἐξέχει δὲ μόνον ἡ τοῦ πρεσβυτέρου Κάτωνος ἀρχαία ἱστορία τῆς Ῥώμης (Origines). Μνημονεύεται δὲ προσέτι αἱ περὶ τοὺς χρόνους τούτους ἀρχαῖ γραμματικῶν, νομικῶν καὶ γεωργικῶν (τοῦ Κάτωνος) ἔργων. Ἀναμφιβόλως εἶνε ὅτι ἡ ἐν τῇ β' περιόδῳ ἀκμάζουσα πολιτικὴ ἐκγλωττίσθη προητοιμάσθη ἤδη ἐν τῇ α' περιόδῳ, ἐλλείπουσιν ὅμως λεπτομερεῖς εἰδήσεις.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ, τῇ κλασικῇ, τῆς τῷ χρυσῷ αἰῶνι τῆς Λ. φ., προηγείται ἡ ἀκμὴ τοῦ πεζοῦ λόγου τῆς τῆς ποιήσεως. Ὅ, τι καθιστᾷ τὸν πεζὸν λόγον τῆς ἐποχῆς ταύτης, κυρίως ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Κικέρωνος, κλασικὴν καὶ πρότυπον, εἶνε ἡ κανονικὴ ἀκριβεία, ἡ ἀποφυγὴ τοῦ ἀσυνήθους (ληρωθείσης ὡς βάσεως τῆς λαλομένης γλώσσης τῶν μεμερωμένων), ἡ ῥητορικὴ εὐφωνία, ἡ σαφὴν εἰς τῆς παρουστάσεως, τὸ εὐμελὲς καὶ δευτρογυλωμένον τῶν περιόδων. Ἡ πάντων τῶν ἀλλῶν κλάδων ὑπερτεροῦσα ῥητορικὴ, ἥν θεωρητικῶς κατὰ τοὺς Ἑλληνας ἐπέξεργάσθη ὁ Κικέρων καὶ ἥν πλὴν τούτου ἀντιπροσώπευσεν ἰδίως ὁ Ὀρτένσιος καὶ ὁ Καῖσαρ, δίδει εἰς τὸν λατινικὸν πεζὸν λόγον ἰδιόζουσα ῥητορικὴν χρωματισμὸν. Ὁ κύκλος τῶν ἀντικειμένων τῆς φιλολογίας εὐρύνεται σπουδαίως διὰ τῆς προσλήψεως τῆς φιλοσοφίας, ἥν μετήγγισεν ὁ Κικέρων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς πηγῆς εἰς τὸ λατινικὸν ἰδιωμα. Ἡ ἱστοριογραφία ἀντιπροσωπευμένη, διαρκούσης τῆς δημοκρατίας, ὑπὸ τῶν Καίσαρος, Σαλλουστίου, Κορνηλίου Νέπωτος, Πομπωνίου τοῦ Ἀττικῶ, ἐν παρέργῳ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος, προσλαμβάνει καλλιτεχνικὸν τύπον, φέροντα ὅμως τὰ σημεῖα τῆς ἰσχυρᾶς ἐπιδράσεως τῆς ῥητορικῆς. Γραμματικαὶ καὶ γεωργικαὶ μελέται εὐρίσκουσι θιασώτην ἐν τῇ Τερεντίῳ Οὐάρωνι, τῷ καὶ τὰς ἀρχαιότητας τῆς Ῥώμης ἀναδιγίναντι. Τέλος καὶ ἡ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν μεμερωμένων ἑλληνογραφία λαμβάνει μεγάλαν ἀνάπτυξιν, ἥς ἀΐδον καὶ λαμπρὸν μνημεῖον πρόκεινται ἡμῖν· αἱ τοῦ Κικέρωνος ἐπιστολαί. Ἀπέναντι τοῦ πλούτου τούτου σχετικῶς πενιχρὰ φαίνεται ἡ ποιήσις. Τὸ δρᾶμα μόνον ἐν νέον εἶδος καὶ τοῦτο ὑπερδύστερον ἀναδεικνύει, τὸν μίμον, ὃν καλλιεργῶσιν οἱ Λαβέριος καὶ Σῦρος. Ἀλλὰ ἡ λυρική καὶ τὸ ἔπος ἔχουσιν ἀνὰ ἑνα σπουδαῖον ἀντιπρόσωπον, ἐκείνη μὲν τὸν χαρίεστατον καὶ συγχρόνως σθεναρώτατον Κάτουλλον, τοῦτο δὲ τὸν Λουκρήτιον, τὸν ἐρμηνα τῆς ἐπικούρειου φιλοσοφίας. Ἡ κλασικὴ δὲ περίοδος τῆς λυρικῆς καὶ ἐπικῆς ποιήσεως ἐπὶ τὸν ἐπὶ Αἰγούστου, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἀπολύ-

του ἀναγνωρίσεως τῶν νόμων τῆς ἑλλην. ποιήσεως, ἣν κηρύττει πρὸ πάντων ὁ Ὀράτιος ἐν τῇ *Ars poetica*. Ἡ νέα αὕτη ῥοπή ἦτο σημαντικωτάτη διὰ τὴν ποίησιν· οὐ μόνον προσέθεσεν ἐν τῇ Δίνοιάδι τοῦ Βιργιλίου καὶ ταῖς ᾠδαῖς τοῦ Ὀρατίου ποιητικὴν χάριν εἰς τὴν ῥητορικὴν δύναμιν, ἀλλὰ ἐνεκέντρισε καὶ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, ἔδωκε δὲ καὶ ἰδιαιτέραν αἰγλήν εἰς τὴν μοναρχίαν. Ὁμοιογενέον ὅτι ὡς πρὸς τὴν ποιητικὴν ὁ Βιργίλιος καὶ ὁ Ὀράτιος δὲν ἀρκοῦσιν εἰς τὰς ὑψίστας ἀπαιτήσεις τοῦ εἵδους ὅπερ ἀντιπροσωπεύουσιν· ἀλλὰ σφάλμα θὰ ἦτο νὰ παραβάλλῃ τις αὐτοὺς μόνον πρὸς τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Πίνδαρον χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν κοινωνίαν ἐν ᾗ καὶ δι' ἣν ἔγραφον. Παρὰ τὸν Βιργίλιον μνημονεύει ἡ ἱστορία καὶ ὅλους ἐπικούς ποιητάς, δὲν σῶζονται ὁμοῦς ἔργα αὐτῶν· τούναντι δὲ ἐν τῇ λυρικῇ κατέχομεν τοὺς ἐλεγειακοὺς Τίβουλλον καὶ Προπέρτιον, ἐκείνων μὲν αἰσθηματικόν, τοῦτον δὲ ζωηρόν καὶ ἐμπαθῆ. Οἱ Βιργίλιος καὶ Ὀράτιος ἐγένοντο ἐν τῇ Λ. φ. πρότυποι ἀρχηγέται καὶ ἀλλων ἐτι εἰδῶν τῆς ποιήσεως, ὁ πρῶτος τοῦ εἰδυλλίου (κατὰ Θεόκριτον), ὁ δὲ δευτέρος τῆς σατύρας (κατ' Ἀρχιλόχον), ἀμφότεροι δὲ ἀνέπτυξαν καὶ τὸ διδακτικὸν ἔπος. Μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης ἐκλέγει ὁ Ὀβίδιος τὴν μορφήν τοῦ διδακτικοῦ ποιήματος, ἵνα πραγματευθῇ τὰς ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, τῆς μυθολογίας καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς θρησκείας ὡς καὶ ἐκ τῶν περιπετειῶν ἑαυτοῦ εἰλημμένους ὑποθέσεις μετὰ μεγάλης χάριτος, ἀνθράς γλῶσσης καὶ λεπτεῖς στιχουργικῆς τέχνης. Τὸ ὅραμα ἐπὶ Αὐγούστου δὲν καλλιτελεῖται. Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ ἱστοριογραφία, ἀντιπροσωπευμένη ὑπὸ τοῦ Λιβίου. Ἐνῷ δὲ ἡ ῥητορικὴ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων μεταπίπτει εἰς μάθημα τῶν σχολείων, ἐνεργομένη πλέον μόνον ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἤκμασαν αἱ θεωρητικαὶ ἐπιστήμαι, ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ἀρχαιολογία (Ἰγίνος καὶ Βέρριος Φλάκκος), ἡ νομικὴ (Ἀντίστιος Λαβίων καὶ Ἀττίος Καπίτων), ἡ γεωγραφία (Ἀγρίππας) κτ.

Ἡ τρίτην περίοδον διαίρεται εἰς δύο ἀντίους τὴν δξίαν ὑποδιαίρεσεις, τὸν λεγόμενον ἀργυροῦν αἰῶνα, ἀπὸ Τιβερίου μέχρι Τραϊανοῦ, καὶ τὸν χαλκοῦν, μετὰ τὸν Τραϊανόν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἔχει ἀκόμη πλοῦτον οὐσίας καὶ κατ' ἐπιφάνειαν ὠραιότητα, ἐμφανίοντα οὐχ ἥττον ἐναργῶς τὰ ἐλαττώματα τῆς ἐποχῆς. Ἀντὶ τοῦ γνηρίου αἰσθηματος γεννᾶται τὸ κενὸν πάθος καὶ ἡ τέχνη γίνεται βαναυσουργία· καὶ εἰς τὰ σοβαρὰ ζῆλον πνεύματα (Τάκιτος) ἢ ἐπὶ ταῖς κακίαις τῆς κοινωνίας ἀγανάκτητις ζητεῖ μορρὴς παραστάσεως πολὺ ξένας εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἔκφρασιν. Ἐν τῇ ἱστοριογραφίᾳ, ἐὰν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ

σωζόμενα μνημεῖα, ὁ Βελλήσιος Πατέρουλος (ἐπὶ τοῦ Τιβερίου) ἀντιπροσωπεύει τὴν γενικὴν ἱστορίαν, ὁ δὲ Τάκιτος (ἐπὶ Νέρβα καὶ Τραϊανοῦ) τὴν σύγχρονον ἱστορίαν ἐκ τῆς ὑψίστης ἀπόψεως, ὁ αὐτὸς δὲ Τάκιτος καὶ τὴν βιογραφίαν (ἐν τῷ Ἀγρίκόλῳ) καὶ ὁ Οὐαλέριος Μάξιμος τὴν συλλογὴν ἱστορικῶν ἀνεκδότων. Ἐν τῇ ῥητορικῇ κατέχοντες ἐν τῷ Πανηγυρικῷ τοῦ νεωτέρου Πλίνιου πρότυπον τῆς ἐποχῆς ταύτης παράδειγμα· τὴν δὲ θεωρίαν αὐτῆς ἀντιπροσωπεύουσιν ὁ πρεσβύτερος Σενέκας, ὁ Κεϊντίλιανος καὶ ὁ Τάκιτος (ἐν τῷ Διαλόγῳ), τὴν δὲ φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστολογραφίαν ὁ νεώτερος Σενέκας καὶ ὁ νεώτερος Πλίνιος. Εἰδὶ καὶ ἐπιστήμαι καλλιεργοῦνται μεγάλως, γὰντσι δὲ, ὅσον εἰδικώτεροι γίνονται, τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν γενικὴν γραμματολογίαν. Ἡ ποίησις εὐρίσκει, ἐξαιρουμένης τῆς λυρικῆς, πολυαριθμούς θιασώτας, καὶ δὴ τὸ μὲν ὅραμα τὸν φιλόσοφον Σενέκαν, γράψαντα τραγωδίας κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἔπος τὸν Σίλιον Ἰταλικόν, Λουκάνον, Οὐαλέριον Φλάκκον, Στάτιον, περὶ ῥωμαϊκῶν ἢ μυθικῶν ὑποθέσεων πραγματευθέντας, ἡ σάτυρα τὸν Πέρσιον (ἐπὶ Νέρωνος), τὸν Ἰουβενάλιον (ἐπὶ Τραϊανοῦ) καὶ τὸν Περτρώνιον (ἐν μορφῇ μυθιστορίας ὑπὸ τὸν τίτλον *Satirae*), τὸ ἐπίγραμμα τῶν Μαρτιάδων, ὁ ποιητικὸς μῦθος τὸν Φαῖδρον (ἐπὶ Τιβερίου). Ὅδε γὰρ αὐτὸς λέγ. αἰῶν (ἀπὸ τῆς 6' μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος) ἀναδεικνύει τὸ κατ' ἀρχὰς ὀλίγιστα ὀνόματα. Ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐμφανίζεται ἰδιαιτέρα ἀγάπη διὰ τὴν ἑλλην. φιλοσοφίαν, παραμελεῖται δὲ ἡ λατινικὴ γλῶσσα· ὅπου ὁμοῦς γίνεται χρήσις αὐτῆς ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐλέγχεται ἐπιτετηδευμένη προτιμήσις ἀρχαίων προκλασικῶν σχηματισμῶν καὶ ἐκφράσεων, προσλαμβάνει δὲ ἡ γλῶσσα διὰ τῆς ἀναμίξεως τούτων καὶ τῶν νεωτέρων στοιχείων ὅψιν μωσαϊκοῦ. Ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς ταύτης τῶν συγγραφέων ἦτο ὁ ἐξ Ἀφρικής ῥήτορ Φρόντων, διδάσκαλος τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου. Πνευματωδέστερος ἀντιπρόσωπος τῆς τότε φιλολογίας εἶνε ὁ Ἀπουλήσιος, οὗ αἱ μεταμορφώσεις (ὧν ὁ περὶ Ἐρωτος καὶ Ψυχῆς μῦθος ἀποτελεῖ τὸ ἀγλαῖσμα), εἶναι χαρακτηριστικωτάτη διὰ τὴν ἐποχὴν μυθιστορίας. Βάναυστον ἐπιστημονικότητα ἀναδεικνύει ὁ Αὐλος Γέλλιος ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Ἀττικαὶ νύκτες. Ἐν τῇ ἱστοριογραφίᾳ ἐκτὸς τοῦ Σουετονίου, τοῦ βιογράφου τῶν αὐτοκρατόρων, ἀξίος μνηεῖας εἶνε μόνον ὁ Φλώρος, γράψας ἐπιτομὴν τῆς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, αἱ δὲ βιογραφίαι τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Μάρκου Μαξίμου, αἵτινες φέρονται ὅτι εἶχον ἕξιαν τινὰ, ἀπωλέσθησαν. Κατὰ τὸ λεκτικὸν καὶ τὴν οὐσίαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ Β' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Γ' αἰῶνος οἱ σημαντικώτεροι συγγραφεῖς εἶναι οἱ χριστιανοὶ καὶ οἱ νομικοί, καὶ δὴ ἐξ ἐκείνων μὲν ὁ ἀπολογητὴς Μι-

νούκιος Φηλίζ, ὁ Τερτυλλιανὸς καὶ ὁ Κυπριανός, ἐκ τούτων δὲ οἱ κλασικαὶ καταστάντες Γάιος, Παπινιανός, Οὐλπιανός καὶ Παῦλος. Κατὰ τὸν Δ' καὶ Ε' αἰῶνα ἐπέρχεται συνεπεία τῆς μελέτης καὶ μιμήσεως τῶν κλασικῶν συγγραφέων μικρὰ τὶς νέα ἀκμὴ εἰς τὴν ἀνήκουσι οὐχὶ μὲν οἱ ἄμειροι πνεύματος καὶ τέχνης βιγράφοι τῶν αυτοκρατόρων ἀπὸ Αὐγουστού μέχρι Καρίνου (Scriptores historiae Augustae), ἀλλ' ὁ Εὐτρόπιος, ὁ συγγραφεὺς τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Δύρηλιου Βίκτωρος φερομένων ἔργων, κατὰ τὴν οὐσίαν τοῦλάχιστον ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελλίνος, τέλος ὀλιγώτερον ὁ ῥήτωρ Σύμμαχος ἢ ὁ χριστιανὸς Λακτάντιος καὶ οἱ πειρητὰ Αὐσώνιος καὶ Κλαυδιανός. Κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα προεξέχουσι οἱ ῥήτορες τῆς γαλατικῆς σχολῆς Εὐμένιος καὶ Σιδώνιος Ἀπολλινάριος, ὡς καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας Ἱερώνυμος καὶ Αὐγουστίνος. Τέρμα λαμπρὸν τῆς ἀρχαίας Λ. φ. καὶ μετάβασιν πρὸς τὴν μεσαιῶνα ἀποτελεῖ ὁ Βοήθιος ἐν τῇ γλωσσικῇ καὶ ἡθικῇ ὑψηλὰ ἱσταμένῳ ἔργῳ τοῦ Ἡ παρηγορία τῆς φιλοσοφίας. Ὁ σύγχρονος αὐτῷ Κασσιόδωρος ἔχει μᾶλλον ἄξιαν διὰ τὰ ἱστορικά καὶ πολιτικὰ αὐτοῦ ἔργα ἢ διὰ τὰς μεταγενεστέρως ἐγκυκλοπαιδικὰς συγγραφάς του. Τὸ τελευταῖον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Λ. φ. ὄνομα, τὸ τοῦ Ἰσιδώρου, κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα γράψαντος Origines, ἔχει σημασίαν μόνον ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔργου του (ἐτυμολογίας).

Λατινικὸν δίκαιον. Βλ. Λατίνοι.

Λατῖνοι (Latini) ἐκκλουντο ἐν τῇ ἀρχαιότητι οἱ κάτοικοι τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ Λατίου. Ἀνῆκον εἰς παλαιὴν ἰταλικὴν λαὸν ὅστις εἰς προϊστορικοῦς χρόνους ἐκ Βορρᾶ πιθανῶς προεργόμενος ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Λάτιον, τὴν Καμπανίαν, τὴν Λουκανίαν καὶ μέρος ἰσως τῆς Σικελίας καὶ ἀπερροφῆθη μὲν εἰς τὰς ἄλλας ταύτας χώρας ἢ ὑπετάγη, διετηρήθη δὲ καὶ ἐπεκράτησεν ἐν Λατίῳ. Οἱ παλαιοὶ μῦθοι ἀνέφερον ὅτι ὁ πυρὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἦτο ἰθαγενής, διὰ τῆς ἀναμιξεως δὲ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν Αἰνείαν ἀποικιστῶν Τρώων (ἢ καὶ Ἀρκάδιον ὑπὸ τὴν Εὐάνδρον) παρήχθη ὁ λαὸς οὗτος, ὃν ὁ Αἰνείας ἐκάλεσε Λ. εἰς τιμὴν τοῦ βασιλέως Λατίνο, ὅστις θεῶν ὦν ἀπόγονος καὶ ἄρχων ἐν τοῖς παραλίοις ἐδεξιώθη φιλίως τὸν Αἰνείαν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Λαβινίαν. Τὸν Λατῖνον διεδέξατο ὁ Αἰνείας καὶ τοῦτον ὁ υἱὸς του Ἀσκάνιος, ὅστις ἔδρουσε τὴν Ἀλβαν Λόγγαν, πρωτεύουσαν γενομένην τῆς ἐπιφανεστάτης τῶν πολλῶν κοινοτήτων εἰς ἃς διηροῦντο οἱ Λ. Αἱ κοινοὶ αὐταὶ ἦσαν διεπαρμέναι εἰς πολλὰς πόλεις καὶ κώμας ἀποταλούσας τὴν μεταξὺ τοῦ Τιβέρεως καὶ τῶν Σαβινικῶν ὁρίων καὶ τῆς θαλάσσης περικλειομένην καὶ Λάτιον κληθεῖσαν περιο-

χὴν· ἐξ αὐτῶν δὲ ἀπηρτίσθη κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ πληθυσμὸς τῆς κατέπιν ἰδρυθείσης Ῥώμης, ἥτις κακῶς νομίζεται ὅτι ὑπέταξεν ἢ ἀπερρόφησε τὰς λατινικὰς κοινοτητας. Μένον τῷ 341 π. Χ., ἀπορριφθείσης τῆς αἰτήσεως τῶν Λ. νὰ ἐκλέγηται ἐξ αὐτῶν ὁ ἕτερος τῶν ὑπάρχων τῆς Ῥώμης, ἐκήρυξαν οὗτοι πόλεμον κατὰ τῆς Ῥώμης, ὑπὸ τῶν γειτόνων Οὐέλσκων καὶ Καπουανῶν βοηθούμενοι, καὶ ἡττηθέντες ὑπετάγησαν ἅπαντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους (340)· ἀπετέλεσαν δὲ τότε ἰδιαιτέραν γένος ἐν Ῥώμῃ, τὸ Nomen Latinum, κατὰ τὰ πολιτικὰ δικαιώματα μέσθιν κατέχον θέσιν μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων πολιτῶν καὶ τῶν ξένων καὶ διεπόμενον ὑπὸ τοῦ λεγ. Λατίνικοῦ δικαιίου (Jus Latii). [Θ.Μ.]

Λάτιον. Βλ. Λατίνοι.

Λάτιμος Ὀροσερὰ 1370 μ. ἐν Καρίᾳ, ἥς χωρίζει τὰ παράλια μέρη ἀπὸ τῶν μεσογειῶν, κατὰ τὴν μεσαιῶνα ἐκαλεῖτο Λάτιρος, ὡς ἔδρα 11 ἑλλ. μιλίων. Ἐνεκα τῶν πέντε αὐτοῦ κορυφῶν καλεῖται νῦν τουρκιστὶ Μπέσ-αρμάκ-δάγ ἥτις Πενταδάκτυλον ὄρος.

Λάτοβα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Κριτσόβου, ἔχον 352 κατ. χριστιανούς. [Ν.Σ].

Λατούρ οἱ ἐξ Ὠβέρνης (Latour d'Auvergne). Εὐγενὴς γαλλικὸς οἶκος εἰς ὃν ἀνῆκον καὶ οἱ δούκες Βουίλιζν καὶ οἱ ὑποκόμητες Τυρέν, ἐν οἷς καὶ ὁ περίφημος στρατάρχης. Ἐκ νόθου κλάδου τῶν δούκων Βουίλιζν κατήγετο καὶ ὁ Théophile de L. d'Auv. Οὗτος ἐγενν. τῷ 1743 διακριθεὶς δὲ εἰς πολλὰς μάχας πρότερον, ἀνέλαβε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ σώματος τῶν Γρεναδιέρων, ὅπερ ὑπ' αὐτὴν κατέστη ἐπιφερόμενον· ὅτε δὲ τῷ 1800 ὁ Ναπολεὼν ἠθέλησε νὰ τὸν προβάτῃ, ἠρνήθη ἐπιμένων καὶ ὁ αὐτοκρ. ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν τίτλον Πρώτου γρεναδιέρου τῆς Γαλλίας. Ἀπὸ τῶν 1800 πεσὼν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Νέυβουρ ἐν Βαυαρίᾳ, τὰ δὲ ὅσα του μετακομισθέντα τῷ 1809 κατετέθησαν εἰς τὸ Πάνθειον ἐν Παρισίοις. Ἀσχοληθεὶς καὶ εἰς γλωσσολογικὰς μελέτας ἔγραψεν ἐρεῦνας περὶ τῆς γλώσσης, τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἀρχαιότητων τῶν Βρετόνων καλ. [Ε'γ.]

Λά Τράπ (La Trappe). Δυσπρόσιτος κοιλὰς ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Ὀρν. ἐν ἡ ἰδρυθῆ τὸ τάγμα τῶν Τραπιστῶν (βλ. λ.). Εἰς ἀπόστασιν 4 χμ. ἀπ' αὐτῆς (καὶ 42 χμ. ΒΑ τῆς Ἀλανσέν) κεῖται ἡ σημερινὴ κωμόπολις Soligny-la-T., ἐν ἡ σήμερον τὸ τάγμα τοῦτο κατέχει τὴν μονὴν Λά Τράπ μετὰ 100 μοναχῶν, καὶ ἐξαίρετων γεωργικῶν ἰδρυμάτων.

Λατσέδω. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Βραχαζίου τοῦ Μερκαμπέλλου. Ἐχει 746 κατ. [Ν.Στ.]

Λατύπη. Τὸ ἀπότριμμα τῶν λίθων κατὰ

τὴν πελέκην αὐτῶν. Διακριτέον τοῦ ἀποκόμματος (βλ. λ.).

Λαύδανον καλεῖται ἐνίοτε λατινιστὶ Laudanum αὐτὸ τὸ ὅπιον. Συνήθως ἕως Ἀλέγοντες ἐννοοῦμεν τὸ ὑ γ ρ ο ὦ ν Ἀ. τ ο ὕ Σ ὕ δ ε γ γ α μ ῆ κ ρ ο κ ω τ ὦ ν β ἄ μ μ α τ ο ὕ ὁ π ί ο υ (Tinctura opii crocata), περιέχον οὐσιωδῶς ὅπιον καὶ κρόκον (3 μ. ὁπ. πρὸς 1 μ. κρ.) καὶ οὖνις 10 μ. περιέχουσιν 1 μ. ὁπίου. Εὐχρηστότατον τοῦτο πρὸς σπασμώδεις νευραλγίας τῶν πεπτικῶν καὶ γεννητικῶν ὀργάνων, διδόμενον κατὰ 5—20 σταγόνας δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας. Ὑψίστη δόσις 1 δραχμὴ δι' ἡμέρας. [Δ.Χ.]

Λαύδεν (Ernst Victor Leyden). Γερμανὸς παθολόγος, ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει ἐπίσημος. Ἐγενν. 8/20 Ἀπρ. 1832 ἐν Δάντσικ, ἐσπούδασεν ἐν Βερολίνῳ καὶ ἐγένετο στρατιωτικὸς ἰατρός· προήχθη εἰς τοὺς ἀνωτάτους βαθμούς, ἔλαβε δὲ μέρος εἰς τὸν γερμανο-δανικὸν πόλεμον τοῦ 1864. Τῷ 1865 διορίσθη καθηγητὴς τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ διευθυντὴς τῆς παθολ. κλινικῆς ἐν Κονίχσβέργῃ, τῷ 1873 ἐν Στρασβούργῳ, τῷ 1876 ἐν Βερολίνῳ ὡς διάδοχος τοῦ Τράουβε· ἀπὸ δὲ τοῦ 1885 εἶνε καὶ διευθυντὴς τῆς πρώτης παθολ. κλινικῆς τοῦ πανεπιστημίου Βερολίνου. Αἱ ἐργασίαι τοῦ ἀνάγονται κυρίως εἰς τὴν παθολογίαν τῶν νεύρων καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἐδημοσίευσεν δὲ πλείστα ἔργα, ὧν κυριώτερα Ἡ φαῖα ἐκφύλις τῶν ὀπισθίων δερματίων τοῦ νωτ. μυελοῦ (1863), Συμβολαὶ εἰς τὴν παθολογίαν τοῦ ἱκτέρου (1866) καὶ Κλινικὴ τῶν νόσων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (2 τ. Βερολ. 1874—76), τὸ ἐπισημότερον τῶν ἔργων τοῦ, εἶτι δὲ πλείστας πραγματείας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Φρέιχτ τῷ 1879 ἔκρυθνεν «Περιοδικὴ τῆς κλινικῆς ἱατρικῆς» καὶ ἄλλαχού.

Λάυελλ (Sør Κάρολος Lyell). Ἀγγλος γεωλόγος, γενν. 1797 ἐν Κιννόρδῳ τοῦ Φόρσαρ, τῷ 1831 γενόμενος καθηγ. τοῦ Βατικικοῦ Κολλεγίου ἐν Λονδίνῳ, τῷ 1864 ὑψωθείς εἰς τίτλον Βαρωνέτου, ἀποθ. 1875. Τὰ «Στοιχεῖα Γεωλογίας» αὐτοῦ (1830), ἐν εἰς ἐξήγησεν ὁ Ἀ. τὰς μεταβολὰς τῆς γῆς διὰ δυνάμεων ἐτι καὶ νῦν ἐνεργουσῶν, ἀπορρίπτων οἰανδήποτε ἰδιάζουσιν μεταβολήν, ἐστρωσαν ἐποχὴν ἐν τῇ γεωλ. ἐπιστήμῃ· ταξεῖδεύσας δις εἰς Ἀμερικὴν ἐξέθηκε τὰς ἐνταῦθα ἐπιστημ. παρατηρήσεις τοῦ εἰς ἰδιαιτέρα ἔργα (1845 καὶ 1849). Μέγαν δὲ κρότον ἐποίησαν αἱ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου μελέται τοῦ (Γεωλογικαὶ ἀληθείαι περὶ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ ἀνθρώπου, 4 ἐκδ. Λονδ. 1873). [Β.Α.]

Λάυενς (Edmund λόρδος Lyons of Christchurch). Ἀγγλος ναύαρχος, γενν. ἐν White Hayes παρὰ τὸ Κράιστς-σῶρς τοῦ Ἀμψχάιρ τῷ 1790. Εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλ.

στόλον ἦτο τῷ 1828 διοικητὴς φρεγάτης, δι' ἧς ἔλαβε μέρος εἰς τὰ ἐν Πύλῳ (Ναυαρίνῳ) συμβάντα. Μετὰ τὴν ἀναγκάσειν τοῦ βασιλέως Ὁθωμανοὶ διορίσθη πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἀθήναις, ἀλλ' ἡ ἐνταῦθα διαμονὴ τοῦ κατέβειξεν αὐτὸν ἥκιστα φλελλήνα διὰ τὰς ριδικουργίας τοῦ πρὸς ὑπόθαλψιν τῶν ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν, οὓς ἐξεμεταλλεύετο πρὸς ἐπίτευξιν ὅσον μείζονος ἐπιρροῆς ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας καὶ κλονισμὸν τοῦ βασιλέως πρὸς ὃν ὁ τότε πρωθυπ. τῆς Ἀγγλίας Πάλμερστον λίαν ἐχθροικῶς διέκρινετο. Οὕτως ἐγένετο καὶ ὁ ἥρω τοῦ περὶ τῶν νητιδίων Ἐλαφονήσου καὶ Σαπινέντζας (βλ. λ.) ζητήματος. Ἄτινα ἀπῆγει ἡ Ἀγγλία ὡς ἀνήκοντα εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τοῦ περὶ τοῦ ἑβραίου Πατισίου (βλ. λ.) σκανδάλου, καὶ ἀπέβη τόσον μισητὸς ὥστε ὁ Πάλμερστον ἠναγκάσθη νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν πρεσβευτὴν τοῦ τῷ 1849. Διοριθὲν πρεσβευτὴς εἰς Στεκχόλμην ἐγένετο τῷ 1850 ναύαρχος καὶ 1854 ὑποδιοικητὴς τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου ὑπὸ τὸν Δόνδας· εἰσεπέλευσεν εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ κατέλαβε κατὰ τὰ τέλη Ἀπριλίου τὸ Ρε-δὺτ—καλὴ Διαπρέψας κατὰ τὴν εἰς Κριμαίαν μετακρίσιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων καὶ τὴν πρῶτον βομβοδολισμὸν τῆς Σεβαστουπόλεως ἐγένετο ἀρχιναύαρχος τοῦ ἐκεῖ στόλου καὶ ὡς τοιοῦτος ἐκυρίευε τὴν 12 Μαΐου 1855 τὸ Κέρτς. ἔλαβε μέρος εἰς τὴν κατὰ τῆς Σεβαστουπόλεως ἐπιθεσιν τῆς 6 Ἰουνίου καὶ ἐκυρίευσεν τῇ 5 Ὀκτωβρ. τὸ Κίνδερν. Τῷ 1856 ἐγένετο ἐμότημος καὶ 1857 ἀντιναύαρχος, ἀπεθάνε δὲ 1858 ἐν τῇ ἐπαύλει Ἀρόνδελ τοῦ πενθεροῦ τοῦ δουκὸς Νόρφολκ.

Λαύκα Χωρ. τοῦ δήμου Κασσωπινίων. τῆς ἐπαρχ. Ὀρούς (Κερκύρας), ἔχον 168 κατ.

Λαύκος. Κωμόπολις τῆς Μαγνητίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Σηπιάδος, ἔπχουσα 12 ὥρ. ἀπὸ Βώλου ΝΑ. Εἶνε τὸ ἀνατολικώτερον τῶν ἐπὶ τῆς Δ. πλευρᾶς τοῦ Πηλίου χωρίων καὶ ἔχει τὴν θῆαν πρὸς τὸν Παγασητικὸν κόλπον. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἰς 1957 ἀνερχόμενοι κατὰ τὸ θέρους τρέπονται εἰς τὴν ναυτιλίαν, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν, αἵτινες παράγουσιν ἔλαιον, μέταξαν, σῦκα, οἶνον καὶ πορτοκάλια θρυονώτατα. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἐπικρατεῖ ἡ λώθη. Εἰς ἀπόστασιν μίας ὥρας ἀπὸ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου κεῖται τὸ ἐπίγειον τῶν Λαυκιωτῶν, ἡ Μελίνα, ἐνθα ὑπάρχει τελωνιακὸς σταθμὸς καὶ οἰκοδομαί.

Λαύρα. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνουσα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁδόν, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις δὲ περιεχλεισμένον χώρον, καθιερώθη κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας διὰ τὰς κοινότητας τῶν Ἀναχωρητῶν. Ἀπὸ τοῦ Σ' αἰῶνος αἱ Λ. ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ τῶν κοινωτίων καὶ Λ. ἐκαλοῦντο πλέον μόνον

τὰ μεγαλειτέρα καὶ σημαντικώτατα τούτων, ἐξ ὧν γέρουσιν ἐτι τὸ ὄνομα Λ. μεγάλη τινὰ μοναστήρια, εἰς εἶσιν ἡ Λ. τοῦ Ἀγ. Σάββα παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου ἐν Ἀθῶ καὶ τινες ἐν Ῥωσσίᾳ.

Λαύρα (Ἀγία). 1). Ἐν ἐκ τῶν ἀρχαιτέρων καὶ μεγαλειτέρων μοναστηρίων τοῦ Ἀγίου Ὁρους, κείμενον κατὰ τὴν ΝΑ ἀκρὰν τῆς χερσονήσου τοῦ Ἀθῶ ἐπὶ βράχου ὑπερκειμένου τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης περὶ τὰ 35 μέτρα. Ἐκτίσθη τῷ 961 ὑπὸ τοῦ οἰοῦ Ἀθανασίου. Μοναχοὶ 110. Ὑπὲρ τὴν μονὴν ταύτην ὑφίσταται ἀποτόμως ἡ ὑψηλότερα κορυφή τοῦ Ἀθῶ. — 2 Ἱστορικὴ μονὴ ἐπὶ μαγευτικοῦ λωφίσκου $\frac{1}{2}$ ὥρ. Δ τῶν Καλαβρίων, ἣν ἐκπυρόλησεν ὁ Αἰγύπτιος Ἰσμαήλ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ὀθωνος τῷ 1832 ἀνγγέρον πλησίον τῆς πυρποληθείσης ἡ νέα, ἐν ἣ μὲν ἄρξουσιν 48 μοναχοί. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νέας ὑπάρχει ναίδιον εἰς τὸ σῶζεται τὸ κρανίον τοῦ Ἀγ. Ἀλεξίου καὶ ἡ σημαία τῆς 25 Μαρτίου. Ἐνταῦθα συνήλθον τὸ πρῶτον οἱ διαπρεπέστεροι ὁπλαρχηγοὶ τῆς Πελοποννήσου ὅπως συσχεθῶσι περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως. Πρὸ τῆς εἰσόδου σώζεται ἡ γηραιὰ πλάτανος (500 ἐτῶν) ὑπὸ τὰ φυλλώματα τῆς ὁποίας ὁ Γερμανὸς ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας.

Λαύρα, ἡ τοῦ Πετράρκα ἐρωμένη, περὶ ἧς ὁ ποιητὴς τοῦτο μόνον ἀφηγεῖται, ὅτι εἶδεν αὐτὴν τὸ πρῶτον τὴν 6 Ἀπριλίῳ 1327 ἐν τῷ ναφ τῆς Ἀγ. Κλάρας ἐν Ἀθيناῖς καὶ ὅτι ἀπέθανε τὴν 6 Ἀπρίλ. 1348. Κατὰ τινὰς εἰδήσεις ἀνῆκεν εἰς τὸ γένος τῶν de Sade ἡ οἰκογενειακὴν ἐπιθετον ἔχουσα de Nove, ἐνυμνευθὴ τῷ 1325 τὴν de Sade, ἐξ οὗ ἔσχεν 11 τέκνα. [Μ.Γ.]

Λαυρέντιος, ὁ ἅγιος. Ἦτο διάκονος τῆς Ῥομ. κοινότητος καὶ ὑπέστη τῷ 258 τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, ψηθεὶς βραδύτατα ἐπὶ ἐσχάρας. Ἡ διτ. ἐκκλησία εορτάζει αὐτὸν τὴν 10 Αὐγούστου. [Εγ.]

Λαυρέντιος (ἅγιος). Κώμη τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας ὑπαχθεῖσα ἐσχάτως εἰς τὸν δῆμον Νηλείας, κειμένη ἐπὶ τῶν Δ ὑπώρειων τοῦ Πηλίου τῶν πρὸς τὸν Παγασητικὸν καθικνουμένων. Περιλαμβάνει 1696 κατοίκους καὶ ἀπέχει τοῦ Βώλου ὥρ. 4 $\frac{1}{2}$. Χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ὁμόρου χωρίου Ἀγ. Γεωργίου διὰ τοῦ χειμάρρου Κουφάλας. Κάτωθεν αὐτοῦ ἐκτείνονται αἱ εὐφοροὶ πεδιάδες Λεχωνίων καὶ Ἀγριάς, ἐπίνειον δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Παγασητικῇ εἶνε ὁ ὁρμος τῆς Ἀγριάς. Προϊόντα ἔλαιον, μέταξα, γειώμηλα καὶ οἶνος θεωρούμενος ὁ καλλίτερος τοῦ Πηλίου. Ἐν ἁγ. Λ. ὑπάρχει ναὸς τοῦ Νέου Ἀποστόλου μαρτυρήσαντος ἐν Κων/πόλει κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἀνοθεν δὲ τῆς κωμοπέλειος κείται ἀρχαία βυζαντινὴ μονὴ εἰς μνήμην

τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα.

Λαυρέντιος ἅγιος. Μέγιστος ποταμὸς τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἀπαγὼν τὰ ὕδατα τῶν 5 μεγάλων λίμνῶν τοῦ Καναδά ΒΑ εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Ἐάν συνυπολογισθῇ ὡς παραπόταμος αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀγιος Λευκεδόνιος, ὁ μείζων τῶν εἰς τὴν Ἀνω Λίμνην ἐκβαλλόντων ποταμῶν, αἱ δὲ λίμναι θεωρηθῶσιν ὡς ἀνευρύσματα τοῦ βεύματος αὐτοῦ, ἔχει ὁ Ἀγιος Λ. κατ' εὐθείαν μὲν μῆκος 1870 χμ., κατὰ δὲ τὴν πραγματικὴν μετὰ πολλῶν ἐλιγμῶν διεσπινόμενον τοῦ 3450 χμ. καὶ ἀρδεύει ἔκτασιν 1320080 τγμ. Εἰδικώτερον καλεῖται Ἀγ. Λ. τὸ ἀπὸ ἧς λίμνης Ὀνταρίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν βεῦμα, μήκους 1140 χμ. Οὗτος 560 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν ἔχει πλάτος 15 χμ., μέχρις ἐκεῖ σχεδὸν πλωτὸς ὡς εἰς πολεμικὰ πλοῖα. Κατὰ τὴν ἐνάρξιν τοῦ ἀπὸ τῆς λίμνης εἶνε τόσον πλατὺς ὥστε περιλαμβάνει 1692 νητίδας. Εἰς τὰς βέσεις Ἀγγ-Σακουλτ καὶ Βιγ-Πίτς τὸ βεῦμα εἶνε τόσον ταχὺ ὥστε τὰ πλοῖα φέρονται ὡς βέλη. Κάτωθεν τῆς Κορνουαλίας εὐρυνόμενος ἀποτελεῖ τὴν 15 χμ. πλάτος ἔχουσαν λίμνην Ἀγ. Φραγκίσκου, περαιτέρω δὲ τὴν λίμνην Ἀγίου Πέτρου, μήκους 48 χμ. καὶ πλάτους 20. Δέχεται δὲ ὁ ἁγ. Λ. περὶ τοὺς 60 παραποτάμους, ὧν σπουδαιότατοι εἶναι ἁριστερότερον μὲν οἱ Ὀττάβα, Ἀγιος Μαυρίκιος καὶ Σαγουενά, δεξιόθεν δὲ ὁ Ρισελιέ ἡ Τσάμπλυ. καὶ ἐκβάλλει διὰ τοῦ μίτου 150 χμ. πλάτους μεταξὺ τοῦ ἀκρωτ. Ῥοζιέ πρὸς Ν καὶ τῶν νήσων Μίγγαν πρὸς Β εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, τὴν μεγίστην τοῦ κόσμου στομαλίνην, ἔχουσαν ἀπὸ ΝΔ πρὸς ΒΑ μῆκος 320 χμ. καὶ πλάτος 370 χμ., περιλαμβάνουσιν πλείστας νήσους, συνθεομένην δὲ μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ διὰ τριῶν πορθμῶν, τοῦ τῆς Ὠραίας νήσου (de Belle Isle) ἐν τοῖς ΒΑ, μεταξὺ Ἀβραδὸρ καὶ Νέας Φουδλανδίας, τοῦ Νοτίου πορθμοῦ, μεταξὺ Νέας Φουδλανδίας καὶ τοῦ Ἀκρωτηρίου Βρετὸν, καὶ τὸν τοῦ Κάνσου, μεταξὺ τοῦ Ἀκρωτ. Βρετὸν καὶ Νέας Σκωτίας.

Λαύριον ἡ Λαύριον. Λογῶδες ἔκτασις ἐν τῇ ΝΑ ἀκρῇ τῆς Ἀττικῆς, ἐπίσημος διὰ τὸν μεταλλικὸν (ιδίως εἰς μόλυβδον καὶ ἀργυρον) πλοῦτόν της. Σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Λ. περιλαμβάνεται πάντα ἡ νοτία ἀκρὰ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Σουνίου μέχρι γραμμῆς διεσπινόμενης ἐξ Ἀ πρὸς Δ, διερχομένης δὲ διὰ τοῦ χωρίου Κερατέας. Ἀμφότεραι αἱ ἀκταί, ἡ τε Α καὶ ἡ Δ, εἰσι πολυσχηδόνες, σχηματίζονται πλείστους λιμένας, ὧν ἐπισημότεροι ὁ τοῦ Θεορικοῦ (κοινῶς Μανδρί, βλ. Θεορικός) καὶ ὁ τῶν Ἐργαστηρίων ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς, ἐπὶ δὲ τῆς Δ ὁ τοῦ Σουνίου καὶ ὁ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, παρ' ὃν κεῖνται ἄλυσκαί. ὑπὸ βιομηχανικὴν δὲ ἐποψιν

ἐξέχει ὁ τῶν Ἑργαστηρίων, τὸ ὄνομα φέρων ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ κωμοπόλεως ἐν ᾗ γίνεται πᾶσα ἡ τὰς μεταλλευτικὰς τοῦ Λ. ἐργασίας ἀφορώσα κίνησις. Τὰ Ἑργαστήρια, ἤδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὸ αὐτὸ φέροντα ὄνομα, ὡς κέντρον τῶν ἐν Λ. ἐργασιῶν, ἔχουσι (1889) 3802 κατ. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ φέρουσα τὸ ὄνομα «Σιδηρόδρομοι Ἀττικῆς», ἰδιοκτησία δὲ τῆς Ἑλλ. ἐταιρίας τῶν μεταλλουργιῶν Λ. συνδέει τὰ Ἑργαστήρια μετὰ τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ πολλῶν ἐν τῷ μεταξὺ σταθμῶν.

Ἡ μεταλλοφόρος ἐπιφάνεια τοῦ Λ. ἔχει ἑκτασιν 190—200 χιλ. στρεμμάτων, σχῆμα δὲ ἐλλειψώδες, ἐγούσης μείζονα μὲν ἀξονα περ. 22 000 μ., ἐλάσσονα δὲ περ. 11 000 μ. Τὰ μεταλλεύματα τοῦ ἀργυρομολύβδου εὐρίσκονται ἀδιαφόρως ἐν μαρμαρυγικῇ σχιστολίθῳ καὶ ἐν τιτανολίθῳ, ὅτε μὲν κατὰ φλέβας κανονικάς, ὅτε δὲ κατ' ἀκανονιστοὺς ὄγκους· κυρίως ὁμοῦ εὐρίσκονται κατὰ στρώματα ἐν τῇ συνεπαφῇ τοῦ τιτανολίθου καὶ τοῦ σχιστολίθου, εἰς ἐκτάσεις πολλῶν χιλιομέτρων μήκους καὶ πλάτους, πάχους δὲ παραλλάσσοντος ἀπὸ 1 μέχρις 7 μ. Παρουσιάζονται δὲ ὡς θειούχα ὄρυκτα (γαληνίται), μεμιγμένα μετὰ θειούχου ψευδαργύρου (σφαλερίτου), ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ δξυανθρακικά ὄρυκτα μεμιγμένα μετὰ δξυανθρακικοῦ ψευδαργύρου (καδμείας ἢ σμιθονίτου), συνδευόμενα δὲ ὑπ' δξυθειικοῦ μολύβδου καὶ σιδήρου βασικοῦ, ἐνύδρου σιδήρου, μαλαχίτου ἢ δξυδεϊλίτου τοῦ χαλκοῦ κλ. Αἱ δὲ ἀγοναί ὕλαι δι' ὧν πληροῦνται αἱ κοίται τοῦ μολύβδου εἰσὶν ὡχρὰ κιτρίνη, σιδηρίτης, δαβαστίτης, ἱργυραδάμας, χαλκοπυρίτης, σιδηροπυρίτης, χαλαζίας, συντρίμματα μαρμαρυγικοῦ σχιστολίθου καὶ δαβαστολίθου. Ἡ ἀναλογία τῶν περιεχομένων μετάλλων εἶναι 8—35 % μολύβδου καὶ 10—11 γραμμαρίων ἀργύρου ἐπὶ ἑκάστου χιλιογράμμου μολύβδου. Τὸ ποσὸν τοῦτο τοῦ ἀργύρου ἐπὶ τοῦ μολύβδου εἶνε τετραπλάσιον τοῦ εὐρίσκομένου εἰς ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μεταλλεία. Ὁ μολύβδος ἐκβολάδων τινῶν, λεπτοφυῶν καὶ ὑποκιτρίνων, παρέχει ἀργυρὸν χρυσομιγῆ, ὃ χρυσὸς δ' αὐτὸς καίτοι ὀλίγος ἦτοι 0,3—0,5 % ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀργύρου, αὐξάνει κατὰ 4—5 % τὴν ἀξίαν τοῦτο. Ὑπὸ τὸ κατώτατον σημειον τῶν ἀρχαίων ἐργασιῶν εὐρέθησαν κατὰ τὸ 1870 αἰκτα ψευδαργυρούχα στρώματα, διατεθειμένα ὡς καὶ τὰ τοῦ ἀργυρομολύβδου ἢ ἀνάμικτα μετὰ τῶν μολυβδοῦχων. Τὰ ὄρυκτα ταῦτα ἐνέχουσι 36—52 % ψευδαργύρου. Σχεδὸν δὲ ἅπαντα ἢ μεταλλίτις τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ ψευδαργύρου ἐν Λ. εἶνε μαλλον ἢ ἥϊον χαλκομιγῆς, ἀλλοτε δὲ ὁ χαλκὸς ἀπαντᾷ ὡς χαλκοπυρίτης εἰς πολυσχιθεῖς φλέβας· ἢ πλουσιωτάτη εἰς χαλκὸν μολυβδικὴ κοίτη ἐνέχει 8—12 % χαλκοῦ.

Καὶ ἱνικέλιον δὲ εὐρίσκεται ἐν σμικρῷ ποτῇ ὡς καὶ ἄλλα μέταλλα ἐντὸς ποικιλιωτέρων ὄρυκτολογικῶν εἰδῶν δευτερευούσης σημασίας.

Ἡδὴ οἱ ἀρχαῖοι ἐξεμεταλλεύοντο τὰ μεταλλεύματα τοῦ Λ., τὰ δὲ ἐρείπια οὐλοδομημάτων, ναῶν, ὑπογείων δεξαμενῶν, φρεάτων, διόδων κλ. ἀποδεικνύουσι τὴν ἐπικρατοῦσαν καὶ τότε ἐν Λ. βιομηχανικὴν ζωηρότητα, ἥτις κέντρον εἶχεν, ὡς καὶ σήμερον, τὴν θέσιν Ἑργαστηρίων· ἐκ τῶν χωρίων δὲ αὐτὰ ἀπετελέσθησαν ἐκ τῶν ἐν Λ. ἐργαζομένων ἐπιστημότερα ἦσαν ὁ Θορικὸς, τὸ Σούνιον καὶ ὁ Ἀνάφυστος. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀκμὴ τῶν ἀρχαίων ἐν Λ. μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν συμπίπτει μετὰ τῶν περσικῶν πολέμων καὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν· τὰ ὄρυκτα ἦσαν περιουσία τοῦ κράτους καὶ ἐνψικιζόντο εἰς ἐπιχειρηματίας ἐργολάβους, εἰργάζοντο δ' ἐν αὐτοῖς δοῦλοι. Πλὴν τοῦ μισθώματος ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐδικαιούτο ἐπὶ τοῦ 1/3 τοῦ ἀκαθάρτου προϊόντος τῶν μεταλλείων, ὅπερ διενέμετο εἰς τοὺς πολίτας. Περί τὸ 490 π. Χ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν τοῦλάχιστον 20 000, ἕκαστος δὲ ἐλάμβανεν 10 δραχμὰς ἦτοι ἐν ἔλλῳ 200 000, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι τὸ ἀκάθαρτον προϊόν εἶχεν ἀξίαν περίπου 4 800 000 δραχμῶν. Ὁ Θεμιστοκλῆς τῷ 489 συνεβούλευσεν ἀντὶ τῆς διανεμήσεως νὰ φυλάττηται τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὲρ τοῦ στόλου καὶ οὕτω κατηρτίσθη πρῶτον ὁ κατὰ τῶν Αἰγινήτων καὶ βραδύτερον ὁ κατὰ τῶν Περσῶν στόλος. Ἄπαντα ἢ μεταλλοφόρος ἐπιφάνεια εἶνε ἀνὰ πᾶν, οὕτως εἰπεῖν, βῆμα ἐξηρουννημένη καὶ διάτρητος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεταλλευτῶν, εἰς διασχίλια δὲ ὑπολογίζονται τὰ κάθιστα φρέατα καὶ αἱ κατιοῦσαι στοαὶ δι' ὧν οἱ ἀρχαῖοι εἰσέδουν εἰς τὰς μεταλλικὰς κοίτας. Τὰ φρέατα καὶ αἱ στοαὶ αὐταὶ εἰσὶν ἐν γένει σχήματος τετραγώνου μέσης τομῆς 4 τμ. καὶ βάθους ποικιλλόντος μεταξὺ 20 καὶ 120 μ. Ἄπαντα δὲ τὰ ἀρχαῖα ταῦτα ἔργα διατηροῦνται κάλλιστα. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κ. Α. Κορδέλλα, εἰς ὃν κατὰ τὸ πλεῖστον ὀφειλομένην τὴν λεπτομερεῆ γνῶσιν τοῦ Λ. ὑπὸ τε γεωλογικὴν καὶ ὄρυκτολογικὴν ἑποψίν, 100 χγρ. ὄρυκτοῦ ἔπφερον παρά τοῖς ἀρχαίοις τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα:

48.00 χγρ. ἱργυρούχου μολύβδου
6.33 » λιγνύος ἀποπτύσεως
45.67 » σκυριῶν

(αἱ τινες σκυρίαι ἀνακαμινεύμεναι σήμερον διὰ τῶν τελειοτέρων μέσων καὶ μεθόδων παρέχουσιν ἐτι κατὰ μέσον ὄρον 10.67 % ἀργ. μολύβδου), ἐξηχθησαν δ' οὕτω ἐν ἔλλῳ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα 2 100 084 τόννοι μολύβδου, ἐνέχοντος ἀργυρὸν 0.4 % ἦτοι ἐν ἔλλῳ 8 400 000 χγρ., ἀξίας δὲ 2 407 374 400 δρ. διὰ τὴν μολύβδον καὶ 1 764 000 000 δρ.

διὰ τὸν ἄργυρον ἦτοι ἐν ὄλῳ 4 171 378 600 δραχμῶν. Ἡ ἐκμετάλλευσις παρήκμασε βαθμῆδεν ἀπ' τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, παραδοικῶς δὲ πάλιν ἀνεπτύχθη ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. Κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα ἤρχισαν νὰ ἀναλῶσιν ἐκ νέου τὰς ἐκβολὰς, ἦτοι τὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν χωνευτηρίων ἀπορριφθέντα ὑπολείμματα, ἐξ ὧν διὰ τῶν ἐν τῇ μεταξὺ προόδῳ τῆς τέχνης κατωρθώτο νὰ ἐξαχθῶσι καὶ νέα ποσὰ ἀργύρου. Ὁ Πausanias (κατὰ τὸν β' μ. Χ. αἰῶνα) ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι «εἶχον ποτε» αὐτὸς μεταλλεῖα ἀργύρου. Ἐκτοτε μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων ἔμεινε τὸ Λ. ὅλως ἀνεκμετάλλευτον. Τῇ 1860 γαλλικὴ τις ἐταιρία (Ι-λαρίων Ρου καὶ Σα) ἠγάρασε παρὰ τοῦ δήμου Κεραιέας καὶ ἄλλων ιδιοκτητῶν τὰς εἰς αὐτοὺς ἀνηκούσας σκωρίας πρὸς ἐξαγωγήν μολύβδου. Ἐντὺς ὁλίγων ἐτῶν 8—10 χιλιάδες τόννων μολύβδου, περιέχοντος 400—700 γραμμάρια ἀργύρου κατὰ τόνον ἐξήχοντο ἐτησίως εἰς Ἀγγλίαν, ἐξ ὧν ἡ μὲν Κεραιέα ὥρλειτο περὶ τὰς 6 000 δραχμῶν τὸ δὲ δημόσιον 24 δραχμὰς κατὰ τόννον. Ἀλλὰ τῇ 1869 μέγα ζήτημα ἀνεφύη περὶ τὸ Λ., κληθὲν «Λαυρεωτικὸν ζήτημα» ἐξ αἰτίας κατὰ τῆς γαλλ. ἐταιρίας ὅτι ἐχρησιμοποίησε οὐ μόνον τὰς σκωρίας, ἦτοι τὰ περισσεύματα τῆς ἱερᾶς μεταλλουργίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκβολὰς, ἦτοι τὰ περισσεύματα τῶν ἐξορυκτικῶν ἐργασιῶν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν μεταλλοπλυσίων αὐτῶν. Καίτοι ἀπλοῦν καθ' αὐτὸ καὶ ἐπιβεκτικὸν συμβόλαιον κῆς λύσεως, ἔνεκα ὁμοῦ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς διπλωματίας ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἀνεπιστημόνων ἐκτιμήσεων τῶν πραγμάτων, αἵτινες παρίστανται μολύβδῳ τὰ ἐκ τῶν μεταλλείων κέρδη (διὰ μόνον τὰ μεταλλεῖα Καμαριζῆς π. χ. αἰ. πρὸς τὴν κυβερνητικὴν ἐκθέσει ἀνέφερον κέρδος 125 ἑκατομμ. φρ.) ἐξήχθη μὲν τὴν κοινὴν γνώμην, εἰς δὲ τὴν κυβερνησιν ἐνέπνευσαν πεισματικῶς ἐπιμονὴν καὶ ἀσυνέτητα, τὸ ζήτημα τοῦτο προσέλαβε τεραστίας διαστάσεις, μετεβλήθη δὲ εἰς ἀληθινὴν κωμῶν καὶ συνετάραξε βαθύως τὴν χώραν. Τέλος ἐλύθη κατὰ Μάρτιον τοῦ 1873, τῆς γαλλ. ἐταιρίας παραχωρησάσης πάντα τὰ δικαιώματά της καὶ τὰ τελεσθῆναι ἔργα της εἰς ἑλληνικὴν ἐταιρίαν ἀντὶ 11 500 000 φράγκων. Ἡ δὲ λύσις αὕτη ἀπέθιξε πρὸς βλάβην τοῦ ἐκ προτέρων μετὰ τῆς ἑλλ. ἐταιρίας συνεννοηθέντος καὶ συμβληθέντος δημοσίου, διότι ἐνῷ πρότερον εἰσέπραττε 200—260 χιλ. δρ. ἐτησίως, ἐκτοτε λαμβάνει μόλις 40—45 χιλ. Ἡ ἑλλ. ἐταιρία τῶν Μεταλλουργείων Λαυρίου ἱδρῆθη (1873) μετ' ἀνεκτατικῶν κεφαλαίων 20 ἑκατομμ. δρ. ἐκπροσωποῦμένου ὑπὸ 100 000 τίτλων, ἐντὺς τῆς Ἑλλάδος διανεμηθέντων, ἐξ ὧν κατεβλήθησαν ἄχρι τοῦδε 14 000 000, συντόμως δὲ καὶ δραστηρίως ἀνέλαβε τὰς ἐργασίας, ἃς μέχρι σήμερον διατηρεῖ διηγετικῶς

τελειοποιούσα. Τῷ δὲ 1875 ἱδρῆθη ἐν Παρισίοις νέα γαλλικὴ ἐταιρία μετὰ κεφαλαίου 16 000 000 φράγκων διηρημένου εἰς 36 000 μετοχάς, ἥτις ἔλαβε παρὰ τῆς ἑλλ. κυβερνήσεως τὸ προνόμιον ὁμοίας ἐκμεταλλεύσεως ἄλλων θέσεων τοῦ Λ. Εἰς χεῖρας τῶν δύο τούτων ἐταιριῶν εὐρίσκεται νῦν τὸ κυριώτατον μέρος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ Λ. Καὶ ἡ μὲν γαλλικὴ (Société française des mines de Laurium) κατέχει τὸ μεγαλύτερον καὶ πλουσιώτερον μέρος τῆς μεταλλοφόρου γῆς ἦτοι περ. 54 000 στρέμματα· τὰ κυριώτερα αὐτῆς μεταλλεῖα εἶναι τὰ τῶν θέσεων Καμαριζῆς (βάθος 175 μ., ἐργάται 1400) καὶ Πλάκας (ἐργ. 300). Τὰ μεταλλεύματα φερόμενα εἰς τὸ πλυντήριον τῆς ἐταιρίας, οὐ μακρὰν τῶν Ἐργατηρίων κείμενον, καθαρίζονται καὶ ταξιθετοῦνται εἰς 10 τάξεις, ἐκάστην ὑποδαιρουμένην εἰς 5 εἶδη. Ἐργάζονται δὲ ἐν τῇ πλυντηρίῳ 300 ἐργάται καὶ καθαρίζονται καθ' ἐκάστην 450 τόννοι μεταλλεύματος. Τὰ πλούσια μεταλλεύματα πωλοῦνται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὰ δὲ πτωχότερα χωνεύονται ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῆς Ἐταιρίας κειμένοις παρὰ τὰ Ἐργαστήρια, ἐν οἷς ἐργάζονται περ. 240 ἐργάται. Δαπανᾷ δὲ ἐν ὄλῳ ἡ Ἐταιρία 420 000 δραχμὰς κατὰ μῆνα καὶ ἐξάγει μηνιαίως 50 000 τόννους μεταλλευμάτων. Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ ἐταιρία εἶναι κάτοχος τῶν ὑπὸ τῶν ἱερῶν ἀπορριφθέντων ὑπολειμμάτων, παρσχόντων ἐτι 3—5% μολύβδου ἀργυρούχου, ἐτι δὲ τῶν μεταλλείων «Νικίου» καὶ «Λαυρεωτικῶν Ὀλύμπου» ἐν Λαυρίῳ ὡς καὶ μεταλλείων τινῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ. Ὁ «Νίκιος» κεῖται παρὰ τὸ χωρίον Δακκαλὶ B τοῦ Λ., περιέχει πλούσια κοιτάσματα μαγγανιούχου σιδήρου καὶ ἀργυρούχου γαληνίτου, ἐργάζεται δὲ ἡ ἐταιρία εἰς δύο κυριώτερας θέσεις τοῦ μεταλλείου τούτου ἦτοι εἰς Δακκαλὶ καὶ εἰς θέσιν Δημοσθένους, ἐξάγουσα ἐτησίως 50 000 τόννους μαγγανιούχου σιδήρου, ἐνέχοντος 34% σιδήρου καὶ 20% μαγγανίου, ἐτι δὲ 15 000 τόννους σιδηρομολύβδου ἐνέχοντος 4—7.5% μολύβδου μετὰ 1800—2000 γραμ. ἀργύρου κατὰ τόννον, καὶ τέλος 500 περ. τόννους γαληνίτου ἐνέχοντος 30—45% μολύβδου μετὰ 2000 γραμ. ἀργύρου κατὰ τόννον. Τὰ δὲ μεταλλεῖα τοῦ «Λαυρεωτικῶν Ὀλύμπου» εὐρίσκονται ἐπὶ διαφόρων σημείων τοῦ Λ., παρέχουσι δὲ μεταλλεύματα σιδήρου καὶ μολύβδου. Ἡ ἐκμετάλλευσις ὅμως αὐτῶν εὐρίσκεται ἐτι εἰς τὰς ἱερὰς της, παρέχουσα κατὰ μῆνα 750 τόννους μεταλλεύματος σιδήρου μετὰ 6—8% μολύβδου ἐνέχοντος 800—1000 γραμ. ἀργύρου κατὰ τόννον. Ἡ Ἐταιρία κατέχει δύο πλυντήρια, ὧν τὸ ἕτερον τελειοτάτου συστήματος Lüthrig, κατεσκευάσθη τῇ 1891, τὰ δὲ ἐργοστάσια αὐτῆς ἀποτελοῦνται ἐκ 14 καμινῶν ὕψους 610 μ. καὶ χωρητικότητος 14—16

κυβ. μ. ὡν ἐκάστη γωνεύει ἐντὸς 24 ὥρων 25 τόννους ὕλικου. Ἐξάγει δὲ κατ' ἔτος, κυρίως εἰς Ἀγγλίαν, περ. 10 000 τόννους μολύβδου καὶ 60 000 τόννους μαγγανίου· οὗχου σιδήρου θξίας περ. 5 ἑκατομ. ὄρ., διὰ περ. 60 ἀτμοπλοίων ἀτίνα εἰσέρχονται ἐτησίως εἰς εἰς τὸν λιμένα Λαυρίου. [Ἀν.]

Λαυριονίτης. Μολύβδουχον δρυκτὸν ἐκ μολύβδου, χλωρίου, ὑδρογόνου καὶ ζευγόνου συνιστάμενον, ψευγενῶς σχηματισθὲν ἐκ τοῦ μεταλλικοῦ μολύβδου καὶ τοῦ γαληνίτου τοῦ εὐρυτομένου ἐν ταῖς ἀρχαίαις μολύβδουχοῖς σκωρίαις τοῦ Λαυρίου, διὰ τῆς ἐπιπλάσεως τῶν θαλασσίων ὑδάτων. Κρύσταλλοι μικροὶ τοῦ ῥεμβικοῦ συστήματος, λάμψις ἀδαμαντοειδής. Εὐρίσκεται ἐν ταῖς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξαγομέναις σκωρίαις συνοδευόμενος ὑπὸ ψιμμουθίου καλ. [Α.Κ.]

Λαυρίου δῆμος τῆς Ἀττικῆς. ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Κερατέαν καὶ σημαντικὰς ἄλλας κώμας τὰ Ἐργαστήρια, τὴν Καμάριζαν καὶ τὴν Νεάπολιν, πρὸς δὲ 6 ἄλλα χωρία Ἀνάβυσσον, Θερικόν, Καλύβια, Κοδάρια, Κυπριανὸν καὶ Ὀλυμπόν (Ἐλυμπόν), ἐν ὧν δὲ κατ. 11356. [Μ.Σ.]

Λαυρίτης. Ὁρυκτὸν ἡμιτριτοεισοῦχον ρουθίνιον (Ru₂S₃) μετ' ὀλίγου ὁσμίου, εἰς ὀλίγιστον ποσὸν εὐρισκόμενον ἐν Βορνέφ, Ὁρεγόνῃ κλ. Ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται τὸ ρουθίνιον. [Α.Κ.]

Λαύρος (Bot.). Κοινὴ ἐνερμασία ἐν Εὐβοίᾳ τοῦ Ἑλαιόπρινου (Ilex Aquifolium L.) τοῦ ἀλλαχοῦ «Λιγέρινου καὶ «Ἀρκουδοπούρνου» καλουμένου· βλ. λ. Ὁξυφυλλώδη. — Τὸ γένος Λ. (Laurus) κατὰ Λινναίον καὶ τὴν οἰκτιγνείαν τῶν Λαυρεϊδῶν (Laurineae) βλ. εἰς τὰς λ. Δάφνη καὶ Δαφνώδη.

Λαυσωνία. Βλ. Λαουσωνία.

Λαφαγέτ (Marie, μαρκίω de Lafayette). Γάλλος στρατηγός, γενν. 6 Σεπτ. (ν) 1757 ἐν τῇ ἐπαύλει Chavagnac τοῦ νομ. Ἀνω Λίγγρος. Τῷ 1777, κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν, ὅπου ἐδόθη αὐτῷ ἀνώτερος στρατ. βαθμός, ἀμέσως δὲ διαπρέψας διορίσθη τῷ 1778 στρατηγός· ὡς τοιοῦτος διεξήγαγε τὴν εἰς Καναδὴν ἐκστρατείαν, ἣτις ὅμως ἀπέτυχε δι' ἁλλοίφιν τῶν ἐπιτηδείων. Κηρυχθέντος τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ πολέμου ἐσπευσεν ἀμέσως εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐπέστρεψε τῷ 1780 εἰς Ἀμερικὴν, ὅπου ἀνετίθη αὐτῷ ἡ ὑπεράσπισις τῆς ἀπειλουμένης Βιργινίας, κατώρθωσε δὲ νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν τοῦ λόρδου Κερνουάλλης, μέχρις οὗ ἐπελθόντος καὶ τοῦ Οὐάσιγκτον μετὰ τῶν γαλλ. ἐπικουριῶν ἡγαγασθῇ ὁ ἐν Ὑόρκτουν ἀποκεκλεισμένος Ἀγγλος στρατηγός νὰ συνθηκολογήσῃ (6/17 Ὀκτ. 1781). Τότε ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν

δὲ Λ. ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς. Τῷ 1784 — 5 ἐξετέλεσε νέον ταξίδιον εἰς Ἀμερικὴν. Τῷ 1789 ὑπῆρξεν ἐπὶ τινα χρόνον ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικοσυλλεγούσεως, εἰτα διοικητὴς τῆς ἐθνικοσυλλεγούσεως τῶν Παρισίων, ὡς τοιοῦτος δὲ ἐκτίσαστο ἀπεριόριστον δύναμιν. Βραδύτερον ὅμως ὑπὸ τῶν Ἰακωβινοῦν καταδιωκόμενος ἐγκατελείφθη ὑπὸ πάντων καὶ ἡναγκάσθη νὰ δραπέτευσῃ συλληφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἐκρά· εἶτο ἐν Ὀλυμπῷ μέχρι τοῦ 1797, ὅτε ἡλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ Βοναπάρτης. Τῷ 1818 ἐξελέγη πάλιν βουλευτής, ὡς καὶ τῷ 1824. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 διορίσθη θνήκτορος διοικητῆς τῶν Ἐθνικοσυλλεγούσων τοῦ Κράτους. ἀπέθ. δὲ τῷ 1834 (8/1 Μαΐου) ἐν Παρίσι. [Β.Ε.]

Λαφονγέτ (Marie Madeleine, κόμησς de Lafayette). Γαλλίς μυθιστοριογράφος, γενν. 1634 ἐν Παρίσι. τῷ 1655 νυμφευθεῖσα τὸν κόμητα Φραγκίσκον δὲ Λ. καὶ ταχέως χηρέυσασα. Ἡ οἰκία τῆς ἦτο ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐντευκτηρίων τῶν ἐξόχων τῆς ἐποχῆς πνευμάτων. Ἀπέθ. 1693. Τὰ ἀριστα τῶν ἔργων τῆς εἶναι Ζαΐδε, Ἰσπανικὴ Ἱστορία (2 τ. 1670—71), Ἱστορία τῆς Ἑρριέτης τῆς Ἀγγλίας, Ἡ πριγκίπισσα Μερπανσιέ, Ἀπερμηγμενύματα τῆς γαλλ. αὐλῆς 1688—89 κλ. [Μ.Γ.]

Λαφονταίν (Jean de Lafontaine). Περίωδονος Γάλλος μυθιστορ., γενν. ἐν τῇ Château-Thierry ἐν Καμπανίᾳ τὴν 8 Ἰουλ. (ν) 621. Ἐμελέησε πολὺ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς, ἀπελθὼν δὲ εἰς Παρίσιους ἐτυχὲ πολλὰς ὑποστηρίξεις παρὰ ἐπισκόπων, πρῶτων, εἰς τὸ Φουκέ, τοῦ μεγάλου Κονδῆ τῆς κυρίας δὲ Σαβλιέρ, τοῦ Ἑρβάρτ κλ. Τῷ 1684 ἐγένετο μέλος τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἀπέθ. δὲ τῷ 1695. Τὸ κυριώτερον τῶν ἔργων του εἶναι οἱ Μῦθοί του (Fables βέλ. α'—ε' 1668, βέλ. ζ'—α' 1678, βέλ. ιβ' 1694) ἡ θξία αὐτῶν ἔγκειται κυρίως εἰς τὴν γραφικὴν καὶ ἐντεχνον παράστασιν. Ἡ ὕλη τῶν ἐλήθη ἐν γενεῇ ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ διαφόρων μυθολογικῶν διηγήσεων, ἀλλ' ἡ παράστασις ἐν αὐτοῖς εἶνε ὅλων πρωτότυπος καὶ ἀριστοτεχνικῇ. Παρὰ τοῦ Μύθου δύναται νὰ ταχθῶσι καὶ τὰ διηγήματα τοῦ (Contes, 1665), τὰ δὲ ἄλλα τοῦ ποιήματος ὑπεκλείπονται τούτων πολὺ. Ἀριστὴ ἐκδοσις τῶν Μύθων εἶνε ἡ τοῦ Henri Regnier ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Μεγάλων Συγγραφέων τῆς Γαλλίας (τ. 1 καὶ 2, 1881 κλ.), τῶν Ἀπάντων δὲ τοῦ Λ. ἡ ὑπὸ Moland (7 τ. 1872 κξ.). [Μ.Γ.]

Λαφός (Antoine Lafosse). Γάλλος δραματικὸς ποιητής, γενν. 1653 ἐν Παρίσι. ἀπέθ. αὐτόθι 1708. Ἐποίησε 4 τραγωδίας, Πολυξένην, Μανλιόν Καπιτωλίνον, Θησέα Κόρεσσον καὶ Καλλιρρόην, ὧν ἀρίστη ἡ δευ.

ΛΑΧΑΝΗΡΑ Α'.

1. Κράμβη ή λαχανώδης (Μάππα).

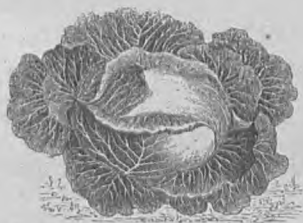
2. Θρίδα κεφαλωτή (Γερμανική μαρούλια).

3. Κράμβη (Πολωνική).

4. Κράμβη (Κωνωπίδι).

6. Κράμβη (Κρεμβολάχανον).

5. Πίσσα Πιζέλια).

7. Φασήολοι (Φασούλια).

8. Δαΐκος (Δαυκιά ή χαβούτσι).

10. Ράφανος μεγάλωριζος (Ραπάνι).

11. Ράφανος μικρόριζος (Ραπάνικια).

9. Κιχώριον τὸ ἐνδύβιον (Αντίδια).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΑΧΑΝΗΡΑ Β'.

1. Κρομμύδι ποικιλία.

2. Σπανάκιον.

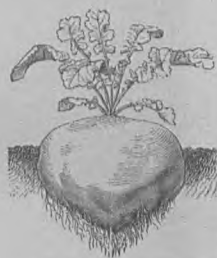
3. Κολοκύθα ή παρμεγάλη.

4. Κρομμύδι ποικιλία.

5. Κινάρα (Άγκινάρα).

6. Ράπα (Γογγύλη).

7. Ράπα (Ρέβα).

8. Πράσα.

9. Θρίδας (Μαρούλι).

10. Σέλινον.

11. Νέπυ (Γουλιά ή Καύολο ράπα).

12. Σέλινον κονδυλόριζον.

Έγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Άρθρον Λαχανηρά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τέρα, καταλεγόμενη ἐν ταῖς ἐπισημοτάταις γαλλ. τραγωδίαις τοῦ 17^{ου} αἰῶνος. Ἐξέδωκεν ἐν μεταφράσει τῶν Ὁδῶν τοῦ Ἀνακρέοντος, Ἐλεγεία, Εἰδύλλια, Ἐπιγράμματα κτλ.

Λά Φος (Charles de la Fosse). Γάλλος ζωγράφος ἐκκλησιαστικῶν καὶ ιστορικῶν ἀντικειμένων, γεν. ἐν Παρισίοις 1636, παιδεύθεις ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἑνετίᾳ, τῷ 1699 γενόμενος διευθυντὴς τῆς παρισινῆς Ἀκαδημίας, ἀπεθ. δ' ἐν Παρίσι. 1716. Ἐγραψε τοιχογραφίας τε καὶ πίνακας, τὸ μέγιστον δ' ἔργον του εἶναι οἱ ζωγραφίαι τοῦ ἐν Παρισίοις Μεγάρου τῶν Ἀπομάχων, ἐκ τῶν ἑρσιῶν τῆς ἐποχῆς. Ἐκίστησε δὲ καὶ πλείστους ναοὺς τῆς Γαλλίας. Εἰκόνας αὐτοῦ μεγίστης θξίας εἶναι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Περσεφόνης, ὁ ἅγιος Βροῦνος κτλ. [Μ.Γ.]

Λάφυρα (butin) καλοῦνται «τὰ τῶν ἡττημένων ἐν μάχαις ἀγαθὰ, ἃ τοῖς νικῶσιν ἀθλα πρόκεινται». Ὁ ἕρισμός αὐτός τοῦ Ξενοφώντος τοῦτον ὑπέστη σήμερον τὸν περιορισμόν, ὅτι λάφυρα ἐν πολέμῳ μόνον κινητὰ καὶ ἐνσώματα πράγματα δύναται νὰ ὦσι. Διακρίνονται δὲ τὰ πολεμικὰ ὕλικά καὶ αἱ στρατιωτικαὶ προμήθειαι, αἵτινες ἀνήκουσι τῇ πολιτείᾳ ἀντὶ ἀποζημιωτέως τινος, πάντων τῶν λοιπῶν πραγμάτων (νομισμάτων, σκευῶν, κοσμημάτων κλπ.) περιεργαζόμενων εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα τοῦ καταλαβόντος μετὰ παρέλευσιν 24 ὥρων ἀπὸ τῆς καταλήψεως κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν συνθήκειαν. Τὸ δικαίωμα τοῦ λαφυραγωγεῖν λίαν περιορισθὲν ἐν τῷ νεωτέρῳ διεθνείῳ δικαίῳ ἐν γένει δὲ τὰ δημόσια μνημεῖα, τὰ πρεσβυτέρων καλῶν τεχνῶν, τὰ ἀνέκοντα τῇ εὐκοσμοῦ τοῦ μονάρχου πράγματα, ὡς καὶ τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν λατρείαν, ἐξαιροῦνται τῆς λαφυραγωγίας. Τὰ ἐν ναυμαχίαις ἀλίσκόμενα δὲν καλοῦνται λάφυρα ἀλλὰ λείπει, περὶ ὧν βλ. τὴν λέξιν. [Π.ρ.]

Λαφύστιον. Ὅρος τῆς Βοιωτίας, Δ τῆς Κωπαιδος, νῦν Γρανίτσα. Ἐπ' αὐτοῦ ἦν ναὸς τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς καὶ ἄλλος τοῦ Λαφυστίου Διός.

Λαφύτε (Jacques Laffitte). Ἐπίσημος Γάλλος πολιτικός, γενν. 1767 ἐν Βαυόνην ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας. Ὑπάλληλος γενόμενος τοῦ τραπέζιτου Perregaux, προήχθη ταχέως εἰς συνεταῖρον αὐτοῦ καὶ ἀπέκτησε βαθυμὲν κλοσσιαίαν περιουσίαν. Τῷ 1814 διορίσθη διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοκρατορίαν ἐξελέγη ἐπανειλημμένως βουλευτὴς καὶ ἐτάχθη μετὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως Ὑπὴρξεν εἰς τὴν κυριωτέρων υποστηρικτῶν τῆς Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως (1830) καὶ πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἥτις συνήλθε τὴν Αὐγούστου τοῦ 1830, ὡς τοιοῦτος δ' ἐκήρυξε τὴν ἔδρυν τῆς μοναρχίας τοῦ Ἀνδρεϊκού Φιλίππου. Τῷ αὐτῷ

ἔτι ὑπῆρξεν ἐπὶ μικρὸν πρωθυπουργός. Τῷ 1843 ἐξελέγη πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἀπέθ. δὲ τὴν 11^η/26 Μαΐου 1844. [Β.Ε.]

Λάχανα (Βοτ.) Οὕτως ὀνομάζει τὴν σήμερον ὁ λαὸς πάντα τὰ ἐδωδιμα φυτὰ («χόρτα», ἐν γένει, διακρίνων τὰ ἡμέρα καὶ τὰ ἀγρία Λ. Ἀναλογῶσι πρὸς τὰ Λάχανα, Λαχανήρα καὶ Λαχανώδη τῶν ἑρχαίων (λατ. olera). Ἰδίως Λάχανον ὀνομάζεται τὴν σήμερον ἡ Κράμβη (βλ. λ.), ἡ Brassica oleracea L. Προσέτι δὲ διακρίνεται ὁ λαὸς πλείστα εἴδη ἐγχωρίων φυτῶν διὰ τῆς ἐπωνυμίας ταύτης, ὡς λ. χ. Βρωμολάχανα (τὸ Λεπιδιον ἡ Δράβη), Κουρολάχ. (εἴδη Σκαβόσης), Μαυρολάχανον, Μοσχολάχ. (Τορδουλιον), Νερολάχ. (Κήρινθον), Σκυρολάχανον (Μερκουριάλις), Χρυσολάχ. (Ἀτριπλάξ τὸ κηπαῖον) κτλ. κτλ. Πρὸς τὰς τοὺς προσηρημένους πίνακας Λαχανηρά.

Λαχανίδα. Χωρ. τοῦ δήμ. Μεθώνης, 3^{ος} ἡς ἀπέχει ὥρ. 2. 15' πρὸς Δ, κείμενον εἰς ἔκην ἀπόστασιν σχεδὸν μεταξὺ Μεθώνης πρὸς Δ καὶ Κορώνης πρὸς Δ. Κάτοικοι 284.

Λαχανᾶ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας κείμενον ὥρ. 8. ΒΑ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῆς ἐκ ταύτης εἰς Σέρρας ὁδοῦ καὶ πλησίον τοῦ χωρίου Λιγκοβαν, εὐ ἀπέχει 3/4 τῆς ὥρας, μετὰ 100 ἐθωμαν. οἰκογενεῖων.

Λαχανηρά, Λαχανικί. Βλ. Λάχανα καὶ προσηρημένους πίνακας Λαχανηρά.

Λαχεϊον, τὸ γνωστότατον καὶ ποικιλέμορον τυχερὸν παιγνίδιον. Ἐν γένει εἰς παν Λ. ὑπάρχουσι πολλὰ γραμμάτια, ἀτινα ἄγοράζονται ὑπὸ τῶν μετεχόντων τοῦ Λ., ἐν δὲ ἡ πλείστα κέρδη, ὠρισμένα διὰ τοὺς κατόχους ἰσχυρίμων γραμματίων, ἀτινα ἐρίζει ὁ κληρὸς. Τὰ κέρδη ταῦτα εἶναι πάντοτε πολὺ ὑποδεέστερα τοῦ ὅλου ἀντικτιμου τῶν διανεμηθέντων γραμματίων, 3^{ος} ἑτέρου δὲ πολὺ ὑπέρτερα τῆς τιμῆς ἑνὸς γραμματίου. Οὕτως δ' ἐν τοιοῦτον ἄγοράζων ἀντὶ μικρᾶς σχετικῆς τιμῆς φιλοκινδυνεύει ἢ νὰ χάσῃ τὴν τιμὴν τοῦ γραμματίου ἢ νὰ κερδίσῃ μείζοντος σχετικῶς ποσόν. Τὸ περίσπυμα δὲ τοῦ Λ. ἀπομένει εἰς ὄφελος τοῦ ἐκδότου αὐτοῦ. Δι' λεπτομέρειαι τοῦ διοργανισμοῦ τῶν Λ. ποικίλλουσι. Πολλάκις ἕκαστον γραμμάτιον διαιρεῖται εἰς τέταρτα ἢ ὀγδοᾶ, οὕτως ὥστε ὁ ἀγοράζων τὸ 1/8 αὐτοῦ π. χ. ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τοῦ 1/8 τοῦ λαχόντος τυχερὸν εἰς τὸ γραμμάτιον κέρδους. Εὐνόητον ὅτι τὸ δέλεαρ τοῦ μεγάλου κέρδους σαγηνεύει πολλοὺς, ὧν ὁμοῦς ὀλιγίστοι σχετικῶς (ἢ καὶ εἰς) θὰ εὐνοήθωσιν ὑπὸ τῆς τύχης, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ἐξαπνήσαν ματαιῶς. Ἐπιστημα, ὑπὸ τοῦ κράτους διεπόμενα, Λ. ἐνεφανίσθησαν ἐν Εὐρώπῃ πρῶτον κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα. Οὕτω τῷ 1569 ἐγένετο Λ. ἐν Λονδίνῳ οὗτινος τὸ πρῶτον πρῶτορὶσθαι εἰς συντήρησιν τῶν λιμένων, τῷ δὲ

1572 διὰ Λ. ἐπροικίσθησαν ἐν Παρισίοις πολλά πτωχὰ κοράσια. Ἐκτοτε πολλαχῶς αἱ κυβερνήσεις κατέστησαν τὰ Λ. μονοπώλιον πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους. Σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ δὲν ὑπάρχουσι πλέον Λ. τοῦ κράτους, ἐν Γερμανίᾳ μόνον ἐν Πρωσσίᾳ, Σαξωνίᾳ, Βρουνοβίχῃ καὶ Ἀμβούργῳ ἔτις ὑπάρχουσιν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ὑπὸ ποικίλας μορφάς. Εἰς τινα τούτων τὰ κέρδη ἀντιπροσωπεύουσιν ἐλόκληρον τὸ πᾶν τῆς τιμῆς τῶν γραμματίων, ὡφελεῖται δὲ τὸ κράτος ἐκ τέλους (5 % π. χ.) ἐπιβαλλομένου ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν γραμματίων. Ἰδίᾳ μνείας ἀξία εἶναι τὰ μετὰ Λ. δάνεια, διενεργούμενα διὰ τῶν καλουμένων λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐνταῦθα τὸ Λ. σκοπὸν ἔχει νὰ δελεάσῃ τὸ δημόσιον πρὸς ἀγορὰν τῶν ὁμολογιῶν τοῦ δανείου, ὧν καθ' ὅρι-σμένας ἐποχὰς τινὲς κληρούμεναι κερδίζουσι σημαντικὰ ποσά. [Ἐγ.]

Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἐξέμοιτο τὰ λαχεῖα πρὸς τὰ τυχερὰ παίγνια· ὁ διέπων δὲ σήμερον τὰ τοῦ θέματος τούτου νόμος εἶνε ὁ ΑΧΛ' τῆς 30 Δεκεμβρίου 1887 καθ' ὃν ἀπαγορεύεται ἡ σύστασις οἰουδήποτε λαχείου καὶ πάσα ἐκθεσις πρὸς πώλησιν ἢ κυκλοφορία τίτλων ἀναγνωρίσεως δικαιώματος ἢ ἀποδοχῇ ἐράων λαχείου συστηθέντος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἐξαιρῶνται τὰ λαχεῖα ὑπὲρ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας κανονιζόμενα διὰ Β. Διατάγματος, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο λαχεῖον ἐπιτραπὲν δι' εἰδικῶν νόμων τοιοῦτο δ' εἶνε μέχρι τοῦδε μόνον τὸ τῆς Ὀλυμπιακῆς ἐκθέσεως (Νόμοι ΑΧΟΣ' τοῦ 1888 καὶ ΑΩΛΣ' τοῦ 1890. Ὁ ποινικὸς νόμος (ἀρθρ. 618—688) εἰς τὰς παραβάσεις τῶν περὶ λαχείων νόμων ἐπέβαλε ποινὴν πταισματοκλήν, ἀλλ' ὁ ἀνωτέρω νόμος ἐπιβάλλων ποινὴν φυλακίσεως καὶ χρηματικὴν ἑξακρακλήρισε ταύτας ὡς πλημμελήματα.

Λαχειοφόρα δάνεια, ὁμολογία α. Βλ. Λαχεῖον.

Λαχεναλεῖα (Βοτ.) Lachenalia Jacq. Γένος Λειριωδῶν φυτὰ βολβώδη τῆς Εὐέλπιδος ἀκρας, ἀγαπητὰ ἐν τοῖς κήποις χάριν τῶν ποικιλοχρῶν καὶ πρωΐμων ἀνθῶν αὐτῶν. [Θ.Χ.]

Λάχσεις. Βλ. Μεῖραι.

Λάχης. Ὦδς Μελανίππου, Ἀθηναῖος στρατηγὸς κατὰ τὸ α' ἥμισυ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Διέπρεψεν ἰδίως 427—425 πεμψθεὶς εἰς βοήθειαν τῶν Λαοντινῶν εἰς Σικελίαν, συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν συνεμολόγησιν τῆς εἰρήνης (421), εὔρε δὲ τὸν θάνατον τῷ 418 ἐν τῇ ἐν Μαντινείᾳ μάχῃ μαχόμενος ὑπὲρ τῶν Ἀργείων. Ὑπὸ τὸ ἔνσημα αὐτοῦ φέρεται εἰς τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος. [Ι.Κ.Π.]

Λάχιον. Χωρ. τοῦ δήμ. Βοιωτῶν τῆς Λακωνίας, κείμενον 1 ὥρ. ΒΑ τῆς Νεαπόλεως

καὶ ὀλίγον ἀπέχον ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Βοιωτικοῦ κόλπου (τῶν Βατίων). Κἀτ. 556.

Λάχμαν (Karl Lachmann). Διακεκριμένος Γερμανὸς κριτικὸς καὶ φιλόλογος, ἐν τῇ κλασικῇ καὶ τῇ παλαιᾷ γερμανικῇ φιλολογίᾳ διαπρέψας. Ἐγενν. ἐν Βρουνοβίχῃ 1793, μετέσχεν ὡς ἐθελοντῆς τῶν πρωσσικῶν πολέμων τοῦ 1815, τῷ 1825 ἐγένετο καθηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίνῳ Πανεπιστημίου, τῷ 1830 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἀπεθ. δὲ ἐν Βερολ. 1851. Δι' ἐμελέται αὐτοῦ περὶ τοῦ γερμ. ἐπους τῶν Νίβελουγγεν καὶ αἱ περὶ τοῦ Ὁμήρου (Betrachtungen über die Ilias, μετὰ προσθηκῶν τοῦ Hauri, Βερολ. 1847, γ' ἐκδ. 1874) ἀπέδειξαν αὐτὸν μέγαν κριτικόν, ἐπολεμήθησαν ὁμῶς αἱ γνώμαι τοῦ Λ. πολὺ καὶ ἐκλονίσθησαν ἰδίως κατόπιν νεωτέρων ἐρευνῶν. Τῷ 1816 ἐξέδωκε τὴν Προπέρτιον, τῷ δὲ 1831 τὴν Νέαν Διαθήκην καὶ πάλιν τὴν Νέαν Διαθήκην μετὰ τῆς μεταφράσεως Βουλγάτας τῷ 1845 καὶ 1850 (2 τ. Βερολ.), πειραθεὶς νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ κείμενον αὐτῆς ὡς ἦτο ἐν τῇ Ἀνατ. Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸν γ' καὶ δ' αἰῶνα. Εἰς τὴν κλασικὴν φιλολογίαν ἀνήκουσιν αἱ λατινιστὶ πραγματεῖαι τοῦ περὶ τῶν χορικῶν τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν καὶ περὶ τοῦ μέτρου τῶν τραγιδίων, ὡς καὶ πλείσται ἐκδόσεις Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, πλείσται δὲ εἶναι καὶ αἱ εἰς τὴν παλαιὰν γερμανικὴν ἀναφερόμεναι ἐργασίαι τοῦ, ὡς ἐκδόσεις τῶν Νίβελουγγεν καὶ ἄλλων γερμαν. ἔργων, πραγματεῖαι περὶ τοῦ παλαιοῦ γερμανισμοῦ καὶ τῆς μετρικῆς καὶ πλείσται εἰδικῶτες, ἐπὶ Δείγματα τῆς φραγκικῆς γλώττης κλ. Μνημονεύεται ἐπὶ ἡ εἰς τὴν γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ ἔργου τοῦ Σαίξπηρ καὶ ἡ λαμπρὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοσις τῶν Ἀπάντων τοῦ Λέσσιγγ. [Μ.Γ.]

Λάχνερ (Franz Lachner). Περιώνυμος Γερμανὸς συνθέτης καὶ διευθυντὴς ὀρχηστρῶν, γενν. 1803 ἐν Ραῖν τῇ ἐπὶ τοῦ Λέχ, διευθύνων ὀρχήστρας ἐν Βιέννῃ, ἐν Μάνχαϊμ καὶ ἐν Μονάχῳ, ὅπου ἀπέθ. 1868. Ἰδίως ἀνύψωσε τὸ ἐν Μονάχῳ Μελόδραμα εἰς τελειότητα ἀνυπερέβλητον. Ἐγράψε δὲ τὸ λίαν φημισθὲν μελόδραμα Δ'κατερίνη Κορνάρου καὶ ἄλλα, ἐπὶ καντάας, ὁρατήρια, μουσικὴν εἰς τὸν «Οἰδίποδα τύραννον», Συμφωνίας καὶ πλείστας ἐλάσσονας συνθέσεις. [Μ.Γ.]

Λάχτσα (Ρέσσης). Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον κατ. 350 Ὀθωμαν. καὶ 105 Χριστ. [Ν.Σ.]

Λαχτοῖ Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων. ἔχει 775 κατοίκους Χριστ. [Ν.Σ.]

Λαχώρη. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου διαίρεσεως (ἐχούσης ἐμβαδὸν 23 269 τετρ. καὶ 2 191 517 κατοίκου, τῷ 1881) τῆς

δοβρετανικῆς διοικήσεως Πάντζαπ καὶ τοῦ μέχρι τοῦ 1849 αὐτονομίου κράτους τῶν Σίγκυ ὑπὸ Β πλ. 21° 34' καὶ Δ μήκος ἡπὸ Γρήνιτς 74° 21'. Περιβάλλεται ὑπὸ τε γῆων καὶ ὄχθων ὡς καὶ ὠρίων κήπων, ἔχει δὲ (1891) 176 854 κατ. τοὺς πλείστους Μωαμεθανούς, πλείστα μέγαλα καὶ μυσιωλεῖα, τζαμιά καὶ παγέδας, ἀγοράς, οἰκοδομήματα μεγαλοπρεπῆ παρωχημένων χρόνων, ὧν ἐπιστημότερον τὸ παλάτιον τοῦ νταῦθα ἐδρεύοντος Μεγάλου Μογγόλου, πανεπιστήμιον (Π. τοῦ Αδάντζαπ), νομικὴν καὶ ἱατρικὴν σχολὴν κλ., καὶ βιομηχανίαν ὀπλων, φλανελλῶν, μεταξῆς καὶ βάμβακος. Τὸ ἐμπόριον εἶνε μικρόν. Ἡ Λ. ὑπῆρξεν ποτε μία τῶν ἐπιστημωτάτων πόλεων τῶν Ἰνδιῶν, γενομένη διαδοχικῶς ἔδρα Ἰθαγενεῶς ἡγεμόνος (τοῦ Ρατζά τοῦ Πάντζαπ), τῶν μωαμεθανῶν κατακτητῶν τῇ Ἰνδικῇ Χαζναδιδῶν, κατὰ δὲ τὸν 17° καὶ 18° αἰῶνα τοῦ Μεγάλου Μογγόλου, ὅτε ἡμιλλᾶτο πρὸς τὴν Δελχί. Ὑπὸ τῶν ἀγγλ. στρατευμάτων κατελήθη τῇ 184.

Λαψάνη (Βοτ.) ἡ Λαμψάνη, *Lapsana* L. Γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Συνθεῖων τῶν Κιχωριοειδῶν. Ἡ κοινὴ Λ. (*L. communis* L.), ἐπέτειον φυτὸν τῆς μέσης καὶ Ν. Ἐβρώπης λαχανεύεται. Τὸ ὁμώνυμον φυτὸν τοῦ Δισκοκρίου ἀναφέρεται εἰς Σταυρανθὴ ἐδώδιμα, ἰδίως δ' εἰς τὴν Χιρσελδεῖαν τὴν πολυῖαν (*Hirschfeldia* ἢ *Sinapis incana* L., ἢ *H. adpressa* Moench) τὴν καὶ σήμερον «Λαψάνα» ἢ «Βρουβὰ (βλ. λ.) τοῦ βουνοῦ» καλούμενην. [Θ.Χ.]

Λαψαράτα Χωρ. τῆς Λευκάδος καίμενον ἐν μεσογείῳ πεδιάδι καὶ ἀπέχον ΝΔ τῆς πρωτεύουσας τῆς νήσου ὥρ. 2. Εἶνε πωτεῖον τοῦ ὄθμ. Στρακιωτῶν μετὰ 426 κατοίκων.

Λαψίστα (Λεψίστη, Λεψίστη, Ἀνασελίτσα). Κώμη τῆς Μακεδονίας καίμενη παρὰ παραποτάμιον τοῦ Ἀλιάκμονος καὶ ἐπὶ λοφοσειράς, ἀπέχουσα πρὸς Β τῶν Γρεβενῶν ὥρ. 6 1/4, ἡπὸ Σαμαρίνας πρὸς τὰ ΒΔ ὥρ. 15 1/2 καὶ ἡπὸ Σιατιστῆς ΒΔ ὥρ. 3 1/2. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 2 500, ὧν οἱ πλείστοι εἶναι μωαμεθανοὶ ἀγνοοῦντες καθόλου τὴν τουρκικὴν καὶ ὁμιλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν (Βαλαχάδες). Διαιρεῖται εἰς 6 συνοικίας, ὧν ἡ χριστιανικὴ καίται ἀρκτικῶς. Τὸ πλείστον τῶν οἰκιδῶν καὶ τὰ τεμένη εἶναι λιθόκτιστα. Οἱ αὐτοὶ ἑλληγες εἶναι παντοπῶλαι καὶ ἔχουσι μικρὰ καταστήματα. Ἡ Λ. εἶνε πρωτεύουσα ὁμωνύμου Καζα περιέχοντος 24 χιλ. χριστιανούς καὶ 17 χιλ. μωαμεθανούς ἐν 50 χρισ. χωρίοις καὶ 29 θωμανικοῖς. Τὸ τμήμα τοῦτο παράγει 60 χιλ. κοιλὰ σίτου, 65 χιλ. κριθῆς καὶ 24 χιλ. ἀραβοσίτου.

Λε ἢ **Λέχ**. Πρωτεύουσα τοῦ Λάδαν (βλ. λ.) ἐν τῇ κεντρ. Ἀσίᾳ ὑπὸ 84° 10' Β πλ.

καὶ 77° 40' Δ μήκος ἡπὸ Γρήνιτς εἰς ὕψος 3517 μ., ἔχουσα περίπου 4 000 κατ., σημαντικὸν ἐμπόριον μολυβδίου προβάτων καὶ ἱπποδροσκίον [Μ.Σ.]

Λεαλλίτης Ὁρυκτὸν τοῦ βασιρρόμου προκλινούς συτήματος εἰς πινικοειδεῖς κρυστάλλους εὐρισκόμενον, χρώματος συνήθως κιτρινολεύκου, σκλ. 2.5, εἰδ. βάρους 6.26—6.55, λάμψεις λιπώδους, διαφώτιστον. Εἶνε ἔνωσης ἀνθρακικοῦ θείου μολύβδου μεθ' ὕδατος. εὐρίσκεται δὲ ἐν Leadhill τῆς Σκωτίας (ἔστιν ἐξόρυγμα, ἀρθότερον Ληδ-χιλλίτης), ἐν Σαρδηνίᾳ. Σιδηρῆ καλ.

Λεάλ (José de Silva Mendes Leal). Πορτογάλος ποιητὴς καὶ διπλωμάτης, γενν. 1818 ἐν Λισαβῶνι, γενόμενος ὑπουργός, διευθυντὴς τῆς πορτογ. ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, πρεσβυτὴς ἐν Παρίσι καὶ Μαδρίτῃ, ἡπὸ 3ῆ 1886. Ἐγραψε μυθιστορήματα, δράματα ὑπὲρ τὰ 60 καὶ λυρικά ποιήματα, ὧν πολλὰ ἐγένοντο δημοτικώτατα. [Μ.Γ.]

Λέανδρος. Βλ. Ἀδύδος 1).

Λεβά (Φίλιππος Le Bas). Γάλλος ιστορικός καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. τῇ 31 1794 ἐν Παρίσι, διατελέσας καθηγητὴς εἰς διαφόρους τῆς πατρίδος του σχολάς, ἡπὸ 2ῆ τοῦ 1876 διευθυντὴς τῆς βιβλιοθήκης τῆς Σορβόννης καὶ ἀποθνῶν τῇ 1860 ἐν Παρίσι. Ἐλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνατὴν Ἑλλάδα καὶ Μικράν Ἀσίαν ἀποστολὴν, ἥς τὰ πορίσματα ἐξέδόθησαν 1847—63 ἐν τῇ ἔργῳ *Expéd. scientif. en Morée*. Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του ἡ ἱστορία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Ι. Παπαδοπούλου Κεραιμῆως. [Μ.Γ.]

Λεβαδεία. Πόλις τῆς ἐπαρχίας Θηβῶν καίμενη ἐν τῇ Δ μέρῃ τῆς Βοιωτίας, ἔχουσα 4990 κατ., πλατεῖς ὁδοὺς, ναοὺς τινάς, ὧν εἰς δ' κατ' ἀρχὰς τουρκικὸν τέμενος, ἐργοστάσια βιομηχανικὰ καὶ ἀγορὰν πλήρη ζωῆς. Διέρχεται αὐτὴν ὁ ποταμὸς Ἐρκυνα (νῦν ποταμὸς τῆς Λιβαδίας), οὗ τὸ ὕδωρ χρησιμοποιοῦται πρὸς κίνησιν μύλων καὶ πότισιν κήπων. Ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποταμοῦ ζευγνυμένου διὰ τινων γεφυρῶν ἐκτείνονται αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως καὶ κατέρχονται ἐκείθεν διακοπτόμεναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ δεινρόφυτων μέχρις εἰς τὴν πεδιάδα. Ἡ θέσις τῆς Λ. εἶνε ὠραιοτάτη. Μακρόθεν φαίνεται ἡ Παρνασσός, πλησιέστερον δὲ ὁ Ἑλικὼν, καὶ ἀμέσως παρὰ τὴν πόλιν ὑψοῦνται ἐκ βαθείας φάραγος, ἐξ ἧς καταρρέει ἡ Ἐρκυνα, οἱ ἀπόκρημνοὶ βράχοι τοῦ Λαυσιτίου. Ὑπεράνω τούτων καίται μετακινικὸν φρούριον ἀρκετὰ καλῶς διατηρούμενον, πιθανῶς ἔργον τῶν Καταλάνων (βλ. λ.) οἵτινες νικῆσαν τὸν δούκα τῶν Ἀθηνῶν ἐγκατεστήθησαν ἐν Βοιωτίᾳ. Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἡ Λ. ἦτο περίφημος διὰ τὸ παρ' αὐτὴν μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου (βλ. λ.).

Εἰς ἀκμὴν περιῆλθε κατὰ τὸν μεσαῖωνα καὶ ἦτο ἐπὶ τουρκοκρατίας πρωτεύουσα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἥτις καὶ ἐξ αὐτῆς Λιβαδιὰ ἐκαλεῖτο. Τὴν Λ. ἐκυρίευσεν κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1821 ὁ Ἀθάνασιος Διάκος μετὰ πολικερλίαν 15 ἡμερῶν, ὑστερον δὲ περιῆλθεν ἡ πόλις (κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) πάλιν εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ὁμέρ-Βριόνη καὶ τοῦ Μεχμέτ-Ἀλή. Ὁ δῆμος Λ. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας τὰ χωρία Ἀραποχώριον, Βελή, Γρανίτσαν, Μπράμαγα, Ῥωμαῖικο καὶ Σούρπι καὶ ἔχει ἐν ὅλῳ 6465 κατ. [Μ.Σ.]

Λεβάλ (Jules Louis Lewal). Γάλλος στρατηγὸς καὶ στρατιωτικὸς συγγραφεύς, γενν. 1823 ἐν Παρισίοις. Μετέσχε τῶν ἐκστρατειῶν εἰς Ἰταλίαν 1859 καὶ Μεξικὸν 1862, καὶ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἀλλαγῶν τε καὶ ἐν Μέτς, ὅπου ἡχμαλωτίσθη τῷ 1877 ἐγένετο δικοινητὴς τῆς στρατ. Ἀκαδημίας, τῷ 1883 στρατηγὸς καὶ τῷ 1885 ἐπὶ βραχὺ ὑπευργὸς τῶν στρατιωτικῶν. Τῷ 1889 ἐτέθη εἰς διαθεσιμότητα. Ἐδημοσίευσεν Ἐπιστολάς περὶ ἀναδιοργανώσεως τοῦ στρατοῦ, Τακτικὴν κινήσεως καὶ μάχης, Τακτικὴν περείας, Τ. στοθμεύσεως κλ. [Β.Ε.]

Λεβαλλοά-Περρέ (Levallois-Perret). Πρώστειον τῶν Παρισίων ΒΔ, ἐν τῷ καντονίῳ Neuilly τοῦ νομοῦ Σηκουάνα, ἔχον (891) 39857 κατ., ἐργαστᾶσια χρωμάτων, σάπωνος, κατόπτρων κλ. [Μ.Σ.]

Λεβδαῖος. Βλ. Ἰούδας.

Λεβεδζάν. 1) Περιφέρεια ἐν τῷ Δ μέρει τοῦ Ῥωσ. κυβερνείου Ταμπώρ, ἔχουσα ἐκτασιν 3345 τ.χ.μ. καὶ 152000 κατ.—2) Πρωτεύουσα αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ Τανχίδος, ἔχουσα (1893) 7250 κατ. [Μ.Σ.]

Λεβεδίν 1) Περιφέρεια τοῦ ΒΔ μέρους τοῦ Ῥωσ. κυβερνείου Χαρκόβου, ἔχουσα ἐμδ. 3099 τ.χ.μ. καὶ 144537 κατ.—2) Πρωτεύουσα αὐτοῦ ἔχουσα (1893) 16419 κατ. ἀσκούντας γεωργίαν (καπνά, σιτηρά), βιομηχανίαν σακχαροῦ, κτηνοτροφίαν καὶ ἐμπορίον. [Μ.Σ.]

Λέβεδος. Ἀρχαία πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἀνήκουσα εἰς τὴν ἰωνικὴν δωδεκάπολιν. Ἐκείτο δ' ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ΝΔ τῆς Ἐρέσσου, κατεστράφη δὲ ὑπὸ τοῦ Λυσίμαχου, ὅστις μετέωκχε τοὺς κατοίκους εἰς τὴν Ἐρεσσον. [Α.Δ.]

Λεβέλ (Nicolas Lebel). Γάλλος στρατιωτικὸς, γενν. 1835, ἀποθ. 1891, γενόμενος διευθυντὴς τῶν πυροβολικῶν σχολείων Τούρ καὶ Σαλόν. Μετ' ἄλλων συνεργηζόμενος ἐπανόησε τὸν μηχανισμόν τοῦ φέροντος τὸ δυνάμει τοῦ πυροβόλου. [Μ.Γ.]

Λεβεθοχώριον. Χωρ. τοῦ δήμου Λετρίνων τῆς Ἠλείας, ἔχον 104 κατ. [Μ.Σ.]

Λεβερριέ (Urbain Jean Joseph Leverrier). Ἐπίσημος Γάλλος ἀστρονόμος,

γενν. 11 Μαρτ. (ν.) 1811 ἐν Σαίν Λό. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ πολυτεχνικῇ Σχολῇ τοῦ Caen καὶ τῇ ἐν Παρισίοις, ἐγένετο δὲ μηχανικὸς παρα τῷ Μονοπωλίῳ τοῦ καπνοῦ, καθήγητὴς ἐν τῷ Κολλεγιῳ Στανισλάου ἐν Παρισίοις, τῷ δὲ 1846 καθηγ. τῆς οὐρανίας μηχανικῆς ἐν τῇ Faculté des sciences καὶ μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, τῷ 1849 ἀντιπρόσωπος τῆς Μάγχης ἐν τῇ Νομισματικῇ συνέλευσει, 1852 γερουσιαστὴς, 1854 διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Παρισίων. Τὴν θείαν ταύτην κατέλιπε τῷ 1870, ἀνέλαβε δὲ πάλιν τῷ 1873 καὶ ἀπέθ. ⁴¹/₂₃ Σεπτ. 1877. Τὰ πρώτα τὸν δημοσιεύματα ἀπέδλεπον εἰς χημικὰ ζητήματα, εἰν Περὶ τῶν ἐνώσεων τοῦ φωσφόρου μετὰ τοῦ δευτέρου κλ. Τῷ 1839 ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὴν πρῶτην του ἀστρονομ. πραγματείαν περὶ τῶν μεταβολῶν τῶν τροχιῶν τῶν 7 πλανητῶν. Βραδύτερον ἐμελέτησε τὴν κίνησιν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ εἶτα τὴν τοῦ Οὐρανῶ, ἐξ ἧς ὠδήγηθη εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ποσειδῶνος. Προήγαγε σημαντικῶς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἐν δὲ τῇς Χρονικαῖς αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν κατ' ἰδίους τοῦ ὑπολογισμοῦ νέους πίνακας τοῦ ἡλίου καὶ τῶν πλανητῶν Ἑρμοῦ, Ἀφροδίτης, Ἀρεωσ, Διός, Κρόνου καὶ τοῦ Οὐρανῶ, θείας εὐτυχίας βάσεις τῶν σημερινῶν γνώσεων περὶ τῶν κινήσεων τῶν πλανητῶν τούτων. [Β.Δ.]

Λέβερτ (Hermann Lebert). Μέγας Γερμανὸς παθολόγος, γενν. 1813 ἐν Βρεσλαυῖα, ἀσχίσας τὴν Ιατρικὴν ἐν Γερμανίᾳ, ἀπὸ τοῦ 1846 ἐν Παρισίοις, εἶτα γενόμενος καθηγ. τῆς παθολ. κλινικῆς ἐν Ζυρίχῃ καὶ κατόπιν ἐν Βρεσλαυῖα. Ἀπέθ. 1878 ἐν Βεστ. τῆς Ἑλβετίας. Ἐγραψε Παθολογικὴν φυσιολογίαν, Παθολογικὴν ἀνατομίαν, Ἑγχειρίδιον πρακτικῆς Ιατρικῆς, Γενικὴν παθολογίαν καὶ θεραπευτικὴν. Νοσήματα τοῦ στομάχου καὶ ἄλλα εἰδικὰ ἔργα ἐκ τῶν περιφημοτέρων τῆς ἐποχῆς τῶν. [Β.Δ.]

Λεβέτσουζ. Κώμη τῆς Λακωνίας καὶ ἔδρα τοῦ δήμου Κροκεῶν, ἀπέχουσα πρὸς Ν τῆς Σπάρτης ὥρ. 4.55'. Κεῖται ἐπὶ ὄρεινῃς χώραις τῶν πρὸς Δ ἐκρύψεων τοῦ Ταυγέτου, αἵτινες καλοῦνται Βαρδουνιώχωρια, ἀποκλείουσι τὴν πεδιάδα τῆς Σπάρτης ἐκ Ν καὶ ἐκτείνονται μέχρι τῆς παραλίας. Κατ. 1610. Πρὸ θηρ. καρποί, λίνον, εἰλαίν, οἶνος, μέταξα, βάμβαξ, βύλανοι. Παρὰ ταύτην ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Κροκεαί. (βλ. λ.)

Λεβέρ (Edmond Leboeuf). Γάλλος στρατάρχης, γενν. τῷ 1809 ἐν Παρισίοις. Λαβὼν μέρος εἰς τὴν πρῶτην κατὰ τῆς Κωνσταντινῆς (τῆς Ἀλγερίας) ἐκστρατείας, ἐγένετο ταχέως συνταγματάρχης (1852) κατὰ τὴν Κριμαϊκὴν πόλεμον διεκρίθη ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀλμαν μάχῃ, προεβίβασθη κατὰ Νεέμβρ. 1855 ὑποστράτηγος καὶ διοικητὴς τοῦ περὶ

τὴν Σεβαστούπολιν πυροβολικοῦ. Ὑστερον ἀναδιωγράψαντε τὸ πυροβολικὸν τῆς σωματοφυλακῆς καὶ ἐγένετο ἀντιστρατήγος, διέπρεψε δὲ καὶ κατὰ τὸν ἰταλικὸν πόλεμον τοῦ 1859, κυρίως ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Σολφερίνου. Τῷ 1869 ἐγένετο διοικητὴς τοῦ 5^{ου} σώματος τοῦ στρατοῦ καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει, θανόντος τοῦ Νιέλ, ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν. Ὡς τοιοῦτος εἶχε καὶ τὴν ἐντολὴν νὰ συνεχίσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ προκατόχου τοῦ ἐγκαινισθεῖσαν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, περιωρίσθη ὁμως εἰς τὴν μεταρρυθμισιν συνταγμάτων τινῶν καὶ διόρθωσιν ἑλλείψεων τινῶν τῆς διοικήσεως, ἐγκατέλειψε δὲ τὴν διοργάνωσιν τῆς κινητῆς ἐνοφυλακῆς ὡς χωριστοῦ σώματος ἐφεδρείας, ὅπερ ἀπεδείχθη ἐπιβλαβὲς τῷ 1870. Τῷ 1870 γενόμενος στρατάρχης, ἐχαράκτηρισεν ἐν ὑπουργικῇ συμβουλίᾳ συγκαληθέντι ἀμέσως πρὸ τοῦ πολέμου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ αὐτοκράτ. τὸν γαλλικὸν στρατὸν ὡς *archiprêtré* καὶ ἦτο μὲν τῷ ὄντι ὁ στρατὸς ἐντελὲς ἑτοιμος ὡς πρὸς τὸ ὕλικόν, οὐχὶ ὁμως ὡς πρὸς τὴν διοργάνωσιν τῆς διοικήσεως. Διορισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου, μετὰ τὰς πρώτας ἡττας προσεκλήθη ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις κυβερνήσεως, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ ὁ αὐτοκράτωρ, νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχηγίαν του, ὅπερ καὶ ἐπραξεν. Ἀναλαβὼν τότε τὴν διοίκησιν τοῦ Γ^{ου} σώματος, ἐνεκλείσθη εἰς Μέρς, ἡγωνίσθη δὲ ἐνδριότατα τῷ 30 καὶ 31 (ν) Αὐγ. παρὰ τὴν Νεσσσεβίλλην. Αἰχμαλωτισθεὶς δὲ μετὰ τοῦ ἐν Μέρς στρατοῦ, μετεκομίσθη εἰς Γερμανίαν, μετὰ δὲ τὴν συνθήκην τοῦ 1871 ἀπεστέλλθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον εἰς Ἀγγλ. καὶ ἀπέθανε τῷ 1898. [B.E.]

Λέξης. Βλ. Ἀτμολέξης.

Λεξίδιον. Κωμόπολις τῆς Ἀρχαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ὀρχομενοῦ, ἀπέχουσα πρὸς Β τῆς Τριπόλεως ὡρ. 4 καὶ κειμένη κατὰ τὴν Ν ἐσχατιὰν τῆς πεδιάδος τοῦ Ὀρχομενοῦ, οὗ τὰ εἰρεπία κατὰ τὸ πρὸς Β 1 ὥραν ἀπέχον χωρίον Κελάσι. Κἀτ. 2012. Πρεῖοντα δημ. καρποί, εἶνος, χάρυς. Ἐνταῦθα τῷ 1821 συνεκροτήθη μάχη μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἥτις ἀποβασα ὑπὲρ τῶν πρώτων ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς κατεπεποννημένους μαχητὰς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μάχη αὕτη ἦν χρησιμωτέρα τῆς ἐν Γραβιά μετὰ ταῦτα συγκροτήσεως.

Λεξίδ-δίν-Ραβία. Εἰς τῶν διασημωτέρων ἀρχαίων Ἀράβων ποιητῶν γενν. 575 μ. Χ., τὸ κατ' ἀρχὰς ἔχθρὸς τοῦ Μωάμεθ δεχθεὶς ὁμως εἴτα τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἀπέθανεν ἐν Κούφα περὶ τὸ 662. Ἐποίησε μέγαν ἀριθμὸν ποιημάτων, ἐξ ὧν τὸ περιφημώτερον τὸ Μουαλλακκ ἐπιγραφόμενον. [M.G.]

Λεξίδης. 1) Κωνσταντῖνος Ν., εἰς τῶν πρώτων καὶ ἐπισημοτάτων δημοσίων

γράφων τῆς Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Κων/πόλει περὶ τὸ 1800 υἱὸς τοῦ Νικολάου Α. τοῦ καὶ Τταλίκη καλουμένου, ἀνδρὸς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων τοῦ Γένους, φέροντος τὴν τίτλον «Δικαιοφύλακος τῆς Μ. Ἑκκλησίας», διακρινόμενου δὲ διὰ τὴν μάθησιν καὶ τὸν ὑπὲρ διαδόσεως τῶν ἑλλ. γραμμάτων ζῆλόν του, ὃν ἔδειξε καὶ διὰ τῆς ἀπάναις αὐτοῦ ἐκδόσεως διαφόρων συγγραμμάτων. Ὁ νέος Κωνσταντῖνος ἐπορεύσασεν ἐν Βιέννῃ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας, ὅτε δὲ ἐξεργάσθη ἡ Ἐπανάστασις, καθ' ἣν κατ' Ἀπρίλιον 1821 ἀπεκρίσθη ἐν Κων/πόλει ὡς φιλικὸς καὶ ὁ πρὸς πατρίδα θεὸς αὐτοῦ Δημήτριος, ἐγκατέλειπεν ἀμέσως τὰς σπουδὰς του, ἃς σχεδὸν εἶχε περατώσει, ἔπενυσεν εἰς Μολδοβλαχίαν καὶ κατετάχθη ὡς στρατιώτης ἐν τῷ ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην Ἰερῷ λόχῳ, ἐν ᾧ ἐπολέμει ἤδη καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἀλέξανδρος, ὁ κατεῖπιν μετὰ τοῦ Φαβιᾶ εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν διὰ μέσου τοῦ Τουργικῆς στρατοπέδου (12 Δεκ. 1826). Θεὸς ἐκ πατρὸς τοῦ Κ. ἦτο καὶ ὁ ἀνδρείως ἡγωνισάμενος κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν Σταμάτιος. Ὁ Κ. κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τοῦ Κυβερνήτου προσελήθη κατόπιν ὑπὸ τούτου εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Ἡ Ἀντιβασιλεία διώρισεν αὐτὸν Εἰσηγητὴν τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας (Ἰαν. 1833), εἴτα δὲ Σύμβουλον αὐτῆς· ὕστερον ἐγένετο Ἐλεγκτὴς παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ. Τῇ ἐπιμένον ἀντιστάσει αὐτοῦ ὡς Εἰσηγητοῦ καὶ Συμβούλου δρᾷται, ὅτι δὲν ἐγένετο δεκτὸν τὸ ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας ἄρχικῶς συνταχθὲν σχέδιον νόμου περὶ ἀποδεκατώσεως διὰ τὸ 1835 ὅπερ ᾔσθην εἶναι ἐλέθριον τῇ χώρᾳ. Ἐπίσης αὐτῷ δρᾷται ὅτι δὲν κατορθώθη ἐλαιοσχερὸς ἡ ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας αὐθαίρετος διανομὴ τῆς ἐθνικῆς γῆς κλπ. Ταῦτα δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπὶ ἡγεμονίᾳ τηλικαύτην σύγκρουσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀντιβασιλείαν, ὥστε ἠναγκάσθη μετὰ τὸ 1836 νὰ παραιτηθῇ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Ἰδρύσας ἀμέσως τότε τὴν «Ἑλπίδα», ἥς ὁ α' ἀριθμὸς ἐδημοσιεύθη τῇ 7 Ὀκτ. 1836 καὶ ἦν ἐξέδιδε, πλὴν ἐξαετοῦς διακοπῆς (17 Νοεμβρ. 1873 μέχρι 26 Σεπτ. 1843), μέχρι τοῦ θανάτου του ἡ ἐφημερίς αὕτη, ἥτις ἐξεδίδετο μέχρι τῆς διακοπῆς ἐκείνης ἑλληνιστί καὶ γερμανιστί, ἐκζητήσεν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τῆς τὸ Σύνταγμα, ὅπερ μόλις μετὰ ἐπταετῇ ἀγῶνα παρεωρήθη. Ἡ διακοπὴ ἐπῆλθεν ἕνεκα πολλῶν καὶ ἀπηνῶν ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας καταδιωξέων καὶ φυλακίσεων τοῦ συντάκτου, καθ' οὗ μάλιστα καὶ δολοφονικῇ ἐπιθεσίᾳ, περὶ τὰ μέσα Νοεμβρ. 1837, ἐγένετο ὑπὸ πολλῶν τῶν ἐν Ἀθήναις Βαυαρῶν ἀξιωματικῶν, ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῶν ἐχόντων τὸν τότε ταγματάρχην εἴτα δὲ στρατηγὸν Φέδερ· ταῦτα δὲ διότι ἡ «Ἑλπίς» ἐπιμόνως ἐζήτει τὴν παραχώρησιν Συντάγματος, δρι-

μέως γράφουσα κατά τῆς Βαυαρικῆς καὶ ὑπὲρ τῆς παρασκευῆς στρατοῦ ἐθνικοῦ. Εἶνε δὲ ἡ ἐφημερίς αὕτη ὁραυρὸς πολέμιος διὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς νεωτ. Ἑλλάδος καὶ ταμεῖον τῆς τότε πνευματικῆς ἐν γένει κινήσεως, περιέχουσα πλείστας σπουδαιότητας μελέτας τῶν τότε διαπρεπεστάτων Ἑλλήνων λογίων. Ὅπως εἰργάζετο ἀδιακόπως ὑπὲρ ἐπιτεύξεως συνταγματικοῦ πολιτεύματος οὕτως ἔλαβε καὶ ἐνεργὸν μέρος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 3 Σεπτ. 1843, ὅτε δὲ τῇ 24 Σεπτ. ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν προσέφερε τῷ Δ. Καλλέργη ξίφος πρὸς ἐνδείξιν εὐγνωμοσύνης, αὐτὸς ἐκ μέρους τῆς πρὸς τοῦτο ἐκλεχθείσης ἐπιτροπῆς προσεφώνησε τὸν ἄνδρα. Ἐν τῇ Συντακτικῇ Συνελεύσει τοῦ 1843 ὑπῆρξε πληρεξούσιος τῶν Κρητῶν, εὐγνωμονούντων αὐτῷ ὡς ἐργασθέντι ὑπὲρ αὐτῶν παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἥδη ἀπὸ τοῦ 1830 πρὸς παραχώρησιν αὐτοῖς πολλῶν ἐθν. γαιῶν· ολίγον ὅμως παρέμεινε ἐν τῇ Συνελεύσει, ἥς εἶχεν ἐκλεχθῇ καὶ γραμματεὺς, παραιτηθεὶς μικρὸν πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ ἑτεροχθόνων ψηφίσματος. Ὅ,τι διέκρινεν αὐτὸν ὡς δημοσιογράφον, ἥτο κυρίως ἡ πρὸς τὴν Μεγάλῃ Ἰδέαν ἀκρα καὶ πιττὴ ἀφοσίωσις αὐτοῦ, πολλὰ ἐξ ἰδίων δαπανήσαντος χάριν αὐτῆς καὶ πολλὰς καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, οὐδέποτε δὲ δεχθέντος νὰ καταβληθῶσιν αὐτῷ μήτε αἱ ἀπολύτως ἀναγκαῖαι πρὸς τοῦτο δαπάναι. Ἐτερον χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ καὶ δημοσιογράφου ἥτο τὸ ἀκριβὲς φιλελεύθερον τῆς γνώμης, οὐτινος ἔνεκα, ὡς καὶ ἄνω ἐρρήθη, πολλὰς καταδιώξεις καὶ ζημίας ὑπέστη. Πανομοιογυμνὴν ὑπῆρξεν ἡ δεινότης αὐτοῦ ὡς δημοσιογράφου, ἡ πολυμάθεια καὶ τὸ πολύγλωσσον τοῦ ἀνδρός. Δικαίως δὲ ἐπεκλήθη ὁ πατριάρχης τῆς Ἑλλήν. δημοσιογραφίας. Ἀπέθανε δὲ ὁ Κωνσταντῖνος τῇ 4 Ὀκτ. 1868. Ἐξέθωκε καὶ πλείστας πραγματείας εἰς: Ἡ ἑλλήν. φυλὴ καὶ ἡ Δύσις (1856), Quelques mots sur la Grèce et le roi Othon (Βρυξέλλαις 1863) κλ., καὶ ἀνέκδοτα κατέλιπε Λεβιδόχου ἑλληνογαλλικὸν καὶ ἱστορίαν τοῦ Ὄθωμ. Κράτους (ἥς μέρος δημοσιευθὲν ἐν τῇ «Ἑλπίδι» ὡς παραφυλλίς ἐξεδόθη καὶ ἰδιαιτέρως 1846). Πελύτιμον ἔργον ἐπιστάσια καὶ δαπάναις τοῦ Α. συντελεσθὲν εἶνε καὶ ἡ ἀνατύπωσις τῶν «Χρονικῶν» τοῦ Μάγερ (1 Ἰαν. 1824—20 Φεβρ. 1826).

— 2) Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Ν. Α., ἀδελφὸς τοῦ Κωνσταντίνου. Ἐγεννήθη ἐν Κων/πόλει τῷ 1806, φυγὼν δὲ τῷ 1821 εἰς Ὁλλανδίαν ἐξ-παιδεύθη ἐν τῷ αὐτῷ: λυκεῖῳ Richelieu δαπάνῃ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκωθῆ, τοῦ Κωνστ. Παπαρηγοπούλου κλ., ἀπελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατεῖχεν ἀπὸ τοῦ 1831 διφόρους ἐν τῇ πολιτείᾳ θέσεις. Τῷ 1840 διωρίσθη

ἐλεγκτὴς ἐν τῷ Ἑλεγκτικῷ Συνεδρίῳ καὶ ὡς τοιοῦτος μεγάλως ἀνεδείχθη, πρὸ πάντων διὰ τοῦ «Γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1843 «οἰκονομικῆς διαχειρίσεως», ἔργου ἀληθῶς ἡρακλείου, ὅπερ ἐτέλεσεν ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ Μεταξά. Τῷ 1845 διωρίσθη τμηματάρχης α' τάξεως ἐν τῷ ὑπο-ργείῳ τῶν οἰκονομικῶν, μετὰ τινος δὲ μῆνας Διευθ. τοῦ Γενικοῦ Λογιστικοῦ καὶ τῷ 1862 ἐγένετο ὑπὸ τὸν Ἰ. Κολοκοτρώνην ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Μετὰ τὴν ἐξώσιν τοῦ Ὁθωνος διωρίσθη πάλιν ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου· ἐν τῇ Ἑθνικῇ Συνελεύσει τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρίστατο ὡς πληρεξούσιος τῶν Θρακῶν. Τῷ 1866 προήχθη εἰς Πρόεδρον τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, διετέλεσε δὲ τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1875, ὅτε παρῆλθον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀφού ἐπὶ 44 ἔτη ἀνεκτιμήτους παρέσχεν εἰς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις. Ἐν ἐκ τῶν λαμπροτέρων τοῦ Α. ἔργων εἶνε ἐτι ἡ ἀποκλειστικὴ εἰς αὐτὸν ὀφειζομένη ἰδρυσις τοῦ Μετοχικοῦ ταμεῖου τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὅπερ ἰδρύσας τῷ 1867 καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπὶ 26 ἔτη διακόπως, πρόεδρος αὐτοῦ ὑπάρχων διεργάνωσε καὶ ἐτελειοποίησεν. Ἀπέθανε δὲ ὁ Δημήτριος Α. ἐν Ἀθῆναις τῇ 2 Μαΐου 1893.

Λεβιδόχορτο. Κοινή ὀνομασία Ἀρτεμισίας τοῦ Σαντονίου. Βλ. καὶ Λεμιδόχορτο.

Λεβιστικόν. Φυτὸν πολυετές τῆς μεσημβρ. Εὐρώπης, γνωστὸν διὰ τὴν φαρμακευτικὴν δύναμιν τῆς ρίζης του ἥτις διδοται ὡς διουρητικὴ κατὰ 5—10 σιτάρια δι' ἡμέρας μετ' ἄλλων διουρητικῶν εἰς κόνιν, καταπό-νια κλ. [Α.Χ.]

Λεδρέν (Lebrun). 1) Κάρολος Α., περίφημος Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1619 ἐν Παρισίῳ, μαθητὴς δὲ γενόμενος τοῦ S. Vouet. Τῷ 1642 μετέβη εἰς Ἰταλίαν, ὅπου ἐπιδύσας τὴν ζωγραφικὴν ἐπὶ 4 ἔτη. Ἐπιστρέψας εἰς Γαλλίαν ἀνέλαβε τὴν διακόσμησιν τῆς ἐπαύλειος τοῦ Φουκέ ἐν Βώ, ἔγραψε δὲ διὰ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως εἰκόνα καλουμένην Le crucifix aux anges. Τῷ 1660, γενόμενος διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου τῶν γοβελιναίων (βλ. λ.) ἔλαβε τῷ 1662 τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας, ὑψώθη εἰς πρῶτον ζωγράφον τῆς αὐλῆς καὶ διηθύνων ἕκτοτε τὰς βασιλικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τοὺς διαφωτιστάτους κλάδους τῆς τέχνης, δεσποτικώτατος ἀναδειχθεὶς ἀπέναντι τῶν τεχνιτῶν, ζωγράφων, γλυπτῶν κλ. εἴτινες ἠναγκάζοντο κατὰ τὰ ἰδικά του σχέδια ἀποκλειστικῶς νὰ ἐργάζωνται. Τὰ κυρία ἔργα τῆς τοιαύτης αὐτοῦ δράσεως εἶναι ἡ διακόσμησις καὶ αἱ εἰκόνας τῆς μεγάλης κλίμακας, τοῦ μεγάλου διαδρόμου καὶ τῶν δύο συγκοινωνουμένων αἰθουσῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν

Βερσαλλιών· αἱ ἐνταῦθα εἰκόνες παριστῶσιν ἀλληγορικῶς τὰς σπουδαιότερας στιγμὰς τοῦ βίου Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἀπὸ τοῦ 1659 μέχρι τοῦ 1678. Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν πινάκων τοῦ Λ. πρὸ πάντων αξίει μνηεῖς εἶναι οἱ πέντε παριστῶντες τὰς νίκας καὶ τ' ἀνδραγαθήματα Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἀπέθ. δὲ ὁ Κάρολος Λ. τῷ 1690 ἐν Παρίσις. — 2) Πέτρος Ἀντώνιος Λ., Γάλλος ποιητής, γενν. 1795 ἐν Παρίσις, νέος ἦδη ἀναδειχθεὶς καὶ ἀναλαβὼν ἐπιχειρήσῃν 1200 φρ. δι' ᾧ φάσιν δι' ἧς ἐψάλλε τὴν μάχην τοῦ Ἀκουσσερλίτς. Ἐν τούτοις ὁ Λ. δὲν ἦτο αὐλικὸς ποιητής, ὡς ἤθελεν εἰκόσῃ τις ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης· τὰ κατορθώματα τοῦ Ναπολέοντος ἐξύμνησε κυρίως μετὰ τὸν θάνατόν του (1821), ἀπώλεσε δὲ συνεπειὰ τῶν ποιημάτων του τούτων τὴν θέσιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμίου ἐν Ἀβρῇ. Τῷ 1820 παρεστάθῃ μετ' ἐπιτυχίας καὶ ἡ τραγωδία του Μαρία Σκυῶρτ. Τῷ δὲ 1828 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ κατὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπαναστάσιν ἐμύητος τῆς Γαλλίας, τῷ 1853 καὶ μέλος τῆς γερουσίας. Ἐκ τῶν ποιημάτων του τὰ κάλλιστα εἶναι τὰ ταχέως ἐπὶ τοῦ γάρτου ριθθέντα, ἀξιόλογον δὲ καὶ τὸ Voyage de Grèce, ἀνάμνησις περιηγήσεως ἣν ἐξετέλεσεν τῷ 1820 ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Ἐκδοσις τῶν ἔργων του ἐγένετο τῷ 1844 εἰς 2 τόμους, εἰς οὓς προσετέθη τῷ 1863 τρίτος. Ἀπέθανε δὲ ὁ Πέτρος Λ. τῷ 1873 ἐν Παρίσις. — 3) Ponce Denis Ecouchard L., συγγραφεὺς Lebrun-Pindare καλούμενος, ὁ μέγιστος τῆς Γαλλίας λυρικὸς ποιητὴς τῆς κλασικῆς λεγομένης σχολῆς, γενν. 1729. Ἀποπερατώσας τὰς σπουδὰς του ἐγένετο γραμματεὺς τοῦ πρίγκιπος Κόντη, ἔλαβε θανάτους τούτου σύνταξιν καὶ ἐκολλάκευ τὸν Λουδοβίκον ΙΣ'. Ἐκτραγέιστος τῆς Ἐπαναστάσεως ἀφιέρωσε τὸ ταλαντόν του ταύτῃ, ἐγένετο ποιητὴς τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως καὶ ἔλαβε κατοικίαν ἐν τῷ Λούβρῳ· ὁμολογητέον δὲ ὅτι τινὲς τῶν δημοκρατικῶν ᾠδῶν του εἶναι ἀριστουργήματα τῆς ποιήσεως. Ὁ Ναπολεὼν ὑπάτος γενόμενος ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιχορήγησιν 6000 φρ., ἀπέθανε δὲ ὁ Λ. τῷ 1807. Ἐκτὸς τῶν ᾠδῶν αὐτοῦ διαπρέπουσι καὶ τὰ ἐλεγεία, τὰ ἠθικωτάτα ἐπιγράμματα καὶ τὸ μὴ ἀποπερατωθὲν ποίημα «Ἡ φύσις», πληρὲς ωραιοτάτων ἐπεισεδῶν. [M.F.]

Λεβρίχα (Lebrija). Πόλις τῆς ἰσπαν. ἐπαρχίας Σεβίλλης, ἀριστερόθεν τοῦ Γουαδουβιέρ. Κάτ. (1887) 11933. Παράγει κάλλιστον ἔλαιον. [M.S.]

Λεβὺ (Maurice Levy). Γάλλος μαθηματικὸς καὶ μηχανικὸς, γενν. ἐν Ἀλσατίᾳ 1838, σπουδάζας ἐν Παρίσις, γενόμενος τῷ 1875 καθηγητὴς τῆς Ecole Centrale καὶ τῷ 1885 καθηγητὴς τῆς ἀναλυτικῆς καὶ οὐ-

ρανίας μηχανικῆς ἐν τῇ Collège de France. Ἀπὸ τοῦ 1883 εἶνε καὶ μέλος τῆς Ἀκαδ. τῶν ἐπιστημῶν. Ἐγράψε πολυάριθμα ἔργα καὶ ὑπεμνήματα ἐπὶ ἀντικειμένων τῆς ὕδρουνομικῆς καὶ ὑδραυλικῆς, τῆς γραφοστατικῆς, τῆς καθαρᾶς κινήματινῆς, τῆς ἀναλυτικῆς μηχανικῆς καὶ γεωμετρίας. Ὡς μηχανικός ἡσχολήθη περὶ τὴν ἀντίστασιν τῆς ὕλης καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην μηχανικὴν. [B.A.]

Λέγευδρος. Βλ. Λεζάνερ.

Λεγεών (legio) ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχ. Ῥωμαίοις κατ' ἀρχὰς μὲν σύμπασα ἡ στρατιωτικὴ δύναμις, εἰτα δὲ μέρος τοῦ πεζικοῦ καὶ ἐπὶ τῶν αυτοκρατέρων σὺμμά τι περιλαμβανέν στρατιωτικὴν δύναμιν ἐκ πάντων τῶν ὅπλων. Ἐπὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἀπετελεῖτο ἡ Λ. ἐκ 300 πεζῶν καὶ 3000 ἵππων. Ἀπὸ τοῦ Σεργίου Τυλλίου περιελάμβανε 4200 πεζοὺς, ἐπὶ Σικριῶνος (216 π. Χ.) 6200, ἀπὸ τοῦ Μαρίου (100 π. Χ.) 6000, ἀπὸ δὲ Αἰγούστου 6400 πεζοὺς καὶ 726 ἵπποις, βεβαύτερον δὲ βαθμυδὲν ἠδὲ ἤθησαν οἱ πεζοὶ εἰς 9—10 χιλ. Κατὰ τὸν μεσαῖον αἰῶνα ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ λέξις εἰς πάντα τὰ εὐρωπ. κράτη εἰς ὀθλωσιν μέρους τοῦ στρατοῦ ἀρίστου, κατὰ τοὺς νεωτέρους δὲ χρόνους εἰσῆλθον ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ' καὶ κατόπιν ἐπὶ Ναπολέοντος Α' ὅστις ἴδρυσε τὴν Λ. τῆς τιμῆς (βλ. λ.). Τῷ 1830 μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπαναστάσιν συνεστήθη ἐν Γαλλίᾳ ἡ καλουμένη Λ. τῶν νῆ ἐνων (Légion étrangère), ἀποτελεσθεῖσα ἐκ πολιτικῶν φυγάδων καὶ ἀλλῶν ξένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, Γερμανῶν, Ἑλβετῶν, Πελωνῶν κλ., ἐν ὅλῳ κατ' ἀρχὰς μὲν 1800, βραδύτερον δὲ αὐξηθέντων μέχρι 5600 (1834)· ἡ Λ. αὕτη διεκρίθη μετὰ τὴν καταλήψει τῆς Ἀλγερίας, εἰτα δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ ἐν τῇ πρὸς καταστολὴν τῆς στάσεως τῶν Καρλιστῶν στρατεῖᾳ ὅπου ὅμως καὶ δεκατισθεῖσα διελύθη ἄφ' ἑαυτῆς. Τῷ 1837 νέα Λ. ξένων συνεστήθη, ἥτις ἐπίσης διέπρεψεν ἐν Κριμαίᾳ (1856), Ἰταλίᾳ (1859), Μεξικῷ (1864) κλ. [Ἐγ.]

Λεγεὼν τιμῆς (Légion d'honneur), τὸ μόνον νῦν ὑπάρχον ἐν Γαλλίᾳ ἱπποτικὸν τάγμα. Ἰδρύθη τῷ 1802 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος εἰς ἀμοιβὴν στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀποτελεῖται ἐξ ἱπποτῶν (chevaliers), ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀπεριέριστος, ἀξιωματικῶν (officiers, ἀνώτατος ἀριθμὸς 4000), ταξιαρχῶν (commandeurs, 1000), ἀνωτέρων ταξιαρχῶν (grands officiers, 200) καὶ μεγαλοσταύρων (grands-croix 80), ὁ ἀρχηγὸς δὲ αὐτῶν, Μέγας Καγκελλάριος τοῦ τάγματος (Grand Chancelier), συνεννοεῖται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ἀνωτάτου τῆς πολιτείας ἀρχόντος καὶ εἰκαὶ τὸ ἐίδικόν του τάγματος εἰκῆμα ἐν Παρίσις (Chancellerie de la L. d' h.). Οἱ ὡς ἀνω βαθμοὶ τοῦ

τάγματος ἀπονέμονται καὶ εἰς ξένους ἐν ἀπειρορίστῳ ἀριθμῷ. Τὸ παράσημον αὐτοῦ εἶνε ἀσπὴρ μετὰ 5 διπλῶν ἀκτίνων καὶ μετὰ στέμματος ὑπεράνω· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔφερε τὴν εἰκόνα τοῦ Ναπολέοντος, ἔκτοτε ὅμως ἦτε εἰκὼν καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ πολλὰκις μετεβλήθησαν. [B.E.]

Legis actiones κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν διαδικασίαν ἐκαλοῦντο ἐπίσημοι διαδικαστικαὶ πράξεις δι' ὁρισμένων ἐκφράσεων ἐνώπιον τοῦ ἀρχontos (pro jure) τελοῦμεναι καὶ σκοποῦσαι τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσαγωγὴν δικῆς τινός, ἥτις ἐντεῦθεν ἴδιον ἐλάμβανε τύπον. Πέντε δὲ κατηγορίαι: 1. α. ὑπὸρχον, ἡ legis actio per sacramentum, καθ' ἣν κατέβαλον οἱ διάδικοι εἶδος παραβόλου ὅπερ κατέπιπτεν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου εἰς βίρος τοῦ ἡττηθέντος ἐν τῇ δίκῃ διαδίκου, ἡ legis actio per iudicis postulationem, καθ' ἣν ἐξητεῖτο πῶθ' ἂν παρὰ τοῦ ἀρχontos ὁ διορισμὸς εἰδικῷ δικαστοῦ, ἡ legis actio per condemnationem, καθ' ἣν συνεφώνουν οἱ διάδικοι περὶ τῆς ἐκλογῆς δικαστοῦ, ἡ legis actio per manus injectionem, καθ' ἣν ἐδικαιοῦτο ὁ νικήσας διαδίκος νὰ συλλάβῃ τὸν ἡττηθέντα διάδικον ἀρνούμενον νὰ καταβάλῃ τὴν ὀφειλὴν αὐτοῦ, καὶ ἡ legis actio per pignoris capionem, καθ' ἣν ἐδικαιοῦτο ὁ νικήσας διάδικος νὰ καταλάβῃ πράγμα τι τοῦ ἡττηθέντος καὶ πωλήσῃ αὐτὸ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ.

Λεγουνδὲ ('Ερνεστος Legouvé). Γάλλος ποιητής, γενν. 1807 ἐν Παρισίοις υἱὸς τοῦ ποιητοῦ Gabriel Jean B. L., ὅστις ἐδοξάσθη ὡς συγγραφεὺς τραγῳδιῶν καὶ τοῦ διδακτικοῦ ποιήματος *Le mérite des femmes* (1764—1812). Κυρίως ἔγραψεν ὁ Α. δράματα, μετὰ τὴν ἀπεκρίσαντα αὐτῷ φήμην καὶ καταστήσαντα αὐτὸν καὶ μέλος τῆς Γαλλ. 'Ακαδημίας (1855). Εἶναι δὲ ταῦτα πρὸ πάντων τὰ ἐπιγραφόμενα Adrienne Lecouvreur (1849), *La bataille des dames* (1851), *Les contes de la reine de Navarre* (1858), εἰς τὰ ὅποια εἶχε συνεργάτην τὸν Scribe καὶ ἅτινα παρεστάθησαν μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας εἰς τὸ Théâtre français, μετεφράσθησαν δὲ καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας καὶ παρεστάθησαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Μνημονεύεται δὲ καὶ αἱ τραγωδίαι Guerrero (1845), *Μήδεια* (1852), ἐν τῇ ὅποιᾳ ἔδρεψε θάνατος ἡ μετὰ γάμῳ 'Ριστόρη, ἡ κωμῳδία *Beatrix* (1861), τὸ δράμα *Les deux reines de France* (1865), ἐπὶ τινι καιρῷ ἀπηγορευμένον ὑπὸ τῆς λογοκρισίας) κλ. 'Εκ τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ διακρίνονται τὸ μυθιστόρημα *Edith de Falsen* (1840), 'Ἠθικὴ ἱστορία τῶν γυναικῶν (1848), *Παριναὶ διαλέξεις* (1872), 'Ἡ τέχνη τοῦ ἀναγιγνώσκειν (1878) κλπ. [M.F.]

Λεγρὰν Διμίλιος (Émile Legrand). Λόγιος Γάλλος, ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας μετὰ

πολλοῦ ζήλου ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἔρευναν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας. Χρηματίας ἀπὸ τοῦ 1876 ἀναπληρωτῆς (suppléant) καὶ προγυμναστῆς (répétiteur) τῆς νέας ἐλληνικῆς ἐν τῇ ἐν Παρισίοις εἰδικῇ σχολῇ τῶν ζωντανῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν (Ecole spéciale des Langues orientales vivantes), κατέλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν ἑδραν τοῦ E. Miller μετὰ τὴν θάνατον τοῦτου ('886) ἡσυχασθεὶς εἶναι αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ, αἱ ἀφ' ὧσται εἰς τὴν περισυναγωγὴν καὶ ἐπεξεργασίαν κειμένων τῆς μεσαιωνικῆς καὶ τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας. καὶ εἰς τὴν διαφώτισιν γλωσσικῶν καὶ φιλολογικῶν ζητημάτων. 'Εκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀναγράφωμεν ὧδε τὰς κυριωτάτας: 1) *Συλλογὴ μνημείων πρὸς μελέτην τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης* (Collection des monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique) εἰς δύο σειράς ἀπὸ τοῦ 1869 καὶ ἐφεξῆς ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ, περιεχούσῃ μετὰ τῆς δημόδους γλώσσης ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν χρόνων μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, μετὰ εἰσαγωγῶν, ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων καὶ γαλλικῆς μεταφράσεως, περιλαμβάνονται πλὴν ἄλλων καὶ συλλογὴ δημοτικῶν ἀγμάτων καὶ ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ βυζαντινοῦ ἔπους τοῦ Διγενῆς Ἀκρίτα. 2) *Δημῶδες ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη* (Bibliothèque grecque vulgaire, Par. 1880 καὶ ἐφεξῆς)· ἡ συλλογὴ αὕτη, ἥς ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε ἑξήτοιμοι, περιέχει κείμενα σπουδαιότατα τῆς δημῶδους γλώσσης, τὰ πλεῖστα ἀνέκδοτα τέως. 3) *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία* (Bibliographie hellénique, Par. 1885) εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους· κατάλογος λεπτομερὲς καὶ ἀκριβέστατος μετὰ σπουδαιότητων σημειώσεων τῶν ἑλληνιστῶν ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκδοθέντων βιβλίων κατὰ τὴν 1^η καὶ τὴν 15^η αἰῶνα. 4) *Συναγωγὴ ἱστορικῶν ποιημάτων εἰς νεοελληνικὴν γλῶσσαν* (Recueil des poèmes historiques, Par. 1877) ἐν τοῖς δημοσιεύμασι τῆς Εἰδικῆς σχολῆς τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐν οἷς ἐξεδόθη καὶ τὸ ἐπόμενον. 5) *Καισαρίου Δαπόντε Δακικαὶ ἐφημερίδες* (Par. 1880) μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως. 6) *Γραμματικὴ τῆς νεοελληνικῆς* (Grammaire grecque moderne). 7) *Λεξικὸν ἑλληνογαλλικόν* (Dictionnaire grecque moderne—français). 8) *Ὁμοιον γαλλοελληνικόν* (Dictionnaire français—grec moderne) κλπ. Ὁ Διμ. Λεγρὰν συνεργάζεται καὶ εἰς πολλὰ περιοδικὰ συγγραμματα, ἐν οἷς μνημονεύμεν τὴν 'Επετηρίδα τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν καὶ τὸ Δελτικὸν τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος [Π.]

Λεγρὰν δὲ Σὼλ (Henri Legrand du Saulle). Ἐπίσημος Γάλλος φρενολόγος,

γενν. 1830 ἐν Διζόν, γενόμενος ἱατρὸς διαφόρων φρενοκρυμίων, τέλος δὲ τῆς Σαλπεντρίερης τῶν Παρισίων, ἔπου ἀπέθανε 1886. Ἡ τε ψυχιατρικὴ καὶ ἡ δικαστικὴ ψυχπαθολογία πλείστας θρεΐλουσιν αὐτῷ παρατηρήσεις. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι: Ἡ φρενοπάθεια πρὸ τῶν δικαστηρίων. Ἡ κληρονομικὴ φρενοπάθεια. Τὸ παραλήρημα τῆς καταδωξέως. Δοκίμιον ἱατροδικαστικῆς καὶ ἱατρικῆς δικονομίας. [Β.Α.]

Λέδεσπεργ. Κωμόπολις τῆς Βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀνατ. Φλάνδριας, παρὰ τὸ Gent ἐπὶ τοῦ Σκάλδους, ἔχουσα (1891) 12362 κατ.

Λέερ. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ πρώτῃ νομῷ Ἀουριχ τοῦ Ἀννόδερ, κειμένη ἐν εὐφοριωτάτῃ θέσει 22 χμ. ΝΑ τοῦ Ἐρμδεν ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Λέδα, 2 χμ. ἀνωθεν τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὸν Ἑρμ. ἔχει 11075 κατ. (1890) διατηροῦντας ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. [Μ.Σ.]

Λέζ (Leuze). Πόλις τῆς Βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀνωγίας, ἐπὶ τοῦ Δένδερ, ἔχουσα 5837 κατ. (1890) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. Ἐγένετο γνωστὴ διὰ τὴν νίκην τῶν Γάλλων τῆς 18 (v) Σεπτ. 1691. [Μ.Σ.]

Λέζαγα. Χωρ. τοῦ δήμου Πυλίων τῆς Μεσσηνίας, ἔχον 188 κατ. [Μ.Σ.]

Λεζάνδρ (Adrien Marie Legendre). Περιώνυμος: Γάλλος μαθηματικός. Ἐγενν. ἐν Παρισίοις 1752, ἐγένετο καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ, εἰτα ἐν τῇ Ecole Normale τῶν Ἱαρισίων καὶ τῷ 1783 ἦδη μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Τῷ 1787 ἀνετέθη εἰς αὐτὸν μετὰ τοῦ Κασίνη καὶ τοῦ Mechain ἡ μέτρησις μιᾶς μοίρας πλάτους μεταξὺ Δουγκέρκης καὶ Βουλώνης, τῷ 1808 διωρίσθη ἰσόβιος Ἐφορος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπέθανε δὲ 10 Ἰαν. (v) 1833. Ἀξιολογώτερα τῶν ἔργων του εἶναι Στοιχεῖα γεωμετρίας, ἅτινα καὶ παρ' ἡμῖν μετεφράσθησαν καὶ ἐδιδάχθησαν ἐν γυμνασίοις. Δοκίμιον περὶ τῆς θεωρίας τῶν ἀριθμῶν (νέα ἐκδ. 1830), Νέα θεωρία τῶν παραλλήλων, Νέαι μέθοδοι πρὸς ὀρισμὸν τῶν τροχιῶν τῶν κομητῶν, Γυμνάσματα δλονηρωτικοῦ λογιζμοῦ, Πραγματεῖα περὶ τῶν ἐλλειπτικῶν συναρτήσεων. Ἰδίως ἐφημίσθησαν αἱ περὶ τῶν τροχιῶν τῶν πλανητῶν μελέται του ἀνεκάλυψε δὲ ὁ Λ. καὶ τὴν μέθοδον τῶν ἐλαχίστων τετραγώνων τῷ 1806, ὅπως ἀνεξαρτήτως τῆς αὐτῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Γάους. [Β.Α.]

Λέζι. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰθώμης τῆς Μεσσηνίας κείμενον πρὸς Ν τοῦ Μαυρομματιοῦ ὥρ. 1 1/2. Κάτ. 402.

Λέξινα (Lesina). Νῆσος τῆς Δαλματίας, ἔχουσα ἐμβ. 315 τχμ. καὶ 17016 κατ. (1890), μήκος 68 χμ. καὶ πλάτος μόνον 5—6, ὀρεινὴ (628 μ.), παράγουσα 28 οἶνον,

ἐλαίας, ἐσπερσεῖδῃ κλ. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα ἔχει 3596 κατ., εἶνε δὲ ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἐπάρχου. [Μ.Σ.]

Λεήμονα. Χωρ. τοῦ δήμ. Τρινάσου τῆς Λακωνίας, κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Ἑλούς καὶ παρὰ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Εὐρώτα, 35' πρὸς Ν τῆς Σκάλας. Κάτ. 422.

Λεῖα Θαλάσσιος (prise maritime) καλεῖται ἡ ἐν θαλάσῃ κατάληψις νῆος ἑθρικῆς ἢ οὐδετέρας ὑπὸ πολεμικοῦ πλοίου τινὸς τῶν ἐμπολέμων ἢ καὶ ὑπὸ καταδρομῆως τινὸς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημεύσεως τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου αὐτοῦ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Πᾶς καταλαμβάνων λεῖαν θαλάσσιον ὑποχρεοῦται νὰ ποστειλῇ αὐτὴν ὅσῳ τάχιον εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὅπως τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἀποφανθῇ περὶ τοῦ κύρους τῆς λείας ταύτης· ἀπαγορεύεται δ' αὐτῷ νὰ βυθίσῃ ἢ κατακάυσῃ ἢ ὅπως δῆποτε καταστρέψῃ τὴν λεῖαν, πλὴν τῶν περ πτώσεων ἀνωτέρας βίας ἢ ἐπιτακτικῆς πολεμικῆς ἀνάγκης. Αἱ λεῖαι ἐκδικάζονται ὑπὸ ἐιδικῶν δικαστηρίων, ὁργανομένων ἐν ἑκάστῃ πολιτείᾳ δι' ἰδίων νόμων· παρ' ἡμῖν ὑπῆρξε τοιοῦτο δικαστήριον αὐτὰ τὴν Ἐπανástασιν κληθὲν «Ἀντὶ λεοσίου δικαστηρίου ἐπιτροπὴ», συνέστη δὲ καὶ ἕτερον βραδύτερον ἐπὶ Κυβερνήτου. Σῆ· ρον οὐδὲν δικαστήριον τῆς θαλασσίας λείας ὀφάργει ἐν Ἑλλάδι οὔτε νόμος προνοῶν περὶ τῶν λειῶν καὶ τῆς ἐκδικάσεως αὐτῶν· ἐπιστάσης ὅμως ἀνάγκης δύνανται διὰ νόμου νὰ συστηθῶσι τοιαῦτα δικαστήρια. Λεπτομερέστερα περὶ λειῶν βλ. ἐν Κάλδο, Διεθνῆ δικαίω μετ. Σ.Α. Παπαφράγχου §§ 449—471, πρὸλ. δὲ λ. Καταδρεμὴ καὶ Ἀποκλεισμός. [Πρ.]

Λεῖάσιος διὰ πλοῦς. Βλ. Ἰορασία περίοδος.

Λειβάδια. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῇ δήμῳ Γαράζου τῆς ἐπαρχ. Μυλοποτάμου, ἔχον 473 κατ. [Ν.Σ.]

Λειβάδια. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀνδρου μετὰ 278 κατοίκων. Ἀπέχει τῆς ἔδρας ΝΔ 20'. Ἐτ ε ρ ο ν χωρίον Λειβάδια τῆς νήσου μετὰ 108 κατοίκων ὑπάγεται εἰς τὸν δήμον Γαυρίου, ἀφ' οὗ τῆς ἔδρας ἀπέχει 2 ὥρ.

Λειβάδια. Χωρ. τῆς Κύπρου πλησίον τοῦ Λάρνακος, ἔχον 450 κατ. [Α.Α.Σ.]

Λειβανάτες. Κώμη τῆς Λοκρίδος παρὰ τοῦ Ὄποιοντιον κόλπου ΒΑ τῆς Ἀταλάντης. ἤς ἀπέχει ὥρ. 1 45'. Εἶνε πρωτεύουσα τοῦ δήμου Λαφνητίων, περιλαμβάνουσα 1021 κατοίκους. Προϊόντα δημητρ. καρποῖ, ὅσπρια, βάμβαξ, εἶνος.

Λειβάριτζι. Κώμη τῆς ἐπαρχ. Καλαβρύτων καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ψωφίδος, ἀπέχουσα 8 ὥρ. ΝΑ τῶν Καλαβρύτων καὶ 12 ΝΑ τῶν Πατρῶν. Κάτ. 1072. Προϊόντα δημητρ. καρποῖ, εἶνος ὀλίγος καὶ καπνὸς ἐν

μεταποιοῦσιν εἰς ταμβάκον (παργωγή ἐτησία 16—20 χιλ. δκάδες) καὶ τυρὸς αἱ γυναικες κατασκευάζουσιν τάπητας ἐκ σπάρτου καὶ μαλλίου. Ἡ κώμη διαιρεῖται εἰς ἐπάνω Μαγαλὰν καὶ Μεσεχώριον, ἀπέχοντα ἀλλήλων 10' καὶ διαιρούμενα δ' αὖ ποταμοῦ χυνομένου εἰς τὸν Ὀλοῦκον, παραποτάμιον τοῦ Ἐρυμάνθου.

Λείδηθρα. Ἀρχαία πόλις τῆς Μακεδονίας ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπῆρχε τάφος τοῦ Ὁρέως. Ἡ πόλις κατεστράφη διὰ τοῦ χειμάρρου Συός. [Α.Λ.]

Λείδηθριον ὄρος ἐκαλεῖτο παρ' ὁρχαίοις ἢ παρὰ τὸ σημερ. χώριον Κουτσούμυλα τῆς Βοιωτίας λοφοσειρά, ἐν ᾗ ὑπῆρχον ἀγάλματα τῶν Λιγυθρίων μουσῶν καὶ νυμφῶν. [Α.Λ.]

Λεῖδιστον. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικήσει Μέντες, ΒΑ ἀπέναντι τῆς Ῥόδου. Κατοικεῖται ὑπὸ 4000 Ἑλλήνων διατηρούντων σχολαρχεῖν καὶ ἄλλας σχολάς.

Λεῖγνηρ. Βλ. Λίγνηρ.

Λεῖδεν. Βλ. Λεύδεον.

Λεῖκα. Χωρ. τοῦ δήμου Καλαμῶν, αἰκούμενον ὑπὸ 199 κατ. [Μ.Σ.]

Λεῖμαξ (Ζωολ.). Γένος τῶν Πνευμονῶδων Κεφαλοφόρων, πρότυπον τῆς οἰκογενείας τῶν Λεῖμακιδῶν, οἵτινες εἰσὶ κοχλίας στερούμενοι κελύφους, μένον δὲ ἐπὶ τῆς ῥάνγως ὑπὸ τὸν χιτῶνα φέροντες θυρεὸν τινα, καλοῦνται δὲ κοινῶς «γυμνοσάλιαγκοι». Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Λεῖμαξ ἢ Ἀρίων ὁ κοινὸς (*Limax empiricorum*), ποικίλος τὴν χροίαν, καὶ Λ. ὁ ἀγροδιαίτης (*L. agrestis*, βλ. πίνακα Μαλάκια Α' 8, ἐνθα ὑπὸ τὸ στοιχ. α παρίστανται ὁ ἐσωτερικὸς θυρεὸς), βλάπτων τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς. [Φ.Ι.]

Λεῖμαξ ὁ λογχοειδής. Βλ. Ἀμφίξ (ἐνθα ἐφαλμένως ἐγένετο καὶ παραπομπὴ εἰς τὸν πίνακα Ἰχθύες).

Λειμογάρδιον. Χωρίον τοῦ δήμου Λαμιῶν, κείμενον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν Ν ὑπορειῶν τῆς Ὀθρυος, ὥρας 3 πρὸς ΒΑ τῆς Λαμίας. Κάτ. 190.

Λειμωνιά. Βλ. Κίτρος.

Λειμωνία. Φυτὸν ἀκανθόφυλλον κατὰ τὸν Θεόφραστον, πιθανῶς εἶδος Κάρδου (*Carduus*) ἢ Κίρσιου (*Cirsium*). [Θ.Χ.]

Λειμώνιον. Φυτὸν «ἐν λειμῶσι καὶ ἐλώδεσι τόποις» φυόμενον, οὗ ὁ ἐρυθρὸς καρπὸς στυπτικὸς κατὰ τὴν Διοσκορίδην. Δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν Στατικὴν τὸ Λειμώνιον (*Statice Limonium* L.), ὅπω. ἐγνωμοδότησαν ὁ Sprengel καὶ ἄλλοι τινές. [Θ.Χ.]

Λειμωνίτης ἢ φαιόσιδηρόλιθος. Ὁρυκτὸν ἐνυδρον ὀξείδιον σιδήρου ἐνέχον 85.6 % ὀξειδίου τοῦ σιδήρου καὶ 14.4 % ὕδατος κατὰ τὸν τύπον H_2FeO_4 ἐν γένει

δὲ καὶ προσμίγματα πυριτικοῦ ὀξέος, ἀργίλου, μαγγανίου κλ. Ἀπαντᾷ εἰς μικροὺς κρυστάλλους ἢ συσσωματώματα, ἔχει γρῶμα καστανοῖδες, κίτρινον ἢ μελανίζον, λάμψιν μεταξείδῃ, εἰδ. βάρους 3.4—4.4, σκληρότητα 4.5—5.5. Εὐρίσκεται εἰς διαφόρους ποικιλίας ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ πολλαχῶς καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς ἐξαγωγήν σιδήρου, οὗτινος τυγχάνει ἐν τῶν σπουδαιωτέρων ορυκτῶν, μία δὲ ποικιλία αὐτοῦ, ὁ ὡχρῶδης Λ. εἰς παρασκευὴν κίτρινου χρώματος (πρβλ. Ὠχρα), ὡς καὶ ἐρυθροῦ, μετὰ προηγουμένην διαπύρωσιν.

Λειριόδενδρον τὸ τοῦ λυποφόρον. *Liriodendron tulipiferum* L. Μέγα δένδρον τῆς Β' Ἀμερικῆς ἀνήκον τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Μαγνολειῶδων. Τὸ ξύλον εἶνε εὐχερηστον, ὁ δὲ φλοιὸς βυρσοδεψικός, ἐνέχον καὶ πικρὸν στοιχεῖον ἀντιπυρετικόν. Συχνὰ θεραπεύμενον ἐν Εὐρώπῃ χάριν κόσμου ἐν δένδρостеιχίαις καὶ παραδείσοις [Θ.Χ.]

Λείριον. Βλ. Κρίνον.

Λειριομανία. Βλ. Ἀνθέων ἐμπόριον.

Λείριον ἢ ἱλαρά. Λοιμώδης νόσος εἰς τὰ ὅσα ἀνήκουν ἐξανθήματα καὶ χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἰδίου ἐξανθήματος καὶ πρεσίας, εἰ δὲ κατάρρου ὀφθαλμῶν, ῥινός καὶ ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Μετὰ ἐπώσιν 10—14 ἡμερῶν παρουσιάζονται ὡς πρὸς ὁρμα φαινόμενα πυρετὸς μέτριος, πταρμοί, βήξ ξηρὰ, μετὰ 3 δὲ ἕως 5 ἡμέρας ὁ πυρετὸς ἀνέρχεται εἰς 39—40°, ἐπισαίνεται δὲ τὸ ἐξάνθημα, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ προσώπου καὶ προχωροῦν εἰς ὅλον τὸ σῶμα, ὅψιν δ' ἔχον κηλίδων περιγεγραμμένων ἐν τῇ μέσῃ φερουσῶν ἐν τῇ πλείονα ἐπάσματα. Μετὰ 2—4 ἡμέρας ὁ πυρετὸς ὑποχωρεῖ καὶ ἀρχεται πιτυριώδης ἀπολέπισις τῶν κηλίδων. Σπανίως δὲ ποτε ἐλλείπει τὸ ἐξάνθημα. Αἱ συχνότεραι ἐπιπλοκαὶ τοῦ Λ. εἰσὶ κοκκύτης, βρογχίτιδες, κατάρροϊκα πνευμονία, κατάρροι ἐντερικοί. Ἡ νόσος προσβάλλει κατ' ἐπιδημίας ἰδίως παιδία 2—8 ἐτῶν διὰ τῆς μεταδόσεως τοῦ εἰδικοῦ αὐτῆς $li-v$, περιεχομένου ἐν τοῖς ἐκκρίμασι τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς ῥινός, τῶν βρόγχων, συνεπῶς δὲ διὰ τῶν ἱματίων μεταδιδόμενου ἢ καὶ παντὸς ἄλλου μέσου. Ἡ εἰς αὐτὸ προδιάθεσις εἶνε πολλῶν κοινωτέρα ἢ εἰς ἄλλας ὁμοίας νόσους, τὴν διστρακίαν λ. χ., δι' ὃ καὶ σπάνιον εὐρεῖν ἄνθρωπον διαφυγόντα τὸ Λ. Σπανιότατα εἰσὶ τὰ παραδείγματα ἐμφανίσεως τοῦ Λ. ἐκ νεοῦ εἰς ἡδὴ παθόντα αὐτὸ ἄνθρωπον. Εὐτυχῶς ἀνήκει τὸ Λ. εἰς τὰ καλοήθεστα τῶν λοιμικῶν νοσημάτων· ἡ θνησιμότης δὲν ὑπερβαίνει συνήθως τὰ 3—5 % ἐπρωχώρησεν ὅμως καὶ μέχρι 25 καὶ 30 % εἰς βαρεῖας τινὰς ἐπιδημίας. Ἐπὶ προβεβηκότων, προσβληθέντων τυχόν, ἢ προγνώσις εἶνε σχετικῶς βαρυτέρα ἢ ἐπὶ τῶν παιδίων. Θεραπεία: Κοιτὼν θερμὸς, θερμὸν γάλα ἢ

θερμαὶ λεμονάδες, μὴδὲν δὲ μὴδέποτε ψυχρόν· πρὸς ἰσχυρὸν βῆχα καταπλάσματα ἐπὶ τοῦ θώρακος καὶ ἐλαφρὰ ὑπακτὰ τῆς κοιλίας· ὑπερνηγμένον τοῦ πυρετοῦ ἀνατρίψεις τοῦ σώματος λιπαραὶ καὶ ἰτεῦλικόν νάτριν· ἐπὶ σδαρῶν καθελικῶν φαινόμενων ὠφελοῦσι θερμὰ λουτρά, συναπισμοί, ἀνατρίψεις διὰ τερεβινθίνου ἐλαίου καὶ τὰ διαφωρητικά, ἰδίως δὲ ἡ ὀφεικὴ ἀμμωνία. [Π.Ι.]

Λεῖρις. Βλ. Γαριλλιάνος.

Λειτουργήμα. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Λεισέστερ. Βλ. Λέστερ

Λειτουργία (ἐκ τοῦ λείτος, ἥτοι λήϊτος, τουτέστιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἔργον, δηλὰ δὴ περιπου δυνάμιον ἔργον). Οὕτως ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις ὡρισμένοι ὑπηρεσίαι ὑπὸ τῆς πολιτείας εἰς τοὺς εὐπέρους πολίτας ἐπιβαλλόμεναι. Διηροῦντο δὲ εἰς δύο κατηγορίας, τακτικὰς (ἐγκυκλίους) καὶ ἐκτακτοὺς. Καὶ τῶν μὲν πρώτων αἱ σπουδαιότεραι ἦσαν ἡ γορηγία, ἡ γυμνασιαρχία, ἡ ἀρχιθεωρία, τῶν δὲ ἐκτακτῶν ἡ τριηραρχία. Πολλὰκις οἱ ὑποκείμενοι εἰς Ἀ. πολῖται ἐξετέλουν ταύτας ἐκ φιλοτιμίας ἢ καὶ ἵνα προσοικειωθῶσι τὸν δῆμον λαμπρότερον τοῦ δέοντος. Ὅστις διίσχυριζετο ὅτι ἡδικήθη δι' ἐπιβελῆς Ἀ., θεωρῶν ἄλλον πλουσιώτερον καὶ ἄλλον ὑποχρεωμένον εἰς αὐτήν, κατὰ νόμον τινὰ τοῦ Σόλωνος ἐδικαιούτο νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ἀντίδοσιν (βλ. λ.). Ἀπετέλουν δ' οὕτως αἱ Ἀ. μέρος τῆς δημοσίας προσόδου ἢ μᾶλλον εἰδὸς φορολογίας. Περὶ τῶν διαφόρων Ἀ. βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἀρθρα.

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ λέξις Ἀ. σημαίνει τὰ τῶν ἱερῶν ἔργα, καὶ εἰδικῶς ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἱεραρχίαν τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ Κοινωνίας, ὡς τῆς ἐξουχιάτης ἱεροτελεστίας, εἰς ἣν ὡφείλει νὰ παρευρίσκηται ἐξ ἁπαντός ὁ λαός, εἴτα δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ἱεροτελεστίας τῶν μυστηρίων καὶ τὰς κοινὰς προσευχὰς μετὰ τοῦ κηρύγματος. Ἡ περὶ τῆς δημοσίας χριστιανικῆς λατρείας θεωρία καὶ ἐρμηνεία, δηλὰ δὲ ἡ περὶ τὴν Ἀ. πραγματευομένη, καλεῖται λ ε ι τ ο υ ρ γ ι κ ῇ. Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ Ἐκκλησίᾳ οἱ ἐπίσκοποι ἐρρύθμιζον τὰ τῆς Ἀ. ἐν ταῖς ἐπισκοπαῖς τῶν, προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου φροντίς ἐλήφθη ἵνα ἐπιτευχθῇ ἐνότης τις ἐν αὐτῇ. Εἰς τοὺς ἡδη πρὶν καθωρσμένους τύπους τοῦ βαπτίσματος τῆς κοινωνίας κλ. προσετέθησαν κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ὡρισμένοι τύποι προσευχῶν καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ αὐτοῦ αἵματος ἀνεπτύχθησαν πλήρεις λειτουργίαι, ὧν τὴν ἀρχὴν ἀπέδιδον εἰς τοὺς ἀποστόλους ἢ μαθητὰς ἀποστόλων, προσφθερόμενοι δὲ αἱ Ἀ. αὗται σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὰς δογματικὰς ἀνάγκας. Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ῥωμ. Κράτους ἐσχηματίσθησαν Ἀ. οὕτως εἰπεῖν ἐθνικαί, ἐν χρήσει

οὔσαι εἰς τὰ διάφορα κράτη ἢ παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι. Κατὰ τὴν ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῖς ἡγετοῖς Ἀ. ἥτοι λειτουργία τῆς Εὐχαριστίας εἶνε ἡ τῶν ἀποστολικῶν διαταγῶν, ἡ δὲ πλεῖστα ἐγράφησαν ἡδη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Γ' ἐκατονταετηρίδος, συμφωνεῖ δὲ ταύτῃ ἡ Ἱακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, ἡ πηγὴ πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἀ. παρὰ τοῖς Ὁρθόδοξοις καὶ ἄλλοις. Τὴν τοῦ Ἱακώβου Ἀ. συνέτεμον ὁ Μ. Ρασίλειος καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐν ταῖς ὁμωνύμοις αὐτῶν καὶ ἄγρι τοῦδε παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει Ἀ., εἰς ἃς μένον ὕμνοι τινὲς προσετέθησαν μεταγενέστεροι. Ἡ Ἀ. τῶν Προηγιασμένων κατηρίσθη μὲν ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου (Γρ. τοῦ Δ' αἰῶνα Ῥώμης) καὶ ἑλληνιστὶ ἴσως ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἡ λειτουργία αὕτη εἶνε ἐπίσης ἀρχαία.

Λειτουργική. Βλ. Λειτουργία.

Λειψόκαστρον. Ὅρμος καὶ ἀκρωτήριον ἐντὸς τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου καὶ κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ δῆμ. Σπαλάθρων. Ἀπέχει 2 ὥρας πρὸς Ἀ. τῆς Ἀργολαιδῆς. Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου βυζαντινὰ οἰκοδομαί. Πλησίον ἐπὶ βράχου κατατείνοντος πρὸς τὴν θάλασσαν ἵδρυται πύργος καλούμενος Κορακόπυργος. Ἐνταῦθα τεπεθετοῦσι τὰς ἀρχαίας Κορακάς μνημονούμενας ὑπὸ τοῦ Σκύλακος ὡς γεγνησέσθαι πρὸς τὰ Σπάλαθρα. Β. τοῦ Λειψόκαστρου προέχει ἐν τῇ θαλάσῃ χερσονήσος τις μικροτάτη Ἀγία Εὐφημία καλουμένη, ἐνθα ὁ Γαζῆς τοποθετεῖ τὰ Σπάλαθρα.

Λειχὴν, δερματικὸν νόσημα. Ὁ δ ὁ α λ δ ε ε ρ υ θ ρ δ ε Ἀ. χαρακτηρίζεται δι' ἐκράνσεις ἐπὶ τοῦ δέρματος μικροτάτων στιγμάτων ἀγρόων, ἅτινα μεγεθυνόμενα μεταβάλλονται εἰς ὑπέρυθρα φλυζάκια μικρὸν ἐπηρμένα καὶ κατόπιν εἰς τοιαῦτα μεγέθους φακῆς καὶ σαφῶς ἐρυθρά· ἀλλὰ προσθετέον ὅτι ἡ ἐξέλιξις αὐτῶν παρουσιάζει καὶ πολλὰς ποικιλίας, οἷον ἀλλοιώσεις τῶν φλυζακίων, ἐκλείψεις αὐτῶν, ἐπιμόνους ἀκρογορδονώδεις ἐξάνθησεις κλ. Ἡ ἐξάνθησις εἶνε ἀθροιστέρα ἰδίως ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ τῆς καμπτικῆς ἐπιφανείας τῶν κώλων. Ὁ δὲ κ ο ρ υ φ ω τ δ ε ε ρ υ θ ρ δ ε Ἀ. παρουσιάζει φλυζάκια κωνοειδῆ, ἐπικαλυπτόμενα κατὰ τὴν κορυφὴν ὑπὸ στερρὰς ἐπιδερμικῆς λεπίδος, μὴ αὐξανόμενα δὲ πέραν μεγέθους κόκκου σινάπεως, περαιτέρω δὲ ἀθροιζόμενα καὶ συσχεόμενα κατὰ πλατείας καὶ σκληρὰς ταινίας. Εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Ἀ. πάρεστιν ὀδοντοσμός, οὐχὶ σπανίως καὶ διογκώσεις λεμφικῶν ἀδένων, ἀμφοτέρων δὲ ἡ πορεία εἶνε χρονία, δυναμένη νὰ καταλήξῃ, ἀνευ θεραπείας, εἰς ἰσχνασιν, μαρμαρὸν καὶ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα σπανιώτατα ὄντα εἰς τὸν ὁμαλὲν Ἀ., εἰσὶν τὸνναντίον ὁ κανὼν

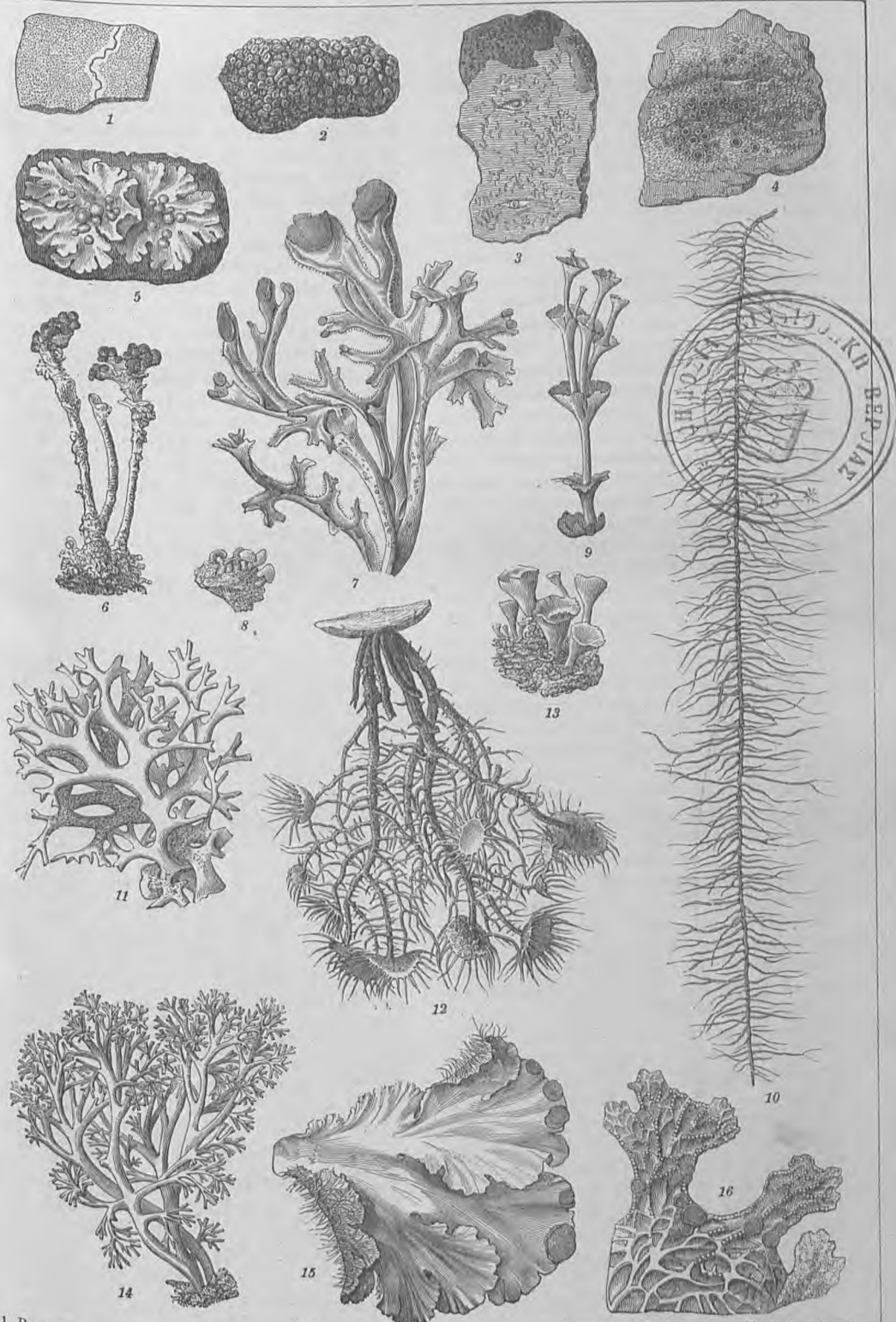
ἐπὶ τοῦ κορυφωτοῦ, ὄντος πολὺ κακοηθεστέρου· κατὰ τοῦτον ἀπορρέουσι συχνὰ αἱ τριχες, ἀλλοιοῦνται οἱ ὄνυχες καὶ ὁ βλεννογόνος ὕμην τοῦ στόματος ὡς καὶ ἡ γλῶσσα. Πρὸς θεωραπίαν ἀνδρείδιος ὁ ἀρσενικὸν (ἰσλαμικὰ καταπότια, ὑποδόριοι ἐνέσεις διαλύματος τοῦ Fowler) ἐπὶ μακρὸν χρόνον διδόμενον εἰς δόσεις βαθυμῆδεν ἀξαναμένονας ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἀλοιφὴ ἀχνῆς τοῦ ὑδραργύρου καὶ φαίνικου δέξος (αχνῆς 8—16 σιτ., δέξος 20 γρ., βασιελίνης 500 γρ.). Πρὸς ἐντελῆ υποχώρησιν τοῦ πάθους ἀπαιτοῦνται 3—4 μῆνες καὶ μέχρις ἔτους καὶ πλέον. Ὑπὸ τὸ ὄνομα **Λ. παριόνηος** *Lichen pilaris*) γνωρίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ δέρματος σώρευσις κυττάρων τῆς ἐπιδερμίδος κερατινένιων, συμβαίνουσα συνηθέστερον ἐπὶ τῶν ἐκτακτικῶν ἐπαφανειῶν τῶν κώλων, οὐδέποτε πρὸ τῆς ἐργασίας, πελευμένη δὲ διὰ μαλακτικῶν ἀλοιφῶν (σάπων δια κάλειως, θείον). Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ **τροπικὸς** *L.* περιγράφει εἶδος ἐκζέματος τῶν τροπικῶν χωρῶν, αἵτιαν ἔχον τὸ ὑπερμετρον τοῦ ἡλίου θάλλος καὶ τὸν ἐκ τῶν ἀφθόνων ἰδρώτων ἐρεθισμόν. [Α.Π.]

Λειχήνες. Ἰδιόζουσα ἔλιος τάξις μυκήτων (βλ. λ.), χαρακτηριζομένων διὰ τῆς ἰδιαίτερας ὕψης καὶ τοῦ παρασιτικοῦ αὐτῶν βίου. Οἱ μύκητες δηλ. οὔτοι παρασιτοῦσιν ἐπὶ φυκῶν, κυρίως τῶν κυανόφυκῶν καὶ παλμελιδῶν, ἅτινα οὕτως ἐγκλείουσιν ἐν ἑαυτοῖς ὥστε φαίνονται καὶ τὰ φύκη συστατικὰ τῶν *L.*, ἐνῷ εἶναι γνωστὰ κλλοθεν ὡς αὐθιπαρκατὰ φύκη οὕτως οἱ *L.* φαίνονται τρόπον τινὰ πρὸς τὴν παραδόξου συνδυασμοῦ μυκήτων καὶ φυκῶν. Οἱ *L.* αὐξανουσιν ἐπὶ φλοιῶν δένδρων, ἐπὶ βράχων, λίθων, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κλ. εἰς πάσας ἅς χώρας τῆς γῆς καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς καταφυγμένας, πολλαχοῦ τῶν ἐποικίων εἶναι οἱ κυριώτατοι ἀντιπρόσωποι τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Τινὲς εἶναι διαδεδομένοι καθ' ὅλην τὴν γῆν ὡς *Κλαδονία* ἢ *ελαφοφίλος*, *Οὐσνέα* ἢ *πωγωνοφόρος* κλ. Τρέφονται ἀπὸ τοῦ ἀέρος, αἱ δὲ ἰνσεκτεῖς βίβαι τῶν στερεοῦσι μόνον αὐτοὺς ἐπὶ τῶν δένδρων κλ. Ὁ θαλλὸς αὐτῶν εἶνε φυλλοειδής, θυμνοειδής, κελυφοειδής. Καίτοι δὲ ἐνέχουσι φύκη πράσινα, σπανίως καὶ ὁ θαλλὸς αὐτῶν εἶνε πράσινος, ἀλλὰ συνήθως ξανθός, φαιδρὸς ἢ μέλας. Ἀντέχουσιν εἰς τὴν ἐντελῆ ἀποξήρανσιν καὶ δι' ὅλα νύκτες μετ' αὐτὴν ἀναζῶσιν. Ἐνέχουσιν ἀμυλοειδῆ τινα οὐσίαν, τὴν λειχινίνην ($C_6H_{10}O_5$), ἄλλην οὐσίαν πικράν καὶ διάφορα δέξα, ἅτινα διὰ τῆς ἀμμωνίας καὶ ἄλλων βάσεων χρωματίζονται ζωηρῶς. Ἡ ταξινόμησις αὐτῶν βασιζέται τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῦ θαλλοῦ, τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν καλουμένων ἀποθηκίων, ἅτινα εἰσιν ἀσκοειδῆ ὅργανα μόνον ἀπὸ τοῦ μυκητιώδους θαλλοῦ ἀναπτυσσόμενα, ἐν αἷς γεννῶνται τὰ δι' ὧν οἱ *L.* πλλαπλασιάζονται σπορίων. Πολλαπλα-

σιάζονται ὅμως οἱ *L.* καὶ διὰ κυττάρων τῶν ἐν ἑαυτοῖς φυκῶν ἅτινα συναθροίζόμενα εἰς σωρούς περιβάλλονται τὴν δεξὴν *L.* καὶ ἀποχωρίζονται αὐτῶν. Εἶναι δὲ γνωστὰ περὶ τὰ 1500 εἶδη *L.* ὧν 600 εὐρωπαϊκὰ, παρυσιάζοντα μεγάλην ποικιλίαν τῆς μορφῆς τῶν θαλλῶν (βλ. τὸν προσετημένον πίνακα *L.*). Τινὲς τῶν *L.* χρησιμεύουσιν ὡς τροφὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ ζώων, εἰς ἡ *Κλαδονία* καὶ ἡ *Λεκανόρα*, ἄλλοι δὲ εἰς φαρμακευτικὰ καὶ πρὸ πάντων ὁ *Ἰσλανδικὸς* *L.* (*Lichen islandicus* ἢ *Cetraria isl.*). ὁστις ἔχει δύναμιν ἀμυλώδους τε (70% λειχινινύμων) καὶ πικροῦ (3% κερატρινῆ) καὶ βλενωδούς, χρησιμοποιεῖται δὲ πρὸς κατάρτους τῶν πεπτικῶν ὀργάνων εἰς ἐγγυμναῖον ἀφέψημα· τὸ πυκνὸν αὐτοῦ ἀφέψημα πηχθὲν ἀποτελεῖ πηκτὴν ἥτις διδεται ἐμώως μετὰ ζωμοῦ ἢ γάλακτος. Ἄλλοι δὲ *L.* χρησιμεύουσιν εἰς παρασκευὴν χρωμάτων εἰς ῥοκέλλην ἢ βαφικὴν (πρὸλ. Ἠλιοτρόπιον).

Λειχοῦσαι. Ἐπίσημος Βυζαντινὴ οἰκονομία, ἥς πλείστα μέλη διέπρεψαν εἰς τὰς ἀνωτάτας τῆς πολιτείας θέσεις ἐπὶ τῶν αυτοκρατόρων Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, Μιχαὴλ τοῦ Στρατιωτικοῦ, Ἰσακίου τοῦ Κομνηνοῦ κλ. Ὁ Κωνσταντῖνος Λεϊχοῦσος ἦν, γαμβρὸς Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἐγένετο μετὰ τὴν θάνατον τῆς συζύγου του οἰκουμένης πατριάρχης (Κωνστ. Γ') καὶ διώκησε τὴν ἐκκλησίαν 1059—64, ὅτε ἀπέθανεν. Ἦτο ἀνὴρ λόγιος, ὡς γαμβρὸς ὅμως καὶ σύμβουλος τοῦ αυτοκράτορος, ἔχων ἀξίωμα πρέσβου τῆς Συγκλήτου, ἀπέβη ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ κράτος, διαφερόμενος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ στρατοῦ καὶ θείων αὐτὸς νὰ διευθύνῃ τὰ τοῦ κράτους καὶ ἐρίδας καὶ διχονοίας δημοκρατῶν. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Στέφανος ἀναφέρεται ὡς στρατηγὸς τῆς Μηδίας περὶ τὸ 1045, ἡττηθεὶς καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ἐν μάχῃ πρὸς τοὺς Τούρκους. — Κατὰ τὸν 12' αἰῶνα ἀναφαίνονται ἐν Ζακύνθῳ δύο ἀδελφοὶ *L.*, ἀπόγονοι τοῦ Κωνσταντίνου *L.*, Ἰωάννης (γενν. 1633) καὶ Σπυρίδων (γενν. 1652), οἵτινες ἐσπούδασαν θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ἐν Ἑνετίᾳ καὶ Παταύῳ, τῷ δὲ 1670 προσέλαβον τὸ μοναχικὸν σχῆμα ὑπὸ τὰ ὀνόματα Ἰωαννίκιος καὶ Σωφρόνιος. Τῷ 1685 τοῦ τσάρου Θεοδώρου ζητήσαντος ἐκ Κων/πέλειος λογίου ἄνδρα ἵνα διδάξῃσιν ἐν Μόσχᾳ τὴν Ἑλληνικὴν, ἐστάλησαν αὐτότε οἱ δύο *L.* καὶ πολλῶν τιμῶν τυγχάνοντες ἐδίδαξαν ἐν τῇ τότε Ἱερουσολήμῃ Ἑλληνικὴν Ἀκαδημίαν. Ὁ Ἰωαννίκιος ἀπελθὼν μετ' ὀλίγον ἐκ Ἑνετίας διορίσθη καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας παρὰ τῇ ἐνετικῇ Δημοκρατίᾳ, ἐπανῆλθε δὲ εἰς Μόσχαν τῷ 1691. Ἀλλὰ τῷ αὐτῷ ἔτει διαφωνήσαντες πρὸς τὸν πατριάρχην Μόσχας διεβλήθησαν ὡς κηκοδοξοῦντες καὶ ἐξωρίσθησαν εἰς μονήν, τὴν τοῦ Ὑπατίου, ἐνθα

ΛΕΙΧΗΝΕΣ.

1. Βερρουσαρία ή πετρόβιος. 2. Περούσαρία ή κοινή. 3. Γραφίς ή γραπή. 4. Λεκανόρα ή υπόφαιος. 5. Παρμελία ή των τοίχων. 6. Κλαδονία ή πλευρωτή. 7. Κετραρία (Λειχήν ή Ισλανδικός). 8. Βαιομήκης ή ροδοειδής. 9. Κλαδονία ή σπονδυλωτή. 10. Ούσανία ή μακροτάτη. 11. Έβερνία ή πιτυρώδης. 12. Ούσανία ή παγωνοφόρος. 13. Κλαδονία ή πυξιφόρος. 14. Κλαδονία ή ελαφόφιλος. 15. Πελιγιέρα ή των κονών. 16. Στικτή ή πνευμονώδης.

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἀρθρον Λειχηνες.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔμειναν ἐπὶ 15 ἔτη· ἀπαλλαγέντες, ἐδίδαξαν εἴτα ἐπὶ ἐξαετιᾷ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σχολείῳ τοῦ Νόδγκερδ. Βραδύτερον προσελήθησαν πάλιν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Μόσχας, ὅπου καὶ ἀπέθανον, ὁ μὲν Ἰωαννίκιος τῷ 1717, ὁ δὲ Σωφρόνιος τῷ 1730. Ἀμφότεροι οἱ Λ. οὐ μόνον ἐδίδαξαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ εἰς τὴν Ἱδρυσιν πολλῶν ἑλλήν. σχολείων ἐν Ῥωσσίᾳ συνετέλεσαν, ἀλλὰ καὶ πλείστα ὅσα ἔγραψαν συγγράμματα, σίον Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, Λατινικὴν γραμματικὴν, Περί μετρικῆς τέχνης, Ῥητορικὴν (ὁ Σωφρ., ἐξεδέθη 1678), Φυσικὴν (ὁ Ἰωανν., ἐξεδ. 1689), Ἄκος (κατὰ τῶν ἐν τῇ πίστει κακοδεχόμενων). Ἐλεγχοι τῶν κήρυξεων Λουθήρου καὶ Καλβίνου. Περί καθαρτηρίου πυρὸς κ.λ., πελλὰ δὲ βιβλία μετέφρασαν εἰς τὴν σλαβικὴν καὶ τὴν εἰς ταύτην μετάφρασιν τῆς Γρατῆς διώρθωσαν. [Κ.Ν.Σ.]

Λεῖψανα ἄγρια. Βλ. Ἀγία λειψανα.

Λεῖψία. Βλ. Λιψία.

Λεψίστα ἢ Λεουψίστα. Χωρίον τοῦ δήμ. Θεοδώρου τῆς Ἀρτης, ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Βουργαλείου καὶ ἔχον 724 κατ.

Λέκκ. Χωρ. τῆς Σάμου, πλησίον τοῦ Νέου Καρλοβάσιου, ἔχον 1145 κατ. [Μ.Χ.]

Λεκαῖν (Ἑρρ. Λουδοβ. Lekain). Περίφημος Γάλλος ἡθοποιός, γενν. 1728 ἐν Παριζίῳ καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς χρυσοκόμος ὑπάρξας. Ἰδρύσας τῷ 1748 ἰδιωτικὸν θέατρον ἐθαυμάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπὸ τοῦ Βολταίρου ὅστις κατ' ὅρους νὰ γίνῃ ὁ Λ. παραδεκτὸς τῷ 1850 ἐν τῇ Théâtre français. Ἐκ τούτου διετέθη ἡ φήμη αὐτοῦ ἀναδειχέντος κυρίως εἰς τὰ κύρια πρόσωπα τῶν τραγῳδῶν. Ἀπέθανε τῷ 1778. [Μ.Γ.]

Λεκάνη. Βλ. Πύελος.

Λεκάτικα. Χωρ. τῶν Παξῶν ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Γαϊανῶν, οὗ τῆς πρωτεύουσας ἀπέχει 15', ἔχον δὲ μετὰ τῶν περὶ ἑπαυλείων 236 κατοικοῦς.

Λεκατοστὰ. Χωρ. τοῦ δήμου Πυλαρέων τῆς Κεφαλληνίας (ἐπαρχ. Σάμης), μετὰ 149 κατ. [Μ.Σ.]

Λεκιθίνη. $C_{12}H_{14}NPO_3$. Ὁργανικὴ οὐσία εὐρισκόμενη ἐν ἀσπιν ἴσως τοῖς ζωϊκοῖς ἰστοῖς, ἰδίως ὅμως δευθῶς ἐν τῷ κρέκῳ τῶν ὠν (λεκιθῳ), τῷ ἐγκεφάλῳ, ἐν τοῖς νεύροις, τῷ σπέρματι, τῷ πύθῳ, τῷ αἵματι. Εἶνε μᾶζα τῷ κηρῷ ὅμοια, λίαν ἀσταθεῖς συνθέσεως, σχηματίζουσα ἐνώσεις μετ' ὀξέων καὶ ἀλκαλίων. Εἶνε δὲ ἔνωση τῆς χολίνης (βλ. λ.) μετὰ λιπαρῶν ὀξέων εἰς ἃ καὶ ἀποσυντίθεται ὑερμαινομένη μετ' ὀξέων. [Χ.Χ.]

Λέκιθος. Βλ. Ὠν

Λέκκο (Lecce). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Κώμου ἐπὶ τῆς λίμνης τοῦ Κώμου,

ὅπου ἐκρίει ἐξ αὐτῆς ὁ Ἀδδας. Ἐχει ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως μεταξῆς, βάμβακος καὶ σιδήρου, γεωργίαν καὶ ἀμπελουργίαν καὶ 6075 κατ. [Μ.Σ.]

Λέκλι. Χωρ. τῆς Ἡπείρου κείμενον κατὰ τὰ σύνορα τῶν ἐπαρχιῶν Τεπελένης καὶ Ἀργυροκάστρου καὶ 2 ὥρας ἀπὸ Τεπελένης. Κάτοικοι 800 ἐξ ὧν 400 χριστιανοί.

Λεκλύς (Lécluse). Φρούριον ἐν τῇ περικυβερσίᾳ Ζεξ τοῦ γαλλ. νομοῦ Αἰν. 22 γμ. ΝΔ τῆς Γενεύης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ῥοδανοῦ. Κυριεῖται διόδου τινὸς τοῦ Ἰόρα.

Λεκὸν (Ἀλέξ. Κάρολος Lecocq). Γάλλος συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1832 ἐν Παρισίῳ. ὅπου ἐσπούδασεν ἐν τῇ Ὡδεῖῳ καὶ διετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1854 μουσικοδιδάσκαλος. Τῷ 1857 παρεστάθη τὸ πρῶτον ἔργον του Le docteur Miracle. Ἐκ τῶν πολλῶν κατόπιν παρασταθέντων γνωστότατα ἐγένοντο La fille de Mme Angot (1872), Giroflé-Girofla (1874), Le petit duc (1878), ἅτινα εὖρον φίλους εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου χάρις εἰς τὰς χαριεστάτας μελωδίας των. [Μ.Γ.]

Λεκόντ-δὲ-Λίλ (Charles Marie Leconte de Lisle). Γάλλος ποιητής γενν. τῷ 1818 ἐπὶ τῆς νήσου Réunion, ἐγκατασταθεὶς δὲ ἀπὸ τοῦ 1847 ἐν Παρισίῳ. Ἐπιδόθηκε εἰς τὴν φιλολογίαν ἐδημοσίευσεν τῷ 1853 τὰ Poèmes antiques καὶ 1855 τὰ Poèmes et poésies, δι' ὧν ἀμέσως κατέλαβε ὕψλην θέσιν μετὰ τῶν συγχρόνων ποιητῶν. Ἐπὶ τελειότερα ἦσαν τὰ Poèmes barbares (1862) καὶ τὰ Poèmes tragiques (1883). Πρὸς τούτοις μετέφρασεν ἐλευθέρως μετὰ μεγίστης δεξιότητος τὸν Ὀμηρον (1866—7), τὸν Ἡσίοδον καὶ τοὺς Ὀρφικοὺς Ὑμνοὺς (1869), τὸν Θεόκριτον καὶ τὸν Ἀνακρέοντα (1861), καὶ ἐξέδωκεν ἀγωνόμους τῷ 1871 Catéchisme populaire républicain καὶ Hist. popul. du christianisme. Διετέθη ἐν τῇ Γαλ. Ἀκαδημίᾳ τὸν Βίκτωρα Οὐγκώ, ἀπέθανε δὲ τῇ 6 Ἰουλίου 1894. [Μ.Γ.]

Λελεθέλ (Ἰωάννημ. Lelwel). Πολωνός ἱστορικός γνωστός καὶ διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος του ἐνεργείας. Ἐγενν. 1786 ἐν Βαρσεβίᾳ, διορίσθη δὲ τῷ 1816 καθηγ. τῆς ἱστορίας καὶ βιβλιοφύλαξ τῆς βιβλιοθήκης ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βαρσεβίας· κληθεὶς δ' ὕστερον εἰς τὸ τῆς Βίλνας ἐπαύθως ὁ ὑποπτον μέλος μυστικῶν ἐταιριῶν. Βουλευτὴς γενόμενος ἦτο εἰς τῶν κυριωτέρων μοχλῶν τῆς πολωνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830, ἧς καταρριφθείσης μετέβη τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς Γαλιαν, διωχθεὶς δ' ἐκείθεν τῷ 1833 εἰς Βρυξέλλας. Ἀπέθανε δ' ἐν Παρισίῳ τῷ 1861. Ἐκ τῶν ἔργων του μόνιμον ἀξίαν ἔχουσι ἡ Γεωγραφία τῶν Ἀράβων (2 τ. Παρ. 1851) καὶ ἡ Γεωγραφία τοῦ μεσαίωνα (4 τ. Βρυξ.

1852—7. μετ' ἄτλαντες), τὰ δὲ περὶ Πελο-
νίας ἱστορικὰ ἔργα του ἀσφαλίζουσιν αὐτῷ
ἔξοχον θέσιν μεταξὺ τῶν τῆς χώρας ταύτης
ἱστοριογράφων. [Μ.Γ.]

Λέλεγες. Ἀρχαιοτάτη φυλὴ ἀπαντῶσα
εἰς τὰ παράλια μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀ-
καρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ, Λευκάδι, Λοκρίδι καὶ
Φωκίᾳ, Βοιωτίᾳ καὶ Εὐβοίᾳ, ἐν Λακωνίᾳ,
Ἠλιδι καὶ Μεσσηνίᾳ, ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰ-
γαίου πελάγους καὶ ἐν ταῖς παραλίαις τῆς
Μ. Ἀσίας. Τινὲς συγγέουσιν αὐτοὺς μετὰ
τῶν Κερῶν, ἄλλοι ἔμως διακρίνουσιν αὐτοὺς
τούτων. Κατὰ τὴν Στράβωνα ὁ ἀρχαῖος βασιλεὺς
τῶν Λ. ἦτο ὁ ἐκ Λευκαδίας ἡ Με-
γάρων ἡ Λακεδαιμόνιος Λέλεξ. Φαίνεται δὲ
ὅτι ἦλθον ἐκ Μ. Ἀσίας διὰ τῶν νήσων εἰς
τὴν κυρίως Ἑλλάδα, ἦσαν δὲ πλανέδες λαοὶ
εἰς τὴν πειρατίαν ἐκδοτοί. Μετὰ τὴν ἐπικρά-
τησιν τοῦ ἐνόματος τῶν Ἑλλήνων μετέπεσε
τὸ τῶν Λ. εἰς ἀχρησίαν. [Α.Λ.]

Λέλεξας. Κοινὴ ἐνομασία τοῦ πελαργοῦ.

Λέλοδον. Κώμη τῆς Ἠπείρου κειμένη
4 1/2 ὥρ. ΒΑ τῆς Ἀρτης ἐν τερπνῇ κοιλάδι
κέντρων οὖσα τῶν περίε γωρίων τοῦ τμήμα-
τος Λακκοπούλας. Οἰκεῖται ὑπὸ 200 οἰκο-
γενειῶν.

Λεμαίτρ (Φρειδερίκος Lemaitre), Γάλ-
λος ἡθοποιός, γενν. 1800 ἐν Ἀδρῇ, τὸ πρῶ-
τον θριαμβεύσας 1823 ἐν Παρίσις ὅτε ὑπεδύθη
τὸ πρόσωπον τοῦ Ροβ. Μακαίρ ἐν τῷ δρά-
ματι L'auberge des Adrets. Ἐκτοτε διε-
δόθη ἡ φήμη αὐτοῦ, καταστάνας ἀνυπερβλήτου
εἰς τὰ ἔργα (τραγωδίας καὶ κωμωδίας) τῆς
ῥομαντικῆς λεγρομ. σχολῆς. Ἀπέθανε δὲ τῷ
1876 ἐν Παρίσις. [Μ.Γ.]

Λέμαν (Joh. Georg Christian Lehmann).
Ὀνομαστὴς βοτανικὸς γερμανός, γενν. τῷ
1792. Ἐγχειμάτισε καθηγητὴς ἐν Ἀμβούρ-
γῳ, ἔπειτα πέθ. τῷ 1860. Πάμπολλα εἶναι
τὰ μονογραφικὰ πονήματα αὐτοῦ, περὶ Πεν-
ταφύλλων, Πασχαλιδῶν, Τραχυφύλλων κτλ.

Λεμάνη. Βλ. Γενεύης λίμνη.

Λέμπεργ (Lemberg, πολων. Lwow).
Πρωτεύουσα τοῦ αὐστριακοῦ βασιλείου Γαλι-
κίας, κειμένη ἐν στενῇ κοιλάδι ἐν μέσῳ λό-
φων, ἐφ' ὧν τῶν ἐπείων κεῖνται ἐρείπια
παλαιῶ πύργου. ἔχει 127943 κατ., ὧν
1/3 Ἰουδαῖοι, εἶνε δὲ καλῶς ἐκτισμένη, ἔ-
χουσα πλείστους ναοὺς καὶ οὖσα ἔδρα καθο-
λικοῦ, ὀρθόδοξου καὶ ὁρμενικοῦ ἀρχιεπισκό-
που. Τινὲς τῶν ναῶν εἶναι ἐξέχου καλλονῆς
καὶ κοσμοῦνται δι' ὠραίων ἔργων τῆς γλυ-
πτικῆς. Ἐν Α. ὑπάρχει πανεπιστήμιον, στε-
ρούμενον ἀριχρῆς σχολῆς, πολυτεχνεῖον,
καλὰς βοτανικὰς κήπους, μεγάλην βιβλιοθήκην
κυρίως τῆς πολωνικῆς φιλολογίας, μουσεῖον
ἀρχαιολογικόν, τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ τῆς
καλλιτεχνίας. Ἄλλοτε τὸ ἐμπόριον τῆς πό-

λεως ἦτο ἀνμεινόμενον, παρήκμασε δὲ μετὰ
τὴν κατάλυσιν τοῦ πολωνικοῦ κράτους καὶ
μελὶς ἐσχάτως ἀνεπτύχθη πάλιν ἁνῶς,
ὥστε εἶνε νῦν ἡ Α. μετὰ τὸ Βρόδου τὸ σπου-
δαιότερον κέντρον τοῦ ἐμπορίου ἐν Γαλικίᾳ,
ἔχει δὲ καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Λέμπαχ (Φραγκίσκος φὲν Lenbach).
Διάσημος προσωπογράφος, γενν. 1836 ἐν
Schrobenhausen τῆς Ἀνω Βαυαρίας, τὸ
κατ' ἀρχὰς προσερθεὶς νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγ-
γελμα τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἦτο κτίστης.
Γνωρισθέντος ἔμως τοῦ μεγάλου ταλάντου του
διὰ τὴν ζωγραφικὴν, ἐνεοτερνίσθη ταύτην,
ἐγένετο δὲ τῷ 1857 μαθητὴς τοῦ Πιλάτι μεθ'
οὗ ἐπεσκέσθη καὶ τὴν Ἰταλίαν. Διαμονὴ ἐν
Βαϊμάρῃ ἐπέσειεν αὐτὸν νὰ ἀφιερῶθαι ἐντε-
λῶς εἰς τὴν προσωπογραφίαν καὶ ἐγκατα-
σταθεῖς ἐν Μονάχῳ ἀνεπτύχθη εἰς ἓνα τῶν
ἐξοχωτέρων καλλιτεχνῶν τοῦ εἴδους τούτου,
διαπρέπων ἐπὶ ἀκριβεῖ χαρακτηρισμῷ καὶ
μαγευτικῷ χρωματισμῷ εἰς τὰ ἔργα του.
Ἐγράψε δὲ τὰς εἰκόνας πλείστων τῶν συγ-
γρόνων μεγάλων ἀνδρῶν, γνωστὸν δ' εἶνε
ὅτι ἐπανειλημμένως ἐπροσωπογράφησε καὶ τὸν
Βίσμαρκ. Διὰ τὸν κόμητα Schack ἀντέγραψε
καὶ πολλὰ ἔργα τῶν παλαιῶν ἀριστοτεχνῶν
Ἰταλῶν, Ἰσπανῶν κλ. [Μ.Γ.]

Λέμγο. Πόλις τοῦ γερμαν. πριγκιπά-
του Λίπε-Δέμρελδ, 13 γμ. Β τῆς πρωτεύου-
σης Δέμρελδ. ἔχει 7290 κατ. (1890), ἀν-
μαίαν δὲ βιομηχανίαν ὑφασμάτων λινῶν καὶ
μαλλίνων ὡς καὶ σιγίτου. [Μ.Σ.]

Λεμνοχικὴν ᾠδία (barcarole)
καλεῖται ᾠδὴ εἰς ψάλλουσιν οἱ λεμνοῦχοι
(barcaruoli ἢ gondolieri) ἐν Ἑνετίᾳ. δια-
κρινόμενα ἐπὶ ἀπλῇ καὶ χαριέσει μελωδίᾳ
μετὰ ῥυθμοῦ ἀναλέγου τὴν κινήσει τῶν κωπῶν,
(ὡς ἐπὶ πλείστον ἐν ῥυθμῷ 6/8). Ἀφοῦ προσ-
εληφθῇσαν τοιαῦτα εἰς μελοδράματα, ἐγέν-
οντο προσφιλεῖ καὶ ἀλλοχοῦ, πολλοὶ δὲ συν-
θεῖται ἐμμελῶν αὐτὰ ἐφαρμύζοντες κυρίως
εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου. [Μ.Γ.]

Λεμερσιέ (Louis Jean N. Lemerrier).
Γάλλος ποιητής, γενν. τῷ 1771 ἐν Παρίσι-
οις, δημοσιεύσας πλείστα δράματα, τραγω-
δίας καὶ κωμωδίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ
δρᾶμα Pinto ou la journée d'une conspi-
ration (1801) ἐφημίσθη μεγάλως. Ἐχθρὸς
ὦν τοῦ Ναπολέοντος προσέβαλεν αὐτὸν μετὰ
παρηφίας, διὰ καὶ ἀπηγορεύθη ἡ παράστασις
τῶν ἔργων του. Πρὸς δὲ συνέγραψε διάφορα
ἔπη. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1840 ἐν Παρίσις. [Μ.Γ.]

Λεμνησός. Πρωτεύουσα ἐμωνύμου ἐ-
παρχίας τῆς Κύπρου, κειμένη οὐ μακρὰν τῶν
ἐρείπων τῆς Ἀμαθύντος (βλ. λ.) ἐπὶ τῆς Ν
παραλίας τῆς νήσου. ἔχει 6000 κατ. ὧν 1/4
εἶναι μωαμεθανοί, πρωτοδικεῖον, δημοκρεῖον,
διατρεφὲ δὲ ἀξιόλογον ἐμπόριον (εἶνε ὁ πρῶ-
τος τῆς ἐξαγωγῆς λίμνη). Ἐν Α. ὑπάρχουσι

δού δημοτ. ἑλλην. σχολεῖα ἀρρένων καὶ ἐν θηλέων καὶ ἀξίον λόγου ἑλλην. σχολαρχεῖον, διατηρούμενα καὶ διὰ θαυμάσιους ἐν οἱ "Γληνες ἔμπροσθεν τῆς πόλεως ἐκσυσῶς εἰς ἐαυτοὺς πρὸς συντήρησιν αὐτῶν ἐπιβελόντες πληρώνουσι. Δ τῆς Λ. ῥέει ὁ ποταμὸς Γαρίλλης, ὅστις πολλάκις ἐν ὥρᾳ χειμῶνος διὰ τῶν πλημμυρῶν προξενεῖ καταστροφὰς εἰς αὐτήν. Παρ' αὐτὸν δὲ κεῖται τὸ ἐν Κύπρῳ στρατιωτικὸν ἐπιμελητήριον τῶν "Αγγλῶν ὁ ἀγγλ. στρατὸς στρατοπεδεύει τὸν χειμῶνα 1 1/2 ὥραν μακρὰν παρὰ τὰ Πολεμίδια ἐπὶ τινος λόφου, τὸ δὲ θέρος μεταβαίνει πρὸς Β τῆς ἐπὶ τοῖ "Ολύμπου κώμης Πλατρῶν. Ἡ Λ. ὑπῆρχεν ἤδη ἐπὶ Βυζαντινῶν, Νεμῆσος καλουμένη καὶ ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐκαλεῖτο Νεμεσός. ὑπὸ δὲ τῶν Κυπρίων χρονογράφων καὶ τοῦ κοινῶς λαοῦ Λεμισός, πρὸς δὲ ἔφερε παρὰ Κυπρίους τὸ ὄνομα Νεάπολις, ὡς οὕτως ἡ νεώτερα τῶν ἐν Κύπρῳ πόλεων. Ταύτην δ' εἶτα ὁ παρὰ τοῦ "Ριχάρδου τοῦ Λεοντοθύμου τὴν Κύπρον ἀγοράσας Γουῆδος Λουζινιὰν λίαν ἐπεμελήθη ἐν αὐτῇ δὲ καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ "Αμάριχος ὠκεοδόμησεν ἀνάκτορα καὶ ναοὺς, οὗς οἱ Τοῦρκοι κατὰ τὴν κατὰκτησιν κατέστρεψαν. Ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς οἱ κάτοικοι φιλοτιμοῦνται νὰ καταστήσωσι τὴν πόλιν τὴν ὠραιότεραν τῆς νήσου. Δι' πλείστα: ἔδοι ἐστρώθησαν διὰ μεγάλων πλακῶν, ἐκμίσθθη καλὴν ὕδωρ, ἀνεγέρθησαν πολλὰ καὶ ὠραῖαι εἰκοδομαί. Πρὸ τῆς πόλεως ἀποβάθρας, ἥ-ις ἀποτελεῖ τὸν περὶ λημῶν περὶ πατον τῶν κατοίκων, ὑπάρχει μικρὰ πλατεῖα, ἐνθα καὶ ὠραιότατον μέγαρον τῆς διοικήσεως. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος Λ. δὲν διελευκάνθη ἔτι: ὁ Σάβας εἰκάζει ὅτι τὸ ὄνομα εἶνε συγκατὰ τοῦ Νέα Τελμησσός, ἂν καὶ πόλις τοῦ ὀνόματος τούτου δὲν εἶνε γνωστὴ ἀλλ' ἂν μόνον τελμεσιανὸς εἴη, ὡς ὁ κάλλιτος τῆς νήσου. ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὁ τῆς ἐπορχίας Λ. οἶνος θεωρεῖται ὁ κάλλιστος καὶ πρὸς τοῦτο ἐν Κύπρῳ αἱ ἐπαρχίαι ἔφερον τὰ ὀνόματα τῶν πρωτεύουσάων πόλεων, πιθανὸν εἶνε ὅτι ὑπῆρχε ποτε πόλις Τελμησσός ἐν ταύτῃ καὶ ὅτι ἐκαλεῖτο ὁ ὄρμος τῆς Λ. οὕτω. Τὰς ἄλλας εἰκασίας παραλείπομεν ὡς πολὺ ἀπιθανώτερας. [Α.Α.Σ.]

Λέμιγκτον (Leamington). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Βάρβικ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Λέμ³ 3.2 χμ. Α τοῦ ἰσθμίου ἐν ὠραία θέσει. Ἐνθ' τῇ 1811 ἦτο ἔτι χωρίον μικρόν, ἀνεπτύχθη νῦν εἰς κομφοτάτην πόλιν ἔχουσαν 26930 κατ. (1891) χάρις εἰς τὰ ναυτιολογία καὶ χλωριοῦχα λουτρά τῆς, ἅπερ ἐπισκέπτονται πλείστοι ξένοι κατ' ἔτος. [Μ.Σ.]

Λεμιθόχορτο (Bot.) ἡ Λεβιθόχορτο. Οὕτω λέγεται κοινῶς μίγμα πολλῶν καὶ δι-αφόρων εἰδῶν (ἐνίοτε ἕως 30) θαλασσίων φυτῶν, καταστρέφον τοὺς ἑλμινθας (ἐλμινθό-

χορτον ἢ *Muscus helminthochortus* τῶν φαρμακευμάτων). Κατὰ τὸν Στ. Κρίνον ὀνομάζεται *Μερμυγγόβωτον* καὶ *Ὀρμυγγόβωτον*. Κύριον συστατικὸν αὐτοῦ εἶνε ἡ Κοραλλίνη ἢ φαρμακευτικὴ (*Corallina officinalis* L ἢ *Muscus corallinus* τῆς φαρμακολογίας). Βλ. καὶ Λ. Ἀρτεμισία. [Ο.Χ.]

Λέμνα (Bot.) *Lemna* L. Πρότυπον γένος μικρᾶς οἰκογενείας Μονοκωτυληδόνων φυτῶν, ἥτοι τῆς τῶν Λ ε μ ν α ο ὦ ν, τῶν κατ' ἄλλους ἀποτελούντων φυλῆν τῶν Ἀρωδῶν. Εἰσὶ φυτάρια ἐμπλέοντα ἐλεύθερα ἐν τῷ ὕδατι, ἔχοντα ἄνθη γυμνά θφανῇ δίκλινα μόνανδρα δὲ καὶ μονόγυνα. Εἶδη 21. Κοινέταται ἐν Ἑλλάδι εἰς Λ. ἢ ἐλάσσων (L. minor L.) καὶ Λ. ἢ κυψή (L. gibba L.) ἄμφω ἐφ' ὕδατων λιμναζόντων. Εἰς ταῦτα δ' ἀναφέρεται ὁ «Φακὶς ὁ ἐπὶ τελμάτων» τοῦ Διοσκορίδου. Τὸ δ' ὁμώνυμον φυτὸν τοῦ Θεοφράστου εἶνε ὡσαύτως ἑνυδρον, ἀμφίβολον ὅμως ἂν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἡμετέραν Λ. [Ο.Χ.]

Λεμνώδη Βλ. Λέμνα.

Λεμονάδζ. Βλ. Λεμόνιον.

Λεμονέζ. Βλ. Κίτρος.

Λεμόνιον, ὁ καρπὸς τῆς Λεμονέας. Ὁ σποῖος αὐτοῦ ἐνέχει τὸ κιτρίλαιον, ἐν δὲ τῷ ὀπῇ εὐοῆται χροθῶνς τὸ κιτρίκον δξύ (βλ. τὰς λ.). Ὁ ὀπὸς ἐξάγεται ἐκτεθλιμμένος εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ὁ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ καρποῦ ἐκθλιβόμενος, ἰστέον ὅμως ὅτι εὐκλῶς φθίρεται μόνον ἐν ἀνοικτῷ δοχεῖω· ἀριστος θεωρεῖται ὁ ἐξ Ἰταμαϊκῆς προερχόμενος, χειρίστος δὲ ὁ ἐκ Σικελίας (Παλέρμου). Ἐν δὲ τοῖς σπέρμασι τῶν τε Λ. καὶ τῶν πορτοκαλίων εὐρίθη ἰδιόζουσα τις μικρὰ οὐσία, ἐν εἶδει λευκῆς κόνεως ἐξαγομένη, ἡ Λ ε μ ο ν ῖ ν η. Διάλυμα τοῦ χυμοῦ ἐν πολλῷ ὕδατι ἡδυσμένον διὰ πολλοῦ σακχάρου εἶνε ἡ τροπιστικὴ «λεμονάδα» ἢ δὲ «λεριούχος λεμονάς» (*Limonade gazeuse*) διαφέρει τῆς κοινῆς ταύτης καθότι τὸ χρησιμοποιούμενον ὕδωρ εἶνε κακορεσμένον δ' ἀδιοξειδίου τοῦ ἀνθρακός (τοῦ καταχρηστικῶς καλουμένου ἀνθρακικοῦ δέξιτος), ὡς ἐκ τούτου δὲ φυλάσσεται ἐν δ-χεῖ-ις ἐρμητικῶς κεκλεισμένοις, ὧν ἀνοιγέντων διεκφεύγει ἀμέσως τὸ ὑπερπλεονάζον ἀέριον, καθιστῶν τὸ ποτὸν βρόδον. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ πάντων τῶν ὁμοίων ποτῶν (*boissons gazeuses*) παρασκευαζομένων ὁμοίως δι' ὅπου πορτοκαλίων, βανίλλης κλ. Εἰς τὰς κοινὰς λεριούχους λεμονάδας τὸ ὕδωρ δξυνίζεται συνήθως δι' ὀλίγου κιτρίκου δέξιτος καὶ ἀρωματίζεται διὰ σταγόνων κιτρίλαιου. [Χ.Χ.]

Λεμονόχρους. Ἐντομὸν εἰς τὰ Ῥοπαλοφόρα Λεπιδόπτερα ἀνήκον, ὧν ἔχει τοὺς γενικτοὺς χαρακτῆρας. Βλ. Λεπιδόπτερα καὶ εἰκόνα ἐν πίνακι Ἐντομα Β' 3. [Φ.Ι.]

Λεμφορρία, Λεμοόριος. Βλ. 'Ημι-πιθήκοι.

Λεμφαγγειεκτασία. 'Ο νοσῆρς διευρυσθὲς τῶν λεμφικῶν ἀγγείων, ἀναλογῶν πρὸς τοὺς κηρούς (βλ. λ.) τῶν φλεβῶν. Εὐρύνονται δὲ ἢ ἐν θέσει τινὶ μένον, ὅτε ἀποτελεῖται ὀγκος τις, τὸ λεμφαγγεῖωμα, ἢ ἐπὶ μείζον μῆκος κυλινδρικοῦδὸς ἢ πλέγμα τι ἀγγείων ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ. Αὐτοματῶς ἢ συνεπείᾳ τραυματισμοῦ οἱ κηροὶ εὐτοίρηνονται καὶ λεμφόρροια παραχολουθεῖ, πολλὰκις ἐπίμενος καὶ τοσαύτη (μέχρις 1 γραμ. κατὰ λεπτὸν) ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ καθολικὴν τοῦ πάσχοντος ἀναιμίαν. Ἀρρηκτα τὰ εὐρύσματα ταῦτα δὲν χρήζουσιν θεραπείας, ἐφαρμόζονται ἑμὼς κατ' αὐτῶν τὰ εἰς τοὺς κηρούς συνιστώμενα μέσα. Κατὰ δὲ τῆς ἐπιμέρους λεμφόρροιας ἐνδεικνύται καυτηρίασις ἢ ἐξαιρέσις ὁλοκλήρου τοῦ ἀνευρυσμένου μέρους. Τὰ δὲ λεμφαγγεῖωματα δυνατόν νὰ μεγαθυνθῶσιν ἀπεριόριστως καὶ παρετηρήθησαν τοιαῦτα κατασχόντα μεγάλαν τοῦ σώματος χώρας, διατείνοντα δὲ τὸ δέρμα καὶ κρεμάμενα ἐν εἴδει λωγανίων βόδς (ἐλεφαντίασις λεμφαγγειωματική). Ἡ χειρουργικὴ ἐξαιρέσις τῶν τοιούτων ὀγκῶν οὐδένα ἐν γένει παρυσιάζει κίνδυνον. [Α.Ν.Α.]

Λεμφαγγεΐτις. Ἡ φλεγμονὴ τῶν λεμφικῶν ἀγγείων. Συνηθέστερα αὐτῆς αἰτία εἶναι τραυματισμοὶ καὶ ἰδίως θλάσεις καὶ ἢ εἰς τὰ ἀγγεῖα εἰσόδος ἐρεθιστικῶν ἢ σηπτικῶν οὐσιῶν, ἀπὸ ἐρυσιπέλατος λ. χ. ἢ δοθιῆνος ἢ φλέγμονος γείτονος· ἐνίοτε ἐπέρχεται καὶ ὡς συνέπεια ἀνθυγιεινῆς διαίτης. Τὰ ἐπιπολῆς ὑπὸ τὸ δέρμα λεμφ. ἀγγεῖα παρέχουσι σαφῶς πάντα τὰ σημεῖα τῆς φλεγμονῆς. Τὰ γείτονα λεμφ. γάγγλια ἐξοιδαίνονται, τὰ γεινικά δὲ συμπύκνωτα οἷον ὁ πυρετὸς ποικίλλουσι τὴν ἔντασιν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ἐρμῆν τοῦ πάθους. Συνήθως ἀπολήγει ἡ Δ. εἰς διάλυσιν, σπανιώτερον εἰς πύησιν. Πρὸς θεραπείαν ὑποστηρίζμεν τὰς δυνάμεις τοῦ θρώστου εἵνος, κίνας), συνιστῶμεν δὲ καταπλάσματα, τοπικὰ χλιαρὰ λουτρά, καὶ πίεσιν τοπικὴν ἐν περιπτώσει οἰδήματος. [Αν.]

Λεμφαγγεῖωμα. Βλ. Λεμφαγγειεκτασία.

Λεμφικόν σύστημα (Ἀνατομ.) Τὸ σύνολον τῶν ὀργάνων, ἅτινα συμβάλλονται εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ λέμφοῦ καὶ τοῦ χυλοῦ· εἶναι δὲ ταῦτα τὰ λεμφόφορα καὶ χυλόφορα ἀγγεῖα, τὰ λεμφικὰ γάγγλια (ἀτέπως καλούμενα ὑπὸ τινῶν λεμφικολογιστῶν) καὶ τὰ λεμφώδη θυλάκια. —Τὰ λεμφόφορα ἀγγεῖα παραλαμβάνουσι τὸν λέμφον ἀπὸ τῶν ἀνὰ μέσον τῶν δεσμίδων τοῦ πανταχοῦ τοῦ σώματος διασπειρομένου συνδετικοῦ ἱστοῦ ὑπαρχόντων ἀραιωμάτων, ὅθεν καὶ ἄρχονται, διελαύνουσιν ἐν

τῇ πορείᾳ αὐτῶν δι' ἐνδὸς ἢ πλειόνων λεμφικῶν γαγγλίων καὶ ἀναττομέμενα δικτυοειδῶς εἰς ἀλλήλα συμβάλλουσιν ἑλληλοδιαδόχως εἰς αἱμαθῶν μεζῶνα στελέχη, ἀπαρτίζοντα ἐν τέλει δύο εὐρέα κοινὰ στελέχη, τὸν δεξιὸν ἢ ἐλάσσονα καὶ τὸν ἀριστερὸν ἢ μεῖζονα θώρακιον περὶ ὃν, ὡν ἑκάτερος ἐκβάλλει εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συστοίχου ἡνωμένου φλεβὸς ἢ εἰς τὴν γωνίαν τῆς συμβολῆς τῆς ὑποκλειδίου φλεβὸς καὶ τῆς ἑσῶ σφαγιτίδος ἢ εἰς τὴν ἐτέραν αὐτῶν. Χυλόφορα δὲ ἀγγεῖα καλοῦνται τὰ λεμφόφορα, τὰ ἀναχωροῦντα ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἐντέρων, καὶ φέροντα εἰς τὸ αἷμα τὸν χυλόν, ὃν ἀπομυζῶσιν ἐν τῇ πέψει. Εἶνε δὲ ὁ λέμφος τὸ διὰ τοῦ τοιχώματος τῶν τριχοειδῶν αἱμοφόρων ἀγγείων διαπιπθὼν πλάσμα τοῦ αἵματος ἀλλοιωθὲν ὡς ἐκ τῆς ἐν τοῖς ἱστοῖς τοῦ σώματος ἀναλλαγῆς τῶν οὐσιῶν καὶ ἀποτελεῖ ὑγρὸν ἄχρουν καὶ διαφανές, ἐν ᾧ αἰωροῦνται λεμφικὰ κύτταρα ἢ λεμφοσφαίρια, πανμοιόεστα τοῖς ἐν τῷ αἵματι τοιούτοις, καὶ κοκκία πιμελῆς. Ὁ δὲ χυλὸς ἀποτελεῖται ἐκ τῶν αὐτῶν συστατικῶν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τὰ κοκκία εἶναι πάμπλειστα ἰδίως ἐν τῇ πέσει, συμβαλλόμενα διὰ τοῦτο εἰς τὴν θλαρὰν ἢ λευκὴν ὕψιν τοῦ ὕγρου. Ὡς πρὸς τὴν ὑγρὴν τὰ τοιχώματα τῶν λεμφοφόρων ἀγγείων, ἅτινα φέρουσιν ἐνδοθεν πολυαριθμούς βαλβίδας ἢ δικλίδας θυλακοειδεῖς, ἀποτελοῦνται ἐκ τριῶν χιτῶνων, τοῦ ἔξω, συνισταμένου ἐκ συνδετικοῦ ἱστοῦ, καὶ ἐλαστικῶν ἰνῶν, τοῦ μέσου, ἀπαρτιζομένου ἐκ λεῖων μυϊκῶν ἰνῶν, καὶ τοῦ ἔσω, ἀποτελουμένου ἐκ πλακωδῶν ἐνδοθηλιακῶν κυττάρων. — Περὶ τῶν λεμφικῶν γαγγλίων βλ. Γάγγλια. —Τὰ δὲ λεμφώδη θυλάκια εἰναι σωματία ὑποστρόγγυλα, ὑπόλευκα, 0,5—1 χιλιοστόμ. καὶ πλέον ἐστὶ ἐνίοτε τὴν διάμετρον, ἀνάλογα τὴν σύστασιν πρὸς τὰ λεμφικὰ γάγγλια καὶ κοινωνοῦντα πανταχόθεν πρὸς τὰ λεμφόφορα ἀγγεῖα, κατασκευῶντα δὲ καθ' ἀπλὴν στιβάδα ἐν τῇ θημελίῳ οὐσίᾳ βλεννογόνων τινῶν ὑπὸ τὸ ἐπιθήλιον, ὅπερ οὗτου ἐνεκεν ἐμφανίζει ἐπάρματα. Καταλέγονται δ' εἰς τὰ θυλάκια ταῦτα: 1) τὰ μοναδικὰ λεμφώδη θυλάκια τοῦ βλεννογόνου ὁμέρους σῦμπαντος τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος 2) τὰ ἀγγελαῖα λεμφώδη θυλάκια (ἢ αἱ λεμφώδεις ἢ Πευέρειοι πλάκες), ἀπαντῶντα κυρίως συχνότατα ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου 3) τὰ βλεννογόνα θυλάκια τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος καὶ 4) αἱ ἀντιάδες. [Ι.ΠΘ.]

— (Παθολ.) Τὸ λεμφικόν σύστημα εἶνε ἔθρα πολλῶν καὶ ποικίλων παθήσεων. Τὰ ἀγγεῖα προσβάλλονται ὑπὸ φλεγμονῆς (βλ. Λεμφαγγεΐτις), ἢ πάσχουσιν ἀνευρυσμὸν καὶ κηρούς (βλ. Λεμφαγγειεκτασία ἢ συρίγγια), ἀφ' ὧν

ἐκρίει πρὸς τὰ ἔξω ὁ λέμφορ (Λεμφόδροισ). Τῶν δὲ γαγγλίων συγχόταται εἶναι αἱ ὑπέρμετροι καὶ σταθεραὶ διογκώσεις, αἷτινες ἐκ πρωτοπαθοῦς μὲν ὑπερτροφίας προερχόμενα ἀποτελοῦσιν εἰδικώτερον τὰ εἰς τοὺς ὄγκους καταλεγόμενα λεμφώματα· συγχότερον δὲ μὲν διογκοῦνται τὰ Λ. γαγγλία δευτεροπαθῶς ἢτοι συνεπείᾳ μολυσμοῦ πρὸς πάρχοντος ἐν τῷ σώματι τοπικῶς ἢ γενικῶς. Τῷ ὄντι ἡ διευρυσις καὶ διογκώσις ὑπὲρ τῶν λ. γ. καθιστᾷ αὐτὰ ἐπιτηδεύοντα πρὸς διήθησιν τοῦ διὰ τῶν λεμφόδρων ἀγγείων προσαγμένου αὐτοῖς λέμφου καὶ διακράτησιν τῶν τυχόν ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενων νοσούντων στοιχείων, ἐξ ὧν δευτεροπαθῶς οὕτως πάσχουσιν τὰ γαγγλία, διογκούμενα, σκληρυνόμενα, ἐλκούμενα. Οὕτως ἐπὶ καρκίνου π. γ. χρονισαντος βλέπομεν τὰ περὶ τὴν ἐστὶν τοῦ κακοῦ γαγγλία, εἰς ἃ ἀπὸ ταύτης ἀπαγόμενον διακρατεῖται τὸ μέλυσμα, διογκούμενα καὶ σκληρυνόμενα· ἐπὶ συριλλίδος δὲ καὶ φυματιώσεως χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ διόγκωσις καὶ σκληρύνσις τῶν ὑποδερμικῶν γαγγλίων τοῦ τραχήλου, τῆς βουβωνικῆς χώρας κλ. Τῶν νοσούντων διηθημένων τούτων γ. ἐνδεύονται μὲν γενικῶς ἡ ἐντελής ἐξαιρέσεις, ἐὰν πρόκηται περὶ ὑποδερμικῶν γ., ὡς καὶ τῶν ἀπλῶν λεμφωμάτων, ἀπεκρούει ἕως συγνάκεις αὐτὴν ἡ κακοήθης φύσις τοῦ ἀρχικοῦ νοσήματος (ἐπιθηλώμα, σάρκωμα) ὡς καὶ ἡ καθολικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ μόλυνσις (σύφιλις). [Α.Ν.Α.]

Λεμφόδροιζ. Βλ. Λεμρικὸν σύστημα (παθολ.) καὶ Λεμφαγγειεκτασία.

Λέμφορ Βλ. Λεμρικὸν σύστημα.

Λεμφόδροι ἀγγεῖζ. Βλ. Λεμρικὸν σύστημα.

Λέμφωμα. Βλ. Λεμρικὸν σύστημα (παθολογικῶς).

Λένας. Ὁ δυνατοτικώτερος τῶν 3 μεγάλων ποταμῶν τῆς Σιθερίας, διαρρέων τὰ κυβερνεῖα Ἰρκουσκ καὶ Ἰάκουτσκ. ἔχει ῥοὴν 4820 χμ. (ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ 2550 χμ.) καὶ λεκανοπέδιον 2 043 000 χμ. Πηγάζει 30 χμ. ἀπὸ τῆς ΒΔ ὁχθῆς τῆς λίμνης Βάικαλ ἐν τῶν ἐκεῖ ὀρέων, διεύθυνεται δὲ κυρίως πρὸς ΒΔ καὶ Β καὶ ἐκβάλλει εἰς 19 βραχίονας διαιρούμενος καὶ μέγα δέλτα σχηματίζων εἰς τὴν Β Παγωμένην θάλασσαν, ἀπέναντι τῆς πελονήτου Νέας Σιθερίας. Ἀπὸ τοῦ Ἰακουτσκ εἰς πλωτόν· εἰς τινὰ μέρη προσλαμβάνει μέγα πλάτος, μέχρι 15 χμ., εἰς τὰς ἐκβολὰς δὲ ἔχει μόνον 5—8 μ. βάρους. Παρὰ τὰς ὁχθὰς αὐτοῦ εὐρίσκονται συχνὰ δαστὰ Μαμμούθ. Ἐκ τῶν 325 παραποτάμων τοῦ Λ. οἱ κυριώτεροι εἰναι οἱ Κιρέγγας (550 χμ.), Βιτίμ (2150 χμ.), Ὀλέκμας (1120 χμ.), Ἀλδαν (2000 χμ.), Βλιούτ (2140 χμ.). [Μ.Σ.]

Λεναζίγο (Legnago). Ὡχυρωμένη κω.

μόπολις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Βερόνης, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Ἀτέσεως. ἔχει 3514 κατ. [Μ.Σ.]

Λεναζίνω (Legnano). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Μιλάνου, εἰς τὴν περιφέρειαν Γαλαράτε. ἔχει 6643 κατ. καὶ μεταξουργίαν. Ἐνταῦθα ἐνικήθη τῷ 1176 ὁ Φρειδερίκος Βαρβαρόσσας ὑπὸ τῶν ἠνωμένων πόλεων τῆς Λομβαρδίας. [Μ.Σ.]

Λενίν (Lening). Χωρίον τοῦ πρωτ. νομοῦ Πότσδαμ, ἀπ' οὗ ἀπέχει 15 χμ. ἔχει 2319 κατ. καὶ μονὴν τῶν Κιστεριανῶν, ὧν εἰς, ὁ Ἑρμάνιος τοῦ Λενίν, λέγεται ὅτι συνέγραψε λατινικὸν τι ποίημα, ἐν τῷ ὁποίῳ προλέγονται αἱ τύχαι τοῦ εἴκου τῶν Ὀεντζέλλερν (τοῦ βασιλ. εἴκου τῆς Πρωσίας). Τὸ ποίημα ὁμοῦς τοῦτο δὲν εἶνε γνήσιον. [Μ.Σ.]

Λέννεπ. Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ πρωτ. νομοῦ Δύσσελδερφ τῆς Παραρρηνίου ἐπαρχίας. ἔχει 10 497 κατ. διατηρούντας σπουδαίαν βιομηχανίαν κυρίως ἐριούχων.

Λέννεπ (Ἰάκωβος van Lennep). Εἰς τῶν διασημοτέρων νεωτέρων ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς Ὁλλανδίας. ἔγενν. 1802 ἐν Ἀμστελδάμῳ καὶ ἐκρημάτισε πολλὰ ἔτη δικαστῆς ἐν τῇ πατρίδι του. Ἐκτὸς τῶν ποιημάτων του, τὰ ὁποῖα ἔβρυσαν τὴν φήμην του, ἐγένοντο λαοφιλέστατα τὰ μυθιστορήματα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας μετεφράσθησαν. Πρὸς δὲ ἐπέτυχε καὶ ὡς δραματικὸς ποιητής. Ἀπέθανε δὲ ὁ Λ. 1868 ἐν Ὁστερδεν παρὰ τὸ Ἀρνχεμ. [Μ.Γ.]

Λενορμάν (Marie A.A. Lenormand). Περιώνυμος μάντις ζήτασα ἐν Παρισίῳ, γενν. 1768 ἐν Ἀλανσόν. Ἐδουμένη ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Ἰωσήφινος ἀπέκτησε μεγάλην φήμην, ἔλαβεν ὁμοῦς μέρος εἰς πολιτικὰς ραδιουργίας καὶ ἀπεπέμθη τῷ 1809 τῆς χώρας. Βαρύως φέρουσα τοῦτο, ἔγραψα προφητείαν τῆς πτώσεως τοῦ Ναπολεόντος ἣν ὁμοῦς ἐδημοσίευσε μόλις τῷ 1815. Τῷ 1818 τὴν ἐπισκέσθη καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας Ἀλέξανδρος Α'. Ζήτασα καιρὸν τινα ἐν Βρυξέλλαις, ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν εἰς Παρισίους, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1843. Τὸ ὑπ' αὐτῆς συγγραφέν ἔργον Ἀπορρημονέματα ἱστορικὰ καὶ μυστικὰ τῆς αὐτοκρατορίας Ἰωσήφινος (1820) ἐποίησε μεγίστην ἐντύπωσιν. [Μ.Γ.]

Λενορμάν (Lenormant). 1) Κάρολος Λ. Γάλλος ἀρχαιολόγος καὶ νομισματολόγος, γενν. 1802 ἐν Παρισίοις. Ἐσπούδασε τὸ κατ' ἀρχαίαν τὴν Νομικὴν μέχρις οὗτο περιήγησις ἐν Ἰταλίᾳ ἐγένετο ἀφορμὴ τῶν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν του. Μετὰ τοῦ νεωτέρου Σαμπολλιὸν μετέβη 1828 εἰς Αἴγυπτον, ἔλαβε δ' εἰς αὐτὸ μέρος εἰς τὴν εἰς Πελοπόννησον ἐπιστημονικὴν ἐκστρατείαν καὶ διωρίσθη 1837 ἐπιμελητὴς ἐν τῇ Ἐθν. Βιβλιοθήκῃ. τῷ δὲ 1848 ἐν τῷ Νομισματικῷ μουσεῖῳ τοῦ Λού-

βρου. Πρὸς δὲ ἐγκρημάτισεν ἀπὸ τοῦ 1835 ἀναπληρωτὴς τοῦ Γκιζώ ἐν τῇ Σορβόνη, ὅπου ἔμεις αἱ θρησκευτικῶς μεροληπτικαὶ παραδόσεις τοῦ προϋξένουσαν ταραχάς, πρὸ πάντων τῷ 1846, ἐφ' ᾧ καὶ διεκόπησαν. Τῷ 1848 ἐγένετο καθηγ. τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας. Ἀπέθανε δὲ κατὰ τινα περιήγησιν ἀνὰ τὴν Ἰλλάδα τῇ 12/24 Νοεμβ. 1859 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ὁ τάφος τοῦ εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ Κολωνοῦ. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ τὰ κυριώτερα εἶναι: Περὶ τοῦ ἔλληγ. κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Ῥεζέττης (1840), Ταμεῖον νομισματολογίας καὶ γλυπτικῆς (5 τ. 1836—50) καὶ Ἐκλογὴ μνημείων κεραμογραφικῶν (3 τ. 1844—57), ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχε συνεργάτας τοὺς Π. Δελάρὸς καὶ Ἀνριέλ-Δυπόν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς καλλιτεχνίας εἶνε γνωστὸς καὶ ὡς ἀνακαλύψας τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἐπικληθὲν ἀντιγραφὸν τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου.

— 2, Φ ρ α γ κί σ κ ο ς Λ., υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, γενν. 1837 ἐν Παρίσις. Ἐπιδόθει μετὰ ζήλου ἐπίσης εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ νομισματολογίαν, διωρίσθη 1862 ὑποδιευθυντὴς τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ 1874 καθηγ. τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ Ἐθνικῇ Παρισίνῃ βιβλιοθήκῃ, διαδεξάμενος τὸν Beulé. Τῷ 1860 ἐνέργησε τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ ἀνασκαφὰς ἐν Ἐλευσίνι καὶ τῇ ἱερᾷ ὁδῷ. Ἀπέθανε δὲ τῇ 10 (ν) Δεκ. 1883 ἐν Παρίσις. Ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἔργων τοῦ εἶναι τὰ σπουδαιότερα: Ἀρχαιολ. ἐρευναι τῆς Ἐλευσίως: Συλλογὴ τῶν ἐπιγραφῶν (1862), Ἡ ἱερὰ ὁδὸς (μόνον α' μέρος, 1862), Ἀρχαία ἱστορία τῆς Ἀνατολῆς μέχρι τῶν Μηδικῶν (γ' ἐκδ. 3 τ. μετ' ἀτλαντος 1869), Ἐπιστολαὶ ἀσσυριολογικαὶ καὶ ἐπιγραφικαὶ (4 τ. 1871—72), Οἱ πρῶτοι πολιτισμοὶ (2 τ. 1874), Αἱ μουσικαὶ ἐπιστῆμαι ἐν Ἀσίᾳ (2 τ. 1874—75), Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἱστορίας κατὰ τὴν Γραφὴν καὶ τὰς παραδόσεις τιν ἀνατολ. λαῶν (τ. Α' καὶ Β' 1880—2), Ἡ Μεγάλη Ἑλλάς (3 τ. 1881—83), Νομίσματα καὶ μεταλλία (1883). [Α.Α.]

Λένστερ. Βλ. Λίνστερ.

Λεντεκάδ. Χωρ. τοῦ δήμ. Τριπύλης τῆς Τριφυλίας, κείμενον 1 ὥραν μακρὰν τοῦ Ῥαυτοπούλου, μετὰ 344 κατοίκων.

Λεντιβουλαριώδη (Botan.) ἢ Ἀσχοφυλλώδη, Lentibulariaceae. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων Συμπετάλων φυτῶν συγγενῶν τοῖς Πασχαλιδώδεσιν. Ἐχουσιν ἀνθὸν ὀχρεῖα πληκτροφόρα, δύο στήμνας καὶ καρπὸν κάψαν μονόχωρον μετὰ πλακύντος πολυσπέρμου ἐν τῷ κέντρῳ. Φυτὰ ὑδροχαρῆ, τὰ πλεῖστα σαρκώδη. Βῆδη 180 τῶν θερμῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ Πίσσα (Pinguicula) καὶ Ἀσκόφυλλον (Utricularia). [Θ.Χ.]

Λεντίνε. Βλ. Λεοντίνε.

Λεντίσκος. Βλ. Τερέθινθος.

Λέντς (Harald Othmar Lenz) Ὀντοματὸς Γερμανὸς φυσιοδίης γενν. τῷ 1799, καθηγητὴς ἐν Schnepfenthal, ὅπου ἀπέθ. τῷ 1870. Κατέγεινεν ἰδίᾳ εἰς τὴν μελέτην τῶν ζώων καὶ φυτῶν ὑπὸ ἱστορικὴν ἑποψίν. Τὰ σπουδαιότερα ἔργα αὐτοῦ εἰσιν ἡ Ζωολογία καὶ ἡ Βοτανικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων (Zoologie der alten Griechen und Römer, 1-56 καὶ ἐμμοίως Botanik, 1859). [Θ.Χ.]

Λέξινγκτον (Lexington). 1) Πόλις τῆς βορειοαμερικανικῆς πολιτείας Κεντόκυ, ἐπὶ τοῦ Ἐλκχρον, ἔχουσα 21 567 κατ. (1890) καὶ πανεπιστήμιον (τῆς Τρανσυλβανίας λεγόμενον). — 2) Κωμόπολις τῆς βορειοαμ. πολιτείας Μασσατσοῦσετς, πλησίον τῆς Βοστόνης, ἔχουσα 3197 κατ., γνωστὴ δὲ ἐκ τῆς ἐνταῦθα νίκης τῶν Ἀμερικανῶν κατὰ τῶν Ἀγγλῶν (8/11 Ἀπρ. 1775). — 3) Κωμόπολις τῆς βορειοαμ. πολιτείας Μισσουρή, μετὰ 4537 κατ., γνωστὴ ἐκ μάχης μεταξὺ τῶν στρατευμάτων τῶν βρετιῶν καὶ νοτίων πολιτειῶν 12 Σεπτ. 1861. [Μ.Σ.]

Λεξικόν ἐκάλεον οἱ ἀρχαῖοι ἐν γένει πᾶσαν λέξιν συναγωγὴν, εἴη κατεσκευασθῆσαν τὸ κατ' ἀρχὰς λέξεων ἀρχαίων, σπανίων ἢ συνωνύμων π. χ. ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου, Πολυεύκου, Σουίδα καὶ Ἀμμωνίου, ἢ καὶ λέξεων ἀπαντωτῶν παρ' ὀρισμένῳ συγγραφεῖ ἢ παρ' ἐλακλήρῳ τάξει συγγραφέν ὡς π. χ. τῶν παρ' Ὀμήρῳ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου, τῶν παρ' Ἱπποκράτει ὑπὸ τοῦ Ἐρωτιανοῦ, τῶν παρὰ Πλάτωνι ὑπὸ Τιμαίου, τῶν παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ὑπὸ Ἀρριπκρτιῶνος, τέλος οἷαι συνήχθησαν πρὸς διὰκρισιν τῶν ἐκφράσεων τῆς αἰτικῆς καὶ τῆς κοινῆς διαλέκτου π. χ. ὑπὸ Ἡρωδιανοῦ, Μοίριδος κ.λ. Ἐν στενωτέρῳ ἔμεις ἐννοίᾳ Λ. σημαίνει κατάλογον τῶν λέξεων μίας ἢ καὶ πλείωτων γλωσσῶν ἀλφαριθμητικῶς τεταγμένων καὶ ἐξηγουμένων εἰς ἑτέραν γλῶτταν ἢ καὶ τὴν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἀπλούτερον. Διακρίνομεν δὲ εἰδικὰς ὑποδιαίρεσεις, π. χ. τὸ γλωττάριον, περιέχον καὶ ἐξηγοῦν λέξεις δι' οἷον δῆποτε λόγον ἀξιοσημειώτους, πεπαλαιωμένους κτ., τὸ ἰδιωτικόν, ὅπου περιόριζται εἰς τὰς λέξεις καὶ τοὺς ἰδιωτισμοὺς ὀρισμένης διαλέκτου, τὸ ὀνομαστικόν, περιλαμβάνον μόνον ὀνόματα, ἢ καὶ κατὰ τοὺς εἰδικούς σκοποὺς τῶν Λ. ἀμολοῦμεν περὶ ἐτυμολογικοῦ, ἱστορικοῦ ἢ ἁλλου εἰδικοῦ Λ. Περὶ τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν Λ. βλ. Ἐγκυκλοπαιδεία. [Ἐγ.]

Λεονάρδος δά Βίντση. Εἰς τῶν μεγαλοφυσστῶν καλλιτεχνῶν τῆς ἐν Ἰταλία Ἀναγεννήσεως, γεννηθεὶς τῷ 1452 ἐν τῇ κώμῃ Vinci (Ἰταλ. Φλωρεντίας καὶ Πίζης), ἀνατρεφθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ παρὰ τῷ πατρὶ

του, ὄντι συμβολαιογράφῳ, ἐπιδοθεὶς δὲ ἀπὸ τῆς νεότητός του μετὰ ζήλου εἰς τὰς ἐπιστήμας, κυρίως τὰ μαθηματικά καὶ τὴν μηχανικὴν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὡραίας τέχνας. Περὶ τῶν πρώτων 40 ἐτῶν τοῦ βίου του ἐλάχιστα ἀσφαλεῖς πληροφορίες ὑπάρχουσι. Βέβαιον εἶνε δὲ τῷ 1872 ἐξῆλκε τὴν τέχνην ὡς ἀνεξάρτητος ζωγράφος· κατὰ τὰ ἀκόλουθα ἔτη εἰργάσθη παρὰ τῷ ἐν Φλωρεντίᾳ γλύπτῃ Βερροκίῳ, δὲν σώζονται ὅμως γλυπτικὰ ἔργα αὐτοῦ. Περὶ τὸ 1480 ἔγραψε τὴν προκίνησιν τῶν Μάων καὶ τὸν Ἀγ. Γερώνυμον, ἔμειναν δὲ ἀμφότερα τὰ ἔργα ἀτελῆ. Ἐγκατέλιπε τῷ 1482 τὴν Φλωρεντίαν καὶ ἐγκατεστάθη μετὰ τινα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἀθλοῦν εἶνε ποῦ διέμενεν, ἐν Μιλάνῳ, ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δούκων Γαλεάτσου καὶ Λουδοβίκου τοῦ Μέλανος (il Moro). Τὸ κύριον ἔργον τοῦ ἐνταῦθα ἦτο ἡ ἔδρυσις ζωγραφικῆς σχολῆς, πολλοὺς καὶ μεγάλους καλλιτέχνας μορφώσας. Ἐνταῦθα ἔγραψε καὶ τὸν περίφημον Μυστικὸν Δεῖπνον (τοιχογραφίαν), εἰς τὸν ὅποιον εἰργάσθη 4 ἔτη (μέχρι 1498). Ἐπιστρέψας εἰτα εἰς Φλωρεντίαν διωρίσθη 1502 ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Βοργία τεχνικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν ὀχυρωτικῶν ἔργων. Ἐγραψεν ἐνταῦθα τὴν εἰκόνα τῆς Μόνας Λίζας (νῦν ἐν τῷ Λούβρῳ) καὶ ἐνετάλη νὰ ἀπεικονίσῃ ἐν τῷ δημαρχεῖῳ τὴν ἐν Ἀγγιάρῳ μάχην· ἀλλ' ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν ἀπεπερατώθη ἐνεκα ῥαδιουργίῶν καὶ κατέχουεν μόνον τεμάχιον τινα τοῦ σχεδίου κτλ. Τῷ 1514 μετέβη εἰς Ῥώμην, ἐκεῖθεν δὲ μετέκλιθῇ ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ Α' εἰς Γαλλίαν. Ἀπέθ. δὲ 1519 ἐν Gloux παρὰ τὸ Ἀμβούξ, κληροδοτήσας εἰς τὸν συνοδόντα αὐτὸν εὐγενῆ ἐκ Μιλάνου νέον Φ. Μέλτσην τὰ πολυτίμητα χειρόγραφα καὶ σχεδιογραφήματα αὐτοῦ. Τὰ περιεχόμενα τῶν μολίῶν πρὸ μικροῦ δημοσιευθέντων χειρογράφων τοῦ ἐπικυροῦσι τὴν περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας τοῦ ἀνδρὸς μαρτυρίαν τῶν βιογράφων του. Ἀναφέρονται δὲ ταῦτα εἰς τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης (Trattato della pittura), ἀρχιτεκτονικὴν, ἀνατομίαν, ἀστρονομίαν, φυσικὴν γεωγραφίαν, μηχανικὴν κλ. Περιέργον εἶνε δὲ τὰ χειρόγραφα εἶναι γεγραμμένα ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἐργίτε δὲ ἡ ἐκδοσις τῶν ἔργων του ὑπὸ Ravaisson-Mollien τῷ 1881 ἐν Παρίσι. Ὀλίγιστοι τῶν ἄλλων ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φερμένων πινάκων εἶναι γνήσιοι, ἀναμφιβόλως ὅμως ἐκτὸς τῶν ἀνω μνημνευθέντων οἱ λεγόμενοι Vierge aux rochers (ἐν τῷ Λούβρῳ) καὶ Vierge au bas-relief (Λονδίνῳ). [B.E.]

Λεονάρδισον. Κώμη τῆς Κύπρου, κειμένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀμμοχώστου καὶ ἐπὶ τῆς χερσονήσου Καρπατίας, ἔχουσα δὲ 500 κατ. Ἐν τῇ παρ' αὐτὴν ὁδοί. Περισσεράν· εὐρίσκονται ἀξιόλογα ἀρχ. εἰρήνια προσεχόμενα ἰσως ἐκ ναοῦ τινος. [Δ.Α.Σ.]

Λεόννατος. Συγγενὴς τοῦ ἀρχαίου βασιλ. οἴκου τῆς Μακεδονίας, ἐκ Πέλλης, καὶ εἰς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Φιλίππου Β'. Συνοδεύσας τὴν Ἀλέξανδρον διεκρίθη ἰδίως ἐν Ἰνδίας. Κατὰ τὸν θάνατον τούτου ἦτο διοικητὴς τῶν ἱππέων, ἔλαβε δὲ ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κράτους τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. Κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον συνεμάχησε τῷ Ἀντιπάτρῳ καὶ ἐπέσεν ἐν τῇ ἐν Λαμίᾳ μάχῃ τῷ 322 π.Χ. [I.K.P.]

Λεονταρκίης (Διονύτιος). Συγγραφεὺς γεννηθεὶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ἐν Ζακύνθῳ ἔνθα ἀπέθανε τῇ 26 Ἀπριλίου τοῦ 1840. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν τὴν φιλολογίαν καὶ τὰ νομικά. Ἐν Ἰταλίᾳ παρέδιδεν ἰταλικὴν γραμματολογίαν καὶ ὑπὲρ τῆς Ἰταλικῆς ἐνότητος ἐπολέμησεν. Ἐδημοσίευσεν πολλὰς διατριβὰς, μετέφρασεν ἰταλίστι τοὺς Χαρακτῆρας τοῦ Θεοφράστου, πολλάκις ἐκδοθέντας (ἄριστη ἐκδοσις ἡ ἐν Πίζᾳ 1835 μετὰ σημειώσεων) καὶ τὸν Μονταίγνο (Πίζᾳ 1837). Ἐκ τῶν ἀνεκδότων ἀναφέρουμεν Σχόλια εἰς τὴν θείαν κομωδίαν τοῦ Δάντη, Καλολογίαν, Ῥητορικὴν καὶ Παιδαγωγίαν, καὶ τὸ μυθιστόρημα «Οὐγος ἡ ἡ καρδιά μου», ἐκ δὲ τῶν ἀνεκδότων ἰταλικῶν μετaphράσεων του τὴν τῆς Νεοελληνικῆς γραμματολογίας τοῦ Γ. Ρίζου Νεοϋλοῦ. [Σ. δὲ Β.]

Λεοντάριον. Κώμη Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Φαλαισίας, ἀπέχουσα 2 ὥρ. πρὸς Ν τῆς Μεγαλοπόλεως, ἀπὸ δὲ Σπάρτης ΒΔ ὥρ. 8 20'. Κεῖται κατὰ τὴν Β ἀκρὰν τοῦ Ταυγέτου ἐπὶ ὑψώματος δεσπεζόντος τῆς ἐξ Ἀρκαδίας εἰς Μεσσηνίαν διόδου. Ἀνωθεν αὐτῆς κεῖται φρούριον παρημελημένον. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Λεονταρίου εἶνε ἐκ τῶν ὠριωτέρων καὶ περιεργωτέρων τῆς Ἑλλάδος. Κατοικεῖται ὑπὸ 607 κατοίκων. Προϊόντα πρώϊμοι καὶ ὀψιμοὶ καρποί, εἶνος, ἐλαιον, ὄσπρια καὶ μέταλλα.

Λεοντίνιον ἢ Λεόντιον. Πόλις τῆς Σικελίας, 20 χμ. ΒΔ τῶν Συρακουσῶν, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Χαλκιδέων ἐκ τῆς Σικελ. Νήσου περὶ τὸ 730 π.Χ. Ἐν ταῖς ὑστερον ὑπετάγη εἰς τοὺς Συρακουσίους, ἐπανελημμένους δ' ἐπαναστάτησε, κατελήφθη δὲ καὶ ἐλεηλατήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατὰ τοὺς Καρχηδονιακοὺς πολέμους. Νῦν δὲ καλεῖται Λεντίνι καὶ ἔχει 12740 κατ. καὶ ἐμπόριον αἰῶν, εἶνους καὶ ἐλαίου. Ἐν Α. ἐγεννήθη ὁ Γεργίας. [M.Σ.]

Λεόντιον ἦτο τὸ ὄνομα ἐταίρου ἐν Ἀθήναις περιφήμου ἐπὶ καλλοπῇ καὶ πνεύματι. Ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Ἐπικουροῦ καὶ τοῦ μαθητοῦ τούτου Μητροδῶρου καὶ λέγεται ὅτι συνέγραψεν ἐμβριθεστάτην καὶ πλήρη ἁπτικῶ ἀλφατος πραγματείαν ὑπὲρ τῆς ἐπικουρείου φιλοσοφίας κατὰ τοῦ Θεοφράστου. Τὴν αὐτὴν ἢ ἄλλην δμώνυμον ἐταῖραν ἔξο-

μνησεν ὁ Ἑρμητιάναξ εἰς τρία βιβλία ἐλεγείων. [X.B.]

Λεόντιος, αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἐπιτυχῶς ἐστρατήγησεν κατὰ τῶν Μαρωνιτῶν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β', ὅστις ὁμῶς ἐκ φθόνου ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἐκράτει αὐτὸν ἐν εἰρήτῃ. Ἀπολλαγείς τέλεις ὁ Λ. κατώρθωσε διὰ συνωμοσίας ν' ἀναγκρευθῇ αὐτοκράτωρ τῷ 695, τὸν δὲ Ἰουστινιανὸν ἐξώρισε ῥινότμητον εἰς Χερσῶνα. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ τέως εἰς τὸ βυζ. κράτος ἀνήκουσα Ἑνετία ἀνηγέρυσεν ἴδιον δόξα (697), ταυτοχρόνως δὲ οἱ Ἀράβες ἐν Ἀφρική σιμαντικὴν ἐπήμενον φθορὰν εἰς τὰς βυζ. ἐπαρχίας, καταλαβόντες δὲ κατέσκαψαν καὶ τὴν Καρχηδόνα. Τῷ 698 Τιβερίος ὁ Β' ἀνακηρυχθεὶς διὰ συνωμοσίας αὐτοκράτωρ ἐνέγκλεισε τὸν Λ. ῥινοτομήτας εἰς μόνην, ἐπὶ δὲ τοῦ κατόπιν ἀνακηρυχθέντος τὸν θρόνον Ἰουστινιανῶς ὁ Λ. μετὰ πολλοὺς δημοσίους ἐνεδιδμοὺς καὶ ὕβρεις ἐκατατομήθη τῷ 705. [I.K.Π.]

Λεόβεν. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν Στυρία τῆς Αὐστρίας. ἔχει 6513 κατ. (1890), σπουδαῖα δὲ μεταλλεῖα καὶ μεταλλουργεῖα σιδήρου. Τῇ 7/18 Ἀπρ. 1797 ἐκλείσθη ἐνταῦθα ἡ προσωρινὴ συνθήκη εἰρήνης μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Γαλλίας. [M.Σ.]

Λεοβούτης (Leobschütz). Πόλις τοῦ νομοῦ Ὀππeln ἐν τῇ πρωσικῇ Σιλεσίᾳ, ἐπὶ τοῦ ποτ. Τσίνα, σταθμὸς σιδηροδρόμου. ἔχει ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ βιομηχανίαν λινῶν ὑφασμάτων, κατ. δὲ (1890) 12586. [M.Σ.]

Λεοντική (Bot.), Leontice L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Βερβεριδωδῶν. Ἐκ τῶν εὐαριθμῶν εἰδῶν τὸ κοινότερον εὐρωπαϊκὸν εἶναι τὸ ἐν ὁρούραις τῆς Ἑλλάδος φύμενον Λ. τὸ Λεοντοπέταλον L. Leontopetalum L.), οὗ τὰ θειόχροα ἀνθὲ εἰς προάγγελος τοῦ ἔαρος εἰς τὰ πέρυς τῶν Ἀθηνῶν. Εἶναι τὸ «Λεοντοπέταλον» τῶν ἀρχαίων καὶ ἡ γογγυλώδης ρίζα αὐτοῦ κατὰ τὸν Διοσκουρίδην «σὺν κῖνω πινυμένη βοηθεῖ ἐρπετοδῆκτοις, ταχέως ἀπόνους ποιοῦσα». Κοινῶς ὀνομάζεται «Πυρράλα» ἢ «Φούσκα» ἕνεκα τοῦ φουαλιδώδους καρποῦ. Ἐπ' αὐτῷ εἶδος εἶναι τὸ Χρυσόγονον τοῦ Διοσκουρίδου (L. ἢ Bongardia Chrysogonum L.), φυτὸν τῆς Ἀσίας. [Θ.Χ.]

Λεόντιος ἐταιρία. Βλ. Ἑταιρία.

Λεοντίς φυλή. Βλ. Φυλαί.

Λεοντίτου. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀργιθέας τῆς Καρδίτης, ἀπέχον ὥρ. 2 1/2 ἀπὸ Κουμπουριανά, μετὰ 112 κατοίκων.

Λεοντόδους (Bot.) Leontodon L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κιχωριοειδῶν. Ἐν ὄρεισις τῆς Ἑλλάδος φύεται τὸ Δ. τὸ δορύφυλλον (L. hastile L.). Πρὸς καὶ Λ. Ταρρακέν. [Θ.Χ.]

Λεοντοπέταλον Βλ. Λεοντική.

Λεοντοπόδιον (Botan.), Leontopodium, βλ. λ. Γναφάλιον. Τὸ ἐμώμενον φυτὸν τοῦ Διοσκουρίδου εἶνε ἀμφιβόλον. Ἰσως τὸ Γναφάλιον τὸ δασινόν (Gnaphalium silvaticum L.) τὸ φύμενον ἐν ὄρεισις τῆς Ἑλλάδος. Ἐτερον δὲ Λ. εἶναι συνώνυμον τοῦ Λεοντοπέταλου (βλ. Λεοντική) κατὰ τὸν Διοσκουρίδην. [Θ.Χ.]

Λέοντος κόλπος (ἡ Λεόντιος κ., γαλλ. golfe du Lion, ἐσφαλμένως golfe de Lyon, ὡς ἀν ἐκάλειτο ἐκ τῆς πέλειος Lyon). Κόλπος τῆς Μεσογείου ἐπὶ τῆς Ν παραλίας τῆς Γαλλίας, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Creus (Δ) μέχρι τοῦ ἀκρ. Κροζέτ (Δ). Ἐνεκα τῶν σφοδρῶν ἐν αὐτῷ ἀνέμων δὲν εἶνε πρότερος εἰς τὴν ναυτιλίαν, κυρίως δ' ἐν τῷ Δ. μέρει. Ἐπ' αὐτοῦ κεῖνται τὰ σπουδαῖα ἐπίνεια Τουλὼν καὶ Μασσαλία. [M.Σ.]

Λεονφόρτε. Πόλις τῆς ἱταλ. ἐπαρχίας Κατάνης ἐν Σικελίᾳ, ἐν εὐνορωτάτῃ θέσει, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα ἐμπόριον οἶνου, σιτηρῶν καὶ τυροῦ καὶ 15645 κατ. [M.Σ.]

Λεοπάρδις. Βλ. Πάρδαλις

Λεοπάρδης (Giacomo κίμης Leopardi). Διάσημος Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1798 ἐν Ricanati. Μετὰ μεγίστου ζήλου ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν μελέτην τῆς κλασικῆς φιλοσοφίας ἠναγκάσθη εἶτα διὰ τὸ ἐπισφαλὲς τῆς υγιείας του νὰ παραιτηθῇ ταύτην σχεδὸν ἐντελῶς. Οὐχ ἥττον νέος ἐτι ὢν εἶχεν ἐκδώσει ἤδη διελογίους τινὰς φιλοσοφικὰς διατριβὰς. Ἡ πρὸς τὴν Ἰταλίαν ὥδῃ του, δημοσιευθεῖσα τῷ 1818 ἐν Ρώμῃ, ἐπείγει μεγίστην ἐντύπωσιν καὶ οἱ εἶτα πρὸς τὸν Ἀγγέλου Μάϊον ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει τῶν De republica βελίων τοῦ Κικέρωνος ἀπειθουθίντες στίχοι του κατέτοξαν αὐτὸν ὁμέσως μετὰ τῶν μεγίστων λυρικῶν τῆς γενιάς του. Ἡ διὰ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ κατάσταση καὶ τὴν καταπτώσιν τοῦ Ἰταλικοῦ ἔθνους λύπη δηλοῦται ἐναργέστατα εἰς τὸ ἀπαισιόδεξον τῶν ποιημάτων του, ὢν ἡ πρώτη συλλογὴ ἐξεδέθη τῷ 1824 ἐν Βενωνίᾳ, ὅπου ἐτυπώθη καὶ ἡ δευτέρα 1826. Μετὰ τῶν ἄλλων ἐδωροποιεῖται ὁ Λ. καὶ συλλογὴν μελετῶν ὑπὸ τὸν τίτλον Operette morali (Μιλάνω 1827), ἐκδοσιν τῶν λυρικῶν τοῦ Πετράρχα μετὰ λαμπρὰς ἐρμηνείας καὶ ἐκλογῆν τῶν Canti του (Φλωρεντία 1831). Ἀπέθανε δὲ ὁ Λ. ἡδὴ τῷ 1837 ἐν Νιαπέλει. [M.Γ.]

Λεοπόλδος. Ὄνομα διαφόρων ἡγεμόνων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρουμεν ὡς σπουδαιοτέρους τοὺς ἑξῆς.

1) Λεοπόλδος ὁ Α', Γερμανὸς αὐτοκράτωρ (1658—1705), γεννηθεὶς τῷ 1640 ὡς δευτερότοκος υἱὸς Φερδινάνδου Γ' καὶ τῆς Μαρίας Ἀννης τῆς Ἰσπανίδος. Θανόντος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, ἐτέφθη τῷ

1655 βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας, 1656 βασιλεὺς τῆς Βοημίας καὶ 1658 παρὰ τὴν θάλασσαν τοῦ Δουδεδίκου Ἰδ' τῆς Γαλλίας, ὅστις ὁ ἴδιος ἦτο μνηστὴρ τοῦ στέμματος, Γερμανὸς αὐτοκράτωρ. Καίτοι ἡγάπα τὴν εἰρήνην, ἡ βασιλεία του ἦτο πολεμικωτάτη. Τῷ 1662 οἱ Τούρκοι ὤρμησαν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν προχώρησαν μέχρι Μοραβίας καὶ Σιλεσίας. Τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Α. συνήχθησαν τέλος στρατὸς καὶ χρήματα, ἐνίκησε δὲ ὁ Μοντεκούουλης τοὺς Τούρκους τῇ 1 (ν) Αὐγ. 1664 παρὰ τὸν 'Αγιον Γοτθάρδον ἐπὶ τοῦ 'Ράαβ, ἐφ' ᾧ ἐπῆλθεν ἑκατεταρτίου 20 ἐτῶν. 'Αλλ' ἐπανάστασις μεγίστων τινῶν τῆς Οὐγγαρίας, οἵτινες ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν τοὺς Τούρκους, ἐγένετο ἀφορμὴ νέου πολέμου καθ' ὃν οὗτοι τῷ 1683 εἰς 200 000 ἀνερχόμενοι ὑπὸ τὸν Καρὰ Μουσταφὰ διελθόντες τὴν Οὐγγαρίαν ἐπολιόρκησαν τὴν Βιέννην (ἀπὸ 14 (ν) 'Ιουλίου μέχρι 12 (ν) Σεπτεμβρίου)· μετὰ ἀνδρείοτάτην υπεράσπισιν τῶν ὑπὸ τὸν κόμητα Στάρεμπεργ στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν ἡ πόλις ἐσώθη διὰ στρατὸν ὑπὸ τὸν ἀρχιδούκα Κάρολον τῆς Αὐστρίας, στρατολογήθέντος εἰς τὰς γερμανικὰς χώρας καὶ ἐπαυχθέντος διὰ 26 χιλ. Πολωνῶν, ὧν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ βασιλεὺς αὐτῶν 'Ιω. Σοβιέτσκις. Ἡ νίκη τοῦ στρατοῦ τούτου ἦτο τόσον τελεσφόρος ὥστε ἡναγκάσθησαν οἱ Τούρκοι νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὴν Οὐγγαρίαν. Ἀφοῦ δὲ καὶ κατὰ τὰ κατόπιν ἐτῆ ἡττήθησαν ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, τοῦ Καρόλου τῆς Αὐστρίας καὶ τοῦ πρίγκηπος Ευγενίου, ἐπῆλθε εἰρήνη καὶ τῷ πρίγκηπος Ευγενίου, ἐπῆλθε τῷ 1699 ἡ εἰρήνη τοῦ Κάρλοβιτι, δι' ἧς ὁ Α. ἐγένετο πάλιν κύριος τῆς Σλαβονίας, Τρανσυλβανίας καὶ τῆς λοιπῆς Οὐγγαρίας, ἧς οἱ ἐπαναστάντες μεγιστάνες υπετάχθησαν ἤδη τῷ 1687, παραδεδωκέντες τὴν μεταβολὴν τῆς μέχρι τοῦδε αἰρετῆς βασιλείας τῆς Οὐγγαρίας ἐκ κληρονομικῆν. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μετὰ τῆς Γαλλίας πολέμων τοῦ Α. δὲν ἦσαν ἐξ ἴσου εὐνοϊκά. Τὸν πρῶτον (1672—79) ἀνέλαβε πρὸς υπεράσπισιν τῶν 'Ολλανδῶν, εὖς προσέβηλόν οἱ Γάλλοι καὶ 'Αγγλοι. Τῷ 1675 ὁ Μοντεκούουλης ἐνίκησε τοὺς Γάλλους παρὰ τὸ Σάσβαχ καὶ εἰσεχώρησεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ ἡ ἐν Νυμῆγῃ εἰρήνη (1679) ἦτο πᾶν ἄλλο ἢ εὐνοϊκή, διότι ἐν αὐτῇ παρεχωρήθησαν τὸ Φρειδεβουργ (τῆς Βαβυλῆς) καὶ ἡ Αὐστρια εἰς τοὺς Γάλλους, βεττερον δὲ καὶ τὸ Στρασβουργον περιήλθεν εἰς χεῖρας αὐτῶν. Τὸ εἰς κυρίους περιστάσεις εὐρισκόμενον γερμανικὸν κράτος καὶ ἐκατὰ τῶν Τούρκων πολέμων αὐτοκράτωρ ἦταν ἡδὴ εὐχαριστήμενος νὰ ἐπιτύχωσι παρὰ τοῦ Δουδεδίκου ἐνεχειρίαν ἀντὶ τῶν παραχωρήσεων τούτων. 'Αλλ' ἡδὴ τῷ 1688 ἀνετίθετο ὁ Δουδεδίκος τὸν πόλεμον, ἐξῆλθε τὸ Παλατινᾶτον καὶ προχώρησε μέχρι Σουαβίας. Τότε συνενόηθησαν τέλος Γερμανοί, 'Αγγλία,

'Ολλανδία, εἴτα καὶ 'Ισπανία καὶ Σαβοΐα, καὶ μετὰ ἐνδεκαετὴ ἀγῶνα (1688—97) ἐπετεύχθη ἡ ἐν 'Ρυσβίχῃ (βλ. λ.) εἰρήνη. Μετὰ τῶν ἰδίων συμμάχων ἀνέλαθεν ὁ Α. νέον πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας τῇ 1701, ἵνα ἐξασφαλίσῃ διὰ τὸν δευτερότοκον υἱόν του Κάρολον τὴν διαδοχὴν τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου, ὃν ἀπῆτησεν ὁ Δουδεδίκος διὰ τὸν ἐγγονόν του Φίλιππον τοῦ 'Ανζού. Αἱ νίκαι τοῦ πρίγκηπος Ευγενίου καὶ τοῦ Μάρλβουργ ἦσαν ὁ τελευταῖος θρίαμβος τοῦ αὐτοκράτορος ὅστις ἀπέθανε τῇ 5 (ν) Μαΐου 1705 ἐν Βιέννῃ. Ὁ Α. ἦτο εἰς τὸν ἐπιστημῶν, ἰδρυτὴς γενόμενος διαφόρων πανεπιστημίων καὶ ἐπιστ. ἐταιριῶν, ἀλλ' ἀφαντικὸς εἰς θρησκευτικὰ ζητήματα.

2) Α. ὁ Β', Γερμανὸς αὐτοκράτωρ 1790—2, τρίτοτοκος υἱὸς Φραγκίσκου Α' καὶ Μαρίας Θηρεσίας, γενν. 1747. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἐγένετο (1762) διάδοχος τοῦ πατρὸς μόνον ἐν Τσκανῇ· ἀποθανόντος ὁμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του 'Ιωσήφ τοῦ Β' ἀπαίδος, διεδέξατο τούτον ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ θρόνου. Κατάρθρωσε νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς διαφορὰς δι' ὧν ἐπαπειλεῖτο τότε ἡ Αὐστρία συνεισεῖν τῶν ἐνεργειῶν 'Ιωσήφ τοῦ Β' (βλ. λ.), συνενόηθη μετὰ τῆς Πρωσίας ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ 'Ράιχενβιχ (1790), παρεχώρησε τοῖς Τούρκοις τὰ μέχρι τότε κυριευθέντα μέρη ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Σιστόνης (1791), ἐκλείσσε μετὰ τὴν ἐν Πίλλνιτς συνέλευσιν (1791) συμμαχίαν μετὰ τῆς Πρωσίας κατὰ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως (1792), ἀπέθανε δὲ τῇ 1 (ν) Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

3) Α. ὁ Α' (Γεώργιος Χριστιανὸς Φρειδερίκος), βασιλεὺς τῶν Βέλγων, νεώτατος υἱὸς τοῦ δουκὸς Φραγκίσκου τῆς Σαξονίας—Κοδούργου καὶ ἀδελφὸς τοῦ δουκὸς 'Ερνέστου τοῦ Α', γενν. 1716. Δεκ. 1790. Βασίλην εἰς τὸν ῥωσσικὸν στρατὸν (1805) καὶ κατὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐκστρατείαν τῶν συμμάχων ἐμενε περὶ τὸν αὐτοκράτορα τῆς 'Ρωσίας 'Αλέξανδρον ὃν συνώδευσεν τῷ 1814 εἰς 'Αγγλίαν καὶ 1815 εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ συνέδριον. Τῷ 1816 ἐνυμφεύθη τὴν πριγκίπισσαν διάδοχον Καρλότταν Αὐγούσταν τῆς 'Αγγλίας καὶ ἀπέκτησε τὰς σχετικὰς τιμὰς καὶ ἀποδοχὰς παρὰ τῇ ἀγγλ. αὐτῇ· ἀλλ' ἦλθεν τῇ 5 (ν) Νοεμβρ. 1817 ἀπέθανεν ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ὁ δὲ Α. ἐκτοσε ἡ ἐταξίδευσεν ἡ ἐξ ἰδιοτυσιῶν ἐν Λονδίνῳ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Κλαῖρμونت. Τῇ 3 (ν) Φεβρ. 1830 προσήνεχθη αὐτῷ ὑπὸ τῶν 3 προστατευτικῶν Δυνάμεων τὸ βασιλικὸν στέμμα τῆς 'Ελλάδος, ὅπερ ἐδέξατο τῇ 11 (ν) ὑπὸ ὅρους τινὰς ἀλλὰ παρητήθη πάλιν τῇ 21 (ν) Μαΐου. Εἴτα ἐξελέγη τῇ 4 (ν) 'Ιουνίου 1831 ὑπὸ τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Βέλγων βασιλεὺς αὐτῶν, συναίνεσας δὲ ἐστέρῃ ἐν Βρυξέλλαις τῇ 21 (ν) 'Ιουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τῷ 1832 ἐνυμφεύθη τὴν Λουίζαν θυγατέρα Δουδεδίκου Φιλίππου τῆς Γαλλίας. Ὡς βασιλεὺς ὁ Α.

ἀσπασάμενος τὰς ἀρχὰς τοῦ βελγικοῦ συντάγματος, μετὰ μερίστου ζήλου ἐπεδιώξεν τὴν πνευματικὴν καὶ ὕλικήν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ἀπέδειξε δὲ καὶ κυρίως κατὰ τὸ κρίσιμον ἔτος 1848 καὶ ὕστερον (ἐν τῇ ζητήματι τοῦ νέου δαυρωτικοῦ συστήματος) μεγάλην σύνεσιν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 10 (ν) Δεκ. 1865.

4) Λ. ὁ Β', βασιλεὺς τῶν Βέλγων, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ προηγουμένου, γενν. 9 (ν) Ἀπρίλ. 1835. Ἐμφορώθη στρατιωτικῶς, ἔλαβε τὸν τίτλον δουκὸς τῆς Βραβάντης, ὃν ἔχουσιν ἔκτοτε οἱ διάδοχοι τοῦ βελγικοῦ θρόνου, ἐνυμφεῖθαι δὲ τῇ 1853 τὴν Μαρίαν Ἐρριέτταν Ἱρχειδοῦκισαν τῆς Αὐστρίας. θυγατέρα τοῦ Ἱρχειδ. Ἰωσήφ παλατινοῦ τῆς Οὐγγαρίας. Τῇ 1865 διαδεχθεὶς τὴν θανόντα πατέρα του, διεφύλαξε πιστῶς τὰ συνταγματικὰ δικαιώματα καὶ τὴν οὐδετερότητα τῆς χώρας. Τὴν πρὸς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ τὴν πρόδον ἀγάπην του ἀνέδειξε μεταξὺ ἄλλων διὰ τῆς ἰδρύσεως (1876) τῆς διεθνοῦς ἐταιρίας πρὸς διερεῦνησιν τῆς Ἀφρικῆς, ὡς κατ' ἐξοχὴν δὲ συνταγματικὸς ἡγεμὼν διήλθε καὶ τὰς συνεπείας τῆς πτώσεως τοῦ ἐλευθερόφρονος συστήματος 1848 ἐπελθούσας ἀνωμαλίας ἀνευ κλονισμοῦ. Τῇ 1869 ἀπώλεσε τὸν μόνον υἱόν του Λεοπόλδον, μετέβη δὲ ἡ διαδοχὴ εἰς τὸν ἀδελφόν του κόμητα Φλάνδρας. Ἡ δευτερότοκος θυγάτηρ του Στεφανία συνεζεύχθη τῇ 1841 τῇ ἀρχιδουκίᾳ διαδόχῳ Ῥοδόλφῳ τῆς Αὐστρίας ἀποθανόντι ἔκτοτε. Τῇ 1885 ἔβρουσε καὶ τὸ Κράτος τοῦ Κόγγου, ὅπερ ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν του.

5) Λ. (Κάρολος Φρειδερίκος), Μέγας Δούξ τῆς Βαδίας 1830—52, γενν. 1790 ἐν Καρλσρούη, υἱὸς Καρόλου Φρειδερίκου καὶ τῆς Βαρωνίδος Geyer, ὕστερον κομητῆς Hochberg. Ἀνεγνωρίσθη 1817 ὡς πρίγκηψ, διεδέξατο δὲ τῇ 1830 τὸν ἐξερσθαλὴ ἀδελφόν του Λουδοβίκον ὡς Μέγας Δούξ. Ἀνὴρ ὢν ἐλευθερόφρων ἐγκατέλιπε πρῶτος τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων τὴν ὀπισθοδρομικὴν πολιτικὴν αὐτῶν καὶ ἐπήνεγκεν εἰς τὴν διοικητικὴν ἐλευθερόφρονος μεταρρυθμίσεις ἐν ταῦτοις αἱ ταραχαὶ τοῦ 1848—9 ἠνάγκασαν αὐτὸν ἐπὶ τινὰ καιρὸν νὰ μείνῃ μακρὰν τῆς πρωτεύουσας του. Ἀπέθανε τῇ 1852.

6) Λ. ὁ Β' (Ἰωάννης Ἰωσήφ Φραγκίσκος Φερδινάνδος Κάρολος), Μέγας Δούξ Τοσκάνης 1824—59, Ἀρχιδούξ Αὐστρίας, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Μεγ. Δουκὸς Φερδινάνδου τοῦ Γ', γενν. 1797, διαδεχάμενος τὸν πατέρα του 1824 καὶ ἀναδεχθεὶς ἐλευθερόφρων ἡγεμὼν. Κατὰ τὴν ἐθνικὴν ἐν Ἰταλίᾳ κίνησιν τοῦ 1847 ἔδωκε τῇ χώρᾳ του σύνταγμα καὶ ὁ στρατός του ἔλαβε μέρος εἰς τὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας πόλεμον τῶν Ἰταλῶν. Οὐχ ἤττον δὲν ἤδυνάτο νὰ συνταχθῇ ἀνεπιφυλάκτως μετὰ τούτων καὶ κατὰ Φεβρ. 1849 ἐγκαταλιπὼν τὴν Φλωρεντίαν μετέβη εἰς

Νεάπολιν. ἐφ' ᾗ συνέστη προσωρινὴ κυβέρνησις. Καταρριφθεῖσης ταύτης κατ' Ἀπρίλιον ἐπέστρεψεν, ἔδωκε εὐρείαν ἀμνηστειάν, κατήγγησεν ὅμως τῇ 1852 τὸ σύνταγμα. Ἐκτραγείσης τῆς κρίσεως τοῦ 1859 ἀνεχώρησεν ἐκ Τοσκάνης εἰς εὐρὴ βοήθειαν ἐν Αὐστρίᾳ. Ἡ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Φερδινάνδου (Δ') παραίτησις του ἀπὸ τοῦ θρόνου κατ' οὐδὲν μετέβαλε τὸν βῆρον τῶν πραγμάτων, ἀπωλέσθη δὲ ἐς δεὶ ἡ Τσokάνα διὰ τὴν δυναστείαν του. Ἐκτότε ὁ Λ. ἐξήτηεν ἐν Βοημίᾳ καὶ ἀπέθανε τῇ 1870 ἐν τῇ ἐπαύλει του Βράνδαις.

7) Λ. ὁ Δ', πρίγκηψ Ἀνχαλτ-Δέσσαου, γενν. 1676 ἐν Δέσσαου, υἱὸς Ἰωάννου Γεωργίου Β'. Ἐκ πρώτης ἡλικίας ἔδειξε μεγίστην ἀγάπην πρὸς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, εἰσῆλθε δὲ τῇ 1693 εἰς τὴν βρανδεμβουργικὴν ὑπηρεσίαν τῇ 1698 ἐνῆλξε γενόμενος ἀνέλαβε τὴν κυβερνήσιν τοῦ Ἀνχαλτ-Δέσσαου διακρίθεις ἐν αὐτῇ ἐπὶ κοινωφελεῖ ὁράσει. Αἱ ἐν τῷ στρατῷ του εἰσαχθεῖσαι μεταρρυθμίσεις, πρὸ πάντων ἡ αὐστηρὰ πεποιχρία καὶ ἡ ἀκριβεία τῶν κινήσεων, ἐγένοντο δεκταὶ ὕστερον ἐν ὅλῳ τῇ βρανδεμβουργικῇ στρατῷ καὶ ἀπετέλεσαν τὰς βάσεις τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πρωτοσικου πεζικοῦ. Κατὰ τὸν περὶ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ διαδοχῆς πόλεμον ἦτο ἀρχηγὸς τῶν πρωτοσικῶν στρατευμάτων, διακρίθεις ἐν ταῖς μάχαῖς τοῦ Höchstädt (1704) καὶ τοῦ Τουρίνου (1706). Διορίσθεις τῇ 1712 στρατάρχης τῆς Πρωττίας, ἐκυρίευσεν κατὰ τὸν μετὰ τῆς Σουηδίας πόλεμον τὴν νῆσον Rügen καὶ τὸ Στραλσούνδ, ἐφ' ᾗ ἐπὶ ἡλθεν εὐνοϊκῇ διὰ τὴν Πρωσσίαν εἰρήνην. Κατὰ τὸν α' Σιλεσιακὸν πόλεμον ἐνίκησε τοὺς Αὐστριακοὺς παρὰ τὸ Νόϊττат, τὸ Γαιγερνδερρ, τέλος δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς Σάξονας παρὰ τὸ Κέσσελτσορφ (4 Δεκ. 1745) ἐν κρατερᾷ μάχῃ, δι' ἧς ἐκρίθη ὁ πόλεμος. Βαρῶς φέρων τὸν θάνατον τῆς συζύγου του ἀπεσπώθη εἰς αἵμα τὴν πρωτεύουσάν Δέσσαου ὅπου ἀπέθανε τῇ 1747. Ὁ Λ. ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὁ γέρον Λεσσαυδὲς» ἦτο δημοτικῶτατος πρόσωπον παρὰ τὴν λαφ καὶ στρατῷ. [B.E.]

Λέου (Leu), πληθ. Λέι (Lei). Ἡ νομισματικὴ μονὰς τοῦ βασιλείου Ρουμανίας ἰσομένη πρὸς τὸ γαλλ. φράγκον. Διαιρεῖται εἰς 100 μπάνι (Bani). Χρυσά ὑπάρχουσι νομίσματα 20, 10 καὶ 5 Λ., ἀργυρὰ δὲ 5, 2 καὶ 1. [B.E.]

Λέουδωρδεν (Leeuwarden, γαλλ. Lieuwert). Πρωτεύουσα τῆς ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Φριζλανδίας, κειμένη ἐν μέσῳ λιμένων ἐπὶ τῆς μεταξὺ Ἀρλίγγεν καὶ Γρόνιγγεν διώρυχος. ἔχει 30 433 κατ. (1890), λαμπρὸν δημαρχεῖον καὶ ἄλλα ὠραία κτίρια παρελθόντων αἰώνων, διατηρεῖ δὲ ἀμειώτους ἐμπορίων σιτηρῶν, κτηνῶν κλ. [M.E.]

Λεπαινοῦ. Κώμη τοῦ Βάλτου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Στρατοῦ, ἀπέχουσα τοῦ

Καρβατάρω ὥρ. 6 1/2 πρὸς Ν. Κεῖται 45' ἀπὸ τῆς δεξίας ὁθῆς τοῦ Ἀγελώου ἐπὶ ὑψώματος, ὅπερ συνέχεια ὄν τῶν πρὸς Β' Ἀχαρναικῶν ὁρέων λήγει εἰς τὸ μέρος τοῦτο καὶ δεσπόζει τῆς ὑποκειμένης μεγάλης πεδιάδος, ἣν διαρρέει ὁ Ἀγελῶς. Κάτωθι τῆς Λ. πρὸς Ν εἰς ἀπόστασιν 45' παρὰ τὰς ὁθῆς τοῦ τοταμοῦ φαίνονται τὰ ἐρείπια τῆς μεγάλης καὶ ἀξιολογωτάτης πρωπευούσης τῆς Ἀχαρναιας πόλεως Στράτου καὶ παρ' αὐτὰ τὸ σημερινὸν χωρ. Σωρεβίγλι. Οἰκείται ἡ Λ. ὑπὸ 1002 κατόκτων.

Λεπάντο. Βλ. Ναυπακτος.

Λεπάς. Τὸ πρότυπον γένος τῆς εἰς τὰ Προσωβράγγια Κεφαλαιόφρα Μαλάκια ἀνηκούσης οἰκογενείας τῶν Λεπαδιδῶν (Patellidae). Ἐχει κόγγην λοπαδοειδῆ ἰσχυράν, συναπτομένην μετὰ τοῦ ζώου διὰ πεταλοειδοῦς μύδς, ζῇ δέ, ὡς πάντα σχεδὸν τὰ γένη τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰ παράλια. Ἡ κοινὴ ἡ (Patella vulgata) εἶνε ἡ γνωστὴ πατελίδα ἡ πεταλίδα τῆς Μεσογείου. [Φ.Ι.]

Λεπιανά. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀπεραντίων, κείμενον 1 ὥρ. ΒΔ τῆς Γρανίτσας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 243 κατόκτων.

Λεπίδιον, *Lepidium* L. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Σταυρανθῶν. Εἶδη ποῦδῃ τῆς Β εὐκράτους ζώνης ὧν τὰ πλεῖστα λαχυνεύονται. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Λ. τὸ σπαρτὸν (*L. sativum* L., κοινῶς Κάρδαμον, γερμ. Gartenkresse, γαλλ. Cresson alenois, ἴσως καὶ τὸ Λ. τοῦ Διοσκορίδου), ἐπέτειον καὶ συχνὰ κηπεύομενον, τρωγόμενον ὄζει καὶ ἐλαίω, Λ. τὸ πλατύφυλλον (*L. latifolium* L.), Λ. ἡ Ἰβηρίς (*L. Iberis* L., ἡ Ἰβηρίς τοῦ Διοσκορίδου), καὶ Λ. ἡ Δράβη (*L. Draba* L. κοιν. Βρωμολάχανον), ἡ Δράβη τοῦ Διοσκορίδου ἥτις κατ' αὐτὸν «συνψέεται πτισάνη» καὶ ἥς τὰ σπέρματα ἦσαν ἐν χρήσει ἀντὶ πεπέρως. [Θ.Χ.]

Λεπιδόδενδρον. Τὸ πρότυπον γένος τάξεως δένδρων παρελθουσῶν γεωλογικῶν περιόδων, σήμερον μόνον ἐν τοῖς στρώμασι τῶν λιθανθράκων ὡς ὀρυκτὸν ἀναγνωρίζμενον. Εἶχε μέγα ὕψος, ἕως 30 μ. ἴσως, καὶ πάχος ἀνάλογον, τὸν δὲ κορμὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ φύλλων λεπιδοειδῶν. Εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν (τῶν Λεπιδόδενδροειδῶν) ἀνήκον καὶ τὰ ἐπίσης ἐκλιπόντα ἤδη Οὐλβόδενδρον, Λυγινόδενδρον καὶ Λεπίδοφλοιός Πάντα τὰ δένδρα ταῦτα ἦσαν ἀφθονώτατα, ἀποτελοῦντα δάση ἐλόκληρα, ἔξω δὲ κυρίως κατὰ τὴν λιθανθρακοφόρον περίσδον μεμονωμένα ὅμως εὕρηται ἤδη ἐν τῇ δεδονείῳ διαπλάτει (βλ. Γεωλογικαὶ αἰῶνες, περίοδοι καὶ διαπλάσεις). [Α.Κ.]

Λεπιδοχροκίτης. Ὀρυκτὸν εἰς βοτρυοειδῇ καὶ νεφροειδῇ ἀθροίσματα εὕρισκό-

μενον, ἐρυθρόφαιον ἢ καστανόχρουν. Εἶνε ὑδροξείδιον σιδήρου ἐνέχον καὶ ὀλίγον μαγνάνιον. Σκληρότης 3.5, εἰδ. βάρος 3.8. [Α.Κ.]

Λεπιδόλιθος. Βλ. Μαρμαρυγίας.

Λεπιδομέλας. Βλ. Μαρμαρυγίας.

Λεπιδόπτερα (κοινῶς καὶ περιληπτικῶς χρυσαλλίδες ἢ ψυχαί). Μία τῶν ἀμέττων ὑποδιαίρέσεων (τάξεων) τῶν ἐντόμων, περιλαμβάνουσα μερίπου 20000 γνωστῶν εἰδῶν. Εἶναι τὰ ὠραιότατα τῶν ἐντόμων, πάσχουσι δὲ τελείαν μεταμόρφωσιν (βλ. Ἔντομα). Ἐχουσι ῥύγχος δι' οὗ ἐκμυζῶσι τὸν μελιτώδη χυμὸν τῶν ἀνθέων καὶ ὅπερ ἤρμευον εἶνε περιειλιγμένον σπειροειδῶς, τέσσαρας δὲ πτέρυγας ἐπικεκαλυμμένας διὰ λεπτοτάτων λεπίδων καὶ ποικιλώτατα κεχρωσμένας, εἰς ὀλίγων δὲ τινῶν εἰδῶν τὰ θήλεα αἱ πτέρυγες εἶναι βραχύταται, ἡ καὶ ἑλλειπτοῦσι παντελῶς. Αἱ θωρακικαὶ ζῶναι εἶναι συμφοικαῖαι ἀλλήλαις. Τὸ μέγεθος τῶν ποικιλιῶν ἀπὸ χιλιοστῶν τινῶν τοῦ μέτρου μέχρι 30 ἑκατοστῶν. Ἐκ τῶν τριῶν ζευγῶν τῶν ποδῶν τὸ πρόσθιον παραμένει συνήθως βραχύτατον. Πάντα σχεδὸν ἔχουσι δύο μόνον μεγάλους ὀφθαλμούς, ὀλίγα δὲ τινὰ καὶ μικρότερους συμπληρωματικούς. Αἱ θήλειαι εἶναι ἐν γένει μεγαλειότεραι, ἀλλ' ἦτον ζωηρῶς κεχρωσμέναι. Τινὲς τῶν καμπῶν αὐτῶν περιτυλίσσονται ἐν βρομυκῇ κατὰ τὴν εἰς χρυσάλλιδας μεταμόρφωσιν αὐτῶν, ἥτοι τακτικῶς ὅπερ αὐταὶ ὑφαινοῦσι διὰ νήματος ἐκ τοῦ στόματός των ἐξαγομένου. Ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἰδίαν ὑποδιαίρεσιν τῶν Λ., τὴν τῶν βρομυκῶν (βλ. λ.), ὧν κυριώτατον εἶδος Βόμβυξ ὁ τῆς μωρέας (βλ. Μεταξοκόληξ). Εἶναι δὲ ταῦτα καὶ τὰ μόνον σχεδὸν ὠφέλιμα εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐκ τῶν Λ., ἐνῷ τὰ ἄλλα εἶναι ἐνοχλητικὰ ἢ καὶ βλαβερά. Τὰ λεπιδόπτερα ὑποδιαίρουνται εἰς Ῥοπαλοφόρα ἢ Ἡμέρια (Πιερὶς, Φανήσσσα), Σφιγγώδη (Σφίγγς), Βρομυκώδη, Νύκτια (Νυκτία, Ἑρεβος) καὶ Γεωμετρῶδη (Τέρτριξ, Σῆς). Βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα καὶ τοὺς πίνακας Ἔντομα Β' καὶ Γ'. [Φ.Ι.]

Λέπιδος (*Lepidus*). Ἐπώνυμον κλάδου τοῦ εὐγενοῦς τῆς Ῥώμης οἴκου τῶν Αἰμιλίων. Ἐκ τούτου ἐγένετο κυρίως γνωστὸς ὁ Μάρκος Αἰμιλίους Λ. Τῷ 49 π. Χ. πραιτωρ ὢν προέτρεψε τὸν δῆμον νὰ κηρύξῃ τὸν θριαμβεύσαντα ἐν Ἰσπανίᾳ Καίσαρα δι-κτάτορα, διδὼν καὶ ἐπαρχίαν παρὰ τούτου ἔλαβε καὶ διὰ τὸ 46 ἐγένετο μετ' αὐτοῦ ὕπατος. Ὅτε δὲ ἐφονεύθη ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος προμηθεύσας τῷ Λ. τὸ ἀξίωμα Μεγάλου Πεντήκτος προσοικειώθη αὐτόν, καὶ συμμαχῆσαντα αὐτῷ κατὰ τῆς Συγκλήτου προσέλαβε μετὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ εἰς τὴν τῷ 43 σχηματισθεῖσαν τριανδρίαν, ἐν τῇ ὁπία ὁ Λ. διεδραμάτισεν ὅμως ἀσήμενον πρόσωπον. Ἀπὸ

τοῦ 40—36 π. Χ. κατέχευε τὴν Ἰσπανίαν ὡς ἐπαρχίαν, κληθεὶς δ' εἶτα ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ κατὰ τὴν κατὰ τὸ Σήξτου Πομπηίου πόλεμον εἰς Σικελίαν, ἔπου παρεδόθησαν αὐτῷ 8 λεγεῶνες ἐχθρिकाί, ἤλθεν εἰς διαπληκτισμούς μετὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὅστις αὐτῷ ἐγκαταλείφοντι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του ἄρῃσε καὶ περιστοίαν καὶ ἀξίωμα τοῦ Ποντίφηκος μέχρι τοῦ θανάτου του 13 π. Χ. [Θ.Μ.]

Λεπιδόσειρην (Lepidosiren). Ἰχθύς τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, μετὰ τοῦ Κεραιόδοντος τῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Πρωτοπτεροῦ τῶν ποταμῶν τῆς Ἀφρικῆς ἀποτελῶν τὴν τάξιν τῶν Διπνῶν ἰχθύων, ἥτις σχηματίζει τὴν μέσση βαθμίδα ἀπὸ τῶν ἰχθύων εἰς τὰ ἀμφίβια. Τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουσιν ἀφ' ἑνὸς βράγχια καὶ πεπτικὸν σωλήνα ἰχθύων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ πνεύμονας καὶ ράθυνας εἰς τὸ κοίλον τοῦ στόματος ἐκβάλλονται, δι' ὧν ταυτίζονται πρὸς τὰ κατώτερα ἀμφίβια. Ζῶσιν ἐν τῷ ὕδατι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν, ἀναπνέοντες διὰ τῶν βραγχίων, κατὰ τὰς ξηρασίας δὲ ἡ ὅταν τὸ ὕδωρ μολυνθῇ ἀναπνεύουσι διὰ τῶν πνευμόνων ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα ὁμοιάζουν πρὸς ἐγγέλεις. [Φ.Ι.]

Λεπιδόστεος. Γένος ἰχθύων τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν Γανοειδῶν (βλ. λ.). Βλ. πίνακα Ἰχθύες Β' 4.

Λεπιρονεία ἡ ἀκιδωτή, *Lepironia mucronata* Rich. Φυτὸν καλαμοειδὲς τῆς οἰκογεν. τῶν Κυπειρωδῶν, αὐτοφύες τε καὶ συχνὰ καλλιεργούμενον ἐν ταῖς Ἰνδίας, ἐν Κίνᾳ κτλ. ὡς κλωστικὸν καὶ πλεκτικόν. Κατασκευάζουσιν ἐκ τῶν καλάμων αὐτοῦ ψιφίθους, σάκκους καὶ ἰδίως ἱστία, ἅτινα ἀποτελοῦσι σπουδαῖον ἐμπόρευμα. [Θ.Χ.]

Λέπισμα. Ἐντομὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν θυτανοῦρων ἀνήκον. κοινότατον ἐν ταῖς οἰκίαις, ἀργυρόχρουν, τρέχει τάχιστα. Βλ. πίνακα Ἐντομα Δ' 12. [Φ.Ι.]

Λεπουντιά. Κοινὴ ὀνομασία τοῦ Ἀ-τρίπλακος τοῦ κηπαίου (βλ. λ.).

Λέπουρα. Χωρ. τοῦ δήμου Δυστίων τῆς Καρυστίας (Εὐβοίας), μετὰ 117 κατ. [Μ.Σ.]

Λέπρα ἡ ἐλφεαντίασις Ἑλληνικῶν. Χρόνιον λοιμικὸν νόσημα, βρέα ἐπιφέρον τοπικά τε καὶ γενικά φαινόμενα, ἀνίατον καὶ ἐντέλως ἀπολέμητον. Διακρίνομεν ταύτης δύο μορφάς, τὴν φυματώδη ἢ δρώδη καὶ τὴν νευρικήν ἢ ἀναισθητικήν, ὧν ὅμως τὰ συμπτώματα πολυεὶδῶς συνδυάζονται εἰς μορφὰς μικτάς, διαφερούσας μόνον κατὰ τὸν ἐδρασμὸν τῆς νοσηρᾶς διεργασίας. Τῆς φυματώδους ἡ προσηγοῦνται συνήθως ὡς πρόδρομα φαινόμενα πυρετοί, ἐκλυσίς τῶν δυνάμεων, ἀναρεξία, νωθρότης καὶ μελαγχολία, διαρκούντα μῆνας τινάς· ἀρχεται δὲ ἡ

νόσος δι' ἐξανθήματος κηλίδων μεγέθους ἀπὸ φακῆς μέχρι παλάμης, ἐρυθρῶν ἐν ἀρχῇ, βαθμὴν δὲ ὀφροντέρων ἀποβαίνουσιν καὶ ἀπολεπιζομένων. Ἀτάκτως ἐκφαίνονται ἐν ἀρχῇ, ἐνεδράζονται βραδύτερον κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν κώλων. Μετὰ μῆνας δὲ ἡ καὶ ἔτη ἀρχεται ἡ πλάσις τῶν φυμάτων ἐπὶ τῶν κηλίδων, μεθισταμένων εἰς μέγιστα καὶ σκληρὰ παρεγγυμώτατα, δι' ὧν ἀλλοιοῦνται τερατωδῶς τὸ πρόσωπον προσλαμβάνον λεοντίαν ὄψιν (τὴν χαρακτηριστικωτάτην facies leontina)· συχνὰ παρακολουθεῖ ὁμοία φυματώσις ἐπὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ ὁλοχερῆς τῶν ὀφθαλμῶν σύντηξις· καὶ ἐν τῇ ῥίνι δὲ καὶ τῷ στόματι καὶ τῷ λάρυγγι πλάσσονται ὁμοία παρεγγυμώματα καὶ ἔλκη καὶ βαθύτερον προϊούσης τῆς διεργασίας φθίρονται χόνδροι τε καὶ ὀστά. Ἦττον ἐμφανεῖς εἶναι αἱ αὐταὶ ἀλλοιώσεις ἐπὶ τῆς ἐκτακτικῆς ἰδίας ἐπιφανείας τῶν κώλων. Αἱ λεπρώσεις αὐταὶ νεοπλασicaί σπανίως ἐλκοῦνται, τὰ γεννώμενα ὅμως ἔλκη οὐδεμίαν πρὸς ἴσιν δεικνύουσιν ἐπιρρέπειαν. Πλήν τῶν νεύρων, περὶ ὧν κατωτέρω, μετέχουσιν ἐν τῇ λεπρικῇ παθήσει καὶ τὸ ἥπαρ, ὁ σπλήν, οἱ πνεύμονες, ὁ νωτιαῖος μυελὸς κλ. Κατὰ δὲ τὴν νευρικήν Λ. μετὰ τὰ αὐτὰ περίπου πρόδρομα, εἰς προστίθενται συνήθως ἄλλεῖνα ὑπεραισθηταί, ἐξανθοῦσιν ἐν πρώτοις περιόλυνες μεγέθους μέχρις ὡοῦ ὄρνιθος, περιέχονται ξανθοπράσινον ὑγρὸν, ὧν διαρραγείσων πλάσσεται βραδυτάτα νέα ἐπιδερμὶς, ἡ δὲ ὑπ' αὐτὴν χώρα τοῦ δέρματος ἀποβαίνει μελάγχρους, πτυχωδῆς καὶ ἀναισθητῆ. Ἡ διεργασία αὕτη ἐξακολουθεῖ πολυλάνκις ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφίλεται δὲ προφάνως εἰς βλάβην τῶν τροφικῶν νεύρων. Τὴν σπουδαιοτάτην ὅμως τροφικὴν ἀλλοίωσιν πάσχουσιν οἱ μύες, ἀτροφούντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ τέλος ἐντελῶς παραλύμενοι. Ἐκ τούτων ἡ χεὶρ ἀποβαίνει γαμψή, τὰ σκέλη γίνονται δυσκίνητα, τὸ πρόσωπον προσλαμβάνει ὄψιν γερόντιον, τὸ κάτω χεῖλος καὶ τὸ βλέφαρον κρέμονται, δάκρυα δὲ διηνεκῶς καταλείβονται καὶ ὁ στέλος καταρρεῖ καὶ διὰ τὴν ἀτελῆ προστασίαν ὁλοοῦται καὶ ἐλκοῦται ὁ κερατοειδής· τὸ δὲρμα ὅλον καὶ σπανιότερον κατὰ θέσεις ἀναισθητῆ, πολλαχού δὲ γεννῶνται ἔλκη, ἅτινα προχωροῦντα γυμνοῦσι τοὺς ἰστούς, διανοίγουσι τὰς ἀρθρικάς κοιλότητας, νεκροῦσι δὲ δακτύλους ἡ καὶ ὀλόκληρον χεῖρα ἢ πόδα, ἅτινα ἀνωδύνως λποπίπτουσι. Πᾶσαι αἱ ἀλλοιώσεις αὐταὶ ἀφίρονται εἰς πάθησιν τῶν περιφερικῶν νεύρων, ἅτινα ἐρεθίζονται κατ' ἀρχάς καὶ διεγκύνονται, ἀτροφοῦσι δὲ καὶ ἐκφυλίζονται κατόπιν. Αἱ δὲ ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ παρατηρηθεῖσαι ἀλλοιώσεις εἰσὶ πιθανῶς δευτεροπαθεῖς. — Ἡ διάρκεια τῆς Λ. πικρὴ καὶ ἀπὸ ἐτῶν μέχρι δεκαετηρίδων, σπάνια δὲ

αί καλπάζονται μαρφαί· ἡ ἐναρξίς αὐτῆς τελεῖται μεταξὺ τοῦ 11ου καὶ 20οῦ συνήθως ἔτους. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται συνυπεῖα τοῦ μαρσμοῦ ἢ ἐπιγενούς τινος ἄλλου νοσήματος εἰς τὸν αὐτὸν καταβεβλημένον ὁργανισμὸν (νεφρίτιδος, φθίσεως), τῆς λεπρικῆς διεργασίας καθ' ἑαυτὴν μὴ ἀποτελούσης κίνδυνον τῆς ζωῆς. Αἱ συνύσταται ἐπιπλοκαὶ τῆς Δ. εἰσὶν ἐλεφαντιακαὶ· παχύνσεις μερῶν τινῶν τοῦ σώματος καὶ ἡ ψώρα. Ἡ ἕσσις παρετηρήθη ὁσπανιώτατα. ἦτο δὲ πιθανῶς αὕτη μᾶλλον ἐπίσχεσις τῆς πορείας τῆς νόσου, ἥτις κατορθύεται ὁντως ἐνίοτε. Ὁ Hansen πρῶτος καὶ ἐντελέστερον εἶτα ὁ Neisser κατέδειξαν τὴν ὑπαρξίν ἐιδικοῦ βακτηριδίου τῆς Δ., ὅπερ εὐρέθη ἐν πᾶσι τοῖς λεπρικοῖς νεοπλάσμασι καὶ ἐν τοῖς δ' ὠγκωμένοις νεύροις. πιστωθεὶς οὕτω τῆς παθολογικῆς ταυτότητος τῶν δύο μορφῶν. Πιθανώτατον οὕτως ἀποδίδειναι ὅτι τὸ βακτηρίδιον τοῦτο εἶνε τὸ νοσογόνον αἷτιον τῆς Δ. Ἡ Δ. ἐνδημεῖ εἰς χώρας τινὰς καὶ δὴ ὑπὸ τόσον διαφόρους διατελούσας συνθήκας ὥστε ἀσθητικοὶ ἀποβαίνουναι αἱ γυνῆμα καθ' ἃς ἡ γένεσις τῆς νόσου εὐνοεῖται ὑπὸ λόγων κλιματικῶν ἢ ὠρισμένου τρόπου τροφῆς κτλ. Ἐν Εὐρώπῃ μαστίζει πρὸ πάντων μέρη τινὰ τῆς Νορβηγίας, ἔλαττον δὲ τὰ Δ. παράλια τῆς Σουηδίας, Φιλλανδίας καὶ Ῥωσσίας καὶ τινὰ τῆς Ἰθνηρικῆς χειρσονήσου, Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Ἰταλίας· σποράδην ἀναφαίνεται καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν τῇ μέσῃ ἕως Εὐρώπῃ ἀπείσι παντελῶς. Ἐν Ἀσίᾳ κυρίαν ἐστίαν ἔχει τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν, καὶ μέρη τινὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· ἐν Ἀφρικῇ τὴν Αἰγύπτου, Ἀθιοπίας, τὸ Μάρκοον κλ., ἐν Ἀμερικῇ τὴν Καλιφορνίαν, τὸ Μεξικόν, τὰς βρασιλιανὰς ἀκτῆς, ἐν δὲ τῇ Ὠκεανίᾳ τὴν Νέαν Ζηλανδίαν κλ. καὶ κατ' ἐξοχὴν τὰς Σανδwichείους νήσους. Πολλαχοῦ, ὡς εἰς τὰς τελευταίας ταύτας νήσους, εἰσκακομίσθη νεωστὶ δι' ἐποικίων λεπρινῶν καὶ ἐποίησε μεγάλην θραύσιν, ὅπερ μόνον διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς λοιμώδους φύσεως τῆς νόσου δυνατόν νὰ ἐξηγηθεῖ. Δισχυλίσθη ἔτη π. Χ. ὑπὲρ ἡδὴ ὁ νόσος ἐν Αἰγύπτῳ καὶ καὶ Σινικῇ, τὴν Εὐρώπην δὲ διέδραμε καταστρεπτικώτατα ἰδίᾳ κατὰ τὸ Ζ' καὶ τὰς κατόπιν μ. Χ. αἰῶνας, μέλις κατὰ τὸν 15' ἐξαφανισθεῖσα διὰ τῶν αὐστηρῶν υγιονομικῶν μέτρων, ὧν τὸ κυριώτατον ἦν ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν λεπρινῶν εἰς ἐιδικὰ λεπτοκομεία (Λ α ζ α ρ ε τ ι α, βλ. Λάζαρος). Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω λεπτοκομείαι ἀπαδεικνύουσι πόσον παρατόλμως ἡ Δ. ἐταυτίσθη ὑπὸ τινῶν μετ' ἄλλης νόσου, ἐπιφερούσης μὲν ἐπίσης μυατροφίας καὶ ἀναισθησίας καὶ κατὰ τὴν πορείαν καὶ τὴν πρόγνωσιν παρεμφερούς, διαφορωτάτης ὅμως τᾶλλα, τῆς συριγγομυελίας (βλ. λ.). Πᾶς διακρίνεται τῶν δύο νόσων παρατηρήσειν ὡς ἑξῆς μὲν ὅτι ἐν τῇ Δ. ἡ λαντι-

σθησία εἶνε ἐν γένει καθολικὴ, δὲν ἵπάρχει δ' ἐν τῇ συριγγομυελίᾳ ἀφαιρισμὸς τοῦ ἀναισθητικοῦ μέρους κατὰ κυκλωτέραν γραμμὴν (βεβαιούμενος ὑπὸ τοῦ Ζαμπακοῦ ἐν μιᾷ μόνον περιπτώσει, ὅπως ἐξαιρετικῇ) καὶ ἡ ἀσθησία ἔχει τανύστην τὴν πορείαν, πάρεσι δὲ κηλίδες καὶ διογκώσεις τῶν νεύρων, ἀνύπαρκτοι ἐν τῇ συριγγομυελίᾳ· παθολογικαὶ ἀνατομικῶς δὲ ὅτι αἱ ὁλλοιώσεις τῆς Δ. εἰσὶν περιφερικαὶ, ἐνῶ ἡ συριγγομυελία εἶνε νόσος κεντρικῆ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· τέλος αἰτιολογικῶς ὅτι ἡ Δ. εἶνε νόσος παραιογενῆ, ἐνδημικῆ· οὐχὶ δὲ καὶ ἡ Σ. — Πρὸς θεραπείαν τῆς Δ. οὐδὲν δυστυχῶς κατέχεται μόνον, χάριν δὲ μόνον τῶν ὑγιῶν προφυλακτικῶς ἀρκούμεθα εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωμεν τοὺς λεπρούς ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐιδικὰ ἰδρύματα (λεπτοκομεία), καταλείποντες αὐτοὺς εἰς βίον ἐλευθέρου καὶ δυστυχῶς ἐν γένει μακροβίου ζωῆς ἀν' ἐπὶ τῇ αὐτοῖς λυτρωτῆς ὁ θάνατος. [Δ.Ν.Δ.]

Λέπρεον ἢ Λέπρος. Ἀργαία πόλις τῆς ἐν Ἠλίῳ Τριφυλίας, τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπεια εὐδοσκοῦνται εὐ μακρὰν τοῦ σημ. γωρίου Στεφάνου. Τὸ Δ. ἰδρῶθη ὑπὸ τῶν Μινυῶν, οἵτινες ἐδίωξαν τοὺς Παρωρεάτας καὶ Καύκωνας. Κατὰ τοὺς μύθους ὁ ἐπώνυμος τῆς πόλεως Λέπρος ἤρισε πρὸς τὴν Ἡρακλῆ περὶ τοῦ πρωτεύου εἰς τὴν πολυταγίαν. Ἀφοῦ δὲ ἐκάτερος κατέφαγε βρῦν, ὁ Λέπρος προκάλεσε τὸν Ἡρακλῆ καὶ εἰς ἀγῶνα ὅπλων, καθ' ὃν ἐφονεύθη ὁ πρῶτος. Περὶ τῶν πρὸς ἀνεξαρτησίαν ἐνεργειῶν τῶν Λεπρεῶν καὶ τῆς τύχης τῆς πόλεως βλ. ἐν λ. Ἁχαΐας καὶ Ἡλιδος νομδ. ἐν τ. Β' σ. 588 α. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Παυσανίου ἡ πόλις ἦτο ἤδη ἡρσιπωμένη. [Δ. Α.]

Λεπτίνη Χωρ. τοῦ δήμου Φαλακίας τῆς ἑπαρ. Μεγαλοπόλεως, ἔχον 205 κατ.

Λεπτίνης. Ἐκ τῶν τοῦ ἐνόματος τοῦτου ἀνδρῶν γ' αὐτότερος ἐγένετο ὁ ἀδελφὸς Διονυσίου τοῦ Πρεσβυτέρου, τυράννου τῶν Συρακουσῶν. Διεκοίθη ἑρς ναύαρχος κατὰ τῶν Καρχηδονίων, σταλὲς δὲ πρὸς βοήθειαν τῶν Λευκανῶν κατὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλλήνων οὐ μόνον δὲν ὑπεστήριξεν ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ παρέσχεν αὐτοῖς εἰς τοὺς ἡττηθέντας ἐχθρούς τῶν. Δυσαρεστηθεὶς ἐκ τούτου ὁ Διονυσίος ἐξώρισεν αὐτόν, κατέφυγε δὲ ὁ Δ. εἰς Θωορίους, ὅπου μεγάλῃ ἀπέκτισεν ἐπισορὴν. Τέλος ἀνακληθεὶς ἐπέσεν ἐν τῇ ἐν Κρονίῳ μάχῃ ἀνδρείως μάχόμενος κατὰ τῶν Καρχηδονίων.

Ἐν τῇ ἑλλην. φιλολογίᾳ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα Λεπτίνου ῥήτορος ἀντιπάλου τοῦ Δημοσθένους· οὗτος κατεπολέμησε δημογραφίαν τοῦ Δ. περὶ περιορισμοῦ τῆς ἀπὸ τῶν δημοσίων φόρων ἀπαλλαγῆς ἐν λόγῳ σωθέντι ἡμί.

Λέπτις. Ὀνομα δύο ἀρχαίων πόλεων, ὧν ἡ Μεγάλη Δ. καλουμένη ἰδρῶθη ὑπὸ φυ-

γάδων Φοινίκων ἐπὶ τῆς βορειοαφρικανικῆς παραλίας μεταξὺ τῶν δύο Σύρτεων, ἥτοι δὲ ἀκόμῃ κατὰ τοὺς πρώτους μ. Χ. αἰῶνας μεγάλη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις. Νῦν Lebda ἐν Τριπόλει. Ἡ δὲ Μικρὰ λεγομένη, ἐστὶς ὑπὸ Φοινίκων ἰδρυθεῖσα, ἔκειτο Ν τῆς Καρχηδόνας καὶ ὑπῆρξεν ἐπίσης πλουσία πόλις. Νῦν Λέμπτα τῆς Τύνιδος. [Α.Α.]

Λεπτόδριξ. Γένος μυκήτων, οὗ εἶδος τι, Λ. ὁ τοῦ στόματος εἶνε τὸ τὴν τερηδόνα τῶν ὀδόντων ἐπιφέρων παράσιτον παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ πολλοῖς σαρκιφαγοῖς θηλαστικοῖς, σπανιότερον ἀπαντῶν ἐπὶ τῶν φυτοφάγων. Βιστ' ἐν τῷ βλεννογόνῳ τοῦ στόματος καὶ ἐπὶ τοῦ βλεννώδους ἐπιχρίσματος τῶν ὀδόντων, εἰσέρχεται δὲ εἰς τοὺς διασφαρίσας τυχόν τῆς ἀδαμαντίνης αὐτῶν οὐσίας ὑπὸ ὀξέων. Εἰς πάντας τοὺς κερηδονισμένους ὀδόντας εὐρέθη ὁ Λ. ὑπὸ μορφὴν βαδίων ἢ κόκκων. Ἄλλο εἶδος, Λ. ὁ γιγάντιος, εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν ὀδόντων πολλῶν κατοικιδίων ζώων, οἷον τοῦ κυνός, τῶν προβάτων, τοῦ βοός, τοῦ χοίρου, τοῦ ἵππου, τῆς γάτας, εἶνε δὲ μακρότερον καὶ παχύτερον τοῦ προηγούμενου καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν καταστρεπτικὴν δύναμιν ἐπὶ τῶν ὀδόντων.

Λεπτοκάρδια. Μία τῶν πρώτων υποδιαίρέσεων τῶν ἰχθύων, περιλαμβάνουσα τοιούτους ἀτελεστάτους ἔχοντας σῶμα λογχοειδές, στερούμενον ἐπιγαστροῦ καὶ ἀμριστηθίων πτερυγίων, ἀντὶ δὲ καρδίας ἀγγειώδη κορμὸν σφύζοντα καὶ αἷμα ἄχρουν. Ἐνταῦθα ἀνήκει ἐν καὶ μόνον γένος, ὁ Ἀμφίξος (βλ. λ.), τὸ ἀτελεστάτον τῶν σπονδυλωτῶν ζώων ὧν ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀρχέγονον τύπον. [Φ.Ι.]

Λεπτοκαρυά. Χωρ. τοῦ δήμου Τριχκαλίου τῆς Θεσσαλίας, ἔχον 355 κατ. [Μ.Σ.]

Λεπτοκαρυά. Βλ. Κόρυλος.

Λεπτόν. Βλ. Δραχμή.

Λέρα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, καίμενον περ. 4 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον δὲ κατοίκους 450 Ὀθωμ. καὶ 200 Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Λέριδα (ἢ ἀρχαία Herda). Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τῆς Ἰσπανίας, καίμενη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Σέγγρε καὶ τῆς διασταυρώσεως δύο σιδηροδρόμων. ἐν λαμπρᾷ θέσει εἰς τὰς ὑπηρεσίας βραχυδύτος λόφου, ἐφ' οὗ τὸ φρούριον. Εἶνε ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ ὠραίους τινὰς ναοὺς καὶ 21 885 κατ. διατηροῦντας ποικίλῃ βιομηχανίαν. Εὐρίσκονται ἀρχαιοτήτες τινες ῥωμαϊκαί, μεσαιωνικά δὲ μνημεῖα ὑπερθυμίζοντα τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν μετὰ τὸν διωγμὸν τῶν Ἀράβων ἡ Λ. διετετέλεσεν ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Ἀραγωνίας. Ὡς φρούριον ὑπέστη ἐπανελημμένης πολιτορκίας, κυρίως κατὰ τοὺς μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας πολέμους, τὴν τελευταίαν δὲ τῇ 1818. Ἡ ἐπαρχία Λ., ἀποτελοῦσα μέρος τῆς Κατα-

λωνίας, ἔχει ἐμβ. 12151 τχμ. καὶ 285 417 κατ., εἶνε δὲ ὀρεινὴ χώρα. [Μ.Σ.]

Λέρινα ἢ Ἀρμένιοι Χωρίον τῆς Μακεδονίας, καίμενον 1 ὥρ. ἀπὸ Φλωρίνης, ἔχον δὲ κατ. 642 Χριστ. καὶ 150 Ὀθωμάνους, ἐκκλησίαν καὶ τέμενος. [Ν.Σ.]

Λέριον. Κωμόπολις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κελκίτ τῆς διοικήσεως Κιουμουςχανέ. ἔχει 2 000 περ. κατοίκους πάντας Ἑλληνας, καίτις δὲ 16 χμ. ΝΑ τοῦ Κιουμουςχανέ. [Μ.Χ.]

Λεριτιέ (Charles Louis L' Héritier). Ἐπιφανὴς Γάλλος φυτολόγος, γενν. ἐν Παρισίοις τῇ 1746, δολοφονηθεὶς δ' αὐτόθι τῇ 1800. Συνέγραψε διαφόρους μονογραφίας φυτῶν καὶ ἐξέδωκε σπουδαίας εἰκονογραφίας (Stirpes novae 1784, Geraniologia 1787) κτλ. [Θ.Χ.]

Λερμοντώφ (Μιχαὴλ Γεωργίου Lermonutow). Εἰς τῶν μεγίστων τῆς Ῥωσσίας ποιητῶν, γενν. 1814 καὶ μορφωθείς ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς Μόσχας καὶ ἐν στρατιωτικῇ τινι σχολῇ τῆς Πετροπόλεως, ὅπου κατετάχθη ὡς ἀξιωματικὸς τῆς σωματοφυλακῆς. Συνεπεῖν ποιήματος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πούσκιν ἀπεμακρύνθη 1837 τῆς Πετροπόλεως καὶ ἐστάλη εἰς τὸν Καυκάσον, ἐπιστρέψας δὲ 1838, ἐξωρίσθη πάλιν τῇ 1840 ἐκείσε ἕνεκα μονομαχίας καὶ ἔπασεν ἐνταῦθα εἰς ἑτέραν τῇ 1841, μόλις 27 ἐτῆς. Ὁ Λ. ὀλοφύχως ἐβυθίσθη εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ φύσιν τοῦ Καυκάσου, ἥτις ἐνέπνευσεν αὐτῷ ποιήματα τοιαύτης ἀληθείας, δυνάμεως καὶ πιστότητος ὅσον οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ποιητῇ. Εἶνε δὲ ὁ Λ. ποιητὴς κατ' ἐξοχὴν ὑποκειμενικός. Μεταξὺ τῶν ἀριστουργημάτων του συγκαταλέγονται κυρίως τὸ Ἄσμα τοῦ Τσάρου Ἰβάν Βασιλιέβιτς, Ὁ δαίμων, Τὰ ὄρη τοῦ Τερέκ. Ἐξοχον εἶνε καὶ τὸ μυθιστόρημά του Ὁ ἥρως τῆς ἐποχῆς μας. [Μ.Γ.]

Λερναία ὕδρα. Βλ. Ἡρακλῆς ἐν τ. Δ' σ. 192 β'.

Λεροά-Βωλιέ (Πέτρος Παῦλος Leroy-Beaulieu). Γάλλος οἰκονομολόγος, γενν. 1843 ἐν Σωμύρ, σπουδάζας δ' ἐν Παρισίοις, Βόννῃ καὶ Βερολίνῳ. Ἐπιστρέψας εἰς Παρίσιους ἐγένετο συνεργάτης διαφόρων περιοδικῶν, διωρίσθη δὲ τῇ 1872 καθηγητὴς τῆς οἰκονομολογίας ἐν τῇ Ecole libre des sciences politiques, ἔβρωσε δὲ καὶ τὸ περιοδικὸν L'économiste français. Ἐκ τῶν ἔργων του τὰ γνωστότερα εἰσὶ Περὶ τῆς ἀποικίσεως παρὰ τοῖς νεωτέροις λαοῖς (δ' ἐκδ. 1891), Traité de la science des finances (2 τ. ε' ἐκδ. 1892), Le collectivisme (β' ἐκδ. 1885), L'état moderne et ses fonctions (1890). [Β.Ε.]

Λέρος. Νῆσος τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καίμενη ΝΑ τῆς Πάτμου καὶ ΒΔ τῆς Καλύ-

μνου, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ πορθμοῦ 1 1/2 μιλίου τὸ πλάτος Διαπόρι καλουμένου, ἐν ᾧ κείνται καὶ δύο νησίδες. Ἐχει ἐμβ. περ. 64 τχμ. Ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς σπουδαίως δὲ κατὰ τὴν Δ παραλίαν τῆς νήσου καὶ ἐν αὐτῇ λιμὴν Λακκί καλούμενος, πλησίον τοῦ ὁποίου τόπος γνωρίζμενος ὑπὸ τῇ ὀνομασίᾳ Τερμένια· μετὰ τὸ Λακκί κείται ἕτερος λιμὴν τὰ Λέπυρα, ἐπὶ δὲ τῆς βόρειας τῆς διαχωρίζουσης τὸν λιμένα τοῦτον ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι τοῦ προσαρκτείου ἀκρωτηρίου τῆς Καλύμνου κόλπου, τοῦ καλουμένου Περσκάμπου, ὑπάρχει παλαιὸν φρούριον τὸ Παλαιόκαστρον. Κατὰ τὸ Β τῆς νήσου εἰς ἀπόστασιν 10' ἀπὸ τῆς παραλίας ὑπάρχει τὸ μοναστήριον Παρθένιον, κείμενον ἐντὸς εὐρυχωρίου κοιλάδος, ὑφ' ἣν ἐπιμήκης καὶ ἀριστος λιμὴν ἐστραμμένος πρὸς τὸ ΒΔ καὶ προφυλασσόμενος ὑπὸ τῆς νησίδος τοῦ Ἀρχαγγέλι. Κατ' ἀρκτον τῆς Λ. ὑπάρχουσιν ἐρημοὶ νησίδες, ὧν ἡ μεγίστη καλεῖται Λερίλόνι. Ἡ νήτος ἐν γένει εἶνε εὐφορος καὶ ἔχει κοιλάδας καλλιεργησίμους. Κατὰ τὴν Δ παραλίαν εἶνε ἐκτισμένη ἡ ἐρμύνμος τῇ νήσῳ κωμόπολις (καὶ Ἀγ. Μαρίνα καλουμένη), περιέχουσα 5000 κατοίκους ζῶντας ἐκ τῆς γεωργίας, ναυτιλίας, σπογγαλιείας καὶ τοῦ ἐμπορίου ἰδίας ἐν Αἰγύπτῳ. Εἶνε ἔδρα τοῦ ἐπισκόπου Λέρνης ὑπαγομένου εἰς τὸν μητροπολίτην Ρόδου.

Ἡ νήτος συνωκίσθη τὸ πρῶτον καθ' ὅσον γνωρίζμενος ὑπὸ Μιλησίων κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐνταῦθα ἐτρέφοντο αἱ Μελεαγρίδες ὄρνιθες, εἰς ἃς ἡ Ἀρτεμις μετεμόρφωσε τὰς ἀδελφὰς τοῦ Μελεάγρου, ἐλέησας αὐτάς θρηνοῦσας ἀπαύστως ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀδελφῶν· εἶχε δὲ ναὸν ἐν Λ. ἡ Ἀρτεμις. Οἱ Λέριοι, τῆς πόλεως τῶν ὁποίων τὰ σωζόμενα λείψανα κείνται Δ τῆς σημ. κωμοπόλεως, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διεβάλλοντο ὡς κακοήθεις. Ἦτο δὲ ἡ νήτος ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ φερόμενην ἀλήνην.

Λέρς (Κάρολος Lehrs). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1802 ἐν Κονίξβέργῃ. Ἐσπούδασεν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς πατρίδος του, ἐν τῷ ὁποίῳ τῷ 1835 ἐγένετο ἑκτακτος καὶ ἐν 1845 τακτικὸς καθηγητῆς. Ἀπέθανε δ' ἐκεῖ τῷ 1878. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι τὰ λατινιστὶ γεγραμμένα Περὶ τῶν Ἀριστάρχου δημοτικῶν μελετῶν (α' ἐκδ. 1833, γ' ἐκδ. 1882), Ζητήματα ἐπικά (1837), Ἡρωδιανῶν τρία ἐλάσσονα ἔργα (1848) καὶ αἱ γερμανιστὶ Πραγματεῖαι περὶ τὴν ἀρχαὸτητα (β' ἐκδ. 1875). [B.E.]

Λεσαῶς (Alain René Lesage). Γάλλος συγγραφεὺς καὶ ποιητῆς, γενν. ἐν Σαρζῶ τοῦ σημ. νομοῦ Μορβιάν τῷ 1668. Ἀνετράφη παρὰ τοῖς ἐν Βανν Ἰησουίταις. Ἀπὸ τῷ 1692 ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις φιλοσοφίαν καὶ νομικὴν καὶ ἐγένετο δικηγόρος, παρητήθη

ὁμῶς εἴτα τὸ στάδιον τοῦτο ἀφιερωθείς εἰς τὴν φιλολογίαν. Αἱ κωμωδίαί του παριστάμεντο μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας κατὰ τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις, κυρίως δὲ ἡ Crispin rival de son maître καὶ ὕστερον ἡ Turcaret (1709). Ἀλλὰ τὴν μεγάλην φήμην του ἀφείλει εἰς τὰ κωμικὰ μυθιστορήματα Le diable boiteux (1707) καὶ Gil Blas de Santillane (4 τ. 1715—35), ἅτερ ἔγραψε κατὰ μίμησιν τῶν ἰσπανικῶν μυθιστοριῶν, ἐφευρίων ὁμῶς δι' αὐτὰ ὅλως πρωτοτύπους ὑποθέσεις. Ἀξιόλογα εἶναι καὶ τὰ κατόπιν δημοσιευθέντα Les aventures de Guzman d'Alfarache (2 τ. 1732, ἐπιτομὴ ἔργου τοῦ Ἰσπανοῦ Ἀλεμάν, καὶ Le bachelier de Salamanca (2 τ. 1736). Πρὸς τοῦτοις ἔγραψε κωμειδύλλια, μελοδράματα κλ. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1747 ἐν Βουλώνῃ. [M.Γ.]

Λέσδος Ἡ μεγίστη καὶ πρωτίστη τῶν Αἰολικῶν λεγ. νήσῳ, κειμένη ἀντικρὺ τῶν Κυθωνίων καὶ τοῦ Ἀδραμυττηνοῦ κόλπου πρὸς Β τῆς Χίου, ἔχουσα ἐμβ. 1750 τχμ. καὶ 101 683 κατ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἑλληνας. Τὸ κλίμα αὐτῆς εἶνε εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἡ δὲ γῆ ἀρίστη καὶ εὐφορώτατη, παράγουσα παντὸς εἶδους προϊόντα, λαμπρὸν οἶνον, σίτον, ἔλαιον πολὺ καὶ ἑξαίρετον, σῦκα κτλ. Ἡ νήσος διασταυροῦται ὑπὸ τινων ὀρέων, ἐξ ὧν τὰ Λεπεθύμνος (νῦν Πέλια) ἐν τῷ Β μέρει, Ὀλυμπος (νῦν Προφ. Ἥλλας) ἐν τῷ ΝΔ καὶ Ὀρδύμνος (νῦν Κρυοστόπος) ἐν τῷ Δ εἶναι τὰ σημαντικώτερα· παρέχουσι δὲ τὰ ὄρη καὶ ὠραῖον μάρμαρον καὶ ἀχάτην. Ἀκρωτήρια ἔχει τὸ Ἀργεννον (νῦν Κουρέτσι καὶ Μπιάνκο) πρὸς Β, τὸν Μαλέαν (νῦν Ἀγ. Μαρίνα καὶ Ζεῖτον) κατὰ τὰ ΝΔ ἀπέναντι τῆς ἐν τῇ Ἐρυθραίᾳ χερσονήστῳ Μελαίνης ἄκρας, τὸ τοῦ Ποταμοῦ κατὰ τὸν Ν αἰγιαλόν, τὴν Βρίση (νῦν Ἀγ. Φωκᾶς) πρὸς Β ἐκείνου καὶ ἐπὶ βορειότερον τὸ Σιγρίον. Δύο κόλποι· εἰσδύσει βαθείως εἰς τὸν κορμὸν τῆς νήσου, ἔχοντες στενὸν τὸ στόμα καὶ φαινόμενοι ὡς λίμναι, ὁ τῆς Πύρρας (νῦν Καλλονῆς) κατὰ τὴν Δ πλευράν, καὶ ὁ τῆς Ἰερᾶς (νῦν τῆς Γέρας) κατὰ τὴν Ν ἀκτὴν πρὸς Δ τῆς πόλεως Μυτιλήνης· λίμνες δὲ ὑπάρχουσιν ὁ τῆς Ἀντίσσης (νῦν Καλὸς λιμένας) ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς, ὁ τῆς Πύρρας (Καλλονῆς) ἐν τῷ ΒΔ μυχῷ τοῦ ὅμων. κόλπου καὶ οἱ τῆς Μυτιλήνης κατὰ τὴν Δ ἀκτὴν. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅλη ἡ νήσος ἦτο διηρημένη εἰς τὰς περιοχὰς τῶν 5 πόλεων Μυτιλήνης, Μηθύμνης, Ἀντίσσης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πύρρας· ἕκτῃ πόλει Ἀρίσθη ἐνωρὶς κατεστράφη καὶ ἡ χώρα αὐτῆς κατελήθη ὑπὸ τῶν Μηθυμναίων. Ἡ ἱστορικὴ σημασία τῆς Λ. χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς συνοικήσεως αὐτῆς ὑπὸ ἀποίκων Ἑλλήνων αἰολικῆς φυλῆς κατὰ τὸν 1' π. Χ. αἶωνα, ὧν ἀρχηγὸς κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο ὁ Πενθίλος, νόθος υἱὸς

τοῦ Ὀρέστου, οὗ οἱ ἀπόγονοι Πενθιλιδαὶ ἐ-
 βασιλεύσαν μέχρι τοῦ Η' αἰῶνος ὅλης τῆς
 νήσου εἰτα δὲ τῆς Μυτιλήνης. Ἐν τοῖς ὑπε-
 ρον ἐξεργάσθησαν ἐν Μυτιλήνῃ ἐμφύλιοι πόλε-
 μοι μεταξὺ ἀριστοκρατικῶν καὶ δημοκρατι-
 κῶν, καθ' οὓς ἀνεδείχθησαν βραγχύδιοι τύραν-
 νοὶ τινες, ὡς π. χ. ὁ Μέλαγχρος (620—610),
 μέχρις οὗτο ἐκδιωθέντων (592) τῶν ἀριστο-
 κρατικῶν, ὃν ὁπαδὸς ἦτο καὶ ὁ Ἀλκαῖος,
 ὁ Πιττακός, εἰς τῶν λεγομένων Ἑπτὰ σο-
 φῶν, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πολιτείας (590
 π. Χ.) καὶ ἰδρύθη τιμοκρατία τις ἐν τῇ ὁ-
 ποίᾳ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ἀξιώματα ἐδίδοντο
 κατ' ἀναλογίαν τῆς περιουσίας. Μετὰ τῶν
 λοιπῶν παρὰ τὴν μικρασιατικὴν παραλίαν
 νήσων καὶ ἡ Λ. ὑπετάγη περὶ τὸ 540 ὑπὸ τῶν
 Περσῶν, ἐλευθερωθεῖσα δὲ μετὰ τὴν ἐν Μυκάλη
 μάχην (479) προσετέθη εἰς τὸν ὑπὸ τοῦς Ἀθη-
 ναίους σύνδεσμον τῶν νήσων. Ἀλλὰ συνεπεία
 τῆς ἀντιθέσεως τῶν πολιτευμάτων, ἡ Λ. ἐξ-
 αίσουμένης τῆς Μηθύμνης ἀπεστάτησε τῶν
 Ἀθηναίων τῷ 428 ἐν τοῖς τῷ ἐπομένῳ ἔτει
 ὑπετάγη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἐθνα-
 τιστὰν τοὺς πρωταίτιους τῆς ἀποστασίας, ἐ-
 δήμυσαν δὲ ὁλόκληρον τὴν χώραν (ἐκτὸς τῆς
 τῶν Μηθυμναίων) καὶ διήρσαν εἰς 3 000 κλή-
 ρους, διανομηθέντας μεταξὺ Ἀθηναίων πολι-
 τῶν. Ὅσοι τῶν μέγροι τότε ἰδιοκτητῶν ᾔθελον
 νὰ κρατήσωσιν κληρονομικῶς ἐπὶ ἐνοικίῳ
 τὴν περιουσίαν τῶν ὑπέκειντο εἰς ἐτήσιον φό-
 ρον 2 μῶν δι' ἕκαστον κλήρον· τὸ δὲ πολι-
 τευμα μετεδίδθη εἰς δημοκρατίαν. Μετὰ τὴν
 ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην (405) ἡ νῆσος πε-
 ριῆλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Σπαρτιατῶν
 συστησάντων ὀλιγαρχίαν, ἀλλὰ τῷ 390 διὰ
 τοῦ Θρασυβούλου πάλιν προσηρτήθη εἰς τοὺς
 Ἀθηναίους καὶ εἰσῆλθε τῷ 377 εἰς τὴν νέαν
 ὑπὸ τῆς Ἀθήνας ναυτικῆς σιμαρχίας, μέχρις
 οὗτο ἐν νέᾳ ἀποστασίᾳ κατὰ τὴν λεγ. συμ-
 μαχικὸν πόλεμον (357) ὑπερέστησαν οἱ ὀλι-
 γαρχικοί. Ὀλιγώτερον σημαντικὸν πρόσωπον
 διεδραμάτιον ἡ Λ. κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς
 καὶ τοὺς τῶν Διαδόχων χρόνους. Κατὰ τὴν
 Μιθριδατικὸν πόλεμον ἐτάχθη ἡ νῆσος ὑπὲρ
 τοῦ Μιθριδάτου καὶ οἱ Μυτιληναῖοι τῷ 88
 μετ' ἰδιαίτερας ὁμότητος ἔλαβον μέρος εἰς
 τὴν σφαγὴν τῶν ἐν τῷ Α' μέρει τῆς νήσου
 ἐγκατασταθέντων Ῥωμαίων, διὸ καὶ μετὰ
 τὴν νίκην τῶν Ῥωμαίων τῷ 79 ἐτιμωρήθη ἡ
 πόλις αὐστηρότατα καὶ κατεστράφη κατὰ μέγα
 μέρος. Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοφάνους, εὐ-
 νοουμένου τοῦ Πομπηίου, ἀνοικοδομηθεῖσα
 ἀνηγορεύθη τῷ 62 ἐλευθερά πόλις. Ὡς αὐτο-
 πόστατος πολιτεία ἀπαντᾷ ἡ νῆσος τὸ τελευταίον
 ἀπὸ τοῦ 1355 μ.Χ., ὅτε εἶχεν ἡγεμό-
 νας ἐκ τοῦ γενονατικοῦ οἴκου τῶν Gattilusio,
 μέχρις οὗτο τῷ 1462 περιῆλθεν εἰς τὴν
 κυριαρχίαν τῶν Ὀθωμανῶν, εἰς οὓς ἀνήκει
 καὶ νῦν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ ἐγένετο
 γνωστотάτη ὡς ἔδρα τῆς μελικῆς ποιήσεως,

περὶ ἧς βλ. καὶ ἐν λ. Ἑλληνικὴ φιλολογία
 (τ. Δ' σ. 818), καὶ τῆς μετὰ ταύτης στενῶς
 συνδεδεμένης μουσικῆς, κυρίως φημισθεῖσα διὰ
 τῶν μεγάλων ὁνομάτων Τερπίνδρου, Ἀλ-
 καίου, Σαφροῦς καὶ Ἀρίωνος. Ἡ Λ. ἦτο καὶ
 πατρίς τοῦ ἱστορικοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ φι-
 λολόγου Θεοφράστου.

Διοικητικῶς ἡ νῆσος διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρ-
 χίας Μυτιλήνης, Πλωμαρίου, Καλλονῆς καὶ
 Μολύβου. Πρωτεύουσα τῆς νήσου, ὡς καὶ
 κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, εἶνε ἡ Μυτιλήνη ἀπὸ
 τῆς ὁποίας καλεῖται καὶ νῦν γενικῶς ἡ νῆσος
 Μυτιλήνη· ἐκτὸς δὲ ταύτης ὑπάρχουσιν ἐν
 αὐτῇ ἀξιόλογοι πόλεις Πλωμαρίου καὶ Μό-
 λυβου, πολλάι δὲ κωμοπόλεις καὶ χωρία.
 Μετὰ τῆς ἐπαρχίας Μοσχοννησιῶν ἀποτελεῖ
 τὴν σημερ. διοίκησιν Μυτιλήνης· πρὸς καὶ
 τὰ περὶ Μυτιλήνης καὶ τῶν ἄλλων πόλεων
 ἰδιαίτερα ἄρθρα. [Μ.Χ.]

Λεσβικοὶ ἔρωτες. Ἡ πρὸ φύσιν ἱ-
 κανοποίησις τῆς γενετήσιου ὁρμῆς μεταξὺ
 δύο θηλείων προσώπων.

Λεσβωνιξ. Ἑλλήν ῥήτωρ τοῦ Α'
 μ. χ. αἰῶνος, καταγόμενος πιθανῶς ἐκ Λέτδου,
 οὗ σώζονται τρεῖς μικροὶ ἀκκρηματικοὶ λό-
 γοι, οὓς βλ. ἐν *Oratores graeci* τῶν Reiske,
 Bekker, K. Müller κ.λ. Διάφορος τού-
 του φαίνεται ὅτι ἦτο ὁ φιλόσοφος Λ. μαθη-
 τῆς τοῦ στωικοῦ Τιμοκράτους, ὅστις ἐγραψεν
 ἐρωτικὰς ἐπιστολάς, ἐξῆς δὲ ἐπὶ Αὐγούστου.

Λέσγειοι ἡ Λέκοι. Λαὸς τοῦ Καυκάσου,
 οὗ διάφοροι φυλαὶ οἰκοῦσι τὸ πλεῖστον τοῦ
 Δαγεστάν καὶ ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχαιό-
 τατος τῶν μερῶν ἐκείνων κάτοικος. Οἰκοῦσι
 κατὰ κώμας, ἀριθμούσας ἐνίοτε χιλιάδας κα-
 τοίκων, εἰς πολικεικώτατοι καὶ γενναϊότατοι.
 Ἀπὸ τοῦ 1859 πᾶσαι σχεδὸν αἱ τῶν Λ. φυ-
 λαὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελῶς ὑπετάγησαν εἰς
 τοὺς Ῥώσσους. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπολογί-
 ζεται εἰς 460 000, πρεσβεύουσι δὲ σχεδὸν πάντες
 τὴν ἰσλαμικὴν ὡς μετερρυσμένη ὑπὸ τοῦ
 Σαχμὺλ (βλ. λ.) ἥτοι τὸν Μουρσιδισμόν, καὶ
 λαλοῦσι ποικίλα ἰδιώματα ἀποτελουμένα ἰδίων
 γλωσσικῶν τύπων· τούτων κυριώτατα τὸ Οὐ-
 δικόν, τὸ Ἀδερικόν, τὸ Καζίκουμουκικόν κ.λ.,
 περὶ ὧν εἰρηνηται πληροφάνειαι ἐκ Fr. Müller,
Grundriss der Sprachwissenschaft (τόμ. 3, Βιέννη 1875), ὁρεϊλόμενα ἰδίως εἰς
 τὰς ἐπὶ τόπου μελέτας τοῦ Βιρβάνου φῶν Οὐ-
 σλαρ. [Ἐγ.]

Λεσεβελιέ (Jean Baptiste Lechevallier). Γάλλος ἀρχαιολόγος, γενν. ἐν
 Treilly τοῦ νομοῦ Μάγχης 1752, περιελθὼν
 τὴν Ἱταλίαν καὶ Μ. Ἀσίαν, ἐνθα ἰδίως
 ἐξηρῆν τὸ τρωϊκὸν πεδίον, ἀπὸ θ. δὲ 1836
 ἐν Παρίσι, ἐνθα διετέλει ἐπιμελητὴς τῆς
 βιβλιοθήκης Ἀγ. Γενεθίδος. Ἐδημοσίευσεν
 ταξιδίον εἰς Τρωάδα, ταξιδίον εἰς τὴν Προ-
 ποντιὰ καὶ τὸν Εὐξείνιον καὶ περὶ τοῦ ἀλλ-

θοῦς ποιητοῦ τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐκδοθέντι ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Κωνσταντίνος Κολιάδης» (1829) ὑποστηρίζει· ὅτι ποιητὴς τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἦν ὁ Ὀδυσσεύς. [B.E.]

Λεσκό (Pierre Lescot). Περιφημος Γάλλος θρησκευτικὸν τοῦ 15^{ου} αἰῶνος (πιθανῶς 1510—1578), οὗ ἔργα ὑπῆρξαν τὸ Λουβρον, τὸ εἰκῆμα Φραγκίσκου τοῦ Α' ἐν τοῖς Ἡλυαίοις, τὸ σχέδιον τῆς Κρήνης τῶν Ἀθῶν, ὅπερ ἐξετέλεσεν ὁ Jean Goujon, κτ.

Λέσλη (Leslie). 1) Sir John L., περίφημος Ἀγγλὸς φυσικός, γενν. 1766 ἐν τῇ σκωτικῇ κώμῳ Largo, ἀπὸ τοῦ 1805 καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 1819 τῆς φυσικῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου, ἀποθ. δὲ 1832 παρὰ τὸ Largo. Αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι του εἶναι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν θερμμετρίαν, τὴν ὑγρομετρίαν καὶ τὴν φωτομετρίαν, ἐπενόησε δὲ καὶ ὄργανα σχετικῶν γνωστῶτατον τὸ «διαφορικὸν θερμόμετρον τοῦ Λ.», χρήσιμον εἰς τὴν σύγκρισιν δύο διαφορῶν θερμοκρασιῶν. — 2) Charles Robert L., ἐπίσημος Ἀγγλὸς ζωγράφος, γενν. 1794 ἐν Λονδίνῳ, τῷ 1826 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν, ἀποθ. δὲ 1859. Τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ ἰδίου ἔλαβεν ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σαίξπηρ, Μολιέρου, Κερβάντες, Σουίφτ κλ., περιφημοτάται δὲ ἐκ τῶν εἰκόνων του εἶναι: Ὁ Σάντος Πάνσας καὶ ἡ δούκισσα, Ἡ κατὰ φαντασίαν ζωοθήκη, Ὁ θεὸς Toby καὶ ἡ χήρα Wadman, Ὁ σὲρ Roger de Coverley μετακλίνων εἰς τὴν ἐκκλησίαν κλ.

Λέσκοβιτς, τουρκ. Λέσκεβιτσα. Πόλις τῆς Σερβίας, ἐν τῇ περιφερείᾳ Νύσσας, ἐπὶ τοῦ Βετερνίτσα, παραποτάμου τοῦ Μοράβα, 40 χμ. Ν τῆς Νύσσας, ἔχουσα (1890) 12146 κατ., ὀλίγα ἐργοστάσια καὶ ἐμπόριον καννάβεως. [M.S.]

Λεονέτσα. Κώμη τῆς Ἡπείρου ἐν Ζαγορίῳ καὶ μένῃ ὥρ. 1 1/2 πρὸς Β τοῦ Ντοπρινδίου μετὰ 204 οἰκίων καὶ 1270 κατοίκων καὶ 1 ὥραν πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ Σκαμνίου παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Ἀψίου.

Λεσσέψ (Ferdinand de Lesseps), ὁ πρωτόνυμος πρωτοεργάτης τῆς τομῆς τῶν ἰσθμῶν Σουέξ καὶ Παναμᾶ. Ἐγενν. ἐν Βερσαλλίαις τὴν 7/10 Νοεμβρ. 1805, ἐγένετο δὲ κατ' ἄρχας πρόεδρος τῆς Γαλλίας ἐν Καίρῳ, Ῥοττεδάμῃ, Μαλάγγᾳ καὶ Βαρκελώνῃ, τῷ δὲ 1848 προεδρεύσας ἐν Μαδρίτῃ ἀποτυχὼν δὲ ὅλως εἰς ἑκτακτον ἀποστολὴν του εἰς Ῥώμην τῷ 1849 ἀπηλλοτριῶν τῆς διπλωματικῆς υπηρεσίας. Τῷ 1854 προκλήθης εἰς Αἴγυπτον ὑπὸ τοῦ νέου Χεδίβου Σαΐδ-πατᾶ, συνέλαβε τότε τὴν ἰδέαν τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ, ἣν ὑπεστήριξεν ἐν τῷ ἔργῳ του «Διάρρηξις τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ» (1856) καὶ εἰς ἣν ἀρωγιᾷ ἔκτοτε, ἑκτακτον ἀναπτύξας δραστηριώτατα πρὸς ἐκ-

νίκησιν τῶν παντοειδῶν προσκομμάτων. Ἀτραλίσας τὸ ποσὸν 2000 ἑκατ. γράμμων, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν τῷ 1859 καὶ κατὰ Νοέμβριον 1869 ἐτελείσθησαν τὰ ἐγκαινία τῆς διώρυγος (πρὸλ. λ. Σουέξ). Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Λ. καὶ ἄλλο μεγαλοπρεπὲς σχέδιον, τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ὑπὲρ ἧς εἰργάσθη συντόμως ἀπὸ τοῦ 1879. Τῷ 1882 ἤρξαντο αἱ ἐπὶ τούτῳ ἐργασίαι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Λ. ἀλλὰ μετὰ πολλὰς περιπετείας καὶ χρηματικὰς θυσίας τὸ ἔργον σχεδὸν ἐγκατελείβετο ἀτελές, ἐνεκα τῶν ἀπροσδοκῆτων καὶ μεγίστων δυσκολιῶν ἃς παρουσίασε. Τότε ἐγεννήθη (1893) τὸ περίφημον σκάνδαλον τοῦ Παναμᾶ ἐν Γαλλίᾳ, κατηγορουμένης τῆς Ἑταιρίας ὅτι διέφθειρε χρήμασι πολλοὺς τῶν βουλευτῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἀνδρῶν ἵνα παρσχέθῃ αὐτῇ ὑποστήριξις καὶ ἐμπιστοσύνη, εἰς τὴν κατηγορίαν δὲ καὶ τὴν σχετικὴν δίκην περιεπλάκη ὁ τε Λ. καὶ ὁ υἱὸς του Κάρολος. Πρὸλ. Παναμᾶ ἰσθμός. Ὁ Λ. τῷ 1886 ἐγένετο καὶ μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. [B.E.]

Λέσσιγκ (Gotthold Ephraim Lessing). Ὁ μεταρρυθμιστὴς τῆς γερμανικῆς φιλολογίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἐν γένει βίου ἐν Γερμανίᾳ, γενν. 11/12 Ἰαν. 1729 ἐν Κάμμεντς τῆς Λουσατίας (Σιλεσίας), υἱὸς διαμαρτυρομένου ἱερέως. Ἐμμενῶθη ἐν τῷ ἡγεμονικῷ γυμνασίῳ τοῦ Μάισσεν καὶ ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ 1746 ἐν Λιψία κυρίως φιλοσοφίαν καὶ μ. θρηματικά, συγχρόνως δὲ μετὰ μεγίστου ζήλου ἐπέδωκε εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ ὡς φοιτητὴς ἦδη παρουσίαν ἐπὶ σκηνῆς τὴν κωμωδίαν «Ὁ νέος ἐπιστήμων» καὶ δράματά τινα συνέταξεν, ὡς καὶ μικρὰ ἀνακρέντεια ποιήματα. Τῷ 1748 μεταβὰς εἰς Βερολίνον ἐξέδωκε μετὰ τοῦ Χ. Μυλίου τὸ περιοδικὸν «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ θεάτρου», ἐδημοσίευσεν κωμωδίας τινὰς, συνέγραψεν ἄρθρα δι' ἐφημερίδας κλ. Λαβὼν τὸ δίπλωμά του ἐν Βιττεμβέργῃ, ἐπανῆλθεν εἰς Βερολίνον, ὅπου συνῆψε στενωτάτην φιλίαν μετὰ τῶν Φ. Νικολαί καὶ Μ. Μένδελσσον καὶ προσέθη εἰς ἑκδοτὴν τῶν ἔργων του (ἀπὸ τοῦ 1753). Τῷ 1755 ἀπεπεράτωσε τὴν τραγωδίαν Μίς Σάρκ Σάφον, δι' ἧς εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Γερμανίαν τὴν οἰκογενειακὴν τραγωδίαν καὶ ἔτεμε τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν, ἥτις μέχρι τότε ἔφηρτο ἐντελὲως ἀπὸ τῆς γαλλικῆς, νέαν ἔδωκε. Μετὰ διετὴ διαμονὴν ἐν Λιψίᾳ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς Βερολίνον, ἔδωκε δ' ἐκεῖ μετὰ τινων φίλων του περιοδικὸν ὑπὸ τὴν τίτλον Ἐπιστολαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν νεωτάτην φιλολογίαν, ἐποίησε τοὺς Μύθους του καὶ ἤρχισε τὴν «τραγωδίαν Βιργινία», ἥτις ὑστερον μετωνομάσθη Αἰμιλία Γαλόττη. Ἐκλεχθεὶς τῷ 1760 μέλος τῆς Βερολινεῖς Ἀκαδημίας ἐδέχθη εἰτα θέσιν γραμματέως παρὰ τῷ στρατηγῷ Τάουεντσίν ἐν Βρεσλαύᾳ, πιθανῶς ὑπὸ

τῆς ἐπιθυμίας φερόμενος· νὰ γνωρίσῃ νέας καὶ ἀξελέγτους βιωτικές περιστάσεις. Ὁ ὠραιότερος δὲ καρπὸς τῆς σχέσεως ταύτης ὑπῆρξεν ἡ γνήσιον γερμανικὸν πνεῦμα ἐλέγχουσα κωμῳδία Μίννα φὸν Βάρνχελμ, τυχεῦσα ὑστερον τοῦ πολυσημάντου ἐπαίνου τοῦ Γκαίτε καὶ θεωρουμένη ὡς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γερμαν. φιλολογίας ἐν γένει. Ἡ πρὸς τὴν ἀρχαίαν καλλιτεχνίαν ἀγάπη ὑφ' ἧς ἐφέρετο ὁ Λ. ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας του καὶ ἡ ἐμβριθὴς ὑπ' αὐτοῦ μελέτῃ τῆς ἀρχαιότητος παρήγαγον τὸ κλασικὸν ἔργον του Λαοκῶν ἦτο: περὶ τῶν ἐρίων τῆς ζωγραφικῆς καὶ ποιήσεως (1766), ὅπερ, ὄν συγχρόνως ἀριστουργημα λεκτικὸ καὶ ὕφους, μεγάλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ τῆς ἀρχαιογνωσίας, πρὸς δὲ καὶ ἄλλας τινὰς διατριβάς ἀρχαιολογικάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχει ἡ ὡς παρίστανον οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον (1769). Ἀφοῦ δὲ διήλθεν ὁ Λ. πάλιν 2 ἔτη ἐν Βερολίνῳ ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ ἰδρῇσιν μετ' ἄλλων ἐν Ἀμβούργῳ ἐθνικὸν θέατρον καὶ ἀπέτυχε μὲν τὸ σχέδιον ἐνεκα τῆς ἀνικανότητος τῶν ὑποκριτῶν, ἐγένετο ὅμως τῷ Λ. ἀφορμὴ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀμβουργεῖου Δραματογραφίας (2 τ. 1768—69), δι' ἧς ἀπεκλήρυσεν ὁ Λ. τελεσφόρως τὴν μονομερῆ μίμησιν τῆς γαλλικῆς κλασικῆς τραγωδίας καὶ ἤνοιξε τῷ μεγάλῳ Σαίξπηρ ἐν Γερμανίᾳ τὴν θέσιν ἣν κατέχει καὶ νῦν. Τῷ 1770 προσελήθη ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Βρουναβίχης ὡς διευθυντῆς τῆς ἐν Βολφενβύτελ βιβλιοθήκης, ἐπιφορτισθεὶς κυρίως τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐν αὐτῇ φιλολογικῶν θησαυρῶν. Ἐνταῦθα ἀπεπεράτωσε τὴν κλασικὴν τραγωδίαν Αἰμιλία Γαλόττη (1772). Ἡ δημοσίευσίς τῶν Ἀποσπασμάτων ἀνωνόμου (τοῦ H. S. Reciparus) ὑπὸ τοῦ Λ. περιήγαγεν αὐτὸν εἰς θεολογικὰς διαμάχας κυρίως μετὰ τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ἐρθοδόξου ἱερέως Goeze, ὃν μνημεῖα διέμεναν αἱ διάφοροι σχετικαὶ διατριβαὶ τοῦ Λ. Καὶ μετὰ τῆς λογοκρισίας δὲ ἦλθεν εἰς διαφορὰς συνεπείᾳ τῆς θεολογικῆς ταύτης πολεμικῆς, ἧς κορύφωμα ἦτο τὸ δρᾶμα Νάθαν ὁ σοφὴς (1779), ὁμολογία πίστεως καὶ κήρυγμα ἀνεξιθρησκείας ἐν δραματικῇ μορῇ. Συνδέονται δὲ μετὰ τῶν ἔργων τούτων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἑρνέστος καὶ Φάλκ ἡτοὶ διάλογοι δι' ἐλευθέρους τέκτους (1778) καὶ τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ Λ. «Ἡ μόρφωσις τοῦ ἀνθρώπου γενέως» (1780), ἐνέχον τὸ σπέρμα τῶν τοῦ Ἑρδέρου καὶ τῶν μετ' αὐτὸν συγγραφῶν περὶ φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας. Πολλὰς προσφοράς γενόμενας τῷ Λ. δι' ἄλλας θέσεις, ὃν μία προεκάλεσε καὶ ταξίδιον αὐτοῦ εἰς Βιέννην, δὲν ἐδέχθη. Τὴν πρίγκηπα Βρουναβίχης Λεοπόλδον συνώδευσεν ἐν περιηγήσει αὐὰ τὴν Ἰταλίαν (1775), ἀπέθανε δὲ τῇ 4/11 Φεβρ. 1781 ἐν Βρουναβίχῃ. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τὸ πρῶτον ἐν

Βερολίνῳ 1771—94 (εἰς 30 τόμους), ὑστερον δὲ πλειστάκις. Τινὰ τῶν δραματικῶν του ἔργων μετεφράσθησαν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, π. γ. Νάθαν ὁ σοφὴς ὑπὸ Ἀφεντούλη, Βλάχου, Ραγκαβῆ, ἡ Αἰμιλία Γαλόττη ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Βερνάρδου τῆς Σαξονίας-Μάινιγγεν κλ. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Λ. εἰς σχεδὸν πάντας τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ἐν Γερμανίᾳ ὑπῆρξε μεγίστη, πρὸ πάντων δὲ προήγαγε τὴν ποιητὴν διὰ τῶν 4 μεγάλων ἔργων του καὶ διὰ τῆς κριτικῆς του. Ἀπέριψε πρῶτος τὸ παρεξηγηθὲν δόγμα τῶν τριῶν δραματικῶν ἐνοτήτων, διέκρινε δὲ τὰ ὅρια ἐκάστης τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τὰ μέσα τῆς παραστάσεως αὐτῶν. Ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ θεσιῶν βάσεων ἀνεπτύχθη ἡ νεωτέρα αἰσθητικὴ, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν Ἀριστοτελειῶν ἀρχῶν. Ἀπεκλήρυσεν ὁ Λ. τὴν ἐσφαλμένην αὐθεντίαν τῶν Γάλλων ὑποδείξας ὡς πρότυπα τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Σαίξπηρ καὶ προσέειπεν οὕτω τὴν μετ' αὐτὸν ἐπεληθούσαν μεγάλην ἀνάπτυξιν τῆς γερμ. ἐθνικῆς φιλολογίας διὰ τῶν Γκαίτε καὶ Σχίλλερ, οὐκ ὀλίγα ἀριστουργήματα ὁ ἴδιος ποιήσας, πρὸ πάντων ὅμως δημιουργήσας γλῶσσαν κλασικὴν διὰ τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἐπιστὴν μονικὴν ἔρευναν. [Μ Γ.]

Λεσσίον (Lessines). Πόλις τῆς περιφ. Soigniers τῆς βελγ. ἐπαρχίας Ἀνωνίας ἐπὶ τοῦ Δένερ, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα σημαντικὴν βιομηχανίαν πυρείων καὶ (1891) 8225 κατ. [Μ.Σ.]

Λέσταινον. Χωρ τοῦ δήμου Τρικκάλων τῆς Θεσσαλ., εἰς κύμ. ὑπὸ 160 κατ. [Μ.Σ.]

Λέστερ (Leicester). 1) Κομητεία μεσόγειος τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ἔκτασιν 2 071 τγμ. καὶ (1891) 233 150 κατ. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶνε ἀρμόδιον εἰς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν (λειμῶνες), κατὰ τὰ Β καὶ τὰ Δ πλοῦστον εἰς λ. θάψιθρακας, ὃν ἐξάγειται ἐτησίως πλέον τοῦ 1 ἑκατομ. τόννων. Ἀρδεύεται ἰδίως ὑπὸ τοῦ ποταμ. Soar, ἄλλοτε καλουμένου Leire, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῆς κομητείας, διελαύνεται δὲ ὑπὸ πολλῶν σιδηροδρόμων. Ἐξάγει ἀριστον τυρόν, παρασκευαζόμενον ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν «δαμάλεων τοῦ Λ.» ἀποτελουσῶν ἰδίον γένος μετὰ μακρῶν κερῶν. Ἀρίστα εἶναι καὶ τὰ πρέβατα τοῦ Λ. παρέχοντα λαμπρὸν ἔριον καὶ οἱ κριοὶ αὐτοῦ φημίζονται διὰ τὸ κρέας των. Τὸ Λ. πέμπει 4 ἀντιπροσώπους εἰς τὸ κοινοβούλιον. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω κομητείας, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Soar καὶ τῆς «διώρυγος Λ.», ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως 6 σιδηροδρόμων. μία τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα (1891) 142 051 κατ., μουσεῖον μετὰ πολυτίμων ῥώμ. ἀρχαιοτήτων, βιβλιοθήκην, φιλανθρ. καταστήματα κλ. Εἶνε τὸ κέντρον τῆς βιομηχανίας μαλ-

λίων, περικνημίδων, χειροκτίων και χιτώνων, έχουσα και άλλην ποικίλην βιομηχανίαν.

Λέστερ (Rob. Dudley, κόμης Leicester). Περιώνυμος ευνουμένος της βασιλίσσης 'Ελισάβετ της 'Αγγλίας, υιός του δυνάστη Νορθουμπερλάνδης, γενν. 1533. Συνεπεία των γεγονότων, ατίνα ήγαγον τὸν πατέρα του ἐπὶ τοῦ ἱκρίωματος φυλακισθεὶς μετὰ τῆς 'Ελισάβετ, ἐκτίησας ἐκτοτε τὴν σταθερὰν αὐτῆς φιλίαν, καταλαβοῦσης δὲ τὸν θρόνον ἀμέσως ὑψώθη εἰς μέγιστα ἀξιώματα. Τῷ 1585 διωρίσθη ἀνώτατος ἀρχηγός τῶν τοῖς 'Ολλανδοῖς κατὰ τῶν 'Ισπανῶν πεμφθεισῶν βοηθειῶν, κατόπιν δὲ τοῦ στρατοῦ τῆς ἀμύνης τῆς πρωτεύουσας κατὰ τῆς Ἰσπαν. εἰσεβόλη. Ἀπέθ. δὲ 1588. Ὡς στρατηγὸς ἐλαχίστην ἔδειξεν ἱκανότητα, ἐπιστεύετο δὲ ὅτι ἐθανάτωσε τὴν πρώτην του σύζυγον· τὴν δὲ δευτέραν ἔλαβε ὁληνθριάσας τὸν συζυγὸν της. [B.E.]

Λεσσύερ (Lesueur). 1) Eustache L., Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1617 ἐν Παρίσις, οὗ γνωστόταται εἶναι κυρίως δύο σειραὶ παραστάσεων εὑρισκόμεναι ἐν τῷ Λούβρῳ, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀποτελεῖται ἐκ 13 μυθολογικῶν εἰκόνων, ἡ δὲ ἐξ 22 εἰκόνων ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Βρούνου — 2) Jean Francois L., ἀπόγονος τοῦ ἀνωτ., μουσουργὸς διακεκριμένος, γενν. 1760 διατελέσας ἐπόπτης τοῦ ἐν Παρίσις ὀφείου καὶ βραδύτερον καθηγητὴς τῆς συνθέσεως ἐν αὐτῷ, ἀποθ. δὲ 1837. Ἐγραψεν ἐπιτυχῆ μελοδράματα: Τὸ σπῆλαιον, Παῦλος καὶ Βιργινία, Τηλέμαχος, Οἱ ῥαψωδοί, Ὁ θάνατος τοῦ Ἀδάμ, ἐπὶ δὲ καὶ ἀλλας μικροτέρας συνθέσεις. [M.G.]

Λέσσαι ἐκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχαιότητι κυρίως τόποι συνελεύσεως πρὸς συνδιαλέξεις, «τόποι εἰς οὓς συνιέντες διημέρευον» κατὰ Φρόντην, ἐν οἷς ἡδύνατο οἱ ἀνέστησι ἰλῆται νᾶ διανυκτερεύουσι καὶ οὓς ἀπέφευγον συνεπὼς οἱ σεμνοὶ πολῖται. Ὡς ἀφορρὸς ἔμως ἦτο ἡ σημασία τῶν Λ. ἐν Σπάρτῃ, ὅπου ἐκρηγνύοντο πρὸς συνεδριάσεις τῶν μελῶν ἐκάστης φυλῆς καὶ συζητήσεις παντὸς εἶδους, τόσω μᾶλλον καθ' ὅσον ἀποκλειόμενοι τῆς ἀγορᾶς οἱ νέοι Σπαρτιάται μέχρι τοῦ 30οῦ ἔτους συνηγόροντο πρὸς συζητήσεις ἐν ταῖς Λ. Ἐνίοτε παρ' Ἑλλήσι συγγραφεῖσι σημαίνει Λ. καὶ αὐτὴν τὴν συνέλευσιν δικαστῶν ἢ συμβουλίου τινός. Τέλος Λ. ἐκαλοῦντο καὶ οἰκοὶ παρὰ τοῖς ναοῖς, χρησιμεύοντες πρὸς συναναστrophὴν διὰ τοὺς ὁμοφύλους πανηγυριστάς, ὧν ἦτο γνωστότατὴ ἡ Λ. τῶν Κνιδίων ἐν Δελφοῖς, ἡ ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου διὰ τοιχογραφίων κεκοσμημένη. [Σ.Τ.]

Λέσχης. βλ. Ἐπικὸς κύκλος.

Λετρώνοι. Μία τῶν 8 ἀρχαίων πόλεων τῆς Ἠλιακῆς Πισάτιδος, ἀπέχουσα 180 στάδια (7 περίπου ὥρας) τῆς Ἠλίδος καὶ 420

τῆς Ὀλυμπίας καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἐδοῦ ἐξ Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν κειμένη. Τὰ εἰρηπία τῶν Λ. κείνται περίε τοῦ νῦν χωρίου Ἀγ. Ἰωάννου πρὸς Δ τοῦ Πύργου καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς Β αὐτοῦ λόφου, ἐνθα ἦτο ἡ ἀρχόπολις καὶ ὅπου καὶ θεμέλια τειχῶν καὶ ἀλλων οἰκοδομημάτων καὶ τάφου καὶ θαυράματα κίωνων καὶ ἄλλα διάφορα λείψανα ἐσιώζοντο πρὸ τινος. Ἐγγὺς τῶν Λ. ἦτο λίμνη 3 σταδίων περιμέτρου, ἥτις νῦν αὐξηθεῖσα ἀπετέλεσε τὴν ἰχθυώδη λιμνοθάλασσαν τῆς Μουριάς. Οἱ Λ. ἐνωρὶς συνθεθέντες μετὰ τῶν Ἡλειῶν μᾶλλον ἢ τῶν Πισατῶν ἠκολούθησαν τὴν τύχην ἐκείνων μέχρις ἐσχάτων. Ὁ Παντανίας εὗρε τὴν πόλιν ἐν παρακμῇ καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτῆς εὗρε τωζόμενον τὸν ναὸν τῆς Ἀλφειαίας Ἀρτέμιδος ἐκτισμένον εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐρωτικῶν ἀποπειρῶν τοῦ Ἀλφειοῦ κατὰ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀγνώστον πότε ἡ πόλις, ἡ καὶ τὰ τοῦ Πέλοπος δατὰ κατὰ τὴν παράδοσιν φυλάττουσα, κατεστράφη τέλος. [Γ.Πδ.]

Λετρίνων δῆμος, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἑμωνύμου πόλεως κληθεὶς, ἐν Ἡλείᾳ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ κάτω Ἀλφειοῦ καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τῶν βουνῶν τῶν χωριζόντων τὴν ἀρχαίαν Πισάτιν τῆς Κοίλης Ἠλίδος. Εἶνε πεδινὸς καὶ γονιμώτατος, ἰδίᾳ εἰς σταφιδάμπελους καὶ ἀμπέλους, καὶ διαρρεῖται ὑπὸ τοῦ Ἰαρθάνου π. καὶ ὑπὸ ἄλλων μικρῶν χειμάρρων καὶ βρέχεται ὑπὸ τοῦ Κυπαρισσιακοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Χελωνίτου κόλπου. Τὸν πλοῦσιον τοῦτον δῆμον ὀποτελοῦσιν ἡ πρωτεύουσα πόλις Πύργος αἱ κῶμαι Ἀγ. Γεωργίου, Ἀγ. Ἰωάννης, Ἀλποχώριον, Βαρβάταινα, Βούναργον, Γρανιτσέικα, Κατάκιων, Κολύριον, Κούκουρα, Λαμπέτιον, Μυρτιά, Ῥώμεσι, Σκουροχώριον καὶ Τσόγια, καὶ τὰ χωρία Ἀγ. Ἠλίας, Βροχίτσα, Βυτινέικα, Μαλαπάσι, Κατσαροῦ, Κορακοχώριον, Κουζούλιον, Λαστιῖνα, Λεβεντοχώριον, Μαραθιά, Ξυλοκέρα, Παλαιοβαρβάνια, Σκαφιδιά καὶ Φοναίτικα, καὶ αἱ μοναὶ Σκαφιδιάς (Θεοτόκου) καὶ Ἀγ. Διονυσίου. Ἔχει ὁ δῆμος κατοίκους ἐν ὧν 25515. [Γ.Πδ.]

Λετρον (Jean Antoine Letronne). Γάλλος ἀρχαιολόγος, γενν. 1787 ἐν Παρίσις, ἀποθ. αὐτόθι 1848. Διετέλεσε καθηγητὴς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Collège de France· τὰ κυριώτατα ἔργα του εἶναι Ἐρευναι χρήσιμοι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας (1823) καὶ Συλλογὴ ἐπιγραφῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν τῆς Αἰγύπτου (2 τ., 1842—8). [M.G.]

Λέτσε (Lecce). 1) Ἡ ἄλλοτε Terra d'Otranto, ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας, ἐν Ἀπουλίᾳ, ἔχουσα ἑκτασίον 7891 τ.χμ. μετὰ (1890) 600905 κατ.—2) Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, 11 χμ. ἀπέχουσα τῆς Ἀδριατικῆς

θαλάσσης, περιβαλλομένη υπό τειχῶν, πύργων καὶ προαστείων, ἔχουσα δὲ 22 051 κατ. σημαντικὸν ἐμπορίον ἐλαίου, παραγομένου ἀφθόνως ἐν τοῖς πέριξ καὶ φημιζόμενου ὡς ἀνυπερβλήτου ποιότητος, μέγιστον καπνεργοστάσιον, βιομηχανίαν τεχνητῶν ἀνθέων, βαμβακερῶν εἰδῶν κλ. [Μ.Σ.]

Λετσονίτης ἡ Βουδβαρδίτης. Ὁ ρυκτὸν ἀποτελούμενον ἐκ θεικῶν δεξιδίων γαλκοῦ, ἀργιλίου, ἀσβεστίου καὶ σιδήρου μεθ' ὕδατος. [Α.Κ.]

Λετύμβιου. Κώμη τῆς Κύπρου, 2 ὥρ ΒΑ τῆς Νέας Πάφου, ἔχουσα 350 κατ., καὶ πολλοὺς κατηρειπωμένους χριστιανικοὺς ναοὺς, ὧν ὁ τοῦ Ἀγίου Κυριακοῦ εἶνε ἀξιοσημείωτος διὰ τὰς ωραίας τοιχογραφίας του.

Λευῆ. Μικρὸν χωρίον τῆς Ἀττικῆς πλησίον τῆς Κολοκυνθοῦς, ἔχον 58 κατ.

Λευῆ. Κατὰ τὴν Γραφὴν τρίτος υἱὸς τοῦ Ἰακώβ ἐκ τῆς Λείας, γενάρχης τῆς ὁμωνύμου φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ, τῶν Λευιτῶν, εἰς ἣν ἀνήκον ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν. Εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἦσαν ἀνατεθειμένοι αἱ θυσίαι καὶ ἡ τοῦ ναοῦ ἐπιμέλεια, τὰ ἱερατικὰ δὲ ἔχον ὅτι καθήκοντα. Ἐπὶ τῶν βασιλείων τοῦλάχιστον οἱ Λ. δὲν εἶχον ἴδιαν χώραν, ὡς αἱ ἄλλαι φυλαί.

Λευῆται. 1) Βλ. Λευί. — 2) Σήμερον ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ διάκονοι, οἱ τοῖς ἱερεῦσι κατὰ τὴν λειτουργίαν παραστατοῦντες.

Λεύκα. Χωρ. τοῦ δήμου Θαυμακῶν τοῦ νομοῦ Λαρίσης (ἐπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρτάλων), ἔχον 178 κατ. [Μ.Σ.]

Λεύκα. Κώμη τῆς Κύπρου, 1 1/2 ὥρ. ΝΑ τῶν Σέλων (τοῦ νῦν Καραβοστάσι ἢ Παλαιὰ χώρα), ἔχουσα 900 περ. κατ., μωαμεθανοὺς τὸ πλεῖστον, καὶ πολλοὺς χήπτους ἐκ πορτοκαλειῶν, λεμονεῶν καὶ ἄλλων ὁπωρεφῶν δένδρων. [Α.Α.Σ.]

Λεύκα. Βλ. Λεύκη.

Λευκαδίτη. Χωρ. τοῦ δήμ. Αἰγυτίου τῆς Δωρίδος, κείμενον εἰς τὰς Δ ὑπηρείας τοῦ ὄρους Γκιόνας. Ἀπέχει 2 ὥρ. ἀπὸ Λοιδωρικίου καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 438 κατοίκων. Ἐνταῦθα τοποθετοῦσι τινες τὸ ἀρχαῖον Βοῖον.

Λεύκα. Κωμόπολις ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τῆς νήσου Πάφου, κειμένη μεσογειῶς καὶ εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 Δ τοῦ Τσιπίδου. Ἀλλοτε ὑπήγχετο εἰς τὸν δήμ. Μαρτίσης. ἀπὸ δὲ τοῦ 1865 ὠρίσθη πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὑρίας, ὅστις ἐκ ταύτης καὶ μόνῃς ἀποτελεῖται. Κάτ. 1909. Προϊόντα δημ. καρποῖ, ἔλαιον, σῦκα καὶ βάμβαξ.

Λεύκα. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἰωνίας, ἥς ἡ χώρα εὕρισκετο μεταξὺ τῶν περιογῶν τῆς Σμύρνης καὶ τῶν Κλαζομενῶν, διὸ καὶ ἡ πόλις, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ πέρασου στρατηγού

Τάγου τῷ 352 π.Χ., διετέλεσε τὸ μῆλον τῆς ἑρίδος μεταξὺ τῶν ἐτέρων δύο. [Α.Α.]

Λεύκα. Γεωργικὴ κώμη καὶ πρωτεύουσα ἑκῶν. Ἐπαρχίας ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Προύσης τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, κειμένη δεξιόθεν τοῦ Σαγγαρίου ποτ. ἐπὶ τοῦ παραποτ. τοῦτου τὸ πάλαι Γάλλου νῦν δὲ Λεφκέ-σοῦ καλουμένου. Ἐχει 4000 κατ. ὧν 1200 Ἕλληνες τουρκόφωνοι. [Μ.Χ.]

Λευκάκονθα. Ἀρχαία ὀνομασία κατὰ τὸν Θεόφραστον καὶ Διοσκρίδην Κιναροειδοῦς τινος φυτοῦ, πιθανὸν τοῦ Κιρσίου τοῦ κονδυλορριζοῦ (*Cirsium tuberosum* L.) ἢ παρομοίου. Ἡ ῥίζα αὐτοῦ «μασσηθεῖται ὀδονταλγίας παρὰμβεῖται». τὸ δὲ ἀπὸ ζῆμα αὐτοῦ πρὸς ἄλλας ἀσθενείας βοηθητικὸν κατὰ τὸν Διοσκρίδην. [Θ.Χ.]

Λευκάνθημον. Ἀρχαία ὀνομασία διαφόρων φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθέντων τῶν Κορυμβοφόρων τῶν παρεμφερῶν τῆς Ἀνθιμιδος καὶ τοῦ Χαμαμήλου, ἧτοι τῶν κοινῶς «Μαργαρίτες» καλουμένων, ἰδίως τῆς ἐν Ἑλλάδι κοινοτάτης Ἀνθιμιδος τῆς Χίου (*Anthemis Chia* L.). Τὸ γένος Λ. (*Leucanthemum*) τῶν βοτανικῶν εἶνε ὑποδιαίρεσις τοῦ γένους Χρυσανθέμου. [Θ.Χ.]

Λευκανία (*Lucania*). Ἰκανῶς ὀρεινὴ γῶνα τῆς Κάτω Ἰταλίας, συνερεύουσα Α πρὸς τὴν κόλπον τοῦ Τάραντος, Β δὲ πρὸς τὴν Ἀπουλίαν. Σαρνίτιδα καὶ Καμπανίαν, Δ πρὸς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν καὶ Ν πρὸς τὴν Βρεττανίαν. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Οἰνωτρῶν, εἰς οὓς προσήλθον εἴτα Ἕλληνες ἄπικοι οἵτινες ἱδρυσαν ἐπὶ τῆς παραλίας τὰς πόλεις Ποσειδωνίαν, Ἡράκλειαν, Σύβαριν καὶ Ἐλέαν.

Λευκανός. Βλ. Λουκανός.

Λεύκανοις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἐστὶν ἡ καταστροφή ἡ ἐπὶ τὸ λευκὸν μετατροπὴ τῶν ὀργανικῶν χρωστικῶν οὐσιῶν, αἵτινες ἐπεκλήθησαν ἐπὶ τῶν φύσει λευκῶν νημάτων, ὑφασμάτων κλ., κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τῆς κατεργασίας αὐτῶν ἢ καὶ πρὶν εἶτι περιέλθωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῆς τέχνης. Ἐν γένει διακρίνουμεν φυσικὴν καὶ τεχνητὴν ἢ χημικὴν Λ. Ἡ φυσικὴ, ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων γνωστὴ, στηρίζεται ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ χρωστικαὶ αὗται οὐσίαι ἐξαλειφονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀέρος, τῆς ὑγρασίας καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. ἀφ' οὗ δηλ. καθαρισθῶσι τὰ προκείμενα ὑλικά ἀπὸ παντὸς ῥυτίου, ἐκτίθενται ὑγρὰ εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπὶ χλόης ἢ χόρτου ἐπὶ γρόνον μᾶλλον ἢ ἥτον μακρὸν ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ πρὸς Λ. ὑλικοῦ. Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου ταύτης ἀπαιτεῖται πλην τοῦ χρόνου καὶ γῶρος σχετικῶς μέγιστος, δύο μέγιστα ἐμπόδια εἰς τὴν σημερινὴν τῆς βιομηχανίας

ἐκτασιν· δι' ὃ ἡ φυσική Λ. ἐλοτελῶς ἵσχεδὲν ὑπεχώρησε νῦν εἰς τὴν τεχν. ἢ ἡ γ. ἢ μ. κ. ἢ ν., τελουμένην κορίως διὰ δύο μέσων, τῆς χλωρίου καὶ ἀσβεστοῦ καὶ τοῦ θειώδους ὀξέος, τῆς μὲν πρὸς Λ. βάμβκος, λίνου, χαρτοῦ κλ., τοῦ δὲ πρὸς Λ. μετάξης, μαλίου κλ., ἀτίνα καταστρέφονται διὰ τῆς χλωρίου ἀσβεστοῦ. Καὶ τούτων δὲ τῶν μέσων πρὸς Λ. προηγητέος ἐντελής καθαρισμός τῶν ὑλικῶν. Ἡ χλωρ. ασβ. χρησιμοποιεῖται ἐν ἀραιᾷ διαλύσει εἰς ὕδωρ, εἰς ἣν ἐμβάλλονται τὰ ὑφάσματα· ἐξαχθέντα ταύτης φέρονται εἰς λουτρὸν ἐξ ἀραιστάτου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος· μεθ' ὃ πλύνονται ἐπιμελῶς ἐν ἀνάγκῃ ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ σειρά τῶν πράξεων δις ἢ καὶ τρίς· τὴν μεγίστην δ' ἐπιμέλειαν ἀπαιτεῖ ἡ παρασκευὴ τῶν λουτρῶν τούτων, διότι ἐὰν ὡς πυκνότερα τοῦ δέοντος λευκαινουσὶ μὲν τάχιον ἀλλὰ καὶ φθείρουσι τὰ ὑφάσματα. Τὸ δὲ θειώδες ὀξύ ἀναπτύσσεται διὰ καύσεως θείου ἐντός θαλάμων ἐν εἰς κρέματα ὑγρὰ τὰ πρὸς Λ. εἰς, ὑφ' ὧν ἀπορροφώμενον καταστρέφει τὰς χρωστικὰς εὐτείας· ἡ ἐφαρμόζεται καὶ τοῦτο τὸ μέσον ὡς ἡ χλωρίου ἀσβεστός ἦτοι διὰ λουτρῶν ἐν διαλύσει τοῦ θειώδους ὀξέος εἰς ὕδωρ. Τὸ μόνον ὑλικὸν ἐφ' οὗ ἡ χημικὴ Λ. δὲν κατορθώθη ἔτι, ἐφαρμόζεται δ' ἐτι καὶ νῦν ἡ φυσική, εἶνε ὁ κηρός, ὅστις ὑπὸ μορφήν λεπτῶν πετάλων ἐκτίθεται εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ τοῦ χόρτου· ὅταν ταῦτα λευκανθῶσιν ἐξωτερικῶς, τήκονται ἐκ νέου, παρασκευάζονται ἐκ νέου εἰς πέταλα καὶ πάλιν ἐκτίθενται εἰς τὸν ἥλιον, μέχρις ὅτου ἐπέλθῃ ἐντελής Λ. τῶν ἡλίων, μέχρις οὗ τοῦ κηροῦ. [Π.Γ.]

Λεύκανσις τῶν φυτῶν συμβαίνει ὅταν ταῦτα ἐπὶ μακρὸν στερηθῶσι φωτός, ὅτε οἱ κόκκοι τῆς χλωροφύλλης καὶ τὸ πράσινον αὐτῶν χρῶμα ἐξαφανίζονται. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τοιαῦτα Λ. ὑποστάντα φυτικά μέρη εἶναι ἀπαλῶτερα καὶ εὐγευστότερα τῶν πρασίνων, ἡ λαχανοκηπουρικὴ ἐφαρμόζει αὐτὴν τεχνικῶς διὰ ποικίλων μεθόδων, εἰς διὰ περιδέρσεως ἢ συσφίξεως τῶν λαχάνων ἐντός τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν φύλλων, δι' ἀναπτύξεως αὐτῶν ἐν σκότει κτλ. [Εγ.]

Λευκά ὄρη τῆς Κρήτης. Βλ. Σφακία.

Λεύκαρα Κώμη τῆς Κύπρου ἐν τοῖς ΒΔ τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος, παρὰ τὸν Πεντάστινον ποταμόν, διηρημένη εἰς Ἀνω καὶ Κάτω Λ. Εἶνε μία τῶν μεγαλειτέρων κωμῶν τῆς νήσου ἔχουσα δημαρχεῖον, κωμодικεῖον, δημοτικὸν σχολεῖον ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ 1700 κατ. ἀσχολουμένους εἰς ἀμπελοφυτεῖαν καὶ ἐλαιοφυτεῖαν. Ἐν τῇ αὐτῇ νῆφ τοῦ Σταυροῦ εὐρεται τεμάχιον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Λ. εὐρέθησαν τάφοι ἑλληνικοὶ καὶ ἀρχαῖοι κυπριακοί. [Α.Α.Σ.]

Λευκάς. Ὀνομασία φυτοῦ ἀπροσδιό-

στου τοῦ Διοσκρίδου. Τὸ δ' ἐμῶνυμον γένος τοῦ Λινναίου (Leucas) ἀγῆκαι εἰς τὴν ποικύαν. τῶν Χειλανθῶν καὶ περιλαμβάνει πολυπληθῆ εἶδη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. [Θ.Χ.]

Λευκάς ἢ Λευκαδία (παρ' Ἱταλοῖς Santa Maura). Νῆτος ἐκ τῶν Ἰονίων, κειμένη ἐγγύτατα πρὸς τὴν Ἀκαρνανίαν, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ στενωτάτου τεγνητοῦ πορθμοῦ. Ἄλλοτε ἦτο χειρόνητος τῆς Ἀκαρνανίας, συνδεδεμένη μετ' αὐτῆς δι' ἰσμοῦ πλάτους 120 βημάτων, παρ' ὃν ἐκείτο καὶ ἡ ἐμῶνυμος πρωτεύουσα, Ἰδρυθεῖσα ἐκεῖ ἀντὶ τῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς κειμένης παλαιᾶς πρωτεύουσας Νηρίου. Ἄλλ' ἦδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διωρύχθη ὁ ἰσμός καὶ κατέστη νῆτος ἡ Λ., ἥτις τότε διὰ γεφυρας συνεκινῶναι μετὰ τῆς στερεᾶς. Ὁ πορθμὸς ἔχει νῦν μικρότατον πλάτος 1137 μ. Ἡ νῆτος ἔχει ἐμβαδὸν 285 τ.χμ., σχῆμα δὲ ἐν γένει ὡσείδες, προέμπει ὅμως πρὸς ΝΔ μεγάλην χειρόνητον ἔχουσαν μῆκος 8 χμ. καὶ καταλήγουσαν εἰς ἀπόκρημνον ἀκρωτήριον ὅπερ νῦν Καθὼ Δουκάτο, τὸ πάλαι δὲ Λευκάς καὶ ὕστερον Λευκάτας ἐκαλεῖτο καὶ ἐστέφετο ὑπὸ ναυῶ τοῦ Ἀπίλλωνος (;)· ἐλέγετο δὲ ὅτι ἄλμα ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου εἰς τὴν θάλασσαν ἀπῆλ· ἄσσε δυστυχῶς ἔρωτος, διὸ καὶ ἡ Σαπφώ κατὰ τὸν μῦθον ἐλπίζουσα κατὰπαυσιν τοῦ πρὸς τὸν Φάωνα ἔρωτος ἐρρίφθη ἐντεῦθεν εἰς τὸ πέλαγος. Ἐπὶ τῆς Ν παραλίας σημειωτέον καὶ τὸ ἀκρωτήρ. Λειψόπυργος, ἐπὶ δὲ τῆς Β τὸ ἀκρ. Τζουάνα. Μόνον ἐπὶ τῆς Ν καὶ Δ παραλίας ὑπάρχουσι ὄρμοι τινές, ὧν οἱ σημαντικώτεροι εἶναι ὁ τῆς Βασιλικῆς καὶ ὁ πλησίον τοῦ πορθμοῦ Ἀλέξανδρος. Ἡ νῆτος εἶνε ἐν γένει ὀρεινὴ, ὑψοῦνται δὲ ἐπ' αὐτῇ σημαντικαὶ κορυφαί (Μεγαλόρος 1005 μ., καὶ Σταυρωτός 1128 μ.), καταπιπτουσι δὲ αἱ παραλίας σχεδὸν ἀπανταχοῦ ἀποτέμως εἰς τὴν θάλασσαν. Πρὸ πάντων ἐν τῇ Β καὶ Δ μέρει εἶνε εὐφορωτάτη εἰς οἶνον, ἐλαίας καὶ σίτον. Περὶ τὴν Λ. κεῖνται καὶ τινες ἀλλαι νῆτοι, ὧν τὸ λεγόμενον Μεγανῆσι (ἡ ἀρχ. Τάφος ἢ Ταφιδούσα) εἶνε ἡ σημαντικώτερα· μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς στερεᾶς (Ἀκαρνανίας) κεῖνται αἱ νῆτοι Κάλανος καὶ Καστός.

Ὁ ἐμῶνυμος πρωτεύουσα Ἰδρυθὺ ὑπὸ Κορινθίων καὶ Κερκυραίων ἐν τῇ Β μέρει τῆς νήσου παρὰ τὸν ἰσμόν (ὕστερον πορθμόν), ὑπῆρχε δὲ ἔξωθεν αὐτῆς ναὺς μεγαλοπρεπῆς τῆς Ἀφρ διτῆς Αἰνείαδος κτισθεῖς κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τοῦ Αἰνείου πρὸς τιμὴν τῆς μητρὸς του. Ἀνεδείχθη δὲ ἡ πόλις ὕστερον καὶ πρωτεύουσα τῆς Ἀκαρνανικῆς ἐμοσπονδίας, ἐνθα κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους συνήρχοντο πρὸς σύσκεψιν περὶ τῶν δημοσίων ἐκχυρεύθη δὲ καὶ ἔπαθε τὰ πάνδεινα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ἡ σημερινὴ πόλις (πρότερον Ἀμαξίτι καλουμένη) κεῖται βορειότερον τῆς

ἀρχαίας, οὐ μακρὰν ὁμῶς τοῦ πορθμοῦ, ὑπάρχειται· δ' αὐτῆς ἐνετικὸν φρούριον ἔπερ Santa Maura καλούμενον ἔδωκε τῇ πόλει τε καὶ τῇ νήσῳ τὸ ἰταλικὸν τοῦτο ὄνομα. Ἐχει δὲ ἡ πόλις 5539 κατοίκους διατηροῦντας ἀκμαῖον ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς (ἐλαίου, σταφίδος καὶ οἰνῶν ὀνομαστών, ὧν ὁ ἐρυθρὸς κατὰ τὸ χρῶμα εἶνε ὑπέρτερος πάντων τῆς ὑψηλίου), γυμνάσιον καὶ ἐλληνικὸν σχολεῖον. Συγκοινωνεῖ δὲ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τῶν γραμμῶν Πατρῶν—Ἀμβρακικοῦ—Κερκύρας. Ἐπανειλημμένως ἐπαθεν ἐκ σεισμῶν, τὸ τελευταῖον δὲ τῷ 1867.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 24918 κατ., διεσπαρμένους ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας εἰς 40 χωρία, ὧν μόνον 2, Ὁ. Ἀγ. Πέτρος καὶ Καρυά, ἔχουσι πλεον ἢ 1000 κατ. Διαίρεται δὲ ἡ νῆσος εἰς 7 δήμους, Λευκαδίον, Ἀπολλωνίων, Ἐξανθεῖας, Ἐλλομένους, Εὐγέριον, Καρυάς καὶ Σφακιωτῶν, οἵτινες μετὰ τοῦ δήμου Ταφίων (τοῦ Μεγανησίου) ἀποτελοῦσι τὴν ἐπαρχίαν Λευκάδας, ἔχουσαν 26022 κατοίκους. Ὁ δῆμος Λευκαδίων περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας 6 χωρία, Ἀπόλπιναν, Καλιγένει, Καρνῶτες, Κατούναν, Τσουκαλάδες καὶ Φρόνι, ὡς καὶ τὴν μονὴν Πεφανερωμένης, ἐν ὅλῳ ἔχων κατ. 7873. Περὶ τῆς ἱστορίας βλ. Ἰόνιοι νῆσοι. [Μ. Σ.]

Λευκάσιον. Ἀρχαία πολίχνη ἐν τῇ περιούχῃ τῆς Κλειτορίας καὶ παρὰ τὸν Λάδωνα, πιθανῶς δ' ἐν τῇ μεταξὺ Φίλια καὶ Λυκουρίας νῦν κοιλάδι τοῦ Λάδωνος πρὸς Α τῆς συμβολῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀροανίου, κληθεῖσα πιθανῶς ἐκ τῶν ἀφθόνων ἐνταῦθα ἕνεκα τῶν τοῦ ποταμοῦ τελμάτων λευκῶν. [Γ.Πδ.]

Λευκάσιον δῆμος. Ὁ νοτιοανατολικώτερος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρυτῶν, κληθεὶς ἐκ τῆς ὀμωνύμου ἀρχαίας πολίχνης, χωρισθεὶς τῷ 1870 ἀπὸ τοῦ τῆς Κλειτορίας γόνιμος εἰς δημοτριακοὺς καρπεύς καὶ κτηνοτροφίαν καὶ διαρρέμενος ὑπὸ τοῦ ἀνω Λάδωνος καὶ τοῦ παραποτάμου αὐτοῦ Ἀροανίου. Ἐχει 3959 κατ. καὶ ἀποτελοῦσιν αὐτὴν ἡ πρωτεύουσα Φίλια, αἱ κῶμαι Λυκουρία, Κόκοβα καὶ Παγκράτιον, τὰ χωρία Κρινόφυτα καὶ Τσορτά, καὶ ἡ ὀνομαστή μονὴ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου. [Γ.Πδ.]

Λευκάτας. βλ. Λευκάς.

Λεύκη. *Populus L.* Γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἰτεῶδων περιλαμβάνει δένδρα τῆς Β εὐκράτου ζώνης, τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, ἐν ὅλῳ 14 εἶδη. Ἡ Λ. τῶν ἀρχαίων εἶνε τὸ κοινότατον ἐν Εὐρώπῃ εἶδος (*P. alba L.*) τὸ κοινῶς Λεύκα ὀνομαζόμενον, ἢ «Ἀλγερώς» τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. γ, 389), ὀνομασία ἣς ὁ Πausanias (V. 14,2) ἐξηγεῖ τὴν ἐτυμολογίαν οὕτω: «τὴν δὲ Λεύκην ὁ Ἑρακλῆς πεφυκυῖαν παρὰ τὸν Ἀχέροντα εὗρε τὸν

ἐν Θεσπρωτίᾳ ποταμὸν καὶ τοῖδε ἕνεκα φασιν αὐτὴν Ἀλγερώδα ὑπὸ Ὀμήρου καλεῖσθαι». Ἡ Λ. εἶνε δένδρον φιλοδερὸν καὶ εὐανξὲς ὡς ἡ Αἰγείρος καὶ ὡς ἐν γένει πάντα τὰ εἶδη τὰ ὁμογενῆ. Τὸ φύλλωμα αὐτῆς εἶνε πυκνὸν καὶ ὠραῖον, τὰ δὲ φύλλα λευκά κατὰ τὰ πρανῆ (ἐξ οὗ ἡ ἑλληνικὴ ὀνομασία, καθὼς καὶ ἡ γερμανικὴ *Silberpappel*). Συχνότατα φυτεύεται ἐν δενδροστοιχείαις καὶ παρ' ἡμῖν. Ἔτερον εἶδος Λ., κοινὸν ἐν τῇ Β καὶ μέση Εὐρώπῃ, ἐν Ἑλλάδι δὲ σπανιώτερον ἐν ὄρει νοῖς φυόμενον, εἶνε Λ. ἡ τρομώδης (*P. tremula L.*, γερμ. *Espe* ἢ *Zitterpappel*, γαλλ. *Tremble*) οὕτω καλουμένη ἕνεκα τῶν ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης αἰσρας κινουμένων ἢ σχεδὸν ἀεικινήτων φύλλων αὐτῆς, καὶ τοῦτο ἐπειδὴ τὰ φύλλα εἶναι προσηρημένα «μίσχῳ μακρῷ καὶ λεπτῷ δι' ὃ καὶ οὐκ ὀρθὰ ἀλλ' ἐγκεκλιμένα» ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Θεόφραστος, ὅφ' οὐ καλεῖται Κερκίς. Ὁμοιάζει δὲ τῇ Λ. τῇ μελαίνῃ, διότι ἔχει τὰ φύλλα σχεδὸν ὁμόχροα δηλ. πράσινα κατὰ τὰ ὑπτία καὶ τὰ πρανῆ, μικρότερα δὲ κοινὴς ὀνομαζέται «Ἀγριόλευκα». Κοινὸν εἶδος ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ καὶ συχνὰ καλλιεργούμενον εἶνε Λ. ἡ ὑποπόλιος (*P. canescens Sm.*). Ἀξιωμακόμενος εἶνε προσέτι Λ. ἡ εὐφρατικὴ (*P. Euphratica Oliv.*), ἡ ἐν Παλαιστίνῃ, Μεσοποταμίᾳ καὶ Περσίᾳ συχνὰ φυόμενη, ἥ· τὸ ξύλον σκληρότερον τῶν ἄλλων Λ. Εἰς αὐτὴν ἀναφέρονται αἱ «Ἰτέαι» τῶν Ἑβραίων, ὧν γίνεται μεία ἐν τῷ ψαλμῷ ΡΑΨ': «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθήσαμεν... Ἐπὶ ταῖς Ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανά ἡμῶν». Ἡ δὲ κατὰ παραδερμὴν τοῦ ἀγγλοῦ βοτανικοῦ Αἰτον, *P. Graeca* (ἢ καὶ ἐνίοτε *P. atheniensis* ὑπὸ τῶν κηπουρῶν) ὀνομασθεῖσα, δὲν φέρεται ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ ἐν τῇ Β Ἀμερικῇ, ὀνομαστέα δὲ Λ. ἡ ὑποτρομώδης (*P. tremuloides Michx.*)—Τέλος Λ. ἡ μέλαινα καὶ Λ. ἡ βαλσαμοφόρος καὶ Λ. ἡ κομβολογιοφόρος (*P. monilifera Ait.*, οὕτω καλουμένη ἕνεκα τῶν ἐν εἶδει κομβολογίων αὐτῆς) καὶ τινὰ ἄλλα παρόμοια ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν «Ἀλγερώς» τοῦ γένους Λ. (βλ. λ., ὅπου καὶ περὶ τοῦ ξύλου τῶν δένδρων τούτων). [Θ.Χ.]

Λεύκη Ἡ ἐπικτητος λευκόχροα τοῦ ἀνθρωπίνου δέρματος. Συμβαίνει δι' ἐξαφάνισιν τῆς ἐν τούτῳ μελαγχρωστικῆς οὐσίας, ἀρχεῖται δὲ συνήθως κατὰ τὴν μέσῃν ἡλικίαν κατὰ κηλίδας διεσπαρμένας, αἵτινες βαθυμῶδον αὐξάνονται καὶ ἐπεκτείνονται συγχέοντα· πρὸς ἀλλήλας. Περὶ δὲ τὰς κηλίδας ταύτας τὸ ναντίον συμβαίνει αὐξήσεως τοῦ μελαγχρώματος, ὡς εἰ τοῦτο ἀπωθεῖτο διηγεκῶς πρὸς τὴν περιφέρειαν τῶν ἐπεκτεινομένων κηλίδων οὕτω πολλάκις συγχεομένων τῶν λευκῶν

κηλίδων φαίνονται ἐν μέσῳ μεγάλης ἐκτάσεως λευκοῦ δερμάτος κηλίδες μέλαιnai. Αἱ κηλίδες τῆς Λ. ἀναφαίνονται καὶ ἀναπτύσσονται ἐν γένει συμμέτρως κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἡμιμόρια τοῦ σώματος, πανταχοῦ δὲ πλὴν πελμάτων καὶ παλαμῶν. Τὴν αὐτὴν λεύκανσιν πάσχουσιν συχνὰ καὶ αἱ τρίχες, αἵτινες κατὰ χώρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λευκαίνονται (περίγραπτος πολίωσις). Πολλάκις ἡ Λ. σταματᾷ ὅπου ἐνεφανίσθη, μὴ ἐπεκτείνεμένη, σπανιωτάτα δὲ παρέρχεται, ἐπανήκοντος τοῦ μελαγχρώματος. Δειταυρικήν ἢ αἰσθητικὴν διαταραχὴν οὐδεμίαν φέρει ἡ Λ. Πρὸς τὴν αἰτιολογίαν τοῦτο δύναται νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἀναφαίνεται ἐνίοτε Λ. κατόπιν δέξων τινῶν νοσημάτων, οἷον τύφου, διστρακίας κλ. Κατὰ τῆς Λ. οὐδὲν ἔχρησεν θεραπευτικὸν βοήθημα, μόνον δὲ ἐὰν λευκαίνεντος πολλοῦ δερμάτος ὑπελείφθησαν μελαγχροὶ σπῖλοι, λευκαίνουμεν καὶ τούτους διὰ διαλύσεως ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου (1—2 %), δι' ἧς ἀποπίπτει τὸ φέρον τὸ μελαγχρωμα στρώμα τῆς ἐπιδερμίδος· ἀλλὰ τοῦτο ἀναγεννᾶται μετὰ μικρὸν ὥστε καὶ ἐντεῦθεν πρόσκαιρος ἡ ὠφέλεια.

Ὁ ἄλφος κατὰ τοῦτο διαφέρει τῆς Λ. ὅτι εἶνε συγγενὴς ἑλληειψίς τοῦ μελαγχρώματος καὶ οὐχὶ ἐπίκτητος. Εἶνε δὲ αἱ οὐτὲς μερικὲς ἡ καθολικαί. Οἱ πάσχοντες αὐτὸν καλοῦνται ἄλφοι, εἰς τὰς εὐρωπαϊκάς δὲ γλώσσας Albinos ἢ Dondos ἢ καὶ Leukaethiopes. [Α.Π.]

Λεύκη ἢ Λεῦκα. Χωρίον τῆς Ἰθάκης, κείμενον κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν αὐτῆς καὶ κατὰ τὰς Δ ὑπορείας τοῦ ὅρους Νηρίτου. Ὑπάρχει εἰς τὸν δῆμ. Πολυτοκρίων καὶ ἀπέχει πρὸς Ν τοῦ Σταυροῦ ὥρ. 1. Κατ. 368.

Λεύκη ἐκαλεῖτο παρ' ἀρχαίοις νῆσος ἐν τῷ Εὐξεινῷ Πόντῳ κατὰ τὰς ἐκβάλας τοῦ Δουναβίως. Ἦτο ἱερὰ τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅστις κατὰ τὸν μῦθον ἐνταῦθα ἐξῆλθεν ἀθανάτος μετ' ἄλλων ἡρώων, διδὲ ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο καὶ Ἀχιλλεία. — Τὸ ὄνομα Λ. ἔφερε καὶ ἡ Νάκχα τῆς Εὐδρείας (νῦν Παξιμαδί). [Α.Α.]

Λευκή θάλασσα (ρωσικῇ Bjeloje More). Μέγας κόλπος τῆς Β Παγωμένης θαλάσσης, κείμενος μετὰ τῶν δύο χειρτονήσων Κανὶν καὶ Κόλα, ἐν τῇ ῥωστικῇ κυβερνήτῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου, εἰσδύων πρὸς Ν ἀχρι πλατύους 640. Κατὰ τὴν εἰσόδον αὐτοῦ ἔχει μέσον πλάτος 110 χμ. Τὸ μήκος αὐτοῦ κατὰ τὴν ΝΔ διεύθυνσιν εἶνε 630 χμ. ἡ δὲ ἐπιφάνεια 84100 τ.χμ. ἐξ ὧν 493.7 καλύπτονται ὑπὸ νήσων. Αἱ ἀπὸ Β πρὸς Δ ἄκται τοῦ κόλπου εἶναι ὀρεῖναι καὶ ἀπότομοι· αἱ δὲ πρὸς Δ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀποτελούνται ἐξ ἀμμοῶν λόφων καὶ καλύπτονται ὑπὸ λειμῶν, ὧν τὸ πλεῖστον ἐνοῦται μετὰ τῆς θαλάσσης. Μερίστη τῶν ἐν αὐτῇ νήσων εἶνε ἡ Σολοβέτ-

σκη. Ἡ θάλασσα αὕτη καλύπτεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐτους ὑπὸ πάγων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά της. [Π.Π.]

Λευκήρης (Albit). Ὅρυκτὸν ἀνήκον εἰς τοὺς ἁστρίους (βλ. λ.) καὶ δὴ τοὺς πλαγασχίστους, κρυσταλλούμενον δῆλ. κατὰ τὸ βασιρρομβοειδικὸν ἑτεροκλινὲς σύστημα. Εἶνε δξυπυριτιακὸν ἀργίλιον μετὰ νάτρου. Εἶνε ἄχρους, ἐρυθρὸς, χίτρινος, πράσινος κλ., ἔχει δὲ λάμψιν ὑελοειδῆ, σκλ. 6 καὶ εἰδ. βάρους 2.6. Ὁρατοὶ αὐτοῦ κρυστάλλοι εὐρηγται ἐπὶ τοῦ Ἀγ. Γεθάρθου. [Α.Κ.]

Λευκή Ῥωσσία καλεῖται (οὐχὶ ἐπισήμως) ἱκανὸν μέρος τῆς Δ Ῥωσίας, περιλαμβάνον περίπου τὰ σημερινὰ κυβερνεῖα Βίβετσκ, Σμολενσκ, Μοχίλεφ, Μίνσκ, Γρόζνο καὶ Βίλνα. Ἡ καταγωγή τοῦ ὀνόματος εἶνε ἀγνωστος, ὑπάρχει δὲ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Βλ. καὶ Ῥωσικὴ γλῶσσα. [Μ.Σ.]

Λευκὴ ἐπώδυνος φλεγμονή. Βλ. Φλεγμονὴ λευκὴ ἐπώδυνος.

Λευκή φυλή. Βλ. Ἀνθρώπος.

Λευκίμμη ἢ Λεύκιμμα. Τὸ ΒΑ ἀκρωτήριον τοῦ Ν μέρους τῆς Κερκύρας (νῦν Λεύκιμνον). Ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθη ὁ θῆμος Λευκιμναίων, ὅστις περιλαμβάνει ὅλον τὸ Ν τοῦτο μέρος τῆς νήσου, συνορεύων Β πρὸς τὸν δῆμον Μελιτείων. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶνε Ῥιγγλάδες (677 κ.), τὸ δὲ πολυπληθέστερον χωρίον Ἀγ. Θεόδωρος (1005 κατ.). Ἐκ τῶν 23 χωρ. τοῦ δήμου τὰ ἀξιολογότερα ἐκτὸς τούτων εἶναι Ἀναπλάδες, Ἀργυράδες, Μελέκκια, Πετάρη, Περιβόλη καὶ Χλωμός. Ἐν ὅλῳ ὁ δῆμος ἔχει 6721 κατ. [Μ.Σ.]

Λευκίνη. $C_6H_5NO_2$. Ὁργανικὴ οὐσία, εὐρισκόμενὴ ἐν τῇ ἐγκεφαλῇ, τοῖς πνεύμασι, τῇ ἥπατι, ἀφθονωτέρα δὲ παραχόμενη κατὰ τινες νόσους, οἷον κατὰ τὸν κοιλιακὸν τύφον, τὴν διὰ φωσφόρου δηλητηρίασιν, τὴν εὐλογίαν κλ. Ἀναπτύσσεται ἐν κατὰ τὴν μετ' ἄλκαλιῶν θερμάνειν τοῦ τυροῦ καὶ καθόλου τῶν λευκωματωειδῶν σωμάτων, δι' ὃ ἐκαλεῖτο ἄλλοτε «δξείδιον τοῦ τυροῦ». Ἀποχωρίζεται εἰς λεπίδας στιλπνάς, τήκεται εἰς 170° καὶ διαλύεται εἰς 27 μ. ψυχροῦ ὕδατος. Δι' ἐπιδράσεως νιτρώδους δξέος πρὸς αὐτοῦ τὸ στερεὸν Λευκινικὸν ὀξέος, $C_6H_5NO_3$.

Λευκιπέδες καλοῦνται ἐν τῇ ἑλλην. μυθολογίᾳ αἱ θυγατέρες Λευκίππου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀφάρεως. Τὰ ὄνόματα αὐτῶν Ἰλαίρα καὶ Φοιβή δηλοῦν αὐτὰς ὡς προσωποποιίας τοῦ φωτός, ἐξ ἴσου δὲ καὶ ὁ πατήρ των θεωρεῖτο ὡς προσωποποιία τοῦ ἡλίου. Αἱ Λ. νομμευθίσαι τοὺς Ἀφαιρετίδας, ἡρπάγησαν ὑπὸ τῶν Διοσκούρων. [Δ.Μ.]

Λεύκιππος. 1) Κατὰ τοὺς ἑλλ. μύθους υἱὸς Οἰνομάρχου, ὅστις μεταμφιεσθεὶς ὡς

κόρη παρεμόνευσε τὴν Δάφνην καὶ ἐφρονέθη πρὸς τιμωρίαν. — 2) Ἑλλήν φιλόσοφος, ἰδρυτὴς τῆς ἀτομικῆς σχολῆς καὶ διδάτχας τοῦ Δημοκρίτου, κατὰ τινὰς ἐξ Ἀδελφῶν καταγόμενος, κατ' ἄλλους δὲ ἐξ Ἑλέας ἢ ἐκ Μιλήτου, ζήσας δὲ περὶ τὸ 500 π. Χ. Ὀλίγιστα εἶναι γνωστὰ περὶ αὐτοῦ. Διδάσκαλος αὐτοῦ λέγεται ὅτι ὑπῆρξεν ὁ Παρμενίδης ὁ Ἑλεάτης, ἀναμφιβόλως δὲ τὸ σύστημά του ὑπῆρξεν συνέχεια τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλεατικῆς σχολῆς (βλ. λ.). Ὁ Δ., ὡς καὶ ὁ Δημοκρίτος, πεπεισμένος ὅτι ἀδύνατος εἶνε ἀπόλυτος τις γένεσις καὶ φθορά, δὲν ἀρνεῖται ἐν τούτοις τὴν πολλαπλότητα τῶν ὄντων, τὴν κίνησιν, τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν (τῶν συνθεσιμῶν ὁλῶν δὴ πραγμάτων), καὶ ἐπειδὴ αὐταί, ὡς ὁ Παρμενίδης εἶχεν ἀποδείξει, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐννοηθῶσιν ἀνευ τοῦ «μὴ ὄντος», ἰσχυρίζετο, ὅτι τὸ μὴ ὄν ὑπάρχει ἐξ ἴσου ὅπως καὶ τὸ ὄν (τὸ ὄν εἶνε τὸ πληροῦν τὸν χώρον, τὸ δὲ μὴ ὄν τὸ κενόν). Κύρια συστατικά τῶν ὄντων εἶναι λοιπὸν τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν. Πρὸς ἐρμηνείαν τῶν φαινομένων ἐδόξαζεν ὅτι τὸ πλήρες εἶνε διηρημένον εἰς ἀναριθμητὰ σώματα μὴ ἀντιληπτά εἰς τὴν αἴσθησιν διακεκριμένως διὰ τὴν σμικρότητα αὐτῶν, κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ κενοῦ, καθ' ἑαυτὰ ἀδιαίρετα, οὐδὲν ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς κενόν (ἄτομα ἢ ναστὰ ἢ ἄτομα πυκνὰ καλούμενα), ἀγέννητα, ἀνώλεθρα καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν ὅλως ὁμοειδῆ, διάφορα δὲ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον, μὴ ἐπιδεχόμενα ἀλλοίωσιν κατὰ ποῖόν, ἀλλὰ μόνον μεταβολὴν κατὰ τόπον, εἰς ἣν καὶ μόνον συνίστανται αἱ παρατηρούμεναι εἰς τὰ ὄντα μεταβολαί. Ἐπειδὴ πάντα τὰ ἄτομα ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης, τὸ βῆρος αὐτῶν εἶνε ἀκριβῶς ἀνάλογον πρὸς τὸν ὄγκον, τὸ φαινόμενον ὅτι σύνθετα σώματα τοῦ αὐτοῦ ὄγκου ἔχουσι διάφορον βῆρος, ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῷ ἐνὶ σώματι ὑπάρχουσι πλείονα κενὰ διάμεσα ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ. Ἡ γένεσις συνθέτου σώματος εἶνε σύνοδος κεχωρισμένων ἀτόμων καὶ ἢ φθορὰ χωρισμὸς συνηνωμένων. Αἱ τῶν σωμάτων ιδιότητες στηρίζονται ἐπὶ τοῦ σχήματος, τοῦ μεγέθους, τῆς θέσεως καὶ τῆς τάξεως τῶν ἀτόμων, αἱ δὲ κατ' αἴσθησιν ιδιότητες, ἃς ἡμεῖς αὐτοῖς ἀποδίδομεν, ἐκφράζουσιν ἀπλῶς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, διὰ καὶ τὸ δέξιμα τῆς ἀτομ. σχολῆς ἐνόμω γλυκὺ (νομίζεται γλυκὺ), νόμω πικρὸν, νόμω θερμὸν, νόμω ψυχρὸν, νόμω χροῖή, ἐτεῖ δὲ ἄτομα καὶ κενόν. [T.M.E.]

Λευκίτης (Lencit). Ὀρυκτὸν τοῦ βλαστετραγώνου συστήματος, ἀποτελούμενον ἐκ 55 μ. ὀρυκτοῦ, 23.5 ἀργίλλου, 21.5 κάλως (K₂Al₂Si₂O₁₂), εἰς εἰκοσιτετράεδρα κρυσταλλούμενον, διαφώτιστον, χρῶμα ἔχον

λευκόφαιον μέχρι τέφρου, λάμψιν ὑαλοειδῆ, σκληρότητα 5.5—6, εἰδ. βῆρος 2.5. Πρὸ τοῦ αἰλοῦ μένει ἀναλλοίωτος, ἀποσυντίθεται δὲ δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Εὐρίσκεται ὡς πρόσμιγμα τῆς λάβας τοῦ Βεσουβίου καὶ ἄλλων ἡφαιστειῶν, ἐτεῖ δὲ ἐν πολλοῖς βασάλταις καὶ φωνολίθοις ἐν Βοημία, Σαρδηνίᾳ κτλ. [Δ.Κ.]

Λευκογόνον. Βλ. Θεῶδες δξύ.

Λευκοδένδρου ἔλακιν. Βλ. Καϊαπούτ. Χρήσιμον ἐπίσης πρὸς ἀτονίαν στομάχου καὶ ἐντέρων μετὰ νευραλγιῶν, κατὰ σταγόνας 2—5 ἐπὶ σιγῆς πολυάκις τῆς ἡμέρας Ἐπιτίθεται εἰς παράλυτα ἀρθρα. Ἐπὶ βίμβακος δὲ εἰσάγεται εἰς τὸ κοῖλον τοῦ ἀλγούντος τερηθονισμένου ὀδόντος πρὸς καταστολὴν τοῦ ἀλγους. [X.X.]

Λευκοθέα (Ἰνῶ). Βλ. Ἀθάμας.

Λευκοκαρυά. Χωρίον τοῦ δήμου Πυλῆνης τῆς Ναυπακτίας, ἔχον 110 κατ. [Μ.Σ.]

Λευκότιον (Bot.) *Leucoium* L. Γένος τῆς οἰκζγεν. τῶν Ἀμαρυλλιδῶν. Κοινὸν ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ εἶνε Δ. τὸ ἐαρινὸν (*L. vernum* L.), ἐν Ἑλλάδι δὲ φύεται μόνον Δ. τὸ θερινὸν (*L. aestivale* L.) εἰς ὃ ἀναφέρεται πιθανῶς τὸ «Δ. βολεῶδες τῇ ρίζῃ» τοῦ Θεοφράστου (ἀν οὐχὶ εἰς τὸν Γάλανθον). Τὸ ἕτερον ἐμῶνυμον Δ. τοῦ Θεοφράστου καὶ τοῦ Διοσκορίδου ἀναφέρεται εἰς τὴν Μαθηαίολειαν καὶ τὸν Χείρανθον (βλ. τὰς λ.). [Θ.Χ.]

Λευκοκνίδη (Bot.) *Leucocnide* Miq. Γένος τῶν Κνιδῶν, οὗ τὰ δύο εἶδη, Δ. ἡ πάλαιος (*L. candidissima* Miq.) καὶ Δ. ἡ λευκὴ (*L. alba* Miq.) εἰσι κλωστικὰ φυτὰ τῶν Ἰνδιῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ἰνῶν παρεμφερῆ τῇ Βοεμερίᾳ (βλ. λ. Κνιδῶν).

Λευκοκυτταραιμία. Βλέπε Λευχαίμια.

Λευκόλιθος 1) Εἶδος τσιμέντου ἐκ τοῦ ὀρυκτοῦ μαγνησίτου (ἐνθρακικῆς μαγνησίας) παρασκευαζόμενον, μεθ' οὗ ἀναμιγνύεται ἀμερρὸς ὀρυκτογενῆ γῆ. Ἐπιδέχεται κατεργασίαν ὡς ὁ γύψος καὶ χρησιμεύεται ἰδίως εἰς παρασκευὴν κοσμημάτων. Μιγείς μετὰ διαλύσεως γλωριούχου μαγνησίτου ἀποτελεῖ πλαστικὴν μάζαν, ἀποβαίνουσιν ταχέως σκληροτάτην, χρήσιμον ὁμοίως εἰς τὴν οἰκοδομικήν. — 2, Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μαγνησίτης καλεῖται ὑπὸ τινῶν Δ. [X.X.]

Λευκὸν ἄκρωτήριον (Ἰσπαν. *Capo-Blanco*). Ὀνομα τριῶν ἀκρωτηρίων τῆς ΒΔ Ἀφρικῆς. Τὸ πρῶτον (παρὰ Ῥωμαίοις *Promontorium candidum*) εἶνε ἡ βερεντάτη ἀκρὰ τῆς τε Τύνιδος καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ κεῖται ἐν τῇ Μεσογείῳ πρὸς Δ τοῦ κόλπου τῆς Τύνιδος εἰς πλ. 37° 21' Β. Τὸ δεύτερον (*Solois promontorium*) κεῖται ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ, κατὰ τὴν Δ ἀκτὴν τοῦ Μαρόκου. Τὸ τρίτον (*Orsinarium promontio-*

rium), ἐπίσης ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, εἶνε μακρὰ ἀμμόδης γλῶσσα λήγουσα πρὸς Δ τοῦ ὄρους Λεβριέρ, εἰς πλ. 20° 45' Β, καὶ ἡ Ν ἀκρὰ τῶν πρὸς Β ἀκρὰ τοῦ ἀκρωτηρίου Βοχάδερ ἐκτείνεσθαι ἐπὶ ἀκρωτηρίων ἀκτῶν. [Π.Π.]

Λευκὸν ὄρος (Montblanc). Τὸ ὑψι-
λότερον ὄρος τῆς Εὐρώπης, ὑψόμενον ἐπὶ
τῶν συνόρων τῆς Γαλλίας (νομὸς Ἀνω-Σα-
βοΐας) καὶ Ἰταλίας (ἐπαρχία Τουρίνου), μέ-
χρι 4810 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσ-
σης. Ἀνῆκον εἰς τὰς Σαβοΐκας Ἀλπεις ἀπο-
τελεῖ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸ ἀλλων ὄρων ἰδιον
κορμὸν τῶν Ἀλπεων, ὅστις ἔχει μορφήν τραπε-
ζίου, μήκος 50 χμ. καὶ μέσον πλάτος 15 χμ.
Αἱ κορυφαὶ τοῦτο εἶναι αἱ μὲν ἀπεστρογγυ-
λωμέναι (dômes), αἱ δὲ δέξτενεῖς (aiguilles).
Ἡ δὲ κυρία σείρα αὐτῶν εἰς τὴν ἑποίαν εὐρί-
σκεται καὶ ἡ κυρίως Δ. δ. καλουμένη κερυτῆ,
καλυπτομένη ὑπὸ παγετῶνων, καταπίπτει ἀπο-
τέμῳ πρὸς ΝΑ, προπέμπει δὲ πρὸς ΒΔ ὑψη-
λὰς δευτερευούσας ἀλύσεις, χωρίζουσας ἀλ-
λῆλων διὰ κοιλάδων πεπληρωμένων ὑπὸ πα-
γετῶνων. Ἐν τῇ κυρίᾳ ἀλύσει εὐρίσκονται καὶ
αἱ σημαντικαὶ κορυφαὶ Κατηραμένον ὄρος
(Mont-Maudit, 4771 μ.) καὶ Βελάνη τοῦ Γί-
γαντος (Aiguille du Géant, 4010 μ.). Ἀλλὰ
καὶ εἰς τὰς δευτερευούσας ἀλύσεις ὑπάρχουσι
κορυφαὶ ὕψους 4000 μ. καὶ πλέον (Dôme du
Gouter 4331 μ.). Ὁ πρῶτος ὅστις ἐβῆσεν
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Δ. δ. ἦτο ὁ J. Balmat
(1786), ἔκτοτε δ' ἡ ἀνάβασις εἰς αὐτὴν, ἥτις
εἶνε μὲν κοπιώδης, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ δύσκολος
ἐν εὐνοϊκῷ καιρῷ, ἐκτελεῖται συχνάκις καὶ
δὴ καὶ ὑπὸ κυρίων. [Μ.Σ.]

Λευκόπισσα ἢ βουργουνδική πί-
σα εἶνε κοινὴ ρητίνη τῆς πίτυος καθαρι-
σθεῖσα καὶ λευκοτάτη.

Λευκόρροια. Ἡ ἀπὸ τῶν γυναικείων
γενν. ὀργάνων ἔκρυσις ὑγροῦ λευκοῦ συνήθως,
ἐνίοτε ὅμως καὶ κιτρίνου ἢ πρασινέχρου.
Προέρχεται ἐκ καταρροϊκῆς ἢ ἐλκώδους φλε-
γμονῆς τῶν ἐξω γεννητικῶν ὀργάνων, τοῦ κέλ-
που ἢ τῆς μήτρας· ἐνίοτε συνοδεύει τὴν ἐμ-
μηον καθαρίσιν ἢ τὴν λοχείαν· ἄλλοτε προ-
έρχεται ἐκ τοπικῶν ἐρεθισμῶν ἢ παθήσεων
τοπικῶν ἢ γενικῶν νόσων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀναι-
μίας ἢ στάσεων αἵματος ἐν τῇ μήτρᾳ ἐν καρ-
διακαῖς ἢ πνευμονικαῖς νόσοις κλ. Κατὰ ταῦτα
ποικίλλει καὶ ἡ ῥιζικὴ θεραπεία τῆς Δ., ἥτις
καθ' ἑαυτὴν κλειμεῖται δι' ἐγγύσεων διαλύ-
σεως στυπτηρίας ἢ βεϊτικῶ ψευδαργύρου ἢ φα-
νικοῦ δέξος ἢ ἀφειδήματος φλοιῶν δρυῶν κλ.

Λευκοσίδηρος, κοινῶς τενεκές.
Εἶναι ἐπικασσιτερωμένος σίδηρος, ἥτοι σίδη-
ρος κεκαθαρωμένος, εἰς λεπτὰς πλάκας ἐκτε-
ταμένους, ὅστις ἐνεβαπτίσθη πρῶτον εἰς ὑδρο-
χλωρικὸν δέξυ, εἴτα εἰς ζέον ἑλαιον καὶ στέ-
αρ καὶ τέλος ἐντὸς τετηγμένῳ κασσιτέρῳ.
Αἱ πολυειδεῖς ὑπηρεσίαι τοῦ εἰς τὴν οἰκιακὴν

ἰδίως εἰκνεσθαι εἶναι πασιγνώστοι. [X.X.]

Λευκὸς ὄγκος φυματιώδης τῶν ἄρ-
θρων πάθησις χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀλγεινῆς
διογκώσεως, τάσεως πρὸς διαπύρσιν καὶ βα-
θείας ἀλλοιώσεως αὐτῶν. Τὸ ὄνυμα Δ. δ.
ἐδόθη αὐτῇ ὡς ἐκ τῆς ὠχρότητος τοῦ περὶ τὸ
ἐξωγικωμένον ἄρθρον δέρματος, ἥτις ὅμως δὲν
εἶνε σταθερὸν αὐτῆς γνώρισμα. Ὁ οὐσιώδης τῆς
νόσου ἀνατομικὸς χαρακτήρ εἶνε ὁ σχημα-
τισμὸς νεοπλαστοῦ ἱστοῦ, τοῦ μυκητῶδους
κληθέντος (ἀφ' οὗ ἡ νόσος καλεῖται καὶ
μυκητῶδης ἀρθρίτις), ἀποτελουμένου
ἐκ σαρκίων ἐξεχόντων, ἅτινα γεννῶμενα ἐπὶ
τῆς ἐπιφανείας τῶν ἄκρων τῶν ὀστέων καὶ
τοῦ ἀρθρικοῦ θυλάκου φθιρῶσιν δλίγην
κατ' δλίγην τὸ ἄρθρον. Ἐπιφανείᾳ τῆς πυή-
σεως τὸ περίεξ δερμα καθίσταται ἐρυθρὸν καὶ
φλεγμαίνει, ῥηγνύμενον δὲ παρέχει διέξοδον
εἰς τὸ πύον, σχηματίζομένων οὕτω πόρων
συριγγωδῶν. Ὁ πᾶσων ἀλγῶν δεινῶς, ἀδυνα-
τεῖ δὲ νὰ κινήσῃ τὸ μέλος, ὅπερ μένει ἀκίνη-
τον ἐν θέσει τινὶ καὶ συνήθως ἐν κάμψει. Τὰ
γενικὰ τῆς νόσου συμπτώματα εἶναι πυρετὸς
διαλείπων ἢ ὑποσυνεχῆς, ἀνορεξία, πεπτι-
καὶ διαταράξεις κλ., εἰς ἐπιπροστίθενται καὶ
ὅσα πορᾶται ἢ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἄρθρου
συνηθεστάτη μετάδοσις τῆς φυματιώσεως καὶ
εἰς ἄλλα ὅργανα καὶ ἰδίως τοὺς πνεύμονας.
Ὡς ναθαρῶς φυματιώδης πάθησις ὁ Δ. δ.
ἀφελίζεται εἰς τὸ εἰδικὸν βακτηριδίων τῆς φυ-
ματιώσεως, συνηθεστάτη δὲ ἔδρα αὐτοῦ εἶνε
ἡ κατὰ γένυ ἀρθρωσις. Συχνὰ ἀναφαίνεται
μετ' ἄλλων ἀλλαγῶν φυματιώσεων, ἄλλοτε δὲ
τοιαῦται ἐπακολουθοῦσιν αὐτῇ. Ἡ θεραπεία
τοῦ Δ. δ. συνίσταται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν
ἐφαρμένων ἱστῶν διὰ διεκρίσεως ἢ καὶ ἀκρω-
τηριασμοῦ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν γενικῶν κατὰ
τῆς φυματιώσεως τονωτικῶν μέσων· ἀλλ' ἐὰν
τὸ κακὸν ἐπρόχωρησεν καὶ εἰς εὐγενέστερα
ἄλλα ὅργανα καὶ ἰδίᾳ τοὺς πνεύμονας, περιττὴ
ἀποβαίνει ἡ χειρουργία εἰς ἀνθρώπους μοι-
ραίως καταδεδικασμένους. [Π.Ι.]

Λευκόσυροι ἐκαλοῦντο παρ' Ἑλλήσιν
οἱ κάτοικοι τῆς Καππαδοκίας. Πρὸς περὶ τοῦ
ὀνόματος τὴν λ. Καππαδοκίαν.

Λευκόφρος Ἀρχ. πόλις τῆς Ἰαρίας
κειμένη ἐπὶ τοῦ Μενάνδρου, περίφημος δὲ διὰ
τὴν ἐν αὐτῇ ναὺν τῇ Ἀρτέμιδος, ἥτις ἀπ' αὐ-
τῆς καὶ Λευκοφρυγὴ ἢ Λευκόφρος ἐκλήθη.

Λευκόχρυσος ἡ π λ α τ ί ν α. Μέταλ-
λον ἐκ τῶν σπανίων, ἐν ἐκ τῶν γημικῶν στοι-
χείων, ἔχον σύμβολον Pt, ἀτομικὸν βάρος
194.5. Εὐρίσκεται μεμιγμένον, ἀλλ' οὐδέποτε
χημικῶς συσθεμισμένον, μετὰ παλλαδίῳ, ρο-
δίου, ἱριδίου, ὀσμίου, ρουθηνίου, σιδήρου, χαλ-
κοῦ καὶ πολυβδίου. καὶ δὴ ἐν Κολομβίᾳ, Πε-
ρου, Βρασίλιᾳ, Καλιφόρνια. Αὐστραλίᾳ καὶ
Βορνέῳ, ἰδίως ὅμως ἐν τοῖς Οὐραλικοῖς ὄρεσι
κατὰ θέσεις, ἀνακαλυφθεῖς δὲ τὸ πρῶτον ἐν

τῇ χρυσοῦν ἄμμῳ τοῦ ποταμοῦ Πίντο τῆς Ν. Ἀμερικής ἐξελέχθη ὡς ἄργυρος, ὡς ἴδιον δὲ μέταλλον ἀνεγνωρίσθη τῷ 1750 ὑπὸ τοῦ Watson ἢ τῷ 1752 ὑπὸ τοῦ Scheffer. Εἶνε λευκός ὡς ὁ κασσίτερος, ἀπαλώτερος τοῦ ἀργύρου, ἐν τῷ ἀέρι ἔλῳ ἀναλλοιώτως· τήκεται μόνον εἰς 1770°, ἔχει εἶδ. βάρος 21.5, ὅπου οὐδενὸς ὀξέος προσβάλλεται πλην ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ ὕδατος, εἶνε δὲ ἐπιδοκίμωςτος σφουρηλασίας καὶ ἐκτάσεως εἰς λεπτότατα φύλλα· ὑπὸ τοῦ ὀξυγόνου δὲν ὀξειδῶνται ἀπ' εὐθείας οὐδ' ἐν τῇ ὑψίστῃ θερμοκρασίᾳ, τοῦναντίον δὲ εὐκόλως ἐνοῦται μετὰ θείου, ἀρσενικοῦ, μόλυβδου, ὑδραργύρου καὶ ἄλλων μετάλλων, ὅτινα συνεπῶς δὲν πρέπει νὰ θερμαίνονται ἐν χωνευτήρις ἐκ Α., οἷα διὰ τὸ δύστηκτον τοῦ Α. χρησιμοποιοῦνται πρὸς τήξιν ἄλλων σωμάτων. ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ συγκεντρῶι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἀέρια καὶ ἰδίως τὸ ὀξυγόνο, πρὸ πάντων ἐν καταστάσει λεπτοτάτης κόνεως εὐρισκόμενος, οὕτω δὲ ἐνεργεῖ δυσχερεῖς ἀλλως ὀξειδώσεις· οἰνόπνευμα π. γ. ἐπισταλαζόμενον ἐπὶ τοιούτου λεπτότατα διαμεμερισμένου Α., τοῦ καλουμένου σπόγγου τοῦ Α. μεταβάλλεται ἀμέσως δι' ὀξειδώσεως εἰς ὀξειδὸν ὀξυ. λεπτὰ φύλλα Α. ἐν χώρῳ πλήρῃ ὕδρογόνου διαπυρρῶνται, ἐννομένου τοῦ ὕδρογόνου μετὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Α. δεσμευμένου ἐκ προτέρων ὀξυγόνου· βεῦμα δὲ ὕδρογόνου διερχόμενον διὰ σπόγγου Α. ἀναγλύγεται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ἐκρησιμοποιήθη εἰς εὐκόλῳ παραγωγὴν φλογός (πυρεϊα δι' ὕδρογονοῦ) ἐν εἰδικῇ τινι συσκευῇ. Διὰ τὸ δύστηκτον καὶ τὸ ἀνοξειδῶτον αὐτοῦ χρησιμοποιεῖται ὁ Α. εἰς παρασκευὴν χωνευτηρίων, χημικῶν ἐργαλείων κλ., παρασκευάζονται ἐπὶ ἐξ αὐτοῦ διάφορα ἀντικείμενα πολυτελείας, ἄλυστρες ὥρολογίων, καπνοθήκαι κλ. Ἐν Ῥωσίᾳ δὲ κατεσκευάσθησαν ἐκ Α. καὶ νομίσματα, ὅτινα ὅμως κατηργήθησαν τῷ 1845. Σήμερον ἐξάγονται ἐτησίως 3200—3300 χγρ., ἀναθάρτου Α., ἐνέχοντος 55-85 % Α., πωλεῖται δὲ ὁ καθαρὸς Α. πρὸς 700 φράγκα περίπου κατὰ χιλιόγραμμα. Ἐκ τῶν ἐνώσεων αὐτοῦ ὀξυλογώτατος εἶνε ὁ (τετρα) χλωριούχος Α., PtCl_4 , ὅστις παράγεται κατὰ τὴν διάλυσιν Α. ἐν βασιλικῷ ὕδατι, ἀπομένων μετὰ τὴν ἐξάμισιν ὑπὸ μορφὴν κίτρινου κρυσταλλικοῦ βελονῶν· ἐξ αὐτοῦ παράγονται πάσαι αἱ ἄλλαι τῶν Α. ἐνώσεις, χρησιμοποιεῖται δὲ εἰς τὴν ἐπιλευκοχρῶσιν ἄλλων μετάλλων, καὶ ἐν τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ ἔνεκε τῆς ιδιότητος ἣν ἔχει, νὰ σχηματίζῃ μετὰ πολλῶν βάσεων ἐνώσεις (διπλὰ ἄλατα) δυσδιάλυτους ἢ εὐκρυσταλλώτους. [X.X.]

Λευκτρα. Ἀρχαία κωμόπολις τῆς Βοιωτίας, ἐπὶ τῆς ἐκ Θεσπιῶν εἰς Πλαταιάς ὁδοῦ, περίφημος γενεμένη διὰ τὴν ἐνταῦθα

λαμπρὰν νίκην τοῦ Ἐπαμεινώνδα κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν βασιλ. Κλεόμβροτον πολυαριθμῶν Σπαρτιατῶν τῇ 6 Ἰουλίου 371 π.Χ. Διὰ τῆς νίκης ταύτης κατεστράφη ἡ ἐν Ἑλλάδι ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Τὰ Α. ἦσαν ἀσήμαντος τόπος ἐξαρτώμενος ἀπὸ τῶν Θεσπιῶν· πιθανῶς δὲν εἶχον τείχη. Ὄθεν καὶ τὰ ἐρείπια αὐτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι μεγάλα. Μόνον πολυάριθμοι ἐπιγραφαὶ καὶ λίθοι, οἵτινες ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν ναῶν τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Παραπούγγια περιλαμβανομένων χωρίων Δένδρα, Τσάχανι καὶ Τσαχανάνι, ὡς καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐγερεθέντος τροπαίου ὑπομνησκουσὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς κωμοπόλεως. [Α.Α.]

Λευκτρον. Ἀρχαία πόλις τῆς Λακωνικῆς, ἐπὶ τοῦ Παμίσου ῥυακος καὶ τῆς παραλίας τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου. Εἶχεν ἀκρόπολιν καὶ ναοὺς τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἑρωτος. — Ἀπ' αὐτῆς ἐκλήθη ὁ σημεριὸς δὲ δήμος Α. τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, ὅστις περιλαμβάνει ἐν ὅλῳ 23 χωρία, ἐξ ὧν ἡ πρωτεύουσα Πλάτσα καὶ τὰ Καστανέα, Κουτήφαρι, Λαγκάδα, Νεοχώριον, Νομιστή, Ξανθιάνικα, Πολυάνα, Πύργος, Ῥήγκλια καὶ Φαγριάνικα εἶναι τὰ σημαντικώτερα. Τὸ σημερινὸν Α., ὅπερ κεῖται πλησίον τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶνε μικρὸν χωρίον μετὰ 126 κατοίκων. [Μ.Σ.]

Λευκυανίας. Παραπόταμος τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν Ἠλείᾳ ὅστις πηγάζων ΝΑ τοῦ χωρίου Νεμεύτας καὶ ἔχων πρὸς τ' ἀριστερὰ τὰ χωρία Λυκούρεισι καὶ Λούβρου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀλφειὸν ΝΑ τοῦ χωρίου Μουριάς. [Γ.Πδ.]

Λεύκωμα (album) παρὰ Ῥωμαίοις ἐκαλεῖτο ὁ λευκὸς γεφυρωμένος πίναξ, ἐφ' οὗ ἐγράροντο οἱ πράξεις ἦσαν προωρισμέναι πρὸς δημοσίευσιν, οἷον τὰ χρονικά τῶν πολεμικῶν, τὸ ἔδικτον τοῦ πραιτωρός, ὁ κατάλογος τῶν συγκλητικῶν ἢ τῶν ἐνόρκων, ὁ τῶν προγραφόμενων, αἱ γνωστοποιήσεις περὶ δικαστικῶν δημοπρασιῶν κτλ. [Σ.]

— Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους διετηρήθη τὸ ὄνομα τοῦτο διὰ βιβλία ἐκ πολλῶν ἀγράφων φύλλων, προωρισμένων ἵνα ἐν αὐτοῖς ἐγγράφωσι τὰ ὄνματα τῶν ἡρητῶν τι ἢ ποίημα κτλ. διάφορα πρόσωπα, ὧν ἐνθύμιον ἐπιθυμεί νὰ ἔχῃ ὁ τοῦ Α. κάτοχος. Ὁμοίως καλεῖται συχνὰ Α. καὶ συλλογὴ τις εἰκόνων ἢ φωτογραφημάτων ἐν βιβλίῳ συνδεδεμένων καὶ παρσιτιστῶν ἀπόψεις ἢ μνημεῖα χώρας τινὸς κτλ. Οὕτω λέγομεν Α. τῶν Ἀθηνῶν κτλ. καὶ τοιαῦτα Α. συχνὰ προσφέρονται ὡς δῶρα ὑπὸ τῶν πόλεων ἢ ἰδωτῶν εἰς ἐπίσημα πρόσωπα, πρὸς ἀνάμνησιν λ. χ. τῆς διὰ τῆς πόλεως διελεύσεως τῶν κτλ.

Λεύκωμα Βλ. Κερατοειδὲς χιτῶν.

Λευκωματζέναι καλοῦνται οὐσίαι δηλη-

τηριώδεις ἐν τῇ ζῳικῷ ὀργανισμῷ συνε-
πειᾷ διαταραχῆς τινος τῆς πέψεως ἢ τῆς
θρέψεως παραγόμεναι καὶ ἐπιφέρουσαι τὴν αὐ-
τοδηλητηρίαν τοῦ ὀργανισμοῦ, μᾶλλον ἢ
ἥττον βαρείαν, ἐκδηλουμένην διὰ ποικίλων
νόσθων φαινομένων. Ὅλως νεώστι οἱ περὶ
τὸν Bouchard ἀπέδωκαν εἰς τὰς Λ. μεγί-
στην σημασίαν ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ πλείστων
νόσθων, ὧν τὰ αἷτια φαίνονται ἐντελῶς ἀνεξ-
ερευνήτα. [A.X.]

Λευκώματα ἢ **Πρωτεΐναι** κα-
λοῦνται κοινῶς μὲν πᾶσαι αἱ Λευκοματώδεις
οὐσίαι (βλ. λ.), ἀδιασφῆρως τοῦ ἐνδὲς ὀνόματος
λαμβάνομένου ἢ τοῦ ἀλλου, εἰδικώτερον δέ,
κατὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ Λευκοματώδεις οὐσίαι
γενομένην διαίρεσιν, ἐκείναι ἐκ τούτων αἰτι-
νὲς καθαρῶς καὶ σαφῶς δεικνύουσι τοὺς αὐ-
τῇ περιγραφόμενους γενικοὺς χαρακτήρας.
Τούτων γινώσκονται πέντε τάξεις, ἥτοι αἱ
λευκοματιναὶ (εἰς ἃς καταλέγεται καὶ τὸ
τῶν ὠδῶν λεύκωμα), αἱ ἱνικαὶ (βλ. Ἰνῶδες)
αἱ τυρίναι, αἱ σφαιρίναι καὶ τὰ πεπτά (βλ.
τὰς λ.). Περί τῆς χρήσεως τῶν Λ. καὶ ἰδίᾳ
τοῦ τοῦ ὡοῦ κατὰ τὴν δηλητηρίασιν βλ.
Λευκοματιναί. [X.X.]

Λευκοματιναί καλοῦνται αἱ ἐνώσεις
τοῦ λευκώματος μετὰ τῶν μεταλλικῶν ἀλά-
των· οὕτω λέγομεν λευκοματινάς τοῦ σιδή-
ρου κτλ. Πλείστοι μεταλλικαὶ οὐσίαι εἰσα-
γόμεναι εἰς τὸν στόμαχον ἐνοῦνται ἐνταῦθα
μετὰ τοῦ λευκώματος εἰς Λ. καὶ ὡς τοι-
οῦτοι ἀναπίνονται εἰς τὸν ὀργανισμόν.

Ἐπὶ τῆς ἰδιότητος ταύτης τῶν διαλυ-
τῶν λευκοματινῶν, τοῦ ἐνοῦσθαι μετὰ τῶν με-
ταλλικῶν ἀλάτων εἰς ἐνώσεις ἀδιαλύτους,
στηρίζεται ἡ χρῆσις τῶν πρώτων (οἷον λευ-
κώματος ὡοῦ, γάλακτος) ὡς ἀντιδότην κατὰ
τὴν διὰ μεταλλικῶν ἀλάτων δηλητηρίασιν.
Αἱ παραγόμεναι ἐν τῷ στόμαχῳ ἀδιάλυτοι
αὗται ἐνώσεις ἀποβάλλονται εἴτα δι' ἐμε-
τικῶν. [X.X.]

Λευκοματιναί. Λευκοματώδεις οὐ-
σίαι (βλ. λ.), χαρακτηριζόμεναι διὰ τῆς ἰδιό-
τητος νὰ καθιζάνωσι (πηγνύωνται) ἐκ τῶν
διαλυμάτων αὐτῶν διὰ θερμάνσεως. Εἶναι
διαλυταὶ ἐν ὕδατι καὶ ἐν διαλύμασι μαγειρι-
κοῦ ἁλτος, πηγνύνται δὲ καὶ δι' ἀνοργάνων
δξέων μετριῶς πυκνῶν. Εἰς αὐτὰς ἀνήκουσιν
ἡ ὡς λευκοματινὴ ἥτοι τὸ τοῦ ὡοῦ πασίγνω-
στον λεύκωμα, ἡ ὀρρολευκοματινὴ ἡ ὀρρίνη,
ἡ μυελευκοματινὴ καὶ ἡ φυτελευκοματινὴ
(βλ. τὰς λ.). [X.X.]

Λευκοματινοεἰδή. Ὅργανικαὶ ἀ-
ζωτοῦχοι οὐσίαι, ὀργανομένηαι, σπυδαῖα συ-
στατικά τοῦ ζωϊκοῦ σώματος, ὁμοιάζουσαι
πρὸς τὰς λευκοματινοὺς οὐσίας κατὰ τὴν
συθεσιν καὶ τινὰς ἀντιδράσεις· τῶν κυρίως
λευκωμάτων καὶ τῶν ἄλλων λευκοματινοῦ
οὐσιῶν διακρίνονται καθότι δὲν καθιζάνονται

ἐκ τῶν διαλυμάτων αὐτῶν οὔτε διὰ νιτρικοῦ
δξέος οὔτε δι' ὀξεικοῦ δξέος καὶ σιδηροκρυσ-
κοῦ καλίου. Εἰς τὰ Λ. ἀνήκουσιν οἱ κολλο-
γόνοι ἱστοὶ καὶ ἡ κερατινὴ (βλ. τὰς λ.). [X.X.]

Λευκοματοεἰδή. βλ. Λευκοματώ-
δεις οὐσίαι (ἐν τῇ ταξινόμησει).

Λευκοματουρία καλεῖται ἡ πα-
ρουσία λευκώματος ἐν τοῖς οὖροις. Ταῦτα καὶ
ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει φαίνεται ὅτι ἐνέ-
χουσιν ἀνεξερεύνητόν τι ποσὸν λευκώματος,
ἰδίᾳ κατόπιν μεγάλων σωματικῶν κόπων ἐπι-
φερόντων τὴν καταπόνησιν τοῦ μυϊκοῦ συστή-
ματος· ἀλλὰ ἡ σταθερὰ ἐν αὐτοῖς παρουσία
εὐεξελέγκτου ποσοῦ λευκώματος ὑποδηλοῖ
νόσθραν κατάστασιν, τὴν Λ., ἥτις δὲν εἶνε
νόσος, ἀλλὰ σύμπτωμα διαφόρων νόσθων εἶον
νεφρίτιδες, καρδιακὰ καὶ πνευμονικῶν νό-
σθων ἐπιφεροσθῶν ταραχὴν τῆς κυκλοφορίας
ἐν τοῖς νεφροῖς ἢ στάσιν ἐν αὐτοῖς φλεβικοῦ
αἵματος, λοιμωδῶν νοσημάτων, δηλητηριά-
σεων, ἀλλοιώσεων τῆς συστάσεως τοῦ αἵματος
κλ. Ὁ ἐλεγχος τοῦ λευκώματος ἐν τοῖς οὖροις
γίνεται διὰ διηθηρώσεως αὐτῶν (ὥστε νὰ ὡσι
διαυγῇ) καὶ βρασμοῦ, δι' οὗ τὸ Λ. πηγνύμε-
νον θολεῖ τὸ ὑγρὸν· ἐπειδὴ ὅμως ἡ αὐτὴ θέ-
λωσις ἐπέρχεται καὶ διὰ καθιζήσεως τῶν ἐν
τοῖς οὖροις φωσφορικῶν ἀλάτων, ἐπιτέμεν
σταγόνᾳ τινὰς νιτρικοῦ δξέος, δι' οὗ ταῦτα
μὲν διαλύονται καὶ ἐπανερχεται ἡ διαύγεια,
ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ Λ. τούτο ἐτι μᾶλλον
πηγνύται εἰς λευκὰς κροκίδας. Καλλίστη ἐ-
πίσης μέθοδος εἶνε ἡ διὰ προσθήκης ὀξεικοῦ
δξέος καὶ νιτρικοῦ σιδηροκρυσκοῦ καλίου,
δι' ὧν ἐπίσης ἐπέρχεται θέλωσις ἐλέγχουσα
τὸ Λ. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι δ Λ. ἀνή-
κει οὐχὶ εἰς τὰ οὖρα, ἀλλὰ εἰς πῦον ἢ αἷμα
συναποκρυσθῆν μετὰ τῶν οὖρων (ἐπὶ νόσθων
τῆς κύστεως π. χ., αιμορραγίας τῶν νεφρῶν
κλ.), διαλύει τὴν ἀμφιβόλιαν τὸ μικροσκο-
πιον, δι' οὗ ὁρῶνται τὰ τυχόν ὑπάρχοντα
πυοσφαίρια καὶ τὰ αἰμοσφαίρια. Ἐν πάσῃ
περιπτώσει Λ. πρόκειται περὶ ἀλλοιώσεως
τῶν τοιχωμάτων τῶν συνεσπειραμένων τοῦ νε-
φροῦ σωληνορίων, ἅτινα φυσιολογικῶς ἔχοντα
δὲν ἀφίνοσι τὸ λεύκωμα τοῦ αἵματος νὰ
διέλθῃ δι' αὐτῶν. Ἡ θεραπεία τῆς Λ. ἀνά-
γεται εἰς τὴν τῆς ἐπενεγοῦσης αὐτὴν νόσου.

Λευκοματώδεις οὐσίαι καὶ κοι-
νῶς λευκώματα καλοῦνται πλείστοι ὀρ-
γαν καὶ οὐσίαι πολυπλόκου συνθέσεως, περιέ-
χουσαι πᾶσαι ἀνθρακὰ, ὕδρογόνον, ὀξυγόνον,
ἄζωτον καὶ θεῖον, τινὲς δὲ φωσφόρον, χημι-
κῶς πολὺ πρὸς ἀλλήλας ὁμοίαι, αἰτνες ἀλ-
λαὶ ἀλλὰ καὶ ὑπάρχουσιν ἐν παντὶ ἀνεξαιρέ-
τως ζωϊκῇ καὶ φυτικῇ στοιχείῳ. Καὶ ἐν μὲν
τοῖς φυτοῖς ὑπάρχουσιν ἐν σχετικῶς μικρᾷ
ποσότητι, ἐπικρατούντων ἐνταῦθα τῶν ὡδα-
τανθράκων, ἀφθονιώταται δὲ εἶναι ἐν τοῖς ζώ-
οις, εὐρισκόμεναι ἐν πᾶσι τοῖς ἱστοῖς, ἐν τῷ

αἵματι· καὶ τοῖς ἐκκρίμασιν αὐτῶν, πλὴν τῶν οὖρων, τοῦ ἰδρώτος, τῆς χολῆς καὶ τῶν δακρύων, ἅτινα ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει στεροῦνται Λ. ἢ ἐνέχουσιν ἰσῶς ἐν ἀσυλλήπτῳ ποσότητι (πρβλ. Λευκωματουρία). Αἱ Λ. οὐσαὶ δὲν εἶναι πεητικαί, οὔτε κρυσταλλοῦνται· θερμαινόμεναι δὲν τήκονται ἀλλὰ καταστρέφονται, ἐκφευγόντων μὲν τῶν ἄλλων στοιχείων, ὑπολειπομένου δὲ τοῦ ἀνθρακος. Αἱ Λ. οὐσαὶ εὐρηγνται ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἴτε ἐν διαλύσει· εἴτε ἡυρημέναι ἐν ὑγροῖς εἴτε καθ' ἑαυτὰς ἐν καταστάσει πυκνῶς ῥοῶδε. Ἐν πάσῃ ὁμῳς σχεδὸν περιπτῶσει πήγνυνται διὰ τῆς θερμότητος, δι' ἧς καὶ χωρίζονται ἀπὸ τῶν διαλυμάτων αὐτῶν. Ἐν στερεᾷ καταστάσει εἰσὶ λευκαὶ ἢ κιτρινολευκοί, μαλακαὶ, ἄμωφοι καὶ ἀχυμοὶ μαζαί· ξηρανθεῖσαι ἀποκρίνουσι βαθυχρυστέραι καὶ κερατοειδεῖς. Ἐνοῦνται μετ' ἐξέων καὶ ἀλκαλίων, ἀποτελοῦσαι τὰ καλούμενα ὀξεολενωμάτα καὶ ἀλκαλίολενωμάτα. Ἐν τῇ ὕδατι δλίγαι αὐτῶν διαλυονται. πᾶσαι ὁμῳς ἐν τοῖς καυστικοῖς ἀλκαλίοις καὶ πυκνῶς ἀνοργάνοις ὀξέσιν, ἀδιάλυτοι οὗσαι ἐν αἰθέρι, χλωροφορμῷ καὶ θειούχῳ ἀνθρακί. Πρὸς ἀνίχνυσιν λευκώματος ἐνυπάρχοντος ἐν τινὶ ὑγρῷ ἐν διαλύσει εὐχρηστοῦσιν αἱ ἐξῆς μέθοδοι· δι' ὧν αἱ Λ. οὐ. καθιζάνονται· α') διὰ προσθήκης δλίγου ὀξεικοῦ ὀξέος καὶ κιτρίνου σιδηροκυανικοῦ καλίου· β') διὰ νιτρικοῦ ὀξέος προστιθεμένου εἰς τὸ ζέον διάλυμα· γ') δὲ τῶν πλείστων μεταλλικῶν ἀλάτων, μεθ' ὧν ἐνοῦνται αἱ Λ. οὐ. εἰς λευκωματίας (βλ. λ.) ἀδιαλύτους· δ') διὰ προσθήκης ὀξεικοῦ ὀξέος καὶ πυκνοῦ διαλύματος χλωριούχου νατρίου ἢ θειικοῦ νατρίου καὶ ζέσεως τοῦ μίγματος. Ἐν ὑγρῷ καταστάσει διαφυλάττονται αἱ Λ. οὐ. ὑφίστανται ἀποσύνθεσιν καὶ σήψιν, παραγομένων διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος, ζιμωνίας, ὑδροθείου, λευκίνης, τυρσοίνης, ἡλεκτρικοῦ ὀξέος, ὀξεικοῦ, βουτυρικοῦ κλ. Αἱ περὶ τῶν Λ. οὐ. γνώσεις ἡμῶν εἰσιν ἐτι λίαν ἀτελεῖς διὰ τὴν περίπλοκον αὐτῶν σύνθεσιν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλας ὁμοιότητα. Ἐνεκα τούτων καὶ ἀκριβῆς αὐτῶν ταξινόμησις δὲν ἐπετεύχθη καὶ γίνεται αὐτῇ πολλαχῶς. Κατὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι ἔργῳ παραδεδομένην ἄπασι αἱ Λ. οὐ διαίρουνται ὥδε· Α') Λενωμάτα ἢ πρωτεῖναι, οὐσαὶ ἔχουσι σαφῆ τὰ γνωρίσματα τῶν Λ. οὐ. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ὡς ἴδιοι τάξεις αἱ λενωμάτιναι, ἰνικαὶ ἢ ἰνώδη, τυρίναι, σφαίριναι (βλ. Γλωβουλῖναι) καὶ πεπτᾶ. Β') Λενωμάτα οἷοι δὲ, οὐσαὶ μὴ οὔσαι μὲν ἀκριβῶς λενωμάτα, ἀλλὰ μεγάλην πρὸς ταῦτα ὁμοιότητα ἔχουσαι· τοιαῦτα δὲ εἰσιν αἱ πρωτεῖναι (αἰμοσφαιρίνη, νουκλείναι, βλεννίνη, μεταλενωματίνη, τὰ φυράματα ἢ ζυμωγέρται (πεψίνη, τρυψίνη, πτυελίνη, πιτύα, μεταστροφίνη, διάστασις περὶ

ἧς βλ. ἐν λ. Διαστάζῃ) καὶ τὰ λενωμάτιναι οἷοι δὲ ἢ (κολλογόνοι ἱστοί, κερατίνη). Πρβλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα.

— (Φυσιολ.). Αἱ Λ. οὐ. εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων τοῦ ἀνθρώπου τροφῶν, περιλαμβανόμεναι τὸ κρέας, τὸ γάλα, τὰ ὠά κλ. Εἰσαγθῆναι εἰς τὸν στόμαχον πάσχουσι διαδοχικῶς διαφόρους μεταβολὰς ἕως οὗ ἀπορροφηθῶσι. Τὸ ἐν τῷ στοματικῷ ὑγρῷ δὴλα δὲ ὑδροχλωρικὸν δξὺ ἀραιῶν αὐτὰς καὶ καθιστᾷ ἐπιδεκτικὰς τῆς ἐνεργείας τῆς πεψίνης, ἥτις ἀνεῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος οὐδὲν δύναται ἐπ' αὐτῶν· διὰ δὲ τῆς πεψίνης τοῦ στομάχου καὶ τῆς τρυψίνης τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ πᾶσαι αἱ Λ. οὐ. μετατρέπονται εἰς πεπτᾶ, ἀφ' οὗ διέλθωσι διὰ ποικίλων διαμέσων μορφῶν, φερουσὴν τὰ ὄνυματα παραπεπτᾶ, προπεπτᾶ, μεταπεπτᾶ κλ. Τὰ δὲ πεπτᾶ, εὐδιάλυτα ὄντα, εὐχερῶς δυνάμενα νὰ διαπιδύσωσιν ἐκ τῶν διαλυμάτων αὐτῶν διὰ τῶν ζωϊκῶν μεμβρανῶν καὶ δι' οὐδενὸς ὀξέος ἢ ἀλκαλίου καθιζάνόμενα ἐκ τῶν διαλυμάτων αὐτῶν, εἰσέρχονται διὰ τῶν ἰδιότητων αὐτῶν τούτων ἀνεῦ περαιτέρω κατεργασίας εἰς τοὺς ἱστούς τοῦ σώματος, πρὸς οὗς καὶ ἀφομοιοῦνται ἐντελῶς. [Α.Χ.]

Λευκώνικον. Χωρ. τῆς Κύπρου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀρμολύστου. Ἔχει 1500 κατ. γεωργὸς καὶ ἐμπόρους. [Α.Α.Σ.]

Λευκωσία. Πρωτεύουσα τῆς Κύπρου, κειμένη ἐν τῷ Β μέρει τῆς νήσου παρὰ τὸν Πεδαιὸν ποταμὸν ἐν τῇ μεγάλῃ πεδιάδι· τῇ σχηματίζομένῃ μεταξὺ τῶν ὀρέων τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Κηρυναίας. Φαίνεται ὅτι ἡ πόλις εἶνε φεκοδομημένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἀρχαιοτάτης πόλεως ἑλληνικῆς, ἧς οἱ πανάρχαιοι τάφοι κείνται παρὰ τὴν θέσιν Ἀγ. Παρασκευῆς καὶ ἐπὶ τοῦ πλησίον λόφου Λεονταρίου. Παρὰ τοῖς πρώτοις συγγραφεῦσιν (ἐκκλησιαστικοῖς) οἱ ὅποιοι μνημονεύουσι τῆς πόλεως, καλεῖται Ληδόρος ἢ Λευτεῶν (ὅπερ διώρθωσαν Γερμανοὶ κριτικοὶ ἐκ Λευκίων, ἐξ οὗ εὐκόλως ἐγεννήθη τὸ σημερινὸν Λευκωσία ἢ Λευκουσία ὡς ὀνομάζει αὐτὴν Κωνσταντῖνος δὲ Πορφυρογέννητος). Φαίνεται ὁμῳς ὅτι ἡ Ληδόρος καὶ ἡ Λ. ἦσαν ἐπὶ Βυζαντινῶν δύο χωρισταὶ πόλεις πλησίον ἀλλήλων κείμεναι καὶ ἀσήμενοι· ὅλλ' ὕστερον καταστραφείσων ὑπὸ τῶν πολέμων καὶ σεισμῶν τῶν ἐξῆς λόγου πύλων τῆς νήσου, αὗται ὡς μεσῶναι καὶ μὴ ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ἐκδρομὰς, ἐγένοντο ἡνωμέναι ἢ πρωτεύουσα τῆς Κύπρου. Ἡδὲ κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα ἠμάρχεν ἡ Λ. καὶ ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς Τριφύλλιος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον. Παρατηρητέον δὲ ὅτι παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἐκαλεῖτο καὶ καλεῖται εἰς ἐτι Nicosia. Ἐπὶ τῶν Λουζινιάνων διωρίσθη πρωτεύουσα πολιτικῇ τῇ 1192, ἐγένετο δὲ ἔδρα τοῦ ἀρχιεπισκόπου 1212 καὶ ἐμείνε

πρωτεύουσα ἐπὶ Ἐνετῶν, Τούρκων καὶ Ἀγγλων. Οἱ Λουζινιάνοι ἐξωράϊσαν αὐτὴν διὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν καὶ ὠχύρωσαν ἐπανειλημμένως. Εἶχε δὲ ἡ πόλις ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς 250 ναυῶν δυνάμει ἐν τῇ Ἀνατολῇ θρησκείων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ σήμερον σωζόμενος μεγαλοπρεπὲς γοτθικὸς ναὸς τῆς Ἀγ. Σοφίας, μετατραπείς εἰς τέμενος τουρκικόν. Εἰς τὰς παράμονας τῆς τουρκικῆς ἐισβολῆς εἰ Ἐνετοὶ καὶ οἱ Κύπριοι εὐγενεῖς κατέρριψαν τὰ ὑπάρχοντα παλαιὰ τεῖχη καὶ ἀνήγειραν νέα ὀχυρώσαντες αὐτὰ καὶ περιορίσαντες τὴν πόλιν ἐντὸς στενῶν ὁρίων. Μετὰ δὲ τὴν ἄλυσιν τῆς πύλεως, ἣν ἐπολιόρκησαν οἱ Τούρκοι ἐπὶ μῆνα, αὕτη ἐπέστη τὰ πάνθεινα. Ὑφίσταται δὲ ἀκόμη τὸ ἡγεμονικὸν ἀνάκτορον, ἐν ᾧ κατῴκει ὁ ἐνετὸς διοικητὴς καὶ ὕστερον ὁ παστὴς τῆς νήσου, χρησιμεύει δὲ νῦν διὰ διάφορα γραφεῖα τῆς διοικήσεως καὶ ἀστυνομίας κλ. Παρ' αὐτῇ ἐσώζετο πρὸ δολίγων ἐτῶν συκαμινέα τις, ἐπὶ τῆς ὁποίας τῇ 1821 ἐκρεμάσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός. Ἡ πόλις ἐν γένει φέρει μᾶλλον τουρκικὸν χαρακτήρα δὲν ὑπάρχει δὲ ἡεῖς ἄλλας ἀνατολικὰς πόλεις κατὰ θρησκείας διαίρεσις εἰς ἰδιαιτέρας συνεικίας, ἀλλὰ Τούρκοι καὶ Χριστιανοὶ κατοικοῦσιν ἀναμεμιγμένοι. Ἄλλοτε οἱ Τούρκοι ἦσαν πλείστοι τούτων νῦν δὲ ἐκ τῶν 11 179 κατ. οἱ πλείονες εἶναι Χριστιανοί, ἐλάχιστοι ὅμως Ἀρμένιοι καὶ Δουτικοί. Αἱ ἐδοὶ εἶναι στεναὶ καὶ σκολιαί, ἔχει δὲ ἡ πόλις μεγάλας παλαιὰς οἰκίας καὶ τινὰς ὠραίας νέας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ τεύχους, τὸ ὑγιεινότερον τῆς νήσου κλίμα, ἀφθονα ὕδατα καὶ τινὰ βιομηχανίαν μεταξὺ, δέρματος καὶ βράμβακος. Σχολεῖα ὑπάρχουσι 3 θρησκευτικὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα ἀρετῶν, 2 θηλέων, ἐν ἀνώτερον μωαμεθανικὸν ἐκπαιδευτήριον Ῥουσιεὶ καὶ ἐν ἑλληνικὸν ἡμιγυμνάσιον. Ἐν Ἀ. ἐδρεύει ἡδὲ ὁ Ἀγγλὸς Ἀρμστέθς τῆς νήσου, κατοικῶν 1/4 ὥρ. ἔξω τῆς πόλεως ἐν ὠραίῳ ξυλίνῳ μεγάρῳ, διὰ δὲ τὰ γραφεῖα τῆς διοικήσεως φιλοδοξήθη μεγάλη οἰκία μεταξὺ τοῦ μεγάρου τοῦ Ἀρμστέθς καὶ τῆς πόλεως. Περὶ δὲ τὴν πόλιν κινεῖται κύκλῳ πολλὰ προάστεια, Παλουριώτισσα (παρὰ τὴν ὁποίαν καὶ τὸ λεπροκομείον), Καϊμακλί, Ὁμορφίτα, Στρώβιλος, Ἀγ. Δαμέτιος καὶ Ἀγ. Ὁμολογῆται. [Α.Α.Σ.]

Λευχαμιά. Νόσος ἰδιοπαθὲς χαρακτηριζομένη διὰ τῆς ἐν τῷ αἵματι υπερμέτρου αὐξήσεως τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων. Παροδικὴ αὕτη αὐξήσις συμβαίνει ἐπὶ κυήσεως, λοιμωδῶν νόσων, διαλειπόντων πυρετῶν, πυσμίας κλ. Κατὰ τὴν νόσον ὅμως Ἀ. ἡ πληθυσμὸν τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων εἶνε σταθερὰ καὶ ἡ αὐξήσις ποσότη, ὥστε ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἔχων ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει πρὸς τὸν τῶν ἐρυθρῶν ὡς 1 πρὸς 350—500 δύναται νὰ ἐρυθρῇ μέχρι 1 πρὸς 5 ἢ 1 πρὸς 2. Τὸ αἷμα

παρίσταται ὠχρόν, ὁ σπλὴν διογκοῦται μέγαν, μέχρι βάρους 3—6 χιλιογράμμων, διογκοῦνται ἐπίσης τὰ λεμφικὰ γάγγλια καὶ συχνὰ τὸ ἥπαρ. Ὁ μυελὸς τῶν ὀστέων διηθημένος παρέχει ὅσιν κτρίνην καὶ συχνὰ ταῦτα ἀλγοῦσι πιεζόμενα. Φυσμήματα τῆς καρδίας, ἀτονία, παλμὸς, δύσπνοια, κεφα αλγία, λιποθυμιαί κλ. εἰσὶ συνήθη ἐπασκευθῆματα τῆς Ἀ., σπανιώτερα δὲ αἱμορραγίαι τῶν σπλάγγνων καὶ βδρωψ. Ὡς σύμπτωμα ἡ Ἀ. παρίσταται ἐπὶ σφιλίδος, μετὰ κακώσεις τοῦ σπληνὸς καὶ τῶν ὀστέων, μετὰ πνευμονίας κλ. Ἡ ἀποπαθὲς δὲ, σπανία οὖσα καὶ μᾶλλον τοῖς ἀνδράς προσβάλλουσα, αἰτίαν ἔχει ἴσως ἀγνωστον ἀλλοίωσιν τῶν αἱματοποιητικῶν ὁργάνων ἢ τοῦ σπληνός, τῶν λεμφικῶν γαγγλίων καὶ τοῦ μυελῶ τῶν ὀστέων. Διαρκεῖ ἐπὶ μακρότατον χρόνον, διὰ τινος δὲ τῶν ἀνωτέρω ἐπιπλοκῶν ἢ διὰ τῆς καθολικῆς ἐξαντλήσεως ἀπολήγει εἰς θάνατον. Πρὸς θεραπεία τῆς πρωτοπαθοῦς Ἀ. συνιστῶνται τὰ τονωτικά, σίδηρος, ἀρτενικόν, γενναῖο τροφή, ἡ κινίνη κατ' ἐλαφρὰς δόσεις, εἰσπνοαὶ ὀξυγόνου κλ. Κατὰ δὲ τῆς συμπτωματικῆς πολεμητέα ἡ ἀρχικὴ νόσος. [Π.Ι.]

Λεφεβρό (Tanaquil Faber ἢ Lefebvre). Γάλλος φιλόλογος, γενν. 1615 ἐν Caen. Διορίσθεις ὑπὸ τοῦ Ῥιςελιὲ ἐπιθεωρητῆς τοῦ ἐν τῷ Λούβρῳ τυπογραφείου, γενναῖο μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου διαμαρτυρούμενος καὶ διωρίσθης καθηγ. τῆς ἐν Σωμὺρ ἀκαδημίας, ἀπέθανε δὲ 1672. Ἦτο ἐμβριθὲς ἐπιστήμων, μεταφράσας εἰς τὴν λατίν. τὸν Λουκιανὸν καὶ τὸν Λογγίνον, ἐκδῶσας δὲ καὶ μεταφράσας εἰς τὴν γαλλικὴν πλείστους λατινοὺς συγγραφάς. Πρὸς δὲ συνέγραψε *Epistolae criticae* (2 τ. Σωμὺρ 1659 κλ.), *Les vies des poètes grecs* (1665), *Méthode p. commencer les humanités grecques et latines* (1672). [Μ.Γ.]

Λεφεβρό (Φραγκίσκος Ἰωσήφ Lefebvre, δούξ Δαντσίκου). Γάλλος στρατάρχης, γενν. 1755 υἱὸς μυλωθροῦ ἐν Ῥούσφαχ εἰς Ἄλο τίας. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν (1773), ὡς λοχίας ἔσωσε τὴν ὑπὸ τοῦ ὄχλου ἐπαπειλουμένην ζωὴν τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ 1789, τῇ δὲ 1792 σώσας δημοσίον ταμεῖον ἀπὸ τῆς λεηλασίας προεδιάσθη εἰς λοχαγὸν καὶ ἦδη τῇ 1793 εἰς στρατηγόν. Διακριθεὶς εἰς διαφόρους μάχας ἀνέλαβε τῇ 1797 τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐπὶ τοῦ Σάμβρ καὶ Μώσα στρατοῦ. Πληγῶνθεις βαρέως παρὰ τῷ Στόκαχ 20 (v) Μαρτ. 1799, διωρίσθη ἀρχηγὸς τῆς ἐν Παρισίοις μεραρχίας καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπεστήριξε τὸν Ναπολέοντα, ὅστις τῇ 1800 προεδίβασεν αὐτὸν εἰς στρατάρχην. Κατὰ τὸν κατὰ τῆς Πρωσίας πόλεμον 1806-7 ἔλαβε μέρος ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ἰένης, ἐπολιόρκησε δ' εἰτα τὸ Δάντσικ, ὅπερ κυριεύσας ἀνη-

γορεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος δούξ Δαντσίκου. Τῇ ἐπομένῃ ἔτει διέπρεψεν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Ε' σώματος ἐν Ἰσπανίᾳ, νικήσας ἐν διαφόροις μάχαις, διώκησας δὲ κατὰ τὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας πόλεμον τὸν βαυαρικὸν στρατὸν καὶ κατέπνιξε τὴν ἐπανάστασιν τῶν Τιρολῶν, ἔλαβε δὲ καὶ μέρος εἰς τὴν ἐν Βάγραμ μάχην. Τῇ 1812-3 ἦτο ἀρχηγὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς σωματοφυλακῆς. Ἀνδρείως ἐπολέμησε κατὰ τῶν εἰς Γαλλίαν εἰσβαλόντων συμμάχων τῇ 1814, μετὰ δὲ τὴν παραίτησιν τοῦ Ναπολέοντος ὑπετάγη εἰς τοὺς Βουρβόνους καὶ ἀνηγορεύθη ἐμδίμος, ἀπώλεσε δὲ τὴν τιμὴν ταύτην, προσαρτηθεὶς εἰς τὸν ἐπανελθόντα Ναπολέοντα, ἀλλ' ἤδη τῇ ἐπομένῃ ἔτει ἐπεκυρώθη αὐτῷ ὑπὸ Λοῦδοβίκου τοῦ ΙΗ' ὁ βυθμὸς τοῦ στρατάρχου καὶ τῇ 1819 καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐμοτίμου. Ἀπέθανε δ' ἐν Παρισίοις τῇ 1820. [Β.Ε.]

Λεφτοκρυά. Χωρίον τῆς Μακεδονίας μετὰ 130 χριστιανικῶν οἰκογενειῶν κείμενον κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπορείας τοῦ Ὁλύμπου εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρ. ἀπὸ τῆς παραλίας καὶ 1 1/4 ὥρ. πρὸς Ν τοῦ Λιτοχώρου. Οἱ κάτοικοι εἶναι γεωργοὶ καὶ ναῦται.

Λεφωσέ (Lefaucheux). Κατασκευαστὴς ὄπλων ἐν Παρισίοις, ὅστις τῇ 1852 ἐφεῖρε διπισθογεμῆς τουφέκιον διὰ τὴν θήραν, τὸ πρῶτον ὅπερ εἶχε φυσιγγίον μετ' ἐναύσματος καὶ δὲν ἐπέτρεπεν ἐξοδὸν τῶν θερῶν πρὸς τὰ ὀπίσω. Διὰ κινήσεως κλειδὸς τινος ἐγαμνηλοῦντο αἱ κάνναι ἐμπροσθεν καὶ ὑφούντο διπισθεν ὥστε εἰσάγοντο εὐκόλως τὰ φυσιγγία εἰς αὐτάς. Ἡ δὲ ἀνάφλεξις τοῦ ἐναύσματος ἐξετελεῖτο διὰ πετεινοῦ.

Λέχ (Lech). Εἷς τῶν μεγαλητέρων ἐκ Ν παραποτάμων τοῦ Δουνάβιως, πηγάζων ἐν Φοράρλδεργ ἐκ τῆς Φορμαρινῆς λίμνης 1865 μ. ὑπὲρ τὴν θ. Παρὰ τὸ Φύσσην εἰσέρχεται εἰς τὴν πεδιάδα, διέρχεται τὰς πόλεων Λάντοβεργ καὶ Αὐγούστης, ἀποτελεῖ τὰ σύνορα τῆς ἀνω Βαυαρίας καὶ τῆς Σουαβίας καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 285 χμ. εἰς τὸν Δούναβιν παρὰ τὸ Λέχσενδ. Δὲν εἶνε πλωτός. Τὸ κύριον αὐτοῦ παραποτάμιον εἶνε ὁ Βέρταχ (135 χμ.). Ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Βέρταχ πεδιάς Λέχφελδ ἐγένετο γνωστὴ διὰ τὴν ἐνταῦθα νίκην τοῦ βασιλέως τῶν Γερμανῶν Ὁθωνος τοῦ Δ' κατὰ τῶν Οὐγγρων τῇ 10 Ἀπρ. 955. [Μ.Σ.]

Λέχ. Βλ. Λέ.

Λεχαινά. Πολύχνη πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μυρταυνίων ἐν Ἠλείᾳ, ἐπὶ πεδιάδος ἐκτεταμένης, 7 ὥρας ΒΑ τοῦ Πύργου καὶ 2 ὥρ. μακρὰν τῆς ἀκτῆς τοῦ Κυλληγίου κόλπου, προσδευτική καὶ σιτογῶσα, ἔχουσα δὲ ἐλληνικὴν σχολεῖον καὶ δημοτικὰ δημοτέρων τῶν φύλων, ὑποαμείνον, εἰρηνοδικεῖον, ταχυδρομ. καὶ τηλ. γρα εἶον, σταθμὸν τοῦ σι-

δροδρόμου Πατρῶν-Πύργου καὶ 2452 κατ' ἀσχολευμένους εἰς μικρὸν ἐμπόριον καὶ τὴν καλλιέργειαν σταφίδων καὶ ἡμπέλων. [Γ.Πδ.]

Λέχαιον ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἐπίνειον τῆς Κορίνθου, κείμενον ἐν τῇ ΝΑ ἀκρῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἐνθα οὗτος ἰδίᾳ καὶ κόλπος τοῦ Α. ἐκαλεῖτο. Ἀπεῖχε τῆς Κορίνθου 12 στάδια (2.5 χμ.), διὰ τεχνητῶν δὲ ἔργων ὁ λιμὴν κατεστάθη ἀσφαλὴς καὶ ἐχρησίμευε κυρίως καὶ ὡς πολεμικός, συνδεδεμένος διὰ διπλῶν τειχῶν μετὰ τῆς Κορίνθου. Νῦν καλεῖται Ἀδατίκι. [Α.Δ.]

Λέχουζεν (Lechhausen). Πόλις ἀποτελοῦσα προάστειον τῆς Αὐγούστης πρὸς ΒΑ. Ἔχει 10 365 κατ., ἀνάκτορα καὶ βιομηχανίαν λίθου καὶ μεταξῆς. [Μ.Σ.]

Λέχοδον. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 1 ὥρ. μακρὰν τῆς Βλαχοκλεισούρας ἐντὸς κοιλάδος περικλειομένης Δ ὑπὸ τοῦ ὄρους Σιουμπρέτσι, Δ ὑπὸ τοῦ Βρατίνι, Β ὑπὸ τοῦ τῆς Νέβεςκας καὶ ΒΑ ὑπὸ τοῦ ὄρους Ζελινίτσι, μετὰ 300 οἰκογενειῶν ἀλβανοελληνικῶν. Ἀπὸ τοῦ χωρίου ὁδὸς κατωφερῆς μετὰ ἡμίσειαν ὥραν φέρει εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ χωρ. Ζελινίτσι.

Λεχοῦρι. Χωρίον τοῦ δήμου Ψωφίδος ἐν Καλαβρύτοις, πρὸς Ν τῶν Καλλιφώνων ὀρέων καὶ ἐν χαράδρᾳ τοῦ Ἀροανίου παραποτάμου τοῦ Ἐρυμάνθου, ἔξ οὗ καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος Καλλιφώνοι ἐκεῖ λέγεται Λεχοῦρικὸν βουνόν, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 463 κατ. γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους. [Γ.Πδ.]

Λεχωρίτης Γεώργιος. Ὁπλαρχηγὸς ὀνομαστὸς κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐκ τοῦ χωρίου Λεχοῦριου τῶν Καλαβρύτων. Διέπρεψεν ἐν ταῖς περὶ τὸ Λάλα μάχαις, παρὰ τὸ Βαλτέτσι (1825) κατὰ τοῦ Ἰμβραῖμ, ἐν Φαλήρῳ κατ' Ἀπριλίον τοῦ 1827, ἐνθα καὶ ἐπληρώθη, ἐν Καλαβρύτοις κατὰ τὰς εἰσβολὰς τοῦ Ἰμβραῖμ, ἐκεῖ καὶ μάλιστα κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1827, ὅτε ὁ Ἰμβραῖμ ἐπέδραμε τὸ Σωποτὸν, Σκοῦπι, καὶ τὰ περίξ καὶ ἀλλαχοῦ. [Γ.Πδ.]

Λεχώνια Ἄνω καὶ Κάτω. Κώμη ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Μαγνητίᾳ. Κάτωι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, πρωτεύουσας τοῦ δήμ. Νηλείας ἐκτείνεται ἡ εὐφορωτάτη καὶ μεγάλη παραλίος πεδιάς τῶν Λεχωνίων, ἥτις κεῖται μεταξὺ δύο χειμάρρων τοῦ Πηλίου, τοῦ τῆς Κουφάλας ῥέοντος μεταξὺ Ἀγίου Γεωργίου καὶ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ τοῦ τῶν Λεχωνίων κατερχομένου δυτικώτερον αὐτῶν, καὶ ἔχει πλάτος ὥρ. 1 1/2 μεταξὺ τῶν ὄχθων τῶν δύο ποταμῶν καὶ ἴσον σχεδὸν μῆκος ἀπὸ τῆς παραλίας μέχρι τῶν ὑπορειῶν τοῦ ὄρους Ἡ πεδιάς αὕτη φέρουσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος, εἶνε θερπωτάτη καὶ κατάφυτος ὑπὸ ποικιλιωτάτων ὀπωροφόρων δένδρων καὶ πα-

ράγει ἔλαιον, μέταξαν, σίτον, ἀραβόσιτον καὶ οἶνον. Ἐν αὐτῇ κεῖνται τὰ δύο χωρία Ἄνω καὶ Κάτω Λεχώνια ἀπέχοντα μίαν ὥραν ἀπὸ Ἀγίου Γεωργίου· κατὰ δὲ τὴν παραλίαν κεῖνται καὶ ὁ ὁμώνυμος ὄρυς. Κάτοικαι ἀμφοτέρων τῶν Λ. μετὰ τοῦ Ὁρμου Λ. 929.

Λέψιος (Κάρλος Ῥιχάρδος Lepsius) Εἰς τῶν διαπρεπεστέρων Αἰγυπτολόγων καὶ φιλολόγων, γενν. 1810 ἐν Ναυμβούργῳ. Σπουδάζας φιλολογίαν ἐν Λειψία, Ροττίνγγῳ καὶ Βερολίνῳ ὅπου μαθητὴς τοῦ Βόππ γενόμενος ἐνέκυψε καὶ εἰς τὴν γλωσσολογίαν, μετέβη εἰτα εἰς Παρίσις ὅπου τῇ προτροπῇ τοῦ Βαῦνσεν ἤρξατο τῆς μελέτης τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχαιοτήτος, ἣν συνέχισεν ἐν περιηγήσει ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, σπουδάζας τὰ ἐν τοῖς μουσεῖοις αὐτῆς μνημεῖα τῆς Αἰγύπτου. Τὸ πρῶτον πόρισμα τῶν τοιούτων μελετῶν του, Ἐπιστολὴ περὶ τὴν ἱερογλυφικὴν ἀλφάβητον (Ῥώμη 1837) ἔχουσ φῶς εἰς τὰς μέχρις αὐτοῦ συγκεχυμένας γνώσεις τῆς αἰγυπτ. γραφῆς. Πρὸς τοῖς εἰσέδου καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν διαλέκτων τῆς ἀρχ. Ἰταλίας, συλλέξας τὰς Οὐμβρικές καὶ Ὀσκικές ἐπιγραφὰς (Λειψ. 1841). Μετὰ διαμονὴν δύο ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδημοσίευσεν Ἐκλεκτὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς αἰγυπτ. ἀρχαιοτήτος καὶ τὸ Βιβλίον τῶν τεθνεώτων κατὰ τὸν ἐν Τουρίνῳ ἱερογλυφ. πάπυρον (Λειψ. 1842). Διορισθεὶς δὲ 1842 ἑκτακτος καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ ἐστάλη ἐπὶ κεφαλῆς ἐπιστημόνων τινῶν ὑπὸ τοῦ βασιλ. Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Δ' 1842-1846 εἰς Αἴγυπτον πρὸς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας, ὧν τὰ πορίσματα ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ τετραστίῳ ἔργῳ Μνημεῖα Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας (Βερ. 1849-57). Τῷ 1846 διωρίσθη ὁ Λ. τακτικὸς καθηγητὴς καὶ 1850 μέλος τῆς Βερολινεῖς Ἀκαδημίας· ἐκτοτε δὲ ἐδημοσίευσεν πλείστα ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν αἰγυπτολογίαν (Χρονολογία τῶν Αἰγυπτίων Α' τ. 1848-9, Βιβλ. τῶν Βασιλέων 1858, περὶ μέτρων κλ., περὶ σέσεων τῆς χρονολογίας τῶν Αἰγυπτίων, Ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαίων κλ.), ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς ἐπιστήμης. Οὕτω συνέγραψε Γραμματικὴν τῆς Νουβικῆς γλώττης (1880), τὰ τῶν ἀρχαίων μέτρα τοῦ μήκους (1884), ἀστρολογικὰς σπουδὰς, ἐπενόησε Πρότυπον ἀλφάβητον πρὸς ὁμοίωσιν μεταγραφῆν ἀγράφων γλωσσῶν καὶ ἔξενον σύστημα τῶν γραφῶν δι' εὐρωπαϊκῶν στοιχείων (1855 καὶ 1863), ἥτις ἐγένετο παραδεχτὴ παρὰ πασῶν σκεδόν τῶν ἱεροποστολικῶν ἐταιριῶν κλ. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1866 ἐξετέλεσε ἑτέραν περιήγησιν ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον, καθ' ἣν μεταξὺ ἄλλων ἀνεκάλυψεν ἐπιγραφὴν σπουδαϊοτάτην ἐν ἱερογλυφικῇ, ἑλληνικῇ καὶ δημοτικῇ γραφῇ (βλ. Ἱερογλυφικά), ἣν ἐδημοσίευσεν τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν Βερολίνῳ. Ἀπὸ τοῦ 1873 ὑπῆρξε γενικὸς διευθυντὴς τῆς Βερολι-

νείου βιβλιοθήκης· πρὸς δὲ ἤτο μέχρι τοῦ 1880 πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐπιτροπῆς, προσδρεύοντος δὲ αὐτοῦ ἰδρύθη καὶ ἡ ἐν Ἀθῆναις ἀρχαιολ. γερμ. σχολή Ὁ Λ. ἐγένετο ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς αἰγυπτολογίας. [B.E.]

Λεωδάμας. Ἀθηναῖος ῥήτωρ, ἀκμάσας κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους. Δέν σώζονται μὲν λόγοι αὐτοῦ, γνωρίζμεν ὅμως ὅτι ἐνεκάλεισε τὸν Χαβρίαν καὶ τὸν Καλλίστρατον καὶ ἔγραψε λόγον κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου. [X.B.]

Λεωκόριον ἐκαλεῖτο ἱερὸν ἐν Ἀθῆναις, ἰδρυθὲν πρὸς τιμὴν τῶν 3 κορῶν τοῦ Λέω, ἥρως ἐπωνύμου τῶν Ἀθηναίων, αἵτινες ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐθυσιάσθησαν ποτε πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν θεῶν ἐπὶ μεγάλῳ λοίμῳ. Ἐκεῖτο δὲ ἐν τῷ ἐντὸς Κεραμεικοῦ [I.K.P.]

Λεωκράτης. 1) Ἀθηναῖος στατηγός, λαβὼν μέρος εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχῃ (478 π. Χ.), καθυποτάξας δὲ τῷ 456 τὴν Αἰγίαν. — 2) Ὁ καθ' οὗ ὁ μόνος σωθεὶς λόγος τοῦ Λυκούργου ἐπίσημος Ἀθηναῖος, ὅστις φυγὼν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐνεκλήθη μὲν ὑπὸ τοῦ περιφήμου ῥήτορος, ἡθωώθη δὲ δι' ἰσοψηφίας. [I.K.P.]

Λέων ὁ ἀμερικανικός. Βλ. Κουγούαρ.

Λέων. Ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων (βλ. τίνακ. Αἰλουροειδῆ Α' 1), ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν Σαρκοφάγων θηλαστικῶν καὶ τὴν οἰκογέν. τῶν Αἰλουροειδῶν, ὧν εἶναι τὸ μεγαλειότερον εἶδος. Ἀλλοτε λίαν διαδεδομένος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι εὐρισκόμενος, εὐρηται νῦν μόνον ἀπὸ τῆς Σαχάρας μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ εἰς μέρη τινὰ τῆς Ἀραβίας καὶ Ἰνδικῆς. Ὁ Λ. ἔχει μῆκος 2.5. μ., ὕψος δὲ 1 μ., πρόσπιπον πλατὺ, μέτωπον ἐπιπεδόν, δρεθάλμευς στρογγύλους, οὐρὰν μῆκους 1.20 μ. κατὰ τὸ ἀκρον ὡσανύων, χρώμα κιτρινόφαιον ἀνευ κηλίδων. Ὁ ἄρρην φέρει μεγαλοπρεπῆ χαίτην. Διακρίνονται δὲ αὐτοῦ ὡρισμένως 5 εἶδη, ἥτοι 1) ὁ Λ. τῆς Σιναϊτικῆς, μετρίου μεγέθους, ζωηρῶς κιτρινός μεθ' ὁμοιόχρου χαίτης· 2) ὁ τῆς Βερβερίας, οἷον παριστᾷ ἡ εἰκών, ὁ μέγιστος πάντων, σκοτεινῶς κιτρινόφαιος, μετὰ μακροτάτης πυκνῆς καὶ σκοτεινόχρου χαίτης· 3) τοῦ Ἀκρωτηρίου καὶ τῆς Ἀθηρσυνίας, μέγιστος, μετὰ σκοτεινόχρου χαίτης· 4) ὁ ἀσιατικὸς ἡ περσικός, ζωηρῶς ξανθοκαφέχρους, μετὰ χαίτης οὐχὶ λίαν πυκνῆς, μακροτάτης ὅμως· 5) ὁ ἀνευ χαίτης Λ., ἥδη ὑπὸ τοῦ Πλινίου ἀναφερόμενος, μικρὸς τὸ δέμας, βραχυτάτην καὶ ἀραιοτάτην ἔχων τὴν χαίτην. Πάντα τὰ εἶδη φέρουσι κατὰ τὸ ἀκρον τῆς οὐρᾶς βελονοειδὲς ἐξάρτημα ἀσθενὲς καὶ εὐκόλως ἀποπίπτον. Ὁ Λ. ἐξέρχεται εἰς ἄγρην μόνον νυκτός, ὑπερπληρᾷ εὐκόλως τὰ ἐμπό-

δια, μάχεται δὲ ἀτρόμητος κατὰ τῶν προσβαλλόντων αὐτὸν ἐχθρῶν. Προτιμᾷ τὴν εἰς βραχυὴν μέτρην διαμονήν. Εὐκόλως διαμάχεται καὶ ζῇ ἐν θηροπορείαις περὶ τὰ 70 ἔτη. Περὶ τοῦ αλλοτε πλῆθους τῶν Λ. μαρτυροῦσιν αἱ ῥωμαϊκαὶ ἱστορίαι, καθ' ἃς πάμπολλοι παρουσιάσαντο Λ. Ὁ Πομπήιος ἐπέδειξεν 600 ζώντας Λ., ὁ Καῖσαρ 400 ἄρρενας βαθυχαίτας. Τὸ δέρμα τῶν Λ. ἐλαχίστην ἔχει ἀξίαν ἐν τῇ ἐμπορίῳ. [Φ.Ι.]

Λέων (λεωτερισμός). Βλ. Ἑκλειπτική.

Λέων εἶνε τὸ ὄνομα θ' αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ 13 παπῶν τῆς Ῥώμης.

Α'. Αὐτοκράτορες Βυζαντινοί. 1) Λέων ὁ Α', γενν. περὶ τὸ 400 ἐν Θράκῃ, διὸ καὶ Θράξ καλούμενος. ἀνελθὼν δὲ τὸν θρόνον τῷ 457 ὡς διάδοχος τοῦ Μαρκιανοῦ, βασιλεύσας μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (474) καὶ ἐπικληθεὶς ὁ Μέγας (ἴσως πρὸς ἀντιδιαστολήν ἀπὸ τοῦ ἐγγόνου του, ὅστις μικρὸς καλεῖται ἅτε νεώτατος ἀποθανών). Ὑπῆρξε πρότερον ἐπιμελητὴς τῶν κτημάτων τοῦ Ἀσπαρ (βλ. λ.) καὶ ὕστερον χιλιάρχος, εἰς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἀσπαρ ὤρειλε καὶ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν θρόνον. Ἐν τούτοις δὲν ἐνόησε νὰ γίνῃ τυφλὸν ὄργανον τούτου καὶ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν δυσπιστίαν ἀμφοτέρων ἀποδοτέα καὶ ἡ ἐν γένει ἀποτυχία τοῦ Α. εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ κράτους ἐπιχειρήσεις του. Τῷ 463 ἀπέστειλεν ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Δυτ. Ῥωμαϊκοῦ Κράτους Ἀνθεμίου στέλον ἐκ 1113 πλοίων ἀποτελούμενον κατὰ τοῦ Γενσερίχου, βασιλ. τῶν Βανδάλων. Στρατηγὸς τοῦ ἐπιχειρήματος ἦτο ὁ γυναικῶδελφος τοῦ Α. Βασίλισκος, εἰς ὃν ἔδωκεν ὁ Α. ὡς σύμβουλον καὶ τὸν Ἀσπαρ, θέλων νὰ ἀπομακρύνῃ τούτον τῆς πρωτεύουσας. Τῇ δὲ συμβουλῇ τούτου ἐδόθη τοῖς Βανδαλοῖς, οἵτινες ὅλως ἀπαράσκευοι ἦσαν, πενθήμερος ἀνακωχή, τὴν ὁποίαν οὗτοι τόσον καλῶς ἐπωφελήθησαν, ὥστε ἡ ἐκστρατεία κατέληξεν εἰς καταστροφὴν πλείστων πλοίων Βυζαντινῶν. Τῷ 471 ἐδέχθη ὁ Α. τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τοῦ Γενσερίχου, ἐθανάτωσε δὲ τὸν Ἀσπαρ, ἐφ' ᾧ ἐπηκολούθησαν ταραχαὶ ἐκ μέρους τῶν Γότθων φίλα φρονούντων τῷ Ἀσπαρ. Καταπνιγείσων τούτων τῷ 473 ὁ τῶν ἐν Θράκῃ Γότθων στρατηγὸς Θεοδῆριχος προσέβαλε νέας ἀξιώσεις, μὴ εἰσακουσθεὶς δὲ ἐπολιέρχησε τοὺς Φίλιππους καὶ τὴν Ἀδριανούπολιν, ἣν καὶ ἐκυρίευσεν ἡναγκάσθη δὲ ὁ Α. νὰ συνθηκολογήσῃ ἀναγνωρίσας αὐτὸν ἡγεμόνα τῶν Γότθων καὶ ὑπάτον στρατηγὸν τοῦ τε πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ καὶ ὑποχρεωθείς νὰ καταβάλλῃ ἐτησίως εἰς τοὺς Γότθους 2000 λίτρας χρυσοῦ. Ὁ Α. γέννησας μόνον δύο θυγατέρας, τὴν ἑτέραν ἔδωκε σύζυγον τῷ Ἰσαύρῳ Ζήνωνι, ἀνηγόρευσε δὲ 2 μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του,

ἐπελθόντος τῷ 474, αὐτοκράτορα ἰὼν ἐξ αὐτῆς ἐγγόνου τῶν Λέοντα. — 2) Λέων ὁ Β', ἐγγόνος Α. τοῦ Α', διαδεχόμενος τούτον (474) κατὰ μὲν τὸ Χρονικὸν Πασχάλιον 16 ἔτους, κατὰ δὲ τὸν Μαλαλᾶν θέτης, ἀνηγόρευσε συνάροντα τὸν πατέρα του Ζήνωνα, ὅστις διεδέξατο αὐτὸν ἀποθανόντα τῷ αὐτῷ ἔτει ὡς αὐτοκράτωρ. — 3) Λέων ὁ Γ', Ἰσαυρος, ὁ Βίκονομαχος, γενν. ἐξ ἀφανοῦς οἰκογενεῖας τῆς Ἰσαυρίας περὶ τὸ 680. Διὰ τῆς συνέσεως καὶ ἀνδρείας του προήχθη ἐν βραχείᾳ χρόνῳ εἰς τὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα, περὶ δὲ τὸ 713 ἐ' Ἀναστάσιος Β' ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν στρατευμάτων τῆς Ἀνατολῆς, ἐπαπειλουμένης τότε ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Στρατὸς τις, ἀπεσταλμένος εἰς τὰς παραλίαις τῆς Φοινίκης πρὸς καταστροφὴν τῶν πολέμιων δυνάμεων, στασιάσας ἀνηγόρευσε αὐτοκράτορα τὸν Θεοδόσιον καὶ κατέλαβε τῷ 716 τὴν πρωτεύουσαν. ὁ δὲ Ἀναστάσιος μὴ εὐρὼν συνδρομὴν παρὰ τοῦ Α., ἀγνωστον διατί, κατέλιπε τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα καὶ περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ἐν τούτοις ὁ Α. δὲν ἀνεγνώρισε τὸν Θεοδόσιον, ἀνηγορεύθη δὲ ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ του, καὶ διασκορπίσας ἐν Νικομηδείᾳ τὰ κατ' αὐτοῦ πεμφθέντα στρατεύματα ἐβάδιζε κατὰ τῆς Κων/πόλεως, ὅπου τοῦ Θεοδοσίου ἐγκαταλειψάντος τὸ στέμμα ἐστέφθη τῇ 25 Μαρτίου 717. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἤδη ὑπέστη ἡ πρωτεύουσα τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀράβων ὑπὸ τὴν ἀριστρατηγίαν τοῦ Μωσλεμάν, στρατηγῶ τοῦ Χαλίφου Σουλεϊμάν, ὅστις ἐθέριε ὡς προσωπικὴν προσβολὴν τὴν ἀρνήσιν τοῦ Α. νὰ δεχθῇ τὰς γενομένας αὐτῷ, ὅτε ἦτο ἀκόμη διοικητὴς τῶν στρατευμάτων τῆς Ἀνατολῆς, περὶ εἰρήνης προτάσεις του. Μέγας στρατὸς καὶ σὺν ὅλῳ τῶν Ἀράβων περιεκύκλωσε τὴν Κων/πολιν ἐκ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Ἀλλὰ ἡ ἐρρωμένη ἀντίστασις τοῦ Α., ὅστις κατέστρεψεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πολιορκίας οὐκ ὀλίγα ἐχθρικά πλοία, καὶ ὁ ἐπελθὼν χειμὼν δὲν ἐπέτρεψαν τοῖς Ἀραβί νὰ προχωρήσωσι πολύ. Τὴν ἔλλειψιν χρημάτων ἀνεπλήρωσεν ὁ Α. φορολογῶν τὰ μοναστήρια καὶ προστρέχων καὶ εἰς τὴν δήμευσιν πολυτίμων σκευῶν τῆς ἐκκλησίας. Ἐπωφελήθη δὲ τὴν αὐτομολίαν πολλῶν χριστιανῶν ναυτῶν Αἰγυπτίων ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἵνα ἐπιπέσῃ κατὰ τούτου καὶ ἐπιφέρῃ αὐτῷ μεγάλην φθοράν. Καὶ κατὰ ξηρὰν ἠττήθησαν οἱ Ἀράβες, λεηλατήσαντες πᾶσαν τὴν μέχρι Νικαίας καὶ Νικομηδείας χώραν, ὑπὸ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων εἰς ἐπίμετρον δ' ἐπῆλθον κατ' αὐτῶν οἱ Βούλγαροι, εἴτε τῇ προτροπῇ τοῦ Α. εἴτε ἐπὶ σκεπῇ λεηλασίας, καὶ κατέσφαξαν 23000 ἀνδρῶν. Λύσαντες τὴν πολιορκίαν οἱ Ἀράβες ἀνέβησαν ἀλλὰ καταληφθέντες ἐν τῇ Προποντίδι ὑπὸ τρικυμίας ἀπώλεσαν πλείστα πλοία, ἐκ δὲ τῶν σωθέντων 10 τὰ πέντε συνε-

λήθησαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ μόνον τὰ ἑτέρα πέντε ἔφθασαν εἰς Συρίαν. Ἡ πολιορκία αὕτη διήρκεσεν ἕν ἔτος, ἡμέρα μὲν καὶ λυθεῖσα τῇ 15 Αὐγούστου, ἡμέρα καθ' ἣν τελεῖται ἡ μνήμη τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, διδὲ καὶ εἰς τὸν ἀνάστον ὕμνον (βλ. λ.) προστετέθη ἰδιαίτερα μνεία τοῦ γεγονότος τούτου. Τὴν Σικελίαν τὴν ὁποίαν συνεπεία τῆς κατὰ τὴν πολιορκίαν διαδοθείσης φήμης ὅτι καθηρέθη ἡ χριστιανικὴ βασιλεῖα ἐν Κων/πόλει ἐκίνησεν εἰς ἐπανάστασιν ὁ δικηγόρος Σέργιος, εἰρήνευσεν ὁ Α. ἀποστείλας στρατὸν ὑπὸ τὸν πατρίκιον Παῦλον· τὸν δὲ Ἀναστάσιον τὸν Β' διεκδικούντα τὰ ἐπὶ τοῦ ὁρόνου δικαιώματά του (719) καὶ ζητοῦντα ἐπικουρίαν παρὰ τῶν Βουλγάρων, ἐτιμώρησε διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου καὶ κατέπνιξε τὴν συνωμοσίαν. Περιώνυμος ἰδίᾳ ἐγένετο ὁ Α. δι' ἣν ἐπεχείρησεν ἠθικὴν τοῦ κράτους του μεταρρυθμίσιν, ἐξ ἧς καὶ τὴν προσωνομίαν Εἰκονομαχίας προσέλαβε· τὰ περὶ τούτων βλ. ἐν λ. Εἰκονομαχία. Ἀξιοσημείωτον γεγονός εἶνε καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐπανάστασις ἣν ὑπεκίνησε πρὸς ἀντιπερισπασμόν, ἐπωφελοῦμενος τοῦ ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν εἰκόνων ἐρεθισμοῦ, ὁ πάπας Γρηγόριος Β', ὅς οὐ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπῆγοντο ἀκόμῃ τότε ἥτε κυρίως Ἑλλάς καὶ ἡ Μακεδονία, Ἡπειρος, Θεσσαλία καὶ Ἀλβανία. Τῇ 727 ἡ κυρία Ἑλλάς ἐπαναταστάσασα καὶ βασιλεῖα ἀναγορεύσασα Κοσμάν τινα ἀπέστειλε στόλον κατὰ τοῦ Βυζαντίου πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν εἰκότων, ὅστις ὁμοῦς ἐπυρπολήθη διὰ τοῦ ἐλληνικοῦ πυρὸς καὶ ὁ Κοσμᾶς ἐθανατώθη, ἐλήξε δ' οὕτως ἡ ἐπανάστασις. Μετ' ὀλίγον ὁ Α. ἀποστάσας τὰς ἐλληνικὰς χώρας ἀπὸ τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τοῦ πάπα Ῥώμης, ἀνέθηκεν αὐτὰς ὀριστικῶς εἰς τὴν τοῦ Πατριάρχου Κων/λεως, μέγιστος οὕτως αὐτῶν γενόμενος εὐεργέτης. Τῇ 729 νέους ὁριζήσας κατήγαγεν ὁ Α. κατὰ τῶν Ἀράβων, μέγαν αὐτῶν στρατὸν καταστρέψας ἐν Φρυγίᾳ. Εὐεργετικώτατος ὑπῆξεν ὁ Α. εἰς τοὺς ὑπηκόους του καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Ἐκλογῆς Νόμων, τοῦ Στρατιωτικοῦ νόμου, τοῦ Ναυτικοῦ, τοῦ Γεωργικοῦ καὶ ἄλλων μεταρρυθμιστικῶν νομοθετημάτων, ἐκδοθέντων ἐλληνιστί. Ἀπεθ. δὲ τῇ 741, εἰς τῶν ἀνδρειοτάτων καὶ συνετωτάτων τοῦ Βυζαντίου αυτοκρατόρων γενόμενος. — 4) Λέων Δ', ὁ Χάζαρος, οὗτος κληθεὶς ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῶν Χαζάρων, ἡγεμόνος τινὸς τῶν ὁποίων θυγάτηρ ἦτο ἡ μήτηρ του Εἰρήνη. Υἱὸς καὶ διάδοχος Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου, ἐγεν. 750, τῇ 769 ἐνμφεβήθη Εἰρήνην τὴν Ἀθηναίαν (βλ. λ.), ἐβάπτισεν δὲ 775—780, ὅτε ἀπέθανεν. Ὑπῆρχε κράσεως τε καὶ χαρακτῆρος ἀδυνάτου, εἰς πάσας τὰς πράξεις του ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν παραπειθόμενος. Τὰς περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ πάππου καὶ τοῦ πατρὸς του

ἐπιδιωχθείσης μεταρρυθμίσεως ἐνεργείας του βλ. ἐν λ. Εἰκονομαχία. Ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του Νικηφόρου, τοῦτον μὲν συνεχώρησε, τοὺς δ' ἄλλους συνωμώτας ἐτιμώρησεν ἀπλῶς διὰ μαστιγώσεως καὶ ἐξορίας. Τῇ 778 ἐξέπεμψε κατὰ τῶν Ἀράβων στρατὸν ἐξ 400 χιλ. ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μιχαὴλ Λαχανοδράκωνα, ὅστις νικήσας τοὺς ἔχθρους ἐν Συρίᾳ καὶ λεηλατήσας τὴν χώραν ἐπέστρεψε μετὰ πολλῶν λαφύρων. Ἐπίσης τῇ 779 ἡττήθησαν οἱ Ἀραβες προσλάσαντες μέχρι Φρυγίας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ στρατηγοῦ, ὡς καὶ τὸ 780. Ἀπέθ. δὲ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους τούτου, κατὰ τινὰς ὑπὸ τῆς συζύγου του δηλητηριάσεις. — 5) Λέων Ε', ὁ Ἀρμένιος, ἐξ Ἀρμενίων τὸ γένος ἔλκων, υἱὸς τοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ τοῦ βυζ. κράτους Βάρδα. Ὡς στρατηγὸς διέπρεψε κατὰ τῶν Ἀράβων, αὐτοκράτωρ δὲ κατεστάθη ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Ῥαχαβέ, πατριβέντος ὑπὲρ τοῦ Α. καὶ εἰς μὴν ἀποχωρήσας, τῇ 792. Τῇ 814 Κρούμου τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων μετὰ μεγάλης δυνάμεως κατ' αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας ἐπερχομένου, ὁ Α. ἐξῆλθε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐπιτεθεὶς ἐν Μεσημβρίᾳ ἐξωλόθρευσε τὸν βουλγαρικὸν στρατὸν. Ὁ Κρούμος ἐφενεύθη, συνωμολογήθη δὲ εἰρήνη 30 ἔτων καὶ τόσον οἱ Βούλγαροι ἐπτοήθησαν ὥστε ἐπὶ 70 ἔτη ἔκτοτε οὐδεμίαν ζῆλιαν λέγου ἐπιδρομὴν κατὰ τοῦ βυζ. κράτους ἀπετόλμησαν. Κατὰ τοὺς κατόπιν εἰρηνικοὺς χρόνους ἐμερίμνησεν συντόνως περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τοῦ κράτους του. Τὸν στρατὸν διωργάνωσε λαμπρῶς, εἰσαγαγὼν πρωτοφανὴ πειθαρχίαν. Τὰ εἰκονομικὰ περιήγαγεν εἰς καλλίστην κατάστασιν, ὑπεστήριξε τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπορίον, ἰδίᾳ δὲ τὴν δικαιοσύνην εἰσήγαγε καὶ ἐπέβαλε πανταχοῦ καὶ ἐν παντί. Τοιοῦτος γενόμενος ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀπέθανε τῇ 820, θῦμα πεισῶν συνωμοσίας, ἣν παρεσκευάσεν ὁ διαδεχόμενος αὐτὸν Μιχαὴλ δ' Τραυλός. — 6) Λέων Σ', ὁ Σοφροῦδης καὶ διάδοχος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα, γενν. 865, βασιλεύσας 886—911. Ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ ἀληθῶς λίαν πεπαιδευμένος ἀνὴρ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπώνυμον Σοφός καὶ Φιλόσοφος, ἀλλ' ἠθικῶς καὶ πρακτικῶς ἐδείχθη πάντοτε ὀλιγὸς τοῦναντίον τοῦ μαθητοῦ μὲν, ἀλλὰ γενναίου καὶ πρακτικωτάτου αὐτοῦ πατρὸς. Τῇ 893 οἱ Βούλγαροι πρῶτην φορὰν μετὰ τὴν ὑπὸ Λέοντος τοῦ Β' ἦτταν αὐτῶν ἐπὶ νῆγρον κατὰ τοῦ βυζ. κράτους πόλεμον, ὅστις ἀπέβη ἐλθέριος εἰς αὐτὸ χάρις εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ Α., περὶ συγγραφῶν καὶ ἐρώτων μάλλον μεριμνῶντος ἢ περὶ τοῦ πολέμου· πλείστοι γενναῖοι ἀνδρες τοῦ κράτους ἀπωλέσθησαν κατὰ τὸν πόλεμον, ὃν μετὰ τινῶν διακοπῶν ἐξηκολούθησε μέχρι τέλους τοῦ βίου του (927) ὁ τῶν Βουλγάρων ἡγεμὼν

Σιμεών, ὅστις διὰ τοὺς θριάμβους τοῦ πρώτου ἐκλήθη βασιλεὺς (Τσάρ), ἐνῶ οἱ προκατόχοι τοῦ προσωνοῦντο ἀπλῶς Κύριοι (Κνιάζ). Οἱ Σαρακηνοὶ ἐπίσης ἦσαν κεφαλὴν ἐπὶ Λ. Τῷ 904 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀρνηοθήσκου Λέοντος τοῦ Τριπολίτου ἐπολιόρκησαν διὰ 54 μεγάλων πλοίων τὴν Θεσσαλονίκην, ἣν ἐπὶ μίαν μόλις ἡμέραν ἀντιστάσαν κατέλαβον, μετὰ τρομερὰν δὲ σφαγὴν καὶ λεηλασίαν ἀπῆλθον ἀπάγοντες 22000 αἰχμαλώτων· τῷ 906—907 οἱ Ῥῶσοι μετὰ πολλῶν πλοίων ἐπελθόντες κατ' αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας, ἐλεηλάτησαν μὲν ἀφ' ὧς τὰ περὶ ταύτην, ἔλαβον δὲ καὶ δῶρα παρὰ τοῦ Λ. καὶ συμβάσεως ἐπέτυχον ἐπωφελεστάτης, πολιτικῆς τε καὶ ἐμπορικῆς. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος πιθανῶς, ἐξεδήθησαν ὑπὸ τοῦ Λ. εἰς ἐξήκοντα βιβλία ὑπὸ τὸν τίτλον «Βασιλικὰ» πᾶσαι αἱ ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐκδοθεῖσαι νομοθετικαὶ διατάξεις. Ἰδίαι δὲ τοῦ Λ. συγγραφαὶ ὑπῆρξαν Χρησμοὶ εἰς λαμβους περὶ τῆς τύχης τῶν μεταγενεστέρων (!) αυτοκρατόρων καὶ πατριάρχων, Λόγοι θεολογικοὶ καὶ ἄλλοι, Ἐπιστολαί, Τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν σύντομος παράδοσις, Ἀσματα, Τροπάρια, Στίχοι διάφοροι, Ἐπιγράμματα κλ. Ἀπέθανε δὲ ὁ Λ. τῷ 911, καταλείπων τὸν θρόνον εἰς τὸν υἱόν του Κωνσταντῖνον τὸν Ζ'. [Ι.Κ.Π.]

Β'. Πάπαι Ῥώμης. 1) Λ. ὁ Δ', ἐπικληθεὶς ὁ Μ ε γ α ς, γενν. ἐν Ῥώμῃ ἢ Τροσκάνῃ, διαδεξαμένος δὲ τῷ 440 τὸν Σίξτον Γ'. Πρώτος τῶν ἐπισκόπων Ῥώμης ἐξήτησε νὰ ὑποστηρίξῃ δογματικῶς τὴν ὑπὲρ τὰς ἄλλας ἐπισκοπὰς ὑπεροχὴν τῆς Ῥώμης καὶ νὰ ἐξαρμόσῃ ταύτην ἐμπράκτως. Εἰς τὴν ἐν Χαλικηδὸν σύνοδον τῷ 451 προήδρευον οἱ ληγάται· αὐτοῦ καὶ ἡ πρὸς Φλαβιανὸν ἐπισκοπὸν Κων/πόλεως ἐπιστολὴ του ἐχρησίμευσε τότε ὡς βῆσις τῆς ὁμολογίας πίστεως. Ὁ Οὐαλεντινιανὸς Γ' ἐξέδωκε νόμον δι' οὗ ἀπεδόθη τῇ ἀποστολικῇ ἔδρᾳ ἡ ὑψίστη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νομοθετικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία. Ὅτε ὁ Ἀτίλας ἐπηκεῖλει τῷ 451 τὴν Ῥώμην, ὁ ἴδιος Οὐαλεντινιανὸς ἐξέλεξε τὸν Λ. ὡς πρεσβυτέρη του, ὅστις ἐπέτυχε καὶ τὴν ζητήθεισαν συνθήκην. Τῷ δὲ 455 κυριεύσεως τῆς Ῥώμης ὑπὸ τοῦ Γενσερίγου ὁ Λ. κατώρρωσε νὰ μὴ καταστραφῇ τοῦλάχιστον ἡ πόλις μὴ δυνήθῃς νὰ προλάβῃ τὴν λεηλασίαν. Ὁ Λ. ἀπέθανε τῷ 461, συγκαταριθμεῖται δὲ ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς ἁγίους αὐτῆς. Τὰ ἔργα του συνίστανται εἰς 96 ὁμιλίας, 41 ἐπιστολάς καὶ διαφόρους διατριβὰς.—2) Λ. ὁ Β' (882-3), διώρρωσε τὴν Γρηγοριανὴν ἐκκλησι. μουσικὴν.—3) Λ. ὁ Γ' (795-816), ἐγένετο γνωστὸς ὡς στέφας τὸν ὑποστηρίζαντα αὐτὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν του Κάρλον τὸν Μέγαν βασιλέα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους.—4) Λ. ὁ Δ' (847-55) ἀντέστη γενναίως εἰς τοὺς ἐπα-

πειλοῦντας τὴν Ῥώμην Σαρακηνούς καὶ ἐστερέωσε τὴν παπικὴν ἐπιρροὴν ἐν Γαλλίᾳ.—5) Λ. ὁ Ε' (907, μόνον ἐπὶ 40 ἡμέρας διατελέσας πάπας), Λ. ὁ Σ' (928-9), Λ. ὁ Ζ' (936-9) καὶ Λ. ὁ Η' (963-5) οὐδὲν ἀξιοσημείωτον ἐπραξαν.—6) Λ. ὁ Θ' (1049-54) ἐκλεχθεὶς τῇ ἐπιδράσει τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Γ', κατεπολέμησε τὴν σιμωνίαν καὶ τὸν γάμον τῶν ιερέων εἰς διαφόρους συνόδους. Αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν ἀφέθη ἐλεύθερος ὑπὸ τὸν ἄρην νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς κτήσεις αὐτῶν, ἀπέθανε δὲ τῷ 1054. Σῶζονται ἔργα τινὰ αὐτοῦ.—7) Λ. ὁ Ι', εἰς τῶν διαπρεπεστέρων παπῶν (1513-21), γενν. 1475 ἐν Φλωρεντίᾳ ὡς δεῦτερος υἱὸς Λαυρεντίου τοῦ ἐκ Μεδίκων, ὀνομασθεὶς Ἰωάννης. Ἐσπούδασεν ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ Πίζῃ, ἐγένετο δ' ἡρὴν τῷ 1492 καρδινάλιος καὶ ληγάτος τοῦ πάπα. Ἐξέτελεσε περιόδους ἀνὰ τὴν Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν, ἐστάλη τῷ 1511 ὡς ληγάτος ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ ὑπὸ τοῦ πάπα συμπράττοντος μετὰ τῆς λεγομ. Ἱερᾶς Συμμαχίας κατὰ τῆς Γαλλίας. Αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐν τῇ παρὰ τὴν Ραβένναν μάχῃ 1512 κατώρρωσε νὰ διαφύγῃ εἰς Φλωρεντίαν. Θανόντος Ἰουλίου τοῦ Β' ἐξελέγη πάπας 1513. Κλείσας συμμαχίαν μετὰ τοῦ Γερμανοῦ αυτοκράτορος καὶ τῶν βασιλέων Ἀγγλίας καὶ Ἀραγωνίας ἐξηκολούθησεν ἐπιτυχῶς τὸν κατὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑνετίας πόλεμον. Ὅτε δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος ὁ Β' (1515) ἐκλείσε μετ' αὐτοῦ εὐνοικίαν ἐαυτῷ συνθήκην. Προσπάθησε δὲ καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν τοῦ οἴκου του δύναμιν ἐπωφελήθη περιστάσιν τινα ἵνα διώξῃ τὸν δούκα τοῦ Οὐρβίνου καὶ ἔδωκε τὸ δουκάτον εἰς τὸν ἀνεψιὸν του Λαυρεντίον· συνωμοσίαν δὲ τοῦ καρδινάλιου Περπούστη κατέπνιψε θανατώσας τοῦτον. Ἀγαπῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἐξήντησεν τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους, αἱ δὲ πρὸς προμήθειαν χρημάτων ἐνέργειαι του (περισυλλογὴ τοιούτων ἀντὶ παροχῆς ἀφέσεως) ἐγένοντο ἡ ἀφορμὴ τῶν ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ μεταρρυθμιστικῶν κινήσεων. Ἰνα ἐκμηδενίσῃ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιρροὴν τῆς Γαλλίας, ἐκλείσε τῷ 1521 μετὰ τοῦ Γερμανοῦ αυτοκράτορος συμμαχίαν πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ οἴκου Σφόρτσα ἐν Μιλάνῳ, ἤρξατο δὲ μετ' ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου κυριεύσας τὴν Πάρμαν καὶ τὴν Πιασέντζαν, ἃς προσήρτησεν εἰς τὸ παπικὸν κράτος, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς Μιλάνον. Ἀλλ' ἀπέθανεν αἰφνιδίως τῇ 1 Δεκ. 1521. Ὁ Λ. ἦτο ἀρίστα μεμορφωμένος ἡγέμων, ἐνθουσιώδης φίλος τῶν ἐπιστημῶν καὶ ὠραίων τεχνῶν, ἀλλὰ καὶ λίαν σπάταλος.—8) Λ. ὁ ΙΑ' (1605) ἀπέθανε τὴν 27 ἡμέραν μετὰ τὴν ἐκλογὴν του.—9) Λ. ὁ ΙΒ', γενν. 1760 πιθανῶς ἐν Γενούῃ, διετέλεσεν ἐπὶ Πίου τοῦ Ζ' πρεσβευ-

τῆς τούτου ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ἐξελήγει πάπας τῷ 1823, δὲν ἐπράξε δὲ τίποτε αἰτίον λόγου καὶ ἀπέθανε τῷ 1829.—10) Α. δ' ΙΓ', ὁ νῦν πάπας, κυρίως Gioacchino Pecci, γένν. τῇ 2 (ν) Μαρτίου 1810 ἐξ οἰκογενεῖς γεωργῶν ἐν Καρπινέτο παρὰ τὸ Anagni. Ἐπούδασεν ἐν Ρώμῃ (ἐν τῷ Ῥωμαιοῦ Κολλεγίῳ καὶ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀκαδημίᾳ), διωρίσθη δὲ ἀφ' οὗ ἐχειροτονήθη ἀρχιεπίσκοπος πρεσβυτέρης τοῦ πάπα ἐν Βρυξέλλαις (1843). Τῷ 1846 ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος τῆς Περουσίας καὶ καρδινάλιος, ἔλαβε δὲ τὴν ἐπικύρωσιν ὑπὸ τοῦ νέου πάπα Πίου τοῦ Θ' μόλις τῷ 1853. Ἐν τῇ διοικήσει τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ δ' ἐπρέψε μεγάλως, κατώρθωσε δὲ μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταρρύθμισιν τῆς Ἰταλίας νὰ διατηρήσῃ φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ἰταλ. κυβερνήσεως. Τῷ 1877 διωρίσθη καμεράριος τοῦ πάπα καὶ διηύθυνε ὡς τοιοῦτος τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὁνόντων δὲ Πίου τοῦ Θ' ἐξελήγει τῇ 20 Φεβρ. 1878 πάπας καὶ τῇ 3 (ν) Μαρτίου ἐστεφάνη. Ὁ Α. προήσπισε γενναίως τὰς ἀξιώσεις τῆς Δυν. Ἐκκλησίας κατὰ τῶν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως, ἀπεδείχθη δὲ εἰς πλεῖστα ζητήματα δεξιότατος τῆς Ἐκκλησίας κυβερνήτης. Εὐλιχρινῶς μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἐξέδωκε τελευταίον (1894) καὶ ἐγκύκλιον καὶ συνδιάσκεψιν συνεκάλεσεν, ἀποβλεπούσας εἰς τὴν ἑνωσιν πασῶν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, ἥτις ὅμως θὰ τελευτήσῃ βεβαίως ὅσον καὶ αἱ τῶν προκατόχων του, ἀφ' οὗ οὐδὲν ἔκτοτε ἤρθη τῶν τῶν ἑνωσιν ταύτην ἀδύνατον καθιστῶντων κωλυμάτων. [Γ.Ε.]

Λέων. 1) Ὁ Βυζαντινός, μαθητῆς τοῦ Πλάτωνος ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους, ζήσας κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα. Ὅτε Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐπολιόρκησε τὸ Βυζάντιον (340) ὁ Α. κατέγων τότε ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ διοικήσει, ἀνέστη αὐτῷ Ῥωμαλέως, λαβὼν καὶ ἐπικουρίαν τοῦ Ἀθηναίου Φωκίωνος, φίλου αὐτοῦ ὄντος. Ὑποκτόνησε δὲ κατὰ τὸν Πόλεμον, διότι ὁ Φίλιππος διέβλεπεν αὐτὸν παρὰ τοῖς συμπατριώταις του.—2) Ὁ ἐπικληθεὶς Δ' Ἰάκωνος, ἱστοριογράφος τοῦ α' ἡμίσεος τοῦ ΙΑ' μ. Χ. αἰῶνος, ἐκ Καλὸς τῆς Μ. Ἀσίας. Συνώδευσε τὸν αὐτοκράτορα Βασιλεῖον τὸν Β' κατὰ τοὺς μακροχρονίους κατὰ τῶν Βουλγάρων πολέμους καὶ συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Κράτους ἀπὸ τοῦ 975 εἰς δέκα βιβλία, πολῦτιμα διὰ τὸ πλῆθος τῶν πληροφοριῶν καὶ τὸ ἀμερόληπτον τῆς κρίσεως. Σώζεται δὲ τοῦ ἔργου τούτου μόνον ἐν ἀντίγραφον ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ ὅποιον ἐγένετο ἡ ἐκδοσις τοῦ K. L. Hahn (Παρ. 1818) καὶ ἡ ἐν τῇ Βυζαντίδι τῆς Βόννης (1828).—3) Ὁ λεγόμενος Γραμματικὸς, ἱστορικὸς τοῦ α' ἡμίσεος τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, γράψας Χρονογραφίαν ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τοῦ 948 μ. Χ. Τὸ

ἔργον σχεδὸν οὐδὲν πλέον εἶνε ἢ σταχυολογία ἐκ τῶν Χρονικῶν τοῦ Γεωργίου Μοναχοῦ.—4) Ὁ Μαθηματικὸς, γένν. ἐν Κων/πόλει, μαθητῆς Μιχαήλ τοῦ Ψελλοῦ. Ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῖς γεωμέτρεις καὶ ἀστρονομίαις, ἐδίδαξε δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῇ πατρίδι του. Ὁ ἀλφίης Μαρούς καταγινόμενος εἰς γεωμετρικὰ ἔργα καὶ μαθῶν περὶ τῆς δεινότητος τοῦ Α. εἰς τὰ μαθηματικά, ματαίως προσεπάθησε νὰ ἐλκύσῃ αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν του. Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωάννου τοῦ Γραμματικοῦ ὁ Α. ἐγένετο ἀρχιερεὺς τῆς Θεσσαλονίκης, ἀπώλεται ὅμως ὑπερὸν τὴν ἔδραν ταύτην ἀπὸ ἀνῆκων εἰς τὴν μερίδα τῶν εἰκονομάχων. Ἐν τούτοις προεχειρίσθη διευθυντῆς τοῦ ἀνωτάτου τῆς Κων/πόλεως ἐκπαιδευτηρίου, ὅπου ἐδίδαξε φιλοσοφίαν καὶ μαθηματικά. Εἰς τὸν Α. ἀποδίδεται ἡ κατασκευὴ τεχνικῶν ἔργων (μουσικῶν), ὁργάνων οἷα εἶναι τὴν νῦν ἐν χρήσει ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Δυν. Ἐκκλησίας, χρυσῆς πλατάνων, ἐπὶ τῶν κλαδῶν τῆς ὁποίας ἐκάθηντο πτηνὰ ἐκ πολυτίμων μεταλλῶν καὶ λίθων, τὰ ὁποῖα διὰ μηχανῆς τινος ἐξήλθον ἀφ' ἑνὸς τὰ πτερὰ καὶ ἐνελάδουν ἐναρμονίως κττ. Ἀγνωστον πότε ἀπέθανε ὁ Α., ἔζη ὅμως ἔκωμη κατὰ τὸ 869.—5) Ὁ Ἀφρικανός, Ἀραβ. γεωγράφος, γένν. κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἴσως ἐν Γρανάδῃ ἐξ εὐγενοῦς οἴκου, ἀραβιστὶ δὲ ὀνομαζόμενος Ἀλχάταν-Ἰβν-Μωάμεθ Ἀλουάτζαν. Καταργηθέντος τοῦ Ἀραβικοῦ κράτους ἐν Ἰσπανίᾳ μετέβη εἰς Φεζ, ὅπου ἐξέπαιδεύθη. Ὑστερον περιηγήθη ὅλην τὴν Ἰσπανίαν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νοτιοδυτικὴν Ἀσίαν. Τῷ 1517 ἐπιστρέψας εἰς Αἴγυπτου εἰς Φεζ ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ χριστιανῶν πειρατῶν καὶ ἔνεκα τῆς πολυμυθείας του ἐδωρήθη τῷ πάπα Λέοντι τῷ Ι', ὅστις ἐγένετο προστάτης αὐτοῦ, δεχθέντος τὴν χριστιαν. ὀρθοπίστιν καὶ τὸ ὄνομα Ἰωάννης Λέων. Ἐμαθε δὲ τὴν ἰταλικὴν καὶ λατινικὴν καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀραβικὴν ἐν Ρώμῃ καὶ Βολωνίᾳ. Ἀπέθανε δὲ πιθανῶς τῷ 1526. Τὸ κύριον ἔργον του εἶνε ἡ ἀραβιστὶ συντεταγμένη Περιγραφή τῆς Ἀφρικῆς, ἥτις ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ 1588 καὶ μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ γερμανικὴν, εἶνε δὲ καὶ νῦν ἐτι πολῦτιμος. Πρὸς δὲ ἐγράψεν, ἐπίσης ἀραβιστὶ, βιογραφίας τῶν Ἀράβων φιλοσόφων.

Λέων Γ. Χωρ. Ζακύνθου τοῦ δήμου Ναρθίου, ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Κοιλιωμένου. Κάτ. 542.

Λεώνη (Leon). 1) Ἰσπανικὴν βασιλεῖον, ἐν τῇ ΒΔ μέρει τῆς ἰθὴς κτῆς χερσονήσου, Α τῆς Πορτογαλίας καὶ Γαλικίας καὶ Ν τῆς Ἀστούριαις. Ἐχει ἐμβα. 38 502 τετρ. καὶ 965 181 κατ. (1887), εἶνε ὁρεινὴ γῶρα ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ Δούρου, εὐφορὸς δὲ, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰ 2 τρίτα καλλιεργουμένη. Τὴν πλοῦτον αὐτῆς ἀποτελοῦσι τὰ πρόβατα τὰ λεγ.

Merino. Οι κάτοικοι είναι άμρόφωτοι μὲν ἀλλὰ τιμιοι, φιλαλήθεις, φιλόξενοι καὶ ἀνδρείοι, πολλὰ διαφυλάξαντες παλαιὰ ἔθιμα. Τὸ βασίλειον Α. ιδρύθη τῷ 910, ἠνώθη δὲ τῷ 1037 μετὰ τῆς Καστίλιας· χωρισθὲν πάλιν ἀπὸ ταύτης τῷ 1157, ἠνώθη ἐκ νέου μετ' αὐτῆς τῷ 1230 καὶ ἔκτοτε εἶχε κοινὰς τὰς περιπετείας μετ' ἐκείνης. Διοικητικῶς διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐπαρχίας, Λεώνην (15377 τχμ. μετὰ 380 637 κατ.), Ζαμέραν καὶ Σαλαμάγκαν. — 2) Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα τοῦ ἀνω βασιλείου, κειμένη ἐπὶ τῶν ποταμίων Βερνέσγα καὶ Τορίου, ἔχουσα 13 446 κατ., λαμπροτάτην γοιθικὴν μητρόπολιν καὶ πολλοὺς ἄλλους ναοὺς ἀποδίδοντας τῇ πόλει μεγάλα ὀπρεπῆ ἔφιν καὶ πολλὰ ἄλλα ὠραία οἰκοδομήματα. Εἶνε κέντρον τοῦ ἐμπορίου λιγνῶν ὑφασμάτων, μαλλίου καὶ ἵππων. [Μ.Σ.]

Λεώνη (Leon). 1) Πρωτεύουσα ἐπαρχίας τῆς Νικαραγουά, κειμένη ἐπὶ ἐκτεταμένης πεδιάδος 15 χμ. ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ τῷ 1746—74 ῥυκοδομημένη μητρόπολις ἐθεωρεῖτο ἄλλοτε ὡς τὸ ἀξιολογώτερον ἀρχιτεκτονικὸν ἔργον τῆς ἰσπανικῆς Ἀμερικῆς. Τὸ προάστειον αὐτῆς Σουβτιάδα κατὰ τὴν κυρίεισιν τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ἦτο ἔδρα ἐνδὲς τῶν ἰθαγενῶν βασιλείων. Ἔχει περὶ 30 χιλ. κατ. — 2) Α. δὲ λδς Ἀλδάμας, πόλις τοῦ Μεξικοῦ, ἐν τῇ πολιτείᾳ Γουαναουάτο. Κεῖται ἐν εὐφρόνῳ θέσει εἰς ὕψος 1823 μ. Εἶνε δὲ μία τῶν ἀρίστα ῥυκοδομημένων καὶ ἀκραιολατικῶν πόλεων τῆς συμπολιτείας, μετὰ 80 χιλ. κατ. διατηρούντων μέγα ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς χώρας, βιομηχανίαν μαλλίου καὶ βάμβακος, δέρματος κλ. [Μ.Σ.]

Λεωνίδας. 1) Α. δ' Α', βασιλεὺς τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, υἱὸς τοῦ βασιλείου Ἀναξανδρίδου, διαδεχόμενος τὸν ἀπεννυμένον ἀδελφόν του Κλεομένην τὸν Α' τῷ 488 ἢ 497 π. Χ. Κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐκστρατείαν τοῦ βασιλείου τῶν Περσῶν Ξέρξου, ἦτο ἀρχηγὸς 300 Σπαρτιῶν καὶ 7000 περίπου ἄλλων Ἑλλήνων ταχθέντων ἵνα κωλύσωσι τὸν ἐχθρὸν ἐκ Θεσσαλίας κατερχόμενον, νὰ διαβῇ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπὶ δύο ἡμέρας οἷτος ἐπιτυχῶς ἀπεκρούετο, ἔμαθε διὰ τοῦ προδότου Ἐφιάλτου ἀτραπὸν δι' ἧς εὐκόλως ἤδυνάτο νὰ ματαιώσῃ τὴν ἀντίστασιν τῶν Ἑλλήνων. Τότε δ' Α. ἰδὼν τὸ μάταιον πάσης ἀντιστάσεως τοὺς μὲν ἄλλους ἀπέπεμψε, μείνας δὲ μετὰ τῶν 300 Σπαρτιῶν, 700 Θεσπιδῶν καὶ 400 Θηβαίων ἐπολέμησε γενναίως μέχρις οὗ αὐτὸς τε καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ἔπεσαν ἐπὶ τόπου (κατ' Αὐγούστου 480). Ὁ ἡρώϊσμός οὗτος περιέβαλε τὸ ὄνομα τοῦ Α. διὰ φήμην, ἣν μέχρι σήμερον δὲν ἠλάττωσαν οἱ αἰῶνες. — 2) Α. δ' Β', βασιλεὺς τῆς Σπάρτης κατὰ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ., υἱὸς

Κλεωνόμου· τῷ 235 κατέλιπε τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κλεομένην τὸν Γ'. [Ι.Κ.Π.]

Λεωνίδας. Τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσι δύο ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐπιγραμματικοὶ ὧν πλεῖστα σώζονται ἐπιγράμματα. Σημαντικώτερος εἶνε δ' ὁ πρεσβύτερος, ἐκ Τάραντος, ζήσας κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, οὗ κατέχοντο περὶ τὰ 100 κάλλιστα ἐπιγράμματα. [Χ.Β.]

Λεωνίδιον. Κωμὸπολις καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Λιμναίου τῆς Κυνουρίας, ἔχουσα 3426 κατ. καὶ κειμένη ἐν τινὶ ἀποστάσει ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὸ ἄκρον πεδιάδος ἐκτεταμένης μέχρι ταύτης καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ῥεῖας ἀποκρήνου ὅρους ὕψους 402 ποδῶν. Ἐν Α. ὑπάρχει ἑλλην. σχολ. εἶον καὶ δημοτικὰ ἀρρένων καὶ θηλέων, διατηρεῖται δὲ ἐμπόριον προϊόντων τῆς χώρας, δημητρ. καρπῶν, ἐλαίου οἶνου, ἔσπεροςιδῶν κλ. Εἶνε δὲ καὶ σταθμὸς ἀτμοπλοικῆς.

Λεωτυχίδης. Βασιλεὺς τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, καταλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἀφ' οὗ συνέργειά Κλεομένης τοῦ Α' ἐπέτυχε τὴν πτῶσιν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ Δημαράτου (491 π. Χ.). Δισκίων τὸν ἑλλην. στόλον ἐκέρδισε τῷ 479 τὴν ἐν Μυκάλη κατὰ τῶν Περσῶν ναυμαχίαν. Τῷ 476 ἐν ἐκστρατείᾳ κατὰ τῶν τῆς Θεσσαλίας Ἀλευαδῶν διασθαρὲς χηρμασιν ἐξέθρονισθη ὡς προδότης τῆς πατρίδος καὶ διὰ τὴν φέβον μὴ ἐπανελθὼν πλέον εἰς αὐτὴν ἀπέθανε τῷ 469 ἐν Τεγείᾳ. [Ι.Κ.Π.]

Λεωχάρης. Ἀνδριαντοποιὸς τῆς νέας ἰτιτικῆς σχολῆς, εἰς ἣν ἔνῃκον καὶ ὁ Πραξιτέλης καὶ ὁ Σκόπας. Εἰργάσθη πιθανῶς κατὰ τὰ ἔτη 370—225 π. Χ., λαμπρὸν δὲ ἔργον τοῦ ἐλέγχετο ὁ γαλικεὺς Γανυμήδης ὑπὸ αὐτοῦ ἀρπαχόμενος, οὗ καλῶς διατηρουμένην ἀπομίμησιν ἐκ μαρμάρου κατέχει τὸ Βατικανόν. Ἀναφέρεται ὡς ἐργασθεὶς μετὰ τοῦ Σκόπα εἰς τὸ Μουσουλεῖον (βλ. λ.). Ἐκ χρυσοῦ δὲ καὶ ἐλέφαντος ἐποίησεν ἀνδριάντας Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, τοῦ πατρὸς τούτου Φιλίππου, τῆς μητρὸς τοῦ Ὀλυμπιάδος καὶ τῶν γονέων τοῦ Φιλίππου. Διεκρίθη δὲ καὶ ὡς ἀγαματοποιός, ποιήσας Δία, Ἀπόλλωνα, Ἄρην κλ. [Α.Σ.]

Λή (Leigh). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λαϊγΐντερ, ἔχουσα 28 702 κατ. (1891). Κατασκευάζονται κυρίως ὑφάσματα βαμβακερά καὶ μεταξωτά. [Μ.Σ.]

Λή (Robert Edmund Lee). Ὁ διαπρεπέστερος στρατηγὸς τῶν Νοτίων πολιτειῶν τῆς Βορείουαμερ. Συμπολιτείας κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον 1861—5. Ἐγενν. τῷ 1807 ἐν Στράτφορντ τῆς Βιργινίας. Τῷ 1838 ἐγένετο λοχαγός, διεκρίθη δὲ ἐν τῷ κατὰ τοῦ Μεξικοῦ πολέμῳ, διετέλεσε 1852—5 ἐπόπτης τῆς στρατιωτικῆς ἀκαδημίας τῆς Δυτ. Βιργινίας καὶ διαρίσθη τῷ 1861 γενικὸς διοικητὴς τῶν στρατευμάτων τῆς Βιργινίας, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῶν

Νοτίων πολιτειῶν. Βίβαλδων κατ' Αὔγουστον εἰς Μαρυλάνδην ἡγήθη τῇ 5/17 Σεπτ. παρὰ τὸ Antietam, ἐνίκησε δὲ παρὰ τὸ Φρεδερίξ-βούργον 1/13 Δεκ. 1862 καὶ παρὰ τὸ Τσάν-σελλορσβιλ 2 (v) Μαΐου 1863. Ἐκ νέου εἰσ-βαλὼν εἰς τὰς Βορείους πολιτείας ἐνίκηθη 1—3 (v) Ἰουλίου παρὰ τὸ Γεττυσβούργον τῆς Πενσυλβανίας· οὐχ ἦττον εἶτα μετὰ μεγί-στης συνέσεως καὶ στρατηγικῆς τέχνης ἐπὶ 11 μῆνας ἀμυνόμενος, ὥπισθεχώρησε βῆμα πρὸς βῆμα πρὸς τὸ 'Ρίτσομονδ, μέχρις ὅτου ἐδέχθη νὰ υποκύψῃ εἰς τὰς ἡνωμένας ἐνερ-γείας τῶν Σχέρμαν καὶ Γράντ, εἰς οὓς πα-ρεδόθη τῇ 9 (v) Ἀπριλίου 1865 μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ του. Κατ' Ὀκτώβρ. 1865 ἐδέχθη τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τοῦ Οὐάσιγκτονίου Κολλεγίου ἢ Λέξιγκτον, ὅ-που ἀπέθανε τῷ 1870. [B.E.]

Λήδεο (Charles James Lever). *Αγγ-γλος μυθιστοριογράφος, γενν. 1806 ἐν Δου-βλίω, σπουδάζας καὶ δοκίμας τὴν ἱατρικὴν, ἀποθ. δὲ 1872 ἐν Τερρέστη. Πλείστα μυθιστο-ρήματα ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Dublin Univer- sity Magazine, κατὰ τὸ πλεῖστον παριστῶν-τα τὸν ἱ. ἀνδρὸν βίον καὶ τὸν Ἰρλανδ. χα-ρακτῆρα καὶ καλλίστην τοχόντα ὑποδοχῆς, ὧν τὸ ἀριστον εἶνε «That boy of Norcotts».

Ληγάτοι (Legati) ἐκαλεῖντο παρὰ Ῥωμαίοις οἱ πρὸς πολιτικὰς διαπραγματεῦσεις πεμπόμενοι πρεσβευταί, ἐκλεγόμενοι ἐν τῇ Συγκλήτῳ, πρὸς δὲ οἱ μόνιμοι βοηθοὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τοποτηρητῶν, χρησιμοποιοῦ-μενοι ὑπὸ τούτων εἰς εἰρηνικὰς τε καὶ πολε-μικὰς ὑποθέσεις. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων δὲ ὑ-πῆρχον Λ. εἰς τὰς ἐκ τῆς Συγκλήτου ἐξαρ-τωμένας ἐπαρχίας ὡς βοηθοὶ τῶν ἀνθυπάτων, εἰς δὲ τὰς αὐτοκρατορικὰς οἱ προϊστάμενοι (praesides provinciarum) ἔφερον ὡς ἀντι-πρόσωποι τοῦ αὐτοκράτορος τὸν τίτλον le- gati Augusti.—Νῦν οὕτω καλοῦνται οἱ πρε-σβευταὶ τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης. Διακρίνονται δὲ legati nati (τιμητικὸς τίτλος συνδεδεμέ-νος μετὰ τινων ἀρχιεπισκοπῶν) καὶ legati dati· οὗτοι δὲ διαιροῦνται εἰς legati a la- tere (καρδινάλιοι), nuntii (ἐπισκοποὶ) καὶ internuntii (κατωτέρου βαθμοῦ). Ἐγχοῦσι δὲ κυρίως διπλωματικὴν χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ τινα ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα. [Bγ.]

Λήδα (Μυθολ.). Θυγάτηρ Θεοτίδῃ Ἡε-σπιοῦ καὶ Λαοφάντης, κατ' ἄλλους δὲ Γλαύ-κου καὶ Παντείδους, σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Τυνδάρεω. Ἐκ τοῦ Διὸς, εἰς κύκνον ἢ χίτην μεταμορφωθέντος, ἔτεκεν ὦν, ἐξ οὗ εἶτα προήλθεν ἡ ὠραία Ἑλένη μὲν ἢ μετὰ τοῦ ἐτέρου ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν Διοσ-κοῦρων. Ὁ μῦθος οὗτος τῆς Λ. ὑπὸ πολ-λὰς παραλλαγὰς παρίσταται συχνὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνῶν. [Δ.Μ.]

Λήδον (Βοτ.). Τὸ Λ. τῶν ἀρχαίων εἶνε

τὸ Λάδνον (βλ. λ.), τὸ δ' ἐμῶνυμον γένος κατὰ Διοναῖον ὑπάγεται εἰς τὴν οἰκογέν. τῶν Ἑρεικωδῶν. Τὸ Λ. τὸ ἐλειοχαρές (Le- dum palustre L.) εἶνε φυτὸν τῆς Β καὶ μέσης Εὐρώπης ἐν χρήσει παρὰ τῷ λαῷ ὡς ναρκωτικόν, ἰθρυτικόν κτλ. [Θ.Χ.]

Λήθη (Μυθολ.). Κατὰ τὰς μετὰ τὸν Ὀ-μηρον ποιητὰς εἰς τῶν τοῦ Ἄδου ποταμῶν, ἐξ οὗ πίνουσαι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθνησκόντων ἐληγμένον τὰ ἐπὶ γῆς. [Δ.Μ.]

Ληθαῖος. Οὗτος ἐκαλεῖντο τὸ πάλαι ποταμοὶ τινες, π. χ. ὁ ἐκβάλλων παρὰ τὴν ἐν Κρήτῃ Γόρτυνα, παραπόταμος τοῦ Μενάνδρου ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ παραποταμός τοῦ Πηνειοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ. [Α.Δ.]

Ληθαργός. Ἡ σκωρὰ ἐκείνη κατὰ-στασις τοῦ ἀσθενοῦς, καθ' ἣν οὗτος φαίνεται κοιμώμενος χωρὶς νὰ κοιμαται καὶ ἀφ' ἧς εἶνε δύσκολον νὰ τὸν ἐξεγείρωμεν, χωρὶς εὐ-θὺς πάλιν νὰ ἐπαναπέσῃ εἰς αὐτήν. Αἱ ἀσθέ-νειας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν νεύρων, οἱ δη-λητηριασμοὶ (δι' οἰνοπνεύματος, ὀπίου κτλ.), οἱ κακοήθεις πυρετοὶ, ἡ διστρακία καὶ ὁ τυφὸς ἐπιφέρουν συχνότατα λήθαργον. [Φ.]

Λητῆα. Βλ. Ἀμπελιῶδη.

Λήκ (William Martin Leake). Διάση-μος Ἀγγλος ἀρχαιολόγος, γενν. 1777 ἐν Thorpe-Hall παρὰ τὸ Κέλτσεστερ. Ἐγένετο βεζωματικὸς τοῦ πυ εβολικοῦ, ἐστάλη δὲ τῷ 1804 διὰ διπλωματικὰ ζητήματα εἰς τὴν Ἀ-νατολήν, ὅπου διέμεινε μέχρι τοῦ 1809. Τῷ 1823 παρητήθη μετὰ τοῦ βαθμοῦ τοῦ συντα-γματάρχου, ἵνα ἐπιδοθῇ δλοψύχως εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν ἔργων του, εἰς τὰ ὅποια ἐνοῦται εὐθυκρισία καὶ ἔκτακτος πολυμαθία μετὰ μεγάλης σαφηνείας ὡς πρὸς τὴν παράστασιν τῶν τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Εἶναι δὲ ταῦτα κυρίως: Περιηγήσεις ἐν Πε-λοποννήσῳ (3 τ. Λονδ. 1830), Περιηγήσεις ἐν τῇ Β Ἑλλάδι (4 τ. Καίμπριτζ 1835), Το-πογραφία τῶν Ἀθηνῶν (Λονδ. 1821, β' ἐκ-δοσις Καίμπριτζ 1841), περιέχουσα καὶ τὴν Περὶ τῶν δόμων τῆς Ἀττικῆς διατριβὴν του. Πρὸς δὲ ἔγραψε Περιήγησιν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ (Λονδ. 1824), Περὶ τῆς νήσου Κῷ (εἰς τὰ Transactions of the Royal Society (Λονδ. 1843), Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸ τέλος 23 ἐτοῦς προστασίας (Λονδ. 1851), Ἑλληνικὰ νομί-σματα (3 τ. Καίμπριτζ 1854—59). Ἀπὸ θ. δὲ ὁ Λ. τῇ 6 (v) Ἰαν. 1860 ἐν Βράϊτον. [B.E.]

Λήκυθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκαλεῖτο ριάλη ἢ δοχεῖον στενόλαιμον, πρωριστημένον ἰδίᾳ δι' ἔλαιον ἢ μύρα. Πολλὰ τοιαῦτα ἀνευρίσκονται ἰδίᾳ ἐν τοῖς τάφροις, συχνὰ φέ-ρουσαι παντοειδεῖς γραφάς. Ἦσαν δὲ συνήθως πῆλινα. [Σ.Τ.]

Λήλαντον (παρ' Ὀμήρῳ Ληλάντι-ον πεδίον). Πεδιάς ἐπὶ τῆς Δυτικῆς παραλίας

τῆς Εὐβοίας παρὰ τὴν Ἐρέτριαν ἀρδευσμένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ληλάντου. Ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη ὁ σήμερ. δὴ μ ο ς Λ η λ α ν τ ῖ ο ν τῆς ἐπαρχίας Χαλκίδος. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶνε Καθενοί, χωρία δὲ ἀνω τῶν 300 κατ. ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας ὑπάρχουσι μόνον 3, Θεολόγος, Μακρυκκίπα καὶ Πάλιουρα. Ἐν ὅλῳ περιλαμβάνει 17 χωρία καὶ 3499 κατ.

Λήμνα καλεῖται ἰδίως ἐν τῇ Μαθηματικῇ πρότασις ἥτις καθ' ἑαυτὴν μὲν χρήζει ἀποδείξεως, ἀπαξ ὅμως ἀποδειχθεῖσα λαμβάνεται ἐν τοῖς κατόπιν ὡς ἀλήθεια χωρὶς νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀποδεχθῇ ἐκ νέου εἰς πᾶσαν αὐτῆς ἐφαρμογὴν. Ἐν τῇ εὐρέσει π. χ. τοῦ ἀθροίσματος τῶν γωνιῶν πολυγώνου τινός, ὡς Λ. λαμβάνεται ὅτι τὸ ἀθροῖσμα τῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου ἰσοῦται πρὸς δύο ὀρθάς, πρότασις ἥτις ἀλλαχοῦ προαπεδείχθη.

Λημνίσκος ἐκαλεῖτο παρ' ἀρχαίοις μαλλινὴν ταινίαν προσδεσμένη εἰς τοὺς νικητήριους στεφάνους. Παρὰ Ῥωμαίοις ἐδίδετο καὶ μόνῳ εἰς τοὺς νικητὰς καὶ τοὺς ἐν συμποσίῳ ἐταίρους. [Σ.Τ.]

Λήμνος. Νῆσος τοῦ Β μέρους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους (τοῦ Θρακικοῦ), κειμένη ἐν τῷ μέσῳ μεταξὺ τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου καὶ τῆς Τρωάδος. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων, μεγαλύτερου δυτικοῦ καὶ μικροτέρου ἀπὸ Ν πρὸς Β ἐκτεινομένου ἀνατολικοῦ, ἀτινα συνδέονται διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ βαθείως εἰς τὸν κορμὸν τῆς νήσου εἰσερχομένου ἀσφαλτοῦς κόλπου Μούδρου. Ἡ Λ. εἶνε ἡ μερίστη, συγχρόνως δὲ ἡ μεγαλύτερον ὄρος αὐτῆς εἶνε ἡ Σκοπιὰ ἐν τῷ ΒΔ μέρει (430 μ.), ἡ δὲ παραλία αὐτῆς εἶνε πολυσχιδῆς. Ἀριστερόθεν τῆς εἰσόδου εἰς τὸν Μούδρον κόλπον εὐρίσκεται χερσονήσος τοῦ Δ τμήματος τῆς νήσου, συνδεομένη καὶ αὐτὴ μόνον διὰ στενωτάτου ἰσθμοῦ μετὰ τοῦ λοιποῦ τῆς νήσου, φέρουσα δὲ τὸ ὄρος Φακὲν (337 μ.). Ἡ Λ. εἶνε ἡφαιστειογενής, καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦν ἱερὰ τῷ Ἡφαίστῳ (βλ. καὶ τὸ ἀρθρον τοῦτο) ἀλλὰ πλὴν τῶν ἐν τῷ Δ τμήματι θερμῶν πηγῶν δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἔγνη ἡφαιστειώδους ἐνεργείας. Τὸ πάλαι συνεδέετο ἡ λατρεία τοῦ Ἡφαίστου μετὰ τοῦ ὄρους Μοσύλλου· τοῦτο δὲ δὲν γνωρίζομεν ἀσφαλῶς ποῖον ἐκ τῶν ὀρέων τῆς νήσου ἦτο, συνήθως ὅμως τοποθετεῖται αὐτὸ τε καὶ ἡ νῆσος τοῦ Φιλοκτήτου (Χρυσῆ) εἰς τοὺς σκοπέλους (Μυθωναῖς) τοὺς κειμένους πλησίον τῆς Λ. πρὸς Α. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ Λ. εἶχε δύο πόλεις (διὸ καὶ Δίπολις ἐκλήθη), τὴν Μυριναν εἰς τὸ Ν μέρος τῆς Δυτικῆς παραλίας καὶ τὴν Ἡφαιστειάν (νῦν Παλαιόπολις) εἰς τὴν ΝΑ πλευρὰν τοῦ Β τοῦ ἰσθμοῦ εἰσερχομένου κόλπου Πουρνιᾶ ἐπὶ τοῦ δευτερεύοντος ὄρους Ἐκατὸν Κεφαλαῖς.

Πλησίον ταύτης ἐξωρύσσεται ἡ Λημνία γῆ (καὶ Σφραγὶς καλουμένη, διότι ἐξήγαγε δοκιμασμένη καὶ ἐσφραγισμένη), ἥτις ἐφημιζέτο ἐπὶ ἱαματικῇ δυνάμει κυρίως κατὰ τῶν δηγμάτων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ κατὰ τῶν πυρετῶν. Ἐνταῦθα ἴσως ζητητέος καὶ ὁ Μόσυλλος. Ἡ νῆσος ἔχει ἐμβ. 477 τχμ. καὶ περ. 27 χιλ. κατοίκους, τοὺς πλείστους Ἕλληνας. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ ἐμῶνυλος πόλις (κοινῶς Κάστρο), ἐπὶ τῆς Δ παραλίας πλησίον τῆς θέσεως τῆς ἀρχ. Μυρίνης· ἔχει περ. 2000 κατ. καὶ μικρὸν λιμένα, οὗ δεσπόζει μεσαιωνικὸν φρούριον, εἶνε δὲ ἔβρα καίμακάμη καὶ ἐπισκόπου ὀρθοδόξου. Κατὰ τὴν Ν μυγὲν τοῦ κόλπου Πουρνιᾶ κείται τὸ χωρίον Κόκκινον οὗ μακρὰν τῆς ἀρχ. Ἡφαιστειᾶς, πλείστα δὲ χωρία εἶναι διεσπαρμένα ἀγὰ τὴν εὐρροὴν νήσου. Προϊόντα τῆς Λ. εἶναι, πλὴν τῆς Λημνίας γῆς ἥτις καὶ νῦν ἐτι ἐξωρύσσεται, σίτος ἐν ἀφθονίᾳ, ἐλαίαι καὶ ἔλαιον, οἶνος καὶ σῦκα, μέταξα, μέλι καὶ κηρός. Ἐπὶ τῶν μύθων περὶ Λ. καὶ Ἡφαίστου βλ. Ἡφαιστος. Ὡς ἀρχαιότεροι κάτοικοι ἀναφέρονται οἱ Σίντιες. Κατὰ τὴν μῦθον αἱ Λήμνιαι γυναικες, τιμωρηθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης διὰ δυσσομίας διὰ τὴν εἰς ταύτην δεχθεῖσαν ἑλαιοὺς εὐτελείας, ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τῶν συζύγων τῶν, εἰτινες ἔλαβον τότε γυναῖκα ἀίχμαλῶτους ἐκ Θράκης· διὸ αἱ Λήμνιαι ἐφρόνευσαν ἐν μιᾷ νυκτὶ τοὺς πατέρας καὶ συζύγους τῶν, ἐξελεξαν δὲ βασίλισσαν τὴν Ὑψιπύλην, ἥτις μόνῃ ἀπασῶν ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ πατρὸς τῆς Θωάντος. Ὅθεν ἐξηγεῖται ἡ παροιμιᾶ ἑκφρασις Λήμνιαι ἔργα δι' ἄνουςιουργήματα. Ἐκ τῆς μίξεως τῶν Λημνίων γυναικῶν μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ τὴν μῦθον προήλθον οἱ Μινυαί, εἰτινες ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Τυρρηγῶν (ἐπίσης πελασγικῆς φυλῆς), διαδοχικῶς ὡς πειρατῶν. Ὑπὸ τοῦ Μινεΐτιδος ἐκυριεύθη ἡ νῆσος τῷ 510 καὶ διενεμήθη εἰς Ἀθηναίους κληρούχους. Ὑποταγείσα ὑπὸ τῶν Περσῶν κατελήφθη πάλιν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην. Τῷ 405 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Δυσάνδρου, τῷ 396 πάλιν ὑπὸ τοῦ Κόνωνος, ἐγένετο δὲ μετὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον Μακεδονική. Ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καταλαβόντων αὐτὴν μετὰ τὴν ἥτταν τοῦ Περσέως (168) παρέλαβον αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐπὶ Βυζαντινῶν ἀπετελεῖ ἐπισκοπὴν καὶ ἀνῆκεν εἰς τὸ θέμα τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τῷ 1204 ἐδόθη εἰς τὴν ἐνετικὴν εἰκὸν τῶν Navigatosi, ὅστις ἐδέσποζεν αὐτῇ μέχρι τοῦ 1269. Κατὰ τὴν 16^η αἰῶνα κατέλαβον αὐτὴν οἱ ἐκ Γενούης Gataluzzi καὶ κατεῖχον μέχρι τοῦ 1462, ὅτε περιήλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Μωάμεθ Β'. Ἐπὶ τινι καιρῷ ἐγένετο κτῆμα τῶν Ἑνετῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1478, πλὴν ἐνδὸς ἑτοῦς (1656) καθ' ὃ κατεῖχον αὐτὴν ἐκ νέου οἱ Ἑνετοί, ἔμεινε τουρκικὴ κτῆσις. [Μ.Σ.]

Ἀθήναια, Ἀθηναίων. Βλ. Διονύσια ἐν τ. Γ' σελ. 574 β'.

Ληξιαρχικαὶ πράξεις. Ὡρισμένα τινὰ γεγονότα, μεγίστην ἔχοντα διὰ τὸν ἀνθρώπου σπουδαιότητα καὶ τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ κατάστασιν ἐπηρεάζοντα, ἢ γέννησις λ.χ., ὁ γάμος, ἢ τελευτὴ κλπ., δεόν νὰ ὦσι τελειῶς καὶ ἐπισήμως βεβαιωμένα· ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων, αἵτινες ὑπὸ τὴν πίστιν δημοσίου ἀρχῆς συντασσόμεναι ἀσφαλὴ καὶ ἀνεπίδεκτον ἀμφισβήτησεως παρέχουσιν ἀπόδειξιν. Ἡδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρχεν ἄρχων Ληξίαρχος, ὅστις ἀνέγραφεν εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τοὺς πολίτας κατὰ τὴν ἐνηλικίωσιν αὐτῶν. Καὶ πασαι δὲ αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα (Νόμος Τ' 14' 28 ἐκτῶρ. 1856) ἐπρονόησαν περὶ τῆς τηρήσεως ληξιαρχικῶν πράξεων. Ἐνεκα ὁμοῦ τῆς λεπτότητος τοῦ θέματος καὶ τῶν ἀνυπολογιστῶν συνεπειῶν αἵτινες δύνανται ἐκ τῆς μὴ ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων νὰ ἐπέλθωσιν, ὅσαι πολιτεῖαι δὲν δύνανται ν' ἀναλάβωσι τὴν εὐθύνην τῆς συντόνου καὶ ἐπιμελημένης τηρήσεως τῶν βιβλίων τούτων ἐπιτρέπουσι πλὴν τούτων καὶ τὴν χρῆσιν ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων, ὅπερ οὐσιωδῶς ἐλάττω τὴν χρησιμότητα καὶ ἀξίαν τῶν ληξ. πράξεων. Μεταξὺ τῶν τοιούτων νομοθεσιῶν καταλέγεται καὶ ἡ ἡμετέρα. Κατὰ τὸν ἀσκήκον ἡμῶν νόμον πλὴν τῶν τῶν οὐσιωδῶν γεγονότων ἅτινα πιστοποιοῦνται διὰ τῶν ληξ. πρ., τῆς γεννήσεως δηλ., τοῦ γάμου καὶ τοῦ θανάτου, βεβαιοῦνται δι' αὐτῶν καὶ τὰ ἐξῆς σχετικὰ, ἢ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος, ἢ ἀναγνώρισις νόθου τέκνου, ἢ υἱοθεσία, ἢ διαζευξίς καὶ ἡ διόρθωσις ληξιαρχικῆς τινος πράξεως. Ληξίαρχοι δ' εἶνε ὁ δήμαρχος καὶ οἱ εἰδικοί πάρεδροι, μὴ ἀποδεχθέντος τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου τοῦ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Ἑβτανήσῳ (Νόμος ΡΝ' τοῦ 1866) κρατοῦν σύστημα τῆς ἀναθεσεως καθ' ἑαυτὸν ἢ ἐπικουρικῶς τοῦ ἔργο. τοῦ ληξιαρχοῦ εἰς τοὺς κληρικούς. Λεπτομερείας περὶ τοῦ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον συστήματος τῆς τηρήσεως τῶν ληξ. βιβλίων βλ. ἐν Καλλίγῃ Ρωμ. Δικαίῳ τόμ. Α' § 148—201. Εἰδικὸς δὲ νόμος ὁ ΞΔ' τοῦ 1868, ὅστις συμπληρώθη διὰ τοῦ ΑΨΔ' τοῦ 1889, προνοεῖ περὶ τῶν ληξ. πράξεων τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Ληξούριον. Ἡ δευτέρα μετὰ τὸ Ἀργοστόλιον πόλις τῆς Κεφαλληνίας, πρωτεύουσα δὲ τοῦ ἑβμωνίου δήμου καὶ τῆς ἐπαρχίας Πάλης, κειμένη εἰς τὰς Ἀρκτὰς τῆς Παλιῆς χερσονήσου, βρεχόμενη ὑπὸ τῶν ὁρίων τοῦ κόλπου τοῦ Λιβαδίου, ἀπέναντι τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τοῦ Ἀργοστολίου. Ἡ πόλις ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς παραλίας ἐπὶ ἐν μίλι-

ον, δὲν ἔχει δὲ λιμένα, ἀλλὰ διὰ κυματοθραύστου 240 μ., προβάλλοντος ἐκ τοῦ Ν αὐτῆς τμήματος, προφυλάσσονται τὰ πλοῖα ἐκ τῶν Ν ἀνέμων. Κατοίκους ἔχει 5 740, οἰκίας περ. 1350 καὶ 25 ἐκκλησίας, ὧν 1 τῶν καθολικῶν, διαίρεται δὲ εἰς δύο τμήματα, τὰ Μαρτσελάτα ἢ καὶ Ποτάμι πρὸς Β καὶ τὰ Ντεμπονεράτα πρὸς Ν. Ἐχει στενὰς ὁδοὺς καὶ ὀλίγα ἀξιόλογα κτίρια, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ἐνώσεως Μερκάτο καλούμενον, ἐν ᾧ τὸ δημαρχεῖον καὶ τὸ εἰρηνοδικεῖον, ὁ νεόζητος ναὸς τοῦ Παντοκράτορος, ὁ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τῶν Μηγιατῶν μετὰ τοῦ τάφου τοῦ μεγάλου ἱεροκλήρυκος Ἡλίου Μηνιαίου. Ἐπανελημμένως ἢ πόλις ἔπαθε μεγάλως ἐκ σεισμῶν. Διατηρεῖ ἀκμαῖον ἐμπορίον σταφίδων ὡς καὶ βαμβάκων ὑψασμάτων ἐγγυρῶν. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν Α. γυμνάσιον καὶ ἐλλην. σχολεῖον. Περίπου 1/3 ὥρ. πρὸς Β κείνεται τὰ ἑρείπια τῆς ἀρχ. πόλεως Πάλης.

Ὁ δήμος Α. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τὰ χωρία Μιχαλιζάτα, Νεοχώριον καὶ Σαμβέλιον, ἐξ δὲ μονὰς ἐξ ὧν ἡ Λεπέδων καὶ Ἀγ. Σπυρίδωνος εἶναι αἱ σημαντικώτεραι, ἐν ὧν δὲ ἔχει κατ. 6058.

Ληόπριος. Βλ. Λαῦρος καὶ Ὁξυφυλλώη.

Λησανά. Χωρ. τοῦ δήμου Πιαλίων τοῦ νομοῦ Τρικκάλων, οἰκ. ὑπὸ 164 κατ. [Μ.Σ.]

Λησιότσανι. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, μετὰ κατ. 120 Χριστ. καὶ 389 Ὁθωμ. [Ν.Σ.]

Λήσσης ὁ δήμος τῆς Ναυπλίας. Οὗτος περιλαμβάνων τὴν κώμην Λυγουριδ (1300 κατ.) καὶ τὸ χωρίον Ἀδάμιον καὶ ἔχων ἐν ὅλῳ 1572 κατ., μετωνομάσθη τῇ 1893 εἰς δῆμον Ἀσκληπιείου. [Μ.Σ.]

Ληστεία. Ἡ αὐτογνώμων καὶ βίαία ἀφαιρέσις ἀλλοτρίου κινήτου πράγματος ἐπὶ σκοπῇ ιδιοποιήσεως. Ὁ ποιν. ἡμῶν νόμος (ἀρθρ. 363 καὶ ἐπ.) καταλέγει διαφόρους εἰδικωτέρας τοῦ ἐγκλήματος περιπτώσεις καὶ ἐπιβαρυντικὰς αὐτοῦ αἰτίας, ἀναγράφων κλίμακα ποινῶν ἀπὸ τῆς τοῦ θανάτου μέχρι τῆς τῆς εἰρκτῆς. Ἐπειδὴ ὁμοῦς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μεγάλην ἔλαθεν ἐν Ἑλλάδι, ἔνεκα πολλῶν καὶ ποικίλων αἰτιῶν, ἐπίτασιν ἡ ληστεία, δρακόντιοι ἐψηφίσθησαν κατὰ τὸ 1871 νόμοι (ὁ ΤΟΔ' καὶ ΥΐΕ') προσοῦντες περὶ τῆς καταδιώξεως καὶ τῆς προλήψεως τοῦ ἐγκλήματος, διὰ τῆς ἐπικηρύξεως, περὶ ἧς βλ. τὴν λέξιν, τῆς ἐκτοπίσεως τῶν συγγενῶν τῶν ληστῶν καὶ τῶν ὑπόπτων λησταποδοχῆς, καθορισμοῦ τῆς εὐθύνης τῶν βλαχπομένων, παρ' οἷς εὕρισκον οἱ λησταὶ συνήθως περιθάλψιν κλπ. Πλὴν δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ ποιν. νόμου ὀριζομένων ποινῶν καὶ πολὺς ἀλλας ἀναγράφει ὁ νόμος ΤΟΔ', ἐν σχέσει καὶ

πρὸς τὸ ἀδίκημα τῆς ἀρπαγῆς. Οἱ νόμοι οὗτοι μετὰ τὴν πᾶρδον τοῦ ἀρχικῶς ὀρισθέντος χρόνου τῆς ἰσχύος αὐτῶν, δύνανται ἔκαστος νὰ τίθεται καὶ πάλιν εἰς ἐνέργειαν δι' ἀπλοῦ Β. Διατάγματος, ὅπερ ἐγένετο καὶ ἐσχάτως διὰ τοῦ Διατ. τῆς 31 Μαΐου 1893.

Λήτζ (Leeds). Ἡ μεγίστη καὶ πολυανθρωποτατὴ πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Ὑόρκης, κέντρον τῆς ἀγγλ. ὑφαντουργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ὑφασμάτων, εἰς ἀπόστασιν 298 χμ. ἀπὸ Λονδίνου καὶ 360 ἀπὸ Ἑδιμβούργου ἐν ὥραϊα καὶ εὐφρόνῳ θέσει, ἀμφοτέρωθεν ἐπὶ τοῦ ποτ. Αἰρε. Ἔχει (1891) 367 506 κατ., διατείνεται δὲ εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν. Τὸ δημαρχεῖον αὐτῆς εἶνε ἐλληνικοῦ ῥυθμοῦ. Τὴν περιόχην αὐτῆς κατέχουσι χιλιάδες ὑφαντουργαίων, ἀκμάζει δ' ἐτι ἡ βιομηχανία ὑαλίνων καὶ σιδηρῶν σκευῶν, ἐτοιμῶν ἐνδυμάτων, δερμάτων, χαρτῶν, χημικῶν εἰδῶν κλ. Ἡ Λ. εἶνε ἀρχαιοτάτη πόλις, ἥδη ἐπὶ Γουλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ ὑπάρχουσα. Μετὰ τοῦ Λιβερπούλ συνδέεται διὰ τῆς δι' ὠρυχοῦ Λήτζ—Λίβερπουλ, τῆς μεγίστης ἐν Εὐρώπῃ, κατασκευασθείσης 1770—1816 δαπάνῃ 2 ἑκατομ. στερλινῶν, ἐχούσης δὲ μήκους 210 χμ., 135 ὑδραυλεῖα καὶ γεύρας καὶ 7 παραδιώρυγας. [Μ.Σ.]

Λήττον (σὲρ Φρεϊδερίκος Leighton). Διάσημος Ἀγγλος ζωγράφος, γενν. 1830 ἐν Scarborough, σπουδάζας ἐν Ῥώμῃ καὶ ταῖς ἀλλαις πρωτεύουσαις τῆς Εὐρώπης. Τὰ ἔργα του, ὧν τὰς ὑποθέσεις ἐλάμβανεν οὐ σπανίως ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας, διακρίνονται ἐπὶ ποιητικῇ συλλήψει, δυνάμει καὶ σαφνεῖα τῆς ἰγνογραφίας καὶ λαμπρῇ χρωματισμῷ, διὸ καὶ κατέχει ὑψηλὴν θέσιν μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν ζωγράφων. Τῷ 1878 ἐγένετο πρόεδρος τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἀκαδημίας τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ ἔλαβε παρὰ τῆς βασιλείας τὸν τίτλον εὐγενεῦς. [Β.Ε.]

Λήττισατ. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Καστορίας τῆς Μακεδονίας, ἔχον κατ. 340 Χριστ. καὶ 500 Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Λητώ (Μυθολ.). Θυγάτηρ Κοῖου καὶ Φοίβης, ἐκ τοῦ Διὸς τεκοῦσα τὴν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Ἐν τῇ Ἰλῳδίᾳ παριστάνεται ὑπεραπτόμενα τοὺς Τρῶας. Περὶ τῶν πρὸς τὴν τοκετὴν τῆς σχηματιζμένων μυθολογημάτων βλ. ἐν λ. Ἀπόλλων, τ. Β. σελ. 127 β'. Εἰκάζεται δὲ ὅτι ἡ Λ. ἦν προσωποποίησης τῆς Νυκτός, μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ (Διὸς παραγαγούσης τοὺς Θεοὺς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης. [Δ.Μ.]

Λαγκυεχούη (Llanquihue). Ἐπαρχία τῆς Ν Χιλῆς μεταξὺ τῶν Κορδιλλιερών καὶ τῶν παραλίων ὀρέων. Ἔχει ἐμβ. 20 240 τχμ. καὶ 72 426 κατ., πρωτεύουσαν δὲ τὸ Πουέρτο Μόντ, μετὰ 4—5 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Λιάκουρα. Βλ. Παρνασσός.

Λρανεΐκα. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρίδος τῆς Λακεδαιμόνος, ἔχον 81 κατ. [Μ.Σ.]

Λρανοκλάδι Χωρίον τῆς Φθιώτιδος καὶ ἔδρα τοῦ δήμου Παραγλωιτῶν, ὀρισθεῖσα τοιαύτη κατὰ τὸ 1869. Κεῖται ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Σπερχειοῦ ἀπὸ τῆς θριστερᾶς ἐχθρῆς τῆς ὁποίου ἀπέχει 1/2 ὥρ., ἀπὸ δὲ τῆς Λαμίας πρὸς Δ ὥρας 3. Κάτοικοι 560. Πρεσβύτα δημ. καρποί, σιγάμιν, βάμβαξ, καπνὸς κτλ.

Λράνος (Llanos) καλοῦνται ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ταῖς ἄλλοτε ἰσπανικαῖς ἀπεικίαις αἱ πεδιάδες ἐν γένει, ἰδίως ὅμως γνωσταὶ εἶναι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο αἰσπεπώδεις ἐκτάσεις τῆς Βενεζουέλας, κατέχουσαι τὸ τέταρτον τῆς χώρας καὶ διαιρούμεναι εἰς Λ. τοῦ Ἀποῦρε, Λ. τοῦ Κουμανά, Λ. τοῦ Καρανά καὶ Λ. τοῦ Βαρινά.

Λράνος. Βλ. Πάλμα.

Λρανοῦ. Χωρ. τοῦ δήμου Βαλτετισοῦ τῆς Μαντινείας, ἔχον 98 κατ. [Μ.Σ.]

Λραπάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Θερμοπυλῶν τῆς Ἀκαρδίας, μετὰ 210 κατ. [Μ.Σ.]

Λιάπιδες. Κώμη κειμένη κατὰ τὴν Δ πλευρὰν τῆς Κερκύρας οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης εἰς ἀπόστασιν 40' ΝΔ τοῦ Σκριπερῦ, πρωτεύουσας τοῦ δήμου. Ἀπὸ τῆς ἑλίας, εἰς ἐν ὑπάγεται. Οἰκεῖται ὑπὸ 1100 κατοίκων. Ὑπὸ τὴν κώμην κεῖται μέγας, εὐρύχωρος καὶ ὁ ἀριστος πάσης τῆς Δ παραλίας τῆς νήσου λίμνη. Ἡ πέριξ ἡ εἶνε καλλιεργημένη καὶ εὐφροσ, τὸ δὲ κλίμα ὑγιεινὸν καὶ εὐκραές.

Λιαρίκοβι ἡ Λιαρίκοβ. Κωμόπολις τῆς Χαλκιδικῆς γερονόητου κειμένη εἰς τὸ μέσον τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Ἀγίον Ὅρος ἑδῶ, ἐπὶ ἐμαλοῦ ἐδάφους διαχωρίζουμένη εἰς δύο ὑπὸ ρεύματος· κεῖται ἐπὶ τῶν ΒΔ κλιτύων τοῦ ὄρους Χολομώνδα εἰς ὕψος 615 μέτρων καὶ εἰς τὸ ΝΔ ἀκρον τῆς ὑπὸ τῶν ὀρέων Χολομώνδα πρὸς Δ καὶ Καμῆλας πρὸς Δ περικλειομένης κοιλάδος. Ἀπέχει τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς Δ ὥρ. 15 3/4 καὶ 7 ὥρ. τῆς Γαλατιστῆς. Οἰκεῖται ὑπὸ 350 κατοικ. χριστιανῶν ἐν 277 οἰκίαις, ὧν τινεὶ εἶναι καὶ διώροφαι. Οἱ κάτοικοι εἶναι φιλόξενοι, μετέρχονται δὲ κυρίως τὸν ἀγωγέα, αἱ δὲ λοιποὶ καταγίνονται εἰς τὴν μελισσοτροφίαν, ἀμπελοτροφίαν, κτηνοτροφίαν, ἀρβυλοποιίαν καὶ βαρικήν, αἱ δὲ γυναῖκες κατεργάζονται ὠραίας μαλλίνους τάπητας. Ἐν Λ διαμένει ὁ ἐπίσκοπος Ἱερικοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους.

Λραζνοῦδα. Χωρ. τοῦ δήμου Καρδαμύλης τῆς ἐπαρχ. Οἰκίον μετὰ 390 κατοίκων, κείμενον ὥρ. 1 1/2 ΒΑ τῆς Καρδαμύλης.

Λιασκοβίτση ἡ Λιασκοβίτσι. Κώμη τῆς Ἡπείρου κειμένη ἐπὶ βουνῷ 300 μέτρων καὶ ἀπέχουσα 5 ὥρας ἀπὸ Κονίτης

πρὸς Β, μετὰ 500 οἰκων τουρκαλθανῶν βεΐδων, πλουσιῶν γαιοκτημόνων, ἀπογόνων τῶν ἐξωμοτῶν (Καραμουρατῶν), εἴτινες ἤρ-
πασαν τὰς περιουσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ συν-
ετέλεσαν μεγάλως εἰς τὴν τουρκοκράτησιν
τῆς Ἡπείρου. Ἐχει πρὸς τοῦτοις καὶ 100
οἰκούς Ἑλλήνων Χριστ. ὁρθοδόξων ὑπαγο-
μένων εἰς τὸν ἐπίσκοπον Βελλῆς, Κονίτης καὶ
Λευκοβίχης.

Λιασκοθέσιον (Λι ά σ α — Λ ε-
π τ ο κ α ρ υ ά). Κώμη τῆς Ἡπείρου ἐν Ζαγο-
ρίφ περιέχουσα 200 οἰκίας καὶ 1000 κατοί-
κους. Κεῖται εἰς κοιλάδα κατὰφοτον ἐξ ὀτω-
ροφῶν δένδρων καὶ κατάρρυτον, εἰς ἀπόστα-
σιν δὲ 1 ὥρ πρὸς Β τῶν Φραγκάδων.

Λιάσκοδον. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀργιθέας
τῆς Καρδίτης κείμενον 2 ὥρας μακρὰν τῶν
Κουμπουριανῶν μετὰ 412 κατοίκων.

Λιάσκοδον. Χωρ. τοῦ δήμ. Ὑπάτης,
κείμενον πρὸς Δ αὐτῆς ὥρ. 2 ἐπὶ ὄρεινῃς χώ-
ρας τῆς Οἰτῆς, μετὰ 261 κατοίκων.

Λιασκύφτια. Χωρ. τῆς Μακεδονίας,
ἐν τῇ διαμερίσματι Φλωρίνης, μετὰ 340
κατ. [Ν.Σ.]

Λεάτανη. Χωρ. τοῦ δήμ. Τανάγρας, κεί-
μενον 2 ὥρ. ΝΑ τοῦ Χλεμδοσταρίου, μετὰ
765 κατοίκων.

Λεατίνα. Χωρ. τοῦ δήμου Φελλίας τῆς
Λακεδαίμονος, μετὰ 156 κατ. [Μ.Σ.]

Λεβάδια. Κτῆμα τῆς ῥωσικῆς αὐτο-
κρατορικῆς οἰκογενείας ἐπὶ τῆς Ν ἀκτῆς τῆς
Κριμαίας, ἐν θέσει τερπνῇ, μέσῳ ἐκτεταμέ-
νων ἀμπελώνων, μετὰ ἀπεραντῶν καὶ μαγευ-
τικῶν παραδείσων καὶ λειμῶνων καὶ λαμπρᾶς
πρὸς τὴν θάλασσαν θέας. Φαίνεται ὅτι πάλαι
ποτὲ ὑπῆρξεν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ πόλις καλου-
μένη Λ. Τὴν δὲ σημερινὴν Λ. ἔδρυσεν ὁ Ῥώσ-
σος κίμης Ποτότσκη, εἰτα δὲ περιήλθεις εἰς τὴν
κατὰ τῆς αὐτοκρ. οἰκογενείας, ἥς ἀποτε-
λεῖ τὴν κατὰ προτίμησιν διαμονὴν κατὰ τὸ
θέρος. [Μ.Σ.]

Λεβιδόστρας κόλπος. Ὁ πρὸς Β
τοῦ κόλπου τοῦ Λεχάϊου σχηματιζόμενος καὶ
διαχωριζόμενος ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ εἰς τὸν
Κορινθιακὸν κόλπον εἰσχωροῦντος ἀκρωτη-
ρίου Ἡραίου (Ἀγίου Νικολάου) τῆς Περα-
χώρας. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο Ἀλκυ-
ονίς θάλασσα. Ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ κεῖνται
αἱ ἐρημόνησοι Καλὰ Νησιά.

Λεβαθινάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Σαμαίων
τῆς Κεφαλληνίας, ἔχον κατ. 109. [Μ.Σ.]

Λεβάνιος. Ἑλλην σοφιστῆς καὶ ῥήτωρ
τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος, γενν. 314 ἐν Ἀντιο-
χείᾳ τῆς Συρίας ἐξ οἰκογενείας ἐπιφανοῦς.
Τῷ 336 ἀπελθὼν εἰς Ἀθήνας ἤκουσε πῶν ἐν-
ταῦθα διδασκάλων, τῷ δὲ 340 ἐλθὼν εἰς
Κων/πολιν συνέστησεν ἰδιωτικὴν ῥητορικὴν

σχολήν, ἥτις τόσον εὐδοκίμησεν ὥστε ὁ Λ.
ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν ἄλλων αὐτόθι ἐμοτέγων
του καὶ διαβλήθεις ἐπὶ μαγείᾳ ἐξωρίσθη ἐκ
Κων/πόλεως. Τῷ 344 ἔδρυσεν σχολήν ἐν Νικο-
μηθείᾳ ὅπου ἐδίδαξεν ἐπὶ πέντε ἔτη, εἰτα δὲ
μετακλήθεις εἰς Κων/πολιν ἐδίδαξε πάλιν αὐ-
τόθι· τῷ δὲ 353 ἢ 354 ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πατρίδα του. ὅπου πεφνημισμένος ὡς διδάσκα-
λος τῆς ῥητορικῆς ἔζησε πιθανῶς μέχρι τοῦ
393. Ἦν, ὡς φαίνεται, ἀνὴρ πολυπράγμων
καὶ δύστροπος, πολυμαθέστατος ὁμῶς, ῥήτωρ
δαινὸς καὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ φίλος
ἀκραιφνέστατος· ἐγένετο δὲ διδάσκαλος καὶ
φίλος δύο τῶν ἐπιστημαστῶν τῆς Ἑκκλησίας
ῥητόρων, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἰωάν-
νου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐκ τῶν πολυπληθῶν
αὐτοῦ ἔργων, ὧν καὶ διεσώθησαν τὰ πλεῖστα,
σημαντικώτερα εἶναι οἱ Λόγοι του, ὧν κατέ-
χομεν 68 καὶ αἱ Ἐπιστολαὶ (1607 σωζόμε-
ναι), ἡττονος δὲ ἀξίας ὁ Βίος τοῦ Δημοσθέν-
ους καὶ αἱ Ὑποθέσεις τῶν λόγων αὐτοῦ,
καὶ διάφορα Προγυμνάσματα, Διηγήματα,
Ἡθοποιαί, Ἐκφράσεις, Μελέται, Θέματα
κλ., ἅπαντα γεγραμμένα ἑλληνιστί. [Μ.Σ.]

Λέβανος. Θυμίαμα εἰς κηροειδεῖς, ἡμι-
διαφανεῖς, ὑπολευκοῦς, διὰ μασσήσεως ἀπα-
λυνομένους κόκκους φερόμενον, λαμβανόμενον
δὲ διὰ ξηράνσεως γαλακτώδους ὁποῦ ἐκρέον-
τος δι' ἐντομῶν ἐκ τοῦ ἐν Ἀραβίᾳ καὶ τῇ
Ἀνατ. Ἀφρικῇ φερόμενου δένδρου Boswellia
Carteri. Χημικῶς ἀνήκει εἰς τὰς κομμεσορ-
ρητίνας· ἔχει ὁσμὴν βαλσαμώδη, ἀφθόνως δια-
χυομένην ὅταν ἐπὶ ἀνθρώπων καίηται ἀνευ
φλογός, γεῦσιν δὲ ἀρωματικὴν καὶ πικράν.

Λέβανος (παρ' Ἑβραίοις Libanōn ἡτο-
λευκὸν ὄρος, εἰτε ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ ὑπολευκοῦ
ἀσβεστότου καὶ σχιστολίθου εἰτε ἐκ τῆς κα-
λυπτούσης αὐτὸ χιόνος). Ὅρος τῆς Συρίας,
ἀνῆκεν εἰς τὴν ὄρεοσυστάδα ἥτις ἀρχὴν λαμ-
βάνουσα ἐκ τοῦ Σινᾶ ἐκτείνεται διὰ τῆς Πε-
τραίας Ἀραβίας, Παλαιστίνης καὶ Συρίας
παράλλήλως πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐνοῦται·
ὑπεράνω τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρείας μετὰ
τοῦ Ταύρου. Ὁ Λ., ὅστις κατέχει τὸ μέσον
καὶ ὑψηλότερον μέρος αὐτῆς, ὑψοῦται Β τῶν
ὄρεων τῆς Γαλιλαίας, ἔχων μέσον ὕψος 2300
μ., πλάτος περ. 30 χμ. καὶ μήκος περ. 150
χμ., καταπίπτων ἀποτόμως πρὸς τὴν Κοί-
λιν Συρίαν (Α), τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου
(Δ) καὶ ἰδίως πρὸς Β. Τὸ κέντρον τοῦ ὄρους,
ὅπερ κυρίως φέρει τὸ ὄνομα Λ., ἀποτελεῖ ὄρε-
πέδιον 45 χμ. μήκους, φέρον Ν τὴν κορυφὴν
Σαννὴν (2698 μ.), Β δὲ τὰς Μακμέλ (3052
μ.) καὶ Δωρ-ἐλ-Χοδὶδ (3067 μ.), εἰς ἧς
τὰς ὑπωρείας διέρχεται ἡ ἐκ Τριπόλεως εἰς
Δαμασκὸν δίοδος (2324 μ.)· κάτωθεν ταύτης
εὐρίσκεται καὶ μικρὸν ὄρος ἐκ τῶν ἀπομει-
νάντων περιφῆμων τοῦ Λ. κέδρων οὐς ἀναφέ-
ρει ὁ Δαβὶδ (βλ. Δάριξ). Τὸ ὄρος εἶνε πολὺ-

σχιστον, μετὰ πλείστων κοιλάδων στενῶν ἀλλ' εὐφώρων, ἐν αἷς καλλιεργούνται σίτος καὶ κριθή, ἐλαίαι, καπνός, σῦκα, εἰνος καὶ παντοσείδεις ὀπῶραι· τὰ κυρίως εἰς τὰς Δ ὑπωρείας ἐκτ-ινόμενα δάση συκαμινεῶν ἀποτελοῦσι τὸν πλεόντων τῶν κατοίκων, οἵτινες διατηροῦσιν ἀκμαίαν βομβυκοτροφίαν, ἧς τὸ προῖδν ἐξάγεται κυρίως εἰς τὴν Ἀνω Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Ἀ τοῦ Λ. κείται ἡ Κοίλη Συρία τῶν ἀρχαίων, νῦν Ἑλ-Βεκιά καλουμένη, πέραν δὲ ταύτης ὑψοῦται ὁ Ἀν-τιλίβανος (βλ. λ.). Ὑπὲρ τὰ 700 χωρία καὶ πλείσται μοναὶ εἶναι διεσπαρμένα ἀνά τὰς ὑπωρείας (κυρίως τὰς δυτικὰς), ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἀνέρχεται εἰς 230 χιλ. δια-ροῦνται δὲ οἱ κάτοικοι εἰς πλείστας θρησκευ-τικὰς αἱρέσεις καὶ φυλάς, ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ τῶν Μαρωνιτῶν ἐν τῇ Β μέρει, ἡ τῶν Δρούσων ἐν τῇ Ν, ἡ τῶν Ἀνσααρίων, πρὶς δὲ ὑπάρχουσιν ὀρθόδοξοι καὶ καθολικοί, ὀλίγοι δὲ μωαμεθανοί. Μέχρι τοῦ 1840 ὅλος ὁ Λ. ὑπῆγετο εἰς τὴν κληρονομικὴν ἐξουσίαν δυνα-στείας Ἰθαγενεῶς ἐξαρτωμένης ἀπὸ τῆς Πύ-λης, εἰς ἣν κατέβαλε καὶ φόρον. Ὅτε δὲ κα-τὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ τῆς τετραπλῆς συμ-μαχίας οἱ Τούρκοι ἐγένοντο κύριοι τῆς Συρί-ας, ἰδιαιτέρα πρόνοια ἐλήθη περὶ τοῦ Λ. καὶ μέγα ζήτημα ἐγεννήθη, τῆς μὲν Γαλλίας ὑποστηρίζουσης τοὺς Μαρωνίτας καὶ ἀπαιτού-σης ὑπὲρ αὐτῶν προνόμια τινα, τῆς Ἀγγλίας δὲ καὶ τῆς Τουρκίας ἐπιδικακουσῶν τὴν ὑπε-ροχὴν τῶν Δρούσων. Τέλος ἀπεφασίσθη νὰ ἐγκαθιδρυθῶσιν ἐν Λ. δύο διοικήσεις, θωμα-νικὴ καὶ γριτσιανικὴ, ἀμφότεραι ὑποτελεῖς τῇ Πύλῃ, τοῦ ὅρου διαιρεθέντος εἰς γριτσιαν-ικὴν καὶ δρουσικὴν. Οὕτως ἐξετραλύθησαν αἱ σέσεις τῶν δύο πληθυσμῶν καὶ ἐπῆλθεν ἐμφύλιος πόλεμος καθ' ὃν οἱ Δρούσοι, ὑπὸ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας ὑποστηριζόμενοι, ἐτέ-λεσαν φρικῶδεις σφαγὰς τῶν χριστιανῶν (1860), εἰς ἃς τέρμα ἔθηκεν ἡ ἔντονος τῶν Δυνάμεων καὶ ἰδίᾳ τῆς Γαλλίας ἐπέμβασις. Αὕτη μετὰ τῆς Τουρκίας κατέλαβον τὴν χῶ-ραν τῶν Δρούσων, τὰ δικαιώματα τούτων κα-τελύθησαν καὶ διὰ συνθήκης τοῦ 1864 ὅλος ὁ Λ. ἐθεωρήθη νομὸς τουρκικός, διοικούμενος ὁμοῦς ὑπὸ διοικητοῦ χριστιανοῦ ὑπὸ τῆς Πύ-λης διοριζομένου. [Μ.Σ.]

Λιβανόχορτον. βλ. Ἀγιούγγα.

Λιβανωτὴς (Bot). Ἀρχαία ὀνομασία τοῦ Rosmarinus τῶν Ῥωμαίων ἢ R. officinalis L. Εἶνε δὲ θάμνισκος ἀειφύλλος καὶ βα-ρύσομος τῆς εἰκογ. τῶν Χειλανθῶν, αὐτῆς ἀνὰ τὴν Ν Εὐρώπῃ καὶ τὴν Ἀνατολήν, συχνοτάτα κηπεύμενος, κοινῶς δὲ «Δενδρολί-βανον» καλούμενος. Εἶνε ἔκπαλαι ἐν χρήσει ὡς στεφανοματικὴ, ἀρωματικὴ καὶ φαρμακευ-τικὴ. Ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς καὶ σήμερον ἀπό-σταγμα καὶ ἔλαιον (Spiritus καὶ Oleum Ro-

smarini). Ἡ Λ. τοῦ Θεοφράστου, ἦτοι Λ. ἐτέρα κατὰ τὸν Διοσκορίδην, εἶνε φυτὸν σκια-διοφόρον, ἀμφίβολον δ' ὡς πρὸς τὴν ταυτό-τητα αὐτοῦ. Τὸ δ' ὁμώνυμον γένος τῶν νεω-τέρων (Libanotis Crantz) ὑπάγεται ἐπίσης εἰς τὴν εἰκογ. τῶν Σκιαδιοφόρων. Τὸ μόνον ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ φυόμενον εἶδος εἶνε Λ. ἡ ὀρεινὴ (L. montana All.), ἔχουσα ῥίζαν ἀ-ρωματικὴν ἐν χρήσει παρὰ τῇ λαῷ. [Θ.Χ.]

— (Φαρμ.). Τὰ φύλλα καὶ αἱ ἀνθούσαι κο-ρυφαὶ τῆς κυρίως Λ. διδόνται εἰς ἐγγύμα πρὸς κωλικοὺς πόνους, καρδιαλγίας, ἐμπνευ-ματώσεις κλ., ἐξωτερικῶς δὲ χρησιμοποιοῦν-ται εἰς λουτρά ἀρωματικά.

Λιβανού (Libau). Πόλις τοῦ Ῥωσ. κυ-βερνείου Κουρλανδίας, κειμένη ἐπὶ στενῆς γλώσσης γῆς μεταξὺ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τῆς λίμνης τοῦ Λ. ἔχει 29 688 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, χάρις εἰς τὸν καλὸν λιμέ-να τῆς, πρὸς δὲ ναυπηγίαν, θαλάσσια λυ-τρά κλ. [Μ.Σ.]

Λιβθενίτης. Ὀρυκτὸν τοῦ ὀρθοῦ βα-σιρρόμβου συστήματος, στηλοειδῶς χρυσταλ-λούμενον, ἔχον λάμψιν λιπόδη, σκληρότητα 4, εἰδ. βάρος 3.6—3.8, χρῶμα ἐλαϊῶδες ἢ με-λανοπράσινον. Σύνκειται ἐξ 86.5 μερῶν ὀξει-δίου τοῦ χαλκοῦ, 29.73 φωσφορικοῦ ὀξέος καὶ 3.77 ὕδατος. Εὐρίσκεται δὲ ἐν Libethen τῆς κομητείας Sohl τῆς Οὐγγαρίας, ἐν Σιδη-ρίᾳ κλ. [Α.Κ.]

Λιβελλίδαι (Libellulidae). Οἰκογέ-νεια ἐντόμων ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ψευδονευ-ροπτέρων. Φέρουσι κεράτια καὶ ἰσχυρὰ ὀρ-γανα στόματος, ὥσι δὲ πλησίον τῶν ὕδατων καταβρ-χθίζοντα ἄλλα ἔντομα ἄτινα κατα-διώκουσι ἱπτάμενα τὰχιστα. Καὶ αἱ κάμψαι των δὲ εἶναι ἀδρανῶταται, συλλαμβάνουσι δὲ τὴν λείαν των δι' ἰδίον τινὸς συλληπτηρίου ὀργάνου σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ κάτω χεί-λους. Πρότυπον αὐτῶν γένος εἶνε ἡ ἰδία Λιβελλίς (Libellula), χαρακτηριζομένη ὑπὸ τῶν μεγίστων, λίαν προεχόντων καὶ πρὸς τὰ πρόσω ἐφαπτομένων ἀλλήλων ὀφθαλμῶν τῆς καὶ τῶν ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ὀριζον-τίως ἐκτεταμένων πετερυγῶν τῆς. Ἀλλὰ εἶδη Λ. εἰσὶν Ἀγρίον (Agrion), Καλοπτε-ροξ (Calopteryx), κοινῶς σταθερί κλ.

Λιβέν (Liben). Κώμη τῆς Βοημίας ΝΑ τῆς Πράγας, ἧς ἀποτελεῖ πρᾶσταιον, ἔχουσα (1890) 12536 κατ. καὶ βιομηχανίαν χειροκ-τιῶν, χρωμάτων κλ. Σταθμὸς σιδηροδρόμου.

Λιβένες (ἰω. Livens). Διαπρεπὴς Ὀλ-λανδὸς ζωγράφος καὶ χαλκογράφος, γενν. ἐν Λουγδούνῳ 1607. Τῷ 1630 ἐκλήθη εἰς Ἀγ-γλίαν ὅπου ἔγραψε τὰς εἰκόνας τοῦ βασιλέως Καρόλου Α', τῆς βασιλείας καὶ πολλῶν εὐγενῶν, ἐπίστρεψε δὲ 1634 καὶ ἀπέθανε πικρῶς 1663 ἐν Ἀμβέρσῃ. Πολλὰ μυσαῖα

τῆς Ὀλλανδίας, τοῦ Βελγίου κτλ. ἔχουσιν ἔργα τῆς χειρὸς τοῦ. ἔκτιμῶνται καὶ αἱ λιχογραφίαι καὶ αἱ χαλκογραφίαι του, ὧν ἡ τεχνολογία ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ Ρέμβραντ.

Λιβερία. Δημοκρατία νέγων ἐν τῇ Ἀνω Γουινέα, ὁφείλουσα τὴν ἰδρυσίν της εἰς τὴν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1816 ἐν Οὐασινγκτῶνι τῆς Β' Ἀμερικῆς συσταθεῖσαν πρώτῃν Ἑταιρίαν πρὸς ἀποίκισιν ἐλευθέρων νέγων. ἔχει ἐμβ. 37200 τχμ. καὶ περ. 2 ἑκατομμ. κατοίκων, ἐξ ὧν 18000 ἐκπεπολιτισμένοι νέγοι. Ἐκτείνεται δὲ ἡ χώρα ἀπὸ 7° 35' μέχρι 4° 45' Β πλάτους ἐπὶ τῆς παραλίας, μεσογείως δὲ ἐπὶ 130—160 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι εἶναι, ἐκτὸς τῶν ἀπελευθερωθέντων ἀλλοτε δούλων ἀποίκων, ἰθαγενεῖς φυλαὶ γλῶσσα τοῦ κράτους εἶνε ἡ ἀγγλική, θρησκεία δὲ ἡ τῶν διαμαρτυρομένων, ἐν τούτοις πλείστοι τῶν κατοίκων οἱ μὲν ἦσαν ἀνέκαθεν ἰδωλολάτραι, οἱ δὲ μετέπεισαν πάλιν εἰς τὸν ἐθνισμὸν. Τὸ ἔδαφος εἶνε καλῶς καλλιεργημένον, ἐξάγονται δὲ λαμπρὸς καφές, φοινικέλαιον καὶ φοινικόκοκκοι, σάκχαρον, ζιγίβρις καὶ ἑλεφαντόδοντες. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Μονρόβια. Ἡ ἀποικία ἐκνήρυσθη τῇ 1847 ἀνεξάρτητον κράτος. Κατὰ τὸ σύνταγμα δὲ πρόεδρος, ὁ ἀντιπρόεδρος καὶ τὰ 13 μέλη τῆς κατω βουλῆς ἐκλέγονται ἀνὰ 2 ἔτη, τὰ δὲ 8 μέλη τῆς ἀνω βουλῆς ἀνὰ 4 ἔτη. Διαιρεῖται δὲ ἡ Λ. εἰς 4 κομητείας Μεσσουράδο, Γράνδ-Βάσσα, Σίνου καὶ Μάρυλανδ. [Μ.Σ.]

Λιβερικανοὶ ἄδενες. Πολυάριθμοι μικροὶ ἄδενες καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου, ἐκκρίνοντες διηγετικῶς τὸ ἐντερικὸν ὑγρὸν, κληθέντες δὲ ἀπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀνατόμου Ἰωάννου Lieberkühn, γενν. 1711, ἀποθ. δὲ 1765 ἐν Βερολίῳ.

Λιβερμάστερ (Karl Liebermeister). Ἐπίσημος Γερμανὸς ἱατρός, γενν. 1833 ἐν Μόνσдорφ. Διετέλεσε καθηγητὴς τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας ἐν Τυβίγγῃ, εἰτα τῆς εἰδικῆς Νοσολογίας ἐν Βασιλείᾳ καὶ τῇ 1871 διετέλεσε ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς εἰδικῆς Νοσολογίας τοῦ πανεπιστ. Τυβίγγης τὸν Νίμαϊερ. Ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν του αἱ μάλιστα ἀξιόλογοι εἶναι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ πυρετοῦ καὶ τὰς πυρετικὰς νόσους, τὰς νόσους τῶν νεφρῶν, τὴν κοιλιακὴν τύφον, τὸν διαβήτην κτλ. Ἐγράψε δὲ Παθολογίαν καὶ Θεραπείαν τοῦ πυρετοῦ, Περί τῆς χρήσεως τοῦ ψυχροῦ ὑδάτος ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν πυρετικῶν νοσημάτων, Συμβολὰς εἰς τὴν παθολ. ἀνατομίαν καὶ κλινικὴν τῶν νόσων τοῦ ἥπατος, Εἰδικὴν Νοσολογίαν καὶ Θεραπευτικὴν (3 τ. 1885—7). Ὁμοῦ αἱ Πραγματεῖαι αὐτοῦ ἐξεδόθησαν τῇ 1889. [Β. Α.]

Λιβερπουλ (Liverpool). Μετὰ τὸ Λονδίνον ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ κόσμου ὅλου, κειμένη ἑκατέρωθεν τοῦ

πλωτοῦ Μέρσεϋ, οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ-του εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν. ἔχει μετὰ τῶν προαστείων της 517 951 κατ. (1891), οἵτινες πρὸ πάντων ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς παντοειδῆ βιομηχανίαν, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως, τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἐκτείνεται μὲν εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, πρὸ πάντων ὁμως ἀξιόλογον εἶνε τὸ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς (βάμβαξ κτλ.) καὶ τῆς Σινικῆς. Κατὰ στατιστικὴν τοῦ 1890 τὸ Λ. εἶχεν ἰδίᾳ πλοία 2319 χωρητικότητος 1 923 439 τόννων, εἰσέπλευσαν δὲ εἰς τὸν λιμένα του 17708 πλοία χωρητικότητος 8 408 378 τόννων καὶ ἐξέπλευσαν 16 909 χωρητικότητος 8 213 043, ἡ δὲ ἀξία τῶν εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων ἀνῆλθεν εἰς 110 ἑκατ. λίρ. στερλ. καὶ ἡ τῶν ἐξαχθέντων εἰς 105 ἑκατομ. Ὁ λαμπρὸς λιμὴν του ἔχει πολλὰς καὶ μερίστας δεξαμενάς, αἵτινες οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτικῆς καὶ ἐμπορικῆς κινήσεως. Τὸ ὑψαιότερον μέρος τῆς πόλεως εἶνε τὸ ΝΑ μετὰ τῆς ὥρας λεωφόρου τοῦ Πρίνς καὶ δύο μεγάλων ἀγγλικῶν κήπων (πάρκων). Ἐκ τῶν αὐτῶν, οἵτινες δὲν διαπρέπουσιν ἐν γένει ἐπὶ κερμύττει, ἐξέχουσιν οἱ τοῦ Ἀγ. Παύλου καὶ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων κτιρίων τὸ δημαρχεῖον (ἑλλην. ρυθμοῦ), ἡ πινακοθήκη, ἡ βιβλιοθήκη, τὸ μέγαρον Γεωργίου μετὰ μεγάλων αἰθουσῶν διὰ συναυλίας, συνελεύσεις παντὸς εἶδους κλ. ἡ ἀγορά, τὸ χρηματιστήριον. Ἐν Λ. ὑπάρχουσι βασιλικὸν Ἰνστιτούτον μετὰ συλλογῆς τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ μουσείον τῆς φυσ. ἱστορίας, πανεπιστημιακὸν κολλέγιον, δύο ἱατρικαὶ σχολαί, βοταν. καὶ ζωολ. κήπος, ἀστεροσκοπεῖον, πλείστα δὲ ἱδρύματα πρὸς τεχνικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἐκπαίδευσιν. Εἶνε δὲ τὸ Λ. καὶ ἔδρα διαμαρτυρομένου καὶ καθολικοῦ ἐπισκόπου. Μέχρι τοῦ 1888 ἀνῆκεν εἰς τὴν κομητείαν Λαίγστερ· νῦν δὲ ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν κομητείαν. [Μ.Σ.]

Λιβία (Livia Drusilla), σύζυγος τοῦ αὐτοκρ. Αὐγούστου, θυγατὴρ τοῦ Μάρκου Λιβίου Δρούσου Κλαυδιανοῦ. Ὁ Αὐγούστος ἔλαβεν αὐτὴν διὰ τὴν καλλονὴν της, ἀποβαλὼν τὴν ἰδίαν του σύζυγον Σκριβωνίαν, τὴν δὲ σύζυγον τῆς Λ., Τιβέριον Κλαύδιον Νέρωνα, ἀναγκάσας νὰ τὴν διαζευχθῇ. Ἐκ τοῦ πρώτου συζύγου της ἔτεκεν ἡ Λ. τὸν κατόπιν αὐτοκράτορα Τιβέριον καὶ τὸν Νέρωνα Κλαύδιον Δρούσον. Ἐν ἀλαζῶν καὶ δεσποτικῇ, ἤτλησε δὲ μεγίστην ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπίδρασιν, πρὸς δὲ πάνμμεσον μετῴληεν ἵνα ἀσφαλίσῃ τὴν διαδοχὴν εἰς τὸν υἱὸν της Τιβέριον, αὐτὴ πιθανῶς δολοφονήσασα τὸν ἀνεψιὸν καὶ γαμβρὸν τοῦ Αὐγούστου Μάρκον Κλαύδιον Μάρκελλον ὡς καὶ τοὺς υἱοὺς τῆς Ἰουλίας, Λούκιον καὶ Γάϊον Καίσαρα, πείσασα δὲ τὸν

Αύγουστον νὰ περιλάβῃ αὐτὴν καὶ τὸν Τιβέριον εἰς τὸ ῥοῦλιον γένος. Ἀπέθανε τῷ 29 μ. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 86 ἐτῶν. [B.E.]

Λίβινγκστον (David Livingstone), περριώνυμος ἐξερευνητής. Ἐγενν. 7^η/10 Μαρτ. 1813 ἐν Blantyre παρὰ τὴν Γλασκώβην, υἱὸς πτωχοῦ μικροεμπόρου, δεκαέτης δὲ μόλις ἀρχίσας ἐργασίαν ἐν ἐργοστασίῳ τινὶ ἐπιμεληθεύετο ἐκ τοῦ μισθοῦ του βιβλία καὶ ἐσπούδασε τὴν λατινικὴν, τὴν ἑλληνικὴν, ἱατρικὴν καὶ θεολογίαν· ἀπεράσισε δὲ νὰ γείνῃ ἱεραπόστολος ἵνα οὕτω πληρώσῃ τὸν πρὸς ἐπίσκοψιν ἀγνώστων χωρῶν πόνον του. Οὕτω τῷ 1840 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν, ἔνθα ἔμεινεν ἐπὶ 9 ἔτη ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐν Σχοκουάνε, τῇ πρωτεύουσῃ τῆς φυλῆς τῶν Βακουανῶν, συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ γενναίου συναδέλφου του Ροβέρτου Moffat, οὗτινος καὶ ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα. Τῷ δὲ 1849 ἐπεχείρησε τὴν πρώτῃν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐκδρομὴν του, καθ' ἣν ἐφθάσε μέχρι τῆς μεγάλης λίμνης Ngami. Ἐν τῇ κατόπιν ἐκδρομῇ του, 1851—53, ἀνεκάλυψε τὸν Liambey ἥτοι τὸν ἄνω Ζαμπέσην. Τῷ 1854 ἐφθάσεν εἰς Λοάνδα. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1854 διῆλθε πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ Λοάνδα μέχρι Κελιμάνη (ἀπὸ Δ. πρὸς Α.), ἀνακαλύψας καὶ τοὺς καταρράκτας Βικτωρίας τοῦ Ζαμπέση. Ἐπανελθὼν εἰς Ἀγγλίαν ἐξέθηκε τὰς περιηγήσεις του ἐν τῷ ἔργῳ Ταξίδια καὶ ἐρεῦναι ἱεραποστόλου ἐν τῇ Ν. Ἀφρικῇ (1857). Λαβὼν δὲ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἐντολὴν νὰ ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τὰς χώρας ταύτας ἀνεχώρησε μετ' ἄλλων πάλιν τῷ 1858, εἰσῆλθε δὲ διὰ τοῦ Ζαμπέση εἰς τὸν ποτ. Schire, ὃν ἠκολούθησε μέχρι τῆς ἀρχῆς του ἐκ τῆς λίμνης Νυάσσα, ἀνεκάλυψε δὲ παρὰ ταύτην τὴν ἐπίσης μεγάλην λίμνην Σχιρῆα (1859)· ἔνεκα ὁμοῦ τῶν δυσχερειῶν τῆς ἐκστρατείας ἡ ἀγγλ. κυβερνήσις ἐγκατέλιπεν αὐτὴν καὶ ὁ Α. ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν τῷ 1864, ὅπου ἐξέδωκε τὴν «Διήγησιν ἐκδρομῆς εἰς τὸν Ζαμπέση» (1865). Τῷ 1865 διωρίσθη ποθέτης τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ καὶ τῷ 1866 ἀπεβίβασθη εἰς Ζανζιβάρ. ἠκολούθησε τὸν ῥοῦν τῆς Ρεβούμας καὶ ἐφθάσεν εἰς Νυάσσαν, ὑπερέβη τὸν ἀπώτατον πηγοπόταμον τοῦ Κόγγου Τσαμπέσην, ἐπροχώρησεν εἰτα εἰς τὰς Ταγγανίκα, Λουαλάδα καὶ Μόρο, ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως Καζέμπες, ὅπου ἐφθάσε τὴν 16^η/28 Νοεμβρ. 1867, ἐπεχείρησε νὰ προχωρήσῃ πρὸς Β. ἀλλ' ἐμποδισθεὶς ὑπὸ τῶν βροχῶν ἐστράφη πρὸς Ν καὶ κατ' ῥοῦλιον 1868 ἀνεκάλυψεν τὸν λιμέναν Βαγγβεόλο. Ἐντεῦθεν δὲ πάλιν πρὸς Β. διευθυνθεὶς ἐφθάσε μέχρις Udschidschi. Κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη διῆλθε τὴν χώραν τῶν Μανγίουέμα, ἐξηνητημένος δὲ ὕλικῶς τε καὶ σωματικῶς ἐπανῆλθεν εἰς Udschidschi τὴν 11^η/23 Ὀκτ. 1871. Ἐν τούτοις περὶ τοῦ ἀνδρὸς οὐδεμίαν

ὑπῆρχεν εἰδήσις ἀπὸ τοῦ 1869 καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀπολωλὸτος ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Τζαίμς Γόρδον Βέννετ (βλ. λ.) ὁ Στάλεϋ (βλ. λ.), ὅστις ἐφθάσεν εἰς Udschidschi τὴν 16^η/28 Ὀκτ. 1871 ἥτοι πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν αὐτῇ ἀφίξιν τοῦ Α. Ἀναπαυθεὶς καὶ ἔχων ἀφθονατὰ μέσα ἠκολούθησεν ὁ Α. τὸν Στάνλεϋ εἰς νέαν ἐκδρομὴν καθ' ἣν ἐξηκριώθη ὅτι ὁ λιμὴν Ταγγανίκα δὲν ἀνήκει εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου. Κατὰ Φεβρ. 1878 ἀμφότεροι ἐφθάσαν εἰς Unjanjembe, μεταξὺ Οὐτζιτζή καὶ Ζανζιβάρ· καὶ ὁ μὲν Στάλεϋ ἀπελθὼν εἰς Ζανζιβάρ παρεσκεύασεν ἄνδρας τε καὶ ἐφόδια, ἅπερ ἐπέμψεν τῷ Α., οὗτος δὲ νῦν ἐπεχείρησε νέαν ἐκδρομὴν, καὶ ὅτι ἦν φθάσας εἰς τὴν λίμνην Ταγγανίκα ἠκολούθησε τὰς Β, Δ καὶ Ν ὁχθὰς αὐτῆς. Ἀλλ' ἐκεῖ ὁ γενναῖος ἐρευντὴς προσεβλήθη ὑπὸ δυσεντερίας καὶ εὗρε τὸν θάνατον τὴν 1 Μαΐου. (v) 1873 ἐν τῇ κώμῃ Τσιτάμπο τοῦ Ἰλάλα. Οἱ ἀνθρωπὶ τοῦ μετήνεγκον τὸν νεκρὸν του εἰς τὴν Ἀκτὴν, ὅθεν ἐπιβίβασθεις ἐκμισθὴ εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐτάφη ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Οὐδέστμινστερ ἐν Λονδίῳ, ὅπου ἀναπαύονται οἱ μέγιστοι τῆς Ἀγγλίας ἄνδρες. [B.A.]

Λίβιος (Titus Livius). Εἷς τῶν σημαντικωτέρων ῥωμαίων ιστοριογράφων. Ἐγεννήθη ἐν Παδοῇ τῷ 59 π. Χ., εἰς Ῥώμην δὲ ἦλθεν ἐπὶ Αὐγούστου, παρ' οὗ ἔτυχε διηγεκοῦς προστασίας, γέροντος δ' ἐπανελθὼν εἰς τὴν τατιδίαν του ἀπέθανεν ἐν ταύτῃ τῷ 17 μ. Χ. Ἐγραψεν ἔργα φιλοσοφικὰ καὶ ιστορικὰ, ὧν τὸ κυριώτατον εἶνε ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία (Historiae ab urbe condita) ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Δρούσου (9 μ. Χ.), καταρτισθεῖσα διὰ 40ετούς ἐργασίας τοῦ συγγραφέως, ἀποτελοῦσα δὲ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἐν τῶν ἀγλαϊσμάτων τῆς λατινικῆς φιλολογίας. Τοῦ ἔργου τούτου ἀποτελουμένον ἐξ 142 βιβλίων, διασωθήσαν ἡμῖν 35 (1—10 καὶ 21—45), τῶν δὲ ἄλλων (πληρὴ τῶν βιβλίων 136 καὶ 137) πολλὰ ἀποσπάσματα καὶ περιλήψεις (Περὶ ο χ α ι).

Λίβιος Ἀνδρόνικος. Ἕλλην τὸ γένος, ὅστις ἀχθεὶς ὡς δοῦλος Λιβίου τινὸς (ἴσως τοῦ Λευκίου Σαλινάτωρος) εἰς Ῥώμην μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Τάραντος (275 π. Χ.) καὶ μετ' οὗ πολὺ ἐλευθερωθεὶς ἔγεινε διδάσκαλος γραμμάτων. Εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῆς Ῥώμης ποιητής, μεταφράσας λατινιστὶ τὴν Ὀδύσειαν εἰς στίχους σατουρνίους καὶ γράψας τραγῳδίαν καὶ κωμῳδίαν καθ' ὑποδείγματα ἑλληνικὰ καὶ εἰς ἑλληνικὰ μέτρα. Ἦτο δὲ καὶ ὑποκριτὴς τῶν δραμάτων του ὁ ἴδιος. Ἡ μετάφρασις του τῆς Ὀδύσειας, ἂν καὶ κακίστη, ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἐπὶ δύο σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας. [Σ.]

Λιβιστονεσία. Βλ. Λατανία

Λέβιχ (Justus βαρώνος von Liebig). Εἰς τῶν μεγίστων χημικῶν καὶ φυσικοδιδόντων τοῦ αἰῶνος, γενν. 1803 ἐν Δαρμστάτῃ. Ἐσπούδασεν ἐν Βόννῃ, Ἐρλάγγῃ καὶ Παρισίοις, διωρίσθη δὲ τῇ 1824 ἐκτακτὸς καὶ τῇ 1826 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς χημείας ἐν Γίσσεν. Ἐνταῦθα ἐπὶ 28 ἔτη ἐργασθεὶς ἐθεμελίωσε τὴν δόξαν τοῦ διὰ παμπληθῶν ἐργασιῶν καὶ κατέστησε τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Γίσσεν κέντρον διὰ τὴν σπουδὴν τῆς χημείας ἐν Γερμανίᾳ, εἰς ἃ καὶ ξένοι χημικοί, ἰδίως ἐξ Ἀγγλίας, προσήρχοντο ἵνα τελειοποιηθῶσι. Τῇ 1845 ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βαρώνου. Τῇ 1852 ἀνέλαβε τὴν καθηγησίαν τῆς χημείας ἐν Μονάχῃ καὶ τῇ 1860 ἐγένετο πρόεδρος τῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Μετὰ τοῦ Geiger ἱδρύσας τῇ 1832 τὴν ἐκδοσιν τῶν «Χρονικῶν τῆς Χημείας καὶ τῆς Φαρμακευτικῆς», ὅπου ἐδημοσιεύθησαν αἱ πλείους τῶν ἐπιστημον. αὐτοῦ ἐργασιῶν. Ἐκ δὲ τῶν ἰδιαίτερος δημοσιευθέντων πολλῶν ἔργων τοῦ μνημονευτέα ἰδίως: Ἡ ὀργανικὴ χημεία ἐν ταῖς ἐφαρμογαῖς αὐτῆς εἰς τὴν γεωργίαν, Ζωικὴ χημεία ἥτοι ἡ ὀργανικὴ χημεία ἐν ταῖς ἐφαρ. οἰαῖς αὐτῆς ἐν τῇ φυσιολογίᾳ, Χημικαὶ ἐπιστολαί. Τὰ αἷτια τῆς κινήσεως τῶν χυμῶν ἐν τῇ ζωικῇ ὀργανισμῷ, Περί ζυμώσεως καὶ τῆς πηγῆς τῆς μυϊκῆς δυνάμεως, τὸ τελευταῖον τῶν μειζόνων ἔργων τοῦ (Λιβ. 1870). Ἀπέθ. δὲ ὁ Λ. τὴν 6/18 Ἀπρ. 1873. Μνημεῖα δὲ αὐτοῦ ἴδρυνται ἐν τε Δαρμστάτῃ καὶ Μονάχῃ. Παμπληθεῖς εἶναι αἱ πρόοδοι καὶ ἐφευρέσεις ὥς ἡ χημεία καὶ αἱ τέχναι ὀφείλουσι τῷ Λ. Ἐδαῖξε τὴν χρῆσιν τοῦ κυανίου καὶ καλίου διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ σιδηροκυανικοῦ καλίου, τὴν τῆς ἀλδεύδης διὰ τὴν τοῦ ὄξους, μέθοδον ἐπαργυρώσεως τῆς ὑάλου διὰ τὴν κατοπτροποιάν, τὴν σημασίαν τῆς ὑπερφωσφορικῆς τιτάνου διὰ τὴν γεωργίαν, μέθοδον χωρισμοῦ τοῦ καβαλτίου ἀπὸ τοῦ νικελίου, μέθοδον προσδιορισμοῦ τοῦ πρωσσικοῦ ὀξέος ἐν ταῖς φαρμακευτικαῖς σκευασίαις, τὴν χρῆσιν τοῦ πυρογαλλικοῦ ὀξέος ἐν τῇ φωτογραφίᾳ καὶ εἰς προσδιορισμὸν τοῦ δευτερίου τοῦ ἀέρου, τὸν προσδιορισμὸν τῆς οὐρίας καὶ τοῦ χλωριούχου νατρίου ἐν ταῖς οὐραῖς κτλ. Ἄλλ' αἱ γενιμώταται τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ εἰσὶν αἱ εἰς τὴν ὀργανικὴν χημείαν ἀναφερόμεναι. Ἐπενόησεν ἰδίαν συσκευὴν διὰ τὴν ἀνάλυσιν ὀργανικῶν οὐστῶν, ἣν καὶ ἀλλως μεγάλως προήγαγεν. Ἐμελέτησε τελεσφόρως πάντα σχεδὸν τὰ ὀργανικὰ ὀξέα, τὰ πρόδια τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ τῆς δεξιόδεσεως τοῦ οἰνοπνεύματος, τὰς βροτανικάς ἐνώσεις, τὰ φυσιολογικά ὑγρά καὶ τὸ κρέας, ἀνακάλυψε τὸ ἱππουρικὸν ὀξύ, τὴν κρεατίνην, τὴν ἰνωσίτην, τὸ κυνουρικὸν ὀξύ, τὴν τυρωσίτην ὡς προϊόν ἀποσυνθέσεως τῆς καζεΐνης, διεκρίνε τὴν συντονίνην (τὸ κύριον τῶν μυῶν

συστατικόν) ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος ἱνικῆς, ἠρεώνησε τὰς ζυμώσεις καὶ τὰς αὐτομάτους ἀποσυνθέσεις, τὰς ἐν τοῖς φυτικοῖς καὶ ζωϊκοῖς ὀργανισμοῖς ἀδιαλείπτους χημικὰς δράσεις κτλ. κτλ. Εἰς αὐτὸν δὲ ὀφείλονται καὶ ἀποδιδόταται φαρμακευτικαὶ σκευασίαι εἶαι ἡ «θεραπευτικὴ κόνις τοῦ Λ.» (βλ. Κόνις), τὸ τοῦ κρέατος ἐκχύλισμα (βλ. Κρέας) κλ. Οὕτως οὐ μόνον τὴν χημείαν τεραστίως προήγαγεν ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς σχετικὰς αὐτῆς ἐπιστήμας παρέσχεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας.

Λιβλανδία ἢ Λιφλανδία (Λιβωνία). Κυβερνεῖται τῆς Ῥωσσίας, ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ἔχον ἐμβ. 47 030 τ.χμ. καὶ 1 239 728 κατ. (1886), ὧν τὰ 1/5 διαμαρτυρούμενοι. Εἶνε πλούσιον εἰς δάση καὶ λίμνας, ὧν μεγαλειτέρα ἡ Πείπους, καὶ εὐφορώτατον. Οἱ κάτοικοι εἶναι Ἑσθῶνιοι ἐν τῇ Β μέρῃ καὶ Λεττῶνιοι ἐν τῇ Ν, εἰς δὲ τὰς πόλεις κυρίως Γερμανοί. Οἱ πρώτοι κάτοικοι, Λιδῶνιοι, ἀπερροφῆθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ σώζονται μόνον ὀλίγιστοι. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Ῥίγα. Τῇ 1459 ἔμποροι ἐκ Βρέμης ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ χώρᾳ· τῇ 1202 ἱδρύθη τὸ τάγμα τῶν Ῥεμφαιοφόρων ἱπποτῶν, οἵτινες ὑπέταξαν τὴν Λιβλανδίαν, Κουρλανδίαν καὶ Ἑσθονίαν, περιωρίσθησαν ὅμως τῇ 1561 ὑπὸ τοῦ Ισακ. Ἰωάννου τοῦ Β' εἰς τὴν Κουρλανδίαν. Τῇ 1660—1721 ἀπετέλει ἡ Λ. μετὰ τῆς Ἑσθονίας σουηδικὴν ἐπαρχίαν, ἐντοτε δὲ εἶνε Ῥωστικὸν κυβερνεῖται, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπὸ τοῦ 1867 ἐπίσημος γλῶσσα εἶνε ἡ Ῥωσικὴ.

Λίβνυ (Liwny). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ῥωσ. κυβερνήτῃ Ἀριέλ, ἐπὶ τοῦ Σόσνκ. Ἔχει 20 685 κατ. (1888), βιομηχανίαν καννάβειος, σάπωνος κλ. καὶ ἐμπορίον σιτηρῶν καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Λιβόρνον (Livorno). Πόλις τῆς ἁλλοτε Τοσκάνης καὶ πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἰταλικῆς ἐπαρχίας, ἐχούσης (μετὰ τῆς Ἑλλάδος νήσου) ἐμβδ. 343 τ.χμ. καὶ 126 798 κατ. (1890). Εἶνε μετὰ τὴν Γένουαν τὸ σημαντικώτερον ἐπίνειον τῆς Ἰταλίας, καίτοι δὲ ἐπὶ τῆς Ἀ παραλίας, τῆς πρὸς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν, καὶ διατέμνεται διὰ διωρύχων, δι' ὧν εὐκόλως μεταφέρονται τὰ ἐμπορεύματα μέχρι τῶν ἀποθηκῶν. Ἐπειδὴ ἡ ἀκμὴ αὐτῆς χρονολογεῖται ἐκ νεωτέρας ἐποχῆς, ἔλλειπουσιν ἐν Λ. τὰ μεγαλοπρεπῆ μέγαρα οἷα εἰς τὰς ἄλλας ἰταλ. πόλεις ἀπαντώνται. Ἡ παραλία ὅμως καλύπτεται ὑπὸ κομψῶν οἰκιῶν καὶ κήπων. Εἰς τὸν φυσικὸν λιμένα προσετέθη ὑστερον τεχνητὸς διὰ μεγάλου κυματοθραύστου δημιουργηθείς. Ἔχει 78 998 κατ., μετὰ δὲ τῶν προαστείων 89 980, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ πολλοὶ Ἑβραῖοι, τεχνικὴν σχολὴν διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, εἶνε δὲ ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἐπαρχοῦ. Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τοῦ

ἐμπορίου τοῦ Λ. ἀφ' ἑλκεται εἰς τὸν Κόζιμον Δ' τῆς Φλωρεντίας, ὅστις ἐκήρυξεν ἐλεύθερον τὸν λιμένα αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς Γαλλοκρατίας ἦτο ἡ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς Μεσογείου.

Λιβουρν (Libourne). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ γαλλ. νομῷ Γιρόνδ, 27 χμ. ΑΒΔ ὑπὸ Βορδῶ, ἐν θέσει εὐφώρῳ εἰς σταφυλὰς καὶ σίτον, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰλ εἰς τὸν Δορδὸν. ἔχει 15 245 κατ. (1891), λιμένα καλὸν, προσιτὸν καὶ εἰς θαλάσσια πλοῖα, διατηρεῖ δὲ ἀκμαῖον παράκτιον ἐμπόριον καὶ εἶνε τὸ κέντρον τῆς ἐμπορ. συναλλαγῆς τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Δορδὸν περιφερειῶν. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἦτο ἰσχυρὸν φρούριον, σώζονται δ' ἐτι καὶ νῦν ἀξιόλογα οχυρώματα, καὶ διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον κατὰ τοὺς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας πολέμους. [Μ.Σ.]

Λιδέτσικον. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡρακλείας τῆς Ἀρτης, ἔχον 123 κατ. [Μ.Σ.]

Λιδύα. Βλ. Ἐπαφος.

Λιδύη εἶνε τὸ ἀρχαιότατον ὄνομα τῆς Ἀφρικῆς, ἀπαντῶν ἤδη παρ' Ὀμήρῳ, καὶ ἐσημαίνει ὅτε μόνον τὴν Β παραλίαν ὅτε δὲ ὅλην τὴν τοῖς ἀρχαίοις γνωστὴν Ἀφρικὴν. Ἐν μεταγενετέροις χρόνοις εὐρίσκεται καὶ διαίρεσις αὐτῆς εἰς τὴν ἐξωτερικὴν, περιλαμβάνουσαν τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ Μαμαρικὴν, τὴν ἐσωτερικὴν Λ. ἥτοι τὸ πρὸς Ν καὶ ΝΔ τῆς Κυρηναϊκῆς μέρος, καὶ τέλος τὴν Μαρεώτιδα Λιδύην, μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ τῶν Σύρτων. Λιδύη καὶ ἔρ η μ ος ἐκαλεῖτο ἄλλοτε ἐν γένει ἡ Σαχάρα, νῦν δὲ μόνον τὸ ἀνατολικὸν μικρότερον τμήμα αὐτῆς. [Μ.Σ.]

Λιδυρνία ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν μεσαιῶνα ἀκόμη χώρα τῆς Ἰλλυρίας μεταξὺ Ἰστρίας καὶ Δαλματίας ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης ἥτις ἐνταῦθα καὶ Λιδυρνική ἐλέγετο. Περιελάμβανε δὲ τὸ Δ μέρος τῆς σημερινῆς Κροατίας καὶ τὸ Β τῆς Δαλματίας μετὰ τινων νήσων. [Α.Α.]

Λιβυστικὸν τὸ φαρμακευτικὸν (Bot.), *Levisticum officinale* Koch. Φυτὸν σκιαδιοφόρον τῆς Ν Εὐρώπης, οὗ ἡ ῥίζα (*Radix Levistici*) ἐν χρήσει ὡς δραστικὸν ἐρεθιστικὸν καὶ διουρητικόν. [Θ.Χ.]

Λίγγ (Hermann Ludwig Otto Lingg). Γερμανὸς ποιητὴς γενν. 1820 ἐν Λίνδου ἐπὶ τῆς Κωνσταντίας λίμνης. Ἐσπούδασεν ἱατρικὴν καὶ διετέλεσε μέχρι τοῦ 1850 στρατιωτικὸς ἱατρός. Ἐργατικὰ ποίηματα (1854, 1874 καὶ 1879), δραματικὰ ἔργα, διηγήματα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τινὰ ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, θεωρεῖται δὲ εἰς τῶν καλλιτέρων συγγραμμάτων τῆς Γερμανικῆς ποιητῶν. Ζῇ ἐν Μονάχῳ. [Μ.Γ.]

Λίγγενταλ (Zacharia φὸν Λ.). Βλ. Ζαχαρία. Ὁ ἀνὴρ ἀπέθανε κατὰ Μάϊον 1894.

Λιγγουαγλώσσα (Linguglossa). Πέ-

λις τῆς Σικελίας ἐν τῇ ἐπαρ. Κατάνης, ἀφ' ἧς ἀπέχει 34 χμ. πρὸς Β. ἔχει 10410 κατ.

Λίγηρ (νῦν Λοάρ, Loire). Ὁ μέγιστος τῆς Γαλλίας ποταμὸς, ἔχων μῆκος 1002 χμ. καὶ λεκανοπέδιον 115 146 τχμ. Πηγάζει ἐν τῇ κεντρικῇ κλωνί τῶν Σεβεννίων ὄρεων, εἰς ὕψος 1408 μ., ῥέει κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ῥοῦ τοῦ πρὸς Β, εἰτα δὲ στρέφεται (ἀπὸ τοῦ Νεβέρ) ΒΔ, διερχόμενος παρὰ τὴν Ὁρλεάνην, καὶ τέλος Δ, ἀρδεύων τὰς πόλεις Βλοά, Τούρ, Ναντ κα., καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Σαιν-Ναζαίρ εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Παραποτάμους ἔχει 41, ὧν οἱ κυριώτεροι εἶναι Ἀλλιέ, Σέρ, Ἰνδρ, Βιέννης, Τουέλ καὶ Σέδρ-Νανταίς, (ἀριστεροί), Ἀρρὺ καὶ Μαυέν (δεξιοί). Πλωτὸς εἶνε ὁ Λ. ἐπὶ 825 χμ. Ὑφύεται δὲ ἀδιακόπως ἡ κοίτη αὐτοῦ, πλημμυροῦντος ὡς ἐκ τούτου πελλάκις καὶ ἐπιφέροντος καταστροφάς. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ 1822 κατεσκευάσθη διώρυξ κατὰ μῆκος τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης ἀπὸ τοῦ Διγὸν μέχρι τοῦ Βριάρ (κάτωθεν τοῦ Σατίλιόν, ἐπὶ 191 χμ.). Συνδέεται δὲ ὁ Λ. καὶ δι' ἄλλων διωρυχῶν μετὰ ποταμῶν τινων. τοῦ Σηκουάνα, τοῦ Σῶν, τοῦ Σέρ κλ., πρὸς δὲ ἐκ τοῦ Λ. ὁρμάται ἡ σπουδαιότατη διώρυξ τῆς Νάντης ἡ καταλήγουσα εἰς τὴν βόρειον τῆς Γαλλίας παραλίαν (παρὰ τὸ Βρέστ), ἔχουσα δὲ μῆκος 360 χμ. Ἐκ τοῦ Λ. ἐκλήθησαν 6 νομοὶ τῆς Γαλλίας, οἱ Λίγηρος, Ἀνω Λίγηρος, Κάτω Λίγηρος, Σῶν-Λίγηρος, Μαῖν-Λίγηρος καὶ Ἰνδρ-Λίγηρος. Ἐνταῦθα γίνεται μόνον λόγος περὶ τῶν τριῶν πρώτων.

Ὁ νομὸς Λίγηρος ἔχει ἐμβ. 4 798 τχμ. μετὰ 616 227 κατοίκων, διαιρεῖται εἰς 3 περιφέρειας, Μομβριζόν, Ροάν καὶ Σαιντ-Ἐτιέν (Ἐγ. Στέφανον), καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Σαιντ-Ἐτιέν. Ἀποτελεῖ εὐρεῖαν κοιλάδα ἀμφοτέρωθεν τοῦ Λ. καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἔχει δὲ εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη, ὅπου καὶ ἱκανῶς εὐφορος εἶνε, γλυκὺ κλίμα, παράγει δὲ κυρίως ὀπώρας καὶ πρὸ πάντων κάστανι, ὀλίγον οἶνον, κάρυα, κάν-ναβιν' χάρις εἰς τοὺς λαμπροὺς λειμῶνας τοῦ διατηρεῖ μεγάλην κτηνοτροφίαν καὶ παράγονται ἐν αὐτῇ καλοὶ τυροί. Τὰ ἀξιόλογα δάση παρέχουσι καλὴν ξυλείαν, ἐκ τῶν ὀρυκτῶν δὲ τὰ σπ. υδατοτέρα εἶναι οἱ λ. θάμβρακες. Ἡ βιτημαχία, κυρίως μετάλλων, καὶ τὸ ἐμπόριον ἀκμαῖζουσι λίαν.

Ὁ νομὸς Ἀνω Λίγηρος (Haute Loire) ἔχει ἐμβ. 4 962 τχμ. καὶ 316 735 κατ., πρωτεύουσαν δὲ τὸ Λε-Πουὶ καὶ διαιρεῖται εἰς 3 περιφέρειας, Λε-Πουὶ, Ὑσσανζὺ καὶ Βριούδ. Διατεμνόμενος ὑπὸ διακλαδώσεων τῶν Σεβεννίων ὄρεων καὶ τῶν τῆς Ὠβέρνης, διαπρέπει ἐπὶ γραφικαῖς θέσεσι, δεικνύει δὲ πλεῖστα ἀποτελέσματα ἡφαιστειακῶν ἐνεργειῶν καὶ ὠραιοτάτους σχηματισμοὺς ἐκ βασανίτου (βλ. λ.). Τὸ κλίμα εἶνε θερμὸν τὸ θέρος, ψυχρὸν

δὲ τὸν χειμῶνα, 6 δὲ μῆνας ἡ γῆν καλύπτει τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων. Τὸ ἔδαφος εἶναι εἰς τὰς κοιλάδας εὐφρόωτατον. Προϊόντα εἶναι περίπου τὰ αὐτὰ ἄνθη ἐν τῷ νομῷ Λίγης, ἢ δὲ βιομηχανία ἀσήμαντος.

Τέλος ὁ νομὸς Κάτω Λίγης (Loire inférieure) ἔχει ἐμβ. 6 979 τγμ. καὶ 645 263 κατ., κεῖται δὲ ἐν τῇ Δ Γαλλίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ διαιρεῖται εἰς 5 περιφερείας, Νάντ, Ἀνσενί, Σατωβριάν, Παιμπερ καὶ Σαιν-Ναζαίρ· πρωτεύουσα εἶναι Νάντ. Ἀποτελεῖ πεδιάδα, εἶναι εὐφρόος σχεδὸν παντοῦ καὶ ἀρδεύεται κυρίως ὑπὸ τοῦ Λίγης καὶ τοῦ Βιλλαιν μετὰ τῶν παραποταμίων τῶν. Παράγει ἐν ἀφθονίᾳ σιτηρά, ὀπώρας, οἶνον (οὐχὶ ὅμως καλῆς ποιότητος). Ἡ κτηνοτροφία (βοῶν καὶ χοίρων κυρίως), ὡς καὶ ἡ ἀλιεία εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς ποταμοὺς καὶ μικρὰς λίμνας εἶναι σημαντικώταται. Ὁρυκτὰ εὐρίσκονται σίδηρος, γρανίτης, μάρμαρα, λιθάνθρακες κτ. Ἡ βιομηχανία εἶναι ποικιλιώτῃ, τὸ δὲ ἐμπόριον ἀκμαϊότατον, ἔχον κύρια κέντρα τὰς πόλεις Νάντ καὶ Σαιν-Ναζαίρ. [Μ.Σ.]

Λίγκ (Heinrich Friedr. Link). Διάσημος Γερμανὸς φυτολόγος. Γενν. τῇ 1767 εἰς Hildesheim, ἐχρημάτισε καθηγητὴς (ἀπὸ τοῦ 1792) εἰς Rostock, ἀπὸ τοῦ 1811 εἰς Βρεσλαύαν καὶ ἀπὸ τοῦ 1815 ἐν Βερολίνῳ, ἔπου σλαύαν καὶ ἀπὸ τοῦ 1833 καὶ τὴν Πορτογαλίαν, ἐπεσκέφθη δὲ τὰ 1833 καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ἀποτελέσματα τῆς τελευταίας ταύτης περιοδείας ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ἔργῳ *Symbolae ad Floram Graecam*, 1834. Ἐδημοσίευσεν δὲ καὶ ἀμύπολλα ἄλλα φυτολογικὰ συγγράμματα. *Elementa philosophiae botanicae* 1837, *Anatomia plantarum* 1843—47, *Icones plantarum Hort. Reg. Berolinensis* κτλ. [Θ.Χ.]

Λεγκοβάνι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον ὠρ. 5.15' πρὸς τὰ ΒΑ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῆς ἐκ ταύτης εἰς Σέρρας ὁδοῦ μετὰ 120 χριστ. οἰκογενειῶν.

Λέγκον (Lincoln). 1) Πόλις τῆς Ἀγγλίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Witham ποτ., 211 χμ. Β τοῦ Λονδίνου ἐπὶ λόφου 155 μ. ὕψους. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἀγγλίας πόλεων (τὸ Lindum τῶν Ῥωμαίων), ἐν γένει ἔχουσα στενὰς ὁδοὺς, πολλὰ ἀξιώλογα κτίρια τοῦ Μεσαίνου, μεγάλην μητρόπολιν οἰκοδομηθεῖσαν ἀπὸ τοῦ ΙΑ' μέχρι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ὠραιότατην, μετὰ πολλῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς, πρὸς δὲ Ῥωμαϊκὰς ἀρχαϊότητας κτλ. Τὸ Λ. ἦτο ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Μερκίας, ἡ σημασία του ὅμως χρονολογεῖται ἀπὸ Γουλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ ἰδρύσαντος τὸν ἀπ' αὐτοῦ κληθέντα πύργον, οὗ τὰ εἶρεῖται μακρυροῦσι τὴν στερεότητα καὶ τὸ μέγεθος. Ἐχει 41 491 κατ. (1891) καὶ μέγα ἐμπόριον σι-

τηρῶν, λιθανθράκων, ξυλείας κτλ. Εἶναι δὲ ἡ πόλις ἔδρα ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν κομητείαν, ἀποχωρισθεῖσα τῇ 1888 ἀπὸ τοῦ Λίγκονσάιρ. — 2) Πρωτεύουσα τῆς Βορείου αμερ. πολιτείας Νεβράσκας. Ἐχει 55 154 κατ. καὶ πανεπιστήμιον. — 3) Πόλις τῆς Βορείου αμερ. πολιτείας 'Ρόδ-Ἀϊλανδ, μετὰ 20 355 κατ. [Μ.Σ.]

Λέγκον (Abraham Lincoln). Πρόεδρος τῆς Βορειοαμερικανικῆς Συμπολιτείας, γενν. 1809 ἐν Hardin County (τοῦ Κεντόκυ) ἐκ γονέων γεωργῶν. Κατὰ τὴν πρώτῃν ἡλικίαν του του παντοειδῆ ἐπαγγεῖλόμενος ἐγένετο τῇ 1836 δικηγόρος ἐν Σπρίγγφιλδ καὶ ταχέως ἐφημιόθῃ ὡς δεξιότατος συνήγορος. Τῇ 1847 ἐγένετο μέλος τοῦ Συνεδρίου ὅπου κατεπολέμησε σφοδρῶς τὴν δουλείαν. Ὅτε δὲ τῇ 1860 ἐξελέγη πρόεδρος τῆς Συμπολιτείας ὡς ὑποψήφιος τῶν δημοκρατικῶν, αἱ Νότιοι πολιτεῖαι ἤρξαντο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὃν ὁ Λ., κηρύξας τὴν ἐλευθερίαν τῶν δούλων, διεξήγαγε 1861—65 μετ' ἀπότητος θάρρους μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἡττῆς τῶν ἐχθρικών πολιτειῶν, τῇ 1864 ἐκλεγείας ἐκ νέου πρόεδρος. Ἀλλὰ μόλις ἐπελθούσης τῆς εἰρηνοποιήσεως ἐφονεύθη τῇ 2/17 Ἀπρ. 1865 ἐν θεάτρῳ τῆς Οὐάσιγκτωνς ὑπὸ τοῦ ἡθοποιῦ Booth, φανατικοῦ ὁπαδοῦ τῶν Νοτίων πολιτειῶν. Ἦτο ἀνὴρ ἀμέμπτου χαρακτῆρος, εἰς πάσας τὰς πράξεις του ἐπιδικῶν τὸ καλὸν τῆς πατρίδος του. [Β.Ε.]

Λέγκονσάιρ (Lincolnshire). Χώρα τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τῆς Βορείου θαλάσσης, ἄλλοτε κομητεία, νῦν δὲ (ἀπὸ τοῦ 1888) διηρημένη εἰς τὰς κομητείας Ὀλλανδιαν, Κεστέβεν Λίνσεϋ καὶ τὴν πόλιν Λέγκον· ἔχει ἐμβ. 7154 τγμ. καὶ 472 778 κατ. Εἶναι εὐφροωτάτῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (εἶδος προβάτων ἀπὸ τῆς χώρας καλούμενον παρέχει μετὰ τῶν τοῦ Κέντ καὶ Λέστερ τὸ ἀρίστον μᾶλλον) εἶναι ἡ σημαντικώτατη χώρα τῆς Ἀγγλίας. Τούναντιον δὲ ἡ βιομηχανία εἶναι ἀσήμαντος. [Μ.Σ.]

Λεγνίτς. Βλ. Γεάνθηραξ.

Λέγνιτς (Liegnitz). Πρωτεύουσα τοῦ δμ. μινύμου νομοῦ ἐν τῇ πρωσικῇ Σιλεσίᾳ, κειμένη ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως διαφόρων σιδηροδρόμων, οὗ μακρὰν τοῦ ποταμοῦ Κάτοβαχ. Ἐχει 46 874 κατ. (1890), βασιλ. ἀνάκτορον, ἐν ᾧ νῦν τὰ διοικητικὰ γραφεῖα, μεταξὺ δὲ ἄλλων πολλῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ διδασκαλεῖον (ἄρρ. καὶ θηλέων) καὶ σχολεῖον κοφραλάων, ἀκμαίαν δὲ βιομηχανίαν ὑφασμάτων, δερμάτων, καπνῶ, μηχανῶν κτλ. καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ κτηνῶν. Ἀπὸ τοῦ 1164 ἦτο ἔδρα τῶν δουκῶν τοῦ πριγκηπάτου Λ., ὃν τοῦ οἴκου λήξαντος 1675 κατέλαβον οἱ Αὐστριακοὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πριγκηπάτον, ὅπερ ὅμως τῇ 1742 περιήλθεν εἰς τὴν κυ-

ριαρχίαν τῆς Πρωσίας. Παρὰ τὸ Λ. ἠττή-
θησαν τῷ 1241 οἱ Μογγόλοι, τῇ δὲ $\frac{1}{15}$ 'Αύγ.
1760 ἐνίκησεν ἐνταῦθα ὁ Φρειδερίκος Β'
τοὺς Αὐστριακοὺς. Ὁ νομὸς Λ., περιλαμβά-
νων τὰ ἄλλοτε πριγκηπάτα Λίγνιτς, Γλό-
γλαου καὶ 'Ιάουερ, ἔχει ἐμβ. 13 607 τχμ. καὶ
1 047 405 κατ. [Μ.Σ.]

Λιγυστιάνη. Χωρίον τοῦ δήμ. Θέρμου.
κεῖμενον 3 ὥρ. ΒΑ τοῦ Καινουργίου ἐπὶ χώρας
ὄρεινης, ὅπερ καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου τοῦ-
του διετέλεσε μέχρι τοῦ 1884. *Ἐχει κατ. 199.

Λιγούδιστα. Κωμόπολις καὶ πρωτεύ-
ουσα τοῦ δήμου Φλεσιάδος τῆς Τριφυλίας,
ἔχουσα 2 661 κατ. Κεῖται δὲ ΑΝΑ τῶν Γαρ-
γαλιάνων. Προϊόντα αἶτος, σταφίδες, οἶνος,
ἐλαιον. Ἐν Λ. ὑπάρχει πλήρες ἑλλην. σχο-
λεῖον. [Μ.Σ.]

Λιγούρη (Ἀλφόνσος Μαρία δὲ Li-
guori). Ὁ ἰδρυτὴς τοῦ τάγματος τῶν 'Ρε-
δεμπτωριστῶν, γενν. 1696 ἐν Νεαπόλει. Τὸ
κατ' ἀρχὰς ἐκλέξας τὸ δικηγορικὸν στάδιον,
ἀφιερῶνται εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον
καὶ ἱδρύσει τῷ 1732 τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Αὐ-
τῶτου ἡμῶν Σωτήρος (Societas Salvato-
ris nostri Redemptoris). Ἀπὸ τοῦ 1762
μέχρι τοῦ 1775 διετέλεσεν ἐπίσκοπος, ἀπέ-
θανε δὲ τῷ 1787 ἐν Νοτσέρα. Τῷ 1839 συμ-
περιελήφθη μετὰ τῶν ἁγίων, τὸ δὲ 1871
μετὰ τῶν διδασκάλων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλη-
σίας. Ἐκ τῶν ἔργων του τὰ κυριώτερα εἶναι
Theologia moralis (1755), Institutio cat-
echistica (1768) καὶ Homo apostolicus
(1782). [Κ.Θ.]

Λιγουρζό. Χωρίον τῆς Ναυπλίας καὶ
πρωτεύουσα τοῦ δήμου Λήσσης (νῦν Ἀσκλη-
πιείου) ἀπὸ τοῦ 1869, κεῖμενον πρὸς Α τοῦ
Ναυπλίου ὥρ. 5, ἐπὶ ὁψώματος ΒΑ τῆς ὑπο-
κειμένης δρυμνίου πεδιάδος τῆς σχηματίζο-
μένης πρὸς Ν τοῦ Ἀραγναίου ὁρους. *Ἐχει
κατ. 1900. Προϊόντα δημ. καρποί, ὅσπρια,
οἶνος καὶ ἐλαιον. Εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας
ΝΑ τοῦ Α. κεῖται τὸ Ἀσκληπιεῖον.

Λιγυστικὴν (λατ. Liguria) ἐκαλεῖτο
τὸ πάλαι ἡ χώρα τῶν Λιγύων ἢ Λιγυστινῶν,
οἵτινες κατέκρινον ἐν τῇ Ἀνω Ἰταλίᾳ καὶ Ν
Γαλατίᾳ περὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν κληθέντα Λιγυ-
στικὸν κόλπον (τῆς Γενούης), ὑπετάγησαν
δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων 200—191 π. Χ. Νῦν
καλεῖται οὕτω μόνον ἡ παραλία τῆς χώρας
ταύτης, ἔχουσα ἐμβ. 5 210 τχμ. μετὰ 946 553
κατ.· περιλαμβάνουσα δὲ τὰς ἐπαρχίας Γε-
νούης καὶ Πόρτου Μαυρικίου τοῦ βασιλείου
τῆς Ἰταλίας. Λιγυστικὴ δημοκρα-
τία ἐκλήθη ἡ πολιτεία τῆς Γενούης ὅτε
τῷ 1797 εἰσβαλόντων τῶν Γάλλων ἠναγκά-
σθη νὰ καταλύσῃ τὸ μέχρι τότε ἀριστοκρα-
τικὸν πολιτεῖον δαχθῇ δημοκρατικόν. Τῷ
1805 ἠνώθη ἡ δημοκρατία αὕτη μετὰ τῆς
γαλλ. αὐτοκρατορίας ἣς ἀπετέλει τρεῖς νομοὺς.

Λιγυστικόν. Βλ. Λασαριόφυτον.

Λιθενερεϊτής, ὀρθότερον Λιθενερεϊτής.
Ὁρυκτὸν τοῦ βασιλεξαγώνου συστήματος συν-
στάμενον ἐξ ὀξυπυριτίου, ἀργίλου, διαφόρων
μεταλλικῶν ὀξειδίων καὶ ὕδατος. Παράλλαγι
αὐτοῦ εἶναι ὁ Γιεσεκίτης (βλ. λ.). [Α.Κ.]

Λιθερίτης. Ὁρυκτὸν τοῦ βασιρρόμβου
ὀρθοῦ συστήματος, στηλοειδῶς κρυσταλλού-
μενον, μέλαν ἢ καστανόχρουν, λάμψεως με-
ταλλικῆς, εἰδ. βάρους 3. 8—4. 1, σκληρό-
τητος 5.5—6, εὐρισκόμενον ἐν *Ἐλβα καὶ
ἐν Σερίφῳ ὀλιγοστόν. Εἶνε ἑνωσις ὀξυπυριτίου,
ὀξειδίου καὶ ὑποξειδίου τοῦ σιδήρου καὶ ὀξει-
δίου τοῦ ἀσβεστίου μεθ' ὕδατος. [Α.Κ.]

Λιέγη (γαλλ. Liège, φλαμιστὶ Lniki
γεμμ. Lüttich). Πρωτεύουσα τῆς δρυμνίου
ἐπαρχίας τοῦ Βελγίου, κεκμένη ἐν ὡραίᾳ
κοιλίᾳ ἐπὶ τοῦ Μώσα, κάτωθεν τῶν εἰς
τοῦτον ἐκβάλων τοῦ Οὐρτ καὶ ἐπὶ τῆς δια-
σταυρώσεως διαφ. σιδηροδρόμων, μετὰ δὲ
δύο λόφων, ὧν ὁ μὲν ὕψηλότερος στέφεται ὑπὸ
φρουρίου, ὁ δὲ ἕτερος ὑπὸ ὀχυρώματος. *Ἐχει
1 476 660 κατ. (1891) καὶ μεγάλην βιομηχα-
νίαν, κυρίως μαλλινῶν ὑφασμάτων καὶ ὀ-
πλῶν, ὡς καὶ ἐν γένει σιδήρου καὶ χάλυβος.
Ὑπὸ τοῦ Μώσα διαιρεῖται εἰς δύο ἀνίστα
τμήματα, ὧν τὸ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δὴθης
εἶνε μᾶλλον τὸ κέντρον τοῦ πνευματικοῦ καὶ
τοῦ κοινωνικοῦ βίου, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
τὸ κέντρον τῆς βιομηχανικῆς κινήσεως. Ἐκ
τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ὁ τοῦ ἁγ. Ἰακώβου
μετὰ λαμπρῶν ὑελογραφιῶν, ὁ τοῦ ἁγ. Παύ-
λου, ὁ τοῦ ἁγ. Βαρθολομαίου, ὁ τοῦ ἁγ.
Μαρτίνου κ.λ., ἐκ δὲ τῶν ἄλλων κτιρίων
τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, ἄλλοτε χρησι-
μεῖσαν ὡς ἀνάκτορον τῶν ἐπισκόπων. Ἡ Λ.
εἶνε ἀπὸ τοῦ 740 ἔδρα ἐπισκόπου, πρὸς δὲ
πανεπιστημιῶν (ἱδρυθ. 1817), μεθ' οὗ συνδέε-
ται μεταλλευτικὴ σχολή καὶ πολυτεχνικὴ
σχολή, ἔχει δὲ πλείστας ἄλλας σχολὰς καὶ
ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας. Οἱ ἐπίσκοποι αὐτῆς
ἦσαν συγχρόνως ἡγεμόνες τοῦ Γερμανικοῦ
κράτους, περιῆλθον δὲ πολλάνκις εἰς διαφο-
ράς μετὰ τῶν πολιτῶν ἐπενεγκούσας καὶ τὴν
ἐπέμβασιν ἄλλων ἡγεμόνων, ὡς Καρόλου τοῦ
Τολμηροῦ τῆς Βουργουνδίας, ὅστις ἐκυρίευσεν
τὴν Λ. τῷ 1467. Καὶ εἰς ἄλλους κατόπιν πολέ-
μους πολλάνκις ἐκυρίευσεν ὑπὸ τῶν ἐμπολέμων.

Ἡ ἐπαρχία Λ. ἔχει ἐμβ. 2 895 τχμ. καὶ
756 734 κατ., τοὺς πλείστους Βάλλωνας.
(βλ. λ.) καὶ καθολικοὺς· ἐν ταῦτοις ὑπάρχουσι
καὶ μέρη ὅπου ὀμιλεῖται ἡ φλαμικὴ καὶ ἄλλο
ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ γερμανικὴ γλῶσσα. Τὸ ἔ-
δαφος ἐν τῇ Ν καὶ Α τμήματι εἶνε δασυῶδες
καὶ βουνῶδες, καταλλήλστατον πρὸς κτηνο-
τροφίαν, ἐν δὲ τῇ Β καὶ Δ τμήματι εὐφορώ-
τατον εἰς σιτηρά· ἐκ τῶν ὀρυκτῶν εὐρίσκον-
ται πρὸ πάντων λιθάνθρακες, χρησιμεύοντες
εἰς τὴν μεγάλην βιομηχ. τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Λιζιέ (Lisieux). Πρωτεύουσα περιφερείας του γαλλικού νομού Καλβados, 40 χμ. Α του Κάν, ἐν μέσῳ εὐφόρου κοιλάδος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Touques, σταθμὸς σιδηροδρόμου. Ἔχει μητρόπολιν κτισθεῖσαν 1022—1233, μουσεῖον κλ., κατ. δὲ (1891) 16 260, ἀσχοῦντας ἰδίως βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον λινῶν ὑφασμάτων. [Μ.Σ.]

Λιθ (Leith). Πόλις τῆς Σκωτίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Ἐδιμβούργου, ἀπ' οὗ ἀπέχει 2. 8 χμ. ΒΑ. ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ εἰς τὸν κόλπον Φώρθ. Ἔχει μεγάλα ναυπηγεῖα καὶ ἄλλην ποικίλην βιομηχανίαν. ἀκμαιοτάτον δὲ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς (211 ἐκατομ. σελινίω) καὶ ἐξαγωγῆς (74 $\frac{1}{2}$ ἐκατ.). Μόλις τῷ 1833 ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ αὐθιπόστατος πόλις γενομένη, ἔχει σήμερον (1891) 67 660 κατ.

Λιθᾶκες. Βλ. Ἑρμαῖ.

Λιθανθράξ. Κώμη τῆς Ζακύνθου ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμ. Λιθακίᾶς καὶ κειμένη 45' πρὸς Ν τοῦ Πισινόντα κατὰ τὰς ὑπώρειας τοῦ πρὸς τὸν λιμένα Κερὶ ὄρους καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν πρὸς νότον κωμόπολιν Κερὶ. Κάτ. 863.

Ὁ δῆμος Λ. ἔχει πρωτεύουσαν τὸν Πισινόνταν, χωρία δὲ ἐκτὸς τῆς Λ. Λούρο, Καλαμακίου, Μουζάκιου καὶ Ρόιζο, ἐν ὧν δὲ κατ. 3 582.

Λιθανθρακοφόρος περίοδος καλεῖται ἐν τῇ γεωλογίᾳ ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ παλαιοζωϊκοῦ ἢ παλαιοζωϊκῷ αἰῶνος (βλ. Γεωλογικοί αἰῶνες), περιλαμβάνουσα τρεῖς διαπλάσεις ἤτοι τὴν Κούλμην, τὴν ἰδλις λιθανθρακοφόρον καὶ τὴν Περμικὴν ἢ δυαδικήν. Ἀποτελοῦσιν αὐτὴν στρώματα πάχους περίπου 4000 μ. ἐξ ἀνθρακομιγῆς ψαμμίτου καὶ σχιστολίθου καὶ πετρωμάτων κροκαλοπαγῶν, ἐν οἷς κεῖνται οἱ λιθάνθρακες, ἐπὶ δὲ γύψος, ὀρυκτῶν ἄλλας. ὀρυκτὰ ὑδαργύρου κλ. Ἐκ τῶν ὀργανικῶν λειψάνων αὐτῆς τὰ μὲν φυτὰ εἰσι κατὰ τὸ πλεῖστον περὶδες, καλαμίται, λεπιδόδενδρα καὶ ἄλλα κρυπτόγαμα, κωνοφόρα τινὰ κλ., δένδρα πελώρια (10—20 μ.) ἐκ τῆς βραδείας τῶν ὁποίων ἀπανθρακώσεως ἐπαχθυματίσθησαν οἱ λιθάνθρακες· ἐτελέσθη δὲ αὕτη ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ πιθανῶς ἐν θαλάσσαις ἢ λίμνας εἰς ἃς τίς οἶδε τίνας συνεπιέει καταστροφῶν συνεσπρεῖνθαι οἱ πελώριοι οὗτοι ὄγκοι φυτικῶν λειψάνων, ὑπὸ τῶν ὑδάτων παρασυρθέντες. Εἰσὶν ὁμῶς καὶ οἱ παραδεγόμενοι ὅτι ἡ ἀπανθράκωσις ἐγένετο ἐκεῖ ὅπου ἐκείντο ἐξ ἀρχῆς τὰ δένδρα ταῦτα. Ζῶα δὲ ἀνακαλύπτονται ἐν τῷ Λ. Π. σαλαμανδροειδῆ ἀμφίβια, σκορπίοι, ἔντομα τινὰ κλ. Περὶ τῆς διανομῆς τῶν στρωμάτων τῆς Λ. π. βλ. Λιθάνθραξ. [Α.Κ.]

Λιθανθράξ. Ἀνθράξ ἀκαθάρτος φυτι-

κῆς προελεύσεως ἐκ τῆς γῆς ἐξορυττόμενος, ἐν ᾗ εὐρήται κατὰ στρώματα παχύτατα καὶ λίαν ἐκτεταμένα. Παρήχθη ἐνταῦθα διὰ βραδείας ἀποσυνθέσεως (ἀπανθρακώσεως) τεραστίων φυτικῶν μαζῶν ἐκ τῶν ἀπεράντων προϊστορικῶν δαῶν, γενομένης ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἀνευ τῆς τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐπιδράσεως, διατηρήσας πολλαχοῦ μέχρι σήμερον τὸν τύπον τῶν κορμῶν, φύλλων κλ. τῶν ἐξ ὧν ἀπετελέσθη δένδρων. Τὰ δένδρα ταῦτα ἦσαν διάφορα κατὰ τὰς ἐποχὰς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀπανθρακώσεως ταύτης ἤτοι Κωνοφόρα καὶ Κυκαδοειδῆ κατὰ τὴν Κεῦπέρειον διάπλασιν, Λεπιδόδενδρα, Καλαμίται· κλ. κατὰ τὴν λιθανθρακοφόρον περίοδον (βλ. λ.), αλγὴ θαλάσσια κατὰ τὴν σιλούρειον διάπλασιν. Ἐξάγεται ἐκ τῶν συμπαγῶν αὐτοῦ κοιτασμάτων εἰς τεμάχια ὀγκώδη, εὐθραυστα, μέλανα, λάμψεως στεατοειδούς ἢ ἐλακτείδους ἢ μεταλλικῆς, εἰδικοῦ βάρους 1.16—1.64, σκληρότητος 2—2. 5. Χημικῶς ἀποτελεῖται ἐξ 75—93 % καθαροῦ ἀνθρακικοῦ στοιχείου, 3—20 % ὀξυγόνου. 5. 5. % ὕδρογόνου, λίγου ἀζώτου, ἐπὶ δὲ ποτάσεως, σόδας, ἀργίλου, ὀξειδίου τοῦ σιδήρου κλ. εἰς μικρὰς ποσότητας. Καίεται μετὰ μεγάλης φλογὸς παράγων θερμότητα ἀνωτέραν ἢ πᾶν ἄλλο εἶδος ἀνθρακός, μετ' ἰδιαζούσης ὁσμῆς ὡς ἀπὸ φωταερίου. Ἐκτιθέμενος εἰς τὸν ἀέρα ἀποβάλλει κατὰ μικρὸν καὶ ἐκ τοῦ βάρους του καὶ ἐκ τῆς θερμαντικῆς του δυνάμεως καὶ δὴ 1. 5 % τοῦ βάρους καὶ ἕως 6 % τῆς θερμαντικῆς δυνάμεως ἐὰν ἐπὶ ἐν ἔτος μὲν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μέλιστα ἐστιδασμένος εἰς μεγάλους σωρούς (διὰ τὴν σχετικῶς ἀνωτέραν θερμότητα τῶν ἐν τῷ βῆθει στρωμάτων). Αἱ παραλλαγὰι τοῦ Λ. εἶναι ὁ περιγραφείς κωνὸς λιθάνθραξ, ὁ πισσοειδής, ὁμοαῖζων πρὸς πίσσαν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, ὁ γαγάτης, ὅστις εἶναι ἐπιδεκτικὸς τῆς διὰ τοῦ τέρνου κατεργασίας, ὁ σχιστός Λ., δυνάμενος νὰ σχισθῇ κατὰ λεπτά στρώματα ἢ φύλλα, καὶ ὁ λιγνυώδης, παρεμφερὲς ὦν πρὸς ξύλον. Τὰ κυριώτατα γνωστὰ κοιτάσματα Λ. εἰσὶ κατὰ σειρὰν ἐν Εὐρώπῃ τὰ ἐν τῇ Μεγ. Βρετανίᾳ (ἐκτάσεως 26 430 τ.χμ.), ἐν Βελγίῳ, Πρωσίᾳ, Σαξονίᾳ, Βοημίᾳ, Γαλλίᾳ ἢ Ἀμερικῇ πρωτεύει κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ Λ. ὅπερ κατέχει, ἐκτεινόμενον ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ εἰς ὑπὲρ τὰς 300 000 τ.χμ. Ἡ Κίνα ἐπίσης δὲν ὑπολείπεται ἴσως πολὺ τοῦ αὐτοῦ ἔριθμοῦ. Ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς σημερινῆς καταναλώσεως τοῦ Λ. υπολογίζεται ὅτι ὁ τῆς Εὐρώπης θὰ ἐπαρκέσῃ εἰς αὐτὴν ἐπὶ 2 ἢ 3 αἰῶνας, ἐν ᾧ ἡ Ἀμερικὴ ἐπὶ 10 αἰῶνας δύναται νὰ παρέχῃ ὅλον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς καταναλισκόμενον Λ. Οἱ Λ. ἐξορύσσονται ἐν τοῖς λιθάνθρακωρυχείοις μετὰ πολλῶν δυσκολιών καὶ κινδύνων· ὁ σημαντικώτατος δὲ τούτων εἶνε ἡ ἐν ταῖς ὀρυχείοις ἀνάπτεις ἀε-

ρίων (υδρογονανθράκων), ἃτινα ἀναμιγνύμενα μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἀποτελοῦσιν εὐφλεκτα καὶ ἐκρηκτικὰ μίγματα, ἐξ ὧν παρὰ τὴν ἐπιμελετημένον ἀρισμὸν τῶν δρυχείων καὶ τὴν χρῆσιν ἐν αὐτοῖς εἰδικῶν ἀσφαλιστικῶν λύγων συχνὰ συμβαίνουσιν ἐκρήξεις λίαν καταστρεπτικαί. Ἡ θερμαντικὴ δύναμις τοῦ Λ. ποικίλλει κατὰ τὰς ποιότητας αὐτοῦ, 1 γρ. αὐτοῦ δυναμένου νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἀτμὴν 5—8 γρ. ὕδατος· κατὰ θερμαντικὰς μονάδας (βλ. Θαλπομετρία) ὑπολογιζομένη ἰσοῦται πρὸς 7000—9000 τοιαύτας. Ἡ χρῆσις τοῦ Λ. ἦτο ἀρχαιότατα γνωστὴ, ἐγενικεύθη ὅμως καὶ ἐπεξετάθη τεραστίως κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τῶν προόδων τῆς βιομηχανίας, ἥτις ἀποκλειστικῶς σχεδὸν τὸν Λ. χρησιμοποιοῖ ὡς μέσον θερμάνσεως. Τὰ ἀτιόπλεια καὶ οἱ σιδηρόδρομοι κινεῖνται ἐπίσης διὰ Λ. Ὑπερὸς δὲ κλάδος ἀνεξαντλήτων τοῦ Λ. ὠφελειῶν εἶνε ὁ ἐπὶ τῆς ἀποστάξεως αὐτοῦ στηριζόμενος διὰ ταύτης, ἥτοι θερμαινόμενος ἐντὸς λεβήτων ἐξ ἀργίλλου ἢ χυτοῦ σιδήρου, παρὲς εἰς ὃ Λ. πολυσύνθετον ἀερίων μίγμα ἐξ οὗ παρασκευάζεται ἡ πίσσα, τὸ φωταέριον, ἀμμωνία, θείου ὡς ἀνθραξ καὶ ἄλλα ἥττον σημαντικὰ προϊόντα. Ἡ πίσσα εἶνε πολυσύνθετος οὐσία ἐξ ἧς ἐξάγεται ἡ βενζίνη, ἡ ναφθαλίνη, τὸ φαινικὸν ὀξύ, ἡ ἀνιλίνη, τὸ σῶσι ρεας, διάφορα ἐλαία φωτιστικὰ καὶ χριστικά, ἀσφαλτος καὶ ἄλλαι οὐσίαι, πολλὰ δὲ τῶν ὅποιων πάλιν παρέχουσι νέαν σειρὰν γρησίμων προϊόντων οἷον ἡ ἀνιλίνη τὰ ἐξ αὐτῆς γρώματα, ἡ βενζίνη τοὺς ἐξ αὐτῆς υδρογονάνθρακας κλ. Τὸ δὲ φωταέριον εἶνε γρησίμον πρὸς θέρμανσιν καὶ πρὸς κίνησιν μηχανῶν. Τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀποχωρισμὸν τῶν ἀέριων ὑπολειπόμενον στερεὸν μέρος τοῦ Λ. εἶνε ὁ ὀπτάνθραξ ἢ κῶκ, ἐνέχον τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἀνθρακικοῦ στοιχείου τοῦ Λ. καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ στερεῶν συστατικῶν, γρησίμον δὲ ὡς ἀξιόλογος καύσιμος ὕλη πρὸς θέρμανσιν. Τὸ ἐν τοῖς Λ. περιεχόμενον θεῖον, μέγρις 1 % κατὰ βάρος, ἐξάγεται ἡ γρησιμοποιοῖται εἰς παραγωγὴν θειικοῦ ὀξέος, τὸ κυάνιον εἰς τὴν τοῦ βερολινείου κυανοῦ κτλ. Πρὸς ὀπτάνθραξ, Πίσσα, Φωταέριον. [X.X.]

Λευάργυρος (Massicot, Bleiglätte). Ὁξειδίου τοῦ μολύβδου ὅπερ βραδέως ψυχθὲν ἔλαβε κρυσταλλώδη ὕφην ἐν εἰδὶ λεπίδων ἐρυθροκίτρινων. Χρησιμοποιεῖται εἰς παρασκευὴν βερνικίου, ἐλαιοχρωμάτων, ἐμπλάστρου φαρμακευτικοῦ (Emplastrum lithargyri), εἰς κατασκευὴν ἰδίου εἶδους ὕλου κλ. Σπανίως ἀπαντᾷ καὶ ὡς ὀρυκτόν, ἐπὶ μολύβδου ἢ γαληνίτου, κίτρινος ἢ ὑπερυθρος, μάλιστα εἰς τὰ ἡφαιστογενῆ στρώματα τοῦ Μεξικοῦ. [X.X.]

Λευθαίσις. Ἡ παθολογικὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ καθ' ἣν ἄλατα

ὀρυκτὰ ἢ ὁργανικὰ καθιζάνουσιν ἐκ τῶν ὑγρῶν τοῦ ὁργανισμοῦ ἐν οἷς φιλολογικῶς εἰσὶ διαλελυμένα καὶ ἀποτελοῦσιν οὕτως ἐν αὐτῷ λίθους, δυναμένους νὰ παραστῶσιν εἴτε ὡς κόνις εἴτε ὡς λίθοι διαστάσεων σὺν τῷ χρωμῷ γινόμενων μεγίστων. Οἱ συχνότατοι τῶν λίθων τούτων εἶναι οἱ οὐρόλιθοι καὶ οἱ χολόλιθοι (βλ. τὰς λ.), ἥττον δὲ συχνοὶ οἱ ἐντερόλιθοι, οἱ σιελόλιθοι κλ. [A.X.]

Λευθαίσις. Χωρ. τοῦ δήμου Χαντρᾶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σητείας τῆς Κρήτης, ἔχον 371 κατοίκους. [N.Στ.]

Λευθὴν περίοδος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου (παλαιολιθική, νεολιθική). Βλ. Ἀνθρωπος, τ. Α', σελ. 918 κέξ.

Λέθιον (Lithium). Μέταλλον κατ' ἐλάχιστας μὲν ποσότητας, ἀλλὰ πολλαχὺ τῆς γῆς εὐρισκόμενον, οἷον ἐν τισιν ἱαματικοῖς ὕδασι (Βάδης, Κορνοουαλίας, Βισύ, Κάρλσβαδ, κλ.), ἐν τῇ τέφρᾳ πολλῶν φυτῶν (τοῦ καπνίου, τῶν τεύτλων) ἀφθονώτερον δέ, μέχρι 4.5 % περιέχεται ἐν τοῖς ὀρυκτοῖς τριφυλλίτη, πεταλίτη, λεπιδολίθῳ κλ. Εἶνε ἐν τῶν χημικῶν στοιχείων, ἔχον σύμβολον Li καὶ ἀτομικὸν βάρος 7.04, γρώμα λευκὸν ὡς ὁ ἀργυρος· εἶνε δὲ τὸ ἐλαφρότατον ἀπάντων τῶν μετάλλων, ἔχον εἰδικὸν βάρος 0.59. Τήκεται εἰς 180°. Ἐν τῷ αέρι δξειδούται, τὸ δὲ ὕδωρ ἀποσυνθίζεται ὡς τὸ κάλιον, δι' ὃ φυλάττεται ἐντὸς πετρελαίου (ἐφ' οὗ ἐπιπλέει). Ἰσχυρῶς θερμαινόμεν καίεται μετὰ λευκῆς λαμπροτάτης φλογός. Τὰ ἄλατα αὐτοῦ κεῖνται κατὰ τὰς ιδιότητάς μεταξὺ τῶν τοῦ νατρίου καὶ τῶν τοῦ μαγνησίου. Εἰς τὴν ἱατρικὴν εἰσὶ χρήσιμα κατὰ τῶν οὐρόλιθων (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μετάλλου), οὗς διαλύουσιν ἐὰν οὗτοι συνίστανται ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος ἢ οὐρικών ἁλμάτων δίδονται δὲ ἰδίως τὸ ἀνθρακικὸν Λ. Χρησιμοποιοῦνται δ' ἐπίσης ἐνίοτε εἰς πυροτεχνήματα, ὡς παράγοντα εἰς τὴν φλόγα λαμπρῶς ἐρυθρὰν χροιάν. Ἐν γένει ὅμως εἰσὶν ὀλιγόχρηστα ὡς λίαν βαρύνοντα. [X.X.]

Λευθιον. Χωρίον τῆς Χίου, κείμενον πρὸς τὴν Δ ἀκτὴν αὐτῆς, μετὰ 750 κατ. [M.X.]

Λευθιονέτης ἢ Ζι ν β α λ δ ι τ η ς. Μαρυγίας διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἀφθονίαν τοῦ λίθου (μέγρις 6 %) διακρινόμενος. Εὐρίηται ἐν Zinnwald ἐν Alttemberg τοῦ γερμανικοῦ Erzgebirge, ἐν Κορνοουαλίᾳ κλλ. [A.K.]

Λευθοδύνε. Χωρίον τοῦ δήμου Κορυθίου τῆς Μαντινείας, μετὰ 177 κατ. [M.Σ.]

Λευογλυφία. Ἡ τέχνη τοῦ χαράττειν στοιχεῖα, εἰκόνας κλ. ἐπὶ σκληρῶν λίθων καὶ ἰδίᾳ τῶν πολυτελῶν, χρησίμων οὕτως ὡς δακτυλίων, σφραγίδων κλ., τέχνη ἀρχαιοτάτη, καθ' ἣν τὴν ἀνατολικὴν ἀρχαιότητα διαδεδομένη. Ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Αἰθιοπίᾳ κατεσκευάζοντο τκαραβαῖοι (βλ. λ.)

ἐξ ἀγάτου, ἱάσπιδος, λαζουλίθου κλ. Ἰουδαῖοι δὲ καὶ Φοίνικες καὶ Πέρσαι καὶ Βαβυλωνῖοι μετεχειρίζοντο σφραγίδας καὶ δακτυλίδας γυμνισμένους, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες κατὰ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χρόνους, καθὰ ἀπέδειξαν αἱ ἀνακαφαὶ τῶν Μυκηνῶν. Εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐφθασεν ἡ Δ. ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ ἔτη 460—336 π. Χ., ἀξιόλογα δὲ ἔργα παρέσχε καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Διαδόχων. Περὶ Ἑλ. ἡσ. τε καὶ Ῥωμαίοις κατεσκευάζοντο ἐπίσης δολόκληρα δοχεῖα, ἐκπώματα κλ. ἐκ λίθων βαρυτίμων διά Δ. Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων μετεδόθη ἡ τέχνη εἰς τοὺς Βυζαντινούς, παρ' οἷς διετηρήθη μέχρι τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ὅτε σχεδὸν ἐντελῶς ἐξέλιπε· παρὰ τούτοις τὰ εἰκονιζόμενα ἐλαμβάνοντο συχνὰ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν Γραφῶν. Ἐν δὲ τῇ Δύσει ἡγενοῦτο ἐντελῶς ἡ τέχνη κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ μόνον ἀρχαία αὐτῆς προϊόντα ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς κάσμον τῶν βασιλικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων/σταντινῆς τεχνιτῶν ἀνεγεννήθη ἡ τέχνη ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἰδίως ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ προστασίᾳ τῶν Μεδίκων, κατὰ δὲ τὸν ΙΣ' αἰῶνα συμπίπτει ἡ ἀκμὴ τῆς νεωτέρας Δ. Ὁ περὶ φημος Valerio Vicentino κατεσκεύασε πολλὰ ἀγγεῖα ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, ὁμοίως καὶ οἱ Jacopo da Trezzo, Gasparo καὶ Girolamo Misseroni κλ. Διάφοροι δὲ ἡγεμόνες κατήρτισαν πολυτίμους συλλογὰς προϊόντων τῆς Δ., οἱ αὐτὰ ὑπάρχοντι σήμερον ἐν Φλωρεντίᾳ, Παρίσι, Βιέννῃ, Μονάχῳ, Δρέσδῃ κλ. Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα παρατηρεῖται νέα τις ἀκμὴ τῆς Δ., ἥτις ἔκτοτε ἐγκατελείφθη σχεδὸν ἡ τοῦλάχιστον δὲν παρήγαγε καλλιτεχνικῶς ἐξέχοντα ἔργα.

Λιθογραφία. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Σενεφέλδερ τῷ 1796 ἐφευρεθεῖσα τέχνη τοῦ πολυπλασιάζειν ἐπὶ χάρτου κείμενα, ἰχνογραφήματα κλ. γεγραμμένα ἢ κεχαραγμένα ἐπὶ εἰδικοῦ λίθου. Ὁ λίθος οὗτος συνίσταται ἐξ ἀνθρακικῆς ἀσβέστου μετὰ μικροῦ ποσοῦ ἀνθρακικῆς μαγνησίας, εὐρίσκεται δὲ ἡ καλλίστη ποιοῦντος αὐτοῦ παρὰ τὸ Σόλενγχοφεν τῆς Βαυαρίας καὶ ἀποτελεῖ πλάκας διαφόρου πάχους. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ λειανίνεται, ἡ δὲ γραφή ἢ χαραξίς τῆς εἰκόνος (ἢ κειμένου) ἐπ' αὐτοῦ γίνεται κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἡ γραφή ἐκτελεῖται διὰ χημικῆς κρητίδος ἢ μελάνης· καὶ ἡ μὲν μελάνη συνίσταται ἐκ 2 μ. λευκοῦ κηροῦ, 2 μ. λακκείου κόμμεως, 1 μ. σάπωνος, $\frac{1}{2}$ μ. στέατος καὶ 1 μ. αἰθάλης, ἡ δὲ κρητὶς ἐκ 3 μ. λευκοῦ κηροῦ, 1 μ. λακκείου κόμμεως 2 μ. σάπωνος, $\frac{1}{2}$ μ. μαστίχης, 1 μ. στέατος καὶ 1 $\frac{1}{2}$ μ. αἰθάλης· διὰ τὴν δὲ τῆς μελάνης γραφὴν χρησιμοποιοῦσι χαλύβδιναι κοιναὶ γραφίδες, κατὰ δὲ τὴν διὰ κρητίδος γραφὴν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λίθου τρίβεται· πρότερον διὰ σκληρᾶς ἀμμου κτλ., ἵνα δέχεται εὐκολώτερον τὰς γραμ-

μάς. Ὁ δὲ διὰ χαραξέως τρόπος ἐκτελεῖται διὰ βελόνης ἢ ἀδάμαντος, ἀφοῦ πρότερον ὁ λίθος παρασκευασθῇ χημικῶς· ἐπιτερίζεται δηλ. πρῶτον δι' ἡραιωμένου ὀξυζαλικοῦ ὀξέος, ἀλείφεται εἶτα δι' ἀραιᾶς διαλύσεως ἀραβικοῦ κόμμεως καὶ πλύνεται ἵνα δὲ φαίνωνται καλλίτερον αἱ γραμμαὶ καλύπτεται συνήθως διὰ μέλανος χρώματος συνισταμένου ἐκ 4 μ. αἰθάλης, 2 μ. ἀραβ. κόμμεως καὶ 24 μ. ὕδατος. Τότε δὲ χαράσσεται διὰ τῆς βελόνης ἐλαφρῶς τὸ κείμενον ἢ τὰ εἰκῶν ἐπὶ τοῦ λίθου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ διὰ μελάνης ἢ κρητίδος γραφή ἐπαλείφεται ἡ πλάξ δι' ἡραιωμένου νιτρικοῦ ὀξέος, ἀποξηρανθεῖσα δὲ καὶ πλυθεῖσα ἐπαλείφεται διὰ διαλύσεως ἀραβ. κόμμεως, μεθ' ὃ ἀποπλύνεται δι' ὕδατος, δύναται δὲ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνατύπωσις. Πρὸ ἐκάστου τυπώματος βρέχεται ἡ πλάξ διὰ σπόγγου καὶ ἀλείφεται διὰ κυλίνδρου φέροντος τὸ ἀναγκαῖον χρώμα· τὸ χρώμα τότε δέχεται μόνον τὸ ὑπὸ τῶν λιπιδῶν γραμμάτων κεκαλυμμένον μέρος τῆς πλάκας, ἐνῷ ἡ ὑγρὰ τῆς λοιπῆς πλάκας ἀπωθεῖ τὸ χρώμα. Τίθεται δὲ ἐπὶ τοῦ λίθου ὁ χάρτης ἐλαφρῶς βεβρεγμένος, ἐπιτίθεται πλαίσιον ἐκ δέρματος καὶ διέρχεται τὸ ὅλον διὰ τοῦ πιεστηρίου. Οὕτω γίνονται ἀντίτυπα ὅσα θέλῃ. Ἀναλόγως γίνεται ἡ χρῆσις καὶ τῶν κεχαραγμένων λίθων. Συγχρότατα ὅμως ἡ αὐτοχρόνως ἐκτυπῶνται πολλὰ ἀντίτυπα ἢ εἰκῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς πλάκας μεταφέρεται εἰς ἄλλας· πρὸς τοῦτο δὲ χρησιμοποιεῖται ἰδίως χάρτης φέρων διαλυτὴν ἐπιχρίσιν· ἐπὶ τούτου ἐκτυπῶνται τὸ ὑπάρχον ἐπὶ τῆς πρώτης πλάκας σχεδίασμα, φέρεται δὲ εἶτα ὁ χάρτης ἐπὶ δευτέρας πλάκας, ἐφ' ἧς διὰ πίεσεως ἀποτυπῶνται ἀπὸ τοῦ χάρτου ἡ αὐτὴ εἰκῶν, καὶ ἐτοιμάζεται ἡ νέα αὐτὴ πλάξ ὡς ἡ πρώτη. Ἴδιον εἶδος τοιαύτης μεταφορᾶς εἶνε ἡ αὐτογραφία, περὶ ἧς βλ. τὴν λ. Ἡ δὲ χρωμολιθογραφία ἢ τοῖς Δ. τύποις χρωματιστῶν εἰκόνων γίνεται περίπου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὴν τύπωσιν ἐκάστον χρώματος χρησιμοποιεῖται ἰδιαίτερα πλάξ· οὕτω δι' εἰκῶνα περιλαμβάνουσιν 10 χρώματα ἀπαιτοῦνται 10 πλάκες καὶ ἕκαστον τῆς εἰκόνος ἀντίτυπον διέρχεται καὶ διὰ τῶν 10 προσλαμβάνον διαδοχικῶς τὰ διάφορα χρώματα· ἡ τέχνη δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐγκνέται εἰς τὸ νὰ παρασκευασθῶσιν οὗτος ἐπιμελῶς αἱ πλάκες καὶ νὰ ἐφαρμόζηται ἐφ' ἑκάστης μετὰ τόσης ἀκριβείας ὁ χάρτης ὥστε νὰ μὴ ἐξέρχωνται τὰ χρώματα τῶν ἐρίων του ἑκάστον, ὡς καλλίστε φαίνεται ἡ ἐλλείψις αὐτῆς εἰς ὁμοῦς ἐκτελεσθέντα χρωματισμοὶ γραφίσματα.

Λίθοι πολυτελεῖς ἢ πολυτίμοι ἢ τίμιοι καλεῶνται ὀρυκτὰ τινὰ ἐν μικρᾷ μὲν ποσότητι εὐρισκόμενα, ἐκπρέποντα δὲ διὰ τὴν διαφάνειαν, τὴν λωμψὴν, τὴν ἀχρῶν (καθαρότητα) ἢ τὰ ὠρεῖα αὐτῶν

γυρος νιτρικός. — Λ. κυανού, κοινώς γαλαζόπετρα, καλεῖται ὁ θειικός χαλκός, βλ. Θεικόν δξύ, τ. Δ', σ. 220 α. — Λ. Δυδία, βλ. Λυδία λίθος. — Λ. Μόκας, βλ. Χαλκηδένιος. — Λ. στυπτηρία, τ. ης, ὄρυκτὸν μίγμα θειικοῦ καλίου καὶ κοινῆς στυπτηρίας, χρησιμεύον εἰς παραγωγὴν τεχνητῆς στυπτηρίας. Ἔχει σκληρότητα 5, εἰδ. βάρος 2.8—2.8, χρώμα λευκὸν ἢ ποικίλινον ἢ ὑπερύθρον καὶ λάμψιν ὀαλώδη ἢ μαργαριτωδῆ. — Λ. φιλοσοφική ἢ τῶν σοφῶν, βλ. Ἀλχημεία. [Α.Κ.]

Λιθόσπερμον, *Lithospermum* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Τραχυόλλων. Εἶδη νῶς τῆς εὐκράτου Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Τὸ ὀμώνυμον τοῦ Διοσκορίδου εἶνε Λ. τὸ φαρμακευτικόν, ἄλλοτε δὲ ἐν χρήσει, εὖ τὸ σπέρμα τοῦ λιθώδους καὶ λευκὸν ἐπιτῆδειον «μετ' αἰνῶν λευκοῦ πινόμενον λίθους θρύπτειν καὶ οὖρα ἀγεῖν» κατὰ τὸν Διοσκορίδην. Κοινότητα δ' εἶνε Λ. τὸ ἀρυναῖον (*L. arvense* L.). Εἰς Λ. τὸ πορφυροκινεῖν (*L. purpureo-caeruleum* L.) ἀναφέρεται τὸ «Ὀνομα» τοῦ Διοσκορίδου. [Θ.Χ.]

Λιθοσφαιρα. Τὸ στερεὸν τῆς γήινης σφαίρας μέρος, ὅπερ ἐπικαλύπτει πάντοθεν τὸ κεντρικὸν ῥευστὸν καὶ πεφυρακτωμένον μέρος αὐτῆς. Ἐσχηματίζεται ἐκ τῶν ὀλίγων κατ' ὀλίγον ὡς ἐκ τῆς διηνεκοῦς ψύξεως τοῦ ὀρυκτοῦ ὅλως ῥευστοῦ γήινου ὅγκου, εὖ ἡ θερμότης ἀπώλλυτο ἀκτινέβολουμένη πρὸς τὸ πᾶν διάστημα, τὰ δὲ ὕδατα κατέπεσαν ἐπ' αὐτῆς συμπυκνωθέντα διὰ τῆς ψύξεως ἀπὸ τοῦ διαστήματος, ἐν ᾧ ἡωροῦντο τέως ἐν καταστάσει ἀτμῶν. Τὸ πάχος τῆς Λ. ἐκ τῆς εἰς τὰ βάθη φρέατα (μέχρι 1340 μ.) παρατηρηθείσης κανονικῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας πρὸς τὸ κέντρον κατὰ 3° ἀνὰ 100 μέτρα εἰκάζεται ὅτι εἶνε 70—100 χιλιάδων μέτρων. Εἰς τοσοῦτον βάθος ὑποτίθεται ἐπικρατοῦσα θερμοκρασία 2 1/2 ἕως 3 χιλιάδων βαθμῶν, εἰς ἣν οὐδὲν τῶν τῆς Λ. συστατικῶν δύναται ν' ἀντιστῇ. [Α.Κ.]

Λιθουανία. Βλ. Λιτουανία.

Λιθοροδόντας. Χωρ. τῆς Κύπρου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λευκωσίας, κείμενον εἰς τὰς ὑπορείας τοῦ Ἀφίου ὄρους. Ἔχει 690 κατ. καὶ δημοτ. Ἑλλ. σχολεῖον. [Α.Α.Σ.]

Λικίνιος. Ῥωμαῖος αυτοκράτωρ, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Δακίᾳ, διακριθεὶς δὲ πολλάκις καὶ προαχθεὶς ἐν τῷ στρατῷ, προσελήθη ὡς συμμέτοχος τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκ. Γαλερίου τῷ 307, τοῦτου δὲ θανόντος τῷ 311 διενεμήθη τὸ κράτος του μετὰ τοῦ Μαξιμιανου. Τὴν περαιτέρω ἱστορίαν του βλ. ἐν λ. Κωνσταντίνος (ὁ μέγας).

Λικουῆδαμδάρη (*Liquidamber*). Βλέπε Ὑγράμαρς.

Λίλαια. Ἀρχαία πόλις τῆς Φωκίδος, ἥς τὰ εἰρεπία εὕρισκονται 20' ἀπὸ τοῦ χωρίου Κάτω Ἀγόριαν. Συνίστανται δὲ ταῦτα εἰς καλῶς διατηρημένα τεῖχη καὶ πύργους τῆς ἀκροπόλεως καὶ ὀλιγώτερον σημαντικὰ ὑπολείμματα τῆς κάτω πόλεως. [Α.Α.]

Λίλλη (*Lille*, φλαμιστὶ Ryssel). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Νῶρ (τοῦ *Normandie*) καὶ ἐν τῶν ἰσχυροτάτων φρουρίων τῆς Εὐρώπης. Κεῖται 11 χμ. ἀπὸ τῶν βελγικῶν συνόρων καὶ 248 χμ. ΒΒΑ ἀπὸ Παρισίων ἐν ἀφθόως ἀρδευομένη καὶ εὐφροτατῇ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Δέλ, ὅστις εὐμακρὰν αὐτῆς ἐκβάλλει εἰς τὸν Λύς. Ἔχει 160'66 κατ. (1891), εἶνε δὲ εὐρυγώρως καὶ καλῶς ἐκτισμένη μετὰ εὐρείων ἐδῶν καὶ μεγάλων πλατειῶν. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων διαπρέπουσιν οἱ ναοί, ὡς ὁ τοῦ ἁγ. Μαυρικίου (ὁ ἀρχαιότερος), ὁ τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης μετὰ περικύβητος ἀγάλματος τῆς Παναγίας, οἱ ἐν ἑλλγν. ρυθμῷ ναοὶ τῆς ἁγ. Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου κα., κυρίως δὲ ὁ μεγαλοπρεπέστατος νέος ναὸς τῆς Παναγίας πρὸς δὲ τὸ δημαρχεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ εὕρισκονται καὶ πολυτιμώτατα συλλογαὶ πινάκων, ἱερογραφιῶν κα. ἔργων τῆς τέχνης, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, ἡ νομαρχία, τὸ ὀπλοστάσιον, τὸ χρηματιστήριον, τὸ θέατρον, τὸ ὠραιότατον μέγαρον τῶν συναυλιῶν, τὸ λύκειον, ἐν ᾧ αἱ ἀκαδημαϊκαὶ σχολαὶ (θεολογίας, φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ φιλολογίας) καὶ ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ σχολὴ ὡς καὶ φυσιογραφικὸν μουσεῖον καὶ βιβλιοθήκη, καπ. Ἐκτὸς τῶν σχολῶν τούτων ὑπάρχουσιν ἐν Λ. μετὰ ὅλλων καὶ ὠδεῖον (παράρτημα τοῦ ἐν Παρίσις) καὶ σχολαὶ ἀρχιτεκτονικῆς, γλυπτικῆς, ἰ. νογραφίας κλ. Ἡ βιομηχανικὴ κίνησις εἶνε τεραστία, κυρίως ἡ ὑφαντουργικὴ καὶ κλωστικὴ, ἀνάλογον δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ Λ. ἰδρύθη τῷ 863 ὑπὸ Βαλδουίνου τοῦ κόμητος τῆς Φλάνδρίας, ἐγένετο δὲ ὕστερον ἔδρα τῶν κομήτων τούτων. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ', κυριεύσαντος αὐτὴν τῷ 1667, ὠχυρωθῆναι ὑπὸ τοῦ περιφήμου Βωβάν, ὅστις κατεσκεύασε καὶ τὸ μέγα φρούριον, ἀριστοῦργημα τῆς οὐρανοκτιῆς.

Λιζύδιον ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ Ἀκρά τῆς Σικελίας, νῦν Capo Boeo, ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς πλησιεστέρως ακρᾶς τῆς Ἀφρικῆς (Capo Bon) ὑπὲρ τὰ 100 χμ. Πλησίον τοῦ Λ. ἱδρύσαν οἱ Καρχηδόνιοι τῷ 397 π. Χ. ὀμώνυμον πόλιν, ἰσχυρῶς ὠχυρωμένην, ὡς κέντρον καὶ ἐρείσμα τῆς ἐν Σικελίᾳ δυνάμεως αὐτῶν. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ σημερινὴ Μαρσάλα. [Α.Α.]

Λίμα. Πρωτεύουσα τῆς Νοτιοαμερικανικῆς δημοκρατίας Περού, κειμένη 15 χμ. ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ διαρρεσμένη ὑπὸ τοῦ ποτ. Ῥιμάκ, δὲ ζευγνύουσι δύο ὠρεῖαι γέφυραι. Αἱ οἰκαὶ τῆς εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον διώροφαί ἀλλ' εὐρύχωροι καὶ ἐν γένει καλῶς

ἐκτισμένοι, πλατείαι δ' ὑπάρχουσι 33. Ἐπὶ τῆς μεγαλειτέρας τούτων κεῖται ἡ λαμπρὰ μητρόπολις, ἰδρυθεῖσα 1533, εἰς ῥυθμὸν τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἐκτὸς δ' αὐτῆς ἡ Λ. ἔχει ἑτέρους 67 ναοὺς καὶ παρεκκλήσια, πολλὰς μονὰς, πανεπιστήμιον κτισθὲν τῷ 1576, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεδριάζει καὶ ἡ Βουλὴ, ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον κλ. Οἱ 103 556 κατ., (1891) εἶναι κατὰ τὸ τρίτον λευκοί, κρεοῖοι καὶ ξένοι, οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Νέγροι, Ἰνδοὶ καὶ μιγάδες. Ἡ Λ. εἶνε ἔδρα τῆς κυβερνήσεως τοῦ Περσίου. Τὸ ἐν αὐτῇ πανεπιστήμιον εἶνε ἀσήμενον, ἐπίσης δὲ ἡ βιομηχανία. Ἰδρύθη ἡ πόλις τῷ 1535 ὑπὸ Φ. Πιζάρρου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ciudad de los Reyes (Πόλις τῶν Βασιλέων), ὑπέστη δὲ ἀπὸ τοῦ 1582—1828 ὑπὲρ τοῦς 20 μεγάλους σεισμούς, ὧν ὁ τοῦ 1786 ἐπήνεγκε τὸν θάνατον 5000 ἀνθρώπων.

Λέμβοι. Πόλις τοῦ σαξονικοῦ νομοῦ Τσβίκαου, ἔχουσα 11 834 κατ. (1890) καὶ σημαντικὴν βιομηχανίαν κυρίως περινημίδων.

Λεμβούργον (Limburg). Ἄλλοτε δευκάτον τοῦ Γερμαν. Κράτους, κείμενον μεταξὺ Ἰδλίχ, Λιέγης καὶ Λουξεμβούργου. Ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Μύνστερ διηρέθη εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν ἠνώθη μετὰ τῆς δημοκρατίας τῶν Κάτω Χωρῶν, τὸ δὲ μετὰ τῶν Αὐστρο-Ισπανικῶν κήσεων. Τῷ 1794 περιήλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Γαλλίας, ἀπετέλεσε δὲ μετὰ τὸ 1814 ἐπαρχίαν τοῦ βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν. Τέλος τῷ 1839 διηρέθη εἰς τὰ σημερινὰ δύο τμήματα, βελγικὸν καὶ ὀλλανδικόν Λ.

— 1) Τὸ βελγικὸν Λ. ἀποτελεῖ τὴν βορειοανατολικωτάτην ἐπαρχίαν τοῦ Βελγίου, ἔχουσαν ἐμβ. 2412 τχμ. μετὰ 225000 κατ. (1892) καταγινόμενων κυρίως εἰς γεωργίαν. Πρωτεύουσα εἶνε Hasselt.

— 2) Τὸ ὀλλανδικὸν Λ. εἶνε ἡ νοτιωτάτη ἐπαρχία τῆς Ὀλλανδίας, συνορεύουσα Ἀ πρὸς τὴν Πρωσίαν. ἔχει ἐμβ. 2204 τχμ. καὶ 261 853 κατ. τοὺς πλείστους καθολικούς, χωρίζεται δὲ ἀπὸ τοῦ βελγικοῦ Λ. διὰ τοῦ Μώσα. Μέρος τῆς χώρας εἶνε εὐφρυνάτον, ἄλλο δὲ ἀμμώδες. Πρωτεύουσα εἶνε Μάστριχτ. [Μ.Σ.]

Λεμβούργον (Limburg). Πρωτεύουσα περιφερείας (346, 8 τχμ. μετὰ 48 187 κατ.) τοῦ πρωτοδικικοῦ νομοῦ Βισδαγεν, κειμένη ἐπὶ τοῦ ἁν παροποτάμου τοῦ Ῥήνου. ἔχει 6866 κατ. καὶ λαμπρὰν μητρόπολιν, εἶνε δὲ ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Λεμένε Χωρ. τοῦ δήμου Οἰτύλου, οἰκούμενον ὑπὸ 124 κατ. [Μ.Σ.]

Λεμενχρία. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀγκιστρίου τῆς νήσου Δίγινης, ἔχον 202 κατ.

Λίμερικ (Limerick). 1) Κομητεία τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Μόνστερ, ἔχουσα ἐμβ.

2755 τχμ. καὶ 158 912 κατ. (1891) τοὺς πλείστους καθολικούς. Ἀποτελεῖ ὡς ἐπὶ πλείστον εὐφορον πεδιάδα περιοριζομένην πρὸς Ἀ καὶ Ν ὑπὸ ὀρέων. Οἱ κάτοικοι εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ὀμωνύμου κομητείας, κειμένη ἐν τῇ μυχῇ τῆς στομαλίνης τοῦ Σχάννον. ἔχει 37 072 κατ., καλὸν λιμένα, βιομηχανίαν κυρίως λινοῦ καὶ τριχάπτων, ἀλλοτε καὶ πεφημισμένων χειροκτίων. Ὑπὸ τοῦ Σχάννον διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα· εἶνε δὲ ἔδρα ἐπισκόπου τῆς διαμαρτυρουμένης καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. [Μ.Σ.]

Λεμῆνε. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀρτης, οἰκούμενον ὑπὸ 154 κατ. [Μ.Σ.]

Λεμὴν καλεῖται χώρος εἰς τὴν παραλίαν ἢ τὴν ὄχθην μεγάλων λιμνῶν καὶ ποταμῶν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν πλοίων, ἐν τῷ ὁποίῳ ταῦτα προφυλαγμένα ἀπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων ναυπηγοῦνται, ἐξαρτίζονται, σταθμεύουσι, φορτώνονται, ἐκφορτώνονται, ἐπιδιορθοῦνται. Πρῶτα συστατικά Λ. εἶναι εὐκαλὸς εἰσόδος, ἥσυχον ὕδωρ ἐν τῷ ἔνδον καὶ ἀρκετὸν βάθος. Διακρίνονται δὲ πολεμικοὶ Λ., οἵτινες προστατευόμενοι δι' ἰσχυρῶν ἰχυρωτικῶν ἔργων χρησιμεύουσι πρὸς στήθευσιν καὶ κατασκευὴν τῶν πολεμικῶν πλοίων, καὶ ἐμπορικοὶ Λ. οἵτινες ἐν γένει δὲν εἶναι ὠχυρωμένοι, διότι τὸ διεθνὲς δίκαιον τὴν σήμερον δὲν ἐπιδοκιμᾷ πλεον ἐπιθεσιν κατὰ τῶν τοιούτων Λ. Ἐλεῦθεροι καλοῦνται λιμένες ἐν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐμπορεύματα οἰοῦνται ἔθους ἀπολαύουσιν ἰδιαιτέρων τελευσιακῶν ἐλευθεριῶν. Πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν κατὰ τοὺς λιμένας τέτακται λιμεναρχεῖς ἐν ἐμπορικοῖς Λ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρχαῖος πλοίαρχος, ἐν πολεμικοῖς δὲ ἀνώτερος αξιωματικὸς τοῦ στόλου. Τὰ εἰς Λ. εἰσέρχοντα πλοῖα καταβάλλουσιν ὠρισμένα δικαιώματα τὰ ὅποια ἀντισταθμίζουσι τὰ διὰ τὴν καλὴν διατήρησιν τοῦ Λ. ἔσοδα. Σπανιώτατα οἱ Λ. ἐκ φύσεως εἶναι τόσον τέλει ὥστε νὰ μὴ ἔχουσιν ἀνάγκην τεχνικῶν ἔργων εἴτε πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐν αὐτοῖς ναυλοχούντων πλοίων εἴτε πρὸς εὐκολωτέραν ἀποβίαν ἢ ἀνάβασιν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὅπως τεχνητοὶ λιμένες κατασκευάζονται διὰ πολυλίκης τεραστίων κυματοθραυστῶν κλ. [Π.Γ.]

Λεμὴν Σητείας. Κώμη τῆς Κρήτης, ἔδρα δὲ τῆς ἐπαρχίας Σητείας καὶ τοῦ δήμου Λιμένος Σητείας. ἔχει 570 κατ. Ὁ δήμος περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς ἔδρας 20 χωρία, ὧν τὸ Πισκοκέφαλο, Σκοπή καὶ Ἀγλάδια ἔχουσιν πλέον ἢ 300 κατ., ἔχει δ' ἐν ὅλῳ κατ. 4 139. [Ν.Σπ.]

Λέμναι. Κώμη ὀρεινῇ τοῦ δήμου Προσημναίων τῆς Ἀργολίδος, κειμένη πρὸς Ἀ τοῦ Μπερμπάτι ἐπὶ ὀροπέδιῳ, μετὰ 1007 κατ.

τοκίων ποιμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἀλβανογλώσσων.

Λιμναζαὶ οἰκήσεις. Βλ. "Ἀνθρῶπος (τ. Α' σ. 920).

Λιμναίου δῆμος τῆς Κυνουρίας. "Ἐχει πρωτεύουσαν τὸ Λειωνίδιον, χωρὶς δὲ αὐτοῦ εἶναι Πέραν-Μέλανα, Πραγματευτὴ-Μέλανα, Σαπουνακέικα καὶ Τυρός. "Ἐν ὧν ἔχει κατ. 4911.

Λίμνας. Χωρ. τοῦ δήμου Χουμεριάκου ἐν τῇ ἐπαρχ. Μεραμπελλῶ τῆς Κρήτης μετὰ 796 κατοίκων. [Ν.Στ.]

Λίμναξ. 1) Ἀρχαία πόλις τῆς Λακωνίας εἰς τὰ σύνορα τῆς Μεσσηνίας, περίφημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος Ὁρθίας (Λιμνάτιδος ἀπ' αὐτῆς καλουμένης), ὅστις ἦτο τὸ θρησκευτικὸν κέντρον τῶν δῆμων τῆς Λακωνικῆς. Ἡ ἐνταῦθα ἀρπαγὴ πανηγυρίζουσιν Σπαρτιατῶν ὑπὸ νέων Μεσσηνίων ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ α' μεσσηνιακοῦ πολέμου. — 2) Βλ. Σπάρτη. — 3) Βλ. Ἀθῆναι ἐν τ. Α' σ. 188 α'. — 4) Ἀρχαία πόλις ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Θρακικῆς χερσονήσου (πλησίον τοῦ σημερ. Σουβλά-Βουρού), ἀποικία τῶν Μιλησίων. [Α.Α.]

Λιμναῖος (Ζωολ.). Πρύττον γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Λιμναϊδῶν, ἀνιούσης εἰς τὰ Πνευμονώδη Κεφαλοπόδα Μαλάκια. Τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουσιν ὅστροκον πλατὺ πρὸς τὰ κάτω καὶ δξύ ἀκανθωτὸν πρὸς τὰ ἄνω, ἐφ' οὗ διαθέουσιν ἐλικοειδεῖς αὐλάκες. Κοινότατον δὲ εἶδος εἶναι Λ. δ μ ε γ α ς (Limnaeus stagnalis). Εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογενεῖαν ἀνήκει τὸ γένος Ὁ μ α λ δ ς (Planorbis), ἔχον κέλυφος δισκοειδές, οὗ τὸ μέγιστον εἶδος ἐπονομάζεται Ὁ. δ κ ε ρ α τ ὁ χ ρ ο υ ς (Pl. cornus). [Φ.Ι.]

Λίμνη. Κωμόπολις παράλιος τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀίγαίου, κειμένη ἐπὶ τῶν Δ παραλίων τῆς νήσου καὶ κατὰ τὰς ὑψιεῖς τοῦ εἰς 525 μ. ἀποτόμως ὑψομένου ὄρους Μισόπετρας, τμήματος τοῦ Κανδηλίου. Ὁ ὑπ' αὐτὴν λιμὴν προσηλασσεται ἐκ τῶν Β ἀνέμων ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γιαννίτσας. Ἀπέχει τῆς Χαλκίδος ΒΔ ὥρ. 14. Κάτοικοι 1869 ἐπιδεδωμένοι εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ ἀλιεῖαν, ἀμπελοουργίαν καὶ ἀνθρακκοίαν. Οἱ Λίμνιοι πρῶτοι τῶν Εὐβοίων ἠσπάθησαν τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἐξοπλίσαντες 4 σκούνας. Κεῖται ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τῶν ἀρχαίων Αἰγῶν (βλ. λ.).

Λιμνοφίλος. Βλ. Φρυγανίδα.

Λιμόξ (Limoges). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἀνω Βιέννη, ἄλλοτε δὲ τῆς ἐπαρχίας Λιμουζέν, κειμένη ἀμφιθεατρικῶς εἰς τὰς ὑψιεῖς λόφου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Βιέννη ποτ. ἔχει 60 890 κατ. (1891) καὶ εἶναι ἔθρα ἐπισκόπου καὶ τῶν νο-

μαρχιακῶν ἀρχῶν. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων λόγου ἀξία εἶναι ἡ ὡραία μητρόπολις, ἰδρυθεῖσα μὲν 1273, ἀποπερατωθεῖσα δὲ 1851, τὸ μέγαρον τοῦ ἐπισκόπου, τὸ δημαρχεῖον κλ. Ἐν Λ. ὑπάρχει λύκειον, ἱεροσπουδαστήριον, διδασκαλεῖον (ἀρρ. καὶ θηλ.), προπαρασκευαστικὴ σχολὴ ἱατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν, διάφορα δὲ μουσεῖα καὶ ἐπιστήμ. ἐταιρίαι. Εἶνε δὲ τὸ Λ. μία τῶν βιομηχανικωτάτων πόλεων τῆς Γαλλίας, ἔχουσα κυρίως πλεῖστα καὶ σπουδαιότατα ἐργαστήσια πορσελάνης καὶ ἐριούχων ὑφασμάτων, ἀλλὰ καὶ ποικίλων ἄλλων κλάδων, πρὸς δὲ διατελεῖ κέντρον ἀχμαϊστότου ἐμπορίου. Εἰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας, κυρίως κατὰ τὴν ΙΣ', κατεσκευάζοντο ἐν Λ. περίφημα ἔργα ἐκ σμάλτου (ἐγκυστερικά ζωγραφία). [Μ.Σ.]

Λιμοκτονία. Ὁ ἔνεκα παντελοῦς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς θάνατος. Τοῦ τοιούτου θανάτου προδρομοὶ εἶνε σφοδρὰ κεφαλαλγία, πυρεξία, ἀδυναμία καὶ ἰσχνότης τοῦ σώματος, παραληρήματα, λιποθυμία καὶ σπασμοί. Κατὰ τὴν λιμοκτονίαν τὰ διάφορα ὄργανα χάνουσι μέρος τῆς οὐσίας των, καὶ τὸ μὲν λίπος χάνει 95 % τοῦ ἀρχικοῦ τοῦ βάρους, ὁ σπλὴν 66 %, τὸ ἥπαρ 55 %, οἱ ὄρχεις 40 %, οἱ μυῶνες 30 %, τὸ αἷμα 28 %, οἱ νεφροὶ 25 %, τὸ δέρμα 20 %, οἱ πνεύμονες καὶ τὸ πάγκρεας 17 %, τὰ ὀστά 13 %, ὁ ἐγκέφαλος, ὁ νωτιαῖος μυελὸς καὶ τὰ νεύρα 8—9 % καὶ τέλος ἡ καρδιά μόνον 2 %, ὅθεν ἐξάγεται ὅτι ὅσον σπουδαιότερον εἶνε τὸ ὄργανον, τόσοις ὀλιγωτέρας εἶνε καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς οὐσίας του. Εἰς τὴν λιμοκτονίαν καταφεύχον πρὸ πάντων οἱ γέροντες αὐτόχειρες, ἀλλ' οὗτοι ἐπὶ μακρὸν δύνανται ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς θάνατον, ἐπειδὴ ὁ ὁργανισμὸς των δὲν ἔχει ἀνάγκην τροφῆς ὅσῃν ὁ τῶν νέων. Ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλοὶ ἀσθένειαι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, καθ' ἃς οἱ πάσχοντες ὑποφέρουσιν ὡς ἐπὶ Λ. [Φ.]

Λιμονέα. Βλ. Κίτρος.

Λιμοῦ (Limoux). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ γαλλ. νομῷ Ὡδ, κειμένη ἐν εὐφύρῳ κοιλάδι ἐπὶ τοῦ Ὡδ, 29 χμ. ΝΔ ἀπὸ Καρκασσόννης. ἔχει 4507 κατ. καὶ βιομηχανίαν ποικίλην. Εἰς τὰ περὶχωρα φύεται καλὸς λευκὸς οἶνος. [Μ.Σ.]

Λιμουζέν (Limousin). Ἀρχαία ἐπαρχία τῆς Γαλλίας, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν ὕστερον οἱ νομοὶ Ἀνω Βιέννη καὶ Καρρέζ.

Λιμοχώριον. Χωρ. τοῦ δήμου Κορινθίων, μετὰ 100 κατ. [Μ.Σ.]

Λιμπάνοδα. Τσιφλίκιον τῆς Μακεδονίας παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα κείμενον καὶ 6 ὥρ. ἀπὸ Κατερίνης. ἔχει 50—60 οἰκογ. ὁθωμ. καὶ 60—70 οἰκογ. χριστιαν., ἀπέχει δὲ 1 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἥτοι τῆς σκάλας τοῦ

Ἐλευθεροωρίου. Πλησίον αὐτοῦ κεῖνται τὰ εἰσπία τοῦ Αἰγίνου. [Ν.Σ.]

Λιμπαδά ἢ Λιμψάδα. Ὀρμος ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας τῆς Χαλκιδικῆς τῆς πρὸς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ἀπέχων 6 ὥρ. ἀπὸ Ἰερισσοῦ πρὸς Β. Τῆς ἀποβάθρας ταύτης πρόκειται νησιδριον καλούμενον νῦν Καύκανα (ἀρχ. Κάπρος)· ἐνταῦθα τοποθετοῦσι ἀρχαιο-λόγοι τινὲς τὰ Στάγειρα, πατρίδα τοῦ Ἀριστοτέλους, καταστραφέντα κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ὑπὸ τῶν Γόθων, ἐνῶ ἄλλοι θεωροῦσι τὸν 8ον ὥρας πρὸς Β κείμενον Σταυρὸν ὡς τὰ Στάγειρα. Τὸ χωρίον Λιμπαδά περιέχει 450 περίπου κατοίκους χριστιανούς.

Λιμπόπο (ἤτοι Ποταμὸς τῶν κροκοδείλων). Ποταμὸς ἐν τῇ Δ μέρει τῆς Ν Ἀφρικῆς, πηγάζων Ν τῆς Πρετωρίας· ἀποτελεῖ τὰ Β σύνορα τῆς δημοκρατίας Τρανσβαλ καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν Β τοῦ κόλπου Δελαγά. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ὑπολογίζεται εἰς 1600 χμ. [Μ.Σ.]

Λιμπόχοδον. Κωμὴ τῆς Ἠπείρου, κειμένη κατὰ τὰς δυτικὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Μακρυκάμπου, 4 ὥρ. ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, 40 ἀπὸ Τεπελένης καὶ 12 ἀπὸ τῆς παραλίας τῶν Ἀγίων Σαράντα. Περιέχει 500 οἰκίας τουρκαλβανῶν καὶ 100 χριστ. ἑλλήνων γεωργῶν. Οἱ τουρκαλβανοὶ κάτοικοι εἶναι πεπαιδευμένοι. Ἔχει φρούριον τοῦ Ἀλῆ πασά.

Λίμφορδ καλεῖται βραγίων τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, εἰσερχόμενος βαθύς εἰς τὸ Β τμήμα τῆς Ἰουτλάνδης, ὅπερ, διαρραγείσης τῆς στενῆς ταινίας γῆς πρὸς τὴν Βόρειον θάλασσαν κατὰ τὸ 1825, κατέστη νῆσος. Τὸ μῆκος τοῦ Α. ὑπολογίζεται 160 χμ. [Μ.Σ.]

Λινάρες. 1) Ἐπαρχία τοῦ Περού, ἔχουσα ἐμθ. 9 036 τγμ. μετὰ 117 657 κατ. (1893). Εἶναι χώρα καλῶς ἀρδευμένη καὶ εὐφορος. Ἡ ἐμθ. πρὸς τὴν ὕδατος ἔχει 7711 κατ. — 2) Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ἱσπαν. ἐπαρχίᾳ Χαέν, κειμένη ἐπὶ τοῦ Γουαδελκιδίου εἰς τὰς ὑπώρειας τῆς Σιέρρας Μορένας. Ἔχει 29 692 κατ. καὶ σπουδαία ὀρυχεῖα παράγοντα ἀφθονον μόλιβδον, πρὸς δὲ ἀκμαῖα ἐργαστάσια ἐκρηκτικῶν ὕλων. [Μ.Σ.]

Λινάρι, Λινάρεσπορον. Βλ. Λίνον.

Λιναρία. Βλ. Λίνοςφισ.

Λιναρίτης. Ὀρυκτὸν τοῦ προκλινεῦς συστήματος, ἔχον χρῶμα βαθύς κυανοῦν, λάμψιν ἀδαμαντσειδῆ, εἰδ. βῆρος 5. 4 καὶ σκλ. 25—3· συνίσταται ἐκ θειικοῦ χαλκοῦ καὶ μόλυβδου μεθ' ὕδατος, εὑρίσκεται δὲ ἐν Linares τῆς Ἰσπανίας, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα.

Λινάται. Κώμη τῆς Ἠπείρου κειμένη 2 ὥρ. ἀπὸ Φιλιάτας μετὰ 1500 κατοίκων ἐξωμοτῶν ἐλληνογλώσσων μωαμεθανῶν.

Λινγύ (Ligny). Χωρίον τῆς βελγικῆς

ἐπαρχίας Ναμύρ, 40 χμ. ΝΝΑ τῶν Βρυξελλῶν, γνωστὸν ἐκ τῆς τῇ 16 (ν) Ἰουν. 1815 συμβάσης ἐνταῦθα μάχης μεταξὺ Ναπολέοντος καὶ τῶν Πρώσων, καθ' ἣν ὑπεχώρησαν οὗτοι ἐπὶ τὴν 18 (ν) ἢ παρὰ τὸ Βατερλώ ἀποφασιστικὴ μάχη. [Μ.Σ.]

Λίνδ (Jenny Lind). Περφόρμος ἀοιδός, γενν. 1820 ἐν Στοκχόλμῃ, ὅπου ἐξεπαιδεύθη καὶ ἐθαυμάσθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ Βασιλικῇ Θεάτρῳ. Τῇ 1841 μετέβη εἰς Παρίσιους, ὅπου ἐγένετο μαθήτρια τοῦ Γάρσια, ἐκείθεν δ' εἰς Βερολίνον. Διαμείνασα εἰς 1847—9 ἐν Λονδίῳ, ὅπου ὡς καὶ πανταχοῦ πολλὰς ἔδρεψε δάφνας, ἤρχισε μακρὰν περιόδειαν ἀνὰ τὴν Β Γερμανίαν, Σουηδίαν καὶ Β Ἀμερικὴν μετὰ πρωτακούστου ἐπιτυχίας. Ἐν Ἀμερικῇ νυμφευθεῖσα 1852 τὸν κλειδοκυμβαλιστὴν Ο. Γόλδσμιτ ἐπέστρεψεν εἰς Γερμανίαν καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Δρέσδῃ, ὕστερον δ' ἐν Λονδίῳ. Ἐκτοτε σπανίως πλέον ἐφαλλε καὶ σχεδὸν μόνον εἰς συναυλίας καὶ πρὸς ἀγαθοεργούς σκοπούς. Ἀπέθανε δ' ἐν τῇ κτήματι αὐτῆς Μάλβερν τοῦ Οὐόρττερ τῇ 1887. Ἡ Α. κατὰ τὴν ἐκείνην εἰς τὰς ἐξοχωτέρας ἀοιδούς βῆαι ἀνεφάνησάν ποτε, ἐπεκλήθη δὲ «ἡ Σουηδὴ ἀηδὼν». [Μ.Γ.]

Λίνδου (Lindau). Πόλις ἐν τῇ νομῷ Σουηδίας τῆς Βαυαρίας, κειμένη ἐπὶ 3 νήσων τῆς Κωνσταντίας λίμνης, συνδεδεμένη μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ μακρᾶς γεφύρας καὶ ἐπιχώματος. Ἔχει 5349 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπορίον μετακομιστικόν. Μέχρι τοῦ 1803 ἦτο ἐλευθέρη πόλις τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους.

Λίνδεν. Πόλις τοῦ πρῶτου νομοῦ Ἀννέβερ, ἔχουσα 28 035 κατ. (1890) διατηροῦντας ποικίλην βιομηχανίαν. Ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀννέβερ χωρίζεται διὰ τοῦ ποτ. Ἱμε.

Λίνδλεϋ (John Lindley). Διάσημος Ἀγγλὸς φυτολόγος, γενν. τῇ 1799 ἐν Calton, ἀποθ. δὲ τῇ 1865 ἐν Λονδίῳ, ὅπου ἀπὸ τοῦ 1829 ἐκρημάτισε καθηγ. τῆς Βοτανικῆς καὶ γραμματεὺς τοῦ Κηπουρικοῦ συλλόγου (Horticultural Society). Τὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματά του εἶναι ἀμύπητοι καὶ σπουδαῖα, ἰδίως τὰ περὶ Ὀρχιδῶν μονογραφικά. Ὁ Α. ἀπεπεράτωσε (τῇ 1840) καὶ τὴν ἐκδοσὶν τῆς μεγάλης ἑκδογραφίας τῶν Ἑλληνικῶν φυτῶν τοῦ Sibthorpe (Flora Graeca) μετὰ τὸν θάνατον (1828) τοῦ πρώτου συντάκτου αὐτῆς J. E. Smith. [Θ.Χ.]

Λένδος. Ἀρχαία καὶ ὀχυρὰ πόλις τῆς Ῥόδου, κειμένη ἐπὶ τῆς Α παραλίας καὶ ἐπὶ τετραπλεύρου χερσονήσου σχηματισμένης ἐκ ἐμόνων ἀκρωτηρίων (ν. Λάρτος). Κατὰ τοὺς μύθους ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Αἰγυπτίων, ἦτο περφόρμος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ λατρείαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥς ὁ ναὸς ἱδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ Δαναοῦ, καὶ τοῦ Ἡρακλέους, εἰς ἣν λατρεῖ-

αν ὤφειλεν ἡ πόλις τὴν καὶ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς πόλεως Ῥόδου σημασίαν τῆς. Τὰ ἐρείπια αὐτῆς εὐρήνται ἐπὶ βραχώδεις λόφους ὑπὸ τὸν ὅποιον κείται ἡ σημερινὴ πόλις Λίντον κηλουμένη. ἀπέχουσα ἀπὸ Ῥόδου 38 χμ. πρὸς Ν καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 1250 κατ. Ἐκ τῆς ἀρχ. Λ. κατήγοντο Κλεόβουλος δὲκ τῶν ἑπτὰ σοφῶν καὶ Χάρης δ' κατασκευάσας τὸν κολοσσὸν τῆς Ῥόδου. [Α.Λ.]

Λινελαϊκὸν ὄξύ ($C_{18}H_{34}O_2$). Ὁξύ ὀργανικὸν τῆς σειρᾶς τοῦ ἐλαϊκοῦ ὀξέος, κίτρινον, ἐλαιώδες τὴν σύστασιν, ἔχον εἶδ. βάρους 0.921. Ἀπαντᾷ μετὰ γλυκερίνης ἡνωμένον εἰς τὸ λινέλαιον καὶ τὰ ἄλλα ξηραίνόμενα ἔλαια, κηρυέλαιον, κανναβέλαιον καὶ μυκωνέλαιον. [X.X.]

Λινέλαιον. Τὸ διὰ τῆς ἐκθλίψεως τῶν σπερμάτων τοῦ λίνου λαμβανόμενον ἔλαιον. Εἶνε παχύρρευστον, κίτρινόν, ἐν τῷ ἀέρι δὲ ἀποξηθραίνεται μεταβαλλόμενον εἰς εἶδος τι ῥητίνης χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐλαιοχρωμάτων, μιγνυόμενον μετὰ τῶν στερεῶν χρωστικῶν κόνεων, τῶν ἐλαιοθερινικῶν, τῆς τυπογραφικῆς μελάνης κλ. Μῖγμα λεπτοτάτων θρυμμάτων φελλοῦ καὶ Λ. ἐνέχοντος ὀλίγον μεταλλικὸν ὀξειδίου εἶνε οὐσία τις (Linoleum, ἐλαιοθερινικόν), ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Walton παρασκευασθεῖσα ἐλαστικὴ καὶ εὐκαμπτος, ὁμοία τῇ γουτταπέρκῃ, ἔχουσα μεγάλην ἀντοχὴν εἰς τὸ ψῆχος καὶ τὴν ὑγρασίαν, ἐπιτυχέστατα δὲ ἐφαρμοσθεῖσα πρὸς κάλυψιν τοίχων καὶ ὁροφῶν, καθέσθον μάλιστα δύναται νὰ παρίσθῃ οἰκὸς ποτε σχέδια, ἀπομιμουμένη τὰ ἀληθῆ ξυλουργήματα, εἶνε δὲ καὶ ἐπιδεκτικὴ καὶ ἐπαργυρώσεως καὶ ἐπιχρυσώσεως. Τὸ Λ. εἶνε ἀηδὲς τὴν γεύσιν καὶ δύσπεπτον, χρησιμοποιοῦται δὲ ἐν τῇ ἱατρικῇ εἰς ὑποκλυσμούς κατὰ δυσκοιλίαν καὶ εἰς παρασκευὴν χρίσματος καλλίστου κατὰ ἐγγυμάτων, ἐνέχοντος ἴσα μέρη Λ. καὶ ἀσβεστοῦ ὕδατος. [X.X.]

Λινλίθγω (Linlithgow ἢ Westlohan) Κομητεία τῆς Ν Σκωτίας, ἔχουσα ἐμβ. 328 τχμ. καὶ 52 908 κατ., αποτελουμένη δ' ἐξ εὐφόρου λοφώδους χώρας. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ ἐμῶνυμος πόλις, κειμένη 25 χμ. Α τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ ἔχουσα 4 154 κατ. καὶ μέγαρον ἐν ᾧ ἐγεννήθη τῷ 1542 ἡ Μαρία Στου. ἀρτ. [Μ.Σ.]

Λινναῖος (Karl von Linné καὶ λατινιστὶ Linnaeus). Ὁ μέγιστος οὗτος φυσιοδίφης ἐγεννήθη τῇ 23 (ν) Μαΐου 1707 ἐν τῷ χωρίῳ Råshult τῆς Σουηδίας, οὐδὲς πτωχοῦ ἱερέως. Μετὰ ταλαιπωρίων πολλῶν ἀγωνιζόμενος κατὰ τῆς ἐνδείας, κατάρθωσε τέλος διὰ μέσου προστατῶν τιμῶν, οἵτινες εὐτυχῶς διέγνωσαν τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ νέου, νὰ σπουδάζῃ τὴν ἱατρικὴν. Γενόμενος δὲ τῷ 1737 διδάκτωρ, ἐπεχείρησε ταῖς διδασκαλίαις ἐν Ὀλλανδίᾳ

ὅπου ἐπὶ δύο ἔτη διήρθονε τὸν πλουσιωτάτον κῆπον τοῦ κόμητος Clifford· μετέβη μετὰ ταῦτα εἰς Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν καὶ ἐπανῆλθε τῷ 1739 εἰς τὴν πατρίδα του. Τῷ 1742 διωρίσθη καθηγητῆς τῆς φυτολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Οὐψάλας, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῇ 10ῃ (ν) Ἰανουαρίου 1798. Ὁ Λ. δικαίως θεωρεῖται ὡς ὁ ἱδρυτὴς τῆς νεωτέρας ἐπιστημονικῆς φυσιογραφίας. Ἀπ' αὐτοῦ ἀνατέλλει νέα ἐποχὴ, ἰδίως διὰ τὴν βοτανικὴν. Ἡ ἀξία τοῦ Λ. δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν θυμασίαν ἐπιστημονικὴν δευδερκειαν καὶ τὴν ἀοκνον ἐπιμέλειαν αὐτοῦ πρὸς διάκρισιν καὶ ταξινομήσιν τῶν μέχρι τότε γνωστῶν ζώων καὶ φυτῶν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν θεμελίωσιν νέας καὶ λογικωτάτης μεθόδου καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δυαδικῆς ὀνοματολογίας τῆς ἔκτοτε γενικῶς ἐφαρμοζομένης, ἀληθὲς δ' εὐεργέτημα διὰ τοὺς ἐπιστήμονας γενομένης.

Πρὸ τοῦ Λ. μεταχειρίζοντο φράσεις ἐκ πολλῶν λέξεων συνισταμένας, ἥτοι ὀλόκληρον περιγραφὴν, ἵνα ὀρίσων εἶδος τι φυτοῦ, διότι ὀνόματα δὲν ὑπῆρχον εἰ μὴ μόνον κοινὰ ἢ δημῶδη τινὰ ὅλως ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν ἐπιστήμην. Νῦν δὲ κατὰ τὸν Λ. τὸ ἐπιστημονικὸν ὄνομα παντὸς εἶδους ζώου ἢ φυτοῦ συνίσταται ἐκ δύο λέξεων, ὧν ἡ μὲν πρώτη οὐσιαστικόν οὕτα δηλοῖ τὸ γένος, ἡ δὲ δευτέρα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπίθετον, δηλοῖ τὸ εἶδος. — Τὴν πρώτην διατριβὴν του (Hortus uplandicus) συνέγραψεν ὁ Λ. μόλις 21 ἐτῆς, καὶ ἔτι μαθητῆς ὧν ἐξήτασεν ἐπὶ 25 μῆνας (τῷ 1732) τὰ φυτὰ τῆς Λαππωνίας καὶ ἐδημοσίευσεν τῷ 1735 τὴν Χλωρίδα τῆς χώρας ταύτης (Flora Lapponica), ἥτις εἶνε τὸ πρῶτον σπουδαῖον ἔργον αὐτοῦ. Τὰ δὲ ἐπιστημότερα καὶ θεμελιώδη συγγράμματα τοῦ Α. εἰσι: Systema naturae (1734), Genera plantarum (1737), Philosophia botanica (1751) καὶ Species plantarum (1753), ὧν ἐδημοσιεύθησαν κατόπιν ἕως ὁκτὼ ἐκδόσεις, πολλὰ δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Α. Μακρότατος δὲ εἶνε δὲ κατάλογος πλάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. — Τὸ λεγόμενον γεννητικὸν σύστημα τῶν φυτῶν κατὰ Λ. ὅπερ στηρίζεται εἰς ὀλίγους μόνον χαρακτῆρας, κυρίως δ' εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν διάταξιν τῶν ἐν τοῖς ἀνθῶσι γεννητικῶν ὀργάνων, διδὼ καὶ τεχνητὸν σύστημα ὠνομάσθη, ἐγκατελείφθη τὴν σήμερον σχεδὸν ἐντελῶς, ἐπικρατήσαντος τοῦ «φυσικοῦ», στηριζομένου ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν χαρακτῆρων καὶ ἐπὶ τῆς φυτικῆς συγγενείας τῶν εἰδῶν. Ὁ δὲ Λ. αὐτὸς ὑπέδειξεν ἤδη τοῦτο, ὡς τὸ ἰδανικὸν τέλος τῆς ταξινομήσεως πρὸς δ' ἔδει νὰ τεῖνῃ ἡ ἐπιστήμη. — Ὁ ὀλλανδὸς βοτανικὸς Gronow ἀφίερων τῷ Α. γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Αἰγοληματιδῶν, οὗ τὸ μόνον εἶδος (Linnaea borealis) φέρεται ἀνὰ τὴν Β. Ὠρώπην καὶ ἰδίως ἐν Σουηδίᾳ. [Θ.Χ.]

Λιννεΐτης ἡ κοβαλτιοπυρίτης. Ὁρυκτὸν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, ἔχον σκληρότητα 5. 5, εἰδικὸν βάρος 4. 8—5. 8, λάμψιν μεταλλικὴν, χαλυβόχρουν, ἐρυθρίζον ἢ καὶ χαλκίχρουν, συνιστάμενον δὲ ἐκ κοβαλτίου καὶ θείου κατὰ τὸν τύπον $\text{Co}_3 \text{S}_4$. [Δ.Κ.]

Λινόζωστις (Βοτ.). Ἀρχαία ὀνομασία τῆς Μερκουριάτιδος κατὰ τὸν Διοσκορίδην (βλ. λ. Μερκουριάτις).

Λίνον, *Linum* L. Πρότυπον καὶ κύριον γένος τῆς εἰσογενείας τῶν *Λινωδῶν* (*Linaceae*), ἥτις ἀνήκουσιν εἰς τὰ Δικοτυλήδονα Πυλωπέταλα φυτὰ περιλαμβάνει 140 εἶδη ποτῶν ἢ φρυγάνων φυομένων ἐν τῇ εὐκράτῳ ζώνῃ. Οἱ διακριτικοὶ χαρακτῆρες αὐτῆς εἰσὶ: καλὺς πενταστέπαλος στεγαστὴ ἐν τῷ βρομβυκίῳ πενταστέπαλος στεράνη τοῦναντίον συνεστραμμένη· στήμνες πέντε μονάδεσσοι κατὰ βράσιον· ὕπερι 4-5· καρπὸς κάψα, διηρημένος διὰ διαφραγμάτων εἰς 4-5 χώρους, ἐκαστοῦ χώρου διὰ ψευδοῦς διαφράγματος υποδιηρημένον εἰς δύο θαλάμους, εἰς τρόπον ὥστε ἡ κάψα καθίσταται ὀκτώχωρος ἢ δεκάχωρος· τέλος σπέρματα ἀνά ἐν ἐν ἐκάστῳ θαλάμῳ. — Ἐκ τῶν εἰδῶν τοῦ γένους *Λ.* τὸ γνωστότερον εἶναι *Λ. τὸ πάλγρηστον* (*L. usitatissimum* L., κοινῶς *Λινάρι*) ὅπερ κατὰγεται ἐκ Περσίας καὶ καλλιεργεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ καὶ τῇ Αἰγύπτῳ, νῦν δὲ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς χάριν τῶν τῆς βιβλίου ἰνῶν καὶ τῶν ἐλαιούχων σπερμάτων. Τὰ περικαλύμματα τῶν νεκρῶν (τῶν «μοζίων») παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις ἤσαν ὁθόνη· ἐκ λινείου ὑφάσματος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ὅμηρος λέγει ὅτι τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου (Ἰλ. Σ' 352)

εἰν λεγίστι δὲ θέντες· ἐανθ' ἴτε λινὸν κάλυψαν,

ἐνθα Ἰλις ὀνομάζεται τὸ *Λ.* Καὶ ἐν ἄλλοις δὲ πολλοῖς χωρίοις μνημονεύει ὁ Ὅμηρος τὸ *Λ.* ὡς χρησίμον πρὸς κατασκευὴν ἀλιευτικῶν ἐργαλείων ὡς ὀρεμίων, πανάγρων κλ. Καὶ θωρακὺς κατεσκευάζον ἐκ *Λ.*, διὸ δ' Αἶας «Λινοθώρηξ» καλεῖται παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Β, 529), ἐπίσης δ' ὁ Ἀμφίλοχος (αὐτόθι 830.). — Ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ ἐκαλλιεργεῖτο κατὰ πρῶτον ἄλλο εἶδος *Λ.* ἥτοι τὸ *Λ. τὸ στενόφυλλον* (*L. angustifolium* Sm.) αὐτοφυὲς ἐν τῇ Ν. Εὐρώπῃ, κοινότατον δ' ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Heer (Die Pflanzen der Pfahlbauten 1866 καὶ Flachs und die Flachskultur im Alterthum 1872) διὰ τῶν ἐν ταῖς λιμναίαις κατοικίαις τῶν ἀρχαίων Ἑλβετῶν ὑπ' αὐτοῦ εὑρεθέντων σπερμάτων. Ἀγνωστον πότε εἰσῆχθη ἡ καλλιέργεια *Λ.* τοῦ παγχρήστου εἰς Εὐρώπην, ὡς φαίνεται ὁμοῦς ἤδη πρὸ Χριστοῦ. [Θ.Χ.]

Πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἰνῶν διὰ βιομηχανικοῦς σκοποὺς χρησιμεύει ἰδίως *Λ. τὸ χρησι-*

μώτατον ἥτοι τὸ κοινὸν *Λ.* Τὸ φυτὸν κοπὲν πρόρριζα ἀφίεται ἐπὶ τινα χρόνον νὰ ἐξηρανθῇ ἐντελῶς, μεθ' ὃ πρώτη ἐργασία εἶναι ὁ ἀποχωρισμὸς τῶν σπερμάτων· ἐπιτυγχάνεται δὲ οὗτος κτενίζομένου ὀλοκλήρου τοῦ φυτοῦ ἐπὶ ἰσχυρῶν, πυκνῶν κτενῶν. Οἱ ὑπολειπόμενοι εὐτὼ καυλοὶ, ἐὰν εἶναι ἐντελῶς ξηροί, ἐνέχουσι κατὰ βάρος 73—80 % ξύλον καὶ 20—23 % φλοιόν, ἐν ᾧ ἐνέχονται αἱ ἴνες, ἀποτελοῦσαι περίπου τὰ 0. 58 τοῦ βάρους αὐτοῦ. Πρὸς καταστροφὴν δὲ τῶν ξυλωδῶν μερῶν χρησιμοποιοῦνται διάφοροι μέθοδοι· διατηροῦνται π. χ. οἱ καυλοὶ ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἐπὶ πολὺ, μέχρις οὗ τὸ ξύλον σαπῇ ἡ ἀπλῶς εἰς τὸν ἀέρα ἐκτίθενται μέχρις οὗ ἡ ὑγρότης τούτου καὶ ἡ δρόσος ἐπενέγκωσι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ συμβαίνει, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐντὸς 2—10 ἡβδομάδων· ἡ ἐκτίθεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἀτμῶν ὕδατος ἢ ὕδατος θερμῶς καθαροῦ ἢ ἐνέχοντος ἐν διαλύσει καυστικὰ ἀλκάλια ἢ θεικὸν δξύ κτλ. Μετὰ τὴν τοιαύτην κατεργασίαν διὰ πίεσεως ἢ κοπανισματος ἀποχωρίζονται ἐντελῶς αἱ ἴνες τῶν ξυλωδῶν μερῶν· ἀπὸ δὲ διὰ κτενίσματος ἀποχωριζομένων ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων καὶ συναχθῶσι εἰς δέσμας παράλληλοι, εἰς πλεον ἴνες κατάλληλοι ἵνα εἰσαχθῶσιν εἰς τὰ κλωστήρια καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὰ ὑφαντήρια, ὑφιστάμεναι κατεργασίας ὅσας αἱ ἴνες πάσης ἄλλης ὕλης κλωστικῆς καὶ ὑφαντουργικῆς. [Π.Γ.]

— (Φαρμ.). Τὰ σπέρματα τοῦ *Λ.* (*Λινὸ σπέρμα*, κοινῶς *Λινὰ ῥόσπορος*) εἶναι εὐχρηστότατα ὡς πρόχειρον βλεννώδες φάρμακον. Τὸ ἔγχυμα αὐτῶν χρησιμοποιεῖται ὡς σκεπαστικὸν πρὸς καταρροὺς φάρυγγος, λάρυγγος, τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, εἰς διακλύσεις τοῦ κόλπου, τοῦ ὀρθοῦ ἐπὶ δυσεντερίας, τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου κλ., παρασκευαζόμενον ἐξ $\frac{1}{2}$ — 1 οὔγγιας εἰς λίτραν ζέοντος ὕδατος. Λειοτριβούμενα εἰς ἄλευρον καὶ εἰς βόλτον μεθ' ὕδατος συμβραζόμενον εἰς παγκοίνου χρήσεως διὰ καταπλάσματα θερμαντικά, μαλακτικά, πρᾶντικά. Λέγονται ἐξαίρετα καὶ πρὸς χρονίαν δυσκοιλιότητα καὶ δυσπεψίαν μετὰ $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας διαμονῆν ἐν ὕδατι ἀμάσητα καταπνόμενα ἀμέσως πρὸ τοῦ φαγεῖν. [Φ.Α.]

Λίνος κατὰ τὴν ἑλλ. μυθολογίαν ἦτο ὠραίος νεανίας πρόωρος ἀποθανών. Ἡ μνήμη αὐτοῦ ἔζη πρὸ πάντων ἐν Ἀργεῖ ὅπου ἐδείκνυτο καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ἐλέγετο υἱὸς Ἀπόλλωνος καὶ τῆς νύμφης Ψαμάθης, ἐκτεθῆς ὑπὸ τῆς μητρός του, ροδουμένης τὸν πατέρα τῆς Κρότωνος, καὶ ἀνατραφεὶς ὑπὸ βοσκού, κατασπαράχθεις δ' εἶτα ὑπὸ κυνῶν καὶ ἡ μὲν Ψαμάθη ἐφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ὀργισθέντος ἐπὶ τῇ ἀμαρτήματι αὐτῆς, οὗτος δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, πέμψαντος ἐπὶ

εἰς τὸν πόλιν. Ἀργείων τὴν Ποινὴν, ἥτις ἤρπασεν τοὺς παῖδας μὲν, οὗτοι ἐφρονεῦθον ὑπὸ τοῦ Κρόνου, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡγάτο ὑπὸ τῶν Ἀργείων ἐν κατὰ τὴν κυνικῶν καυμάτων καὶ κατὰ τὴν παρ' αὐτοῖς καλούμενον ἄρνειον μὴνα ἢ θρηνης ἢ κυνοφόντις ἑορτὴ καθ' ἣν εἶθον ἄρνια καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ἐν τῇ ἐδῶ ἀπαντωμένους κύνας, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ κόραι ἐψάλλον ἐν πομπῇ τὴν αἰλινον, πένθιμον ἄσμα, ἀρχόμενον καὶ λήγον διὰ τοῦ ἐπιφωνήματος Αἰ Λίνε, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐθρηνεῖτο ἡ τύχη τοῦ Λίνου. Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι ὁ Α. ἦτο προσωποποιήσις τῆς βλαστανούσης φύσεως, ἥτις τῇ ἐπιδράσει τοῦ καύσωνος, ἐν φέρει ὁ Κῶων ἀστήρ (Σείριος), ὑποκύπτει εἰς πρόωρον θάνατον. Ἀλλαχοῦ ὁ Α. ἐλέγετο μέγας δαιδὺς φονεὺς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος διότι πρῶτος ἀντικατέστησε τὰς ἐκ νήματος λίνου χορδὰς διὰ τῶν ἐξ ἐντέρων, ἡ δὲ ἐπὶ ἐθεώρει ἑαυτὴν ἴσον τῷ θεῷ κατὰ τὴν ψῆφν. Ὡς υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Καλλιόπης ἐλέγετο καὶ διδάσκαλος τοῦ νέου Ἡρακλέους ὅστις ποτὲ τιμωροῦσιν ὑπ' αὐτοῦ τὸν ἐφόνευσεν κτυήσας διὰ τῆς κιθάρας. Κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν μάλιστα ἐποχὴν τῆς ἑλλ. φιλολογίας ἐπλάσθη ἐξ αὐτοῦ ἱερὸς δαιδὺς, πρόπατωρ τοῦ Ὀρφῆως. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ Στράβων ἀναφέρει στίχους ποιηθέντας ὅθεν ὑπὸ τοῦ Α., δὲν εἶναι ἀμφίβολον ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν δαιδὺς τοῦ δυνάματος τούτου, ἀλλὰ πρόκειται ἐνταῦθα περὶ προσωποποιήσεως ἀρχαιοτάτου εἰδους ὡδῆς, λίνου καλούμενου, οἷον ἀναφέρει ἡδὲ ὁ Ὅμηρος. πενθίμου δὲ ὄντος χαρακτήρος. Πιθανολογεῖται δὲ ὅτι ἡ μελωδία αὕτη εἶναι ἀνατολικῆς καταγωγῆς (σημιτικῆς). [X.B.]

Λινόςπαρτον Βλ. Σπάρτιον.

Λινόφεις (Βοτ.), *Linaria Tournef.* Γένος ποωδῶν φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Γρυμπαδιωδῶν ἢ Προστυπιδανθῶν. Εἶδη πολυάριθμα ἀνὰ τὴν μέτρην καὶ Ν. Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίαν. Τινὰ ἐξ αὐτῶν (*L. purpurea* Mill., *L. triphyl-la* W. κτλ.) κηπεύονται διὰ κόσμεν [Θ.Χ.]

Λίντζε. Βλ. Κυλλήνης ὕδατα ἱαματικά.

Λίντζοπιγγ (Linköping). Πόλις τῆς σουηδικῆς ἐπαρχίας Ὀστεργότλανδ. ἔχει 12 975 κατ. (1892), ὡραίαν μητρόπολιν τοῦ 19 αἰῶνος μετὰ λαμπρῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς, ἀκμαίαν βιομηχανίαν (καπνοῦ) καὶ ἐμπόριον σημαντικόν. [Μ.Σ.]

Λίντς (Linz). Πρωτεύουσα τῆς ἄνω Αὐστρίας, καίμενη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουναβίου, ἐν ζευγνύει ἐνταῦθα σιδηρὰ γέφυρα 208 μ. Εἶνε ἔδρα τοῦ τοπιοτηρητοῦ, τῶν διαφόρων ἀρτῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 47 685 κατ. (1890) διατηροῦντας ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως δὲ σημαντικὸν ἐμπόριον ἔκ τῶν οἰκοδομημάτων αὐτῆς ἐξέχουσιν ἡ νάμητρόπολις, τὸ μουσεῖον, τὸ ταμειετήριον

καὶ ἡ βιβλιοθήκη. Ἀλλοτε ἦτο ὠχυρωμένη. εἶνε δὲ ἀρχαία πόλις ἥδη ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων (Lentia) ὡς στρατιωτικὸς σταθμὸς χρησιμεύσασα. [Μ.Σ.]

Λινώδη. Βλ. Λίνον.

Λιόντι. Χωρ. τοῦ δήμ. Ναιμέας, καίμενον ὠρ. 1 1/2 ΝΔ τοῦ Ἀγίου Πυργίου ἐν μέσῳ μικρᾶς συστάδος παραπλεύρου τῇ πεδιάδι Φλινούνας, διαρρεσμένης ὑπὸ παραποταμίου τοῦ Ἀσωποῦ καὶ ἐχούσης πρὸς Ν, τὸ ὄρος Μεγαλοβοῦν καὶ ΝΔ τὸ ὄρος Φαρμακῶν. Κάτ. 380. Ἐνταῦθα τοποθετεῖται ἡ πόλις Ὀρνεαὶ καὶ ὁ ποταμὸς Ὀρνεάς.

Λιόπεσι. Χωρίον ὄρεινόν ἐπὶ τοῦ ὄρους Βέσιζας, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον Σικυῶνος καὶ ἀπέχ. ΝΔ τοῦ Κιάτου ὠρ. 2 1/2. Πρὸς Α τοῦτου ῥεεῖ ὁ Ἀσωπὸς καὶ πρὸς Δ ὁ Ἐλισσών. Κάτ. 354.

Λιόπεσι Χωρ. τοῦ δήμ. Κρωπίας ἀπέχον 2 ὠρ. πρὸς τὸ ΒΔ τοῦ Μαρκοπούλου καὶ καίμενον εἰς τὰς Α πεδινὰς ὑπορείας τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ. Ἐκ τοῦ Α. ἀρχεῖται ἡ ὄρεινὴ ἀτραπὸς, ἡ διερχομένη τὴν ῥαχίν τοῦ Ὑμητοῦ μέχρις ὕψους 647 μ. καὶ φέρουσα εἰς Ἀμπελοκήπους. Κάτ. 1584. Προϊόντα οἶνος, μέλι, δημ. καρποὶ κτλ. Σταθμὸς σιδηροδρόμου εἰς τὸ 27ον χιλιόμετρον ἀπ' Ἀθηνῶν.

Λιόπρασσον. Χωρ. τοῦ δήμου Παραλθαίων τοῦ νομοῦ Τρικκάλων, μετὰ 199 κατ. [Μ.Σ.]

Λιόρεκα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, καίμενον 7 ὠρ. ἀπὸ Ἀχρίδος, ἔχον δὲ 380 κατ. χριστιανούς καὶ ἐκκλησίαν. [Ν.Σ.]

Λιόσια. 1) Νέ α Λ. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἀπέχ. 1 1/2 ὠρ. πρὸς Β τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ κατ. 471. Παρὰ τὸ χωρίον τοῦτο εἰς τὸ 14ον χμ. ἀπὸ Πειραιῶς γίνεται στάσις τοῦ σιδηροδρόμου Πειρ.-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου. Εἶνε δὲ νέον χωρίον συνοικισθὲν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν Ἀνω ἢ Παλαιῶν Λιοσίων.

—2) Παλαιὰ ἢ Ἀνω Λ. Τὸ χωρίον τοῦτο, ἔχον πληθυσμὸν 467 κατ., ὑπάγεται ἀπὸ τοῦ 1858 εἰς τὸν δήμ. Ἀχαρνῶν οὗ τῆς πρωτεύουσας, τοῦ Μενιδίου, ἀπέχει ὠρ. 115'. Κεῖται κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δι' Ἀλάω καὶ τῆς Πάρνηθος ἀράδον ἐπὶ ὁμαλῆς καὶ ἐπιπέδου ἐκτάσεως καταφύτου ὑπὸ διαφόρων δένδρων. Εἶνε χωρίον νέον, θεμελιωθὲν πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως αἰῶνος. Παρ' αὐτὸ, εἰς τὸ 19ον χμ., γίνεται στάσις τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου.

Λαούης (Lewes). Πρωτεύουσα τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Σούσσεξ, ἐπὶ τοῦ Ὄυξ. ἔχει 10 997 κατ. (1891) καὶ γραφικὰ ἐρείπια παλαιοῦ ἀνακτόρου. [Μ.Σ.]

Λαούης (Γεώργιος Ἐρρίκος Leves). Ἀγγλος συγγραφεὺς, γενν. 1817 ἐν Λον-

δίνω, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1878. Ἐγένετο ἰδρυτὴς τῆς Fortnightly Review (Δεκαπενθήμερος Ἑπitheωρητής) καὶ ἀπέκτησε μεγάλην φήμην δι' ὧν ἔγραψε Βιογραφίας τοῦ Γκαίτε (Life of Goethe) καὶ Ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας (ε' ἐκδ. εἰς 2 τ., 1880). [Μ.Γ.]

Λαουμαῦδρ (Lummayor). Κωμόπολις ἐπὶ τῆς ἰσπανικῆς νήσου Μαλιόρκας τῶν Βαlearίδων, ἔχουσα 9194 κατ. καὶ βιομηχανίαν ὑφασμάτων καὶ πλινθ. [Μ.Σ.]

Λίου Κίου ἢ Ῥίου-Κίου καλεῖται: πολὺνησος, ἀλλοτε ἀποτελέσαν ἴδιον βασιλείον, νῦν δὲ ἀνήκον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Κεῖται μεταξὺ 24° καὶ 29° Β πλάτους καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 55 νήσων, ὧν ἡ μεγαλητέρα καλεῖται Ὀκινάβα-σχίμα (1398 τχμ.). Εἶναι δ' αὖται ὄρειναι, εὐροοί, παράγουσαι σάκχαρον, ἔρυσαν, καπνόν, βάμβακα κλ. Ἐν ὅλῳ ἔχουσιν ἐμβ. 2420 τχμ. καὶ 410881 κατ. (1893), ὅτινες εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Ἰάπωνας, εἰς δὲ τὰ κατώτερα μᾶλλον πρὸς τοὺς Σίνας. Ἡ κυριτέρα πόλις εἶνε Νάφα, κειμένη ἐπὶ τῆς μεγαλύτερας νήσου καὶ ἔχουσα 42250 κατ., συνδεμένη δὲ διὰ λαμπρᾶς ὁδοῦ μετὰ τῆς ὁλοτε πρωτευούσης Σαχούρι (25601 κατ.).

Λιούς. Βλ. Αἰγίλια.

Λαούσε-ἔλφ. Ποταμὸς τῆς Σουηδίας πηγάζων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐργεοδάλεν, διερχόμενος πολλὰς λίμνας καὶ ἐκβάλλων παρὰ τὸ μέγα σιδηροχυτήριον Λιούσε, Ν τοῦ Söderhamm, εἰς τὸν Βοθνιακὸν κόλπον. Ἐχει μήκος 30 χμ. καὶ εὐμοιρεῖ ἄττα-κέων. [Μ.Σ.]

Λιουτπράνδος (ἑσφαλμ. Λουτπράνδος). 1) Βασιλεὺς τῶν Λογγοβάρδων 712—744. Ἐκυρίευσεν σχεδὸν ἀπάσας τὰς τῶν Βυζαντινῶν ἐν Ἰταλίᾳ κτήσεις, συνεμάχησε δὲ 739 Καρόλῳ τῷ Μαρτέλλῳ κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ ἐφάνη σπουδαῖος νομοθέτης, ἐκδῶσας τοὺς Edicta Liutprandi καλουμένους νόμους. — 2) Ἱστοριογράφος τοῦ Ι' αἰῶνος ἐξ εὐγενεὺς λογγοβαρδικοῦ οἴκου καταγόμενος. Τῷ 949 ἐστάλη ὑπὸ Βερεγγάρου Β' εἰς Κων/πολιν, ὅπου ἀπέκτησεν ἑκτενεῖς γνώσεις τῶν κατὰ τὴν αὐλήν. Περὶ τῶν εἰς δυσμένειαν τοῦ Βερεγγάρου μετέβη παρ' Ὀθωνί τῷ Α' τῆς Γερμανίας ἐνταῦθα συνέγραψεν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ (887—950) ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀνταπόδοσις (λατιν.). Ὑπὸ τοῦ Ὀθωνος διωρίσθη καὶ ἐπίσκοπος Κρεμνῆς, ἐστάλη δὲ 968 εἰς Κων/πολιν ἵνα ζητήσῃ δι' Ὀθωνα τὸν Β' ὡς σύζυγον τὴν Θεοφανώ, θυγατέρα τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου, κατώρθωσεν ὁμῶς νὰ λάβῃ καταφατικὴν ἀπάντησιν μόλις τῷ 971. Φαίνεται ὅτι ἐπιστρέφων ἐκεῖθεν ἀπέθανε τῷ 972.

Λίπα. Βλ. Φιλύρα.

Λίπαντες τῆς καλλιερουμένης γῆς κα-

λεῖται ἡ κατὰ καιροὺς εἰς αὐτὴν τεχνητὴ προσθήκη ὕλικων τινῶν, τῶν καλουμένων λιπασμάτων, δι' ὧν ἀναζωογονεῖται ἡ δι' ἐπανεισφοράς ἐκμεταλλεύσεων ἐξαντληθεῖσα γονιμότης αὐτῆς, παρεχόμενων εἰς αὐτὴν ἐκ νέου οὐσιῶν τινῶν ὧν χρήζουσιν ἀπαραιτήτως πρὸς αὐξησιν αὐτῶν τὰ φυτά. Τοιαῦτα οὐσίαι εἰσὶ τὸ ἀζωτον, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ παράσῃ ἐν ἐπαρκείᾳ ἡ ἀτμόσφαιρα, καὶ μεταλλικαὶ τινες οὐσίαι αἵτινες ὑπάρχουσι μὲν φύσει ἐν τῷ γώματι, εἰς τὸ νὰ καταστῶσιν ὅμως διαλυταὶ καὶ ἀπορροφήσιμοι ὑπὸ τοῦ φυτοῦ. οὐσιωδῶς συντελεῖ ἡ παρουσία τῶν λιπασμάτων. Τούτων τὸ κοινότερον εἶνε ἡ ἀπὸ τῶν σταύλων συναγχομένη κόπρος τῶν βοῶν, χοίρων, ἵππων προβάτων κλ., ἐνέχουσα πάντα τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ἀπὸ τῶν ἀποχωρημάτων τῶν ζώων καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς σταύλοις διεσκορπισμένων ἀχύρων ἢ ἄλλων φυτικῶν οὐσιῶν, ὑφισταμένη δὲ πρόχειρος ἐν μορφῇ καταλληλοτάτῃ πρὸς Λ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλα πολλὰ Λ., ἅτινα πάντα δύνανται νὰ διαιρεθῶσι καὶ καταταχθῶσιν ὡς ἑξῆς: α') τὰ ἀποχωρήματα τῶν κατοικίδιων ζώων, ἵππων, βοῶν, χοίρων, προβάτων, β') τὰ ἀποχωρήματα τῶν ἀνθρώπων, γ') τὰ τῶν πτηνῶν ἢ τοῖν κατοικίδιων ὀρνίθων, τὸ γουάνο (βλ. λ.) κλ., δ') διὰ οἱ ζῶικαι οὐσίαι ἐν ἀποσκευῇ, αἶμα, πτώματα κλ., ε') οὐσίαι πλούσιαι εἰς φωσφορικὸν δὲ ἢ τοῖς ἀπατίτης, κερπύλλιοι καὶ ὀστεόλιοι, ὀστᾶ, ς') οὐσίαι πλούσιαι εἰς ἀζωτον ἢ τοῖς ἀμμωνιακὰ ἄλατα, νιτρικὰ ἄλατα, ζ') οὐσίαι πλούσιαι εἰς κάλιον ἢ τοῖς χλωρικῶν κάλιον, θεικῶν κάλιον κλ., η') ὁργανικὰ ὑπολείμματα τῆς βιομηχανίας τοῦ ἐλαίου, τοῦ ζυθοῦ, τοῦ σακχάρου, τοῦ εἴνου, τοῦ βάμβακος, τῶν δερμάτων, τῶν κεράτων κλ., θ') οὐσίαι δρῶσαι ὡς λιπάσματα ἐμμέσως οἶον γύψος, ἀσβεστος μαγειρικὸν ἄλας, ἀργίλος κλ. — Τὰ ὑπάρχοντα προστιθεντο εἰς τὴν γῆν εἴτε διὰ τῆς χειρὸς εἴτε καὶ διὰ μηχανῶν, οἱ πολλοὶ κατεσκευάσθησαν, οὐδὲμία ὁμῶς τούτων συνενοῖ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα [Β.Ε.] τῆς πρακτικότητος καὶ τῆς εὐχρηστικότητος.

Λιπαράται ν ἡ σ ο ι (ἡ Αἰολεῖοι ἢ Αἰολίδες ἢ νῆσοι τοῦ Αἰόλου). Συστὰς νήσων κειμένων Β τῆς Α Σικελίας καὶ εἰς τὸν ΝΑ μυχὸν τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης. Κυρίως εἶναι 7 παρ' ἃς κεῖνται καὶ τινα μικρὰ νησίδια. Ἡ μεγαλύτερα αὐτῶν εἶνε Λιπάρα (νῦν Λίπαρη). Ν ταύτης Θέρμισσα (Θηρασία, Ἰερὰ Ἡφαίστου καὶ Vulcania, νῦν Βολκάνο), πρὸς ΒΑ Εὐώνυμος (ν. Παναρία) καὶ Στρογγύλη (ν. Στρόμπολη), πρὸς ΒΔ ἡ ἐκ δύο κρατῆρων συνισταμένη Διδύμη (ν. Σαλίνα) καὶ Δ παύτης Φοινικώδης ἢ Φοινικουσσα (ν. Φελικουδή) καὶ Ἐρικώδης ἢ Ἐρικοῦσσα (ν. Ἀλικούδη). Αἱ ἡφαίστειοι αὗται νῆσοι ὑψοῦνται

εἰς οὐκ ἀσήμαντον ὕψος (Στρογγύλη 921 μ., Διδύμη 996 μ.). τὸ δὲ ἐπὶ τῆς Στρογγύλης ἠφαίστειον καὶ νῦν ἐτι εὐρίσκεται ἐν ἐνεργείᾳ. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα θεωροῦντο αἱ νῆσοι ὡς βασιλείον τοῦ Δίδου, ἔδραν ἔχοντες τὴν Στρογγύλην. Ἀπετέλουν δ' ἐν ἱστορικοῖς χρόνοις δωρικὴν κοινότητα, ἥς κέντρον ἦτο ἡ ὑπὸ Ῥοδίων καὶ Κνιδίων τῷ 580 π. Χ. ἐπὶ τῆς Λιπάρας κτισθεῖσα διμύνημος πόλις. Εἶναι δὲ εὐφόροι εἰς σταφυλὰς, σῦκα κλ. καὶ ἐξάγουσι πολλὸν θεῖον. Κυριωτέρα πόλις εἶνε Λίπαρη ἔχουσα 4 968 κατ. καὶ οὕτα ἔδρα ἐπισκόπου. [Α.Α.]

Λιπαρά ὀξέα καλοῦνται σειρά τις ὀργανικῶν ὀξέων, ἅτινα πάντα συνίστανται ἐξ ἁτόμων τινῶν ἄνθρακος, διπλασίων ἁτόμων ὕδρογόνου καὶ 2 μερῶν ὕδρογόνου ἀνάγονται δὴλ. εἰς τὸν γενικὸν τύπον $C_n H_{2n} O_2$ (C σημαίνει τὸν ἄνθρακα, H τὸ ὕδρογόνον καὶ O τὸ ὕδρογόνον), παράγονται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἕκαστον ἐξ ἑκάστου τῶν κεκορεσμένων ὕδρογονανθράκων τῆς σειρᾶς τοῦ μεθανίου. Τοιοῦτα εἰσὶ τὸ μυρμηκικὸν δξύ, $CH_3 O_2$, τὸ δξεικὸν $C_2 H_4 O_2$, τὸ βουτυρικὸν $C_4 H_8 O_2$, τὸ δαφνικὸν $C_{12} H_{24} O_2$, τὸ φοινικικὸν ἢ παλμικὸν $C_{16} H_{32} O_2$, τὸ μαργαρικὸν $C_{17} H_{34} O_2$, τὸ στεατικὸν $C_{18} H_{36} O_2$ κλ. Τὰ τρία τελευταῖα ταῦτα εἰσὶ τὰ κατ' ἐξοχὴν Λ. ὁ ὡς συστατικὰ τῶν ἐν τῇ φύσει ἐτοιμῶν λιπῶν (βλ. λ.), ἀπ' αὐτῶν δὲ προσέλαβε τὸ ὄνομα ὅλη αὐτὴ ἡ ὁμολογος τῶν ὀξέων σειρά (τὸ δὲ ἐπίσης κύριον τῶν ἐλαίων καὶ λιπῶν συστατικὸν ἐλαϊκὸν δξύ δὲν ἀνήκει εἰς τὴν σειράν τῶν Λ. ὁ.). Τῶν Λ. ὁ. τὰ μὲν 4 πρῶτα ἐν τῇ σειρᾷ, τὰ ἐνέχοντα 1-4 ἄτομα ἄνθρακος, ἦτοι τὸ μυρμηκικόν, τὸ δξεικόν, τὸ προπυονικόν καὶ τὸ βουτυρικόν, ἔχουσι γεῦσιν ὀξεῖαν, εἰσὶ δὲ ὑγρά εὐανάμικτα μεθ' ὕδατος· τὰ ἐπόμενα μέχρι τοῦ $C_{16} H_{32} O_2$ (πελαργονικοῦ δξέος) εἰσὶν ἐλαϊκῶδη, μέλις διαλυτὰ ἐν ὕδατι· τὰ δὲ κατόπιν εἰσὶ σώματα στερεά, κρυσταλλώσιμα, ὅπως ἀδιάλυτα ἐν ὕδατι, καὶ τῶν μάλλον δύστηκτα ὅσω πλείονα ἄτομα ἄνθρακος ἐνέχουσιν. Τὰ Λ. Ο. σχηματίζουν μετὰ τῶν καυστικῶν ἀλκαλίων ἅλατα ἐξιδάλυτα ἐν ὕδατι, ἅτινα εἰσὶν οἱ σάπωνες (βλ. λ.). Μετὰ δὲ τῶν ἄλλων μετάλλων ἀποτελοῦσιν ἅλατα ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὕδωρ.

Λιπαρά ἐνώσεις καλοῦνται ἐν τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ αἱ ἐκ τοῦ μεθανίου καὶ ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν κεκορεσμένων ὕδρογονανθράκων παραγόμεναι κατ' ἀντιθεσιν πρὸς τὰς ὀρωματικὰς ἐνώσεις, αἵτινες, εἶναι τὰ παράγωγα τοῦ βενζολίου. Εἰς τὰς Λ. ἐ. ἀνήκουσι καὶ τὰ λιπαρά ὀξέα (βλ. λ.), ἀπὸ τούτων δὲ μάλιστα κατανομήσθη καὶ ὁλόκληρος ἡ σειρά τῶν λιπαρῶν ἐνώσεων. [Χ.Χ.]

Λιπάσματα. Βλ. Λίπανσις.

Λίπετακ (Lipezk). Πρωτεύουσα περι-

φερείας ἐν τῷ Ῥωσ. κυβερνεῖω Ταμβόφ, ἐπὶ τοῦ Βορονέσχ. ἔχει 16 824 κατ. (1893), ποικίλην βιομηχανίαν καὶ σιδηροῦχα ἱματικά ὕδατα. [Μ.Σ.]

Λίπη καλοῦνται ἐν γένει σώματα ἐν τῇ συνήθει θερμότητι στερεὰ καὶ μαλακὰ τὴν σύστασιν, λίαν εὐτήκτα, ἐν καθαρᾷ καταστάσει ἄχρσα, ἄνισμα καὶ ἄχυμα, ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὕδωρ, δυσδιάλυτα ἐν οἶνῳ πνεύματι, εὐδιάλυτα δὲ ἐν αἰθέρι, βενζίνῃ καὶ θειοῦχῳ ἄνθρακι, ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος, ἐπὶ γάρτου δὲ παράγοντα κηλίδα καθιστῶσαν αὐτὸν διαφανῆ καὶ μὴ ἐξαφανιζομένην διὰ θερμάνσεως· διαφέρουσιν ἅρα τὰ Λ. τῶν λιπαρῶν ἐλαίων (βλ. Ἐλαία λιπαρά) κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ταῦτα εἰσι ῥευστὰ ἐν τῇ συνήθει θερμότητι. Ὁ γενικὸς δὲ ὅρος «παχέα σώματα» προσλαμβάνει τὰ τε Λ. καὶ τὰ ἔλαια. Χημικῶς πάντα τὰ τοιαῦτα, Λ., στέατα, λιπαρά ἔλαια, εἰσὶν οὐσιωδῶς ἐνώσεις γλυκερίνης μετὰ τῶν λιπαρῶν ὀξέων (βλ. λ.) καὶ ἰδίως τοῦ φοινικικοῦ, τοῦ στεατικοῦ καὶ τοῦ ἐλαϊκοῦ· καὶ τὰ μὲν στερεὰ Λ. ἐνέχουσι πρὸ πάντων φοινικικὸν καὶ στεατικὸν δξύ, τῶν δὲ ἐλαίων κύριον συστατικὸν εἶνε τὸ ἐλαϊκὸν δξύ. Ἐν καθαρᾷ καταστάσει τὰ Λ. ἔχουσιν οὐδετέραν ἀντίδρασιν (οὔτε δὴλ. ὀξίνον, οὔτε ἀλκαλικήν)· δὲν εἶναι εὐεξάμισστα· θερμαινόμενα δὲ πέραν τῶν 300° ἀποσυντίθενται ἐκπέμποντα πυκνοὺς ἀτμοὺς καὶ ὁσμὴν ἀνδῆ. Ἐν τῇ ἀέρι τὰ Λ. ὅλως μὲν καθαρὰ ὄντα διαμένουσιν ἀναλλοίωτα, συνήθως ὅμως ἐνεκα τῶν ἐν αὐτοῖς ξένων οὐσιῶν (λεωκώματο· ἰδῶν κλ.) ὕφιστανται βαθμῶδὲν ριζικὴν τινα ἀλλοίωσιν (ζύμωσιν), τὰ γ γ ι σ μ α καλουμένην, γίνονται δὴλ. κίτρινα καὶ ἀποκτῶσιν ὁσμὴν καὶ γεῦσιν ἰδιάζουσιν, λίαν δυσάρεστον, ἀποβαίνοντα τ α γ γ ἄ· δεικνύουσι δὲ τότε ἀντίδρασιν ὀξίνον. Διὰ τῶν καυστικῶν ἀλκαλίων (κάλι, νάτρον) τὰ Λ. ἀποσυντίθενται καὶ ἡ μὲν γλυκερίνη ἐλευθεροῦται, τὰ δὲ λιπαρά ὀξέα σχηματίζουν μετὰ τῶν ἀλκαλίων ἅλατα εὐδιάλυτα ἐν ὕδατι, ἅτινα εἰσὶν οἱ σάπωνες (βλ. λ.). ὁ βῶν λέγομεν ὅτι τὰ ἀλκάλια ταῦτα «σάπωνοιοῦσι» τὰ Λ., ἐπὶ τῆς ἀντιδράσεως δὲ ταύτης βασίζεται ἡ βιομηχανικὴ παρασκευὴ τῆς τε γλυκερίνης καὶ τῶν σαπῶνων. Ἐντὺς ὕδατος ἐνέχοντος οὐσίας βλενωδεις (παρεγούσας αὐτῷ μεῖζονά πως πυκνότητα) καὶ ὀλίγον ἄνθρακικὸν νάτριον ἀναταρασσόμενα τὰ Λ. κατατέμνονται εἰς σμικρότατα κοκκία ἢ σταγονίδια (διὰ μικροσκοπίου μόνον ὁρατὰ) ἅτινα ἀναμιγνύμενα μετὰ τοῦ ὑγροῦ (χωρὶς νὰ διαλύωνται ἐν αὐτῷ) ἀποτελοῦσι «γαλάκτωμα» (βλ. λ.). Μετὰ κηροῦ δὲ ἡ ῥητίνης ἢ ἄλλων στερεῶν σωμάτων μιγνύμενα ἀποτελοῦσιν ὁλοφά· ἄλλ' ὡς εὐκόλως ταγγίζοντα ἀντικατεστήθησαν ἐν ταύταις ἐν γένει

ὑπὸ τῆς βαζελίνης ἢ τῆς λανολίνης. Χρησιμεύουσιν ἐπὶ τὰ Λ. εἰς φωτισμὸν, εἴτε καθαρὰ εἴτε κατόπιν εἰδικῆς κατεργασίας ὑπὸ μωρῆν κηρίων (βλ. λ.) εὐφλεκτα ὄντα ἐπὶ θρυαλλίδος καὶ λαμπρὰν γλῆγα παρέχοντα, ἀλλὰ καὶ πολλὴν αἰθάλην, ἥτις ἐστὶν ὁ πλεονάζων ἀνθράξ, μὴ προσθάνων νὰ καῇ. Ὡς παχέα καὶ μὴ πτητικὰ εἰσὶ καταλλήλιστα ἵνα διατηρῶσιν ὑγρὰς καὶ ὀλισθηρὰς τὰς προστριβομένας ἐπιφανεῖς εἰς τὰς μηχανάς περὶ δὲ τῆς φυσιολογικῆς αὐτῶν σημασίας βλ. κατωτ. Τὰ ἐν τῇ φύσει εὐρισκόμενα παχέα σώματα εἰδὴν ἐν γένει μύγματα διαφόρων χημικῶς καθαρῶν λιπῶν ἢ ἐλαίων μετὰ ξένων οὐσιῶν. Ἐν τοῖς φυτοῖς ἀπαντῶνται ἰδίως τὰ ἐλαία, συνηθέστερον μὲν ἐν τοῖς σπέρμασι, σπανιώτερον δέ, ὡς ἐν τῇ ἐλαίᾳ, ἐν τῇ περικαρπίῳ (τῇ σαρκὶ τοῦ καρποῦ). Ἐν δὲ τοῖς ζώοις ἀπαντῶσι κυρίως εἰς στερεὰ Λ. Ἐκ τῶν φυτικῶν ἐλαίων ἀναγέρμεν τὸ κοινὸν τῆς ἐλαίας ἐλαίον, τὸ ἄμυγαλέλαιον, τὸ λινέλαιον, ἐκ δὲ τῶν ζωϊκῶν τὸ τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου, τὸ ἰχθυέλαιον· ἐκ τῶν φυτικῶν Λ. ἢ στεατῶν τὸ καλούμενον βούτυρον τοῦ κακάου, τὸ δαφνέλαιον, τὸ φοινικέλαιον, τὸ λίπος τῶν κοκοκαρύων, πάντα ἔχοντα βουτυρώδη τὴν σύστασιν. Τὸ δὲ λίπος τῶν ζώων διαφέρει ἐπίσης κατὰ τὰ διάφορα εἴδη (στέαρ βόειον, τράγειον, γήνειον, ἵππειον, χοίρειον κλ.)· τὸ ἀνθρώπειον μάλλον ἐμiciάζει πρὸς τὸ οἶρειον, οὗ εἶνε ἀπαλώτερον, τήκεται δὲ εἰς 25—26°. Πρβλ. καὶ τὰ ἰδιαίτερα ἀρθρα. [X.X.]

(Φυσιολ.) Τὸ λίπος εἶνε ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων τοῦ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ συστατικῶν διὰ τῆς ὀξειδώσεως αὐτοῦ παράγεται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἢ θερμότητος τοῦ ζωϊκοῦ σώματος, γρησιμεύει δὲ καὶ ὡς ταμίευμα καυσίμου ὕλης (πρβλ. Θρέψις). Ὁ κατ' ἐξοχὴν τόπος τῆς ἐναποθέσεως αὐτοῦ εἶνε ὁ συνδετικὸς ιστός, καὶ μάλιστα ὁ ὑποδερμάτιος. Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν ἐντερικὴν σωλήνα ἑτοιμα Λ. φαίνεται ὅτι γαλακτωματοποιούμενα διὰ τῆς ἀλκαλικῆς χολῆς ἀπομυζῶνται ὡς ἔκρυσ. ὑπὸ μωρῆν μικροσκοπικῶν σφαιριδίων καὶ εἰσάγονται εἰς τὴν ἐργανισμόν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐσθιομένων οὐσιῶν ὁ ὀργανισμὸς κατασκευάζει συνθετικῶς τὸ ἀναγκαῖον εἰς αὐτὴν λίπος, ἀφοῦ ἐπαχύνθησαν ζῶα ἀποκλειστικῶς διὰ λευκιωματοειδῶν ἢ ἀμυλούχων σιτῶν τραφέντα. Ἡ ὑπέρμετρος αὐξήσις τοῦ ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου λίπους ἀποτελεῖ τὴν (νοσηρὰν) κατάστασιν τὴν καλούμενην *obesity* (βλ. λ.), ἐνῶ διὰ τινὰ ζῶα εἰς σφαγὴν προωρισμένα θεωρεῖται μέγα πλεονέκτημα, ὅπερ δι' εἰδικῆς διαίτης ἐπιδιώκεται. [Δ.Χ.]

Λεπρανά ἢ **Λεπρανά**. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀγγάντων τῆς Ἀρτης, ἀπ' ὧν ἀπέχει ὥρ. 2 πρὸς Ν. Οἰκίζεται ὑπὸ 385 κατ.

Λίπνο. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερνεῖται Πλότσκ. ἔχει 6 299 κατ. βυροδεψίαν καὶ ἐμπόριον σίτου. [Μ.Σ.]

Λίποβετς (Lipowez). Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ Ῥωσσί. κυβερνεῖται Κιέβου, ἔχουσα 7 610 κατ. διατηροῦντας ἀκμαῖον ἐμπόριον σίτου. [Μ.Σ.]

Λιποθυμία Παθολογικὴ κατάσταση εἰς ἣν βαθμιαίως ἢ αἰφνιδίως περιπίπτει ὁ ἀνθρώπος, χαρακτηριζομένη ὑπὸ πάντων τῶν στοιχείων τῆς συγκοπῆς ἐν ἧττον ἢ ἐν ταύτῃ ἐντάσει. Λ. ἀρα καὶ συγκοπή διαφέρουσι μόνον κατὰ βαθμὸν. Βλ. Συγκοπή.

Λιπομαρτύριον. Πάντες οἱ πολῖται ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων (βλ. λ. μάρτυρες) ὑποχρεοῦνται καλούμενοι ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ὀργῶν νὰ μαρτυρῶσι περὶ παντὸς γεγονότος, ὅπερ ἐξ ἐλαχίστου ἀφορμῆς ἐτυγχεῖν νὰ γνωρίζωσιν. Οἱ ἀπειθοῦντες δὲ τιμωροῦνται διὰ προστίμου, ἢ χρηματικῆς ποινῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ φυλακίσεως (Νόμος ΒΚ' τοῦ 1892). Κατὰ τῆς αποφάσεως ταύτης ἔχουσι τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακοπῆς (βλ. λ.), ἥτις συζητεῖται κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως, καὶ ἂν ὑπάρχωσι νόμιμα δικαιολογήματα τῆς ἀπουσίας γίνεται δεκτὴ, ἐξαφανίζομένης τῆς ἐπιβαλλούσης τὴν ποινὴν ἀποφάσεως. [Πφ.]

Λίπος. Βλ. Λίπη.

Λιποταξία καλεῖται ἡ παράνομος ἐγκυκλοταξία τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἐπὶ χρονοικὸν διάστημα ὑπερβαῖνον τὴν πρὸς μεταμειναιαν προθεσίαν, ἣν τάσσει ὁ στρατιωτικὸς ποινικὸς νόμος δι' ἐκάστην εἰδικὴν τοῦ ἀδικήματος περίπτωσιν. Ἡ λιποταξία διακρίνεται εἰς λιποταξίαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἰς Λ. εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ εἰς Λ. ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ, ἥτις χαρακτηρίζεται ὡς *absenteeism* καὶ ὡς ἐγκαταλιπὼν τὰς τάξεις τοῦ μεταδῆ πρὸς τοὺτο εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Δι' ἐκάστην τῶν περιπτώσεων τούτων ὁρίζει ὁ νόμος κλίμακα ποινῶν, ἀναλόγως τῶν συντελεσθέντων ἐκαστοτε περιστάσεων, περὶ ὧν βλ. ἀρθρα 221-233 τῆς Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας [Πφ.]

Λίππε. Δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Ῥήνου, πηγάζων παρὰ τοῦ Λιπσπρίγγε καὶ ἐκβάλων παρὰ τὸ Βέζελ. ἔχει μήκος 255 χμ.

Λίππε. Πριγκιπάτον τῆς Γερμανίας, καίμενον μετὰ τῶν πρῶσιχων νομῶν Μίνδεν, Ἀννὸνδερ καὶ Κάσσελ. ἔχει ἐμβα. 1215 τχμ. καὶ 128 495 κατ. (1890) τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους. Εἶνε ὀρεινὴ καὶ δασώδης χώρα ἀλλὰ εὐφορὸς, παράγουσα πολὺ λίνον καὶ λαμπροὺς ἵππους. Εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία (τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 6 Ἰουλ. (ν) 1836), κληρονομικὴ εἰς τὸν ἀρρενα κλάδον. Ἡ βουλὴ ἀποτελεῖται

ἐξ 21 μελῶν ἀμέσως ἐκλεγομένων ἀνὰ 4 ἔτη. Διαίρεται δὲ τὸ πριγκιπάτον εἰς 13 περιφερείας καὶ ἔχει δύο γυμνάσια (ἐν Λέμ-γο καὶ Δέτμολδ). Πρωτεύουσα εἶνε Δέτμολδ, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ καλεῖται καὶ Λίππε-Δέτμολδ πρὸς ἀντιδιαστολήν ἀπὸ τοῦ πριγκιπάτου Σγάουμβουργ-Λίππε. *Έσοδα τῷ 1893: 1 103 659 μάρκα, ἔξοδα δὲ 1 134 577. *Ὡς γενάρχη τῆς σημερινῆς δυναστείας θεωρεῖται Βερνάρδος Α' (1128-58) ὅστις ἔλαβε τὸν τίτλον «εὐγε-νὴς τοῦ Λ.» Σίμων δ' Ε' (ἀποθ. 1536) ἐδέ-χθη τὸν τίτλον τοῦ κόμητος, ὁ δὲ Σίμων Έρ-ρίκος *Αδελφὸς ἀνυψώθη 1720 εἰς ἡγεμόνα τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους, φέρων τὸν τίτλον πριγκίπος. Προσχωρήσαν τὸ πριγκιπάτον τῷ 1807 εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος σχημα-τισθέντα σύνδεσμον τῶν περὶ τὸν Ῥήνον ἡγε-μόνων, ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος. [Μ.Σ.]

Λίππεια. Βλ. *Αλοῦτεία («*Αλοῦτέα» κατὰ λάθος ἐν τῷ τόμῳ Δ' τοῦ λεξικοῦ).

Λίππης (Fra Filippo Lippi). Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. ἐν Φλωρεντία πιθανῶς τῷ 1402. Εἰσῆλθεν εἰς τὰ τέγνα τῶν Καρμηλι-τῶν, ἐν τῷ ναῷ τῶν ὁποίων εἶδεν ἐργαζόμε-νον τὸν μέγιστον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοιχο-γράφον Μαζάττιον. Ὁ βίος του ὑπῆρξε τρι-κωμωδῆς, πολλὰ δὲ ἀναφέρονται περὶ τοῦ πρὸς μοναχὴν τινα ἐρωτᾷ του. Τὰ κύρια ἔργα του ὑπῆρξαν αἱ ἐν Πράτῳ καὶ Σπολιέτῳ τοιχο-γραφαί του. Πρὸς δὲ ἔγραψε πολλοὺς πίνα-κας εὐρίσκομένους εἰς τὰ μεγάλα μουσεῖα τῆς Εὐρώπης. *Απέθανε τῷ 1469 ἐν Σπολιέτῳ.

Ὁ νόθος υἱὸς του Filippino, γενν. περὶ τὸ 1457, ἀποθανὼν δὲ 1504 ἐν Φλωρεντία, ἐγένετο ἐπίσης περίφημος ζωγράφος, κυρίως φη-μισθεὶς διὰ τὰς τοιχογραφίας του ἐν Φλωρεν-τία καὶ Ῥώμῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πίνα-κας του. [Μ.Γ.]

Λίππστατ (Lippstadt). Πρωτεύουσα πε-ριφερείας ἐν τῷ νομῷ *Αρνσπεργ τῆς πρῶτ. Βεστφαλίας, ἐπὶ τοῦ ποτ. Λίππε, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ καλεῖται. *Έχει 10 426 κατ. (1890), ὁποῦ καλεῖται. *Έχει 10 426 κατ. (1890), ὁποῦ καλεῖται. *Έχει 10 426 κατ. (1890), ὁποῦ καλεῖται.

Λίπταου (Liptau). Κομητάτον τῆς Οὐγ-γαρίας, Ν τῆς Γαλλικίας καίμενον. *Έχει ἐμβ. 2 257. 54 τχμ. καὶ 76 550 κατ. (1890) τοὺς πλείστους Σλοβάκους. *Αρδεύεται ὑπὸ τοῦ Βάαχ καὶ εἶνε ὀρεινὸν καλυπτόμενον ὑπὸ τῶν Τάτρα ὄρεων, διδ καὶ δὲν εἶνε κα-τάλληλον διὰ γεωργίαν, ἀκμάζει ὅμως ἡ κτηνοτροφία (προβάτων) ἥς ὁ τυρὸς εἶνε τὸ κύριον καὶ πεφημισμένον προϊόν. Οἱ κάτοικοι καταγίνονται πρὸ πάντων εἰς τὸ ἐμπόριον ξύλου καὶ ξυλίων ἀντικειμένων. [Μ.Σ.]

Λιπώδης ἱστός. Βλ. Ἴστοι.

Λίπωμα (Παθολ.). *Όγκος ὑποδερμά-τιος αποτελούμενος ἐκ λιπώδους ἱστοῦ ἥτοι ἀραιοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ μετὰ ἀφθόνων σφαι-

ρίων λίπους κατὰ θέσιν τινὰ τοῦ σώματος ἀ-ναπτυσσόμενος εἰς μέγεθος αὐξάνων μέχρι πυγμῆς ἢ κεφαλῆς ἢ καὶ πλέον ἐν ἐν σχήμα-τι γενικῶς ἐπιμήκει. Εἶνε πάθους μάλλον τῆς μέσης καὶ γεροντικῆς ἡλικίας, παρετη-ρήθη ὅμως καὶ εἰς παιδία, ἐδράζει δὲ μάλ-λον κατὰ τὴν ῥάχιν καὶ τὸν αὐχένα, σπανιώ-τερον δὲ κατὰ τῇ κοιλίαν. τὰ κῶλα καὶ ἀλ-λαχοῦ καὶ αὐξάνει βραδύτατα. *Έν γένει οὐδε-μίαν φέρει διαταραχὴν εἰς τὸν φέροντα, πλην διὰ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, ὅταν πολὺ αὐξηθῇ· εὐ-κολος δὲ καὶ ἀκίνδυνος εἶνε ἡ χειρουργικὴ ἐξαί-ρεσις αὐτοῦ. [Σ.Μ.]

Λίρα. *Όνομα κοινὸν εἰς διαφόρους χῶ-ρας νομίσματος μὴ ἔχοντος τὴν αὐτὴν παν-ταχοῦ ἀξίαν. Ἡ ἱ τ α λ ι κ ῆ Λ. (Lira) ἱ-σοδυναμεῖ πρὸς τὸ γαλλικὸν φράγκον, ὑπο-διαιρουμένη εἰς 100 ἑκατοστὰ (centesimi), ὑπάρχουσι δὲ ἀργυρᾷ νομίσματα ἀξίας $\frac{1}{2}$, 1, 2 καὶ 5 Λ., χρυσᾷ δὲ 5, 10, 20 καὶ 100 Λ. Ἡ τ ο υ ρ κ ι κ ῆ Λ. εἶνε νόμισμα χρυσοῦν βάρους 7. 216 γρ., καθαριότητος 916 $\frac{2}{3}$ χιλι-οστῶν καὶ ἀξίας 22. 75 φράγκων χρυσῶν. Πρὸς Γρόσιον. Ὑπάρχουσι δὲ νομίσματα χρυσᾷ ἀξίας $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1, 2 $\frac{1}{2}$ καὶ 5 λιρῶν. Ὡς Λ. γ α λ λ ι κ ῆ χαρακτηρίζεται πολ-λάκις καταγρηστοικῶς τὸ χρυσοῦν εἰκοσάφρα-κον, μὴ ἔχον ἐπισήμως τοιοῦτο ὄνομα. Ἡ δὲ ἀ γ γ λ ι κ ῆ Λ. ἢ Λ. σ τ ε ρ λ ι ν α (ἀγγλιστὶ sterling, ἀπὸ τοῦ easterling, ἥτοι «ἡ ἐξ ἀνα-τολῶν προερχομένη», διότι πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς, κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα εἰσαχθεῖσας, λέ-γεται ὅτι μετεκλήθησαν τεχνίται ἐκ Γερμα-νίας), ἄλλοτε ἀργυροῦν νόμισμα, εἶνε σήμε-ρον ἀπὸ τοῦ 1816 χρυσοῦν ἀξίας 25 φράγκων χρυσῶν. Μελίζονα δὲ ταύτης ἀξίαν, ἥτοι 26 φρ. χρ. ἔχει ἡ αἰ γ υ π τ ι α κ ῆ Λ., χρυ-σοῦν νόμισμα βάρους 8. 5 γρ. καὶ καθαρότη-τος 875 χιλιοστῶν.

Λίρια Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Βαλεντίας, 6 φ' ἥς ἀπέχει 22 γμ. πρὸς ΒΑ, ἔχουσα 9 089 κατ. (1887) καὶ ἐργοστάσια κε-ραμικῆς, λινουργικῆς κλ. [Μ.Σ.]

Λίσδορν (Lisburn). Πόλις τῆς ἱρλαν-δικῆς κομητείας *Αντριμ, 12 γμ. ΝΔ τοῦ Βέλφαστ. *Έχει 12 250 κατ. (1861) καὶ βιο-μηχανίαν λιπῶν καὶ βαμβάκερων ὑφασμάτων, εἶνε δὲ μία τῶν ὑραιότερων τῆς ἱρλανδικῆς πόλεων. [Μ.Σ.]

Λισολάϊ Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον 520 κατ. χριστιαν. [Ν.Σ.]

Λίσσα. 1) Ἡ δυτικωτάτη τῶν πρὸς τὴν Δαλματίαν αὐστριακῶν νήσων ἐν τῇ *Αδρι-ατικῇ. *Έχει ἐμβ. 100 τχμ. καὶ 8 674 κατ., δμῶνυμον κωμόπολιν μετὰ 4822 κατ. καὶ πο-λεμικὸν λιμένα, ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν Λέξι-ναν. Παρὰ τὴν Λ. ἐνίκησε τῷ 1814

αγγλικὸς στόλος τὸν γαλλικόν, τῷ δὲ 1/20
Ἰουλ. 1866 ὁ αὐστριακὸς τὸν ἰταλικόν. — 2)
Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ Πρωσ. νομοῦ
Πόξεν, κειμένη ἐν μακρὰν τῶν συνόρων τῆς
Σιλεσίας. ἔχει 13116 κατ. (1890), ποι-
κίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίον σιτηρῶν.

Λισσαβών (Lissabon, πορτογαλ. Lis-
boa). Πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλίας, κει-
μένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἑστρομαδούρα ἐπὶ 7 λό-
φων καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ
Τάγου 25 χμ. πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ σχημα-
τιζομένου κόλπου, παρέχουσα δ' ἐκ τῆς θαλάσ-
σης λαμπρὴν θέαν. Μετὰ τοῦ προαστείου Βέ-
λεν ἔχει 308 701 κατ. (1891) ἅπαντας σ, ε-
δὲν καθολικούς. Διαιρεῖται δὲ εἰς 4 τμήματα
ὧν μόνον τὸ ἀνατολικώτερον, ὅπερ δὲν κα-
τεστράφη διὰ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τοῦ 1755,
ὑπομνήσκει τοὺς παρωχημένους χρόνους. Πρὸς
τὴν στερεάν προσφύλαττεται δι' ὀχυρωμάτων,
ἐπίσης δὲ αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Τάγου εἶναι ἰσχυ-
ρῶς ὠχυρωμέναι. Ἀρχαιότερα ἔργα τῆς ἀρ-
χιτεκτονικῆς σώζονται ὀλίγιστα, κυρίως δὲ
ὁ ὠραίος Πύργος τοῦ Βέλεν (ἀποπερατωθεὶς
1520). ἔχει δὲ ἡ Α. ὑπὲρ τὰς 200 ἐκκλη-
σίας, ὧν 66 ἐνοριακαί. Τούτων ἡ ἀρχαιότερα
εἶνε ἡ τῶν Ἀγ. Μαρτύρων ἐκ τοῦ 1Β' αἰ-
ῶνος ὠραία καίπερ κατὰ μέρος ἡρειπωμένη
εἶνε ἡ τῆς Παναγίας τοῦ Βέλεν, περιέχουσα
καὶ μνημεῖα βασιλέων τινῶν. Ἡ τῆς Ἑσ-
τρελλας ἔχει λαμπρά ἔργα τῆς γλυπτικῆς καὶ
ζωγραφικῆς ἡ δὲ μεγίστη καὶ μία τῶν πλου-
σιωτέρων εἶνε ἡ τοῦ Ἀγ. Δομενίκου. Οἱ βυ-
σίσεις τῆς Πορτογαλίας κηδεύονται ἐν τῷ
ναῶ τῆς μονῆς Ἀγ. Βικεντίου τῆς Φόρας, ἐν
τῇ ὁποίᾳ ἔδρευε καὶ ὁ Πατριάρχης φέρων καὶ
τὸν τίτλον ἀρχιεπισκόπου τῆς Μυτιλήνης.
Ἐκ τῶν αλλῶν κτιρίων ἐξέχουσι μόνον τὰ
διάφωρα βασιλικά ἀνάκτορα· τὰ νῦν ὑπὸ τοῦ
βασιλέως κατοικοῦμενα (Πάσο δας Νεσσσι-
δάδες) ἐκτίσθησαν 1743-50. Ἐν Α. εὐρί-
σκονται μεγάλοι κῆποι καὶ εὐρύχωροι πλα-
τεῖαι· ἐκ τῶν πρώτων ἀξιόλογοι εἶναι ὁ τῆς
Ἑστρελλας καὶ ὁ βοτ. κήπος τοῦ Πολυτε-
χνείου. Ἡ ὠραιότερα δὸς εἶνε ἡ Avenida
da Liberdade (λευφόρος τῆς Ἑλευθερίας),
ἔχουσα πλάτος 70 μ. καὶ κεκοσμημένη διὰ
δενδροφυτεῶν, πιδάκων κτλ. Ἐκπαιδευτικὰ
ἰδρύματα ἡ Α. ἔχει πολυτεχνεῖον. ἱατροχει-
ρουργικὴν σχολήν, στρατιωτικὴν σχολήν,
πλείστας δὲ ἄλλας τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως
καὶ πρὸς εἰδικούς σκοπούς σχολάς, μεγάλην
δημοσίαν βιβλιοθήκην 800 χ.λ. τόμων καὶ
πολλὴν χειρογράφων, μουσεῖα κλ. Ἡ βιο-
μη, ἀνία εἶνε ποικίλη, ἀρχαῖος δὲ κλάδος αὐ-
τῆς εἶνε ἡ χρυσοχοία. Τὸ ἐμπόριον εἶνε ση-
μαντικόν, οὐχὶ ὅμως ἀνάλογον πρὸς τὴν ἑξέχον
γεωγραφικὴν θέσιν τῆς πόλεως. Κυρίως ἀκ-
μάζει τὸ τῶν ἀποικιακῶν ἐμπορευμάτων·
καφέ, κακάου, καουτσού, κόμμεως, καὶ κηροῦ

Ἡ τολίς ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα Oli-
sippo ἢ Ullisippo (παρὰ Ῥωμαίοις Felici-
tas Julia), οἱ δὲ Ἀραβεῖς εἰς ὧν τὴν κυριέ-
τητα περιήλθε τῷ 716, ἔλεγον αὐτὴν Al-
Oschbuna καὶ Lischbuna. Τῷ 1147 ἐκυριεύ-
θη ἡ Α. ὑπὸ Ἀλφόνσου Α' τῆς Πορτογαλίας,
ἀλλὰ μόλις ἐπὶ Ἰωάννου Γ' ἐγένετο πρωτεύ-
ουσα τοῦ βασιλείου· γενομένη δὲ ἡ ἀφετηρία
τῶν ὑπερωκεανίων ἐκστρατειῶν, κυρίως ἐπὶ
Ἐμμανουὴλ τοῦ Μεγάλου, περιήλθεν εἰς με-
γίστην ἀκμὴν. Παρήκμασεν ὅμως ὕστερον ὡς
ἐκ τῆς τρομοκρατίας τοῦ δουκὸς Ἀλβα (1580)
καὶ τῆς ἐπικυριαρχίας τῶν Ἰσπανῶν οἵτινες
μόλις τῷ 1640 ἀπηλάθησαν. Ἑπανειλημέ-
νως ὑπέστη τὰ πάνδενα ἐκ σεισμῶν, πυρκαϊῶν
καὶ πλημμυρῶν. Μετὰ τὸν μέγαν σεισμὸν
τοῦ 1775 παρημελήθη πολὺ καὶ μόνον τῇ ἐ-
νεργείᾳ τοῦ ὑπουργοῦ Πομβάλ δρεῖλει τὴν ἐκ
τῶν ἐρείπειων ἀνασύστασιν αὐτῆς. [Μ.Σ.]

Λίστ (Φρειδερίκος List). Γερμανὸς οἰ-
κονομολόγος, γενν. 1789 ἐν Reutlingen, δι-
ατελέσας δὲ 1817-9 καθηγητὴς ἐν Τυβίγγῃ.
Ἐνεκα τῶν πολιτικῶν πεποιθήσεών του ἐ-
πανειλημένως φυλακισθεὶς, ἀφέθη τῷ 1825
ἐλευθερὸς ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐκπατρισθῇ. Ἐγ-
κατεστάθη εἰτα ἐν Πενσυλβανίᾳ τῆς Β' Ἀμε-
ρικῆς, ὅπου ἀνακαλύψας μεγάλα κοιτάσματα
λίθωνθράκων ἀπέκτησε περιουσίαν σημαντι-
κὴν. Τῷ 1832 ἐγένετο πρόξενος τῶν Ἠνωμέ-
νων Πολιτειῶν ἐν Λειψίᾳ, ὅπου οὐ μόνον ἐνῆρ-
γησε διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ μεταξὺ Λειψίας
καὶ Δρέσδης σιδηροδρόμου, ἀλλ' ἐκαλλιέργησε
καὶ ἤδη τὴν ἰδέαν μεγάλου σιδηροδρομικοῦ
δικτύου ὡς μέσου τῆς συγκοινωνίας καὶ ἐμ-
πορικῆς ἀναπτύξεως. Εἰτα ἐν Παρίσις δια-
μένων ἐγράψε διὰ τὴν Γεν. Ἐφημ. τῆς Αὐ-
γούστης οἰκονομολογικὰ ἄρθρα, ἐξ ὧν ἐγεν-
νήθη τὸ κύριον ἔργον του Ἑθνικὸν σύστημα
τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, οὗ τῷ 1883 ἐξε-
δόθη ἡ 5' ἐκδόσις καὶ ἐν ᾧ διετύπωσε πρῶ-
τος πολλὰς θεμελιώδεις οἰκονομικὰς ἀλη-
θείας. Τῷ 1843 ἱδρύσεν ἐν Αὐγούστη τὸ
Περιοδικὸν τοῦ τελωνεῖακτοῦ συνδέσμου, εἰρ-
γάσθη ὑπὲρ ἐθνικοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος
καὶ διευρύνσεως τοῦ τελωνεῖακτοῦ συνδέσμου,
ἱδρύσεως γερμανικοῦ στόλου κλ. Ἀπέθανε δὲ
αὐτόχειρ τῷ 1846 ἐν Κούφσταϊν. [Β.Ε.]

Λίστ (Φραγκίσκος Liszt). Κλειδοκρυμ-
λιστὴς καὶ μουσικὸς συνθέτης ἐκ τῶν ἐπιση-
μοτάτων, εἰς τῶν κορυφαίων κλασικῶν τῆς
νεωτέρας μουσικῆς, ὡς ἐκτελεστῆς δὲ ὁ μέ-
γιστος πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ὑπαρξάντων.
Ἐγενν. 1811 ἐν Ράιτιγγ παρὰ τὸ Oedenburg
ἐν Οὐγγαρίᾳ υἱὸς ὑπαλλήλου τοῦ πρίγκηπος
Ἑστερχάζου. Ἦδη ἐν ἡλικίᾳ 9 ἐτῶν παρουσιά-
σθη ἐν συναυλίαις καὶ ἐκίνησε τὸν γενικὸν θαυ-
μασμόν. Ὑστερον ἐμ. κητέυετο ὑπὸ τοὺς Τ. σέρνυ
καὶ Σκαλιέρην ἐν Βιέννῃ, εἰτα δὲ μετέβη εἰς
Παρίσις, ὅπου παίξας παρὰ τῷ δυνάμει τῆς

Ὁρλεάνης ἐγένετο φίλος τῆ καλῇ κοινωνίᾳ τῶν Παρισίων. Μετὰ τινος περιοδείας εἰς Λονδὸν ἤκουσε τῷ 1831 ἐν Παρίσις τὴν Παγανῶν οὗ ἡ τέχνη (ἐπὶ τοῦ βιολί) μετὰ τὴν ἐξήσκησεν ἐπιδρασιν ἐπ' αὐτὴν. Ἀφοῦ δὲ καιρὸν τινα διέμεινε σπουδάζων ἐν Ἐλβετία (1833—5), ἀπεδήμησεν εἰς Ἰταλίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1840 μέχρι τοῦ 1848 διήλθε σχεδὸν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ἱπερίγραπτον ἐνθουσιασμὸν προσηνῶν. Εἶτα ὅμως παραιτηθεὶς τὸ στάδιον τοῦ περιοδεύοντος κλειδοκυμβαλίστου, διωρίσθη διευθυντὴς τῆς ἐν Βαϊμάρῃ αὐλικῆς ὀρχήστρας. Τῷ δὲ 1859 μεταβὰς εἰς Ῥώμην προσήλθεν εἰς τὴν ἱερυσίνην καὶ ἐγένετο ἀεὶς. Ὑστερον ἐζήτε κατὰ καιροῦς καὶ ἐν Βουδαπέστη, διορισθεὶς πρόεδρος τῆς ἐκεῖ μουσικῆς ἀκαδημίας. Ἐκ τῆς κομίσσης d' Agoult ἔσχε τρεῖς θυγατέρας. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1886 ἐν Βαυρὺτ. Ὡς ἐκτελεστὴς ὁ Λ. μέχρι τῆς σήμερον διατελεῖ ἀνέφικτος, προαγαγὼν τὴν τέχνην εἰς ἀνάπτυξιν ὅλως ἀπροσδόκητον καὶ σχεδὸν ἀπίστευτον, προσδίδων δὲ εἰς τὰς ἐκτελέσεις του ἑκφρασιν ἐλέγχουσαν τὴν μοναδικὴν ἐν τῇ τέχνῃ μεγαλοφυίαν του. Ἐκ τῶν παμπόλλων συνθέσεων του κυρίως ἐπέτυχον αἱ Οὐγγρικαὶ βραψυδαίαι, ὡς καὶ αἱ παραφράσεις ᾠμάτων καὶ αἱ συνάται, συναυλῖαι κλ. διὰ τὸ κλειδοκυμβαλόν. Τὰ μεταγενέστερα ἔργα του εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ὀρχήστραν γεγραμμένα, ὑπόκειται δὲ εἰς αὐτὰ συνήθως ποιητικὸν τι πρόγραμμα· ἐκλήθησαν δὲ ὑπ' αὐτοῦ «συμφωνικαὶ ποιήσεις» (Τάσος, Μά, η τῶν Οὐννων, Ὁρφεύς, Προμηθεύς, Δάντης, Φαῦστος κλ.)· μετὰ τούτων συνέχονται τὰ μέγιστα ἔργα του ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς (λειτουργίαι, δρατέρια κλ.). Ἀλλὰ καὶ ὡς συγγραφεὺς διέπρεψε, μετὰ ἄλλων συγγραφέας ἔργων περὶ τοῦ Σοπὲν (γαλλ. Παρις. 1852) καὶ περὶ τῆς λεγομ. οὐγγρικῆς μουσικῆς (Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie, Παρις. 1859). Εἰδικὴν σημασίαν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς μουσικῆς κινήσεως ἐν Γερμανίᾳ εἶχε καὶ ὡς προστάτης καὶ ἐκλαϊκεύτης τῶν ἔργων τοῦ Βάγνερ καὶ τοῦ Βερλίου.

Λίστερ (σέρ Ἰωσήφ Lister), ὁ περίφημος τῆς ἀντισηψίας εὐρέτης *Αγγλὸς χειρουργός. Ἐγενν. 5 Ἀπριλ. (ν) 1827, ἐγένετο δὲ καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς ἐν Ἐδιμβούργῳ καὶ τῷ 1877 ἐν Λονδίῳ. Ὑπῆρξε διακεκριμένος χειρουργὸς καὶ διαφόρους ἐδημοσίευσε σημαντικὰ πραγματείας. Ἀλλ' ἐδοξάσθη κυρίως διὰ τὴν ἐν τῇ χειρουργικῇ πράξει εἰσαγωγὴν τῆς ἀντισηπτικῆς ἀγωγῆς, συνισταμένην εἰς τὴν πλυσιν καὶ τὴν ἐπίδεσιν τῶν τραυμάτων δι' ἀντισηπτικῶν μέσων (βλ. Ἀντισηπτικά), δι' οὗ κωλύεται ἡ ἐπ' αὐτὸν δράσις τῶν ἐν τοῖς περίεξι σηπτικῶν μικροοργανισμῶν. Εἰς τὴν Λιστέρειον ἀγωγὴν ὀφείλει τὰς μεγάλας προόδους τῆς

ἡ νωιτέρα χειρουργικῆς, προβαίνουσα ἀσφαλῶς εἰς χειρουργίαν, αἵτινες πρότερον ἐνεκα τῶν ἀναπτυσσομένων σημαντικῶν φαινομένων ἐθεωροῦντο ὡς ἀπολύτως θανατηφόροι. [Σ.Μ.]

Λίστερ καὶ Μάνδαλ. Ὁ νοτιώτατος τῆς Νορβηγίας νομός, ἔχων ἐμβα. 7 264 τχμ. καὶ 76 213 κατ., εἰς τὰ μεσόγεια μέρη γεωργούς, ἐπὶ δὲ τῆς πολυχίστου παρχίας ἁλιεῖς. [Μ.Σ.]

Λίτς (Leitha). Δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Δουνάβου, πηγάζων ἐν τῇ Κάτω Αὐστρίᾳ. Ἀποτελεῖ ἐπὶ διάστημά τι τὰ σύνορα Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐνομασία «χωρὰι ἐντεῦθεν ἡ ἐκεῖθεν τοῦ Λίτα», Cisleithanien ἢ Transleithanien), καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Οὐγγρικὸν Ἀλτεμβούργον εἰς τὸν Δούναβιν. Ἐξ αὐτοῦ καλοῦνται καὶ τὰ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς αὐτοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ ὄρη, τὰ ὅποια ἔχουσι μέγιστον ὕψος 481 μ.

Λίτιν. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ Ῥωσικῷ κυβερνίῳ Πιτδολίτ, ἔχουσα 12 548 κατ. (1893) καὶ βιομηχανίαν καπνοῦ, δερματός καὶ στεατίνης. [Μ.Σ.]

Litis contestatio (προκρίταρις τῆς δικῆς). Ὅτε ἡ Ῥωμαϊκὴ διαδικασία διηγεῖτο εἰς δύο στάδια jus καὶ iudicium), ἡ τελευταία πράξις τοῦ jus ἦτο ἡ l. c., ἥτις συνίστατο εἰς τὴν δῆλωσιν τοῦ ἐναγομένου περὶ τῆς ἀληθείας ἢ μὴ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος προτεινομένων γεγονότων· καὶ κατόπιν δὲ διέμεινεν ἡ l. c. σοβαρὸν ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ σημεῖον, καθ' ὃ ἤρχετο κυρίως ἡ δίκη, καὶ πολλὰί νόμιμοι συνέπειαι ἐντεῦθεν εἰποντο. [Πφ.]

Λιτόσελον. Χωρίον τοῦ δήμ. Μακρακώμης τῆς Φθιώτιδος, μετὰ 266 κατοίκων, ἀπέχον 2 ὥρ. ἀπὸ Βαρυπόλης πρὸς Δ.

Λιτότης (Ῥητορ.). Βλ. Ἀντεναντίως καὶ Ἀντίφρασις.

Λιτουανία (Litauen, ἑσφαλμ. Lithauen) ἐξ οὗ καὶ ἐν οἱ ἐλλγν. Λιθουαν α). Ἀλλοτε Μέγα δουκάτον ἠνωμένον μετὰ τοῦ πολωνικοῦ κράτους, συγκεῖμενον δὲ ἐκ τῆς κυρίως Λ. (Λίτβα), τῆς Σαμογετίας καὶ τῆς λιτουανικῆς Ῥωσσίας. Κατὰ τὴν διανομὴν τῶν πολωνικῶν γωρῶν (1793) περιήλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥωσσίας, ἐσημασθησαν δ' ἐξ αὐτοῦ τὰ κυβερνεῖα Βίλνα, Γρόδνο, Μοχίλέβ, Βίτεψκ καὶ Μινσκ. Ἐν τούτοις μέρεσι τῆς γῶρας εἶχεν ἥδη κατὰ τὴν 18 αἰῶνα κυριευσθῇ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἱποποτῶν καὶ ἔκτοτε ἦτο ἠνωμένον μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσίας. Οἱ Λιτουανοί, οἵτινες μετὰ τῶν Λεττῶν καὶ τῶν ἀρχαίων Πρώσων ἀποτελοῦσι τὸν λεττικὸν κλάδον τῆς λεττισλαβικῆς οἰκογενεᾶς τῶν ἐθνῶν καὶ γλωσσῶν, ἐκυρίευσαν κατὰ τὴν 18 αἰῶνα τὴν Βολουανίαν Κιέβον, Τσερνιγῶφ κλ. καὶ προεχώρη-

σαν μάλιστα μέχρι της Μόσχας· από της εποχής του Μεγάλου δουκός 'Ιαγγέλλωνος (1377—1434), έστις τῷ 1486 ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, ἠττάσθησαν τὸν γριστιανισμόν. Τῷ 1569 ἠνώθη ἡ Λ. μετὰ τῆς Πολωνίας. Ἡ λιτουανικὴ γλῶσσα εἶνε συγγενεστάτη τῆς σλαβικῆς, διαίρεται δὲ εἰς τὰς ἐξῆς 3 διαλέκτους, 1) τὴν κατὰ τὸν 12' αἰῶνα ἐκλιποῦσαν ἀρχαιοπρωσικὴν ἢ, ἥτις ὠμιλεῖτο περὶ τὸν κάτω Βιστούλα, μόνον εἰς δύο κατηχήσεις καὶ λεξιολόγιόν τι σωζομένην, 2) τὴν λιτουανικὴν (ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ), ἥτις λαλεῖται εἰς τὰ πρὸς Ν τῆς Κουρλανδίας μέρη. Ἡ διάλεκτος αὕτη ἔχει πλουσίαν δημώδη ποιήσιν (ἄσματα, μῦθους, παραμῦθια, αἰνίγματα, παροιμίας), μεγάλην δὲ σπουδαιότητα διὰ τὴν συγκριτικὴν φιλολογίαν. Γραμματικὴν αὐτῆς συνέγραψεν μεταξὺ ἄλλων ὁ Schleicher (Πράγα 1856—7 καὶ Kurschat ("Ἀλλῃ 1876), ὅστις καὶ λεξικὸν αὐτῆς ἐξέδωκεν ("Ἀλλῃ 1870—83). Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς διαλέκτου ταύτης ἐνησχολήθη κυρίως ὁ Bezenberger, πλείστοι δὲ ἐποίησαν συλλογὰς τῆς δημώδους ποιήσεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Leskien καὶ Brugmann ("Ἀσματα καὶ παραμῦθια, Στρασβούργου 1882). 3) τὴν λιττικὴν ἢ, ἥτις ὠμιλεῖται ἐν Κουρλανδίᾳ καὶ ἐν τῇ Ν μέρει τῆς Λιθωνίας. Καὶ αὕτη δὲ ἔχει πλοῦτον δημωδῶν ποιημάτων· ἡ καλλίστη γραμματικὴ αὐτῆς συνεγράφη ὑπὸ Bielenstein (Βερολ. 1863—4 καὶ Mitau 1863 καὶ 1866). [Μ.Γ.]

Λιτόχωρον Κωμόπολις τῆς Μακεδονίας, κειμένη ἐπὶ τῶν πρὸς Α ὑπαιρέτων τοῦ Ὀλύμπου εἰς ὕψος 150 μ., εἰς ἀπόστασιν $4\frac{3}{4}$ ὥρων πρὸς Β ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ Ζορμπα καὶ ὥρ. 1 $\frac{1}{4}$ ἀπὸ τῆς παραλίας. Πρὸς Β διανοίγεται βαθυτάτη χαράδρα διώρου ἐκτάσεως, Βύθος καλουμένη, δι' ἧς διέρχεται ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἐνιπέυς καλούμενος ποταμός. Ἔχει 600 οἰκίας χριστιανῶν λιθοκτίστους. Ἐν αὐτῇ κατασκευάζεται ἱκανὴ ποσότης ἐριούχου, σκουτὶ καλουμένου, τοῦ ὁποίου γίνεται ἐξαγωγή. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι ναυτικοί, γεωργοὶ καὶ ὑλοτόμοι.

Λίτρα. Ἡ μονὰς τῆς χωρητικότητος ἐν τῇ δεκαδικῇ συστάματι τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, ἔχουσα χωρητικότητα ἐνὸς κυβικοῦ δεκατομέτρου, ἥτοι τὸ $\frac{1}{1000}$ τοῦ κυβικοῦ μέτρου. Μ' ἃ Λ. ὕδατος ἔχει βάρος ἐνὸς χιλιογράμμου. Ἰσοῦται δὲ ἡ Λ. πρὸς τὰ 0.78 τῆς τουρκικῆς ὀνῆς, αὕτη δὲ ἀντιστρόφως πρὸς 1.282 Λ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις ὑπῆρχε ἐπίσης ἡ Λ. ὡς μονὰς μετρικῆ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 12 οὔγγιας. Ἡ σημερινὴ Λ. τῶν φαρμακωποῦν (litra) ἰσοδυναμεῖ πρὸς 360 γραμμάρια, διαίρεται δὲ εἰς

12 οὔγγιας, ἡ δὲ οὔγγια (uncia = 30 γρ.) εἰς 8 δραχμάς, ἡ δραχμὴ (drachma = 3.75 γρ.) εἰς 3 γράμματα. τὸ δὲ γράμμα (scrupulum = 1.25 γρ.) εἰς 20 κόκκους ἡσιτάρια (ὡν ἕκαστον, granum = 0.0063 γρ.). [Ἐγ.]

Λέττριμ (Leitrim). Ἡ βορειοανατολικωτάτη κομητεία τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Κόννατ, ὁρίνη ὡς ἐπὶ πλείστον, εἰς τὰς κοιλάδας καὶ πεδιάδας εὐφορος, καὶ ἀρδευομένη καλῶς, ὑγρὸν ἔχουσα κλίμα. Ἔχει ἐμβαδὸν 1588 τ.χμ. καὶ 78 379 κατ. (1891), πρωτεύουσάν δὲ τὸ Κάρρικ-δν-Σχάννον, ἀσήμενον κωμόπολιν. [Μ.Σ.]

Λέτσεφιλντ (Lichfield). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Στάφφορντ, ἐπὶ βραχίονος τοῦ Τρέντ, ἔχουσα 7864 κατ., ἱερατικὴν σχολὴν καὶ γοθικὴν μητρόπολιν τοῦ 11' αἰῶνος. [Μ.Σ.]

Λίττελβόρο (Littleborough). Πρωτεύουσα τοῦ Ῥότσδαιλ ἐν τῇ ἀγγλ. κομητεῖᾳ Λαϊχέστερ, ἔχον 10 878 κατ. καὶ βιομηχανικὴν μαλλίου καὶ βύμβικος. [Μ.Σ.]

Λίττλ Ὀυλτον (Little Hulton). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λαϊχέστερ, ἔχουσα 6 693 κατ. (1891). [Μ.Σ.]

Λίττλ Ῥόκ (Little Rock). Πρωτεύουσα τῆς βορειοαμερικανικῆς πολιτείας Ἀρκάνσας, ἐπὶ τοῦ Ἀρκάνσα ποταμοῦ, ἔδρα καθολ. ἐπισκόπου. Ἔχει 25 817 κατ. (1890) καὶ ἀκμαϊότατον ἐμπόριον κυρίως βύμβικος.

Λιττρέ (Maximilien Paul Emile Littré). Σοφὸς Γάλλος γενν. 1801 ἐν Παρισίοις, σπουδάζας δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς ἱατρικὴν εἰτα δὲ φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν. Ἀπὸ τοῦ 1831 μέχρι τοῦ 1851 διετέλεσε συνεργάτης καὶ συντάκτης τῆς ἐφημ. National. Τῷ 1871 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἐθν. Συνελεύσεως ἐν ἣ ἦτο ὁπαδὸς τῆς δημοκρατικῆς ἀριστερᾶς. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐγένετο καὶ μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας καὶ τῷ 1875 ἰσόβιον μέλος τῆς Γερουσίας. Ἀπέθανε δὲ τῇ 2 Ἰουνίου (ν) 1881 ἐν Παρισίοις. Ἰατρικὸν αὐτοῦ ἔργον σπουδαῖον εἶνε ἡ πολῦτιμος ἐκδόσις ἥ καὶ μετάφρασις τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἱπποκράτους (10 τ. Παρ. 1839—61), πολὺ περίεργος δὲ καὶ ἡ διατριβὴ Ἱατρικὴ καὶ ἱατροί (1871). Ὅτε ὁ Comte ἐδημοσίευσεν τὸ φιλοσοφικὸν τοῦ σύστημα τοῦ θετικισμοῦ, ὁ Λ. ἐγένετο ἐνθουσιώδης ὁπαδὸς αὐτοῦ καὶ διέδωκε τὰς ἰδέας του εἰς τὸ ἔργον Analyse raisonnée du Cours de philosophie positive de Comte (1845). Μετὰ δὲ τοῦ Wicouboff ἔδρυσεν τῷ 1867 τὸ περιοδικὸν La philosophie positive. Πρὸς δὲ συνέγραψε μεταξὺ ἄλλων τὰ φιλοσοφικὰ ἔργα Application de la philosophie positive au gouvernement (1849), Conservation, révolution et positivisme (1852), Paroles de philosophie positive

(1859), Auguste Comte et la philosophie positive (1863, γ' έκδ. 1877). Ἐκ τῶν ιστορικοφιλολογικῶν ἔργων τοῦ Λ. διαπρέπουν κυρίως τὰ περὶ τὴν γαλλικὴν γλώσσαν. Τὸ δὲ σπουδαιότερον πάντων εἶναι τὸ μέγα Λεξικὸν τῆς γαλλ. γλώσσης (4 τ. 1863-72, συμπλήρωμα 1878· ἐπιτομὴ αὐτοῦ ἐξεδόθη ὑπὸ Beaujan, θ' έκδ. 1891). Συγγενὴ συγγράμματα αὐτοῦ εἶναι Ἱστορία τῆς γαλλ. γλώσσης (2 τ., γ' έκδ. 1882) καὶ αἱ συμβολαὶ εἰς τοὺς τομῶς 21, 22, 23 τῆς μεγάλης Histoire littéraire de la France, ὡς καὶ ἡ διατριβὴ Φιλολογία καὶ ἱστορία (β' έκδ. 1876) καὶ ἄλλα πολλά. Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του μνημονευτέα ἀκόμη Μελέται περὶ τῶν βαρβάρων τοῦ μεσαιῶνος (α' έκδ. 1883), μεταφράσεις τῆς φυσικῆς ἱστορίας τοῦ Πλινίου (1848-50) καὶ τοῦ Βίου τοῦ Ἰησοῦ τοῦ ὑπὸ Στράβου γεγραμμένου (γ' έκδ. 1864).

Λίττωφ (Littrow). 1) Ἰωσ. Ἰω. φὸν Λ., ἀστρονόμος, γενν. 1781 ἐν Bischof-Teinitz τῆς Βοημίας, διατελέσας καθηγητὴς τῆς ἀστρονομίας ἐν Κρακοβίᾳ καὶ Καζάν, ἔπειτα ἰδρυσε τὸ ἀστεροσκοπεῖον, καὶ διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Βιέννης ἀπὸ τοῦ 1819. Μεταξὺ ἄλλων συνέγραψε τὸ λαμπρότατον ἔργον Τὰ θαύματα τοῦ οὐρανοῦ (ζ' έκδ. 1882) καὶ τὴν Θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἀστρονομίαν (3 τ. Βιέννη 1822-6), Ἀτλαντα τῶν ἀστέρων (δ' έκδ. Βερολ. 1886). Ἀπέθανε δ' ἐν Βιέννῃ τῇ 1840. — 2) Κάρολος φὸν Λ., προσβύτερος υἱὸς τοῦ ἀνω, γενν. 1811 ἐν Καζάν, διαδεχάμενος τὸν πατέρα του ὡς διευθυντὴς τοῦ Βιενναίου ἀστεροσκοπείου τῇ 1842, ἀποθ. δὲ 1877 ἐν Ἑνέτιᾳ. Ἐποίησε σπουδαίας ἀστρονομικὰς μελέτας, δημοσιεύσας ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦ ἀστεροσκοπείου Annalen, ἐμμερίμηνσε δὲ καὶ διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων τοῦ ἀστεροσκοπείου κλ. — 3) Ἐρρίκος φὸν Λ., νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Καρόλου, γενν. 1820 ἐν Βιέννῃ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν αὐστριακὸν στόλον, ὅπου ἐξέθεσεν εἰς τὸν βαθμὸν πλοιάρχου. Ἐδημοσίευσεν ἑκτὸς περιγραφικῶν τινῶν ἔργων Ἐγχειρίδιον τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας. [B.E.]

Λιχανός. Ὁ παρὰ τὸν ἀντίχειρα (δεξιότερος) δάκτυλος τῆς χειρὸς καλεῖται δεξιόχτης ὡς χρησιμικοῦμενος ἐν τῇ δακτυλοδεικτείῃ. — Οὕτω καλεῖται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλλ. μουσικῇ καὶ ἡ διὰ τοῦ Λ. πληττομένη χορδὴ.

Λιχάς ἡ Λιθάδα. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰδηψίων, ἀπέχ. 6 ὥρ. ἀπὸ Αἰδηψοῦ. Κάτ. 307. Κεῖται ἐπὶ τῆς δρυονύμου γερσονήσου εἰς ἀπόστασιν 40' ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ ἀκρωτηρίου Κηναίου, 1 ὥρ. ἀπὸ Παλαιῶν Χωρί· καὶ 2 ὥρ. ἀπὸ Ἀγία Λουτρά (Γιάλτρα καὶ Γιάλουτρα), περιβαλλόμενον ὑπὸ

πλούσιας φυτείας βοϊδῶν. Ἡ γερσονήσος αὕτη ἐνοῦται πρὸς τὴν λιγυρὴν Εὐβοίαν δι' ἰσθμοῦ πλάτους ἐνδὲς χιλιομ., τὸ δὲ ὑψηλὸν ἐρον αὐτῆς ὅρος ἔχει ὕψος 677 μέτρ. Ἐκ τούτου καθράται ἡ πεδιάς τοῦ Σπερχεῖο, ἡ Οἶτη καὶ ἡ Πίνδος.

Λιχάς Νηοὶς μικρὰ καὶ κατάφυτος ἐν τῇ Εὐβοικῇ κόλπῳ καὶ ἀπέναντι τοῦ ΒΔ ἀκρωτηρίου τῆς Εὐβοίας Κηναίου καὶ κειμένη, ἥτις παρὰ τῶν ναυτιλομένων ἕνεκα τοῦ κενοειδοῦς σχήματος καλεῖται Στρογγύλη· μετὰ τῶν παρακειμένων αὐτῇ νησίδων καλοῦνται Λιχάδες. Ἐπὶ τῆς ἰδίως Λ. ὑπάρχει φάρος ἀπὸ τοῦ 1870.

Λίχας. Βλ. Ἡρακλῆς, ἐν τ. Δ' σ. 193 β' καὶ ἐξῆς.

Λίχτενδερ (Magnus Gottfried Lichtwer). Γερμανὸς ποιητής. γεννηθεὶς 1719 ἐν Βούρτιεν καὶ ἀποθ. τῇ 1783 ἐν Ἀλβερστατ. Ἐγένετο γνωστὸς διὰ τοὺς ἐπιτυχεστάτους μ.θ.υς του (κατὰ τοὺς Αἰσωπεύεις), ἐκδοθέντας τὸν πρῶτον τῇ 1748. Τὰ ἄλλα ἔργα αὐτοῦ εἶναι ἀσήμαντα. [M.G.]

Λίχτενδερ (Lichtenberg). Κώμη τῆς πριφερίας Κάτω Βάρνιμ τοῦ νομοῦ Πότσδαμ, πλησιέστατα παρὰ τὸ Βερολίον, ἔχουσα 17267 κατ. [M.S.]

Λίχτενδερ (Georg Christoph Lichtenberg). Γερμανὸς φυσικὸς, γνωστὸς γενόμενος καὶ ὡς σαυρικός ποιητής. Ἐγενν. τῇ 1742 ἐν Δάρμστατ, ἐγένετο δὲ τῇ 1775 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστ. τῆς Γοττίγγης, ὅπου ἀπέθ. 1799. Τὰ σαυρικά ἔργα του ἐξεδόθησαν εἰς τὰ Σύμμικτα (9 τ. Γοττίγγη 1800—5, νέα έκδ. 1867). Ὁ Λ. ἀνεκάλυψε τὰ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντα ἡλεκτρικὰ σχήματα, παρατηρήσας ὅτι ὁ ἡλεκτρικὸς σπινθὴρ εἰσβάλλων εἰς λεπτὴν στρώμα ἐλασρὰς κόνης (ρήτινης, λυκοποδίου κλ.) προξενεῖ βίαιαν αὐτοῦ δόνησιν καὶ διαθέτει τὴν κόνην κατὰ σχήματα κανονικιώτατα. [B.E.]

Λίχτενστάιν (Lichtenstein). Πριγκιπάτον κείμενον μετὰξὺ τῆς Ἑλβετίας καὶ τοῦ Φόραρλδερ τῆς Αὐστρίας, ἔχον ἐμβα. 159 τχμ., καὶ 9434 κατ., ὡν κύρια ἔργα εἶναι γεωργία καὶ ἀμπελοργία, κτηνοτροφία καὶ βιομηχανία βάμβακος. Εἶνε ὀρεινὴ γῶρα τῶν Ἀλπεων, αἵτινες ὑψοῦνται ἐνταῦθα μέχρι 2283 μ. Κύριος ποταμὸς εἶναι ὁ Ρήνος, ὅστις ἀποτελεῖ τὰ σύνορα πρὸς Δ. Μέχρι τοῦ 1866 ἦτο μέρος τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, ἔκτοτε δὲ δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὴν Γερμανίαν οὔτε εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἐν πλείστοις ὅμως εὐρίσκεται ὑπὸ αὐστριακὴν ἐπίδρασιν. Εἶναι δὲ συνταγματικὴ μοναρχία κληρονομικὴ ἐν τῇ ἀρρηνι κλάδῳ τοῦ καθολικοῦ οἴκου Λ. Ὁ πρίγκιψ ἐξασκεῖ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τῆς διήτης, συνισταμένης ἐκ 15 μελῶν, ὧν 3 διο-

ρίζονται ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος. Πρωτεύουσα εἶνε Βαδούτς. Ἀνωτάτη διοικητικὴ ἀρχὴ εἶνε τὸ Αὐλικὸν γραφεῖον τοῦ πρίγκηπος ἐν Βιέννῃ, ὅπου διαμένει καὶ ὁ ἴδιος. Τελωνεῖον καὶ ἀνώτατον δικαστήριον εἶναι αὐστριακά, ἐπίσης δὲ ταχυδρομεῖον καὶ νομίσματα. [Μ.Σ.]

Λίχτερφέλδε (Lichterfelde ἢ Gross-L.). Προάστειον τοῦ Βερολίνου πρὸς ΝΔ, ἔχον 8745 κατ. καὶ τὴν μεγίστην τῆς Γερμανίας στρατιωτικὴν σχολὴν. [Μ.Σ.]

Λειψία (Leipzig). Ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος, πρώτη δὲ κατὰ τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸν πλοῦτον πόλιν τῆς Σαξωνίας, πρωτεύουσα δὲ νομοῦ, κειμένη εἰς τὸν ΒΔ μυλὸν τοῦ βασιλείου καὶ ἀπέχουσα μόνον ὀλίγα χιλιόμετρα ἀπὸ τῶν πρῶσιων συνόρων. Κεῖται ἐν ἐγγλῇ καὶ εὐφώρῳ πεδιάδι, ἀρδευομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Πλάτσε, Ἐλστερ καὶ Πάρτ., ὧν οἱ μὲν 2 πρῶτοι διέρχονται διὰ τῆς πόλεως, καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἐνοῦνται πλησίον αὐτῆς. Διαιρεῖται δὲ ἡ Λ. εἰς τὴν κυρίαν πόλιν καὶ τὰ προάστεια, ἅπερ κεῖνται περὶ τὴν κυρίως πόλιν περιθέοντα κύκλον ὠραίων περιπάτων καὶ κήπων τὸν ἀντικαταρτίσαντα τὰ ἀργαῖα ὀχυρώματα. Καὶ ἡ μὲν ἐσωτερικὴ πόλις ἐφύλαξεν ἐν πλείστοις τὸν ταλαῖν αὐτῆς χαρακτῆρα, τὰ δὲ προάστεια διαπρέπουσιν ἐπὶ φιλοκαλία τῶν νέων οἰκοδομημάτων. Ἐκ τῶν ναῶν λόγου ἄξιοι εἶναι οἱ παλαιοὶ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ καὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ πανεπιστημίου καὶ, ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ κυρίως ὁ τῶν Δυτικῶν. Ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς κεῖται τὸ δημαρχεῖον, κτισθὲν τῇ 1556 καὶ ἡ οἰκία τῶν βασιλέων (ἐκ τοῦ 12' αἰῶνος) ἐν τῇ ὅποια μέχρι τοῦ 1829 κατοικοῦν οἱ ἡγεμόνες τῆς Σαξωνίας καὶ κατελύον οἱ ἐν τῇ πέλει κατὰ καιροὺς διαμένοντες ἔξονοι ἡγεμόνες, εἰς δὲ τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ Γρίμματος τὰ οἰκήματα τοῦ πανεπιστημίου, ἀνακατασκευασθέντα τῇ 1894. Ἐκ τῶν νεωτέρων οἰκοδομῶν διαπρέπουσι τὸ μέγαρον τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς τοῦ Κράτους ἀπέναντι τοῦ πύργου Πλάτσε, τοῦ ἄλλοτε ὡς φρούριον χρησιμεύσαντος, τὸ μουσεῖον, τὸ νέον θέατρον (ἀμφότερα ἐπὶ τῆς ὥρας πλατείας Αὐγούστου), εἰς δὲ τὰ προάστεια τὸ νοσοκομεῖον Ἰωάννου, τὸ μέγαρον τῶν βιβλιοπωλῶν, τὸ νέον μέγαρον τοῦ πανεπιστημίου, τὸ νοσοκομεῖον Ἰακώβου, τὸ νέον μέγαρον τῶν συναυλιῶν μετ' αἰθούσης περιλαμβανούσης 1520 ἀκροατάς, τὸ νέον ὠδεῖον, ἡ ἀκαδημία τῶν ὠραίων τεχνῶν, τὸ νέον δικαστήριον τοῦ Κράτους, τὸ χρηματιστήριον καὶ πλείστα ἄλλα. Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Λ. ἰδρύθη τῇ 1409, ἀπολαύει δὲ μεγίστης φήμης καὶ εἶχε τῇ 1893 καθηγητάς καὶ διδασκάλους 191, φοιτητάς δὲ 3 067· μετ' αὐτοῦ δὲ συνδέονται μεταξὺ ἄλλων βιβλιοθήκη 438 χιλ. τόμων καὶ 4 138 χειρογράφων, πολ-

λαὶ συλλογαὶ καὶ φροντιστήρια καὶ ἐργαστήρια, ἀστεροσκοπεῖον καὶ βοτανικὸς κήπος. Ἐκ τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτηρίων ἀξιοσημειώματα εἶναι τὸ Θωμάειον σχολεῖον (γυμνάσιον), οὗ οἱ μουσικοδιδάσκαλοι ἦσαν ἀνέκαθεν περίφημοι μουσικοί, ὡς ὁ Σεβ. Βάχ, ὁ Ἀκουτμαν. Ρίχτερ κλ., τὸ Νικολάειον σχολεῖον, τὸ βασιλ. γυμνάσιον, τὸ πρακτικὸν γυμνάσιον καὶ πλείστα ἄλλα τῆς μέσης καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἰδρύματα. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ ὠδεῖον ὅπερ ἔχει 620 μαθητάς. Ἐν γένει δὲ ἡ καλλιέργεια τῆς μουσικῆς εἶνε ἐν Λ. μεγίστη, περίφημοι δὲ ἀνέκαθεν αἱ ἐν τῷ Gewandhaus συναυλῖαι. Ἀπειράριθμοι εἶναι καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐταιρίαι, ὧν ἐξέχουσιν ἡ Βασ. Σαξονικὴ ἐταιρία τῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ἰαβλονόβσκιος ἐταιρία τῶν ἐπιστημῶν, ἡ Γερμανικὴ ἐταιρία τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἡ Ἑλλ. ἐταιρία (ἰδρυθ. 1793 ὑπὸ τοῦ G. Hermann) κλπ. Εἶνε δὲ ἡ Λ. καὶ ἔδρα τοῦ ἀνωτάτου τῆς Γερμανίας δικαστηρίου, τοῦ καλ. Δικαστηρίου τοῦ Κράτους. Ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως, ἀκμαϊοτάτη οὖσα, περιλαμβάνει μὲν σχεδὸν ὅλους τοὺς κλάδους, κυρίως δὲ τὸν κλειδοκωμבאלון (Ἰ. Βλύντερ κλ.), καπνοῦ, μαλλίου, μετάξης, διαβερῶν, πέλων, οἰνοπνεύματος καὶ αἰθερίων ἐλαίων καὶ τὸν σπουδαιότερον ὄλυν, τὰς γραφικὰς τέχνας (τυπογραφίαν, λιθογραφίαν, ξυλογραφίαν, χαλκογραφίαν) καὶ βιβλιοδετικὴν. Κατὰ τὸ ἐμπόριον ἡ Λ. εἶνε ἡ σημαντικωτάτη τῆς Γερμανίας πόλις, τρίς δὲ τοῦ ἔτους τελοῦνται ἐνταῦθα μέγιστα ἐμπορικαὶ πανηγύρεις· πρὸς δὲ εἶνε τὸ κέντρον τῆς γερμαν. βιβλιομπορίας ἥτις ἐνταῦθα ἀριθμεῖ 135 καταστήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων 156 χρησιμεύοντα μόνον εἰς τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον διεσπαρμένων γερμαν. βιβλιοπωλῶν (7 380). Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῇ 1 Ἰαν. 1874 ἀνῆρχετο εἰς 397 862, ὧν οἱ πλείστοι Λουθηρανοί. Ὁ νομὸς δὲ Λ. ἔχει ἐμβ. 3 567.35 τχμ. καὶ 871 132 κατ., περιλαμβάνει δὲ ἐκτὸς τῆς πόλεως Λιψίας τὰς περιφερείας Βέρναν, Δόβελν, Γρίμμαν, Λιψίας περίχωρα, Ὁσχατς καὶ Ρόχλιτς. Ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως, ἥς ἡ ἰδρυσις ἀνάγεται εἰς τὸν 12' αἰῶνα, τὸ σπουδαιότερον συμβάν εἶνε ἡ περὶ αὐτὴν μεγάλη μάχη τῆς 16—19 Ὀκτ. (ν) 1813 μεταξὺ τῶν Γάλλων (ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα) καὶ τῶν συμμάχων Πρώσων, Αὐστριακῶν καὶ Ρώσων (ὑπὸ τὴν πρίγκηπα Σβάρτσεμπεργ), εἰς οὗς ἡττομώθησαν καὶ οἱ Σάξονες. Ἡ ἥττα τῶν Γάλλων δίκρινε τὴν ἀπελευθέρωσιν ἁπασῆς τῆς Γερμανίας ἀπὸ τῆς ξενοκρατίας τῶν Γάλλων [Μ.Σ.]

Λιψίος (Joest ἢ Justus Lips, λατ. Lipsius). Ὀνομαστὸς φιλόλογος, γενν. 1547 ἐν Oberisse παρὰ τὰς Βρυξέλλας. Ἐπορεύσατο ἐν Λουβαίν τὴν νεμικήν καὶ τὴν

ἀρχαιολογίαν, διετέλεσε δὲ καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς καὶ ἱστορίας ἐν Ἰέννη (1572) καὶ τῆς ἱστορίας ἐν Λουγδύνῳ (1579), ὅπου διέμεινε 12 ἔτη, ἡναγκάσθη δὲ ἔνεκα τῶν ἠκευτικῶν πεποιθήσεών του νὰ παραιτηθῇ. Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του διορίσθη ἱστοριογράφος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ἀπέθανε δὲ τῇ 1606 ἐν Λουβαίν. Κυρίως εἰργάσθη διὰ τὴν κριτικὴν καὶ ἐρμηνείαν τῶν Λατίνων συγγραφέων, πρὸ πάντων τοῦ Ἰακίτου. [B.E.]

Λίψιος (Justus Hermann Lipsius). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1834 ἐν Λιψία. Σπούδασας ἐν τῇ πατρίδι του ἐγένετο 1866 διευθυντὴς τοῦ ἐκεῖ Νικολαίου γυμνασίου καὶ τῷ μὲν 1869 ἑκτακτος, τῷ δὲ 1877 τακτικὸς καθηγητὴς ἐν τῇ πανεπιστημίῳ. Ἐκτὸς τῶν διatribῶν του ἐν ταῖς Ἀνακρινώσεσι τῆς ἑταιρίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Λιψία καὶ ταῖς Λιψιαναῖς μελέταις περὶ τὴν κλασ. φιλολογίαν γνωσταὶ ἐγένοντο αἱ ἐκδόσεις αὐτοῦ τοῦ περὶ στεφάνου λόγου τοῦ Δημοσθένους (1878) καὶ τῶν λόγων τοῦ Ἀνδοκίδου (1888), ὡς καὶ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ συγράμματος τῶν Meyer καὶ Schömann περὶ τοῦ ἀττικῆς δικαίου (2 τ. Βερ. 1883-7). [M.F.]

Λοάγγο. Χώρα ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ν Ἀφρικῆς, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Λόπεξ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κόγγου, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1885 κατὰ μέγα μέρος ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους. Κύριος ποταμὸς εἶνε ὁ Κουίλου, κυρία δὲ πόλις ἡ ὁμώνυμος Δ. Οἱ κάτοικοι, οἵτινες ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς Bafiois, εἶναι νέγροι ὠραίον ἀναστήματος. Ἐξάγονται ἐκ Δ. φοινικέλαιον, κόμμι καὶ ἑλεφ. ντόδοντες. [M.S.]

Λοάνδα (κυρίως Ἀγ. Παῦλος de Loanda). Πρωτεύουσα τῆς πορτογαλικῆς ἐπαρχίας Ἀγγόλας ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ν Ἀφρικῆς. Ἐχει 14 χιλ. κατ., ἐξ ὧν 12 χιλ. νέγροι, κλίμα νοσηρὸν, λιμένα ὠχυρωμένον. Ἦναι ἔδρα τοποτηρητοῦ καὶ ἐπισκόπου. [M.S.]

Λοάρ. Βλ. Λίγηρ.

Λοαρέ (Loiret). Νομὸς τῆς Γαλλίας ἀμφοτέρωθεν τοῦ Λίγηρος, καλούμενος ἀπὸ τοῦ ποταμίσκου Λοαρέ, ἐκβάλλοντος κάτωθεν τῆς Ὀρλεάνης. Ἐχει 6771 τχμ. καὶ 377718 κατ. (1891) καὶ διαιρεῖται εἰς 4 περιφέρειας, Ὀρλεάνην, Ζιέν, Μονταρζὶ καὶ Πιτιτιέρ, πρωτεύουσαν ἔχων τὴν Ὀρλεάνην. Ἦναι πεδιάς εὐφορὸς εἰς σῖτον καὶ οἶνον, ἐπώρας κλ., ἀκμαίνει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία. [M.S.]

Λόβου (Löbau). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ νομῇ Μαριενβέρδερ τῆς Δυτικῆς Πρωσίας, μετὰ 4593 κατ. καὶ διδασκαλείου — 2) Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ νομῇ Βάουτσεν τῆς Σαξωνίας, ἔχουσα 7523 κατ. (1890), διδασκαλεῖον καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν λίνου, μαλλίου καὶ βύμβυκος. [M.S.]

Λόβεκ (Christian August Lobeck).

Γερμανὸς φιλόλογος καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. 1781 ἐν Νασυμβούργῳ, σπούδασας δ' ἐν Ἰέη καὶ Λιψία. Τῇ 1814 διορίσθη καθηγητὴς τῆς ἀρχ. φιλολογίας καὶ τῆς ῥητορικῆς ἐν Κονίξβερῳ. ὅπου ἀπέθανε τῷ 1860. Αἱ τοῦ Λ. περὶ τὴν ἑλληνικὴν γραμματικὴν ἐργασίαι εἶναι μεγίστης ἀξίας. Κυρίως ἀξία λόγου εἶναι τὰ ἐξῆς ἔργα του: ἔκδοσις τοῦ Ἀΐαντος τοῦ Σοφοκλέους (1809, γ' ἔκδ. 1866), ἔκδοσις τοῦ Φρυνίχου (1820), Παρὰλειπόμενα τῆς ἑλλην. γραμματικῆς (2 τ. 1837) ἀφορῶντα κυρίως εἰς τὴν ἐτυμολογίαν, Γρηματικὴν (1846), Παθολογία τῆς ἑλλην. γλώττης (2 τ. 1853 — 62), Προοίμιον τῆς παθολογίας τῆς ἑλλην. γλώττης (1843) καὶ τὸ μυθολογικὸν Ἀγλαόφραμος ἦτοι περὶ τῶν αἰτίων τῆς μυστικῆς θεολογίας τῶν Ἑλλήνων (2 τ. 1829). [M.F.]

Λοβελεϊώδη (Bot.), Lobeliaceae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδόνων συμπετάλων φυτῶν, ὧν τὰ πλεῖστα πρῶθ. Εἶδη 480 τῶν θερμῶν χωρίων, πολλά δ' ἐξ αὐτῶν δηλητήρια καὶ γαλακτιζόντα. Ἐχουσιν ὡς χαρακτηριστικὰ τὰ ζυγόμορφα ἄνθη, τὴν πλάκας χεῖλωτὴν στεφάνην, στήμονας πέντε πρὸς τὰ ἀνω μοναδέλφους, καρπὸν κάψαν ἢ δρύπην. Τὸ πρότυπον καὶ κύριον γένος Λοβελεία (Lobelia L.) περιέχει τὸ μόνον εὐρωπαϊκὸν εἶδος (τὴν L. Dortmanna L.), πλεῖστα δὲ τῆς Ἀμερικῆς, θεραπεύμενα συχνὰ χάριν τῶν ὠραίων ἀνθέων αὐτῶν. Τὰ φύλλα τῆς Δ. τῆς φυτώδους (L. inflata L.) εἰσὶν ἐν χρήσει ὡς ὀρμῶς ναρκωτικὰ (Herba Lobeliae) καὶ ἡ ῥίζα τῆς Δ. τῆς σφιλιδικῆς (L. syphilitica L.) ὡς ἀντισφιλιδικὸν φάρμακον ἐν τῇ Βιργινίᾳ τῆς Β Ἀμερικῆς. [O.X.]

Λοβέλιος (Lobelius, ὡς ὁ ἴδιος ἐξε-λατίνισε τὸ ὀνομαίον Matthias de l' Obel). Διάσημος φυσιολόγος τῆς ἐποχῆς τῶν, ἰδίου φυτολόγος, γενν. τῷ 1538 ἐν Ryssel τῆς Φλάνδριας καὶ ἀπεθ. τῷ 1616 ἐν Λονδίῳ. Ο Λινναῖος τῷ ἀφιέρωσε τὸ γένος Λοβελεία, πρότυπον τῆς ὁμωνύμου οἰκογενείας φυτῶν (βλ. λ.). [O.X.]

Λοβέρδος (Κωστής Γεράσιμος). Ἱστορικὸς γεννηθεὶς τῷ 1767 ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐνθα ἀπέθανε τῇ 28 Ἰανουαρίου 1842. Ὑπὲρῆτης πολλὰ πλὴν τὴν πατρίδα καὶ κατέγινεν εἰς συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Κεφαλληνίας εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἥς ὁ Μουστοξύδης ἐδημοσίευσεν τὰ πρῶτα κεφάλαια μετὰ καλῶν κριτικῶν καὶ ἱστορικῶν σημειώσεων ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀνθολογίᾳ Κερκύρας (Ἀρ. 3—5, 1834 — 1835). Ὁ δὲ Π. Κ. Γρατσιαίου τὴν ἀξιολογὸν ταύτην τοῦ Λοβέριου ἱστορίαν μετέφρασεν ἑλληνιστὶ καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1888 μετὰ σημειώσεων. [Σ.δὲ Β.]

Λόβια ἢ Λούβια. Κοινὴ ὀνομασία εἰδους φασιόλων ἢ σπερμάτων Δολίχου (Phaseolus oblongus Javi καὶ Dolichus Lobia

Forsk.) καλλιέργουμένων ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἀνατολῇ. [Θ.Χ.]

Λόδια πνευμονικά. Βλ. Πνεύμων.

Λόδις (Lowicz). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ κυβερνήσει Βαρσοβίας. Εἶνε ἔδρα καθολ. ἐπισκόπου καὶ ἔχει 8930 κατ. (1893) διατηρούντας βιομηχανίαν δερμάτων, πηλίων ἀγγείων κλ. καὶ ἐμπορίαν ἵππων καὶ καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Λόδοσις (Lobositz). Πόλις τῆς περιφέρειας Λάιμπεριτς τῆς Βοημίας, ἐπὶ τοῦ Ἰλβίου, ἔχουσα ἀνάντορον τοῦ πρίγκιπος Σβάρτσενμπεργ, κατοίκους δὲ 4269. Γνωστὴ ἐγένετο ἐκ τῆς ἐνταῦθα μάχης τῆς 10^{ης} Οκτ. (v) 1756 καθ' ἣν ἐνίκησε Φρειδερίκος Β' τοὺς Αὐστριακοὺς. [Μ.Σ.]

Λογανειώδη (Bot.), Loganiaceae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδῶν συμπετάλων φυτῶν. Εἶδη 350, ἅπαντα δένδρα ἢ θάμνοι τῶν θερμῶν κλιμάτων, πολλὰ δὲ δηλητήρια. Συγγενῆ ὄντα τοῖς Ἀποκυνώδεσι διακρίνονται ἀπ' αὐτῶν κατὰ τὰ καρπία, ἄμφω συμπεφυκότες. Τὸ κυριώτερον γένος εἶνε Στρώχνης (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Λογαριθμικοὶ στίχοι (μέτρων), στίχοι καλοῦνται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μετρικῇ στίχοι ἐν οἷς τὸ δακτυλικὸν μέτρον μεταπίπτει εἰς τροχαϊκόν, π. χ. στίχος αποτελούμενος ἐκ 4 δακτύλων καὶ 2 τροχαίων. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβον ὡς κείμενοι κατὰ τὴν ῥυθμὴν μεταξὺ πεζοῦ λόγου καὶ ποιητικῆς ἀοιδή. [Δ.Σ.]

Λόγαυ (Φρειδερ. βαρῶνος φὸν Logau). Γερμανὸς ποιητὴς ἐπιγραμμάτων, γενν. 1604 ἐν Βρόκνυ τῆς Σιλεσίας, ἀποθ. δὲ 1655 ἐν Λίγνιτς. Τὰ ἔργα του, ζῶντος αὐτοῦ μόλις γνωστὰ γενόμενα, ἐξετιμῆθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀλσαιγγ, ὁστις μετὰ τοῦ Ράβενερ ἐδημοσίευσέ τινα κατ' ἐκλογὴν. [Μ.Γ.]

Λογαράτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας, ὑπαγόμενον εἰς τὴν δῆμον Πυλαρέων τῆς ἐπαρ. Σάμης. ἔχει 158 κατ. [Μ.Σ.]

Λογαριασμός ἀνοικτός, τρέχων ἢ ἀλληλόχρεως λέγεται ὁ λογαριασμός εἰς ὃν συχνὰ προστίθενται νέαι κονδυλία εἰς πίστωσιν ἢ χρέωσιν, ὅσπερ δὲ τὴν εὐχερῆ καὶ εὐληπτον κατάδειξιν τῶν ἀμοιβαίων πράξεων μεταξὺ δύο συνλλαττομένων ἐμπόρων. Ἐν τῇ ἐμπορικῇ λογιστικῇ διακρίνονται οἱ ἑξῆς ἀνοικτοὶ λογαριαμοί: α') καθ' ὁμοειδέας νομισματικὰς ἀξίας, β') κατὰ διαφόρους νομισματικὰς ἀξίας, γ') μετὰ προσθήκης τῶν τρεχόντων τόκων ἐπὶ τῶν ἀμοιβαίων πιστοχρεώσεων, δ') ἐπὶ ὀρισμένη λήξει διὰ τὴν ἐξέβλησιν, ἐν τῇ ὁποίῳ οἱ τόκοι ὑπολογίζονται ἐκ τῶν προτέρων κατ' ἀριθμὸν ἢ μὲν ὡς πρὶν ἢ μετὰ τῆς χρονολογίας τῆς μελλούσης ἐξοφλήσεως, ε') ἀνευ

σταθερᾶς λήξεως διὰ τὴν ἐξοφλήσιν, καθ' ὃν οἱ τόκοι ὑπολογίζονται ἐκ τῶν ὑστέρων κατὰ περιόδους ἀπὸ συμφώνου ὀρισμένας, ς') ὁ τῶν ἐρῶν ὡς πρὶν ἢ μετὰ τῆς χρονολογίας τῆς ὀρισμένης ἐξοφλήσεως. [Α.Γ.Η.]

Λογάριθμος δεδωμένου τινὸς ἀριθμοῦ (α) καλεῖται ἐν τῇ μαθηματικῇ ὁ ἀριθμὸς (x) ὁ ἐμφανῶν τὴν δύναμιν (βλ. λ.) εἰς ἣν πρέπει νὰ ὑψωθῇ σταθερὸς τις ἀριθμὸς (β), καλούμενος βάσις ἵνα ἀποτελεσθῇ ὁ δεδομένος ἀριθμὸς· τὴν σχέσιν ταύτην ἐκφράζει ἡ ἰσότης β^x=α, δεικνύουσα ὅτι ὁ x εἶνε ὁ Λ. τοῦ α κατὰ τὴν βάσιν β. Οὕτω π. χ. εἰς ὡς βάσις ληφθῇ ὁ ἀριθμὸς 5, Λ. τοῦ ἀριθμοῦ 25 εἶνε 2 (διότι 5²=25), τοῦ ἀριθμοῦ 125 ὁ 3 (διότι 5³=125) καὶ οὕτω καθέξης, τῶν δὲ μεταξὺ 25 καὶ 125 ἀριθμῶν οἱ Λ. εἶνε κλασματικοὶ ἀριθμοὶ κείμενοι μεταξὺ τοῦ 2 καὶ 3. Οὕτω δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι πάντων τῶν ἀριθμῶν κατὰ σειρὰν οἱ καθ' ὀρισμένην βάσιν Λ., ὑπολογισθέντες δὲ ὄντως καὶ καταγραφέντες μεθοδικῶς ἀπετέλεσαν τὰς καλουμένους «λογαριθμικούς πίνακας». Τὸ ἐν γενικῇ χρήσει διὰ τοὺς λογισμοὺς σήμερον ὑπάρχον σύστημα εἶνε τὸ τοῦ Βριγίου, ἔχον βάσιν τὸν ἀριθμὸν 10, ἐν ᾧ Λ. τοῦ 10 εἶνε τὸ 1 (10¹=10), τοῦ 100 τὸ 2 (10²=100), τοῦ 1000 τὸ 3 (10³=1000) κτλ., πάντων δὲ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν (πλὴν τῶν 10, 100, 1000 κτλ.) οἱ Λ. εἶνε μικτοὶ ἀριθμοὶ (ἀποτελούμενοι ἐκ μέρους ἀκεραίου καὶ μέρους κλασματικοῦ) περιλαμβανόμενοι μεταξὺ 1 καὶ 2, 2 καὶ 3, 3 καὶ 4 κτλ. Τὸ ἀκέραιον μέρος τῶν μικτῶν τούτων Λ. εἶνε πάντοτε τόσον εὐλόγητον ὥστε οὕτε ἀναγράφεται ἐν τοῖς πίναξιν· οὕτω π. χ. τοῦ ἀριθμοῦ 685, περιλαμβανόμενου μεταξὺ 100 καὶ 1000 ὁ Λ. περιλαμβάνεται μεταξὺ 2 καὶ 3, ἔχει ἄρα ἀκέραιον μέρος 2. Τὸ δὲ κλασματικὸν μέρος τῶν Λ. ἀκριβῶς μὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ, ὑπελογισθῇ ὁμῶς εἰς δεκαδικὰ κλάσματα μετὰ μεγάλης προσεγγίσεως· οὕτως οἱ εὐχρηστότατοι πίνακες τοῦ Callet περιέχουσι τοὺς Λ. μετὰ 7 δεκαδικῶν ψηφίων ἥτοι μετὰ λάθους μικροτέρου ἐνὸς δεκάτης ἑκατομμυριοστοῦ τῆς ἀκεραίας μονάδος, λάθος ἀσπράντου ἔπερ ὅταν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς. Ἡ χρησιμότης καὶ ὠφέλεια τῶν Λ. εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἰδίους ὑπολογισμοὺς εἶνε εὐρυτάτη καὶ ἀνεκτίμητος, καθότι δι' αὐτῶν ὁ πολυπλασιασμός μεταξὺ κοινῶν ἀριθμῶν μεταβάλλεται εἰς πρόσθεσιν τῶν Λ. αὐτῶν, ἡ διαίρεσις εἰς ἀφαίρεσιν, ἡ ὑψωσις εἰς δύναμις εἰς ἀπλῶστατον πολλαπλασιασμόν, ἡ ἐξαγωγή ῥιζῶν εἰς ἀπλὴν διαίρεσιν κτλ., οὕτω δὲ καθίστανται εὐχερεῖς ὑπολογισμοὶ ἐκ πρώτης ὄψεως λαβυρινθώδεις καὶ ἀτελεύτητοι φαινόμενοι καὶ λύονται ἀλυτα ἄλλως προ-

βλήματα. Μεγίστη δὲ εἶνε ἡ χρησιμότης των εἰς τὰς τριγωνομετρικὰς καὶ ἀστρονομικὰς ὑπολογισμούς. Εὐρέτης τῶν Α. ὑπῆρξεν ὁ Σκώτος μαθηματικὸς βαρὼν Napier, καλούμενος καὶ Neper (βλ. λ.), δημοσιεύσας τὴν ἐπινόησιν του τῷ 1614 λατινιστὶ ὑπὸ τὴν τίτλον «Περιγραφή τοῦ θαυμασίου κανόνος τῶν Α. κτλ.». Τὸ λογαριθμικὸν σύστημα τοῦ Νέπερ, ὅπερ ἐπικαλεῖται φυσικόν, εἰνέπως περίπλοκον καὶ ἀκατάλληλον διὰ τοὺς κοινούς ἀριθμητικούς ὑπολογισμούς, δι' ὃ ὁ ἴδιος συνέστησεν εἰς τὸν φίλον του Βρίγιον (βλ. λ.) νὰ συντάξῃ νέους πίνακας ὡς βάσιν ἔχοντας τὸν ἀριθμὸν 10, ὅπερ ἔπραξεν οὕτως δημοσιεύσας τοὺς Α. τῶν ἀριθμῶν 1—20000 καὶ 90000—100000 μετὰ 14 δεκαδικῶν ψηφίων. Τὸ ἐν τῷ μεταξὺ χάσμα συνεπλήρωσεν ὁ Ὁλλανδὸς μαθηματικὸς Ἀδριανὸς Vlack, ὑπολογίσας προσέτι καὶ τοὺς Α. τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν. Ἐκτοτε πολλά ἐγένοντο ἐκδόσεις καὶ ἀνατυπώσεις τῶν λογαριθμικῶν πινάκων, γενικωτάτης ὁμοῦ χρήσεως διὰ τὸ εὐμέθοδον τῆς κατατάξεως καὶ τὴν καθόλου εὐχρηστίαν αὐτῶν εἶναι σήμερον οἱ μνημονευόμενοι πίνακες τοῦ Callet, ἐπανειλημμένως στερεοτύπως ἀνατυπούμενοι (γαλλ. ἐκδ. ὑπὸ J. Dupuis μετὰ πολλῶν τελειοποιήσεων). Ἐν πολλῇ ἐπίσης χρῆζει καὶ μάλιστα ἐν Γερμανίᾳ εἶναι καὶ οἱ πίνακες τοῦ Vega καὶ ἄλλοι. [Ἀν.]

Αλογγά. Κώμη τῆς Μεσσηνίας ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμ. Κορώνης, ἀπέχουσα δὲ τοῦ Πεταλιδίου πρὸς Ν ὥρ. 3. Εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ βραχώδους τόπου, ἔχουσα ὁδοὺς λίαν κατωφερεῖς καὶ λιθαστρώτους. Ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ παραλίᾳ ἐπίνειου αὐτῆς κεῖται 1/2 ὥρ. πρὸς Δ. Ἡ ὑποκειμένη παραλία στερεῖται ὀρμητηρίου, διὰ τοῦτο καὶ δύσκολοι αἱ προσορμίσσεις. Ἀλλοτε διετέλεσε πρωτεύουσα τοῦ δῆμ. Κορώνης. Κατ. 761.

Αλογγά—Ἀλλανδ (Long-Island). Νήσος τῆς Βορειοαμερικ. πολιτείας Νέας Ὑόρκης, ἔχουσα ἐμβ. 2643 τχμ., χωριζομένη ἀπὸ τῆς στερεᾶς διὰ στενοῦ περὶ τοῦ, ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης διὰ τοῦ Ἡστ-Ρέιβερ. Ἐπὶ τῆς Α. κεῖνται αἱ πόλεις Βροῦκλιν καὶ Λ ὁ γ γ Ἀϊ λ α ν δ—Σί τ υ (30 506 κατ.) ἀποτελοῦσαι προάστεια τῆς Νέας Ὑόρκης. [Μ.Σ.]

Αλογγάκι. Χωρίον τοῦ δήμου Τρικκαίων τῆς ἐπαρ. Τρικκάλων, μετὰ 131 κατ. [Μ.Σ.]

Αλογγάς. Χωρίον τοῦ δήμου Δαφνησίων τῆς Λοκρίδος, ἔχον 130 κατ [Μ.Σ.]

Αλογγίνος. 1) Διονύσιος Κάσσιος. Ἐλλήν ὑλατωνικὸς φιλόσοφος καὶ περίφημος ῥήτωρ τοῦ γ' μ. χ. αἰῶνος, διὰ τὴν πολυμαθειάν του ὑπὸ τοῦ Εὐναπίου «βιβλιοθήκη ἐμφύχης» καὶ «περιπατοῦν μουσεῖον» ἐπονυμιαζόμενος. Ἐγένν. πιθανῶς τῷ 213 μ. Χ. ἐν Ἐ-

μέσῃ τῆς Συρίας ἢ ἐν Ἀθήναις· ἐδίδαξεν ἐνταῦθα, γενόμενος δὲ εἰς πολιτικὰς σπουδὰς καὶ διδάσκαλος τῶν τέκνων τῆς βασιλείας Ζηνοβίας τῆς Παλμύρας συνεπερίσθη τὰς τύχας ταύτης καὶ ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ τῷ 273. Τὰ σπουδαιότατα τῶν ἔργων του ἦτοι τὰ φιλελεγκικά, δι' ὧν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν «ὁ φιλέλεγκος» ἀπέκτησεν, ἀπωλέσθησαν. σώζονται δὲ ἄλλα τινὰ ἔργα του καὶ δὴ μέρος ῥητορικῆς καὶ τὸ περίφημον Περί ὕψους, ἐν ᾧ περιέχονται πλείστα ἀποσπάσματα ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ὅπερ ἀποτελεῖ ἐν τῶν ἀριστων μνημείων τῆς τῶν ἀρχαίων αἰσθητικῆς κριτικῆς· ἄλλοι ὅμως τῶν κριτικῶν ἐν εἰς καὶ ὁ Κρίστ πιστεύουσιν ὅτι τοῦτο εἶνε μάλλον ἔργον ἀνωνύμου κατὰ τὸν α' μ. Χ. αἰῶνα συγγραφέντος. — 2) Βλ. Κάσσιος, 3.

Αλογγίτζιον. Χωρ. τῆς Φθιώτιδος, τοῦ δῆμ. Φαλάρων, κείμενον ἐπὶ τῶν Ν ὕψωρειῶν τῆς Ὄθρου εἰς ἀπόστασιν 3 ὥρων ἀπὸ Στυλίδος ΒΔ. Κατ. 329.

Αογγοθάρδι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ὥρ. 1 1/2 ἀπέχον τῶν Βιτωλίων, μετὰ 1000 κατοικῶν χριστιανῶν. Ἀπὸ τούτου μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Ἑβριῶνος (Τσέρνας) εἰς ὦραν 1 καίται τὸ χωρ. Νεβάκι.

Αογγοθαρδικὸν δίκαιον καλεῖται τὸ παρὰ τοῖς Αογγοθάρδοις (βλ. λ.) ἐπικρατοῦν δίκαιον, ὅπερ διὰ τῶν ἐθίμων καὶ τῆς προσφορικῆς παραδόσεως διασωθὲν μέχρι τοῦ 643 μ. Χ. κατεργίη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῷ «Ἐδίκτῳ» τοῦ τότε βασιλέως Ῥοθαρίου. Ἦν κατ' οὐσίαν γερμανικόν, πολλὰ ὁμοῦ ἡλλοιωμένον διὰ Ῥωμαϊκῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν στοιχείων, διατηρήθη δὲ ἐν τῇ Β' Ἰταλίᾳ πολὺ μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ λογγοβ. κράτους· ἀποτελεῖ δὲ σπουδαιότατην πηγὴν ἐν τῇ ἐρευνῇ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης τοῦ Μεσαίωρος.

Αογγοθάρδοι. Ἀρχαῖοι Γερμανικοὶ λαοὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Χριστοῦ γεννήσεως κατοικῶν περὶ τὸν κατω Ἀλβιν ὅπου προσέβαλεν αὐτοὺς ὁ αὐτοκρ. Τιβέριος (5 μ. Χ.). Κυρίως ἐκαλοῦντο Βινίλοι (Winiler), τὸ ὄνομα δὲ Α. (=Μακρυγένειοι) ἀπεδόθη αὐτοῖς ὡς λέγεται διὰ τὸ μακρὸν των γένειον. Κατὰ τὴν μεγάλην των λαῶν κίνησιν, τὸν Δ' πῦθανῶς μ. Χ. αἰῶνα, μετενάστευσαν καὶ αὐτοὶ πρὸς Ν εἰς τὰς παραδουναβίους χώρας, ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν, καταβαλόντες δὲ τοὺς Ῥοῦλους καὶ Γεπίδας ἐγένοντο κύριοι τῆς Παννονίας. Τῷ 569 ὑπὸ τὴν βασιλείαν των Alboin εἰσβαλόντες εἰς Ἰταλίαν σχεδὸν ἐντελῶς ὑπέταξαν τὸ Β αὐτῆς μέρος, ἀπ' αὐτῶν ἔκτοτε κληθὲν «Λομβαρδία», μέχρι Ῥώμης προχωρήσαντες. Τὸ κράτος αὐτῶν τοῦτο ἀντιπάλους ἔσχε τὰς βυζαντινὰς ἐν Ἰταλίᾳ κτήσεις (Ραβέννα) καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν παπικὴν

ἐξουσίαν, δι' ἧς ὀλίγον κατ' ὀλίγον προέβαιναν ἐκ ἑρωμανισμοῦ τῶν Λ., ὧν καὶ τὰ ἄσματα καὶ οἱ νόμοι κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ἐγράφετο λατινιστί· εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν του ἐφθασε τὸ κράτος ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λιουτπράνδου (βλ. λ., 713—744), ὅστις μικρὸν δεῖν κατελάμβανε σύμπασαν τὴν Ἰταλίαν· ὁ βασιλεὺς Λιστεύλος (749—756) κατέκτησε τὴν Ραβένναν καὶ ἠπείλει νὰ καταστήσῃ ὑποτέλεις καὶ τὸ παπικὸν κράτος, ἡττήθη ἔμω· ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦ φραγκικοῦ κράτους Πιπίνου, ὃν ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν ὁ Πάπας Στέφανος Β', καὶ ἀπέδωκε πάσας τὰς καταλήψεις πόλεις. Ὁ διάδοχος τοῦ Ἀστυλφου Δεσιδέριος (756—774) ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος τοῦ κράτους τῶν Λ. βασιλεὺς· διότι ἐπιχειρήσαντος αὐτοῦ νέαν κατὰ τῆς Ῥώμης ἐκστρατεῖαν, ὁ Πάπας Ἀδριανὸς ὁ Α' προσεκήλεσεν εἰς βοήθειαν τὸν βασιλεῖα τοῦ φραγκικοῦ κράτους Κάρολον, ὅστις ἐπέλωθεν κατέλυσε τῇ 774 τὸ βασίλειον τῶν Λ. διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Πανίας καὶ κατέλαβε τὰς ἀποτελούσας αὐτὸ χώρας. [B.A.]

Λόγος. Χωρ. τοῦ δήμ. Διγίου κείμενον εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 ΒΔ τούτου κατὰ τὴν παράλιον πεδιάδα τὴν σχηματιζομένην περὶ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ἑρινεοῦ καὶ διαδρεχόμενην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Σαλμενίκου. Κ.ἀτ. 401. — 2) Χωρ. τῶν Παξῶν τοῦ δήμ. Λακκιωτῶν ἀπέχ. ΝΔ τῆς Λάκκας 40', μετὰ 419 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀλιφρείας τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 85 κατ. [M.Σ.]

Λόγος Ἀρμετ-Ἀγᾶ. Χωρ. τοῦ δήμου Τρικκαίων τῆς ἐπαρ. Τρικκάλων, ἔχον 109 κατ. [M.Σ.]

Λόγος. Οὕτω καλεῖται ἡ μεσαία ἐκ τῶν τριῶν χειρσονήτων τῆς Χαλκιδικῆς, κειμένη μετὰ τῆς χειρσονήτου Κασσάνδρας (Παλλήνης) καὶ τοῦ Ἀγίου ὄρους (Ἄθω) περιδρεχόμενη δὲ ὑπὸ τοῦ Τορωναίου καὶ Σιγιντιοῦ κόλπου. Αὕτη παραλλήλως πρὸς τὰς δύο ἄλλας ἐκτεινομένη εἶνε ἐπιμήκης καὶ ὀρεινὴ, διασχιζομένη ὑπὸ κλάδου τοῦ ὄρους Χολομώνδα, ὅστις καταλήγει εἰς τὰ ἀκρωτήρια αὐτῆς Ἀρπελον, Δρέπανον καὶ Καρτάλια. Αὕτη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο Σιθωνία ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῆς πόλεως Σιθώνης. Εἰς τὰς ἀκτὰς αὐτῆς κεινται οἱ ἀσφαλεῖς λιμένες Κωφοῦ καὶ Συκιᾶς.

Λόγος Ἕλληνα σοφιστῆς καὶ ἐρωτικὸς συγγραφεύς, ζήτης πιθανῶς κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα ἐν μέσῳ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καταγόμενος ἐκ Λέσβου. Ἐγραψε τὸ περίφημον ποιμενικὸν μυθιστόρημα Δάφνης καὶ Χλόη, ἀφελὲς τὸ ὕψος καὶ πλήρες θελκτικῶν περιγραφῶν, τὸ τελευταῖον καὶ ἐν τῶν καλλίστων προϊόντων τῆς ἀρχαίας βουκολικῆς Μούσης. [X.B.]

Λόγγφελλο (Henry Wadsworth Longfellow). Ἀμερικανὸς ποιητής, γενν. 1807 ἐν Πόρτλανδ τῆς πολιτείας Μάιν, διατελέσας δὲ καθηγητῆς τῶν νεωτέρων γλωσσῶν καὶ φιλολογικῶν ἐν τῇ κολλεγίῳ Bowdoin τῆς Βρουνσβίκης (Ἀμερικῆς) καὶ τῇ κολλεγίῳ Harvard τοῦ Καϊμπριτζ, ὅπου παρατήθεις τὴν καθηγεσίαν τῇ 1854 ἀπέθανε τῇ 1882. Τὴν πρώτην φήμην του ἀπέδωκε τῇ τῷ μυθιστόρημα *Ouverture* (1835), μεθ' ἧς ἐδημοσίευσεν καὶ ἕτερον ἔξοχον ὑπὸ τὸν τίτλον Ὑπερίων (1839). Ἐκ τῶν ποιημάτων του ἐξέχουσιν οἱ Βαλλισμοὶ (1841), Ὁ Ἰσπανὸς φοιτητῆς (1843), τὸ εἰδυλιακὸν ἔπος *Evangeline* (1847), Ὁ χρυσοῦς μῦθος (1851), ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸ ἔπος *Τὸ ἄσμα τοῦ Χιαδάθα* (1855) ὅπερ ἐντὸς 5 μηνῶν ἐδημοσίευσεν εἰς 30 ἐκδόσεις (μὴ συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μετατωπώσεων) καὶ μετεφράσθη εἰς ἀπάσας τὰς ἐυρωπαϊκὰς γλώσσας (εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Δ. Περδάνογλου). ἀλλὰ καὶ ἅπαντα, δύναται τις νὰ εἴπῃ, τὰ ἄλλα, εἶναι χαριέστατα, ἐλέγχοντα ἀληθὲς αἶσθημα καὶ εὐγένειαν καὶ ὕψος γραφικὸν καὶ δραματικόν. Μετέφρασε δὲ καὶ πολλὰ ποιήματα ἐξ ἐυρωπαϊκῶν γλωσσῶν (1845) καὶ τὴν Θείαν κωμωδίαν τοῦ Δάντε (1867—70). Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῶν μέχρι τότε Ἀπάντων του ἐδημοσίευσεν τῇ 1867 ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς εἰς 7 τόμους. [M.Γ.]

Λόγγφορδ (Longford). Ἡ βορειοδυτικωτάτη κομητεία τῆς ἱρλανδ. ἐπαρχίας Λίνστερ, ἔχουσα ἐμβ. 1090 τχμ. καὶ 52 647 κατ. (1891), μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης 3 850 κ. Κύριον ἔργον τῶν κατ. εἶνε ἡ κτηνοτροφία.

Λογεῖον. Βλ. Θέατρον.

Λογικὴ καλεῖται ἡ ἐπιστήμη τῶν εἰδῶν τῆς ὁρθῆς νοήσεως. Ὑπάρχει δηλ. νόησις ὁρθὴ καὶ νόησις ἐσφαλμένη. Ἐκείνη ἀγεί εἰς ὁρθὰ συμπεράσματα, αὕτη εἰς ἐσφαλμένα. Λοιπὸν γεννᾶται ἡ ἀνάγκη ἐπιστήμης ἀναζητούσης τοὺς κανονικοὺς νόμους, τοὺς κανόνας, πρὸς τοὺς ὁποῖους ἡ νόησις, ἵνα ἄγῃ εἰς ὁρθὰ συμπεράσματα. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη εἶνε ἡ Λ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νόησις (βλ. λ.) εἶνε σύνθεσις παραστάσεων μετὰ συνειδήσεως ρυθμιζομένη πρὸς τὸ ποῖον καὶ τὰς σχέσεις αὐτῶν, ὅπου δὲ σύνθεσις, ἐκεῖ καὶ μορφή, εἶδος, διακρίνομενα ἐν τῇ νοήσῃ ὕλην καὶ εἶδος. Ὑλὴ εἶνε τὸ ἐν τῇ νοήσῃ συνδεόμενον, εἶδος δὲ ὁ τρόπος τῆς συνδέσεως, ἡ μορφή αὐτῆς. Τὸ εἶδος εἶνε μὲν ἀχώριστον τῆς ὕλης, δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ ἀνεξαρτήτως ὡρισμένης ὕλης. Ἡ Λ. λοιπὸν δὲν ἐξετάζει τὴν γνωστικὴν ἀξιολογίαν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδεομένων παραστάσεων, δὲν ἐρευνᾷ τὴν ἀλήθειαν τῶν προϋποθέσεων, ἐξ ὧν ὁρμίζεται ἡ νόησις (τοῦτο εἶνε ἔργον τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν), ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐρίσῃ

τά εἶδη (τοὺς τύπους) τῆς ὁρθῆς νοήσεως. Διὰ τοῦτο εἶνε γενική καὶ εἰς ὁ λ ο γ ι κ ῆ ἐπιστήμη ἐγγυωμένη εἰς τὸν ἀκλουθόντα τοὺς κανόνας αὐτῆς ὅχι τὴν ὕλην ἀληθεύαν τῶν πορισμάτων τῆς νοήσεως, ἀλλὰ μόνον τὴν κατ' εἶδος ὁρθότητα αὐτῆς. Ὁ περιορισμός οὗτος εἰς τὰ εἶδη τῆς νοήσεως εἶνε οὐ μόνον δυνατός, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖος. Διότι, ἐπειδὴ τὰ πορίσματα πάσης ἐρευνῆς ἐξαρτῶνται αὐσιωδῶς ἐκ τῆς χρήσεως ὁρθῆς νοήσεως ἐν αὐτῇ, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιχειρήσῃ τις τὴν ἐρευναν οἰουδήποτε ἀντικειμένου μετ' ἐπιστημονικῆς ἀσφαλείας, ἐὰν δὲν ὀρίσῃ πρότερον τοὺς νόμους καὶ τὰ εἶδη τῆς ὁρθῆς νοήσεως.

Ταύτης τῆς εἰδολογικῆς Λ., ἥς πατὴρ εἶνε ὁ Ἀριστοτέλης, προηγήθη ἡ διαλεκτική τοῦ Πλάτωνος, ἥ τις, ἐπειδὴ ὁ Πλάτων ἐθεώρει τὰς ἐνοίας ὡς ἐκφράσεις τοῦ ὄντως ὄντος, τῶν ἰδεῶν, τὰς δὲ σχέσεις τῶν ἐννοιῶν μετένεγκε καὶ εἰς τὰς ἰδέας, ἔλαβεν ὀντολογικὸν χαρακτήρα. Αὕτη ἡ ἀντιθεσις εἰδολογικῆς καὶ μεταφυσικῆς Λ. μετετράπη ἐν τῇ μεταίωνι εἰς τὴν τῆς πραγματικῆς καὶ ὀνοματικῆς Λ. Ἐκείνη ἐθεώρει τὴν ἐννοιαν (τὸ καθόλου) ὡς πᾶν ὡς ὄνομα (nominalismus) ἢ συλλήψιν ἐν τῇ νοήσει (conceptus, ἐξ οὗ conceptualismus). Ἐν ταῖς νεωτέροις χρόνοις, ἐξ ὅτου ὁ Κάντιος διεσχίρισθαι ὅτι εἶνε δεσμομένη μόνον ἡ ὕλη τῆς ἐμπειρίας, οὐχὶ δὲ τὸ εἶδος αὐτῆς, ὅτι τούναντιον ὁ ἀνθρώπος ἐν τοῖς νόμοις τῆς οἰκείας νοήσεως κέχνηται ἐκ τῶν προτέρων πιστὸν πρότυπον τῶν θεμελιωδῶν σχέσεων τοῦ κόσμου τῆς ἐμπειρίας, ἤρχισαν ν' ἀποδιδῶσιν οἱ ἰδεολόγοι διδάσχει αὐτοῦ εἰς τοὺς τύπους τῆς νοήσεως καὶ σημασίαν μεταφυσικὴν καὶ νὰ παράγωσιν ἐξ αὐτῶν γινώσκιν τοῦ κόσμου τῆς ἐμπειρίας. Ἀπορριφθέντος τοῦ Καντιανοῦ περιορισμοῦ, καθ' ὃν οὗτοι οἱ νόμοι τῆς νοήσεως ἰσχύουσι μόνον διὰ φαινόμενα, οὐχὶ δὲ διὰ τὸ ὑπὲρ τὴν ἐμπειρίαν, ὁ Ἐγγelos μετέβαλε κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Φιχτίου τὴν Λ. ἑλως εἰς Μεταφυσικὴν διδάσκων ὅτι αἱ θεμελιώδεις μορφαί τῆς νοήσεως, αἱ κατηγορίαι, εἶναι συγχρόνως καὶ αἱ θεμελιώδεις μορφαί καὶ νόμοι τῆς ἀπολύτου πραγματικότητος. Κατ' εὐλογον ληπρρίφθη οὐ μόνον ἡ περ' Ἐγγelow πρόβλεψις τῆς ταυτότητος τοῦ νοεῖν καὶ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ Τρενδελειμβουργίω ἀντικαταστήσασα αὐτὴν προϋπόθεσις τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν μορφῶν τῇ ὑπάρξεως καὶ τῆς γνώσεως. Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἀνεπτύχθη ἡ τρίτη τάσις ἐν τῇ Λ., ἡ ἐμπειρικὴ, ἡ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ κύρους τῶν νοητικῶν συνθέσεων τῶν παραστάσεων εἰς τὴν καθαρὰν ἐμπειρίαν καὶ τῆς θεμελιώσεως τῆς ἐπαγωγικῆς μεθόδου (John Stuart Mill). [X. Π2.]

Λόγιος Έρμης ἐκάλειτο ἡ πρώτη ἐλληνικὴ φιλολογικὴ ἐφημερίς, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ

τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ τῷ 1811 ἐν Βιέννῃ τῇ προτροπῇ τοῦ Ἀδ. Κοραῆ. Ἐκδοθεῖσα ἐπὶ 3 ἐτῇ διεκόπη ἐπὶ 11½ ἐτος, εἰτα ὅμως ἀνέλαβον τὴν ἐκδοσιν ὁ Φαρμακίδης καὶ ὁ Κοκκινάκης τῷ 1816. Ἀφ' οὗ δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Φαρμακίδης ἐκ Βιέννης τῷ 1818, ὁ Κοκκινάκης τῇ βοήθειᾳ τοῦ Κοραῆ καὶ ἀλλων πολλῶν ἐταίρων διετήρησε τὸ περιοδικὸν μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως. Συνεργάται τοῦ Λ. Ἐ. ἦσαν οἱ λογιώτεροι τῆς τότε ἐποχῆς Ἑλλήνες, ὑπῆρξε δὲ τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἐν τοῖς τότε χρόνοις εἰς τῶν κυριωτάτων μολῶν τῆς πνευματικῆς τῶν Ἑλ. ἡνῶν ἀναγεννήσεως. [Δ.Θ.]

Λογιστιὰ. Ἀρχοντες ἐν ταῖς ἀρχαῖαις Ἀθῆναις εἰς οὓς παρεδίδοντο πρὸς ἐλεγχον οἱ λογαριασμοὶ πάντων τῶν δεινόντων νὰ ὑποβάλλωσι τοιοῦτους ὑπαλλήλων τῆς πολιτείας. Λογισταὶ ἐκλήροντο 10 ὑπὸ τῆς Βουλῆς, οἵτινες ἐξέλεγον ἀλλοὺς 10 Εὐθύνοους καὶ 10 Παρέδροους, πάντες δὲ οὗτοι ἀπετέλουν τὴν ἀρχὴν «τῶν τριάκοντα Λ.»

Λογιστήριον Γενικὸν (Δημόσιον λογιστικόν). Δημόσιον παρ' ἡμῖν γραφεῖον τῷ 1842 ἰδρυθὲν καὶ διευθύνον ἐν γένει τὸ λογιστικὸν τοῦ Κράτους. Ἐξελέγγει τὰ δικαιολογητικά πάσης ληψεδοσίας, κανονίζει τὰ τῆς κινήσεως τῶν χρημάτων κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, ἐλέγχει τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπολόγων διὰ ληψεδοσίας καὶ διαχειρίσιν, ἐγγράφει εἰς τὰ βιβλία τὰ ἐκκαθαρισθέντα ἢ βεβαιωθέντα εἰσπρακτέα ἔσοδα κτλ. Παρὰ τῷ Γ. Λ. τηροῦνται βιβλία διαχειρίσεως (Καθημερινὸν καὶ Καθολικόν) καὶ βιβλία χρήσεως ἡτοι τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἰσπρακτέων πιστώσεων, καὶ ἄλλα βοηθητικά.

Λογιστικὴ δέκη. Πᾶς διαχειρισάμενος ἀλλοτρίαν περιουσίαν δρεῖλει λόγον τῆς διαχειρίσεώς του· διττὴ δ' ἐντεῦθεν τιχεται ὑποχρέωσις, ὑποχρέωσις πρὸς λογοδοσίαν καὶ ὑποχρέωσις πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ Ἀλείμματος. Ὅσάκις τὸ πρῶτον δὲν ἀμειψοῖται ὁ δοσίλογος καταρτίζει προσηκόντως τὸν λογαριασμόν, ὃν μετὰ πάντων τῶν ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων κοινοποιεῖ τῷ δεξιλόγῳ καὶ τὸ μὲν ὁμολογηθὲν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ κηρύσσεται ἀμέσως παρὰ τὸν προέδρου ἐκτελεστέον, τὰ δ' ἀμειψοθητόμενα κεφάλαια διμάχονται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν συνήθη διαδικασίαν· ἂν ὅμως ὁ ὑπόλογος δὲν ἀναγνωρίξῃ οὔτε τὴν πρὸς λογοδοσίαν ὑποχρέωσιν, τηρεῖται ἰδια διαδικασία, εἰς τρία διακρινόμενα στάδια, καθ' ὅσον πρῶτον ζητεῖται διὰ παρεμπιπτούσης ἡ κυρίας ἀγωγῆς λογοδοσία, περὶ ἧς ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον, ὀρίζον συγχρόνως ἐν ἀποδοχῇ εἰσηγητήν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἐμφανίζονται οἱ δικάζικοι ὅπως ὁ μὲν δοσίλογος παραδώσῃ τὸν λογαριασμόν μετὰ τῶν ἀποδείξεων, ὁ δὲ δεξιλόγος ἐπιφέρῃ τὰς ἀντιρροήσεις καὶ παρα-

τηρήσεις, συντασσομένης περὶ πάντων ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ εισηγητοῦ. Καὶ τὰ μὲν ἐμολογηθέντα κηρύσσει ἐκτελεστὰ ὁ εισηγητής, τὰ δὲ ἀμφισβητούμενα παραπέμπει εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου διεξάγεται τὸ τρίτον στάδιον· τὸ δὲ δικαστήριον ἀποφαίνεται παραδεχόμενον τὰ δικαιολογούμενα κεφάλαια καὶ ἀπορρίπτον τὰ λοιπὰ. Τεῦτε-λεσιδίκιως κριθέντος λογαριασμοῦ δὲν ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις· προφανῆ ὅμως λογιστικά λάθη διορθοῦνται κατ' ἀναφορὰν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου. [Πφ.]

Λογιστικὸς νόμος. Ὁ κανονίζων τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τὴν λογιστικὴν ἐν γένει ὑπηρεσίαν τοῦ κράτους. Ὁ παρ' ἡμῶν ἰσχύων νόμος ΣΙΒ' τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1852 (μετὰ τινων μεταγενεστέρων τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων) εἰς τρία κύρια διαίρεται μέρη, ὧν τὸ α' πραγματεύεται περὶ τοῦ νομοθετικοῦ λογιστικοῦ, τῆς συντάξεως δηλ. τοῦ ἐτησίου γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, τὸ β' περὶ τοῦ διοικητικοῦ λογιστικοῦ, τῶν ἐπαρχιακῶν δηλ. ταμιῶν καὶ ἐσπρακτόρων, τῶν λογαριασμῶν καὶ τῆς εὐθύνης αὐτῶν, καὶ τὸ γ' περὶ τοῦ δικαστικοῦ λογιστικοῦ, ἥτοι τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐλέγχου τῶν λογαριασμῶν τῶν διαφόρων ὑπολόγων. [Πφ.]

Λογιά. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Κορώνης τῆς Ἰουλίας, ἔχον 978 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Τυμφαίων τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, μετὰ 197 κατ. [Μ.Σ.]

Λογανῆκος. Χωρ. τοῦ δήμου Πελλάνης τῆς Λακεδαιμόνης, ἔχον 902 κατ. καὶ κείμενον εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Χέλμου ὄρους.

Λογκάστρα. Χωρ. τοῦ δήμ. Σπάρτης, ἀφ' ἧς καίται 2 ὥρ. ΒΔ ἐπὶ τῶν Α πλευρῶν τοῦ Ταυῖντου. Ἔχει 734 κατοίκους.

Λογκεβίλλ (Longueville). Γαλλικὸς δουκινὸς τίτλος, ὅστις ἐδόθη εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δυνοά. Πρῶτος λαβὼν τὸν τίτλον ἦτο Φραγκίσκος δ' Β' (1505). Ἐρρίκος δ' Β' δούξ Α., γενν. 1595 ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀντλιοῦς τοῦ Λουδοβ. τοῦ ΙΓ' διαμάχας, ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς κατὰ τὸν τριακονταετη πόλεμον ἀπὸ τοῦ 1637, ὕστερον δὲ ἐπέστη ὑπὸ τῆς φιλοδόξου σύζυγου του νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς κατὰ τῆς αὐλῆς βραδουργίας, διδὼν καὶ ἐφελακίσθη, ἀλλ' ἀφῆθη πάλιν ἐλεύθερος καὶ ἀπέθανε τῇ 1663. Ἡ σύζυγός του ἦτο ἡ ἐπὶ κάλλει καὶ πνεύματι διακρινόμενη Ἀννα τοῦ Βουρβόν-Κονδέ, γενν. 1619, ἥτις ὅτε τῇ 1649 ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἐστάσισε κατὰ τοῦ Μαζαρίνου καὶ τῆς αὐλῆς, ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν δυσηρεστημένων πολιτῶν καὶ ἐσηύχθη μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν τότε συμβάντων ἐπιτροπὴν ὅτε δὲ ἐφελακίσθησαν οἱ ἀρχεῖοι τῆς συνωμοσίας, διέφυγε πρὸς τὸν Τυρέν, ἐν

προσελκυσεν εἰς τὴν μερίδα τῆς. Καὶ προκήρυξεν δὲ κατὰ τῆς αὐλῆς ἐδημοσίευσεν καὶ μετὰ ξένων κρατῶν διεπραγματεύθη περὶ ἐπικουριῶν κατ' αὐτῆς, ἐπέστρεψε δ' εἰς Παρίσιους ὅτε ἀπεφυλακίσθησαν οἱ συνωμοταί. Ἀποτυχούσα δὲ καὶ εἰς ἄλλους κατὰ τῆς αὐλῆς διαπληκτισμοὺς τοῦ Κονδέ, ἀπεσύρθη ἀπαγορευθεῖσα εἰς μονήρην βίον καὶ ἐζήσεν ἐκτοτε ἐν εὐσεβείᾳ καὶ φιλάνθρωπῳ· ἀπέθανε δὲ τῇ 1679. [Β.Ε.]

Λογογράφοι καλοῦνται οἱ ἀρχαῖοι τεροὶ Ἑλλήνες ἱστοριογράφοι τοῦ 5' καὶ 4' π. Χ. αἰῶνος μέχρι τοῦ Ἡροδότου. Οἱ σημαντικώτεροι τούτων ἦσαν Ἴωνες τῆς Μ. Ἀσίας, περιέγραψαν δὲ ἐν πεζῷ λόγῳ ἰδρύσεις πόλεων, γενεαλογίας τῶν κρατούντων γενῶν, ἥθη καὶ ἔθιμα πόλεων καὶ λαῶν, τὰ γεωγραφικὰ περιεργα ξένων χωρῶν κτλ. Κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν τρόπον τῆς παραστάσεως παρηκολούθησαν πολὺ τὸν Ὀμηρὸν περιερίζοντα δὲ εἰς τὴν ἀπλὴν ἀναγραφὴν τῶν γεγονότων ἢ μᾶλλον τῶν παραδόσεων, μὴ σκεπτόμενοι νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἱστορικῆς ἀλληλουχίας καὶ τὴν κριτικὴν ἐπισκόπῃν αὐτῶν. Οὕτως οἱ Α. κείνται μεταξὺ τῶν ἐπικῶν ποιητῶν καὶ τῶν ἀληθῶν ἱστορικῶν, Ἡροδότου, Θουκυδίδου κλ. Εἰς τοὺς Α. ἀνήκουσιν Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος, Ξάνθος ὁ Λυδός, ὁ Φερικύδης, Ἑλλανικός ὁ Μιλήσιος καλ., περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἀρχα.

Λογόγραφος. Βλ. Αἰνίγμα.

Λογοθέται ἦσαν παρὰ Βυζαντινοῖς δημόσιοι λειτουργοὶ θυνάμενοι ἐν μέρει νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς ἡμετέρους ὑπουργούς, ἱεραρχικῶς τασσόμενοι μετὰ τοὺς μαγιστροὺς καὶ τὴν σύγκλητον. Ἦσαν οὗτοι τέσσαρες, ὁ πρῶτος δ' αὐτῶν, ὁ «Μέγας Λογοθέτης» ἢ «Λογοθέτης τοῦ δρόμου» τιτλοφορούμενος ἐπεὶ ἦσαν γενικοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας «τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομνήσεις τῇ βασιλεῖ διακομίζων». Ἀπὸ τοῦ Ἡ' μάλιστα αἰῶνος ἦν οὗτος ἀληθῶς πρωθυπουργός. Ὁ δεῦτερος Α., «Α. τοῦ γενικοῦ» ἢ «γενικὸς Α.», ἦτο δὲ ἐπὶ τῶν (γενικῶν ἦτοι τῶν τοῦ Κράτους) οἰκονομικῶν ὑπουργός· ὁ τρίτος, «Α. τοῦ εἰδικοῦ» ἢ «Α. τῶν οἰκιακῶν», ἦν ὁ ὑπουργός τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου ἦτοι τῆς αὐτοκρ. περιουσίας ἐπιμελητής· ὁ δὲ τέταρτος, «Α. τοῦ στρατοῦ», ἦν ἐπιτετραμμένος τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ στρατοῦ (οὗ τὸ προσωπικὸν διηρθύνετο πιθανῶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκάστου σώματος). Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλοι Α. κατώτεροι οἶον ὁ τῶν σεκρέτων (δηλ. τῶν διαφόρων δικαστηρίων), ὁ τῶν ἀγγελῶν (ἦτοι ὁ ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν ζώων) κλ. Τὸν τίτλον δὲ τοῦτον διετήρησε μέχρι σήμερον ἡ Μεγάλη Ἑκκλησία ἐν τῇ πρῶσῳπῳ τοῦ «Μεγάλου Α.», ὅστις

ἐστὶν ἀνώτατος τῶν πατριαρχείων ὁφεικιά-
λος, ταυτεχρόνως καὶ τῆς Πύλης ὑπαλλή-
λος θεωρούμενος, συνοδεύων ὡς διερχομένης
τὸν πατριάρχην κατὰ τὰς εἰς τὸν Σουλτάνον
παρουσιάσεις του, προσφωνῶν τὸν νέον πα-
τριάρχην πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀνάδοι του
κτλ. [I.K.II.]

Λογοθέτης (Λυκοῦργος). Ἀρχιστρά-
τηγος τῆς Σάμου κατὰ τὴν Ἐπαναστάσιν.
Ἐγεν. 10 Φεβρ. 1772 ἐν Καρλόδασι τῆς
Σάμου, διετέλεσε δὲ γραμματεὺς τῆς Αὐλῆς
τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Κωνστ. Ὑψη-
λάντου· ὁ δὲ διάδοχος τούτου Ἀλέξ. Σου-
τσος προήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ
Λογοθέτου ἐν τῇ αὐλῇ του, καὶ τὸν τίτλον
τοῦτον εἶχεν ἕκτοτε ὡς ἐπώνυμον. Βραδύτε-
ρον ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπῆρξεν ἀντιπρό-
σωπος τῶν Σαμιων, ὑπὲρ βελτιώσεως τῆς
τύχης τῶν ὁποίων ἐπιμόνως ἐμέχθησε δια-
βληθεὶς ὅμως ὑπὸ τῶν ἐν Σάμῳ ἀντιπάλων
τοῦ ἐξωρίσθη εἰς Ἀθῶν, ὅπου ἐν ἀπαλλαγῇ
τῇ 1811 ἐπανήλθεν εἰς Σάμον καὶ εἶτα εἰς
Σμύρνην, ὅπου ἀποκατεστάθη ὡς ἱατρός, ἔχων
ἐξ ἰδιαιτέρας του ἐνασχολήσεως ἱκανὰς ἱατρι-
κὰς γνώσεις. Εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας
ἐμνήθη τῇ 1819 ἡ 20. Ἀμα τῇ ἐνάρξει τῆς
ἐπαναστάσεως διορίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλέξ. Ὑ-
ψηλάντου ἀρχηγὸς τῶν ὅπλων τῆς Σάμου,
ἡς μάλιστα οἱ κάτοικοι ἀνέδειξαν αὐτὸν
κατὰ Μαῖον 1821 πολιτικὸν τε καὶ στρατι-
ωτικὸν ἀρχηγόν. Ὡς τοιοῦτος διοργάνω-
τε ἐντελέστατα τὴν τε διοίκησιν καὶ τὰς ἐνό-
πλους ἐνεργείας τῆς νήσου. Ὅτε κατ' Ἰου-
λίον τουρκικὸς στόλος προσορμίσθεις εἰς
Σάμον ἐξήτησε τὴν ὑποταγὴν τῆς νήσου ἀ-
πειλῶν πανωλεθρίαν, ὁ Α. ἀπάντησιν μὲν
δὲν ἔδωκεν, ἀπέκρουσε δὲ γενναίως τὴν
ἀποβίβασιν τῶν ἐχθρῶν, ὧν πλῆθος ἐφρονεούθη-
σαν ἀποπειρώμενοι ν' ἀποβιβασθῶσι. Διὰ τοῦ
κατορθώματος τούτου ἡ Σάμος ἀπέθη τὸ φό-
βητρον τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὸ αὐτολὸν τῶν κιν-
δυνεύοντων Ἑλλήνων πάσης τῆς Μ. Ἀσίας,
πρὸς οὓς καὶ πολλὰς ἐπέμψε τηλεγραφικὰς
βοηθείας. Τὴν 10 Μαρτίου 1822 ἀπεβί-
βασθη ὁ Α. μετὰ 2500 ἀνδρῶν εἰς Χίον, ἣν
ὁ Μπουρνιας καὶ ἄλλοι αὐτῆς πρόκριτοι
παρίστανον ὡς ἐτοίμην καὶ μόνον τὴν ἔλυσιν
βοηθείας ἀναμένοντες ἵνα ἐξερघεῖθῃ. Καὶ
ἀπέκρουσε μὲν ὁ Α. γενναίως τοὺς ἐπιχειρή-
σαντας κατ' αὐτοῦ ἐχθρούς, ἀλλ' οἱ ἐνδια-
σμοὶ τῶν Χίων ἐματαιώσαν τὸ σχέδιον καὶ ἐ-
γένετο τότε ἡ γνωστὴ σφαγὴ καὶ καταστρο-
φὴ τῆς νήσου, ἐπελθουσὶν θωμανικῶν δυ-
νάμεων. Διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας
ὁ Α. κληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι κεντρικῆς
κυβερνήσεως εἰς ἀπολογία ἐτέθη ὑπὸ κρά-
τησιν, κατὰ Δεκέμβριον δὲ ἐπέμψθη εἰς Σάμον
διαρκούσης ἔτι τῆς ἀνακρίσεως. Ἐνταῦθα
ὅμως ὁμόθυμος ὁ λαὸς ἀνεκέρηξεν αὐτὸν

δικτάτορα τῆς νήσου, περιελθούσης οὕτως εἰς
ῥῆξιν πρὸς τὴν Κυβερνήτην. Ὁ Α. ἐκυβέρνη-
σε τὴν νῆσον μέχρι τῆς εἰς Ἑλλάδα ἐλεύσεως
τοῦ Κυβερνήτου. Τῇ 1824 διαταχθεὶς ὑπὸ
τοῦ Χασρὲρ πατὰ νὰ παραδώσῃ τὴν νῆσον
ἡγήθη καὶ ἡμίονετο γενναίως κατὰ τῶν ἐ-
πελθόντων ἐχθρῶν· ἔσωσε δὲ τότε τὴν νῆ-
σον ἡ ὑπὸ τοῦ Κανάρη πυρπόλησις τῆς τουρ-
κικῆς ναυαρχίδος, μεθ' ἣν οἱ Τούρκοι ἐντρο-
μοὶ ἀπεχώρησαν. Ὁ Καποδίστριας ἀνεγνώ-
ρισε τὸν Α. ὡς ἄρχοντα τῆς Σάμου, βραδυ-
τερον δὲ κατέστησεν αὐτὸν μέλος τοῦ Πανελ-
ληνίου, εἰς Σάμον ὡς ἔκτακτον ἐπίτροπον
πέμψας τὸν Κωλέττην. Κατόπιν διορίσθη ὁ
Α. ἔκτακτος ἐπίτροπος εἰς Λακωνίαν καὶ
τὴν κάτω Μεσσηνίαν. Τῇ δὲ 1830, ὅτε κα-
ταρτισθείσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας
ἡ Σάμος δὲν περιελήφθη ἐν αὐτῇ, ὁ Α. ἐπα-
νήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του περὶ τῶν ἀ συμ-
ρισθῇ τὰς τύχας αὐτῆς. Ἀναγορευθεὶς καὶ
πάλιν «διοικητὴς τῶν διοικητικῶν πραγμά-
των» τῆς νήσου ἡγωνίσθη παρὰ ταῖς Δυνάμε-
σιν ἵνα εἰσαγάγῃ καὶ τὴν Σάμον εἰς τὸ ἑλλ.
Κράτος καὶ ἀντέστη εἰς πάσας τὰς συμβιβα-
στικὰς τῆς Εὐρύπης προτάσεις, ἥτις δια τοῦ-
το διενήργησε τὴν παραίτησιν καὶ ἀπομά-
κρυνσιν τοῦ Α., μεθ' ἣν οἱ Τούρκοι ἀνεκτῆ-
σαντο τὴν νῆσον ἀναιμωτί. Ὁ Α. ἀπῆλθεν
εἰς Τήνον, εἶτα δὲ εἰς Ἀθήνας (1836) ὅπου
διετέλεσε σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας καὶ
γερουσιαστής. Ἀπέθανε δὲ τὴν 22 Μαΐου
1850, καταλείπων δύο θυγατέρας καὶ δύο
υἱούς, ὧν ὁ νεώτερος ἦτο ὁ κατόπιν δια-
πρεπὴς ἀρχιεπίσκοπος Σύρου, Τήνου καὶ Μή-
λου Ἀλέξανδρος.

Λογοθετικόν. Χωρίον τῶν Κυθή-
ρων, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Ποταμίων.
ἔχει 508 κατ. [Μ.Σ.]

Λογοκρισία. Μία ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων
τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας εἶνε καὶ ἡ ἐλευ-
θερία τοῦ λόγου, ἡ ἀκώλυτος δηλ.
μετάδοσις τῶν ἰδεῶν ἐκάστου καὶ ἡ ἀντι-
ληψίς τῶν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκφερομένων, ἐξ
ἧς προκαλεῖται ἐλευθερά συζήτησις, τὰ μέ-
γιστα συντελοῦσα εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν
ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ St. Mill
πάνυ εὐστόχως λέγει· πού ἐστι καὶ ἂν ἐλό-
κληρος ἡ ἀνθρωπότης μίαν εἶχε περὶ ὁρισμέ-
νου θεματός γνῶμην, εἰς δὲ καὶ μόνος ἀνθρω-
πος ἀντίθετον, ἀδικήμα δι' ὀλόκληρον τὴν
ἀνθρωπότητα ἦθελεν εἶναι· πᾶσα παρακλύ-
σις αὐτοῦ τοῦ ἐκφράσαι καὶ ὑποστηρίξαι τὴν
γνῶμην ταύτην. Δυστυχῶς ὅμως κατὰ τὸν Μέ-
σον αἰῶνα καὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἐκατονταε-
τηρίδος αἱ πολιτεῖαι δὲν κατενόησαν τοῦτο
καὶ ἤξιώσαν νὰ περιορίσωσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ
λόγου, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ νὰ ἐξαναγκάσωσι τοὺς
ἀνθρώπους εἰς ἐκφράσιν ἰδεῶν ἀντιθέτων τῶν
ὑπ' αὐτῶν πρεσβευομένων· ὁ Γαλιλαῖος ἐ-

τέθη εἰς βασάνους ἵνα ἀναγνωρίσῃ ὅτι ὁ ἥλιος καὶ οὐχί ἡ γῆ κινεῖται, ὁ δὲ Ἰωάννης Οὐσσος ἐκὼν ἔων διότι δὲν ἠθέλησε ν' ἀνακαλέσῃ τὰς ὀρθοπεδικὰς τοῦ δόξας. Ἡ ἐφεύρεσις τῆς τυπογραφίας καταστήσασα εὐχερεστάτην τὴν διάδοσιν τῶν ἰδεῶν προσεκάλεσε ἐπίτασιν τῆς ὑπὸ τῶν πολιτειῶν περιστολῆς τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ πρὸς τοῦτο πλὴν ἄλλων μέσων (τῆς κατασχέσεως π. χ. καὶ ἐξαφανίσεως τῶν ἐντύπων) ἐπενοήθη καὶ ἡ λ ο γ ο κ ρ ι σ ί α, ἡ ὑποβολὴ δηλ. τῶν χειρογράφων εἰς τὴν ἔγκρισιν ἀστυνομοδοικαστικῆς τινος ἀρχῆς δυναμένης νὰ διαγράψῃ ἐξ αὐτῶν πᾶσαν ἰδίαν, ἣν ἠθέλει θεωρήσῃ πλημμελεῖν ἢ ἐπιβλαβὴ ἢ καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ καθόλου τὴν ἐκτύπωσιν. Εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἂν ὑποθεθῇ καλῇ τῇ πίστει λειτουργοῦσα ἡ Λ., προφανῶς δὲν εἶνε δυνατόν ἢ ἐπιβλαβέστατα νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα· λαμβανόμενου ὅμως ὑπ' ὅσιν ὅτι κατὰ κανόνα καθίστατο ὄργανον μίσθαρνον, κύπτον εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν κρατούντων, ἐξηγεῖται ὅτι ἐλευθριώτατα καὶ ἀπαίσια ἔσχεν ἐπὶ τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος ἀποτελέσματα, διὸ καὶ ἀπανταχοῦ σχεδὸν σήμερον κατηργήθη, τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1688 ἐκλείψασα ἐν Ἀγγλίᾳ. Τοῦτο δὲ καθιεροῖ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ ἀρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος καθ' ὃ ἡ λογοκρισία ὡς καὶ παν ἄλλο προληπτικὸν τοῦ τύπου μέτρον ἀπαγορεύεται. Ἡ τοιαύτη ὅμως ἐλευθερία δὲν δικαιολογεῖ καὶ τὴν ἐκδήλωσιν ἰδεῶν συκοφαντικῶν, ὑβριστικῶν, ἀντιειμένων ὅπως δὴ ποτε τῇ ἡθικῇ, αἵτινες κατὰ διαφόρους τῶν νόμων διατάξεις κολάζονται. [Πρ.]

Λογοπαγνιον εἶναι ἀστεία παραμόρφωσις τῆς ἐννοίας λέξεώς τινος γινόμενη εἴτε διὰ τῆς προσθήκης ἢ μεταβολῆς ἐνὸς γράμματος αὐτῆς ἢ τοῦ τονισμοῦ εἴτε διὰ τῆς παραθέσεως πλεονόντων λέξεων αἵτινες συμπεριφέρονται ἀποτελοῦσι δύο διαφόρους ἐννοίας εἴτε διὰ τῆς τυχαίας συμπτώσεως δύο διαφόρων ἐννοιῶν ἐκφραζομένων διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ διὰ λέξεων διαφόρων μὲν γραφομένων, ὁμοίως δὲ προφερομένων. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος τῶν Λ. ἐπιτηδεύοντες πασὼν εἶνε ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ἔχουσα πλῆθος λέξεων διαφόρου σημασίας καὶ ὁρθογραφίας ὁμοίως προφερομένων. Γαλλιστὶ τὸ Λ. λέγεται Calambour, ἡ δὲ ποικιλοτρόπως ἐτυμολογομένη αὕτη λέξις ἐγένετο ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας καὶ παρ' ἡμῖν κοινοτάτη («καλαμπούρι»). Περιώνυμος διὰ τὰ Λ. τοῦ ὑπῆρξε κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὁ Γάλλος μαρκίων Βιένρε, οὗτινος τὰ Λ. καὶ ἐξεδόθησαν βραδύτερον συλλεγέτα.

Λόγος καλεῖται ἐν τῇ Ψυχολογίᾳ ἡ ἐκάνοτις τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν σκέπτεται περὶ ἀληθείας καὶ ψεύδους, ἐπαινέται καὶ ψεκτοῦ, ν' ἀκούῃ ἀμερολήπτως τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ κατ' αὐτῶν λόγους, νὰ σταθμίσῃ αὐ-

τοὺς καὶ νὰ ρυθμίσῃ τὴν κρίσιν καὶ βούλησιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας λόγους ἀποφαινόμενος ἢ ἀποφασίζων συμφώνως πρὸς αὐτούς. Ὁ Λ. εἶνε ἡ ἀδιακόπως ἀναπτυσσομένη καὶ προαγομένη τάσις πρὸς ἁρμονίαν καὶ ἐνότητά ἀπασῶν τῶν παραστάσεων (θεωρητικῶς Λ.) καὶ συμφωνίαν τῆς ἡθικῆς γνώσεως καὶ βουλήσεως (πρακτικῶς Λ.). Διὰ τοῦτο εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται αἱ ἐννοιαί, δι' ὧν ἡ ὅλη γνώσις ἡμῶν λαμβάνει ἐνότητα καὶ τελείωσιν (αἱ θεωρητικαὶ ἰδέαι), καὶ αἱ ἐργαί, δι' ὧν ἡ ὅλη βούλησις καὶ πράξις ἡμῶν ἀποκτᾷ συνάφειαν καὶ τάξιν (πρακτικαὶ ἢ ἡθικαὶ ἰδέαι). Διὰ τοῦ Λ. διακρίνεται ὁ ἀνθρωπος τῶν ἀλόγων ζώων. [Χ.Πδ.]

— Λ. καλεῖται ἐν τῇ Λογικῇ ἡ σύνθεσις νοημάτων ἐκ τῆς θέσεως τῆς ὁποίας ἐξαρτάται ἡ θέσις ἑτέρου νοήματος, ὅπερ καλεῖται ἀκολουθία (βλ. λ.). Λ. τῆς δικῆς π. χ. εἶνε ἡ σύνθεσις τῶν νοημάτων ἐκ τῆς δικῆς, ἐναγόμενον καὶ δικαστοῦ προσβαλῆς δικαίου, τοῦλάχιστον νομιζομένης· νόμου, καθ' ὃν ὁ ἀποφασιστὴς ὁ δικαστὴς κλ. Ἡ δικὴ εἶνε ἡ ἀκολουθία τῆς συνθέσεως πάντων τούτων τῶν νοημάτων. Ἡ σύνθεσις τοῦ μείζονος ὅρου καὶ τῆς ἐλάσσονος πρὸς τρίτον ὅρον, τὸν μέσον, ἐν ταῖς δυσὶ προκειμέναις τοῦ συλλογισμοῦ εἶνε ὁ Λ. τῆς θέσεως τῆς ἀκολουθίας, τοῦ συμπεράσματος. — Νόμος τοῦ ἀποργῶντος Λ. καλεῖται ἡ ἀρχή, καθ' ἣν κρίσις τις ἀξιοῦσα νὰ θεωρῇται ἔγκυρος ἔχει ἀνάγκην ἀμέσου ἢ ἐμμέσου καταδείξεως τοῦ κύρους αὐτῆς. [Χ.Πδ.]

— Ἀπὸ τῆς στοικῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἐκάλει Λ. τὸν τὸ σῶμα διέποντα θεῖον νόον, περὶ ἧσιν ἡ λέξις Λ. καὶ εἰς χρῆσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς δογματολογίας καὶ ἐκλήθη Λ. τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰησοῦς ὡς ὁ ἐνσαρκωθεὶς Θεός. Ἀλλ' ἡ ἐκφρασις αὕτη ἐξελέθη ὡς παριστῶσα τὸν Ἰησοῦν ὡς θεῖον μὲν ὄν, ὑποδεέστερον ὅμως αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπὶ πολὺ κατεδικάζετο ὡς εἰσάγουσα τρόπον τινὰ δύο Θεούς.

— Λ. ἐν τῇ φυσικολογίᾳ καλεῖται ἡ ἐνάρθρος φωνήσις. Εἶνε ἀπότοκος τῶν ποικίλων μεταβολῶν ἃς ὁ ἐν τῇ λάρυγγι παραγόμενος ἥχος (βλ. Φωνήσις) ὑφίσταται διερχόμενος διὰ τοῦ συμπληρωματικοῦ οὗτως εἰπεῖν φωνητικοῦ σωλήνος, ὃν ἀποτελοῦσιν ἡ κοιλότης τοῦ στόματος καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὄργανα (γλῶσσα, δόντες, ἰσθμός), ποικιλοτρόπως διατιθέμενα πρὸς ἀποτελέσιν τῶν διαφόρων φθόγων. Τινὰ ὅμως τῶν γραμμάτων προφέρονται ἄνευ φωνήσεως (ἄφωνα) ἥτοι ἀπλῶς δι' ὁρμητικῆς ἐκφυσήσεως ἀέρος καὶ καταλλήλου διαθέσεως τῶν μερῶν τοῦ στόματος, εἰς τὰ κ, φ, θ κλ. Οὕτως καὶ σύμπας ὁ Λ. παράγεται κατὰ τὴν χαμηλὴν τῇ φωνῇ ὁμιλίαν ἥτοι τὸ ψιθύρισμα, καθ' ὃ κυρίως εἰπεῖν δὲν παράγεται φωνήσις. [Δ.Χ.]

— Λ. ἐν τῇ μαθηματικῇ καλεῖται ἡ κατὰ πηλίκον σχέσις δύο ἀριθμῶν, ἥτις δὴλ. παριστάνεται ὑπὸ τοῦ πηλίκου τῆς διαιρέσεως αὐτῶν. Οὕτως ὁ Λ. τοῦ ἀριθμοῦ 8 πρὸς τὸν ἀριθμὸν 2 (σημειούμενος 8:2 ἢ $\frac{8}{2}$ καὶ ἀπαγγελλόμενος ἢ πρὸς 2) ἰσοῦται πρὸς τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ 8 διὰ τοῦ 2 ἥτοι τῷ ἀριθμῷ 4, ὁ Λ. τοῦ 3 πρὸς τὸν 5 εἶνε τὸ κλάσμα $\frac{3}{5}$ κτλ. Εὐνόητον ὅτι ὁ Λ. τοῦ ἀριθμοῦ α πρὸς τὸν β δὲν εἶνε ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Λ. τοῦ β πρὸς τὸν α. Πολλὰ ζεύγη ἀριθμῶν δύνανται νὰ ἔχωσι τὸν αὐτὸν Λ., οἷον 10:5 (λόγος 2), 30:15 (λ. 2), 70:35 (λ. 2) κτλ. ἢ 3:5 (λ. $\frac{3}{5}$), 6:10 (λ. $\frac{6}{10} = \frac{3}{5}$), 24:40 (λόγος $\frac{24}{40} = \frac{3}{5}$) κτλ., ἡ παράστασις δὲ τῆς τοιαύτης ἰσότητος δύο Λ. ἀποτελεῖ τὴν ἀναλογία, οἷον 3:5::6:10 κτλ. Πρβλ. Ἀναλογία. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ἐν τῇ γεωμετρίᾳ, ὑποτιθεμένου ὅτι δύο γραμμαὶ ἢ ἐπιφάνειαι ἢ ὄγκοι κατεμετρήθησαν διὰ τῆς αὐτῆς μετρικῆς μονάδος.

Λόγος ἀναρμονικός Βλ. Ἀναρμονικός λόγος.

Λόγος τοῦ θρόνου Βλ. Θρόνος.

Λόγου ἐλευθερία Βλ. Λογική.

Λογρόνιο (Logrono). Πρωτεύουσα τῆς ἑσπερίας ἐπαρχίας τῆς Ἰσπανίας (5041 γ.μ. μετὰ 181465 κατ.). Κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἑβρου ὅν γεγεννύει λίθινη γέφυρα, εἶνε παλαιὰ πόλις, ὠχυρωμένη, καὶ ἔχει 15587 κατ. διατηροῦντας βιομηχανίαν δερμάτων καὶ στεατίνων κηρίων. [Μ.Σ.]

Λόγχη. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκαλεῖτο αὕτω κυρίως μὲν ἡ σιδηρά τριγωνικὴ καὶ δέξια προσθία ἀκρὰ τοῦ δόρατος, δι' ἣς τοῦτο ἐνεπηγνύετο ὅπου διεσπένετο, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δξύ πως ἄκρον, δι' οὗ τὸ δόρυ ἐπηγνύετο εἰς τὴν γῆν, ἐκαλεῖτο Λ., συνηθέστατα δὲ καὶ ἐλόκληρον τὸ δόρυ, καὶ μάλα τὰ μακρότερα καὶ πρὸς διατήρησιν μάλλον ἢ πρὸς ῥίψιν χρήσιμα. Ὅμοιον ὅπλον ἐκ τοῦ αἰῶνος καὶ σιδηρᾶς αἰχμῆς μήκους ἐν ὅλῳ 2. 5—3 μέτρων, ἐφ' οὗ ἐνίοτε ἐφέρετο καὶ μικρὰ σημεῖα, ἐχρησιμοποιεῖτο καθ' ὅλον τὸν μεσαῖον αἰῶνα ἐν τῇ Δύσει μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ III' αἰῶνος, ἔφερον δὲ αὐτὸ καὶ οἱ ἱππεῖς, δι' οὗ κατέρριπτον τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τῶν ἵππων κλ. Ἐνίοτε ἡ λέξις (γαλλ. lance, γερμ. Lanze) ἐσήμενεν ὁμάδα τινα ἢ σῶμα δλίγων ὁπλιτῶν. Ἀπὸ τῶν Τατάρων εἰς τοὺς Κεζάκους καὶ Πολωνοὺς μεταδοθεῖσα, κατέστη παρὰ τούτοις σχεδὸν ἐθνικὴν χαρακτηριστικὸν ὅπλον. κατὰ δὲ τὰ τέλη πάλιν τοῦ III' αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ IV' εἰσῆλθον ἐν νέου εἰς μέρος τοῦ ἱππικοῦ τῶν κρατῶν τῆς Δύσεως, τοὺς καλουμένους Λόγχοφόρους (γαλλ. Lanciers) ἢ Οὐλάνους (τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα εἶναι ταταρικῆς ἀρχῆς, σημαίνον «γενναῖοι»). Τὰ σῶματα ταῦτα εἶναι ἰδίως ἐπιτήδεια εἰς καταδίωξιν. Ἀλλ'

ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ἀπλοῦ πιστολίου εἰς τοὺς ἱππεῖς, καταφανεστέρα γενομένη κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔη, ἐπιβάλλει τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Λ. διὰ τῆς καρβίνας (μὴ ὄντος δυνατοῦ νὰ φέρωσιν οἱ ἱππεῖς καὶ τὰ δύο ταῦτα ὅπλα), ἥδη δὲ ἐν Ῥωσσίᾳ οἱ Οὐλάνοι ἀπέθεντο τὴν λόγχην· διατηροῦσι δὲ αὐτὴν ἐν Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ κτλ. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ κατηργήθησαν τὰ σῶματα τῶν Λόγχοφόρων μικρὸν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870-71.

— Λ. καλεῖται κοινῶς παρ' ἡμῶν καὶ ἡ εὐστοχώτερον ἑξολόγχη κληθεῖσα, ἡ καὶ τὸ ἑξοδρέπανον, περὶ ὧν βλ. Βαϊονέττα.

Λογχοφόροι Βλ. Λόγχη.

Λογίτις Ὀνομασία ἀρχαία διαφόρων φυτῶν, ἰδίως Πτεριδωδῶν (Aspidium Lonchitis L.) καὶ Ὀργεώδους φυτοῦ (τῆς Serapias Lingua L.) κατὰ τὸν Δισκοριδῆν. Ἡ δὲ Λ. τοῦ Πλινίου εἶνε Ῥάμνος ἢ βαφικὴ (Rhamnus infectoria L.). [Θ.Χ.]

Λοδὲβ (Lodève). Πρωτεύουσα περιφερείας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἐρώλ, ἐπὶ τοῦ Ἑργκῆ, ἐν ὠραίᾳ κοιλάδι εἰς τὰς ὑπώρειας τῶν Σεβεννίων ὀρέων. ἔχει 7742 κατ. (1891) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, ὡς καὶ ἐμπορίον ξυλείας, οἶνου καὶ σιτηρῶν. [Μ.Σ.]

Λόδε. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐπαρχία Μιλάνου, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀδρια. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 17521 κατ. (1891), διάφορα μέγαλα καὶ μητρόπολιν μετὰ γοθικῆς προσόψεως. Περιφῆμα εἶναι τὰ κεραμευτικὰ προϊόντα ὡς καὶ ὁ τυρὸς τῆς πόλεως. Παρὰ τὴν πόλιν ἐνικήθησαν τῷ 1796 οἱ Αὐστριακοὶ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος. [Μ.Σ.]

Λόγγριν (Lohengrin) καλεῖται ἀπὸ τοῦ ἥρωος τοῦ μεσαιωνικοῦ γερμανικοῦ ἔπος. Ὁ Λ. ἐλθὼν ἐν λέμβῳ ἐλκομένη ὑπὸ κύκνου εἰς Βραβάντην, νικᾷ τὸν Τελραμούνδον ὅστις θέλει νὰ νυμφεῖται τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως. Ἐλθὼν, μὴ ἀνταγαπώσων αὐτόν, γίνεσθαι δὲ ὁ ἴδιος σύζυγος αὐτῆς. Ἀλλὰ τῆς Ἐλσας παραβῆσθαι τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ, νὰ μὴ ἐρωτῇ περὶ τῆς πατρίδος τοῦ, ὁ Λ. ἐγκαταλείπει αὐτήν. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐχρησιμοποιήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βάγνερ εἰς ἓν τῶν μελοδραμάτων τοῦ. [Μ.Γ.]

Λόενσταϊν (Daniel Kaspar von Lohenstein). Γερμανὸς ποιητής, εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς β' Σιλεσιακῆς σχολῆς, γενν. 1635 ἐν Nimptsch καὶ ἀποθ. 1683 ὡς αὐτοκράτορικὸς σύμβουλος ἐν Βρεσλαύ. Ἐγραψε λυρικά ποιήματα καὶ τραγῳδίας ἐν στομφώδει γλώσσῃ πλήρῃ φρικαλέων σκηνῶν. [Μ.Γ.]

Λόερ (Franz von Lohr). Γερμανὸς ιστοριογράφος, γενν. 1818 ἐν Παδερβόρν, ὅπου ἔδρυσεν τῇ 1848 τὴν Βιστοφελικὴν Ἐφημερίδα. Καίπερ σπουδάζας τὰ νομικά, μάλλον ἡρέσκετο εἰς ἱστορικὰ μελέτας, μετεκλήθη δὲ 1855

εἰς Μόναχον ὡς γραμματεὺς τοῦ βασιλέως Μαξιμιλιανοῦ διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ φιλολογικὰς ἐργασίας, ἐγένετο δὲ καὶ καθηγητὴς τοῦ ἐκεῖ πανεπιστημίου. Ἐξέτελεσε πολὺς περιοδείας καὶ συνέγραψε πλεῖστα ἔργα τὰ μὲν εἰς τὴν ἱστορίαν (Γερμανίας καὶ ἀλλῶν χωρῶν) ἀναφερόμενα, τὰ δὲ περιγράφοντα τὰ μέρη ἀπὲρ ἐπεσκέφθη. Ἐκ τῶν τελευταίων δὲ τούτων εἰς ἑλληνικὰ μέρη ἀφωρῶσι: Griechische Küstenfahrten (Παρακτιοὶ πλοῖ ἐν ἑλλήν. χώραις, 1876), Kretische Gestade (Ἰακταὶ τῆς Κρήτης, 1877), Κύπρος (γ' ἔκδ. 1880). [B.E.]

Λοζέρ (Lozère). Νομός τῆς Ν Γαλλίας, ὁριζνός καὶ καλυπτόμενος ἐν τῇ Δ καὶ ΝΑ μέρει ὑπὸ τῶν ὄρεων Λ., ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὸ κύριον σῶμα τῶν Σεβεννίων ὄρεων. Ἔχει ἐμβ. 5169.73 τχμ. καὶ μόνον 135527 κατ. (1891), εἰς δὲ τὸ Δ καὶ τὸ ΒΑ μέρος ὑπὸν κλίμα, γλυκύτερον ὅμως κατὰ τὸ ΝΑ, ὅπου εὐδοκίμει καὶ ἡ συκαμινέα καὶ ἡ ἀμπελος. Κύρια ἔργα τῶν κατ. εἶναι ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ μεταλλουργία, εὕρισκόμενου ἐν ἀφθονίᾳ μολύβδου, ὡς καὶ ἀργύρου. Ὁ νομὸς διαιρεῖται εἰς 3 περιφερείας, Μάνδ, Φλωράν καὶ Μαρβεζόλ. Πρωτεύουσα εἶνε Μάνδ. [M.Σ.]

Λοθαριγγία ἡ Λορραίνη. Χώρα ἀποτελοῦσα κατὰ τὸ μικρότερον μέρος νῦν μετὰ τῆς Ἀλσατίας τὴν τοπαρχίαν Ἀλσατίαν-Λορραίνην τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους, ἐνῶ τὸ μεγαλύτερον ἀποτελεῖ τοὺς γαλλικοὺς νομοὺς Μέρτ καὶ Μωσέλλα, Μώσα καὶ Βοσγίων. Ἡ ἱστορία τῆς Λ. ἀρχεῖται ἀπὸ Λοθαρίου Β' λαβόντος κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ πατρικοῦ κράτους τὰς μεταξὺ Σκάλδιος, Ρήνου, Μώσα καὶ Σῶνῃ γῶρας, ἐξ οὗ καὶ αὗται Lotharii regnum ἐκλήθησαν (855). Ἐν τοῖς κατόπιν ἐπανειλημμένως διανεμηθεῖσα, ἐδόθη ἡ Λ. τῇ 953 ὑπὸ Ὀθωνος Α' εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀρχιεπίσκοπον Κολωνίας Βρούνον, ὅστις πάλιν ἔδωκε τὴν μὲν Ἀνω Λ. (μεταξὺ Ρήνου καὶ Μωσέλλα) εἰς τὸν κόμητα Φρεδερίκον, τὴν δὲ Κάτω Λ. (μεταξὺ Ρήνου, Μώσα καὶ Σκάλδιος) εἰς τὸν Γοδφρείδον ὡς χωριστὰ δουκᾶτα. Ἐν τῇ Ἀνω Λ. ἐξηγνητὴν ὁ οἶκος τοῦ Φρειδερίκου τῇ 1027, ἐφ' ᾗ ἡ χώρα περιῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Anjou καὶ ὕστερον εἰς τὸν Vaudemont. Κατὰ τὸν 12' αἰῶνα οἱ Γάλλοι κατέσχον ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐτήν. Ὀριστικῶς ἠνωθῆ μετὰ τῆς Γαλλίας τῇ 1766, μέχρις οὗ τῇ 1871 τὸ ἐν πέμπτῳ αὐτῆς (6222 τχμ. μετὰ 489 χιλ. κατ.) παρεχωρήθη εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἡ Κάτω Λ. ἀνῆκε διαδοχικῶς εἰς διαφόρους οἰκοὺς, ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους τοῦ 16' ἤρχον αὐτῆς οἱ ἐδοῦκες τῆς Βραβάντης, ἠνώθη δὲ μετὰ τὸν θάνατον (1492) τοῦ ἀπαιδοῦ Φιλίππου Α' μετὰ τῆς Βουργουνδίας. Ἡ γερμανικὴ Λ. ἔχει νῦν (1890) 510392 κατ.,

ὦν τὰ 2/5 Γάλλοι. Ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποτ. Σάαρ, Νίδ καὶ Μωσέλλα, εἶνε δὲ πλουσία εἰς σιδήρον. οὐ ἡ βιομηχανία εἶνε σημαντικωτάτη. Διαιρεῖται εἰς 8 περιφερείας, πρωτεύουσά δ' ἔχει τὸ Μέρτ. [M.Σ.]

Λοθάριος (Lothar). Ὄνομα ἡγεμόνων τινῶν τοῦ γερμαν. κράτους καὶ ἐνδὸς τῆς Γαλλίας.

1) Λ. ὁ Α', πρεσβύτερος υἱὸς Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς, γενν. 795, ἔλαβε κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ κράτους τῇ 820 τὴν Ἰταλίαν, ἐστάσισε δὲ τῇ 833 κατὰ τοῦ πατρὸς του, ὀνῆθελε ν' ἀναγκάσῃ νὰ παραιτηθῇ. Ὅτε οὗτος ἀπέθανε 840, θέλων νὰ καταλάβῃ ὅλον τὸ κράτος ἡγήθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του Λουδοβίκου καὶ Καρόλου παρὰ τὸ Fontenoy 841, ἐφ' ᾗ ἡρκέσθη κατὰ τὴν ἐν Βεροδούμφ συνθήκῃ (843) εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ αυτοκράτορος καὶ τὰς μεταξὺ τοῦ Ροδανῶ, Σῶνῃ, Μώσα, Ἀλπεων καὶ Ρήνου χώρας μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ἀπέθανε δὲ μετὰ 12ετῇ ἀσθενῇ βασιλείᾳ τῇ 855 ὡς μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ Πρύμ, διανείμας τὸ κράτος του εἰς τοὺς υἱοὺς του, ὧν Λουδοβίκος Β' ἔλαβε τὴν Ἰταλίαν, ὁ δὲ Λοθάριος ὁ Β' τὸ βόρειον μέρος, ἀπ' αὐτοῦ Λοθαριγγίαν καλούμενον, τέλος ὁ Κάρολος τὴν Προβηγκλίαν. — 2) Λ. ὁ Β', υἱὸς τοῦ ἀνω, ἀνεκνήρυχθη, θανόντος τοῦ πατρὸς του, ὑπὸ τῶν μεγιστάνων βασιλεὺς τῆς Λοθαριγγίας, καὶ ἐκκληρονόμησε παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Καρόλου τὴν Βουργουνδίαν. Περιῆλθεν εἰς διαπληκτισμὸς μετὰ τοῦ πάπα, ὅστις ἔμωζε τὸν ἐταπεινῶσε μεγάλως. Ἀπέθανε τῇ 869. — 3) Λ. ὁ Γ' (ὡς γερμανὸς αυτοκράτωρ Β'), ὁ Σάξων καλούμενος, κόμης Σουπλινδούργου. Λαβὼν παρὰ τοῦ αυτοκράτ. Ἑρρίκου τοῦ Ε' τὴν Σαξονίαν ὡς τιμᾶριον, ἐπανειλημμένως περιῆλθεν ὡς καὶ ἄλλοι τῆς Γερμανίας μεγιστάνες, εἰς πᾶν λεμον κατὰ τοῦ αυτοκράτορος, ἐν τῇ ἐποίᾳ καὶ ἔμεινε νικητὴς (1115). Θανόντος δὲ τοῦ Ἑρρίκου ἐξελέγη βασιλεὺς, ἤρισε δὲ μετὰ τῶν κληρονόμων ἐκείνου Φρειδερίκου καὶ Καρράδου τοῦ Ὁευστάουφεν· συζεύξας δὲ τὴν θυγατέρα του Γερτρούδην μετὰ τοῦ Γουέλφου Ἑρρίκου δουκὸς τῆς Βαυαρίας ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν μακροχρονίαν ἔριδα μεταξὺ Γουέλφων καὶ Ὁευσταουρίων. Ἐγκατέστησε τὴν γερμανικὴν κυριαρχίαν καὶ εἰς τὰς πέραν τοῦ Ἀλβίος χώρας, κατὰ δὲ τὴν ἔριδα τὴν μεταξὺ τῶν δύο παπῶν τῆς Ρώμης Ἰννοκεντίου Β' καὶ Ἀνακλήτου Β' ἔλαβε μέρος ὑπὲρ τοῦ πρώτου, ὅστις ἐπαναχθῆς ὑπ' αὐτοῦ εἰς Ρώμην ἔστειλεν αὐτὸν αυτοκράτορα τῇ 1133. Ἐν ἐτέρᾳ ἐκστρατείᾳ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐξέβαλε τὸν προστάτην τοῦ Ἀνακλήτου Ρογήρον ἐκ τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας, ἐπιστρέφων δὲ ἀπέθανε παρὰ τὸ Τριδέντον, 3 Δεκ. 1137. — 4) Λ. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας (954-986), γενν. 941· θανόντος τοῦ πατρὸς του

Λουδοβίκου Δ' τῷ 954 ἀνυψώθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κολωνίας Βρόνου. ἀδελφοῦ τοῦ Γερμ. βασιλέως Ὁθωνος Α', εἰς τὸν θρόνον. Μετ' αὐτοὺς πολέμους κατὰ τῶν τιμαριούχων τῆς Γαλλίας ἐσκέφθη δι' ἐπιχειρήσεως κατὰ Ὁθωνος Β' νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Λοθαριγγίαν, ἀλλ' ἐνίκηθη ὑπὸ τούτου καὶ πολιορκηθεὶς ἐν Παρισίοις ἐδέγησε νὰ παραιτηθῇ τὰς ἐπὶ τῆς Λοθαριγγίας ἀξιώσεις του (980). Ἐπίσης ἀτυχῆς ὑπῆρξε κατὰ τοῦ θανατωτέρου τῶν Γάλλων τιμαριούχων Ὁζωνος τοῦ Καπέτου (βλ. λ.), ἀπέθανε δὲ τῷ 986. [Β.Ε.]

Λοῦ. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀριστομένους τῆς Μεσσηνίας, κείμενον πρὸς ΝΑ τῆς πρωτεύουσας εἰς ἀπόστασιν $\frac{1}{2}$ ὥρ. Κἀτ. 303.

Λοιδωρίκιον. Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Δωριδος καὶ τοῦ δήμου Διγυτίου, ἔχουσα κατοίκους 968 καὶ κειμένη οὐ μακρὰν τοῦ Μόρνου (Υλαίου) ποτ. Ἀπέει τῆς Ἀμφισσης 3 μίλ. πρὸς Δ, παράγει δὲ δημητριακούς καρπούς, ὅσπρια καὶ οἶνον· ἔχει πλῆρες ἐλλαν. σολεῖον.

Λοιλιγγίτης. Ὀρυκτὸν τοῦ βιτυρρόμου ὄρθου συστήματος, οὐσιώδη συστατικά ἔχον σιδηρον καὶ ἀρσενικόν. Χρῶμα ἀργυρολευκον μέρι χαλυβδοχαίρου, εἰδ. βάρους 7. 1—7. 4, σκληρότης 5—5. 5. Εὐρίσκεται παρενοσπαρμένον ἐν διαφόροις πετρώμασι ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ κλ. ὡς καὶ ἐν Λαυρίῳ. Ἐνέχει ἐν γένει καὶ θεῖον, πολλάκις δὲ ἀντὶ τοῦ σιδήρου ὑπάρχει ἐν αὐτῷ τὸ κοβάλτιον ἢ προσυπάρχει καὶ ὀλίγος ἀργυρος. [Α.Κ.]

Λοιμοκαθαρτήριον. Τόπος ἐνθα τελοῦσι τὴν χάθαρσιν αὐτῶν τὰ ἐκ μερῶν ἐν αἷσι ἐπιπολάζει μεταδοτικὸν νόσημα κατὰ πλέοντα εἰς τινα τοῦ κράτους λιμένα πλοῖα. Πρβλ. Κάθαρσις.

Λοιμώδεις νόσοι καλοῦνται αἱ παρὰ γίνεσθαι διὰ τῆς εἰς τὸν ὀργανισμὸν εἰσόδου εἰδικῆς οὐσίας, μὴ συμπεριλαμβανόμενων εἰς τὴν τάξιν ταύτην καὶ τῶν δηλητηριάσεων. Διαφοροῦνται δὲ κοινῶς εἰς μόλυσματι καὶ μίασματι καὶ καθ' ὅσον ἡ οὐσία αὕτη ἢ προϋπάρχουσα ἐν ᾗδῃ νοστοῦντι ὀνείδῃ τινὰ νόσον ὀργανισμῷ μεταδίδεται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἄλλον ὑγιᾶ καὶ παράγει· καὶ ἐν αὐτῇ τὴν αὐτὴν νόσον (ὅ-ε καλεῖται μόλυσμα), ἢ προσερχομένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐνδημεῖ ἐν αὐτῷ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ, ἀπ' ἧς εἰσάγεται εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν καὶ παράγει ἐν αὐτῷ ὀρισμένην Ἀ. νόσον. Οὕτω μολυσμαστικαὶ μὲν νόσοι εἶναι ἡ εὐλογία, ἡ διστρακία, τὸ λειρίον, ὁ κοκκιότης, ἡ διφθερίτις, ἡ σύφιλις κλ., μiasματικά δὲ οἱ ἐλώδεις πυρετοί. Μεταξὺ ὅμως τῶν δύο τούτων τάξεων ὑπάρχουσι Ἀ. τινὲς νόσοι αἵτινες μετέχουσι τῆς τε μολυσματικῆς καὶ τῆς μiasματικῆς φύσεως, οἷον ὁ κοιλιακὸς τύφος, ἡ

χολέρα, ὁ κίτρινος πυρετός, ἡ γρίππη κλ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ τοιαύτη τῶν Ἀ. ν. διαίσεις παρημελήθη διὰ τὰς πολλὰς ἀμφιβολίας καὶ τὴν δυσχέρειαν περὶ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ταξινόμησιν. Ἡ φύσις τῆς εἰδικῆς οὐσίας (ιοῦ) ἣτις παράγει ἐκάστην τῶν Ἀ. ν. δὲν εἶνε ἐτι ἐξηκριθωμένη καίτοι ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τεραστία τῆς βακτηριολογίας ἀνάπτυξις πολὺ διελεύκανε τὸ ζήτημα. Πρόκειται ἐν γένει περὶ μικροοργανισμῶν, εὐρισκομένων εἰς τὸ αἷμα ἢ τὰ ἀποχωρήματα, τὰ πύελα ἢ τὰς ποικίλας ἐξανθήσεις ἢ τὰ ἔλκη τῶν ἀρρώστων, οἵτινες τοὶ πράγματι ἀπὸ τῶν ἀρρώστων ληφθέντες καὶ εἰς ὑγιᾶ ζῶα εἰσαχθέντες ἐπροκάλεσαν τὰς αὐτὰς ἢ θναλόγους νοσηρὰς καταστάσεις καὶ ἀλλοιώσεις ἢ ἐπωράθησαν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ὅπου μiasματικά νόσοι ἐνδημοῦσιν. Ὁ τρόπος ὅμως καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς δράσεως τῶν βακτηριδίων διαφεύγουσιν ἡμᾶς. Κα' τὸ μὲν μiasμα εἰσάγεται εἰς τὸν ὀργανισμὸν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας, τὸ δὲ μόλυσμα διὰ τῆς ἐπικοινωνίας εἴτε μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀρρώστου (σύφιλις) εἴτε μετὰ πραγμάτων ἅτινα ἐπεκινώνησαν μετ' αὐτοῦ, συχνότατα δὲ διὰ τοῦ ἀέρος, εἰς ὃν μετεδίδθη χιμείως· πάλιν ἡ ἐμμέσως ἀπὸ τοῦ πάσχοντος (διφθερίτις, διστρακία κλ.) Ἐν τούτοις ἡ προέλευσις καὶ ἡ ὁδὸς οὕτως εἰπεῖν ἦν διήνησε τὸ μόλυσμα δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον νὰ ἐξακριβωθῇ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εἰδικῆς λοιμώδους οὐσίας· ἀλλ' οὐσιώδη ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῶν Ἀ. ν. ἐπιδρασιν ἀσκεῖ καὶ ἡ πρὸς ὑπόδοχὴν καὶ τελεσφόρον δράσιν τοῦ μολυσματος εὐνοῖα τοῦ προσδληθέντος ὀργανισμοῦ κατὰστασις, ἢ καλοῦμεν προδιάθεσιν ἢ ἐπιδεκτικότητα ἢ ὅπως ἄλλως χωρὶς καὶ ταύτης νὰ ἔχωμεν σαφῆ τὴν ἐννοίαν. Οὐδ' ἂν πάντες οἱ διακινούμενοι ἐν τόπῳ ὅπου ἐνδημεῖ μiasμα τι ἡ μόλυσμα νοστοῦσιν ἐξ αὐτοῦ καίτοι πάντες βεβαίως ἐρχονται εἰς ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτοῦ. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ ταύτην παρατηροῦμεν ὅτι οἱ εἰδικοὶ τοὶ τῶν διαφόρων Ἀ. ν. ἀνισον ἔχουσι τὴν ἀνάγκην προδιαθέσεως τινος ἐκ μέρους τῶν προσδληθέντων ἀτόμων· πλὴν δὲ τούτου καὶ τῆς αὐτῆς νόσου ὁ ἴσος φαίνεται μὴ ἔχων πάντοτε τὴν αὐτὴν δραστηριότητα, τοῦτο δὲ ἐξηγεῖ τὴν ἀλλοτε ἀλλὴν ἐξάπλωσιν καὶ θανατηφόρον δύναμιν τοῦ αὐτοῦ Ἀ. νοσήματος ἐν ἐπιδημίαις. [Α.Κ.]

Λόκκ. Χωρίον τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμου Κονιστρίων, ἀπέχον 3 ὥρας ἀπὸ Κονιστρίων. Οἰκεῖται ὑπὸ 188 κατοίκων.

Λόκδιτσα Χωρίον τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, μετὰ 957 κλτ.

Λόκερεν. Πόλις τῆς βελγ. ἐπαρχίας Ἀνατ. Φλάνδριας, ἐπὶ τοῦ Δούρη. ἔχει 19667 κατ., ὠραῖον νὰν τοῦ ἁγίου Λαμβ.

ρεντίου, ἀκμαῖον ἐμπόριον· σιτηρῶν καὶ βιομηχανίαν βίμβακος. [Μ.Σ.]

Λόκι καλεῖται ἐν τῇ σκανδιναβικῇ μυθολογίᾳ ὁ θεὸς τοῦ πυρὸς ἐν τῇ καταστρεπτικῇ αὐτοῦ ἐνεργείᾳ, ἀντιπρόσωπος τοῦ κακοῦ στοιχείου, ἀεινάως ἐργαζόμενος διὰ τὴν κατάλυσιν τῶν ἀγαθῶν θεῶν καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ὑφισταμένου κόσμου, καθ' ἣν καὶ ὁ ἴδιος θὰ φανευθῇ. [Εὔ.]

Λόκκιος (John Locke). *Ἀγγλος φιλόσοφος, γεννηθεὶς τῇ 1632 ἐν Βρίγκτον τοῦ Σόμερσετ. Σπουδάσας ἐν Ὁξφόρδῃ φιλοσοφίαν καὶ ἱατρικὴν, ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ κατόπιν ἀρικαγκελλάρου κόμητος Shaftesbury, ἔλαβε δὲ παρ' αὐτοῦ δημοσίαν θέσιν ἣν ἔασε πάλιν πεσόντος τοῦ προστάτου του. Καιρὸν τινα ἔζησεν ἐν Μερμελλιὲ καὶ Ὀλλανδίᾳ, κατεῖχε δὲ ὕστερον πάλιν μικρὰν ἀλλὰ προσοδοφόρον θέσιν ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν ἀποικιῶν, ἣν παρήτησεν τῇ 1700. Ζήσας δ' ἔκτοτε ἐν κτήματι φίλου τινὸς παρὰ τὸ Λονδὶν ἀπέθανε τῇ 1704. Ἡ φιλοσοφικὴ διδασκαλία τοῦ Λ. ἐξετέθη ἐν τῷ κυρίῳ ἔργῳ του Essay concerning human understanding (Πραγματεία περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, 2 τ. Λονδ. 1690). Ἐπειράθη ὁ Λ. νὰ ἐξετάσῃ τὸ δυνατόν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως δι' ἐρεύνης τῆς πηγῆς τῶν παραστάσεων· τὴν πηγὴν δὲ ταύτην εὕρισκε, ἀναιρῶν τὴν θεωρίαν τῶν ἐμφυτῶν ἰδεῶν, μένον ἐν τῇ πείρᾳ καὶ δὴ τῇ τε ἐξωτερικῇ (αἰσθησίᾳ) καὶ τῇ ἐσωτερικῇ (ἐπιστάσει, προσοχῇ, λογισμῷ). Ὡς πρὸς τὴν αἰσθησιν συμπληροῖ τὴν θεωρίαν τοῦ Καρτεσιου καὶ τοῦ Hobbes, ὅτι αἱ αἰσθηταὶ ποιότητες, ὡς χρῶμα, γεῦσις κλ., δὲν εἶναι ποιότητες τῶν ἀντικειμένων καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ δεῖον νὰ θεωρῶνται ὡς ὑποκειμενικαὶ ἀντιλήψεις, διδάσκει δὲ ὅτι ἀντικειμενικαὶ ποιότητες τῶν ὄντων εἶναι μόνον ἑκτασις, μορφή, κίνησις κλ., καὶ ταύτας ἐκάλεσε πρῶτας, τὰς δὲ ἀνωτέρω δευτέρας ποιότητας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νόησις συντίθεται ἐκ τῆς συναρμογῆς τῶν ἀπλῶν τούτων στοιχείων, γνῶσις αὐστηρῶς ἀποδεικτικὴ ὑπάρχει μόνον περὶ τῶν ἡμετέρων κατ' ἀναφορὰν παραστάσεων οὐχὶ δὲ περὶ τῶν οὐσιῶν αὐτῶν, διότι οὐσία εἶνε τὸ ἀγνώστον τὸ φέρον σειρὰν γνωστῶν ποιότητων. Ἡ ἀλήθεια δ' ἡμᾶς συνίσταται οὐχὶ ἐν τῇ ταυτότητι τῶν παραστάσεων μετὰ τῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ ἐν τῇ ταυτότητι τῶν διαφόρων διὰ τῆς πείρας ληφθεῖσιν παραστάσεων. Διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης ὁ Λ. ἐγένετο ὁ κύριος ἱδρυτὴς τοῦ ἀγγλ. ἐμπειρισμοῦ καὶ συγχρόνως ἔδωκεν ὠθησιν εἰς ἐμβρθεῖς ἐρεῖνας περὶ τὴν ἐμπειρικὴν ψυχολογίαν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἅπανα ἡ μεταγενεστέρω φιλοσοφία εὕρισκεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Λ., ἣν μετεφίτευσεν ὁ Βολταίρος εἰς Γαλλίαν καὶ ἥτις καὶ εἰς ἀλλὰ τμήματα τῆς ἐπιστήμης ἐφημέροσθη. Εἰς

τὸ ἔργον τοῦ The reasonableness of christianity (1695) προσπαθεῖ ὁ Λ. ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ θετικὴ θρησκεία καίπερ μὴ εὐρεθεῖται διὰ τῆς νόησεως δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὸν νοῦν. Διὰ δὲ τοῦ ἔργου Δύο διατριβαὶ περὶ κυβερνήσεως (1690) μάχεται ὑπὲρ τῆς τότε συντασθεῖσης μεταρρυθμίσεως Γουλιέλμου τῆς Ὁράνης καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συντάγματος· τὸ ἔργον δὲ τοῦτο ὡς καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον Ἰδέαι περὶ παιδεύσεως (1693), ἔσχον μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῖς μεταρρυθμιστὰς τῆς πολιτείας καὶ τῆς παιδείας Μοντεσκιέ καὶ Ρουσσώ. [Ι.Φ.]

Λόκκυερ (Joseph Norman Lockyer). *Ἀγγλος ἀστρονόμος καὶ φυσικός, γενν. 1836 ἐν Rugby. Συνεπεία τῶν διαφορῶν τοῦ ἀστρονομικῶν μελετῶν, κυρίως περὶ τοῦ Ἀρείως, ἐγένετο μέλος τῆς Ἀστρονομικῆς Ἑταιρίας· ὅτε δὲ τῇ 1868 ἀνεκάλυψε νέαν μέθοδον πρὸς παρατήρησιν τῶν προεξοχῶν τοῦ ἡλίου, ἐξελέγη 1869 μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρίας καὶ τῇ ἐπομένῃ ἔτει γραμματεὺς τῆς βασιλ. Ἐπιτοπῆς πρὸς ὑποστήριξιν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, διωρίσθη δὲ ὕστερον διευθυντὴς τοῦ ἀστροφυσικοῦ ἰνστιτούτου ἐν τῇ ΝΑ Κένσιγκτον. Ἐξέδωκε πλείστας διατριβὰς καὶ ἔργα ἀφορῶντα κυρίως εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ γενικώτερα, εἶνε δὲ καὶ συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ Nature (Φύσις).

Λόκλ (Locle). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἑλβετικῇ καντονίᾳ Νεσβούργῳ, κειμένη πλησίον τῶν γαλλικῶν συνόρων ἐν στενῇ καὶ τραχείᾳ κοιλάδι τοῦ Ἰόρα. ἔχει 11 312 κατ., ὥρατον κολλέγιον, ἀκμαϊστὰν δὲ βιομηχανίαν κυρίως ὠρεολογίων.

Λοκμάν εἶνε μυθώδης ἄνθρωπος σοφῶς *Ἀραβὸς ὑπ' ὃ φέρονται συλλογὴ μύθων, ὡς καὶ πολλαὶ γινώμαι κλ. τῆς δραβιδικῆς φιλολογίας. Ἡ συλλογὴ μύθων, καταρτισθεῖσα περὶ τὴν 11^α αἰῶνα, ἔχει πηγὰς ἐλληνικάς.

Λόκυθα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 4 ὥρ. ἀπὸ Ῥεσενίγια καὶ 6 ὥρ. ἀπὸ Λιανίγκοβι, μετὰ 70 εἰκοχ. χριστιαν. ἀσ., ολουμένον εἰς μελισσοτροφίαν καὶ γεωργίαν, διατρουσῶν δὲ ἑλλην. καὶ δημοτ. σχολείων.

Λοκουστα ἡ πρᾶσινη (Locusta viridissima). Ἐπιστημονικὸν ἄνωμα τῆς κοινῆς ἀκρίδος (βλ. λ.), ἥτις ἐστὶ τὸ πρότυπον γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Λοκουστιδῶν (Locustidae), ἀνηκούσης εἰς τὰ ὀρθόπετρα ἄντομα καὶ ἐχούσης γενικὸς χαρακτηρισμοῦ τοῦ γένους τούτου. [Φ.Ι.]

Λόκπορτ (Lockport). Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Νιαγάρας ἐν τῇ Βορείῳ αμερ. πολιτείᾳ Νέας Ὑόρκης, κειμένη ἐπὶ τῆς διώρυγας Ἡρῆ. ἔχει 16038 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Λοκρίς ἐκαλοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα

δύο διὰ τῆς Δωρίδος καὶ Φωκίδος ἀπ' ἀλλή-
λων χωρίζονται χώραι τῆς μέσης Ἑλλάδος.

1) Ἡ Ἀνατολικὴ Λοκρὶς (περ. 805 τ.χ.).
Αὕτη σχεδὸν ἅπασα ὑπὸ δρέων καλυπτομένη
(πλὴν ἐλίγων παραλίων πεδιάδων), κατοικου-
μένη δὲ ὑπὸ τῶν «ἡρώων» Λοκρῶν, συνώρευε
κατὰ τὸν Ε' π' Χ. αἰῶνα Δ. πρὸς τὴν Μαλιδα
(παρὰ τὰς Θερμοπόδας), Α. δὲ ἐξετείνετο
μέχρι τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν τεινουσῶν δ-
ρεοσειρῶν τοῦ Πτώου. Στενὴ λωρὶς γῆς μετὰ
τοῦ ὄρους Κνημίδος, ἡ περὶ τὴν παρα-
θαλάσσιον πόλιν Δαρνούτα χώρα ἡ ἀνή-
κουσα κατὰ καιροὺς εἰς τοὺς Φωκεῖς, διήρει
τὴν Α. ταύτην εἰς δύο τμήματα, τὸ δυτικὸν
ἡτοῖτο τῶν Ἐπικνημίδων ἢ Ὑποκνημίδων Λο-
κρῶν, καὶ τὸ ἀνατολικὸν τῶν Ὀπουντίων Λο-
κρῶν. Τούτων τὸ πρῶτον ἦτο τὸ σπουδαίτε-
ρον ἅτε κυριεῦον τῶν μεταξὺ τῶν πεδιάδων
τοῦ Σπερχεῖο καὶ τοῦ Κηριστοῦ ἐδάων, ἀλλ'
ἐν τῇ δευτέρῳ ἔκειτο ἡ μεγαλειτέρα πεδιάς
ὡς καὶ οἱ καλλίτεροι λιμένες. Ἡ πεδιάς αὕτη
Καλλιάρως καλουμένη (ν. τῆς Ἀταλάντης)
ἀνῆκεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἑλῆς τῆς χώρας
Ὀποῦντα (ν. Καστράκι), ἐξ ἧς καὶ ἐκαλύοντο
οἱ κάτοικοι αὐτῆς. Ἀλλὰ πόλεις τοῦ τμή-
ματος τούτου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦσαν Ἀ-
λαί, Λάρυμνα καὶ Ἀλσπῆ, τοῦ δὲ ἐπικνη-
μιδίου Κνημίδος, Θρόνιον, Σκάρφεια, Νίκαια
καὶ Ἀλπογός.

2) Ἡ Δυτικὴ Λοκρὶς (περ. 870 τ.χ.). Ἡ
χώρα τῶν ἐσπερίων ἢ «ἐξελῶν» Λοκρῶν ἦτο
στενὴ λωρὶς γῆς ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου,
μένον ἐν τῇ Α. ἄκρᾳ πλατυνομένη (ἡ περιγῇ
τῶν πόλεων Μυωνίας καὶ Ἀμφίσσης), συνο-
ρεύουσα δὲ Β. πρὸς τὴν Οἰταίαν καὶ Δωρίδα.
Α. πρὸς τὴν Φωκίδα, τέλος Δ. πρὸς τὴν Αἰ-
τωλίαν ἐξετείνετο δὲ ἐπὶ τοῦ κόλπου πρὸς Δ.
μέχρι τοῦ Ταριασοῦ (παρὰ τὸ Ἀντίρριον).
Εἰς τὸν ΒΔ. μυχὸν (ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Μυωνίας)
ὑψοῦται ἡ μέρος τοῦ Κέρακος ἀποτελούσα Κι-
όνα, ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ τοῦ Παρασσοῦ ἐκτεμπό-
μεναι ὄρεοσειραί, μόνον εἰς τὰ ὑψηλότερα
μέρη καλυπτόμεναι ὑπὸ δασῶν, διατρέχουσι
τὴν χώραν, ἔχουσιν μόνον εἰς τὰ Δ. καὶ Α. ἄ-
κρα σημαντικὰς πῶς πεδιάδας παραλίους.
Ἐκ τῶν πολλῶν ἀλλ' ἀσημάντων χωρίων ἐν
τῇ ἐσωτερικῇ τῆς χώρας οὐδὲν ἀνεγνωρίσθη
μετ' ἀσφαλείας ὡς πρὸς τὴν θεσιν του. Ἡ ση-
μαντικωτάτη ἑλῆς τῆς χώρας πόλις ἦτο ἡ
Ἀμφίσσα (βλ. καὶ κατωτέρω). Ἀλλὰ δὲ
ἦσαν Μύων ἡ Μυωνία, Χάλειον ἢ Χάλαιον
(νῦν Σκάλα τῆς Σάλονας), Οἰάνθεια (ν. Γα-
λαξειδί), Τολοφῶν, Οἰνεῶν, Εὐπάλιον, Ναύ-
πακτος κ.ά. Ἡ Ναυπακτος ἦτις μένον ἐπὶ
καιρὸν τινα ἀνῆκεν εἰς τοὺς Λοκρούς, ἐθω-
ρεῖτο ὡς ἡ δυτικωτέρα τῆς Α. πόλις, ἀλλ' ἀρ-
χικῶς ἡ χώρα τῶν Λοκρῶν ἐξετείνετο πέραν
αὐτῆς μέχρι τοῦ Εὐθύνου ποτ. Ἐνταῦθα ἔκει-
το αἱ πόλιναι Μαχύνεια, Μολύχρεια καὶ
Χαλκίς ἢ Ὑπόχαλκίς.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐμφαίνονται οἱ Λοκροὶ, ἀλλὰ
κυρίως οἱ ἀνατολικοί, ὡς λείψανα ἀποθη-
σκόντος λαοῦ. Καίπερ ἐξελληνισθέντες οἱ Λο-
κροὶ ἐφύλαττον μέγα μέρος τοῦ ἡμιβαρβαρι-
κοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, ὅστις ἐδηλοῦτο καὶ
διὰ τοῦ γενικοῦ ἔθους τοῦ ὀπλοφορεῖν. Ἀν
καὶ ἡ ἀποικία τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν
ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ ἀποδεικνύει αὐτοὺς ἐπὶ
θαλασσοκρατοῦντας, οὐχ ἦντεν ἐνωρὶς ὀπισθο-
δρόμησαν πρὸ τῶν Κορινθίων εἰς τὰς κοιλά-
δας τῶν ὄρεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἵνα ἀπασχο-
λῶνται ἐνταῦθα κυρίως εἰς τὸν ποιμενικὸν
βίον. ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι προῆλθε καὶ ἡ
ὀνειδιστικὴ αὐτῶν ἐπωνυμία τῶν Ὀζολῶν (ἐκ
τῶν δερματίνων περιδελιμάτων). Εἰς τὰς ἀ-
φηγήσεις περὶ τῆς Ἰταλικῆς ἀποικίσεως χα-
ρακτηριστικὸν εἶνε τὸ πλῆθος (100) τῶν οἰ-
κῶν ἡ γενὸν, τῶν ἀποτελούντων τὴν κρατοῦ-
σαν τάξιν τῆς χώρας. Τέσον δὲ χαλαρὸς ἦτο ὁ
σύνδεσμος αὐτῶν μετ' ἀλλήλων, ὥστε δὲν ὑ-
πῆρχον, καθὼς τοῦλάχιστον φαίνεται, γενι-
κοὶ ἀρχόντες. Ἡ σημαντικὴ πόλις τῆς χώ-
ρας Ἀμφίσσα αἰσχυρομένη τὸ ὄνομα λοκρι-
κῆς πόλεως προετίμα τὸ τῆς αἰτωλικῆς.
Μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς
Ῥωμαίους ὁ Αὐγούστος ἐδώρησε τὴν χώραν
τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν εἰς τοὺς ἐν Πατραις
ἐγκαθιδρυθέντας Ῥωμαίους.

Τὸ ὄνομα Α. ὡς ἐπαρχία τοῦ βασιλείου Ἑλ-
λάδος φέρεται νῦν μόνον ἡ ἀνατολικὴ Α., ὑπα-
γομένη εἰς τὸν νομὸν Φθιωτιδορωικίδος. Συν-
ορεύουσα πρὸς τὴν Φθιώτιδα, τὸν Ὀπούντιον
κόλπον, τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Φωκίδα πε-
ριλαμβάνει τοὺς δήμους Ἀταλάντης, Δαρνού-
σιων, Δρυμίας, Ἐλατείας, Θερμοπυλῶν, Θρο-
νίου, Λαρύμνης, Νέας Πέλλης καὶ Τ.θωρέας.
Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Ἀταλάντη, ἀλλὰ δὲ
σημαντικαὶ κωμοπόλεις Λειβανάτες, Δαδίον,
Μῶλος, Μαρτίνον καὶ Ξελίτσα. Ὁ πλοθυσμός
τῆς ἐπαρχίας ἀνέρχεται εἰς 13 065.

Λοκροὶ (Ἐπιζεφυριοί). Ἀποικία
τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν (βλ. Λοκρὶς) ἐν τῇ
Κάτῳ Ἰταλίᾳ, οἵτινες τῷ 683 π. Χ. ἱδρυ-
σαν ἐπὶ τῆς Α. ἀκτῆς τῆς χερσονήσου Βρετ-
τίας παρὰ τὸ Ζεφυρίον ἄκρον πόλιν τοῦ ὀ-
νόματος τούτου, ἣν διωργάνωσεν ὁ νομοθέτης
Ζάλευκος (βλ. λ.). Ἡ ἐμπορικὴ αὕτη πόλις
ἐκυριεύθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ Διονυσίου τοῦ
νεωτέρου, ἀνοικοδομηθεῖσα δὲ ἔπαθε μεγάλως
κατὰ τὸν μετὰ τοῦ Πύρρου πόλεμον τῶν
Ῥωμαίων καὶ τοὺς καρχηδονικοὺς. Περιελ-
θούσα τέλος εἰς τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Ῥω-
μαίων ἐφύλαξε τινα δικαίωματα. Οὐ μακρὰν
τῆς πόλεως, ἥς σώζονται μόνον ἐλίγα εἰρε-
πια (νῦν Cento Camerelle ἦτοι Ἐκατὸν
διωματάκια), ἱδρυτο περίφημος ναὸς τῆς Περ-
σεφόνης. [Α.Α.]

Λόλιον (Βοτ.), *Lolium* L. Γένος Ἀ-
γρωστωδῶν. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Α.

τὸ πολυετές (L. perenne L.), ὅπερ εἶνε ἐν τῶν κυρίων συστατικῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ λειμῶνων, διὰ καλλιεργεῖται πρὸς σχηματισμὸν τεχνητῶν λειμῶνων («Raygrass» τῶν Ἀγγλων), εἶνε, δὲ ἀρίστη χορτονομή· Λ. τὸ μεθύον (L. temulentum L.), ἡ Δῖρα τῶν ἀρχαίων, κοινῶς τὴν σήμερον ἦρα, φύεται ἐν ἀρούραις μεταξὺ τῶν σιτηρῶν τὰ σπέρματα εἰςὶ ναρκωτικά καὶ δηλητήρια διὰ ἀναμειγμένα μετὰ τοῦ σίτου καθιστῶσι τὸν ἄρτον ἐπιβλαβὴ καὶ πρόξενον κεφαλαλγίας.

Λόλλινγγ (Habbo G. Lolling). Διάσημος Γερμανὸς ἀρχαιολόγος καὶ ἐπιγραφέας, γενν. 1848 ἐν Τεργάστῃ (Ἀννόβερ). Ἀποπερατώσας τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς, κατήλθεν εἰς Ἑλλάδα (1872) ὡς οἰκοδιδασκαλός. Γνωρισθεὶς δὲ ἐνταῦθα μετὰ τοῦ ἐκδότου περιηγητικῶν βιβλίων Βαϊδεκερ ἔλαβε παρὰ τούτου τὴν ἐντολὴν νὰ συντάξῃ ὁδηγὸν τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ ὅπως περ ηγηθῇ καὶ σπουδᾷ ἐπισταμῆνως τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀποκτήσῃ τοπογραφικὴν γνῶσιν αὐτῆς οἷαν οὐδεὶς ἄλλος πρὸ αὐτοῦ. Ἐξεβόθη δὲ ὁ Ὁδηγὸς τῆς Ἑλλάδος τῷ 1883, εἰτα διωρθωμένος 1888 καὶ 1893, καταστάς ἐγγεγραμμένον βιβλίον ἐξορίστου τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Γερμαν. ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου ὁ Λ. διετέλεσεν εἰς τῶν σπουδαιωτέρων συνεργατῶν του, κυρίως δὲ ἀπὸ τοῦ 1879 συνέλεξε δὲ καὶ ἀντέγραψε πρὸς τούτοις πλείστας ἐπιγραφὰς τῇ ἐντολῇ τῆς Βερολινεῖας Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἥς ἦτο ἀντεπιστέλλον μέλος, δεῖξας ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἔκτακτον ἐπιμέλειαν, ἀκριβείαν καὶ ἀγγίξιαν. Ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἐποίησεν ἐν Ἀττικῇ, ἐκκιάσας τὸν ἐν Μενιδίῳ θολωτὸν τάφον οὗ ἐδημοσίευσεν περιγραφὴν (1880), ἐν Μυκῇναις, Λέσβῳ κ.λ. Ἰδιαιτέρως μνείας ἄξια εἶναι καὶ ἡ περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος γεωγραφία καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν τοπογραφία αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Handbuch der klass. Altertumswiss. τοῦ I. von Müller δημοσιευθεῖσαι (1889) πρὸς δὲ ἔγραψε πλείστας ἀνακοινώσεις καὶ πραγματείας ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Γερμ. ἰνστιτούτου, τοῖς Πρακτικαῖς τῆς Πρωστ. Ἀκαδημίας κ.λ., τῇ ἑλλην. Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι, τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Ἀρχαιολ. Δελτίῳ, οὗ τὰ ἐπιγραφικὰ ἄρθρα σχεδὸν ἅπαντα ἀφελόνται εἰς τὸν κάλκον του. Τῷ 1886 ἀνέλαβε τὴν θέσιν ἐπιμηλήτου τοῦ ἐν Ἀθ. ἐπιγραφικοῦ μουσείου, καὶ ἐπεχείρησε τὴν περισυλλογὴν καὶ ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν τῶν ἀτελῶς πρότερον ἐκδοθεισῶν ἐπιγραφῶν· ἐπρόφασε δὲ νὰ φέρῃ εἰς πέρας μόνον τὸ Α' μέρος, τὸ περιλαμβάνον τὰς ἀναθηματικὰς ἐπιγραφὰς, καὶ τὸ ὑπόλοιπον νὰ περισυλλέξῃ. Ἀλλὰ δέξαι νότος τὸν κατέβαλε καὶ ἀπέθανεν ὁ Λ. τὴν 12 Φεβρ. 1894

ἐν Ἀθήναις, τύπος γενόμενος ἐπιστημονικῆς αὐταπαρνήσεως. [Μ.Γ.]

Λόμ καλοῦνται δύο δεξιὸι παραπόταμοι τοῦ Δουνάβεως ἐν Βουλγαρίᾳ, ὧν ὁ μὲν ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Μέλανος καὶ τοῦ Λευκοῦ Λ. ἐν ταῖς παραυαίς τοῦ Αἰμαίου καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Ρουτσοῦκιον, ὁ δὲ πηγάζων Ν τοῦ Βελογράτσικ ἐν τῷ Δ Αἰμαίῳ χύνεται παρὰ τὴν Λόμ Παλάγκαν (βλ. λ.). Αἱ ὄχθαι τοῦ πρώτου ὑπῆρξαν θέατρον νικῶν τῶν Τούρκων κατὰ τῶν Ρώστων κατὰ Σεπτέμβριον 1877. [Μ.Σ.]

Λομβαρδία. Χώρα (compartimento) τοῦ ἰταλικοῦ βασιλείου, συνορεύουσα Β πρὸς τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὸ Τίρόλον, Δ πρὸς τὴν Ἑνετίαν, Ν πρὸς τὴν Αἰμιλίαν καὶ Δ πρὸς τὸ Πεδεμόντιον, περιλαμβάνουσα δὲ τὰς ἐπαρχίας Βεργάμου, Βρεσκίας, Κόμου, Κρεμόνης, Μιλάνου, Μαντουῆς, Παυίας καὶ Σόνδριο, ἐχούσας ἐν ὅλῳ ἐπιφάνειαν 24317 τεχμ. καὶ κατ. (1892) 3 957 261. Ἡ χώρα ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ τῶν Λογγοβάρδων (βλ. λ.), οἵτινες ἐκυρίευσαν αὐτὴν τῷ 569. Τὸ βασιλεῖον τούτων ἐν Λ. διετηρήθη μέχρι τοῦ 774, ὅτε ἡ Λ. περιήλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Βραδύτερον ἤρξαν αὐτῆς διαδοχικῶς οἱ γερμανοὶ αὐτοκράτορες, ἡ ἐκ Μεδιολάνων οἰκογένεια Βισκόντη καὶ οἱ ἐκ Παυίας Σφόρτσα (βλ. λ.). Τῷ 1714 περιήλθεν εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ὁ Βοναπάρτης ἐδημιούργησεν ἐξ αὐτῆς τὴν Πέραν τῶν Ἀλπεῶν Δημοκρατίαν (1797), ἥτις τῷ 1802 ἐγένετο Ἰταλικὴ Δημοκρατία καὶ τῷ 1805 Ἰταλικὸν Βασίλειον. Ἀπὸ τοῦ 1815 ἀπετέλεσε μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἡνῶ Ἰταλίᾳ μέρους τῆς ἄλλοτε Δημοκρατίας τῆς Ἑνετίας τὸ κληθὲν Λομβαρδοβενητικὸν βασίλειον (ἐν τοῖς ΒΑ τῆς Ἰταλίας), ἀνήκον εἰς τὴν αὐστριακὴν μοναρχίαν, οὗτινος πρὸ μὲν εἰς τὴν Λ. ἀνήκον μέρος ἠνώθη μετὰ τῆς Ἰταλίας τῷ 1859, αἱ δὲ ἑνετικαὶ ἐπαρχίαι· τῷ 1866.

Λομβαρδοβενητικὸν βασίλειον. Βλ. Λομβαρδία.

Λομβάρδος (Κωνσταντίνος), εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος· Ἔγενν. τῷ 1820 ἐν Ζακύνθῳ, ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ 1843 τὴν ἱατρικὴν ἐν Ἀθήναις, τελειοποιηθεὶς δ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του ἐν Μονάχῳ, Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ἐξήσκησεν αὐτὴν ἐπὶ τινα ἔτη εἰς Ζάκυνθον ἐπανελθὼν. Ἀλλ' ἀείποτε περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς πατρίδος του συμφερόντων θερμῶς ἐνδιαφερόμενος, ἀφωσιώθη τέλος ἀπολιτιστικῶς εἰς ταῦτα καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀποστελείσεως τῆς ἀγγλικῆς προστασίας καὶ ἐνώτεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου. Περεικλήθη δὲ τὸ πρῶτον ὡς ἀντιπρόσωπος Ζακύνθου τῷ 1852 εἰς τὴν Ἰ' Βουλὴν τοῦ Ἰονίου Κράτους, ἐν ᾗ ταχέως κατέλαβε δια-

κεκρίμενην θέσιν μετὰ σθένους πολλοῦ καὶ ἐνδερείας καὶ δυνάμειος λόγου οὐ τῆς τυχοῦσης υπερμαχῶν ἐν τοῖς πρώτοις τῆς Ἐνωσεως. Τὸ περὶ ταύτης ψήφισμα τῆς ΙΑ' Βουλῆς (20 Ἰουνίου 1857) ὤφειλετο πρώτιστα εἰς τὸν Λ. Ταυτοχρόνως δὲ καὶ διὰ τοῦ τύπου γενναϊότατα ὑπερήσπισε τὰς ἰδέας του, ἐκδίδων τῷ 1857 τὴν «Παλιγγενεσίαν», ἀπὸ δὲ τοῦ 1858 μέχρι τοῦ 1864 τὴν «Φωνὴν τοῦ Ἰονίου». Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐτὸς διηύθυνεν ἐν γένει τὸν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ἀγῶνα τῶν Ἑπανησίων. Ἐπιτευχθεῖσης τέλος ταύτης ὁ Λ. εἰσῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν τῇ 1864 ἡγούμενος 70 ἑπανησίων βουλευτῶν καὶ συνετάχθη τῷ Κουμουδενίῳ, ὅς ἂν ἐπανειλημμένως ἐγένετο ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Τῇ δὲ 1871, ὅτε ἐνεφάνισθη τὸ ὑπὸ τὸν Χ. Τρικούπην πέμπτον νῆμα ἐν τῇ Βουλῇ, ὁ Λ. ἐκ τῶν πρώτων μετέσχεν αὐτοῦ καὶ ἀδιαλείπτως μέχρι τοῦ θανάτου του ὑπῆρξεν ἀφωτισμένος ὁπαδὸς τοῦ Τρικούπη, ὅς ἂν ἐπίσης ἐξηκολούθησεν ὡς εἰς τῶν κυριωτάτων τῆς Πολιτείας παραγόντων. Ἐν τῇ πατρίδι του αὐτὸ τοῦτο ἐλατρεύετο καὶ ἤσκει ἀπεριόριστον ἐπιρροήν, συνεχῶς δὲ ἐξελέγετο βουλευτής. Μετέσχε πάντων τῶν τρικουπικῶν ὑπουργείων, ἅπαξ μόνον ἀντὶ τοῦ ὑπουργικοῦ ἐξιώματος καταλαβὼν τὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, εἰς πάσας δὲ τὰς βουλευτικὰς συνόδους διεκρίθη ὡς ῥήτωρ δεινὸς ἐμὴν μετὰ δυνάμειος, ἐνδερείας καὶ χάριτος, ἣν ἐπηύξανεν ἑπτανησιακὸς καὶ μελωδίας πῶς μετέχων τόνος τῆς φωνῆς του καὶ παραδειγματικὴν δεικνύων ἀβρότητα πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του. Ἀπέθανε δὲ ὁ Λ. τὴν 25 Αὐγ. 1888 ἐν Ἀθήναις διατελὼν ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν.

Λομβαρδός (Petrus Lombardus). Σχολαστικὸς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἐκ Νοβάρας τῆς Λομβαρδίας (ἔθεν καὶ τὸ ἐπώνυμον ἔσχε), διατελέσας καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν Παρισίῳ καὶ ἀπὸ τοῦ 1159 ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐνθα ἀπέθ. 1160. Ἐφημίσθη μεγάλως ἐν τῇ Δύσει διὰ τὸ ἔργον του *Sententiarum libri IV* (νεωτάτη ἐκδοσις ὑπὸ Vives, Παρ. 1892), ἐν ᾧ συνήγαγε γνῶμας τῶν ἐκκλ. πατέρων καὶ ἰδίως τοῦ Αὐγουστίνου περὶ τῶν δογμάτων μετὰ τῶν γενομένων εἰς αὐτὰς ἀντιρρήσεων καὶ τῶν ἐπισήμων ἀναιρέσεων τούτων καὶ ὅπερ ἐσχολιάσθη ἀπειράκις καὶ θεωρεῖτο κλασικὸν ἐν τῇ Δύσει μέχρι τῆς Μεταρρυθμίσεως. [ΒΕ.]

Λόμβοκ. Μία τῶν μικρῶν Σουνδαίων νήσων, ἔχουσα ἑκτασιν 5435 τ.χμ. Χωρίζεται πρὸς Δ ἀπὸ τοῦ Βάλι διὰ τοῦ πορθμοῦ Λόμβοκ, εἶνε δὲ ἡφαιστειώδης καὶ ὀρεινὴ, ἔχουσα μέγιστον ὕψος 4200 μ., δὲν στερεῖται ὅμως καὶ εὐφρόων πεδιάδων. Οἰκεῖται

ὑπὸ 300 000 περίπου βραχμανιστῶν ἐκμουσουλμανισθέντων. Ἐξάγει δὲ πλῆθος ἵππων, βοτῶν καὶ βουβάλων. [Μ.Σ.]

Λομβρόζος (Cesare Lombroso). Ἐπιφανὴς Ἰταλὸς ἱατρός καὶ ἀνθρωπολόγος. Ἐγεν. 1836 ἐν Βερώνῃ, ἐσπούδασεν ἐν Τουρίνῳ, τῷ 1862 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς ψυχιατρικῆς ἐν Παυῖᾳ, κατέπιν δὲ τῆς ἱατροδικαστικῆς καὶ ψυχιατρικῆς ἐν Τουρίνῳ. Ἰδίως ἐφημίσθη διὰ τῶν πειραματικῶν ἐρευνῶν του καὶ τῶν φιλοσοφικῶν του ἰδεῶν περὶ τῶν ψυχασθῶν, τῶν ἐκφύλων, τῶν κακοῦργων κλ., αἵτινες ὅμως καὶ πολλοὺς εὗρον ἀντιπάλους. Τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων του εἶναι Κλινικαὶ συμβολαὶ εἰς τὴν ψυχιατρικὴν, Ὁ κακοῦργος ὑπὸ ἀνθρωπολογικῆς, ἱατρικῆς καὶ δικαστικῆς ἑποψίαν, Ὁ μεγάλου ἄνθρωπος Ὁ πολιτικὸς ἐγκληματίας καὶ αἱ ἐπαναστάσεις. Ἡ γυνὴ ἐγκληματοῦσα καὶ ἐκπεπτωκυῖα, Ἐγκληματολογικαὶ μελέται, Ὁ ἀντ' σημεῖσμός καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, Πραγματεῖα περὶ πελλάγρας κλ. [Β.Α.]

Λόμζα (Lomza). 1) Κυβερνεῖται ἐν τῇ Β μέρει τῆς ῥωσ. Πολωνίας, συνορεύει Β πρὸς τὴν Α Πρωσσίαν. Ν πρὸς τὴν Βαρσοβίαν, ἔχον δ' ἑκτασιν 12087 τ.χμ. καὶ 613792 κατ. Ἐνέχει πλῆθος τελευτῶν καὶ μικρῶν λιμνῶν, τὰ ὅψηλά ὅμως μέρη αὐτοῦ εἶναι κάλλιστα. Οἱ κάτοικοι (Ἰουδαῖοι καὶ Πολωνοὶ) ἀσχολοῦνται εἰς γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, ἰδίως ἵππων, καὶ ζυθοποιίαν. Διαιρεῖται δὲ ἡ Λ. εἰς τὰς περιφέρειας Λόμζας, Κόλνο, Μάκωβ, Μαζοβέσκ, Ὁστρόλζκα, Ὁστρέβ, Πουλτότσκα καὶ Στσούτσιν. — 2) Περιφέρεια τοῦ κυβερνεῖου Λ. ἐν τῇ Α μέρει αὐτοῦ, ἔχουσα ἑκτασιν 1809 τ.χμ. καὶ 106762 κατ., σημαντικὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν. — 3) Πρωτεύουσα τοῦ κυβερνεῖου καὶ τῆς περιφέρειας Λ., ἐπὶ τοῦ ποτ. Νάρεβ, σταθμὸς σιδηροδρόμου (μῆκος συντελεσθέντος) ἔχουσα (1892) 19130 κατ. ὡς 8000 Ἰουδαῖοι καὶ ἐμπόριον σιδηρῶν, ξυλείας καὶ πύσσας. [Μ.Σ.]

Λόμονδ (Lomond), ἡ μεγίστη λίμνη τῆς Μεγ. Βρετανίας, μετὰ τῶν σκωτικῶν κομητειῶν Στέρλιγκ καὶ Δόμπαρτον, ἔχουσα μῆκος 38 χμ., πλάτος δὲ μέγιστον 8 χμ., ἐπιφάνειαν 70.2 τ.χμ. καὶ βάθος ἐν τοῖς Ν 40 μ., ἐν δὲ τοῖς Β 120—200 μ. Ἐνέχει 30 νήσους, ὧν τινες ἔχουσιν ἄριστα ὄσση. Βορείως λήγει εἰς αὐτὴν τὸ ὄρος Λ., ὕψους 173 μ., ἐπὶ δὲ τῆς Ν. ὄχθης αὐτῆς κεῖται τὸ Balloch. [Μ.Σ.]

Λομονόσωφ (Μιχ. Βασιλείου). Ῥώσος ποιητὴς, πρωταγωνιστήσας ἐν τῇ καθόλου πνευματικῇ προαγωγῇ τῆς πατρίδος του. Ἐγεννήθη πιθανῶς τῷ 1712 ἐν τῇ κώμῃ Ἀνίσσοφκ (Ἀργαγγέλκυ). Ἐσπούδασεν ἐν Μόσχᾳ καὶ Πετρούπολει, εἴτα δὲ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἐν Γερμανίᾳ, τῷ 1745 ἐγένετο

ἐν τῇ τότε σλαβοελληνολατινικῇ Ἀκαδημίᾳ Πιτρουπόλεως καθηγητῆς τῆς Χημείας. Εἰργάσθη πολὺ πρὸς ἱδρύσιν πανεπιστημίου ἀνεξαρτήτου τῆς Ἀκαδημίας, ἀπέθ. δὲ τῷ 1765. Ὡς ποιητῆς φημιζέται ἰδίως δὲ τὰς Ὁδὰς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔπος ἔγραψε (Πέτρος ὁ Μέγας) καὶ δράματα (Ταμίρα καὶ Σελήμ, Δημοφῶν) καὶ διδακτικὸν ποίημα (Ἡ χρησιμότης τῆς ὑάλου). Μεγάλῃν ἀξίαν ἔχει καὶ ὡς πολὺ πρᾶγαγὼν τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἐν Ῥωσίᾳ. Καθόλου δὲ τὰ ῥωστικά γράμματα εὐεργέτησε δι' ἄλλης σειρᾶς ἔργων τοῦ ἤτοι τοῦ Περί τῶν κανόνων τῆς ῥωσ. ποιήσεως, τῆς Ῥητορικῆς καὶ τῆς Γραμματικῆς του κλ. Ἦττονα σχετικῶς ἀξίαν ἔχουσι τὰ ἱστορικά του ἔργα. Τῶν Ἀπάντων αὐτοῦ νέαι ἐκδόσεις ἤρξαντο ὑπὸ τῆς ῥωσ. Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῷ 1892, ὅτε ἐξεδύθη ὁ α' αὐτῆς τόμος. [Β.Α.]

Λόμ. Ηλλάγχα ἢ ἀπλῶς **Λόμ.** Πρωτ. τῆς βουλγαρικῆς ὁμονύμου περιφερείας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ δυτικοῦ Λόμ. εἰς τὸν Δούναβιν, ἔχουσα (1888) 8199 κατ. Εἶνε ἡ κυριωτάτη θέσις τῆς εἰσαγωγῆς διὰ τὴν Δ. Βουλγαρίαν, ἐξάγει δὲ ἀραβόσιτον. [Μ.Σ.]

Λομποτινά Μεγάλα. Κώμη τῆς Αἰτωλίας καὶ ἑρηνὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀποδοτίας, 7 1/2 ὥρ. πρὸς Β. τῆς Ναυπάκτου. Κεῖται ἐν χωρᾷ ὀρεινῇ ὕψους 1038 μ., ἔχουσα πρὸς Β. τὸ ὄρος Τσεκούρι (ὕψ. 1736), πρὸς Α. τὸ Τρίκοβον (ὕψ. 1736 μ.) καὶ πρὸς Ν. τὸ ὄρος Παππαδιά (ὕψ. 1119 μ.). Οἰκεῖται ὑπὸ 676 κατ. Εἰς ἀπόστασιν 15' πρὸς τὸ ΒΑ. ὑπὸ τὸ Τρίκοβον κεῖνται τὰ Μικρὰ Λομποτινά μετὰ 346 κατοίκων.

Λονδίνον (London). Πρωτεύουσα τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ ἡ μεγίστη πόλις τοῦ κόσμου, κειμένη ὑπὸ 51° 33' Β. πλάτ. ἀμφότερωθεν τοῦ Ταμέσεως καὶ 75 γμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Ἡ περιοχὴ τῆς πόλεως ἐκτείνεται ἐπὶ 4 κομητείων τῆς Ἀγγλίας, Μιδδλέσσεξ, Ἔσσεξ, Κέντ καὶ Σόρρεϋ, ἐνῷ τὸ κέντρον αὐτῆς, τὸ Σίτυ (City ἢτοι Ἄστυ) ἀποτελεῖ ἰδίαν κομητείαν. Ἄλλοτε ἡ πόλις ἀπετελεῖτο μόνον ἐκ τοῦ Σίτυ τούτου, ὅπερ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου γενόμενον ἐξετάθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπανταχοῦ καὶ συμπεριέλαβε καὶ τὰ περίεξ αὐτοῦ προάστεια, πόλεις καὶ χωρία. Καὶ νῦν δὲ κατ' ἔτος προστίθενται νέαι πόλιναι ἅπαντα ὅμως τὰ διάφορα ταῦτα μέλη τοῦ κοσμοπολίτου σώματος διαφυλάττουσιν ὡς ὅμοιοι ἀνεξαρτησίαν τινά, ὥστε ὑπὸ τὸ ὄνομα Α. συμπεριλαμβάνονται ἡδη 147 χωρίζονται κοινότητες. Τὸ Σίτυ, διατηροῦσαν πλείστα ἀρχαῖα δικαιώματα καὶ ἔθιμα, διοικεῖται ὑπὸ δημοτικῶν συμβουλίου, ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ὁποίου ἵσταται ὁ Lord-Mayor (δήμαρχος), ἀσκήτων ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ἔξουσιν

πλησιάζουσιν πρὸς τὴν τοῦ ἡγεμόνος. Ἄνευ ἰδίας προεδροποιήσεως δὲν δύναται οὗτ. ὁ βασιλεὺς ἢ ἡ βασίλισσα νὰ εἰσέλθῃ μετὰ βασιλικῆς πομπῆς εἰς τὸ Σίτυ, ἀλλὰ μόνον ὅταν πρόκειται περὶ ἀνεπιστήμων ἐπισκέψεων. Εἶνε δὲ τὸ Σίτυ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου, ὅπου εὐρίσκονται τὰ πρακτορεῖα τῶν μεγάλων ἐμπόρων τοῦ Βρετανικοῦ κράτους· δὲν κατοικεῖ ὅμως οὐδεὶς τῶν κορυφαίων τοῦ ἐμπορίου ἐν τῷ Σίτυ, ἀλλὰ εἰς ἐπαύλεις εἰς τὰ προάστεια. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατεβλήθη μεγάλη προσπάθεια πρὸς ἐξωραϊσμόν τοῦ τμήματος τούτου, πρὸς εὐρύσιν τῶν στενῶν ὁδῶν, οἰκοδόμησιν λαμπρῶν μεγάρων κλ. Τὸ δεύτερον κατὰ τὴν σπουδαιότητα τμήμα τοῦ Α. εἶνε τὸ Οὐέστμινστερ (πρὸς Δ. τοῦ Σίτυ), ὃν ἔδρα τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν, τῶν εὐγενεστάτων οἰκογενειῶν καὶ τὸ κέντρον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, ἔχον πλατείας ὁδοὺς καὶ μέγαρα πολλὰ μὴ διαπρέποντα ὅμως ἐπὶ φιλοκαλίᾳ. Ὡς κοινότης διαφυλάττει ἐπίσης δικαιώματα τινα, ὀλιγώτερα ὅμως τοῦ Σίτυ. Τὸ τρίτον τμήμα εἶνε Southwark (πρρ. Σόδδερν), ἀπέναντι τοῦ Σίτυ πέραν τοῦ Ταμέσεως ὅστις περιχλεῖται αὐτὸ ἐκ τριῶν μερῶν, πληρούμενον ὑπὸ μεγάλων ἐργοστασίων καὶ κατοικουμένων ὑπὸ τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Μετὰ τῶν ἄλλων τμημάτων συνδέεται διὰ 13 γεφυρῶν, ἐκτείνεται δὲ πρὸς Ν. εἰς τὸ Sydenham (Σύδνεμ), ὅπου ἡ οἰκοδόμησις τοῦ κρυσταλλίνου μεγάρου (1853-4) ἐγένετο ἀφορμὴ ἰδρύσεως ὀλοκλήρου νέας πόλεως. Τὸ Δ. μέρος τοῦ Σόδδερν καλεῖται Lambeth (Λαίμμεθ), συνέχειαν δὲ τούτων ἀποτελοῦσι τὰ Νιούιγκτον, Κέννιγκτον, Οὐὼλθωρ, Στόκβελλ, Καίμπερβελλ, Πέκχαμ, Οὐάνδσερρ, Κλάπχαμ, Ἄτσαμ, Βέρμοντσεϋ, Γρήνιτς κλπ. συδεδεμένα διὰ ὡς ἐπὶ πλείστον συνεχῶν μεγάλων λεωφόρων (roads), αἵτινες ὅσον πλείστορον ἀπομακρύνονται τοῦ κέντρου, τόσο γίνονται θελκτικώτεροι, περιβαλλόμενοι ὑπὸ ἐπαύλειων, ἐξοχικῶν οἰκιῶν κλ. Β. τοῦ Ταμέσεως συνεχονται μετὰ τοῦ Σίτυ καὶ τοῦ Οὐέστμινστερ ἐπίσης πλείστα πόλεις ὡς μέρη τοῦ Α., καὶ δὴ ἐκ Δ. Πίμλικο, Βρόμπτον καὶ Τσέλση, βορειότερον Κέντιγκτον, ἀνωθεν τοῦ παραδείσου Ἀὐδπαρκ, Γαίσβωτερ, Πάδδινγκτον, Πόρτλανδ-Τάουν, Κίλθωρν καὶ Ἀμπετεδ, Ν. τοῦ παραδείσου Ρέτζεντςπαρκ Marylebone, εἴτα πρὸς Β. καὶ Α. Αἰγαιτ καὶ Ὀλλοβαί, Κέντις-τάουν, Κάμδεν-τάουν κλ., Πέντονβιλ, Ἰσλιγκτον κλ. εἰς εὐθείαν γραμμὴν πρὸς Β. ἀπὸ τοῦ Σίτυ. Α. δὲ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ Ταμέσεως, Οὐάιτσαπελ (πτωχὸν τμήμα), Λάιμχαους, Πόπλαρ, Βέθναλ-Γρήν, Ἀκνευ κλ. Τὸ τεράστιον τοῦτο σύνολον εἶχε τῷ 1891 κ. 4232118, ἀλλὰ ἡ ἀστυνομικὴ περιοχὴ Α. περιέχει καὶ ἄλλους πολλοὺς δήμους, οὕτως ὥστε ὑπὸ τὴν ἑννοίαν ταύτην τὸ ὄνομα Λονδίνον περιλαμβάνεται

ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ.

1. Ναός τοῦ ἁγίου Παύλου.

2. Μέγαρον τοῦ Βουλευτηρίου.

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἄρθρον Λονδίνον.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναι ἐμβ. 1786 τυχμ. μετὰ 5 633 332 κατ. Κατὰ τὴν ἐθνικότητα εἶναι 3 586 101 'Αγγ-
γλοι, 53 390 Σκωτῶτες, 66 465 Ἰρλανδοὶ (ζν-
κοντες εἰς τὰς πτωχότερας τάξεις, 26 920
Γερμανοί (ὧν πλείστοι τεχνῖται), 10 326
Γάλλοι, 2 044 Βέλγοι, 12 034 Ῥώσοι, 14 700
Πολωνοί, 3 041 Αὐστριακοί, 3 295 Ἑλβετοί,
5 138 Ἴταλοι κλ. οὕτως ὥστε δὲν ὑπάρχει
ἔθνος μὴ ἀντιπροσωπευόμενον ἐν Λ. Ὡς πρὸς
δὲ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν κατοίκων ὁ
Κάρολος Βοῦδ ὑπελόγησεν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν
Λ. α') ἀλλῆται ζῶντες οἱ πλείστοι ἐξ ἐγκλη-
μάτων 37 χιλ. β') πάμπτωχοι εὐρίσκοντες
μόνον τυχαίως ἐργασίαν 317 χιλ., γ') ἐργά-
ται ατακτοὶ ἔχοντες ἐργασίαν καὶ τοιοῦτοι ἔ-
χοντες μικρότατον εἰσόδημα 938 χιλ., δ')
ἐργάται ἀπολαμβάνοντες τακτικὸν μισθοῦ
καὶ ἐργάται ἱκανῶς πληρωνόμενοι 2 166 000,
ε') ἡ μεσαία καὶ ἀνωτέρα τάξις 750 χιλ.
Ὅσοι ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰς 8000, μεταξὺ
τῶν ὁποίων ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἴδια ὀνό-
ματα πολλάκις ὥστε ἀνευ προσθήκης τοῦ
σχετικῆς τμήματος αἱ ἐπιστολαὶ δὲν δύναται
να παραδοθῶσιν εἰς τὸν πρὸς ἐνδιευθύνονται.
Ἐν τῇ καλαισθησίᾳ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ τῶν
κτιρίων τὸ Λ. ὑπερεῖ πως τῶν ἄλλων
τῆς Εὐρώπης πρωτευουσῶν ἐν τούτοις ἐσχά-
τως ὡς πρὸς τοῦτο ἐποίησε προσόδους μεγά-
λας, τὰ δὲ ἐμπορικὰ καταστήματα τῶν με-
γάλων ἐδῶν Τσῆψαϊδ, Φλῆτστηρ, Στράνδ,
Πικκαδὶλλυ, Ρετζέντστρητ καὶ Ὁξφορντστρητ
εἶναι μοναδικὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐκ τῶν οἰκο-
δομημάτων ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία εἶναι : τὸ
ἀνάκτορον Βούκιγγαμ, ἔπου διαμένει ἡ βασι-
λισσα Βικτωρία ὅταν εὐρίσκηται ἐν Λ., τὸ ἀ-
νάκτορον St. James ('Αγ. Ἰακώβου), οὗ τὸ
ἐξωτερικὸν ἀπλοῦν τὸ δὲ ἐσωτερικὸν μεγαλο-
πρεπέστατον, τὸ ἀνάκτορον Οὐάιτχαλλ, τὸ ἀ-
νάκτορον τοῦ Κένσιγκτον, τὸ Μάρλβρουκ-Ἄν-
σους, ἀπαντα ἡ χρησιμεύσαντα ἢ χρησιμεύοντα
ὡς διαμοναὶ τῶν ἡγεμόνων ἢ πριγκίπων. Περὶ
τὸ ἀνάκτορον Ἀγ. Ἰακώβου κεῖται πλῆθος
μεγάρων καὶ λαμπρῶν οἰκιῶν. Πρὸς δὲ ἀ-
ξιόλογα εἶναι τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχιστρατή-
γου ἐν Οὐάιτχαλλ, τὸ δικητήριον, ἡ λεγ.
Στοὰ τοῦ Οὐέστμινστερ μετὰ τῶν βουλευτη-
ρίων, τὸ βασιλ. Μελοδράμα, ἡ Ἐθνικὴ πι-
νακοθήκη ἐπὶ τῆς λεωφόρου Τραφάλαρ, ἡ
Βασιλ. Ἀκαδημία τῶν ὥραιων τεχνῶν ἐν
Πικκαδὶλλυ, τὸ κτίριον τοῦ Λονδινεῖου Πα-
νεπιστημίου, τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον καὶ τὸ
μουσεῖον Νοτ. Κένσιγκτον εἰς τὸ Σίτυ δὲ ἡ
Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας, τὸ χρηματιστήριον
μετὰ τοῦ περιγίμου καφεῖου τοῦ Λέυδ, ἀπέ-
ναντι δὲ τῆς τραπέζης ἡ ἐπίσημος διαμονὴ
τοῦ λέρδου δημάρχου καὶ οὐ μακρὰν αὐτῆς
τὸ δημαρχεῖον μετὰ μεγίστης αἰθούσης· εἴτα
τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἀνατολ. Ἰν-
διῶν, τὸ Τέμπλον (ἀλλοτε ἔβρα τῶν ἱππο-
τῶν τοῦ Τέμπλου νῦν δὲ τῶν νομικῶν συν-

τεχνιῶν) τέλος δὲ εἰς τὸ Ἀ ἄκρον τοῦ Σίτυ
καὶ ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως τὸ Τάουερ (Tower
ἥτοι πύργος), τὸ παλαιὸν φρούριον τῆς πό-
λεως ὕστερον χρησιμεύσαν ὡς εἰρκὴ καὶ νῦν
ὡς μουσεῖον. Διὰ τὴν περιθάλψιν τῶν πτω-
χῶν, ἀσθενῶν κλ. ὑπάρχουσι πλέον ἢ 6000
οἰκίαι ἐξ ὧν 250 μεγάλα νοσοκομεία. Με-
ταξὺ τῶν ναῶν ὁ σπουδαιότερος εἶνε ἡ μη-
τρόπολις Ἀγ. Παύλου κεκμένη ἐπὶ τῆς ὁψη-
λοτέρας θέσεως τοῦ Σίτυ (βλ. πίνακα Λον-
δίνου οἰκοδομημάτων), ἔχουσα δὲ μῆκος 152,
πλάτος 76 μ. καὶ στεφόμενη ὑπὸ θόλου ὕ-
ψους 110 μ. καὶ διαμέτρου 38 μ. Ἀξιόλογοι
δ' εἶναι καὶ ἡ Μονὴ Οὐέστμινστερ, οἱ ναοὶ
Ἀγ. Μαρτίνου, Ἀγ. Ἰακώβου, Ἀγ. Γεωρ-
γίου καὶ Παναγίας Bow (ἐν Τσῆψαϊδ)
μετὰ ὥρεολογίου περιγίμου διὰ τὴν μουσικὴν
κωδονοκρουσίαν τοῦ καπ., ὥραιότατος δὲ καὶ
ὁ νέος καθολικὸς ναὸς ἐν Κένσιγκτον.

Ἡ ἀγγλικανικὴ ἐκκλησία ὑποστηριζομένη
ὑπὸ μεγάλων κεφαλαίων ἵσταται ἐπὶ κεφα-
λῇς πλείστων θρησκευτικῶν καὶ ἀγαθεργῶν
ἐταιριῶν, ὧν ἡ πρὸς διάδοσιν τῆς χριστιανι-
κῆς θρησκείας (ἰδρ. 1795) καὶ ἡ Ἀγγλ. βί-
βλικὴ ἑταιρία εἶναι αἱ σημαντικώταται. Ἀ-
πειράριθμα δ' εἶναι τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἄλλα
ιδρύματα τοῦ Λ. Ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια εἶ-
ναι τὸ Πανεπιστήμ. κολλέγιον καὶ τὸ Βασιλ.
κολλέγιον. Χαρακτηριστικὸν εἶναι οἱ ἐν εἵδει
συντεχνιῶν κατὰ χωριστὰς ἐπιστήμας σὺλ-
λογοί. Διὰ εἰδικὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας
ὑπάρχουσι πλείστα ιδρύματα, π. χ. αἱ ναυτι-
καὶ καὶ στρατιωτ. σχολαὶ ἐν Γρῆνιτς, Τσέλ-
ση καὶ Βούλιτς, τὸ Λονδίνεον. Ἰνστιτού-
τον, ἡ βασιλ. σχολὴ τῆς Ἱστογραφίας, ἡ
βασιλ. καὶ ἡ νέα ἀκαδημία τῆς ζωγραφικῆς.
ἡ βασιλ. ἑταιρία διὰ τὰς θετικὰς ἐταιρίας, ἡ
Λινναίσιος ἑταιρία μετὰ πλουσιωτάτης σὺλ-
λογῆς βοτανικῆς, τὸ βασιλ. Ἰνστιτούτον τῆς
Μεγ. Βρετανίας (πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν θεωρητ.
ἐπιστημῶν), ἡ Ἑταιρία τῶν τεχνῶν μετὰ
πλέον τῶν 10 000 μελῶν, ἡ γραφικὴ, ἡ ζω-
ολογικὴ, ἡ βοτανικὴ ἑταιρία μετὰ λαμπροῦ
βοτανικοῦ κήπου, ἡ γεωλογικὴ, ἡ ἀστρονο-
μικὴ (μετὰ τοῦ περιγίμου ἀστεροσκοπεῖου
τοῦ Γρῆνιτς), ἡ ἀσιατικὴ ἑταιρία, τὸ πολυ-
τεχνεῖον κλ. Τὸ σπουδαιότερον ἐκ τῶν μου-
σείων εἶνε τὸ Βρετανικόν, τὸ πλουσιώτερον
τῆς γῆς. Θεάτρα δὲ ἀριθμοῦνται 40, ἐξ ὧν
τὰ μεγαλειότερα τὸ τῆς Αὐτῆς Μεγαλειό-
τητος, τὸ Ἰταλικὸν μελοδράμα, τὸ Δροῦρ-
Λαίν, Αἴμαρκετ, Πρίντς, Ἀδέλφη κλ.
Πλείστοι δ' εἶναι καὶ οἱ μουσικοὶ σὺλλογοι καὶ
δημόσια μουσικὰ ιδρύματα. Περιγίμου εἶναι οἱ
μεγάλοι κήποι τοῦ Α. καὶ αἱ διὰ δένδρουφυ-
τειῶν κεκοσμημέναι πλατεῖαι, πρὸ πάντων δὲ
οἱ μεγαλῆτεροι κήποι τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου,
τὸ Γρῆν-πάρκ καὶ Ἀϊδ-πάρκ καὶ οἱ κήποι
τοῦ Κένσιγκτον, τὸ Ρετζέντ-πάρκ, τὸ τῆς
Βικτωρίας καὶ τὸ τοῦ Βάττερση. Εἰς πλεί-

στας πλατείας ἴστανται ἀγάλματα καὶ μνημεία, ὧν τὸ ὠραιότερον τὸ ἐπὶ τῆς ΝΔ ἀκρας τοῦ "Αὐδπαρκ ἀγαλμα τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου κατασκευασθὲν 1865-71. Ἀνεφέρμεν ἀνωτέρω τὰς ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως γεφύρας (13) εἶναι δὲ αὐταὶ δριστευρήματα τῆς τέχνης, πρὸ πάντων ἕως αἱ τέσσαρες διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν ὠρισμέναι. Ἡ ὠραιότης πασῶν εἶνε ἡ γέφυρα τοῦ Οὐέστμινστερ. Μεγάλοι σιδηροδρομικοὶ σταθμοὶ ὑπάρχουσιν ἐν Α. 18, μικρότεροι δὲ ὑπὲρ τοῦς 300. Ἐκτὸς τῶν πολλῶν κοινῶν σιδηροδρομῶν ὑπάρχει καὶ πλῆρες δίκτυον ὑπογείων. Διὰ δὲ τῶν 15 χιλ. λεωφορείων καὶ θραξῶν, τῶν 300 ἀμπελσιῶν καὶ 15000 λέμβων ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, τῶν χρησιμευόντων εἰς τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν, διὰ τῶν πολλῶν γιλιᾶδων φορητῶν ἄμαξων καὶ τῶν μεγάλων ὑπερωκεανίων ἀντοπλιῶν κλ. τὸ Α. παρέχει εἰκόνα βίου, εἴαν οὐδεμία ἄλλη τῆς ὑψηλοῦ πόλεως. Ἡ βιομηχανία καίπερ μεγίστη οὕτα καὶ περιλαμβάνουσα ἅπαντας τοὺς κλάδους, δὲν ἐμφανίζεται· τόσον ἐπιβάλλουσα ὅσον τὸ ἐμπόριον. Εἰσῆχθησαν τῷ 1892 ἐμπορεύματα ἀξίας 144.2 ἑκατ. λιρῶν στερλ., κατέχει δὲ τὴν πρώτην θέσιν ἐνταῦθα ὁ βάμβαξ καὶ τὴν δευτέραν τὰ σιτηρά· τὰ δὲ σπουδαιότερα ἀντικείμενα τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι τὰ προϊόντα τῆς ὑφαντικῆς καὶ ἐκ τούτων πάλιν τὰ βαμβακερά, εἴτα δὲ τὰ ἐριούχα, τὰ λινὰ κλ., ἔρχονται δὲ κατόπιν τὰ μέταλλα σκευὴ κλ., μὴ ἀναί, μάχαιραι, χάρτης, κηρία, σιμέντον, θερμὰτινα ἀντικείμενα, πῖλοι, ὄπλα, χημικὰ προϊόντα, ὕαλος, βιβλία κλ. Ὁ λιμὴν τῆς πόλεως εἶνε αὐτὸς ὁ Τάμεσις μετὰ τῶν περιφύμων docks (δεξαμενῶν) καὶ τῶν τεραστίων ἀποθηκῶν παντὸς εἶδους ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ.

Τὸ Α. ἦτο ἥδη ἐπὶ Ῥωμαίων γνωστὸν ὑπὸ τὰ ὀνόματα Augusta Trinobantum, Legio secunda Augusti, Londinium κλ., Κωνσταντῖνος δὲ ὁ μέγας περιέβαλε τὴν πόλιν διὰ τείχους μήκους 15 χμ. Πρωτεύουσα τοῦ κράτους ἐγένετο ἐπὶ Ἀλφρέδου τοῦ μεγάλου. Τὰ ἀρχαῖα δικαιώματα τῆς πόλεως κατεγράφησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν (ὑπὸ τοῦ βασιλ. Ἰωάννου) τῷ 1210 ἐν τῇ λεγ. Magna charta. Ἐπανειλημμένως ἔπαθε τὰ πάνδενα ὑπὸ πυρκαϊῶν καὶ λοιμῶν (τῷ 1665 ἡ πανώλης ἐθανάτωσε 68 χιλ. ἀνθρώπων), ἀλλὰ ἀκαταπαύστως ῥύζανε καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19 αἰῶνος εἶχεν ἥδη 700 χιλ. κατ. Τῷ 1851 ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ πρώτη παγκόσμιος ἐκθεσις, ἡ ἐπικολούθησεν ἑτέρα τῷ 1862. Σπουδαίονταί ἦσαν καὶ αἱ Λονδίνεοι διπλωματικαὶ συνδιασκέψεις τοῦ 1829 καὶ 1832 (βλ. Ἑλλάς ἐν τ. Γ' 776, β) 1830—1 καὶ 1838 (περὶ Βελγίου) καὶ 1850 καὶ 1852 (περὶ Δανιμαρκίας). [Μ.Σ.]

Λονδίνον (London). Πόλις τῆς ἐπαρχ.

᾽Οντάριο τοῦ Καναδά, 40 χμ. ἀπὸ τῆς λίμνης Ἡρῆ. Ἔχει 19 746 κατ., πανεπιστήμιον, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Λόνδον. Βλ. Λονδίνον.

Λονδονδέερν. Κομητεία τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχ. Οὐλστερ, ἔχουσα ἐμβ. 2113,6 τχμ. καὶ 152 009 κατ. (1891) καὶ διαιρουμένη ὑπὸ ὁροσειρᾶς (603 μ.) εἰς δύο τμήματα. Τὰ ὁρεινὰ μέρη εἶναι ἄφρα καὶ ἄγρια. Προϊόντα τῆς χώρας εἶναι κυρίως βρώμη, γεώμηλα, λίνον κλ., ἡ κτηνοτροφία ἐμεινεν ἀσήμαντος καὶ ἡ βιομηχανία ἀσχολεῖται κυρίως εἰς λίνον καὶ βάμβακα. Ἡ ἐκμύνημος πρωτεύουσα κεκμημένη ἐπὶ τοῦ Φέυλ, 4 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τούτου εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθέντα μακρόστενον κόλπον, ἔχει 32 893 κατ. ὠραίαν γοτθικὴν μητρόπολιν τοῦ 1683, ἀκαδημαϊκὴν ἱνστιτούτον, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ πρὸ πάντων ἀκμαῖαν ναυτιλίαν καὶ ἐμπόριον. Εἶνε ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου· ἡ ἰδρυσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὴν 7 μ. Χ. αἰῶνα. Ἀλλοτε ἦτο ὠχυρωμένη, ἐπολιρκηθῆ δὲ 1690 ὑπὸ Ἰακώδου τοῦ Β'. [Μ.Σ.]

Λόνιγο (Lonigo). Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειας Α. τῆς ἱταλ. ἐπαρχίας Βικεντίας ἐπὶ τοῦ Ἀνιου, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1881) 7023 κατ. ἀσχοῦντας γεωργίαν καννάβεως, λίνου καὶ σιτηρῶν. [Μ.Σ.]

Λονικερία, Lonicera. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογενεας τῶν Δίγονκνηματοειδῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Λονικεριῶν, ἧς τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας βλ. ἐν λ. Δίγονκνηματοειδῶν. Κυριώτατον εἶδος Α. τὸ αἰ γόκ λη μα (L. Caprifolium), κοινῶς ἀγριόκλημα. Ὁ καρπὸς τῶν πλείστων Α. εἶναι ῥάξ, γεύσεως σιτηρᾶς, ἐρεθίζούσης εἰς ἐμετον. Πολλαὶ τῶν Α. καλλιεργούνται ἐνεκα τῶν ὠραίων καὶ ποικιλοχρῶν ἀνθῶν.

Λόν-λε-Σωνιέ (Lons-le-Saunier) ἢ ἀπλῶς Λέ-Σωνιέ. 1) Περιφέρεια τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἰόρα ἔχουσα ἔκτασιν 1567.63 τχμ. καὶ (1891) 92 711 κατ. Διαίρεται εἰς 11 καντόνια καὶ περιλαμβάνει 213 κοινότητας. — 2) Πρωτεύουσα τῆς αὐτῆς περιφέρειας καὶ ὅλου τοῦ νομοῦ Ἰόρα, 90 χμ. ΝΔ τοῦ Βεζανσῶν, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχει 9 903 κατ., βιβλιοθήκην 25 000 τόμων ἐν τῷ δημαρχεῖῳ, μουσεῖον, θέατρον κλ. καὶ ἐμπόριον εἰναι, ἀλεύρων, τυροῦ καὶ σιδήρου. Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐκαλεῖτο Lodo salinaris ἀπὸ τῆς παρ' αὐτὴν ἀλατούχου πηγῆς, νῦν χρησιμὸς ποιουμένης εἰς λουτρά. [Μ.Σ.]

Λόντος. Δύο πελοποννησιακαὶ οἰχογένειαι διεκρίθησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις, ἡ τοῦ Διγίου καὶ ἡ τῶν Πατρῶν, ἀμφότεραι καταγόμεναι ἐκ τοῦ χωρίου Καλάνου τῶν Νεζε-

ρῶν (ἐπαρχίας Πατρῶν), ἔνθα σώζεται καὶ φερώνυμος πύργος. Α') Ἡ οἰκογένεια τοῦ Αἰγίου ἀποκατέστη αὐτέθι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ ἔτος 1717 ὑπὸ ἀρχηγέτην τὸν Γκολζῖνον Λόντον, οὗ ἐγγονος ὑπῆρξεν ὁ διάσημος κατὰς ἐπὶ τουρκοκρατίας Σωτῆριος Δ., ὅστις διετέλεσε προσετῶς τοῦ Αἰγίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1778, διακρινόμενος δὲ ἐπὶ παιδείᾳ, ῥητορικῇ δεινότητι καὶ συνέσει προήχθη εἰς Μωρογιάννην ἤτοι γενικὸν προσετῶτα τῆς Πελοποννήσου. Ὡς τοιοῦτος μεταβάς τὸ 1799 εἰς Κωνσταντινοπολιν εἰς τοσοῦτον ἰσχύος περιήλθεν ὥστε ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ προνόμιον τοῦ νὰ συναινῇ εἰς τὸν διορισμὸν τῶν Ἀρχιερέων τῆς Πελοποννήσου. Εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην διέμεινε μέχρι τοῦ 1812, ὅτε ἐνεκα τῆς ἐπιρροῆς του, γενικευθεὶς ἐν Πελοποννήσῳ, τῶν φιλελευθέρων φρονημάτων του καὶ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ζήλου του καταστάς ἐπιφθόρος εἰς τὸν Τούρκον ἡγεμόνα τῆς Πελοποννήσου ἀπεκεφαλίσθη ἐν Τριπόλει τὴν 13 Δεκ. Πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Ἀνδρέας Δ., γεννηθεὶς τὸ 1789. Οὗτος ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας κατεφλέγετο ὑπὸ τοῦ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ἔρωτος, περὶ οὗ μαρτυρεῖ καὶ ὁ Βύρων, φιλοξενηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ του κατὰ τὸ 1809 καὶ ἀκούσας αὐτὸν ἐν συμποσίῳ νὰ ᾄδῃ τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὕμνον τοῦ Ρήγα. Τὰ πατριωτικὰ ταῦτα αἰσθήματα διετράνωσε κατόπιν γενόμενος εἰς τὴν πρωτοεργίᾳ καὶ προμάχων τοῦ Ἀγῶνος, συντηρήσας δὲ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἰδίαις δαπάναις ἰσχυρὸν στρατιωτικὸν σῶμα Πελοποννησίων καὶ Ῥευμιλιωτῶν. Διέπρεψεν ὡς ἀρχηγὸς εἰς τὰς πολιτοκρίας τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Μεσολογγίου, εἰς τὰς ἐκστρατείας τῆς Α καὶ Δ' Ἑλλάδος ὡς καὶ εἰς τὴν ἀναμνηστικὴν Πελοποννήσου κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων, ἀξία δὲ ἰδιαιτέρας μνείας ἡ παρ' αὐτοῦ γενομένη πολιτοκρία τῶν λειψάνων τῆς στρατίας τοῦ Δ' ἀμαλῆ ἐν Ἀκράτῃ κατ' Ἰανουάριον 1823, ἣν ἐξηνάγκασεν εἰς ταραδοσιν. Οὐχ ἦν τὸν καὶ πολιτικῶς ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα, συμμετασχὼν τῶν Ἑθνικῶν συνελεύσεων, εἰς ἃς ἐξετιμῆθη διὰ τὴν πραότητα καὶ ἀφιλοκερδεϊάν του Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ὑπηρετήσας πολλάκις ὡς ὑπουργός, ὑπῆρξε δὲ εἰς τῶν πρωτοεργῶν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843. Γενόμενος δὲ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ κατόπιν τῶν ἐσωτερικῶν ἡγωνίσθη εὐδοκίμως ἐν γένει πρὸς ἐβραϊσμὸν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τῆς ἐν τῷ στρατῷ πειθορίας. Ἀφ' ἐνδὲς αἰθυσίαι ἃς ὑπέστη κατὰ τὸν ἀγῶνα, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὸ ἀφιλοκερδὲς αὐτοῦ, μὴ ἐπιδιώξαντος οὐδὲ λαβόντος οὐδέποτε ἀμοιβήν, καὶ ἡ ἀκρα αὐτοῦ ἐλευθεριότης περιήγαγον αὐτὸν εἰς δει-

νὴν οἰκονομικὴν στάσιν, εἰς ἣν κυρίως ἀποδίδεται ἡ αὐτοκτονία του, ἐπισυμβάσα ἐν Ἀθῆναις τὴν 27 Σεπτ. 1846. Δεύτερος υἱὸς τοῦ Σωτηρίου Δ. ὑπῆρξεν ὁ Ἀναστάσιος ὁ πολιτικὸς ἐπικαλούμενος. Οὗτος ἐκπαιδευθεὶς ἐν Εὐρώπῃ διεκρίνετο διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, συμμετασχὼν τῶν ἑθνικῶν συνελεύσεων ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, διετέλεσε δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης βασιλείας γερουσιαστής, πολλάκις ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀπεβίωσε δὲ ἐν Ἀθῆναις τὸ ἔτος 1856. Ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ Σωτηρίου Λόντου, Δουκᾶς δνόματι, ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθῆναις τὸ 1861 ὡς γερουσιαστής. Β') Ἀρχηγέτης τῆς οἰκογενείας τῶν Πατρῶν ὑπῆρξεν ὁ Νικόλαος, ὅστις διετέλεσε προσετῶς τῶν Πατρῶν ἀπὸ τοῦ 1781 ἔτους, ἔχων συμπροσετῶτας μετὰ ταῦτα τὸν ἀδελφόν του Χριστόδουλον καὶ τὸν ἐπιφανῆ πολίτην Ἀθανάσιον Κανακάρην. Μυθθεὶς τὰ τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μυστικὴν συνέλευσιν τοῦ Αἰγίου κατὰ τὸν Ἰανουάριον 1821, συμμετέσχεν ἐπιφανῶς τῆς πολιτοκρίας τῶν Πατρῶν ἐξηγῶν τοὺς Πατρεῖς, μετέβη ὡς πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἀστρεῖ Ἑθνικὴν Συνέλευσιν καὶ ἀπετέλεσε μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ εἰς τὸ ἀξίωμα δὲ οὗτο ἀπεβίωσε τὴν 16 Ἀπριλίου 1824. Υἱὸς τοῦ προσετῶτος Χριστοδούλου ὑπῆρξεν ὁ Ἀνδρέας Χ. Λόντος, γεννηθεὶς τὴν 15 Μαρτίου 1810. Ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἰταλίᾳ, διεκρίθη δὲ ὡς δικηγόρος ἐν Πάτραις, διετέλεσεν ὁ πρῶτος Δήμαρχος Πατρῶν, κατόπιν ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐν τῷ πρώτῳ συνταγματικῷ Ὑπουργείῳ, Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ ἔτος 1859, ὑπουργὸς πολλάκις ἐπὶ μεταπολιτεύσεως, Σύμβουλος δὲ τῆς ἐπικρατείας καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Βασιλείας Γεωργίου ἀπεβίωσε δὲ ἐν Ἰωαννίνοις τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1881.

Λοξία. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰθώμης (Θεσσαλίας), ἀπέχον $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Ν τοῦ Φαναρίου. Κάτ. 264.

Λοξίας. Ἐπώνυμον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι μὲν ἐτυμολόγουν ἀπὸ τῆς λοξότητος ἥτοι στρυφνότητος τῶν χρησμάτων τοῦ θελφικοῦ μαντείου, τῶν νεωτέρων δὲ τινες θεωροῦσι σύστοιχον τῆς λατινικῆς lux (φῶς), lucidus (φωτεινός) κλ.

Λοξίας (Loxia). Γένος πτηνῶν εἰς τοὺς σπιτίδας ἀνηκόντων, ὅμοιον τῷ γένει Σπίξ. Τὸ ῥάμφος του εἶναι κατὰ τὸ ἄκρον πεπιεσμένον, ἡ δὲ κάτω σιαγὼν ἀνερχομένη κατὰ τὸ ἄκρον αὐτῆς πλαγίως πρὸς τὰ ἀνω διασταυροῦται μετ' αὐτῆς. Κυριώτατον εἶδος Λ. ὁ σταυρορραμφής (L. curvirostra).

Λοπατίτσα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον 345 κατ. χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Λόπε δὲ Βέγα (Lope Felix de Vega Carpio). Ὁ πνευματωδέστατος καὶ πάλι γραφώτατος δραματικὸς ποιητὴς τῆς Ἰσπανίας. Ἐγενν. 25 Νοεμβρ. 1562 ἐν Μαδρίτη· ἀπὸ τοῦ 1582 διατέλεσεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ βραχὺν χρόνον, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἔγραψε τὸ θεατρικώτατον ποίημα *La hermosura de Angelica*, τὴν ἐπιτυχεστάτην μίμησιν τοῦ Ἀριόστου, δημοσιευθὲν τῇ 1602 μετὰ τοῦ ποιμενικοῦ του μυθιστορήματος *Arcadia*. Πρὸ τοῦ 1588 φυλακισθεὶς ἕνεκα χρεῶν ἢ ἐκ τῆς μήνης ἔγκαταλείπει τὴν ἐρωμένην ἐδραπέτευσε μετὰ τοῦ φίλου του Κλαυδίου Κόνδε εἰς Βαλεντίαν καὶ Λισσαβώνα, ὅπου ἀμφότεροι μετέσχον τῆς μεγάλης ἀρμάδας ἣν Φίλιππος ὁ Β' ἐξέπεμψεν κατὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐπανελθὼν εἰς Μαδρίτην ἐνυμφεῖτο, μετ' ὀλίγον δὲ ἀτυχῆς μονομαχία ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ φύγῃ πάλιν εἰς Βαλεντίαν ὅπου τότε ἤκμαζε τὸ θέατρον. Τῇ 1595 ἐπανελθὼν πάλιν εἰς Μαδρίτην ἐνυμφεῖτο τὸ δεύτερον. Καταπονηθεὶς ἐξ οἰκογενειακῶν δυστηχημάτων ἐγένετο ἱερέυς, ἔκτοτε δὲ ἤρξατο τὸ λαμπρότερον μέρος τῆς ζωῆς του. Ἡ ποιητικὴ του ρῆμη ἐρθασεν εἰς τὸν κολοσυνά της καὶ ὁ λαὸς τὸν ἐλάτρευεν, ὁ δὲ τῇ 1621 βασιλεύσας Φίλιππος ὁ Δ' μεγαλάς ἐπεδαψίλευσεν αὐτῷ τιμὰς. Ἄλλ' εἶχεν ὁ ἀνὴρ καὶ τοὺς ἐχθρούς του, ποιητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὧν κυριώτατος ἦν ὁ Gongora y Argote. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἔγραψεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαβριὴλ Παδοκκοπέο Μονολόγους πρὸς τὸν Θεόν, οἵτινες ἀν καὶ ὅλως ἀσκητικῶ περιεχομένου ἐφημίσθησαν ὅσον καὶ τὰ ἄλλα ἔργα του. Τῇ δὲ 1627 ἀφιέρωσας εἰς τὸν πάπαν Οὐρβανὸν τὸν Ἡ' τὴν *Corona tragica*, ἱστορικὸν ποίημα ἀναφερόμενον εἰς τὴν Μαρίαν Στουάρτην, ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ πάπα διὰ τοῦ τίτλου ἱππότητος τοῦ τάγματος τῶν Ἰωαννιτῶν. Ἀπέθανε δὲ ἐν Μαδρίτῃ τὴν 21 Αὐγ. 1635. Ἡ γονιμότης τοῦ Λ. ἐγένετο παροιμιώδης· κατέχωμεν δὲ αὐτοῦ πλὴν τῶν κωμωδιῶν 2 ἔπη, *Angelica* καὶ *La Jerusalem conquistada*, 5 μυθολογικὰ ποιήματα, 4 μεζζονα ἱστορικὰ ποιήματα, *San-Isidro*, *La Dragontea*, *La corona tragica* καὶ *La virgen de la Almudena*, ἡρωϊκοκωμικὸν ποίημα, *La gatomaquia*, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Tomé de Burguillos*, πλεῖστα περιγραφικὰ καὶ διδακτικὰ ποιήματα, ἀναριθμητὰ δὲ сонέττα, διηγήματα, ὠδὰς, ἐλεγείας, ἐπιστολάς κτλ., προσέτι πολλὰ ἔργα εἰς στίχους καὶ πεζῷ ἀναμιξ. καὶ 8 διηγήματα εἰς πεζόν. Ἄλλ' ἢ φῆμη του ἰδίως προῆλθεν ἐκ τῶν κωμωδιῶν του, αἵτινες ὑπερβαίνουν τὰς 1500 μὴ συναριθμουμένων τῶν παμπληθῶν του ζούτος, ἰντερμέτζων κλ. Ὀλίγαι τούτων ἐξεδόθησαν ἡδὴ (112 ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Ἰσπ. συγγραφέων τ. 24, 34, 41 καὶ 52, πέντε δὲ ἄλλαι ἐν ταῖς «Ἀνεκδό-

τοις κωμωδίας τοῦ Λ., Μαδρ. 1874), αἱ δὲ πλεῖστα φαίνεται ὅτι ἀπωλείσθησαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων κρινόμενος ὁ Λ. θεωρεῖται οὐ μόνον ὁ κυρίως ἰδρυτὴς τῆς Ἰσπανικῆς ἐθνικῆς σκηνῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου δραματικῶν ποιητῶν. Ἐξέχει ἰδίως ἐν τῇ παραστάσει γυναικείων χαρακτήρων καὶ τῶν κατωτέρων τοῦ λαοῦ τάξεις, ἐδημιούργησε δὲ τὸν ἐθνικὸν κωμικὸν τύπον τοῦ *Gracioso*. Συγκρινόμενος πρὸς τὸν Σαίξπηρ ὑπολείπεται κατὰ τὴν βαθεῖαν τοῦ καθόλου ἀνθρώπου ἀντιληψιν, ἀλλ' ἀνυπέβλητος εἶναι ἐν τῇ ζωηρᾷ παραστάσει τοῦ βίου τοῦ ἐθνικοῦ. [Μ.Γ.]

Λόπε δὲ Ρουέδα (Lope de Rueda). Εἰς τῶν κυριωτέρων ἀρχαίων ἰσπανικῶν ἐθνικῶν δραματοποιῶν. Ἐγενν. ἐν Σεβίλλῃ, ὅπου ἦτο κατ' ἀρχὰς χρυσοχόος ἢ δὲ ἀκρὴ του ὡς ἡθοιοῦ, κωμωδιοποιὸς οὐ καὶ διευθυντοῦ περιόδου τοῦ θεάτρου συμπίπτει μετὰ τῶν ἐτῶν 1544 καὶ 1566. Τὰ ἔργα του μικρὰν μὲν ἔχουσι ποιητικὴν ἀξίαν καὶ ὀλίγην ἐλέγχουσι δύναμιν περὶ τὴν εὐρεσιν, εἰσὶν ὅμως γνήσια ἐθνικὰ προϊόντα, παριστῶντα τὸν βίον καὶ τὰς ἰδέας τῶν χρόνων ἐκείνων. Εἶναι δὲ ταῦτα αἱ κωμωδίαι *Eufemia*, *Armelina*, *Los enganados* καὶ *Medora*, βουκολικὰ τινα δραμὰτις εἰς πεζόν, δέκα κωμειδύλλια κλ. [Μ.Γ.]

Λόπεσι 1) Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν 2 ὥρ. πρὸς Ἀ τῆς Καλανδρίτσας, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 313 κ. γεωργούς καὶ ποιμένας. — 2) Μικρὸν χωρίον τοῦ δήμου Φωφίδος ἐν Καλαβρύτοις, 1/2 ὥραν ΒΑ τῶν Τριποτάμων, ἔχον 55 κ. γεωργούς καὶ ποιμένας. — 3) Χωρίον τοῦ δήμου Πηνειῶν τῆς Ἡλείας μετὰ 141 κατ. [Μ.Σ.]

Λόπ-Νόρ. Τελευτῶδης λίμνη ἐν τῇ Ἀ ἀκρᾷ τοῦ Τουρκιστάν, εἰς ἣν ἐ δάλλει μετὰ ροῦν 555 χμ. ὁ Τερμί. Κεῖται εἰς ὕψος 670 μ καὶ ἔχει ἔκτασιν 2202 τγμ., βάθος δὲ ἰσὺ 0.6 μέχρι 2 μέτρων. [Μ.Σ.]

Λόρδος (Lord) εἶναι ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ γυναικὸς τίτλος τῶν εὐγενῶν, ἐν στενωτέρῃ δὲ μὲν ἔννοια ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν κατώτατον τῆς εὐγενείας βαθμὴν ἥτοι τοὺς βαρὼνας· φέρουσιν ἔτι αὐτόν, ἀλλ' οὐχὶ ἐπισήμως, οἱ υἱοὶ τῶν δουκῶν καὶ μαρκιῶν καὶ οἱ πρεσβύτεροι υἱοὶ τῶν κομητῶν. Ἐν Σκωτίᾳ πάντες οἱ δικασταὶ τῶν ἀνωτάτων δικαστηρίων λέγονται Λ., ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ καὶ ἱρλανδικὰ προσφωνοῦνται οὕτω μόνον ἐν τῇ ἐκτελείᾳ τῶν καθήκοντων τῶν εὐρισκόμενων. Λόρδοι δὲ τοῦ Ναυαρχείου καὶ Λόρδοι τοῦ Θεσαυροφυλακείου καλοῦνται τὰ μέλη τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ ἀνωτάτου οἰκονομικοῦ συμβουλίου. Οἱ ἐπίσκοποι ἐπίσης φέρουσιν τὸν τίτλον Λ. ὡς μετέχοντες διὰ τοῦ ἀξιώματός των τῆς ἐπισήμου εὐγενείας. [Β.Ε.]

Λόρδος Καγκελλάριος (Lord Chancellor, προσφ. Τσαϊνσελρ). "Εν τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματῶν τοῦ ἀγγλ. κράτους. Ἀλλοτε ἦτο κληρικὸς καὶ σύμβουλος τῶν βασιλέων, καὶ νῦν δ' ἔτι φέρει τὴν τίτλον «Φύλαξ τῆς βασιλικῆς συνειδήσεως». Σήμερον δὲ εἶνε ὁ ἀνώτατος ἑξερὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ μέλος ἀπάντων τῶν δικαστηρίων, μέλος τοῦ ὑπουργείου, μετὰ τοῦ Home Secretary ἐκπληρῶν καθήκοντα ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, καὶ πρίεδρος τῆς Ἀνω Βουλῆς. Εἶνε τεταγμένος κατὰ τὴν τιμὴν μεταξὺ τῶν ἀρχιεπισκόπων Κέντερβουρυ καὶ Ὑόρκης, οἱ τρεῖς δὲ οὗτοι λειτουργοὶ τοῦ κράτους τάσσονται ἀμέσως μετὰ τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ πρὸ τῶν δυνάων. Ὁ Λ. Κ. εἶνε ὁ μόνος δικαστὴς ὃν ἀμέσως δύναται ν' ἀπολύσῃ ὁ βασιλεὺς, ἀλλάσσεται δὲ εἰς πᾶσαν ἀλλαγὴν ὑπουργείου. Ἡ Ἰρλανδία ἔχει ἰδιαίτερον. [Λ.Κ.]

Λόρδων βουλή. Βλ. Ἀγγλικὸν σύστημα ἐν τ. Α' σ. 71 α.

Λόρδωσις. Παρὰ φύσιν θέσις τοῦ ἀνθρώπου σώματος, καθ' ἣν τὸ ἄνω ἡμισυ εἶνε ἰσὺς πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπεωσμένον. Προέρχεται ἐκ στρεβλώσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἥτις εἶνε κεκυρτωμένη πρὸς τὰ πρόσω, σπασμένη δὲ ἐκ δευτεροπαθοῦς συστάσεως μυῶν κλ. Τούναντιον τῆς Λ. εἶνε ἡ κύφωσις καθ' ἣν ἡ σπονδ. στήλη εἶνε κεκυρτωμένη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὸ ἀνω μέρος τοῦ σώματος κλίνει πρὸς τὰ πρόσω. Πρβλ. Σκολίωσις.

Λορέτον (Loreto). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Ἀγκώνης, ἐν εὐφώρῳ θέσει, εὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μουζόνη. Εἶνε ἑδρα ἐπισκόπου καὶ φημιζέται ὡς κατέχουσα τὴν οἰκίαν ἐν ἣ κατῴκει ἐν Ναζαρετ ἡ ἁγία οἰκογένεια, μετενεχθεῖσαν ἐκεῖθεν ὑπ' ἀγγέλων. Ἡ οἰκία αὕτη κεκοσμημένη δ' ἀ τῆς τέχνης μεγάλων καλλιτεχνῶν Ἰταλῶν εἶνε ἀντικείμενον τῆς λατρείας πολλῶν χιλιᾶδων προσκυνητῶν μεταβαλόντων κατ' ἔτος εἰς Λ. Ὁ μέγας θησαυρὸς ὁ ἐκ τῶν συνεισφορῶν τῶν προσκυνητῶν συνειλεγμένος ἀφῆρέθη τῇ 1798 ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ. τοῦ Λ. ἀνέρχεται ἐκ 5399. [Μ.Σ.]

Λοριάν (Lorient, ἄλλοτε L' Orient) Μεγάλη, ὠρεῖα καὶ ὠχυρωμένη παράλιος πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Μερβιάν, ἐπὶ τῆς Ν. ἀκτῆς τῆς Βρετανίας κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σκέρφεις τὴν «ὄρμον Λοριάν», σταθμὸς σιδηροδρόμου, πρωτεύουσα περιφέρειας, εἰς τῶν πέντε πολεμικῶν λιμένων τῆς Γαλλίας, φρούριον δευτέρας τάξεως, πρῶτον νεώριον τοῦ πλεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Γαλλίας. Ἐχει (1891) 34 020 κατ., ὠρεῖας ὁδοὺς καὶ πλατεῖας καὶ περιπάτους, καλὴν λιμένα, ὃν περιβάλλουσιν ὠρεῖαι· προκυματὰ καὶ τὸ ὠραιότατον τμήμα τῆς πόλεως, ὁδὸγραφεῖα καὶ ἄλλας εἰδι-

κὰς σχολὰς, διαφόρους ἐταιρείας κλ., μεγάλη ἐργαστάσια χαλυβουργίας, δερμάτων κλ. Ἐνταῦθα ἐξοπλίζονται τὰ διὰ τὴν μεγάλην ἀλίειαν πλοῖα καὶ αὕτη δὲ ἡ Λ. διενεργεῖ ἐκτεταμένην ἀλίειαν σαρδελῶν, ἐμπόριον ζωηρότατον ἐξαγωγῆς σιτηρῶν, εἰνίου, κηροῦ, μέλιτος, βουτύρου, ἰχθύων, σιδηρῶν ἐργαλείων κλ. [Μ.Σ.]

Λόρις Μελικῶφ, ἦτοι εὐγενὴς ἐκ Λέρι, ὅπερ ἐστὶ διαμέρισμα τῆς Τιφλίδος, κυρίως καλούμενος Μιχαήλ Ταριέλοβιτς. Πρῶτος στρατηγὸς καὶ πολιτικός, γενν. 1825 ἐν Τιφλίδι, υἱὸς Ἀρμενίου ἐμπόρου εὐγενοῦς καταγωγῆς. Διεκρίθη πρῶτον ἐν ταῖς κατὰ τῶν ἐν Καυκάσω δρεινῶν λαῶν συμπλοκαῖς· τῇ 1855 διωρίσθη διοικητὴς τοῦ ἀρτι κατὰ ληθθέντος Κάρς· κατὰ τὸν τελευταῖον ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον διοικητὴς ὦν τοῦ ἐν Ἀρμενία στρατ. σώματος διήλθε τὰ σύνορα, ἀπέκλεισε τὸ Κάρς, κατέλαβε τὸ φρούριον Ἀρδαχάν καὶ ἐπορεύετο εἰς Ἐρζερούμ, ἡττήθη ὁμως τῇ 13^{ης} 1877 ὑπὸ τοῦ Μουχτάρ πασᾶ· ἀλλ' ἐνισχυθεὶς ἐνίκησε τοῦτον λαμπρῶς τῇ 31^{ης} Ὀκτωβρ. ἐν Ἀλατζά-θὰγ, ἐν Δέρμ-Βογιοῦν παρὰ τὴν Ἐρζερούμ τῇ 24 Ὀκτ., τῇ δὲ 6 Νοεμβρίου ἐξεπύρθησε τὸ Κάρς. Διὰ τὰ κατορθώματα ταῦτα προήχθη εἰς κόμη α, τῇ δὲ 1879 ἐγένετο γενικὸς διοικητὴς Χαρκόβου. Ἐπολέμησε δραστηρίως τὸν μηδενισμὸν καὶ πολλὰς ἀναμορρώσεις ἐπεχείρησε· βραδύτερον δὲ διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἀρχηγὸς ἰδιαίτερου σώματος ἀτυνομίας ἔχοντος ἀπερίοριστον ἐξουσίαν, ὅπερ διετέλει τῶς ἀμέσως ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα. Μικρὸν μετὰ τὴν δολοφονίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ Β' παρητήθη τὸ ὑπουργημα του καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Ἰγνατιέφ. Ἀπέθ. δὲ ἐν Νικαίᾳ τῇ 12 Δεκ. 1888.

Λόρικα. Πόλις τῆς ἰσπαν. ἐπαρχ. Μουρτίας, δεξιὰ ἐπὶ τοῦ Σαγγονέρα, ἔχουσα μεγάλη ἐργαστάσια νήτρου καὶ πυριτίδος, μεταλλουργίαν μολύβδου, ὑφαντουργεῖον κλ., κατ. δὲ 58327. [Μ.Σ.]

Λορραίνη. Βλ. Λοθαριγγία

Λόρραχ (Lörrach). Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ νομοῦ Φρεϊβούργου ἐν τῇ Μεγ. Δουκάτῳ Βάδεν, κειμένη ἐν περιφύμῳ διὰ τοὺς εἰνους τῆς (Markgräfler) ῥέσει. Ἐχει 8121 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Λόρτσιγγ (Albert Lortzing). Γερμανὸς συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1803 ἐν Βερολίνῳ, υἱὸς ἡθοποιῦ. Διετέλεσε 1844—6 διευθυντὴς τῆς θεατρικῆς ὁρχήστρας ἐν Λειψία, ὕστερον δ' ἐν Βιέννῃ καὶ ἀπὸ τοῦ 1850 τοιοῦτος ἐν τῇ θεάτρῳ Friedrich-Wilhelmstadt τοῦ Βερολίνου, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1851. Ἐκ τῶν μελοδραμάτων του λαοφιλέστατα ἐγένοντο Ὁ ὀπλοποιός, Οἱ δύο σκοπευταί, Ἰω. Σάξ, Ὁ λαθροθήρας, Τσάρς καὶ ἑυλοῦρ-

γός, Ουνδίνη κ.λ., ἅπαντα πλήρη ὥραιων καὶ χαριεστῶν μελωδιῶν. [Μ.Γ.]

Λός "Αγγελες. Πόλις τῆς Βερειο-αμερικαν. πολιτείας Καλιφορνίας, 23 χμ. ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Βέρην. Ωκεανοῦ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ἐμῶνυμου ποταμοῦ καὶ παράγει οἶνον καὶ ἐσπεριδοειδῆ ἐν ἀφθονίᾳ. Κατ. ἔχει 50 395. [Μ.Σ.]

Λουανά. Χωρ. τοῦ δήμου Λεύκτρου τῆς ἐπαρχ. Οὐτόλου, ἔχον 299 κατ. [Μ.Σ.]

Λόσαντσα. Χωρίον τοῦ διαμερίσματος Καστορίας τῆς Μακεδονίας, ἔχον 800 κατ. χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Λότζ (Lodz ἢ Lods). 1) Περιφέρεια ἐν τῷ ΒΔ μέρει τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνήσιου Πετρι-κάου ἐν Πολωνίᾳ, ἔχουσα ἑκτασιν 939 χμ. καὶ 251 318 κατ., γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, ἰδίως δὲ πολλὰ ἐργαστάσια διὰ τὴν κατεργασίαν βάρβακος καὶ ἐρίων.—2) Πρωτεύουσα τῆς ἑμῶν. περιφέρειας, τὸ κέντρον τῆς ἐν τῇ ῥωσ. Πολωνίᾳ βαμβάκουργίας, ἐπὶ τοῦ ποτ. Λόθνα. Ἀποτελεῖται οὐσιωδῶς ἐκ μιᾶς ὁδοῦ ἐγχοῦσης μήκους 10 χμ., ἔχει δὲ (1893) 150 420 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ Γερμανοί. Τὰ ἐν Α. ἐργαστάσια ἀνέργονται εἰς 264 (ἐργάται 56 000, παραγωγὴ 50 ἑκατομ. ρουβλίων), ὧν 157 κατεργάζονται βάρβακα, 61 ἔρια, 5 μέταξαν, 5 λίνον καὶ κάνναβιν. Πλὴν δὲ τούτων ἔχει τὸ Α. 12 βαρεῖα καὶ ἄλλα ἐργαστάσια. [Μ.Σ.]

Λότσε (Rudolf Hermann Lotze). Γερμανὸς φιλόσοφος, γενν. 1817 ἐν Βάουτσεν, σπουδαστὴς ἱατρικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ ἐν Λιψία. Διετέλεσε καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν Γόττιγγ (1844—81), μετακλήθει δ' εἰς Βερολίνον ὡς τοιοῦτος ἀπέθανε μετ' ἐλίγους μῆνας κατ' Ἰούλιον τοῦ 1881. Ὁ Α. ἔδρυσε φιλοσοφικὸν σύστημα τελεολογικῆς ἰδεολογίας, ἐν τῷ ὁποίῳ ζητεῖ νὰ ἐκθέσῃ τὸ ἀπόλυτον κύρος τοῦ αἰτιώδους μηχανισμοῦ διὰ πᾶν γινόμενον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τε καὶ τῷ ἐξωτερικῷ κόσμῳ, ἵνα δείξῃ ὅτι ὁ αἰτιώδης οὗτος μηχανισμὸς ἐπὶ τέλους δύναται νὰ νοηθῇ μόνον ὡς ἡ πραγματοποιήσις κόσμου ἡθικῶν σκοπῶν. Χαρακτηριστικὸς εἶνε ὁ παρ' αὐτῷ συνδυασμὸς τῶν μονάδων τοῦ Λάιβνιτς μετὰ τῆς ἀπολύτου οὐσίας τοῦ Σπινόζα, διὰ τῆς τὸ πᾶν περιλαμβανούσης ἐνότητος τῆς ὁποίας ἐξηγεῖται κατ' αὐτὸν ἡ ἀλληλεπίδρασις μεταξὺ τῶν τοῦ Λάιβνιτς μονάδων. Τὰ κυριώτερα ἔργα αὐτοῦ εἶναι Μεταφυσικὴ (1841), Γενικὴ παθολογία καὶ θεραπεία ὡς μηχανικαὶ (φυσικαὶ) ἐπιστῆμαι (β' ἐκδ. 1848), Λογικὴ (1843) καὶ πρὸ πάντων Μικρόκοσμος (3 τ., δ' ἐκδ. 1884—6) καὶ Σύστημα φιλοσοφίας: Λογικὴ (β' ἐκδ. 1880) καὶ Μεταφυσικὴ (β' ἐκδ. 1884). Τὰ ἑλάνσσανα ἔργα τοῦ ἐξεδέθησαν 1885—91 εἰς 3 τόμ. [Τ.Ε.Μ.]

Λόττο (Lorenzo Lotto). Ἰταλὸς ζω-

γράφος γεν. περὶ τὸ '480 ἐν Τρεβίζω ἐργασθεὶς δ' ἐν Βεργάμω, Ἑνεσίᾳ καὶ Λορέτῳ, ὅπου ἀπέθ. κατὰ τὸ 1555. Ὑπὸ τινος ἐπόψεως παραβάλλεται πρὸς αὐτὸν τὸν Κορρέγιον σῶζονται αὐτοῦ Παναγὰ περιστοιχιζομένη ὑπὸ δέκα ἁγίων ἐπὶ τῆς ἁγ. Τραπεζῆς τοῦ ἐν Βεργάμου ναοῦ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου, Παναγία μετὰ 4 ἁγίων ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Πνεύματος αὐτόθι, πῖναξ παριστάτις τὴν Παναγίαν μεθ' ἁγίων ἐν Βιέννῃ, ἡ Ἀγία Οἰκογένεια καὶ ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος ἐν τῷ Λούβρῳ, Στέφης τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης ἐν Μονάχῳ κλ.

Λουδαιν (Louvain, ἑλλανδ. Leuven, γερμ. Löwen). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Φλανδρίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Δύλ. Βγεί 40 624 κατ., ὥραιον δημαρχεῖον γοτθικὸν κτισθὲν 1447—63, πολλὰς δὲ ἀρχαιοπραγεῖς ἰδιωτικὰς οἰκίας. Τὲ τῷ 1426 ἰδρυθὲν πανεπιστήμιον αὐτῆς ἦτο κατὰ τὸν 15' αἰῶνα τὸ περιφρότερον τῆς Εὐρώπης. Ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως, ἄλλοτε ἀκμαϊοτάτη, περιερίζεται νῦν εἰς ζῦθον, καπνόν, τρίαινα, οἰνόπνευμα κλ. Ἡ πόλις ἀναπτυχθεῖσα ἐκ φρουρίου ἰδρυθέντος κατὰ τὸν 9' αἰῶνα, ἦτο ὕστερον πρωτεύουσα τῆς Βραβάντης καὶ εἶχε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14' αἰῶνος 2 000 μεγάλα ὑφαντουργεῖα. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἴδιον αἰῶνα ἐξεργάστησαν ἐμφύλιοι πόλεμοι μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν τῆς χώρας, ἐπενεγκόντες τὴν παρακμὴν τῆς βιομηχανίας. [Μ.Σ.]

Λουδβόκ (σὲρ John Lubbock, πρρ. Lobbok). Ἀγγλὸς φυσιοδίφης, ἀρχαιολόγος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, γεν. 1834 ἐν Λονδίνῳ. Σπουδαστὴς εἰς Ἦτον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ τραπεζικὸν κατὰστημα τοῦ πατρὸς του, ἐγένετο δὲ 1870 μέλος τῆς ἀγγλ. βουλῆς, ὅπου ἀντιπροσωπεύει ἀπὸ τοῦ 1880 τὸ Λονδινεῖον Πανεπιστήμιον. Τὰ πορίσματα τῶν ποικίλων μελετῶν του ἐδημοσίευσεν ἐν πλείστοις βιβλίοις. Ἐξ ὧν διαπρέπουσιν πλὴν τῶν ἱστορικῶν τὰ εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν ἀναφερόμενα, ἐν εἰς ἀποδεικνύμενος ἑνθερμος ὁπαδὸς τοῦ Δαρβίνου ἐξετάζει τὴν ἐξέλιξιν τῶν κατωτέρων ζώων, τὴν γονιμοποίησιν τῶν φυτῶν, τὸν βίον τῶν σφηκῶν, μελισσῶν καὶ μυρμηκῶν κλ. Κυρίως ὅμως ἐφημέσθησαν τὰ ἔργα: Προϊστορικοὶ χρόνοι (ἀρχαιολογικαὶ μελέται, Λονδ. 1865), Καταγωγὴ καὶ μεταμορφώσεις τῶν ἐντέμων (1873), Μύρμηκες, μέλισσαι καὶ σφήκες (1882) καὶ πρὸ πάντων Ἀρχαὶ τοῦ πολιτισμοῦ (1870), ἅπαντα πολυλίκως ἀνατυπωθέντα καὶ εἰς ξένας γλώσσας μερταφρασθέντα. Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἐτὴ ἐξέδωκε τὰ καλλίστης ὑποδοχῆς τυχόντα βιβλία Αἱ ἀπολαύσεις τοῦ βίου (1887) καὶ Τὰ κάλλη τῆς φύσεως (1892). [Β.Ε.]

Λουδὲ δὲ Κουδραϊ (Ἰω. Βαπτ. Louvet de Couvray). Γάλλος συγγραφεὺς

καὶ μέλος τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως, γενν. 1760 ἐν Παρίσις. Περιβόητος ἐγένετο διὰ τοῦ αἰσχρολόγου μυθιστορήματος Οἱ ἐρωταὶ τοῦ καβαλλιέρου δὲ Φωδλά (3 τ. Λονδίνον 17·7—90). Ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως ἐγένετο μέλος τοῦ συλλόγου τῶν Ἰακωβίνων. Τῷ 1791 ἐξέδωκε τὸ μυθιστόρημα Αἰμιλία τῆς Βαρμόντης ἣτοι τὸ ἐξ ἀνάγκης διαζύγιον, ὕστερον δ' ἐγένετο καὶ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος La Sentinelle. Ἐν τῇ Συνελεύσει εἶχε τὸ θάρρος νὰ καταγγεῖλῃ τὸν Ῥοβεσπιάρρον ὡς ἐπιδιώκοντα δικτατορίαν (18/29 Ὀκτ. 1792). Ἐφυγε δ' εἰτα ἐκ Παρισίων καὶ ἐκρύβη μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς τρομοκρατίας, περιέγραψε δὲ τὰς ταλαιπωρίας του ἐν τῷ ἔργῳ Σημειώσεις τινεὶς διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ διήγησις τῶν κινδύνων μου (1795). Εἰσ-ῆλθεν ὕστερον εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Πεντακοσίων καὶ ἀπέθανε τῷ 1787. [B.E.]

Λουδιέ (Louviers). Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἐρ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἐρ ποτ., ἐν εὐρῷ πεδιάδι. ἔχει 9 143 κατ. (1894), ὥραιαν μητρόπολιν καὶ λαμπροὺς περιπάτους, διατηρεῖ δὲ ἀρχαίαν ὑφαντοურγίαν [M.Σ.]

Λουδιέρ (La Louvière). Κοινότης ἐν τῇ βελγικῇ ἐπαρχ. Ἀννωνίᾳ, ἔχουσα 14 257 κατ., πλούσια λιθωνθρακωρυχία, ὑελουργεῖα καὶ σιδηροχυτήρια. [M.Σ.]

Λουδβλόν (Lublin, ῥωσ. προφέρεται Λιούβλιν). 1) Κυβερνεῖον ἐν τῇ ΝΑ μέρῃ τῆς ῥωσικῆς Πολωνίας, συνορεύον Ν πρὸς τὴν αὐστριακὴν Γαλικίαν, Δ πρὸς τὸ κυβ. Ῥάδωμ, Β πρὸς τὸ Σιέδλετς καὶ Α πρὸς τὴν Βολυνίαν, ἔχον δὲ ἑκτασιν 16838 τχμ. καὶ 1123418 κατ. Εἶνε ὑψίπεδον 240—315 μέτρων ὑπὲρ τὴν ὀχλασσαν, ἔχον ἑξαφες εὐφορον, κλίμα δ' εὐκαρές· οἱ κάτ. εἰσι τὸ πλεῖστον Πολωνοί. ἔχει δὲ τὸ Α 1834 ἐργασίας καὶ 438 σχολεῖα καὶ διαιρεῖται εἰς 10 περιφέρειας. — 2) Περιφέρεια τοῦ ὡς ἂνω κυβερνεῖου, ἔχουσα 1822 τχμ. καὶ 108835 κατ. — 3) Πρωτεύουσα τῆς τε περιφ. καὶ τοῦ κυβερν. Α., μετὰ τὴν Βαρσοβίαν καὶ τὸ Λότζ ἡ μείζιστη καὶ ὠραιότατη πόλις τῆς ῥωσ. Πολωνίας, ἔχουσα (1893) 51930 κατ ἐν οἷς πλεῖστοι Ἰουδαῖοι, παλαιὰ ἀνάκτορα εὐγενῶν πολωνικῶν οἰκογενειῶν, μητρόπολιν τοῦ 11^{ου} αἰῶνος, ὥραιοι δημαρχεῖον, θέατρον, μέγα στρατ. νοσοκομεῖον, μνημεῖον τῆς ἐνώσεως τῆς Πολωνίας μετὰ τῆς Λιτουανίας (σιδηρὰ στήλη 15 μ. ἱερυθεῖσα 1825), βιομηχανίαν βύμβακος, καπνοῦ, δερμάτων καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, βύμβακος, εἰνού. Τὸ Α. ἦτο ἑδρα τοῦ ὀρχαίου πολωνικοῦ δικαστηρίου τοῦ αἰεμματος, ἐνταῦθα δὲ συνεκροτήθησαν πολ-λαὶ σύνοδοι, ὡς ἡ τοῦ 1568—9, ἐν ᾗ ἀπεφασίσθη ἡ ἐνωσις Πολωνίας καὶ Λιτουανίας,

καλουμένη διὰ τοῦτο καὶ Λ ο υ β λ ί ν ε ι ο ς Ἐνωσις. [M.Σ.]

Λουδνυ (Lubny). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ῥωσ. κυβερνείῳ Πολτάβας, ἐπὶ τοῦ Σούλα. ἔχει 10 359 κατ. (1893) καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ σακχαροπῆκτων δπωρῶν.

Λουδοά (Φραγκίσκος Μιχαήλ Le Tellier μαρκίων de Louvois). Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ 14^{ου}, γενν. 1641 ἐν Παρίσις, υἱὸς τοῦ κατόπιν γραμματέως τῆς ἐπικρατείας Λὲ Τελλιέ. Τῷ 1662 εἰσῆλθεν εἰς τὸ τμήμα τῶν στρατιωτικῶν, ὅπερ ἐντὲς ὀλίγου μόνος διηρῶνεν. Ἀριστα μεμρτωμένος καὶ χαλκέντερος ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἀνύψωσε τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τῆς Γαλλίας εἰς ἀπίστευτον βαθμόν· αὐτὸς ἐδημιούργησε τοὺς στρατοὺς δι' ὧν ἐκτήσατο Λουδοβίκος ὁ 14^{ος} τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἡγεμονίαν, συγχρόνως ὅμως εἰς αὐτὸν ὀφείλεται καὶ κατὰ μέγα μέρος τὸ σκληρὸν καὶ βίαιον ὅπερ διακρίνει τὴν πολιτικὴν τῆς Γαλλίας κυρίως ἀπὸ τοῦ 1571. Ὁ Α. παρ' ἑαυτὸν δὲν ὑπέφερεν ἄλλαν συναγωνιζόμενον, γενόμενος δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κολβέρ (1683) παντοδύναμος ὑπουργὸς ἐπρομήθευσε τὰ ἀλλὰ χρυσοφυλάκια εἰς συγγενεῖς αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἐπῆλθε διὰ τῶν βιαιῶν μέσων καὶ ἡ ἀντιδρασίς· ἄκων ὁ Α. ἠναγκάσθη νὰ συμβουλεύσῃ εἰς τὸν Λουδοβίκον τὸν μέγαν πόλεμον τοῦ 1688, δὲν εἶδεν ὅμως τὸ τέλος τοῦ ἐννεαετοῦς πολέμου· ἦλθ ἡ θέσις του συνεπείᾳ τῶν ἀτυχῶν μαχῶν καὶ τῶν καταστραφέντων οἰκονομικῶν τοῦ κράτους ἦτο ἀπελπιστικὴ, ὅτε ἀπέθανε κατ' Ἰούλιον 1691 αἰφνιδίως.

Λουδράτι. Χωρίον τοῦ μουριδρλικίου Χρυσίστης τῆς Μακεδονίας, ἔχον 300 κατ.

Λουδρι. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Ἀνασελίτης τῆς Μακεδονίας, ἔχον 300 κατ. χριστιανούς. [N.Σ.]

Λουδρον (Louvre). Ἀνάκτορον τῶν Παρισίων, χρησιμεύσαν ἄλλοτε ὡς διαμονὴ τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας. Τὸ πλεῖστον τοῦ οἰκοδομήματος ἐκτίσθη ἐπὶ Φραγκίσκου τοῦ Α'. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1793 ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον καὶ πλουσιώτερον μουσεῖον τῶν Παρισίων, περιέχον ἐν 10 αἰθούσαις ἔργα τῆς ἀρχ. γλυπτικῆς (μεταξὺ ἄλλων ἀνεκτιμήτων καὶ τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου), ἐν 12 ἐτέραις δὲ ἔργα τῆς νεωτέρας τέχνης, πρὸς δὲ αἰγυπτιακὰς, ἐτρουκικὰς, ἀσσυριακὰς καὶ ἀμερικανικὰς ἀρχαιότητας, πινακοθήκην, συλλογὴν ἱερογραφημάτων καὶ χαλκογραφημάτων, ἐθνογραφικὸν μουσεῖον ἰλ [M.Σ.]

Λουδρου. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ἐν Ἡλείᾳ παρὰ τὸν Ἀλφειόν, ἔχον 246 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Λουγάνον (Lugano). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ἐλβετικῇ καντονίᾳ Τεσσίνῳ,

κειμένη ἐπὶ τῆς Β ἀκτῆς τῆς λίμνης τοῦ Λ. ἔχει 7169 κατ. (1888), μητρόπολιν τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου μετὰ μαρμαρίνης προσόψεως, ἐν δὲ τῇ ναφ τῆς Παναγίας τῶν Ἀγγέλων ὡραίαν τοιχογραφίαν τοῦ Β. Λουίνη, πολλὰς κομψὰς οἰκίας καὶ ποικίλην βιομηχανίαν μετὰ ξυλῶν, καπνοῦ κλ.

Ἡ λίμνη τοῦ Λ., ἀνήκουσα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ καντόνιον Τεσσίν, κατὰ δὲ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν ἰταλικὴν ἐπαρχ. Κώμου, ἔχει μῆκος 35 χμ., πλάτος 1-3 χμ. καὶ ἐπιφάνειαν 48 τχμ. Μέρους τῶν ὑδάτων αὐτῆς χύνεται διὰ τοῦ Τρέβια εἰς τὴν Μελζονα λίμνην [Μ.Σ.]

Λουγάνσκ. Βιομηχανικὴ πόλις τοῦ ῥωσ. κυβερνεῖου Δίκτατερινσλαβ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Λουγάν. ἔχει 16 193 κατ. (1890), τεχνικὴν σχολὴν διὰ σιδηροδρομοποιίαν, μεγάλα δὲ καταστήματα ἀπορρυπαντῶν, γεωργικῶν ἐργαλείων κλ. καὶ ἀχμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, κτηνῶν, δερμάτων καὶ μαλλίου. [Μ.Σ.]

Λουγδουνικὴ λάγνηρος καλεῖται εἶδος ἡλεκτρικοῦ πυκνωτηρίου (βλ. Ἠλεκτρική, τ. Δ' σ. 152 β) ἐφευρεθὲν συγχρόνως ἐν Λουγδούν, ἔθεν ὠνομάσθη, καὶ ἐν Καμμὴν τῆς Πομερανίας ὑπὸ τοῦ Κλάιττ. ἡ παρὰ τῆς ἐξέλιξινος τυχαίως, ἡρμήνευσε δὲ τὸ φαινόμενον ὁ Φραγκλίνος. Ὡς κατασκευάζεται σήμερον, εἶνε κυλινδρικοῦ ὑάλινου δοχεῖον, κεκαλυμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν διὰ πετάλων κασσιτέρου μὴ ἀφικνουμένων μέχρι τοῦ χεῖλους αὐτοῦ, καλουμένων δὲ ὁπλίσμων, φέρουσα δὲ πῶμα ἐκ ξύλου ἢ ἄλλου κακοῦ ἀγωγοῦ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου διερχομένη δρειχαλκίνη ράβδος ἔσω μὲν συνάπτεται πρὸς τὸν ἔσω ὁπλισμόν, ἔξω δὲ καταλήγει σφαιροειδῶς. Συνάπτοντες δι' ἀγωγῶν τὸν μὲν ἔσωθεν ὁπλισμὸν πρὸς ἡλεκτρικὴν μηχανήν τὴν δὲ ἔξωθεν πρὸς τὸ ἔδαφος πληροῦμεν τὸ ὄργανον (πρβλ. αἰθρον Ἠλεκτρική ὡς ἄνωτ.), ὅτε ἔσω μὲν ὁ θετικὸς ἡλεκτρισμός, ἔξω δὲ ὁ ῥηνητικὸς συμπυκνώνεται ἐπὶ τῶν ἐπιφανειῶν τῆς ὑάλου. Ἡ δὲ ἐκκένωσις τῆς λαγῆρου γίνεται συναπτομένων τῶν δύο ὁπλισμῶν δι' οἰουδήποτε καλοῦ ἀγωγοῦ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. [Σπ.]

Λουγδουνον (Lugdunum). 1) Ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Λυών, βλ. λ.—2) Λ. τῶν Βαταύων, L. Batavorum κατὰ τὴν ἀρχαότητα, νῦν Leiden ἢ Leyden, πόλις τῆς ὀλλανδ. ἐπαρχίας Νοτίου Ὀλλανδίας, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, ἔχουσα (1892) 45 958 κατ. Διελάνεται ὑπὸ πολλῶν διωρυχῶν καὶ πολλὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα δεικνύουσι τὸ ἐνδοξόν παρελθόν τῆς, οἷον ὁ ναὸς τοῦ Ἀγ. Παγκρατίου, ὁ τοῦ Ἀγ. Πέτρου (1315), τὸ ὡραῖον δημαρχεῖον, κτισθὲν ἀπὸ τῆς 15' αἰῶνος. Ἀλλοτε ἡχμαζεν ἐν Λ. ἡ ὑφαντικὴ καὶ κατὰ τὸν 18' αἰῶνα εἰχεν ἡ πόλις περὶ τὰς 100 000 κατ. Ἐντελὼς

δὲ παρακμάσασα ἤρξατο ἀναλαμβάνουσα κατὰ τὰ τελευταῖα 40 ἔτη. Τὸ πανεπιστήμιον αὐτῆς, ἰδρυθὲν ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος, κατέχει πλὴν τῶν ἄλλων σχετικῶν ἰδρυμάτων βιβλιοθήκην 300 000 τόμων μετὰ πολυτέμου συλλογῆς ἑλληνικῶν, λατινικῶν καὶ ἀνατολικῶν χειρογράφων. Ἀξιωμακτικὰ εἶναι εἰς τὸ ἀραιολογικὸν μουσεῖον (ἰδίως διὰ τὰς αἰγυπτιακὰς τοῦ ἀρχαίου), τὸ ἐθνολογικὸν μουσεῖον (ἰδίως διὰ τὰ ἐκ τῆς Ἀνατ. Ἀσίας ἀντικείμενα), τὸ γεωλογικὸν καὶ τὸ φυσιογραφικὸν μουσεῖον. Τὸ Λ. εἶνε πατρίς Ῥέμβραντ, τοῦ ζωγράφου Λουκά τοῦ ἐκ Λ., οὗ αὐτόθι σώζονται πλεῖστοι εἰκόνες, καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν ἀνδρῶν. [Μ.Σ.]

Λούγον (Lugo). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας ἡ βορειοανατολικωτάτη καὶ μεγαλύτερα τῆς Γαλικίας, ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Βισκαῖας κειμένη. ἔχει ἐμβ. 9 881 τχμ. μετὰ 432 165 κατ. (1887) καὶ εἶνε ὁρεινὴ. Κυρία ἔργα τῶν κατ. εἶναι γεωργία (εἰς τὰς κοιλιάδας) καὶ κτηνοτροφία. 2) Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχ. ταύτης, κειμένη ἀριστερῶς τοῦ Μίνιου. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 19 952 κατ. ποικίλην διατηροῦντας βιομηχανίαν. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχουσι θειοῦχοι πηγαί.—3) Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ἰταλικῇ ἐπαρχ. Ῥαβέννης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σενίου. ἔχει 9198 κατ. καὶ ἀχμαῖον ἐμπόριον κτηνῶν, λίθου, καννάβου καὶ οἴνου. [Μ.Σ.]

Λούγος. Ἀλλοτε ὠχυρωμένη πρωτεύουσα τοῦ κομητάτου τῆς Οὐγγαρίας Κράσσ-Σόρενιν, ἔδρα καθολ. ἐπισκόπου, κειμένη ἀριστερῶς τοῦ Τέμες, ὅστις διαιρεῖ αὐτὴν εἰς Γερμανικὴν καὶ Ῥωμουνικὴν Λ. ἔχει 12 489 κατ., σπουδαίαν δὲ παραγωγὴν οἴνου καὶ ἐμπορικὰς πανηγύρεις. [Μ.Σ.]

Λούδ (Lloyd). Τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ φέρουσι νῦν ἀπορρυπαντῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἐταιρίαι, κατάγεται ἀπὸ τινος Ἰδρυτοῦ Λούδ ἰδρυθέντος κατὰ τὸ τέλος τοῦ 12' αἰῶνος κατὰ τὴν Σίτου τοῦ Λονδίνου, ὅπερ ἐκένετο τὸ ἐντευκτήριον καὶ εἶδος χρηματιστηρίου τῶν ἐμπόρων, ἀσφαλιστῶν καὶ προμηθευτῶν πλοίων κλ., καὶ διὰ τῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιοκτήτου ἐράσθη εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Ὁ Λούδ ἰδρυτὴς καὶ ἐδδομαδιαῖον πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν περιοδικῶν Lloyd's News. Τῇ 1726 ἰδρύθη νέον περιοδικὸν Lloyd's List (Κατάλογος τοῦ Λ.) ὅπερ γενόμενον κτήμα ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας σχηματισθείσης ἐν τῇ καρείῳ ἐκείνῳ, ἐδημοσίευσεν εἰδήσεις περὶ ναυαγίων, ἐκπλεόντων καὶ εἰσπλεόντων πλοίων, περὶ ἀρῶν καὶ φανῶν κτλ., ἡνώθη δὲ ὕστερον μετὰ τῆς Ναυτικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐφημερίδος, ἥτις καὶ νῦν εἶνε τὸ ὄργανον τῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Λ. ἐν Λονδίῳ ὑφισταμένης ἐταιρείας πρὸς ἐξασφάλισιν καὶ ταξινόμησιν τῶν πλοίων. Ἡ ἐταιρεία αὕτη διατηρεῖ

και ἴδιον γραφεῖον, ἐν τῇ ἐποίῳ ἐκδίδει πιστοποιητικά περὶ τῆς κατασκευῆς, χωρητικότητος κλ. τῶν πλοίων.

Τὸ ὄνομα Λ. ἐδέχθησαν ὕστερον καὶ ἄλλαι ἐταιρίαι ασφαλιστικαὶ καὶ ἀτμοπλοικαί. Τῶν τελευταίων δὲ τούτων αἱ γνωστότεραι εἶναι ὁ Αὐστριακὸς Λ. (βλ. Ἀτμοπλοικαὶ ἐταιρίαι) καὶ ὁ Βορειογερμανικὸς Λ. ὅστις ἔδραν ἔχει τὴν Βρέμην. [Ἑγ.]

Λουδβίγ (Karl Ludwig). Ἐπιφανὴς γερμανὸς φυσιολόγος, γενν. 1816 ἐν Βιτσενχάουζεν τῆς Ἑσσης, τῷ 1846 γενόμενος ἑκτακτὸς καθηγητῆς τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας ἐν Μαρβούργῳ, τῷ 1849 καθηγ. τῆς φυσιολογίας ἐν Βιέννῃ καὶ τῷ 1865 ἐν Λιψία. Αὐτὸς ἔδειξε τὴν ἐπίδρασιν τῶν νεύρων ἐπὶ τὴν ἑκκρίσιν τοῦ σιέλου, ἐξέθηκεν ἰδίαν θεωρίαν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ οὐροῦ ἐν τοῖς νεφροῖς, ἐξήτασε τὴν σύστασιν τοῦ αἵματος καὶ τοῦ λέμφου, ἀνεάλυψεν ἐν τῶν 3 νευρικών γαγγλίων τῆς καρδίας, ἥς τὴν φυσιολογίαν προήγαγεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, ὡς καὶ τὴν τῶν νεύρων καὶ τῶν μυῶν καθόλου, εἰσῆγαγεν εἰς τὴν φυσιολογίαν τὰς γραφικὰς μεθόδους διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ κυματογράφου κτλ.

Λουδβίγσδουργον (Ludwigsburg ἤτοι πύργος Λουδοβίκου). Πόλις καὶ δευτέρα πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Βυρτεμβέργης, κειμένη 14 χμ. ἀπὸ τῆς Στουτγάρτης. Ἔχει 14 418 κατ., μέγα καὶ ὠραῖον ἀνάκτορον καὶ βιομηχανίαν μετάλλων, μουσικῶν ὀργάνων καὶ ὑφασμάτων. Πέριξ αὐτῆς κεῖνται πλείσται βασιλικαὶ ἐπαύλεις καὶ ἐξοχικαὶ οἰκίαι πλουσιῶν. [Μ.Σ.]

Λουδβίγσλουστ (Ludwigslust ἤτοι Λουδοβίκου τέρψις). Πόλις τοῦ Μεγάλου Δουκάτου Μεκλεμβούργου-Σχεδρίνου, θερμὴ δὲ ἔδρα τοῦ Μεγάλου Δουκῆ. Ἔχει 6 500 κατ. (1890) καὶ ὠραῖον ἀνάκτορον μετὰ λαμπροῦ κήπου. [Μ.Σ.]

Λουδβίγσχάφεν (Ludwigshafen ἤτοι Λουδοβίκου λιμὴν). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ βυαρικῷ Παλατινάτῳ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, ἀπέναντι τοῦ Μάννχαϊμ. Ἔχει μετὰ τοῦ πρῶτου Φρίζενχαϊμ 33 216 κατ., εἶνε δὲ τὸ ἐμπορικὸν κέντρον τοῦ Παλατινάτου, διατηροῦσα καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως χημικῶν προϊόντων. [Μ.Σ.]

Λουδβιάν. Πόλις ἐν τῷ Πάντσαπ τῶν Ἀ Ἰνδιῶν, κειμένη πλησίον τοῦ Σάντλετζ ποτ. ἐν νοσηρᾷ θέσει. Ἔχει 46 324 κατ. (1891), σπουδαίαν δὲ βιομηχανίαν κασιμπίων, βαμβακερῶν ὑφασμάτων κλ. ὡς καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, νίτρου κλ. [Μ.Σ.]

Λουδίας. Ποτ. τῆς Μακεδονίας, φέρων τὰ ὕδατα τῆς λίμνης τῶν Γενιστῶν εἰς

τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, βαθὺς οὐχὶ δὲ ὀρυμνικός. [Ν.Σ.]

Λουδοβίκειον (ἢ Ἀ' οὐίξιον) χρυσόν (γὰλλ. Louis d'or). Χρυσὸν γαλλικὸν νόμισμα, τῷ 1640 ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ Γ' τὸ πρῶτον κοπέν, πολλὰκις δὲ μεταβαλὼν σχῆμα καὶ ἀξίαν. Τέλος ἀντικατεστάθη ὁριστικῶς τῷ 1803 διὰ τοῦ χρυσοῦ 20 γράμμου, ὅπερ κοινῶς λέγεται ἐπίσης Λ. ἢ Λουίξιον.

Λουδοβίκος (γαλλ. Louis, γερμ. Ludwig). Ὄνομα διαφόρων ἡγεμόνων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Α'. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Α. Α', ὁ Εὐσεβὴς (γερμ. L. der Fromme) ἢ ὁ Εὐήθης (γαλλ. L. le debonnaire), ὁ τρίτος υἱὸς Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Ἐγενν. 778, πρωίμως ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς του τὴν βασιλείαν τῆς Ἀκλιτανίας, τῷ δὲ 813 μετὰ τὸν θάνατον τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν τοῦ Καρόλου καὶ Πιπίνου ἀνηγχορεύθη συνάρχων καὶ κληρονόμος τοῦ φραγκικοῦ κράτους, ὅπερ ἐκκληρονόμησε τῷ 814. Εἰσήγαγε πειθορχίαν ἐν τῇ Αὐλῇ, περιώρισε τοὺς πιέζοντας τὸν λαὸν εὐγενεῖς τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπεχείρησε μεταρρυθμίσιν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου. Βραδύτερον ὅμως ἐπιτήδειοι αὐλοκόλακες ἐπέδρασαν μεγάλως ἐπὶ τὸν κλῆρον τοῦτον ἄρχοντα. Τῷ 817 διένειμε τὸ πλεῖστον τοῦ μεγάλου κράτους του εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ Λοθάριου, Πιπίνου καὶ Λουδοβίκου· τῷ δὲ 823 ἀποκτήσας νέον υἱόν, τὸν Κάρολον, ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του Ἰουδίθ, προσέβη εἰς νέαν διανομὴν μεταξὺ τῶν τέσσαρων, δι' ἣν οἱ πρεσβύτεροι υἱοὶ του στασιάζοντες ἡμικλώτισαν τὸν Α. Καὶ οὗτος μὲν ἐπεθύμει νὰ ἀπέλθῃ εἰς μονήν, ἀλλ' αἱ ἀποδειχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Λοθάριου μοναρχικαὶ τάσεις ἐπέισαν τοὺς ἄλλους νὰ ἀφῆτῶσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν πατέρα των· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκ νέου ἐπανεληθήσαν τὰ αὐτὰ καὶ αἰχμαλωτισθεὶς πάλιν ὁ Α. ἐκλείσθη εἰς μονήν, ὅπου ἐπεβλήθη αὐτῷ νὰ τελήσῃ γονυπετῆς μετάνοιαν μακράν διὰ τὰς ἀμαρτίας του. Πάλιν ὅμως κατόπιν συνασπισθέντες οἱ ἄλλοι κατὰ τοῦ Λοθάριου ἐπανήγαγον τὸν Α. ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐρ' οὐ ἀπέθ. τῷ 840, ἀφ' οὗ διὰ νέας διανομῆς κατήντησε νὰ κατέχῃ αὐτὸς πράγματι μόνον τὴν Βαυαρίαν. Ὡς αὐτοκράτωρ δὲ διεδέξατο αὐτὸν οὐδέποτε Λοθάριος Α'.

— Α. ὁ Γερμανὸς, υἱὸς Α. τοῦ Α', ἐδατίλευσε τῆς Γερμανίας 843—876, γενόμενος πρῶτος ἰδρυτῆς αὐθιποστάτου γερμανικοῦ βασιλείου. Ἡζῆ κατὰ τὰς διανομὰς τοῦ πατρὸς του διάφορα μέρη τοῦ κράτους κατὰ καιροὺς λαβὼν, ἐπολέμησε μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Καρόλου τὸν Λοθάριον, ὅστις ἤξiou τὴν γενικὴν μοναρχα-

τοριαν καὶ ἡνάγκασαν αὐτὸν νὰ συνομολογήσῃ τὴν ἐν Βεροδούνῳ συνθήκην (843), καθ' ἣν ὁ Λ. ἔλαβε τὴν Α τοῦ Ῥήνου Γερμανίαν μετ' ἄλλων τινῶν κτήσεις. Ἐπολέμει συνεχῶς κατὰ τῶν ἐπανελημμένως εἰσβαλόντων εἰς τὸ κράτος του Νορμαννῶν. Τῷ 858 εἰσβαλὼν κατέλαβε τὴν Γαλλίαν, κτῆσιν οὖσαν τοῦ ἀδελφοῦ του Καρόλου, ἣν ἔμεινεν ταχέως ἡναγκάσθη νὰ καταλίπη. Ἀπέθ. δὲ τῷ 876 ἐν Φραγκοφούρτῃ.

— Λ. Β', υἱὸς Λοθαρίου τοῦ Α', γενν. περὶ τὸ 822, ἀπὸ τοῦ 850 συνάρχων τῷ πατρί, ὃν διεδέχθη τῷ 855 λαβὼν τὴν Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν, τοῦ δευτεροτόκου Λοθαρίου Β' λαβόντος τὴν Λεοθαργίαν κλ. τοῦ δὲ νεωτάτου Καρόλου τὴν Προβηγκλίαν. Ἐταπεινώσας τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ εὐγενεῖς, υπερῆρπτε τὴν Ἰταλίαν κατὰ τῶν Βυζαντινῶν, οἵτινες ἐπεχείρησαν νὰ συνενώσωσι πάλιν αὐτὴν μετὰ τῆς βυζ. αυτοκρατορίας. Ἀπέθ. δὲ τῷ 875 ἀνευ ἀρρέων ἀπογόνων.

— Λ. Δ', υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Βουργουνδίας Βάζου καὶ πρῶτος μητρὸς ἑγγονος Λ. τοῦ Β', διεδέχθη τὸν πατέρα του 887, τῷ δὲ 900 κατέλαβε τὸ γερμανικὸν στέμμα. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ αἰχμαλωτισθεὶς ἐν Βερῶνῃ ὑπὸ Βερεγγαρίου τοῦ Α' ἐτυφλώθη καὶ ἐξαπεστάλη εἰς Βουργουνδίαν, ὅπου ὀνόματι βασιλεύων ἀπέθ. 917.

— Λ. Γ', ὁ Παῖς, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Ἀρνούλφου· διεδέχθη τὸν πατέρα του τῷ 900 μόλις ἐξαέτης, ἀπέθανε δὲ τῷ 911. Μετ' αὐτοῦ ἐξέλιπεν ἡ δυναστεία τοῦ Καρόλου (βλ. λ.) ἐν Γερμανίᾳ.

— Λ. Δ', ὁ Βαυαρὸς, υἱὸς Λ. τοῦ Αὐστρῶ, δευτὸς τῆς Βαυαρίας. Ἐγενν. τῷ 1286, τῷ δὲ 1314 ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Γερμανίας διαδεχθεὶς Ἑρρίκον τὸν Ζ'. Ἐπὶ μακρὴν ἡγωνισθὲν πρὸς τὸν ἀντιποιούμενον τὸν θρόνον Φρειδερίκον δούκα τῆς Αὐστρίας, οὗ αἰχμαλωτισθέντος τῷ 1322 (μάχη ἐν Μύλδσοφ τῆς Βαυαρίας) ἐξηκολούθησε τὸν ἀγῶνα ὁ ἀδελφός του Λεοπόλδος καὶ ὁ πάπας Ἰωάννης ΚΒ'. Τῷ 1328 ἐστέφθη αὐτοκράτωρ τοῦ γερμ. κράτους ἐν Ῥώμῃ καὶ ἀντικατέστησε τὸν Ἰωάννην διὰ Νικολάου τοῦ Ε'. Ἐπὶ μακρὸν πάλιν ἔκτοτε ἀπασχόλησαν αὐτὸν αἱ κατ' αὐτοῦ ἐνέργειαι τοῦ ἐκπτώτου πάπα Ἰωάννου καὶ τὴν κατόπιν παπῶν Βενεδικτοῦ ΙΒ' καὶ Κλήμεντος τοῦ Σ'. Παρὰ νόμους καταλαβὼν τὴν Βαυαρίαν, τὸ Τυρόλον καὶ τὴν Καρινθίαν ἐνίσχυσε τὰς παπικὰς σκευωρίας καὶ τῷ 1346 ἐκνήρυσθη ἐκπτώτος ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων (ἐν Ῥέντσε) ἐν ᾧ δὲ ὁ ὑπὸ τούτων κηρυχθεὶς διάδοχος τοῦ Λ. Κάρολος (ὁ Δ') δὲν εἶχεν ἱκόνην ὑπὸ πάντων ἀναγνωρισθῇ, ἀπέθανε αἰφνης ὁ Λ. τῷ 1347.

Β'. ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Λ. ὁ Α', βλ. ἀνωτέρω Λ. Α' ὁ Εὐσεβής.

— Λ. Β', ὁ Τρυαλός, υἱὸς καὶ διάδοχος

Καρόλου τοῦ Φαλακροῦ, ἀνῆλθε τὸν θρόνον 877, ἀπέθανε δὲ 879.

— Λ. ὁ Γ', υἱὸς Λ. τοῦ Β', ἐβασίλευσεν ἀπὸ κοινού μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Καρλομάννου, 879—882. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Γερμανία κατέλαβε τὸ Δ ἤμισυ τῆς Λεοθαργίας, ἡ δὲ Βουργουνδία ἀποσπασθεῖσα τοῦ κράτους ἀνηγγέρυσεν ἴδιον βασίλειον (τὸν κόμητα Βέζον τῆς Προβηγκίας).

— Λ. ὁ Δ', υἱὸς Καρόλου τοῦ Ἀπλοῦ, κατέλαβε τὸν θρόνον 936, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἄρπαγος Ῥοδόλφου τῆς Βουργουνδίας, ὑπὸ Οὐγωνος τοῦ Μεγάλου ὑποστηρικτοῦ, ὅστις καὶ πράγματι ἐβασίλευεν ἐπὶ Λ. τοῦ Δ'. Βραδύτερον συνεπλάκησαν οἱ δύο εὐτοὶ καὶ ὁ Λ. διετέλεσεν ἐπὶ τινα χρόνον αἰχμάλωτος τοῦ Οὐγωνος. Ἀπέθ. δὲ 954.

— Λ. Ε', ὁ Ὀκνηρὸς, ἑγγονος Λ. τοῦ Δ', υἱὸς τοῦ βασιλ. Λοθαρίου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου (986) ἔζησεν ὁ Λ. μέλις ἐν ἔτος. Ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος τῶν Καρολιδῶν, οὗ ἀπαιδὸς θανόντος ἐξελέγη βασιλεὺς ὁ ἀρχηγέτης τῆς τῶν Καπετιδῶν δυναστείας Οὐγὼν Καπέτος.

— Λ. Σ', ὁ Παχὺς, υἱὸς καὶ διάδοχος Φιλίππου τοῦ Α', μετ' οὐ συνεβασίλευεν ἀπὸ τοῦ 1098. Ἐπολέμησεν ἀνεπιτυχῶς ἐπὶ μακρὸν κατὰ τῆς Ἀγγλίας πρὸς ἀνάληψιν τῆς Νορμανδίας. Ἀπέθ. 1137.

— Λ. Ζ', ὁ νεώτερος, υἱὸς καὶ διάδοχος 1037, Λ. τοῦ Σ'. Μετέσχε τῆς β' σταυροφορίας. Ἀπέθ. 1180.

— Λ. Η', ὁ Λέων, υἱὸς Φιλίππου τοῦ Η'. Ἐπὶ τούτου διεκρίθη ἐν τοῖς κατὰ Ἰωάννου τοῦ τῆς Ἀγγλίας πολέμοις, ὑπὸ τῶν ἀντιθέτων τοῦ ὁποίου προσκλήθει 1216 εἰς Ἀγγλίαν ἐστέφθη βασιλεὺς ταύτης· πολέμου μὲν ὅμως ὑπὸ τε τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἀντιθέτων του καὶ τοῦ Πάπα παρητήθη 1217. Τῷ 1122 διεδέχθη ἐν Γαλλίᾳ τὸν πατέρα του, ἥρπασεν παρὰ τῶν Ἀγγλῶν τὴν Γουιέννην καὶ τὴν Ποατού, μετασχὼν δὲ τῆς κατὰ τῶν Ἀλβιγηνῶν μεγάλης στρατείας τῷ 1226 ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει.

Λ. Θ', ὁ Ἀγιός, υἱὸς Λ. τοῦ Η'. Ἐγενν. 1215, διεδέχθη δὲ τὸν πατέρα του 1226 ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς του Λευκῆς τῆς Κασιτίας, ἥτις περατώσας τὸν κατὰ τῶν Ἀλβιγηνῶν πόλεμον ἐνίσχυσεν μεγάλως τὸ Στέμμα. Ὁ Λ. ἐξετέλεσε τὴν Σ' σταυροφορίαν, καθ' ἣν (1248-54) ἐκυρτίσθη τὴν Δαμιέτην, στενωχωρηθεὶς ὅμως ἐπὶ τέλους παρεδόθη εἰς τοὺς Τούρκους (1250), οἵτινες ἀφῆκαν κατόπιν αὐτὸν ἐλεύθερον ἀντιλύτρων. Ἐπιχειρήσας δὲ καὶ τὴν Ζ' σταυροφορίαν τῷ 1270 ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει ὑπὸ τοῦ προσβαλόντος τὸ γαλλ. στρατόπεδον λαμου, ἐνῷ ἐπολιόρκει τὴν Τύνιδα. Ὁ Λ. συνήντως πλείστας ἐπαρχίας μετὰ τοῦ Στέμματος, συνεβίβασθη ἐπικερδῶς μετὰ Ἑρρίκου τοῦ Γ' τῆς Ἀγγλίας, εἰσήγαγε δὲ πλείστα

μεταρρυθμίσεις ιδία εἰς τὰ τῆς δικαιοσύνης. Τῷ 1294 ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ πάπα Βονιφάντιου Η' ἄγιος.

— Λ. Γ', ὁ Φίλιππος, πρεσβύτερος υἱὸς Φιλίππου τοῦ Δ'. Ἐβασίλευσε τῆς Γαλλίας 1314-16, ἀπὸ δὲ τοῦ 1308 ἦτο καὶ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας, ἣν ἐκληρονόμησε διὰ τῆς μητρὸς του, Ἰωάννας.

— Λ. δ' ΙΑ', πρεσβύτερος υἱὸς Καρόλου τοῦ Ζ' καὶ Μαρίας τῆς Ἀνδεγαυικῆς. Διεδέχθη τὸν πατέρα του 1461. Καταπίεζον τοὺς εὐγενεῖς τοῦ κράτους ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μακροὺς πολέμους, ἐπαγαγόντας συναπισμὸν αὐτῶν (la ligue du bien public) ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Καρόλου τοῦ Τολμηροῦ, ὅφ' οὗ καὶ αἰγματοποιήθη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὑπὸ βαρυτάτους ὁρμαί. Ἐπειθ' ὅμως δὲν ἐτήρησεν αὐτοὺς, ὁ ἄγων ἐξηκολούθησε ἄκομμη μετὰ τοῦ Καρόλου μέχρι τοῦ θανάτου τούτου, 1477. Νυμφεύσας τὸν υἱὸν καὶ διάδοχόν του Καρόλον τὸν Η' μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ δουκὸς Βουργουνδίας Μαργαρίτας, προσήρτησεν εἰς τὸ στέμμα τὴν Βουργουνδίαν καὶ τὸ Ἄρτοά. Προσέτι ἐκληρονόμησε τὴν Προβηγκίαν καὶ τὴν Ἀνδεγαυίαν. Ἐνίσχυσεν οὕτως εἰρηνικῶς τὸ κράτος ὁ Λ., ὅστις ἵνα ἐξασθενήσῃ τοὺς εὐγενεῖς ἐθανάτωσε κατὰ καιροὺς ὑπὲρ τὰς 4000 ἀνθρώπων. Φίλος δὲ ὢν τῶν γραμμάτων προήγαγε τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων καὶ προσεῖλκυσεν εἰς Γαλλίαν σοφοὺς Ἑλληνας ἐκ τῶν μετὰ τὴν Ἀλωσιν καταλιπόντων τὴν Κωνσταντοπόλιν. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1483. Θεωρεῖται δὲ ὡς συγγραφεὺς τῶν «Ἐκατὸν νέων διηγημάτων», μὴ ἤσσεως τοῦ Δεκαήμερου τοῦ Βοκακκίου.

— Λ. δ' ΙΒ' υἱὸς τοῦ δουκὸς Ὀρλεάν, ἔγγονος Καρόλου τοῦ Ε', γενν. 1462, βασιλεύσας δὲ 1498—1515. Ὑπῆρξεν ἥπιος καὶ δίκαιος ἡγεμὼν, κληθεὶς πατὴρ τοῦ λαοῦ, μετρίασας τοὺς φόρους καὶ τὰς μεροληψίας τῶν δικαστηρίων. Τῷ 1509 ἐπέμψε στρατὸν, ὅστις διαβάς τὰς Ἀλπεὶς κατέλαβε τὰ Μεδιόλανα ἀνεὺ ἀντιστάσεως ἐκβαλὼν τὸν δούκα Λουδοβίκον Σφόρτσαν. Ἀπὸ κοινοῦ δὲ μετὰ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Ἀραγωνίας κατέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Νεαπόλεως κατὰ τὴν διανομὴν ὅμως διεφώνησαν οἱ δύο κατακτηταὶ καὶ ἐξηκολούθησε πόλεμος ὅστις ἔληξε τῷ 1505 διὰ γάμου τοῦ Φερδινάνδου μετὰ τῆς νεφίης τοῦ Λ., ὃν τὰ τέκνα συνεφωνήθη νὰ κατέχωσι τὸ κατακτηθὲν βασίλειον. Τῷ 1511 ὁ πάπας ἵνα ἐξώσῃ τοὺς Γάλλους ἐξ Ἰταλίας καθήρτισε μετὰ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Ἀραγωνίας καὶ τῶν Ἑνετῶν τὴν Ἱερὴν Συμμαχίαν, εἰς ἣν προσεχώρησε καὶ Ἑρρίκος δ' Η' τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλ' ὁ τότε ἐπίτροπος Μεδιολάνων ἀνεψιὸς τοῦ Λ. Gaston de Foix, συμμάχος ἔχων τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς Ἑλβετοὺς, προλαβὼν ἤρχισε τὸν πόλεμον, κατέλαβε τὴν Βενωνίαν, ἐνίκησε δὲ τοὺς Ἑνετοὺς ἐν Βρεσκιᾷ καὶ τὸν παπικὸν

στρατὸν ἐν Ῥαβέννα, ὅπου καὶ ἔπεσε (1512). Αἱ πρόοδοι αὗται τῶν Γάλλων κατέπληξαν τὸν πάπαν, ὅστις τότε ἐπειράθη νὰ ἀποστέρῃ αὐτοὺς τῆς γερμανικῆς καὶ ἑλβετικῆς ἐπικουρίας καὶ ἐπέτυχε τοῦτο, οἱ δὲ Γάλλοι ἠναγκάσθησαν νὰ ὀπισθεχωρήσωσι διὰ τῶν Ἀλπεων εἰς τὴν πατρίδα των. Τὰ Μεδιόλανα ἀπεδόθησαν τότε εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸν Σφόρτσα (1512). Ἐν τούτοις ἐνεφανίσθη ἐν Γαλλίᾳ Ἑρρίκος δ' Η' τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐπολιόρκειτο φρούριον Τερουέννην, πρὸ τῆς ἐπίσας μετ' ὀλίγον κατέφθασε καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ γερμ. κράτους Μαξιμιλιανὸς δ' Α' ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἠττήθη παρὰ τὸ Guinegate ἐν τῇ δια τὴν αἰσχρὰν ἦταν τὸ ἱππικὸν ἐπικληθείσῃ μάχῃ τῶν πτερνιστῆρων (17 Αὐγ. 1513). Συνθηκολογήσας ὅμως καὶ οὐκ ἐλίγας ἀποζημιώσεις καταβαλὼν, ἐπέτυχεν ὁ Λ. τὴν ἀποχώρησιν ἐκ Γαλλίας τούτων τε τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν συγγενῶν σχεδὸν πολιορκούντων τὴν Διζὼν Ἑλβετῶν καὶ Γερμανῶν. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1515 καὶ ἔσχε διάδοχον Φραγκίσκον τὸν Α'.

— Λ. ΙΓ', υἱὸς Ἑρρίκου τοῦ Δ' καὶ τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων ἔγενν. 1601, ἀνῆλθε δὲ τὸν θρόνον 1610 ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς του. Αὕτη ἀντιθέτως πρὸς τὴν πολιτικὴν τοῦ συζύγου τῆς συνεδέθη μετὰ τῆς Ἰσπανίας μνηστεύσασα τὸν Λ. μετὰ τῆς ἰνφάντης Ἀννης καὶ τὴν ἀδελφὴν του Ἐλισάβετ μετὰ τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἀστούρις. Ἐπὶ τούτοις οἱ Οὐγενότοι ἐξηγέρθησαν, παρασκευάζοντο δὲ εἰς πόλεμον οἱ εὐγενεῖς, μεθ' ὧν ἡ Ἀὐλὴ ἐσυνθηκολόγησε τῷ 1614. Ἐνῆλθισθεὶς ὁ Λ. ἐπεκύρωσε τὸ ἔδικτον τῆς Νάντης Ἑρρίκου τοῦ Δ'. Μὴ ἐπιτρέψας ὅμως ἐξελγεῖν τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς μητρὸς του καὶ διατηρῶν τὸν Φλωρεντίνον Ceneini ἐν τῇ ἀπεριορίστῃ ἐξουσίᾳ ἣν παρεχώρησεν αὐτῇ ἡ ἀντιβασιλεία, ἐξώργισεν ἐκ νέου τοὺς εὐγενεῖς, οὓς ὑπεστήριζον καὶ οἱ Οὐγενότοι. Ἡναγκάσθη δὲ τότε νὰ συνθηκολογήσῃ πάλιν μετ' αὐτῶν. Τῷ 1615 ἐνυμφεύθη Ἀνναν τὴν Αὐστριακὴν. Τέλος διὰ τοῦ ἐπιτυχόντος τὴν εὐνοίαν τοῦ Λ. εὐγενοῦς de Luynes κατορθώθη ἡ ἐξώσις τοῦ Κοντσίνη, 1617. Μετ' ὀλίγον οἱ Διαμαρτυρόμενοι ἐκ νέου ἀναλαβόντες τὸν ὀρθοσκευτικὸν πόλεμον ἐξηκολούθησαν αὐτὸν μέχρι τοῦ 1622 πρὸς μεγάλην ζημίαν των. Νέα περίοδος τῆς βασιλείας τοῦ Λ. ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ 1624, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὁ ταχέως παντοδύναμος καταστάς Ρισελιέ (βλ. λ.). Ἡ Γαλλία ἀνέλαβε τὸν κατὰ τῶν διαμαρτυρομένων πόλεμον, κατέλαβε τῷ 1628 τὴν τελευταίαν αὐτῶν ὀχύρωμα. Λὰ Ροσέλλ, ἀφῆκεν ὅμως αὐτοὺς ἐλευθέρους ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὀρθοσκευίας των. Τῷ 1629 νικήσας ὁ Λ. τὸν αὐτοκρ. τοῦ γερμανικοῦ κράτους κατέλαβεν ὑπὲρ τοῦ Γάλλου μνηστῆρος δουκὸς τοῦ Νε-

ἐπὶ τὸ δευκᾶτον Μαντούης. Ἵνα μὴ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Ῥισχελιέ, ἐξέβαλεν ὁ Α. τῆς Ἀδλῆς καὶ τῆς χώρας τὴν ἀντίπαλον τοῦτου βασιλομήτορα, καὶ ἐν γένει δὲ οὐδέποτε ἀνέκυψε τὴν πολιτικὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ του. Τῷ 1633 ἐκυριεύθη ἡ Λα-θριγγία, ἐθριάμβευσε δὲ ἡ Γαλλία ἐν τῇ τριακονταετῇ πολέμῳ. Τῷ 1642 θανόντα τὸν Ῥισχελιέ διεδέχθη ὁ Μαζαρίνος. Τῷ δὲ 1643 ἀπέθ. καὶ ὁ Α. καταλείπων δύο υἱοὺς ἀγγλίκους, τὸν διάδοχόν του Α. τὸν ΙΔ', γενν. 1683, καὶ τὸν δοῦκα Ὁρλεάν, γενν. 1640.

— Α. ΙΔ', υἱὸς Α. τοῦ ΙΓ' καὶ Ἀννης τῆς Αὐστριακῆς, ἐγενν. 5 Σεπτεμβρίου (ν) 1638, διεδέχθη τὸν πατέρα του θανόντα τὴν 14 Μαΐου 1643, ὅτε τὴν ἀντιβασιλείαν κατέλαβεν ἡ μήτηρ του, πρωθυπουργὸν ἔχουσα τὸν Μιζαρίνον· τῷ 1660 ἐνυμφεύθη τὴν Ἰσπανὴν Ἰνφάντην Μαρίαν Θηρεσίαν. θυγατέρα Φιλίππου του Δ', καθ' αὐτὸ δὲ τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους του κατέλαβε τῷ 1661, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Μαζαρίνος. Πρωθυπουργὸν εἰς τὴν οὐτὴς καὶ ὁ Ῥισχελιέ ὁ Α. δὲν ἠνείχετο, ἀπαιτῶν αὐτὸς νὰ διοικῇ τὸ κράτος του, ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἐννοίαν ἔλεγε τὸ περίφημον «τὸ κράτος εἶμι ἐγώ». Προσέλαβεν ἄλλως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χώρας πλείστους μεγάλους ἀνδρας, διὰ τὸν λαμπρὸν ἔργων τῶν ὁποίων ἐκλείσθη καὶ τοῦ βασιλείου τὸ ὄνομα, ἀνδρας εἰς ὁ Κολβέρ, ὁ Ρωβάν, ὁ Λουβό, ὁ Λυζέν (βλ. τὰς λ.), δι' ὧν ὁργανώθη τὸ κράτος καὶ ὁ στρατός, ὡχυρώθησαν αἱ σπουδαῖαι θέσεις καὶ περιήλθε καθόλου ἡ Γαλλία εἰς ἀληθὴ ἀκμὴν. Ὁ πρῶτος τοῦ θριαμβοῦς ὑπῆρξεν ἡ κατάνηκτις ἱκανοῦ μέρους τῆς Κάτω Χωρῶν, ὧν ἐντελῶς ἤθελε γίνῃ κύριος ἂν δὲν ἐκώλυον αὐτὸν Ἀγγλία καὶ Σουηδία. Μετ' ὀλίγον ἐφιλίωθη μετὰ Καρόν του Β' τῆς Ἀγγλίας καὶ κατὰ Μάιον 1672 εἰσέλασε μετὰ τῶν Κονδὲ καὶ Τυρὲν εἰς τὰς Κάτω Χώρας καὶ ἐκυριεύετον ἐντὸς ἑξ ἑβδομάδων τὸ ἥμισυ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐν ᾧ ταυτοχρόνως γαλλικὸς στόλος μετ' ἀγγλικῶν ἠνωμένων ἐπολέμει τὰς αὐτὰς χώρας κατὰ θάλασσαν. Νέους αὐτόθι θριαμβοὺς ἤρατο τῷ 1674 καὶ 1676, ὅτε πᾶσα ἡ μεταξὺ Σάαρ, Μοσέλλα καὶ Ῥήνου χώρα ἡρημώθη ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ Λουβό καὶ αὐτοῦ τοῦ Α. Τέλος τῷ 1684 Ἰσπανία καὶ γερμανικὸν κράτος ἐπέτυχον παρὰ τοῦ Α. διὰ τῆς ἐν Νιμέγῃ συνθήκης εἰρήνης 20 ετοῦς. Ὁ Α. ἵστατο τότε εἰς τὴν κολῶφον τῆς δόξης του· ἦτο ὁ ἰσχυρότατος ἡγεμὼν τῆς Εὐρώπης καὶ οὐδεμία χώρα εὐρίσκειτο εἰς τὴν πραγματικὴν ἀκμὴν ὅσον ἡ Γαλλία. Τῷ 1685 ἠκώρυσεν ὁ Α. τὸ ἔδικτον τῆς Νάντης. Τῷ 1688 συνειρούσθη ἀναφανδὸν μετὰ τοῦ Πάπα Ἰννοκентίου Θ' καὶ κατέλαβε τὴν Ἀδινώνα. Τῷ αὐτῷ δ' εἶτε ἡ συμμαχία Ἀγγλίας, Κάτω Χωρῶν καὶ τῆς διαμαρτυρομένης Γερμανίας ἐδημιούργησε νέον πόλεμον,

ὅστις θεάτρον ἔχων πάλιν τὰς Κάτω Χώρας καὶ τὸ Παλατινάτον ὑπῆρξε νέος θριαμβοῦ τοῦ Α., προχωρήσαντος μέχρι Βάδης καὶ Βυρτεμβέργης, ἐνῷ ὁ ναύαρχος Τουρβίλ νικῶν τὴν ἠνωμένην ἀγγλοσλαβικὸν στόλον παρὰ τὴν Διέππιν ἀναδείκνυς τὴν Γαλλίαν καὶ θαλασσοκράτειραν. Τούναντίον ὁ κατὰ Μάιον 1692 θελήσας νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἰς τὰς βρετανικὰς ἀκτὰς ἀποβίβασιν τοῦ μνηστήρος Ἰακώβου τοῦ Β' γαλλικὸς στόλος κατεστράφη ἐντελῶς παρὰ τὸ Lahogue· ἤρχετο δὲ ἡδὴ ἡ παρακμὴ τῆς βασιλείας τοῦ Α., οὗτος γὰρ ὑλικά μέσα εἶχον ἐξαντληθῇ. Νέαι ἀπέπειραι Ἰακώβου τοῦ Β', ὑπὸ τῶν Γάλλων προστατευμένου, ἐπήνεγκον ὡς ἐκδίκησιν τὴν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κανονοβολισμὸν τοῦ Καλαί καὶ τὴν ἐξώσιν τῶν γαλλ. ἀκτῶν. Τέλος ἐπῆλθεν γενικὴ εἰρήνη τοῦ Α. μετὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, Ἀγγλίας, Ἰσπανίας, Αὐστρίας κλ., δι' ἧς ἕκαστον μέρος ἔλαβε τὰς εἰς αὐτὸ πρὸ τῶν πολέμων ἀνηκούσας χώρας, διετήρησε δὲ ἡ Γαλλία μόνον τὸ Στρασβούργον μετὰ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Ῥήνου ὀχθῆς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξεργάγη ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος διὰ τοῦ θανάτου Καρόλου τοῦ Β' καὶ ἡ Γαλλία κατ' αὐτὴν ὑπέστη βίρεις τραυματισμοὺς· κατελείθη δὲ ὑπὸ τὸ βάρος τεραστίου γρούου καὶ εἰς ἐξάντησιν γενικὴν, ἀφ' ἧς ἡ χώρα δὲν ἀνέλαβε μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως. Ταύτη ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ δράσις τοῦ Α. ἥτις ἐδόξασε μὲν τὴν Γαλλίαν προκαίρως, ἀλλὰ καὶ πολλὰ δεινὰ ἐπήνεγκεν ἐπ' αὐτήν. Χαρακτηριστικὰ τοῦ Α. ἀποτελέσαντα ἐποχὴν ἐν τῇ γαλλ. ἱστορίᾳ ἦσαν ἀφ' ἐνὸς ἡ πολυτέλεια τῆς αὐλῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ γενναία προστασία, ἣν ἐθαψίλευσεν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Αὕτη ἡ ἐποχὴ Α. τοῦ ΙΔ' θεωρεῖται ἡ κλασικὴ περίοδος τῆς γαλλικῆς φιλοσοφίας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ Ῥακίνας, Κορνήλιος, Μολιέρρος, Βολώ, Λαφονταίν, Βουρδαλό, Φενελών, Καρτέσιος, Πασκάλ, Φοντενέλλ κλ. Ἀπέθανε δὲ ὁ Α. τὴν 1 Σεπτ. (ν) 1715.

— Α. ΙΕ', ἔγγονος Λουδ. τοῦ ΙΔ', ὃν πενταέτης διεδέξατο τῷ 1715, ἀντιβασιλεύοντος τοῦ δευκὸς τοῦ Ὁρλεάν, ὃν θανόντα 1723 διεδέξατο ὁ δούξ τοῦ Βουρδών. Οὗτος ἐνύμφευσεν τὸν Α. τῷ 1725 μετὰ Μαρίας τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐκθρονισθέντος βασιλέως Στανισλάου τῆς Πολωνίας. Τῷ 1726 τὸν δοῦκα ὑπεπισκέλισεν ὁ τοῦ βασιλείου διδάσκαλος Φλερύ, ὅστις ἐβελτίωσε τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας καὶ ἠκολούθησεν ἐν γένει εἰρηνικὴν πολιτικὴν, περιεπλάκη θύμῃ εἰς τὸν περὶ τοῦ πολωνικοῦ θρόνου πόλεμον, καθ' ὃν ὁ Α. χάριν τοῦ πενθεροῦ του συνεμάχησε μετὰ τῆς Ἰσπανίας καὶ Σαβορίας κατὰ τοῦ Γερμανοῦ αυτοκράτορος· ἐν τούτοις ὁ Στανισλάος οὐδὲν κατέρωθε καὶ ὁ Α. συνωμολόγησε τῷ 1738

μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ γερμ. κράτους τὴν ἐν Βιέννῃ εἰρήνην, κερδίσας ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ του μόνον τὴν Λοθαριγγίαν, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Στανισλάου ἐμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν Γαλλίαν. Κατὰ τὸν πόλεμον περὶ διαδοχῆς τοῦ Αὐστριακοῦ θρόνου (1740) ἡ Γαλλία ὑπεστήριξε τὸν ἐκλεκτορὰ Κάρολον Ἀλβέρτον τῆς Βαυαρίας ἀπέναντι τῆς Μαρίας Θηρεσίας καὶ γαλλικὰ στρατεύματα ἐπέσταν εἰς τὴν Βοημίαν καὶ Βεστρολίαν. Καὶ ἐπέτυχε μὲν ὄντως ὁ Κάρολος (Ζ'), ἀλλ' ἡ Γαλλία οὐδὲν ἐκέρδισε καὶ τῷ 1743 ἐξέκρινε τὴν Βοημίαν. Τῷ αὐτῷ δ' ἔτει εἶχεν ἀποθάνῃ ὁ Φλερύ. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ Α. ἀνενέωσε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν συμμάχων ταύτης Σαρδηνίας καὶ Μαρίας Θηρεσίας. Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μετὰ 100 χιλ. ἀνδρῶν εἰσέβαλεν εἰς τὰς Κάτω Χώρας. Ἡ Γαλλία ἐθριαμβεύσεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, διαφόρων αὐτῆς στρατηγῶν κυριεύσαντων πολλὰ σημεῖα τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τῆς Ἀλσατίας, τὴν Κωνσταντιαν, τὰ Μεδιόλανα, τὴν Πάρμαν. Λαμπρὰ ἰδίως ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τὸ Φοντεναὶ νίκη κατὰ τῶν συμμάχων κατὰ Μάϊον 1745. Τέλος ἀποτυχίαι τινὲς καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας ἐπέμβασις τῆς Ἑλισάβετ τῆς Ρωσσίας ἐνήνεγκον τὴν ἐν Ἀκουιγράνῳ εἰρήνην τοῦ 1748. Ἀλλὰ ταχέως ἀνενέωθη ὁ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πόλεμος προκειμένου περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς Ἀ. Ἰνδίας ἐπικρατήσεως. Ἐν τούτοις ὁ Α. ἐξέπιπεν ἡθικῶς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἡ αὐλὴ του περιήλθεν εἰς τὴν ἀκραν ἀσωτείαν καὶ ἀσέλειαν. Ἀποβαλὼν τὴν νόμιμον συζυγὸν του πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἔσχε παλλακάς, τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἐκυριάρχει αὐτοῦ ἡ περισηχὴς Πορπαδούρ (βλ. λ.), εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ τῷ 1756 συνμοσολογηθεῖσα συμμαχία Γαλλίας καὶ Αὐστρίας, ἡ ἐκ βελθῶν τὸ πολιτικὸν τῆς πρώτης σύστημα ἀνατρέψασα. Ἀμφοτέραι συνετρίβησαν διὰ τοῦ ἐπταετοῦς πολέμου, δι' οὗ ἡ Γαλλία ἀπώλεσε τὸν Καναδαν, τὰς πλείστας νήσους τῶν Ἀ. Ἰνδιῶν καὶ τὴν τοῦ Ποντισχερῦ καὶ τοῦ Μαε πάσαν τὴν Ἀ. Ἰνδιάν, κτήσεις ἃς ἠναγκάσθη διὰ τῆς παρὰ τὴν εἰρήνης τοῦ 1763 νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς κατόπιν τῶν μετὰ τὸν τούτων ἀπωλείων νὰ μεταβάλῃ ὁ Α. βίαν καὶ διαγωγὴν. Αἱ Βουλαὶ ἠθέλησαν νὰ ἐπέμβωσι καὶ ἠρνήθησαν ν' ἀναγνωρίσωσι τοὺς νέους φόρους ὡς ὁ Α. χάριν τῶν ἀσωτείων του ἐπέβαλλεν εἰς τὸν δυσπραγεῖον λαόν. Ἀλλ' ὁ Α. διέλυεν αὐτάς, ἐξώρυνε τοὺς μάλλον φιλοπάτριδας ἀνδρας, συνέστησε δὲ ἀνώτατον δικαστήριον ὑπὸ τὰ νευματὰ του διατελοῦν. Αἱ τοιαῦται βιαιοπραγίαι ἐξώργισαν ἐπὶ μάλλον τὸν λαόν, ὅστις εἰς μεγάλην διαταλὴν κατὰ τῆς αὐτῆς ἐξέγερσιν ὡς ἐστὶν ἡμέραν ἐπανηγύρισε τὴν 10 Μαΐου (ν) 1774

καθ' ἣν ἀπέθανεν ὁ Α. ΙΕ', δν τοῦ μόνου υἱοῦ του ἀποθανόντος τῷ 1765 καὶ τῆς συζύγου του τῷ 1768, διεδέχθη ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Α. ὁ ΙΣ'.

—Α. ὁ ΙΣ', ἔγγονος καὶ διάδοχος Α. τοῦ ΙΕ'. Ἐγενν. τῷ 1754, ὑπὸ τῆς φύσεως προικισθεὶς διὰ πολλῆς ἀγαθότητος, ὀλίγου ὁμοῦ πνεύματος καὶ δλιγωτέρας θελήσεως. Καίτοι ἀνετράφη ἐν τῇ αἰσχροτέρᾳ τῶν αὐλῶν, διετήρησεν ἀπλᾶ καὶ καθαρὰ τὰ ἥθη, ἀγάπην πρὸς τὸ καθῆκον καὶ τὴν δικαιοσύνην συμπάθειαν πρὸς τὰς ἐργατικὰς τάξεις καὶ μῖτος πρὸς τὴν πολυτέλειαν. Τῷ 1770 ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέταν. Ἡ πρώτη κυβερνήσις του, περιλαμβάνουσα φιλοπάτριδας ἀνδρας οἵοι ὁ Μαλεσέρβ, ὁ Τυργῶ κλ., πλῆλως ἐημιούργησεν ἐλπίδας. Ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας τούτους διεδέχθησαν πολλοὶ ἄλλοι, ἐν οἷς ὁ περιφημὸς Νέκερ ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, χωρὶς νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ βελτίωσις τῆς οἰκτρᾶς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς χώρας. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτήνεγκε σύγκρουσιν τοῦ Α. πρὸς τὰς Βουλὰς, ἃς διαλύσας τῷ 1788 ἐξήγειρε σφοδρὰν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ· ταύτην ἐπειράθη ὁ ὑπουργὸς Βριένν νὰ μετριάσῃ συγκαλὼν διὰ τὴν 1 Μαΐου τοῦ ἐπομένου ἔτους τὰς Γενικὰς Τάξεις αἰτίνας ἀπὸ μακροῦ χρόνου καὶ εἰδικώτερον ἀπὸ Λουδ. τοῦ ΙΔ' ἔμμενον συστηματικῶς παρηγκωνισμέναι. Ἀλλ' ἡ συνέλευσις αὐτῶν, τὴν 5 Μαΐου 1789, ὑπῆρξε πράγματι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Α. ἐντρομος ἀπέβαλε πᾶσαν αὐτενέργειαν· ἐπεκύρωσε τὸ ὑπὲρ τῆς ἐθν. κῆς συνελύσεως ψηφισθὲν σύνταγμα καὶ ὠρκίσθη εἰς αὐτὸ τὴν $\frac{3}{14}$ Ἰουλ. 1790. Μετὰ ἐν ἔτος τὴν νύκτα τῆς 20 πρὸς τὴν 21 Ἰουν. 1791 ἐπεχείρησε νὰ διαφύγῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὰ Λοθαριγγικὰ σύνορα, ὅπου ὁ στρατάρχης Βουγιὲ διωγνάζεν ἀντεπανάστασιν. Ἐνισχυθεὶς ὁμοῦς συνελήχθη ἐν Βαρὲν ὑπὸ τῶν κατὰ χιλιάδας σπευσάντων εἰς δίωξιν αὐτοῦ καὶ ἤχθη ὀπίσω εἰς Παρισίους ὅπου τὴν $\frac{3}{14}$ Σεπτ. 1791 ὠρκίσθη εἰς τὸ ἐν τῷ μετὰ ὑπὸ τῆς Ἐθν. συνελύσεως καταρτισθὲν νέον σύνταγμα. Ἀλλ' αἱ περιπέτειαι τῆς ἐπαναστάσεως δὲν εἶχον ἀκέμη λήξει. Τὴν $\frac{2}{13}$ Ἰουν. κατωβύβη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λαφαγέτ ἡ ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου ἀπομακρυνσὶς τῶν Γιρονδίνων, τοῦτο δὲ ἐκ νέου ἐξέψε τὴν ἐπαναστάσιν. Ὁ λαὸς εἰσέλασεν εἰς τὰς Τουιλλερίας καὶ ὁ Α. ἀνυπεράσπιστος ὑπέστη τὰς λοιπώνας αὐτοῦ κατὰ τὴν στάσιν τῆς 20 Ἰουνίου. Κατὰ δὲ τὴν μετ' ὀλίγον στάσιν τῶν Ἰακωβίνων τῇ 10ῃς Αὐγ. συλληφθεὶς μετὰ τῆς οἰκογενείας του τὴν πρωίαν τῆς 12ης ἐκρατήθη αἰχμάλωτος μέχρις οὗ δικασθεὶς ὑπὸ τῆς τὴν Δημοκρατίας ἀνακηρυχάτης μεγάλης Ἐθνικῆς Συνόδου (τοῦ Convent) ὡς ἐνοχὸς πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν κατεδικάσθη τὴν $\frac{8}{13}$ Ἰουν. 1793 εἰς θάνατον.

τον διὰ ψήφων 383 κατὰ 310 καὶ ἀπεκεφαλίσθη τὴν 10/21.

— Λ. ΙΖ', δευτερότοκος υἱὸς τοῦ ΙΣ' καὶ τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας τῆς Αὐστρίας. Ἐγενν. 1785, θανόντος δὲ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του ἀνηγγορεύθη διάδοχος 1789, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ἐν Οὐεστγαλιᾷ θεοῦ του, τοῦ κατόπιν βασιλέως Λ. ΙΗ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' οὐδέποτε πράγματι ἐβασίλευσε διότι ἐν φυλακῇ διατελῶν καὶ μετὰ τὴν ἀποκεφάλισιν τοῦ πατρὸς του καὶ παντοιοτρόπως ταρακωρούμενος ἀπέθανε τέλος τὴν 8 Ἰουν. (ν.) 1795. Βραδύτερον διάφοροι τυχοῦντες ἐπωφελοῦμενοι τῆς φήμης ὅτι ὁ Λ. δὲν ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ, ἀλλὰ κατήρθωσε νὰ δραπέτευσιν, ἐπειράθησαν νὰ υποδυθῶσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ παρουσιάζοντες ἕκαστος ὡς «ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος Λ. ΙΖ'».

— Λ. ὁ ΙΗ', ἀδελφὸς Λ. τοῦ ΙΣ' Ἐγενν. 1755, τῷ 1771 ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Ἰωσφρίναν Λουίζαν θυγατέρα Βίκτωρος Ἀυσδαίου τοῦ Γ' τῆς Σαρδηνίας. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν διαφυγὼν εἰς Βρυξέλλας ἀντετάχθη ἔσον ἡδύνατο εἰς τὴν Ἑθνικὴν Συνέλευσιν, μετὰ δὲ τὴν ἀποκεφάλισιν Λ. τοῦ ΙΣ' ἐκήρυξε βασιλεὺς τὸν υἱὸν τούτου Λ. ΙΖ' καὶ ἑαυτὸν ἀντιβασιλεῖα. Μετὰ πολλὰς καταδιώξεις καὶ περιπετείας, οἱ τῷ 1814 ἡ ὑπὸ τὸν Ταλλεϋράνδον προσωρινὴ κυβέρνησις ἀνεκάλυψε ἐπὶ τοῦ γαλλ. θρόνου τοὺς Βουρβόνους, ἐπανῆλθεν ὁ Λ. εἰς Γαλλίαν καὶ εἰσαῆλθεν εἰς Παρίσιον ὡς βασιλεὺς τὴν 3 Μαΐου. Ἡ βραχεῖα τοῦ βασιλείου ἐξαρκητήρθη διὰ τῆς καταπατήσεως τῶν ἐν τῷ συνταγματικῷ χάρτι ἀναγραφόμενων ἐλευθεριῶν (ἐλευθερίας τοῦ τύπου, δικαιοῦματος τῆς ἰδιοκτησίας), ὀφειλομένης μάλλον εἰς τὴν περιστοιχιζουσαν τὸν βασιλεῖα μερίδα τῶν παλαιῶν εὐγενῶν, ἡγεμόνα ἔχουσαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Λ. κόμητα Ἀρτοῦ. Ἐπερχόμενον δὲ τοῦ Ναπολέοντος ὁ Λ. ἐδραπέτευσε μετὰ τῆς οἰκογενείας του τὴν νύκτα τῆς 7/1. 1815 εἰς Αἰλλὴν καὶ ἐκείθεν εἰς Γάνδην τοῦ Βελγίου. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ ἐπανῆλθεν εἰς Παρίσιον τὴν 9 Ἰουλ. (ν.) 1815, ὅτε καὶ πάλιν παρέδωκε τὰ πάντα εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἀκράτου νομματισμοῦ· μετὰ βασιλείαν πλήρη ταραχῶν καὶ ἀντεγκλήσεων ἀπὲθ τὴν 4/16 Σεπτ. 1824.

— Λουδ. Φίλιππος, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ δουκὸς Λ. Φιλίππου Ἰωτῆρ τοῦ Ὀρλεάν, βασιλεὺς τῶν Γάλλων 1830—48. Ἐγενν. 1773, τῷ δὲ 1809 ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Ἀμαλίαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου Α' τῆς Σικελίας. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος ἐπανελθὼν εἰς Παρίσιον ἀνέλαβεν ἐπὶ Λ. τοῦ ΙΗ' τὰ ἀξιώματα καὶ κτήματα του, ἅτινα εἶχεν ἀπολέσῃ διὰ τῆς ἐπανάστασεως. Ἡ αὐλή του ἐγένετο ἐν Παρίσιον

ἐντευκτήριον τῶν φιλελευθέρων. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830, εἰς ἣν δὲν ἔλαβε μέρος, ἀνηγγορεύθη τὴν 18/30 Ἰουλίου ἀντιβασιλεὺς, τὴν δὲ 7 Αὐγ. (ν.) βασιλεὺς τῶν Γάλλων. Προσπάθησε νὰ τηρήσῃ τὴν εἰρήνην πρὸς τὰ ἄλλα κράτη, ἐσωτερικῶς δὲ ὑπεστήριξε μάλλον τὴν μέσσην τάξιν, διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ὁποίας εἶχε καταλάβῃ τὴν βασιλείαν, χωρὶς νὰ πιέξῃ καὶ τὰς ἄλλας μερίδας. Ἡ Γαλλία ἐπ' αὐτοῦ ἐτέλεσεν ὀλικῶς μεγίστας προόδους. Ἀλλ' ἡ ἔξωτ. πολιτικὴ τοῦ Λ. εἰς τὰς ἀνατολικὰς περιπλοκάς τοῦ 1840, ὁ θάνατος τοῦ διαδόχου, δι' οὗ ἡ διαδοχὴ περικλήθη τῷ 1842 εἰς παιδῖον τότε τριετές, ἡ πρὸς πᾶσαν μεταρρυθμίσειν ἐπίμονος ἀντίστασις τοῦ ὑπουργείου Γκιζώ, ἡ ἐν δίκῃ τινὶ ἀποκαλυφθεῖσα διαφθορά τῆς διοικήσεως, τέλος ἡ ἀπόπειρα τῆς καταστολῆς τῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως διὰ τῆς βίας, ἐπήνεγκον τὴν μόνωσιν τῆς αὐλῆς καὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν 10/22 Φεβρ. 1848 ἐξεργάγη ἐν Παρίσιον ἡ ἐπανάστασις. Ἦδη τὴν 12/24 ὁ Λ. παρητήθη τὸν θρόνον ὑπὲρ τοῦ ἐγγόνου του κόμητος τῶν Παρισίων, τῆς ἀντιβασιλείας ἀνατεθείσης εἰς τὴν μητέρα τοῦτου, δούκισσαν Ὀρλεάν, καὶ ἐδραπέτευσε εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου διαμένων ὑπὸ τὸν τίτλον κόμητος Neuilly ἀπέθανε τὴν 14/26 Αὐγ. 1850. Διάδοχος δὲ τῶν δικαιωμάτων του καὶ μνηστῆρ τοῦ γαλλ. θρόνου ἐκ τοῦ οἴκου Ὀρλεάν ἀνηγγορεύθη ὁ ῥήθεις ἐγγονὸς του κόμης τῶν Παρισίων γενν. 1838, ὅστις ματαίως ἀναμείνας τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀξιώσεών του ἀπέθανε 1894.

Γ' ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΙΑΣ

— Λ. ὁ Α' (Κάρολος Αὔγουστος), ὁ πατὴρ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Ὁθωνος, υἱὸς καὶ διαδόχος Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Α'. Ἐγενν. 1786 ἐν Στρατσόβουργῳ μετέσχεν ὡς στρατηγὸς τῆς γαλλ. ἐκστρατείας κατὰ τῆς Πρωσίας 1807 καὶ τῆς κατὰ τῆς Αὐστρίας 1809, τὴν 2 Ὀκτωβρίου (ν.) 1810 ἐνυμφεύθη τὴν πριγκίπισσαν Θηρεσίαν τῆς Σαξωνίας Ἰλζ-βουργάουζεν, ἀνέβη δὲ τὸν θρόνον 1/13 Ὀκτωβρ. 1825. Διεκρίθη ὡς προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Προσελκυσεν εἰς τὴν αὐλήν του διακεκριμένους λογίους καὶ καλλιτέχνους (Κορνήλιον, Σχνόρ, Κάουλμπαχ κλ.), μετέθεσε τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λάνδσχαχτ εἰς Μόνηχον, μεταρρύθμισεν ἐν Μονάχῳ μεγαλοπρεπέστατα κτίρια, οἷον τὸ ὦδεν, τὸ βασιλ. ἀνάκτορον, τὸ ἀνάκτορον τῶν Βιττελσβάχων, τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Λουδοβίκου καὶ τὸν τῶν Ἀγίων Πάντων, τὴν βιβλιοθήκην, νέαν πινακοθήκην κλ., ὡς καὶ ἄλλα ἄλλα τοῦ τῆς χώρας. Ἐδείχθη δὲ φίλος ἀκραφνῆς τῆς τε κλασικῆς ἀρχαιοτήτος καὶ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, ὑπὲρ ὧν ὅτε ὁ υἱὸς του

Ὁθων ἐξελέγη βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ἐδά-
πάνησεν ὑπὲρ τὰ 4 ἑκατομμ. φράγκων. Τῷ δὲ
1836-37 ἐταξείδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐγέ-
νετο δὲ δημιουργὸς τῆς «ἰδιώτης» τοῦ Α.»
(βλ. λ.) καὶ ἰδρυτὴς τῆς πόλεως Λουδοβιγράδην.
Καὶ ὡς ποιητὴς δὲ ἐγνωρ ὦθη διὰ τῶν «Ποιη-
μάτων» αὐτοῦ (1829), ἅτινα μετεφράσθησαν
καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ
(Βραίλα 1860) καὶ Σ. Καρύδου (Ἀθ. 1868).
Ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν ἀντιδραστὶς
πολιτικὴ τε καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἐσημειώθη
κατὰ τοῦ Α. ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς εἰς τὸ ὑπουργεῖον
τῶν Ἐσωτερικῶν ἀναρρήσεως τοῦ Ἀδελ.
(1837). Σημαντικὴν ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ
Α. ἡ ἐννοουμένη του ἰσπανίης χερσὺν Λόλα
Μόντες εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδεται ἡ πτώσις
τοῦ ὑπουργείου Ἀδελ. Κατὰ δὲ τὸ 1848 ἐξερ-
ράγη ἐν Μονάχῳ ἐπαναστατικὴ κίνησις ἥτις
ἠνάγκασε τὸν Α. νὰ παραδώσῃ τὴν βασιλείαν
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Μαξιμιλιανὸν τὸν Β΄ (8/20
Μαρτίου). Ἐκτοτε δ' ἐξῆρσεν ὡς ἰδιώτης καὶ
ἀπέθανε 17/29 Φεβ. 1868 ἐν Νικαίᾳ.

— Α. Β΄ (Ὁθων Φρειδ. Γουλιέλμος), υἱὸς
Μαξιμιλιανῶ τοῦ Β΄, γενν. 13/25 1845 ἐν
Νύμφενμπουργ, διεδέχθη τὸν πατέρα του 10
Μαρτ. (ν.) 1864. Φίλος ὢν τῆς μοναξίας,
ἠσχολεῖτο εἰς ἀναγνώσεις καὶ εἰς τὴν μου-
σικὴν τοῦ Βάγνερ, μικρὸν δὲ ἐπέδρασεν εἰς
τὴν πολιτικὴν δράσιν τοῦ κράτους τοῦ κατὰ
τὴν μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσίας πόλε-
μον τοῦ 1866. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν
πόλεμον τοῦναντίον. εὐθὺς ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς
Πρωσίας καὶ ἐκθύμως συνειργάσθη εἰς τὴν
καταρτισμὸν τῆς γερμ. αὐτοκρατορίας παρὰ
τοῖς διαφόροις γερμανοῖς ἡγεμόσιν, ἐν ὁνόματι
τῶν ὁποίων προσήνεγκε τὸ αὐτοκρ. στέμμα
εἰς Γουλιέλμον τὸν Α΄ διὰ τοῦ πρίγκηπος
Λουϊτπόλδου. Μετὰ τὸν πόλεμον ἀνεφύη-
σαν πάλιν αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ ἰδίως ἐκ
μέρους τῶν κληρικοφρόνων, πρὸς οὓς ὁ Α.
προσηνέχθη λίαν δυσμενῶς. Ἠσχολεῖτο εἰς
μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, καίτοι δὲ τὸ εἰς-
οδημὰ τοῦ ἥτο σημαντικὴν ἐθνημουργήσεν ὁ
Α. χρέη, ἅτινα τῷ 1886 ὑπερέβαινον τὰ 13
ἑκατ. μάρκων, ματαίως δὲ ἐπειράθη νὰ πείσῃ
τὸ ὑπουργεῖον ὥστε νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Βου-
λὴν νὰ ἀναλάβῃ τὰ χρέη ταῦτα τὸ κράτος.
Οὕτω διακείμενος ἐδείκνυε σημεῖα μεγάλης
διεγέρσεως, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐξέτασθαις
ἰατρικῶς κατ' Ἰούλιον 1886 ἐκηρύχθη ἀπὸ
πολλῶν ἐτῶν πάσχων τὰς φρένας. Τὴν 10
Ἰουν. (ν.) ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν ὁ πρίγ-
κηψ Λουϊτπόλδος. Ὁ δὲ Α. περιόρισθαις ἐν τῇ
ἐπαύλει Berg ἐπὶ τῆς λίμνης τοῦ Starnberg
τὴν 13 Ἰουν. (ν.) 1886 ἠρτοκτόνησε ῥίφθεις
εἰς τὴν λίμνην καὶ παρασύρων εἰς τὴν θάνα-
τον τὸν συνοδόντα αὐτὸν ἱατρὸν Γουδδεν,
ἀφ' οὗ γενναίᾳ, ὡς ἐπιστάθῃ κατόπιν, ἐγέ-
νετο πάλιν μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν. Ἐλαβε
δὲ τὸν βασιλικὸν τίτλον τότε ὁ πρίγκηψ

Ὁθων, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἀντιβασιλεύει
ὁ πρίγκηψ Λουϊτπόλδος.

Α΄. ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Α. Α΄, ὁ Μέγας, γενν. 1326, βασιλεύσας
1342—82. Ἀνήγαγε τὴν τε ἐσωτερικὴν κα-
τάστασιν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τῆς
χώρας εἰς μεγάλην ἀκμὴν, ἐπεβάρυνεν ὅμως
αὐτὴν διὰ μεγάλων πολεμικῶν δαπανῶν ἰ-
δίᾳ διὰ τὸν κατὰ τῆς Ἑνετίας ἔνεκα τῶν
ἀξιώσεων αὐτῆς ἐπὶ τῶν θαυματικῶν παρα-
λίων πόλεμον, τὸν κατὰ τῆς Νεαπόλεως,
τὸν κατὰ τῆς Αἰτουανίας κλ. Τῷ 1358 ἀνε-
γνωρίσθη κύριος τῆς Δαλματίας. Φανατικὸς
ὢν καθολικός, κατεδίωξε τοὺς ὀρθοδόξους,
προεκάλεσε δὲ οὕτως ἐπανάστασιν καὶ τὴν
μετανάστευσιν πλείστων ὅσων ὀρθοδόξων εἰς
Μολδαυίαν. Τῷ 1370 ἐγένετο καὶ βασιλεὺς
τῆς Πολωνίας, διαδεχόμενος τὸν βασιλ. Κασί-
μιρον, Ἀπρίλ. δὲ τῷ 1382.

— Α. Β΄, γενν. 1506, βασιλεύσας 1516-26,
ὁ τελευταῖος ἀνεξάρτητος βασιλεὺς τῆς Οὐγ-
γαρίας. Τῷ 1526 ἀγωνιζόμενος 4000 ἀνδρας
ἐπολέμησε κατὰ Σουλεῖμὰν τοῦ Μεγαλοπρε-
ποῦς καὶ ἐνίκηθη κατὰ κράτος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ
Mohacs (29 Αὐγ.), δι' ἧς ἐκρίθη ἡ τύχη τῆς
Οὐγγαρίας· ὁ δὲ Α. διαφυγὼν μετὰ δύο ἀκο-
λύθων ἐπνίγη καθ' ὁδόν. [Β.Ε.]

Λουδοβίκος Γουλιέλμος Α΄,
Μαρκίων Βάδης, στρατάρχης τοῦ γερμ. κρά-
τους, εἰς τῶν ἐπισημοτάτων τῆς ἐποχῆς στρα-
τηγῶν, ἐγγονος τοῦ μαρκίωνος Γουλιέλμου Α΄.
Ἐγενν. 1655 ἐν Παρισίοις, ὑπηρέτησε δὲ τὸ
πρῶτον ὑπὸ τὸν Μοντεσκουλικὴν κατὰ τοῦ
Τυρέν τῷ 1675 ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ τῆς Ἀλσα-
τίας. Τῷ 1677 διεδέξατο τὸν χιππὸν του,
τοῦ πατρὸς τοῦ πρίγκηπος Φρειδ. Μαξιμι-
λιανῶ ἥδη τεθνηκότος τῷ 1669. Τῷ 1683
ἐκστρατεύσας εἰς Βιέννην ἔλαβε σπουδαῖον
μέρος εἰς τὴν μάχην τῆς 11 Σεπτεμβρίου, δι'
ἧς οἱ Τούρκοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀπισθω-
ρήτῳσιν. Ἐκυρίευσεν τῷ 1684 τὸ Βίσεσγραδ,
διεκρίθη τῷ 1686 εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Ὄφεν
καὶ ἐξεπώρησε πλείστα φρούρια τῷ αὐτῷ ἔ-
τει διωρίσθη στρατάρχης τοῦ γερμ. κράτους·
τῷ 1688 στρατηγῶν ἐν Βοσνίᾳ ἐκέρθησε παρὰ
τὸ Δερβέντ λαμπρὰν νίκην κατὰ τῶν Τούρ-
κων, ἐπίσης τῷ 1689 παρὰ τὴν Νίσσαν καὶ
τῷ 1691 παρὰ τὸ Σαλαγκέμεν, ἐκυρίευσεν δὲ
τὸ Γρός-Βαρδάν καὶ τὴν Γραδίσκαν. Τῷ
1693 ἀρχιτεράτῃος ὢν τῶν γερμ. δυνάμεων
κατὰ τῶν Γάλλων ἀνεκτίσθη τὴν Αἰδελ-
βέργην, τῷ δὲ 1694 εἰσέβηκεν εἰς τὴν Ἀλ-
τατίαν. Κατὰ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπαν.
θρόνου πόλεμον διώκει τις κατὰ τῆς Βαυα-
ρίας καὶ Γαλλίας γερμ. δυνάμεις· ἐκυρίευσεν
1702 τὸ Λάνδαου, ἐνίκησε δὲ τῷ 1704 μετὰ
τοῦ Μάλβρουκ παρὰ τὸ Σχέλλενδεργ. Ἀπέ-
θανε δὲ τῷ 1707. [Β.Ε.]

Λουδοβίκος Σαλβάτωρ. Μέγας Δεΐξ της Αυστρίας, γενν. 4 Αύγ. (ν) 1847 ἐν Φλωρεντία, τρίτος υἱὸς τοῦ Μ. Δουκὸς Λεοπόλδου Β' τῆς Τσέχικης. Μετὰ ζήλου περὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἀσχολούμενος, δαυπανὰ τὸ εἰσόδημά του ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδῶν ἰδίως δι' ἐξερρηνητικὰ ταξείδια, εποίησεν ἐπανειλημμένως ἐπὶ τῆς ἰδίας θαλαμηγοῦ ἀνὰ τὰς πέντε ἡπείρους. Συνέγραψε δὲ πολλὰ ἔργα ἅτινα ὁ ἴδιος εἰκονογραφήσας ἐξέδωκε πολυτελέστατα (τὰ πλείστα εἰς μικρὸν ἀριθμὸν ἀντιτύπων διὰ τοῦς φίλους του), εἷς εἰς: Λευκωσία ἢ πρωτεύουσα τῆς Κύπρου (1873). Ταξείδιον εἰς τὰς Σύρτις (1874). Ἐκδρομὴ εἰς τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου (1876). Ἡ ὁδὸς τῶν κοραβιῶν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Συρίαν (1879). Οἱ Σέρβοι ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ τύποι αὐτῶν καὶ περιβολαί (1870-79). Παξὸς καὶ Ἀντιπαξὸς (1887). Αἱ Βαλσαρίδες (7 τ. Λιψ. 1869-91, τὸ λαμπρότατον εἰκονογραφημένον ἔργον του), κτλ.

Λουδοβίκου διὰ τοῦ ρυθμίσματος καλεῖται ἡ διώρυξ ἢ συνδέουσα τὴν παραπόταμον τοῦ Μοίνου ῥέγνις μετὰ τοῦ παραποτάμου Ἀλτμυλ τοῦ Δουνάβιως. Διὰ τῆς διώρυγος ταύτης κατωρθώθη ἔμμεσος συγκοινωνία μεταξὺ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐθείνου πόντου. Μήκος ἔχει 176 χμ., πλάτος δὲ 11-17 μ., ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ 94 ὑδροφράκται. Κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ βασιλ. Λουδοβίκου τοῦ Δ' τῆς Βαυαρίας 1836-45. [Μ.Σ.]

Λουζανή. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 4 ὥρ. ἀπὸ Δισκάτας. Ἐχει 600 κατ. Χριστιαν., 3 ἐκκλησίας καὶ σχολεῖον ἀρρέων. [Ν.Σ.]

Λουζι. Χωρ. τοῦ δήμου Εὐρωστίνης τῆς Κορίνθου. ἔχον 160 κατ. [Μ.Σ.]

Λουζινιάν (Lusignan). Εὐγενὴς γαλλικὴς οἰκὸς, κύριος τῶν κληρικῶν Μάρκης καὶ Ποατοῦ, βραδύτερον δὲ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέπιν τῆς Κύπρου. Τὰ ἐρείπια τοῦ πύργου αὐτῶν σώζονται· ἔτι ἐν τῇ πόλει Lusignan τῆς Γαλλίας (κειμένη 27 χμ. ΝΔ τοῦ Ποατιέ). Πρώτος δὲ ἀναγερόμενος Λ. εἶνε Οὐγὸς δ' Α', ζήσας ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ Δ' (936—954). Ὁ Γουίδο Λ. κατελθὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ ὡς σταυροφόρος, ἐνυμφεύθη τῇ 1180 τῇ θυγατέρᾳ Σιβυλλαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἀμαλρίχου, χήραν δὲ τοῦ μακίονος τοῦ Μερμεράτου, καὶ οὕτω τὸ 1186 ἐγένετο βασιλεὺς. Τῷ 1187 πολέμων μετὰ τῶν ἄλλων χριστ. ἡγεμόνων κατὰ τοῦ Σαλαδδὶν ἡτταλωμένη καὶ ἀπελύθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ τὴν παραιτηθῆ τοῦ θρόνου του· ἀοιότησας δὲ τούτου καὶ πειρώμενος ν' ἀνακτήσῃ τὸν θρόνον του τόσῃ εὐρεν ἀντιδρασιν ἐκ μέρους τῶν ἄλλων χριστ. ἡγεμόνων, ὥστε ἐπρότιμήσῃ ν' ἀνταλλάξῃ μετὰ Ῥιχάρδου τοῦ Λεοντοκρόνου τὸ βασίλειον Ἱερουσαλὴμ πρὸς

τὴν Κύπρον, ἣν μάλιστα καὶ ὑπεχρεώθη νὰ ἐξαγοράσῃ παρὰ τῶν κατεχόντων τότε αὐτὴν Ναϊτῶν. Γενόμενος οὕτως ἀρχὼν τῆς Κύπρου (1192) συνέστησεν ἐν αὐτῇ 350 νέα τιμάρια, ἅτινα διένειμεν εἰς διαφόρους Φράγκους καὶ ὑπεστήριξεν ἐνθέρμως τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ νήσῳ πρὸς βλάβην τῆς ὁρθοδόξου· ἰδιαίτερος δὲ ἐπεμελήθη τῶν τῆς διακονίας. Ἀποθανόντα δὲ τὸν Γουίδον (1194) διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς του Ἀμαλρίχος, πρῶτος στεθεὶς λατίνος βασιλεὺς τῆς Κύπρου, τῷ δὲ 1200 καὶ βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐφ' οὗ ἔτι μᾶλλον ἡδραιώθη ἡ φραγκοκρατία ἐν τῇ νήσῳ· τούτων δὲ, ἀποθ. 1205, ὁ υἱὸς του Οὐγὸς δ' Α', ὅστις κηδεμονεύμενος κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Γεωαργίου Μερμελλιέρου, ἐστέφθη τῇ 1212, πολλὰ δὲ παρανόμως θησαυρίσας ἐπὶ ἐπταετίᾳ, κατέλιπε τὴν Κύπρον λάθρα ἵνα μετὰ τῇ τῆς ε' σταυροφορίας, ἀφίς τὴν διοίκησιν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Ἀλισίαν ἀπέθανε δὲ τῷ 1218, ὅτε διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ἑρρίκος δ' Α', κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὴν ἀντιβασιλείαν τριῶν ἀδελφῶν θείων τοῦ Οὐγού, ὅν ὡν δεινῶς κατεπίεσθη ἡ ὁρθόδοξος ἐκκλησία. Ὁ Ἑρρίκος μετασχὼν τῆς ε' σταυροφορίας ἀπέθ. τῷ 1253. Ὁ υἱὸς του Οὐγὸς Β' ἀπέθανε παῖς τῷ 1267· τὴν βασιλείαν δ' ἔσχεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἑρρίκου Πλακεντία, ἐφ' ἧς ἡ λατινικὴ ἐκκλησία ἐκηρύχθη διὰ παπικῆς βουλῆς (1260) ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ νήσῳ καὶ ὑπῆκος αὐτῆς ἡ ὁρθόδοξος. Μετὰ Οὐγού τοῦ Β' ἐκλιπόντος τοῦ πρωτοτόκου κλάδου τῶν Λ. διεδέξατο αὐτὸν Οὐγὸς δ' Γ', διεγέννητος Οὐγού τοῦ Α', μεθ' ὃν θανόντα 1284 ἐδασίλευσεν ἐπὶ τινὰς μῆνας (1284-5) ὁ υἱὸς του Ἰωάννης δ' Α'. εἶτα ὁ ἀδελφὸς τούτου Ἑρρίκος δ' Β' (1285-1324) καὶ εἶτα Οὐγὸς δ' Α' (1324-1350). Ἡ διοίκησις τῶν τελευταίων τούτων ἦτο ἥττον ἐπαχθὴς τῆς τῶν πρώτων βασιλέων, ἐπ' αὐτῶν δὲ, ὄντων συγγενῶς καὶ βασιλέων Ἱερουσαλὴμ, ἤκησας μεγάλως ἡ νῆσος, ἰδίως κατὰ τὸ ἐμπόριον, ἀφθόνου εἰς αὐτὴν εἰσρεύσαντος πλοῦτου. Οὐγὸς δ' Α', παραιτηθεὶς 1350, ἀπέθανε 1359, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς του Πέτρος δ' Α', μεθ' ὃν, δολοφονηθέντα 1369, ἀρχεται ἡ παρακμὴ τοῦ βασιλείου τῶν Λ. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Πέτρος δ' Β' πολλὰς ὑπέστη ἀπέναντι τῶν Τούρκων ταπεινώσεις, τέλος δὲ ἐπελθόντες οἱ Γενουῆνται κατέλαβον τὴν νῆσον τῷ 1374. Ἐκτοτε ἐλέω τούτων καὶ ἐπὶ ἐλαχίστου μέρους τῆς νήσου ἐδασίλευσαν μετὰ τὸν Πέτρον, θανόντα 1382, ὁ θεῖος του Ἰάκωβος Α' (-1398) καὶ εἶτα ὁ υἱὸς τούτου Ἰαννὸς δ' Α' (-1432)· τούτων διεδέχθη ὁ υἱὸς του Ἰωάννης δ' Β', κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὴν δοκιμωτάτην ἀντιβασιλείαν τῆς μητρὸς του Καρλόττας, ὅστις τῷ 1441 ἐνυμφεύθη Ἑλένην τὴν θυγατέρα τοῦ δεσπότη τῆς Πελοποννήσου Θεοδώρου. Αὕτη διεξά-

γούσα πᾶσαν τὴν διοίκησιν ἀντὶ τοῦ ἀνικάνου συζύγου της πολὺ εἰργάσθη πρὸς ἐξέλληνισμὸν τῆς ἀπὸ πολλοῦ λατινικῆς πλέον χώρας. Διεδέξατο δὲ τὸν Ἰωάννην ἡ θυγατὴρ του Καρλόττα. Ἄλλ' ὁ νόθος ταύτης ἀπέλθων ἀποστόλης βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου κατώρρωσε νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὴν καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰάκωβος Β' (1464). Ἡ Καρλόττα ἀπελθοῦσα εἰς Ἱερίαν ἀπέθ. τῷ 1487, μετ' αὐτῆς δὲ ἐσβέσθη καὶ ἡ νόμιμος τῶν Λ. δυναστεία. Ὁ δὲ Ἰάκωβος κατώρρωσε μὲν συνδρομῇ τῶν Ἑνετῶν νὰ ἐξελάσῃ ἐκ Κύπρου τοὺς Γενουησίους, ἀντὶ τούτων ὅμως οἱ Ἑνετοὶ ἐπελθόντες μικρὸν μετὰ τὸν θάνατόν του (1472), βασιλευσούσης τῆς χήρας του, τῆς ἐξ εὐγενοῦς ἐνετικῆς οἰκῆς Αἰκατερίνης, κατέλαβον ἐξ ὀλοκλήρου τὴν Κύπρον (1489). [Γ.Σ.Φ.]

Λουθηρανοί καλεῖνται οἱ ὁπαδοὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Λουθήρου, ὧν τὰ συμβολικά βιβλία περιέχονται ἐν τῷ λεγ. Βιβλίῳ τῆς ὁμονοίας (Konkordienbuch). Εἶναι δὲ τῆς ὁμονοίας ταῦτα τὰ ἐξῆς 1) τὰ 3 οἰκουμηνικά Σύμβολα τῆς πίστεως, 2) ἡ Αὐγούστια ὁμολογία, 3) ἡ Ἀπολογία τῆς Αὐγούστ. ὁμολογίας, 4) αἱ δύο Κατηχήσεις τοῦ Λουθήρου, 5) τὰ Σμαλκαλδικὰ ἀρθρα, 6) τὸ Τυπικὸν τῆς ὁμονοίας (βλ. τὰ περὶ αὐτῶν ἀρθρα). Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐξεδόθη τὸ πρῶτον 1580 ἐν Δρέσδῃ, κατὰ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς Αὐγούστιας ὁμολογίας, ἔκτοτε δὲ θεωρεῖται ὡς σῶμα τῆς λουθηρανικῆς διδασκαλίας. Οἱ Λ. ἀποτελοῦσι νῦν πρωτεύουσιν ἐκκλησίαν ἐν τῇ Β. Γερμανίᾳ, Σκανδιναυίᾳ, ταῖς ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης ἐπαρχίαις τῆς Ῥωσσίας καὶ τῇ Φιλανδρίᾳ, ὅ δὲ ἀριθμοὶ αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 30 εκατομμύρια. Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν Λ. ὑπάρχουσι καὶ κόμματα, ὧν τὰ κυριώτερα οἱ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ ἐλευθερόφρονες Λ. [Θ.Ζ.]

Λουθήρος (Martin Luther), ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν Γερμανίᾳ διαμαρτυρμένης Ἐκκλησίας. Ἐγενν. 10 Νοεμβρ. 1483 ἐν Μείσλιν, νῦν ἐργάτου ἐν μεταλλείῳ, ἐμορφώθη δ' ἐν Μάινσφελδ καὶ Ἀίξναχ. Ὑστερον δὲ μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἐρφούρτης ἵνα σπουδᾷ τὰ νομικά, ἤρρετο ὅμως μάλλον εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ φιλοσοφίαν ἀνηλθὺν εἰς τὴν 1505 μαγίστρω. Ἀλλὰ τὸ μὲν διότι ἐνέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἀγ. Γραφῆς, τὸ δὲ συνεπεῖα τοῦ αἰφνιδίου θανάτου φίλου τινὸς εἰσῆλθε τῷ αὐτῷ ἔτι εἰς τὴν ἐν Ἐρφούρτῃ μονὴν τῶν Αὐγουστινιανῶν, ἐγένετο ἱερεὺς 1507 καὶ διωρίσθη 1508 καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ νεοσυσταθέντι πανεπιστημίῳ τῆς Βιττεμβέργης. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀμφωνος καὶ ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἑξέως ἤρχισε νῦν νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν Ἀγ. Γραφήν, συγχρόνως δὲ

νὰ δημοσιεύῃ διάφορα ἐπιστημονικά καὶ εὐληπτα διὰ τὸν λαὸν συγγράμματα. Μεγάλην ἐντύπωσιν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ ἐν Ἰταλίᾳ κατὰστασις τοῦ κλήρου, ἣν ἐγνώρισε τῷ 1511 μεταβάς εἰς Ῥώμην. Ἐξοργισθεὶς δὲ διὰ τὴν καταχρηστικὴν πώλησιν ἀφέσεων (βλ. λ.) ὑπὸ τινος Τέτσελ διετύπωσε τὴν περὶ τῶν ἀφέσεων γνώμην του εἰς 95 θέσεις ὥς ἐτοιμαζόμενος τῇ 31 Ὀκτ. 1517 εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ αὐλικοῦ ναοῦ ἐν Βιττεμβέργῃ, προσκαλῶν εἰς δημοσίαν περὶ αὐτῶν συζήτησιν. Προσκληθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ εἰς Ῥώμην καὶ ἐμφανισθεὶς πρὸ τοῦ καρδινάλιου Κοϊτάνου ἐν Αὐγούστῃ δὲν παρεδέχθη νὰ ἀποκηρύξῃ αὐτάς. Φοβούμενος ὅμως τὴν φυλάκισιν ἔφυγεν εἰς Αὐγούστη πάλιν εἰς Βιττεμβέργην, ἐν συζητῆσει δὲ μετὰ τοῦ Ἐκ ἐν Αἰφ. ἀποκηρύξας τὰ πρωτεῖα (primatus) τοῦ πάπα, τὸ ἀνάσσειν τῶν οἰκουμηνικῶν συνόδων καὶ τὸ καθαρτήριο. Συνεπεῖα τούτων τῷ 1520 ἀφωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ πάπα, ἀφοῦ πρότερον ἐποίησεν ἐκκλησίαν εἰς τοὺς εὐγενεῖς τῆς Γερμανίας ἐν περιφύμῳ λιθέλλῳ. Ἀπῆλθον δὲ Οἰκουμηνικὴν σύνοδον πρὸς συζήτησιν τῶν ἐν λόγῳ ζητημάτων καὶ ἔκαυσε τὴν ἀφοριστικὴν βούλλαν τοῦ πάπα δημοσίᾳ πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Βιττεμβέργης. Ἐν τούτοις ὁ Λ. εὗρεν ὑποστηρίξιν παρὰ τισιν εὐγενέσι τῆς Γερμανίας, ἐκλήθη δὲ εἰς τὴν διήταν τῆς Βορματίας ἵνα ἀπολογηθῇ, ὅπου ἐνεφανίσθη τῇ 17 Ἀπριλίου 1521. Ἐνταῦθα ἐπέμεινεν εἰς τὰς δοξασίας αὐτοῦ, ἀφῆθη δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐλεύθερος. Ἀλλ' ἐπελθούσης καὶ τῆς ἐξουρίας αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ αυτοκράτορος, ὁ φίλος τοῦ Λ. ἐκλέκτωρ Φρειδερίκος ὁ σοφὸς μετήγαγεν αὐτὸν κρυφίως εἰς τὸν πύργον Βάρτβουργ' ἵ' ἀσφαλθῇ ἐνταῦθα ἡτύπως εἰς τὰς θεολογικὰς ἐργασίας τοῦ κυρίως τὴν γερμ. μεταφρασίν τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Ἡ ἡσυχία αὐτῇ διήρκεσε μόνον 10 μῆνας μέχρις οὗτου ἡ εἴδησις, ὅτι ἄγαν φανταστικὸι μεταρρυθμιστοὶ διωργάνουν εἰκονομασίαν ἐν Βιττεμβέργῃ εἵλκυσε τὸν Λ. ἐκεῖ κατώρρωσε δὲ τῷ ὄντι νὰ καθηρυχάσῃ διὰ τῶν λόγων του τὸν ἀνακρασμόν. Ἐπίσης δὲ τοὺς ἐπαναστάντας κατὰ τῶν ἀριστοκρατῶν γεωργοὺς παρήγετε νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν τάξιν. Νῦν ὠρίμασεν ἐν αὐτῷ ἡ ἰδέα νὰ μεταρρυθμίσῃ ἐκ βίθρων τὴν Ἐκκλησίαν· ἤρχισε δὲ ἀπὸ τῶν λειτουργικῶν ἔθιμων. Τῷ 1514 ἀπέβαλε τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἐνομμεύθη τὴν Αἰκατερίνην Βόρα, δοὺς τοιοῦτοτρόπως τὸ σύνθημα πρὸς καταργησιν τῶν μοναστηρίων. Συνεργαζόμενος μετὰ τινῶν ἡγεμόνων καὶ τοῦ Μεγάλου ἡγεμονοῦ διεξήγαγε 1528—30 τὴν μεταρρύθμισιν ἐν ταῖς σαξονικαῖς χώραις, ἐξέδωκε δὲ πρὸς διαφώτισιν τῶν ἱερέων καὶ τῆς νεολαίας μεγάλην καὶ μικρὰν κατηχήσιν. Κατὰ τὴν ἐν Αὐγούστῃ διήταν (1570) ὡς ἐξόριστος ἔμενε μὲν ἐν Κεσβούργῳ, ἐνθεόρουνε

δ' ἐκεῖθεν τοὺς ὁπαδοὺς του εὐγενεῖς δι' ἐπιστολῶν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Αὐγουσταίας ὁμολογίας (βλ. λ.). Ἐμμένον εἰς τὰς πεποιθήσεις του, ὡς ἐξῆγε μόνον ἐκ τῶν λόγων τῆς Ἀγίας Γραφῆς, δὲν συνερῶνει μετὰ τῶν ἐν Ἑλβετία μεταρρυθμιστῶν πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Μεταλήψεως, δὲν ἐδέχθη δὲ νέας προτάσεις πρὸςθεῶν σταλέντων τῷ 1541 ὑπὸ τῆς ἐν Ῥεγενοβούργῳ διήτης καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πρόσκλησιν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς του νὰ λάθωσι μέρος εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Τριδέντου (1545). Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπεράτωσε τὴν γερμανικὴν μετάφρασιν τῆς Ἀγ. Γραφῆς, καὶ δὴ τῷ 1522 ἐξέδωκε τὴν Καινὴν Διαθήκην, τὴν ἴδιαν δὲ μετὰ τῆς Πολιαιας 1534 καὶ ἐν νέα ἐπεξεργασία 1541. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐγκαινίζει νέαν ἐποχὴν τῆς γερμανικῆς γλώσσης, ἥς ἡ ὑπὸ τοῦ Α. χρησιμοποιομένη μερφὴ ἀπέδωκε κανόνες τῆς γραφομένης. Πρὸς δὲ ἐποίησεν οὐκ ὀλίγα θρησκευτικὰ ἀσματα κλασικὰ ἀποδάντα. Ζήσας δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του ἐν Βιττεμβέργῃ ἀπέθανεν ἐν περιγησίᾳ διατελὼν ἐν Ἀϊσλέβεν τῇ 18 Φεβρ. 1546 καὶ ἐτάφη ἐν τῷ αὐλικῷ ναῷ τῆς Βιττεμβέργης. Τὰ ἔργα του, τὰ μὲν λατινικά, τὰ δὲ γερμανικά, ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τὸ πρῶτον ἐν Βιττεμβέργῃ 1539—61, ὕστερον δὲ ἐγένοντο ἀλλὰ πολλὰ ἐκδόσεις, κυρίως τῶν γερμανικῶν ἔργων (ἐσχάτως ἐν Φραγκφούρτῃ 1862—80), πλεῖστα δὲ συλλογαὶ τῶν διαπρεπεστέρων.

Ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Α. σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰς κυριωτέρας δεξιότητας του. Μόνη πηγὴ τῆς διδασκαλίας εἶνε ἡ Ἀγ. Γραφή, οὐχὶ δὲ ἡ παράδοσις ἐφ' ὅσον δὲν συμφωνεῖ μετ' ἐκείνης. Ὁ ἄνθρωπος δικαιούται μόνον διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, οὐχὶ δὲ διὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἔργων (ἀσκήσεων, νηστειῶν, προσευχῶν κλ.). Δύο ὑπάρχουσι μόνον μυστήρια, τὸ βάπτισμα καὶ ἡ εὐχαριστία, ἀλλ' ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ δὲν γίνεται μετουσίωσις, οὕτῃ μόνον κυριακὸν δεῖπνον ἢ λατρεία πρέπει νὰ γίνεται ἐν τῇ γλώττῃ τῆς χώρας, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ λατινικῇ, κέντρον δὲ αὐτῆς εἶνε τὸ κήρυγμα. Τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης εἶνε ἀπορριπτέον, ἐπίσης δὲ ἡ ἀγαμία τῶν ἱερέων, μετὰ δὲ τῆς παραδόσεως καὶ ἡ προσκύνησις τῶν ἁγίων καὶ τῶν εἰκόνων αὐτῶν. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα βλ. Μεταρρυθμισμοί. [Θ.Ζ.]

Λουῆζα 1) Βασίλισσα τῆς Πρωσίας, γενν. 1776 ἐν Ἀννόβερ θυγάτηρ τοῦ δουκὸς Καρόλου τοῦ Μεκλεμβούργου-Στρέλιτσου. Συζευθεῖσα τῇ 23 (ν) Δεκ. 1793 μετὰ τοῦ κατόπιν βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Γ' τῆς Πρωσίας προσεῖλκυε ταχέως τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων της. Ὅτε δὲ ἐπῆλθεν

ἡ μεγάλη συμφορὰ τοῦ πρωσικοῦ κράτους διὰ τῆς ἀτυχῆς ἐν Ἰένῃ μάχης, ἐφυγεν ἡ Α. μετὰ τῶν τέκνων της εἰς Κονιξβέργην καὶ εἶτα εἰς Μίμελ. Καίπερ πρωτοπικῶς προσβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, χάριν τοῦ λαοῦ της κατεδέχθη νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ἐπεικεῖς ὅρους εἰρήνης, ἀπέτυχεν ὅμως. Παρηγορῶσα ἐνεθάρρυνε τὴν σύζυγον ἐν της, ἡσπασθη δὲ προθυμῶς τὰς πρὸς τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀναμόρφωσιν τῆς χώρας μεταρρυθμίσεις. Ἀλλὰ 6 μῆνας μετὰ τὴν εἰς Βερολίνον ἐπιστροφὴν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἀπέθανεν ἐνταῦθα 7/10 Ἰουλ. 1810. — 2) Α. τῆς Σαβοΐας, δούκισσα Ἀγγουλέμης, γενν. 1476 θυγάτηρ τοῦ δουκὸς Φιλίππου τῆς Σαβοΐας, συζευθεῖσα δὲ 1490 μετὰ Καρόλου τῆς Ὁρλεάνης, κόμητος Ἀγγουλέμης ὅτε ὁ υἱὸς της Φραγκίσκος Α' γενόμενος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας (1515) ἐξεστράτευσεν εἰς Ἰταλίαν, ἡ Α. ἐξέτελεσε χρέη ἀντιβασίλειδος, ἐπίσης δὲ ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας του 1525. Ἡ Α. ἐγένετο 1523 ἀρρεμὴ εἰς τὴν ἀποστασίαν τοῦ σταυλάρχου (connétable) Καρόλου τοῦ Βουρβὼν κατακρατήσασα τὰ κτήματα τῆς θανατοῦσας συζύγου του. Τῷ 1529 ἐκλείσε τὴν λειτουργίαν ἐιρήνης τῶν κυριῶν ἐν Καμβραί· ἀπέθανε δὲ τῷ 1531. Ἦτο ὑπερήφανος καὶ μεγαλειόβουλος γυνή, ἀγωνισθεῖσα ἐν τοῖς πρώτοις ὑπὲρ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας. [Β.Β.]

Λουῆζιον. Βλ. Λουδοβίκιον.

Λουῆζιάννα. Μία τῶν πολιτειῶν τῶν ἀποτελούσων τὴν Βορείουαμερ. Συμπολιτείαν, συνορεύουσα Ν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικ. Α πρὸς τὸ Τέξας, καὶ Α πρὸς τὸ Μισισσιπή. Ἐχει ἐμβ. 126 180 τχμ. καὶ 1 118 587 κατ. (1890), ὧν οἱ ἡμίσεις μαῦροί, εἶνε δὲ εὐρεῖα πεδιάς. Ἐκ τοῦ κυρίου ποταμοῦ Μισισσιπή, ὅστις κατὰ μέγα μέρος ἀποτελεῖ τὰ Α σύνορα τῆς χώρας, διακλαδίζονται πρὸς Α πολλοὶ βραχίονες, οἵτινες καθιστῶσι τὸ ΝΔ μέρος αὐτῆς σύμπλεγμα νήσων· ἐνταῦθα τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορώτατον καὶ καλύπτεται ὑπὸ φυτειῶν κυρίως σακχαροκαλάμου. Τὸ μέσον μέρος αὐτῆς εἶνε λιμνῶνες (prairies), τὸ δὲ Β καλύπτεται ὑπὸ δασῶν. Ἐπὶ τῆς χαμηλῆς παραλίας σχηματίζονται ἀλμυρὰ τέλματα, καθιστῶντα τὴν χώραν νοσηράν, οὐ σπανίως δὲ ἐπιδημεῖ ἐνταῦθα ὁ κίτρινος πυρετός. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶνε σάκχαρον, βῆρυξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος καὶ καπνός, κέντρον δὲ τοῦ ἀλμαιοῦ ἐμπορίου εἶνε ἡ Νέα Ὁρλεάνη. Οἱ λευκοὶ κάτοικοι εἶναι μίγμα ἐκ διαφόρων φυλῶν, Γάλλων, Ἀγγλοαμερικανῶν, Σκώτων, Ἰρλανδῶν καὶ Γερμανῶν. Ἡ Α. δὲν διακρίνεται εἰς κομητείας, ἀλλ' εἰς 59 ἐνορίας (parishes), πρωτεύουσά ἐστι τὸ Βατον-Ρουζ. Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Συμπολιτείας πέμπει 6 ἀντιπροσώπους. — Ἀποικίαν ἐν Α. ἱδρύσαν πρῶτοι οἱ Γάλλοι, ὄνο-

μάταντες αὐτὴν ἀπὸ Λουδοβίκου (Louis) τοῦ ἸΔ' καὶ κρατήσαντες αὐτῆς μέχρι τοῦ 1763, ὁπότε ἡ χώρα περιήλθεν εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς, ὧν ὁ πρῶτος παρεχώρησεν τὸ τμήμα αὐτῶν τῇ 1800 πάλιν εἰς τοὺς Γάλλους. Ὁ Ναπολεὼν δὲ ἐπώλησε 1803 τοῦτο ἀντὶ 15 ἑκατομμ. δολλαρίων εἰς τὴν Ἀμερ. Συμπολιτείαν ἀπὸ τοῦ 1812 ἀποτελεῖ αὐθύπαρκτον πολιτείαν, ἥτις ὁμοῦ περιλαμβάνει μόνον μέρος τῆς ἄλλοτε Λ. καλουμένης χώρας. [Μ.Σ.]

Λουῆνης (Bernardino Luini). Ἰταλὸς ζωγράφος γενν. περὶ τὰ 1475 ἐν Λουίνῳ παρὰ τῇ Μειζονα λίμνῃ· ἀποθ. δὲ μετὰ τὸ 1533. Ἀνήκει εἰς τὴν ὑπὸ Λεονάρδου δὲ Βίντση ἰδρυθεῖσαν σχολὴν τοῦ Μιλάνου, τοιχογραφίαι δὲ αὐτοῦ εὐρίσκονται πρὸ πάντων ἐν Μιλάνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις τῆς Ἀνω Ἰταλίας πόλεσι. Πίνακες δὲ εἰς τὰ μεγάλα μουσεῖα τῆς Φλωρεντίας, Λονδίνου, Παρισίων κλ.

Λουῖσβιλ (Louisville). Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Τζέφφερσον ἐν τῇ Βερμοιαμερικ. πολιτείᾳ Κεντόκυ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὁχλοῦ. ἔχει 161129 κατ., μετὰ δὲ τῶν ἀπέναντι Τζέφφερσονβιλ καὶ Νεοάδελφον 192854. Εἶνε κέντρον ἀκμασιότατου ἐμπορίου οἰνοπνεύματος, καννάβεως καὶ καπνῶν καὶ διατηρεῖ παντοειδῆ βιομηχανίαν. Ἐκτὸς ἄλλων ἔκπαιδ. ἰδρυμάτων ἔχει πολυτεχνεῖον, ἱατρικὰς σχολὰς, θεολογικὴν καὶ νομικὴν σπουδαστήριον. [Μ.Σ.]

Λουῖτπόλδος (Luitpold), πρίγκηψ καὶ ἀντιβασίλευς τῆς Βαυαρίας, γενν. 1-21 ὡς τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Α'. Ἐνθ' ἡσχολήθη κυρίως εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ κατείχε θρόνον γενικῶς ἐπιθεωρητοῦ τοῦ βαυαρ. στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας ἐχορημάτισε καὶ κατὰ καιροὺς ἀναπληρωτὴς Λουδοβίκου τοῦ Β'. Σπουδαῖον δὲ πρόσωπον ἤρχισε νὰ διαδραματίζῃ οὔτε τῇ 1886 (10 Ἰουνίου ν.) ἐγένετο ἀντιβασίλευς τῆς Βαυαρίας· διατελεῖ δ' ἐτι τοιοῦτος καὶ φημίζεται μεγάλως διὰ τὴν σύνεσίν του. Ἐκ τοῦ γάμου του (1844) μετὰ Ἀδούλτης, θυγατρὸς τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Λεοπόλδου Β' τῆς Τσέχας, ἔσχε 3 υἱούς, Λουδοβίκον, Λεοπόλδον καὶ Ἀρνόλφον, ὡς καὶ μίαν θυγατέρα, Θηρεσίαν. [Β.Ε.]

Λουῖτπράνδος Βλ. Λιουτπράνδος.

Λουκά. 1) Κώμη τοῦ δήμ. Μαντινείας, κειμένη ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Μαντινείας καὶ ἀπέχουσα πρὸς Ν-τῆς Πικέρνης ὡρ. 1. 15'. Οἰκεῖται ὑπὸ 1014 κατοίκων.

—2) Χωρ. τοῦ δήμου Πηνειῶν τῆς Ἡλείας, ἔχον 145 κατ. [Μ.Σ.]

Λουκά (Ὁσίου) μονή. Ὑπάρχει ἐν τῷ δήμῳ Διστομίων τῆς Λεβαδείας. μετὰ 50 μοναχῶν, ἀπέχουσα ἀπὸ Λεβαδείας 8

ὥρας. Ἡ μονὴ αὕτη κειμένη μεταξὺ τῶν ερειπίων τῆς ἀρχαίας Στεΐριδος καὶ τοῦ σημ. χωρίου Στεϊρίου, ἀνεπύχθη ἐκ τῆς καλύψεως ἐρημίτου τινὸς Λουκά, ἐκτίσθη δὲ ἀπὸ τοῦ 955 μέχρι τοῦ 966 περίπου. Φημίζεται δὲ ἐπὶ τοῖς βυζαντινοῖς ναοῖς αὐτῆς, τοῖς ὡραιότεροις ἐν Ἑλλάδι λειψάνοις τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Εἶναι δὲ οὗτοι ὁ τοῦ δαΐου Λουκά, ἐκτισμένος κατὰ τὸν τρόπον τῆς Ἀγ. Σοφίας, ὅφ' ὃν καίται ἕτερος τῆς Ἀγ. Βαρβάρας, καὶ ὁ μετὰ τοῦ πρώτου συνεχόμενος τῆς Θεοτόκου, κεκοσμημένοι διὰ λαμπρῶν ψηφιδωτῶν, Περιγραφὴν καὶ ἱστορίαν τῆς μονῆς καὶ τῶν ναῶν βλ. ἐν Γ. Κρέμου «Φωκικαῖς» (1880).

Λουκά βεττᾶ (Ἀνω καὶ Κάτω). Χωρία τοῦ δήμ. Πηνειῶν κείμενα πρὸς Β τοῦ Δελμήπαλῃ, ἀφ' οὗ ἀπέχουσι 1 ὡρ., ἔχοντα 421 κατ. γεωργοὺς καὶ ποιμένας.

Λουκάγι Νῆσοι. Βλ. Βαχάμαι.

Λουκάδικα. Χωρίον τοῦ δήμου Κολοκυνθίου τῆς ἐπαρχίας Γυθίου, μετὰ 184 κατ. [Μ.Σ.]

Λουκκνὸς (Marcus Annaeus Lucanus), Λατῖνος ποιητής, γενν. 39 μ. Χ. ἐν Κορδούῃ τῆς Ἰσπανίας, νέος δ' ἐλθὼν εἰς Ῥώμην, ὅπου τὸ κατ' ἀρχὰς εὖτυχε τῆς εὐνοίας τοῦ Νέρωνος· ὕστερον ὁμοῦς φθονοῦμενος ὑπὸ τούτου διὰ τὴν ἐκ τῶν ἔργων του φήμην, ἔλαβε μέρος εἰς συνωμοσίαν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ποιητοῦ καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἀπέθανε φλεβοτομηθεὶς. Ἐκ τῶν ἔργων του σώζεται μόνον τὸ μὴ περατωθὲν ἐπικὸν ποίημα Pharsalia, περιγράφον τὸν ἐμφύλιον πόλεμον μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου καὶ τὴν ἐν Φαρσάλει μάχην, γενικῶς μὲν πάσχον ἐκ ῥητορικοῦ στούφου, ἐλέγχον δὲ εὐγένειαν φρονήματος καὶ μὴ στερομένου ἀληθῶς ποιητικῶν ἐπεισοδίων. [Μ.Γ.]

Λούκκντ (Ροδόλφος Leuekart). Γερμανὸς ζωολόγος, γενν. 1823 ἐν Ἐλμστετ, διατελέσας δὲ καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Γίσσεν καὶ ἀπὸ τοῦ 1870 ἐν Λειψία. Κυρίως προήγαγε τὰς περὶ τὰ ἀσπόνδυλα ζῶα γνώσεις, καὶ διὰ τούτους παρατίτους σκώληκας τοῦ ἀνθρώπου (1α παράσιτα τοῦ ἀνθρώπου, β' ἐκδ. 1879 κέ.) κλ. [Β.Ε.]

Λουκάς Ἀγ. Χωρ. Εὐβοίας τοῦ δήμ. Δυστίων, 1/2 ὡρ. ἀπὸ Ἀλιδερίου. Κάτ. 609.

Λουκάς (ἄγιος), ὁ συγγραφεὺς τοῦ τρίτου κανονικοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Κατὰ τὴν πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου, Δ' 14, ἤτο ἱατρός. Κατὰ τινα δὲ παράδοσιν ἐγεννήθη ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἤτο δὲ εἰς τῶν 70 ἀποστόλων καὶ ζωγράφος. Ὑπῆρξε συνοδὸς τοῦ ἀποστόλου Πέλου, ὃν γνωρίζας πιθανῶς ἐν Τρωάδι, πρὸ τῆς εἰς Μακεδονίαν μεταβάσεώς

του, ηκολούθησεν ἔκτοτε εἰς πάσας τὰς περιοδείας του Ὑπερυπόχοντου τῆς δὲ ἀπέθανεν ἐν Θήβαις τῆς Βοιωτίας. Ἡ νεώτερα κριτικὴ πολλὰς ἐδημιούργησεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Λ. καὶ τῶν Πράξεων, ἅτινα ἀνάγει εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ β' αἰῶνος καὶ οὐχὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀμρότερα συγγραφέα. Πρβλ. Ἀποστόλων Πράξεις.

Λουκάς φάν Λάϊδεν (Lucas ἐκ Λουδοῦνου, κυρίως δὲ L. Jakobsz). Καλλιτέχνης γενν. 1494 ἐν Λουδοῦνῳ, περίφημος ὡς ζωγράφος καὶ χαλκογράφος. Ἐξῆς καίρον τινα καὶ ἐν Ἀμβέρτῃ, ἐπέστρεψε δὲ ὕστερον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα 1533. Χαρακτηριστικὴν παρ' αὐτῷ εἶνε ὅτι, θεξιώτατος ὢν ἐν τῇ παραστάσει τοῦ συγχρόνου βίου. ἔβλεπε καὶ εἰς τὰς ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς εἰλημμένας ὑποθέσεις του σύγχρονον ἐκφράσιν καθιστῶσαν αὐτὰς μαλλόν ῥωπογραφίας· ὕστερον ὅμως ἐστράφη πρὸς τὸν ἰδεώδη τρόπον τῶν Ἱταλῶν ζωγράφων. Ἐκτὸς τῶν πινάκων του, ὧν τινες σώζονται εἰς τὰς μεγάλας πινακοθήκας, ἐξετέλεσε περιφνημούς χαλκογραφίας (περὶ τὰς 170).

Λουκάτα Χωρίον τοῦ δήμ. Πυλαρέων τῆς Κεφαλληνίας (ἐπαρχ. Σάμης), ἔχον 114 κατοίκους. [Μ. Σ.]

Λουκεράτα Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον Ἀνωγητῶν τῆς ἐπαρχ. Πάλης, ἔχον δὲ 168 κατ. [Μ. Σ.]

Λουκέρνη (Luzern). Καντόνιον τῆς Ἑλβετίας, κείμενον ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῆς μεταξὺ Βέρνης, Τζούργ, Σβύτς, Ἀάργαου καὶ Οὐντερβάλδεν, καὶ ἔχον ἐμβ. 1500.8 τχμ. Τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ εἶνε ὕψιπέδιον, τὸ νοτιώτερον ὅμως τμήμα ἀνῆκει εἰς τὰς Ἀλπεις, αἵτινες ἐν τῷ Πιλάτῳ ὕψυνται εἰς 2133 μ. Ἀρδεύμενον κυρίως ὑπὸ τῶν ποτ. Ρέϋς καὶ Βίγκερ, εἶνε εὐφορτώμενον εἰς τὰς κοιλάδας (Βιγκεργάου, Ἐντλεβουχ, Μαριένταλ κλ.). Οἱ κάτοικοι, ἀλαμαννικῆς φυλῆς καὶ εἰς 135780 ἀνερχόμενοι, κύριον ἔργον ἔχουσιν εἰς τὰ χθαμαλότερα μέρη τὴν γεωργίαν, εἰς δὲ τὰ ὑψηλότερα τὴν κτηνοτροφίαν· ἡ βιομηχανία εἶνε ἀσημαντος, τὲ δὲ ἐμπόριον κυρίως μετακομιστικόν. Τὸ δημοκρατικὸν σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1875, ἐπεθεωρήθη δὲ τῷ 1882. Ἡ ἐμώνυμος πρωτεύουσα κείμενη ἐπὶ τῆς ἐκροῆς τοῦ Ρέϋς ἐκ τῆς λίμνης Φιρβάλδστεττεν καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πιλάτου ὄρους, ἔχει 20570 κατ. (1888) καὶ εἶνε τὸ κέντρον τῆς καθολικῆς Ἑλβετίας. Κεκοσμημένη διὰ λαμπρῶν προκυμαίων, μεγαλοπρεπῶν νέων οἰκοδομημάτων, πύργων, ἀρχαίων τειχῶν καὶ οὐκ ὀλίγων κομψῶν οἰκιῶν τοῦ 15' καὶ 12' αἰῶνος, παρέχει θέαν ἐκ τῶν ὠραιωτάτων τῆς Ἑλβετίας· τὰ δὲ ἐπὶ φυσικῇ καλλοῇ ἔχοντα περὶχώρη, πρὸ πάντων δὲ ἡ λίμνη

Φιρβάλδστεττεν, προσελκύουσι κατ' ἔτος πλείους ξένους, δι' οὓς καὶ πλεῖστα λαμπρά ξενοδοχεῖα κλ. ὑφίστανται. Ἐν τῷ Β' μέρει τῆς πόλεως εὐρύεται τὸ περίφημον μνημεῖον τῶν τῷ 1792 ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῶν Γαλλοῦν τῶν Παρισίων πετόντων Ἑλβετῶν σωματοφυλάκων, λέων κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Οὐρβάλδεν, ἐκ τοῦ βράχου γεγλυμμένος. Χώρα καὶ πόλις, τὸ κατ' ἀρχὰς κτήμα τῆς Ἑκκλησίας περιήλθον τῷ 1271 εἰς τὴν Ἀψβουργικὴν οἶκον, προσήλθον δὲ τῷ 1332 εἰς τὴν σύνδεσμον τῶν ἀρχικῶν καντονίων. Ἡ μεταρρυθμισὶς δὲν εὗρεν ὁπαδὸς ἐν Λ. ἥτις ἔμεινε πιστὴ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ διετέλεσε 1579—1874 ἔδρα τοῦ ληγάτου τοῦ παπᾶ παρὰ τῇ ἑλβετικῇ Ὁμοσπονδίᾳ. Συνεπῶς δὲ καὶ κατὰ τὰς θρησκευτικὰς διαμάχας τοῦ 1845 ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἰδιαιτέρας ὁμοσπονδίας (βλ. Ἑλβετία)· ἐκυριεύθη δὲ ἡ πόλις ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τῆς Ὁμοσπονδίας τῷ 1847. [Μ. Σ.]

Λουκιανός. Ἕλλην συγγραφεὺς, γενν. περὶ τὸ 125 μ. Χ. ἐν Σαμουάτοις τῆς Συρικῆς χώρας Κομμαγενῆς, ἀγκάσας δὲ ἐπὶ τῶν Ἀντωνίων. Ἐν τῷ Ἐνυπνίῳ του διηγέται ὅτι ἰδὼς χαριέστατα ὅτι οἱ πτωχοὶ γονεῖς του ἐπειδὴ ἡ παιδεία εἶχεν ἀνάγκην «καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης εὐμικρῆς καὶ τύχης λαμπραῆς» εὗρον προτιμότερον νὰ διδαχθῇ ὁ νέος Λ. τέχνην τινὰ καὶ ὡς καταλληλοτάτην ἐξέλεξαν τὴν ἐρμολογικὴν· ταχέως ὅμως καταστρέψας διὰ τοῦ ἐγκοπέως πλάκα τινὰ καὶ τιμωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του ἐγκατέλειψε τὴν τέχνην καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν παιδείαν ἵνα γίνῃ ῥήτωρ. Μαθὼν δὲ τὴν ἐλληνικὴν καὶ μαθητεύσας παρὰ ῥήτορι, ἀγνωστον τίνι, ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον ὡς δικανικὸς ῥήτωρ καὶ συνηγόρος ἐν Ἀντιοχείᾳ μετ' ὀλίγον ὅμως ἐστράφη πρὸς τὸν ἐπιδεικτικὸν ἡ σοφιστικὸν κλάδον τῆς ῥητορικῆς, ὅστις τότε παρεῖχε πλείονας ἐλπίδας δόξης καὶ κέρδους. Οὕτω διήλθε τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, Ἑλλάδα, Μακεδονίαν, Ἱταλίαν καὶ Γαλατίαν, ἐκφωνῶν λόγους εἰς πανηγύρεις (ἐπανελημμένως ἐν Ὀλυμπίᾳ) καὶ ἀλλὰς εὐκαιρίας. Ἀλλὰ κατανοήσας τὸ ὑπουλόν τῆς δοκησιοφίας τῶν σοφιστῶν πεπτοκράκτεν αὐτοὺς ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀληθῆ σοφίαν, ἥς εὐγενὴ ἀντιπρόσωπον συνήνησεν ἐν Ῥώμῃ τὴν πλατωνικὴν φιλόσοφον Νιγρίνον, πρὸς ἣν εἰλκύνθη ἐν τοῦτοις οὐχὶ τόσον ὑπὸ τῆς ἀπλῆς διδασκαλίας τῆς ἀρετῆς ὅσον ὑπὸ τῆς μετ' αὐτῆς συνδεδειμένης καταφρονήσεως τῆς ματαιᾶς καὶ γελοίας συμπεριφορᾶς τῶν πολλῶν. Ἐγκατασταθεὶς δ' ἐν Ἀθήναις μετέβλεπε καὶ τὴν μέχρι τοῦδε μορφήν τῶν συγγραμμάτων, ἀντικαθιστῶν τοὺς μεγάλους ἐν ἱεστορογυλωμέναις περιόδους λόγους διὰ βραχέων καὶ εὐρῶν διαλόγων, δημιουργήσας

αὐτῷ καὶ νέον εἶδος τῆς φιλολογίας· διότι ὁ διάλογος ἦτο μὲν συνήθης μερῇ τῇ φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἀλλ' ὁ Λ. προσέδωκεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν εὐφροσύνην τῆς κωμωδίας. Ἐν τούτοις δὲν διῆγε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ τὸν βίον τοῦτον τοῦ διαλογογράφου, ἀλλὰ ἡλικιωμένος ἤδη ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ῥήτορος, μὴ περιηγούμενος ὅμως πλέεν. Ὑστερον δὲ συνάψας σχέσεις μετὰ τῶν ἰσχυρῶν τοῦ Κράτους ἐδέχθη προσδοκώμενον θέσιν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Σουίδας λέγει ὅτι κατεσπαράθη ὑπὸ κινῶν, τοῦτο ὅμως πιθανῶς σημαίνει τὸ τῶν κυνικῶν φιλοσόφων κατ' αὐτοῦ μίσος. — Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λ. σώζονται ἡμῖν 82 συγγράμματα ὧν οὐκ ὀλίγα ἀμφιβόλου γνησιότητος ἢ καὶ προφανῶς ὑποβολιμαία, πάντα δὲ εἶναι σχετικῶς μικρὰ καὶ πλείστα ἐν μερῇ διαλέγῃ, δύο δραματικὰ παίγνια εἰς στίχους (Τραγωδοποδογρά καὶ Ὀκλύοντα) ὡς καὶ 53 εὐφύεστατα ἐπιγράμματα (ἐν τῇ Ἀνολογίᾳ). Ἐκ τῶν ῥητορικῶν γυμνασμάτων ἢ ἐπαγγελίων τοῦ ἀξιόλογα εἶναι Τυραννοκτόνος, Φάλαρις, Ἀποκηρυττόμενος, Μυίας ἐγκώμιον καὶ Δίκη φωνηέντων (δύο πνευματωδέστατα ἔργα). Ἡρόδοτος ἢ Ἀετίων, Ζεῦσις, Περὶ τοῦ οἴκου, Ἀρμονίδης, Σκύθης ἢ πρόξενος, Περὶ τοῦ μὴ βράδιως πιστεύειν διαβολῇ. Μετ' αὐτῶν συνδέονται καὶ τὰ Ἐνύπνιον καὶ Πρὸς μῆθευς εἰ ἐν λόγοις. Οἱ διάλογοι αὐτοῦ διαίρουνται εἰς ἑξάδας, ὧν ἡ πρώτη περιλαμβάνει ἐκείνους ἐν οἷς διακωμῶδεῖ τὰς μυθολογικὰς περὶ θεῶν ἰδέας· τοιοῦτοι εἶναι Πρὸς μῆθευς ἢ Καύκασος, Διάλογοι θεῶν, Ἐνάλις διάλογοι, Νεκρικοὶ Διάλογοι, Κατάπλους, συγγενεῖς δὲ αὐτοῖς οἱ εὐφύεστατοι Μένιππος, Ἰκαρομένιππος καὶ Χάρων. Ἐνθ' αὖ ἐν αὐτοῖς ὁ Λ. παριστᾷ τοὺς θεοὺς καὶ ἥρωας ὡς κωμικὰ πρόσωπα, ἐπιτίθεται κατὰ τῆς εἰς αὐτοὺς πίστεως ἀμέσως ἐν τοῖς ἐπιγραφόμενοις Ζεὺς τραγωδὸς καὶ Ζεὺς ἑλεγχόμενος. Πολὺ τὸ διάφορον ἔχει καὶ ὁ διάλογος αἰς κατηγορούμενος, τοῦ ὁποίου τὴν βίαν μὲν ἀποτελεῖ ἐπίσης ἡ ἀποκήρυξις τῆς μυθολογίας, σκοπὸς δὲ εἶναι ἡ ἀπολογία τοῦ Λ. κατὰ τῆς κατηγορίας ὅτι ἐγκατέλιπε καὶ τὴν ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφικὴν διάνοιαν· χαριεστατος δὲ εἶναι καὶ ὁ διάλογος Τίμων. Ἐτέρων σειρὰν ἀποτελοῦσιν οἱ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων ἀναφερόμενοι διάλογοι, Νιγρίνος, Δημόναξ, Μίων πρασις, Ἀλκιεύς. Συμπόσιον ἢ Λαπιθαί. Τούτοις ὅμοιος εἶναι ὁ Παράσιτος. Εἰς ἄλλην δὲ σφαιρὰν ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας μας ἐδηγούσιν οἱ Ἐταίρικοι διάλογοι. Ἄνευ σατυρικῆς ἀποχρώσεως εἶναι τὸ ἔργον Περὶ ὀρχήσεως, ἐν τῷ ὅποιῳ παραμελεῖται ἡ μορφή τοῦ διαλέγῃ. Τὴν γυμναστικὴν ἐκθειάζει ὁ Ἀνάχασις, τὴν δὲ φιλίαν ὁ Τόξαρις. Παράδειγμα ἐξεζητημένης κολακείας εἶ-

ναι αἱ πρὸς ἑπαινον τῆς ὥραιας Πανθείας γεγραμμέναι Εἰκόνες καὶ ἡ ἀπολογία τοῦ ἑπαινοῦ τούτου ἐν τῷ διαλέγῃ Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. Γηράσκων ὁ Λ. ἐγένετο καὶ σοβαρώτερος καὶ συνεπεία τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεων σαρκαστικώτερος. Κατὰ ταῦτα δὲ οἱ διάλογοι αὐτοῦ ἐγένοντο τὸ μὲν θετικώτεροι, ἀντὶ τοῦ πρόσθεν ἀρνητικοῦ χαρακτήρος αὐτῶν, τὸ δὲ προσωπικώτεροι. Τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀποτελοῦσιν οἱ πλείστοι ἐκείνων, ἐν οἷς ὁ Λ. αὐτὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Λυκίνου εἶναι τὸ κύριον πρόσωπον. Τοῦτων ὁ καλλίτερος εἶναι ὁ τιτλοφορούμενος Ἑρμιππος, ἀλλοι δὲ Κυνικός, Ψευδοσοφιστής, Λεξιφάνης, Εὐνεύχος, Δραπέται καὶ Φιλοψευδής. Ὅμοιον χαρακτῆρα ἔχουσι τὰ ἐν μορῇ ἐπιστολῶν συγγράμματα, ἅτινα ἢ προεκλήθησαν ὑπὸ ὀρισμένων περιστάτικῶν ἢ ἀπευθύνονται εἰς ὀρισμένα πρόσωπα. Ἐκ τούτων μνημονευτέα Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων καὶ ἡ Ἀπολογία (διότι ἐδέχθη θέσιν ἐπὶ μισθῷ ἐν Αἰγύπτῳ), τὸ ἄλλοτε πολὺ θαυμαζόμενον Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, Περὶ γρίνου, Ἀλέξανδρος ἢ Ψευδόμαντις, Ῥητόρων διδάσκαλος (ἡ δὲ δικτικώτερος σάτυρα τοῦ Λ.), Ψευδοσοφιστής καὶ Πρὸς τὸν ἀπαιδεύτον. Εἰς τὴν μυθιστοριογραφίαν ἀφορῶσιν αἱ Ἀληθεῖς ἱστορίαι, σάτυρα τῶν ἀναίσχυντων ψευδῶν τῶν μυθιστοριογράφων. Μυθιστόρημα δὲ καθ' ἑαυτὸ εἶναι Λούκιος ἢ ὄνος, ἔργον ὅπερ ἐγένετο πολυθρύλητον ἐν τῇ κριτικῇ. Κατὰ τὸν Φώτιον Λούκιος τις ἐκ Πατρῶν εἶε πραγματευθεὶς περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου εἰς τὰς Μεταμορφώσεις του καὶ συμφωνεῖ ὁ ὄνος τοῦ Λ. σχεδὸν ἐντελῶς μετὰ τῶν 2 πρώτων βιβλίων ἐκείνου, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι ὁ Λούκιος διηγέται τὰ συμβάντα καλῇ τῇ πίστει, ὁ δὲ Λ. διακωμῶδεῖ αὐτὰ· τρίτος δ' ἔρχεται ὁ Ἀπολλύσιος οὗ αἱ Μεταμορφώσεις κατ' εὐσίαν συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ Λ. Τὸ ζήτημα τῆς προτεραιότητος ἔλυσε ὁ Ῥέδε λέγων ὅτι ὁ Λούκιος πρῶτος διηγῆθη σεβαρῶς τὴν ἱστορίαν, ὁ Λ. ἐξ αὐτῆς ἐποίησε σάτυρον, ὁ δὲ Ἀπολλύσιος ἐβασίσθη ἐπὶ τοῦ Λ. Μεταξὺ τῶν ἔργων τῶν φερομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λ. εὐρίσκονται δύο, Ἀλκυὼν καὶ Νέρων, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀνήκει εἰς τὸν ἀκαδημαϊκὸν Λέοντα, τὸ δὲ δεύτερον εἰς Φιλόστρατον τὸν πρεσβύτερον. Ὡς μὴ γνήσια ἀναγνωρίζονται σχεδὸν ὡς γνηκῶς τὰ Φιλόπατρις, Μακρόβιοι, Περὶ τῆς Συρίας Θεοῦ, Περὶ ἀστρολογίας, Δημοσθένους ἐγκώμιον, Ἰππίας, Περὶ θυσιῶν, Χαρίδημος, Ἐρωτες, ἅτινα προφανῶς εἶναι ἔργα μιμητῶν στερουμένων τοῦ Λουκιανείου πνεύματος· ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ συγγράμματα θεωροῦνται ὑπὸ τινων ὑποβολιμαία, κυρίως ὑπὸ τοῦ Ἰμμ. Βέκκερ, ἀποκηρύξαντος ἐν ὅλῳ 28.

Συνελόντι εἰπεῖν ὁ Λ. εἶναι ὁ πνευματωδέ-

στατος ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων "Ελλην συγγραφεύς, ἐλέγχων συγχρόνως μεγίστην ἐπιδεξιότητα ἐν τῇ μορφῇ καὶ τῇ ἀττικῇ γλώσσῃ, ὅπερ εἶνε τόσον θαυμαστότερον καθ' ὅσον δὲν ἦτο αὕτη ἡ μητρικὴ τοῦ γλώσσα. Τὸ ὅρος τοῦ εἶνε πλήρες δυνάμειος ὅταν καταδιώκῃ ἐχθρόν, χαριέστατον δὲ ὅταν περιγράψῃ εἰκόνα ἢ εἰσάγῃ ἐν τῶν κωμικῶν προσώπων του. Παρενείρει δὲ πλείστας παροιμιακὰς φράσεις καὶ ἐκλεκτὰς ἀναμνήσεις ἐν τῶν καλλίστων ποιητῶν καὶ ῥητόρων, καὶ τοῦτο κατὰ τρόπον οὐδέποτε ἐπιδεικτικὸν πολυμαθείας καὶ ὀχληρόν. Προικισθεὶς δι' ὅματος δέξος καὶ μεμορφωμένου διέβλεπε τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν συγχρόνων του, τὴν ὑπέκρισιν τῶν φιλοσόφων, τὴν ἀκαλαισθησίαν τῶν γραμματικῶν καὶ ἐξέχεεν ἐπ' αὐτῶν τοὺς εὐφρεῖς ἀστεϊσμοὺς καὶ τὰ πικρὰ σκώμματα του. Αὐτηρὲν εἶνε μόνον ὅτι μετὰ τῶν φαντασιωδῶν μορφῶν τῆς μυθολογίας ἐπάταξε καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πίστιν αὐτὴν, δὲν ἡδυνήθη δὲ νὰ ἀνυψωθῇ εἰς ἀληθῆ ἀνθρωπισμὸν, πολλάκις δημιουργῶν παρὰ τῷ ἀναγνώστῃ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἤρκει μόνῃ ἡ ἀρνησις τοῦ κακοῦ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν κριτικὴν τῶν ἔργων τοῦ Λ. προήγαγον πρὸ πάντων οἱ Ἰάκωβιτις καὶ Φρίτσε. Ὁ μὲν πρῶτος ἐξέδωκεν αὐτὰ 1836—41, ὁ δὲ Φρίτσε δὲν ἐπρόβησε νὰ ἀποπερατώσῃ τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ ἔκδοσιν (1882—5). Οὐκ ὀλίγα δὲ ἐδημοσίευσαν μετὰ γερμαν. σχολίων ὁ Ἰάκωβιτις καὶ ὁ Σέμμερβροτ. [X.B.]

Λουκίλιος (Gajus Lucilius). Ῥωμαῖος ἱππότης, γενν. 180 π. Χ. ἐν Σουέσση τῆς Καμπανίας καὶ ἀποθ. 103 π. Χ. ἐν Νεαπόλει, διατελέσας δὲ φίλος τοῦ Λαίλιου καὶ Σκιπίωνος. Εἶνε ὁ πρῶτος σατυρικός τῶν Ῥωμαίων ποιητής. Τὰ ἀποσπάσματα τῶν Σατυρῶν του συνελέγησαν ὑπ' ἄλλων τε καὶ ὑπὸ Βῆρηνς ἐν *Fragm. poet. Romanorum*.

Λουκκα (Lucca). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας, μέχρι τοῦ 1847 δουκατον, Δ. τῆς Φλωρεντίας καὶ ἐπὶ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης. Ἔχει ἐμβ. 1493 τχμ. καὶ 289 053 κατ. (1892). Τὸ Β μέρος καλύπτεται ὑπὸ παραφύθων τῶν Ἀπεννίνων ὄρεων καὶ ἔχει τραχὺ κλίμα, τὸ δὲ Ν εἶνε εὐφορον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Παράγει ἐλαίας, δαμάσκηνα, κάστανα, ἐσπεριδοειδῆ, οἶνον κλ, εὐρίσκονται δὲ ἐν αὐτῷ μάρμαρα, ἀλάβαστρον καὶ ἄργυρος καὶ ἀκμάζει ἡ βομβυκοτροφία.

—2) Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, κειμένη ἐν εὐφώρῳ πεδιάδι, ἔδρα ἀρχιεπισκόπου ἔχει 22 735 κατ. (1881), στενὰς καὶ ἀκανονίστες ἐδούς, ἀσημάντους ἐν γένει οἰκίας, ἀξιολόγους τινας ναοὺς, ἐν δὲ τῷ Δημοσίῳ μέγαρῳ πολύτιμον πινακοθήκην Ἰταλῶν ζωγράφων. Ἐν Δ. ὑπάρχουσι Βασίλ.

Ἀκαδημία τῶν φιλομαθῶν, σπουδαῖται δὲ βιβλιοθήκαι μετὰ πολλῶν χειρογράφων. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν μετάξης, βελούδου, βάμβακος καὶ ἐριούχων καὶ ἐμπορίον κυρίως μετάξης καὶ ἐλαίου περιφύτου. Εἶνε ἡ ἀρχαία Luca, ἐν ᾗ τῷ 56 π. Χ. ἀνενώθη ἡ μεταξὺ Καίσαρος, Περικλίου καὶ Κράσσου τριανδρία. [M.Σ.]

Λουκκενβάλδε (Luckenwalde). Πόλις τοῦ πρωσικοῦ νημοῦ Πότοδαμ, ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Βερολίνου. Ἀλλήθ. ἔχει 18398 κατ. (1890), μέγала ἐργοστάσια ἐριούχων, πύλων κλ. [M.Σ.]

Λουκοδον. Χωρίον παράλιον τῆς Ἡπείρου κείμενον 6 ὥρ. πρὸς Β τῶν Ἀγίων Σαράντων μετὰ 500 κατοίκων,

Λουκούλλος (Lucius Licinius Lucullus). Ῥωμαῖος στρατηγός, γενν. 114 π. Χ. Διεκρίθη ἤδη ἐν τῷ α' κατὰ τοῦ Μιθριδάτου πολέμου ὡς στρατηγὸς τοῦ Σύλλα, ὑπὸ ἀντιζηλίας ὁμοῦς πρὸς τὸν ὁπαδὸν τοῦ Μαρίου Φιμβριαν ἀφῆκε τὸν Μιθριδάτην νὰ διαφύγῃ ἐκ Κυζίκου. Τῷ 74 ἐγένετο ὑπατος μετὰ τοῦ Μάρκου Λύρηλιου Κόττα, λαθὼν τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίαν καὶ Κιλικίαν τῆς Βιθυνίας, δοθείσης εἰς τὸν Κότταν. Τούτου ἡττηθέντος παρὰ τὴν Χαλκηδόναν ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου ἐσπευσεν ὁ Λ. εἰς βεγγέθειαν καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ τὴν πολιτικὴν τῆς Χαλκηδόνος καὶ ματαίως προσβαλὼν τὴν Κυζίκον νὰ φύγῃ εἰς Πόντον (73). Ἐνταῦθα δὲ ὁ Λ., καταστρέψας τὸν στόλον αὐτοῦ παρὰ τὴν Τένεδον, ἐνίκησε κατὰ κράτος αὐτὸν καὶ ἠνάγκασε νὰ καταφύγῃ παρὰ τὸν Τιγράνην τῆς Ἀρμενίας. Ὑποτάξας δὲ πρῶτον τὰς ἐπὶ τῆς Ν. ἀκτῆς τοῦ Εὐξ. Πόντου πόλεις Ἀμισόν, Σινώπην κλ. διεσπάρησε τὰ τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. Τῷ δὲ 69 ἐπὶ κεφαλῇ 12 000 μόνον στρατιωτῶν ἤρατο λαμπρὰν νίκην κατὰ τῶν 220 χιλ. τοῦ Τιγράνου καὶ τῷ ἐπομένῳ ἔτει κατὰ τῶν ἠνωμένων Μιθριδάτου καὶ Τιγράνου, διὰ στάσεως δὲ τῶν στρατιωτῶν οἵτινες δὲν ἤθελον νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὰ ἀγνώστα βῆθη τῆς χώρας ἠναγκάσθη νὰ καταβῇ εἰς Μεσοποταμίαν, ἐφ' ᾗ μέγα μέρος τοῦ Πόντου ἐκυριεύθη πάλιν ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων. Τῷ 66 ἐγκαταλιπὼν τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐξῆλκε τότε μέχρι τοῦ θανάτου του (π.θ. 57 π. Χ.) ἐν ἀπολαύσει τῶν μεγάλων πλουτῶν του. Τὰ Λουκούλλεια διειπαν ἐγένοντο παροιμιακὰ, περιφημὰ δ' ἦσαν καὶ οἱ κῆποι καὶ ἐπαύλεις τοῦ Λ. παρὰ τὴν Ῥώμην κλ. Αὐτὸ δὲ ἐκόμισεν ἐκ Κερασοῦντος τὴν κερατέαν εἰς Ἐνῶρῳπην. [I.K.Π.]

Λουκοῦς μονή (Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος). Ὑπάρχει εἰς τὸν ὄχμον Θουρέας τῆς Κυνουρίας καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 14 μοναχῶν. Καταστραφείσα τῷ 1826 ὑπὸ τοῦ Ἰμπραήμ

πασά ἀνεκτίσθη ὕστερον. Γνωστὴ εἶναι διὰ τὰς ἐνταῦθα εὐρεθείσας ἀρχαιοτάτας. αἰτί-
νες καθιστῶσι πιθανὸν ὅτι ἐνταῦθα ἔκειτο
ἱερὸν τι σωζόμενον μέχρις εἰς τὴν ῥωμαϊ-
κὴν ἐποχὴν, ἀνήκον ἰσως εἰς τὴν διὰ τὴν λα-
τρείαν τῶν Ἀσκληπιαδῶν περιφημον Εὐχυν.

Λούκωφ. Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ
ῥωσ. κυβερνήτου Σιέδλετς. Ἔχει 7558 κατ.
(1893) καὶ βιομηχ. δερμάτων, ἐλαίου καὶ
στέατος. [Μ.Σ.]

Λουκρητία (Lucretia) ἦτο κατὰ τὰς
ῥωμαϊκὰς παραδόσεις θυγάτηρ τοῦ Σπουρίου
Λουκρητίου καὶ σύζυγος τοῦ Λουκίου Ταρκυ-
νίου Κολλατίνου, συγγενοῦς τοῦ βασιλικοῦ
οἴκου τῶν Ταρκυνίων, περίφημος ἐπὶ καλ-
λουῇ τε καὶ ἀρετῇ. Ἀτιμασθεῖσα βίᾳ ὑπὸ
Σπύτου, υἱοῦ Ταρκυνίου τοῦ Ὑπερηφάνου,
ἠτάκτοντήν τε ἐμπήξατα ἐγγχειρίδιον εἰς τὸ
στήθος τῆς Ἐξεδίκεσεν δὲ αὐτὴν ὁ Λούκιος
Τουρκίος Βρούτος (βλ. λ.), ὅτε καὶ κατελύθη
ἡ βασιλεία ἐν Ῥώμῃ. [Ι.Κ.Π.]

Λουκρήτιος (Titus Lucretius Ca-
rus). Εἰς τῶν ἀριστῶν ἐκ τῶν ἀραιοτέρων
Λατίνων ποιητῶν, γενν. 98 π. Χ. καὶ αὐτο-
κτονήσας ἐν ἡλικίᾳ 44 ἐτῶν (55). Συνέγρα-
ψεν ἐν ἐξαμέτροις διδακτικὴν ποίημα De
rerum natura, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκθέτει τὰ
στοιχειώδη δόγματα τῆς φυσικῆς, ψυχολο-
γίας, θεολογίας καὶ ἐπικυρικῆς ἠθικῆς,
πραγματευόμενος τὰ μὴ ποιητικὰ ταῦτα ἀντι-
κείμενα μετὰ μεγάλης τέχνης. [Μ.Γ.]

Λουλάκι. Βλ. Ἰνδίκον.

Λουλέ (Loulé). Πόλις τῆς πορτογαλι-
κῆς ἐπαρχ. Ἀλγάρβε, ἔχουσα 14448 κατ.
καὶ τείχη καὶ πύργους ἐκ τῆς ἐποχῆς τῆς
αραβικῆς ἐξουκρατίας. [Μ.Σ.]

Λούλεω. Ποταμὸς τῆς Σουηδίας, σχη-
ματίζομενος ἐκ δύο πηγῶν ποταμῶν καὶ μετὰ
ῥῶν 440 χμ. ἐκβάλλων παρὰ τὴν ὁμώνυμον
πόλιν Λ. (5523 κατ.) εἰς τὴν Βοθνιακὴν
κόλπον. [Μ.Σ.]

Λούμι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἰθώμης, ἀ-
πέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Μαυροματί καὶ οἰκούμε-
νον ὑπὸ 279 κατοίκων.

Λούμπνιτσα. Κώμη τῆς Μακεδονίας,
καμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῶν
Μοιγλειῶν 3 ὥρ. ΒΔ τοῦ Γκεβγκελῆ. Κα-
τοικεῖται ὑπὸ 400 οἰκογενειῶν βλαχοβουλ-
γάρων.

Λουναρίξ. Βλ. Σεληνίτης.

Λούνδ Πόλις τῆς σουηδικῆς ἐπαρχίας
Μάλμσους (Σχόνε), ἔδρα ἐπισκόπου, ἔ-
χουσα 15273 κατ. (1893), ῥωμανικὴν μη-
τρόπολιν ἰδρυθεῖσαν 1145, περίφημον δὲ πα-
νεπιστήμιον, ὅπερ ἰδρυθὲν τῇ 1668 εὐρίσκει-
ται ἀπὸ τοῦ 1882 ἐν μεγαλοπρεπεστάτῳ
μεγάρῳ, μετὰ βιβλιοθήκης 150 χιλ. τόμων.

Ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως ἐπὶ χρόνον τινὰ
ἦτο ἀρχιεπίσκοπος Δανίας, Σουηδίας καὶ
Νορβηγίας· διετέλεσε δὲ τὸ Λ. πολλάκις
ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Δανίας καὶ ἦτο ἐπὶ
πολὺν χρόνον ἡ μεγαλειτέρα πόλις τῆς Σκαν-
διναβίας. Ἀλλὰ τῷ 1452 κατεστράφη ὑπὸ
τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Κάρολου Ζ' καὶ
παρήκμασε. Βραδύτερον περιήλθεν ἡ χώρα
εἰς τοὺς Σουηδοὺς. Κάρολος ὁ ΙΑ' τῆς Σου-
ηδίας ἐνίκησεν ἐνταῦθα τῷ 1676 τοὺς Δα-
νοὺς πειραθέντας τὴν ἀνάκτησιν τῶν ἀπο-
λεσθεισῶν ἐπαρχιῶν, ἐγένετο δὲ ἐνταῦθα καὶ
ἡ συνομολόγησις τῆς εἰρήνης 1679. [Μ.Σ.]

Λούντζης (Ἑρμαννος). Διαπρέπης Ι-
στορικὸς γεννηθεὶς τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1806
εἰς Ζάκυνθον, ὅπου ἀπέθανε τῇ 30 Ἀπριλίου
τοῦ 1868. Ἐπιμελῶς ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν
ὑπερίαν καὶ ἰδίως κατέγεγενε εἰς ιστορι-
κὰς μελέτας. Γράφων μετεχειρίζετο ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν. Λαβὼν μέ-
ρος εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς Ἑπτα. ἤτο ἐξελέγη
βουλευτῆς τῷ 1852, κατετάχθη δὲ εἰς τὴν
μερίδα τῶν ῥιζοσπαστῶν καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ
τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς λοι-
πῆς Ἑλλάδος. Ἐδημοσίευσεν: «Περὶ τῆς πο-
λιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ
Ἑνετῶν» Ἀθήναις 1856, τελειότερα εἶνε ἡ
ἰταλικὴ μετάφρασις μετὰ προσθηκῶν, Βενε-
τία 1858), «Storia delle isole Ionie sotto
il reggimento dei Repubblicani fran-
cesci» (Venezia 1860), «Della Repubblica
Settinsulare» (Bologna 1843). τὰ μυθιστο-
ρήματα «Una vita perduta» (Malta 1846),
«Giulia Santelmo» (Malta 1846), πλῆθος
πραγματειῶν, λόγους, τὰ «Miscellanea»
(Malta 1843), μετάφρασιν ἰταλιστῶν τοῦ
Rosa e Gertrude τοῦ Töpffer κλ. [Σ. δὲ Β.]

Λουξεμβούργον. 1) Ἀνεξάρτητον
Μέγα Δουκάτον, κείμενον μεταξὺ Βελγίου,
τῆς Παραρρηγίου Πρωσίας, Λοθαριγγίας καὶ
Γαλλίας, ἔχον σχῆμα τριπλεύρου καὶ ἐμβ.
2587.45 τγμ., κατ. δὲ 211088 τῇ 1890,
ὧν οἱ πλείστοι καθολικοί. Τὸ Β μέρος τοῦ
Λ. καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἀρδεν-
νῶν, τὰ δὲ δύο Ν τρίτα εἰναι χαμηλότερα
καὶ εὐρρα, ἀρδεύεται δὲ ἡ χώρα ὑπὸ πολ-
λῶν μικρῶν ποταμῶν καὶ ῥυάκων. Ἡ γεωρ-
γία ἀκμάζει πρὸ πάντων ἐν τῇ Ν τμηματι,
ἐνῷ τὸ Β εἶνε πλούσιον εἰς δάση σπουδαία
εἶνε καὶ ἡ κτηνοτροφία. Περιφῆμα εἶναι τὰ
ἐν τῇ ΝΔ मुखῷ σιδηρουργεῖα, ἀτίνα παρέ-
χουσι τὸ ὕλικόν εἰς τὴν ἀκμαιοτάτην ἐν Λ.
βιομηχανίαν σιδηροῦ. Ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ εἶνε
διάλεκτος τῆς γερμανικῆς, ἥτις ἐν τῇ στό-
ματι τῶν μεμρρωμένων ἀναμειγνύεται μετὰ
πολλῶν στοιχείων γαλλικῶν. Γραφομένη δὲ
γλῶσσα εἶνε ἡ γερμανικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ. ἡ
μὲν πρώτη ἐν τῇ σχολῇ, θρησκεια καὶ τῷ τύπῳ,
ἡ δὲ γαλλικὴ ἐν τῇ νομοθεσίᾳ, τῇ διοικη-

σει καὶ τοῖς δικαστηρίοις, ἀμφότεραι τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ σύνταγμα δικαιώματα ἔχουσαι. Τὸ Μέγα Δουκάτον Λ., ὅπερ κατὰ τὴν Λουδίνειον συνθήκην τοῦ 1867 ὑπὸ τῶν Εὐρωπ. Δυνάμεων ἐκηρύχθη οὐδέτερον, εἶνε μοναρχία κληρονομική ἐν τῇ ἀρρενι κλάδῳ τοῦ οἴκου Νασσαυίας. Τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐκτελεῖ πρόεδρος, φέρων τὸν τίτλον ὑπουργοῦ τῆς ἐπικρατείας, μετὰ 2 ἢ 3 μελῶν καλουμένων Γενικῶν Διευθυντῶν, τὴν δὲ νομοθετικὴν βουλὴν 45 μελῶν. Πρὸς τούτοις ὑπάρχει συμβούλιον ἐπικρατείας, ἔχον μόνον συμβουλευτικὴν ψήφον, ἀποτελούμενον δ' ἐκ 15 τῶν πολὺ μελῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Μεγ. Δουκός. *Ἐσοδα τῇ 1894 φρ. 8877 061, ἔσοδα δὲ φρ. 8436 812. — 2 Πρωτεύουσα τοῦ ἀνω Μεγ. Δουκάτου, ἀλλοτε ὠχυρωμένη, κειμένη ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως διαφόρων σιδηροδρόμων ἐν τῇ Ν. τμήματι τῆς χώρας. *Ἐχει 18187 κατ. (1890), ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς πρὸς ἀκρόπολιν ἐμοιαζούσης ἀνω πόλεως καὶ τῶν κάτωθεν ταύτης μερῶν. *Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπει ἡ γοτθικὴ μητρόπολις, ἐκ δὲ τῶν ἀλλων οἰκοδομημάτων τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μεγ. Δουκός. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν κυρίως δερμάτων καὶ ἐριούχων. — 3) *Ἐπαρχία τοῦ Βελγίου, ἐν τῇ ΝΑ. μυχῷ, ἔχουσα ἐμβ. 4418 τχμ. καὶ 212 171 κατ. (1892), πληρουμένη δὲ ὑπὸ τοῦ δρυμοῦ τῶν Ἀρδεννῶν. Πρωτεύουσα εἶνε Ἀρλόν.

Ἡ χώρα ἐπεκλήθη ἐκ φρουρίου τινὸς Lutzelburg, ἐξ οὗ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ πόλις Λ. Ὁ Ἑρρίκος κόμης τοῦ Λ. ἐξελέγη 1308 Γερμανὸς βασιλεὺς, ὁ δὲ ἔγγονος τούτου αὐτοκράτωρ Κάρολος Δ' ἀνῴψισε 1354 τὸ Λ. εἰς Δουκάτον. Τῇ 1441 παρεχωρήθ. εἰς τὴν Βουργουνδίαν, μεθ' ἧς περιήλθε 1477 εἰς τὸν Ἀψβουργικὸν οἶκον. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπὸ τοῦ 1555 ἦτο μετὰ τῶν Κάτω Χωρῶν κτήμας τοῦ Ἰσπανικοῦ στέμματος, περιήλθε τῇ 1713 ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Οὐτρέχτης πάλιν εἰς τὴν Αὐστρίαν. Οἱ Γάλλοι ἐκυρίευσαν τὴν χώραν τῇ 1795, τῇ δὲ 1815 ἐπετράπη ὡς Μέγα Δουκάτον, ἀποτελοῦν μέρος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, εἰς τὴν βασιλεῖα τῶν Κάτω Χωρῶν, διηρέθη δὲ μετὰ τὴν βελγικὴν ἐπανάστασιν τῇ 1839 τοιοῦτοτρόπως, ὥστε τὸ Δ. μέρος ἐγένετο ἐπαρχία τοῦ Βελγίου, τὸ δὲ λοιπὸν ἔμεινε ὡς κράτος τῆς Γερμ. Ὁμοσπονδίας ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ὁλλανδίας. Τὸ Λ., συνεπεία τῶν συμβάντων τοῦ 1866 ἀποχωρισθὲν ἐκ τῆς Ὁμοσπονδίας ἐπεθύμει νὰ ἀγοράσῃ ἢ Γαλλία παρὰ τῆς Ὁλλανδίας, ἀλλ' ἐματαιώθη τοῦτο διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Πρωσίας· ἐκηρύχθη ἐν τούτοις ἡ χώρα οὐδέτερα (1867) καὶ ἀνεκλήθη ἡ ἐν τῇ πόλει Λ. σταθμεύουσα πρωσσικὴ φρουρά, ἐφ' ᾧ κατεστράφησαν (1872) τὰ ὀχυρωτικά αὐτῆς ἔργα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Βουλγέμου Γ' τῆς Ὁλ-

λανδίας ἐκληρονόμησε τὴν χώραν κατὰ τὴν περὶ διαδοχῆς σύμβασιν τοῦ 1783 ὁ Μέγας Δουξ Ἀδόλφος, ἀλλοτε Δουξ τῆς Νασσαυίας.

Λουξεμβούργου μέγαρον καλεῖται ἐν Παρίσις πολυτελέστατον κτίριον, ἐπὶ τῆς θέσεως παλαιότερου τινὸς μεγάρου τοῦ δουκὸς Πινκλ Λουξεμβούργου οἰκοδομηθὲν τῇ διαταγῇ Αἰκατερίνης τῆς ἐκ Μεδίκων. Ἀποπερατωθὲν τῇ 1620 μετεβλήθη ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς φυλακὴν, ὕστερον δὲ εἰς ἔδραν τῆς κυβερνήσεως, τῆς ὑπατίας, τῆς γερουσίας κλ. *Ἐν τμήματι αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ μουσεῖον Λ., συλλογὴ ζωγραφημάτων καὶ γλυπτικῶν ἔργων συγγόνων καλλιτεχνῶν, ἅτινα μένουσιν ἐνταῦθα μέχρις ἔτου 10 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ καλλιτέχνου κριθῇ ἂν εἶναι ἀξία νὰ καταταχῶσιν εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Δούβρου (βλ. λ.).

Λουξεμβούργου δουξ (Φραγκίσκος *Ἐρρ. δὲ Montmorency). Στρατάρχης τῆς Γαλλίας ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ', γενν. 1628, υἱὸς τοῦ κόμητος Βουτίλ, ἀποκεφαλίσθεις διὰ μονομαχίαν. *Ἐγένετο σύντροφος τοῦ πρίγκιπος Κονδὲ (βλ. λ.), διεκρίθη δὲ καὶ ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Λοκροά (1643) καὶ κυρίως ἐν τῇ τ. ὡ. Λάν 1648, μεθ' ἣν προεδιόθη εἰς ὑποστράτηγον (maréchal de camp). Ἀμνηστευθεὶς ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΔ' μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ 1659, ἐνυμφεῖσθαι τὴν κληρονόμον τοῦ οἴκου Λουξεμβούργου καὶ προσέλαβε τὸ ὄνομα τούτου. Ὑστερον ὑπηρετήσας ὡς ἐθελοντὴς ὑπὸ τὸν Τυρὲν ἐν Φλανδρίᾳ (1667) καὶ ὑπὸ τὸν Κονδὲ ἐν τῇ Φράνς-Κοντὲ ὡς ἀντιστράτηγος (1668), ἀνέλαβε τῇ 1672 τὴν ἀρχηγίαν ἐν τῇ κατὰ τῶν Κάτω Χωρῶν πολέμῳ, δὲν κατώρθωσεν ὅμως οὐδὲν σπουδαῖον καθ' ὅσον οἱ Ὁλλανδοὶ ἄφσαν νὰ πλημμυρῶσιν τὰ ἕδατα ἅπαντα τὴν χώραν, καὶ ὅτε ἐξετέλεσε τολμηρὰν ἐκστράτειαν ἐπὶ τῶν παγωμένων μερῶν ἐκ τῆς Οὐτρέχτης ἡγαγέσθαι ἐπελθόντος χλιαροῦ καιροῦ νὰ ἀπισθοχωρήσῃ. Θανόντος τοῦ Τυρὲν προεδιόθη τῇ 1675 εἰς στρατάρχην, κατέστρεψε βάσθαι τῇ 1675 εἰς στρατάρχην, κατέστρεψε 1679 τὴν Ν Βάδην, ἐδῆωσε τὸ Μόμπελγαρδ, ἐνίκησε 1677 τὸν πρίγκηπα τῆς Ὁράνης παρὰ τὸ Mont Cassel, τῇ 1678 παρὰ τὸ St. Denis, μετὰ δὲ τὴν ἐν Νυμέγῃ εἰρήνην συνεπεία ψευδῶν κατηγοριῶν τοῦ Λουδοβίκου (βλ. λ.) ἔμεινε ἐπὶ τινὰ καιρὸν εἰς τὴν Βαστίλιν. Ζήσας εἰς αἰὶν ἰδιωτικὸν βίον ἔλαβε πάλιν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἐν Φλανδρίᾳ τῇ 1690, ἐνίκησε τῇ αὐτῇ ἔτει παρὰ τὸ Fleurus, 1692 ἐν Στένκερκεν καὶ 1693 ἐν Νέερβινδεν, μεθ' ὃ ἐκυρίευσεν τὸ Charleroi. Ἀσθενήσας δὲ ἐν τῇ στρατοπέδῳ ἀπέθανεν ἐν Βερσαλλίαις τῇ 1695. [B.E.]

Λουξορ. Χωρίον τῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ περιούχῃ τῶν ἀρχαίων Θεῶν (βλ. λ.). Τὸ ὄνομα el uqsūr σημαίνει «οἱ πύργοι» ὡς λέ-

γονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ τὰ ἐκεῖ ἐρσιπία. Εἷς τῶν δαδίσκων οἵτινες ἔτταντο πρὸ τῶν πλῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀμμωνος μετεορίσθη 1831 εἰς Παρίσιους καὶ ἐστήθη ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ὀμονοίας. [Α.Α.]

Λουόλας (Ἰγνάτιος δὲ Loyola, κυρίως Inigo Lopez de Recalde), ὁ ἱδρυτὴς τοῦ τάγματος τῶν Ἰησοῦϊτῶν. Ἐγενν. 1491 ἐπὶ τοῦ πύργου Λουόλα ἐν τῇ ἴσπαν. ἐπαρχ. Γκιπουσκά καὶ διατελέσας ἀκόλουθος (page) ἐν τῇ αὐτῇ Φερδινάνδου τοῦ Καθολικοῦ ὑπερέβηκεν ἐν τῇ στρατῷ. Πληγῶν δὲ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων πολιορκίαν τῆς Παμπλόνας 1521 καὶ κατὰ τὴν ἀσθένειάν του ἀναγιγνώσκων ἐποικοδομητικὰ βιβλία ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Διανείμας τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς μετέβη εἰς Παλαιστίνην ἵνα ἐπιστρέψῃ τοὺς Μωαμεθανοὺς, ἐπέισθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἐπαρχιακοῦ προστάτου τῶν Φραγκικῶν καὶ ἐγκαταλίπη τὸ σχέδιον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Βαρκελώνην. Ὑστερον ἐπεδόθη καὶ εἰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς καὶ ἡθρησκευτικὰς ἀσκήσεις· ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις ἐξυλίκισε μάλιστα αὐτὸν διὰ τινὰ καιρὸν ὡς ὑποπτον. μαγείας. Τῷ 1528 ἐλευθερωθεὶς μετέβη εἰς Παρίσιους ἵνα σπουδάσῃ· ἐνταῦθα δὲ ἀπεφάσισε μετὰ τινῶν ἄλλων συμπατριωτῶν καὶ Γάλλων τῷ 1534, νὰ ἱδρῇ τὸ τάγμα πρὸς προαγωγὴν τῆς καθολικῆς πίστεως. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ πάπυ προαφινῶς τῷ 1540 καὶ ἐπιστήμης τῷ 1543. Ὁ Α. ἐγένετο (1541) ὁ πρῶτος στρατηγὸς τοῦ τάγματος, καίτοι ὁ Λαῦνὲς ὁ καὶ διαδεξάμενος αὐτόν, ἦτο ἤδη τότε ἡ ψυχὴ τοῦ θ. Α. Ἀπέθανε δὲ ὁ Α. τῇ 31 Ἰουλ. 1556, τῷ δὲ 1822 ἐκηρύχθη ἅγιος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. [Εἴ.]

Λουπίνος, Lupinus L. Γένος φυτῶν τῆς οἰκῆς τῶν Κολοθεανθῶν, οὗ τὰ πολυάριθμα εἶδη φύονται ἀνὰ τὴν Β. εὐκρατον ζώνην. Πάντα εἰσὶν εὐχρηστα εἰς χορτονομὴν καὶ καλλιεργῶνται συχνά, ἰδίως τὰ ἐπέταια εἶδη, ἐν Γερμανίᾳ κατὰ προτίμησιν Α. ὁ ὤχρως (L. luteus L.) καὶ Α. ὁ στενέφυλλος (L. angustifolius L.), ἐν Ἑλλάδι δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Α. ὁ λευκὸς (L. albus L.) ἥτοι ὁ Θέρμος τοῦ Θεοφράστου ἢ Θ. ὁ ἥμερος τοῦ Διοσκορίδου. Καλλιεργεῖται πρὸ πάντων διὰ τὰ ἐδώδημα σπέρματα αὐτοῦ (κοινῶς Λουπίνα), ἀφθόνως δ' ἐν Λακωνίᾳ πρὸς κατσκευὴν εἰδους «φάβας» (ἐξ οὗ ἐδόθη τοῖς κατοικοῖς τὸ ὄνομα «Λουπινοφάγοι»). Ἐν Αἰγύπτῳ καλλιεργεῖται Α. ὁ Τέρμις (L. Ter-mis Forsk.). Αὐτοφυῆ ἐν Ἑλλάδι εἰσὶ Α. ὁ στενέφυλλος (Θέρμος ἀγριος τοῦ Διοσκορίδου, κοινῶς δὲ Ἀγριολούπινο), Α. ὁ δαιτύρις (L. hirsutus L.) καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη. Διάφορα ἄλλα εἶδη Α. κηπεύονται χάριν τῶν ὠ-

ραίων ἀνθῶν αὐτῶν, ἰδίως δ' εἶδη τινὰ πολυετῆ ἐξ Ἀμερικῆς. [Θ.Λ.]

Λουρδ (Lourdes). Πόλις τῆς περιφερείας Ἀρζελέ ἐν τῇ γαλλικῇ νομῷ Ἀνω Πυρηναίων, κειμένη ἐν γραφικῇ θέσει μετὰ τῶν ὄρεων. ἔχει 6976 κατ. (1891), πολλὰ ξενοδοχεῖα, μέγαρον, λατομεῖα μαρμάρου καὶ σχιστολίθου καὶ βιομηχανίαν λίθου καὶ τσεκολάτας. Εἶνε δὲ γνωστοτάτη ὡς τόπος προσκυνήσεως, ἀφ' οὗ τοῦ 1858 ἐπεφάνη ἐνταῦθα ἡ Παναγία εἰς τὴν 14 ἐτιδα Βερναδέτταν Σουβιρὸν καὶ ἀνέδλωσε θαυματουργὸς πηγὴ, ὑπὲρ τὴν ὅποιαν ἡγέρθη τῷ 1889 ὡραίος ναός. Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσκυνητῶν τῷ 1892 ἀνῆλθεν εἰς 145 951. [Μ.Σ.]

Λουρδᾶτα. Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας τοῦ δήμου Ἀνα Διβαθοῦς, ἀπέχον 40' ἀπὸ Πισσάδων, μετὰ 294 κατοίκων.

Λουριστάν. Μία τῶν ΝΔ ἐπαρχιῶν τῆς Περσίας, ἔχουσα ἐμβ. περ. 39 100 τχμ. Εἶνε ὀρεινὴ χώρα, μόνην πόλιν ἔχουσα τὸ Χορρεμαβὰδ. [Μ.Σ.]

Λουρο Κιλαμακίου. Χωρίον τοῦ δήμου Λιθακίας τῆς Ζυκύνθου, μετὰ 219 κατ.

Λούρος. Χωρίον τῆς Κάτω Ἠπείρου, κείμενον ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ Λούρου (Χαράδρου) καὶ ἀπέχον ἰσάκως ἀπὸ Ἀρτης καὶ Πρεβέζης (ὥρ. 5). Κάτ. 1250.

Λουσακζαῖς. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Καστελλίου τῆς ἐπαρ. Κισάμου, ἔχον μετὰ τινῶν ἄλλων συνοικισμῶν 461 κατοίκους. [Ν.Σπ.]

Λουσατσία (Lausitz) καλεῖται χώρα τῆς μέσης Γερμανίας, ἀνήκουσα νῦν τὸ μὲν εἰς τὴν Πρωσίαν τὸ δὲ εἰς τὴν Σαξονίαν, περιλαμβανούσα δὲ ἐμβαδὸν περ. 12 800 τχμ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους κατοικουμένη ὑπὸ Σλάβων ὑπετάγη ὑπὸ τὴν βασιλ. τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα. Διήρητο δὲ εἰς τὴν Ἀνω Α. (τὸ Ν. τμήμα) καὶ τὴν Κάτω Α. (Β), αἵτινες ἑαυτὰς περιῆλθον κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα εἰς τὸ Βρανδεμβούργον. Λήξαντος τοῦ Ἀσκανίου οἴκου τοῦ Βρανδεμβούργου ἡ Ἀνω Α. ὑπετάγη ἐκούσα 1324 εἰς τὸν βασιλ. Ἰωάννην τῆς Βοημίας, ἡ δὲ Κάτω Α. ἡγοράσθη 1364 ὑπὸ τοῦ βασιλ. Καρόλου τοῦ Δ', ἀμφότεραι ὁμοῦ παρεχωρήθησαν 1635 εἰς τὸν ἐκλεκτόρα τῆς Σαξονίας. Τῷ 1815 τέλος τὸ ΒΑ μέρος τῆς Ἀνω Α. καὶ ἅπαντα ἡ Κάτω Α. περιῆλθον εἰς τὴν Πρωσίαν, ἀποτελοῦσαι μέρη τῶν ἐπαρχιῶν Σιλεσίας καὶ Βρανδεμβούργου, τὸ δὲ ὑπόλοιπον διαμεῖναν κτῆμα τῆς Σαξονίας ἀποτελεῖ τὸν νομὸν Βάουτεν. [Μ.Σ.]

Λουσένα (Lucena). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἴσπαν. ἐπαρχίᾳ Κορδοῦς. ἔχει 21 268 κατ. (1887) καὶ ποικίλην βιομηχα-

νίαν φημίζονται δὲ μεγάλως οἱ ἵπποι τῶν ἐκείνῃ ἵπποφρεσβίων. [Μ.Σ.]

Λούσιος (νῦν ποτάμι τῆς Δημητζίνας). Ποταμὸς τῆς Πελοποννήσου πηγάζων ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὰς ὑπὸ ὑψείας τοῦ Θαυμασίου. Κατὰ τὸν κάτω ροὴν ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Γορτύνιος· τὸ δὲ ὄνομα Λ. ἐδόθη αὐτῷ ἐπὶ τοῖς ἐν αὐτῷ γενομένοις «λουτροῖς τοῦ Διὸς τεχθέντος» (Παυτ.). Χύνεται εἰς τὴν Ἀλφειὸν, μῆκος ἔχων ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ 120 σταδίων. [Α.Λ.]

Λουσαί. Ἀρχαία ἀρκαδικὴ πόλις ἐν τῇ περιόχῃ τῆς Κλειτορίας, συνορευούσης διὰ τῶν Λ. μετὰ τῆς Κυναιθῆς, ἀνεξάρτητος μὲν κατὰ τὴν 5' αἰῶνα π. Χ., ὑποτελής δὲ τοῖς Κλειτορίοις βραδύτερον. Ἐπὶ Παυτανίου κατεστραμμένη διετῆρε ὅμως τὸ πανάργαιον καὶ σεβάσιμον ἱερὸν τῆς Λουσιάτιδος ἢ Ἡμερασίας Ἀρτέμιδος, τὸ θεραπεύσαν τὰς μαινομένας Προϊτίδας, τὸ ἐγγὺς τῶν Στυγίων ὑδάτων, τὸ συληθὲν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν τῷ 220 π. Χ. καὶ τοῦ ἐπείκου, ὡς καὶ τῆς πόλεως ἡ θέσις τοποθετεῖται νῦν πιθανώτατα κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πεδιάδος τῶν Σουθενῶν ἐγγὺς καὶ ὑπὸ τὸ χωρίον Χαμάκον, ἔνθα ἵχνη ναοῦ καὶ ἀρχαίας κατοικίας εὐρέθησαν. Τῶν Λ. εὐρέθησαν νομισματα καὶ ὡς ἀνεξάρτητου πόλεως τῆς ἀρχαϊκῆς συμπολιτείας μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν Ἀγαιῶν Λουσιατῶν [Γ Πδ.]

Λουσαζίνον (Lussin). Ἡ σπουδαιότερα τῶν δαλματικῶν νήσων, οὐχὶ δὲ ἡ μεγαλειότερα, ἔχουσα μῆκος 38 χμ καὶ ἐλάχιστον πλάτος 290 μ., διατεταμένη δι' ὄρεσσινας 548 μ. ὕψους καὶ εὐφορος εἰς ἐλαιάς. Ἀποτελεῖ μετὰ τῶν πλησίον νήσων Χέρσου καὶ Βέλγιας νομὸν 939.61 τχμ. καὶ 39 989 κατ., πρωτεύουσαν ἔχοντα τὸ Λουσαιπίνκολο, τὸ σπουδαιότερον ἐπίνειον τῶν νήσων τοῦ Κουαρνέρου (κατ. 4975). [Μ.Σ.]

Λούθεν (Leuthen) Χωρίον ἐν τῷ νομῷ Βρεσλαυίας τῆς πρωσικῆς Σιλεσίας, ἔχον 935 νατ., γνωστὸν δὲ γεόμενον διὰ τῆς μεγάλης νίκης ἣν ἤρατο ἐνταῦθα Φρειδερίκος δ' Β' τῆς Πρωσίας κατὰ τῶν Αὐστριακῶν (5 Δεκ. v. 1757). [Μ.Σ.]

Λουτοφί. Χωρ. τοῦ δήμου Πλαταιῶν τῆς ἑπαρ. Θηβῶν, ἔχον 167 κατ. [Μ.Σ.]

Λουτρά. Χωρ. τοῦ δήμου Περαιῆς τῆς Τήνου, ἔχον 199 κατ. [Μ.Σ.]

Λουτρά. Χωρ. τῆς Μυτιλήνης, κείμενον 8 χμ. ΝΔ τῆς πρωτεύουσας ἔχει 1100 κατ. διατηροῦντας δημοτικὸν σχολεῖον [Μ.Χ.]

Λουτράκιον. Χωρ. παράλιον καὶ θερμὴν πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Περαιῶν, κείμενον εἰς τὸν Β μυχὸν τοῦ κόλπου τοῦ Λεγκαίου οὗ ἀνωθεν πρὸς Β ὑφίστανται τὰ ὄρη τῆς Περαιῶν εἰς ὕψος 910 καὶ 1057 μέ-

τρων. Μέχρι τῆς κτίσεως τῆς νέας Κορίνθου (1859) ἦτο σταθμὸς τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰσθμοῦ ἐκ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ὅπως ἐκ τοῦ Σαρωνικοῦ τὸ Καλαμάκιον καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡγκυροβόλουν τὰ ἀτμόπλοια. Κατὰ τὰς μεγάλας τρικυμίας τὰ ἀτμόπλοια μὴ δυνάμενα νὰ προσεγγίσωσιν εἰς Κόρινθον μεθρμίζονται εἰς Λουτράκιον. Ἐνεκα τῶν ἐν αὐτῷ θερμῶν (ἀλκαλικῶν) ὑδάτων, εἰς ἃ πολλοὶ προσέρχονται κατὰ τὸ θέρος, ἀνέκτησε ζωὴν καὶ ἀύξανει διὰ νέων οἰκοδομῶν. Κάτ. 758. Ἀπέχει τῆς Κορίνθου διὰ ξηρὰς 1 ὥραν, διὰ θαλάττης δὲ 3 μίλια, ἀπὸ δὲ τῆς Περαιῶν πρὸς Ν ὥρ. 1 1/2. Ἐνταῦθα εὐκείντο αἱ ἀρχαῖαι Θέρμαι.

Λουτράκιον. Ὀρμος καὶ ἐπίνειον ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ τῆς Κατσῶνης πρωτεύουσας τοῦ δήμου Ἐγίνου ἀρ' ἧς ἀπέχει πρὸς Β ὥρ. 1 1/2. Εἶνε κατὰφυτον ὑπὸ πλατάνων. Τούτῳ τινες θεωροῦσιν ὡς κείμενον ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Λιμναίας ἐνῷ ἄλλοι τοποθετοῦσι ταύτην ἐπὶ τοῦ Κραδασιῶν.

Λουτρόν. 1) Χωρ. τῆς Μεσσηνίας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Οἰχαλίας καὶ ἀπέχον ἀπὸ Μετ.γαλᾶ ὥρ. 1. Κάτ. 310.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Εὐρωστίνης τῆς Κορινθίας. ἔχει 463 κατοίκους, κείνται δὲ εἰς τὰς κατωτάτας ὑπὸ ὑψείας τῆς Α κορυφῆς τοῦ ὄρους Μπιτσᾶ καὶ ἀπέχει ἀπὸ Δερβερίου ὥρ. 2 1/2.

Λουτρόν. Χωρίον τῆς ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν Θεσσαλίας, κείμενον οὐ μακρὰν τῆς Δισκίας. ἔχει περ. 100 οἰκίας. [Ν.Σ.]

Λουτρόν καλεῖται κυρίως μὲν ἡ ἐμβύθησις ὕδατος τοῦ σώματος ἢ μέρους αὐτοῦ ἐν τινι ὑγρῷ, ὡς καὶ ἡ ἐντὶς ἀτμοσφαιρᾶς πληρωμένης οἰωνομένη ἀτμῶν διαμονὴ αὐτοῦ (ἀτμόλουτρον)· τὰ τοιαῦτα Λ. ἔχουσιν ἐν γένει σκεπὴν διαιτητικὴν ἢ θεραπευτικὴν. Ἀλλὰ καὶ ὁ γενικὸς τοῦ σώματος καθαρισμὸς καλεῖται ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ Λ., ὡς καὶ τὸ κατὰστημα ἐν ᾧ τελεῖται οἰασθήποτε φύσεως λουτρόν. Ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐννοίαν τὰ Λ. παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀνατολικοῖς λαοῖς ἦσαν συνδεδεμένα μετὰ τῆς θρησκείας, τοῦ σωματικοῦ καθαρμοῦ ὑπεμφαινόντος καὶ τὸν ἡθικόν, καὶ ἐπεβάλλοντο θρησκευτικῶς εἰς ὀρισμένας περιστάσεις, ἰδίως παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς καὶ σήμερον παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις, εἰς οὓς μᾶλλον τοπικοὺς καθαρμούς (τῶν χειρῶν π. χ.) ἐπιβάλλει ἡ θρησκεία εἰς διαφόρους περιστάσεις· ἀλλὰ καὶ τῶν καθολικῶν Λ., γινομένων ἐν ὑπερθερμοῖς θαλάμοις δι' ἐντριβῶν ὕδατος τοῦ σώματος, εἰσι φίλοι ἱδῶς οἱ ὀθωμανοὶ καὶ γνωστότατα εἶναι τὰ καὶ παρ' ἡμῖν παραμεινόντα «ὀθωμανικά Λ.». Ἐξ Ἀνατολῶν διὰ τῶν σταυροφοριῶν μετεδόθη ἡ χρῆσις τὴν Λ. καὶ εἰς τὴν Δ Εὐρώπην, ἐνθα πρότερον δὲν ὑπῆρ-

χον δημόσιοι λουτρώνες. Ἐν τοῖς κανονισμοῖς τοῦ τιμαριωτισμοῦ καὶ τῶν ἱπποτικῶν ταγμάτων περιλαμβάνοντο διατάξεις περὶ Ἀ. εἰς ὠριμένους περιστάσεις. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἤδη παρ' Ὀμήρῳ εἰς τοὺς φιλοξενουμένους παρουσιάζεται πρὸ παντὸς θερμὸν λουτρόν. Πρὸ τῶν συμποσίων ἐλούοντο οἱ συνδαιτυμόνες, ὁ προσερχόμενος εἰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις, εἰς γάμον ὑπερχεοῦτο πρότερον νὰ λουθῇ. Λουτῆρες ὑπῆρχον ἐν ταῖς οἰκίαις, εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς δημόσιον (βαλανεῖα). Ἡ χρῆσις τῶν ἀποδυτηρίων καὶ τῶν ἱδρωτηρίων ἦν ἐπίσης ἐκπαινεμένη παρὰ τοῖς Ἕλλησι. Τὰ ἱδρωτήρια, καλούμενα πυριατήρια ἢ «Λακωνικά», ἦσαν θάλαμοι μετὰ καθισμάτων συγκοινωνούντες διὰ σωλῆνων μετὰ μεγάλων θερμαστῶν, τῶν «ὑπολαύστων». Μέρη τῶν ἀρχαίων λουτρῶν ἦσαν καὶ τὰ «ἀποδυτήριον», ἔνθα ἀπέθετον τὰ ἱμάτια, καὶ τὸ «ἀλειπτήριον» ἢ «ἐλαϊοθήσιον», ἔνθα οἱ λουστῆντες ἠλείφοντο ἐλαίῳ, ἰδίως οἱ παρασκευαζόμενοι εἰς γυμνάσια ἢ ἀγῶνας. Περὶ δὲ τῶν βαλανείων ὑπῆρχεν ἐκτετατὴ διά γυμνάσια. Πιθανὸν δὲ φαίνεται ὅτι ὑπῆρχον καὶ διὰ τὰς γυναῖκας ἰδιαίτερα δημόσια Ἀ. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἀνέκαθεν ὑπάρχοντα τὰ δημόσια Ἀ. ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐτελειοποιήθησαν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἐφ' ὧν ἦσαν πολυτελέστατα, ἐχρησιμοποιεῖν δὲ κοινῶς ὡς τόπος διασκεδάσεως (πρβλ. Θέρμαι). Κυρίως δὲ ἀπετέλουν αὐτὰ τὰ ἐξῆς μέρη: τὸ ὑπόκαυστον (hypocaustum), θερμαίνον τὸ τε ὕδωρ καὶ τοὺς θαλάμους τῶν ἱδρωτηρίων· τὸ ἀποδυτήριον (apodyterium)· τὸ ψυχτήριον (frigidarium), θάλαμος μετὰ δεξαμενῆς ψυχροῦ ὕδατος· τὸ tepidarium, προωρισμένον διὰ Ἀ. χλιαροῦ ὕδατος· τὸ ἱδρωτήριον (sudatorium ἢ caldarium ἢ lacopileum). Ὑπῆρχον ἐτι ἀλειπτήριον, αἰθουσα διασκεδάσεων, κήπος κλπ. Ἰδιαίτερα δημοσία Ἀ. ὑπῆρχον διὰ τὰς γυναῖκας, ὅπου ἐφοίτων καὶ αἱ ἀνώταται τῆς Ῥώμης δέσποναι. Ἐν Ῥώμῃ ὑπῆρχον ὑπὲρ τὰ 800 δημόσια Ἀ., ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐν πάσαις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς κτήσεσι.

ὑπὸ διαιτητικὴν καὶ θεραπευτικὴν ἔννοιαν τὰ Ἀ. ἔχουσι μεγίστην σημασίαν. Τὰ δι' ἀπλοῦ ὕδατος καθαρίζουσι τὸ σῶμα ἀπὸ παντὸς ῥύπου, διανοίγουσι τοὺς πόρους αὐτοῦ, συντελοῦσιν εἰς ἀπόπτωσιν τῶν ἀποτριβέντων κυττάρων τῆς ἐπιδερμίδος καὶ ἀνανέωσιν αὐτῆς. Διαιρούμεν δὲ αὐτὰ εἰς ψυχρά, ἤτοι θερμοκρασίας μέχρι 22° Κ., χλιαρά, 22—35°, καὶ θερμά, 35—40°. Τὸ ψυχρὸν Ἀ. ἐλαττοῖ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ αἵματος, αὐξάνει τὴν ἀποκρίσιν τοῦ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακικοῦ, ἐπιδραίνει τὴν σφυγμὸν (τοὺς καρδιακοὺς παλμούς) καὶ τὴν ἀναπνοήν, αὐξάνει τὴν ἐρεθισιμότητα τοῦ δέρματος, τὴν ἐλαστικότητα καθέλου τοῦ σώματος· κατόπιν τοιοῦτου Ἀ. ἡ θερμοκρασία

τοῦ σώματος ὑψοῦται πάλιν, ἡ κυκλοφορία γίνεται ζωηροτέρα, ὡς καὶ ἡ θρέψις καὶ ἡ καταλλαγὴ τῆς ὕλης. Διὰ τῆς συχνῆς δὲ αὐτῶν χρήσεως συνειθίζει τὸ σῶμα εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας καὶ ἀποβαίνει ἡττον εὐπρόσβλητον ὑπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν. Ἡ διάρκεια τῶν τοιούτων Ἀ. ἐστὶν 5—15 λεπτῶν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ εἰσέρχεται τις εἰς ψυχρὸν Ἀ. ἰδρῶν ἢ ὁπωσδήποτε πέραν τοῦ συνήθους θερμῆς, μετὰ μακρὰν π. χ. σωματικὴν ἐνασχόλησιν, οὔτε μικρὸν μετὰ τὸ φαγεῖν· κατόπιν δὲ τοῦ Ἀ. δεόν νὰ στεγνοῦται καλῶς τὸ σῶμα διὰ ξηρῶν ὀθωνῶν καὶ νὰ κινήται εἰς περίπατον ἢ ἄλλην τινὰ μίκην ἀσκήσιν. Εἰς τὰ ψυχρά ἀνέγκουσι καὶ τὰ θαλάσσια Ἀ., ἐν τῇ θράσει· ὅμως τούτων δεόν νὰ ληφθῶσιν ἐτι ὑπ' ὄψιν ἡ συνεχὴς πληθῆς τοῦ σώματος ὑπὸ νέων στρωμάτων ὕδατος, αἱ κινήσεις τοῦ κολυμβήματος, ἡ ἀναπνοὴ τοῦ θαλάσσιου (ἀλατού, οὐ) ἀέρος, ἡ χάρις τῶν Ἀ. διαμονῇ ἐν παραλίᾳ θέσει καὶ γενικῇ τοῦ βίου μεταβολῇ καὶ Θεραπευτικῶς ἐνδείκνυνται τὰ θαλάσσια Ἀ. εἰς χρόνια νευρικά νοσήματα, εἰς διαφόρους ἀδενωπαθείας, τὰ χρόνια δερματικά πάθη, τὰς ἀρθριτικὰς, ρευματικὰς καὶ χοιραδικὰς ἐκδηλώσεις· ἀπαγορεύονται δὲ ἐπὶ πληθῆρας αἱμάτων, χρονίων στομαχικῶν καὶ ἡπατικῶν νόσων, χρονίου πνευμονικοῦ κατάρρου καὶ πνευμ. φθίσεως κλ. Καταλληλότητι δὲ ἐποχῇ διὰ θαλάσσια Ἀ. εἶνε τὸ θέρος ἐν γένει μετὰ παραλλαγῶν τοπικῶν ἀναλόγως τοῦ ἐκασταχοῦ κλίματος, ἀρκούσι δὲ 30—40 λουτρά ἐν ὅλῳ, ἀνά ἓν καθ' ἑκάστην. Τὰ ζωητέρω γενικά παραγγέλλονται διὰ ψυχρά Ἀ. ἰσχύουσι καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὰ θαλάσσια. Τὰ χλιαρά Ἀ. συντελοῦσιν εἰς τελειότερον καθαρισμὸν τοῦ σώματος, ἀναπαύουσιν αὐτὸ ἀπὸ τῶν κόπων, καταπαύουσι νευραλγίας, καθ' ὧν καὶ παραγγέλλονται, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀσθενικοὺς καὶ λιαν εἰς κρυολογήματα ἐπιρρεπεῖς, ἀντὶ τῶν ψυχρῶν. Τέλος τὰ θερμά Ἀ. μαλακύνουσι τὴν ἐπίδερμίδα, ἐπιταχύνουσι τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόπτωσιν ἐφελκίζων (δερματικῶν νοσημάτων), παραξύνουσι τὰς λειτουργίας τῶν σπλάγγνων καὶ τὴν καταλλαγὴν τῆς ὕλης, εὐρύνοντα δὲ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ δέρματος διευκολύνουσι τὴν δι' αὐτοῦ ἀπέκκρισιν νοσηρῶν στοιχείων τυχόν ἐν τῇ σῶματι ὑπαρχόντων. Ὁμοίαν ἀλλ' ἐντονωτέραν ἔχουσι τὴν ἐνέργειαν τὰ δι' ἀτμῶν ὕδατος Ἀ., ἅτινα διὰ τῆς ἀναπνοῆς δρῶσιν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν συνιστῶνται δὲ κατὰ ἀρθριτικῶν καὶ ρευματικῶν ἐκδηλώσεων, νευραλγιῶν, χρονίων κατάρρων κλ. Εἰς τοὺς ἀτμῶν τοῦ ὕδατος προστίθεται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ φαρμακευτικῶν οὐσιῶν ἅμμοι, οἷον θείου, τερεβινθίνης κλ. Ὁμοίως δρῶσι τὰ διὰ θερμοῦ ξηροῦ ἀέρος Ἀ., ἅτινα προκκλοῦσιν ἰσχυρὰν ἐφίδρυσιν

ἀπάγουσαν ἀπὸ τοῦ σώματος μέγα ποσὴν ὑγροῦ, καὶ εὐκολύνουσι τὴν ἀπόκρισιν τῶν νοσηρῶν ἰῶν, δι' ὃ καὶ συνιστῶνται εἰς τὰς ἐκ κακῆς συστάσεως τοῦ αἵματος παθήσεις. Κατὰ τὰ ἡλεκτρικὰ Λ. διέρχεται διὰ τοῦ ἀρρώστου ρεύμα ἡλεκτρικὸν ἐντὸς λουτροῦ εὐρισκομένου.

Ὡς πρὸς τὰ τοπικὰ Λ. ἐάν ὦσι θερμὰ ἐπισπῶσι πλεῖον αἷμα ὅπου ἐφαρμόζονται, ἐάν δὲ ψυχρὰ ἀπωθοῦσιν ἐκείθεν τὸ αἷμα. Οὕτω τὰ ποδόλουτρα κατὰγουσι τὸ αἷμα εἰς τὰ κάτω ἄκρα θάφαιρουντα αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν πνευμόνων, δι' ὃ καὶ παραγγέλλονται ἐν γένει ἐν υπεραιμίας τῶν ὀργάνων τούτων· αἱ δὲ ψυχρὰ καταιονήσεις δρῶσι κυρίως ἐρεθίζουσαι τὸ νευρικὸν περιφερικὸν σύστημα. Πάντα τὰ Λ. ταῦτα εἶναι ἐν γένει μικρᾶς διαρκείας (5—15 λεπτῶν, κατ' ἀνώτατον ὅρον $1\frac{1}{2}$ —1 ὥρας). Ἐν τούτοις καὶ παρατεταμένα (ἐπὶ ὥρας καὶ ἡμέρας συνεχῶς) θερμὰ Λ. συμβουλευόμενα, ἰδίως ἐπὶ ἐκτεταμένων ἐγκαυμάτων καὶ ἐπιρρόνων τινῶν δερματ. παθήσεων. Εἰς πάντα τὰ εἶδη τῶν Λ. εἶνε δυνατόν νὰ προστεθῶσιν εὐδιάλυτοι φαρμακευτικαὶ οὐσίαι ἵνα ἀναποθῶσι διὰ τοῦ δερματος, καίτοι τὰ τοιαῦτα Λ. εἰσὶ σήμερον πολὺ ὀλιγώτερον εὐχρηστα ἢ ἀλλοτε, ὅτε υπερβολικὴ ἐπιστεῦετο ἡ διὰ τοῦ δερματος γινόμενη ἀνάποσις τῶν φαρμάκων. Οὕτω π. χ. τὰ μετὰ κοινού μαγειρικοῦ ἁλάτος Λ. ἐνισχύουσι καὶ ζωογονοῦσι σημαντικῶς τὸ δέρμα καὶ τοὺς ἁδίνους, δι' ὅ εἰσιν ἀριστα κατὰ τῶν χοιραδικῶν τῶν ὀργάνων τούτων παθήσεων. Ἀναμφισβήτητος δὲ εἶνε ἡ ὠφέλεια τῶν ἐνεργόντων χέρια διατεταμένα Λ., οἷον διοξειδίου ἀνθρακ. ὑδρόθειον κλ., ἅτινα διὰ τοῦ δερματος εἰσδύουσι εἰς τὸ αἷμα. Εἰς τὰ τοιαῦτα φαρμακευτικὰ Λ. ἀνήκουσιν καὶ τὰ διὰ τῶν αὐτοφῶν ἱαματικῶν ὑδάτων. [Α. Α.]

Λουτρούς 1) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀμβρακίας (Βάλτου), ἀπέχον ἀπὸ Καρβασαρά ΒΑ ὥρ. 3. 15', μετὰ 494 κατοίκων.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Κραννῶνος ἀπέχον $2\frac{1}{2}$ ὥρ ἀπὸ Τσορμακλῆ, μετὰ 287 κατοίκων. Τὸ χωρίον λέγεται καὶ Δουντουλάρ.

— 3) Χωρ. τοῦ δήμ. Καλλιφώνιου τῆς Καρδίτσας, μετὰ 384 κατοίκων, ἀπέχον ὥρ. $1\frac{1}{2}$ ἀπὸ Καλλιφώνι.

Λουτροφόρος. Βλ. Γάμος ἐν τ. Γ' σ. 208 β'.

Λούτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀηλαντίων τῆς Χαλκίδος, μετὰ 192 κατ. [Μ. Σ.]

Λούτσαου (Leutschau, οὐγγ. Lőse). Πρωτεύουσα τοῦ οὐγγρικοῦ κομητᾶτου Τσιψ. κειμένη ἐπὶ λόφου καὶ περιβαλλομένη ὑπὸ τειχῶν. Ἔχει 6318 κατ. (1890), ἀρχαίαν γεωργίαν καὶ κηπουρίαν, ὡς καὶ ἐμπόριον σημαντικόν. [Μ. Σ.]

Λουτσέρ (Lucera). Πόλις τῆς ἰταλ.

ἐπαρχίας Φότζας. Ἦνε ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 15 330 κατ. (1881), διατηροῦντας ἐμπόριον μετέξεως καὶ ἐλαίου, τεχνικὸν σχολεῖον, γοτθικὴν μητροπόλιν καὶ ἐρείπια φρουρῶν ἰδρυθέντων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Β'. [Μ. Σ.]

Λουτσαῖ Κοινὴ ὀνομασία τῆς κρήσης. Βλ. Βερβερίς.

Λούτσα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ ῥωτ. κυβερνήτῳ Βολυνία, ἐπὶ τοῦ Στ. ὁρ. ἔδρα οὕτα καθολικοῦ ἐπισκόπου καὶ ἔχουσα 14 857 κατ. (1894). Ἀπὸ τοῦ 1870 εἶνε ὁχρωμένη. [Μ. Σ.]

Λούτσος Χωρ. τοῦ δήμου Ὑαίας τῆς Δωριδος μετὰ 277 κατ., ἀπέχον 1 ὥρ. πρὸς Ν τῆς Γρανίτσας.

Λούχα ἢ Λεῖχα. Χωρ. τῆς Ζακύνθου τοῦ δήμου Ναφθίων μετὰ 185 κατοίκων. Ἀπέχει τοῦ Κολλιωμένου ὥρ $1\frac{1}{2}$.

Λούχτενμπεργ δούξ (Εὐγένιος δούξ Leuchtenberg, καὶ πρίγκηψ Eichstatt) Υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Βωαρναί καὶ τῆς κατέπιν αὐτοκρατορίας τῶν Γάλλων Ἰωσηφίνης, γενν. 1781 ἐν Παρισίοις. Ὑπηρστήσας ὑπὸ τῶν Hoche ἐν Βρετανίᾳ, ἔλαβε μετὰ τοὺς γάμους τῆς μητρὸς του μετὰ τοῦ Ναπολέοντος μέρος εἰς τὰς εἰς Ἰταλίαν καὶ Αἴγυπτον ἐκστρατείας, ἀνυψῶν δὲ ταχέως εἰς τὰς ὑψηλοτέρας στρατιωτικὰς τιμὰς, τῷ δὲ 1804 εἰς πρίγκηπα τῆς Γαλλίας καὶ 1805 εἰς ἀντιβασιλεῖα τῆς Ἰταλίας. Νυμφευθεὶς τῇ ἐπομένῃ ἔτει τὴν πριγκίπισσαν Ἀμαλίαν Δούκισσιν τῆς Βαυαρίας, υἱοθετήθη ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος καὶ ὠρίσθη αὐτῷ τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰταλίας ὡς κληροδοτήμα. Τῷ 1809 γένόμενος ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων ἐν τῷ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμῳ τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξεν ἀτυχής, εἰτα θμως ἐνίκησε τοὺς ἐνθροῦς παρὰ τὸ Ῥάβ καὶ ἐγκαίρως ἐπρόφασεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Βάγραμ. Λαβὼν δ' εἰτα καὶ μέρος εἰς τὴν εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατείαν, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ Μυρά ἐγένετο ἀρ. ἱστράτηγος τοῦ ἐν Γερμανίᾳ στρατοῦ καὶ ἐξησφάλισε διὰ στρατηγικῆς κινήσεως (κυκλώσεως) τὴν μάχην τοῦ Λύττεν ὑπὲρ τῶν Γάλλων (2 Μαΐου ν. 1813). Σταλείς δ' εἰς Ἰταλίαν διεκρίθη μετὰ τὴν ἐν τῇ κατὰ τῶν πολυαριθμῶν ἐχθρῶν ἀντιστάσει τοῦ μόλις δὲ τῇ $1\frac{1}{16}$ Ἀπριλίου 1814, παραιτηθέντος τοῦ Ναπολέοντος τῶν θρόνων, παρεκινήθη νὰ συνθηκολογήτῃ. Τὸ ἐν Βιέννῃ συνέδριον ὥρσεν αὐτῷ ὡς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἀπολεσθεύσας χρηρτίας του τὸ ποσὸν τῶν 5 ἑκατομμ. φρ. ἀνθ' ὧν ἔλαβε παρὰ τοῦ πονθεροῦ τοῦ βασιλέως Μαξιμιλιανοῦ Α' Ἰωσήφ τῆς Βαυαρίας τὸ λανθγραφάτον Leuchtenberg (ἐν τῷ νομῷ Ἄνω Παλατινῶν τῆς Βαυαρίας) καὶ τὸ πριγκηπάτον Eichstatt, ὡς καὶ τὸν τί-

τὸν Βασιλικὴ Ὑψηλότης. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1824 ἐν Μονάχῳ. Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Κάρολος Αὐγουστὸς Εὐγένιος Ναπολεὼν ἐνυμφεύθη τῷ 1835 τὴν βασιλισσαν τῆς Πορτογαλίας Μαρίαν δὲ λὰ Γλόρια, ἀπέθανε δὲ ἐλίγον ὕστερον. Ὁ δὲ νεώτερος υἱὸς δούξ Μαξιμιλιανὸς Εὐγένιος Ἰωσήφ Ναπολεὼν ἐνυμφεύθη τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου τῆς Ῥωσσίας Μαρίαν, καὶ ἀπέθανε 1852 ἐν Πετροπόλει. Τούτου ὁ πρεσβύτερος υἱός, δούξ Νικόλαος, πρίγκιψ Ῥωμανόβσκη, ὑπῆρξε ῥώσος στρατηγὸς καὶ γενικὸς ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἀπέθανε 1891 ἐν Παρισίοις· καὶ ὁ δεύτερος δὲ υἱὸς Σέργιος, ἥτο ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος, ἔπεισε δὲ κατὰ τὸν ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον 1877, ὁ δὲ τρίτος Εὐγένιος, γενν. 1849 ἐν Πετροπόλει εἶνε ἀντιστρατήγος τοῦ ῥώσου στρατοῦ καὶ νῦν ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας Λ. [ῬΕ.]

Λόφθορο (Loughborough). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λέστερ ἐπὶ τοῦ Σώρ. ἔχει 18 196 κατ. (1891), βιομηχανίαν πλεκτικῆς, βαμβακερῶν ὑφασμάτων, κωδωνῶν κλ.

Λοφοδράγγειοι. Ὑλθὺς τῆς τάξεως τῶν τελεστέων ἰδίων ἀποτελεῦντες ἀθροισμα, κατονομασθέντες δὲ ἀπὸ τῶν θυτάνων ἢ λάρων, οὓς σχηματίζουσι τὰ βράγχια αὐτῶν ἐπὶ τῶν βραχίονων τῶν ἐκατέρωθεν τὸ δέρμα αὐτῶν καλύπτεται ὑπὸ θυρακοσιδῶν πλακῶν, τὸ στόμα αὐτῶν εἶνε νωδόν. Τὰ ὠκίων ἅμα τικτόμενα προσκολλῶνται ἐπὶ τοῦ κοιλιακοῦ δέρματος ἢ ἐντὸς θυλάκου παρὰ τὴν οὐρὰν εὐρισκόμενοι καὶ φέρονται οὐνήθως ὑπὸ τοῦ ἀρρενος, μέχρις ἐντελὺς αὐτῶν ἵνα πύξῃ. Κυριωτάτῃ οἰκογένεια οἱ Συγγναθίδαι εἶναι. Ἐξ ἧς ἀνήκει καὶ ὁ γνωστότατος Ἰππόκαμπος ὁ βραχύρρυγχος, κοινῶς ἄλογακι. [Φ.Ι.]

Λοφοπόδα Ζῶα ἀτελέστατα τῆς τάξεως τῶν Βρυζῶων, ζῶντα ἐπὶ θαλασσίων λιθῶν ἢ φυτῶν, ἐφ' ὧν ἀποτελοῦσι μεγίστας ἀποικίας. [Φ.Ι.]

Λοφόρυξ (βλ. πίν. Ἀλεκτοροειδῆ 5). Πτηνὸν ἐν τῇ ΝΑ Ἀμερικῇ ζῶν. Ὑπάρχουσι τούτου δύο εἶδη, ὧν ἡ ὁ τῆς Καλιφορνίας εἶνε τὸ ὠραιότερον, ἔχει χροῖμα ποικίλον ἐπικρατοῦντος τοῦ γαίῳ, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ αὐτοῦ ὑφύονται εἰς λόφον 4-6 δρεπανοειδῆ μικρὰ πτερά. Ματαίως ἐπειράθησαν ἀ ἐγκληματοῦσι καὶ ἐν Εὐρώπῃ τοῦς Λ., ἔχοντας καὶ κρέας νοστιμώτατον. [Φ.Ι.]

Λοφόται νῆσοι καλοῦνται 6 μεγαλύτεραι καὶ πολλὰ μικρότεραι νῆσοι κείμεναι παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς βορείου Νορβηγίας καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν νομὴν ταύτης Νορβλανδίας. Εἶναι βραχώδεις καὶ ὄρειναι, διατηρεῖται δὲ παρ' αὐτὰς σπουδαία ἀλιεῖα, ἥς κέντρον εἶναι αἱ μεγαλύτεραι νῆσοι Ἀνατ. Βάαγος (541.5 τχμ.), καὶ Δυτ. Βάαγος

(408.4 τχμ.), εἰς ἃς συνέρχονται κατ' ἔτος περίπου 30 χιλ. ἀλιεῖς. [Μ.Σ.]

Λόφτα. Χωρ. τῆς ἰνατ. Μακεδονίας, κείμενον ἐπὶ τῶν ὑπορείων τοῦ ὄρους Ἀλῆ Ποτούς εἰς ἀπόστασιν 12 1/2 ὥρων πρὸς Β τῶν Σερρῶν ἐπὶ τῆς ἐκ τούτων εἰς Νευροκόπον ὁδοῦ μετὰ 450 κατ. χριστιανῶν βουλγαροῶν.

Λόχα (Loja). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Γρανάδα εἰς τὰς ὑπορείας λόφου στεφομένου ὑπὸ πύργου τῶν Ἀράβων καὶ ἐπὶ τοῦ Χενίλ ποτ. ἔχει 19 120 κατ. καὶ βιομηχανίαν ἐριούχων, χάρτου κλ.

Λόχβιτσα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Β μέρει τοῦ ῥώτου κυβερνεῖου Πολτάβας, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμιονύμου ποταμοῦ. ἔχει 10 789 κατ. (1891), βιομηχανίαν ἐλαίου καὶ ἐμπορίον κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Λοχεῖα. Ἡ κατὰ τῆς ἐν τῇ διατελεῖ ἡ ἀρτι τεκοῦσα γυνὴ (λεχὼ ἢ λεκοῦσα) ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ τοκετοῦ μέχρι τῆς τελείας εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανόδου τῶν γεννητικῶν αὐτῆς ὀργάνων, ἥτοι ἐπὶ χρόνον 40 περίπου ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ. Κατὰ τοῦτον ἡ μὲν μήτρα ἐπανερχεται εἰς τὸ πρὸ τῆς συλλήψεως μέγεθος καὶ σχῆμα, ὁ κολοῦς καὶ καὶ τὰ ἐξωτ. γεννητικὰ ὄργανα ἀναλαμβάνουσιν ἐκ τῶν μηχανικῶν ἀλλοιώσεων ἃς ὑπέστησαν κατὰ τὸν τοκετόν. Τὰ συνοδεύοντα δὲ τὴν Λ. φαινόμενα εἰσι 1) αἱ ὑστεραῖαι ὠδίνες ἥτοι ὀδυνηραὶ καὶ διαλείπουσαι τῆς μήτρας συστολαί, εὐθὺς μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ πλακούντος ἐπερχόμεναι καὶ συντελοῦσαι εἰς τὴν ἐντεῖη κένωσιν τῆς μήτρας ἐκ θρόμβων αἵματος ἢ καὶ τεμαχίων τῶν ὕμνων ἢ τοῦ πλακούντος, τυχόν ἐν τῇ μήτρᾳ ἀπεμεινάντων διαρκοῦσι δὲ αἱ ὠδίνες αὗται, κατὰ διαλείμματα ἐπανερχόμεναι καὶ ἀκολουθοῦμεναι ὑπὸ μετρίας ῥοῆς αἵματος, ἐπὶ 2-3 ἡμέρας· 2) τὰ λόγια ἥτοι ῥοὴ ἐκ τῶν γενν. ὀργάνων ὑγροῦ μάλλον ἢ ἥττον ἀφθόνου, ὅπερ κατὰ μὲν τὰς πρώτας 12—24 ὥρας εἶνε αἱματηρόν, κατὰ δὲ τὰς ἐπομένας 3—6 ἡμέρας ὀρροαματώδες (ὑγρὸν δὴλ. ὀρρώδες ἐνέχον θρόμβους αἵματος), βραδύτερον δὲ καθαρώς ὀρρώδες, μὴ περιέχον μηδὲ ἴχνος αἵματος, τοιοῦτο δὲ διατηρηθὲν ἐπὶ ὥρας τινὰς ἀποβαίνει βαθμηδὸν κιτρινωπὸν καὶ μάλλον ἢ ἥττον πυκνόν (λόγια πυώδη)· Ἡ διάρκειά τῶν Λ. ποικίλλει μετὰ 15—20 καὶ 30 ἡμερῶν. Ἡ ἀπότομος δὲ παῦσις αὐτῶν δεικνύει φλεγμονὴν τῶν γεννητικῶν καὶ τῶν παρακειμένων τούτοις ὀργάνων. ἔχουσι δὲ τὰ λόγια εἰδικὴν τινα ὁσμὴν ἣν πρέπει νὰ ἐπιτηρώμεν, διότι δυσώδη λόγια ἐμφαίνουσι σήψιν αἵματος ἢ τεμαχίων τῶν ὕμνων ἢ τοῦ πλακούντος ἐναπολειφθέντων ἐν τῇ μήτρᾳ, ἀπειλοῦσαν τὴν σφαιμαίαν καὶ τὸν ἐκ ταύτης θάνατον τῆς λεχοῦς· 3) ἡ ἐκκρίσις τοῦ γάλα-

κτος, ἀρχομένη συνήθως 3—6 ἡμέρας μετὰ τὸν τεκετὸν καὶ παρατεινόμενη πολὺ πέραν τῆς λοχείας. Ἐν γένει ἡ λοχεία εἶνε ἀκίνδυνος φυσιολογικὴ κατάστασις, ἀποτελεῖ ὁμοίως περιόδον ἐπὶφθεῖν διὰ τὴν ἐκ τῆς κυήσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ καταπεποιημένην λεγίω δύνανται ὁμοίως τὰ κανονικὰ αὐτῆς φαινόμενα καὶ νὰ ἐπιπλακῶσι νοσηρῶς, ὅτε ἡ Λ. καλεῖται παθολογικὴ Ταύτης τὸ ἐπιφθεῖν αὐτὸν φαινόμενον εἶνε ἡ μνημονευθεῖσα σηψαιμία, ἣν ἀκαλυψθεῖ εὐς σμῖα τῶν λογίων. πυρετὸς (ἐπιλόχειο, π.), ὑπερβολικὴ ἔντασις καὶ διάρκεια τῶν ὑστεραίων ὡδίνων κλ. [Δ.Χ.]

Λόγια. Βλ. Λοχεία.

Λόχος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦν σῶμα. τι τοῦ πεζικοῦ στρατεύματος. Ἐν Σπάρτῃ οἱ ἐπλῖται διηροῦντο εἰς 6 μόρας, ἐκάστην ἐκ 4 Λ., ἐν Ἀθήναις δὲ εἰς 10 τάξεις (κατὰ τὰς 10 φυλάς), ὧν ὑποδιαιρέσεις ἦσαν οἱ Λ. Εἰς δὲ τοὺς κατὰ τὴν παρακμὴν τῶν ἑλλ. πολιτειῶν μισθοφορικοὺς στρατοὺς ὁ Λ. συνέκειτο ἐξ 100 ἀνδρῶν, ἀρχηγὸν ἐχόντων τὸν λοχαγὸν ἢ λοχαγὸν ἢ λοχηγέτην.

— Σήμερον ὁ Λ. εἶνε ὑποδιαιρέσεις τοῦ τάγματος, ὅπερ περιλαμβάνει 4 ἕως 6 Λ., συνήθως δὲ 4, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ, ὅς ἐν εἶναι τεταγμένοι θξίωματικοὶ μὲν ὁ ὑπολοχαγὸς καὶ ὁ ἀνυπολοχαγός, ἐπὶ δὲ οἱ ὑπαξιωματικοί. Πρὸς τὸν Λ. τοῦ πεζικοῦ ἀναλογεῖ ἐν τῇ ἱππικῇ ἡ ἴλη [Μ.Τ.]

Λύββεν (Lübben). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρωσσικῇ νομῇ Φραγκφούρτης, κειμένη ἐπὶ τινων νήσων τοῦ ποτ. Σπρέη. Ἔχει 6 198 κατ. (1890), ποικίλην δὲ βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Λυδέκκη. Ἐλευθέρα καὶ ἀνσεατικὴ πόλις, ἀποτελοῦσα ἀνεξάρτητον κράτος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας ἔχει ἐμβ. 298.7 τχμ. καὶ περιλαμβάνει τὴν πόλιν Λ. (βλ. κατωτ.). τὴν πόλιν Τραβεμύνδε καὶ τὴν χώραν, συνιστάμενην ἐκ συμπαγῶς συνόλου μετὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, Πρωσίας. Ὁλοδεμβούργου καὶ Μεκλεμβούργου ὡς καὶ 9 περιφερειῶν περικλειομένων ὑπὸ ἄλλων χωρῶν (Λαουεμβούργου, Ὁλσταίν, Ὁλδεμβούργου καὶ Μεκλεμβούργου-Στρέλιτσου) τὸ συμπαγὲς μέρος κεῖται ἀμφοτέρωθεν τοῦ πλωτοῦ Τράβε. Ἡ καθ' αὐτὸ πόλις Λ. κεῖται 15 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τράβε εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν περικλυζομένη ἐκ Δ. ὑπὸ τοῦ Τράβε, ἐξ Α. δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῆς λίμνης τοῦ Ράτσεβουργ σχηματιζομένου Βάκενις. ἔχει 63 590 κατ. τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους, εἶνε δὲ ἀρχαιοπρεπῶς ἐκτισμένη. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπει, ὁ τῆς Παναγίας (χτισθ. 1280—1304) μετὰ πολλῶν ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, ἡ μητρόπολις (ἐν σχήματι βασιλεί-

κῆς), ἔχουσα πίνακα περίφημον τοῦ Μέλνιγγ κα., ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων τὸ δημαρχεῖον (1260—1442). Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ὑπάρχει καὶ ναυτικὴ σχολή. Ἐργάτως ἀνεπτύχθη μεγάλως ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως, σημαντικὴν δὲ ἦτο ἀνέκαθεν τὸ ἐμπόριον τῆς Λ., κυρίως μετὰ τῆς Σουηδίας, Ρωσίας καὶ Δανίας. Ἡ ἀξία τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἀνῆλθε τῇ 1892 εἰς 266 ἑκατ. μάρκων. Ἡ Λ. ἰδρύθη τῇ 1143 ὑπὸ τοῦ κόμητος Ἀδόλφου Β' τοῦ Ὁλσταίν-Σχαουεμβούργου, περιελθούσα δ' εἰς τὴν κυριαρχίαν Ἐρρίκου τοῦ Λέοντος (1158), ἐγένετο 1181 αὐτοκρατορικὴ πόλις, ἐκηρύχθη δὲ 1226 ἐλευθέρη πόλις τοῦ κράτους. Διὰ τὸ ἀκμ. ἔμπόριον αὐτῆς προσελήθη ἡ πόλις εἰς τὸν ἀνσεατικὸν σύνδεσμον (βλ. Ἄνστα), οὗ ἐγένετο καὶ πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ 14' αἰῶνος. Κατὰ τὸν 15' αἰῶνα διεδραμάτισε μὲν ἡ πόλις σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ πολιτικῇ διαρρυθμίσει τῶν βορείων χωρῶν, ἀλλὰ ἐγένετο καὶ θέατρον σφοδρῶν θρησκευτικῶν διαμαχῶν, αἵτινες ἐπήνεγκον καὶ τὴν παρακμὴν αὐτῆς. τὴν πολιτικὴν ἐπύρρην αὐτῆς ἀπώλεσεν ἐντελῶς μετὰ τὸν Τριακονταετῆ πόλεμον. Κατὰ τοὺς γαλλοπρωσσικοὺς πολέμους 1806—13 ὑπέστη τὰ πάνδεινα, ἐνὼ δὲ 1810—13 ἔνῃκεν εἰς τὴν Γαλλίαν, προσέλαβε τῇ 1815 πάλιν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, γενομένη μέλος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας τῇ δὲ 1866 εἰσῆλθε καὶ εἰς τὴν Βαρειογερμανικὴν Ὁμοσπονδίαν. Ἡ πόλις μετὰ τῶν περιχώρων ἀπετέλει τὸ κατ' ἀρχὰς ἀριστοκρατικὴν πολιτείαν, ἥτις ὁμοίως ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετερρυθμίσθη ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον. Κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ 1875 ἡ ἐκ 14 μελῶν ἀποτελούμενη γερουσία ἀντιπροσωπεύει τὴν αὐτονομίαν τῆς πολιτείας καὶ ἐᾶσκει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, προεδρεύει δ' αὐτῆς ὁ δήμαρχος (κατὰ διετίαν ἐκλεγόμενος), ἡ δὲ βουλή τῶν πολιτῶν, συνισταμένη ἐξ 120 μελῶν ἐκλεγόμενων καθ' ἑξαστίαν, ἐξασκεῖ ὡς προδουλειτικὸν σῶμα μετὰ τῆς γερουσίας τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. [Μ.Σ.]

Λύβκε (Wilhelm Lübke). Γερμανὸς ιστοριογράφος τῆς καλλιτεχνίας, γενν. 1826 ἐν Δορτμούνδῃ, σπουδάζας φιλολογίαν, γενόμενος διαδοχικῶς καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῇ ἀρχιτ. ἀκαδημίᾳ τοῦ Βερολίνου (1857), τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης καὶ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ πολυτεχνεῖῳ Ζυρίχης (1861), εἴτα ἐν τῇ τῆς Στουτγάρδης (1866), τέλος (1885) ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ Σχολῇ τῶν Τεχνῶν ἐν Καρλσρούῃ, ὅπου ἀπέθ. 1893 ἔκ τῶν πολλῶν καὶ ἀξιολογοτάτων ἔργων του τὰ κυριώτερα εἶναι: Ἱστορία τῆς ἀρχιτεκτονικῆς (5' ἐκδ. 1884), Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης (1882), 1-

στορία της πλαστικής (γ' έκδ. 1880), 'Ιστορία της 'Αναγεννήσεως ἐν Γαλλίᾳ (β' έκδ. 1886), 'Ιστορία της ἰταλ ζωγραφικῆς ἀπὸ τοῦ Δ' μέχρι τοῦ ΙΣ' αἰῶνος (1878). πρὸ πάντων δὲ 'Εγγχειρίδιον τῆς 'Ιστορίας τῆς τέχνης (ια' έκδ. 1892).

Λύδκερ (Friedr. Lübker). Γερμανὸς φιλόλογος καὶ παιδαγωγός, γενν. 1811 ἐν Οὐζουμ, διατελέσας διευθυντὴς γυμνασίων καὶ ἀπὸ ἐν Φλένσμπουργ 1867. Γνωστότατος ἐγένετο διὰ τοῦ «Λεξικοῦ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος» (ς' έκδ. 1892). [Β.Ε.]

Λυγγραῖα. Βλ. Καρά-δερέ.

Λυγγραῖα. Βλ. Λυγώδη.

Λυγερέας. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Γυθείου μετὰ 98 κατ. [Μ.Σ.]

Λυγιά. Χωρ. τοῦ δήμου Μυρτουτιῶν τῆς 'Ηλείας, ἔχον 164 κατ. [Μ.Σ.]

Λύγιον τὸ σπάρτιον (Bot.), *Lygoum spartum* L. 'Αγρωστοειδὲς κοινὸν ἐν Ἰσπανίᾳ, ὅπου αὐτοῦ καὶ ἑτέρου εἶδους ἀγρωστοειδοῦς, τῆς Στύπης ἢ Μακροχλῆς τῆς στρεωτάτης (*Stipa tenacissima* L.), χρησιμποιεῖνται τὰ φύλλα καὶ οἱ κάλαμοι εἰς τὴν σχοινοποιίαν καὶ τὴν κοφινιστοποιίαν· ἰδίως δὲ τὰ λεγόμενα «ξερπίλια» κατασκευάζονται ἐξ αὐτῶν. Φύεται δὲ τὸ Λ. καὶ ἐν παραθαλάσσις τῆς 'Ελλάδος καὶ ἰδίως τῆς Κρήτης. Βλ. καὶ Στύπη. [Θ.Χ.]

Λυγκεὺς (Μυθολ.). 1) Υἱὸς Διὸς τοῦ οὐκυγος τῆς Ὑπερμνήστρας (βλ. Δαναΐδες). Λέγεται ὅτι ἐφόνευσεν τὸν Δαναὸν ἢ καὶ φυσικῶς θανόντα τοῦτον διεδέχθη ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ 'Αργεῦς. 'Εν 'Αργεὶ ὑπῆρχον ἱερὰ τὰ Λ. καὶ τῆς Ὑπερμνήστρας. — 2) Υἱὸς 'Αφαιρέως, ἀδελφοῦ τοῦ Τυνδάρεω καὶ ἀδελφῶς τοῦ 'Ιδα· οὕτως οἱ δύο 'Αφαιεῖδαι ἦσαν ἐξ ἀδελφοῦ τῶν Διτοκῶρων, μεθ' ὧν ὅμως ἦλθον εἰς ἔριδα καὶ ἐφονεύθη ὁ Λ. ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους, ἐνῶ δ' 'Ιδᾶς ἐφόνευσεν τὸν Κᾶστορα καὶ εἰς ἐκδίκησιν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διός. 'Ο Λ. μετέσχε τῆς ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας, ἣν δὲ περιφρῆμος διὰ τὴν ὀδυρθεσίαν του, δι' ἣν καὶ μέχρι σήμερον τὸ ὄνομα του παρέμεινε παροιμιώδες. [Δ.Μ.]

Λύγξ Γένος ζῴων ἐκ τῶν Αἰλουροειδῶν (βλ. λ.), οὗ χαρακτηριστικὰ εἶναι πόδες σχετικῶς μακροί, οὐρὰ βραχυτάτη καὶ δέσμη μακρὰ εὐθυτενῶν τριχῶν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὠτων ὑψομένη. Τὸ χρῶμα του εἶναι ἐρυθρὸν μετὰ ἡ ἀνεκχλιδίων, τὰ ὡτα κατὰ τὴν κορυφὴν μέλανα. 'Ο κοινὸς ἢ εὐρωπαϊκὸς Λ. (*Felis lynx*, βλ. πίν. Αἰλουροειδῶν Β' β) εἶναι ἐκ τῶν μάλλιν διαδεδομένων αἰλουροειδῶν καὶ τὸ καταστρεπτικώτατον ἀρπακτικὸν τοῦ βορρᾶ. 'Εχει μήκος 1 μ., μετὰ τῆς οὐρᾶς 1.20, ὕψος δὲ κατὰ τοὺς ὤμους 0.50 μ., χρῶμα ποικίλον καθ' ὃ

διακρίνεται εἰς Λυκόλυγκα, Γατόλυγκα ἢ Ἀργυρόλυγκα, Ἀλωπεκόλυγκα ἢ Πολικὸν Λ., Παρδαλέλυγκα κλ. 'Εν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ εἶναι σπανιώτατος, ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξωλοθρεῖται ἐντελῶς, συχνὸς δὲ εἶναι ἐν τῇ Ἀ. Εὐρώπῃ καὶ τῇ Β. Ἀμερικῇ. 'Η μὴλωτὴ του εἶναι περιζήτητος. Λ. ὁ Καρακάλεϊος (*L. Caracal*), διαδεδομένος καθ' ἅπασαν τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἀραβίαν καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀσίας εἶναι ὁ ἐπὶ δξυτητὶ ἐράσειως ἔκπαλαι φημιζόμενος· εἶναι ἀγριώτατος· ἡ μὴλωτὴ του μικρὰν ἔχει ἀξίαν. 'Επίσης λίαν διαδεδομένος εἶναι ὁ Λ. τῶν ἐλῶν (*L. Chaus* ἢ *caligatus*), μόλις ὑπερβαίνειν κατὰ τὸ μέγεθος τὸν ἀγριόγατον. [Φ.Ι.]

Λύγξ. Ἀστερισμὸς τοῦ Βορείου οὐρανοῦ, κείμενος μετὰ τοῦ Ἡνιόχου καὶ τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ. 'Εχει μεγάλην ἑκταπιν, οἱ ἀστέρες του ὅμως εἶναι μικροὶ ἤτοι εἰς μένον τρίτου μεγέθους καὶ εἰς τετάρτου.

Λύγξ, κοινῶς λῶξιγγας, τὸ πασίγνωστον μικρὸν πάθημα καθ' ὃ ἐπανελημμένως, κατὰ μικρὰ ἐπαλείμματα, τελοῦνται ἀκούσαι καὶ ἐρμητικαὶ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις ἐν ᾧ συγχρόνως συσπῶνται οἱ τραχηλικοὶ καὶ οἱ λαρυγγικοὶ μύες οὕτως ὥστε ὁ τείνων νὰ εἰσπνευσθῇ ἀπὸ παρακωλυόμενος νὰ διέλθῃ τὸν λάρυγγα παράγει ἰδιόρυθμὸν τινα δξύντονον. Αἰτίαν τοῦ Λ. εἶναι σπασμωδικαὶ συστολαὶ τοῦ διαφράγματος, ἐπιφέρουσαι καὶ τὴν συστολὴν τῶν ἀλλων μνημονευθέντων μυῶν, παραγόμεναι δὲ συνετελεῖται ὑπερπληρώσεως ἢ ψύξεως τοῦ στομάχου, φλεγμονῆς τοῦ περιτοναίου ἢ ἐκ δευτεροπαθοῦς ἐρεθισμοῦ τοῦ διαφραγματικοῦ νεύρου. 'Ο Λ. καθ' ἑαυτὸν οὐδεμιᾶς χρήζει θεραπείας. Καταπράσσεται δὲ διὰ τῆς ἀσφρήσεως (ισχυρῶν ὁσμῶν, διὰ σιναπισμῶν ἐπὶ τοῦ στομάχου, διὰ ῥοφῆσεως ψυχροῦ οἴνου ἢ κονιάκ, διὰ τῶν ναρκοτικῶν κλ. "Ομοίαν φαινόμενον εἶναι καὶ οἱ λυγμοὶ τῶν κλεινῶν, ἐφελέμενοι ἐπίσης εἰς σπασμὸς τοῦ διαφράγματος [Δ.Χ.]

Λύγος. Βλ. Λυγώδη.

Λυγουρεῖο. Βλ. Λιγουρεῖο.

Λύγουστρον (Bot.), *Ligustrum* L. (κατ' ἐσφαλμένην ὀρθογραφίαν). Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἑλαιωδῶν. Φυτὰ ξυλωδῆ, ὧν ἐν μόνον εἶδος εὐρωπαϊκὸν Λ. τὸ κοινὸν (*L. vulgare* L.), θάμνος κοινότατος γρήσιμος διὰ φραγμούς· τὸ ξύλον αὐτοῦ εἶναι ἐπιτηδεύον διὰ τεχνικὰ ἔργα, οἱ δὲ εὐλύγιστοι κλάδοι πλεκτικοί. 'Εν Ἑλλάδι φύεται ἐν ὄρεισι καὶ ἐν ταῖς Β. ἐπαρχίαις (κοινῶς Νεροβεργιά καὶ Ἀγριομυριά). Γνωστὸν δὲ διὰ τὸ ὡραῖον δειθαλὲς φύλλωμά του εἶναι Λ. τοῦ Ἰαπωνικῶν (*L. Japonicum* L.) συγχότατα θεραπευόμενον παρ' ἡμῶν ὡς κοσμητικὸν καὶ χρήσιμον πρὸς φραγμούς.

Λυγώδη. Οικογένεια Δικοτυληδένων συμπετάλων φυτών, ἥτοι τὰ *Verbena* (Verbenaceae) τῶν νεωτέρων φυτολόγων, τὰ καὶ *Γερβεναώδη* ἢ *Ἀγνώδη* καλούμενα. Εἰσὶ συγγενῇ τοῖς Χειλανθέσι, ὧν διαφέρουσιν ὡς ἔχοντα ὠσθήκην ἀδιαίρετον καὶ καρπὸν ὡς τὰ πολλὰ δρυοειδῆ μετὰ 1—4 σπερμάτων. Φυτὰ ποώδη καὶ ξυλώδη τῶν θερμῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν, τὸ ἔλκον περὶ τὰ 700 εἶδη. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ : *Verbena* (*Verbena* L.), οὗ πολλὰ τὰ εἶδη, θεραπεύμενα ἐν τοῖς κήποις πρὸς κόσμον, δύο δὲ μόνον εὐρωπαϊκά, *B. ἡ φαρμακευτική* (*V. officinalis* L., *Περιστερῶν ὀρθός* τοῦ Διοσκορίδου ἢ καὶ *Ἱερβοτάνη* καὶ κοινῶς *Σταυροβότανι* καὶ *Γοργυϊάνι* καλούμενη), ἄλλοτε φαρμακευτική, καὶ *B. ἡ ὑπτιος* (*V. supina* L., *Περιστερῶν ὑπτιος* τοῦ Διοσκορίδου), *Λύγος* (*Vitex* L. οὗ πασίγνωστον εἶδος κοινότατον ἐν τῇ Ν. Εὐρώπῃ εἶνε ὁ θαμνώδης *Λ. ἡ Ἄγνος* (*V. Agnus castus* L.), ὁ *Λ. ἡ Ἄγνος* τῶν ἀρχαίων, νῦν δὲ κοινῶς *Λυγαριὰ* ἢ *Λυγιά* ἢ *Κανναπίτσα*, οὗ αἱ «θύσθραστοι ῥάβδοι» χρήσιμοι πρὸς πλεκτικά ἔργα, ὅπως μνημονεύει ἡδὴ ὁ Ὀμηρὸς περὶ τοῦ ξύλου τοῦ *Λ. βλ. λ.* *Ἄγνος*· *Τεκτονία* (*Tectonia*)· *Κληρόδενδρον* (*Clerodendrum*) κτλ. [Θ.Χ.]

Λύδδα. Πόλις τῆς Παλαιστίνης, ΒΔ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐν τῇ Ν. Διαθήκῃ μνημονευμένη. Καταστραφεῖσα ἐν τῇ Ιουδαϊκῇ πολέμῳ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἀνωκοδομήθη βραδύτερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Διόσπολις (βλ. λ.).

Λύδενσχαϊδ (*Lüdenschaid*). Πόλις ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀλτενα τοῦ πρωτοῦ νομοῦ Ἀρνσπεργ, ἔχουσα (1890) 19 457 κατ., τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους, καὶ ποικίλην βιομηχανίαν [Μ.Σ.]

Λύδεριτς χώρα (*Lüderitzland*). Χώρα ἐπὶ τοῦ λιμένος Ἀγγρα Πεκένα (βλ. λ.) ἀπὸ 26° Ν πλάτους μέχρι τοῦ ποτὸς Ὀράνιε ἐκτεταμένη καὶ προχωροῦσα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐπὶ 150 χμ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. Ταύτην ἡγόρασε τῷ 1883 ὁ ἐν Βρέμῃ γερμ. ἐμπόρικὸς οἶκος F. A. Lüderitz, τεθεῖσα δὲ ἡ χώρα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ γερμ. κράτους ἐγένετο ἡ ἀφετηρία τῆς ἰδρύσεως τῆς γερμ. ἀποικίας Νοτίου Ἀφρικῆς. [Μ.Σ.]

Λυδία Χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας αὐτῆς, ἥτις συνορεύει Ν πρὸς τὴν Καρίαν, Δ πρὸς τὴν Φρυγίαν καὶ Β πρὸς τὴν Μυσίαν, ἀποτελοῦσα νῦν μέρος τοῦ βιλαετίου Ἀϊδινίου. Ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἐκαλεῖτο Μαιονία, μέχρις οὗτοι οἱ Ἰθαγενεῖς Μαιόνιοι, Ἰνδοευρωπαϊκῆ φυλῆς, ὑπετάγησαν ὑπὸ τῶν Λυδῶν, σημιτικῶν λαοῦ. Καίπερ διατεταμένη ὑπὸ πολλῶν ὀρέων, ὧν σημαντικώτερα εἶναι ὁ Τμῶλος καὶ ἡ Μέσ-

σωγίς. (ἑμμέτρα πλούσια εἰς ἀμπελῶνας), ἔχει εὐφρόνιστον ἔδαφος, κατὰ δὲ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο καὶ πλούσια εἰς χρυσὸν ὅστις ἐξήγετο ἐκ τοῦ Πακτωλοῦ, παραποτάμου τοῦ Ἑρμου, καὶ ἐκ τῶν χρυσορυγιῶν τοῦ Τμῶλου. Ἐκ τῶν ποταμῶν οἱ μεγαλύτεροι εἶναι ὁ Ἑρμὸς καὶ ὁ Κάυστρος, πλησίον δὲ τῶν Σάρδεων κεῖται ἡ λίμνη Γυγαία (ν. Μερμερέ). Σημαντικὰς πόλεις εἶχεν ἡ χώρα, πλὴν τῶν ἐπὶ τῆς παραλίας ἰωνικῶν ἀποικίων, τὴν πρωτεύουσαν Σάρδεας (ν. Σάρτ), Μαγνησίαν (νῦν Μάνισσα), Θυάτειρα (ν. Ἀκχισσάρ), Ἀπολλωνίαν, Φιλαδέλφειαν καὶ Ὑπαίπα (ν. Ταποί). Ἡ ἱστορία τῆς Λ. διαιρεῖται εἰς τὴν τῶν 3 συνεχομένων ἀλλήλαις δυναστειῶν τῶν Ἀτυαδῶν, Ἡρακλειδῶν καὶ Μερμναδῶν, ὧν ὅμως αἱ δύο πρώται ἀνήκουσιν εἰς τὴν μυθολογίαν. Ἐκ τῶν Μερμναδῶν (712—549 π. Χ.), δι' ὧν ἡ Λ. ἀνεπτύχθη εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς, διεκρίθησαν οἱ Γούγης, Ἀλυάττης ὁ πολέμησας περὶ τῇ 590 κατὰ τῶν Μηδῶν, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κροῖσος, ὅστις ἐκυρίευσεν ἅπασαν τὴν Μ. Ἀσίαν μέχρι τοῦ Ἄλως, διελθὼν ὅμως τοῦτον καὶ προσβάλων τὸ Περσικὸν κράτος, ἡττήθη ὑπὸ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἐστερήθη 542 π. Χ. τοῦ κράτους του. Οἱ Πέρσαι βασιλεῖς κατέστρεψαν συστηματικῶς τὸν ἑκκαταίε φιλοπόλεμον χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ, ὅστις τότε τῇ ἐπιδράσει τοῦ φυσικοῦ πλούτου τῆς χώρας μετέπεσεν εἰς μαλακίαν καὶ φιληδονίαν ἐν τούτοις ἡμῶν ἐπὶ πολὺ ἐπὶ τὸ ἐμπορικόν καὶ ἡ βιομηχανία, κυρίως ἡ κατασκευὴ πολυτελῶν ἐσθῆτων καὶ ταπήτων, ἡ βαφικὴ ἡ χρυσοχρία, ὅπως καὶ ἡ χρῆσις τῆς λυδίας λίθου (βλ. Βασιανίτις) προήλθεν ἐντεῦθεν. Μία τῶν κυριωτέρων ἀρμοনিῶν τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς, μαλακὴν ἔχουσα χαρακτῆρα, ἐκαλεῖτο λυδική. Ἐκ τῶν ἔργων τῆς λυδικῆς τέχνης ἐφ' ὅσον δὲν ἐπηρεάζετο ἀκόμη κατὰ τὴν μορφήν ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς καλαισθησίας, σώζονται μόνον ἐπιτύμβια μνημεῖα κυρίως τῶν βασιλέων, ἔχοντα σχήματα στρογγύλα πρὸς τὰ ἀνω δέξτενῃ. Πρὸς Texier, Description de l'Asie mineure (Παρίσι. 1838)· Olfers, *Lyd. Königsgräber* (Βερολ. 1858). Schubert, *Gesch. des Könige von L.* (Βερολ. 1884). Radet, *La Lydie au temps des Mermnades* (Παρ. 1893). [Α.Α.]

Λυδία λίθος. Βλ. Βασιανίτις.

Λυδός (Ἰωάννης Λαυρέντιος, ἐπικυριζόμενος Λ.). Ἑλλήν συγγραφεὺς γενν. ἐν Φιλαδέλφειᾳ τῆς Λυδίας περὶ τὸ 490 μ. Χ., ὡφελὲς καταλαβὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει διοικητικὰς θέσεις καὶ ἀπὸ 565. Τὰ ἔργα του ἔχουσιν ἀξίαν διὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, καθόσον μέλιστα ἐπωφελήθη ὁ Λ. πηγὰς ἀρχαίας ἀπολεσθείσας κατόπιν, διεσώθησαν δὲ εἰς ἡμᾶς τὸ *Περὶ διοσημιῶν*,

τὸ Περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καὶ ἀποστάσματα τοῦ Περὶ μὴνῶν [X.B.]

Λυθρί. Χωρ. τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κείμενον ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων Ἐρυθρῶν (βλ. λ.), ὧν διέσωσε καὶ τὸ ὄνομα παρεφθαρμένον. Ἔχει 900 κατ. Ἑλλήνας διατηροῦντας δημοτικὴν σχολήν. [M.X.]

Λυθρον. Βλ. Λυθρώδη.

Λυθρώδη. Lythraceae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδέων πολυτετάλων φυτῶν ποσῶδων καὶ ξυλωδῶν τῶν εὐκράτων καὶ θερμῶν χωρῶν. Εἶδη 358, ὧν μόνον εὐάριθμά τινα φύονται ἐν Εὐρώπῃ ἐκ τοῦ προτύπου γένους Λύθρου (Lythrum L.) καὶ τοῦ γένους Πεπλίδος (Peplis L.). Πολλὰ τῶν ἑξῶν εἰσὶ φυτὰ τοῦ καλλωπισμοῦ (Κουρέα, Λαγερστρομεία κτλ.). Περὶ Λαουσονίας (Lawsonia) βλ. τὴν λ. Χαρακτηριστικὰ τῶν Λ. εἰσὶ τὰ περίγενα ὡς τὰ πολλὰ ἐξαμερῆ ἀνθῆ, ἡ στεφάνη συνεπτυγμένη ἐν τῇ βομβυκίῃ ἢ ἐνίοτε ἐλλείπουσα, στήμονες 6—12 καὶ καρπὸς κάψα.

Λύκ (Lyck). Πρωτεύουσα περιφερείας τοῦ πρωτοκτοῦ νομοῦ Γούμβινεν, ἐχοῦσης ἑκτασίαν 1127 τ.χμ. καὶ (1890) 54 804 κατ., καὶ ἡ μόνη πόλις τῆς περιφερείας ταύτης, 17 χμ. ἀπὸ τῶν Ῥωσικῶν συνόρων, ἔχουσα 9 981 κατ., τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους, γυνάσκειον, ἐργαστήσια μηχανῶν, βυρσοδεψεῖα κλ.

Λυκαδηττός. Ὄρος ὑψοῦμενος ἀποτόμως ἐν σχήματι κώνου εἰς τὸ ΑΒΔ ἀκρον τῶν Ἀθηνῶν, ἔχων ὕψος 277 μ., κυριεῦον δὲ ἀπαρχῆς τῆς ἀττικῆς πεδιάδος. Ἀποτελεῖ τὸ Ν ἀκρον λοφοσειρᾶς ἧτις Τουρκοβοῦνι καλουμένη ἐκτείνεται πρὸς ΒΑ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἵδρυται παρεκκλησίον τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, εἰς δὲ τὰς πρὸς τὰς Ἀθήνας ὑπαρξείας γίται ἡ δεξαμενὴ τοῦ ὑδραγωγείου τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ θέα ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Λ. εἶνε ὠραιότατη. [Α.Α.]

Λυκαίον. Ὅροσειρὰ τῆς δυσμικῆς Ἀρκადίας παρ' ἀρχαίοις, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας ἦν τὸ ἀρχαιότατον ἀρκαδικὸν ἱερὸν τοῦ Λυκαίου Διὸς πρὸς ὃ συνεδρόντο αἱ παλαιόταται παραδόσεις τῶν Ἀρκάδων ὀνομαστή τοῦτου πανήγυρις ἦσαν τὰ Λύκαια, ἀρχαιότατα, ὡς ἐπιστεύετο, συνδεομένη μετ' ἀνθρωποθεσιῶν. Διακοπτόμενον ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀρκαδικῶν ὁρέων διὰ τοῦ Ἀλφειοῦ, ἀνέκει νῦν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας, καλεῖται δ' ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ κορυφῇ Διὰ φ ὀ ρ τ ι (1420 μ.) καὶ ἀποτελεῖ ἰδίαν ὁροσειρὰν καταλήγουσαν πρὸς Ν μὲν εἰς τὸ Τετράγιον καὶ τὴν Εἰβραν, πρὸς Δ δὲ εἰς τὸν Λαπίθρον (Καϊάφραν) πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ Κυπαρισσιακοῦ κόλπου. [Γ.Π3.]

Λυκαῖος, ἐπιθ. τοῦ Διὸς. Βλ. Λύκαιον.

Λυκάθρωπος ἦτοι ἄνθρωπος προσλαβὼν μορφήν καὶ ιδιότητα λύκου. Αἱ περὶ

τοιούτων ὄντων διηγήσεις εὗρηται εἰς τὰς παραδόσεις τῶν τε ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων καὶ τῶν σλαβικῶν, κελτικῶν, γερμανικῶν καὶ ῥωμανικῶν λαῶν (γαλλ. Loup-garou, γερμ. Werwolf), διατηροῦνται δ' εἰς ἐνιαχοῦ, ὡς ἐν Βολυνία καὶ τῇ Λευκῇ Ῥωσσίᾳ. Ἡ εἰς Λ. μεταβολὴ ἀπεδδετο εἰς ἀνεξερευνήτους μαγικὰς δυνάμεις, δυνατὴ δ' ἐπιστῆυετο καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ παθόντος εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ὁ Λ. διακρίνεται τῶν ἀλλῶν λύκων δι' οὐρὰς βραχυτάτης, περιφέρεται ἰδίως κατὰ τὸ Δωδεκαήμερον, ἀνασκάπτει τάφους, ἀρπάζει παιδία κλ. Μεταγενέστεροι Ἑλληνες ἱατροὶ ἀναφέρουσι νόσον Λυκάθρωπίαν, ἣν ὁ πάσχων περιφέρεται τὴν νύκτα ὠρυόμενος ὡς λύκος οὕταν δὲ προφανῶς εἶδος συμπτωματικοῦ παραληρήματος. [Ἐγ.]

Λυκαονία ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαιοτητα χώρα τῆς Μ. Ἀσίας περιλαμβάνουσα τὰς πρὸς Ν τῆς κεντρικῆς ἐρήμου αὐτῆς μέρας, τὰ ὅποια διατρέχουσι χαμηλαὶ μένον λοφοσειραὶ ἐκπεμπόμεναι ἐκ τοῦ πισιδικοῦ καὶ κιλικικοῦ Ταύρου. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ ὡς ληστρικοὶ περιγραφόμενοι Λυκάονες ἦσαν συγγενεῖς τῶν Πισιδίων ἀπὸ τοῦ 25 μ. Χ. ἡ Λ. ἀπετέλει μέρος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Γαλατίας. Πρωτεύουσα τῆς Λ. ἦτο τὸ Ἰκόνιον, περιβαλλόμενον ὑπὸ εὐφόρου ἐδάφους. Οὐ μακρὰν αὐτοῦ ἔκειτο ἡ Λαοδικεῖα (Κατακεκαυμένη) ἐπὶ τῆς μεγάλῃς στρατιωτικῇ ὁδῷ ἐκ Σάρδεων εἰς Καππαδοκίαν. Ἀλλὰ πόλεις ἦσαν ἐν τῇ Ν μέρῃ Δέρβη καὶ οὐ μακρὰν αὐτῆς Λάρανθα. Φυλὴ τῶν Λυκαόνων ἦσαν καὶ οἱ Ἰσαυροί, οἵτινες κατέκλουν τὴν ὁμορὸν ὑψηλοτέραν πρὸς ΝΔ τῆς κυρίας Λ. χώραν (βλ. Ἰσαυρία). [Α.Α.]

Λυκαράχνη (Lycosa). Γένος ἀράχων αἵτινες δὲν κατασκευάζουσι δίχτυα, ἀλλὰ συλλαμβάνουσι τὴν λείαν των τρέχουσαι. Τινες σκάπτουσι κοιλώματα ἐν τῇ γῇ, ἐντέες τῶν ὀπίων κρύπτονται καὶ αἱ θήλειαι καταθέτουσι τὰ ὠὰ των. Εἰς ταύτας ἀνέκρουσι τὸ καὶ ἐν Ἑλλάδι εὐρισκόμενον Φαλάγγιον, ἡ Ταραντέλλα (βλ. λ.) κλ. [Φ.Ι.]

Λυκάων (Μυθολ.). Υἱὸς Πελασγοῦ καὶ τῆς ὤκεανίδος Μελιδόας ἡ τῆς Κυλλήνης, παλαιότατος βασιλεὺς τῶν Ἀρκάδων καὶ ἱδρυτὴς ἀρκαδικῶν πόλεων, ὡς πηθανὸς ἐμφαίνουσιν οἱ ἀποδιδόμενοι αὐτῷ 50 υἱοί. Ὅτε ὁ Ζεὺς διὰ τὰς ἀνομίας τῶν ἀνθρώπων διανοούμενος νὰ καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ καταλυσμοῦ ἐπεσκέφθη τὴν Ἀρκαδίαν, ὁ Λ. ἡ οἱ υἱοὶ του ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ ἠθέλησαν νὰ τὸν δοκιμάσωσιν ἀναμιγνύοντες ἐν τοῖς ἐδέσμασι ζῆνθρωπινὰς σάρκας, δι' ὃ καὶ πάντες ἐθανατώθησαν, ὁ δὲ Λ. μετεμορφώθη κατὰ τὸν Ὀβιδιον εἰς λύκον. Ἰσως ὁ μῦθος αἰνιττεται τὰς ἀρχαιότατα

εἰς τὸν Λυκαῖον Δία προσφερομένης ἀνθρωποθυσίας. Ἐσώθη. δὲ μόνος τῶν υἱῶν ὁ Νύκτιμος ὑπὸ τῆς Γῆς, ἐφ' οὗ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος.

Λύκειον ἐκαλεῖτο κατ' ἀρχὰς τόπος ἱερὸς τῇ Λυκίῳ Ἀπόλλωνι παρὰ τὸν Ἰλίσσον, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἄλλας σύσκιον καὶ γυμνάσιον μετὰ στοῶν. Ἐνταῦθα ἐδίδασκον ὁ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ περιπατητικοί, ὧν ἡ σχολὴ καλεῖται διὰ τοῦτο ἐπίσης Λ. Τὸ ὄνομα παρέλαβον διὰ παρόμοια ἰδρύματα καὶ οἱ Ῥωμαῖοι (Lyceum). Κατὰ τὸν Μεσαίωνα Λ. ἐκαλοῦντο αἱ σχολαὶ ἐν αἷς ἐδιδάσκοντο ἡ ἀριστοτελικὴ φιλοσοφία. Σήμερον δὲ καλοῦνται Λ. σχολεῖα τῆς μέσης κλασικῆς ἐκπαιδευτικῆς εἰς τὰ γυμνάσια, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα ἰσοῦς καλεῖται ταύτη σχολὴ ἀνήκουσα εἰς τὸ κράτος, ἐνῷ αἱ εἰς τὰς πόλεις ἀνήκουσαι καλοῦνται κ ο λ λ έ γ ι α (colléges). [Ἐγ.]

Λύκειος. Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα συνώνυμον καὶ σύστοιχον τῇ Λεξίᾳ (βλ. λ.), ἀποδιδόμενον αὐτῷ ὡς θεῷ τοῦ φωτός.

Λυκία. Ἡ νοτιοδυτικωτάτη χώρα τῆς Μ. Ἀσίας, συνορεύουσα Β πρὸς τὴν Καρίαν, Φρυγίαν (Καβαλίαν), Πισιδίαν καὶ Παμφυλίαν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων πλευρῶν περικυλλομένη διὰ τῆς θαλάσσης (τῆς λυκίας). Διατείνεται ὑπὸ τινων ὁρέων ἀνηκόντων εἰς τὸ σύστημα τοῦ Ταύρου, ὧν τὰ σημαντικώτερα ὁ ἐν τῇ ΝΔ μέρει τοῦ κέντρου Μασσίκυτος (ν. Ἀκ-δάγ, 3045 μ.), ὁ Κράγος (ν. Σαν-δάγ, περ. 1000 μ.) καὶ ὁ Ἀντίκραγος (ν. Βευδά-δάγ, περ. 2000 μ.), ἀμφότεροι ἐπὶ τῆς ΝΔ ἀκτῆς, καὶ τὰ ὄρη τῶν Σολύμων (ν. Ταχταλί-δάγ, περ. 2400 μ.) ἐπὶ τῆς ΝΑ ἀκτῆς. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ ἀκλουθοῦσι τὰς κοιλάδας τῶν ποταμῶν, ὧν οἱ μεγαλειότεροι εἶναι ὁ Ἐάνθος πρότερον Σίρβις καλούμενος (ν. Ἐσχέν-τσαί), ὁ Μύρος (ν. Δεμπρί-τ.), ὁ Ἀρύκανδος (ν. Baschkoz) καὶ ὁ Λίμυρος (Ἀ-λαγύρ-τ.). Πλησίον τῆς Καρίας ἔκειτο ἡ πόλις Τελμησσός (ν. Μάκρη) ἐπὶ τοῦ Γλαύκου κόλπου τοῦ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπικαλούμενου, Ν δὲ ταύτης ἡ κομωπόλις Καρμυλησσός· ἐπὶ τοῦ Κράγος ἔκειτο ὁμώνυμος πόλις (ν. Δο-δουργάρ Ἀσσαρί), ἐπὶ δὲ ἀκρωτηρίου ἀποτελουμένου διὰ παραφυάδος τοῦ Κράγου αἱ Πύδναι. Τὴν κοιλάδα τοῦ Ἐάνθου διενέμεντο 4 πόλεις· Πίναρα (ν. Μίναρα), Τλῶς (ν. Δοῦέρ), Ἐάνθος (ν. Γκιουνέκ) καὶ Πάταρα (ἐπὶ τινι καιρῷ Ἀρσινόη καλούμενη, ν. Γκελεμίσ). Ἐπὶ καὶ πλησίον τῆς Ν παραλί-ας μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἐάνθου καὶ Μύρου ἐβρίσκοντο αἱ ἑξῆς πόλεις· Φελλὸς μετὰ τοῦ ἐπινείου Ἀντιφέλλου ἀπέναντι τῆς νήσου Μεγίστης (ν. Καστελλόριζο), Ἀπέρλαι (ν. Κόκοβα), Μύρα (ν. Δεμπρί) μετὰ τοῦ ἐπι-

νείου Ἀνδριάκης (ν. Ἀνδρακίν), Σοῦρα, μέ-σσειας δὲ καὶ Β τοῦ Φελλοῦ Κάνδυβα (ν. Γκένδοβα), ΒΔ τῶν Ἀπερλῶν Κυάνναι καὶ μεταξὺ Κυανέων καὶ Μύρας Τρυσά. Τὸ Α μέρος τῆς Ν παραλίας κατεῖχον αἱ πόλεις Λίμυρα, Ῥοδιάπολις, Κορύδαλλα καὶ Γάγαι, ὑπεράνωθεν δὲ αὐτῶν ἔκειντο εἰς τὰ ὄρεα Ἀρύκανδα, Ἰθνησσός (ν. Kossatschi) καὶ Ἀκαλισσός (ν. Γκ. αουριστάν). Πρὸς τὴν Δ ἀκτὴν ἥς τὸ Ν ἄκρον ἀποτελεῖ ἡ Ἰερά Ἄ-κρα ἡ Χελιδονία, ἔ, οὗτα πρὸ αὐτῆς τὰς Χε-λιδονίας νήτους, ἔκειντο ἐπὶ τῶν ὑπωρείων τοῦ ἑμμανύμου ὄρους Ὀλυμπος καὶ τέλος πρὸς Β ἡ μὴ εἰς τὸ «κοινὸν» τῶν πόλεων τῆς Λ. περιλαμβανομένη Φάσηλις, σημιτικὴ ἀποι-κία. Ὁ ἀρχαῖος οὗτος σύνδεσμος συνήγου τὰς πόλεις τῆς χώρας ὧν ὑπῆρχον ἐτι ἐπὶ Ῥω-μαίων 26 (Πλίνιος) ἢ 23 (Στράβων), ἐνῷ τὸ πάλαι ἦσαν ὡς λέγεται 70. Μεταξὺ τῶν μι-κρασιατικῶν χωρῶν ἡ Λ. κατεχεῖ ἐν τῇ ἱ-στορίᾳ ὑψηλὴν θέσιν ὡς πρὸς τὴν μεγάλην εὐφραν καὶ τὴν πολιτισμὸν τῶν κατοίκων τῆς. Τὸ πάλαι κατωκεῖτο ἡ καὶ ἐπὶ εὐφορίᾳ καὶ καλλοῦν τῶν κοιλάδων καὶ μεγαλοπρε-πεῖα τῶν ὁρέων διαπρέπουσα χώρα ὑπὸ τῶν σημιτικῶν φυλῶν τῶν Μιλυῶν καὶ Σολύμων, οἵτινες ὅμως ἐνωρίς ὑπετάγη-σαν ὑπὸ λαοῦ τινος ἐκ βορρᾶ ἐλθόντος, πιθανῶς Ἰνδοευρωπαϊκοῦ, ὅστις ἐκάλεε ἑαυ-τὸν Τρεμίλας ἢ Τρεμιλεῖς, ἐκαλεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Λύκιοι (κατὰ γὰρ τὸν μῦθον ἀπὸ Λύκου τινὸς μεταναστεύσαντος ἐξ Ἀτ-τικῆς, τῷ ὄντι ὅμως ἐκ τῆς κατοικίας των ἐν τῇ ἀπωτάτῳ ἀνατολῇ, τῇ χώρᾳ τοῦ φωτός, ἐκ τῆς ῥίζης λυκ=lux, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμρι-λύκη, λύχνος). Ὁ λαὸς οὗτος, ὅστις ἐπι-μόνων διετέθη τὰ πάτρια ἔθιμα, ἀνέπτυ-ξε καλλιτεχνίαν τινὰ καὶ περιήλθεν εἰς πολιτισμὸν ἱκανῶς ὑψηλόν, πρὸ πάντων ὅμως ἄφ' οὗτου παρεσχέθη καὶ ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Ἐν Λ. ἐλατρεῖτο ὁ Ἀπόλλων μετὰ τῆς μητρὸς του Λητούς, ἱδρυτο δὲ αὐτῷ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Ἐάνθῳ περιφημον ἱερὸν μετὰ μαντείου. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα τῶν Λυκίων τῶζεταί εἰς πολλὰς ἐπιγραφὰς γεγραμμένας δι' ἰδιοτρόπων χαρακτήρων εἰλημμένων ὡς ζαίνεται ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, περὶ δὲ τὴν ἀνά-γνωσιν καὶ ἐρμηνείαν αὐτῶν ὑπάρχουσι μὲν ἱκαναὶ χριφοβλῆαι, ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι πρό-κειται ἐνταῦθα περὶ Ἰνδοευρωπαϊκῆς γλώσσης. Τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτι-κῆς, πάντα σχεδὸν ἐπιτύμβια, ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐξ αὐτῶν τῶν βράχων ἐκγεγλυμμένα, δεικνύ-ουσι τὰ μὲν τὰ τμήματα τῆς ἑλλην. (κυρίως τῆς ἰωνικῆς) ἀρχιτεκτονικῆς, τὰ δὲ τὴν ἀπο-μιμῆσιν ξυλίνης ἀρχιτεκτονικῆς ἰδιαζούσης εἰς τοὺς Λυκίους, ἡ δὲ γλυπτικὴ καταφαίνεται θυγάτηρ τῆς ἑλληνικῆς (βλ. Γκιζλ-βασί). Ἡ χώρα οὐδέποτε διεδραμάτισε σημαντικὸν πρόσωπον ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψίν. Κυριευθεῖσα

ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Κύρου Ἀρπάγου, ἀπετέλει ἐπαρχίαν τοῦ μεγάλου περσικοῦ κράτους. Τούτου δὲ καταλυθέντος περιήλθε τὸ κατ' ἀρχάς εἰς τοὺς Πτολεμαίους καὶ εἴτα ἠνώθη μετὰ τῆς Συρίας, μέχρις οὗτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, νικησάντων Ἀντίοχον τὸν μέγαν, ἐδέθη εἰς τοὺς Ῥοδίους. Ἐν τούτοις οἱ Λύκιοι ἀποτινάξαντες τὸν ζυγὸν κατάρθρωσαν νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀνεξάρτητοι. Αἱ πόλεις ἐσχματίζον κοινὴν διοικουμένην ὑπὸ τινῶν ἀρχόντων, ὧν εἰς ἐκαστὴν Λυκίαν ἡγεμον. Ὁ Οὐδασπασιανὸς ἀπῆλθεν ὁμῶς αὐτῶν τὴν αὐτονομίαν ἐνώσας τὴν Λ. μετὰ τῆς Παμφυλίας εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ἐπὶ Ῥωμαίοις τὸ ΒΑ μέρος τῆς Λ. ἔφερε τὸ ὄνομα Μιλυάς ὑπὸ τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι συμπεριλαμβανέτο ἅπαντα ἡ γῶρα τὸ πάλαι Τανῦν ἡ Λ., ἔρμος κατὰ μέρος αὐτὰ καὶ ὀλιγάνθρωπος, ἀποτελεῖ τμήματα τῶν βιλαετιῶν Ἰκονίου καὶ Αἰδινίου. Πρὸς κυρίως Benndorf u. Niemann, Reisen in L. und Karien (Βιέννη 1884) καὶ Treuber, Geschichte der Lycier (Στουτγ 1887) [Δ.Λ.]

Λυκίνη (Lycinum), $C_5 H_{11} NO_2$. Ἀλκαλοειδὲς Λυκίου τοῦ βερβαρου, ταυτόσημον καλῶς τὴν Βηταίνην ἢ Ὀξυνερίνην τὴν ἐν πρὸς τὴν Βηταίνην, συγγενὲς τῇ χορτοῦς τεύτλαις ὑπάρχουσαν, συγγενὲς τῇ χορτοῦς, κρυσταλλούμενον ἐξ οἰνοπνεύματος εἰς μεγάλους ἐνδύρους κρυστάλλους, ἐν τῇ ζέρι διαρρέοντας. [X.X.]

Λύκιον (Bot.), *Lycium L.* Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Σολανωδῶν. Εἶδη εὐάριθμα θαμνώδη τῆς Β' Ἀφρικῆς καὶ τῆς εὐκράτου Ἀσίας, συχνὰ καλλιεργούμενα πρὸς κέτρων. Ἡ Λ. τὸ εὐρωπαϊκὸν (*L. Europaeum L.*) εἶνε τὸ μόνον αὐτοφυὲς ἀνὰ τὴν Ν. Εὐρώπην, ἡ δὲ κοινότητα ἐν Ἑλλάδι, ὅπου σώζεται ὡς κοινὴ ὄνομασία ἢ ἀρχαία αὐτοῦ «Ῥάμνος» (τοῦ Θεοφράστου καὶ τοῦ Διοσκωρίδου) τὸ δ' ὁμώνυμον Λ. τοῦ Διοσκωρίδου εἶνε εἶδος Ῥάμνου (βλ. λ., *Rhamnus*) τῶν νεωτέρων βοτανικῶν. [X.X.]

Λυκίσσα. Χωρ. τοῦ δήμου Κορώνης τῆς Πυλίας, ἔχον 111 κατ. [Μ.Σ.]

Λυκισκίνη. 1) Κόνις χρυσαῖζουσα, ἐκ τῶν ἀδένων τῶν στρόβιλων τοῦ Λυκίσκου ἀποτελουμένη, περὶ ἧς βλ. Λυκίσκος (φαρμ.). — 2) Ὑγρὸν ἀλκαλοειδὲς ἐκ τοῦ Λυκίσκου ἐπίσης εξαγόμενον λίαν ὁμοίον τῇ κωνεΐνῃ.

Λυκίσκος ἢ ζυθοδότανον. Οὕτως ὠνομάσθη τὸ φυτὸν οὗ οἱ καρποὶ (στρόβιλοι) εἰσὶν ἀπαραίτητον πικραρωματικὸν ἄρτυμα τοῦ ζυθοῦ. Εἶνε φυτὸν πολυετές, περιαλλοκαυλον, δίοικον, ἀνῆκον εἰς τὴν οἰκογεν. τῶν Κανναβιδῶν (βλ. λ.), γνωστὸν δὲ ἐν τῇ φυτογραφίᾳ ὡς *Humulus Lupulus L.* (γερμ. Hopfen, γαλλ. Houblon). Ἀγνοῦντο τοῖς ἀρχαίοις, μνημονεύεται μόνις ὑπὸ τοῦ Πλίνου ὡς «*Lupus salictarius*» ἐξ οὗ ἡ κοινὴ

ἰταλικὴ ὄνομασία «*Lupulo*» καὶ ἐκ μεταφράσεως ἡ ἡμετέρα Λ. Εἶνε αὐτοφυὲς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ἐν Ἑλλάδι δὲ μόνον ἐν δροσινῶν. Ἡ καλλιέργεια τοῦ Λ. χάριν τῆς ζυθοποιίας εἶνε ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων. Τὸ μεγαλύτερον ποσὸν τοῦ πλουσιωτάτου προϊόντος τούτου παράγουσιν ἡ Ἀγγλία, ἡ Πρωσία, ἡ Βαυαρία, ἡ Βοημία, ἡ Ἀλσατία καὶ τὸ Βέλγιον. Ἡ παραγωγή τοῦ Λ. ἀνέβη π. χ. ἐν Γερμανίᾳ πρὸ δεκαετίας εἰς 477 111 χιλιογρ. ἐτησίως, ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς 384 090 χγ., ἐν Βελγίῳ εἰς 97 500 χγ. κτλ. Τῷ Πλινίῳ ἦτο μόνον γνωστὸν ὅτι τὰ νέα βλαστάρια τοῦ Λ. εἶναι ἐδώδιμα ὡς ἀσπάργοι ἢ δὲ χρῆσις τοῦ Λ. εἰς τὴν ζυθοποιίαν εἰσῆλθον μόνις κατὰ τὴν Ζ' ἢ Η' αἰῶνα· τῇ 768 κατὰ πρῶτον γίνεται μνεῖα τοῦ Λ. ὡς καλλιεργούμενου φυτοῦ ἐν τινι ἐγγράφῳ τοῦ Πιπίνου, πατρὸς Ἰαρόλου τοῦ Μεγάλου. Ἐν χρήσει εἰσὶν οἱ στρόβιλοι τοῦ Λ. καὶ ὡς φάρμακον στομαχικόν, ὑπνωτικὸν κτλ. [X.X.]

— (Φαρμ.) Οἱ στρόβιλοι ἢ κῶνοι τοῦ Κ. ὡσεὶ δέξιν, μήκους 1—1½ ἑκατοστῶν, ξηραίνόμενοι παρέχουσι τὴν λυκισκίνην ἢ ἡτικὴν ἐστὶν κόνις χρυσαῖζουσα ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἀποπιπτόντων ἀδένων αὐτῶν. Ἐνέχουσι κατὰ 50 % ῥητίνην (λυκισκορρητίνην), τὸ αἰθέριον ἔλαιον τοῦ Λ. (ἔχον δριμεῖαν τὴν γευσιν, ὁσμὴν διαπεραστικὴν, ὀλίγον δ' ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος) καὶ ἰδιάν καὶ πικρὰν οὐσίαν, τὴν λυκισκοπικρίνην ($C_{10} H_{16} Cl_{10}$), εἰς ἣν δριμύεται τὸ ἀρώμα τοῦ ζυθοῦ, ὅστις ἐνέχει πολὺν Λ. Ἐφαρμοζόνται ἱατρικῶς ὡς κατασταλτικὸν καὶ ναρκωτικὸν φάρμακον κατὰ καρδιοκύπιν, ἀϋπνιών, γενετησίων διεγέρσεων, συνήθως εἰς ἔγχυμα 8-15 γραμμαρίων εἰς 200 γρ. ὕδατος, ἐπὶ δὲ τὸ ἐκχύλισμα καὶ τὸ βήμμα αὐτῶν εἰς καταπλάσματα περὶ ἄρθρα ἢ ὀγκους ἀλγεϊνοὺς ὡς καὶ εἰδικὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα κατὰ τῆς ἀϋπνίας (ὡς ἰατροὶ πῖλοι ἢ προσκεφάλαια), δρῶντες διὰ τῆς καρρηθαρικῆς αὐτῶν ὁσμῆς. Ἡ λυκισκίνη χρησιμοποιεῖται ὁμοίως, ἀποτελεῖ δὲ καὶ ἐξαιρετικὸν τονωτικόν, ἰδίᾳ τῶν πεπτικῶν δργάνων. Τὸ βήμμα αὐτῆς λαμβάνεται κατὰ 10-15 σταγόνας δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

Λυκίστειον. Χωρ. τοῦ δήμ. Φιγαλίας (Ὀλυμπίας) καίμενον πρὸς Δ τῆς Ζούρτζας εἰς ἀπόστασιν ὡρ. 2½. Κατ. 379.

Λυκοκτόνον (Bot.). Συνώνυμον κατὰ τὸν Διοσκωρίδην τοῦ «Ἀκονίτου τοῦ ἐτέρου», ἡτοῦ Ἀκονίτου τοῦ Λυκοκτόνου τῶν νεωτέρων. Βλ. Ἀκόνιτον. [X.X.]

Λυκομήδης Βασιλεὺς τῶν Δολόπων ἐν Σκύρῳ, ὁ κατακρημνίσας ἀπὸ βράχου καὶ φονεύσας τὸν Θηρέα. Ἐν τοῖς ἀνακτόροις αὐτοῦ ἐκρύβη ὑπὸ τῆς Θέτιδος ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς.

ως και παρελήφθη εἰς τὸν τρωϊκὸν πόλεμον. Τὴν θυγατέρα τοῦ Α. Δηδάμεϊαν νυμφευθεὶς δ' Ἀχιλλεὺς ἔσχεν ἐξ αὐτῆς τὸν Νεοπτόλεμον.

Λυκοπερσικόν τὸ ἐδώδιμον, *Lycopersicum* *esculentum* ἢ *Solanum Lycopersicum* L. Φυτόν ἐπέτειον τῆς οἰκογεν. τῶν Σολανωδῶν, εἶσα, θέν ἐκ τῆς Ν' Ἀμερικῆς, νῦν δ' ἀπανταχοῦ κηπεύμενον χάριν τῶν καρπῶν (κριν. Ντομάτα, γαλλ. *Pommes d'amour* ἢ *Tomates*, ἰταλ. *Pomi d'oro*, γερμ. *Paradeisäpfel* ἢ *Liebesäpfel*), ὧν ἡ γενικὴ χρήσις γνωστὴ. Ὑπάρχουσι δὲ διάφοροι ποικιλίαι ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν καρπῶν. [Θ. X.]

Λυκοπόδιον (Bot.), *Lycopodium* L. Πρότυπον καὶ κύριον γένος τῆς ἐμινύμου οἰκογενείας τῶν Λυκοποδιωδῶν (*Lycopodiaceae*) ἀνηκούσης εἰς τὴν τῶν Ἀγγειοκρυπτογάμων κλάσιν τῶν Λυκοποδιῶν. Χαρακτηρίζονται τὰ Α. διὰ τὴν διχότομον διακλάδωσιν τῶν κερμῶν καὶ ῥιζῶν, τὰ φύλλα τὰ ἀπλᾶ, τὰ μασχαλιαῖα μονήρη σπορίάγγεια καὶ τὰ ὁμοειδῆ σπέρια. Εἶδη γνωστὰ ἑκατὸν ἐν τῇ διακεκαυμένη καὶ ταῖς εὐκράτοις ζώναις, ὧν ἕξ ἐν ὄρειναις τῆς Εὐρώπης. Τὰ σπέρια αὐτῶν, ἰδίως τοῦ Α. τοῦ κορυνωτοῦ (*L. clavatum* L.) συλλέγονται ὡς φαρμακευτικὰ (*Semen Lycopodii*). Ἐν Ἑλλάδι δὲν φύεται εἶδη Α. [Θ. X.]

— Τὰ σπέρματα τοῦ Α. παρέχουσι κόνιν λιπαρὰν, ὀλισθηράν, εὐπλεκτον, ἀνευ ὁσμῆς καὶ γεύσεως, ἥτις χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ ἱατρικῇ εἰς ἐγκαυμάτα πρὸς πρόχειρον ἀναπλήρωσιν τῆς ἐπιδερμίδος μόνῃ ἢ μετ' ἀνθέων ψευδαργύρου ἢ βισμούθιου κλ., ἔτι δὲ πρὸς ἐπίπασιν καταποτιῶν, εἰς φλεγμονὰς τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων (4-7 γραμμάρια οὐα εἰς 120-180 γρ. ὕδατος μετὰ λευκοῦ οὐα εἰς γαλακτωμα) ἐν ταῖς τέχναις δὲ ἵνα καταστήσῃ ὀλισθηρὰς οἰασθῆποτε ἐπιτραπέζιας. — Ἡ *Λυκοπόδιον* εἶναι ἀλκαλοειδὲς ἐξ-αγόμενον ἐκ τῆς πύας τοῦ Α., τήκεται εἰς 115°, ἔχει γεῦσιν πικράν καὶ διαλύεται εὐκολώτατα ἐν ὕδατι, οἰνοπνεύματι κλ.

Λυκόσυς (Bot.), *Lycopus* L. Γένος Χειλανθῶν περιλαμβάνον δύο εἶδη εὐρωπαϊκά φύσμενα ἐπίσης ἐν Ἑλλάδι, ἥτοι Α. τὸν Εὐρωπαϊκόν (*L. Europaeus* L.) καὶ Α. τὸν αἰώρητον (*L. exultatus* L. fil.). Ὁ χόρτος αὐτῶν εἶναι βαφικὸς. [Θ. X.]

Λύκος (κύνος δ' Α., *Canis Lupus*, βλ. πλν. Κυνίδαί καὶ Γαινίδαί δ). Ζῶον ἀρπακτικὸν ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Κυνιδῶν, ἥς παρουσιάζει τοὺς γενικούς χαρακτήρας (βλ. Κυνίδαί). Τοῦ κοιντοῦ κύνος διακρίνεται κυρίως διὰ τῆς γενικῆς ἰσχύνητος του, τῆς δυνάμεως τοῦ λαίμου καὶ τῶν ποδῶν του, τῆς δεξιότητος τοῦ ῥύγχους του καὶ τῆς κάτω κρεμαμένης οὐρᾶς του. Κατὰ τὸ μέγεθος ὑ-

περβαίνει τοὺς μεγάλους κύνας, ἔχει δὲ χρῶμα κιτρινόφαιον ἐπὶ τῶν προσθίων ποδῶν φέρεται μελαίναν ταῖνιαν, καὶ αἱ κορυφαὶ δὲ τῶν ὠτων του εἶναι μέλαιναί. Ἄλλοτε διαδεσμένος καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, εὐρίσκεται νῦν μόνον ἐν τοῖς Πυρηναίοις, ἐν τοῖς Καρπαθίοις, ἐν ἀπασῇ τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ἰδίως ὅμως εἰς τὰς ἀπεράντους δασυδεῖς ἐκτάσεις τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Πολωνίας, ἔθλα τὸν χειμῶνα κατὰ οἰκίαν ἐξερχόμενοι εἰ Α. προσβάλλουσι τὰ ποίμνια καὶ τὰς συνοδείας ἀνθρώπων, οὗς τρώγουσιν ὡς καὶ πᾶσαν ἀλλήν σάρκα. Καίπερ αἰμαβόρος καὶ ἰσχυρότατος, εἶνε δ' Α. ἀλγόνευτολμος εἰς ἐπιθέσεις ὅταν εἶνε μόνος ἐξέρχεται κυρίως τὴν νύκτα πρὸς ἀρπαγὴν, προχω εἰ δὲ μετὰ περισκέψεως ἀποφύγων παν ὅ, τι ὑποπτεύει ὡς ἐπικίνδυνον. Τὸ κάλλιστον πρὸς ἐξολέθρην αὐτοῦ μέσον εἶναι ἡ καταστροφή τῶν δασῶν. Ἐὰν ἐν ἐπιθέσει στίφους φρονεῖται αὐτῶν, εἰ ἄλλοι διεκδικούντες πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀρπαγὴν καὶ καταδρόχουσιν τοῦ νεκροῦ Α. διδοῦσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καιρὸν νὰ ἀπομακρυνθῶσι· καταδρο, θισαντες ὅμως τὸν πεσόντα τρέχουσι πάλιν καὶ προφθάνουσι τὴν συνοδείαν. Αἱ τρίχες τοῦ Α. εἶναι χονδραὶ καὶ μακραί, θερμαντικωτάτη δὲ ἡ μὴλωτή του τοιαῦται ἀρισταὶ προσέρχονται ἐκ τῆς βροσιότητος Ἀμερικῆς καὶ τῶν χωρῶν τῶν Ἑσκιμῶν. Μετὰ τοῦ κύνος παράγει ὁ Α. νόθον τι γένος γόνιμον. Μέλανες Α. εὐρήνται ἐν τοῖς Πυρηναίοις καὶ ἐν Ἀνατολῇ, ἐν δὲ τῇ Β' Ἀμερικῇ καὶ λευκοί, ἐστιγμένοι. Μικρότερὰ τινα εἶδη τῆς Ἀφρικῆς ἀποτελοῦσι τὴν μετὰσχιν ἀπὸ τοῦ Α. εἰς τὸν ὄψα. [Φ. I.]

— (Bot. Οὕτως ὀνομάζει ὁ λαὸς παρ' ἡμῖν τὰ παράσιτα εἶδη τοῦ γένους Ὀρεβάχνη (βλ. λ.), ἰδίως δὲ τὴν κεινοτάτην. ἐπὶ τῆς ῥίζης τοῦ κύνου φερόμενην Ὀ. τὴν εὐπρεπῆ (*O. speciosa* DC.). [Θ. X.]

Λύκος (*Lupus*), δερματικὸν νόσημα. βλ. Θηρίωμα.

Λυκόσουρα. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀρκαδίας, κειμένη ἐν τῇ Ν' μέρῃ αὐτῆς (Παρρασί) εἰς τὰς Ν ὑψοφείας τοῦ Λυκαίου ὄρους καὶ ἐπὶ τοῦ ποτ. Πλατανιστοῦ (Γαστριτσι). Ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ὀρχαιοτάτη τῆς Ἑλλάδος ἑλῆς πόλις, ἥτο δὲ ἡ παλαιότατη τῶν βασιλείων τῆς Ἀρκαδίας ἔδρα ἥτις μετεβιβάσθη ὑστερον εἰς Τεγέαν καὶ τέλος εἰς Τραπεζοῦντα. Ἐν τοῖς ὑστερον εἶχεν ἡ πόλις σημασίαν τινα διὰ τὸ ἐνταῦθα ἐρῶν τῆς Δεσποίνης, διὸ καὶ δὲν ἠναγκάσθησαν εἰ κάτοικε νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἔδρυσιν τῆς Μεγαλοπόλεως Ἐπὶ Πausanias ἡ πόλις ἥτο ᾗδῃ ἡρεπωμένη καὶ σχεδὸν ἔρημος. Τὰ σωζόμενα λείψανα αὐτῆς, καλούμενα ὑπὸ τοῦ λαοῦ Παλιόκαστρο τῆς Στάλας ἢ σιδιρόκαστρο, κείνται 20' κάτωθεν τοῦ χωρίου

Στάλας, συνίστανται δὲ εἰς σημαντικὰ ἐρείπια τοῦ τείχεος καὶ ἀσκήματα τῶν ἱερῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων. Ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη ὁ σημερινὸς δῆμος Λ. τῆς Ἀρκαδίας ἐν τῇ ἐπαρχ. Μεγαλοπόλεως, ὁ ἔχων πρωτεύουσάν τὴν Ἰσαρί, χωρία δὲ 19 ὧν σημαντικώτερα ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας τὰ Βάστα, Δεδέμπεη, Δερμποῦνι, Κραμποῦς, Κούρταγα, Χαράδες, Χράνцу καὶ Χωρέμιον. Κατ. ἔχει 7486. [Μ.Σ.]

Λυκούραφον. Χωρ. τοῦ δήμ. Παμίου τῆς Μεσσηνίας, κείμενον πρὸς Δ τῆς Μεσσηνίας ὡρ. 1. Κατ. 367.

Λυκουδέσι. Χωρ. τοῦ δήμου Τριφυλίας τῆς Τριφυλίας, ἔχον 194 κατ. [Μ.Σ.]

Λυκούδι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας κείμενον 4 1/2 ὡρ. πρὸς τὸ ΒΔ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ἐκ ταύτης εἰς Σέρβια ὁδοῦ, μετὰ 100 χριστιανικῶν οἰκογενειῶν.

Λυκούντες. Ἀρχαία πόλιν ἐν τῇ περιόχῃ τῆς ἀρκαδικῆς Κλειτορίας. Πιθανῶς ἔκειτο ἐν τῇ εὐφύρῃ πεδιάδι ὑπὸ τὰ νῦν χωρία Τσαρούχλιον καὶ Μαμαλούκα.

Λυκούργος, ὁ τῆς Σπάρτης νομοθέτης. Ἐξῆς πιθανώτατα κατὰ τὰ τέλη τοῦ 9^{ου} π. Χ. αἰῶνος, τὰ ἀφορῶντα δ' εἰς αὐτὸν φαίνεται ὅτι μετὰ πολλῶν μυθολογικῶν παραδόσεων ἀνεμίχθησαν κατὰ τὴν κοινοτέραν παράδοσιν ἦτο υἱὸς τοῦ βασιλέως Εὐρύτου ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Εὐρυποντιδῶν, διέφυγε δὲ τὴν Σπάρτην ἐπὶ τινα καιρὸν ὡς δούλος τοῦ ἀνηλίκου βασιλέως ἀνελθοῦ ἐπὶ τὸν Χαριλάου. ἔνεκα δὲ τῆς σφοδρᾶς ἀντιδράσεως τῶν ἀντιθέτων τοῦ, ἐν οἷς κατελέγετο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ ἀνηλίκου βασιλέως, κατέθηκε τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς Κρήτην. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Σπάρτην ἀνέλαθεν ὑπὸ τῶν πολιτῶν παρακληθεὶς, διὰ χρησμῶ τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος εἰς τοῦτο προτραπέντων, νὰ καταρτίσῃ τὴν νομοθεσίαν, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Σπάρτη. Ὀρκίσας δὲ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς πολῖτας ὅτι οὐδὲν θὰ μεταβάλωσιν ἐκ τῆς νομοθεσίας τοῦ πρὶν αὐτὸς ἐπανεῖλθῃ εἰς Σπάρτην, ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα τοῦ καὶ οὐδέποτε εἰς αὐτὴν ἐπανῆλθε. Λέγεται ὅτι ἐκουσίως ἀπέθανεν ἐξ ἀστίας, ἀπατάξας νὰ καὶ τὸ σῶμα του καὶ ἡ κόρη του ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα μὴ ποτε κομίσαντες αὐτὴν οἶκαδε οἱ Σπαρτιάται θεωρήσωσιν ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους τοῦ ὄρκου. Ταῦτα εἰσι τὰ περὶ Λ. λεγόμενα, περὶ οὗ καὶ ὁ Πλούταρχος βεβαίως ὅτι «καὶ γένος καὶ ἀποδημία καὶ τελευτὴ καὶ πρὸς ἅπανιν ἡ περὶ τοὺς νόμους αὐτοῦ καὶ τὴν πολιτείαν πραγματεία διαφόρους ἔσχεν ἱστορίας, ἥκιστα δὲ οἱ χρόνοι καθ' οὓς γέγονεν ὁ ἀνὴρ ὁ μολογούμενος». Βέβαιον ὅμως φαίνεται ὅτι τὸ πολιτευμα τῆς Σπάρτης ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ ἑνὸς καὶ μόνου ἀνδρός. Εἰς τὸν

Λ. ἐπίσης ἀποδίδεται ἡ ἐκ Χίου ἡ Σάμου ἡ Κρήτης πρώτη εἰς Ἑλλάδα μετακλίσεις τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἐν συνόλῳ. [Ι.Κ.Π.]

Λυκούργος. Εἰς τῶν 10 ἀττικῶν ῥητόρων, υἱὸς Λυκέφρονος ἐκ τοῦ ἀρχαίου γένους τῶν Βουταδῶν. Ἦτο σύγχρονος τοῦ Δημοσθένους Παιδευθεὶς τὰ ῥητορικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ὑπὸ τὴν Ἰσοκράτη καὶ τὴν Πλάτωνα ἀφιερώθη μετὰ ζήλου καὶ φιλοπατρίας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πολιτείας ὑπῆρξε πάντοτε εἰς τὴν ἐπιφανεστέρων ἀντιπροσώπων τῆς ἀντιμακεδονικῆς μερδός, διεκρίθη δὲ ἰδίως ἐν τῇ εὐστόχῳ διαχειρίσει τῶν οικονομικῶν τῆς πόλεως, ἄτινα διώκων ἐπὶ 12 ἔτη, 338—326, ἐπιτυχέστατα. Φαίνεται ὅτι δὲν ἔζησε πολὺ μετὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος, 326, ἀφ' οὗ ἔξῃ ἀκόμη ὁ τῇ 322 ἀπαθανὼν Δημοσθένης ὅτε τὰ τέκνα τοῦ Λ. ἐφυλακίσθησαν δι' ὑποτιθέμενον ἔλλειμμα ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ πατρὸς τῶν μέλις δὲ τῇ 307 ἀνεγνωρίσθη ἡ χρηστότης τοῦ ἀνδρός καὶ ψήφισμα τιμητικὸν ἐξεδόθη ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὡς δόκιμος τῶν χρόνων ἐκείνων πολιτευτῆς εὐνόητον ὅτι ἦτο ὁ Λ. καὶ ῥήτωρ κάλλιτος. Ἐκ τῶν 15 λόγων τοῦ οὗς ἐγίνωσκον οἱ ἀρχαῖοι σώζεται μόνον ὁ κατὰ Λεωκράτους, ὅστις μετὰ τὴν ἡττάν τῆς Χαιρωνείας κατέλιπεν ἀνάνδρως τὴν πόλιν καὶ ὅν ἐπανελεθόντα τῇ 331 ὁ Λ. κατηγάρησεν ἐπὶ προδοσίᾳ διέφυγεν ὅμως ὁ Λεωκράτης τὸν θάνατον γενομένης ἐν τῇ δικαστηρίῳ ἰσοψηφίας. Ἡ ὑψηλὴ ἀγανάκτησις τοῦ ῥήτορος εἶνε τὸ κύριον προσὲν τοῦ λόγου του, ὅστις ῥητορικῶς οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἐξέχον. Κριτικὴ ἐκδοσις αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ Tahlheim, Βερολ. 1880. Τὴν πολιτικὴν δὲ δόξαν αὐτοῦ καὶ μάθησιν τοῦ Λ. δείκνυνται καὶ οἱ πολυάριθμοι ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντες νόμοι, ὧν συλλογὴ κατετέθη ἐπὶ τιμῇ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, πλείστα δὲ ἀποσπάσματα διεσώθησαν καὶ μέχρις ἡμῶν. [Χ.Β.]

Λυκούρεσι. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ἐν Ἑλλάδι παρὰ τὸν τοῦ Ἀλφειοῦ παραπόταμον Λευκανίαν, ἔχον 274 κ. γεωργούς καὶ ποιμένας. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνδανίας τῆς Μεσσηνίας, ἀπέχον 1 ὡρ. ἀπὸ Διοβολιτίου, μετὰ 233 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Ἡραίας τῆς Γορτυνίας, μετὰ 130 κατείκων.

Λυκουρία. Κώμη τοῦ δήμου Λευκατίου ἐν Καλαβρυτοῖς, διασώσασα τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας ἐμωνύμου πόλεως καὶ κειμένη ἐν ταῖς Δ. κατωφερείας τῆς Πεντελείας ἀνω τῶν πηγῶν τοῦ Λάδωνος καὶ 2 ὥρας δυσμικώτερον τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Λ., ἥτις ἀπετέλει τὸ βριον τῶν ἀρκαδικῶν πόλεων Κλείτορος καὶ Φενεοῦ. ἔχει δημοτικὴν σχολεῖον καὶ 1071 κατ. ἀλβανικῆς καταγωγῆς,

ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Ρ.Πδ.]

Λυκοῦρσι. Παράλιον χωρίον τῆς Ἡ-πεύρου ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Ἀγίου Σερετίτη, γνω-στὸν διὰ τὴν ἐνταῦθα στρατιωτικὴν ἀπέδρασιν. Κάτ. 200 γεωργοὶ Ἑλληνας. Τὸ φρούριον ἀνακαινισθὲν φρουρεῖται ὑπὸ 100 Λιάπιδων.

Λυκόφρων. Ἑλλήν τραγωδιοποιός, γενν. περὶ τὸ 270 π. Χ. ἐν Χαλκίδι, ζήσας δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ αὐτῇ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἀπεδί-δοντο εἰς αὐτὸν περὶ τὰ 50 ἔργα, ἐξ ὧν 20 τ τλους ἀριθμεῖ καὶ ὁ Σουίδας. Κατέχοντες δὲ αὐτοῦ πείγμα εἰς 1474 λαμβανόμενους τριμέ-τρους ὑπὸ τὸν τίτλον «Κασσάνδρα» ἢ ὁρθό-τερον «Ἀλεξάνδρα», περιέχον ἐν σκοτει-νοῖς στίχοις τὴν προφητείαν τῆς θυγατρὸς τοῦ Πριάμου Κασσάνδρας περὶ τῆς κατα-στροφῆς τοῦ Ἰλίου καὶ τῶν κατόπιν τυχῶν τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἡρώων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἰδρυσιν νέων πόλεων ἐπὶ τῆς Με-σογείου. Στίχοι τινὲς ἀναφερόμενοι εἰς τὸν Αἰνείαν καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος παρενεβλή-θησαν προφανῶς βραδύτερον. Ἄν καὶ μικρὰς ἀξίας τὸ ἔργον ἐτιμάτο πολὺ κατὰ τὴν ἀρ-χαιότητα, ὅτε καὶ πολλοὺς εὖρε σχολιαστάς, ὡς καὶ κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα τὸν Τζέτζην.

Λυκόχια. Χωρ. τοῦ δήμου Φαλάνθου τῆς ἑπαρ. Μαντινείας, μετὰ 193 κατ.

Λυκοχώριον 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ποτιδανείας τῆς Δωριδος, ἀπέχον ὥρ. 1.15' Δ τοῦ Ἀνω Παλαιεξαρίου καὶ κείμενον παρὰ τὸν Ὑλαιοθον ποταμὸν. Κάτ. 315. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Θέρμου τῆς Τριχωνίας, ἔχον 249 κατ.

Λύκοψις (Βοτ.). Ὀνομασία φυτοῦ κατὰ τὸν Διοσκορίδην ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Τραχυ-φύλλων, πιθανῶς τὸ κοινὸν ἐν Ἑλλάδι Ἑ-χίον τὸ ἰταλικὸν (*Echium italicum* L.). Τὸ δ' ὁμώνυμον κατὰ Δινναῖον γένος *Lycop-sis* ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. Ἐν Ἑλλάδι φύεται συχνὰ Λ. ἡ ποικιλόχρους (*L. variegata* L.), ἡ δὲ τῆς μέσης Εὐρώπης Λ. ἡ ἀρουραία (*L. arvensis* L.) ἦτο ἄλλοτε φαρμακευτικὴ. [Θ.Χ.]

Λύκων πόλις. Βλ. Ἀσιούτ.

Λυλλύ (Jean Baptiste Lully). Γάλ-λος μουσικός, γενν. 1633 ἐν Φλωρεντίᾳ. Δε-καετίτης προσληθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μαγειρειῶν τῆς πριγκιπίσσης Μονπανσιὲ ἐν Παρίσιος ἐδίδεξε παίζων βιολίον τὸ μουσικόν του τάλαντον καὶ ἐποπθετήθη εἰς τὴν αὐ-λικὴν ὀρχήστραν. εὐνοηθεὶς δὲ ὑπὸ Λουδο-βίκου τοῦ ΙΔ' διατίσθη διευθυντὴς τῆς ὀρχή-στρας *Petits-Violons* (1652), ὡς τοιοῦτος δὲ ἐφημέσθη ἔκτοτε, οὐχ ἥτιον δὲ καὶ ὡς συνθέτης. Ἐγραψε διάφορα βελέντα, μουσι-κῶν εἰς πολλὰ τεμάχια τοῦ Μολιέρου κλ.

Βραδύτερον δὲ ἐγένετο ἀνώτατος διευθυντὴς τῆς μουσικῆς τῆς Αὐλῆς καὶ τῇ 1672 ἔλα-βε τὸ προνόμιον ἰδρύσεως θεάτρου Μελοδρά-ματος (*Académie royale de musique*). Ὁ Λ. ἐγένετο θεμελιωτὴς τοῦ γαλλικοῦ ἐθνι-κοῦ μελοδράματος· τὰ περιφημότερα δὲ τῶν ἔργων του ὑπῆρξαν Αἰ ἑορταὶ τοῦ Ἑρωτος καὶ τοῦ Βάκχου, Κάδμος, Ἀλκαστις, Θη-σεύς, Ἄττυς, Βελλεροφόντης, Φυγή, Φαέ-θων, Ἀρμίδα, συνθεθέντα 1672-86 ἐπὶ κει-μένων κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ Quinault. Ἄ-τινα ἐπὶ αἰῶνα καὶ πλέον εἶχον τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ γαλλ. σκηνῇ, εἰσι δὲ καὶ ὁλοκληρίαν γαλλικῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀρτιώτατα ὑπὸ μουσικῆν καὶ σκηνικὴν ἐποίησιν. Ἡττονος ἀ-ξίας εἰσὶν αἱ ἄλλαι συνθέσεις του, ὧν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐκυριάρχησαν ἐπίσης ἐπὶ μα-κρὸν ἐν Γαλλίᾳ. Ἀπέθ. δὲ ὁ Λ. τῇ 22 Μαρ-τίου 1687. [Μ.Γ.]

Λυμνέτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀποδο-τίας τῆς Ναυπακτίας, ἔχον 274 κατ. [Μ.Σ.]

Λύμπερδο. Χωρ. ἰόν τοῦ δήμ. Μαλευ-ρίου κείμενον ΒΑ τῆς Πάντισσας εἰς ἀπόστα-σιν ὥρ. 1.15'. Κάτ. 232.

Λύμψη. Κακόζηλος ἔκφρασις, ἐκ τοῦ γαλλ. *lymphe* ἀμαθὺς δημιουργηθεῖσα, ἀντὶ λέμενος. Λ. τοῦ Κωχ ὠνέμασάν τινες τὴν ὑπὸ τούτου ἐπευρεθεῖσαν φυματινὴν ἢ Κωχι-νὴν (βλ. λ.). Τὸ αὐτὸ ῥητέον περὶ τῶν ὄρων λυμφατικῆς κρᾶσις (βλ. Κρασις), λυμφατικὰ ἀγγεῖα ἀντὶ λεμφικὰ κτλ.

Λυνεβίλλη (Luneville). Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειας Λ. (ἐκτασις 1468 τχμ., κάτοικοι 96524 τῇ 1891) τοῦ γαλλ. νομοῦ Μέρτ-καί-Μοσέλλα, 33 χμ. ΝΑ τοῦ Νανσύ, ἔχουσα (1891) 16530 κατ. Ὑπῆρξε 1702-37 ἔδρα τῶν δευκῶν Λεθαριγγίας, τῇ 1766 πε-ριήλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶνε δὲ γνωστὴ διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Λ., τῇ 1801 συνο-μολογηθεῖσαν μεταξὺ τῆς γαλλ. δημοκρα-τίας καὶ τοῦ γερμ. κράτους, καθ' ἣν τὸ Βέλ-γιον καὶ ἡ ἀριστερὰ ὀθὴ τοῦ Ρήνου παρε-χωρήθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν, τὰ Μεδιόλανα καὶ ἡ Μάντσα εἰς τὴν πέραν τῶν Ἀλπεων Δημοκρατίαν, ἡ Ενετία, ἡ Ἰστρία καὶ ἡ Δαλματία εἰς τὴν Αὐστρίαν. [Μ.Σ.]

Λύνεδουργ 1) Νομός τῆς πρωσι-κῆς ἐπαρχίας Ἀνίβερ, περιλαμβάνων καὶ τὸ Δ μέρος τοῦ αλλοτε πριγκιπάτου Λ., ἔχων ἑκτασιν 11342 τχμ. καὶ (1890) 420093 κατ., πάντας σχεδὸν διαμαρτυρο-μένους. Διαίρεται δὲ εἰς 16 περιφέρειας, ὧν ἡ περιφέρεια Λ. ἔχει ἑκτ. 689 τχμ., καὶ 19940 κατ. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύ-μου νομοῦ καὶ τοῦ αλλοτε πριγκιπάτου Λ., ἐπὶ τοῦ μέχρις αὐτῆς πλωτοῦ Ἰλμενάου, 22 χμ. πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὸν Ἑλβαν, ἔχουσα 20665 κατ. Ἐκ τῶν οἰκονομημάτων ἀξιοσημεῖα ἰδίως εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Μιχαήλ

(1376-1418) μετά τῶν τάφων τῶν ἄλλοτε πριγκίπων τοῦ Λ., ὁ γοθικός τοῦ ἀγ. Ἰωάννου, ὁ τοῦ ἀγ. Νικολάου, τὸ παλαιὸν δημαρχεῖον. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν Λ. βυζαντινοὶ ἱερεῖς, ἐργαστᾶσι χημικῶν πρεϊόντων, παλαιὰ ἀλυσκή παρέχουσα ἐτησίως 20 000 τέννους ἁλ-
τος κλ. [Μ.Σ.]

Λυνέλ (Lunel). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἑρώ, ἐν τῇ περιφερείᾳ Μομπελιέ, ἐπὶ τῆς «διώρυχος Λ.», συνδεούσης τὸ Λ. μετὰ τοῦ Ῥοδανῦ καὶ τὴν Μεσόγειον μετὰ τῆς Νοτίας διώρυχος. ἔχει (1891) 6 034 κατ. ἀσκοντάς βιομηχανίαν πνευματικῶν ποτῶν καὶ ὑφασμάτων. Πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῆς φυλοξήρας ἤσκει ἡ Λ. σημαντικὸν ἐμπόριον τοῦ περιφύτου τῶν πέριξ μισχάτου οἴνου (Muscat de L.). [Μ.Σ.]

Λύν (Lynn). Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Ἑσσεξ ἐν τῇ Βορειοαμερ. πολιτείᾳ Μασσατσοῦσετς, ΒΑ τῆς Βοστόνης. ἔχει 55 725 κατ. καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν ὑποδημάτων. [Μ.Σ.]

Λύντσοβουρ (Lynchburg). Πόλις τῆς κομητείας Κάμπελ ἐν τῇ Βορειοαμερ. πολιτείᾳ Βιργινία ἐπὶ τοῦ ποτ. Τζάιμς (Ἰακώβου). ἔ. εἰ 19 709 κατ. ἐξ ὧν 9 000 μαυροὶ καὶ ἀγκυαῖαν βιομηχανίαν καπνοῦ κλ.

Λύντσειος νόμος (Lynch-law) καλεῖται ἡ συνεπτική. οὕτως εἰπεῖν, διαδικασία, ἡ ἐν Ἀμερικῇ ἐφαρμοζομένη, καθ' ἣν ὁ ὄχλος ἐπὶ τῇ ἐκτελέσει μεγάλου τινὸς ἀκούργηματος (φόνου, ἐμπρησμοῦ κ.τ.τ.) ἀρπάζει ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τὴν αὐτοεργον, ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς νομικῆς διατυπώσεως τῆς ἐκδικάσεως αὐτοῦ, τὴν κηρύσσει ἐνοχον καὶ συγχρόνως προβαίνει εἰς τὴν ἀμεινον ἐπὶ τόπῳ ἐκτελέσει τῆς ἀποπύσεως. Δὲν εἶνε ἀκριβὲς γνωστὸν πότεν ἐκλήθη οὕτως ὁ νόμος τοῦ Λύντς· πιθανῶς ἔκ τινος γαιοκτημόνου τῆς Βιργινίας κατὰ τὴν 15' ἢ 12' αἰῶνα Λύντς καλουμένου, ὅστις εὗρισκεν ἀπλούστερον καὶ συμφερότερον ἀντὶ τοῦ καταφύγι εἰς τὰ δικαστήρια, ἔνθα λίαν ἐπισηφάλης ἦτο τότε ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης, ν' αὐτοδικῇ, αὐτὸς γινόμενος συγχρόνως δικαστὴς καὶ ἐκτελεστής τῶν ἀποφάσεών του. Περιέργον εἶνε οὖν καὶ τοι τὸ πρὸς τὸν νόμον καὶ τὰς ἀρχὰς σέβας τῶν πολιτῶν δὲν εἶνε ἐν Ἀμερικῇ ἑλασσον ἢ ἐν Εὐρώπῃ, οὐχ ἦττον καὶ σήμερον ἐτι δὲν εἶνε σπάνια τὰ παραδείγματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦτο· ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶνε οὖν τὴν τρεῖται τοῦ πληθους καὶ εἰδὸς τι διαδικασίας, διοριζομένου ἢ μᾶλλον ἀναδεικνυομένου τινὸς προέδρου, ἐξεταζομένων μαρτύρων καὶ ἀκού-
μένου μετὰ θρησκευτικῆς προσοχῆς τοῦ βου-
λομένου νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τοῦ κατηγορου-
μένου, παρισταμένων καὶ μάλιστα διαμαρτυρο-
μένων τῶν ἀστυνομικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρ-

χῶν. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Λυντσειοῦ νόμου, ἂν εἰς τινὰς περιστάσεις βαρυτάτων αὐτοφύρων ἐγκλημάτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνεκτὴ ἢ ἴσως καὶ ἡτιολογημένη ὡς ἐκρηγνῆς τῆς δι-
καίας ἀγανακτήσεως τοῦ ἐκμανέντος ἐκ τοῦ ἀδικήματος πληθους, εἶνε οὐχ ἦττον καὶ θεω-
ρητικῶς ἀποδοκιμαστέα, καθ' ὅσον μόναι αἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμέναι ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀρ-
χαὶ δικαιοῦνται καὶ οφείλουσι νὰ ἐπιβάλ-
λῃσι ποινὰς καὶ δὴ τὴν τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως ἀποκρυστέα, πολὺ εὐχερῶς δυναμένου τοῦ ὄχλου νὰ καθί-
σταται ἐρμαιον ἐπιτηδεῶν δημαγωγῶν καὶ νὰ προβαίνει εἰς ἐκτελέσεις ἀδικούς καὶ ἀπαν-
θρώπους, δυναμένους καὶ εἰς τὴν μᾶλλον πε-
πολιτισμένην κοινωνίαν δυσεξάλειπτον νὰ ἐγ-
χαράξῃσι στίγμα. [Πφ.]

Λυρά. Χωρίον τοῦ δήμου Μονεμβασίας ἔχον 215 κατοίκους. Ἀπέχει 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Μονεμβασίας.

Λύρα. Τὸ ἀρχαιότατον τῶν Ἑλλήνων ἔγγχορον μουσικῶν ὄργανον, οὗ ἡ εὐρεσις ἀ-
πεδίδετο τῷ Ἑρμῇ, εἰς ὁστρακον χελώνης χορδὰς ἀρμόσαντι. Ἀποτελεῖτο ἐκ κοίλου ἡχείου ἔχοντος σχῆμα ὁστράκου χελώνης, ἐφ' οὗ ὑψοῦντο ἑκατέρωθεν δύο κέρατα κατὰ τὸ ἄνω μέρος συνδεόμενα δι' ἐγκαρσίας δοκί-
δος· μετὰξὺ δὲ ταύτης καὶ τοῦ ἡχείου ἐτε-
νοντο αἱ χορδαί, αἵτινες κατ' ἀρχὰς ἦσαν 4, βραδύτερον δὲ, ἀπὸ τοῦ Τερπάνδρου, 7 (ἐπτά-
χορδος ἡ ἐπτάτονος Λ.). Ὡμοίαζεν ἀρα ἡ Λ. πρὸς τὴν κιθάραν (βλ. λ.), ἧς διέφερε κυρίως κατὰ τὸ ἡχεῖον. Καὶ ἡ μὲν κιθάρα ἐχρησίμευε μᾶλλον εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὰς ἐπισήμους περιστάσεις, ἡ δὲ Λ. πρὸς ἰδιωτικὴν καὶ κοινοτέραν χρῆ-
σιν, θεωρουμένη ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀνδρι-
κὸν ἐντατὸν ὄργανον. Ἐπαίετο δὲ καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν, ὧν ἡ δεξιὰ ἐνράτει ἐνίστοε καὶ πληκτρον. Κατὰ τὴν μῦθον ὁ Ἑρμῆς ἐ-
δωρήσατο τὴν Λ. τῷ Ἀπόλλωνι, οὗτος δὲ τῷ Ὀρφεῖ, οὗ μετὰ τὸν θάνατον ὁ Ζεὺς κα-
τηστέρισεν αὐτήν.

— (Ζωολ.) Πτηνὸν τῆς Αὐστραλίας, ἔχον μεγαλοπρεπῆ σὺρᾶν ἐν σχήματι λύρας, ἐκ μακροτάτων ἀποτελουμένην πτερῶν. ἄτινα κατὰ βούλησιν ἀνοροῖ ἢ καταβιάζει. Τὰ δύο ἐξώτατα ἑκατέρωθεν πτερὰ κυρτοῦνται εἰς τὸ ἄκρον πρὸς τὰ ἔξω ὡς τὰ κέρατα λύ-
ρας. Μέγεθος ἔχει τὸ σῶμα τοῦ πτηνοῦ ἴσον πρὸς τὸ τοῦ φασιανοῦ, ἡ δὲ οὐρά τοῦ χωρι-
στά ἔχει μήκος 50—60 ἐκατοστών.

— (Ἀστρον.). Ἀστερισμὸς τοῦ Β οὐρα-
νοῦ, παρὰ τὰ ὅρα τοῦ γαλαξίου, κύριον ἀστέρα ἔχων τὸν πρῶτον μεγέθους Βεγαν, ἕνα τῶν λαμπροτάτων τοῦ Β ἡμισφαίριου.

Λυρική ποίησις καλεῖται ἐν γένει ἡ ὡς ἀντικείμενον ἔχουσα τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τῶν αἰθημάτων τοῦ ποιητοῦ, ἐν ἧν

τιθέσει πρὸς τὸ ἔπος καὶ τὸ δράμα (βλ. τὰς λ.). Τὸ ἔπος ἐλάβεν ἀπὸ τῆς λύρας, δι' ἧς οἱ ἀρχαῖοι συνώθουν ἄδοντες τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς μέλος τονιζόμενα λυρικά ποιήματα. Κατὰ κανόνα ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν φιλολογίων ἡ Λ. π. ἐμφανίζεται μετὰ τὴν ἐπικήν, τὴν ἀντικείμενον ἔχουσαν διάφορα ἡρωικά γεγονότα, καὶ πρὸ τοῦ δράματος, ὡς συνέβη καὶ ἐν τῇ ἑλλ. φιλολογία. Εἰς τὴν Λ. ποιῶσιν ἀνήκουσιν ὕμνοι, ᾠδαί, διθύραμβοι, σκόλια ἢ παροίτια, ἐπιθαλάμια, προσόδια, παιᾶνες, ᾠσματα, ἐλεγεία, ἐπιγράμματα, ὑπορχήματα, παρθένια, θρήνοι, ἐγκώμια, ἐπινίκια, σπένετρα κλ. Ἀρχαιοτάτοι «Ἑλληνες λυρικοί ὑπῆρξαν ὁ Ὀλύμπιος (περὶ τὸ 700 π. Χ.) καὶ ὁ Τέρπανδρος (περὶ τὸ 650), ὁ καὶ τὴν λύραν τελειοποιήσας. Ἐκ τῶν ἐλεγειακῶν ἐπισημότεροι Καλλίμαχος, Τυρταῖος, Μίμνερμος, Σόλων, Φωκυλίδης, Θέογνις. Ἐκ τῶν ἰαμβογράφων Ἀρχιλόχος, Σιμωνίδης, Ἰππύναξ. Ἐκ τῶν μυθωποίων ὁ Αἰσώπος. Ἐκ τῶν ᾠματοποιῶν ἡ μελικῶν ποιητῶν Ἀλκαῖος Σαπφώ, Ἀνακρέων· τέλος ἐκ τῶν χορικών, ἥτοι τῶν ποιητῶν ᾠσματα ὑπὸ χοροῦ ἀδόμενα ἐν ἐορταῖς καὶ πανηγύρεσιν, Ἀλκιμάν, Ἀρίων, Σιγρίχορος, Ἴδουκος, Σιμωνίδης ὁ Κεῖς, Βακχὺ ἰδὴ καὶ ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων λυρικῶν Πίνδαρος. Πρὸς τὰ περὶ ἐκάστου τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ ἐκάστου τῶν ποιητῶν ἀρθρα.

Λυρικός ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐπαρχίας Ἀργεῶς. Εἶναι ὁμοιος τῆς ἐπαρχίας Μαντινίας, ὁμοιος δὲ, καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν ὁρεῶν Μελεσίου (1772 μ.), Σερρουνίου (1313 μ.) καὶ Γρυπῆτος (1648 μ.) ὅπερ τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Ἀλῦρκειον. Ἐκλήθη δὲ ἐκ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀλῦρκειας, ἥτις ἦδη ἐν προϊστορικῷ χρόνῳ κατεστράφη. Πρωτεύουσαν ἔχει θερμὴν μὲν τὴν Καρυάν, χειμερηνὴν δὲ τὸ Κάτω Μπέλεσι, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων 6 χωρίων μόνον τὸ Ἄνω Μπέλεσι ἔχει τινὰ σημασίαν. Κατ' ἔχει ἐν ἑλῳ 3094.

Λυσάνδρος. Περιήγος τῆς ἀρχαίας Σπάρτης στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, υἱὸς τοῦ ἐξ Ἡρακλειδῶν Ἀριστοκρίτου, μητρεῖον δ' ἔλκων τὸ γένος ἐξ Εἰλιωτῶν. Διωρίσθη ναύαρχος τῆς Σπάρτης κατὰ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τῷ 408, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐβρίσκειον καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν Ἀλκιβιάδην. Σταθμεύων δ' ἐν Ἐφέσῳ ἐνίσχυσε τὰς ναυτικές δυνάμεις του, ἐπιτηδεύων διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ πανουργίας ἐκμεταλλευόμενος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τοῦ ἐν Σάρδεσι τότε ἐβρεύοντος Κύρου τοῦ Νεωτέρου· τῷ δὲ 407 ἐνίκησε τὸν Ἀθηναῖκόν στόλον ἐν Νοτίῳ, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ναυάρχου τῶν Ἀθηναίων Ἀλκιβιάδου προκαλέσας τὴν ναυμαχίαν. Διάδοχος αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Καλλικρατίδας, οὗτος περὶ τοῦ 405

τὴν ἐν Ἀργινοῦσαις ἦτταν τῶν Σπαρτιατῶν, ὁνόματι μὲν ἐξελέγη ναύαρχος ὁ Ἀρακός, τοῦ νόμου μὴ ἐπιτρέποντος νὰ διδῇται ἡ ναυμαχία δις εἰς τὸν αὐτόν, πράγματι δὲ ἡ ἐξουσία ἀνέτεθη εἰς τὸν Λ. μετὰ τοῦ τίτλου Ἐπιστολέως (ὕπωναυρχου). Τῷ 405 ἐκέρδιτε τὴν τελευταίαν τοῦ πολέμου ναυμαχίαν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, πάσας σχεδὸν τὰς τριῖναις τῶν Ἀθηναίων, 180 τὸν ἀριθμόν, κυριεύσας, αἰχμαλωτίσας δὲ 3000, εὖς ἔθανάτωσε, μὴδὲ τὴν ταφὴν αὐτῶν ἐπιτρέψας. Μετὰ τὴν νικην ἀπελθὼν εἰς διαφόρους τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης πόλεις ὑποκειμένας τοῖς Ἀθηναίοις κατέλυσε τὰς δημοκρατίας καὶ ἵδρυσεν ἐν αὐταῖς τὸν ὀλιγαρχικὸν πολιτευμα ἐγκαταστήσας δεκανθρίας ὑπὸ Σπαρτιάτας ἄρμοστὰς. Τέλος δὲ ἀποπλεύσας εἰς Πειραιᾶ ἐπολιόρκησε τὰς Ἀθήνας, αἰτνεῖς παρεδίδθησαν ὑπὸ τῆς πείνης ἀναγκασθεῖσαι (404). Τὰ τεῖχη τῆς πόλεως κατεδαφίσθησαν ὑπὸ τοῦς ἥχους μουσικῶν καὶ ἐγκαθιδρύθησαν οἱ τριάκοντα τύραννοι. Ἐκείθεν μεταβάς ὁ Λ. εἰς Σίμωνα ἐγκατέστησε καὶ αὐτὸν σπαρτιατικὴν δεκανθρίαν, ἐπανῆλθε δὲ εἰς Σπάρτην κομίζων καὶ 470 τάλαντα ἡ κατὰ τινας 1000. Ἡ δόξα τοῦ Λ. ἦτο τότε εἰς τὸ ἀπόγειον αὐτῆς καὶ βωμοὶ δὲ ἱδρύθησαν ἐν ἑκάστῳ εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὑποπτος γενόμενος εἰς τοὺς ἄρχοντας ἔμεινε παρηγγκωτισμένος 403—400, ὅτε ἀναρρηθέντος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ φίλου του Ἀγησιλάου, ἀνέλαβε καὶ ὁ Λ. μετὰ τὴν ἰσὺν, παρηκολούθησε δὲ τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἀσίαν· ταχέως ὁμοῦ καὶ οὗτος διετέθη δυσμενῶς πρὸς τὸν Λ. διὰ τὰς σκληρὰς ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς πόλεσιν ἐνεργείας του. Ἐκραγέντος δὲ τοῦ κορινθιακοῦ πολέμου βλ. Κόρινθος) ὁ Λ. διωρίσθη στρατηγός, ἀλλ' ἔπεσεν ἐν τῇ πρώτῃ μάχῃ τῆς βοιωτικῆς Ἀλάρτου (395). [Ι.Κ.Π.]

Λυσίας. Περιήγος ἀττικὸς ῥήτωρ, γεννηθεὶς περὶ τὸ 445 π. Χ. πιθανῶς ἐν Συρακούσαις υἱὸς τοῦ ἀσιδοποιοῦ Κεράλου. Τὸν πατέρα του ἐπεισεν ὁ Περικλῆς νὰ μετοικισθῇ ἐκ Συρακυσῶν εἰς Ἀθήνας, ὅπου διέμεινεν ὡς μέτοικος ἐν μεγάλῃ εὐπορίᾳ· ἡ οἰκία αὐτοῦ παρέσχε τῷ Πλάτῳ τὴν σκηνὴν διὰ τὸν διάλογον «Πολιτεία», εἰς ὃν παρίσταται καὶ ὁ Λ. ὡς βιβλὸν πρόσωπον. Ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παραδεδομένη εἰδήσις ὅτι ἐγενν. 459-8 ὁ ἀρχόντος Φιλοκλέους ἐλέγχεται ἐσφαλμένη. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ μετοίκισις τῆς οἰκογενείας εἰς Ἀθήνας συνέβη περὶ τὸ 440 καὶ ὅτι ὁ Λ. περὶ τὸ 430 μετέβη μεθ' ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν του εἰς Θουρίδας, τὴν ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἱδρυθεῖσαν καὶ ἐνθέρμως ὑποστηριζομένην ἀποικίαν τῆς Κάτω Ἰταλίας, ὅπου εὖτε ἐν τῇ ῥητορικῇ τῆς διδασκαλίας τοῦ Τιμίου. Ἐκείθεν ἐπανῆλθε τῷ 412 εἰς Ἀθήνας, διεδραμάτισε δὲ πρόσωπον μόλις μετὰ

ἐτῶν. Κύρια ἐκδόσεις τῶν λόγων εἶναι ὑπὸ Reiske (Λ'ψ. 1872, τόμοι 2), Cobet ('Αμστελσδ. 1863) καὶ Scheibe (Λ'ψ. 1852 κέ.).

Λυσικράτους μνημεῖον. Βλ. Χορηγικά μνημεῖα.

Λυσιμάχεια. Πόλις τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, ἰδρυθεῖσα τῇ 323 ὑπὸ Λυσιμάχου ὡς ἔδρα αὐτοῦ, πλησίον τοῦ «Μακρὸν τεῖχος» τοῦ διατέμνοντος τὴν τράχηλον τῆς Χερσονήσου καὶ οὐ μακρὰν τοῦ Μέλαντος κόλπου. Καταστραφείσα ὑπὸ τῶν Θρακῶν ἀνωκοδμήθη τῇ 196 ὑπὸ Ἀντιόχου, ἐμείνεν ὁμοῦς ἀσήμενος. [Α.Α.]

Λυσιμάχιον. Φυτὴν φαρμακευτικὴν κατὰ τὸν Διοσκυρίδην, ὅπερ εἶνε τὸ κατὰ Λινναῖον Λύθρον τὸ ἱτερόφυλλον (Lythrum Salicaria L.), κινεῖν ἐν ἐνίκμοις τόποις. Ἡ δὲ Λυσιμαχία (Lysimachia) τῶν νεωτέρων εἶνε γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Πασχαλιζωδῶν, ὧν τινα εὐάριθμα εἶδη φύονται ἐν ὄρειναις τῆς Ἑλλάδος. Ὁ χόρτος Λ. τῆς κοινῆς (L. vulgaris L.) τῆς μέσης Εὐρώπης εἶνε βαφικός. [Θ.Χ.]

Λυσίμαχος. Εἷς τῶν ἐπισημωτέρων στρατηγῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, γενν. ἐν Πέλλῃ τῆς Μακεδονίας 361 π. Χ. Παρηκολούθησε τὸν Ἀλέξανδρον μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ, 323, ἔλαβεν ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κράτους τοῦ τὴν Θράκην, ἔνθα ἱδρύσας τὴν πόλιν Λυσιμάχειαν. Τῇ 315 συνενάγκησε μετὰ τοῦ Κασσάνδρου, Πτολεμαίου καὶ Σελεύκου κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου, οὗτινος τέλος πεσόντος ἐν Ἰψῷ (301) ὁ Λ. ἐγένετο κύριος καὶ τῆς Μ. Ἀσίας μέχρις ἡλίου μετὰ τοῦ τίτλου βασιλέως. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ κατὰ τῶν πέραν τοῦ Δουνάβειος Γετῶν ὑπῆρξεν ἀτυχής, διότι ἐνταῦθα διὰ προδοσίας ἡχημαλωτίσθη μετὰ τοῦ μείζονος μέρους τοῦ στρατοῦ τοῦ (292), ἀπελύθη ὁμοῦς δεύς τὴν θυγατέρα τοῦ εἰς γάμον τῷ βασιλεὶ τῶν Γετῶν. Πολεμήσας Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν ἐγένετο 287—6 κύριος καὶ τῆς Μακεδονίας. Ὁ θάνατος τοῦ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀγαθοκλέους, ὃν αὐτὸς ὁ Λ. διέταξεν ἐξερεθισθεὶς ὑπὸ τῆς δευτέρας τοῦ συζύγου Ἀρσινόης, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ὁ Λ. ὑπὸ πλείστων ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ ἐπαδῶν του, τῇ δὲ 281 πολεμῶν κατὰ Σελεύκου τοῦ Νικατοῦρος ἡττήθη καὶ ἔπεσεν ἐν Κορουπεδίῳ τῆς Φρυγίας. [Ι.Κ.Π.]

Λύσιππος. Διαπρεπέστατος γλύπτης, Σικυώνιος, σύγχρονος τοῦ Πραξιτέλους, ἀκμάσας περὶ τὸ 330 π. Χ. Ὑπόδειγμα ἔχων τὸν Πολύκλειτον καὶ μιμούμενος ἐπιτυχῶς οὐχὶ δὲ βουλικῶς τὴν φύσιν, ἐπεζητεῖ μείζονα χάριν, ἀποδῶσας εἰς τὰ πλάσματα τοῦ μορφῇ ραδιωτέραν καὶ εὐλυγιστοτέραν, πρὸς δὲ ἐσπουδαζέει καὶ περὶ τὴν ἀπετόπωσιν οὐχὶ

τοῦ πάθους ἀλλὰ τοῦ ἥθους, εἰς τὴν ἔμφανσιν τῆς διανοίας τοῦ ἀπεικονιζομένου. Ὡς ἀντικειμένα τῆς τέχνης τοῦ εἶχε πρὸ πάντων τὸν Ἡρακλέα, ἀθλητὰς καὶ τὰ διάστημα πρὸς τὴν ἰσχύος τῶν τότε καὶ τῶν προγενεστέρων χροῶν. Πρὸ πάντων ἐφημίζοντο αἱ παραστάσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ὅστις μόνον ὑπὸ τοῦ Λ. ἤθελε ν' ἀπεικονίζηται. Τοῦτον παρέστησε καὶ εἰς συμπλέγματα, ὧν κυριώτερα ἦσαν τὸ ἀπεικονίζον αὐτὸν μετὰ τῶν ἐπαίρων τοῦ ἐπὶ τοῦ Γρανίκου καὶ ἑτέρον ἐν ᾧ ἐθήρευσ λένοντας· σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ παραστάσει ζώων ὁ Λ. ἦτο ἀριστοτέχνης. Εἰργάζετο δὲ πρὸ πάντων τὸν χαλκὸν δυστυχῶς οὐδὲν οὔζεται τῶν ἔργων τοῦ ἀλλὰ μόνον μιμήσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν, ὡς ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Φαρνέσιος Ἡρακλῆς τοῦ Γλύκωνος (πιν. Γλυπτικῆς 5', 27), ὁ Ἀλέξανδρος (26), ὁ ἀποξυόμενος ἀθλητῆς (Ε', 17). Ἀλλὰ δὲ σωζόμενα θεωροῦνται ὡς ἔργα τῆς σχολῆς τοῦ, ὡς ὁ δεόμενος παῖς (Δ', 14). Πρὸ. Lowy, Lysipp ('Αμβούργω 1891).

Λύσις. Ἑλλήν Πυθαγόρειος φιλόσοφος, ναταγόμενος ἐκ Τάραντος, ὅθεν μετέβη μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς λέσχης τῶν Πυθαγορείων εἰς Θήβας καὶ ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ Ἐπαμεινώνδου. [Τ.Ε.Μ.]

Λύσις ἐν τῇ μαθηματικῇ καλεῖται τὸ σύνολον τῶν πράξεων δι' ὧν εὐρίσκεται τὸ ζητούμενον ἐν τινὶ προβλήματι. Οὕτω π. χ. Λ. ἐξισώσεως ἐστὶν ἡ εὕρεσις τῶν ῥιζῶν αὐτῆς, πρὸς. Ἐξισώσεις.

— (Ῥητορ.). Βλ. Ἀντιπρότασις.

— (Ἱατρ.). Βλ. Κρίσις.

Λυσίστρατος Γλύπτης Σικυώνιος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Λυσίππου. Λέγεται ὅτι πρῶτος ἐποίησεν ἀποτυπώματα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου διὰ γύψου. [Α.Σ.]

Λυσσιανὸς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι λαδὸς τῆς Ἰσπανίας, ἀφ' οὗ ἐπεκάλασαν οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαρχίαν (Λουσιτανία ν) ἣτις περιελάμβανε περίπου τὴν σημερινὴν Πορτογαλίαν. [Α.Α.]

Λυσόν (Lycón). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Βανδέας ἐπὶ τοῦ Μαραι καὶ τῆς διώρυγος τοῦ Δ. τῆς ἐκβαλλούσης εἰς τὸν κόλπον τοῦ Αἰγυλίου. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 6162 κατ. (1891), μεγάλην γαστήρην μνητροπολιν, ἱεροσπουδαστήριον καὶ βιομηχανίαν πέλων, ἐριούχων καὶ πνευματωδῶν ποτῶν.

Λύσσα. Φοβερὰ λοιμώδης νόσος, κυρίως μὲν τὸν κύνα καὶ τὰ ἄλλα τῆς οἰκογενείας τοῦ ζῶα, οἷον τὸν λύκον, τὴν θύαν, τὸν θῶα, τὴν ἀλώπεκα, προσβάλλουσα, μεταδομένη ὁμοῦς καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπον, τὰ μηρυκαστικά ζῶα, τὸν ἵππον, τὴν γάταν, τὸν κύνικον, τὸν ἰνδοχοῖρον. Ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον μεταδίδεται διὰ τῆς ἐνοφθαλμίας

σις τοῦ εἰδικοῦ αὐτῆς τοῦ, ὅστις περιεχόμενος καὶ ἐν τῷ σιέλω τῶν λυσσώντων ζῶων μεταδίδεται συνήθως διὰ δῆγματος· ἀλλὰ καὶ διὰ ἐνέσεων αἵματος ὡς καὶ μέρους τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφαλοῦ λυσσώντων ζῶων εἰς ἄλλα ὑγιῆ ἐπετεύθη ἢ εἰς ταῦτα μετάδοσις τῆς Λ. Ἐν τούτοις τὸ δῆγμα δὲν εἶνε ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ πάντοτε τὴν Λ., διὰ τὴν πρὸς οὐτὴν διάφορον ἐπιδεκτικότητα ἐκαστοῦ ἀτόμου· διὰ τεχνικῆς ἐνέσεως τοῦ σιέλου λυσσώντων κυνῶν εἰς 100 ὑγιεῖς κύνας μετεδίδθη ἡ νόσος εἰς 23 μόνον ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ δηχθέντων ὑπὸ πράγματι λυσσώντων κυνῶν μόνον 20 ἐπὶ τοῖς 100 λυσσῶσιν. Ἡ φύσις τοῦ εἰδικοῦ τῆς Λ. τοῦ εἶνε ἐσέτι ἀγνωστος· εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νόσος παρασιτική, ἥς ὁμοῦς ὁ εἰδικὸς μικροσκόπος δὲν κατωρθώθῃ ἐτι ν' ἀποχωρισθῇ καὶ καλλιεργηθῇ ἰδιαίτερος. Μεγάλῃ θερμότης καὶ ψυχρὸς, στερήσις ὕδατος ἢ ἐπαρκεῖς τροφῆς ἢ τῶν γεννητικῶν ἀπολαύσεων κτ. φῆς ἡ τὴν παρασκευάζουσιν ἑδαφος πρόσφορον εἰς εὐδοκίμησιν τῆς Λ., δὲν δύνανται ὁμοῦς, ὡς κοινῶς διὰ τοὺς κύνας πιστεύεται, καὶ νὰ παραγάγωσιν αὐτὴν ἀνευ τῆς μεταδόσεως τοῦ τοῦ ἀπὸ ζῶου λυσσώματος.

Ἡ νόσος ἦτο ἐγνωσμένη ἀρχαϊότατα, ἥδη δὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Κέλσος ἔδωκαν λαμπρὰν αὐτῆς περιγραφὴν. Ἐπὶ τοῦ κυνὸς συμπτώματα αὐτῆς ποικίλλουσιν ἀναλόγως τοῦ γένους αὐτῶν. τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου κλ. Διεκρίθησαν ὁμοῦς αὐτῆς ἐν γένει δύο μορφαί, ἡ μανία καὶ ἡ μελαγχολία, καὶ τοὶ τὰ συμπτώματα αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συγγέονται. Κατὰ τὴν πρῶτην ἀρχεται ἐν πρώτοις τὸ ζῶον ἐκδηλοῦν μεγάλην ἀνησυχίαν· περιφέρεται τεταραγμένον τῆδε κακίᾳ ἀποβάλλει τὴν πρὸς τὸν κύριόν του ἀφοσίωσιν καὶ εὐπειθεῖαν· λείπει ἐπιμόνως τὰ ψυχρὰ ἀντικείμενα· ἀποφεύγει τὸ φαγητὸν ἢ καταβροχιθεῖ μὴ ἐδώδιμα ἀντικείμενα, εἶον ξύλα, λίθους, βελόναι· οὔτε ὕλακτεῖ οὔτε ὡς ὑγιῆς κύων ὠρύεται, ἀλλ' ἐξάγει τόνον ἰδιόρρυθμον· θάττον δὲ ἡ βράδιον ἐκδηλοῖ μεγίστην τάσιν εἰς τὸ νὰ δάκνῃ, εἰ εὐρεθῇ πλησίον του, διὰ ὅρα ἀντικείμενα κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ γάτας, ἄλλους κύνας καὶ ἀνθρώπους, καὶ συχνὰ ποιεῖ κινήσεις δῆξεως εἰς τὸν ἀέρα· τὸ δὲ ἐξωτερικόν του μένει ἀμετάβλητον ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ μετὰ τινος ἡμέρας ἔχει τὸ ζῶον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς καὶ καταπεπονημένους, ἰσχυρὰ νεναι ταχέως ἐνεκα τῆς μεγάλης διεγέρσεως, προσλαμβάνει δὲ ἐν γένει ὅσιν ἀγρίαν καὶ ἐπιφοβόν. Κατὰ δὲ τὴν μελαγχολίαν ἡ παραλυτικὴν μορφήν τῆς Λ. καταλείπει μὲν ἡ κάτω σιαγὼν ἐνεκα παραλυσίας τῶν μυῶν αὐτῆς, ἐκχέονται δὲ οὕτως ὁ σιέλος καὶ ὅτι εἰς τὸ στόμα εἰσαχθῇ· ἢ

πρὸς δῆξιν τάσις συνεπῶς εἶνε μικροτέρα, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλλείπει ὀλοτελῶς· αἱ ἰδιόρρυθμοι φωναὶ σπανίως ἀκούονται, ταχέως ἐπέρχεται ἀναισθησία πρὸς πᾶσαν ἐξωτερικὴν δράσιν, παραλύσεις τῶν ἄκρων, κατάπτωσις τῆς οὐράς, ἥτις φέρεται μεταξὺ τῶν τεκλῶν, κώφωσις. Συχνάκις ἡ τοιαύτη μορφή διαδέγεται τὴν πρῶτην ὡς δευτέρον τι στάδιον τῆς νόσου. Ἡ ὕδροφοβία εἶνε συχνότατον τῆς Λ. φαινόμενον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅσον κοινῶς νομίζεται σταθερόν. Συχνῇ ἐπίσης ἡ φωτοφοβία, ἰδίᾳ ὅταν φλεγμαινώσιν οἱ ὀφθαλμοί. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπέρχεται ὁ θάνατος 6—8 καὶ τὸ πολὺ 12 ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν πρώτων φαινομένων, αἱ δὲ λεγόμεναι ἰάσεις ἀνήκουσι πιθανῶς εἰς ὅλλας παραγνωρισθείσας νόσους.

Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ Λ. ἔχει περίοδον ἐπιπάσεως (βλ. λ.) ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς δῆξεως, ποικίλλουσιν κατὰ μέσον ὅρον μεταξὺ 3 καὶ 8 ἡμερῶν ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ αὐθεντικαὶ περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἐπίπασις διήρκεσε 10, 12, 18 μῆνας καὶ ἐπέκεινα. Μετὰ τὴν περίοδον ταύτης τῆς ἐπιπάσεως ἄρεται ἡ νόσος διὰ σταδίου προδρομικοῦ, εἰς ὃ κύριος χαρκτηρ εἶνε ἡ τάσις πρὸς τὴν μελαγχολίαν μετ' ἀνησυχίας, ἀπνίας, ἐπιαλτῶν, ἐναλλαγῶν διεγέρσεως καὶ καταπτώσεως. Ἀλλ' ἐνίοτε τὰ πρόδρομα ταῦτα φαινόμενα ἐλλείπουσι καὶ ἀρχεται ἀμέσως ἡ νόσος διὰ τῶν ἐπομένων συμπτωμάτων. Ὁ ἄρρωστος πάσχει γενικὴν ὑπεραισθησίαν· τὸ φῶς, ὁ ἐλάχιστος θόρυβος, αἱ ὀσμαι, πᾶσαι αἱ ἐξωτερικαὶ αἰσθήσεις παρενοχλοῦσιν αὐτόν· τὸ κυριώτερον ὁμοῦς φαινόμενον εἶνε ἡ ὕδροφοβία (δὲ καὶ αὕτη ἡ Λ. καλεῖται οὕτως ἐκτοτε). Ἐπειδὴ δὲ ἡ δῆξίς ἢ ἐλαχίστη κίνησις καταπόσεως προκαλεῖ παρὰ τῇ ἀρρώστῳ ἀνακλαστικῶς ὀδυνηροτάτους λαρυγγοφαρυγγαίους σπασμούς μετὰ φρικτῶδους αἰσθήσεως πνιγμονῆς, ὁ ἀτυχὴς ἀποφεύγει καὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ προτιμῶν τοῦ μαρτυρίου τούτου τὰς ἐνοχλήσεις τῆς διψῆς πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς καταπόσεως ἀφίνει καὶ τὸν σιέλον του νὰ ῥέῃ διηνεκῶς πρὸς τὰ ἔξω· ἐνίοτε οἱ σπασμοὶ οὔτοι ἐπέρχονται καὶ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὕψει τοῦ ὕδατος ἢ ἀλλοῦ ποτοῦ ἢ καὶ στίλβοντός τινος ἀντικειμένου, βραδύτερον δὲ καὶ αὐτομάτως ὑπὸ μορφήν παροξυσμῶν, μετὰ ῥιγῶν, ἐπιληπτοειδῶν καὶ τετανοειδῶν συσπάσεων· καὶ οἱ φρικτῶδεις ὀδυνηροὶ οὔτοι παροξυσμοί, καθ' οὓς καὶ ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται εἰς 41 ἢ 42 βαθμούς, γίνονται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν συχνότεροι καὶ βραχύτεροι τὰ μετὰξὺ διαλειμματα, καθ' ἃ οἱ πάσχοντες κατέχονται ὑπὸ τρόμου, τινὲς καταλαμβάνονται ὑπὸ μανίας, ἐπιχειροῦσι ν' αὐτοκτονήσωσιν· ἀλλ' ὁ λυσσῶν ἀνθρωπος οὐδεμίαν ἔχει τάσιν νὰ δῆξῃ τοὺς περὶ αὐτόν, ὡς πιστεύεται κοινῶς. Ἦν περίοδον ταύτην, δι-

αρκούσαν ημέρας τινάς, διαδέχεται ἡ παραλυτική ἢ ἀσυνετική περίοδος, διαρκούσα ὥρας μόνον, χαρακτηριζομένη δὲ δι' ἐξαντλήσεως καὶ καταπτώσεως καὶ ἀπολήγουσα εἰς τὸν θάνατον, ὅστις ὁμως δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἐν μέσῳ τοῦ πνιγροῦ παροξυσμοῦ. Αἱ νεκροψαίαι καὶ αἱ μικροσκοπικαὶ ἔρευναι ἥκιστα ἐφώτισαν μέχρι τοῦδε τὴν παθολογικὴν ἀνατομίαν τῆς νόσου· παρετήρηθη δὲ, ὅτι, μυστικῶς καὶ βέβαιον σχεδὸν εἶνε, ὅτι ἡ νόσος ἐδράζει ἐν τῇ νωτιαίῳ μυελῷ. Μυελὸς λυσσώντος ζώου εἰς ἀπεστερωμένον ζῶμὸν ἀναλυθεὶς καὶ δι' ἐνέσεων εἰσα, θεῖς εἰς τὸν ὑποδερμάτιον συνδετικὸν ἰστὸν ὕγιων ζῶων παράγει τὴν Λ. ἀλλὰ μετὰ ἐπιτάσεως μακρὰς καὶ ἀσταθοῦς, ἐν ᾧ ἐνέμενος ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν νωτιαῖον μυελὸν παράγει τὴν Λ. ἐν χρόνῳ βραχεὶ καὶ σχεδὸν ὠρισμένῳ. Ἐνῷ δὲ ἀπὸ κοινίλου εἰς κόνικλον μεταδιδόμενος ὁ λυστικός ἰδὲς ἀποβαίνει ὀλονὲν ἰσχυρότερος, μέχρις ὅριου τινός, τοῦναντίον ἐξασθενεῖ ἀπὸ πίθῃκου εἰς πίθῃκον. Ἄλλος τρόπος ἀποκτήσεως τοῦ κοινίλου δύναμειος εἶνε ὁ δι' ἀποξήρανσεως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ζῶων λυσσώντων, ὅστις καθ' ὅσον προδραίνει ἢ ἀποξήρανσις ἀποβάλλει βαθυκρὸν τὴν λυσσώσιν αὐτοῦ δύναμιν. Αὗται ὑπῆρξαν αἱ πρῶται περὶ τοῦ λυστικοῦ ἰσθμίου παρατηρήσεις τοῦ ἐνδόξου Pasteur, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1881 διὰ προσφυστάτων πειραμάτων ἐμελέτησεν αὐτόν, εἰς τὴν κλιμακωδὴν δὲ διαδοχικὴν χρῆσιν τῶν διαφορῶν δυνάμεως ἰσθμίου συνίσταται ἡ περίφημος Παστέρειος ἀντιλυστικὴ ἀγωγή. Ὁ ὑπὸ λυσσώντος δὲ ζῶου δηχθεὶς ὑποβάλλεται εἰς ἐνέσεις τοῦ λυστικοῦ ἰσχυρότερου ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ὁ βαρβαρὸς οὗτος ἐνδοθαλμισμὸς, ἀνάλογος πῶς πρὸς τὸν δαμαλισμόν, καθιστᾷ αὐτὸν ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῆς Λ., ἥτις πιθανώτατα θὰ ἐξεδηλοῦτο παρ' αὐτῷ ἐβδομάδας τινὰς κατὰ τὴν δὴξιν. Κύνες δὲ ἐντελῶς ὑγιεῖς ὑποβλήντες προφυλακτικῶς εἰς τὴν τοιαύτην ἀγωγήν καὶ ἰσχυρότατα κατόπιν δηχθέντες ὑπὸ φρικτωδῶς λυσσώντων κυνῶν ἐμείναν ἐντελῶς ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς νόσου. Κατὰ τὰς ἀπὸ τοῦ 1886 στατιστικὰς τοῦ ἐν Παρίσι τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ, ἰδρύματος· εἰδικῶς πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀντιλυστικῆς ταύτης θεραπείας συστηθέντος, ἡ συνεπεὶα δηγμάτων ὑπὸ κυνῶν παράγει λυσσώσιν ὀνιαν ὀνησιμότητος, οὗτα δὲ τῆς καινῆς θεραπείας (βλ. κατωτέρω) κατ' ἐλάχιστον ὅρον 14 % (κατὰ μέσον ὅρον 30 %) κατεβιάσθη κατὰ τὰ ἔτη 1886—89 εἰς 0, 67 %, τῷ 1890 εἰς 0, 57 %, τῷ 1892 εἰς 0, 22 %, ἡ δὲ συνεπεὶα δηγμάτων λύκων λυσσώντων (ὧν ὁ ἰδὲς εἶνε πολὺ ἰσχυρότερος) ἀπὸ 60 % κατεβιάσθη εἰς 14 %. Ἐν τοῦτοις πολλὰ ἐγένοντο ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς παστερείου θεραπείας ἀντιρ-

ρήσεις· ὁ δὲ θεν, λέγουσιν οἱ πολέμοι αὐτῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς Λ. ἴσως δὲν εἶχε δηχθῇ ὑπὸ κυνὸς πράγματι λυσσώντος, ἀφοῦ μάλιστα αἱ ἐπισήμοι τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας στατιστικῶς περὶ τῶν λυσσοδήκτων ἀναφέρουσι τοιοῦτους πολὺ ὀλιγωτέρους ἢ αἱ τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ· ἐὰν δὲ ἐλύσσα ὁ κύων, ἴσως ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε τὴν τῆς Λ. ἐπιδεκτικότητα, ἥτις, ὡς εἶδμεν, ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ λόγον μόνον 20 %· ἴσως τέλος ἡ θεραπεία τοῦ ἀποδοτέα εἰς τὰ κοινὰ θεραπευτικὰ μέσα (βλ. κατωτ.), ἅτινα ἐφαρμόζονται ἐπειγόντως ἐπὶ παντὸς λυσσοδήκτου μέχρις οὗ μετακομισθῇ οὗτος εἰς τὸ παστερεῖον λυσσιαστρεῖον. Καὶ ἐμελογητέον ὅτι αἱ περιπτώσεις αὗται εἰσὶ συχνόταται, ἀπαιτοῦνται δὲ πολλῶν ἀκόμη ἐτῶν παρατηρήσεις πρὸς ἀκριβῆ τοῦ πράγματος ἐκτιμῆσιν. Ἄλλ' αἱ ἀντιρρήσεις αὗται δὲν ἐμπέδισαν τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παστερείου ἀγωγῆς δι' εἰδικῶν ἰδρυμάτων ἐν Πιερρυπέλει, Μόσχῃ, Ὁδησσῷ, Βαρσοβίᾳ, Σαμάρᾳ, Μιλάνῳ, Νεαπόλει, Πανόρμῳ, Βουδαπέστῃ, Ἀθῶνᾳ, Ρίῳ Ἰαννίνῳ, Κωνσταντινουπόλει· πρὸς ἐφαρμογὴν δὲ τῆς αὐτῆς μεθόδου ἰδρύθη καὶ ἐν Ἀθήναις πρὸ τινῶν μηνῶν (1894) ἰδιωτικὸν λυσσοκομεῖον, ἐνῷ ἄλλα κράτη ἢ Γερμανία λ. χ., ἢ Ἀγγλία κλ., φρονοῦσιν ὅτι ἐπαρκῶς εἶναι ἐξησφαλίσμενα κατὰ τῆς Λ. δι' αὐστηρὰς ἐπιτηρήσεως τῶν κυνῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ τῆς κοινῆς θεραπείας.

Ἡ κοινὴ αὕτη θεραπεία τῆς Λ. ἐνεργεῖται ὡς ἑξῆς. Ἀμέσως μετὰ τὴν ὑποπτον δὴξιν περισφίγγεται τὸ παθὼν μέλος ἄνωθεν τοῦ δὴγματος (ἵνα παρακλωθῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἡ μεταδόσις τοῦ ἰσθμίου εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα), διὰ πίεσεων δὲ τῶν περὶ τὸ τραῦμα μερῶν ἢ καὶ ἀπομυζήσεως τοῦτοῦ ἐκδιώκεται μετὰ τοῦ αἵματος ὁ περὶ αὐτὸ ἐτι ἐθρεῦον ἰσθμίου πλύνεται κατόπιν τὸ τραῦμα δι' ἰσχυρὰς ἀντισηπτικῆς διαλύσεως ἢ τοῦλάχιστον διὰ θερμῶς ἐτι ὕδατος τὴν στιγμὴν ἐλείνην ζεσθέντος καὶ καυτηριάζεται διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου ἢ καὶ ἀτμίζοντος νιτρικοῦ, ὀξέος, καυστικοῦ κήλεως ἢ ἀνημμένου ἀνθρακός. Κατὰ τὸν Fol τὸ κἀλλιστον μέσον πρὸς πλῆσιν τοῦ δὴγματος εἶνε διάλυσις τερεβινθίνου ἐλαίου ἐσωτερικῶς συνιστῶνται ἐνέσεις ὑποδόρειοι πιλοκαρπίνης, τὸ βρωμιούγον κἀλίον, ἢ γλωριάλη. Τὸ ὑποπτον ζῶον δὲν πρέπει νὰ φονεύηται, ἀλλὰ νὰ φυλάττηται εἰ δυνατόν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ. [Α.Ν.Α.]

Λύτραι. Χωρ. Θράκης εἰς ἀπόστ. 1 ὠρ. ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Ἀδριανουπόλεως (Ἐδρὴν καποῦ) τῆς Κων/πόλεως. Πρὸ τινῶν ἐτῶν εἶχε πληθ. 600 κατ., νῦν δὲ μετὰ τὰς πυρκαϊὰς περὶ τοὺς 300, τῶν λοιπῶν μετοί-

κισάντων εἰς Κωνσταντινούπολιν. Πρὸ τῆς κατασκευῆς τῶν Ἀνατολικῶν σιδηροδρόμων οἱ εἰς Ἀδριανούπολιν μετακινῶντες διήρχοντο ἐκ τοῦ χωρίου τούτου.

Λύτσην (Lützen). Πόλις τοῦ πρῶσι-καὺ νομοῦ καὶ τῆς περιφέρειας Μερτεβούργου. Ἦει 3 564 κατ., ἐγένετο δὲ περιτῆμος διὰ τὴν ἐνταῦθα μάχην μεταξὺ Γουσταύου Ἀδόλφου, βασιλέως τῆς Σουηδίας, καὶ τοῦ Βάλλενσταϊν, 6/16 Νοεμβρίου 1632, καὶ ἦν ἐπληρώθη μὲν ὁ πρῶτος θανατῶς ἐνίκησε δὲ ὁ στρατός του ὑπὸ τὸν ἀντικαταστήσαντά αὐτὸν δούκα Βερνάρδον τῆς Σαξωνίας-Βάιμαρ. Ἐτέρα μάχη συνέβη ἐνταῦθα καὶ παρὰ τὸ χωρίον Gross-Görschen τῇ 2 Μαΐου (v) 1813 μεταξὺ Ναπολέοντος καὶ τῶν ἡνωμένων Ῥώσων καὶ Πρώσων, οἵτινες πρὶν κριθῇ ἡ μάχη ἐγκατέλιπον τὸ πεδὶον αὐτῆς.

Λύτσωβ (Κάρολος von Lützw). Γερμανὸς ιστοριογράφος τῆς καλλιτεχνίας καὶ ἀρχαιολόγος. γενν. 1832 ἐν Γοτιγγῇ ὅπου ὡ καὶ ἐν Μονάχῳ καὶ Βερολίνῳ ἐπεκύδασε φιλολογίαν καὶ ἀρχαιολογίαν. Ἐκδόσας μετὰ τοῦ Λύβκε τὰ Μνημεῖα τῆς τέχνης, ὧν ὑπάρχει νῦν ἡ ζ' ἐκδοσις (1893), μετέβη εἰς Μόναχον καὶ εἰτα εἰς Βιέννην, ὅπου κατέχχε διαφόρους θέσεις καὶ ἐγένετο 1867 ἑκτακτος καὶ 1882 τακτικὸς καθηγητῆς τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῷ πολυτεχνεῖῳ. Ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων ἐδημοσίευσε τὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν καλλιτεχνίαν ἀφορῶντα. Αἱ ἐν Μονάχῳ ἀρχαιότητες (7 τεύχη, Μονάχῳ 1861-9). Τὸ χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Αὐτοκράτορος (1868). Οἱ ἐν Ἰταλίᾳ θησαυροὶ τῆς τέχνης (Στουτγ. 1884). Ἰέρους δὲ καὶ τὸ Πεδιόκον τῶν πλαστικῶν τεχνῶν (Λειψία 1866 κέ.). [B.E.]

Λύττα (Lytta). Βλ. Κανθαρίδες καὶ πίνακα Ἐντομα Α' 10.

Λύττελτον. Βλ. Κράις-Τσώρτε.

Λύττον (Λόρδος Ἐδουάρδος Γεώργιος Earl of Bulwer Lytton). Ἀγγλος συγγραφεὺς καὶ ποιητῆς, γενν. 1803 ἐν Λονδίνῳ καὶ σπουδάζας ἐν Καϊμπριτζ. Ἐπὶ δευκαετίαν (1831—41) ὑπῆρξε μέλος τοῦ κοινοβουλίου. ἐνωρὶς δὲ ἐπεδέθη εἰς τὴν φιλολογίαν, δημοσιεύσας διάφορα ποιήματα, ἐγνώσθη δὲ ἐν εὐρυτέροις κύκλοις τὸ πρῶτον διὰ τὸν μυθιστορήματος Πέλχαμ (1828), μεθ' ὃ ἐξέδωκε ταχέως τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο κυρίως τὰ ἐπιγραφόμενα Δεβερέ (1829), Παῦλος Κλίφορντ (1830), Εὐγένιος Ἀρχμ (1832), Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Περμπίας (1834), μεταφρ. εἰς τὴν ἑλλ. ὑπὸ Γ. Ζαλοκώστα, Ριέντσης ὁ τελευταῖος δήμαρχος (1835), Ἐρνέστος Μαλτραβέρς καὶ Ἀλίκη (ἑμπότερα 1837), Δέιλα ἦτοι ἡ πολιτορκία τῆς Γρανάδας (1838), Νύξ καὶ πρωία (1841), Ζανόνης

(1842), πρὸς δὲ τὰ πνευματικῶν σκιαγραφήματα Ἡ Ἀγγλία καὶ οἱ Ἀγγλοὶ (1836), Ὁ φοιτητὴς (1835), γραμματολογικὰς μελέτας καὶ τὸ ἱστορικὸν ἔργον Ἀθῆναι, ἡ ἀκμὴ καὶ παρακμὴ αὐτῶν (1837). Ὡς δραματικὸς ποιητῆς παρουσιάσθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ Νέῳ μηνιαίῳ περιοδικῷ, ὅπου διηθύνεν ἐπὶ τινὰ ἔτη. Ἐπέτυχον δὲ πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς σκηνῆς Ἡ δούκισσα Λαβαλλιέρ (1836). Ἡ δέσποινα τῆς Αὐλῆς (1838), μεταφρ. ἑλλ. ἐντὸς Μ. Δαμιράλη καὶ Ρ. Σελεῖ (1838), ἀλλὰ ὑπὸ ποιητικὴν ἐποψὴν θεωροῦνται ὡς ἔργα δευτέρας ἀξίας. Ἀφ' οὗ δὲ δύο μυθιστορήματα, Λουκρητία καὶ Ἀράλδας, ἐπεκρίθησαν σφόδρα ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου, μεγίστου ἐπ' αὐτοῦ ἐτυχον ἡ ἀπεικονίζουσα τὸν κοινῶν ἐν βίῳ τοῦ Λονδίνου σάτυρα Ὁ νέος Τίμων (1846-7) καὶ τὸ κωμικὸν μυθιστόρημα Οἱ Καξτόνιοι (1850). Διὰ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς του ἐγένετο κύριος μεγάλης περιουσίας, ἐξελέγη δὲ 1858 πάλιν μέλος τοῦ κοινοβουλίου, ὅπου ὡς θαυδῶν τῶν Τόρτον διεκρίθη ἐπὶ ἐπιμελῶς ἐπεξεργασμένοις λόγοις ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Δέρβυ ὑπῆρξεν ὑπουργὸς τῶν ἀποικίων (1858-9). Συνεχίζων δὲ τὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν του ἐξέδωκε τὰ ἐπιγραφόμενα Τὸ μυθιστόρημά μου (1853), Τὶ ὅτι καμὴ (καλλιτεχνικώτατον ἔργον, 1858) καὶ Περίεργος ἱστορία (1861), ἐν τῇ ὅποιᾳ ἐμφαίνονται πνευματικαὶ ἰδέαι, ὡς ἦν καὶ ἐν τῇ Ζανόνῃ συνέλεξε δὲ τὰς εἰς περιοδικὰ διεκκοπισμένας διατριβάς κλ. ὑπὸ τὴν τίτλον Cautioniana (1863). Τῇ 1866 συμπεριελήθη ὡς βαρὺνός Lytton of Knebworth εἰς τὴν βουλὴν τῶν λόρδων, ἀλλ' ἐνεκα νοσήματος τῶν ὧτων, ὅπου κατέληξε τέλος εἰς κωφότητα, ἀπεσύρθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ πολιτικοῦ βίου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἐξέδωκεν ἀκόμη τὰ ἀπολεσθέντα Μιλησιακὰ διηγήματα (1866), Μετάφρασιν τῶν ὧδων καὶ ἐπωδῶν τοῦ Ὁρατίου (1869), τὸ μυθικὸν μυθιστόρημα Ἡ μέλλουσα γενεά (1871) κλ. Ἀπέθανε δὲ ἐν 1873 ἐν ἐπαύλει τοῦ πατρὸς τὸ Τόρκιν καὶ ἐκηδεύθη ἐν τῇ μονῇ Οὐάστμινστερ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐδημοσιεύσαν ἀκόμη Οἱ Παρισίνοί (1873), Λόγοι αὐτοῦ (1874) καὶ Πανσανίας ὁ Σπαρτιάτης (1876). Τὰ ἔργα αὐτοῦ μετεφράσθησαν εἰς σχεδὸν ἀπάσαις τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Διαπρέπουσι δὲ ἐπὶ καθαρὰ γλώσσῃ γλαφυρῇ, ὑπερ καὶ φιλοσοφικῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν ὑποθέσεων, αὐδαίμονα, καὶ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ Δ. ἐδειξεν ἐμδριότην ἀντιλήψιν, πλοῦτον ἐν τῇ εὐρέσει καὶ ἐνφρασίν πνευματικῇ, ἀλλὰ ὁ Δ. ὑστερεῖ ἀλλοῦ Ἀγγλῶν συγγραφέων κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν χαρακτήρων καὶ τὴν πιθανότητα ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ βίου. —Καὶ ἡ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥόζιννα Lady Bulwer (1802-82) συνέγραψε μυθι-

στορήματα ἐπιτυχῶς ἀποτυπῶντα τὴν ἀγγλικὴν κοινωνίαν.

Ὁ μένος υἱὸς τοῦ Α. Ἐδουάρδος Ῥοδέρτος, γενν. 1831, εἰσῆλθεν εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον, διορίσθη δὲ 1876 ὑπὸ τοῦ Δ'ισραέλη ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν ὡς τοιοῦτος ἐκῆρυξε τῇ 1 Ἰαν. (ν) τὴν βασιλισσαν Βικτωρίαν αὐτοκράτειραν τῶν Ἰνδιῶν καὶ διοργάνωσε τὸν κατὰ τοῦ Ἀφγανιστάν πόλεμον 1878-9. Πρὶν ὅμως παραιτηθῇ ὁ Δ'ισραέλης, κατέθεσε καὶ ὁ Α. τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Ἐλάμβανε πολλάκις τὸν λόγον ἐν τῇ βουλῇ τῶν Λόρδων. Ἀπέθανε δὲ ὡς πρεσβευτὴς ἐν Παρίσις 1891. Τὸ κατ' ἀρχάς ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Owen Meredith, εἶτα δὲ ὑπὸ τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ὄνομα, ἐδημοσίευσεν διάφορα ποιήματα ἐλέγχοντα ἐν πολλοῖς τὴν ἐπίδρασιν τῶν Τέννισον, Βύρωνος κ.λ., διακρίνουμενα δὲ ἐπὶ πλούτῳ ἰδεῶν καὶ ὠραία γλώσσῃ, πρὸς δὲ μυθιστόρημα Τὸ δακτυλίδιον τοῦ Ἀμάσεως (1863) ὑπομιμνήσκον τὰ μυστικά ἔργα τοῦ πατρὸς του, οὗ ἐξέδωκε καὶ τὰ μετὰ θάνατον ὡς καὶ βιογραφίαν. [Μ.Γ.]

Λύττος (Λύτος, Λύκτος). Σημαντικὴ πόλις αὐτόνομος τῆς ἀρχ. Κρήτης, ἥτις ἔκειτο Α τῆς Κνωσοῦ κατὰ τὸ σημ. χωρίον Ξεῖδα τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος. Ἰδρύθη ὑπὸ Δωριέων, περιτῆλε δὲ εἰς μεγάλην ἀκμὴν καὶ ἐξέτεινε τὰς κτήσεις τῆς ἐπὶ μέγα τμήμα τοῦ Α μέρους τῆς Κρήτης. Ἐπὶ πολὺν καιρὸν διεξήγε πόλεμον κατὰ τῆς Κνωσοῦ καὶ ἀντέστη ἔρωμένως κατὰ ταύτης μεθ' ἧς συνεμάχετο ὕστερον καὶ ἡ Γόρτυς, ἀλλὰ τέλος οἱ Κνώσαιοι ἐνισχυθέντες ὑπὸ 1000 Αἰτωλῶν καὶ ἐπωφεληθέντες τὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπουσίαν τῶν Λυττίων ἐκυρίευσαν καὶ κατέστροφον αὐτὴν (220 π. Χ.). Ἀνοικοδομηθεῖσα πάλιν ἀνέλαβε ἐξέχουσαν θέσιν, ἀντιταχθεῖσα δὲ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπέκυψε μὲν εἰς τὴν βίαν, διετήρησεν ὅμως ἐπὶ πολὺ ἐν τὴν ἀκμὴν τῆς. [Ν.Στ.]

Λύττριγγάουζεν (Lüttringhausen). Πόλις τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Δύσσελдорφ, β. χμ. ΒΔ τοῦ Λέννεπ. ἔχει 10498 κατ., σημαντικὴν δὲ βιομηχανίαν ἐριούχων, σιδήρου κλ. [Μ.Σ.]

Λύχναράκι. Βλ. Ἀρίσαρον.

Λύχνια ἀσφαλιστικὴ λέγεται ἀκίνδυνος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρακωρυχείων Α. ὑπὸ τοῦ Ἀγγίλου φυσιοδίφου Δαίβου (βλ. λ.) ἐπινοηθεῖσα· εἶνε μικρὰ Α. δι' ἐλαίου, ἐγκλεισμένη ἐν κυλίνδρῳ ἐκ λεπτοῦ μεταλλίνου πλέγματος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἐξωτερικὸς ἀνὴρ, ὁ διατηρῶν τὴν καύσιν, δύναται νὰ διέλθῃ, ἡ φλόξ ὅμως δὲν δύναται νὰ μεταδοθῇ πρὸς τὰ ἔξω. Οὕτως ἀποφεύγονται τὰ ἀλλως συχνὰ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ εὐφλέκτου ἐλώδους ἀερίου ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις δυστυχήματα διότι εἰσελθὼν τοῦτο

διὰ τοῦ πλέγματος καὶ ἀναπλεχθὲν ἐντὸς τῆς λυχνίας σβέννυει αὐτὴν. Διὰ τῆς αὐτομάτου αὐτῆς σβέσεως ἡ ἀσφ. Α. εἰδοποιεῖ ἐν τὴν ἐργάτῃ περὶ τοῦ κινδύνου ὅστις ἀπειλεῖ αὐτὸν ἐν ᾧ χώρῳ εὐρίσκεται. Ἐν ταύτῃς παρετηρήθησαν καὶ μετὰ τῆς Α. ταύτης δυστυχήματα διὰ μεταδόσεως τῆς φλογὸς καὶ ἔξω αὐτῆς. — Α. διὰ κροτοῦντος ἀερίου. Βιδικῆς κατασκευῆς λυχνία ἐν ᾗ καλεῖται ὑδρογόνον ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἀεργόνου. Τὰ δύο αέρια ὑπάρχουσιν ἐν χωριστοῖς σάκκοις, ἀναμιγνύονται δὲ μόνον μικρὸν πρὸ τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀκίδος τῆς λυχνίας. Ἡ φλόξ αὕτη εἶνε μικρά, ἀναπτύσσεται ὅμως ἐντονωτάτην θερμότητα, τήκουσα τὸν λευκόχρυσον, διαπυρρῶσα δὲ τεμάχιον κημωλίας τοσοῦτον ὥστε νὰ ἐκχέῃ λάμπιν 500 κηρίων (φῶς τοῦ Δρυμόν). — Α. φ. ι. λ. ο. σ. φ. κ. ἡ ἐκλήθη διὰ τὴν ἀσάφειαν αὐτῆς ἡ φλόξ τοῦ ἀπὸ λεπτῆς ὀπῆς ἐξερχομένου ὑδρογόνου.

Λυχνιδός. Βλ. Ἀχρίς.

Λυχνίς, *Lychnis* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Καρσφυλλιδῶν τῶν Σιληνωδῶν. Εἰσὶ φυτὰ τῆς εὐκράτου ζώνης, τινὰ δὲ τῶν Ἀλπεῶν, πάντα δὲ τοῦ καλλωπισμοῦ ἔνεκα τῶν ὠραίων ἀνθῶν αὐτῶν. Ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Ἑλλάδος φύεται Α. ἡ στεφανωματικὴ (L. coronaria L.), ἡν μνημονεύει καὶ ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Διοσκορίδης. Ἡ δὲ Α. ἡ ἀγρία τοῦ τελευταίου τούτου εἶνε τὸ Ἀγρόσπεμμα (βλ. λ.) τὸ κοινὸν (*Agrostemma Githago* L.). [Θ.Χ.]

Λυχνίς. Βλ. Ἀχρίς.

Λυχνέτης. Ἐρυθρὸν κερούδιον, ἥτοι βοιδίον (βλ. λ.).

Λυχνέτης. Βλ. Ἀχρίδος λίμνη.

Λυχνέτις. Βλ. Βαλλωτή.

Λυχνόν. Χωρ. τοῦ δήμου Ὑπάτης τῆς Φθιώτιδος, ἔχον 172 κατ. [Μ.Σ.]

Λύχνος Β ο ὤ ν σ ε ν. Βλέπε Βούσεν λύχνος. — Λύχνος ἡλεκτρικός. Βλέπε Ἡλεκτρικὸς λύχνος. — Λύχνος καμινεὺτ ἡρ εἶνε λύχνος χρησίμους εἰς τὰς πυροχημικάς ἐργασίας διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς φλογός, ὅα γίνεται καὶ διὰ τοῦ καμινεὺτ ἡρος αὐτοῦ (βλέπε λ.), μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐν αὐτῇ ἡ φύσησις τῆς φλογὸς γίνεται δι' αὐτοῦ τοῦ Α. καὶ ὄχι διὰ τοῦ στόματος τοῦ γχημικοῦ. Εἶνε δὲ Α. οὗτος Α. κοινὸς δι' ἐλαίου ἢ οἰνοπνεύματος, ὑπὲρ τὸν ὁποῖον εἶνε προσηρημένον δοχεῖον περιέχον οἰνόπνευμα ὅπερ κλειόμενον ἐρημητικῶς συγκοινωνεῖ πρὸς τὰ ἔξω μόνον διὰ κεκαμμένου σωλήνος ἀπολῆγοντος πρὸ τῆς θρυαλλίδος εἰς λεπτὸν στόμιον αἰὼν τὸ τοῦ αὐτοῦ. Ὁ λύχνος ἀναφθίς θερμαίνει τὸ ἀνωθεν οἰνόπνευμα, οὕτως οἱ ἀτμοὶ ἐξερχόμενοι διὰ τοῦ λεπτοῦ στομίου τοῦ ἀπαγωγικοῦ σωλήνος

λυστούσι τὴν φλόγα. — Λ. τοῦ Σέλλ εἶνε ἕγγως ἐν ᾧ καλεῖται μύγμα διοξειδίου τοῦ ἁυτοῦ καὶ ἀτμῶν θείου ἀνθρακος διὰ φωτοβολίδος ἐμοίας ταῖς τοῦ φωταερίου, παρὰ γων ἐντονώτατον φῶς. [Π.Γ.]

Λυών (Lyon). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ τοῦ Ροδανοῦ καὶ περιφερείας ἐχούσης ἐμβ. 1358 τ.χμ. καὶ 641 678 κατ., κειμένη ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Ροδανοῦ καὶ τοῦ Σῶνης ἐν θέσει γραφικῇ καὶ εὐφύρῃ. Ἔχει 375 979 κατ. (1891), ὁ δὲ δήμος 438 077, καὶ διαίρεται εἰς 6 τμήματα. Τὸ μὲν α' περιέχει μεταξουργεῖα, οἰκίας ἐργατῶν καὶ ἐν τῇ Ν μέρει τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα τῶν μεταξουργῶν τὸ β', ἔπερ ὡς τὸ α' κεῖται μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν καὶ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς πόλεως, εἶνε τὸ ὠραιότερον τὸ γ', La Guillotière καλούμενον, κατοικεῖται ὑπὸ ἐργατῶν καὶ ἔχει στενάς καὶ λοξὰς ὁδοὺς τὸ δ', La Croix-Rousse, καταλαμβάνεται τὸ ὑπὸ μεταξουργείων τὸ ε' περιλαμβάνει τὸ ὅλποτε προάστειον Βαίξ καὶ τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Σῶνης μέρος, εἶνε δ' ἐπίσης κατοικία ἐργατῶν τὸ δὲ ζ', Les Brotteaux, πληροῦται ὑπὸ ἐπαύλειον τῶν πλουσιῶν, αἱ τινες κατοικοῦσι καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ προάστεια Caluire-et-Cuire, Ecully καὶ Tassin-la-Demi-Lune, ἐνῶ τὰ ἄλλα Villeurbanne, St. Fons, La Malstière καὶ Oullins χρησιμεύουσι μᾶλλον εἰς βιομηχανικὰ καταστήματα. Ἡ πόλις ἔχει ἐν γένει πλατείας καὶ κανονικὰς ὁδοὺς, πλείστας δὲ καὶ ὠραιότατας πλατείας, κοσμουμέναι διὰ μνημείων καὶ ἀνδριάντων, καὶ κομψὰς γεφύρας. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ μητρό-πολις τοῦ ἁγ. Ἰωάννου (ἐν μικτῷ ρυθμῷ βυζαντινῇ καὶ γοθικῇ, ἀποπερατωθεῖσα 1476, μετὰ ὠραίων ζωγραφημάτων καὶ ἄλλων ἐργῶν τῆς τέχνης), οἱ ναοὶ Ainay, St. Nizier κλ. τὸ λαμπρότερον ὅμως οἰκοδόμημα εἶνε ὁ νέος ναὸς τῆς Παναγίας (Notre-Dame de Fourvière) ἐν νεωτερίζοντι βυζαντινῇ ρυθμῷ. Ἀξιόλογα πρὸς τοῦτοις εἶναι τὸ μέγιστον δημαρχεῖον, ἡ νέα νομαρχία, τὸ νέον πανεπιστήμιον, τὸ μέγαρον Ἀγ. Πέτρου ὅπερ ἀλλοτε ἦτο μονὴ τῶν Βενεδικτίνων νῦν δὲ χρησιμεῖ ὡς ἀκαδημία καὶ μουσεῖον τῶν ὠραίων τεχνῶν, τὸ χρηματιστήριον, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων μετὰ πρостаυλίου 24 κορινθιακῶν κιόνων, τὸ Μέγα Θέατρον κλπ. Ἡ Λ. εἶνε ἕθρα τῶν νομαρχικῶν ἀρχῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου, σταθεμεῖ δ' ἐν αὐτῇ πολὺς στρατός. Τὸ δημόσιον πανεπιστήμιον περιλαμβάνει 4 σχολὰς (ἄνευ θεολογικῆς), ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ ἐλευθέριον καθολικὸν πανεπιστήμιον μετὰ 4 σχολῶν, μετρωροσκοπεῖον, μεγάλη δημοτικὴ καὶ αἰ. καὶ βιβλιοθηκαί, σχολὴ κτηνιατρικῆ, δύο ἱεροσπουστήρια καθολικά, σχολαὶ κυραλάων καὶ

τυφλῶν, σχολαὶ τῶν ὠραίων τεχνῶν, τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου κλ., βοτανικὸς κήπος, ἐθνολογικὸν ἴνστι-τούτον. πλείσται δὲ ἐταιρίαι ἐπιστημονικαὶ καὶ ὅμιλοι, φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἐν αἷς καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον νοσοκομεῖον, ἰδρυθὲν ἤδη κατὰ τὸν 5' αἰῶνα. Ἡ πόλις περιβάλλεται ὑπὸ διπλῆς ζώνης ἰσχυρῶν δ-χυρωμάτων, δι' ὧν καθίσταται τὸ δεύτερον κατὰ τὴν ἰσχυρότητα φρούριον τῆς Γαλλίας. Ὁ σπουδαιότερος κλάδος τῆς βιομηχανίας εἶνε ἡ μεταξουργία, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδεμία πόλις τῆς ὑψηλοῦ δύναται νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὴν Λ. κατεργαζομένην παντὸς εἶδους μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ βιομηχανία αὐτῇ ἀπασχολεῖ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει 210 χιλ. ἀνθρώπων καὶ ἡ ἔτησι παραγωγή αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 370-400 ἑκατομμ. φρ. Ἀκμάζει ὅμως καὶ ἡ βιομηχανία μηχανῶν, ἡ χρυσοχοία, χαρτοποιία, σιδηρουργία, ὑλοποιία, κατασκευὴ χημικῶν προϊόντων κλ. Συνεπῶς καὶ τὸ ἐμ-πόριον ἀνεπτύχθη ἐν μεγιστῇ βαθμῇ, ὑποστηρίζομενον διὰ τῆς καλλίστης γεωγραφικῆς θέσεως τῆς Λ. ἐπὶ τῶν δύο ποταμῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖται σπουδαία νυ-τιλία, καὶ διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν διευθυνομένων πρὸς πάντα τὰ μέρη. — Ἡ πόλις ἦτο ἡ σημαντικὴ ἐπὶ τῶν Γαλατῶν καὶ ἐκαλεῖτο παρὰ Ῥωμαίοις Lugdunum, ἐγκαταστάσης δ' ἐν αὐτῇ Ῥωμαϊκῆς ἀποικίας (43 π. Χ.) περιτλήθην εἰς με-γάλην ἀκμὴν, ἐξ ἧς, καίτοι κατεστράφη ἐπὶ Νέ-ρωνος ἡ Λ. διὰ πυρκαϊᾶς, σώζονται τινὰ μνημεῖα. Ὁ χριστιανισμὸς εὗρεν ἐνταῦθα πρόσφορον ἔδαφος καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Λ. ἐξήτκουν μεγάλην δύναμιν τῷ δὲ 1368 ἡ-νώθη ἡ πόλις καὶ ἡ περὶ αὐτὴν γῆρα, αἱ-τινες ἀπετέλουν μέχρι τότε ἰδίαν κομητείαν, μετὰ τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν πρώτην ἐπα-νάστασιν ὑπέστη ἡ πόλις τὰ πάνδεινα καὶ ἐντὸς 5 μηνῶν (1793) ἐφονεύθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τῶν τρομοκρατικῶν 6000 ἀνθρώπων καὶ κα-τεστράφησαν τὰ ὠραιότερα οἰκοδομήματα. Τῷ 1831 καὶ 1834 ἐξεργάστησαν ἐν Λ. ἀν-ταρσάι, αἱ τινες ἐδέησε νὰ κατασταλῶσι διὰ στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἐπὶ δὲ τῷ 1849 καὶ 1870 συνέβησαν αἰματηραὶ σκηναί. Κατὰ τὴν Βιομηχανικὴν Ἐκθεσιν τοῦ 1894 ἐφονεύθη ἐν Λ. τῇ 12/24 Ἰουνίου 1894 ὁ πρόε-δρος τῆς γαλλ. δημοκρατίας Καρνὼ. [Μ.Σ.]

Λώ (Ἰωάννης Law of Lauriston). Πε-ριβόητος διὰ τὰς χρηματιστικὰς του ἐπιχει-ρήσεις Σκῶτος, γενν. 1671 ἐν Ἐδιμβούργῳ. Ταξιδεύων ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἀπέκτησε χαρ-τοπαικτικῶν μεγάλων περιουσιῶν κυφορῶν δὲ μεγάλα χρηματιστικὰ σχέδια προσήνεγκε τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὰς αὐλὰς, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπέτυχε, κατῳρώσων ὅμως τῷ 1766 ἐν Γαλλίᾳ νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν ἰδρύ-

σεως μετοχικῆς τραπέζης, ἥτις τῇ 1718 ἐγένετο δημοσία, διευθυνομένη ὑπ' αὐτοῦ. Ἀμέσως δὲ νῦν ἤρχισεν ἐκδίδων ἀπεριόριστον χαρτονομίσμα. Ἐν τῇ μεταξὺ ἴδρυσε καὶ ἐμπορικὴν ἑταιρίαν, σκοπούσαν τὴν ἐνμετάλλευσιν καὶ ἀποτίκισιν τοῦ Καναδά καὶ τῶν περὶ τὴν Μισισσιππὴ χωρῶν, ἥτις ὑπερόν ἠνώθη μετὰ τῆς ἑταιρίας τῶν Ἀνατολ. Ἰνδιῶν, ἐνοικίασε καὶ τοὺς δημοσίους ἀξιώμας κτλ. Διὰ τῶν περιστατικῶν τούτων ὁ λαὸς κατέληθη ὑπὸ μεγίστης μανίας νὰ ἀγρᾷ τὰς μετοχάς· αὗται ἀντιμῶντο ἀδίκως, ἐνὶ πλείστον νέον χαρτονομίσμα καὶ μετοχαὶ ἐξεδίδοντο. Ἐν μέσῳ τῆς πλημμύρας ταύτης ἀνέλαθεν ὁ Λ. τὴν φαινομενικὴν ἐξέφλησιν τοῦ δημοσίου χρέους· κατέθεσεν ἐν τῇ Τραπεζῇ πλῆθος μετοχῶν αἰτίνας οὐδέποτε ἐξεδόθησαν, καὶ ἔλαβεν ἀντ' αὐτῶν χαρτονομίσμα, ἡ δὲ ἑταιρία ἐδάνεισε τοῦτο τῇ κυβερνήτῃ ἐπὶ τόκῳ 3%, χρησιμοποιοῦν ἐν τῇ ἐξέφλησιν τὰ πρὸς 4% δάνεια τοῦ Κράτους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μετοχῶν ἀνῆλθεν εἰς 625 000, ὧν ὅμως τὸ τρίτον ἔμεινεν εἰς χεῖρας τῆς ἑταιρίας, ἡ δὲ δυναμικὴ ἀξία τοῦ ἐκδοθέντος χαρτονομίσματος εἰς πλεόν τῆς 3 1/2 δισεκατομμυρίων φρ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ τερατικὸν τοῦτο ποσὸν δὲν ἦδύνατο οὔτε νὰ πληρωθῇ ποτε οὔτε νὰ μὲν ἐν κυκλοφορίᾳ, διό καὶ ἐπῆλθεν ὁ ἀντικτυπος τοῦ χαρτονομίσματος ἐπιστροφέντος ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὴν Τραπεζάν, τὸ ταμεῖον αὐτῆς ταχέως ἐξητλήθη. Καὶ τῇ 1720 διορίσθη μὲν ὁ Λ., ἵνα ἔχῃ ἱκανὴν ἐξουσίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ συστήματός του, Συμβούλος τῆς Ἐπικρατείας καὶ γενικός Ἐλεγκτὴς τῶν Οἰκονομικῶν, δι' οὗ δὲ ἀνέψασε τὸ τοκομερίδιον τῶν μετοχῶν εἰς 40% καὶ ἄλλα δὲ μέσα καὶ ὀβίαια μετεχειρίσθη, ἀλλὰ πάντα ταῦτα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ῥαγδαῖον ἐκπεσόν. Ἐβλάσεν δὲ ἡ στενωπὴ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε, ἐνωθείσης τῆς Τραπεζῆς μετὰ τῆς ἑταιρίας ἵνα ἀπεχθῇ τὸ Κράτος τὴν εὐθύνην, ἀπηγορεύθη νὰ ἔχῃ τις πλείστον τῶν 500 φρ. εἰς μέταλλον καὶ καθηργήθη ἡ χρῆσις τοῦ χρυσοῦ ὡς νομίσματος, ἐπετρέπη δὲ μόνον ἡ χρῆσις τοῦ ἀργυροῦ νομίσματος ἐν τῷ ὅρισμένῳ ὅρῳ. Τέλος ἀπεράσισεν ὁ Λ. τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν, ἥτις ὤρισθη διὰ νόμου εἰς 9000 φρ., ἀλλὰ ἐλαττώσας καὶ τὴν δυναμικὴν ἀξίαν τοῦ χαρτονομίσματος εἰς τὸ ἥμισυ ἐπροκάλεσε σπουδαίας ἐν ἀπάσῃ τῇ Γαλλίᾳ ταραχάς, διό καὶ ἀνεκλήθη τὸ μέτρον τοῦτο. Ἐπειτα περητῆθη ὁ Λ. καὶ ἡ Τράπεζα ἔπαυσε τὰς πληρωμάς, ἐφ' ᾧ τὸ χαρτονομίσμα ὑπετιμήθη μεγάλως· ἐδημῶθη δ' ἡ περιουσία τοῦ Λ., αὐτὸς δὲ μέλις διέφυγε τὴν ἀμεσον τιμωρίαν ἐκ μέρους τοῦ ἐξωργισμένου λαοῦ μεταδὲς εἰς Βρυξέλλας κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1720. Ἡ κυβερνήτις ἐτακτοποίησεν εἴτα ἐκ τῶν ἐνόντων τὰ οἰκονομικά, καταστρέψασα πλεόν ἢ τὸ ἐν τρίτον ὅλου τοῦ χαρτονομίσματος, παρασχοῦσα δὲ διὰ τὸ ὑπόλοιπον χρεώγραφα τοῦ Κράτους ἐπὶ τόκῳ 1%. Ὁ δὲ Λ. ἐγκατεστάθη ὑπερὸν ἐν Ῥενετίᾳ, ὅπου ζήτας ἐν ἀπορίᾳ ἀπέθανεν τῇ 1729.

ἦσαν εἴτα ἐκ τῶν ἐνόντων τὰ οἰκονομικά, καταστρέψασα πλεόν ἢ τὸ ἐν τρίτον ὅλου τοῦ χαρτονομίσματος, παρασχοῦσα δὲ διὰ τὸ ὑπόλοιπον χρεώγραφα τοῦ Κράτους ἐπὶ τόκῳ 1%. Ὁ δὲ Λ. ἐγκατεστάθη ὑπερὸν ἐν Ῥενετίᾳ, ὅπου ζήτας ἐν ἀπορίᾳ ἀπέθανεν τῇ 1729.

Λωζάννη (Lausanne). Πρωτεύουσα τοῦ καντονίου Βῶδ τῆς Ἑλβετίας, πλησίον τῆς Β. ἀκτῆς τῆς λίμνης τῆς Γενεύης· καὶ ἐπὶ κλιμακῶδον ὑψομένον λόφον, κέντρον πολλῶν σιδηροδρόμων. Ἐχει 34 049 κατ., ὡραίαν γοθητικὴν κητρόπολιν (τοῦ 1275), ἀρχαῖον μέγαρον τῶν ἐπισκόπων καὶ ὑπερὸν τῶν προεστώτων τῆς Λ., νῦν δὲ ὡς δημαρχεῖον χρησιμεύον, πανεπιστήμιον ἰδρυθὲν 1536 μετὰ 5 σχολῶν, τεχνικὴν σχολὴν, διδασκαλεῖον, πλείστα δὲ ἰδρύματα τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἐν εἰς φοιτῶσι καὶ πολλοὶ ἁλλοδαποί. Ἀπὸ τοῦ 1875 εἶνε ἐδρὰ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας. [Μ.Σ.]

Λωλάνδη (Laaland). Νῆτος τῆς Δανίας, Ν. τῆς Σεελάνδης, ἔχουσα ἐμβ. 1164 τχμ. καὶ 65 550 κατ. Εἶνε εὐφορτωτάτη, ἔστι δὲ πρωτεύουσαν τὸ Μάριμπο καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῆς νήτου Φάλστερ τὸν νομὸν Μάριμπο, ἔχοντα ἐμβ. 1679 τχμ. μετὰ 7 πόλεων καὶ 100 550 κατ. [Μ.Σ.]

Λώμα. Βλ. Ἰστία.

Λωρὰν (Φραγκῖκος Laurent). Βέλγος νομοδιδάσκαλος καὶ συγγραφεύς, γενν. 1810 ἐν Λουξεμβούργῳ. Σπουδάζας φιλοσοφίαν καὶ νομικὴν, διορίσθη 1834 τμηματάρχης ἐν τῇ βελγικῇ ὑπουργεῖᾳ τῆς δικαιοσύνης, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἐκλήθη εἰς Γάνδην ὡς καθηγητὴς τοῦ ἀστικῶν δικαίου καὶ κατέχευε τὴν θέσιν αὐτῇν μέχρι τῆς παραίτησός του 1880. Ἀπέθανεν τῇ 1887, ἐδημοσίευσεν δὲ πλείστα καὶ μεγάλα ἔργα, ἐξ ὧν κυρίως ἐφημίσθησαν *Études sur l'histoire de l'humanité* (1850-70), *Principes de droit civil* (3 τ. 1869-79, νέα ἐκδ. ὑπὸ τὸν τίτλον *Cours élémentaire*), *Droit civil international* (8 τ. 1881-2), *Avant-projet de révision du code civil* (4 τ. 1882 κέ.). [Β.Ε.]

Λωρανθώδη, Lorantheae. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων φυτῶν ἀμφιβόλου συγγενείας. Εἶσι παρὰσιτα ἐπὶ δένδρων, ἔχοντα ἀνθὴ δίκλινα ἀκτινόμερρα καὶ καρπὸν ῥαγα μονόσπερμον ἐνέχουσαν ἱξώδη οὐσίαν, τὴν ἱξίνην (Viscin). Εἶδη 500 ἀνά τὴν θερμὴν καὶ εὐκρατον ζώνην. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἰξὶς (Viscum L.) καὶ Ἀλώρεθ (Loranthus L.). Περὶ τῶν μόνων αὐτῶν εὐρωπαϊκῶν εἰδῶν βλ. λ. Ἰξὶς, [Θ.Χ.]

Λώρενς (Laurance). Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Ἀρμενίας βόρειας, ἀπὸ τῆς ἑταιρίας Ἀρμενίας τοῦ 1845, ἐπὶ τοῦ Μαρμαρά.

ἔχει κολλέγιον, βιβλιοθήκην σπουδαίαν, ποι- κλὴν βιομηχανίαν καὶ 44054 κατ. (1890).

— 2) Πόλις τῆς βρειτομέρ. πολιτείας Κάνσας, ἐν τῇ κομητείᾳ Δούγλας, ἐπὶ τοῦ Κάνσας. ἔχει δημόσιον πανεπιστήμιον καὶ 9997 κατ. [Μ.Σ.]

Λῶρος. Βλ. Σπερματικὸς τένος.

Λῶστοφτ (Lowestoft). Πόλις ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Σούφολκ, ἐπὶ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικωτάτου ἀκρω- τήριου τῆς Μεγ. Βρετανίας ἔχει (1891) 23347 κατ. ἀσκούντας ναυτιλίαν, βιομηχα- νίαν ναυτικῶν εἰδῶν καὶ ἀλίειαν ἀριγγών.

Λῶτ Κατὰ τὰς ἑβραϊκὰς παραδόσεις υἱὸς Χαράν, ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ἀνε- ψφίς αὐ τοῦτου. Ἐκ Χαλδαίας μετόικησεν εἰς Χαναάν, εἰτα εἰς Αἴγυπτον, κατόπι εἰς Βαβυλὼν καὶ τέλος ἐγκατεστάθη εἰς Σόδομα, κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐποίων προειδο- ποιηθεὶς ὑπὸ ἀγγέλου ἐπρόλαβε νὰ φύγῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἐξ ἧς μόνη ἡ συζυγὸς του ἀπειθήσασα εἰς ῥητὴν διατα- γὴν τοῦ ἀγγέλου, στραφεῖσα δὴλ. ἐπίσω ἵνα ἴδῃ τὴν κατομένην πόλιν, ἐτιμωρήθη μετα- βληθεῖσα εἰς στήλην ἁλατος Ὁ Α. ἀπελ- θὼν εἰς Ζοάρ συνήλθεν ἐν μέθῃ μετὰ τῶν θυγατέρων του καὶ ἐγέννησε τὸν Μωάβ καὶ τὸν Ἀμμί, γενάρχας τῶν Μωαβιτῶν καὶ τῶν Ἀμμωνιτῶν. [Ἐγ.]

Λῶτ (Lot). Ποταμὸς τῆς Γαλλίας, πα- ραπόταμος τοῦ Γαρόνα, πηγάζων ἐν τῇ νησ. Λοζέρ, διαρρέων τοὺς νομούς Λοζέρ, Ἀβεϋρόν, Λῶτ καὶ Λῶτ-καί-Γαρόνα, ἐκ- βάλλων δὲ μετὰ ῥεὺν 481 χμ. παρά τὸ Αἰγκιλίον. Ἀπ' αὐτοῦ ἐκλήθησαν οἱ ἐξῆς νομοὶ τῆς Γαλλίας:

Λῶτ, νομὸς τῆς ΝΑ Γαλλίας, ἔχει ἐμβ. 5212 τχμ. καὶ 253885 κατ. (1891), διαι- ρεῖται εἰς 3 περιφερείας, Καὼρ, Φιζάκ καὶ Γουρδὸν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Καὼρ. Διατέμεται ὑπὸ τινῶν λοφοσειρῶν, εἶνε δὲ γενικῶς εὐρρεὸς, παράγων αὐθιγον σίτον, σπῶρας, κάρναβιν, καπνὸν κλ. ὡς καὶ οἶνον. Ἀκμάζουσι καὶ ἡ κτηνοτροφία (προβάτων) καὶ ἡ βομβυκοτροφία, ποικίλη δ' εἶνε ἡ βιο- μηχανία.

Λῶτ-καί-Γαρόνα, νομὸς τῆς ΝΑ Γαλ- λίας, καίμενος Δ τοῦ νομοῦ Λῶτ, ἔχει ἐμβ. 5354 τχμ. καὶ 295360 κατ. Διαίρεται εἰς 4 περιφερείας, Ἀζάν, Μαριμάν, Βιλλινεβ καὶ Νεράν, πρωτεύουσα δὲ εἶνε Ἀζάν. Ἡ χώρα ἀποτελεῖ κυματοειδῆ πεδιάδα, διαρ-

ρεμένην ὑπὸ τοῦ Γαρόνα, ὅστις δέχεται ἐν- ταῦθα τὰ ὕδατα τῶν πλωτῶν ποτ. Λῶτ, Ζέρ καὶ Βαίξ, περὶ τοὺς ποταμούς εἶνε εὐ- φορωτάτη, ἐν τῇ ΝΑ μέρει ὁμοῦς ἐλώδης, καὶ παραγεῖ σιτηρὰ καὶ ζῖαν, κάρναβιν, ὀ- πῶρας (περίφημα δαρμάσκηνα), πολὺν καὶ λαμ- πρὸν σίτον καὶ τὸν κάλλιστον τῆς Γαλ- λίας καπνόν· ὀλιγώτερον ἀκμάζει ἡ κτηνο- τροφία. [Μ.Σ.]

Λῶτε. Χωρίον τοῦ δήμου Ἡραίας τῆς Γορτυνίας, ἔχον 188 κατ. [Μ.Σ.]

Λωτός, Lotus L. Γένος φυτῶν τῆς οἰ- κογεν. τῶν Κολοκασθῶν περιλαμβάνον πᾶς μετὰ κητρίων ἀνθῶν. Τὸ γνωστότερον εἶ- δος καὶ κοινότατον συστατικόν τῶν λειμῶνων καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην εἶνε Ἀ. ὁ κεραι- σφόρος (L. corniculatus L., κοινῶς Ἀγριο- τριφύλλι). Παρέχων ἀρίστην χορτονομήν, εἶνε ἰσως ὁ Α. τοῦ Ὀμήρου δ' ἐκαινόμενος ὑπ' αὐτοῦ ὡς τροφή τῶν ἱππῶν, εἰς τὸν ὅποιον ὁμοῦς κατὰ τὸν Sprengel καὶ τὸν Frana ἀντιστοιχοῦσι μαλλὸν διαφορὰ εἶδη Τριφύλλου (Trifolium) καὶ Μεγλιώτου. Εἰς τὰ τοιαῦ- τα ἀναφέρονται βεβαίως καὶ «Λ. ὁ ἡμέρος» καὶ «Λ. ὁ ἀγριος» τοῦ Διοσκορίδου. Καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη Ἀ. διέκριναν οἱ ἀρχαῖοι, ἰδίως δὲ ὁ Α. τὸ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν Διοσκο- ρίδην, δένδρον εὐμέγεθες ἀνὰ τὴν Ν. Εὐρώ- πην, Κέλτις (Celtis australis L., γαλλ. Micocoulier) ὑπὸ τῶν νεωτέρων λεγόμενον κοινῶς δ' ἐν Θεσσαλίᾳ Λουτὸς (ἢ Λωτός), ἀλλάχου δὲ Μικροκουκκία, Μεγικουκκία καὶ Κουτσουκκία, οὗ οἱ καρποὶ (Λωτόμηλα) ἐδώ- διμα, τὸ δὲ ξύλον πτερεὺν καὶ εὐχρηστὸν εἰς τερνευτικά ἔργα· β'. ἕτερον εἶδος Ἀ. τοῦ Ὀ- μήρου καὶ τοῦ Θεοφράστου, ὡσαύτως δένδρω- δες, ἡ Ζίζυφος (βλ. λ.). (Zizyphus Lotus W. καὶ Z. vulgaris Lam.) τῶν νεωτέρων, κοινῶς Τζιτζυφία καὶ γ'. Α. ὁ αἰγυπτίος, ὅστις εἶνε εἶδος Νυμφαίας (Nymphaea Lo- tus L.) φυόμενον ἐν τῇ Νείλῳ, ἧς ἡ ῥίζα καὶ τὰ σπέρματα ἐδώδιμα. [Ο.Χ.]

Λωτοφάγοι ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φυλὴ εἰρηνική καὶ φιλόξενος, αἰκνύσα κατὰ τὰ Β τῆς Ἀφρικῆς ἐπὶ νήσου τῆς μι- κρᾶς Εὐρώπης. Ἐρωγῶν τοὺς γλυκυτάτους καρποὺς ὀθαγενεὺς πικροῦ εἶδους λωτοῦ, ἐξ ὧν καὶ οἶνον κατεσκεύαζον. Τὸν Ὀδυσσεᾶ ἀ- ποπληκνῆντα καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπεδέχθησαν καλῶς, οἱ δὲ σύντροφοί του πόσιν ἐβέλχθη- σαν ἐκ τῆς λωτοφαγίας, ὥστε ἐληφθῆναι τὴν πατρίδα των. [Α.Α.]

Πανομοίωτοπον κεφαλαίου Μ ἐκ χειρογράφου τῆς Πατριαρχῆς Βιβλιοθήκης.

Μ (μῦ καὶ ἰων. μῶ). Τὸ δωδέκατον γράμμα τοῦ ἑλλ. ἀλφαβήτου, σημαῖνον ὡς ἀριθμ. μ' τὸ 40 καὶ Μ τὸ 40 000, ἐν δὲ ταῖς ἐπιγραφαῖς Μ τὸ 10 000 (μύριοι) καὶ ἐντὸς Π ἐγγεγραμμένον 50 000, ἐνῶ ἐν τῇ λατινικῇ ἐσήμαινε τὸ mille=1 000. Τὸ -μ. κεῖται ἀντὶ τῆς λέξεως «μέτρον», ἀλλ' ἐν τοῖς μικροσκοπικοῖς καὶ μικροβιολογικοῖς συγγραμμάσιν ἀντὶ τῆς λέξεως «μικρόν», σημαίνουσης τὸ χιλιοστὸν τοῦ χιλιοστοῦ ἦτοι τὸ ἑκατομυριοστὸν τοῦ μέτρος.

Ἡ νεωτέρα γλωσσολογία τάσσει τὸ μ. μεταξὺ τῶν ῥινοφώνων φθόγγων· ἀνταποκρίνεται δὲ γενικῶς εἰς τὸ ἰνδογερμανικὸν m. Ἐνίοτε τοῦτο ἐν τῇ ἑλλην. ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ β, π. χ. βροτὲς πρὸς. λατ mors, ἐνίοτε δὲ ἀνταλλάσσονται μ καὶ θ χωρὶς νὰ εἶνε δυνατόν νὰ κρίνωμεν ὅποιον τῶν δύο ἦτο προγενέστερον. Καταληκτικὸν δὲ ἰνδογερμανικὸν m ἀντικαθίσταται ἐν τῇ ἑλληνικῇ διὰ τοῦ ν, ὡς ἐν τῇ αἰτιωτικῇ — m (λατιν.) καὶ — n (ἑλλην.). Τοιαύτη δὲ ἀνταλλαγή τῶν μ καὶ ν εὐρίσκεται καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν λέξεων, μιν καὶ νιν, μὴ μῶν ἐν τῇ λατ. ne num' ἀποκόπτεται δὲ τὸ μ ἐνίοτε ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως, π. χ. ὄτχος καὶ μόσχος, Ἄρης καὶ Μᾶρς. Εὐφωνικὸν χαρακτῆρα ἔχει εἰς τὰ πῆμπλημι νττ.

Μαβιλλόν (Γ'ω. Mabillon). Σοφὸς Βενεδικτίνος μοναχός, γενν. 1632 εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ μοναχικὸν τοῦτο τάγμα τῷ 1654. Καταγινόμενος εἰς μελέτας περὶ τῆς γνησιότητος διαφόρων ἐγγράφων ἀφορώντων εἰς τὸ τάγμα, ἐγένετο ἱδρυτῆς τῆς διπλωματικῆς (βλ. Διπλωμα), ἧς τὰς ἀρχάς ἐδίδαξεν ἐν τῷ ἔργῳ De re diplomatica (Παρ 1681). Ὡσαύτῃ δὲ ὑπὸ τῆς γαλλ. κυβερνήσεως καὶ

εἰς Βουργουνδίαν, Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν πρὸς περισυλλογὴν τῶν εἰς τὴν γαλλ. ἱστορίαν ἀφορούντων, καὶ ἐδημοσίευσεν τὰ περιγράμματα τῶν ἐρευνῶν του εἰς διάφορα συγγράμματα· κυρίως ὁμῶς εἰργάσθη διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Βενεδικτίνων. Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις τῷ 1707. [B.E.]

Μαβλύ (Gabriel Bonnet de Mably). Γάλλος συγγραφεύς, γενν. 1709 ἐν Γρενόβλῃ, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ φιλοσόφου Κονδιλιάκ. Ἐγένετο ἱερεὺς, ἀφωσιώθη δὲ ὑπερὸν ἐλοφύχως εἰς τὰς μελέτας του καὶ ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις 1785. Ἐκτὸς διαφόρων ἔργων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας ἐδημοσίευσεν Observations sur les Grecs (Γενεύῃ 1749), Droit public de l'Europe fondé sur les traités (1748), μεγίστην δὲ δόξαν ἐκτήσατο διὰ τῶν Entre-tiens de Phocion (Ἀμστελ. 1763), ἐν τοῖς ὅποισι προσεπάθησε μεταξὺ ἄλλων νὰ συμβιάσῃ τὴν πολιτικὴν μετὰ τῆς ἡθικῆς· συγγενὲς τούτῳ ἔργον εἶναι De la législation, ou principes des lois (Ἀμστελ. 1776). [B.E.]

Μίγχαδης. Μουσικὸν ὄργανον τῶν ἀρχαίων, ἐντατὸν εἰκοσάχορδον, τριγωνικὸν καὶ ὅμοιον πρὸς τὴν ἄρπαν. Ἐπαίζετο διὰ τῶν δύο χειρῶν, τῆς μὲν ἀριστερᾶς πλητούσης τὰς χορδὰς τῶν βαρέων τόνων, τῆς δὲ δεξιᾶς τὰς τῶν ὀξείων. Τὸ αὐτὸ ἐκαλεῖτο καὶ πηκτίς καὶ σαμβύκη, ἥ ἦσαν ταῦτα ὄργανα λίαν ὅμοια τῇ Μ. Μάγαδης αὐτὸς ἦτο αὐτὸς ἐκπύμων φθόγγων ὄξυν καὶ βαρὺν συγχρόνως. [M.F.]

Μιχαήλ νησοί. Βλ. Κοὺκ πολύνησον.

Μαγγάλια (Mangalia). Πόλις τῆς Ῥωμουνικῆς Δοδρουτζίας ἐπὶ τοῦ Βούξεινου Πόντου. Έχει 7888 κατ. καὶ ἐρείπια τῆς ἀρχ. πόλεως Καλλατίας. [Μ.Σ.]

Μαγγαλούρ (ἄγγλ. Mangalore). Παράλιος πόλις ἐν τῇ διαμερίσματι Ν Κανάρας τῆς Ἰνδοβρεταν. προεδρείας Μάδρας, ἐπὶ τῇ Μαλαβρικῆς ἀκτῆς. Έχει 40 922 κατ. καὶ ἐξάγει κυρίως καφέν. [Μ.Σ.]

Μαγγάνιον (Manganium, ἄλλοτε Manganesium, χημικὸν συμβόλιον Mn, ατομικὸν βάρος 54.8. Μέταλλον ἐκ τῶν ἀφθόνων ἐν τῇ φύσει, οὐδέποτε ὅμως ἀπαντῶν καθαρὸν πλὴν ἐν τισὶ μετεωρολιθοῖς. Τὸ ὄνομα ἔλαβεν ἐκ τοῦ ὅτι ἀλλοτε ἐθεωρεῖτο τὸ κυριώτερον αὐτοῦ δοκ-όν, ὃ πυρολουσίτης (βλ. κατωτ.), ὡς μέλαινα μαγνήσια. Πλὴν τούτου δοκτικὰ ἐνέχοντα Μ. εἶναι ὁ μαγγανίτης, βραουνίτης, χαουσμαννίτης κλ., ἡ γὰρ δὲ αὐτοῦ εὐρίσκται ἐν τῇ τέφρᾳ τῶν φυτῶν, τοῖς ὅστοις, τῷ αἵματι καὶ διαφόροις δοκτικοῖς, ὧν τὰ τοῦ σιδήρου ἰδίως συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ Μ. Έξάγεται δὲ ἐκ τῶν ὀξειδίων αὐτοῦ διαπυρρουμενῶν μετ' ἀνθρακος, ὅστις ἐνούμενος μετὰ τοῦ ὀξυγόνου ἐλευθεροῖ τὸ Μ., ὡς καὶ δι' ἄλλων μεθόδων. Εἶνε ἀνοικτικῶς τεταμένον (ἐν ὅλῳ δὲ καθαρῷ καταστάσει λευκὸν ὑπερυφρίζον, σκληρότερον καὶ τῆς ὑάλου, ἣν χαράσσει, ἐπιδεκτικὸν μεγίστης στιλβώσεως καὶ δυστηκτότατον· τὸ εἰδικόν του βάρος κατὰ τὰ διάφορα ἐξαγόμενα κυμαίνεται μεταξὺ 7 καὶ 8 δὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ μαγνήτου· ἐν τῇ ἀέρι ταχέως ὀξειδύεται καὶ καταρρέει, τὸ δὲ ὕδωρ ἀποσυνθίεται ἐνούμενον μετὰ τοῦ ὀξυγόνου καὶ ἐκλύει ὕδρογόνον, διὰ ταῦτα δὲ φυλάσσεται ἐντὸς πετρελαίου. Ὑπὸ τῶν ὀξέων προσβάλλεται ζωηρῶς, σχηματίζομένων ἀλάτων. Καθ' ἑαυτὸ οὐδεμίαν ἔχει ἐφαρμογήν, κεκραμένον δὲ μετὰ σιδήρου (σιδηρομαγγάνιον) χρησιμεύει εἰς παρασκευὴν ἱρίσου καὶ χάλυβος. Τὸ μετὰ γαλκοῦ κράμα (χαλκομαγγάνιον) δμοιάζει πρὸς ὀρείχαλκον, εἶνε δὲ σκληρόν, εὐχρον καὶ εὐτηκτόν. Ὁ δὲ μαγγανιογενάργυρος, ἐνέχων 80 μέρη χαλκοῦ, 15 μ. Μ., καὶ 5 μ. κασσιτέρου, εἶνε λευκὸν κράμα, ἐπιδεκτικὸν μεγάλης στιλβώσεως. Μετὰ τοῦ ὀξυγόνου σχηματίζει ἐνώσεις κατὰ διαφόρους ἀναλογίας* ἥτοι: τὸ ὑποξείδιον τοῦ Μ., MnO, ὅπερ εἶνε κόνις σκοτεινῶν πρασίνου, ταχέως ἀπορροφῶτα ὀξυγόνον ἐκ τοῦ αἵρος πρὸς μείζονα ὀξειδωσιν· τὸ ὀξείδιον τοῦ Μ., Mn₂O₃, μελανόφαιον, ἀπαντῶν ἐν τῇ φύσει ὡς δοκτικὸν κρυστάλλινον σῶμα (βραουνίτης)· διαλυόμενον ἐν ὕδροχλωρικῷ ὀξειῷ ἐκλύει χλωρίον, χρησιμοποιοῦται δ' ἐν τῇ βλαβερῇ πρὸς παραγωγὴν καστανοχρῶν χρωμάτων· τὸ ἐπιτεταρτοξείδιον τοῦ Μ., Mn₃O₄, καστανόχρουν, ἐν τῇ φύσει ἀπαντῶν ὡς χαουσμαννίτης· τὸ

ὑπεροξείδιον τοῦ Μ., Mn O₂, ὅπερ ὡς δοκτικὸν φέρει τὸ ὄνομα πυρίλουστον ἢ πυρολουσίτης (βλ. λ.)· τὸ ἐπιοξείδιον τοῦ Μ., Mn₂O₃, ὕγρὸν ἐλαιώδες, πράσινον, ὅπερ καὶ εἰς ταπεινὰς θερμοκρασίας ἀποσυνθίεται βραδέως, ἐὰν ὅμως θερμανθῇ ἐκλύει ζωηρότατα ὀξυγόνο· εἶνε δὴλ. σῶμα ὀξειδωτικώτατον· χάρτης, οἰνόπνευμα, βάλμαξ, φωταέριον ἐρχόμενον εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ ἀναφλέγονται· πάραυτα. Ἀλλὰ ὀξείλογοι ἐνώσεις τοῦ Μ. εἶναι: Τὸ ὑποχλωριούχον Μ., Mn Cl₂, μᾶζα ῥοδόχρους κρυστάλλωδης, εὐτηκτος καὶ ὕδροσκοπικωτάτη τῆς ὁποίας εἰς ὄγκος ὕδατος ψυχροῦ διαλύει 1 1/2 ὄγκον, ζέοντος δὲ 6 1/2 ὄγκους· παράγεται καὶ εἰς πλακοειδεῖς ῥοδόχρους κρυστάλλους. Τὸ μαγγανικόν κἀλίον, K₂ Mn O₄, ἀποτελοῦν σκοτεινῶς πρασίνους κρυστάλλους, ὧν τὸ ἐν ὕδατι διάλυμα ταχέως ἀλλάσσει πολλὰ χρώματα ἀπὸ πρασίνου γινόμενον κυανοῦν, ἰόχρουν καὶ τέλος ἐρυθρόν, ὅτε παρέχει καὶ ὑποστάθμην ὑπερμαγγανικοῦ καλίου· διὰ τὴν ἰδιότητα ταύτην ἐπεκλήθη τὸ μαγγ. Κ. δοκτικὸς χαμαιλέων. Τὸ ὑπερμαγγανικόν κάλιον, K Mn O₄, παραγόμενον εἰς μεγάλους βασιρρόμβους πρισματικούς κρυστάλλους σχεδὸν μέλανας, μετὰ λάμψεως ἰόχρου, διαλυτοῦς εἰς 16 μέρη ὕδατος· ἔχει μεγάλην ὀξειδωτικὴν δύναμιν, π. χ. καίει τὰ ὄργανικὰ σῶματα παρέχον τὸ ὀξυγόνο του εἰς τὸν ἀνθρακα καὶ τὸ ὕδρογόνο αὐτῶν καὶ παράγον διόξειδον ἀνθρακος καὶ ὕδωρ, εἶνε δὲ πολὺτιμον ὡς ὀξειδωτικὸν ἐν τῇ ἀναλυτικῇ χημείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ λατρικῇ πρὸς καταστροφὴν μiasμάτων καὶ ἀπολύμανσιν, κατὰ τῆς μολύνσεως καὶ δυσοσμίας ἐλικῶν (διάλυμα 1 μέρος· εἰς 100—150 μ. ὕδατος πρὸς πλύσεις), κατὰ τῆς βλενονορίας μετὰ τὸ δὲ στάδιον εἰς ἐγγύσει, πρὸς πλύσιν τοῦ στόματος ἐπὶ δυσοσμίας ἐφαρμένων ὀδόντων, ὡς καὶ τῆς ῥινὸς ἐπὶ ὀζάνης κτλ. Τὸ θεικόν ὑποξείδιον τοῦ Μ. ἀναγράφεται ὡς poudre ferromanganique κατὰ τῆς χλωρίσσεως ὡς καὶ κατὰ ἰκτερίαν (κοχλῆαριον μικρὸν ἐντὸς τοῦ ἐπιτραπεζίου οἴνου), ἀμφιβόλος ὅμως ἢ ἔξ αὐτῶν ὠφέλεια. [X.X.]

Μαγγανιοπυρίτης. Ένωσις μαγγανίου καὶ θείου, ἀποτελοῦσα δοκτικὸν τοῦ κυδαίου συστήματος. Έχει χροῦμα ἐρυθρόφαιον, λάμψιν ἀδαμαντοειδῆ, σκληρότητα 4, εἰδικὸν βάρος 3.4. [A.K.]

Μαγγανίτης. Ὁρυκτὸν τοῦ βασιρρόμβου ὀρθοῦ συστήματος, σχηματίζον πρισματικούς ἐπιμήκεις κρυστάλλους, εὐρίσκόμενον ὅμως καὶ εἰς ἀδενεοειδῆ θροοισματια. Εἶνε ἐνυδρὸν ὀξείδ. μαγγανίου, Mn₂O₃ (OH)₂, ἔχει δὲ σκληρότητα 3.5-4, εἰδικὸν βάρος 4.3, χροῦμα σκοτεινῶς χαλυδδφαιον μέχρι

σχεδόν σιδηρομέλανος καὶ εἶνε ἀδιαφανής. Χρησιμοποιεῖται ὡς καὶ ὁ πυρλουσίτης. Εὐρηγται πολλαχού ὡς καὶ ἐν Ἑλλάδι, τῇ Στερεᾷ, τῇ Πελοποννήτῳ καὶ ταῖς νήσοις.

Μάγγανον. Ἐργαλεῖον πρὸς ἐκκόμισιν τοῦ βάμβακος (βλ. Βάμβαξ ἐν τ. β' σ. 693).

Μαγγίνης Ἀναστάσιος (Τάτσης). Ἐγεννήθη τῷ 1792 ἐν Ἀστακῷ, φιλομαθὴς δὲ ὡν ἀνεδείχθη μεταξὺ τῶν πολιτῶν του καὶ νεώτατος προήχθη εἰς τὸ ἀξιωμα προσετώτος. Ὡς τοιοῦτος ἠναγκάζετο συχνάκις δι' ὑποθέσεις νὰ προσερχεταὶ παρὰ τῷ Ἀλῆ-πασᾷ, ὅστις καὶ ἐπέμψεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἡγεμονεύοντα ἐν Θεσσαλίᾳ υἱὸν τοῦ Βελῆ πασαν' προσληφθεὶς δὲ ὑπὸ τούτου ὡς γραμματεὺς, διήκνησε τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τοῦ 1818 ἐδυσκίμης, ἐμνήθη δὲ τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας καὶ ἀλλοὺς ἐμνήσεν. Ὅτε δὲ ἐξεργάγη ἡ ἐπανάστασις, ὁ Μ. διὰ τῶν ἰδίων του μέσων πείσασθαι νὰ πληροὶ κατὰ τὸ ἐνὸν τὰς ἀνάγκας τῶν ἀγωνιστῶν, ἡγούμενος δὲ τῶν συμπατριωτῶν του ἔλαβε μέρος ὡς πολεμιστὴς εἰς πλείους συγκρούσεις τῆς Δ' Ἑλλάδος, καὶ διπλωματικῶς δὲ ἐνῆργησε πρὸς ὑπέβαλψιν τῆς μεταξὺ τῶν Τούρκων (τῶν Σουλτανικῶν) καὶ τῶν Ἀλβανῶν (τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ ἔχθρας. Εἶτα, πετόντος τοῦ Ἀλῆ, ἀρμολήτης ὡν τῆς Δ' Ἑλλάδος ἐμερίνησε μετὰ τοῦ συναδέλφου τοῦ Ἀλεξίου Βλαχοπούλου περὶ τῆς ὀχυρώσεως τοῦ Μεσολογγίου. Κατὰ τὰς πολιτοκρίας τούτου 1822 καὶ 1823 ἔμεινεν εἰς τὰ ἐκτὸς σώματα καὶ συνετέλεσε τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν φθορὰν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες τέλος ἀπαυδῆσαντες ἀπῆλθον. Τῷ 1824 ἐγένετο γενικὴς ἐπιθεωρητικὴ τῶν στρατευμάτων τῆς Δ' Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν τελευταίαν δὲ τοῦ Μεσολογγίου πολιτοκρίαν κατέειχε τὸν προμαχῶνα Τερμίπιλε (Φραγκλῖνος) μετὰ τοῦ σωματάρχου Μήτσου Κοντογιάννη, ἐτραυματίσθη ὅμως κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ μετηνέχθη διὰ μοναξυλίου εἰς Αἰτωλικόν. Ἐντεῦθεν ἐστάλη μετὰ τοῦ Πάνου Γαλάνη ὑπὸ τῶν πολιτοκρουμένων, ὅτε πλείον κατενοήθη τὸ μάταιον τῆς περαιτέρω ἀντιστάσεως, πρὸς τὸν Ἱμπραὶμ πασαν' πρὸς ἐπίτευξιν εὐνοικῶν ὄρων, οὗς καὶ κατώρθωσαν νὰ λάβωσι. Ἐν τούτοις τὸν Μ. ἐκράτησεν ὁ Κιουταχῆς παρασπονδῆσας παρ' αὐτοῦ καὶ ὕστερον ἐπέμψεν εἰς Ναύπακτον, ῥιφθέντα δ' εἰς τὴν φυλακὴν μάλιστα μετὰ 3 μῆνας διέταξε νὰ μεταφέρωσιν εἰς Ἀθήνας, ὡν ἐπολιόρκει τότε τὴν ἀκρόπολιν, καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Στερεᾶς· ὁ δὲ Μαγγίνης μαθὼν παρὰ τοῦ Ἀλ. Παπάζογλου, ἀρχιγραμματέως τοῦ Κιουταχῆ, τὰ πρὸς καταστροφὴν τῶν Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν σχέδια τούτου, ἐνέδωκε κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς τὰς παρακλειώσεις τοῦ σατράπου καὶ οὕτω πεμθεῖς

ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας εἰδοποιήσε τοὺς ὀπλαρχηγούς ἐκ τῶν ἐνόντων περὶ τῆς τεκταινομένης κατ' αὐτῶν ἐπιβουλῆς· μετέβη δὲ εἰς τὰ πρὸς τὸν Καραϊσκάκη, οὗ ἐγένετο φίλος καὶ σύμβουλος. Ἐπανακάμψας τῷ 1827 εἰς τὴν πατρίδα του ἐπέμψθη ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του ὡς πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Τριζίνῃ Ἐθν. συνέλευσιν, μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν ταύτης ἐξελέγη βουλευτὴς Ἐθ. ρομέρου. Ἐπὶ Καποδιστρίου ἐγένετο μέλος τοῦ Πανελληνίου καὶ διωρίσθη εἰς τὸ τμήμα τῶν οἰκονομικῶν, μετὰ δὲ τὴν κατάργησιν τοῦ Πανελληνίου γεροστιαστὴς, διακριθεὶς μεγάλως ἐπὶ μετριοπροσύνη καὶ συνέσει. Ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας ἐγένετο μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὅτε μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843 ἀνατυνασθῆναι ἡ γεροστία, εἰς ἐκ τῶν πρώτων γεροστιαστῶν ἦτο καὶ ὁ Μ., τῷ δὲ 1848 ἐπὶ Γ. Κουντουριώτου προσελέγητο ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθ' νος ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς σφοδράς συζητήσεις κατὰ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν κυβερνήσεων, σπουδαῖον δὲ πρόσωπον διεδραμάτισεν ἐν τῇ προπαρασκευῇ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1862, μεθ' ἣν ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Εἶτα ὅμως ἀπεσύρθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον κα ἀπέθανε τῇ 15 Νοεμβρ. 1880 πλήρης ἡμερῶν. Υἱοὶ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπ. καθ. τῆς χειρουργικῆς Σπυρίδων Μ. καὶ ὁ συνταγματάρχης τοῦ πυροβ. Ἀριστείδης Μ. — Περβ. Σπ. Μαγγίνα, Ἱστορ. γεγονότα, ἐν Ἀττικῷ ἡμερ. ρολ. 1885. [Μ.Γ.]

Μάγγο, Μ α γ γ ο φ ὄ ρ α. Βλ. Τερπινόωδη.

Μαγγυσλίκι 1) Χερσόνητος ἐπὶ τῆς Δ' ἀκτῆς τῆς Κασπίας θαλάσσης ἀποτελουμένη ὑπὸ ὑψηλοῦ πετρώδους καὶ ἀφόρου. — 2) Περιφέρεια ἐν τῷ Β' μέρει τῆς ῥωσικῆς Ἰνδοπερκασπίας χώρας, ἔχουσα 40 χιλ. κατ., ὧν 36 χιλ. Κιργίζοι καὶ 3 χιλ. Ἰορμύδοι.

Μαγδολιναρία τέχνη. Βλ. Ἀνθρωπορ. (τ. Α' σ. 919).

Μαγδολινή ἡ Μαρία Μαγδαληνή, τουτέστιν Μαρία ἡ ἐκ Μαγδάλας (μικροῦ χωρίου 5 χμ. Β τῆς Τιβερίδος) συνώδευε τὸν Ἰησοῦν (Λουκ. Η' 2), θεωρεῖται δὲ ὡς ἡ αὐτὴ τῇ ἀμαρτωλῇ ἥτις ἤλειψε τοῦ Ἰησοῦ τοὺς πόδας καὶ ἔλαβεν ἀφασιν τῶν ἀμαρτιῶν τῆς. Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ἡ Μ. ὕστερον διέμεινεν ἐπὶ 30 ἔτη ἐν σηηλαίῳ, μετανοοῦσα διὰ τὰς πρότερον ἀμαρτίας τῆς. Ἡ τέχνη πλείστακις ἐχρησιμοποιήθη τὴν μορφήν αὐτῆς μετασκευάζει. [Ἐγ.]

Μαγδαληνή. Βορείου κατ. διαμέρισμα τῆς Νοτ οαμερ. συμπολιτείας Κολομβίας, Δ τοῦ ποτ. Μαγδαληνῆς. Ἀποτελεῖται ὡς ἐπὶ πλείστον ὑπὸ βάλθυπέδιων, ἔχει δὲ ἐμβ. 6198800

γχι. καὶ 137 300 κατ., ὧν οἱ πεπολιτισμένοι καταγίνονται εἰς ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν.

Μαγδαληνῆς ποταμὸς (Magdalena). Ὁ κύριος ποτ. τῆς Κολομβίας (ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ), πηγάζων ἐπὶ τῶν Ἀνδεων ὑπὸ 2° 5' Β πλάτος, ἐκβάλλων δὲ μετὰ 1570 χιλ. εἰς τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν.

Μαγδεβούργον (Magdeburg). Ὁ ζωορμένη πρωτεύουσα τῆς πρωσιτικῆς ἐπαρχίας Σαξονίας καὶ τοῦ νομοῦ Μ. (ἐμβ. 11 513 γχι. μετὰ 1071 421 κατ. τῷ 1890), κειμένη κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐπὶ τοῦ ἐνταῖθα εἰς 3 βραχίονας διηρημένου Ἀλβίου. Ἔχει 202 234 κατ. καὶ διαιρεῖται εἰς τὸ κυρίως Μ., τὸ Σουδεμβούργον, τὰς ἀλλυτε αὐτοπροστάτους πόλεις Νέϋστατ καὶ Βούχαου (ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς), τὸ Φρεϊδριχστάτ μετὰ τῆς ἀκροπόλεως (ἐπὶ τῆς δεξιᾶς) καὶ τὸ Βέρδερ καὶ τὸ φρούριον ἐπὶ τῶν τοῦ Ἀλβίου νήσων. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων τῶν πρώτων θένειν κατέχει ἡ 1208-1363 κτισθεῖσα γοτθικὴ μητρόπολις μετὰ λαμπρῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς, ἀξιοῦσα δ' εἶναι καὶ ὁ ρωμανικὸς ναὸς τῆς Παναγίας, τὸ δημαρχεῖον, τὸ βασιλ. ἀνάκτορον, ἡ νομαρχία κλ. Τὸ Μ. ἔχει 3 γυμνάσια καὶ ἄλλα τῆς μέσης ἐκπαίδευσως ἰδρύματα, διδασκαλεῖον θηλέων, τεχνικὴν σχολὴν κλ. Εἶνε δὲ τὸ κέντρον τῆς γερμαν. σιναροποιίας (ἐκ τεύτλων) καὶ σημαντικωτάτης μηχανουργίας πάντῃς εἰδούς, ἐν γένει δὲ ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον (σακχαροῦ, ξυλείας, ἀποικιακῶν κλ.) καὶ ἡ ναυτιλία (ἐπὶ τοῦ Ἀλβίου) τέλος καὶ ἡ κηπορικὴ περιήλθον εἰς μεγίστην ἀκμὴν. Ἡ 3η τῷ 805 ἀναφέρεται τὸ Μ. ὡς ἐμπορικὸν κέντρον, ἰδρυθὲν δ' ἐνταῦθα τῷ 968 ἀρχιεπισκοπή, ὑφ' ἣν ἴσταντο οἱ τῶν ὀρίων χωρῶν ἐπίσκοποι. Κατὰ τὴν θρησκευτικὴν ἑνωσ. μεταρρυθμίσειν ἐδέχθη ἡ πόλις τὴν νέαν διδασκαλίαν, ὅτε δὲ δὲν ὑπῆκουσαν εἰς τὰς περὶ ταύτης διατάγας τοῦ Κράτους, ἀφωρίσθη ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος καὶ ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς Σαξονίας Μαυρίκιου (1551). Κατὰ τὸν τριακονταετη πόλεμον ἐπολιορκήθη (1629) ἐπὶ 28 ἑβδομάδας ἀνευ ἀποτελέσματος ὑπὸ τοῦ Βάλλεντάιν, ἀνευτὴ δὲ νέαν πολιτείαν ὑπὸ τοῦ Τίλλου καὶ ἐκυριεύθη τῷ 1631, ὅτε ἔξερ. ἀγὴ μεγάλη πυρκαϊὰ ἀποτεφρώσασα τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως. Τῷ 1806 παρεδόθη ἀνευ ἀντιστάσεως εἰς τοὺς εἰσβαλόντας εἰς Πρωσίαν Γάλλους, μέχρις ὅτου τῷ 1814 περιήλθε πάλιν εἰς τοὺς Πρώτους. [Μ.Σ.]

Μαγεία. Ἡ τέχνη τοῦ προκαλεῖν ὑπερφυσικά καὶ θαυμαστὰ φαινόμενα διὰ μέσων μυστηριωδῶν. Τὸ ὄνομα ἔλαβεν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Περσῶν ἱερέων, τῶν Μάγων (βλ. λ.). Μία τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτῆς μορφῶν ἐρεῖδεσθαι ἐπὶ τῆς ἀστρολογίας καὶ τῆς ἰδέας ὅτι

τὰ ἀστρα, διεπόμενα ὑπὸ ζαιμένων, ἔχουσιν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι εἰς δυνατόν νὰ μεταβληθῇ αὕτη δι' ἐνέργειαν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν δαιμόνων τούτων. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων μυστηριωδῶν δυνάμεων, αἵτινες, ὡς ἐνισμίζετο, διείπον τὴν ἀνθρωπίνην τύχην ἢ τὰ ἐπίγεα φαινόμενα, ἐπίστευετο ὅτι ἡδύνατο ὁ ἀνθρώπος νὰ ἐπιδράσῃ διὰ τύπων τινῶν καὶ τελετῶν εἰς ὀλίγους γνωστῶν. Οὕτω κατεῖχον οἱ μάγοι τὴν δύναμιν νὰ διατάσσῃ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς καὶ μεταωρολογικὰς δυνάμεις, νὰ ἀνιστῶσι νεκροὺς, νὰ ὑποτάσσῃσι δ' αὐτοῦ βλέμματος (μαγεύωσι) τοὺς ἄλλους, νὰ γίνωνται ἀόρατοι ἢ νὰ λαμβάνωσιν οἰανδήποτε μορφήν, νὰ μεταβάλλωσιν ἀγενῆ μέταλλα εἰς χρυσόν. Εἰς τὴν Μ. ἐπίστευον πάντες οἱ ἀρχαῖοι ἀνατολικοὶ λαοί, Πέρσαι, Χαλδαῖοι, Ἰνδοί, Αἰγύπτιοι, παρ' ὧν Ἑλλῆσι δὲ ὁ Ὀμηρος ἤδη ἀναφέρει μαγικόν τι φάρμακον τῆς Ἑλένης (Ἰλ. Δ 220), μαγικὴν ἐπιμόν, δι' ἣς οἱ παῖδες τοῦ Αὐτολύκου ἐπέσχον τὴν αἰμόρροϊαν τοῦ τραύματος τοῦ Ὀδυσσεύς, τὰ μαγικά μέσα τῆς Κίρκης μεταμορφώσας τοὺς ἀνθρώπους εἰς χοίρους κτλ. Ἡ ῥίζδος τοῦ Ἑρμοῦ εἶχε μαγικὴν δύναμιν, ὁμοίως δ' τῆς Ἀφροδίτης κειστός. Ἰδίως ὁμοίως τῆς Μ. θεᾶ ἦν ἡ Ἑκάτη. Μαγικά ὄντα ἦσαν ἐτι αἱ Σειρήνες, ἡ Μήδεια, ἡ Κίρκη, ὁμοίαν δὲ δύναμιν ἐκέντητο κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ ὁ Ὀρφεύς, ὁ Ἐπιμενίδης, κλ. Ἐτι μαλλὸν ἀνεπτύχθη ἡ εἰς τὴν Μ. πίστις ἐν Ῥώμῃ καὶ τῷ κράτει αὐτῆς, ὅπου οἱ μαγικῆς δυνάμεως κάτοχοι, ὑπὸ τὰ δυνάμει Χαλδαῖοι, μαθηματικοί, ἱερεῖς τῆς Ἰσιδος καὶ εἰτι ἄλλοι ἀφρονόουντες ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐξεμεταλλεύοντο τὴν εὐπιστίαν καὶ δεσποδισμονίαν τοῦ ὄχλου, πολλάκις δὲ καὶ τὴν μαλλὸν ἀνεπτύχον τὰς ἐξουσίας. Κατὰ δὲ τὸν Μέσον αἰῶνα ἡ Μ. ἀνεπτύχθη ἐν τῇ Δύσει εἰς συστηματικωτέραν ἀκόμη τέχνην διὰ τῆς δεσποδισμονίας πίστεως περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πνευμάτων, τότε δὲ φαίνεται ὅτι ἤρξατο καὶ ταχέως ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις ῥιζδου, δι' ἣς οἱ τελούντες Μ. ἐψάλλον τὰ ἀντικείμενα, ἐποίουν σημεῖα εἰς τὸν ἀέρα κτλ. (μαγική ῥάβδος) ἐν τῇ γενικῇ δὲ ἀμαθείᾳ καὶ οἱ περὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων πασιὸν τι γνωρίζοντες ἐνομιζόντο ὡς μάγιστροι ὑπὸ τοῦ πλήθους, εἰς δὲ Ἀλβέρτος Μάγιστρος, ὁ Ῥογήστρος Βαβυλων. Τὴν εὐπιστίαν τοῦ ὄχλου ἐξεμεταλλεύοντο αἰσχροῦς διάφοροι ἀγύρται ὅποιοι ἦτο μόλις πρὸ αἰῶνος δ' ὄρθον κόμης Καλγιστρε. Εὐτυχῶς αἱ πρόδοι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ καθέλου τὰ φῶτα τῶν νεωτέρων χρόνων διέλυσαν σχεδὸν καθ' ὅλον πληθύν τὰς ἐπὶ τὴν Μ. πεποιθήσεις, ὧν λειψανά τινα μόνον σώζονται ἐτι παρὰ τοῖς ὄλοις θρησκείαις, οἷον ἡ εἰς τὴν δι' ἐξορκισμῶν ὁραπνευστικὴν τῶν γραΐδιων κλ. [Ἐγ.]

Μάγειρα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐρινεοῦ τῆς ἐπαρχ. Πατρῶν, μετὰ 100 κατ. [Μ.Σ.]

Μαγελλάνος (κυρίως Φερδινάνδος de Magalhães, πρὸς Magaliaens), Περίφημος ἐρευνητὴς τῆς γῆς, καταγόμενος ἐκ Πορτογαλίας. Διακρίθει εἰς τοὺς πολέμους τῶν ἀνατολ. Ἰνδιῶν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Μαλάκκας (1511), μετέβη ὑστερὶν εἰς Ἰσπανίαν, ἀπεφάσισε δὲ μετὰ τοῦ συμπατριώτου του Ruy Falero νὰ εὕρῃ νέαν (πρὸς Δ) ὁδὸν εἰς τὰς Μολούκκας νήσους. Εὐρὼν δὲ ὑποστήριξιν ἀπέπεμψε τῇ 20 Σεπτ. 1519 μετὰ 5 πλοίων ἐκ Σάν-Λουκάς, ἔφθασε τῇ 12 Ἰαν. 1520 εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λα-Πλάτα, κατὰ δὲ τὸν Ὀκτώβριον εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀπ' αὐτοῦ κληθέντα πορθμόν, ὅστις ἔχει μῆκος 600 χιλ. καὶ χωρίζει τὴν Ν. ἀκρὰν τῆς Ἀμερικῆς (Παταγονίαν) ἀπὸ τῆς συστάδος νήσων τῆς Γῆς τοῦ Πυρὸς καλουμένης, καὶ ἀνεκάλυψε τῇ 27 Νοεμβρίου τὸν Εἰρηγικὸν ὠκεανόν. Διαπλεύσας δὲ τοῦτον ἔφθασεν εἰς τὰς Φιλιππίνας νήσους, ἔπλεον ὅμως τῇ 27 Ἀπρ. 1521 ἐν μάχῃ κατὰ τῶν ἰθαγενῶν τῆς νήσου Ματάν. Τὸ μόνον ὑπολείπειν πλοῖον ἐπαυλῆθε τῇ 6 Σεπτ. 1522 εἰς Σάν-Λουκάς. [Β.Ε.]

Μαγεντία (Mainz). Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τοῦ Παρραρηνίου νομοῦ τῆς Ἑσθίας, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ῥήνου, συνδεμένη δὲ μετὰ τῆς ἀπέναντι πόλεως Κάσσελ (7521 κατ.) διὰ μεγάλης γέφυρας. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ τῶν ὁργῶν καὶ ἔχει 72 281 κατ. (1890), σταθμεύει δ' ἐν αὐτῇ πολὺς στρατός. Περίφημος εἶνε ἡ μητρόπολις, εὐκοδομηθεῖσα 978—1000 καὶ ἐπιδιορθωθείσα κατὰ τοὺς κατόπιν αἰῶνας, πρὸς δὲ διαπρέπουσι τὸ ἀνάκτορον τῶν ἀλλοτε ἐκλεκτόρων τῆς Μ., νῦν χρησιμεύον ὡς μουσεῖον, τὸ μέγαρον τῶν ἐπισκόπων, τὸ τῶν δικαστηρίων κλ. Ἐν Μ. ὑπάρχει ἱεροσπουδαστῆριον, γυμνάσιον καὶ πρακτικὸν λύκειον, ἐμπορικὴ σχολή, ψδεῖον, ἄλλοτε δὲ καὶ πανεπιστήμιον (1477—1798). Μεγάλως ἀκμάζει τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Ῥήνου ναυτιλία, ὡς καὶ ἡ βιομηχανία ἐπίπλων, δέρματος. Ἀφρωδῶν εἰνων, πύλων, γημικῶν προϊόντων κλ. Τὸ ἐμπόριον ἔχει κύρια ἀντικείμενα τὰ σιτηρά, ξυλείαν καὶ εἰνον. Τὰ ὀχυρώματα τῆς πόλεως καθιστῶσιν αὐτὴν ἐν τῶν ἰσχυροτάτων τῆς Γερμανίας φρουρίων. — Ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Μ. ἴδρυσεν τῇ 13 π. Χ. ὁ Δρούτος φρούριον ὑπερ ἐκάλεσε Magontiacum καὶ περὶ τὸ ἐποίησεν ἐστ/ηματίσθη ἡ πόλις. Αὕτη ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως τῶν ἐθνῶν ἐπανεληλυμένως καταστραφεῖσα ἀνεπύχθη μεγάλως, ἀφ' οὗ Κρόλος ὁ Μέγας ἴδρυσεν τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Μ., ἧς ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐγένετο ὁ πρῶτος τῶν 8 κληρικῶν ἐκλεκτόρων καὶ ἀρχιεπισκόπων τοῦ κράτους καὶ ἡγεῖς περιελάμβανεν

ποτε ἐμβ. 8260 τχμ. Τὸ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ῥήνου μέρος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς παρεχωρήθη 1801 εἰς τὴν Γαλλίαν, τῷ δὲ 1808 ἡ ἔδρα μετενέχθη εἰς Ῥεγενσβέργον καὶ διέμεινεν ἡ Μ. μόνον ὡς ἐπισκοπή. Ἡ πόλις κατὰ τὸν μεσαῖονα τόσον ἐσθμαίνειν ὥστε ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ συνδέσμου τῶν παρραρηνίων πόλεων, ἐγένετο δὲ διὰ τοῦ Γουτεμβέργιου ἡ κοιτίς τῆς τυπογραφικῆς τέχνης. Κατὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον καὶ τοὺς γαλλοπρωσσικοὺς πολέμους 1792—1813 πολλάκις ἐπολιορκήθη καὶ ἐκυριεύθη, ἀνῆκε δὲ 1801—1814 εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὸ Βιενναῖον συνέδριον 1815 ἐκήρυξε τὴν Μ. φρούριον τῆς Γερμαν. Ὁμοσπονδίας, καὶ τοιοῦτο παρέμεινε καίπερ ἀνήκουσα εἰς τὸν Μ. δούκα τῆς Ἑσθίας. Τῷ 1866 τὸ δικαίωμα τῆς σταθμεύσεως ἐδόθη εἰς τοὺς Πρώσσους καὶ μόνους, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1871 λαμβάνουσι καὶ Ἑσθιακοὶ στρατεύματα μέρος εἰς τὴν φρουράν. [Μ.Σ.]

Μάγειρος Χωρ. τοῦ δήμου Ὀλυμπίων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, μετὰ 133 κατ. [Μ.Σ.]

Μαγικὸς φανός. Ὀπτικὸν ἔργαλειον δι' οὗ εἰκόνες ἐν σμικρῷ ἔξωγραφημέναι ἐπὶ ὑέλου προβάλλονται μεγεθυόμεναι εἰς τοῖχον ἢ ὁθόνην λευκὴν εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐργαλείου ἀπόστασιν τεταμένην. Ἐπεισχημα κινῶνται ἐν ᾧ κεῖται ἐνθεν μὲν συνηθὺς λύγος ἐνθεν δὲ σύστημα φακῶν καὶ κατόπιν δι' ὧν τὸ φῶς, πίπτον ἀφθονον ἐπὶ τῆς πρὸ τῆς ὁπῆς τοῦ ἐργαλείου τιθεμένης εἰκότος καὶ διαθλώμενον, ἀναπαράγει αὐτὴν μεγαλειτέραν εἰς ὠρισμένην ἀπόστασιν Ἐφευρέτης τοῦ Μ.φ. λέγεται ὁ Γερμανὸς Ἀθανάσιος Κίρχερ (1671). [Π.Γ.]

Μάγιστρος ἦτο παρὰ Βυζαντινοῖς τὸ ἀνώτατον τῆς πολιτείας ἀξίωμα. Καὶ τὸ κατ' ἰσχὺς μὲν ὁ Μ. ἦτο «ἡγεμὼν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ τάξεσιν καὶ ἡγούμενος τῶν φρουρούντων τὸν βασιλεῖα στρατοπέδων», προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἀπέβαλεν ἡμιότις ταύτας τὰς ἰδιότητας, παρέμεινε δὲ ὁ ἀπλὸς τίτλος τοῦ Μ. τελευταίως μάλιστα συνδυαζόμενος ἀεὶ ποτε μετ' ἄλλου τινὸς τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματίων τοῦ κράτους: μάγιστρος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν, μ. καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου κ.τ.τ., ἀποδίδων ὅμως τῷ κατέχοντι τὴν ὕψιστον τάτην ἐν τῇ αὐλικῇ ἐθιμοταξίᾳ θέσιν.

Μαγίστωρ εἶνε ἐξελλῆγνις νοῦ λατίν, magister, τοῦτέστιν magister artium liberalium, τοῦ σημαίνοντος τὴν ἔχοντα τὴν ἀδελφάν τοῦ διδάσκειν τὰς ἐλευθερίας τέχνας, εἶνε δὲ ἀκαδημαϊκὸν ἀξίωμα, ὕψηλότερον μὲν τοῦ βυκκαλαρίου (βλ. λ.), κατώτερον δὲ τοῦ τοῦ διδάκτορος, καίτοι τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐν τισὶ πανεπιστημίοις συνδέεται μετὰ τοῦ Μ. [Εὔ.]

Μαγκανιακὸ. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰθώμης

(Μεσσηνίης) μετὰ 319 κατοίκων, κείμενον 1 ὥρ. ΝΔ τοῦ Μαυροματίου.

Μαγνήσιοι τ. ἑ. *magno nati* καλοῦνται οἱ τὴν ὑψηλότεραν εὐγένειαν τῆς Οὐγγαρίας ἀποτελεῦντες (πρίγκιπες κόμητες καὶ βαρῶνοι), οἵτινες αὐτοδικαίως παρακαθόνται ἐν τῇ Ἄνω Βουλῇ τῆς Οὐγγαρίας. Ἑλληνιστὶ λέγονται συνήθως Μεγιστάνες. [Εὔγ.]

Magna charta ἦτοι Μέγας χάρτης. Βλ. Ἀγγλικὸν σύνταγμα ἐν τ. Α' σ. 68 α.

Μάγνης. Εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων Ἀθηναίων κωμωδιοποιῶν, περὶ οὗ ὁ Ἀριστοφάνης ἐπαινετικῶς ποιεῖ λόγον, ἀνέφερον δ' οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἐνίκησεν ἐνδεκάκις. Ἦκματε μετὰ τὰ Μηδικά. [Χ.Β.]

Μαγνησίαι ἐκαλεῖτο ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Θεσσαλίας (ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ) μέρος, περιλαμβάνον τὴν περικύκλῃ τῶν ὀρέων Ὄσσης καὶ Πηλίου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἐκ τούτου ἐκπεμπομένης ὀρεοσειρᾶς σχηματιζομένην χερσόνησον, ἥτις χωρίζεται ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διὰ στενοῦ πορθμοῦ. Ἡ χώρα ἔχει μόνον μίαν πεδιάδα, ἐκτείνουμένην κατ'ὡθὲν τῆς ὑψηλότερας κορυφῆς τοῦ Πηλίου ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου. Ἐνταῦθα ἔκειτο ἡ πρωτεύουσα πόλις τῶν Μαγνητῶν Δημητριάς. Οἱ πλείστοι συνοικισμοὶ αὐτῶν ἔκειντο ἐπὶ τῆς Δ. καὶ Α. πλευρᾶς ὅλης τῆς ὀρεοσειρᾶς. Τὸ κύριον σῶμα τῆς χώρας ἐκτείνεται ἀπὸ ΒΔ πρὸς ΝΑ καὶ λήγει ἐνταῦθα εἰς τὸ ἀκρωτήριον Σηπιάδα (νῦν Ἀγ. Γεώργιος). Ἐνταῦθεν ἐκτείνεται παραλλήλως πρὸς τὴν παραλίαν τῆς Εὐβοίας ἑτέρα χερσόνησος (νῦν Τρίκερι) πρὸς Δ. μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου· τὸ ἐν τῇ μέσῃ ταύτης ὄρος ἐκαλεῖτο Τίσαιον ἐκ τοῦ ἐπινείου Τισῶν, κείμενον κατ'ὡθὲν αὐτοῦ, τὸ δὲ Δ. ἀκρωτήριον Ἀλάντειον ἢ τοῦτο πρὸς κειμένη νησίς Κικίννητος εἶχεν δμῶν τῶν συνοικισμῶν. Ἐπὶ τῆς Δ. πλευρᾶς τῆς χερσονήσου τοῦ Πηλίου ἔκειντο συνοικισμοὶ τινες, Σπαλάθρα, Κοροπή, Μεθόνη ἢ Νηλεία. Περὶ τῶν ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τοῦ κόλπου πόλεων βλ. Πελαγονίδει. Ἐπὶ τῆς Βοιωτῆδος λίμνης ἔκειτο ἡ Βοίβη, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐπεκλήθη ἡ λίμνη, εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη Γλαφυραὶ, εἴτα Λακέρεια, πλησίον τῆς ὁποίας εἰσέβαλλεν ὁ Ἄμμος εἰς τὴν λίμνην. Ὁ ποταμίσκος οὗτος περριρεῖ τὸ Διώτιον πεδίον (ν. κάμπος τῆς Ἀγίας), εἰς οὗ τὴν εἰσόδον εὐρίσκειτο ἡ πόλις Ἄμμος. Ἐπὶ τῆς ἀποκρήνου Δ. (πρὸς τὴν Ὀρσαν ὁ βρειότατος τῆς Μ. συνικισμὸς τῆς Ὀμόλης Ὀμόλιον, πρὸ πάντων καὶ ἡ ἰδιαιτέρως σημαντικὴ ἐξοχὸς Μελιθία (παρὰ τὴν Ἰσθμ. Θανάτον), πρὸς ΝΚ ἐκθαλάζει (παρὰ τὸ Κεραμίδι) καὶ οὐ μὴν ταύτης πρὸς τὸ

Βένετο ἐν τῇ ἀπορρῶγί παραλίᾳ πολυάριθμα σπήλαια, ἱπνοὶ καλούμενα.

Οἱ Μάγνητες (αἰολικῆς φυλῆς) ἐθεωροῦντο ὡς ἰδρυταὶ τῶν ἐξῆς δύο τῆς Δ. Μικρᾶς Ἀσίας πόλεων φερουσῶν τὸ ὄνομα Μ.

Μαγνησία ἡ πρὸς Σιπύλῳ (νῦν Μανίσσα), κειμένη εἰς τὰς Β. ὑπωρεῖας τοῦ Σιπύλου (νῦν Μανίσσα-δᾶγ) καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἑρμου (Γκεδίζ-τσαί). ἔγένετο γνωστὴ διὰ τὴν νίκην τοῦ Ῥωμαίου Λευκίου Σικιπίωνος κατὰ Ἀντιόχου τοῦ Γ' (190 π. Χ.), τὰ δὲ περιχώρα διὸ τούτους περὶ Νιόβης μύθους· περὶ οὗ 6 χμ. Ν τῆς πόλεως ὑπάρχει ἀγαθὸν ἀναγεγλυμμένον ἐκ τοῦ βράχου τοῦ Σιπύλου, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἀπολιθωθεῖσα Νιόβη, παριστάνει δὲ πιθανῶς ἰσλαμικὴν θεάν. Ἡ σημερινὴ πόλις εἶνε πρωτεύουσα διοικήσεως ἐν τῇ τοπαρχίᾳ (βιλαετίῳ) Ἀϊδινίου καὶ ἔδρα τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου. Ἐχει περ. 40 χιλ. κατ., ὧν 13 χιλ. Ἑλλήνες, 6 χιλ. Ἀρμένιοι καὶ 3 χιλ. Ἰουδαῖοι, πλεον. ἢ 20 τεμένη, 1 ἄρμενικὴν καὶ 3 ἑλλ. ναοὺς, μέγαρον τοῦ Καρὰ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα ἐκ τῆς ἐποχῆς Μαυράτ Β' καὶ Γ'. Ἡ βιομηχανία ἐκτείνεται εἰς βαμβακερὰ ὑφάσματα, ἐπίπνια κλ., ἀκμάζει δὲ ἡ καλλιέργεια σιτηρῶν, ἀμπέλων καὶ καπνοῦ. Ὑπάρξασα κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα περικυκλωμένη ἔδρα Ἰωάννου Γ' Δούκα τοῦ Βατάτση, ἦτο μετὰ τῆς Προύσης ἐναλλὰξ 1398—1453 πρωτεύουσα τῶν Ὀσμανῶν σουλτάνων καὶ ὕστερον ἡ τοῦ ἰσχυροῦ οἴκου Καρὰ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ.

Μαγνησία ἡ ἐπὶ ἡ πρὸς Ματιάνδρῳ ἔκειτο ἐν Καρίᾳ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ληθαίου, παραποτάμου τοῦ Ματιάνδρου, κατ'ὡθὲν τοῦ ὄρους Θωράκος. Καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν Κιμμερίων 726 π. Χ. ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν Μιλησίων. Ἐγρημίζετο ἐπὶ τῇ ἐπιστήμῃ ναυτῆς Ἀρτέμιδος Λευκαφρευνῆς, οὗ τῶζοντα σημαντικὰ ἐρείπια παρὰ τὸ χωρίον Ἰγέ-παζάρ. Ἐνταῦθα διήλθε τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ καὶ ἀπέθανεν ὁ Θεμιστοκλῆς. Ἐπὶ Ῥωμαίων περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ βιομηχανίαν σιδήρου, ἐγένετο δὲ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔδρα ἐπισκόπου, ἀλλὰ ἐπὶ Σελτσούκων (κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα) παρήκμασε. [Α.Δ.]

Μαγνησία. Βλ. Μαγνήσιον.

Μαγνήσιον (Magnesium, χημ. σύμβολον Mg, ἀτομικὸν βάρος 24.4). Μετάλλον ἀφθόνως ἐν τῇ φύσει εὐρίσκόμενον, οὐδέποτε ὅμως καθαρόν, ἀλλὰ πάντοτε ἡνωμένον· τὰ κυριώτερα αὐτοῦ ὄρυκτά εἰσιν ὁ δολομίτης, μαγνησίτης, ταλκίτης, ὀφείτης, καρναλλίτης, κισκερίτης, σήπιον κλπ., εὐρεται δὲ καὶ ἐν τῷ θαλάσσιῳ ὕδατι ὡς θεϊκὸν καὶ χλωριούχον Μ., ἐν τῷ τῶν ἰαματικῶν πικροπυλῶν κτλ., ἐν τοῖς ὁστέοις καὶ τοῖς σπέρμοις τῶν

φωτῶν, ἐν τοῖς οὐρολίθοις καὶ χολαλίθοις κλ. Εἶνε στιλπνὴν καὶ λευκὴν ὡς ὁ ἀργυρος μετ' ἀθινοῦς τινος τεφρᾶς ἀποχρώσεως, εὐκαμπτην καὶ ἐπιδεκτικὴν συμπεριλάσιος, ἔχει εἰδικὸν βάρος 1.43, τήκεται εἰς 750° καὶ ζεεῖ εἰς 1050° , ἀναφλέγεται δὲ παράγον λευκώτατον ἐκθαμβοῦν φῶς παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἡλεκτρικόν σύρμα πάχους 0.003 μ. παρέχει καίμενον κύτω φῶς ὅσον 75 στεατικὰ κηρία· ὡς ἔχον δὲ καὶ χημικὰς ιδιότητας ἐφημέροισι εἰς φωτογράφειαν ἀνηλίων σπηλαιῶν κλ. Ὑπολείπεται δὲ μετὰ τὴν τοιαύτην καύσιν τοῦ Μ. λευκὴ κόνις ἥτις ἐστὶν ἡ κεκαυμένη μαγνησία (magnesia usta) ἥτις ὀξεῖδιον τοῦ Μ., ἐνωσις δὲ λ. αὐτοῦ μετ' ὀξυγόνου, MgO , γνωστὴ ἐκ τῆς ἱατρικῆς αὐτῆς χρήσεως ὡς ἥπτευ καθαρτικῷ (δόσις ἀναλόγως τῆς ἡλικίας 1-3 γραμμάρια) καὶ ὡς ἀντιδότης τῶν δηλητηριάσεων διὰ καυστικῶν δέξων, ἄγνης τοῦ ὑδαργύρου, φωσφόρου, χαλκοῦ, κατ' ἐξοχὴν δὲ τοῦ λευκοῦ ἀρσενικοῦ, μεθ' ὧν ποιεῖ ἐνώσεις ἀελαβεῖς ἢ καὶ ὄλους ἀδιαλύτους. Δὲν πρέπει αὕτη νὰ συγκρίνηται πρὸς τὴν λευκὴν μαγνησίαν ἥτις τὸ ἀνθρακικὸν Μ., $MgCO_3$, ὅπερ εἶνε ἐπίσης καθάρσιον, ἀλλ' ἐλαφρότερον (δόσις πρὸς ἐνηλικίους 3-6 γραμμάρια)· τοῦτο εἶνε κύριον συστατικὸν τῶν ὄρυκτων δελερίτου καὶ μαγνησίτου (βλ. λ.). Τὸ κοινότερον ἔμωσ τῶν μαγνησιούχων καθαρσίων εἶνε τὸ θεικὸν Μ., ἐπικαλούμενον πικρόν ἢ ἀγγλικόν ἢ ἄλας, περὶ οὗ βλ. Θεικὸν ὀξύ (δόσις πρὸς ἐνηλικίους 30 γραμμάρια). Τὸ οὐδέτερον φωσφορικὸν Μ., $Mg_3 2 PO_4$, μετὰ τοῦ οὐδέτ. φωσφορικοῦ ἀβεστίου ἀποτελοῦσι τὰ κυριώτατα τῶν ὀστέων συστατικά. Τὸ δὲ φωσφορικὸν ἐναμμόνιον Μ. εὐρηται εἰς μικροσκοπικοὺς κρυστάλλους εἰς τὰ ζύμωσιν ὑποστάνατα κύρα καὶ εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων συστατικῶν τῶν οὐρολίθων. Τὸ χλωρίον Μ., $MgCl_2$, εὐρηται εἰς ἱαματικά πηγάς καὶ πηγάδια ἀκόμη ὕδατα, ἀποτελεῖ δὲ τὴν ὄρυκτὴν καρναλίτην. Χρησιμοποιεῖται πρὸς παραγωγὴν χλωρίου καὶ ὑδροχλωρίου, εἰς τὴν προπαρασκευὴν ὑφασμάτων πρὸς βαφὴν καὶ τύπωσιν κτλ. [X.X.]

Μαγνησιοσιδηρότης. Ὁρυκτὸν ὀξειδίου μαγνησίου μετὰ ὀξειδίου σιδήρου. Ἀνῆκει εἰς τὸ κυβικὸν σύστημα, εὐρηται δὲ ἐν τῇ λάβῃ τοῦ Βεσσουβίου. [A.K.]

Μαγνησίτης ἢ καὶ λευκὸ λίθος. Ὁρυκτὸν ἀνθρακικὸν μαγνήσιον μετὰ προσμίξεων διαφόρων. Ἀπαντᾷ κρυσταλλικῶς καὶ χειροπληθῆς. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος εὐρηται εἰς ῥομβοεικοὺς κρυστάλλους, εἶναι ἀχρῶς ἢ χιονόλευκος ἢ γαϊόλευκος, ἔχει δὲ ζωήσαν λαμπρὴν ὕαλοειδῆ, εἰδικὸν βάρος 3, σκληρότητα 4-4.5. Ὁ δὲ χειροπληθῆς ἢ στι-

φρὸς Μ. ἀπαντᾷ εἰς νεφροειδῆ θροοίματα, ὧν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐλέγχεται ἡ κρυσταλλικὴ κρυστάλλωσις ὑπὲρ, ἔχει σκλ. 3-5, εἰδ. βάρος 2.9, εἶναι δὲ καθαριώτερος τοῦ κρυσταλλικοῦ. Ὁ Μ. εὐρηται ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ δὴ ἐν Φθιώτιδι, Σπέρταις κλ., καθαριώτερος δὲ ἐν Εὐβοίᾳ (Μαντούδι, Ἀεράτι καὶ τὰ περίχωρα), ἥς ὁ στιφρὸς Μ. εἶναι ὁ καθαριώτερος τοῦ κόσμου, ἐνέχων μέχρι 95% καθαρὸ ἀνθρακικὸν μαγνήσιον. Χρησιμοποιεῖται δὲ ὁ Μ. εἰς παρασκευὴν ἀνθρακικοῦ δέξους, τὴν τοῦ θειικοῦ μαγνησίου, εἰς τὴν σύνθεσιν πυριμάχων μιγμάτων κλ.

Μαγνήτης. Βλ. Μαγνητισμός. — **Μαγνητικός.** Βλ. Μαγνητῖς.

Μαγνητίτης, ὄρυκτος ἢ φυσικὸς μαγνήτης, μαγνητῖς λίθος, ἥρα κλεισλῖθος. Ὁρυκτὸν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, ἰδίως εἰς ὀκτάεδρα καὶ ῥομβοειδῆ ὀκτάεδρα, ἀλλὰ καὶ εἰς διδύμους κρυστάλλους ὡς καὶ εἰς ποικιλόμορφα θροοίματα εὐρισκόμενον. ἔχει ἱσχυρὰν μεταλλικὴν λαμπρὴν καὶ χρῶμα σιδηρομελαν, σκληρότητα 6, εἰδικὸν βάρος 5. Εἶναι ἐνώσις ὀξειδίου τοῦ σιδήρου μετὰ ὑποξειδίου αὐτοῦ $FeO + Fe_2 O_3$, διαλύεται ἐν ὑδροχλωρικῷ ὀξεί, διὰ τοῦ αὐτοῦ δυσκόλως τήκεται, ἔχει δὲ ἱσχυρὰν τὴν μαγνητικὴν ιδιότητα. Εὐρηται πολλάχοις ἀποτελῶν ἐλέγκηρα στρώματα, ἰδίως ἐν Ῥωσσίᾳ, Σιβηρίᾳ, Σουηδίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ, παρέχων ὅλον τὸν ἐν ταῖς χώραις ταύταις παραγόμενον μεταλλικὸν σίδηρον. [A.K.]

Μαγνητικὰ σώματα καλοῦμεν τὰ ἔχοντα ἡ δυνάμενα ν' ἀποκτήσωσι τὴν ιδιότητα νὰ ἑλκωνται ὑπὸ τῶν μαγνητῶν τοιαῦτα ἦσαν γνωστὰ μέχρι τοῦ Faraday ὁ σίδηρος, τὸ νικέλιον, τὸ κοβάλτιον καὶ εἰ τι ἄλλο· ἀλλ' ὁ φυσιοδίφης οὗτος ἀπέδειξεν βεβηδία τῆς ἐπιδράσεως ἱσχυρῶν ἡλεκτρικῶν ρεμάτων ἀποβάνουσι μαγνητικὰ καὶ τὸ μαγνήτιον, τὸ παλλάδιον, ὁ λευκόχρυσος κτλ. ἐν ᾧ ἄλλα σώματα (κληθέντα διαμαγνητικὰ) ὑποβαλλόμενα εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἱσχυρῶν ἡλεκτρομαγνητῶν ἀποκτῶσι τὴν ιδιότητα ν' ἀπωθῶνται ὑπὸ τῶν πόλων κοινού μαγνήτου, οἷον τὸ βισμούδιον, τὸ ἀντιμόνιον, ὁ ψευδάργυρος, ὁ κασσιτερος, ὁ μόλυβος, ὁ ἀργυρος, ὁ χαλκός, ὁ χρυσός, τὸ ὕδωρ, τὸ οἶνον πνευμα, τὸ θεϊκὸν ὀξύ καὶ τὰ πλείστα τῶν ἑρίων. [Σπ.]

Μαγνητικὴ βελόνη βλ. Μαγνητισμός.

Μαγνητικοὶ μεσημβρινοί, πόλοι κλ. βλ. Μαγνητισμός.

Μαγνητισμός Ἡ ιδιότης τῶν φυσικῶν καὶ τεχνητῶν μαγνητῶν, εἶναι φερόμενοι πλησίον φηγμάτων ἢ σχετικῶς ἐ-

λαφρῶν τεμαχίων σιδήρου καὶ ἐν γένει τῶν μαγνητικῶν σωμάτων (βλ. λ.), ἔλκουν αὐτὰ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ συκρατοῦσιν ὡς ἐπικεκλιμένα. Καὶ οἱ μὲν φυσικοὶ μαγνήται εἶναι τεμάχια δρυκοῦ μαγνητίτου (βλ. λ.), οἱ δὲ τεχνητοὶ εἶναι ῥάβδοι κοινοῦ χάλυβος ἐφ' ὧν ἡ μαγνητικὴ ιδιότης ἀνεπτύχθη τεχνικῶς, ὅπερ γίνεται τριβομένου ἐπανειλημμένως ἑκατέρου τῶν ἀκρῶν αὐτῶν δι' ἑκατέρου τῶν ἀκρῶν φυσικοῦ τινος ἢ τεχνητοῦ μαγνήτου (μα γ ν ῆ τ ι σ ι ς διὰ τ ρ ι β ῆ ς). Τὰ δύο ταῦτα ἀκρα παντὸς μαγνήτου καλοῦνται π ὅ λ ο ι αὐτοῦ καὶ ἄ ξ ω ν αὐτοῦ ἢ μεταξὺ τῶν δύο πόλων νοσημένη εὐθεΐα· εἶνε δὲ ὁ Μ. ἰδιότης μόνον τῶν δύο πόλων παντὸς μαγνήτου ἐξασθενούσα συνεχῶς ἀπ' αὐτῶν πρὸς τὸ μέσον, ὅπερ μηδαμῶς ἔλκον τὸν σιδηρὸν καλεῖται ἀ ρ γ ῆ ἢ οὐ ρ ε τ έ ρ α γ ώ ρ α τοῦ μαγνήτου. Ἄλλη χαρακτηριστικὴ ιδιότης τῶν εὐθυγραμμίων μαγνητῶν εἶνε ὅτι ἐὰν ἀρμολύως ἀναρτηθέντες δυνανταὶ ἀκωλύτως νὰ στρέφονται ἐν ὀριζοντίῳ ἐπιπέδῳ λαμβάνουσι μετὰ τινος ταλαντεύσεως τὴν αὐτὴν πάντοτε θέσιν καθ' ἣν ὁ ἀξὼν αὐτῶν διεμβύνεται σχεδὸν ἀκριβὲς ἀπὸ Βορρὰ πρὸς Νότον, συμπίπτει δηλαδὴ σχεδὸν μετὰ τοῦ μεσημβρινοῦ ἑκάστης θέσεως ἐπὶ τῆς γῆς· πρὸς χρησιμοποίησιν δὲ τῆς ἰδιότητος ταύτης καταλαμβάνονται εἰς αἱ μα γ ν η τ ι κ αὶ β ε λ ὀ λ ῆ λ ὀ τ α τ α εἰσιν ἐλαφρότατοι ἐκ λεπτοτάτου ἐλάσματος μαγνήται ἐν σχήματι λίαν ἐπιμήκους ῥόμβου, οὗτος τὸ μὲν κέντρον ἐρεῖσθαι ἐπὶ τῆς λεπτῆς ἀκίδος ἀδελίσκου κατακορύφως ἐστημένον, περὶ ἣν ἐλευθέρως ὅλως στρέφεται ὁ μαγνήτης, οἱ πόλοι δὲ τοῦτου εἰσὶ τὰ δύο μάλ' ὀν ἀφαιτῶτα ἀκρα αὐτοῦ. Σημειωτέον ὅτι ὁ αὐτὸς πόλος τοῦ μαγνήτου στρέφεται πάντοτε πρὸς τὸν αὐτὸν τῆς γῆς πόλον δι' ὃ καὶ καλοῦνται οἱ δύο τοῦ μαγνήτου πόλοι· βόρειος καὶ νότιος ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ ὀρίζοντος πρὸς ἃ πάντοτε στρέφονται εἶναι δὲ τῶν τεχνητῶν μ. βόρειος μὲν πόλος ὁ διὰ τοῦ νοτίου πόλου τοῦ φυσικοῦ μ. τριβοίς, νότιος δὲ ὁ διὰ τοῦ βορείου. Ἡ σπουδαιότης τῶν ἐφαρμογῶν τῆς μαγν. βελόνης εἶνε ἡ ἀνεκτίμητος ναυτικὴ πυξίς.

Πλὴν τῶν τοιούτων εὐθυγραμμίων μαγνητῶν κατασκευάζονται καὶ καμπύλοι ἐν εἰδεί πετάλου ὧν οἱ δύο πόλοι κείνται πλησίον ἀλλήλων, ἐνεργοῦσι δ' οὕτω ταυτοχρόνως ἀμφοτέροι πρὸς ἑλξιν τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου· εἰς τούτους συνήθως προσαρτᾶται, συκρατούμενον διὰ τῆς μαγν. δυνάμεως τεμάχιον μαλακοῦ σιδήρου, καλούμενον ὁ π λ ι σ μ ὸ ς τοῦ μαγνήτου, φέρον δὲ ἀγκιστρὸν, ἐξ οὗ ἀναρτώμενα συκρατοῦνται βίρρη ἀνερχόμενα πολυλάκις εἰς ἑκατοντάδας χιλιογράμμων. Ἐὰν μαγνητικὴν τινα ῥάβδον χωρίσωμεν εἰς δύο, ὡς ὁ μὲν δύο αὐτοτελεῖς μαγνήτας, κατὰ τὴν ἑκάστη τῆς τομῆς ἀναπτυσσομένων δύο νέων ἐτε-

ρωνύμων πόλων. Πειραματίζοντες δὲ διὰ δύο μαγνητῶν τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν πόλων παρατηροῦμεν ὅτι ἔλκονται μὲν οἱ ἐτερόνυμοι, ἀπωθοῦνται δὲ οἱ ὁμώνυμοι. Διὰ τοῦ γεγονότος τούτου ἐρμηνεύομεν τὴν μαγνητικὴν ἑλξιν, καθότι ἐπὶ τῇ προσεγγίσει μαγνήτου εἰς τεμάχια σιδήρου μαγνητίζονται ταῦτα καὶ ἔλκονται οὕτω πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐτερόνυμοι πόλοι τῶν δύο μαγνητῶν. Ὅτι τὸ ἐλκόμενον τοῦτο τεμάχιον τοῦ σιδήρου εἶνε καὶ αὐτὸ, ἐν ὅτῳ διαρκεῖ ἡ μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ μαγνήτου ἐπαφῇ του, μαγνήτης, ἀποδεικνύομεν φέροντες πλῆθυνον αὐτοῦ τρίτον τεμάχιον ὅπερ ὁμοίως ἔλκεται καὶ συκρατεῖται ὑπὸ τοῦ δευτέρου ὅπως καὶ τέταρτον ὑπὸ τοῦ τρίτου κτλ. (μα γ ν η τ ι κ ῆ ἀ λ υ τ ο ς). Ἐὰν ὅμως ἀποσπῶμεν τὸν ἀρχικὸν μαγν., ἀποχωρίζονται ἀλλήλων καὶ πάντα τὰ ἄλλα τεμάχια, αἰρούμενης τῆς μαγνητ. ιδιότητος αὐτῶν. Αὕτη ἐστὶν ἡ λεγομένη ἐξ ἐπὶ ὁ ρ ἄ σ ε ω ς μα γ ν ῆ τ ι σ ι ς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μαγν. ταῦτα φαινόμενα εἶναι λίαν ἀνόλογα πρὸς τὰ ἡλεκτρικά, ἐμμορφώθη καὶ περὶ τοῦ Μ. θεωρία ὁμοία τῇ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ (βλ. λ.), καθ' ἣν πᾶν μαγνητικὸν σῶμα ἐνέχει δύο ἀντιθετὰ ἀκρῆ μαγνητικὰ ῥευστά, ἑκατέρου τῶν ὁποίων τὰ μόρια ἔλκονται μὲν τὰ τοῦ ἀντιθέτου, ἀπωθοῦσι δὲ τὰ ὁμοία ἑαυτοῖς· τὰ δύο ταῦτα ῥευστά (β ὁ ρ ε ι ο ν καὶ ν ὅ τ ι ο ν μα γ ν. ῥ ε υ σ τ ὶ ο ν) εὐρηγται ὡς ἀτάκτως ἐσκορπισμένα ἢ καὶ συνηγμένα εἰς ἓν οὐδέτερον μα γ ν. ῥ ε υ σ τ ὶ ο ν, ἐνῷ ἐν τοῖς μαγνήταις εἰσὶ κεχωρισμένα πρὸς τὰ δύο ἀντιθετὰ ἀκρα τοῦ σώματος. Ὁ τοιοῦτος ἀποχωρισμὸς ἦτοι ἡ μαγνήσις δὲν εἶνε ἐπίσης εὐκόλος εἰς πάντα τὰ σώματα· ὁ μαλακὸς λ. χ. σιδηρὸς μαγνητίζεται καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῇ προσεγγίσει μαγνήτου, ὅφ' οὗ ἔλκεται, ἐνῷ ὁ χάλυψ μαγνητίζεται μόνον δι' ἰσχυρὰς τριβῆς διὰ μαγνήτου· ἀλλὰ ἀντιστρόφως πάλιν οὗτος μὲν ἀπαξ μαγνητισθεὶς διατηρεῖ τὸν Μ. αὐτοῦ, ἐνῷ ἕκαστος μὲν ἀποχωρισθεὶς τοῦ ἔλκοντος μαγνήτου ἀποβάλλει πᾶσαν μαγν. ιδιότητα. Τὴν ποιικίλλουσαν ταύτην ἀντίστασιν τῶν διαφόρων σωμάτων πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἐν αὐτοῖς δύο μαγν. ῥευστῶν καλοῦμεν σ υ ν τ η ρ η τ ι κ ῆ ν δ ῦ ν α μ ι ν αὐτῶν.

Ἡ Coulomb ἀνεκάλυψε ὅτι ὁ νόμος τῶν ἡλεκτρικῶν ἑλξεων καὶ ὤσεων (βλ. Ἠλεκτρικὴ) ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν μαγνητικῶν ἦτοι ὅτι εἰσὶν οὕτοι ἀνάλογοι μὲν πρὸς τὰ ποσὰ τοῦ ἐνεργοῦ Μ., ἀντιστρόφως δ' ἀνάλογοι πρὸς τὸ τετράγωνον τῆς ἀποστάσεως. Πρὸς ἐρμηνεῖαν δὲ τῆς ἀπὸ βορρὰ πρὸς νότον σταθερᾶς διεμβύσεως τοῦ μαγνητικοῦ ἄξονος παραδεχόμεθα ὅτι ὁλόκληρος ἡ γῆνιν σφαῖρα ἔχει μαγνητικὰς ιδιότητας καὶ δὴ βόρειον μὲν Μ. ἐν τῇ νοτίῳ ἡμισφαίρειῳ, νότιον δὲ ἐν τῇ βορείῳ, καὶ ἐπομένως ὁ μὲν βόρειος αὐτῆς

πόλος έλκει τὸν ἕτερον πάσης μαγνητικῆς βελόνης πόλον (βόρειον), ὁ δὲ νότιος τὸν ἄλλον (νότιον). Οὗτος εἶνε ὁ καλούμενος γήινος Μ. Ἡ ἔκαστα γὰρ ὁμοῦ διεύθυνσις τῆς μαγν. βελόνης δὲν συμπίπτει πρὸς τὴν τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου ἀκριβῶς, ἀλλὰ σχηματίζει μετ' αὐτοῦ γωνίαν, ἣτις καλεῖται μαγνητική ἀπόκλισις· καμπύλαι δὲ γραμμαὶ δεικνύουσιν τὴν εἰς ἕκαστον τόπον τῆς γῆς διεύθυνσιν τῆς μαγν. βελόνης ἀποτελοῦσι τὸ σύστημα τῶν καλουμένων μαγνητικῶν μεσημβρινῶν, εἰτινες πολὺ διαφέρουν τῶν ἀστρονομικῶν μεσημβρινῶν συναντῶνται πάντες εἰς δύο σημεῖα κείμενα πλησίον τῶν ἀστρονομικῶν πόλων τῆς γῆς, ἅτινα καλοῦνται μαγνητικοὶ πόλοι τῆς γῆς· ἐπὶ τῶν σημείων τούτων ἡ μαγν. βελὸν ἰσορροπεῖ καθ' ὁμοιότητα διεύθυνσιν ἀδιαφόρως. Πλὴν τῆς ἀποκλίσεως μνημονεύεται καὶ ἡ μαγνητικὴ ἑγκλισις περὶ ἧς βλ. Ἐγκλισις. Εἰς τὰς μαγνητικὰς ιδιότητας τῆς γῆς ἀποδίδεται καὶ ἡ γένεσις τῶν φυσικῶν μαγνητῶν ὡς καὶ ἡ (ἐξ ἐπιδράσεως) αὐτόματος μαγνήσεως σιδηρῶν τιμῶν σκευῶν. Ὡς εἰς πάντα μαγνήτην εὐθὺ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ μαγνητικὴ δύναμις εἶνε μεζῶν πρὸς τοὺς μαγνητικούς πόλους αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἔντασις τοῦ γήινου Μ. ὑφίσταται μεταβολὰς τεύτο μὲν περιοδικὰς καὶ μάλιστα κατὰ περίερον ἡμερησίαν, τοῦτο δὲ συνεχεῖς, βραδύτατα ἀλλ' ἀδιαλύτως ἀξαναομένης, ἐπὶ δὲ καὶ ἀκανονίστους τινα γινομένους ἀποτελοῦντας τὰς μαγνητικὰς θυελλὰς, ἀναφανομένους δὲ ἐπὶ σεισμῶν, ἐκρήξεων ἡφαιστειῶν, συνήθέστερον δὲ μετὰ τοῦ βροχίου σέλαος (βλ. λ.).—Περὶ τῶν ἐξ ἡλεκτρικῆς ἐπιδράσεως μαγν. φαινομένων καὶ περὶ ἡλεκτρομαγνητῶν βλ. Ἡλεκτρικὸν ρεῖμα (ἀποτελέσματα μαγνητικά). Προσθετέον δὲ ὅτι καὶ ἀντιστρέφως ὅταν μαγν. ράβδος εἰσάγῃται εἰς κεκλεισμένην σπείραν σύρματος διεγείρεται ἐν τοῖς ἑλισμῶσι αὐτοῦ ἡλεκτρικὸν ρεῖμα καὶ δεύτερον ἀντιθέτου διευθύνσεως κατὰ τὴν ἐξαγωγήν αὐτῆς (μαγνητοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐφ' οὗ καὶ μηχαναὶ στηρίζονται, αἱ κληθεῖσαι μαγνητοῦ ἡλεκτρίκα). Ἐπὶ δὲ τῶν μαγνητικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἡλεκτρ. ρεύματος στηρίζεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ampère δοθείσα ἄλλη ἐρμηνεία τῶν μαγν. φαινομένων κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην τὰ μέρη τοῦ σιδήρου περικυκλοῦνται πάντα τε ὑπὸ στοιχειωδῶν ἡλεκτρ. ρευμάτων, ἅτινα ἀτάκτως διευθυνόμενα οὐδεμίαν αἰσθητὴν ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσιν· ἐὰν δὲ πάντα ταῦτα διεθεθῇ ὡς παράλληλως ὁ σιδηρὸς μαγνητίζεται καὶ ἀκριβῶς τοῦτο ποιοῦσιν ὅφ' ἐνὸς μὲν ἡ διὰ μαγνήτου τριβή, ὅφ' ἑτέρου δὲ τὸ γαλβανικὸν ρεῖμα, δι' ὧν κινῶνται εἰς μεταβάλλεται εἰς μαγνήτην. [Σπ.]

Μαγνητισμός ζώϊκος ἐκλήθη μυστηριώδης τις δύναμις συνισταμένη κατὰ τινὰς εἰς ἀδρατὲν τι βευστόν, ἣτις δὲθεν δύναται νὰ παραχθῇ ἐν τῷ σώματι ἀνθρώπου τινὲς καὶ ἀπὸ τούτου νὰ μεταβιβασθῇ εἰς ἄλλον. Οἱ μαγνητιστὰς ὑπετίθετο ὅτι ἔχουσι διαρκῶς ἐν ἑαυτοῖς ἡ δύναται κατὰ βούλησιν ν' ἀνοπτῶσι καὶ μεταδώσωσιν εἰς ἄλλους τὴν τοιαύτην δύναμιν ἢ οὐσίαν, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης μεταβιβάσεως ἦτο ὅτι ὁ μαγνητιστὴς ἐπιπτεν εἰς καταληπτικὴν τινὰ κατάστασιν, τὴν καλούμενον μαγνητικὸν ὕπνον, καθ' ὃν διεγερμένων τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων ἠδύνατο νὰ γνωρίζῃ πράγματα ἀγνωστα τοῖς αὐτῷ, νὰ ἀναγινώσκῃ ἐπιστολάς, θιμμένας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἢ τῆς καρδίας του, νὰ καθάριστῃ τὴν ἀγνωστον αἰτάν τοῦ πάθους του, νὰ ἐνύχτανε νοσῶν, νὰ μαγεύῃ τὰ ἀρμόζοντα κατ' αὐτοῦ φάρμακα, νὰ ἀποκαλύπτῃ μυστικὰ ἄτινα καὶ αὐτὸς πρότερον δὲν ἐγνώριζε κτλ. Ὑπὸ τὴν μαρτὴν ταύτην ἐβουλεύθη ὅτι ὁ λεγόμενος ζωϊκὸς Μ. οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὁ ὑπνωτισμὸς συνδεσμένος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ δολιῶν τεχνασμάτων πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν ἀμαθῶν. Ἡ δὲ δὲθεν μετὰ τούτου ἐτελείτο διὰ κινήσεων τινῶν τῆς χειρὸς τοῦ μαγνητιστοῦ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ μαγνητιζομένου. Ἡ πρὸ δεκαετηρίδων τινῶν ἀμάρσασα αὕτη φάσις τῆς περὶ ζ. Μ. πίστεως ὑπῆρξεν συνεχεῖς τῆς ἐπίσης τὸ αὐτὸ ὄνομα φερούσης θεραπευτικῆς μεθόδου διὰ τοῦ Μ., ἣν ἰδίως προήγαγεν ὁ Ἀντώνιος Μέσμερ, ὅφ' οὗ ἐπεκλήθη καὶ Μεσμερισμός. Αὕτη συνίστατο εἰς τὴν πίεσιν τῆς παχύτης ὥρας διὰ μαγνητικῆς ράβδου, ἐτελείτο δὲ ἐπὶ τὸ ἀγρυπνότερον ἐπὶ πολλῶν ὁμοῦ ὁρρώστων κρατούντων τὰς χεῖρας ἀλλήλων καὶ περιβαλλομένων διὰ ράβδων σιδηρῶν κτλ. Ὁ Μέσμερ ἐφῆρμεν τῷ 1784 τὴν μέθοδον τοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς ἐν Παρισίῳ, ἣτις ἀπεφάνθη ὅτι τὰ ἐπερχόμενα φαινόμενα δὲθεν ἰατρικῆς ἦσαν καθαρὰ ἀποτέσματα τῆς ὑπερδιεγερμένης φαντασίας. Καὶ ἡ ὑπὸ πολλῶν δὲ πιστευομένη ἀκόμη ἐνέργεια μαγνητῶν κρατουμένων ἢ φερμένων ἐπὶ τοῦ σώματος κατὰ τῆς κεφαλῆς, τῆς ἀδονταλγίας, τῶν σπασμῶν, διαφόρων νευραλγιῶν κλ. ἀπεδείχθη ὡς ὅλως ἀνύστατος. [Α.Χ.]

Μαγνητοηλεκτισμός. βλ. Μαγνητισμός.

Μαγνὼλ (Pierre Magnol). Διάσημος βοτανικὸς τοῦ Montpellier, ὅπου ἐγενν. τῷ 1638 καὶ ἀπέθ. τῷ 1745, εὐδαιμόνη ἐν τῇ μελέτῃ τῆς πατρίας χλωρίδος. Ὁ Αἰννας ἀφιέρωσεν αὐτῷ τὸ ὁμώνυμον γένος φυτῶν.

Μαγνηλιώδη Magnoliaceae, Quid-

γένεια Δικοτυληδόνων πολυπετάλων φυτών. Είσι δὲ ταῦτα ξυλωδή φυτὰ τῶν θερμῶν καὶ εὐκρατῶν χωρῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλὸν ξειφυλλὰ, ἔχοντα κάλυκα τριπέταλον, πέταλα 3 ἢ 6 ἢ ἀριστεύον ἀριθμοῦ ὡς οἱ στήμονες καὶ οἱ ὑπεροί. Εἶδη περὶ τὰ 80. Τὰ κυριώτερα γένη εἶσι τὸ πρότυπον Μαγνώλεια (Magnolia L.), οὗ τὸ εἶδος Μ. ἡ μεγαλανθής (M. grandiflora L.) ἐκ τῆς Ν. Ἀμερικῆς κηπεύεται συχνὰ χάριν τῶν μεγάλων λευκῶν καὶ εὐωδιστατων ἀνθέων· ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ἐν Βιργινίᾳ Μ. τῆς γλαυκῆς (M. glauca L.) εἶνε ἐν χρῆσει ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆς ὡς ἀντιπυρετικός· πρὸς δὲ Λειριόδενδρον, Ἰλλίμιον, (περὶ ὃν βλ. τ. λ.) καὶ Δρίμνη (βλ. λ. Οὐνιτερία). [Θ.Χ.]

Μάγοι ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Μήδοι καὶ Πέρσαι· οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἱερατικὴν τάξιν, εἴτινες καὶ εἰς ἰδιαίτερον ἀνῆκον γένος. Ἡ λέξις εἶνε ἀρχαία περσική. Ἦσαν δὲ οἱ Μ. οἱ μόνοι κάτοχοι παντοδαπῶν γνώσεων, δι' ὧν ἐνεμίζοντο διακρίνοντες τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν ἀστρῶν, τῶν κρῖνων κλ., καὶ θυματοουργικὰς κεκτημένοι δυνάμεις, δι' ὅ καὶ μετέπεσε τὸ ὄνομα τῶν εἰς τοὺς κοινούς θυματοποιούς (βλ. Μαγεία). Ἄνευ λόγου καλεῖνται εἰδικώτερον Μ. οἱ ἱερεῖς τοῦ Ζωροαστρισμοῦ, ὡς καὶ οὗτος μ. α. γ. σ. μ. β. ς. — Τοιοῦτοι ἱερεῖς ἐννοεῦνται καὶ ἐν τῇ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ (κερ. β'), ἐνθα ἀναφέρεται ὅτι Μ. ἐλθόντες ἐξ Ἀνατολῶν προσεκύνησαν τὸν Ἰησοῦν καὶ προσήνεγκον αὐτῷ χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· ἐκ τοῦ τριπλοῦ δὲ τούτου θύρου ἐμφορῶν βραδύτερον ἡ ἰδέα ἐστὶν οἱ Μ. οὗτοι ἦσαν τρεῖς καὶ ἐκ συναφῶν χωρίων τῆς παλαιᾶς Διαθήκης (Ψαλμ. α', 10. Ἦσ. μθ', 7) ὅτι ἦσαν βασιλεῖς καὶ μάχιστα· ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἦτορ, ὡς καὶ παριστάνονται εἰς διάφορα ἔργα τέχνης. [Ε.γ.]

Μαγούλα. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Ἐλευσίνος κείμενον πρὸς Β τῆς Ἐλευσίνος καὶ εἰς ἀπόστασιν 15' Α τῆς Μάνδρας μετὰ 510 κατοίκων. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Τεγέας (Μανκατοίκων). — 3) Χωρ. πρὸς Α τοῦ Πιπλίου (Μανκατοίκων) κείμενον 1 ὥρ. πρὸς Α τοῦ Πιπλίου κατὰ τὰς Δ ὑψοφείας ὁρους ἔχοντος 1106 μ. ὕψος καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 361 κατοίκων. — 4) Χωρ. τοῦ δήμου Σπάρτης, ἀφ' ἧς ἀπέχει Δ 15' κείμενον παρὰ παραποτάμιον τοῦ Εὐρώτα. Κάτ. 962. — 5) Χωρ. τοῦ δήμου Ὠλένης τῆς ἐπαρχ. Καλαβρύτων, μετὰ 215 κατ. — 6) Χωρίον τοῦ δήμου Παραχελωνίδος τῆς ἐπαρχ. Μεσσηνίου, μετὰ 180 κατ. — 7) Χωρ. τοῦ δήμου Οἰχαλίας τῆς Μεσσηνίας, μετὰ 139 κατοίκων.

Μαγούλα Τσαρά. Χωρ. τοῦ δήμου Πιπλίου τῆς ἐπαρχ. Τρικυλίων, ἔχον 289 κατ. [Μ.Σ.]

Μαγούλα Φανάρι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰθώμης τῆς Καρδίτσας, μετὰ 549 κατ.

Μαγουλάδες. Κώμη τῆς Κερκύρας ἐν τῇ ἐπαρχ. Ὀρούς, κειμένη κατὰ τὸ ΒΔ τμήμα τῆς νήσου εἰς ἀπὸς αἰν 7 ὥρων ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας πόλεως. Εἶνε πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀμφιπαγιτῶν καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 854 κατοίκων.

Μαγουλίαν. Κώμη τῆς Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀυλακτοῦ, κειμένη 6 ὥρ. πρὸς τὸ ΒΔ τῆς Δημητσάνης. Οἰκεῖται ὑπὸ 723 κατοίκων. Πρεῖδεντα σίτος καὶ κριθή. Παρ' αὐτὴν ΝΑ ὑπέρκειται ὁρος ἔχον ὕψος 1448 μ.

Μαγουλίτσα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰθώμης τῆς ἐπαρχ. Μεσσηνίας κείμενον 1 ὥρ. ΒΔ τοῦ Φαναρίου, μετὰ 470 κατ.

Μαγουλίτσα ἡ Μετζιτλῆ. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον 4 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον δὲ κατ. 500 Ὀθωμανούς καὶ 20 Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Μαγνάρει. βλ. Οὐγγροί.

Μάγχα. βλ. Μάντσα.

Μαγχεστρία. βλ. Μάντσεστερ.

Μάγχη (La Manche ἤτοι Χειρίς) καλεῖται μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τὸ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ὅπερ ἔχει ἐπιφάνειαν 86 χιλ. τχμ. καὶ εἰς τὸ πρὸς τὴν Βόρειον Θάλασσαν στενωπώτερον μέρος, τὸν περὶ τὸν τοῦ Καλαί, πλάτος 37 χμ., ἐνθ' τὸ μέγιστον πλάτος αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 260 χμ. καὶ τὸ μήκος εἰς 560 χμ.

— Ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς Μ. ὠνομάσθη ὁ νομὸς Μ. τῆς Γαλλίας, περιλαμβάνων τὴν χερσόνηστον Κοταντὴν καὶ τὴν χώραν Ἀδρα-τχέν, ὀριζόμενος δὲ ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ὑπὸ τῶν Καλαδός, Ὀρν, Μαῦν καὶ Ἰλ-καί-Βιλλαιν. ἔχει ἑκτατὴν 5928 τχμ. καὶ (1891) 513815 κατ., διαιρεῖται δὲ εἰς 6 περιφερείας ἤτοι Σαίν-Λώ, Ἀδράντς, Χερβύργου, Κουτάνς, Μορταίν καὶ Βαλόνι. Πρωτεύουσα τὸ Σαίν-Λώ. Τὸ κλίμα αὐτοῦ εἶνε πάντοτε ὑγρὸν καὶ μετρίως θερμὸν. Παράγει σιγρὰ σφονα, γεώμηλα, καὶ ὀπώρας, ἰδίως δὲ ἀπια καὶ μῆλα χρησιμευόμενα εἰς παρασκευὴν οἴνου, ἀκμάζει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ ἀλιεῖα ἐν τοῖς παραλίοις. [Μ.Σ.]

Μάγων. Ὄνομα δύο Καρχηδονίων στρατηγῶν, ὧν ὁ μὲν κατὰ τὸν 5' π. Χ. αἰῶνα ἐγένετο ὁ κύριος ἰδρυτὴς τῆς δυνάμεως τῆς Καρχηδόνος, ὁ δὲ ὧν ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς κατὰ τῶν Ῥωμαίων πολέμους τῶν Ἀννίβα, Ἀδρρούβου καὶ Ἀννίβου, μεταβὰς δὲ τῷ 206 μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ εἰς τὴν Ἀνω Ἰταλίαν πολλὰ πράγματα παρέσχε τοῖς Ῥωμαίοις, μέχρις ὅτου ἀλλεῖψαι ἀνδρῶν ὑπεχώρησεν ἀπέθανεν ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα του τῷ 203, κατ' ἄλλους δὲ ἐν πορείᾳ πρὸς τὸν Ἀντίοχον 193. [Ι.Κ.Π.]

Μαδαγασκάρη. Μεγάλη νήσος τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, κειμένη πρὸς τὴν Α πα-
ραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, ἀπ' ἧς χωρίζεται διὰ
τοῦ περσμεῦ τῆς Μεξαμβίκης, ἔχοντες πλά-
τος 370—1000 χμ. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἀ-
κρωτηρίου Ἀμβέρ (11° 58' Ν πλ.) μέχρι
τοῦ ἀκρωτ. Ἀγ. Μαρίας (25° 35') ἀπὸ Β
πρὸς Ν ἐπὶ μήκος 1625 χμ., ἔχουσα μέσον
πλάτος 500 χμ. καὶ ἐμβ. 591 563 τχμ. Ἡ
παραλία, πρὸ πάντων ἐν τῷ ΒΔ μέρει, εἶνε
πολύσχιστος, παρέχουσα πλείστους κόλπους,
λιμένας καὶ ὄρμους, ἐπὶ δὲ τῆς Δ ἀκτῆς εὐ-
ρίσκονται πλείστοι λιμνοθάλασσαι, πρόσφοροι
αὐταὶ εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ ὡς λιμένες χρη-
σιμεύουσιν. Κατὰ τὰ Β καὶ Ν μέρη ἡ παρα-
λία εἶνε ἐπίπεδος· παρὰ τὴν Δ ἀκτὴν καί-
ται τὸ ὄρος Ἀγκάρετρα, ἐκτεινόμενον ἀπὸ
Β πρὸς Ν καὶ ἔχον ὑψιλοτέρα κορυφὴν τὸν
Τσιεφαγιανόνα (2632 μ.). Ἡ Δ πλευρὰ ἀρ-
δεύεται ὑπὸ σφαιρικοῦ πλωτῶν ποταμῶν
ἀλλὰ καὶ πρὸς Δ ἐκβάλλουσιν οὐκ ὀλίγοι
εἰς τὰς λιμνοθάλασσας, ἔχοντες ἱκανὸν μή-
κος. Ὁ μεγαλύτερος τῆς νήσου ποταμὸς
εἶνε ὁ Βετσιβόκα μετὰ τοῦ παραποτάμου
Ἰκόπα, ἄλλοι δὲ ὁ Μαγγέκα ἢ τοῦ ἁγ. Βι-
κεντίου, ὁ Τσιρεβίγινα, ὁ δεχόμενος τὰ ὕδατα
τῆς λίμνης Ἰτάου, καὶ ὁ Ὀνιλάχου ἢ τοῦ
ἁγ. Αδγουστίνου. Τὸ Ν μέρος ὅπερ ἐπηρε-
άζεται ὑπὸ τῶν καυτικῶν ἐξ Ἀφρικῆς ἀ-
νέμων, εἶνε πτωχὸν εἰς ὕδατα. Τὸ θέρος ἐν
Μ. διαρκεῖ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ
Νοεμβρίου, καὶ ὅν συμβαίνεισι μεγάλαι θύ-
ελλαι. Τὸ κλίμα παρουσιάζει πλείστας ποι-
κιλίας· ἐνῷ ὁ τροπικὸς καύσων ἀναπτύσσει
εἰς τὰ ἐλώδη γήματα μέρη τῶν παραλίων μι-
άσματα καὶ τὴν θανατηφόρον διὰ πάντα Εὐρω-
παῖον γολικὸν πυρετόν, τὰ ὑψηλὰ εἶναι
ὕγιεστατα. Ὅρουκτά εὐρίσκονται γαλκός, μαγ-
γάνιον, μόλυβδος, σίδηρος, λιγνίτης κλ., εἰς
τινας ποταμούς καὶ γρυτὸς· ἡ γλωρίε δημοιά-
ζει πρὸς τὴν τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου, ἔχει
δὲ μεγάλην ποικίλιαν κυρίως εἰς τὰς παρα-
λίας· παρθένα δὲ δάση περιβάλλουσι σεδὸν
ἅπασαν τὴν νήσον, ἥτις κατὰ μὲν τὸ μέ-
γιστον μέρος εἶνε ἄφορος, παράγει δὲ εἰς
τὰς κοιλάδας ἔρυσιν (κύριον εἶδος τροφῆς
τῶν κατοίκων), σιτηρά, σακχαροκάλαμον,
καφὴ καὶ βόμβακα. Τὰ ἰθαγενῆ ζῶα ἔ-
χουσι πολὺ τὸ περίεργον, χαρακτηριστικοὶ δ'
εἶναι οἱ ἡμιπίθηκοι (βλ. λ.), ὧν εὐρίσκονται
ἐνταῦθα τὰ ³/₄ ἀπάντων τῶν γνωστῶν γενῶν·
τὰ ἔρπετα εἶναι πολυάριθμα (κροκόδειλοι,
σαῦρα πολύχοροι, χαμηλέντες), λαμπρότα-
τα δὲ τὰ λεπιδόπτερα (χρυσολίδες).

Οἱ κάτοικοι, οἵτινες ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς
Μαλαγάσους καὶ ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς
3520 000, ἀνήκουσιν εἰς 2 κυρίως λαούς,
δικατὰ δὲ τινὰς εἰς 1 μόνον, μαλαϊκῆς φυλῆς,
δεικνύουσιν ὁμῶς ποικίλας ἀποχρώσεις καὶ

διαφοροῦνται εἰς πλείστας φυλάς. Ἐπὶ τῆς
Δ παραλίας ζῶσιν οἱ Σακαλάβα (περ. 1 ἐ-
κατομ.), ἐμφαίνοντες ἀνάμειν μετ' ἀφρικα-
νικῶν στοιχείων, πλησίον δὲ τῆς Α παραλίας
εἰ Βετσιμιτάρακα (περ. 400 χιλ.). Πάντες
ἐμιλοῦσι μίαν γλῶσσαν, τὴν μαλαγασκικήν,
ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν μαλαϊκὴν οἰκογένειαν
τῶν γλωσσῶν. Εἶναι δὲ οἱ πλείστοι γεωργοί,
ποιμένες, κτηνοτρόφοι καὶ ἀλιεῖς, καὶ μόνον οἱ
Ὀθα, Βετσιλέο καὶ Ἀντσιάνακα διατηροῦσι
βιομηχανίαν, πρὸ πάντων πολυτίμων ταπήτων.
Αἱ διαφοροὶ φυλαὶ ὑπακούουσιν εἰς δεσποτι-
κὸς κυβερνῶντας φυλάρχους. Εἰς τὸ Α ἡμισυ
τῆς νήσου ἐπικρατεῖ ἡ φυλὴ τῶν Ὀθα (περ.
1 ἑκατ.), ἡ μᾶλλον πεπολιτισμένη· εἰς αὐ-
τὴν δὲ ἀνήκει τὸ κάλλιστον καὶ πολυτιμώ-
τερον μέρος τῆς Μ. ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ ἰδιαν
πολιτείαν. Ὁ βασιλεὺς ἡ μᾶλλον ἡ βασίλισσα
(ἀπὸ τοῦ 1883 βασίλισσα Ῥαναθάλογα Γ')
εἶνε κυρία τῆς περιουσίας καὶ τοῦ βίου τῶν
ὑπηκόων καὶ ἐρίζει τὸν διάδοχον αὐτῆς· ἀλλ'
ἡ ἐξουσία ἐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ
ἐκαστοῦ πρωτοπουργοῦ, ὅστις συνήθως εἶνε
ὁ σύζυγος τῆς βασιλισσῆς. Ἡ χώρα διηρη-
ταί εἰς ἐπαρχίας (περ. 22). Καίτοι ἀπαγο-
ρεῦται ἡ εἰσαγωγή δούλων ἀπὸ τοῦ 1877,
ὁρίσεται ἀδουλιᾷ ἢ δουλείᾳ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.
Θρησκεία τοῦ κράτους εἶνε ἡ χριστιανικὴ,
ἡ δὲ δημοτικὴ ἐκπαιδεύσις εἶνε ὑποχρεωτικὴ
καὶ ὑπάρχουσιν ἥδη περ. 2193 σχολαί. Πρω-
τεύουσα εἶνε Ἀντανανρίβα, κειμένη εἰς ὕψος
1460 μ. καὶ ἔχουσα περ. 100 χιλ. κατ. (ὧν
200 Εὐρωπαῖοι), ἀξία δὲ μνείας πόλεις εἶ-
ναι πρὸς ταύτην Φιαναρεντσά (5500 κατ.),
Ταματάβε (κέντρον ἐμπορίου, 15000 κατ.)
καὶ ἄλλα ἐπίνειαι ἐπὶ τῆς Α παραλίας, Φουλ-
πέντ, Φενερίφ, Πῶρ-Λουκέζ καὶ Ἀντομ-
βόκα. Τὸ κυριώτερον ἐπίνειον ἐπὶ τῆς Δ πα-
ραλίας εἶνε Μαγιεγγά (10 χιλ. κατ.). Τὸ
ἐμπόριον ἀσχολεῖται κυρίως εἰς δέρματα,
καυσόσκη, κηρὸν καὶ κτήνη. Τὸ μόνον κυ-
κλοφοροῦν νόμισμα εἶνε τὸ γαλλικὸν πεντά-
φρακον, ὅπερ τέμνεται εἰς τεμάρια.

Ἡ Μ., ἥτις καλεῖται ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν
Νότσι-Νολάμβο (νήτος τῶν ἀγριοχοίρων), ἀ-
νεκαλύφθη τῇ 2 Φεβρ. 1506 ὑπὸ τοῦ Πορ-
τογάλλου Φερδ. Σοαρές καὶ ἐπὶ πολὺ ὠνο-
μάζετο νήσος τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου. Ἀπὸ-
πειρα τῶν Ὀλλανδῶν, Ἀγγλῶν καὶ κυρίως
τῶν Γάλλων νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν αὐτῇ ἀ-
πέτυχον καὶ μόνον κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ πα-
ρελθόντος αἰῶνος ἐπὶ ἡγεγον παροδικὰ ἀπο-
τελέσματα. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ὀθα Ῥαδάμα
(—1828) καθήργησε τὴν δουλεμπορίαν καὶ
ἐδέχθη ἄγγλους ἱεραποστόλους· τοῦτον διε-
δέχθη ἡ σύζυγός του Ῥαναθάλογα, ταύτην
δὲ Ῥαδάμα Β' ὅστις ἐφονεύθη 1863. Ἡ βα-
σίλισσα Ῥασσερίνα ἐκλείπει τῷ 1865 μετὰ
τῆς Ἀγγλίας ἐμπορικὴν συνθήκην. Οἱ Γάλ-
λοι, ὧν αἱ ἐπὶ τῆς νήσου ἀξιώσεις χρονολο-

γούνται από των ημερῶν τοῦ 'Ρισελιέ, κατέλαβον μέρη τινὰ ἐπὶ τῆς παραλίας, μετὰ δὲ πολλὰς διαμάχας καὶ πόλεμον μάλιστα (1882—6) ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῶν "Οθα προστάται τῆς Μ. καὶ ὁ Γάλλος πληρεξούσιος διευθύνει τὰ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ κράτους. 'Βσχάτως δὲ πάλιν (1894) περιήλθεν ἡ Γαλλία εἰς διαπληκτισμούς μετὰ τῶν "Οθα, προκαλέσαντας ἐνοπλον ἐπέμβασιν. [Μ.Σ.]

Μάδαινα. Χωρίον τοῦ δήμου Παμίσου (Μεσσηνίας) κείμενον πρὸς Δ τῆς Μεσσηνίας ὄρ. 115' παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Τζιτζῶρι (Βιάντος). Κίτ. 316.

Μάδδιν ('Ιω. Νικολ. Madvig). Διάπρεπής Δανὴς φιλόλογος, γενν. 1804 ἐν Σβάγκε τῆς νήσου Βορνχόλμης. 'Επιστάσεν ἐν Κοπεγχάγῃ ὅπου ἐγένετο τῷ 1829 καθηγητὴς τῆς λατινικῆς. 'Απὸ τοῦ 1848—51 ἦτο ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ εἴτα τμηματάρχης ἐπιθεωρητὴς τῶν ἀνὰ σχολῶν. 'Υστερον ἔμεινε πάλιν ἐδιδάξεν ἐν τῇ πανεπιστημίῳ ὡς καθηγ. τῆς κλασικῆς φιλολογίας· παραιτηθεὶς δὲ τῷ 1879 ἀπέθανεν ἐν Κοπεγχάγῃ 1886. Τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ ἀνεφέροντο εἰς τοὺς Λατίνους συγγραφεῖς καὶ κυρίως τὸν Κικέρωνα, οὗ ἐξέδωκε τὸ *De finibus*, Κάτωνα καὶ Λαίλιον, 12 δὲ λόγους πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν, ὡς καὶ μετὰ τοῦ Οὐσιγγ τὸν Δίδιον. Μεγάλῃ σήμεν ἀπέκτησε διὰ τῆς λατινικῆς γραμματικῆς του, ἥτις καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας μετεφράσθη, ὡς καὶ διὰ τοῦ 'Ελληνικοῦ συντακτικοῦ, οὗ β' ἐκδ. γερμανικὴ ἐξεδόθη τῷ 1884. 'Εκτὸς τῶν ἀκαδημαϊκῶν λόγων του, οὗς συνέλεξεν ὑπὸ τὸν τίτλον *Opuscula academica* (νέα ἐκδ. 1887) ζήτιολογώτατα εἶναι *Adversaria critica ad scriptores graecos et latinos* (1871—84 καὶ τέλος τὸ ἐπιγραφόμενον *Σύνταγμα καὶ διοικήσεις τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας* (1881—82).

Μαδδαλόνη. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Καζέρτας, ἀπέχουσα ἀπὸ ταύτης 6 χμ. καὶ κειμένη εἰς τὰς ὑψικεῖς τῶν 'Α-πεννίνων ὄρεων. 'Ἐχει 18 079 κατ. τοὺς πλείστους γεωργούς. [Μ.Σ.]

Μαδέϊρα ἢ **Μαδέρα.** Νῆσος καλουμένη οὕτω ἀπὸ τῶν νῦν ἀφανισθέντων μεγάλων θασσῶν (πορτογαλιστὶ *madeira* = ξυλεία), κειμένη δὲ 700 χμ. πρὸς Δ τῆς παραλίας τῆς 'Αφρικῆς (Μαρόκου) καὶ 856 χμ. ΝΔ τῆς Αἰσθαβῶνος· ἀποτελεῖ μετὰ τινῶν πληθύνον νησιῶν ἐπαρχίαν τῆς Πορτογαλίας ἔχουσαν ἐμβ. 815 τχμ. Μήκος ἔχει 48 χμ. καὶ πλάτος 21 χμ., εἰς δὲ ἡφαιστειώδης καὶ ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ ῥάχμας ὁρους ὅπερ εὐθύνει εἰς ὕψος 1850 μ. (Pico-Ruivo). Τὸ κλίμα εἶναι γλυκὺ καὶ σχεδὸν σταθερὸν, τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ θερμότητος καὶ τοῦ ψυχροτάτου μηνὸς οὗτης μόνον 6° Κ, ἔνεκα

δὲ τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος ἡ νῆσος εἶναι καταλληλοτάτη διὰ τοὺς πάσχοντας τοὺς πνεύμονας. 'Ἡ Μ. εἶναι εὐφορώτατη, κύριον δὲ προϊόν ὁ περίφημος οἶνος, ἀρειλὼν τὰς ἀρετὰς τοῦ εἰς τὸ κλίμα, τὸ ἔδαφος (βαταλτίτης) καὶ τὴν 'διαίτην περιποιήσιν τὸ κάλλιστον εἶδος φύεται ἐν τῇ Ν μέρῃ τῆς νήσου. Τῷ 1852 ἐξεργάγη ἀσθένεια κατατρεψάσα πᾶσαν τὴν ἀμπελουργίαν· ἔκτοτε ὅμως ἀνεπτύχθη οὕτη πάλιν ὥστε νῦν παράγονται ἐτησίως περ. 20 000 ἑκατόλλιτρα. Πρὸς δὲ εὐδοκίμοισι σάκχαροκάλαμον, ζέα, σίτος, ὀπώραι. Οἱ κάτοικοι, 134 011 τῷ 1885, εἶναι κυρίως Πορτογάλοι, πρὸς δὲ 'Αγγλοι, 'Ιταλεῖ, Μαύροι καὶ 'Ιουδαῖοι. Πρωτεύουσα εἶναι Φουνσάλ, μετὰ 19 752 κατ. 'Ἰδιαίτην σημασίαν ἔχει ἡ Μ. ὡς σταθμὸς τῶν ἀτμοπλοίων. Τὸ ἐμπόριον εὐρίσκειται σχεδὸν ὅλον εἰς χεῖρας 'Αγγλῶν. 'Ἡ νῆσος σημειοῦται ἤδη εἰς χάρτην τοῦ 1351, ἀλλὰ μόλις τῷ 1419 ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῇ Πορτογάλοι.

Μαδέϊρας (Madeira). Ὁ σημαντικώτερος παραπόταμος τοῦ 'Αμαζόνιου, σχηματιζόμενος ἐκ τῆς συμβολῆς 3 πηγυποτάμων, ὧν μεγαλύτερος ὁ Μαμορέ. Τὸ μήκος αὐτοῦ μετὰ τούτου ἀνέρχεται εἰς περ. 3 200 χμ. Εἰς τὰς ἐκβολὰς του, ὅπου ἔχει πλάτος 2 700 μ. χύνονται εἰς τὸν 'Αμαζόνιον κατὰ δευτερόλεπτον 6 870 κυβ. μέτρα ὕδατος.

Μαδελαῖν (La Madeleine). Πέλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Νώρ, πρᾶκτεται ἐν τῇ Λίλλης, μετὰ 96 49 κατ. καὶ ποικίλης βιομηχανίας.

Μαδερινχώρια. Τμήμα τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου ἀπαρτιζόμενον ἐξ 9 χωριῶν ἐντὶ τῶν τέως 12 καὶ κατέχον τὸ Δ μέρος μέχρι τῆς Δ παραλίας τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου.

Μαδένι Κεμπέρ ἢ 'Αργαννα. Πρωτεύουσα διοικήσεως ἐν τῇ τουρκικῇ τοπαρχίᾳ Διαβεκήρ. 'Ἐχει 6 000 κατ. καὶ σπουδαῖα μεταλλεῖα χαλκοῦ. [Μ.Χ.]

Μαδέρα. Βλ. Μαδέϊρα

Μαδούρα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ προεδρείᾳ Μάδρας τοῦ 'Ἰνδοβρετ. κράτους, ἀλλοτε δὲ τοῦ βασιλείου Καρνάτακ. 'Ἐχει 87 428 κατ. (1891) καὶ σημαντικὸν ἐμπόριον βάμβακος. Σώζονται μεγαλοπρεπῆ εἰσέπια τῶν ἀρχαίων βασιλ. ἀνακτόρων καὶ ἱερὸς ναὸς τοῦ Σίβα. [Μ.Σ.]

Μάδρας. 1) Προεδρεία τοῦ 'Ἰνδοβρετανικοῦ κράτους, περιλαμβάνουσα τὸ Ν μέρος τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου 'Ανατολ. 'Ινδίας, ἐν ὅλῳ 386 139 τχμ. μετὰ 39 331 062 κατ., ὧν 34.7 ἑκατομμ. 'Ἰνδοί, 24 ἑκατ. Μωαμεθανοί, 1.5 ἑκατομμ. Χριστιανοί. Κυριώτερα προϊόντα εἶναι βάμβαξ, ἰνδικόν, σάκχαρον, κικινον ἔλαιον κλ. — 2) Πρωτεύουσα τῆς προεδρείας ταύτης, ἡ τρίτη κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς Βρεταν. 'Ινδίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ

Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ ἐν ἐπιπέδῳ θέσει, ἔδρα τῶν ἀρχῶν, ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου καὶ ληγάτου τοῦ Πάπα. Ἐχει μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ στρατοῦ 452518 κατ., ὧν οἱ πλείστοι Ἰνδοί, ἐκτείνονται δὲ ἐπὶ 15, μ. πρὸ τῆν θάλασσαν καὶ καλύπτει μετὰ τῶν λειμῶνων καὶ κήπων τῆς 70 τμ. Οἱ Εὐρωπαῖοι κατοικοῦσι τὸ τμήμα τοῦ Φρουρίου Ἀγ. Γεωργίου, οἱ δὲ Ἰθαγενεῖς τὴν λεγομ. Μέλαιναν πόλιν ἣτοι Τσε-ναπάνταμ καὶ τὰ προάστεια κέντρον τοῦ ἐμπορίου εἶνε ἡ Μέλαινα πόλις. Ἐκτὸς ἱατρικῆς σχολῆς διὰ τοὺς Ἰθαγενεῖς ἔχει τὸ Μ. πολυτεχνεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, ἀπὸ τοῦ 1857 πανεπιστήμιον, βοταν. κήπον κλ. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶνε σημαντική, ἐκτὸς τῆς βαμβάκουρας καὶ βυρσοδεψίας καὶ τινῶν ἄλλων κλάδων. Εἰσάγονται δὲ κυρίως βαμβάκερὰ ὑφάσματα καὶ νήματα, πετρέλαιον, μέταλλα (σίδηρος), ὄρυζα, οἶνοπνεύματα, ἐξάγονται δὲ βάμβαξ, δέρματα, καπνός, τέϊον, καφέ, ἰνδίκον κλ. Τὸ Μ. ἦτο ἡ πρώτη ὠχυρωμένη ἀποικία τῶν Ἀγγλῶν, εἰς οὗς ἐπέτρεψεν ὁ βασιλεὺς τοῦ Βισνάγαρ τῷ 1639 νὰ ιδρύσῃσι φρούρον γενόμενον κέντρον τῆς πόλεως. Τῷ 1746 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Γάλλων οἵτινες ὅμως τὸ παρέδωκαν ἄλλην τῷ 1748 εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς. [Μ.Σ.]

Μαδριγάλιον εἶνε εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συγγενέστατον τῷ σονέττῳ, χαρακτηριζόμενον διὰ τεχνικωτάτης περιπλοκῆς τῆς ὁμοιοκαταληξίας. Ἐφευρέθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, παρελήφθη δ' εἴτα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν καὶ Γάλλων, ὡς καὶ τῶν Γερμανῶν. Ἐν τῇ μουσικῇ καλεῖται οὕτω πολύφωνος (ὡς ἐπὶ πλείστον πεντάφωνος) χωρῶδια τεχνικωτάτη, ἡ ὁποία ἐκαλλιιεργεῖτο κυρίως ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν 15 αἰῶνα. [Μ.Γ.]

Μαδρίτη (Madrid). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας (ἐν τῇ Νέᾳ Καστίλιᾳ), ἔχουσα ἐμβ. 7989 τμ. καὶ 682644 κατ., ὧν σχεδὸν τὸ ἡμισὺ ἀναλαμβάνηται. Ἡ χώρα εἶνε ὡς ἐπὶ πλείστον ἀδενδρον ὑψηλὸν οὗ τὰ σύνορα πρὸς Β καὶ ΒΔ ἀποτελεῖ ἡ Σιέρρα δὲ Γουαδαρράμα. Κύρια ἔργα τῶν κατ. εἶναι ἡ γεωργία καὶ κτηνοτροφία. — 2) Πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας, κειμένη ἐπὶ τῆς θρίττης δόξης τοῦ Μανθιάνεας σχεδὸν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ βασιλείου. Κατοικοὺς ἔχει 470283, ὧν 173032 ἀναγράφητοι. Πόσιμον ὕδωρ λαμβάνει δι' ὑδραγωγείου ἐκ τῆς Σιέρρας δὲ Γουαδαρράμα, πᾶσχει δὲ ἐκ τῶν μεγάλων διαφορῶν τοῦ κλίματος, πρὸ πάντων ἐκ τῶν ψυχρῶν Β ἀνέμων μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς συμβαίνει πολλάκις διαφορὰ 20° Κ. Ἡ πόλις ἔχει σχῆμα τετραπλευροῦ, ἐκτείνεται δὲ ὁλονὲν κυρίως πρὸς Β καὶ Α. Τὸ παλαιότερον αὐτῆς μέρος ἔχει ἀκόμη χαμηλὰς οἰκίας καὶ στενὰς καὶ λοξὰς ἀγίας, τὸ νεώτερον ὅμως εἶνε καλῶς

ὡκοδομημένον μετὰ εὐθειῶν καὶ πλατεῶν δόμων, ἔχον πλείστας μεγάλας πλατείας μετὰ μνημείων καὶ ἀνδριάντων. Οἱ πολυάριθμοι ναοὶ δὲν διαπρέπουσι μὲν ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῇ καλῶν, εἶναι ὅμως πλουσιώτατοι εἰς ἔργα περιήμων ζωγράφων· οἱ ὠραιότεροι εἶναι ὁ τοῦ Ἀγ. Ἰσιδώρου (μητρόπολις) καὶ κυρίως ὁ τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου. Ἐκ τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων τὸ λαμπρότερον εἶναι τὰ βασιλ. ἀνάκτορα ἐπὶ λόφου ἐν τῇ Δ πλευρᾷ τῆς πόλεως, ἐπίσης περιέχοντα πλείστους πίνακας τῶν Μέγξ, Ιτιανού, Μουρίλλου κλ. Ἀξιόλογα εἶναι καὶ τὰ μέγαρά τῆς Γερουσίας, τῆς Βουλῆς, τοῦ ὑπουργείου τοῦ ἐμπορίου, τοῦ τῶν ἀποικίων, τοῦ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἡ πινακοθήκη. Ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα ὑπάρχουσιν ἑθν. βιβλιοθήκη μετὰ 315 χιλ. τόμων, 30 χιλ. χειρογράφων καὶ συλλογῆς 120 χιλ. νομισμάτων καὶ μεταλλίων, ὡς καὶ ἄλλαι βιβλιοθήκαι, τὸ μουσεῖον δὲλ. Πράδο ὅπερ εἶνε ἡ πλουσιωτέρα καὶ πολυτιμότερα πινακοθήκη τοῦ κόσμου, συλλογαὶ ἀρχαιολογικαί, μεξικανικῶν ἀρχαιοτήτων, τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἀστεροσκοπεῖον, βοταν. καὶ ζωολογ. κήπος· ἐκπαιδευτικὰ δὲ τὸ κεντρικὸν πανεπιστήμιον, ἰδιαιτέρα σχολαὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ φαρμακευτικῆς, ψδεῖον, σχολὴ μηχανικῶν, μεταλλουργικῇ, κτηνιατρικῇ, διάφοροι ἀκαδημαῖοι τῶν ὠραίων τεχνῶν, τῆς νομικῆς, τῆς ἱστορίας κλ. πλείστα δὲ ἐπιστημονικὰ ἐταιρεία. Ἐκ τῶν θεάτρων διαπρέπουσι τὸ Βασίλ. Μελόδραμα καὶ τὸ Ἰσπανικὸν Θεάτρον· ἀξιόλογον εἶνε καὶ τὸ νέον ἀμφιθέατρον διὰ ταυρομαχίας. Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον δὲν εἶναι ἐφάμιλλα πρὸς τὰ τῶν ἄλλων τοιούτων πόλεων. Εἰς τὰ περὶχωρά τῆς πόλεως εὐρίσκονται καὶ τινες βασιλικαὶ ἐπαύλεις. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶνε ἡ Μαδρίτη ἀπὸ Φιλίππου τοῦ Β' (1561). [Μ.Σ.]

Μάδυτος. Κωμόπολις κειμένη ἐπὶ τῆς πρὸς Ἑλλάσποντον δόξης τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Μ. καὶ ἀπεναντι τῶν Δαρδανελλίων, μεθ' ὧν εἰ ἀδιέκοπον συγκοινωνίαν διὰ πλοιαρίων εἰς $\frac{1}{2}$ ὥραν διαπλέοντων τὸν πορθλὸν τοῦτον. Ἐχει κλίμα λίαν ὑγιεινὸν καὶ ὕδατα ἀφθονα καὶ εὐποτα. Οἱ κάτοικοι πάντες εἶναι Ἑλληνας (5500) κατὰγινόμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, ἀρτοποιίαν, τεκτονικὴν, ἀλυσίαν, ἀγγειοπλαστικὴν καὶ τὸ ἐμπόριον. Προϊόντα εἶναι οἱ δημ. καρποί, γλυκάνισον, βάμβαξ, σῖνοι καὶ ἰχθὺες ἀφθονοί. Διοικητικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Δαρδανελίων, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Καλλιπόλεως.

Μάζακκ. Βλ. Καϊσάρεια.

Μαζαμέ (Mazamet). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Γάρν, ἐπὶ τοῦ Ἀρνότ. Ἐχει 10378

κατ. (1801) διατηρῶντας ἀκμαίαν βιομηχανίαν μαλλίου, χάρτου κλ. [Μ.Σ.]

Μαζανδὲ (Φραγκίσκος Magendie). Γάλλος φυσιολόγος, γενν. 1783 ἐν Βορδώ, διατελέσας δὲ ἱατρός εἰς τὸ μέγα νοσοκομεῖον Hôtel-Dieu καὶ καθηγητὴς τοῦ Κολλερίου τῆς Γαλλίας ἐν Παρίσις, ἀποθ. δὲ 1855 ἐν Σαννοῦ παρὰ τοῖς Παρίσις. Ἐν πολλοῖς προήγαγε τὴν φυσιολογίαν καὶ παθολογίαν τοῦ ἀνθρώπου, δημοσιεύσας καὶ πολλὰ σχετικὰ συγγράμματα. [Β.Ε.]

Μαζαράκη (Ἀθανάσιος Ι.). Θυγάτηρ τοῦ γεροσυαστοῦ Γεωργίου Δινιάνου ἐκ Φθιώτιδος καὶ σύζυγος τοῦ ἀρχιάτρου Ἰωάννου Μαζαράκη, γενν. 1838 καὶ ἀποθ. ἐν Ἀθῆναις 27 Σεπτ. 1892. Μόνον μετὰ τὴν θάνατον τῆς ἐγνώσθη ὡς πολλοῦ λόγου ἀξία ποιήτρια, καταλιποῦσα πλεῖστα λυρικά ποιήματα, διηγήματά τινα κλ. Δι' «Ποιήσεις» αὐτῆς ἐξεδόθησαν 1893.

Μαζαράκης (Ἀνθίμος). Ἐγενν. 1800 ἐν Παλαιᾷ τῆς Κεφαλληνίας, σπουδάζας δὲ ἐνταυθὰ τε καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐπὶ τινι ἔτη διατελέσας κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν γραμματεὺς ἐν τῇ πολεμικῇ πλοίῳ τοῦ Ν. Ἀνδριανου, ἐξηκολούθησεν εἰς τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ, ἧς ἐγένετο τῷ 1831 διδκτωρ τῆς φιλοσοφίας καὶ θεολογίας. Ἐκτοτε διατέλεσε διευθυνὴς τοῦ γυμνασίου τῆς πατρίδος του, ἀπὸ τοῦ 1838 διδασκάλος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς κοινότητος καὶ ἀπὸ τοῦ 1850 διευθυντῆς τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης (Κων/πόλεως), ὅπου καὶ ἀπέθανε. Ἔργα αὐτοῦ εἶνε Βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Κεφαλληνίας (Βενετία 1843), μεταφράσεις τῶν ἰταλικῶν λόγων τοῦ ἱεροκλήμου Ι. Μηνιάτου καὶ τινα ἄλλα.

Μαζαράκι 1) Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν (Πατρῶν) μετὰ 523 κατοίκων, κείμενον πρὸς τὸ ΒΑ τῆς Χαλανδρίτσας, ἧς ἀπέχει ὥρ. 3 1/2, καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Σελινοῦντα. Πρὸς Β τούτου ὑψοῦται τὸ ὄρος Μάρμαρα (ὕψ. 1013 μ.). — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Πηνειῶν τῆς ἐπαρ. Καλαβρυτῶν, ἔχον 181 κ.

Μαζαρόνος (Γούλιος Mazarin, κυρίως Mazarini). Ἐγενν. τῷ 1602 ἐν Πισίνα τῆς Ἰταλίας, οὐδὲ εὐγενοῦς ἐκ Σικελίας, σπουδάζας δ' ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἰσπανίᾳ τὴν νομικὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Πάπα, ὅστις τὸν ἐχρησιμοποίησε καὶ εἰς διπλωματικὰς ἀποστολάς. Γνωρισθεὶς δὲ τῷ 1630 μετὰ τοῦ Ῥισελιέ, ἐχρησίμευσεν αὐτῷ ἔκτοτε πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γαλλικῶν συμφερόντων ἐν Ἰταλίᾳ. Δεχθεὶς τὴν ἱερωσύνην τῇ 1632 ἐστάλη ἐπανεπιλημνένως εἰς Γαλλίαν ὡς ἀνστάλη πρόσωπος τοῦ Πάπα, τῷ δὲ 1639 εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' καὶ ἐγένετο τῷ 1641 καρδινάλιος, τῇ ἐνεργείᾳ

τοῦ Ῥισελιέ, ὅστις ἀποθνήσκων συνέστησεν αὐτὸν ὡς διάδοχόν του εἰς τὸν βασιλεῖα. Διορισθεὶς σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπείας, ὅν' ἦν ὀριστὸ νὰ διοικῆται τὸ κράτος ἐφ' ὅσον Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἦτο ἀνήλικος, κατῴρθωσε θανόντος Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' νὰ καταστή ἀπαραίτητος εἰς τὴν χήραν τούτου. Ἀλλὰ ἐνῷ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ τῆς Γαλλίας κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου ἔτη ἔδρεφε ἀφνας, ἀτυχῆς ὑπῆρξεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διαμάχας, θέλων νὰ καταπνίξῃ τὴν κατὰ τῆς αὐλῆς διατάσσουσαν καὶ φυλακίτας τοὺς πρωταίτιους (1648) ἀνεργίαν τὴν ἀνταρσίαν, ἢ πρωτεύοντα, οἱ πρίγκηπες, ἀριστοκράται, ἀρχιερεῖς ὡς ὁ καρδινάλιος Ῥέτς, οἱ Ἰσπανοὶ ἡγέρθησαν κατ' αὐτοῦ, εἰς στιγμιαίαν δὲ διακοπὴν ὁ εἰλομένην εἰς παραχωρήσεις ἐκ μέρους του ἐπῆλθεν ἀληθὴς ἐμφύλιος πόλεμος ὅτε ἡ βασιλίς τῇ προτροπῇ τοῦ Μ. ἐφυλάκισε (Ἰαν. 1650) τοὺς πρίγκηπας Κονδὲ καὶ Κόντη καὶ τὸν δοῦκα Λογκεδιλ. Καὶ ἐνίκησε μὲν ὁ Μ. τοὺς ἀντάρτας παρὰ τὸ Ῥετέλ κατὰ Δεκέμβριον, ἡναγκάσθη ὁμοῦς κατὰ Φεβρ. 1651 νὰ φύγῃ ἐκ Παρισίων καὶ μετέβη εἰς τὰς Κάτω Χώρας. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέστρεψεν εἰς Γαλλίαν, ἀλλὰ πάλιν ἐδέησε νὰ ἀπέλθῃ, διότι εἰς τῶν ὄρων τῆς ὑποταγῆς τῆς πρωτεύουσας ἦτο ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν πραγμάτων. Μόλις ἀφ' οὗ ἐρηνοποιήθησαν τὰ πάντα, ἐπανῆλθεν ὁ Μ. οὐχὶ μόνον εἰς Παρίσιους ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν (Φεβρ. 1653). Ταπεινώσας δὲ τὴν Ἰσπανίαν, ἧτις εἶχεν ἐξεγερθῇ ὑπὸ τοῦ Κονδὲ, καὶ ἐπιβλήων αὐτῇ συμπερούσαν τῇ Γαλλίᾳ εἰρήνην (Δύγ. 1659), κλείσας δὲ καὶ μετὰ τοῦ Κρόμβελ συμμαχίαν, συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τὸ ἐγκαίνισθαι ὑπὸ τοῦ Ῥισελιέ, τὴν μοναρχίαν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. Ἀπέθανε δὲ τῇ 9 Μαρτίου (ν) 1661, ἀφῆτας κολοσσιαίαν περιουσίαν.

Μαζάτσιος (Masaccio, κυρίως Tommaso Guidi). Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. 1401, ζήσας κυρίως ἐν Ῥώμῃ καὶ Φλωρεντίᾳ, ἀποθ. δὲ 1428 ἐν Ῥώμῃ. Περίφημοι εἶναι αἱ τοιχογραφίαι του εἰς τὰς δύο ταύτας πόλεις, μεινῶσαι πρότυπα τῆς τέχνης διὰ τοὺς ζωγράφους μέχρι τοῦ Ῥαφαῆλ καὶ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου. [Β.Ε.]

Μαζέικα Κώμη καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κλειτορίας (Καλαβρυτῶν), ὁρισθεῖσα τοιαύτη ἀπὸ τοῦ 1870. Κεῖται κατὰ τὰς νοτίους ὕψους τῶν Ἀροαίων ὀρέων (ὕψ. 2355 μ.) εἰς ἀπόστασιν 5 ὥρων ἀπὸ Καλαβρυτῶν ΝΑ. Τὰ Μαζέικα, Βάλτος καὶ Μάξη περιέχουσιν ἐν ὅλῳ 1276 κατοίκους. Προϊόντα δημ. καρποὶ καὶ οἶνος. Πέριξ πολλὰ δάση ἐκ μεγάλων ἐλατῶν.

Μαζέππας (Ἰωάννης Στεφ. Μακέρρα),

Περίφημος Ἀταμαν τῶν Κοζάκων, γενν. περί τὸ 1645 ἐκ πτωχῆς ἀλλ' εὐγενοῦς οἰκογενείας καὶ γενόμενος ἀκόλουθος ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Καζιμίρου τῆς Πολωνίας ὅτε διατηρῶν σχέσεις μετὰ τῆς συζύγου αλλοῦ εὐγενοῦς κατελήφθη ὑπὸ τοῦτου ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐδέσθη ὑπ' αὐτοῦ γυμνὸς ἐπὶ τοῦ ἵππου του ὅστις τὸν μετέφερεν ἐν ἐλσεινῇ καταστάσει εἰς τὸ μακρὰν κείμενον κτήμα του. Εἶτα ἐγκαταλιπὼν τὴν Πολωνίαν μετέβη εἰς τὴν Οὐκραίνην, ὅπου διεκρίθη μεταξὺ τῶν Κοζάκων ἐπὶ ἀνδρεία καὶ σωματικῇ ῥώμῃ, ἐγένετο δὲ 1687 αταμαν (βλ. λ.), ὑπὸ δὲ Πέτρου τοῦ Μεγάλου ἐλαβε τὸν τίτλον ἡγεμόνος τῆς Οὐκραίνης. Συνῆψε δ' ὕστερον σχέσεις μετὰ Καρόλου τοῦ ΙΒ' τῆς Σουηδίας ἵνα γίνῃ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας, ἐφ' ᾧ ὁ Πέτρος ἐχυρίευσεν τὴν ἔδραν αὐτοῦ Βατοϋρῖνον. Ὁ Μ. λαβὼν μέρος εἰς τὴν εἰς Οὐκραίνην ἐκστρατείαν τοῦ Καρόλου, μετὰ τὴν ἥτταν τούτου ἐν Πολτάβῃ ἔφυγε μετ' αὐτοῦ εἰς Βενδέρ, ὅπου ἀπέθανε κατὰ Σεπτ. 1710, καθὼς λέγεται δηλητηριασθεῖς. [B E.]

Μάξι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Σκιλλοῦντος τῆς Ὀλυμπίας, κείμενον πρὸς τὸ ΒΑ τῶν Κρεστένων εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1.15' μετὰ κατ. 394. — 2) Χωρίον ὀρεινὸν τοῦ δήμ. Τριχάλων (Κορινθίας) ἐπὶ Δ προδούρου τοῦ Μαύρου ὄρους (Χελυδορέων) καὶ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Κριεῦ, ἀπέχον ΒΑ τῶν Τριχάλων ὥρ. 1 1/2. Κάτ. 334. — 3) Χωρίον τῆς Βοιωτίας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Πέτρας τῆς Λεβαδείας καὶ ἀπέχον 3 ὥρ. ΒΑ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, μετὰ 402 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμου Μαραθῶνος, ἔχον 174 κατ. — 5) Χωρίον τοῦ δήμου Λαρύμνης τῆς Λοκρίδος, μετὰ 118 κατ. — 6) Χωρίον τοῦ δήμου Λυρκείας τῆς ἐπαρχ. Ἀργους, μετὰ 172 κατ. — 7) Χωρίον τοῦ δήμου Νεμέας (Κορινθίας), ἔχον 178 κατ.

Μαξικός ἄδην. βλ. Μαστοί.

Μαζουβία ἐκαλεῖτο ἐπὶ τῆς αὐτονομίας τῆς Πολωνίας ἡ εὐφορος περὶ τὸν Βιστούλαν, Βούγι καὶ Ναρέφ χώρα μετὰ τῶν πρωτευουσῶν Βαρσβίας, Πλὸτσκα καὶ Ῥάβας. Ἐπὶ τινα καιρὸν ἀπετέλει ἰδιαίτερον βουκάτον, ὡς ἐπὶ πλείστον δὲ μέρος τοῦ βασιλείου Πολωνίας, νῦν δὲ τμήμα τοῦ κυβερνεῖου Βαρσβίας. Οἱ κάτοικοι καλοῦνται Μαζούροι. [Μ.Σ.]

Μαζουρία καλεῖται χώρα ἐν τῇ ΝΔ μέρει τῆς πρωσσικῆς ἐπαρχίας Ἀνατολ. Πρωσσίας, περιλαμβάνουσα ἐμβ. 9403 τχμ. μετὰ 385 779 κατ., ἀπογόνων τῶν κατὰ τὸ β' ἡμῖσι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐγκαταστάντων ἐνταῦθα Πολωνῶν.

Μαζούρνα ἡ Μαζούρ. Ζωηρὸς, χαρίεις καὶ εὐθυμὸς χορὸς τῶν Πολωνῶν, κυρίως τῶν χωρικῶν, ἔχων ρυθμὸν 3/8, διαδοθεὶς νῦν

καὶ εἰς τὴν Δ Εὐρώπην. Ὡραιοτάτους τοιούτους χοροὺς συνέθεσαν ὁ Σοκέν. Ἐκλήθη δὲ ἡ Μ. ἐκ τῶν Μαζούρων κατοίκων τῆς Μαζουβίας. [Μ.Γ.]

Μαζόχορτον. βλ. Ἀνδροπώγων.

Μαζώματ. Χωρ. τοῦ δήμου Τροϊζήνος, ἔχον μετὰ τῶν Πασσᾶ καὶ Βίδης ἐν 3λφ 200 κατ. [Μ.Σ.]

Μαζορρόν (Mazarron). Πόλις τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Μουρκίας, 28 χμ. Δ τῆς Καρταγένης καὶ 4 χμ. ἀπὸ τῆς παραλίας. ἔχει 16 454 κατ. καὶ εἰς τὰ περιχώρα σπουδαία μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ ἀργυρούχων μετάλλων. [Μ.Σ.]

Μαζοτλάν (Mazatlan). Πόλις τοῦ Μεξικῶ ἐν τῇ πολιτείᾳ Σιναιλόα, τὸ κυριώτερον ἐπίνειον ἐπὶ τῆς Δ παραλίας. ἔχει 12 850 κατ., ὠχυρωμένον λιμένα, ἐξαγωγὴν δὲ ἀργυρούχων καὶ ἀλλων πολυτιμῶν μετάλλων, δεμάτων, καμπεριανοῦ ξύλου, ξυλείας κλ. [Μ.Σ.]

Μαθές. Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου τῆς ἐπαρχ. Ἀποκορώνας (Σφακίων) τῆς Κρήτης. ἔχει 186 κατ., ὁ δὲ δήμος 4187.

Μαθηματικὴ, ὡς ἀποτελοῦσα τὴν κατ' ἐξοχὴν διανοητικὴν μάθησιν, ἐκλήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἡ περὶ τὰ ποσὰ ἀσχολουμένη ἐπιστήμη. Καθαρῶς θεωρητικὴ κλάδος αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀριθμητικὴ (ἡ κοινὴ ἡ εἰδικὴ Ἀρ. καὶ ἡ γενικὴ Ἀρ. ἡ Ἀλγεβρα), ἀσχολουμένη περὶ τὰ ἀριθμητικὰ ποσά, καὶ ἡ Γεωμετρία, ἐρευνῶσα τὰ ἐν χώρῳ ἐκτείνόμενα. Ἐφηρμοσμένη δὲ Μ. εἶναι ἡ μηχανικὴ καὶ ἡ ἀστρονομία καὶ ἄλλοι εἰδικώτεροι τῆς ἐπιστήμης κλάδοι (μετρολογία, χρονολογία) ἐπὶ τῶν δεομένων τῆς Μ. στηριζόμενοι. Ὡς τεχνικὴ Μ. χαρακτηρίζεται κλάδοι τῆς Μ. ἐφηρμοσμένοι εἰς τὰς τέχνας καὶ ἄλλους πρακτικοὺς σκοποὺς, οἷον ἡ ἐμπορικὴ λογιστικὴ, ἡ περιγραφικὴ γεωμετρία, ἡ γεωδαισία, ἡ πρακτικὴ μηχανικὴ ἡ μηχανολογία, ἡ ὑδρομηχανικὴ, ἡ οὐρυνωτικὴ, ἡ πυροβολικὴ, ἡ ναυτικὴ κλ. Ἐπειδὴ τὰ πορίσματα τῆς Μ. εἶνε ἀναμφισβήτητα, ἐγένοντο παροιμιώδεις αἱ φράσεις «μαθηματικὴ ἀληθεῖα», «κρίβεια» κλ. Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Μ. βλ. τὰ ἀρθρα Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία.

Μάθουρα (ἄγγλ. Muttra). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ διαμερίσματι Ἀγρᾶ τῶν ΒΔ Ἐπαρχιῶν τοῦ Ἰνδοβρεταν. κράτους, κειμένη ἐπὶ τοῦ Τσάμνα. ἔχει μετὰ τοῦ στρατοῦ 61 195 κατ. τοὺς πλείστους Ἰνδοῦ. Πλησίον αὐτῆς κεῖται τὸ Βινδράβαν (31 611 κατ.), ἱερὰ πόλις τῶν Ἰνδοῦ. [Μ.Σ.]

Μαθουσάλας. Κατὰ τὴν Παλ. Διαθήκην ἦτο ὁ Μ. ἐκ τῶν προπατόρων τῆς ἀνθρωπότητος, υἱὸς Ἐνώχ καὶ πατὴρ τοῦ

Δαμέχ, ζήσας ὅσον οὐδεὶς ποτε ἄνθρωπος ἦτο· 969 ἔτη· ἀπ' αὐτοῦ ὁ παροιμιώδης «μαθουάλεως βίος».

Μιθράκι. Νηὶς κειμένη ἀπέναντι τοῦ Κεράλι, ΒΔ ἀκρωτηρίου τῆς Κερκύρας. Ἡ νηὶς αὕτη ἔχουσα δύο συνοικισμοὺς Ἀπάνω Πάντα καὶ Κάτω Πάντα μετὰ 298 κατοίκων, ὑπάγεται εἰς τὸν δῆμον Διαποντιῶν.

Μιῦ (Angelo Mai). Ἰταλὸς ἀρχαιολόγος καὶ φιλόλογος, γενν. 1782 ἐν Σιλιλπαρίῳ παρὰ τὸ Βέργαμον. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν (1797), ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰργάσθη ὡς βιβλιοφύλαξ διαφόρων βιβλιοθηκῶν, τῇ δὲ 1834 ἐγένετο καρδινάλιος καὶ ἐπέθανε τῷ 1854 ἐν Καστελγανδόλφῳ. Τὴν δόξαν τοῦ ἱδρύσε θερμοσιέουσας πρώτος πλεῖστα ἔργα τῆς ἀρχαιότητος, πρὸ πάντων ἐκ παλιμψήστων, ὧν τὸ κυριώτερον ὑπῆρξε ἡ τοῦ Κικέρωνος συγγραφή Περί τῆς πολιτείας ('Ρώμη 18'2). Τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του πρόκεινται εἰς τὰ ἔργα *Auctores classici e Vaticanis codicibus editi* (10 τ. 'Ρώμη 1828—38), *Scriptorum veterum nova collectio* (10 τ. 1825—38), *Spicilegium Romanum* (10 τ. 1839—44) καὶ *Nova patrum bibliotheca* (8 τ. 1852—71). [Ι Φ.]

Μιῦα (Μυθολογ.). Ἀτλαντὶς νύμφη, ἡ πρεσβυτέρα τῶν Πλειάδων, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ὁ Ζεὺς τὸν Ἑρμῆν. Εἶνε προσωποποιήσις τῆς μητρὸς Γῆς καὶ συγγενεστάτη τῇ τῶν Ῥωμαίων θεᾷ Μαја, θυγατρί τοῦ Φαίνου καὶ συζύγῃ τοῦ Βουλκανοῦ (βλ. καὶ Μάϊος).

Μιαιάνδρος Ποταμὸς τῆς Μ. Ἀσίας, πηγάζων παρὰ τὰς Κελαινάς (ὑστερον Ἀπάμειαν-Κιβωτὸν καλυμμένης) ἐν Φρυγίᾳ, διαρρέων τὴν Καρίαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκβάλλων βορείως τῆς Μιλήτου εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος ἀπέναντι τῆς Σάμου, μετὰ ῥέον 270 χμ. Διὰ τῶν προσχώσεων του μετέδρασε τὴν περὶ τὰς ἐκβολὰς του χώραν σχηματίζας κυρίως τὸ εὐρροπον «Μαιάνδριον πεδίον», ὥστε ἄλλοτε παράλιον πόλεις κείνται νῦν μακρὰν τῆς θαλάσσης, ὡς τὰ ἐρείπια τῆς Πριήνης καὶ τῆς Μιλήτου. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐλιγμῶν του ἐπεκλήθη Μαιάνδρος καὶ κόσμημα ἐπίπεδον, εὐιστόμενον κυρίως ἐπὶ τῶν ἐργῶν τῆς ἀρχ. ἑλλ. ἀρχιτεκτονικῆς καὶ κεραμεικῆς (δῖ' ὃ καὶ καλεῖται γαλλιστὶ *bordure grecque*) τοῦτο ἀπαντᾷ εἰς δύο μορφὰς ὧν ἡ μὲν συνίσταται ἐκ γραμμῆς ὀρθογωνίως ἀει κεκλισμένης, ἡ δὲ ἐκ καμπύλης γραμμῆς ὀμειζούσης πρὸς κύματα παράλληλα.

Μιῦανος (Benedetto da Majano). Ἰταλὸς γλύπτης καὶ ἀρχιτέκτων, γεννηθεὶς 1444 ἐν Τροσκάνῃ καὶ ἀπεθ. 1497, εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἀνμῆς τῆς τέχνης. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐργῶν του εὐρίσκονται ἐν Φλωρεντίᾳ, ὅπου ὠκεδόμησε καὶ τὸ περίφη-

μον μέγαρον Στρότσι. Καὶ ὁ ἀδελφὸς του Giuliano (1432—91) ἐγένετο δόκιμος γλύπτης καὶ ἀρχιτέκτων, εἰργάσθη δ' ἐν Φλωρεντίᾳ, Ῥώμῃ καὶ Νεαπόλει. [Μ.Γ.]

Μιῦαντάς. Συνοικισμὸς ἐθνωμανικὸς τῆς Μακεδονίας, κείμενος 2 1/2 ὥρας ἀπὸ Γουμέντισας καὶ ἀπαρτιζόμενος ἐκ τῶν χωριῶν Ἀλτσιάνῃ μετὰ 250 οἰκογεν., Μαϊαντάχ μετὰ 800 οἰκογ. καὶ Καράστιναν μετὰ 400 οἰκογ. Οἰκίσταικοι ἀσχολοῦνται εἰς καλλιέργειαν τῆς ἑμπέλου καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τὴν κατασκευὴν μαλλίνου ὑφάσματος (εἵδους σαγιάκιου) διὰ τὸν στρατόν. [Ν.Σ.]

Μιῦαντάχ. Βλ. Μαϊαντάς.

Μιῦδερχ (Meiderich). Κοινότης τοῦ πρωσσικῦ νομοῦ Δύσσελντορφ, σταθμὸς δύο σιδηροδρόμων. ἔχει 20 416 κατ. καὶ μετὰ 40 ἐργοστάσια χαλυβουργίας καὶ ἄλλης βιομηχανίας, λιθωνυρκαγωγεία κλ. [Μ.Σ.]

Μιῦδισον (Madison). 1) Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Τζέφφερσον ἐν Ἰνδιάνᾳ τῆς Βορείουαμ. Συμπολιτείας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ὁχάιο, μετὰ 8936 κατ.—2) Πρωτεύουσα τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Οὐσκονσιν, 125 χμ. Δ τοῦ Μιλβῶκν. ἔχει 13 426 κατ., πανεπιστήμιον μετ' ἀστεροσκοπεῖου, ἐθν. βιβλιοθήκην, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν.

Μιῦδλερ (Ιω. Ἑρρ. von Mädler). Γερμανὸς ἀστρονόμος, γενν. 1794 ἐν Βερολινῷ, διατελέσας δὲ καθηγητὴς τῆς ἀστρονομίας καὶ διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπεῖου ἐν Δόρπατ (1840—65). Ἀπέθανε τῇ 1874 ἐν Ἀννόβερ. Κύρια ἔργα αὐτοῦ εἶναι χάρις τῆς σελήνης εἰς 4 φύλλα (Βερ. 1834—6) μετὰ κειμένου (2 τ. 1837, ἡ γνωστότατη Δημώδης Ἀστρονομία (ἡ' ἐκδ. 1885), πρὸς δὲ πλείσται μονογραφαίαι περὶ τῶν ἀπλανῶν καὶ κυρίως τῶν διπλῶν ἀστέρων, Ἱστορία τῆς ἀστρονομίας κλ. [Β.Ε.]

Μιῦδστον (Maidstone). Πρωτεύουσα τῆς ἀγγλ. κομητείας Κέντ, 13 χμ. ἀπὸ τοῦ Ῥότσοστερ. ἔχει 32 150 κατ., ὥραϊον ναὺν τῶν Ἀγ. Πάντων μετὰ παλαιῶν μνημείων καὶ μέγαρον ἄλλοτε ἐπισκοπικόν, εἶνε δὲ ἐν τῶν κέντρων τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορίου τοῦ λυκίσκου, ὡς καὶ σιτηρῶν κλ. [Μ.Σ.]

Μικευτική καλεῖται ἡ ἐπιστήμη ἥτις ἀντικείμενον ἔχει τὰ φαινόμενα τῆς κηΐσεως, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς λοχείας (βλ. λ.) τὰ τε φυσιολογικὰ καὶ τὰ τυχρὸν παθολογικά, διδάσκουσα καὶ τὴν κατὰ τούτων ἐπιστημονικὴν ἐπέμβασιν. Καὶ εἶνε μὲν ἡ Μ. συναφὴς πρὸς τε τὴν παθολογίαν καὶ τὴν χειρουργικὴν, ἀλλ' ὡς περιλαμβανούσα καὶ ἀντικείμενα μὴ ἀναγόμενα εἰς ταύτας ἀποτελεῖ παρὰ ταύτας τρίτον κλάδον τῆς καθόλου ἱατρικῆς. Ὡς πρακτικὴν τέχνην διὰ τὴν ἐν φυσιολογικαῖς περιστάσεσι περιποίησιν τῶν

τικτουσῶν καὶ λεγῶν ἤσκουν ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἀσκοῦσι πάντοτε τὴν Μ. αἰμαίαι, γυναίκες αἰτινὲς σήμερον παιδεύονται τὰς ἀπαραιτήτους εἰς τὸ ἔργον των πρακτικὰς γνώσεις ἐν εἰδικαῖς καταστήμασι, τοῖς μαιευτηρίοις, καὶ δοκιμαζόμεναι λαμβάνουσι ἀδειαν παρὰ τῆς πολιτείας πρὸς ἐνάσκησιν τῆς Μ. Ἐν δυσχερέτιν ὅμως περιστάσεσι καὶ παθολογικαῖς ἐπιπλοκαῖς ἐπιβάλλεται εἰς τὰς μαίαις ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ προσκαλῶσιν ἐπιστήμονα μαιευτῆρα. [Σ.Μ.]

Μαιευτικὴ μέθοδος ἀποδειξέως ἢ διδασκαλίας καλεῖται ἡ γινόμενη δι' ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων ὁ διδάσκων κρῖνεται ἀπὸ ἐρωτήσεως ἥς ἡ ἀπάντησις εἶνε εὐχερестаτή, διαδοχικῶς δὲ προβάλλων ἐρωτήσεις βασιζόμενας ἐπὶ τῶν προαπαντηθέντων κἀμνει οὕτω τὸν διδασκόμενον νὰ κατανοήσῃ καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ ὁμολογήσῃ ἀληθείας ὑψηλοτέρας, ὧν ἀμέσως λεγομένων θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιληφθῇ. Ἡ τοιαύτη μέθοδος ἐκλήθη μαιευτικὴ ὡς ὑποδοθηθεῖσα τὴν διανοίαν εἰς τὸ νὰ σκεφθῇ λογικῶς καὶ ἀπ' ἑαυτῆς προαγάγῃ τὰς ζητούμενας ἀληθείας, ὡς ἡ μαιευτικὴ τέχνη ὑποδοθῇ τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἐμβρύου Μεγάλην δὲ χρῆσιν αὐτῆς ἐποιεῖτο ὁ Σωκράτης εἴτε πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθητῶν του εἴτε πρὸς ἐλεγχον τῶν σοριστῶν. οὗς ἀρχόμενος οὕτως ἀπὸ ἀνυπόπτου ἐρωτήσεως ἠνάγκαζε βαθμηδὸν νὰ ὁμολογήσωσιν ἀληθείας μὴ συμπερούσας αὐτοῖς. [Εγ.]

Μαζῶν (Νικολ. Ἰωσ. μαρκίων Μαί-son). Γάλλος στρατάρχης, γενν. 1771 ἐν Ἐπινάι. Εἰσελθὼν τῷ 1792 εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν διεκρίθη κυρίως ἐν ταῖς μάχαις τοῦ "Δουστερλίε καὶ τῆς Ἰέννης, ἐγένετο δὲ 1806 ὑποστράτηγος καὶ 1812 ἀντιστράτηγος Διαπρέφας ὕπερον εἰς τὰς μάχας παρὰ τὸν Βερξιναν, τὴν Λιψίαν κκ. ὠνομάσθη κατὰ Δεκ. 1813 ὑπὸ τοῦ Ναπαλέοντος κόμης καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Βορείου στρατοῦ. Τὸ 1815 διορίσθης διοικητῆς Παρισίων μετέβη ὕπερον ὑπὸ δυσμένειαν διατελλῶν εἰς Μασσαλίαν, ἀλλὰ τὸ 1817 ὑψώθη εἰς μαρκίωνα ὅτε δὲ τῷ 1828 Κάρολος δ' Ι' τῆς Γαλλίας ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἀπέστειλε γαλλικὸν στρατὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα ἐλευθερώσῃ τὴν Πελοποννησον ἀπὸ τῶν αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων τοῦ Ἰβραήμ πασᾶ, εἰς τὸν Μ. ἀνέτεθη ἡ ἀρχιστρατηγία, ἔχοντα καὶ τρεῖς ὑποστρατήγους. Ὁ Μ. συγκατέπευσε τὴν 17 Αὐγ. μετὰ τῶν ὑπὸ τοὺς στρατηγούς Σεδαστιάνην καὶ Λιγονέτον μοιρῶν εἰς τὸ παρὰ τὴν Κορώνην Πεταλίδι· τρίτη δὲ μοῖρα ὑπὸ τὸν Σνεϊβέρον κατέπλευσεν αὐτόθι τὴν 4 Ἰουλίου. Ἄλλ' ἐν τῇ μεταξὺ εἶχεν ὑπογραφῇ (25 Ἰουλ.) ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνθήκη μεταξὺ

τοῦ Μαχμέτ Ἀλῆ καὶ τοῦ Κοδριγκτῶνος, δι' ἧς οὗτος ἐπέβαλε καὶ τὴν κένωσιν τῆς Πελοποννήσου, οὕτω δὲ τὴν 4 Ἰουλ. ἀπέπλευσεν ἐκ Πελοποννήσου ἡ πρώτη μοῖρα τοῦ Αἰγυπτ. στρατοῦ, τὴν δὲ 23 ἡ ὑπόλοιπος καὶ αὐτὴς ὁ Ἰμδράμ. Ἐν τούτοις τὰ φρούρια τῆς Πελοποννήσου ἔμενον ὑπὸ σημαίαν τουρκικὴν ὁ δὲ Μ. ἀποφασίσας νὰ κενώσῃ αὐτὰ διὰ τῆς βίας, ἀμέσως τὴν 24 Σεπτ. ἐπέμψεν στρατεύματα ἅτινα ἀμαχῆτι κατέλαβον τὰ φρούρια Νεοκαστροῦ καὶ Μεθώνης· ὁμοίως μετὰ βραχείαν ἀνίστασιν παρεδόθησαν καὶ τὰ τῆς Κορώνης, τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Ῥίου, πρὸ τοῦ τελευταίου τούτου παραστάντος καὶ αὐτοῦ τοῦ Μ. διὰ τὴν καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς παραδόσεως ἐπίμονον ἀνίστασιν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ. Ὁ Μ. ἐπισκεφθεὶς τὴν Πελοπόννητον μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τὰς νήσους Αἰγίνης, Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, πανταχοῦ δὲ λαβὼν πολλὰ δαίγματα εὐγνωμοσύνης ἀπέπλευσε τὴν 8 Μαΐου 1829 εἰς Γαλιαν, ἐνθ' ἐκ τῶν γαλλ. στρατευμάτων εἶχον ἤδη ἀναχωρήσῃ πρὸ μικροῦ πλὴν ὀλίγων ἀνδρῶν παραμεινάντων ἐν Ἑλλάδι κατ' αἰτησίαν τῆς κυβερνήσεως. Ἡ Ἑθνικὴ Συνέλευσις ἐψήφισεν μετ' ὀλίγων τὴν ἔδυσιν μνημείου εἰς τὸν Μ. καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἐν Πεταλίδι, οὗτος ὅμως ἡ ἀνέγνωσις ἀνέβληθ' ἔκτοτε ἐπ' ἄβριστον. — Κατὰ τὴν βουλιανὴν ἐπανάστασιν ὁ Μ. συνετάχθη τῷ Δουδ. Φιλίππῳ, διηύθυνεν ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Νοεμβρίου 1830 τὸ γαλλ. ὑπουργεῖον τῶν Ἰερωτικῶν, τῷ 1831 ἐπέμψθη πρέσβης εἰς Βιέννην καὶ τῷ 1833 εἰς Πετροῦπολιν, διετέλεσε δὲ ἀπὸ Ἀπρ. 1835 μέχρι Σεπτ. 1836 ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀπὸ ἐν Παρισίοις 1/13 Φεβρ. 1840. [Β.Ε.]

Μακρήννης (Gaius Cilnius Maecenas). Εὐγενὴς Ῥωμαῖος ἐξ ἐπισήμου γένους τῆς Ἑτρουρίας, περίφημος διὰ τὴν εὐνοίαν ἧς ἀπέλαυε παρὰ τῷ αὐτοκρ. Αὐγούστῳ καὶ πρό πάντων διὰ τὴν γενναίαν προστασίαν ἣν ἐπεθαφίλευσεν εἰς τὰ ῥωμ. γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Ὁ Αὐγούστος πολλὰκις ἀνέθεσεν αὐτῷ ὑψηλὰς ἀποστολάς, ἐπανειλημμένως δὲ κατέστησεν ἀπὸν ἐκ Ῥώμης τὸν Μ. ἀντιπροσωπὸν του (36-35, 31-30, 26-25 π. Χ.) Μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἔζη μακρὰν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐν τῷ μεγάλῳ πρεσβείῳ ἐπὶ τοῦ Ἑσκούλινου λόφου μετὰ γὰρ του. Ὁ Μ. ὑπεστήριξε πάντας τοὺς πνευματικῶς ἐξέχοντας τῆς ἐποχῆς του ἀνδράς, ἠθικῶς τε καὶ ὁλικῶς, εἴτε ἐξ ἰδίων εἴτε συνιστῶν αὐτοὺς εἰς τὸν αὐτοκράτορα· ἰδίως δὲ ἐγένετο προστάτης τοῦ Βιργιλίου καὶ Ὀράτιου. Ἀπέθ. δὲ τὸ 8 π. Χ.

Μαέλυ (Jakob Mähly). Γερμανὸς ποιητῆς καὶ φιλόλογος, γενν. 1828 ἐν Βισσιλς φ., ἀπὸ τοῦ 1875 καθηγητῆς τῆς φιλολογίας ἐν

Μαϊνάδες έκαλούντο αἱ τὸν Διόνυσον συνοδεύουσαι γυναῖκες, ὡς μαϊνόμεναι. Πρὸλ. Διόνυσος, Βάκ., αἱ.

Μαῖναλον ἢ Μαῖνάλιον ἐκαλεῖτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ΒΔ τῆς σημερ. Τριπόλεως ὑψόμενον ὄρος, οὗ ἡ ὑψηλοτάτη κορυφή καλεῖται νῦν Ἄνω Χρέπα (1559 μ.). Ἐξ αὐτοῦ πηγάζει ὁ Ἐλισσών (νῦν ποταμὸς τῆς Δαβίας), σχηματίζων τὸ «Μαῖνάλιον πεδῖον» ἐπὶ τῆς Δ. πλευρας τοῦ ὄρους. Ἐπὶ τοῦ Μ. ἔκειτο καὶ πέλις Μαῖναλος· ἐθιωρεῖτο δὲ τὸ ὄρος προσφιλὲς διαμονὴ τοῦ Πανός.

Μάϊνεκε (August Meineke). Διαπρεπὲς Γερμανὸς φιλόλογος, γεννηθεὶς 1790 ἐν Σώστ, διατελέσας γυμνασιάρχης εἰς Δάντσικ καὶ Βερολίῳ (1826—1857), ὅπου ἀπέθανε τῷ 1870. Κύριον ἔργον αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐκδόσις τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλληνικῶν κωμωδιοποιῶν (5 τ. Βερ. 1839—43, μικροτέρα ἐκδ. εἰς 2 τ. 1847), ἥτις μετὰ τῆς Ἰσ. ορίας τῶν κωμωδιοποιῶν (1839 κέ.) τοῦ Μ. ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀπολεσθέντων αὐτῶν ἔργων· ἐμείψεν τὰ Ἀλεξανδρινὰ ἀνάλεκτα αὐτοῦ (Βερ. 1843) μεγαλῶς προήγαγον τὰς περὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν γνώσεις. Ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Μ., Ἐκ τῆς Ἑλλην. ἀνθολογίας κατ' ἐκλογὴν (1842), Ἡ γωλιαμβικὴ ποίησις (1845), Μελέται περὶ Στράβωνος (1852), Μελέται περὶ Ἀριστοφάνους (1864) καὶ αἱ ἐκδόσεις τοῦ Στεφανοῦ τοῦ Βυζαντίου (1849), τοῦ Σκύμνου (1846), τοῦ Στράβωνος (3 τ., 1852—3), τῶν Βουκολικῶν (1836), τοῦ Ὀραίου (1834), τοῦ Στεφάνου (2 τ. 1855—64), τοῦ Ἀθηναίου (3 τ. 1859), Ἀριστοφάνους (2 τόμ., 1860), κατέχουσιν ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ φιλολογικῇ ἐπιστῇ. [Ι.Φ.]

Μαῖνη, ὁ κοινῶς μ. ἑλ. λ. ὠ. α. καλούμενος ἶχθυς. Βλ. Σπαρίδα.

Μαῖνιγτες. Χωρ. τῆς Ἀνδρου, ἀφ' ἧς τῆς πρωτεύουσος ἀπέχει ὥρ. 1. Κατ. 306.

Μάϊνιγγεν (Meiningen). Πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου Σαξονίας-Μαῖνιγγεν, ἔδρα τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν αὐτοῦ. ἔχει 12029 κατ. (τῷ 1890), ἀνάκτορον μετὰ πλουσίας συλλογῆς ἔργων τῆς τέχνης καὶ βιβλιοθήκης, περίφημον δὲ ἀγγλικὴν κήπον. Τὸ θέατρον τοῦ Μ. ἐγένετο ἐπὶ τοῦ δουκὸς Γεωργίου τοῦ Β', ἔχοντος συνεργάτην τὸν διευθυντὴν Κρόνκε, ἐν τῶν καλλίστων τῆς Εὐρώπης, διαπρέπον κυρίως ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ ἀκριβεῖα καὶ τῇ τελειότητι τοῦ συνόλου τῆς παραστάσεως. — Περὶ τοῦ δουκάτου βλ. Σαξονία Μ. [Μ.Σ.]

Μαῖνιλανδ. Ἡ μεγίστη τῶν Σχετλανδικῶν νήσων ἔχουσα ἑκτασιν 938 τχμ., ὕψος μέχρι 450 μ., κατοίκους δὲ 20 821. Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Λέρδικ. [Μ.Σ.]

Μαῖνούθ (Maynooth). Πόλις ἐν τῇ ἱρ. λαοδ. κομητείᾳ Κίλδαιρ 24 χμ. Δ τοῦ Δουβλίνου, ἔχουσα μόνον 1278 κατ., τὸ μέγιστον δὲ τῆς ἱρλανδίας καθολ. κολλέγιον (τοῦ Ἀγ. Πατρικίου). [Μ.Σ.]

Μαῖντενὸν (Françoise d' Aubigné μαρκησία de Maintenon). Ἡ δευτέρα σύζυγος Λευδοῦκου τοῦ ΙΔ' τῆς Γαλλίας, γενν. 17²/2, Νοεμβρ. 1635, ἐγγονὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Οὐγενότων d' Aubigné. Ὁ πατήρ τῆς ἀπέθ. 1645, ἡ δὲ μήτηρ τῆς 1650, μεθ' ὃ ἡ περικαλλὲς ὀρφανὴ ἐγένετο 1652 σύζυγος τοῦ ποιητοῦ Σκαρρὸν, ὅστις ἀπέθανε τῷ 1660. Τῷ 1669 ἡ Μοντεσπὰν ἀνέθηκεν αὐτῇ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἐκ Λευδοδίκου τοῦ ΙΔ' τέκνων τῆς, ἣν διεξῆγεν ἡ Μ. μετὰ πάσης ἀγάπης καὶ εὐσυνειδησίας· οὕτω δὲ μεγάλως εὐνοηθεῖσα βαθμῶδην ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καίπερ δι' αὐτὸ τοῦτο μισοῦμένη ὑπὸ τῆς Μοντεσπὰν, ἐγένετο 1675 μαρκησία Μ. καὶ κάτ' ἑξῆς τοῦ παρὰ τὴν Σάρτρην κτήματος Μ. Διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς κατ' ὥρωτος νὰ ἀμελήσῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Μοντεσπὰν καὶ νὰ συμπεριλιθῇ πρὸς τὴν ἀπὸ πολλοῦ παρηγκωνισμένην σύζυγον τοῦ Μαρῖαν Θηρεσίαν· θανούσης δὲ ταύτης 1683 ὁ βασιλεὺς συνεζεύχθη μυστικῶς τὴν Μ. Ἐπιμόνως ἐμμένουσα εἰς τὸν καθολικισμόν, ἐπέδρασεν ἐν τούτῳ καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως, ἀδίκως ὅμως ἀποδίδουσα αὐτῇ ἀποκλειστικῶς ἡ ἀκρόωσις τοῦ Ἐδίκτου τῆς Νάντης (βλ. λ.). Εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις συχνὰ ὁ βασιλεὺς ἐζήτει τὴν γνώμην τῆς, οὐδέποτε ὁμως ἤτησεν ἡ Μ. ὅσῃν νομίζεται κοινῶς δυναμιν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λευδοδίκου ἀπεσύρθη (1715) εἰς τὸ ἐν Σαιν-Σὺρ αὐλοῦν τῶν θυγατέρων τῶν εὐγενῶν, ὅπερ αὐτὴ εἶχεν ἰδρύσῃ, καὶ αὐτῇ ἀπέθανε 1719. Τὰ «Ἔργα» αὐτῆς (ἐπιστολαὶ κλ.) ἐξεδόθησαν ἐν συνόλῳ εἰς 12 τόμους ὑπὸ Lavallée (Παρ. 1854 κέξ.). [Β.Ε.]

Μαῖο (Mayo). Κομητεία τῆς ἱρλανδ. ἐπαρχ. Κόννατ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντ. ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 5506 τχμ. μετὰ 219 034 κατ. (1891), ὧν οἱ πλείεστοι καθολικοί. Σχεδὸν 60 % τοῦ ἐδάφους εἶναι ὄρεινὰ ἢ ἐλώδη, κύρια δὲ ἔργα τῶν κατ. κτηνοτροφία, ἀλεία καὶ λινοουργία· πρωτεύουσα εἶνε Κάσλβαρ. [Μ.Σ.]

Μαῖολικὴ. Ἴδιον εἶδος κεραμευτικῆς τῆς πολυτελείας, δι' ἧς κατασκευάζεται ποικίλα τὰς τῶν φαγεντιανῶν σκευῶν (βλ. τὴν λ. ταύτην). Τὸ ὄνομα προήλθεν ἐκ τῆς νήσου Μαίερκας (βλ. λ.) καλουμένης καὶ Μαίολικῆς, ὅπου ἤκμασε κατὰ τὸν μεσαῶνα ἡ τῶν φαγεντιανῶν σκευῶν βιομηχανία.

Μαϊονία. Βλ. Λυδία.

Μαϊονίδης ἐκαλεῖτο παρ' ἀρχαίους πολλάνκις ὁ Ὀμηρος, εἴτε διότι ἐθιωρεῖτο ὡς καταγόμενος ἐκ Σμύρνης (Λυδίας, Μαίον

νίας), είτε διότι ο πατήρ του ελέγετο Μαίων (κατά Λουκιανόν).

Μαϊορδόμος (λατ. Major domus) ἦτο ἐν τῇ φραγκικῇ βασιλείᾳ ἐπὶ τῶν Μαροβιγγείων τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα ἐν τε τῇ Αὐλῇ καὶ τῇ Κράτει. Ὁ Μ. ἦτο ἐπιμελητὴς τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων, ἴσως δὲ καὶ τῶν βασιλ. κτημάτων, ἀντιπροσώπευεν ἐν ἀνάγκῃ τὸν βασιλέα, πολλάκις δὲ ἐπὶ ἀδυνατῶν ἢ ἀνηλίκων βασιλέων διεξῆγεν ἐλόκληρον τὴν διοίκησιν, δι' ἣν καὶ διορίζετο ὁ Μ. ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν εὐγενῶν. Τοιοῦτος πανίσχυρος Μ. ὑπῆρξε Πιπίνος ὁ πρεσβύτερος ἐπὶ Δαγδερότου τοῦ Α', βραδύτερον ὁ Πιπίνος Ἐριστάλ, ὑπὸ τῶν χρονογράφων καλούμενος quasi rex (ὡσεὶ βασιλεὺς), Κάρολος ὁ Μαρτελλῶς κλ. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Μ. κατηργήθη τῇ 752 κατὰ τὴν ἐκθρόνισιν Χιλδερίχου τοῦ Γ'.

Μαϊόρκα (Majorea ἢ Mallorca). Ἡ μεγίστη τῶν ἰσπανικῶν Βαlearίδων νήσων, ἔχουσα μετὰ τῶν νήσων Καθρέας, Κονοίερας καὶ Δραγουέρας ἑκτασιν 3414 τχμ. καὶ (τῇ 1887) 249 008 κατ., ὧν μόνον 71 ἀνήκουσιν εἰς τὰς πέριξ νήσους. Ἐχει σχῆμα ῥόμβου, οὗ τὸ ΒΔ ἀκρον ἀποτελεῖ τὸ ἀκρωτήριον Κάβο-Φορμεντόρ. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν αὐτῆς εἶναι ἐπίπεδον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀποτελεῖται ἐκ δύο ὄρεσσεϊρῶν, βαιουσιῶν παραλλήλως πρὸς τὴν ΒΔ καὶ τὴν Δ ἀκτὴν, ὧν ἡ πρώτη ἔχουσα ἐν τῇ κορυφῇ Σίλλα δὲ βορέλλας ὕψος 1571 μ. προσφυλάσσει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Βορρά. Ἐχει δύο ἀσημαντά ἀνθρακωχεῖα περίφημα δ' εἶναι τὸ σπῆλαιον σταλακτιτῶν Κουέδα δὲ "Ἀρτα καὶ τὸ παρὰ τὸ Μανακάρ. Παράγει ἰδίως δπώρας παντοειδεῖς. Αἱ πεδιάδες εἶναι ξηραὶ καὶ θερμότεραι, πολλὰ χωρὶς δὲ ἀνθρῳγενεῖαι διὰ τὰ λιμνάζοντα ὕδατα. Οἱ κάτοικοι εἶναι Βαλεντιανοί, λαλοῦντες ἰδίον τι ἰδίωμα, συγγενὲς τῇ καταλωνικῇ. Διατηροῦσι δὲ κτηντροφίαν, ἀλιεῖαν, ναυτιλίαν, γεωργίαν, βιομηχανίαν σάπωνος, ἡδυπότων, πνευματωδῶν ποτῶν, μετάξης καὶ βάμβακος, χάρτου κλ. Ἐχει δὲ ἡ νῆτος 6 λιμένας καὶ μίαν σιδηροδ. γραμμὴν, πρωτεύουσαν δὲ τὴν Πάλλμαν. Ἀλλοτε ἤκμασεν ἐν Μ. ἡ ἀπ' αὐτῆς κληθεῖσα Μαϊολικὴ τέχνη (βλ. λ.). [Μ.Σ.]

Μάϊος. Ὁ πέμπτος μὴν τοῦ ἔτους, ἔχων 31 ἡμέρας. Κατὰ τὸ πρῶτον τρίτον τοῦ Μ. ὁ ἥλιος εὐρίσκεται ἐν τῇ ζωδίῳ τοῦ Ταύρου, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τρίτα ἐν τῇ τῶν Διδύμων. Ἐπεκλήθη ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς θεᾶς Μαία, προσωποποιήσεως τῆς ἀκμαζούσης κατὰ τὸ εἶρ φύσεως Βλ. καὶ Μαΐα.

Μάϊσσην (Meissen). Πρωτεύουσα νομοῦ τοῦ βασιλείου τῆς Σαξωνίας, ἔχοντος ἐμβ. 683 τχμ. καὶ 101 646 κατ., κειμένη ἐπὶ τοῦ "Ἀλβίου. Ἐχει 17 875 κατ. (1890),

πολλὰ δὲ ἀρχαιοπρεπῆ οἰκοδομήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ ὀραιότερα εἶναι ἡ μητρόπολις (1372-1450), ἀριστοῦργημα τῆς γοτθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ ἀνάκτορον καλούμενον πύργος τοῦ Ἀλδρέχτου (1471-83)· περίφημος εἶνε ἡ ἐν Μ. ἡγεμονικὴ σχολή (γυμνάσιον). Ἐν Μ. ὑπάρχει βασιλικὸν ἐργοστάσιον πορσελάνης, ὅπερ ἰδρυθὲν τῇ 1710 ἀπέκτησεν εὐρωπαϊκὴν φήμην καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἀναπτύξεως σπουδαίας κεραμευτικῆς ἐνταῦθα βιομηχανίας· πρὸς δὲ ἀκμάζουσιν ἄλλοι κλάδοι τῆς βιομηχανίας καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ "Ἀλβίου ἐμπόριον. Ἡ ἰδρυσις τοῦ φρουρίου Μ. ἀναγεται εἰς τὸ 930 μ. Χ., τῇ δὲ 965 ἐσχηματίσθη ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ βασιλέως "Οθωνος Δ' μαρκιονία Μ., ἥτις περιήλθε τῇ 1130 εἰς τὸν οἶκον Βεττίν τὸν ἀποκτήσαντα ὕστερον καὶ τὴν Σαξωνίαν. [Μ.Σ.]

Μεϊσσονέ (Ἑρνεστος Meissonier). Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1815 ἐν Λυόν, σπουδάζας δ' ἐν Παρίσι. Τὸ πρῶτον ἐγένετο γνωστὸς διὰ τοῦ πινακὸς του Οἱ ζατρι-κισπαῖται, μεθ' ὃν ἔγραψε πλείστας ἀλλας ῥωπογραφίας καὶ ἡθογραφίας· ἐπὶ τινα καιρὸν προετίμησε ἱστορικὰ πρόσωπα καὶ σκηνάς, ἐπέτυχε δὲ καὶ ἐνταῦθα τοσοῦτον ὥστε ἐπληρώνοντο τὰ ἔργα του διὰ κολοσσίων ποσῶν (τὸ περίφημον «1814» ἐπωλήθη τῇ 1880 ἀντὶ 850 000 φρ.). Ἐγραψε δὲ καὶ προσωπογραφίας, πρὸ πάντων ὅμως διαπρέπουσιν αἱ ἡθογραφίαι του ἐν αἷς θαυμάζεται ἡ τεχνικὴ ἐκτέλεσις καὶ ὁ λεπτότατος χαρακτηρισμός. Τέλος ἦτο λαμπρὸς χαλκογράφος καὶ λιθογράφος. Ὁ Μ. ἀπέθανε τῇ 1891 ἐν Παρίσι. [Μ.Γ.]

Μεϊσοῦρ (ἀγγλ. Mysore). Κράτος τῶν Ἀνατολ. Ἰνδῶν φόρος ὑποτελεῖς εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν, κείμενον ἐν τῇ Ν μέρῃ τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου χειρσονήσου. Ἐχει ἐμβ. 64 031 τχμ. μετὰ 4 943 604 κατ. (1891), ὧν οἱ πλείστοι Ἰνδοί. Τὸ κλίμα εἶνε γλυκύ, ἀλλὰ μάλλον ὑγρὸν. Ὅργανα εὐρίσκονται πολὺς σιδηρὸς, πρὸς δὲ χρυσός, ἄλλας, γρανάται καὶ κορούνδιον· ἡ χλωρίς εἶνε πλουσία, τὰ δὲ δάτῃ παρέχουσι λαμπρὰν ξυλείαν. Οἱ κάτ. εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον γεωργοί, ἡ βιομηχανία δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον ἀσημαντά. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται εἰς ὕψος 1250 μ., ἐπὶ τῶν Δ Γάτ (βλ. Ἰνδία) καὶ ἔχει 74 048 κατ. καὶ ἀνάκτορον τοῦ βασιλῆ. Τὸ κυριώτερον κέντρον τοῦ βρετανικοῦ ἐμπορίου εἶνε τὸ Βαγγαλόρ. [Μ.Σ.]

Μαίστρο (πρὸ καὶ Μαίτρε). 1) Ἰωσήφ κόμης de Maistre, Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1754 ἐν Σαμβερῷ, γενόμενος 1788 γερουσιαστὴς τοῦ Πεδεμοντιῦ, τῇ 1799 ἀρχικαγκελλάριος τῆς Σαρδηνίας, εἰτα πρεσβυτὴς ταύτης ἐν Πετροπόλει, τῇ 1817 ὑπουργὸς ἐν Τουρίνῳ, ὅπου καὶ ἀπέθ. 1821.

Τὴν αὐστηράν του διδασκαλίαν τοῦ θεοκρα-
τικοῦ δεσποτισμοῦ ἀνέπτυξεν ἐν τῷ *Essai*
sur le principe générateur des constitu-
tions politiques (νεωτ. ἐκδ. Λίλλη 1885).
Ἐγραψεν ἐτι *Les soirées de St. Peters-*
bourg, De l'Eglise gallicane κλ. Τὰ ἔργα
του ὡς καὶ «Τὰ μετὰ θάνατον» ἐξεδ. ἐν Λυ-
ῶν 1864. — 2) Xavier de M., ἀδελφὸς τοῦ
ἀνωτ., γενν. 1763 ἐν Σαμβέρν, διατελέσας
ἐν τῇ στρατ. ὑπηρεσίᾳ τῆς Ῥωσσίας, ἀποθ.
ἐν Πετρούπολει 1852. Χαραίστατον εἶνε τὸ
μικρόν του ἔργον *Ταξιδίον περὶ τὸ δωμάτιόν*
μου, ὡς καὶ τὰ διηγήματα Ὁ λεπρὸς τῆς
Ἀόστης, Πρασκεία ἡ ἡ νέα Σιβηριανή·
ἀλλὰ ἔργα του εἶνε Νυκτερινὴ ἐκδρομὴ περὶ
τὸ δωμάτιόν μου καὶ Οἱ δέσμοι τοῦ Καυκάσου.

Μαζέτλανδ (Maitland). Πόλις τῆς ἐν
Αὐστραλίᾳ βρετανικῆς ἀποικίας Νέας Νοτίου
Ουαλίας, 140 χμ. Β τοῦ Σύδνεϋ, ἀμφοτέρωθεν
ἐπὶ τοῦ Ὀντερ, ἔχουσα (1891) 10214 κατ.,
ὥρατα οἰκοδομήματα, βιομηχανίαν καπνοῦ
κλ. Ἐν ταῖς περιχώροις ἐξάγονται γεάνθρα-
κες καὶ ἀσκέϊται ἀμπελουργία. Ὡς λιμὴν
χρησιμεύει τὸ 6 χμ. ἀπέχον Μόρπετ. [Μ.Σ.]

Μαίτρ. Βλ. Μαίστρ.

Μαϊῶτις λίμνη Βλ. Ἀζοφικὴ θάλ.

Μακάκοι. Γένος πιθήκων τοῦ παλαιοῦ
κόσμου, περιλαμβάνον 25 εἴδη Τούτων οἱ
μὲν ἔχοντες οὐραν ἰσομήκη ἢ μείζονα τοῦ
σώματος εἰσὶν οἱ ἰδῖως M., ἐνθ' οἱ ἔχοντες
μικροτέραν περιλαμβάνονται ἐν τῇ ποικι-
λίᾳ τῶν P ἢ ὡς M., οἱ δὲ ἄλλως βραχυτάτην ἐν τῇ
πῶν Ἰνούων (βλ. λ.). Γνωστότατος εἶναι ὁ
ἰδῖως M. ἢ M. ο κ υ ν ο μ ο λ γ ο ς τῶν
Σουδαίων νήσων καὶ τῆς χερσονήσου Μαλά-
κας, ἐλὼν μήκος ἔως 0.55 μ., ἄνω πρᾶσι-
νόφαιος, κάτω λευκόφαιος μετὰ μελαινῶν
χειρῶν, ὁ συνηθέστατος πιθήκος τῶν ζωολ.
κήπων. Ἄλλα εἴδη εἶναι M. ὁ ἐ ρ υ θ ρ ὁ
π ρ ω κ τ ο ς ἢ ἐ ρ υ θ ρ α ῖ ο ς, ζῶν ἐπὶ τῶν
Ἰμαλαίων εἰς μέγιστα ὕψη, M. ὁ π ω γ ω ν
ί α ς ἢ σ ι λ η ν ὁ ς τοῦ Μαλαβάρ, ἐπικα-
λούμενος καὶ B λ α ν δ ε ρ ο ὦ καὶ δυσκολώ-
τατα ἀνεχόμενος τὴν αἰχμαλωσίαν. [Φ.Ι.]

Μακχαλοῦδζι. Ἑρμαιοειδῆ τοῦ ἐ-
δάφους ὑψώματα ἀποτελούμενα ἐκ τῆς συ-
σσωρεύσεως βροδύρου ἀργιλοῦχου, ἐξ ὧν ἐκ-
πέμπονται ἀέρια, ὧν τινὰ ἀναφλέξιμα
ὄντα αὐτομάτως παράγουσι τὰς ἐπὶ τῶν κο-
ρυφῶν τῶν M. παρατηρουμένας οὐρανομήκεις
ἐνίοτε φλόγας, ἡ νάφθην, πετρέλαιον κλ.
Τεταῦτα εὐρητὰ ἐν Σικελίᾳ παρὰ τὸ Gir-
genti, εἰς ἃ ἰδίως ἀποδίδεται τὸ ὄνομα M.,
ἐτι δὲ ἐν Κριμαίᾳ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς Κα-
σπίας θαλάσσης, ἐν Ἰάδξ, Κολομβία κλλ.

Μακκάμ ἀραβιστὶ σημαίνει μὲν κυρίως
συνεδριάσιν, ἐκλήθησαν δὲ οὕτω πρὸ πάντων
συνεδριάσεις καθ' ἃς ἀπηγγέλλοντο ἐκ τοῦ

προχείρου φιλολογικὰ πονήματα. Ἐντεῦθεν
ἀνεπτύχθη ἰδιαιτέρον εἶδος τῆς ἀραβικῆς φι-
λολογίας, ἐπιστῆς M. καλούμενον, ὅπερ εἶνε
διήγημα ἐν περὶ λόγῳ εὖ ἔμως αἱ φράσεις
ἔχουσιν ὁμοιοκαταληξίας, ἀποτελοῦσι δὲ ἐνίο-
τε καὶ ἀληθεῖς στίχους. [Μ.Γ.]

Μακάον (Macao). Πορτογαλικὴ ἀποι-
κία ἐπὶ χερσονήσῳ τῆς ὁμωνύμου νήσου τῆς
Σινικῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ
ποταμοῦ τοῦ Κάντον, ἀποτελεῦσα ἴδιον κυ-
βερνεῖον, ἔχον ἐμβ. 41 ³/₄ τχμ. μετὰ 67 030
κατ., ὧν μόνον 4500 Πορτογάλοι καὶ ἐ-
λίγοι ἄλλοι Εὐρωπαῖοι. Ἡ πόλις M. εἴ-
νε ἔδρα τοῦ κυβερνήτου καὶ καθολικοῦ ἐ-
πισκόπου, ἔχει στενὰς ὁδοὺς, παρέχει δὲ ἐκ
τῆς θαλάσσης ἐπιβάλλουσαν θέαν. Ἐξάγον-
ται κυρίως τέϊον, μέταξα κκ. προϊόντα τῆς
Κίνας, εἰσάγονται δὲ ὄπιον, ἄλλας, νήματα
πυρίτις κλ. Τὸ M. ἰδρύθη τῷ 1557, ἦτο δὲ
ἄλλοτε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατ.
Ἀσίας, ἀπώλεσεν ἔμως τὴν σημασίαν του
κυρίως ἀφ' οὗ ἠνοίχθησαν οἱ σινικοὶ λιμένες
εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. [Μ.Σ.]

Μακάρζεφ. 1) Περιφέρεια ἐν τῷ Ῥωσσ.
κυβερνεῖῳ Κοστρόμα, ἀριστερόθεν τοῦ Βόλγα,
ἔχουσα ἐμβ. 12 122 τχμ. μετὰ 140 218 κατ.
— 2) Περιφέρεια ἐν τῷ Ῥωσσ. κυβερνεῖῳ
Νίσγοροδ, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Βόλγα, ἐμβ.
7 484 τχμ. καὶ κατ. 110 070. — 3) Πρω-
τεύουσα τῆς ὑπ' ἀρ. 1 περιφέρειας M., κειμένη
ἐπὶ τοῦ Unschka, ἔχουσα δὲ 6095 κατ., δια-
τηροῦντας ἀκμαῖον ἐμπόριον. — 4) Πρωτεύ-
ουσα τῆς ὑπ' ἀρ. 2 περιφέρειας, κειμένη ἐπὶ
τῆς ἀριστ. ὄχθης τοῦ Βόλγα. Ἐχει τανῦν
μόνον 1948 κατ. εἶνε δὲ γνωστὴ ἐκ τῶν ἐ-
κεί κατασκευαζομένων κιβωτίων καὶ ἄλλοτε
εἶχε περ' φήμους πανηγύρεις. [Μ.Σ.]

Μακάρσιος 1) Ὁ πρεσβύτερος, γενν.
περὶ τὸ 300 μ. Χ., ὑπάρξας μαθητῆς τοῦ
ἀγ. Ἀντωνίου καὶ διαμείνας ἀπὸ τοῦ 330
ὡς ἐρημίτης εἰς τὰ ὄρη τῆς Θηβαΐδος. Ὑπὸ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρονται 50 ἐμίλια καὶ τινα
ἀσκητικὰ συγγράμματα. Ἀπέθανε τῷ 391,
ἡ δὲ μνήμη του τελεῖται τῇ 16 Ἰανουαρίου.
— 2) Ὁ νεώτερος, γενν. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
Ἐξήσεν ὡς ἐρημίτης ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Νι-
τρίας, τελεῖται δὲ ἡ μνήμη του τῇ 2 Ἰα-
νουαρίου. — 3) Πατριάρχης τῆς Ἀντιοχείας,
γνωστὸς γενόμενος διὰ τὸ ὅτι ὑπερήσπισεν
ἐν τῇ 5' οἰκουμένικῃ συνόδῳ τῆς Κων/πό-
λεως τὴν Μονοθελητισμὸν καὶ ἐκηρύχθη ἐκ-
πτώτως τοῦ θρόνου. [Β.Ε.]

Μακάρσκι. Περιφέρεια τῆς Δαλμα-
τίας μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, κειμένης 52 χμ.
ΝΑ τοῦ Σπαλάτου, ἐχούσης 1791 κατ. καὶ
σπουδαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ λαμπροῦ
οἴνου. [Μ.Σ.]

Μακχαριότης. Τίτλος τῶν ὀρθοδόξων
πατριαρχῶν, πλὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ (φέρον-

τος τὸν τίτλον Παναγιότης, Παναγιώτατος) οἵτινες προσφωνοῦνται Μακαριώτατοι ἢ Μακαριότῃτες· ὁμοίως καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου. Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν λατινικὸν Beatitudo, ὅστις ἀποδίδεται τῇ Πάπᾳ.

Μακαρονισμὸς σημαίνει παρ' ἡμῶν τὴν ἀηδυστάτην ἀνάμειξιν ἀσυνήθων νῦν ὅλως ἀρχαίων λέξεων καὶ φράσεων ἐν τῷ εἰς τὸ κοινὸν ἰδίωμα γεγραμμένῳ λόγῳ. Τὸν ὅρον τοῦτον παρελάβομεν παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, παρ' οἷς σημαίνει ἀναλόγως τὴν τοιαύτην ἀνάμειξιν τῆς λατινικῆς μετὰ τινος τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ὅποια π. χ. γίνεται ἐν τῷ τρίτῳ ἐμβολίῳ τοῦ Κατὰ φαντασίαν ἀσθενοῦς τοῦ Μολιέρου.

Μάκαρτ Ἰωάννης. Ζωγράφος γενν. τῷ 1840 ἐν Σαλτσούργῳ, σπουδάζας δὲ κυρίως ἐν Μονάχῳ ὑπὸ τὸν Πιλότου. Ἐξετέλεσε πρὸ πάντων ἱστορικὰς ἀλλὰ καὶ ἄλλας σκηνάς, περὶ ὧν δὲ κυρίως κατέστησαν οἱ αὐτοῦ πίνακες. Οἱ Ἐνετοὶ προσκυνεῖσι τὴν Αἰκατερίνην Κορνάρου (1873, νῦν ἐν Βερολίῳ) καὶ Εἰσόδος Καρόλου Ε' εἰς Ἀμβέρσην (1878, νῦν ἐν Ἀμβούργῳ), Αἱ πέντε αἰσθήσεις (1879), Ὁ θάνατος τῆς Κλεοπάτρας (ἐν Στουτγάρτῃ), ἔργα τὰ ὅποια ἀποδεικνύουσιν ἀρστοτεχνίαν ἐν τῇ παραστάσει τοῦ γυμνοῦ σώματος. Ἀπὸ τοῦ 1879 ὁ Μ. διετέλεσε καθηγητὴς τῆς ἐν Βιέννῃ ἀναδημίας τῶν ὁραίων τεχνῶν καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα τῷ 1884. [Μ.Γ.]

Μακάρων νῆσοι. Βλ. Ἠλύσιον.

Μακάσσαρ. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς νήσου Κελέδες, κειμένη οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης ἐν μέσῳ ὁροζοφυτεῖν. ἔχει 18787 κατ. ὧν 2400 Σίται καὶ 948 Εὐρωπαῖοι, ναυτιλίαν καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον διαφόρων προϊόντων τῆς χώρας. — Ἐλαίον Μ. καλεῖται ἐλαϊώδες τι ὑγρὸν σύνθετον ἐκ κοινοῦ ἐλαίου, ἀμυγδαλεαίου, περσυδιανοῦ βαλσάμου κ.λ., ἐν Ἀγγλίᾳ φημιζόμενον ὡς αὐξητικὸν τῶν τριχῶν.

Μάκβεθ (Macbeth). Βασιλεὺς τῆς Σκωτίας (1040—57), ἕγγονος (ὡς καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ πολεμώμενος Δόγκαν) τοῦ βασιλεῖος Μάλκολμ Β'. Νικήσας καὶ φονεύσας τὸν Δόγκαν παρὰ τὸ Δόνανον, ἀνεδείχθη κρατερὸς βασιλεὺς, οὗ ὅμως ἡ αὐστηρότης παρεκίνησε τινὰς μεγιστάνας εἰς ἀνταρσίαν. Οὗτοι μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δόγκαν Μάλκολμ ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον καὶ ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον Δόνανον, ἔπεσε δὲ ὁ Μ. ἐν μάχῃ. Ἡ τραγῳδία Μ. τοῦ Σαίξπηρ βραζίζεται· μαλλὸν ἐπὶ μυθικῶν παραδόσεων ἢ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν συμβάτων. [Μ.Γ.]

Μακδόναλδ (Στέφ. Ἰάκ. Ἰωσήφ Ἀλεξ. Macdonald), δούξ Τάραντος, στρατάρχης τῆς Γαλλίας. Ἐγενν. 1765 ἐν Σανσέρρη τοῦ νομοῦ Σαγέρ ἐν γένους σκωτικῷ, εἰσελ-

θὼν δὲ εἰς τὴν στρατ. ὑπηρεσίαν ταχέως προήθη εἰς στρατηγὸν καὶ μετέσχε 1796 τῆς εἰς Ἰταλίαν ἐκστρατείας· τῇ 1798 διωρίσθη διοικητὴς τῶν ἰταλικῶν χωρῶν, τῇ 1799 ἀρχιστράτηγος καὶ ἐνίκησε μὲν παρὰ τὴν Μόδεναν, ἐνίκηθη ὅμως ἐν Τρεβίζᾳ. Τῆς εἰς Ἑλβετίαν καὶ Ἰταλίαν ἐκστρατείας τοῦ 1800 μετέσχεν ὡς ἀρχηγὸς σώματος ἐφεδρείας. Μετὰ τὴν εἰρήνην τῆς Λυονεβίλλης ἐγένετο πρεσβευτὴς ἐν Δανίᾳ. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βάγραμ, ἐν ᾗ λίαν διέπρεψεν, ἐγένετο στρατάρχης καὶ δούξ Τάραντος. Τῇ 1810 μετέσχε. τῆς εἰς Ἰσπανίαν στρατείας, τῇ δὲ 1812 τῆς εἰς Ῥωσίαν. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Λιψίας μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἑλστερ γεφύρας ἐσώθη κολυμβῶν. Προτρέψας μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Παρισίων τὸν Ναπολέοντα νὰ παραιτηθῇ, εὐνοήθη καὶ ὑπὸ τῶν Βουρβόνων· ἐπιστρέφοντος δὲ τοῦ πρώτου, ὁ Μ. ἤγειτο τοῦ μέλλοντος νὰ παρακωλύσῃ αὐτὸν τῆς εἰς Παρίσιους πορείας στρατοῦ, οὗτινος προσχωρήσαντος εἰς τὸν Ναπολέοντα, ἠκολούθησαν ὁ Μ. Λουδοβίκον ΙΗ' φεύγοντα. Μετὰ τὴν ἐξωσιν τοῦ Ναπολέοντος πάλιν ὁ Μ. ἐπανῆλθεν εἰς Παρίσιους καὶ διέμενεν ἐν τοῖς πράγμασι μέχρι τῆς Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως, μεθ' ἣν ἀποσυρθεὶς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀπεθ. 1840.

Μακεδονία ἐκλήθη χώρα τῆς Ἰλλυρικῆς χερσονήσου, χωριζομένη πρὸς Ν ἀπὸ τῆς συνεχοῦς Ἑλλάδος (κυρ. τῆς Θεσσαλίας) διὰ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Καμβουνίων ὄρεων, πρὸς Δ ἀπὸ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἰλλυρίας διὰ τοῦ Λάκμωνος, Βοίου (ν. Γράμμου) καὶ Σκάρδου (ν. Σιγρ-δάγ), πρὸς Ν ἀπὸ τῶν παραδανουβίων χωρῶν ὑπὸ τῆς μακρᾶς πρὸς τὸν Αἰῶνα ἐκτεινομένης ἀλύσειος ὄρεων, πρὸς Α δὲ τέλος ἀπὸ τῆς Θράκης διὰ τοῦ Ὀρεήλου (ν. Περινδᾶγ) καὶ τῆς Ροδόπης (ν. Δεσποτοδάγ). Ἐκ τῶν ποταμῶν, οἵτινες πηγάζοντες ἐπὶ τῆς ὁροσειτάδος τοῦ Πίνδου καὶ τῶν προκειμένων αὐτῆς Βαρνοῦντος καὶ Βερμίου ἀρδεύουσι τὸ κύριον μέρος τῆς χώρας, ἐκβάλλουσιν ὁ νοτιώτερος Ἀλιάκμων (ν. Βιστρίτσα) καὶ οἱ βρειότεροι Λουδίας (ν. Καρασμάκ) ὡς καὶ ὁ ἀλλοτε μὲν μετὰ τοῦ Ἀλιάκμωνος, νῦν δὲ μετὰ τοῦ Λουδία ὀλίγον πρὸ τῶν ἐκβολῶν ἐνούμενος Ἀξιὸς (ν. Βαρδάρ) καὶ πολυάριθμοι μικρότεροι ποταμοί, ὡς ὁ Ἐχέδιωρος (ν. Γάλιτικο), εἰς τὸν βαθείως εἰς τὸν κορμὸν τῆς χερσονήσου εἰσερχόμενον Θερμαϊκὸν κόλπον, ὃν περιορίζει πρὸς Δ ἡ πολυσχηδὸς Χαλκιδικὴ χερσονήσος. Πέραν ταύτης ἐκβάλλει ὁ Στρουμὴν (ν. Στροῦμα καὶ Καρασού) εἰς τὸν ἐξ αὐτοῦ καλούμενον κόλπον (νῦν κ. τῆς Ῥεντίνης) καὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Θράκης ἀπέναντι τῆς Θάσος ὁ Νέστος (ν. Μέστα) εἰς τὴν Θρακικὴν θάλασσαν. Πάντες οἱ ποταμοὶ

οὔτοι εἶναι οὕτως εἰπεῖν αἱ ὁδοὶ αἱ ἐδηγοῦσαι πρὸς τὴν θάλασσαν· μόνον δ' Ἑριγῶν (v. Τσέρνα), οὗ οἱ πηγεσπόταμοι πηγάζουσιν ἐπὶ τῆς Δ πλευρᾶς τοῦ Βαρνοῦντος, διευθύνεται πρὸς Β, ἐνδοῦται δ' ὕστερον μετὰ τοῦ εἰς τὴν θάλασσαν κατερχομένου Ἀξιού. Αἱ λίμναι τῆς Μ. εἰσὶν ἡ Λυχνίτις ἡ λίμνη τῆς Ἀχρίδος, ἡ τῆς Πρέσπας, ἡ διὰ βραχυτάτου στενοῦ λαιμοῦ ἀπὸ ταύτης χωριζομένη λίμνη τοῦ Δρενέβου (Βεντρόκ), ἡ Μαλίκη, ἡ τῆς Καστορίας, ἡ τοῦ Ὀστροβού (Βεγορρίτις ἡ Κέλλη), ἡ τῆς Πέλλης, ἡ λίμνη Πραβίου (Τενάγη τῶν Φιλιππῶν), ἡ τοῦ Ἀχινού, ἡ τοῦ Βουτκόβου, ἡ τῆς Δεϊράνης· εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπέδειξεν ὁ κ. Μ. Χρυσόχορς ὅτι ἀναφέρεται τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Πρασιάς λίμνη, εἰς δὲ τὴν τοῦ Βουτκόβου τὸ ὄνομα Κερκινίτις λ., ἐν ᾧ πρότερον ἀμφότερα τὰ ὀνόματα ταῦτα ἀπεδίδοντο εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ἀχινού ἢ τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν τοῦ Βουτκόβου, τὸ δὲ τελευταῖον εἰς τὴν τοῦ Ἀχινού (Μ. Χρυσόχορς, Ἡ Πρασιάς λίμνη, Ἀθήναι 1893). Ἡ φύσις ἐπείκεισε τὴν γῶραν πλουσιοπαρόχως, ὅσον ὀλίγα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἡ ἀνάμιξις τῶν μακεδονικῶν φυλῶν αἰτίνας ἀρχικῶς ἦσαν καθαρῶς ἑλληνικαὶ καὶ πιθανῶς συγγενεῖς κυρίως πρὸς τοὺς Δωριεῖς, μετὰ φρυγιῶν (;), ἱλλυρικῶν καὶ θρακικῶν στοιχείων ἀνεχαίτισε τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τοσούτον ὥστε μόλις μετὰ αἰῶνας κατάρθρωσεν ἡ ἐκ τῆς Ὁρεστίδος καταγομένη καὶ ἀρχικῶς ἐν Ἡμαθίᾳ ἐγκατεστημένη δυναστεία τῶν Τημενιδῶν νὰ ἐκβάλῃ τὴν Μ. εἰς ἓν σύνολον καὶ νὰ ἀξιώσῃ τέλος καὶ τῆς ἡγεμονίης ἀπάντων τῶν Ἑλληνικῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγίστης ἀκμῆς τὸ μακεδονικὸν κράτος ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἡ ἐνότης τῶν ἀνω ῥηθέντων φυσικῶν ὁρίων Μ. διήρητο εἰς ἀριθμὸν τινα χωρῶν, ὧν τινες, ἥτοι Πελαγονία, Λυγκεστίς, Ὁρεστίς καὶ Ἑλίμεια (ἀποτελοῦσαι τὴν λεγομένην Ἀνω Μ.) διετέλουν ὑπὸ τιμαριούχους ἡγεμόνας· τὸ κέντρον τοῦ κράτους ἀπετέλουν αἱ ἐπὶ τῇ πλησίον τῆς παραλίας γῶραι, εἰς ἃς προσέθηκε Φιλίππος ὁ Β' καὶ τὴν Χαλκιδικὴν χειρόντησεν. Μετὰ τὴν ἐν Πύδνῃ νίκην τῶν Ῥωμαίων (168 π. Χ.) ἡ Μ. διηρέθη εἰς 4 τμήματα, ὧν τὸ πρῶτον περιελάμβανε κυρίως τὴν μετὰξὺ Νέστου καὶ Στρυμόνης γῶραν, τὸ δεύτερον τὰ Δ τοῦ πρώτου μέρη μέχρι τοῦ Ἀξιού μετὰ τῆς Χαλκιδικῆς, τὸ τρίτον τὴν παραλίαν ἀπὸ τοῦ Ἀξιού μέχρι τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ καὶ τέλος τὸ τέταρτον τὰ πρὸς Δ ὁρεινὰ μέρη· αἱ πρωτεύουσαι τῶν τμημάτων τούτων ἦσαν Ἀμφίπολις, Θεσσαλονίκη, Πέλλα καὶ Πελαγονία. Μετὰ τὸ 146 π. Χ. ἡγώθη ἅπασα ἡ μέχρι τοῦ Νέστου Μ. μετὰ τῆς ἱλλυρίας καὶ Θεσσαλίας εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ πραιτόρα. Κατὰ γεω-

γραφικὴν θέσιν αἱ διάφοροι τῆς ἀρχ. Μ. χώραι ἦσαν αἱ ἐξῆς: ἐπὶ τῆς παραλίας αἱ Πιερία, Ἡμαθία καὶ Μυγδονία, ὁρεινὰ αἱ Ἑλίμεια, Ὁρεστίς, Ἐορδαία, Λυγκεστίς καὶ Παιονία, χειρόντητος δὲ ἡ Χαλκιδική, περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἀρθρα. Ἡ Μ. ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περιφημὸς διὰ τὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ὡς καὶ τὴν πλοῦτόν της εἰς ἐλαιον, οἶνον καὶ ἄλλα προϊόντα, ἅπερ παρήγον κυρίως τὰ παράλια μέρη. Ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας Πέλλης εἶχεν ἀριθμὸν τινα ἀκμαίων πόλεων, ὧν κυριώτεραι ἦσαν Πύδνα, Θεσσαλονίκη, Αἰγαί, Δίον, Βέρροια, Φίλιπποι, Ἀμφίπολις. Τὰ νῦν ἡ Μ., ἐὰν περιλάβωμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τὴν Δ τῆς Θεφ. κῆς μέχρι τῆς ἀπὸ Β εἰς Ν κατερχομένης δροσεῖρας τοῦ Σκάρδου χώραν μετὰ τῶν πρὸς Ν μέχρι τῶν Καμβουνίων ὁρίων ἐκτεινομένων μερῶν, διαιρεῖται εἰς δύο βιλαέτια (Βιτωλίων καὶ Θεσσαλονίκης) καὶ τὸ μουσταρ-φλίκιον Σερβίων-Κοζάνης. Ὁ ἀκριβὴς πληθυσμὸς τῆς χώρας ταύτης διὰ διαφόρους λόγους καθίσταται δυσδιόριστος· κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅμως τοῦ κ. Ν. Σχινᾶ, ὅστις ἐδημοσίευσεν λεπτομερέστατον περὶ Μ. ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις Μακεδονίας κλ. (Ἀθ. 1887), ὁ πληθυσμὸς οὗτος ἀνέρχεται εἰς 1 500 000 ἢ 1 700 000 κατ., ὧν πλεόν τοῦ ἡμίσεος εἶναι Ἑλληνας, τὸ τέταρτον Ὀθωμανοί, τὸ δὲ λοιπὸν Βούλγαροι, σχιζματικοί, Οὐνῖται (Παπισταί), Διαμαρτυρόμενοι, Βλάχοι ῥωμουνίζοντες, Ἑβραῖοι καὶ Ἀσίζγανοι.

Ἡ ἱστορία τοῦ μακεδονικοῦ κράτους κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διαιρεῖται εἰς 3 περιόδους, ὧν ἡ μὲν πρώτη φθάνει μέχρι Φιλίππου Β' (359 π. Χ.), ἡ δευτέρα μέχρι τῆς ἐν Ἰψφ μάχῃς (301) καὶ ἡ τρίτη μέχρι τῆς ὑποταγῆς τῆς χώρας εἰς τοὺς Ῥωμαίους (168 π. Χ.). Οἱ Μακεδόνες ἦσαν, ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, ἑλληνικὴ φυλὴ, ἥτις ὅμως ἔνεκα τοῦ ἐλλειποῦς πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀναμίξεως μετὰ βαρβαρικῶν στοιχείων ἐπὶ πολλὴν καιρὸν δὲν ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ζ' αἰῶνος ἔβρυσεν ὁ βασιλεὺς Περδίκκας Α' τὸ μακεδονικὸν κράτος καὶ τὴν δυναστείαν τῶν Ἀργεαδῶν ἢ Τημενιδῶν. Συνεχῆς ἐν τούτοις ἱστορία τῆς Μ. ἀρχεῖται μόλις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος. Ἀλέξανδρος ὁ Α' ὁ τότε βασιλεὺς, ἡναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ 493—479 τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Περσίας. Ὁ βασιλεὺς Περδίκκας ὁ Β' (448—413) ἀνεμύθη εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καθ' ὃν ἐπὶ μὲν ἦτο σύμμαχος τῶν Σπαρτιανῶν, ὅν δὲ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ πολιτισμὸς τῆς χώρας ἀνυψώθη ἐπὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀργελάου, οὗ φανευθέντος 399 ἐπηκολούθησεν ἐποχὴ ἐμφυλίων ταραχῶν μέχρις ὅτου Φίλιππος ὁ Β', τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνεψιοῦ

του Ἀμύντα, ἀνέλαβεν 359 ἐν δυσχερετάταις περιστάσεσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς χώρας. Ὁ Φίλιππος (359—336) κατώρθωσε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν χώραν ὑπὸ πᾶσαν ἐπιψιν, πρὸ πάντων ὁμῶς νὰ καταρτίσῃ λαμπρὸν στρατόν. Ἐκυρίευσε σχεδὸν ἅπασαν τὴν χερσόνησον τοῦ Ἀἰμοῦ καὶ διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338) ἐγένετο κύριος τῆς Ἑλλάδος. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος κατέστησε τὴν Μ. ἐπὶ τινα καίρῳ παγκόσμιον κράτος. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου ἐπῆλθε μακρὰ σειρὰ πολέμων, ἐξ ὧν προέκυψε μόνον ὀλίγον κατ' ὀλίγον νέα τάξις τῶν πραγμάτων. Τὸ μὲν πρῶτον διώκει δ' Ἀντίπατρος ὡς ἐπίτροπος τοῦ κατ' ὄνομα βασιλείως Φιλίππου Γ' Ἀρριδαίου, βλακὸς ὄντος θανόντος αὐτοῦ 319 προσέλαβε τὴν ἀρχὴν ὁ τοῦ Ἀντιπάτρου υἱὸς Κάσσανδρος (316), μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου (297) Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, ὅστις τῷ 287 ἐστερήθη τοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ βασιλείως τῆς Ἡπείρου Πύρρου. Ἀρ' ὅτε δὲ ὁ Πύρρος ἐξεβλήθη ὑπὸ τοῦ Λυσίμαχου (286), ἐπηκολούθησαν ἐν μικροῖς διαστήμασιν αἱ βασιλείαι τοῦ Σελεύκου (281) καὶ Πτολεμαίου Κεραυνοῦ (279). Τέλος ἀπέκτησεν Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, τὴν ἀρχὴν (276) καὶ κατέστησεν αὐτὴν κληρονομικὴν διὰ τὴν οἰκογένειάν του (δυναστεία τῶν Ἀντιγονιδῶν). Ἐν τούτοις ἡ χώρα δὲν εὗρεν ἀκόμη ἡσυχίαν τὴν κατόπιν ἱστορίαν της πληροῦσιν οἱ πόλεμοι τῶν βασιλείων (Δημητρίου Β' 230—229, Ἀντιγόνου Δώσαντος 229—221) κατὰ τῶν δύο ἢ κατὰ τῆς ἐτέρας τῶν μεγάλων τότε σχηματισθεισῶν συμπολιτειῶν, τῆς Ἀχαϊκῆς καὶ τῆς Αἰτωλικῆς. Ὅτε δὲ Φίλιππος Ε' περιῆλθεν εἰς πόλεμον μετὰ τῶν Ἀθηναίων (201), οὗτοι ἐκάλισαν τοὺς Ῥωμαίους εἰς βοήθειαν καὶ ἐνίκηθη ὁ Φίλιππος κατὰ κράτος ἐν τῇ ἐν Κυνὸς Κεφαλαίᾳ μάχῃ 197. Καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Περσεύς (179) δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῇ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀπώλεσε δὲ ἐν Πύδνῃ (168) τὸν θρόνον καὶ ἡχμαλωτίσθη. Ἡ Μακεδονία περιῆλθεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἀφῆκαν τοὺς Μακεδόνας δῆθον ἐλευθέρους ἐπιβαλόντες φόρον ἀναλογοῦντα πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ ὅπερ ἐπλήρωνον πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἥτοι 100 τάλαντα ἐτησίως. Ἡ μετὰ τὸ 168 διαίρεσις τῆς χώρας εἰς 4 τμήματα (βλ. ἀνωτ.) ἐπῆγαγε καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐπιγαμίας, ἐπικοινωνίας καὶ ἐμπορικῆς συναλλαγῆς μετὰ τῶν τμημάτων, συγχρόνως δὲ ἀπηγορεύθη ἡ διατήρησις στόλου καὶ στρατοῦ ὡς καὶ ἡ ὀπλοφορία, καὶ εἰς ἐπιμέτρον ἐξωρίσθησαν εἰς Ἱταλίαν πάντες οἱ ὀπωσθήποτε ὑπὸ τὸν Περσέα ὑπηρετήσαντες τὴν Μ. μετὰ τῶν ὑπερβάντων τὸ 15 ἔτος τέκνων τῶν. Ἐπανάστασιν τῶν Μακεδόνων, ἀρχηγὸν ἔχόντων Ἀνδρίσκον τὸν Ψευδοφίλιππον καλούμενον, κατέβαλεν ὁ Ῥω-

μαῖος στρατηγὸς Μιέτελλος, ὅστις ἐνίκησε καὶ νέον ἐπαναστάτην, Ἀλέξανδρον τὸν Ψευδοπερσέα (142). Ἐκτοτε ἡ Μ. ἀπώλεσε πᾶν ἕλκος ἐλευθερίας καὶ ὑπέπεσεν εἰς μυρία καταπίσεις. Ἐν τοῖς κατόπιν χρόνοις ἐπῆλθον καὶ αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν βαρβάρων, ἀρξάμεναι ἀπὸ τοῦ 252 μ. Χ., ὅποτε εἰσέβαλον οἱ Γότθοι καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν χώραν. Ἐταραὶ εἰσβολαὶ αὐτῶν συνέβησαν τῷ 270 ὡς καὶ τὸ 398 (ὑπὸ τὸν Ἀλάριχον). Τῷ 434 ἐπῆλθον οἱ Οὐννοι, τῷ δὲ 478 οἱ Ὀστρογότθοι ὑπὸ τὸν Θεοδέριχον καὶ τῷ 500 οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Βούλγαροι, καταστρέφαντες οὐκ ὀλίγας πόλεις· τότε δὲ καὶ σεισμοὶ ἐπῆνεγκον μεγίστας βλάβας. Τῷ 527 εἰσέβαλον εἰς Μ. οἱ Σλάβοι, τῷ 540 πάλιν οἱ Οὐννοι καὶ τῷ 558 οἱ Σλάβοι ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Γότθων Τωτίλα καὶ τῶν Γλαβιδῶν βοηθημένοι. Κατὰ τὰ ἔτη 582—610 ἡ χώρα ὑπέστη τὰ πάνθ' οὐ μόνον ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Σλάβων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λοιμοῦ, σεισμοῦ καὶ ἀλλων συμφορῶν. Κατὰ τὰ 610—641 ἀναφαίνεται τὸ πρῶτον ἡ σλαβικὴ φυλὴ τῶν Σέρβων, ἥτις ἔλαβε τὴν πρὸς Ν τοῦ Ἀλιάκμονος ἑκτασιν ἐνθα ἔκτισε τὴν πόλιν Σέρβια, ἀνεχώρησε δ' ὕστερον καὶ ἐγκατέστη ἐν τῇ νῦν Σερβίᾳ καλουμένῃ χώρᾳ. Πάλιν 642-664 εἰσέβαλ' οἱ Σλάβοι, ἐγκατεστάθησαν δὲ 668-685 ἐν τῷ κάτω Μοισίᾳ οἱ Βούλγαροι, ἐξ ὧν ἐκλήθησαν καὶ τὰ ἐκεῖ μέρη καὶ οἵτινες τὰ πάντα καταστρέφοντες εἰσέβαλον τῷ 802-820 εἰς τὴν Μ. καὶ τὴν Θράκην, νέας δὲ ἐπιδρομὰς ἐποίησαν τῷ 927 καὶ τῷ 1040. Ἐν τῇ μετὰξὺ ἐλεηλάτησαν οἱ ἐκ Τριπόλεως Σαρακηνοὶ τὴν Θεσσαλονίκην (904), περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἄλλαι βρβαρικαὶ φυλαὶ διαβάται τὸν Δούναϊν ἐφθασαν μέχρι τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλ' ἐπανακάμπτουσαι κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ φύρου καὶ τῶν νόσων. Ἐπωφελοῦμενοι τῶν ἐπιδρομῶν τούτων κατέλαβον οἱ Νορμανδοὶ τὴν ἀρχαίαν Ἐπίδαμνον (τὸ Δυρράχιον), ἐκείθεν δὲ ὀρμώμενοι περὶ τὸ τέλος τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐγένοντο κύριοι τῆς Καστορίας καὶ ἐκτὸς ἄλλων κατέλαβον τὰς ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Πελαγονίας πόλεις, αἵτινες ὁμῶς κατὰ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα ἀνεκτήθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ὅτε δὲ τῷ 1204 ἰδρύθη ἡ λατινικὴ αυτοκρατορία, ἐν τῇ διανομῇ τῶν χωρῶν ἔλαβεν ἡ Μ. τῷ Βονιφάτῳ τῷ Μομφερρατικῷ, ὅστις ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλείως τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ ἀνεκτήθη μὲν ὡς ἡ αυτοκρατορία οὕτω καὶ ἡ Μ. κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ὑπὸ τῶν Παλαιολόγων, ἀλλὰ τῷ 1341 ὁ Κράλης τῶν Σέρβων Στέφανος Δουσάν ἐκυρίευσεν αὐτὴν καὶ ἐσχημάτισεν αὐτοκρατορίαν. Ταύτης καταλυθείσης μετὰ τὸν θάνατόν του, ἤρξαν πάλιν οἱ Βυζαντινοὶ τῆς Μ., ἐπελθόντων ὁμῶς τῶν Τούρκων ἐκυριεύθη ἡ χώρα ὑπὸ τοῦ περιωνύμου στρατηγοῦ Χατζῆ

Ἀχμέτ Ἐβρενρόζ, καὶ ἔκτοτε ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Τουρκικοῦ κράτους.

Περὶ τῆς γεωγραφίας πρὸς κυρίως τὰ περιγηγητικά ἔργα τῶν Cousinery, Leak, Grisebach, πρὸς δὲ Desdèvises du Dezert, Ἀρχαία γεωγρ. τῆς Μ. (Παρ. 1862), Heuzey, Ἀρχαιολογ. ἐκστρατεία εἰς Μ. (1864—74), Doll, Μελέται ἀφορῶσαι τὴν γεωγρ. τῆς ἀρχ. Μ. (Ῥεγενσβ. 1891), Gorcevic Μ. καὶ Ἀρχαία Σερβία (Βιέννη 1889), τέλος δὲ τὰ ὑπὸ Ἑλλήνων γεωγραφηθέντα, ἄτινα βλ. ἐν Μηλιαράκη Νεσελλ. γεωγρ. φιλολογία (Ἀθ. 1889) καὶ κυρίως Μ. Δήμιτσα Ἀρχ. γεωγρ. τῆς Μ., καὶ Ν. Σχινᾶ Ὀδοιπορ. σημειώσεις· περὶ δὲ τῆς ἱστορίας Ο. Müller, Περὶ τῆς κατοικίας, τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς ἀρχαιοτέρας ἱστορίας τοῦ μακεδον. λαοῦ (Βερολ. 1825), Flathe, Ἱστορία τῆς Μ. (2 τ. Λψ. 1832—4), Abel, Ἡ πρὸ Φιλίππου ἱστορία τῆς Μ., μεταφρ. ὑπὸ Μ. Δήμιτσα (Λψ. 1860)· μνημονεύει δὲ ὅτι ἐταιμῶνεται νῦν ἔκτενές περὶ τῆς Μ. ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις ἔργον ὑπὸ τοῦ ἐκ Μόσχας Ἰω. Πετρόφ. [Α.Α.]

Μακεδόνιος. Βλ. Ἀγίου Πνεῦμα.

Μάκι. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Ὄφεις τῆς Τραπεζοῦντος· κάτ. περίπου 700 μουσουλμανοί, λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Μάκι καλεῖται ἐν γένει ἡ οἰκογένεια τῶν ἡμιπιθίων (βλ. λ.) ἡ καὶ εἰδικῶς τὸ γένος Λεμοῦρις. [Φ.Ι.]

Μακιαβέλλης (Νικέλαος Machiavelli). Περιφημος Ἰταλὸς πολιτικὸς καὶ ἱστοριογράφος. Ἐγενν. 1469 ἐν Φλωρεντίᾳ ἐξ οἰκογενείας εὐγενοῦς, ἀλλὰ πτωχῆς· τῷ 1498 ἐγένετο γραμματεὺς τοῦ Γραφεῖου τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα καὶ ὡς τοιοῦτος ἐχρησιμοποιήθη εἰς σπουδαίας διπλωματικὰς ἀποστολάς, ἀσχολούμενος συγχρόνως εἰς τὴν σχηματισμὲν ἐθνικὴν στρατὸν ἀντὶ τοῦ ἐκ μισθοφόρων ξένου. Τῷ 1512 ἐπανελθόντων εἰς Φλωρεντίαν τῶν ἀπὸ τοῦ 1494 ἐξεωσμένων Μεδίκων, ὁ Μ. ἀπηλλάγη τῶν καθήκοντων του, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπὶ τῇ ὑποψίᾳ ὅτι μετέσχε συνωμοσίας κατὰ τοῦ καρδινάλιου Ἰωάννου τῶν Μεδίκων ἐτυλακίσθη, ἐβασανίσθη καὶ ἐξωρίσθη τῆς πρωτεύουσας. Ὅτε ὅμως ὁ καρδινάλιος οὗτος ἐγένετο πάπας (Λέων ὁ Ι', 1513), ὁ Μ. ἐπανῆλθεν εἰς Φλωρεντίαν καὶ ἐγένετο σύμβουλος τοῦ καρδινάλιου Ἰωαννίου τῶν Μεδίκων, ὅστις ἐν δυνάμει τοῦ πάπα διώκει τὴν Φλωρεντίαν. Ἀλλ' ἔνεκα ἐμείας ὑποψίας ἐξώσθη ἐκ νέου καὶ ἐπανῆλθε μὲν πάλιν τῷ 1523, ἀλλ' ἔλαβεν ἔκτοτε ἀσημαντὰ μόνον ἀξιώματα. Ἀπέθανε δὲ ἐν Φλωρεντίᾳ 1527. Ἐκ τῶν ἔργων του σημαντικώτατα εἶναι τὰ πρεσβευτικά του ἀπομνημονεύματα, ἐλέγχοντα μεγάλῃ ἐξύνοιαν καὶ ἀποτελοῦντα ἐν τῶν σπουδαιοτάτων διπλωμα-

τικῶν λειψάνων τῶν χρόνων ἐκείνων. Πολυλοῦ λόγου ἀξίαι εἶναι ἐπίσης αἱ Κωμωδίαι του καὶ ἡ Ἱστορία τῆς Φλωρεντίας 1214—1492 (τὸ ἀριστὸν ἔργον τοῦ Μ.). Ἀλλ' ἰδίως ἐφημίσθη ὁ Μ. διὰ τῶν ἔργων του Ὀμιλία ἐπὶ τῆς πρώτης δεκάδος τοῦ Τίτου Λιβίου, Τέχνη τοῦ πολέμου καὶ Ὁ ἡγεμὼν. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκτείνεται εἰς μακρὰς ἀναπτύξεις καὶ φέρει πλείστα παραδείγματα ἵνα δείξῃ πῶς κράτος τι δύναται νὰ γείνη μέγα, ὅτι τὰ σύγχρονα εὐρωπ. κράτη ἦσαν ἐν παρακμῇ καὶ ὅτι μόνον ἡ ἀπέλυτος μοναρχία ἱκανοῦ ἡγεμόνος ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτά, καίτοι ὡς διαρκὲς πολίτευμα προτιμητέα ἡ δημοκρατία Ἐν τῇ δευτέρῃ συνιστᾷ εἰς τὰ νεώτερα κράτη νὰ μιμηθῶσιν ἐν ταῖς τοῦ πολέμου τοὺς Ῥωμαίους. Τέλος Ὁ ἡγεμὼν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Λαυρέντιον τῶν Μεδίκων, διδάσκει δὲ τὸν τρόπον τῆς διατήρησεως τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς θεμελιώσεως νέας ἀρχῆς. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀποπτύων ὁ Μ. πᾶσαν ἡθικὴν ἀρχὴν ἀριθμεῖ ἀπρακαλύπτως πάντα τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντελεστικά, συγκαταλέγων τὴν ὑποκρισίαν, τὴν ὑπιστίαν, τὴν ὁμότητα καὶ ὡς ὑποδείγματα προβάλλων τὸν Καίσαρα Βοργιάν, Ἀλέξανδρον τὸν Σ' κλ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Μ. περιέγραψεν οὕτω δημοσίᾳ, τι ἰδίως τότε πάντες οἱ πολιτικοὶ ἔπραττον, ἀλλ' ἡ παραρσία του κατέστησεν αὐτὸν ἀπεχθὴ καὶ παρομιῶδες τὸ ὄνομα του, σύμβολον τῆς ὀλως ἀνθρῶπου πολιτικῆς (Μ α κ ι α β ε λ λ ι σ μ ο ς)· ἔκτοτε πολλοὶ κατέκριναν αὐτὸν καὶ πολλοὶ ὑπερήρπισαν οὕτως ὥστε περὶ τὸ ὄνομα του ἐδημιουργήθη ἐλόκληρος φιλολογία.

Μάκιστος 1) Ἀρχαία πόλις τῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Μινυῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ τῆς Ἠλίδος, πιθανῶς ὅπου ὕστερον ἔκειτο ἡ πόλις Σαμικὸν (βλ. λ.). Τὸ ἴδιον ὄνομα ἔφερε καὶ τὸ ὄρος Καϊάφα (βλ. λ.), ἐκλήθη δ' ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἑλὴ ἡ Β Τριφυλία Μακιστία — 2) Ὅρος τῆς Εὐβοίας, ὑψοούμενον ἐν τῇ Β μερὶ αὐτῆς πλησίον τῆς Δ παραλίας. Τὰ νῦν λέγεται: Κανδῆλι, ἡ δὲ ὑψηλότερα κορυφή (1209 μ.) Κουρούμπλια. [Α.Α.]

Μακκαδαῖοι. Ἡ ἡρωϊκὴ οἰκογένεια τοῦ Ἰούδα Μ. (βλ. λ.) ἐν τῇ ἑβρ. ἱστορίᾳ. Διὰ τῶν ἀγώνων τούτου καὶ τῶν ἀδελφῶν του Ἰωάννου, Ἰωνάθαν καὶ Σίμωνος, υἱῶν τοῦ Ματθαίου, ἐπετεύχθη ἡ ἀνίδρυσις τοῦ Ἰουδ. κράτους (135 π. Χ.), ὅπερ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σίμωνος, Ἰωάννου Ὑρκανοῦ τοῦ Α', περιῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν· ὁ υἱὸς τούτου Ἀριστάβουλος ὁ Α' (105) ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλέως, ὁ δὲ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος (104—78) διεκρίθη διὰ τὴν πρὸς τὴν φαρισαϊκὴν μερίδα ἀσθηροτητα του. Οἱ θρησκευτικοὶ αὗτοι κομματισμοὶ διέφθει-

ραν ἔτι μᾶλλον τὸ κράτος ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων αὐτοῦ διαδόχων, ὅπερ τέλος ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.— Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐπιγράφονται 4 βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὧν τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον περιγράφει ἱστορικῶς τοὺς πρὸς ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῶν βασιλείων τῆς Συρίας ἀγῶνας τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Μ., τὸ δεύτερον, εἰλημμένον ἐξ ἱστορικῶν ἔργων Ἰάσωνος τοῦ Κυρηναίου, περιγράφει τὰ γεγονότα τῶν ἐτῶν 175—160 π. Χ., τὸ τρίτον, ὅλως ἀδιοικολογητῶς ἐπιγραφόμενον Μ., ἀφηγεῖται τοὺς ἐπὶ Πτολεμαίου Δ' Φιλοπάτορος διωγμούς τῶν ἀλεξανδρινῶν Ἰουδαίων (217 π. Χ.), τέλος τὸ τέταρτον βιβλίον τῶν Μ. εἶνε φιλοσοφικὸν ἔργον ἐν εἴδει διδαχῆς περὶ τοῦ εὐσεβῶς διαίγειν, παραλαμβάνον παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Μ., ἐξ οὗ καὶ δικαιολογεῖται πως ἡ ἐπιγραφή του ὡς συγγραφεὺς δ' αὐτοῦ ἀναφέρεται ἀπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλ. ὁ Φλάβιος Ἰώσηπος, λίαν ἀπιθάνως.

ΜάκΚάρου (Justin MacCarthy). Ἀγγλος συγγραφεὺς καὶ πολιτικὸς, γενν. 1830 ἐν Κόρκ. Ἀφιερῶται εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ ἐδημοσίευσεν σειράν μυθιστορημάτων διακρινομένων ἐπὶ ζωηρᾷ φαντασίᾳ καὶ γλαφυρᾷ παραστάσει· ἐν ἐξ αὐτῶν, Ἡ κόρη τῶν Ἀθηνῶν (1883), ἔχει ἐλληνικὴν ὑπόθεσιν (ἔρωτα τοῦ Βύρωνος). Γενικῶς δὲ ἐπεδοκιμάσθησαν καὶ τὰ ἱστορικά του ἔργα Σύγχρονος ἱστορία (4 τ. 1880) καὶ Ἱστορία τῶν τεσσάρων Γεωργίων (1884 κέ.). Ἀπὸ τοῦ 1879 εἶνε μέλος τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου ὅπου εἶνε εἰς τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἱρλανδικοῦ κόμματος. [Μ.Γ.]

Μάκκελδεῦ (Ferd. Mackeldey). Γερμανὸς νομομαθὴς, γενν. 1784 ἐν Βρουνσβίχῃ καὶ σπουδάσας ἐν Ἐλμστετ. Διετέλεσε καθηγητὴς τῆς νομικῆς ἐν Μαρβούργῳ (1811—18) καὶ εἶτα ἐν Βόννῃ, ὅπου ἀπέθανε τῇ 1834. Ἐκ τῶν ἔργων του γνωστότατον ἐγένετο τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦ σημερινοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου, ὅπερ μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὑπὸ Ῥάλλῃ (β' ἐκδ. 1874). [Β.Ε.]

Μακκένζης (Mackenzie). Ποταμὸς τῆς βρετανικῆς βορείου Ἀμερικῆς, πηγάζων ἐκ τῆς μεγάλης λίμνης τῶν Δούλων καὶ μετὰ ῥοὴν 4600 χ.μ. ἐκβάλλων ἐν σχήματι δέλτα εἰς τὴν Β παγωμένον ὠκεανόν, ἀρδεύων δὲ ἔκτασιν 1099 250 τχμ. Ἀνεκαλύφθη τῇ 1789 ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μακκένζη. Οἱ σπουδαιότεροι αὐτοῦ παραπόταμοι εἶναι δεξιόθεν ὁ Μέγας ποταμὸς τῶν ἀρκτῶν, ἀριστερόθεν δὲ οἱ Διάρδος καὶ Πήλ. [Μ.Σ.]

Μακκένζης (sær Morell Mackenzie). Ἀγγλος ἱατρός καὶ εἰδικὸς λαρυγγολόγος· γεν. 1837 ἐν Λάουτονστον τῆς κομητείας Ἑσσεξ, σπουδάσας ἐν Λονδίνῳ, Βιέννῃ καὶ Παρισίοις, τῇ δὲ 1862 ἐγκαταστάσας ἐν Λον-

δίῳ, ὅπου τῇ 1863 ἱδρύσε τὸ ἀπαράμιλλον νοσοκομεῖον τῶν νοσημάτων τοῦ λάρυγγος. Εἰς τὸ πολὺ κοινὸν ἐγένετο γνωστός ὡς προσκληθεὶς εἰς θεραπείαν φρειδερίκου τοῦ Γ' τῆς Γερμανίας· ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εἶνε γνωστότατος ὡς τε ἐξοχὸς πρακτικὸς ἱατρός καὶ ὡς συγγραφεὺς λαμπρῶν ἔργων οἷά εἰσι Παθολογία καὶ Θεραπεία τῶν νόσων τοῦ λάρυγγος, Χρήσις τοῦ λαρυγγοσκοπίου, Φύσις καὶ Θεραπεία τῆς διφθερίτιδος, Ὑγιεινὴ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων κλ. Ἀπέθ. ἐν Λονδίῳ 1892. [Δ.Χ.]

ΜάκΚίνλεϋ νόμος καλεῖται ἀπὸ τοῦ προτείναντος αὐτὸν βουλευτοῦ τῆς Βορειοαμερικ. Συμπολιτείας Mac Kinley (γενν. 1844 καὶ διατελέσαντος διοικητοῦ τοῦ Ὀχάιο) νόμος τοῦ 1890, οὗ σκοπὸς ἦτο ἡ ἐκ τῶν ἐνόντων οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Τὸ μὲν πρῶτον μέρος τοῦ νόμου ἐπεδίωκε τὴν ἀπλοποίησην τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ διὰ ψευδῶν δηλώσεων λαθρεμπορίου· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους μετερρυθμίσθη τὸ δασμολόγιον, ἀξιοσημειώτου τοῦ ἐπὶ τινῶν εἰσαγομένων προϊόντων δασμοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, ἐλαττωμένου δὲ καὶ καταργουμένου τοῦ ἐπὶ ἄλλων. Τὰ ἀποτελέσματα ὅμως τοῦ νόμου δὲν ἀνταπεκρίθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὰς προσδοκίας τῶν ψηφισάντων αὐτόν, πρὸ πάντων δὲ ἐδημιουργήθη δι' αὐτοῦ μεγάλη ἀκαταστασία ἐν τῇ διεκπεραίῳ τῶν ὑποθέσεων. Μεγίστην δ' ἐξήσκησεν ὁ νόμος ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τινὰς κλάδους τῆς ξένης βιομηχανίας· οὕτω π. χ. ἐδέχθη τὰ ἐργαστήσια κομβίων ἐν Βιέννῃ νὰ ἀποπέμψωσι 3000 ἐργάτας, διότι ἡ εἰσαγωγὴ κομβίων εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας συνεπεία τοῦ νόμου ἡλαττώθη κατὰ 60 %. [Ε.Ν.]

Μάκκιντος (Charles Mackintosh). Σκωτὸς χημικὸς γενν. 1766 ἐν Γλασκώδῃ, ἀποθ. 1843 ἐν τῇ παρὰ ταύτην Δουμχάταν. Ἐχων χημικὸν ἐργοστάσιον ἐτελειοποίησεν ἐν αὐτῇ τὴν παρασκευὴν διαφόρων χημικῶν προϊόντων, πρῶτος δὲ παρήγαγε χονδρικῶς ἐν Ἀγγλίᾳ τὸν ὀξεικὸν μόλυβδον. Γνωστότατος ὅμως ἐγένετο διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ φέροντος τὸ ὄνομά του ἀδιαβρόχου υφάσματος, ἀποτελουμένου ἐκ δύο στιβάδων υφάσματος ὧν μεταξὺ κεῖται στρώμα καουτσούκ· ἐκ τούτου κατασκευάζονται ἐπενδύται χρήσιμοι ἐν καιρῷ βροχῆς, ἐπίδεσμος ἐν τῇ χειρουργικῇ κλ. [Χ.Χ.]

Μάκκισπορτ (Mackeesport). Πόλις τῆς κομητείας Ἀίλιγκαίνου τῆς βορειοαμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, ἐπὶ ἐδάφους λιθανθρακοφόρου, ἐξ οὗ ἐξέρχεται φυσικὸν φωταέριον· ἔχει μεγίστην βιομηχανίαν σιδήρου καὶ (1890) 20 741 κατ., ἐνῶ τῇ 1880 εἶχε μόνον 3 212. [Μ.Σ.]

Μάκ-Μαών (Maurice κόμης Mac Mahon δούξ Magenta), Στρατάρχης τῆς Γαλλίας καὶ πρόεδρος τῆς γαλλ. Δημοκρατίας, γενν. 1808 ἐν τῇ πόρει Συλλύ παρὰ τὸ Αὐτὺν, καταγόμενος δὲ ἐξ ἱρλανδικοῦ οἴκου μεταναστεύσαντος πρὸ αἰώνων εἰς Γαλλίαν. Εἰσελθὼν εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν διεκρίθη εἰς τοὺς ἀλγεριανοὺς πολέμους καὶ ἐγένετο ἡδὴ τῷ 1848 ὑποστράτηγος καὶ διοικητὴς τῶν ἐπαρχιῶν Ὀράν καὶ Κωνσταντίνης. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον αὐτὸς διηύθυνε τὴν πρὸς τὸ Μαλάκωφ ἐφοδον (8 Σεπτ. ν. 1852), λαβὼν ὡς ἀμοιβὴν τὸ ἀξίωμα τοῦ γερουσιαστοῦ. Μετὰ τινὰς κατέπιν ἐκστρατείας εἰς Ἀλγερίαν ἔλαβεν ὡς διοικητὴς τοῦ Β' σώματος τοῦ στρατοῦ μέρος εἰς τὸν ἰταλικὸν πόλεμον τοῦ 1859, καθ' ὃν ἔκρινε τὴν μάχην τῆς Μαγέντας προσβαλὼν ἐγκαίρως τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Αὐστριακῶν (4 Ἰουν. ν. 1859) καὶ ὠνέμασθη ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης δούξ Μαγέντας καὶ στρατάρχης, διέπρεψε δὲ καὶ ἐν τῇ ἐν Σολφερίνῳ μάχῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐχρημάτισεν ἔκτακτος πρόεδρος τοῦ Ναπολέοντος Γ' κατὰ τὴν στέψιν Γκυλιέλμου Α' τῆς Πρωσίας ἐν Κονίξβέργῃ (1861), μετέβη πάλιν εἰς Ἀλγερίαν ὡς γενικὸς διοικητὴς καὶ κατέβαλεν ἐπαναστάσεις τινὰς τῶν Καβύλων. Ἐκτραγένης τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἐνικήθη ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Α' σώματος ἐν Wörth, ὕστερον δὲ ἐπὶ κεφαλῇ νέας στρατιάς ἠναγκάσθη νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὸς τὰ Βελγικὰ σύνορα, καὶ ἐπῆλθεν ἡ καταστροφὴ τοῦ Σεδάν· ἐκεῖ κατὰ τὴν μάχην τῆς 1 Σεπτ. (ν) πληρωθεὶς, παρέδωκε τὴν ἀρχηγίαν εἰς τὸν Βίμπφεν καὶ ἡττηλώθη μετὰ τοῦ στρατοῦ Μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐγένετο ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Βερσαλλιών καὶ κατέβαλε τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀνταρτῶν (commune), μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Τιέρ ἐξελέγη τῇ 12^η/4 Μαΐου 1873 πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Καὶ εἰς μὲν τὴν διοίκησιν τῆς χώρας δὲν διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον, μεγάλως ὁμῶς συνήργησεν εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ὁχυρώσεως τῆς Γαλλίας. Ὅτε δὲ οἱ ἄκρως δημοκρατικοὶ ἐπέμενον νὰ δοθῶσιν αἱ ἀνώτεραι στρατιωτικαὶ θέσεις εἰς τοὺς ὀπαδοὺς των, παρητήθη ὁ Μ. (30 Ἰαν. ν. 1879) καὶ ἀπεσώρθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἀπέθανε δὲ τῇ 5^η/17 Ὀκτ. 1893 ἐν τῇ πόρει τοῦ La Forest παρὰ τὸ Μονταρζί.

Μάκο. Πρωτεύουσα τοῦ οὐγγρικοῦ κομητατοῦ Τσανάδ, ἐπὶ τοῦ Μάρος. ἔχει 32663 κατ. καὶ λαμπρὸν μέγαρον τοῦ ἐν Τέμεσβαρ ἐδρευνόντος ἐπισκόπου τοῦ Τσανάδ, ἐλαιοτριβεῖα, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Μάκοδον. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, περ. 3 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον 350 κατ. χριστιανούς. [Ν Σ.]

Μακολόλο. Δαδς τῆς Ν Ἀφρικῆς, ἀνήκων εἰς κλάδον τινὰ τῶν Βετσουάνων. ἄλλοτε ἀκμαίος, νῦν δὲ ὀλιγάριθμος, κατοικῶν εἰς τὴν λεγομ. Μακολόλαν· δὴν αὕτη κεῖται ἐν τῇ βρετανικῇ ἀποικίᾳ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, μεταξὺ τῆς πορτογαλ. ἀποικίας Μοζαμβίκης καὶ τοῦ Κράτους τοῦ Κόγγου, εἶνε δὲ εὐφορος, παράγεται σακχαροκάλαμον, ἰνδικόν, καουτσούκ, ὄρουζαν καὶ λαμπρὸν καφέν ὅτε οἱ Πορτογάλοι ἤγειραν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς χώρας (1888) ἀπέκρουσεν ἡ Ἀγγλία ταύτας διαρρήδην, προσβαλόντος δὲ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1889 τοῦ πορτογαλοῦ ταγματάρχου Σ. Πίντου τὴν ἀποικίαν, ἡ Ἀγγλ. κυβέρνησις ἠνάγκασε διὰ τηλεσιγράφου τὴν Πορτογαλίαν ν' ἀνακαλέσῃ αὐτὸν καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ κατὰ Μάιον τοῦ 1891 αἱ εἰς τῆς χώρας δικαιώματα τῆς Ἀγγλίας. [Μ Σ.]

Μακόν (Macon). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Σῶν-καὶ-Λίγνρος καὶ περιφέρειας ἐχοῦσης ἐμβ. 1198 τγμ. μετὰ 1 088 384 κατ. Κεῖται ἐν εὐφώρῳ θέσει ἐπὶ τοῦ Σῶν καὶ ἔχει 16 104 κατ. (1891), μνημεῖα τινὰ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος, λυκεῖον, διδασκαλεῖον, ποικίλην βιομηχανίαν, πρὸ πάντων περιφθήμεον σακχαροπῆκτων ὀπωρῶν, καὶ ἀκμαίετατον ἐμπόριον μέλανος οἴνου, σιτηρῶν κλ. [Μ Σ.]

Μάκρα. Βλ. Τελμισσός.

Μακράδες. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰσωνναίων τῆς Κερκύρας, κείμενον 20' ΝΔ ἀπὸ Ἀρκαδαδς, μετὰ 490 κατοίκων.

Μακρακώμης δ ἡμ. ο.ς. Ἀνήκει εἰς τὴν Φθιώτιδα καὶ ἔχει πρωτεύουσάν τὴν Βαρμπόπην, πρὸς δὲ 12 χωρία, ὧν τὰ μεγαλύτερα Ἀράχνη, Γιαννιτσό, Γραμμένη Ῥάχη, Μάκρυσση, Πλατύστομον, Ῥοβολιάρη καὶ Τσοῦκα. Κατ' ἔχει ἐν ὅλῳ 5 980. Μ Σ.]

Μακρὰ Τεῖχη ἐκαλοῦντο τὰ τεῖχη ἅτινα συνέδεον τὰς ἀρχ. Ἀθήνας μετὰ τῶν λιμένων Πειραιῶς καὶ Φαλήρου, σκοπὸν ἔχοντα τὴν ἀσφαλῆ συγκοινωνίαν μετὰ τῆς θαλάσσης. Τὸ κατ' ἀρχαίαν ἦσαν μόνον δύο, οἰκοδομηθέντα τῇ προτροπῇ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ συντελεσθέντα ὑπὸ Κίμωνος· ὕστερον ὁμῶς ὁ Περικλῆς κατεσκεύασε τρίτον «διὰ μέσου» τεῖχος, λῆγον εἰς τὰ Δ τοῦ Πειραιῶς, διότι διὰ τὴν μεγάλην ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν τῶν πρώτων ἡ ὁχύρωσις καὶ ὑπεράσπισις ἦτο δύσκολος. Τὰ Μ. Τ. κατεδαφίσθησαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἀνωκοδομήθησαν δ' ὑπὸ Κένωνος τῷ 393 διὰ περσικῶν χρημάτων. Ἐρείπια αὐτῶν εὕρισκονται νῦν ἐλάχιστα κατὰ μῆκος τῆς διευθύνσεως αὐτῶν. [Α. Α.]

Μακράτινα. Χωρ. τοῦ δήμου Γαῖα-

των των Παξών, ἔχον 110 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Μάκρενα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀριστομενέως τῆς Μεσσηνίας μετὰ 113 κατ. [Μ.Σ.]

Μάκρη Κώμη τῆς Θράκης παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σέρρειον, κειμένη 10' ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Ἀίγαίου, ἐφ' ἧς μικρὸς λιμὴν. Τὸ χωρίον καὶ ἡ περίξ αὐτῆς γῆ εὐφορωτάτη ὕδα κατάρδεται ὑπὸ δύο ποταμίων ἐκβαλλόντων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ διὰ τοῦ βέουματος αὐτῶν κινούντων 10 νερομύλους. Ἀρχαιότερον ἐκαλεῖτο Ἀναστασιούπολις. Περιέχει 120 οἰκίας χριστ. καὶ 150 τουρκικάς. Παράγει ἔλαιον καὶ εἶνον ἐξαίρετον. Ἀπὸ Δεδάγας ἀπέχει Δ ὥρ. 6 καὶ ἀπὸ Μαρωνείας Δ ὥρ. 5.

Μικρόβιος (Ambrosius Theodolius Macrobius). Λατίνος συγγραφεὺς καὶ γραμματικὸς τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος. Σὺντάττει αὐτοῦ Commentariorum in somnium Scipionis libri duo καὶ Saturnalium conviviū libri septem, ὧν τὸ δεύτερον περιέχει πλείστας γραμματολογικάς, μυθολογικάς καὶ ἀρχαιολογικάς σημειώσεις. Ἐκ τρίτου ἔργου De differentiis et societatibus graeci latiniq. verbi κατέχουσαν μόνον ἐπιτομὰς. Τελευταία ἐκδ. τῶν ἔργων τοῦ Μ. ὑπὸ Eysenhardt. (Λιψ. 1893). [Μ.Γ.]

Μικρόβιοι. Ἀθιοπικὸν γένος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, θαυμαζόμενον ἐπὶ μακροβιότητι, μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Προδότης κλπ. Οὕτως ἐπεκαλοῦντο καὶ οἱ ὑπερβόρειοι λαοί, ἐπίσης νομιζόμενοι μακροβιώτατοι.

Μικρογλώσσοι ἡ -ον ἢ -ία. Συγγενής, σπανιώτερον δὲ ἐκ χρονίας φλεγμονῆς ἐπερχομένη, ὑπερμεγέθυνσις τῆς γλώσσης, καθ' ἣν αὕτη ἐπεκτείνεται μακρόν ἢ ἥττον καὶ ἔξω τοῦ στόματος ἀναπύσσεται ἄλλοτε ταχέως καὶ περικλινῶς, ἄλλοτε βραδέως καὶ συνεχῶς, δυσχεραίνει δὲ σημαντικῶς τὴν λαλίαν, τὴν μάσησιν, τὴν κατάποσιν. Τὸ ἐξέχον μέρος δύναται νὰ ἀποτριμῇ διὰ μαχαίριον ἢ γαλβανοκαυστικῶς. [Σ.Μ.]

Μικροδιαγώνιος. Ἡ μακροτέρα τῶν δύο διαγωνίων τοῦ ῥόμβου· ὁμοίως ἐν τῇ βασιρρέμβῳ ὀρθῇ καὶ τῇ βασιρρομβοειδεῖ ἑτεροκλινεῖ κρυσταλλικῇ συστήματι ὁ μακρότερος τῶν δευτερευόντων ἀξόνων. Πρὸλ. Βραχυδιαγώνιος.

Μικροκόσμος ἐκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ Παράκλτου καὶ τῆς ἄλλης φυσικῆς φιλοσοφίας τοῦ 17' αἰῶνος τὸ Σύμπαν ὡς εἰς ὁργανισμόδες ἐκλαμβάνομενον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀνθρώπινον ὁργανισμόν, ὅστις ἐκαλεῖτο Μικροκόσμος.

Μικρονήσι. Νηεὶς κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἀ παραλίας τοῦ ΝΑ ἄκρου τῆς Ἀττικῆς, ἐπιμήκης τὸ σχῆμα καὶ ἐκτεινομένη ἐπὶ 10 1/3 χμ. ἀπὸ τοῦ Σούνιου μέχρι πέραν

τοῦ Ὀρικοῦ. Εἶνε ἀκατοίκητος, μόνον δὲ ποιμένες τινὲς ἢ κυνηγοὶ ἐπισκέπτονται αὐτήν. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐκαλεῖτο Ἐλ ἐ ν ἡ ἐκ τῆς συζύγου τοῦ Μενελάου, ἀποδόσης κατὰ τοὺς μύθους εἰς αὐτὴν εἶτε κατὰ τὴν πρὶς Ἰλίον μετὰ τοῦ Πάριδος φυγὴν τῆς εἶτε μετὰ τὴν τοῦ Ἰλίου ἄλυσιν, πιθανῶς ὁμοίως ὡς λέγει καὶ ὁ Δόλλιγγ, ἔνεκα πρωτοτάτων σχέσεων μετὰ τῶν Φοινίκων. [Α Δ.]

Μικρόπους ἢ Καγκουρά. Οἰκογένεια τῶν φυτοφάγων μαρσупοφόρων θηλαστικῶν ζώων, χαρακτηριζομένη διὰ μακρὰς καὶ παχείας οὐρᾶς, μακροτάτων καὶ εἰς ἄλλα ἐπιτηδεύων ἐπισθίων σκελῶν, βραχείων δὲ προσθίων. Διαιρεῖται εἰς 10 γένη καὶ 50 σχεδὸν εἶδη. Μ. ὁ γιγάντειος, τὸ μέγιστον τῆς Αὐστραλίας θηλαστικὸν τῆς ξηρᾶς, ἔχων σχεδὸν 1 μ. μῆκος πλὴν τῆς οὐρᾶς, ἐκτεινομένης ἐπὶ 0.70—0.80 μ., βάρος δὲ μέχρι 100 χγ., χρῶμα φαῖν καὶ κατὰ τὴν κοιλίαν λευκάζον, εἰς ἀτίθασσος, ποιεῖ δὲ ἄλλα 5—8 μ. καὶ λακτιεῖ ἰσχυρότατα διὰ τῶν ἐπισθίων ποδῶν. Ἐν Αὐστραλίᾳ θηρεύεται πρὸς τροφήν διὰ εἰδικῶς γεγυμνασμένων κυνῶν. Ἡ Πετρογάλη εἶνε μικρότερον νυκτόβιον εἶδος, ὡς καὶ ὁ Τψίπρυμνος καὶ ἄλλα εἶδη ἀναρριχητικά. Ἐν Εὐρώπῃ οἱ Μ. εἶναι συκοὶ ἐν ζωολογικοῖς κήποις. Τὰ νεογνά αὐτῶν, λίαν ὄντα ἀτελῆ καὶ μέγεθος ἔχοντα μόλις 0.03 μ. θηλάζουσιν ἐν τῇ μαρσούπῳ τῆς μητρός των ἐπὶ ὀκτὼ σχεδὸν μῆνας. [Φ.Ι.]

Μικροσκελὴς. Γένος ἐντομοφάγων ζώων τῆς Ἀφρικῆς, περιλαμβανόν 8 εἶδη. ἔχουσι μακρὸν ῥύγχος, βαίνουνσι δὲ ἄλλοθεν ἔνεκα τῶν μακροτέρων ἐπισθίων ποδῶν των. Μακρὰ εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ οὐρά των. Μ. ὁ τυπικὸς (βλ. πίν. Ἐντομοφάγα 2) ἔχει μῆκος 0.25 μ., ὧν τὰ 0.12 μ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν οὐράν καὶ τὰ 0.02 εἰς τὸ ῥύγχος, χρῶμα δὲ ἐρυθρόφαιον. [Φ.Ι.]

Μικροσκοπία Ἡ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξέτασις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν διὰ μικροσκοπίου γινομένην ἥτοι τὴν μικροσκοπίαν.

Μικροτίνταλον (ἐκ τοῦ Μάρκος Δάνδολος). Περιληπτικὸν ὄνμα χωριδίων τινῶν τῆς Ἀνδρου (βλ. Ἀνδρὸς ἐν τ. Α' σ. 880), ἐν τῇ δήμῳ Γαυρίου. Κάτ. 470.

Μακρόχειρες καλοῦνται πτηνὰ τινὰ ὧν ἡ χεὶρ εἶνε μακροτέρα τοῦ ἀντιβραχίου καὶ τοῦ βραχίονος· οἱ πόδες αὐτῶν εἶναι ἀσθενεῖς, μόλις ἀρμόδιοι πρὸς βάδισμα. Τὸ ῥάμφος των ἄλλοτε μὲν ἀποτελεῖ μακρὸν καὶ λεπτὸν σωλήνα, ἄλλοτε δὲ εἶνε βραχὺ καὶ μέγας ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσχιζόμενον· εἶναι ἐν γένει ἐντομοφάγα. Μ. εἰσὶ π. χ. τὰ κολύβρια. [Φ.Ι.]

Μακρυγάννης Ἰωάννης. Εἷς τῶν

διαπρεπῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλλάδος, γενν. κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1718 ἐν Δωρίδι. Νεανίας ἐτι ὢν προσεκλήθη ἐμμέσως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀλῆ-Πασσά ἐν Ἰωαννίνοις, ἐκείθεν δὲ ἐπέμφθη εἰς Ἀρταν ὅπου ἐμυήθη τὰ τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας, ἀνακαλυφθεὶς δὲ συνεπεία τοῦ ὑπερμεγάλου ζήλου τοῦ ἐφυλακίσθη καὶ μέλις ἐσώθη τῇ συνδρομῇ φίλου τινός. Ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως συμμετέσχε τῶν κατὰ τὸ Κομπότι καὶ Πέτα μαχῶν, ὕστερον δὲ τῆς ἐν Γραβιᾷ καὶ μετὰ ταῦτα διωρίσθη πολιτάρχης Ἀθηνῶν. Κατόπιν ἠνδραγάθησεν ἐν τῇ θέσει τῶν παλαιῶν Ναυαρίων, ἐν Νεοκάστρῳ, ἐν Ναυπλίῳ ὅπου ἔλαβε μέρος εἰς πάντας τοὺς πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ ἀγῶνας· διακριθεὶς δ' ἐν τῇ ἐν Μύλοις μάχῃ ὑπὸ τοὺς θοαλοὺς τοῦ Γάλλου ναυάρχου Derigny προσεκλήθη ὑπὸ τούτου εἰς τὴν ναυαρχίδα καὶ ἔχαιρετῆθον ὡς στρατηγός. Εἰσελάσαντος δὲ τοῦ ἐχθροῦ εἰς Ἀττικὴν, ὁ Μ. ἐκλείσθη μετὰ τῶν ὀλίγων ἄλλων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ἐστάλη καὶ ὡς πληρεξούσιος αὐτῶν πρὸς τὴν κυβέρνησιν, ἐπέστρεψε δὲ ἐγκαίρως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν Φαλήρῳ μάχην. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἔλαβε τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου, ὑπῆρξε δὲ εἰς τῶν ὁπαδῶν τοῦ Καλλέργη ἐν τῇ κατὰ Σεπτέμβριον μετὰβολῇ τοῦ πολιτεύματος, μεθ' ἣν προυβίσθη εἰς ὑποστράτηγον. Εἰτα ἀπεσύρθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, κατηγγέλθη δὲ τῷ 1852 ὡς συνωμότης κατὰ τῶν καθεστώτων· καὶ καταδικάσθη μὲν εἰς θάνατον, τυχὼν δὲ χάριτος βασιλικῆς ἐνεκλείσθη εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Μενδρεσέ· ἀλλὰ ἔνεκα τῶν πληγῶν τοῦ μεταφερθεῖς εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ἀφῆθη ἐλεύθερος μετὰ 18 μῆνας διὰ νέας βασιλ. χάριτος. Ἐπὶ τῆς Ὀκτωβριανῆς μεταπολιτεύσεως ἀπεδόθη αὐτῷ πάλιν ὁ βαθμὸς τοῦ ὑποστρατήγου· ἀπέθανε 3ῃ τῇ 28 Ἀπρ. 1864. [N.B.H.]

Μακρυκάπα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀηλαντίων τῆς Χαλκίδος, μετὰ 354 κατ.

Μακρυμάλλης μ ο ν ῆ (Κοιμήσεως Θεοτόκου). Ὑπάγεται εἰς τὸν δῆμον Μεσσηνίας τῆς Χαλκίδος καὶ περιλαμβάνει 25 άτομα.

Μακρυνεῖας δ ῆ μ ο ς. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μεσολογγίου καὶ ἔχει κατοίκους 6168. Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν 16 χωρίων εἶναι ἡ πρωτεύουσα Γαβαλοῦ καὶ καὶ τὰ Γραμματικῷ, Κεράσσοτον, Ματαράγκα, Μεσάριστα, Μπουρλέσα, Ἄνω καὶ Κάτω Μποτίνου, Μακρινῶ καὶ Παπαδάταις. [Μ.Σ.]

Μακρυνηᾶς. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡρακλείας τῆς Ἀρτης, μετὰ 179 κατ. [Μ.Σ.]

Μακρυνίτσα. Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου κειμένη 2 ¹/₂ ὥρ. ΒΔ τοῦ Εἰλίου

καὶ ¹/₂ τῆς Πορταριάς. Εἶνε τὸ μεγαλύτερον πάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου καὶ ἐκτείνεται παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Μεγάλου Ῥεύματος ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Πηλίου μέχρι τῶν ὑπορείων αὐτοῦ ἐπὶ ἐκτάσει μίας ὥρας. Αἱ κατώτεροι οἰκίαι τοῦ χωρίου ἀποτελοῦσιν ἴδιον συνοικισμόν καλούμενον Κουκουράδα. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 3682, οἵτινες ἐκτὸς τῆς καλλιεργίας τῶν κτημάτων ἀσχολοῦνται καὶ εἰς ἄλλας τέχνας καὶ ἰδίως τὴν βυρσοδεψίαν. Ἡ ἀλλοτε ἀκμάζουσα βιομηχανία τῶν ἀλατῶδων ἐξέλιπε. Διατηρεῖ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα συντηρούμενα ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἐντεῦθεν ὀρμημένου Βασιλείου Σουλίνη. Ἐνταῦθα ὑπάρχει ναὸς τῆς Παναγίας ἱδρυθεὶς ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Μελισσηνῶν τῷ 1272 μ. Χ. Κατὰ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς κομποπόλεως ὑπέρκειται ὁ βράχος τοῦ Σαρακηνῶ, ἐφ' οὗ οἱ κάτοικοι τῆς Μακρυνίτσας μετὰ τῶν λοιπῶν ἐθελοντῶν τὴν 6 Φεβρουαρίου 1878 ἐπολέμησαν ἐπὶ ἑνδεκα ὥρας κρατερῶς πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ ἔσωσαν τὸ χωρίον αὐτῶν ἀπὸ βεβιαίας καταστροφῆς.

Εἰς τὸν δῆμον Μ. συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ συνοικίαι Δημίνι, Κάκαρος, Κογιᾶτικα, Μελισσάτικα, Παλιούρι, Σταγιάταις καὶ ἡ μονὴ Σουρβιάς. Κάτ. τοῦ δήμου 5472.

Μακρυνοῦ. Χωρ. τοῦ δήμου Μακρυνεῖας τῆς ἐπαρ. Μεσολογγίου, ἀπέχον 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Γαβαλοῦς. Τοῦτο καὶ τὸ χωρίον Μουρμπάτι ἔχουσι 794 κατ.

Μακρυπλάγι. Βλ. Γεράνεια.

Μακρυρράχη. Χωρ. τοῦ δήμ. Ζαγοράς τῆς ἐπαρχ. Βώλου, κείμενον 1 ὥρ. πρὸς Ν τῆς Ζαγοράς καὶ κατοικούμενον ὑπὸ 689 κατοίκων.

Μάκρυσση. Χωρ. τοῦ δήμ. Μακραλώμης τῆς Φθιώτιδος, κείμενον 15' Α ἀπὸ Βαρυμύπολης, μετὰ 437 κατ.

Μάκρυσσι. Χωρ. τοῦ δήμου Τοροφῶνος τῆς Δωρίδος, ἔχον 180 κατ. [Μ.Σ.]

Μακρύστα. Χωρ. τοῦ δήμου Σκιλευντος τῆς Ὀλυμπίας μετὰ 1161 κατοίκων, κείμενον 15' πρὸς Β τῶν Κρεσταινῶν.

Μακρυχώριον. 1) Χωρ. τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμ. Κονιστρίων, κείμενον ὥρ. 2. 15' ΝΔ τῶν Κονιστρίων, μετὰ 297 κατ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμ. Τιτανίου τῆς Καρδίτσας, ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Παλαμᾶ, μετὰ 427 κατοίκων. — 3) (Ῥοτμανλή). Χωρ. τοῦ δήμου Νέσσωνος τῆς Λαρίσσης, ἀπέχον ἀπὸ Μεγάλου Κεσερλή ὥρ. 1 ¹/₂, μετὰ 651 κατ.

Μακρυώτικα. Κώμη τῆς Κεφαλληνίας, ὑπαγόμενη εἰς τὸν δήμ. Πυλαρίων καὶ κειμένη πρὸς Β τῆς Ἀγίας Εὐφημίας, ἥς ἀπέχει ὥρ. 1 ¹/₂. Κάτ. 1129.

Μακφέρσον. Βλ. Ὀρσιν.

Μακώλεϋ (Λόρδος Thomas Babington Macaulay). Ἀγγλὸς πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἱστοριογράφος, γενν. 1800 ἐν Πέθλεϋ-Τέρπλ τοῦ Λέστερ. Σπουδάζας τὴν νομικὴν ἐγένετο δικηγόρος· ἤδη ὁμως ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Καϊμβριτζ εἶχε δημοσιεύσει ποιήσεις τινὰς ἐπιτυχεῖς καὶ ἀφωσιώθη ὕστερον μᾶλλον εἰς φιλολογικὰς καὶ ἱστορικὰς μελέτας. Τῷ 1825 ἐδέχθη τὴν Ἐπιθεώρησιν τοῦ Ἐδμβούργου μελέτην αὐτοῦ περὶ τοῦ Μίλτωνος, εἰς ἣν ἐπηκολούθησαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες πολλάκις ἐπειτα ἀνετυπώθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον Critical and historical essays. Εἰσῆλθε δὲ καὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν βουλὴν καὶ 1834-1838 διετέλεσε μέλος τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς Καλκούτας καὶ διοικητῆς τῆς Ἀγρας· εἰτα δὲ ἐπιστρέψας εἰς Εὐρώπην ἀντιπροσώπευσε τὸ Ἐδμβούργον ἐν τῇ βουλῇ, τῷ 1839 καὶ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν γενόμενος, τῷ δὲ 1856 κατέθηκε τὴν ἐντολὴν τῶν ἐκλογέων του. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἀνυψώθη εἰς τὸ ἀξίωμα τῶν ὁμοτίμων. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν του μελετῶν ἐμπνεόμενος ἐδημοσίευσε τὸν 1848 ὑπὸ τὸν τίτλον Lays of ancient Rome βαλλισμοὺς διαπρόποντας ἐπὶ δραματικῇ παραστάσει καὶ ἐν τῷ γλῶσσει. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐξέδωκε τοὺς πρώτους τόμους τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως Ἰακώβου Β', ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐμφαίνονται ἐναργέστατα αἱ ἀρεταὶ τοῦ Μ. ὡς ἱστοριογράφου, ἡ ἐμβριθεὶς ἀπὸ δῆ, ἡ δύναμις ἐν τῇ παραστάσει τῶν χαρακτήρων καὶ ἡ εὐγενὴς χάρις τοῦ ὕφους. Τοὺς πολιτικoὺς του λόγους ἐδημοσίευσε τῷ 1854 εἰς 2 τ. Ὁ Μ. ἀπέθανε τῷ 1859 ἐν Κένσιγκτον καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ναῷ Οὐέστμινστερ. [B.E.]

Μαλάδαθρον βλ. Κιννάμωμον.

Μαλαδάρ καλεῖται τὸ Ν τμήμα τῆς Δ παραλίας τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδιῶν, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Κομρινίου μέχρι τοῦ Τσανδραγίρη· ἡ χώρα εἶνε ὄρεινῇ, ἀλλὰ καλῶς καλλιεργημένη καὶ κατάφυτος, παράγει δὲ κυρίως πιπέρι καὶ ἄλας. Διαίρεται δὲ εἰς τὴν βρετανικὴν περιφέρειαν Μ, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ τὸ ἄλλοτε βασιλεῖον Κάλικουτ, καὶ τὰ δύο ἡμιανεξάρτητα κράτη Κότσι καὶ Τραβάνγκουρ, ὑπάγεται δ' εἰς τὴν προεδρεῖαν Μάδρας. Ἡ περιφέρεια Μ. ἔχει ἐμβ. 14931 τγμ. καὶ 2 365 035 κατ. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε Καννανούρ. [M.S.]

Μάλαγα. 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας, ἡ νοτιοδυτικωτάτη τῆς Γρανάδας, ἔχουσα ἐμβ. 7 349 τγμ. καὶ 519 377 κατ. (1887), ὧν 424 204 ἀναλφάβητοι. Εἶνε εὐφορτωτὴν χώρα μετὰ τροπικοῦ κλίματος, περιδεδωμένη ἐν μεγάλῳ τόξῳ ὑπὸ ὁροσειρῶς καταπιπτούσης ἀποτόμως εἰς τὴν κοιλάδα ἐν ᾗ κεῖται ἡ δμώνυμος πρωτεύουσα. Παράγει δὲ

τοὺς περιφήμους οἶνους Μ., οἵτινες εἶναι μοναδικοὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἀρώμα αὐτῶν· ἐνεκα τοῦτου καὶ τῆς περιεκτικότητος αὐτῶν εἰς φωσφορικὴν μαγνησίαν ἀνέκαθεν φημίζονται ὡς τονωτικοί. Αἱ κάλλιστα ἀμπελοὶ φύονται πλησίον τῆς πόλεως Μ. Τὰ πρὸς Α μέρη παράγουσι σταφυλὰς μωσχάτας, αἵτινες ἀπεξηραμέναι ἐξάγονται πανταχοῦ — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας καὶ σπουδαῖον ἐπίνειον, κειμένη ἐν τῷ μυχῷ ὠραίου ὁρμου καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γουαδαλμεδίνα· ὑπεράνω αὐτῆς ὑψοῦτα· βραχύδης λόφος στεφόμενος ὑπὸ φρουρίου, ἰδρυθέντος ἤδη ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Τὰ παλαιότερα τμήματα αὐτῆς ἔχουσι στενὰς ὁδοὺς καὶ ἀσημάντους οἰκίας, τὰ δὲ νεώτερα εἶναι καλῶς ὠκοδομημένα· ἐκ τῶν ὠραιότερων κτιρίων εἶναι οἱ ναοὶ καὶ τὸ μέγαρον τοῦ ἐν Μ. ἐδρεύοντος ἐπισκόπου. Πλησίον τῆς πόλεως ὑπάρχουσι κηποὶ μοναδικοὶ ἐπὶ ὠραιότητι τῶν φυτῶν, εὐνοουμένων ὑπὸ τοῦ ἐξαισίου κλίματος. Οἱ κάτοικοι, 134 016 τῷ 1887, διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν, πρὸ πάντων δὲ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς (πωρῶν, ἐλαίου, σταφυλῶν καὶ εἰνου) καὶ ναυτιλίαν. [M.S.]

Μαλαθρία. Κώμη τῆς Μακεδονίας κειμένη κατὰ τοὺς ἀνατολικoὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων πρὸς Β τοῦ Λιτοχώρου, ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς καὶ εἰς τὴν ὄχθην τῆς βαθυτάτης χαράβρας, δι' ἧς ῥέει ὁ ποταμὸς Ποτόκι, ὁ ὑπὸ τῶν ἀγχιῶν καλούμενος Ἑλικῶν καὶ Βαφύρας· Οἰκεῖται ὑπὸ 300 ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου Δίου.

Μαλαία (ἢ Μαλέα). Ἀρχαία κώμη τῆς Ν Ἀρχαδίας, ἐξ ἧς ἡ περὶ αὐτὴν γῶρα ἐκαλεῖτο Μαλαιαίτις. Ἐλαβε μέρος εἰς τὸν συνοικισμὸν τῆς Μεγαλοπόλεως. [Α.Α.]

Μαλαῦαλαμικὴ γλῶσσα εἶνε μία τῶν λεγ. Αραβιδικῶν, ἐκ τῶν πρώτων Ἰνδικῶν γλωσσῶν γενεμένη γνωστὴ ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ ἐν αὐτῇ φιλολογία εἶνε ἀσήμαντος.

Μαλαῦκὸν πολύνησον. βλ. Ἰνδικὸν πολύνησον.

Μαλαζοι καλοῦνται ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ λαοὶ τινες συμπεριλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ Βλοῦμενδαχ εἰς τὸ ὄνομα Μαλαῖκ ἢ φυλ ἢ, οἱ κατοικοῦντες δὴλον ὅτι τὰς Σουινδαίας νήσους, τὴν χερσόνησον Μαλάκκκαν καὶ τὴν Ἀδυστραλὴν μετὰ τῶν παρακειμένων νήσων· νῦν δὲ ἡ ἀνθρωπολογία περιορίζει τὸ ὄνομα εἰς τὸν λαὸν δστις κατοικῶν τὸ Μαλαῖκὸν ἢ Ἰνδικὸν Πολύνησον ἔχει χαρακτηριστικὰ τὴν εὐθείαν μέλαιναν κόμην καὶ κτρινοῦσαν δέρμα, ἀποτελεῖ δὲ καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν οἰκογένειαν ἑνιαίαν. Οἱ Μ. εἶναι πρὸ πάντων ἐπιτηδείστατοι ἔμποροι καὶ ναῦται, περιήλθον δὲ εἰς πολιτισμὸν τινα καὶ διατη-

ρῶσι βιομηχανίαν ἀξιόλογον, ὄντες καλοὶ γρυστοχόοι καὶ ὀπλοποιοί, κατασκευασταὶ πολυτίμων μεταξωτῶν καὶ χρυσοποικίλων ὑφασμάτων, γλύπται, ναυπηγοὶ κλ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος οἱ πλεῖστοι αὐτῶν πρεσβεύουσι τὸν μωαμεθανισμόν, ὃ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς $3\frac{1}{2}$ — 4 ἑκατομμ. Ἡ μ. α. λ. α. ἡ γλῶσσα ἦτο ἤδη κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἐν τῇ Ἰνδικῇ πολυνήσιω γενικῇ γλῶσσα τοῦ ἐμπορίου· ἀνεπτύχθη δὲ καὶ φιλολογία τις ἐν αὐτῇ, κυρίως ἱστορικὴ ἀλλὰ καὶ ποιητικὴ, ὑπὸ ἀραβικοπερσικῇν ἐπίδρασιν· διὰ τὴν γραφὴν χρησιμοποιοῦνται τὰ ἀραβικὰ στοιχεῖα. [Μ.Σ.]

Μάλας. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀνατολῆς ἐν τῇ ἐπαρχ. Βιάννου Ῥίζου (Λασιθίου) τῆς Κρήτης, ἐ/ον 769 κατ. [Ν.Στ.]

Μαλαῖτα. Ἡ δευτέρα τὸ μέγεθος ἐκ τῶν νήσων τοῦ Σολομώντος, ἔχουσα ἐμβ. 6200 τχμ., οὕσα δὲ ὀρεινὴ (μέγ. ὕψος 1300 μ.).

Μαλακάσι. Χωρίον τοῦ δήμου Λετρίνων, μετὰ 324 κατοίκους, κείμενον πρὸς Β τοῦ Πύργου εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 $\frac{1}{2}$.

Μαλακάσιον. Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου, ἀπέχουσα 6 ὥρ. ΒΔ τῆς Καλαμπάκας, κειμένη ἐπὶ λίαν ἀποτόμων κλιτύων καὶ διαχωρίζομένη ὑπὸ βαθείας ρέματος εἰς δύο συνοικίας συγκοινωνούσας διὰ δύο γεφυρῶν. ἔχει 180 οἰκίας λιθοκτίστους καὶ 909 κατοίκους. Αἱ ὁδοὶ στεναὶ καὶ ἑλικοειδεῖς. Κῆποι ὀπωροφόροι καὶ ἀμπελώνες· μικρὰ ποσότης σίτου καὶ κριθῆς, πλεοτέρα ἀραβοσίτου. Πέριξ τούτου εἶνε τὸ ὄρος Δο-νίμι καὶ ὁ ποταμὸς Γκούρα. Οἱ κάτοικοι ἀποδημοῦσι συνεχῶς εἰς Βλαχίαν καὶ Αἴγυπτον. Κατὰ τὸν χειμῶνα ἕνεκα τῶν ρευμάτων πολλὰκις διακρίπτεται ἡ συγκοινωνία πρὸς τὴν Καλαμπάκην καὶ τὰ Τρίκαλα.

Εἰς τὸν δήμ. ο. ν. Μ. συμπεριλαμβάνονται τὰ χωρία Κοτσουφλιανῆ, Λιμπόχορον, Ντζε-νεράδες, Στρούτσια καὶ Χλητσιαδες, ὡς καὶ ἡ μὲν ἡ Γενεθλ. Θεοτόκου. Κάτ. τοῦ δήμου 2314.

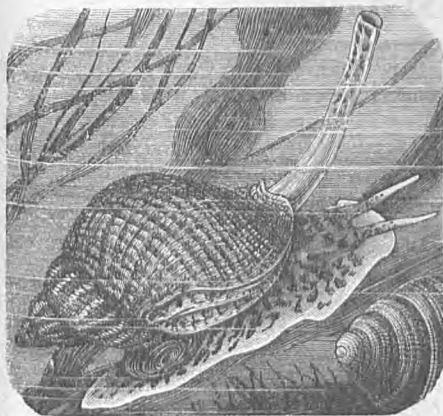
Μαλάκια (Mollusca). Εἰς τῶν ἀρχικῶν μεγάλων τύπων ἐν τῇ ταξινομήσει τῶν ζώων. Τὰ ζῶα ταῦτα στεροῦνται σκελετοῦ, ἔχουσι σῶμα μᾶλλον ἢ ἥττον σύμμετρον, περικλειόμενον ἐντὸς ἀπλῶν ἢ διπλῶν ὀστράκων (κελύφους, κόγχης), ἀποτελουμένων ἐκ τῆς πῆξως τιτανώδους τινὸς οὐσίας, ἣν ἐκκρίνει ὁ μ. ν. δ. ὡς ἦτοι τὸ μαλακὸν καὶ πλεῖστας ἀναδιπλώσεις φέρον δέρμα αὐτῶν· δὲν ἔχουσιν ὀσθρῶσεις οὔτε ἀκρα, ὃ δὲ καλούμενος π. οὐς αὐτῶν εἶνε χαρακτηριστικὴ μυῶδης τοῦ σώματος πρὸς τὴν διαφόρου μορφῆς, συναπτεμένη μετὰ τοῦ κελύφους καὶ χρησιμεύουσα ὡς κινητήριον ὄργανον· τὸ νευρικόν των σύστημα ἀποτελεῖται ἐκ τινων γαγγλίων καὶ νευρικῶν ἰνῶν πανταχοῦ διεσπα-

μένων· ἀναπνέουσι τὰ πλεῖστα διὰ βραγχίων· ἀναπνέουσιν δὲ τὰ Μ. διὰ μεταμορφώσεως· Εἰς τινὰ αὐτῶν ἡ κόγχη ἐλλεῖπει, ὑπάρχει δὲ ὁσπερὶ τις ἡ χονδρὴν πλάξ ἢ ῥαβδος κειμένη ὑπὸ τὸν μανδύαν. Ἄλλα μὲν ἔχουσι χωριστὰ γένη, ἀλλὰ δὲ εἰσὶν ἐμφαρόδιτα αὐτὰ ἑαυτὰ γονιμοποιούντα πάντα δὲ σχεδὸν τίκτουσιν ὡς. Ἐν γένει εἰσὶ ζῶα θαλάσσια, ὀλίγα δὲ ζῶσιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐπὶ ὀλιγώτερα εἰς τὰ γλυκέα ὕδατα, τρέφονται δὲ τὰ μὲν ἐκ ζωϊκῶν οὐσιῶν, τὰ δὲ ἐκ φυτικῶν καὶ τινὰ εἰσὶν ἀθηραγάτα (σηπία, κοχλίας τῆς ξηρᾶς). Τινὰ εἰσὶν ἐθώδιμα ἢ ἐνέχουσιν ἴδιον κεχρωσμένον ὑγρὸν χρησιμευοῦμενον ὡς χρώμα (μελάνη τῆς σηπίας, πορφύρα) ἢ εἰς χρήσιμα διὰ τὸ ὀστράκον των. Τὰ Μ. διασπορῶνται εἰς τρεῖς κλάσεις ἦτοι τὰ Κεφαλόποδα, τὰ Κεφαλοφόρα καὶ τὰ Κογχώδη, ὧν αἱ μὲν δύο πρώται ἔχουσι κεφαλὴν, ἡ δὲ τελευταία στερεῖται τοιαύτης. Πρὸς τὰ περὶ τούτων ἰδιαίτερα ἄρθρα καὶ τοὺς πίνακας Μαλάκια Α' καὶ Β'. [Φ.Ι.]

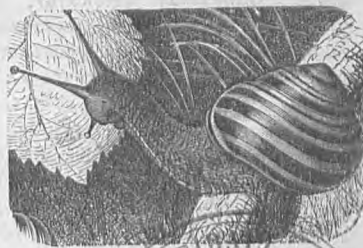
Μαλακιοειδῆ. Εἰς τῶν ἀρχικῶν τύπων τῆς ταξινομήσεως τῶν ζώων, περιλαμβάνων δύο κλάσεις, τὰ Βραχιονόποδα καὶ τὰ Βρυόζωα· ταῦτα ἐτάσσοντο πρότερον εἰς τὰ Μαλάκια, ἐκ τῆς μελέτης ὅμως τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν ἐδείχθη ὅτι ἀποτελοῦσιν ἑλῶς ἴδιον τύπον. Τινὲς εἰς ταῦτα καταλέγουσι καὶ τὰ Χιτωνόφορα, ἅτινα κατὰ τὴν ἐν τῇ παρόντι Λεξικῇ παραδεδεγμένην ταξινομήσιν ἀποτελοῦσιν ἄλλον ἴδιον τύπον. Τινὰ μὲν τῶν Μ. ζῶσιν ἀκίνητα ἐπὶ λίθων καὶ βράχων τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ δὲ κινεῖνται ἐν τοῖς ὕδατιν ἐλευθέρως· ἔχουσι σῶμα συμμετρικόν, περιβαλλόμενον ὑπὸ δέρματος πεπαχυμένου ἢ καὶ ὀστράκου. Πρὸς τὰ Βραχιονόποδα, Βρυόζωα.

Μαλάκια ἢ Μαλακὴ χερσόνησος καλεῖται ἡ ἐκ τοῦ Ν μέρους τῆς πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας ἐκτετατωμένη πρὸς Ν χερσόνησος, ἔχουσα ἐμβ. περ. 154 χιλ. τχμ., χιρ. ῥιζομένη δὲ ἀπὸ τῆς νήσου Σουμάτρας πρὸς ΝΔ διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μ. Σχηματίζεται δι' ὀρεοσειρῶν αἰτίνες φθάνουσι μέχρι 3000 μ. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι πέπερι, κασσίτερος (πλεόν τοῦ ἡμίσεος ὅλης τῆς γῆς) καὶ χρυσός. Ἐπὶ τῆς παραλίας κατοικοῦσι Μαλαῖοι ὡς καὶ τινες Σῖναι, εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα μέρη ἀγριοὶ πλάνητες λαοί. Διαίρεται δὲ εἰς τὰς Βρετανικὰς κτήσεις, ὑπὸ τὸ ἀγγλικὴν προστασίαν κράτη (Στραῖτες σέττλεμεντς) καὶ τὰ ἀνεξάρτητα ἢ φόρου ὑποτελῆ τῇ Σιάμ κράτη. Ὁ πληθυσμὸς ὑπολογίζεται εἰς 670 χιλ. κατ., ὧν 500 χιλ. Μαλαῖοι, 150 χιλ. Σιαμέζοι καὶ 20 χιλ. Ἰθαγενεῖς ἄγριοι. [Μ.Σ.]

Μαλακοί. Χωρ. Κερκύρας τοῦ δήμ. Ἰαπωνίων, ἀπέχον 40' ἀπὸ Ἀρκαδίας. Κάτ. 256.

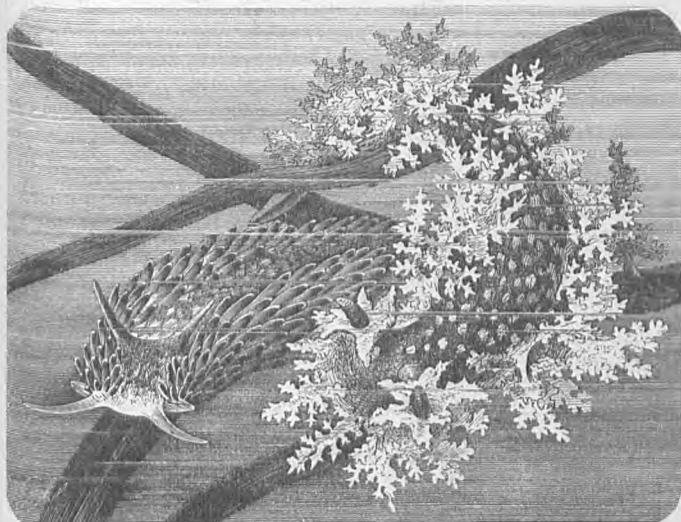
1. Βουκάνη ή όδοντωτ.

2. Βατε

4. Κοινός κοχλίας.

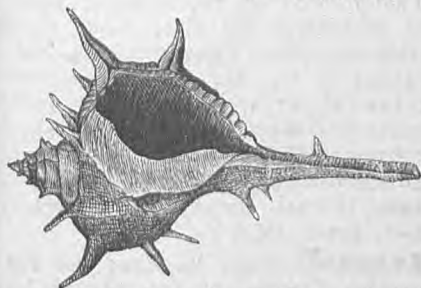
3. Αιολίς ή θηλωτή και Δευδρόνωτος.

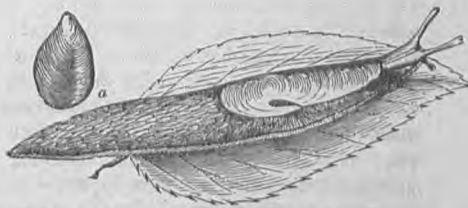
5. Κυπραία.

6. Πτεροτραχεία ή έστεμμένη.

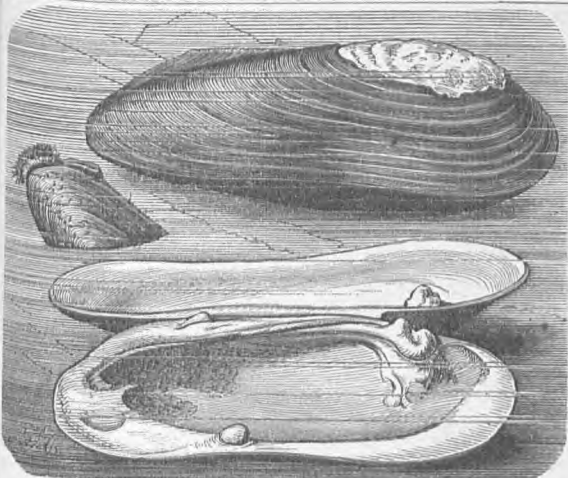

7. Μύρηξ ή φλογώδης.

8. Λειμαξ ή άγροδιαίτος.

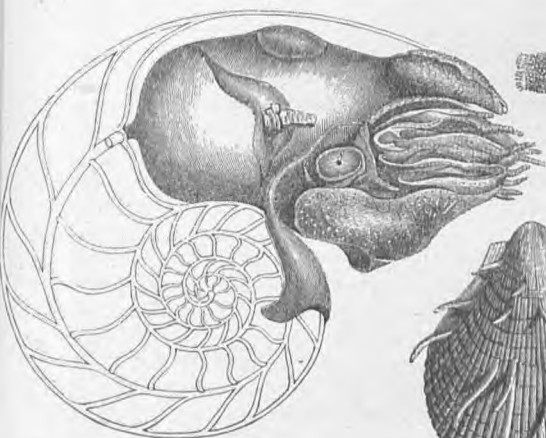
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

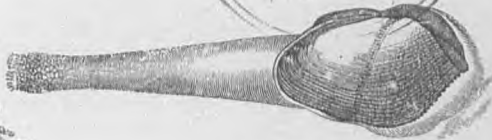
1. Μαργαρίτη ή μαργαριτοφόρος.

2. Μυτίλος ή εδωδιμός.

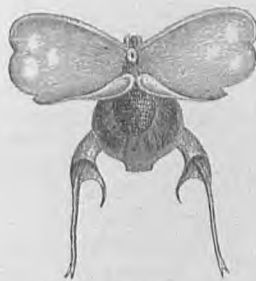
3. Ναυτίλος.

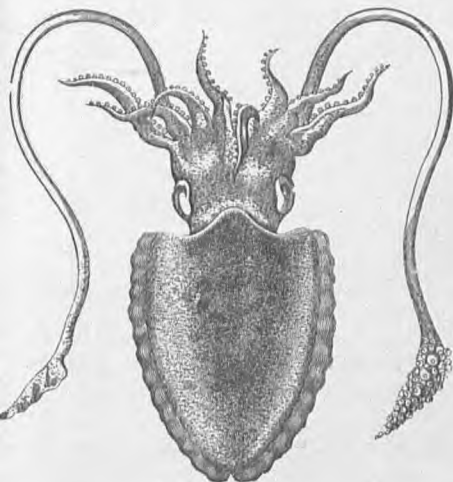
4. Φωλάς.

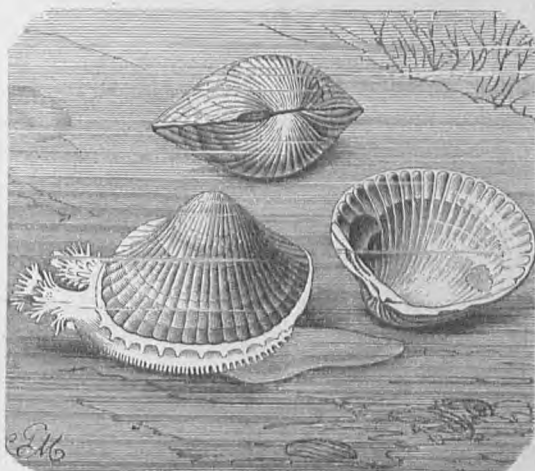
5. Όστρακον Σπονδύλου του άκανθωτού.

6. Τελεία.

7. Σηπία ή κοινή.

8. Κάρδιον τό εδωδιμον.

Μαλακόλιθος ἡ σαλίτης. Ὁρυκτὴν ἀποτελοῦν παραλλαγὴν τοῦ πυροξένου (βλ. λ.). ἔχον δὲ χρῶμα πράσινον συνήθως καὶ εὐρισκόμενον σπανίως ὑπὸ χρυσταλλικῇ μορφῇ, ὅτε καλεῖται βαϊκαλίτης. [Α.Κ.]

Μαλακόν. Σεσαθρωμένον καὶ ἡλλοιωμένον ξιρκάνιον (βλ. λ.).

Μαλακὸν ἔλκος. Μία τῶν τριῶν ἀφροδισίων νόσων τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ τοῦ χαρακτηριστικοῦ αὐτῆς ἔλκους, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σκληρὸν ἢ τοὶ τὸ τῆς σφιγίδος ἔλκος. Παράγεται δι' ἀμέσου ἐνοφθαλμισμού ἀπὸ πάσχοντος ἀτόμου, συμβαίνοντος συνήθως κατὰ τὴν συνουσίαν. Ἡ φύσις τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ τοῦ εἶναι ἀκόμη ἀγνωστος. Σχεδὸν πάντοτε ἐμφανίζεται ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἢ ἐπὶ τῆς περι αὐτὰ χώρας· δύνανται ὅμως νὰ ἐνοφθαλμισθῇ (διὰ βραχέος τινὸς τυχὸν ὑπαρχούσης) καὶ ἀναπτυχθῇ καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ παντὸς μέρους τοῦ σώματος. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτοῦ ἀρχεῖται ἀμέσως μετὰ τὸν ἐνοφθαλμισμόν, καταφανὲς οὕτως ἤδη 12 ὥρας μετ' αὐτόν, συνήθως ὅμως παρατηρεῖται μόνον μετὰ τινος ἡμέρας ὑπὸ τοῦ πάσχοντος. Τελειῶς ἀναπτυχθὲν (ἐντὸς 3 ἢ 4 ἡμερῶν) παρίσταται ὡς ἔλκος οὗ ἢ μὲν περιφέρειαν εἶνε ἐρυθρά, ἀποτόμως περατομένη, κυκλικὴ ἢ ὠσειδής, τὸ δὲ βῆθος φατόχρου, ῥυπαρόν, ἡνώμαλον, ἀφθόνως ἐκκρίνον πύον, ὅπερ προσβάλλον καὶ τὰς πέριξ χώρας δημιουργεῖ νέα ἔλκη· οἱ περὶ τὸ ἔλκος ἱστοὶ εἶναι μαλακοί, οὐχὶ σκληροὶ ὡς ἐπὶ τοῦ σφιγιδικοῦ ἔλκους. Τὸ ἄλγος καὶ ἀλλαι ἐνοχλήσεις τοῦ πάσχοντος μεγάλως ποικίλλουσι τὴν ἔντασιν. Ἐν γένει ἐξοιδαίνονται μολυνόμενα διὰ τῶν λεμφικῶν ὁδῶν τὰ βουδωνικά γάγγλια, συχνὰ ἀλγούσι μεγάλως, φλεγμαίνουσι καὶ διαπτύσσονται. Ἡ φαγέδαινα (ἐξ ἧς καὶ φαρδαίνικον ἐπεκλήθη τὸ Μ. ἔλκος) εἶνε συνεχὲς ἐπέκτασις τῆς ἀρχικῆς ἐλκώσεως εἰς εὐρύς τε καὶ βάθος, ὁφειλομένη εἰς ἀτελή τήρησιν τῶν ἀντισηπτικῶν κανόνων ἐν τῇ θεραπείᾳ, ἀποτελεῖσα δὲ σπουδαίαν τοῦ Μ. ἔλκους ἐπιπλοκήν· ἀλλαι τοιαῦται εἶναι ἢ φήμισις καὶ ἢ παραφήμισις (βλ. τὰς λ.). Ἀνευ τῶν τοιούτων ἐπιπλοκῶν ἢ ἱασις τοῦ Μ. ἔλκους δύνανται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἐντὸς μιᾶς ἢ δύο ἐβδομάδων, συνήθως ὅμως ἡ νόσος παρατείνεται ἐπὶ 1 ἢ δύο μῆνας· εἶνε ὅμως ἐντελὴς ἱάσιμος καὶ παραμένει πάντοτε καθαρῶς τοπικὴ, μὴ μελύνουσα τὸν ὅλον ὄργανισμὸν ὡς ἡ σφίλις. Ἐν τῇ θεραπείᾳ τὸ σπουδαιότατον εἶνε ἡ τήρησις αὐστηρᾶς τοπικῆς ἀντισηπσίας (ἐπανειλημμένα πλύσεις διὰ διαλύσεως ἀγνης τοῦ ὑδραργύρου (1:2000 ἢ 1:1000, ἐπίδεσμοι δι' ἰωδιόμορφου ἢ ἄλλων ἀντισηπτικῶν)· ἐὰν τὸ πάθος χρονίζῃ, ὡφελούσιν αἱ καυτηριάσεις διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου

(διάλ. 3 %), φαρμάκτος χλωριούχου ψευδαργύρου, ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ καὶ διὰ φαρμάκτος τῆς Βιέννης ἢ τοῦ θερμικαυτηῆρος [Α.Ν.Α.]

Μαλακοπτέρουρος. Ἰχθὺς κοινὸς εἰς πολλοὺς ποταμοὺς τῆς Ἀφρικῆς, φέρων λίαν πλησίον τῆς οὐρᾶς ἰσχυρὰ πτερύγια. Προσβαλλόμενος κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀναπτύσσει ἀσθενεῖς ἠλεκτρικὰς ἰδιότητας (πρβλ. Ἡλεκτρικοὶ ἰχθύες) [Φ.Χ.]

Μαλακοπτερύγιον ἐπικαλοῦνται κοινῇ οἱ ἰχθύες οἱ ἔχοντες τὰς ἀκτίνας τῶν πτερυγίων των μαλακὰς ἢ καὶ ἁρρωτάς. [Φ.Ι.]

Μαλακόστρακα (Crustacea). Μία τῶν 4 κλάσεων τῶν Ἀρθροπόδων ζῶων, περιλαμβάνουσα ὑδρόβια ζῶα ἔχοντα ὀστρακον μαλακὸν μὲν βεβαίως ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὀστρακον μαλακίων τινῶν, καθ' ἑαυτὸ ὅμως ἱκανῶς σκληρόν, ὁποτελούμενον ὑπὸ τοῦ δερμικτοῦ, ἐν ᾧ ἀπετέθησαν τιτανώδη ἄλατα. Ἐχουσι θώρακα καὶ κεφαλὴν συγκεχωνευμένα, δύο ζεύγη κερκίων, ζώοντες δὲ τοῦ σώματος ποικίλους τὸν ἀριθμὸν· τὰ πλείστα ἔχουσι 5 ζεύγη σκελῶν, τινὰ δὲ καὶ πλείονα. Ἀναπνεύουσι διὰ βραγχίων. Τὰ μαλακωτικά των ὄργανα εἶναι ἐπιτήδεια ἐπ' ἄλλων πρὸς δῆξιν καὶ ἐπ' ἄλλων πρὸς ἀναμύκτην ἔχουσι δὲ καρδίαν καὶ ἀρτηρίας, οὐχὶ ὅμως καὶ ἰδίας φλέβας. Τρέφονται ἐν γένει διὰ ζωϊκῶν οὐσιῶν καὶ ὠστοκοῦσι. Γνωστότατα Μ. εἶναι ὁ ἀστακὸς, ὁ καρκίνος, αἱ γαρίδες κλ. [Φ.Ι.]

Μαλάκυνσις τοῦ ἐγκεφάλου. Κοινὴ ὀνομασία τῆς εἰς πλήρη ἀνσίαν καταληγούσης προΐσχυσης γενικῆς παραλύσεως (βλ. λ.).

Μαλακῶφ. Βλ. Μαλάχωφ.

Μαλαλάς Ἰωάννης. Βυζαντινὸς ἱστορικός, καταγόμενος ἐξ Ἀντιοχείας, ἀκμάσας δὲ κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ Ζ' αἰῶνος. Ἐγραψε χρονικὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τοῦ 563 μ. Χ., σωζόμενον εἰς ἓν μόνον χειρόγραφον κεκοσμημένον. Τὸ ἔργον ἐγένετο πρότυπον διὰ τὴν χρονογραφίαν τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν Σλάβων. Ἐκθ. ἐν τῇ Βυζαντινῇ τῆς Βόννης (1831).

Μαλανδρίνι. Χωρ. τοῦ δήμ. Μυκηνῶν ἀπέχον 2 ὥρ. ΒΔ τοῦ Κουτσουπόδου καὶ κείμενον ἐπὶ ὄροσπεδίου χαμαλοῦ, μετὰ 347 κατ.

Μαλανδρίνου. Χωρ. τοῦ δήμ. Αἰγίου τῆς Δωριδος, κείμενον πρὸς Ν τοῦ Λοιδωρικοῦ εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2, μετὰ 285 κατόικων.

Μαλάξα. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Κεραμεικῶν τῆς ἐπαρχ. Κυδωνίας (Χανίων), μετὰ 319 κατ. [Ν.Στ.]

Μαλαξὸς Μανουήλ. Ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19' αἰῶνος, ἦτο συμβολαιογράφος, ἔχαιρε δι' ἐκπαιδευμένην ἀνδρὸς νομομαθεῖς· συνέγραψε ἱστορίαν τῶν πατρι-

αρχών της Κωνσταντινουπόλεως από της αλώσεως μέχρι τοῦ 1581, πρὸς δὲ τούτοις Νομοκάνονα, συναρμολογηθέντα ἐκ τῶν διαφόρων νομικῶν καὶ θεολογικῶν περὶ τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου συγγραμμάτων καὶ ἐν πολλῇ ὄντα γρήσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι ἐν ταῖς διαφοραῖς βιβλιεθήκαις σώζονται ὑπὲρ τὰ 170 χειρόγραφα αὐτοῦ, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι συνετάχθη τῷ 1561. Ἐν τῇ «Θέμιδι» τοῦ Λ. Σγούτα τόμ. Ζ' ἐδημοσιεύθη ἐκ χειρογράφου τὸ ἀφ' ὧν τοὺς πολιτικούς νόμους μέρος τοῦ Νομοκάνονος. [Πφ.]

Μαλάρια. Βλ. Μίασμα ἐλῶδες.

Μαλατέϊκον. Χωρ. τοῦ δήμου Στράτου (Βάλτου), μετὰ 191 κατ. [Μ.Σ.]

Μαλάτια. Βλ. Μελίτη.

Μαλίχη. Βλ. Μαλαχώδη.

Μαλαχίας. Ὁ ὕστατος τῶν προφητῶν τῶν Ἰουδαίων, περὶ τὸ 400 π. Χ. Ἡ ἐν τῷ κανόνι τῆς Παλ. Διαθήκης περιεχόμενη προφητεία του ὑπὸ ἐποψιν πνεύματος καὶ πρωτοτυπίας ὑπερεῖ πολὺ τῶν ἀρχαιοτέρων.

Μαλαχίτης. Ὁρυκτὲς βασικὲς ἀνθρακικὲς χαλκὲς, ἀνήκων εἰς τὸ βασιρρομβον προκλινὲς σύστημα, χρῶμα ἔχων ἐν γένει σμαραγδοπράσινον, λάμψιν τῶν κρυστάλλων ἀδαμαντοειδῆ, τῶν δὲ ἀμόρφων τεμαχίων διαλώδη μέχρι μεταξώδους, σκληρότητα 3,5 ἕως 4, εἰδικὸν βάρος 3,7—4. Εὐρηται κρυσταλλικὲς, εἰς βοτρυοειδεῖς μάζας καὶ διαχυτὸς ἐντὸς ἄλλων στρωμάτων, ἰδίως ἐν Χιλῇ καὶ Σιθερίᾳ, ἐν Ἑλλάδι δὲ ἐν Ἀθήναις, Λαυρίῳ, Σκοπέλῳ, Σερφῳ, Σύρῳ, Λεβαδείᾳ κλ. Τὸ ὄνομα ἔλαβεν ὁ Μ. ἐκ τοῦ πρασίνου χρώματος τῆς μαλάχης. Οἱ κρύσταλλοι αὐτοῦ εἶναι σπανιώτατοι. Ὁ νηματοειδὴς τὴν ὕλην λειοτριβούμενος χρησιμεύει ὡς χρῶμα τῶν ζωγράφων. Ἐκ μεγάλων δὲ ὀγκῶν Μ. κατασκευάζονται κοσμήματα καὶ μικρὰ ἀκευὴ πολυτελείας. Ὁ δὲ πολὺς Μ. χρησιμεύει εἰς ἐξαγωγήν καθαρῷ χαλκοῦ. [Α.Κ.]

Μαλαχώδη, Malvaceæ. Οἰκογένεια Δικοτυληδόμων πολυπετάλων φυτῶν, περιλαμβάνουσα (μετὰ τῶν Βερβακωδῶν) περὶ τὰ 700 εἶδη ποώδη καὶ ξυλώδη τῆς θερμῆς καὶ εὐκράτου ζώνης, ὧν πολλὰ ὠφελιμώτατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐχρυσιν ὡς χαρακτηριστικὰ τὰ ἀνθρ. ἀκτινόμορφα πενταμερῆ, τὰ σέπαλα βαλιδοειδῆ, τὰ πέταλα βραγυόνηχα καὶ συνεστραμμένα, τοὺς στήμονας πολυκρίθμους, μοναδελφούς, ἐν μέρει ἐσχισμένους μετὰ μονοθήκων ἀνθήρων, καρπὸν κάψαν πολυσπερμὸν ἢ ἐκ πολλῶν μονοσπερμῶν καρπιδίων συνιστάμενον. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ τὸ πρότυπον Μ α λ ἄ γ η (Malva L.) εὐ τὸ κοινότατον εἶδος ἐν Ἑλλάδι· εἶνε Μ. ἡ ἀγρία (M. silvestris L.), ἥς τὰ φύλλα λαχανεύονται (εἶνε ἢ Μ. τῶν ἀρχαίων), καὶ τὰ ἀνθρ.

εἰσὶ φαρμακευτικά (Flores Malvæ). Ἀλθαία, Μαλώπη, Λαβατερεία, Ἰβίσκος, Γοσιπύιον, Ἀβύτιλον, Ἀθανασσία, Βέρβαξ (βλ. τὰς λέξεις) κλ. [Θ. Χ.]

Μαλάχωφ (ἐσφαλμένως Μαλακῶφ). Φρούριον τῆς Σεβαστουπόλεως, ὅπερ ἐκυρίευσθη τῇ 8 Σεπτ. (ν) 1855 ὑπὸ τῶν Γάλλων.

Μάλβα (Malwa) καλεῖται γῶρα τῆς Βρεταν. Ἰνδίας τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου, ἀποτελοῦσα τὸ εὐφωρότατον τμήμα τῆς λεγομ. Κεντρικῆς Ἰνδίας. Παράγει κυρίως σιτηρά, ὅσπρια, ζέαν. κάνναβιν, βάμβακα, σακχαροκάλαμον καὶ ὅπιον, οὗ τὸ ἐτησίως ἐξαγόμενον ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 1 1/2 ἑκατομμ. χιλιόγρ. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Μαράττοι· ἄλλοι καὶ ἄλλοι Ἰνδικοὶ φυλαί. Ἡ ἐπαρχία Μ. ἀποτελεῖ τὸ Ν μέρος τῆς Κεντρ. Ἰνδίας

Μαλδασία. Βλ. Μονεμβασία.

Μάλδεν. Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Μιδ-δλέσσεξ τῆς Βορείου μερ. πολιτείας Μασσατσουσέτς, ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Μ. 10 χμ. Β τῆς Βαστόνης. Ἐχει 23 031 κατ. (1890), βιομηχανίαν κυρίως δερμάτων, καυσσούκ, γημ. προϊόντων κλ. [Μ.Σ.]

Μαλέα (ἄκρα). Τὸ ΝΑ ἀκρωτήριον τῆς Πελοποννήσου, νῦν Κάβο Μαλῆ καλούμενον, περιβόητον δὲ ἐνεκα τῶν ἐκεῖ ἀνέμων, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «Μαλέαν δὲ κάμψας ἐπιλάθου τῶν εἰκάδων». Βλ. καὶ Μαλαία.

Μαλεβόζι. Ἐπαρχία τῆς Κρήτης, διαπαρμένη εἰς τὴν διοίκησιν Ἡρακλείου καὶ περιλαμβάνουσα τοὺς δήμους Κρουσῶνος, Ἀγίου Μύρωνος καὶ Τυλίσσου, ἔχουσα δὲ κατ. 9 993. [Ν.Στ.]

Μίλεβο. Σημερινὸν ὄνομα τοῦ Πάρωνος (βλ. λ.).

Μαλεβράνης (Νικόλαος Malebranche. Γάλλος φιλόσοφος, γενν. τῇ 1638 ἐν Παρισίοις, εἰσελθὼν 22έτης εἰς τὴν ἀδελφότητα τοῦ Ὁρατωρίου καὶ τῇ 1699 ἐκλεχθεὶς ἐπίτιμον μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, ἀποθανὼν δὲ 1715 ἐν Παρισίοις. Τὸ ἐπὶ ἐμβριθεὺς μελέτης τῆς Καρτεσιανῆς φιλοσοφίας βασίζόμενον ἔργον του De la recherche de la vérité (2 τ. 1674) διαπρέπει ἐπὶ πρωτοτυπία καὶ γλωσσικῇ δεινότητι, σκοπὸν δὲ προτίθεται νὰ ἐρευνήσῃ ψυχολογικῶς τὰς γενικὰς αἰτίας τῆς πλάνης, συγχρόνως δὲ νὰ ὀρίσῃ τίς ἡ ἀλήθεια ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γνώσει, τὰς βάσεις ταύτης καὶ τίνι ὁδῷ δεῖν νὰ ἐρευνηθῇ. Χαρακτηριστικὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Μ. εἶνε ἡ γνώμη, ὅτι τὰ πάντα βλέπομεν ἐν Θεῷ (vision en Dieu). Πρὸς τούτοις ἔγραψεν ὁ Μ. Traité de la nature et de la grâce (1684), Traité de morale (1684). Συνήγαγε τὰς θεωρίας του εἰς τὰ Entretiens sur la métaphysique et la religion (2 τ. 1688), εἰς δὲ τὰ Conversations chrétiennes (1670)

προτεπάθητε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὰς εἰς τὴν θεολογίαν. [Τ.Φ.]

Μαλεβράγγιος. Βλ. Μαλεβράν.

Μαλεδίδια καλοῦνται 17 κοραλλιοβήνησι κείμεναι 800 χμ. Δ τῆς Κεϋλάνης, ἔχουσαι δὲ ἑμὸς ἐμβ. 6700 χμ. Τὸ κλίμα εἶνε νοσηρὸν, προϊόντα δὲ κυρίως φοινικόκοκκοι καὶ δρύϊα. Οἱ κάτοικοι, περ. 30000, εἶναι εἰς πλείστοι Ἰνδοὶ ἀναμειγμένοι μετ' Ἀράβων, πρεσβύουσι τὸν μαωμεθανισμὸν καὶ διατηροῦσιν ἀκμαῖον ἐμπόριον μετὰ τῆς Κεϋλάνης, τῆς Μαλαβαρικῆς ἀκτῆς κλ., διοικοῦνται δὲ ὑπὸ Σουλτάνου ἐξερῦοντος ἐπὶ τῆς νήσου Μάλι καὶ πέμποντος ἐτήσιον φόρον εἰς Κεϋλάνην. [Μ.Σ.]

Μαλενέτη Χωρίον τοῦ δήμου Κυπαρισσίας τῆς Τριφυλίας, ἔχον 146 κατ. [Μ.Σ.]

Μαλέρβ (Φραγκίσκος de Malherbe). Ὁ ἰδρυτὴς τῆς κλασικῆς ἐν τῇ γαλλ. φιλολογίᾳ γλώσσης, γενν. 1555 ἐν Κὰν καὶ σπουδάζας τὴν νομικὴν, ζήτας δὲ ἐν σχετικῇ ἀπορίᾳ καὶ μετακλήθει 1605 ὑπὸ Ἑρρίκου Δ' εἰς Παρισίους ὅπου ἀπέθανεν, ἔχων τὸν τίτλον chambellan, τῷ 1628. Δὲν ἐκέκμητο μέγα ποιητικὸν αἶσθημα καὶ ἡ εὐρεσίς του ἦτο πενιχρά, ἀλλ' ἐγνώριζε νὰ προσδίδῃ εἰς τοὺς κανονικοὺς καὶ εὐήχους στίχους του εἰς αἰσθητικὸν ὕψος· αἱ δὲ γλωσσικαὶ καὶ μετρικαὶ μεταρρυθμίσεις του ἐγένοντο δεκταὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ ὑστερον κυρίως διὰ τοῦ Βοαλὼ ὑψώθησαν εἰς ἀνεγνωριζομένους νόμους τῆς γαλλ. ποιήσεως. Ἡ καλλίστη ἔκδοσις τῶν ἔργων του εἶνε ἡ τοῦ Lalanne (5 τ., 1862-69). [Μ.Γ.]

Μαλεσερβ (Chrét. Guill. de Lamignon de Malesherbes). Γάλλος πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1721 ἐν Παρισίοις καὶ ταχέως ἀνυψωθείς εἰς τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα τῆς πολιτείας. Ὡς πρόεδρος τοῦ ἐπὶ τῶν φόρων συμβουλίου (Courdes aides) κατεδίωξε τοὺς μισθωτὰς τῶν φόρων καὶ ἠναντιώθη εἰς τὰ φορολογικὰ σχέδια τῆς γαλλ. αὐλῆς. Ὅτε δὲ αὕτη διέλυσε τὰς βουλὰς, μετὰ παρρησίας ἤλεγξεν ἐν ἀναφορᾷ τὸν Λουδοβίκον ΙΕ' (1771), ἐτιμωρήθη δὲ ἔξορισθεὶς εἰς τὰ κτήματά του. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΣ' εἰσῆλθεν εἰς τὴν προτέραν θέσιν του, ἐγένετο δὲ 1775 ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, τοῦ τῶν οἰκονομικῶν χαρτοφυλακίου δὸθέντος εἰς τὸν φίλον του Τυργὸν ναυαγιστάντων ὅμως τῶν μεταρρυθμιστικῶν σχεδίων ἀμφοτέρων ἕνεκα τῆς ἀντιστάσεως τῆς αὐλῆς καὶ τῶν βυλῶν. Παρητήθησαν. Καὶ τὸ 1787 κληθεὶς πάλιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ μὴ εἰσακουσθεὶς κατέθηκε τὸ ἀξίωμα πρὶν συνέλθωσιν αἱ γενικαὶ τάξεις ὧν τὴν σύγκλησιν εἶχεν ἐνθέρμως συστήσῃ Συνήγορος δὲ γενόμενος τοῦ φυλακισθέντος βασιλέως, συνελήθη δ' ἴδιος κατὰ Δεκ. τοῦ 1793 καὶ κτηγορηθεὶς ὡς

συνωμότης ἀπεκεφαλίσθη ¹¹/₂₂ Ἀπρ. 1794. Συνέγραψε πολλὰ ἔργα περὶ γεωργίας καὶ βοτανικῆς, περὶ δημοσίου δικαίου, Pensées et maximes κλ. [Β.Ε.]

Μάλεσι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον Ν τῶν Σερβίων καὶ ἀριστερόθεν τῆς εἰς Ἑλασσῶνα ὁδοῦ. Ἐχει 150 οἶκον, χριστιαν, ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον ὁρρένων.

Μαλεσίνα. Χωρίον τοῦ δήμου Λαρόμνης κῆς Λοκρίδος, κείμενον πρὸς Β τοῦ Μαρτίνου εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 ¹/₂, ὑπὸ τὸ ὄρος Ἀετλόμα (ὕψ. 350 μ.). Κάτ. 951.

Μαλεσιάδα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἰδομένης (Βάλτου), κείμενον 4 ὥρ. πρὸς Ντῆς Δουνίστης παρὰ παραποτάμιον τοῦ Ἀχελώου. Κάτ. 330.

Μαλευρίου δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Γυθείου καὶ ἔχει 4706 κατ., ἀποτελεῖται δὲ ἐξ 27 χωρίων, ὧν μόνον ἡ πρωτεύουσα Πάνιτσα καὶ τὰ Καρβελά, Κονάκια, Μαραθία, Σιδηρόκαστρον καὶ Σκαμνάνι ἔχουσι πλέον τῶν 300 κατ. [Μ.Σ.]

Μάλη. Χωρίον τοῦ δήμου Τριπόλεως τῆς Τριφυλίας, ἀπέχον ὥρ. 40' ἀπὸ Παυτοπούλου, μετὰ 334 κατ.

Μαλῆκι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Βουπρασιῶν τῆς Ἡλείας μετὰ 313 κατοίκων, κείμενον ΝΑ τῆς Μανωλάδος, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρ. 3 ¹/₂. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀετοῦ τῆς Τριφυλίας, μετὰ 148 κατ.

Μάλθος (Θωμᾶς Ροβέρτος Malthus). Ἀγγλος οἰκονομολόγος, γενν. 1766 ἐν Ἀλβερν τοῦ Σόρρεϋ, διορισθεὶς δὲ 1805 καθηγητὴς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας εἰς τὸ κολλέγιον τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἀνατ. Ἰνδιῶν ἐν Haileybury. Ἡδὴ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχε δημοσιεύσῃ τὸ περίφημον ἔργον του περὶ τῶν Ἀρχῶν τοῦ πληθυσμοῦ (1798), ἐν τῷ ὅποίῳ προσεπάθη νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τῶν μέσων τῆς διατηρήσεως μὴ ἀυξανόμενων ἀναλόγως πρὸς τὴν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, δέον αὐτὴν ἀμετρίως ἀσθῆναι· ἡ θεωρία αὕτη βασιζέται ἐπὶ σφαλερῶν δεδομένων. Πρὸς τοὺς τοῖς ἔγραψεν Ἀρχὰς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας (3 τ., 1819-21) κλ. Ἀπέθανε δὲ ἐν Bath τῷ 1834.

Μάλιζ. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Μοχροῦ (ἐπαρ. Τέμενος τοῦ Ἡρακλείου). Ἐχει 806 κατ. [Ν.Στ.]

Μαλιβράν (Marie Felicité Malibran). Περιφημὸς ἀοιδός, γενν. 1808 ἐν Παρισίοις θυγάτηρ τοῦ Μ. Γάρτια, συζευχθεῖσα δ' ἐν Νέα Ὑόρκῃ 1826 τὸν Γάλλον ἑμπορὸν Μ., ἀλλὰ διαζευχθεῖσα τῷ ἐπομένῳ ἔτει καὶ τῷ 1836 γενομένη σύζυγος τοῦ βιολίστου Βερτιῶ. Ἀπέθανεν ἤδη τῷ 1836 ἐκ πτώσεως ἐν Μίντσεστερ. Ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ πρῶτον τῷ 1825 ἐν Λονδίῳ, εἰτα δὲ ἐγένετο

μέλος τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίῳ. Ἦτο δὲ ἡ καλλίστη αἰσθὲς τῆς ἐποχῆς τῆς, προικισθεῖσα διὰ φωνῆς περιεκτικωτάτης, λεκτικὴν δὲ ἐπιβλητικὴν καὶ οὕτως εἰπεῖν δαιμονίαν δύναμιν τῆς παραστάσεως. [Μ.Γ.]

Μαλκεές ἡ Μηλιεύς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἑλληνικὸς λαός, κατοικῶν εἰς τὰς Δ ὑπωρεῖας τῆς Οἴτης καὶ τὰς Δ τοῦ Καλλιδρόμου, ὡς καὶ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ κάτω Σπερχεῖου. Ἐν τοῖς ὑστερὸν φαίνεται ὅτι κατεῖχον καὶ τὴν Β τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου παραλίαν. Ἡ χώρα αὐτῶν (Μαλῖς, Μαλῖας κλ.) συνώρευε πρὸς τὴν Οἰταίαν, τὴν Δωρίδα καὶ Λοκρίδα, συμπεριλαμβάνετο δ' εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν. Ἐν τῇ Μαλιδι ἐκείντο αἱ Θερμυπύλαι, πλησίον αὐτῶν ἡ κωμόπολις Ἀνθόλη, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχεῖου Ἀντίκυρα, εἰς τὰ λεγόμενα Τραχίνα ὄρη ἡ Τραχίς ὑπεράνω τοῦ ποτ. Ἀσώπου, ἀπέ-
ναντι δὲ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 426 π. Χ. ἡ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῶν Μ. Ἡράκλεια. Ἐκ τῶν Μ. ἐκλήθη ὁ Μαλῖα κὸς κόλπος, εἰς ὃν ἐκβάλλει ὁ Σπερχεῖς. Οἱ Μ. ἦσαν ἀνδρεῖοι καὶ πολεμικοί, ἐμπειροὶ ἀκοντισταὶ καὶ σφενδονῆται· διηρροῦντο δὲ εἰς Παραλίους, Ἴριθες καὶ Τραχινίους. [Α.Α.]

Μαλζέκο (Malleco). Ἐπαρχία τῆς Χιλῆς, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀραουκανῶν. Εἶνε εὐφορτωτάτη, ἔχει ὅμως μόνον 71 625 κατ. ἐπὶ 7 400 τχμ. [Μ.Σ.]

Μαλζέκη. Λίμνη κειμένη εἰς τρίωρον πρὸς βορρᾶν τῆς Κοριτσᾶς ἀπόστασιν καὶ χωριζομένη ἀπὸ τῆς λίμνης Ἀχρίδος διὰ τοῦ ὄρους Λιβανίσκου. Δῖτη σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Δεβὺλ (Βορδαῖκου) καθὼς καὶ ἐξ ἄλλων ἐκ τῶν ὁρέων κατερχομένων χιονορρακίων.

Μαλζένη (γαλλιστὶ Malines, φλαμιστὶ Mecheln). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀμβέρσης, ἀλλοτε ἔδρα τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τοῦ Βελγίου, νῦν δὲ ἀκόμη ἀρχιεπισκόπου. Διαρρεῖται ὑπὸ πολλῶν βραχίονων τοῦ ποτ. Δύλ, ἔχει δὲ 51 014 κατ. (1888), μεγάλας πλατείας καὶ μεγαλοπρεπῆ κτίρια τοῦ μεσαίωνος, ἐξ ὧν ἡ γοτθικὴ μητρόπολις μετὰ λαμπρῶν πινάκων, ὡς καὶ ἄλλοι ναοί, τὸ δημαρχεῖον καὶ τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχιεπισκόπου, κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν. Διατρεῖται δ' ἐν Μ. ἀκακία βιομηχανία κυρίως ὑφασμάτων, τριχάπτων, ταπήτων, ἐπίπλων, μηχανῶν κλ. [Μ.Σ.]

Μῆλες. Λοιμώδης νόσος κυρίως μὲν εἰς τὸν ἵππον, τὸν ὄνον καὶ τὸν ἡμίονον ἀναπαινομένη, μεταδιδόμενη δὲ καὶ εἰς ἄλλα ζῶα (τὸν κύνα, τὸ πρόβατον, τὴν αἶγα) ὡς καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Παράγεται ὑπὸ εἰδικοῦ βακτηριδίου, ὁμοίου πρὸς τὸ τῆς φυματίωσης, ὅπερ εὐρίσκεται ἐν τῇ βλέννῃ τῆς

ρίνης, ἐπὶ τῶν δερματικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Μ. καὶ ἐν τοῖς ἐκκρίμασι τῶν νοσούντων ζώων, σπανίως δὲ καὶ ἐν τῷ ἀέρι τῶν ἵπποστασίων. Μεταδίδεται δὲ ἡ Μ δι' ἐνοσθάλι-
μισμού τοῦ ἰοῦ τούτου εἰς βράχαια τινὰ τοῦ σώματος ἢ καὶ διὰ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἐκπνεομένου ὑπὸ τῶν πασχόντων ἀτόμων ἀέρος ἢ τῆς χρήσεως μάκτρων ἢ καλυμμάτων χρησιμευσάντων εἰς πάσχον ζῶον Διακρίνομεν δὲ τῆς Μ. διαφόρους μορφὰς καθ' ὅσον προέχουσι φαίνόμενα ἀπὸ τῆς ρίνος ἢ τῶν πνευμένων ἢ τοῦ δερματος τὴν τελευταίαν ταύτην μορφήν ἥτις εἰς τὰς εὐρωπ. γλώσσας φέρει ἴδιον ὄνομα (farcin γαλλ., Wurm γερμ., ἐν ᾧ ἡ κενὴ Μ. καλεῖται morve γαλλ., Rotz γερμ.) καλοῦμεν καὶ ἡμεῖς μὴ λῖδα· εἶνε δὲ αὕτη ἐν γένει χρονία, ἐν ᾧ τῆς ἰδίως Μ. συνηθετέρα εἶνε ἡ ὀξεῖα μορφή Ἡ Μ. χαρακτηρίζεται διὰ ἐκκρίσεως, συνηθῶς ἑτεροπλευροῦ, ἀπὸ τῆς ρίνος ἐκκρίματος ῥυπαροῦ, συ νὰ αἵματομιγροῦς, ὅπερ ἀποξηραίνεται ἐπὶ τῆς περιφερείας τῶν ῥωθίωνων, δι' ἐλκῶν ποικίλων τὴν ἔδραν καὶ τὴν ἔκτασιν, δι' ἑτεροπλευροῦ ἐξοιδήσεως καὶ σκληρύνσεως τῶν τραχηλικῶν λεμφικῶν γαγγλίων, διὰ δυσπνοίας καὶ βηχός. Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου μετὰ ἐπώαριν 2—8 ἡμερῶν ἀρχεται ἡ νόσος διὰ φαινόμενων τοπικῶν κατὰ τὴν θέσιν τοῦ ἐνοσθάλιμισμού, ἥτοι λεμφαγγεϊτίδος, φλέγμονος διαχύτου, συνηθέστερον δὲ διὰ γενικῶν φαινομένων, πυρετοῦ σφοδροῦ, ἐμέτων, μυαλγιῶν καὶ ἀρθραλγιῶν· ταχέως δὲ ἀναφαίνονται φλύκταιναι, τείνουσαι εἰς σπᾶκελον καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα μεταδιδόμεναι· ἡ ρίς ἐλκομένη ἔσωθεν ἐκκρίνει δυσώδεις ὑγρὸν ὅπως τὸ τῶν ζώων· ἐπακόλουθα τῆς φλυκταινώδους ἐξανθήσεως κατὰ τόπους εἶναι βήξ, ἀποχρῆμψις, δυσπνοία, δυστραγία· εἰς ἀδυναμίαν δὲ καὶ παραλήρημα ἐμπερὶ τὸν ὅλον σπᾶκελον ὁ νόσος ἐντὸς 2 ἢ 3 ἑβδομάδων. Ἡ δὲ μὴ λῖς ἐκδηλοῦται δὲ λεμφαγγεϊτίδος μiasματικῆς ἀποστημάτων, φλεγμονῆς τῶν μυῶν καὶ τοῦ ὑποδερματικοῦ συνδετικοῦ ἰστοῦ, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται σκληρὰ φύματα, συγνα δ' ἐλλείπει κατ' αὐτὴν ἡ ἀπὸ τῆς ρίνος ἐκκρίσις· συγχρότερον ἀποτελεῖται ἐκ χρονίας ἀγγειο-
λευκίτιδος ἢ χρονίου ἑλκους, ἢ ἀποστημάτων, καὶ παρέρχεται ἐντελῶς ἂν μὴ ἡ αὐξοῦσα καχεξία θανατοῦ τὸν πάσχοντα. Οὐδὲν ἀποτελεσματικὸν μέσον ἔχομεν κατὰ τῆς Μ., εἰ μὴ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ πασχόντων ἢ ὑπόπτων ζώων καὶ τῶν ἐνδιατημάτων αὐτῶν, τὴν ἄμεσον καυτηρίασιν τοῦ τόπου τοῦ ἐνοσθάλιμισμού διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου καὶ τὴν ἀντισηπτικὴν πλύσιν τῶν ἐλκῶν, ἀποστημάτων καὶ τῆς ρινικῆς κοιλότητος· κατὰ τῆς καταπτώσεως τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἄλλων συμπτωμάτων παρέχομεν τὰ οἰκεία φάρμακα ἀνευ μεγάλων ἐλπίδων περὶ σωτηρίας τοῦ παθόντος. [Α.Ν.Α.]

Μαλιτζένα. Χωρ. τῆς Λακωνίας, τοῦ δήμ. Μελιτίνης (Λακεδαιμόνιος), κείμενον πρὸς Ν τοῦ Ἀγ. Νικολάου ὄρ. 1 καὶ περιλαμβάνον 364 κατοίκους.

Μαλλόροκα. Βλ. Μαϊόροκα.

Μαλλός. Ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Πυράμου ποτ., ὅστις ἀρχικῶς ἐνταῦθα ἐξέβηκεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἦτο γνωστὴ διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Μόφου, ὅστις μετὰ τοῦ Ἀμφιλόχου ἱδρυσαν κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν πόλιν. [Α. Δ.]

Μάλμεν (Maulmain, Moulmain). Πόλις ἐν τῇ διαμερίσματι Τανατοσερίμ τῆς Βιρμανίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Σαλουέν 45 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἔχει 55 785 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ Βιρμανοὶ καὶ Σῖναι, 15 χιλ. Ἰνδοὶ καὶ 2505 Χριστιανοί. καὶ διατηρεῖ ἀκμαῖον ἐμπορίον ἐξαγωγῆς τεακίου ξυλοῦ καὶ ὀρυζης. [Μ.Σ.]

Μάλμη. Βλ. Ἰορασία περίοδος.

Μάλμο (Malmö). Πρωτεύουσα τοῦ δ. μωνόμου νομοῦ τῆς Σουηδίας, κειμένη ἐν τῇ εὐφορωτάτῃ θέσει τῆς ἐπαρχ. Σχόνεν, ἐπὶ τοῦ Σούνδου ἔχει 49 891 κατ. (1892), διατηρεῖ σπουδαιότατον ἐμπορίον σιτηρῶν, κτηνῶν καὶ προϊόντων τῆς κτηνοτροφίας, ξυλείας, πυρείων κλ., ὡς καὶ βιομηχανίαν ποικίλην. Ἐν Μ. κατηργήθη 1524 ἡ συνθήκη τοῦ Κάλμαρ.

Ὁ νομὸς Μ., ὁ νοτιώτερος ὅλης τῆς Σουηδίας, ἔχει ἐμβα. 4 784 τχμ. καὶ 371 736 κατ., ἀποτελεῖται δὲ ἐξ εὐφόρου πεδίου. [Μ.Σ.]

Μαλπίγης (Marcello Malpighi). Ἱταλὸς ἰατρός, γενν. 1628 ἐν Κρεβαλκόρη παρα τὴν Βονωνίαν σπουδάζας ἐν Βονωνίᾳ ἐγένετο καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς ἐν Βονωνίᾳ, Πίζα καὶ Μετσήνῃ, τῇ δὲ 1691 ἱατρὸς Ἰννοκεντίου τοῦ ΙΒ' ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἀπεθ. 1694. Πρῶτος ἐχρησιμοποίησε τὸ μικροσκόπιον εἰς μελέτην τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, προήγαγε δὲ μεγάλως τὰς γνώσεις περὶ τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς γλώττης, τοῦ ἡμικελίου, τοῦ ὁργάνου τοῦ σώματος, ἐπὶ δὲ τὰς περὶ τῆς ἱστολογίας τῶν φυτῶν. Ἀπ' αὐτοῦ ἐπικαλεῖται τὸ μαλπιγεῖον πλέγμα τοῦ δερμάτος (κείμενον ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα), τὰ μαλπίγια σωμάτια τοῦ σπληνός, τὰ τοῦ νεφροῦ κλ. [Α. Χ.]

Μαλπλακέ (Malplaquet). Χωρίον τῆς περιφέρειας Ἀβέν τοῦ γαλλ. νομοῦ Νόρ, πλησίον τῶν βελγικῶν συνόρων, γνωστὸν ἐκ τῆς νίκης τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἀστριακῶν κατὰ τῶν Γαλλῶν (14 Σεπτ. ν. 1709). [Μ.Σ.]

Μάλσταττ Βοῦρδαχ (Malstatt-Burbach). Πόλις τῆς περιφέρειας Σααρδρύνκεν τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Τρεβήρων, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάαρ ἀπέναντι τοῦ Σααρδρύνκεν. ἔχει 18 378 κατ. (1890) καὶ μεγάλη

μεταλλεῖα καὶ βιομηχανίαν σιδήρου [Μ.Σ.]

Μάλτα 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀδίας τῆς ἐπαρχ. Οἰτύλου, πλησίον τοῦ Κάμπου μετὰ 279 κατ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀθανάσιος τῆς Μεσσηνίας, μετὰ 183 κατ. — 3) Βλ. Μελίτη.

Μαλτεβρὸν (Κορράδος Maltebrun). Γεωγράφος καὶ πολιτικὸς συγγραφεὺς, γενν. 1775 ἐν Thisted τῆς Ίουτλάνδης. Δημοσιεύσας τῇ 1795 ἐν Κοπεγχάγῃ δημοτικὴν σάτυραν κατὰ τῶν ἀριστοκρατῶν ὑπὸ τὸν τίτλον Κατήχησις τῶν ἀριστοκρατῶν ἐξωρίσθη καὶ μετέβη εἰς Παρίσιους, ὅπου ἐγένετο συνεργάτης διαφόρων περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, ἱδρύσε δὲ τὰ Annales des voyages, de la géographie et de l'histoire (1808 κέ.) καὶ ἐδημοσίευσε μετὰ τοῦ Μαντέλ τὴν Μαθηματικὴν, φυσικὴν καὶ πολιτικὴν γεωγραφίαν (17 τ. 1803-7). μόνος δὲ ἔγχετο ῥιθμὸν τῆς γενικῆς γεωγραφίας (8 τ., 1810-29, μετ' ἀτλαντος), δι' ὃ κυρίως ἐφημιόθη καὶ οὐ διεσκέυασε καὶ β' ἐκδ. 1831-7. — Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Βίκτωρ Ἀδόλφου Μ. (1816—89) ἀφιερῶθη εἰς γεωγραφικὰ ἔργα, ἐκδίδοντας μετὰ τῶν ἀλλῶν καὶ ἐκ νέου τὸ κύριον ἔργον τοῦ πατρὸς τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Πλήρης καὶ παγκόσμιος γεωγραφία (8 τ. 1852—56). [Μ.Σ.]

Μαλτόζη ἴστω τὸ βυνο σάκχαρον (maltose τῶν εὐρωπ. γλωσσῶν). Ὑδατάνθραξ τῆς ὁμάδος τοῦ σταφυλοσακχαροῦ, παριστῶμενος ὑπὸ τοῦ τύπου $C_{12}H_{22}O_{11} + H_2O$, παραγόμενος δὲ ἐκ τοῦ ἀμύλου (συμπαγομένης καὶ δεξιτερίνης) τῇ ἐπιδράσει τῆς διαστάσεως τῆς βύνης (βλ. λ.). Ἀποτελεῖ κρυστάλλους λευκοὺς βελονοειδεῖς, συμπεφυμένους εἰς μάζαν, ζέομενος δὲ μετ' ἕλαιου θεϊκοῦ ὀξέος μεταβάλλεται εἰς σταφυλοσακχαρον. Τὸ διάλυμα αὐτοῦ ἐκτρέπεται τὸ πηδῖον τῆς πολώσεως τοῦ φωτός πρὸς τὰ δεξιὰ πολὺ ἰσχυρότερον ἢ τὸ τοῦ σταφυλοσακχαροῦ. [Χ.Χ.]

Μάλχιν (Malchin). Πόλις ἐν τῇ δουκάτῳ Γούττωδ τοῦ Μεγάλου δουκάτου Μεκλεμβούργου-Στερίνου, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁριζοῦς λίμνης (μῆκος 9 καὶ πλάτους 2 χμ.). ἔχει 7 298 κατ., ὥραϊον ναὺν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου καὶ δημαρχεῖον ἐν ᾧ ἐδρεύει ἡ διήτα τοῦ Μεκλεμβούργου, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν.

Μάλχος. Ἑλλην ἱστορικός, καταγόμενος ἐκ Φιλαδελφείας τῆς Συρίας, συγγραφεὺς ἱστορίας ἀπὸ Κωνσταντίνου μέχρι Ἀναστασίου (491), ἧς ἀποσπάσματα βλ. ἐν Müller Fragm. hist. graec. [Χ.Β.]

Μαλώ (Hector Malot). Γάλλος μυθιστοριογράφος, γενν. 1830 ἐν La-Bouille τοῦ νομοῦ Κάτω Σηκουάνα. Σπουδάζας τὴν νομικὴν ἀφιερῶθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, λαβὼν μέρος εἰς διαφόρους φιλολογικὰς ἐ-

πιχειρήσεις, ὡς τὴν «Γενικὴν Βιογραφίαν» κα. Ἐκτός τινων δραμάτων συνέγραψε κυρίως μυθιστορήματα, ὧν πλεῖστα ἐγένοντο λαοφιλέστατα, μεταξὺ αὐτῶν ἡ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον *Victimes d'amour* σειρά, *L'auberge du monde*, *Cara*, *Le docteur Claude*, *Mère* καί, τὸ δὲ *Sans famille* ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν. [Μ.Γ.]

Μαμάκου. Χωρ. τοῦ δήμ. Ναυπάκτου, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρ. 2 1/2 μετὰ 204 κατοίκων.

Μαμαλοῦκα Χωρ. τοῦ δήμου Παίων τῆς ἐπαρ. Καλαβρύτων, ἔχον 159 κατ.

Μαμελοῦκοι. Βλ. Αἴγυπτος ἐν τ. Δ' σ. 271, β'.

Μαμέρ *Mamers*). Πρωτεύουσα περιφέρειας (1521 τγμ. μετὰ 101 859 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Σάρτ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Διβ. ἔχει 4687 κατ. καὶ ἐμπορίον οἴνου, σιτηρῶν καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Μαμερτίνοι ἐκαλεῦντο τὸ πάλαι Σαμνίται τῆς Καμπανίας, οἵτινες ὑπάρξαντες μισθοφόροι τοῦ Ἀγαθοκλέους ἐκυρίευσαν μετὰ τὸν θάνατον τούτου (289 π. Χ.) τὴν Μεσσηνίαν, ὅπου ἔβρυσαν ληστρικὸν κράτος. Τῷ 269 ὁ Ἰέρων τοὺς ἐνίκησε καὶ ἐπολιόρησε τὴν Μεσσηνίαν. Οἱ δὲ Μ. ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν συγγρόνως τοὺς Καρχηδονίους καὶ τοὺς Ῥωμαίους· ἐκ δὲ τῶν ἐντεῦθεν περιπολικῶν ἐγεννήθη τῷ 264 ὁ α' Καρχηδονιακὸς πόλεμος. [Ι.Κ.Π.]

Μάμμας Γρηγόριος. Πατριάρχης τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, γενν. ἐν Κρήτῃ καὶ ἐκπαίδευθεὶς ἐν Κων/πόλει. Ἐπωνομάζετο καὶ Μελίσσηγος καὶ Στρατηγόπουλος, ἐγένετο πνευματικὸς τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου καὶ πρωτοσύγκελλος, παρευρεθεὶς δὲ εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον ἡσπασθη τὰ τῶν καθολικῶν. Ἐπανελθὼν ἐκείθεν ἐξελέγη τῷ 1443 πατριάρχης, ἐκηρύχθη δὲ τῷ 1450 ἐκπτωτος τοῦ θρόνου ὑπὸ συνόδου συνελευσμένη ἐν Κων/πόλει καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην (Αὐγ. 1452), ὅπου ἀπεβίωσε τῷ 1459. Συνέγραψέ τινα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα. [Μ.Ι.Γ.]

Μάμμας Ἀγίος. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ, κείμενον κατὰ τὴν μυχὸν τοῦ Τωρωναίου κόλπου (τῆς Κασσάνδρας), ἀπέχ. 1/2 ὥρ. τῆς Πορταριάς καὶ 1/2 ὥρ. τῆς παραλίας τοῦ Τωρωναίου. Κατοικεῖται ὑπὸ 83 οἰκογενειῶν ἑλλήνων γεωργῶν. Ἐνταῦθα ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ὀλυμθος ἡ διὰ τῶν τριῶν θλυθιακῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους ἀπαθανατισθεῖσα.

Μαμμόκακτος (Βοτ.), *Mammillaria* Haw. Γένος Κακτωδῶν (βλ. λ. Κήριος) ὧν ὁ σαρκώδης κορμὸς εἶνε σφαιροειδὴς ἢ ὠσειδῆς καὶ φέρει πρὸς τὰ ἀνω βραχεῖς μαστοει-

δεῖς κλαδίσκους. Φυτὰ τῆς Ν' Ἀμερικῆς, συχνὰ θεραπευόμενα χάριν καλλωπισμοῦ. [Θ.Χ.]

Μαμμοῦθ (βλ. πίν. Ζῶα θηλαστικὰ τῆς ἐποχῆς τῶν παγετῶνων, 7). Εἶδος ἐλέφαντος προκατακλυσμαίου, πρὸ πολλῶν αἰώνων ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ἐκλιπὼν, γνωστὸν δὲ μόνον ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων αὐτοῦ λειψάνων. Κατὰ τὸ μέγεθος ὑπερέβαινε τὸν σημερινὸν ἐλέφαντα, εἶχε δὲ μακροτέρους καὶ πρὸς τὰ ἀνω κεκαμμένους χαυλιόδοντας, μήκους 4 μ. καὶ βάρους μέχρις 150 χγρ. ἑκάστου, ἰσχυροῦς τραπεζίτας (βλ. τὸν ἀνωτ. πίν. 6) καὶ πυκνὴν τρίχωσιν ἀποτελοῦσαν εἶδος χαίτης εἰς τὸν λαιμόν. Ἦτο κυρίως ζῶον τῶν ψυχρῶν χωρῶν, ἐν Σιβηρίᾳ δὲ εὗρεθῆσαν δλέκληρα κάλλιστα διατηρούμενα πτώματα Μ. [Φ.Ι.]

Μάμουκας Ἀνδρέας. Ἕλληγν λόγιος, γενν. τῷ 1801 ἐν Χίῳ. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀγῶνος, ἐν ᾧ συνήργησε καὶ αὐτὸς κατὰ τὰς δυνάμεις του, κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου διωρίσθη παρὰ τῷ ναυάρχῳ Μιαούλῃ ὡς γραμματεὺς ἐν τῷ Σπενσιωτικῷ στόλῳ· μετὰ δὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυβερνήτου ἐγένετο Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας. Ἐπελθούσης τῆς δευτέρας εἰς Χίον ἐκστρατείας, καταλιπὼν τὴν θέσιν του μετέβη ἐκεῖ ἵνα συμμετάσχη τῶν κινδύνων, ματαιωθεὶς δ' αὐτῆς ἐπανεκάμφε. Μετρίοφρων ὢν περιορίσθη εἰς τὸ στάδιον τοῦ ὑπαλήλτου, διωρίσθη τῷ 1834 τμηματάρχης ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τῷ δὲ 1859 γενικὸς γραμματεὺς καὶ διετέλεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ θανάτου του 13 Μαρτ. 1884. Εἰς τὸν Μ. ὀφείλονται τὰ Μοναστηριακά, περιέχοντα τοὺς κανονισμοὺς τῶν μονῶν, νόμους κλ., οἱ πέντε πρῶτοι τόμοι· τῆς σειράς τῶν Ἐγκυκλίων μαθημάτων διὰ τὰς ἱερατικὰς σχολὰς, πρὸς δὲ Συλλογὴ τῶν κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος πολιτευμάτων, νόμων καὶ ὅλων ἐπισήμων πράξεων ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τέλους τοῦ 1832, ἧς ἐδημοσιεύθησαν μόνον 11 τόμοι, ἄλλων 7 μεινάντων ἀνεκδότων. Ἠσχολήθη δὲ ὁ Μ. τέλος εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν πολλαχοῦ διασπαρμένων ἐπιστολῶν τοῦ Α. Κοραῆ καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν μετὰ θάνατον εὗρεθέντων ἔργων του, ἐξέδωκε δὲ ὁ ἴδιος τὸν Α' τόμον τούτων. Ἐκ τῶν ἄλλων πονημάτων τοῦ Μ. τὸ ἱστορικὸν Ἡ καταστροφὴ τῆς Χίου ἐδημοσιεύθη ἐν Ἐδωμάδος τ. Γ' (1886).

Μάμουλα. Δύο χωρία τοῦ δήμου Χαλκιδῶν, ὧν τὰ μὲν Ἀνω Μ. ἔχουσι 91, τὰ δὲ Κάτω 152 κατ. [Μ.Σ.]

Μαμουλάδα Χωρ. τοῦ δήμου Ναυπάκτου, ἔχον 215 κατ. [Μ.Σ.]

Μαμουδρα Χωρ. τοῦ δήμου Πέτρας τῆς Πέτρας τῆς Λεβαδείας, ἔχον 143 κατ.

Μαμουσαζά. Χωρ. τοῦ δήμ. Αἰγίγιων, ἀπέχον ὥρ. 4 ΒΑ τοῦ Αἰγίου καὶ κείμενον ὑπὸ τὸ ὄρος Τρούσκιο (ὕψ. 1468 μ.), περιλαμβάνον δὲ 398 κατ.

Μαμφρεδονία (Manfredonia). Παλιός πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχ. Φότζας, ἔδρα ἐπισκόπου. ἔχει 8941 κατ. καὶ ὠχυρωμένον λιμένα. Πλησίον αὐτῆς πρὸς Ν ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Sipontum, ἀνεκαλύφθησαν δὲ ἀπὸ τοῦ 1877 ἐκεῖ σπουδαῖα ἐρεῖπια. [Μ.Σ.]

Μαμφρέδος. Βασιλεὺς τῆς Σικελίας, γενν. 1231, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Β' καὶ τῆς κομήσσης Βιάγκας Lancio, κληρονομῆσας τὸ πριγκιπάτον Τάραντος καὶ ἐνταλεῖς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ κράτους μέχρι ἀφίξεως τοῦ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ του Κορράδου Δ'. Παραδούς τούτω τὴν ἐξουσίαν τῷ 1252 ἐκπύρχυθη ἀντιβασιλεὺς ὑπὸ τῶν μεγιστάνων, ἐνίκησε δὲ τὸν στρατὸν τοῦ πάπα, ἀρνηθέντος νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ, τῇ βοηθείᾳ τῶν Σαρακηνῶν καταβάλλων εἰς τὴν λοιπὴν κάτω Ἰταλίαν μετέβη εἰς Σικελίαν. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ ψευδεῖ εἰδήσει τοῦ θανάτου τοῦ Κορραδίου ἐστέρθη βασιλεὺς τῆς Σικελίας, ἀνεγνώρισε δὲ τὸν Κορραδῖνον ὡς κληρονόμον. Ἡ ἀλλή του ἐν Πανόρμῳ ἐγένετο κέντρον τῆς ποιήσεως καὶ ἐπιστήμης, συγχρόνως δὲ ἐξέτεινε τὴν ἐξουσίαν του, ὑποστήριξας τοὺς ἐκ Φλωρεντίας ἐκπεσόντας Γιβελλίνους καὶ οὕτως ἀναγνωρισθεὶς ὡς προστατὴς σχεδὸν ὅλης τῆς Τοσκάνης. Τὴν θυγατέρα του Κωνσταντίαν συνέζευξε τῷ Πέτρῳ τῆς Ἀραγωνίας, ὃ ἴδιος δὲ ἐνυμφεύθη τὴν Ἐλένην, ἀδελφὴν τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου. Ἀλλὰ ἡ αὐξάνουσα δύναμις αὐτοῦ παρεκίνησε τὸν πάπαν Οὐρβανὸν Δ' νὰ κλείσῃ συμφωνίαν μετὰ Καρόλου τῆς Ἀνδεγαυίας, ὅστις ἀποβίβασθεις ἐν Ὁστίᾳ εἰσέβαλεν εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν. Ἀντιταχθεὶς εἰς τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἐνίκηθη ὁ Μ. συνεπείᾳ τῆς προδοσίας τῶν βυζαντινῶν τοῦ 26 Φεβρ. 1266 ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Beneventu καὶ εὗρε τὸν θάνατον. Ἡ εὐκρίνειά του φεύγουσα συνελήφθη καὶ παρεδόθη εἰς τὸν Κάρολον, ὅστις ἀφῆκε νὰ ἀποθάνωσιν οἱ υἱοὶ του ἐν τῇ φυλακῇ. [Β.Ε.]

Μάν. Νῆσος τῆς ἱρλανδικῆς θαλάσσης, συμπεριλαμβανομένη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔχουσα ἐμβ. 577 τχμ. μετὰ 55608 κατ. (1891), παράγουσα δὲ πολὺν μὲλιβδον καὶ ψευδάργυρον. Οἱ κάτοικοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κτηνοτρόφοι καὶ ἄλλοις, εἶναι Κελτικῆς φυλῆς, καλοῦσι δὲ ἑαυτοὺς Manx καὶ ἔχουσιν ἴδιον ἐπίσκοπον· ἔχει δὲ ἡ νῆσος ἴδιον σύνταγμα καὶ ἴδιον ἀστικὸν δίκαιον, λείψανα τῆς ὀλότες ἀνεξαρτησίας τῆς ὑπὸ ἰδίους βασιλεῖς. Πόλεις ὑπάρχουσιν ἐν Μ. τέσσαρες, Δουβλίνας, Ράμσεϋ, Πῆλ καὶ Κάλσταουν. [Μ.Σ.]

Μανάγουλη Χωρ. τοῦ δήμου Εὐπα-

λίου τῆς Δωρίδος, μετὰ 201 κατοίκων. [Μ.Σ.]

Μαννακόρ (Manacor). Πρωτεύουσα περιφέρειας τῆς Ἰσπαν. νήσου Μαϊόρκας. ἔχει 19135 κατ., πλατείας δόους καὶ ἐρεῖπια τῶν ἀνακτόρων τῶν ἀλλοτε βασιλέων τῆς Μαϊόρκας. [Μ.Σ.]

Μάναρη Χωρ. τοῦ δήμ. Βαλτετζίου τῆς Μαντινείας, κείμενον 1 ὥρ. πρὸς τὰ ΝΑ τῆς Καντρέας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 506 κατοίκων.

Μανασσή. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν Ζαγορίῳ μετὰ 430 κατοίκων, κείμενον ἐπὶ τῆς ὑπορείας τοῦ Μισοκέλ $1\frac{1}{2}$ ὥραν μακρὰν τῆς Τσόνθλας. Φημίζεται διὰ τὸν οἶνον του.

Μανασσή. 1) Κατὰ τὴν Παλ. Διαθ. υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ ἐκ τῆς Ἀσνάθ, ἀδελφὸς τοῦ Εὐφραῖμ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἀπετέλεσαν ἰδίαν φυλὴν τοῦ Ἰσραήλ, ἥς ἡ χώρα διημεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου εἰς Α καὶ Δ τμήμα. — 2) Βασιλεὺς τοῦ βασιλείου Ἰούδα ἀπὸ τοῦ 699 π. Χ. Ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα, ἐθυσίασε δὲ εἰς τὸν Μολῶχ καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν του καὶ φαίνεται ὅτι αὐτὸς ἐδολοφόνησε τὸν προφῆτην Ἡσαΐαν. Δίχμαλωτισθεὶς καὶ ἀπαχθεὶς εἰς Βαβυλῶνα, ἔγραψεν ἐνταῦθα, ὡς πιστεύεται, τὴν σωζομένην «Προσευχὴν Μανασσή», ἣν ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἀριθμεῖ μετὰ τῶν κανονικῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης, ἡ δὲ τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων ἀπορρίπτουσιν ὡς βιβλίον ἀπόκρυφον. [Θ.Ε.]

Μαννατάδες. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰσωναίων τῆς ἐπαρχ. Ὀρους τῆς Κερκύρας, ἔχον 119 κατ. [Μ.Σ.]

Μανδαῖοι (ἡ Σούμπα ἦτο Βαπτισταί). Ἀῖρεσις τῶν Γνωστικῶν, ἥς ἀλλοτε πολυαριθμοὺς οὕτως εὐρίσκονται νῦν ὁπαδοὶ τινεὶς ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ καὶ τῇ ἐμέρῳ Περσίᾳ. Αἱ διδασκαλαὶ τῶν πηγῶν ἔχουσι τὴν θρησκείαν τῶν ἀρχαίων Βαβυλωνίων, ἀνεμίχθησαν δ' ὕστερον μετὰ χριστιανικῶν στοιχείων· καταγράφθησαν δὲ ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἀρμενικῇ διαλέκτῳ. Οἱ Μ. ἀναγνωρίζουσιν ὡς κύριον μυστήριον τὸ βάπτισμα, ἔχουσιν ὁμῶς καὶ μετάληψιν δι' ἄρτου καὶ οἴνου. Τοῖς ἱερεῦσιν ἐπιβάλλεται ὁ γάμος· ἐπιτρέπεται δ' ἡ πολυγαμία. Ἐν τισιν ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Μανichaίους. [Θ.Ε.]

Μάνδαλαι Πόλις τῆς Βιρμανίας, κείμενη 45 χμ. Β τῆς Ἀμαραπούρας (βλ. λ.) σὺ μακρὰν τοῦ Ἰραβάνη. ἔχει 188815 κατ. (1891) τοὺς πλείστους Βουδδιστάς, ἀλλοὺς δὲ Μωαμεθανοὺς κλ., διατηρεῖ δὲ ἀρχαῖον ἐμπόριον διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς (μετὰ τῆς Κίνας). [Μ.Σ.]

Μανδάνη. Βλ. Κύρος.

Μανδανικά. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγαίων τῆς Χαλκίδος, ἔχον 98 κατ. [Μ.Σ.]

Μανδραρῖνος εἶνε παραμεμερφωμένη παράφρασις τοῦ σανκριτικοῦ mantrin τοῦ σημαίνοντος «σύμβουλος». Ἡ λέξις παλαιέθεν εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Μαλαίων, ἐγένετο παρ' αὐτοῖς τίτλος τῶν ὑψηλῶν ὑπαλλήλων τῆς πολιτείας αὐτῶν τε τῶν ἰδίων καὶ τῶν τῆς Κίνας. Τὸ ἀντίστοιχον ἐν τῇ σινικῇ εἶνε Kwan.

Μανδράγγου καλεῖται μέγας λαὸς νέγων ἐν τῇ ΒΔ Ἀφρικῇ μεταξὺ τοῦ ἀνω Νίγηρος καὶ τοῦ Φαλέμη καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τῆς δημοκρατίας Λιβερίας μεσογειῶς χώραν. Τὸ χρώμα τῶν Μ. κλίνει πρὸς τὸ τοῦ καφέ· εἶναι δὲ πνευματικῶς ἀνεπτυγμένοι, ἐρρυσὶ πλούτον μύθων καὶ παραμυθίων καὶ θαυμάσιον τὴν μουσικὴν πρεσβεύουσι δὲ τὸν ἰσλαμισμόν. Ἄλλοτε ἀπετέλουν ἰσχυρὸν κράτος, ὅπερ κατελύθη ἀφ' οὗτου ἐκυρίευσαν οἱ Τουαράγοι τὴν πόλιν Τιμβύκτου. [Μ.Σ.]

Μανδολιόν. Μικρὸν ἐντατὸν μουσικὸν ὄργανον, ἔχον συνήθως 4, ἐνίοτε δὲ καὶ 6, χορδὰς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ γάλλυθος· παιζεται καὶ διὰ τοῦ γυμνοῦ δακτύλου, τῆς δεξιᾶς χεὶρός, συνήθως ὅμως διὰ πτεροῦ χρησιμεύοντος ὡς πληκτρου.

Μανδουκίον. Προάστειον τῆς πόλεως Κερκύρας, κείμενον πρὸς Δ αὐτῆς ἐπὶ τῆς παραλίας μετὰ 3690 κατοίκων.

Μανδουρία. Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Λέσσης ἐν τῇ περιφερείᾳ Τάραντος. Ἔχει 9373 κατ., μετὰ τοῦ Οὐτζιάνου Μοντεφούσκου 10308, ὥρατον παλαιὸν ναόν, γεωργίαν καὶ ἀμπελοουργίαν. Εἶνε τὸ ἀρχαῖον Μανδύριον, ἐνθα ἐνίκηθη δ' Ἀρτίδαμος ὑπὸ τῶν Μεσσαπίων. Σώζονται δὲ εἰσέπια τοῦ ἀρχ. τείχους καὶ εὕρισκονται πλεῖστα ἐλλήν. ἀγγεῖα. [Μ.Σ.]

Μάνδρα Κομόπολις τῆς Ἀττικῆς ἐν τῇ Μεγαρίδι, κείμενη κατὰ τὴν πρὸς Δ ἐσχατιὰν τοῦ Θριασίου πεδίου καὶ ἀπέχουσα 4 ὥρ. πρὸς Δ τῶν Μεγάρων, 1 δὲ πρὸς τὸ ΒΔ τῆς Ἐλευσίνος. Ἀπὸ τοῦ 1872 ὤρισθη πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἐλευσίνος καὶ περιλαμβάνει 2625 κατοίκους, ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Προϊόντα δημ. καρποί, ἔλαιον, εἶνος, ῥητίνη καὶ τυρός. Πέριξ αὐτῆς κεῖνται πολλὰ δάση.

Μανδραδέλι. Χωρ. τοῦ δήμου Τυμφαίων τῆς Καλαμπάκας, μετὰ 99 κατ.

Μανδραγόρας (Βοτ.), Mandragora L. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Σολανωδῶν εὐ σώζεται· ἡ ἀρχαία ὀνομασία καὶ τὴν σήμερον παρὰ τῷ λαῷ. Συνώνυμον αὐτοῦ κατὰ τὸν Διοσκορίδην εἶνε «Κιρκία» ἐπειδὴ «ἡ ῥίζα φίλτρων εἶνε ποιητικὴ». Ὁ Διοσκορίδης διακρίνει τὰ δύο εἶδη Μ. τὰ κοινότερα ἐν Ἑλλάδι. Ταῦτα εἰσὶ «Μ. ὁ ὀψιλος ἢ μέλας», (autumnalis Spr.), ἔχον τὰ φύλλα

στενώτερα, τὰ ἄνθη μεγαλύτερα ἰσχυρὰ ἀνθούνα κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, καὶ «Μ. ὁ ἄρρηγ ἢ λευκός» (M. officinarum L.), ἔχον φύλλα μεγαλύτερα, πλατέα ἄνθη ὑπόλευκα κατὰ τὸ ἔαρ καὶ καρποὺς μεγαλύτερους. Εἰσὶ φυτὰ βαρύστομα, ναρκωτικά, ἀκαυλα, ἐχόντα ῥίζας εὐμεγέθεις, σαρκώδεις, πολλακίς δὲ πρὸς τὰ κάτω διχοτόμους διὰ ὁμοιάζουσι τῇ βοήθειᾳ τῆς φαντασίας πρὸς ἀνθρώπινον σῶμα («ἀνθρωπόμορφον φυτὸν» τοῦ Πιθαγόρα, planta semihominis τοῦ Colamella). Τὸ ἐν οἶνῳ ἔφημα τῆς ῥίζης ἦτο κατὰ τὸν Διοσκορίδην εἶδος ἀναισθητικοῦ φαρμάκου («χρώμενοι ἐπὶ τῶν ἀγρύπνων καὶ περιδυνῶντων κυθῶν ἐνὶ καὶ ἐφ' ὧν βούλονται ἀναισθησίαν τεμνομένων ἢ καίμενων ποιήσαι»). Κατὰ τὸν μεταίωνα τὰ ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ Μ. γλυπτὰ ἀνθρωπόμορφα ἑόανα ἐξετιμῶντο μέγας ὡς φυλακτῆρια καὶ μαγευτικὰ φάρμακα, ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ («Alraunen, Erd- ἢ Heinzelmännchen») πρὸς θεραπείαν ἀσθενειῶν, ἀπόκτησιν πλούτου, ἵνα γίνῃ τις ἀδαρτος κτλ. — Τὸ ὁμώνυμον φυτὸν τοῦ Θεοφράστου ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἄτροπον (βλ. λ.) ἢ Εὐθάλειαν. [Θ.Χ.]

Μανδρίλλος ἢ Μορμό (Cynoccephalus Mormon). Εἶδος πιθήκου ἀνηκον εἰς τοὺς κυνοκεφάλους. Εἶνε ὁ δυσσεβέστατος τῶν πιθήκων, μερῖνα ἐρυθράν, τυλέδρανα μέγιστα ἐρυθρὰ ἢ κυανὰ, ὡς κίτρινα. Ὑψος ἔχει μέχρις 1.50 μ. Εἶνε ἰθαγενὴς τῆς Γουινέας καὶ τῶν πέριξ, ζῇ δὲ κατ' ἀγέλας ἐν τοῖς δάσεσιν. Εἶνε ἰσχυρότατος καὶ ἀγριώτατος καὶ δυσχερέστατος συλλαμβάνεται· ἀγαπᾷ δὲ εἰ Μ. πολὺ τὸν οἶνον καὶ τὸν ζύθον δι' ὃ εὐκολώτατα μεθύσκονται. [Φ.Ι.]

Μανέθων ἢ Μανέθως ὁ Σεβεννύτης, Αἰγύπτιος ἱερεὺς καὶ ἱερογραμματεὺς ἐν Ἡλιουπόλει. Ἐζῆσεν ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων Σωτήρος τοῦ Α' καὶ Φιλαδέλφου, κατεῖχε δὲ ἐλληνικὴν παιδείαν καὶ ἔγραψεν ἔργα τινὰ σκοπὸν ἔχοντα νὰ διαφωτίσωσι τοὺς νέους ἄρχοντας τῆς χώρας περὶ τῆς ταύτης ἀρχαιότητος, πρὸς δὲ συγγραφὴν κατὰ τῶν τοῦ Ἡροδότου ἀνακρίβειων ὡς πρὸς τὴν αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν. Μεγίστης ἀξίας ἦτο ἡ Αἰγυπτιακὴ ἱστορία του εἰς τρία βιβλία, ἀπὸ τῶν μυθικῶν βασιλέων μέχρι τῆς δευτέρας τῆς Αἰγύπτου κατακτῆσεως ὑπὸ Ἀρταξέρξου Β'. Τὸ ἔργον τοῦτο καίπερ θεωρούμενον, κυρίως εἰς τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας, ὡς ἡ καλλίστη πηγὴ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας, ἀπωλέσθη πρῶτως· τινὰ ἀποσπάσματα ἐσώθησαν παρὰ Ἰωσήφω, παράρτημα δὲ αὐτοῦ, περιέχον ἀπαριθμήσιν τῶν δυναστειῶν καὶ βασιλέων μετὰ τῶν κυριώτερων συμβάντων, σώζεται ἐν ἐπιτομῇ κατασκευασθεῖσῃ ὑπὸ Ἰουλίῳ τοῦ Ἀφρικανοῦ παρὰ τοῖς χρονογράφοις Εὐσεβίῳ καὶ Γεωρ-

γίω Συγκέλλω. Ἡ καλλίστη ἐκδ. τῶν ἀ-
πασπασμάτων εἶνε ἡ τοῦ Unger (Βερολ.
1867) [X.B.]

Μανέρως. Ὁ νεώτατος ἀποθανὼν υἱὸς
τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, προσ-
ωποποίησις τοῦ πρώτου θανάτου. Ἐψάλλ-
λονται αὐτῷ θῶνοι ὡς ἐν Ἑλλάδι τῷ Δίῳ.
Πρὸς Αἴνος καὶ Ἀδωνίς.

Μάνεση. Χωρ. τοῦ δήμ. Τεγέας, ἀπέχον
1 ὥρ ἀπὸ Πιαλίου, μετὰ 300 κατοίκων.

Μάνεσι. 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Λαπα-
θῶν, κειμένη 3 ὥρ. ΝΔ τῶν Καλαβρύτων
καὶ πρὸς Β τοῦ ὄρους Καλλιφωνίου. Οἱ κάτοι-
κοι αὐτοῦ συμπωσοῦνται εἰς 414, προϊόντα
δὲ ἔχει δημ. καρποὺς καὶ οἶνον.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἐλατσίας, κειμένην
 $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Ν τοῦ Δραγμανίου ἐν τῇ ὑπὸ
τοῦ Κηρίσου διαρρεσμένη πεδιάδι. Κατ. 356.

— 3) Χωρ. τοῦ δήμου Ἰθώμης τῆς ἐπαρ.
Μεσσήνης, ἔχον 213 κατ.

— 4) Χωρ. τοῦ δήμου Μιδέας τοῦ Ναυ-
πλίου, μετὰ 188 κατ.

— 5) Χωρ. τοῦ δήμου Ἰριταίας (Πατρῶν),
ἔχον 124 κατ.

Μάνζαλα (τὸ πάλαι Τενέσιος λίμνη).
Λίμνη τῆς κάτω Αἰγύπτου, ἀπέχουσα τῆς
Δαμιέτης $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρ. πρὸς Δ, διαχωρίζο-
μένη δὲ τῆς Μεσογείου διὰ τινος φακμμάδους
καὶ στενωτάτης γραμμῆς, ἥτις διεσπάρθη
εἰς τέσσαρα μέρη. Αἱ κυριώτεραι τῶν διαρ-
ρήσεων τούτων εἶναι δύο· ἡ μὲν πρώτη κα-
λεῖται ὑπὸ τῶν Ἀράβων Δίβα, ἡ δὲ δευτέρα,
ἀπέναντι τοῦ εἰσβάλλοντος εἰς τὴν λίμνην
ῥέθρου τοῦ Νείλου Μουέζ, ὀνομάζεται Για-
μα-φάραχιμα. Τὸ ὕψος τῆς λίμνης ταύτης
διαρκούσης μὲν τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου,
εἶνε γλυκύ, εἰς πᾶσαν δ' ἀλλήν εποχὴν εἶνε
ὕψαλμυρον καὶ τότε ἔχει καὶ τὴν φωσφο-
ρικὴν ιδιότητα τῆς θαλάσσης, γέμει δὲ ὑδρο-
βίων πτηνῶν καὶ ἰχθύων εὐς τοῦ εὐοῦσιν οἱ
κάτοικοι τῆς Μάνζαλας, καλοῦντες αὐτοὺς
φυσίχ, καὶ τῶν ὁπῶν ἡ ἐτησία πρόσδος
εἶνε σπουδαιότατη. [Γ.Ι.Π.]

Μάνζαρος. Βλ. Μάντζαρος.

Μάνη καλεῖται ἡ χώρα ἡ ἐκτετατωμένη
ἐπὶ τῶν κλιτύων καὶ τῶν ὑπορείων τῆς ἀπὸ
τοῦ Ταυγέτου ἀποτόμης πρὸς Νότον μέχρι
τοῦ ἀκρωτηρίου Ταϊνάρου κατεργασμένης ὁ-
ροσειρᾶς, χώρα ἀγρία καὶ ἄγνος καὶ μεση-
μέριον ὄρειον ἀλλὰ καὶ κατ' ἐξοχὴν εὐάνδρος.
Ἡ πρὸς Ν ὁροσειρὰ δημιουργεῖ ἀπροσπέλα-
στον ὁχύρωμα τῆς χώρας τοῦ ἀνδρῶν καὶ ἀδ-
λου Ταϊνάρου πρὸς Δ δὲ ἀνφράττει μέγα
μέρος τῆς χώρας ἑτέρα ὁροσειρὰ τοῦ μεγαλο-
πρεποῦς Ταυγέτου, ἀποτελοῦσα συνέχειαν τῆς
πρώτης μεταξὺ δὲ τῶν δύο καίται χαράδρα
ἀποτελοῦσα ἰσχυρὰν κλεισούρειαν, ὁχυρώτα-
τον στρατηγικὸν σημεῖον, προστατεύον τὸ ὁ-

ροπέδιον τοῦ Κελεφᾶ, τὸ κέντρον τῆς Λα-
κωνίας. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ ἰδίως Μάνη
ἡ ὑπὸ ἐγγωρίῳ βῆθι διοικουμένη περιελάμ-
βανεν δολιχὴρον τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν
Οἰτύλου καὶ τὸ πρὸς τὸ Ταῖρον μέρος τῆς
ἐπαρχίας Γυθείου. Ἡ χώρα δὲ αὕτη τοῦ Ταϊ-
νάρου, ἡ ἀρχομένη ἀπὸ Ἀρεσποπόλεως ἀπο-
τελεῖ τὴν καλουμένην εἰδικώτερον μέσα
Μάνην ἥτις εἶνε καὶ ἡ ἀληθὴς καὶ κυρίως
Μ., ἥς τὸ ὄνομα ἐπεξετάθη ἐπὶ πᾶσαν τὴν
ἐκατέρωθεν τοῦ Ταυγέτου χώραν. Ὁ χαρα-
κτὴρ τῶν κατοίκων. περριτικισμένων δι' ἐκ-
τάκτου εὐφρίας, ἀλλὰ μὴ τυχόντων διανοη-
τικῆς μορφώσεως, παρουσιάζει ἐξισοτῆς ὡς
πρωτοτυπίαις εἶναι γενναϊότατοι, ὑπερήφανοι,
ἀνυπότακτοι, θράσθηροι, καρτερικώτατοι,
φιλότιμοι, εὐσεβεῖς, φιλόξενοι εἰς ἄκρον,
αὐστηροὶ τὰ ἥθη καὶ ἰδιαίχουσιν ἔχοντες
εὐαισθησίαν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς τιμῆς, ἐξ
ἧς πηγάζει καὶ τὸ κυριώτερον τῶν Μανια-
τῶν χαρακτηριστικόν, ἡ συνήθεια τῆς αἱμα-
κτρᾶς ἐκδικήσεως (περὶ ταύτης βλ. λεπτο-
μερείας ἐν λ. Ἐκδικήσις). Οἱ τῆς μέσα Μ.
κάτοικοι εἰσὶν οἱ μᾶλλον τῶν ἄλλων Λακω-
νῶν διαφέροντες κατὰ τὸν χαρακτῆρα, τὴν
προσφρόν, ἃ ἥθη καὶ ἔθιμα. Ἡ κοινωνία
τῶν Μανιατῶν, ὡς τῶν τῆς μέσα Μ., ἀπὸ
τοῦ Μεσσηνίου ἤδη διακρίνεται εἰς δύο τά-
ξεις ἀντίτους καὶ λίαν διεστῶτας, τοὺς Νι-
κλιάνους (θρῆστον Νυκλιάτους, κατα-
γομένους ἐκ τοῦ χωρίου Νύκλι, μεταναστεύ-
σαντας εἰς Ταῖναρον ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἀμυ-
κλῶν) ἡτοὶ τοὺς εὐγενεῖς, ἰσχυροὺς καὶ πο-
λυπληθεστέρους, καὶ τοὺς Φαμέγιους (οἰ-
κέτες, θειράποντας, ἐκ τοῦ famiglia=οἰο-
γένεια), λίαν ὑποδεστέρους, ὑποτελεῖς σχεδὸν
τῶν πρώτων, καὶ ὀλιγαριθμοτέρους. Ἐν γένει
οἱ πρῶτοι παριστάνουσι τοὺς ἀρχικούς κατεί-
κους τῆς χώρας, οἱ δὲ τελευταῖοι τοὺς ἐποικη-
σαντας· δὲν εἶνε ὅμως ἀδυνατοὶς ἡ μεταπτώσις
γένους τινὸς ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν τάξιν.
Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος Μ. εἶνε ἀγνωστος.
Τινὲς ἀποδίδουσιν αὐτὸ εἰς τὸ μανιωδῶς ἀ-
δάμαστον τῶν κατοίκων αὐτῆς. Οὐδεὶς τῶν
ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρει τὸ ὄνομα Μ.,
ὁ πρῶτος δὲ ὅστις ἐμίλει περὶ «καστροῦ Μαί-
νης» εἶνε Κωνστ. ὁ Πορφυρογέννητος. Κατὰ
τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς Σπάρτης φαίνεται
ὅτι μεγάλως ἡραϊώθη ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας,
ἥτις ἐπὶ Ῥωμαίων ἔμεινεν ἀνεξάρτητος, ὡς
βοηθήματα τὸν Καίσαρα κατὰ τοῦ Πομπηίου.
Ἰδίως ἤκμασε κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας
τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅτε μόνῃ ἡ πόλις Γύθειον
εἶχεν 70 000 κατ. Ἐπὶ Βυζαντινῶν εἶχεν
διάφορα προνόμια. Διὰ τὴν ἐμμονὴν τῶν
κατοίκων εἰς τὰ πατρία μέχρι τοῦ Θ' αἰῶ-
νος ὑπῆρχεν ἐτι εἰδωλοκρατεία ἐν Μάνη.
Ἐνεκα τῆς ὁχυροτητός τῆς καὶ τοῦ ἀνυπο-
τάκτου τῶν τέκνων αὐτῆς ἡ Μ., οὐδέποτε
διετέλεσεν ὑπὸ ξένων ζυγόν, ἀκόμη καὶ

δτε ἡ Ἑλλάς ἐλη ἐδεσπόζετο ὑπὸ ξένων. Οἱ Φράγκοι, καταλαβόντες εὐχερῶς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον, μόνον παρὰ τοῖς Μ. συνήντησαν πάντοτε ἀκατανίκητον ἀντίστασιν. διετηρήθησαν δὲ οὗτοι ἀνεξάρτητοι, ὅρια θέντες τῆς φραγκικῆς κατακτητικῆς παρὰ τὴν Καλαμάταν καὶ πρὸ τῶν Λακωνικῶν μεθορίων. Ἀληθῶς Βιλλαρδουῖνος ὁ Α' κατέλαβε τὸ φρούριον τοῦ Ἀρακλίου, ἀλλ' ὡς φαίνεται ταχέως ἀπώλεσαν πάλιν αὐτὸ εἰς Φράγκοι ἀφ' οὗ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀνεγείρουν ἄλλο ἀνωτέρω φρούριον, ἐπὶ τῆς κειλῆδος τοῦ Εὐρώτα, τὸ τοῦ Μισορᾶ. Βιλλαρδουῖνος ὁ Γ' καταλαβὼν τὴν ὥραιαν Δ κοιλιάδα τῆς Μ. ἔκτισεν αὐτόθι φρούριον ἐπικληθὲν Pas avant (μὴ περαιτέρω). ἐξ οὗ καὶ ὁ ποταμὸς ἐκλήθη Πασαβάς, πέραν τοῦ ἐποικοῦ οὐδέποτε προσέβησαν Φράγκοι. Κατακτῆσαντες δὲ εἰς Φράγκοι καὶ μέρος τῆς Δ Μάνης ἔκτισαν ἑσώως αὐτοῖσι τὸ φρούριον τῆς Κελεφᾶς Οἱ Τούρκοι ἀκόπως καταλαβόντες τὴν Πελοπόννησον, μόνον ἐν Μ. συνήντησαν ἐπιμένον καὶ ἀκαταγώνιστον ἀντίστασιν. Ἀλλὰ βαθμηδὲν εἰς Τούρκοι κατέλαβον μὲν τὸ φρούριον τοῦ Πασαβά καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Μ. νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς ἀπρόσιτα τοῖς Τούρκοις ὄρη καὶ τὰς ὑπώρειας αὐτῶν, κατέλαβον δὲ καὶ τὸν Κελεφᾶν καὶ τὴν Ζαρνάταν, ἐπετήρουν δὲ αὐστηρῶς τὴν Μ. καὶ ἐκ τῶν ἀπέναντι μεσσηνιακῶν φρουρίων. Ἀλλ' ὁ Μορτζίνης κυριεύσας κατέστρεψε τὰ τρία ταῦτα φρούρια ὡς ἄχρηστα ἢ πιθανώτερον ὡς ἐπικίνδυνα εἰς τὴν ἐνετικὴν κυριαρχίαν· ταχέως δὲ ὑπ' αὐτῶν τῶν Μ. ἐκαθάρισθη ἔκτοτε ἀπὸ τῶν Τευρκικῶν φρουρῶν ἡ χώρα τῶν. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων/λεως τῇ 1464, καὶ ἐπανειλημμένως ἔκτοτε συμμαχοῦντες τοῖς Ἑνετοῖς ἐπολέμησαν τοὺς κατακτητὰς Κατὰ τὴν πολιρκίαν τῆς Κρήτης 1668—69 ἐβοήθησαν ταύτην γενναίως προσβαλόντες τὸν ἐχθρικὸν στόλον. Εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας ὑποκινηθεῖσαν ἐπανάστασιν τοῦ 1769 εἰς Μ. ἔλαβον τὸ κυριώτατον μέρος, ὑπὸ τοῦ Ῥώφ καὶ τοῦ Παπάζογλου πεισθέντες περὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ῥωσσίας ὑποστηρίξεως τοῦ κινήματος ὕπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γεωργίου Μαυρομιχάλη 4000 Μ. ἐξοστράτευσαν εἰς Μεσσηνίαν, κατέλαβον τὸ φρούριον τῆς Πύλου καὶ ἄλλας θέσεις καὶ ἐπολιορκούν τὴν Μεθώνην καὶ Κορώνην, ὅτε πεισθέντες περὶ τῆς ἀπάτης διέλυσαν τὰς πολιρκίας καὶ ἐπέστρεψαν εἰς αὐτὴν. Ὁ κατ' αὐτῶν ἀποσταλὴς Χατζῆ Ὁσμὰν πασσάς ἀποτρίχων εἰς τε τὰς ἐπιθέσεις του καὶ τὰς διαπραγματεύσεις ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ φοιτῶν τοὺς πρέσβεις τῶν Μ. Ἀλλὰ τότε ἐξω φρενῶν οἱ Μ. ἐπιτεθέντες ἐπέφεραν πανωλερίαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ ἐξεδίωξαν αὐτὸν κακῶς ἔχοντα, κύριοι γενόμενοι τοῦ στρατοπέδου. Τέλος μετὰ πολλὰς διαπραγματεύσεις ἀνεγνώρισαν τὸν ὑπὸ τῆς Τουρκ. κυβερνήσεως διορισμὸν β. ἐ. η. γ.

τοῖς ἡγεμόνος τῆς Μ. ἐκ τῶν ἐντοπίων τοιούτοις δὲ διετέλεσαν ἄπὸ τοῦ 1771 μέχρι τοῦ 1821 ἐκτὼς, ὃν ὕστατος ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης (1815—21). Ἀλλ' ὑπὸ τούτους ἡ Μ. διετέλει ὅλως σχεδὸν ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, ἥς μάλιστα καὶ ὅρισεν ὑπῆρχεν ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένον, τὸ 4 ὥρας Β τοῦ Πασαβά Κοντοσκάλι. Τὸν δὲ διορισμὸν τοῦ βέη δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν σημείον προποικητικῆς ὑποταγῆς. Ὁ φόρος τῶν Μ. πρὸς τὴν Πύλην, ὀρισθεὶς κατ' ἀρχὰς εἰς 4 000 γρόσια καὶ αὐξηθεὶς βαθμηδὲν εἰς 25 000 διὰ πληθυσμὸν 6 000 οἰκογενειῶν, λίαν ἀτάκτως ἐπληρόνετο καὶ ματαίως ἀπαιτεῖτο, ἐξηκολούθει δὲ πάντοτε ἡ Μ. οὕσα τὸ ἀσφαλὲς καταφύγιον παντὸς διωγομένου ὑπὸ τῆς Πύλης. Εἰς τὴν Φιλίππην Ἑταιρίαν ἐπίσης παρέσεν ἡ Μ. στάδιον εὐρείας καὶ ἀφάτου ἐργασίας. Τὴν ἐνδοξον εἰς τὴν Ἑπανάστασιν συμμετοχὴν τῆς ἐνεκαίνισεν ἡ Μ. δι' ἐνέργειαν συμφιλίσεως τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῆς οἰκογενειῶν, τῶν Μαυρομιχάλειων, Γρηγοριάων καὶ Τρουπακίδων, χωρίζομένων ἀπὸ πολλοῦ διὰ μιστῶν ἀδελφικῶν. Ἀρχηγὸς ἀνεγνωρίσθη ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, πασίγνωστα δὲ εἶναι τὰ δυνάμει καὶ τῶν Γρηγοριάδων, Τρουπακίδων, Κουμουδουράκιδων, Πετροπουλάκων, Κοσσονάκων καὶ τῶν ἄλλων οἵτινες ἠνδραγάθησαν εἰς τὰς πολιρκίας καὶ μάχας Βαλτετίου, Δολιανῶν, Βερβένων, Τριπόλεως, Μονεμβασίας, Ἀλμυροῦ κλ. Περὶ τῶν ἐν Μ. συμβάντων τοῦ 1834 βλ. Ἀντιβασιλεία. Διατηροῦντες τὴν γενναϊότητα αὐτῶν οἱ Μ. διεκρίθησαν ἀγωνιζόμενοι τῇ 1854 ὑπὸ τὸν Δ. Πετροπουλάκην ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἠνδραγάθησεν ἐξ ὅλης ὁ Νικόλαος Λεουτσάκος, τῇ 1867 ἐν Κρήτῃ, ὑπὸ τοὺς Δημ. καὶ Λεων. Πετροπουλάκην, Ἡλ. Δημητρακέπουλον Γ. Κοσσονάκον καὶ Θεόδ. Κοσσονάκον, τῇ 1886 παρὰ τὰ σύνορα ὑπὸ τὸν Λεων. Πετροπουλάκην. Πρὸς τὴν γενναίαν ταύτην χώραν αἱ ἑλληνικαὶ κυβερνήσεις ἐδείξαν ἐν τούτοις ἀνέκαθεν ἀσύγνωστον ἀμέλειαν, διότι πολὺ ὀλίγον ἐπρονόησαν περὶ τῆς ἐν γένει προαγωγῆς αὐτῆς. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19 αἰῶνος Γάλλος στρατηγὸς ἐπισκεθεὶς τὴν Μ. ἀναφέρει ὅτι περιεῖχε 1000 χωρία καὶ πόλεις καὶ 100 000 κατοίκους, ἐν ᾧ σήμερον ἡ ἰδίως Μ. μάλιστα οἰκεῖται ὑπὸ 40 000, οἵτινες ὅμως σημειώτεον ὅτι ἀποτελοῦσιν ἐν χώρᾳ πελοποννησιακῇ πολὺν ἀναλήγως πληθυσμὸν. Ἡ παιδείσις προήχθη σχετικῶς, ὑπάρχουσιν δὲ σήμερον ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐν Γυθείῳ, Ἀρεοπόλει, Κίττῃ καὶ Κάμπῳ καὶ γυμνάσιον ἐν Γυθείῳ. Ἡ σταθὶς εὐδοκίμει κατ' ἐξοχὴν ἐν Γυθείῳ, παρέχοντι τὴν ἄριστην αὐτῆς ποιότητα· ἀρκάζει δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ συγκοινωνία χωλαίνει μεγάλως· διότι πλὴν τῆς ἀτελοῦς καὶ αὐτῆς ἀπὸ Γυθείου εἰς Ἀρεοπολὶν ὁδοῦ, οὐδέποτε οὐδεμία ὁδὸς ἔλα-

ράχθη ἐν Μ. ὑπὸ τοῦ δημοσίου. Ἡ γεωργία εἶναι παρημελημένη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παμφορίᾳ τοῖλαδι τοῦ Πασαβᾶ, ἐν ᾗ σπάνιά εἰσι τὰ χωρία, ἵσως διότι ἡ εὐφορία τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ ἀφθονος παραγωγή βαλανιδίων πληροῦσιν ἐπαρκῶς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, μὴ ἀναγκαζομένων εἰς δραστηριότητα τῆς γῆς καλλιέργειαν.

Μανή, Θεκέλ, φάρες. Βλ. Βαλτάσαρ.

Μάνης. Ἰδρυτὴς θρησκείας, γενν. κατὰ τὰς παραδόσεις τῷ 215 ἢ 216 μ. Χ. ἐν Μαρδίνου τῆς Βαβυλωνίας, υἱὸς Πέρσου ὀνόματι Φατὰν (Ἕλληνα. Πατερίου), μεταναστεύσαντος ἐκεῖ. Ἀποφασίσας νὰ ἱδρῇ παγκόσμιον θρησκείαν, ἐνε ἀνίσθη τῷ 242 ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Περσίας ὡς ἀπόστολος τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ, δὲν εὗρε δὲ κατ' ἀρχὰς πολλοὺς ὁπαδοὺς. Ἀποδημήσας ὁμως ἔτι τινὰ ἐν Ἰνδία καὶ Τουρκιστάν ἔλαβεν ὅτε ἐπανῆλθε παρὰ τοῦ βασιλέως Σαπὼρ Α' τὴν ἀδειαν νὰ ἀσκῶσιν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν του. Ἐν τούτοις ὕστερον ὑπέστη πολλοὺς διωγμοὺς καὶ ἐθανατώθη τῷ 276 ἢ 277. Οὕτω κατὰ τὰς πιστοτάτας πηγὰς, τῶν ἄλλων ἄλλα λεγούσων. Περί τῆς διδασκαλίας του βλ. Μανιχαῖοι. [Ἐγ.]

Μανης (Manis). Γένος ζώων τῆς οἰκογενείας τῶν Δατυπέδων Νωδῶν, λίαν ὅμοιον πρὸς τὸ γένος τῶν Μυρμηκοράγων. Βλ. Μυρμηκοράγοι. [Φ.Ι.]

Μανθουρέας δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαντινείας τῆς Ἀρκαδίας καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Βλαχοκερρασίας καὶ τῶν χωρίων Ἀλουποχωρίου, Ἀρβανιτοκερασίας καὶ Ζελίου, ἔχει δὲ κατ. 2859. [Μ.Σ.]

Μανία. Ἡ Μ. εἶνε τύπος φρενοπαθείας, υποδιακριμένη εἰς διαφόρους βαθμοὺς ὧν ὁ πρῶτος ὁ καὶ ἐλαφρότερος γνωρίζεται ἔχει υπερβολικὴν εὐθυμίαν καὶ φαιδρότητα, καθ' ἣν ὁ μανιακὸς βλέπει εἰς σχέδια μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐπιχειρήσεις, ἐν ᾗ ἀφ' ἐτέρου αἱ δυνάμεις του καὶ ἡ θέσις του εἶναι ὅλως ἀνάρμοστοι πρὸς αὐτά. Ἡ δὲ ἀληθὴς ἢ βαρεῖα μανία γνωρίζεται ἔχει τὴν ἐντελῆ συναρτησίαν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν πράξεων, παραληρηλήματα καὶ κινήσεις ἀσκόπου (μορφασμούς, χιρρονεμίας, κραυγὰς κτλ.), παραφοράς εἰς βιαιοτάτας πράξεις κτλ. Πολλὰκις κυριεύει τοῦ ἀσθενοῦς τὸ πάθος καὶ ἐν τῷ πάθῳ τούτῳ τὴν ἄσχητον ἢ ἀσελγὴς ἱκανοποίησις τῆς σαρκὸς λέγομεν τοὺς μὲν ἀρρενας μανιακοὺς ὅτι πάσχουν σατυρίασιν, τοὺς δὲ θῆλεις ὅτι πάσχουν νυμφομανίαν. Ἡ μανία θεραπεύεται σχετικῶς ἀρκετὰ συχνά. [Φ.]

Μανιάκι. Χωρ. τοῦ δήμ. Βουφράδος

τῆς Πυλίας, περίφημον διὰ τὴν ἐνταῦθα ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Παπαφλέσσα, κείμενον 2 1/2 ὥρ. ΒΑ τοῦ Χατζῆ. Κάτ. 232.

Μανιάττη. Χωρ. τοῦ δήμου Βαλτετσίου τῆς Μαντινείας, μετὰ 168 κατ. [Μ.Σ.]

Μανικαλάνδη. Χώρα τῆς Ν Ἀφρικῆς, ἀνήκουσα εἰς τὰς ὑπὸ ἀγγλικὴν προστασίαν, κειμένη δὲ μετὰ 18°—21° Ν πλ. καὶ 31° 31'—33° Α μήκ. ἀπὸ Γρῆνιτς. Ἐχει ἐμβ. περ. 26 χιλ. τχμ., ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Σαβῆ, καὶ εἶνε μὲν ὀλίγον μόνον καλλιεργημένη ἀλλ' εὐφορώτατη εἰς παντοῖα προϊόντα καὶ ἐν τῷ Β τμήματι εἰς χρυσόν. Πρωτεύουσα εἶνε Οὐμτάλι. Τοὺς καταλαβόντας ταύτην Πορτογάλους τῷ 1890 ἀπεδιώξαν οἱ Ἀγγλοι, ὅπερ προκάλεσε μέγαν κατὰ τούτων ἀναθρασμὸν ἐν Λισσαβῶνι· τέλος δὲ ἡναγκάσθησαν οἱ Πορτογάλοι κατὰ Μάιον τοῦ 191 νὰ ἀναγνωρίσωσι τὰ δικαιώματα τῶν Ἀγγλων. [Μ.Σ.]

Μανέκια. Χωρ. τοῦ δήμ. Κονιστριῶν τῆς Εὐβοίας, κείμενον 2 ὥρ. ΝΔ τῶν Κονιστριῶν, μετὰ 302 κατ.

Μανέλια. Πρωτεύουσα τῶν (Ισπαν.) Φιλιππίνων νήσων, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Λουθὲν ἐν τῷ μυχῷ τοῦ ὁμώνυμου κόλπου ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πάσιγ. Ἀποτελεῖται ἐκ 2 τμημάτων συνδεδεμένων διὰ γεφυρῶν καὶ ἔχει 154062 κατ., ὧν 19739 ἄλλοδαποί (οἱ πλεῖστοι Σῖναι). Ἡ ἐπὶ τῆς Ν ὁχθῆς τοῦ Πάσιγ κυρία πόλις εἶνε Ἑδρα τοῦ διοικητοῦ καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, κατοικεῖται ὑπὸ Ἰσπανικοῦ πληθυσμοῦ (περ. 20 χιλ.), περιβάλλεται δὲ διὰ τείχους καὶ ἔχει φρούριον ἰσχυρόν. Ἐπὶ τῆς ἄλλης ὁχθῆς κεῖνται τὰ προάστεια τὰ ἀποτελοῦντα τὸ κέντρον τοῦ ἑμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας. Ἐκπαιδευτικὰ ἱδρυμὰτα ἔχει ἡ Μ. πανεπιστήμιον, γυμνάσιον κά. Ἡ βιομηχανία κατεργάζεται κυρίως καπνὸν καὶ τὰς καύσιμας τῆς Μανίλιας καλυμμένας ἵνας Μούσης τῆς πλεκτικῆς, σάκχαρον κλ. Τὸ δὲ ἑμπορίον τῶν διαφόρων προϊόντων τῶν Φιλιππίνων εἶνε σημαντικώτατον. [Μ.Σ.]

Μανέλιος (Marens Manilius). Λατίνος ποιητής, ζήσας ἐπὶ Αὐγούστου καὶ συγγραφέας σωζόμενον ἡμιτελὲς διδακτικὸν ποίημα «Ἀτρονομικά» εἰς 5 βιβλ., ἐν στομφώδει γλώσσῃ, περιέχον ὅμως καὶ ἀληθῶς ποιητικὰς περιγραφὰς [Μ.Γ.]

Μανέν (Daniele Manin). Ἰταλὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1804 ἐν Βενετίᾳ. Σπουδάζας τὰ νομικά, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμπατριωτῶν του καὶ τὰς πρὸς ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος ἐνεργείας. Κατ' Ἰανουάριον 1848 ἐφυλακίσθη, ἀφέθη δ' ἐλεύθερος κατὰ Μάρτιον καὶ ἔλαβεν ἐνεργ-

γὲν μέρος εἰς τὰς ἐπαναστατικὰς κινήσεις τῆς Βενετίας, διωρίσθη δὲ κηρυχθεῖσης τῆς δημοκρατίας ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως, μετ' ἐλίχον δὲ (κατ' Ἀύγουστον) δικτάτωρ καὶ ὡς τοιοῦτος ἡμύνη γενναίως κατὰ τῶν Αὐστριακῶν. Διὲ ἐξαίρεθεις κατόπιν τῆς ὁμηγερείας μετέβη εἰς Παρίσιους ὅπου πενιγρῶς περιζόμενος τὰ πρὸς τὸ ζῆν ὡς διδάσκαλος τῆς ἰταλικῆς ἀπέθανε τ' 1857. Τῷ 1868 μετακομίσθησαν τὰ ὀστέα του εἰς Βενετίαν καὶ ἐτάφησαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγ. Μάρκου. [Β Ε.]

Μάνινα Βλυσανών. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀστακοῦ τῆς ἐπαρχ. Βενίτης καὶ ἑκρομέρου, ἔχον 128 κατ. [Μ.Σ.]

Μανιόκα. Βλ. Ἰατρόρη.

Μανιπούρ (ἁγγλ. Manipore). Κράτος ἀνεξάρτητον τῶν Ἀνατολ. Ἰνδιῶν πέραν τοῦ Γάγγου. Δ τοῦ Ἀσάμ. ἔχει ἐμβ. 20 700 τγμ. καὶ 221 070 κατ., ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλης κοιλάδος καὶ παράγει ὄρυζαν, τέϊον, μέταξον κλ. ἔχει ἐμύνημον πρωτεύουσιν. [Μ.Σ.]

Μανίσσα. Βλ. Μαγνησία.

Μανιτάρια. Ρλ. Ἀγαρινόν.

Μανιτόβα (Manitoba). Ἐπαρχία τοῦ Καναδά, συννεύουσα Ν πρὸς τὰς Ἠνωμένας πολιτείας, ἔχουσα δὲ ἐμβ. 1 700 000 τγμ. μετὰ 152 506 κατ. καὶ περιλαμβάνουσα τὰς περὶ τοὺς ποτ. Ρέδ Ἰρίβερ καὶ Ἀσπινιέϊν ὡς καὶ τὰς λίμνας Βίννιπεγ, Μανιτέβας κλ. ἡώρας. Τὸ ἔδαφος εἶνε καταλληλότερον διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου ὡς καὶ εἰς κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶνε Βίννιπεγ. [Μ.Σ.]

Μανιτοχώρι. Χωρίον τῶν Κυθέρων, ὑπαγ. εἰς τὴν δῆμον Κυθηρίων καὶ ἔχον μετὰ τοῦ Στρατοπεδίου 161 κατ. [Μ.Σ.]

Μανιτώ ἢ Μανιτοῦ καλεῖται ἐν ταῖς γλώσσαις τῶν Ἀλγογκίνων (τῆς Β Ἀμερικῆς) πάν τὸ ὑπερφυσικόν, κυρίως τὰ πνεύματα. Τὸ ἀνώτερον τούτων, ἑπερ θεωρεῖται καὶ ὡς εἶδος θεμημιουργοῦ Θεοῦ, καλεῖται Kitschi ἤτοι Μέγα πνεῦμα.

Μανιχαῖοι ἐκλήθησαν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Μάνη Ἰδρυθείσης θρησκείας. Αὕτη βασιζέται μὲν ἐπὶ τῆς θρησκείας τῶν ἀρχ. Βαβυλωνίων καὶ Χαλδαίων, ἔχει δὲ πολλὴν ὁμοιότητα καὶ πρὸς τὰς ιδέας τῶν Γνωστικῶν. Ἰσχυρίζεται δύο ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχοντα καὶ αἰώνια ὄντα, τὸ ἀγαθὸν ἤτοι τὸ φῶς καὶ τὸ πονηρὸν ἤτοι τὸ σκότος, περὶ ὁμοῦτα δὲ ἀπείρους αἰῶνας (φυσικὰς δυνάμεις) ὁμοειδεῖς μὲν ἐκείναις ἀλλ' ἐξαρτωμένους ἐξ αὐτῶν. Ἐπληροῦσε δ' ἡ διδασκαλία αὕτη ἥδη ἐπὶ Μάνη πρὸς τὸν χριστιανισμόν, κατὰ μίζονα δὲ βαθμὴν παρὰ τοῖς ὀπαδαῖς του ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει. Ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ «τοῦ υἱοῦ τῆς πτωχῆς γῆρας», ὃν ἐσταύρωσαν οἱ

Ἰουδαῖοι, διέκρινεν ὁ Μ. τὸν ἐν δοκούντι σώματι ἐμφανισθέντα ἀληθῆ σωτῆρα, ἐν ἐπίσης ἐκάλει Ἰησοῦν Ἰσαν). Οὗτος ἔφερε τὴν ἀληθῆ γνώσιν, ἣν ἐτελειοποίησεν ὁ Μάνης ὡς ὁ Παράκλητος. Τὰ τῆς ἀγ. Γραφῆς βιβλία τὰ μὲν ἀπεκίρρυνεν ὁ Μάνης, τὰ δὲ ἐθεώρει ὡς μᾶλλον ἢ ἥττον νεοθευμένα αὐτ' αὐτῶν δὲ συνέγραψεν ἰδίᾳς διδασκτικὰς συγγραφὰς καὶ ἴδιον εὐαγγέλιον. Οἱ Μ. διηροῦντο εἰς 2 τάξεις· οἱ μὲν ἐκκληστοὶ ἀπεῖχον τοῦ οἴνου καὶ πάσης ζωϊκῆς τροφῆς, τῆς γενετήριου συνουσίας, πασῶν τῶν σωματικῶν ἐργασιῶν καὶ πάσης βλάβης τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζώων καὶ φυτῶν· οἱ δὲ ἀκροαταὶ εἶχον μὲν μίζονα ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τὴν υποχρέωσιν νὰ τρέφωσι τοὺς ἐκλεκτοὺς διὰ τῆς ἐργασίας των, νὰ εἶναι ἐγκρατεῖς ἐν τῷ γάμῳ καὶ νὰ ζητῶσι τὴν εὐτυχίαν των ἐν τῇ πτωχείᾳ. Τῶν διαφόρων κοινοτήτων προϊστάνοιο ἐπίσκοποι, πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, ἀποτελοῦντες τὸν κλήρον καὶ ἱσταμένοιο ὑπεράνω καὶ τῶν ἐκλεκτῶν. Ἡ λατρεία τῶν Μ. ἦτο ἀπλή, ἐσπεροῦντο δὲ πάντες κόσμου οἱ ναοὶ των· ἐν τῇ Δύσει οἱ Μ. ἐτήρουν καὶ τὴν Κυριακὴν (ὡς ἡμέραν νηστείας) καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ, εἶχον δὲ καὶ βάπτισμα καὶ μετάληψιν δι' ὕδατος καὶ ἄρτου Ἐκ τῆς Περσίας εἶχον διαδεθῆ διὰ τῆς Συρίας καὶ Μ. Ἀσίας εἰς τὴν Β Ἀφρικὴν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἠῤῥῆσεν ἡ πρὸς τὸν χριστιανισμόν προσέλευσις αὐτῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Δ' αἰῶνος ἤρχισαν οἱ αἱματηροὶ διωγμοὶ των ἐν τῇ Β Ἀφρικῇ ἐξωντιώθησαν ὑπὸ τῶν Βανδάλων τὴν ἰδίαν τύχην ἔσχον ἐν Ἰταλίᾳ, τέλος δὲ καὶ ἐν Περσίᾳ καταδιωχθέντες ὡπισθοδρέμουν κατὰ τὸν 5' αἰῶνα εἰς τὴν ἐθνικὴν εἰσέτι Ἀνατολ. Ἀσίαν, ἄλλοι δὲ ἐκρύβησαν εἰς τὸ σκότος μυστικῶν συνεταρισμῶν καὶ ὕστερον μόνον ὑπ' ἄλλα ὀνόματα ἀναφαίνονται πλέον. [Θ.Ε.]

Μανιχῶς. Βλ. Ἰατρόρη ἢ Μανιχῆς.

Μάνλιος (Marcus Manlius). Κατὰ τὴν παράδοσιν ἀρχηγὸς τοῦ γένους τῶν πατρικίων τῆς Ῥώμης Μανλίων, ὑπάρχας ὕπατος τῷ 392 π. Χ., σώσας δὲ ὡς λέγεται τὴν πόλιν ὅτε οἱ Γαλάται τῷ 387 προσέβαλον αὐτήν, ἀπωθῆσας ἐπὶ τοὺς πρώτους ἐπὶ τοῦ τείχους τοῦ Καπιτωλίου ἀναβάντας, διὲ καὶ ἔλαβε τὸ ἐπιθετικὸν Capitolinus· πιθανῶς ὁμοῦς ἐκλήθη οὕτως ὡς κατοικῶν παρὰ τὸ Καπιτώλιον. Ὑπερτον κατηγορηθεὶς ἐπὶ συννενοῦνται ὅθεν μετὰ τῶν Πληβείων πρὸς ἀνατροπὴν τῆς πολιτείας ἐθανατώθη. Ὁ Τίτος Μ. ἐνίκησεν ἐν μονομαχίᾳ γιγάντειον Γαλάτην (361 π. Χ.) καὶ ἀφαιρέσας ἀπ' αὐτοῦ χρυσὸν περιδέραιον (torques), προσέλαβεν ἐκ τούτου τὸ ἐπιθετικὸν Torquatus. Τρεῖς ὑπῆρξεν ὕπατος ἀπαξ δὲ δικτάτωρ, κατετρό-

πως δὲ τῇ 340 τοῦς Λατίνους καὶ Καρπαίνους. Ἐθανάτωσε κατὰ τὴν παράδοσιν τὸν υἱὸν του μονομαχῆσαντα καὶ νικῆσαντα μὲν ἐν τῇ μονομαχίᾳ ταύτῃ τὸν ἀντίπαλον, ἀπειθήσαντα δὲ οὕτω εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν του πάσης μονομαχίας. [Θ.Μ.Ρ.]

Μάμμα καλοῦνται διάφοροι γλυκύτατοι φυτικαὶ ἐποί, ἐκ τῶν φλοιῶν ἀπεβαλλόμενοι καὶ εἰς τὸν ἀέρα ξηραίνεσθαι. Γνωστότατον εἶναι τὸ ἐκ τῆς «Μελίας τοῦ μάννα» (Fraxinus Ornus) προερχόμενον, ὡρὲς λευκόν, διαφανές, κολλώδες, καλλίστης γεύσεως. Εἰς τὸ ἐμπόριον φέρεται εἰς μάζας ἢ τεμάχια ἢ κολλήδρους· λαμβάνεται δὲ δι' ἐντομῶν κατὰ τὸ θέρος γινόμενων. — Τὸ Μ. ἔπερ κατὰ τὴν Γραζήν ἔτρωγον οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἄραβικῇ ἐρήμῳ κατὰ τινας μὲν ἔρευνητάς εἶναι ἔμποδες τὰς ὁπίας δένδρων συ, νοῦ ἐν Ἀραβίᾳ, τοῦ Tamarix mannifera, ἀποκρινόμενος συνεπέα τοῦ δῆγματος εἶδους κόκκου (βλ. λ.), τοῦ Coccus manniparus, ξηραίνόμενος ἐπὶ τοῦ δένδρου καὶ εἰς αὐτὸν καταπίπτων εἰς τὴν γῆν εἰς τεμάχια· ὁ δὲ οὗτος ἔχει γευσὶν μελιτώδη καὶ τρώγεται ὑπὸ τῶν Ἀράβων μετ' ἄρτου. Κατ' ἄλλους δὲ τὸ Μ. τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦτο εἶδος λειχῆνος (Sphaerothallia esculenta), αὐξάνον ἀφθόως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν Ἀραβίᾳ, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου δὲ πολυλίκως παρασυρόμενον καὶ καταπίπτων ἀλάχου ὡς βροχή. — Ἄλλα εἶδη εἶναι Μ. τὸ τῆς λάρικος ἢ Μ. τοῦ Βριανσὼν ἐκ λάρικος τῆς εὐρωπαϊκῆς λαμβανόμενον ἐν τῇ Ν. Βυρῳπῇ, Μ. τὸ αὐστραλιανόν, λαμβανόμενον ἐκ τῶν φλοιῶν καὶ τῶν φύλλων εὐκαλύπτου τοῦ μαννοφόρου, ἐξ οὗ οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας κατασκευάζουσιν ὠραῖον ποτόν. Μ. τὸ Περσικὸν κλ. Κυριώτατον συστατικὸν τοῦ Μ. εἶναι ὁ μαννίτης (βλ. λ.). Πάντα σχεδὸν τὰ εἶδη αὐτοῦ ἔχουσιν ἰδιότητας διαρροϊκάς καὶ χρησιμοποιοῦνται (ἰδίως τὸ φαρμακευτικὸν Μ. τῆς λάρικος) ὡς ἐλαφρὰ καθάρσια κατὰ 20—30 γραμμάρια πρὸς ἐνηλίκους, 10—15 πρὸς παῖδια καὶ ὀλιγωτέρων ἀκόμῃ πρὸς νήπια ἐν ὕδατι χλιαρῷ ἢ γάλακτι. [Α.Χ.]

Μάμμα. Χωρ. τῆς Σύρου ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Σύρου, ἔχον δὲ 621 κατ. [Μ.Σ.]

Μαννίτης, τὸ κυριώτερον συστατικὸν τοῦ μάννα, ἐνεχόμενον ἐν αὐτῷ 50—80 %. Χημικῶς ἀνάγεται εἰς τὰ πνεύματα, εἶναι δὲ ἔνωσησις ἄνθρακος, ὕδρογένου καὶ ἐξυγόνου κατὰ τὸν τύπον $C_6H_{10}O_6$. Εὐρῆται πλὴν τοῦ μάννα καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς φυτικαῖς οὐσίαις. Εἶναι σῶμα στερεόν, γλυκύτατης γεύσεως, εἰδικῶς βάρους 1.49, διαλυόμενον εἰς 65 μέρη ὕδατος, εὐκρυστάλλωτον. Παράγεται διὰ ζυμώσεως ἐκ τοῦ σακχάρου, δι' ὁξειδωσὺς δὲ μεταβάλλεται εἰς τὸ μαννιτὸς $C_6H_{12}O_6$, σιρπιτι-

δες σῶμα ἰσομερές (βλ. λ.) πρὸς τὸ σταφυλοσάκχαρον. Ἐπεκτείνουμένης τῆς ὁξειδωσὺς παρὰ γεται διαδοχικῶς τὸ λευκὸν στερεόν $μαννιτικὸν δξϋ, C_6H_{10}O_7$, τὸ σακχαρικὸν δξϋ, $C_6H_{10}O_8$, καὶ τέλος δξαλικὸν δξϋ, $C_6H_8O_4$. — Ὁ νιτριλὸς ἢ βροντώδης Μ, $C_6H_8(NH_2)_6$, παράγεται κατὰ τὴν κατεργασίαν τοῦ Μ. διὰ μ'γματος πυκνοῦ θειικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὁξέος, σχηματίζει δὲ μικρὰς στιλπνὰς βελόνας, αἵτινες κρούμεναι διὰ σφύρας ἐκφυροκροτοῦσιν ἐντόνως ἄλλα παράγωγα τοῦ Μ. εἶναι ἡ Μαννιτάνη, $C_6H_{12}O_5$, γλυκύτατον σιρπιτιώδες ὕγρον, καὶ ἡ Μαννιτόνη, $C_6H_{10}O_4$, λαμβανόμενη εἰς μεγάλους πρῆματικὺς κρυστάλλους. [Χ.Χ.]

Μαννχαῖμ (Mannheim). Πόλις τοῦ Μεγάλου Δουκάτου Βάδεν καὶ πρωτεύουσα περιφερείας (482 χιλμ. μετὰ 159 634 κατ.), κεῖμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέκκαρ εἰς τὸν Ῥήνον, συνδεδεμένη δὲ μετὰ τοῦ ἀπέναντι Λουδβιχσάφεν διὰ μεγάλης γεφύρας, σταθμὸς 5 σιδηροδρόμων. Ἐχει 79 044 κατ., εἶναι δὲ κανονικώτατα ὀικοδομημένη. Εἰς τὸ ἀνάγτορον τοῦ Μεγ. Δουκάτος, ἔπερ καλύπτει 5000 τμ. καὶ ἔχει 450 δωμάτια, ὑπάρχει σπουδαία πινακοθήκη, βιβλιοθήκη καὶ ἄλλαι συλλογαί. Μετ' αὐτοῦ συνδέεται ὁ ὠραῖος ἀγλικὸς ναός, ἀπομίμησις τοῦ ἐν Ῥώμῃ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Πέτρου. Ἀξιόλογα εἶναι τὸ μέγα θέατρον, γυμνάσιον, πραγματικὸν λύκειον κα. Ἡ βιομηχανία τοῦ Μ. εἶναι ἀκμαιοτάτη, πρὸ πάντων ἡ χημικῶν προϊόντων καὶ ἡ μεταλλῶν. καπνοῦ, ἐλαίου, δέρματος, ἐριούγων, ζύθου κλ., ἐπίσης δὲ τὸ ἐμπόριον σιτηρῶν, λιθινθράκων, ἀλεύρου καὶ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας. Ἄλλοτε ἦτο ὠχυρωμένη πόλις, τὰ πάνδενα ὑποστάτα κατὰ τοῦς κατὰ τὸν 12' αἰῶνα πολέμους. Κατὰ τὰ 1720—1778 ἦτο ἑδρα τῶν ἐκλεκτόρων τοῦ Βάδεν. [Μ.Σ.]

Μανόμετρον. Ὅργανον χρησιμεῖον πρὸς μέτρησιν τῆς τάσεως (βλ. λ.) ἀερίων, ἀτμῶν ἢ καὶ ρευστῶν. Πάντα τὰ ἐπινοηθέντα Μ. δύνανται νὰ ταχθῶσιν εἰς 4 κατηγορίας ἥτοι 1) τὸ ἀνοικτὸν Μ., ἀποτελούμενον ἐκ δοχείου πλήρους ὑδραργύρου, πρὸς ὃ συνδέεται κάθετος σωλὴν ὑάλινος, μακρὸς, ἀνοικτὸς ἀμφοτέρωθεν· οἱ ἀτμοὶ φέρονται δι' ἄλλου σωλῆνος ὑπερθεῖν τοῦ δοχείου, οὗτινος πιέζοντες τὸν ὑδραργύρον ἀναψύουσιν αὐτὸν ἀναλόγως ἐν τῷ σωλῆνι, ἐφ' οὗ ὑπάρχει βαθμολογία πρὸς ἐκτίμησιν τῆς τάσεως τῶν ἀτμῶν ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῆς ὑδραργυρικῆς στήλης. — 2) Τὸ κλειστὸν Μ. ἀποτελεῖται ἐκ σωλῆνος βραχέος, λίαν στεροῦ, κλειστοῦ ἄνωθεν, κάτωθεν δὲ ἐμδυσθισμένου εἰς ὁμοιον τῷ ἀνωτέρῳ δοχείῳ· ὁ μηχανισμὸς τῆς λειτουργίας αὐτοῦ εἶναι ὁ

αὐτὸς ὡς τοῦ ἀνοικτοῦ· ἀλλ' ἡ ὕψους τοῦ ὑδαργύρου εἶναι πολὺ ὀλιγωτέρα ὡς πιεζομένου καὶ ἀνωθεν ὑπὸ τοῦ ὕψους τοῦ κλειστοῦ σωλῆνος· δι' ὃ εἶναι εὐγενεστέρων τῶ εἶδος τοῦτο, τοῦ πρώτου εἶδους ἀπαιτοῦντος διὰ μεγάλας τάσεις μέγιστον ὕψος σωλῆνος. — 3) Τὸ δι' ἐμβολέως Μ., ἐν ᾧ διὰ τῆς πιεζούσης ἐτέρωθεν δυνάμεως τῶν ἀτμῶν προωθεῖται ἐν τινὶ κυλινδρικῷ βαθμολογημένῳ σωλῆνι ἐμβολὸν κινητόν — 4) Τὸ μεταλλικὸν Μ. ὅπερ ἐστὶ πεπλατυσμένος καὶ κυκλοειδῶς κεκαμμένος. εὐκαμπτος σωλῆν συγκοινωνῶν μετὰ τῶν ἀτμῶν, ὧν ζητεῖται ἡ τάσις· οὗτοι πληροῦντες τὸ κοῖλον τοῦ σωλῆνος μεταβάλλουσι μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναλόγως τῆς τάσεως αὐτῶν τὸ σχῆμα τοῦ εὐκάμπτου τούτου ὄργανου, οὗτινος τὸ μὲν ἐν ἄκρον εἶναι στερεῶς προσηρμοσμένον ἐπὶ πλακός, τὸ δὲ ἄλλο μετατοπιζόμενον ἀναλόγως τῆς τάσεως· δεικνύει δὲ δεικτοῦ τὸ μέτρον τῆς τάσεως ἐπὶ βαθμολογημένης πλακός.

Μανουήλ Α΄ Κομνηνός. Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Κομνηνοῦ, ὀρισθεὶς ὑπὸ τούτου διάδοχος ἀντὶ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ Ἰσαακίου καὶ βασιλεύσας 1143—1180. Ὑπῆρξεν ὁ ἡρωϊκώτερος τῶν βασιλείων τῆς Κων/πόλεως, περίφημος ἐπὶ σωματικῇ ῥώμῃ, δεξιότητι ἐν τῷ χειρισμῷ τῶν ὅπλων καὶ ἀνδρείᾳ. Δυστυχῶς ὅμως ὡς ἐκ τούτων παρεσύθη εἰς τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις δόξαν μὲν ἐπενεγκούσας αὐτῇ, ἐξασθενησάσας ὅμως τὸ κράτος. Τῷ 1144 ἐνυμφεύθη τὴν Βέρθαν, γυναικαδελφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Κορράδου Γ', μετονομασθεῖσαν Εἰρήνην. Ἐπεξελθὼν κατὰ τῶν ἐν Συρίᾳ Φράγκων ἠγάγκασε τὸν τῆς Ἀντιοχείας δούκα Ραϊμοῦνδον νὰ προσέλθῃ τῷ 1144 εἰς Κων/πολιν ἵνα ζητήσῃ συγγνώμην καὶ ὁμώσῃ πίστιν. Εἶτα δὲ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Τούρκων, ἐδέχτην ἔτι τῷ 1147 νὰ συνομολογήσῃ εἰρήνην, δι' ἧς παρεχωρήθησαν αὐτοῖς ἅπαντα τὰ φρούρια ὅσα εἶχον κυριεύσει εἰς Παμφυλίαν καὶ Κιλικίαν. Ἡ δευτέρα σταυροφορία (1147—8), ἐπὶ ἧς τῷ κράτει οὐ μικροὺς κινδύνους· ὁ γερμανικὸς ὑπὸ τὸν Κορράδον στρατὸς διερχόμενος διὰ τῆς χώρας προσκάλεσε πολλὰς ῥήξεις πρὸς τοὺς κατοίκους, οἱ δὲ Γάλλοι (ὑπὸ Λουδοβίκον τὸν Ζ') ἐσκέπειον μάλιστα νὰ προσβάλωσι τὴν πρωτεύουσάν· κατανοήσαντες ὅμως τὸ ἀδύνατον ὡμώσαν οὐ μόνον ὅτι οὐδεμίαν θέλουσι κυριεύσῃ πόλιν ἀνήκουσαν εἰς τὸ κράτος ἀλλὰ καὶ ὅτι θέλουσιν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας πάσας τὰς πόλεις ὅσας ἀνακτήσωσιν ἀπὸ τῶν Τούρκων. Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν προσνέχθησαν πρὸς τοὺς Δυτικούς μεθ' ἧς ἔδει εἰλικρινείας. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπεχείρησεν ὁ Ρογῆρος ὁ Β' τῶν ἐν Σικελίᾳ Νορμαννῶν δεινὸν πόλεμον

κατὰ τῆς κυρίως Ἑλλάδος. Τῷ 1147 νορμαννικὸς στόλος προσέβαλε τὴν Κέρκυραν καὶ εὐχερῶς ἐκυρίευσεν πόλιν καὶ φρούριον, ματαίως ὅμως προσεπάθησε νὰ ἐκπολιοκρήσῃ τὴν Μονεμβασίαν. Ὑστερον ἀπεβδόχῃ εἰς Κρίσσαν καὶ ἐδῆρσε τὰς Θήβας καὶ εἶτα τὴν Κόρινθον, ἐφ' ᾧ θριαμβεύων ἀπῆλθεν εἰς Πάνορμον τῆς Σικελίας. Ὁ Μ. ἠναγκάσθη νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν Νορμαννῶν ἔνεκα ἐπιδρομῆς τῶν Πετσανέγων, οὓς ἐξέωσε τῷ 1148 πέραν τοῦ Ἰστρου. Τῷ δὲ 1149 ἐπλευσε κατὰ τῆς Κερκύρας, ἀφοῦ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε συνδρομὴν τῶν Ἑνετῶν, οἱς παρεχώρησε μεγάλα δικαιώματα. Καίτοι ὅμως λαμπρῶς ἠγωνισατο, ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἀντέστη ἡ πόλις, ἀν καὶ νέος στόλος τοῦ Ρογῆρου εἰς ἐπικουρίαν ἐλθὼν ἐνίκηθη, τέλος δὲ παρεδόθη. Εἶτα καὶ οἱ στρατηγοὶ τοῦ Μ. Μιχαὴλ Παλαιολόγου κῆ. ἐνίκησαν τὸν υἱὸν τοῦ Ρογῆρου Γουλιέλμον ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ· μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ Μιχαὴλ οἱ Ἕλληνες ἡττήθησαν καὶ ἠναγκάσθη ὁ Μ. νὰ δευθῇ τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τοῦ Γουλιέλμου. Πρὸς ἀντιπερισπασμὲν κατὰ τῶν Βενετῶν ὁ Μ. ἐκλείσσε συνθήκην μετὰ τῶν Γενουαίων παραχωρῶν αὐτοῖς ἴδιον ἐμπορεῖον ἐν Κων/πόλει καὶ ἄλλα δικαιώματα, ἐγκαθιδρύσας οὕτω καὶ ἄλλους ξένους ἐν τῇ βασιλευσούσῃ. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑπῆρξε πολὺ εὐτυχέστερος. Ἐνίκησε τοὺς Τούρκους, κυριεύσαντας πολλὰς πόλεις περὶ Πόντον καὶ Καππαδοκίαν, ἀνέκτησε τὴν ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων καταληφθεῖσαν Κιλικίαν, τὴν δὲ τῆς Ἀντιοχείας δούκα Ῥενάλδον καὶ τὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ βασιλέα Βαλδουίνον ἐταπείνωσε καὶ ἐσθλάσε τροπαιοῦχος εἰς Ἀντιόχειαν. Εἶτα προσβαλὼν τὸ Χαλέπ ἠγάγκασε τὸν τῆς πόλεως σουλτάνον Νουρρεδδὴν νὰ ἀποδώσῃ τοὺς χριστιανούς αἰχμαλώτους καὶ ὑποσχέθῃ ὅτι θέλει τὸν ὑποστηρίξει εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολέμους. Τῷ 1167 ἐπανάλαβε νικηφόρως τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων πολέμους· οὕτως ὁ τοῦ Ἰκνίου σουλτάνος Ἀζεδδὴν ὑπετάγη καὶ ἐζήτησεν εἰρήνην. Ἰδίαν σημασίαν εἶχον αἱ πρὸς τὴν Δυτικὴν Ἑκκλησίαν σχέσεις τοῦ Μ. Εἶχεν ὡς φαίνεται τὸ σχέδιον, ὑποστηρίζων τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον Γ', ἐχθρὸν τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Α' τῆς Γερμανίας, νὰ ἀνακτήσῃ μὲν τὴν Ἰταλίαν, νὰ ἀναλάβῃ δὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν τῆς Ῥώμης στέμμα. Τοῦλάχιστον ὅμως ἀντέπραξεν ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας βουλευμάτων τοῦ Φρειδερίκου. Συγκρότως κατέστησε τὸ κράτος τοῦ σεβαστῶν εἰς τοὺς πλησιεστέτους ἡγεμόνας· τοὺς ἐπανάσταντας Σέρβους κατέβαλε (1151) καὶ τοὺς Οὐγγυροὺς ἠγάγκασεν αἰ στρατηγῶν τοῦ νὰ εἰρηνεύσωσι, νικήσαντες αὐτοὺς μετὰ πόλεμον διαρκέσαντα ἀπὸ τοῦ 1164 μέχρι τοῦ 1168 ἐν κρατερᾷ μάχῃ παρὰ τὸ Ζεῦγμινον.

Μετὰ ταῦτα ὁμοῦ παρασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ἱεροσολύμων Ἀμαλρίχου εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἀπέτυεν· ὁ στόλος αὐτοῦ ἐπὶ 50 ἡμέρας προσέβαλε μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀμαλρίχου τὴν Δαμιέτην, τούτου δὲ συνομολογήσαντος ἰδιαν εἰρήνην πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἀπῆλθεν ἀπρακτος. Τῇ 1170 περιεπλάκη ὁ Μ. εἰς διενέξεις πρὸς τοὺς Ἑνετοὺς· οὗτοι κηρύξαντες τὴν πόλεμον προσέβαλον τὰς παραλίαις καὶ τὰς νήσους, ὑπέκινησαν τοὺς Σέρβους, ἐσχημάτισαν συμμαχίαν μετὰ τοῦ Φρειδερίκου (1174) καὶ τῶν Νορμαννῶν (1175), ὥστε ἐπὶ τέλους ὁ Μ. ἐδῆξε νὰ ἐνδῶσῃ, νὰ πληρώσῃ ἀποζημίωσιν 1 1/2 ἑκατομ. χρυσῶν καὶ νὰ ὑποσχεθῇ τήρησιν εἰς τὸ μέλλον τῶν προνομίων τῶν Ἑνετῶν. Δυστυχέστατος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος τοῦ Μ. κατὰ τῶν Τούρκων. ἀγῶν (1174—76), καθ' ὃν ἐν ἔργῳ μὲν ἀνέκτησε φρούριά τινα, ὡς τὸ Δορύλαιον καὶ τὸ Σούβλεον, προσεβλήθη ὁμοῦ αἰφνης ὑπὸ τῶν ἐχθρικών στρατευμάτων εἰς τὰς κλεισούρας τοῦ Τζυβρίτζη παρὰ τὸ Μυρικήφαλον, ὅπου μόλις ἐσώθη ὁ αὐτοκράτωρ διὰ τῆς προσωπικῆς του ἀνδρείας καὶ ῥώμης καίπερ γέροντος ἦν. Συνεπεῖα τῆς ἥττης ταύτης ἦναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ· εἴτα ὁμοῦ ἐληλάτησαν οἱ Τούρκοι πᾶσαν τὴν χώραν μέχρι τῆς θαλάσσης καὶ ἐξηκολούθησαν αἱ ἐχθροπραξίαι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μ., συμβάντος ἐν ἔτει 1180.

Μανουήλ Β' ὁ Παλαιολόγος. Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ (1391—1425), γενν. 1348, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Ε'. Διεθραμάτισεν ἤδη ζῶντος τοῦ πατρὸς του σπουδαῖον πολιτικὸν πρόσωπον καὶ διεδέξατο αὐτὸν θανόντα. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπολέμησε μετὰ τοῦ τῶν Τούρκων σουλτάνου Βαγιαζίτ, ὅστις τέλος ὑποστηρίζων τὴν τοῦ Μ. ἀνεψίαν Ἰωάννην ἠνάγκασε τὸν Μ. νὰ δευθῇ τούτον τῇ 1398 ὡς συμβασιλέα. Φίλος δὲ γενόμενος τοῦ νέου σουλτάνου Μωάμεθ Α' (1410) κατώρθωσε τὴν ἀπόδοσιν διαφέρων πόλεων καὶ τὴν τήρησιν τῆς εἰρήνης ἐπὶ τινα ἔτη. Θανόντος ὁμοῦ Μωάμεθ τοῦ Α' τῇ 1421 ὁ διάδοχος του Μουράτ ὁ Β' ἀνενέωσε τὰς τῶν Ὀσμανιδῶν κατὰ τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους ἐχθροπραξίας. Καὶ ἀντέστη μὲν ἡ Κων/πολις εἰς ἐπιθεσιν τῇ 1422, ἀλλ' ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς 22 Φεβρ. 1424 ἠναγκάσθη ὁ Μ., ἥδη βαρύνως νοσῶν, νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς πολλὰς πόλεις καὶ νὰ δευθῇ ἐπιβολὴν φόρου. Τὰ ἥγας τοῦ κράτους ἔλαβεν εἴτα ὁ τοῦ Μ. υἱὸς Ἰωάννης ὁ Η', ὁ δὲ Μ. περιεβλήθη το μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἀπέθανε τῇ 1425 ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος. [Ι.Κ.Π.]

Μανουήλ. Βλ. Ἐμμανουήλ.

Μανούς (ἐκ ρίζης man, ἥτις σημαίνει φρονεῖν, ὁ φρονῶν, ὁ ἀνθρώπος). Μέγας νο-

μοθέτης τῆς Ἰνδικῆς ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν τὰ μέγιστα τιμώμενος ὡς συγγραφεὺς τοῦ περὶ νόμου αὐτῶν κώδικος. ἀληθῶς δὲ μυθικὸν ὅλως πρόσωπον ταυτιζόμενον πρὸς τὸν τῆς Κρήτης Μίνω καὶ τὸν Mannus τῶν Γερμανῶν (Tacitus ἐν Germania § 2), περὶ οὗ καὶ ἄλλα πολλὰ μυθολογοῦνται καὶ ὅτι κατὰ γεται ἐκ θεῶν καὶ εἶναι ἀρχηγέτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σωθεὶς ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ ὡς ὁ Νῶε. Ἀπεδόθη δὲ εἰς τούτον ἡ σύνταξις τοῦ κώδικος, ὅπως καταστῇ οὗτος ἱερώτερος καὶ σεβαστότερος. Ὁ κώδικς οὗτος δὲν εἶναι ἀπλῶς συλλογὴ νόμων, ἀλλὰ πλὴν τῶν ἄλλων περιέχει κοσμογονικὸν σύστημα, ἐκτίθησι μεταφυσικὰς διδασκαλίας, διδάσκει τὴν τέχνην τοῦ κυβερνᾶν καὶ πραγματεύεται καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς μετὰ θάνατον. Διαιρεῖται δὲ εἰς δώδεκα βιβλία, ὧν τὸ περιεχόμενον εἶναι κυρίως τὸ ἑξῆς· Α' Κοσμογονία, Β' Ἀνατροφή, καθήκοντα τοῦ μαθητευομένου ἥτοι πρῶτον στάδιον τοῦ βραχμανικοῦ βίου (βλ. Βραχμάνοι), Γ' Γάμος, καθήκοντα τοῦ οἰκοδεσπότου, ἥτοι δευτέρον στάδιον τοῦ βραχμανικοῦ βίου, Δ' Μέσα συντηρήσεως καὶ ἰδιωτικὰ ἠθικὰ παραγγέλματα, Ε' Κανόνες διαίτης τοῦ βίου, καθαρσις καὶ καθήκοντα τῆς γυναικός, Σ' Καθήκοντα τοῦ ἐρμῆτου καὶ τοῦ ἀσκητοῦ, ἥτοι τρίτον καὶ τέταρτον στάδιον τοῦ βραχμανικοῦ βίου, Ζ' Διοικήσεις, καθήκοντα τοῦ βασιλέως καὶ τῆς τάξεως τῶν πολεμιστῶν, Η' Δικονομία πολιτικὴ καὶ ποινικὴ, Θ' Συνέγεια τοῦ προηγούμενου καὶ καθήκοντα τῆς τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως τῆς Ἰνδικῆς κοινωνίας (βλ. Κάσται), Ι' Τάξεις ἀναμειγμέναι καὶ διαγωγὴ τῶν τάξεων ἐν καιρῷ δυστυχίας, ΙΑ' Ποινὰ καὶ ἐξιλασμοί, ΙΒ' Μετεμψύχως καὶ αἰωνία μακαριότης. Ὁ κώδικς οὗτος εἶναι ἐμμέτρως γεγραμμένος καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 2684 distichων.

Βιβλιογραφία. α' ἔκδοσις ἐν Καλκούτῃ 1813, β' ἔκδοσις μετ' ἀγγλικῆς μεταφράσεως ἐν Λονδίῳ 1825, γ' ἔκδοσις ἐν Καλκούτῃ 1830, δ' ἔκδοσις ἐν Παρίσι 1830—33 μετὰ μεταγλωττίσεως εἰς τὴν Γαλλικὴν ὑπὸ Loiseleur des Longchamps· τελευταία δὲ ἔκδοσις ἡ τοῦ καθηγητοῦ Jolly ἐν Λονδίῳ 1887. Μετεγλωττίσθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς W. Jones ἐν Καλκούτῃ 1794 καὶ τὸ τελευταῖον εἰς τὴν Γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ G. Strehly ἐν τοῖς Annales du Musée Guimet ἐν Παρίσι 1893. [Κερ.]

Μανουσάκι. Βλ. Ἰώδη.

Μανούτιος (κυρίως Manuzzi, Manuzzi καὶ Manucci). Ἰταλικὴ οἰκογένεια τυπογράφων, ἧς τὰ τυπογραφικὰ ἔργα καλοῦνται Ἀλδῖνα ἢ Ἀλδῖναι ἀπὸ τοῦ κυρίου ὀνόματος δύο μελῶν τῆς οἰκογενείας. Ἀλδός Α' ἢ

ὁ πρεσβύτερος, γενν. περί τὸ 1448 ἐν Βασιάνῳ πλησίον τῆς Ῥώμης, ἐσπούδασε τὰ λατινικὰ γράμματα ἐν Ῥώμῃ, τὰ δὲ ἑλληνικὰ ἐν Φερράρᾳ (ὑπὸ τὸν Βαρίνον), ἴδρυσε δὲ τῷ 1485 τυπογραφεῖον ἐν Βενετίᾳ ἐν ᾧ ἐτυπώθη μεγάλη σειρὰ κριτικῶν ἐκδόσεων (περ. 130 τόμοι), αἵτινες τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, οὐκ ὀλίγους δὲ ἑλλήνας συγγραφεῖς πρῶτον κατέστησε γνωστοὺς καὶ διέπρεψεν ἐπὶ ἀκριθείᾳ καὶ φιλοκάλῳ ἐκτυπώσει. Πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες, κυρίως δὲ ἑλληνες πρότυποι, ὑπεστήριξαν τὸν Μ. ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ. Ὁ Μ. συνέγραψε πλείστα προσιμα διὰ τὰς ἐκδόσεις του· πρὸς δὲ συνέταξε *Institutiones graeco-latinae* (1501 καὶ 1508), *Grammaticae institutiones graecae* (1515), *De metris Horatianis* (1509) καὶ ποίημα *Musarum panegyris*. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1515.

Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξηκολούθησαν συγγενεῖς τινες τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος μέχρις οὗτο τῷ 1533 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Παῦλος, γενν. 1511, ὅστις καὶ αὐτὸς ἦτο σοφός, κυρίως δὲ λαμπρὸς λατινιστής. Τῷ 1561 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ πάπα εἰς Ῥώμην ὡς διευθυντὴς τοῦ διὰ τὴν ἐκδόσιν τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας τυπογραφείου, ἀπέθανε δὲ τῷ 1574. Ἀπὸ τοῦ 1515 μέχρι τοῦ 1533 ἐτυπώθησαν ἐν τῷ ἐν Βενετίᾳ τυπογραφείῳ 120 ἔργα, ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ 1574 περίπου 515. Ὁ Παῦλος ἔγραψε *Σχόλια* εἰς τὰ τοῦ Κικέρωνος καὶ ἔργα τινὰ περὶ Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὁ τοῦ Παύλου υἱὸς Ἀλδός ὁ Β', γενν. 1547, ἐνησχολήθη εἰς φιλολογικὰς καὶ νομικὰς μελέτας καὶ ἐκτὸς τῆς ἐκδοτικῆς ἐργασίας ἐχρημάτισε καὶ καθηγητής. Τῷ 1590 κληθεὶς εἰς Ῥώμην ὡς τυπογράφος τοῦ πάπα παρεχώρησε τὸ πατρικὸν κατάστημα εἰς τὸν Νικόλαον Μανάσσην, ἀπέθανε δὲ τῷ 1597 [Εἴγ.]

Μανρέσα. Πόλις ἐν τῇ Ἰσπαν. ἐπαρ. Βαρκελώνης, μ'α τῶν γραφικωτάτων τῆς Καταλωνίας. Ἔχει 22685 κατ. καὶ μεγάλη ἀργιστάσια ἐργοῦχων. [Μ.Σ.]

Μανσούρα (τ. ἑ. Νικήτρια). Πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχ. Δαχαλίας, κειμένη ἐπὶ τῆς Ἀ ὄχθης τοῦ Πηλουσιακοῦ (τῆς Δαμιέτης) κλάδου τοῦ Νείλου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ Καίρου σιδηροδρόμου, ἰδρυθεῖσα δὲ τῷ 1222. Ἔχει περ. 16 χιλ. κατ. καὶ μεγάλη βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, εἶνε δὲ τὸ κύριον ἐμπορεῖον τῶν προϊόντων τοῦ Δέλτα καὶ πρὸ πάντων τοῦ βάμβακος. Παρὰ τὴν Μ. ἡττήθη τῷ 1250 ὁ Λουδοβίκος Θ' τῆς Γαλλίας καὶ ἡττημένη, ἀφώθη δ' εἴτα ἐλεύθερος δι' ἀδρῶν λύτρων καὶ παραχωρήσεων. [Μ.Σ.]

[Μάνσφελδ (Mansfeld). Ἄλλοτε κομητεία τῆς Γερμανίας, νῦν ἀνήκουσα εἰς τὸν

νομὸν Μερτεβούργου τῆς πρῶσιγκης Σαξωνίας. Εἶνε ὀρεινὴ χώρα πλουσία εἰς μέταλλα κυρίως χαλκὸν καὶ ἀργυρον. Διαιρεῖται εἰς δύο περιφέρειας, τὴν «τῶν ὀρέων» (496 τχμ. μετὰ 63 003 κατ.) ἔχουσαν πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Μάνσφελδ (2745 κατ. ὧν οἱ πλείστοι ἐργάται τῶν μεταλλείων) καὶ τὴν «τῶν λιμνῶν» (587 τχμ. μετὰ 92 551 κατ.), ἥς πρωτεύουσα εἶνε τὸ Ἀϊσλεβεν. [Μ.Σ.]

Μάνσφιλντ (Mansfield). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Νέττιγγχαμ, ἔχουσα 15 925 κατ. (1891), μετὰ δὲ τοῦ Βούδγας 18744, καὶ σημαντικὴν βιομηχανίαν καλτσῶν, βαμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ τριχάπτων. [Μ.Σ.]

Μάντ (Mantes). Πρωτεύουσα περιφέρειας (880 τχμ. μετὰ 56 445 κατ. τῷ 1891) τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Οἶζ, κειμένη 58 χμ. ΒΑ τῶν Παριζίων. Ἔχει 6 857 κατ., γαλλικὸν νάεον τοῦ 18 αἰῶνος, παλαιὰν δημαρχεῖαν, βιομηχανίαν μουσικῶν ὄργάνων καὶ ἐμπορεῖον προϊόντων τῆς γεωργίας. [Μ.Σ.]

Μαντασιζ. Χωρίον τοῦ δήμου Μελιταίας τῆς ἐπαρχ. Δρμικοῦ καὶ Φαρσάλων, μετὰ 310 κατοίκων, κείμενον ΒΑ τῆς Ἀδελφίστας εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1.

Μαντεγάτσαζ (Παῦλος Mantegazza). Ἰταλὸς φυσιολόγος καὶ ἀνθρωπολόγος, γενν. τῷ 1831 ἐν Μόντσα. Ἐγκατεστάθη μετὰ μακρὰς περιδεδία ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ Ν Ἀμερικὴν ἐν Μιλάνῳ ὡς ἱατρός, ἐγένετο δὲ 1860 καθηγητὴς τῆς παθολογίας ἐν Παυίᾳ καὶ 1870 τῆς ἀνθρωπολογίας ἐν Φλωρεντίᾳ, ὅπου ἱδρύσεν ἀνθρωπολ. καὶ ἐθνολογ. μουσεῖον. Ἐγραψε σειρὰν βιβλίων φυσιολογικῶν, ὡς τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἔρωτος, τῆς ἡδονῆς, τοῦ πόνου κλ., ὑγιεινὴν τοῦ ἔρωτος, στοιχεῖα τῆς ὑγιεινῆς κλ. ὡς καὶ πλείστα ἄλλα, ἅπτα μετεφράσθησαν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας. [Β.Ε.]

Μαντεζόν. Βλ. Μαντική.

Μαντένας (Ἀνδρέας Mantegna). Ἰταλὸς ζωγράφος καὶ χαλκογράφος, γενν. 1431 ἐν Βικεντίᾳ καὶ ἀποθ. 1506 ἐν Μαντούῃ. Εἰς τὰ ἔργα του δηλοῦται ἡ ἐμπροθέως μελέτη τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς, εἰς ἣν ἐνησχολήθη ὁ Μ. ἐκ πρώτης ἀρχῆς. Τῷ 1458 εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δουκὸς Λουδοβίκου Γοντσάγα τῆς Μαντούης, γράψας δι' αὐτὸν μεταξὺ ἄλλων τὸν μέγαν Θρίαμβον τοῦ Καίσαρος. Τῷ δὲ 1489 μετεκλήθη ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Η' εἰς Ῥώμην, ὅπου ἐξετέλεσε σειρὰν ἀριστουργημάτων ἐν τῶν ὠραιότερων εἶνε ἡ Παναγία τῆς νίκης (νῦν ἐν τῇ Λούβρῳ), ἕτερον δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ θρόνου Παναγία (ἐν τῇ νῆφ τοῦ ἀγ. Ζήνωνος ἐν Βερόνῃ), προσέτι ἡ Προσκύνησις τῶν Μάγων, ἡ Περικομή καὶ ἡ Ἀνάληψις ἐν τριπτύχῳ

πίνακι (ἐν Φλωρεντία). Ὁ Μ. ἐπέδρασε με-
γάλως ἐπὶ τὴν ἐν τῇ Β' Ἰταλία τέχνην· ἦτο
δὲ καὶ λαμπρὸς χαλκογράφος ἐν ἐμιμνήθησαν
κατόπιν πλείστοι τῆς Β' Ἰταλίας καλλι-
τέχναι. [Μ.Ρ.]

Μιντζαδινάτα. Χωρ. Κεφαλληνίας
τοῦ δήμ. Κατωγερτῶν ἀπέχον πρὸς Ν ἀπὸ
Χουδαῖα 45', μετὰ 582 κατοίκων.

Μαντζάρι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνδανίας
τῆς Μεσσηνίας, ἔχον 241 κατ. [Μ.Σ.]

Μιντζαρος (Νικόλαος Χαλκικίου-
πος). Διάσημος ἑλλήν μουσικός, γεννηθεὶς ἐν
Κερκύρᾳ τῷ 1795, ἐνθα ἀπέθανε τῇ 12 Ἀ-
πριλίου 1872. Παιδίδεον δεῖξας κλίειν πρὸς
τὴν μουσικὴν, ἦν ἐν τῇ πατρίδι ἐδιδάχθη
παρὰ Ἰταλῶν, μετέβη, πρὸς τελειοποίησιν
εἰς Νεάπολιν ἐνθα συνέθεσε σκέσεις μετὰ
τοῦ ὀνομαστοῦ Γιγγαρίλη διευθυντοῦ τῆς
μουσικῆς σχολῆς. Ἐπανελθὼν εἰς Κέρκυραν
ἤρχισε γὰρ διδάσκει διωρεῶν τὴν μουσικὴν εἰς
πάντα ἐπιθυμοῦντα καὶ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τῆς
φιλαρμονικῆς ἐταιρίας τῆς ἰδρυθείσης τῷ
1840. Χάριν τοῦ ζήλου τοῦ τούτου δὲν ἐδέ-
χθη τὴν διευθύνειν τῆς σχολῆς Νεαπόλεως
ἀν καὶ ἐπρόκειτο νὰ εἶνε ὁ διαδοχὸς τοῦ Γιγ-
γαρίλη, ὅστις διὰ ἐπιστολῆς τὸν προσεκάλει.
Συνέθεσε τρεῖς λειτουργίας, συμφωνίας, ἐμ-
βατήρια, χορούς, μικρὰ θεατρικὰ ἔργα, ἐτό-
νισεν ἰταλικὰς καὶ ἑλληνικὰς ποιήσεις, ἀλλὰ
δημοτικότητα ἀπέκτησε διὰ τῆς τόνισεως
τοῦ ὕμνου εἰς τὴν Ἐλευθερίαν τοῦ Σολω-
μοῦ, οὗ τὸ πρῶτον μέρος εἶνε ὁ Ἑθνικός
τῆς Ἑλλάδος ὕμνος. Σπουδαῖα εἶναι καὶ τὰ
θεωρητικὰ αὐτοῦ ἔργα Trattato ragionato
di armonia. — Disposizioni armoni-
che del V e VI libro dei dipartimenti
del Fenaroli. — Corso pratico di Com-
posizione. — Trattato teorico-pratico
delle cadenze, ἅτινα εἶναι εἰσὶ ἀνέκδο-
τα. Ζῶντος αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν ὀλίγιστα
ἔργα του. Μετὰ θάνατον ἐδημοσιεύθη ὁ ὕμ-
νος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν (Λονδίνον 1873) καὶ
ἀκολούθως τῇ συνδρομῇ τῆς Ἑλλην. Κυβερνή-
σεως ἤρχισαν κατὰ τεύχη νὰ δημοσιεύωνται
τὰ μελοποιήματα αὐτοῦ, ἀλλ' ἀκολού-
θως ἡ δημοσίευσίς ἔπαυσε καθότι ἀν καὶ ἡ
Βουλὴ ἐμήνησε 10 000 δρ. μόνον 1 200 ἑλα-
βον οἱ κληρονόμοι. Ὁ Μιντζαρος ἦτο καὶ
λόγιος καὶ ἐδημοσίευσεν κριτικὰ ἀρθρα καὶ με-
λέτην περὶ τῶν ἔργων τῶν Γάλλων μουσουργ-
ῶν Monsigny καὶ Grétry. [Σ δὲ Β.]

Μιντζόννης (Ἀλέξανδρος Manzoni).
Περίφημος Ἰταλὸς ποιητὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς
ἐν Ἰταλίᾳ ῥομαντικῆς σχολῆς, γενν. 1785
ἐν Μιλάνῳ. Τὰ πρῶτα ἔργα του ἦσαν ἐλα-
γαίον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διδασκάλου τοῦ Κ.
Ἰμβονάτη (Versi sciolti, 1806) καὶ ἀλλη-
γορικὸν ποίημα πρὸς ἐξόμνησιν τῆς ποιήσε-
ως (Urania 1807), ἐν εἰς διατελεῖ ἀκόμη

ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Μόντη. Μείζονα ἰδιο-
φυῖαν ἐλέγγουσι τὰ θρησκευτικὰ ποιήματα
Inni sacri (1810), συγχρόνως δὲ καὶ ἐνδό-
μυον καθολικισμὸν, οὗ ἐνθερμὸς ὁπαδὸς
φαίνεται καὶ εἰς τὸ ἔργον του Παρατηρήσεις
περὶ τῆς καθολικῆς ἡθικῆς (1819). Αἱ τρα-
γωδίαι του Ὁ κόμης τῆς Καρμανιόλας καὶ
Adelchi, ὧν αἱ ὑποθέσεις εἶναι εἰλημμένα
ἐκ τοῦ μεσαίωνα, ἐξημίσθησαν καὶ ἔξω τῶν
ἰταλικῶν συνόρων. ἠύξησε δὲ τὴν δόξαν του
κυρίως ἡ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ναπολέοντος
ᾧ δὲ Ἡ ε' Μαΐου (1823). Τὴν μεγίστην δό-
μω ἐντύπωσιν ἐποίησε τὸ ἀποθανοῦσαν τὸ
ὄνομα του μυθιστόρημα I promessi sposi
(Ἱστορία δύο μελλονύμφων, μεταρρασθέντα
καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν), ὅπερ ἐκδόθεν τὸ
πρῶτον ἐν Μιλάνῳ 1825—3 καὶ μετασκευά-
σθεν ὑπερτον ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν ὑπ' αὐτοῦ
τοῦ συγγραφέως (1840) σημαίνει ἐποχὴν ἐν τῇ
νεωτέρᾳ ἰταλικῇ φιλολογίᾳ. Ὁ Μ. ἐζητεῖν ὡς
ἐπὶ πλείστον ἐν Μιλάνῳ ἢ ἐν κτήματι τι-
νη πλῆσιν κειμένων. Τῷ 1860 ἐγένετο μέλος
τῆς ἰταλικῆς Γερουσίας, παρὴν ὅμως ἐν αὐτῇ
μόνον δις· ἀπέθανε δὲ τῷ 1873 ἐν Μιλάνῳ.

Μιντζουρία καλεῖται μέρος τῆς Σι-
νικῆς αὐτοκρατορίας, συνιστοῦν Δ πρὸς τὴν
Μογγολίαν, Β πρὸς τὸν Ἀμούρ ποτ. καὶ Α
πρὸς τὰς ῥωσσικὰς αἰτήσεις καὶ τὴν Κορέαν·
ἐν εὐρυτέρᾳ δὲ σημασίᾳ συμπεριλαμβάνεται εἰς
τὸ ὄνομα καὶ ἡ πέραν τοῦ Ἀμούρ ῥωσσικὴ
ἐπαρχία. Ἡ χώρα εἶνε ὡς ἐπὶ πλείστον ὁ-
ρεινὴ, καλῶς ὁμως ἀρδευομένη καὶ εἰς τὰς
κοιλιάδας εὐφορὸς, κυρίως ἐν τῷ Ν μέρει,
ἀκμάζει δὲ πρὸ πάντων καὶ ἡ κτηνοτροφία χοί-
ρων. Ἡ σινικὴ Μ. ἔχει ἐμβα. περ. 942 χιλ.
τχμ. καὶ διαιρεῖται εἰς 3 ἐπαρχίας. Σχιγγ-
κίγγ, Κιρίν ἢ Σχιλίν καὶ Ὁκούγγ-Κιάγγ,
ἔχει δὲ περ. 7 1/2 ἑκατομμ. κατοίκων ὧν 5 ἑ-
κατομμ. ἐν Σχιγγ-κίγγ. Οἱ κάτοικοι Μαν-
τζού ἢ Μαντζούροι καλούμενοι ἀνή-
κουσιν εἰς τὸν Τουγγούζικὸν κλάδον τῆς Του-
ρανικῆς οἰκογενείας τῶν ἐθνῶν καὶ γλωσσῶν.
Ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν Τάι-τσου ὑπέταξε κατὰ τὰς
ἀρχὰς τοῦ 12' αἰῶνος πολλὰς ἀνεξαρτήτους
φυλάς τῶν Τουγγούζων καὶ ἀποκηρύχας τὴν
σινικὴν ἐπικυριαρχίαν ἐσχημάτισε σημαντι-
κὴν δύναμιν· αἱ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἐμφύλι-
οὶ διαμάχαι ἠνέβουν τὰ σχέδια τῶν διαδόχων
του, οἵτινες ἐκυρίευσαν τῷ 1644 τὸ Πεκίνον
καὶ μετὰ μακροχρόνιους πολέμους ἄπασαν
τὴν Κίνα. Οἱ μετὰ τῆς δυναστείας ἐγκα-
ταστάτες ἐν Κίνᾳ Μαντζοὶ ἀποτελοῦντες
μέρος τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κράτους ἐδέχθησαν
τὸν σινικὸν πολιτισμὸν, ἡ δὲ δυναστεία ἐπρόν-
τισεν ἀν δημοκρατίαν καὶ φιλολογίαν Μαντζου-
ρικὴν διὰ μεταρραστῆς σινικῶν ἔργων. Ἡ
γραφὴ τῶν Μαντζοῦ ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς
μογγολικῆς. Λεξικὸν τῆς γλώσσης τῶν συν-
έταξεν πρῶτος ὁ Amyot (Παρίσ. 1789-91),

τὸ δὲ κάλλιστον ὁ Zacharow (Πετρ. 1875), γραμματικὰς δὲ ὁ Gabelentz (1833), Kaulen (1856), Ἀδάμ (1873) καὶ Zacharow (1879). [Μ.Σ.]

Μαντική. Ἡ τέχνη τοῦ γινώσκειν τὰς θείας βουλὰς καὶ εἰδικώτερον τὰ μέλλοντα καὶ συμβῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς ἐπιστεύετο ὅτι ἀνθρώποι τινες, οἱ μάντιες, εἶχον τὴν δύναμιν τοῦ γινώσκειν καὶ προλέγειν τὰ μέλλοντα, τοῦ ἀποκαλύπτειν τὰ ἀγνωστα κλ., εἴτε χάρις εἰς υπερφυσικὴν τινα ἐμπνευσιν εἴτε διὰ τῆς εὐστόχου ἐρμηνείας σημείων τινῶν καὶ φαινομένων, ἧς αὐτοὶ κατεῖχον τὸ μυστήριον. Οἱ Πέρσαι, οἱ Χαλδαῖοι, οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίστευον εἰς τὴν Μ., ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἰσραηλίται, παρ' οἷς διατηρουμένης ἐστὶ τῆς καθαυτῆς Μ. ὑπὸ διαφόρων μορφῶν, ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς καὶ ἡ πεποιοηθεὶς ἐπὶ τοὺς προφῆτας, ἀνδρας οἵτινες διὰ τὴν εὐσεβείαν καὶ τὴν πίστιν των εἰς τὸν θεὸν ἐξελαμβάνοντο ὡς ἐμπνευσμένοι γινώσκει τῶν βουλῶν αὐτοῦ καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ λαοῦ πίστιν των ἐξεμεταλλεύοντο πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἀγαθῇ. Ὡς παρὰ πᾶσι τοῦτοις τῆς λαοῖς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἡ Μ. ἦτο στενώτατα συνδεδεμένη μετὰ τῆς θρησκείας. Ὁ ἐν Ἑλλάδι δὲ ὁργανισμὸς αὐτῆς ὡς ἐντελέστερος καὶ λίαν ἐνδιαφέρων περιγραφῆσεται ἐνταῦθα εἰδικώτερον. Καὶ ἐνταῦθα διακρίνεται ἡ Μ. εἰς καθάραν, τελουμένην διὰ τῶν μαντείων ἢ τῶν ἐμπνεομένων μάντεων, καὶ μικτὴν, βασιζομένην ἐπὶ διαφορῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τυχαίων, σημείων ἢ γεγονότων, ἅτινα ἡρμήνευσεν οἱ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Μ. ὡς τέχνην ἐκμαθόντες μάντιες. Οἱ κυρίως τὰς θείας βουλὰς διαμνημόντες τοῖς ἀνθρώποις θεοὶ ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς, εἰς τοὺς δὲ ἦσαν ἀφιερωμένα τὰ ἐπιστημότερα τῶν μαντείων ἅτινα ἦσαν τόποι ἱεροὶ ἐν οἷς ἐγνώριζον οἱ θεοὶ οὗτοι τὰς βουλὰς των εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλὰ καὶ ἄλλοι θεοὶ καὶ ἥρωες ἀκόμη συνεβούλευον τοὺς ἀνθρώπους ἢ προέλεγον αὐτοῖς τὰ μέλλοντα. Τὰ μαντεῖα ἐκαλοῦντο καὶ χρηστήρια, αἱ δὲ παρεχόμεναι ἀποκαλύψεις χρησμοί. Τὰ ἐπιστημότερα δὲ τοιαῦτα μαντεῖα ἦσαν τὰ ἐξῆς: Τὸ ἀρχαϊότατον καὶ ἱερώτατον μαντεῖον τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ, βλ. λ. Τὸ δημοτικώτατον καὶ γνωστότατον μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς, βλ. λ. Τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἀθαῖς τῆς Φωκίδος καὶ τὸ ἦτορον σημαντικὸν τοῦ Διονύσου ἐν Ἀμφικιᾷ, βλ. τὰς λ. Ἐν Βοιωτίᾳ πλεῖστα ὅσα μαντεῖα, ὡν ἐπιστημότερα τὸ Ἀμφικίρειον παρὰ τὸν Ὠρωπὸν, τὸ ἄντρον τοῦ Τροφωνίου παρὰ τὴν Λεβάδειαν (βλ. τὰς λ.), τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος Σπονδαίου ἐν Θήβαις, ὅπου οἱ χρησμοὶ ἐξήγοντο ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐκ

τυχαίων ἤχων (ἀπὸ κληδόνων), τὸ ἐν Ἰσμήνῳ κλ. Ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ τοῦ Διὸς, ὅπου ἐλαμβάνοντο χρησμοὶ καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν θυσιῶν (ἐξ ἐμπύρων). Τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Διδύμοις παρὰ τὴν Μίλητον (ἐπίσημον μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Δαρείου καταστροφῆς του, καὶ ἀλλαχοῦ τῶν ἑλλ. ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἀποικιῶν, εἶον ἐν Κλάρῳ καὶ παρὰ τὸν Κελοφῶνα, ἐν Ἰερᾷ Κώμῃ ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου κλ. Ἐν Δήλῳ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπου μόνον τὸ θέρος ἐδίδοντο χρησμοί, τοῦ θεοῦ κατὰ τὴν χειμῶνα χρησιμοδοτοῦντος ἐν Πατάρσις τῆς Λυκίας. Ἐν Ἀχαΐᾳ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Φαραῖς ὅπου προσερχόμενοι εἰς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ ἡρώτων κρυφίως εἰς τὸ εὖς αὐτοῦ ὅτι ἤθελον, φράττοντες δὲ τὰ ὦτα ἐξήρχοντο ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ὅτε ἀπέφρασσον τὰ ὦτα καὶ ὃν ἤκουον πρῶτον ἤχον ἢ λόγον ἐξελάμβανον ὡς χρησμένον· τὸ τῆς Δήμητρος ἐν Πάτραις, ἐνθα κάτωτρον βυθίζομενον εἰς ἱερὰν πηγὴν προέλεγε τὴν ἐκδοσιν πάσης νόσου, τὸν αρρωστον δεικνύων ὡς ζῶντα ἢ ὡς νεκρόν· τοῦ Ἡρακλέους ἐν Βούροις ἐνθα οἱ μαντεύμενοι ἔρριπτον 4 ἀστραγάλους καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν διαφορῶν συνδυασμῶν εὕρισκον ἐν πίναξιν εἰδικαῖς ἐκεῖ ὑπάρχουσιν. Ἐν τῇ Λυδικῇ ἐρήμῳ τὸ ὑπὸ τῶν Κυρηναίων ἐξελληνισθὲν καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συχνότατα συμβουλευόμενον μαντεῖον τοῦ Διὸς Ἀμμωνος (βλ. λ.). Τὸ ἐν Οἰτύλῳ τῆς Λακωνίας ὀνειρομαντεῖον· τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν ᾧ κοιμώμενοι μίαν νύκτα οἱ αρρωστοὶ ἐβλεπον κατ' ὄναρ τὴν θεραπείαν των. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ἐν τῇ μαντείῳ τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης παρὰ τὴν Νύσαν τῆς Κερίας (Χαρώνειον ἄντρον). Νεκρομαντεῖα τέλος ἡ ψυχόπομπεια, ἐν οἷς οἱ μαντεύμενοι ὄντες τοῖς ὑποχθονίοις θεοῖς ἐπεκαλοῦντο τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν, ὑπῆρχον ἐν Θεσπρωτίᾳ παρὰ τὴν λίμνην Ἀόρῳ, τὸ ἀρχαϊότατον καὶ ἐπιστημότερον, καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλαχοῦ. Τινὰ τῶν μαντείων τούτων εἶχον πανελλήνιον φήμην καὶ ἰδίως τὸ τῶν Δελφῶν, διὰ τῶν χρησμῶν των δὲ ἐπέδρασαν μεγάλως ἐπὶ ἐκστρατειῶν, μαχῶν, συμμαχιῶν καὶ εἰς τὴν καθέλου πολιτικὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Πλὴν τῶν μαντείων τούτων, ἐν οἷς οἱ ἱερεῖς τῶν θεῶν ἐδίδον τοὺς χρησμούς κατὰ διαφορῶν ἐκασταχοῦ τρόπου τὰ διανοήματα τῶν θεῶν ἀνακαλύπτοντες (βλ. τὰ περὶ τῶν ἐπιστημωτέρων μαντείων ἰδιαίτερα ἄρθρα), ὑπῆρχον καὶ ἀνεξάρτητοι μάντιες, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς μαντικὴν δύναμιν, οἱοὶ δὲ περίφημος Κάλχας (βλ. λ.), ὁ Μελάμπος, ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου μνημονευόμενος, καὶ οἱ κληρονομήσαντες τὴν μαντικὴν δύναμιν του ἀπογονοὶ αὐτοῦ ἐν Ἀργεὶ Μελαμπίδαι, οἱ Βάκιδες, ἐπίσημον μαντικὸν γένος ἐν Βοιωτίᾳ, ὁ Μουσαῖος, οὗ τὰ λόγια ἐφυλάττοντο ἐν τῇ

ἀκροπόλει τῶν Ἀθηναίων, οἱ Γαλεοὶ ἐν Σικελίᾳ, αἱ Σιβυλλαὶ (βλ. λ.) κλ. — Τῆς δὲ μικτῆς ἢ ἐντέχνου Μ. κυριώτατα εἶδη ἦσαν α') Ἡ ἱερομαντεία ἢ ἱεροσκοπία, ἥτοι ἡ ἐξέτασις τῶν σπλάγγων τῶν θυσιαζομένων ἱερείων, ἰδίως τοῦ ἥπατος, κατὰ τὸ χρωμα, τὸ σχῆμα κλ., ἡ παρατήρησις τῆς φλογὸς τῆς θυσίας (πυρομαντεία), ἡ τῆς διαθέσεως τοῦ θύματος ἀπαγομένου εἰς τὴν θυσίαν. β') Ἡ οἰωνοσκοπία, ἥτοι ἡ ἐξέτασις τῆς πτήσεως τῶν οἰωνῶν (ἀετῶν, ἱεράκων, γλαυκῶν, ἐρωδιῶν κλ.), τὸ ἐπιστημώτατον εἶδος τῆς ἐντέχνου μαντικῆς ὅθεν καὶ ἡ σημασία τῆς λέξεως οἰωνός (=σημαῖον, προμήνυμα). γ') τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐθεωροῦντο ἀπεσταλμένοι τῶν θεῶν. Ὁ οἰωνοσκόπος, ἐστραμμένος πρὸς βορρᾶν ἐθεώρει καλὸν σημεῖον ἂν οἰωνός τις παρίστατο δεξιόθεν αὐτοῦ (ἐξ Ἀνατολῶν), κακὸν δὲ ἂν ἀριστερόθεν (ἐκ Δυσμῶν), πτηνῶν τινῶν ὁμιῶς ἡ ἀπλῆ ἐμφάνισις ἐθεωρεῖτο ὡς καλὸν σημεῖον, οἷον τῆς γλαυκός. γ') Ἡ ἀπὸ τῶν διοσημιῶν (βλ. λ.) μαντική καὶ ἐν γένει ἀπὸ παντὸς ἐκτάκτου καὶ ἀσυνήθους καὶ ἀπροσδεκτοῦ φαινομένου ἢ γεγονότος (τέρατα, σημεῖα). δ') Ἡ ἀπὸ τῶν ὀνείρων (ὄνειροσκοπία), ἐξηγουμένων ὑπὸ τῶν ὄνειροπολῶν ἢ ὀνειροσκόπων. Πλὴν τῶν τυχαίων ὀνείρων, ἀλλὰ ἐπὶ προκαλοῦντο δι' ἐγκοιμήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐντὸς ναοῦ ἢ μαντείου, ὧς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη περὶ τινῶν μαντείων. ε') Ἡ ἀπὸ τῶν τυχαίων φωνῶν καὶ κρῶν (κλ. ἡ δόμωνων, φημιῶν). Ὁ Τηλέμαχος παρ' Ὀμήρῳ ἀκούσας τὴν λέξιν ὄνήμερος τὴν ἐπ' αὐτῷ ὥρην ὡς καλὸν σημεῖον (Ὁδ. β, 35 κέξ). Ὁ Δεωτυχίδης προτρεπόμενος ὑπὸ τῶν Σαμίων νὰ προσβάλῃ τοὺς Πέρσας ἐν Μυκάλῃ ἐρωτᾷ τὸ ὄνομα τοῦ ἀπεσταλμένου Σαμίου καὶ ἀκούσας «Ἡγήσιππος» ἀπαντᾷ ἀμέσως «Δέκομαι τὸν οἰωνόν» (Ἡρόδ. Θ, 91). ζ') Ἄλλα εἶδη εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς διευθύνσεως καὶ τῶν κινήσεων τοῦ καπνοῦ μαντική (καπνομαντεία), ἡ πηγόμενα τεῖα, καθ' ἣν ἦν ἐξήγησις μαντεύματα ἐκ τῆς ἐμβυθίσεως ἢ μὴ ἀντικειμένου ῥιπτομένου εἰς πηγὴν ἢ τῶν κυματισμῶν οὗς ἐν αὐτῇ παρήγεν, ἡ κοσκομαντεία, καθ' ἣν ζητούμενου κλέπτου ἢ ἄλλου ἐνόχου ἐκρεμάτο κόσκινον ἀπὸ νήματος καὶ ἐτρίφετο προφερομένων συγχρόνως τῶν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων εἰς οὐτίνους δὲ τὸ ὄνομα ἐσταμάτα τὸ κόσκινον, αὐτὸς ἐνομιζέτο ὁ ἐνοχός. Ἡ χειρομαντεία, βλατιζομένη ἐπὶ τῆς διευθύνσεως καὶ τοῦ μήκους τῶν γραμμῶν τῆς παλάμης. Ἡ ἐξ οἰωνομαντείας, ὅσα ἐπιτετέλεσται εἰς τίνος ὄνομα θὰ ἐπιτετέλεσται ἐμπειρηγμένη εἰς πάσσαλον. Τοιαύτη ἐν γένει ἡ Μ. τῶν Ἑλλήνων, ἥς ὅμως τὸ γόητρον σημαντικῶς κατέπεσε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς, ὅτε καὶ τὰ μαν-

τεῖα ἀπέβαλον τὴν ἀμεροληψίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν.

Ἐτι μάλλον διαδεδομένη ἦτο καὶ ἐπιστημωτέραν κατεῖχε θέσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀτόμων καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτῇ ἡ Μ. παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ἰδίως ἡ διὰ τῶν οἰωνῶν, τῶν διοσημιῶν, ἡ διὰ τῶν σιβυλλικῶν βιβλίων (βλ. λ.), ὧν τὸ περιεχόμενον συνεβουλεύετο τὸ κράτος εἰς πάσαν δυσχερῆ περίστασιν, κλ. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αυτοκρατορίας εἰσεχώρησαν καὶ παντοῖα ξένα εἶδη Μ., ὧν ἐπιστημώτατον ἡ ἀστρολογία. Ἐπίσης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γερμανικοῖς λαοῖς ἦν ἡ Μ. ἐν μεγάλῃ τιμῇ, ἀσκουμένη ὑπὸ τῶν ἱερέων, τῶν οἰκοδεσποτῶν καὶ ἰδίως ὑπὸ γυναικῶν. ἐνταῦθα ἐλαμβάνοντο μαντεῖα ἐκ τοῦ χρημετισμοῦ ἱππῶν δημοσίᾳ δαπάνῃ διατηρουμένων εἰς ἱερὰ ἀλση, ἐκ τῆς πτήσεως καὶ τῶν κραυγῶν τῶν πτηνῶν, ἐκ τοῦ φλοίσβου τῶν βουάκων κλ. Εἰς τὴν Μ. ἐπίσης δέον νὰ κατατάξωμεν τὰς δοκιμασίας αἰτινες ἐπεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαστηρίων εἰς διαφόρους κατηγορουμένους πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τῶν, οἷον νὰ περιπατήσῃ γυμνόποδες ἐπ' ἀνθρώκων ἢ νὰ καταπίωσι ὀγκῶδες τεμάχιον ἄρου ἢ τυροῦ κλ. Ὁ θυνηθεὶς νὰ πράξῃ ταῦτα ὁπωσοῦν ἀβλαβῶς ἐθεωρεῖτο ἀθῶος. Ὁ χριστιανισμός δὲν ἠδυνήθη ἀμέσως νὰ καταργήσῃ πάσας ταύτας τὰς δεισιδαιμονίας. αἱ ἀνωτέρω δοκιμασίαι λ. χ. διατηρήθησαν ἐν τῇ Δύσει ἐπισήμως καθ' ὅλον τὸν Μέσον αἰῶνα. Κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνα ἀνέλαμψαν πάλιν αὐτοὶ δόξα εἶδη Μ. ἑλληνικῆς ἢ ἀραβικῆς καταγωγῆς, οἷον ἀστρολογία, χειρομαντεία, δειρομαντεία κλ., ἅτινα ἐπιμελῶς ἐσπούδαζον οἱ περιοδεύοντες μαθηταί. Ὁ μύθος τοῦ Φάουστ (βλ. λ.) περιέχει στοιχεῖα τῆς τοιαύτης ἐν τῇ Δύσει δεισιδαιμονίας. Τὰ φῶτα τῶν ἐπιστημῶν ἐξήλειψαν καὶ ταύτας τὰς πλάνας, ὅχι ὁμως καὶ ἐντελῶς, ἀφοῦ καὶ σήμερον διατηρεῖται παρὰ τοῖς ἀμαθέσιν ἡ πίστις εἰς τὰς μαντείας διὰ τῶν παιγνιοχάρτων, τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων μέσων. [Σ.Τ.]

Μαντίνεια. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀρκαδίας, ἥς τὰ σημαντικὰ εἰρεπία εὕρισκονται 2 1/4 ὥρ. Β τῆς Τριπόλεως εἰς τοὺς πρόποδας λόφου. Ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου, ὅστις καλεῖται Γκουρτζούλη, ἔκειτο ἡ ἀρχαιότατη πόλις Μ., ἥτις καὶ ὑπερὸν ἐπὶ τὸ ὄνομα «Πόλις» ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς Ἀντινέας ὡς καταφύγιον εἰς ἀτυχεῖς πολέμους. Ἡ πρώτη ἱδρυσις τῆς Μ. ἀνήγεται εἰς Μαντινέαν οὐδὲν ἀνέκατος. Κατὰ τὰ Μηδικὰ ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἐπὶ ταῖς Θερμοπύλαις Ἑλλήνων 500 ὀπλῖται Μαντινεῖς. Ἡ ἱδρυσις τῆς πόλεως ἐν τῇ πεδιάδι συνέβη ἐν τοῖς ὑπερὸν διὰ τῆς συνοικίσεως ἀγροτικῶν τι-

γων δῆμων ἐνωθέντων πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς λακεδαίμονιζούσης Τεγέας· διὰ δὲ τὴν θέσιν κατὰ τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Ἀργεὺς διόδου ἡ πόλις ταχέως ἐγένετο κέντρον τῆς ἐκεῖ συγκοινωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τὴν πρὸς τὸ δημοκρατικώτερον διαρρήθμισιν τῆς πολιτείας τῶν Μαντινέων. Ὅτε οὗτοι ἀπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν Παρρασίαν καὶ προσεκλήθησαν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων, ἐπενέθησαν αἱ Σπαρτιάται, ἐνίκησαν δὲ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀνιδος τὸν στρατὸν τῶν συμμάχων ὑπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ ἀποκατέστησαν οὕτω τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης (418 π. Χ.). Νεαὶ διαφοραὶ μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ ἡ κυρίως τῆς Μ. ὑπὸ τοῦ Ἀγησιππίδου, ἀποστρέψαντος τὸν παρὰ τῇ πόλει ποταμίσκον Ὅριν ἐντὸς τοῦ τείγους καὶ καταστρέψαντος οὕτω αὐτὸ ἅτε ἐξ ὠρῆς πλήθους κατεσκευασμένον, ἐπήνεγκον τὴν διασπορὰν τῶν κατοίκων (385 π. Χ.). Ἀνοικοδομηθεὶς τῆς Μ. μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην οἱ πολῖται ἀρνηθέντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Ἀρκαδικὸν κοινόν, ἐγένεοντο σύμμαχοι τῶν Σπαρτιατῶν, μεθ' ὧν ἡττήθησαν ἐν τῇ περιφύκῳ μάχῃ τῆς Μ. ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνου (ἔρχας Ἰουλίῳ 362). οὗτος διαρρήξας τὴν φάλαγγα τῶν ἐχθρῶν ἐκρίνε τὴν μάχην, ἐπιτεθεὶς δὲ παρατόλμως ἐτραυματίσθη καιρίως καὶ μετεκομίσθη εἰς τὴν Σκοπὴν, ὅψωμα πλησίον τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἵνα ἐκπνεύσῃ προσήλθων τὰ βλέμματα ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῆς δόξης του. Ὡς ἡ Σκοπὴ αὕτη θεωρεῖται ὑπὸ τῶν πλείστων ὁ Ν τῆς πεδιάδος τῆς Μ. λόφος Μύτικα. Ὁ ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς μάχης τάφος τοῦ Ἐπαμεινώνου ὑπῆρχεν ἐτι ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, παρὰ δὲ τὴν ὄρχαίαν στήλην ἔστησεν Ἀδριανὸς νέον μνημεῖον. Ἡ κατὰ τοῦ Ἀχαιῶν κοινου ἔχθρα τῶν Μαντινέων προσέλασε τὴν τῷ 222 ἄλῳσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν μετὰ Ἀντιγόνου τοῦ Δώσαντος συμμαχοῦντων Ἀγαιῶν καὶ νέαν διάλυσιν τῆς πόλεως, ἥτις ὕψιστον εἶτα μένον ὡς ἀχαιϊκὴ ἀποικία ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντιγόνεια, μέχρις οὗτο ὁ Ἀδριανὸς ἀπέδωκεν αὐτῇ πάλιν τὸ ὄρχαϊον ὄνομα. Ἐνταῦθα ἐνίκησεν ὁ τῶν Ἀγαιῶν στρατηγὸς Φιλοποίμην τῷ 206 π. Χ. τοὺς Σπαρτιάτας ἐν αἰματηρᾷ μάχῃ καὶ ἐφόνευσεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν «τύραννον» Μαχανίδα. Τὰ εἰρεῖα τῆς πόλεως ὡς σώζονται, ἀνάγονται ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα, συνίστανται δὲ κυρίως εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ τείγους, ὅπερ ἔφερε στρογγύλους καὶ τετραπλεύρους πύργους καὶ εἶχε διαφόρους πύλας, ὧν διακρίνονται ἀκόμη 8. Ἐκ τῶν μεγάλων δημοσίων οἰκοδομῶν, τῶν λαμπρῶν ναῶν, οἵτινες ἦσαν διακεκοσμημένοι δι' ἀρι-

στευργημάτων τοῦ Πραξιτέλους, Ἀλκαμέ-
νους καὶ ἄλλων περιφύκων καλλιτεχνῶν, ἐ-
λάχιστα σώζονται ἴχνη, ὀλίγαι δὲ τινεὶ
βαθμίδες τοῦ θεάτρου. [Α.Δ.]

Ἐκ τῆς Μ. ἐκλήθη ἡ σημερινὴ ἑπαρ-
χία τῆς Μ., ὑπαγομένη εἰς τὸν νομὸν Ἀρ-
καδίας, περιλαμβάνουσα δὲ τοὺς δήμους Τρι-
πόλεως, Βαλτετσίου, Καλτεζῶν, Κορυθίου,
Μανθουρίας, Μαντινείας, Νάτων, Ὁρχομε-
νοῦ, Τεγέας καὶ Φαλάνθου, μετὰ 53332
κατ. Ὁ δὲ ἡμ. ο.ς Μ. ἀποτελεῖται ἐκ τῆς
πρωτεύουσας Πικέρνης καὶ 6 ἄλλων χωρί-
ων, ὧν τὰ ἐνόμενα Κακοῦρι, Κάψια, Λευ-
κά, Σάγκα, Σμιάδες καὶ Τσιπανιά, ἀνήκει
δ' εἰς αὐτὴν καὶ ἡ μονὴ Γοργοπεγηκίου. Κα-
τοίκους ἔχει 6395. [Μ.Σ.]

Μαντινεία. Δύο χωρία τοῦ δήμ. Ἀ-
δίας, κείμενα 1 1/2 ὥρ. ΒΑ τοῦ Κάμπου,
ὧν ἡ μὲν Μεγάλη Μ. ἔχει 423 κατοίκων ἡ
δὲ Μικρὰ 157.

Μάντις (Mantis). Ἦενος ἀκρίδων, κε-
φαλὴν ἔχον τριγωνικὴν, λίαν εὐκίνητον, φε-
ρομένην ἐπὶ στέρνῳ ἐπιμηκεστάτου, ἀφ' οὗ
ἐξορμῶνται δύο ἀκρα ἐν εἰδεί ἀρπαγῶν. Τὸ
σῶμα εἶναι ὠσειδές, πεπλατυσμένον, φέρον
τέσσαρας μακροὺς πόδας ἀνικανούς πρὸς ἄλ-
ματα. Συνήθως κάθηνται ἔχοντες τὸ στέρνον
ἀνυψωμένον καὶ ἀνατεταμένους τὰς ἀρπάγας
ὡς νὰ προσήγουντο, εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τῶν.
Εἶναι ζῶα ἀθηραγώτατα, ἀρπάζοντα τὴν
λειαν τῶν, ἥτις συνίσταται εἰς ἔντομα, δια-
τινα δὲ μεγάλα εἶδη τῆς Βραυτιλίας καὶ εἰς
μικρὰς σούρας, βατράχους, μικρὰ πτηνὰ κλ.,
ἅτινα ἐνεδρεῖντες οἱ Μ. ἀρπάζουσι διὰ τῶν
ἀρπαγῶν αὐτῶν. Γνωστότατον εἶδος εἶνε Μ.
ἡ καλογορεῖται Μ. religiosa, βλ. πίνα-
κα Ἐντομα Δ' 11), κοινὴ ἀνά τὴν Ν. Εὐρώ-
πην, περικίλλουσα κατὰ τὸ χροῖμα. [Φ.Ι.]

Μαντουδεῖον. Κώμη τῆς Εὐβοίας καὶ
πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Κηρέων ἀπέχουσα 10
ὥρ. πρὸς Β τῆς Χαλκίδος. Πρὸς Α αὐτοῦ
κατὰ τὴν παραλίαν εἰς ἀπόστασιν ὥρας κεί-
ται ὁ ἕρμος Κυμάσις εἰς ὃν γύνεται ὁ τὴν
πεδιάδα τοῦ Μαντουδεῖου διαρρέων ῥυαξ Στριγ-
χέλακος. Κατ. 723 Προϊόντα δημ. καρποί,
ὄσπρια, ἔλαιον, εἶνος, κάστανά, τυροί, βοῦτυ-
ρον, μέταξα, μέλι, κηρίον, ῥητίνη.

Μαντούη (Mantova). 1) Ἐπαρχία τῆς
Ἰταλίας ἐν τῇ Λομβαρδίᾳ, ΝΑ τῆς Βερόνης,
ἐχούσα ἐμβ. 2490 τχμ. μετὰ 308974 κατ.
(1892). Εἶνε καλῶς ἀρδευομένη πεδιάς καὶ
εὐφρογιάτης, παράγουσα ἔρυν, σιτηρά, καν-
ναβιν, εἶνον, ἀμυγδαλὴν δὲ ἡ μελισσοτροφία
ὡς καὶ ἡ βιομηχανία ἐλαίου καὶ δερμάτων.
— 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας Ἰσ-
ρῶς ὠρυμένη, κειμένη ἐπὶ τοῦ Μιγχιού
(Μίντσου) μεταξὺ τινῶν ὅπ. τούτου σχημα-
τιζομένων λιμνῶν καὶ ἐν ἐλώδεσι θέσει. Ἐ-
χει 29500 κατ. (ὧν 3000 Ἑβραῖοι) καὶ πο-

λυάριθμον στρατόν, δξιολόγους ναούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπει ἡ μητρόπολις (ἐν σχήματι βασιλικῆς), ἀνάκτορον τῶν ἄλλοτε δουκῶν τῆς Μ. νῦν χρησιμεύον κατὰ μέρος ὡς στρατῶν, μέγαρον del Τὸ λεγόμενον κτισθὲν ὑπὸ 'Ιουλίῳ τοῦ 'Ρωμαίου, μέγαρον τοῦ ἐν Μ. ἐδρεύοντος ἐπισκόπου, μεγάλας καὶ ὠριάς πλατείας μετ' ἀγαλμάτων, ἱεροσπουδαστήριον, διάφορα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, βοτανικὸν κήπον, ἀστεροσκοπεῖον, μεγάλην βιβλιοθήκην καὶ πλούσιον μουσεῖον κλ. Οἱ κατ. διατηροῦσιν ἀμχαίαν βυρσοδεψίαν καὶ ἐμπόριον μετ' ἄλλης. Εἶνε ἰσχυρότατον φρούριον εὐ τὰ περίχωρα δύνανται διὰ καταλλήλων μηχανημάτων νὰ κατακλυσθῶσι διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ καὶ τῶν λιμνῶν. Ἡ πόλις ἱδρῦθη πιθανῶς ὑπὸ τῶν Τυρρηνῶν, εἶνε δὲ πατρίς τοῦ Βιργιλίου ὅστις ἐγεννήθη εἰς τὴν κώμην Andes, τὴν ὕστερον Pietoli κληθεῖσαν καὶ νῦν περιλαμβανομένη ἐν τῇ πόλει. Τῷ 1433 ἡ χώρα ἐγένετο μαρκιονία, τῷ δὲ 1530 δουκάτον· ἐνωθεῖσα τῷ 1785 μετὰ τοῦ Μιλάνου εἰς τὴν Λομβαρδίαν, ἐκυριεύθη 1797 ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἀπὸ τοῦ 1859 παρεχωρήθη τὸ Δ. τμήμα, τῷ δὲ 1866 καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Μαντουκάτα. Χωρίον τοῦ δήμου Κατωγῆτων τῆς Κεφαλληνίας (ἐπαρχ. Σάμης), μετὰ 106 κατ. [Μ.Σ.]

Μάντοῦφελ (Edwin Hans Karl βαρὼνος Manteuffel). Στρατάρχης τῆς Πρωσίας, γενν. 1809 ἐν Δρέσδῃ. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν πρωσσ. στρατόν καὶ ἐγένετο ἤδη τῷ 1848 ὑπασπιστὴς τοῦ βασιλέως, τῷ 1857 προσωπαρχὴς ἐν τῷ ὑπουργείῳ καὶ 1858 ὑποστράτηγος, διετέλεσε δὲ ἐν τῇ μεταξὺ πολλὰκις ἐκτακτος πρέσβης εἰς διπλωματικὰς ἀποστολάς. Ὡς προσωπαρχὴς συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, διὸ καὶ περιῆλθεν εἰς προσωπικὰς τινὰς διαφοράς. Τῷ 1861 ἐγένετο ἀντιστράτηγος, λαθὼν δὲ καὶ ἐνεργὲν μέρος εἰς τὸν κατὰ τῆς Δανίας πόλεμον τοῦ 1864, διωρίσθη τῷ ἐπομένῳ ἔτει διοικητὴς τῆς Σλεσβικῆς, ἣν ἀναδιοργάνωσεν· ἀντιστὰς δ' ἐπιτυχῶς εἰς τὰς δξιώσεις τῶν Αὐστριακῶν ἀνέλαβε κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ πρωσσο-αὐστριακοῦ πολέμου τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐπὶ τοῦ Μοίνου στρατοῦ καὶ ἐνίκησε τὰ Νοτιογερμανικὰ στρατεύματα εἰς διαφόρους μάχας. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον διέπρεψε πρῶτον εἰς τὰς μάχας Κολμαδὲ-Νουϊ καὶ Νοατσεβίλ, ὡς ἀρχηγὸς δὲ τοῦ Α' στρατοῦ εἰς τὴν τῆς Ἀμιένης· ἔδραμεν εἰτα εἰς βοήθειαν τῶν περὶ τὸ Βελγίον στρατευμάτων, ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς εἰς νέας μάχας καὶ ἠνάγκασε τέλος τὸν ὑπὸ τὸν Κλεντάν στρατὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ οὐδέτερον ἔδαφος τῆς Ἑλβετίας ὅπου ἀφωπλίσθη. Διορισθεὶς

κατόπιν διοικητὴς τῶν ἐν Γαλλίᾳ διαμενόντων στρατευμάτων ἀπεδείχθη συνευώτατος καὶ ἀνυψώθη τῷ 1873 εἰς στρατάρχην. Ἐν τοῖς ὕστερον διετέλεσε πάλιν ἐκτακτος ἀπεσταλμένος ἐν Βαρσοβίᾳ, διωρίσθη δὲ κατ' Ἰούλιον 1879 διοικητὴς τῆς Ἀλσατίας-Λοθαριγγίας, ὅπου ἐδείξεν ὑπερβολικὴν ὡς λέγεται φιλοφροσύνην καὶ ἐπιείκειαν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 5/1, Ἰουν. 1885 ἐν Κάρλσβαδ. [Β.Ε.]

Μάντσα (Mancha, La Mancha). Ὁνομαχώρας τῆς Ἰσπανίας, περιλαμβανούσης τὸ Ν μέρος τῆς ὀρεινῆς χώρας τῆς Νέας Καστίλιας, ἀποτελούσης δὲ ἄλλοτε ἰδιαίτεραν ἐπαρχίαν. Ἡ Μ. συνίσταται ἐξ ἀδένδρων ὑψιπεδίων καὶ παραφύδων τῶν περιβαλλουσῶν αὐτὴν ὀρεοσειρῶν Μορένας καὶ Τολέδου. Κατὰ μέρος εἶνε εὐπερὸς, οἱ κάτοικοι ὁμως πτωχεῖ. Τὸ ὄνομα ἐγένετο γνωστότατον ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Κερβάντες Δὲν Κιχῶτος δὲ λα Μάντσα. [Μ.Σ.]

Μάντσεστερ (Manchester). Ἡ τρίτη κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς Ἀγγλίας, κειμένη ἐν τῇ κομητείᾳ Lancashire ἐν λοφώδει θέσει ἐπὶ τῶν ποτ. Ἐρβελλ, Μέβλοκ, Ἐρκ καὶ Τίβ. ἔχουσα δὲ κλίμα ὑγρὸν καὶ οὐ πολὺ ὑγισινόν. ἔχει 505 343 κατ. (1891), μετὰ δὲ τοῦ πέραν τοῦ Ἐρβελλ Σάλφορντ 703 479. Ἡ ἐσωτερικὴ πόλις χρησιμεύει κυρίως εἰς τὸ ἐμπόριον, κέντρα δὲ τῆς κινήσεως εἶναι τὸ Μάρκτ-στρητ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ ἐν ἑλληνικῷ ρυθμῷ χρηματιστήριον καὶ τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ Δήνσγαϊτ καὶ Μόρολεϊ-στρητ. Μεταξὺ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ μητρόπολις (ἐπὶ τοῦ Ἐρβελλ), ὁ νηὶς τοῦ Ἀγ. Πέτρου, ὁ καθολικὸς τοῦ «Ἀγ. δυνάματος» κλ. Τὸ ὠραιότερον δημόσιον κτίριον εἶνε τὸ δημαρχεῖον ἐν γοθικῷ ρυθμῷ, μετὰ 250 δωμάτων καὶ αἰθουσῶν. Τὸ Μ. εἶνε ἔθρα πανεπιστημίου ἥτοι ἐξεταστικῆς ἀρχῆς μετὰ 3 κολλεγίων, ὧν τὸ μὲν ἐν Μ. μετὰ 866 φοιτητῶν, ἄλλο ἐν Λίβερπουλ καὶ τρίτον ἐν Λήτζ· ἐν Μ. ἐδρεύει ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος, ἐν Σάλφορντ δὲ καθολικός. Ἐν τῷ ἀγγλικῷ κοινοβουλίῳ ἀντιπροσωπεύεται διὰ 6, τὸ δὲ Σάλφορντ διὰ 3 βουλευτῶν. Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ ἐν Μ. ἱδρύματα πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, αἱ ἐπιστημονικαὶ καὶ ἄλλα, ἑταιρίαι. Ἐνταῦθα δὲ εἶνε τὸ κέντρον τῆς βιομηχανίας τοῦ βάμβακος καὶ τὸ ἐμπορεῖον τῶν προϊόντων αὐτῆς δι' ἑλὴν τὴν γῆν. Περίπου 30 χιλ. ἄνθρωποι ἐργάζονται εἰς τὰ βάμβακουργεῖα. Οὐχ ἥττον λίαν σημαντικὴ εἶνε καὶ ἡ βιομηχανία ἐριούχων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, σιδήρου, μηχανῶν, χάρτου, χημικῶν προϊόντων, οὐδεὶς δὲ κλάδος τῆς βιομηχανίας ὑπάρχει μὴ ἀντιπροσωπεύμενος ὑπὸ ἐργοστασίων· ἀνάλογος δ' εἶνε καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου. Ἐκ τοῦ Μ. ἐκλήθη πολιτικὴ μερίς, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1830 ὑπερήσπιζε τὰ συμφέρον-

τα τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας κατὰ τῆς τῶν γεωκτηρμένων ἀριστοκρατίας, ὑπὸ δὲ τὴν ἀρχηγίαν τῶν Κέβθεν καὶ Βράιτ καὶ βασιζομένη ἐπὶ τῆς Anti-Corn-Law-League (βλ. λ.) μετὰ μακροχρόνιους διαμάχας κατέρριψε τοὺς ἐπὶ τῶν σιτηρῶν δασμούς. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο προϋπέθετε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐλευθερίου ἐμπορίου, μετέπεισε τὸ ὄνομα Μαντσεστριανὴ σχολὴ ἐν νεωτέροις χρόνοις εἰς τὴν οἰκονομολογικὴν ἐκείνην σχολὴν ἣτις ἀπορρίπτει τὴν ἐπέμβασιν τῆς πολιτείας εἰς τὰ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ζητήματα, ἀφίνουσα ταῦτα εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν ἀτόμων.

Τὸ Μ. συνδέεται ἀπὸ τοῦ 1894 μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ δι' ὠρυχοῦ, ληγούσης εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μέρσεϋ, ἐλίγον ἀνω τοῦ Λίβερπουλ. [Μ.Σ.]

• **Μαντζουράνα.** Βλ. Ὀρίανον.

Μάνυτς (Manytsch). Μέγα ῥεύμα ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ κάτω Τανάιδος πρὸς ΝΑ ἐπὶ 680 χμ. μέχρι τῆς λίμνης Κεκέ-ούζον 80 χμ. ἀπὸ τῆς Κασπίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν ἀποτελεῖται ἐν αὐτῷ ποταμός, συνδεῶν τότε τὰς ἐν τῷ ῥεύματι λίμνας. Εἶνε δὲ τοῦτο τὸ ἀπομεινάν σημεῖον τοῦ προϊστορικοῦ συνδέσμου τῆς Κασπίας μετὰ τῆς Ἀζωρικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Μινωλάς. Χωρ. τῆς Ἠλείας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Βευπρασίων, ἀπέχον 13½ ὥρ. πρὸς Β τοῦ Πύργου καὶ κείμενον ἐν εὐφορωτάτῃ πεδιάδι, εἰς ἣν κεῖνται λίμναι καὶ ἔλη. Ἀπὸ τῆς παραλίας ἀπέχει 1½ ὥρ. πρὸς Α. Κατοικεῖται ὑπὸ 625 κατοίκων. Προϊόντα δημ. καρποί, ἔλαιον, βόμβαξ καὶ οἶνος. Ἡ Μ. καὶ ἡ πέριξ χώρα ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἰς τὴν διάδοχον τοῦ Ἑλλήν. θρόνου Κωνσταντίνου κατὰ τὸ 1887.

Μινωλάς. Χωρ. τῆς νήσου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἱθρασίας, μετὰ 354 κατοίκων.

Μιάξ (Gabriel Max). Αὐστριακὸς ζωγράφος, γενν. 1840 ἐν Πράγᾳ, σπουδασὰς ἐνταῦθα καὶ ἐν Βιέννῃ, ὑπερὸν δ' ἐν Μονάχῳ ὑπὸ τὸν Πιλότου. Ἐγκατασταθεὶς ἐν Μονάχῳ ἔγραψε μέγαν ἀριθμὸν πινάκων, ὡς ἐπὶ πλείστον δὲ ἀγαπᾷ μυθικὰς ὑποθέσεις, ἐρεθίζούσας τὰ νεῦρα, ἃς παριστᾷ μετὰ μεγίστης τέχνης. Γνωστότατα ἐγένοντο: Ἡ Μαργαρίτα, Ἡ μνηστὴ τοῦ λέοντος, Ὁ Χριστὸς ἀνίσταται νεκρόν, Ὁ Ἀχασθῆρος, Τὸ ἅγιον μανθῆλιον τῆς Βερονίκης, Ἡ παιδοκτόνος, Τετέλεσται, Ὁ ζωοτόμος, Ἡ Ἰωάννα Δάρκ ἐπὶ τῆς πυρᾶς, Ὁ Χριστὸς ἰατρεῖαι ἀρρωστον παιδίον κλ. Πλείστας δὲ εἰκόνας ἰχθυογράφησε διὰ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων Γερμανῶν ποιητῶν. [Μ Γ.]

Μάξγουελ (James Clerk Maxwell). Ἀγγλὸς φυσικός, γενν. 1831 ἐν Ἐδιμβούργῳ

διατελέσας δὲ καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν Ἀβερδῇ, Λονδίῳ καὶ Καίμβριτζ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1879. Κυρίως τελειοποίησε εἰργασθῆ εἰς τὰ κεφάλαια τῆς μηχανικῆς θεωρίας τῆς θερμότητος, τοῦ μαγνητισμοῦ καὶ τῆς ἡλεκτρικῆς, ἔγραψε δὲ καὶ πλείστα εἰς ταῦτα ἱεροῶντα ἔργα. [Β.Ε.]

Μαξέντιος. Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ, υἱὸς τοῦ αὐτοκρ. Μαξιμιανού. Τῷ 306 μ. Χ. ἀνηγορεύθη Αὐγούστος ὑπὸ τῶν πραιτωριακῶν, ἐνίκησε τὸν κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοκρ. Γαλερίου πεμφθέντα Σεβήρον, εἶτα δὲ (307) καὶ αὐτὸν τὴν Γαλερίον καὶ κατέλαβε τὴν Ῥώμην. Ὑπῆρξεν ἡγεμὼν σκληρὸς. Τῷ 311 κατέστειλε διὰ τῶν στρατηγῶν τοῦ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἀφρικανῶν. Ἀμέσως κατόπιν ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ὅστις ὁμοῦ εἰσβαλὼν εἰς Ἰταλίαν 312 ἐνίκησε τοὺς στρατηγούς τοῦ Μ. ἐν Τουρίνῳ καὶ Βερόνῃ καὶ διῆλθε τὰ ἀφρούρητα στενὰ τῶν Ἀπεννίνων· τότε δὲ μάλιστα κινήθη καὶ αὐτὸς ὁ Μ. συνεπλάκη μετὰ τοῦ Κ. παρὰ τὸν Τίβεριν, 9 σκεδὸν μίλια Β τῆς Ῥώμης, ἠττηθεὶς δὲ τὴν 27 Ὀκτ. 312 ἐπνίγη εἰς τὸν Τίβεριν ἐν ἡλικίᾳ 30 ἐτῶν. [Ι.Κ.Π.]

Μάξιμ (Hiram Maxim). Μηχανικός γενν. 1840 ἐν Σαγγορσβίλ τῆς Βορείουαμερικανικῆς πολιτείας Μαίν. Τῷ 1883 ἐφευρέν ἐν Λονδίῳ, ὅπου ἐγκατεστάθη, αὐτόματον μυδρεβόλον, ἐν τῷ ὅπῳ ὁ ἀντίκτυπος τῶν ἀερῶν τῆς πυρίτιδος χρησιμοποιεῖται πρὸς κίνησιν τοῦ μηχανισμοῦ ὥστε μετὰ τὴν ἀνάφλεξιν ἐνὸς φυσίγγου τὸ μυδρεβόλον δύναται νὰ ῥίπτῃ μέχρις 600 βολῶν. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐφήρμοσεν ὁ Μ. καὶ εἰς πυροβόλον μέχρι 40 ἐκατοστωμ. Εἰσῆχθησαν δὲ καὶ τὸ μυδρεβόλον καὶ τὸ πυροβόλον πρὸ πάντων εἰς τοὺς στόλους διαφόρων κρατῶν. [Ἐγ.]

Μαξιμιανός (Μάρκος Αὐρήλιος Οὐαλέριος). Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ, γενν. ἐν Σιρμίῳ ἐκ γένους ταπεινοῦ, ἀνυψωθείς δὲ ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ὁ Διοκλητιανὸς προσέλαβεν αὐτὸν 285 μ. Χ. ὡς Καίσαρα καὶ τῷ 286 κατέστησεν Αὐγούστον συναρχοντα, λαβόντα τὴν Ἀφρικὴν, Ἰσπανίαν καὶ Ἰταλίαν καὶ ἔβραν ἔχοντα τὰ Μεδιόλανα. Τῷ 305 κατέθηκε τὴν ἀρχὴν, ἀνέλαβεν ὁμοῦ αὐτὴν πάλιν τῷ 306 μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μαξεντίου. Ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ῥαβίνας ἠνυχλώτισε τὸν ὑπὸ τοῦ Γαλερίου κατ' αὐτοῦ πεμφθέντα Σεβήρον, ὃν καὶ ἐφένευσεν ὁ Μαξέντιος (307). Ἀλλὰ τῷ αὐτῷ ἔτει ἠναγκάσθη ὁ Μ. ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ νὰ φύγῃ ἐκ Ῥώμης εἰς Γαλατίαν, ὅπου προσελκύσας μέρος τοῦ στρατοῦ τοῦ ἀρχόντος αὐτοῦ γαμβροῦ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ἐπέχειρσε νὰ προσβάλῃ τοῦτον· ἀλλ' ἠττηθεὶς ἐν Μασσίλῃ (309) ἠναγκάσθη ὑπ' αὐτοῦ νὰ

παρατηρήσῃ πᾶσαν ἀξίωσιν καὶ νὰ καταθέσῃ τὸ στέμμα· τῷ δὲ 310, ἐπιβαλὺσας τὴν ζωὴν τοῦ Κωνσταντίνου, ἐφρονεύθη. [I.K.II.]

Μαξιμιλιανός *Ονομα ἡγεμόνων τινῶν, ὧν γνωστότεροι ἐγένοντο : 1) Μ. ὁ Α΄ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ (1493—1519), υἱὸς Φρειδερίκου τοῦ Γ΄, γενν. 1459. Νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν, θυγατέρα καὶ κληρονόμον Καρόλου τοῦ Τολμαρῆ τῆς Βουργουνδίας, ὑπερῆλθε τὴν χώραν ταύτην ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ Λουδ. ΙΑ΄ τῆς Γαλλίας (μάχη τοῦ Γαίνγατ 1469), ἐνεκαθμὺς ἐμφυλίων διαμαχῶν παρεχώρησεν ὑστερον αὐτὴν καὶ τὴν Πικαρδίαν εἰς τὴν Γαλλίαν (1482). Τῷ 1490 εἰσέβαλε νικηφόρος εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ἐγένετο κύριος τῶν Αὐστριακῶν κληρονομικῶν χωρῶν καὶ τοῦ Τυρόλου, ὅπερ παρεχώρησεν αὐτῷ δούξ Σιγμούνδος, ἀπέκτησε δ' ὑστερον διὰ τὸν οἶκον τοῦ καὶ τὰ στέμματα τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς εἰς 3 ἡπείρους. Διαδεξάμενος τὸν πατέρα τοῦ 1493 ἐνυμφεύθη ἐν δευτέρῳ γάμῳ τὴν Βιάγκαν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Γαλεάτσου Σφόρτσα τοῦ Μιλάνου· ἐκ τούτου ἐπήγασαν οἱ μακροχρόνιοι αὐτοῦ μετὰ Καρόλου τοῦ Η΄ καὶ Λουδ. τοῦ ΙΒ΄ τῆς Γαλλίας πόλεμοι περὶ τοῦ Μιλάνου καὶ τῆς Νεαπόλεως, ὧν τὸ πρῶτον ἠνῶθη μετὰ τῆς Ἰσπανίας καὶ οὕτω περιῆλθεν ὑστερον μετὰ καὶ τῆς Σικελίας εἰς τὸν ἐγγονον τοῦ Μ. Κάρολον. Ἡ πολιτικὴ ἡ ὑπαγορευομένη εἰς τὸν Μ. ὑπὸ τῶν φροντίδων διὰ τὰς εἰς τὸν οἶκόν του ἀνηκούσας χώρας ἀπέστρεψεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἀληθῶς ἐθνικῶν συμφερόντων· ἐν τούτοις καὶ πάλιν οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ὑποστηρίζων τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Πρὸς τὴν Ἑλβετίαν περιῆλθε τῷ 1499 εἰς ῥῆξιν, συνεπεία τῆς ἐπιας ἀπεσπάρθη ἡ χώρα ἀπὸ τοῦ κράτους· εὐτυχῶς δ' ὑπῆρξεν εἰς τὴν ἀπόκτησιν νέων χωρῶν καὶ διὰ εἰρηνικῶν συμβάσεων καὶ διὰ συζύζσεως τῶν αὐτοκρατορικῶν πριγκίπων μετὰ κληρονόμων τειούτων (Οὐγγαρίας καὶ Βοημίας). Δεξάμενος δὲ τὸν τίτλον τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος (1508) ἀνευ προηγουμένης συναίνεσεως τοῦ πάπα κατέστησε τὸν τίτλον τούτον ἀνεξάρτητον τοῦ πάπα. Τῷ 1509 ἐν τῇ συμβάσει τοῦ Καμברάι ἐγένετο σύμμαχος τῆς Γαλλίας, ὑστερον ὅμως προσῆλθεν εἰς τὴν λεγομ. Ἰερὰν συμμαχίαν κατὰ τῆς Γαλλίας καὶ ἠναγκάσθη ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν Βρυξελλῶν 1515 νὰ παραχωρήσῃ ταύτην τὸ Μιλανόν, τῇ δὲ Βενετίᾳ τὴν Βερόνην. Ἀπέθανε δὲ ὁ Μ. τῷ 1519 ἐν Βέλγ τῆς Ἀνω Αὐστρίας καὶ διεδόξατο αὐτὸν ὁ ἐγγονός του Κάρολος ὁ Ε΄.

2) Μ. ὁ Β΄, Γερμανὸς αὐτοκράτωρ (1564—76), υἱὸς καὶ διαδόχος Φερδινάνδου τοῦ Α΄, γενν. 1527 ἐν Βιέννῃ, 1562 ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς τῆς Ρώμης, ἀπὸ ἧν ὑπῆρξε βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας. Εἰς ταύτας τὰς χώρας διε-

δόξατο τὸν πατέρα του, τῶν ἄλλων διανεμηθεισῶν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν του. Τὸ μόνον σπουδαῖον συμβάν τῆς βασιλείας τοῦ Μ., ὅστις ὑπῆρξε φίλος τῶν Διαμαρτυρομένων, ἦτο πόλεμος κατὰ τῆς Τουρκίας, καθ' ὃν ὅμως ὁ Μ. περιωρίσθη εἰς ἀμυναν, ἐκλείσει δὲ τῷ 1568 μετὰ Σελίμ τοῦ Β΄ σύμβασιν καθ' ἣν ἐκράτησεν οὗτος τὰ κυριευθέντα καὶ ἔλαβε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἐτησίου φόρου. Ὁ Μ. ἀπέθανε τῷ 1576, ὑπάρξας ἀνὴρ εὐπαιδευτος ἀλλ' ἀσθενεὺς χαρακτῆρος.

— 3) Μ. ὁ Α΄, δούξ καὶ εἴτα ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας (1597—1650), γενν. 1573 ἐν Μονάχῳ υἱὸς τοῦ δουκὸς Γουλιέλμου Ε΄. Ἀνατράφεις ὑπὸ Ἰησουϊτῶν ἐνεφροεῖτο ὑπὸ μίσους κατὰ τῶν Διαμαρτυρομένων, εὖς κατεδίωκε παντὶ τρόπῳ συγχρόνως ὅμως ἀναδιωργάνωσε τὴν διοίκησιν, τὴν νομολογίαν, τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὸν στρατόν. Τὰ κατὰ τῶν Διαμαρτυρομένων μέτρα του προσέκλιναν ἐνωτικῶς τὸν ὅπαδόν τοῦ Λουθέρου ἡγεμόνων, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτὸς ἐσχημάτισε συμμαχίαν τῶν Καθολικῶν. Μετὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου συνεμάχησε τῷ αὐτοκράτορι Φερδινάνδῳ Β΄, ἀποστείλας ὑπὸ τὸν Τίλλνυ στρατόν, διὰ τὰς νίκας τοῦ ὁποίου ἔλαβε τῷ 1623 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τὸ Ἀνω Παλατινάτον καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐκλέκτορος· ὅτε ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πεδίου διὰ τοῦ στρατηγοῦ του Βάλλενσταϊν, ὁ Μ. ζηλότυπος διὰ τὴν ἐνδεχόμενὴν αὐξήσιν τῆς αὐτοκρατορικῆς δυνάμεως προσεπάθησε παντὶ τρόπῳ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ σχέδια ταῦτα καταρρίπτων τὸν Βάλλενσταϊν. Τῷ 1632 ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βαυαρίαν· καίπερ μόνον ὀλίγον ὑποστηρίζόμενος ὑπὸ τοῦ Βάλλενσταϊν, ὁ Μ. ἡμύνην γενναίως κατὰ Σουηδῶν καὶ Γάλλων. Ἐν τῇ Βεσφαλικῇ εἰρήνῃ 1648 ἐπεκυρώθησαν αὐτῇ αἱ προσκτιθεῖσαι χώραι καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐκλέκτορος· ἀπέθανε δὲ 1621 ἐν Ἰγγεστατ.

— 4) Μ. (ὁ Β΄) Ἐμμανουήλ, ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας (1679—1726), γενν. 1662 υἱὸς τοῦ Φερδινάνδου Μαρίας καὶ ἐγγονος Μ. τοῦ Α΄. Ἐλαβε μέρος εἰς τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων πολέμους 1683—88. Τῷ 1691 μετέβη ὡς τοποτηρητὴς τῆς Ἰσπανίας εἰς τὰς Κάτω Χώρας, ἔχων ἀξιώσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ Ἰσπανικοῦ στέμματος, κατέθεσεν ὅμως τὴν τοποτηρητείαν ὅτε ἐματαιώθησαν αὗται. Προσελκυσθεὶς δ' εἴτα ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΔ΄ τῆς Γαλλίας δι' ἐλπίδων ἐπὶ τῶν Κάτω Χωρῶν, ἐπολέμησεν ὡς σύμμαχος τούτου κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας καὶ ἐνίκησε μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τινὰς μάχας, κατετροπώθη δ' ὑστερον κυρίως παρὰ τὸ Höchstädt κατ' Αὐγ. 1703, ἀπώλεσε τὴν χώραν του καὶ ἐξωρίσθη ἐπισήμως. Ἐν τούτοις ἐτυχεν ἐν τῇ συμβάσει τοῦ Ράστατ (1714) χάριτος καὶ ἀποκατε-

στάθῃ πάλιν εἰς τὰς πρότερον κτήσεις του, διατέλεσε δ' εἴτα ἐν καλλιτέραις σχέσεσι πρὸς τὴν γερμ. αὐτοκρατορίαν. Ἀπέθανε τῷ 1726, ὃ δὲ διάδοχος του Κάρολος Ἀλβέρτος ἐξελέγη τῷ 1742 Γερμανὸς αὐτοκράτωρ.

— 5) Μ. (ὁ Γ') Ἰωσήφ, ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας (1745—77), υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου Ζ' γενν. 1727. Παραιτηθεὶς πάσας τὰς ἐπὶ τῆς Αὐστρίας ἀξιώσεις ἔλαβε τὰς τῶν προγόνων του βαυαρικὰς χώρας καὶ προσεπάθησε νὰ ἀναπτύξῃ ἐν εἰκονομῇ καὶ συνέσει τὸ διὰ τῶν πολλῶν πολέμων ἐξινετληθὲν κράτος· κατὰ τὸν Ἑπταετῆ πόλεμον ἦτο σύμμαχος τῆς Μαρίας Θηρεσίας. Ἀπέθανε τῷ 1777, μετ' αὐτοῦ δ' ἔληξεν ἡ νεωτέρα κυρία γραμμὴ τοῦ οἴκου Βίττελσβαχ καὶ διεδέξατο αὐτὸν ὁ Κάρολος Θεόδωρος, ἐκλέκτωρ τοῦ Παλατινάτου.

— 6) Μ. (ὁ Δ') Ἰωσήφ, ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας ἀπὸ τοῦ 1779, πρῶτος δὲ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας 1805—25. γενν. 1756, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Φρειδερίκου τοῦ Παλατινάτου-Βιποντίου-Βίρκενφελδ, κληρονόμητας παρὰ τοῦ Καρόλου Θεοδώρου καὶ τὰς βαυαρικὰς χώρας καὶ προσκτητάς ὑπερὸν καὶ ἀλλας. Γενόμενος σύμμαχος τῆς Γαλλίας (1805) ἔλαβε τὸ βασιλικὸν στέμμα ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῦ Πρεσβεύργου. Ὅθεν καὶ μετὰ πολλοὺς διαταγμοὺς ὑπερὸν ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς περὶ ἐλευθερώσεως ἀπὸ τῶν Γάλλων πολέμους τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων· ἐπευρύνθησαν δ' αὐτῷ τῷ 1813 ἡ αὐτονομία καὶ αἱ προσκτηθεῖσαι χώραι καὶ οὕτω προσήλθεν ὁ Μ. Ἰ. καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν τοῦ 1815. Ἐκτοτε δὲ ἤρχισεν ἐν Βαυαρίᾳ ὑπὸ τὸν ὑπουργὸν Μονξέλα ἐποχὴ εὐεργετικῶν μεταρρυθμίσεων· κυρίως ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐπιστημῆς καὶ τέχναι, ἀναδιοργανώθη ὁ στρατός, τὰ οἰκονομικά, ἡ νομοθεσία, ἡ ἀστυνομία κλ. καὶ ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν διαφόρων χωρῶν ἐνιαῖον τι κράτος. Τῷ δὲ 1818 ἐδόθη τῷ βασιλείῳ καὶ συνταγμα. Ὁ Μ. Ἰ., ἀπολαύων μεγάλῃς δημοτικότητος, ἀπέθανε τῷ 1825 ἐν Νυμφενδούργῳ.

— 7) Μ. (ὁ Β') Ἰωσήφ, βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας (1848—64), γενν. 1811 υἱὸς τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Α'. Σπουδάζας εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς Γοττίγγης καὶ Βερολίνου ἐπεχείρησε μεγάλας περιηγήσεις ἀνὰ τὴν Γερμανίαν, Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ ἐξῆλθεν εἴτα ἰδιωτικὸν βίον μετὰ καλλιτεχνῶν καὶ λογίων ἀναστρεφόμενος μέχρις οὗ τοῦ συμβάντος τοῦ 1848 καὶ ἡ παραίτησις Λουδοβίκου τοῦ Α' ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Καίπερ ἐλευθεροφρόνων, δὲν ἐνέκρινε τὴν ἀνασύστασιν γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσίας, ἤθελε δὲ μάλλον συστασιν συνδέσμου τῶν μικροτέρων γερμανικῶν κρατῶν ὑπὸ βαυαρικὴν ἡγεμονίαν ἀπέναντι τῶν δύο μεγάλων κρατῶν τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσίας· ἡ πρὸς

τὴν Αὐστρίαν κλίσις του παρέσυρεν αὐτὸν νὰ συμπράξῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ συντάγματος τῆς Ἑταρς, ὡς καὶ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνασύστασιν τῆς παλαιᾶς γερμανικῆς διήτης καὶ τὴν ἐγκατάληψιν τῶν ἐπαλείων δουκῶν Σλεσβίχης καὶ Ὁλσταίν. Αἱ περὶ τὴν ἀνάπτυσιν τῆς ἐπιστήμης ἐν τῷ βασιλείῳ του ἐργασίαι εἶναι ἀνεκτίμητοι. Ἀπέθανε δὲ τῇ 10 Μαρτίου (ν) 1864.

— Μ (Φερδινάνδος Ἰωσήφ Μ.), ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας καὶ αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικῶ (1864-67), γενν. 1832 ἐν Βιέννῃ υἱὸς τοῦ ἀρχιδουκῆ Φραγκίσκου Καρόλου καὶ ἀδελφὸς τοῦ ὑπερὸν αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν αὐστριακὸν στόλον, ὃν διοικῶν ἀνέπτυξε μεγάλως· τῷ 1857 γενόμενος Γενικὸς διοικητὴς τοῦ Λομβαρδο-βενετικῶ βασιλείου, ἔζη, νυμφευθεὶς τὴν πριγκίπισσαν Καρλότταν τοῦ Βελγίου, ἐν τῇ ἐπαύλει Μιραμάρ παρὰ τὴν Τεργεστένη, μέχρις οὗ τοῦ προσηγέθῃ αὐτῷ τῷ 1863 τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα τοῦ Μεξικῶ. Δεχθεὶς τοῦτο καὶ παραιτηθεὶς τῇ 9 Ἀπρ. (ν) 1864 τὰς ἐπὶ τῆς διαδοχῆς ἐν Αὐστρίᾳ ἀξιώσεις του, ἀπεδιβίσθη τῇ 16^{ης} Μαΐου ἐν Βερακρούς καὶ εἰσῆλθε τῇ 12 Ἰουνίου (ν) εἰς τὴν πρωτεύουσαν Μεξικόν. Ἐν τούτοις ὁ Μ. δὲν κατώρθωσε νὰ ἐγκατασταθῇ στερεῶς ἐν τῇ χώρᾳ, ἐτι δ' ὀλιγώτερον νὰ ὑποτάξῃ τὴν ὑπὸ τὸν πρόεδρον Χουαρές δημοκρατικὴν μερίδα. Ὅτε δὲ ἀπέσυρε τῷ 1866 ὁ Ναπολέων τὸν δυνάμει συμβάτως διαμένοντα ἐν Μεξικῷ ὑπὸ τὸν Βαζαὶν ἐπικουρικὸν γαλλικὸν στρατὸν 25 χιλ. ἀνδρῶν, ἡ θέσις τοῦ Μ. ἐγένετο ἀπελπιστική. Ῥιφθεὶς μετὰ τῶν ὁπαδῶν του εἰς τὸ φρούριον Κερέταρο, ἔπεσαν, ἀμυνθεὶς ἀνδρείως, διὰ προδοσίας τοῦ συνταγματάρχου Λοπές εἰς τὰς χεῖρας τοῦ στρατηγοῦ Ἐσκοδέου, καταδικασθεὶς δὲ μετὰ τῶν στρατηγῶν Μιραμὲν καὶ Μέχια διὰ στρατοδικεῖου εἰς θάνατον ἐτυφεκίσθη ἐν Κερέταρο τῇ 19^{ης} Ἰουνίου 1867. Ὁ νεκρὸς του μετεδιβίσθη εἰς Εὐρώπην καὶ ἐνεταφιάσθη ἐν τῇ κρύπτῃ τῶν Καπουκίνων ἐν Βιέννῃ Ὁ Μ. ἦτο καὶ συγγραφεὺς ἄριστος, περιγράφας ἐν ἀνθρωπάτῃ γλώσσῃ τὰς πολλὰς περιηγήσεις του, μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι διατριβὴν του (ἐκδ 1868). [Β Ε.]

Μαξιμιλιανού παράσημον δι' ἐπιστήμην καὶ καλλιτεχνίαν ἐν Βαυαρίᾳ. Ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Β' τῇ 16^{ης} Νοεμβ. 1853, συνίσταται δ' ἐκ γοιθικοῦ σταυροῦ μετὰ κυανοῦ σμάλτου καὶ λευκῆς παρυφῆς περιβαλλομένου ὑπὸ χρυσοῦ στεφάνου, φέροντος δὲ τὴν εἰκόνα τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ ὀπισθεν, καθέσσαν δίδονται δι' ἀξίαν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἢ ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, ἢ γλαυκῇ ἢ πήγασον. [Εγ.]

Μαξιμῆνος. Ὀνομαζοῦντο Ῥωμαῖοι αὐ-

τοκρατόρων. Ὁ Γάϊος Ἰούλιος Βέρας Μ. ὁ Θρᾷξ ἐπικαλούμενος ἀπὸ τῆς πατρίδος του, υἱὸς Γόθου βροσκῦ, ἐγενν. 173 μ. Χ., προήχθη δὲ ἐν τῇ στρατῷ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, ὃν καὶ διεδέξατο τῷ 235. Ἡ ὡμότης αὐτοῦ προκάλεσε στάσιν τῶν πολιτῶν ἐκραγείσαν τὸ πρῶτον ἐν Ἀφρικῇ καὶ κατεστάλη μὲν αὕτη, ἐγένετο ὅμως ἀφορμὴ νὰ στασιάσωσι πᾶσαι αἱ ἐπαρχίαι καὶ αὐτὸς ὁ στρατὸς τοῦ Μ., ὅφ' οὗ ἡττηθεὶς ἐφονεύθη ὁ Μ. 238. — Ὁ δὲ Γαλέριος Οὐάλεριος Μ., Ἰλλυριὸς ταπεινῆς καταγωγῆς, ἀνεψιὸς τοῦ αὐτοκρ. Γαλερίου, διωρίσθη ὑπὸ τούτου Καῖσαρ τῆς Ἀνατολῆς τῷ 305 μ. Χ., τῷ δὲ 308 προσέλαβε τὸν τίτλον Αὐγούστου. Πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ἐδείχθη σκληρότατος. Τῷ 313 φερόμενος διὰ τὴν συμμάχου Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ Λικινίου, ἐπεχείρησε κατὰ τοῦ τελευταίου, ἀλλ' ἡττήθη παρὰ τὴν Ἡέρινθον καὶ ἀπέθανε φεύγων ἐν Ταρσῷ. [Ι.Κ.Π.]

Μάξιμος ὁ Τύριος. Ἕλληνας σοφιστὴς ζήσας κατὰ τὸ β' ἡμισίον τοῦ Β' αἰῶνος μ. Χ. ἐναλλάξ ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἑλλάδι. Κατέχων αὐτοῦ 41 φιλοσοφικορητορικάς πραγματείας, ἐν αἷς ὁ Μ. ἀκολουθεῖ ἐκλεκτικὸν πλατωνισμὸν κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Πλουτάρχου (ἐκδόσεις Reiske 2 τ. Λιψία 1774).

Μάξιμος (Πετρώνιος). Ἐπίσημος ἄνθρωπος ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Οὐαλεντιανῷ τοῦ Γ' φονεύσας τὸν αὐτοκρ. τοῦτον 455 ἵνα ἐκδικηθῇ διὰ τὴν ἀτίμωσιν τῆς οὐζύγου του, ἔλαβεν εἴτα καὶ τὸν θρόνον καὶ ἐνυμφεύθη τὴν χήραν αὐτοκρατορίσαν Εὐδοξίαν· ἀλλὰ μετὰ 3 μῆνας ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὅτε ἰδὼν τοὺς Βανδάλους ἀποβιβασθέντας εἰς τὰς ἰταλ. ἀκτὰς ὑπὸ τὸν Γενσέριχον ἐτράπη εἰς φυγὴν. [Ι.Κ.Π.]

Μάουζερ (Γουλιέλμος Mauser). Γερμανὸς ἐπιλοποιός, γενν. 1834 ἐν Oberndorf τῆς Βυρτεμβέργης, ὅπου ἐργαζόμενος ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπιλοποιεῖᾳ ἐφευρὲν ὀπισθογεμῆς τυφέκιον, ὅπερ ἐτελειοποίησεν ὑπερτον. Ἐγκαταστάσεις δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Παύλου ἐν Λιέγγῃ συνῆψε σχέσεις μετὰ τοῦ πρῶτου σιχοῦ βολῆς ἐν Σπάρνδαου. Ἐξετασθὲν δὲ ἐνταῦθα τὸ ὄπλον, εἰσῆχθη μετὰ τινων μεταβολῶν τῷ 1871 εἰς τὸν γερμανικὸν στρατόν. Τῷ 1874 οἱ ἀδελφοὶ Μ. ἠγόρασαν τὸ ἐν Oberndorf ἐπιλοποιεῖον καὶ κατεσκεύαζον ἐνταῦθα τὰ διὰ τὸν στρατὸν ὄπλα. Ἀπέθανε δὲ ὁ Γ. Μ. τῇ 1/13 Ἰαν. 1882.

Μαζουῆ ἢ Μοουί. Μία τῶν Σανδwichίων νήσιον τῆς Ὠκεανίας, ἔχουσα ἐμβα. 1268 τ.χμ. μετὰ 15 970 κατ. Ἐν τῇ Α τμήματι ὑψοῦται τὸ ἡφαίστειον Ἀλεακάλα (3058 μ.) μετὰ τοῦ μεγίστου τῆς ὑψηλοῦ κρατῆρος, ἀπὸ πολυλοῦ ἐσβεσμένον.

Μάουλε. Ἐπαρχία τῆς Χιλῆς ὑπὸ Ν

πλ. 360. Ἐχει ἐμβα. 7 591 τ.χμ. καὶ μόνον 128 375 κατ. (1893), εἶνε δὲ εὐρρὸς καὶ καλῶς ἀρδευομένη. Πρωτεύουσα εἶνε Καυκένες. [Μ.Σ.]

Μάουρερ (Γεώργιος Maurer). Διαπρεπὴς Βαυαρὸς νομομαθὴς, στενωτάτα συνδεθεὶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὡς μέλος τῆς ἀντιβασιλείας (βλ. λ.). Γεννηθεὶς περὶ τὸ 1790 ἐσπούδασε τὴν νομικὴν ἐν Ἀϊδελβέργῃ καὶ Παρισίοις, εἰσελθὼν δ' εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος του κατέλαβεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς θέσεις τοῦ εἰσαγγελέως παρὰ Πρωτοδικαίς καὶ εἴτα παρ' Ἐφέταις καὶ τοῦ Ἐφέτου. Ἐκδοὺς τῇ 1824 σπουδαιότατον σύγγραμμα «Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς παναρχαίας, ἰδίως δὲ τῆς Βαυαρικῆς διαδικασίας» διωρίσθη τῇ 1826 καθηγητὴς τοῦ Γερμανικοῦ καὶ τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου ἐν Μονάχῳ· τῇ 1829 δὲ ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος τοῦ μυστικοσυμβούλου καὶ μετὰ βραχὺ τοῦ συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας, ἐξελέχθη δ' ἐν ταῦτῃ καὶ ἐπίτιμον μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τοιοῦτος ὢν διωρίσθη τῇ 1833 ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου μέλος τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀντιβασιλείας, ἐπετράπη δὲ ἰδίᾳ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ τὰ δικαστικὰ, ἀναλαβὼν τὸ βραῦς ἔργον τοῦ νομοθετικοῦ καὶ δικαστικοῦ τοῦ ἀρτιπαγοῦς βασιλείου διοργανισμοῦ· ἐν τῇ τοιαύτῃ δράσει ἀπεδείχθη ἀληθὴς εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος ρυθμίτας τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, συντάξας πολλοὺς καὶ σπουδαίους νόμους, ἀλλὰ πρὸ πάντων παρασκευάσας τέσσαρας κώδικας (ποινικὸν νόμον, ποινικὴν δικονομίαν, ὀργανισμὸν τῶν δικαστηρίων καὶ πολιτικὴν δικονομίαν) μετὰ τριαυτίτης ἐπιτυχίας, ὥστε οὐ μόνον νὰ θεωρῶνται ἐκ τῶν τελειοτέρων νομοθετικῶν ἔργων τῆς ἐποχῆς των, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον νὰ ἰσχύωσι σχεδὸν ἀναλλοίωτοι· πόστην δὲ πρέπει νὰ ὀφείλῃ αὐτῷ ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τοῖς ἔργοις τούτοις ἀποδεικνύει τρανῶς τὸ γεγονός· ὅτι ὁ ἀστικὸς κώδιξ τοῦ τὴν σύνταξιν μὴ προσφθάσας νὰ περαιτώσῃ πρὸ τῆς ἀνακλήσεώς του, κατέλιπεν εἰς τοὺς ἡμετέρους νομομαθεῖς, δὲν κατωρθώθη εἰσέτι καὶ συντελεσθῇ, καίτοι 60 παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη (πρβλ. λ. Κῶδιξ). Ἀνακληθεὶς εἰς Βαυαρίαν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1834 ἔνεκα διαφωνίας πρὸς τὸν πρέσβρον τῆς ἀντιβασιλείας Ἀρμανσπεργ (βλ. λ. Ἀντιβασιλεία ἐν Ἑλλάδι), πλὴν ἄλλων ἔργων ἐδημοσίευσεν τῇ 1835 τὸ πολύτιμον αὐτοῦ τρίτομον σύγγραμμα «Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς» (Das griechische Volk) ἐν ᾧ ἐξετάζει λεπτομερῶς τὸν δημόσιον τῆς Ἑλλάδος βίον ἀπὸ τῶν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνων μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1834. Τῇ 1858 ἐπεσκέφθη ἐκ νέου τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς

εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς βασιλείας τοῦ "Ο-
θωνος· τότε δὲ ὁ δικαστικὸς τῆς Ἑλλάδος
κόσμος προσέφερεν αὐτῷ εἰς ἔνδειξιν τῆς εὐ-
γνωμοσύνης του σῆμα χρυσῶν 80 δραμίων
δληκῆς, ἔχον κεχαραγμένα ἔνθεν μὲν τὴν
προτομὴν τοῦ ἀνδρός, ἔνθεν δὲ κατάλλη-
λον ἐπίγραμμα. Ὁ Μ. ἀπεβίωσεν τῷ 1872,
φέρον τὸν τίτλον τοῦ Γερουσιαστοῦ. [Πφ.]

Μάππα. Βλ. Κράμβη.

Μιρά (Jean Paul Marat). "Εν τῶν
περιθοτητέρων προσώπων τῆς γαλλικῆς Ἐ-
παναστάσεως, γενν. 1744 ἐν Βουδρῷ (τοῦ
Νεσθούργου). Ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις ἱα-
τρικὴν, ὑπῆρξε δ' εἰτα διδάσκαλος τῆς γαλ-
λικῆς ἐν Ἐδιμβούργῳ ὅπου ἐξέδωκε τὴν ὑ-
στερον καὶ γαλλιστὶ δημοσιευθεῖσαν ἐπανα-
στατικὴν συγγραφὴν «Δι' ἀλύσεις τῆς δουλεί-
ας». Διὰ διαφορῶν δὲ ἄλλων δημοσιευμά-
των προσεπάθησε νὰ ἀναιρέσῃ τὰς θεωρίας
τοῦ Νεϋτωνος καὶ διὰ τῆς συγγραφῆς Περί
τοῦ ἀνθρώπου ἤτοι περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν
νόμων τῆς ἐπιδράσεως τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ σῶμα
καὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν (Ἀμστελ. 1773)
περιῆλθεν εἰς διαμάχας μετὰ τοῦ Βολ-
ταίρου. Εἰτα ἐγκατασταθεὶς ὡς ἱατρός ἐν
Παρισίοις, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἐπαναστά-
σεως ἀνεδέχθη ἀγρίως δημοκωγός, κατέκτη-
σε δὲ μεγάλην ἐπὶ τοῦ ὄχλου ἐπιρροὴν διὰ
τῆς ἐφημερίδος «Παρισινὸς δημοσιογράφος»
(ἀπὸ τῆς 12 Δεκ. 1789), ἣν μειωνόμασε μετὰ
τινας μῆνας «Φίλος τοῦ λαοῦ». Ὁ Δαντὸν ἐ-
ζητήσε τὴν γνωριμίαν του καὶ τὸν κατέστησε
μέλος τῆς λέσχης τῶν Κορδιλιέρων. Μετὰ
τὴν κλιθεῖσιν τοῦ βασιλέως εἰσῆλθεν εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν τοῦ Δαντὸν, ἐγένετο μέλος τῆς ἐπὶ
τῆς ἐπιβλέψεως τῶν ὑπόπτων ἐπιτροπῆς, εἰτα
δὲ καὶ τοῦ Κονβέντου, ὅπου ἐφάνη ἐτι αἰμοχα-
ρές τερος ἢ ἐν τῇ ἐφημερίδι του, ἥτις μετωνο-
μάσθη ἀπὸ τοῦ Σεπτ. 1792 «Ἐφημερίς τῆς
Ἐπαναστάσεως». Οἱ Γιρονδῖνοι ματαίως ἠθέ-
λησαν νὰ προκαλέσωσι καταδίκην αὐτοῦ πα-
ρακλεισάσαντες τὸν ὄχλον νὰ διαρπάσῃ τὰ
ἐμπορικὰ καταστήματα· διδ καὶ τὰ μέγιστα
συνέτελεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν αὐτῶν.
Ἀλλὰ τῇ 1/13 Ἰουλίου 1793 ἐφρονεύθη τὸ τέ-
ρας ὑπὸ τῆς Καρλόττας Κορδαί (βλ. λ.). [Β.Ε.]

Μιραβού (Marabu). Εἶδος πελαργοῦ
ἐκ τῶν καλουμένων Λεπτοτίλων, κοινὸν ἐν
Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Ἐν Καλκούττῃ περιφέ-
ρονται συχνὰ εἰς τὰς ὁδοὺς παντεσίδως ἐνο-
χλοῦντες τοὺς κατοίκους, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπ'
αὐτῶν βλαπτόμενοι. Εἰς τὰ χωρία τρέφονται
ὡς κατοικίδιοι ἕνεκα τῶν πυγαίων αὐτῶν
πτερῶν, χρησίμων πρὸς καλλωπισμὸν γυναι-
κείων κεφαλῶν. [Φ.Ι.]

Μίραγα. Πόλις τῆς περσικῆς ἐπαρχ.
Ἀσερβαϊτζάν, 35 χμ. Α. τῆς λίμνης Οὐρμι-
ας. Ἐχει 15 χιλ. κατ., ὑπῆρξε δὲ ἔδρα τοῦ

Οὐλχακού, ὅστις ἔκτισεν ἐνταῦθα περίφημον ἀ-
στεροσκοπεῖον. [Μ.Σ.]

Μιραζά. Χωρ. τοῦ δήμ. Τολοφῶνος
τῆς Δωριδος· κείμενον 2 1/2 ὥρ. ΒΔ τῆς Βι-
τρινίτης. Κάτ. 360.

Μιραθόζ. Χωρ. τοῦ δήμου Μαλευρίου
τῆς ἐπαρ. Γυθείου, ἔχον 300 κατ. [Μ.Σ.]

Μιραθιᾶς. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀγραίων
τῆς Εὐρυτανίας ἀπέχον 2 ὥρ. ἀπὸ Κερασό-
βου καὶ κείμενον κατὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ
ποτ. Μείδοβα. Κάτ. 459.

Μαραθοκάμπος Τμήμα τῆς νήσου
Σάμου ἐν τῇ ΝΔ μέρει, περιλαμβάνον τὴν
ἐπὶ τῶν ΝΔ ὑπορείων τοῦ Κέρκου πρωτεύ-
ουσαν αὐτοῦ Μ. (4379 κατ.) καὶ 5 χωρία,
ἔχον δ' ἐν ὅλῳ 8255 κατ. [Ε.Ι.Σ.]

Μάραθον (Βοτ.) ἢ Μάραθρον. Ἀρ-
χαία καὶ μέχρι σήμερον σωζομένη κοινὴ ὀ-
νομασία τοῦ *Foeniculum officinale* All.
ἢ *Anethum Foeniculum* L. (γερμ. Fen-
chel, γαλλ. Fenouil), φωτοῦ ἀρωματικῷ
τῆς οἰκογ. τῶν Σκιαδοφόρων, κοινὸν ἐν Εὐ-
ρώπῃ καὶ πανταχοῦ κηπευομένου· οἱ καρποί
(*Semen foeniculi*) εἰς ἔγχυμα εἶναι ἐπί-
σημον γαλακτοφόρον φάρμακον, εὐστόμαχον,
διαφορητικὸν καὶ διουρητικόν, ἱλλαι δὲ σκευ-
ασία εἶναι ὕδωρ Μ. (*aqua f.*), καὶ ἔλαιον
(*oleum f.*). Ὁ γέρτος εἶνε ἀγαπητὸν ἡδυσμα
τῆς μαγειρικῆς. [Θ.Χ.]

Μαραθονῆσι ἐκαλεῖτο τὸ Γύθειον
πρὶν ἀποδοθῇ αὐτῷ ἐπισήμως πάλιν τὸ πα-
λαιὸν ὄνομα. Καλεῖται δὲ οὕτω καὶ τὸ πρὸ
τοῦ Γυθείου πλησιέστατα τῆς ἡπείρου νησι-
δισιν, ἐν τῷ ὁποίῳ, τὸ πάλαι Κρανῆ ὀνο-
μαζομένη, καθ' ὅμνηρον ἐώρτασεν ὁ Πάρις
τοὺς μετὰ τῆς ἀρπαγείσης Ἑλένης γάμους
του. [Α.Α.]

Μαραθούπολις. Κώμη παράλιος τοῦ
δήμου Πλαταμῶδους, ἐπίνειον τῶν Γαργαλι-
άνων, ἀπέναντι τῆς νήσου Πρώτης. Νέος
συνοικισμὸς ἐν θέσει ὑγιεινῇ ἔχει ἀτμο-
πλοικὴν συγκοινωνίαν, μικρὸν ἐμπόριον καὶ
452 κ. [Γ.Π.]

Μαράθουσα. Βλ. Κλαζομεναί.

Μαραθών. Χωρίον τῆς Ἀττικῆς καὶ
ἔδρα τοῦ ὁμωνύμου δήμου Μαραθῶνος, μετὰ
759 κατείκων. Παράγει δημητρ. καρπούς,
οἶνον, ἔχει δὲ καὶ ἱκανοὺς λαχανοκήπους εἰς
τὰ περίεξ. Κεῖται ΒΑ τῶν Ἀθη.ῶν εἰς ἀπό-
στασιν 7 ὥρων, κατὰ τὸ Β μέρος τῆς πεδιά-
δος καὶ ἐπὶ τοῦ ῥυακος Χαράδρου ἢ κατὰ
Πτολεμαῖον Ἀσωποῦ. Ἡ πεδιάς τοῦ Μ.
διαίρεται εἰς δύο κοιλάδας, ὧν κατὰ τὴν Ν
κεῖται τὸ χωρίδιον Βρανᾶς (ὥρ. 1) κατὰ
τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἀφορισμοῦ, μιᾶς
τῶν ταπεινότερων κορυφῶν τοῦ Πεντελικοῦ,
κατὰ δὲ τὸ Β τὸ χωρίδιον Μπεῖ καὶ ἀπώ-
τερον ὑπεράνω αὐτῶν ὁ Μαραθών. Ἐκτὸς

των δύο κοιλάδων υπάρχει και τρίτη, την όποιαν διαχωρίζει από των άνω δύο τὸ τραχύτατον μὲν ἀλλ' οὐχί τέσσην ὑψηλὸν ὄρος Κορόνι. Κατὰ τὸ ΝΑ ἐκτείνεται ἡ πεδιάς εἰς ἀπόστασιν 40' μέχρις 1 ὥρας καλυπτομένη κατὰ τὴν παραλίαν ὑπὸ μεγάλου ἔλους ἐκτεινομένου ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Στομίου (Κυνσοῦρας) μέχρι τοῦ ὄρους Κοράκι ἢ Σταυροκοράκι, ὅπερ εἶνε βράχος γυμνός καὶ καταλείπει μικρὰν πάροδον μεταξὺ τῶν ὑπορεῶν αὐτῆς καὶ τοῦ ἔλους. Παρὰ τὴν πάροδον ταύτην κεῖται τὸ χωρ. Κάτω Σούλι καὶ ἐπὶ τοῦ γειτνιαζόντος ὄρους τὸ Ἄνω Σούλι. Ἡ τοποθεσία τοῦ Μαραθῶνος εἶνε ἀρίστη καὶ ὑγιεινὴ, ὑπέρκειται δὲ τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινομένης πεδιάδος καὶ τοῦ μгноειδοῦς λιμένος αὐτῆς, πρᾶσιζομένου ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Στομίου (Κυνσοῦρας). Εἰς ἀπόστασιν 1/4 τῆς ὥρας ΒΔ ὑπάρχει τοποθεσία καλουμένη Νενόι, ἥτις φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ θρηαία Οἰνὴ. Ἡ πεδιάς τοῦ Μαραθῶνος ἦτο περιώνυμος διὰ τὰ κατερθώματα τοῦ Θησέως, φονεύσαντος τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον, τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Εὐρυσθέους καὶ τὴν περιβόητον μάχην μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην καὶ τῶν Περσῶν ὑπὸ τὸν Δάτιν, καθ' ἣν τριακόνται χιλιάδες βαρβάρων κατετροπώθησαν ὑπὸ δέκα χιλιάδων ἑλλήνων (490 π. Χ.). Ἐν τῇ πεδίῳ τοῦτω ἦν ὁ τάφος τῶν πεσόντων Ἀθηναίων καὶ Πλαταιέων καὶ μνημεῖον τοῦ Μιλτιάδου. Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς ἐγεννήθη ἐν Μαραθῶνι, ἐνθα διήγεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς καὶ ἐν Κηφισίᾳ. Ὁ δῆμος Μ. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης ἄλλα 17 χωρία, ὧν τὰ κυριώτερα Βαρνάβα, Γραμματικόν, Καπανδρίτι καὶ Κιζούρκα. Ἐχει δ' ἐν ὅλῳ 3600 κατ.

Μαρακάιθο. Πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Ζούλια ἐν Βενεζουέλα, ἐπὶ τῆς Β ἁκρας τῆς λίμνης τοῦ Μ., ἥτις συνδέεται διὰ πορθμοῦ μετὰ τοῦ κόλπου τοῦ Μ. τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης. Ἐχει 34 284 κατ., μεγάλην δὲ ἐξαγωγὴν κυρίως καφέ, ὡς καὶ δερμάτων, βαφικῶν ξύλων κλ. [Μ.Σ.]

Μιραλῆ. Χωρ. τοῦ δήμου Ἐλατείας τῆς Λοκρίδος, ἔχον 183 κατ. [Μ.Σ.]

Μιρανζάον (Maranhão). 1) Πάριος πολιτεία τῆς Β Βρασιλίας, ἀρδευομένη κυρίως ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, τοῦ ἐκβάλλοντος διὰ στομαλίνης 500 χμ. μήκους εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Κατὰ τὴν θερμὴν ὥραν τοῦ ἔτους πάσα γλωρὶς φαίνεται παύουσα, μέχρις ὅτου αἱ πλήμμυραι τοῦ χειμῶνος καλύπτουσι τὴν χώραν πάλιν διὰ σφριγώσης γλῶσσης κλ. Γεωργία καὶ κτηνοτροφία εἶναι τὰ κύρια ἔργα τῶν κατοίκων. 2) Πρωτεύουσα τῆς ἄνω πολιτείας, καλουμένη καὶ Ἀγ. Λουδοβίκος (São Luiz) τοῦ Μ., κειμένη ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου, χωριζομένη

ἀπὸ τῆς ἡπείρου διὰ τοῦ ποταμοῦ τῶν Μοσκήτων. Εἶνε ἑδρα ἐπισκόπου, ἔχει δὲ περ 45 χιλ. κατ. καὶ ἐμπορίον ἐλαττούμενον ὁλονέν. [Μ.Σ.]

Μάραντα (Bot.) *Maranta* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Καννώδων, ὧν τὰ εἶδη αὐτοφυῆ ἐν ταῖς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χώραις ὅπου καὶ καλλιεργοῦνται ὡς σπευδαίοντα φυτὰ ἕνεκα τοῦ ἐν τοῖς ριζώμασιν αὐτῶν ἐνχομένου ἀφθένου ἀμύλου (*Maranta arundinacea* L.), *M. ἡ Ἰνδική* (*M. Indica* Juss.), *M. ἡ εὐγενής* (*M. nobilis* Moore), *M. Alouya* Jacq., *M. Arouma*, κτλ. Ἀραρούτι παρεμπερὲς παράγει καὶ τὸ ρίζωμα τῆς Κάννης τῆς ἐδωδίου (βλ. λ. Καννώδη). Τὸ δὲ ἀραρούτι τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν (τὸ καὶ *Tiour* καὶ *Koa* καλούμενον) παράγεται ἐκ τῶν ριζωμάτων τῆς Κουρκούμης τῆς Λευκορριζοῦ (*Curcuma leuorrhiza* Roxb.) καὶ τῆς *K. τῆς στενοφύλλου* (*C. angustifolia* R.). Καὶ *Τάκκα* δὲ ἡ πτερόφυλλον (*Tacca pinnatifolia* Forst.) παράγει εἶδος ἀραρουτίου, τὸ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ «τῆς Ὠκεανίας» (*Amylum oceani australis*) καλούμενον. [Θ.Χ.]

Μιραντοχώρι. Χωρ. τῆς Λευκάδος, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Εὐγγέριον, μετὰ 501 κατ., ἀπέχον δὲ τοῦ Σύβρου ὥρ. 1 1/2.

Μιραντώδη. Βλ. Καννώδη.

Μιράς (Marasch). Πρωτεύουσα διοικήσεως ἐν τῇ βίλαετιᾷ Χαλεπίου τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, κειμένη Β τοῦ Χαλεπίου πλησίον τῶν δασοφύτων ὑπηρετῶν τοῦ Ἀγυρδὰχ καὶ παρὰ εὐρείαν καὶ εὐρὸν πεδιάδα. Ἐχει 15 χιλ. κατ., ὧν 10 χιλ. Τουρκοὶ καὶ 4 χιλ. Ἀρμένιοι, τεμένη τινα, ὑφαντουργίαν καὶ βαφεῖα. [Μ.Χ.]

Μιρασκίνον καλεῖται πνευματῶδες ποτόν, ἄχρουν καὶ διαφανές, ἔχον γεῦσιν πικρῶν ἀμυγδαλῶν, κατασκευαζόμενον δὲ ἐκ τῶν μικρῶν καρπῶν τῆς Προύμνης Μαχαλέβ. Γνωστότατον εἶνε τὸ Μ. τῆς Ζάρας (Δαλματίας).

Μιραττειώδη (Bot.), *Marattiaceae*. Οἰκογένεια Πτεριδοφύτων. Εἶναι πτερίδες ὧν πολλὰι δεινρώδεις, ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς φυόμεναι. Τὰ κύρια γένη εἰσὶ *Μιραττεία* καὶ Ἀγγειόπτερις. Εἶδος τοῦ τελευταίου τούτου (*Angiopteris erecta* Hoffm.) παράγει ἐν ταῖς νήσοις τῆς Ὠκεανίας εἶδος βλέννης χρησίμου τοῖς ἰθαγενεῖς ὡς τροφή. [Θ.Χ.]

Μίρδαχ (Marbach). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ νομῇ τοῦ Νέκκαρ τῆς Βυρτεμβέργης, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μοῦρ εἰς τὸν Νέκκαρ. Ἐχει 2 307 κατ. καὶ εἶνε πατρίς τοῦ Σχίλλερ. [Μ.Σ.]

Μαροδέλλα (Marbella). Παράλιος πόλις τῆς Ισπαν. ἐπαρχίας Μάλαγας, γραφικώτατα, λειμνὴν ἐν μέσῳ ἐλαιώνων καὶ πορτοκαλειώνων. Ἔχει 8811 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον ὀπωρῶν, σακχάρου καὶ σιδήρου.

Μαροδοῦργον. 1) Πρωτεύουσα περιφερείας (567 τχμ. μετὰ 46633 κατ.) τοῦ πρῶτου νομοῦ Κάσσελ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Λάν. Ἔχει 14 520 κατ. (1890), κεῖται δὲ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰ ἀνδρὰ λόφου στεφόμενου ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ γοθικοῦ ἀνακτόρου τῶν λανδγράφων τῆς Ἑσσης. Ὁ ναὸς τῆς ἀγ. Ἐλισάβετ (1235—83) εἶνε ὁ ὠραιότερος ἐκ τῆς πρώτης ἐποχῆς τοῦ γοθικοῦ ἔθους, ὁ δὲ ἐν αὐτῷ σαρκοφάγος τῆς ἀγίας ἀριστουργηματικῆς χρυσοχοίας. Τὸ ἐν Μ. πανεπιστήμιον ἰδρύθη τῇ 1527 ὡς τὸ πρῶτον τῶν διαμετρομένων ἐν Γερμανίᾳ. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως δὲ κερμαϊκὴν καὶ βυρσοδεψίαν.

— 2) Πρωτεύουσα διαμερίσματος (1186 τχμ. μετὰ 88 659 κατ.) τῆς (αὐστριακῆς) Στυρίας, ἐπὶ τοῦ Δραύα καὶ τοῦ Νοτίου σιδηροδρόμου τῆς Αὐστρίας. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει μετὰ 4 προαστείων 19 898 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν (ἀτμομηχανῶν, βαρελικῶν, δερμάτων κλ.) καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον.

Μάρογα. Παράλλαγι τοῦ ἀσβεστοῦ, ἀσβεστόλιθος παράμικτος ἀργίλλῳ. Εἶνε λευκή, τετρά, κιτρίνη καὶ ἐνίοτε καστανόχρους, σχηματίζει δὲ στρώματά τινα ἐντὸς ὕδατογενῶν πετρωμάτων. Εὕρεται πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως ἐν Κύμῃ, ὅπου ἐγκλείει πολλοὺς τύπους φύλλων καὶ ἰχθύων. Ἐν Γερμανίᾳ εὐρίσκεται ἡ Μ. χαλκομιγῆς. [Α.Κ.]

Μάργαϊτ (Margate). Κωμόπολις τῆς ἀγγλ. κομητείας Κέντ, ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τῆς νήσου Θάινετ. μετὰ θαλασσίων λουτρῶν ἃ ἐπισκέπονται κυρίως οἱ κάτοικοι τοῦ Λονδίνου. Ἔχει 18 419 κατ., ὠρεῖα ξενοδογεῖα κλ. [Μ.Σ.]

Μάργαλα ἢ Μάργαλα. Μία τῶν ἀργαίων πισαϊκῶν πόλεων ἐν Ἡλείᾳ, ἥς ἡ θέσις ἀναζητητέα ἐν τῷ Δ. τμήματι τοῦ Ὠλένης καὶ τῇ ἀνω κοιλίᾳ τοῦ Ἐνιπέως. Μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Πίσσης συνυπετάγησαν καὶ οἱ Μαργανεῖς τοῖς Ἡλείοις ὡς περίριοι.

Μαργαρίνη. Λιπαρὰ οὐσία ἀντικαθιστώσα τὸ βούτυρον ἐν τῇ μαγειρικῇ, ἥς ἡ ἐφεύρεσις ὀφείλεται εἰς Ναπολέοντα τὸν Γ'. τῇ 1869 ἀναθέσαντα εἰς τὸν χημικὸν Mège-Mouriès νὰ ἐρευνήσῃ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ παρασκευασθῇ τεχνητὴν τι βούτυρον εὐθιγότερον τοῦ γνησιοῦ. Ἡ Μ. λαμβάνεται ἐκ τοῦ νωποῦ βείου λίπους ὅπερ τηχθὲν καὶ καθαρισθὲν ἐπιμελῶς ψύεται μέχρις 25°, ὅτε τὰ μὲν δύστηκτα αὐτοῦ συστατικά, ἡ στεατίνη καὶ ἡ παλμιτίνη, πηγνυνται (τὸ

μῆγμα τοῦτο, ἄλλοτε καλούμενον ἐπίσης Μ. ἢ μαργαρινικὸν ἐξὺ εἶνε πολῦτιμος ὕλη διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν κηρίων), τὸ δὲ ῥευστὸν μένον μέρος, ἡ ἐλαίωμαργαρίνη, ἐκθλίβεν διὰ πίεσεως, μίγνυται μετὰ τοῦ 1/4 τοῦ βέτους τοῦ γάλακτος καὶ τὸ μῆγμα τύπτεται μέχρις οὗ προσλάβῃ τὴν σύστασιν τοῦ βούτυρου· τὸ τοιοῦτον σῶμα χρωματισθὲν ὡς βούτυρον καὶ ἀρωματισθὲν εἶνε ἡ καὶ ἡ Μ., ἥτις ἔμως πάλιν καὶ αὐτὴ παντοειδῶς νοθεύεται. Ἡ χρῆσις τῆς Μ. ἐξαπλοῦται ὁλονέν, μεγίστη δὲ εἶνε ἡ βιομηχανία αὐτῆς ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ καὶ τῇ Δ. Εὐρώπῃ. [Χ.Χ.]

Μαργαρίτα (Βοτ.). Ὄνομα ὅπερ δίδεται κοινῶς παρ' ἡμῖν κατὰ μίμησιν τοῦ γαλλικοῦ «Marguerite» καὶ «Reine-marguerite» εἰς διάφορα ἀνθὴ συνθέτων φυτῶν, ἔχοντα τὰ περιφερικὰ ἀνθῆλια τῆς κεφαλίδος λευκά, ἰδίως δ' εἰς τὰ τῆς αὐτοφυοῦς Ἀνθίμου τῆς Χίου (Anthemis Chia L.), τῆς Βέλλιδος (Bellis perennis L.), τοῦ ἐκ τῶν Καναρίων νήσων εἰσαχθέντος καὶ συχνὰ κηπευομένου Χρυσανθέμου τοῦ θαμνώδους (Chrysanthemum frutescens L.) καὶ ἄλλων παρμοίων. [Θ.Χ.]

Μαργαρίτα 1) Ἡ ἀγία, ἐξ Ἀντιοχείας, ζήσασα ἐπὶ Διοκλητιανοῦ· ἐπιστραφεῖσα εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου Ὀλυβρίου, ὡς μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὸν ἔρωτά του, εἰς τὴν εἰρηκτὴν καὶ τέλος ἀπεκεφαλίσθη. — 2) Ἡ ἀγία, βασίλισσα τῆς Σκωτίας, συζευχθεῖσα τῇ 1070 τὸν βασιλεῖα Μάλκολμ Γ', περίφημος ἐπὶ ἀρετῇ καὶ εὐσεβείᾳ, ἀποθανοῦσα δὲ 1093.

Μαργαρίτα. 1) Ἡ Ἀνδραγαυική, γενν. 1430 καὶ συζευχθεῖσα τῇ 1445 Ἐρρίκον τὸν 5' βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας. Ἡ νέα βασίλισσα καὶ ὁ εὐνοούμενος αὐτῆς Σοῦφολκ ἐκράτησαν ἐντὸς ὡς τοῦ βασιλείως. κατέρριψαν δὲ 1447 τὸν δούκα Γλῶστερ (ἴσως καὶ αὐτοὶ τὸν ἐφένευσαν)· φονευθέντος δὲ τοῦ Σοῦφολκ ἐν ἀνταρσίᾳ τοῦ λαοῦ, ἡ Μ. κατὰ τὸν πόλεμον τῶν δύο ῥόδων ἐνεργὲν λαβοῦσα μέρος ἐνίκησε μὲν τὸν στρατὸν τῶν ἀνταγωνιστῶν παρὰ τὸ Οὐάιτφιλδ 1460, ἡττήθη δὲ τῇ 1461 παρὰ τὸ Towton καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ μετὰ τοῦ Ἐρρίκου εἰς Σκωτίαν, ὅπουθεν μετέβη εἰς Ἀσθαριγγίαν καὶ ἔζησεν ἐπὶ τινα ἔτη παρὰ τῇ πατρὶ τῆς ἐν Νανσῷ. Ὅτε ὁ Βάρβικ ἀποκατέστησε τὴν βασιλείαν τοῦ Ἐρρίκου 1470, ἡ Μ. μετέβη εἰς Ἀγγλίαν, ἐφθάσεν ὁμοῦς ἐκεῖ τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ὁ Ἐρρίκος ἀπώλεσε τὸ στέμμα ἐκ νέου ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Βάρνερ (14 Ἀπρ. 1471) καὶ μετ' ὀλίγου ἡμέρας ἡττηθεῖσα ἤχημαλωτίσθη. Ἀπολυτρωθεῖσα δ' εἴτα ἔζησεν ὕστερον ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀπέθανε 1482.

2) Μ. ἡ τῆς Γαλλίας ἢ ἡ Βαλεσιανή. θυγάτηρ Ἐρρίκου τοῦ Β', γενν. 1553, συζευ-

χθείσα δὲ Ἐρρίκον τὸν βασιλέα τῆς Ναυάρρας καὶ ὑπερὸν τῆς Γαλλίας (Δ'). Οἱ γάμοι οὗτοι (18 Αὐγ. 1572) μετὰ μεγίστης μεγαλοπρεπείας τελεθέντες ἦσαν ὁ πρέσβευς τῆς τοῦ ἀγ. Βαρθολομαίου νυκτός τοῦ Ἐρρίκου δὲ διαφυσγόντος ἐκ τῆς αὐλῆς. ἡ Μ. ἐκρατίσθη ἐπὶ πολὺ ἀκόμη ἐν Παρίσις καὶ μόλις τῇ 1578 ἠνώθη μετὰ τοῦ συζύγου της. Συνεπεία ὅμως τοῦ ἀσώτου βίου της καὶ τῶν πολιτικῶν διαφορῶν ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐξῆσεν ὑστερον ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Παρισίων, ὅπου ἔλαβε μέρος εἰς τὰς πολιτικὰς ἐραδιουργίας τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐφυλακίσθη δὲ ἀπὸ τινος καιρὸν ὑπὸ Ἐρρίκου Γ'. Μετὰ τὴν ἀνάγκησιν Ἐρρίκου τοῦ Δ' διελύθη ὁ γάμος της, αὐτὴ δὲ ἀπέθανε τῇ 1606 ἐν Παρίσις, καταλιπούσα περιεργότατα Mémoires (α' ἐκδ. 1628).

— 3) Μ. ἡ τῆς Ναυάρρας ἢ τῆς Βαλεσίας, θυγάτηρ Καρόλου τῆς Ὀρλεάνης δούκως Ἀγκυλέμης, γενν. 1492, ὑπάρξασα σύζυγος Καρόλου τοῦ Ἀλανσῶν 1509—25, ὑστερον δὲ (1527) συζευθεῖσα τὸν Ἐρρίκον δ' Ἀλβρὲ βασιλέα τῆς Ναυάρρας. Μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της Φραγκίσκου τοῦ Δ' συνεδέετο δι' ἐγκαρδίου ἀγάπης, διὸ καὶ αἰχμαλωτισθέντος αὐτοῦ εἰργάσθη δραστηρίως, ἃν καὶ ματαίως, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς του ἐν Μαδρίτη. Ἦτο προστάτις τῶν λογιῶν καὶ ποιητῶν, αὐτὴ δὲ ἔγραψε ποιήματα ὑπὸ τὸν τίτλον Μαργαρίται, πρὸ πάντων δὲ τὸ Ἑπταήμερον, συλλογὴν ἐμμέτρων διηγημάτων κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Βοκκακίου σπουδαιότητα διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐποχῆς της. Ἀπέθανε δὲ ἐν Βερν τῇ 1549. Τὴν ἀλληλογραφίαν της ἐξέδωκεν Ζενὲν (Παρ. 1841-2).

— 4) Μ., βασίλισσα τῆς Νορβηγίας, Δανίας καὶ Σουηδίας, γενν. 1353 θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Βαλδεμάρ Δ' τῆς Δανίας καὶ γενομένη 1363 σύζυγος τοῦ βασιλ. Ἀκαν C' τῆς Νορβηγίας. Ὡς ἐπίτροπος τοῦ μόνου υἱοῦ της Ὁλουφ κληρονόμου τῶν στεμμάτων Νορβηγίας καὶ Δανίας τοσοῦτον ἐφάνη συνετὴ καὶ ἐπιτηδεύουσα ὥστε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξελέγη βασίλισσα τῶν δύο τούτων κρατῶν, εἰς ἃ προσετέθη ἡ τῇ 1389 ὑποταγείσα Σουηδία. Κατάρθρωσε δὲ ἡ Μ. ἡ διαδοχὴ νὰ ἐξασφαλίσθῃ εἰς τὰ 3 κράτη δ' αὐτὸν Ἐρικ τῆς Πομερανίας, ἐγγονον τῆς ἀδελφῆς της Ἰγχεβοργ καὶ πρὸς τοῦτο ἐχρησίμωσεν ἡ σύμβασιν τοῦ Κάλμαρ 20 Ἰουλ. 1397. Ἠλικιωθὲντος τοῦ Ἐρικ καὶ ἀναλαβόντος τὰς ἡνίας τοῦ κράτους, ἡ Μ. διεφύλαξε τὴν ἐπιρροήν της, ἀπέθανε δ' ἐν ἐκστρατείᾳ κατὰ τῆς Σλεσβίχης, ἣν ἤθελε νὰ ὑποτάξῃ, τῇ 1412.

— 5) Μ. ἡ τῆς Αὐστρίας, θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανῶς Α' καὶ Μαρίας τῆς Βουργουνδικῆς, γενν. 1482 ἐν Γάνδῃ. Ἐπρόκειτο τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ συζευθῇ τὸν κατόπιν βασιλέα τῆς Γαλλίας Κάρολον Η' καὶ

ἀνετράφη ἐν τῇ αὐτῇ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ'. ὅτε ὅμως ὁ Κάρολος ἐπροτίμησε τὴν Ἀνναν τῆς Βρετάνης, ἐγένετο πρῶτον σύζυγος τοῦ Ἰωάννου τῆς Ἀστουρίας καί, θανόντος τούτου, τῇ 1501 τοῦ Φιλίππερτου Β' δούκως τῆς Σαβοΐας, ὅστις ἀπέθανε τῇ 1504. Δις τοῖς ἔξωθεν ὑπὸ τοῦ πατρός της γενικῇ ἐπίτροπος τῶν Κάτω Χωρῶν ἔκλεισε τῇ 1529 τὴν σύμβασιν τοῦ Κιμβραὶ καὶ ἀπέθανε τῷ ἐπομένῳ ἔτει. Τούς λόγους, τὰ ποιήματα κλ. αὐτῆς ἐξέδωκεν ὁ Ι. Λεμαίτρ τῇ 1549 ὑπὸ τὸν τίτλον Couronne Margarithique, τὴν δὲ μετὰ τοῦ πατρός της ἀλληλογραφίαν ὁ Δεγλαί (2 τ., Παρ 1840).

— 6) Μ. ἡ τῆς Πάρμας, γενικῇ ἐπίτροπος τῶν Κάτω Χωρῶν (1559—67), γενν. 1522, νέθος θυγάτηρ Καρόλου Ε' καὶ τῆς Ἰωάννης Φῶν δερ Γέενστ Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου συζύγου της Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐκ Μεδίκων συνεζεύχθη 1538 τὸν Ὀκτάβιον Φαρνέξιν δούκα τῆς Πάρμας καὶ Πλακεντίας. Ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν της ἤρξαντο αἱ ἀνωμαλίαι, αἱ καταλήξασαι ὑστερον εἰς τὴν ἀπεστασίαν τῶν Κάτω Χωρῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐδείξεν ὑπερβολικὴν ἐπιείκειαν, ἐστάλη ἐκεῖ τῇ 1567 ὁ δούξ δ' Ἀλβ, ἐρ' ᾧ ἡ Μ. μὴ στέργουσα τὸν κενὸν καταστάνα τίτλον τῆς ἐπιτροπῆς, παρητήθη καὶ ἐκτοτε ζήσασα ἐν Ἰταλίᾳ παρὰ τῷ συζύγῳ της ἀπέθανε τῇ 1586 ἐν Ὀρτόνα. [B.E.]

Μαργαρίτα. Νῆσος παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Βενεζουέλας, ἀποτελουμένη ἐκ δύο δι' ἰσθμοῦ συνδεομένων τμημάτων. Εἶνε εὐφορος ἀλλ' ὀρεινὴ μέγ. ὕψος 1356 μ., ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀσουνσινὲν (Ἀνάληψιν) καὶ 40 χιλ. κατ., ἄλλοτε δὲ ἦτο περίφημος διὰ τὴν παρ' αὐτὴν ἀλιεῖαν μαργαριτῶν. [M.S.]

Μαργαρίτα (Margaritana). Γένος μαλακίων ἐκ τῆς κλάσεως τῶν Διμύων Κογχύων (ἐχουσὼν δύο μῦς πρὸς σύγκλεισιν τῶν βλεφάρων). ἔχει τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τῆς τάξεως. Σπουδαιότητα εἶδος ἡ μαργαριτοφόρος, περὶ ἧς βλ. Μαργαρίται.

Μαργαρίται. Οἱ Μ. εἶναι παθολογικὰ προϊόντα διαφορῶν κογχυλίων καὶ δὴ οἱ πολυτιμώτατοι Μελαγρίνης καὶ Μαργαρίτης τῶν μαργαριτοφόρων (βλ. τὰς λ.), συχνοὺν τῆς μὲν ἐν ταῖς νοτίαις θαλάσσαις, τῆς δὲ ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ῥύαξι τῆς Γερμανίας καὶ ἰδίως τῆς Βαυαρίας καὶ Σαξωνίας. Εἶναι δὲ οἱ Μ. σφαιροειδεῖς μαζαὶ ἀποτελούμεναι ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας ἥτις ἐκκρινόμενη ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν ζώων ὑπεκδύει ἑσῶθεν τὸ ὁστρακον αὐτῶν. Ἐξωτερικαὶ προσδολαί, τρώσεις τοῦ μαγδύου τῶν ζώων, εἰσδύσεις ξένων σωματῶν, εἰς αὐτοὺς, σκληρῶν κλ. ὡς καὶ τεχνητοὶ ἐρεθισμοὶ, προκαλοῦσι τὴν ἀνώμαλον τοιαύτην ἐκκρίσιν, ἥς τὸ προϊόν σκληρύνεται εἰς σφαιρίδια. Οἱ Μ. τῶν ποταμῶν

σπανίως φθάνουσιν εἰς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀξίαν τῶν θαλασσίων. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἀλιεῖονται εἰς τὰς ἰνδιανὰς θαλάσσας, περὶ τὴν Κεϋλάνην, Ἰάβαν, Σουμάτραν, Ἰαπωνίαν, ἐν τῇ περσικῇ κόλπῳ, παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Μεξικοῦ. Ἡ εὐρεσίς τῶν μαλακίων τούτων εἰς τὰ βῆθη τῶν θαλασσίων εἶνε ἐργασία ἐπικινδυνὸς καὶ δυσχερὲς, τελεῖται δὲ δι' εἰδικῶν θυτῶν. Εὐνέητον ὅτι οὐχὶ πάντα ἐνέχουσι Μ., ἀφ' ἑτέρου ὅμως συχνὰ ὑπὸ ῥ-θως 8—12. Ἡ ἀξία τῶν Μ. εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ μέγεθος, τὸ κανονικῶς σφαιρικὸν σχῆμα, τὴν στιλπνότητά, τὴν εἰδικὴν (μαργαριτοειδῆ) λάμψιν των. Ὅλως ἐξαιρετικῶς εὐρέθησαν Μ. μεγέθους καρύου. Οἱ ἔχοντες μέγεθος κερασίου εἶναι σπάνιοι καὶ αὐτοὶ καὶ πολιτιμώτατοι. Ἐν Εὐρώπῃ προτιμῶνται οἱ ἔχοντες λευκὴν ἀνταύγειαν, ἐν Ἰνδίαις καὶ Ἀραβίᾳ ἡ κιτρίνη. Ἄλλοι δὲ εἶναι μολυβδόχροι ἢ κλίνοισι πρὸς τὸ μέλαν ἢ καὶ εἶναι ὅλως μέλανες. Ἡδὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος οἱ Μ. εἶναι ἀντικείμενον πολυτελεῖας. Λέγεται ὅτι τὴν μέγιστον Μ., οὕτινος ὑπολογίζεται ἡ ἀξία εἰς 1 1/2 ἑκατομ. φρ., κατέχουσα ἡ ἀρχαία Κλεοπάτρα διέλυσεν ἐν τινὶ δείπνῳ εἰς ὄψος καὶ ἐπὶς τούτῳ εἰς ὑγείαν τοῦ Ἀντωνίου. Ἄλλος δὲ τις, ἐπικαλούμενος La peregrina, ὃν κατεῖχε Φίλιππος ὁ Β' τῆς Ἰσπανίας, ἦν ὡσεὶδὴς καὶ ἐξέτιμάτο διὰ 80 000 δρουακά.

Ἡ τέχνη κατὼρθωσεν νὰ κατασκευάσῃ τεχνήτους Μ., ἐνίοτε ἀριστα ἀντιπροσωπεύοντας τοὺς φυσικοὺς. Ἀποτελοῦνται οὗτοι ἔσωθεν ἐκ κηρίνης σφαίρας, περὶ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει στρώμα ἰχθυοκέλλας ἐνεχούσης λεπτότατα τετριμμένα λέπια κυπρίνου εἰς ἀναλογίαν λιαν ὁμοιάζουσιν πρὸς τὴν φυσικὴν λάμψιν τῶν Μ., καὶ τέλος ἐξώθεν ὁλως περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοτάτου στρώματος ὑάλου ἐφ' οὗ ἐπίτηδες ἀφίνονται ἀνωμαλίας τινές. Ἀλλὰ εἶδη τεχνητῶν Μ. κατασκευάζονται ἐκ σφαιριδίων ἀλαβάστρου ἐμβαπτίζομένων εἰς κηρὸν καὶ εἶτα εἰς τὸ ἀνωτέρω μίγμα τῆς ἰχθυοκέλλας (ῥωμαϊκοὶ Μ.) ἢ ἐξ ὑάλου ἐν εἴδει κοίλων σφαιριδίων ἢ καὶ ὄγκων σφαιρικῶν κλ.

Μαργαρίταις Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου τῆς Κρήτης, ὑπαγομένου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μυλοποτάμου τῆς διοικήσεως Ρεθύμνου. Ἐχει 741 κατ., ὁ δὲ ὅμιλος, περιλαμβάνων 16 χωρία, 3003 κατ. [Ν.Στ.]

Μαργαρίτης. Μαργαρυγίας ἐνέχων περίπου 10 % ἀσβεστον, εὐρισκόμενος δὲ κατὰ μικροὺς τραπεζοειδεῖς κρυτάλλους μετὰ τοῦ κοιντοῦ μαγνησιακοῦ μαργαρυγίου, χρώματος γινολευκοῦ μέχρις ἐρυθρολευκοῦ καὶ μαργαριτοειδοῦς. Εἶνε σπάνιος, εὐρισκόμενος ἐν Τιρόλῳ, ἐν Νάξῳ μετὰ τῆς σμύριδος, ὡς καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. [Α.Κ.]

Μαργαρίτης (χημ.) βλ. Φωσφορικὸν ἄλας.

Μαργαρίτιον. Πολίχνη τῆς Ἠπειροῦ, κειμένη 4 ὥρ. ΒΑ τῆς Πάργας καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 500 τουρκαλθανικῶν οἰκογενειῶν καὶ 100 χριστιανικῶν λαλουσῶν τὴν τσαμικὴν διάλεκτον τῆς ἀλβανικῆς γλώττης. Ἐκτίσθη τὸ 1400 ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἐπὶ ὑψώματος ἐκ τῆς λιθείας τῶν ἐρείπων τῆς ἀρχαίας Κιχώρου, ἣν οὗτοι ἐκάλεσαν Μεῦρι (= ταίχη). Πρὸ τοῦ ἐνσηψαντος λοιμοῦ κατὰ τὸ 1815 εἶχεν 8 500 κατοίκους.

Μαργαριτίτης ἡ μαργαριτόλιθος. Πέτρωμα ἡρατιστογενές, ἐν τῇ τελείᾳ αὐτοῦ διαπλάσσει ἀποτελούμενον ἐκ στρωγύλων, δλίγων συμπιεσμένων, μαργαριτοειδῆ λάμψιν ἔχόντων σωματίων, συνισταμένων ἐκ πολλῶν συγκεντρικῶν στρωμάτων. Εἶνε ἐσκληρωμένος λιαν δξυπυριτιούχος τραχύτης, εὐρίσκεται δὲ μετὰ ρυολίθων, ὁψιανῶν κλ. ἐν Βουλγαρίᾳ, Μεξικῷ, Νέᾳ Ζηλανδίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Ἀντιπάρῳ, Μήλῳ, Κιμῳλῳ.

Μαργελάν Πρωτεύουσα περιφερείας (16011 τχμ. μετὰ 160 162 κατ.) ἐν τῇ Ν. μέρῃ (Φεργάνα) τοῦ κυβερνείου Τουρκεστάν τῆς Κεντρ. Ἀσίας. συγχρόνως δὲ καὶ ἄπαντος τοῦ Φεργάνα. Ἐχει 40 χιλ. κατοίκους, ὧν οἱ πλείστοι Σάρτοι, πολλὰ τεμένη, γέωργίαν, βουβυκοτροφίαν καὶ ἀχμαῖον ἐμπορίον. Αἱ ῥωστικαὶ ἀρχαὶ ἐδρεύουσιν ἐν τῇ Νέᾳ Μ. τῇ κειμένῳ 16 γμ. πρὸς ΝΑ.

Μαργγέλη. Χωρ. τοῦ δήμου Βουρράδος τῆς Πυλίας, ἔχον 160 κατ. [Μ.Σ.]

Μαργίτης. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους τύπος ἀνθρώπου ἡλιθίου καὶ σκαιοῦ, νομίζοντος ὁμως ἑαυτὸν εὐφύεστατον. Εἶνε δὲ καὶ ἥρως κωμικοῦ ἔπους ἀποδιδόμενου εἰς τὴν Ὀμηρον. Ἀποσπάσματα τούτου βλ. ἐν Kinkel, Epic. Graec. fragm [X.B.]

Μαργούνης (Μάξιμος). Πολυμαθέστατος Ἑλληὴν κληρικός, γενν. ἐν Κρήτῃ 1530. Σπουδάζας νομικὰ καὶ φιλοσοφίαν ἐν Παταβίῳ, ἀπῆλθεν εἰς Βενετίαν καὶ ἐγένετο ἐνταῦθα ἰδρυτὴς ἑλληνικοῦ τυπογραφείου ἐξ οὗ πολλὰ ἐξῆλθον βιβλία. τῇ 1544 ἐγένετο ἐπίσκοπος Κυθήρων. Ἐνεκα διαφωνίας αὐτοῦ θρησκευτικῆς πρὸς τὸν Γαβριὴλ Σευῆρον συνεκροτήθη τῇ 1592 Σύνοδος ἐν Κων/πόλει, ἐν ᾗ ὁ Μ. ἐκηρύχθη ἀθῶος· ἀπέθ. δὲ ἐν Κρήτῃ 1602. Ὑπῆρξε δεινότατος ἑλληνιστῆς καὶ πολυγραφώτατος λόγιος καὶ ἱεροκλήρῳς γλαφυρώτατος. Ἐξέδωκε Κανόνας Ἀποστόλων, Συνόδων καὶ Πατέρων μετὰ σχολίων, Μηνολόγιον, Πεντηκοστάριον, Ὁμιλίας διαφόρους ὡς καὶ ἐπιστολάς, Ἑλληνικάς παροιμίας, Ὑμνοὺς ἀνακρεοντεῖους, Βίβλους ἁγίων εἰς τὴν καθολικισμένην, Ἑπιγράμματα κλ. [Κ.Σ.]

Μαρδίν. Πρωτεύουσα διοικήσεως ἐν τῷ βιλαετίῳ Διαρβεκίρ τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, εἰς τὰς Ἀ ὑπώρειους τοῦ Ἀδδίν δαγ (1500 μ.). Ἔχει 12—15 χιλ. κατ., ὧν 5 000 Χριστιανοί. Παρ' αὐτῇ κεῖται ἡ πολίχνη Ἀρ Ἐσσαφράν, ἐν ᾗ ἐξέρχεται ὁ τῶν Νεστοριανῶν πατριάρχης. [Μ.Χ.]

Μαρδοκίου μ ο ν ῆ (Κοιμήσεως Θεοτόκου). Κεῖται ἐν τῷ δήμῳ Ἀμφείας τῆς ἐπαρ Καλαμών καὶ ἔχει 16 μοναχοὺς. [Μ.Σ.]

Μαρδόνιος (περσιστὶ Marduniya). Πέρτης στρατηγός, υἱὸς Γωθρίου καὶ γαμβρὸς Δαρείου τοῦ Α'. Τῇ ἐντολῇ τούτου ὑπέταξε τῷ 493 π. Χ. τὴν Δ Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν, τὴν δὲ περαιτέρω κατὰ τῆς Ἑλλάδος πρόδόν του διέκοψε τρικυμία, δι' ἧς ἐναντιώθησεν ὁ στόλος του εἰς τὸν Ἀθω. Φαίνεται ὅτι διὰ τοῦτο ἔπασεν εἰς δυσμένειαν· μόλις δὲ τῷ 480 συνώδευσεν πάλιν τὸν Ξέρξην ἐκστρατεύοντα κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην ἔμεινεν ἐν Ἑλλάδι μετὰ τοῦ περσικοῦ στρατοῦ, κατερωπώθη δὲ ἐν Πλαταιαῖς (479). [Ι.Κ.Π.]

Μαρέ (Οὐγὼ Βερνάρδος Maret δούξ de Bassano). Γάλλος δημοσιογράφος καὶ πολιτικός ἀνὴρ, γενν. 1763 ἐν Διζιόν. Μετὰ τὴν ἐκρήξιν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐξέδωκεν ἐν Παρισίῳ τὸ Bulletin de l'Assemblée ὅπερ συνεχώνευεν εἰτα μετὰ τοῦ Moniteur. Ἐπὶ τῆς δημοκρατίας διετέλεσεν εἰς διαφόρους θέσεις καὶ κυρίως εἰς διπλωματικὰς ἀποστολάς τῇ δὲ 1793 συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν, ὅτε μετέβαινον ὡς πρεσβευτὴς εἰς Νεάπολιν, ἐκρατήθη 2 1/2 ἔτη ἐν τῷ φρουρίῳ Κούφσταϊν. Μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἐπάνοδον τοῦ Ναπολέοντος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, ὅστις μεγάλως εὐνῶν τὸν Μ. ἀνύψωσε τῷ 1807 εἰς κέρμητα καὶ τῷ 1809 εἰς δεῦκα τοῦ Βασάνου· ὡς γραμματεὺς τοῦ Ναπολέοντος συνώδευσεν αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Ῥωσίαν, ἀφοῦ ἤδη τῷ 1811 διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Καὶ μετὰ τὴν ἐξ Ἑλδης ἐπάνοδον τοῦ Ναπολέοντος ὑπῆρξεν ὑπουργός· ἐξωρίσθη δὲ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Βουρβόνων καὶ ἔζητε μέχρι τοῦ 1820 ἐν Αὐστρίᾳ. Εἰτα ὅμως ἀμνηστευθεὶς καὶ ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν, ἔλαβε 1831 παρὰ Λουδοβίκου Φιλίππου τὸ ἀξίωμα τοῦ ὁμοτίμου καὶ διετέλεσε τῷ 1834 ἐπὶ τινας ἡμέρας ὑπουργός. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1839 ἐν Παρισίῳ.

Μαρέγγον. Κώμη τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Ἀλεξανδρείας, μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Γορτύνας ἐπὶ τοῦ Φοντανόνη, γνωστὴ διὰ τὴν ἐνταῦθα μάχην μεταξὺ τῶν Γάλλων (ὑπὸ τὸν Μορώ) καὶ τῶν ἠνωμένων Αὐστριακῶν καὶ Ῥώσων 5/15 Μαΐου 1799, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν τῆς 3/11 Ἰουν. 1800, καθ' ἣν τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπερέτρησαν οἱ Αὐστριακοὶ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μέλας, εἰτα ὅμως

ἡ ἐπίθεσις μέρους τοῦ ὑπὸ τὸν Κέλλερμανν γαλλικοῦ ἱππικοῦ ἔκρινε τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Γάλλων. [Μ.Σ.]

Μαρεῦ (Στέφ. Ἰούλιος Marey). Γάλλος φυσιολόγος, γενν. 1830 ἐν Βῶν τοῦ νομοῦ Κῶτ.δ' ὧρ. διορισθεὶς δὲ 1867 καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐν τῇ ἐν Παρισίῳ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας. Ἡ πειραματικὴ φυσιολογία ἀφίλει αὐτῷ σειρὰν σπουδαίων ἀνακαλύψεων, ἐφευρέσεις διαγνωστικῶν ἐργαλείων, ὡς τοῦ σφυγμογράφου, τοῦ καρδιογράφου κτ. Πρὸς δὲ ἐδημοσίευσεν οὐκ ὀλίγα ἔργα φυσιολογικά [Α.Χ.]

Μαρεῶτις λίμνη τῆς Κάτω Αἰγύπτου, τανῦν Μαριούθ, ἐλώδης, πρὸς Δ τοῦ Δέλτα καὶ παρὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν, συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς Μεσογείου διὰ τοῦ Κανωπέου βραχίονος τοῦ Νείλου Παρ' αὐτὴν ἐκεῖτο πάλιν Μάρεια, ἐξ ἧς ἐκλήθη. [Α.Α.]

Μαρή. Χωρίον τοῦ δήμου Ξελευνούντος τῆς Κυνουρίας, ἔσ. 228 κατ. [Μ.Σ.]

Μάρθα. Ἐν τῇ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίῳ (Ι', 38—42) μία τῶν δύο ἀδελφῶν αἰτινες ὑπεδέχθησαν ποτε τὸν Ἰησοῦν ἐν τινὶ κώμῃ καὶ ὧν ἡ μὲν Μ. περισπάτο περὶ πολλὴν διακονίαν πρὸς φιλοξενίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἡ δὲ Μαρία παρακαθήσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τῶν λόγων αὐτοῦ· εἰς τὴν Μ. τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τὸ γινώσκτεν «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζεις περὶ πολλά, ἐνὶς δὲ ἐστὶ χρεία» ἐννοῶν τὴν διδασκαλίαν του. Ἐν τῇ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίῳ αἱ δύο γυναῖκες λέγονται ἀδελφαὶ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστηθέντος Λαζάρου, οἰκοῦσαι ἐν Βηθανίᾳ. [Θ.Π.]

Μαρία. ἔβρ. Μιριέμ καὶ ἐν τῇ Γραφῇ καὶ Μαριάμ. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ. Θιγάτηρ Ἰωακείμ καὶ Ἀννης, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ τοῦ γένους τοῦ Δαυὶδ. Πλὴν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ οὐδὲν σχεδὸν περὶ αὐτῆς γινώσκουμεν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων. Ὁ Ἰησοῦς θνήσκων συνέστησεν αὐτὴν τῇ μαθητῇ του Ἰωάννῃ, παρ' ᾧ κατὰ μεταγενεστέρως παραδόσεις ζήσασα 11 ἀκόμῃ ἔτη ἀπέθανεν ἀγούσα τὸ 59 ἔτος τῆς ἡλικίας. Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ἔτεκε τὸν Ἰησοῦν πρὶν συνέλθῃ τῷ μνηστῆρι αὐτῆς Ἰωσήφ τῷ τέκτονι, ἐκ πνεύματος ἁγίου συλλαβούσα, καὶ διέμενεν αἰὶ παρθένος. Ἐν Θράκῃ καὶ Ἀραβίᾳ ἀρχαῖα ὀνόματα εἶχε μεταδιδασθῇ εἰς αὐτὴν ἡ λατρεία τῆς Κυβέλης, τελευμένη ὑπὸ Χριστιανῶν γυναικῶν μετὰ θυσιῶν καὶ πομπῶν. Ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος ἤρξαντο μεγάλα συζητήσεις περὶ τοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον ὀφειλομένου σεβασμοῦ· ἡ δὲ διὰ βίου παρθενία αὐτῆς ἡμυσοῦντο καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὴν ἀλλοθὶ σύζυγον τοῦ Ἰωσήφ καὶ πολλῶν τέκνων ἐκλήθησαν Ἀντιδοκμαριανίται. Κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα κατεδικάθη ὁ Νεστόριος, ὁ ἀ-

πλῶς Χριστοτόκον αὐτὸν ἀποκαλῶν, καὶ ἐκ-
ρύχθη ἡ Μ. ἐπισήμως **Θεοτόκος**. Ἡ
Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν Μ. ὡς τὴν ἰσχυροτά-
την ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων μεσίτριαν παρὰ τῷ
Θεῷ, ἀνωτέραν πάντων τῶν ἁγίων, κα-
θιέρωσε δ' αὐτῇ πλείστας μεγάλας ἐορτάς
(θεομητορινάς), οἷαι ὁ Εὐαγγελισμὸς (25
Μαρτίου), ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου (8 Σε-
πτεμβρίου), ἡ Κοίμησις αὐτῆς (15 Αὐγούστου),
ἡ Ὑπαπαντή (2 Φεβρ.). Ἐν τῇ Δυτικῇ ἰδι-
ως Ἐκκλησίᾳ ἡ πρὸς τὴν Μ. τιμὴ ἐφθασεν
εἰς βαθμὴν ὑπερβολικὴν, συνεστήθησαν δὲ δι'
αὐτὴν Μέγα καὶ Μικρὸν Ψαλτήριον καὶ τὰ
Μαριανὰ βιβλία, οὐχ ἦττον ὅμως καὶ ἐν τῇ
Ἀνατολικῇ ἐτιμῆθη μεγάλως διὰ τῶν Βυ-
ζαντινῶν ὧν ἡ Θεοτόκος ἦτο πολυεύχως. Οἱ
διαμαρτυρούμενοι ἀπέριψαν τὰς τιμὰς ταύ-
τας καὶ τὰς ἐορτάς, ὡς καὶ πάντων τῶν ἁ-
γίων, διατηρήσαντες μόνον τὰς ἐχούσας σχέ-
σιν πρὸς τὸν Χριστόν, εἰς τὴν Εὐαγγελι-
σμόν, καὶ αὐτὰς σήμερον λίαν ἀνεπιστήμους
ἀπέχθασας.

Ἄ λ λ α ι Μ α ρ ί α ι ἐν τῇ Ν. Διαθήκῃ
εἶναι ἡ ἐκ Βηθανίας, ἀδελφὴ τῆς Μάρθας καὶ
τοῦ Λαζάρου, Μ. ἡ Μαγδαληνὴ (βλ. λ.), Μ.
ἡ μήτηρ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Μ. ἡ μή-
τηρ τοῦ Μάρκου.

Μαρία. ἡ Α ἰ γ υ π τ ί α (ἁγία). Κατὰ
τὴν νεότητά της, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, δι-
ήγαγε βίον ἄσπιτον, μεταβάσας δὲ ποτε εἰς
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐγγίσασα τὸν σταυρὸν τοῦ
Ἰησοῦ κατὰ τινὰ ἐορτὴν συνῆλθε θαυμασίως
εἰς ἑαυτὴν καὶ ἔζησεν ἔκτοτε μετανοοῦσα 47
ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ πέραν τοῦ Ἰερδάνου.
Αὐτὴ εὗρεν αὐτὴν ὁ ἐρημίτης Ζωσιμάς,
μετέδωκεν αὐτῇ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων
καὶ θανούσαν ἐθαψεν. Ἐορτάζομεν αὐτὴν τὴν
1 Ἀπριλίου, εἰ δὲ Δυτικοὶ τὴν 9 Ἀπριλίου.

Μαρία 1) Μαρία ἡ Α' Τ ο υ δ ω ρ, βα-
σίλισσα τῆς Ἀ γ γ λ ί α ς. 1553-58, θυγάτηρ
Ἑρρίκου τοῦ Η' ἐκ τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ἀ-
ραγωνίας. Ἐγενν. 1516, ἔμεινε δὲ παρ' ὅλην
τὴν περὶ αὐτὴν ἀντίδρασιν πιστὴ εἰς τὸν κα-
θολικισμόν, καὶ ὅτε τῷ 1553 θανόντα διεδέ-
χθη τὸν πατέρα της, ὡς τὸ μόνον ἐπιζῶν τέ-
κνον αὐτοῦ, ἐπεχείρησε τὴν ἀναστήλωσιν
τῆς καθολικῆς πίστεως, ἐπιβαλὼσα εἰς τὴν
βουλὴν διάφορα κατὰ τῶν διαμαρτυρομένων
μέτρα, καθαιρέσασα πλείστους ἐπισκόπους
καὶ ἐνίους φυλακίσασα. Ὅτε ἀπεφάσισε νὰ
νυμφευθῇ τὸν σημαιοφόρον τοῦ καθολικισμοῦ,
βραδύτερον Φίλιππον Β' τῆς Ἰσπανίας, ἐ-
πανάστασις ἐξερράγη ὑπὸ τὸν Ὁμαῖν Wyatt
ἥτις ὅμως κατεστάλη καὶ εἰ πρωταίτιοι αὐ-
τῆς, μετὰ τούτων δὲ καὶ ἡ Ἰωάννα Γρεῦ μετὰ
τοῦ συζύγου της, ἀπέθανον ἐπὶ τοῦ ἰκρίωμα-
τος. Ὁ γάμος ἐτελέσθη 1554 Μετ' ὀλίγον
πᾶσα ἡ ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία Ἑρρίκου τοῦ
Ζ' καὶ Ἐδουάρδου τοῦ Σ' κατηργήθη καὶ ἤρ-

ξατο ἐποχὴ τρομοκρατίας καθ' ἣν πολλοὶ
ἀπέθανον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Τῷ 1558 ἀπώλε-
σεν ἡ Ἀγγλία ἐν τῷ κατὰ τῆς Γαλλίας
πολέμῳ τὸ Καλαί, τὴν τελευταίαν αὐτῆς
ἡπειρωτικὴν κτήσιν, τῷ αὐτῷ δ' ἔτει ἀπέ-
θανεν ἡ Μ. ἀτεκνος καὶ παρὰ τῆς διαδόχου
τῆς Ἑλισάβετ εὐλόγως προσδοκῶσα τὴν μα-
ταίωσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ καθολικισμοῦ ἀγώ-
νων της.

— 2) Μαρία ἡ Β ο υ ρ γ ο υ ν δ ι κ ῇ, θυγάτηρ
καὶ κληρονόμος Καρόλου τοῦ Τολμηροῦ, γενν.
1457 ἐν Βρυξέλλαις ἐνυμφεύθη 1477 τὸν Μα-
ξιμιλιανὸν (βλ. λ.) τῆς Αὐστρίας, ἀπέθ. δὲ 1482
ἐκ πτώσεως κατὰ τινὰ θήραν δι' ἱερῶν.

— 3) Μαρία τῶν Μεδίκων, βασίλισσα
τῆς Γ α λ λ ί α ς, θυγάτηρ τοῦ Μεγ. Δουκὸς
Φραγκίσκου Β' Μεδίκου τῆς Τοσκάνης καὶ
τῆς Μεγ. δουκίσσης Ἰωάννας τῆς Αὐστρίας,
γενν. 1573 ἐν Φλωρεντίᾳ, τῷ 1600 συζευ-
χθεῖσα τὸν βασιλέα Ἑρρίκον Δ' τῆς Γαλ-
λίας, ἔξ. εὖ τῷ 1601 ἔτεκε Λουδοβίκον τὸν
ΙΓ'. Μετὰ τοῦ γυναικομανοῦς συζύγου της
δὲν διῆλθεν ἐν ὁμολογίᾳ, ὅστις ἀρ' ἑτέρου δὲν
ἠνείχετο τὴν δύναμιν τὴν ὑπὸ τῆς Μ. παρα-
χωρουμένην τῇ θαλαμηπόλῳ αὐτῆς Ἑλεονώ-
ρᾳ Γαλλιγάνῃ καὶ τῷ συζύγῳ της Κοντσίνη-
Δολοφονηθέντος δὲ τοῦ Ἑρρίκου τῷ 1610 ἀνέ-
λαβεν ἡ Μ. τὴν κηδεμονίαν τοῦ υἱοῦ της
καὶ ἀπεκάλυψε πρὸς τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὸν
καθολικισμόν, ὥσπερ δὲ τὸν Κοντσίνην εἰς
στρατάρχην καὶ μαρκήσιον Ἀνκρ. παραγκω-
νίσασα τοὺς Γάλλους εὐγενεῖς. Τέλος διὰ
τοῦ Luynes ὁ μὲν Κοντσίνης ἐφρονέθη (πρὸλ.
Λουδ. ΙΓ' τῆς Γαλλίας), ἡ δὲ Μ. ἀπεώσθη
(1617) εἰς τὸ ἀνάκτορον Λουξεμβούργου ὅπου
ἔζη ὑπὸ ἐπιτήρησιν. Μετὰ τινὰ χρόνον μετη-
χθῇ τῇ αἰτήσει της εἰς τὸ ἀνάκτορον Βλοά,
ἐπέθεν νύκτωρ ἐδραπέτευσεν (1619). Ἀπελ-
θούσα εἰς Ἀγγουλέμην συνήθροισε περὶ ἑ-
αυτὴν πολλοὺς δυσηρετημένους εὐγενεῖς,
ἀλλ' ὁ Λουδ. ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς μητρὸς
του ἠνάγκασεν αὐτὴν εἰς ὑποταγὴν. Μετὰ τὸν
θάνατον τοῦ ὑποβολέως της τοιαύτης πολι-
τικῆς Luynes ἡ Μ. ἐπέστρεψε (1625) εἰς
Παρίσις καὶ ὀνέματι ἀνέλαβε πάλιν τὴν
προεδρείαν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους,
χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἀλλοτε ἰσχύιν της. Ἡ δυσ-
μένεια τοῦ Ῥιςελιὲ καὶ αἱ συνεννοήσεις
αὐτῆς μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Γάστωνος τῆς Ὁρ-
λεάνης καὶ τῶν Ἰσπανῶν ἐπήνεγκον 1631 τὴν
φυλάκισιν αὐτῆς. Διαφυγοῦσα εἰς Βρυξέλλας
ἀπῆλθεν εἰς 1638 εἰς Ἀγγλίαν καὶ τῷ 1641
εἰς Κολωνίαν, ὅπου ἀπέθ. 1642.

— 4) Μαρία Θηρεσία ἡ καλουμένη Ἀυ-
στριακὴ, σύζυγος Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' τῆς
Γ α λ λ ί α ς, θυγάτηρ Φιλίππου τοῦ Δ' τῆς
Ἰσπανίας, καὶ τῆς Ἑλισάβετ τῆς Γαλ'ίας, ἀ-
δελφῆς Λουδοβ. τοῦ ΙΓ'. Ἐγενν. 1638, τῷ
1660 συνεζύχθη Λουδ. τοῦ ΙΔ'. Ἀμελουμέ-
νη ὑπὸ τοῦ συζύγου της καὶ ζηλοτυπούσα

επεδόθη εἰς θρησκευτικὰς ἀσκήσεις. Τῷ 1672, κατὰ τὴν εἰς Ὀλλανδίαν ἐκστρατείαν τοῦ Λουδοβίκου, ἔλαθεν ἡ Μ. Θ. κατ' ὄνομα τὴν ἀντιβασιλείαν. Χάρις εἰς τὴν Μαριντὴν (βλ. λ.) ὁ Λουδ. ἐπανῆλθεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν σύζυγον του, ἣτις ἀπέθανε μετ' ὀλίγον, τὴν 20/30 Ἰουλίου 1683.

— 5) Μαρία Λεστσύνσκα (Leszczynska), βασίλισσα τῆς Γαλλίας, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Στανισλάου Λεστσύνσκη. Ἐγενν. 1703 καὶ συνεζεύχθη τὸν κατὰ 7 ἔτη νεώτερον αὐτῆς Λουδ. τὸν ΙΕ' τῆς Γαλλίας. Παραμεληθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἐξῆ κεχωρισμένη ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς ἐργαφιλοanthropίας ἀσχολουμένη. Ἦτο γυνὴ ἐντιμοτάτη, ἀλλ' ἀπ' ἑτέρου δυσειδῆς καὶ ἡκιστα ἀρμοδία εἰς τοιοῦτον σύζυγον. Ἀπέθανεν ἐν Βερσαλλίαις 1768.

— 6) Μαρία Ἀντωνιέττα, βασίλισσα τῆς Γαλλίας. Ἐγεννήθη τῇ 2 Νοεμβρίου (ν.) 1755 ἐν Βιέννῃ, θυγάτηρ τῆς αὐτοκρατορίας Μαρίας Θηρεσίας καὶ τοῦ αυτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α', τῷ δὲ 1770 ἐνυμφεύθη τὸν διάδοχον τοῦ γαλλ. θρόνου τὸν κατόπιν Λουδοβίκον τὸν ΙΣ'. Γῆν θέσιν της ἐξ ἀρχῆς ἐδυσχέραναν αἱ ῥαδιουργίαι τῆς Αὐλῆς καὶ ἡ ἰδία αὐτῆς ἀπροσῆνη καὶ ἐπιπολαιότης· ὅτε δὲ τῷ 1778 ἀπέκτησε πρῶτον τέκνον, πολλὰ κατ' αὐτῆς διέδωκαν οἱ ἐχθροὶ της, καὶ ἰδία οἱ ὁπαδοὶ τοῦ εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου ἀπειλέποντος κόμητος τῆς Προβηγκίας, ὑποπτον λέγοντες τὸ γεγονός· τέλος ἡ περίφημος ἱστορία τοῦ Περιδεραίου (βλ. λ.) κατέστησεν αὐτὴν ἂντικείμενον πολλῆς κακολογίας. Εἶχε δὲ ἡ Μ. καὶ ἐχθροὺς πολιτικούς διότι συνήργησεν εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Τυργῶ καὶ εἰς τὰ τῆς ἐποχῆς ζητήματα, τὸ ἑλλανδικὸν καὶ τὸ βουαρικόν, ἀνεμίχθη τὸ προκαλύπτει ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας. Ἦτο διὰ ταῦτα ἡ Μ. λίαν ἀντιδημοτικὴ παρ' ὅλην τὴν ἀγαθότητά της καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τὸ κατὰ τῆς «Αὐστριακῆς» μίτος τοῦ λαοῦ ἐπηυξήθη διὰ τῆς πρὸς σωτηρίαν τοῦ θρόνου αὐστριακοπροσωπικῆς ἐπεμβάσεως, ἣν ἡ Μ. κατὰ μέγα μέρος ἐπροκάλεσε. Συνεμερίσθη τὴν φυλάκισιν τοῦ βασιλέως, ἐχωρίσθη δὲ ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν δίκην του καὶ βραδυτερον ἀγχεῖσα καὶ αὐτὴ πρὸ τοῦ ἐπανάστατικοῦ δικαστηρίου ὑπερήκτισε μὲν ἐαυτὴν λιαν ἀξιοπρεπῶς κατὰ τῆς κατηγορίας ὅτι συνώμωσε μετὰ ξένων καὶ ἐξῆψε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, κατεδικάσθη ὅμως καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπεκεφαλίσθη (5/16 Ὀκτωβρίου 1793).

— 7) Μαρία Λουίζα, αυτοκράτειρα τῶν Γάλλων, δευτέρα σύζυγος Ναπολέοντος τοῦ Α', μετὰ δὲ τὴν πτώσιν αὐτοῦ δοῦκισσα Πάρμας, Πλακεντίας καὶ Γουστάλλας, καὶ θυγάτηρ τοῦ αυτοκρ. Φραγκίσκου Α' ἐκ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ γάμου μετὰ τῆς Μαρίας Θη-

ρεσίας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου τῆς Ναπόλεως. Ἐγενν. 1791, συνεζεύχθη δὲ τὸν Ναπολέοντα τῷ 1810. Κατὰ τὸν ἐν Γερμανίᾳ πόλεμον αὐτοῦ τῷ 1813 ἡ Μ. εἶχε τὴν ἀντιβασιλείαν. Μετὰ τὴν παραίτησιν δ' αὐτοῦ ἐξῆς πρῶτον ἐν Αἰξ, εἶτα ἐν Σχονδρεὺν παρὰ τὴν Βιέννην, αὐτάρχη ἔχουσα τὸν αὐστριακὸν στρατάρχην κόμητα Νάϊπεργ, ὃν ἐνυμφεύθη μοργανατικῶς τῷ 1821 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναπολέοντος. Τῷ 1816 ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Φονταινεβλώ μετὰ τοῦ τίτλου Αὐστριακῆς Μεγαλειότητος παραχωρηθέντων αὐτῇ δοικῶν Πάρμας, Πλακεντίας καὶ Γουστάλλας. Ὁ ἐκ τοῦ Ναπολέοντος υἱὸς τῆς, γεννηθεὶς 1811 ἔμεινεν ἐν Βιέννῃ καὶ ὠνομάζετο τῷ 1818 ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Φραγκίσκου δούξ τοῦ Ράιχστατ. Ἐκ δὲ τοῦ κόμητος Νάϊπεργ ἔτεκε τὸν κόμητα καὶ κατόπιν πρίγκηπα Μοντενουόβο. Ἀπὸ δὲ ἐν Βιέννῃ 1847 ὅτε τὰ τρία δοικῶτα μετεδίδασθησαν εἰς τὸν τέως δούκα τῆς Λούκκας, τὸν Βουρβωνον Κάρολον Β'.

— 8) Μαρία Θηρεσία, αυτοκράτειρα τῆς Γερμανίας βασίλισσα τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βοημίας, μεγάλη δούκισσα τῆς Αὐστρίας (1740-80), θυγάτηρ τοῦ αυτοκρ. Καρόλου τοῦ Σ'. Ἐγενν. 2/13 Μαΐου 1717 ἐν Βιέννῃ, τῷ 1736 συνεζεύχθη τὸν δούκα Φραγκίσκον Στέφανον τῆς Λοθριγγίας, ὅστις τῷ 1745 ἐξελήγη Γερμανὸς αυτοκράτωρ ὑπὸ τὸ ὄνομα Φραγκίσκος Α'. Θανόντος τοῦ πατρὸς της ἡ Μ. κατέλαβε τὸν θρόνον 1840, προσλαβούσα συνάρχοντα τὸν συζυγόν της, χωρὶς ὅμως νὰ παραχωρήσῃ αὐτῷ μεγάλην δύναμιν. Εὗρε τὴν μοναρχίαν ἐξηντημένην, τὰ οἰκονομικά κατεστραμμένα, τὸν στρατὸν ἀριθμούντα μόλις 100 χιλ. ἄνδρας. Οὕτω δ' ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ ἐκλέκτωρ Κάρολος Ἀλβρέχτος τῆς Βαυαρίας ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῆς Γαλλίας διεφρονεῖκε αὐτῇ τὴν κατοχὴν τῶν αὐστριακῶν χωρῶν, Φρειδερίκος δ' Β' τῆς Πρωσίας προσέβαλε τὴν Σιλεσίαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγειραν ἀξιώσεις ἐπὶ χωρῶν τῆς αὐστρ. μοναρχίας. Μετ' ὀλίγον ἐσχηματίσθη ἰσχυρὰ συμμαχία, εἰς ἣν προσεχώρησαν Γαλλία, Πρωσία, Βαυαρία, Παλατινάτον, Σαξωνία, Σαρδηνία, Νεάπολις καὶ Ἰσπανία (πόλεμος περὶ διαδοχῆς τοῦ Αὐστρ. θρόνου) καὶ ἐνῷ Φρειδερίκος δ' Β' κατελάμβανε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Σιλεσίας, ἡ Ἰσπανία καὶ Νεάπολις ἐκυρίευσαν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ αὐστρ. κτήσεων, Γάλλοι δὲ, Βαυαροὶ καὶ Σάξωνες μέρους τινὲς τῶν χωρῶν τοῦ γερμ. στέμματος. Τότε τὸ βασίλειον τῆς Μ. ὁκ διηρηζέτο καὶ ὁ κατεστρέφετο ὀριστικῶς ἂν μὴ ἐσώζον αὐτὸ ἡ προστασία τῆς Ἀγγλίας, ἡ διὰ πολιτικῶν παραχωρήσεων ἐξαγορασθεῖσα πίστις τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ ἀσυμφωνία τῶν ἐχθρῶν. Τὸν πόλεμον τοῦτον ἐπέρανεν ἡ ἐν Ἀκνίσ-

γράφω εἰρήνην (7/18 Ὀκτῆρ. 1748), καθ' ἣν ἡ αὐστρ. μοναρχία πλὴν τῆς Σιλεσίας καὶ τοῦ Γλάτς ἀπώλεσεν μόνον τὰ δουκάτα τῆς Πάρμας, Πλακεντίας καὶ Γουαστάλλας. Ἀλλ' ἡ Μ. ἐξῆλθε συμμάχους ἵνα ἐκδικηθῇ Φρειδερίκον τὸν Β' καὶ κατάρθωσι νὰ προσελκύσῃ πρῶτον τὴν Ρωσσίαν, εἴτα τὴν Γαλλίαν, κατόπιν τὴν Σουηδίαν, Σαξωνίαν κλ. Σκοπὸς τῆς συμμαχίας ἦτο ἡ διαρπαγὴ τῆς Πρωσίας. Οὕτω δ' ἐξεργάσθη ὁ ἑπταετής πόλεμος ὅστις ἐλῆξε τῷ 1763 διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ πρῶτον καθοριστῶτος. Τῷ 1765 ἀποθανόντος Φραγκίσκου τοῦ Α' ἡ Μ. προσέλαβε συνάρχοντα τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τῆς Ἰωσήφ Β'. Κατὰ τὴν πρώτην διανομὴν τῆς Πολωνίας (1772) ἡ Μ. ἔλαβε τὸ βασιλεῖον Γαλικίας, τῷ δὲ 1775 παρεχώρησεν αὐτῇ ἡ Τουρκία τὴν Βουκοβίναν. Τέλος διὰ τοῦ τῷ 1779 λήξαντος πολέμου περὶ διαδοχῆς τοῦ βαυαρ. θρόνου ἡ Αὐστρία ἔλαβε τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰννου χώραν. Ἐσωτερικῶς ἡ βασιλεία τῆς Μ. ὑπῆρξε περιέδωτος εὐστόχων μεταρρυθμίσεων. Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ κράτους διὰ τῆς ἐνόητος ἐπεδίωξε συγκέντρωσιν τῆς ἐξουσίας τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὰς χώρας τοῦ γερμ. στέμματος, ἐνῷ αἱ τῆς Οὐγγαρίας καὶ αἱ ἰταλικαὶ καὶ βελγικαὶ ἐπαρχίαι διετήρησαν τὴν ἰδιαιτέραν τὴν δικαίωσιν. Ἐβελτίωσε μεγάλως τὰ τῆς δικαιοσύνης. Τὸν στρατὸν ἐτελειοποίησε κατὰ τὸ πρωσσικὸν πρότυπον. Ἀπληγόρευσε τὴν αὐξήσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ κατήργησε πλείστας ἐσρτάς καὶ προσκυνήματα. Ἐβελτίωσε τὰ τῆς παιδείσεως καὶ ὑπέβαλεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κράτους, ἵδρυσε δὲ πλείστα λαϊκὰ σχολεῖα, Ἀκαδημίαν, Ὁρφανοτροφεῖον κλ. Ἐμερίμνησε περὶ βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν δουλευόντων εἰς τοὺς γεωκλήμονας χωρικῶν (δουλοπαροίκων). Ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον ἔλαβον ἐπ' αὐτῆς μεγίστην ἐπίδοσιν. Ἐν γένει δὲ ὑπῆρξεν ἡ Μ. Θ. μία τῶν σημαντικωτάτων βασιλείων, ἀληθὲς μήτηρ τοῦ λαοῦ τῆς ἰσχυρὰ τὸν χαραντήρα, καρτερὴ καὶ ἐν ταῖς ἀτυχαίαις, κατ' ἐξοχὴν λαοφιλήτος. Ἡ Μ. Θ. ἀπέθανε τὴν 18/29 Νοεμβρ. 1780, διεδέξατο δ' αὐτὴν Ἰωσήφ ὁ Β'.

Ἀπὸ τῆς Μ. Θ. ἐπονυμάζεται τὸ ἀνώτατον αὐστριακὸν τάγμα τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας, ἱδρυθὲν ὑπὸ τῆς Μ. Θ. τῷ 1757. Ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τούτου εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ, περιλαμβάνει δὲ τὸ τάγμα καὶ ξένους στρατιωτικούς καὶ διαίρεται εἰς Μεγαλοσταύρους, Ταξιάρχας καὶ Ἱππότεας. Τὰ μέλη αὐτοῦ ἔχουσι καὶ ἐπιχορήγησιν τινα, ἥς τὸ ἥμισυ λαμβάνουσιν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐν ὅρῳ ζωῆς. Τὸ παρασημὸν αὐτοῦ εἶνε σταυρὸς χρυσοῦς μετὰ λευκοῦ σμάλτου καὶ χρυσοῦς παρυφῆς, φέρει δὲ ὀπισθεν τὰ γράμματα Μ. Τ. F. (Μαρία Θηρεσία καὶ Φραγκίσκος).

Ἐπίσης ἀπὸ τῆς Μ. Θ. ὀνομάζεται τὸ ἀλ-

λως τῆς Ἀνατολῆς λεγόμενον τὰ λληθρον, μέγα ὄργουρον νόμισμα, ἀπὸ τοῦ 1765 ἐν χρήσει ἐν Αὐστρίᾳ διὰ τὸ μετὰ τῆς Ἀνατ. Ἀφρικής καὶ τῆς Αὐτ. Ἀσίας ἐμπορίου, ὅπερ μέχρι τοῦ θέρους 1876 εἶχε καὶ ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις νόμιμον κυκλοφορίαν. Ἡ καθαρότης αὐτοῦ εἶνε 833 1/2, ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Φέρει τὴν εἰκόνα τῆς Μ. Θ. καὶ ἀπὸ τοῦ 1780 στερεοτύπως τὴν αὐτὴν χρυσολογίαν ἐποτεδήποτε ἐκτυπούμενον. Ἡ αξία τοῦ εἶνε περίπου 3. 75 φράγκων χρυσῶν. Ἐν Αὐστρίᾳ δὲν ἔχει νόμιμον κυκλοφορίαν, κοινώτατον δὲ εἶνε ἐν Ἀθηναῖσι, Ἀραβίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἐνταχοῦ καλούμενον καὶ Ἰεῶν ἢ Κέρς.

— 9) Μαρία Λουίζα, Ἰωσημίνα, βασίλισσα τῆς Ἑτρούριαις θυγάτηρ Καρόλου τοῦ Α' τῆς Ἰσπανίας. Ἐγενν. 1782, τῷ 1795 συν-ἐξυχθὼ τὴν ἱνάντην Λουδοβίκον, πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ δουκὸς Φερδινάνδου τῆς Πάρμας, ὅστις κατὰ τὴν μεταξὺ Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας σύμβασιν τοῦ 1801 προσέλαβε τὸν τίτλον βασιλέως τῆς Ἑτρούριαις διατηρῶν τὴν Τοσκάναν, ἐνῷ ἡ Πάρμα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δουκὸς Φερδινάνδου θὰ παρεχωρεῖτο τῇ Γαλλίᾳ. Τὸ βασιλικὸν ζεῦγος εἰσῆλθεν εἰς Φλωρεντίαν τῷ 1801, τῷ δὲ 1803 θανόντος τοῦ Λουδοβίκου ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ Μ. ὡς ἐπίτροπος τοῦ υἱοῦ τῆς, τοῦ κατοπινδουκὸς Καρόλου Β', γενν. 1799. Διόκησεν ἡπίως, τῷ δὲ 1807 ἡ μὲν Γαλλία κατέλαβε τὴν ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας αὐτῇ παραχωρηθεῖσαν Ἑτρούριαν, ἡ δὲ Μ. ἀπελθοῦσα πρῶτον εἰς Ἰσπανίαν ἐξῆσεν εἴτα ὑπὸ γαλλικὴν ἐπιτήρησιν ἐν Φονταίνεβλώ, εἴτα ἐν Κερμπιένγη καὶ τέλος ἐν μοναστηρίῳ ἐν Ρώμῃ. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος ὁ υἱὸς τῆς ἔλαβεν εἰς ἀποχρημίσιν τὴν Λούκκαν, τὴν δὲ διοίκησιν διεξήγαγε πάλιν ἡ Μ. μέχρι τῆς ἐνγληκιώσεως αὐτοῦ, ἐπὶ τινι ἔτη. Ἀπέθ. δὲ 1824 ἐν Λούκκᾳ, καταλείπουσα ἐνδιαφέροντα «Ἀπομνημονεύματα» (ἐκδόσις ἐν Παρισίοις, 1814).

— 10) Μαρία Χριστίνα βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας θυγάτηρ Φραγκίσκου Α' τοῦ βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν. Ἐγενν. 1806 ἐν Νεαπόλει, τῷ δὲ 1829 ἐγένετο ἡ τετάρτη σύζυγος Φερδινάνδου τοῦ Ζ', ἐφ' οὗ τὰς χεῖρας διὰ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ πνεύματός τῆς ἀπέντησε μεγίστην ἐπιρροήν. Τῷ 1830 ἔτεκε θυγατέρα, τὴν Ἰσαβέλλαν, ἥτις ἐκηρύχθη διάδοχος τοῦ θρόνου καὶ τῷ 1833, θανόντος τοῦ Φ., βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας (Ἰσ. ἡ Β') ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς τῆς Μ. Μετ' ὀλίγον ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ βασιλέως ὁ Ἀδὼν Κάρολος (Κάρολος Ε') καὶ ἐξεργάσθη ὁ ἐμφύλιος πόλεμος μεταξὺ Καρλιστῶν καὶ Χριστιανιστῶν, διαρκήσας μέχρι τοῦ 1840, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ οὗοιου ἡ ἀντιβασίλισσα ποιήσασα συνταγμα-

γονή της Ουγατρὸς Ἑρρίκου τοῦ Ζ' Μαργαριτας τὸν τίτλον βασιλείσεως τῆς Ἀγγλίας καὶ κατέστη εὐτως ἀντίπαλος τῆς Ἑλισάβετ, ἥτις ὡς καθολικὴν δὲν ἀνεγνώριζε τὴν Μ. ὡς γνήσιον γόνον Ἑρρίκου τοῦ Η'. Θανόντος τοῦ συζύγου τῆς ἡ Μ. ἐπέστρεψε 1561 εἰς Σκωτίαν, ὅπου ἡ μήτηρ τῆς εἶχε διατηρήσῃ μέχρι τοῦ θανάτου τῆς (1560) τὴν ἀντιβασιλείαν, εὗρε δ' ἐν τῇ χώρᾳ ἐπικρατοῦντα τὸν Καλβινισμόν. Μετ' ὀλίγον συνεζεύχθη τὸν ἐξάδελφόν τῆς Δάρνλεϋ (1565), ἀνθρώπον εὐτινὸς δὲν ἤργησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν ὀκνηρίαν. Οἱ δύο σύζυγοι μισοῦντες ἀλλήλους ἐξῶν κειχωρισμένοι ἕως οὗ ὁ Δ. ἐδολεσφονήθη ὑπὸ τοῦ εὐνοουμένου τῆς Μ. κόμητος Βέθβελ (1567), ὅστις καὶ τῷ αὐτῷ ἔτε: συνεζεύχθη τὴν Μ. Ἐκ τοῦ Δάρνλεϋ ἔτεκεν αὐτῇ ἕνα υἱόν, τὸν κατόπιν Ἰακωβὸν Β' τῆς Μεγ. Βρετανίας. Τὰ τελευταῖα ταῦτα γέγονότα προσέκλεισαν ἰσχυρὰν ἐπανάστασιν τοῦ σκωτικοῦ λαοῦ ὑπὸ τὸν ἑτεροθαλῆ ἀδελφόν τῆς Μ. Μόρραι (Murray), ἡττηθέντος δὲ τοῦ κόμματος τῆς Μ. ὁ μὲν Βέθβελ ἔφυγεν εἰς Δανίαν, ἡ δὲ Μ. συλληφθεῖσα ἐξηναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματά τῆς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τῆς. Δραπετεύσασα δὲ καὶ καταδιωκομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλεύοντος Μόρραι (1568) ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ καταφύγῃ εἰς Ἀγγλίαν καὶ ζητήσῃ προστασίαν παρὰ τῆς Ἑλισάβετ. Ἐνταῦθα κατηγγεφυμένη ὑπὸ τοῦ Μόρραι ὡς δολερόντος τοῦ συζύγου τῆς Δάρνλεϋ κατεδικασθῇ ὑπὸ δικαστηρίου εὐγενῶν, ἀλλ' ἡ Ἑλισάβετ μὴ πεισθεῖσα ἐπαρκῶς δὲν ὑπέγραψε τὴν καταδίκην τῆς· ἐν τούτῳ καὶ δὲν ἀφῆκεν αὐτὴν ἐλευθέραν. Πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς ἐγένοντο πλείστα ἀποπειραί, τῇ συμπράξει τῶν καθολικῶν δυνάμεων Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας, ὧν ἡ ἐπικινδυνότερα ὑπῆρξεν ἡ συνωμοσία τοῦ δουκὸς τοῦ Νόρφολκ, ὅστις ἀπέθανε τῷ 1572 ἐπὶ τοῦ ἱερυματος ὡς ἐπαναστάτης. Τέλος ὅμως μετὰ τὴν ὑπὸ τὸν Βαδινγκτον συνωμοσίαν (1586), εἰς ἣν καὶ ἡ Μ. ἐνείχετο, ὁ παντοδύναμος Cecil Burleigh ἀπήγγειρε νὰ δικάσῃ ἡ Μ., ἥτις καὶ ἐκρύχθη ἐνοχος· ἡ δὲ Ἑλισάβετ μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς ὑπέγραψε τὴν εἰς θάνατον καταδικάζουσαν τὴν Μ. ἀπόφασιν, ἣν καὶ ἀμέσως ἐξετέλεσεν ὁ Σέσιλ τὴν 18 Φεβρουαρίου 1587. Ζήτημα ὅμως παραμένει καὶ σήμερον ἐὰν ἡ Μ. ἐν γνώσει συνήργησεν εἰς τὴν δολεροφονίαν τοῦ συζύγου τῆς. Εἰς αὐτὸ καὶ ἐν γένει εἰς τὴν Μ. Σ. ἀναφέρεται λίαν ἐκτεταμένη φιλολογία, ἡ τύχη δὲ αὐτῆς ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ἐρωτύμου τραγωδίας τοῦ Σχίλλερ καὶ πολλῶν μελοδραμάτων (τοῦ Δονιζέττη καλ.).

Μαρία τῆς Γαλλίας (Marie de France) Ἡ ἀρχαιότατη Γαλλίς ποιήτρια,

γενν. ἐν Γαλλίᾳ, ζήσασα δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Β' (κατὰ τὸν 18' αἰῶνα). Ἐποίησε πνευματικῶς ἐπικά ποιήματα, ἐν μέρει τὰς βρετανικὰς παραδόσεις ὡς βάσιν ἔχοντα καὶ ἰδίως τὸ πάθος τοῦ ἔρωτος εἰκονίζοντα, μύθους καὶ τὴν διήγησιν τοῦ «Καθαρτηρίου τοῦ ἁγίου Πατρικίου». Τὰ ἐπικά αὐτῆς εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων προέκτων τῆς ἀρχαίας γαλλ. ἐπικῆς ποιήσεως. [Μ.Γ.]

Μαριαῖς Χωρ. τῆς Ζακύνθου, κείμενον 1/2 ὥρ. πρὸς Ν ἀπὸ Μέσσην Βελιμνιαίς καὶ πλησίον τῆς Ἑξωχώρας. Ὑψάγεται εἰς τὸν θάμ. Ἐλατίων καὶ ἔχει 317 κατοίκους.

Μαριάμπολις (Mariampol). Πρωτεύουσα περιφερείας (2 178 τχμ. μετὰ 121 166 κατ.) τοῦ ἐν Πολωνίᾳ ῥωσ. κυβερνήτου Σουβάλκι. Ἐχει 6 979 κατ. τοὺς πλείστους Ἑβραίους. [Μ.Σ.]

Μαριανικὴ ἄλυσις (Cordillera Marianica) καλεῖται ὄροσειρά τῆς Ἰσπανίας, ἀρχομένη Δ τῆς Μουρκίας διὰ τῆς Σιέρρας δὲ Ἀλκαράς (1800 μ.) καὶ ἐκτεινομένη πρὸς ΔΝΔ ἐπὶ 540 χμ. μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀγ. Βικεντίου. Τὰ κυριώτερα μέρη αὐτῆς εἶναι ἡ Σιέρρα Μορένα καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἀλγάρβης. [Μ.Σ.]

Μαριάννας νῆσοι. Βλ. Λαδρόνοι.

Μαριατσέλλ (Mariazell). Κωμόπολις ἐν τῷ αὐστριακῷ νομῷ Βρουκ τῆς Στυρίας, ἔχουσα 1 152 κατ., φημιζόμενη δὲ διὰ θαυματουργῶν ξύλινον ἀγάλμα τῆς Θεοτόκου, πρὸς ὃ ἔρχονται κατ' ἔτος 200 χιλ. προσκυνηταί. [Μ.Σ.]

Μαριδῶ (Πέτρος de Chamblain de Marivaux). Γάλλος ποιητὴς γενν. 1688 ἐν Παρισίῳ, γενόμενος δὲ 1742 μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀποθ. 1763. Συνέγραψεν 28 κωμωδίας, 1 τραγῳδίαν καὶ 4 μυθιστορήματα καὶ αλ. Εἰς τὰς κωμωδίας του ὡς υποθέσεις λαμβάνει περιπλοκάς προσερχόμενας ἐκ τῶν λεπτῶν αἰσθημάτων καὶ ἐνδοιασμῶν τοῦ ἔρωτος ἡ τῆς φιλίας· εἶνε δὲ ἡ γλῶσσά αὐτοῦ λεπτὴ καὶ κομψή ἐνίοτε μάλιστα καθ' ὑπερβολήν, διὲ καὶ εἰ σύγχρονοί του τὸ ὕψος τοῦτο ἐπεκάλεσαν Marivaudage. Τὰ μυθιστορήματα, ὧν τὰ καλλίτερα Ὁ βίος τῆς Μαριάννης καὶ Ὁ ἐπιπλοῦτος γεωργός, ἔχουσι πολλὰς ἀρετάς, πρὸ πάντων δὲ ἀποτελοῦσιν εὐχάριστον ἀντίθεσιν πρὸς τὰς τότε τοῦ συρροῦ ἡδυπαθεῖς μυθιστορίας. Ὁ Μ. ἐξέδωκε καὶ ἐδογμαδιαῖον φύλλον Spectateur Français. [Μ.Γ.]

Μαρίδα. Βλ. Σμαρίς.

Μαριέμπαδ (Marienbad). Πόλις τοῦ αὐστριακοῦ νομοῦ Τέπλ ἐν Βοημίᾳ, ἀπέχουσα 37 χμ τοῦ Κάρλσβαδ, ἔχουσα δὲ 2 119 κατ. καὶ περίφημος οὕτα διὰ τὰ ἱαματικά τῆς ὕδατος, προσερχόμενα ἐκ διαφόρων πηγῶν, ὧν

άλλα μὲν ἐνέχουσι κύριον συστατικὸν τὸ θετικὸν νάτριον, ἀλλὰ δὲ τὸ διττανθρακικὸν νάτριον, ἀλλὰ δὲ εἰσὶν εὐσιωδῶς σιδηροῦχα. Τὰ ὕδατα αὐτὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατάλληλα εἰς λουσίαν τε καὶ πόσιν, συμβουλευόνται εἰς καθ' ἑξῆς δυσκίλιότητα, χροῖνον κατάρρουν τοῦ στομάχου ἢ τῶν ἐντέρων, χολολίθους, αἱμορροΐδας, πολυσταρκίαν, κυστίτιδα, δερματικά νοσήματα, ποδάγχραν, χροῖνιά τινα νοσήματα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὠτῶν, μητρικά νοσήματα ὡς καὶ τινες ἐνοχλήσεις τῶν κλιμακτικῶν ἐτών. Τὰ λουτρά τοῦ Μ. ἐπισκέπτονται ἐτησίως 15000 ἔνεσι, ὑπὲρ τὸ ἑκατομῦριον δὲ φιαλῶν τῶν ὑδάτων αὐτοῦ ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ τέχνη δὲ συμβαδίζουσα μετὰ τῆς φύσεως κατέστησε τὸ Μ. θερπνοτάτην θερινὴν διαμονήν. [Α.Χ.]

Μαριέμπεργ (Marienberg). Πρωτεύουσα διαμερίματος ἐν τῷ σαξωνικῷ νομῷ Τοβίκαου. Ἐχει 6300 κατ., ὠραίαν μητρόπολιν καὶ ἀκμαίαν καὶ παντοειδῆ βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μαριεμβούργον (Marienburg). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ πρωσσ. νομῷ Δάντσι τῆς Δυτικῆς Πρωσίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Νόγατ, δν ζευγνύει λαμπρὰ σιδηροδρομικὴ γέφυρα. Ἐχει 10275 κατ., γυμνάσιον, γεωργικὴν σχολήν, διδασκαλεῖον κλ. Τὸ ἱδρυθὲν τῷ 1274 φερόμενον μετ' ἀνακτόρου ἦτο 1309—1457 ἔδρα τῶν ἀρχηγῶν τῶν Γερμανῶν ἱπποτῶν, εἰτα δὲ τῶν πολωνῶν βασιλέων. [Μ.Σ.]

Μαριεννέρδερ (Marienwerder). Πρωτεύουσα νομοῦ τῆς Πρωσίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δυτικῇ Πρωσίᾳ, συνορεύοντος ΝΑ πρὸς τὴν Πρωσίαν. Κεῖται 5 χμ. Α τοῦ Βιστούλα ἐπὶ τοῦ Λίβας καὶ τοῦ Παλαιοῦ Νίγκατ, ἔχει δὲ 8552 κατ. (1890), ὠραίαν μητρόπολιν, μέγαρον τῶν Γερμανῶν ἱπποτῶν χρησιμεύσαν εἰτα καὶ ὡς ἔδρα ἐπισκόπου, καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. — Ὁ νομὸς Μ. ἔχει ἐμβ. 17563 τχμ. καὶ 844505 κατ., διαίρεται δ' εἰς 15 περιφερείας. [Μ.Σ.]

Μαριέτ (Αύγουστος Ἐδουάρδος Mariette). Γάλλος Αἰγυπτολόγος, γενν. 1841 ἐν Βουλῶνῃ. Ἐλθὼν τῷ 1848 εἰς Παρίσιους ἔλαβε θέσιν εἰς τὸ αἰγυπτιακὸν μουσεῖον τοῦ Λούβρου, ἐπεχείρησε δὲ 1850 περιηγησὶν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀνακαλύψας τοὺς τάφους τῶν Ἀπίων (βλ. λ.) ἀπέκτεψε παγκόσμιον φήμην. Μετὰ διαμονὴν ἐτῶν τινῶν ἐν Παρίσι, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χεδίβου ἐκτελουμένων ἐν Αἰγύπτῳ ἀνασκαφῶν. Διὰ τοῦς ἐκ τούτων εὐρεθέντας θησαυροὺς ἔδρυσεν ἐν Βουλᾷ μουσεῖον (ὅπερ 1890 μετεκομίσθη εἰς Γενέβη). Ἐγένετο δὲ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἔλαβε τὴν τιτλὸν τοῦ πασά καὶ

ἀπέθανε 1881 ἐν Βουλᾷ. Περὶ τῶν πρώτων ἀνακαλύψεων τοῦ ἔγραψεν ἐν τῷ πολυτελεῖ ἔργῳ του Τὸ Σιραπίειον τῆς Μέμφιδος (Παρ. 1857 κέ, ἀτελὲς μεῖναν), μεθ' ὃ ἐδημοσίευσε πολλὰς ἀλλας μονογραφίας, Περὶ Ἀβύδου (1870—80), Διάφορα μνημεῖα (1872—89), Περὶ Δενδέρας (1873—80), Περὶ Κάρνακ (1875) κλ. [Β.Ε.]

Μαριένσκ. Περιφέρεια ἐν τῷ Α μέρει τοῦ σιδηρικοῦ κυβερνεῖου Τόμσκ, ἔχουσα ἐμβ. 81304 τχμ. καὶ 94846 κατ. Πρώτους καὶ Ταρτάρους, χρυσοπλυντήρια, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ἡ ἐμώνυμος πρωτεύουσα ἔχει 7100 κατ. καὶ κυρίως ἐμπόριον τοῦ προκίοντος τῶν πλησίον χρυσοπλυντηρίων.

Μαριλιάνο (Marigliano). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Καζέρτας, ἔχουσα ὠραίον ναὺν καὶ μέγα ἀνάκτορον, 6310 δὲ κατ. [Μ.Σ.]

Μαρίνα Ἀγία. 1) Χωρίον τοῦ δήμ. Τιθορέας τῆς Λοκρίδος. Κεῖται κατὰ τὰς ΒΔ ὑψωσίας τοῦ Παρνασσοῦ ἐν μέσῳ μεγάλου θάλασσης ἐλατῶν. Κάτ. 302. Ἀπέχει ἀπὸ Βελίτσης Ν ὥρ. 115'. — 2) Χωρίον τοῦ δήμ. Τριταΐας τῶν Πατρῶν, ἀπέχ. ὥρ. 1 ΒΔ τῆς Προστοβίτζης. Κάτ. 278.

Μαρίνα Ἀγία. Χωρ. τῆς Μιτυλήνης, ἀπέχον ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος 6 χμ. ΝΑ. Ἐχει 900 κατ. διατηροῦντας θηροτροφ. σχολεῖον. — Οὕτω καλεῖται καὶ τὸ πρωτεῦον τῆς νήσου Κάσου χωρίον. [Μ.Χ.]

Μαρινάρι. Βλ. Ἀχιλλεῖος λιμὴν.

Μαρίνης ἢ Μαρίνος (Giambattista Marini ἢ Marino). Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1569 ἐν Νεαπόλει, ζήτης δὲ περιπατειῶδῃ βίῳ, τῷ 1615 μεταβὰς καὶ εἰς Παρίσιους εἰς τὴν αὐλὴν Μαρίας τῆς ἐκ Μεδίκων, παρ' ἧς καὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' ἔλαβε πλοῦσιαν δῶρα, καὶ ἐπιστρέψας 1623 εἰς Ἰταλίαν κύριος σημαντικῆς περιουσίας. Ζήτης δ' εἰτα ἐν ἐπαύλει παρὰ τὴν Νεάπολιν ἀπέθανε τῷ 1625. Τὸ κύριον ἔργον του «Ἀδωνις» συνίσταται ἐξ 20 οὐ μικρῶν ῥαψωδιῶν ἐν αἷς παρεννεύονται πολλά ἐπεισόδια, ἡδυπαθεῖς σκηναί, μεταφοραὶ ἀπέραντοι, ἀντιθέσεις, λογοπαίγνια κλ., δι' ὧν ἐκολάκευεν ὁ Μ. τὴν τότε κρατοῦσαν καλαισθησίαν, τιμώμενος ὑπὸ τῶν συγχρόνων ὡς μέγας ποιητής· τὴν αὐτὴν δὲ χαρμυκτῆρα φέρουσι καὶ τὰ λυρικά ποιήματά του, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ καλλίτερά εἶναι σονέττα τινά. Ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθη τὸ στομφοῦδες ὕψος καὶ Μαρινισμός, ἐπεκράτησε δὲ τοῦτο ὡς ἐπὶ ἅπαντα τὸν ΙΖ' αἰῶνα.

Μάρινον. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἀπέχον 2½ ὥρ. ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρ. Θεσσαλονίκης—Μητροβίτσης Κρίθολακ. Ἐχει κατ. 400 Χριστιαν. καὶ 200 Ὀθωμαν., ἐκκλησίαν καὶ τέμενος. [Ν.Σ.]

Μαριολάττα. Χωρ. τοῦ δήμ. Δωριέων

τῆς Παρνασσίδος, ἀπέχον 45' ἀπὸ Γραβιάς ΝΑ καὶ καίμενον ἐπὶ τῶν ΒΑ ὑπορείων τοῦ Γερολέκα. Κάτ. 398.

Μάριος (Gaius Marius). Ῥωμαῖος στρατηγός, γενν. 155 π. Χ. ἐν Ἀρπίνῳ υἱὸς γεωργοῦ. Πολεμῆτης ὑπὸ Σκιπίωνα τὸν νεώτερον κατὰ τῆς Νουμίδας (133), ἐγένετο ὑπερτον ταμίας καὶ 119 δῆμαρχος, ὡς τοιοῦτος δὲ περιώρισε διὰ νόμου τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀριστοκρατῶν ἐπὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας. Εἶτα ὑπῆρξε πραιτωρ, ἐνυμφεύθη ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὡς ληγάτος τοῦ Μετέλλου ἔλαβε μέρος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ἰουγούρθα πόλεμον (109), ἐπέστρεψε δὲ 108 εἰς Ῥώμην ὡς ὑποψήφιος ὑπάτος καὶ ἐπέτυχε διὰ τὸ ἔτος 107, ἀναλαβὼν καὶ τὴν κατὰ τοῦ Ἰουγούρθα στρατηγίαν. Νικήσας τοῦτον καὶ τὸν Βόκχον δις παρὰ τὴν Κίρταν (187 καὶ 106) κατώρυσσε διὰ τοῦ ταμίου του Σύλλα νὰ ἐκδώσῃ ὁ Βόκχος τὸν γαμβρόν του Ἰουγούρθαν. Ἡ δὲ δόξα ἦν ἀπέκτεσεν ὁ Σύλλας τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο ἀφρομὴ τῆς κατόπιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μ. ἐχθρας. Μετ' ὀλίγον ἀνεδείχθη ὁ Μ. σωτὴρ τῆς Ῥώμης, ὅτε ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τοῦ 104-101 κατέχων τὴν ὑπατείαν κατέβηκε τοὺς προσβαλόντας τὸ κράτος Κίμβρους καὶ Τεύτονας. Καὶ τοὺς μὲν Τεύτονας κατετρόπωσε τῷ 102 παρὰ τὰ Σεξτεία Ὑδατα (Aquæ Sextiæ) τῆς Προβηγκίας, τοὺς δὲ Κίμβρους τῷ 101 παρὰ τὰς Βερκέλλας, ὅπου πάλιν ὁ Σύλλας διημισηθήτησεν αὐτῷ τὰς ἄφνας τῆς νίκης. Δι' ἑκτὴν φορὰν ἐκλεχθεὶς ὑπάτος προέβη, ἐπὶ σκοπῇ διατηρήσεως τῆς μεγάλης δυνάμεως ἣν τότε εἶχεν, εἰς βίαια μέσα κατὰ τῶν ἀριστοκρατῶν, συνδεθεὶς μετὰ τοῦ δημάρχου Ἀππουλίου καὶ τοῦ πραιτορος Γλαυκίου καὶ κατώρυσσε μὲν νὰ ἐξορισθῇ ὁ ἐχθρὸς τοῦ Μετέλλου, ἠναγκάσθη δὲ ὅτε ἤγειραν ἀπροκαλύπτον ἐπανάστασιν νὰ ἀποκηρύξῃ τοὺς τῶς φίλους καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς ἀριστοκράτας. Μετέβη δὲ νῦν εἰς Ἀσίαν, ἐνῶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Σύλλα ἠρξάνεν. Οὗτος διαπρέψας καὶ τῷ 91 ἐν τῇ Συμμαχικῇ πολέμῳ, ὅτε πάλιν ἐστρατήγει ὁ Μ., ἐξελέγη διὰ τὸ 88 ὑπάτος καὶ στρατηγὸς κατὰ τοῦ Μιθριδάτου. Ὁ δὲ Μ. ὅξλων νὰ ἀφαιρέσῃ αὐτὸν τὴν στρατηγίαν ἐδημιούργησε τὸν πρῶτον ἐμφύλιον πόλεμον· συνεδέθη δὲ πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ δημάρχου Ῥούφου καὶ διὰ τῆς βίας ἐξήγτησε καὶ ἔλαβε τὴν στρατηγίαν. Ἐκδιωχθεὶς δ' εἶτα διὰ τοῦ προσδραμόντος Σύλλα καὶ ἐξορισθεὶς ἠθέλησε νὰ φύγῃ διὰ τῆς θαλάσσης, συνελθὼν ὅμως περιπλανώμενος ἐπὶ τῆς παραλίας, εἰς ἣν ἐρρίφθη διὰ τρικυμίας, καὶ καθέρηθη ἐν Μιντούρναϊς, εἶτα δὲ ἀφελθεὶς ἐλεύθερος μετέβη εἰς Ἀφρικὴν, μέχρις ὅτου 87 μετεκλήθη ὑπὸ τοῦ Κίττα. Μετὰ τούτου καὶ τινῶν ἄλλων κατέλαβεν εἶτα ἐπὶ

κεφαλῇ στρατοῦ τὴν Ῥώμην καὶ μετῴθη μεγίστην ὠμότητα κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, σφάζων, θρῶν, πυρπολῶν. Διὰ τὸ 86 ὁ Κίττας καὶ ὁ Μ. ἐγένοντο ὑπάτοι, οὗτος δ' ἐβδόμην φορὰν, ἀπέθανεν ὅμως τῇ 17ῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀρχῆς του. [Θ.Μ.Ρ.]

Μαριότ (Edme Mariotte). Γάλλος μαθηματικὸς καὶ φυσικὸς, γενν. περὶ τὸ 1620 ἐν Βουργουνδίᾳ, ὑπάρξας ἡγεύμενος μοναστηρίου ἐν Διζὼν, εἶτα μέλος τῆς Ἀκαδημίας γενόμενος ἅμα τῇ ἰδρύσει αὐτῆς καὶ ἀποθ. 1684 ἐν Παρισίοις. Ἐποίησε πλείστας ἀνακαλύψεις ἐν τῇ ὑδραυλικῇ καὶ ὑδρομηχανικῇ, ὥρισε δὲ τοὺς νόμους τῆς ἱσορροπίας ρευστῶν σωμάτων καὶ ἐδημοσίευσε τὰς μελέτας του ἐν τῇ ἐργῷ *Traité du mouvement des eaux* (ἐκδόθην τῷ 1686). Τῷ δὲ 1676 ἐν τῇ προοιμίῳ τοῦ ἐργου του *De la nature de l'air* ἐδημοσίευσεν τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἐπικαλούμενον θεμελιώδη νόμον τῆς ἀεροστατικής, καθ' ὃν οἱ ὄγκοι τῶν ἀερίων εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογοι τῶν ἐνεργουσῶν ἐπ' αὐτῶν πιέσεων· ἀλλὰ τὸν νόμον τοῦτον ἤδη τῷ 1660 εἶχεν ἀνακαλύψῃ ὁ Boyle. [Σπ.]

Μαριούπολις (Mariupol). Πρωτεύουσα περιφερείας (9490 τχμ. μετὰ 192426 κκτ.) τοῦ ῤωσσο κυβερνήτου Αἰκατερινοσλάβσκου, κειμένη ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Καλμέου. ἔχει 19926 κατ. τοὺς πλείστους Ἑλλήνας καὶ βιομηχανίαν δερμάτων καὶ σταετίνης, ὡς καὶ ἀμυαλὸν ἐμπορίον σιτηρῶν, λινοσπόρου κλ. Οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας εἶναι ἀπόγονοι 18 χιλ. Ἑλλήνων, οἵτινες μετενόστευσαν ἐνταῦθα 1770 ἐκ τῆς Κριμαίας. [Μ.Σ.]

Μαρίτσα. Βλ. Ἐβρος

Μαρίτσης μονὴ ἐν Δύμῃ τῆς Ἀχαΐας, ἔχουσα 9 κ. ἀσχολουμένους εἰς καλλιέργειαν σταφίδων, ἀμπέλων καὶ σιτηρῶν. [Γ.Π.]

Μάρκ ἐκαλεῖτο ἄλλοτε κομητεία τῆς Γερμανίας, περιλαμβάνουσα τὸ Νμέρος τῆς σημερινῆς Βεσφαλίας (περίπου 2200 τχμ.). Ἐπὶ τινα καιρὸν ἀνῆκεν εἰς τοὺς κόμητας τοῦ Κλέβε, εἶτα δὲ περιήλθεν εἰς τὸ Βρανδεμβούργον.

Μάρκα (Marche). Χώρα (compartimento) τῆς Ἰταλίας περιλαμβάνουσα τὰς ἐπαρχίας Ἀγκώνος, Ἀσκολι-Πιτσένου, Μασσεράτας καὶ Πέζαρο-Ουρβίνου.

Μάρκασι. Χωρ. τοῦ δήμ. Πελλήνης, κείμενον πρὸς Δ. τοῦ Κλημέντου 2 ὥρας ἐπὶ τῶν ὁρεινῶν κατωφερειῶν τῶν νεορυστῶν πρὸς τὸ λεκανοπέδιον τῶν Τρικκάλων. Κάτ. 700, μόνον οἱ ἐμιλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ δήμου. Προῖδν εἶνε κυρίως ὁ ἀραβόσιτος ἀπὸ τινος ὅμως οἱ κάτοικοι ἐπεδέθησαν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφίδος ἐπὶ τῶν παροχθίων τοῦ Τρικαλίτικου ποταμοῦ.

Μιρκασίτης. Ὀρυκτὸς θειοῦχος σιδη-

ρος, FeS_2 ισχυρῆς τῇ σιδηροपुरιτῇ, κρυσταλλούμενος ὁμοῦς κατὰ τὸ ῥυμικὸν σύστημα· συνηθέστερον εὐρίσκεται κατὰ βοτρυοειδῆ ἀθροίσματα ἢ σταλακτιοειδῆ σχήματα μεθ' ἑαυτοῦ ἀκτινοειδοῦς, εἰς ψευδοκρυστάλλους κλ. Σκληρότης 6.5., εἰδικὸν βάρος 4.7, λάμψις μεταλλικῇ, χρῶμα ὡς τοῦ σιδηροपुरιτου ἀποκλίνειν πρὸς τὸ τεφρὸν ἢ πράσινον. Εὐρεταί πεπλαστυ, παρ' ἡμῖν δὲ ἐν Καμαρίτῃ τοῦ Λαυρίου, καὶ χρησιμοποιοῦται ὡς ὁ σιδηροपुरιτης. [Α.Κ.]

Μαρκγραβειώδη (Βοτ.). *Maregraviaceae*. Ὑποδιαίρεσις τῆς οἰκῆς τῶν Τερνστρουμειωδῶν (βλ. λ.), ἥς τὸ πρότυπον γένος Μαρκγραβεία ἀφιερώθη ὑπὸ τοῦ Λινναίου τῇ διασημῇ γερμανῷ φυτολόγῳ Γεωργίῳ Μαργράφ, ὅστις γενν. τῇ 1610 ἐποίησε μακρὰ ταξείδια εἰς Βρασίλιαν, περὶ τῆς Χλωρίδος τῆς ἐποίας καὶ συνέγραψε, καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅπου τῇ 1644 ἀπέθανεν εἰς τὰ παράλια τῆς Γουινέας. [Θ.Χ.]

Μαρκελλίνος. Βλ. Ἀρμιανὸς Μαρκελλίνος.

Μάρκελλος. Ὄνομα οἰκογενείας Πληθύνων τῆς Ῥώμης, ἀνηκούσης εἰς τὸ περιώνυμον γένος τῶν Κλαυδίων. Περιφημότερος τῆς οἰκογενείας ἐγένετο ὁ Μάρκος Κλαύδιος Μ., ὅστις ὑπατος ὦν τῇ 222 π. Χ. ἐνίκησε τοὺς Ἰνσούβρους (Γαλάτας τῆς ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίας), τῇ 216 ὡς πρῶτον τὸν Ἀννίβαν παρὰ τὴν Νέλαν, καὶ πάλιν δὲ αὐτόν· τῇ 215. Τῇ ἐπόμενῃ ἔτι πάλιν ὑπατος ὦν ἐνετάλη τὴν κατὰ τῶν Συρακουσῶν ἐκστρατείαν, ἐκυρίευσεν δὲ τὴν πόλιν, ἣτις ἀντέστη ἐπὶ δύο ἔτη χάρις εἰς τὰς μηχανὰς τοῦ Ἀρχιμήδους. καὶ ὑπέταξεν εἰς αὐτὴν τοὺς Σικελίαν ἐντὸς τοῦ Ἀκράγαντος. Καὶ τῇ 210 καὶ τῇ 209 ὑπῆρξεν ὑπατος καὶ ἀνιετάλη εἰς τὴν Ἀννίβαν· ἀφού δὲ μετ' ἐπαλλάσσουσας τύχης ἐπολέμησεν αὐτόν, ἐπέσεν εἰς ἐνέδραν αὐτοῦ μεταξὺ Βενουσίας καὶ Βαντίας ἐν Ἀπουλίᾳ καὶ ἐφρονέθη ἐν τῇ μάχῃ (208). Ἄλλος Μάρκος Κλαύδιος Μ. ὑπῆρξεν ὑπατος τῇ 51 π. Χ., ἥτο δὲ ὁπαδὸς τοῦ Πομπηίου καὶ ἡμνηστεύθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος τῇ 46, συνεπαίει λόγους τοῦ Κ. κέρωνος, ὅστις σώζεται· ἐφρονέθη ὁμοῦς ἐπιστρέφω ἐκ Μιτυλήνης ἐν Ἀθήναις ὑπὸ συνοδοιπέρου (45). Τρίτος τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, γενν. 43 π. Χ., ἥτο ἀνεψιὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ Ἀυγούστου, ὅστις τὸν υἱοθέτησεν. Ὅτε ἀπέθανεν τῇ 23, αὐτὸς ὁ Ἀυγούστος ἐξεφώνησεν ἐπικηδεῖον λόγον καὶ καθιέρωσεν ὑπερὸν εἰς τὴν μνήμην του τὸ θέατρον τοῦ Μαρκελλοῦ, οὗ σώζονται ἐρείπια.

Μαρκέσας ν ἡ σ ο ι. Συστὰς 11 νήτων ἐν τῷ Ἀ μέρει τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ἀπὸ τοῦ 1842 ἀνήκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐξοχιστὴν ἐν ὅλῳ ἐμβ. 1274 τχμ. καὶ 5145

κατ. Αἱ πρὸδοι τῆς καλλιέργειας τῶν εἶναι πενιχραὶ· μόνον ἐπὶ τῆς νήσου Νούκα-Χίβα, ἐξ ἧς καλεῖται καὶ ἐνίοτε ἑλῆ ἡ συστάς, εὐδοκίμοῦσιν αἱ βαμβυκοφυτεῖαι. Καλοῦνται δὲ καὶ Μενδάνια νήσοι. [Μ.Σ.]

Μαρκετάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Πυλαρέων τῆς Κεφαλληνίας, ἔχον 144 κατ. [Μ.Σ.]

Μαρκήσιος. Βλ. Μαρκίων.

Μαρκιανός. Ἑλλήν γεωγράφος ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐπὶ Πόντῳ ζήσας, περὶ τὸ 400 μ. Χ. Ἐγραψεν Ἐπιτομὴν τῶν 11 τῆς Ἀρτεμιδώρου γεωγραφίας βιβλίων, Περιήλουν τῆς ἐξω θαλάσσης ἐν βιβλ. 2, Περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης πρὸς τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεων, καὶ Ἐπιτομὴν τῶν 3 τοῦ τῆς ἐντὸς θαλάσσης περιήλου βιβλίων Μενίππου Περγαμηνοῦ. Ἐκ τούτων σώζονται κεκοσμημένα τὸ 2ον καὶ 3ον, ὧν ἐκδ. βλ. ἐν Müller, Geogr. gr. min. [Χ.Β.]

Μαρκιανός. Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ (450-457). Ἦδη ἐπὶ Θεοδοσίῳ Β' διέπρεψεν ὡς στρατηγὸς τῇ 432 κατὰ τὸν ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τῶν Βανδάλων πόλεμον, ἀνυψώθη δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος συμπύκνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τούτου εἰς τὸν θρόνον καὶ ἐνυμφεύθη, καίπερ ἤδη ἐξήκοντα ἐτῶν γεγονώς, τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν. Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξε συνετὴ καὶ εὐεργετικὴ διὰ τὸ κράτος. Ἐπαινετέα δὲ ἰδίως ἡ θαρραλέα στάσις του ἀπέναντι τοῦ βασιλέως τῶν Οὐννων Ἀττίλα, εἰς ὃν ἠρνήθη πάντα φόρον καὶ καθ' οὗ ἐβούλησε καὶ τὸν τῆς Δύσεως αὐτοκράτορα Οὐαλεντινιανόν Γ'. Ἀπέθανεν δὲ τῇ 457.

Μαρκιονία. Βλ. Μαρκίων.

Μάρκιον (γαλλ. Sainte Marie-aux-mines). Πέλις τῆς περιφερείας Ῥαππολτσάκιερ τῆς Ἀνω Ἀλσατίας, 3 χμ. ἀπὸ τῶν γαλλ. συνόρων. ἔχει 11870 κατ., βιομηχανίαν βάμβακος καὶ μαλλίου, σημαντικὴν δὲ γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ἄλλοτε ἤκμασαν καὶ τὰ πλησίον ἀργυρωρυχεῖα. [Μ.Σ.]

Μαρκίων. Ἀρχηγὸς τῆς γνωστῆς αἵρέσεως τῶν ἀπ' αὐτοῦ καλουμένων Μαρκιωνιτῶν, υἱὸς ἐπισκόπου τῆς Σινώπης, ἀφορισθεὶς δὲ ὑπὸ τούτου, μεταβάς τῇ 140 εἰς Ῥώμην καὶ ἀποθανὼν περὶ τὸ 170. Παρεδέχθη δύο ἀρχάς, τὸν ὕψιστον ἀγαθὸν θεὸν καὶ τὸν δίκαιον δημιουργὸν τὸν πλάσαντα τὸν κόσμον ἐκ τῆς ὕλης. Οὗτος ἐκλέξας τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν ἐδωκεν αὐτῷ τὸν νόμον, ἐτιμώρει δὲ κατὰ τὴν ἀσθηρὰν δικαιοσύνην τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς Κολάσεως. Ὁ δὲ ὕψιστος ἀγαθὸς Θεὸς εὐσπλαγχνισθεὶς τοὺς ἀνθρώπους ἐπέμψεν πρὸς ἀπολύτρωσιν αὐτῶν τὸν υἱόν του, τὸν Χριστόν, ὅστις περιδληθεὶς δοκῶν σῶμα ἐδίδαξεν αὐτοὺς, εὐρε δὲ ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ δημιουργοῦ, γενομένου εἰτα

και ἀφερμῆς τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ εἰς Χριστὸν πίστις εἶνε ὁρος πρὸς τὴν μακαριότητα· ἐζητήσατο δὲ ὁ Μ. καὶ ἀσκητικὸν βίον μετὰ νηστειῶν καὶ ἐγκρατείας ἐν τῷ γάμῳ. Παρ' αὐτῷ εὐρίσκονται τὰ πρῶτα Ἱ, νη συλλογῆς βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Οἱ Μαρκιωνίται ὑφίσταντο ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ κλ. μέχρι τοῦ 5' αἰῶνος, συνεχωνεύθησαν δ' εἴτα μετὰ τῶν Μανιχαίων. [Θ.Π.]

Μαρκίων (ἐκ τοῦ παλαιογερμ. *marcha* τ. ἑ. ὅριον) ἐκαλεῖτο πάλαι ἐν Γερμανίᾳ κόμης εἰς ὃν ἐνεπιστεύετο ὁ βασιλεὺς χώραν τινὰ (μαρκιονίαν) ἐπὶ τῶν συνόρων τοῦ κράτους. Οἱ μαρκιονες οὗτοι (γερμ. *Markgrafen*) ἀπέκτησαν κατὰ μικρὸν ἑκτακτα δικαιώματα καὶ ἐξαιρετικὴν μεταξὺ τῶν εὐγενῶν θέσιν. Ἐπὶ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας ἐδημιουργήθη καὶ ἐν Γαλλίᾳ τάξις εὐγενείας τῶν *marquis*, ὧν, καίτοι τὸ ὄνομα πηγάζει ἐκ τοῦ ἀρχαίου *marcha*, τὸ δέξιμα εὐδεμίαν εἶχεν ὁμοιότητα πρὸς τὸ τῶν τῆς Γερμανίας Μ. Ἀπετέλουν δὲ οἱ *marquis* τὴν μεταξὺ δουκῶν καὶ κομητῶν τάξιν, ὡς καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ (*marquis*), ἐν Ἰσπανίᾳ (*marques*) καὶ ἐν Ἰταλίᾳ (*marchese*). [Ἐγ.]

Μαρκομάννοι (τ. ἑ. ἄνδρες τῶν συνόρων, ἐκ τοῦ *marcha*, ὅριον ἢ σύνορα) ἐκαλεῖτο μεγάλῃ γερμ. φυλῇ ἀνήκουσα εἰς τοὺς Σουήβους, ἥτις κατῴκει ἐπὶ Καίσαρος ἐν τῇ σημ. Βαυαρίᾳ, ἐξεταθῇ δ' εἴτα ὑπὸ τὸν ἀρχηγόν των Μάρκοδ εἰς τὴν Βοημίαν. Οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες ἀπὸ Τραϊανοῦ ἐπολέμησαν αὐτοὺς προσβαλόντας τὸ Ῥωμ. κράτος, καὶ μέλις ὁ Αὐρηλιανὸς τοὺς εἰρήνευσεν διὰ τῆς βίας. Ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος ἀπόλλυται τὸ ὄνομα Μ. ἐν τῇ ἱστορίᾳ, αὐτοὶ δὲ ἀναφαίνονται ἐν τοῖς ὑστερον ὡς Βαυαροί. [Ἐγ.]

Μάρκον (*Mare*), ἡ βᾶσις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος τῆς Γερμανίας. Ὑπάρχουσι δὲ νομίσματα ἀργυρᾶ ἀξίας $\frac{1}{2}$, 1, 2 καὶ 5 Μ., ἐνέχοντα καθαρὸν ἀργυρὸν 0.900. Μέχρι τοῦ 1885 ἐκόπτοντο ἀργυρᾶ νομίσματα καὶ $\frac{1}{5}$ Μ. Χρυσὰ νομίσματα ὑπάρχουσι 5 Μ., 10 Μ. (κορώνη) καὶ 20 Μ. (διπλῇ κορώνη). Διαιρεῖται δὲ τὸ Μ. εἰς 100 πφένιχ (*Pfennige*), καὶ ἔχει ἀξίαν ἴσην πρὸς 1.25 γαλλ. φράγκα χρυσᾶ.—Μ. ἐπίσης (*Markka*) καλεῖται ἡ βᾶσις τοῦ νομίσμ. συστήματος τῆς Φινλανδίας. Ἰσοδυναμεῖ ἀκριβῶς πρὸς τὸ γαλλικὸν φράγκον καὶ διαιρεῖται εἰς 100 πέννια (*Pennia*, ἐνικὸς *Penni*). Χρυσᾶ νομίσματα ὑπάρχουσιν ἀξίας μέχρις 100 Μ. καθαρότητος 0.900.

Μαρκόπουλον. 1) Κώμη τῆς Ἀττικῆς καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Κρωπίας. Κεῖται ΝΑ τῶν Ἀθηνῶν εἰς ἀπόστασιν 8 ὥρων. Οἰκεῖται ὑπὸ 1762 κατοίκων. Προϊόντα δημ. καρποί, οἶνος, ἔλαιον, μέλι, βάλανος, βάμβαξ κτλ. Παρ' αὐτῷ κεῖται στα-

θλὸς τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὸ 38 χιλιόμετρον. Κατὰ τινες εἶνε ἡ ἀρχ. Κεφαλὴ, δῆμος τῆς φυλῆς Ἀκαμαντίδες, κατ' ἄλλους ὁ Ἀγνοῦς.—2) Χωρίον τοῦ δήμ. Ὠρωπίων, κειμένον ΝΑ τῆς Σκάλας Ὠρωπίων, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρ. 1, ἐπὶ ὑψηλῆς χώρας καταφυγτοῦ ὑπὸ ἔλαιων καὶ διαφόρων ἄλλων δένδρων. Κἀτ. 429. Προϊόντα δημ. καρποί, ἔλαιον. Πρὸς τὸ ΝΑ τοῦτου εἰς ἀπόστασιν 1300 μ. ὑπάρχει ἡ Ἀγία Πηγὴ, ἐνθα ἦν ἄλλοτε μὲν καὶ ὅπου τοπεθετοῦσι τὴν ἱερὰν πηγὴν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμφιαράου Ἐπειδὴ δὲ κατὰ Στράβωνα ὁ τόπος περὶ ὃν ἦν τὸ μαντεῖον ἐκαλεῖτο Ψαφίς, φαίνεται ὅτι τὸ Μ. κεῖται ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου.—3) Χωρ. Κεφαλὴ ληνίας τοῦ δήμ. Ἐλιοῦ μετὰ 395 κατ., κείμενον εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρ. πρὸς Α ἀπὸ Χιονάτα.—4) Χωρίον τοῦ δήμου Μυρτσυντίων τῆς ἐπαρχ. Καλαθρύτων, ἔχον 123 κατ.

Μάρκος ὁ εὐαγγελιστής. Εἶνε πιθανῶς ὁ αὐτὸς ὅστις ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρεται ὡς Ἰωάννης Μ. Κατήγετο ἐξ Ἱερουσαλήμ, μητέρα ἔχων Μαρρίαν, εἶχε δ' ἐξάδελφον τὸν Βαρνάβαν· συνώδευσε τὸν ἀπόστολον Παῦλον εἰς Ἀντιόχειαν, Κύπρον κἀλ., εἴτα δὲ τὸν Βαρνάβαν, κατέπιν δ' ἴσως πάλιν τὸν Παῦλον εἰς Ῥώμην ἢ τὸν Πέτρον εἰς Βαβυλῶνα. Κατὰ τὴν ἐκκλ. παράδοσιν ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τῇ Β' Ἀφρικῇ καὶ μετὰ 20 ετῆς ἀγῶνας ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Τὰ λείψανα αὐτοῦ λέγεται ὅτι μετεκομίσθησαν εἰς Ἑνετίαν, ἧς ὁ Μ. εἶνε πολιοῦχος. Τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἔχει τόσας ὁμοιότητας πρὸς τὰ τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ ὥστε πολλοὶ κριτικοὶ ἐθεώρησαν αὐτὸ περιληψὶν τρόπον τινὰ τούτων, ἐν ᾧ ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτὸ ἀντιστρέφως ὡς τὸ παλαιότατον εὐαγγέλιον, πολλὰς ὁμῶς ὑποστὰν τροποποιήσεις σὺν τῷ χρόνῳ. Τὸ τέλος τοῦ βιβλίου (κεφ. 15' 9-20) εἶνε προφανῶς προσθήκη ξένης χειρός.

Μάρκος ἁγίος. Χωρ. Κερκύρας τοῦ δήμ. Ἀπλιωτῶν, ἀπέχ. $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Σκριπεροῦ. Κἀτ. 368.

Μάρκος Αὐρήλιος. Βλ. Αὐρήλιος.

Μάρκος Εὐγενικός. Βλ. Εὐγενικός.

Μάρκος Πόλος. Βλ. Πόλος.

Μάρκου. Χωρίον τοῦ δήμου Τιτανίου (Καρδίτσας), ἔχον 293 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Μάρλμπορω (*Marlborough*). 1) Κομμόπολις τῆς ἀγγλ. κομητείας Ουίλτς, ἔχουσα 3012 κατ. καὶ ἀνάκτορον κτισθὲν ὑπὸ Γουλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ. Ἀπὸ τῆς κωμολόγως ταύτης ὠνομάσθη ὁ δούξ Μ. (βλ. κατωτ.)—2) Πόλις τῆς κομητείας Μιδδλσέξς ἐν τῇ Βορείῳαμερ. πολιτείᾳ Μασσачουσέτς, ἔχουσα μεγάλην βιομηχανίαν ὑποδημάτων καὶ 13 805 κατ. [Μ.Σ.]

Μάρλборо (John Churchill, κόμης και εἶτα δούξ Marlborough, παρὰ Γάλλους καὶ Marlbroue). Ἀγγλος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1650 ἐν Ἀσχ τοῦ Devonshire. Εἰσελθὼν εἰς τὸν ἀγγλ. στρατόν. ὑπηρετήσας δὲ καὶ 5 ἔτη ἐν τῷ γαλλικῷ, ἐνυμφεύθη 1678 τὴν Σάραν Jennings, θαλαμηπόλον τῆς κατόπιν βασιλίσσης Ἀννας Στούαρτ· ὁ γάμος οὗτος καὶ ἡ θέσις τῆς ἀδελφῆς του Ἀραβέλλας, ἐρωμένης τοῦ δουκὸς τῆς Ὀρνίκης, ἐβοήθησαν αὐτὸν νὰ ἀνυψωθῇ ταχέως εἰς στρατηγὸν καὶ βασιλῶν. Τῷ 1688 ἡττομέλησεν εἰς τὸν Γουλιέλμον τῆς Ὀράνης, ἅμα ἀπεβιβασθέντα εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον κόμητος Μ. Οὐχ ἦτοσαν ἀνεμίχθη εἰς τὰ σχέδια τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἰακώβου Β' καὶ διὰ τοῦτο διέμεινε 1692—96 ἐν τῇ φυλακῇ. Ὅτε δὲ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἡ Ἀννα Στούαρτ (1702), ἐφ' ἧς ἡ σύζυγος τοῦ Μ. Σάρα εἶχε μεγίστην ἐπιρροήν, ἐγένετο ἀρχιστράτηγος κατὰ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμον, ὁνομασθεὶς καὶ δούξ, ἐνῷ συγχρόνως ὁ φίλος του Γοδόλφιν διητύθουν τὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. Ἐκ τῶν νικῶν του κατὰ τῶν Γάλλων αἱ περιφανέστεραι εἶναι αἱ παρὰ τὸ Höchstädt καὶ Blenheim (μετὰ τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου, 1704), Ramillies (1706) καὶ Μαλπλανέ (1709). Αὐτὸς καὶ ὁ Γοδόλφιν ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν Οὐίγων· κατὰ μικρὸν ὁμιῶς οἱ Τόρρες ἀνῆλθον εἰς τὰ πράγματα καὶ προσεπάθησαν νὰ καταρρίψωσι τὸν Μ. Τῷ 1712 οὗτος κατηγγέρθη ἐπὶ ὑπεξαίρεσι· καὶ ἐστέρηθη τὰ ἀξιώματά του, μετέβη δὲ τότε εἰς Ὀλλανδίαν καὶ Γερμανίαν καὶ μόλις μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀννας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου Γεώργιος Α' τὸν ἀποκατέστησεν ἀρχιστράτηγον, δὲν διεδραμάτισεν ὁμιῶς πλεόν σπουδαῖον πρόσωπον καὶ ἀπέθανε τῷ 1722. [B.E.]

Μάρλιττ (E. Marlitt). Ψευδώνυμον τῆς Γερμανίδος μυθιστορογράφου Εὐγενίας John, γενν. 1825 ἐν Ἀρνστατ. Διετέλεσε πολλὰ ἔτη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πριγκηπίσσης Σβαρτσμπουργου-Σόνδερσχαύζεν, ἀπέθανε δὲ τῷ 1887 ἐν τῇ πατριδί τῆς. Ἐκ τῶν μυθιστορημάτων τῆς γνωστότατα ἐγένοντο Goldelise, Τὸ μυστήριον τῆς Γεροντοκόρης, Ἡ δευτέρα σύζυγος κ.κ. [M.G.]

Μάρλω (Christopher Marlowe ἢ Marlowe). Ἀγγλος δραματικὸς ποιητής, γενν. 1564 ἐν Κέντφερβουρ, διατελέσας δ' ἐπὶ τινα καιρὸν ὑποκριτὴς καὶ φονευθεὶς 1593 ἐν συμπλοκῇ τινι. Τὰ δραματικά του ἔργα, ὧν τὰ σπουδαιότερα εἶναι Βίος καὶ θάνατος τοῦ Φαύστου, Ὁ ἑβραῖος τῆς Μελίτης, Ἐδοῦάρδος ὁ Β' καὶ Ἡ σφαγὴ τῶν Παρισίων, διαπρέπουσιν ἐπὶ δυνάμει τῆς γλώσσης καὶ ζωηρᾷ παρα-

στάσει τῶν παθῶν, ἐπέδρασαν δὲ μεγάλως ἐπὶ τὸν Σαίξπηρ. [M.G.]

Μαρμάνδ (Marmande). Πρωτεύουσα περιφέρειας (1400 τχμ. μετὰ 85 687 κατ.) τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Λωτ-καὶ-Γαρύνα, δεξιᾷ τοῦ Γαρύνα. ἔχει 6297 κατ. (1891), βιομηχανίαν οἰνοπνεύματος καὶ βάμβακος, ὡς καὶ ἐμπόριον ὀπωρῶν καὶ οἶνου. [M.Σ.]

Μάρμαρα. Χωρ. τοῦ δήμου Μαρπίσης τῆς Πάρου, μετὰ 205 κατ. [M.Σ.]

Μαρμαράς. Πολίχνη τῆς ἐν τῇ Προποντίδι κειμένης Προκοννήσου, ἔχουσα 3 650 κατ., ὧν 3 000 Ἕλληνες, γνωστὴ δὲ διὰ τὰ μάρμαρα αὐτῆς, ἐξ ὧν ἐκλήθη καὶ ἡ Προκοννήσος νῆσος τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ ἡ Προποντὶς θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ.

Μαρμάρι. Χωρίον τοῦ δήμου Μαρμαρίου τῆς Καρυστίας (Εὐβοίας), οὐχὶ δὲ πρωτεύουσα αὐτοῦ. ἔχει 361 κατ. [M.Σ.]

Μαρμαραζάνη. Χωρ. τοῦ δήμου Δωτίου τῆς Ἀγυίας, ἔχον 336 κατ. καὶ κείμενον 3 ὥρ. πρὸς Δ τῆς Ἀγυίας ἐν ταῖς Ν ὑπορείαις τῆς Ὀσσης καὶ ἐντὸς στενῆς κοιλάδος καταρρύτου καὶ καταφύτου. Τὸ ὄνομα του ὀφείλει εἰς τὰ πολλὰ ἀρχαῖα μάρμαρα τὰ ἐγκατεσπαρμένα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰ περίε· ἐνταῦθα ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Συκούριον.

Μαρμαρικὴ ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ μετὰ τὸ Κυρηναϊκῆς καὶ Αἰγύπτου ἐπὶ τῆς Β ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς χώρα, φέρουσα καὶ τὸ ὄνομα Κάτω Λιβύη. Κατωκίετο δὲ ὑπὸ τῶν νομάδων Μαρμαρικῶν. [A.A.]

Μαρμαρίου δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρ. Καρυστίαν τῆς Εὐβοίας καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 24 χωρίων, ὧν σημαντικώτερα ἡ πρωτεύουσα Κατοαρόνι καὶ τὰ Ἀγ. Δημήτριος, Γιαννίτση, Μπεζάνι καὶ Μαρμάρι. Κατ. ἔχει ἐν ὅλῳ 2 907. [M.Σ.]

Μαρμαρόλιθος (Marmolite). Εἶδος ὀφίτου, πεταλῶδες τὴν ὄψιν, ἀνοικτὰ δ' ἔχον χρώματα καὶ μαρμαίρον. Εἶνε ὕδατος ὁξυπυριτιακὸν μαγνήτιον μετ' ὀλίγου ὑποξειδίου τοῦ σιδήρου ἢ ἄλλων χρωστικῶν προσμιγμάτων. [A.K.]

Μάρμαρον. Τὸ Μ. ὀρυκτολογικῶς εἶνε παραλλαγὴ τις τοῦ ἀσβεστίτου τὴν ὄψιν ἔχουσα κοκκώδη, ἀποτελοῦσα δὲ ἐκτεταμένα στρώματα εἴτε μεμονωμένα εἴτε τεταγμένα ἐντὸς γνευσίων, μαρμαρυγικῶν καὶ ἀργιλλικῶν σχιστολίθων κλ. Ἀρίστης ποιότητος εὐρηται ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίως ἐν Πάρῳ, Ἀττικῇ (ἐν Πεντέλῃ), Νάξῳ, Εὐβοίᾳ, Τήνῳ, Σκύρῳ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τοῖς περίε τῆς ἰταλ. Καρράρας κ.κ. Λεπτότατα τὴν ὄψιν, λευκότερα καὶ ἐν γένει πρωτίστης ποιότητος εἶναι ἰδίως τὰ μάρμαρα τῆς Πάρου, τῆς Πεντέλης καὶ τῆς Καρρά-

ρας. Τὸ Μ. ἡ ἔχει ἐν χρώμα ἐν συνόλῳ ἢ φέρεται στίγματα ἢ φλέβας ἄλλου χ-ώματος. Τὸ λευκὸν εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος χρησιμοποιοῦμενον ἐν τῇ ἀγαλματοποιίᾳ. Εὐρῆται δὲ τοιοῦτο καὶ Γαλλία· μέλαν εὐρισκεται ἐν Βελγίῳ καὶ Γερμανίᾳ, ἐρυθρόφαιον μετὰ μελάνων στιγμάτων ἐν Αἰγύπτῳ, ἐρυθρορρόδιον ἐν Σικωίᾳ, πορφυρόχρουν ἐν Ἰρλανδίᾳ, ἐρυθρὸν ἐν Βερώνῃ, νίτρινον ἐν Νουμιδίᾳ καὶ Φλωρεντίᾳ, πᾶμπολλοι δὲ εἶναι αἱ ποικιλόχροοι ποικιλίαι. Ἄλλα εἶδη δὲν ἀποτελοῦνται ἐκ καθαρῷ ἀσβεστίου, ἀλλ' ἐνέχουσι καὶ ἄλλα ὀρυκτά, εἰς χλωρίτην, ὀφίτην, τάλκη κλ. εἰς φλέβας ἢ μίξας, εὐρῆται δὲ τοιαῦτα ἐν Σαβοΐᾳ, Πεδεμοντίῳ, Κορσικῇ καὶ ἐν τοῖς Πυρηναίοις. Πάντα τὰ εἶδη τοῦ Μ. εἰσὶ στυλιδώσεως ἐπιδεικτικὰ καὶ χρησιμεύουσιν εἰς κατασκευὴν ἀρχιτεκτονικῶν κοσμημάτων, κιόνων κλ. καὶ ὡς ὕλη οἰκοδομικὴ ὅπου ἀφθονοῦσιν, ὡς ἐν Ἑλλάδι. [Α.Κ.]

Μάρμαρον. Χωρίον Κερκύρας, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Παρελίων τῆς ἐπαρχ. Μέρσης, μετὰ 274 κατοίκων. Ἀπέχει ἀπὸ Γιαννάδης 15'.

Μάρμαρος. Κομητάτεον τῆς Οὐγγαρίας, Ν τῆς Γαλικίας καὶ Δ τῆς Βουκοβίνης, ἔχον ἐμβα. 10355 τ.μ. καὶ 268281 κατ. (1890) τοὺς πλείστους ῥουθίνους. Κεῖται ἐντὶς τῶν Καρπαθίων ὄρεων, διὸ καὶ τὸ ὄρεος δὲν εἶναι πολὺ κατάλληλον διὰ τὴν γεωργίαν· ἀκμαίνει ὁμως ἡ κτηνοτροφία. Ὁ πλοῦτος τῆς χώρας ἀποτελεῖται ἐκ τῶν μεγάλων δασῶν, τοῦ ὀρυκτοῦ ἄλλαντος καὶ διαφόρων ἄλλων μετάλλων· ἔχει δὲ καὶ πολλὰ ἱαματικά ὕδατα. Πρωτεύοντα εἶναι Μ - Σίγες τ., καί μεν ἐπὶ τοῦ Τασία, ἔχοντα 14758 κατ., ὧν οἱ πλείστοι Μαγνάραι, βιομηχανίαν δὲ ξύλου καὶ ἀκμαῖον ἐμπορίον. [Μ.Σ.]

Μαρμαρυγία καλοῦνται ὁμᾶς τις ὀρυκτῶν δξυπυριτικῶν, ἅτινα κρυσταλλοῦνται κατὰ τὸ βασίρρομβον προσκληνὲς σύστημα, σχίζονται εὐκολώτατα εἰς λεπτότατα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εὐκαμπτα πέταλα, ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ πυριτικοῦ ἀργιλίου καὶ καλίου ἢ νατρίου, μεθ' ὧν ὑπάρχει ἐν τιτίν ἀναμιγμένη μαγνησία ἢ ὑποξείδιον σιδήρου· ἐνίοτε τὸ καλὶ συνοδεύεται ὑπὸ λιθίου καὶ παρὰ τὴν ἀργίλλον εὐρῆται δξείδιον σιδήρου, συνήθως δὲ ἐνυπάρχει καὶ ἀσβεστός, ὕδωρ καὶ ἐνίοτε φθόριον. Ὁ γενικὸς τύπος αὐτῶν δὲν εὐρέθη, παρουσιαζόντων πλείστας ἐν τῇ συνθέσει ποικιλίας. Σκληρότητα ἔχουσιν οἱ Μ. μικρὰν (2-3), εἰδικὸν βῆρος 2.7-3.2, λάμψιν δὲ εἰδικήν, μεταλλοειδῆ ἅμα καὶ μαργαριτώδη Σπανίως ἀποτελοῦσι τελείους κρυστάλλους, εὐρῆται δὲ συνηθέστερον εἰς κλάσματα, φύλλα, λέπια, στίγλας ἐξαπλευρούς κλπ. Τὰ κυριώτατα

εἶδη Μ. εἶναι 1) ὁ Μ. τοῦ καλίου ἢ μ. ο. σ. κ. ο. β. τ. η.ς ἢ φ. ε. γ. γ. τ. η.ς, ἄχρους, ἐρυθρόλευκος, πρασινόλευκος, παρέρχων πέταλα συνήθως διαφανῆ. Ἐνέχει 40-48% δξυπυρίτιον, 31-36% ἀργίλλον, ὀλίγον δξείδιον σιδήρου, περίπου 10% καλίου καὶ ὀλίγον ὕδωρ καὶ φθόριον. Ἐν γένει ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν τύπον $R_2Al_2Si_2O_8$, ἐνθα R παρίστησι τὸ καλίου καὶ τὸ ὕδωρ. Τὸ ὕδροχλωρικὸν καὶ τὸ θεικὸν δξυ δὲν προσβάλλουσιν αὐτόν. Εὐρῆται χειροπληθῆς εἰς μίξας κοκκώδεις, ἢ εἰς ψευδοκρυστάλλους ποικιλοσχήμους. Εἶδ. βῆρος 2.75-3.10, σκληρ. 2.3. Εἶναι οὐσιώδεις συστατικὸν γρανιτῶν, γνευστίων κλ. Εἰς μεγάλας πλάκας εὐρισκόμενος χρησιμεύει εἰς παρασκευὴν ὑελωμάτων διὰ τὰ παράθυρα, ἀντηρόντων εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ τὸ ψῦχος πλεῖον τῆς ἰσχύος, καὶ ἰδίως ἐν πλοίοις πολεμικῶς, ὅπου ἡ ὕαλος δὲν ἀντέχει εἰς τὰς δονήσεις τῶν κανονοβολισμῶν· κατασκευάζονται ἐπὶ ἐξ αὐτοῦ κύλινδροι διὰ λυχνίας, διόπτραι προφυλάσσουσαι ἀπὸ τῆς θερμότητος κλ. — 2) Ὁ Μ. τοῦ μαγνησίου, ἐκ τῶν πολλῶν εἰδῶν τοῦ ὁποίου κοινότερος εἶναι ὁ βιοτίτης ἢ μερξίνος, πράσινος, καστανόχρους ἢ μέλας, ἐνέχων 38-43% δξυπυρίτιον, 11-20% ἀργίλλον, 10-30% μαγνησίαν, ὀλίγον καλίου καὶ δξείδιον σιδήρου πλεῖον ἢ ὁ φ. ε. γ. γ. τ. η.ς. Ἀποτελεῖ ἐπίσης συστατικὸν γνευστίων, γρανιτῶν, περφυριτῶν καὶ ἄλλων πετρωμάτων. Πλὴν τούτων εἶδη Μ. εἶναι ὁ φ. λ. ο. γ. π. τ. η.ς, εἶδος Μ. τοῦ μαγνησίου ὅλως ἐλεύθερον σιδήρου, ὁ ἐντελὴς μέλας λ. ε. π. ἰ. δ. ο. μ. ἔ. λ. α.ς, ἐνέχων πολὺν σίδηρον καὶ καλίου καὶ ὀλίγον μαγνησίτην, ὁ φαιδρ. σιδηροῦς ζ. ν. β. α. λ. δ. ἰ. τ. η.ς, ὁ λ. ε. π. ἰ. δ. ὀ. λ. ἰ. θ. ο.ς ἢ Μ. τοῦ λ. ἰ. θ. ἰ. ο.υ, ἐνέχων 1-2% λιθίου καὶ 4-5% φθόριον, λευκός, τεφρός, πράσινος, ῥοδόχρους ἢ ἐρυθρός ὡς τὸ ανθος τῆς ῥοδακινίας· τὰ δύο τελευταῖα εἶδη ἐνέχουσι μικρὰ ποσὰ ρουβιδίου, καυσίου καὶ θαλλίου· πλὴν τούτων ὁ π. α. ρ. α. γ. ο. ν. ἰ. τ. η.ς, Μ. τοῦ νατρίου ἐντελὴς ἀνάλογος πρὸς τὸν τοῦ καλίου, ὁ μ. α. ρ. α. ρ. ἰ. τ. η.ς, εἶδος Μ. τοῦ ἀσβεστίου κλ. [Α.Κ.]

Μαρμιά (Xavier Marmier). Γάλλος συγγραφεύς, γενν. 1809 ἐν Πονταρλί, γνωστὸς γένόμενος τὸ πρῶτον διὰ τῶν Esquisses poétiques (1830). Ἐπεσεύρησε περιοδείας ἀνά τὴν Ἑλβετίαν, Ὁλλανδίαν, Γερμανίαν καὶ Σκανδιναυίαν, διετέλεσε βιβλιοφύλαξ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Ste. Geneviève τῶν Παρισίων καὶ παραιτήθει τῇ 1885 ἀπέθανε τῇ 1892 ἐν Παρισίοις. Ἀπὸ τοῦ 1870 ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Οὐκ ὀλίγα ἔργα του ἀφορῶσιν εἰς τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν, ἐξ ἧς μετέφρασε καὶ δραματικὰ ἔργα τοῦ Γκαίτε (1839), τοῦ Σχιλλ-

λερ (2 τ. 1841) καὶ ἄλλα τινά. Ἐπίσης δὲ ἐξέδωκε σειρὰν ἔργων περιγραφικῶν καὶ γραμματολογικῶν περὶ τῆς Σκανδιναβίας καὶ ἄλλων μερῶν. Τέλος διέπρεψε καὶ ὡς διηγηματογράφος, τὰ τοιαῦτα δὲ πονήματά του *Les Fiancés du Spitzberg* (1858), *Gaïda* (1860), *Les mémoires d'un orphelin* (1864), *Contes russes* (1889), ὡς καὶ τὰ ἐλάσσονα ἔργα του τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον *Prose et vers* 1863—86 τῷ 1890 δημοσιευθέντα, ἐλέγχουσι λεπτότατον αἶσθημα. [Μ.Γ.]

Μαρμὸν (Αὐγουστος Φρειδερίκος Λουδοβίκος Viesses de Marmont, δούξ Ῥαγούζας). Γάλλος στρατάρχης, γενν. 1774 ἐν Σατιλιὸν ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα. Ἐξελεθὼν εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν ἐγένετο 1796 ὑπασπιστής τοῦ Ναπολέοντος, διέπρεψε εἰς τὰς μάχας τοῦ Δόδο καὶ Κασιλιόνε καὶ συνώδευσε αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον· τῷ 1800 διόκηκε μέρος τοῦ πυρ-βολικοῦ κατὰ τὴν διάβαοιν τῶν Ἀλπεων, μεθ' οὗ ἐπενέβη ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἐν Μαρέγγῳ μάχην, προδιδασθεὶς εἴτα εἰς ἀντιστρατήγον. Μετὰ τινος ἄλλας ὑπηρεσίας ἐστάλη μετὰ στρατοῦ εἰς Δαλματίαν ὅπου ἐνίκησεν ἐν Καστελνιούβω (1807) καὶ ὑπῆρξε διοικητὴς τῆς δημοκρατίας Ῥαγούζας μέχρι τοῦ 1809 πρὸς πλήρη εὐαρέσκειαν τοῦ Ναπολέοντος ὅστις τὸν ἀνῴψισεν εἰς δοῦκα Ῥαγούζας. Κατὰ τὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας πόλεμον ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν Βάγραμ μάχην, ἐνίκησεν ἐν Τονάϊμ καὶ προεδιάσθη εἰς στρατάρχην (1809). Εἴτα ἐπὶ τινος καιρὸν ἦτο διοικητὴς τῶν Ἰλλυρικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἰσπανίᾳ, ὅπου ἠττήθη 1812 παρὰ τὴν Σαλαμάγκαν ὑπὸ τοῦ Οὐέλλιγκτον καὶ ἐπληρώθη σέβασως. Τῷ 1813 καὶ 1814 ἔλαβε μέρος εἰς διαφόρους μάχας ἐν Γερμανίᾳ κλ., μετὰ δὲ τὴν παραίτησιν τοῦ Ναπολέοντος ὑπετάγη εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΗ', ὅστις τὸν ὠνόμασεν δρόμιμον τῆς Γαλλίας καὶ ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου· τῷ 1820 ἐστάλη ὡς ἀντιπρόσωπός του κατὰ τὴν στέψιν Νικολάου τῆς Ῥωσσίας εἰς Μόσχαν. Μὴ δυνηθεὶς νὰ καταβάλῃ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν συνώδευσε Κάρολον τὸν Ι' εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν· ζήσας δ' εἴτα κυρίως ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἀπέθανε τῷ 1852 ἐν Βενετίᾳ. Τὰ μετὰ θάνατον δημοσιευθέντα Ἀπομνημονεύματα αὐτοῦ (9 τ. 1856-7) ἐλέγχουσι μεγάλην αὐταρέσειαν. [Β.Ε.]

Μαρμουντέλ (Ἰωάννης Φραγκίσκος). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1723 ἐν Βώρ τοῦ Αἰμουζέν. Τῷ 1745 μετέβη εἰς Παρίσιος συστημένος ὑπὸ τοῦ Βολταίρου, ἐγένετο δὲ ταχέως γνωστὸς διὰ τῶν τραγωδιῶν του Διονύσιος ὁ τύραννος (1749) καὶ Ἀριστομένης (1750). Διὰ τῆς προστασίας τῆς Πομπαδούρ διωρίσθη γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων τμήματος, ὅστερον δὲ ἔλαβε καὶ τὴν ἀδειαν

τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Mercur*, ἥτις ὁμῶς ἀνεκλήθη συνεισέει σατυρικῶν τινῶν παρατηρήσεων. Τὴν δόξαν του ἠϋέστη καὶ ἡ ἐπὶ τινος καιρὸν κράτησίς του ἐν τῇ Βασιτίλλῃ. Γενόμενος 1763 μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἐξελέγη 1783 ἰσθίος γραμματεὺς αὐτῆς, κατέων ἀπὸ τοῦ 1781 καὶ τὸν τίτλον ἱστοριογράφου τῆς Γαλλίας. Ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως ἀπεσύρθη εἰς μικρὸν κτήμα του παρὰ τὸ Ἐντρέ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1799. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι *Contes moraux* (2 τ. 1761), ἀφελῆ, οὐχὶ δὲ πάντα ἡθικὰ διηγήματα· *Βεμισάριος* (1766), ἀπομίμησις τοῦ Τηλεμάχου τοῦ Φινελόν, τὸ ἀνοστον μυθιστόρημα *Les Incas* (1778), τὸ αἰσθητικὸν ἔργον *Poétique française* (1763), *Eléments de littérature* 6 τ. 1787), τὸ δὲ περιεργότερον τὰ Ἀπομνημονεύματα (2 τ. 1810), σπουδαῖα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν φιλολογικῶν αἰθουσῶν τῆς Γαλλίας [Μ.Γ.]

Μάρνης (Marne, λατινιστὶ *Matrona*). Ὁ σημαντικώτερος παραπόταμος τοῦ Σηκουάνα, πηγάζων ἐπὶ τοῦ ὕψιπιδιου τοῦ Λάγγρ ἐν τῷ νομῷ Ἀνω Μάρνη. Διαρρεῖ τὴν Καμπανίαν, τὴν Βρίην καὶ τὴν Νήσον τῆς Γαλλίας καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Σαραντόν, 2 χμ. ἀνωθεν τῶν Παρισιῶν, εἰς τὸν Σηκουάνα, μετὰ ροὴν 525 χμ. Παραπόταμοι αὐτοῦ ἐκ δεξιῶν εἶναι οἱ Ῥονζὸν καὶ Ὀρναιν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ οἱ Σὲμ-Σούδ, Μικρὸς καὶ Μέγας Μορέν. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ φύονται ἀμπелоὶ, ἐξ ὧν οἱ Καμπανῖται εἰνοῖ. Ἀπὸ τοῦ Μ. ἐκλήθησαν δύο νομοὶ τῆς Γαλλίας, ἥτοι:

1) **Μάρνη νομός**, ἐν τῇ ΒΑ Γαλλίᾳ, περιλαμβάνων τὸ μεσαῖον μέρος τῆς Καμπανίας, ἔχον δὲ ἐμβ. 8 180 τχμ. καὶ 434 692 κατ. Διαιρεῖται εἰς 5 διαμερίσματα, Σαλὸν ἐπὶ τοῦ Μάρνη, Ἐπερναι, Σαιντ-Μενούλ, Ῥένς καὶ Βιτρώ, πρωτεύουσαν Ῥὲ ἔχει τὸ Σαλόν. Ἀρδεύμενος ὑπὸ τοῦ πλωτοῦ Μ., τοῦ Αἰν καὶ τοῦ Ὠδ, εἶνε εἰς τὰ καλιεργήσιμα μέρη, ἀπὸ τοῦ Ἐπερναι πρὸς τὰ κάτω, εὐφορώτατος εἰς παντοειδῆ προϊόντα κυρίως δὲ τοὺς Καμπανίτας οἶνους. Ἐκτὸς τῆς γεωργίας ἀκμάζει λίαν καὶ ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοτροφία ὡς καὶ παντοειδὲς βιομηχανία.

2) **Ἀνω Μάρνη νομός**, καταλαμβάνων τὸ ΝΑ μέρος τῆς Καμπανίας καὶ τμήμα τῆς Βουργουνδίας, Ν τοῦ νομοῦ Μάρνη. Ἐχει ἐμβ. 6 220 τχμ. καὶ 243 533 κατ., διαιρεῖται δὲ εἰς 3 διαμερίσματα, Σωμόν, Λάγγρ καὶ Βασσύ καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Σωμόν. Τὸ ἔδαφος παρέχει ὠραιὰς κοιλάδας, εὐφύρους πεδιάδας, ἀμπελοφύτους λόφους, ἐκτεταμένους λειμῶνας, θασύδῃ ὄρη, μόνον δὲ ἐκτάκτως ἀναφαίνονται γυμνοὶ βράχοι· θθεν καὶ ἡ παραγωγή τῆς χώρας εἰς σιτηρά, ὄσπρια, ὀπώρας κλ. εἶνε πλούσια. Ἡ κτηνο-

τροφία και μελισσοτροφία δὲν εἶναι θρήμαν-
τοι, εἰς δάτη δὲ ὁ νόμος εἶνε εἰς τῶν πλου-
σιωτέρων τῆς Γαλλίας· σίδηρος εὐρίσκεται
ἐν ἀφθονίᾳ, διὸ ἀκμάζει καὶ ἡ μεταλλουργία
ἥς κέντρα εἶναι Λάγγρ καὶ Σαίν-Διδιέ. Ἡ
βιομηχανία ἐκτὸς τούτου ἐκτείνεται κυρίως εἰς
χειρόκτια, μάλλινα ὑφάσματα, κάλτσες κλ.,
τὸ δὲ ἐμπόριον εἶνε σπουδαιότατον. [Μ.Σ.]

Μάρξ (Karl Marx). Περίφημος Γερμα-
νὸς κοινωνιστὴς γεννηθεὶς ἐν Τρεβέροις τῇ
2 Μαΐου 1818 καὶ ἀποβιώσας ἐν Λονδίνῳ
τῇ 15 Μαρτίου 1883. Ἐξ ἐγκρίτου Ἰσραηλι-
τικῆς οἰκογενείας καταγόμενος, μετὰ λαμ-
πρὰς νομικὰς σπουδὰς ἐπεδόθη εἰς τὴν με-
λέτην τῆς φιλοσοφίας, ἀκολουθῶν τὰς ἀρχὰς
τῶν Νεοεγγελαϊκῶν, καὶ τῆς κοινωνιολογίας,
πραγματευόμενος τὰ κοινωνικὰ ζητήματα ἐν
τῇ «Ῥηϊνικῇ Ἐφημερίδι», ἥς βραδύτερον ἐγένε-
το καὶ διευθυντής. Ἀπαγορευθεὶς τῆς
ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἐφυγεν εἰς
Παρίσιους, ἔνθα ἐδημοσίευσεν μετὰ τοῦ Ar-
nold Ruge τὰ «Γαλλογερμανικὰ Χρονικά»
(Deutsch-französische Jahrbücher) καὶ
μετὰ τοῦ Ἑρρικού «Αἶνε τὴν ἐφημερίδα «Ἐμ-
πρὸς» (Vorwärts). Ἐξορισθεὶς τῷ 1844 ἐκ
Γαλλίας κατέφυγεν εἰς Βέλγιον, ἔνθα τῷ
1847 ἐδημοσίευσεν τὴν Misère de la philo-
sophie εἰς ἀπάντησιν τῆς Philosophie de
la misère τοῦ Προυδὸν· ἐξορισθεὶς μετ' οὐ
πολὺ καὶ ἐκ Βελγίου (1848) μετέβη εἰς Γερ-
μανίαν καὶ ἐξέδιδεν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐν Κο-
λωνίᾳ τὴν «Νέαν Ῥηϊνικὴν Ἐφημερίδα»,
ἥτις ἀπηγορεύθη τῷ 1849, ἐξωρίσθη δὲ καὶ
ὁ Μ. ἐκ Γερμανίας, μεταβάς εἰς Λονδίνον,
ἔνθα καὶ διέμεινε μέχρι τῆς τελευτῆς του
Τῷ 1859 ἐδημοσίευσεν «Κριτικὴν τῆς Πολι-
τικῆς Οἰκονομίας καὶ τῷ 1867 τὸ σπουδαιό-
τερον τῶν ἔργων του «τὸ κεφάλαιον» (Das
Capital). Μεγίστην ἀσχὺν ἐπύρρην ἐπὶ τῶν
πολλῶν αὐτοῦ ὁπαδῶν ἐγένετο ἐκ τῶν ἱδρυ-
τῶν τῆς περιφέρειας «Διεθνoῦς» (Internatio-
nal Working Men's Association), περὶ ἧς
βλέπε τὴν λέξιν καὶ τῆς ὁποίας τὰς ἐργα-
σίας αὐτὸς διηύθυνεν. Ἀπὸ τοῦ 1872 ἕως ἡ
ἐπύρρῃ του ἤρξατο μειουμένη καὶ τῷ 1877
διελύθη ἡ εταιρία αὐτὴ περὶ τῶν ιδεῶν τοῦ
Μ. βλ. λέξιν Κοινωνισμός. [Πρ.]

Μαρροκκῆνον ἢτοι δέρμα τοῦ Μαρρόκ-
κου. Δέρμα αἰγίου, φέρον τεχνητὰ ἐντυπώ-
ματα καὶ ἐπαρμάτια, ἐτέρωθεν κεχρωσμένον,
χρησιμοποιοῦμενον ἰδίως εἰς χαρτοφυλάκια
καὶ εἰς τὴν βιβλιοδετικὴν. Εἰσῆλθον εἰς Εὐ-
ρώπην ἐκ Μαρρόκκου. Ὁμοίως καλεῖται καὶ
εἶδος παχέος χάρτου στιλπνοτάτου, λίαν
ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ Μ. δέρμα.

Μαρρόκκον ἢ Μαγρεβ ἢλ. Ἀκσά (τ. ἢ
ἡ ἀπωτάτη Δύτις) Σουλτανάτον ἐπὶ τῆς
ΒΑ ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς μεταξύ τῆς Μεσο-
γείου, τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τῆς Σαχά-

ρας καὶ τῆς Ἀλγερίας. Μετὰ τῆς δάσεως
Τουὰτ ἔχει ἐμβ. 862.332 τγμ. καὶ περ. 9¹/₄
ἐκατομμ. κατ. Ἐκ ΒΑ πρὸς ΝΔ διατείνε-
ται διὰ τοῦ «Ἀτλαντος ὄρ.», ὅστις χωρίζει τὸ
ΒΔ εὐρροπον τμήμα ἀπὸ τοῦ ἐρήμου· οἱ
πολλοὶ ἐξ αὐτοῦ κατερχόμενοι ποταμοὶ δὲν
εἶναι πλωτοί. Ἐκ τῶν κατ. περ. 3¹/₂ ἐκα-
τομμ. εἶναι Ἀραβες, 5 ἐκατομμ. Βέρβεροι,
200 χιλ. Νέγροι καὶ 4—5 χιλ. Εὐρωπαῖοι.
Ἐκ τῶν Βερέρων μόνον οἱ τῆς φυλῆς τῶν Σχιλ-
λῶ εἶναι ὑπήκοοι τοῦ σουλτάνου, οἱ δὲ λοι-
ποὶ μόνον ἐφ' ὅσον ὁ στρατὸς παραμένει παρ'
αὐτοῖς πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων. Ἀπαντες
δὲ εἶναι φανατικοὶ Μωαμεθανοὶ ἀπεχθανό-
μενοι τοὺς ἕξενους. Πρωτεύουσαι εἶνε Μα-
ρόκκον καὶ Φέζ, σημαντικὰ δὲ πόλεις πρὸς
τούτοις Τάγγερ, Μογασέρ, Τετουάν, Οὐσε-
σάν καὶ Μελίνες. Ὁ σουλτάνος εἶνε ἀπόλυ-
τος μονάρχης καὶ δεσπότης· περὶ κανονικῆς
δικιῆσεως οὐδεὶς λόγος. Ἡ βιομηχανία πε-
ριστρέφεται εἰς φεσποσίαν, κατασκευὴν λε-
πτοῦ δέσματος (μαρροκκίνου), μεταξωτῶν ὑ-
φασμάτων, ταπήτων κλ., κύρια ἔργα δὲ τῶν
κατοίκων εἶναι γεωργία καὶ κτηνοτροφία.

Τὸ Μ. εἶνε ἡ Μαυριτανία τῶν Ῥωμαίων,
ἥτις ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος ἀνεξάρτητος γενε-
μένη ἐκυριεύθη περὶ τὸ 700 ὑπὸ τῶν Ἀρά-
βων. Οἱ Ἀλμωραβίδαι ἱδρυσαν ἐνταῦθα ἀνεξ-
άρτητον κράτος, ὅπερ διαδοχικῶς περιήλ-
θεν εἰς τοὺς Ἀλμοχάδας, τοὺς Μαρινίδας
καὶ τοὺς Σανδίδας. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
ΙΣ' αἰῶνος ἐγένοντο κύριοι τῆς χώρας οἱ
σχερφαὶ τοῦ Ταφίλέτ, ὑπὸ τοὺς ὁποίους
ἀνήκατε καὶ ἐξετάθη τὸ κράτος μεγά-
λως. Τὴν δυνατείαν ταύτην ἀντικατέστησε
περὶ τὰ μέτα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἄλλη συγγενὴς
τῇ πρώτῃ. ἡ καλουμένη τῶν Ἀλῆδων, ἥτις
καὶ τὴν σήμερον ἐτι βασιλεύει. Ἐκ τῶν δυ-
ναστῶν ὀνομαστοὶ ἐγένοντο ὁ δεσποτικώτατος
Μουλεῖ Ἰσλάμ (1672-1727), ὁ ἐπιεικὴς Μου-
λεῖ-Σιδι Μωάμεθ (1757-89), ὁ Μουλεῖ-Σου-
λεῖμάν (1794-1822). Τοῦτον διεδέχθη ὁ
Ἀβδ-ὀρ-Ραχμάν (βλ. λ.) ὅστις προεκάλεσε
τὴν ἐπέμβασιν τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὰ τῆς ὠ-
ρας. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σιδι-Μωάμεθ
(1859-73) οἱ Ἰσπανοὶ ἐζήτησαν ἱκανοποι-
σιν διὰ τινὰς προσβολὰς, ἥς μὴ δεθείσης ἐκή-
ρυξαν τὸν πόλεμον (Ὀκτ. 1859), ἐνίκησαν
εἰς 2 αἰματηρὰς μάχας καὶ ἠνάγκασαν τὸ Μ.
νὰ πληρώσῃ ἀποζημίωσιν καὶ παραχωρήσῃ
παράλια τινὰ μέρη. Ὁ υἱὸς τοῦ Σιδι-Μωά-
μεθ, Μουλεῖ-Χασσάν (1873-94), ἐζήτησε νὰ
συνάψῃ φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν
δυνάμεων, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐπῆλθον ἐπανειλημ-
μένα ἐπαναστάσεις τῶν Καβύλων· ἡ καβυ-
λικὴ φυλὴ τῶν Ἀλγερίνων ἐπολιόρκησε τῷ
1892 τὸ Τάγγερ καὶ μόλις μετὰ κόπου κατε-
βλήθη ἡ ἀνταρσία. Τῷ 1893 (κατ' Ὀκτω-
βρ. ν.) προσέβηλόν οἱ Καβύλοι Ἰσπανικὸν
φρούριον παρὰ τὴν Μελέλαν καὶ μόνον ἀφού

συνεκεντρώθησαν Ικανὰ Ισπανικά στρατεύματα καὶ ἐπτάλη ὁ ἀδελφὸς τοῦ σουλτάνου πρὸς τοὺς Καθύλους, ἔπαυσαν αἱ ἐθρικά πράξεις τούτων. Ὁ Μουλεῖ-Χαττάν ἀπέθανεν αἰφνης τῇ 7 Ἰουν. 1894, διεδέξατο δ' αὐτὸν ὁ νεώτερος (δεκαεξάτης) υἱὸς του 'Αβδ-ούλ-'Αζίζ.

Ἡ ἐμῶνυμος πρωτεύουσα, κυρίως Marrakesch καλουμένη, κεῖται ἐπὶ εὐρέος ὕψιπέδου εἰς τὰς Β ὑψωρίας τοῦ 'Ατλαντος, ἔχει δὲ 40—50 χιλ. κατ., ὅταν δὲ εὐρίσκεται ἐν αὐτῇ ὁ σουλτάνος μετὰ τοῦ στρατοῦ, 70 χιλ. Ἡ περιφέρεια αὐτῆς εἶνε δυσαναλόγως μεγάλη διδουσα ἰδέαν περὶ τῆς ἄλλοτε ἀκμῆς τῆς πόλεως, ἥτις εἶνε βυπαρὰ καὶ ἀκανονίστως ἐκτισμένη διὰ μονωρόφων οἰκῶν. Ἐκ τῶν 19 τεμενῶν τὸ ἀξιολογότερον εἶνε τὸ 'Ελ-Κουτσαβία καλούμενον. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ σουλτάνου συνίσταται ἐκ πλείονων οἰκῶν περιβαλλομένων ὑπὸ τείλους. Τὸ ἐμπέριον τῆς πόλεως εἶνε σημαντικόν, ἡ δὲ βιομηχανία παρήκμασε. [Μ.Σ.]

Μάρον (Βοτ.). Ἄρ, αἶα ὄνυμαστία κατὰ τὸν Διοσκουρίδην φυτοῦ φρυγανώδους, ἀναφερομένη, ὡς φαίνεται, εἰς εἶδος Τευκρίου (τὸ Teucrium Marum L.) τῆς Ν Εὐρώπης, ἔπερ ἄλλοτε ἦτο φαρμακευτικόν. [Θ.Χ.]

Μάρως (παρ' Ἡροδότῳ Μάρις) Παράποταμος τοῦ Τατία (Theiss) ἐν Τρανσυλβανίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ, πηγάζων ἐν τῇ κομητάτῳ Τσίκ τῆς Α Τρανσυλβανίας καὶ ἐκβάλλων ἀνωθεν τοῦ Σέγεδιν, μετὰ ῥοῦν 876 χμ. Ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθησαν

1) Μ.-'Ανα-Ουῖβαρ. Πόλις τοῦ κομητάτου Κάτω-Βάιστεμβουργ τῆς Τρανσυλβανίας ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Μ., ἔχουσα 3418 κατ., μέγα ἵπποτροβεῖον καὶ δρυχεῖα ἄλατος. — 2) Μ-Τέρδα. Κομητάτον τῆς Τρανσυλβανίας, ἔχον ἐμβαδὸν 4324 τχμ. καὶ 177860 κατ., ὧν οἱ πλείστοι Μαγυάροι, 62179 δὲ 'Ρωμοῦνοι καὶ 6438 Γερμανοί. Εἶνε ὀρεινὸν μὲν ἀλλ' εὐφρον· κυρίως ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία. — 3) Μ.-Βάτσερχελι (Maros-Vasarhely), πρωτεύουσα τοῦ 2), κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Μ. ἔχει 14212 κατ. (1890) κυρίως Μαγυάρους, δημοσίαν βιβλιοθήκην καὶ διάφορα μουσεῖα, βιομηχανίαν δὲ σακχάρου, οἶνοπνεύματος καὶ ξυλίνων ἀντικειμένων. — Τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Μάρως (Marus) καὶ ὁ νῦν Μάρχ (βλ. λ.). [Μ.Σ.]

Μαρσουλᾶς. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῇ δήμῳ Πηγῆς τῆς ἐπαρχίας 'Ρεθύμνης, ἔχον 356 κατ. [Ν.Στ.]

Μαρπίσης δ ἡμος τῆς Πάρου. Ὑπάρχειται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Νάξου καὶ ἀπαιτεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Τσιπιδου, τῶν χωρίων Δραγουλᾶ καὶ Μαρμάρων καὶ τῆς μενῆς Ἀγ. Γεωργίου. ἔχει ἐν ὅλῳ 1211 κατ.

Μάριουατ (Φρεϊδερ. Marryat). Ἀγγλος μυθιστοριογράφος, γενν. 1792 ἐν Λονδίῳ καὶ ὑπηρετήσας εὐδοκίμως ἐν τῇ ἀγγλικῇ στόλῳ, φθάσας μέχρι τοῦ βαθμοῦ πλοιάρχου, ἀποθανὼν δὲ τῇ 1848 ἐν Langham τοῦ Νόρφολκ. Συνέγραψε σειρὰν μυθιστορημάτων ἐγέντων ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑποθέσεις ἐκ τοῦ ἐπιθαλασίου βίου. Γνωστότατα ἐγένοντο The king's own, Japhet, Percival Keene, Midshipman Easy κ., πάντα θαυμάσια ἐπὶ ἐπιτυχεῖ ζωγραφίᾳ τῶν χαρακτήρων, εὐφυΐᾳ καὶ φερερετικότητι, ἐλλειπῇ ὅμως κατὰ τὴν οἰκονομίαν. Περιγραφή περιηγήσεως ἐν Ἀμερικῇ, ἣν ἐξέδωκε τῇ 1839, προσεῖλκυσε τῇ Μ. πολλὰς μομφὰς παρὰ τὴν Ἀμερικανῶν καὶ Ἀγγλίων. [Μ.Γ.]

Μάρσαλ νήσοι. Συστὰς νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ μετὰξὺ 4° 30' καὶ 4° 12' Β πλάτους, ἀνήκουσα εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἐρυσιν ἐν ὅλῳ ἐμβ. 410 τχμ. καὶ 15 χιλ. κατ. Μικρονήσιους. Μόνον ἡ καλλιέργεια τοῦ κοκκοφοίνικος ἔχει ἀξίαν διὰ τὴν ἐξαγωγήν.

Μαρσάλα. Παράλιος πόλις τῆς ἐπαρχ. Τράπανι (Δρεπάνου) ἐν Σικελίᾳ, Α τοῦ ἀκρωτηρίου Βοέο (Αἰλυδάνου) Κεῖται ἐν εὐφώρῳ θέσει, ἔχει 40342 κατ. (1881), μέγала ἐργοστάσια οἶνου καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, ἐλαίου καὶ τῶν περιφύμων οἶνων Μ. Τούτων τὰ κάλλιστα εἶδη παράγονται πλείστον τῆς πόλεως, διακρίνονται δὲ ἐπὶ φυσικῇ περιεκτικότητι 13—16 % οἶνου πνεύματος. Οἱ κυρίως ἐπιδόρπιοι οἶνοι γίνονται δι' ἀναμίξεως διαφόρων εἰδῶν καὶ προσθήκης οἶνου πνεύματος (μέχρι περιεκτικότητος 18 %), ἐψημένου μούστου καὶ ἐνίοτε καὶ σακχάρου.

Μαρσιέν (Marchienne-au-Pont). Κοινότης ἐν τῇ βελγικῇ ἐπαρχ. Ἀνωνίᾳ, 1 ὥρ. Α τοῦ Σαρλεροῦ. ἔχει 15157 κατ. καὶ μέγала ἀνθρακωρυχεῖα, ὑδατοποιεῖα καὶ σιδηρορυχτήρια. [Μ.Σ.]

Μαρσινέλ (Marcinelle). Κοινότης ἐν τῇ βελγ. ἐπαρχ. Ἀνωνίᾳ, 2 χμ. ΝΑ τοῦ Σαρλεροῦ, μετὰ 11187 κατ., ἔχουσα ὕψικαμίνοους, ἀνθρακωρυχεῖα καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν σιδήρου. [Μ.Σ.]

Μάρως λᾶ-Τοῦρ. Χωρίον τοῦ γαλλ. νομοῦ Μερτ-καὶ-Μωσέλλα 24 χμ. Α τοῦ Μέρτ, γνωστὸν ἐκ τῆς μάχης Βισμβίλλης-Μ. 4/16 Αὐγ. 1870. Βλ. Βισμβίλλη. [Μ.Σ.]

Μάρσοι ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἰταλικὸς λαὸς σαβελλικῆς φυλῆς, κατοικῶν περὶ τὴν νῦν ἀπεξηραμμένην Φουσίαν λίμνην. Οὗτοι ἀπὸ τοῦ 304 π. Χ. ἀναγνωρίσαντες τὴν ἡγεμονίαν τῆς 'Ρώμης, ἐτέθησαν τῇ 91 π. Χ. ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ἐπαναστάντων συμμάχων, ὅθεν προσκλήθη ὁ λεγόμεν. Συμμαχικὸς πόλεμος (βλ. λ.). [Α.Λ.]

Μαρσῦας. Φρύγιος αὐλητῆς τῆς Κυβέ-

λης, ὅστις εὐρών τὸν αὐλόν, ὃν ἐφευρούσα ἡ Ἀθηνᾶ ἀπέρριψε κατόπιν διότι ἡσχίμιζε τὸ πρόσωπόν της παιζούσης, ἔμαθε νὰ αὐλῇ καὶ τοσοῦτον ἡλαζονεύθη ἐπὶ τούτῳ ὥστε ἐτέλμυσε νὰ προκαλέσῃ εἰς διαγωνισμόν μουσικῶν τὸν Ἀπόλλωνα· ἀλλ' αἱ ἐπιτετραμμένα τὴν κρίσιν τοῦ ἀγῶνος Μοῦσαι ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς λύρας τοῦ θεοῦ, ὅστις εἰς τιμωρίαν ἐξέδεϊρε. ζῶντα τὸν Μ. καὶ τὸ δέρμα του ἐκρέμασεν εἰς ἄντρον τι τῆς Φρυγίας· ἐκεῖ δὲ συνερχόμεναι καὶ κλαίονται τὴν τύχην τοῦ Μ. αἱ γυναῖκες ἀπετέλεσαν διὰ τῶν δακρύων τῶν τὸν ποταμὸν τῆς Φρυγίας Μαρσὺαν. Οὗτος πηγάζων ἐν τινὶ κοιλάδι ἤνυστο μετὰ ῥοῖν 10 μιλίων περὶ τὸν Ἀπάρειαν μετὰ τοῦ Μαιάνδρου. Ὁ ἀγὼν τοῦ Μ. μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπετέλεσεν ὑπόθεσιν πολλῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων καλλιτεχνημάτων. Ὁ Μῦθος παρέρστηεν ἐμῶ τὸν Μ. καὶ τὴν Ἀθηνᾶν ἐν συμπλέγματι οὐ σώζονται ἀπομιμήσεις. Ἐν Ῥώμῃ δὲ καὶ ταῖς ῥώμ. ἐπαρχίαις ὑπῆρχον ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἀγάλματα τοῦ Μ. ὡς σύμβολα τῆς ἐλευθερίας. [Σ.Τ.]

Μαρσупοφόρα (Marsupialia). Μία τῶν τάξεων τῶν μαστοφόρων ζῶων, ἔχουσα τρία ἔλως ἴδια γνωρίσματα ἥτοι: ὅτι τίνιτσι πρὸ τῆς τελείας διαπλάσεως τῶν ἐμβρύων, δι' ὃ ἐπὶ χρόνον τινὰ διατελοῦσι τὰ νεογνά τῶν προστηρημένα εἰς τοὺς μαστοὺς τῆς μητρός τῶν, κατασκηνοῦντα ἐν μαρσούπῳ ὃν φέρει περὶ τοὺς μαστοὺς αὐτῇ, ἐνίοτε ἀποτελούμενον ἐξ ἀπλῆς πτυχῆς τοῦ δέρματος αὐτῆς· ὅτι φέρουσι δύο πλατέα ὀστά (μ. αρ. σ. υπ. καὶ ὀστά) ἐπὶ τοῦ προσθίου χεῖλους τῆς λεκάνης, εἰσδύοντα εἰς τὰ μυϊκὰ στρώματα τῆς κοιλίας καὶ συγκρατοῦντα τὸν μάρσυπον· καὶ ὅτι ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν στερεῖται μεσολοβίου. Τὸ σύστημα τῶν δέντων καὶ οἱ πόδες ποικίλλουσι μεγάλως, πάντα ὅμως ἔχουσιν εἰς τοὺς πόδας πλῆκτρα. Ἡ μήτηρ ἅμα τεκοῦσα λαμβάνει τὰ νεογνά διὰ τοῦ στόματος καὶ ἀναρτᾷ αὐτὰ ἀπὸ τῶν θηλῶν τῶν μαστῶν της, προσαρμύζουσα εἰς ταύτας τὸ στόμα τῶν· ἐκεῖ μένουσι τὰ μικρὰ ἀκίνητα ἐπὶ ἓνα μῆνα θηλάζοντα· ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ χωρισθῶσι τῆς μητρός τῶν τὸν μάρσυπον αὐτῆς ἔχουσι καταφύγιον εἰς πάντα κίνδυνον. Ἐνεκα τῆς διπλῆς ταύτης οὐτως εἰπεῖν κυφερίας καλοῦνται τὰ Μ. καὶ δι' ὅλα ἢ. Εἶναι ἀφρονώτατα ἐν Αὐστραλίᾳ, ἥς τὰ πλεῖστα θηλαστικά εἶναι Μ. καὶ ὅπου ζῶσι τὰ 3/10 τῶν γνωστῶν Μ. Τὰ ἄλλα εἶδη εὑρίνται ἐν Ἀμερικῇ καὶ ταῖς ἀσιατ. νήσοις. Τὰ Μ. διακρίνονται εἰς: γνήσια σαρκοφάγα, οἷα εἶναι ὁ Δασύουρος (βλ. Πίνακα Μαρσупοφόρα, 3), ἡ Φασκογαλῆ κλ., ὅμοια πρὸς ἱκτίδα καὶ ἀναρριχώμενα εἰς τὰ δένδρα· ἐντομοφάγα, οἷα εἶναι ἡ Δίβελφους (βλ. Πίν., 1), ἥς πλεῖστα εἶδη συχνὰ ἐν Ἀμερι-

κῇ, ἐπιτηδεύοντα ἀναρριχώμενα καὶ τρεφόμενα ἐξ ἐντόμων ἀλλὰ καὶ πτηνῶν καὶ καρπῶν, ἐπὶ δὲ ὁ Μυρμηκέβιος, ὁ Παραμέλης κλ., καρπόφαγα, ἀναρριχτηκώτατα ζῶα. ἔχοντα ἀντίχειρα εἰς τοὺς ὀπισθοὺς πόδας, τρεφόμενα ἰδίως ἐκ καρπῶν, ὧν εἶδη εἰσὶ Πέταυρος, Φαλαγγιστής κλ., κοινὰ ἐπὶ τῶν Σκυνδαίων νήσων, πετράγα, εἰς ἃ ἀνήκει ὁ Καγκουρὸς ἢ Μακρόπους (βλ. λ. καὶ πίν., 2)· τέλος ῥιζοφάγα, ἔχοντα δόντας οἷα τὰ τρωκτικά. Τῶν Μ. εὐρίσκονται καὶ ὀρυκτὰ λείψανα καὶ φαίνεται ὅτι τὴν ἀρχὴν ἔχουσι τὰ ζῶα ταῦτα ἐν τῇ Ἰσρασίᾳ καὶ τῇ κρητικῇ περιόδῳ, ὑπάρξαντα οἱ πρόγονοι πάντων τῶν ἀνωτέρων θηλαστικῶν. [Φ.Ι.]

Μάρσχηρ ('Ερρίκος Marschner). Γερμανὸς μουσικὸς γενν. 1795 ἐν Τσίτταου τῆς Σαξονίας, διατελέσας διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας ἐν τῷ Μελοδράματι τῆς Δρέσδης, τῆς Λειψίας, καὶ τέλος τῆς αὐλῆς ἐν Ἀννόβερ, ὅπου ἀπέθανεν ὡς γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῆς μουσικῆς τῷ 1861. Κυρίως ἐφημέρισθαι τὰ μελοδράματά του, ὧν γνωστότατα τὰ ἐπιγραφόμενα Ὁ βρυκόλακας (1828), Ὁ ναίτης καὶ ἡ ἑβραία (1839) καὶ Ἰωάννης Ἀίλιγγ (1833), ὡς καὶ αἱ διὰ τετραφώνον ἀνδρικὸν χορὸν συνθέσεις του. [Μ.Γ.]

Μαρτελάος (Ἀντώνιος). Λόγιος Ἑλληνὴν γεννηθεὶς ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1755 καὶ ἀποθάνων τῷ 1818. ἦτο ἀνὴρ φιλελεύθερος, διέπρεψε δὲ ὡς διδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ. Μαθηταὶ του ὑπῆρξαν ὁ Φώσκολος καὶ Σολωμός, εἰς οὓς ἐνέπνευσε τὸ αἶσθημα τῆς ἐλευθερίας. ἦτο μέλος τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ἔγραψε δὲ πολλὰ, τὰ πλεῖστα μέινοντα ἀνέκδοτα· τινὰ αὐτῶν ἐδημοσίευσαν ὑπὸ Σ. Ραφάνη, Ν. Κατραμῆ καὶ Σ. δὲ Βιάζη, ὅστις καὶ βιογραφίαν αὐτοῦ συνέγραψεν ἐν τῷ Ποιητικῷ Ἀνθῳνι τῆς Ζακύνθου. [Σ. δὲ Β.]

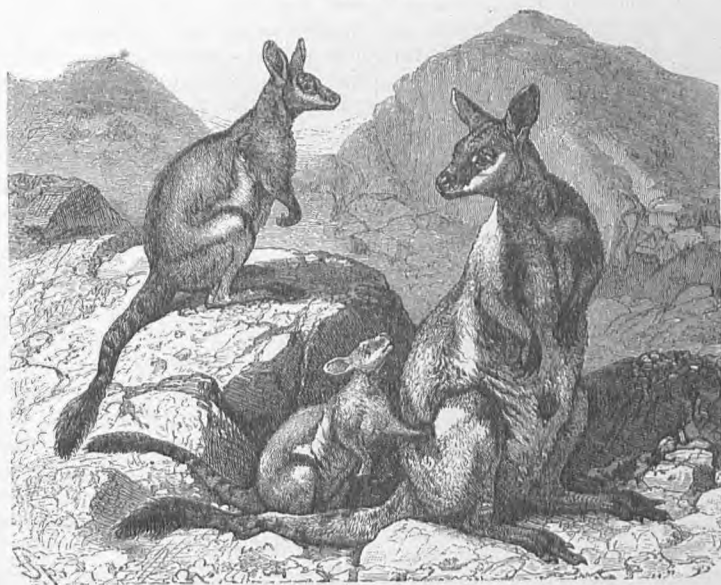
Μαρτέν (Henri Martin). Γάλλος ἱστοριογράφος καὶ πολιτικός, γενν. 1810 ἐν Σαιν-Καντίεν. Τὸ κατ' ἀρχὰς γράψας ἱστορικὰ μυθιστορήματα, ἀφωσιώθη εἰτα εἰς τὴν σοβαρὰν ἱστοριογραφίαν· τὸ κύριον ἔργον αὐτοῦ εἶνε ἡ Ἱστορία τῆς Γαλλίας, ἥτις ἐπανειλημμένως ἐξεδέθη καὶ ἐδραβεύθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας (τελευταία ἐκδ. 1867-85 εἰς 7 τ.), διακρίνεται δὲ ἐπὶ φιλαλληθείᾳ, ἐμβριθείᾳ καὶ σαφηνείᾳ. Πρὸς δὲ ἔγραψε μονογραφίας τινὰς καὶ. Ἀπὸ τοῦ 1878 ἦτο μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1876 μέλος τῆς Γερουσίας. Ἀπέθανεν δὲ τῷ 1883 ἐν Παρισίοις. [Β.Ε.]

Μαρτεΐλιος (Mareus Valerius Martialis). Λατίνος σατυρικὸς ποιητής, γενν. τῷ 40 μ. Χ. ἐν Βιλβιλίδι τῆς Ἰσπανίας. Νέος ἦλθεν εἰς Ῥώμην, ἐπέστρεψε δὲ ἐπὶ Τραϊανοῦ εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπέθανεν ὀλίγον μετὰ τὸ 100. Τὴν δέξαν του ἀ-

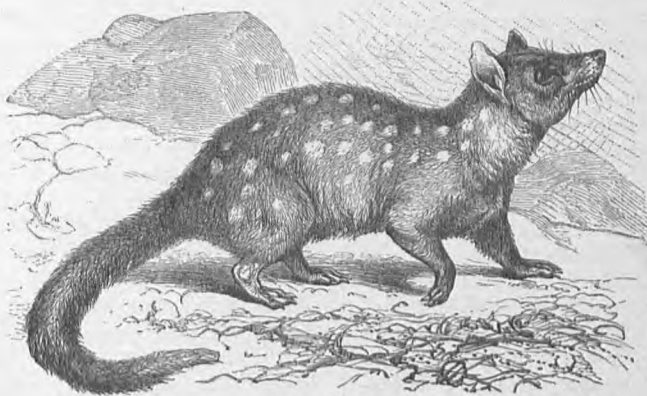
ΜΑΡΣΥΠΟΦΟΡΑ.

1. Διδελφους ή τεφρά.

2. Καγκουρά ό τών βράχων.

3. Δασόουρας ό βιβερροειδής.

πέκτησε διὰ 15 βιβλίων επιγραμμάτων, διαπρεπόντων ἐπὶ εὐφροιά ἄλλ' ἀσχημιζομένων δι' αἰσχρολογιών καὶ κολακείας τῶν μεγιστάνων. Καλλίστας ἐκδόσεις ἐδημοσίευσαν οἱ Schneidewin (1842), Gilbert (1886) καὶ Friedländer (1886) [Μ.Γ.]

Μαρτιανός. Βλ. Καπέλλας.

Μαρτινίκη (Martinique). Σπουδαία γαλλ. κτῆσις, μία τῶν Ἀντιλλῶν νήσων ἐν ταῖς Δ' Ἰνδίας, μεταξὺ Ἀγίας Λουκίας καὶ Δομινίκης, ἔχουσα ἔκτασιν 988 τχμ., σῆμα ἐπιμήκης μετ' ἀνωμάλου περιμέτρου, ὁρεινὴ μετὰ πολλῶν ἡφαιστειῶν, εἰς τὸ Monte-Pelée, ἔχον ὕψος 1350 μ., τὸ Piton du Carbet, ὕψ. 1225 μ. κλ. Οἱ ὄρμοι καὶ λιμένες αὐτῆς εἶναι ἀσφαλεῖς, ἀλλὰ δυσπρόσιτοι ἕνεκα τῶν πολλῶν ὑφάλων. Μικροὶ ποταμοὶ καὶ θερμαὶ μεταλλικαὶ πηγαὶ ὑπάρχουσι πολὺν ὅμιον· τὸ κλίμα παρὰ τὴν μεγάλην θερμότητα καὶ τὸ εὐμετάβολον τοῦ καιροῦ εἶνε ὑγιεινόν, συχνὰς θύμας εἶνε ὁ κίτρινος πυρετός. Σφοδρὸν τυφῶνες ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε μεγίστας καταστροφάς, ὡς συνέβη τῇ 1845 καὶ τῇ 1891, δὲ καὶ πλεῖστοι ἄνθρωποι ἀπώλοντο. Τὸ ἔδαφος εἶνε γονιμώτατον· τὸ σπουδαιότατον δὲ προϊόν εἶναι σακχαροκάλαμον, ἐτι δὲ μανιόκα, γλυκέα γεώμηλα, βανάναι, καφέας, κακάον, βάμβαξ. Τὰ πυκνὰ δάση παρέχουσιν ἀρίστην ὕλην. Ἐξάγεται δὲ καὶ καμπεχιανὸν ξύλον. Σπουδαία εἶνε καὶ ἡ κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι, ἐν ὧν 175863 τῇ 1888, εἶναι τὸ πλεῖστον Νέγροι καὶ Μουλάρται, οἱ δὲ λευκοὶ ἀνέβρυνται εἰς 10-15 χιλιάδας καὶ οἱ Κουλί καὶ Σῖναι εἰς 30 χιλ. Κυριωτάτη βιομηχανία ἡ τοῦ σακχάρου. Ἡ ἐξαγωγή ἀνέρχεται εἰς 20 περίπου ἑκατ. φράγκων, ἡ εἰσαγωγή εἰς 30 (τῇ 1890). Αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ἔχουσιν ἐν ὧν μήκος 194 χμ. Ἡ σπουδαιότατη ἔμπορ. θέσις εἶνε Σαιν Πιερ (βλ. λ.). Ἡ νῆτος ἀνεκαλύφθη τῇ 1502 ὑπὸ τοῦ Κολόμβου, τῇ 1635 κατελήφθη ὑπὸ Γάλλων ἀποίκων καὶ τῇ 1664 ἐπωλήθη ὑπὸ τούτων εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς ἣν ἔμεινε πάντοτε πλὴν προσκαιρίων τινῶν καιροχῶν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Πρβλ. Ἀντίλλαι. [Μ.Σ.]

Μαρτίνιον Κώμη τῆς Λοκρίδος καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Λαρυμνῆς, ἀπέχουσα 4 1/2 ὥρ ΝΑ τῆς Ἀταλάντης καὶ κειμένη ἐν τῇ μεταξὺ Κωπαιδὸς καὶ Εὐβοικοῦ κόλπου χώρῳ. Κάτ. 1434.

Μαρτίνος (Simone di Martino, ἐσφαλμένως S. Memmi). Εἷς τῶν περιφημωτέρων ζωγράφων τῆς Σιένας, ὅπου ἐγενν. 1283. Μετὰ τὸ 1336 διέμεινεν ἐν τῇ παπικῇ αὐλῇ τῆς Ἀδινιῶνος καὶ ἀπέθανεν ἐν ταύτῃ τῇ 1344. Ἔργα αὐτοῦ εὕρισκονται ἐν Σιένῃ (τοιχογραφία ἐν τῇ Δημαρχείῳ),

Πίζῃ, Φλωρεντίᾳ κἄ. (πίνακες), διαπρέποντα ἐπὶ μεγάλῃ χάριτι. [Μ.Γ.]

Μάρτιος (Κάρολος Φίλιππος von Martius). Γερμανὸς φυσιοδίης, γενν. 1794 ἐν Ἐρλάγγῃ. Ἐλαβε μέρος εἰς τὴν εἰς Βρασιλίαν ἐπιστημονικὴν ἐκστρατείαν τὴν ἀποσταλείσαν 1817—20 ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Βαυαρίας καὶ διωρίσθη τῇ 1826 καθηγητῆς τῆς βοτανικῆς ἐν Μονάχῳ, ὅπου ἐγένετο καὶ διευθυντῆς τοῦ βοταν. κήπου καὶ ἀπέθανε τῇ 1868. Τὴν εἰς τὴν Βρασιλίαν περιοδείαν του περιέγραψεν ἐν τριτόμῳ ἔργῳ (Μονάχῳ 1823—31), τὰς δὲ βοτανικὰς ἐρεῦνας του ἀπεθυσάρισεν εἰς τὰ Nova genera et species plantarum (3 τ. μετὰ 300 χρωματιστῶν πινάκων), Icones plantarum cryptogamicarum (μετὰ 76 χρωμ. πινάκων) καὶ εἰς τὰ σπουδαιότατα αὐτοῦ ἔργα Historia naturalis palmarum (Φυτ. ἱστ. τῶν φοινίκων, 3 τ. μετὰ 245 χρωματ. πίν.) καὶ Flora Brasiliensis (Βρασιλίας χλωρίς, ἐν Λιψία 1840 κέ., συνεχισθεῖσα ὑπὸ Eichler καὶ Urban). Δὲν περιορίσθη δὲ μόνον εἰς τὴν βοτανικὴν τῆς Βρασιλίας ἐξέτασιν, ἀλλ' ἐσπούδασε καὶ τὴν ἔθνηλογίαν, τὰς γλώσσας κλ. αὐτῆς, περὶ ὧν ἐξέδωκεν ἰδιαιτέρας μονογραφίας. [Εὔ.]

Μάρτιος, παρὰ Ῥωμαίους Martius ἀπὸ τοῦ θεοῦ Ἀρεως (Mars) εἰς ὃν ἦτο ἀφιερωμένος. Ὁ τρίτος μῆν τοῦ ἔτους, παρὰ Ῥωμαίους δὲ ὁ πρῶτος, ἔχων 31 ἡμέρας. Κατὰ τὸ πρῶτον τρίτον αὐτοῦ ὁ ἥλιος εἶνε εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῶν ἰχθύων, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα δύο εἰς τὸν τοῦ κριοῦ.

Μαρτίτης. Ὀρυκτὸν ἐξ ὀξείδιου τοῦ σιδήρου συνιστάμενον, ἔχον χρῶμα σιδηρομέλαν καὶ ἑλαφρῶς μαγνητικὰς ἰδιότητας· κρυσταλλοῦται κατὰ τὸν κυβικὸν σύστημα.

Μαρτσένχ (Marchena). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ισπαν. ἐπαρχ. Σεβίλλης, πρὸς Α τῆς Σεβίλλης. Ἔχει 14752 κατ. καὶ θειοῦχα ὕδατα. [Μ.Σ.]

Μάρτυρες καλοῦνται τρίτα πρόσωπα ἐκτὸς τῶν διαδίκων καταθέτοντα ἐπὶ δικαστηρίου ὅ,τι περὶ τοῦ ἀποδεικτέου γινώσκουσιν. Πᾶς ἄνθρωπος ἄνευ διακρίσεως φύλου ὀφείλει καλούμενος νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου, ὑποκείμενος ἄλλως εἰς τὰς ποινὰς τοῦ λιπομαρτυρίου (βλ. λ.). Οὐχ ἤττον ἐπειδὴ ἡ δὲ μαρτύρων, φύσει ὑποκειμένων εἰς διαφθοράν, πλάνην, θνητότητα κλπ., ἀπόδειξις δὲν εἶνε πάντοτε ἡ ἀσφαλεστέρα, ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ (ἀρθρ. 309-348) συνθέσμερον ἀποδεικτικὸν μέσον εἶνε τὸ δι' ἐγγράφων (βλ. λ.), περιοριζομένης τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως εἰς ὁρισμένας περιπτώσεις, καὶ δὴ ἐπὶ ἀντικειμένων ἑξέως ζωνωτέρας τῶν 50 δραχμῶν ἢ ἐπὶ περιστάσεων ἐναντίων τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινὸς (καὶ τινῶν ἀλ.

λων σπανιωτέρων περιπτώσεων) δὲν ἐπιτρέπεται ἢ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις· ἐξαίρεσις τοῦτου ἐπιτρεπμένη καὶ κατὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις τὸ ἀποδεικτικὸν μέσου τῶν μαρτύρων ὑφίσταται α') ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων χάριν τῆς ταχύτητος τῆς συμφοῦς ταῖς ἐμπορικαῖς πράξεσι· β') ἐπὶ ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως ἥτοι ὁσάκις ὑφίσταται ἐγγράφον συντεταγμένον κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον καθιστῶν πιθανὸν μὴ ἀποδεικνύον ὅμως ἐντελῶς τὸ προτεινόμενον, καὶ γ') ἐπὶ ἀδυναμίας ἐγγράφου ἀποδείξεως. Ἡ δικονομία καταλέγει περιπτώσεις ἀνικανότητος πρὸς τὸ μαρτυρεῖν ἀπολύτως, καὶ περιπτώσεις ἐξαίρεσως τῶν μαρτύρων. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ κρατοῦντα, ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ (ἄρθρ. 112-133) οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ σπουδαιότερον καὶ συνηθέστερον ἀποδεικτικὸν μέσον, εἰς εὐδέναν σχεδὸν ὑποκείμενον περιορισμόν. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ ὀρίζονται περιπτώσεις ἀνικανότητος πρὸς τὸ μαρτυρεῖν. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἐπὶ δικαστηρίου ἐνὸρκως, πλὴν ὀρισμένων περιπτώσεων· ἐν τῇ προανακρίσει δὲ προηγεῖται τῆς ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος ὑπόσχεσις διὰ χειραψίας καὶ ἐξαιρετικῶς ἐνίοτε ὁρκωμοσία. [Πφ.]

— Οὕτω καλοῦνται ἐν γένει οἱ ὑπὲρ τινος ιδέας θυσιάζοντες εὐχῶν καὶ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ὅσα συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἐπιδιώκουσιν· οὕτω λέγεται Μ. τῆς ἐπιστήμης κτλ. Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἐπὶ θυσίᾳ καὶ αὐτῆς πολλὰκις τῆς ζωῆς τῶν τὸν χριστιανισμὸν ὑπερασπίσαντας πρώτους αὐτοῦ ὁπαδούς, καὶ μάρτυριον καλοῦμεν τὸ σύνολον τῶν βασάνων ὅσα χάριν αὐτοῦ ὑπέστησαν. Ἡ πρὸς τοὺς Μ. τοῦ Χριστιανισμοῦ τιμὴ τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε μεγάλη, αἱ πλείστα δ' ἐόρται ἀναφέρονται εἰς αὐτούς. Τὰ μαρτυρολόγια εἶναι διηγῆσεις τοῦ βίου καὶ τῶν μαρτυρίων διαφόρων Μ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ πολλῶν ὑπερβολῶν καὶ μεγάλης δεισιδαιμονίας γεγραμμένα. [Θ.Ε.]

Μαρυλάνδη (Maryland, προφ. Μαίρυλανδ). Μία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β' Ἀμερικῆς κειμένη ὑπὸ πλάτος βόρειον 37° 53' — 39° 44' καὶ ὀριζομένη πρὸς Β ὑπὸ τῆς Πενσυλβανίας, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Δελοβάρης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Βιργινίας καὶ τῆς χώρας τῆς Κολομβίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Βιργινίας, ἔχουσα δὲ ἔκτασιν 31 620 τχμ. καὶ 1 042 390 κατ. τῷ 1890 (τῷ 1880 μόνον 341 548). Ἐν τῇ Δ μέρει τὸ κλίμα εἶνε εὐχάριστον, ἐν τῇ Ν ὅμως κατὰ τὸ θέρος θερμότατον καὶ νησθηρόν. Προϊόντα εἰς σίτος, ἀραβόστος, βρώμη, γαώμηλα, καπνός, ὀπώραι, αἵτινες καὶ ἐξάγονται· ξηραὶ κλ. Σι-

δηρόδρομοι 1 966 χμ., βιομηχανία ἀσέστου καὶ σιδήρου. Ἡ πολιτεία διαιρεῖται εἰς 24 κομητείας. Πρωτεύουσα ἡ Ἀνάπολις. Ἐγεί 90 βουλευτὰς καὶ 26 γερουσιαστές, εἰς δὲ τὸ Συνέδριον τῆς Ὁμοσπονδίας πέμπει 6 βουλευτὰς καὶ 2 γερουσιαστές. Ἀνωτέρας σχολᾶς ἔχει 10 μετὰ 1885 φοιτητῶν, ἐφημερίδας 178. [Μ.Σ.]

Μάρω (σλαβ. Μοράβα, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Marus). Ὁ κύριος ποταμὸς τῆς Μοραβίας, πηγάζων εἰς τὰς Ν ὑπορείας τοῦ Schneeberg (Χιονάτα)· διέρχεται τῶν Ὀλμυτς, Κρεμζερ καὶ Χράβις, ἀποτελεῖ ἐπὶ διάστημά τι τὰ σύνορα τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας καὶ ἐκβάλλει ἀνωθεν τοῦ Πρεσβούργου εἰς τὴν Δούναβιν, μετὰ ῥοὴν 350 χμ. Ὁ κυριώτερος παραπόταμος αὐτοῦ εἶνε ὁ Τάβας. Ἐξ αὐτοῦ καλεῖται Μάρφελδ ἡ πεδὰς ἡ κειμένη ἀπέναντι τῆς Βιέννης μεταξὺ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Μ. καὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Δουνάβεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκτὸς ἄλλων μαχῶν συνέβη καὶ ἡ τοῦ Ῥοδέλφου τοῦ Ἀψβούργου κατὰ Ὁδοακέρου τῆς Βοημίας (1278), καθ' ἣν ἐνίκηθη καὶ ἐφρονεῖτο οὗτος· καὶ τὰ πεδία δὲ τῶν μαχῶν τοῦ Ἀσπερν, Ἑσλιγγ καὶ Βάγραμ ἀνήκουσιν εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην. [Μ.Σ.]

Μαρώ (Clément Morot). Γάλλος ποιητής, γενν. 1495 ἐν Καὼρ υἱὸς τοῦ ἐπίσης ποιητοῦ καὶ θαλαμηπόλου Φραγκίσκου Δ' Ἰωάννου Μ. Προσελκύσας τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως διὰ πονήματος ἀλληγορικοῦ Le temple de Cupidon, ἔλαβεν ἐπίσης τὴν θέσιν τοῦ θαλαμηπόλου παρ' αὐτῷ, ἡχμαλωτίσθη δὲ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐν Πανία μάχῃ 1525. Ἐλευθερωθεὶς καὶ ἐπιστρέψας εἰς Γαλλίαν ἐρρίξθη κατηγορηθεὶς ἐπὶ φιλίᾳ πρὸς τοὺς Διαμαρτυρομένους εἰς τὴν εἰρηνὴν ἐν ἣ ἔγραψε κατὰ τῶν δικαστῶν καὶ κατηγόρων του τὸ σατυρικὸν ἔργον L' enfer ὡς καὶ παράφρασιν τοῦ ῥωμαντικοῦ ἔπους Roman de la rose. Καὶ ἀρξάμενος ἐλευθερὸς τῇ μεσιτείᾳ Φραγκίσκου τοῦ Δ', ἔνεκα ὅμως τῶν ἀδικημάτων διωγμῶν τῶν Διαμαρτυρομένων διέμεινεν ἐπὶ ἐτη φυγὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, συνηγεσθὲν δὲ καὶ μετὰ τοῦ Κελβίνου ἐν Φερράρα. Τῷ 1535 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γαλλ. αὐλὴν καὶ ἤρχισε ποιητικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ψαλμῶν, συναπείχων δὲ ταύτης πάλιν καταδικασμένος ἐφυγὲ καὶ ἀπέθανε τέλος 1544 ἐν Τορίνῳ. Συνέγραψε μέγαν θρησμὸν ἁσμάτων, ἐλεγείων, ποιητικῶν ἐπιστολῶν, ἐπιγραμματικῶν καὶ ἐπικαιρίων ποιημάτων (διὰ τὴν αὐλήν), κυρίως δὲ ἐφημίσθη διὰ τοὺς 50 ψαλμούς του αἵτινες καὶ ἐμελοποιήθησαν. Τὸ χαρίεν ὄρος τοῦ Μ. (Style marotique) ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς πρότυπον διὰ τὰ μικρότερα εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως. [Μ.Γ.]

Μαρώνεια. Κομόπολις τῆς Θράκης,

κειμένη 8 ὥρ. πρὸς Ν τοῦ Γκιουμουρτζίνας, 5 ὥρ πρὸς Δ τῆς Μάκρης καὶ $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Αἰγαίου, ἐκτισμένη δὲ εἰς τοὺς πρόποδας ὄρεων, ἐπὶ λόφων πετρωδῶν, πρὸς μεσημβρίαν νεύουσα. Περιέχει 350 οἰκίας καὶ 2 χιλιάδας κατοίκων Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων εἰς τὴν τεκτονικὴν, κεραμοπλαστικὴν, μεταξουργίαν, γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν ἐκ τῶν κέριξ καπνοφόρων ἐπαρχιῶν. Ἐκτίσθη δὲ ἡ νέα Μ. τῇ 1513 μ. Χ. ἐγκαταλιπόντων τῶν κατοίκων τὴν ἐπὶ τῆς παραλίας ὄρχαιαν Μ. ἔνεκα τῶν συχνῶν πειρατικῶν προσβολῶν. Ἡ ὄρχαια πόλις ἐκτίσθη κατὰ τὴν παλαιότητα ὑπὸ τοῦ Μάρωνος ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφημιζέτο δὲ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς καὶ νῦν ὁ Μαρωνέως οἶκος. Εἶνε τιμημένη διὰ μητροπολιτικοῦ ὀνόματος, οὗ ὁ μητροπολίτης τιτοφορεῖται «Μαρωνέως καὶ ἑξαρχος πάσης Ῥοδόπης».

Μαρωνῆται. Ὅπαδοι χριστιανικῆς τινος αἰρέσεως ἐν Συρίᾳ, ἀπόγονοι φυγᾶν μονοθελητῶν, οἵτινες μετὰ τὴν καταδίκην τῆς αἰρέσεως τῶν τῷ 680 ἀπῆλθον εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Β Λιβάνου, παρὰ τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Μάρωνος, ὅπου ἐξέλεξαν ἀρχηγὸν τὸν μοναχὸν Ἰωάννην Μάρωνα, ὃν ἐπεκάλεσαν πατριάρχην Ἀντιοχείας. Κατὰ τὰς σταυροφορίας ἐσχετίσθησαν μετὰ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς ἣν καὶ ὑπετάγησαν τῇ 1445, διατηρήσαντες ὅμως ἰδίᾳ τινὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα. Ἡ ἐκκλ. γλῶσσα αὐτῶν εἶνε ἡ συριακή. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν διατηρῶν πάντοτε τὸν τίτλον τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας, ὑποβάλλει κατὰ δεκαετίαν τῇ Πάπᾳ ἐκθεσὶν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς μαρωνιτικῆς ἐκκλησίας. Τῇ 1850 ὑπελογίζοντο εἰς 300 000, ἔκτοτε ὅμως ἐδεκατίσθησαν καὶ μάλιστα ἐν τῇ μετὰ τὴν γειτόνων Δρούτων πολέμῳ τοῦ 1860.

Μασανάσσης ἡ Μασινίσσας. Ἀρχαῖος βασιλεὺς τῶν Μασυλίων ἐν Νουμιδίᾳ τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὸν β' καρχηδονιακὸν πόλεμον ἦτο 213-207 π. Χ. σύμμαχος τῶν Καρχηδονίων, εἴτα δὲ τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες μετὰ τὴν νίκην τῶν κατέστησαν αὐτὸν βασιλεῖα πάσης τῆς Νουμιδίας, παραχωρήσαντες αὐτῷ καὶ τὴν χώραν ἐτέρου ἐν Νουμιδίᾳ βασιλείως, τοῦ Σύρακος, συμμαχῆσαντος τοῖς Καρχηδονίοις. Φιλωνικίαι τινὲς περὶ τῶν συνόρων μεταξὺ τοῦ Μ. καὶ τῶν Καρχηδονίων ἐγένοντο ἀφορμὴ τοῦ τρίτου καρχηδονίου ὅστις κατέστρεψε τὴν Καρχηδόνα. Ἀπὸ θ. δὲ ὁ Μ. τῇ 148 ἐν ἡλικίᾳ 92 ἐτῶν ἀφείλετο τὸ βασίλειον εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς του. Ἐγγονος τοῦ Μ. ἦν ὁ Ἰσυούρθας. [Ι.Κ.Π.]

Μασενδεράν. Ἐπαρχία τῆς Περσίας ἐπὶ τῆς Ν καὶ ΝΑ ἀκτῆς τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὡς ἐπὶ πλείστον πεδιάς, ἐκτεταμένη ἐπὶ 350 χμ., ὅπισθεν τῆς ὁποίας ὑψοῦται εἰς ἄνδρα τὸ ὄρος Ἐλδούρς. Ἐχει ἐμβ. 27

χιλ. γμ., κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ νοσηρὸν, ἔδαφος ὁμως εὐφορτώτατον. Οἱ κάτοικοι (περ. 300 χιλ.) εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον νομάδες. Κέντρον τοῦ ἐμπορίου εἶνε Βαρφερούς, πρωτεύουσα δὲ Σαρί, μετὰ 20 χιλ. κατ.

Μάσσης. Ἡ Μ. σκοπεῖ τὴν κατατομὴν τῶν στερεῶν εἰς τὸ σῶμα λεία καὶ ὀξεύων, τοῦτο μὲν ὅπως ἀποτελέσῃσι βλωμὸν εὐκατάποτον, τοῦτο δὲ ὅπως διαποτισθῶσιν ἐπαρκῶς ὑπὸ τοῦ σιέλου καὶ παρασκευασθῇ καὶ ἡ κατόπιν εὐκολος διαπότισις αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑγρῶν τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος. Τὸ ἄμεσον ὄργανον τῆς Μ. εἶναι οἱ ὀδόντες, οἵτινες κατὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας ἐκίστης τάξεως ζῶων ποικίλλουσι κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν τοποθέτησιν κλ. (βλ. Ὁδόντες). Λειτουργοῦσι δὲ οἱ ὀδόντες διὰ τῶν κινήσεων τῆς κάτω σιαγόνης, εἴτε ἐκ τῶν ὄντων πρὸς τὰ κάτω καὶ τὰ ἄνω καὶ εἴτε ἐπὶ τὰ πλάγια, συντελουμένων κυρίως διὰ τοῦ μαστήρος μύος (ὅστις ἐκφυόμενος ἐκ τοῦ ζυγωματικοῦ τέξι κατὰ τὴν ὁδὸν εἰς τὸ σῶμα τῆς κάτω γνάθου, βλ. πίνακα Μύες I, 5) καὶ κατὰ τὰς ὀπίσθας ἢ κάτω γνάθος ἢ σιαγὼν παριστᾷ μοχλὸν ἔχοντα ὑπομόχλιον μὲν τὰς ἐκατέρωθεν διαρθρώσεις τῶν κονδύλων αὐτῆς, δύναμιν δὲ τὰς συστολάς τοῦ μαστήρος καὶ ἀντίστασιν τὴν τῶν ἐν τῷ στόματι σιτίων, ἐλαττωμένην ὅσον μᾶλλον ὅπως κεῖνται ταῦτα ὡς ἐλαττωμένης τότε τῆς ἀποστάσεως τῆς ἀντιστάσεως ἀπὸ τοῦ ὑπομόχλιου (βλ. Μοχλός). Εἰς τὰ ἀποκλειστικῶς ἐκ σαρκῶν ἢ φυτῶν τρεφόμενα ζῶα εἶναι ἀναλόγως ἐντελέστεραι αἱ ἀνω καὶ κάτω κινήσεις ἢ αἱ ἐπὶ τὰ πλάγια, καθόσον πρόκειται ἡ νὰ κατατμηθῶσι χονδρικοῦς αἱ τροφαὶ ἢ καὶ νὰ λειοτριβηθῶσιν ἐπιμελῶς. Πλὴν τοῦ μαστήρος χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν Μ. κατὰ τὰς κινήσεις τῆς γνάθου καὶ οἱ ἐσω πτερυγοειδεῖς μύες καὶ οἱ κροταφικοί, ἐπικουρικῶς δὲ συντελοῦσιν εἰς αὐτὴν καὶ αἱ παρειαί, ἢ γλῶττα καὶ τὰ χεῖλη. [Α.Χ.]

Μασκαγνίτης. Ὅργανον τοῦ Ῥομβικῆς συστήματος, ἀποτελούμενον ἐκ θετικοῦ ἀμμιωνίου ἀπαντᾷ ἐντὸς ῥηγμάτων τῶν ρυθμῶν τῶν ἡραριστίων Οὐεστούβιου, Αἴτηνης κλ.

Μασκίνης (Πέτρος Mascagni). Ἰταλὸς συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1863 ἐν Λιβόρνῳ. Ὑπάρχας διευθυντῆς ὀρχήστρας εἰς διάφορα θέατρα τῆς Ἰταλίας, ἐπέτυχεν τοῦ πρώτου βραβείου ἐν ἀγωνί μονοπρακτικῶν μελοδραμάτων διὰ τοῦ ἐπιγραφομένου *Canvalleria rusticana* (1890). Τὸ ἔργον τοῦτο, διακρίνον ἐπὶ θερμῷ αἰσθηματικῷ καὶ τολμηρῷ ἀλλ' ὠραίᾳ ἁρμονίᾳ, κατέστη τὸν Μ. διὰ μιᾶς γνωστότατον. Ὁλιγώτερον ἤρσαν τὰ κατόπιν παρασταθέντα *L'amico Fritz* (1891), *I Rantzau* (1892), ὡς καὶ ὁ ἐσχάτως παρασταθεὶς *Ratcliff* (1895).

Μάσκαρα. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν Ἀλγερίᾳ, ἐν τῷ νερῷ Ὀράν. ἔχει 16 482 κατ., μεγάλην φρουράν, εἶνε δὲ κέντρον τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. [Μ.Σ.]

Μασκάτ. Πρωτεύουσα τοῦ σουλτανάτου Ὀμάν ἐπὶ τῆς ΒΑ ἀκτῆς τῆς Α Ἀραβίας, μία τῶν μεγίστων πόλεων τῆς χώρας καὶ σημαντικώτατον κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς, μετὰ περίπου, 50 000 κατ. Ἀράβων καὶ Ἀφρικανῶν διαφόρων. Ἡ θερμοκρασία εἶνε ἐν Μ. 30—32° κατὰ μέσον ὅρον, τὸ θέρος δὲ ἀνέρχεται καὶ εἰς 47°. [Μ.Σ.]

Μάσκινα. Χωρίον τοῦ δήμου Τανίας τῆς Κυνουρίας, μετὰ 466 κατ. [Μ.Σ.]

Μισλῆ. Χωρ. τοῦ δήμου Θαυμακίων τῆς ἐπαρχ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἔχον 110 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Μασόρα (ἐβρ. = παράδοσις) καλεῖται συλλογὴ κριτικῶν καὶ ἐξηγητικῶν σημειώσεων ἀναφερομένων εἰς τὸ κείμενον τῆς παλαιᾶς Διαθήκης. Αἱ σημειώσεις αὗται, ὧν αἱ ἀρχαιόταται ἀναφέρονται εἰς Ἰουδαίους σοφούς τῶν δύο τελευταίων αἰώνων π. Χ., συνελέγησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὸν καιρὸν μετεδίδοντο ἀπὸ στόματος. Ἡ σημερινὴ Μ. ἀποτελεῖται ἐξ 11 βιβλίων.

Μισπερώ (Gaston Camille Charles Maspero). Ἐπίσημος Γάλλος αἰγυπτολόγος. Ἐγενν. τῇ 11^ῃ Ἰουνίου 1846 ἐν Παρισίῳ, τῇ 1868 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Αἰγυπτολογίας ἐν τῇ ἀρτισυστάτῳ σχολῇ τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν καὶ τῇ 1873 διεδέχθη τὸν Ρουζὲ ἐν τῇ Collège de France. Τῇ 1880 ἱδρύσεν ἐν Καίρῳ ἐντολὴ τῆς γαλλ. κυβερνήσεως ἀρχαιολογικὸν ἱνστιτούτον, τῷ δὲ 1881 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Χεδίβου διάδοχος τοῦ Μαριέτ ἐν τῇ διευθύνσει τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀνασκαφῶν, αἵτινες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἀπεκάλυψαν πολυτιμώτατα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος. Τῇ 1887 καταλιπὼν τὰς ἐργασίας ταύτας ἐπέστρεψε εἰς Γαλλίαν. Εἶνε ἀπὸ τοῦ 1883 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν. Ἐγράψε δὲ πλείστα ἔργα πολυτιμώτατα οἷα εἰσὶν Ἀρχαία Ἱστορία τῶν Ἀνατολ. λαῶν. Αἰγυπτιακαὶ μελέται. Μελέται ἐν τῇ αἰγυπτ. μυθολογίᾳ καὶ ἀρχαιολογίᾳ, Ἱστορικά ἀναγνώσματα, Αἰγυπτος, Ἀσσυρία. Ἡ αἰγυπτ. ἀρχαιολογία. Τὰ δημοτικὰ διηγήματα τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου. Ὁδηγὸς τοῦ ἐπισκέπτου τοῦ μουσείου τοῦ Βουλὰν κλ. Ἰδρύσε δὲ τῇ 1870 τὴν Συλλογὴν πραγματειῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν αἰγυπτιακὴν καὶ ἀσσυριακὴν ἀρχαιολογίαν καὶ φιλολογίαν. [Β.Ε.]

Μίσσα. Πρωτεύουσα τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Μάσσας καὶ Καρράρας ἐν Τοσκάνῃ. Ἡ ἐπαρχία, ἣτις εἶνε μέρος τοῦ ἄλλοτε ὁμωνύμου δουκάτου, ἔχει ἐμβ. 1 779 τχμ.

καὶ 164 469, καθ' ὑπολογισμὸν τοῦ 1892 ὅμως 179 562 κατ. Ἡ πόλις κεῖται ἐν ὠρεῖσι θέσει καὶ ἔχει 9 339 κατ. καὶ σπουδαία λατομεῖα μαρμάρου. [Μ.Σ.]

Μασσάδα. Πρωτεύουσα τῆς ἰταλ. ἀποικίας Ἐρυθραίας, κειμένη ἐπὶ τῆς ΝΑ ἀκτῆς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐπὶ δύο νήσων καὶ δύο χερσονήσων. ἔχει 16 χιλ. κατ. ὧν 600 Εὐρωπαῖοι (ἀνεῦ τοῦ στρατοῦ), λιθίνας οἰκίας, θερμάτατον δὲ κλίμα. Οἱ κάτοικοι εἶναι σχεδὸν ἅπαντες μωαμεθανοί, πλείστοι Αἰθίοπες, ἀλλὰ καὶ ἀλλοὶ Ἀφρικανοί, Ἰνδοὶ καὶ Ἀραβες ἐμπόροι. Ἡ πόλις εἶνε ἡ κλεις τῆς μετὰ τῆς Ἀθηνῶν ἐμπορίου, τὸ δὲ σύνολον τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως ἀνῆλθε τῇ 1892 εἰς ἀξίαν 1 05 ἑκατομμ. φράγκων. Ἀλλοτε ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀθηνῶν, ἐκυριεύθη τῇ 1557 ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν, παρεσχέθη 1865 εἰς τὴν Αἰγύπτον καὶ τῇ 1885 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν.

Μισσαγέται. Νομαδικὸς λαὸς τῆς ἀρχαιότητος, πιθανῶς εἰς τοὺς Σκύθας ἀνήκων, οἰκῶν δὲ τὰς ΒΑ τῆς Κασπίας θαλάσσης στέππας, Β τοῦ Ἰαξάρτου. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον εἶχον κοινὰς τὰς γυναῖκας, ἐθυσίαζον καὶ ἔτρωγον τοὺς γέροντας, ἔξω ἀπὸ τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ κρέατος τῶν ποιμνίων των καὶ ἐμάχοντο περὶ τε καὶ ἐπιποῖ μετὰ λογχῶν, τέξων καὶ ἀμφιστόμων ἀξινῶν. Βασίλισσα αὐτῶν ἀναφέρεται ἡ Τόμυρις, καθ' ἣς στρατεύσας ὁ Κύρος περὶ τὸ 530 π. Χ. εὗρε τὸν θάνατον. [Α.Λ.]

Μισσά καλεῖται νομαδικὸς καὶ φιλοπόλεμος λαὸς τῆς Α Ἀφρικῆς περιπλανώμενος εἰς τὰ Δ τῶν ὁρέων Κιλιμαντζάρο καὶ Κένια μέρη. Διατηροῦσι μεγάλας ἀγέλας βετῶν, εἶναι δὲ ὠραῖον ἀναστήματος καὶ συχνάκις πολεμοῦσι μετὰ τῶν περιεκυόντων λαῶν ἁρπάζοντες κτήνη. Τὰ ὅπλα των εἶναι λόγχη, βραχὺ ξίφος, σπανίως δὲ βέλη καὶ τέξον, πρὸς δὲ μεγάλη ἀσπίς ἐκ δέρματος βοβάλου. [Μ.Σ.]

Μασσαλία (γαλλ. Marseille). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ροδανῶν Ἐκβολῶν (Bouches-du-Rhône) καὶ περιφέρειας ἐχούσης ἐμβ. 650 τχμ. μετὰ 445 784 κατ., τὸ κυριώτερον τῆς Γαλλίας κέντρον τοῦ ἐμπορίου, κειμένη ἐπὶ τῆς Μεσογείου (κόλπου τοῦ Λέοντος) μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ροδανοῦ καὶ τῆς Τουλώνης. ἔχει 305 523 κατ. τῇ 1891, ὧν περίπου 80 χιλ. Ἰταλοί. Συνίσταται δὲ ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας πόλεως, αἵτινες χωρίζονται διὰ τῶν ὁδῶν Καννεδιέρ, Belzunce, Αἰξ καὶ τῆς λεωφόρου τῶν Κυριῶν. Καὶ ἡ μὲν παλαιὰ Πόλις, ἡ μεγαλητέρα καὶ πολυανθρωποτέρα, ἐκτείνεται ἐν σχήματι πετάλου πρὸς τὸν παλαιὸν λιμένα, εἶνε δὲ τὸ κέντρον τῆς βιομηχανίας καὶ ἡ διαμονὴ τῶν πτωχοτέρων τάξεων, ἡ

χρῶσα στενὰς καὶ ἀκανονίστους ὁδοὺς καὶ ἀκόμους οἰκίας· ἡ δὲ Νέα πόλις ἔχει ὠραίας ὁδοὺς καὶ πλείστας λαμπρὰς οἰκίας καὶ μέγαρα. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ νέα μητρόπολις, ἐν ρυθμῷ βασιλικῆς, ὁ ἐπὶ τῆς θέσεως περιφύμου παλαιῦ παρεκκλησίου Παναγίας de la Garde κτισθεὶς μέγας ναὸς ῥωμανο-βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, οἱ γοθικοὶ ναοὶ τοῦ ἁγ. Βικεντίου καὶ τοῦ ἁγ. Μιχαήλ, ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία κλ. Λαμπρὰ δημόσια κτίρια εἶναι τὸ δημαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, τὸ χρηματιστήριον (ἐν εἴδει ἑλληνικοῦ ναοῦ), ἡ νομαρχία, τὸ μέγαρον τοῦ ἐν Μ. ἐξρεύοντος ἐπισκόπου, τὸ μέγα νοσοκομεῖον, πρὸ πάντων ὅμως τὸ μέγαρον Chateau d' Eau ἐν τῷ προαστείῳ, περιέχον καὶ μουσεῖον καὶ πινακοθήκην καὶ κείμενον πρὸ τοῦ ζωολογικοῦ κήπου. Πλεῖστα δὲ εἶναι καὶ αἱ ὠραίαι πλατεῖαι καὶ οἱ περίπατοι. Ἐπὶ κεφαλῇς τῶν εκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἴσταται ἡ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Αἰῆ ἀνήκουσα μαθηματικοφυτικὴ σχολή, ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ καὶ ἡ ἐλευθέρᾳ νομικῇ σχολῇ· ἐκτὸς τούτων ὑφίστανται ἐν Μ. σχολεῖα τοῦ ἐμπορίου, τῶν ὠραίων τεχνῶν, τῆς γεωργίας, τῆς ναυτικῆς, ψιδεῖον, ἱεροσπουδαστήρια κλπ., πλείστα δὲ ἐπιστημονικαὶ καὶ ἄλλαι ἐταιρίαι. Ἡ θέσις τῆς πόλεως εἶνε καταλληλοτάτῃ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ κυρίως τὸ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ὅπερ ἀπὸ τῶν σταυροφοριῶν ἤδη ἀνεπτύχθη καὶ διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ προσέλαβε νέαν ἐπίδοσιν. Ὁ λιμὴν ὅστις μέχρι τοῦ 1844 περιελάμβανε μόνον τὸν νῦν παλαιὸν καλούμενον, ἀποτελεῖται ἐκ 5 τμημάτων προστατευομένων διὰ κυματοθραύστου μήκους 3.6 χμ. Ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ παλαιῦ λιμένος κείνται δρυώματα, Ν δὲ αὐτοῦ τὸ φρούριον, ἐπὶ βράχου δὲ ἀναδυομένου ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ πύργος Ἴφ, ὁ χρησιμεύσας ὅλ्लτε ὡς πολιτικὴ εἰρηκτὴ καὶ γνωστὸς γενόμενος ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Α. Δουμά «Ὁ κόμης τοῦ Μόντε-Χρίστου». Τῷ 1891 εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα 9014 πλοῖα ἔχοντα χωρητικότητα 5307619 τόνων, ἐξῆλθον δὲ 9065 χωρητικότητος 5303201. Τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα τοῦ ἐμπορίου εἶναι αἴτες, σάκχαρον, καφές, βάμβαξ, μέταλλα, μαλλὶν κλ., τῆς ἐξαγωγῆς εἶδος, ἄλας κλ. Ἡ ἐν Μ. βιομηχανία κατεργάζεται ἐλαιον καὶ σῖτον, σάπωνα, ἐπιπλα, πλοῖα καὶ ἅπαντα τὰ εἰς ταῦτα ἀφορῶντα, μηχανάς, δέρματα κλ. Μεταξὺ τῶν ἐνταῦθα ἐξρεουσῶν ἀγροπολικῶν ἐταιριῶν γνωστόταται εἶναι ἡ Ὑπερατλαντικὴ, ἡ τῶν Διαπορθμεύσεων καὶ ἡ Φραιστινέ.

Ἡ Μ. ἰδρύθη περὶ τὸ 600 π. Χ. ὑπὸ φυγάδων Φωκαέων, ἴσως δ' ἤδη περὶ τὸ 900 ὑπὸ Φοινίκων, χάρις δ' εἰς τὸ ἐμπόριον ἀνήγαγε μεγάλως καὶ ἰδρυτε καὶ αὐτὴ ἀποικίας ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Γαλιτίας καὶ

Ἰσπανίας (Ἐμπέριον, Ρόδην, Ὀλβίαν, Ἀντίπολιν). Ἡ πολιτεία αὐτῆς ἦτο ἀριστοκρατική. Μετὰ τῆς Ῥώμης διετέλει ἐν φιλικαῖς σχέσεσιν· ὅτε ὁμως κατὰ τὸν μεταξὺ Πομπηίου καὶ Καίσαρος ἐμφύλιον πόλεμον ἐδέχθησαν οἱ ἀριστοκράται τὸν στόλον τοῦ πρώτου ἐν τῷ λιμένι τῆς πόλεως, οἱ Τριδώνιος καὶ Βρούτος ἐκυρίευσαν τὴν Μ. μετὰ ῥωμαλαῖον ἀντίστασιν καίπερ μείνασα ἐλευθέρᾳ ἀπώλεσεν ἐκτοτε μέρος τῆς σημασίας της. Οὐχ ἥττον ὕστερον ἀνήγαγε πάλιν ὡς σπουδαίον ἐπίνειον. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα διετήρησε τῶν ἀνεξαρτησιάν της, μέχρις ὅτου ὑπέκυψε τῷ 1482 εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Γαλιτίας, ἀπώλεσε δὲ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' τὰ ἰδιαιτέρα προνόμια αὐτῆς. [Μ.Σ.]

Μασσαλιῶτες (Marseillaise), ὁ ἔθνικὸς ὕμνος τῶν Γάλλων. Ὁ ὕμνος οὗτος εἶνε κατ' ἀρχὴν ἐπαναστατικὸς, συνετέθη δὲ κατ' Ἀπρίλιον 1792 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ Μηχανικοῦ Κλαυδίου Ἰωσήφ Rouget de Lisle ἐν Στρατσούργῳ καὶ ἐτίτλοφθῆ ὑπ' αὐτοῦ «Τὸ πολεμικὸν ἄσμα τοῦ Ῥήνου». Οἱ Μασσαλιῶται ἐψάλλον αὐτὸν κατὰ τὴν εἰς Παρίσιους εἰσόδον τῶν τῶν 19/30 Ἰουλίου 1792, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἀγνωσμένης τῆς καταγωγῆς του ἐπεκλήθη μασσαλιωτικὸς ὕμνος ἡ Μ. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ κατὰ τὴν Παλινόρθωσιν ἡ Μ. ἦτο ἐνδείξις ἐπαναστατικῆς ἀνέλαβε δὲ τὴν πάνδημον διάδοσιν της μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν.

Μασσατσουσέτς (Massachusetts). Πολιτεία τῆς Βορειοαμερικ. συμπολιτείας, Α τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 21 540 τχμ. καὶ 2 238 943 κατ. (1890). Ἡ παραλία εἶνε πολυσχιδῆς, ἔχουσα πολλοὺς κόλπους, ὧν κυριώτεροι ὁ τοῦ Μ. παρὰ τὴν Βοστώνην, καὶ προπέμπουσα εἰς τὴν θάλασσαν χερσονήτους (ἀκρωτήριον Κόβ)· παρὰ δὲ τὴν Ν παραλίαν κείνται πολλαὶ νῆσοι. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἡ χώρα εἶνε πεδινή, μόνον δὲ τὸ Δ μέρος ὀρεινόν· κύριος ποταμὸς εἶνε ὁ Κοννέττικτ, δευτερεύων δὲ ὁ Μέρριμκ. Μεγάλως ἀνεπτύχθη ἐν Μ. ἡ βιομηχανία παντὸς εἶδους, ἥτις τῷ 1880 εἶχε 14 352 ἐργοστάσια παράγοντα ἐμπορεύματα ἂξίας 300 ἐκατομμ. δολλαρίων· Κέντρον τοῦ ἐμπορίου εἶνε ἡ πρωτεύουσα Βοστώνη· ἡ γεωργία ὕστερεῖ πως τῆς κτηνοτροφίας. Ἡ πολιτεία ἔχει 13 κολλέγια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ Ἀρθάρδειον πανεπιστήμιον ἐν Καϊμπριτζ καὶ ἡ γεωργικὴ σχολὴ ἐν Ἀμχερστ. Διαιεῖται δὲ εἰς 14 κομητείας καὶ πέμπει εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Συμπολιτείας 2 γερουσιαστὰς καὶ 13 βουλευτάς. Ἡ χώρα ἐπικρίθη τῷ 1620 ὑπὸ Ἀγγλῶν, τὸ δὲ σύνταγμα τῆς πολιτείας χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1780 καὶ ἐπεθεωρήθη τῷ 1857. [Μ.Σ.]

Μάσσεϊς (Quentin Massys, Matsys, Metsys). 'Ολλανδός ζωγράφος, γενν. 1460 ἐν 'Αμβέρσῃ, τὸ κατ' ἀρχὰς σιδηρουργός, εἰτα δὲ γινώσκων τὴν ζωγραφικὴν τέχνην καὶ 1491 γενόμενος μέλος τῆς συντεχνίας τῶν ζωγράφων ἐν 'Αμβέρσῃ, ὅπου ἀπέθανε 1530. 'Εγκαταλιπὼν τὴν μέχρι τότε ἐπικρατοῦσαν μικρογραφίαν τῶν συμπατριωτῶν τοῦ ἐτόλμῃς νὰ παριστᾷ τὸ ἀνθρώπινον αἶμα ἐν φυσικῇ μεγέθει, πολλὴν δὲ δξίαν ἀπέδιδε καὶ εἰς τὴν ψυχικὴν ἑκφρασιν. Τὰ κύρια ἔργα αὐτοῦ εἶναι ἡ 'Αποκρίμῃσις Χριστοῦ (ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς πατρίδος του) καὶ ἡ 'Ιστορία τῆς ἀγ. 'Αννας (ἐν τῇ πινακοθήκῃ τῶν Βρυξελλῶν). Μόνον ἐλίγα ἀλλὰ δύνανται ἀσφαλῶς νὰ ἀποδοθῶσιν αὐτῷ, πλεῖστα δὲ φερόμενα ὑπὸ τὸ ἔνσμά του εἶναι ἔργα τῶν μαθητῶν του. [Μ.Γ.]

Μασσένας ('Ανδρέας Masséna, δούξ Rivoli καὶ πρίγκηψ Essling). Γάλλος στρατάρχης, γενν. 1758 ἐν Νίκαιᾳ. Εἰσῆλθε τῷ 1775 εἰς τὴν γαλλικὴν στρατὸν· παραιτηθεὶς τῷ 1789, κατετάχθη πάλιν κατὰ τὴν 'Επαναστασιν καὶ προεβιβάσθη τάχιστα, τῷ 1793 ἤδη γενόμενος ἀντιστράτηγος. Διέπρεψε κυρίως ἐν 'Ιταλίᾳ εἰς τὰς μάχας τοῦ Ἀσάνου καὶ 'Ρίβολι, τῷ 1799 ἐνίκησε τοὺς 'Ρώσους παρὰ τὴν Ζυρίχην, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἀνέλαβε τὴν υπεράσπισιν τῆς Γενεύης, ἡκαγκάσθη ὅμως νὰ παραδόσῃ τὴν πόλιν κατ' 'Ιούλιον. Μετὰ τὴν ἐν Μαρέγγῳ μάχην ἐγένετο ἀρχιστράτηγος ἐν 'Ιταλίᾳ καὶ ἀνυψώθη τῷ 1804 εἰς στρατάρχην· τῷ 1806 ἐκυρίευσεν τὴν Γαέταν. Μετὰ τὴν ἐν Τιλσιτ συνθήκην ὠνομάσθη δούξ 'Ρίβολι, διέπρεψε δ' ὕστερον ἐν τῷ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμῳ εἰς διαφόρους μάχας, διό ἔλαβε τὴν τίτλον πρίγκηπος 'Εσλιγγ. 'Εν Πορτογαλίᾳ ὅμως, ὅπου ἐστάλη 1810 ὡς ἀριστράτηγος, δὲν διεκρίθη καὶ ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ Μαριόν. 'Ο Ναπολεὼν ἔκτοτε δὲν ἐνεπιστεύθη αὐτῷ πλέον οὐδεμίαν ἐκστρατείαν, διό καὶ ὁ Μ. τῷ 1814 ἐγένετο ὁπαδὸς Αὐδοβίκου τοῦ ΙΗ', ὅστις τὸν ἐποίησεν ἐμότιμον τῆς Γαλλίας. 'Απέθανε τῷ 1817 καταλιπὼν 'Απομνημονεύματα, ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν εἰς 7 τόμους τῷ 1849-50. [Β.Ε.]

Μασσενέ ('Ιούλιος Ε. Φ. Massenet) Γάλλος συνθέτης, γενν. 1842 ἐν Μοντιῷ, σπουδάζας δ' ἐν τῷ ᾧδελῳ τῶν Παρισίων ὁπου τῷ 1878 ἐγένετο καθηγητῆς. 'Εκ τῶν μελοδραμάτων του, τὰ ὅποια ἐλέγχουσιν ἐκτακτὸν τέχνην καὶ πλουσίαν ἔμπνευσιν, ἐγένοντο γνωστότατα Don César de Bazan (1872), 'Ο βασιλεὺς τῆς Λαχόρης (1877), Μανὼν (1884), Werther (1892), La Navarraise (1894). Πρὸς δὲ ἐμελοποίησε βιβλικά δράματα (Μαρία Μαγδαληνή, Εὐα κλ.), συνέθεσε διάφορα τεμάχια δι' ὀρχή-

στραν καὶ πολλὰ διὰ τὸ κλειδοκύμβαλον προσφιλῆ καταστάνα. [Μ.Γ.]

Μασσολλὼν ('Ιωάννης Βαπτιστῆς Massillon) Γάλλος ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ, γενν. 1663 ἐν Hyères τῆς Προβηγκίας. Εἰσῆλθε τῷ 1681 εἰς τὸ τάγμα τοῦ 'Ορατωρίου καὶ ἐγένετο 1696 διευθυντῆς ἐκκλησιαστικοῦ ἑκπαιδευτηρίου ἐν Παρισίοις. Αὐδοβίκος ὁ ΙΔ' τὸν διώρισε τῷ 1704 ἐκκλ. ῥήτορα τῆς Αὐλῆς, ὁ δὲ ἀντιβασιλεὺς δούξ 'Ορλεάνης 1717 ἐπίσκοπον τοῦ Κλερμόν Λαβὼν τὴν ἐντολήν νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐνναέτη Αὐδοβίκου ΙΕ' συνέγραψε συλλογὴν λόγων ὑπὸ τὸν τίτλον Petit Carême, ἥτις κατέστη κλασικὴ. Τῷ 1749 ἐγένετο μέλος τῆς 'Ακαδημίας, ἀπέθανε δὲ τῷ 1742. Πλήρης ἐκδοσις τῶν ἐκκλησ. λόγων του ἐδημοσιεύθη εἰς 15 τόμους 1745—48, ὕστερον δ' ἐγένετο καὶ ἄλλαι τοιαῦται. [Μ.Γ.]

Μάστιφ, γένος κυνῶν (βλ. πίνακα Κύνες, 10). Ἦναι ζῶα βαρέα καὶ ὀγκυρά, ἔχοντα βαρεῖαν, τετράγωνον κεφαλὴν, δερμα ἑρρυτιδωμένον, βραχεῖαν οὐράν, μικροὺς καὶ λίαν ἀσπεμακρυσμένους ἀλλήλων ὀφθαλμούς, ῥίνα μέλαιναν, κατὰ τὸ ἄκρον ἀμβλείαν, ὦτα μικρά, λεπτά, ἡμιγυρωθμένα καὶ ἀπὸ τοῦ μέσου καταπίπτοντα ἐπὶ τῶν παρεῶν, πόδας ὕψηλους, πλατεῖς καὶ ὀγκώδεις, ἀσπεμακρυσμένους ἀλλήλων, τρίχωμα βραχὺ, ὀμαλὸν καὶ οὐχὶ λίαν λεπτόν, χροῖα δὲ ἐρυθροκίτρινον, μετ' ὀργυροφάτων μερῶν, μέλαν δὲ κατὰ τὴν οὐράν, τὰ ὦτα, τὴν ῥίνα καὶ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς. [Φ.Ι.]

Μαστίχη. Ρητίνη ἐξ εἰδους τινὸς σχοίνου δι' ἐντομῶν λαμβανομένη, τῆς Pistacia lentiscus, ἰδίως εὐδοκιμούσης ἐν Χίῳ καὶ δὴ ἐν τοῖς ἐν τῷ νοτίῳ αὐτῆς μέρει Μαστιγυρίοις ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ εἶδη τῶν σχοίνων παρέχουσιν εἶδη Μ. Ξηρανθεῖσα ἀποτελεῖ βωλάρια σφαιροειδῆ ἢ δάκρυα ὠχροκίτρινα, διαυγῆ, διὰ τῆς μασήσεως ἀπολυόμενα, παρέχοντα δὲ ἰδίως εἰς τὴν μασῶντα, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀνευ ἐλογγῆς ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ σκῶν τῆς, τὴν χαρακτηριστικὴν αὐτῶν βαλσαμικὴν ὁσμὴν. 'Ενέχει 80—90 % μα σ τ ι χ ι κ ὲ ν ὁ ἔ ξ ὺ (C₂₀H₃₂O₂) καὶ 10—20 % ἀλλήν τινὰ ρητίνην, τὴν μα σ τ ι χ ῖ ν η ν. Χρησιμεύει εἰς ἀρωμάτιον τοῦ ἄερος, εἰς παρασκευὴν συγκολλητικῶν μέσων, βερνικῶν κλ. καὶ εἰς τὴν τοῦ πασιγνώστου πνευματώδους ποτοῦ, τῆς μαστίχης, εἰς ὃ ἡ Μ. ἐν διαλύσει εὐρισκομένη προσδίδει τὴν χαρακτηριστικὴν τῆς ὁσμὴν. [Χ.Χ.]

Μαστιχοχώρια καλοῦνται 21 χωρία ἐν τῷ Ν μέρει τῆς Χίου, ἀποτελοῦντα ἐπαρχίαν τῆς νήσου μετὰ πρωτεύουσός τῆς Καλαμωτῆς. Πρὸς Χίος.

Μαστόδοντες. 'Εκτελειοπὸς γένος ζῶων πρεσβυτικῶν, λίαν ὅμοιον πρὸς τοὺς

ἐλέφαντας, ὧν διακρίνονται κατὰ τοὺς δόν-
τας. Εἰς ἐκτέραν τῶν σιαγόνων εἶχον δύο
ἢ πλείονας τραπεζίτας φέροντας θηλοειδῆ
ἐπάρματα, μακροὺς δὲ καὶ ὀλίγους κεκαμ-
μένους χαυλιόδοντας εἰς τὴν ἄνω, εἶδη δὲ
τινα καὶ ἄλλους εἰς τὴν κάτω. Τούτων γνω-
ρίζομεν ἤδη κλειῖστα εἶδη ἀνήκοντα εἰς τὴν
τριτογενῆ περίδον καὶ διασπαρμένα παντα-
χοῦ πλην ἐν Αὐστραλίᾳ, ἰδίως δὲ ἐν Ἀμε-
ρικῇ, ὅπου εὐρέθῃ μαστόδους ὁ γιγάντειος.
Οἱ σ τε γέδοντες τῆς Β Ἰνδίας ἀπετέλουν
κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δόντων τὸ μέσον
μεταξὺ Μ. καὶ ἐλεφάντων. [Φ.Ι.]

Μαστοειδής απόφυσις Τὸ ἀκρι-
βῶς ὁπισθεν τῆς κόγχης τοῦ ὠτός προέχον
ὀγκώδες μέρος τοῦ κροταφικοῦ ὀστέου. Εἰς
αὐτὸ καταφύεται ὁ στεφανοειδὲς μαστοειδής
μῦς. Βλ. πίνακα Κρανίου τοῦ ἀνθρώπου Α' 14.

Μαστοὶ (Ἀνατομ.). Ὁργανα ἀδενώδη
ἐκκρίνοντα τὸ γάλα, ὅπερ χρησιμεύει τῇ νε-
ογνῷ ὡς πρώτη τροφή. Ἑλλειπόντες παρὰ
τοῖς ὠστόκοις εἰ μαστοὶ ἀπαντῶσι σταθερῶς
παρὰ τοῖς ζωοτόκοις καὶ ἀποτελοῦσι τὸν χα-
ρακτῆρα τῆς πρώτης ὁμοταξίας τῶν ἐνσπον-
δύλων, τῆς τῶν θηλαστικῶν, ἣ ἀνήκει καὶ ὁ
ἄνθρωπος. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ θέσις τῶν μαστῶν
παραλλάσσει κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ζώων.
Ὁ ἀνθρώπος, ὁ πίθηκος, ὁ ἐλέφας, ἡ αἶξ, ὁ
ἵππος ἔχουσι δύο μόνον· ἡ ἔλαφος, ἡ λέαινα,
τέσσαρας· ἡ γαλῆ ὀκτώ ὁ κόνικλος δέκα· ὁ
μῦς δέκα ἢ δώδεκα. Ἐν γένει δ' ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν εἶνε ἀνάλογος τοῦ τῶν τικτομένων
αὐτῶν νεογνῶν. Παρὰ τῇ ἀνθρώπῳ εἰ Μ.
ἐκάστοτε νεογνῶν. Παρὰ τῇ ἀνθρώπῳ εἰ Μ.
κεῖνται ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας τοῦ
στήθους ἐκάτερος ἐκατέρωθεν τοῦ στέρνου
καὶ ἔμπροσθεν τοῦ μαιζονος ὠρακικοῦ μύος.
Ὑποτυπώδεις δ' ὄντες ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ
τῶν οὐπὼ προσθίων κορῶν, οἰοῦνται ἡτροφηκό-
τες δ' ἐπὶ τῶν πρεσβυτέρων τὴν ἡλικίαν γυ-
ναικῶν, αὐξάνονται ταχέως τὸν ὄγκον ἐπὶ
τῶν κορῶν ἐν τῇ ἡβῇ, ὅτε ἀπεργάζονται δύο
ἡμισφαίρους δὴ σώματα, σιτφρὰ καὶ ἐλαστικά
τὴν σύστασιν ἐπὶ τῶν παρθένων, μαλθακὰ δὲ
καθυστάμενα ὡς ἐκ τῆς κνήσεως, τοῦ θηλα-
σμοῦ κτλ. Ἐπὶ τοῦ μέσου σχεδὸν τῆς προ-
σθίας ἐπιφανείας τοῦ Μ. προέχει ἡ θηλή,
ἣς ἐπιλαμβάνεται τὸ νεογνὸν ἐν τῇ θηλασμῷ
καὶ ἣς κύκλω περιβέει τὸ φῶς ἢ ἡ ἀλῶς,
ῥοδίζουσα τὴν χροιάν ἐπὶ τῶν παρθένων, ἀ-
μαυρὰ δ' ἐπὶ τῶν τεκουσῶν. Ἀποτελοῦνται
δ' οἱ μαστοὶ ἐκ τοῦ δέρματος, ὅπερ εἶνε
λεπτότατον καὶ φέρει χνούδι, ἐκ τοῦ ὑποδερ-
ματίου λιπώδους ἱστοῦ, ὅστις διηκν
κάψῃ· περιβάλλει τὸν μαστικὸν ἀδένα (πλὴν
τῆς ἀντιστοιχούσης τῇ ἄλῃ καὶ τῇ θηλῇ μοί-
ρας. ἐρήμου ὅλως οὗτης λίπου), εἰσδυόμε-
νος καὶ ἀνα μέσον αὐτοῦ, καὶ ἀποτελῶν ἐν τῇ
ἀνεργησίᾳ τοῦ μαστοῦ τὸ μείζον μέρος τοῦ-
του, καὶ ἐκ τῆς ἀδενώδους μάζης

τοῦ μαστοῦ, ἣτις ἀπαρτίζεται ἐκ 12—20
τῶν ἀριθμῶν βοτρυοειδῶν ἀδένων ἢ λοβῶν,
ὧν ἕκαστος διήρηται εἰς λόβια καὶ ταῦτα
εἰς βοτρυδία· τῶν βοτρυδίων δ' οἱ λεπτοὶ
ἐκφρητικὸι πόροι συμβάλλουσιν ἀλληλοδια-
δόχως εἰς αἰ μάλλον μαιζονας πόρους καὶ
ἐν τέλει ἀποτελοῦνται ἐκ συμπάσης τῆς ἀ-
δενώδους τοῦ μαστοῦ μάζης ἱσάριθμοι τοῖς λο-
βοῖς (12—20) γαλακτοφόροι πόροι, εἰς ἐν ἐ-
καστῷ λοβῷ, οἵτινες ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν
κορυφὴν τῆς θηλῆς δι' ἰδίον ἕκαστος στομί-
ον. —Οἱ μαστοὶ ἐκκρίνουσι ταῖς πρώταις μὲν
μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέραις ὑγρὸν ὀρρώδες, τὸ
πῦρ, ὀφθαίτερον δὲ καθ' ὅλην τὴν λοι-
πὴν περίδον τῆς γαλακτουχίας, τὸ γάλα
(βλ. λ.). [Ι.ΠΘ.]

Μαστοράτεια Χωρίον τῶν Παξῶν,
ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Λακκιωτῶν καὶ ἀ-
πέχον ἀπὸ Λάκκας 20'. Κάτ. 447.

Μαστοφόρα ζῶα ἢ θηλαστικά.
Ἡ σπουδαιότης τῶν ζώων κλάσις, περιλαμ-
βάνουσα τὰ ἀνώτατα τινὲς αὐτὰ καὶ τὸν ἀνθρω-
πον. Κατὰ τὴν ζωολογικὴν ταξινόμησιν ἀ-
ποτελοῦσι κλάσιν τῶν Σπονδυλωτῶν. Εἶναί
ζῶα θερμαίμα, ἀναπνέοντα διὰ πνευμένων,
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τριχωτά, τίκτοντα
ζῶντα νεογνά καὶ θηλάζοντα αὐτὰ ἐπὶ τινα
καιρὸν. Κατὰ τὸ μέγεθος ποικίλλουσι τὰ
μέγιστα καὶ ἄλλα μὲν αὐτῶν, οἷον ὁ ἐλέ-
φας, ἡ γάλαῖνα, εἰσὶ τὰ μέγιστα τῶν σημε-
ρινῶν ζώων, ἄλλα δὲ, οἷον μῦς, τινὲς, δὲν
ὑπερβαίνουσιν ἑκατοστὰ τινὰ τοῦ μέτρου.
Φέρουσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τριχίλλουσι τὰ
ποικίλον τὴν μορφήν, ἐπὶ τινῶν εἰς μαλλίον
ἢ σμήρυγγας ἢ ἀκκῆνας ἢ φολίδας μεταβε-
βλημένον, μόνον δὲ ἐπὶ τῶν κητῶν ἐλλείπον
ὀλοτελῶς. Τὰ κινήτηρια αὐτῶν ὁ γὰρ ποι-
κίλλουσι κατὰ τὸ σῆμα καὶ τὴν διάθεσιν,
παριστάμενα ἐπὶ τῶν πλείστον μὲν ὡς πό-
δες, ἐπὶ τινῶν δὲ ἐν μέρει καὶ ὡς χεῖρες ἢ
πτέρυγες ἢ πτερύγια (πιθηκοί, πτηνά, κῆτη),
ἀρμόζοντα πρὸς σύλληψιν, ἀναρρίχῃσιν, ὀρυ-
ξιν, κολύμβημα κλ., λήγοντα δὲ εἰς δύο ἕως
πέντε δακτύλους. Ἄλλα μὲν βαίνουν ἐφ'
ὄλου τοῦ πέλματος, ἄλλα δὲ μόνον ἐπὶ τῶν
δακτύλων, ἢ διαίσεις δ' αὐτῇ τῶν Μ. εἰς
πελματοβάμονα καὶ δακτυλοβάμονα σχέτιν
ἔχει πρὸς τὴν ὅλην τὴν ζῶαν διαίταν. Τὰ
ὅσα τῷ κρανίῳ εἶναι συνδεόμενα ἀχι-
νήτως εἰς ἓν ὅλον πλὴν τῆς κάτω γνάθου,
ἣτις κινεῖται ἐν τῇ διαρθρώσει αὐτῆς πρὸς τὸ
ἄλλο κράνιον (μάσησις). Τὸ σύστημα τῶν δ-
δόντων, ἀποτελούμενον ἐκ τομῶν, κυνοδόν-
των καὶ τραπεζιτῶν, παρουσιάζει ἀπείρους
ποικιλίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν θέσιν
τῶν δδόντων ἐκαστοῦ τῶν εἰδῶν τούτων
παντελῶς δὲ ἐλλείπουσιν δδόντες ἐπὶ τῶν
μυρμηκοφάγων, τῶν φυλιδωτῶν καὶ κητῶν.
Ἄλλα τρέφονται ἐκ φυτικῶν οὐτιῶν μόνον,

ἄλλα ἐκ ζωϊκῶν καὶ ἄλλα καὶ ἐξ ἀνθρώπων. Ὁ στόμαχος τῶν μηρυκαστικῶν εἶναι τετράγωνος, τῶν σαρκοφάγων μονόγωνος, μεταξύ δὲ τῶν ἄκρων τούτων βαθμῶν πολλοὶ ὑπάρχουσι διαμεσοί. Πάντα τὰ Μ. ἀναπνεύουσι διὰ πνευμόνων, ἔχουσι δ' αἷμα ἐρυθρὸν καὶ σταθερὰς θερμοκρασίας. Πάντα ἔχουσι τὰς πέντε αἰσθήσεις καὶ τὸν ἐγκέφαλον τελειότερον ἢ τὰ τῶν ἄλλων κλάσεων ζῶα. Τὰ νεογνά τῶν θηλάζουσιν διὰ τῶν μαστῶν τῶν αἰ μητέρας, ὄντων τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ 2 μέχρις 18 κατὰ τὰ διάφορα γένη. Ζῶσιν ἄλλα ἐν μονογαμίᾳ (πολλὰ ἀρπακτικά καὶ πίθηκοι), ἄλλα δὲ ἐν πολυγαμίᾳ (πολλὰ μηρυκαστικά καὶ τρωκτικά). Ἡ γονιμότης τῶν εἶναι ἐκ φύσεως κεκανονισμένη, ἐν γένει δὲ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὅσοι μείζον εἶναι εἰδὸς τι τόσο πλείονα χρόνον κυφορεῖ καὶ ἐλάσσονα ἀριθμὸν τέκνων τίκει ἐφάπαξ· οὕτω τὸ Ἰνδικὸν χοιρίδιον δύναται νὰ τέκῃ 80 ἐντέδες ἔτους, ἀλλ' ἡ λέαινα 1 μόνον τέκνον. Ἡ ἐν γένει διαίτα καὶ τὰ ἥθη τῶν Μ. ποικίλλουσιν ἐπ' ἀπειρον. Ἡ κλάσις αὕτη περιλαμβάνει τὰ τελειότερα καὶ συγχρόνως τὰ χρησιμώτατα εἰς τὸν ἀνθρώπου ζῶα, ἐν ὧν εἶδη ὑπὲρ τὰ 2500. Τὰ πλείστα ζῶσιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ὀλίγιστα δὲ ἐν τῇ θαλάσῃ τῶν χειρσαίων τινὰ πλέουσι καὶ κολυμβῶσιν. Ὀλίγα περιπίπτουσιν εἰς χειμερινὰν νάρκη, ὡς αἱ νυκτερίδες. Πολλὰ εἰσιν ἄγρια καὶ ἐπικίνδυνα θηρία ἢ ζῶα ἄλλως ἐπιζήμια, οὐδὲν ὅμως ἰσόδolon, πλην τῶν ὑπὸ νόσου τυχὲν μεμολυσμένων. Αἱ μεγάλαι ὠφέλειαι πολλῶν ζῶων τῆς κλάσεως ταύτης εἶναι πασίγνωστοι (πρβλ. Κατοικίδια ζῶα). Τῶν Μ. ἐγένοντο πολλαὶ ταξινόμησεις ὧν ἐν τῷ παρόντι Λεξικῷ διτηρήθη ἡ ἀνάγκη αὐτὰ εἰς 14 τάξεις ἥτοι Πιθήκους, Ἡμιπιθήκους, Χειρόπτερα, Ἐντομοφάγα, Σαρκοφάγα, Πτερυγόποδα, Τρωκτικά, Προβοσκιδωτά, Ἀρτιοδάκτυλα, Περιτοδάκτυλα, Νωδά, Κήτη, Μαρσυποφάγα καὶ Μονοτρήματα, περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἀρθρα. [Φ.Ι.]

Μικστραντώνη Χωρίον τοῦ δήμου Τριτάσις τῆς ἐπαρχ. Πατρῶν, ἔχον 109 κατ.

Μικστρίχτη (Maastricht). Πρωτεύουσα τῆς ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Λιμβούργου ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γερ εἰς τὸν Μῶσαν (Maas). ἔχει 32676 κατ (1892), ὡραῖον δημαρχεῖον (1659-5), γὰρ τὸν Σερβατίου κλ., βιομηχανίαν οἰνοπνεύματος, ζύθου, σπλιν, σάπωνος, ἐριούχων, ὕλου κλ. [Μ.Σ.]

Μικτρογγίννη Χωρίον τοῦ δήμου Ἰτάμου τῆς Καρδίτης, ἔχον 478 κατ. [Μ.Σ.]

Μάστρου Χωρίον τοῦ δήμου Παραχωλωτίδος τοῦ Μεσολογγίου, μετὰ 274 κατ.

Μαχάλη (Ἀνατομ.). Κοιλότης καίμενη μετὰ τοῦ πλαγίου τοιχώματος τοῦ θώρακος καὶ τῆς ρίζης τοῦ ἀνω ἄκρου, ἔ-

χουσα τὸ σχῆμα τριγώνου πυραμίδος, κοίτης καὶ ἐνέχουσα τὰ νεύρα τοῦ βραχιονίου πλέγματος, τὴν μασχαλιαίαν ἀρτηρίαν καὶ φλέβα, (βλ. πίνακα. Διμοσφῆρα ἀγγεῖα Β' 15-16 καὶ 36). πλείστα λεμμικά γάγγλια καὶ θαψιλή συνδετικὸν ἱστόν. Ἐνεκα τῶν διελαυνόντων αὐτὴν μεγάλων ἀγγείων βαθεῖς τραυματισμοὶ κατὰ τὴν Μ. εἰσὶν ἐπικινδυνότατοι. [Ι ΠΘ.]

Μασχουλούρι. Χωρίον τοῦ δήμου Κισριού τῆς Καρδίτης, μετὰ 354 κατ. [Μ.Σ.]

Μητσουκάτα. Χωρίον τοῦ δήμου Δολιχίου τῆς Σάμης (Κεφαλληνίας), ἔχον 137 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Ματαθέλε καλεῖται λαὸς τῆς Ν. Ἀφρικῆς, κατοικῶν εἰς τὴν Ματαβελελάνδην, χώραν ἀπὸ τοῦ 1889 ὑπὸ Ἀγγλικὴν προστασίαν διατελοῦσαν καὶ κειμένην μετὰ 190-220 Ν πλ., εὐφορον καὶ πιθανῶς πλουσίαν εἰς χρυσόν. Οἱ Μ. εἶναι ὡραίου ἀναστήματος, ἀνδρείοι καὶ φιλοπόλεμοι. Εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ζουλό, καταγίνονται δ' εἰς πόλεμον καὶ κτηνοτροφίαν, τῆς γεωργίας ἐκτελούμενης ὑπὸ δούλων. [Μ.Σ.]

Ματάνθας (Matanzas). Πόλις ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τῆς Κούβας, 85 χμ. Α. τῆς Ἀβάνας, ἐν τῇ κυριωτέρᾳ διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ σακχαροκαλάμου θέσει τῆς νήσου. ἔχει 56370 κατ. καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν σακχαροῦ καὶ ῥωμίου. [Μ.Σ.]

Ματαπάν. Βλ. Ταίναρον.

Ματαράγκα. Χωρ. τοῦ δήμ. Μακρυνείας καίμενον ὠρ. 2.15' πρὸς Δ τῆς Γαδελοῦς οὐ μακρὰν τῆς Ν. ὁδοῦ τῆς Τριγωνίδος, ἔχον δὲ 658 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Τιτανίου τῆς Καρδίτης, καίμενον 1 ὠρ. πρὸς Ν τοῦ Παλαμά κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὁδὸν τοῦ Ὀνογώνου (Σοφαδικίου), μετὰ 786 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Βουπρασίῶν τῆς Ἠλείας, ἔχον 110 κατ. — 4) Χωρ. τοῦ δήμου Βουφράδος τῆς Πυλίας, μετὰ 127 κατ. [Μ.Σ.]

Ματαρό. Παράλιος Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ἰσπανικῇ ἐπαρχ. Βαρκελώνης, καίμενη γραφικῶς εἰς τοὺς πρόποδας τῶν παραθαλασσίων ὄρεων. ἔχει 18425 κατ. (1887), ναυτικὴν σχολήν, ποικίλην βιομηχανίαν, ἀμμυαίαν ἁλιείαν καὶ ἀμπειουργίαν [Μ.Σ.]

Ματέϊκος (Ἰωάννης Matejko). Πολωνὸς ζωγράφος, γενν. ἐν Βαρσοβίᾳ, σπουδάζας δ' ἐνταῦθα, ἐν Μονάχῳ καὶ Βιέννῃ. Διετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1873 διευθυντὴς τῆς ἀκαδημίας ἐν Κρακοβίᾳ, ὅπου ἀπέθανε τῇ 1893. Τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων του ἐλάμβανεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του, ἔγραψε δὲ καὶ πολὺ ὡραίας προσωπογραφίας. [Μ.Γ.]

Μάτεσι. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀνδρίτσεινης

ἀφ' ἧς ἀπέχει ΒΑ ὥρ. 2, κείμενον εἰς τὰς Β ὑπώρειας ὄρους ὕψ. 834 μ. καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ. Κάτ. 517.

Μάτζανι Χωρ. ὁριζνὸν τοῦ δήμ. Σικελίας, κείμενον εἰς τὰς ΒΑ ὑπώρειας τῆς Βέσσεζας εἰς ἀπόστασιν 3 ὥρων ΝΑ τοῦ Κιάτου. Κάτ. 654. ΝΑ τούτου καὶ πλησίον κεῖται ἡ Μονὴ Λέχεβας.

Ματζαρίνο (Mazzarino). Πόλις τῆς Σικελίας, ὑπαγομένη εἰς τὴν ἐπαρχ. Καλιτανιζέττας. Ἔχει φρούριον καὶ μέγα μέγαρον τῶν ἄλλοτε βαρῶνων, 12 964 κατ. καὶ μεταλλεῖα θείου. [Μ.Σ.]

Ματζέντα (Magenta). Πόλις ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Μιλάνου, εὐ μακρὰν τούτου. Ἔχει 6 225 κατ., μεταξουργίαν καὶ ἐμπορίον ἐλαίου, ἐγένετο δὲ περίφημος ἐκ τῆς μάχης τῆς 4 (ν) Ἰουνίου 1859, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ Αὐστριακοὶ ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ὁ διαπρέψας ἐν τῇ μάχῃ Μάκ-Μαὼν ὠνομάσθη ἀπ' αὐτῆς δοῦξ Μ. [Μ.Σ.]

Ματζάρο (Mazzaro del Vallo). Πόλις τῆς Σικελίας, ἐν τῇ ἐπαρχ. Τράπανι (Δρεπάνου) καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ὁμωνύμου ποταμίσκου. Ἔχει 13 505 κατ., ἐρείπια φρουρίου, ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον, ἀκμαῖον δὲ ἐμπορίον. [Μ.Σ.]

Ματζίνης (Ἰωσήφ Mazzini). Ὁ πρωτεργάτης τῆς ἐνώσεως τῆς Ἰταλίας, γενν. 1805 ἐν Γενούῃ ὅπου ἐγκατεστάθη ὡς δικηγόρος. Μέλος γενόμενος τῶν Καρβονάρων, (βλ. λ.), ἐπροδότη καὶ φυλακισθεὶς ἐξωρίσθη. Μεταβὰς εἰς Μασσαλίαν ἔζησε 1831 τὸν σύνδεσμον τῆς Νέας Ἰταλίας. Ἀποτυχὼν εἰς τὰς ἐπαναστατικὰς ἐνεργείας του (1833 καὶ 1834), διέμεινεν εἰτα ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, καὶ ἐκεῖθεν παντὶ τρόπῳ εἰργάσθη ὑπὲρ τῶν ἐνωτικῶν σχεδίων του. Ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ἐπέσπευεν εἰς Μιλάνον, ὅπου ἔζησε τὴν ἐφημερίδα *L' Italia del popolo*, εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸ σῶμα τοῦ Γαριβάλδου ὡς μέλος τῆς συντακτικῆς συνελεύσεως μετέβη εἰς Ῥώμην καὶ ἐγένετο μετὰ τῶν Ἀρμελλίνης καὶ Σάφφης μέλος τῆς Τριανδρίας, ἀπεσύρθη δὲ κατὰ τὴν κυριευσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Γάλλων. Πάλιν ἐγκαταστάθει ἐν Ἀγγλίᾳ διηύθυνεν ἐκεῖθεν ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἐθνικῆς ἐπιτροπῆς πᾶσας τὰς πρὸς ἐπαναστάσιν καὶ ἔνωσιν τῆς Ἰταλίας εἰς δημοκρατίαν ἀποπειράς. Τῇ 1866 ἠκυρώθη ἡ εἰς θάνατον καταδίκη αὐτοῦ τοῦ 1833, ἀλλὰ μόλις τῇ 1870 ἐπέστρεψεν εἰς Ἰταλίαν. Δὲν ἔστεργεν ὅμως δὲ εἰς ἄκρον ριζοσπαστικὸς δημοκράτης τὴν δι' ἐνώσεως εἰς βασιλεῖον ἐπιτευχθεῖσαν κατὰστασιν καὶ ἤρξατο μετ' ὀλίγον τεκταίνων νέα ἐπαναστατικὰ κινήματα. Φυλακισθεὶς ἀέθρη ἐλεύθερος, ἀπέθανεν ὅμως τῇ 1872 ἐν Πίζῃ. Τὰ

συγγράμματα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν 1861-86 εἰς 15 τόμους. [Β.Ε.]

Ματζολίνης (Λουδοβίκος Mazzolini). Εἰς τῶν περιφημοτέρων ζωγράφων τῆς σχολῆς τῆς Φερράρας, γενν. 1479 καὶ ἀποθ. 1528. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἔγραψε μικροὺς πίνακας ὧν εὐρίσκεται μέγας ἀριθμὸς ἐν Ῥώμῃ καὶ Φλωρεντίᾳ. Τὰ σῶματα παρίστανεν ὀλίγον χονδροειδῆ, δὲ δὲ χρωματισμοὶ του κλίνει πρὸς τὸ βαθέως ἐρυθρὸν. [Μ.Γ.]

Μαυθαῖος. Εἰς τῶν 12 Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγελιστῆς, υἱὸς Ἀλφαίου τοῦ Γαλιλαίου, πρότερον τελώνης, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ κληθεὶς εἰς τὴν ἀκολουθίαν του. Κατὰ τινὰ παράδοσιν ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Πόντῳ «παρὰ τοῖς ἀνθρωποφάγοις» καὶ αὐτόθι ἀπέθανεν ἐπὶ πυρᾶς κατ' ἀλλήν δ' ἐδίδαξεν ἐν Παρθίᾳ ἢ ἐν Ἀθιοπίᾳ καὶ ἐτελειώθη ἔξαι. Ἐορτάζομεν αὐτὸν τὴν 16 Νοεμβρ., οἱ δὲ δυτικοὶ τὴν 21 Σεπτ. Τὸ εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενον πρῶτον Εὐαγγέλιον εἶνε πλήρες ἀφηγήσεων τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ, τεινουσὼν νὰ δεῖξωσιν ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐπληρώθησαν πᾶσαι αἱ περὶ τοῦ Μεσσίας ἀρχαῖαι προφητεῖαι. Ἡ δὲ νεωτέρα κριτικὴ θεωρεῖ αὐτὸ συντεθὲν ἐκ πολλῶν ἀρχικῶς ἀνεξαρτήτως ἀλλήλων ἀφηγήσεων, γραφέν δ' ἐξ ἀρχῆς ἐλληνιστί. [Θ.Ε.]

Μαυθαῖος Καντακουζηνός. Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, υἱὸς Ἰωάννου Σ' τοῦ Καντακουζηνου, ὅστις τῇ 1353 προσέλαθεν αὐτὸν συνάροντα. Θανέντος τοῦ πατρὸς ὁ Μ. ὑπερήσπισεν ἐνέπλιος τὰ δικαιώματά του κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ε' (1354), ἀλλὰ τῇ 1358 αἰχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Σέρβων παρεδόθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα τοῦτον, ὅστις τῇ 1360 παρέχώρησεν αὐτῇ τὴν διοίκησιν τοῦ δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου. Ἀνταῦθα ἀπέθανεν ὁ Μ. τῇ 1383. [Ι.Κ.Π.]

Μαυθαῖος ἁγιος. Κώμη Κερκύρας ἐν τῷ δήμῳ Μελιτείων, ἔχουσα 1132 κατ. Κεῖται πλησίον τῶν Βουνιατάδων, ἀπέχ. $1\frac{1}{2}$ ὥραν τῆς Δ παραλίας τῆς νήσου.

Μαυθίας 1) Μ δ Α' Κορδίνος, βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας 1458—90, δεύτερος υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Οὐνυάδου. γενν. 1443, τῇ 1458 διαδεχθεὶς Λαδίσλαον τὸν Ε'. Ἐπολέμησε κατὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἐπανεῖλημμένως εἶχον ἐπιδράμῃ τὰ νότια μέρη τῆς χώρας καὶ ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτῶν μέρος τῆς Βοσνίας. Διανέψας δὲ τὸν πόλεμον τοῦτον ἐστράφη κατὰ τοῦ ἐξορίστου βασιλεῖος τῆς Βοημίας Γεωργίου Ποδιεβράδου, οὗ ὁ διάδοχος, ὁ Πολωνὸς πρίγκηψ Ἰλαδισλάβος, ἠναγκάσθη διὰ τῆς ἐν Ὀλμυτῇ εἰρήνης (1479) νὰ παραχωρήσῃ τῇ Μ. τὴν Σιλεσίαν, τὴν Μοραβίαν καὶ τὴν Λουσατίαν καὶ τὴν ἐν Βοημίᾳ διαδοχὴν. Πελεμῶν ὑστερον κατὰ τοῦ γερμανοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ' ἐκυ-

ρίευσε μέρος τῆς Αὐστρίας καὶ τὴν Βιέννην, ἣν κατέστησε διαμονὴν τοῦ καὶ ὅπου ἀπέθ. 1490. Ὁ Μ. Κ. ὑπῆρξε προστάτης τῶν ἐπιστημῶν, διετήρησε πλείστους στοφούς ἐν τῇ Αὐλῇ τοῦ καὶ κατήρτισε λαμπρὰν βιβλιοθήκην, τὴν καλουμένην Κορβίναν. Δ' αὐτοῦ αὐτοῦ ἐγένετο Βλαδισλάβος ὁ Ε' τῆς Βοημίας (διὰ τὴν Οὐγγαρίαν Β'), τοῦ μόνου νόθου υἱοῦ τοῦ Μ. Κ. Ἰωάννου ματαιῶς ἐπιδιώξαντος τὴν διαδοχὴν.

— 2) Γερμανὸς αὐτοκράτωρ (1612-19), γενν. 1557 τρίτος υἱὸς Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Β'. Ἀναγκωρισθεὶς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν τοῦ ὡς ἀρχηγός, ἠνάγκασε τὸν ἀδελφόν του αὐτοκράτορα Ροδόλφον Β' τῷ 1608 νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν Μοραβίαν, Αὐστρίαν καὶ Οὐγγαρίαν, τῷ 1611 καὶ τὴν Βοημίαν, Σιλεσίαν καὶ Λουσατίαν, θανόντος δὲ τοῦ Ροδόλφου 1612 ἐξελέγη αὐτὸς αὐτοκράτωρ. Ἡ βασιλεία τοῦ πληροῦται δι' ἐμφυλίων θρησκευτικῶν διαμαχῶν, αἵτινες κατέληξαν τῷ 1618 ἐν Βοημίᾳ εἰς ἐπανάστασιν προκαλέσασαν τὸν Τριακονταετῆ πόλεμον. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ταραχῶν ἀπέθανεν ὁ Μ. τῷ 1619.

Μάϊθουσσον (Φρειδερίκος von Mathisson). Γερμανὸς ποιητής, γενν. 1761 ἐν χωρίῳ παρὰ τὸ Μαγδεμβούργον. Ἐσπούδασε θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν, διετέλεσε δὲ πολλὰ ἔτη ὡς διδάσκαλος εἰς διαφόρους θέσεις· τῷ 1794 εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πριγκιπίσσης Λουίζας τοῦ Ἀγγαλτ-Δέσσου, τῷ δὲ 1812 εἰς τὴν τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης. Ἀποσυρθεὶς 1829 εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίον ἀπέθανεν ἐν Βορλίτς παρὰ τὸ Δέσσου τῷ 1831. Τὰ Ποιήματα αὐτοῦ ὄν πρώτῃ ἐκδόσει ἐγένετο 1787, ἦσαν ἐπὶ πολλὴν καὶρὸν προσφιλέστατα εἰς τοὺς Γερμανούς. Κυρίως ἐπέτυχεν ἐν τῷ ἐλεγεῖακῇ περιγραφῇ τοποθεσιῶν. [Μ.Γ.]

Ματίκα ἢ **Ματίκο** (Folia Matieo) καλοῦνται τὰ φύλλα τῆς *Artanthe elongata*, φυτοῦ τῶν Ἀνδεῶν τοῦ Πελοῦ. Ἐξ αὐτῶν παρασκευάζεται ἑγχύμα ἢ ἀφέψημα τονωτικὸν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, ἐὰν δὲ ἡ πυκνὴν (15-30 γρ εἰς 200 γρ. ὕδατος) καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἀντιδιεννερορρῶν.

Μάτο γρόσσο (τ. ἔ. Πυκνὴν δάτος). Πολιτεία τῆς Βρυσιλίας, μεταξὺ τοῦ Ἀμαζονίου ποτ. καὶ τοῦ Παραγουάῦ ἔχουσα ἐμβ. 1 398 000 τχμ. καὶ μόνον 83 χιλ. κατ. Πλέον ἡ $\frac{9}{10}$ τῆς χώρας κατέχονται ὑπὸ τῶν ἀνεξαρτήτων ἰνδικῶν φυλῶν. Πρωτεύουσα εἶνε Κοιτάβ, ἀλλοτε δὲ Σιδάδε δὲ Μάτο Γρόσσο, οὐ μακρὰν τῆς Βολιβίας, ἦτις μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν περὶ τὴν χρυσοπλυντηρίων παρήκμασεν ἐντελῶς. [Μ.Σ.]

Ματσαγρά. Χωρ. τοῦ δήμ. Τριπόλεως, ἣς ἀπέχει 15', μετὰ κατοίκων 374.

Ματσεράτα. 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰτα-

λίας, ἐν τῇ χώρᾳ Μαρκῶν, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς, ἔχουσα ἐμβ. 2737 τχμ. καὶ 239 713 κατ. (καθ' ὅλογοισμὸν ὅμως τῆς 31 Δεκ. 1892 242 756 κατ.) καὶ διηρημένη εἰς τὰς περιφερείας Καμερίνου καὶ Μ. Εἶνε θρενὴ, ἐν τῇ Δ τμήματι δασώδης, ἐν δὲ τῷ Α εὐφορὸς καὶ καλῶς κεκαλλιεργημένη. Ἡ ἀκτὴ στερεῖται λιμένων. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας, ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχουσα 6 594 κατ., πανεπιστήμιον καὶ τεχνικὴν σχολήν. [Μ.Σ.]

Ματσούκι. Χωρ. τοῦ δήμ. Καλαριτῶν, ἀφ' ὧν ἀπέχει Δ ὥρ. 2, καίμενον ἐπὶ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ὅρους Κακάρδιτσας, μετὰ 291 κατοίκων. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ χωρίου διέρχεται ποταμίσκος ὁμώνυμος, ὅστις πηγάζων ἐκ τινος θέσεως Κριθάρι καλουμένης, εἰσβάλλει σὺν τῷ τῶν Προμένων εἰς τὸν Ἄραχον.

Ματσουλιπατάμη (κυρίως Ματσέ-πουτάν ἢ τοῖς Ἰγθυόπολιν). Πόλις τῆς Ἰνδοβρετανικῆς προεδρείας Μάδρας, ἀποτελοῦσα μετὰ τῆς εἰς ἀπόστασιν 4.8 χμ. ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κειμένης Ματςλιβανδάρ (Ἰγθυό-λιμένος) τὴν ὠχυρωμένην πρωτεύουσάν τοῦ διαμερίσματος Κίστνα, καλουμένην συντόμως καὶ Βά ν δ α ρ. Κεῖται ἐπὶ βραχίονος τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κίστνα ἐν ἐλώδει πεδιάδι ΝΑ τοῦ Μάδρας καὶ ἔχει (1891) 38 809 κατ. Μετὰ τὴν μεγάλην πλημμυρίδα τοῦ 1864, καθ' ἣν ἀπωλέσθησαν 30 000 ἀνθρώποι κατέπεσεν μεγάλως ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς, οὐ κυριώτατα ἐξαγωγῆς εἶδη εἶναι βαμβάκερα ὑφάσματα καὶ ἰνδικόν. [Μ.Σ.]

Μαϋαγκές (Mayaguez). Παράλιος πόλις ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς τῆς νήσου Π ρορίκιον, ἔχουσα 27 901 κατ. καὶ ἀμυλὸν ἐμπόριον καπνὸς καὶ καπνοῦ. [Μ.Σ.]

Μάϋεν (Mayen). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ πρωσσ. νομῷ Κοβλεντίας τῆς Παρρηνίου ἐπαρχ. ἔχει 9 599 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον μολοπετρῶν. [Μ.Σ.]

Μαϋέννη (Mayenne). 1) Νομὸς τῆς ΒΔ Γαλλίας, ἔχων ἐμβ. 5 171 τχμ. καὶ 332 387 κατ. (1891), διηρημένος δ' εἰς 3 διαμερίσματα, Λαβάλ, Σατώ-Γοντιέ καὶ Μ. Ἀποτελεῖται ἐκ πεδιάδος ἀρδευομένης διὰ τῶν ποταμῶν Μ., Σάρτη καὶ Βιλαίνη, εἶνε δὲ εὐφορῶτατος εἰς σίτον, ὀπώρας, κάρναβιν καὶ λίνον· ἀκμάζουσι δὲ λίαν ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοτροφία, ὅρυκτά δὲ εὐρίσκονται μάρμαρα, σχιστόλιθοι, γρανίτης κλ. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου διαμερίσματος ἐν τῷ ἀνω νομῷ, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποτ. ἔχει 7 386 κατ., ὠραῖον νανὸν τῆς Παναγίας, ἱεροσπουδαστήριον, βιομηχανίαν μαλινῶν καὶ βαμβάκεων ὑφασμάτων. Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ κεῖται τὸ παλαιὸν φρούριον τῶν ἀλλοτε δυναστῶν τῆς Μ. [Μ.Σ.]

Μάϋερ (Ίούλιος Ρεβέρτος φόν Mayer). Ἐπίσημος γερμανὸς φυσιοδίης, γενν. 1814 ἐν Αἰλθρόν, σπουδάζας ἱατρικὴν ἐν Τυβίγγῃ. Τῷ 1840 ἐπιβιβάσθεις ὡς ἱατρὸς πλοίου ἀποπλέοντος εἰς τὰς Ἀ. Ἰνδίας ἐμεινεν εἴτα ἐπὶ 4 μῆνας ἐν Ἰάβα μελετῶν ἰδίως τὴν ἐπιδρασιν τοῦ θερμοῦ κλίματος ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ. Τῷ 1841 ἐγένετο ἐπαγγελματικὸς χειρουργὸς ἐν Αἰλθρόν, παραιτηθεὶς δὲ μετ' ὀλίγα ἔτη ἔζη ἐν γένει ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὅπου καὶ θνήσκει. 1878. Πρώτης τάξεως ἐπιστημονικὴ ἐργασία τοῦ Μ. εἶνε ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν μηχανικὴν θεωρίαν τῆς θερμότητος, ἥτις ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν Μ., γενικεύσαντα αὐτὴν καὶ εἰς τὰς θερμολόγους λειτουργίας τοῦ ζώντος ὁργανισμοῦ καὶ ὑπολογίζαντα καὶ τὸ μηχανικὸν ἰσοδύναμον τῆς θερμότητος (βλ. τὴν θεωρίαν καὶ τὸ ἰσοδύναμον ἐν λ. Θερμότης). Πλὴν πραγματικῶν του εἰς περιόδικὰ ἐξέδωκε ἰδιαιτέρως τὰ ἔργα Ἡ ὁργανικὴ κίνησις ἐν τῇ πρὸς τὴν καταλλαγὴν τῆς ὕλης σχέσει αὐτῆς (Αἰλθρ. 1845), Συμβολαὶ εἰς τὴν οὐρανίαν μηχανικὴν (1848), Παρατηρήσεις περὶ τοῦ μηχανικοῦ ἰσοδυναμοῦ τῆς θερμότητος (1851) κλ. Τὰ Ἀπαντα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ μηχανικὴ τῆς θερμότητος (Στουγ. 3η ἐκδ. 1893). Μνημεῖα δὲ αὐτοῦ ἱδρύνται ἐν τε Αἰλθρόν καὶ Στουτγάρδῃ. [Σπ.]

Μάϋερ (Meyer), 1) Ἐδουάρδος Μ. Ἰστοριοδίης, γενν. 1855 ἐν Ἀμβούργῳ, διορισθεὶς 1885 καθηγητῆς τῆς ἱστορίας ἐν Βρεσλαυίᾳ καὶ 1889 ἐν Ἀλλῃ. Τῷ 1884 καὶ 1887 ἐπεχείρησε περιηγήσεις ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν μεγαλητέρων ἔργων του μνημονεύετα Ἱστορία τῆς Τρωάδος (Λιψ. 1877), Ἱστορία τοῦ βασιλείου τοῦ Πόντου (1879), Ἰστ. τῆς ἀρχαιότητος (τ. Α' καὶ Β', Στουγ. 1884—93), Ἰστ. τῆς ἀρχ. Αἰγύπτου (ἐν Ὁγκεν Γεν. Ἱστορ., Βερολ. 1887), Μελέται ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἀρχ. ἱστορίαν (τ. Α' Ἀλλῃ 1892). — 2) Γουσταῖος Μ., γλωσσολόγος, γενν. 1850 ἐν Gross-Strehlitz τῆς Σιλεσίας. Ἀπὸ τοῦ 1877 διατελεῖ καθηγητῆς τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας ἐν Γράτς. Διάφοροι περιηγήσεις αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν ἀπέβλεπον εἰς τὴν μελέτην τῆς νεοελληνικῆς καὶ τῆς ἀλβανικῆς γλώτσης. Ἐκ τῶν πολλῶν ἔργων του μνημονεύετα ὡς κυριότερα: Ἑλληνικὴ γραμματικὴ (Λιψ. 1880, β' ἐκδ. 1886), Ἀλβανικαὶ μελέται (3 μέρος, Βιέννη 1883-92), Ἀλβαν. γραμματικὴ (1888), Ἑτυμολογ. λεξικὸν τῆς Ἀλβανικῆς (Στρασβ. 1891), Τουρκικαὶ μελέται (α' μέρος, Βιέννη 1893), Νεοελλην. μελέται (μέρος α' καὶ β', Βιέννη 1894). — 3) Ἰωάννης Ἑρρίκος Μ., ἀρχαιολόγος καὶ τεχνολόγος, γενν. 1760 ἐν Ζυρίχῃ, ὑπάρχας φίλος τοῦ Γκαίτε δοτις

προσείλκυεν αὐτὸν εἰς Βαίμαρ, ὅπου ἀπέθ. ὡς διευθυντῆς τῆς ἰχθυογραφικῆς Ἀκαδημίας 1832. Μετὰ τινων ἀλλων ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Βίγκελμαν (8 τ., Δρέσδη 1808-20), μόνος δὲ συνέγραψε Ἱστορίαν τῶν πλαστικῶν τεχνῶν παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις (3 τ. 1824-36), πρὸς δὲ πλείστας μελέτας κριτικὰς εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Σχίλλερ καὶ Γκαίτε ἐκτιθέμενα περὶ ποικίλα. — 4) Ἑρμαννος Ίούλιος Μ., βιβλιοπώλης, γενν. 1826 ἐν Γόττ, υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ Μ. τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Βιβλιογραφικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἀλλων ἐμπειρικῶν ἐπιχειρήσεων. Λαβὼν μέρος εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα τοῦ 1848 μετενάστευσεν εἰς Νεάν Ὑόρκην, ὅπου διηύθυνεν ὑποκατάστημα τοῦ Βιβλιογραφ. Ἰνστιτούτου. Ἐπιστρέψας εἰς Γερμανίαν ἀνέλαβε τὸ κατάστημα τοῦ πατρὸς, ὅπερ μετεβίβασεν εἰς Διψίαν καὶ ἔφε-ρεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, γενν. 1858 ἐν Ἰλδουοργχάουζεν, ἐγένετο γνωστὸς ὡς ἐρευνητῆς, πρῶτος φθάσας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἐν τῇ Ἀ. Ἀφρικῇ Κιλιμαντζάρου (1889). — 5) Κορράδος Φερδινάνδος Μ., γενν. 1825 ἐν Ζυρίχῃ, μετὰ τὸν Γ. Κέλλερ οὗ ἐξ-χώτερος Ἑλβετὸς ποιητῆς. Καὶ εἰς τὰ ποιήματά του καὶ εἰς τὰ μυθιστορήματα διακρίνεται ἐπὶ σαφηνείᾳ καὶ ἀντικειμενικότητι, ἀληθείᾳ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ψυχικῶν παθῶν καὶ πλαστικότητι τῆς παραστάσεως. Ἐκ τῶν μυθιστορημάτων μεγάλως ἐπέτυχον κυρίως Jürg Jenatsch (1876) καὶ ὁ Ἀγίος (1880), τὰ μικρότερα διηγήματα συνελέγησαν κατόπιν εἰς δύο τ. (1885), τὰ πλείστα δὲ ποιήματα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τῷ 1882. — 6) Λέων Μ. γλωσσολόγος, γενν. 1830 ἐν Βρέδελν τοῦ Ἀννόβερ. Ἀπὸ τοῦ 1865 διατελεῖ καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Δόρπατ. Ἐγράψεν ἐκτὸς πολλῶν ἀλλων μονογραφικῶν πλείστας μελέτας περὶ γραμματικῶν ζητημάτων τῆς Ἑλληνικῆς, τὸ δὲ κύριον ἔργον αὐτοῦ εἶνε Συγκριτικὴ γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς (2 τ. Βερολ. 1861-65, β' ἐκδ. τ. Α' 1882-84). [Β.Ε.]

Μάϋερδερ (Ἰάκωβος Meyerber, κυρίως I. Liepmann Beer). Μέγας συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1791 ἢ 1794 ἐν Βερολίνῳ, υἱὸς τραπέζιτου μεταξὺ τῶν διδασκάλων του ὑπῆρξαν ὁ ἐν Βερολίνῳ Κλεμέντης καὶ ὁ ἐν Δαρμστάδῃ Φ. γλερ. Ἐν Μονάχῳ παρυστάθη τὸ πρῶτον μελοδράμα του Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰεσθᾶ. Εἴτα διέμεινεν ἐν Βιέννῃ ὡς λίαν ἐκτιμώμενος κλειδοκυμβαλιστῆς, ἐνθα ἐνταῦθα δύο μελοδράματα αὐτοῦ δὲν ἐπέτυχον. Τῇ προτροπῇ τοῦ Σκαλιέρη μετέβη πρὸς περαιτέρω μουσικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς Ἑνετίαν καὶ ἐμελοποίησεν ἐνταῦθα κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Ῥοσσίνι διάφορα ἔργα διὰ τὰς ἰταλικὰς σκηνάς, ἅτινα ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς, διαδώσαντα τὴν δόξαν τον ἀνὰ τὴν

Ἰταλίαν, ἀλλὰ μόνον τὸ τελευταῖον δι' Ἑνείαν 1824 συντεθὲν μελόδραμα *Crociato in Egitto* ἐγένετο γνωστὸν καὶ πέραν τῶν Ἀλπεῖων. Ἀπὸ τοῦ 1826-42 ἐζήτησεν ὁ Μ. ἐν Παρίσις, ἔκτοτε δ' ἐν Βερολίνῳ, ὅπου ὤνομασθη Γενικὸς διευθυντὴς τῆς μουσικῆς. Ἀπέθανε δὲ τῇ 1864 ἐν Παρίσις προποιομαζών τὴν παράστασιν τῆς Ἀφρικανῆς. Ὁ Μ. ἐπὶ 30 ἔτη ἐκράτησε τῆς μελοδραματικῆς σκηνῆς, καὶ ὡς δ' ἔτι τὰ μεγάλα ἔργα του τὰ δημιουργηθέντα κατὰ τὴν ἐν Παρίσις διαμονὴν του ἀνέκουσιν εἰς τὴν κατάλογον τῶν πολλάκις εἰς τὰ μεγάλα θεάτρα παριστανομένων μελοδραμάτων. Τὴν δόξαν του ἱδρύσε διὰ τοῦ «Ροβέρτου τοῦ διαδόλου» (1831), ἐν τῇ ὁποίῳ, ἀπεβαλὼν τὸν τύπον τοῦ Ῥοσσίνι, πλὴν τῆς τέχνης τὴν γράφει ἐπιτηδεύοντα δι' ἡδὴν ἐδειξε μεγάλην πρωτοτυπίαν καὶ πάθος, πρὸ πάντων δὲ ἐφάνη γνώστης τῶν εἰς ἐντύπωσιν τεινόντων μέσων. Τὸ μελόδραμα *Οἱ Οὐγενότοι* (1836) σημαίνει τὴν ἀκμὴν τῆς τέχνης τοῦ Μ. καὶ τὴν μεγίστην ἀνάπτυξιν τῆς τεχνουργίας του, συγχρόνως ὅμως ἐλέγχει ἡδὴ τὴν υπερβολὴν εἰς τὴν τάσιν πρὸς ἐντύπωσιν, ἥτις καταφαίνεται πλεονέκτερον εἰς τὰ κατόπιν ἔργα του, ὧν γνωστότατα εἶναι Ὁ προσήτης (1849), Ὁ βέρρειος ἀστὴρ (1854), Δινόρα ἡ τὸ προσκύνημα τοῦ Πλοερμὲλ (1859) καὶ Ἡ Ἀφρικανὴ (1865). Ὡς τὸ ἀλλιστονῆρον του θεωρεῖται ἡ μουσικὴ, ἣν ἔγραψεν εἰς τὴν τραγωδίαν *Στρουενξ* τοῦ ἀδελφοῦ του Μιχ. Βέρερ, συνέθεσε δὲ καὶ ἄλλα διάφορα δι' ὀρχήστραν, τραγούδια κλ. [Μ.Σ.]

Μαυράν ἢ **Μαυράντω**. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Ὁρεῶς τῆς Τραπεζούντος. Οἰκίαι 150, κατ. 1050 Ὀθωμανοί, ἐμιλοῦντες τὴν Τσερκεζικὴν. [Π.]

Μαυροῦτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Ἐλίου, ἔχον 490 κατ. καὶ κείμενον ΝΑ ἀπὸ Χιονάτα εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1/2.

Μαυραχάδες. Χωρ. τοῦ δήμου Κιερίου τῆς Καρδίτσας, ἔχον 482 κατ.

Μαυρέλι. Χωρ. τοῦ δήμ. Τυμπαίων τῆς Καλαμπάκας, κείμενον ὥρ. 1.15' ἀπὸ Κονισκοῦ καὶ 1/2 ἀπὸ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Κάτ. 681.

Μαυροῖα. Χωρ. τοῦ δήμου Γόρτυνος, ἔχον 225 κατ. [Μ.Σ.]

Μαυριάνια. Χωρ. τοῦ δήμου Εὐρωστίνης τῆς Κορινθίας, ἔχον 635 κατ. [Μ.Σ.]

Μαυρίκι. Χωρ. τοῦ δήμου Τεγέας τῆς Μαντινείας, κείμενον πρὸς Ν τοῦ Πιπλίου, θ' οὐ απέχει ὥρ. 1 1/2 καὶ πλησίον τῶν Βερβαίων καὶ τοῦ Σαρανταποτάμου. Κάτ. 371.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγίων ἐν Αἰγιαλείᾳ, 4 1/2 ὥρ. ἀπέχον τοῦ Αἰγίου καὶ ἔχον

δῆμ. σχολεῖον καὶ 530 κ. καλλιεργοῦντας στασιδαμπέλους, ἀμπέλους καὶ σιτηρά. [Γ.Πδ.]

Μαυρίκιος. Αὐτοκράτωρ τοῦ βυζαντ. κράτους, Καπαδόκης τὴν πατρίδα, διατελέσας 579 στρατηγὸς ἐν ταῖς ἀσιατ. ἐπαρχίαις, τῷ 582 γενόμενος γαμβρὸς τοῦ αὐτοκρ. Τιβερίου τοῦ Β' καὶ διαδεχθεὶς αὐτὸν τῇ αὐτῇ ἔτει. Μεγάλαι νίκαι τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ περσ. θρόνου ἀνάσας Χοσρόη τοῦ Β' ἐξεσφάλισαν προσωρινῶς τὴν εἰρήνην τοῦ κράτους μετὰ τῶν Περσῶν. Δυσχερῆστατος ὅμως ὑπῆρξεν ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν. ὅτε δὲ τέλος ὁ Μ. ἀνδειχθὴ νικητὴς ἐπανειλημμένως τὸν Δούναβιν ὑπερβάς, ἐξεσράγη τῷ 602 ὑπὸ τὸν Φωκῶν στάσις τοῦ στρατοῦ, ὃν εἶχον δυσαναστήθη αἱ μεταρρυθμιστικαὶ ἀποπειραὶ τοῦ Μ. καὶ ἰδίᾳ ἡ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ μισθοῦ τῶν στρατιωτῶν ἀπορῶσα ἐκθροניתεὶς δὲ ὁ Μ. ἐφρονεῖτο μετὰ τῶν τέκνων καὶ τῶν ἀδελφῶν του. [Ι.Κ.Π.]

Μαυρίκιος (Moritz). 1) Πρίγκηψ Ὁρανίας καὶ κόμης Ναυσαυίας, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου Α' τῆς Ὁρανίας καὶ Ἀννης, θυγατρὸς τοῦ ἐκλέκτορος Μαυρικίου τῆς Σαξωνίας, γενν. 1567, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του 1584 Ἐκτελεῖς διοικητῆς ὑπὸ τινῶν ἐπαρχιῶν τῶν Κάτω Χωρῶν ἠλευθέρωσε καὶ ἄλλας ἀπὸ τοῦ ἰσπαν. ζυγοῦ διὰ τῶν νικῶν δὲ τούτων (μάχη Turnhout 1507, μάχη Nieuport 1600) ἀνεγνωρίσθη ὡς εἰς τῶν μεγίστων στραταρχῶν. Διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων δὲ ἃς εἰσήγαγεν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην θεωρεῖται ἐν μέρει πατὴρ τῆς νεωτέρας πολεμικῆς. Μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1609 ἐκυβέρνησε 12 ἔτη εἰρηνικῶς, ἐν τῇ μέσῳ δὲ τοῦ κατόπιν ἀρξαμένου νέου κατὰ τῆς Ἰσπανίας πολέμου ἀπέθ. 1625.

— 2) Δουὸς καὶ ἐκλέκτωρ Σαξωνίας, υἱὸς τοῦ δουκὸς Ἑρρίκου τοῦ Εὐσεβοῦς. Ἐγενν. 1521, τῷ 1539 ἐδέχθη τὸν Προτεσταντισμὸν, τῷ 1541 διεδέξατο τὸν πατέρα του ἐν τῇ διοικήσει τοῦ δουκάτου Σαξωνίας τῆς ἀλβερτινείου γραμμῆς. Τῷ 1542 ὑπεστήριξε τὸν Γερμανὸν αὐτοκράτορα κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τῷ 1543 κατὰ τῶν Γάλλων, δυνάμει δὲ μουσικῆς συμφωνίας μετ' αὐτοῦ κατέλαβεν ὅλον τὸ ἐκλεκτοράτον τῆς Σαξωνίας. τάχιστα ὅμως ἐξῆλθε τοῦ ἐκλέκτορος Ἰωάννης Φρειδερίκος κατέλαβε τὰς ἀπὸ αὐτοῦ οὕτως ἀρπαγείας Σαξον. χώρας, ἔτι δὲ καὶ τὰς τοῦ Μ. κτήσεις, πλὴν τινῶν ἰσχυρῶν θέσεων. Τέλος ὅμως ἡ παρὰ τὸ Μύλδεργ μάχη, ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἐξαδέλφου του καὶ ἡ Βιττεμβέργιος συνθήκη τοῦ 1547 ἤγαγον τὸν Μ. εἰς τὸν ποθοῦμενον σκοπὸν, τῷ 1547 ἀνακηρυχθέντα ἐκ ἑκτορα καὶ κύριον μεγάλου μέρους τῶν χωρῶν τῆς Ἑρμιστινείου γραμ-

μῆς. Ἐκτοτε βλέπων τοὺς σκοποὺς Καρόλου τοῦ Ε' κατὰ τοῦ προτεσταντισμοῦ καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων, προσφκειώθη τοὺς καὶ τ' 551 συνεμάχησε μετὰ Ἑρρίκου τοῦ Β' τῆς Γαλλίας κατὰ τοῦ γερμ. αὐτοκράτορος. Κατὰ τὸν πόλεμον ὁ Μ. κατέλαβε τὴν Δυγούσταν καὶ ἐπολιόρησε τὸ Ἰνσβρουκ ἐπέθεν μάλιστα διαφυγῶν ὁ αὐτοκρ. ὑπέγραψε τὴν ἐν Πάσσαυ συνθήκην (1552), δι' ἧς ἡ λύσις τοῦ ἐκκλ. ζητήματος καὶ τὰ παράπενα κατὰ τῆς διοικήσεως τοῦ αὐτοκρ. ἀνετιθετο εἰς τὴν Δίηταν. Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Μ. ἐλύτρωσε τὸ ὑπὸ τῶν Τούρκων πολιορκούμενον καὶ κινδυνεῦον Ἐρλαου ἐν Οὐγγαρία. Κατόπιν προσελθὼν εἰς τὸν σύνδεσμον τῶν κατὰ τοῦ μαρκιῶνος Ἀλδρέχτου τοῦ Βρανδεμβούργου συμμάχων, μὴ ἀποδεχόμενος τὴν ἐν Πάσσαυ συνθήκην, μετέσχε τῆς παρὰ τὸ Σίβεργχάουζεν μάχης (9 Ἰουλ. 1553), καθ' ἣν ἐνίκηθη μὲν κατὰ κράτος ὁ μαρκιῶν, ἀλλ' ὁ Μ. ἐδέχθη τραῦμα καίριον ἐξ οὗ ἀπέθανε μετὰ δύο ἡμέρας. Ἐν μέσῳ τῶν συνεχῶν πολέμων καὶ ἡγώνων τοῦ ὁ Μ. ὠχύρωσε τὴν Δρέσδην, τὴν Λιψίαν καὶ τὴν Πύρναν, ἐδελτίωσε τὰ τοῦ στρατοῦ του, μετερρύθμισε τὰ τῆς διοικήσεως, ἱδρύσε πλεῖστα σχολεῖα καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Ἡ θυγάτηρ του Ἄννα ἐγένετο σύζυγος Γουλιέλμου τοῦ Α' πρίγκηπος τῆς Ὁρανίας. — 3) Κόμης Σαξονίας γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Στρατάρχης Σάξων (Maréchal de Saxe), στρατάρχης τῆς Γαλλίας γενν. 1696 ἐν Γόσλαρ, νόθος υἱὸς Δυγούστου Β' τοῦ Ἰσχυροῦ καὶ τῆς κομήτσης Δυγῆς τοῦ Κόνιγμαρκ, νομιμοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του 1711. Ἐπολέμησε 1715 ἐν Πομμερανίᾳ, 1776 ἐν Πολωνίᾳ, 1717 ὑπὸ τὸν Εὐγένειον πρὸ τοῦ Βελιγραδίου. Τῷ 1720 μεταβὰς εἰς Γαλλίαν ἐσπούδασε μαθηματικά, μηχανικὴν καὶ ὀχυρωτικὴν. Κατὰ τὴν διάρκειαν ἀσθενείας τινὸς ἔγραψε τὸ περίφημον ἔργον του «Règles militaires», πλήρες νέων καὶ τολμηρῶν σκέψεων ἐν τῇ πολεμικῇ ἐπιστήμῃ. Εἰς τὸν πόλεμον περὶ διαδοχῆς τοῦ πολωνικοῦ θρόνου τοσοῦτον διεκρίθη ὑπὸ τὸν στρατάρχην Βέρβικ, ὥστε προήχθη εἰς ἀντιστράτηγον. Κατὰ δὲ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ αὐστρ. θρόνου κατέλαβε 1741 τὴν Πράγαν ἐξ ἐφθόρου καὶ 1742 τὸ Ἐγερ. Τῷ 1744 προήχθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας εἰς στρατάρχην. Λαβὼν δὲ τὴν ἐν ταῖς Κάτω Χώραις στρατηγίαν ἐνίκησεν ἐν Φοντενοᾷ κατὰ Μάξον 1745, μετ' ὁ πλεῖστα πόλεις παρεδόθησαν· τῷ 1746 ἐκυρίευσεν τὰς Βρυξέλλας, κατέλαβεν εἴτα τὴν Ἀμβέρτην καὶ τὸ Ναμὺρ καὶ κατ' Ὀκτώβριον ἐκέρδισε τὴν λαμπρὰν νίκην παρὰ τὸ Ῥοκούρ. Ἐπέσπευσαν δὲ τὸ στάδιον τοῦ ἡ παρὰ τὸ Δάρφελδ νίκη καὶ τέλος ἡ ἄλωση τοῦ Μάστριχτ. Ὁ Μ. ἀπέθανεν ἐν Σαμβώρ τῷ 1750, ἐτάφη δὲ ἐν Στρασβούργῳ

ὅπου ἱδρύται μεγαλοπρεπέστατον αὐτοῦ μνημεῖον. Τῷ 1794 ἐδημοσιεύθησαν Ἐπιστολαὶ καὶ ἀπομνημονεύματα αὐτοῦ. [B.E.]

Μυυρίκιος, παρὰ Γάλλοις Νῆσος τῆς Γαλλίας (Isle de France). Νῆσος ἐκ τῶν καλυμμένων Μασκαρενῶν, κτῆσις ἀγγλική, κειμένη 880 χμ Α τῆς Μαδαγασκάρης καὶ ὑπὸ τὴν 74° Α μήκους ἀπὸ Γρήνιτς καὶ τὴν 20° Ν πλάτους, ἡφαιστειώδης ἐν γένει, ἔχουσα ἑκτασιν 1914 τχμ. Αἱ ἀκταὶ αὐτῆς εἶναι ἐν γένει ἀπότομοι, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν καταλαμβάνεται ὑπὸ ὄρεσσειρῶν ὕψους 300-500 μ. ἐν γένει, καλυπτομένων ὑπὸ πυκνῶν δασῶν καὶ περιβαλλουσῶν ἐσθεσμένον ἡφαιστείου κρατῆρα, ἕνα τῶν μεγίστων τῆς γῆς. Ἡ ὑψίστη κορυφή Montagne de la Rivière ἔχει ὕψος 826 μ. Γεωλογικῶς ἡ νῆσος σύγκειται κυρίως ἐκ βασάλτου, ἐνέχει δὲ καὶ πορῶδη λάβαν. Ἐχει ἀθρονα ὕδατα, κλίμα τροπικὸν καὶ ἐν γένει ὕγγιον. Μεγίστας ὁμως καταστροφὰς ἐπιφέρουσιν οἱ τυφῶνες. Ἡ βλάστησις εἶνε ὡς ἐν Μαδαγασκάρῃ, ἐνέχει ὁμως καὶ εἰδικὰ τινα εἶδη. Κυριώτατον δὲ εἶδος εἶνε τὸ σάκχαροκλάμον. Ἰθαγενῆ θηλαστικὰ ζῶα ἑλλείπουσιν ὡς καὶ ὄφεις, ὑπάρχουσιν ὁμως σαύραι. ἔτι δὲ ἰδιά τινα πτηνά. Οἱ κάτοικοι τῷ 1891 ἦσαν 371655, ὧν 250000 Κουλί καὶ 3 1/2 χιλ. Σῖναι, 2-3 χιλ. λευκοί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Γάλλοι, οἱ δὲ ἄλλοι Νέγροι ἀπελευθερωθέντες. Ἐξάγονται κυρίως σάκχαρον, ῥώμιον, ἔλαιον φοινικεκαρῶν, βανίλιν. Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Port-Louis, ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς, ἔδρα τοῦ δικητοῦ, καθολικοῦ καὶ ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου, ἔχουσα 60955 κατ., θέατρον, μητρόπολιν καθολικὴν καὶ ἀγγλικανὴν, γυμνάσιον, νοσοκομεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, μετεωροσκοπεῖον, δημοσίαν βιβλιοθήκην καὶ κτηνιατρικὴν σχολήν. Ἡ νῆσος μετὰ τῶν ἄλλων Μασκαρενῶν ἀνεκαλύφθη καὶ ἐκυριεύθη τῷ 1505 ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου Μασκαρένα, τῷ 1598 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, τῷ 1715 ὑπὸ τῶν Γάλλων καὶ τῷ 1810 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης διεξάγεται ἡ ἱστορία τοῦ Παύλου καὶ τῆς Βιργινίας τοῦ Βερναρδίνου δὲ Σαὶν Πιέρ. [Μ.Σ.]

Μυυρίκιου καὶ Λαζάρου τὰ γμα ἰταλικόν. Ἰδρύθη 1434 ὑπὸ τοῦ δουκὸς Ἀμεδαίου Η' τῆς Σαβοΐας, διετηρήθη δὲ μετὰ τινων μεταβολῶν καὶ ἐν τῷ σημερινῷ βασιλείῳ τῆς Ἰταλίας. Περιλαμβάνει 60 μεγαλοσταυροὺς, 150 ἀνωτέρους ταξίαρχας, 500 ταξίαρχας, 2000 ἀξιωματικούς καὶ ἀπεριόριστον ἀριθμὸν ἀπλῶν ἱπποτῶν τὸ παράσημον αὐτοῦ εἶνε στυρὸς, οὗ αἱ γωνίαι πληρύνονται ὑπὸ τῶν πλατέων καὶ διαγινῶν βραχιόνων αλλου σταυροῦ.

Μυυρίλλον Χωρίον τῆς Φθιώτιδος,

κείμενον κατὰ τὸ δυτικώτατον αὐτῆς τμήμα καὶ τὰς Δ ὄρεινὰς ὑπὸ ῥέας τοῦ Τυμπερηστοῦ, οὐτινος ἡ κορυφή Μαυρίλλος ὑπέρκειται τοῦ χωρίου εἰς ὕψος 1886 μ. Εἶνε πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τυμπερηστοῦ μετὰ 328 κατοίκων καὶ ἀπέχει τῆς Λαμίας πρὸς Δ ὥρ. 13. Προϊόντα δημ. καρποί, ὄσπρια, εἶνος, κάρνα, κάστανα, μῆλα, μέταξα.

Μαυρίνοι. Γαλλικὸς κλάδος τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων, ἱδρυθεὶς 1618, ἐπικληθεὶς δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Μαύρου. Οἱ Μ. διεκρίθησαν μεγάλως ἐν τῇ θεολογίᾳ, τῇ ἱστορίᾳ καὶ ταῖς συναφτέν ἐπιστήμαις, ἰδίως δὲ μνημνευτέαι αἱ εἰς αὐτοὺς ἀρτιόμοι ἐκδόσεις ἐκκλ. πατέρων. Οἱ Μ. εἶχον κατὰ τὴν ΙΗ' αἰῶνα 180 μονὰς. Κατεστράφη δὲ τὸ τάγμα τοῦτο κατὰ τὴν γαλλ. Ἐπανάστασιν. [Ἐγ.]

Μαυριτανία Τὸ ΒΔ μέρος τῆς εἰς τοὺς ἀρχαίους γνωστῆς Ἀφρικῆς οἰκουμένην ὑπὸ ποικίλων φυλῶν, αἰτίνας ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ὑπετάγησαν εἰς τὴν Ῥώμην. Τῇ 25 π. Χ. ὁ Αὐγούστος κατέστησε Ἰούδιαν τὴν Β' βασιλείᾳ τῆς Μ. ἤτοι τῆς πρὸς Δ τῆς Νομίδας κειμένης χώρας, ἐπὶ Κλαυδίου δὲ ἡ χώρα ἐγένετο ῥωμ. ἐπαρχία διαιρεθεῖσα εἰς δύο μέρη, τὴν Mauritania Tingitana πρὸς Δ. τῆς πρωτ. ἦν ἡ Τίγγις (Ταγγάρ), καὶ τὴν Μ. Cäsariensis πρὸς Δ, πρωτ. ἔχουσιν τὴν Καϊσάρειαν, νῦν Scherschel (ἐν τῇ γαλλικῇ ἐπαρχ. Ἀλγερία), χωριζόμενα διὰ τοῦ ποτ. Μουλουχάτ, τοῦ ὠριζοντος σήμερον τὴν Ἀλγερίαν ἀπὸ τοῦ Μαρόκκου. Ὡς ῥωμ. ἐπαρχία ἡ Μ. ταχέως ἥκμασε. Κατὰ δὲ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος ἐκυρίευσαν τὴν χώραν οἱ Βάνδαλοι. [Α.Λ.]

Μαύροβον. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον ἐπὶ τῆς Δ ὁχθῆς τῆς λίμνης Καστορίας. Οἰκεῖται ὑπὸ 600 Χριστιαν καὶ 700 Ὀθωμ. κατ., ἔχει δὲ ἐκκλησίαν καὶ 2 σχολεῖα ἀρρένων, ὧν τὸ ἐν ὀθωμανικόν.

Μαυροβούνιον, τουρκιστὶ Κα ρ α - δ ᾱ γ, σερβ. Czernagora, εἰς τὰς εὐρωπ. γλώσσας Montenegro (πάντα τὰ ζῷα ταῦτα σημαίνουσιν ὅ,τι καὶ τὸ ἑλληνικόν). Ἀνεξάρτητος ἡγεμονία ἐν τῷ ΒΔ μέρει τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου, κειμένη ὑπὸ μῆκος Δ ἀπὸ 1 ρήνις 18° 30'—20° καὶ πλάτος Β 41° 55'—43° 18', ἔχουσα ἑκτασιν 9085 τχμ. καὶ συνορεύουσα Β πρὸς τὴν Ἑρζεγοβίνην, Δ πρὸς τὸ σαντζάκιον Νόβιπαζάρ, ΝΑ πρὸς τὴν τουρκικὴν νομὴν Κοσταφωπέδου καὶ Σκόδρας καὶ ΝΑ πρὸς τὴν Δαλματίαν. Εἶνε χώρα ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν ὀρεινὴ, ἀνήκουσα εἰς τὰ Διναρικό ὄρη, χωρίζεται δὲ διὰ τοῦ κεντρικοῦ αὐτῆς ποταμοῦ, τοῦ Τσέτα, εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν Δ, τὸ ἰδίως Μ., εἶνε ὀρεινὴ, βραχώδης καὶ ἀνυδροῦς ἐκτὸς ὕψους ἐν γένει 600—1000 μ., μόνον δὲ ἐν τῷ Δ μέρει ὑφ' ὑμένῃ μέχρι πέραν τῶν

1700 μ. καὶ καταπίπτουσα εἰς λίαν ἀποτόμως πρὸς τὰ δαλματικά κράσπεδα. Τὸ δὲ Δ μέρος, καλούμενον Βρδ ἃ ἔχει πλείστας μεγάλας κοιλάδας δι' ὧν διαιρεῖται εἰς πλείστα ὑψώματα, περιέχει τὰς ὑψίστας τῆς χώρας κορυφὰς Δουριμίτωρ (2528 μ.), Κῶμ (2448 μ.) κλ., ὀρθεύεται δὲ καλῶς καὶ ἔχει πλουσιωτέραν τὴν βλάστησιν. Ὁ ποτ. Τσέτα ἐνόμενος μετὰ τοῦ Μοράκα διατρέχει τὴν μόνην εὐμεγέθη τῆς χώρας πεδιάδα τῆς Πεδγορίκας κατὰ τὸ Β ἄκρον τῆς λίμνης τῆς Σκόδρας· τρίτος ποταμὸς εἶνε ὁ Ῥιέ-καζ, πάντες δ' οὗτοι οἱ ποταμοὶ συνέρχονται εἰς τὴν λίμνην τῆς Σκόδρας, ὅπερ ἐν ἐκρέντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτελοῦσι τὸν εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν ἐκβάλλοντα Βογιάναν. Προσέτι ὀρθεύουσι τὸ Μ. καὶ πλείστοι παραπόταμοι τοῦ σερβικοῦ Δρίνου. Τὸ κλίμα εἶνε ἐν τῷ Δ μέρει τραχύ, ἡ θερμοκρασία εὐμετάβολος μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός, χειμῶνος καὶ ἔαρος, ἐν δὲ τῷ Δ εὐκρατέστερον καὶ βροχερόν, ποικίλον δὲ καὶ κατὰ τὰ ὕψη. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται περίπου εἰς 240 000 κατοίκους, ὧν περὶ 15 000 μωαμεθανοί, 5000 καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὀρθόδοξοι. Εἶναι δὲ οἱ Μαυροβούνιοι σερβικῆς καταγωγῆς, λαλοῦντες τὴν νοτίαν σερβικὴν διάλεκτον, ἄνδρες ἀρειμάνιοι, ὀρεσιβιοί, ἐργατικοί. αὐστηροὶ τὸ ἥθος, φιλόξενοι, φιλεπὸ-λεμοὶ εἰς ἅκρον, ἥκιστα πεπολιτισμένοι καὶ ἐνίοτε εἰς ἀπανθρωπίας ἐκτρεπόμενοι. Ὁ οἰκογενειακὸς τῶν βίος εἶνε ὅλως πατριαρχικός· Αἱ λεγόμεναι πόλεις τῶν εἶναι ἡ πρωτεύουσα Κετίνγη, ἔχουσα 2 000 κατ., Ποδγόρικα (4 000 κατ.), Δουλιβίνον (2 000 κ.), Ἀντίβαρις (1 500 κ.), Κολασίν (1 500 κ.), Νικιτίς (3 000 κ.) καὶ Δανιλωφγράδ (1 000 κ.). Ζῶσι κυρίως ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας ἥ καὶ ἐξάγουσι τὰ προϊόντα· ἡ γεωργία εἶνε εἰς τὰ σπάργανα· βιομηχανία σχεδὸν δὲν ὑπάρχει. Ἀρχει δὲ τῆς χώρας ἡγεμὼν ἔχων 5 ὑπουργοὺς καὶ συμβούλιον ἐκ 3 μελῶν. Ἡ Ἐκκλησία εἶνε αὐτοκέφαλος. Τὰ ἔσοδα εἶναι περ. 1 1/2, ἑκατ. φρ. Ἡ στοι. εὐδὴς παιδεία εἶνε ὑπόρρωτική· ἐν Κετίνγῃ δὲ ὑπάρχει καὶ πρακτικὸν γυμνάσιον. — Τὸ ὄνομα Μ. ἀναφαίνεται πρῶτον κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα· ἡ χώρα ὑποταγέτω εἰς τοὺς Τούρκους τῇ 1528 διετέλει ὑποτελὴς τούτοις κατ' ὄνομα σχεδὸν μόνον, διοικουμένη κυρίως ὑπὸ ὀθαγενεῶς προσετῶτος καὶ συνήθως τοῦ μητροπολίτου Κετίνγης. Τοιοῦτοι διοικηταὶ ἢ μάλλον ἡγεμόνες τοῦ τόπου ἐπισημότεροι ὑπῆρξαν κατὰ σειράν Δανιήλ, 1697—1735, Σάββας Πέτροβιτς (1735—81), Πέτρος Α' Πέτροβιτς (1781—1830), Πέτρος Β' Πέτροβιτς (1830—51), ἐπιφανὲς καὶ ὡς Σέρβος ποιητῆς, αἰτίνας προστασίας τῆς Ῥωσσίας ἱδρυσαν πράγματι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Μ. καὶ ἐπανεληγμένως ἐπολέμησαν πρὸς τὴν Τουρ-

νίαν. Δανιήλ δὲ ὁ Α' (1851-60) ἐκήρυξεν αὐτὴν ἡγεμόνα τοῦ Μ. Ἡ ἐνσπλος τῆς Τουρκίας ἐπέμβασις ἔμεινεν ἀνωφελής, ὁ διάδοχος δὲ τοῦ Δανιήλ καὶ νῦν ἡγεμὼν Νικόλαος Α' ἐξηκολούθησε τὸν ἀγῶνα καὶ μετέσχε τοῦ τελευταίου ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου κατὰ τῆς Τουρκίας νικηφόρος, τὸ δὲ Βερολίνοιον συνέδριον ἐπεκύρωσε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Μαυροδούνι. Χωρίον τοῦ δήμου Γουβίου, ἀφ' οὗ ἀπέχει 25', καίμενον πρὸς Ν αὐτοῦ ἐπὶ τινος ἀκρωτηρίου. Κἀτ. 756.

Μαυρογένει. Ἐπίσημος φαναριωτική οἰκογένεια τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἐκ Πάρου κατὰ τὰς οἰκογενεακὰς αὐτῶν παραδόσεις κα-ἀγονταί ἐκ τῆς οἰκογενείας Μαροζίνης τῆς Ἐνετίας καὶ εἰδικώτερον ἐκ τοῦ Φραγκίσκου Μαροζίνης, ναυάρχου καὶ Δουκὸς Ἐνετίας τῷ 1687, διοικητοῦ Κρήτης καὶ Βαίλου (βλ. λ.) τῆς Ἐνετίας ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡ οἰκογένεια συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς νήσου Μυκόνου, ἧς γόνος ὑπῆρξεν ἡ σύζυγος τοῦ Δημητρίου Μ., θανόντος τῷ 1725. Ὁ υἱὸς τούτου Πέτρος Μ. ἐνυμφεύθη ἐπίσης κόρην ἐκ Μυκόνου, ἡ ἐνταῦθα δὲ οἰκία αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων του σώζεται ἔτι. Ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου Νικόλαος Μ. ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη Διεργμηνεὺς τοῦ Στόλου ἐν Κων/λει, τῷ δὲ 1786 γενόμενος ἡγεμὼν Βλαχίας διεκρίθη διὰ τὴν αὐστηράν του διοίκησιν. Τῷ 1788 ἐγένετο ἐπίσης καὶ ἡγεμὼν Μολδαβίας καὶ διορίσθη ἀρχιστράτηγος τοῦ τουρκ. στρατοῦ εἰς τὴν κατὰ τῆς Ρωσσίας καὶ Αὐστρίας πόλεμον. Συνεπεία δὲ τῶν ἡττῶν τῶν Τούρκων καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν κατοχῆς τῆς Βλαχίας ἀπεκαταστάθη ὁ Μ. διαταγῇ τοῦ Σουλτάνου τῷ 1790. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νικολάου Δημήτριος Μ. ὑπῆρξεν ὑποπρόεδρος τῆς Αὐστρίας ἐν Μυκῶν καὶ βοεβόδας τῆς νήσου. Υἱὸς δὲ τούτου ἦν ὁ Στέφανος Μ., γενόμενος Μέγας Λογοθέτης καὶ Διεργμηνεὺς τοῦ Στόλου, καὶ θανατωθεὶς μαρτυρικῶς ἐν Κων/λει τῷ 1821. Ὁ υἱὸς τούτου Νικόλαος Μ. ὑπῆρξε Σπαθάρης ἐν Μολδαβίᾳ, ἔσχε δὲ θυγατέρα τὴν περιήμενον τοῦ Ἀγῶνος ἡρώϊδα Μαντῶ Μ., ἧτις ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἐξεγέρσεως ἐν Μυκῶν, ἐξώπλισεν ἰδίαις δαπάναις δύο σκάφη καὶ ἐν γένει ὅλην τὴν περιουσίαν της κατηνάλωσεν ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος. ἀνέφλεξε πολλάκις τὸν ζῆλον τῶν ἀνδρῶν διὰ τοῦ παραδειγματός καὶ τῶν λόγων της, συνετέλεσε δὲ καὶ εἰς ἐπὶρρωσιν τοῦ ἐν Γαλλίᾳ φιλελληνισμοῦ δι' ἐπικλήσεως ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τὰς Γαλλίδας, ἡ περικαλλῆς κόρη ἐνέπνευσε σφοδρότατον ἔρωτα εἰς τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην· τῷ δὲ 1827 ψήφισμα τῆς Ἐθν. Συνελεύσεως ἐτίμησε τὴν Μαντῶ καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν, τότε πενυμέ-

νην, ἐθνικὸν οἶκον ἐν Ναυπλίῳ πρὸς ἐνοίκησιν. Ἀπὸ θ. δὲ ἡ ἐξοχος αὕτη γυνὴ τῷ 1848. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Στεφάνου Ἰωάννης Μ. ὑπῆρξε διοικητὴς Μυκόνου, συνεργάτης τοῦ Ῥήγα καὶ εἰς τῶν ἰδρυτῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, κατόπιν δὲ ἐπιτετραμμένος τῆς Τουρκίας ἐν Βιέννῃ. Δύο ἄλλοι ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Μ., ὑπῆρξαν ἐπίσης Σπαθάραι. Ἄλλος ἀδελφός, ὁ Γεώργιος Μ. ὑπῆρξε σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας καὶ Γερουσιαστὴς ἐν Ἑλλάδι, ἀποθ. 1844. Ὁ δὲ Πέτρος Μ. ἀδελφός τῶν ἀνωτέρω, ἦτοι υἱὸς τοῦ μνημονευθέντος Δημητρίου Μ. (ἐκ τῶν ἐν ὄλῳ 18 τέκνων αὐτοῦ), ἦτο πατὴρ ἄλλου Πέτρου Μ., ὅστις διετέλεσεν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωμανίας ἐν Κων/λει, Ῥώμῃ καὶ Βιέννῃ καὶ ἀπέθ. τῷ 1887. Σήμερον κλάδοι τῆς οἰκογενείας Μ. ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι, Ῥουμανίᾳ καὶ Τουρκίᾳ, ἐνθα ἀρχηγὸς αὐτῆς εἶναι ὁ Σπυρίδων Μ. πασσάς, ἀρχίατρος τοῦ Σουλτάνου.

Μαυρογιάνη. Χωρίον τοῦ δήμ. Βαλτετσίου τῆς Μαντινείας, ἔχον 110 κατ. [Μ.Σ.]

Μαυροζούμιν. βλ. Βαλώρα.

Μαύροι (γαλλ. Maures γερμ. Mauren) ἐπεκαλοῦντο οἱ ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Β' Ἀφρικῇ (πλὴν τῆς Αἰγύπτου) μιγάδες καὶ τὴν ἀραβικὴν γλῶτταν μητρικὴν ἔχοντες μωαμεθανικοὶ πληθυσμοί. Οὗτοι ἐσχηματίσθησαν ἀρχικῶς ἐν τῇ Β' Ἀφρικῇ διὰ τῆς ἀναμιξεως τῶν κατακτητῶν Ἀράβων μετὰ τῶν διαφόρων ἐνταπίων φυλῶν καὶ ἰδίως τῶν Βερβέρων· οἱ δὲ Ἰσπανοὶ ἔδωκαν τὸ ὄνομα Μ. (Moros) εἰς πάντας τοὺς εἰς τὴν χώραν των, ἐν μέρει ἐκ τῆς Β' Ἀφρικῆς, εἰσελάσαντας μωαμεθανοὺς κατακτητὰς. Ἀπόγονοι τῶν Μ. τούτων εἶναι οἱ Μορίσκοι (Moriscos) ἦτοι οἱ Μ. οἵτινες ἡττηθέντες ὑπὸ Φερδινάνδου τοῦ Καθολικοῦ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 15' αἰῶνος ἐδέχθησαν δῆθεν τὸν χριστιανισμόν καὶ οὕτω δὲν ἐξεβλήθησαν τῆς Ἰσπανίας μετὰ τῶν πιστῶν εἰς τὴν ὀρησκίαν των μεινάντων ὁμοφύλων των Ἐκ τῶν πολλῶν καταπίσεων ἀπελπισθέντες ἐξηγέρθησαν οὗτοι εἰς ἐπανάστασιν 1568-70 ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β', ὅστις καταστείλας ταύτην ἐξέωσε τῆς χώρας ὑπὲρ τὰς 100 000 αὐτῶν. Φίλιππος δὲ ὁ Γ' ἐκαθάρισεν ἐντελῶς τὴν χώραν ἀπ' αὐτῶν. ἐκβαλὼν περὶ τὸ 1/2 ἑκατομ. Μορίσκων ἐξ Ἰσπανίας.

Μαυροκεφάλι. βλ. Λαβαντίς.

Μαυροκορδάτοι. Διάστημα οἰκογένεια βυζαντινῆς, ἧς οὐκ ὀλίγα μέλη διέπρεψαν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ προήχθησαν εἰς ὑψηλότητας πολιτικὰς θέσεις. Ἡ οἰκογένεια αὕτη πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων μετόικησεν εἰς Χίον. Πρῶτος δ' ἐπανελθὼν ἐκαίθη ἐν Κων/πολιν καὶ γενό-

τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου ἐκτὸς ἄλλων μεταρρυθμίσεων ἀναδιωργανώθησαν τὰ δι-
 καστήρια καὶ ἡ φορολογία, καθιερώθη δὲ ἡ
 δουλεία. Διὰ τοὺς Ῥωμιοὺς ἐφάνη ἰδιαί-
 τέρως εὐεργετικές, εἰσαγαγὼν εἰς τὴν ἐκ-
 κλησίαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἐν τῇ Σλα-
 βονικῇ καὶ ὑποστηρίξας καὶ ἄλλως τὴν δι-
 δασίαν τῆς παιδείας μεταξὺ αὐτῶν. Ἀπέθανε
 δὲ ἐν Ἰασιῷ τῷ 1769. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κων-
 σταντίνου Ἰωάννης (Β') ὑπῆρξεν ἡγεμὼν
 τῆς Μολδαβίας 1743-1747, ἡ δὲ ἀδελφή του
 Σουλτάνα συνεζεύχθη τὸν Μέγαν ποστέλνι-
 κον Δημήτριον Μουρούζη καὶ ἐγένετο μήτηρ
 τοῦ πρώτου ἐκ τοῦ οἴκου τούτου ἡγεμόνος
 τῆς Μολδαβίας Κωνσταντίνου. Ὁ τοῦ Κων-
 σταντίνου υἱὸς Ἀλέξανδρος, ἐπικληθεὶς
 Δελήμπεης, γενν. 1742, ἡγεμόνευσεν ἐν
 Μολδαβίᾳ 1782-85. Διακριτέος δὲ τούτου ὁ
 Ἀλέξανδρος, υἱὸς Ἰωάννου Β', ἐπικλη-
 θεὶς ὁ Φιράρης, γενν. ἐν Κων/πόλει 1754
 καὶ νυμφευθεὶς τὴν Ζαφείραν, θυγατέρα τοῦ
 ἡγεμόνος Βλαχίας Νικολ. Καρατζᾶ. Διω-
 ρίσθη Μέγας διερχομένης 1782, ἡγεμόνευσεν
 δ' ἐν Μολδαβίᾳ ἀπὸ 1 Ἰαν. 1785 μέχρι 3 Δεκ.
 1786, ὅτε ἐπισυμβάντος τοῦ μεταξὺ Τουρ-
 κίας καὶ Αὐστρίας πολέμου κατέφυγεν εἰς
 Ῥωσίαν, διδὼ καὶ ἐπεκλήθη ὑπὸ τῶν Τούρ-
 κων φεαρῆς ἤτοι φυγᾶς. Τούτῳ ἐπεκρίρωσε
 καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη Β' τὴν ἡγε-
 μονικὴν ἐπικλησίαν. Θεωρεῖται δὲ ὡς συγγρά-
 φας τὸ ἀνωνύμως ἐκδοθὲν ἐν Μόσχᾳ 1810
 ποίημα «Βόσπορος ἐν Βορυσθένει». — Ἐκ
 τῶν ἀπογόνων τοῦ οἴκου Μ. διαπρεπῆ θέσιν
 ἔχει πρὸ πάντων ὁ Ἀλέξανδρος, γενν.
 1791 ἐν Κωνσταν/πόλει 1791 καὶ νυμφευ-
 θεὶς τὴν Χαρίκλειαν, θυγατέρα Ἰακ. Ἀργυ-
 ροπούλου, πρώην Μεγ. Διερχομένης. Τυχὼν
 καλλίστης παιδείας ἐτελειοποιήθη καὶ ἐν
 Ἰταλίᾳ, τῷ δὲ 1812 διωρίσθη παρὰ τῷ θείῳ
 του Ἰω. Καρατζᾶ, ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας,
 πρόεδρος τοῦ ὑπουργ. συμβουλίου, συνώδευσεν
 δ' αὐτὸν καὶ ὅτε φοβούμενος τὴν διπλοδοου-
 λίαν τῶν Τούρκων κατέφυγε τῷ 1818 εἰς
 τὴν Ἀλλοδαπήν. Διέτριβε δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον
 ἐν Πίσῃ μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς Ἐπαναστά-
 σεως, ὁπότε ἔσπευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα (Με-
 σολόγγιον). Μεγάλας φροντίδας καταβαλὼν
 πρὸς διαρρύθμισιν τῶν πραγμάτων, ἐξέλεγει
 αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐν Μεσολογγίῳ συνελεύ-
 σεως κατὰ Νοέμβρ. 1821 πρόεδρος τῆς μελ-
 λούσης νὰ διοικῇ τὴν χώραν γεφυρώσεως, ἀλλὰ
 καὶ ὀλίγον ὕστερον πρόεδρος τῆς ἐν Ἑπι-
 δαύρῳ πρώτης Ἐθν. Συνελεύσεως, ἥτις τὴν
 διώρσε καὶ πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικῷ. Τῇ
 ἐντολῇ τοῦ Βουλευτικῷ μετεβίβασθη μετὰ
 1500 ἀνδρῶν κατὰ Μάϊον 1822 εἰς Μεσσο-
 λόγγιον, ὅπου διωργάνωσε τὰ τοῦ πολέμου,
 καὶ ὑπῆρξε μὲν ἀτυχὴς εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ
 ὁργανωθείσαν εἰς Ἠπειρον ἐκστρατείαν,
 ἔρρωμένῳ δὲ ἀντίστη εἰς τοὺς πολιορκου-

τας εἴτα τὸ Μεσολόγγιον ἐχθροῦς μέχρις ὅτου
 ἐπελθούσης ἐπικουρίας αὐτοὶ ἔλυσαν τὴν πολι-
 ορκίαν. Ἐκλεχθεὶς εἴτα πρόεδρος τῆς ἐν Ἀ-
 στρεί Συνελεύσεως, ἀπεποιήθη τὸ κατ' ἀρχάς
 ἐπίστασις δὲ τέλος νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν, ἀλλὰ
 μετὰ 2 ἡμέρας παρητήθη ὀριστικῶς μὴ θέλων
 νὰ γίνῃ αἴτιος διαίρεσεως μεταξὺ τῶν Ἑλλή-
 νων, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ὑδραν, ὁπόθεν ἐζητήθη
 ἐπιμόνως ὑπὸ τῶν πολιορκουμένων πάλιν
 Μεσολογγιτῶν. Ἀπελθὼν δ' ἐκείσε ἐτακτο-
 ποίησε τὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάν-
 των ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἐκ
 τῶν ἐνόντων δυνάμειν τῆς πόλεως. Ἀρχο-
 μένου τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1825 ὁ Μ. κατ' ἀ-
 παίτησιν τῆς Κυβερνήσεως ἐπέστρεψεν εἰς Πε-
 λοπόννητον, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ ἱμπεράτης ἀ-
 πεβίβασεν ἐνταῦθα τὰ στρατεύματά του. Ἐ-
 νεκα δὲ τῆς τότε ἐπελθούσης δεινῆς θέσεως
 τῶν Ἑλλήνων ἐπεδίωκεν ὡς ἀρχιγραμμα-
 τεὺς τοῦ ἐκτελεστικοῦ τὴν μεσιτείαν ἢ προ-
 στασίαν τῆς Ἀγγλίας πρὸς εἰρηνοποίησιν.
 Καίπερ ἐκφράσας τὴν χαρὰν του ἐπὶ τῇ ἐκ-
 λογῇ τοῦ Καποδίστρια ὡς κυβερνήτου, δὲν
 ἠδυνήθη νὰ γίνῃ φίλος αὐτοῦ καὶ ἀνῆκεν εἰς
 τοὺς ἀντιπολιτευομένους. Ἐπὶ τῆς ἀντιβα-
 σιλείας ἐγένετο τὸ κατ' ἀρχάς ὑπουργός,
 εἴτα δὲ ἐστάλη ὡς πρέσβυς εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην. Διατελὼν δὲ τοιοῦτος ἐν Λονδίνῳ με-
 τεκλήθη τῷ 1841 ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος ἵνα ἐπι-
 ληφθῇ τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἐκρίμων τό-
 τε πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ κατὰ
 τὴν πεποιθισίν του συμβουλευὼν τῷ βασι-
 λεὶ νὰ παραχωρήσῃ τῇ χώρᾳ συνταγματικὸν
 πολιτεῦμα, δὲν ἠκούσθη εὐμενῶς ὑπὸ τοῦ Ὁ-
 θωνος καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὅπερ τέλος ἐνετά-
 λη νὰ σχηματίσῃ, περιλαμβάνον εἰδικωτά-
 τος ἀνδρας, ἐδέχθη νὰ παραιτηθῇ μετ' ὀλί-
 γον. Ἐπὶ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1843
 ἦτο πρέσβυς ἐν Κων/πόλει, προσεκληθῇ δὲ
 εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένετο ἀντιπρόεδρος τῆς
 βουλῆς, προεδρεύων σχεδὸν πάντοτε, καὶ ἐ-
 σχηματίσας τῷ 1844 ὑπουργεῖον ὅπερ διε-
 δέχτο, παραγκωνισθέντος τοῦ Μ., τὸ τοῦ
 Κωλέττη. Συνεπεῖα τῶν συμβάντων τοῦ 1853,
 ὅτε ὁ Ὁθων ἠθέλησε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν
 Μεγάλαν ἰδέαν καὶ τέλος ἐπῆλθε ἡ κατοχὴ
 τῆς χώρας ὑπὸ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ἀνεδεί-
 χθη πάλιν ὁ Μ. πρωτοπουργὸς ἐπὶ τινα και-
 ρόν, μετακληθεὶς ἐκ Παρισίων ὅπου διετέλε-
 σεν ἀπὸ τοῦ 1850 πρέσβυς· μὴ εἰσακουσθέντος
 δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσετίμησε νὰ παραι-
 τηθῇ καὶ ἔκτοτε δὲν ἔλαβε πλέον ἐνεργὸν
 μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀ-
 πεβίωσε δὲ τῷ 1865 ἐν Αἰγίνῃ. Υἱὸς αὐτοῦ
 εἶνε ὁ νῦν ἐν Κων/πόλει διατελὼν πρεσβυτῆς
 τῆς Ἑλλάδος. Πρὸς Π. Ἀργυρο-
 πούλου, Ἀλεξ. Μαυροκορδάτος ὁ ἐξ ἀπορρή-
 των (ἐν λόγῳ πρυτανικῷ) καὶ Legrand, Gé-
 néalogie des Maurocordato (Παρίσι. 1886).

Μυρολιθάριον. Κώμη τῆς Παρνασσίδος καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Καλλιέων, κειμένη κατὰ τὰς ΝΔ ὑψώσεως τῆς Οἴτης ἀφ' ὧν ἔχει τὰς πηγὰς τοῦ ὁ ποταμοῦ "Υ-λαιθος (Μόριος) Ἀπέχει 11 ὥρ. πρὸς Β τῆς Ἀμφίσσης. Κάτ. 920.

Μυροορμάτι. 1) Χωρίον τῆς Μετσηνας καὶ πρωτεύουσα θερινῇ τοῦ δήμου Ἰθώμης. Ἀπέχει πρὸς Β τοῦ Νησίου ὥρας 3 $\frac{1}{2}$ - 4 καὶ περιλαμβάνει κατοίκους 426. Κεῖται τὸ χωρίον τοῦτο ἐν τοποθεσίᾳ γραφικωτάτῃ, κατὰ τὰς ΝΔ ὑψώσεως τοῦ ὄρους Ἰθώμης ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μετσηνῆς (βλ. λ.). — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Παιμίσου τῆς Μεσσηνῆς, κείμενον $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Β τῆς Μεσσηνῆς καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 611 κατοίκων. — 3) Κώμη τοῦ δήμου Θεσπιῶν, κειμένη 1 ὥρ. ΒΔ τῆς Βάγριας, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρ. 1. Κατοικεῖται ὑπὸ 969 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμου Ἰθώμης ἐν Θεσσαλίᾳ, κείμενον πρὸς Δ τοῦ Φαναρίου, ἀφ' οὗ ἀπέχει ὥρ. 1.15'. Κάτ. 848.

Μυρομεχάλαι Μία τῶν ἐνδοξωτάτων τῆς Μάνης οἰκογενειῶν, ἐπὶ τοῦ Ἀγώνος κυρίως ἀναδειχθεῖσα διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ συνέσεως τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἡ καταγωγή αὐτῶν εἶνε ἀθεβαία· πιθανῶς δὲ κατάγονται οἱ Μ. ἐξ Ἀδριανουπόλεως, μετῴκησαν δὲ εἰς τὴν Μάνην ἐπὶ Ἑνετῶν. Ἐνταῦθα ἴσχυον κατὰ τὴν πρώτην πελοποννησιακὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1769 καὶ μετέσχον αὐτῆς δραστηρίως. Υἱὸς τοῦ Πιέρρου Μ. καὶ Αἰ-κατερίνης, θυγατρὸς τοῦ ἐπίσης ἰσχυρόντος Κουτσογρηγοράκη, ἦτο ὁ Ἰδῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 διαπρέπων Πέτρος Μ., ὅστις διορισθεὶς τῷ 1816 μπέης ἦτοί ἡγεμὼν τῆς Μ. εἶνε γνωστὸς μετὰ τοῦ τίτλου αὐτοῦ ὡς Πέτρος Μ. Ἐνθουσιῶν οὗτος ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους εἶχεν ἤδη καὶ πρότερον περὶ ταύτης ἐνεργήσῃ, ἀποταθεὶς εἰς τὸν θριαμβεύοντα τότε Ναπολέοντα ἀνευ πρακτικοῦ τινος ἀποτελέσματος. Τῷ 1818 ἐμυῖθη τὰ τῆς Φιλί-κῆς Ἐταιρίας, συνειργάσθη δὲ εἴπερ τις καὶ ἄλλος εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Ἀγῶνος. Ἐπὶ κεφαλῇς ὅλης τῆς οἰκογενείας του, τῶν καπετανίων τῆς Μάνης καὶ 5000 ἀνδρῶν ἐκλήρυσεν ὡς ἀρχιστράτηγος τὸν σπαρτιατικὸν στρατευμάτων τὴν ἐπανάστασιν τὴν 23 Μαρτίου 1821 ἐκ Καλαμῶν, ὅπου ἀναφανδὸν εἰσέλασεν ἐκ Κυτρίων. Ταυτοχρόνως πάντα σχεδὸν τὰ ἐν ἡλικίᾳ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἔσπευσαν εἰς διάφορα μέρη τῆς Πελοποννήσου, ὅπου μετέδωκαν καὶ ἐνεψύχωσαν πανταχοῦ τὴν ἐπανάστασιν. Ὁ Π. ἐξελέγη τότε πρόεδρος τῆς Πελοποννησιακῆς γερούσιας καὶ ἀρχιστράτηγος τῶν πελοποπλῶν, ἐπὶ δὲ τῆς ἐν Ἀστρεὶ συνελεύσεως πρόεδρος τοῦ Νομοτελεστικοῦ. Εἰς τὴν ἐν

Βαλτετσῶ μάχῃ, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἐορίσθησαν τὰ ἄλλα, ὅπλα, ἔλαβον μέρος οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Π. Κυρίως καὶ Ἀντώνιος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ ὁ ὑπὲρ πάντας ἀνδραγαθήσας Ἡλίας, ὅστις κατόπιν ἔσπευσεν κατὰ πρόσκλησιν τῶν Ἀθηναίων εἰς πολιορκίαν τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένης Ἀκροπόλεως· ἀποτυχὼν δὲ ἐνταῦθα ἀπῆλθεν εἰς Κάρυστον, ὅπου εὗρε τὸν θάνατον (1821), ὁρμήσας ἀπὸ παλαιῶν τινος μύλου, ἐν ᾧ ἐπὶ δώρον ἀντέστη εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἵνα εὗρῃ διέξοδον μεταξὺ αὐτῶν. Ὁ θάνατος τοῦ ἥρωος τούτου ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὡς ἀνεκτίμητον εὐτύχημα. Τῷ 1822 ἔπεσεν ἐνδόξως καὶ ὁ Κυριακούλης Μ. ἐν Σπλάντση, βληθεὶς ὑπὸ σφαίρας ἀφ' οὗ μετὰ 250 Μανιατῶν καὶ τινῶν Σουλιωτῶν ἀπέκρουσε τρεῖς ἀλλεπαλλήλους ἐπιθέσεις 6000 Τούρκων. Ὁ θάνατος δ' αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐπίσης μία τῶν μεγαλειτέρων διὰ τοὺς Ἑλληνας συμφορῶν. Κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη ὁ Πετρόμπεης λαβὼν παρὰ τούτου ἐγγράφον προσκαλοῦν τοὺς Ἑλληνας εἰς ὑποταγὴν ἐξέσχιον αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ Τούρκου ἀπεσταλμένου. Τέσσαρες δὲ Μ., ὁ Γεώργιος, ὁ Ἰωάννης, ὁ Κατάνκος καὶ ὁ Βοϊδῆς, ἠνδραγάθησαν εἰς Κουτσοπόδι· ὁ αὐτὸς δὲ Γεώργιος μετὰ 400 μόνον ἀπέκρουσεν εἰς Κλένιαν 3000 ἱππεῖς καὶ πεζοὺς. Εἰς τὴν εἰς Εὐρώπην ἵνα διαθήσῃ αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ Ἀγώνος πεμθθεῖσαν κατόπιν πρεσβείαν περιελήθη μετὰ τοῦ Γερμανοῦ καὶ τοῦ Μεταξᾶ οὗτος τοῦ Π. Γεώργιος, ὅστις ἐπανεληθὼν ἐξελέγη μέλος τοῦ Νομοτελεστικοῦ. Εἰς τὴν κατὰ τῆς Μάνης πρώτην ἐπιθεσιν τοῦ Ἰμβραήμ πασά διέπρεψαν κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ ἀπόκρουσιν πάντες οἱ Μ. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἀπόκρουσιν ἠνδραγαθήσας καὶ πάλιν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Πολυαράδου ὁ Γεώργιος Μ. Βραδύτερον οὗτος πολιορκούμενος ἐν Νεοκαστρῷ ὑπὸ τοῦ Ἰμβραήμ ἠναγκάσθη δι' ἑλλειψίν τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων νὰ παραδοθῇ διὰ συνθήκης ἀπῆλλαγῇ δὲ κατόπιν γενομένης ἀνταλλαγῆς αἰχμαλώτων καὶ ὕστερον ὑπῆρξε μέλος τῆς Κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ κυβερνήσις μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καποδιστρίου μέχρι τῆς ἐλεύσεως τούτου. Ἀλλος Μ., ὁ Κωνσταντῖνος, ἀντετάχθη ἐρρωμένως τῷ 1825 μετὰ τοῦ Μακρυγιάννη καὶ 350 περίπου ἀτάκτων κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ, ἄγοντος κατὰ τοῦ Ναυπλίου 4000 ἢ κατ' ἄλλους 12000 τακτικοῦ στρατοῦ· ἡ ἀπόκρουσις αὕτη, γενομένη εἰς τοὺς παρὰ τὸ Ναύπλιον μύλους ἀπῆλλαξε μὲν τὸ Ναύπλιον τοῦ κινδύνου, ἐκίνησε δὲ εὐλόγως τὸν θαυμασμὸν ἡμετέρων τε καὶ ξένων. Τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ σημαντικώτατα γεγονότα τῆς ἱστορίας τῶν Μ. ἐπὶ τοῦ Ἀγώνος, περιοριζόμεθα δὲ κατ' ἀνάγκην εἰς ταῦτα, διότι αἱ μάχαι ἐν

αἷς διέπρεψαν οἱ Μ., ἀριθμούμενοι ἐν ὄλῳ εἰς 18, καὶ τὰ κατορθώματα ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἶναι τοσαῦτα ὥστε ἀδύνατον ἀποβαίνει ἔστω καὶ ἀπλῶς νὰ μνημονευθῶσι.

Κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Καποδιστρίου ἀμέσως σχεδὸν προέκυψεν διάστασις μεταξὺ τῶν Μ. καὶ τοῦ Κυβερνήτου, ἕνεκα τῆς μεγίστης ἰσχύος ἣν εἶχον οἱ Μ. ἐν Μάνῃ καὶ τῆς σχεδὸν ἡγεμονικῆς ἐνταῦθα θέσεως τοῦ Πετρόμπεη. Τῷ 1830 ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πετρόμπεη Ἰωάννης, ὁ ἐπικαλούμενος «βασιλεὺς τῆς Μάνης», διοργάνωσεν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἥτις ὁμῶς εὐχερῶς κατεστάλη καὶ ὁ Ἰωάννης ἐφυλακίσθη ἐν Ναυπλίῳ· τῷ δὲ 1831 ἐφυλακίσθη καὶ ὁ Πετρόμπεης συλληφθεὶς ἐν Κατακόλῳ, ὅπου ἀπεβιβάσθη ἕνεκα κακοκαιρίας μεταβαλὼν εἰς Μάνην, κατηγορούμενος ὡς συνένογος τῆς ἐπανάστασεως. Διετέλει δ' ἐν τῇ φυλακῇ ἔτε ἐγένετο ἡ δολοφονία τοῦ Καποδιστρίου ὑπὸ τῶν Κωνσταντίνου καὶ Γεωργίου Μ., τὴν 27 Σεπτεμβρίου 1831 (πρβλ. Καποδιστριας). Ἐκ τούτων ὁ μὲν Κωνσταντῖνος ἐπονέυθη ἀμέσως, ὁ δὲ Γεώργιος μετὰ τινος ἡμέρας, καταδικασθεὶς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ὁ δὲ Πετρόμπεης ἐπὶ Ὀθωνος διετέλει μέχρι μὲν τοῦ 1843 Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, κατόπιν δὲ Γερουσιαστῆς καὶ ἀπέθ. ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Ἰαν. 1848. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀντωνίου φέρων τὸν βαθμὸν ὑποστρατήγου ὑπῆρξεν ἐπίσης ἐπὶ πολλὰ ἔτη γερουσιαστῆς. Ἐκ δὲ τῶν ἀλλῶν υἱῶν τοῦ Π. ὁ Ἀαστάσιος, ὑποστράτηγος καὶ γερουσιαστής, διετέλεσε καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ Ὀθωνος, ὁ δὲ Δημήτριος, ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὑπαπιστῆς τοῦ βασιλέως, ἔλαβεν εἰτα μέγα μέρος εἰς τὴν μεταπολιτευσιν, κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν δὲ ὑπῆρξεν ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν.

Μυυρόπουλον. Χωρ. τοῦ δήμου Διρφύων τῆς Χαλκίδος, μετὰ 157 κατ. [Μ Σ]

Μυυροσέλινον. Βλ. Ἰπποσέλινον.

Μυυσῶλος. Τύραννος τῆς Καρίας, δισέγγονος τοῦ ἐπιστῆς Μ. καλουμένου δυνάστου, τυραννέσας 376-352 π.Χ. Συνδρομῇ τῶν Αἰγυπτίων ἀπέβαλε τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Περσῶν (362), ὑπῆρξε δὲ σύμμαχος τῶν δολιχαρχικῶν ἀντιπάλων τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὰς πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας. Μετέθεσε δὲ τὴν ἔδραν τοῦ ἐκ Μυλῶν εἰς Ἀλικαρνασσόν, ὅπου ἡ διαδεξαμένη αὐτὸν ἀδελφὴ Ἀρτεμισία (βλ. λ.) ἔδρευεν αὐτῇ θανόντι τῷ 362 τὴν περίφημον τάφον, Μαυσιώλειον καλούμενον, ὅστις συνήριθμεῖτο εἰς τὰ 7 θάμβηματα τοῦ κόσμου. Εἶχε δὲ τὸ Μαυσιώλειον ὕψος σχεδὸν 50 μ. Ἐπὶ τετραπλείρου βάσεως ἐχούσης περιμετρον 140 καὶ ἐπέκεινα μ. ὕψους οἰκοδόμημα ἐν εἶδει ναοῦ περιβαλλόμενον διὰ 36 ἰωνικῶν κιόνων· ἡ στέγη ἀπετελεῖτο

ἐκ πυραμίδος 24 βαθμίδων ἐπιστεφμένης ὑπὸ τεθρίππου. Ἀρχιτέκτονες αὐτοῦ ὑπῆσαν οἱ Πύθιος καὶ Σάτυρος, γλύπται δὲ κοσμήσαντες τὸ ἔργον δι' ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων οἱ Βρύξις, Λεοχάρης, Σκόπας καὶ Τιμόθεος. Τὸ Μαυσιώλειον κατεστράφη κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα διὰ σεισμοῦ, ἡ δὲ λιθεῖα τοῦ ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὸν ΙΣ' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἰωαννιτῶν ἱπποτῶν πρὸς οἰκοδόμησιν τοῦ φρουρίου Βουδρούμ. Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Ἀγγλοῦ Newton (1857) ὀφείλεται ἡ ἀνεύρεσις πολλῶν τεμαχίων ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων, ἅτινα ἀπέκινται νῦν ἐν τῇ Βρετανικῇ μουσεῖῳ (πρβ. Newton, Ἰστορία τῶν ἀνακαλύψεων ἐν Ἀλικαρνασσῷ κλ., 2 τ. μετ' ἀτλαντος, Λονδίνῳ 1862—3). Τὸ ὄνομα Μαυσιώλειον ἀπέβη ὑστερον σύνθηρος διὰ τοὺς πολυτελεῖς τάφους, ὑπῆρξεν δὲ περίφημη τοιαῦτα κυρίως τὰ τοῦ Αὐγούστου καὶ Ἀδριανοῦ ἐν Ῥώμῃ καὶ τοῦ Θεουδέρχου ἐν Ῥαβέννῃ. [Σ.Τ.]

Μιφρία καλεῖται μυστικῆς ἐταιρείας φαυλοδίων ἐν Σικελίᾳ. Γεννηθεῖσα, ὡς ὑποτίθεται, ἐκ τῶν Compagnid' armi, ἄλλοτε εἰδους ἡστυνομίας τῆς Σικελίας, ἦν Φερδινάνδος Δ' ἐχρησιμοποίησε πρὸ πάντων κατὰ τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, κατέστη ἡ Μ. μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Σικελίας ἐπικινδύνων σωματεῖον, πᾶσαι δὲ αἱ προσπάθειαι τῆς κυβερνήσεως νὰ ἐξοντώσῃ αὐτὴν ἀπέβησαν μάταιαι. Μέλῃ γίνονται μόνον ἄνδρες ἀποδειξαντες ἤδη τὴν κατὰ τῶν νόμων ἀντίστασιν τῶν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν εἰς τοὺς παληκαρισμούς, ὑποχρεοῦνται δὲ οἱ Mafiosi, ὡς καλοῦνται, μηδέποτε νὰ εἰσαγάγῳ τινα εἰς δικὴν ἢ ἐμμανισθῶσιν ὡς μάγιστρος ἐν δικαστηρίῳ. Ἐκτὸς τῆς προσωπικῆς ἀσφαλείας τῶν μελῶν ἐπιδιώκει ἡ Μ., ἥτις εἶνε διαδεδομένη καὶ εἰς τοὺς ὑψηλότερους κύκλους τῆς κοινωνίας, καὶ τὰ ἄρτυρολογῇ τοὺς πλουτίους, χρησιμοποιοῦντα εἰς τὰ σχέδιά της τοὺς ἀδυνάτους [Ἐγ.]

Μιχαδάρατα (mahābhārata, τὸ) σημαίνει κατὰ τὰς διαφόρους ἐτυμολογίας ἢ «μέγας πόλεμος», ἢ «μεγάλῃ ἱστορίᾳ τῶν ἀπογόνων τοῦ Βάρατα», ἢ τέλος «βαρύντατον ποίημα». Εἶνε τὸ ἕτερον τῶν μεγάλων ἐπικῶν ποιημάτων τῶν Ἰνδῶν (πρβ. Ῥαμᾶϊανα) ἀποτελούμενον ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων διστίχων καὶ διηρημένον εἰς 18 βιβλία μετὰ προσθήκης καὶ τοῦ ποιήματος Χαριδάντα, ὅπερ θεωρεῖται συμπλήρωμα αὐτοῦ. Ἡ Ἰνδικὴ παράδοσις ἀποδίδει τὴν σύνθεσιν τοῦ ποιήματος τούτου εἰς τὴν Υγιάσα, ὅστις κατ' αὐτὴν ἔγραψε καὶ τοὺς Βέδας καὶ τὰ Πουράνα καὶ ἄλλα ἔργα κολοσσίων διαστάσεων. Τὸ Μ. ὅμως δὲν εἶνε βεβαίως ἐνὸς ἀνθρώπου ἔργον, ἀλλὰ πολλῶν καὶ ἐποχῆς μάλιστα διαφόρου, ὡς τοῦτο καταφαίνεται

ἐκ τῆς πικιλίας τοῦ περιεχομένου, τῆς διαφορᾶς τῆς λέξεως καὶ τῶν ἀντιφάσεων αἰτινες πολλαχοῦ ἀπαντῶσι· τὸ δὲ νῦν σα, σημαίνει τὸν διασκευαστήν, δὲν ἀφορᾷ εἰς ἱστορικὸν πρόσωπον, ἐπλάσθη δ' ἔτι κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου, ὅστις ἦτο ἡδὴ γνωστὸς ἐν Ἰνδικῇ καθ' ὃν χρόνον διεσκευάζετο τὸ Μ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ἐν τῷ Μ. περιεχόμενοι λόγοι εἶναι ἀρχαιότατοι, οὐχ ἦττον ὅμως ἢ τελευταῖα αὐτοῦ διασκευῇ δὲν ἀνάγεται πέραν τῆς Δ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐν τῷ Μ. διακρίνομεν τὴν κυρίως ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος καὶ τὰ ἐπεισόδια, μᾶλλον ἢ ἦττον σχετιζόμενα πρὸς αὐτήν. Ἡ ὑπόθεσις πιθανώτατα στηρίζεται ἐπὶ πραγματικῷ γεγονότος τῆς παλαιᾶς ἱστορίας τῶν Ἰνδῶν καὶ ἀφορᾷ εἰς τὴν διαμάχην δύο ἐπιφανεστάτων οἰκῶν, τῶν Κουρουιδῶν καὶ τῶν Πανδουιδῶν. Κούρους ὁ βασιλεὺς, ἀπόγονος τοῦ Βάρατα. ἔσχε δύο υἱούς, τὸν Δριταράστρα καὶ τὸν Πανδού. Καὶ τὰ μὲν τέκνα τοῦ Δριταράστρα ἐκλήθησαν Κουρουῖδαι καὶ ἦσαν 100 τὸν ἀριθμόν, τὰ δὲ 5 τοῦ Πανδού Πανδουῖδαι. Διενεμήθη μετὰ αὐτῶν ἡ βασιλεία· ἀλλ' οἱ Κουρουῖδαι ἐπιποθεύοντες καὶ τὴν μερίδα τῶν Πανδουιδῶν, τῇ ἀρωγῇ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἐγένοντο τέλος κάτοχοι αὐτῆς, διότι ὁ πρεσβύτερος τῶν Πανδουιδῶν τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ θαίμονος τοῦ παιγνιδίου καὶ τὴν κυβίαν παίξας μετὰ τῶν Κουρουιδῶν ἀπώλεσε πάντα τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὴν βασιλείαν ἐπὶ 13 ἔτη, ὃν χρόνον ὤρειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ νὰ παραμένῃ ἐν τῇ ἐξορίᾳ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πάρεδον τῶν δεκατριῶν ἐτῶν οἱ Κουρουῖδαι ἠντήθησαν νὰ ἀποδώσωσι τὴν βασιλείαν καὶ ἐντεύθεν ἐπῆλθε μέγας πόλεμος, καθ' ὃν ἀμφότεροι μὲν οἱ διαμαχόμενοι ἀριστεύουσι, τέλος δὲ νικῶσιν οἱ Πανδουῖδαι καὶ ἐξολοθρεύουσι τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. Αὐτῇ εἶνε ἐν τοῖς γενικωτάτοις ἢ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος, περιλαμβάνουσα τὸ ἔκτον σχεδὸν μέρος τοῦ ὅλου, τὸ δὲ λοιπὸν ἐλόκληρον εἶνε ἐπεισοδιακὸν καὶ ἀφορᾷ ἥεις ἀρχαίας μυθικὰς διηγήσεις ἢ κοσμογονικὰς καὶ θεογονικὰς θεωρίας ἢ εἰς διδασκαλίαν περὶ νόμων, δογμάτων, θρησκείας, ἠθικῆς καὶ φιλοσοφίας. Διὰ τῶν ἐπεισοδίων τούτων, προστεθέντων κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ συχνάκις ἀνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, τὸ Μ. ἀπέβη ἀληθὲς ἐγκυκλοπαιδεῖα τῶν Ἰνδῶν, περιέχουσα πᾶν ὅ,τι ὁ καλῶς πεπαιδευμένος ἀνθρώπος τῆς χώρας ἐκείνης δεῖται νὰ γινώσκῃ. Ἡ α' ἐκδοσις τοῦ Μ. ἐγένετο ἐν Καλκούτῃ 1834—39. [Κερ.]

Μιχαηράδον. Κώμη τῆς Ζακύνθου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ὅπιοι αἰδῶν κειμένη ἐν τῇ πεδιάδι πρὸς Δ τῆς Ζακύνθου, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρ. 155'. Οἰκεῖται ὑπὸ 1309 κατ.

Μιχαηρά. Χωρίον τοῦ δήμ. Ἀσταχοῦ τῆς Ἀκαρνανίας μετὰ 299 κατοίκων, κείμενον ΒΑ τοῦ Ἀσταχοῦ, ἀφ' οὗ ἀπέχει ὥρ. 3 1/2.

Μιχαηρᾶς Λεόντιος. Λόγιος Κύπριος ζήσας κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ 16' αἰῶνος καὶ συγγράψας χρονικὸν τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου μέχρι τῆς ἀναρρήσεως Ἰωάννου Β' εἰς τὸν θρόνον τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν τίτλιν «Ἐξήγησις τῆς γλῶσσεως τῆς χώρας Κύπρου, ἢ ἐποικίας λέγεται Κρόνακα τευτέστιν Χρονικὴν» (δημοσι. ὑπὸ Κ. Σάθα ἐν τῷ Β' ἔμφῳ τῆς Μεσαιων. Βιβλ., Ἐνετία 1873, ἐξ ἄλλου δὲ ἀντιγράφου ὑπὸ Ε. Μίλλερ καὶ Κ. Σάθα ἐλληνιστί καὶ γαλλιστί ἐν Παρίσις 1882).

Μιχαηλῆς. 1) Κώμη τῆς Ἀκαρνανίας, ὑπαγομένη εἰς τὸν δήμ. Ἐγίνου καὶ ἀπέχουσα ἀπὸ Κατούνας πρὸς Ν ὥρ. 3. Κεῖται ἐπὶ ὑψώματος εἰς ὃ ἐκ τῆς πρὸς Α αὐτοῦ παρόδου ἀνέρχεται τις εἰς 45'. Πρὸς Β τοῦ Μ. κεῖται ἡ λίμνη τοῦ Βάλτου. Κάτ. 1165. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀμυρακίας (Τριχωνίας), ἔχον 139 κατ. [Μ Σ]

Μιχαηρατζᾶς. Βλ. Ἰνδία· ἀνατολικαί.

Μαχάων (Μυθολ.) γιὼς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ἐπιόνης, ἰατρὸς παρὰ τοῖς περὶ τὴν Τροίαν Ἕλλησιν, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του Ποδαλείριος, μεθ' οὗ ὠδήγησεν ἐκεῖ τοὺς ἐκ Τρίκκης, Ἰθώμης καὶ Οἰαλίας Θεσσαλοὺς. Κατὰ μεταγενεστέρους ποιητὰς ἐφρονεύθη ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Τηλέφου, ὁ δὲ νεκρὸς του μετηνέχθη ὑπὸ τοῦ Νέστορος εἰς Μεσσηνίαν, ὅπου ὑπῆρχε καὶ ἱερὸν αὐτοῦ, εἰς ὃ ἀπεδίδοντο θεραπευτικά· δυνάμεις, ἐλατρώετο δ' ὁ Μ. ὡς ἦρω. [Δ.Μ.]

Μαχμούτ ὁ Α'. Σουλτάνος τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, γενν. 1696, υἱὸς Μουσταφᾶ τοῦ Β', διαδεξάμενος Ἀχμέτ τὸν Γ' τῷ 1730 συνέπειρα ἐπαναστάσεως τῶν Γενιτσάρων. Ἀπαλλαγθεὶς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἀντάρτων Πατρῶνα Χαλὶλ καὶ 16 χιλ. ἀπαδῶν του διὰ φοβεράς σφαγῆς, ἐκλείσεν, ἐπειδὴ ἐπείλειτο πόλεμος μετὰ τῆς Ῥωσσίας, εἰρήνην μετὰ τῆς Περσίας ἀποδώσας τὰς κυριευσθείσας ἐπαρχίας. Κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1736—39 ἐπολέμησε κατὰ τῆς Ῥωσσίας καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Β Σεβρίαν καὶ τὴν Μικρὰν Βλαχίαν, τὴν δὲ κατέπιν ἡσυχίαν ἐχρησιμοποίησεν εἰς ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ ἀπέθανε τῷ 1754. — Μ. ὁ Β', Σουλτάνος τοῦ Ὀθωμαν. Κράτους, ἐγενν. 1785 δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἀβδ-ουλ-Χαμίτ Α', διεδέξατο δὲ 1808 τὸν ἀδελφόν του Μουσταφᾶ Α' καθ' ὃν χρόνον τὸ κράτος εὗρίσκετο ἐν χριστιωτάτῃ θέσει ἐνεκά τῶν ἀπανταχοῦ ἐπαναστάσεων καὶ ἀνταρσιῶν καὶ τοῦ μετὰ τῆς Ῥωσσίας πολέμου. Τῷ 1812 ἐκραγόντος τοῦ μετὰξὺ Γαλ-

λίας και 'Ρωσσίας πολέμου ἔκλεισαν ἐν Βουκουρεστίῳ συνθήκῃ μετὰ τῆς 'Ρωσσίας, οὗτω δὲ ἐλευθέρως ἔχων τὰς χεῖρας προσέβη εἰς ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις. Καὶ ἐπέτυχεν μὲν τὴν ἐξολόθρευσιν τοῦ 'Αλῆ πασᾶ, εὗρεν ὅμως πολὺ ἐπικινδυνότερον ἐχθρὸν εἰς τὴν ἑπανάστασιν 'Ελλάδα. Αἱ ἤτται ἐν τῇ Σερβίᾳ 'Ελλάδι καὶ Πελοποννήτῳ ἐπέτρευσαν τὴν ἐκτέλεσιν στρατιωτικῆς ἀναδιοργανώσεως, ἣν ἐπεχείρησεν ὁ Μ., τῷ 1826 ἐξοντώσας τοὺς Γενιτάρους, κατ' εὐρωπαϊκὴν ὑπόδειγμα. Πρὶν ὅμως ἀποπερατωθῇ αὕτη προσπάθεια τῷ 1829 πάλιν ὑπὸ τῆς 'Ρωσσίας καὶ ἠναγκάσθη ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς 'Αδριανουπόλεως ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς 'Ελλάδος. Εἵτα καθυπέταξε τοὺς πασσαδες Βαγδάτιου καὶ Σκιδρίας, ἀπέτυχεν ὅμως ἐν τῇ κατὰ Μεχμέτ 'Αλῆ τῆς Αἰγύπτου πολέμῳ εἰς τὴν ταπεινωτικὴν εἰρήνην τοῦ Κοτταίου ἐπηρεολούθησαν τῷ 1839 νέα ἐχθροπραξία καὶ ἡ ἤττα ἐν Νισίῃ. Πρὶν δὲ εὐχάστῃ ἡ εἰρήσις ταύτης εἰς Κων/πολιν, ἀπέθανε τῇ 19 'Ιουν. 1839 ὁ Μ., γενόμενος ἀναμνηστικῶς εἰς τῶν διαπρεπεστέρων σουλτάνων τοῦ 'Οθωμ. Κράτους. [Β.Ε.]

Μαχμουτμπη. Χωρίον τοῦ δήμου Σπάρτης, ἔχον 215 κατ. [Μ.Σ.]

Μάχου. Χωρ. τοῦ δήμου Μυρτουντίων τῆς ἐπαρ. Καλαβρύτων, μετὰ 121 κατ. [Μ.Σ.]

Μαχράττοι (ἀκριδέστερον Μαράθοι). Φιλοπόλεμος ἄριος λαὸς τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου 'Ινδιῶν, κατοικῶν εἰς τὰς ὀρεινὰς Γούρας μετὰ τὸν Γουάτιορ καὶ Γόας. Ὑπὸ τοῦ Σιδατζῆ (—1680) ἠνώθησαν εἰς κράτος ἰσχυρόν, ὅπερ διηρέθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦτου εἰς δύο μέρη, διεμελήθη δ' ὕστερον εἰς ἀριθμὸν τινα κρατῶν, ἅπερ μετὰ τῆς ἀγγλικῆς 'Εταιρίας τῶν 'Ανατ. 'Ινδιῶν περήληθον εἰς μακροχρονίους πολέμους. Μόλις τῷ 1818 ἦσαν τὰ διάφορα κράτη ὑποτεταγμένα εἰς τὴν 'Αγγλίαν καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν ὅθρουν ὑποτελεῖς, ἐξαιρέσει τοῦ Σινδία, οὗ ὅμως ἡ χώρα ἀπώλεσε καὶ αὕτη τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς τῷ 1843. Ἡ γλῶσσα τῶν Μ. εἶνε θυγάτηρ τῆς Σανσκριτικῆς καὶ ὀμιλεῖται ὑπὸ 17 ἑκατομ. ἀνθρώπων. Ἡ δὲ φιλολογία συνίσταται ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς θρησκευτικὴν ποιήσιν καὶ μεταφράσεις ἐν τῇ Σανσκριτικῇ. [Μ.Σ.]

Μαψινό. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας 'Ορειῶς τῆς Τραπεζούντος, οἰκία: 150, κατ. 1050 μουσουλμάνοι λαλοῦντες τὴν 'Ελληνικὴν. [Π.]

Μαὼν (Mahon). Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς νήσου Μινόρκας (τῶν Βαlearίδων), κειμένη ἐπὶ τῆς ΝΑ παραλίας. Ὑχει 18 455 κατ. (1887), λαμπρὸν λιμένα καὶ μεγάλην φρουράν, εἶνε δὲ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς νήσου. [Μ.Σ.]

Μαῳόνιον (γερμ. Mahagoni, γαλλ. acajou). Τὸ ξύλον τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου Σβιτενείας τοῦ Μ. (Swietenia mahagoni L.), ἐν τῶν ὠραιότατων καὶ εὐγενεστάτων ξύλων, ἀντέχον ἀδολαφῶς εἰς ψυχρὰς τε καὶ θερμότητα καὶ πᾶσαν ἀλλήν ἀτμοσφαιρικὴν ἐπίδρασιν, ἐκτάκτως σκληρὸν καὶ στερεώτατον, ἐπιδεκτικὸν μεταλλικῆς στιλβώσεως καὶ ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῶν ἐντόμων. Αἱ διάφοροι αὐτοῦ ποικιλίαι ἔχουσι χρώματα ἀπὸ τοῦ κιτρινωποῦ μέχρι τοῦ σκοτεινερυθροῦ, ποικίλην δὲ τὴν στερεότητα καὶ τὴν διαγραμμῶν διακόσμησιν. Χρησιμοποιεῖται δι' ἐπιπλα καὶ συστατικὰ μηχανῶν. Προέρχεται δὲ ἐκ Μεξικοῦ, Κούβας, 'Αγίου Δομίγγου, τῶν βρετ. 'Ανατ. 'Ινδιῶν καὶ ἐκ τινῶν μερῶν τῆς 'Αφρικῆς. Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ λευκὴν ἢ τῆς Νέας 'Ολλανδίας Μ. φέρεται τὸ ξύλον διαφόρων εἰδῶν Εὐκαλύπτου.

Μγλὲν (Mglin). 1) Περιφέρεια ἐν τῇ ΒΔ μέρει τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνεῖου Τσερνίγωφ, ἔχουσα ἑκτασίαν 3 777 τχμ., 133 378 κατ., γεωργίαν σιτηρῶν καὶ καννάβεως. — 2) Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειας Μ. ἐπὶ τοῦ Σουδῆκα, ἔχουσα 7 438 κατ. (1893), ἐμπόριον καννάβεως, κανναβελαίου καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Μέγα βοτάνι. Βλ. 'Αριστολογία.

Μεγαδένδρον. Χωρ. τοῦ δήμ. Παμφίας τῆς Τριχωνίας, κείμενον $1\frac{1}{2}$ ὠρ. πρὸς Ν τοῦ Κεφαλοβρύσου, μετὰ 348 κατοίκων καὶ δημητρ. καρκῶν, βάμβακος, σίνου καὶ ἐλαίου.

Μεγαθήριον ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κυβιέρου τὸ πρότυπον καὶ πρῶτον γνωστὸν γένος οἰκογενείας γιγαντιαίων ζώων ἐκλιπούσης ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ὧν εὕρισκονται τὰ ὀρυκτὰ λείψανα ἰδίως ἐν τῇ Ν 'Αμερικῇ. Ἦσαν ζῶα βαρέα ἔχοντα μικρὸν στρουγγύλον κρανίον, πελωρίους πόδας, καὶ ἰσχυράν οὐράν ἐφ' ἧς ἠδύναντο καὶ νὰ στηριχθῶσιν ἰστάμενα ἐπ' αὐτῆς καὶ τῶν ὀπισθίων μόνον ποδῶν τῶν, ἑστεροῦντο δὲ κυνοδόντων καὶ τομῶν ἔχοντα ὀλίγους κυλινδρικοὺς τραπεζίτας, ἰσχυρὰ πλῆκτρα ἐπὶ τῶν δακτύλων καὶ ὅσα ἐν γένει πλατύτατα. Ἄλλα τῆς οἰκογενείας εἶδη εἶναι Μυλ ὀδοῦς, Μεγαλὼν υξ, Σκελιδόθηριον κτλ. Ὁ πρῶτος ἀνακαλυφθεὶς σκελετὸς τοιούτου ζώου ἔχει μῆκος 4.5 μ. καὶ ὕψος 2.5. Τὰ δὲ μικρότερα τῆς οἰκογενείας εἶδη δὲν ὑπερέβαινον κατὰ τὸ μέγεθος τὸν χοῖρον. [Φ.Ι.]

Μεγάλα Καλύδια. Χωρίον τοῦ δήμ. Τριχωνίων κείμενον πρὸς Ν τῶν Τριχωνίων ὠρ 1.50' ἐν τῇ πεδιάδι τῇ διαβροχομένη πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ παραποτάμου τοῦτου Παμίσου (Μπλούρη) καὶ παρὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Κάτ. 1310.

Μεγάλη Βρετανία. Εὐρωπαϊκὴν κράτος περιλαμβάνον τὰ 3 ὑπὸ ἐν στέμμα ἡνωμένα βασίλεια τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας. Ἀποτελεῖται ἐκ τῶν δύο μεγάλων νήσων Ἀγγλίας-Σκωτίας (Μ. Β. ἐν στενωτέρῳ ἑννείῳ) καὶ Ἰρλανδίας, ὡς καὶ διαφόρων μικρῶν (Ἑβρίδων, Ὀρκνεϊκῶν καὶ Σχετλανδικῶν, Σιλλεϊῶν, τῶν ἐν τῷ περὶ τῆς Μάγχης καὶ τέλος τῆς Μάν· ἐν ὧν ἔχει ἐμβ. 314 624 τχμ., πρὸς δὲ πολυαριθμοὺς ἀποικίας εἰς πάντα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τοῦ 1800, ὅτε ἡνωθῇ καὶ ἡ ἱρλανδικὴ βουλὴ μετὰ τῆς βρετανικῆς, ἐπισήμως τὸ κράτος καλεῖται «Ἡνωμένον βασίλειον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας». Περὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας τῶν 3 βασιλείων βλ. τὰ ἀρθρα Ἀγγλία, Σκωτία, Ἰρλανδία. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Βρεττανικῶν νήσων ἀνῆλθε τῷ 1891 εἰς 37 879 285, ὧν 27 482 104 ἐν Ἀγγλίᾳ, 1 518 914 ἐν Οὐαλσίᾳ, 4 025 647 ἐν Σκωτίᾳ, 4 704 750 ἐν Ἰρλανδίᾳ, 55 598 ἐν τῇ νήσῳ Μάν καὶ 92 272 ἐν ταῖς νήσοις τοῦ περὶ τῆς Μάγχης. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶνε 120 κατὰ τχμ., καὶ ἡ μὲν μεγίστη ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰς ἀνηραρότους καὶ βιομηχανικὰς περιφερείας τῆς ΒΔ Ἀγγλίας (208 κατὰ τχμ.), ἡ δὲ ἐλαχίστη ἐν Σκωτίᾳ. Ἀπὸ τοῦ 1871-90 μετενάστευσαν ἐκ Μ. Β. $4\frac{1}{3}$ ἑκατομμ., ἀλλαχόθεν δὲ ἐγκατεστάθησαν περίπου τὸ ἡμισυ αὐτῶν ὑπὲρ τὰ 50 % τῶν κατοίκων διαμένουσιν ἐν πόλεσιν ὧν τῶν 10 χιλ. κατ. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν γερμανικὴν φυλὴν τῶν Ἀγγλῶν, εἰς αὐτὰς καταριθμοῦνται καὶ οἱ εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς Σκωτίας (Lowlanders) καὶ οἱ εἰς τὰ ΒΑ καὶ Δ μέρη τῆς Ἰρλανδίας ἐγκατασταθέντες. Ὑπ' αὐτῶν ἀπερροφήθησαν κατὰ μέγα μέρος οἱ Κέλται, εὐρισκόμενοι καθαροὶ μόνον εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη τῆς Σκωτίας καὶ Οὐαλσίας, εἰς τὴν νῆσον Μάν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ἰρλανδίας· τὴν κελτικὴν γλῶσσαν ὁμιλοῦσι νῦν μόλις 2 ἑκατομμ. Ἐπικρατοῦσα ἐκκλησία ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε ἡ ἀγγλικανή, ἐν Σκωτίᾳ ἡ πρεσβυτεριανή· πρὸς τοὺς τοὺς ὑπάρχει ἐν Σκωτίᾳ ἡ λεγομένη ἐλευθέρα ἐκκλησία, ἐν Ἰρλανδίᾳ ἐκτὸς τῆς πολυαριθμοτέρας καθολικῆς ἡ διαμαρτυρομένη, καὶ εἰς τὰ 3 δὲ βασίλεια πολυάριθμοι ἀλλοι ὑποδεέστεροι αἱρέσεις. Ἡ γεωγραφία εὐνοομένη ὑπὸ τοῦ θαλάσσιου κλίματος καὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους ἀκμάζει λίαν, καίτοι τὰ προϊόντα αὐτῆς δὲν ἀρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας· 61.7 % τοῦ ἐδάφους καλλιεργοῦνται, ὧν 34.8 % εἶνε λειμῶνες, 26.7 % ἀγροὶ καὶ 0.1 % κήποι (1890). Τὸ ἐδαφὸς ἀνήκει ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς ὀλίγους μεγαλοκτηματίας. Ἡ κτηνοτροφία ἐδωκε τῷ 1890 τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς· 10 789 858

βάας, 31 667 165 πρόβατα, 4 362 040 χίρους, 1 964 911 ἵππους· ἐπίσης δὲ ἡ ἀλιεῖα εἶνε σπουδαιότατη. Ἡ μετὰ ἀλκυονίᾳ ἐξήγαγε τῷ 1890 30 000 ἀνθρώπων 182 $\frac{2}{3}$ ἑκατομμ. τόνων, σίδηρον 7 904 214 τ., μολύβδον 33 590, ψευδάργυρον 8 582, κασίτερων 9 602, χαλκὸν 936 τ., ἀργυρον 907 χγ., ἄλλας 2.2 ἑκατομμ. τ., ἐν ὧν δὲ πρὸς ὄντα ἀξίας 100.8 ἑκατομμ. λίρῶν στερλινῶν. Ἡ περιουσία τοῦ τόπου εἶνε ἐν συνόλῳ μεγίστη ἡ ἐθνικὴ περιουσία ὑπελογίσθη τῷ 1885 εἰς 10 037 ἑκατομμ. λ. στ. καὶ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος φέρος, οὗ ἐξαιροῦνται οἱ ἔχοντες εἰσοδήματα ὀλιγώτερον τῶν 150 λ. στ., ἐπεθύρουν τῷ 1886 εἰσοδήματα ἐν ὧν 630 ἑκατομμ. λ. στ. Ἐν τούτοις παρατηροῦνται μέγιστα ἀντιθέσεις τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως. Ἐὰν περιλάβῃ τις μεταξὺ τῶν πλουσίων τοὺς ἔχοντας 5 χιλ. λ. στ. περιουσίαν, τοὺς δὲ ἔχοντας 100 λ. στ.—5 χιλ. μεταξὺ τῶν μεσαίων, καὶ τοὺς ἔχοντας ὀλιγώτερον τῶν 100 λ. στ. μεταξὺ τῶν πτωχῶν, προκύπτει κατὰ τοὺς κληρονομικοὺς καταλόγους τῷ 1877 ἡ ἐξῆς ἀναλογία ἐπὶ τοῖς 100:

	πλούσιοι	μεσαῖοι	πτωχοὶ
Ἀγγλία	3.70	29.40	66.90
Σκωτία	3.24	25.88	70.88
Ἰρλανδία	1.40	16.51	82.00

Ἡ δημοσία ἐκ παλαιοῦ ἀνεπτύχθη ἀπὸ τοῦ 1870 μεγάλως. Τῷ 1890 ὑπῆρχον 30 793 δημοτικὰ σχολεῖα μετὰ 7 291 252 μαθητῶν, ἐγγεγραμμένων (ὧν ὅμως πράγματι μόνον 64.7 % ἐπείτησαν ἐν αὐτοῖς), 555 σχολαὶ τῆς μέσης ἐκπαίδευσως, ὧν 62 μεγάλαι, 9 κολλεγία, 440 γυμνάσια καὶ 44 διδασκαλεῖα, μέγας δὲ ἀριθμὸς ἰδιωτικῶν. Πανεπιστήμια ὑπάρχοντι 10 ἐν Ὁξφόρδ, Καϊμπριτζ, Δόρχαμ, Μάντσεστερ, Ἐδιμβούργῳ, Γλασκώδῃ, Ἀγ. Ἀνδρέᾳ. Αἰθερδὴν, 2 ἐν Δουβλίῳ, πρὸς δὲ 27 πανεπιστημιακὰ κολλεγία μὴ ἔχοντα τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν διπλώματα. Ἡ βιομηχανία τῆς Μ. Β. εἶνε ἡ ἀκραιότερὴ τοῦ κόσμου, πρὸ πάντων δὲ σημαντικὴ ἡ κλωστικὴ καὶ ἡ ὑφαντουργία, κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1890 ἔχονσαι 7 190 ἐργαστᾶρια μετὰ 53.6 ἑκατ. ἀτράκτων, 822 489 ὑφαντικῶν μηχανῶν καὶ 1 084 631 ἐργατῶν· ἐξήχθησαν δὲ προϊόντα αὐτῶν αξίας 112.5 ἑκατομμ. λ. στ. Ἀλλοὶ σπουδαῖοι κλάδοι εἶνε ὁ τῆς σιδηρουργίας, ἥς τὰ ἐξαχθέντα προϊόντα εἶχον τότε ἀξίαν 50 ἑκατομμ. λ. στ., οἱ τῶν δερμάτων, τοῦ χάρτου, ὑέλου, κεραμευτικῆς, πορσελλάνης, ζυθοῦ, ναυπηγίας (κυρίως ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως καὶ ἐν Σκωτίᾳ), παραγωγούσης τῷ 1890 775 ἀτμόπλοια καὶ 245 ἱστιφόρα. Ἀκραιότατον εἶνε καὶ τὸ ἐμπόριον, εὐνοούμενον διὰ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως, τῶν πολλῶν καὶ λαμπρῶν λιμένων, τοῦ θαυμασίως ἀνεπτυγμένου δικτύου τῶν σιδηροδρόμων καὶ

διωρύχων, τῶν τραπεζιτικῶν ἰδρυμάτων κλ. καὶ προστατευόμενον διὰ τοῦ μεγίστου τοῦ κόσμου στόλου, ὥστε $\frac{3}{4}$ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ κράτους προέρχονται ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Εἰσαγωγή τῇ 1890: 420.962.000 λ. στ., εξαγωγή δὲ βρεταν. μὲν προϊόντων 263.531.000 λ. στ., προϊόντων δὲ τῶν ἀποικιῶν καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς 64.721.000 λ. στ. Δὲν συγκαταριθμεῖται εἰς ταῦτα ἡ εἰσαγωγή πολυτίμων μεταλλῶν (33.9 ἑκατ. λ. στ.) καὶ ἡ εξαγωγή αὐτῶν (25.2 ἑκατ. λ. στ.). Εἰσάγονται δὲ κυρίως τρόφιμα καὶ πρῶται ὕλαι καὶ εξαγονται πρὸ πάντων βυμβάκερά ὑφάσματα καὶ κλωστοί, σιδήρος καὶ χάλυψ, μάλλινα ὑφάσματα, μηχαναί, λιθίνθρακες, λινά, πλεκτά κλ., μάχαιραι καὶ ἐνδύματα. Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν (ἀνευ τῶν ἀποικιῶν) ἡριθμεῖται τῇ 1890 πλοῖα 21.233, ὧν 7.381 ἀτμόπλοια. Τὸ δίκτυον τῶν σιδηροδρόμων εἶχε μήκος 32.304 χμ., τὸ δὲ τῶν τηλεγράφων 50.918 χμ. Μονὰς νομισματικὴ εἶνε ἡ λίρα στερλίνα, ἴση πρὸς 25 φρ. χρ. Μέτρα: 1 ἄγγλ. πούς=30.48 ἑκατοστόμετρα, 100 ὄζρα=91.44 μ., ἄγγλ. μίλλιον=1.609 χμ., ἄγγλ. ναυτικὸν μίλλιον=1.855 χμ. ἄγγλ. λίτρα (τοῦ ἐμπορίου)=0.45 χγ., 112 λίτρα=1 hundredweight (ἥτοι: ἑκατὸν βάρη), 20 hundredweight=1 τόννος=1016 χγ. Τὸ ἔμβλημα τοῦ κράτους βλ. ἐν πίν. Ἐμβλήματα Δ' ἀρ. 10. Περί δὲ τοῦ συντάγματος τοῦ στράτου ἀποτελοῦσι μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἐξαιρέσιν, καθόσον ἐν τῇ Μ. Β. δὲν ὑπάρχει ἡ γενικὴ ὑποχρέωσις τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἐπικρατεῖ ἐτι ἡ στρατολογία ἐθελοντῶν, κατ' ἑτος δὲ ἡ διατήρησις τοῦ στρατοῦ ἐν ὀρισμένῳ ἀριθμῷ ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς βουλῆς. Ἡ δύναμις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀνῆλθε τῇ 1892-3 εἰς 104.26 ἄξιωματικούς, 216.895 ἄνδρας (μετὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν) καὶ 25.871 ἵπτους· ἡ δὲ ἐφεδρεία εἰς 899 ἄξιωματικούς καὶ 78.480 ἄνδρας. Πρὸς τούτοις ὑπάρχουσιν ἡ ἐθνοφυλακὴ (militie) μετὰ τοῦ ἰδιαίτερου ἱππικοῦ (yeomanry), ἐν ὧν 4.253 ἄξιωματικοί, 139.563 ἄνδρες καὶ 1.400 ἵπποι, καὶ τέλος οἱ ἐθελονταί (volunteers) ἀνερχόμενοι εἰς 261.754 συμπεριλαμβανόμενων 9.447 ἄξιωματικῶν. Διὰ τὴν Ἰνδίαν ὀρίσονται εἰδικὸς στρατὸς ἀποτελούμενος ἐκ 2.834 Ἀγγλῶν ἄξιωματικῶν καὶ 124.976 ἰθαγενῶν στρατιωτῶν (χωριστὰ δὲ ἡ ἀυτονομία 190 χιλ. ἀνδρ.). Ὁ στόλος εἶνε ὁ ἰσχυρότερος πάντων τῶν κρατῶν, περιλαμβανῶν 714 πλοία μετὰ 6.548 τηλεβόλων, 9.459 ἄξιωματικῶν καὶ 94.891 ἀνδρῶν· ἐκ τῶν πλοίων εἶναι 79 θωρηκτά, 86 πορτολλοβόλα α' τάξεως καὶ 73 β' τάξεως. Ἡ Μ. Β. ἔχει μεγαλητέρως καὶ πολυαριθμωτέρας τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς ὑψηλοῦ ἀποικίας. Αἱ κυριώτεραι εἰναι αἱ Ἀνατολ.

Ἰνδία (αὐτοκρατορία), αἱ ἐν τῇ Ν καὶ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ, ὁ Καναδάς, ἡ Αὐστράλια, ἐν ὧν δὲ αἱ ἀποικίαι περιλαμβάνονται 25.5 ἑκατομμ. τ.χμ. μετὰ 314 ἑκατομμ. κατ. Ἡ μεγάλη αὕτη ἐκτασις ὡς συνέπειαν ἔχει καὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἀγγλικῆς γλώττης, ἥτις ἐμμελεῖται ὑπὸ περ. 118 ἑκατομμ. ἀνθρώπων καὶ ὑστερεῖ κατὰ τοῦτο μόνον τῆς σινικῆς.

Ἱστορία. Ἡ Μ. Β. κατοικεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπὸ τῶν Βρετανῶν (κελτικῆς φυλῆς) καὶ ἐκαλεῖτο Britannia παρὰ Ῥωμαίοις, οἵτινες τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν Καίσαρα (55 π. Χ.) ἐπάτησαν τὸ ἔδαφος αὐτῆς καὶ ἐκυρίευσαν τὴν χώραν κατὰ τὴν Δ' μ. Χ. αἰῶνα, ἐγκατέλειπον ὅμως αὐτὴν τῇ 410 τῇ 450 ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῇ οἱ Ἀγγλοσάξωνες (βλ. λ.). Γὰρ ὑπὸ τούτων ἰδρυθέντα βασιλεία ἤνωθησαν τῇ 827 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἐθέρτου εἰς ἓν κράτος ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀγγλία. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἤρχισαν αἱ εἰσβολαὶ τῶν Νορμαννῶν (Δανῶν) καὶ ἔθετε μὲν πρόσκαιρον τέλος εἰς τὰς προσβολὰς αὐτῶν Ἀλφρέδος ὁ μέγας (878-901), ἀλλ' ἀνεκώθησαν ἐπὶ Ἐθελρέδου Β' (978-1016) καὶ τῇ 1016 ἐκυρίευσεν Κανούτος ὁ μέγας τῆς Δανίας πᾶσαν τὴν Ἀγγλίαν, οὗ θανόντος τῇ 1035 κατέλαβε τῇ 1042 ὁ υἱὸς τοῦ Ἐθελρέδου Ἐδουάρδος ὁ ὀμολογητῆς τὴν θρόνον. Τὸν σφετερισθέντα εἶτα τὴν βασιλείαν Ἀράλδον ἐνίκησε παρὰ τὸ Ἀστιγξ δ' δευτῶν ἐν τῇ Β. Γαλλίᾳ Νορμαννῶν Γουλιέλμος ὁ κατακτητῆς (14 Ὀκτ. 1066) καὶ ἔθρυσεν τὴν νορμαννικὴν δυναστείαν, κρατήσαντες τῆς χώρας μέχρι τοῦ 1154. Ἐπ' αὐτῆς οἱ Νορμαννοὶ ἀπετέλουν τὴν ἀνωτέραν τάξιν (εὐγένειαν), οἱ δὲ Ἀγγλοσάξωνες τὴν κατωτέραν, στερηθέντες ὑπὸ Γουλιέλμου τοῦ Α' (1066-87) ἐντελῶς τῆς γῆς, ἥτις διενεμήθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἱποποτῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας. Γουλιέλμος δ' Β' (1087-1100) ἐδημοσίευσεν τὴν Charta libertatum (χάρτην τῶν ἐλευθεριῶν), ἀποτελοῦσαν τὴν πρώτην βᾶσιν τοῦ ἄγγλ. συντάγματος. Κατὰ τὰς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐκρχαίτας διαμάχας περὶ τοῦ θρόνου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ματθίλδης, συζύγου τοῦ κόμητος Γοδεφρείδου Πλανταγενέτου τῆς Ἀνδεγαυίας, καὶ τοῦ ἀνεψιῦ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βλοῦ ἐνίκησεν οὗτος καὶ ἐβασιλεύει 1135-54, ἡναγκάσθη ὅμως ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν υἱὸν τῆς Ματθίλδης Ἐρρίκον Πλανταγενέτην ὡς διάδοχον, καταστάντα οὕτω πρῶτον βασιλέα ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πλανταγενέτων ν, ὅστις ἐβασιλεύει μέχρι τοῦ 1485. Ὁ Ἐρρίκος (Β'), βασιλεύσας 1154-89 καὶ διὰ τοῦ γάμου τοῦ μετὰ τῆς Ἐλεονώρας τοῦ Πρατοῦ κύριος γενόμενος τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς Γαλλίας, ἐκυρίευσεν τῇ 1171 τὴν Ἰρλανδίαν, ἐτελειοποίησε τὴν νομιθεσίαν, περιώρισεν τὸν κληρὸν, ἐξέησε δὲ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν ἐκ-

κληρίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θωμᾶ Βέκκετ. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ριχάρδος ὁ λεγόμενος ἑντάκαρδος (1189-99) ἔλαβε μέρος εἰς τὴν γ' σταυροφορίαν καὶ ἔπεσε μαχόμενος, διετέξατο δ' αὐτὸν ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης (1199-1216), ὅστις ἀπώλεσε τὴν Νορμανδίαν καὶ Βρεταννίαν, καταληφθεὶσας ὑπὸ τῆς Γαλλίας, καὶ ἐταπεινώθη τσοῦτον ὥστε ἐδέχθη τὸ βασίλειον ὡς φόρου ὑποτελὲς τιμάρειον παρὰ τοῦ Πάπα (1213). Οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν τῷ 1215 εἰς ἐκδοσιν τῆς λεγ. Magna charta, ἥτις εἶνε ἡ κυρία βᾶσις τοῦ ἀγγλ. συντάγματος. Ἐπὶ Ἐρρίκου Γ' (1216-72) αὕτη διηρυνήθη καὶ συνεπληρώθη, ἐκλήθησαν δὲ 1265 καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς κατωτέρας εὐγενείας, τῶν ἐλευθέρων γεωκτημόνων καὶ τῶν πόλεων εἰς τὴν βουλὴν. Ἐδουάρδος ὁ Δ' (1272-1307) καθυπέταξε τὴν Οὐαλιαν καὶ τὴν Σκωτίαν, ἥτις ἔμωσ ἐπὶ Ἐδουάρδου Β' (1307-27) ἀπωλέσθη πάλιν (1314). Ἐν τούτοις Ἐδουάρδος ὁ Γ' (1327-77) ἠνάγκασε τοὺς Σκώτους ἐκ νέου ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἀγγλίας, πρὸς δὲ ἤρχισε 1338 τὸν μέγαν μετὰ τῆς Γαλλίας πόλεμον δι' οὗ ἐπεδίωκε καὶ τὸ στέμμι καὶ ταύτης διὰ τὸν οἶκόν του. Καὶ ἐκυριεύθη μὲν διὰ τῶν νικητῶν του ἐν Κρεσὺ καὶ Μωπερτουί ἡ Γαλλία, ἀπωλέσθη ὅμως πάλιν ἡδὴ ζῶντος αὐτοῦ. Ὁ διάδοχός του Ριχάρδος Β' (1377-99) ἐξεθρονίσθη δι' ἐπαναστασεως προκληθείσης διὰ τῆς αὐθαριεῖτος καὶ σκληρᾶς κυβερνήσεως αὐτοῦ· ἀνέβη δ' εἰς τὸν θρόνον εἴτα ὁ ἐξ ἀδελφός του Ἐρρίκος ὁ Δ' (1399-1413) ἐκ τοῦ οἴκου Λαγκαστρίας (Λαίγχετερ). Τὸν μετὰ τῆς Γαλλίας πόλεμον ἀνεγένωσεν Ἐρρίκος ὁ Ε' (1413-22), ὅστις ἐνίκησεν ἐν Ἀξεγκούρ (1415) καὶ ἐν τῇ συνήχη τοῦ Troyes (1420) ἀνηγερεῖθη ὑπὸ τῆς βουργουνδικῆς μερίδος διάδοχος τοῦ γαλλικοῦ θρόνου. Ὅθεν ἐστέθη μὲν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἐρρίκος ὁ Σ' (1422-61) ὡς βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἀπώλεσεν ἔμωσ ἐμφανισθεὶς τῆς Ἀδελφιανῆς παρθένου (1429) ἀπάσας τὰς ἐν Γαλλίᾳ κτήσεις ἐκτός τοῦ Καλαί, ἐνῶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ συνεπεία τῆς ἀδυναμίας τοῦ βασιλέως ἐξεργράγη ὁ μεταξὺ τῶν οἰκῶν Λαγκαστρίας καὶ Ὑόρκης ἐμφύλιος πόλεμος (τοῦ ἐρυθροῦ καὶ τοῦ λευκοῦ ῥόδου). Ριχάρδος ὁ δευτὸς Ὑόρκης, ἀναγκασθεὶς μετὰ τὴν ἐν Νόρθαμπτον αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἐρρίκου (10 Ἰουλ. 1460) προστάτης (protector) τοῦ κράτους, ἔπεσε τῇ 30 Δεκ. ἐν μάχῃ. Διετέξατο δὲ αὐτὸν ὡς βασιλεὺς ὁ υἱὸς του Ἐδουάρδος Δ' (1461-83), ὅστις ἐξεθρονίσθη μὲν 1470 ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του δονκῶς Κλαρέντζας καὶ τοῦ Βάρβικ, ἀνέκτησε δὲ πάλιν τὸ βασίλειον 1471. Ὁ υἱὸς του Ἐδουάρδος Ε' ἐφανεύθη ὑπὸ τοῦ θείου του δονκῶς Γλῶστερ, ὅστις βασιλεύσας 1483-85 ἐνίκηθη καὶ ἔπεσε μαχόμενος ἐν Βόσφορθ κατὰ τοῦ

Ἐρρίκου Τούδωρ, τοῦ οὗτω γενομένου πρώτου βασιλέως ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Τούδωρ, ὅστις ἐβασίλευσε 1485-1603. Ἐνῶ δὲ Ἐρρίκος (ὁ Ζ'), 1485-1509, ἐπρостаύτευσεν τὴν μεσαιὸν τάξιν, ὁ διάδοχός του Ἐρρίκος ὁ Η' μετέβαλε τὴν φεουδαλικὴν μοναρχίαν εἰς δεσποτεῖαν καὶ περιώρισε τὰ δικαιώματα τῆς βουλῆς, ἥτις ἐπεκύρωσε τὸν χωρισμὸν τῆς ἀγγλ. ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Πάπα. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαινισθεῖσα κατάργησις τῶν μοναστηρίων συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Ἐδουάρδου Σ' (1547-53). Καὶ προσεπάθησε μὲν νὰ εἰσαγάγῃ πάλιν τὸν καθολικισμὸν ἡ Μαρία Τούδωρ (1553-58), ἀλλὰ μετὰ τὴν βραχείαν βασιλείαν αὐτῆς ἐπῆλθε ἡ σφόδρα τοῖς Καθολικοῖς ἀντικειμένη τῆς Ἐλισάβετ (1558-1603), ἐπ' ἧς ἰδρῶθη ἐπισήμως ἡ ἀγγλικανὴ ἐκκλησία (βλ. λ.). Τῷ 1587 ἡ Ἐλισάβετ ἐπεκύρωσε καὶ τὴν καταδικὴν τῆς Μαρίας Στούαρτ, ἥτις εἶχεν ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ ἀγγλ. θρόνου· ἀπέκρουσε δὲ καὶ τὰς προσβολὰς τῶν Ἰσπανῶν (βλ. Ἀρμάδα) καὶ ἀνέπτυξε τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῆς χώρας. Δι' αὐτῆς ἔληξεν ὁ οἶκος Τούδωρ, ἀνέβη δὲ εἰς τὸν θρόνον ὁ οἶκος Στούαρτ (1603-89) διὰ Ἰακώβου τοῦ Δ' (1603-25) υἱοῦ τῆς Μαρίας Στούαρτ, ὅστις ἤνωσεν ἐν τῇ προσώπῳ του τὰ 3 βασίλεια Ἀγγλίας, Σκωτίας, καὶ Ἰρλανδίας. Ἦτο δὲ οὗτος ἐνθερμος ὁπαδὸς τῆς ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, καταδιώκων δὲ τοὺς Πευριτανούς καὶ Καθολικοὺς προσέκαλεσε τῷ 1605 συνωμοσίαν καὶ ἐνεκα τῆς ἀσφαλείας του καὶ τῆς ἀδυνατίου ἐξωτερικῆς πολιτικῆς διετέλεσεν ἐν ἀδιακόπῳ διαφορά μετὰ τῆς βουλῆς. Κάρολος ὁ Δ' (1625-49) ἠναγκάσθη τῷ 1628 νὰ ἀναγνωρίσῃ δικαιώματα τινα τῆς βουλῆς, ἐκυβέρνησε δ' εἴτα ἐπὶ 11 ἔτη ἀνευ βουλῆς ἐπιδιώκων ἀπόλυτον μοναρχίαν. Δυσανεχόμενος δὲ καὶ τοὺς Σκώτους συνεκάλεσε μὲν 1640 τὴν λεγομένην Μακροχρόνιον βουλὴν, εἰς ἣν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐποίησε παραχωρήσεις τινας, οὐχ ἥτις τὸν ὅμως τῷ 1642 ἐξεργάγη μεταξὺ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ τῆς βουλῆς ἐμφύλιος πόλεμος, καθ' ὃν ἡττηθέντος τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ 1644 ἐν Μάρστων-Μούρ καὶ 1645 ἐν Naseby ὁ Κάρολος κατέφυγεν εἰς Σκωτίαν. Παραδεδωκὸς δ' εἴτα εἰς τὴν ἀγγλικὴν βουλὴν, ἀπεκεφαλίσθη τῷ 1649 καὶ ἐκηρύχθη ἡ δημοκρατία, ὁ δὲ Κρόμβελλ ἀποπεραιτώντας τὸν πόλεμον διὰ τῆς νίκης του ἐν Οὐόρστερ (1651) κατὰ Καρόλου τοῦ Β', υἱοῦ τοῦ ἀποκεφαλισθέντος βασιλέως, ἀνηγερεῖτο ὁ προστάτης τῆς ἀγγλικῆς δημοκρατίας. Ὁ Κρόμβελλ ἐνίκησε τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ ὑπεστήριξε καταλλήλως τὸ ἀγγλ. ἐμπόριον, καθυπέταξε δὲ καὶ τὴν Ἰρλανδίαν. Ἀποθανόντα αὐτὸν 1658 διετέξατο ὡς προστάτης ὁ υἱὸς του Ριχάρδος, ἠναγκάσθη ὅμως μετὰ τινας μῆνας νὰ παραιτηθῇ. Τῷ δὲ 1660 ἐπέστρεψε Κά-

ρόλος ο Β' εἰς Ἀγγλίαν, εὗρεν ὑποστήριξιν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μόγκ καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς βασιλεὺς. Ἐπ' αὐτοῦ ἐξερράγη 1665 νέος πόλεμος μετὰ τῆς Ὁλλανδίας καταλήξας 1667 εἰς τὴν συνθήκην τῆς Βρέδας, ἕτερος δὲ τῷ 1672-74 οὐδὲν ἐπὶ νήνευ ἀποτελέσται. Ἐπεδίωκε δὲ ὁ Κ. διαρρύθμισιν ἐκκλησιαστικὴν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον καὶ πολιτικὴν ἐπὶ τὸ ἀπολυτώτερον· ἀλλὰ αἱ ἐξωτερικαὶ περιπλοκαὶ καὶ πρὸ πάντων αἱ χρηματικαὶ δυσχέρειαι τοῦ σπατάλου βασιλείας παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ ἀναβάλῃ τὰ ταῦτα σχέδια του καὶ νὰ ἐκδώσῃ τῷ 1679 τὴν περίφημον νόμον Habeas corpus (βλ. λ. ἐν τ. Α' σ. 18). Τὰ σχέδια αὐτοῦ προσεπάθησε νὰ ἐκτελέσῃ δραστηριώτερον ὁ ἀδελφὸς καὶ διάδοχός του Ἰακώβος δ' Β' (1685-88), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔλαβον οἱ Καθολικοὶ ἴσα τεῖς Ἀγγλικανοῖς δικαιώματα καὶ κατεστράφη οὐδὲν ῥόφρονες Οὐίγοι. Ὅτε δὲ ἡ γέννησις διαδόχου ἐπαπειλεῖ τὴν ἐξαικολούθησιν τοιαύτης καταστάσεως, οἱ Διαμαρτυρόμενοι ἐπεκατέστησαν τὴν βοήθειαν Γουλιέλμου τῆς Ὁρανίας, τὸν ποταρτητοῦ τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ συζύγου τῆς Μαρίας Θυγατρὸς τοῦ Ἰακώβου· οὗτος ἀπεβίβασθη 1688 μετὰ 15 000 ἀνδρῶν καὶ εἰσῆλθεν ἀμαχῆται εἰς Ἀνδνίνον, βουλὴ δὲ συγκληθεῖσα ἐπὶ τούτῳ ἀνέψωσε 1689 τὴν Μαρίαν καὶ τὸν σύζυγόν της (ὡς Γουλιέλμου Γ') εἰς τὸν θρόνον καὶ ἡ Declaration of rights ὤρισεν τὰ δικαιώματα τῆς βασιλείας. Ἰακώβος δ' Β' εἰσβαλὼν εἰς Ἱρλανδίαν μετὰ 5 000 Γάλλων ἐνίκηθ' καὶ ἐξεδιώχθη, τὰ δὲ φίλαρα αὐτοῦ σχέδια τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ἀπεκρούσθησαν ἐπιτυχῶς. Τὸν Γουλιέλμον διεδέξατο 1702 ἡ γυναικαδέλφη του Ἄννα (1702-14), ἐφ' ἧς ἠνέθη ἡ Σκωτία μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐπισήμως, ὁ στρατὸς διέπρεψε κατὰ τὴν περὶ διαδόχης ἐν Ἰσπανίᾳ πόλεμον καὶ ἡ συνθήκη τῆς Οὐτρέχτης 1713 ἐξηστράλισε τῇ Ἀγγλίᾳ τὰς περὶ τὸν ὅρμον Οὐδδον χώρας, τὴν Νέαν Σκωτίαν, Γιβραλτὰρ καὶ Μινὸρκαν, ὡς καὶ τὴν προτεσταντικὴν διαδοχὴν τῆς βασιλείας. Ἀνύμει ταύτης διεδέξατο τὴν Ἄνναν ὁ ἐκ Λέκτωρ τοῦ Ἀννόβερ, ὡς Γεώργιος Α', (1714-27), ἐφ' οὗ ἐκυβέρνησεν ὁ Οὐίγος Walpole καὶ κατεπνίγησαν αἱ ἐπαναστάσεις τῶν Ἰακωβιτῶν ἐν Σκωτίᾳ. Γεώργιος δ' Β' (1727-60) ἔλαβε μέρος εἰς τὸν περὶ διαδόχης ἐν Αὐστρίᾳ πόλεμον, ἐνίκησε δ' ἐν Δέστυγγεν 1743 τὸν δὲ ἀποβιδοσθέντα ἐν Σκωτίᾳ μνηστῆρα τοῦ ἀγγλ. θρόνου Κάρολον Ἐδουάρδον κατατρέψαντα ἐδούξ' Κομβερλάνδην ἐν Κούλλοδεν (1746). Ἐνεκα τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἀποικιῶν περιήλθεν ὁ Γεώργιος εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Γαλλίας 1756, πρὸς τούτοις δὲ συνεμάχησε τῇ Πρωσίᾳ κατὰ τὸν Ἐπταετῆ πόλεμον. Τὸν μετὰ Γαλλίας πόλεμον ἀπεπεράτωσε ὁ Γεώργιος Γ' (1760-1820) διὰ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων, ἐξα-

σπράξας τῇ Ἀγγλίᾳ τὰς ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ ἀμειψόμενους ἀποικίας· συγχρόνως αὖ ἐν ταῖς Ἀνατ. Ἰνδίας κατακτήσεις προώδευσαν πολὺ Ἀλλὰ ἡ δεσποτικὴ ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἀποικίαις πολιτικὴ προεκάλεσε 1776 τὴν ἐπανάστασιν τούτων καὶ τῷ 1783 ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῶν ὡς Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ὁ ἡγέτης τῆς κυβερνήσεως νεώτερος Πίττ ἤρχισε τῷ 1793 τὸν πόλεμον κατὰ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐνῷ δὲ ἀπέτυχον διάφοροι ἀποβιβάσεις ἀγγλ. στρατευμάτων εἰς Γαλλίαν, ὁ Νέλσον ἐξωλόθρευσε τὸν γαλλ. στόλον παρὰ τὸ Ἀδουκίρ 1798. Ἐπανάστασις τῶν καθολικῶν Ἱρλανθῶν κατέληξεν εἰς τὴν ἐντελῇ ἐνωσιν τῆς νήσου μετὰ τῆς Μ. Β. τῷ 1800. Μετὰ βραχυχρόνιον εἰρήνην μετὰ τῆς Γαλλίας 1802-3 ἐξερράγη πάλιν ὁ μετ' αὐτῆς πόλεμος, καθ' ὃν ἐνίκηθ' ὁ γαλλο-ισπανικὸς στόλος ἐν Τραπαλχάρ 1805, ἐδαμνοβολήθη ἡ Κοπεγχάγη 1807 καὶ ἀπῆχθη ὁ δανικὸς στόλος. Ὁ Ναπολέων ἀπέκλεισε ἐξ ὅλων τῶν λιμένων τῆς ἡπειρωτ. Εὐρώπης τοὺς Ἀγγλούς, οὗτοι δὲ ἐπολέμησαν ἐπιτυχῶς κατ' αὐτοῦ ἐν Πορτογαλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ. Ἀθροισαί ἀγγλικῶν πλοίων κατ' οὐδετέρων προεκάλεσαν πόλεμον μετὰ τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν 1812-14. Διὰ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων 1814 ἀπέκτησεν ἡ Ἀγγλία οὐκ ὀλίγας ἀποικίας. Ὁ ἀνόντος τοῦ Γεωργίου Γ' ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον Γεώργιος Δ' (1820-30) ὁ διατελέσας ἀπὸ τοῦ 1811 ἡβη ἀντιβασίς εἰς σημαντικὸν γεγονός τῆς βασιλείας του εἶνε ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὰς Ἀνατολῆς καὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δὲ ἡ χειραφέτης τῶν Καθολικῶν πρὸς καθύλασιν τῆς Ἱρλανδίας Ἐπὶ Γουλιέλμου Δ' (1830-37) ἐξηκολούθησαν αἱ ἐσωτερικαὶ μεταρρυθμίσεις, ἡ αὐξήσις τῶν ἐκλογῶν εἰς 1 ἑκατομμύριον (1832) καὶ ἡ ἐκδοσις ἐλευθεροφρονος ὀργανισμοῦ τῶν πόλεων (1835). Τῷ 1837 ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἡ Βικτωρία. Μετὰ σφοδρὰς διαμάχας ἐν τῇ βουλῇ περὶ τοῦ θαλαμῶ τῶν σιτηρῶν ἐπετεύχθη τέλος ἡ κατάργησις αὐτοῦ (βλ. Anti-corn-law-league), ἀντικατασταθέντος διὰ φόρου εἰσοδήματος. Πόλεμος μετὰ τῆς Κίνας ἐλήξε διὰ τῆς παραχωρήσεως τοῦ Χόγκονγκ εἰς τοὺς Ἀγγλους καὶ ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ἐν τῇ σινικῇ λιμένι. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον εἰς ὃν ἔλαβε μέρος ἡ Ἀγγλία, δὲν κατώρθωσε μεγάλα πράγματα, καίτοι ὁ στρατὸς ἐκολέμησεν ἀνδρείως περὶ τὴν Σεβαστοπόλιν. Ἐν ταῖς Ἀνατ. Ἰνδίας ἐξετάσθησαν αἱ ἀγγλικαὶ κτήσεις· ἀλλὰ τῷ 1857 ἐξερράγη φοδερὰ ἐνταῦθα ἐπανάστασις, μετὰ κόπου κατασταλεῖσα ἐφ' ᾧ 1858 ἐστερήθη ἡ Ἰνδικὴ Ἑταιρία τοῦ μέχρι τότε πολιτικοῦ χαρακτῆρος τῆς καὶ ἐτέθησαν αἱ κτήσεις ἡμέτερος ὑπὸ τὸ

ἀγγλ. στέμμα· τῷ δὲ 1877 ἐκηρύχθησαν αὐταὶ αὐτοκρατερίαι. Τῷ 1860 ἀνέλαθεν ἡ Ἀγγλία μετὰ τῆς Γαλλίας νέον πόλεμον κατὰ τῆς Κίνας. Ἡ παροχία τῆς οὐδετερότητος κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν ἐκ μέρους ἀγγλ. πλοίου ἐγένετο ἀφορμὴ περιπλοκῶν ἡναγκάσθη δὲ ἡ Ἀγγλία πρὸς ἀποφυγὴν πολέμου νὰ πληρώσῃ ἀποζημίωσιν 3 ἑκατομμ. λιρ. στερ. (1872). Τὸ σύνταγμα μετερρυθμίσθη 1867 ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον καὶ διὰ νέου ἐκκλησιαστικοῦ νόμου περὶωρίσθησαν τὰ προνόμια τῆς Ἀγγλικανῆς ἐκκλησίας πρὸς κατεύνασιν τῶν Ἰρλανδῶν. Ἐνῷ δὲ ἡ Ἀγγλία εἰς τοὺς διαφόρους πολέμους τῶν ἄλλων εὐρωπ. κρατῶν διεφύλαξεν οὐδετερότητα, ἐπέδωκε τὴν ὑπεσχὴν τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἡγόρασε τὰς πλείστας μετοχὰς τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ καὶ κατέλαβε 1878 τὴν Κύπρον· πολέμησας δὲ κατὰ τοῦ Ἀφγανιστάν, προσβαλὼσα τὸ Τρανσβάλ καὶ ἐρεθίσασα τοὺς Ζουλοὺ ἐν τῇ Ν Ἀφρικῇ, περιῆλθεν εἰς περιπλοκάς, αἵτινες ἐπιγενέον τὴν πτώσιν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος καὶ τὴν παραίτησιν τῶν ἐπὶ τοῦ Τρανσβάλ καὶ Ἀφγανιστάν ἐξιώσεων· νῆαι δὲ ἐγένετο παραχωρήσεις εἰς τοὺς Ἰρλανδοὺς, κατεχομένους ὑπὸ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν. Ἐπεμβαῖσα εἰς τὰ τῆς Αἰγύπτου 1882 κατέλαβε μὲν τὴν χώραν, δὲν ἡδυνήθη δὲ νὰ προλάβῃ τὴν ἀποστασίαν τοῦ Σουδάν· τῷ 1885 ἐκυρίευσεν τὴν Βιρμανίαν. Τῷ αὐτῷ ἔτει πάλιν ἠδύνηθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων κατὰ 2 ἑκατομμύρια, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τοῦ Γλάδστωνος νὰ δώσῃ τοῖς Ἰρλανδοῖς πλήρη ἀνεξαρτησίαν (home rule) ἀπέτυχον. Τούναντιον δὲ τῷ 1888 ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἔλαβε διοργανώσιν πλησιάζουσαν πρὸς τὴν τῶν πόλεων καὶ οὕτως ἐγένετο νέον βῆμα πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον μεταρρυθμίσει τῆς πολιτείας. Ἐκ τῶν τελευταίων ἐτῶν μνημονευτέον ἀκόμη τὰς περί τινων ἀποικίων ἐν τῇ Ν Ἀφρικῇ συνθήκας τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς Πορτογαλίας καὶ τῆς Γερμανίας (1892), δι' ὧν ὠρίσθησαν αἱ περιφέρειαι αὐτῶν καὶ ἡ Γερμανία ἀντὶ τῶν τέως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς διατελευτῶν Βιτοῦ καὶ Σομαλάνδης ἔλαβε τὴν Ἐλγολάνδην. [Μ.Σ.]

Μεγάλη Βρύση. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Λαμιῶν, κείμενον πρὸς Δ τῆς Λαμίας καὶ πρὸς τὴν μυχὸν τοῦ Μαλίσκου κόλπου εἰς ἀπέσταςιν ὥρ. 1 ἀπ' αὐτῆς. Κάτ. 226.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Οἰνούντος τῆς Λακαδαίμονος, κείμενον ὥρ. 1. 15' πρὸς Α τῶν Βρεσθένων ἐπὶ τῶν Δὺπαρειῶν τοῦ Πάρνωνος, μετὰ κατοίκων 265.

Μεγάλη Βρύση. Πρωτεύουσα τοῦ ἐμονόμου δήμου τῆς Κρήτης. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μονοφατῆου τῆς διοικήσεως Ἡρακλείου. Ἐ-

χει 279 κατ. Ὁ δ ἡ μ ο ς περιλαμβάνει 21 χωρία καὶ τινες μικροὺς συνοικισμοὺς, ἔχει δὲ 3014 κατοίκους. [Ν Στ.]

Μεγάλη Ἑκκλησία ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἑ. καλεῖται ἐν γένει μὲν ἡ ὁρθόδοξος, εἰδικώτερον δὲ ἡ ὑπὸ τὸν οἰκουμένικόν πατριάρχην ὑπαγομένη.

Μεγάλη Ἑλλάς. Βλ. Ἑλλάς μεγάλη ἐν τέρμ. Γ', σ 793

Μεγάλη πόλις. Βλ. Μεγαλόπολις.

Μεγαλιθικά μνημεῖα. Βλ. Ἀνθρωπος (τ. Α' σ. 920.)

Μεγάλο Βουνό. Τὸ ἐν Κεφαλληνίᾳ ὄρος Αἴνος (βλ. λ.).

Μεγαλόκαστρον. Βλ. Χανιά.

Μεγαλόπολις (κυρίως Μεγάλη πόλις). Ἡ νεωτάτη πόλις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πρὸ τῆς εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποταγῆς. ὀφείλουσα τὴν ἰδρύσιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐν Λεοντιάδῃ νίκῃν τοῦ Ἐπαμεινώνδα, ὅστις ἠθέλησε διὰ τοῦ συνοικισμοῦ πολυαριθμῶν τέως χωριστῶν δήμων νὰ δημιουργήσῃ κέντρον μᾶλλον κατάλληλον πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς φιλαρχίας τῶν Λακεδαιμονίων. Ὡς οἰκισταὶ αὐτῆς ἀναφέρονται οἱ Τεγεᾶται, Μαντινεῖς καὶ Παρράσιοι, ἐν ὧν δὲ περ. 40 δῆμοι. Τὸ τεῖχος αὐτῆς εἶχε περιφέρειαν 50 σταδίων (9,25 χμ.) Τῷ 338 ὁ ἐκ Φιγαλίας Ἀριστόδημος ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῇ τῆς πόλεως καὶ ἀπέκρουσε νικηφόρως τὰς προσβολὰς τῶν Λακεδαιμονίων· ἐπ' αὐτῆς δὲ αἱ ἀποπειραὶ τῶν αὐτῶν τῷ 330 καὶ τῶν Μακεδόνων τῷ 318 ἀπέβησαν μάταιοι. Τέλος ὅμως τῷ 212 ἐκυρίευσεν ὁ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς Κλεομένης Γ' διὰ προδοσίας τὴν πόλιν, ἣν καὶ κατέσκαψε μόνον τὰ δύο τρίτα τῶν κατοίκων ἐσώθησαν ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν Φιλοποίμενα εἰς Μεσσηνίαν. Καίπερ ἀνοικοδομηθεῖσα μετὰ τὴν ἐν Σελλάτιᾳ μάχην δὲν περιῆλθε πλεόν εἰς ἀκμὴν, ὑφίστατο ὅμως ἀκόμη ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Ἐν Μ. ἐγεννήθη ὁ Πολύβιος. Τὰ ἐρεπία αὐτῆς εἶναι ἀσήμαντα· ἐξετείνετο δὲ ἡ πόλις Β τῆς σημερινῆς κωμοπόλεως ἀφροτέρωθεν τοῦ ποτ. Ἐλισσῶνος, καὶ δι' ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς ἡ κυρίως Μ., ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἡ Ὀρεστιά, συνοικισμὸς ὑπάρχας ἤδη πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μ. Πρὸς Β ἐν ἀποστάσει 20' κεῖται τὸ θέατρον, τὸ μέγιστον τῶν γνωστῶν ἐλληνικῶν, Α δὲ τοῦτου παρατηροῦνται ἴχνη τοῦ σταδίου. Ἡ σημερινὴ κωμοπολις κινῶς καὶ Σινάνον καλουμένη, κεῖται ἐν πεδιάδι, διαρρεομένη ὑπὸ τῶν ποτ. Ἀλφειοῦ καὶ Ἐλισσῶνος, 427 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἐκτίσται δὲ περὶ μεγάλην πλατείαν ἐν τετραπλεύρῳ. ἔχει 1189 κατ. τοὺς πλείστους γεωργούς, καὶ εἶνε πρωτεύουσα ἐμῶνύμου δήμου καὶ τῆς ἐπαρχίας Μ. Ὁ δ ἡ μ ο ς Μ. περιλαμ-

βάνει· ἐκτός τῆς πρωτεύουσας 15 χωρία, ὧν σημαντικώτερα Ἡρωμωσέλα, Καρύμπαλι, Ρουστάνεγα καὶ Σιάλεσι, ἔχει δὲ κατ. ἐν ὄλῳ 4771. Ἡ δὲ ἐπαρχία ὑπάγεται εἰς τὸν νορὸν Ἀρκαδίας, ἧς περιλαμβάνει τὸ ΝΔ μέρος· δῆμους ἔχει μόνον τρεῖς, Μ., Λυκοσούρας καὶ Φαλαίσις, μετὰ 20 045 κατ.

Μεγαλόπτερα. Οἰκογένεια ἐντόμων εἰς τὴν τάξιν τῶν Νευροπτέρων ἀνήκουσα, διακρινομένη δὲ διὰ τῆς καθέως τοποθετημένης κεφαλῆς καὶ τῆς γραμμοειδοῦς κοιλίας. Αἱ κάμποι αὐτῶν ἀντὶ στέματος φέρουσι μυζητικάς λαβίδας, ἀγούσας εἰς τὸν στόμαχον, δι' ὧν συλλαμβάνουσι καὶ ἐκμυζῶσι μικρὰ ἔντομα. Κύριον γένος τῆς οἰκογενείας εἶναι ὁ Μύμηλοκέων (βλ. λ.) [Φ.Ι.]

Μεγαλόσταυρος. Ἡ ἀνωτέρα τάξις πλειστών παρασήμων. Ἐν γένει φέρεται ἀπὸ πλατείας ταινίας διηκούσης ἔμπροσθέν τε καὶ ὀπίσθεν ἀπὸ τοῦ ἐνδὸς ὥρου πρὸς τὴν ἀντιθέτον πλευρὰν μέχρι τῆς λαγόνος, ὅπου ἐξήρτηται τὸ παράσημον· ὡς ἐπὶ τὸ πλειστον δὲ φέρεται μετ' αὐτοῦ καὶ ἀσπὴρ ἐπὶ τοῦ στήθους.

Μεγαλοχώρι 1) Χωρίον κεῖμενον κατὰ τὴν Δ παραλίαν τῆς χειτονήσου τῶν Μεθάνων, εἰς ὧν τὸν δῆμον ὑπάγεται, ἀπέχον 45' πρὸς Δ τῆς Βρωμολίμνης, μετὰ 350 κατοίκων. Κάτωθι τοῦ Μεγαλοχωρίου ὑπάρχει ἡ ἀρχαία πόλις τῶν Μεθάνων, ἧς σώζονται τὰ ἴχνη τῶν τειχῶν — 2) Κώμη τῆς ζήσου Θήρας, ὑπαγεμένη εἰς τὸν δῆμον Ἐμπορείου καὶ κεῖμένη 45' ΒΔ τοῦ Ἐμπορείου ἐν μεσογείῳ καὶ ἐπιπέδῳ τόπῳ καὶ 1 1/2 ὥρ. Ν τῶν Φηρῶν. Ἀπὸ τοῦ πρὸς Δ ὑποκειμένου ὄρου Ἀθελίων ἀπέχει 1/4 τῆς ὥρ. Κάτ 1097. — 3) Χωρίον τῆς νήσου Ἀγκιστρίου καὶ πρωτεύουσα αὐτῆς καὶ τοῦ οἰωνύμου δῆμου τῆς ἐπαρ. Αἰγίνης, κεῖμενον κατὰ τὴν ΒΔ παραλίαν. Οἰκεῖται ὑπὸ 251 κατ. Προϊόντα ῥητήριον, κριθή, βάμβαι, σῦκα, ἐλαῖα, εἶνος, ὀπώραι. Ἐχει μικρὸν λιμένα.

Μεγαλῶνυξ. Βλ. Μεγαθήριον.

Μεγαποδίδα. Οἰκογένεια τῶν Ἀλεκτοροειδῶν πτηνῶν ἀποτελουμένη ἐκ 4 γένων καὶ 30 εἰδῶν ζῶντων ἐν Αὐστραλίᾳ, Νέα Γουινέα, ταῖς Μολούκχαῖς, ταῖς Φιλιππίναις, ταῖς νήσοις Σαρόα. Νέα Καληδονία κλ. Ἐχουσι μεγίστους πίδαας, μικρὰν κεφαλὴν, ἰσχυρὸν ῥάμφος, πτέρυγας ἀπεστρογγυλωμένας, οὐρὰν βραχεῖαν καὶ πλατεῖαν, χρώματα μάλλον σκοτεινά. Αἱ θήλειαι καταθέτουσι τὰ ὠὰ των ἀπὸ κοινῶ ἐντέδς μεγάλων σωρῶν σηπομένων φύλλων κλ., ἐν αἷς διὰ τῆς σήψεως ἀναπτύσσεται μεγάλη θερμότης, ἥ ἐντέδς ὁμοῦ ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενης, ἐνταῦθα δὲ καταλείπουσιν αὐτὰ εἰς τὴν τύχην των. Ἐκ δὲ τῶν νεοσσῶν τινες συνάνται ἅμα ἐκχυλασθέντες νὰ πετώσι.

Γνωστότατον εἶδος εἶναι ὁ Μεγαποδίος (βλ. Πίν. Ἀλεκτοροειδῶν, 18), ἔων μήκος 0.66 μ., χρῶμα ἀνω σκοτεινόφαιον, κάτω δὲ ἀνοικτὸν μετὰ τεφρῶν ταινιῶν, κεφαλὴν γυμνὴν καὶ ἐρυθράν. Τὸ δὲ εἶδος Μεγαποδίος φέρει ἐπὶ τοῦ κρανίου μέγαν ὕδον ἐκ σπογγώδους ὀσττεῖνης οὐσίας συνιστάμενον. [Φ.Ι.]

Μέγαρα. Πρωτεύουσα τῆς Μεγαρίδος, ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις, κεῖμένη ἐπὶ δύο λόφων ἐν μέσῳ εὐφόρου πεδιάδος ἀπέχουσα δὲ 1 1/2 γμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης (Σαρωνικοῦ κόλπου). Ὡς παλαιότατοι κάτοικοι αὐτῆς ἀναφέρονται Κάρες καὶ Ἀλέγες. Ἐνταῦθα, ἐπὶ θέν διέρχεται καὶ ἡ ἐκ τῆς Β' Ἑλλάδος πρὸς τὴν Πελοπόννησον ὁδός, συννηγῆθησαν οἱ ἐκ Β' Δωριεῖς καὶ οἱ ἐξ Α' Ἰωνες· κατὰ τοὺς μύθους περὶ τῆς κατὰ τῶν Ἀθηνῶν προσβολῆς τῶν Δωριέων καὶ τοῦ ἡρωικοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως Κόδρου ἔμεινεν ἡ πόλις εἰς τὰς χεῖρας τῶν Δωριέων. Κατὰ τὸν Η' καὶ Ζ' αἰῶνα π. Χ. περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν, διατηρούσα σπουδαίαντον ἐμπόριον καὶ ἰδρύσασα ἀποικίας ὑπερον μεγάλως ἀκμασάσας, οἷα ἡ Χαλκιδίων καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπὶ τοῦ Βασπόρου, ἡ Ἡράκλεια ἡ ἐπὶ Πόντῳ, ἡ Ὑδρα (Μέγαρα) ἐν Σικελίᾳ καὶ Ὁ φιλότεχνος τύραννος τῶν Μ. Θεαγένης (630-600) ἐξετέλεσε διάφορα οἰκοδομήματα, κυρίως δὲ περίφημον ὕδραγωγεῖον. Ἀλλὰ ἡ σημασία τῶν Μ. παρήλθεν ἀφ' οὗτου τῷ 598 ἀπώλεσαν τὴν Σαλαμίνα, καὶ τοὶ οἱ Μεγαρεῖς κατὰ τὰ Μηδικὰ ἐτι ἐπολέμησαν ἀνδρείως ἐν Ἀρτεμισίῳ, Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς. Συνεπεῖα διαφορᾶς μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ Αἰγινήτων προσεκολλήθησαν οἱ Μεγαρεῖς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἔκτισαν μακρὰ τεῖχη συνδέοντα τὴν πόλιν μετὰ τοῦ ἐπινείου της Νισαίας· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὑπερνίκησε πάλιν ἡ ἐκ παραδόσεως ἀντιθεσις τῶν δύο πόλεων, δι' ἰδιαιτέρου δὲ ψήφισματος τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ ἦτο ἴσως ἔργον τοῦ Περικλέους, ἀπεκλείσθησαν οἱ Μεγαρεῖς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀγορῶν καὶ πάντων τῶν λιμένων τῆς ἀθηναϊκῆς χώρας, ὅπερ συνέβαλε καὶ εἰς τὴν ἐκρήξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἐπανελημμένοι ἀπόπειραι τῶν Ἀθηναίων νὰ καταλάβωσι τὰ Μ. ἀπέτυχον, ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον τῶν Μ. ἔμεινε παραγκλωνισμένον· καὶ εἰς τοὺς κατόπιν δὲ χρόνους δὲν ἀνήκατε πάλιν ἡ πόλις. Αἱ περὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας ἐργασίαι τῶν Μεγαρέων εἶναι ἄσημα· τοὶ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν αὐτοὺς ὡς σκαιούς, ἀμαθεῖς, ἀπατεῶνας κ.τ.τ., πρέπει ὁμῶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τὴν κρίσιν ταύτην ἔχομεν μόνην πηγὴν αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους συγγραφεῖς. Ἀμφιβολὸν δὲ φαίνεται τὸ περὶ τῆς κοιμωδίας θρυλούμενον, ὅτι δῆλα δὴ ἐφευρέθη ἐν Μ., ὧν ἡ μεγίστη

δόξα εἶνε ὅτι ἐγέννησαν τὸν φιλόσοφον Εὐκλείδην (βλ. λ.). — Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἡ πόλις ἐξετείνετο μᾶλλον ἐν τῇ πεδιάδι πρὸς τὴν θάλασσαν· ὁ χαμηλότερος πρὸς Δ λόφος ἐστέφετο ὑπὸ τοῦ φρουρίου Καρίας. εὐσώζονται πολύγωνα τεμάχια τοῦ τείχους, ὁ δὲ μεγαλύτερος καὶ ὑψηλότερος πρὸς Δ λόφος ἔφερε τὸ φρούριον τοῦ πελοπίδου Ἀλκαθίου, ὅστις ἐνομφεύθη κατὰ τοὺς μύθους τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Μεγαρέως καὶ ἐκτίσε τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ τείχος. Ἡ ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας πόλεως ἔκειτο ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς σημερινῆς πλατείας εἰς τὴν ἐκβάλλουσι καὶ νῦν αἱ κύριαι ὁδοὶ τῆς πόλεως. Τὰ νῦν ἡ πόλις ἔχει 6249 κατ. καθαρῶς Ἑλληνας ἐνῶ εἰς τὰ περίεξ ἐπικρατεῖ τὸ ἀλβανικὸν στοιχεῖον, προϊόντα δημητριακοὺς καρπούς, αἶνον, ῥητίνην καὶ ἔλαιον· εἶνε δὲ σταθμὶς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν ὁδοῦ κεῖται ὕψωμα μετ' ἐρείπειων μεσαιωνικοῦ φρουρίου (Παλαιόκαττρον)· εἶνε δὲ τὸ ὕψωμα ἡ τὸ πάλαι πρὸ τοῦ λιμένος κειμένη καὶ μόνον διὰ γεφύρας μετὰ τῆς στερεᾶς συνδεομένη νῆσος Μινώα, ἥς τὸ ὄνομα ὑπομνησκει τὴν μυθώδη ἄλωσιν τῶν Μ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνωος. Ἀπέναντι κεῖται ὁ λόφος Ἀγίας Γεώργιος, ἐφ' οὗ τὸ πάλαι εὐρίσκετο ἡ ἀκρόπολις τοῦ ἐπινείου τῶν Μ. Νισαίας. Εἰς τὸν δῆμον Μ. περιλαμβάνεται καὶ τὸ 4 1/2 ὥρ. ἀπέχον μικρὸν χωρίον Μάξι (75 κατ.). Εἶναι δὲ τὰ Μ. πρωτεύουσα ἐπαρχίας, τῆς Μεγαριδίδος (βλ. λ.). [Α.Α.]

Μεγαρική σχολή φιλοσοφίας καλεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ Μεγαρέως φιλοσόφου Εὐκλείδου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου του Σωκράτους (399 π. Χ.), ἰδρυθεῖσα, ἥς ἐπιστημώτεροι δῆδοι ὑπῆρξαν Εὐδουλίδης, Ἀλεξίνος, Διόδωρος, Κρόνος, Φίλων καὶ Στίλπιον, ἐπικαλούμενοι Μεγαρικοί· ἡ καὶ Ἐριστικοί, ἔνεκα τῶν διαλεκτικῶν λεποτήτων εἰς αὐτὴν ἐνηρμηνίζον. Πρβλ. Εὐκλείδης. [Τ.Φ.Ε.]

Μεγαρίε. Μικρὰ χώρα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, χωριζομένη τὸ πάλαι πρὸς Β καὶ ΒΑ ἀπὸ τῆς Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς διὰ τοῦ Κιθαριῶνος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ προπεμπομένων ὄρεσιρῶν πρὸς ΝΑ καὶ ΒΑ περιεβάλλετο διὰ θαλάσσης (Σαρωνικοῦ καὶ Κορινθιακοῦ κόλπου), συνεδέετο δὲ ΝΑ διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον· ἐν τούτοις ἡ πλησίον τοῦ Ἰσθμοῦ χώρα ἀπεσπάρθη ἐνωρίς ἤδη ὑπὸ τῶν Κορινθίων ἀπὸ τῆς Μ., προσλαβοῦσα τὸ ὄνομα Περαίας. Ἡ χώρα διατέμνεται ἀπὸ Δ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ ὄρους Γερανείας, καταπίπτοντος ἀποτόμως πρὸς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον καὶ ἀφ' ἡνίκου ἐνταῦθα δυσχερὲς διόδον (Σκιρωνίδες πέτραι, ν. Κακὴ Σκάλα). Ἡ μόνη τῆς χώρας πεδιάς, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἡ πρω-

τεύουσα Μέγαρα, παρέχει πηλὸν κατάλληλον διὰ τὴν κεραμευτικὴν· ἐκτὸς τῶν προϊόντων ταύτης, ἄτινα καὶ ἐξήγοντο, ἐπηρμίζοντο καὶ τὰ λαγανηρὰ τῆς Μ. Ἐκτὸς δὲ τῆς πρωτεύουσας ἡ Μ. εἶχε σπουδαίους πως συνοικισμοὺς τὰ ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ἐπινεῖα Παγὰς καὶ Αἰγόσθυνα, ἐν δὲ τῇ μεσογειῶν τὸν Τροποδίσκον. — Τὰ νῦν ἡ Μ. εἶνε ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος ὑπαγομένη εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἔχει δὲ πρὸς Α καὶ Β μεγαλητέραν τῆς παλαιᾶς Μ. περιφέρειαν, περιλαμβάνουσα ἐν ὅλῳ 5 δήμους, Μεγάρων, Εἰδουλλίας, Ἐλευστίνων, Ἐρυθρῶν καὶ Σαλαμίνος, μετὰ 20 554 κατ. [Α.Α.]

Μεγάροδον. Κώμη τῆς Μακεδονίας, κειμένη πρὸς τὸ ΒΑ τῶν Βιτωλίων εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρας, ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους Βαρνοῦντος, καὶ περιέχουσα 2390 κατοίκους χριστιανούς. Ἀπέναντι ταύτης, χωριζομένη διὰ χειμάρρου, κεῖται ἡ κώμη Τούρνοβοον μετὰ 2370 χριστ. κατοίκων καὶ 100 ἐθνομανῶν.

Μεγάρχι. 1) Χωρίον τοῦ δήμ. Πιαλίων τῶν Τρικκαλίων, μετὰ 578 κατοίκων, κείμενον ὥρ. 2 15' πρὸς τὸ ΒΑ τῆς Καρβουνολεπνίτσας μετὰ τοῦ Πηγαιοῦ καὶ τῶν ἀνατολικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ὄρους Κόζιχακα. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Πέτας τῆς ἐπαρχίας Ἀρτης, ἔχον 191 κατ. [Μ.Σ.]

Μέγας δούξ. Βλ. Δούξ.

Μεγακσθένης. Ἀρχαῖος συγγραφεύς, γράψας Ἰνδικά, εἰς 4 βιβλία. Ἐξ ἡ ἐπὶ Σελεύκου τοῦ Νικατορος, προσκεκολλημένος δὲ παρὰ τῇ διοικήτῃ τῆς Ἀραχωσίας ἐξετέλεσεν ἐντολὴν τούτου πολλὰ ταξείδια ἐπὶ ἀποστολαῖς πρὸς τὸν Ἰνδὸν βασιλεῖα τῆς ἐπὶ τοῦ Γάγγου Παλιβόθρας Σανδρόκροτον. Τὸ ἔργον τοῦ ἥτο ἐν γένει ἐθνογραφικόν, παρέχον σπουδαιότητας πληροφορίας περὶ τῆς γεωγραφίας, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν τῆς Ἰνδίας, περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἠθῶν τῶν κατοίκων, ἐπὶ δὲ ἱστορικὰς εἰδήσεις καὶ ἀφηγήσεις παραδόσεων, ἐν αἷς ὁμοῦς ἐψέγετο ἐπὶ ἀναμίξεϊ τῶν ξένων μύθων μεθ' ἑλληνικῶν. Περιλήψιν αὐτοῦ παρέχει ὁ Διόδωρος (Β', 35-42), διὰφορα δὲ ἀποσπάσματα σώζονται παρὰ Στράβωνα καὶ Ἀρριανῶν, συλλεγέντα ὑπὸ Schwanbeck (Μ. Ἰνδικά, Βόννη 1846) καὶ Müller (Fragm. hist. graec. Β' 397-439).

Μέγας Μογγόλος. 1) Συνήθης ἀλλ' ἐσφαλμένη ἐπωνυμία τῶν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ταμερλάνου ἡγεμόνων, οἵτινες τῷ 1526 ἱδρυσαν μεγάλῃ ἐν Ἰνδίας αὐτοκρατορίαν. Ἐπισήμως ἐκαλοῦντο Σάχ ἢ Παδισάχ (βλ. τὰς λ.) ἢ Σαχινσάχ (ἥτοι Σάχ τῶν Σάχιδων) κατὰ τὸ περσικὸν ἰδίωμα, ὅπερ ἦτο ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῶν γλῶσσα. Ἐπιστημώτατοι τούτων ἦσαν Βαβούρ, ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Τιμουριδῶν κατακτητῆς τῶν Ἰνδῶν,

Χουμαγιούν, "Ακβαρ, Τζαχαμκίρ κλ. Τὸ κράτος τῶν ἐκπεσόντων βασιλευσάντων περιήλθε κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Μαχράττας, ὧν κατατροπωθέντων τῇ 1761 ὑπὸ τοῦ Ἀχμαδ σάι, ἐγένετο εὐκλὸς λεία τῶν Ἀγγλῶν, παρεχόντων ἀπλῶς, ὡς οἱ Μαχράτται, ἐπιχορήγησιν τινὰ εἰς τὴν ἐν Δελχί ἐδρεύοντα Μ., φέροντα τὴν ψιλὴν τίτλον αὐτοκράτορος. Τελευταῖος δὲ Μ. ὑπῆρξεν ὁ Βαγαδούρ σάι. ἀπέθ. 1862. — 2) Μέγιστος ἀδάμας, οὗ εἰκόνα βλ. ἐν πίνακι: Ἀδάμαντες, 1.

Μέγα Σπήλαιον. Περιήφμενον μοναστήριον, τὸ μέγιστον τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἑλλάδος, κείμενον ἐν τῷ δήμῳ Κερπινῆς κάτωθεν ὑψηλῆς καὶ ἀποκρήνου παρείας βράχου, ἧς τὸ κάτω μέρος σχηματίζει σπήλαιον βάθους 30 μ. καὶ πλάτους 60 μ. περιλαμβάνον ὅλον τὸ οἰκοδόμημα. Ἡ ἔδρυσις τοῦ μοναστηρίου ἀνάγεται εἰς τὴν Δ' αἰῶνα, ἀναφέρονται δὲ ὡς ἱδρυταὶ οἱ ἐκ Θεσσαλονίκης ἀδελφοὶ ὅσοι Σουμεῶν καὶ Θεόδωρος καὶ ἡ ὁσία Εὐφροσύνη, ἧτις βόσκουσα ἐνταῦθα αἶγας εὗρε κατὰ τὴν παράδοσιν ἐν τῷ σπηλαίῳ ξύλινον πίνακα, παριστάνοντα τὴν Θεομήτορα κρατοῦσαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀποδομένον εἰς τὸν χρωστήρα τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκά. Ἡ εὑρεσις τῆς εἰκόνης ταύτης ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἱδρύσεως τοῦ μοναστηρίου, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ὁποῦ διαφυλάττεται ἀκμή ἡ εἰκὼν, μεγίστων ἀπολαύουσα τιμῶν. Τὸ σημερινὸν μέγα πεντώροφον οἰκοδόμημα τοῦ μοναστηρίου ἐκτίσθη ὡς ἐπὶ πλεῖστον μετὰ τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1640. Ἐπὶ τοῦ βράχου ὅφ' ὃν κεῖται εὐρίσκονται δύο ὀχυρώματα τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν κατὰ Ἰούλιον 1827, ὅτε οἱ μοναχοὶ μετὰ 500 παλληκαρίων νικηφόρως ὑπερήρξαν τὸ μοναστήριον κατὰ τῶν σιφῶν τοῦ Ἰμπραὶμ πατῆ. Τὸ Μ. Σ. εἶνε, ὡς πολλὰ ἐν Ἑλλάδι, ἰδιόρρυθμον μοναστήριον, πᾶς δὲ ἡ μοναχὸς ἔχει ὠρισμένον μέρος εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, κυρίως δὲ ὠρισμένην ἐκτασιν γῆς ἣν καλλιεργεῖ καὶ ἧς τὰ προϊόντα δύναται νὰ διαθέσῃ κατὰ βούλησιν, ἔχει δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον βοήθην, εἰς ὃν κληροδοτεῖ ἀπονήσκειον τὸ μερίδιόν του. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μοναστηρίου ἵσταται διοικητικὸν συμβούλιον ἐκλεγόμενον ἐπὶ πενταετίαν καὶ ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ ἡγουμένου καὶ δύο συμβούλων. Τὰ εἰσοδήματα τοῦ Μ. Σ. προσέρχονται ἐκ πολυαριθμῶν ἀγρῶν ἐν τοῖς περιχώροις, Ἀρκαδίᾳ, Ἠλίδι καὶ Ἀχαΐᾳ, ὡς καὶ ἐξ οἰκίων εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, εἰς Θεσσαλονίκην, Σμύρνην καὶ Κων/πολιν· ἄλλοτε ἦσαν σημαντικώτατα, νῦν δὲ ἀνέρχονται εἰς 50-60 χιλ. δραχμῶν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Μ. Σ. μοναχῶν, ἄλλοτε εἰς 300 καὶ πλέον ἀνερχόμενος, ἡλαττώθη νῦν εἰς 109. [Α.Δ.]

Μεγάσση. Βλ. Βαγάσση.

Μέγας Χάρτης. Βλ. Ἀγγλικὸν σύνταγμα ἐν τ. Α' σ. 68, α.

Μέγας Ὠκεανός. Βλ. Εἰρηνικός Ὠκεανός.

Μεγάχειλος. Γένος ἐντόμων τῆς οἰκογενείας τῶν Μελισσιδῶν, ἧς πρότυπον ἡ κοινὴ μέλισσα. Ἀνοίγει ἀπλᾶς κοιλότητας ἐντὸς μαλακῶν ξύλων ἢ τοίχων, ἃς ὑποσπρυννύει διὰ φύλλων, καταθέτει δ' ἐν αὐταῖς ἐν ὧν, γῆρυν καὶ μέλι. [Φ.Ι.]

Μέγα χωρίον. Χωρίον τοῦ δήμ. Καρπενησίων τῆς Εὐρυτανίας, ἀπέχον πρὸς Ν τοῦ Καρπενησίου 3 ὥρ. καὶ κείμενον παρὰ τὸν Καρπενησιώτικον ποταμόν. Κάτ. 651.

Μεγίστη. Νησίς κειμένη πλησίον τῆς Ν παραλίας τῆς Λυκίας. Τὸ πάλοι ἔκειτο ἐν αὐτῇ ἐπὶ ἀποτόμου λόφου ὀμώνυμος ἡ Κισθίνη καλουμένη πόλις, 1/2 ὥρ. ΝΑ τῆς σημερινῆς, ἧτις καλεῖται Καστελλόριζον (βλ. λ.) ὡς καὶ συνήθως ἡ νησίς αὕτη. [Α.Δ.]

Μεγίστοι κύκλοι. Βλ. Σ αἶρα.

Μέγιστον (maxima) καλεῖται ἐν τῇ μαθηματικῇ ἡ μεγίστη τιμὴ ἣν δύναται νὰ λάβῃ ποσότης τις ἐντὸς ὁρίων μεταβλητῇ. Οὕτω τὸ Μ. τῆς χορδῆς κύκλου τινὸς εἶνε ἡ διάμετρος (βλ. Κύκλος). Ἀντιθετον τοῦ Μ. εἶναι τὸ ἐλάχιστον (minima)· οὕτω π. χ. τὸ ἐλάχιστον τοῦ ποσοῦ a^2 εἶναι 0 (διότι τετράγωνόν τι δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀρνητικὸν ἢ τοι μικρότερον τοῦ 0). Ἡ εὑρεσις τῶν Μ. καὶ Ἑλ. εἰς γεωμετρικὰ καὶ ἀλγεβρικὰ ζητήματα ἀποτελεῖ οὐτιώδεις κεφάλαιον τῆς Μαθηματικῆς.

Μέγξ (Anton Raphael Mengs). Ἐπιφανὴς ζωγράφος, γέν. 1728 ἐν Ἀουστριᾷ τῆς Βοημίας υἱὸς τοῦ ζωγράφου Ἰσμάηλ Μ. (1690—1784). Διετέλεσε ζωγράφος τῆς Αὐλῆς Αὐγούστου τοῦ Ι' ἐν Δρέσδῃ, ἀπὸ τοῦ 1754 διευθυντῆς τῆς ἀρτιστουτάτου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου ἐν Ῥώμῃ ζωγραφικῆς Ἀκαδημίας, διέτριψεν ἐργαζόμενος ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ πρόσκλησιν Καρόλου τοῦ Ι', ἀπέθ. δὲ ἐν Ῥώμῃ 1779. Ἔργα του εἶναι Μετανοοῦσα Μαγδαληνὴ (νῦν ἐν Δρέσδῃ), Ἀγία οἰκογένεια, Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ διὰ τὸν ἐν Δρέσδῃ αὐλικὸν ναόν, διάφοροι τοιχογραφία οἷον ἐπὶ τῆς ὁροφῆς τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ἀγ. Εὐσεβίου, ἐν τῷ μεγάρῳ Ἀλβάνῃ (ὁ Ἀπόλλων καὶ αἱ Μούσαι ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος), ἐν τῷ βασιλ. ἀνακτόρῳ τῆς Μαδρίτης (Ἰ' ποδοχὴ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Ὀλύμπῳ, Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους, κτλ.) καὶ ἄλλα Ὁ Μ. ἦτο ἐκλεκτικὸς, συνδυάζων τὰ ἀρχαῖα πρότυπα μετὰ τῶν τοῦ Ῥαφαήλ, τοῦ Τιτιανοῦ, τοῦ Κορρεγιού. Τὰ ἔργα του ὅμως ἂν καὶ ἀπογοι τεχνικῶς, δὲν θερμαίνουσι τὸν θεατὴν, ἐλέγ, οὐκ ἐλλείψιν ἐμπνεύσεως. Διὸ τοῦτο θυμιάζεται μᾶλλον ὡς προσωπογράφος,

εκτελέσας εικόνας πολλῶν ἡγεμονικῶν προσώπων τῆς ἐποχῆς του, ὧν μόνον ἐν Μαδρίτῃ εὐρίσκονταί 16 καὶ ἀλλαι ἀλλαχοῦ.

Μεγχιρ (menhir). Βλ. "Ἀνθρωπος (τ. Α' σ. 920).

Μεδέα. Πέλις τῆς Ἀλγερίας καὶ πρωτεύουσα διαμερίσματος, κειμένη ἐπὶ ὄρους κυριεύοντος τῆς πεδιάδος Μετίτζα. "Ἐχει 15 563 κατ., ὧν 1787 Γάλλοι, ἀμπελοργίαν καὶ ἀσπαραγοφυτείας. [Μ.Σ.]

Μεδελλίν (Medellin). Πρωτ. τοῦ διαμερίσματος Ἀντισειάας ἐν Κολομβία, ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ρίο Πέρτου, ἔχουσα 50 000 κατ., ὥραιάν μητροπολιν, ἐξαγωγὴν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τῶν περὶ τὴν ἐκτάσεων. [Μ.Σ.]

Μεδεών. Ὄνομα 3 ἀρχαίων πόλεων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὧν ἡ μὲν ἔκειτο ἐν Βοιωτίᾳ εἰς τὰς Δ ὑπορείας τοῦ Φοινικίου ὄρους, ἡ δὲ ἐν Φωκίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρυσσαίου κόλπου, καταβραχισθεῖσα μετὰ τὸν Ἰερὸν πόλεμον ὡς μετασχοῦσα τῆς συλήσεως τοῦ ναοῦ τῶν Δελφῶν, τέλος δ' ἡ τρίτη ἐν Ἀκαρνανίᾳ πατὰ τὴν σὺν. Κατούναν, ἀντιστάσα τῷ 231 π. Χ. εἰς τὰς προσβολὰς τῶν Αἰτωλῶν αἵτινες ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ 5 000 Ἰλλυριῶν ἐλθόντων εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως. [Δ.Λ.]

Μεδικοί (Medici). Ἐπιφανεστάτη οἰκογένεια τῆς Φλωρεντίας, ἥτις διὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν τραπεζιτικῶν ἐργασιῶν κτηθέντος μεγάλου πλοῦτος τῆς ἀπέκτησε μεγάλην ἰσχύν, ἀνέλαβε κατὰ τὸν 14' αἰῶνα τὴν ἀρχηγίαν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ἐπισήμων τοῦ τόπου γενῶν, κατὰ δὲ τὸν 16' αἰῶνα ἐκυριάρχησε πράγματι τῆς Φλωρεντίας, διατηρουμένων ἐν τούτοις τῶν δημοκρατικῶν τύπων, καὶ τέλος κατὰ τὸν 17' παρέσχεν ἐξ αὐτῆς καὶ πάπας (Λέοντα Ι', Κλήμεντα Ζ', Λέοντα ΙΑ') καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν δύο βασιλίσσας (Δίκαιτηρίνην καὶ Μαρίαν τῶν Μ., βλ. τὰς λ.). Εἶναι ἰδίως γνωστότατοι διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν αὐτῶν τῶν καὶ ὡς ἐλευθεριώτατοι ὑποστηρικταὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς καλλιτεχνίας. Κατὰ τινὰ ἀβάτημον παράδοσιν οἱ Μ ἦσαν ἀρχικῶς ἐλληνικὴ οἰκογένεια καλούμενοι Ἰάτροι, μετόκησαν δὲ εἰς Ἱταλίαν ὅπου ἐξελατινίσθησαν καὶ τὸ ὄνομά των μετέφρασαν εἰς Medici (λατ. = Ἰατροί). Πιθανώτατα ἦσαν παλαιὰ τοσκανικὴ οἰκογ. κατὰ τὰ τέλη τοῦ 10' αἰῶνος ἐν Φλωρεντίᾳ ἀποκατασταθεῖσα. → Ο Κ ό σ ι μ ο ς τ ῶ ν Μ. (de' M.), γενν. 1389, ἀπέκτησε μεγίστην ὑπόληψιν διὰ τῆς ἐλευθεριότητος καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ προσπαθειῶν αὐτοῦ, δι' ὃ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τῶν Ἀλβιτζι κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα ἐξωρίσθη. Ἐπικρατήσαντος ὁμῶς κατόπιν τοῦ κόμματος τοῦ ἐπιστρέψεν εἰς Φλωρεντίαν καὶ ἤρξεν ἀληθῶς τῆς πόλεως. Διέθηκε τὰ πλοῦτή του πρὸς

καλλωπισμὸν τῆς πόλεως συνεργοὺς ἔγων τοὺς Βρουνελλέσκη, Μιχελάτσο καὶ Δονατέλλο, ἔκτισε μεγαλοπρεπέστατα οἰκοδομήματα. Ἰδρύσας τὴν ὑπὲρ τῶν Μαρτίλιον Φικίνον Πλατωνικὴν Ἀκαδημίαν, προσέβλεπεν εἰς τὴν αὐλήν του τὰ ἐξονώτατα τῆς ἐποχῆς πνεύματα, τῷ 1444 ἰδρύσας τὴν ἀπὸ τοῦ ἐγγόνου του κατόπιν κληθεῖσαν Λαυρεττιανήν βιβλιοθήκην, τὴν καὶ σήμερον παρὰ τὰς τῶν Παρισίων καὶ τῆς Ῥώμης τασσομένην καὶ ἔχουσαν περὶ τὰς 10 000 χειρόγραφα ἐλληνῶν καὶ λατινῶν κλασικῶν ἀπὸ 1464. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πέτρος τῶν Μ., γενν. 1414, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα 1464 ἀπέθ. ἡρῆ τῷ 1469 — Υἱὸς καὶ διάδοχος τούτου ὑπῆρξεν ὁ Λαυρεντίος τῶν Μ., ὁ ἐπικαλούμενος Μεγαλοπρεπής. Ἐγενν. 1448, τῷ δὲ 1469 ἀνέλαβε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰουλιανοῦ Α' τῶν Μ. τὰ τῆς Φλωρεντιανῆς δημοκρατίας. Ὁ Ἰουλιανὸς εὗρε τὸν θάνατον κατὰ τινὰ συνωμοσίαν κατὰ τῶν Μ. Ὁ δὲ Α. κτησάμενος ἀπεριόριστον δύναμιν περιώρισε τὰς δημοκρ. ἐλευθερίας καὶ ἐκυβέρνα ὡς ἀπλυτος μονάρχης. Ὑπῆρξεν εἰς τῶν καλλίστων τῆς Ἱταλίας ποιητῶν, πολλοὺς δὲ μεγάλους ἀνδρας διετήρει ἐν τῇ αὐτῇ του καὶ ἐπλούτισε μεγάλως τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Λαυρεντιανὴν βιβλιοθήκην. Ἀπέθ. δὲ 1498. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πέτρος Β' τῶν Μ., γενν. 1471, διεδέχθη τὸν πατέρα του ἔνεκα ὁμῶς τῆς ταπεινότητος ἣν ἔδειξε πρὸς τὸν τῷ 1494 εἰς Ἱταλίαν εἰσβαλόντα Κάρολον Η' τῆς Γαλλίας ἐμισήθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἐξεδελήθη τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς χώρας. Παρακολουθήσας κατόπιν τὰ γαλλ. στρατεύματα ἐπνίγη 1503 κατὰ τὴν φυγὴν τῶν Γάλλων ἐν τῷ ποτ. Γαριλιάνῳ. — Ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης τῶν Μ. ἐγένετο τῷ 1513 ὁ πάπας Λέων Ι' — Τρίτος δὲ ἀδελφός, ὁ Ἰουλιανὸς τῶν Μ. ἐπέστρεψεν εἰς Φλωρεντίαν τῷ 1512, ἀλλὰ μετὰ ἔντοσ ἀφ' ἧς τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν ἀνεψιόν του Λαυρεντίον καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην γενόμενος κατόπιν δοῦξ τοῦ Νεμούρ, ἀπέθ. δὲ 1516. — Ὁ μνηστὴς Λαυρεντίος Β' τῶν Μ., υἱὸς Πέτρου τοῦ Β', γενν. 1492, ἔλαβε παρὰ τοῦ θείου του πάπα Λέοντος τοῦ Ι' τῷ 1516 τὸ δουκάτον τοῦ Οὐρβίνου, ἔσχε δὲ θυγατέρα τὴν Δίκαιτηρίνην τῶν Μ., σύζυγον Ἐρρίκου τοῦ Β' τῆς Γαλλίας. Ὁ Α. ἀπέθ. 1519, εἰς αὐτὸν δὲ καὶ τὸν θείον του Ἰουλιανὸν ἰδρύθησαν ἐν Φλωρεντίᾳ περίφημα ἐπιτάφια μνημεῖα, ἔργα τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου. — Ἰουλιανὸς τῶν Μ., υἱὸς Ἰουλιανοῦ τοῦ Α' καὶ πενθερὸς Λαυρεντίου τοῦ Β', ἤρξε τῆς Φλωρεντίας 1519-1523, ὅτε ἐγένετο πάπας (Κλήμης Ζ'). — Διάδοχος δ' αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Ἀλέξανδρος τῶν Μ., υἱὸς Λαυρ. τοῦ Β'. Ἐξωστὴς 1527 διὰ τὴν ἀσωτείαν καὶ ἀσελ-

γίαν αὐτοῦ, ἐπανῆλθε 1530, ἐδολοφονήθη δὲ 1537 ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου του Λαυρεντίνου τῶν Μ. Μετ' αὐτοῦ σθεσθέντος τοῦ ἄρρενος κλάδου τῆς ἀρχαιοτέρας γραμμῆς τῶν Μ. ὑπελείθη μόνη ἡ νεώτερα γραμμή, καταγομένη ἐξ ἀδελφοῦ τινος τοῦ ἐν ἀρχῇ μνημονεύοντος Κοσίμου. — Ἐκ ταύτης ὁ Κόσιμος Α' τῶν Μ. γενν. 1519, ὑπῆρξε πρῶτος Μέγας Δεῦξ Τοσκάνης, μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῆς συγκλήτου Δεῦξ Φίλων ἐντίας. Κατέβαλεν ἐντελῶς τοὺς ἀνέκαθεν ἐχθροὺς τῶν Μ. Στρότσας (Strozzi), ἐγένετο κύριος τῆς Σιένας, τῇ δὲ 1569 ἀνακηρυχθεὶς καὶ Μέγας Δεῦξ Τοσκάνης προήγαγε μεγάλως τὴν χώραν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν. Ἀνιῶντες τὸ πανεπιστήμιον Πίζας, ἐπροστάτευσεν τὴν φλωρεντινὴν Ἀκαδημίαν καὶ πολλοὺς μεγάλους ἀνδρας εἶχε παρ' ἑαυτῷ. Ἀπέθ. δὲ 1574. Υἱοὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν Φραγκίσκος δ' Α' καὶ Φερδινάνδος δ' Α' τῆς Τοσκάνης. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τούτου, Κοσίμου Β' τῶν Μ. ἀρξάντος ἐν Τοσκάνῃ 1600—1621, περιήλθεν αὐτὴ εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν τῆς καὶ ἐγένετο κέντρον τοῦ τε πνευματικοῦ βίου καὶ τοῦ ἐμπορίου. Υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἦν Φερδινάνδος δ' Β', τοῦτου δὲ ὁ Κόσιμος Γ' τῶν Μ. ἀρξας 1670—1723, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνεπληρώθη ἡ ἡδὴ ἀρξαμένη ἐπὶ τοῦ προκατόχου του παρακμὴ τῶν Μ. — Ὁ δὲ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Γάστων τῶν Μ., τότε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἐξηντημένος διὰ τῶν καταχρήσεων, ἀπέθ. 1737, ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος τῶν Μ., μεθ' ὃν ἐκλιπόντος τοῦ οἴκου τῶν Μ., τὸ δουκάτον τῆς Τοσκάνης περιήλθεν εἰς τὴν δοῦκα Φραγκίσκον Στέφανον τῆς Αὐστρουγγίας, σύζυγον τῆς Μαρίας Θηρεσίας. [Β.Ε.]

Μεδίκων Ἀφροδίτη. Βλ. Ἀφροδίτη (τ. Β', σ. 576 α) καὶ πίνακα Γλυπτικῆς Ε' 15.

Μέδιμνος. Μέτρον χωρητικότητος διὰ στερεὰ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 48 χοίνικας ἢ 192 κοτύλας ἢ 1152 κύβους καὶ πρὸς 52.53 λίτρας σημερινάς.

Μεδίνζα, ἀραβ. Μεδινάτ 'Ραουὺλ Ἀλ-λάχ ἢ Μεδινάτ ἐλ-Ναβή ἢ Μ. μουννεδερρέ ἦτοι Πόλις τοῦ Ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ ἢ Πόλις τοῦ Προφήτου ἢ Ἡ διαλάμπουσα πόλις. Πόλις τῆς Ἀραβίας, καὶ πρωτ. ἱμαρετίου τῆς τοπαρχίας Χετζάζ, ἡ δὲ δευτέρα μετὰ τῆς Μέκκας ἱερὰ πόλις τῶν Μωαμεθανῶν, ἐν ἣ ἔτυχεν ὑποδοχῆς ὁ ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Μέκκας ἀποπεμφθεὶς Μωάμεθ καὶ ὅπου ἀπέθ. καὶ ἐτάφη. Κεῖται 400 χμ. Β τῆς Μέκκας καὶ 200 χμ. Α τοῦ λιμένος Ἰάμβο τῆς Ερυθρᾶς θαλάσσης, ἐν πεδιάδι ἐκ τριῶν μερίων ὑπ' ὀρέων περιβαλλομένη, καλῶς ἀρδευομένη καὶ εὐφάργη. Κατὰ τὸ ΝΔ αὐτῆς ἄκρον κεῖται προῦριον, περιβάλλεται δὲ ἡ πόλις διὰ τει-

χους ὄχυροῦ, ἔξω τοῦ ἱποίου ἐκτείνονται τὰ προάστεια αὐτῆς. Τὸ κύριον τέμενος Ἑλ-Χαράμ ἦτοι Ἱερὸν ἱδρύται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς οἰκίας ἐν ἣ ἀπέθ. ὁ Μωάμεθ καὶ περιλαμβάνει τὸν τάφον αὐτοῦ, ἔχον μῆκος 135 μ. καὶ πλάτος 107. Ὁ θόλος αὐτοῦ ἱσταται ἐπὶ 400 στύλων καὶ 300 λαμπτήρες φωτίζουν αὐτό. Παρὰ τὸν τάφον τοῦ Μωάμεθ κεῖνται οἱ τοῦ Ἀβού-Βέκρ καὶ τοῦ Ὁμάρ. Ὡς ἔχει νῦν τὸ τέμενος ἀνιῶνθη (δι' ἑκτὴν φοράν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως) κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῶν Μαμελούκων Καϊτ-βέη. Τὸ ἐμπόριον τῆς Μ. εἰνε μικρὸν, μεγίστη ἔμμος ἡ κίνησις ἐν τῇ πόλει ἐνεκα τῶν ἀδιακόπως προσερχομένων ἀπειροπληθῶν προσκυνητῶν. Οἱ κατ. ἀνέρχονται εἰς 20-30 χιλιάδας. Ὡς ἡ Μέκκα οὕτω καὶ ἡ Μ. εἰνε ἀπρόσιτος εἰς μὴ Μωαμεθανούς, ἐν τούτοις Εὐρωπαῖοι τινες ὑπὸ μουσουλμανικὸν ἐνδύμα ἐπεσκέφθησαν καὶ περιέγραψαν αὐτὴν εἰς ὁ Burekhardt (1811) καὶ ὁ Burton (1852). [Μ.Σ.]

Μεδίνα (ἀραβ. = Πόλις). Ὀνομα διαφόρων πόλεων τῆς Ἰσπανίας, διακρινομένων ἀλλήλων διὰ τινος προσδιοριστικοῦ ἐπιωνύμου. Τοιαῦτα εἶναι ἡ Μ. δὲ λ Κάμπο, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βαλλαδολίδ, ἔχουσα (1887) 5581 κατ., ἡ Μ. δὲ Ριόσεσο, ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ, ἔχουσα 4776 κατ., κυριωτάτη δὲ ἡ Μ. Σιδωνία, πρωτ. περιφερείας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γαδεϊρων, 33 χμ. ΑΝΑ τῆς πόλεως ταύτης, ἔχουσα 11705 κατ. καὶ ὥρταν γοτθικὴν μητρόπολιν. [Μ.Σ.]

Μεδινέτ-ἐλ-Φαγιούμ. Βλ. Ἀρσινόη.

Μεδιόλανα. Βλ. Μιλάνον.

Μεδόκ (Medoc). Χώρα τῆς ἄλλοτε ἐπαρχίας Γουέννης ἐν τῇ Δ Γαλλίᾳ, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν σημερινὴν περιφέρειαν Λεσπάρ τοῦ νομοῦ Γιρόνδ, περιφημος δὲ διὰ τὰς ἀμπέλους τῆς, ἐξ ὧν οἱ περιφημοὶ οἶνοι Μεδόκ. Πρωτεύουσα θέσις εἶνε τὸ Λεσπάρ (Lesparre), κυριώτατος δὲ λιμὴν διὰ τοὺς οἶνους τὸ Pauillac. [Μ.Σ.]

Μεδόν (Meudon). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καί-Οἶζ, ἐν τῇ περιφερείᾳ Βερσαλλίων, ἔχουσα (1891) 7258 κατ., ἀπεροσκόπειον, βιομηχανίαν ὑάλου, ἀμπελοσυργίαν καὶ δάτος λίαν συγκαζόμενον ὑπὸ τῶν Παρισινῶν. [Μ.Σ.]

Μέδουσα (Μυθολ.). Βλ. Γοργώ

Μέδουσες καλεῦνται κλάσις τις τῶν Κοιλεντέρων ζώων, περιλαμβνόντα ζῶα πηκτώδους συστάσεως, σχήματος δὲ κωδωνοειδοῦς ἢ δισκοειδοῦς ἢ σωληνώδους, ἅπαντα σχεδὸν θαλάσσια. Διὰ τοῦ γαστραγγειώδους αὐτῶν συστήματος (βλ. Κοιλέντερα) οὐ μόνον ἡ τροφὴ κυκλοφορεῖ ὡς χυμός, ἀλλὰ

και η αναπνοή τελείται. Πολλαπλασιάζονται δι' ὧν, η δι' ἀποβλαστήσεων τοῦ σώματος των αἵτινες διαμορφούνται εἰς τέλεια ζῶα, σπανίως δὲ καὶ διὰ μερισμοῦ τοῦ ἰδίου σώματος εἰς δύο ἡμίση. Κυριώτατον εἶδος Μ εἶνε ἡ Ἀκαλήφη περὶ ἧς βλ. τὴν λ [Φ.Ι.]

Μέδον. 1) Περιφέρεια ἐν τῷ Β μέρει τοῦ ῥωσσ. κυβερνείου Καλαῦγα, ἔχουσα ἐκτασιν 3574 τχμ καὶ 119 288 κατ., γεωργίαν, βιομηχανίαν πυρείων, χάρτου, τυρκομεῖα, βυρσοδεψίαν κλ. — 2) Πρωτεύουσα τῆς περιφ. Μ. ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μ, ἔχουσα (1893) 8 218 κατ. Ἐν αὐτῇ ἱδρυται ἐβελίσκος ἐκ χυτοῦ σιδήρου εἰς μνήμην τοῦ ἔτους 1812, ὅτε οἱ Ῥῶσοι ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Πονιατόδσκιην ἐνίκησαν τὴν γαλλ. ἐμπροσθοφυλακὴν. [Μ.Σ.]

Μέδων. 1) Ὑῖς τοῦ βασιλέως Κόδρου, μετὰ τὸν ἥρωϊκὸν τοῦ ὁποῦ θάνατον οἱ Ἀθηναῖοι μηδὲνα κρίνοντες ἀξίον αὐτοῦ διὰ δόχον ἐν τῇ βασιλείᾳ ταύτῃ μὲν κατήγγησαν, ἀνηγόρευαν δὲ τὸν Μ. Ἰσέβιον ἀρχοντα. 2) Ὑῖς Ὀϊλέως, ἀδελφὸς τοῦ Αἰάντος, ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ ἀρχηγὸς μίρας Φθιωτῶν, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος.

Μεεμουδρετ-ούλ-Ἀζίζ (ἡ οἱ Ἰερὰ εὐδαιμονία ἡ παράδεισος). Βιλαέτιον τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, καίμενον Ν τοῦ Ἐρζερουμ καὶ ΒΔ τοῦ Διαρβερχήρ, εὐρρον (ἔξου καὶ τὸ ὄνομα). ἀρδευόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος, ἔχον δὲ ἀκμαίαν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, βομβυκοτροφίαν καὶ μελισσοτροφίαν. Εἶνε καὶ πλούσιον εἰς μέταλλα καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 200 χιλ. κατοίκων διαφόρων φυλῶν. Πρωτεύουσα εἶνε Χαρπούτ. [Μ.Χ.]

Μεζάρ-ἰ-Σερέρφ. Πόλις ἐν τῇ χώρᾳ Βάλχ τοῦ Ἀφγανιστάν, ἔχουσα περίπου 25 χιλ. κατ. τοὺς πλείστους Οὐστέκους καὶ Ἀφγάνους. Εἶνε δὲ τόπος προσκυνήσεως, διότι κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ νεκρὸς τοῦ Ἀλῆ, γαμβροῦ τοῦ Μωάμεθ, ὅστις ἐδέθη ἐπὶ καμήλου ἀπεθείσας εἰτα ἐλεύθερας εἰς τὴν ἐρημον, ἐτάφη τέλος ἐνταυθα. [Μ.Σ.]

Μεζέν. 1) Ποταμὸς εἰς τὰ ῥωσσικὰ κυβερνεῖα Βολόγδα καὶ Ἀρχαγγέλου, πηγάζων ἐν τῷ Β μέρει τοῦ πρώτου καὶ ἐκβάλων μετὰ ῥοὴν 876 χμ. εἰς τὸν ἀπ' αὐτοῦ κληθέντα ὄρμον τῆς Λευκῆς θαλάσσης. — 2) Περιφέρεια ἐν τῷ Α μέρει τοῦ κυβερνείου Ἀρχαγγέλου, ἐπὶ τῆς Λευκῆς καὶ τῆς Βορείου Παγωμένης θαλάσσης, ἔχουσα μετὰ τῶν νήσων Κολιουγέφ, Βαϊγάτς, Νέας Σέμλιας κλ. ἐμβ. 508 456.7 τχμ. μετὰ 51 758 κατ., ὁμώνυμον δὲ πρωτεύουσαν ἐπὶ τοῦ ὄρου Μ. τῆς Λευκῆς θαλάσσης (1840 κατ.)

Μέζεριτς (Meseritz). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ πρωσσ. νομῇ Πόξεν, καίμενη ἐπὶ τοῦ Ὄδρα καὶ ἔχουσα 5 167 κατ.,

βιομηχανίαν γεωργικῶν μηχανῶν καὶ οἶνο-πνεύματος καὶ ἀκμαίαν γεωργίαν. [Μ.Σ.]

Μεζιέρο (Mezières). Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἀρδεννῶν (986.6 τχμ. μετὰ 94 944 κατ.) καὶ τοῦ νομοῦ Ἀρδεννῶν, ἐπὶ τοῦ Μώστα, ἔχουσα 4 675 κατ. ὠρεῖον γοτθ. ναὺν, φρούριον, σημαντικὴν βυρσοδεψίαν. καὶ βιομηχ. σιδηρῶν εἰδῶν. Κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα ἦν ἐκ τῶν ὀχυρωτάτων τῆς Γαλλίας θέσεων. τὴν 1521 ὑπερήσπισεν αὐτὴν ὁ Βαυῶρ κατὰ Καρόλου τοῦ Ε', τῷ δὲ 1815 κατέλαβον αὐτὴν οἱ Πρώσοι.

Μέζο (Mező) σύγγριστι σημαίνει πεδῖον, ἐνυπάρχει δὲ συχνὰ ἐν τῇ συνθέσει ὀνομάτων τόπων. Οὕτω 1) Μ. Βέρενη (M. Berény), εἶνε μεγάλη κοινότης ἐν τῷ σύγγρ. κομητάτῳ Βλέκας, ἔχουσα γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ (1890) 12 469 κατ. — 2) Μέζοχέδγιε (Mezőhegyes), κοινότης ἐν τῷ κομητάτῳ Τσάναδ, ἔχουσα 5 379 κατ. Εἶνε γνωστὴ ὡς ἱπποφορβεῖον τοῦ κράτους, ἀριθμοῦν τῷ 1888 2 097 ἵππους. — 3) Μ. Κόβεςζ (M. Kövesd). Μεγάλη Κοινότης ἐν τῷ σύγγρ. κομητάτῳ Βόρσοδ, ἔχουσα ἀμπελοργίαν καὶ 12 674 κατ. μαγυάρους καθολικούς. — 4) Μέζοσεγ (Mezőség), χωρὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς Τρανσυλβανίας, λοφώδης, φιλή, πτωχὴ εἰς ῥέοντα ὕδατα ἀλλὰ λίαν ἐλώδης, ἔχουσα ἐκτασιν 5 600 τχμ., ἀπέραντα ἀλατωρυχία καὶ πολλὰς ἀλατούχους πηγὰς οἱ κάτοικοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ῥωμοῦνοι, ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. — 5) Μ. Τούρ (M. Tur), πόλις τοῦ σύγγρ. κομητάτου Μεγάλης Κουμανίας Σόλονκ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βερέττυ, ἔχουσα (1890) 23 757 κατ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Μαγυάρους εὐαγγελικούς, γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ ἐξαίρετα ἐργαστήρια πηλοπλαστικῆς. [Μ.Σ.]

Μεθαυμοσφαιρίνη. Ἐνωσις τῆς χρωστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας (τῆς αἰμοσφαιρίνης, βλ. λ.) μετ' ὀξυγόνου, ἐν τῷ αἵματι παραγομένη κατὰ τινὰς νόσους, ἰδίως κατὰ τὴν διὰ νιτρικοῦ ὀξέος ἢ διὰ χλωρικῶν ἀλάτων δηλητηρίασιν, ἐλεγχόμενη δὲ εὐκόλως διὰ τῶν χαρκτηριστικῶν αὐτῆς ἐν τῷ φάσματι (βλ. λ.) γραμμῶν. [Α.Χ.]

Μέθονα ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι πόλισμα τῆς Ἑλλάδος, καίμενον ἐν τῷ Δ μέρει χερσονήσου ἐκ τῆς Τροϊκῆς προπεμπομένης πρὸς Β εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον καὶ συνδεομένης διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ (300 μ.) μετὰ τῆς στερεᾶς, καλουμένης δὲ ἐκ τοῦ πολισματος χερσ. τῶν Μεθάνων ἢ καὶ Μέθανα ἀπλῶς (κοινῶς νῦν Μέθυνα). Ἡ χερσονήσος αὕτη ἔχει τχῆμα ἀπιοειδὲς καὶ μόνον πρὸς Δ σημαντικὴν προεξοχὴν (ἄκρ. Κρασσπαναγιά), περίμετρον δὲ 29.6 χμ. Εἶνε ὀρεινὴ καὶ ἡφαιστειώδης ἐν μέσῳ αὐτῆς ὕψεται τὸ ὄρος Χελῶνα (741 μ.)

συγκείμενον κυρίως ἐκ τραχύτου. Πρὸς τὰ ΒΔ ὑπάρχει καὶ ῥυαξ λάβας ἀρχόμενος ἐκ κώνου ὕψους 417 μ., περικλείοντος κρατῆρα ἡφαιστείου· εἰς τοὺς πρόποδας τούτου κείται τὸ χωρίον Καυμένη Χώρα, ἀναμνησκον διὰ τοῦ ὀνόματος τὰ ἐπανελημμένα ἐν ιστορικῇ χρόνῳ ἡφαιστεϊώδη φαινόμενα. Ῥεόντων ὕδατων στερεῖται ἡ τραχεῖα καὶ πετρώδης χώρα, ἐν τῇ ἐποῖα εὐδοκιμεῖ ἐκτός τινων ἀλλων δένδρων κυρίως ἡ ἐλαία. Πολλαχοῦ δὲ ἀναβλύουσι θερμὰ (θειοῦχα) ὕδατα, κυρίως δὲ παρὰ τὴν Βρωμελίμνην, ἅτινα γνωστὰ μὲν ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος, ἀλλὰ μόλις ἐπ' ἐσχάτων εἰς γενικὴν χρῆσιν περιήλθον (βλ. Ὑδατα ἱαμ. τ. Ἑλλάδος). Ἡ χειρ. ἀποτελεῖ ὅμιον τῆς ἐπαρχ. Ὑδρας καὶ Τροζηνίας (νομ. Ἄργολ. δεκορινθίας), περιλαμβάνοντα 11 χωρία, ὧν ἡ Κουνουπρία εἶνε χειμερινὴ ἡ δὲ Βρωμελίμνη θερινὴ πρωτεύουσα, ἐν ὧν δὲ 2149 κατ. Ἐκ τῶν ἀλλων χωρίων τὸ σημαντικώτερον εἶνε Μεγαλοχώρι, κάτωθεν τοῦ ὁποῦ κείται τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων Μ. [Μ.Σ.]

Μεθάνιον ἡ ἐλῶδες ἡ ἐλαίογενὲς ἕξιον, CH₄. Ἡ ἀπλουστάτη κεκορεσμένη ἐνώστις ἀνθρακος μεθ' ὕδρογόνου ἦτοι τὸ πρῶτον καὶ κατώτατον μέλος τῆς σειρᾶς τῶν κεκορεσμένων ὑδρογονανθρακίων, τῶν καλουμένων παραφινῶν (βλ. λ.), ἐξ οὗ δι' ἀντικαταστάσεων παράγονται πλείστα ὀργανικὰ ἐνώστεις. Εἶνε ἕξιον ἄγρουν, αοσμον, ἐν ὕδατι σγεδὸν ἀδιάλυτον, εἰδ. βάρος 0.559, ἀναφλέξιμον καὶ καιόμενον δι' ὑποκιτρίνης, εἰς τὰ ἄκρα κυανίζουσης, φλογός. Μιχθὲν δὲ μετὰ διπλασίου ὀγκοῦ ζευγόνου ἡ δεκαπλασίον ὀγκοῦ ἀέρος καὶ ἐν κλειστῇ χώρῳ ἀναφλεχθὲν ἐκπυρσχοτεῖ ἐντονώτατα. Ἐν τῇ φύσει παράγεται πάντοτε κατὰ τὴν βραδείαν ἀποσύνθεσιν φυτικῶν οὐστῶν ἀποκεκλεισμένου τοῦ ἀτμοσφ. ἀέρος· οὕτως ἀναθρῶσκει ἐν εἴδει φυσαλίδων ἐκ λιμναζόντων ὑδάτων καὶ ἐκ τῶν ἐλῶν, ὅταν ταραχθῇ ὁ βυθὸς αὐτῶν. Ἐν τισὶ χώραις ἐκφέρεται ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ὡς ἐν τῇ ἀπέναντι τῆς Ῥόδου παραλίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν Βακοῦ, ἐν Κατάνη, μάλιστα κατὰ τὰς ἐκρήξεις τῆς Αἰτνης, ἐν γένει δὲ παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ πετρελαίου καὶ τὰ βορβορώδη ἡφαιστεία. Ἀπαντᾷ δὲ συνήθως ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις, μάλιστα κατὰ τὰ βαθύτατα αὐτῶν στρώματα, ἐνθα μιγνύμενον μετ' ἀέρος καὶ ἀναφλεγόμενον μετ' ἐκπυρσχοτήσεως ἐπιφέρει μεγίστας καταστροφάς, εἰς πρόληψιν τῶν ὁποίων χρησιμεύει ὁ λύχνος τοῦ Δαίβυ (βλ. λ.). Τὸ Μ. ἐνυπάρχει κατὰ 40 % ἐν τῷ φωταέριῳ, ἐτι δὲ εἶνε ἐν τῶν ἀερίων τοῦ ἐντερ. σωλήνος, ἰδίως μετὰ βρωσιν ὀσπρίων ἀφθονοῦν, παρασκευάζεται δὲ καὶ τεχνητῶς ἐξ ἀνθρακος καὶ ὑδρογόνου. Διὰ πίεσεως 140 ἀτμοσφαιρῶν κατωρθώθη ἡ ρευστοποιήσις

τοῦ Μ. εἰς θερμοκρασίαν 0° καὶ εἰς θερμοκρ. — 18° ἡ στερεοποίησις αὐτοῦ. Ἐν ἀπὸ τοῦ Μ. ἀφαιρεθῇ ἐν ἄτομον ὑδρογόνου (H) ὑπολείπεται τὸ μεθύλιον CH₃, ἐν 2 τὸ μεθυλένιον CH₂, ἐν 3 τὸ μεθενύλιον CH, εἶναι δὲ ταῦτα ῥίζαι, ἥτοι ἀκόρεστοι ἐνώστεις ἀνθρακος καὶ ὑδρογόνου, εἰς ἃς προστιθεμένων ἀλλων σωμάτων ἀπλῶν ἢ συνθέτων προκύπτει πλῆθος παραγῶγων τοῦ Μ. Πρβλ. Μεθύλιον, Μεθυλένιον. — Μ. τρισεγγλῶριον, ἥτοι Μ. ἐν ᾧ τρία μέρη ὑδρογόνου ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ γλωρίου, εἶνε τὸ γλωριοφόριον (βλ. λ.), δυνάμενον κατὰ τὰ ἀνωτέρω νὰ ὀρισθῇ καὶ ὡς χλωριζῶρον μεθενύλιον CH.Cl₃. Ἀνάλογον δὲ ἐνώστεις εἶναι τὸ ἰωδιοφόριον, CH.I₃, καὶ τὸ βρωμιοφόριον, CH.Br₃. [X.X.]

Μεθέξιον. Βλ. Μεθυλένιον.

Μεθευνύλιον. Βλ. Μεθάνιον.

Μεθοόδιος, ἀπόστολος τῶν Σλαύων, βλ. Κύριλλος.

Μεθοόδιος Α΄, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 842-46. Ἀνήκεν εἰς εὐγενῆ οἰκογένειαν τῶν Συρακουσῶν, ἐλθὼν δὲ εἰς Κων/λιν ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ε' ἡγπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον. Ἦτο ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ συνετός, ἀνεδείχθη δὲ εἰς τῶν ἐνθερμοτάτων καὶ ἐπιφανεστάτων πολεμίων τῆς εἰκονομαχίας (βλ. λ.), δι' ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ εἰκονομάχου αυτοκρ. Θεοφίλου ἐφυλακίσθη ἐν ὑπορείῳ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνῃ, ὅπου πολλὰ δεινοπαθήσας ἀπηλλάγη τέλος χάρις εἰς τὴν εὐτοχον ἐρμηνείαν σκοτεινῶν τινῶν ἐκρῶσεων ἃς ὁ Θεοφίλος ἀπῆντησεν ἐν συγγραφῇ τινι περὶ τῶν ἀπορρήτων ἐπιστημῶν, ἔκτοτε δὲ ἐκρατεῖτο ὑπὸ ἐπιτήρησιν ἐν τοῖς ἀνακτήτορις Ἡφιαλῇ τοῦ Μ. εἶνε βεβαίως ὁ πρὸ ἐτῶν τινῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου ἐν Ἀντιγόνῃ ἀνασκαφῆς ὑπόγειος θάλαμος, καθόσον μάλιστα ἀναφέρει ἡ παράδοσις ὅτι τὸν ναὸν τοῦτον ἐκτίσε κατόπιν ἡ αὐτοκρ. Θεοδώρα παρὰ τὸν τάφον ἐν ᾧ ἦν καθειργμένος ὁ Μ. Ἡ ὀρθόδοξος βασιλίσσα Θεοδώρα ἀνεδίβατεν αὐτὸν εἰς τὸν πατρ. θρόνον τῷ 842, ἐπ' αὐτοῦ δὲ συνήλθεν ἡ ἀναστηλώσασα ὀριστικῶς τὰς εἰκόνας σύνοδος ἐν Κων/λει κατὰ Φεβρ. 842. Ἡ Ἀνατ. Ἐκκλησία εορτάζει τὸν Μ. τὴν 14ην Ἰουνίου. — Μ. ὁ Β΄, πατριάρχης Κων/λεως, λόγιος ἀνὴρ, ἀνῆλθε τὸν πατρ. θρόνον ὡς διάδοχος Γερμανοῦ τοῦ Β' τῷ 1240, ἐπέθανε δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει πατριαρχεύσας μῆνας τρεῖς. Τὸ «Κατὰ ἀζύμιον» πόνημα αὐτοῦ σώζεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ρωστικῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Μεθοδιστά καλοῦνται οἱ ὀπαδοὶ θρησκευτικῆς τινος αἱρέσεως, ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδίως καὶ Ἀμερικῇ διαδεδομένους, ἀριθμοῦμενοι ἐν ὧν σήμερον εἰς 18 ἐκατομμύρια περίπου. Αὕτη ἰδρύθη ὑπὸ τῶν ἰδεολῶν Ἰωάννου καὶ

Καρόλου Ουέσλεϋ, συστησάντων τῷ 1729 ἐν Ὁξφόρδῃ θρησκευτικὸν σύλλογον οὗτινος τὰ μέλη ἀκλουθεῦντα ὠρισμένους κανόνας ἐν ταῖς προσευχαῖς ταῖς κατηγγίσσει· καὶ ταῖς ἀλλαῖς αὐτῶν ἐνεργεῖαις ἐκάλουν σκωπτικῶς οἱ ἀντίπαλοι Μεθοδιστᾶς· οὗτοι προσέλαβον ὡς ἐπίσημον τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἠὲ ἐξήθησαν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τεραστίως. Ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχουσι νῦν ὑπὲρ τὰ 12 ἑκατ. Μ. Εἶναι διηρημένοι εἰς κοινότητας ὧν τὰ μέλη προσεύχονται ὁμοῦ, ἐπιμελοῦνται δὲ τῆς ψυχικῆς ἀλλήλων σωτηρίας ἀγρυπνοῦντες ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ βίου τοῦ ἄλλου. Ἐγούσιν ἰδίους ναοὺς, ἀπεμακρύνθησαν δὲ οὐκ ὀλίγον τῆς ἀγγλ. ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετάς. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν διαφέρουσιν πολὺ οἱ Μ., ὧν ὑπάρχουσι νῦν 32 κλάδοι.

Μέθοδος καλεῖται ἐν γένει ὁ ἐντελὴς κεκανονισμένος καὶ εἰς σύστημα ἀνηγμένος τρόπος πνευματικῆς ἢ σωματικῆς ἐργασίας πρὸς ἐπίτευξιν ὠρισμένου σκοποῦ. Ἐν ταῖς ἐπ' στήμασι ἰδίως ἢ λέξεις εἶνε πολὺ χρηστος προκειμένου εἴτε περὶ τῆς ἀποδείξεως γνωστῶν ἀληθειῶν ἢ περὶ τῆς διὰ τῶν γνωστῶν εὐρέσεως νέων. Ἡ Μ. λέγεται συνθετικὴ ἢ ἀναλυτικὴ καθόσον δι' αὐτῆς ἐξάγονται ἢ ἐκ γενικωτέρων ἀληθειῶν μερικώτερα ἢ ἐκ μερικωτέρων γενικώτερα. Ἡ ἔρευνα τῶν γενικῶν κανόνων οἵτινες δέον νὰ ἀποτελῶσι τὰς βάσεις πάσης Μ. καλεῖται μεθοδολογία. Περὶ τῆς διαλεκτικῆς καὶ τῆς μαυετικῆς Μ βλ. τὰς λέξεις. Ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ ἐκλήθησαν Μ. οἱ τρόποι τῆς λύσεως ὠρισμένων τινῶν προβλημάτων ἀναφερομένων π. χ. εἰς ζητήματα τοῦ τόκου, τῆς ὑπαίρεσεως· κτλ. Ἡ περίφημος π. χ. Μ. τῶν τριῶν, κληθεῖσα οὕτω διότι τριῶν ἀριθμῶν δεδομένων ζητεῖται τέταρτος, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὁ τρόπος τῆς λύσεως τοῦ ἐξῆς π. χ. προβλήματος· ἐὰν α πῆχεις ὑφάσματός τινος τιμῶνται β δραχμῶν, πόσιν τιμῶνται γ πῆχεις τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος; Τὰ τοιαῦτα προβλήματα μετὰ μικρὰς σκέψεως λύονται εὐκολώτατα δι' ἀπλουστάτων πράξεων, ἐνῷ ἡ παρ' ἡμῶν διδασκαλία παριστᾷ αὐτὰ ὡς ἀνωτερας περιωπῆς ζητήματα, δεδομένα εἰδικῶν Μ. πρὸς λύσιν, ἐπισκοτιζούσα εὐθὺς τὸ παιδικὸν πνεῦμα διὰ τῆς ἀμεθοδίας τῶν μεθόδων τῆς. [Ἄν.]

Μεθυλακθῆρ. Βλ. Μεθύλιον.

Μεθυλάλη. Βλ. Μεθυλένιον.

Μεθυλαμένη. Βλ. Μεθύλιον.

Μεθυλένιον ἢ μεθένιον καλεῖται ἡ ἐκ τοῦ μεθανίου δι' ἀφαιρέσεως δύο ἀτόμων ὑδρογόνου παραγόμενη ἀκόρεστος ἔνωση ἀνθρακός μεθ' ὑδρογόνου ἥτοι ἡ ῥίζα CH_2 , ἥτις δὲν εἶναι γνωστὴ καθ' ἑαυτήν, παρέχει ὁμοῦς πλείστας ὀργανικὰς ἐνώσεις

μετ' ἄλλων σωμάτων. Τοιαῦτα εἶναι τὸ ἀέριον δξείδιον τοῦ Μ., CH_2O , τὸ δioxλωροιοῦχον Μ., CH_2Cl_2 , ὑγρὸν δσμήν χλωριμορφίου ἔχον, ζέον εἰς 42° , τὰ ἀνόλογα διβρωμοιοῦχον Μ. καὶ διειωδιοιοῦχον Μ., CH_2Br_2 καὶ CH_2J_2 , ἡ Μεθυλάλη $\text{CH}_2(\text{OCH}_3)_2$, ὑγρὸν πτητικώτατον, εὐαρέστου ὁσμῆς, καυστικόν, ζέον εἰς 42° , ἐν τῇ ἱατρικῇ χρησιμοποιοῦμενον ὡς ναρκωτικόν, τὸ χλωροιοῦχον Μ., CH_2Cl_2 , ὑγρὸν ἄχρουν ἔχον ὁσμὴν χλωριμορφίου, τὸ μурμηκικὸν δξίον (βλ. λ.) κτλ.

Μεθυλικὸν πνεῦμα. Βλ. Μεθύλιον.

Μεθύλιον. Ἡ ἐκ τοῦ μεθανίου δι' ἀφαιρέσεως ἐνὸς ἀτομου ὑδρογόνου παραγόμενη ἀκόρεστος ἔνωση ἀνθρακός μεθ' ὑδρογόνου ἥτοι ἡ ῥίζα CH_3 , ἥτις σχηματίζει μὲν μετ' ἄλλων σωμάτων πλείστας ὀργανικὰς ἐνώσεις, καθ' ἑαυτήν ὁμοῦς δὲν εἶνε γνωστὴ διότι ἐν τῷ ἀποχωρισμῷ τοῦ Μ. ἀπὸ τῶν ἐνώσεων τοῦ ἐνοῦνται ἀμέσως δύο ἄτομα αὐτοῦ καὶ ἀποτελοῦσι τὸ μέρος $\text{CH}_3\cdot\text{CH}_3$ ἥτοι C_2H_6 , ὅπερ ἐστὶ τὸ καλούμενον διμεθύλιον ἢ αἰθάνιον. Ἐκ τῶν ἐνώσεων αὐτοῦ αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς· Τὸ μεθυλικὸν πνεῦμα α, CH_3OH , ἡ ξυλόπνευμα, λαμβάνεται κατὰ τὴν ξηρὰν ἀπόσταξιν τῶν ξύλων, ὑγρὸν ἄχρουν, εἰδ. βάρους 0.798, ζέον εἰς 66° , καίόμενον διὰ κυανῆς μὴ φωτεινῆς φλογός, ἐφαρμόζεται δὲ ὡς διαλυτικὸν πολλῶν ῥητινῶν καὶ αἰθερίων ἐλαίων εἰς τὴν κατασκευὴν βερνικίων καὶ τῶν δι' ἀνιλίνης χρωμάτων καὶ ἀντὶ τοῦ κοινοῦ οἴνου πνεύματος ὡς καύσιμος ὕλη εἰς λύχνους πρὸς θέρμανσιν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐνεργεῖ ὡς τὸ κοινὸν οἴνου πνεῦμα. Τὸ χλωροιοῦχον Μ., CH_3Cl , ἀέριον ἄχρουν, ὅζον ὡς ἀπὸ αἰθέρος, καίόμενον διὰ φλογός πρασίνης. Τὸ βρωμοιοῦχον Μ., CH_3Br , ὑγρὸν ἄχρουν, ζέον εἰς 4.5° , εἰδ. βάρους 1.73, ὁσμῆς κρεμμυώδους. Τὸ ἰωδιοῦχον Μ., CH_3I , ὑγρὸν ἄχρουν, εἰδ. βάρους 2.19, ζέον εἰς 43° , δυναντάφλεκτον, ἐκπέμπον ἀτμοὺς ἰωδίου· παρασκευάζεται κατὰ μεγίστας ποσότητας ὡς χρησίμου εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν δι' ἀνιλίνης πρασίνων καὶ ἰσχυρῶν χρωμάτων. Τὸ νιτρικόν Μ. ἡ νιτρικὴ μεθυλακθῆρ, CH_3NO_3 , ὑγρὸν ἄχρουν ζέον εἰς 66° · οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ καίονται διὰ κιτρίνης φλογός, ἐὰν δὲ θερμανθῶσι εἰς 150° ἐκπυροκροτοῦσιν ἐντόνως. Τὸ θεικόν Μ. ἡ θεικὴ μεθυλακθῆρ, $(\text{CH}_3)_2\text{SO}_4$, ἄχρουν ὑγρὸν, εὐαρέστου ὁσμῆς, ζέον εἰς 188° . Ὁ μεθυλικὸς αἰθῆρ, $(\text{CH}_3)_2\text{O}$, ἀέριον ἄχρουν, ὁσμῆς αἰθερίας, καίόμενον δι' ἀφανοῦς κυανῆς φλογός, ἐκπυροκροτοῦν δι' ἐντόνως ἐὰν μετὰ ξηροῦ χλωρίου μιχθῇ· ἐφαρμόζεται εἰς παρασκευὴν τεχνητοῦ πάγου. Τὸ κυανιοῦχον Μ., $\text{CH}_3\text{—NC}$, ὑγρὸν ἄχρουν, ζέον

εἰς 59°, ἀφορώτως δυσώδες, ἐπιφέρων εἰς τὸν εἰσπνεύσαντα κεφαλαλγίαν, ναυτίαν καὶ νάρκη. Ἡ μεθυλανόθρα καὶ λαμίνη, $\text{CH}_3 \cdot \text{CNO}$, ὑγρὴν ἄχρουν λίαν πιητικὴν, δηλητικὴν ἔχον ὁσμὴν καὶ προκαλοῦν εἰς τὸν εἰσπνεύσαντα δακρυόρριαν. Ἡ μεθυλαμίνη, $\text{CH}_3 \cdot \text{NH}_2$, ὑγρὴν ἄχρουν, ἀεθόως ἐν ὕδατι διαλυόμενον, καίεμενον διὰ κίτρινῃς φλογός, ἔχον ὁσμὴν ὡς ἀπὸ ἀμμωνίας συγγρῆνως καὶ σεσηπότων ἰχθύων· εὐρίσκεται ἐν τοῖς βυτίοις τῶν τεταρχειυμένων σαρδελῶν καὶ τῶν ἀργύρων, παρέχουσα αὐτοῖς τὴν χαρακτηριστικὴν τῶν ὁσμὴν. Ἡ τριμεθυλαμίνη, $(\text{CH}_3)_3 \text{N}$, ἀέριον ἄχρουν, ὁμοίον τὴν ὁσμὴν, εὐρίσκειται ἐν τοῖς τοίμοις εἰς διάφορα φυτὰ, εἰς τὸ ἔλαιον τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου, εἰς τὴν πίσσαν τῶν λιθανθράκων, εἰς ζωϊκοὺς τινας χυμούς ὡς πρὶν ἀπασυνθέσεως πολλῶν δ ζωογόνων καὶ φυτικῶν οὐσῶν· ἀφθονωτάτη ἐξάγεται ἐκ τοῦ γυμῦ τῶν ἀριγγῶν καὶ ἐκ τοῦ ὀπτοῦ τῶν τεύτων, ἐξ οὗ ἀφῆρθη τὸ οἰνόπνευμα. Μετὰ τοῦ ἀρσενικοῦ τὸ Μ. σχηματίζει χαρακτηριστικὰς ἐνώσεις, τὰς καλουμένας κακοδμυλικὰς διὰ τὸ δυσώδες αὐτῶν, εἶναι κακοδμυλικαί, $(\text{CH}_3)_4 \text{As}$, ὑγρὴν ἄχρουν ἀπεριγράπτως ὀσμοειδῆ, δηλητηριώδες· ἀλλὰ ἡ ἀρσίνη ἔχει ἐξείδιον τῆς κακοδμυλικῆς, $(\text{CH}_3)_4 \text{As}$, ὑγρὴν δυσωδέστατον καὶ λίαν δηλητηριώδες· κακοδμυλικὴν δὲ CH_3 , $(\text{CH}_3)_2 \text{AsO} \cdot \text{OH}$, στερεὴν εἰς μεγάλους ὑποσκόπικοις πρισματ. κρυστάλλους, ἀνοσμον καὶ μὴ δηλητηρίων, τηχόμενον εἰς 100°. Ὁ μεθυλοϋδρῶς ψευδάργυρος , $\text{Zn}(\text{CH}_3)_2$, ὑγρὴν ἄχρουν, λεπτόρρευστον, φωσφωροειδῆ, εἶδ. βάρους 138. ζέον εἰς 46°, οὕτως εἰς ἀτμοὶ ἐν τῇ ἀέρι αὐτομάτως ἀναφλέγονται εἰς φλόγα κυανοπρασπίνη, εἶναι δὲ λίαν δηλητηριώδες· μεθ' ὕδατος μίγνυμενος ἀποσυντίθεται εἰς μεθάνιον καὶ ὑδροξείδιον ψευδαργύρου. Ὁ διμεθυλοϋδρῶς $\text{Hg}(\text{CH}_3)_2$, ὑγρὴν ἄχρουν, λίαν δυσωδον καὶ δηλητηριώδες, εἶδ. βάρους 3.08, ζέον εἰς 95° κτλ. κτλ. [X. X.]

Μεθυλίου ἰώδες. Χρωστικὴ οὐσία ἐκ τῶν παραγῶγων τοῦ μεθυλίου, χρήσιμος ἰδίᾳ εἰς χρωτίν βύμβκος, μαλλίου καὶ μετὰξ. Τελευταίως ἐπηνέθη καὶ ὡς ἀντισηπτικὴν κατὰ πυογόνων φλεγμονῶν. [X. X.]

Μεθυλίου κυανοῦν. Ὁραῖον κυανὸν χρῶμα, ἀποτελούμενον ἐκ νατρίου καὶ τινὲς ἄλλας ἐκ τῶν παραγῶγων τοῦ μεθυλίου. Χρησιμοποιεῖται ὡς χρωστικὴ οὐσία τοῦ βύμβκος καὶ εἰς χρωσιν ἱστολογικῶν παρασκευασμάτων. [X. X.]

Μεθυλίου πράσινον ἡ παρισινὸν πράσινον. Ὁραῖον πράσινον χρῶμα παρασκευαζόμενον τῇ ἐπιδράσει χλωριούχου μεθυλίου ἐπὶ τοῦ κυανοῦ τοῦ μεθυλίου καὶ ἰ-

δίως χρησιμοποιούμενον εἰς χρωσιν τῆς μετὰξ. [X. X.]

Μεθυλομορφίνη βλ. Κωδεΐνη.

Μέθουμαν. βλ. Μήθουμαν.

Μεθώνη ἡ Μεθώνη. Πόλις τῆς Μεσσηνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ ὁμώνυμου δήμου, ἀπέχουσα 7 ὥρ. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Ἀκρίτα πρὸς ΒΔ. 6 ὥρ. ἀπὸ Κορώνης Δ καὶ 2 ὥρ. ἀπὸ Πύλου (Ναβαρίνου) Ν. Κεῖται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Μεθώνης, ἥτις ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ἐκαλεῖτο Πήδαςος, ἥτοι κατὰ τὸ ἔσχατον πέρας σειρᾶς βράχων ἀρχομένων ἀπὸ τῶν ὑπορείων τοῦ πρὸς Β τῆς πόλεως ὑψομένου ὄρους τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ἐκτεινομένων πρὸς Ν μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν ἐκ τῶν Οἰνουσῶν νήσων Σαπιένταν. Ἀπέναντι τῆς πρὸς Ν ἀκρας τῆς πόλεως κεῖται ὁ βράχος ὁ τὸ πάλαι Μέθων καλούμενος, ὅστις καθιστᾷ τὸν λιμένα στενὸν καὶ ἐνδοῦται διὰ γεφύρας μετὰ τοῦ φρουρίου τῆς Μεθώνης φέρων ἐπ' αὐτοῦ φάρον. Κατὰ τὴν Παυσανίαν ἐκ τοῦ βράχου τούτου ὠνομάσθη ἡ πόλις. Ἡ ἀκρόπολις καὶ τὰ ὀχυρώματα τῆς Μεθώνης εἶνε σπουδαῖα, ἅτινα κατέλιπον τὴν πόλιν ἱστορικὴν εὐ μόνον κατὰ τοὺς πρὸς τοὺς Τούρκους πολέμους τῶν Ἑνετῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὴν εἰσόδον εἰς τὴν πόλιν κεῖται πλατεῖα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑνετῶν ἔχουσα κατὰ τὸ μέσον στήλην ἐκ γρανίτου, ἐπ' ἧς λατινικὴ ἐπιγραφή πρὸς τιμὴν τῶν Ἑνετῶν καὶ τοῦ δευκῆς Μοραζίνης. Ἐκ τοῦ Β μέρους τῆς πόλεως ὁδὸς στρωθεῖσα ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἐπισκευασάντων καὶ αὐξησάντων καὶ τὸ φρούριον, αἶγει ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀγίου Νικολάου (ὕψ. 482 μ.), ἐξ οὗ ἀνελίσσεται λαμπρὰ θέα ἐπὶ τοῦ Ναβαρίνου καὶ τοῦ λιμένος τῆς Πύλου, ὅστις περιτριζόμενος πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων καὶ ἐκ θυμῶν ὑπὸ τῆς νήσου Σφακτηρίας φαίνεται ὡς λίμνη. Οἱ κάτοικοι τῆς Μεθώνης ἀνέρχονται εἰς 1526. Πρεσβύτα δημ. καρποί, ἔλαιον καὶ οἶνος.

Μεθώνη. Ἀρχαία πόλις τῆς Μεσσηνίας ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου Πελοποννήσου ταύτην τῷ 343 π. Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Μεσσηνίας Φίλιππος ἀπώλεσε τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. [Δ Λ.]

Μεῖζα (Henri Meilhac). Γάλλος δραματοποιός, γενν. 1831 ἐν Παρισίοις κατ' ἀρχὰς γενόμενος ἔμπορος, εἶτα δὲ εἰς τὸ θέατρον ἀφοσιωθείς, ἀπὸ τοῦ 1888 μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἔργα του εἶναι Ὁ ἀκλόουτος πρεσβείας, Οἱ ἀνεμέμωτοι, Ἡ ὥραία Ἑλένη, Ὁ παρισινὸς βίος, Ἡ μεγάλη δοκίμια τοῦ Γερμανιστοῦ, Ἡ ἀνθοδέσμη, La Perichole, Margot κτλ., ἐν οἷς συνεργάσθη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τοῦ Ἀλφρέδου. Τὸ κυριώτερον δὲ τῶν ἔργων του εἶνε τὸ δράμα Φρουφρού, Πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν

ἐμυσούργησεν ὁ Ὀφφεμπαχ εἰς κωμειδύλλια.

Μεϊθώμιος (Meibom). Οἰκογένεια γερμανική, ἥς μέλη τινὰ ἐγένοντο γνωστὰ διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ὀξίαν των. Ἐκ τούτων ὁ Ἑρρῖκος Μ., γενν. ἐν Λυβέκκῃ 1638, διετέλεσε καθηγητὴς τῆς Ιατρικῆς ἐν τῷ πανεπιστ. τοῦ Ἐλμστετ 1661, τῷ δὲ 1678 καθῃγ. τῆς Ιστορίας καὶ ποιητικῆς καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ τῷ 1700· ἐξ αὐτοῦ ἐπεκλήθησαν οἱ Μεϊθώμιανοὶ ἀδελφοί, περὶ ὧν βλ. Βλέφαρα, γνωστὰ δ' ἐπίσης εἶνε αἱ ἐργασίαι του περὶ τῶν δακρυόρων ὁδῶν, περὶ τῶν βαλβίδων τῶν φλεβῶν κλ. Ὁ δὲ Μάρκος Μ., γενν. 1630 ἐν Tönningen, ἐγένετο γνωστὸς διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν μουσικῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων (2 τ. Ἀμστελδ. 1652), τοῦ Βιτρουβίου καὶ τοῦ Διογένοους Λαερτίου. Καίρῳ τινι ἐξῆρσεν ἐν τῇ αὐτῇ τῆς βασιλείσσης Χριστίνης τῆς Σουηδίας καὶ κατέλαθεν ἐν Σουηδίᾳ ὑψηλὰς θέσεις, ὕστερον δὲ διετέλεσε καὶ καθηγητὴς τῆς Ιστορίας ἐν Ἀμστελδάμῳ, ὅπου ἀπέθανε 1711. [B.E.]

Μεϊγανέτας. Ὀρμητικὸς ποταμὸς εἰς τὴν βορείαν παραλίαν τῆς Αἰγιαλίας, ἐκβάλλων πρὸς Δ τοῦ Αἰγίου, πηγάζων δ' ἐκ τῶν ἀνατολικωτέρων παραρῶν τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους. Νῦν λέγεται Γαϊδουροπνίκτης καὶ ξηραίνεται κατὰ τὸ θέρος· ῥέει ἀπὸ Ν πρὸς Β. [Γ.Πδ.]

Μεϊλιχος. Χεῖμαρρος δλίγον πρὸς Β τῶν Πατρῶν (νῦν Σιχαινὰ) πηγάζων ἀπὸ τῶν Δ ὑπορείων τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους καὶ ἀρδεύων ἐν μέρει τὴν ἐκεῖ πατραϊκὴν πεδιάδα· ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν μεταξὺ Πατρῶν καὶ Ῥίου καὶ ξηραίνεται τὸ θέρος. [Γ.Πδ.]

Μεῖζων λίμνη (Lago maggiore, πρὸ Ῥωμαίοις Lacus Verbanus). Ἡ μεγαλύτερα καὶ βαθύτερα τῶν λιμνῶν τῆς Ἑνωμ. Ἰταλίας, εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλβετίας (τὸ 1/5 αὐτῆς ἀνῆκει εἰς τὸ καντῶνιον Τεσσίνου). Κεῖται 197 μ. ὑ. τ. ἐπιρ. τῆς θαλάσσης, ἔχει βάθος 854 μ., μήκος 63 χμ., πλάτος 1-10 χμ. καὶ ἐπιφάνειαν 214 τχμ. Διαρρεῖται ὑπὸ τοῦ Τικίνου, χυνομένου εἰς αὐτὴν παρὰ τὸ Μεγαδῖνον καὶ ἐκρέοντος παρὰ τὸ Σέστο-Καλένδε, δέχεται δὲ πλεον ἢ 20 ρύακας καὶ ποταμίσκους. Αἱ ὄχθαι αὐτῆς συνανοῦσι τὴν ἐπιβάλλουσαν μεγαλοπρέπειαν τῶν Ἀλπεων καὶ τὴν σφριγῶσαν χάριν τοῦ γλυκεροῦ Ἰταλικοῦ κλίματος. Ὑπεράνω τοῦ ὅρου Βαθένου ἐκ τοῦ ὁποίου ἀναδύονται αἱ ὄρηαι: Βαρρομαῖαι νῆσοι, ὑψοῦνται οἱ γίγαντες τῶν Πεννινίων Ἀλπεων, τὸ Μόντε-Ρέτσα καὶ Μόντε-Λεόνε. [Μ.Σ.]

Μεῖμέταχ Χωρ. τοῦ δήμου Τεγέας μετὰ 372 κατοίκων καίμενον πλησίον τοῦ Πιαλλί εἰς ἀπόστασιν 15'.

Μεκινές (Mekines), ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν καλούμ. Μικινάς. Πόλις τοῦ Μαρόκκου, 50 χμ. Δ τοῦ Φεζ, ἔχουσα ὠραιότατους κήπους, εὐθείας καὶ καθαρὰς ὁδοὺς, μέγιστον ἀνάκτορον τοῦ Σουλτάνου μετὰ θησαυροφυλακίου (ἐν ᾧ ἄλλοτε λέγεται ὅτι ἐφυλάττοντο 150 ἑκατ. ταλλήρων), κατοίκους δὲ 50-60 000. Συχνὰ ἐπισκέπτεται αὐτὴν τὸ θείρος ὁ Σουλτάνος τοῦ Μαρόκκου. [Μ.Σ.]

Μέκκα, ὑπὸ τῶν Ἀράβων καλουμένη Ὁμ. Ἐλ Κορά ἤτοι Μήτηρ τῶν πόλεων, ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων Μεκκέ μουκρεσσε (Μ. ἡ τετιμημένη), τὸ πάλαι δὲ Μακκοράδα. Ἡ γεννέθλιος πόλις τοῦ Μωάμεθ, πρωτεύουσα τῆς τοπαρχίας Χετζάζ τῆς Ἀραβίας, κειμένη 400 χμ. Ν τῆς Μεδίνης καὶ 95 χμ. Δ τοῦ ἐπινείου Τζιζδα, ἐν κοιλάδι ἀμμόδει καὶ ἀγόνῳ. Τὸ πολυτιμότερον μνημεῖον τῆς Μ. εἶνε ἡ Κασάβα, περὶ ἥς βλ. τήν γλ., κειμένη ἐντὸς τοῦ μεγάλου τεμένου Βεῖτ οὐλ-λάχ (Οἴκου τοῦ Θεοῦ)· ἐγγὺς δὲ κεῖται, ὑπὸ κτηρίου περιβαλλομένη, ἡ πηγὴ Ζεμζέμ, ἥς τὸ ὕδωρ λογίζεται ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων ὡς ἱερατικόν. Εἰς τὸ Δ μέρος τῆς κοιλάδος ἐπὶ λόφῳ κεῖται φρούριον δεσπόζον τῆς πόλεως. Οἱ σταθεροὶ κάτοικοι ὑπολογίζονται εἰς 50—60 χιλιάδας, ἀπεράριθμοι δὲ εἶναι οἱ κατ' ἔτος ἐπισκεπτόμενοι τὴν ἱερὰν πόλιν προσκυνῶνται. Ἡ Μ. εἶναι ἐπίσης μέγα κέντρον τῆς μουσουλμ. θεολογίας, ἣν ἀντιπροσωπεύουσιν ἐνταῦθα οἱ σοφώτατοι τῶν Μουσουλμάνων θεολόγων. Πλὴν τοῦ μνημονευθέντος ἱεροῦ καὶ ἄλλα δευτερεύοντα ὑπάρχουσι καθ' ὅλην τὴν πόλιν, τάφοι ἁγίων, ἱεροὶ τόποι σχέσιον ἔχοντες πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μωάμεθ καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορίαν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ κλ. Ἀπὸ αἰῶνων ἐπισημώτατον ἐν Μ. γένος εἶνε τὸ τοῦ Χασάν, ἐγγόνου τοῦ Προφήτου. Κύριος δὲ τῆς Μ. εἶνε ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος ὁ Σουλτάνος τῶν Ὀθωμανῶν. Ἡ Μ. εἶναι ἀπρόσιτος εἰς μὴ Μουσουλμάνους, ἐν τούτοις κατῳρθωται κατὰ καιροὺς Εὐρωπαῖοι τινες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν μετ' ἡμιστρύμενοι. Ἐν Μ. γίνεται κατ' ἔτος, κατὰ τὴν ἐορτὴν Βαϊρακίου, μεγάλη ἔμπορ. πανήγυρις. [Μ.Σ.]

Μεκλεμδούργον (Meeklenburg). Χώρα τῆς Γερμανίας ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θάλασσης, ἀποτελοῦσα δύο Μεγάλα Δουκάτα, τὸ Μ. Σβερίνον καὶ τὸ Μ. - Στρέλιτε.

1) Τὸ Μεκλεμδούργον-Σβερίνον (Μ. Schwerin) καταλαμβάνον τὸ μείζον μέρος, ἔχει ἐμβ. 13 162 τχμ. καὶ 578 342 κατ., τοὺς πλείους διαμεικτομένους. Ἡ χώρα εἶνε ἐν γένει ἐπίπεδος, μόνον διὰ μιᾶς σειρας λόφων διατεμνομένη, εἶνε δὲ πλουσία εἰς λίμνας (ὑπὲρ τὰς 300) καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν. Σχεδὸν 1/4 τοῦ ἐδάφους χρησιμεύουν εἰς τὴν γεωργίαν, τὰ δὲ διση καλύ-

πτουσι 2 265 τχμ. Καί 5 592.6 μὲν τχμ. ἀνέκουσιν ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸ στέμμα, 5598.6 δὲ τχμ. εἰς τοὺς ἀριστοκράτας καὶ μεγαλοκτηματίας, 450 τχμ. εἰς μοναστήρια καὶ 1520 εἰς τὰς πόλεις. Κύριον ἔργον τῶν κατοίκων εἶνε ὁ γεωργία καὶ κτηνοτροφία (λαμπροὶ ἵπποι), πρὸς δὲ ἡ ἀλιεία. Ἐνθὺ δὲ ἡ βιομηχανία εἶνε ἀσήμαντος, ἀκμάζει τὸ ἐμπόριον κυρίως τῶν προϊόντων τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοι ὁμιλοῦσι διάλεκτον τῆς γερμανικῆς (κάτω γερμανικῆν), ἥτις διὰ διαφόρων ποιητῶν, κυρίως δὲ τοῦ Ρέυτερ, ἀνέπτυξε σπουδαίαν φιλολογίαν. Ἐνεκα τῶν ἰδιαιτέρων ἔρων ὑφ' οὗς διατελεῖ ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμός, διότι ἐλλείπουσι σχεδὸν ἐντελῶς αὐθυποστάτοι γεωργοὶ τῆς γῆς, ἀνηκούσης, ὡς εἴπομεν εἰς μεγαλοκτηματίας, πολλοὶ μεταναστεύουσι κατ' ἔτος εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Πανεπιστήμιον ὑπάρχει ἐν (Ρόστοκ) 7 γυμνάσια, 6 πρακτικὰ γυμνάσια, ὡς καὶ ἄλλα ἱδρύματα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, 1272 δὲ δημοτικὰ σχολεῖα. Ἡ πολιτεία εἶνε φεουδαλική. Τὰ ἔξοδα τῆς διοικήσεως ἐπιβαρύνουσιν ἐν πρώτοις τὸν ἡγεμόνα, καταβαλλόμενα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν κτήσεων αὐτοῦ, συμβάλλουσι δὲ εἰς αὐτὰ αἱ τάξεις τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν πολιτῶν, τὸ δὲ ποσὸν τῆς συμβολῆς βραχίζεται μὲν ἐπὶ συντάξεως, ὀρίζεται δὲ κατ' ἔτος. Πρωτεύουσα εἶνε Σβερίνον. — 2) Τὸ Μεκλεμβούργον-Στρέλιτς (M. Strelitz) ἀποτελεῖται ἐκ δύο διὰ τοῦ Μ.-Σβερίνου χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων τμημάτων, ὧν τὸ μὲν, καλούμενον πριγκηπάτον Ῥάτσε-δούργον, καίτα ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τοῦ ἔλκου, συνορεύον πρὸς τὴν Δουβλιν καὶ τὸ Ὀλοσταίν, τὸ δὲ ἕτερον τμήμα Σταργάρδη, καλούμενον καὶ δουκάτον Στρέλιτς, ἀποτελεῖ τὸ ΝΑ μέρος τῆς χώρας, συνορεύον πρὸς τοὺς πρῶτος. νομοὺς Βρανδεμβούργου καὶ Πομμερανίας. ἔχει ἐμβ. 2929 τχμ., ὧν 1430 τχμ. εἶναι κτήσεις τοῦ στέμματος, καὶ 97978 κατ., σχεδὸν ἅπαντας Δουθηρανούς. 40.7 % τοῦ ἐδάτους εἶναι ἀγροί, 19.5 λειμῶνες καὶ 20.9 καλύπτονται ὑπὸ δασῶν. Γυμνάσια ὑπάρχουσι 3, δημοτικὰ δὲ σχολεῖα 250. Ἡ πολιτεία εἶνε διεσπασμένη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς τὸ Μ.-Σβερίνον. Πρωτεύουσα εἶνε Νέεν-Στρέλιτς. [Μ.Σ.]

Μέκουργ. Ποταμὸς τῶν πέραν τοῦ Γάγγου Ἀνατ. Ἰνδιῶν, πηγάζων ἐν Τιβέτ ὑπὸ τὸ ὄνομα Τσά-τσού, διαρρέων τὴν σινικὴν ἐπαρχίαν Γιὺν-Νάν ὑπὸ τὸ ὄνομα Λάν-τσάν, εἰς τὰς κυρίως τὸ Σιάμ καὶ τὰς γαλλ. ἀποικίας Καμβότζαν καὶ Κάτω Κοχίγγιναν καὶ ἐκβαλλων, εἰς 3 βραχίονας διηρημένος, μετὰ ῥοὴν 4500 χμ. εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν. Ὁ Μ. πάσχει ὡς ὁ Νεῖλος περιοδικὴν πλημμυραν. [Μ.Σ.]

Μεκρὸν καλεῖται νῦν ἡ ἄρχαία Γεδρω-

σία, χώρα ἐπὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, μήκους 600 χμ. καὶ πλάτους 180 χμ., ἀνήκουσα εἰς τὸ Βελουσιστὰν καὶ τὴν περσικὴν ἐπαρχίαν Κερμάν. [Μ.Σ.]

Μεκωνίδα. Χωρίον τοῦ δήμου Καρυστίων τῆς Εὐβοίας, μετὰ 390 κατ. [Μ.Σ.]

Μελάγχθων (Φίλιππος Schwarzert, οὗ τὸ Μ. εἶνε ἐξελληνισίς). Ὁ κύριος συνεργάτης τοῦ Λουθήρου, γενν. 1497 ἐν Βρέιτεν τοῦ Παλατινάτου Ἑσπεύδασην ἐν τῇ πανηπιστημίᾳ τῆς Αἰδελβέργης ἐγένετο δὲ τῷ 1514 ἐν Τυβίγγῃ μαγίστρω καὶ ἐδίδαξεν ἐνταῦθα τὴν Ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν καὶ κλασικὴν φιλολογίαν, συγγράψας καὶ ἑλλην. γραμματικὴν. τῷ δὲ 1518 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς ἑλλ. φιλολογίας ἐν Βιττεμβέργῃ. Ἐγκολπωθεὶς τὰς διδασκαλίας τοῦ Λουθήρου ἐκ τῶν πρώτων, ἐγένετο στενωτάτος αὐτοῦ φίλος καὶ οὐ μόνον ἐξέδωκε πολλὰ συγγράμματα τὴν βάσιν τῆς νέας διδασκαλίας ἀποτελοῦντα, ὡς *Loci communes rerum theologicarum*, *Epitome doctrinae christianae*, Ἀπόλογία τῆς Αὐγουσταίας ὁμολογίας κλ., ἀλλὰ καὶ ἔλαβε σπουδαιότατον μέρος εἰς ἀπάσας τὰς μετὰ τῶν Καθολικῶν ὡς καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων τῆς Ἑλβετίας διαπραγματεύσεις· ἐδείκνυε δὲ παντοῦ μεγίστην ἐπιεικειαν καὶ ἐπέδωκε εἰρηγικὴν λύσιν τῶν διαφορῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λουθήρου Μ., ὁ μεγίστη ἀπολαύων φήμης διὰ τὴν ἐκτακτὸν παιδείαν καὶ πολυμαθειάν του, δι' ἣν καὶ «Διδάσκαλος τῆς Γερμανίας» ἐπεκλήθη, ἵστατο ἐπὶ κεφαλῇς τῆς διαμαρτυρομένης ἐκκλησίας· ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ φιλεργητικὸν τοῦ χαρακτήρος του κατέστησεν αὐτὸν κατὰ μικρὸν μισητὸν εἰς τοὺς ῥιζοσπαστικὸς μεταξὺ τῶν διαμαρτυρομένων, εἰτινες καὶ κατεπολέμησαν κυρίως τὴν ὡς πρὸς τὴν Εὐχαριστίαν ἀπὸ τῆς Δουθηρανῆς διαφέρουσαν ὁδὸν διδασκαλίαν του. Ἀπέθανε δὲ ὁ Μ. τῷ 1560 ἐν Βιττεμβέργῃ. Ὁ Μ. εἶνε εἰς τῶν σπουδαιωτέρων ἐν Γερμανίᾳ ἀρχηγῶν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ἐκδώσας ὁ ἴδιος πλεῖστα βοηθητικὰ εἰς ταύτας βιβλία, γραμματικὰς κλ. καὶ ἱερύσας πλείονα τοῦ ἐνδὸς σχολεῖα. Πρώτῃ ἐκδόσις τῶν ἔργων του ἐδημοσιεύθη 1562-68 εἰς 4 τόμους, τελευταῖα δὲ 1834—60 εἰς 28 τ. ἐν Βρουνσβίχῃ [Μ.Σ.]

Μελαγχολία καλεῖται φρενοπάθειά τις ἥς κύριον χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ ψυχικὴ ὀδυνῆ κατὰθλιψις, εἰς διαφόρους βαθμοὺς ἀπαντῶσα, ἀπὸ τῆς σφοδρτάτης ὅλῃ ἀπελπισίας μέχρι τῆς στιγμῆς ἀπογοητεύσεως. ὡς ἀποτελέσματα δὲ ἐαυτῆς συναγομένη κατὰπτωσις τῶν σωματικῶν τε καὶ ψυχικῶν λειτουργιῶν· οὕτως ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ ὑπάρχει χαλάρωσις τῆς μύτικῆς δυνάμεως καὶ ἀτονία, ἐλάττωσις τῆς

αίσθητικότητος, βραδύτης τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας, νωθρότης τῆς πέψεως μετὰ τῶν παρακλοιδουσῶν αὐτὴν διαταραχῶν, ἐλάττωσις τῶν ἐκκρίσεων, γενικὴ ἀσθένεια ἀπὸ δὲ τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν, ἀδυναμία τῆς βουλήσεως καὶ ἀνικανότης πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν, κατὰπτωσις τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν, ἀμβλύτης περὶ τὰ ψυχικὰ αἰσθημὰ καὶ ἀπάθεια καὶ ἀδιαφορία κλ. Συναισθανόμενος τὴν ψυχικὴν τευ κατὰθλιψιν ὁ ἀρρώστος ἐρμηνεύει αὐτὴν διὰ παραδόξων ἰδεῶν εἰς ἃς ἐπιμένως προσκολλάται· οὕτως ἀποδίδει τὴν κατὰστασιν τευ εἰς μηδαμινόν τι σφάλμα ὅπερ ἄλλοτε διέπραξεν ἢ εἰς προαισθηθεὶς κινδύνων ἢ εἰς ἀνωτέραν δύναμιν κυριεύουσιν αὐτοῦ κτλ. Ψευδαισθήσεις καὶ παραισθήσεις διάφοροι δὲν εἶναι σπάνιαι ἐπίσης παρὰ τοῖς μελαγχολικοῖς, ὥς καὶ αἱ ὑποχονδριακαὶ λεγόμεναι ἰδέαι· οὕτω τινὲς φρονεῦσιν ὅτι δὲν ἔχουσιν καρδίαν, ἢ στέμαχον κτλ. Ἡ Μ. διαρκεῖ ἐπ' ἀόριστον, εἶνε τελειῶς ἰάσιμος, τοῦλάχιστον ἐάν δὲν χρονολογῇται ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Ἡ ἴασις συνίσταται εἰς βαθμιαίαν ἐλάττωσιν τῆς ψυχικῆς καταθλίψεως καὶ τῶν μνημονευθέντων φυσικῶν καὶ ψυχικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐνίοτε δι' αὐτοκτονίας ἢ ἐκ τοῦ γενικοῦ μαρασμοῦ. Αἰτιολογικῶς ἡ Μ. εἶνε συχνὰ πρωτοπαθὴς ἥτοι νόσος αὐτοτελής, πολλάκις ὅμως καὶ δευτεροπαθὴς ἥτοι σύμπτωμα ἄλλης νόσου εἶεν τοῦ δέξιος συστηματικοῦ παραληρήματος, τῆς διαλειπούσης φρενοπαθείας, τῆς ἐκφυλιστικῆς φρενοπαθείας, τῆς πρεϊούσης γενικῆς παραλύσεως, τοῦ ὑστερισμοῦ κτλ. Τῆς δὲ θεραπείας αἱ βάσεις εἶναι ἐντελής ἀπεμύνησις τοῦ ἀρρώστου καὶ διακοπὴ πάσης αὐτοῦ σχέσεως πρὸς τοὺς οἰκείους, οὕτως ὥστε νὰ ἀπέχῃ πασῶν τῶν περιστάσεων ὑπ' ἃς προσέβαλε καὶ κατέβαλεν αὐτὸν ἡ νόσος· ἀνάπαυσις ἐντελής· γλιτρά λουτρά ἐπὶ 1/2 ἢ 1 καὶ μέχρι 3 ὥρων διαρκεῦντα· σίτησις δι' ὑγρῶν, εἰς γάλακτος ἐνέχοντος κρέμους ὡν ἐκ δὲ τῶν φαρμάκων δίδεται το ὅπιον καὶ ἡ μορφίνη εἰς δόσεις βαθμηδὸν αὐξανόμενας, ἐτι δὲ τὰ ἀρμύζοντα εἰς ἐκάστην τῶν ὀργανικῶν διαταραχῶν τοῦ ἀρρώστου. [Α.Ν.Δ.]

Μελαγχολικὴ κρᾶσις. Βλ. Κρᾶσις.

Μελάγχρωμα. Ἡ χρωστικὴ οὐσία ἢ παρέχουσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον δῆμα τὴν κατὰ θέσεις μεζύονα ἢ ἐλάσσονα μελάγχρωσιν αὐτοῦ· Ἡ ἐνδεία αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὴν λεύκην ἢ δὲ πλησμονὴν τοῦ σπίλους, τοῦ φακού, τὰ περικνώματα, τὸ γλόσσμα τῶν ἐγκύων κτλ. (βλ. τὰς λ.). Ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ μελανίνης.

Μελάινια. Βλ. Κούρτσολα.

Μελάινια (νόσος). Ἡ διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐκροῆ αἵματος, ἀποτελοῦσα σύμ-

πτωμα κοινὸν εἰς πλείονας νόσους. Εἶνε συνήθως συνέπεια ἐντερορραγίας ἐνίοτε δὲ συνυπάρχει μετὰ αἱματεμύσεως. Ἐπισυμβαίνει δὲ εἰς ἐντερίτιδας, τυφοειδῆ πυρετόν, δυσεντερίαν, ἐντερικὴν φυματίωσιν (καὶ αὕτη καλεῖται κυρίως Μ., εἰς νόσους τοῦ ἥπατος, τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύμονος, παρακλωσούσας τὴν φλεβικὴν κυκλοφορίαν, εἰς βαρὺν ἱκτερον, σκορбуττον, πυρρῦραν, ἥτοι ἄλλοι-ώσεις τῆς συστάσεως τοῦ δέρματος, ἐπὶ αἱμορροιδίων, κερκίνου τοῦ ἀπειθυμένου κτλ.

Μελαλεύκη τὸ Λευκόδε νδρον, Melaleuca Leucodendron Sm. Δένδρον ἰθὺς οἰκον. τῶν Μυρτώδων φυόμενον ἐν ταῖς Ἰνδίασι. Ἐκ τῶν καρπῶν καὶ φύλλων αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐμογενοῦς εἴδους Μ. τῆς ἐλάσσωνος (Μ. minor Sm.) ἐξάγεται δι' ἀποστάξεως φαρμακευτικὸν αἰθέριον ἔλαιον. τὸ ἔλαιον Καϊάπουτ (βλ. λ.). [X.]

Μελάμπες. Πρωτεύουσα τοῦ δμωνύμου δήμου τῆς Κρήτης, υπαγομένου εἰς τὴν ἐπαρχ. Ἀγ. Βασιλείου τῶν Σφακιῶν. Ἐχει 1002 κατ., ὁ δὲ δῆμος 1712. [Ν.Στ.]

Μελάμπους (Μυθολ.) Υἱὸς τοῦ Ἀμφιθέου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Βιάντος, περίφημος ὡς μάγιστος καὶ ἱατρός. Ὅτε ποτὲ κατέκειτο κακώμενος, δύο ὄφεις προσελθόντες ἐκαθάρισαν αὐτοῦ λείποντες τὰ ὦτα, οὕτως ὥστε ἐκτοτε κατενέει τὴν γλῶσσαν τῶν ζώων καὶ προσέλεγε τὰ μέλλοντα. Ὑποστηρίζων τὸν ἀδελφόν του Βιάντα ἐν τῇ ἐρωτί του πρὸς τὴν Πηνελόπεια, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Πύλου Νηλεΐως, ὅστις ὅμως ἤθελε νὰ δώσῃ αὐτὴν σύζυγον μένον εἰς τὴν φέρντα αὐτῇ ὡς ἔβνα τὰς βούς τοῦ Ἰφίκλου, ἀπεπειράθη νὰ ἀπαγάγῃ ταύτας, συνελήθη καὶ καθείρθη ἐν οἰκίᾳ. Μαθὼν δὲ παρὰ τῶν σκωλήκων εἴτινες ἐτρώγον τὴν ξυλείαν τῆς οἰκίας ὅτι αὕτη θὰ κατέπιπτε, παρεκάλεσε τὸν Ἰφίκλον νὰ τὸν ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτῆς· μόλις δὲ ἐξελθόντος αὐτοῦ κατέπεσεν ἡ οἰκία. Ὅτε δὲ ὁ τοῦ Ἰφίκλου πατήρ ἔμαθε παρὰ τοῦ Μ., ἀναγκασθεὶς ὡς μάγιστος, τίνι τρόπῳ ὁ υἱὸς του, ἀπαις ὢν, ἠδύνατο νὰ τεκνοποιήτῃ, ὁ Μ. οὐ μόνον ἀπελυθὲν ἀλλ' ἔλαβε καὶ εἰς ἀμοιβὴν τὰς βούς, δι' ὧν κατώρθωσεν τὸν γάμον τοῦ Βιάντος καὶ τῆς Πηνελόπειας. Ὑστερον ἐνυμφεῦθη τὴν θυγατέρα τοῦ Προΐτου βασιλέως τοῦ Ἀργεῶς, ὃν ἐθεράπευσε μαινόμενον καὶ ἔλαβε τὸ ἐν τρίτον τοῦ βασιλείου. Ἐν Αἰγυπτῶσι (τῆς Μεγαρίδος) ὑπῆρχεν ἱερὸν αὐτοῦ μετ' ἀγάλματος. Ὁ περὶ αὐτοῦ μῦθος ὑπὸ τῶν διαφόρων συγγραφέων διὰ διαφόρων πεποιτικῶν λαττομεριῶν. Ἐγένετο δὲ ὁ Μ. ἀρχηγὸς οἰκογενεῖας ὁλης μάντεων, τῶν Μελαμπεδιδῶν, εἰς οὗς ἀνήκον ὁ Μάντιος, ὁ Οἰκλῆς, ὁ Ἀμφίρατος κλ. [Δ.Μ.]

Μελάμπυρον, Melampyrum L. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογ. τῶν Γρομφαδιῶδων. Τὸ

εμύνημον Μ. τοῦ Θεοφράστου ἀέθαιον ἀν ἀναφέρεται εἰς τὸ Μ. τὸ ἀρουραῖον (M. arvense L.) ἢ εἰς ὄλλο φυτὸν. [Θ.Χ.]

Μελαναιμία. Σπανία νόσος καθ' ἣν φαίᾳ ἢ μέλανα κοκκία ἀποχωρισθεῖσιν ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ ἀλλοιωθεῖσιν αἱματίνης ἀφθονούντα ἐν αὐτῷ κατακλύζουσι τὸ δέρμα, τὰς βλεννογόνους ὑμένας, τοὺς πνεύμονας, τοὺς νεφροὺς, τὸ ἥπαρ, τὸν ἐγκέφαλον καὶ ἐν γένει σύμπαντα τὸν ὀργανισμόν, πανταχοῦ ἐπιφέροντα μελάγχροισιν, ἐὰν δὲ ὑπερβολικῶς ἀφθονῶσι καὶ λειτουργικὰς τῶν σπλάγγχνων διαταραχάς. Συχνότερον παρητηρήθη ἡ νόσος μετὰ πεπαλαιωμένους ἐλαιογενεῖς πυρετοὺς· εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀρρώστους παρέχεται κινίνη κατὰ μεγάλαν δόσιν, συνιστάται δὲ καὶ ἡ ῥωστικὴ κατὰ τῆς ἀναμίας θεραπεία [Π.Ι.]

Μέλανες Χωρ. τῆς Νάξου ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Βύβλου μετὰ 395 κατοικῶν.

Μελάνη. Ἦτο ἀρχαιοτάτη ἐν χρήσει πρὸς γραφὴν. παρασκευαζομένη ἐξ αἰθάλης κόμμεως καὶ ὕδατος, πλὴν δὲ ταύτης τῆς καθαυτῆς Μ. (μέλαν χρῶμα), ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι διαφόρων χρωμάτων. Ἡ σημερινὴ μέλαινα Μ φαίνεται τὴν ἀρχὴν ἔχουσα εἰς τὸν Γ' ἢ Δ' μ. Χ. αἰῶνα, παρασκευάζεται δὲ μέχρι σήμερον ἐξ ἀλάτων δεξιδίου καὶ ὑπεδεξιδίου τοῦ σιδήρου μετὰ βυρσοδεφικῶν δεξάν, διαλυομένων ἐν ὕδατι· πεπυκνωμένῃ δ' ὀλίγου κόμμεως πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς εὐρωτιάσεως προστίθεται ὀλίγη ἀχνη τοῦ ὑδραργύρου ἢ φανικὴν δξῦ κτλ. Εὐκόλως δύναται τις νὰ παρασκευάσῃ τοιαύτην μελάνην διαλύων ἐντὸς μιᾶς λίτρας ὕδατος ἐν γυλίστραμμῳ τῆς καλουμένης κόμμεως τῆς Μ., ἥτις εἶνε μίγμα 560 γραμμαρίων κηκίδων τῆς δροῦς (ἢ 220 γρ. ταννίνης), 112 γρ. ἀραβ. κόμμεως καὶ 112 γρ. θειικοῦ σιδήρου. Ἡ λεγομένη Κουανή Μ. τοῦ Ρουὲν εἶνε ἀφέψημα (ἐπὶ 1 ὥραν) 750 γρ. καμπεχιστοῦ ξύλου, 55 γρ. στυπτηρίας καὶ 31 γρ. ἀραβικοῦ κόμμεως ἐντὸς 6 λίτρων ὕδατος. Ἡ διὰ χρωμαίου Μ. εἶνε ἐπίσης ἀφέψημα καμπεχ. ξύλου μετ' ὀλιγίστης ποσότητος χρωμικοῦ καλλίου ἐν ὕδατι. Ἡ δὲ ἀντιγραφικὴ Μ. δι' ἧς ἐπιτυγχάνονται καὶ ἐν ἡ πλείονα ἀντίγραφα (Enece de copie, E. de transpoit) εἶνε τῆς αὐτῆς συστάσεως ἀλλὰ πυκνότερα (1000 μ. ὕδατος, 20 μ. κόμμεως, 10 μ. σταφυλοσακχάρου, 120 μ. κηκίδων καὶ 30 μ. θειικοῦ σιδήρου), ἕνεκα δὲ τῆς μείζονος ταύτης πυκνότητος ἀποτίθεται ἀφθονώτερα ἐπὶ τοῦ χάρτου ὥστε νὰ ἐπαρκῇ καὶ διὰ τὸ ἀντίτυπον. Ἡ ἐρυθρὰ Μ. ἄλλοτε παρασκευαζομένη ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ ξύλου τοῦ Περναμπόσκου ἢ ἐκ καρμίνου ἢ ἐκ κρεμέζου, εἶνε σήμερον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διάλυμα ῥωσίνης ἐν ὕδατι κομμίουχῳ. Δι

κονόταται ἰόχροι Μ. εἶναι ἀπλᾶ διαλύματα ἰόχρου τῆς ἀνιλίνης χρώματος ἐν ὕδατι· σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν γένει αἱ ἐκ χρωμάτων ἀνιλίνης παρασκευαζόμεναι Μ. ἐνέχουσιν ἀρσενικόν. Αἱ δὲ κυαναῖ Μ. εἶναι διαλύματα Βερολινέου κυανοῦ ἐν δευλικῷ δεξίῃ ἢ καὶ ἄλλων κυανῶν χρωμάτων. Αἱ λεγόμεναι σὺμπανθητικαῖ Μ. εἶναι ἄχροι, χρωματίζονται δὲ καὶ καθίστανται ὁρατὰ τὰ δι' αὐτῶν γραφέντα διὰ θερμάνσεως ἢ τῇ χρήσει χημικῶν ἀντιδραστηρίων. Ἡδὲ ὁ Ὀβίδιος ἐγνώριζεν ὅτι τὰ γραφόμενα διὰ γάλακτος δύναται νὰ ἀναγνωσθῶσιν ἐπιπασσομένης λεπτῆς ἀνθράκινου κόνεως (ἥτις δεσμευομένη ὑπὸ τοῦ λίπους τοῦ γάλακτος χρωμαίνει τὰ γραφέντα). Σήμερον γίνεται χρῆσις διαλύματος γλωριούχου κοβαλτίου ὡς Μ. ἥτις ξηρανθεῖσα ἀποβαίνει ἐντελῶς ἄχρους, χρώννυται δὲ κυανῇ διὰ μικρὰς θερμάνσεως καὶ ψυχθεῖσα πάλιν ἀποχρωματίζεται· ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ ιδιότητος βασιζόμεναι τὰ δι' ἀνθῶν ἢ χάρτου βαρόμετρα, μεταβαλλόντων χρῶμα εἰς πᾶσαν τῆς ἀτμοσφαιρας μεταβολὴν. Σήμερον τοιαῦται Μ. ὑπάρχουσι πλείστον εἰδῶν, ὁραταὶ μόνον ἐὰν ἐπιδράσωσιν ἐπ' αὐτῶν ὀρισμένα χημικὰ ἀντιδραστήρια. Τέλος ἡ πρὸς γραφὴν ἀνεξίτηλων χαρακτῆρων ἐπὶ λευκῆς δόνης Μ. συνίσταται ἐκ 33 μερῶν ὕδατος, 10 μ. νιτρικοῦ ἀργύρου, 5 μ. θειικοῦ χαλκοῦ, 10 μ. κρυσταλλικοῦ ἀνθρακικοῦ νατρίου, 12 ἀραβ. κόμμεως καὶ 30 μ. καυστικῆς ἀμμωνίας. [Ἀν.]

Μελανῆσαιοι καλοῦνται οἱ σκοτεινόχροι καὶ οὐλόριχες κάτοικοι τῶν Δνησοσταθίων τῆς Ὠκεανίας, κυρίως οἱ τῶν Νέων Ἑβρίδων, τῶν νήσων Φίτζη, Σολομώντος, Βίσμαρκ καὶ Νέας Καληδονίας. Διακρίνονται δὲ ἐντελῶς ἀπὸ τῶν Νιγρίτων τῆς Αὐστραλίας καὶ τῶν Πολυνήσιων, τοὺναντίον δὲ ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς· δὲν ἀποτελοῦσιν ὅμως ὁμοιομορφον φυλὴν, ἀλλὰ δεικνύουσι διαφόρους τύπους ὧν τὸ χρῶμα ταλαντεύεται μεταξὺ τοῦ ξανθοφαίου καὶ τοῦ μέλανος· ἐν γένει ὅμως τὸ δέρμα τῶν ἔχει χρῶμα σοκολάτας, αἱ δὲ τρίχες εἶναι μέλαιναί καὶ βοστρυχώδεις. Ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ κρανίου ὑπάρχουσι δολιχοκέφαλοι καὶ βραχυκέφαλοι. Μεταξὺ τῶν Μ. ὑπάρχουσιν ἀκόμη πλείστοι ἀνθρωποφάγοι· εἶναι ὅμως ἐπιτήδαιοι πρὸς γεωργικὴν ἐργασίαν, ξένος δὲ γλώσσης μανθάνουσιν εὐκολώτατα. [Μ.Σ.]

Μελάνθιον. Ἀρχαία ὀνομασία φυτοῦ οὗ κατὰ τὸν Διοσκορίδην «τὸ σπέρμα μέλαν, δριμύ, εὐώδες, καταπλασσόμενον εἰς ἄρτους». Ἀναφέρεται εἰς τὸ κοινῶς καλούμενον «Μαυροκούκι» ἢ «Μαυροσάμας» ἥτοι τὴν *Nigella arvensis* L. τῶν βοτανικῶν, ἥτις

καλλιεργείται διότι καὶ τὴν σήμερον ὁ λαὸς διὰ τῶν σπερμάτων αὐτῆς καὶ τοῦ κοινοῦ σησαμίου ἐπιπάσσει καὶ ἀρτύνει πλακοῦντας καὶ ἀλλα παρόμοια. — "Ετερον εἶδος, Μ. τὸ δαμασκηνόν (N. Damascena L.), ἔχον ἀνθὴ μεγαλειτέρα κυανὰ εἶνε ἐπέτειον φυτὸν καλ-
λωπισμοῦ αὐτοφυὲς ἐν Ἑλλάδι (κοινῶς Περ-
δόχορτον, γερμ. Gretel im Busch). Ὑπὸ τοῦ Δινναίου κακῶς ἐφηρμόθη ἡ ἀρχαία δ-
νομασία Μ. εἰς γένος τῶν Κολχικῶν, ἐξ
οὗ καὶ Μελανθώδη (Melanthaceae) ὠνομά-
σθησαν ὑπὸ τινῶν ἡ οἰκογένεια αὕτη. [Θ.Χ.]

Μελάνθιος. Σινυώνιος ζωγράφος, μα-
θητῆς τοῦ Παμφίλου, ἐξακλουθῆσας τὴν
τεχνοπρεπίαν τούτου, διακρίθεις ὡς αὐτὸς
ἐπὶ σαφηνείᾳ, κατὰ δὲ τὴν διάταξιν τῶν ἐν
τῇ εἰκόνι ἀντικειμένων ὧν ὑπέρτερος καὶ τοῦ
Ἀπελλοῦ. Φαίνεται ὅτι συνέγραψε βιβλίον
περὶ τῶν ἀναλογιῶν τῶν μερῶν τοῦ σώμα-
τος, ὅπερ ἴσως ἀπετέλει μέρος μεγαλειτέ-
ρας συγγραφῆς τοῦ περὶ γραφικῆς τέχνης.
Μόνον περὶ ἐνὸς ἔργου αὐτοῦ ὡς ζωγράφου
σώζεται μνεία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγρα-
φεῦσι τοῦτο παρίστανε τὸν τύραννον τῆς
Σικυωνίας Ἀρίστατον ἱστάμενον παρὰ τὸ
τέθριππον δι' οὗ ἐνίκησεν ἐν ἀγῶνι· συνει-
ράσθη δ' εἰς τὸ ἔργον βλῆ ἡ Σικυωνία σχολῇ
εἰς ἣν ἀνήκε τότε καὶ ὁ Ἀπελλῆς. [Α.Σ.]

Μελανίνη. Μέλαινα ὀργανικὴ οὐσία
ὑπὸ μορφήν μικρῶν κοκκίων εὐρισκόμενη
ἐν τῇ ὀργανισμῷ, οἷον ἐν τῇ χοραιοειδεῖ χι-
τῶνι τοῦ ὀφθαλμοῦ, οὗτινος ταρασσομένου
ἐν ὕδατι ἀποχωρίζεται ἡ Μ. παρέχουσα εἰς
τοῦτο μελάγχροισαν, ἐν τῇ μελαγχρώματι
(βλ. λ.), εἰς τὰ κεφαλόποδα μαλάκια ὧν ἀ-
ποτελεῖ τὴν γρωστικὴν τῆς μελανῆς οὐσίαν,
ἐτι δὲ εἰς παθολογικά τινα πλάσματα. Πρὸς
Μελάνωσις, Μελανώματα, Μελανουρία. [Α.Χ.]

Μελανιπέδης. Ὄνομα δύο διθυραμ-
βοποιῶν Ἑλλήνων, ὧν ὁ πρεσβύτερος, ἐκ Μή-
λου καταγόμενος, εἰσήγαγε νεωτερισμοὺς εἰς
τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, ἀναβολὰς (μα-
κράς εἰσαγωγάς) καὶ ἀλλα ξενικά στοιχεῖα.
Ὁ νεώτερος, θυγατρίδους ἐκείνου, ἐθεωρεῖτο
ὡς ὁ περιφημότερος διθυραμβογράφος, μετε-
κλήθη δ' εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Περ-
δικκα τοῦ Β' τῆς Μακεδονίας, ὅπου ἀπέθανε
περὶ τὸ 412 π. Χ. Μόνον ὀλίγων αὐτοῦ
διθυράμβων σώζονται τίτλοι καὶ ἀποσπά-
σματα. [Χ.Β.]

Μελανίτης. Ποικιλία τις τοῦ ἀνθρα-
κίου ἢ γρανάτου, ἐντελῶς μέλαινα, ὅψιν δ' ἐ-
χουσα βελουδοειδῆ. [Α.Κ.]

Μελανοκονίτης. Ὀρυκτὸν ὀξειδίου
χαλκοῦ, εὐρισκόμενον εἰς κρυστάλλους τε-
τραεδρικοὺς τοῦ κυβικοῦ συστήματος χαλυ-
δόχρους ἢ κυανομέλανας. [Α.Κ.]

Μελανόξυλον. Βλ. Δίδσφυρος.

Μελανουρία. Ἡ ἀπέκκρισις μελανί-
νης (βλ. λ.) μετὰ τῶν οὐρίων, αἵτινα ἢ εἶνε
ἤδη ἐν τῇ κύστει μέλανα ἢ χρώνυνται τοι-
αῦτα μετὰ τινα χρόνον ἀπὸ τῆς οὐρήσεως.
Ἡ Μ. εἶνε σύμπτωμα μελανώσεως ἢ με-
λανώματος. [Π.Ι.]

Μελινουρος (Oblata melanura), κοί-
νως μελανοῦρι. Ἰχθὺς συχνότατος καὶ παρ'
ἡμῖν, ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογ. τῶν Σπαριδῶν.
Ἐχει σώμα πεπιεσμένον ἐκ τῶν πλαγίων,
χρῶμα μελανίζον, οὐρὰν δισχιδῆ, βραγχί-
ο- κάλυμμα ἀνευ ἀκανθῶν ἡ ὀδόντων. [Φ.Ι.]

Μελαντηρότης (πράσινον βιτριόλιον,
κοινῶς τουρκιστὶ Καρά-μπογιά ἢ τοῖς Μέλαν
χρῶμα). Ὀρυκτὸς ἐνυδρὸς θεικὸς σίδηρος,
εὐρισκόμενος εἰς κρυστάλλους στηλοειδῆς
τοῦ μονοκλινικοῦ συστήματος ἢ κατὰ μάζας
σταλακτιτικὰς ἢ βοτρυοειδεῖς. Ἐχει εἰδ. β.
1.8-1.9, σκλ. 2, λάμψιν ὑαλώδη, χρῶμα
πράσινον ἢ ἰάνθινον, εἶνε δὲ εὐδιάλυτος ἐν
ὕδατι καὶ ἐν τῷ ἀέρι ἀποσπνέεται. Χρη-
σιμοποιεῖται ὡς καὶ ὁ τεχνητὸς θεικὸς σί-
δηρος εἰς τὴν βαφικὴν, τὴν ἰατρικὴν κλ. [Α.Κ.]

Μελανώματα καλοῦνται ἐν τῇ παθο-
λογία ὅγκοι ὧν ὁ ἱσθὸς εἶνε διαπεποτισμέ-
νος διὰ μελανίνης (βλ. λ.). Σχετικῶς συχνό-
τερον τούτων εἶνε τὸ μελανωτικὸν σάρκωμα
σπανιώτερος δὲ ὁ μελανωτικὸς καρκίνος.

Μελάνωσις. Ἡ παθολογικὴ διήθησις
ιστῶν τινῶν ἢ ὀργάνων τοῦ σώματος ὑπὸ με-
λανίνης (βλ. λ.), συχνὴ σχετικῶς παρὰ τῇ
ἰππῳ, σπανία δὲ παρὰ τῇ ἀνθρώπῳ, ἐφ' οὗ
ἀπαντῶσι μᾶλλον τὰ μελανώματα. Ἡ Μ.
ἐπιφέρει ἐνοχλήσεις μόνον καθόσον ἡ ἀφθό-
νως ἐν τοῖς ὀργάνοις ἀποτεθεῖσα μελανίνη
παρακωλύει τὴν κανονικὴν αὐτῶν λειτουργ-
σίαν· οὐδὲν δὲ φάρμακον κατ' αὐτῆς γνωρί-
ζομεν. [Π.Ι.]

Μέλας. Ὄνομα ποταμίσκων τινῶν τῆς
Ἑλλάδος. Τούτων ὁ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ (ν.
Μυρόνερο) πηγάζει ΒΔ τοῦ Ἀκοντίου ὄρους,
διέρχεται μετὰ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ Ἀσκλη-
δόνης καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Κωπαῖδα. Παρὰ
τοῦτον ἐνίκησεν ὁ Σύλλας τὸν στρατὸν τοῦ
Μιθριδάτου. Ἄλλος Μ. τῆς Μαλίδος (ν.
Μαυρονέρια) ἔρρεε τὸ πάλαι παραλλήλως
τοῦ Σπερχεῖοῦ καὶ ἐξέβαλλεν εἰς τὸν Μαλια-
κὸν κόλπον, νῦν δὲ εἰς τὸν Σπερχεῖόν Τὸ
ὄνομα Μ. ἔφερον καὶ ποταμοὶ ἐν Μικρᾷ Ἀ-
σίᾳ, Σικελίᾳ κλ.

Μέλας κόλπος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ὁ
πρὸς ΒΔ τῆς Θρακικῆς χερσονήσου (νῦν Σίρος).

Μελᾶς βλ. Μηλείδης.

Μελᾶς Λέων. Διαπρεπὴς τῆς νεωτέ-
ρας Ἑλλάδος πολιτευτῆς καὶ λόγιος, διὰ
τὴν στοιχειώδη ἰδίως παιδευσιν πολυτιμότα-
τος γενόμενος. Ἀνήκων εἰς τὴν γνωστὴν δια-
πρεπὴ ἐξ Ἰωαννίνων οἰκογένειαν, ἐγενν. τῇ

1812 ἐν Κων/πόλει. ὅπου ὁ πατήρ του μετὰ τῶν ἀδελφῶν διετήρει ἀγκυρῶν ἐμπορικὴν κατάστημα· ἐπὶ δὲ τῇ ἐνάρξει τῆς ἐπαναστάσεως ἡ οἰκογένεια, δημοθυεῖας τῆς περιουσίας τῆς, διέφυγεν εἰς Ὁδησσόν, ὁπότεν ἀπῆλθε τῇ 1823 εἰς Κέρκυραν. Ἐνταῦθα ὁ Λέων ἐσπούδασεν ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ, εἰτα δὲ συνεπλήρωσε τὰς νομικὰς τοῦ σπουδᾶς ἐν Ἰταλίᾳ. Τῇ 1833 ἀπιστρέψας εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑλλάδος ταχέως δὲ προήχθη ἐν τῇ δικηγορικῇ κλάδῳ, διατελέσας εἰσαγγελεὺς πρωτοδικῶν, ἀντισταγέλεως τοῦ Ἀρείου πάγου καὶ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν. Εἶχε δὲ διορισθῇ καὶ καθηγητὴς ἐν τῇ νεοσυστάτῳ πανεπιστημίῳ, ἀλλὰ δὲν ἐδίδασκε. Τροσῦτον δὲ ἐπιβλητικὴ ἦτο ἡ ἐπιστημονικὴ ἀξία τοῦ καὶ σύνεσις, ὥστε ἐν ἡλικίᾳ 29 ἐτῶν προσελήθη τῇ 1841 ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ σχηματισθὲν ὑπουργεῖον ὡς ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης· ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ θέσει ὁ Μ. συμφώνως πρὸς τὰς πεποιθήσεις του, δὲν ἐδίστασε νὰ υποβάλῃ τῷ βασιλεῖ σχέδιον ἐφαρμογῆς συνταγματικῶν θεσμῶν, ἀλλ' αἱ συμβουλαι αὐτοῦ δὲν ἐτυχον εὐμενέως ὑποδοχῆς καὶ οὕτως ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τὴν θέσιν, εἰς ἣν ὅμως ταχέως ἐπανῆλθεν ὡς λαοпрόδλητος ὑπουργὸς μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843, ἧς ἦτο ἐνθερμος ὁπαδὸς καὶ ὑποστηρικτὴς. ὑπὸ τὴν πρωθυπουργίαν τοῦ Ἀνδ. Μεταξά. Μετέσχε δὲ τῆς Ἐθνοσυνελ. ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Ἑπειρωτῶν· παραιτηθέντος ὁμοῦς τοῦ Μεταξά ἀπεσύρθη τῆς πολιτικῆς. Ἀπὸ τοῦ 1849 ἐπὶ δεκαετίαν συνεργάσθη ἐν Λονδίνῳ καὶ Μασσαλίᾳ μετὰ τῶν αὐτόθι ἐμπορευομένων ἱδελφῶν του, ἐπιστρέψας δ' εἶτα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξελέγη τῇ 1866 μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Κατὰ τὸ 1866 μετέσχε τῶν πατριωτικῶν ἐνεργειῶν τῆς Κρητικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐκτοτε ἀφωσιώθη ἐντελῶς εἰς τὰ τῆς παιδείας καὶ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας μελέτας του. Ὑπῆρξε πρόεδρος τῆς Φιλεκατεδευτικῆς Ἑταιρίας καὶ μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ πρὸς διάδοσιν τοῦ ἑλλ. γραμμάτων Συλλόγου, μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος περιστῆς ἐργασθεῖς πρὸς εὐόδωσιν τῶν σωματείων τούτων. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλειτέραν τοῦ Μ. δόξαν ὑπῆρξεν ὁ πασίγνωστος Γερσάκης, ἀνάγνωσμα διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα προωρισμένον, ὅπερ ἐπαίδευσεν ἐπὶ γενεὰν ὅλην τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλληνοπαιδας· εἰς γλῶσσαν βέρουσαν καὶ γλαφυράν, εἰς ὕψος ἐνθουσιώδες καὶ μεγαλήγορον, ἐνέπνευσεν εἰς ἐλευθέρους τε καὶ δούλους Ἑλλήνας τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, τὴν εἰς τὴν θρησκείαν ἀφοσιώσιν καὶ καθόλου τὸν τοῦ ἡθικοῦ κόσμου ἔρωτα ὁ Γερσάκης, βιβλίον ἐν ἐκαστῇ σελίδι τοῦ ὁποῦ προφαίνεται ὁ ἀκραιφνὴς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς παιδείσεως ζή-

λος τοῦ συγγραφέως. Ὁ Γερσάκης παρίσταται ὡς γέριον Ἑπειρώτης διδάσκαλος διδάσκων εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν χρησίμην τι τοὺς περιστοιχιζοντας αὐτὸν ὁμιλητὰς καὶ πανταχοῦ παρεννερων σχετικὰ ἱστορικὰ ἀνέκδοτα, τὰ μὲν αὐτοσχέδια, πλείστα δὲ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλλ. ἱστορίας εἰλημμένα· μόνον δὲ ἴσως δύναται τις νὰ φέξῃ τὴν διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπερβολικὴν περὶ ἀφηρημένας ἐννοίας διατριβὴν τοῦ συγγραφέως, ἧτις ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκπέσῃ μετὰ 30ετῇ μονοκρατορίαν ἐκ τῶν σχολικῶν προγραμμάτων τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο βιβλίον, παρασυρθὲν ἐν τῇ ὑπὸ τὰς νέας μεθοδολογικὰς ἰδέας γενικῇ τῆς παιδείσεως μεταρρυθμίσει. Ὁμοίως φύσεως εἶνε καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ὁ Χριστοφὸρος, κυρίως εἰς ἐπὶ ῥωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἀπιδέλεπον καὶ ὡς διδακτικὸν ἀναγνωσμα ἐπίσης χρησιμοποίηθῃ, πολὺ ὅμως ὀλιγώτερον τοῦ Γερσάκου εὐδοκιμήσαν. Ἀλλὰ ἔργα τοῦ εἶναι Παιδαγωγικὸν ἐγκόλπιον, Προσευχαί, Ἠθικαὶ ἐμιλίας ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων ὑπῆρξε δὲ καὶ ποιητὴς τραγωδίας ὑπὸ τὸν τίτλον Διάκος, ὑπεθεσιν ἐχούσης τὸν θάνατον τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου Διάκου. Ἀπέθανε δὲ ὁ Μ. ἐν Ἀθῆναις τὴν 8 Δεκ. 1879, διαφωρα καταλιπὼν κληροδοτήματα εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ τῆς πρωτεύουσας καταστήματα καὶ μνήμην ἀνδρός ἀκραιφνῶς φιλοπάτριδος καὶ ὑπερέχου ἡθικῆς ἀξίας. Ἀδελφοὶ τοῦ Α. Μ. ἦσαν ὁ Βασίλειος Μ., ὁ Κωνσταντῖνος Μ., συγγραφεὺς ἀξιολόγου «Ἐμπορικῶν ἐγγχειριδίου» (Ἀθ. 1848, γ' ἐκδ. 1880) καὶ ὁ Μιχαήλ Μ., διατελέσας 1891—4 δήμαρχος Ἀθηναίων.

Μέλας κώδιξ (code noir) ἐκλήθη ὁ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου 18' τῇ 1685 ἐκδοθεὶς νόμος, δι' οὗ ἐρρυθμίζοντο τὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἀποικίαις μαύρων· ὁ Μ. Κ. ἐξηκολούθησεν ἱσχύων μέχρι τῆς Φεβρουαρινῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1848, ἧτις κατήργησεν ὀλοτελῶς τὴν δουλειαν διὰ τοῦ ἀρθρου 6 τοῦ κατ' αὐτὴν γανομένου συντάγματος. Τοιοῦτοι κώδικες (Negro-Laws) ὑπῆρχον καὶ ἐν Ἀμερικῇ, καταλυθίντες μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας καὶ ἐν τῇ ἡπειρῳ ταύτῃ κατόπιν τοῦ περιφήμου πολέμου τῶν ἐτῶν 1861-1865. [Πφ.]

Μέλας Πομπώνιος. Βλ. Πομπώνιος.

Μελάσση (Melasse) καλεῖται κυρίως τὸ κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ σακχάρου ὑπολειπόμενον ἐν τέλει σιρόπιον, ὅπερ εἶνε μὲν ἀκόμη γλυκὺ, δὲν δύναται ὅμως πλέον εἰς αὐτοῦ νὰ ἐξαχθῇ δι' ἀπλῆς κρυσταλλώσεως σάκχαρον κρυσταλλώσιμον· ἀλλ' ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρονται ἐν γένει καὶ διάφορα σιρόπια ὧν ἡ περαιτέρω κρυστάλλωσις καί-

περ δυνατή ἐγκατελείφθη ὡς σχετικῶς ἥττον συμφέρουσα. Ἡ Μ., ἐνέχουσα ἀκόμη περίπου 50 % σακχάρου, χρησιμοποιεῖται πρὸς γλυκανσιν ποικίλων προϊόντων, ἐτι δὲ εἰς παραγωγὴν οἶνου πνεύματος, ἥττον δὲ εἰς ἐξαγωγὴν τοῦ ἐν αὐτῇ σακχάρου, ἐπιτυγχανομένην διὰ πολυπλοκωτέρων μεθόδων. [X.X.]

Μελαστοματώδη, *Melastomaceae*. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων πολυπετάλων φυτῶν περιλαμβάνουσα 1800 εἶδη, πᾶς καὶ θάμνους τῶν τροπικῶν χωρῶν. Τὸ ἀνθος αὐτῶν εἶνε τετραμερές ἢ πενταμερές, ἢ στεφανὴν περιγώνος ἢ ἐπίγονος, οἱ ἀνθῆρες μετὰ βαμφιδῶν προσαρτημάτων κατὰ τὴν βᾶσιν ἀνείγουσι δι' ἐπακρίων πόρων τὰ φύλλα εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρίνευρα· οἱ βαγῶδεις καρποὶ τινῶν ἐδώδιμοι. Τὰ πλεῖστα εἶδη θεραπεύονται πρὸς καλλωπισμὸν χάριν τῶν ωραίων ἀνθέων καὶ φύλλων αὐτῶν. Τὰ κυριώτερα εἶδη εἰσὶ *Μελάστομα* (*Melastoma* L.), *Μικανεία* (*Micania* F.), *Ρεξεία* (*Rhexia* Cott.), *Ὀσβεκεία* (*Osbekia* L.), *Κυανόφυλλον* (*Cyanophyllum* Lindl.), *Μεδινίλλη* (*Medinilla* Lindl.) κτλ. [Θ.X.]

Μελδίλλη 1) Νῆσος τῆς Β' Ἀμερικῆς ἐν τῇ Β Παγωμένη θαλάσῃ, Β τοῦ πορθμοῦ Μ., ἔχουσα ἐμβ. 42 500 τχμ. — 2) Νῆσος ἀκατοικητος εἰς τὴν Β παραλίαν τῆς Αὐστραλίας, Δ τοῦ κόλπου Βανδΐμενος, χωριζομένη διὰ πορθμοῦ ἀπὸ τῆς νήσου Βάθερστ, ἔχουσα δ' ἐμβ. 4 350 τχμ. [Μ.Σ.]

Μελβούρνον (*Melbourne*, προφ. Μέλμπορν). Πρωτεύουσα τῆς βρετανικῆς ἀποικίας Βικτωρίας καὶ ἡ μεγίστη τῆς Αὐστραλίας πόλις, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὑάφρα 4 τχμ. ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ εἰς τὴν λιμένα Φίλιππου. Ὑἔχει 73 361 κατ. (1891), μετὰ δὲ τῶν προαστείων 383 830, εἶνε δὲ κανονικῶς ἐκτισμένη· τὰ ωραιότερα οἰκοδομήματα εἰναι τὸ μέγαρον τοῦ Διοικητοῦ, ἡ βουλὴ (ἐν ἑλλην. ρυθμῷ), τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ δημαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, ἡ γοτθικὴ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Παύλου, ὁ καθολικὸς ναὸς τοῦ ἁγ. Πατρικίου κ.τ.λ. Εἶνε ἐξ ἄρα τῶν ἀρχῶν, καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου, ὡς καὶ πανεπιστημίου μετὰ 3 κολλεγίων· ἔχει μουσεῖα, βιβλιοθήκην, βοταν. κήπον, πολυαριθμούς ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας καὶ διάφορα σχολεῖα. Τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς ἀποικίας ἔχει τὸ κέντρον τοῦ ἐν Μ., διατηρούση καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. Μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέεται διὰ τῶν ἀτμοπλοικίων ἐταιρειῶν *Peninsular and Oriental Steam Navigation Co.*, Γαλλ. Διαπορθμεύσεων, Βορειογερμαν. Λεύθ κ.τ.λ. [Μ.Σ.]

Μελεαγρίδες. Βλ. Ὑνδικὸς ὄρνις.

Μελεαγρίνη (*Meleagrina*). Γένος μονομύων κογχωδῶν μαλακίων, παρέχον τοὺς

πολυτιμωτέρους ἀνατολικούς μαργαρίτας. Τὸ κυριώτερον εἶδος Μ. ἡ μαργαριτοφόρος εὐρίσκειται ἐν τῇ Περσικῇ κόλπῳ, περὶ τὰς νήσους Βόρνεον, Κεϋλάνην κτλ.

Μελέαγρος (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Οἰνέως (ἢ τοῦ Ἀρεως), βασιλείως τῆς Καλυδωνος, καὶ τῆς Ἀλθαίας, περιφρῆμος ἥρως τῶν ἑλλήνων μύθων. Ἐφόνευσεν τὸν κλυδωνιον κάπρον (βλ. Καλυδών). περὶ δὲ τῆς δορᾶς τούτου ὡς ἀθλοῦ τῆς νίκης ἡγήρεθαι αἰματηρὰ ἔρις μεταξὺ τῶν περὶ τὸν Μ. Καλυδωνίων καὶ τῶν Κουρήτων, ὧν ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἀλθαίας· ὅτε δὲ ὁ Μ. ἐν τῇ συμπλοκῇ τῶν δύο μεριδίων ἐφόνευσεν τοὺς θεῖους τοῦ, ἡ Ἀλθαία κατηράσθη αὐτόν, τότε δὲ ἡ Μ. ἀπεσφύρθη τοῦ πολέμου μέχρις ὅτου οἱ ἐχθροὶ καταστρέψαντες τὰ περιχώρα ἤρχισαν νὰ πυρπολῶσι τὴν πόλιν. Πεισθεὶς τότε τέλος ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ Κλεοπάτρας ἐπεξήλθε πάντοπλος κατὰ τῶν Κουρήτων καὶ ἀπέκρουσεν αὐτούς. Οὕτω διηγεῖται τὸν μῦθον ἡ Ἰλιάς, μὴ ἀναφέρουσα τὸν θάνατον τοῦ ἥρωος. Μεταγενέστεροι δμως ποιηταὶ ἀφηγοῦνται ὅτι ἐπτά ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μ. αἱ Μοῖραι προσελθοῦσαι ἀνήγγειλαν τῇ Ἀλθαίᾳ ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἅμα κατακαέντος τοῦ ἐν τῇ ἐστία θαυλοῦ θὰ ἀπέθνησκεν, ἐφ' ᾧ ἡ μήτηρ ἔντρομος πηδῆσασα ἐκ τῆς κλίνης κατέσβεσε τὴν φλόγα καὶ κατέκρυψε τὸν θαυλόν, ἵνα σώτη τὴν ζωὴν τοῦ υἱοῦ. Ὅτε δμως οὗτος ἐφόνευσεν ἐν τῇ περὶ τῆς δορᾶς τοῦ κάπρου ἐρίδι τοὺς ἀδελφούς τῆς, ἡ Ἀλθαία ἐξωργισμένη ἔριψε τὸν θαυλόν εἰς τὸ πῦρ καὶ μετ' αὐτοῦ κατηναλῶθη καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Μ. ἡ μήτηρ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἠτύοκτόνησαν ἀπαγχονισθεῖσαι, αἱ δὲ ἀδελφαὶ τοῦ τοσούτου τὸν ἐκλασαν ὥστε ἡ Ἀρτεμις εὐσπλαγχνισθεῖσα μετεφόρτωσεν αὐτάς εἰς πτηνὰ (μελεαγρίδας) καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Λέρον (βλ. λ.). Ὁ δὲ Εὐριπίδης εἰσήγαγεν εἰς τὸν μῦθον τὴν Ἀταλάντην (βλ. λ.), διηγουμένης ὅτι αὕτη πρώτη ἐπλήγωσε τὸν κάπρον, ὁ δὲ φονεύσας αὐτὸν Μ. σαγηνευθεὶς ἐκ τῆς καλλονῆς τῆς παρθένου προσέφερεν αὐτῇ τὴν δορὰν· ἀθανακτῆράντων δὲ τῶν θεῶν τοῦ διότι τὸ ἀθλον ἐδόθη εἰς γυναῖκα, ὁ Μ. ἐφόνευσεν αὐτούς. Ἡ θῆρα αὕτη καὶ ὁ θάνατος τοῦ Μ. συχνάκις παρastάθησαν ὑπὸ τῆς τέχνης εἰς ἀγάλματα ὁ Μ. ἀπεικονίζεται ὡς σφριγῶν, καλλίκομος νέος, φέρων τὴν χλαμύδα περιτετυλιγμένην περὶ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, παρ' ἑαυτῇ δὲ τὸν κύνα τοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κάπρου. [Δ.Μ.]

Μελέαγρος (ἐπιγραμματοποιός) Βλ. Ἀνθολογία ἐν τ. Β' σ. 901.

Μελέν (*Melun*), παρὰ Ῥωμαίοις *Melodunum*). Ἀρχαία πόλις καὶ πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Μάρνη ὡς καὶ διαμερίσματος τούτου (1090 τχμ μετὰ

68815 κατ.), κειμένη 45 χμ. ΝΑ τῶν Παρισίων πλησίον τοῦ δάσους Φονταινεβλώ. ἔχει 10200 κατ. (1801), κολλέγιον, διδασκαλεῖον, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀρχαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Μελενζάνον (Melegnano). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Μιλάνου. ἔχει 6 022 κατ., εἶνε δὲ γνωστὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὅτι τῇ 1239 κατεστράφη ὑπὸ Φρειδερίκου Β', παρ' αὐτὴν δὲ ἐνίκησε Φραγκίσκος ὁ Β' τῆς Γαλλίας τῇ 13/4 Σεπτ. 1515 τοὺς Ἑλβετοὺς. [Μ.Σ.]

Μελένικον. Πόλις τῆς Μακεδονίας, κειμένη ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ ἀποτόμων κλιτῶν παραρρεσμένων ὑπὸ τοῦ Μπιστρίτσα, παραποταμοῦ τοῦ Στρυμόνος, ὅστις διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα διὰ γεφυρῶν. Οἰκεῖται ὑπὸ 5500 κατοίκων, ἐξ ὧν 4000 χριστιανοὶ καὶ 1500 ὀθωμανοί. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι διάφορα ἐργοστάσια καὶ κυρίως μεταξουργεῖα. Τὰς περιέχονίμους γαίρας αὐτῆς καλύπτουσιν ἐκτεταμένοι ἀμπελῶνες παράγοντες ἐξαιρετοὺς εἰνους, οὓς ἀποθηκεύουσιν ἐν τοῖς ὑπογείοις τῶν λιθοκτιστῶν οἰκιῶν. Ἡ πόλις εἶνε ἔδρα ὀρθόδοξου μητροπολίτου καὶ πρωτεύουσα δημοῦμου διοικήσεως ὑπαγεμένης εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σερρών καὶ ἀπαρτιζομένης ἐξ 81 πόλεων καὶ χωριῶν, ἐν οἷς κατοικοῦσιν 4500 χριστιανοὶ ἑλληνοφώνοι, 13 χιλ. χρίστ. ὀρθόδοξοι βουλγαρόφωνοι, 6000 μωαμεθανοί, 1200 μωαμεθανοὶ ἀσσιγγανοὶ καὶ 4200 σχιματικοὶ Βούλγαροι. Ἀπέχει ἀπὸ Σερρῶν πρὸς Β ὥρας 11 1/4.

Μελέσσαις. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῇ δῆμῳ Ἀγ. Παρασκευῶν τῆς ἐπαρχ. Πεδιάδος (Ἡρακλείου), ἔχον 347 κατ. [Ν.Στ.]

Μελετιάνοι. Χωρ. τῆς Εὐθείας, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Κοτυλαίων καὶ ἀπέχον ἀπὸ Καθημερινῶν ὥρ. 1. Κάτ. 305.

Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ συγγραφεὺς ἔγενν. ἐν Κρήτῃ μεταξὺ τοῦ 1535 καὶ 1540, ἐσπούδασε δὲ ἀνώτερα μαθήματα ἐν Παταύῳ. Τῷ 1590 διεδέθη τὸν πατριάρχην Σίλβεστρον ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας. Τῷ 1596 ἐξελέγη πατριάρχης Κων/λεως, παρεχώρησεν ὅμως τὸν θρόνον εἰς Θεοφάνη τὸν Α' μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐνδόσας ἦλθεν εἰς Κων/πολιν τῷ 1597 καὶ διώκησε τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ἐπὶ δύο ἔτη, ὑπογράφόμενος ὅμως μόνον «ἐπιτηρητής» τοῦ οἴκ. θρόνου καὶ ὄχι πατριάρχης. Ὁ Μ. καταλιπὼν τὸν ναὸν τοῦ Βλάχ Σεραίου ἐγκατέστησε τὸ Πατριαρχεῖον ἐν Ξυλοπόρτῃ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, ἐν ἀπῆλλαξε τῶν βαρυτάτων αὐτοῦ χρεῶν. Ἀπεχώρησε δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1597 καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀπέθ. τῷ 1602. Ἐργα τοῦ Μ. εἰσὶ Περὶ τῶν ἀρχαν-

των μυστηρίων (Παρις. 1709), Περὶ πάπα, Κατήχησις ἐπιλεγομένη Πανδοχεύς, Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς (Βίλνα 1596), Ἐπιστολαὶ διάφοροι κλ. Συνέγραψε δὲ καὶ τὸν τῷ αὐτοκρ. τῆς Ῥωσσίας Θεοδώρῳ ἐπὶ τῇ Γρηγοριανῇ μεταρρυθμίσει τοῦ ἡμερολογίου πεμψθέντα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας «Ἀλεξανδρινὸν τόμον» περὶ τοῦ Πάσχα. [Μ.Ι.Γ.]

Μελέτιος, μητροπολίτης Ἀθηνῶν, γνωστὸς ἰδίως ὡς συγγραφεὺς. Ἐγενν. ἐν Ἰωαννίνοις 1661, ἐσπούδασε δὲ ἐν Βενετίᾳ καὶ Παταύῳ ἱατρικὴν καὶ φιλοσοφίαν. Τῷ 1692 ἐγένετο μητροπολίτης Ναυάκτου καὶ Ἀρκτης, τῷ δὲ 1703 Ἀθηνῶν. Ἀπέθ. 1714 ἐν Κων/λεί. Ἦτο εὐγλωττος ἱεροκῆρυξ, ἐκ δὲ τῶν συγγραμμάτων του κυριώτατα εἶνα: Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα (β' ἔκδ. 1807 εἰς 4 τόμ.), Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία (παράφρ. Βενετῶν, Βιέννη 1783-4), Ῥητορική, ἥς τὸ ἡμισυ μόνον ἐξεδόθη, καὶ τὰ Ἀνέκδοτα Περὶ ἀστρονομίας καὶ Περὶ διαφόρων ἀκουσμάτων.

Μελέτιος Συρίγος. Βλ. Συρίγος.

Μελετόπουλος Δημήτριος. Ἑλληλ. ἀγωνιστὴς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1796 ἐν Αἰγίῳ. υἱὸς Ἀγγέλου Μ. εὐπόρου ἐμπόρου, ὅστις ἀνεδείχθη προεστὸς τῆς Πελοποννήσου καὶ ὡς βεکیلης αὐτῆς ἐπέμψθη εἰς Κων/πολιν, ὅπου ἐμυήθη τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Ὁ Δημήτριος τυχὼν ὅπως δῆποτε καλῆς παιδείας καὶ προωρισμένος διὰ τὸ ἐμπορικὸν στάδιον, ἐνεκολλώθη ἀμέσως τὰ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος σχέδια εἰς ἃ ἐμυήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἡσύχως προετοίμασε τὰ τοῦ ἀγῶνος, φέρων ὡς ἐμπόρος πολεμφοδία, ὡς καὶ κατόπιν σχεδὸν ἔλην τὴν περιουσίαν του κατηνάλωσεν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Ἐκραγίστης τῆς ἐπαναστάσεως μετέσχε τῆς πολιορκίας τῶν Πατρῶν, εἰς ἣν διαπρέψας ἔλαβε παρὰ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας τὸ διπλῶμα χιλιάρχου. Κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη οὐ μόνον ἀμέσως τεθεὶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κολοκοτρώνη ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν Δερβενακίσις μάχῃ, ἀλλὰ μαθὼν ὅτι σώματι ἐχθρικοῦ ἐσώθη εἰς Ἀκράταν καὶ ἐσκόπευσεν ἐνωθὲν μετὰ τῶν ἐν Πάτρας Τούρκων νὰ προσβάλῃ τοὺς Ἑλληνας, ἔσπευσεν εἰς Ἀκράταν καὶ κατέστρεψεν αὐτό. Ἐπανακάμψας εἰς Αἰγίον ἔλαβε παρὰ τῆς τότε κυβερνήσεως τὸ διπλῶμα ἀντιστρατήγου παρὰ τῷ στρατηγῷ Ἀνδρέᾳ Λόντιν, ἐστάλη δὲ ὡς ἀντιπρόσωπος τούτου εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Σελῶν πρὸς πολιορκίαν τῶν Πατρῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐπιχειρήσις αὐτὴ δὲν ἤδυνάτο νὰ ἀποβῇ καρποφόρος, μετέβη μετακλήθεις ὑπὸ τῶν Δουβουνιώτου καὶ Πανουργιά εἰς τὴν Ἀνατ. Ἑλλάδα καὶ ἐδοήθησαν αὐτοὺς ἐπιτυχῶς

κατὰ τῆς στρατιᾶς τοῦ Μπαϊράμ. Πασσά ἐν Φοντάνα καὶ ἐτέρας ἐν Ἀμπλιανῇ. Ὅτε ἐξεργάσαντο αἱ ἐμφύλιοι ἐριδες, ὁ Μ. ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ Κωλέττη, ὅστις τὴν διώρισε φρούραρχον Παλαμηδέου, εἶτα δὲ εἰς αὐτὸν εἰς στρατιγὴν πρεσβασθέντα ἀνέθεσε τὴν ἐπαρχίαν Βοστίτης. Ἀλλ' ἂν καὶ ἦτο ὁπαδὸς τοῦ Κωλέττη, οὐχ ἦτο ἐσέβετο τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις τῶν ἀλλοφρόνων καὶ πλέον ἢ ἀπαξ ἔδειξε μεγίστην πρὸς αὐτοὺς δικαιοσύνην καὶ ἐπιεικειαν. Ἐπὶ τῇ εἰσβολῇ τοῦ Ἱμπραὶμ συμβουλευθεὶς τὸν Θ. Κολοκοτρώνην ὃν θεωρεῖ ὡς δεύτερον πατέρα του, ἠνώθη μετὰ διαφόρων ἄλλων ὁπλαρχηγῶν καὶ μετέσχε τῆς κατὰ τοῦ ἐκ Πατρῶν ὁρμήσαντος Δελῆ Ἀγμέτη μάχης ἐν τῇ θέσει Κανκαρίᾳ, πλησίον τῶν Λαπαναγῶν, ἀλλὰ καὶ ὑστερον, συνεννοούμενος μετὰ τῶν ἄλλων ὁπλαρχηγῶν καὶ κυρίως τῶν Κολοκοτρωναίων, τοῦ Πλαπούτα, τῶν Πετιμεζάδων κλ., ἔπραττε καὶ ἀπὸ κοινού μετ' αὐτῶν καὶ μόνος πᾶν τὸ δυνατόν κατὰ τῶν σχεδίων τοῦ ἐχθροῦ, ὃν τὰ μέγιστα ἔδραπε διὰ τοῦ ἐν Σελοῖς στρατοπέδου του. Συμβουθεύς εἶχεν ἐκτὸς τοῦ πατρὸς του Ἀγγέλου, ὅστις ἀπέθανε τῇ 1827, καὶ τοὺς δύο ἀδελφούς του, ὧν τὸν πρεσβύτερον Χριστόδουλον μετεχειρίζετο πρὸς προμήθειαν πολεμφοδίων κλ., τὸν δὲ νεώτερον Ἰωάννην εἶχε παρ' αὐτῷ. μετασχόντα τῶν διαφόρων μαχῶν καὶ λαβόντα τὴν βαθμὴν χιλιάρχου. Ἐπελευθέρωσης εἰρηνικωτέρας ἐποχῆς, ὁ Μ. ὑπῆρξε πληρεξούσιος τῶν συμπολιτῶν του εἰς τὰς ἐν Τριζίνῃ καὶ Προνοιᾷ Ἐθνοσυνελεύσεις· ἐπὶ τῆς ἀντιδικασιλείας ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίαν, ἐπιδίδους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς σταφίδος. Τὴν ἀνδρείαν του ἔδειξεν ἐκ νέου κατὰ τινα σύγκρουσιν μετὰ ληστών ὅτινας εἰσῆλθον νυκτὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λ. Μεσσηνέζη, ἐφ' ᾗ ἀπενεμήθη αὐτῷ τὸ χρυσὸν παράσημον τοῦ Σωτήρος, ἀνεγνωρίσθη δ' αὐτῷ ὑστερον καὶ ὁ στρατιωτικὸς του βαθμὸς καὶ ἀνετίθησαν διάφοροι ἀποστολαὶ εἰς Μεσσηνίαν Ἀρκαδίαν, Ὑδραν κλ. πρὸς εἰρηνοποίησιν τῶν μερῶν τούτων. Τῇ 1842 ἐξελέγη δήμαρχος Αἰγίου, δὲν ἐδέχθη ὅμως τὴν θέσιν ὑπασιπτοῦ τοῦ Βασιλέως προσενεχθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Κωλέττη. Προηγχοῦν βραδύτερον εἰς ὑποστράτηγον ἐν ἐνεργείᾳ· τοσαύτην δὲ ἐνέπνευεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς διαφόρους κυβερνήσεις, ὥστε δις διωρίσθη νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας· τῇ δὲ 1851 (30 Ἀπρ.) ἐγένετο καὶ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, ἀπεχώρησεν ὅμως ἥδη κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1852, δεῖξας εἰς ἀπάσας τὰς θέσεις μεγίστην ζμεροληψίαν καὶ τιμιότητα. Ἀπέθανε δ' ὁ Μ. τῇ 12 Ἰαν. 1858 ὑπὸ κεραυνόβολου ἀποπληξίας. Σύνζυγον εἶχε τὴν θυγατέρα του Ἀναγνώστου Δεληγιάννη, υἱοῦς δὲ τὸν Λεωνίδαν, ἀνώτερον τοῦ Κράτους

ὑπάλληλον καὶ πρεσβευτὴν διατελέσαντα, δεύτερον δὲ Χαρίλαον, ἐπίσης ἐν διαφόροις ἀνωτέραις θέσεσιν εὐδοκίμησαντα. [Α.Ν.Γ.]

Μέλης. Ποτομίσκος τῆς Μ. Ἀσίας διὰ τὴν Σμύρνην. Ὁ μῦθος λέγει ὅτι παρὰ τὰς ὄχθας του ἐγεννήθη ὁ Ὀμηρος, διὸ οὗτος καὶ Μελησιγενὴς ἐκαλεῖτο. [Α.Λ.]

Μέλης (Meles). Γένος ἀρπακτικῶν θηλαστικῶν ζώων, ἀνήκον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μουστελιδῶν. Τὸ γνωστότατον αὐτοῦ εἶδος Μ. ἢ τρόχος ὁ κοινὸς (M. Taurus) διαδεδομένον καθ' ὅλην τὴν μέσην Εὐρώπην καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀσίας παρ' ἡμῖν δ' ἐπὶ τινῶν ἐκ τῶν Κυκλάδων, εἶνε ζῶον πελματοδάμον, ἔχον σῶμα παρὰ μήκους περ. 0.70 μ., οὐρὰν 0.15 μ., δορὰν παχέαν καὶ παχύτερον καὶ γρόμα αὐτῷ μὲν φαειοκίτρινον, κατὰ δὲ τὰ πλάγια λευκόφαλον καὶ κάτω μέλαν μετὰ ταινίας μελαίνης διηκούσης ἀπὸ τοῦ σκευῖ τῆς οὐρᾶς μέχρι κεφαλῆς. Οἰκεῖ ἐν ὑπογείστοις διώμασιν ἅτινα αὐτὸς ἀνορύσσει μετὰ 4—7 εἰσόδων καὶ ἅτινα καταλείπει συνήθως τὴν νύκτα ἐξερχόμενος εἰς ζήτησιν τροφῆς, ἀποτελουμένης ἐκ ῥιζωμάτων, καρπῶν, ἐντόμων, βατράχων, μυῶν, μικρῶν κοινῶν, ὧν κλ. Συλλαμβάνόμενος νέος εὐκόλως δαμάζεται. Τὸ κρέας του εἶνε ἐδωδιμον ὄχι ὅμως καὶ εὐγευστον, τὸ δέρμα του χρησιμοποιοῦσιν οἱ σαγματοποιοί, ἐκ δὲ τῶν τριχῶν του γίνονται χρωστικαί. Ἄλλο εἶδος, ὁ Μ. τοῦ Λαβραδὸρ, διακρίνεται διὰ τὸ λευκὸν τοῦ τρίχωμα. [Φ.Ι.]

Μέλης (Ἰωάννης Meli). Ὁ διαπρεπέστατος τῆς Σικελίας ποιητῆς, γένν. 1740 ἐν Πανόρμῳ. Βασποῦδατεν ἱατρικὴν καὶ φυσ. ἐπιστήμης, διετέλεσε δὲ πρακτικὸς ἱατρός καὶ διωρίσθη 1787 καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας ἐν Πανόρμῳ, ὅπου ἀπέθ. 1855. Τὰ ἀσματὰ του εἶναι χαριέστατα, ὑπομνησκόμενα τὴν Ἀνακρέοντα καὶ Θεόκριτον· ὡς ἐπικὸς ποιητῆς ἦτο ἥτονος ἐπιτυχής, εὐφύεστατος ὅμως εἰς τὰς σατύρας καὶ τοὺς μύθους του καὶ ἀμίμητος εἰς τὴν κωμῳδίαν του Dittirammu Μετέφρασε δὲ καὶ συνεπλήρωσε τὸν Δὲν Κιχῶτον τοῦ Κερβάντες, καὶ συνέγραψε διάφορα ἔργα ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. [Μ.Γ.]

Μελήκτα. Χωρίον τῆς Κερκύρας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Λευκιμμάϊων, μετὰ 567 κατοίκων. Ἀπέχει 20' ἀπὸ Ῥιγγλάδας.

Μελί. Χωρίον τοῦ βιλαετίου Ἀϊθινίου τῆς Μ. Ἀσίας, ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Μίμαντος σχηματιζομένης χερσονήσου, ἀπέναντι τῆς Χίου καὶ 2 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἔχει περ. 1000 κατ., ἅπαντας Ἕλληνας, καὶ δημοτ. σχολήν. [Μ.Χ.]

Μέλι. Ἡ γλυκεῖα πυκνόρρευστος οὐσία, ἣν αἱ μέλισσαι, καὶ ἰδίως μέλισσα ἡ μελι-

τοφόρος, συνάγουσιν ἐκ τῶν ἀνθέων καὶ ἐπεξ-εργαζόμενα· ἐν τῷ ὁργανισμῷ των ἐκκρί-νουσι καὶ φυλάττουσιν ἐν ταῖς κηρήθραις αὐ-τῶν. Τὸ χρώμα καὶ ἡ ποιότης τοῦ Μ. ἐξαρ-τῶνται ἀπὸ τῶν φυτῶν ἀφ' ὧν συνήχθη, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατεργάζεται· συλλέξας αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος. Ἐπίσης διατη-ρεῖ τὸ Μ. τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων ἐξ ὧν προ-έρχεται. Τὸ νωπὸν Μ. εἶνε ἀρωματικώτε-ρον, τοῦ ἀρώματος ἀπολλυμένου διὰ τῆς ἐξατμίσεως. Ἐὰν παρὰ τὰς κυψέλας τῶν μελισσῶν ὑπάρχωι φυτὰ δηλητηριώδη, δύ-νεται καὶ τὸ Μ. νὰ κατατῇ τοιοῦτο. Ἀρι-στον Μ. εἶνε τὸ ἑλληνικὸν τοῦ Ὑμητιοῦ. Ἐν Εὐρώπῃ δὲ πολυεὶδὺς νοθεύεται τὸ Μ., ἡ καὶ παρασκευάζεται καὶ τεχνητὸν τοιοῦτο. Τὸ καλὸν Μ. δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μα-κρὸν χρόνον προφυλαττόμενον ἀπὸ τοῦ ἀέ-ρος καὶ τῆς ὑγρασίας διὰ παχέως στρώμα-τος κηροῦ καὶ εἰς θετὶν δροσερὰν καὶ εὐάε-ρον. Παλαιὸν Μ. ὅπερ ἐκρυσταλλώθη ἰσχυ-ρῶς ἀποβαίνει πάλιν ρωδὲς ἐμβαπτίζομε-νον μετὰ τοῦ δοχείου του εἰς θερμὸν ὕδωρ· ταυτοχρόνως δὲ ἀποβάλλει καὶ εὐγευστότε-ρον. Σημαντικὸν ἀντικείμενον ἐμπορίου ἀπο-τελεῖ τὸ Μ. ἐν τῇ Β. Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Ῥωσσίᾳ, Πολωνίᾳ, Μελίτῃ, Ἰσπανίᾳ, Γαλ-λίᾳ, ἀπὸ τινων δ' ἐτῶν καὶ ἐν Ἀμερικῇ. Ἐσθιόμενον μετ' ἄρτου εἶνε ὑγιεινότατον ἔ-δεσμα, κυρίως ἀρμόδιον εἰς παιδία βαρύνει ὅμως τοὺς ἀδυνατοὺς στομάχους, φέρει εἰς τινας τῶν ἀνθρώπων δὲυρεγμίας ἢ χολερο-εἰδῆ φαινόμενα ἢ καὶ ἐξανθήματα. Εἶνε ἐν ἱατρικῇ χρήσει, προστιθέμενον εἰς μαλακτικὰ ἀφεψήματα πρὸς γαργαρισμοὺς ἐπὶ κατάρ-ρων καὶ τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ λάρυγγος, ἢ εἰς μαλακτικὰ καταπλάσματα ἐπὶ ὀγκῶν, ἐκθυ-μάτων κττ., ἢ συνιστώμενον ὡς ὑπακτικὸν τοῦ ἐντερ. σωλήνος· ζεόμενον δὲ μετ' ὄξους ἀποτελεῖ τὸ φαρμακευτικὸν δέξυμ.ε.λι, ὅπερ μετὰ πολλοῦ ὕδατος εἶνε κίλλιστον δροσι-στικόν. Ἐνιαχοῦ παρασκευάζεται ἐκ τοῦ Μ. καὶ οἶνος καὶ ὄξος, χρησιμοποιοῦται δὲ εἰς τὴν σακχαροπλαστικὴν πολυειδίως, ἔτι δὲ καὶ εἰς εἶδος τιζωγραφικῆς, ἀντικαθιπτῶν τὸ λραβ. κόμμι ἢ τὴν λάκκαν. Μέχρι τῆς ἀνακαλύ-ψεως τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ κοινοῦ σακχα-ρου, τὸ Μ. ἦτο καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἐν ὅτῃ καὶ εἷα χρήσει σήμερον τὸ σάκχαρον.

Μελίβοια. Ἀρχαῖον πόλισμα τῆς Θετ-ταλικῆς Μαγνησίας, ἐπὶ τῆς Α' παραλίας παρὰ τὸ σπμ. Θανάτου, ὅπερ ἦτο κυρίως γνωστὸν διὰ τὴν ἐκεῖ παραγωγὴν πορφύρας.

Μελία (Βετ.). Ἀρχαία ὀνομασία δέν-δρου τῆς Ν. Εὐρώπης ὑπαγομένου εἰς τὴν οἰ-κογεν. τῶν Ἑλαιοδῶν καὶ τὸ γένος φράξι-νος (βλ. λ.). Ἦ δ' ἐμῶνυμον γένος Μ. τὸ κατὰ Λινναῖον εἶνε τὸ πρότυπον μικρᾶς οἰκο-γενείας Δικοτυληδόνων πολυπετάλων φυτῶν.

Τὰ Μελιῶδη (Meliaceae) εἰσὶ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν, περὶ τὰ 200 εἶδη. Ἐχουσι τὰ ἀνθη πενταμερῆ, τοὺς στήμονας 8 ἢ 10 μοναδέλφους, καρπὸν κάψαν ἢ δρύπην τρίγω-ρον ἕως πεντάγωνον. Τὸ γνωστότερον εἶδος εἶνε Μ. ἢ Ἀζεδάρᾳχ (M. Azedarach L., κοινῶς Πασχάλη, γαλλ. Lilas des Indes καὶ Arbre à chapellet)· ἐξ Ἀσίας εἰσαγθὲν συχνότατα φυτεύεται ἐν δεινδροστοιχείαις ἀνὰ τὴν Ν. Εὐρώπην· ὁ φλοιὸς ἰδίως τῆς ρίζης εἶνε ἀνθελμινθικός, τὰ σπέρματα παράγουσιν ἔλαιον, αἱ σκληρόταται πεντάπλευροι δρύ-παι εἰσὶν ἐπιτήδεια πρὸς κατασκευὴν κομ-βολογίων. Ὑπάρχοντα εἰς τὴν αὐτὴν οἰκο-γένειαν καὶ ἡ Σβιτενεία τὸ Μαχαγά-νι (Swietenia Mahagoni L.), δένδρον ὕψη-λοφύς ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ, ἐξ οὗ τὸ γνωστὸν μαχαγόνιον ἢ μαώνιον ξύλον (βλ. λ.), καὶ ἡ Κεδρέλη ἢ εὐσμος (βλ. λ.). [Θ. X.]

Μελιῶς. Βλ. Μηλείς.

Μελιγαλά. Κώμη τῆς Μεσσηνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Οἰχαλίας· κεῖται πρὸς τὸ ΒΔ. τῶν Καλαμῶν, 3 φ' ὧν ἀπέχει ὥρ. 5,45', καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πα-μίτου ἐν πεδιάδι· εὐροριωτάτη. Οἰκεῖται ὑπὸ 1261 κατοίκων. Προϊόντα δημ. καρποί, σῦκα, ἔλαιον, οἶνος, μέταξα.

Μελιγοῦ. Χωρ. τοῦ δήμ. Θυρέας τῆς Κυ-νουρίας, μετὰ 463 κατ. κείμενον ἐπὶ ὄρεινῃς χώραις εἰς ἡπύστασιν 45' ὑπὸ Ἀγίου Ἰωάννου.

Μελιδόνη. Πρωτεύουσα τοῦ ἐμῶνυμου δήμου τῆς Κρήτης, ὑπαγομένου εἰς τὴν ἐπαρ. Μυλοποτάμου τῆς διαικίσεως Ῥεθύμνης. Ἐ-χει 465 κατ., ὁ δὲ δήμος, ἀποτελούμενος ἐκ 18 κυρίως χωρίων, 2954 — Ἐτερον χωρίον Μ. τῆς Κρήτης, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Φρέ τῆς ἐπαρ. Ἀποκορώνας (Σφακιῶν), ἔχει 259 κατοίκους. [Ν. Στ.]

Μελικέρτης. Βλ. Ἀθάμας, ὅπου γί-νεται λόγος καὶ περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Μ. καὶ τοῦ φοινικικοῦ θεοῦ Μελκάρτ.

Μελικηρὸς καλεῖται ἡ ἄλλως ἀθήρω-μα (βλ. λ.) λεγομ. δερματικὴ κύστις.

Μελικουκιά. Κοινὴ ὀνομασία τῆς Κέλλιδος. Βλ. Λωτός.

Μελίλλα. Ὁχυρωμένη πόλις ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τοῦ Μαρόκκου, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἰσπανούς. Ἐχει 2000 κατ. Ἰσπανοὺς καὶ φρουρὰν 1000 ἀνδρῶν. Τῷ 1496 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ δουκὸς Μεδίνα-Σιδόνια· τῷ δὲ 1803 προτεβλήθη ὑπὸ τῶν Καθύλων. [Μ. Σ.]

Μελίλωτος (Βοτ.) Melilotus L. Γέ-νος τῆς οἰκογεν. τῶν Κολοβοανθῶν. Κοινὰ πᾶσι ἀνὰ τὴν Ν. Εὐρώπην ὧν ὁ χόρτος ἐνώ-δης καὶ κατάλληλος πρὸς νομὴν. Τὰ κοι-νότερα εἶδη ἐν Ἑλλάδι εἰσὶ Μ. ὁ λευκός (M. albus Desr., κοινῶς Ἀγριο Τριφύλλι), Μ. ἑνδιχός (M. Indicus All., κοιν. Νυχάκι,

Μ ο Μεσσήνιος (M. Messanensis All) κτλ. 'Ο δὲ Μ. τῶν θρησίων ἀναφέρεται εἰς τὸν Μ. τὸν λευκόν, ἴσως δὲ καὶ εἰς εἶδος Λωτοῦ. 'Ο Μ. ὁ κυανόυς (M. caeruleus L.) ὁ ἰδίως ἐν Ἑλδετία καλλιεργούμενος εἶνε ὁ πάντων εὐωδέστατος καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν ἀρωματικοῦ τυροῦ (τοῦ Kräuter-ἢ Schabzieger Käse). [Θ.Χ.]

— Ἐκ τῶν φύλλων τοῦ Μ. παρασκευάζεται εἶδος ἐμπλάστρου ἐπιτιθέμενον ἐπὶ ἐσκληρυνμένων ἀδένων πρὸς διάλυσιν αὐτῶν.

Μελίνα. Βλ. Λαῦκος.

Μελινάδον. Χωρ. τοῦ δήμου Ὀπιταίδων τῆς Ζακύνθου, ἔχον 97 κατ. [Μ.Σ.]

Μελίνη ἢ Μέλινος. Βλ. Σιτηρά.

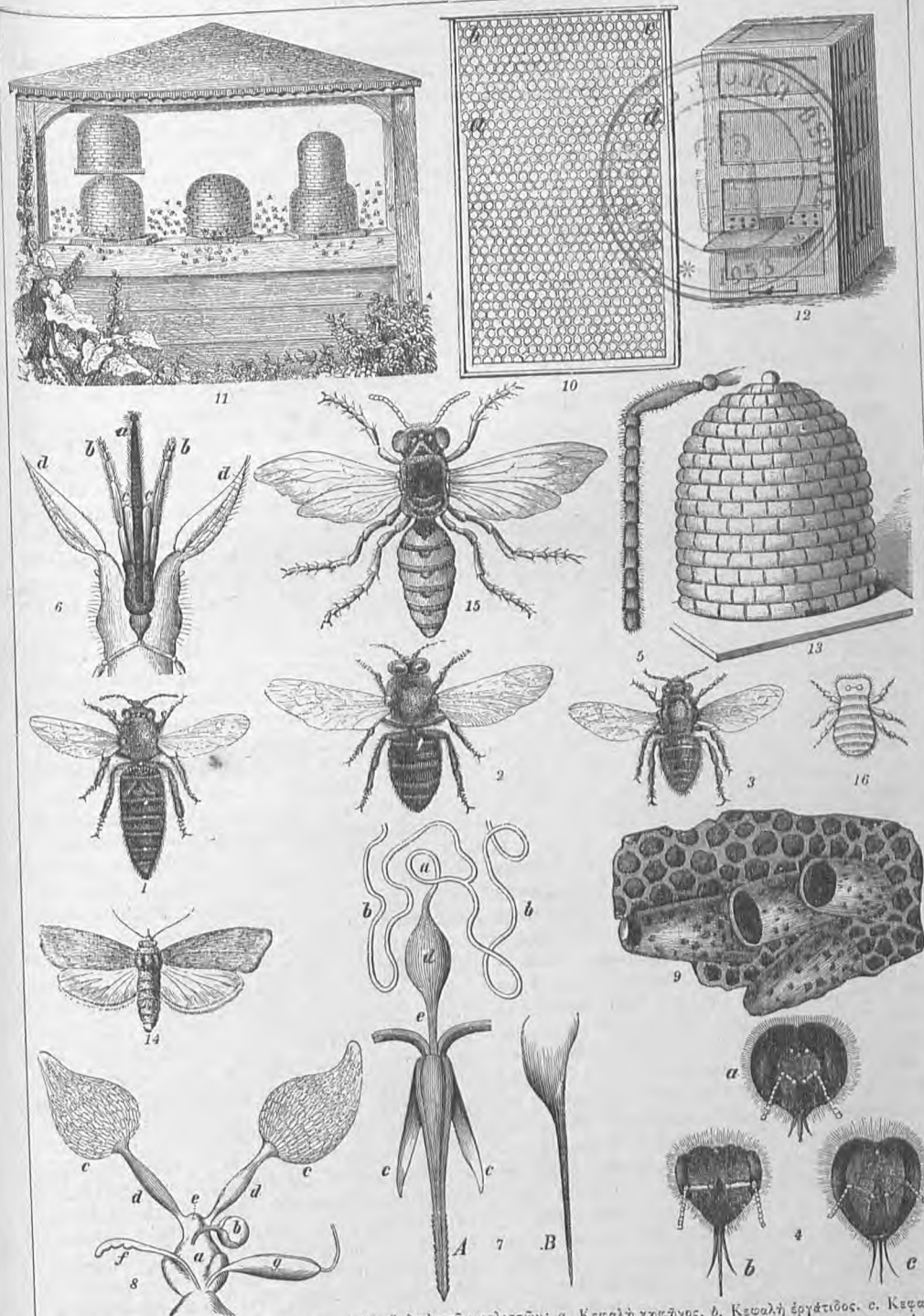
Μελινεύτης. Ἐκρηκτικὴ οὐσία, ἀποτελούμενη οὐσιωδῶς ἐκ πικρικοῦ ὀξέος μετὰ 3-5 % κολλοδίου, χρησιμοποιουμένη δὲ πρὸς πλήρωσιν ὀδόντων, τορπιλλῶν κτλ. Ἐφευρέθη τῷ 1885 ὑπὸ τοῦ Γάλλου Τυρπέν, ἦτο δὲ ἐπὶ τινα καίρῳ μυστικὸν κτήμα τῆς Γαλλίας· σήμερον ὅμως εἶνε γνωστὴ καὶ χρησιμοποιοῦται καὶ εἰς ἄλλα κράτη. Ἡ ἐκρηκτικὴ αὐτῆς δύναμις εἶνε μεγίστη καὶ ἐπιστεῦθη κατ' ἀρχὰς πολὺ ἀνωτέρα τῆς δυναμίδος· ἐν τούτοις κατὰ τινα πειράματα εἶνε ἡ Δ. κατὰ 5-8 % ἀσθενεστέρη τῆς ἀρίστης κατασκευῆς δυναμίδος. Ἐκ τίνος δὲ ἐκρήξεως ὀδὸς δι' ἀναφλέξεως τῆς Μ. λαβόντες ἀφορμὴν ὁ Berthelot καὶ ὁ Sarrau ἐτροποποίησαν τὴν Μ. ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. [Χ.Χ.]

Μελιός. Βλ. Μηλιός.

Μελίσσα (Apis. Πρὸς τὸν πίνακα Μελίσσα καὶ Μελισσοτροφία). Ἐντομὸν ἐκ τῶν Ὑμενοπτερόν, ἀποτελοῦν τὸ πρότυπον γένος τῆς οἰκογενείας τῶν μελισσιδῶν (εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἐτι ὁ Βομβυλίδης, ὁ Ξυλοκόπος ὁ Μεγάχεϊλος), κύριον δὲ εἶδος ἔχον Μ. τὴν μελιτοφόρον (Apis mellifica) ἣτοι τὴν κοινὴν Μ. τὴν τὸ μέλι παράγουσαν. Ἀνήκει εἰς τὰ κατὰ σμῆνιν ζῶντα έντομα, ἔχει ὅμως ὁ κοινὸς βίος τῶν Μ. χαρκτηριστικὰ ὅλως ἰδιαίτερα. Τὸ σμῆνος ἀποτελεῖται κατὰ τὸ θέρος ἐκ μιᾶς μόνης γόνιμου θήλειας, τῆς καλουμένης βασίλισσας, ἐκ 12-24 χιλιᾶδων ἀγόνων θηλειῶν τῶν ἐργατιδῶν καὶ ἐξ 600-1000 ἀρρένων τῶν κηφήνων, ὧν ἔργον εἶνε νὰ περικυκλώσιν τὴν βασίλισσαν ἕως οὗ αὕτη ἐκλέξῃ ἓνα ἐξ αὐτῶν ὡς σύζυγον. Κατ' ἀύγουστον οἱ μὲν κηφῆνες φονεύονται ὑπὸ τῶν ἐργατιδῶν, αὗται δὲ καὶ ἡ βασίλισσα ζῶσιν ἑμοῦ καὶ ὅλον τὸν χειμῶνα ἐν τῇ κυψέλῃ τῶν χωρὶς νὰ υποπίπτωσιν εἰς νάρκην, συνηγόμεναι εἰς ὀγκώδη σωρὸν καὶ συνθερμαινόμεναι, τρεφόμεναι δὲ ἐκ τῆς προμηθείας ἣν συνήθρουν κατὰ τὸ θέρος. Ἡ θήλεια, ἡ κα-

λούμενη βασίλισσα μολοντί οὐδαμῶς διοικεῖ τὸ σμῆνος, διακρίνεται διὰ τοῦ καθόλου κομποτέρου σώματος τῆς καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐπιμήκους καὶ ὀξείας κατὰ τὸ ἄκρον κοιλίας τῆς (βλ. πίν., 1) τὸ μένον τῆς δὲ ἔργον εἶνε ἡ ὠτοκλία, κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ὁποίας τὸ θέρος τίκτει 1200-2000 ὡὰ καθ' ἐκάστην, ἀνὰ ἓν ἐν ἐκάστῳ τῶν κυττάρων τῆς κυψέλης. Αἱ δὲ ἐργατίδες εἰτελοῦσι πάσας τὰς ἐντὲς καὶ ἐκτὲς τῆς κυψέλης ἐργασίας ἣτοι περιπέτονται καὶ συλλέγουσι γῆριν καὶ χυμὸν ἐκ τῶν ἀνθῶν, παράγουσι τὸν κηρὸν καὶ τὸ μέλι, κτιζοῦσι τὰς κυψέλας, περιθάλλουσι τὰ ὡὰ καὶ τὰς κάμπας· εἶναι δὲ αὐταὶ θήλειαι, ὧν τὰ γεννητικὰ ὄργανα δὲν ἀνεπτυχθήσαν. Αἱ κυψέλαι κατασκευάζονται ἐντὸς κοιλωμάτων δένδρων ἢ τοίχων ἢ καὶ ὑπὸ τὴν γῆν, ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ πολυπληθῶν κυττάρων ἢ κυψελίδων ἣτοι κοίλων χώρων, ὧν τὰ κανονικώτατα τοιχώματα κατασκευάζουσιν αἱ ἐργατίδες ἐκ κηροῦ· σήμερον παρέχονται εἰς τὰς Μ. τεχνηταὶ κυψέλαι (βλ. πίν.) ἐν αἷς αἱ Μ. κατασκευάζουσι τὰς κηρήθρας τῶν ἣτοι τὸ σύνολον τῶν κυττάρων. — Τὸ στόμα τῶν Μ. ἀποτελεῖται ἐκ κεφαλῆς, θώρακος καὶ κοιλίας, διαφέρει δὲ ὡς ἐρρήθη ἐπὶ τῆς βασίλισσας, τῶν ἐργατιδῶν καὶ τῶν κηρήνων. Ἐχει δὲ ἡ Μ. δύο εἰδῶν ὀφθαλμοὺς (βλ. πίν., 4) ἣτοι δύο μεγάλους πλαγίους συνθέτους ὀφθαλμοὺς, ποικιλλόντας ἐπίσης κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ μέγεθος ἐπὶ τῶν τριῶν εἰδῶν, καὶ τρεῖς ἀπλοὺς μετωπιαίους. Οἱ πλάγιοι χωρίζονται διὰ δικρανώδους μετωπίας ἐγκοπῆς, κατὰ τὰ ἄκρα τῆς ὁποίας ἐκφύονται αἱ κεφαλαὶ (πίν., 5). Ἡ γλώσσα (6) εἶνε μακρὰ καὶ φέρει πυκνὸν τρίχωμα. Αἱ ἐργατίδες φέρουσι κατὰ τοὺς ὀπισθίους πόδας σακκοειδεῖς κοιλότητες ἐν αἷς ἀποθέτουσι τὴν γῆριν τῶν ἀνθῶν. Φέρουσιν ἐτι αἱ ἐργατίδες καὶ ἡ βασίλισσα τὸ γνωστὸν αὐτῶν κέντρον (7), διὰ σωλήνος συγκατανοῦν πρὸς ἰσοδόγον κύστιν ἀμυνόμενον τὸ ζῶον κεντὰ τὸν ἐχθρὸν διὰ τοῦ ὀξέος κέντρον, ὁπερ φέρον ἀγκιστροειδεῖς προβολὰς ἀδυνατεῖ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ τραύματος, οὕτω δὲ ἀποχωρίζεται τοῦ ζώου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' ὅλου τοῦ ἱερόλου συστήματος, καὶ μένει ἐν τῷ τραύματι, ἐνῶ ἡ Μ. ἀποθνήσκει. Ἡ τε νύξις καὶ ὁ ἰδὸς ἐπιφέρουσι σφοδρότατον ὄλγος καὶ φλεγμονήν· ἀποτελεῖται δὲ ὁ ἰδὸς ἐκ περικυκλωμένου μυρμηκικοῦ ὀξέος καὶ πολεμεῖται ἡ δράσις τοῦ δι' ἀμμωνίας, προχειρότερον δὲ διὰ χυμοῦ καπνοῦ, οἷος ἀποτιθεταὶ ἐντὲς τῆς πίπας ἢ εἰς τὸ ἐν τῷ στόματι κρατούμενον ἄκρον τοῦ σιγάρου. Τὰ ὡὰ τῆς βασίλισσας ἐκκολλάπτονται διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἐργατιδῶν παραγομένης θερμότητος. Μετὰ ἐπώσιν τριῶν ἡμερῶν προέρχεται ἐκ τοῦ ὡοῦ ἡ κάμψις, τοιαύτη δὲ διαμένει ἢ μὲν βασίλισσα 5 1/2 ἡμέρας, αἱ δὲ ἐργατίδες καὶ

ΜΕΛΙΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΛΙΣΣΟΤΡΟΦΙΑ.

1. Βασίλισσα. 2. Κηφέν. 3. Ἑργάτις. 4. Ὁφθαλμός τῶν μελισσών· α. Κεφαλὴ κηφήνος. β. Κεφαλὴ ἐργάτιδος. γ. Κεφαλὴ
τῆς βασίλισσης. 5. Κεραταί. 6. Ὅργανα τῆς εὐωδίας· α. Γλώσσα. β. δ. Χείλη. γ. ε. Παραγλωσσίδα. δ. ε. Κάτω σιαγόνας.
7. Ὀβόλιον σύστημα. 8. Κέντρον. α. β. β. Ἐντεραιώδες ὄργανον ἐκκριτικόν τοῦ τοῦ. δ. Ἰσοχός χύστις. ε. Συνέχεια τῆς
9. Ὀβόλιον σύστημα. 10. Καλοῖς. 8. Γεννητικὰ ὅργανα τῆς βασίλισσης. α. Καλοῖς. β. Σπερματοδόχρον
χύστιος. γ. c. Κοκοί τοῦ κέντρου. β. Καλοῖς. 8. Γεννητικὰ ὅργανα τῆς βασίλισσης. α. Καλοῖς. β. Σπερματοδόχρον
θύλακος. γ. c. ᾧθρηται. δ. d. Σάλπιγγες. 9. Ἀκούγι ἀνωγάριος. f. Ἀθήν μηχανοτομήτος. g. Ἰσοχός χύστις. h. Κυψελὲς
τῆς βασιλίσσης. 10. Μεστότητες. α. b. c. d. Μέρος αὐτοῦ προσηλωμένον διὰ κερού ἐπὶ τὸ πλατεῖον. 11. Μελισσίνης.
12. Μελισσών Dzierzon. 13. Αχυρίνη κυψέλῃ. 14. Σῆς τῆς μελίσεως. 15. Σφῆς τῆς μελίσεως. 16. Φθεῖρ τῆς μελίσεως.

Ἄρθρον Μέλισσα, Μελισσοτροφία.

Ἄρθρα Μέλισσα, Μελισσοτροφία.

¹Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οι κηφήνες 6 ημέρας. Αι κάμπαι τρέφονται ἀφθόνως διὰ τοῦ ὕλικου ὅπερ συλλέγουσιν αἱ ἐργάτιδες. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἡ κάμψη καίται εἰς τὸ βῆθος τοῦ κυττάρου, καθόσον δ' ἀναπτύσσεται ἀνυψοῦται πληροῦσα ὅλην τὴν κυψελίδα, ἐξ ἧς προβάλλει τέλος ἡ κεφαλὴ αὐτῆς· τότε καλύπτεται ἡ κυψελὶς τῆς κάμπης, περιβαλλούσης ἑαυτὴν διὰ βομβυκίου καὶ καλουμένης ἔκτοτε νόμης. Ἐν καταστάσει νόμης διαμένει ἡ βασίλισσα κατὰ μεσον ὅρον 8 1/2 ἡμέρας, ἡ ἐργάτις 11-12 καὶ 6 κηφὴν 15 ἡμέρας, μετὰ τὰς ὁποίας ἡ νέα Μ. διαδιβρώσκει ἐνδοθεν τὸ κάλυμμα τῆς κυψελίδος καὶ ἐξίπταται. Ἐν καταστάσει κάμπης ἡ μέλλουσα βασίλισσα κατ' οὐδὲν διαφέρει τῶν μελλουσῶν ἐργατιδῶν ἀλλ' εὐρίσκεται ἐντὸς εἰδικῆς, εὐρυτέρας κυψελίδος, ἣτις κατεσκευάσθη εἰδικῶς πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῆς διὰ βασίλισσαν, καὶ αἱ ἐργάτιδες παρέουσιν αὐτῇ τροφὴν πλείονα καὶ ἐκλεκτὴν καὶ εἰδικὴν καθ' ὅλα περιποίησιν· οὕτω τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῆς θηλείας ταύτης ἀναπτύσσονται ἐντελῶς, ἐνῷ τὰ ἄλλα ἐργατιδῶν ἱστροφοῦσιν, ἀναπτυσσόμενων παρὰ ταύταις ἐντελεστέρον ἄλλων ὀργάνων. Ἐὰν δέ ποτε ἡ κυψελὴ στερηθῇ τῆς βασιλίσσης χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐν τινὶ εἰδικῷ κυττάρῳ ὡς διὰ βασίλισσαν, αἱ ἐργάτιδες ἐκλέγουσαι ἓνα τῶν κοιτῶν διὰ ἐργατιδῶν κυττάρων εὐρίνουσιν αὐτὸν συγχωρεύουσαι μετὰ τῶν παρακειμένων καὶ παρέχουσι τῇ ἐν αὐτῷ κάμψῃ τὰς δεούσας περιποιήσεις ὥστε νὰ ἀναπτυχθῇ αὕτη εἰς τελείαν θήλειαν ἥτοι βασίλισσαν.

Ἡ βασίλισσα ἐξεληθούσα τῆς κυψελίδος τῆς εἶνε ἐντελῶς ἀνεπτυγμένη πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς καὶ συνήθως γονιμοποιεῖται ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν. Ἐξερχομένη τῆς κυψελὸς ἵπταται περικυκλωμένη ὑπὸ τοῦ βομβυκίου ἐσμῶ τῶν κηφήνων, ὧν ἐκλέγει τέλος ἓνα ὡς σύζυγον, γονιμοποιουμένη ἅπασι μόνον καὶ οὐδέποτε πλέον· τότε ἐπανερχεται εἰς τὴν κυψελήν, ἣν οὐδέποτε ἐγκαταλείπει πλέον πλην ὅταν ἀναγκασθῇ νὰ μεταναστεύσῃ. Ἡ συνοσία γίνεται ἐν τῷ ἄρει, ὃ δὲ ἄρρην ἐγκαταλείπων κατ' αὐτὴν τὰ γεννητικὰ του ὄργανα ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς βασιλίσσης ἀποβήσκει ἀμέσως. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν γονιμοποίησιν ἄρχεται ἡ ὥστοκία. Τὸ σπέρμα τοῦ ἄρρενος εἰσέρχεται εἰς ἰδιαιτέραν κύστιν, πρὸ τοῦ στομίου τῆς ὁποίας διέρχεται πᾶν ὡς τῆς βασιλίσσης κατεργχόμενον διὰ τῶν ὡαγωγῶν· τὸ στόμιον τοῦτο ἡ βασίλισσα δύναται νὰ ἀνοίξῃ καὶ νὰ κλείσῃ κατὰ βούλησιν. Ἐὰν ἔχῃ αὐτὸ ἀνοικτὸν τὰ παρεργόμενα ὡὰ ἔρχονται εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ σπέρματος, ἐκ τῶν τοιούτων δὲ ὡῶν προέρχονται θήλειαι Μ. (βασίλισσα καὶ ἐργάτιδες)· πᾶν δὲ τοῦναντιον ὡς μὴ ἐπικοινωνήσαν μετὰ τοῦ σπέρματος παράγει κηφὴν.

Ἡ γονιμότης τῆς βασιλίσσης διαρκεῖ 3—4 ἔτη ἀνευ νέας συνοσίας· μετὰ τὴν διαχείμασιν, μόλις ἀναλαβούσα ἐκ τῆς ἀτόνου χειμερινῆς ζωῆς ἄρχεται ἐκ νέου ὡστοκοῦσα· ὅταν δὲ ἡ ἐν αὐτῇ προμήθεια σπέρματος ἐξαντληθῇ, τίττει πλέον μόνον ὡὰ κηφήνων καὶ τότε ἀντικαθίστῶσιν αὐτὴν οἱ μελισσοτρόφοι δι' ἄλλης. Ἀναπτυχθεῖσης νέας βασίλισσης, πρὶν ἀκόμη αὕτη ἐξελεθῇ τῆς κυψελίδος τῆς, ἀφ' ἧς χαρακτηριστικὸς ἐκφέρεται βόμβος καὶ ὅπου περιβάλλουσιν αὐτὴν αἱ ἐργάτιδες, ἡ παλαιὰ βασίλισσα παραλαμβάνουσα μέρος τῶν ἐν τῇ κυψελῇ Μ. ἐγκαταλείπει αὐτὴν ἵνα ἀποτελέσῃ νῆαν ἀποικίαν· τοιαῦται δὲ ἀποδημίαι ἡ σμηνώσεις γίνονται· ἐπανελημμένοι ἐκ τῆς αὐτῆς κυψελὸς καθόσον νέα τις ἀναπτύσσεται ἐν αὐτῇ βασίλισσα μέχρις οὗ ὑπολειφθῇ μίαν ὀριστικὴν μετ' ἧς καὶ διαχειμάζουσιν αἱ ὑπολειπόμεναι ἐργάτιδες· καταστῆνουσι δὲ αἱ ἀποδημήσασαι συνήθως ἐπὶ δένδρου, συνηνωμένοι εἰς βότρυον, ὃν οἱ μελισσοτρόφοι ὑποδέχονται ἐντὸς παρασκευασμένης κυψελὸς, ἐν ἣ ἄρρονται ἀμέσως τῆς κατασκευῆς τῆς κηρήθρας τῶν Παράγουσι δὲ τὸν κηρὸν αἱ Μ. τρώγουσαι ἀφθονον μέλι. Ὅπως ἄλλα ζῶα διὰ τῆς πολυφαγίας παράγουσι λίπος περιβάλλον τὸ σῶμα αὐτῶν, οὕτως αἱ Μ. ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποβάλλουσι χυμὸν τινα, κατὰ πλακίδια στερεοποιούμενον· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ κηρὸς, δι' οὗ αἱ Μ. κτίθουσι τὰς κηρήθρας τῶν. Τούτων οἱ μὲν ἀνώτεροι κύτταροι εἶναι προωρισμένοι πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ μέλιτος, οἱ δὲ κατώτεροι πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ὡῶν καὶ ἐκ τούτων πάλιν ἄλλοι μὲν δι' ὡὰ ἄρρένων, ἔχοντες διάμετρον 7 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ βῆθος 13—14, ἄλλοι δὲ δι' ὡὰ ἐργατιδῶν, μικρότεροι τῶν πρώτων, καὶ τέλος ὀλίγοι τινές, 15—20, δι' ὡὰ βασίλισσῶν, εὐρυχωρότατοι πάντων, ἔχοντες μῆκος 25—27 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου (βλ. πίν. 9). Ἐκ τῶν ὡῶν τούτων ἀναπτυσσόμεναι διὰ τῆς ἐκτεθείσης σειρᾶς τῶν μεταμορφώσεων αἱ νέαι Μ. δὲν ἐξέρχονται ἀμέσως τῆς κυψελὸς τῶν, ἀλλὰ μένουσιν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 10 περ. ἡμέρας τρεφόμεναι διὰ τοῦ μέλιτος, ὅπερ συγκομιζοῦσιν αἱ πρεσβύτεραι ἐργάτιδες, καὶ ἀσχολούμεναι εἰς ἐσωτερικὰς ἐργασίας οἷον τὸν καθαρισμὸν τῆς κυψελὸς, τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς κατὰ παντὸς ἔχθρου, τὴν διατροφήν τῶν καμπῶν κτλ. Ἡ διαρκεία τοῦ βίου τῶν ἐργατιδῶν ποικίλλει κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, οὕτως καὶ μέχρις 6 ἢ 8 μηνῶν ἐν τῇ πλήρει ἀναπαύσει τοῦ χειμῶνος, ἐκ καιρῷ δὲ θέρους, ἐν μέσῳ τῶν κόπων καὶ τῶν κινδύνων, συνήθως 2—3 ἑβδομάδων. Ἐκ τῶν ἐχθρῶν τῶν Μ. μνημονεύει ἰδίως ἡ ἄρκτος, ὁ μέλις, ἡ ἀλώπηξ, οἱ μύες, ἡ ἱκτίς κλπ., ζῶα ἅτινα τρώγουσι τὸν κηρὸν καὶ τὸ μέλι, ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ἡ χελιδὼν, ὁ πελαργός, ὁ μελισσοφάγος (μέροψ),

δ δρυοκολάπτης κλ., ἐκ τῶν ἐντόμων δ σῆς καὶ ἡ σφήης τῆς Μ. (βλ. πίν., 14 καὶ 15), οἱ μύρμηκες κλ., τέλος ἀμφιβία τινα ἐπιζημιώτατα. Ἐκ δὲ τῶν νόσων τῶν Μ. ἀλεθριώτατη εἶνε ἡ σήψις τοῦ νέου γένου (λακίς), ἣν διαγνώσαντες ἐκ τῆς δυσωδίας τῶν κυψελῶν οἱ μελισσοτρόφοι ἀποσύρουν τὰς μελισσὰς εἰς νέαν κυψέλην. Παράσιτον δὲ τῆς Μ. εἶνε ἰδίον τι εἶδος φθειρὸς (βλ. πίν., 16). Ἡ μελισσοτροφία σκοπὸν ἔχει τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν προϊόντων τῶν Μ. ἥτοι τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ κηροῦ διὰ τῆς ἐπίσταμένης περιποίησεως τῶν ὠφελίμων τούτων ἐντόμων, ἀποτελεῖ δὲ πολλαχοῦ ἐκτεταμένην καὶ ἐπικερδестаτὴν ἐπιχείρησιν. [Π.Γ.]

Μελισσάδικα ἢ **Μαλισάτικα**. Χωρίον τοῦ δήμ. Παγασῶν καίμενον ἐπὶ τῶν λόφων τῶν χωριζέντων τὴν πεδιάδα τοῦ Βόλου ἀπὸ τῆς θησαλικῆς πεδιάδος καὶ ἀπέχον 1½ ὥρ. πρὸς Β τοῦ Βόλου. Οἰκεῖται ὑπὸ 393 κατοίκων γεωργῶν.

Μελίσση βλ. Μελισσόφυλλον.

Μελίσσι. Χωρίον τοῦ δήμου Σικυωνος καίμενον ἐπὶ ὄρβος ὑψώματος βΑ τοῦ Κιάτου εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1.15' καὶ περιβαλλόμενον ὑπὸ φυτειῶν ἀμπέλων καὶ πολλῶν κυπαρίσσων. Κάτ. 450. Παρὰ τούτῳ γίνεται στάσις τοῦ αἰθιροδρόμου εἰς τὸ 128 χιλιομέτρον.

Μελίσσια. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγιέων τῆς Αἰγιαλείας, ἔχον 108 κατ. [Μ.Σ.]

Μελισσινικὴν ὀξύ. Ὁργανικὸν ζεῦ τῆς συνθέσεως $C_{30}H_{40}O_2$ εὐρίσκονον ἐν τῷ κηρῷ τῶν μελισσῶν. [Χ.Χ.]

Μέλισσος. Ἑλλήν φιλόσοφος ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Ἑλεατῶν. Ἦτο Σάμιος καὶ μεγάλης ἀπέλαυεν υπολήψεως ἐν τῇ πατρίδι του ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ. τῷ δὲ 442 π. Χ. ὡς ναύαρχος ἐνίκησε τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων. Τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα τοῦ συγγραμμάτων του Περὶ τοῦ ὄντος ἢ Περὶ φύσεως βλ. ἐν Mullach, *Fragm. phil.* Α' 259 κέ. Περὶ δὲ τῆς θεωρίας αὐτοῦ πρὸς λ. Ἑλεάται. [Τ.Φ.Ε.]

Μελισσοτροφία. βλ. Μέλισσα καὶ τὸν σχετικὸν πίνακα.

Μελισσοουργοί Κώμη τοῦ δήμ. Πραμάντων, ἀπέχουσα ἀπὸ Πραμάντων πρὸς Α ὥρ 2, καίμενη ἐν μέσῳ κοιλάδος σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ ὄρους Τζουμέρκων. Ὄνομάσθη δὲ Μ., διότι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὑπῆρχον σμήνη μελισσῶν ἢ μελισσοστάσιον πρὶν ἢ συν-οικισθῆ. Οἰκεῖται ὑπὸ 278 κατοίκων. Ἐξω τοῦ χωρίου σώζονται λείψανα ἀρχαίας οἰκήσεως καλούμενα ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων Ζηλεούστη. Ἐν τῇ πλησίον μονῇ Μ., τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῶν Βίσοδιων τῆς Θεοτόκου, κατοικοῦσιν θροναχοί.

Μελισσόφυλλον (Bot.). Ἀρχαία ὀνομασία γένους Χειλανθῶν καὶ ἰδίως τοῦ κοινοτάτου ἀνὰ τὴν Ν. Ἑυρώπην εἶδους Μ. τοῦ φαρμακευτικοῦ (*Melissa officinalis* L. κοινῶς Μελισσόχορτο). Κηπεύεται πανταχοῦ χάριν τοῦ ἡδυσμωτάτου γόστου αὐτοῦ. [Θ.Χ.]

— Τὸ ἐκ τῶν φύλλων τοῦ Μ. παρασκευαζόμενον ἔγχυμα εἶνε εὐστόμαχον, κατάλληλον πρὸς κυλικούς καὶ πρὸς διαρροίας, δμοίως δὲ δρῶσι τὸ ὕδωρ Μ. (*Aqua M.* κατὰ κοχλιάρια πολλακίς τῆς ἡμέρας), τὸ πνεῦμα Μ. (κατὰ σταγόνας) κλ. Τὸ δὲ σύνθετον πνεῦμα Μ. ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων ἐν λιποθυμίαις. Τὸ ἔλαιον τῆς Μ. εἶνε λεπτόρρευστον, ὡχροκίτρινον, εὐαρέστου ὀσμῆς καὶ γέυσεως ἀρωματικῆς, ἀποτελεῖ δὲ ἐν τῶν συστατικῶν τοῦ ὕδατος τῆς Κελωνίας, βλ. λ. [Α.Χ.]

Μελίτινα ἢ **Μελίτεια**. Ἀρχαία πόλις τῆς Φθιώτιδος, εἰς τοὺς Β πρόποδας τοῦ Ὄθρου, ἥς τὰ ἐρείπια κεῖνται παρὰ τὴν σημ. Ἀβαρίσαν Ἦτο θυρωτάτη καὶ εἶχε σημαντικὴν περιεχὴν Ὁ Φίλιππος τῆς Μακεδονίας καταλῶς προσέβαλεν αὐτήν. Ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη ὁ σημερ. δῆμος Μ. ἀνήκων εἰς τὴν ἐπαρχ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων τοῦ νομοῦ Λαρίσσης. ἔχον δὲ πρωτεύουσάν τὴν Ἀβαρίσαν καὶ 2414 κατ. Ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν ἐν γῶρ 9 χωρία, ὧν τὰ μεγαλύντερα (ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας) Μαντασιὰ, Παλαμάς καὶ Χιλιαδοῦ. [Α.Α.]

Μελιτζάνα ἢ **Μαντζάνα**. βλ. Σόλανον.

Μελίτη (Μάλτα). Νῆσος τῆς Μεσογείου, μετὰξὺ Σικελίας καὶ Ἀφρικῆς, ἀνήκουσα εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν, ἔχουσα δὲ ἐμβ. 249 τετρ., μετὰ δὲ τῶν πλησίον αὐτῆς νησιδίων Γαύδου (ν. Γότσου), Κομίνου καὶ 322.6 τετρ. καὶ 166.889 κατ., ὧν 1702 Ἀγγλοὶ καὶ 1741 ξένοι, ἀνευ τῆς εἰσροῆς 8.945 ἀνδρῶν. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶνε λοφώδες, τὸ κλίμα θερμὸν μετριαζόμενον ὁμῶς διὰ τῶν θαλασσίων ἀνέμων. Ἡ γλωσσὶς αὐτῆς εἶνε σερβιγῶσα, τὰ δὲ ρέθρα ἥδη ἐφημίζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα· καλλιεργοῦνται κυρίως εἶτος, ὅσπρια, βῆρυξ, ἐσπεριδοειδῆ καὶ εὐδοκίμει ἢ μελισσοτροφία, παράγεται δὲ καὶ ἐλίγος εἶνος. Τὸ ἐμπορίον, ἢ ναυτιλία καὶ ἡ ἀλιεῖα ἀκμάζουσι λίον. Οἱ κάτ. εἶναι καθολικοὶ καὶ ἀποτελεῦσιν ἰδιαίτεράν ὑποδιαίρεσιν τῆς σημιτικῆς φυλῆς. Γλῶσσαν τοῦ ἐμπορίου εἶνε ἡ ἑγγλίκη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰταλική· εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη ἐμιλεῖται ἀραβικὴ διάλεκτος ἀνάμικτος μετὰ πολλῶν ξενικῶν στοιχείων Ἡ Μ. εἶνε κέντρον τῆς ἐν τῇ Μεσογείῳ ἀγγλικῆς ἀεροπορίας καὶ στρατηγηκῶν σημείων μερίσσης ἀξίας, διὰ καὶ ὡχυρώθη ἱσχυρῶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Διατελεῖ δὲ ὑπὸ Ἀγγλονδιοικητὴν, παρ' ὃν ὑπάρχει συμβούλιον ἐκ-

τελειοτικόν. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Λαβαλέττα (βλ. λ.).

Ἡ Μ. καὶ ἡ Γαῦδος ἦσαν περὶ τὸ 1400 π. Χ. φοινικικαὶ ἀποικίαι, εὐρίσκονται δὲ ἐν Γαῦδῳ εἰσὶ πολλὰ ἴχνη τῶν Φοινίκων. Παρ' Ἑλλήσιν ἡ νῆσος ἐθεωρεῖτο ὡς διαμνητὴς νόμφης Καλυψούς (ᾠγυγία τὸ πάλαι καλούμενη). Περὶ τὸ 400 π. Χ. ἐγκατεστάθησαν ἐν Μ. οἱ Καρχηδόνιοι, ὧν τὴν θέσιν κατέλαβον κατὰ τὸν β' καρχηδονιακὸν πόλεμον οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐνταῦθα ἐναυάγησεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις λέγεται ὅτι ἴδρυσεν ἐν Μ. χριστιανικὴν κοινότητα. Ἐν τοῖς ὑστερον ἐκυριεύθη ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Ρόμω (454 μ. Χ.). τῶν Βανθάλων (494), τῶν ὑπὸ τὸν Βελισάριον Βυζαντινῶν (533) καὶ τῶν Ἀράβων (870), οἵτινες ἐκράτησαν αὐτὴν μέχρι τοῦ 1090, ὅποτε οἱ Νορμαννοὶ ἤνωσαν αὐτὴν μετὰ τῆς Σικελίας. Κάρολος ὁ Ε' παρεχώρησε τὴν νῆσον ὡς τιμᾶριον τῆς Σικελίας εἰς τοὺς Ἰπ' αὐτῆς κληθέντας ἱππότεας. Ἀλλὰ τῷ 1798 ὁ Βοναπάρτης κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατεῖαν ἐκυριεύσεν αὐτὴν διὰ προδοσίας, ἡ δὲ γαλλικὴ φρευσὶς ἠναγκάσθη 1800 νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς Ἀγγλους οἵτινες ἔκτοτε ἔμειναν κύριοι τῆς Μ.

Μελιτηνή. Ἀρχαία πόλις ἐν τῇ Α μέρει τῆς Καππαδοκίας, κειμένη ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Καρμαλά, ὀλίγον ἄνωθεν τῶν ἐκβολῶν τούτου εἰς τὴν Εὐφράτην. Ἐπὶ Τραϊανοῦ ἐγένετο μία τῶν ἐπισημοτέρων τῆς χώρας πόλεων. Νῦν καλεῖται Μαλάτσια, ἔχει γεωργίαν, παικίλην βιομηχανίαν καὶ 7000 κατ., εἶνε δὲ πρωτεύουσα δικικήτσεως τῆς τοπαρχίας Διαρβεκίρ. [Μ.Χ.]

Μελίτης ἱππότεαι. Τὸ παλαιότατον τοῦτο τῶν ἱπποτικῶν ταγμάτων ἐσχηματίσθη δι' ἐταιρίας ἐμπόρων ἐξ Amalfi τῆς Ἰταλίας, οἵτινες τῷ 1070 ἔκτισαν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκκλησίαν καὶ μονὴν Βενεδικτινὴν, ὀλίγον δὲ ὑστερον ξενῶνα (hospitium) διὰ τοὺς προσκυνητὰς μετὰ παρεκκλήσιον τιμωμένον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. Ἐκ τούτου οἱ μοναχοὶ ἐκλήθησαν Ἰωαννίται, ἔλαβον δὲ 1113 ὑπὸ τοῦ πάπα Πασγάλη Β' ἴδιον σύνταγμα καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεπτύχθη ἱπποτικὸν τάγμα διαγραφωμένων ὑπὸ τοῦ Ῥαϊμόνδου Δουποι' τὰ μέλη αὐτοῦ διηροῦντο εἰς 3 τάξεις. ἱππότεας πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν πολέμῳ, πρεσβυτέρους πρὸς ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διακονοῦντας ἱερέας πρὸς περιθαλπὴν τῶν ἀσθενούντων καὶ καθοδήγησιν τῶν προσκυνητῶν. Τὸ περίβλημα αὐτῶν ἦτο μέλας μανθῶς μετὰ λευκοῦ σταυροῦ. Τὸ τάγμα εὐνοούμενον ὑπὸ τῶν παπῶν, ἀπέκτησε καὶ εἰς ἄλλας χριστιανικὰς χώρας μεγάλα κτήματα. Ὅτε ἐκυριεύθη τῇ 1187 ἡ Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Σαλαδδίνου, τὸ τάγμα μετεβίβασε τὴν ἐδρὰν του εἰς Πτολεμαῖδα,

τῇ δὲ 1291 εἰς Κύπρον καὶ τῇ 1309 εἰς Ῥόδον, ὅθεν ἐκλήθησαν καὶ ἱππότεαι τῆς Ῥόδου. Ἐνταῦθα ὑπέστη πολλὰς καὶ θεινὰς προσβολὰς ἐκ μέρους τῶν Μωαμεθανῶν (περίφημος ἐγένετο ἡ ὑπεράσπισις τῆς νήσου ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ Πέτρου τῆς Ὠδυσσῆος κατὰ Μωάμεθ Β' τῷ 1480), τέλος δὲ ἠναγκάσθη ὁ ἀρχηγὸς Δὲ Λίλ δ' Ἀδάμ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν νῆσον εἰς τὸν σουλτάνον Σουλεϊμάν Β' (1522). Ἀφ' οὗτο ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Ε' παρεχώρησε τῇ τάγματι τὰς νήσους Μελίτην, Γαῦδον, Κέμινον ὡς καὶ τὴν ἐν Ἀφρικῇ Τρίπολιν, αἱ ἱππότεαι ἐπεκλήθησαν ἱππότεαι τῆς Μελίτης. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν κτήσεών των κατήργησεν ὁ Ναπολέων κυριεύσας τῇ 1798 τὴν Μελίτην. Παρατηθέντος τότε τοῦ τελευταίου ἀρχηγοῦ βερώνων Hompesch, ἐξελέγη ὡς ἀρχηγὸς ὁ αὐτοκράτωρ Παῦλος ὁ Α' τῆς Ῥωσσίας, δὲν ἀνεγνωρίσθη ὁμοῦ γενικῶς. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19' αἰῶνος κατηργήθη τὸ τάγμα εἰς τὰς πλείστας γώρας, δημοθεύοντων τῶν κτημάτων των, ὑπάρχει ὁμοῦ εἰσέτι τὸ συμβούλιον αὐτοῦ ὑπὸ προεδρίαν Ἰοηγοῦ τοποτηρητοῦ (νῦν ἐν Ῥώμῃ) καὶ 4 Μεγάλαι Ἠγουμενίαι (ἐν Ῥώμῃ, Βενετίᾳ, Νεαπόλει καὶ Πράγῃ), ὡς καὶ κλάδος τοῦ τάγματος ἐν Ἰσπανίᾳ.

Ἐν Πρωσσίᾳ ὑπῆρχε τάγμα Ἰωαννιτῶν, οὗ ἡ τελευταία διωργάνωσις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1852 καὶ σκοπὸς εἶνε ἡ περιθαλψὶς τῶν τσομακτικῶν τὸ παράσημον τοῦ εἰς 3 τάξεις διηρημένου τάγματος εἶνε χρυσοῦς σταυρὸς μετ' ὀκτὼ κορυφῶν, κεκοσμημένος διὰ λευκοῦ σμάλτου. [Ρ.Υ.]

Μελιτολεθικὸν ὄξύ. $C_{12}H_8O_{12}$. Οργανικὸν ὄξύ ὅπερ ὡς ἄλλας ὀργιλίου εἴδηται ἐν τῇ μελλίτῃ (βλ. λ.), ἐξ οὗ καὶ ἐξάγεται. παρασκευάζεται δὲ καὶ τεχνητῶς. Κρυσταλλοῦται εἰς λευκὰς στιλπνὰς βελόνας, διαλύεται ὁ εὐκόλως ἐν ὕδατι καὶ οἶνο-πνεύματι, ἔχει γεῦσιν λίαν ὀξύν, ἀνθίσταται κατὰ πίντων τῶν ὀξέων, τήκεται δὲ καὶ ἀποσυντίθεται εἰς λίαν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν· ἐκ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ γνωστότερα εἶναι ὁ μελιτολεθικὸς ἀργυρὸς καὶ τὸ μελιτολεθικὸν βῆριον. [Χ.Χ.]

Μελιτόλιθος. 1) Ὁρυκτὸν τοῦ τετραγωνικοῦ συστήματος, χρώματος μελιτοφαίου ἢ λευκοκίτρινου, λάμψεως ὁμαλοειδοῦς ἢ λιπώδους, ἔχον σκληρότητα 5, εἰδικὸν βάρος 2.90-2.95. Εἶνε μίγμα πυριτικῶν ἀλάτων ἀσβεστοῦ, ὀργιλίου, ὀξείδιου τοῦ σιδήρου, μαγνητίου καὶ νατρίου, εὐρηται δ' ἐν τῇ λάβᾳ τοῦ Βεζουβίου καὶ ἐν διαφόροις βαταλτικοῖς πετρώμασι. — 2) Καλεῖται οὕτω καὶ ὁ ἄλλως μελλίτης λεγόμενος, βλ. λ. [Δ.Κ.]

Μελιτόπολις. Πρωτεύουσα περιφέρειας (13387 τχμ. μετὰ 320880 κατ.) τοῦ ῥωσ. κυβερνείου Ταυρίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ

Μοτοσανάια. Έχει 15 120 κατ., σαπωνοποιεῖται, ἀτμοβύλους καὶ ἀκμαῖον ἐμπορίον σίτου, μαλλίου καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Μελιτοσάκχαρον (Raffinose, Gossypose). $C_{12}H_{22}O_{11} + 3H_2O$. Εἶδος σακχάρου τῆς ἐμάδος τοῦ καλαμοσακχάρου, εὐρισκόμενον ἐν τῇ μελάσσει, ἐν μάννα τνὶ τῆς Αὐστραλίας (τοῦ *Eucalyptus viminalis*), ἐν τοῖς σπέρμασι τοῦ βάμβακος κλ. Ἀποτελεῖ κρυσταλλούμενον ὀχρόους, εἰς ὕδωρ εὐδιαλύτους βελόνας, ζεόμενον δὲ μετ' ἀραιῶν βεῶν μεταβάλλεται εἰς ζυμώσεως ἐπιδεκτικὰ εἶδη σακχάρου. [Χ.Χ.]

Μελιφαγίδαι (Meliphagidae). Οἰκογένεια πτηνῶν περιλαμβάνουσα 23 γένη καὶ 109 εἶδη, διαδεδομένα ἀπὸ Κελέβας μέχρι τῶν νήσων Σαμόας καὶ ἀπὸ τῶν Μολλοῦκων μέχρι τῶν Σανδουίχων νήσων ἐν Αὐστραλίᾳ. Ἐχουσι ῥάμφος μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιμήκης, κεκαμμένον καὶ ὀξύ, γλῶσσαν κατὰ τὸ ἄκρον νηματοειδῶς ἐσχισμένην ἐν εἶδει χρωστήρος. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὴν διαίταν ἐμοιάζουσι πρὸς τὰ κολύβρια. [Φ.Ι.]

Μελιῶδη. Βλ. Μελία.

Μέλκ. Κωμόπολις τοῦ νομοῦ Σάγκτ-Πόλτεν τῆς Κάτω Αὐστρίας ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως. Ἐχει 1953 κατ. καὶ περίφημον μοναστήριον τῶν Βενεδικτίνων, διατηρούντων γυμνάσιον καὶ παιδαγωγεῖον. [Μ.Σ.]

Μελκάρτ (τ. ἔ βασιλεὺς τῆς πόλεως). Ὄνομα τοῦ Βήλου (βλ. λ.) ἤτο: τοῦ πολιοῦγου θεοῦ τῆς Τύρου. οὗ τὸν λαμπρότατον ναὸν περιγράφει ὁ Ἡρόδοτος Ἐκείθεν μετεδόθη ἡ λατρεία του ἀνὰ τὰς φοινικίαν ἀποικίας, Κύπρον, Θάσον, Καρχηδόνα, Γάδειρα κλ. Ἐνωρὶς ἐπῆλθε παρ' Ἑλλήσι σύγχυσις τοῦ Μ., ὃν ἐκάλουν Μελί κέρτην, μετὰ τοῦ Ἡρακλέους. ἀθλῶν δὲ πόσον ἐπέδρασαν ὁ Μ. ἐπὶ τὸν περὶ τούτου μῦθον.

Μελλίτης. Ὀρυκτὸν ὀργανικῆς προελεύσεως νίτρινον, ὅψιν ἔχον μέλιτος, κρυσταλλούμενον κατὰ τετραγωνικὰς πυραμίδας· ἔχει εἶδ. βάρος 1.5, σκληρότητα ἴσην τῇ τοῦ γύψου, ἀποτελεῖται δὲ ἐκ 40.3% μελιτολιθικοῦ ὀξέος, 14.4 ὀργίλλου καὶ 45.3 ὕδατος. Εὐρήται ἐν Θυριγγίᾳ, Βοημίᾳ κλ. ἐντὸς στρωμάτων γεανθράκων, χρησιμοποιοῦται δὲ εἰς παρασκευὴν μελιτολιθικοῦ ὀξέος.

Μέλο (Don Francisco Manuel de Mello ἢ Mello). Περίφημος ποιητὴς τῆς Πορτογαλίας, γενν. 1611 ἐν Λισσαβῶνι, κρατηθεὶς ἐπὶ 9 ἔτη ἐν εἰρκτῇ, ὕστερον δὲ ἐξορισθεὶς εἰς Βρασιλίαν χωρὶς νὰ εἶνε γνωστὴ ἡ αἰτία τούτων· ἀμνηστευθεὶς τῇ ἐπιδράσει τοῦ Μαζαρίνου, ἀπέθανε τῷ 1666 ἐν Λισσαβῶνι. Ἐγράψε πορτογαλιστὶ καὶ ἰσπανιστὶ ποιήματα καὶ ἔργα ἐν πεζῷ λόγῳ ἀνήκοντα εἰς τὰ κάλλιστα τῆς ἐποχῆς του. Περίφημος

δὲ κατέστη ἡ ἰσπανιστὶ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένη Ἱστορία τῶν κινήματων, τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ τοῦ πολέμου τῆς Καταλωνίας ἐπὶ Φιλίππου Δ', πολλάκις ἐκδεδομένη. [Μ.Γ.]

Μελόδραμα εἶνε ἡ ἐξελληνισίς τοῦ ἰταλικοῦ opera, ὅπερ σημαίνει μὲν κυρίως ἔργον ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν τὸ μελοποιηθὲν δραματικὸν ἔργον καὶ ὑπὲρ τὴν σημασίαν ταύτην ἐχρησιμοποιήθη τὸ πρῶτον ὡς φοινεται. ὑπὸ τοῦ Ἑντεῦ Φρ. Καβάλλη (1639) διὰ τὰ τοιαῦτα ἔργα του πρὸ αὐτοῦ καὶ μάλιστα καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Ἴταλοι μετεχειρίζοντο κυρίως τὰ ὀνόματα *dramma in musica* ἢ *dramma per musica*, ὅπερ ὡς καὶ ἡ ἐλληνικὴ λέξις ἐκφράζει πολὺ ἐναργέστερον τὸ πρᾶγμα. Σκοπὸς τοῦ Μ. εἶνε νὰ παραστήσῃ δραματικὴν πρᾶξιν τῇ βοηθείᾳ τῆς μουσικῆς καὶ νὰ ἐπιτείνῃ οὕτω τὴν ἐπὶ τὸ αἶσθημα καὶ τὴν φαντασίαν τοῦ ἀκροατοῦ ἐπίδρασιν τοῦ παρισταμένου ἔργου. Ἐκ τῆς φύσεως τῆς μουσικῆς προκύπτει ὅτι πᾶν δράμα δὲν εἶνε καὶ κατάλληλον πρὸς Μ. Τὸ ὡς βάσις χρησιμεύον κείμενον (*libretto*) ὑποχωρεῖ πρὸ τῆς μουσικῆς, ἥτις εἶνε τὸ κύριον μέρος τοῦ Μ., καὶ μετὰ τῆς διασκευῆς τῆς σκηνῆς δίδει αὐτῷ φῶς καὶ λάμψιν. Ἐν τῷ Μ., ἀντιθέτως πρὸς τὸ δράμα, δὲν ἀναπτύσσονται διαλεκτικῶς καὶ ἐν αὐστηρῶς λογικῇ συνεχείᾳ χαρακτήρες καὶ πράξεις, ἀλλ' οἱ χαρακτήρες παρουσιάζονται μᾶλλον ὡς ἥδη ἀνεπτυγμένοι καὶ αἱ σκηναὶ παρατιθενταὶ μᾶλλον παρ' ἀλλήλας, διδεται δὴ ἀ δὴ σείρα δραματικῶν εἰκόνων, ὧν ἡ ἐσωτερικὴ συνάρησις πρέπει ἐν τούτοις νὰ εἶνε αὐτόδηλος διότι δὲν δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ λεπτομερῶς διὰ τῆς μουσικῆς. Δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῇ ὅτι τὸ ἔργον ὡς ἐκ τῆς φύσεως του προσλαμβάνει στερεοτυπίαν τινὰ ἥτις αὐξάνεται ἐτι διὰ τῆς τυπικῆς ἐμοιότητος τῶν μουσικῶν χαρακτηρισμῶν, περιοριζομένων ἐντὸς θ τὸ πολὺ φωνῶν, ὥς καλοῦσιν οἱ Ἴταλοι *soprano*, *mezzosoprano*, *alto*, *tenore*, *baritono* καὶ *basso*, καὶ δὴ οὕτως ὥστε ὁ χαρακτήρ τοῦ προσώπου νὰ ἐκφράζεται διὰ τοῦ χαρακτήρος τῆς φωνῆς. Ἐπειδὴ εἰς τὸ Μ. συνεργάζονται διάφοροι τέχνη, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ καλλιεργηθῇ μία αὐτῶν ὑπερμέτρως ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἄλλων· ἐπειδὴ π γ ἡ μουσικὴ ἐκ τῆς σκηνῆς ἐνεργεῖ ὁμοιότερον καὶ ἰσχυρότερον ἢ ἀλλοῦ, εὐκόλως τὸ Μ. ἐπιδιώκει μονομερῶς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτης, ὅπερ ἦτο σφάλμα τῶν κατὰ τὰ ἄλλα ἐξαισιῶν ἰταλικῶν Μ. τοῦ 18' αἰῶνος καὶ τοῦ α' ἡμίσεως τοῦ 19' αἰῶνος· τούναντίον δὲ γενικὸν σχεδὸν ἐλάττωμα τῶν γερμανικῶν Μ. τοῦ τρέγοντος αἰῶνος ἦτο καὶ εἶνε ὑπερβολὴ τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς· τρίτον δὲ ἐλάττωμα συνίσταται ἐν τῇ ὑπερβολικῇ σκηνικῇ διακοσμήσει. Τέλος δὲ τέταρτον σφάλμα γίνεται, ὅταν τὸ Μ. ἰδιοποι-

εἶται τὸ ἔδαφος τοῦ ἀπχγγελτικοῦ δράματος, ἐπιθετικὸν οὕτως εἰπεῖν νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ δράματος ἐν γένει. Περὶ τὰ ζητήματα ταῦτα, περὶ τὰ ὅρια αὐτοῦ καὶ τὴν ἀναλογίαν τοῦ μουσικοῦ καὶ τοῦ δραματικοῦ στοιχείου στρέφεται ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ Μ. Ὡς ἀρρηθμιζοῦνται τοῦ Μ. γνωστότατοι ἐγένοντο ὁ Γλὺκ καὶ ὁ Βάγνερ (βλ. τ. λ.). — Κατὰ τὸ εἶδος τοῦ δραματικοῦ ἀντικειμένου καὶ κατὰ τὰς μορφὰς τῆς μουσικῆς διακρίνονται ἀνεκαθεν διάφορα εἶδη τοῦ Μ. Συνηθεστὰ δὲ διαίρεσις εἶναι ἡ εἰς μέγα καὶ ὀρθαρόν Μ. (opera seria παρ' Ἰταλοῖς, tragédie lyrique παρὰ Γάλλοις) καὶ κωμικὸν Μ. (opera buffa, opéra comique). Ἐν τῇ δευτέρᾳ τούτῳ οἱ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ παρενείρουσι καὶ διάλογον ἀπαγγελλόμενον, ἐξαιρετικῶς δὲ εὐρίσκεται τοιοῦτος καὶ ἐν τισὶ μεγάλοις ἡ ὀρθοῖς Μ. (Ὁ μαγευμένος πλαγιάουλος τοῦ Μότσαρτ, ὁ Φιδέλιος τοῦ Βερχόβεν, ὁ Ἐλεύθερος σκοπευτὴς τοῦ Βέμπερ εἶνε τοιαῦτα). Τὰ ἔργα εἰς ἃ πάντες οἱ διάλογοι ἀπαγγέλλονται καλοῦνται βωδებიλ (βλ. λ.), operettes, μελοδραμάτια. Ἀρχὴ τοῦ Μ. ὑπῆρξεν ἀποτερά τις πρὸς ἀναγέννησιν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, γενομένη περὶ τὸ 1590 ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Πλατωνικῇ Ἀκαδημίᾳ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἐξέλεγοντο παθητικὰ ἄσματα (μονωδία μετὰ συνόδου ὁργάνων) καὶ χορωδία. Τὸ πρῶτον μεγαλειότερον ἔργον τοῦ εἶδους τούτου ὑπῆρξεν ἡ Ἀδάνη (1597), ἥς ποιητὴς ἦτο ὁ Ottavio Rinuccini, μελοποιὸς δὲ ὁ Ἰακ. Peri d'Intino ἐποίησαν καὶ τὸ δεύτερον καὶ λαμπρότερον, τὴν Εὐρυδίκην (1600). Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ διεδόθη περὶ τὸ 1640, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ περὶ τὸ 1660. [Μ.Γ.]

Μελόη. Γένος κολεοπτέρων ἐντόμων, πρῶτον τῆς ἰκχογενείας τῶν Μελοῖδων, ἥς τὰ μέλη ἐνέχουσιν ὀξὺν χυμὸν, ἐρεθίζοντα τὸ ἀνθρώπ. δέρμα καὶ προξενούντα ἐπ' αὐτοῦ φυσαλίδας. Γνωστότατον εἶδος εἶναι αἱ Κανθαρίδες (βλ. λ.), ἐξ ὧν παρασκευάζονται τὰ ἐκδόρια. Ἐν Ἑλλάδι κοινὰ εἶναι διάφορα εἶδη τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκον. ἀνῆκοντος γένους τῶν Μελοῖδων, ἐξ ὧν ἐπίσης δύνανται νὰ παρασκευασθῶσιν ὁμοία ἐρεθιστικὰ τοῦ δέρματος. [Φ.Ι.]

Μέλος ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὸ λυρικὸν ποίημα ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ, δηλ. δὴ τὸ πρὸς ὠδὴν προωρισμένον, ἔχον ὡς χαρακτηριστικὸν τὴν στροφικὴν μορφήν («κατὰ περίοδον»), κυρίως δὲ τὸ διὰ μονωδίαν. Ἐνίοτε δὲ ἐσημαίνειν ἡ λέξις καὶ μόνον τὴν μελωδίαν.

Μελπομένη. Βλ. Μοῦσαι.

Μέλφι. Πόλις τῆς ἐπαρχ. Πόπέντας τῆς Κάτω Ἰταλίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ ἐσβεσμένου ἡφαιστείου Vulture. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 12212 κατ. καὶ φραῦριον

τοῦ οἴκου Δόρια. Ἐπὶ τῶν Νορμαννῶν ἦτο πρωτεύουσα τῆς Ἀπουλίας. [Μ.Σ.]

Μελχισεδὲκ (ἑβρ. = Βασιλεὺς δικαιοσύνης). Ἐν τῇ Πεντατεύχῳ ἀναφέρεται ὁ Μ. ὡς βασιλεὺς τῆς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἱερεὺς τοῦ Ὑψίστου, εἰς ὃν ὁ Ἀβραάμ. ἐπιστρέφων ἐκ τῆς πρὸς λύτρωσιν τοῦ Ἀὐτ. ἐκστρατείας του προσφέρει τὴν δεκάτην καὶ λαμβάνει τὰς εὐλογίας του. [Θ.Ε.]

Μελωδία καλεῖται μονόφωνος σειρὰ μουσικῶν φθ. γγών, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ φθόγγοι διαδέχονται ἀλλήλους κατὰ κεκανονισμένον ρυθμὸν καὶ ἀποτελοῦσι διὰ τῆς κλίμακος καὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν συνεχῆς ἐκφραστικὸν σύνολον. Ἡ Μ. εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς μουσικῆς.

Μέμελ. Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα περιφέρειας (841.6 τχμ. καὶ 59410 κατ.), τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Κονιξβέργης, ἡ βορειότερα τῆς Γερμανίας πόλις, πλησίον τῶν ῥωσσικῶν συνόρων ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου τῆς Βαλτικῆς τοῦ καλουμένου Κουρικοῦ Χάρφ. Ἐχει 19282 κατ. (1890). γυμνάσιον, διδασκαλεῖον θηλέων, σπουδαῖον ἐμπόριον (ἀμπρὸν λιμένα), ναυπηγίαν, βιομηχανίαν ἡλέκτρου καὶ σιδήρου, ναυτιλίαν κλ. [Μ.Σ.]

Μεμερίτζι ἡ Μεχμέτ-Πεῖζι. Χωρ. τοῦ δήμ. Μεθώνης τῆς Πυλίας, κείμενον κατὰ τὸ ΒΑ αὐτῆς εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 2.15', μετὰ 343 κατοίκων.

Μεμνῆ. Χωρ. τοῦ δήμου Φαλακίτις τῆς ἐπαρχ. Μεγαλοπόλεως, μετὰ 188 κατ. [Μ.Σ.]

Μέμμελινγ (Iw. Memling). Ζωγράφος τῆς ἀρχαίας φλαμανδικῆς σχολῆς, γερμανικῆς καταγωγῆς, γενν. περὶ τὸ 1440, ζήσας δ' ἐν Βρούγγῃ, ὅπου ἀπέθ. τῷ 1494. Τὰ ἔργα του διαπρέπουσιν ἐπὶ ζωηρῆς χρώματι καὶ ἐπιμελεῖ ἐκτελέσει τῶν λεπτομερειῶν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐν ἐνὶ πίνακι ἐνοῦνται διάφοροι σκηναί, ὧν τὰ πρῶτα ἐν μικρογραφίᾳ. Ἐργα του εὐρίσκονται κυρίως ἐν Βρούγγῃ (κυψέλη τῆς Ἀγ. Οὐρσούλης) καὶ εἰς τὰς μεγάλας τῆς Εὐρώπης πινακοθήκας. Περιήγους ἦτο ὁ Μ. καὶ ὡς προσωπογράφος. [Μ.Γ.]

Μέμμελινγκεν (Memmingen). Πόλις τοῦ νομοῦ Σουηβίας τῆς Βυαρτίας, ἄλλοτε ἐλευθέρα τοῦ Κράτους πόλις, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀαχ. Ἐχει 9600 κατ. (1890), βιομηχανίαν μαλλίνων ὑφανμάτων, ἐμπόριον λυκίσκου καὶ διδασκαλεῖον θηλέων. Τῷ 1800 ἐνίκησαν ἐνταῦθα οἱ ὑπὸ τὸν Μωρὸ Γάλλοι τοὺς Αὐστριακοὺς. [Μ.Σ.]

Μέμωνων. Παρ' Ὁμήρῳ ὁ περικαλλὴς υἱὸς τῆς Ἥους, παρὰ μεταγενεστέροις δὲ τῆς Ἥους καὶ τοῦ Τιθωνοῦ, ἀδελφοῦ τοῦ Πριάμου ὡς ἀρχηγὸς τῶν Αἰθιοπικῶν ὑπεσθῆρξε τοῦτον ἐν τοῖς Τρωϊκοῖς, φονεύσας τὸν Ἀντίλοχον, φονευθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύου. Ἐκ τῆς σποδοῦ τῆς πυρᾶς του ἀνέπτησαν

πηγὰ Μέμνωνες ἢ Μεμνονίδες, ἅτινα κατ' ἔτος πολεμοῦσιν ἀλλήλα ὑπεράνω τοῦ σωρῶ. Εἰς τὸν Μ. ἀποδίδονται ὑπὸ τῆς παραδόσεως μεγάλα οἰκοδομήματα ἐν Ἀσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ (Μεμνόνεια), ἐν οἷς καὶ 2 μονολιθικοὶ κολοσσοὶ τοῦ βασιλείως τῆς Αἰγύπτου Ἀμενώπιδος Γ', οἵτινες ἴσταντο πρὸ τοῦ ναοῦ τούτου ἐν Θήβαις. Τῷ 27 π. Χ. συνεπείᾳ σεισμοῦ κατέπεσε τὸ ἀνω μέρος τοῦ βορείου κολοσσῶ, ἔκτοτε δ' ἠκούοντο περιεργοὶ ἤχοι προερχόμενοι ἐξ αὐτοῦ ὅτε προσεβάλλετο ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, θφειλόμενοι μὲν ἢ εἰς τὴν διέλασιν τοῦ ἕρους διὰ τοῦ πολυσχίστου πετρώματος ἢ εἰς ἄλλο φυσικὸν φαινόμενον, ἐξηγούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Μ. πρὸς τὴν μητέρα του Ἡώ. Ἀφ' οὗτοῦ ὅμως ἐπιδιωρθώθη ὁ κολοσσός, πιθανῶς ὑπὸ Σεπτιμίου Σεδῆρου, δὲν ἠκούσθησαν πλέον οἱ ἤχοι. Νῦν δ' ἐτι προέχουσιν οἱ κολοσσοὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἃν καὶ αἱ βίσεις των καλύπτονται ὑπὸ τοῦ ἀκαταπαύστως ὑψουμένου ἔδαφους. Βλ. τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐν πιν. ἡ Γλυπτικῇ Β' 11. [Δ.Μ.]

Μέμνων ὁ Ῥόδιος, φημισθεὶς ὡς Πέρσης στρατηγός. Ὑπηρετήσας τὸ πρῶτον τῷ Ἀρταξέρξει Ὁσχῷ, μετέσχε τῆς στάσεως τοῦ Ἀρταβαζου καὶ ἀποτυχούσης ταύτης κατέφυγεν εἰς Μακεδονίαν. Τυχὼν συγγνώμης ἐπέστρεψε καὶ στρατηγὸς ὢν ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔδωκεν εἰς τοὺς Πέρσας συμβουλὰς καταλλήλους ἵν' ἀναγκαιῶς σωσι τὴν πρόβον τοῦ Μακεδόνος, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη. Κατὰ τὴν ἐν Γρανίκῳ μάχην ἐστρατήγει μυρίων Ἑλλήνων μισθωτῶν, ὅτερον δὲ υπερήσπισε τὴν Μίλητον καὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν, ἐκυρίευσεν τὴν Χίον, Λέσβον καὶ ἄλλας νήσους, ἀλλὰ πολιορκῶν τὴν Μιτυλήνην ἀπέθανεν τῷ 333 π. Χ., πρὶν ἐκτελέσει τὸ σχέδιόν του νὰ μεταβῇ εἰς τὸν πόλεμον εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα. [Ι.Κ.Π.]

Μέμνων. Ἑλλην ἱστορικὸς ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐπὶ Πέντω, ζήσας πιθανῶς ἐπὶ Ἀδριανού. Συνέγραψε περίφημον ἱστορίαν τῆς πατρίδος του εἰς πλέον ἢ 16 βιβλία. Γνωρίζομεν δὲ τὸ ἔργον ἐκ τῆς ἐπιτομῆς τῶν βιβλίων 9-16 (περιλαμβ. τὰ ἔτη 363-46 π. Χ.), ἥτις σώζεται ἐν τῷ Μυριοβιβλίῳ τοῦ Φωτίου. [Χ.Β.]

Μέμφις (αἰγυπτ. Mennufer). Ἡ ἀρχαιότατη πρωτεύουσα τῆς Κάτω Αἰγύπτου ἥς τὰ εἰρηπία κεῖνται παρὰ τὸ χωρίον Μίτ-Ραχινέ. ὥρας τινὰς Ν τοῦ Καίρου, πλησίον τῆς Δ ὁδοῦ τοῦ Νεῖλου. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἱστορικοὺς ἰδρύθη ἡδὴ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἱστορικοῦ βασιλείως τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Μηνά (βλ. Αἰγυπτὸς ἐν τ. Α' σ. 265), καὶ ἐγένετο ἔδρα αὐτοῦ. Ἐκτοτε διέμεινεν ἡ πρώτη πόλις τοῦ κράτους, μέχρις οὗτο κατὰ τὸ τέλος

τῆς λεγομ. παλαιᾶς βασιλείας (περὶ τὴν 18^{ην} δυναστείαν), ἀνεπτύχθησαν παρ' αὐτὴν αἱ Θῆβαι αἵτινες ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὑπερέβαλλον μάλιστα τὴν Μ. κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐν τοῖς ὑστερον ἡ ἔδρα τῶν βασιλέων μετετέθη κατὰ καιροὺς πάλιν εἰς τὴν Μ., μέχρις οὗτο τέλος μετεβιβάσθη ὁριστικῶς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Οἱ μεγαλειότεροι Φαραῶ, μάλιστα δὲ καὶ οἱ τῶν θηβαϊκῶν δυναστειῶν, ἡμιλλῶντο ἐν τῇ διακοσμήσει τῆς Μ. διὰ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων, πρὸ πάντων δὲ διὰ διευρύνσεως τοῦ κυρίου ναοῦ τοῦ Πτάχ (Φθαῖ) ἢ Ἡφαίστου, τοῦ ἰδρυθέντος ἡδὴ ὑπὸ τοῦ Μηνά. Τανῶν εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Μ. δύο λόφοι: πλήρεις ἐρείπων, μόλις δὲ ἀναγνωρίζονται αἱ περιφέρειαι τοῦ ναοῦ τοῦ Πτάχ καὶ τῶν βασιλ. ἀνακτόρων. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι μάρτυρες τῆς σηκασίας τῆς Μ. εἶναι αἱ παρ' αὐτὴν πυραμίδες, οἱ τάφοι τῶν Ἀπίδων καὶ ἀπειράριθμοι τοιοῦτοι ἰδιωτικοί. [Δ.Λ.]

Μέμφις. Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Σχέλδου τῆς Βορειοαμερικ. πολιτείας Τενεσσὶ, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁδοῦ τοῦ Μισσισιππὶ. Ἔχει 64 495 κατ. καὶ ἀκμαίετον ἐμπόριον βάμβακος, ξυλείας, σιτηρῶν κλ. Τὸν ποταμὸν ζευγνύει ἐνταῦθα σιδηροδρομικὴ γέφυρα 791 μ. μήκους. [Μ.Σ.]

Μενάδο. Πρωτεύουσα προεδρείας ἐν τῇ νήσῳ Κελέδες, ἔχουσα 8662 κατ. ὢν 504 Εὐρωπαῖοι καὶ 2 160 Σίναι, καλὸν λιμένα καὶ ἐξαγωγὴν καφέ. [Μ.Σ.]

Μένανδρος. 1) Ἀθηναῖς, ὁ ἐξοχώτατος τῆς λεγομ. νωτέρας ἀττικῆς κωμωδίας ἀντιπρόσωπος. Ἐγεννήθη τῷ 342 π. Χ. υἱὸς τοῦ ἐκ Κηρισσίας Διοπίθους (ὅστις ἄλλοτε συνεῆετο μετὰ τοῦ ἐμνύμου στρατηγού) καὶ τῆς Ἥγηστιστράτης, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου (βλ. λ.). περιήμουν ἐπίσης κωμωδιοποιοῦ (τῆς μέσης κωμωδίας). Ἡ φύσις τὸν εἶχε προικίσθαι διὰ κάλλους (ἐπασχεν ὅμως στραδισμὸν τοῦ ἐτέρου ὀφθαλμοῦ) καὶ ἡ τύχη διὰ μεγάλης περιουσίας. ἔζη δὲ ὡς ἐπὶ πλείστον ἐν τῇ ἐν Πειραιεὶ ἐπαύλει του μετὰ τῆς ἐρωμένης του Γλυκεράς. Διδάσκαλός του ἐν τῇ τέχνῃ τῆς κωμωδίας ἐγένετο ὁ θεῖός του Ἀλκιβιάδης ἐνῶ φιλοσοφικὴν παιδείαν ἀπέκτησεν ἐν τῇ συναναστροφῇ μετὰ τοῦ Θεοφράστου καὶ τοῦ Δημήτριου τοῦ Ἐπικούρου. Ἐφθότος δ' ἐτι ὢν ἐνίκησε τὸ πρῶτον διὰ κωμωδίας τῷ 321. Ἐν τούτοις ἀνεγνωρίσθη μάλλον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἢ τοῖς συγχρόνοις, διότι ἐνίκησε μόνον ὀκτάκις, ἐνῶ ὁ συναγωνιστῆς του Φιλίμων ὑπῆρξεν ἐπιτυχέστερος ἐν τῇ εὐνοίᾳ τοῦ κοινού. Ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Σωτήρος μετεκλήθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, δὲν ἐδέχθη ὅμως τὴν πρόκλησιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔργων του ἀναδίδεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς 105-109 κωμωδίας· αἱ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἐπιστολαὶ καὶ τὰ ἄλλα ὑπὸ τοῦ Σουῖδα ἀνα-

φερόμενα έργα ἐν πεζῷ λόγῳ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ὑποβολιμαῖα. Σῶζονται δὲ τῶν κωμωδῶν πολυάριθμα ἀποσπάσματα, νεώτερά δὲ εὐρέθησαν ἀκόμη νέα τοιαῦτα, δημοσιευθέντα ὑπὸ Κέσσετ ἐν *Μνημοσύνη* Δ' 285 (ἐπιτυχέστατα ἐπεξεργάσθη τὰ παλαιότερα ὁ Βέντλεϋ ἐν *Emendationes in Menandrum et Philemonem* 1710, ἀνατυπ. ἐν *Meineke, Men. et Phil. reliquiae*). Μετεπλάσθησαν δὲ πλείονα ἔργα αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Λατίνων κωμωδιοποιῶν, ὡς π. γ. Εὐνοῦχος, Ἀδελφοί, Ἐαυτὸν τιμωρούμενος, Περὶ νῆα καὶ Ἀνδρία ὑπὸ τοῦ Τερεντίου, Πιθωνὺς δὲ καὶ τὰ Δις ἑξαπατῶν (*Bacchides*), *Καρχηδόνιος* (*Poenulus*) καὶ *Φιλάδελοι* (*Stichus*) ὑπὸ τοῦ Πλαύτου. Πρὸς τοῦτοις ἐπὶ Ῥωμαίων περιουσιολόγησαν αἱ ἐν ταῖς κωμωδίαις τοῦ γινώμει, αἵτινες ἀναμεμιγμέναι μετὰ ξένων προσθηκῶν περιήλθον εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τὸν τίτλον *Μενάνδρου γινώμει* μονόστιχοι (850 στίχοι). Ὁ Μ. ἀπέθανε τῷ 291 π. Χ., λέγεται δὲ ὅτι ἐπινίγη κολυμβῶν ἐν τῇ λιμένι τοῦ Πειραιῶς. Πρὸς καὶ *Κωμωδία*. — 2) Ἱστοριογράφος Ἐφέσιος, ὃν ἀναφέρει ὁ Ἰώσηπος ὡς γράψαντα ἱστορίαν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων βασιλέων. — 3) Ῥήτωρ ἐκ Λαδοικείας τῆς ἐπὶ Λύκῃ, ζήσας ὡς φαίνεται μετὰ τοὺς Ἑρμογένην καὶ Μινουκιανόν, διότι κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Σουίδα συνέγραψε σχόλια εἰς τούτους. Εἰς ἡμᾶς εἶνε γνωστὸς ὡς συγγραφεὺς σχολίων εἰς τὸν Δημοσθένην καὶ εἰς τὸν Παναθηναϊκὸν τοῦ Ἀρισταίδου. Εἰς τὰ χειρόγραφα ἀναφέρονται καὶ δύο ἔργα τοῦ περὶ ἐπιδεικτικῶν λόγων τοιαῦτα σῶζονται 2 ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ, τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ τέλει, τὸ δὲ δευτέρον ἐν τῇ ἀρχῇ κεκολλωμένα. Ἀμρότερα συνέγραψαν περὶ τὸ 270 μ. Χ., δὲν δύνανται ὅμως νὰ εἶναι ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Ὁ Βουρτιᾶν ἀποφαίνεται ὅτι τὸ μὲν πρῶτον αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὸν Μ. τοῦτον, τὸ δὲ ἄλλο εἰς ὁμώνυμον ῥήτορα ἐκ Τρωάδος καταγόμενον. [X.B.]

— 4) Ὁ Προτέκτωρ, Ἑλλήν χρονόγραφος, υἱὸς Εὐφράτου τοῦ Βυζαντίου. Ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 5' μ. Χ. αἰῶνος συνέγραψε χρονικὸν ἀπὸ τοῦ 558 μέχρι τοῦ 583. Ἀπόσπασμα αὐτοῦ σώζεται εἰς τὰς περὶ πρεσβειῶν ἐκλογὰς τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου. [A.I.B.]

Μενδενίτσα. Κώμη τοῦ δήμ. Θερμοπυλῶν, ἀπέχ. ἀπὸ Μώλου, ἔθρας τοῦ δήμου, καὶ τῶν Θερμοπυλῶν πρὸς Ν. ὠρ. 2. Κάτ. 642. Κεῖται κάτωθεν τῶν ὄρους Σαρῶματα (Καλλιδρόμου) ἔχουσα ὑπερκεκλιμένον φρούριον φραγκικῆς ἐποχῆς. Πρὸς Δ. τῆς κώμης ῥέει ἐκ τοῦ Καλλιδρόμου ὁ χειμάρρος Ἀραπόρρευμα. Διετέλεσε κατὰ τὸν μεσαιῶνα κτήσις φράγκου μαρκησίου. Ἡ τοποθεσία δὲ αὐτῆς καὶ ἡ εὐφορία τῆς γῆς εἶνε ἐξαιρετος.

Μένδης. Ἀρχαία πόλις τῆς Αἰγύπτου, κειμένη περίπου εἰς τὸ κέντρον τοῦ Δέλτα ἐπὶ τοῦ Νείλου (ἐρείπια αὐτῆς παρὰ τὸ σημ. Τμαῖ-ἐλ-Ἀμδίτ). Ἦτο περίφημος διὰ τὴν λατρείαν τοῦ τράγου, ὅστις καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Μ. καλούμενος ἐξελαμβάνετο ὑπ' αὐτῶν ὡς ὁ Πᾶν. Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς ἦτο Δεδέτ, ὑστερον δ' ἐκλήθη *Pi-beneb-dedet* ἤτοι Οἶκία τοῦ τράγου, τοῦ κυρίου τοῦ Δεδέτ, τὸ δὲ ἑλληνικὸν ὄνομα Μ. καὶ τὸ ἀραβικὸν Ἀμδίτ εἶναι συγκατα τοῦ ὀνόματος τούτου. [A.A.]

Μενδόζα. 1) Ἐπαρχία ἐν τῷ Δ. μέρει τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας, ἔχουσα ἐμβα. 160813 τ.χμ. μετὰ περ. 150 χιλ. κατ. Κατὰ τὸ πλεῖστον εἶνε πεδινή, τὸ δὲ Δ. τμήμα ἀνήκει εἰς τὰς Κόρδιλλιέρας· τὸ κλίμα εἶνε ξηρόν, ἀλλ' ἡ τεχνικὴ ἀρδεύσις καθιστᾷ τὸ ἔδαφος ἄρκετὰ εὐφορον καὶ παραγονταί ἐκτὸς σίτου καὶ ὀπώραι καὶ κυρίως αἶνος. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ σχιστολιθικοῦ ὄρους Σιέρρα δὲ Οὐσπαλλάτα, ἔχουσα 20 χιλ. κατ., ἐθνικὸν κολλέγιον καὶ γεωργικὴν σχολήν. [M.Σ.]

Μενέδημος ἐξ Ἐρετρίας, ἀρχαῖος φιλόσοφος ζήσας περὶ τὰ 350—276 π. Χ., ἰδρυτῆς ἰδίας σχολῆς, τῆς Ἐρετρικῆς, οὐσης ἀσημαντοῦ κλάδου τῆς Μεγαρικῆς (βλ. λ.).

Μενέλαος Ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς Λακεδαιμονίας, κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, υἱὸς τοῦ Ἀτρέως καὶ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τῆς Ἑλένης καὶ ὡς τοιοῦτος ἐν τῶν κυριωτέρων προσώπων ἐν τῇ περὶ τὴν Τροίαν πολέμῳ, εἰς ὃν ἦρχε 60 πλοῖα καὶ ἔλαβε προσωπικῶς σπουδαῖον μέρος· ἦτο δὲ καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κρυφέντες εἰς τὸν Δούρειον ἵππον ἐπήνεγκον τὴν Ἀλυσιν τῆς πόλεως. Μετὰ ταύτην ἀποπλεύσας μετὰ τῆς Ἑλένης καὶ φθάσας μέχρι τῆς Μαλίας ακρᾶς κατελήθη ὑπὸ τρικυμίας, ἥτις διεσκόρπισε τὸν στόλον τοῦ Περιπλανώμενος ὁπῶς ἔτη ἀνὰ τὰ Δ. μέρη τῆς μεσογείου, ἥ·θεν εἰς Κύπρον, Φοινίκην, Αἰθιοπίαν, Αἰγύπτον καὶ Λιβύην. Ἐπὶ τῆς νήτου Φάρου ἐβίασε τὸν Πρωτέα νὰ εἴπῃ αὐτῷ τί νὰ πράξῃ ἵνα ἐπανέλθῃ οἴκαδε. Ἐπέστρεψε δὲ τέλος εἰς τὴν πατρίδα, καὶ δὴ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐνεταφιάσεν ὁ Ὀρέστης τὴν Κλυταιμνήστραν καὶ τὸν Αἰγισθον, καὶ ἔζησεν ἔκτοτε ἐν εὐτυχίᾳ καὶ πλούτῳ ἐν Σπάρτῃ, ὅπου τὸν ἐπεσκέφθη ὁ Τηλέμαχος, ἵνα λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς. Τὴν θυγατέρα τοῦ Ἑρμῖονην συνέζευξε τῷ Νεοπτολέμῳ, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Μεγαπένου ἐνυμφεύθη τὴν Ἰριλόχην, θυγατέρα τοῦ Ἀλέκτορος. Ὡς γαμβρὸς τοῦ Διὸς ὁ Μ. μετετέθη εἰς τὰς νήσους τῶν μακάρων. Ἐν Θεράπνῃ παρὰ τὴν Σπάρτην ὑπῆρχεν ὁ τάφος αὐτοῦ

τε καὶ τῆς Ἑλένης ἐν ναφί τινι, ὅπου ἐλατρεύντο ὡς ἡμίθεοι. [Δ.Μ.]

Μενέν (Menin, φλαμ. Meenen). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Δυτ. Φλανδρίας, ἐπὶ τοῦ Δυὸς καὶ πλησίον τῶν γαλλ. συνόρων. ἔχει 13710 κατ., ὑφαντουργίαν καὶ γεωργίαν (καπνοῦ, λίνου κλ.). [Μ.Σ.]

Μενεξές. Κοινὴ ὀνομασία Ἰου τοῦ εὐόσμου. Βλ. Ἰώδη.

Μενεταίς. Βλ. Κάρπαθος.

Μένθη. Βλ. Μίνθη.

Μενίδιον. Βλ. Ἀχαρναί.

Μενέρου νόσος ἡ Μ. Ἰλιγγος καλεῖται ἀπὸ τοῦ πρώτου περιγράψαντος αὐτὴν (1821) γάλλου ἱατροῦ Menière περίπλοκον σύμπλεγμα συμπτωμάτων συνοδεύον παθήσεις τινὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτὸς καὶ ἰδία τοῦ λαβυρίνθου καὶ τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων. Ἐκδηλοῦται συνήθως διὰ παροξυσμῶν καθ' οὓς ἐκ πάσχων πρώτον μὲν αἰσθάνεται βόμβον ἢ συριγμὸν τοῦ πάσχοντος ὡς ἐντονώτατον, ὑπὸν δὲ καταλαμβάνεται ὑπὸ σκοτοδινίας καὶ ἰλιγγου καὶ νομίζει τὸ σῶμά του περιδινόμενον ἢ φερόμενον πρὸς τὰ ἐμπρός· καὶ δὲν ἀπόλλυσι μὲν τὰς αἰσθήσεις, περιρρεῖται ὅμως ἰδρωτὶ καὶ διατελεῖ ἐν ἀγχώδει στενωχωρίᾳ μέχρι τῆς λήξεως τοῦ παροξυσμοῦ, ἐπερχομένης συντόμως μετ' ἐμέτων. Οἱ παροξυσμοὶ οὗτοι γίνονται βαθμῶδον συχνότεροι· καταντώντες τέλος εἰς συνεχῆ ἰλιγγον. Πρὸς θεραπείαν ὠφελεῖ ἡ κινήσις ἐπὶ πολλοὺς μῆνας διδομένη. [Π.Ι.]

Μενίπιος. 1) Ἀρχαῖος κυνικὸς φιλόσοφος, ἐν Γαδάρσι τῆς Παλαιστίνης γεννηθεὶς, κατὰ τινὰς εἰδήσεις διὰ τῆς τοκογλυφίας μεγάλῃν ἀποκτήσας περιουσίαν, εἶτα δὲ ἀπολέσας αὐτὴν καὶ ἐκ τῆς λύπης του αὐτοκτονήσας. Ἐπραγματεύθη χαρίεντως ἀντικείμενα τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας ἐναλλαχῶς χρώμενος πεζῷ καὶ ἐμμέτρῳ λόγῳ. Ὑπόδειγμα ἔχων αὐτὸν ὁ Ῥωμαῖος Οὐάρρων ἔγραψε βραδύτερον τὰς Μενίπείους σατυράς του, ὧν σώζονται ἀποσπάσματα. Καὶ ὁ Λουκιανὸς δὲ ὡς ὁ ἴδιος λέγει ἐμιμήθη τὸν Μ., οὗ τὰς ἰδέας καὶ τὸν τρόπον ἐν μέρει μανθάνομεν ἐκ τῶν λουκιανείων διαλόγων. Ἐπίσης θαυμαστής καὶ μιμητὴς τοῦ Μ. ὑπῆρξεν ὁ ἐπιγραμματοποιὸς Μελέαγρος. — 2) Γεωγράφος ἐκ Περγάμου πιθανῶς ζήσας καὶ γράψας Περίπλου τῆς ἐντὸς θαλάσσης, οὗ ἐπιτομὴν ἐξέπόννησεν ὁ Μαρριανός.

Μενισπερμώδη. Βλ. Μηνισπερμώδη.

Μέντες. Διοίκησις τῆς Ἀσιατ. Τευρκίας ὑπαγομένη εἰς τὸ βιλαέτιον (τοπαρχίαν) Ἀϊδινίου, ΝΑ τῆς διοικήσεως Ἀϊδινίου. Ὁ ἔλλην. πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 20 χιλ. Πρωτεύουσα εἶνε Μοῦγλα. [Μ.Χ.]

Μέντζενα. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρόν

(Πατρῶν) μετὰ 313 κατοίκων, ἀπέχον 1 ὥρ. Β τῆς Χαλανδρίτσας.

Μενουφία. Μία τῶν πλουσιωτάτων ἐπαρχ. τῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ Ν μέρει τοῦ δέλτα τοῦ Νείλου, περιλαμβάνουσα 1655 τχμ. κεκαλλιεργημένην γῆν μετὰ 646013 κατ. Πρωτεύουσα εἶνε Schihin el-Kom.

Μέντσελ (Adolf Menzel). Διάσημος Γερμανὸς ζωγράφος, γενν. 1815 ἐν Βρεσλαύῃ, υἱὸς λιθογράφου ὅστις ἐγκάτεστάθῃ τῇ 1830 ἐν Βερολίνῳ. Ὁ νέος Μ. ἐργαζόμενος ἐν τῷ πατρικῷ καταστήματι, τὸ πρῶτον ἐνεργήσθη ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ διὰ διαφόρων αὐτοῦ, ἐδίων λιθογραφημάτων. κυρίως ἐκ τῆς πρωσσικῆς ἱστορίας, ἃτινα ἔτυχον καλλιότητος ὑποδοχῆς. Εἶτα, αὐτοδίδακτος ὢν, ἤρχισε τὴν ἐλαιογραφίαν, ἔγραψε πίνακας τινὰς διαδιδάσκοντας ταχέως τὴν δόξαν του. Ἀναλαβὼν δ' εἶτα τὴν δι' εἰκόνων διακόσμησιν τῆς ἱστορίας Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου ὑπὸ Κούγλερ, ἀφωτισθῇ ἔκτοτε ἐπὶ ἑτη τινὰ εἰς τὴν ἱστογραφίαν διὰ ζωλογραφήματα καὶ λιθογραφήματα ἃτινα ἀφώρων εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ ἐποχὴν τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου. Ὑστερον ἐξετέλεσε πάλιν μεγάλα ἔργα ἐν ἐλαιογραφίᾳ, ἐμείνεν ὅμως καὶ ἐν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ πλεῖστον πιστὸς εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας. Οὐχ ἦντον ἔξοχοι εἶναι καὶ οἱ πίνακες οὓς ἔγραψε μετὰ τὸ εἰς Παρίσιους ταξιδεῖόν του 1867 καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ συγχρόνου βίου εἰλημμένοι ὡς π. χ. τὸ «Σιδηροχυτήριον». Ὁ Μ. διατελεῖ ἀπὸ τοῦ 1853 καθηγητὴς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ὠραίων τεχνῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1886 καγκελλάριος τοῦ ταγματῆς τῆς Ἀξίας. [Μ.Γ.]

Μεντακώφ (Ἀλέξ. Δανιήλδοις, πρίγκηψ Μ.) Ῥώστος πολιτικὸς καὶ στρατάρχης, εὐτελεστάτης καταγωγῆς, γενν. 1672 ἐν Μόσχᾳ, εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Πέτρου τοῦ Μεγάλου καὶ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως συνωμοσίας τινὸς προαχθεὶς εἰς ἀνώτατα ἀξιώματα. Τῇ 1690 θανόντα διεδέχθη τὸν στρατηγὸν Λεφόρ, συνώδευσε δὲ τὸν Τσάρον εἰς Ὀλλανδίαν καὶ Ἀγγλίαν καὶ κατέστη ὁ εὐνοούμενος αὐτοῦ. Τῇ 1703 ἐγένετο πρῶτος διοικητὴς Πετρούπολεως, τῇ 1705 ἔλαβε παρὰ τοῦ αὐτοκρ. Ἰωσήφ τοῦ Δ' τὸν τίτλον γερμανοῦ πρίγκηπος καὶ τῇ 1707 ῥώσσου τοιούτου· τῇ 1706 ἐνίκησε τοὺς Σουηδοὺς ἐν Κάλισχ, συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν νίκην τῆς Πουλτάβας καὶ ἠνάγκασε τὸ μείζον μέρος τοῦ σουηδ. στρατοῦ ὑπὸ τὸν Λεβενχάουπτ νὰ συνθηκολογήσῃ. Μετὰ τὴν μάχην τῆς Πουλτάβας ὑψώθη εἰς στρατάρχην. Βισέβαλεν εἰς τὴν Πομερανίαν καὶ τὸ Ὀλσταίν, ἐκυρίευσεν δὲ 1713 τὸ Στεττίνον, ὅπερ εἶτα παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Τσάρου παρεχώρησε τῇ Πρωσίᾳ. Τὸ γεγονός τοῦτο καὶ ἡ πλεονεξία τοῦ Μ. ἐξώργισαν τόσο τὸν Τσά-

ρον ὥστε ἐνήγαγε τὸν Μ. πρὸ στρατοδικείου ὅπου τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον. Καὶ ἔδωκε μὲν αὐτῷ χάριν ὁ Πέτρος καὶ ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν βλα τοῦ τὰ ἀξιώματα, ἀλλ' ὁ Μ. ὑπερβύθη καὶ καταβῆλῃ μέγα πῶσιν χρημάτων. Ὅμοιαν ἐπιρροὴν εἶχεν ὁ Μ. καὶ ἐπὶ Δικατερίνης τῆς Α', ἥτις εἰς αὐτὸν κατὰ μέγα μέρος ὥρειλε τὸν θρόνον. Θανούσης δὲ αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Μ. ἀντιβασίλευς καὶ ἐπίτροπος Πέτρος τοῦ Β'. Ἐκυβέρνησα δὲ αὐτοκράτορα μετὰ τῆς θυγατρὸς του ὅτε αἰφνης καθῆρθε τῷ 1727 καὶ ἐξωρίσθη εἰς Σιβηρίαν, ἣ δὲ περιουσία του περιήλθεν εἰς τὸ στέμμα Ἀπέθ. δὲ τῷ 1730 — 2) Ἀλέξ. Σέργιεβιτς, πρίγκηψ Μ., ἔγγονος τοῦ ἀνωτ' Ῥώσσοις ναύαρχος καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν ἐγενν. 1787, μετέγχε δὲ τῶν στρατειῶν τοῦ 1842-15. Κατὰ τὴν ἑλλ. ἐπανάστασιν ὑπεστήριξεν ἐντόνως τὴν ὑπὲρ τῶν ἐλλήνων ἐπέμβασιν τῆς Ῥωσσίας, ἥς μὴ ἐπιταχθείσης ἀπεμαχρίνθη τῶν πραγμάτων μετὰ τοῦ Καποδίστρια, τοῦ Στρογγύου κλ. τῷ 1823. Κατὰ τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον τοῦ 1828 ἐκυρίευσεν τὴν Βάρναν, ὅπου καὶ σφοδρῶς ἐτραυματίσθη. Τῷ 1831 διωρίσθη γενικὸς διοικητὴς Φιλανδίας. Τῷ 1834 προήχθη εἰς ναύαρχον. Τῷ 1836 ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν. Τῷ 1853 ἐστάλη ὡς ἑκτακτος ἀπεσταλμένος εἰς Κων/λινίνα συνεννοηθῇ διὰ τὰς μετὰ τῆς Τουρκίας διαφορὰς, ἥκιστα δὲ φιλικὴν δειξάς ἑθελθε, μεθ' ὃ ἐκλήρύχθη ὁ κριμαϊκὸς πόλεμος, καθ' ὃν ὁ Μ. διωρίσθη ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν ρωσικῶν δυνάμεων. Τ' 1854 ἠττήθη παρὰ τὸν Ἀλμαν. Ὑπερήρτισεν ἐπὶ πολλοῦς μῆνας τὴν Σεβαστοπόλιν, τῷ δὲ 1855 βρώεως νοσῶν παρητήθη τὴν ἀρχιστρατηγίαν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1869 ἐν Πετρούπολει.

Μενδελσών (Mendelssohn). 1) Μωυσὴς Μ., φιλόσοφος καὶ συγγραφεὺς Ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς, γενν. 1729 ἐν Δέσσαις, ζήτας δὲ ἀπὸ τοῦ 1743 ἐν Βερολίνῳ ὅπου ἀπέθανε, μέτοχος ὢν εἰς μεταξουργεῖον, τῷ 1786. Ὑπῆρξε φίλος τοῦ Λέσσιγγ, ἐδημοσίευσεν δὲ πλείστα ἔργα φιλοσοφικά, οἷον Περὶ τῶν αἰσθημάτων (1755), Περὶ τῆς πειστικότητος εἰς τὰς μεταφυσικὰς ἐπιστήμας (βραβεύθην ὑπὸ τῆς Βερολινεῖου Ἀκαδημίας, 1763), τὸν Φαίδωνα ἥτοι Περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς (1777), τὰς Ἐθωνὰς ὥρας (1745), περιελούσας τὸ φιλοσοφικὸν σύστημά του, κυρίως δὲ τὴν περὶ ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ διδασκαλίαν του, κλ., διαπρέποντα ἐπὶ σαφηνείᾳ καὶ πλαστικῇ παραστάσει. — 2) Φίλιππος Μ.-Βαρντόλδη, περίφημος μουσουργός, γενν. 1809 ἐν Ἀμβούργῳ, υἱὸς τοῦ τραπέζιτου Ἀδραάμ καὶ

ἔγγονος τοῦ Μωϋσέως Μ. Μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἑλθὼν εἰς Βερολίνον τῷ 1812, ἐξεπαιδεύθη ἐνταῦθα, τυχὼν ἐν τῇ μουσικῇ τῆς διδασκαλίας τοῦ Βέργκερ καὶ τοῦ Τσελτερ, νεώτατος δὲ ὢν συνέθεσεν (1821-5) ἔργα, τετραφωνίας διὰ κλειδοκμβάλου, τὸ μελόδραμα Οἱ γάμοι τοῦ Γαμάχου καὶ περίφημον ὀκταφωνίαν δι' ἑγχορδα ὄργανα, ἅτινα καὶ νῦν ἐτι: λίαν ἐκτιμῶνται. Τὴν δόξαν του ἴδρυσαν ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Ὀνεῖρον μιᾶς θερινῆς νυκτὸς καὶ ἡ Νηνεμία καὶ εὐπλοία (1826-8). Εἶτα ἐξετέλεσε περιηγήσεις ἀνά τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, καὶ Ἀγγλίαν, περιέγραψε δὲ καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἐντυπώσεις του ἐν πολλάκις ἐκδοθέντι βιβλίῳ. Συγχρόνως ἐξηκολούθησε συνθέτων, δημιουργήσας μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τινα «ἄτματα ἀνευ λέξεων», κονσέρτα, συμφωνίας, εἰσαγωγὰς. 1833-5 ὑπῆρξε ἀστικὸς διευθυντὴς μουσικῆς ἐν Δύσσελντορφ, εἶτα δὲ τοιοῦτος ἐν Λειψία, ὅπου διηύθυνε μέχρι τοῦ 1841 τὰς περιφημοὺς συναυλίας ἐν τῷ Gewandhaus, συνέθεσε δὲ τὸ δρατόριον «Παῦλος» καὶ ἄλλα παντοειδῆ ἔργα. Μετὰ διαμονὴν ὀλίγων μηνῶν ἐν Βερολίνῳ, ὅπου ἀπεπεράτωσε τὴν μουσικὴν διὰ τὴν Ἀκτιγόνην τοῦ Σοφοκλέους, ἐπέστρεψεν εἰς Λειψίαν, ἔβρυσεν ἐνταῦθα τὸ Ὁδῆϊον καὶ ἐπεράτωσε τὸ Ὀνεῖρον μιᾶς θερινῆς νυκτὸς. Μετακλιθεὶς πάλιν εἰς Βερολίνον ὡς γενικὸς διευθυντὴς τῆς μουσικῆς, ματαίως προσεπάθησε νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὴν ἐκεῖ μουσικὴν κατὰ τὰ σχέδια τοῦ βασιλέως. Ἐκτοτε διέμεινε διαδοχικῶς ἐν Φραγκφούρτῃ, Λειψία, Ἀγγλία κλ., ἀπέθανε δὲ μετὰ μηνιαίαν ἀσθενεῖαν τῷ 1847 ἐν Λειψία. Ἔργα τῆς τελευταίας ἐποχῆς τοῦ βίου του εἶναι ἡ μουσικὴ διὰ τὸν Οὐίλντον ἐν Κόλωνῳ, ἡ διὰ τὴν Ἀθάλιαν τοῦ Ρακίνα, τὸ δρατόριον Ἡλίας κλ. Ὁ Μ. μετὰ τὸν Μότσαρτ καὶ τὸν Σχούμπερτ ὑπῆρξεν ὁ γονιμώτερος εἰς μελωδίας Γερμανὸς συνθέτης. Πρῶτος δὲ ἐχρησιμοποίησε πάλιν τοὺς τύπους τῶν ἀρχαιοτέρων μουσουργῶν διὰ τὴν σύνθεσιν, εἰσήγαγε δὲ τὰ ἔξοχα ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν σύγχρονον μουσικὸν βίον· οὕτως ἡ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένη ἐν Βερολίνῳ 1829 ἐκτέλεσις τῶν «κατὰ Ματθαῖον Παθῶν» τοῦ Βάχ ἐγένετο ἀφορμὴ ἀναγεννήσεως ἐν τῇ μουσικῇ, ἥτις καὶ νῦν ἐτι ἐπικρατεῖ. Πλείστα ἔργα του διὰ κλειδοκμβάλου, ψῶν κλ. ἐγένοντο καὶ διέμειναν δημοφιλέστατα. — 3) Κάρολος Μ.-Βαρντόλδη, πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Φίλιππος, ἐγενν. 1838 ἐν Λειψία· ἐσπούδασε νομικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἐξετέλεσε 1863 περιηγήσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διωρίσθη 1867 καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν Φρεϊβούργῳ. Παρητηθὲς δὲ 1874 ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν Horehheim παρὰ τὴν Κοβλεντίαν. Διὰ τοὺς «Ἑλλήνας ἰδιαιτέρως σημασίαν ἔχουσι τὰ ἔργα του Ὁ κόμης Ἰω. Καποδίστριας (Βερ. 1864) καὶ

Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1453 ἀλώσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων (2 τ. Λιψ. 1870-4, ἑλληνικὴ μετάφρ. 1873 κέ.)

Μενωνώνται Προτεσταντικὴ αἵρεσις, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Menno Simons ἐν Ὀλλανδίᾳ καὶ Κάτω Γερμανίᾳ. Οὗτος γενν. τῷ 1492 ἐν Βιτμάρσνυμ τῆς Φριςλανδίας, κατεπολέμησε τὸ κατ' ἀρχάς τοὺς Ἀναβαπτιστάς. Καὶ προσῆλθε μὲν ὕστερον εἰς αὐτοὺς καὶ ἐγένετο ἐπίσκοπος τῆς Γρονίγγης, ὅλλ' ἀπέριπτε τὸ βίαιον καὶ τὸν μυστικὸν ἀτμοσφῆν τῶν Ἀναβαπτιστῶν, ὧν ἐξήγησε τὴν ὑπὸ τὰς ἀρχάς του ἑνωσιν. Μετὰ πολ- λὰς περιηγήσεις ἀνὰ τὰς χώρας ὅπου τοιοῦτοι ὑπῆρχον, ἐγκατεστάθη ἐν Ὀλσταϊν ὅπου ἀπέθανε τῷ 1559. Οἱ ὁπαδοὶ του κυρίως μό- νον τοῦτο ἔχουσι κοινὸν μετὰ τῶν Ἀναβα- πτιστῶν ὅτι ἀπορρίπτουσι τὸ βάπτισμα τῶν νηπιῶν· μᾶλλον ὁμῶς συγγενεῖς εἶναι πρὸς τοὺς Βαλδινύς (βλ. λ.). Ὁ Μένων ἐξέθηκε μὲν τὴν διδασκαλίαν του ἐν τῷ ἔργῳ Θεμέ- λια τῆς χριστιανικῆς ὁρθοδοξίας (1539), ἀλλὰ τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν ἔχει ὑποχρεωτι- κὸν κύρος διὰ τοὺς Μ. Ἐνῷ δὲ πλησιάζουσιν αἱ Μ. πρὸς τοὺς λεγ. Μεταρρυθμιστάς, βα- πτίζουσι τὰ τέκνα τῶν τὸ ταχύτερον ἐν ἡλι- κίᾳ 14 ἐτῶν, ἀπορρίπτουσι τὸν ὄρκον, τὸ διαζύγιον (ἐκτὸς ἐν περιστάσει μοιχείας), τὸν πόλεμον καὶ πᾶν εἶδος ἐκδικήσεως. Ἡ πρὸς πᾶσαν δυνατὴν ἀγνότητά τᾶς αὐτῶν ἐπὶ ἡ- νεγκε τὸ μὲν αὐστηρὰν τῆς ἐκκλησίας ἐπιτή- ρησιν, τὸ δὲ μικρολόγους διατάξεις περὶ τῆς ἐνδυμασίας, κεμώσεως κλ. Ἐν τῶν δύο τού- των πρέσβυον διάφοροι διαιρέσεις τῶν Μ., κυρίως εἰς αὐστηροὺς καὶ ἐπιεικεῖς. Τὰ νῦν ὑπάρχουσιν ἀκόμη περίπου 60 χιλ., διακρί- νονται δὲ πανταχοῦ ὡς ἡσυχοὶ καὶ φιλόνοιμοι πλῆται. [Θ.Ε.]

Μενόρκα. Βλ. Μινόρκα.

Μεντόνη (ἰταλιστὶ Mentone καὶ γαλλ. Menton). Παράλιος πόλις ἐν τῇ γαλλ. νο- μῷ Παραθαλασσίῳ Ἀλπεων, ἐν τῇ διμε- ρίσματι Νικαίας, ἀφ' ἧς ἀπέχει 21 χμ. Κεῖ- ται πλησίον τῶν ἰταλ. συνόρων ἀμφιθεατρι- κῶς περὶ δύο ὄρους. Ἔχει 9050 κατ., ἑ- νεκα δὲ τοῦ γλυκυτάτου κλίματός της εἶνε καταφύγιον πολλῶν ἀσθενούντων. [Μ.Σ.]

Μέντωρ. Ἰθακήσιος υἱὸς Ἀλκίνοῦ, ἐμ- πιστος φίλος τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅστις εἰς αὐτὸν ἐνεπίστεύθη τὴν περὶ τοῦ εἴκου του μέριμναν ἀναχωρῶν εἰς Τρώαδα. Ὑπῆρξε καὶ διδά- σκαλος τοῦ Τηλεμάχου, ὃν τὴν μορφήν τοῦ Μ. λαβοῦσα ἡ Ἀθηνα συνώδευσε εἰς Πύλον. ἐπίσης ἡ θεὰ αὕτη τῆς φρονήσεως ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μ. ἐδόθησε τὸν Ὀδυσσεῖα κατὰ τὴν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἔμεινε παρ' οἰμιῶδες πρὸς διήλωσιν σώ- φρονος φίλου καὶ συμβούλου. [Δ.Μ.]

Μεξιάταις ἢ Μυξιάταις. Χωρ. τοῦ

δῆμ. Ὑπάτης (Φθιώτιδος), ἧς ἀπέχει ὄρ. 1 1/2 κείμενον πρὸς Α μετὰ τῶν ὑπορωτῶν τῆς Οἴτης καὶ τοῦ Σπερχεῖοῦ. Κᾶτ. 755.

Μεξικανικὸς κόλπος καλεῖται κόλπος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ καίμενος μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ Με- ξικοῦ καὶ τῶν χειρσονήσων Φλορίδας καὶ Ὑ- σουκατάνης, ὧν μετὰξὺ ἀρχεταὶ διὰ στομίου 712 χμ., δλίγον ἐξώθεν τοῦ ὁποίου ἐκτείνε- ται πρὸ αὐτοῦ ἡ Κούβα. Ἔχει σχῆμα ὠ- ειδὲς καὶ μέγιστον εὖρος (ἐκ τοῦ ΒΔ πρὸς τὸ ΝΑ) 1760 χμ., ἐλάχιστον δὲ 1225. Πε- ριλαμβάνει δλίγους καλοὺς λιμένας εἰς Βε- ρακρούξ ἐν Μεξικῷ, Νέαν Ὀρλεάνην ἐν Λου- ζιάνα, Ἀθήναν ἐν Κούβα κλ. Πλὴν πολλῶν μικροτέρων ποταμῶν ἐκβάλλουσιν εἰς αὐτὸν ὁ Μισισσιππὴς καὶ ὁ Ρίο Γράνδε. Ἀπ' αὐ- τοῦ δὲ ἀρχεταὶ τὸ περίφημον Ρεϋμα τοῦ (Μεξικανικοῦ) κόλπου, περὶ οὗ βλ. ἐν λ. Θάλασσα καὶ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός.

Μεξικόν (Mexico ἢ Mejico, πρρ. Μέ- χικο). Ὁμοσπονδιακὴ δημοκρατία τῆς Ἀμε- ρικῆς, ἐκτεταμένη ἀπὸ 15° μέχρι 32° 42' Β πλ. μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β Ἀμερικῆς, τῆς Γουατεμάλας καὶ τοῦ Βρετανικοῦ Ὀνδούρα, περικλυζομένη δὲ ἐκ Δ ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ἐξ Α ὑπὸ τοῦ Ἀτλαν- τικοῦ ὠκεανοῦ (κόλπου τοῦ Μεξικοῦ). Ἡ εἰς τὸ Μ. ἀνήκουσα Κάτω Καλιφορνία χωρίζεται ἀπὸ τοῦ κυρίου κορμῷ τοῦ Μ. διὰ τοῦ ὁμωνύ- μου αὐτῆς κόλπου. Ἔχει ἐμβ. 1946523 τχμ. καὶ 11980205 κατ. (1893). Ἀποτελεῖ ἐν γένει μέγα ὑπεπέδιον (1000-3000 μ. ὕψους), διασταυρούμενον ὁμῶς ὑπὸ διαφόρων ἀλώσεων τῶν Κορδιλιερῶν (βλ. λ.), ὧν ὑψηλότεραι κο- ρυφαὶ εἶναι τὸ Ποποκίτεπέτλ (5420 μ.) καὶ ἡ Κορυφὴ τῆς Ὀριζούβας (5450 μ.). Ἔχει δὲ μόνον μικροὺς ποταμούς· ὁ Ρίο γράνδε δὲλ Νόρτε ἀποτελεῖ τὰ πρὸς τὰς Ἠνωμένας Πο- λιτείας σύνορα, ὁ δὲ Κολοράδο ἀνήκει εἰς τὸ Μ. μόνον κατὰ τὴν κάτω ροὴν· ὑπάρχου- σιν ὁμοίως πολυάριθμοι λίμναι. Ἐνῷ δὲ τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορώτατον, ἡ καλλιέργειά του εἶνε ἐλλιπής. Ὡς πρὸς τὸ κλίμα παρατη- ροῦνται τρεῖς βαθμίδες· ἡ θερμὴ χώρα (καὶ ὑγρὰ) ἐπὶ τῶν παραλίων, ἔχουσα μέσην θερ- μοκρασίαν 26° Κ. καὶ παράγουσα σακχαρο- κάλαμον, ἰνδικόν, κακάον, βάμβακα· ἡ εὐ- κρατος χώρα· ὕψους 1300-2000 μ., κατα- λαμβάνουσα τὰ 2/3 τοῦ κράτους καὶ τὰς ση- μαντικωτάτας πόλεις, μετὰ κλίματος γλυ- κέος καὶ ὑγιεινοῦ, ὁμοιάζοντα καὶ κατὰ τὰ προϊόντα πρὸς τὰ Νότια τῆς Εὐρώπης· καὶ ἡ ψυχροτέρα χώρα, παράγουσα σιτηρά, ὀπώ- ρας καὶ γεωμήλα. Ὁ πλοῦτος τοῦ Μ. εἰς εὐ- γενῆ μέταλλα εἶνε μέγιστος· κατ' ἔτος ἐξά- γονται ἐκ τῆς γῆς χρυτὲς ἀξίας 7 1/2 ἑκα- τομμ. καὶ ἀργυρος 150 ἑκατομμ. φρ. χρ., πρὸς δὲ μέλυθος, ὑδράργυρος, θείου κά.

Ὁ σπουδαιότερος κλάδος τῆς βιομηχανίας εἶνε ἡ τοῦ βάμβακος. Ἐκ τῶν κατοικίων περ. 2 ἑκατομμύρια εἶναι Κροσολί, 4 ἑκατομμ. μονίμως ἐγκατεστημένοι Ἰνδοί (Κομάντσοι, Ἀπάτσοι, 70 000 Μαύροι, 5 1/2 ἑκατομμ. μιγάδες. Ὁ πληθυσμὸς λίαν ἀνίσως διανέμεται ἀνὰ τὴν ἑκτασιν τοῦ Μ, ἀραιότατος ὢν κατὰ τὰ Β καὶ τὰ λίαν θερμὰ παράλια μέρη. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1824, μετεβλήθη δὲ πολλὰκις καὶ τελευταίως τῷ 1890· τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐξασκεῖ πρόεδρος, παρ' ὃν εἶναι τεταγμένοι 7 γραμματεῖς τοῦ κράτους (ὕπουργοί). Ὁ πρόεδρος ἐκλέγεται δι' ἀμέσου ψηφοφορίας ἀνὰ 4 ἔτη. Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐξασκεῖ βουλὴ 227 μελῶν ἐκλεγμένων ἐμμέσως ἀνὰ 2 ἔτη, εἰς δὲ τὴν γερουσίαν ἐκάστη πολιτεία τῆς Ὀυσοπονδίας πέμπει δύο γερουσιαστὰς. Διαιρεῖται δὲ ἡ Ὀυσοπονδία εἰς 27 πολιτείας, 1 δημοκρατικὴν περιφέρειαν καὶ 2 τοπαρχίας. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ καθολικὴ, μετὰ τριῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ 10 ἐπισκόπων. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις δὲν εἶνε ἀκόμη καλῶς ἀνεπτυγμένη, ὑπάρχουσι δὲ 3869 σχολεῖα διατηρούμενα ὑπὸ τῆς πολιτείας καὶ 3 331 ὑπὸ τῶν δήμων, εἰς ἃ ἐφοίτησαν τῷ 1892 ἐν ὅλῳ 314 152 παιδία· εἰς δὲ τὰ ἀνώτερα σχολεῖα (νομικά, ἱατρικά, τεχνικά, γεωργικά κλ.) ἐφοίτησαν περ. 21 χιλ. μαθηταί. Ὁ πρωτολογισμὸς τῷ 1893/4 ἦτο: ἔσοδα μὲν 40, ἔξοδα δὲ 41 ἑκατομμ. δολλαρίων· τὸ δημόσιον χρέος ἐν ὅλῳ 25 ἑκατομμ. λίρ. στερλ. Ὁ ἐνεργὸς στρατὸς ἀποτελεῖται ἐκ 2270 ἀξιωματικῶν καὶ 34 833 ἀνδρῶν, ἡ ἐφεδρεία ἐκ 3600 ἀξιωματικῶν καὶ 45 χιλ. ἀνδρῶν. Τὸ ἐμπόριον εὐρίσκεται κυρίως εἰς τὰς χεῖρας Ἀγγλῶν, Γάλλων καὶ Ἀμερικανῶν ἐκ τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἐξήχθησαν δὲ 1890/91 ἐμπορεύματα 63 1/4 ἑκατομμ. δολλαρίων (ὢν 36 1/4 ἑκατομμ. εἰς εὐγενῆ μέταλλα), εἰσῆχθησαν δὲ 40 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Τὸ δικτυον τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν εἶχε μήκος 1025 χμ., τὸ τῶν τηλεγραφικῶν 31 700 χμ. Τὰ κυριώτερα ἐπίνεια εἶναι Βερακρούξ, Τάμπικο, Μαζατλάν. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ ἐμώνυμος πόλις (βλ. κατωτέρω).

Ἱστορία. Οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τοῦ Μ. ἦσαν οἱ Τολτέκοι, ἀπὸ δὲ τοῦ 1200 μ. Χ. οἱ Ἀζτέκοι. Τῷ 1519-21 ἐκυρίευσεν ὁ Κορτεζ τὴν χώραν, ἣν ὡς ἀποικίαν «Νέα Ἰσπανία» ἐξεμεταλλεύετο ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἡ Ἰσπανία. Τῷ 1810 ἐγένετο ἡ πρώτη ἐπανάστασις αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἱερέα Ἰδάλγον, ἥτις ἔληξε διὰ τῆς ἥττης καὶ θανατώσεως τούτου. Ἀλλὰ τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα ἐξηκολούθησαν καὶ τῇ 6/18 Μαΐου 1822 ἀνεκηρύχθη ὁ στρατηγὸς Ἰτουρβίδε αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὸ ὄνομα Αὐγουστίνος Α'· παρηγήθη δὲ

2/19 Μαρτίου 1823. Εἴτα ἐκηρύχθη ἡ χώρα δημοκρατικὴ δημοκρατία, ἥς τὸ σύνταγμα ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν τῇ 4 Ὀκτ. (ν.) 1824. Πρῶτος πρόεδρος ἐγένετο ὁ στρατηγὸς Βιτόρια. Ἀλλ' ἐπὶ ἤλθον καὶ ἐμφύλιοι ἐριδές μεταξὺ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ δημοκρατικῶν στοιχείων, μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ ἐλευθερόφρονος Γκερρέρο (1829) καὶ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Βουσταμέντε (1830), ἐγένετο πρόεδρος ὁ Σάντα Ἄννα, ὅστις μετέβαλε 1835 τὴν δημοκρατικὴν δημοκρατίαν εἰς συγκεντρωτικὴν· διὰ τὸν λόγον τούτου ἀπεσπάσθη τῷ 1836 τὸ Τέξας ἀπ' αὐτῆς. Τὸ νέον κράτος, ἀναγνωρισθὲν τῷ 1836 ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας, περιῆλθε διὰ τῆς παραδιάσεως τῶν δικαωμάτων Γάλλων πολιτῶν εἰς πάλαιον μετὰ τῆς Γαλλίας, ὅστις ἀπεπερατώθη διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ Βερακρούξ κατὰ Νοέμβριον 1838, ἐπὶ ἤλθε δὲ συνθήκη εἰρήνης τῇ 9 Μαρτίου (ν.) 1839. Ὁ Σάντα Ἄννα, ὃν εἶχε διαδεχθῇ τῷ 1837 ὁ Βουσταμέντε, ἀνῆλθε πάλιν 1841 εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἣν κατεῖχε μέχρι τοῦ 1844. Ὅτε τῷ 1845 ἐξερράγη πόλεμος μετὰ τῶν Ἡνωμένων πολιτῶν, αἱτίνες εἶγον προσλάβῃ τὸ Τέξας εἰς τὴν συμπολιτείαν, ὁ Σάντα Ἄννα ἀνηγερθεὶς ἀρχιστράτηγος· ἀλλὰ κατὰ Μάρτιον 1847 ἀπεβιάσθη στρατὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐν Βερακρούξ καὶ ἐκυρίευσεν κατὰ Σεπτέμβριον ἡ πρωτεύουσα Μεξικόν. ἀπώλετε δὲ τὸ Μ. ἐν τῇ ἐπακολουθησάσῃ συνθήκῃ (1848) διαφόρους βορείους πολιτείας. Κατ' Ἀπρίλιον 1853 ἐπανῆλθεν ὁ Σάντα Ἄννα εἰς Μ. καὶ συμπεριεφέρετο ἐπὶ 2 ἔτη ὡς δικτάτωρ, ἐξεβλήθη δὲ τέλος ὑπὸ τοῦ Ἀλβαρέξ, ὅστις παραχώρησε τὴν προεδρείαν εἰς τὸν Κομονφόρτ. Ἐνθὺ δὲ οὗτος ἀπώλεσε τὴν ἐξουσίαν διὰ τῶν κληρικοφρόνων, ὁ ἐλευθερόφρων ἀντιπρόεδρος Χουαρέξ ἔδυσεν ἐν Βερακρούξ νέαν κυβέρνησιν, νικηθέντων δὲ τῶν κληρικοφρόνων ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Ὀρβέγα, εἰσῆλθεν ἀρχόμενον τοῦ 1861 ὁ Χουαρέξ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, κατήργησε τὰ μοναστήρια, ἐδήμεισε τὴν περιουσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξελέγη κατ' Ἰουλίον πρόεδρος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Κράτος δὲν ἦτο εἰς κατὰστασιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀπέναντι τῶν δανειστῶν τοῦ ὑποχρεώσεως, τῷ αὐτῷ ἔτει ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία συνεννοήθησαν ἐπεμψαν στρατεύματα εἰς Μ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ἀγγλία δὲν ᾔθελον νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς υπερβολικὰς ἀπαιτήσεις τῆς Γαλλίας αὕτη ἐξηκολούθησε μὲν μόνη τὴν ἐπιχείρησιν, ἠναγκάσθη δὲ μετὰ ματαίαν ἐρῶδον κατὰ τῆς Πουέμπλας νὰ διακόψῃ αὐτὴν ἐπὶ ἐν ἔτος. Τέλος ἀφικθέντων ἐπικουρικῶν στρατευμάτων ὑπὸ τὸν στρατάρχην Φόρρεϋ, ἐκυρίευσαν οἱ ἄλλοι τὴν Πουέμπλαν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πρωτεύουσαν, Συνέλευσις ἀριστοκρατῶν ἀνεκήρυξε κατ' Ἰουλίον

1863 τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ προσήνεγκον τὸ στέμμα εἰς τὸν ἀρχιδούκα τῆς Ἀυστρίας Μαξιμιλιανὸν (βλ. λ.), ὅστις ἐδέχθη καὶ ἀείχθη τῷ 1864. Ὁ εἰτα μετοξὺ τῶν παδίων τῆς αὐτοκρατορίας, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τινων ξένων, καὶ τῆς ἐν Σάν Λουίς Πέτοσι ἐδρευούσης δημοκρατικῆς κυβερνήσεως ἐκτραγείς πόλεμος ἀπέβη κατὰ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, πρὸ πάντων δὲ ἀφ' ὅτου ἀνεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος τὰ γαλλικὰ στρατεύματα, καὶ τέλος ὁ αὐτοκράτωρ ἡγμωλιώθη καὶ ἐκτετελεύτησεν ἐν Κουερέταρο (1867). Ὁ Χουαρέζ εἰσελθὼν κατ' Ἰούλιον εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐξελέγη πάλιν πρόεδρος. Θανόντα αὐτὸν 1872 διεδέξατο ὁ Λέρδο δὲ Τεγάδο, τοῦτον δὲ ἐξέβαλε τῷ 1876 ὁ Πορφύριος Διάζ, ὅστις ἀπέδωκε πάλιν τῇ χώρᾳ τὴν ἡσυχίαν καὶ ὑπεστήριξε τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς παντὶ τρόπῳ. Τῷ 1880 ἐγένετο πρόεδρος ὁ Μανουήλ Γονζαλέζ, ἀλλὰ τῷ 1884 ἐπανήλθεν ὁ Διάζ, ὅστις ἔκτοτε διέμεινεν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, πάντοτε ἐκ νέου ἐκλεγόμενος. [Μ.Σ.]

Μεξικόν. 1) Πολιτεία ἐν τῷ ὁμώνυμῳ ἥμισπονδιακῷ κράτει τῆς Ἀμερικῆς, ἔχουσα ἐμβ. 19 812 τ.χμ. καὶ 826 165 κατ. Ἡ γῶρα ἀποτελεῖται ὡς ἐπὶ πλείστον ὑψηλῆς εἶναι εὐφορος Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τελοῦκα μετὰ 17 χιλ. κατ. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου ἥμισπονδίας, κειμένη εἰς 2265 μ. ὕψος καὶ ἀποτελεῖται μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν γῶραν τὴν ἥμισπονδιακὴν περιφέρειαν Μ, ἔχουσαν ἐμβ. 1200 τ.χμ. καὶ 575 747 κατ. Ἡ πόλις, ἔχουσα πλατείας ὁδοὺς καὶ μεγάλας πλατείας, κατοικεῖται ὑπὸ 329 535 κρεολῶν, μεστίτων, Ἰνδῶν καὶ τινων ξένων. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων τὸ ὀραϊότερον εἶναι ἡ λαμπρὰ μητρόπολις (ἱδρυθεῖσα 1573) καὶ αἱ λοιπαὶ ναεὶ, τὸ Ἐθνικὸν μέγαρον, τὸ δημοκράτειον καὶ τὸ νομισματοκοπεῖον. Τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον περιέχει πλείστα μνημεῖα τῆς μεξικανικῆς ἀρχαιότητος. Ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα ὑπάρχουσιν ἱατρικὴ σχολὴ καὶ μεταλλουργικὴ, παρ' αὐταῖς δὲ ἡ Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη. Ἡ βιομηχανία παρασκευάζει χάρτην, καπνὰ, δέρματα, χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ εἶδη, πλους κ.λ., σημαντικώτερον δ' εἶναι τὸ ἐμπορίον. Πλησίον τῆς πόλεως κεῖται ἐπὶ βράχῳ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τσαπουλτεπέκ μετὰ τοῦ μεγάρου τοῦ προέδρου τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς. [Μ.Σ.]

Μέππελ. Πόλις τῆς ἑλλανδικῆς ἐπαρχ. Δρέντε. Εἶναι κέντρον τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐμπορίου βούτουρου καὶ ἔχει 9 155 κατ. [Μ.Σ.]

Μέππεν. Πρωτεύουσα περιφερ. (828,5 τ.χμ. μετὰ 21 195 κατ.) τοῦ πρωσικοῦ νομοῦ Ὁσανδρὺ καὶ τοῦ δουκάτου Ἀρεμβέργ-

Μέππεν, ἔχουσα 3 526 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μεραμπέλλον. Ἐπαρχία τῆς Κρήτης ὑπαγεμένη εἰς τὴν διοίκησιν Λασιθίου καὶ περιλαμβάνουσα τοὺς δήμους Νεαπόλεως, Σπιναλόγκας, Φουρνῆς, Χρυσεργιάκου, Βραχασίου καὶ Κρητῶς. Ἔχει 16 046 κατ., πρωτεύουσά ἐστι τὴν Νεάπολιν. [Ν.Στ.]

Μεράν. Πρωτ. διαμερίσματος (2 398 τ.χμ. μετὰ 60 774 κατ.) τοῦ Τιρόλου κειμένη ἐν γραφικωτάτῃ θέσει, κατὰ τὴν ἑξοδὸν ἐκ τῆς κοιλάδος Πασσέυερ εἰς τὴν τοῦ Eisch, 353 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἔχει 7 676 κατ. (1890), κατ' ἔτος δὲ διαιτῶνται ἐνταῦθα περ 6 000 ξένοι, ἕνεκα τοῦ γλυκέος κλίματος, καταλλήλοτάτου κυρίως πρὸς πνευμονικὰ νοσήματα, ρευματισμούς κλ. Εἰς τὰ περὶχωρα παράγεται καλὸς εἶνος. Πλησίον τῆς πόλεως κεῖται ὁ πύργος τῶν κομήτων τοῦ Τιρόλου. [Μ.Σ.]

Μεράνη (Meerane). Πόλις τοῦ διαμερίσματος Γλάσκου τοῦ νομοῦ τῆς Σαξωνίας Τσθίκαου. Ἔχει 22 446 κατ. (1890) καὶ ἀχμαιοτάτην βιομηχανίαν, κυρίως διαφόρων υφασμάτων. [Μ.Σ.]

Μέρδ (Merw). Ὁασίς ἐν τῷ ΝΑ μέρει τῆς Τουρκμενικῆς ἐρήμου τῆς Ἀσίας, ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Μοῦργαβ. Τὸ ἐμβ. αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 4 000 τ.χμ., κατοικεῖται δὲ ὑπὸ περίπου 200 χιλ. Τουρκμένων. Τὸ κλίμα εἶναι νοσηρὸν (ἐλώδεις πυρετοί), κατάλληλον δὲ διὰ παραγωγὴν σιτηρῶν καὶ πεπόνων, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀχμαιοτάτην κτηνοτροφίαν. Ἡ ὁασίς ἀποτελεῖ περιφέρειαν τῆς ῥωσικῆς Ὑπερκασπίας χώρας. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις, κειμένη ἐπὶ τοῦ Μοῦργαβ, ἀποτελουμένη δὲ μάλλον ἐκ καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, ἥτις διὰ περιβάλλοντος τείχους κατέστη φρούριον, μετὰ 11 070 κατ. Ἡ ἀρχαία πόλις Μ., ἥτις μνημονεύεται ἐν τῷ Ζένδ-Ἀβέστα, ἔκειτο 27 χμ. Ἀ τῆς σημερινῆς, εἶχε δὲ μεγάλην σημασίαν· κατὰ τὸν Ε' μέχρι τοῦ Η' αἰῶνος ὑπῆρξαν ἐν αὐτῇ πλείστοι χριστιανοὶ (Νεστοριανοί), ὕστερον δὲ ἐπὶ τῶν Ἀράβων ἦτο κέντρον τῆς παιδείας, μετὰ πολλῶν βιβλιοθηκῶν καὶ νοσοκομείων· ἐγένετο δὲ πρωτεύουσα τοῦ Χορασάν καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν τῆς κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα. Ἀλλὰ κατεστράφη εἰτα ὑπὸ τῶν Μωγγόλων καὶ διαδοχικῶς περιήλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Οὐζβέκων, Περσῶν καὶ Σαράκων. Οἱ Πέρσαι καταπολεμοῦντες τούτους κατέστρεψαν 1795 τὸ πρὸςχωμα τῆς λίμνης ἐξ ἧς ὑδρεύετο ἡ πόλις, καὶ οὕτως ἠναγκάσθησαν οἱ κάτοικοι νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν τῇ σημερινῇ θέσει. Τῷ 1856 οἱ Σάρακοι ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Τουρκμένων, οἵτινες κατέστησαν τὸ Μ. κέν-

τρον ληστείας και δουλεμπορίου. Ἀπὸ τοῦ 1884 ἀνήκει εἰς τὴν Ῥωσσίαν. [Μ.Σ.]

Μερζέ. Χωρ. τῆς Μεγαλοπόλεως, ἥς ἀπέχει ΒΑ ὥρ. 1.15' μετὰ 293 κατοίκων. Πληρίον τούτου ὕψεται ὁρος Ἁγιος Ἡλίας ἔχον ὕψος 765 μέτρων.

Μερζές. Βλ. Δρεπανοχώρια.

Μέρθυρ Τύδφιλ (Merthyr Tydfil). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Γλαμόργαν (τῆς Οὐαλτίας). Ἐχει 11 093 κατ. (1891), εἶνε δὲ σπουδαιότατον κέντρον ἐξαγωγῆς λιθανθράκων και βιομηχανίας σιδήρου. [Μ.Σ.]

Μέριδα. 1) Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ Ἰσπαν. ἐπαρχ. Βαδαχόζ, δεξιόθεν τοῦ Γουαδίανα. Ἐχει 10 063 κατ., ἰδρῦθη δὲ ἐπὶ Αὐγούστου και διατηρεῖ διάφορα μνημεῖα ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς. — 2) Πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Γουατατὰν τοῦ Μεξικοῦ, κειμένη 37 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἐχει 50 χιλ. κατοίκων, λαμπροτάτην μητρόπολιν και ἄλλους ναοὺς, μέγαρον τοῦ ἐνταῦθα ἐδρεύοντος ἐπισκόπου, πανεπιστήμιον, βιομηχανίαν βύμβακος, καπνοῦ, ψαθίνων πέλων κλ. και ἀκμαῖον ἐμπόριον διαφόρων προϊόντων τῆς χώρας. — 3) Πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Λός Ἀνδὲς τῆς Βενιζουέλας, κειμένη εἰς ὕψος 1649 μ. ἐπὶ εὐφορωτάτου ἀνθέρου πρὸ τῆς Σιέρρας Νεβάδας (4700 μ.). Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου και ἔχει ἐμπόριον βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ταπήτων, καφέ και σακχαροπῆκτων ὀπωρῶν, ἱεροσπουδαστῆριον και κολλέγιον. [Μ.Σ.]

Μέριδεν. Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ New-Haven τῆς Βορειοαμερικαν. πολιτείας Κοννέτικτ. Ἐχει 21 652 κατ. και σπουδαίαν μεταλλουργίαν. [Μ.Σ.]

Μερικάρπιον. Βλ. Καρπός.

Μεριμέ (Prosper Mérimée). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1803 ἐν Παριείοις. Ἐρημίσθη τὸ πρῶτον διὰ τὸ «Θέατρον τῆς Κλαίρας Γαζούλ» (18'5), δῆλα δὲ κωμωδίας κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἰσπανικῶν ἐμβολίων, και συλλογὴν δημοτικῶν ποιημάτων «Γούζλα», ἔργον δῆθεν τοῦ Ἰλλυριοῦ ποιητοῦ Μαγλάνοβιτς, τῷ ὄντι δὲ αὐτοῦ τοῦ Μ. Διορισθεὶς τῷ 1831 ἑρρως τῶν ἱστορικῶν μνημείων ἐν Γαλλίᾳ, ἐξετέλεσε περιοδείας τινὰς ἀρχαιολογικάς, ὧν πορίσματα ὑπῆρξαν διάφοροι συγγραφαί. Τῷ 1844 ἐγένετο μέλος τῆς Παλλ. Ἀκαδημίας, τῷ δὲ 1853 ἔμεινεν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκλήθη εἰς τὴν γερουσίαν. Παισιγνωστα ἐγένοντο τὰ διηγηματικά αὐτοῦ ἔργα La Jacquerie (1828), σχεδιογραφία και ἐκ τῆς τιμαριωτικῆς Γαλλίας, Mosaïque (1833), Contes et nouvelles (1846), Nouvelles (1852) και τὸ ἱστορικὸν μυθιστόρημα La chronique de Charles IX (1829). Μεταξὺ δὲ τῶν διηγημα-

των τοῦ ὑπάρχοντι τὰ ὅποια ἀσφαλίζουν τῷ Μ. ἔξοχον θέτιν ἐν τῇ γαλλικῇ φιλολογίᾳ, ὡς π. χ. Colomha, Carmen, La dame de pique. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1870 ἐν Κάνναις. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν ἀκόμη Dernières nouvelles (1873), Lettres à une inconnue (1873) μετὰ εἰσαγωγῆς τοῦ Ταίν, και Lettres à une nouvelle inconnue (1875). [Μ.Γ.]

Μερινά καλοῦνται εἶδη τινὰ προβάτων μετὰ λεπτοτάτου μαλλίου ἰθαγενῆ τῆς Ἰσπανίας ἢ ὑπὸ τῶν Μαύρων αὐτέθι εἰσαχθέντα, κατόπιν δὲ διαδοθέντα και εἰς Σουηδίαν, Πρωσσίαν, Σαξονίαν κλ., ὅπου ἡ μερινοτροφία ἀνεπτύχθη μεγάλως ἐνῶν ἐν Ἰσπανίᾳ βελτιωθὲν παρήκμασε κατὰ τὸ μήκος και τὸ πάχος τοῦ μαλλίου των τὰ Μ. παρουσιάζουσι διαφόρους ποικιλίας Κατὰ τὸ β' ἡμῖσι τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ ἐκτροφή τῶν Μ. παρημελήθη ἐν γένει ἐνεκα τῆς ὑποτιμήσεως τῶν λιαν λεπτῶν μαλλίων και τῆς ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς παχύνσεως και τοῦ κρέατος ὑπερτερήσεως ἄλλων εἰδῶν προβάτων, ἰδίως τῶν ἀγγλικῶν.

Μερινόνεθ (Merioneth). Κομητεία τῆς Οὐαλτίας, ἐπὶ τοῦ κόλπου Κάρδιγαν τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. Ἐχει ἐμβ. 1557 τχμ. και 49 204 κατ. (1891), πληροῦται δ' ἐν τῷ ἐσωτερικῷ σχεδὸν ὅλη ὑπὸ ἀπορρώγων ὀρέων και γραφικωτάτων κοιλάδων. Τὸ ἔδαφος δὲν εἶνε εὐρρον, ἀκμάζει δὲ ἡ κτηνοτροφία. Πρωτεύουσάν ἔχει τὸ Δολγέλλι μετὰ 2 428 κατ.

Μερισμός. Βλ. Ἀπόλυτος μερισμός.

Μερίτσα. Χωρίον τῆς Θεσσαλίας και πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὁξυνείας, ἀπέχον 8 ὥρ. ἀπὸ Καλαμπάκας μετὰ 363 κατοίκων.

Μερίχοδον. Χωρ. τοῦ δήμου Σιλάων τῆς Καρδίτσης ἀπέχον 2 ὥρ. ἀπὸ Παρραπράστεινας, μετὰ 549 κατ.

Μερκάδ. Χωρ. τοῦ δήμ. Τυμμηττοῦ (Φθιώτιδος) κείμενον ΝΑ τοῦ Μαυρίλλου ὥρ. 1 1/2, μετὰ κατοίκων 354.

Μερκαδάντης (Saverio Mercadante). Ἰταλὸς συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1797 ἐν Ἀλταμούρα τῆς Νεαπόλεως και ἀποθ. 1870 ὡς διευθυντὴς τοῦ ἐν Νεαπόλει Ὁδείου. Ἐμελοποίησε περὶ τὰ 50 μελοδράματα, ὧν τὰ σπουδαιότερα Elisa e Claudio, Il bravo, Il giuramento και Le due illustri rivali. Τὰ ἔργα του ἐλέγχουσι μέγα τάλαντον, οὗ τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν παρεμπόδισεν ἡ ἀσταθὴς καλαισθητικὴ τῆς ἐποχῆς του εὐρίσκονται δὲ ἐν αὐτοῖς ἀριστουργήματα δραματικῆς ἐκφράσεως. [Μ.Γ.]

Μερκαπτάναι καλοῦνται ἐν τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ ἐνώσεις λαμβανόμεναι ἐκ τῶν πνευμάτων δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐν τούτοις ὀξυγόνου ὑπὸ θείου. Εἰς τιμιώτερον δὲ Μ. καλεῖται ἡ ἐκ τοῦ κοινου οἶνου πνεύματος,

C, H₂, OH, παραγομένη ἤτοι τὸ ὑδροθειούχον αἰθυλίον C₂H₂, SH, λαβεῖσα τὸ ὄνομα τοῦτο διὰ συντμήσεως τῆς λατιν. φράσεως corpus mercurio artium ἤτοι σῶμα τῷ ὑδραργύρῳ ἀρμύζον, ἐμφανίσεως τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἰδίως μεθ' ὑδραργύρου σχηματίζει: ἐνώσεις. Ἡ Μ. αὕτη εἶνε ὑγρὸν ἀχρουν, λεπτέρρευστον, δυσωδέστατον, εἰδ. βάρους 0.831, ζέον εἰς 36°. Αἱ μεταλλικαὶ ἐνώσεις τῆς Μ. ὡς καὶ πασῶν τῶν Μ. καλοῦνται μερκαπτίδαι. Χρησιμεύει δὲ ἡ Μ. εἰς παρασκευὴν τῆς θειονάλης, φαρμάκου ναρκωτικοῦ. Ἄλλαι Μ. εἶναι ἡ μεθυλική, CH₃, SH, ἡ ἀλλυλική C₃H₅, SH κλ., ἔχουσι δὲ ἐν γένει ἀντίδρασιν ἐλαφρῶς ὀξείν. [X X.]

Μερκάτωρ (κυρίως Gerhard Kremer). Γερμανὸς γεωγράφος, γενν. 1512 ἐν Ρουπελμόνδῃ τῆς Φλανδρίας, σπουδάζας φιλοσοφίαν καὶ μαθηματικά. Ἦδῃ τῷ 1537 ἐχάραξε χάρτην τῶν Ἀγίων τόπων, κατόπιν κατεσκεύασε γήινην καὶ οὐρανίαν σφαῖραν διὰ Κάρολον τὸν Β', τελειοτέρας πασῶν τῶν ἕως τότε γραφῶν, τῷ 1554 ἐξέδωκε τὸν περιέγραψεν αὐτοῦ χάρτην τῆς Εὐρώπης, δι' οὗ ἐγερμίσθη ὡς ὁ ἀριστος τῆς ἐποχῆς χαρτογράφος, τῷ δὲ 1569 ἐξεδόθη ὁ πρωτοφανοῦς τελειότατος παγκόσμιος διὰ τοῦς ναυτιλλομένους χάρτης του, ἀφ' οὗ χρονολογεῖται ἡ ἀναμόρφωσις τῆς χαρτογραφίας καὶ ἐν τῷ τῷ πρώτῳ ἐσημερίσθη ἡ γενικὴ σήμερον χρήσιμος προβολὴ τῶν παραλλήλων τῆς γῆς κύκλων. Ἐπίσης πρῶτος ὁ Μ. μετεχειρίσθη τὴν λέξιν Ἀτλας διὰ συλλογὴν τῶν χαρτῶν πασῶν τῶν χωρῶν, ἣν ὅμως δὲν ἐπέζησε νὰ συμπληρώσῃ, ἀποθ. τῷ 1594. Ἐκτὸς τοῦ Ἀτλαντος τοῦτου, ἐκδόθ. 1595, τὸ κυριώτερον αὐτοῦ ἔργον εἶνε Tabulae geographicae (1578-84).

Μερκία. Ἐν τῶν παλαιῶν ἀγγλοσαξωνικῶν βασιλείων, ἅτινα πρὸ τῆς ὑπὸ τὸ Οὐέσσεξ ἐνώσεως ἀπετέλουν τὴν καλουμένην Ἑπταρρίαν. Ἀναπτύχθην κατὰ μικρὸν τὸ βασίλειον τοῦτο περιελάμβανε λήγοντος τοῦ Ζ' αἰῶνος ὅλην τὴν Μέσην Βρετανίαν· μετὰ μακροῦς δὲ ἀγῶνας ὑπετάγη καὶ τὸ Οὐέσσεξ 733, ἡλευθερώθη ὅμως τοῦτο 754 καὶ τῷ 829 ἐλόκληρος ἡ Μ. ὑπέκυψεν εἰς τὸν Ἑγγέριον τοῦ Οὐέσσεξ. [B.E.]

Μερκοδοῦνι. Χωρίον τοῦ δήμου Τριπόλεως, κείμενον πρὸς Β αὐτῆς εἰς ἀπόστασιν 15', μετὰ 425 κατοίκων.

Μερκουριάλις (Βοτ.), Mercurialis L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Εὐφορβιωδῶν. Τὸ γνωστότερον εἶδος εἶνε ἡ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης κοινοτάτη Μ. ἡ ἐπέτειος (M. annua L.), φυτὸν δίοικον ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου Λινάρζωσις, κοινῶς δὲ παρ' ἡμῶν Σκαρόχορτον καὶ Σκαρολάχανον καὶ Σκυλολάχα-

νον καλούμενον, ἄλλοτε δὲ φαρμακευτικὸν ὡς ἔχον καθαρτικὴν καὶ ἐμετικὴν δύναμιν.

Μερμερές Παραθαλάσσιος κωμόπολις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικήσει Μέντες, ἐπίνευσεν τῶν Μυλάσων καὶ Μούγλων, διατηροῦσα ἀμυκτὸν ἐμπόριον ἔχει περ. 3000 κατ., κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς θάλασσας τῆς ἀρχ. Φύσκου.

Μερμνάδα. Βλ. Λυδία.

Μέρμπακας. Χωρίον τῆς Ἀργολίδος καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μιδέας, κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι πρὸς Β τοῦ Ναυπλίου, ἐξ οὗ ἀπέχει 2 ὥρ. μετὰ 769 κατοίκων.

Μεροβίγγειος δυναστεία καλεῖται ἡ τῶν ἀρχαιοτάτων Φράγκων βασιλείων. Περὶ τοῦ ἀρ. γηγένου αὐτῆς Μερβαίου οὐδὲν βέβαιον γινώσκμεν, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν υἱὸν αὐτοῦ Χιλδέριχον Α' ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς τὰς λαϊκὰς παραδόσεις ἢ εἰς τὴν ἱστορίαν. Ὁ υἱὸς τοῦτου Χλοδοβίκος Α', βασιλεύσας 481—511, ἐνίκησε τοὺς Ἀλαμαννοὺς καὶ τοὺς Βισιγόθους καὶ ἐδέχθη ἐν τῷ κράτει του τὸν χριστιανισμόν, διένειμε δὲ αὐτὸ μετὰ τῶν 4 υἱῶν του· ἀλλὰ τῷ 558 συνηνῶθη τοῦτο ὑπὸ Κλοθαρίου τοῦ Α', μεθ' οὗ διασπασθὲν πάλιν ἠνῶθη ἐκ νέου ἐπὶ Κλοθαρίου τοῦ Β' τῷ 613. Οὗτος καὶ ὁ υἱὸς του Δαγόβερτος Α' ἦσαν οἱ τελευταῖοι ἰσχυροὶ ἡγεμόνες ἐκ τῆς Μ. δ., ἐπ' αὐτῶν δὲ ἤρξατο καὶ ἡ δύναμις τῶν Μαϊορδόμων (βλ. λ.) καὶ οἱ Καρολίδαι ὕψωθόντες μεγάλως εἶχον τῷ 752 ἐξεθρόνησεν αὐτόν, οὗτος δὲ ἐληξεν ἡ Μ. δυναστεία καὶ ἤρξατο ἡ τῶν Καρολιδῶν (βλ. Καρόλου δυναστεία). [B.E.]

Μερών Ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἀρχαίου αἰθιοπικοῦ βασιλείου, ἣν ὁ Ἡρόδοτος λέγει μητρόπολιν πάντων τῶν Αἰθιοπῶν. Κατὰ Στράβωνα ἐκαλεῖτο Μ. οὐ μόνον ἡ πόλις ἀλλὰ καὶ ἡ νῆσος, τρυτέστιν ἡ ὑπὸ δύο ποταμῶν περιβαλλομένη χώρα ἐν ᾗ ἔκειτο ἡ πόλις κατὰ ταῦτα δὲ παραδέχονται σήμερον οἱ ἡ Μ. ἔκειτο μετὰ τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἀτάρρα (τοῦ ἀρχαίου Ἀσταβόρα), ΒΑ τοῦ Σγένδρι, ὅπου κεῖνται ἐκτεταμένα ἐρείπια μεγάλης πόλεως καὶ δύο ομάδες πυραμίδων. Φαίνεται οἱ πρωτεύουσα τῆς Αἰθιοπίας κατέστη ὅτε ὁ Καμβύσης, ἐν τῇ κατὰ τῶν Αἰθιοπῶν στρατείᾳ του, κατέστρεψε τὴν ἀρχαιοτέραν πρωτεύουσαν Ναπάταν. Τὰ ἐν ταύτῃ καὶ ἐν Μ. μνημεῖα, ἀνήκοντα εἰς παρεθελμένον αἰγυπτιακὸν ρυθμόν, περιεγράφησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ Lepsius (Μνημεῖα Αἰγύπτου καὶ Νουβίας, Βερολ. 1849—59). Αἱ ἐπιγραφαὶ αὐτῶν αἰ μὲν ἀρχαιοτέραι εἶναι ἐν αἰγυπτ. γλώσσῃ καὶ γραφῇ, αἱ δὲ

νεώτεροι, γεγραμμένοι ἐν ἰδίῳ τινὶ τρόπῳ γραφῆς, ἐκ τῆς αἰγυπτιακῆς παραγένετι, δὲν ἀνεγνώσθησαν μέχρι τοῦδε. [Α.Α.]

Μερόκοδον. Χωρίον τοῦ δῆμ. Κοθωνίων (Τρικκάλων), κείμενον 5 ὥρ. πρὸς Ν τῆς Βετσίστης παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Ἀελώου, μετὰ 517 κατ.

Μερόξενος. Βλ. Μαρχαρυγία.

Μερόπη. Θυγάτηρ Κυψέλου καὶ σύζυγος Κρεσφόντου τοῦ βασιλέως τῆς Μεσσηνίας. Ὑπὸ τοῦ Πολυφρόντου, τοῦ φονεύσαντος τὸν σύζυγον καὶ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς καὶ ἀρπάζαντος τὸν θρόνον, ἠναγκάσθη νὰ τὸν συζευχθῇ κατ'ὀρθῶσεν ὅμως νὰ σώσῃ τὸν νεώτερον υἱὸν τῆς Αἰπύτου πέμψασα αὐτὸν εἰς Αἰτωλίαν. Ὁ Αἰπύτος, ὃν ὁ Εὐριπίδης καλεῖ ὁμωνύμως τῷ πατρὶ Κρεσφόντην, ἤλικιωθεὶς ἐπέστρεψεν, ἐφόρυσσε συνεργούσης τῆς Μ. τὸν Πολυφρόντην καὶ ἀνέλαβε τὴν πατρικὴν βασιλείαν. Τὸν μῖθον ἐπραγματεύθη ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ «Κρεσφόντῃ», ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων οἱ Βολταίρος, Μαφφέι, Γόττερ κἄλ., καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Δ. Βερναρδάκης ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ «Μερόπη». [Δ.Μ.]

Μερού (meru). Ἐν τῇ Ἰνδικῇ μυθολογίᾳ μυθικὸν ὅρος χρυσοῦν ὑψηλότατον, κατέχον τὸ κέντρον τῆς γῆς· εἶναι δὲ λαμπρὰ κατοικία τοῦ Βραχμᾶ καὶ ἐν γένει θεωρεῖται ὁ Ὀλυμπος τῶν Ἰνδῶν. [Κερ.]

Μέροψ ἡ μελι σσοφάγος. Τὸ μόνον ἐν Εὐρώπῃ ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μεροπιδῶν ζῶν πτηνόν. Τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐν γένει ἔχουσι μακρόν, ὀλίγον κεκαμμένον, καὶ δεῦ ῥάμφος, πόδας μικροὺς, βραχεῖς καὶ ἐν γένει ζωηρῶς κεχρωσμένον πτέρωμα. Ζῶσι δὲ ἀπὸ ἐντόμων, ἅτινα συλλαμβάνουσιν ἱπτάμενα, καὶ κτίζουσι τὰς φωλεὰς των ἐντός κοιλωμάτων τῆς γῆς. Ὁ εὐρωπ. μέροψ ἀναφαίνεται τὸ θέρος, ἔχει δὲ μέτωπον λευκόν, ὑπὲρ τοὺς ὀφθαλμοὺς κυανῇν ταινίαν, λαίμην μέλανα μετὰ κυανῶν στιγμάτων, θώρακα καὶ κοιλίαν θαλασσοχρόα, οὐρὰν δὲ κυανοπρασίνην. Εἶνε πτηνὸν ζωηρότατον, προτιμᾷ δὲ πρὸς τροφὴν τὰ κεντροφόρα ἕντομα, μελίσσας, σφήκας, βομβυλίδας κλ. ἅτινα καταπίνει χωρὶς νὰ ἀπορρίψῃ τὰ κέντρα αὐτῶν· ὡς ἐχθρὸς τῶν μελισσῶν καταδιώκεται, ἔχει δὲ κρέας εὐγευστον. [Φ.Ι.]

Μερσεδοῦργον. 1) Νομὸς τῆς Πρωσίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαξονίᾳ, Β τοῦ βασιλείου Σαξονίας καὶ τῶν τυριγγίων πριγκιπάτων, ὡς ἐπὶ πλείστον καλλίστα ἀρδεύμενος καὶ εὐφορώτατος. Ἐχει ἐμβ. 10 208 τχμ. καὶ 1 075 569 κατ. (1890), διαιρεῖται δ' εἰς 17 περιφερείας· Κύρια ἔργα τῶν κατ. εἶναι γεωργία, ἀμπελοργία, κτηνοτροφία καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν ὀρυκτῶν (γερανθράκων, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ). — 2) Πρωτεύ-

ουσα τοῦ ἄνω νομοῦ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάαλε, μία τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Γερμανίας πόλεων. Ἐχει μετὰ τῶν προαστείων Ἀλτεμβούργου καὶ Νόυμαρκτ 17 669 κατ. διατηροῦντας ποικίλην βιομηχανίαν. Μεταξὺ τῶν ναῶν διαπρέπει ἡ μητρόπολις (ἐκ τοῦ Ι' αἰῶνος) μετὰ μεγίστου ὀργάνου καὶ πολλῶν ἀξιοθέατων μνημείων. Ἀπὸ τοῦ Θ' μ. Χ. αἰῶνος ἦτο πρωτεύουσα τῆς κομητείας Μ. καὶ προσφιλῆς διαμονὴ τῶν Γερμανῶν βασιλέων Ἐρρίκου Α' καὶ Ὁθωνος Α'. Πολυάριθμοι δίδηται τῆς Γερμανίας συνῆλθον ἐνταῦθα ἐπανειλημμένως κατεστράφη διὰ πυρκαϊῶν καὶ ἐδῆώθη κατὰ τὸν Τριακονταετῆ πόλεμον. 1655-1738 ἦτο ἔδρα τῶν δουκῶν Σαξονίας-Μερσεβούργου ὧν σώζεται τὸ μέγαρ ν. [Μ.Σ.]

Μερσιέ (Louis Sebastien Mercier). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1740 ἐν Παρισίῳ, ἐξασκήσας δὲ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Τὰ δράματά του (Ὁ λιποτάκτης κἄλ.) ἔτυχον καλλίστης ὑποδοχῆς. Ὑπῆρξε μέλος τοῦ Convent καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, κατόπιν καθηγητῆς τῆς ἱστορίας, ἀπέθ. δὲ 1814 ἐν Παρισίῳ. Γνωστότατα τῶν ἔργων του εἶναι Τὸ ἔτος 2440, Πίναξ τῶν Παρισίων (12 τ.) καὶ Οἱ νέοι Παριῖοι (6 τ.), ἐν οἷς περιγράφει τὸν παρισινὸν λαϊκὸν βίον. Ὑπῆρξε δὲ ὁ Μ. ἐκ τῶν πρώτων πολέμιον τοῦ κλασικισμοῦ. [Μ.Γ.]

Μερσιέ (Antonin Mercié). Γάλλος γλύπτης, γενν. 1845 ἐν Τολώσῃ. Ἐπανειλημμένως ἔτυχε πρώτων βραβείων οἷον τῷ 1872 διὰ τὸν χαλκοῦν Δαβὶδ αὐτοῦ· τοῦτον καρέστησεν ἐπίσης καὶ τῷ 1876 ἐν μαρμάρῳ Τὸ δὲ ἀριστούργημα αὐτοῦ εἶνε τὸ τῷ 1875 συντελεσθὲν σύμπλεγμα αὐτοῦ, τὸ γέρον τὸν τίτλον Gloria victis (δὲξα τοῖς ἡττημένοις), παριστάνον δὲ θωρακοφόρον Φήμην αἵρουσαν ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὀνήσκοντα νεανίαν. Ἄλλα ἔργα τοῦ Μ. εἶναι γυμνὴ Ἥρα, ἀνδριάς τοῦ Τίερ (καθημένου) καὶ τὸ ἐπιτύμβιον αὐτοῦ μνημεῖον Γουλιέλμος Τέλλος κλ. Ἀπὸ τοῦ 1891 εἶνε ὁ Μ. καθηγητῆς καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας. [Μ.Γ.]

Μερσίνα. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικήσει Ἀδάνων, ἐπὶ τῆς θαλάσσης, χρησιμεύουσα ὡς ἐπίγειον τῶν Ἀδάνων καὶ τῆς Ταρσοῦ. Ἐχει 10 χιλ. κατ. καὶ ἀχμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Χ.]

Μερσουδᾶν (Μαρσοβάν, Μερσιβάν). Πόλις ἐν τῷ ΒΔ μέρει τῆς τοπαρχίας Σεβαστείας τῆς Μ. Ἀσίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν διοίκησιν Ἀμασειας. Κεῖται ὡσεὶ 30 χμ. ΝΔ τῆς Ἀμασειας, ἔχει δὲ 11 000 κατ., ἐν ἔργωρυχείον καὶ γυμνάσιον τῶν ἀμερικανῶν ἱεραποστόλων. Πατρίς τῆς Ἀγίας Βαρβάρας. [Μ.Χ.]

Μέρτ (Meurthe). Ποταμὸς τῆς ΒΑ Γαλλίας, πηγάζων ἐν τῇ νομῇ Βοργίων παρὰ

τά αλσατιανὰ σύνορα, διαρρέων τὸν νομὸν Μέρτ-καί-Μωσέλλα καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοῦν 161 χμ. δεξιόθεν εἰς τὸν Μωσέλλον. Μέχρι τοῦ Νανσὺ ἵτοι ἐπὶ 8 χμ. εἶνε πλωτός. Ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθη ὁ νομὸς Μέρτ-καί-Μωσέλλα (Meurthe-et-Moselle) τῆς ΒΑ Γαλλίας, ὅστις συνορεύει Β πρὸς τὸ Βέλγιον καὶ τὸ Λουξεμβούργον, ΒΑ πρὸς τὴν γερμ. Λοθαριγγίαν, Ν πρὸς τὸν νομὸν Βοσγίων, Δ πρὸς τὸν νομὸν Μώσα. Ἔχει ἔκτασιν 5232 χμ. καὶ (1891) 444 150 κατ., διαιρεῖται δὲ εἰς 4 περιφερείας, Νανσύ, Λυνεβίλλης, Τούλ καὶ Βριέϋ· πρωτ. ἔχει τὸ Νανσύ Κυριώτερα προϊόντα τοῦ εἶναι σιτηρά, γεώμηλα, τεύτλα, εἶνος. Ἀκμάζει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία, πτηνοτροφία καὶ μελισσοτροφία καὶ ἡ βιομηχανία μαλλίνων καὶ βαμβακερῶν ὑφασμάτων, κεντημάτων ἐν Νανσὺ, χειροκτίων περὶ τὴν Λυνεβίλλην, δερμάτων, χρωμάτων, γάρτρου, μουσικῶν ὀργάνων, ὑαλίνων σκευῶν, σάπωνος κλ. Μ.Σ.]

Μέρτζι. Δύο χωρία τοῦ δήμου Τρικαλίων, κείμενα πρὸς τὸ ΒΑ τῶν Τρικαλίων ἐπὶ τῆς ἑδοῦ τῆς εἰς Καλαμπάκαν ἀγοῦσης καὶ παρὰ τὸν σιδηρόδρομον εἰς ἀπόστασιν περ. 1 ὥρας. Ἐκ τούτων τὸ Μεγάλο Μέρτζι ἔχει 365 καὶ τὸ Μικρὸν 555 κατοίκους.

Μερτίδι. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγίμων τῆς Αἰγιαλείας, ἔχον μετὰ τοῦ πλησίον χωρ. Νεραντζῶν 213 κατ. [Μ.Σ.]

Μέρτζιζα. Χωρίον τοῦ δήμου Δύμης (Πατρῶν), μετὰ 187 κατοίκων, κείμενον 1 1/2 ὥρ. ΝΔ τῆς Κάτω Ἀχαΐας ἐπὶ τῶν Β προδούγων τοῦ Μαυρεβουνίου.

Μερτικέϊκα. Χωρίον τοῦ δήμου Τρικαλίων (Κερυνθίας), ἔχον 179 κατ. [Μ.Σ.]

Μερό (Joseph Mery) Γάλλος ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος γεν. 1794 καὶ ἀποθ. 1866 ἐν Παρίσι. Ἐγραψεν ἐν πρώτοις πολιτικὰς σατύρας μετὰ τοῦ Αὐγούστου Βαρτελεμύ, εἰργάσθη εἰτα εἰς τὴν ἑβδομαδιαίαν «Νέμεσιν», κατόπιν δὲ ἐξέδωκε τὰ διὰ τὴν δύναμιν τῆς παραστάσεως θαυμαζόμενα ἔργα του Σκηναὶ τῆς ἰταλικῆς ζωῆς καὶ Λονδίνου νύκτες. Πλὴν τούτων ἔγραψε ἰνδικὰς καὶ ἀμερικαν. μυθιστορίας (Héna, La Floride, Ὁ πόλεμος τοῦ Νιζάμ) καὶ περιέγραψε τὴν Κίναν ἐν τῇ ἔργῳ του Ἄγγλοι καὶ Κίνα. Ἐγραψεν ἐτι διάφορα ποιημάτων καὶ δραματικὰ ἔργα. [Μ.Γ.]

Μέρφιλδ (Mirfield). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ὑόρκης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Κάλδερ, πλησίον τοῦ Διούσבורου. Ἔχει 11 707 κατοίκους (1891) καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν μαλλίου.

Μέρωνας. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μέρωνος τῆς Κρήτης, ὑπαγομένου εἰς τὴν ἐπαρχ. Ἀμαρίου τῆς διοικ. Ρεθύμνης. Ἐ-

χει 535 κατ., ὁ δὲ δῆμος, ὅστις περιλαμβάνει ἐν ὅλῳ 14 χωρία, 3 103. [Μ.Σ.]

Μεσαγρός. Κώμη τῆς Λέσβου, ὑπαγομένη εἰς τὴν ἐπαρχ. Πλωμαρίου. Ἔχει 1 100 κατ., δημοτικὸν σχολεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον. [Μ.Χ.]

Μεσαθούρι. Χωρίον τῆς Ἀνδρου, ἀφ' ἧς τῆς πρωτεύουσας ἀπέχει 45', μετὰ 346 κατοίκων.

Μεσαίων. Βλ. Μέσος αἰών.

Μεσαπίων δῆμος τῆς Εὐβοίας. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαλκίδος καὶ ἔχει 3 515 κατ. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ κώμη Ψαχνά, χωρία δὲ 11, ὧν σημαντικώτερα Ἀπόκρημνος, Καμαρίτσα, Καστέλλα, Νεροτριθιά καὶ Πολιτικά. ἔχει δὲ ὁ δῆμος καὶ 1 μονὴν τὴν Μακρυμάλλης. [Μ.Σ.]

Μεσαρία Βλ. Μεσσαρία.

Μεσαρίστα. Χωρίον τοῦ δήμ. Μακρυναΐας (Μεσολογγίου), κείμενον ὥρ 2. 15 πρὸς τὸ ΝΑ τῆς Γαβαλοῦς ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν λίμνην τῆς Τριχωνίδος ὑπορείων τοῦ Ἀρακύνθου. Ἔχει 440 κατ.

Μεσαΐτις. Νῆα τῶν ἀρχαιολογικῶν τριῶν πελασγικῶν πολιχνῶν, ἀφ' ὧν συνωκίσθη ἡ πόλις τῶν Πατρῶν (βλ. λ.). Κατεῖχε πιθανότατα τοὺς λόφους τοὺς παρὰ τὴν μονὴν τοῦ Γηροκομείου. [Γ.Πδ.]

Μεσαύλιον ἡ μεσοπνευμόνιος χῶρος. Ὁ μέσος χῶρος τῆς θωρακικῆς κοιλότητος, ὁ μεταξὺ τῶν δύο πνευμόνων περιλαμβανόμενος. Ὁ χῶρος οὗτος διὰ τῶν ριζῶν τῶν πνευμόνων χωρίζεται εἰς δύο καὶ ἐν μὲν τῇ προσθίῳ κατασκευοῦσιν ἡ καρδία μετὰ τοῦ περικαρδίου καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων, ἐν δὲ τῇ ὀπίσθιῳ τὸ ἀορτικὸν τόξον ἡ τροχία ἀρτηρία καὶ οἱ βρόγχοι, ὁ οἰσοφάγος, ἡ ἀχνογος ρλέψ, ὁ μελίων θωρακικὸς πόρος. [Ι.Πθ.]

Μεσδάνι. Χωρίον τοῦ δήμ. Σιγάνων τῆς ἐπαρ. Καρδίτσας, ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Παραπράστεινας μετὰ 1251 κατοίκων.

Μεσενικόλας. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Νευροπόλεως τῆς ἐπαρ. Καρδίτσας, ἔχουσα 1081 κατ. καὶ κειμένη Δ τῆς Καρδίτσας.

Μεσεντέριον. Βλ. Περιτόναιον.

Μέση (ἐσφαλμένης Μέσσης). Ἐπαρχία τῆς Κερκύρας, περιλαμβάνουσα τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς νήσου, ὅπερ ἐπὶ Ἑνετῶν Mezzaria ἐκαλεῖτο. Ἀποτελοῦσι δ' αὐτὴν οἱ δῆμοι Ποταμογειτόνιον, Λευκιμναῖον, Μελιτεῖον, Μεσοχωριτῶν καὶ Παρελίων, μετὰ 26 461 ἐν ὅλῳ κατοίκων. [Μ.Σ.]

Μεσημβρία ἡ Νότος καλεῖται ἐκείνο τῶν τεσσάρων κυρίων σημείων τοῦ ὀρίζοντος πρὸς ὃ εἶναι τις ἐστραμμένος ὅταν

ἔχῃ δεξιᾷ μὲν τὴν Δύσιν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀνατολήν. Μεσημβρινὸς δὲ κύκλος τοῦ τόπου τινὲς καλεῖται ὁ μέγιστος κύκλος τοῦ οὐρανοῦ ὁ διερχόμενος διὰ τοῦ ζηνίθ τοῦ παρατηρητοῦ, τοῦ βορείου σημείου τοῦ ὀρίζοντος καὶ τοῦ νοτίου· ἐμοίως δὲ καλεῖται μεσημβρινὸς τῆς γῆς ὁ μέγιστος κύκλος αὐτῆς ὁ διερχόμενος διὰ τῆς θέσεως τοῦ παρατηρητοῦ καὶ τοῦ Β καὶ Ν σημείου τοῦ ὀρίζοντος· ἀμφότεροι οὗτοι εἰ μεσημβρινοὶ παντὸς τόπου συμπίπτουσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιπέδῳ, τείνουσι δὲ καθέτως τὸν ὀρίζοντα καὶ τὸν ἰσημερινόν. Ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ μεσημβρινοῦ παντὸς τόπου εὐθείας ὁ ἥλιος κατὰ τὴν φαινομένην ἡμερησίαν αὐτοῦ κίνησιν εὐρίσκειται εἰς τὸ μέγιστον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ὕψος (μεσημβρινὸν ὕψος), καὶ εἰς τὸ ἥμισυ ἀκριβῶς τῆς ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ἡμερησίας αὐτοῦ τροχιάς· εἶνε δὴλ. ἡ στιγμή αὐτῆς κυριολεκτικῶς τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ἢτοι ἡ μεσημβρία (ἔξ οὗ καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ σημείου τούτου τοῦ ὀρίζοντος καὶ τῶν μεσημβρ. κύκλων)· ἀλλ' ἡ ἀληθὲς αὕτη μεσημβρία δὲν συμπίπτει μετὰ τῆς κατὰ συνθήκην ὀρισθείσης μέσης μεσημβρίας εἰ μὴ τεθῇ τράχως τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὰς δὲ ἄλλας ἡμέρας προηγείται αὐτῆς ἢ ἔπεται· εἶνε δὲ ἡ μέση αὕτη μεσημβρία ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ διήρχετο τὸν μεσημβρινὸν ἐκάστου τόπου ὁ ἥλιος ἐὰν διέτρεχεν οὐχὶ τὴν ἐκλειπτικὴν ἀλλὰ τὸν ἰσημερινὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ δὴ βλῶς ἐμοιотаχῶς Εὐνόητον ὅτι πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γήινου μεσημβρινοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι καὶ τὸν αὐτὸν οὐράνιον μεσημβρινὸν καὶ ἄρα σύγχρονον τὴν τε ἀληθῆ καὶ τὴν μέσην μεσημβρίαν. Ἐκὶ τῆς γῆς οἱ μεσημβρινοὶ κύκλοι χρησιμεύουσι μετὰ τῶν παραλλήλων (βλ. λ.) εἰς προσδιορισμὸν τῆς θέσεως ἐκάστου τόπου διὰ τοῦ μήκους καὶ πλάτους αὐτοῦ (βλ. τὰς λ.). Ὡς δὲ οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κείμενοι τόποι ἔχουσι τὸ αὐτὸ πλάτος οὕτω καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ ἔχουσι τὸ αὐτὸ μήκος, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀπόστασις τοῦ μεσημβρινοῦ τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ κατὰ συνθήκην λαμβανομένου πρώτου μεσημβρινοῦ, περὶ οὗ βλ. ἐν λ. Μῆκος. — Μεσημβρινὸν ὕψος τῶν ἀστέρων (ὡς καὶ τοῦ ἡλίου) καλεῖται τὸ μέγιστον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα τόπου τινὸς ὕψος, εἰς ὃ εὐρίσκονται καθ' ἣν στιγμήν διέρχονται τὸν μεσημβρινὸν τοῦ τόπου· μεσημβρινὴ δὲ γραμμὴ ἡ εὐθεῖα καθ' ἣν ἀληλοτομοῦσι τὸ ἐπίπεδον τοῦ ὀρίζοντος τόπου τινὸς καὶ τὸ τοῦ μεσημβρινοῦ αὐτοῦ. Πάντα ταῦτα τὰ μεγέθη καὶ αἱ γραμμαὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀστρονομικὰ καὶ γεωδαιτικάς ἐργασίας. [Α.Α.]

Μεσημβρία ἢ Μεσαμβρία. 1) Ἀρχαία πόλις τῆς Θράκης ἐπὶ τοῦ Ἀγαίου πε-

λάγους ἀπέναντι τῆς Σαμοθράκης, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Μεγαρέων. — 2) Ἀρχαία πόλις τῆς Θράκης, Β τῆς Ἀγγιᾶλου ἐπὶ τοῦ Εὐζείνου Πόντου. Ἰδρυθὲν τῷ 493 π. Χ. ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τῶν ἐκδηθέντων Βυζαντινῶν. Ἡ σημερινὴ πόλις (τουρκ. Missinri) ὑπαγομένη εἰς τὴν περιφ. Βουργᾶς τῆς Ἀνατολ. Ρωμυλίας, ἔχει 2400 κατ. Ἑλληνας, Ἀλβανίαν καὶ αὐτιλίαν, σχολεῖα ὁρρώνων καὶ θηλέων, καὶ εἶνε ἔθρα μητροπόλιτος. Σῶζονται ἀκόμη εἰσέπια τῆς ἀρχ. πόλεως. [Μ.Σ.]

Μεσημβριανθεμῶδη (Β:τ.), Mesembrianthemaceae ἢ Aizoaceae ἢ Ficoideae. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων πολυπετάλων φυτῶν περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 450 εἶδη, τὰ πλεῖστα τῶν θερμῶν χωρῶν, συγγενῇ τοῖς Καρυοφυλλώδεσιν, ὧν διακρίνονται ὡς ἔχοντα ὡσθῆκην ὑποκειμένην, πέταλα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πολυάριθμα καὶ φύλλα σαρκώδη. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ τὸ ἐμύνημον καὶ πρότυπον Μεσημβριανθεμον (Mesembrianthemum L.), Τετραγωνία καὶ Ἀειζων (βλ. τὰς λ.). Τοῦ γένους Μεσημβριανθεμου τὰ πολυάριθμα εἶδη εἰσὶ τὰ πλεῖστα αὐτοφυῆ περὶ τὸ Εὐελαπι Ἀκρωτήριον καὶ πολλὰ αὐτῶν κηπεύονται χάριν τῶν κομποτάτων ἀνθῶν αὐτῶν, ἅτινα ἀνοίγουσι συνήθως μόνον ἐν ἡλίῳ κατὰ τὰς περὶ μεσημβρίαν ὥρας, ὅθεν ἡ ὀνομασία τοῦ γένους. Ἐν Ἑλλάδι φέεται Μ. τὸ γονυανθὲς (M. nodiflorum L., κοινῶς Καλγὰ) καὶ τὸ ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰσαχθὲν καὶ βλῶς ἐγχώριον γινόμενον Μ. τὸ κρυστάλλινον (M. crystallinum L., γερμ. Eiskraut, γαλλ. Glaciale, κοινῶς Μπούζι καὶ Καλγὰ) οὕτω καλούμενον διότι τὸ βλιν φυτὸν καλύπτεται ὑπὸ διαφανῶν ἀδένων πεπληρωμένων ὕδατῶδους ὑγροῦ κρυστάλλοις παρεμφερῶν. Ἐκ τῆς σποδοῦ ἀμφοτέρων ἐξάγεται σάδα.

Μεσημβρινοὶ (κύκλοι). Βλ. Μεσημβρία.

Μεσημέρι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας ἀπέχον $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας ἐκ Κοδενῶν πρὸς Α καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 140 οἰκογενειῶν χριστιανικῶν.

Μεσινό. Χωρίον τοῦ δήμου Φενεοῦ κείμενον πρὸς Ν τοῦ Γκοῦρα $\frac{1}{2}$ ὥραν καὶ ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ὄχθων τῆς λίμνης Φενεοῦ. ἔχει 215 κατοίκους.

Μεσιρζέτσε. Πόλις ἐν τῇ περιφ. Ραδίν τοῦ ἑωσσοῦ κυβερνεῖου Σιέδλετς (Πολωνίας). ἔχει 12119 κατ. (1892), ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Μεσῖται (courtiers) καλοῦνται οἱ εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς μεσολαβούντες πράκτορες, οἱ περιοριζόμενοι εἰς τὸ νὰ θέτωσιν εἰς συνάφειαν τὰ συναλλασσόμενα μέρη καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὰς συμφωνίας αὐτῶν χωρὶς οὐδεμίαν προσωπικὴν ν' ἀναλαμβάνουσιν εὐθύνην. Κατὰ τὸν Ἐμπορ. Νόμον (ἄρθρον 77)

οί μεσίται διαίρουνται εἰς μ. ἀσφαλειῶν, εἰς μ. παραγματειῶν, εἰς μ. διεργμηνευτὰς καὶ ναυλωτὰς πλοίων καὶ εἰς μ. μετακομίσεως διὰ γῆς ἢ δι' ὕδατος. Οἱ μ. ασφαλειῶν ἐργάζονται ἐπὶ τῶν ναυτιῶν ασφαλειῶν (βλ. λ. ἐν τόμ. Β', σελ. 460), συντάσσοντες τὰ ασφαλιστικά συμβόλαια, βεβαιοῦντες τὴν γνησιότητα αὐτῶν καὶ πιστοποιοῦντες τὴν τιμὴν τῶν ασφαλιστῶν (Ε. Ν. ἀρθρ. 79). οἱ μ. παραγματειῶν μεσολαβοῦσιν εἰς τὰς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων, δύνανται δὲ καὶ τὴν τῶν μεταλλικῶν ὕλων μεσιτείαν μετὰ τῶν κολλυδιστῶν (βλ. λ.) νὰ μετέρχωνται (Ε. Ν. ἀρθρ. 78). οἱ διεργμηνευταὶ καὶ ναυλωταὶ μεσίται (ναυλομεσίται) διαπραγματεύονται τὰς ναυλώσεις· μόνοι δ' οὗτοι δικαιοῦνται νὰ μεταφράζωσι τὰ ναυλωτικά, φορτωτικά κλπ. σχετικά ἔγγραφα ἐπὶ δικαστικῶν διαφορῶν καὶ νὰ χρησιμεύωσιν ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν ὡς διεργμηνεῖς τῶν ξένων ναυτικῶν (Ε. Ν. ἀρθρ. 80). οἱ μεσίται τέλος μετακομίσεις ἔχουσι μόνον ἐνθα εἰσὶ διωρισμένοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐνεργῶσι τὰς περὶ μετακομίσεως μεσιτείας, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ἐνεργῶσι συ· χρόνως καὶ ἔργα μεσίτου ἄλλης κατηγορίας (Ε. Ν. ἀρθρ. 82). Τὰ δικαίωματα ἐν γένει καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μεσιτῶν ἐρίζονται ἐν ἀρθρ. 74—90 τοῦ Ἐμπορ. Νόμου. Ἡ ἀντιμισθία δ' αὐτῶν προσδιορίζεται διὰ δικητικῶν κανονισμῶν ἢ κατ' ἐμπορικὴν συνήθειαν ἐν ἐκάστη ἀγορᾷ. Πρβλ. καὶ ἀρθρ. Κολλυδιστής. [Πφ.]

Μεσιτεία (Médiation) καλεῖται ἐν τῷ διεθνεί δικαίῳ ἡ φιλικὴ μεσολάβησις τρίτης πολιτείας πρὸς ἐπίλυσιν καὶ διακανόνισιν ζητημάτων ἐκκρεμῶν μεταξὺ δύο ἢ πλείονων ἄλλων πολιτειῶν. Ἡ Μ. προσφέρεται αὐτορρυθμῶς ἢ βασίζεται ἐπὶ συμφωνίας ῥητῆς ἢ ἐπὶ σχετικῆς συνθήκης· διαφέρει δὲ τῆς ἀπλῆς μεσολαβήσεως (bons offices) καθ' ὅσον ἐν ταύτῃ ἡ μεσιτεύουσα πολιτεία μετέχει κανονικῶς τῶν διαπραγματεύσεων. Οὐχ ἥτιον εἶνε πάντοτε τρόπος συμβιβασμοῦ καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῶν συμπερασμάτων αὐτῆς δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ οὔτε δύναται νὰ ἐπιβληθῇ· τοῦτο δὲ εἶνε τὸ διακρίνον τὴν μεσιτείαν τῆς διαιτησίας (arbitrage).

Μεσιτίνης (δρυκολ.). Ἰσμερῆς τις παράμιξις δρυανθρακώματος τοῦ μαγνησίου καὶ σιδήρου, κειμένη μεταξὺ μαγνησίτου καὶ σιδηροπυρίτου. Ὁμοίως ἔχει καὶ ὁ πιστομεσίτης. [Α.Κ.]

Μεσκινιά. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡρακλείου τῆς Κρήτης. ἔχον 794 κατ. [Ν.Στ.]

Μεσκιά. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Λάκκων τῆς ἐπαρ. Κυθωνίας. ἔχει 462 κατ. [Ν.Στ.]

Μέσμερ (Φραγκίσκος, κατ' ἄλλους

Φρειδερίκος Ἀντώνιος Mesmer), ἑ ἰδρυτὴς τοῦ μεσμερισμοῦ περὶ οὗ βλ. Μαγνητισμὸς ζωϊκός. Ἐγενν. τῷ 1733 ἐν Iznang παρὰ τὴν Κωνσταντίαν, ἐσπούδασε δὲ θεολογίαν καὶ εἶτα φυσικὰς ἐπιστήμας. Τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ περιέγραψε πρῶτον ἐν ἰδίῳ ἔργῳ τῷ 1775, ἐφήρμοσε δὲ πρακτικῶς ἐν Βιέννῃ καὶ ἀπὸ τοῦ 1778 ἐν Παρίσις, δόπου εἰδικαὶ ἐπιτροπαὶ ὁρίσθησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως κατεδίκασαν τὴν θεραπευτικὴν αὐτοῦ μέθοδον. Κατόπιν ἀπῆλθε καὶ εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἶτα εἰς Γερμανίαν ὅπου ἀπέθ. ἐν Μέρσβουργ τῷ 1815. [Β.Ε.]

Μεσοβασίλεια. Τὸ διάλειμμα μεταξὺ δύο βασιλείων ἐν τῇ κληρονομικῇ μοναρχίᾳ δὲν ὑπάρχει κατὰ κανόνα μεσοβασίλεια, διότι ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ μονάρχου αὐτοδικαίως καὶ αὐτοστιγμῇ ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ διάδοχος αὐτοῦ (βλ. λ. Μοναρχία). Ἐξαιρέσεις μόνον ὑπάρχει ἐν ἑλλείψει διαδόχου, ὅτε ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μονάρχου μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ὑπάρχει μεσοβασίλεια. Σημειωτέον δ' ὅτι οὐχὶ κυριολεκτικῶς τὸ Σύνταγμα ἐν ἀρθρῳ 52 καλεῖ τὸν μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ βασιλέως ἐν περιπτώσει γνησίας τοῦ θρόνου διαειριζόμενον τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν «ἐντιβασίλεα». Μεσοβασίλεια ὑπῆρξεν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862, ὅτε ἀνεστράφη ἡ δυναστεία τοῦ Ὁθωνος, μέχρι τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1863, ὅτε ὠρκίσθη ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἐνώπιον τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως.

Μεσόδοα Χωρίον ἀρχαῖον παρὰ τὸν ἀρκαδικὸν Λάδωνα ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Κλειτορίων, κείμενον πιθανῶς μεταξὺ Φιλίας καὶ Λυκουρίας, κληθὲν δὲ ἀπὸ τῶν πρὸς νομὴν χρησίμων ὀχθῶν τοῦ Λάδωνος. [Τ.Πδ.]

Μεσοδοῦνη. Χωρ. τοῦ δήμου Δολιχίου τῆς ἐπαρχ. Σάμης (Κεφαλληνίας), μετὰ 335 κατ. [Μ.Σ.]

Μεσογαζίων δῆμος τῆς Ζακύνθου. Ἀποτελοῦσιν αὐτὸν 5 χωρία, Σκουλικάδο (πρωτεύουσα), Ἀγ. Δημήτριος, Δράκα, Κούκας καὶ Φαγιά, ἔχοντα ἐν ὅλῳ 2 423 κατ. [Μ.Σ.]

Μεσογγή. Χωρ. τοῦ δήμου Μεσιτιαίων τῆς ἐπαρ. Μέσσης (Κερκύρας), ἔχον 97 κατ.

Μεσόγειος θάλασσα (τὸ πάλαι ἡ «ἐντὸς θάλασσα», τὸ Mare internum καὶ mediterraneum τῶν Ῥωμαίων). Ἡ μεταξὺ τῶν ἡπείρων Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς θάλασσα, καλύπτουσα μετὰ τῶν διαφόρων παραρτημάτων τῆς ἐν ὅλῳ ἐπιφάνειαν 2 885 522 χμ. καὶ ἔχουσα μῆκος μὲν 3 860 χμ., μέγιστον πλάτος δὲ 1 800 χμ. Πρὸς Δ συνδέεται μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ. ἐν δὲ τῷ Δ μέρει διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Διαιρεῖται δὲ συνήθως εἰς

Δ καὶ Α λεκάνην (Δ καὶ Α τῆς Σικελίας). Μέγιστον βάθος εὐρέθη 4 067 μ., κατὰ μέσον ὅρον δὲ ἔχει βάθος 1 300 μ. Ἡ Δ λεκάνη δὲν ἔχει κόλπους βαθύς εἰς τὴν στερεάν εἰσεργαζόμενος· εἰ σημαντικώτεροι εἶναι ὁ μεταξὺ τοῦ Μαρόκκου καὶ τῆς Ἰσπανίας σχηματιζόμενος, ὁ τῆς Βαλεντίας, ὁ τοῦ Λέοντος καὶ ὁ τῆς Γενούης· τὸ μεταξὺ Σικελίας, Ἰταλίας, Κορσικῆς καὶ Σαρδηνίας τμήμα καλεῖται Τυρρηνικὴ θάλασσα. Τοῦναντίον δὲ ἡ Α λεκάνη δεικνύει μεγάλην ἀνάπτυξιν ἰδιαίτερων παραρτημάτων, ὧν τὰ σπουδαιότερα τὸ Β τοῦ Ἰονικοῦ Ἀδριατικὸν καὶ τὸ Α τῆς Ἑλλάδος Αἰγαῖον πέλαγος μετὰ τῆς Προποντίδος· ἐπὶ τῆς Ν παραλίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας σχηματίζονται οἱ κόλποι τῆς Ἀτταλείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρέττας, ἐπὶ δὲ τῆς Β τῆς Ἀφρικῆς ἡ μεγάλη καὶ ἡ Μικρὰ Σύρτις. Περὶ τῶν μεγάλων παραρτημάτων, τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης κλ., βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα.

Ἀναμυρίζον φαίνεται· ὅτι τὸ πάλα· ἡ Μ. ὑπῆρξε μεγάλη λίμνη, ἥτις διέρρηξεν εἰς τὰ τὸν μέχρι τότε ὑπάρχοντα ἰσθμὸν μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης παρὰ τὸ Γιβραλτάρ. Συνεπεία δὲ τοῦ μικροῦ μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ συνδέσμου τῆς Μ. ἡ ἐν αὐτῇ ἄμπωτις εἶνε πολὺ μικροτέρα τῆς ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ· ἡ πλημμυρίς ἐν Βενετία κατὰ τὴν νομηνίαν καὶ τὴν πανσέληνον φθάνει εἰς 1 μ., ἐν τῇ Μεγάλῃ Σύρτι εἰς 1.62, ἐν τῇ Μικρᾷ εἰς 2 1, εἰς τὰ πλεῖστα θύμω ἀλλὰ μέρη εἶνε σχεδὸν ἀπαρτήρητος (ἐν τῇ Δ περ 60 ἐκαστοστμ., ἐν δὲ τῇ Α μόνον 10). Ἡ περιεκτικότης εἰς ὕδατος εἶνε μεγάλη, αὐξανόμενη πρὸς Α (κατὰ μέσον ὅρον 37 ἐπὶ τοῖς 1000, παρὰ τὴν Κρήτην 39). Κάτωθεν δὲ τοῦ κατωφλίου τοῦ Γιβραλτάρ παντοῦ ἐν τῇ Μ. ὑπάρχει ἰσθμὸς θερμοκρασίαν σχεδὸν 13° Κ., ἐξηγουμένη ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τοῦ κατωφλίου τοῦ Γιβραλτάρ, κειμένου εἰς βάθος 500 μ., ἀποκλείεται ἡ συγκοινωνία τῶν βαθυτέρων ὁδῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἃτινα ἔχουσιν ἐν βάθει 3 000 μ. θερμοκρασίαν μόνον 3°, ἀπὸ τῶν τῆς Μ. Ἐν τῇ Μ ζῶσι 440 εἰδὴ ἰχθύων, ὧν περίπου 100 εἶναι ἐδώδιμα, ἀλλὰ μόνον 40 εὐγεγεστα· πρὸς δὲ ὑπὲρ τὰ 600 εἰδὴ μαλακίων. Κοράλλια ἀλιεύονται κυρίως περὶ τὰς Βαlearίδας νήσους, παρὰ τὴν Προβηγκίαν, τὴν Ν Σικελίαν καὶ τὴν Τύνιδα.

Τὰ νῦν ἐνεργὰ ἡφαίστεια τῆς Μ. εἶναι ὁ Βεσούβιος, ἡ Αἶτνα, τὸ Στράμπολι καὶ τὰ ἐν Θήρᾳ· πολλαχθὺ ὅμως ἐκδηλοῦται ἡ ἡφαιστειώδης ἐνέργεια καὶ τὰ παράλιθ' ὑποκινεῖται εἰς συχνούς σεισμούς. — Ἐπειδὴ πρὸς Β τὰ παράλια εἶναι πολυσχιδῆ καὶ πλούσια εἰς κόλπους, ὅρμους, λιμένας καὶ νήσους, παρέχει ἡ Μ. εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Εὐρώπης πολὺ πλείοτέραν ἀφορμὴν συγκοινωνίας ἢ εἰς τοὺς τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὴν ἀρ-

χαίωτητα καὶ τὸν μεσαιῶνα περιορίζετο ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς αὐτὴν ἢ ναυτιλία, μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς. [Μ.Σ.]

Μεσογείων δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Κισάμου τῆς διοικήσεως Χανίων καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 6 κυρίως χωρίων, ἔχων κατ. 1638. Πρωτεύουσα εἶναι Ὁ Ἅγιοι Πάντες. [Ν.Στ.]

Μεσοζωϊκός ἡ μεσολιθικός αἰὼν καλεῖται ὁ τρίτος τῶν τεσσάρων γεωλογικῶν αἰώνων (βλ. λ.), περιλαμβάνων τὴν τριαδικὴν περίοδον, τὴν Ἰορράτιον καὶ τὴν κρητιδικήν. Τὰ ἰδιάζοντα ζωολογικὰ λείψανα τῶν στρωμάτων τοῦ αἰῶνος τούτου εἶναι θαλάσσιοι ἀμμωνίται καὶ βελεμνίται, ἐνῶ αἱ ἄλλαι τάξεις τῶν θαλασσιῶν ζώων παριστῶσι τύπους ὁμοίους πρὸς τοὺς σημερινούς, ὡς λ. χ. τὰ κοράλλια, ὀστρακοδέρμα κτλ. Χαρακτηριστικὰ δ' ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἐνίοτε τεραστίου μεγέθους ἢ τερατιώδους σχήματος σαυροειδῆ. Ἐκ τῶν φυτῶν μεγάλην ἀνάπτυξιν δεικνύουσιν αἱ πτέριδες καὶ τὰ δικτυλήδονα ἐμφανίζονται ἤδη ποικιλώτατα. Ὡς ὅρια τοῦ Μ. αἰῶνος τίθενται τὰ στρώματα ἃτινα ἐνέχουσι τοὺς τελευταίους ἀμμωνίτας καὶ βελεμνίτας, οὐχὶ δὲ καὶ νομιμότητας, οἵτινες χαρακτηρίζουσι τὴν ἀρχὴν τοῦ καινοζωϊκοῦ αἰῶνος. [Δ.Κ.]

Μέσοι ἀριθμοὶ ὡς πρὸς δύο δοθέντας καλοῦνται ἐν τῇ μαθηματικῇ οἱ ἔχοντες τὰς ἐξῆς πρὸς αὐτοὺς σχέσεις. Ἀριθμὸς μ καὶ ν μέν Μ. καλεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ ἀθροίσματος τῶν δύο δοθέντων· γεωμετρικὸς δὲ ἡ τετραγωνικὴ ρίζα τοῦ γινομένου αὐτῶν· ἀρμονικὸς δὲ τὸ πηλίκον τῆς διαίρεσεως τοῦ διπλασίου γινομένου αὐτῶν διὰ τοῦ ἀθροίσματος αὐτῶν. Οὕτω π. χ. τῶν ἀριθμῶν 4 καὶ 9 ὁ μέν ἀριθ. μέσος εἶνε $6\frac{1}{2}$, ὁ δὲ γεωμετρικὸς 6, ὁ δὲ ἀρμονικὸς $5\frac{7}{13}$. Ὁ γεωμετρ. Μ. δύο δοθέντων ἀριθμῶν εἶνε ὁ κοινότερον λεγόμενος μέσος ἀνάλογος αὐτῶν διότι μετ' αὐτῶν ὡς ακρῶν ἀποτελεῖ ἀναλογίαν (4 : 6 :: 6 : 9). Ὁ δὲ ἀριθμητικὸς Μ. δύναται ὁμοίως νὰ εὐρεθῇ καὶ διὰ πολλοὺς ἀριθμοὺς διαιρουμένους τοῦ ἀθροίσματος αὐτῶν διὰ τοῦ 3 ἐὰν ἐδόθησαν τρεῖς ἀριθμοί, διὰ τοῦ 4 ἐὰν τέσσαρες κλ. Οὕτω π. χ. τῶν ἀριθμῶν 21, 23, 26, 27 καὶ 28 ὁ ἀριθμητικὸς μέσος ἦτοι ὁ κοινὸς μέσος ὅρος εἶναι $12\frac{1}{5}$, ἦτοι 25. Μεταξὺ τῶν τριῶν ὡς ἀνω Μ. δύο ἀριθμῶν ὑπάρχει ὠριμένη τις σχέση, εἶνε δὴλ. ὁ γεωμετρικὸς Μ. μέσος ἀνάλογος μεταξὺ τοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τοῦ ἀρμονικοῦ· οὕτω π. χ. διὰ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ἰσχύει ἡ ἀναλογία $6\frac{1}{2} : 6 :: 6 : 5\frac{7}{13}$.

Μεσολιθικός αἰὼν. βλ. Μεσοζωϊκός.

Μεσολόδιον. βλ. Ἐγκέφαλος καὶ τὸν σχετ. πίνακα Δ' 5, 6.

Μεσολογγία ἡ Δουνείκω Χωρίον τοῦ δήμου Ἡλίδος ἐν Ἡλείᾳ, 3 ὥρας πρὸς Δ τοῦ Πύργου παρὰ τὴν σιθρ. γραμμὴν καὶ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Πύργου-Ἀρσολιάδος, ἔχον 266 κ. γεωργοὺς σταφίδων, ἀμπέλων καὶ σιτηρῶν καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Μεσολόγγιον. Πόλις τῆς Αἰτωλίας παράλιος καὶ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔδρα δὲ τοῦ δήμ. Μεσολογγίου. Κεῖται πρὸς Δ τῆς Ναυπάκτου εἰς ἀπόστασιν 9 ὥρων καὶ 54 ὥρων ἀπ' Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν Δ ὁχθὴν τῆς λίμνης Οὐρίας καὶ πρὸς Δ τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ, παρὰ τὸ πέρας τελματώδους πεδιάδος ἐριζομένης ἐκ Β μὲν ὑπὸ τοῦ ὄρους Ἀρακύνθου (Ζυγοῦ) ἐξ Δ δὲ ὑπὸ τοῦ ὄρους Χαλκίδος (Βαράσβα). Ἐκ τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν μέρους προεξυλάσσεται ἡ πόλις ὑπὸ ἀβαθῶν λιμνοθαλασσῶν ἐκτεινομένων ἐπὶ δέκα περίπου μίλια κατὰ μῆκος καὶ πέντε κατὰ πλάτος, ἀδιαπλεύστων διὰ μέγαρα πλοῖα. Πρὸς τὸ ΝΔ τῆς πόλεως κατὰ τὸ στόμιον τῆς κυρίας μεταξὺ τῆς λιμνοθαλάσσης διώρυχος καὶ εἰς ἀπόστασιν πέντε μιλίων κεῖται ἡ νησίς Βασιλάδι μετὰ τοῦ ἐμυνόμενου μικροῦ φρουρίου, κατὰ τὸ ΝΑ δὲ καὶ λίαν ἐγγὺς τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 μιλίου τὸ νησίδριον Κλεισέβα. Πέριξ δὲ τῆς πόλεως κατὰ τὸ ΒΔ καὶ ΝΑ ἐκτείνεται χθασμολὴ καὶ ἀλιτενῆς πεδιάς ἣν ἀφθόνως καταρδεύει καὶ πλημμυρεῖ ὁ Εὐήνος ποταμός. Τὸ ὄνομα τοῦ Μ. ἀπληθυσίασθαι ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐλληνικῇ ἱστορίᾳ διὰ τῆς ἀφοσίσεως τῶν κατοίκων καὶ τῆς μέχρις ἐσχάτων ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ ξένου ζυγοῦ. Περὶ τῶν λαμπρῶν τούτων κατορθωμάτων πρὸς τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία (ἐν τόμ. Α' σ. 407 κέ.) ἱστορίαν. Μετὰ τὴν ἔνδοξον ἔξοδον τῶν κατοίκων κατὰ τὴν 10 Ἀπριλίου 1826 κατεστράφη ἡ πόλις ἐντελῶς. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἀνέλαβε τὸ Μ. βαθμυδὸν καὶ ἀποκατέστη ἡ πρώτη πόλις τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος ἐλκύσασα πολλοὺς συνοικιστάς ἐκ τῶν περὶ ἐπαρχιῶν καὶ ἀλλαχόθεν. Ἀριθμεῖ δὲ ἡ πόλις κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1889 κατοίκους 9476. Τὸ εἰσαγωγικὸν αὐτῆς ἐμπόριον συνσταται ἐκ παντοδαπῶν ὑφασμάτων, ὑαλικῶν, κατεργασμένων δερμάτων, πετρελαίου, οἰνοπνευμάτων κτλ. τὸ δὲ ἐξαγωγικὸν ἐκ μαλλίων, δερμάτων ἀκατεργάστων, ὀσπρίων, βάλανος, σταφίδος, εἰνῶ, βαλανιδίων, ζώων, ὀλίγων σιτηρῶν καὶ μεγάλης ποσότητος αὐγοταράχου καὶ ἰχθύων τεταρτρυμένων, τοῦ κυριωτέρου πλοῦτος τοῦ τόπου ὡς ἐκ τῶν πολυπληθῶν ἰχθυοτροφείων τῶν λιμνοθαλασσῶν, ἐν ἑκάστῳ τῶν ὁποίων διηνεκῶς ἀλιεῦνται μέχρις 80 χιλιάδων ἰχθύων ἐτησίως, διαφόρου ποιότητος καὶ μεγέθους.

Μεταξὺ τῶν δημοσίων ἔργων ἀξίον μνηίας

εἶνε ἡ ἐπιθαλάσσιος γέφυρα ἡ ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἀβαθὺς καὶ τελματώδους παραλίου καὶ προχωροῦσα διὰ τῶν ἰχθυοτροφείων εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρας πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος ἀπολήγει διὰ ξυλίνης γεφύρας εἰς τὴν Τουρλίδα καὶ οὕτω διευκολύνει τὴν διὰ θαλάσσης συγκοινωνίαν, ἥτις πάντοτε μὲν, ἀλλ' ἰδίως τὴν χειμῶνα ἥτο λίαν δυσχερὴς καὶ ἐπικίνδυνος, ἀναγκαζόμενων τῶν ἐπιβατῶν ἵνα διὰ τῶν ἐγγυρίων πλατυτάτων λέμβων μεταβαίνωσιν εἰς τὴν νησίδα Ἀγίου Σώστην (2 ὥρας) πρὸς ἐπιβασίν των εἰς τὰ ἐκεῖ προσεγγίζοντα ἀτμόπλοια. Ἡ ὁδὸς αὕτη διακόπτεται κατὰ διαστήματα ὑπὸ ξυλίνων γεφυρῶν, ἵνα μὴ ἐμποδιζῇται ἡ εἰς τὰ ἰχθυοτροφεία εἰσόδος τῶν ἰχθύων. Ἔτερον σπουδαῖον δημόσιον ἔργον εἶνε ὁ ἐσχάτως κατασκευασθεὶς σιδηρόδρομος Μεσολογγίου-Ἀγρινίου. Τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως εἶνε ὑγρὸν καὶ τελματώδες, αἱ ὁδοὶ στεναὶ καὶ ἀκανόνιστοι, αἱ δὲ οἰκίαι οὐχὶ τόσον εὐρύθυμοι ἐκτὸς τινων νεοδημάτων. Πλατεῖαν δὲν ἔχει ἡ πόλις, ἀλλ' ὡς τοιαύτη χρησιμεῖει χώρος τις παρὰ τὴν προκυμαίαν. Ἐξω τῆς πόλεως πρὸς τὸ φρούριον ὑπάρχει ἐκτεταμένον κήπος κατάρυτος ἐξ ἑλατῶν καὶ ἄλλων ἀειθαλῶν δένδρων ὀνομαζόμενος Ἡρώων, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῦ ὑφῆται Πολυάνδριον φέρον θεθαμμένα τὰ ὀσά τῶν κατὰ τὴν ἔνδοξον πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου πεσόντων Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων. Ἐνταῦθα κεῖνται καὶ οἱ τάφοι τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, τοῦ στρατηγοῦ Κόρμαν καὶ ὁ τάφος ἐν ᾧ τέθαιπται ἡ καρδιά τοῦ Λόρδου Βύρωνος ἀποθανόντος ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 7 Ἀπριλίου 1824 καὶ ἐφ' οὗ ἐστήθη μαρμάρινος ἀνδρῶς. Ἐν αὐτῷ προσέτι εἶνε τεθαμμένη ἡ καρδιά τοῦ ἀειμνήστου Ἐπαμεινώνδα Δεληγέωργου, οὗτινος πατρίς ἦν τὸ Μ., ὡς καὶ τοῦ Σπυρ. Τρικυπῆ. — Εἰς τὴν δὲ ἡμῶν Μ. ἔχοντα πληθυσμὸν 11735 ὑπάγονται καὶ 14 χωρία, ὧν τὰ σημαντικώτερα Γαλατᾶς, Εὐνοχώριον καὶ Ρέτσινα.

Μεσοπνευμόνιος χώρος. Βλ. Μεσαύλιον.

Μεσοποταμία. Ἡ μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος χώρα, ἡ πρὸς Ν μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου, πρὸς Β δὲ μέχρι τῶν ἀρμενικῶν ὀρέων ἐκτεινομένη. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ὅμως Ἑλλήσι τοῦ ὀνόματος ἐσημαίνει μόνον τὴν μεταξὺ τοῦ μέσου Εὐφράτου καὶ Τίγριδος χώραν, ἀνευ τῆς Βαβυλωνίας, ἥτις νῦν καλεῖται Ἑλ-τζεζίρε, τ. ἔ. νῆσος. Μέχρι τοῦ 800 π. Χ. φαίνεται ὅτι διετέλει κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας, εἴτα ὅμως προσηρτήθη εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα τῶν Ἀγυπτίων ἀναφέρονται ἐπαπειλημένοι ἐκστρατεῖαι τούτων εἰς τὴν Μ., αἵτινες καθὼς φαίνεται μό-

νον παροδικήν ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ ὑποταγήν αὐτῆς. Ἀπὸ δὲ τοῦ 538 π. Χ. περιήλθε διαδοχικῶς εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Περσῶν, Μικεδόνων, Συρίων, Παρθῶν, Ῥωμαίων καὶ πάλιν τῶν Περσῶν, ὑπετάγη ὑστερον εἰς τοὺς Χαλπίδας, μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ κράτους αὐτῶν εἰς τοὺς Μογγόλους (1258). Μετὰ νέαν κυριαρχίαν τῶν Περσῶν κατελήθη τέλος ὑπὸ τῶν Τούρκων (1648) εἰς οὗς ἀνήκει μέχρι σήμερον. Ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἡ Μ. ἦτο ἀριστα καλλιερημένη, ἔπερ ὤφειλετο εἰς τὴν λαμπράν της τεχνικὴν ἀρδευσιν· τὰ νῦν ὅμως εἶνε ἐκτὸς τῶν παρὰ τοὺς ποταμοὺς ταινιῶν ἔρημος. Ἐκ τῶν ὀλίγων ποταμῶν οἱ σημαντικώτεροι εἶναι ὁ Τζουλάπ ἡ Βελίκ καὶ ὁ Χαδούρ, αἱ δὲ κυριώτεραι πόλεις Διαρ-βεκήρ, Οὐρφα (*Εδεσσα), Μαρδίν, Νισιδίν, Χαρράν καὶ Μοσούλ. [Μ.Σ.]

Μεσορουγώτικα. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγίων τῆς Αἰγιάλειας, μετὰ 200 κατ.

Μεσόρρινες. Βλ. Ἀνθρωπος (ἐν τ. Α' σ. 921).

Μέσος αἰὼν καὶ κακὴζήλιος μεσαίων καλεῖται τὸ δεύτερον ἦτοι μέσον ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων τμημάτων εἰς ἃ διαιρεῖται ἡ παγκόσμιος ἱστορία, δηλ. τὸ μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀρχαῖα ἀπὸ τῆς καταλύσεως τοῦ Δυτικῆς Ῥωμαϊκοῦ κράτους καὶ τῆς ἰδρύσεως τῶν νέων γερμανικῶν κρατῶν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Δύσει Ῥωμαίων ἐπαρχιῶν καὶ λήγει διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἢ κατ' ἄλλους διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς θρησκευτ. μεταρρυθμίσεως ἐν τῇ Δύσει. Ὑπῆρξε δὲ ὁ Μ. περίοδος γενικῆς πνευματικῆς καταπτώσεως, ἐποχὴ σκοτοῦ καὶ ἀμαθείας καὶ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ μάλιστα διὰ τὴν Δύσιν. Κατ' αὐτὸν ἀνεπτύχθησαν τὰ νεώτερα εὐρωπ. κράτη τῆς Δύσεως, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τὴν Ἀνατολήν πληροῦσιν αὐτὸν ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ τῶν μουσουλμανικῶν λαῶν. [Εγ.]

Μεσότοπος Χωρίον τῆς Μυτιλήνης, ἐν τῇ ἐπαρχ. Καλλονῆς, Ν τῆς Ἐρεσσῶς καὶ πρὸς τὴν Δ ἀκτὴν τῆς νήσου. Ἐχει 1400 κατ. καὶ δημοτ. σχολήν.

Μεσόφωνος. Ἐξελληνίσαις τῆς ἰταλ. λέξεως alto (βλ. τοῦτο).

Μεσοχώρι. Χωρ. τοῦ δήμου Μεθώνης τῆς Πυλίας, ἔχον 260 κατ. [Μ.Σ.]

Μεσοχώρια. Χωρ. τῆς Εὐβοίας ἐν τῇ δ. Στύρων, ἀφ' ὧν ἀπέχει πρὸς Β ὥρ. 2 1/2, μετὰ 343 κατοίκων. Πρὸς Α τούτου ἐπὶ τῆς Α παραλίας τῆς Εὐβοίας ὑπὸκειται ὁ ὅρμος Καραλίδων.

Μεσοχωριτῶν δῆμος τῆς Κερκύρας. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μήσης καὶ περιλαμβάνει 15 χωρία, ἐξ ὧν τὰ ση-

μαντικώτερα εἶναι ἡ πρωτεύουσα Καστελλάνο καὶ τὰ Ἅγιοι Δέκα, Βαρυπατάδες, Βενίτσα, Γαστούρι, Καλαπατιόνες, Κουραμάδες, Κυνοπιάστης, Πέλεκας, Συναράδες καὶ Ψωραροί. Ἐν ὅλῳ ἔχει 9185 κατ. [Μ.Σ.]

Μεσσαλίν. Οὐγάτηρ Μάρκου Οὐαλερίου Μεσσάλα Βαρβάτου, ἐγγονῇ τοῦ ἐκ τῶν Τριῶν Ἀνδρῶν Μάρκου Ἀντωνίου ὡς καὶ Ὀκταβίας τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ Ὀκταβιανοῦ Ἀυγούστου (ἡς υἱὸς ὑποτίθεται ὅτι ἦτο ὁ πατήρ τῆς Μ.), τρίτῃ δὲ σύζυγος Κλαυδίου τοῦ γενομένου αὐτοκράτορος τῷ 41 μ. Χ., ἐξ οὗ ἔσχεν υἱὸν Βρετανικὸν καὶ κόρην Ὀκταβίαν. Ὑπῆρξε περιβόητος διὰ τὴν κακοήθειαν καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν σκληρότητα ἀκόμη αὐτῆς. Τὰ ὄργια τῆς ἐγένοντο παροιμιώδη, φαίνεται δὲ ὅτι καὶ εἰς δημόσιον εἶκον ἐξέθηκε τὰ θέληγτρά της· ἐπὶ τέλους δὲ ἀπέντος τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Ῥώμης, προσέλαβε καθ' ὅλους τοὺς τύπους παρακοίτην τὸν καλὸν Γάϊον Σιλίον, δι' ὃ καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος γραμματέως τοῦ αὐτοκράτορος Ναρκίσσου. Πολλὰ πρόσωπα ἔπασαν θύματα τῆς πλεονεξίας καὶ ἐκδικητικότητος τῆς Μ., ὡς ὁ Ἀππίος Σιλανός, δεύτερος σύζυγος τῆς μητρὸς της, ἀποκρούσας τὰς προσφοράς τῆς Μ., ὁ Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς ὃν ἐθανάτωσεν ἵνα οἰκαιοποιήθῃ τοὺς εἰς αὐτὸν ἀνήκοντας κήπους τοῦ Λουκοῦλλου κλ. [Θ.Μ.]

Μεσσαλλας Κορβίνος (Marcus Valerius Messalla Corvinus). Εὐγενὴς Ῥωμαῖος, γενν. 64 π. Χ., σπουδάζας δὲ μετὰ τοῦ Ὀρατίου ἐν Ἀθήναις. Ἦτο ὁπαδὸς τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, κατεπολέμησε τὸν Ὀκταβιανὸν καὶ ἐν Φιλίπποις, ὑστερον ὅμως προσεκολλήθη εἰς τοῦτον καὶ ἐστρατήγησεν ὡς ὑπατος παρὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ ἐν τῇ ἐν Ἀκτίῳ μάχῃ. Διέπρεψεν εἰτα ἐν Γολλίᾳ ὡς στρατηγὸς καὶ ἡξιώθη θριάμβου τῷ 27 π. Χ. Ἀπέθανεν ἐκυστίως τῷ 9 π. Χ. Ὑπῆρξε φίλος καὶ υποστηρικτὴς τῆς ποιήσεως καὶ μύστης τῆς ἑλλην. γλώτσης· περὶ αὐτὸν δὲ ὡς ἕτερον Μακρίαν ἐζῶν πολλοὶ ποιηταί, ὧν διαπρεπέστερος ὁ Τιβούλλιος. Σινέγραφας δὲ καὶ λόγους ἀπομνημονεύματα καὶ ποιήματα. [Μ.Γ.]

Μεσσαπία ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαίότητα ἡ ΝΑ ἀκρὰ τῆς Ἰταλίας, ἥτις κατωκεῖτο ὑπὸ τῶν Μεσσαπίων, λαοῦ συγγενοῦς πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς. Τῷ 266 π. Χ. ὑπετάγη ἡ χώρα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς ἐκείτο τὸ Βρινησίον, ἐν δὲ τῇ ΒΔ μυχῷ ὁ Τάρας. Τὰ νῦν ἡ χώρα καλεῖται Ἀπουλία. [Α.Α.]

Μεσσαρία (Μεσσαρά, Μεσσαρέ, Μεσσαρέα, Μεσσαρά, Μεσσαρι, Μεσσαρά, Μεσσαρία, Μίσσαρά). Ὀνομα γεωγραφικὸν ἀποδιδόμενον ἐν Ἑλλάδι εἰς χωρία, ποταμούς, ἰδιῶς δὲ εἰς πεδιάδας. Ἀπαντᾷ ἐν Ἀνδρῶν,

Κύβη, Θήρα, Σχινούσα, Ίκάρω, Ρόδω, Κερκυρά, Ήπειρος, Κῶ, Κύπρος, Κρήτη, Σύρος, Πάρος, Τήνος, Δευκάδι, Κορινθία, Κυθήρες, Μυκόνος. Εύρισκεται δὲ καὶ εἰς τὰς ἱστορικὰς πηγὰς τοῦ μέσου αἰῶνος τῆς Κεφαλληνίας καὶ Πελοποννήσου, σήμερον μὴ λεγόμενον ἔνθα αὐταὶ μνημονεύουσιν αὐτοῦ. — Ὁ Ἄντ. Μηλιαράκης ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ 4ῳ τόμῳ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολ. Ἑταιρίας εἰδικὴν μελέτην (Μεσσαρία, ἱστορικὰ ἔρευνα ὑπερὶ τοῦ ὀνόματος τούτου ὡς γεωγραφικοῦ), ἐν ᾗ ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ὄνομα προέκυψε κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τοῦ massaria massara, massada, messaria κτλ. τῆς παρηκμασμένης λατινικῆς, σημαίνοντος ἀγροτικῆν ἔπαυλιν καὶ τὴν κυριότητα ἐπὶ κτήματος, ἀναιρεῖ δ' ἐν ταύτῃ τὴν δεξιάσαν τοῦ Γ. Χατζηδάκι ὑποστηρίζαντος ὅτι τὸ ὄνομα προέκυψεν ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων μέσσα-μεριά. Ὁ Γ. Χατζηδάκις δι' ἐξέτασιν μελέτης του (Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως Μεσσαρίας) δημοσιεύσει τὴν ἐν Ἀθηνῶν τῶν 3ῶ ἐπανηλθόντων εἰς τὸ ζήτημα, ὑποστηρίζων ὅτι τὸ ὄνομα προέκυψεν ἐκ τοῦ μετάρης, μεσάρι, μέσος, ὅπερ δὲ Μηλιαράκης δὲν ἀπεδέχεται ἐν τῇ μελέτῃ του καὶ δι' ἄλλους ἱστορικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ἔνθα τὸ ὄνομα ἀπαντᾷ δὲν ὑπάρχει παντοῦ ἡ ἔννοια τῆς μεσότητος. — Ἡ μελέτη τοῦ Μηλιαράκη στηρίζεται ἐπὶ ἱστορικῶν μᾶλλον λόγων, ἢ τοῦ Χατζηδάκι ἐπὶ γλωσσολογικῶν.

Ἐκ τῶν χωρίων τοῦ ὀνόματος τὰ σημαντικώτερα εἶναι ἐν Ἑλλάδι μὲν 1) Κώμη τῆς Θήρας, ἐν τῷ δήμῳ Καλλιστῆς, ἀπέχουσα 20' πρὸς ΒΑ ἀπὸ Πύργου, ἔχουσα δὲ 1132 κατ. — 2) Χωρ. τῆς Ἀνδρου, ἀπέχον τῆς πρωτεύουσας $\frac{1}{2}$ ὥρ., μετὰ 338 κατ. — 3) Χωρ. τῆς Κερκύρας, ἐν τῷ δήμῳ Ἰσωναίων, ἀπέχον $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Ἀρκαθάδης, μετὰ 247 κατ. Ἐν δὲ τῇ Ἰκαρία καλεῖται οὕτω οὐ μόνον ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν τῇ 3 τμημάτων εἰς ἃ διαιρεῖται ἡ νῆσος, τὸ καταλαμβάνον ἅπαντα τὴν Β αἰγίαν μετὰ τῆς Β κατωφερείας τοῦ διατέμνοντος τὴν νῆσον καθ' ὅλον τὸ μήκος ὅρους. Ἡ πρωτεύουσα Μ. καίται σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου, ἔχει δὲ περὶ 3000 κατοίκους. Παρ' αὐτὴν σώζονται λείψανα ἐπιφανοῦς ἑλλην. οἰκοδομῆς, καλούμενα ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων Παλαιόκαστρον.

Μέσση βλ. Μέση.

Μεσσήνη. 1) Πρωτεύουσα τῆς ἀρχαίας Μεσσηνίας, ὡς τοιαύτη ἰδρυθεῖσα τῷ 369 π. Χ. ὑπὸ Ἐπαμεινώνδα (βλ. Μεσσηνία) εἰς τὰς ὑποφείας τῆς Ἰθάκης μεταξὺ τῶν δόρεων Ἰθάκης (Βουρκάνου), Εὐξ (Ἀγ. Βασίλειου) καὶ τοῦ χαμηλοτέρου νῦν Φωριάρη καλούμενου. Τὸ κέντρον αὐτῆς κατέχει νῦν τὸ χωρίον Μαυρομάτι. Τὰ σωζόμενα τεῖχη

τῆς Μ, τὰ ἐποῖα εἶχον μήκος 9 γμ. καὶ περιέκλειον καὶ ἀγρούς, διέδουν ἐναργῆ ἰδέαν τῆς ὑψηλῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀκμῆς τῆς δορυωτικῆς τέχνης· λαμπρὸν παράδειγμα ταύτης παρέχει κυρίως ἡ ἀρχαϊκὴ πόλις, ὡς καὶ οἱ πλησίον πύργοι αὐτῆς. Ἐκ τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων, ἃ περιγράφει ὁ Πausanias, διακρίνονται ἀκόμη οὐκ ὀλίγα· τὰ ἐρείπια τοῦ θεάτρου καλύπτονται σχεδὸν ἐντελῶς ὑπὸ κισσοῦ (Δ τοῦ Μαυροματίου). πρὸς Ν δὲ τούτου κεῖται τὸ στάδιον, ὅπερ ἦτο ἐκ τῶν λαμπροτέρων κτιρίων τῆς Μ. νῦν δὲ μόλις ἀναγνωρίζεται. Ἡ ἀγορά, ἐν τῇ ὅποια ὑπῆρχε κρήνη Ἀρσινόη λαμβάνουσα τὸ ὕδωρ ἐκ πηγῆς Κλεψύδρας καλουμένης, ἔκειτο πιθανῶς ἐν τῇ μεταξὺ θεάτρου καὶ σταδίου χώρῳ· πλησίον αὐτῆς ὑπῆρξαν μεταξὺ ἄλλων τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ ἱεροθύσιον, ἐν τῷ ὅποιῳ ἐκτελέοντο πάντες οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων. Ὅτι ἡ μεγάλη ἔκτασις τῶν τετιχῶν παρέχει καὶ δυσκολίαν εἰς τὴν φρονήσιν, ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς τῷ 298 καὶ ὁ Σπαρτιάτης Νάβις τῷ 202 κατέλαβον τὴν πόλιν αἰετιδίως. Ἡ Μ. μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἀρχαϊότητος διεφύλαξε σημασίαν τινά· οὐδὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ περὶ συστηματικῆς καταστροφῆς αὐτῆς.

— 2) Μεσσήνη ἡ Νησί. Πόλις τῆς Μεσσηνίας καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας καὶ τοῦ δήμου Παμίσου. Καίται κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχλῳ τοῦ Παμίσου ποταμοῦ 1 ὥρ. πρὸς Β ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Ὀνομάσθη δὲ Νησί διὰ τὴν περικύκλωσιν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἀλλοτε σχεδὸν περιρρέοντος αὐτὴν καὶ σχηματίζοντος ἑλὴ πλήρη καλαμῶν καὶ δονάκων. Οἱ Τεῦρκοι, ἵνα προσφύλαξαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν συνήθων πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ ὥρυσαν τάφρον. Ἀλλοτε οἱ Νησιῶται διεπέρων αὐτὴν διὰ σχεδίων καὶ μετὰ κινδύνου, νῦν δὲ διὰ γεφύρας καὶ ἀμαξίου ἔδου. Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ἡ ἱστορία τοῦ Νησίου ταυτίζεται τῇ τῆς ὁμόρου Ἀνδρουσῆς. Κατὰ τὴν 17ον αἰῶνα ἡρωμῶν σχεδὸν καὶ ἀπέδω κτήμα (τσιφλίκι), τοῦρκου ἀγα καλούμενου Ντρίζη (Ἰδρίς) ὅστις καὶ τὸ ὄνομα ἔδωκε τῇ κώμῃ, Ντρίζαγα καλούμενη κατὰ Μελέτιον. Κατὰ τὴν παρελθόντα αἰῶνα ἀπεδόθη αὐτῇ πάλιν τὸ πρότερον ὄνομα. Ἀλλὰ διὰ Β. Διατάγματος μετωνομάσθη Μεσσήνη, ἀπεδόθη δηλαδὴ εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα τῆς ἀρχ. πόλεως, ἥς ὅμως τὰ ἐρείπια ἀπέχουσι τοῦ Νησίου 4 ὥρας πρὸς Β. Ἐν Νησίῳ κατὰ τὸ 1770 ὁ Μαυρομυχάλης μετὰ 22 ἀνδρῶν ἀντέστη ἐπὶ 3 ἡμέρας κατὰ ἀπειροπληθοῦς τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ οὕτω διευκόλυνε τὴν υποχώρησιν τοῦ κόμητος Ὀρλώφ. Οἱ Γάλλοι κατέλαβον τὸ Νησί τῷ 1828. Ἐπίνειον τοῦ Νησίου εἶνε ἡ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Παμίσου Μποῦκα ἀπέχουσα 1

ὡρ. πρὸς ΝΔ. Οἱ κάτοικοι τῆς Μ. ἀνέρχονται εἰς 6325. Προϊόντα σταφίς, οἶνος μέταξα, ἔλαιον, σῦκα, ὄψιμα γεννήματα. Μετὰ τῆς πώλεως τῶν Καλαμῶν πρὸς Α καίμενης καὶ ἀπεχούσης 2 ὥρας συγκοινοῦει δι' ἀμαξίτου ὁδοῦ. — Ἡ ἐπαρχία Μ. περιλαμβάνει τοὺς δήμους Παμίσου, Ἀνδανίας, Ἀριστομένους, Εὐας, Ἰθώμης καὶ Οἰχαλίας, μετὰ 41059 κατοίκων ἐν ὅλῳ.

— 3) Πρωτεύουσα τῆς ἐμῶνυμου ἐπαρχίας ἐν Σικελίᾳ, καίμενη ἐν ὠραίᾳ θέσει ἐπὶ τοῦ μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Σικελίας πορθμοῦ, ὅστις παρὰ Ῥωμαίους *freitum Siculum*, νῦν δὲ πορθμὸς τῆς Μ. καλεῖται καὶ ἔχει μῆκος 30 χμ., πλάτος δὲ 3.5-22 χμ. Εἶνε ἔδρα τῶν ἐπαρχ. ἀργῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου, ἔχει δὲ κατ. 74424 (1881) καὶ μετὰ τῶν προαστείων 81049 (ὁ δῆμος 126497 καὶ καθ' ὑπελογισμὸν τοῦ 1892 : 141000). εἶνε δὲ ὡχυρωμένη, ἔχουσα ἱκανῶς ἱσχυρὰν φρουράν, καὶ ὠκοδομηταὶ ἐν γένει κανονικῶς περὶ τὴν λιμένα τὸν σχηματιζόμενον ὑπὸ δρεπανοειδοῦς χερσονήσου. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ Μητρόπολις, ἔργον τῆς ἐποχῆς τῶν Νορμανῶν, καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς ναὸς τῆς Ἀγ. Μαργαρίτης, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων γδάλινης, καὶ πολλὰ μέγαρχ. Τὸ ἐν Μ. τὸ δημαρχεῖον καὶ πολλὰ μέγαρχ. Τὸ ἐν Μ. πανεπιστήμιον λέγεται ὅτι ἰδρύθη ἤδη τῷ 1224, λειτούργει ὅμως ἀπὸ τοῦ 1538. Ἡ βιομηχανία εἶνε ἀσήμαντος, περιοριζομένη εἰς μεταξουργίαν, βυρσοδεψίαν, κατασκευὴν ἐκ μύρων κλ., ἀκμάζει δὲ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία. Τῷ 1892 εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα 4991 πλοῖα, ἐξ ὧν 2362 ἀτμόπλοια. — Ἡ πόλις ἰδρύθη τῷ 732 π. Χ. ὑπὸ Κυριαίων καὶ Χαλκιδέων ἐξ Βυβρίας ἐπὶ τῆς θέσεως καὶ Χαλκιδέων σικελικῆς πόλεως καὶ ἐκλήθη Ζάγκλη τ. ἔ. δρεπανον. Περὶ τὸ 493 κατέλαβον αὐτὴν φυγάδες ἐκ Σάμου καὶ Μιλήτου τῇ προτροπῇ τοῦ τυρράνου τοῦ Ῥηγίου Ἀναξίλα, ὅστις εἶτα ἐκβαλὼν αὐτοὺς κατώκισεν ἐν αὐτῇ Μεσσηνίῳ καὶ ὠνέμασε τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς πρώτης πατρίδος αὐτοῦ Μεσσήνην. Μετὰ τὸν θάνατόν του (477) ἤρχον αὐτῆς οἱ υἱοὶ του μέχρι τοῦ 461, ὁπότε ἀνέκκτης τὴν προτέραν πολιτείαν τῆς. Ὑστερον ἐπολέμησε τὸ κατ' ἀρχὰς κατὰ τῶν Συρακουσίων, εἶτα δὲ μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἐκυρίευσαν αὐτὴν τῷ 427. Γενομένη δὲ νῦν σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις κατεστράφη τῷ 396 ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, ἀλλ' ἀνωκοδομήθη ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Β' τῶν Συρακουσίων. Τοὺς κυριεύσαντας πάλιν αὐτὴν Καρχηδόνιους ἐξέβαλεν ὁ Τιμόλεων, συνεμάχησε δὲ ἡ πόλις αὐτοῖς εἰς τοὺς κατὰ τοῦ Ἀγαθοκλέους πολέμους. Ἀπὸ τοῦ Α' καρχηδονιακοῦ πολέμου περιῆλθον εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων. Τῷ 831 μ. Χ. κατελήθη ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, εἶτα δὲ ὑπὸ τῶν Νορμανῶν καὶ ἀνήκμασεν ἐπὶ τῶν σταυ-

ροφωρίων. Εἰς τοὺς κατόπιν αἰῶνας ἐγένετο ἔδρα περιφθῶν ζωγράφων, ὧν σώζονται πολλὰ ἔργα εἰς τοὺς ναοὺς. Ἐμφύλιοι ἐρίδες παρεκίνησαν τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως νὰ ὑποταχθῇ τῷ 1675 εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΕ' τῆς Γαλλίας· καταπολεμῶν τοὺς Γάλλους ἐπέτεν ἐν τῇ παρὰ τὴν πόλιν ναυμαχίᾳ τῷ 1675 ὁ περίφημος Ὀλλανδὸς ναύαρχος Δὲ Ρόυτερ, ὁ δὲ Κάρολος Β' τῆς Ἰσπανίας ἐτιμώρησε τὴν πόλιν διὰ τὴν ἀποστασίαν τῆς ἀφαιρέσας πᾶντα τὰ ἀρχαῖα προνόμια αὐτῆς. Ἐκτοτε παρήκμασε εἰς ὁ συντέλεσε τῷ 1740 ἡ πανώλης, ἀφαρπάσας 40 χιλ. ἀνθρώπων, φοβερὸς σεισμὸς τοῦ 1783, πλήμμυρα τοῦ 1823 καὶ τέλος ἡ χολέρα τῷ 1854. Τῷ 1860 κατέλαβε τὴν Μ. ὁ Γαριβάλδης, τῷ δὲ 1861 παρεδόθη τὸ φρεῦριον εἰς τὸν Ἰταλὸν στρατηγὸν Τσιαλδίνην. [Α.Λ.]

Μεσσηνία (πάλαιότερον Μεσσήνη).

Ἡ νοτιοδυτικωτάτη χώρα τῆς Πελοποννήσου, περιλαμβάνουσα κυρίως τὴν περὶ τὸν Πάμισον ποτ. πεδιάδα καὶ τὰ περιβάλλοντα αὐτὴν ὄρεϊνά μέρη. Ἡ πεδιάς αὐτῇ διαίρεται εἰς Β καὶ Ν τμήμα· εἰς τὸ Ν ἄκρον τοῦ πρώτου οἱ ἐκ τῶν Νομίων ὀρέων κατερχόμενοι ῥύακες Ἠλέκτρα (ν. ποτ. τῆς Κλειτούρας), Λευκασία (ποτ. τ. Ἀγριλίουβουνου), Χάραδρος (ποτ. τ. Σανδάνης) συμβάλλουσιν ἀποτελοῦντες τὴν Βάλυραν (ν. Μαυροζούμενος) ἥτις προσλαβοῦσα τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν τοῦ Ἀγίου Φλώρου γίνεται ὁ κυρίως Πάμισος· τὸ Ν τμήμα, ἡ λεγομ. Μακαρία, διαρρεῖται ὑπὸ τοῦ Παμίσου καὶ τοῦ παραποτάμου του Ἀριος. Τὰ πρὸς Β ὄρια ἀποτελεῖ ἡ Νέδα, πρὸς Ἀρκαδίαν τὰ Νόμια ὄρη μετὰ τῶν παραφύδων αὐτῶν, ἐνῷ ὁ Ταυγέτος χωρίζει τὴν χώραν ἀπὸ τῆς Λακωνίας· ἐκ Δ καὶ Ν περικλύζεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἥτις εἰσερχομένη ἐκ Ν βραθίως εἰς τὸν κορμὸν τῆς χώρας, ἀποτελεῖ ἐνταῦθα τὸν Μεσσηνικὸν κόλπον. Ἡ σημαντικωτάτη πόλις τῆς ἐποχῆς τῶν Λελέγων ὑπῆρξεν ἡ Ἀνδανία, ἐπὶ τῆς Β πεδιάδος· καὶ μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Δωριέων ἡ πεδιάς αὐτῇ. Ἐξ ἧς διεδόθη τὸ ὄνομα Μεσσήνη, διέμεινε τὸ κέντρον τῆς χώρας, ἥς πρωτεύουσα ἐγένετο τότε ἡ Στενούκλαρος, ἥς ἡ ἀκριδὴς θέσις εἶνε ἀγνωστος. Ἐν τῷ Β τούτῳ τμήματι ἔκειντο π. ὅς τούτοις τὸ ἐπὶ τῶν Νομίων ὀρέων φρούριον Εἶρα. ἡ Ἀμφεία καὶ πρὸς τὸν κυριαρχοῦντων κόλπον Πολίχνη καὶ Δώριον. Ὑπεράνω τοῦ Ν τμήματος τῆς πεδιάδος ὕψεται πρὸς Δ ἡ Ἰθώμη, ὅφ' ἦν ἰδρύθη ὑπὸ τὴν Θηβαϊκὴν προστασίαν ἡ μεγάλη πόλις Μεσσήνη. Ἐν τῇ περὶ τὸν κάτω ῥοῦν τοῦ Παμίσου πεδιάδι ἀναφέρεται μόνον μία πόλις Θουρία. Ἀπὸ ταύτης ἐκτείνεται τραχεῖα ὄρεινὴ χώρα μέχρι τῶν ὑπωρείων τοῦ Ταυγέτου, ἣν διαρρεῖ ὁ Νέδων (ποτ. τῆς Καλαμάτας).

Τὸ βορειότερον μέρος αὐτῆς ἦτο ἀνέκαθεν τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεταξὺ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Μεσσηνίων, τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου ἐπεδικάσθη εἰς τοὺς Μεσσηνίους· ἐνταῦθα ἔκειντο αἱ Λίμναι μετὰ περιφύμου ἱεροῦ· ἀλλὰ ἡ σημαντικωτάτη τῆς ΝΑ Μεσσηνίας πέλις ὑπῆρξαν αἱ ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν σημ. Καλαμῶν Φαραί ἢ Φερσί, Ν τῶν ἐποίων ἔκειτο πλησίον τῶν συνόρων ἢ Ἀθία. Ἡ δυτική Μ., ἥτις ἐν τῇ ὁμηρικῇ ἐποχῇ ἀπετέλει τὸ βασίλειον τοῦ Νέστορος, ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Νέδας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκρίτα (Γάλλο), διατέμνεται δὲ διὰ λόφων οἵτινες μόνον πλησίον τῆς μέσης Δ παραλίας ἐνοῦνται· εἰς σημαντικωτέραν ὁρεοσειρὰν (Αἶγα· ἐν) Μετὰ ταύτης συνέχονται τὰ λεγόμενα Κατωδούνια, ἐξ ὧν πρὸς Δ ὑψοῦται ἡ Ἰθώμη. Τὸ Β τοῦτο ὁρεῖνδον μέρος χωρίζεται δι' ἀβυθῶν κοιλάδων ἀπὸ τῶν ἀλύσεων αἵτινες πληροῦσαι τὸ Ν μέρος συγκεντρώνονται ἐν τῇ κόμβῳ τῇ νῦν Λυκοδήμῳ καλυμμένῳ (Μαθία). Τὸ ΝΔ τοῦτο μέρος τῆς Μ. εἶνε χειρσόνητος τετράπλευρος, ἥς Β ὄριον σχηματίζει γραμμὴ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δ παραλίας Κορυφασίου (Πύλου) μέχρι τοῦ πρώτου ἐπὶ τῆς Δ παραλίας πρὸς Ν τῆς Μακαρίας ἀπαντῶντος ἀκρωτηρίου, τῆς ἀκροπέλειος τῆς Κορώνης. Ἐπὶ δευτέρας ἐνταῖθα προβολῆς τῆς στερεᾶς ἔκειτο ἡ δρυοπικὴ Ἀσίγη (παλαιότερον Ῥίον, ὅπου νῦν τὸ ἐνετικὸν φρούριον Κορώνης), πρὸς Δ ταύτης Κελλωνίδες καὶ πάλιν Δ, ἐπὶ τῆς Σικελικῆς θαλάσσης, ἡ Μεθώνη. Μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκρίτα καὶ τῆς Μεθώνης ὑποχωρεῖ ἡ στερεὰ καὶ ἀποτελεῖται ἀναικτὸς κολπίσκος προστατευόμενος μόνον διὰ τῶν προκειμένων Οἰνυσσῶν νήσων. Ἡ Μεθώνη χωρίζεται πρὸς Β ὑπὸ τραχεῖας λοφοσειράς (ν. Ἀγ. Νικολάου) ἀπὸ ὠραίου καὶ εὐρυχώρου ὁρμου χωριζομένου ἀπὸ τῆς θαλάσσης διὰ τῆς νήσου Σφακτηρίας ἀπέναντι τῆς Β ἀκρας τῆς νήσου ταύτης ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Κορυφασίου ἀκμῶν. ἡ ἀρχαία Πύλος, ἔδρα τοῦ Νέστορος (ἡ σημ. Πύλος κεῖται ἀπέναντι τῆς Ν ἀκρας πρὸς Δ). Τὸ πρὸς Β περαιτέρω μέρος τῆς Δ παραλίας δὲν εἶχεν ἢ μόνον μίαν πόλιν σημαντικὴν, τὰς Κυπαρισσίας. Πρὸς Β ταύτης ἐκτείνεται μέγα ρεῦμα, δι' οὗ συγκοινωνεῖ ἡ Β πεδιάς μετὰ τῆς παραλίας· ἐπὶ τοῦ ρεύματος καὶ δὴ ΔΒΑ τῶν Κυπαρισσιῶν ἔκτετο τὸ πόλισμα Ὀλυμπίς (ἴσως τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ ὄνομα μνημονευθέντος Δωρίου). Περὶ τῆς πρὸς Β πέραν τῆς Νέδας ἐκτάσεως τοῦ σημερινοῦ νομοῦ Μ. βλ. κατωτέρω.

Ἡ ἱστορία τῆς Μ. δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ κατὰ τὸ μεγαλεῖον μετὰ τῆς τῶν ἀλλῶν τῆς Πελοποννήσου χωρῶν. Ὁ πλοῦτος τῶν εὐφώρων ἀγρῶν τῆς εὐνός τὴν τρυφήλότητά τῶν κατοίκων καὶ ἤγειρε τὴν φθόνον καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν γειτόνων. Εἰς τὰ

ὁμηρικὰ ποιήματα ἡ Δ παραλία μετὰ τῆς Τριφυλίας ἀπετέλει ἴδιον κράτος ὑπὸ τὴν Νηλεΐδην Νέστορα, τὸ δὲ μεγαλειότερον Δ μέρος ἢ ἡ κυρίως Μ. ἐξηρτάτο ἐκ τῶν ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάρτῃ Ἀτρεΐδων. Κατὰ τὰς παραδόσεις ἰδρῶθη τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἀργούς καὶ τῆς Λακεδαιμόνος μετὰ τὴν πελασγικὴν ἐποχὴν βασιλείον τῶν Λελέγων ὑπὸ τὸν Πολυκάονα, οὗ σύζυγος ἦτο ἡ Μεσσηνίη. Ἐδρα αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ Ἀνδανία ὑπεράνω τοῦ κρασπέδου τοῦ βορειότερου πεδίου, ἐξ οὗ προέκυψε καὶ τὸ ὄνομα Μεσσηνίη, τ. ἐ. μέση χώρα. Εἰς τοὺς Λέλεγας προσήλθον καὶ αἰολικά γέννη, ὡς κυρία ἔδρα τῶν ὀπείων ἀναφέρεται ἡ Ἀρήνη, πρὸς δὲ καὶ ἡ Πύλος. Πλὴν τούτων εὐρίσκονται εἰς τὴν παραλῖαν καὶ ἰχνη τῶν Μινυῶν. Κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἑρακλειδῶν ἡ Μ. ἔλαβεν εἰς τὴν Κρεσφόντην, ὅστις ὡς ἔδραν τοῦ ἐξέλεξε τὴν Στενούκλαρον καὶ δι' εἰρηνικοῦ συμβιβασμοῦ προσεπάθησε νὰ ἐξισώσῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἀρχαίων κατοίκων μετὰ τῶν ἀξιώσεων τῶν νικηφόρων Δωριέων. Οὗτοι δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεσσηνιακῆς ἀβραῆς διαίτης ἀπώλεσαν τὴν τραπεζὴν χαρμηλὰ αὐτῶν καὶ ἐξωμειώθησαν ἐντελῶς πρὸς τοὺς πρώτους κατοίκους οὕτως ὥστε δὲν ἐφαίνοντο πλέον οἱ ὁμογενεῖς εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, οἵτινες ἀπὸ τοῦ Π' αἰῶνος ἤρχισαν νὰ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα τῶν ἐπὶ τῆς πλουσίας γῶρας Προήλθον δ' ἐκ τούτου οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεσσηνιακοὶ πόλεμοι γνωστοὶ ἀγῶνες, οἵτινες ἐπὶ νειγῶν τὴν εἰς τὴν Σπάρτην ὑποταγὴν τῆς Μ. Τὸν Δ' τῶν πολέμων τούτων ἀνῆγον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰ ἔτη 743-724 π. Χ., φαίνεται ὅμως ὅτι συνέβη ὀλίγον ὕστερον, περὶ τὸ τέλος τοῦ Η' αἰῶνος. Ἀρχηγοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ὑπῆρξαν κατ' αὐτὸν οἱ βασιλεῖς Πελοπόλεως καὶ Θεόπομπος, τῶν δὲ Μεσσηνίων ὁ Ἀριστόδημος (βλ. λ.), ἔληξε δὲ ὁ πόλεμος διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ φρουρίου Ἰθώμης ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, μεθ' ἣν μετενάστευσαν πολλοὶ Μεσσηνιοί, ἐγένοντο δὲ οἱ λοιποὶ φόροι ὑποτελεῖς. Κατὰ τὸν Β' πόλεμον, ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνήκει εἰς τὸ β' ἡμῖς τοῦ Ζ' αἰῶνος καίτοι ὑπὸ τῆς παραδόσεως τίθεται εἰς τὰ ἔτη 685-668, διέπρεψεν ὡς ἀρχηγὸς τῶν Μεσσηνίων ὁ Ἀριστομένης (βλ. λ.), τοὺς δὲ Σπαρτιάτας ἤδη ἀποκλίνοντας ἐνεψύχωσε διὰ τῶν ἐμβλητῶν του ὁ Τυρταῖος. Ἡττηθέντες οἱ Μεσσηνιοὶ περιεκλείσθησαν εἰς τὸ φρούριον Εἵραν καὶ μετὰ ἀνδρειοτάτην ἀντίστασιν ἠναγκάσθησαν τέλος νὰ παραδοθῶσι· πλείστοι μετενάστευσαν εἰς Σικελίαν, οἱ δὲ ἀπομείναντες ἐγένοντο εἰλωτες τῶν νικητῶν. Οὕτω διεγράφη ἡ Μ. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐθυσποστάτων πολιτειῶν. Ἀπαξ ἐτι ἀπεπειράθησαν οἱ Μεσσηνιοί, μετὰ τῶν ἀλλῶν εἰλωτῶν ἐνωθέντες νὰ ἀποτινάζωσι τὴν ζυγὸν (Γ' μεσσην. πόλεμος 464-455 π. Χ.)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Δῆμος Ἀνδριτσαίνης	7 649
» Ἀλιφείρας	4 103
» Ἀρήνης	4 982
» Βώλακος	4 262
» Σκυλλοῦντος	6 650
» Φ.γαλίας	5 333
	32 879

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΥΛΙΑΣ

Δῆμος Πυλίων	5 949
» Βουρβάδος	7 271
» Κολλωνίδων	7 321
» Κορώνης	5 029
» Μεθώνης	5 137
	30 707

ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ

Δῆμος Κυπαρισσίας	7 652
» Ἀετοῦ	3 151
» Αὐλῶνος	3 991
» Δωρίου	2 080
» Ἐράνης	10 421
» Ἠλέκτρας	2 888
» Πλαταμῶδους	7 591
» Τριπύλης	2 494
» Φλεσιάδος	3 993
	44 261

Ἑλλησιαστικῶς διαιρεῖται ὁ νομὸς εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Μεσσηνίας καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι αἱ Καλάμαι, ἄλλαι δὲ πόλεις καὶ κωμοπόλεις Μεσσηνίᾳ, Φιλιατρὰ, Κυπαρισσία καὶ Γαργαλιάνοι· κῶμαι δὲ καὶ χωρία ἀνω τῶν 1000 κατ. ὑπάρχουσι 25. Κύρια προΐοντα αὐτοῦ εἶναι σταφίς, οἶνος, σῦκα, ἐλαίαι καὶ ἔλαιον, ὀπῶραι, βαλανίδια καὶ μέταξα· ἡ ἀμπέλουργία καὶ γεωργία κυρίως ἐξασκῶνται εἰς τὰς πεδιάδας, περὶ τοὺς ποταμούς καὶ τὴν Δ. παραλίαν. Ἐχει δὲ ὁ νομὸς γυμνάσια 3 (ἐν Καλάμαις, Φιλιατροῖς καὶ Ἀνδριτσαίνῃ), ἑλληνικά σχολεῖα 23 καὶ δημ. 172. [Α.Δ.]

Μεσσίας εἶνε ἑλληνικὴ μορφή τῆς ἑβραϊκῆς λέξεως maschiach, ἥτοι κερχισμένος· ἀντιστοιχεῖ ἀρα πρὸς τὸ ἑλλ. Χριστός. Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ λέγονται οὕτω συνγὰ οἱ βασιλεῖς. Ἰδιαιτέρως ἐκλήθη οὕτως ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐκπτώσεως τοῦ Ἰσουλ. βασιλεῖος ἀναμενόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ βασιλεὺς ἐκ τοῦ οἴκου Δαβὶδ, ὅστις ἐμελλε νὰ ἀνιδρύσῃ τὴν τοῦ Ἰσραὴλ δύναμιν· οἱ δὲ προφῆται εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐθνικὴν ἐλπίδα προσέδωκαν ἠθικοθρησκευτικὴν χροιάν, παριστῶντες τὴν βασιλείαν τοῦ Μ. ὡς χρόνον ἠθικῆς τελειώσεως τοῦ Ἰουδαϊμοῦ καὶ ἐπικρατήσεως τῆς εἰς τὸν μόνον ἀληθῆ θεὸν πίστεως ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ προσδοκία τοῦ Μ. ὑπῆρχεν ἤδη κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν Βαβυλῶ-

καὶ κατέλαβον ἀλὶν τὴν Ἰθώμην, ἣν κατέστησαν τὸ κέντρον τῶν ἐνεργειῶν των. Ἀλλὰ μετὰ δεκαετῇ ἀγῶνα οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ὑπέκυψαν, ἀφέθησαν ὑπόσπονδοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἀθηναίων ὡς νέαν διαμονὴν τὴν Ναύπακτον. Ἐκτοτε οἱ Σπαρτιάται ἔμειναν κύριοι τῆς χώρας μέχρις οὗτο ὁ Ἐπαμεινώνδας κατὰ τὴν πρῶτην εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατεῖαν τοῦ τῷ 369 π. Χ. παρεκίνησε τοὺς διεσπαρμένους Μεσσηνίους μετὰ τινῶν Ἀρκαδίων κἄ. νὰ ἰδρύσωσι μεγάλην πόλιν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ἰθώμης. Τὴν ἐπιτήρησιν τῆς οἰκοδομῆς ἀνέλαβεν ὁ Ἀργεῖος στρατηγὸς Ἐπιτέλης· ὡς ἡ Μεγαλόπολις διὰ τὴν Ἀρκαδίαν, οὕτως ἡ Μεσσηνία ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ προπύργιον ἐν Μεσσηνίᾳ κατὰ τῆς ἡδὴ παρακαμαζούσης Σπάρτης. Ἐν τούτοις ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἐπετεύχθη καὶ ἡ χώρα δὲν περιήλθεν εἰς πολιτικὴν ἀκμὴν. Φοβούμενοι τὴν πλεονεξίαν τῶν Σπαρτιατῶν οἱ Μεσσήνιοι ἐγένοντο σύμμαχοι Φιλίππου τοῦ Β' τῆς Μακεδονίας· κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνας, ὅτε ὁ Ἀγαθὸς σύνδεσμος παρείχε τὴν τελευταίαν ἐλπίδα τῆς ἐνώσεως τῶν Πελοποννησίων, ἔδειξαν ἐπαμφοτερίζουσαν πολιτικὴν. Ἐνῶ αἱ Φεραί, ἡ Θουρία καὶ ἡ Ἀβία τῷ 182 προσήλθον εἰς τὸν σύνδεσμον ἐκείνον, ἡ πρωτεύουσα ἑμμακεδόνιζε καὶ ἐπηύξησεν οὕτω τὴν διχόνοιαν τῶν ἑλληνικῶν πολιτειῶν ἥτις διευκόλυνεν οὐσιαστικῶς τὴν νίκην τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ σημερινὸς νομὸς Μ. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς κυρίως Μ., ὡς περιεγράφη ἀνω, καὶ τὴν Τριφυλίαν καὶ τμήμα τῆς ἀρχ. Ἀρκαδίας. Πρὸς Β καὶ ΒΑ ἀποτελεῖ τὸ ὄριον αὐτοῦ ὁ Ἀλφειὸς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του μέχρι τοῦ Γορτυνίου ποταμοῦ. Ἐχει δὲ ὁ νομὸς ἐμβ. 3 341 τ.μ. καὶ 183 232 κατ., καὶ διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας, εἰς ἃς διανέμεται ὁ πληθυσμὸς ὡς ἑξῆς:

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

Δῆμος Καλαμῶν	15 479
» Ἀλαγωνίας	3 768
» Ἀμφείας	4 584
» Ἀριος	5 084
» Θουρίας	5 311
	34 226

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Δῆμος Παμίσου	8 022
» Ἀνδανίας	6 867
» Ἀριστομένους	5 274
» Εὐίας	5 995
» Ἰθώμης	5 768
» Οἰχαλίας	9 133
	41 059

των ια. ιδιότητες είναι αἱ ἐξῆς. Ἐν τῇ συν-
 ῆθει θερμονοκρατεῖ τὰ σώματα στερεά, πλὴν
 τοῦ ὑδραργύρου, ἔχουσιν ἰσχυρὰν λάμψιν, τὴν
 μεταλλικὴν καλουμένην, ἡ ὡς ἀπὸ τῆς
 δίδως ἐπὶ λείων μεταλλικῶν ἐπιφανειῶν εἰς
 ἀδιαφαντὴ, μόνον τοῦ χρυσοῦ ἐν λεπτοτάτῳ
 ἐλάσματι ἐπιτρέπεντος τὴν διόδον ὀλίγου
 φωτὸς μετὰ χροῖας πρασινιζούσης· ἀγοῦσι
 κάλλιστα τὴν θερμότητα καὶ τὴν ἡλεκτρισμένην,
 ἔχουσιν ἐν γένει μέγα εἰδικὸν βάρος, καίτοι
 ὑπάρχουσι καὶ Μ. ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος
 (κάλιον, νάτριον, λίθιον)· εἶνε δὲ τὸ ἐλα-
 φρότερον μὲν τῶν Μ. τὸ λίθιον (εἰδ. β. 0.594),
 βαρύτερον δὲ τὸ ὄσμιν (22.47)· καλοῦμεν
 δὲ ἐλαφρότερα μὲν Μ. τὰ ἔχοντα εἰδ. β. μέ-
 τὰ 5, βαρύτερα δὲ τὰ λοιπὰ καὶ τοιαῦτα εἶ-
 ναι τὰ πλεῖστα καὶ γνωστότερα (σίδηρος,
 ψευδάργυρος, κασίτερος, χαλκός, ἀργυρος,
 χρυσός κτλ.). Πάντα σχεδὸν θερμαίνοντα
 ἱκανῶς μεταβαίνειουσιν εἰς ῥευστὴν καταστά-
 σιν ἥτοι τήκονται, τινὰ δὲ καὶ εὐκόλως ἐξατμι-
 ζονται· τὰ πλεῖστα εἶναι ἐπιδεκτικὰ σφυρηλα-
 σίας καὶ μεταποιεῦνται εἰς λεπτότατα φύλλα
 ἢ σύρματα, ἐνῷ ἄλλα τοῦναντίον συντρίβον-
 ται καὶ λειοτριβοῦνται (ἀντιμόνιον, βισμού-
 θιον). Τὰ πλεῖστα δύνανται νὰ μιθῶσι μετ'
 ἀλλήλων ἐν ῥευστῇ καταστάσει ἀποτελιῶν-
 τα κράματα (βλ. λ.). Πάντα τὰ Μ. ἐνοῦν-
 ται χημικῶς μετ' ὀξυγόνου εἰς ὀξειδία, καὶ
 δὴ τὰ ἐλαφρὰ εὐκολώτερον τῶν βαρέων, ἐ-
 νοῦνται δι' ἐπίσης μετὰ χλωρίου, βρωμίου,
 ἰωδίου καὶ θείου. Ἀντικαθιστῶνται δὲ τὸ ὑ-
 δρογόνον ὀξείος τινὸς παράγουσι τὰ ἅλατα
 (βλ. λ.). Ἡ ὀξειδωσις πολλῶν Μ. συμβαίνει
 καὶ ἐν τῇ συνήθει θερμονοκρασίᾳ εἰς ὑγρὸν ἀέ-
 ρα, ὅτε τὰ μέταλλα καλύπτονται ὑπὸ σπρώ-
 ματος ὀξειδίου βαθμηδὸν παχυνομένου, τὰ
 τοιαῦτα δὲ καλοῦνται ἄγνη Μ., ἐνῷ τὰ
 ἐύγενῆ δυτχερέστατα ὀξειδίζονται καὶ ἐν
 ὑψηλῇ ἀκόμῃ θερμονοκρασίᾳ (ἀργυρός, χρυσός,
 λευκόχρυσος). Τὰ Μ. σπανίως εὐρίσκονται
 τῇ φύσει αὐτοφυῆ, τοῦτέστιν ἐλεύθερα, συν-
 ῆθως δὲ ὑπάρχουσιν ἡνωμένα μετ' ἄλλων στοι-
 χείων ἐντὸς τῆς γῆς, τινὰ μὲν εἰς ὀλίγιστα
 μέρη, ἄλλα δὲ ἀφθονώτατα διακεχυμένα· ἐκ
 τῶν ὀρυκτῶν τούτων ἐξάγονται εἰς καθαρὰν
 κατάστασιν τὰ Μ. διὰ σειρὰς ἐργασιῶν ἃς
 διδάσκει ἡ μεταλλουργία. Ἐνεκα τῶν φυσικῶν
 καὶ χημικῶν αὐτῶν ιδιοτήτων τὰ Μ. εἰσὶ
 χρησιμώτατα διὰ τὴν ἀνθρωπινὴν πρὸς κατα-
 σκευὴν σκευῶν, ἐργαλείων, μηχανῶν, νομι-
 σμάτων κλ. Ὁ σίδηρος εἶνε ἀναντιρρήτως
 τὸ χρησιμώτατον τῶν Μ., τὸ πολυτιμώτατον
 δὲ ὁ χρυσός. Τὰ κυριώτερα τῶν Μ. εἶναι κά-
 λιον, νάτριον, ἀσβέστιον, μαγνήσιον, ψευ-
 δάργυρος, μόλυβδος, χαλκός, ὀργίλλιον, μαγ-
 γάνιον, σίδηρος, κοβάλτιον, νικέλιον, κασ-
 σίτερος, ἀντιμόνιον, ἀργυρός, ὑδραργύρος,
 χρυσός, λευκόχρυσος (πλήρη πίνακα βλ. ἐν λ.
 Στοιχεῖα χημικά, περὶ δὲ τῶν ἑρῶν μέταλλα

τῶν ἀλκαλίων καὶ Μ. τῶν ἀλκαλικῶν γαιῶν
 βλ. Ἀλκαλι, Ἀλκαλικά μέταλλα πρὸς τὰ
 ἰδιαίτερα περὶ ἐκάστου τῶν Μ. ἄρθρα). [X.X.]

Μετάλλευα εἰσὶ τεχνουργήματα ἐντε-
 λῶς ὅμοια πρὸς νομίσματα πρὸς ἀνάμνησιν
 ἐπισημοῦ γεγονότος κατασκευαζόμενα καὶ
 σχετικῶς πρὸς αὐτὸ φέροντα παραστάσεις.
 Ἡ κατασκευὴ αὐτῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν
 τελευταίων τοῦ Μέσου αἰῶνος χρόνων· ἤ-
 σαν δὲ τότε κατ' ἀρχὰς χυτὰ, διὰ τοῦ σμι-
 λίου μετὰ τὴν ἐκ τοῦ τύπου ἐξαγωγήν αὐτῶν
 ἐπεξεργασμένα, τὰ ἐξοχώτερα δὲ τοιαῦτα
 καλλιτεχνήματα εἰσὶ τὰ τοῦ ἰταλοῦ Βίκτω-
 ρος Πιζάνου. Ἀλλ' ἤδη ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος
 ἀρξαμένη ἐπεκράτησε βαθμηδὸν ἡ κατασκευὴ
 τῶν Μ. ὡς τῶν νομισμάτων, ἀκμαζούσης
 ὁμῶς καὶ καθ' ὅλον τὸν 15' αἰῶνα τῆς πα-
 λαιᾶς μεθόδου. Ἐν Ἰταλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ
 Ὀλλανδίᾳ, παντοσίδῃ Μ. ἐφέροντο ὡς κοσμη-
 ματα ἐπὶ τοῦ στήθους δι' ἀλύσειον ἢ καὶ
 ἐπὶ τῶν πέλων. Ἐπίσημοι δὲ τοῦ εἶδους τού-
 του καλλιτέχναι ἦσαν οἱ Φράντσια, Καρα-
 δόσσο, Βενδενούτο Τσελίνην ἐν Ἰταλίᾳ, Ράιτς,
 Βαλεντίνος Μάλερ καὶ Ματθίας Κάρλ ἐν
 Γερμανίᾳ, Παῦλος φάν Βιάνεν, Στέφανος φάν
 Ὀλλανδ, Κορρήζος Βλὲκ ἐν Ὀλλανδίᾳ
 κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, κατὰ τὸν 16' ἐν Γαλ-
 λίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ οἱ Βριό, Δυπρέ καὶ Βαρέν,
 ἐν Ἰταλίᾳ ὁ Γάσπαρος Μόλα, κατὰ δὲ τὸν
 17' αἰῶνα ἐν Γερμανίᾳ ὁ Ἐδλινγκερ. Κατὰ
 τὸν 18' ἐφημίσθησαν οἱ Γάλλοι, Δεπωλύ, Βάρρ
 ὁ πρεσβύτερος καὶ Μισώ ἐν Παρισίοις, Λώρ
 καὶ Βράντ ἐν Βερολίνῳ, Σχάρφ ἐν Βιέννῃ
 κλ. Σήμερον μόνον σχεδὸν τὰ γαλλικὰ Μ.
 δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ τῶν πα-
 ρελθόντων αἰώνων καλλιτεχνήματα, τῆς τέ-
 χνης ταύτης εἰς νέαν ἐν Γαλλίᾳ εἰσελεύουσαν
 ἀκμὴν διὰ τοῦ Ροτέν. [B7.]

Μεταλλικὰ ὕδατα. Βλ. Ὑδατα.

Μεταλλικὴ κατάστασις καλεῖ-
 ται ἡ ἐντελής καθαρότης μετάλλου τινός,
 ἀπηλλαγμένου παντὸς ξένου προσμίγματος.
 Οὕτω λέγοντες μεταλλικὸν ὑδραργύρον ἐν-
 νοοῦμεν καθαρὸν τὸ μέταλλον τοῦτο ἐν ἀν-
 τιθέσει πρὸς τὰ ἅλατα ἢ τὰ ὀρυκτὰ αὐτοῦ.

Μεταλλικὴ λάμψις. Βλ. Λάμψις,
 Μέταλλα.

Μεταλλοσιδή ἡ ἀμέταλλα στοι-
 χεῖα καλοῦνται ἐκ τῶν χημικῶν στοιχείων
 τὰ μὴ μέταλλα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα 15 ἥλιοι ὀξυ-
 γόνον, ὑδρογόνον, ἄζωτον, ἀνθράξ, χλωρίον
 βρώμιον, ἰώδιον, φθόριον, θεῖον, σελήνιον,
 φωσφόρον, ἀρσενικόν, τελλούριον, πυρίτιον,
 βόριον. Πρὸς Χημικὰ στοιχεῖα. [X.X.]

Μεταλλοθεραπεία. Ἡ θεραπεία
 παραλειπομένων τοῦ σώματος μελῶν δι' ἐπι-
 θέσεως μετάλλων. Τοιαύτη ἐξωτερικὴ χρῆ-
 σις τῶν μετάλλων πρὸς θεραπευτικὸν σκο-

πὸν ἐγένετο ἤδη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἱατρῶν. Κατὰ δὲ τὰ μέσα τοῦ λήγοντος αἰῶνος ὁ γάλλος ἱατρὸς Bureq ἀνεκρίνωσε πλείστας ἐπιτυχίας τῆς Μ. ἐπὶ νευρικών παθήσεων καὶ ἰδία παραλύσεων διὰ πινυκῶν ἐκ διαφόρων μετάλλων, αἵτινες ἐπρεπεῖν νὰ δοκιμασθῇ κατὰ σειράν ἡ κατὰ τὸν ἀρρώστου ἕως τὴν ὥσιν τὸ ὠφελοῦν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτη ὁ πολλὸς anarcot ἐπεκύρωσεν ἐν πολλοῖς τὰ φάρμακα τοῦ Bureq εἰλικύσθη ἐπὶ τῆς Μ. ἢ προσσχὴ τῶν ἱατρῶν καὶ τοῦ κοινού. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς δηλ. τῆς ἐκ τοῦ καταλλήλου δι' ἑκαστον ἀρρώστου μετάλλου (χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου, ψευδαργύρου) πλακὸς ἐπὶ τοῦ ἀπολέσαντος αἰσθητικότητος καὶ κινητικότητος μέλους ἡμιπληγικοῦ τινος, ἄρχεται οὗτος αἰσθανόμενος ἐν τῇ τόπῳ τῆς ἐφαρμογῆς αἰσθημα μυρμηκιάσεως καὶ θερμότητος, ὄντως δὲ παρατηρεῖται αὐτῷ ἐρυθρότης, αὔξησις τῆς θερμότητος, ἐπάνοδος τῆς αἰσθητικότητος καὶ αὔξησις τῆς μυϊκῆς δυνάμεως, ἐν ᾧ τάναντία ἀκριβῶς συμβαίνουσιν εἰς τὴν ἀντίστοιχον θέσιν τοῦ ὑγινοῦς ἑμυνόμενου μέλους· συμβαίνει ἄρα μεταφορά τῆς αἰσθητικότητος ἀπὸ τοῦ ὑγινοῦς μέλους εἰς τὸ πάσχον. Τὰ δ' αὖ τῆς μεθόδου ταύτης ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ἐξαφανίζονται βαθμὴν μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς μεταλλικῆς πλακός· τὰ σχετικῶς δὲ κάλλιστα ἀποτελέσματα ἔσχεν ἡ Μ. ἐν ταῖς ὑστερικαῖς παραλύσεσι. Τὴν τοιαύτην δὲ ἐπίδρασιν τῆς Μ. ἐρμηνεύουσι διὰ τῶν ηλεκτρικῶν ρευμάτων ἅτινα γεννῶνται ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ τῶν μετάλλων μετὰ τοῦ δερμάτος.

Μεταλλουργία καλεῖται ἡ τέχνη δι' ἧς τὰ μέταλλα ἀποχωρίζονται εἰς καθάραν κατάστασιν ἐκ τῶν ὀρυκτῶν αὐτῶν. Ἡ ἱστορία αὐτῆς διαιρεῖται εἰς τρεῖς περιόδους· καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην, ἥτοι τὴν ἀρχαίαν, μέχρι Πλίνιου τοῦ πρεσβυτέρου, ἦσαν ἤδη γνωστοὶ τρόποι ἀποχωρισμοῦ τοῦ χρυσοῦ, ἀργύρου, ὑδαργύρου, χαλκοῦ, κασσιτέρου, μολύβδου καὶ σιδήρου· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἥτοι μέχρι τοῦ 1550 μ. Χ. ἐπεξετάθη ἡ Μ. εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἐγνώσθησαν τὸ ἀρσενικόν, τὸ βισμούθιον, τὸ αντιμόνιον καὶ ὁ ψευδάργυρος. Ἡ δὲ τρίτη περίοδος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Γεωργίου Ἀγρίκόλα, τοῦ ἐπικληθέντος πατρὸς τῆς Μ., ἣν ἐπραγματεύθη ἐπιστημονικῶς ἐν συγγράμματι τοῦ De re metallica (1546). Αἱ κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας πρόοδοι τῆς χημείας προήγαγον μεγάλως τὴν Μ., δι' ἧς σήμερον οὐ μόνον εὐκολώτερον ἐξάγονται τὰ κύρια στοιχεῖα τῶν ὀρυκτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ δευτερεύοντα τῆς ἐργασίας ταύτης προϊόντα χρησιμοποιοῦνται καὶ σχεδὸν οὐδὲν χηρῆσιμον

στοιχεῖον ἀπόλλυται. Ἡ ἐφεύρεσις τῶν συνάμνηκτρικῶν μηχανῶν καὶ τῆς ἡλεκτρολυτικῆς Μ. (ἡλεκτρομεταλλουργίας). [Α.Κ.]

Μεταμικρὸς ἢ Ματάρμα. Πρωτεύουσα τῆς ἀλλοτε αἰγυπτ. ἐπαρχίας, Καλαβάτ· ἦτο πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Μαχδῆ (βλ. λ.) μεγάλη ἐμπορικὴ ἀγορά, ἰδίως δι' ἵππους καὶ ἡμιόνους, ἔχουσα 8000 κατ. — Ὁμοίως καλεῖται καὶ πόλις ἀριστερόθεν ἐπὶ τοῦ Νείλου κειμένη, μεταξὺ Χαρτοῦμ καὶ Βερβέρ, δπου ἐγένοντο μάχαι μεταξὺ τῶν Μαχδιστῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν κατ' Ἰανουάριον 1885. [Μ.Σ.]

Μεταμορφώσεις τῶν ἐντόμων. Βλ. Ἔντομα.

Μετανάστευσις τῶν ἐθνῶν καλεῖται ἡ μεγάλη κίνησις τῶν γερμανικῶν ἰδίως καὶ ἄλλων τινῶν λαῶν πρὸς τὴν Ν καὶ Δ Εὐρώπην ἥτις παρασκευάσε τὴν μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, καταρρίψασα μὲν τὴν ῥωμαϊκὴν δύναμιν, ἀλλοιώσασα δὲ ῥιζικῶς τὴν ὅσιν τῆς Ν καὶ Δ Εὐρώπης, ἐνθα ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως νέων στοιχείων, ταυτοχρόνως δὲ καὶ τῶν νέων χριστιανικῶν ἰδεῶν, ἐμορφώθησαν νέοι λαοί, νέοι γλῶσσαι, νέα βασίλεια καὶ νέα ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ ὑπόστασις. Ὡς ἀρχὴ τῆς Μ. θεωρεῖται συνήθως ἡ εἰσβολὴ τῶν Οὐννων εἰς τὴν Εὐρώπην τῇ 373 μ. Χ., ἀλλὰ καὶ πρότερον ἀκόμη αἱ μεταναστεύσεις τῶν κελτικῶν φυλῶν πρὸς τὰς παριστρίους χώρας, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐπὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς Κίμβρων καὶ Τευτόνων ὑπῆρξαν τὰ προοίμια τοῦ μέλλοντος κλονισμοῦ. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Β' αἰῶνος μ. Χ. οἱ Ῥωμαῖοι ἐπάλασσαν ἤδη πρὸς τοὺς εἰσβάλλοντας «βαρβάρους» καὶ τῇ 271 ὁ αὐτοκρ. Δυρρήλιανος παρεχώρησε τὴν ἐπαρχίαν Δακίαν εἰς τοὺς Γότθους. Λήγοντος τοῦ Γ' αἰῶνος εἰσέβαλον εἰς τὰς Ῥωμ. χώρας ἐκ Τυριγγίας οἱ Ἀλαμαννοί, διασπαρέντες βαθυμῆδον κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ. Οἱ Ῥάγκοι διελθόντες τὸν Ῥήνον καὶ ἐπικρατήσαντες ἐν Γαλατίᾳ ἀπετέλεσαν βραδύτερον τὸ Φραγκικὸν κράτος. Αἱ περὶ τὸν Βισοργιν καὶ Ἐλβαν εἰκοῦσαι γερμ. φυλαὶ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἐμφανίζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Σάξωνες εἰς τὰς γαλατικὰς ἀκτὰς, ἰδρύουσιν αὐτῷ ἀποικίας καὶ βραδύτερον μετὰ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἰούτων καταλαμβάνουσιν τὴν Βρετανίαν. Κατὰ τὸν 5' αἰῶνα οἱ Βαῦριοι, ἀπόγονοι πιθανῶς τῶν ἀρχαίων Μαρκομάννων, ἐπῆλθον τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν εἰσα κληθεῖσαν Βαυαρίαν, χωρὶς νὰ ἐγκαταλίπωσιν ἐντελῶς τὴν ἀρχαίαν ἔδραν των. Τούναντιον οἱ λαοὶ τῆς ΒΑ Γερμανίας ἀπεχαιρέτησαν διὰ παντὸς τὴν ἀρχαίαν κληρονομίαν τῶν ἀποδύμενων εἰς μεταναστεύ-

σεις. Ἀπὸ τοῦ κάτω Βιστούλα καὶ τῆς Βαλτικῆς ἤδη περὶ τὸ 200 φαίνεται ὅτι κατῆλθον πρὸς τὸν Εὐξείνιον, ὁπότεν κατὰ τὸν 7' αἰῶνα ἐπεσκέφθησαν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης τὴν Μ' Ἀσίαν, Δακίαν, Μοισίαν καὶ Ἑλλάδα. Κατὰ δὲ τὸν Δ' αἰῶνα πάντες οἱ γερμανοὶ λαοὶ οἱ μεταξὺ Καρπαθίων καὶ Ταννάιδος, ὡς καὶ οἱ Σλαῦοι καὶ Φίννοι, ἠνώθησαν ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Ἑρμανρίχον· ἀλλὰ τὸ βασιλεῖον τοῦτο ἀπὸ τοῦ 373 κατετμήθη ὑπὸ τῶν Οὐννων. οἵτινες ἀπὸ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας πρὸς Δ' ἐλαύνοντες ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς μεταξὺ Ταννάιδος καὶ Τατίου χώρας. ἐξωθήσαντες τοὺς Γότθους πρὸς τὸ ῥωμ. κράτος. Κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ὑπὸ τὸν Ἀττίλαν οἱ Οὐννοι ἐπροχώρησαν ἀκόμη πρὸς Δ' καὶ διελθόντες τὸν Ῥῆνον προῆλθον μέχρι τῆς σημερινῆς Καρπανίας. Καὶ ἡλευθερώθησαν μὲν ἀπὸ τῶν Οὐννων οἱ γερμ. λαοὶ θάγοντος τοῦ Ἀττίλα, ἀλλ' ἐκατέρωθεν τοῦ Ταννάιδος μέχρι τοῦ κάτω Δουνάβειος παρέμειναν οὐννικαὶ φυλαὶ ἐν μέσῳ τῶν Σλαύων. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οἱ Οὐσιγόθοι ὑπερβάντες τὸν Δούναβιν κατήλθον μέχρι Ἀδριανουπόλεως, ὅπου νικηθεὶς ἐσυνθηκολόγητε 382 μετ' αὐτῶν Θεοδόσιος ὁ Α' μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸν Ἀλάριχον ἠρῆμωσαν τὴν Ἑλλάδα, εἰσέβαλον εἰς Ἰταλίαν, ἐκυρίευσαν 410 τὴν Ῥώμην, τῷ δὲ 412 ὑπὸ τὸν Ἀταουλφον εἰσῆλθον εἰς Γαλατίαν καὶ Ἰσπανίαν, ὅπου ἱδρυσαν ἴδιον κράτος, καταλυθὲν τέλος ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Οἱ δὲ Ὀστρογόθοι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς δυνάμεως τῶν Οὐννων, εἰς οὓς εἶχον ὑποταγῇ, ἐνεφανίσθησαν ἐν Παννονίᾳ, τῷ 473 ὑπὸ Θεοδόριχον τὸν Μέγαν ἐν Μοισίᾳ, τῷ δὲ 488 ἐν Ἰταλίᾳ ὅπου τὸ Οὐσιγόθικόν βασιλεῖον εἶχε καταλυθῇ τῷ 476 ὑπὸ τοῦ Ὀδοακέρου, καὶ ἱδρυσαν αὐτοὶ 476 ὑπὸ τοῦ Οὐσιγόθικόν βασιλεῖον, περὶ τὰ μέσα τοῦ 5' αἰῶνος καταλυθὲν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ἐπὶ μᾶλλον ἐπροχώρησαν οἱ Βάνδαλοι μετὰ τῶν Ἀλάνων καὶ Σουθῶν, ἐρημώσαντες τὴν Γαλατίαν, ἱδρυσάντες ἰδίᾳς κτήσεις ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ δὲ βασιλεῖον ὑπὸ τὸν Γενσέριχον, τῷ 534 καταλυθὲν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ἀπὸ τοῦ κάτω Ἑλβα κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐκινήθησαν ἐπίσης πρὸς Ν οἱ Αογγοθάρδοι, κατέλυσαν τῷ 495 τὴν παρθου-νάβιον κυριαρχίαν τῶν Ἑρῶλων καὶ τῷ 546 ἐγκατεστάθησαν ἐν Παννονίᾳ. Τῷ 568 συνέτριψαν τὸ βασιλεῖον τῶν Γεπιδῶν, ἱδρυσθὲν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Οὐννικοῦ βασιλείου ἐπὶ τοῦ Τασία, Σαῦα καὶ Δραύα. Τῷ 568 ἐφθασαν εἰς Ἰταλίαν, ὅπου τὸ λογγοβαρδικὸν βασιλεῖον διετηρήθη μέχρι τοῦ 774, ὅτε κατέλαβε τὴν χώραν Κάρολος ὁ Μέγας. Ἐν ᾧ δὲ διὰ τῶν μεταναστεύσεων τούτων τῶν γερμ. λαῶν ἐκεννύντο αἱ ἀρχικαὶ αὐτῶν κοιτίδες, εἰσῆλθον εἰς αὐτὰς κατὰ τὸν 5' αἰῶνα αἱ σλαυικαὶ φυλαὶ. Τέλος ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ

ἀναστατώσει μνημονευτέοι οἱ Ἀδαρες, οἵτινες περὶ τὸν κάτω Δούναβιν ἦσαν ὁ ισχυρότατος λαὸς μέχρι τοῦ 796, ὅτε ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς Κάρολος ὁ Μέγας. Εἰς τὰς παριστρίους ταύτας χώρας κατέλαβον τὰς καὶ νῦν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας χώρας κατὰ τὸν 2' αἰῶνα οἱ Βούλγαροι καὶ ἀπὸ τοῦ 679 οἱ Σέρβοι. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ Η' αἰῶνος εἶχε σχεδὸν ἐντελῶς καταπαύσῃ πᾶσα αὕτη ἡ κίνησις τῶν λαῶν καὶ ἐπῆλθε βαθμυδὴν ἡ ἡσυχία, ἣν διετάραιε κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα ἡ εἰσβολὴ τῶν Μαγυάρων εἰς Οὐγγαρίαν. [I.K.P.]

Μέταξα. Τὸ λαμπρόν, λεπτὸν καὶ μαλακόν, συγγρῶνός δὲ καὶ στερεώτατον νῆμα ὅπερ παραγεῖ ὁ μεταξοσκώληξ ἐν καταστάσει κάμψης εὐρισκόμενος, δι' αὐτοῦ κατασκευάζων τὸ βομβυκίον τοῦ Καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέρχεται ἐκ τῶν κάτωθεν τοῦ στόματος τῆς κάμψης κειμένων δύο ὁπῶν τὸ προῖόν τοῦτο ἔχει ὕψην κολλώδους χυμοῦ ἀπαρτιζόντος δύο νήματα, συνευομένα μετ' ἀλλήλων καὶ εἰς τὸν ἀέρα ταχέως ξηραίνόμενα. Τὸ βομβυκίον συντελεσθὲν ἀποτελεῖται ἐκ περίπου 3700 μ. τοιούτου νήματος, εἰς ᾧ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν 300-600 καὶ κατ' ἀνώτατον ὅριον 900 μ. Μ., τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν στρωμάτων τοῦ βομβυκίου ὄντων ὅλως ἀκαταλλήλων πρὸς παρασκευὴν καλῆς Μ. Τὰ φυσικὰ τῆς Μ νήματα συγκείμενα κυρίως ἐκ δύο στρογγύλων νημάτων ἔχουσιν ὡς εἰκός, σχῆμα πεπλατυσμένου, πάχος δὲ 0.013 ἕως 0.026 τοῦ χιλιοστομέτρου καὶ χρῶμα λευκὸν μέχρι κιτρίνου· βάρος δὲ ἐνὸς γραμμαρίου περιλαμβάνει 2500-3650 μ. τοιούτου νήματος. Ἵνα ἀπαλλαγῶσι τὰ βομβυκία τῆς κολλώδους οὐσίας ἥτις περιβάλλει τὸ μετὰξινον νῆμα ἐμβυθίζονται εἰς θερμὸν ὕδωρ μεθ' ὃ δι' εἰδικῶν μηχανημάτων ἐκτυλισσόμενα βαθμυδὴν ἀπὸ 3-20 βομβυκίων τὰ νήματα συμπλέκονται ὁμοῦ εἰς ἐν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας ἥτις διὰ τῆς Μ. παρασκευάζει τὰ λαμπρότερα, στερεώτερα καὶ πολιτιμώτατα τῶν ὑφασμάτων. — Χ η μ ι κ ῶ ς ἡ Μ. ἀποτελεῖται ἐκ δύο οὐσιῶν, εἰς ἃς χωρίζεται διὰ παρατεταμένην ὑπὸ ἐντονον θλίψιν ζέσεως ἐντὸς ὕδατος, τὴν μεταξοϊνικὴν ἢ ἰνσίνην, $C_{15}H_{23}N_5O_6$, καὶ τὴν μεταξοκόλληαν ἢ μεταξοκίλινην, $C_{15}H_{25}N_5O_8$, καὶ ἡ μὲν πρώτη, ἀποτελοῦσα τὰ 0.66 τῆς Μ., εἶνε οὐσία κερατοειδῆς, ἐν ὕδατι ἀδιάλυτος καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἀποσύνθεσιν ἐν τῷ ὕδατι καταλειπομένη ὡς λευκὴ καὶ στιλπνὴ μάζα, ἥτις ζεομένη μετὰ θειικοῦ δξέος παρέχει γλυκόκολλαν, λευκίνην καὶ τυροσίην· ἡ δὲ μεταξοκόλλα εἶνε εἶδος ζωικῆς κόλλας εὐδιάλυτον εἰς θερμὸν ὕδωρ, οὐ ψευχομένου πηγνυταὶ ἢ διολελυμένη μεταξοκόλλα ἐν εἰδει κόμμιως ἐξωγλωμένου ὑπὸ τοῦ

ὕδατος· μετ' ἀραιοῦ θεϊκοῦ ὀξέος ζεσμένη αὐτὴ παρέχει λευκίνην, τυροσίνην καὶ περίπου 40 % μεταξίνην ἢ γλυκερίναμι-νικὲν δέξυ, $C_3H_7NO_3$, κρυσταλλούμενον εἰς πρίσματα, γλυκαζούσης γεύσεως, διαλυτὰ ἐν ὕδατι. — Ἡ ἱστορία τῆς Μ. ὀρχεται ἀπὸ τῶν παλαιολιθίων χρόνων, καθ' οὓς, περὶ τὸ 2000 π. Χ. ἤτο γνωστὴ εἰς τοὺς Σίνας· περὶ τὸ 750 π. Χ. πριγκήπισσά τις τῆς Κίνας μετήνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἰαπωνίαν ὅθεν μετεδόθη καὶ εἰς ἄλλους ἀσιατικούς λαούς. Φαίνεται· ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν τὴν Μ. κατὰ τὰς στρατείας Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου καὶ δι' αὐτῶν εἰσῆλθον κατόπιν εἰς Ἰταλίαν. ὅπου σπουδαῖον εἶχον μέρος ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖα τῶν ῥωμαίων αυτοκρατέρων τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, ἐξ Ἰνδιῶν καὶ Περσίας εἰσαγόμενα. Κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ἤρχισαν νὰ παρασκευάζονται καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τοιαῦτα διὰ νημάτων ἐξ Ἀσίας εἰσαγομένων. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ δὲ δύο Ἕλληνες μοναχοὶ ἐπανερχόμενοι ἐκ Κίνας ἐκόμισαν εἰς Κων/πολὶν κρύψαντες ἐντὸς τῶν κείλων ῥάβδων τῶν τὰ πρῶτα εἰς τὴν Εὐρώπην εἰσαγόμενα ὡς μεταξοσκωλήκων, ὧν ἀπηγορεύετο ἡ ἐκ τῆς χώρας ἐξαγωγή, καὶ ἐδίδασαν τὴν μεταξοσκωληκτροφίαν ἣτις ἔκτοτε ἐν ἐκτάσει ἡμεκτετο ἐν Κων/λει. Δύο αἰῶνας ὕστερον ἡ μεταξοουργία εἰσῆλθον διὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰσπανίαν καὶ διὰ τῶν σταυροφορίων κατόπιν διεδόθη ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνα ἡ Βενετία καὶ ἡ Γένουα ἤσκουν τὸ σπουδαιότατον τῆς Μ. ἐμπόριον. Ἐν Γαλλίᾳ ἐκαλλιεργήθη τὸ εἶδος τοῦτο κυρίως ἀπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ', κατὰ δὲ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἐπρώτευεν ἡ Γαλλία ἐν τῇ μεταξοουργίᾳ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην· βραδύτερον εἰσῆλθον εἰς Γερμανίαν, ὅπου ὅμως ἥκιστα εὐδοκίμησεν ἕνεκα κλιματικῶν λόγων, μεθ' ὅλας τὰς γενομένας ἐπιμενωτάτας ἐργασίας· τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ διὰ τὴν Αὐστρίαν καὶ Ἑλβετίαν, ὅπου περιωρίσθη ἡ μεταξοσκωληκτροφία εἰς τὰ εὐνοϊκώτερα μέρη (Τιρόλον, Δαλματίαν, Ν Ούγγαρίαν, τὰ Ν τῆς Ἑλβετίας καὶ ἰδίως τὸ Τεσσίνον) ὡς καὶ διὰ τὴν Ρωσίαν, Ἀγγλίαν καὶ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ὅπου ἀκμᾶζει μὲν ἡ βιομηχανία, ἥκιστα ὅμως εὐδοκίμησεν ἡ παραγωγή τῆς Μ. Σήμερον ὡς πρὸς ταύτην πρωτεύουσιν ἐν Ἀσίᾳ ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἰνδίαί, ἐν Εὐρώπῃ δὲ ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γαλλία· ἀξέδολον δὲ κατέχει θέσιν καὶ ἡ Μ. Ἀσία. [Π Γ.]

Μεταξᾶς. Ὀνομα ἀρχαιοτάτης ἐλληνικῆς οἰκογενείας, καταγομένης ἐκ Κων/πόλεως. Καίτοι μνημονεύεται τὸ ὄνομα ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἱστορίᾳ ἥδη καὶ ἀπὸ τοῦ 1081, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ σημερινοῦ οἴκου θεωρητέος ὁ Μάρκος Ἀντώνιος Μ., ὅστις γερούσιασθης ὡν ἐπολέμησε κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς

Κων/πόλεως παρὰ τὸν πλευρὸν τοῦ τελευταίου αυτοκράτορος Κωνσταντίνου, εἴτα δὲ διασωθεὶς ἀποκατεστάθη ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ δὴ ἐν τῇ τοῦ δήμου Ἀνω Λειβαθοῦς θέσει τῇ καλούμενῃ Φραντζάτα, ἣτις συνοικισθεῖσα κατόπιν ἐκλήθη Μεταξάτα. Ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Νικόλαος Μ., γενν. 1585, ἠπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον καὶ μετωνομάσθη Νικόδημος. Μεταβάς 1620 εἰς Λονδίνον, ἱδρύσει τυπογραφεῖον πρὸς ἐκδόσιν κοινωφελῶν ἐλληνικῶν βιβλίων, μετέφερε δὲ αὐτὸ εἴτα εἰς Κων/πολιν ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ Λευκάρεως, ὅπου ὅμως συνεπέειρα τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευθέντων ἔργων περιῆλθεν εἰς διαπληκτισμοὺς μετὰ τῶν Ἱησουϊτῶν. Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία προσχειρίσατο αὐτὸν ἐπίσκοπον Ναυπλίας· μὴ δεχθεὶς δὲ τὸ ἀξίωμα προεβίβασθη τῷ 1628 εἰς τὸν θρόνον τῆς προτροπῇ αὐτοῦ συσταθείσης ἀρχιεπισκοπῆς Κεφαλληνίας, τῷ δὲ 1632 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ἐν Ἑνετίᾳ ἐλληνικῆς κοινότητος καὶ ἀρ. ἐπίσκοπος Φιλαδέλφειας. Ἡ θέσις αὕτη εἶχε δημιουργηθῇ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἵνα ἀντισταθῇ τὴν ἐπιρροὴν τῶν πατριαρχῶν τῆς Κων/πόλεως καὶ κατέστη ἡ ἰσχυροτέρα ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ εἰς τὰ ὀρθόδοξα τῆς Ἀνατολῆς κράτη τὰ ἀνήκοντα εἰς τοὺς Ἑνετούς. Τῷ 1635 ἐπανεκαμψεν ὁ Μ. εἰς Κεφαλληνίαν, ἣς ἐτήρησε τὸν ἀρχιεπισκοπ. θρόνον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ 1646. Ἐκτὸς τῶν ἐκδόσεων τοῦ τυπογραφείου του, ὅπερ εἶχε μεταφέρει καὶ εἰς Κεφαλληνίαν, συνέγραψε καὶ ὁ ἴδιος διάφορα θεολογικά πονηματα, λόγους καὶ ἐπιστολάς. Ἐκ τῶν Μ. τῶν διαπρεφάντων εἰς τοὺς πολέμους τῶν Ἑνετῶν πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Βαπτιστῆς· εἰς ὃν ἀπενεμήθη, διὰ πρώτην φορὰν εἰς Κεφαλληνίαν, ὁ βαθυὸς τοῦ κυβερνήτου τῷ 1617. Τὸ παρὰδειγμα αὐτοῦ ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῆς οἰκογενείας καὶ τοσαύτας ὑπηρεσίας προσήνεγκον εἰς τὴν Ἑνετικὴν πολιτείαν, ὥστε αὕτη ἀπένειμεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Ἀναστάσιον καὶ Ἀγγέλον Μ. τῷ 1691 τὸν κληρονομικὸν τίτλον τοῦ κόμητος. Συνεπεῖα ὅμως ἐμφυλίων ἐρίδων ἐν Κεφαλληνίᾳ εἰς ἃς ἐπενέβη ἡ Ἑνετικὴ ἀρχή, ἐφυλακίσθη ὁ ἐκ τῆς οἰκογενείας Μαρῖνος τῷ 1760 καὶ ἐθανατώθη ἐν τῇ ἐν Ἑνετίᾳ φυλακῇ. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀρλώφ οἱ ἀδελφοὶ Σπυρίδων καὶ Ἰωάννης ὡς καὶ ὁ ἐξάδελφος αὐτῶν Νικόλαος (1740-1799) στρατολ. γῆτάντες ἰδίαις δαπάναις πολλοὺς Κεφαλλήνας ἐπολιόρχησαν ἐπὶ 2 μῆνας τὸ φρούριον τῶν Πατρῶν, μὴ λαβόντες ὅμως ἐπικουρίαν παρὰ τοῦ Ρωστικοῦ στόλου ἠγκυράσθησαν νὰ ἀποσυρῶσιν. Ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Νικόλαου ὁ Μαρῖνος, σπουδάζας ἐν Ἰταλίᾳ τὰ νομικά, διατελέσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη γερούσιασθης, μεγάλως ἐτιμᾶτο ἐπὶ παιδεύσει καὶ ἐπανειλημμένως ἐπέμπεθ εἰς

σπουδαίως ἀποστολάς, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος ἐν Κεφαλληνίᾳ ὅστις ἔλαβε γνῶσιν τῆς Φιλίππης Ἐταιρίας καὶ διετέλει ἐν ἀλληλογραφίᾳ μετὰ τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τοῦ Μαυροκορδάτου. Προ πάντων ἔμως ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Κωνσταντῖνος, γενν. 1793 καὶ ἐπίσης σπουδάζας τὰ νομικὰ ἐν Ἰταλίᾳ, ἐγένετο πρωτεργάτης τῆς ἐπαναστάσεως, ἐώπλισε μετ' ἄλλων ἐθελοντάς, ἀπεδίδθη μετὰ 340 ἀνδρῶν εἰς Κυλλήνην καὶ ἐκ Μανωλάδος ἐκστρατεύσας προσέβαλεν ἐπιτυχῶς τοὺς Λαλαίους Τούρκους. Ἐλαβε ὅστερον μέρος εἰς διαφόρους ἀλλας μάχας, ἀλλὰ κατεβλήθη ἐπὶ πυρετοῦ ἐδέχθη νὰ μετακομισθῇ εἰς Μεσολόγγιον. Ἐντεῦθεν μετακληθεὶς παρὰ τῆς ἐν Κορίνθῳ Προσωρινῆς Διοικήσεως διωρίσθη ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῇ ἐντολῇ τῆς Διοικήσεως διωργάνωσε τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, οὐκ ὀλίγους κινδύνους ὑποστάς, ἔλαβε δὲ εἰς ἀμοιβὴν τῶν στρατιωτικῶν τοῦ ὑπηρεσίου τὸν βαθμὸν στρατιγχοῦ. Τῷ 1823 διωρίσθη Γενικὸς ἑπαρχὸς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ διήλθε διὰ μέσου τοῦ Ὄθωμαν. στόλου εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου πρῶτον συνεφίλιωσε τοὺς διαφόρους ὀπλαρχηγούς, εἶτα δὲ δραστηρίως εἰργάσθη διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως οὕτως ὥστε ἐπὶ τέλους οἱ ἐχθροὶ ἔλυσαν τὴν πολιτορίαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς 1824 μετέβη εἰς Πελοπόννησον. εἶτα δὲ εἰς Ὑδραν ἀποφασίσας νὰ μὴ ἀναμιχθῇ εἰς τοὺς τότε ἐμφυλίους σπαραγμούς. Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἰμπραὶμ πασᾶ ἀνελαβε τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Παλαμηδίου καὶ ἐστρατολόγησεν ὕστερον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου περὶ τοὺς 1000 νεοσυλλέκτους. Τοὺς ἐκ Μεσολογγίου σωθέντας ὀπλαρχηγούς τοὺς παραπονουμένους διὰ τὴν ἀκηρίαν τῆς Διοικήσεως καθώρωσε νὰ συμφιλίωσιν, εἰργάσθη δραστηρίως διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πειρατείας (1826), ὕστερον δὲ ἐγένετο ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατηγοῦ Τσώρτς. Ἐπὶ Καποδιστρίου διωρίσθη ἑκτακτὸς ἐπίτροπος τῶν Βορείων Κυκλάδων, παρητήθη ὁμως μετὰ 4 μῆνας εἰς τὴν ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθν. συνέλευσιν ἦτο πληρεξούσιος τῶν ὅπλων τῆς Πελοποννήσου. Μετὰ τὸ πέρασ αὐτῆς διωρίσθη ἑκτακτὸς ἐπίτροπος καὶ πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἀνατ. Ἑλλάδι, ἦν ἐν ἀθλίᾳ τότε καταστάσει εὐρισκόμενῃ διωργάνωσε, καὶ κατέστειλε τὰ ἀνταρτικά ὑπὸ τὸν Καρατάσσον κλ. κινήματα. Ἀλλὰ παραγκωνισθεὶς ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἀπεδόθησαν αὐτῷ καὶ τὰ κτήματα ἅπερ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως εἶχε δημεύσῃ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις. Καὶ διωρίσθη μὲν τῷ 1843 σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, ἐματαιώθη ὁμως ὁ διορισμὸς καταργηθέντος τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τῆς νέας πολιτείας τὸν ἀπονειμθῆντα αὐτῷ βαθμὸν συνταγμα-

τάρχου δὲν ἐδέχθη, ἀλλὰ τῷ 1861 διωρίσθη μέλος τῆς Γερουσίας. Μετὰ τὴν κατάργησιν καὶ ταύτης ἀπεσύρθη πάλιν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἐν τῇ πατρίδι του, ὅπου ἐτελεύτησε τῷ 1870. Τὸ ἔργον τοῦ Ἀπομνημονεύματα ἐκ τῆς Ἑλλ. ἐπαναστάσεως ἐξεδόθη τῷ 1878 ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του ἱατροῦ Ὁπαμεινώνδα, ὅστις συνέγραψε καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς οἰκογενείας Μ. (Ἀθ. 1893) — Ἐπίσης διέπρεψεν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτὴν ὁ Ἀνδρέας Μ., υἱὸς Πέτρου, ἐξαδέλφου τοῦ ἄνω μνημονευθέντος Νικολάου. Ὁ Πέτρος οὗτος ἕνεκα τῆς ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὁρλῶφ ἐνεργειῶν Μεταξάδων τινῶν ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν δέκα ἔτη ἐν τῇ φυλακῇ. Ὁ Ἀνδρέας γενν. 1790 συνώδευσε τὸν Κωνσταντῖνον ἐν τῇ πρώτῃ εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατείᾳ του καὶ ἔλαβεν ἀνδρείως μέρος εἰς διαφόρους μάχας. Ἐστάλη δ' ὕστερον εἰς Βερώνην εἰς τὴν συνδιάσκεψιν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς συμμαχίας καὶ τοῦτο τοῦλάχιστον ἐπέτυχεν νὰ δηλώσῃ ταῦτα ὅτι δὲν ὀ' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ τοῦ ἀγῶνος. Ἡ Β' ἐν Ἀστρεὶ ἐθνοσυνέλευσις ἐξέλεξεν αὐτὸν μέλος τοῦ νομοτελεστικοῦ, ἀλλ' ἕνεκα τῶν ἐπελθουσῶν ἐμφυλίων διαφορῶν ἀπώλεσε τὸ ἀξίωμα. Ἐπὶ Καποδιστρίου ἐγένετο μέλος τοῦ Πανελληνίου, μετὰ δὲ τὴν ἐν Ἀργεὶ Δ' Ἐθνοσυνέλευσιν ἑκτακτὸς ἐπίτροπος τῆς Πελοποννήσου καὶ βραδύτερον γερουσιαστῆς. Ὑπῆρξε δὲ ἀρχηγὸς τοῦ ῥωσόφρονος κόμματος καὶ τῷ 1836 ὁ Ἀρμανπεργφεβούμενος τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦ τὸν ἐπέμψεν ὡς ἑκτακτὸν ἀπεσταλμένον εἰς Ἰσπανίαν. Ἐκείθεν μετακληθεὶς μετὰ 4 ἔτη διετέλεσε τῷ 1841 ἐπὶ ἓνα μῆνα ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον. Σύμβουλος ὢν τῆς ἐπικρατείας ὑπῆρξεν εἰς τῶν κυριωτέρων προμάχων τῆς συνταγματικῆς ἐλευθερίας καὶ διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843 πρωθυπουργός, παρητήθη ὁμως ἤδη κατὰ τὰς ἀρχὰς Φεβρ. 1844. Καὶ ἐν τοῖς ὕστερον διεδραμάτισε σπουδαίον πολιτικὸν πρόσωπον, διετέλεσε δὲ καὶ ἐπὶ Κωλέττῃ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν μεγάλως δὲ ἀπέλαυε δημοτικότητος. Ὁ Ὁθων τὸν προεβίβασεν εἰς τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτήρος, ἀπονειμάς δὲ αὐτῷ 1850 τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντιστρατήγου ἔστειλεν ὡς πρεσβευτὴν εἰς Κων/πολιν ὅπου ἔμεινε μέχρι τῆς τῷ 1854 ἐπελθούσης ῥήξεως τῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν. Πάσχων δὲ ἀπὸ ἐτῶν ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ἀπέθανεν ὁ Ἀνδρέας τῷ 1860 ἐν Ἀθήναις. [Γ.Β.]

Μεταξάτα. Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον Κάτω Λιθοσεῖς, οὗ ἄλλοτε ἦν πρωτεύουσα, καὶ κείμενον πρὸς Ν τῶν Λακύνων 15' παρὰ τὴν λίμνην. Κάτ. 397.

Μεταξοσκώληξ ἡ Βόμβυξ ὁ τῆς μωρέας (Bombyx Mori) ἡ Β. ὁ σηρ-
κός. Τὸ παράγον τὴν μέταξαν ἔντομον,
ἀνῆκον εἰς τὰ βομβυκίδη λεπιδόπτερα (βλ.
τὰς λ.). Τὸ ὄνομα Μ. ἀρμύζει εἰς τὴν πε-
ρίοδον καθ' ἣν ἔχον τὴν μορφήν κάμπης κα-
τασκευάζει τὸ βομβύκιον αὐτοῦ διὰ τοῦ μετα-
ξίνου νήματος ὅπερ ἐξάγει ἐξ εἰδικῶν ὀπῶν
κάτωθεν τοῦ στόματος αὐτοῦ (βλ. Μέταξα).
Τελειωθὲν δὲ εἰς ψυχὴν (ἐν πίν. "Εντομα
Γ' 3 παρίσταται ἡ θήλεια) ἔχει μετ' ἀνοι-
κτῶν τῶν πτερύγων περίπου 4.5 ἑκατοστὰ
τοῦ μέτρου πλάτος, μήκος δὲ 2, πτέρυγας
λευκοφαίους, μετὰ δύο ἢ τριῶν βαθυχρου-
στέρων ἐγκαρσίων ταινιῶν. Οἱ ἄρρενες θνή-
σκουσι μικρὸν μετὰ τὴν γονιμοποίησιν τῶν
θηλειῶν· αὗται δὲ τίττουσαι 200-300 ὡὰ κι-
τρινόραια ἀποθέτουσιν αὐτὰ ἐπὶ κλώνων δέν-
δρων. Ἐκ τούτων ἐκκολάπτονται αἱ κάμπαι,
αἵτινες τρώγουσι κυρίως φύλλα μωρέας, αὐ-
ξάνονται ταχέως, ἀλλάσσουν δὲ τετράκις
τὸ δέρμα των ἐντὸς 6-7 ἐβδομάδων, μεθ' ἧς
κατασκευάζουσι τὸ βομβύκιον αὐτῶν ἐγ-
κλείονται ἐν αὐτῷ ὡς χρυσάλλιδες· τελειω-
θεῖσαι δὲ αὗται εἰς ψυχὰς διατιτράνουνσι τὸ
βομβύκιον δι' ὀρέας τινὲς γυμνοὺς ὃν ἐκκρί-
νουσιν. Ὁ Μ. ἀποτελεῖ ἐν μόνον εἶδος, δια-
κρινόμενον ὁμῶς εἰς δύο ποικιλίας, ὧν ἡ μὲν
παράγει μέταξαν λευκὴν, ἡ δὲ κιτρινήν.
Ἔνεκα τοῦ πολυτίμου τοῦ προϊόντος δια-
τρέφεται ὁ Μ. μετ' ἐπιμελείας ἀπ' ἀρχαιο-
τάτων χρόνων ἐν Κίᾳ, ἀπὸ δὲ Ἰουστινιανοῦ
καὶ ἐν Εὐρώπῃ (βλ. τὴν ἱστορίαν ἐν λ. Μέ-
ταξα). Τελεῖται δὲ ἡ μεταξοσκωληκτοτροφία
ἢ βομβυκοτροφία εἴτε ἐν ταῖς οἰκίαις εἴτε ἐν
εἰδικαῖς καταστάσεσι (Magnageries). Ἐκ
τῶν κυριωτέρων αὐτῆς κανόνων εἶναι ἡ ἀπὸ
τῆς ὑγρασίας προφύλαξις τῶν καμπῶν, δια-
τήρησις αὐτῶν ἐν θερμοκρασίᾳ κατὰ τὸ δυ-
νατὸν ἀμεταβλήτῳ, προσαγωγή ἀφθόνων καὶ
ὕγιων φύλλων μωρέας, ἐπιμελής ἀπομάκρυν-
σις τῶν μὴ ὕγιων καμπῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων
καὶ ἀποφυγὴ πυκνῆς αὐτῶν συσσωρεύσεως.
Τὰ ὡὰ (κόκκοι) πωλοῦνται κατὰ βάρος καὶ
δὴ κατ' οὐγγίαν, ὧν ἑκάστη παρέχει περὶ
τὰς 32 000 καμπῶν, δεομένων μέχρι τέλους
περίπου 16 στατήρων φύλλων μωρέας. Δια-
τηροῦνται δὲ τὰ ὡὰ ἐν ὑγρῷ τόπῳ μέχρις
ἀναπτύξεως τῶν φύλλων τῆς μωρέας, ὅτε
τιθέμενα ἐν ὑψηλοτέρᾳ θερμοκρασίᾳ ἐκκο-
λάπτονται. Δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν τελειάν
κατασκευῆν τῶν βομβυκίων, θαναιούσιν τὰ
ἐν αὐτοῖς ἔντομα διὰ θερμότητος 60° καὶ τὰ
βομβύκια χρησιμεποιούσιν διὰ τὴν ἀπόκτη-
σιν τῆς μετᾶξης· διαφεύγουσι δὲ τὸν θάνα-
τον αἱ ἔχουσαι τὰ ὑψιότερα βομβύκια χρυ-
σαλλίδες, αἵτινες φυλάττονται πρὸς ὠστο-
κίαν. Ὁ Μ. ὑπὸκειται εἰς ποικίλας νόσους,
ὧν καταστρέπτικωτάτη, μεταδοτικὴ καὶ κλη-

ρονομική, εἶνε ἡ μικροβιακὴ ἀρχὴν ἔχουσα
δυστροφία, ἣν μεγάλως περιώρισεν ἡ ὑπὸ τοῦ
Παστέρ ἐπινοηθεῖσα μέθοδος τῆς χωριστῆς,
ἐν εἰδικοῖς κυττάροις συνουσίας ψυχῶν ἀπο-
δεδειγμένως ὕγιων. [Π.Γ.]

Μέταπα. Ἀρχαία πόλις τῆς Αἰτωλίας,
ἣτις ἔκειτο εἰς τὴν Β ἀκτὴν τῆς Τριχωνίδος
λίμνης, 60 στάδια ΝΔ τῆς Θέρμου. Κατε-
στράφη ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Γ' τῆς Μακεδονίας.

Μεταπόντιον. Ἀρχαία ἑλλην. πόλις
ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ, ἐπὶ τῆς Δ ὁχθῆς τοῦ
κόλπου τοῦ Τάραντος, ἰδρυθεῖσα περὶ τὸ 600
π. Χ. ὑπὸ Ἀχαιῶν. Σῶζοντα εἰρείπια αὐ-
τῆς, καὶ ἰδίως ἀρχαιοτάτου ναοῦ, παρὰ τὸ
φρούριον Τορρεμάρε. [Α.Α.]

Μετὰπτωσης καλεῖται ἐν τῇ ἀστρο-
νομίᾳ ἡ βραδύτατα τελουμένη μετακίνησις
τῶν ἰσημερινῶν σημείων ἥτοι τῶν σημείων
καθ' ἃ ἀλληλοτομοῦσιν ἡ ἐκλειπτικὴ καὶ ὁ
οὐράνιος ἰσημερινός· ἡ μετάθεσις αὕτη τε-
λεῖται ἐξ Α πρὸς Δ, ἰσοῦται δὲ νῦν πρὸς
50, 2' κατ' ἔτος ἥτοι πρὸς 1° κατὰ 70 ἔτη,
ἀφειλομένη εἰς τὴν μετάθεσιν τοῦ ἀξονος
τῆς γῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸν τῆς ἐκλειπτικῆς,
διαγράφοντος περὶ τοῦτον κωνικὴν ἐπιφα-
νειαν ἐν διαστήματι 25 868 ἐτῶν· ἡ δὲ κί-
νησις πάλιν αὕτη τοῦ ἀξονος τῆς γῆς ἀφεί-
λεται εἰς τὸ ἑλλειψοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς,
ὡς ἐκ τοῦ ὁποῦ ἡ ἑλξίς τοῦ ἡλίου εἶνε μείζων
ἐπὶ τοῦ περὶ τὸν ἰσημερινὸν ἐξογκώματος.
Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης τοῦ ἀξονος τῆς
γῆς μεταθέσεως εἶνε πλὴν τῆς Μ. καὶ τοῦτο
ὅτι οἱ πόλοι τοῦ οὐρανοῦ, ἥτοι τὰ σημεία
καθ' ἃ ὁ ἄξων τῆς γῆς προεκβαλλόμενος συν-
αντᾷ τὴν οὐρανίαν σφαῖραν, δὲν εἶναι σημεία
σταθερά, ἀλλὰ διαγράφουσι περὶ τοὺς πό-
λους τῆς ἐκλειπτικῆς βραδύτατα κυκλικὴν
τροχίαν. Ἡ μνημονευθεῖσα τῶν τοιούτων
μεταβολῶν περίοδος τῶν 26 000 περίπου ἐτῶν
καλεῖται π λ α τ ν ι κ ὸ ν ἔ τ ο ς. Εὐνόη-
τον δὲ ὅτι τὴν μετάθεσιν ταύτην τῶν ἰση-
μερινῶν σημείων παρακολουθεῖ καὶ ἡ τῶν ἡ-
λιοστασίων. Τὴν Μ. ἀνεκάλυψεν ὁ ἀρχαῖος
ἀστρονόμος Ἰππαρχος, ἡρμῆνευσε δὲ ὁ τοῦς
νόμους τῆς καθολικῆς ἑλξεως ἀνακαλύψας
Νεῦτων. [Α.]

Μεταρρύθμισεις καλεῖται ἐν τῇ ἱ-
στορίᾳ κυρίως ἡ κατὰ τοῦ παπισμοῦ καὶ τῆς
μεσαιωνικῆς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως διευθυνο-
μένη κίνησις τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ἣτις ἐπήνεγκε
σπουδαίαν μεταβολὴν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ
κυρίως τῆς κεντρικῆς καὶ Β Εὐρώπης. Καὶ
χρονολογεῖται μὲν ἡ κατὰ τῆς ἀπεριόριστου
ἐξουσίας τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης ἀντίστασις
ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἠγείρε τὰς τοιαύτας
ἀξιώσεις ἡ Δυτ. Ἐκκλησία· ἀλλὰ κυρίως μετὰ
τὴν ἐγκατάστασιν τῶν παπῶν ἐν Ἀδινιῶνι
καὶ τὸ μέγα σχίσμα (βλ. λ.) τῆς ἐκκλησίας
εἶχεν ἐπέλθει μεγίστη παρακμὴ ἐπαπειλούσα

τὴν κατὰ-γῆσιν πάσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ εὐρυθμίας. Τὰ κατὰ ταῦτα προυκάλεσαν τὰς κατὰ τὰς ὁργὰς τοῦ ΙΕ' αἰῶνος συνόδους ἐν Πίζῃ, Κωνσταντία καὶ Βασιλείᾳ, αἵτινες σκοπὸν εἶχον οὐ μόνον τὴν ἄρσιν τοῦ σχίσματος ἀλλὰ καὶ τὴν διαρρυθμίσιν τῆς ἐκκλησίας. Αἱ ἀπέπειραι αὐταὶ προσελθούσαι ἐξ αὐτοῦ τοῦ κλήρου, δὲν ἀπέβλεπον εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' εἰς τὴν μεταβίβασιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ πάπα εἰς τὰς συνόδους. Ὁ σκοπὸς οὗτος, ἀντικείμενος εἰς τὸ πνεῦμα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀπέτυχε μὲν ταῖς ἐνεργείαις τῶν παπῶν, οὐχ ἤττον ὅμως δὲν ἐλησμενύθη πλεόν, κυρίως ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου τότε ἐπῆλθε κατὰ μικρὸν ἐντελής μεταβολὴ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε καὶ ἡ μόλις ἀνακαλυφθεῖσα τυπογραφικὴ τέχνη, ἡ ἀφαιρέσασα τὸ μυστικὸν τῆς παιδείας καὶ μορφώσεως ἀπὸ τῶν μοναχῶν καὶ τοῦ κλήρου. Εἰς τὴν ὥρῃσιν ταύτην συνέπεσεν ἡ περὶ τῶν ἀφάσεων ἔρις (1517) περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Λούθηρος. Ἡ ἐν Λιψία τῇ 1519 συμβῆσα ὀρθοτικτικὴ συζήτις ἐπὶ ἡγεγχε τὴν ὀρεῖαν ἐκρηξῆν τῆς μεταξὺ τοῦ Λουθήρου καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διαφορᾶς· ὁ Λούθηρος ἠναγκάσθη κατὰ λογικὴν συνέπειαν νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ τὰ ἐκ τῶν προτάσεων του συμπεράσματα, ν' ἀπορρίψῃ πρὸ πάντων τὴν αὐθεντίαν τοῦ πάπα καὶ διὰ τούτου καὶ ὄλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τὴν στηρίζουσαν τὸν καθολικισμόν, ν' ἀναγνωρίσῃ δὲ ὡς μόνον βᾶσιν τὴν ἀγίαν γραφὴν. Ἡδὲ δὲ ἐδηλώθησαν καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ αἱ πρῶται ἀρχαὶ ἀναλόγου μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως (βλ. Μεταρρυθμισταί), καὶ μετ' ὀλίγον ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὴν καὶ αἱ γειτονιάζουσαι χώραι.

Ἐκτοτε ὁ Λούθηρος προσέβη εἰς τὴν ὁδὸν τῶν μεταρρυθμίσεων, παραινῶν καὶ τοὺς ἡγεμόνας νὰ συνεργασθῶσιν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου. Ἀπεκήρυξεν ἐν τῷ βιβλίῳ του Περὶ τῆς Βαβυλωνικῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἐκκλησίας τὴν ἐξουσίαν τοῦ πάπα, τὴν τιμὴν τῶν ἀγγέλων, τὴν ἀγίαν καὶ τῶν λειψάνων των, τὰ ἐπὶ μυστήρια, τὴν μεταλήψιν μόνον τοῦ ἄρτου ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ, τὴν λυτρωτικὴν δύναμιν τῶν ἀγαθῶν ἔργων, τὴν ἀγαμίαν τοῦ κλήρου κλ. Αἱ κατ' αὐτοῦ ἐνεργεαὶ τοῦ πάπα καὶ ὁ ἀφορισμὸς τοῦ αὐτοκράτορος οὐδὲν ὠφέλησαν· ὑποστηρικθεὶς κυρίως ὑπὸ τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Σαξονίας Φρειδερίκου τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ διαδόχου του Ἰωάννου διωργάνωσε τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς του εἰς τὰς σαξονικὰς χώρας, ἅς ἐμυμήθησαν ταχέως καὶ ἄλλαι· χώραι καὶ πόλεις τοῦ Γερμ. κράτους. Δημοσίᾳ καὶ ἐπισήμως ἐκηρύχθη ἡ νέα διδασκαλία ἐν τῇ Αὐγούσταϊ ὁμολογίᾳ (βλ. λ.), ἥτις ἐγένετο παραδεκτὴ ὡς βᾶσις ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας καὶ ὑπὸ τῶν κρατῶν ἅτινα ἠσπάσθησαν τὴν Μ. Νέα

δὲ κύρια ἐφόδια αὐτῆς ἐγένοντο ἡ γερμανικὴ μετάφρασις τῆς Γραφῆς ἣν ἐξεπύνησεν ὁ Λούθηρος καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαινισθὲν ἐκκλ. ἔσσμα. Ἐν τούτοις ἐπὶ πολλὸν καιρὸν ἡ νομικὴ θέσις τῆς Μ. ὑπῆρξεν ἀεθβαία. Οἱ ἀσπασθέντες αὐτὴν ἡγεμόνες ἐκλείσαν ἀμυντικὴν συμμαχίαν ἐν Σμαλκάλδεν, καθ' ἧς ἀντεπεξέληθον ὁ αὐτοκράτωρ διὰ τῶν ὅπλων ἐνίκησε τὸ κατ' ἀρχάς, ὑπερὸν ὅμως νικήσαντες τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Σαξονίας Μαυρικίου ἐπῆλθεν ἡ ὀρθοτικτικὴ συνθήκη τῆς Αὐγούστας 1555, καθ' ἣν ἀνεγνωρίσθη ἡ Μ. νομίμως καὶ κατηργήθη ἡ δικαιοδοσία τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ πάπα ἐπὶ τῶν διαμαρτυρομένων.

Ἐν τῇ μεταξὺ οἱ ὁπαδοὶ τῆς Μ. διηρέθησαν εἰς διάφορα κόμματα. Ἡδὲ ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Ζβίγγλιος περιῆλθον εἰς διαφωνίαν ὡς πρὸς τὴν Εὐχαριστίαν· ἀλλὰ σφοδρότερα ἔτι ἔρις ἐγεννήθη θανόντος τοῦ Λουθήρου μεταξὺ τῶν ῥιζοσπαστικῶν ὁπαδῶν τούτου καὶ τῶν τοῦ μετριοφρονεστέρου Μελάγχθονος. Πρὸς κατευνασμὸν τῶν τοιούτων ἐρίδων ἐξέδουκαν οἱ ἡγεμόνες τὸ Τυπικὸν τῆς ὁμονοίας (βλ. λ.) ὡς καὶ τὰ ἄλλα συμβολικὰ τῶν Λουθηρανῶν βιβλία· τοῦτο ὅμως δὲν προσέφυλαξε τὴν εἰς πολλὰς διαιρέσεις διάσπασιν τῶν διαμαρτυρομένων. [Ἐγ.]

Μεταρρυθμισταὶ καλοῦνται ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τοὺς Λουθηρανούς οἱ ὁπαδοὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ζβίγγλιου καὶ Καλβίνου ἰδρυθείσης διαμαρτυρομένης ἐκκλησίας. Περὶ τῆς γενέσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης μεταρρυθμίσεως, ἥτις συγγρόνως μετὰ τῆς Λουθηρανῆς προεκλήθη διὰ τοῦ περὶ ἀφάσεων ζητήματος, βλ. τὰ ἄρθρα Ζβίγγλιος, Οἰκολαμπάδιος καὶ Καλβίνος. Διεδόθη δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἐν Ἑλβετίᾳ, Νοτ. Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις καὶ Σκωτίᾳ. Ἐνθ' δὲ εἰς τὰς διαφόρους χώρας ἀνεπτύχθησαν καὶ διάφοροι ἀποχρώσεις, οὐχ ἥττον ἐμφαίνεται ἀπανταχοῦ κοινὸς τις τύπος καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἐν τῇ διοργανώσει καὶ τῇ λατρείᾳ τῶν Μ., καὶ δὴ μεγάλη ἀπλότης τῆς λατρείας, κατάργησις εἰκόνων, ἀγ. τραπέζης, ὁργάνων μουσικῶν, κηρίων, πολλῆς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἑορτῶν, τῶν μὴ ἐπὶ τῆς ἀγ. Γραφῆς βασιζομένων, ὅπως ἐν γενεῇ αὐτῇ χρησιμεύει ὡς μόνος ἐδηγόος, ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἐπισκόπων διὰ πρεσβυτέρων καὶ συνόδων (ἐν αἷς ὅμως ἐχορηγῆθη τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ μεγάλη ἐπίρροη)· ἐν τῇ δόγματι χαρακτηριστικῇ διὰ τοὺς Μ. εἰναι ἡ περὶ τῆς Εὐχαριστίας διδασκαλία αὐτῶν, παραδεχόμενων ὅτι ἐν αὐτῇ δὲν συμβαίνει μετουσίωσις τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου εἰς σάρκα καὶ αἷμα Χριστοῦ, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνα εἶναι μόνον σύμβολα τῆς πνευματικῆς μεταλήψεως. [Ἐγ.]

Μέτας. Ἀριστερὸς παρακώταμος τοῦ Ὀρινόκου, πηγάζων ἐπὶ τῶν Α κλιτύων τῶν

Ἄνδρων Δ τῆς Βογοτάς, ἐκβάλλων δὲ μετὰ ῥοὺν 1100 χμ. ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Βενεζουέλας. [Μ.Σ.]

Μεταστάσιος (Πέτρος Ἀντωνίος Μεταστάσιο, κυρίως Trapassi). Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1698 ἐν Ῥώμῃ, ἀνατραφεὶς δὲ ἀναλωμασί τοῦ περιφθίμου νομομαθοῦς Γραβίνῃ, ὅστις καὶ ἐξελλήνισε τὸ ὄνομά του καὶ ἐκκληροδότησεν αὐτῷ τὴν περιουσίαν του. Ὑστερον ὁ Μ. ἐγένετο βοηθὸς δικηγόρου ἐν Νεαπόλει· ἀλλ' εὐδοκίμησας ὡς συγγραφεὺς κειμένων τινῶν διὰ μελοδράματα, ἀφιερῶθη ὁλοψύχως εἰς τὴν ποίησιν καὶ ἐγένετο ταχέως περίφημος. Τῷ 1729 ἐκλήθη ὑπὸ Καρόλου τοῦ Σ' εἰς Ριέννην καὶ ὠνομάσθη ποιητῆς τῆς Δύλης, ἔζησε δ' ἐκτοτε ἐντοῦθα καὶ ἀπέθανε τῷ 1782. Ἄν καὶ ἔγραψε καὶ πλεῖστα ἄλλα ἔργα, τὴν δόξαν του ὅμως ἀφείλει κυρίως εἰς τὰ μελοδράματα καὶ τὰς καντάτας του, ἐπιστάμενος τὰ μέγιστα νὰ ἐφαρμόζῃ τὸ μαλακὸν τῆς ἰταλικῆς γλώσσης εἰς τὴν μουσικὴν. [Μ.Γ.]

Μεταστάσις καλεῖται ἐν τῇ παθολογίᾳ τὸ φαινόμενον καθ' ὃ νοσηρὰ τις διεργασία ἐν τῷ θέσει τοῦ σώματος ἐδρεύουσα ἀναφαίνεται μετὰ τινα καιρὸν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν ἐν θέσει μακρὰν κειμένη τῆς ἀρχικῆς ἑώρας. Ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης Μ. εἶναι τὰ λεγόμενα μεταστατικά ἀποστήματα, αἱ μεταστατικά φλεγμοναί. Τελεῖται δὲ συνήθως ἡ Μ. διὰ τῶν αἰμοφόρων ἐδῶν, δι' ὧν νοσηρὰ στοιχεῖα ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς τοῦ πύθους ἐστίας μεταφέρονται ἀλλαχού τοῦ σώματος. [Δ.Χ.]

Μεταστροφίνη. Βλ. Ἰνδερτίνη.

Μετατάρσιον. Βλ. Πούς.

Μεταφορὰ καλεῖται ἐν τῇ ῥητορικῇ ἡ ἀντὶ τῆς καθαυτοῦ ἀρμοζούσης γρησιμοποίησις ἄλλης ἐκφράσεως ἐκφραζούσης τὴν ἐννοίαν εἰκονικῶς καὶ ἀρα πολλῶ ἐμφαντικώτερον· οὕτω λέγομεν σιδηρὰ θέλησις ἀντὶ ἰσχυρά, λιμὴν ἀντὶ καταφύγιον κτλ.

Μετάρρενον. Ἡ ἀναμέσση τῶν ὠμοπλατῶν χώρα. [Ι.ΠΘ.]

Μεταφυσική καλεῖται τὸ μέρος τῆς Φιλοσοφίας, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν πραγματικῶν ἀρχῶν τῶν φαινομένων, περὶ τοῦ ὄντως ἢ ἀπολύτως ὄντος καὶ συμβαίνοντος καὶ περὶ τῆς σχέσεως τῶν φαινομένων πρὸς αὐτό. Δηλαδή εἰς τὸ ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ δεδομένον δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀποδοθῇ τὸ εἶναι καὶ ἡ πραγματικότης ἐν τῇ σημασίᾳ, ἣν ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ εἰς ταύτας τὰς ἐννοίας νόησις ἀκριβὲς ὀρίζουσα αὐτάς. Ἡ συνήθης νόησις θεωρεῖ τὰ πράγματα, οἷα παρίστανται εἰς ἡμᾶς οὐ μόνον ὡς πραγματικὰ ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθητάς αὐτῶν ιδιότητας ὡς τὴν ἀληθῆ ποιότητα τοῦ ὄντος. Ἀλλ' οὕτε

τὰ αἰσθήματα, ἢ ὕλη τῆς ἐμπειρίας, δεικνύουσι τὴν ἀληθῆ ποιότητα τοῦ ὄντος, ἥκιστα δὲ οἱ μορφαὶ αὐτῶν, αἵτινες δὲν εἶνε δεδομένοι ἀνευ τῆς ὕλης, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ πραγματικόν. Οὐδαμῶς ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ εὐρίσκμεν τὸ ὄντως ὄν. Οὐδὲν ὄντως ὄν εἶνε δεδομένον, ἀλλὰ πανταχοῦ εἶνε δεδομένον τὸ φάσμα. Τὸ φάσμα ὅμως, ἰδίᾳ αἱ μορφαὶ τῆς ἐμπειρίας, δι' ὧν φαίνεται τὸ ὄν, εἶνε πράγματι δεδομένοι, διότι δὲν κείνται ἐν ἡμῖν νὰ προδιαγράψωμεν εἰς ἕκαστον ἐπὶ μέρους φαινόμενον ἄλλην μορφήν παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ φαινομένου ἐπιβαλλομένην. Ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν τὸ ἐρυθρὸν ὡς κυανῶν, οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν στρογγύλην τράπεζαν ὡς τετράγωνον, ἐν δὲ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ πράγματος δὲν δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν αὐθαίρετως τὴν δεδομένην ἐννοίαν συνδέσιν τῶν γνωρισμάτων. Ἡ ἐμπειρία εἶνε δεδομένη καὶ καθ' ὕλην καὶ καθ' εἶδος. Λοιπὸν μένει μὲν ἀγνωστον τὸ ποῖον τοῦ ὄντος, μένει ὅμως ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἐστὶ τι ἀπολύτως· διότι, ἐάν μὴδὲν ὑπῆρχε, καὶ οὐδὲν θὰ ἐφαίνετο. Ὁ κόσμος τῆς ἐμπειρίας παρίσταται ὡς κόσμος φαινομένων προκύπτων ἐκ τινος ἐπέκεινα τῆς ἐμπειρίας κειμένου πραγματικοῦ. Ἐπομένως ὅσον φάσμα ὑπάρχει, τοσαύτη ὑπάρχει καὶ ὑπόδειξις τοῦ ὄντως ὄντος. Τὸ φάσμα ὑποδεικνύει τὸ ὄν, ὅπως ὁ καπνὸς τὸ πῦρ. Οὕτω μεταβάλλονται αἱ μορφαὶ τῆς ἐμπειρίας εἰς μορφὰς τῆς θέσεως τοῦ ὄντος. Ἐκάστη αὐτῶν περιέχει ὑποδείξεις τοῦ ὄντος, καὶ τῶν συνδέσεων αὐτοῦ. Ἔργον δὲ τῆς Μ. εἶνε νὰ ὀρίσῃ καὶ συνδέσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ φάσματος ὑποδεικνυόμενον ὄν οὕτως, ὅπως ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλας συνδέσεις τῶν ὑποδείξεων τοῦ ὄντος. Ἐάν λοιπὸν αἱ ἐννοίαι δι' ὧν νοοῦμεν ταύτας τὰς ὑποδείξεις (δι' ὧν δηλ. νοοῦμεν τὰς μορφὰς τῆς ἐμπειρίας) ἠδύναντο νὰ διατηρηθῶσιν οὕτως, ὅπως εἶνε δεδομένοι, ἐάν παρείχον λογικῶς νοητὴν κατάληψιν τοῦ κόσμου τῆς ἐμπειρίας, ἐάν ἐδίδοτο ἀμέσως ἐν αὐταῖς ὑποδείξεις τούτου, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὄν, ἡ Μ. θὰ ἦτο περιττή. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἐννοίαι αὗται, αἵτινες σχηματίζονται ἐν ἡμῖν ἀκουσίως, εἶναι καθ' ἑαυτάς ἀντιφασμικά, ὡς δεικνύει ἡ ἀνάλυσις αὐτῶν, καὶ ἀντιφασκοῦσι καὶ πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ εἶναι, γεννάται τὸ ζήτημα, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ νοήσωμεν τὸ δεδομένον οὕτως, ὥστε αἱ ἐννοίαι, δι' ὧν νοοῦμεν αὐτό, νὰ συμφωνῶσι καὶ πρὸς τὴν ἐμπειρίαν καὶ πρὸς τὴν Λογικὴν. Αἱ ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας ἐπιβαλλόμεναι, ὑπὸ δὲ τῆς Λογικῆς ἀπαγορευόμεναι ἀντιφάσεις ἐν τῷ δεδομένῳ γίνονται προβλήματα τῆς Μ. Ἡ διάλυσίς τούτων τῶν ἀντιφάσεων ἐν ταῖς γενικωτάταις ἐννοίαις δι' ὧν νοεῖται τὸ δεδομένον (ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ πράγματος μετὰ πολλῶν γνωρισμάτων, τῆς μεταβολῆς, τῆς ὕλης

καὶ τοῦ ἐγὼ) δι' ἐπεξεργασίας (συμπληρώσεως, διορθώσεως) τούτων τῶν ἐννοιῶν εἶνε τὸ ἔργον τῆς Μ., ἥτις οὕτω δύναται νὰ ὀρίσθῃ καὶ ὡς ἐπιστήμη τοῦ ὄντος καὶ τῶν συνδέσεων αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα φαινόμενα διορθοῦντες. κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Λογικῆς τὰς ἐννοίας, δι' ὧν νοεῖται ἡ ἐμπειρία οὕτως, ὥστε καὶ τῆς ἀντιφάσεως ν' ἀπαλλαγῶσι καὶ νὰ ἐξηγησῶσι τὴν ἐμπειρίαν καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν καταληπτὴν. Ὁ διὰ τῆς οὕτω συμπληρωθείσης καὶ διορθωθείσης ἐμπειρίας γνωσθεὶς νοητὸς κόσμος εἶνε ὁ ὁρισθεὶς τοῦ φαινομένου «φυσικοῦ κόσμου τῶν φαινομένων» κεκρυμμένος «μεταφυσικὸς κόσμος τῶν ὄντων».

Τὸ ὄνομα τῆς Μ. γεννηθὲν τυχαίως, ἐν τῇ διατάξει τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους (πιθανῶς ὑπὸ Ἀνδρονίκου τοῦ Ῥοδίου) ταχθέντων τῶν πραγματευομένων περὶ τῶν φύσεων θεωρητικῶν ἐννοιῶν «μετὰ τὰ φυσικά» (βιβλία), εἶνε κατάλληλον διὰ τὴν ἐπιστήμην τούτου ὅπερ ὑπάρχει μετὰ τὴν φαινομένην φύσιν, ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν καὶ αἰνίαν αὐτῆς.

Ἡ Μ. εἶνε ἡ δυσκολωτάτη τῶν ἐπιστημῶν. Διὰ τοῦτο δὲν κατορθώθη μέχρι τοῦδε νὰ εὐρεθῶσιν ἐν αὐτῇ σταθεραὶ ἀρχαὶ γενικῶς ἐμολογούμεναι. Ἐντεῦθεν αἱ μεταφυσικαὶ ἐρευνᾶν ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ἐξαιρέτως συναντῶνται αἱ μέγισται ἀντιθέσεις. Ἐνῷ ἡ ἀνάγκη τῆς Μ. ἀνέκαθεν ἐστηρίχθη συνειδητῶς ἡ ἀσυνειδήτως ἐπὶ τούτου, ὅτι αἱ ἐννοίαι δι' ὧν πράγματι ἀντιλαμβάνομεθα τοῦ δεδομένου κόσμου τῶν φαινομένων, ἀποδεικνύονται ἀνεπαρκεῖς καὶ χρήζουσαι διορθώσεως, ἡ καθαρῶς ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη καὶ ἡ θετικὴ λεγομένη Φιλοσοφία ἀρνοῦνται οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ δυνατόν γνώσεως ὑπερβαίνουσιν τὴν ἐμπειρίαν. Καὶ ὅμως οὐ μόνον δὲν ἀπαλλάττουσι τὰς ἐννοίας τῆς ἐμπειρίας τῶν ἐν αὐταῖς λανθανουσῶν ἀντιφάσεων, ἀλλὰ μεταχειρίζονται καὶ πολλὰς ἐννοίας, αἷτινες δὲν εἶναι πράγματι δεδομένα (π. χ. τὴν τῆς αἰτίας, τῆς δυνάμεως κλ.). Πλὴν τούτου ἐνῷ ἡ Μ. ὀφείλει μὲν νὰ ὁρμάται ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς ἐμπειρίας δεδομένου, ἀναγκάζεται δὲ νὰ υπερβῇ τὴν ἐμπειρίαν ἐπεξεργαζομένη τὸ ὑπ' αὐτῆς δεδομένον, πολλοὶ ἐνόμισαν ὅτι ἔχουσι διὰ τὸ μὴ δεδομένον ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ ἰδίαν γνωστικὴν πηγὴν (τὸν καθαρὸν λόγον ἢ τὴν καθαρὰν νόησιν), ἐξ ἧς ἀνάγκη νὰ παραχθῇ ἡ ἀληθὴς γνώσις. Ἀπλ. κατ' αὐτοὺς αὕτη ἡ καθαρὰ νόσις (μὴ ἀναχωροῦσα ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας) ἀναπτύσσεται ἐξ ἑαυτῆς μεθοδικῶς ἅπαν τὸ περιεχόμενον τῆς Μ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῇ τοιαύτῃ Μ. παρεισάγεται πάντοτε λάθρα τὸ ἐμπειρικόν, διότι ἄλλως οὐδὲν περιεχόμενον τῆς Μ. θὰ εὕρισκετο. Ἄλλοι πάλιν

θεωροῦσιν ὡς πηγὴν τῆς μεταφυσικῆς γνώσεως τὴν νοητικὴν ἐποπτεῖαν θεωροῦντες ὡς ὄντως ὄν ἐτι θεάσαντο δῆθεν διὰ τούτου τοῦ ἀνυπάρκτου καὶ ἀντιφατικοῦ ὄργανου. Ἐνῷ τέλος ὁ φαινόμενος κόσμος εἶνε ἡ ἐμφάνις πολλῶν πραγματικῶν ὄντων (διότι ἐκ μ. ι. α. ε. αἰτίας οὐδὲν ἀποτελέσμα), ἐπομένως ἡ ἀληθὴς Μ. εἶνε πραγματισμὸς παραδοξολογίας, οὐ μόνον ἐγεννήθη κατ' ἀντιθεσιν πρὸς αὐτὸν ὁ ἐνισχυμὸς, ὑπεβάλλων εἰς τὸν ὅλον κόσμον τῶν φαινομένων ἐν μοναδικῶν ὄν (ἐν καὶ πᾶν), ἀλλὰ, ἐκληθεὶς ὑπὸ τινων τοῦ φαινομένου κόσμου ὡς ψιλῆς παραστάσεως, θεωρηθέντος δὲ τοῦ παριστάντος αὐτὸν (πεπερασμένου ἢ ἀπείρου) ὑποκειμένου ὡς τοῦ μόνου πραγματικοῦ, ἐγεννήθη ἡ ἰδεολογία, ἥτις, ἐνῷ ἡ ἀληθὴς Μ. θεωρεῖ πᾶσαν γένεσιν λοιπὴν καὶ πᾶσαν νόησιν ὡς καταστάσεις ἀναλλοιώτων ὄντων, ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν τοιούτων ὄντων ὑποκειμένων εἰς τὴν γένεσιν, παραδεχομένη δὲ ὅτι ὑπάρχει μόνον ἀπόλυτος ἐνέργεια καὶ ὅτι πᾶσα ἐνέργεια εἶνε πνευματικὴ, ἡ τοῦ ἐγὼ, ἡ θέτει τὸ οἰκεῖον ἐγὼ τοῦ φιλοσόφου ὡς τὴν ἀπόλυτον ἐνέργειαν (θεωρητικὸς ἐγωϊσμός). ἡ δοξάζει ὅτι τὸ καθόλου καθαρὸν ἐγὼ (ὁ ἀπόλυτος λόγος, τὸ ἀπόλυτον πνεῦμα) εἶνε ἡ ἀπόλυτος ἐνέργεια, ἡ ἀπόλυτος γένεσις. [Χ.Πδ.]

Μέτελλοι Ὅνομα οἰκογενείας Πληβείων τῆς Ῥώμης, ἐκ τοῦ γένους τῶν Καϊκίλων, ἧς πολλὰ μέλη ἐγένοντο γνωστὰ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ. Εἰς Κόιντος Καϊκίλιος Μ. ἐπεκλήθη Μακεδονικὸς διότι ὡς πρᾶγμα τῷ 148 π. Χ. ἐνίκησε τὸν Ἀνδρίσκον, σφετερισθέντα τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Φιλίππου· ἄλλος δὲ φέρων τὰ ἴδια ὀνόματα ὑπέταξε 68-67 τὴν Κρήτην καταστήσας αὐτὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, θέν προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Κρητικὸς. Τέλος ὁ Κόιντος Καϊκ. Μ. Πίος Σκιπίων ἐγένετο πενθερὸς τοῦ Πομπηίου, ὃν ὑπεστήριξεν ἐνθέρμως κατὰ τοῦ Καίσαρος καὶ ἐδωθήθη καὶ ἐν τῇ ἐν Φαρσάλῳ μάχῃ. Μετὰ ταύτην διέφυγεν εἰς Ἀφρικήν, ὅπου ἐγένετο ἀρχιστράτηγος τῶν πομπηϊανῶν στρατευμάτων. Νικηθεὶς ὅμως ἐν Θάψῳ 46, κηδεύθη καταδικωμένος ἐν Ἰσπανίᾳ. [Ο.Μ.]

Μετεμψύχωσης. Ἡ ὑπὸ τινων φιλοσόφων ὑποθετοῦσα μετάβασις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἰς διάφορα ζῶα πρὸ τῆς εἰς τὸν ἀνθρωπινὸν ἐσόδου αὐτῆς ἢ μετὰ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξόδον. Οἱ Ἰνδοὶ Ἠραγμάνες ἐθεώρουν καὶ θεωροῦσι τὴν περιπλάνησιν τῆς ψυχῆς, μετὰ θάνατον τοῦ ἀνθρώπου οἰκούσης διαδοχικῶς ἐντὸς διαφόρων ζώων, ὡς καθαρτήριον αὐτῆς. παρὰ τῶν Αἰγυπτίων δὲ πιθανῶς παράλαβον τὴν διδασκαλίαν ταύτην οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες, ὧν πρῶτοι αὐτῆς ὁπαδοὶ ἀναφέρονται ὁ Πυθα-

γώρας καὶ ὁ Φερεικὸς. Ὁ Ἐμπεδοκλῆς παρεδίδετο ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ εἰς φυτικὰ μεταβαίνει σώματα. Οἱ μῦθοι τῶν ἑλλ. μυσηρίων παρίστανον τὸν Διόνυσον ὡς κύριον καὶ ὁδηγὸν τῶν ψυχῶν, αἵτινες προὔπῃρχον πρὶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἰσελθῶσι καὶ μετὰ θάνατον αὐτῶν διὰ διαφόρων διέρχονται ζώων. Περὶ τοῦ Πλάτωνος ἀπορεῖται· ἂν τὴν Μ. σπουδαζὼν παρεδίδετο· διότι φαίνεται μὲν διδάσκων ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐξ ἀνωτέρου τινὸς κόσμου εἰς τὸ γήινον σῶμα κατελθοῦσαι ἐπιστρέφουσιν αὖτις εἰς τὸν αὐτὸν κόσμον, ἀμέσως μὲν ἂν διήγαγον βίον καθαρὸν καὶ πρὸς τὰ ὑψηλότερα ἐστραμμένον, ἔαν δὲ ἔχωσιν ἀνάγκην διορθώσεως ἀφοῦ ὑποβλήθωσι τὸ μὲν εἰς κολάσεις ἐν τῇ ἄλλῃ ζωῇ, τὸ δὲ εἰς ἀποδημίαν διὰ σωμάτων ἀνθρώπων καὶ ζώων· ἀλλὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν προτάσεων τούτων ἐξέθηκεν ὁ Πλάτων ἐν μυθικαῖς ὑποτυπώσεσιν, εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ὁποίων, πολυλῶς ἀλλήλων ἀποκλίνοντα, αὐτὸς ὑποδείκνυσι ὅτι οὐδεμίαν ἀπονέμει ἐπιστημονικὴν ἀξίαν. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέρριψε τὴν Μ. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν παρεδίδοντο αὐτὴν οἱ Μανιχαῖοι ὡς μέσον καθάρσεως. Ὑπὸ διαφόρους δὲ καὶ ποικιλωτάτας φάσεις ἐπρεσβεύετο ἡ Μ. ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἰταλῶν, τῶν Δρυϊδῶν, τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν Ὑπερβορείων, δοξάζεται δὲ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν εἰδωλοκρατῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῶν ἐν Καυκάσῳ φυλῶν, τῶν ἀγρίων Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Νέγρων τῆς Ἀφρικῆς· συνέπεια δὲ αὐτῆς παρὰ πολλοῖς λαοῖς ἦτο ὁ σεβασμὸς ζώων τινῶν καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐξ αὐτῶν κρεωφαγίας.

Μετεσελή Χωρίον τοῦ δήμου Συκοῦρίου τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης, μετὰ 353 κατ.

Μετέωρα Μοναστήριά τινα ἐν τῷ δήμῳ Αἰγινίου τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, καλούμενα οὕτως ἐκ τῆς μετεώρου θέσεώς των ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ εἰς τὰς χαράδρας ἀπορρώγων καὶ ἀλλοκότου σχήματος βράχων. Ἰδρύθησαν κατὰ τοὺς πολέμικους χρόνους τοῦ ΙΔ' αἰῶνος· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἦτο τὸ τῆς Παναγίας τοῦ Δούπηανου, ἰδρυθὲν 1367 ὑπὸ τοῦ ἁγ. Νίλου, προστετέθησαν δὲ εἰς τοῦτο κατὰ μικρὸν ἕτερα 23, ὧν ὅμως μόνον τὰ ἡμιστὴ ὑπῆρχον πλεον περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΣ' αἰῶνος. Τὰ νῦν ὑπάρχουσι μόνον 6: Ἀγ. Στεφάνου (τὸ σημαντικώτερον, μετὰ 18 μοναγῶν), Ἀγ. Τριάδος, Μεταμορφώσεως, Ἀγ. Πάντων (Βαλταάμ), Κοιμήσεως Θεοτόκου (Βιτουμά) καὶ τὸ μετόχιον ἁγ. Μονῆς (Γεννήσεως Θεοτόκου) Εἰς τὰ πλεῖστα ἡ ἀνάβασις ἐκτελεῖται διὰ κλιμάκων ἢ διὰ δικτύων ἀπερ ἀνασύρονται διὰ κάλων ἐκ τῶν ἄνωθεν. Ἐν ὅλῳ κατοικοῦσιν εἰς τὰ Μ. 58 μοναχοί. (Πρβ. Ἐστία 1891 σ. 277 κέ. καὶ Henzey ἐν Revue archéol. 1864). [Α.Α.]

Μετεώρα ὀνομάζονται τὰ φυσικὰ φαι-

νόμενα τὰ σχηματιζόμενα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρῃ τῆς γῆς, ὡς τὰ νέφη, τὸ σέλας κτλ. Ἐν ταῖς νεωτέραις γλώσσαις ὀνομάζονται ἰδίᾳ καὶ ἀπλῶς Μ. αἱ βολίδες (βλ. λ.), ὧν ἡ ἐμπράνισις συμβαίνει μὲν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. τὰ ὅποια ὅμως ἔχουσι καταγῶγην κοσμικὴν.

Μετεωρολογία ὀνομάζεται ἡ φυσικὴ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἐξετάζουσα τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα φυσικὰ φαινόμενα. Ἐφαρμοζόμενων τῶν νόμων τῶν διεπόντων τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα εἰς τὴν πρόγνωσιν τοῦ καιροῦ, γεννᾶται ἡ καιρολογία, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρακτικὴ μετεωρολογία. Ἡ κλιματολογία ἀποτελεῖ ἴδιον κλάδον τῆς φυσικῆς γεωγραφίας, ὅστις στηρίζεται μὲν κυρίως ἐπὶ τῆς Μ. δὲν ταυτίζεται ὅμως ἐντελῶς μετὰ ταύτης, διότι πρὸς ἐξέτασιν καὶ κατάταξιν τοῦ κλίματος τῶν διαφόρων τόπων προσλαμβάνονται καὶ στοιχεῖα μὴ καθαρῶς μετεωρολογικὰ (γεωτνιασμοὶ, ποταμοὶ, τελεμάτω, φυτεία κτλ.). Τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα ἔνεκα τῆς ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτήσεως τῶν τὰ μάλιστα ἀξιολόγων βιωτικῶν πραγμάτων ἐξετάσθησαν ἀνεκαθεν καὶ ἀνεζητήθησαν οἱ πραγματικοὶ ἢ ὑποθετικοὶ νόμοι καὶ σχέσεις οἱ συνδέοντες αὐτά, ἐπὶ δὲ καὶ ἡ ἐξάρτησις αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὥρων καὶ αὐτῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους. Πράγματι ὅμως ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις τῶν μετεωρολ. φαινομένων ἤρχισε νὰ εἶνε δυνατὴ, ἀφ' ὅτου ἐφευρέθησαν τὰ ὄργανα τὰ ἐκτελοῦντα τὴν μέτρησιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βῆσει φυσικῶν νόμων, ἐνῶ πρότερον τὰ πάντα ἐστηρίζοντο ἐπὶ κάπως ἀορίστων προσωπικῶν ἐκτιμήσεων. Τὰ πρῶτα ἐπιστημονικὰ μετεωρ. ὄργανα εἶναι τὸ βαρόμετρον καὶ τὸ θερμόμετρον, ἐφευρέθηνα κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα. Διὰ τοῦ βαρομέτρου (βλ. λ.) μετρεῖται ἡ ἐν ἐκάστῳ τόπῳ θλίψις τῆς ἀτμοσφαίρας, αἱ μεταβολαὶ δὲ τῆς θλίψεως ταύτης εἶναι τὸ κυριώτατον μέσον πρὸς πρόγνωσιν τοῦ καιροῦ. Τὸ θερμόμετρον (βλ. λ.) μετρεῖ τὸ ποσὸν τῆς θερμότητος τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἡ μέτρησις τῆς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑγρασίας κατορθοῦται διὰ τῶν ὑγρομέτρων (βλ. λ.), ὧν τὸ ἐντελέστατον εἶνε τὸ καλούμενον ψυχρόμετρον, τὸ ὁποῖον παρέχει τὸ μέσον τοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐλαστικότητος τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀτμῶν. Διὰ τῶν ὁμομετρητῶν μετρεῖται τὸ ποσὸν τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος, διὰ δὲ τῶν τελειοτέρων ἐξ αὐτῶν καὶ ὁ χρόνος τῆς καταπτώσεως. Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀνέμων ἐπὶ μακρὸν ἐγένετο κατ' ἐκτίμησιν τοῦ παρατηρητοῦ, νῦν ὅμως ὑπάρχουσι ὄργανα, δι' ὧν εὐρίσκεται μετ' ἀκριβείας ἡ διεύθυνσις αὐτῶν, ἐπὶ δὲ διὰ τῶν ἀνεμομέτρων καὶ ἡ ταχύτης ἡ ἔντασις αὐτῶν. Ἐπίσης ἐφευρέθησαν καὶ ὄργανα πρὸς ὁπισθόποτε ἀκριβεστέραν μέτρησιν τῆς καλὸς φέως τοῦ οὐ-

— Ἐν τῇ νομικῇ καλεῖται Μ. τὸ ἐπὶ τῆς μετοχικῆς ἐταιρίας δικαίωμα τοῦ ἐταίρου, κατ' ἐπέκτασιν δὲ καὶ τὸ ἐγγράφον, ὁ τίτλος δι' οὗ βεβαιοῦται τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ζήτημα πολλὰς προκαλέσαν συζητήσεις καὶ μὴ ἐπὶ τυχὸν γενικῶς ἀποδεκτῆς λύσεως εἶνε κατὰ τί διαφέρει ἡ μετοχὴ (action) τῆς ἐταιρικῆς μερίδος (interêt)· σημειοῦμεν ἁπλῶς ὅτι ἐρθετέρα φαίνεται ἡ γνώμη καθ' ἣν ἡ διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸ εἰσχωρητὸν καὶ διαπραγματεύσιμον, ἥτοι ἡ μετοχὴ δύναται νὰ μεταβιβάζεται ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ κυρίου εἰς τρίτους ὑποκαθισταμένους ἐντελῶς εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἡ με. εἰς δὲν εἶνε δεκτικὴ τοιαύτης μεταβιβάσεως· ὁμολογία (obligation) δ' εἶνε ἡ παροχὴ πιστώσεως τῇ ἐταιρίᾳ, ἐχούσῃ ἀνάγκην νέων κεφαλαίων, οὗτω δὲ καλεῖται καὶ ὁ τίτλος ὁ τὴν πίστωσιν ταύτην ἀποδεικνύων. Προφανῆς ἐντεῦθεν ἡ μεταξὺ μετοχῆς καὶ ὁμολογίας διαφορὰ· ὁ μέτοχος εἶνε συνεταῖρος, ὁ ὁμολογούχος δανειστής. — Αἱ μετοχαὶ διακρίνονται εἰς ὀνομαστικὰς, καθ' ἃς ἐν αὐτῇ τῷ τίτλῳ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ὑπὲρ οὗ ἐκδίδεται, καὶ εἰς ἀνωνύμους, μὴ ἐκδιδόμενας ὑπὲρ ὀρισμένου προσώπου. Ἡ οὐσιωδέστερα μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸν τρόπον τῆς μεταβιβάσεως, διότι αἱ ἀνώνυμοι μεταβιβάζονται δι' ἀπλῆς παραδόσεως, ἐν ᾗ αἱ ὀνομαστικαὶ ὑπὸ ποικίλων περιφρυσσονται διατυπώσεων (ἀρθρ. 36 ἐμπ. Ν.). Ὀρισμένος τύπος τῶν μετοχῶν δὲν ὑφίσταται οὐδὲ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν κανονίζεται παρ' ἡμῖν ὑπὸ νόμου τινός. — Μετοχαὶ κεφαλαίου (actions de capital) καλοῦνται αἱ διὰ χρημάτων πληρωθεῖσαι, αἱ συνήθεις δηλ. ἐν ταῖς ἀνωνύμοις ἐταιρίαις· εἶδος αὐτῶν εἶνε αἱ ἰδρυτικαὶ μ. (a. de fondation) αἱ παρεχόμεναι πρὸς τοὺς ἰδρυτὰς τῆς ἐταιρίας μετόχους, ὧν αἱ εἰσφοραὶ δὲν συνίστανται εἰς χρήματα, ἀλλ' εἰς εἶδος (μεταλλεῖα π. χ., προνόμια ἐφευρέσεων κτ.). Μετοχαὶ ἐπικαρπίας δὲ (a. de jouissance) καλοῦνται αἱ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν διαρκούσης τῆς ἐταιρίας ἀποσβεννυμένων (διὰ κληρώσεως ἢ ἄλλως), παρεχόμεναι καὶ μικρὰ δικαίωματα τοῖς μετόχοις προσπορίζουσαι· μετοχαὶ δ' ἐργασίας (actions industrielles) καλοῦνται αἱ εἰς τὴν μόνον προσωπικὴν ἐργασίαν καταβάλλοντα μὴ συντελέσαντας δὲ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ κεφαλαίου, διδόμεναι. Τῶν ἰδρυτικῶν μετοχῶν (a. de fondation) ὡς ἀνωτέρω ὀρίσθησαν δέον νὰ διακρίνωται αἱ μετοχαὶ ἀπαραχόμεναι ἐνίοτε τοῖς ἰδρυταῖς τῆς ἐταιρίας λόγῳ ἀμοιβῆς, γαλλιστὶ καλούμεναι parts de fondateurs καὶ ὑπὸ τινων νομοθεσιῶν ἀπαγορευόμεναι. Περὶ τῶν νομικοῦ χαρακτῆρος τῶν μετοχῶν, τῶν ἐντεῦθεν δικαιοματιῶν καὶ ὑποχρεώσεων καὶ λοιπῶν

λίαν ἐνδιαφερόντων καὶ λεπτοτάτων νομικῶν ζητημάτων βλ. Πετρίτση Περὶ ἐμπορικῶν ἐταιριῶν, τόμον Β' σελίδας 146—334. [Πρ.]

Μετόχι 1) Χωρ. τοῦ δήμου Βουπρασίων τῆς Ἠλείας μετὰ 371 κατ. κείμενον ὠρ. 4 1/2 πρὸς Β τῆς Μανωλάδος καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Λάρυσσον (Μάνα). Ἐνταῦθα τοποθετεῖται τὸ ἀρχαῖον Βουπράσιον. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Σπαλάθρων (Βόλκυ), κείμενον 15' ΝΔ τῆς Ἀργαλαστῆς πρὸς τὸν Παγασητικὸν κόλπον, μετὰ 314 κατοίκων. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Διφύων τῆς Χαλκίδος, μετὰ 610 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμου Κηρέων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἔχον 182 κατοίκους.

Μετόχιον. Βλ. Μονατήρια.

Μέτρα καὶ σταθμά. Βλ. Μέτρησις, Μετρικὸν σύστημα.

Μέτρα (ποιητ.). Βλ. Μετρική.

Μέτρα. Βλ. Τσατάλτζα.

Μέτρησις καλεῖται ἡ ἐκτίμησις τοῦ μεγέθους ποσοῦ τινος, τελομένη διὰ τῆς συσχετίσεως αὐτοῦ πρὸς γνωστὸν τι καὶ ὀρισμένον μέγεθος ὁμοειδές, ἕπερ λαμβάνεται ὡς μονάδα. Μετὰ τὴν τοιαύτην Μ. τὸ δεδομένον ποσὸν παριστάνεται δι' ἀριθμοῦ ἐμφαινόντος ποσάκις τὸ ὡς μονάδα ληφθὲν περιέχεται ἐν τῷ δεδομένῳ. Λέγοντες π. χ. ὅτι σῶμά τι ἔχει μῆκος μ μέτρων καὶ βάρους β δακδων ἐννοοῦμεν ὅτι τὸ μὲν μῆκος αὐτοῦ περιέχει μ φορές τὴν μονάδα τοῦ μήκους ἣν καλοῦμεν μέτρον, τὸ δὲ βάρος τοῦ β φορές τὴν μονάδα τοῦ βάρους ἣν καλοῦμεν δακν. Ἡ Μ. τοῦ βάρους καλεῖται καὶ εἰδικώτερον σταθμῆσις. Αἱ πρὸς Μ. τῶν διαφόρων μεγεθῶν χρησιμεύουσαι μονάδες καλοῦνται γενικῶς μέτρα, αἱ δὲ πρὸς στάθμισιν σταθμά. Ὡς ἐρρήθη, τὰ μέτρα εἰσὶν ὁμοειδῆ τῷ μετρομένῳ μεγέθει· οὗτω π. χ. πρὸς Μ. γραμμῆς (μήκους, πλάτους, ὕψους) ὡς μέτρον λαμβάνεται γραμμὴ τις (μονὰς μήκους), πρὸς Μ. δ' ἐπιφανείας ὄγκου, βάρους ἢ ῥόνου ὡς μονάδα λαμβάνεται ἐπιφανεία τις, ὄγκος, βάρος ἢ χρονικὸν διάστημα. Πρβλ. Μετρικὸν σύστημα. [Π.Γ.]

Μετρική. Ἡ περὶ τῶν μέτρων ἥτοι τῶν ρυθμικῶν μορφῶν τῆς ποιήσεως διδασκαλία, ἥς τὸ μὲν γενικὸν μέρος ἐκθέτει τὰς βάσεις καὶ ἀρχὰς τοῦ σχηματισμοῦ τῶν διαφόρων μέτρων, τὸ δὲ εἰδικὸν περιγράφει αὐτὰ τὰ μέτρα καθ' ἕκαστα. Ἐκτενὲς εἶνε ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ Μ. ἕνεκα τοῦ πλήθους καὶ τῆς ποικιλίας τῶν μέτρων τῆς ἑλλ. ποιήσεως, ἐν ᾗ οἱ Ῥωμαῖοι μόνο μὲν μικρόν τινα κύκλον τοιοῦτων ἐδημιούργησαν, βραδύτερον δὲ παρέλαβον τῶν Ἑλλήνων τὰ μετρικὰ ὑποδείγματα. Ἐκ τῶν ἀρχαίων περὶ τὴν Μ. ἡσυχολόγησαν οἱ Ἡφαιστῖων, Ἡλιδωρος, Οὐάρρων, Τερεντιανὸς Μαῦρος. Κατὰ

δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνέλαβε τὴν μελέτην αὐτῆς ὁ Ριχάρδος Βέντλεϋ, καθαιρὸς ὅμως δημιουργὸς τῆς νεωτέρας Μ. ὑπῆρξεν ὁ Ροδεφφείδος Ἑρμανος (Elementa dotrinae metriceae, Λειψία 1816), μεθ' ὃν προήγαγον αὐτὴν ὁ Βοϊκίσις, Ρόσβαχ καὶ Βέστροφ, Λουκιανὸς Μύλλερ καὶ Κρίστ, παρ' ἡμῖν δὲ ὁ Δ. Σεμιτέλος (Μετρική, Ἀθ. 1894). Τῶν δὲ νεωτέρων γλωσσῶν ἡ Μ. διακρίνεται τῆς ἀρχαίας κατὰ τοῦτο ὅτι παραβλέπονται τῆς ποσότητος τῶν συλλαβῶν, αἱ λέξεις τίθενται ἐν τοῖς στίχοις οὕτως ὥστε ὁ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀρμόζων εἰς τὰς θέσεις τῶν ποδῶν τονισμὸς νὰ συμπίπτῃ μετὰ τοῦ πραγματικῷ τῶν λέξεων τονισμῷ· οὕτως ἡ συμπτῶνως πρὸς τὸ μέτρον καὶ ἡ συμφῶνως πρὸς τὸν τονισμὸν ἀνάγνωσις τῶν στίχων συμπίπτουσι παρ' ἡμῖν, ἐν ᾧ διαφέρουσι διὰ τὴν ἀρχαίαν ποιήσιν. Πλὴν τούτου ὅλως ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν τῆς νεωτέρας σιτουργίας εἶνε καὶ ἡ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἀγνωστος ὁμοιοκαταληξία. Ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν ἡμετέρων στίχων εἶνε ὁμοιόμορφος μὴ ὑπαρχούσης τῆς ποικιλίας ἣν παρείχεν εἰς τοὺς ἀρχαίους ἡ ἐπιτροπὴ ἀνάγνωσις μακρὰς τινος συλλαβῆς εἰς δύο βραχείας ἢ συνθεσίς δύο βραχειῶν εἰς μακράν. [Φ.Τ.Φ.]

Μετρικὸν σύστημα ὀνομάζεται τὸ σύνολον τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, τῶν χρησιμεύοντων πρὸς μέτρησιν τῶν διάφορων μεγεθῶν. Τὰ μετρούμενα μεγέθη εἶναι τὰ μήκη, τὰ ἐμβαδὰ, οἱ ὄγκοι διὰ τὰ στερεά, ἡ χωρητικότης διὰ τὰ ρευστὰ καὶ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, τὰ βάρη, προσέτι ὁ χρόνος ὥς καὶ αἱ γωνίαι, μετρούμεναι διὰ τῶν ἀναλόγων πρὸς αὐτὰς κυκλικῶν τόξων. Εἰς τὸ Μ. Σ. δύνανται νὰ περιληφθῶσι καὶ τὰ νομίσματα, ταῦτα ὅμως ἀποτελοῦσιν ἴδιον σύστημα, τὸ νομισματικόν. Πρὸς μέτρησιν ἐκάστου εἶδους ἀρκεῖ μία μόνη μονάς διότι αὐτὴ δύναται νὰ εἶνε ἢ πολὺ μικρὰ διὰ μεγάλα ἢ πολὺ μεγάλη διὰ μικρὰ μεγέθη. Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἐν ἐκάστῳ Μ. Σ. δι' ἑκάστον εἶδος πλείονες μονάδες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει συνήθως ἀπλῆ τις σχέσις. Παλαιότερον ἑκάστον σχεδὸν κράτος, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ αἱ ἐπαρχαίαι ἔχον ἴδιον Μ. Σ., νῦν ὅμως, μάλιστα ἐνεκα τῆς ἀναπτύξεως τῆς συγκοινωνίας, ὑπάρχει τάσις γενικὴ πρὸς ἐνσποίησιν τῶν Μ. Σ. Ἐν τοῖς παλαιότεροις Μ. Σ. ἡ σχέσις τῶν μονάδων τοῦ αὐτοῦ εἶδους εἶνε ἡ δωδεκαδική (1 ἀγγλικὸς ποῦς=12 δακτύλους, 1 δάκτ.=12 γραμμᾶς) καὶ ἡ δεκαδική (1 λίτρα=2×3 οὔγγας). Οἱ ἀριθμοὶ ὅμως οὗτοι εἶναι διάφοροι τοῦ ἀριθμοῦ 10, ὅστις ἐνεκα καὶ τῶν 10 φασίλων τῶν χειρῶν εἶνε ἀνέκαθεν ἡ παγκόσμιος βᾶσις τῆς ἀριθμῆσεως. Σπουδαίον βῆμα πρὸς ἐνσποίησιν παγκόσμιον τῶν Μ. Σ. ὑπῆρξεν ὁ καταρτισμὸς τοῦ νῦν ἐν

χρήσει ἐν Γαλλίᾳ Μ. Σ. τοῦ καλουμένου γαλλικοῦ ἢ νέου ἢ δεκαδικοῦ Μ. Σ. (βλ. Δεκαδ. μετρ. σύστημα). Ἐν συνόψει το γαλλικόν Μ. Σ. εἶνε τὸ ἑξῆς. Ἀρχικὴ μονὰς μήκους εἶνε τὸ μέτρον (βλ. λ.), χρησιμεύσαν πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἀρχικῶν μονάδων καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. Διὰ μεγάλας ἀποστάσεις χρησιμεύει τὸ χιλιόμετρον, ἐνίοτε ὅμως γίνεται χρῆσις τῆς καλουμένης μετρικῆς λεύγας =4 χιλιόμετρα, ἡ καὶ τῆς κοινῆς λεύγας = $1\frac{1}{25}$ τῆς μοίρας = 11111 μέτρα. Μονὰς ἐμβαδοῦ εἶνε τὸ τετραγωνικὸν μέτρον, διὰ μείζονας δ' ἐκτάσεις τὸ ἀρον = τμ. καὶ τὸ ἐκτάρον = 100 ἀρα, διὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κρατῶν χρησιμεύει τὸ τετρ. χιλιόμετρον = 1 000 000 τετρ. μέτρα, ἥτοι 1000 ἑλληνικὰ βυσσινικά στρέμματα. Διὰ τοὺς ὄγκους ξυλείας καὶ λίθων ἀρχικὴ μονὰς εἶνε τὸ stère = 1 κυβικὸν μέτρον, διὰ δὲ τὴν χωρητικότητα τῶν ρευστῶν ἡ λίτρα = 1 κυβ. ὑποδεκάμετρον καὶ διὰ τὰ σιτηρὰ τὸ ἐκατόλιτρον. Διὰ τὰ βάρη ἀρχικὴ μονὰς εἶνε τὸ γράμμον (βλ. λ.), ἐξ οὗ παράγεται τὸ χιλιόγρ. καὶ διὰ μεγάλα βάρη ὁ τόνος = 1000 χιλιόγραμμα. Ἐκ τῶν ἄλλων Μ. Σ. ἀναφέρονται μονάδας τινὰς τοῦ ἀγγλικοῦ, τοῦ ποιοῦ ἐν μέρει γίνεται χρῆσις ἐν Ἑπτανήσῳ. Μονὰς μήκους εἶνε ἡ ὑάρδα, διαιρουμένη εἰς 12 πόδας, 1 π. = 42 δακτύλους, 1 δ. = 12 γραμμᾶς. Μονὰς χωρητικότητος διὰ τὰ ρευστὰ εἶνε ἡ πίντα, ἥς γίνεται χρῆσις ἐν Ἑπτανήσῳ ὑπὸ τῷ ὀνόματι πίντα ἢ καρτούτσον. Μονὰς βάρους εἶνε ἡ λίτρα (ἐν χρήσει ἐν Ἑπτανήσῳ), διαιρουμένη εἰς 16 οὔγγας. Ἐν Ἑπτανήσῳ διὰ μὲν τὰ υἰάσματα μεταχειρίζονται τὸν πήχυν, διὰ δὲ τὰ οἰκόπεδα τὴν καλουμένην ἐνετικὴν ὀργυιάν = 1,71 τοῦ μέτρον, διαιρουμένην εἰς 10 μέρη. Ἀξιοσημειωτὸν ὅτι ἐν Ἑπτανήσῳ τὸ χιλιόλιτρον τῆς σταφίδος εἶνε = 1000 ἀγγλικὰς λίτρας, ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὅμως εἶνε = 1000 ἐνετικὰς λίτρας = 1050 ἀγγλικὰς περίπου. Αἱ κυριώτεραι σχέσεις τοῦ γαλλικοῦ Μ. Σ. πρὸς τὰς ἐν Ἑλλάδι μονάδας εἶναι αἱ ἑξῆς: 1 πήχυς = 0,669 τοῦ μέτρον, 1 μέτρ. = 1,495 τοῦ πήχεως, ἥτοι σχεδὸν $1\frac{1}{2}$ πήχυς. 1 ὑάρδα = 0,914 μ., 1 μ. = 1,0936 ὑάρδ., 1 βασ. στρέμμα = 1 000 τετρ. μ. = 0,787 τοῦ παλαιοῦ στρέμ. 1 παλ. στρ. = 1,27 βασ. στρ., 1 πίντα = 0,568 τῆς γαλ. λίτρ., 1 γαλ. λίτρ. = 1,761 τῆς πίντας, 1 δᾶκ = 1280 γράμμα, 1 χιλιόγραμμα = 312 $\frac{1}{2}$ δράμια, 1 δράμιον = 3 $\frac{1}{5}$ τοῦ γράμμου, 1 ἀγγλ. λίτρα τῶν 16 οὔγγων = 456 $\frac{6}{10}$ γράμμα = 142 δράμια. 1 δᾶκ = 2 λίτρας καὶ 13 σχεδὸν οὔγγας, 1 κοιλὴν Κωνσταντινουπ. = 33,168 ἥτοι 33 $\frac{1}{6}$ γαλ. λίτρας. (Βλ. προσέτι Ἀξινάριον καὶ Βασιλίον διὰ τὰ ἐν Ἑπτανήσῳ μέτρα τῶν κτημάτων). [Δ.Κ.]

Μέτρον. Μή λαμβανομένης ὑπ' ἑψιν τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ γενικωτέρας καὶ πολλὸν ἀφηρημένης σημασίας τῆς λέξεως, ὀνομάζεται νῦν Μ. ἡ ἀρχικὴ μονὰς πρὸς μέτρῳ τῶν μήκους ἐν τῷ γαλλικῷ μετρικῷ συστήματι, τῷ βαθμῶδὲν καθισταμένῳ παγκοσμίῳ. Τὸ μέγεθος τοῦ Μ. ἐλήφθη ἐν τῷ καταρτισμῷ τοῦ νέου γαλλικοῦ μετρικοῦ συστήματος ὥστε πρὸς τὸ $\frac{1}{10\,000\,000}$ τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἰσημερινοῦ τῆς γῆς ἀπὸ τῶν πόλων αὐτῆς, ἥτοι πρὸς τὸ $\frac{1}{10\,000\,000}$ τοῦ τετάρτου τῶν ἑλλειπτικῶν μεσημβρινῶν τῆς γῆς. Ἐπειδὴ τὸ μέγεθος τοῦ τετάρτου τούτου, ὅπως ὑπελογίσθη διὰ τὸ νέον μετρικὸν σύστημα εἰς τὸ τέλος τοῦ παραθρόντος αἰῶνος εὐρέθη = 5130 740 παλαιᾶς γαλλ. ὀργυίας, τὸ μέτρον εἶνε = 0,5130 740 τῆς γαλλ. ὀργ. Κατὰ νεωτέρους ὑπολογισμοὺς βασιζομένους ἐπὶ νεωτέρων καὶ ἀκριβεστέρων μετρήσεων τὸ τέταρτον τῶν μεσημβρινῶν τῆς γῆς εἶνε κατὰ 300 περίπου μέτρα μείζον τῶν 10 ἑκατομμ. μέτρων, τὸ μέγεθος ὅμως τοῦ Μ. ἐτηρήθη τὸ ἀπαξ ὁρισθέν. [Δ.Κ.]

Μέτρον καλεῖται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μετρικῇ εἰδικώτερον τὸ ἐκ δύο ὁμοίων ποδῶν αποτελούμενον σύνολον ἥτοι ἡ διποδία. Οὕτως ὁ κοινὸς ἱαμβικὸς στίχος τῆς δραματικῆς ποιήσεως, ὃν αποτελοῦσιν ἑξ ἱαμβοί, ἐνέχει τρία μέτρα, δι' ὃ καλεῖται ἱαμβικὸς τρίμετρος, ὃ δὲ ἐξ ὀκτῶ τροχαίων αποτελούμενος στίχος καλεῖται τροχαϊκὸς τετράμετρος κτλ.

Μετρονόμοι ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθῆναις ἦσαν ἀρχὴ ἐκ 15 ἀνδρῶν (10 διὰ τὴν πόλιν καὶ 5 διὰ τὸν Πειραιᾶ) ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπιτήρησιν καὶ ἐξέλεξιν τῆς ἀκριβείας τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ἐν τούτοις οἱ νεώτεροι Εὐρωπαῖοι ἐκάλεσαν μετρονόμον ὄργανόν τι χρήσιμον πρὸς τήρησιν τοῦ ῥυθμοῦ μουσικῆς περὶ οὗ βλ. Ρυθμόμετρον.

Μέτς (Metz). 1) Ἀγροτικὸν διαμέρισμα τοῦ νομοῦ Λοθαριγγίας τῆς Γερμανίας, ἔχον ἐμβ. 1 076 τχμ. μετὰ 76 805 κατ. (1890). — 2) Πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Λοθαριγγίας καὶ ἀστικὴ περιφέρεια, ἀποτελοῦσα ὁχρῶμα πρώτης τάξεως, κειμένη δὲ 17 χμ. ἀ τῶν γαλλικῶν συνόρων εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σέιλ εἰς τὸν Μωτέλλαν. ἔχει 60 186 κατ. καὶ πολυάριθμον φρουρὰν, εἶνε δ' ἔδρα τῶν νομαρχιακῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου καθολικοῦ. Τὸ παλαιότερον τμήμα αὐτῆς κεῖται εἰς τὰς ὑπηρείας λόφου μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν, τὸ δὲ νεώτερον ἐπὶ νήσιον τοῦ Μωσέλλα, ἔχει δὲ πολλὰς στενάς ὁδοὺς μετὰ ἀρχαιοπρεπῶν οἰκοδομημάτων. Περιφημος εἶνε ἡ γοτθικὴ μητρόπολις ἐν εἰδει βα-

σιλικῆς, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου σημείου τῆς πόλεως, κτισθεῖσα δὲ ἀπὸ τοῦ 11' μέχρι τοῦ 15' αἰῶνος· πρὸς δὲ διατρέπουσιν ὁ νέος ναὸς τῆς φρουρᾶς, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, τὸ δημαρχεῖον, ἡ νομαρχία, τὸ θέατρον, ὁ μέγας στρατῶν (νῦν ἐπικαλούμενος τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου), ὁ τοῦ Πρίγκηπος Φρειδερίκου Καρέλου, ὁ κεντρικὸς σιδηροδρομικὸς σταθμὸς κἄ. Ἐκτὸς τῶν συνήθων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἔχει καὶ μεγάλην στρατιωτικὴν σχολήν. Ἡ βιομηχανία ἐνασχολεῖται εἰς δέρματα, βελόνας, ἔπλα, μάλινα ὑφάσματα, πέλους, τεχνιτὰ ἄνθη, τὸ δὲ ἐμπορίον εἰς σιδήρον, ξυλείαν, αἶνον, σίτον, ἐπώρας καὶ ἄλλα πρεῖοντα τῆς χώρας (περίε. ἔρηνθας). Ὡς ἐρρύριον τὸ Μ. κατέχει μίαν τῶν πρώτων θέσεων τῆς Εὐρώπης, ἔχει δὲ 12 μεγάλα ὠχυρώματα. Ἡδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα Divodurum (τ. ἔ. πύργος τῶν θεῶν) ὁχυρὰ πρωτεύουσα τῶν Μεδιοματρικῶν (διὸ καὶ Mediomatrica ἐκαλεῖτο), ἐγένετο δὲ ὕστερον πρωτεύουσα τῆς Αὐστρίας καὶ μετὰ τὴν διανομὴν τῶν καρολιγγίων χωρῶν ἐλευθέρα πόλις τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Τῷ 1552 κατελήφθη ὑπὸ Ἑρρίκου Β' τῆς Γαλλίας καὶ παρεχωρήθη δυνάμει τῆς Βεσφαλικῆς συνθήκης (ἐν Μοναστηρίῳ) εἰς τὴν Γαλιαν. Πλησίον τοῦ Μ. συνέθεσαν τῇ 14, 16 καὶ 18 Αὐγ. (v) 1870 αἱ ἀποτελεσματικαὶ νίκαι τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἐν Κολμβεύ-Νοῦλλι, Βιονβίλλη καὶ Γραβελόττη, μεθ' ἧς ἀπεκλείσθη ὁ Βαβαῖν μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ εἰς Μ. καὶ περιεκυκλώθη ἡ πόλις· τῇ 31 Αὐγ. καὶ 1 Σεπτ. ἀπεπειράθη ματαιῶς ὁ Βαβαῖν νὰ διασπάσῃ πρὸς ΒΑ τὴν ζώνην τῶν πολεμίων (μάχη τῆς Νοαπεβίλλης), ἡγαγκάσθη δὲ τῇ 15/27 Ὀκτ. νὰ παραδοθῇ μετὰ 173 χιλ. ἀνδρῶν καὶ 4 000 ἀξιωματικῶν. Δυνάμει τῆς συνθήκης τῆς Φραγκφούρτης (κατὰ Μάιον 1871) παρεχωρήθη τὸ Μ. εἰς τὴν Γερμανίαν. [Μ.Σ.]

Μέτροδον. Πόλις κειμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Πίνδου ἐντὸς βαθείας κοιλάδος καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ἀγούσης ἐκ Θεσσαλίας εἰς Ἡπειρον διὰ τῆς διόδου τοῦ ζυγοῦ. Ἡ ὀνομασία αὐτῇ προήλθε κατὰ τὸν Ἀραβαντινὸν ἐκ τοῦ Μέος-Βουόν. Διαιρεῖται εἰς δύο συνοικίας Προσήλιον Μ., ἔχον 1000 οἰκίας, καὶ Ἀνήλιον μετὰ 500 κ., ἐκτισμένας κατέναντι ἀλλήλων ἀμφιθεατρικῶς καὶ διαχωριζομένας διὰ μεγάλης ῥευματιᾶς. Κατὰ τὴν 10ην ἡ κατ' ἀλλους κατὰ τὴν 14ην ἑκατ. ἦτο κώμη βλαχοποιμένων. Κατὰ τὴν 16 ἑκατ. ἔνεκα φιλοξενείας τῶν κατοίκων πρὸς τὸν β ζῦρην ἡξιώθη προνομίαν καὶ ἐθεωρεῖτο γῆ ἱερὰ εἰς ἡν κατέφευγον πολλοί. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ πλουτοῦσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (Τοσίτσας, Στουρνά-

ρης, Ἀλέξανδρος). Ἀπέχει ἀπὸ Καλαμπάκας πρὸς Δ. ὁρ. 11 καὶ 14 ἀπὸ Ἰωαννίνων πρὸς Α.

Μετσοφάντης (Ἰωσήφ Mezzofanti). Ἰταλὸς ἀρχιερεὺς, γενν. 1774 ἐν Βονωνίᾳ ὅπου δεχθεὶς τὴν ἱερωσύνην ἐγένετο 1804 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου καὶ 1812 διευθυντὴς τῆς βιβλιοθήκης. Τῷ 1831 μετέβη εἰς Ῥώμην, ὅπου 1833 διορίσθη πρῶτος βιβλιοφύλαξ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ καὶ ὠνεμάσθη 1838 καρδινάλιος· ἀπέθανε δὲ 1849 ἐν Νεαπόλει. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐγένετο πασίγνωστον διὰ τὴν ἔκτακτον εὐκολίαν μεθ' ἧς ὁ Μ. ἐμάνθανε ξένας γλώσσας οὕτως ὥστε τέλος ἐγνώριζε 58 ἐν ὅλῳ τοιαύτας.

Μέττερνιχ (Κλήμης πρίγκιψ Metternich-Winneburg). Αὐστριακὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1773 ἐν Κέβλεντζ. Τῆς Παρρηνίου Πρωσίας, σπουδάζας ἐν Στρασβούργῳ καὶ Μαγνίτς, ἐλθὼν δὲ εἰς Βιέννην ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν ἐγγόνην καὶ κληρονόμον τοῦ ὑπουργοῦ Κάουνιτε. Διετέλεσε πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας ἐν Δρέσδῃ, Βερολίνῳ καὶ Παρισίοις, ὅπου ἐκραγέντος τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Αὐστρίας πολέμου κατεκρατῆθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, θείοντος νὰ ἐκδικηθῇ τὴν φυλάκισιν τῶν μελῶν τῆς γαλλ. πρεσβείας ἐν Οὐγγαρίᾳ. Μόλις τῷ 1809 ἀπαλλαγθεὶς ἀνέλαβε τῷ αὐτῷ ἔτει ὡς ὑπουργὸς τῆς ἐπικρατείας τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τῆς Αὐστρίας. Τῷ 1821 ὠνεμάσθη καγκελλάριος τοῦ αὐτοκρ. οἴκου, τῆς αὐτῆς καὶ τῆς ἐπικρατείας τῆς Αὐστρίας καὶ τῷ 1826 πρόεδρος τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργικῶν συμβουλίου· κατέχων τὰ ἀξιώματα ταῦτα μέχρι τῆς 1/13 Μαρτίου 1848 διέμεινε σχεδὸν ἐπὶ 40 ἔτη ἡ ψυχὴ τῆς πολιτικῆς τῆς Αὐστρίας. Σπουδαιοτάτη ὑπῆρξεν ἡ δράσις τοῦ ἐν τῇ Ναπολεοντείᾳ ἐποχῇ, ἐν τῇ Βιεννῇ συνεδρίῳ κλ. Ἐγένετο ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἱερᾶς Συμμαχίας καὶ τῆς ἐμοσπονδιακῆς τῆς Γερμανίας διήτης, ὁ εἰσηγητὴς τῶν ἀποφάσεων τοῦ Κάρλσβαδ καὶ ὁ κύριος μοχλὸς τῆς ἐπισθοδρομικῆς πολιτικῆς ἐν Αὐστρίᾳ, Γερμανίᾳ, καὶ Ἰταλίᾳ, κατῴρωσε δὲ νὰ ἀποδώσῃ τῇ Αὐστρίᾳ μεγίστην ἐπικροὴν εἰς τὰ ὅσα τῆς ὤλης Εὐρώπης. Ἀλλὰ ἡ τῷ 1848 ἐπεληθούσα μεγάλη κίνησις ἠνάγκασε τὸν Μ. νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Ἀγγλίαν. Ἐπιστρέψας δὲ ὕστερον ἐξῆρξεν ἔκτοτε ὡς διώτης. Μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔχει ἡ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ Κλιγκστροτρίμ ἐκδοθεῖσα συλλογὴ τῶν μετὰ θάνατον εὐρεθέντων ἐγγράφων του (8 τ. Βιέννη 1880-84). [Β.Ε.]

Μέττρινανν. Πρωτεύουσα περιφερείας τοῦ νομοῦ τῆς Πρωσίας Δύσσελδορφ. ἔχει 7829 κατ. (1890), βιομηχανίαν μετὰ ξύλου καὶ βάρβακος, κομβίων, μετάλλων καὶ μηχανῶν.

Μέτων ὁ Ἀθηναῖος, ζήσας περὶ τὸ 432

π. Χ., ἰδρυτὴς νέου χρονολογικοῦ κύκλου. Βλ. Ἡμερολόγιον ἐν τ. Α' σ. 175 β' κέ.

Μετωνομία καλεῖται ἐν τῇ ῥητορικῇ ἡ ἀντὶ τῆς κυρίας ἐκφραστάς ἐννοίας χρησιμοποίησις ἀλλῆς συνδεομένης ὅπωςδῆποτε μετὰ τῆς πρώτης εἰς ψυχρὸς ἀντὶ νεκρὸς, ἢ ἀρετὴ ἀντὶ οἱ ἐνάρετοι κτλ.

Μεϋλ (Ἑρρίκος Στέφανος Méhul). Γάλλος μουσουργός, γενν. 1768 ἐν Ζιζέ τῶν Ἀρδεννῶν. Διεκρίθη παιδίον ἐτι ὢν διὰ τὸ μέγα του μουσικὸν τάλαντον, μετέβη δὲ 1778 εἰς Παρισίους, ὅπου ἰδρυθέντος τοῦ Ὁδείου διωρίθη ἐπιθεωρητὴς καὶ καθηγ. αὐτοῦ. Τῷ 1795 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀπέθανε τῷ 1817 ἐν Παρισίοις. Ὡς συνθέτης μελοδραμάτων ὁ Μ. κατέλαθεν ὑψηλὴν θέσιν, κατέχων ἐν μεγίστῳ βαθμῇ τὴν τέχνην, ἡ ἐφαρμογὴ τὴν μουσικὴν ἐκφρασιν εἰς τὸν λόγον καὶ νὰ περιγράψῃ μουσικῶς τὸν χαρακτήρα σκηνῆς τινος, ἐξ ἵσου δὲ διαπρέπων ἐν τῇ παθητικῇ τε καὶ τῇ χαριεντικῇ ὕψει. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ μελόδραμα Εὐφροσύνη καὶ Κορραδίνος παρестάθη 1790-91 μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας, ἐπίσης τῷ 1792 ἡ Σαρατονίκη, μεθ' ἣν συνέθεσε καὶ ἀλλὰ πολλὰ μελοδράματα, ἅπερ ὅμως ἐξαιρουμένου τοῦ «Ἡ Θῆρα» ἐπιγραφόμενου παροδικῶν μόνον σημασιῶν εἶχον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγένετο ὁ προσφιλέστατος συνθέτης τῆς Ἐπαναστάσεως, δι' ἣν ἐμελεσποίησε τὰ ἐπιβιβάζοντα Ἀσμα τῆς ἀναχωρήσεως, Ἀσμα τῆς νίκης, Ἀσμα τῆς ἐπιστροφῆς, Ἀσμα τοῦ Ῥολάνδου καὶ πολυάριθμα ἀλλὰ διὰ τὰς δημοκρατικὰς ἐορτάς. Τῷ 1807 παρεστάθη ἐν τῶν ἀρίστων ἔργων του, τὸ μελόδραμα Ἰωσήφ, ὅπερ ἐν Παρισίοις μόνον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξετιμῆθη, διέδωκε δὲ τὴν φήμην τοῦ Μ. εἰς τὴν Εὐρώπην. Πρὸς τοῦτοις ἔγραψε καὶ τινα βελέττα καὶ συμφωνίας.

Μεριστοφελῆς. Ὀνομα τοῦ διαδόλου εἰς παραδόσεις τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ὅπερ ἐχρησιμοποίησε καὶ ὁ Γκαίτε ἐν τῷ Φαύστῳ του. Ἀδελφὸς ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως.

Μεφίτης. Γένος ζώων ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μουστελιδῶν ἢ Ἰκτιδοειδῶν. ἔχοντων πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἰκτίδας, ρύγχος δὲ καὶ προπετές, ἰσχυροὺς δόντας καὶ ὄνυχας. Ἰὰ ζῶα ταῦτα κεκτνῆται παρὰ τὸ ἄκρον τοῦ ἐντέρου ἀδένος ἐκκρίνοντες δυσωσμύτατον ὕγρην ὅπερ καταδιωρόμενα ἐκ τοξέουσιν ἀπὸ τοῦ δακτυλίου μετὰ δυνάμεως καὶ διὰ τῆς δυσωδίας ἀπαλλάσσονται τῶν ἐχθρῶν πλην τοῦ κυνός, ὅστις ἀψηφῶν αὐτὴν ἐπιτίθεται καὶ πνίγει αὐτάς. Οἰκοῦσι καθ' ὅλην τὴν Ἀμερικὴν ἐν ἀβυσσίνῳ καὶ τὸ μὲν κρέας αὐτῶν τρώγεται ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ἡ δὲ διφθερα χρησιμοποιοῦται εἰς μὴλωτάς. Εἰς ζῶα νυκτόβια τρώγοντα ἔντομα, ἔρπετα, πτηνὰ, ἀλλὰ μικρὰ ζῶα, ἐτι δὲ καὶ ῥίξας καὶ δῶπρας. [Φ.Χ.]

Μεχάδεια (Mehadia). Κοινότης ἐν τῷ διαμερίσματι "Ορσθας τοῦ εὐγγρικοῦ κομη-τάτου Κράσος-Σόρενι, ἐπὶ τοῦ Δουναβέως. ἔχει 2480 κατ., ῥωμαϊκὰ ἐρείπια καὶ ση-μαντικὰ ἀνθρακωρυχεῖα. Ἀ αὐτῆς ἐν ἀποστά-σει 8 χμ. κεῖνται αἱ Θέρμαι τοῦ Ἡρα-κλέους, αἱ μὲν θειοῦχοι αἱ δὲ οὐδέτεραι, καταλληλότεται πρὸς ῥευματισμούς, γνωσταὶ δὲ ἦδη ἐπὶ Ῥωμαίων. Τῷ 1893 ἐπεσκέφθη-σαν αὐτὰς 6823 ἀσθενεῖς. [Μ.Σ.]

Μέχελν. Βλ. Μαλίνην.

Μεχισταρισταὶ καλοῦνται τὰ μέλη μοναχικοῦ τάγματος τῆς καθολικῆς ἐκκλη-σίας, ἀπὸ τοῦ Ἀρμενίου Πέτρου Μεχιτάρ, ὁσίου γενν. 1676 ἐν Σεβαστείᾳ καὶ ἀποθ. 1749 ἐν Ἀγ. Λαζάρῳ, ἱδρυσεν τῷ 1701 ἐν Κων/πόλει τάγμα σκοπῶν ἔχον τὴν ἐπιστη-μονικὴν ἀναγωγόνησιν τῆς ἀρμενικῆς ἐκ-κλησίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν Κων/πόλει εὗρον πολλὰ προσκόμματα, οἱ Μ. μετόπισαν 1702 εἰς Πελοπόννησον, ἥς ἤρχον τότε οἱ Ἑνετοί, καὶ συνίστησαν ἐν Μεθώνῃ μοναστήριον. Τῷ 1702 ἐπεκύρωσεν ὁ πάπας Κλήμης τὸ τάγμα καὶ ἔδωκε αὐτῷ κανονισμὸν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἁγ. Βενεδίκτου, ὀνομάσας τὸν Μεχιτάρ ἡγούμενον. Ὁ ἐπελθὼν μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑνετίας πόλεμος ἠνάγκασεν τοὺς Μ. νὰ μετα-κίωσιν εἰς Ἑνετίαν, παρ' ἧς τῷ 1717 ἔλαβον τὴν νῆσον ἁγ. Λαζάρου. Ἐκτὸς τοῦ ἐνταῦθα μοναστηρίου, ὅπερ ταχέως ἀνήκμασεν, ἐγκα-τεστάθησαν οἱ Μ. καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη. Τῷ 1773 ἐπῆλθε διαίρεσις μεταξὺ τῶν ἐν ἁγ. Λαζάρῳ, μεθ' ὃ τινὲς αὐτῶν ἐγκατε-στάθησαν ἐν Τεργέστη καὶ ὕστερον ἐν Βιέν-νῃ, δ' ἔχοντες ἴδιον ἡγούμενον καὶ ἀσχολού-μενοι εἰς τὴν ἐκδοσιν καὶ διάδοσιν καλῶν βιβλίων. Οἱ δὲ ἐν ἁγ. Λαζάρῳ Μ. τὰ μέγι-στα εὐδοκίμησαν διὰ τῆς ἐκτυπώσεως πλεί-στον ἀρμενικῶν ἔργων, κυρίως τῆς ἀρχαίας ἀρμ. φιλολογίας. [Β.Ε.]

Μεχμέτ Ἀλῆς. Ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, γενν. 1769 ἐν Καβάλα. Κατῆλ-θε τῷ 1799 εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ τουρ-κικοῦ στρατοῦ ὅστις ἐστάλη ἐκεῖ κατὰ τῶν προσβαλόντων τὴν χώραν Γάλλων, ἐνταῦθα δὲ προσφιλεὺς γενόμενος στρατῷ τε καὶ λαῷ ἐξεθρόνισε τὸν διοικητὴν Χοσεφ πασᾶν καὶ λαβὼν τὴν θέσιν αὐτοῦ κατώρθωσε τῷ 1805 διὰ διαφόρων μέσων, δωροδοκίας κλ., νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς Πύλης βελῆς τῆς Αἰγύπτου. Ὡς τοιοῦτος ἐξώντωσε διὰ φοβε-ρᾶς σφαγῆς τοὺς μέχρι τότε δεσπότας τῆς χώρας Μαμελούκους, ἐξέτισεν τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἐπὶ μέρους τῆς Ἀραβίας ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Νουβίας καὶ τοῦ Κορδοφάν καὶ καταπολεμή-σας τὴν φανατικὴν ἀρεσιν τῶν Μαχαβιτῶν κατέστησεν ἀσφαλῆ τὴν εἰς Μέκκαν ἐδὲν τῶν προσκυνητῶν. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ προσεπά-θησε νὰ ἀναπτύξῃ τὴν χώραν εἰσάγων τὸν

εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, κατεσκεύασεν ἐδοῦς, διώρυγας κ.τ.τ., ἐχρησιμοποίησε δὲ τὰ αὐ-ξάνοντα εἰσοδήματα τῆς χώρας ἵνα ἐδραι-ωθῇ ὁ ἴδιος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του ἀπέναντι τῆς Πύλης. Προσκληθεὶς τῷ 1824 ὑπὸ τοῦ σουλ-τάνου νὰ συνεργήσῃ κατὰ τῶν ἐπαναστάν-των Ἑλλήνων, ἔπεμψε τὸν πρόγονόν του Ἰμπραὶμ ὅστις τὰ μέγιστα βλάβας τοὺς Ἑλ-ληνας ἠναγκάσθη τέλος ὑπὸ τοῦ Κόδριγκτον νὰ συνομολογήσῃ ἀνακωχὴν, αὐτὸς δὲ ὁ Μ. παρεκινήθη διὰ τῶν ἀπειλῶν τοῦ Κόδριγκτον νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν Ἰμπραὶμ. Οὐχ ἤττον κα-τώρθωσε διὰ τὰς ὑπηρεσίας του νὰ λάβῃ παρὰ τῆς Πύλης τὴν Κρήτην. Συνεπείᾳ ἀσημάν-του διαφορᾶς μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἀκ-κας ἐπανεστῇ ὁ Μ. κατὰ τῆς Τουρκίας, ὑ-πῆρξε δὲ εὐτυ, ἥς ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἐγένετο διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Κοταίου (1833) το-ποτηρητὴς ἀπάσης τῆς Συρίας. Ἀπόπειρα τῆς Τουρκίας νὰ καθυποτάξῃ τὸν Μ. ἐματαιώθη διὰ τῆς νίκης του ἐν Νισίπ (1839), τοῦτο δὲ καὶ ἡ περαιτέρω ἐπιτυχία αὐτοῦ παρεκί-νησαν τὰς εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις Αὐστρίαν, Πρωσσίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ῥωσσίαν (τετρα-πλὴν συμμαχίαν) ν' ἀναλάβωσι τὴν υπερά-σπισιν τῶν συμφερόντων τῆς Πύλης καὶ ἐ-τῆλθεν οὕτω συνθήκη (1841), καθ' ἣν ἐπε-κυρώθη μὲν εἰς τὸν Μ. ἡ κληρονομικὴ κτῆσις τῆς Αἰγύπτου καὶ Νουβίας, ὑπεχρεώθη δ' αὐτός νὰ πληρῶνῃ τῇ Πύλῃ ἡδύμενον ἐτήσιον φόρον, νὰ ὑποβληθῇ εἰς τοὺς γενικοὺς νόμους τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ νὰ μὴ αὐξήσῃ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις του ἀνευ τῆς συναί-νεσσεως τοῦ σουλτάνου, ὅστις διώριξε καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς. Τῷ 1846 ἐ-πεσκέφθη ὁ Μ. τὴν Κων/πολιν καὶ ἐπεκυ-ρώθη αὐτῷ ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ διὰ τὸν πρόγονόν του Ἰμπραὶμ· ἀπέθανε δὲ τῷ 1849 καὶ διεδέξατο αὐτὸν θανόντος ἡδὴ πρὸ αὐτοῦ τοῦ Ἰμπραὶμ ὁ ἐγγονός του Ἀδδᾶς πασᾶς.

Μζένοκ. Πρωτεύουσα περιστερίας (2397 τχμ. μετὰ 94 478 κατ.) ἐν τῷ ῥωσικῷ κυ-βερνεῖῳ Ἀριέλ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Σούσχα καὶ τοῦ σιδηροδ. Μόσας-Κούρσκ, ἔχει δὲ 16 318 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπό-ριον. [Μ.Σ.]

Μήγερη. Κώμη τοῦ δήμου Θεοδωρίας τῶν Τσουμέρκων, ἀπέχουσα ἀπὸ Βουγαρελίου ὥρ. 3 1/2 πρὸς Ν, μετὰ 1062 κατοίκων. Δι-αιρεῖται εἰς 3 συνοικίας Καλαρέτσι, Ἀγίους Ἀποστόλους καὶ Κάψαλα.

Μήδεια (Μυθολ.) Θυγάτηρ Αἰήτου τοῦ βασιλέως τῆς Κολχίδος καὶ τῆς Ὠκεανίδος Ἰδίας ἡ τῆς Ἑκάτης. Βοηθήσασα τὸν Ἰά-σωνα εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ χρυσοῦ θεράτος συνώδευσεν αὐτὸν ὡς σύζυγός του εἰς Ἰ-ωλὸν καὶ ὕστερον εἰς Κόρινθον. Ἐκδιω-χθεῖσα δ' ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἰάσωνος, ἐφόνευσε τὴν νέαν σύζυγον αὐτοῦ Κρέουσιν ἢ Γλαύ-

κην, ὡς καὶ τὰ ἴδια ἑαυτῆς τέκνα καὶ διέφυγεν εἰς Ἀθήνας παρὰ τῷ Αἰγεί (περὶ τῶν μύθων τούτων βλ. λεπτομερείας ἐν ταῖς λ. Ἀργοναύται καὶ Ἰάσων). Ἐκ τοῦ Αἰγέως ἔτεκε τὸν Μῆδον, ἡναγκάσθη ἔρως νὰ φύγῃ καὶ εἰς Ἀθηνῶν ὅτε ἀνεκαλύφθη ὅτι ἐπεβούλευσε τῷ Θησεῖ καὶ μετέβη μετὰ τοῦ Μῆδου εἰς Ἀριαν, ἧς οἱ κάτοικοι ὠνεμάσθησαν ἔκτοτε Μῆδοι. Ὁ μῦθος οὗτος εἶνε μεταγενέστερος. Ἐν τοῖς μύθοις ὅμως τῶν Κερυνθίων ὁ Αἰγέτης φαίνεται ὡς ἐγγχώρις ἥρως, μεταναστεύσας εἰς Κολχίδα, διὸ ἡ θυγάτηρ του Μ διαιωματικῶς ἔλαβε τὴν ἐν Κορίνθῳ βασιλείαν. Ἐνταῦθα ἐθεωρεῖτο ἡ Μ. καὶ ὡς ἰέρεια τῆς Ἥρας, ἐμυθολογεῖτο δὲ ὅτι οἱ κάτοικοι ἐφόνευσαν τὰ τέκνα τῆς καὶ ἀπέτινον τὸν φόνον δι' ἐτῆσις ἐορτῆς. Ἐν τούτοις ἀμφιβολον μένει ὁποῖος μῦθος εἶνε παλαιότερος, ὁ περὶ τῆς Κερυνθιακῆς ἢ ὁ περὶ τῆς Κολχικῆς Μ., ἥτις ὑπὸ τινων θεωρεῖται ὡς σημερινὴ θεὰ τῆς σελήνης λατρευομένη διὰ θυσίας παιδίων. Ἀναμφιβολῶς ἡ παιδοκτόνος Μ. ἐπλάσθη τὸ πρῶτον ἢ τοῦλάχιστον κατέστη δημοτικὴ ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου, οὗ τὸ ὑπόδειγμα ἔκτοτε ἐμιμήθη ἡ τέχνη εἰς πλείστας παραστάσεις. Μεταξὺ τούτων ἡ περιφημοτάτη ἦτο ἡ τῆς Μ. διανοουμένης τὸν φόνον τῶν τέκνων τῆς ὑπὸ τοῦ Τιμομάχου, ἧς ἀπομιμήσεις φαίνεται ὅτι σώζεται εἰς δύο τοιχογραφίας τῆς Πομπηίας· ἐκ τῶν σωζόμενων παραστάσεων ἡ καλλίστη εὑρίσκεται ἐπὶ ἀγγείου νῦν ἐν Μονάχῳ ἀποκειμένου. [Δ.Μ.]

Μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσείτω.

Βλ. Ἀγεωμέτρητος.

Μηδὲν ἀγάν. Βλ. Χίλων.

Μηδενιστὰι καλοῦνται οἱ ὁπαδοὶ θεωρίας διαδεδομένης ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἐπιδιωκούσης τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθεστώτους. Ὁ μηδενισμὸς (nihilisme, οἱ ὁπαδοὶ nihilistes) εἶνε γέννημα τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ ΙΘ' αἰῶνος καὶ στρατολογεῖ τοὺς ὁπαδοὺς του κυρίως εἰς τοὺς κύκλους τῆς σπουδαζούσης νεολαίας· οὗτοι ὅμως δὲν εἶναι πάντες σύμφωνοι περὶ τῶν ἐσχάτων σκοπῶν των, διαιρούμενοι εἰς μετρίους, κοινωνιστάς, ἀναρχικοὺς κτλ., ἀλλὰ κοινὰ εἶναι αὐτοῖς ὁ ὕλισμὸς καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι μόνον διὰ τῆς ἐντελούς ἀνατροπῆς τῆς σημερινῆς κοινωνικῆς καταστάσεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ χώρος καὶ ἐδασὸς πρὸς νέαν καὶ καλλίτην ἀνάπτυξιν. Πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε προσπάθειαι πρὸς ἐκμνηστικὴν τῆς κινήσεως ἀπέβησαν μάταιαι, ἐπήνεγκον δὲ μόνον πρόσκαιρον καταστολὴν τῶν ἐνεργειῶν. Ὁμα τῶν Μ. ἐπέσεν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας Ἀλέξανδρος ὁ Β' (1 Μαρτίου 1881) καὶ πλείστα ὑψηλὰ πρόσωπα τοῦ κράτους, κυρίως ἐκ τῆς ἀστυνομίας. [Ἐγ.]

Μηδεία ἐκαλεῖτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα θρηνὴ ὡς ἐπὶ πλείστον χώρα τῆς προσῆας Ἀσίας, ὀριζομένη ἐκ Β μὲν καὶ ΒΑ ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἐξ Δ δὲ καὶ ΝΑ δι' ἐρήμου, ἐκ Ν ὑπὸ τῆς Περσίας, ἐκ Δ δὲ καὶ ΒΔ ὑπὸ τῆς Ἀσσυρίας καὶ τῆς Ἀρμενίας. Ἐν τοῖς ὑστερον οἱ γεωγράφοι διήρουν αὐτὴν εἰς τὴν Μεγάλην Μ. (τὸ Ν μέρος) καὶ τὴν Μικράν Μ., ἥτις ἀπὸ σατράπου τινὸς τῆς ἐποχῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἐπεκλήθη καὶ Ἀτροπατηνῇ. Πρωτεύουσα τῆς Μ. ἦσαν Ἐκβάτανα καὶ Ῥαγαί (τὰ περίχωρα τούτων Ῥαγιανή). Ὡς προϊόντα αὐτῆς ἀναφέρονται κυρίως οἱ εὐγενεῖς ἵπποι ἐκ τῶν Νισαίων πεδίων, ἄλας καὶ σμάραγδοι. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ὄνομα Μ. δὲν εἶνε ἀρίας καταγωγῆς· εἰς τὰς σύμμετρακτικὰς σφηνοδείξεις ἐπιγραφὰς «Μάδα» σημαίνει χώρα. Ἐν τούτοις περὶ τὴν Γ' π. Χ. χιλιετηρίδα φαίνεται ὅτι ἐγκατεστάθησαν ἐν Μ. Ἀριοὶ λαοὶ ἐκ Βακτρίας καὶ Σογδιανῆς, οἵτινες καθυποτάξαντες τοὺς αὐτόχθονας ἀπέτελεσαν τὴν κρατοῦσαν ἀριστοκρατίαν. Ὡστε ὁ πυρὴν τοῦ λαοῦ ἦτο ὡς καὶ νῦν τουρανικῆς καταγωγῆς, ἡ δὲ ἀριστοκρατία ἀρία, ὡμίλει δὲ αὐτὴ γλώσσαν ὁμιλίαν τῇ ἀρχαίᾳ περσικῇ, ἐνῷ ἡ πᾶν μὴ Ἀρίων ἦτο ἡ μηδική, ἥτις ἐν ταῖς τριγλώσσοις ἐπιγραφαῖς τῶν Περσῶν βασιλείων (βλ. Σηνοειδῆς γραφὴ) κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν.

Οἱ Μῆδοι ἐγένοντο κατὰ τὸν Η' π. Χ. αἰῶνα ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ εἶχον κατόπιν αἰρετοὺς ἡγεμόνας ὧν ὁ Διήοκης (710-657) προσέλαβε κατὰ Ἡρόδοτον τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως. Ὁ υἱὸς του Φραόρτης (657-635) ὑπέταξε τοὺς ἐτι ἀνεξαρτήτους μείναντας Πέρσας, ἔπεσεν ὁμοῦς μαχόμενος κατὰ τῶν Ἀσσυρίων. Ὁ δὲ Κυαξάρχης (635-595) κατετρόπωσε τοὺς εἰσβαλόντας εἰς τὴν χώραν Σκύθας καὶ κατέστρεψε μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας Ναβοπολассάρ τὴν Νινευί (606). Ἀλλὰ τὸν υἱὸν τοῦ Κυαξάρου Ἀττυαγὴν ἐξεθρόνισεν ὁ Πέρσης Κύρος, ὅστις νικῆσας καὶ τὴν μνηστῆρα τοῦ θρόνου Κυαξάρην Β' ἐγένετο κύριος τῆς χώρας (549). Τὸ Μηδικὸν κράτος δὲν διεδραμάτισεν, ὡς τὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Περσῶν, σημαντικὸν πρόσωπον ἐν τῇ γενικῇ ἱστορίᾳ, καὶ ἐσφαλμένως ὁ Κτησίας καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι «Ἑλλήνες ἀπέδωκαν αὐτὸν» σπουδαίοντα ἱκανῶς μέγαλην, ἀνακριδῶς δὲ καὶ οἱ μετὰ τῶν Περσῶν πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων ἐπεκλήθησαν Μηδικά. Τὸ κράτος οὐδέποτε ἐξετάθη πέραν τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ ἐφ' ὅσον ὑφίστατο ἡ δύναμις αὐτοῦ ἀντεσταθμίζετο διὰ τῆς τῶν Λυδῶν καὶ Βαβυλωνίων. Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Κύρου μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῶν λαῶν τούτων καὶ τῶν Μήδων σχηματισθέντι Περσικῷ κράτει οἱ ἄριοι Μῆδοι εἶχον ἴσα τοῖς

Πέρσαις δικαιώματα προσπάθειαι πρὸς σχηματισμὸν ἰδίου Μηδικῷ κράτους ἐγένοντο ἐπανεπιλημμένως, ἀλλ' ἀπέτυχον καὶ οὕτως ἡ χώρα ἠκολούθησε τὴν τύχην τοῦ Περσικοῦ κράτους. Δι' Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου προσηρτήθη εἰς τὸ Μακεδονικὸν κράτος, ὕστερον δὲ περιελήθη εἰς τὴν Συρίαν· ἐπὶ Δημητρίου Σωτήρος (152) περιήλθεν εἰς τὸν Ἀρσακίδην Μιθριδάτην Α'. Ἰδιον βασιλεῖα εἶχεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Ἀρταβάσθου, καθ' οὗ ἐπολέμησεν ὁ Ἀντώνιος (36 π. Χ.). Ἐκτοτε ὅμως ἀπωλέσθη καὶ τὸ ὄνομα Μ. ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ σώζεται μόνον ὡς γεωγραφικὸν ὄνομα ἐν τῇ τοῖς λογίοις γνωστῇ Μαί. [I.K.Π.]

Μήθ (Meath). Κομητεία τῆς Ἑλλανδ. ἐπαρχίας Λίνστερ, ἔχουσα ἐμβ. 2346 τχμ. καὶ 76 987 κατ., ὧν εἰς πλείστοι καθολικοί. Κεῖται ἐπὶ τῆς Ἑλλανδικῆς θαλάσσης, ἔχει δὲ κυρίως γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶνε Τρίμ. [Μ.Σ.]

Μήθυρνα ἢ Μέθυρνα. Ἀρχαία πόλις τῆς Λέσβου, ἐπὶ τῆς Β παραλίας, ἡ μετὰ τὴν Μυτιλήνην ἐπισημοτάτη. Εἰς τὴν περιεχὴν τῆς ἀνῆκον τὰ πολίχνια Νάπα. Αἰγείρος (ἐν τῇ Β τμηματι τῆς Δ ἀκτῆς), πρὸς Ν δὲ ἐξτείνεται ἡ χώρα πέραν τῆς Ἀρσίβης ἥτις ἦτο κατεστραμμένη ἤδη πρὸ τοῦ Ἡροδότου. Ἡ Μ. ἐδῆλώθη τῷ 407 π. Χ. ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ παρήκμασεν ἔκτοτε. Ἦτο πατρίς τοῦ Ἀρίωνος καὶ τοῦ Ἑλλανίκου. Πρβλ. Μόλυβος. [Α.Α.]

Μήκος γεωγραφικὸν καλεῖται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ κατὰ συνθήκην λαμβανομένου πρώτου μεσημβρινοῦ, μετρομένη διὰ μοιρῶν, λεπτῶν καὶ δευτερολέπτων ἐπὶ τοῦ παραλλήλου τοῦ αὐτοῦ τόπου. Εἶνε δὴλ. Μ. παντὸς τόπου τὸ εἰς μόιαν μετρούμενον μέγεθος τοῦ τόξου τοῦ παραλλήλου τοῦ τόπου τούτου, τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ τόπου καὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ, ἢ, ἔπερ ταυτὲ, τοῦ τόξου τοῦ ἰσημερινοῦ τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου καὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ. Ἐπειδὴ οἱ μεσημβρινοὶ (βλ λ) εἶναι πάντες ἴσοι καὶ οὐδεὶς ἐκ φύσεως δύναται νὰ λογισθῇ ὡς πρῶτος, ὁ τοιοῦτος λαμβάνεται κατὰ συνθήκην. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐλαμβάνετο γενικῶς ὡς πρῶτος μεσημβρινός, συμφωνῶν πρὸς διάταγμα Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' τῆς Γαλλίας, ὁ διερχόμενος διὰ τῆς ἐκ τῶν Καναριῶν νήσου Φέρρου· σήμερον ὅμως εὐχρηστα μήκη εἰσὶ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων ὡς πρῶτου ὑπολογισθέντα καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου Γρηνίτς, ἐν Ἀμερικῇ δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου Οὐασινγκτόν. Τὸ Μ. εἶνε Ἀνατολικὸν ἢ Δυτικὸν καθ' ὅσον ἀνα-

φέρεται εἰς τόπον καίμενον Α ἢ Δ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ· αὐξάνει δὴλ. τὸ Μ. ἀπὸ 0° (ὅποιον εἶνε ἐπὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ) μέχρι 180° πρὸς Δ αὐτοῦ καὶ 180° πρὸς Α αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἐνίοτε σημειοῦται Μ ὑπολογισθὲν κατὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε διεύθυνσιν (πρὸς Δ) ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν ἐπανόδου ἥτοι μέχρι 360°. Οὕτω κ. χ. Μ. 190° (Δ ἐννοεῖται) εἶνε αὐτὸ τὸ Μ. 170° πρὸς Δ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ. Ἐνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν λαμβανομένων ὡς πρώτων μεσημβρινῶν διαφέρουσιν ἐννοεῖται καὶ τὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ὑπολογισθέντα μήκη· εὐκόλως ὅμως δύναται τις νὰ μετατρέψῃ τὸ ἀπὸ τινος μεσημβρινοῦ μετρηθὲν Μ. τόπου τινός, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ νῆσος Φέρρος κεῖται 17° 39' 51" Δ τοῦ Γρηνίτς, τοῦτο δὲ 2° 20' 9" Δ τῶν Παρισίων· οὕτω π. χ. ἡ Κωνσταντινουπόλις ἥτις ἔχει Α μήκος ἀπὸ Παρισίων 26° 38' 50", κεῖται ὡς πρὸς μὲν τὴν νῆσον Φέρρον 46° 38' 50" Δ, ὡς πρὸς δὲ τὸ Γρηνίτς 28° 58' 59" Δ. Ἐν τῷ παρόντι Λεξικῷ σημειοῦται πανταχοῦ ἡ ἀπὸ Γρηνίτς ἀπόστασις, Α ἢ Δ, αὕτη δὲ εἶνε καὶ ἡ εὐχρηστοτέρα εἰς τοὺς ναυτικούς. -- Τὸ γεωγρ. Μ. μετὰ τοῦ γεωγρ. πλάτους (βλ λ) χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τόπου τινός ἐπὶ τῆς γήινης σφαίρας, διότι τὸ μὲν δεικνύει τὸν μεσημβρινὸν ἐφ' οὗ κεῖται ὁ τόπος, τὸ δὲ τὴν παράλληλον· κεῖται ὅρα ὁ τόπος ἐπὶ τῆς κοινῆς τομῆς τῶν δύο τούτων γραμμῶν. Ἐπὶ τῶν γεωγρ. χαρτῶν σημειοῦται τὸ Μ. διὰ τῶν ἀπὸ Β καὶ πρὸς Ν διευθυνομένων μεσημβρινῶν εἴτε ἀνὰ πᾶσαν πέμπτην μοῖραν, εἴτε εἰς μεγάλας κλίμακας καὶ ἀνὰ πᾶσαν μοῖραν, σημειουμένου πάντοτε καὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ ἀφ' οὗ ἡριθμήθησαν. Εὐνόητον ὅτι πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ καίμενοι τόποι ἔχουσι τὸ αὐτὸ μήκος. Ἐχει δὲ τὸ γεωγρ. Μ. ἀνεσόν σχέσιν πρὸς τὴν κατὰ τόπους διαφορὰν τῆς ὥρας καθότι τοῦ ἡλίου φαινομενικῶς διατρέχοντος τὴν ἰσημερινὴν εἰς 24 ὥρας ἐκάστη αὐτοῦ μοῖρα ἔχει ἀπὸ τῆς ἐπομένης διαφορὰν ὥρας τὸ $\frac{1}{360}$ τῶν 24 ὥρων, ἥτοι 4 πρῶτα λεπτά. Ἀναλόγως εὐρίσκομεν τὰς ἀντιστοιχοῦσας διαφορὰς εἰς 1' καὶ εἰς 1" ὡς καὶ ἀντιστρόφως τὰς διαφορὰς μήκους εἰς ἀναλογούσας εἰς διαφορὰν ὥρας 1 ὥρας, 1 λεπτοῦ καὶ 1 δευτερολέπτου ὡς δεικνύει ὁ ἐπόμενος πίναξ :

Διαφορὰ μήκους	Διαφορὰ ὥρας
1°	4 πρῶτα λεπτά
1'	4 δευτερόλεπτα
1"	4 τρίτα λεπτά
15°	1 ὥρα
15'	1 λεπτόν
15"	1 δευτερόλεπτον

Ὄβτω δεθείσης τῆς εἰς μήκος διαφορᾶς δύο τόπων εὐχέλως εὐρίσκει τις τὴν διαφορὰν τῆς ὥρας. Ἡ Κωνσταντινούπολις π. χ. ὡς ἐλέχθη καίται $26^{\circ} 38' 50''$ Ἀ τῶν Παρισίων, προηγείται ἄρα αὐτῶν ἐν τῇ ὥρᾳ κατὰ 26×4 πρῶτα λεπτά καὶ 38×4 δευτέρα καὶ 50×4 τρίτα ἤτοι ἐν ὅλῳ κατὰ 1 ὥραν 46 πρῶτα λεπτά καὶ 35 δευτέρα (παραλείποντων τῶν τρίτων). Ἀντιστρόφως εἰάν γνωρίζωμεν ὅτι τόπος τις ὑστερεῖ τῶν Παρισίων ἐν τῇ ὥρᾳ κατὰ 35 λεπτά καὶ 12 δευτερόλεπτα π. χ., υπολογίζομεν ὅτι ὁ τόπος οὗτος ἔχει μήκος Δ ἀπὸ Παρισίων $35 \times 15'$ καὶ $12 \times 15''$ ἤτοι ἐν ὅλῳ $8^{\circ} 47'$. Ὁ υπολογισμὸς οὗτος ἀποτελεῖ μίαν τῶν πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ Μ. μεθόδων, ἐν ἣ ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τις ἀκριβῶς τὴν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν διαφορὰν τῆς ὥρας μεταξὺ τοῦ τόπου οὗτινος ζητεῖται τὸ Μ. καὶ τοῦ δι' οὗ διερχεται ὁ ληφθεὶς πρῶτος μεσημβρινός.

Μήκων (Bot.) *Papaver* L. Πρότυπον γένος τῆς ἐμωνώμου οἰκογενείας. Μ. ἡ ὑπνοποιός (P. somniferum L., Μ. ἡμερος τῶν ἀρχαίων, κοινῶς Ἀφίδιον ἢ Παπαρρῦνα) καλλιεργεῖται ἐν τῇ μέσῃ καὶ Ν. Εὐρώπῃ καὶ Ἀσία διότι ἐκ τῶν ἐλαιοειδῶν σπερμάτων αὐτῆς ἐξάγεται ἐδωδιμον ἔλαιον καὶ ἐκ τοῦ ἀπεξηραμένου γαλακτώδους χυμοῦ τὸ ὅπιον (βλ. λ.). Ἴτερον εἶδος Μ. κοινότατον ἐν ἀρούρασι εἶνε Μ. ἡ Ροιὰς (P. Rhoeas, Ροιὰς τῶν ἀρχαίων, κοινῶς Ἀγριοπαπαρρῦνα) ἧς τὰ ἀνθὲ φαρμακευτικά. Ἀμφοτέρων δὲ καὶ ἄλλων τινῶν εἰδῶν ποικιλία συχνὰ κηπεύονται καὶ ὡς φυτὰ τοῦ καλλωπισμοῦ. «Μ. ἡ κερατὶς» τοῦ Δισκοριδίου εἶνε τὸ Γλαύκιον, ἡ δὲ Μ. ἀφρώδης τοῦ Ἀλτίνου ἢ Γρατιόλη (βλ. τὰς λ.). [Θ. X.]

— Αἱ κορυφαῖες (κωδαί) τῆς κηπευτῆς μήκωνος χρησιμεύουσιν ἀπεξηραμέναι εἰς παρασκευὴν πρᾶντικῶν κλυσμάτων τοῦ κολπικοῦ, τοῦ ὀρθοῦ κλ., ὡς καὶ τοῦ εὐχρηστοτάτου *Syr. p. o. p. i. o. u. d. i. a. w. d. i. o. n.* (Syr. Diacodii), πρᾶντικῶ καὶ ἀντισπαμωδικοῦ.

Μηκωνικόν ὀξύ, $C_7 H_4 O_7 + 3 H_2 O$. Συστατικὸν τοῦ ἐπὶ λαμβανόμενον ὡς σευτερεῖον προῖδν κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς μορφίνης. Ἀποτελεῖ λευκὰς λεπίδας ἢ βασίρρεμβα πινάκια, ἄνισμα καὶ δηλητήρια. Ἡ ἐλαχίστη ποσότης αὐτοῦ ἢ τῶν ἀλάτων του ἀναγνωρίζεται ἐκ τῆς ἐντονωτάτης ἐρυθρᾶς χροῖας ἣν παρέχει ἡ εἰς τὰ διαλύματα αὐτῶν προσθήκῃ ὑπερχλωριούχου σιδήρου. [X. X.]

Μηκωνίνη, $C_{10} H_{10} O_4$. Μετὰ τῆς κωταρινίνης, $C_{12} H_{13} NO_3$, ἀποτελεῖ τὰ ἀλκαλοειδῆ εἰς ἃ τέμνεται ἡ ναρκωτίνη (βλ. λ.) διὰ θερμάνσεως μέχρι 200° . Ἀποτελεῖ ἐξαγωνικά, λευκά, στίλπνὰ πρίσματα, ἄνισμα καὶ πικρὰ τὴν γεῦσιν, διαλύεται εἰς 22 μέρη ζέοντος ὕδατος καὶ 700 μ. ψυχροῦ, τήκεται

δὲ καθ' ἑαυτὴν μὲν εἰς 100° , ὑπὸ τὸ ὕδωρ δὲ εἰς 70° . [A. X.]

Μηκωνιον. Βλ. Ὅπιον.

Μηκωνιον. Οὐσία ρευστή, κελλῶδης, φαῖα ἢ φαιοπρασίνη, ἀθροισμένη κατὰ τὴν κύησιν ἐν τῷ ἐντέρῳ τοῦ ἐμβρύου, ἀποβαλλομένη δὲ διὰ τοῦ ἀπευθυμένου ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν καὶ βαθμυδὲν ἐντὸς τῶν πρώτων ἡμερῶν μετ' αὐτήν. Ἀποτελεῖται ἐκ βλέννης, ἐπιθηλιακῶν το ἐντέρου ἀποτριμμάτων, κοκκίων λίπους, κρυστάλλων χολοστατινῆς (οὐχὶ πάντοτε ἀπαντῶντων), χολῆς κλ. Ἡ ἀντιδρασις αὐτοῦ εἶνε οὐδετέρα.

Μηκωνώδη (Bot.) *Papaveraceae*. Οἰκογένεια Δικοτύληδων Πεντατάλων φυτῶν περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 60 εἶδη τῆς εὐκράτου καὶ ψυχρᾶς ζώνης. Τὰ Μ. εἰσὶ πόαι περιέχοντα γαλακτώδη χυμὸν. Τὰ ἀνθὰ αὐτῶν εἰσὶν ἀκτινόμερα, ἡ κάλυξ δισέπαλος, πίπτουσα πρὸ τῆς ἀνοήσεως, ἡ στεράνη τετραπέταλος, οἱ στήμονες πολυάριθμοι, ἡ ὠσθήκη ἐπιφυῆς, ὁ καρπὸς κάψα πολυσπερμος, τὰ σπέρματα μετὰ λευκώματος. Τὰ κυριώτερὰ γένη εἰσὶ Μήκων, Γλαύκιον, Ὑπήκοον καὶ ἑλεδόνιον (βλ. τὰς λ.). [Θ. X.]

Μήλα Χωρ. τοῦ δῆμ. Ἰθώμης τῆς Μεσσηνίας μετὰ 408 κατοίκων, κείμενον ὠρ. 1 $\frac{1}{2}$ ΒΔ τοῦ Μυροματίου.

Μηλαμίδη. Ὑφαντικὴ οὐσία ἐν τῇ φυτικῇ βασιλείᾳ εὐρίσκουμένη καὶ ἰδία εἰς τὰ σπέρματα πολλῶν φυτῶν. Ἐν καθαρᾷ καταστάσει παρέχει ἀγρόους κρυστάλλους εὐαρέστου γεύσεως, ἀποσυνθεμένους διὰ θερμάνσεως μεθ' ὕδατος εἰς μηλικὸν δέξυ καὶ ζμμωνίαν. Κατὰ τὴν χημικὴν σύνθεσιν εἶνε ἱσομέρεια τῆς ἀσπαραγίνης. [X. X.]

Μηλαπιδά μ. ο. ν. ἡ τῆς Κεφαλληνίας τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγ. Ἀνδρέου. Κεῖται ἐν τῷ δῆμῳ Κάτω Λεϊθαυδῶς τῆς Κρανταίας καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 18 μοναχῶν.

Μηλέα (Bot.), *Malus* Tourn. Πρότυπον γένος τῆς ἐμωνώμου οἰκογενείας τῶν Μηλεωδῶν. Τὸ ἐπισημότερον εἶδος εἶνε ἡ κοινὴ Μ. (M. acerba Mer. ἢ *Pirus* *Malus* L., κοιν. Μηλιά), δένδρον αὐτοφύες τῶν δασῶν τῆς Εὐρώπης (κοιν. Ἀγριομηλιά, γερμ. Holzapfel). Ἡ ἀπανταχοῦ καλλιέργεια αὐτοῦ παρήγαγεν ἀπειροπληθεῖς ποικιλίας τοῦ καρποῦ, ὅστις κατέχει μέρος σπουδαῖον εἰς τὴν οἰκτικὴν οἰκονομίαν τῶν κατοίκων τῆς μέσης καὶ Β. Εὐρώπης. Ἐκ τοῦ γυμῶ τῶν μήλων (ὡς καὶ τῶν ἀπίων) κατασκευάζεται πνευματώδες ποτὸν (μηλικὴς εἶνος, γαλλ. Cidre, γερμ. Apfelwein), οὗ γίνεται μεγάλη χρῆσις ἐν τῇ Β. Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Εὐχρηστον δὲ καὶ τὸ ξύλον τῆς Μ. Παρ' ἡμῖν ἐμφίονται τὰ μήλα τοῦ Πηλίου («φυρῖκια»). Καὶ ὁ Ὀμήρος συχνάκις μνημονεύει τὴν Μ. καὶ τὴν

καρπὸν αὐτῆς («Μηλέαι ἀγλαόκαρποι», Ὁδ. λ. 588 κτλ.). [Θ.Χ.]

Μηλέα, Μ η λ έ α ι. Βλ. Μηλιά, Μηλαιοί.

Μηλειὸς (Βοτ.) ἡ Μελιδὸς ἢ Μελιῶς ἢ Μελάς. Κοινὰ ὀνομασίαι τοῦ Ἰξοῦ (*Viscum album* L.), φυτοῦ ὅπερ ἀπαντᾷ συχνὰ ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Ἑλλάδος παράσιτον ἐπὶ τῆς ἐλάτης. Τὸ χρησιμοποιοῦσιν οἱ ποιμένες πρὸς τροφήν τῶν προβάτων, ἰδίως κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους ὅτε ἡ ἐκ χόρτων νομὴ ἀπολείπει· εἶνε δὲ θρεπτικώτατον. [Θ.Χ.]

Μηλεώδη (Βοτ.), *Pomaceæ*. Οἰκογένεια συγγενὴς τοῖς Ῥοδώδεσιν, ὧν θεωρεῖται ὑπὸ πολλῶν φυτολόγων, ὡς καὶ τὰ Ἀμυγδαλώδη, ὡς ὑποδιαίρεσις. Χαρακτηριστικὰ αὐτῶν εἰσιν ἡ ὠσθήκη ἢ ὑποφυῆς, δίχωρος ἢ πεντάχωρος (ἐκαστος χῶρος συνήθως δισπερμης), καὶ ὁ χυμώδης καρπὸς («μῆλον» ἢ «ἄπιον») στεφόμενος διὰ τῆς ἐμμένου κάλυκος. Περὶ τὰ 160 εἶδη, τὰ πάντα θάμνοι ἢ δένδρα, τὰ πλεῖστα δ' ἀνὰ τὴν Β. εὐκρατον ζώνην. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσιν Ἀπία (*Pirus* L.), Μήλέα, Ἀμελαγγῆς (*Amelanchier* Meh.), Κυθωνία, Κυθωνιάστρον (*Cotoneaster* Med.), Μεσπύλη, Ἐριεβότρως, Κράταιγος κτλ. [Θ.Χ.]

Μηλιά. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Τολοφῶνος τῆς Δωριδος ἀπέχον 5 ὥρ. ἀπὸ Βιτρινίτης, μετὰ 324 κατοίκων — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἰδομένης (Βάλτου), μετὰ 140 κατ. — 3) Θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Λάκμωνος τῆς ἑπαρ. Καλαμπάκας, ἔχουσα 65 κατ. [Μ.Σ.]

Μηλιά. Χωρ. τῆς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν Θεσσαλίας ἐν τῇ μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Πιερῶν ὁρέων χώρα Παλατίω. Εἶνε κεφαλοχώριον καὶ ἔχει 140 οἰκίας. [Ν.Σ.]

Μηλαιοί ἢ Μηλέα ι. 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μηλεῶν ἀπέχουσα ἀπὸ Βώλου ὥρ. 7 καὶ ἀπὸ Νεοχωρίου 2 ΒΔ. ἔχει 1941 κατ. καὶ εἶνε τερπνοτάτη καὶ πλουσιωτάτη κωμόπολις. Πέραν αὐτῆς ὑψεῖται τὸ Πήλιον ὄρος. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς εἶναι κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων διὰ κήπων ἐκτεταμένων καὶ ὑπὸ παντοδαπῶν δένδρων καταπεφυτευμένων καὶ ἰδίως συκαμινεῶν. Τὰ κυριώτερα εἰσοδήματα τῶν Μηλεῶν εἶναι ἡ μέταξα, τὸ ἔλαιον καὶ οἱ δημητριακοὶ καρποί, παραγόμενοι κατὰ τὰς παραλίσας πεδιάδας Μπούρα καὶ Ζερβόγια, αἵτινες διαρρέονται ὑπὸ ὀρυζάνων ῥευμάτων. Ἐνταῦθα ἐγεννήθησαν οἱ διάσημοι ἐπὶ παιδείᾳ Ἀνθίμος Γαζής, Γρηγόριος Κωνσταντῆς καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδης, εἰτινες ἱδρυσαν σχολὴν καὶ βιβλιοθήκην. Κατὰ τὴν παράδοσιν αἱ Μ. ἐθεμελιώθησαν πρὸ τριῶν αἰώνων, τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐλθόντων ἐξ Εὐβοίας ἐνταῦθα, ὅπως ἀποφύγῃσι τὴν τυρρανίαν τῶν Ἑνετῶν. Εἰς τὴν δὴ μ ο ν Μηλεῶν συγκαταριθμοῦνται καὶ τὰ χωρία

Βυζίτσα, Πρόπαν καὶ Πινακάτες, ἔχει δὲ ὁ δήμος ἐν ὅλῳ 4128 κατ. — 2) Χωρίον τῆς Εὐβοίας ἐν τῇ δὴ μ ω Τελεθρίδων τῆς Καρυστίας, κείμενον πρὸς τὸ ΒΔ τῶν Καμαριῶν ὥρ. 2 1/2, μετὰ 323 κατοίκων. — 3) Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ἐν Ἡλείᾳ ἐπὶ τοῦ κραπέδου τοῦ λαλαϊκοῦ ὁροπεδίου, 1/2 ὥρ. πρὸς Β τῆς Δούκας, ἔχον 270 κ. γεωργοὺς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Μηλζαλά. Χωρ. τοῦ δήμ. Τετραφυλίας τῆς Ἀρτης, μετὰ 385 κατοίκων, κείμενον 2 ὥρ. ΝΔ τῆς Βρεστανίτης.

Μηλικὸν ὄξύ, $C_4H_6O_5$. Ὁργανικὸν δξύ ἐνυπάρχον εἰς τοὺς χυμοὺς τῶν πλείστων ὅπωρων εἰς ἀνθρώπων μῆλων, βυσσίνων, κυδωνίων, ἀνθῶν σταφυλῶν κλ. Κρυσταλλοῦται δυσκόλως εἰς βελονοειδεῖς ὑγροσκοπικοὺς κρυστάλλους, γέυσιν δ' ἔχει ὀξύνην· τήκεται εἰς 130-150°, εἰς 180° δὲ χωρίζεται εἰς δύο ὀξέα ἰσομερῆ ($C_4H_4O_4$), τὸ μ η λ ε ι κ ὦ ν δξύ καὶ τὸ κα π ν ι κ ὦ ν. Ἐκ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ γνωστότατον ὁ μ η λ ι κ ὸς σ ι δ ῆ ρ ος, οὗ τὸ βάμμα (*Tinctura ferri pommati*) εἶνε εὐχρηστότατον ἐν τῇ ιατρικῇ ὡς τονωτικόν. [Χ.Χ.]

Μηλῆς. Βλ. Μάλις.

Μηλίτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Μεθώνης τῆς Πυλίας 3 1/2 ὥρ. ΒΔ τῆς Μεθώνης, διαίρεται δὲ εἰς δύο συνοικίας ὧν ἡ μὲν Ἀνω ἔχει 155, ἡ δὲ Κάτω Μ. 144 κατ.

Μηλιώτη. Χωρ. τοῦ δήμου Βουφράδος τῆς Πυλίας, μετὰ 192 κατ. [Μ.Σ.]

Μηλόδιστα. Κώμη τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχουσα 3280 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Μηλοδόν. Τσιφλίκιον τῆς Μακεδονίας, ἐπὶ τοῦ Ἀλιάκμονος, 6 ὥρ. ἀπὸ Κατερίνης καὶ 2 1/2 ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἔχει 80 οἰκογεν. χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μηλόνη. Γένος κανθάρων περιλαμβάνον περὶ τὰ 70 εἶδη καθ' ὅλην τὴν γῆν διαδεδομένα. Γνωστότατον τούτων εἶνε Μ. ὁ προκαρβαίος, μῆκος ἔχουσα ἕως 2 ἐκατοστῶν καὶ χροῖμα κυανόμελαν, τρεφεμένη δ' ἐκ ὕλων διαφόρων δένδρων· αἱ κάμποι αὐτῶν, γνωσταὶ ὑπὸ τῷ ὀνόματι φ θ ε ι ρ α ι τ ῆς μ ε λ ι σ σ ης (βλ. πίν. Μελίστα 16), ἔρπουσαι ἐπὶ τῶν φύλων προσκολλῶνται εἰς τὰς μελίσσας καὶ τοὺς βομβολιούς, ὧν ὧν μεταφερόμεναι εἰς τὰς κυψέλας καὶ μεταμορφοῦνται αὐτῶν κατατρώγουσαι τὰς ἐν ταῖς κυψέλαις κάμψας. [Φ.Ι.]

Μηλολόγθη. Γένος ἐντόμων ἀνῆκον εἰς τοὺς καραβίδας (κολεόπτερα). Αἱ κάμποι αὐτῶν τρώγουσι ῥίζας φυτῶν, οἱ δὲ τέλει κίχθαροι φύλλα καὶ ἄνθη, καταστρεπτικώτατοι ἀποβαίνοντες εἰς τὰ δένδρα ἅτινα ἐπισκέπτονται τὴν νύκτα, τὴν ἡμέραν

κρυπτόμενοι. Οἱ τέλειοι κύνθαροι ζῶσι περὶ τὰς 3 ἐβδομάδας. [I.Φ.]

Μήλον τῆς Ἑριδος. Βλ. Ἑρις.

Μήλος. Νῆσος ἐκ τῶν Κυκλάδων (ἡ κατ' ἄλλους τῶν Νοτίων Σποράδων) κειμένη Ν τῆς Σερύφου ὑπὸ Β πλ. 36° 45' καὶ Α μῆκος 24° 26' ἀπὸ Γρήνιτις. Περὶ αὐτὴν κεῖνται τὰ νησιά Ἑρμύδης (Ἀντίμῆλος, ΒΔ), Κίμωλος καὶ Πόλυβος (ἡ Πόλιος, ΒΑ) καὶ διάφοροι σκόπελοι. Ἑρμ. ἔχει 152.2 τχμ. (κατ' ἄλλους 147.7), σχῆμα δὲ πετάλου· εἰσερχομένου δὴλα δὴ βαθύος κόλπου εἰς τὸν κορμόν τῆς ἐκ ΒΔ, χωρίζεται ἡ νῆσος εἰς 2 τμήματα, συνδεόμενα μόνον διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ. Ὁ κόλπος οὗτος, «λιμάνι» κοινῶς καλούμενος, εἶνε ὁ ασφαλέστερος λιμὴν τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἐκ τῶν δύο τμημάτων τῆς νήσου τὸ Δ, καλούμενον Χάλακας, εἶνε τὸ ὑψηλότερον, πληρούμενον σχεδὸν ὅλον δι' ὄρεινυ συστήματος, ὅπου ἔχον ὑψηλότεραν κορυφὴν τὴν Ἀγ. Ἡλίου (772 μ.) διευθύνεται ἐκ ΝΑ πρὸς ΒΔ, ὅπου ἡ συνέχεια φέρει τὰ ὄνματα Μικροβούνου καὶ Χονδροβούνου (620 μ.), γαμηλοῦται δὲ ἐν τῷ ἀποτέμῳ Μαύρῳ Κάβῳ. Τὸ Α τμήμα εἶνε χαμηλότερον καὶ συγχρόνως εὐφορώτερον. Ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου κεῖται τὸ ΒΔ τῆς νήσου ἀκρωτήριον Βάνι, ἐπὶ δὲ τῆς Α πλευρᾶς τὸ ἀκρωτ. Φουρκοβούνι. ΝΑ τοῦτου ψεκασμῆται ἐπὶ βραχίονος λόφου ἡ πρωτεύουσα τῆς Μ., καλουμένη Πλάκα ἡ Κάστρο Πλάκα (1007 κατ.). Ἡ νῆσος εἶνε ἡφαιστειώδης, παντοῦ δὲ εὐρίσκονται ἡφαιστειογενῆ πετρώματα ὡς καὶ θερμαί πηλαί. Κυρίως δὲ χρήσιμα ὄρυκτα ὑπάρχουσι καὶ ἐξάγονται θεῖον, στυπτηρία, μολύβδαινα, μαγγάνιον, ἀργυροῦχος βαρύτης, γύψος καὶ ἄλλα (ἐκ πηγῶν). Ἐξάγονται πρὸς τούτοις μάλιον, σίτος καὶ οἶνος ματρίας ποιότητος. Ἐκ τοῦ σχήματος τῆς νήσου φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ αὕτη τὸ κράσπεδον μεγίστου κρατῆρος οὗ τὸ κέντρον ἦτο ὁ νῦν κόλπος· ἡ δὲ διαπερῶσα τὸ ἔδαφος θερμότης ὠριμάζει ταχέως τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ δίδει τῇ νήσῳ γλυκύτατον κλίμα. Πρῶτοι κάτοικοι τῆς Μ. ἦσαν Φοίνικες, διὸ καὶ Βίβλος ἐκαλεῖτο ἀπὸ τῶν Βιβλίων Φοινίκων· ὕστερον ἐγκατεστάθησαν ἐκ Λακωνίας ἐλθόντες Μινύαι καὶ Δωριεῖς, διὸ καὶ οἱ κάτοικοι ἀνέκαθεν διετίθοντο εἰς τὴν Σπάρτην· ἔλαβον δὲ καὶ μέρος ἐν τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ (480). Ἀλλὰ ἐν τῇ ἐν Χ. ἐκυρίευσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, κατέστρεψαν τοὺς ἀρχαίους κατοίκους καὶ ἐγκατέστησαν ἐν αὐτῇ Ἀθηναίους κληροῦχος, οἵτινες ὅμως μετὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἠναγκάσθησαν ν' ἀπέλθωσι πάλιν. Ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα Μ. ἔκειτο πλησίον τῆς σημερινῆς κάτωθεν τοῦ νῦν Ἀγ. Ἡλίου, νέουσα πρὸς τὴν κολπίσκον· αἰῶνες δὲ ἐρείπια τοῦ τείχους, μαρμαρί-

νου θαύτου, πλησίον τοῦ ὁμοίου εὐρέθη τῷ 1820 τὸ περίφημον ἀγαλμα τῆς Ἀφροδίτης τὸ ἐπικαλούμενον τῆς Μήλου, ὅπου νῦν ἐν τῷ Δούβρῳ (βλ. πίν. Γλυπτική Δ', 9), ὡς καὶ ναοῦ κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ· πρὸς Α αὐτῆς ἐξετείνετο μεγάλη νεκρόπολις μετὰ ἑλληνορωμαϊκῶν τάφων ὡς καὶ χριστιανικῶν κατακομβῶν. Ὄνόματα ἄλλων πολιχνῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος δὲν εἶναι γνωστά. Τὰ νῦν ἔχει δύο δήμους, Μήλου καὶ Ἀδάμαντος, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτευούσης Πλάκας καὶ 6 ἄλλων χωρίων (σημαντικώτερα Πλάκας, Τριοβασάλος καὶ Τρυπητή), ὁ δὲ δεύτερος ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ χωρίου Ἀδάμαντος καὶ μόνου, ἔχοντος 760 κατ. Οὕτω ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 4959 κατ. Μετὰ δὲ τῶν νήσιων Κιμῶλου, Σικίνου, Σίφνου καὶ Φολεγάνδρου ἀποτελεῖ ἡ Μ. τὴν ἐπαρχίαν Μ., ἔχουσαν ἐν ὅλῳ 11 827 κατ. καὶ ὑπαγομένην εἰς τὸν νομὸν Κυκλάδων. [Μ.Σ.]

Μῆ με λησιμόνης. Βλ. Μυσαυτίς.

Μῆν καλεῖται ἐν γένει ὁ χρόνος τῆς περιφοράς τῆς σελήνης περὶ τὴν ἡγν, διάφορος ὡν ἀναλόγως τῆς ἀπόψεως ἐξ ἧς ἡ περιφορά αὕτη θεωρεῖται. Οὕτως ἡ περίοδος τῆς ἀστρικής περιφοράς, ἐντὸς τῆς ὁποίας δὴλα δὴ ἐπανέρχεται ἡ σελήνη πάλιν πρὸ τοῦ αὐτοῦ ἡπλανοῦς, καλεῖται ἀστρικός Μ., ἡ ἀπὸ τοῦ ἑαρινοῦ σημείου μέχρι τῆς εἰς αὐτὸ πάλιν ἐπανόδου καλεῖται τροπικός ἡ περιόδος Μ., ἡ περίοδος τῶν φάσεων τῆς σελήνης ἦτοι τὸ μεταξὺ δύο νομηνίων π. χ. διάστημα καλεῖται συνοδικός Μ. Πάντα τὰ διαστήματα ταῦτα δὲν μένουσι σταθερά, ἀλλ' εἰσὶν ἄλλοτε μακρότερα καὶ ἄλλοτε βραχύτερα, δι' ὃ ὀρίζονται μόνον κατὰ μέσον ὅρον ὡς ἑξῆς :

Ἀστρικός μῆν = 27 ἡμ. 7 ὥρ. 43 λ. 12 δλ.

Τροπικός » = 27 » 7 » 43 » 5 »

Συνοδικός » = 29 » 12 » 44 » 3 »

Ἐπειδὴ 12 συνοδικοὶ μῆνες ἀποτελοῦσι σχεδὸν ἓν ἔτος, καλεῖται καὶ τὸ δωδέκατον τοῦ ἔτους, ἰσόμενον πρὸς 30 ἡμ. 10 ὥρ. 29 λ. 4 δλ., ἡ λ. α κ δς Μ. Τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ 12 μῆνες τοῦ ἔτους τῶν χριστιανικῶν λαῶν, φέροντες τὰ ῥωμαϊκὰ ὀνόματα Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος, ἔχοντες δὲ ἅλλοι μὲν 30, ἅλλοι δὲ 31 ἡμέρας, ὁ δὲ Φεβρουάριος 28 καὶ κατὰ τὰ δίσεκτα ἔτη 29. Τὴν κατὰ τὴν γαλλ. ἐπανάστασιν γενομένην μεταβολὴν τῶν ὀνομάτων τούτων βλ. ἐν λ. Ἡμερολόγιον. Οἱ Μωαμεθανοὶ μεταχειρίζονται τὸ σεληνιακὸν ἔτος τὸ ἐκ 12 συνοδικῶν μηνῶν συγκείμενον, ὑπολογίζοντες τοὺς μὲν αὐτῶν εἰς 29 ἡμέρας, τοὺς δὲ εἰς 30. Ἐπίσης σεληνιακὸν εἶνε τὸ ἰουδαϊκὸν ἔτος, συγκείμε-

νον ἐκ 12 μηνῶν ἐναλλάξ ἐξ 29 καὶ 30 ἡμερῶν ἀποτελουμένων, ἐξισούμενον δὲ πρὸς τὸ ἡλιακὸν δι' ἐμβολίμου μηνὸς ἐκ 30 ἡμερῶν. Πρβλ. Ἡμερολόγιον ὅπου γίνεται λόγος καὶ περὶ τῶν ὁρχαίων ἀττικῶν μηνῶν.

Μῆνα. Χωρ. τοῦ δήμ. Οἰτύλου, κείμενον ΝΑ τῆς Ἀρεσπόλεως ὥρ., 3 1/2 μετὰ 466 κατοίκων.

Μῆνα (ἄγ.) μ ο ν ῆ. Ἡρεπωμένη μὲν ἡ τῆς Χίου, κείμενη ἐπὶ λόφου τινὸς Α τῆς κώμης Καλαμασιᾶς καὶ περ. 1 1/2 ὥρ. Ν τῆς πόλεως Χίου. Ἐνταῦθα ἐγένετο τῇ 2 Ἀπριλ. 1822 μεγάλη σφαγὴ κυρίως γερόντων καὶ γυναικοπαίδων, ὅτε καὶ κατεστράφη ἡ μὲν ῆ. [Μ.Χ.]

Μῆναζον. Βιβλίον ἐκκλησιαστικὸν περιλαμβάνον τὴν δι' ἐκάστην ἡμέραν παντὸς μηνὸς ὠρισμένην ἀκολουθίαν μετὰ διηγήσεως περὶ τῆς τελευτήσης ἐς τῆς. Τὰ Μ. εἰσὶ 12 ἑκάστον ἓνα μῆνα περιέχοντα. Δὲν περιλαμβάνονται δέ, ὡς εἰκός, ἐν αὐτοῖς αἱ τῶν κινήτων ἐορτῶν ἀκολουθίαι, ἃς περιέχει τὸ Τριῶδιον καὶ τὸ Πεντηκοστάριον. Συμπλήρωμα τούτων εἶνε ἡ Οκτώηχος. Πάντα τὰ β βλία ταῦτα ἐξεδόθησαν ἐπισήμως ἐν Ἑνετίᾳ τῇ 1522, αὐτέῃ δ' ἐξηκολούθησαν πάντοτε ἀνατυπούμενα καὶ μόλις ἀπὸ τινῶν ἐτῶν τυποῦνται ἔτι αὐτῶν καὶ ἐν Ἀνατολῇ.

Μῆνακάνιον. Παλαιὸν ὄνομα τοῦ τιτανίου, ἰσχύον εἰσέτι ἐν τῇ γαλλικῇ (ména-can). [Α.Κ.]

Μῆναῖς. Βλ. Αἴγυπτος ἐν τ. Α' σ. 265 α.

Μῆναζῆς. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας, ἐν τῇ δὴμῳ Κάτω Λιβαθοῦς τῆς Κραναιᾶς ἔχον 362 κατ. [Μ.Σ.]

Μηνιάτης (Ἡλίας). Διάσκημος Ἑλλήνων κληρικός καὶ συγγραφεὺς, γεννηθεὶς ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας τῇ 1669 ἐκ πατρὸς Φραγκοῦ ἀρχιεπισβυτέρου καὶ μητρὸς Μορεζίας Μ. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας καταδείξας πρῶιμώτατα τὰ ἔκτακτα διανοητικὰ χαρίσματα δι' ὧν εἶχε προικισθῇ ὑπὸ τῆς φύσεως, εἰσῆλθον δεκαετῆς ὧν ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς τὸ ἐν Βενετίᾳ Φλαγγινιανὸν λεγόμενον φροντιστήριον, ἵδρυμα τοῦ Κερκυραίου Ὁμῶ Φραγγίνῃ, ἐν ᾧ ἐξεπαιδεύοντο νέοι Ἑλληνες· ἐν αὐτῷ δὲ τόσον προώδευσεν καὶ διεκρίθη ὥστε ἡ Ἐφορεῖα νεαρῶτατον ἐτι διώρισεν αὐτὸν καθηγητὴν τῶν Ἑλλ. μαθημάτων ἐν τῷ ἰδίῳ φροντιστηρίῳ, διδάξαντα ἐπὶ τριετίαν. Ἐκῆρτε δὲ συγχρόνως καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἐχειροτονήθη ἱεροδιάκονος καὶ ὠνομάσθη νοτάριος τῆς μητροπόλεως Φιλαδέλφειας. Φημιθεὶς οὕτως ἱκανῶς ἐπὶ εὐγλωττίᾳ καὶ μαθήσει προτεκλήθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του Κεφαλλήνων εἰς τὴν νῆστον ὅπως διδάξῃ ἐν αὐτῇ τὰ ἐγκύκλια μαθήμα-

τα καὶ τὴν φιλοσοφίαν, παρέμεινε δὲ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, καθ' ἃ ἐκῆρτε συγρόνως καὶ ἐπ' ἐκκλησίας μεθ' ὃ μετέβη εἰς Ζάκυνθον καὶ παρέμεινεν ὁμοίως διδάσκων καὶ κηρύττων, ἐπὶ ἀλλὰ τέσσαρα ἔτη. Ἀντώνιος ὁμοίως ὁ Μολίνος, βενετὸς στρατηγὸς καὶ διοικητῆς τῆς Κερκύρας, ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐκεῖ ὅπως τῷ ἀναθέσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν δύο του ἀνεψιῶν, τὸς δὲ ἐξετίμησε καὶ ἡγάπησε τὸν Μ ὥστε ἀνακληθεὶς τῇ 1698 παρέλαβεν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Βενετίαν, ὅπου οἱ Ἑλληνες ἄποικοι προσέφεραν αὐτῷ τὸ δευτερον τὴν ἐν τῷ Φλαγγινιανῷ φροντιστηρίῳ θέσιν του· ἀλλ' ἐν αὐτῷ δὲν παρέμεινεν ἤδη παρὰ μόνον ἐν ἔτος, διότι ὁ ἱππότης Λαυρέντιος Σοράντζος διορισθεὶς πρέσβυς ἐν Κων/πόλει ἐξήτησε καὶ παρέλαβεν αὐτὸν ὡς σύμβουλον. Ἐκεῖ δὲ ἦτε ῥητορικῇ καὶ ἡ ἀλλῇ ἱκανότης τοῦ Μ. εὐρύσσει στάδιον ἀξίαν αὐτοῦ ἀνεδεικθῆσαν ἐτι μᾶλλον, αἱ διδασκαίαι του ἐθαυμάσθησαν, ὁ χαρακτήρ του καὶ ἡ νοημοσύνη του ἐξετιμώθησαν μεγάλως. Δημήτριος δ' ὁ Καντεμῖρ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ἀπέστειλεν αὐτὸν ὡς ἔκτακτον πληρεξούσιον τῇ 1703 εἰς Βιέννην πρὸς διαπραγματεύσιν διαφόρων ὑποθέσεων, ἃς περατώσας εὐδοκίμως ἐπανήλθε καὶ διωρίσθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ ἱεροκήρυξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διδάσκαλος τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς. Ἀλλὰ μετὰ ἑπταετίαν παρητήθη καὶ μετέβη εἰς Κεφαλληνίαν καὶ Κέρκυραν, ὅπῃθεν προσεκληθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου Ἐμμο διοικητοῦ Πελοποννήσου ὅπως διορισθῇ ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως· τὴν θέσιν ταύτην δὲν ἐδέχθη ἐπὶ τοῦ κατόπιν ὁμοῦ διοικητοῦ Φραγκ. Γριμάνῃ ἐδέχθη τὴν θέσιν τοῦ ἱεροκήρυκος Ἀργούς καὶ Ναυπλίου καὶ ἐπὶ τοῦ κατόπιν Ἀρχικου Λορεδάνου προεχειρίσθη Ἀρχιεπίσκοπος Κερνίκης καὶ Καλαβρύτων, τῇ 1711. Φλεγομένης ἡμῶς ὑπὸ τοῦ πέθου ν' ἀναδειχθῇ καθ' ἑλὰ ἀξίος τοῦ νέου αὐτοῦ ἀξιωματος καὶ ὑποβλήθῃ εἰς κόπους καὶ ἀγῶνας δυσαναλόγους πρὸς τὸ ἀδυνατεῖν καὶ ἀσθενεῖν τῆς κράσεώς του, μετὰ τρία καὶ μὲν ἔτη ἀπέθνησκεν ἐν Πάτραις, τῇ 1 Ἀυγούστου 1714, ἐν ἡλικίᾳ 45 ἐτῶν. Μεταφερθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς Κεφαλληνίαν ἐτάφη εἰς τὴν ἐν Ληξουρίῳ ναὸν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου. Ὁ Μ. θεωρεῖται εἰς τῶν ἐπίφανεστέρων ἀνδρῶν τοῦ 12' αἰῶνος, ἐκ τῶν μᾶλλον διακρίθεντων κληρικῶν, ἐκ τῶν πρώτων μορφωτῶν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσῃς, ἐκ τῶν σπανίων καὶ εὐφραδεστέρων ῥητόρων οὓς ἀνέδειξεν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία. Αἱ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ βίου του, ἰδίως δὲ αἱ ὡς ἱεροκήρυκος καὶ ὡς ἐπίσκοπος ἐν Πελοποννήσῳ, ἀπὸ τοῦ ἀμειβανός ἐμῆλίας του εἶναι ἀληθῆ ὑποδείγματα δυνάμεως λόγου, ζωηρότητος φαντασίας, χάριτος καὶ πειθοῦς. Μαθητὴς καὶ ἐν πολλοῖς

συμπίπτων πρὸς τὸν περίεχμον κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος Κρήτα διδάσκαλον καὶ συγγραφέα τῆς Ῥητορικῆς Φραγκίσκον Σκουφον, συνε-έλεσεν ὅσον ὀλίγοι εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διάπλυσιν τῆς Ἑθνικῆς γλώσσης ἐπὶ τῆς εὐρείας βάσεως τῆς συγγωνεύσεως τῶν ὑπὸ τῆς παραδόσεως κληροδοτηθέντων εἰς τὸ ἔθνος παλαιῶν μὲν ἀλλὰ πάντοτε ζωντανῶν ἐν τε τῇ μνήμῃ καὶ τῇ καρδίᾳ τοῦ μεγαλητέρου καὶ κατ' ἐξοχὴν ὄρωντος μέρους τοῦ γλωσσικῶν στοιχείων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ, παρήγαγε δὲ ἔργα τῶν ἐποίων σήμερον ἴσως δύναται καλλιτέρα παρ' ἄλλοτε ποτὲ νὰ ἐκτιμηθῇ δεόντως ἢ ὑπέροχος ἀξία καὶ σημασία. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐμιλιῶν αὐτοῦ, αἵτινες ἐτυπώθησαν πολλὰ καὶ ἐχρησίμευσαν ἐπὶ μακρόν, ἀκόμη καὶ μέχρι σήμερον, ὡς ἐν τῶν προτιμωτέρων ἀναγνωσμάτων τοῦ ἔθνους, συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἐν Λιψίᾳ τῇ 1718 καὶ τὸ θεολογικὸν σύγγραμμα «Πέτρα Σκανδάλου ἦτοι διασάφτης τῇ ἀρχῇ καὶ αἰτία τοῦ σχίσματος τῶν δύο Ῥεκλησιῶν ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς κλ.» Οὗχ ἥττον δὲ ἡ ἑλληνοιστι ἐδί-δασκε πολλάκις καὶ ἰταλιστὶ μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας καὶ θανάμωος καὶ τῶν ἰταλικῶν δὲ διδασκῶν αὐτοῦ τούτων, ἐξ ὧν πολλὰ διεσώθησαν, ἐκδοσις ἐγένετο. Μ.Μ.]

Μηνιάτου (Μαργαρίτα, τὸ γένος Ἀλ-δάνα). Περὶφημος ἐλληνίστρια γεννηθεῖσα ἐν Κερκύρᾳ τῇ 19 Αὐγούστου 1821. Μαθοῦσα ἐν τῇ πατρίδι τὰ πῶτα γράμματα ἤκο-λούθησε τὴν θείαν τῆς Παλατιανοῦ, σύζυγον τοῦ ἀγγλοῦ ὑποστρατήγου Φρειδερίκου Ἀδάμ. Οὗτω δὲ περιηγήθη διάφορα μέρη καὶ ἰδίως τὰς Ἰνδίας καθότι ἐν Μάδρας ἔμενεν ὁ Ἀδάμ ὡς ἰνδίας καθεστὴς. Μεταβάσα εἰς Ῥώμην ἐνυμνεύθη τὴν Κεφαλῆνα καλλιτέχνην Γεώργιον Μηνιάτην. Μετὰ πολλὰς περιηγήσεις εἰς τὴν Εὐρώπην ἐγκατεστάθη εἰς Φλωρεντίαν ἐνθα προτείχυνε τὸν θαυμασμὸν πολλῶν διασκήμων ἀνδρῶν. Πολύγλωττος καὶ πολυμαθὴς οὕτω πολλὰ συνέγραψε γαλλιστὶ, ἀγγλιστὶ καὶ ἰταλιστὶ, μέλειτας περὶ ἱστορίας, γραμματο-λογίας καὶ καλλιτεχνίας, ὧν ἀναφέρονται: Dante and his times (1865). Sketches of the historical past of Italy (London 1876). Le Corrège, sa vie et son oeuvre (Paris 1881). Ἀπεβίωσεν εἰς Λιόρντον τῇ 20/8 Σεπτεμβρίου 1887, ἐνθα μετέβη πρὸς ἀναρρώσιν. [Σ.δὲ Β.]

Μήνιγγες. Τὸ σύνολον τῶν τριῶν ὑμέ-νων, αἵτινες περιβάλλουσι τὸν ἐγκεφάλου καὶ τὸν νωτιαίου μυελόν. Εἶναι δ' αὗται, ἐκ τῶν ἑξῶ ἐπὶ τὰ ἑσω ἀριθμοῦμεναι, ἡ σκληρὰ ἢ παχὺς, ἀποτελοῦσα εὐπαγῆ ἐκ πυκνοῦ συν-δετικοῦ ἰστοῦ ὑμένα, ἡ ἀραχνοειδής, ὁρώ-δης οὕσα ὑμὴν, καὶ ἡ χοριοειδής ἢ λεπτή, ἀποτελοῦσα ὑμένα ἐκ συνδετικοῦ ἰστοῦ μετὰ

πολυαριθμῶν αἰμοφόρων ἀγγείων. - Ἡ σκλη-ρὰ μὲν τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διὰ μὲν τῆς ἑξῶ ἐπιφανείας προσφύεται στερεῶς τῇ ἑσω ἐπιφανείᾳ τοῦ κρανίου, διὰ δὲ τῆς ἑσω ἐκπέμ-πει πεταλοειδεῖς προσεκβολάς, εἰσδυομένας ἀνὰ μέσον τῶν μειζόνων τμημάτων τοῦ ἐγκε-φάλου, ἦτοι α') τὴν δρεπανοειδῆ προσεκβολὴν ἢ τὸ δρέπανον τοῦ ἐγκεφάλου, ἀνὰ μέσον τῶν ἡμισφαιρίων τοῦ ἐγκεφάλου· β') τὸ σκληνίδιον τῆς παρεγκεφαλίδος· γ') τὴν δρεπανοειδῆ προσεκβολὴν ἢ τὸ δρέπανον τῆς παρεγκε-φαλίδος. ἀνὰ μέσον τῶν ἡμισφαιρίων τῆς πα-ρεγκεφαλίδος· καὶ δ') τὸ διάφραγμα τοῦ ἐ-φιππίου ἢ τῆς ὑποφύσεως, φερόμενον ὀριζον-τίως ὑπερθεῖν τοῦ ἐφιππίου τοῦ σφηνοειδοῦς ὅσπου. - Ἡ δὲ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ σκληρὰ μὲν τῆς, συνέχεια οὕτα τῆς τοῦ ἐγκεφάλου, περιβάλλει χαλαρῶς τὸν νωτιαίου μυελόν, μὴ κοινωνοῦσα ἡμέτως μετὰ τοῦ τοιχώμα-τος τοῦ νωτιαίου σωλήνος, ἄτε χωριζομένη ἀπὸ τούτου διὰ πηλῆς καὶ πλέγματος αἰ-μοφόρων ἀγγείων, μὴδ' ἐκπέμπουσα προσεκ-βολὰς εἰς τὰ ἔνδον τοῦ νωτιαίου μυελόν, τε-λευτώτα δὲ ὥπερ τυφλὰς ἱστὸς κατὰ τὸ κάτω πέρας τοῦ ἱεροῦ σωλήνος. - Περὶ τῆς ἀ-ραχνοειδοῦς μὲνιγγος βλ. Ἀραχνοει-δής. - Ἡ δὲ χοριοειδὴς μὲνιγξ περι-βάλλει ἡμέτως τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφά-λου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ὡς καὶ τὰς αὐλακὰς καὶ τὰ ἐντυπώματα αὐτῶν, εἰσδυο-μένη δὲ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ κρανίου ἀποτελεῖ τὰ χοριοειδῆ πλέγματα καὶ τὰ χοριοειδῆ ἰ-στία. - Μετὰ δὲ τῆς χοριοειδοῦς μὲνιγγος καὶ τῆς ἀραχνοειδοῦς ὑπάρχουσιν οἱ ὑπαρα-χνοειδεῖς χώροι (βλ. Ἀραχνοειδής), πλη-ρούμενοι: ὑπόὑδρως διαυγέος ὕγροσ, τοῦ ἐγ-κεφαλονωτιαίου ὕγροσ, ὅπερ ἀπότο-κον ἐν τῇ διὰ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγεί-ων τῆς χοριοειδοῦς μὲνιγγος γινόμενης δια-πύσεως τοῦ πλάσματος τοῦ αἵματος ἐνε-ἄλλοτε ἄλλο τὸ ποσόν, ἦτοι 50-150 γραμ., καὶ προώριται ἵνα προσάπῃ τὸν ἐγκεφάλου κατὰ τῶν πιέσεων, εἰς ἃς ὑπὸκειται οὗτος ὡς ἐκ τῶν περὶ τὸν ὄγκον μεταβολῶν αὐτοῦ.

Μηνιγγίτιδες καλοῦνται ἐν γένει αἱ φλεγμοναὶ τῶν μὲνιγγων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ὧν διακρίνονται αἱ ἐ-ξῆς. Ἀπλὴ ἢ κοινὴ Μ. ἢ λεπτομή-νιγγίτις, ἡ ὁξεία φλεγμονὴ τῆς λεπτῆς μὲνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου συνήθως μὲν κατὰ τὸ κυριὸν αὐτοῦ, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὴν βάσιν. Αἰτία αὐτῆς εἶναι τραυματισμὸς τῆς κεφαλῆς, κατάγματα τῶν ὀστέων, γείτονες φλεγμοναί, οἷον τῶν ὠτίων, τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐπεκτεινόμεναι ἐντὸς τοῦ κρανίου, γενικαὶ μίανσεις οἷα αἱ ἐπὶ πνευμονίας, εὐρακμίας, δ-ξέων ἐξανθημάτων κλ., συχνωτάτη δὲ καὶ ἡ μετὰ πνευμονίαν Μ. Κατὰ πάτας δ' ἐν γέ-νει τὰς περιστασεις συμβαίνει μίανσις μι-

κροβιακή (πνευμονόκοκκος, στρεπτόκοκκος, σταφυλόκοκκος, βακτηριδίον κοιλιακού τύπου ή σφυματώσεως), και όταν ακόμη ή Μ. φαίνεται παραχθείσα αυτομάτως, άνευ αιτίας φανεράς· ως συντελεστικά δ' αίτια πρὸς ἐκρηξιν τῆς νόσου ὀρώσιν ή ήλίας, ή ψύξις τῆς κεφαλῆς, κατάχρησις οἶνοπνευματωγών ποτῶν κτλ. Ἡ κυρία ἀνατομική ἀλλοίωσις συνίσταται εἰς ἐκχυσιν ἐξιδρώματος πυώδους ἐξωθεν τῆς λεπτῆς μηνιγγος. Ἡ νόσος ἀρχεται διὰ ρίγους· καὶ σφοδροτάτου πυρετοῦ, μετὰ 120-140 σφυγμῶν ταχέως δ' ἐκδηλοῦται κεφαλαλγία δεινὴ, ἔμετος· καὶ ἐπίμονος δυσκοιλιοῦτης. Διαρκούσης τῆς ἐρεθιστικῆς περιόδου ἤτοι ἐπὶ 4-5 ἡμέρας δύναται νὰ συνυπάρχωσι παραληρήματα καὶ διέγερσις ἔντονος, σπασμοὶ γενικοὶ ή ἐτερόπλευροὶ ή τοπικοί, υπραισθησίαι· κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην περίοδον τῆς καταπτώσεως ἐπέρχεται ἐλάττωσις τοῦ σφυγμοῦ (60-80), αὐξήσις ὁμῶς τῆς θερμοκρασίας, ἀρρυθμία τῆς ἀναπνοῆς, ψύξις τῶν ἄκρων, κνάνωσις τοῦ προσώπου. Τὴν περίοδον ταύτην, διαρκούσαν 2-3 ἡμέρας (ἐνίοτε ὁμῶς καὶ ὥρας μόνον τινάς), διαδέχεται συνήθως ὁ θάνατος. Ἐλπίδες ἰάσεως ὑπάρχουσι μόνον κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον, τὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ· ἡτυχος ὕπνος καὶ ἄφθονος ἐφίδρωσις εἶναι κάλλιστα σημεῖα. Καὶ μετὰ τὴν ἴασιν ἐπιμένουσι πολλάκις κεφαλαλγίαι, ἀδυναμία τῆς μνήμης κλ. Ἡ θεραπεία εἶνε οὐσιωδῶς ή ἀφλέγμαντος ἀγωγὴ· ἐπιτάσσουσι πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βδέλλας ἐπὶ τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων, καθάρσια καὶ κλύσματα ὑπακτικά. Κατὰ τὸ β' στάδιον χορηγοῦμεν ἔσω τὰ διεγερτικά (μέσχον, καφουράν) καὶ ἐπιβάλλομεν ἐκδόρια καὶ ἐπαλείφουμεν ἐρεθιστικὰ βάρματα· κατὰ τῶν σπασμῶν δίδονται βρωμιούχα, τὸ ὅπιον, ἐνέσεις μορφίνης· κατὰ τοῦ πυρετοῦ ή κινίνη.

Φυματιώδης Μ. τῆς λεπτῆς μηνιγγος, ἐδράζουσα συνηθέστερον κατὰ τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ προσβάλλουσα παῖδια μάλλον ή ἐνηλίκους. Αἷτιον αὐτῆς εἶνε ή ἀπό τινος ἀλλαγῆς τοῦ σώματος σφυματώδους ἐστίας εἰδική μίανσις τῆς μηνιγγος ἄλλοτε δὲ ἐμφανίζεται ή νόσος ὡς ἐκδήλωσις τῆς ὑπαρχούσης σφυματώδους προδιαθέσεως, μὴ προϋπαρχούσης ἄλλης ἀλλαγῆς σφυματώδους ἐστίας. Τὸ ἐξίδρωμα εἶνε πυκνόν, ή δὲ μὴνιγγὶς φέρει τοπικῶς σφυμάτια· ἐν ταῖς κοιλίαις τοῦ ἐγκεφάλου συνάγεται συνήθως πολὺ ὑγρὸν διαυγές ή θολερόν, οὗ ἕνεκα ή νόσος ἐκλήθη καὶ ὕδροκεφαλος τῶν παιδίων. Ἡ νόσος ἐξελίσσεται ἐν γένει βραδέως. Οἱ ἄρρωστοὶ κεφαλαλγοῦσι καὶ ἀνορεκτοῦσι καὶ καθίστανται εὐερέθιστοι· ἐπέρχονται κατόπιν ἐντονος κεφαλαλγία, δυσκοιλιοῦτης, ἀτροφία καὶ ὠχρότης· μετὰ τινὰ χρόνον ἐκδηλοῦνται σπασμοὶ καὶ ὑπερερεθισιμότης τῶν αἰσθησίων.

Μετὰ δύο δὲ περίπου ἑβδομάδας ἀκολουθοῦσι τὰ φαινόμενα τῆς καταπτώσεως ἤτοι ὕπνηλία, θόλωσις τῆς διανοίας, πάρεσις καὶ ἀρρυθμία τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῶν σφυγμῶν, τέλος καθολικὴ παράλυσις, ἀναισθησία, ψύξις καὶ ὁ θάνατος ἥρεμος ή ἐν σπασμοῖς. Περὶ ἰάσεως οὐδεμία ἐλπίς. Εἰς τοὺς προδιαθεθειμένους (τοὺς ἐκ γονέων σφυματικῶν π. χ.) ὠφελεῖ προφυλακτικῶς ή ὕγιεινή καὶ τονωτικὴ διαίτα· συστάσις δὲ τῆς νόσου πολέμου· μὲν κατὰ τὸ δυνατόν τὰ συμπτώματα. Οὕτως ἐπιτάσσουσι πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκδόρια κατὰ τῆς κεφαλαλγίας· κανονίζουσι τὰς κενώσεις τοῦ ἐντερ. σωλήνος δι' ἐλαφρῶν ὑπακτικῶν, παρέχουσι δὲ ἐπιτερικῶς τὸ ἰωδιούχον κάλιον καὶ πρὸς ὕπνον τὴν μορφίνη.

Χρονία λεπτομηνιγγίτις τοῦ ἐγκεφάλου παρατηρεῖται πολλάκις ἐπὶ χρονίων φρενοπαθειῶν καὶ παρὰ τοῖς πτελοῦταις καὶ τοῖς συριλιδικῶς, ἐπιφέρουσα πάχυνσιν τῆς λεπτῆς μηνιγγος καὶ σφύσσιν αὐτῆς μετὰ τῆς σκληρᾶς καὶ τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ σκληρύνσιν πάντων τούτων τῶν στοιχείων. Συνοδεύουσι δὲ αὐτὴν συνεχὴς κεφαλαλγία καὶ κατὰπτωσις τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν.

Ἐγκεφαλιώδης Μ. δύναται νὰ ὑπάρξῃ συχνὰ ἐπεκτεινομένης τῆς νόσου ἀπὸ τῆς λεπτῆς μηνιγγος τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὴν τοῦ νοτιαίου μυελοῦ ή τὰνάκαλιν ή ἀμφοτέρων συγγρόνους μαιονέμων κατὰ τὴν διαδρομὴν σπινθηρίας, εὐλογίας, τύπου, πνευμονίας κλ. Εἰδικώτερον ὁμῶς καλεῖται οὕτως ἐπιδημική ή τις Μ. τοῦ τε ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νοτ. μυελοῦ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξ εἰδικοῦ βακτηριδίου προσερχομένη. Ἡ νόσος προσβάλλει πρὸ πάντων παῖδια καὶ νέους, ἐπιφέρει δὲ ἀλλοιώσεις ἀνατομικὰς ὁμοίας ταῖς τῆς ἀπλῆς Μ. ἤτοι πυώδῃ ἐξιδρώσει ἐξωθεν τῆς λεπτῆς μηνιγγος καὶ δὴ ἀφθονωτέραν κατὰ τὴν σπυγικὴν μοῖραν τοῦ νοτ. μυελοῦ. Πλὴν τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀπλῆς (τοῦ ἐγκεφάλου) Μ. ὑπάρχουσιν ἀπὸ τοῦ νοτ. μυελοῦ ἄλγος τῆς ῥάχως καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν σπυγί, υπραισθησία τῶν μυῶν καὶ τοῦ δέρματος, ἀκαμψία τῆς ῥάχως τετανική· ἐτι δὲ σπασμοὶ καὶ συσπάσεις, ἡμιπληγία ή παραπληγία, ἐξοιδρώσεις τῶν ἄρθρων, ἐρπης ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἀϋπνία, ἀπισχνανσις μεγίστη. Ἡ νόσος κτείνει κατὰ λόγον 30-40 % ἐντὸς ἡμερῶν τινων, ἄλλοτε δὲ καὶ ἐντὸς ὥρων μόνον, ἐνῶ ἄλλοτε βαίνει βραδέως καὶ μετὰ μετρίας ἐντάσεως. Μετὰ τὴν ἴασιν ἀπομένουσι συχνὰ κώφωσις, ψυχοπάθειαι, ἡμιπληγίαι κλ., ἄλλοτε μὲν παρερχόμεναι βαθμηδόν, ἄλλοτε δὲ διὰ βίου παραμένουσιν. Ἡ θεραπεία εἶνε ὡς ή τῆς ἀπλῆς Μ., ἐφαρμοζομένη καὶ ἐπὶ τῆς ῥάχως (βδέλλαι, ἐκδόρια, ψυχρά), κατὰ δὲ τὰ ἄλλα συμπτωματικῇ.

Παχυμηνιγγίτις τοῦ ἐγκεφάλου ἡ-
τοι φλεγμονή τῆς σκληρᾶς Μ. συμβαίνει ἐ-
νίστε συνεπεία τραυματισμῶν ἢ ἀλλοιώσεων
τῶν ὀστέων, ἄλλοτε δὲ καὶ πρωτοπαθῆς ἐπὶ
φρενοπαθῶν, πολυποσῶν καὶ συφιλιδικῶν
βαίνει βραδυτάτα, παράγει δὲ ἔσθλην ἐπὶ τῆς
σκληρᾶς μῆνιγγος ἀγγειοθρίβστατα ἀπο-
πλασθήματα, αἱμορραγοῦντα (Μ. αἱμορραγι-
κή), πιέζοντα δὲ βαθμυδὸν τὸν ἐγκεφαλον καὶ
ἐπιφέροντα κεφαλαλγίαν, κατάπτωσιν τῶν
ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν καὶ ἀποπληκτικεί-
δεις καταστάσεις, ἐνίστε δὲ αἰφνίδιον τὸν θά-
νατον δι' αἱμορραγίας. Ἡ θεραπεία περιορί-
ζεται εἰς προφύλαξιν ἀπὸ πάντων τῶν ἐπι-
φερόντων ἐγκεφαλικὴν συμφορῆσιν αἰτίων
κατὰ δὲ τῶν ἀποπληκτικείδων προσβολῶν συν-
ιστῶνται ψυχρὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τοπικαὶ
ἀραιμάξεις καὶ ὑπακτικά τοῦ ἐντερικοῦ
σωλήνος.

Νωτ: αἱ Μ. παρουσιάζονται σπανι-
τερον τῶν ἐγκεφαλικῶν, τὰ δὲ συμπτώματα
αὐτῶν ἔχουσιν ὡς περιεγράψαν ἀνωτέρω
ἐν τῇ ἐπιδημικῇ ἐγκεφαλονωτιαίᾳ Μ. [Π.Ι.]

Μηνορραγία. Βλ. Μητρορραγία.

Μήνυσις καλεῖται ἡ εἰς τὰς ἀρμοδίας
ἀνακριτικὰς ἀρχὰς ἀνακοίνωσις περὶ τῆς ἐκ-
τελέσεως ἀδικήματός τινος, ἀναφερομένου
ἢ μὴ τοῦ δνόματος τοῦ αὐτουργοῦ. Γινόμε-
νη ὑπὸ τοῦ μὴνύοντος αὐτοπροσώπως ἢ δι'
ἀντιπροσώπου, εἶνε ἢ γὰρ αφορ, συντάσσμέ-
νης ἐκθέσεως περὶ τῆς ἐγγειρεύσεως αὐτῆς, ἢ
προφορικῇ, ὅτε καταρτίζεται ἐπίσης ἐκ-
θεσις κατὰ τοὺς νομίμους τύπους περὶ τοῦ
περιεχομένου αὐτῆς. [Πφ.]

Μηριαῖον τόξον ἡ Πουπαρτί-
σις ἢ Φαλλοπίσις σύνδεσμος. Τενον-
τώδης σύνδεσμος, διήκων ἀπὸ τῆς προσθίας
ἀνω λαγονίου ἀκάνθης (βλ. Λαγόνιον ὁστούν)
ἐπὶ τὸ ἡβικὸν φῦμα καὶ σχηματίζων μετὰ τοῦ
προσθίου μέρους τοῦ ἀνωνώμου ὁστοῦ τρίγωνον
διάστημα, δι' οὗ κοινοῦνται ἀλλήλοις ἡ κοι-
νότης τῆς κοιλίας καὶ τὰ ἐν τῇ βάθει κειμένα
μέρια τοῦ μηροῦ. Τὸ τρίγωνον τοῦτο διάστη-
μα διήρηται διὰ ταινιώδους συνδέσμου εἰς δύο
μέρη, τὸ ἔξω, τὸ καὶ μυϊκὸν καλούμενον, δι'
οὗ διέρχονται ὁ λαγονοψοίτης μῦς καὶ τὸ μη-
ριαῖον ὑπερόν, καὶ τὸ ἔσω, ὅπερ καὶ ἀγγεια-
κὸν καλεῖται, ἅτε χρησιμεῖον πρὸς διόδον
τῶν ἀγγείων, ἥτοι τῆς μηριαίας ἀρτηρίας,
τῆς μηριαίας φλεβὸς καὶ τῶν λεμφορῶν
ἀγγείων. Τὸ ἔσω δὲ τοῦτο μέρος ἀποτελεῖ
τὸν μηριαῖον δακτύλιον, ὅστις ἀπορράσσεται
ὑπὸ ἰνώδους ὑμένους, τοῦ μηριαίου διαφρά-
γματος, οὗ ἄνευ τὰ ἔντερα εὐκόλως καὶ ἐν
ἐλαχίστῃ βίᾳ θὰ κατεδύντο εἰς τὸν μηρι-
αῖον πόρον (μηροκλήλῃ). Καλοῦσι δὲ μηριαῖον
πόρον σωλήνα τρίπλευρον πρισματικόν, ὅστις
ἀποτελεῖται τὸ ἄνω ἀνευρυσμένον μέρος τῆς
θῆκης τῶν μηριαίων ἀγγείων ἀρχεται ἀπὸ

τοῦ μηριαίου δακτυλίου καὶ τελευτᾷ πρὸς
τὰ κάτω δίκην θυλάκου, μῆκος ἔχων περὶ
τὰ 3 ἐμ. [Ι.ΠΘ.]

Μηροκλήλῃ καλεῖται ἡ διὰ τοῦ μηρι-
αίου δακτυλίου ἐξόδος σπλάγγχνου τινὸς ἢ με-
ρους σπλάγγχνου ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὸν μη-
ριαῖον πόρον. Παρίσταται ὡς ὄγκωμα κάτω-
θεν τοῦ Φαλλοπέιου συνδέσμου, παρυσιά-
ζει δὲ τὰ συνήθη συμπτώματα τῶν κηλῶν
(βλ. λ.). Ἐν γένει προπίπτει τὸ ἔντερον,
σπανιώτερον δὲ τὸ ἐπίπλουν. Περὶ τῆς θερα-
πείας ἐπίσης βλ. Κήλῃ. [Σ.Μ.]

Μηρός Τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ κάτω
ἄκρου τοῦ σώματος, τὸ ἀπὸ τῆς βουβωνικῆς
καμπῆς (βλ. λ.) μέχρι δύο ἐγκαρσίων δακτύ-
λων ὑπεράνω τῆς ἐπιγονατίδος ἐκτενόμενον.
Ὁ σκελετὸς αὐτοῦ ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ μη-
ριαίου ὁστοῦ, τοῦ μακροτάτου πάντων τῶν
τοῦ σώματος ὁστέων, ὅπερ αὐλοειδὲς ὄν
ἔχει σῶμα τρίγωνον πρισματικόν, περιβαλ-
λόμενον ὑπὸ τῶν μυῶν, καὶ δύο ἄκρα. Καὶ
τὸ μὲν ἄνω ἄκρον φέρει τὴν πρὸς τὴν κοτύ-
λην τοῦ ἀνωνώμου ὁστοῦ συντασσομένην κε-
φαλὴν, ἀποτελοῦσαν τὰ $\frac{2}{3}$ σφαίρας καὶ κα-
τωτέρω δύο ὀγκώματα, τοὺς τροχαντή-
ρας, ὧν ὁ μὲν ἐπὶ τὰ ἔξω μείζων, ὁ δ' ἐπὶ
τὰ ἔσω ἐλάσσων. Τὸ δὲ κάτω ἄκρον, παχὺ
ὄν καὶ τετράπλευρον, ἀποτελεῖται ὑπὸ δύο
ὑποτρογγύλων κονδύλων, τοῦ ἔσω καὶ τοῦ
ἔξω, χωρίζομένων διὰ βέθρου, συντασσομένων
δὲ πρὸθεν μὲν μετὰ τῆς ἐπιγονατίδος, κά-
τωθεν δὲ μετὰ τῆς κνήμης. Τὸ μηριαῖον ὁ-
στοῦν περιβάλλεται ὑπὸ τῶν μορίων, ἅτινα
ἐκ τῆς περιφέρειας πρὸς τὸ κέντρον εἰσὶ τὸ
δέρμα· ὑποδερματίτης συνδετικὸς ἱστός, ἐν ᾧ
διήκει ἀνερχομένη ἢ ἔσω σαφὴς φλέψ· ἡ
μηριαία περιτονία, ἥτις παρυτέρα οὖσα ἐπὶ
τὰ ἔξω καλεῖται ἰδίως καὶ πλατεῖα περιτο-
νία, σχηματίζει περὶ τοὺς μῦς τοῦ μηροῦ ἰσχυ-
ρὸν καὶ στερεὸν περίβλημα· καὶ τέλος οἱ μῦες.
Ἐπὶ τῆς προσθίας ἀνωτέρας ἐπιφανείας τοῦ
μηροῦ κεῖται τὸ Σκαρπαῖον ἢ μηροβουβο-
νικὸν τρίγωνον, οὗ αἱ πλευραὶ ἀποτελοῦνται
ἐκ τοῦ ῥαπτι καὶ μυός, τοῦ μακροῦ προσαγω-
γοῦ καὶ τοῦ μηριαίου τέξου. Ἡ μηριαία ἀρ-
τηρία διατρέχει εὐθὺ τὴν προσθιοσωτικὴν
ἐπιφάνειαν, ἀρχομένη μικρὸν ἔνδοθεν τοῦ
μέσου τοῦ μηριαίου τόξου, διαλαύνουσα ἀπὸ
τῆς βάσεως πρὸς τὴν κορυφὴν τὸ Σκαρπαῖον
τρίγωνον καὶ τελευτῶσα τέσσαρας ἐγκαρσίους
δακτύλους ὑπεράνω τοῦ ἔσω κονδύλου τοῦ
μηροῦ, ὅπῃθεν ἡ συνέχεια αὐτῆς καλεῖται
ἰγνυϊκή. Ἡ δὲ μηριαία φλέψ διατρέχει
μετὰ τῆς ὁμωνώμου ἀρτηρίας, ἐν ἀρχῇ μὲν
ἔσθλην ταύτης, πρὸς τὰ κάτω ἀποβαίνουσα
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀπισθία. Ἡ μηρ. ἀρτη-
ρία καὶ φλέψ εἰσὶν ἐκ τῶν σημαντικωτάτων
ἀγγείων, ἔνεκα τοῦ εὗρους αὐτῶν. [Ι.ΠΘ.]

Μηροκαστικά καλοῦνται ζῶα θηλα-

στικά τούτο ἔχοντα τὸ χαρακτηριστικόν, ὅτι τὴν δύσπεπτον φυτικὴν τροφήν των, ἀναγκασθῶσι διὰ δευτέραν φοράν καὶ εἴτα καταβιβάξουσιν δριττικῶς εἰς τὸν στόμαχον. Τοιαῦτα ζῶα εἶναι ἡ κάμηλος, ἡ λάμα, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ ἐλαφος, ὁ μόσχος, ἡ αἶξ, τὸ πρόβατον, ὁ βόως. Ὁ στόμαχος τῶν Μ. ἀποτελεῖται ἐκ 4 συνεχόμενων σακκῶν, φερόντων τὰ δυνάματα μεγάλῃ κοιλίᾳ, κεκρύφαλος (ἀπὸ τοῦ σχήματος), ἔχινος (ἀπὸ τῶν φυλλοειδῶν αὐτοῦ προβολῶν) καὶ ἡνυστρον. Ἡ δὲ τροφή (σιτηρά, πῶαι καὶ ἀλλαι δύσπεπτοι φυτικά οὐσίαι) μασσηθεῖσα ἀδρῶς κατέρχεται διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὴν μεγάλην κοιλίαν, ὅπου ὑποστᾶσα πρώτην τινὰ ἀτελῆ ἐπεξεργασίαν διὰ τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ, μεταβαίνει εἴτα εἰς τὸν κεκρύφαλον· ἐνταῦθα συμπιεζομένη ἀνέρχεται κατὰ βώλους διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὸ στόμα, ὅπου μασσηθεῖσα τὸ δεύτερον κατέρχεται εἰς τὸν ἔχινον καὶ μετὰ μικρὸν μεταβιβάσκειται εἰς τὸ ἡνυστρον, ἐνθα τελειοῦται ἡ πέψις. Ὁ ἐντερικός σωλὴν τῶν Μ εἶνε 12-24 πόδας μακρότερος τοῦ σώματος αὐτῶν. Ἡ ἀνω σιαγὼν στερεῖται τομῶν δοντῶν. οὗς ἀντικαθιστᾷ χονδρώδης μεμβράνη· ἡ δὲ κάτω φέρει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀκτὼ τομῆς. Οἱ κυνόδοντες ἐλλείπουσι συγχά· οἱ δὲ τραπέζιαι ἔχουσι πολλὰς πτυχωθεῖς ἐξοχὰς καὶ δύνανται νὰ κινῶνται ἀπ' ἀλλήλων κυκλικῶς, ἵνα κατατριβῶσιν ἐντελέστερον τὰς τροφάς. Οἱ πόδες τῶν Μ. ἔχουσι δύο προσθίους δακτύλους ἐντὸς κερατίνων ἐπλῶν ἢ χηλῶν (ἐξ ὧν καλοῦνται δίχηλα), ὅπισθεν δὲ δύο μικροτέρους μὴ ἐγγιζόντας τὸ ἔδαφος, εἰς δὲ ἐπιτηδεύονται πρὸς δρόμον. Πολλὰ φέρουσι κέρατα, τὰ ἀλλὰ δὲ ἀπλῶς ὀστεινὰς προεξοχὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου. Ἡ τάξις αὕτη περιλαμβάνει τὰ χρησιμώτατα εἰς τὸν ἄνθρωπον ζῶα, διαιρούμενα κατ' οἰκογενεῖας εἰς τυλόποδα, κατωφερῆ, ἐλαφοειδῆ καὶ κοιλόκερα. [Φ.Ι.]

Μηρούσι. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀγρᾶων, ἀφ' ὧν ἀπέχει ὥρ. 1 πρὸς Ν, εἰς ὄρος ὕψους 1865 μ. Κᾶτ. 244.

Μησά (ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ Μωσά). Βασίλειος τῶν Μωαβιτῶν κατὰ τὸ α' ἡμῖς τοῦ Θ' π. Χ. αἰῶνος, ὅστις ἀποστάς ἀπὸ τοῦ βασιλείου Ἰσραὴλ κατεπολεμήθη ματαίως ὑπὸ τῶν βασιλέων Ἰωράμ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφάτ τοῦ Ἰούδα. Τῷ 1868 ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τὰ ῥεῖπια τῆς ἀρχ. πόλεως τῶν Μωαβιτῶν Διδῶν (σημ. Διδᾶν) ἐπιγραφή ἐξιστοροῦσα τοὺς πρὸ τοῦ Μ. περὶ ἐλευθερίας τῶν Μωαβιτῶν πολέμους.

Μήστρος. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀηλαντίων τῆς Χαλκιδίδος, ἔχον 281 κατ. [Μ.Σ.]

Μήτις (Μυθολ.). Προσωποποιήσις τῆς εἰρηφρονήσεως, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς

Θέτιδος. Ὑπῆρξε πρώτη σύζυγος τοῦ Διὸς, οὗ κατὰ παράκλησιν ἔδωκε τῷ Κρόνῳ ἐμετι· κὼν ἵνα ἐξαγάγῃ τὰ καταπθόντα τέκνα του. Ὅτε δὲ ἡ Γαῖα καὶ ὁ Οὐρανὸς προσέειπον τῷ Διί, ὅτι ἡ Μ. θὰ ἐγέννα πρῶτον θῆλυ, εἴτα δὲ ἄρρεν μέλλον νὰ ἔχῃ ποτὲ τὴν ἀρχήν, ὁ Ζεὺς κατέπιε τὴν Μ. κυφοροῦσαν τὴν Ἀθηναίαν, ἥτις ὑστερον ἐγεννήθη ἐκ τῆς κεφαλῆς του.

Μητόπολις. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν τῶν Πατρῶν, μετὰ 136 κατ. [Μ.Σ.]

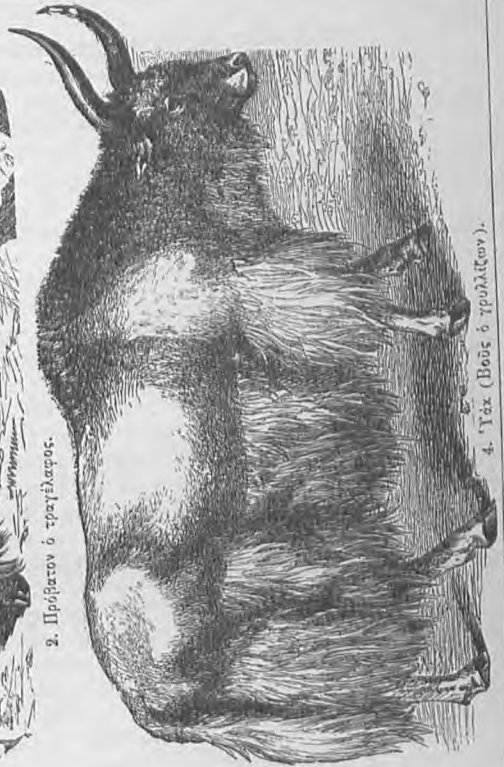
Μήτρα. Ὀργανον κοῖλον, ἀποτελοῦν μέρος τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τοῦ θήλεος, ὑποδὸς ὄντων τὰ ἐκ τῶν ὠοθητῶν εἰς τοὺς ὠογωγούς φερόμενα ὠάρια, ἅτινα εἰς τὴν γονιμοποιήσιν διαπλάσσονται εἰς ἐμβρυα καὶ παραμένουσιν ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ πέρατος τῆς κύσεως. Κεῖται ἐν τῇ κοιλότητι τῆς ἐλάσσονος πυέλου μεταξὺ τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ τοῦ ἀπυθυσμένου, παρεμφερῆς τὸ σχῆμα πρὸς ἅπλιον πεπλατυσμένον ἐκ τῶν πρόσθιων πρὸς τὰ ὀπίσω, διευθυνημένη δ' οὕτως ὥστε ὁ ἀξὼν αὐτῆς ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ ἀξονος τοῦ κολεοῦ τῶν ἡ γωνίαν ὀμβελίαν. ἀνοικτὴν πρὸς τὰ πρόσθια. Ἐχεῖ μήκος 7-8 ἐμ., πλάτος δὲ 3-4 ἐμ. καὶ πᾶχος 2-3 ἐμ. καὶ διακρίνεται εἰς δύο ἰσομήκη περίπου μέρη, ἀφορίζόμενα διὰ τοῦ ἰσμοῦ, τὸ σῶμα, οὗ ὁ πυθμὴν κεῖται πρὸς τὰ ἀνω, καὶ τὸν αὐχένα, οὗ τὸ κάτω πέρας προέχει ἐν τῇ κόλπῳ (κολπικὸν μέρος τῆς μήτρας), φέρον τὸ ἔξω στόμιον τῆς μήτρας, δι' ὃ τὸ κοῖλον αὐτῆς κοινώνει πρὸς τὸν κολεόν. Ἡ κοιλότης τοῦ σώματος τῆς μήτρας εἶνε λίαν σμικρά, ἀποτελοῦσα μεταξὺ τοῦ προσθίου καὶ ὀπισθίου τοιχώματος αὐτῆς σχισμὴν, σχῆμα ἔχουσαν τριγώνου, οὗ ἐν μὲν ταῖς ἐκατέρωθεν ἀνω γωνίαις παρατηροῦνται τὰ στόμια τῶν ὠογωγῶν ἐν δὲ τῇ κάτω γωνίᾳ κοινώνει ἡ κοιλότης τοῦ αὐχένος, πρὸς τὴν τοῦ σώματος διὰ τοῦ ἐσῶ στομίου τῆς Μ. καὶ φέρεται εἴτα δικὴν σωλήνος πρὸς τὰ κάτω, τελευτῶσα εἰς τὸ ἔξω στόμιον αὐτῆς. Στρεφίζεται δ' ἡ Μ. ἐν τῇ θέσει αὐτῆς διὰ τοῦ κολεοῦ, διὰ τῶν στρογγύλων συνδέσμων, εἴτινες διφεῖς ὄντες, ἐκπορεύονται ἐκάτερος ἐκ τοῦ προσθίου μέρους τῆς Μ., διελαύνουσι τὴν βουβωνικὴν σωλήνα καὶ προσφύονται εἰς τὴν ἐν τῇ βάθει ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος τῆς ἥθης, διὰ τῶν πλατέων συνδέσμων, τῶν ἱερομυητικῶν καὶ τοῦ ὀπισθίου στρογγύλου ἡ δορυκτοῦ συνδέσμου. — Τὸ δὲ τοίχωμα τῆς μήτρας ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν χιτῶνων, τοῦ βλεννογόνου ὑμένης ἐσῶθεν. τοῦ μυϊκοῦ χιτῶνος καὶ τοῦ περιβάλλοντος τοῦτον ὀρογόνου.

— Ἡ Μ. ὑφίσταται σπουδαίας μεταβολὰς ἥτοι σημαντικὴν αὐξήσιν τοῦ πάχους τοῦ ὄγκου καὶ τῆς χωρητικότητος κατὰ τὴν κύησιν, περὶ ὧν βλ. Κύησις. Πρβλ. ἐτι Ἑμμηνοιας ἀκαθαρσίαι, Λοχεῖα.

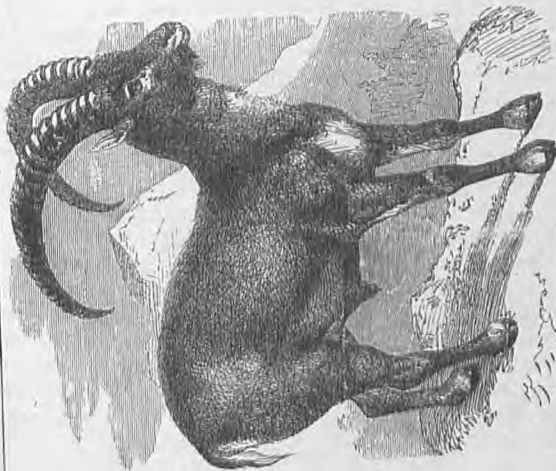
ΜΗΡΥΚΑΣΤΙΚΑ.

2. Πρόβατον ὁ τραγίλαφος.

4. Ίαξ (Βόας ὁ τρολλίκεν).

1. Γράτος τῶν Ἀλπεων.

3. Προβατέρους ὁ μάγρος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἐν τῇ κολεῷ προβάλλοντος τραχήλου τῆς Μ. χρησιμεύουσι τὰ μητροσκοπία, ποικίλα μὲν ὄντα τὴν κατασκευὴν, ἀποτελοῦντα δὲ ἐν γένει σωλῆνα μήκους 0.10 — 0.12 μ. καὶ διαμέτρου 0.03 — 0.04 μ., ἐνιαῖον ἢ ἐκ δύο ἢ πλείονων σκελῶν ἀπαριθμῶμενον καὶ εἰσαγόμενον εἰς τὸν κολεόν, δι' οὗ, διατεινόμενου οὕτω, καταφαίνεται τὸ ἔξω στόμιον καὶ ὁ τράχηλος τῆς μήτρας. Τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. δύναται ἐν μέρει νὰ ἐξερευνηθῇ δι' εἰδικοῦ μακροῦ καθετήρος ὅστις εἰσαγόμενος διὰ τοῦ στομίου καὶ περιαγόμενος ἐν τῇ Μ. δύναται νὰ διαφωτίσῃ τὸν ἱατρὸν περὶ τῶν διαστάσεων τῆς Μ. καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ τοιχώματος αὐτῆς.

Ἡ παθολογία τῆς Μ. περιλαμβάνει τὰς συγγενεῖς αὐτῆς ἀτελείας ἢ δυσμορφίας καὶ τὰς ἐπικτητὰς νόσους. Ἐκ τῶν πρώτων κυριώτεροι εἶναι: ἑλλειψίς ἢ στοιχειώδης τῆς Μ. ἀνάπτυξις, ἀτρησία τῆς Μ., συμπίπτουσα ἐν γένει μετ' ἀτρησίας τοῦ κολεοῦ καὶ ἐπαισθητὴ γινόμενη κατὰ τὴν ἥβην, ὅτε παρακωλύεται ἡ ἔξοδος τοῦ αἵματος τῆς ἐμμηνοῦ καθάρσεως, διατείνει δὲ τοῦτο τὴν μήτραν καὶ παράγει ἀλγὴ σπασμωδικά, μέχρις οὗ ἀναρροφθῇ ὡς συμβαίνει κατὰ τὸ πλείστον, ἀν μὴ τελεσθῇ ἡ χειρουργικὴ θεραπείαι· ἐκτοπίσεις τῆς Μ. ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς ἢ κάμψις αὐτῆς, συνέπειαν ἔχουσαι τὴν στειρώσιν· ἡ δὲ «δισχιδῆς Μ.» ἔξωθεν μὲν ἔχει φυσιολογικῶς, ἔσω δὲ διὰ διαφράγματος τελείου ἢ ἀτελοῦς διαιρεῖται τελείως ἢ ἀτελῶς εἰς δύο κοιλότητας. Ἐκ δὲ τῶν ἐπικτητῶν νοσημάτων τῆς Μ. κυριώτερά εἰσιν: αἱ μητρίτιδες, ἀποτελοῦσαι τὰς συνηθεστέρας ἐπὶ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τῆς γυναικὸς νόσους (βλ. Μητρίτις), διάφοροι ἐκτοπίσεις τῆς Μ., ταπεινώσεις, πρόπτωσης, στρόφη, κάμψις κλ. ἐπερχόμενοι μετὰ τοκετῶν, κατόπιν βαρέων μόχθων, καταχρήσεων, διερθεύμενοι δὲ προσωρινῶς μὲν διὰ πεσῶν εἰσαγόμενων εἰς τὸ βάθος τοῦ κολεοῦ καὶ διακρατούντων τὴν μήτραν, ριζικῶς δὲ διὰ χειρουργίας· πολυπόδες, ἀφαιρούμενοι ἂν εἴνε δυνατόν χειρουργικῶς· ἰνῶδη σώματα καὶ ἄλλα νεοπλασμάτα, αὐξανόμενα καὶ πληροῦντα ἐνίοτε ἐλκόληκρον τὴν κοιλότητα τῆς Μ. καὶ διατεινόντα αὐτήν, ἀφαιρούμενα δὲ διὰ χειρουργίας, καθ' ἣν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐλόκληρος ἡ μήτρα ἐξαιρεῖται· καρκίνος τῆς Μ., κακοηθέστατον νεοπλασμα, ἀρχόμενον μὲν συνήθως ἀπὸ τῆς κοιλικῆς μοίρας τοῦ τραχήλου τῆς Μ., ἐπεκτεινόμενον δὲ εἰς τὸ σῶμα αὐτῆς, ὑποτροπιάζον κατὰ κανόνα ἐὰν ἐξαίρεθῇ, φέρον δὲ ἐπὶ τέλος εἰς τὸν τάφον τὰς πασχούσας.

Μητρῆτις καλεῖται γενικῶς πᾶσα φλεγμονὴ τῆς μήτρας. Δύναται δὲ νὰ εἴνε πε-

ριωρισμένη εἰς τὸν ἐσωτερικὸν βλεννογόνον ὕμνον (ἐνδομητρίτις) ἢ νὰ καταλάβῃ βαθμηδὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἱστῶς ἥτοι τὸ παρέγχυμα τῆς Μ. (παρεγγυματώδης Μ.) διακρίνεται δ' ἐπὶ νὰ εἴνε ὀξεία ἢ χρονία.

Ἡ ὀξεία ἐνδομητρίτις ἢ δξὺς κατάρρευς τῆς μήτρας ἐπέρχεται συνεπείᾳ τοκετοῦ, ἐκτρώσεως, βλεννορροϊκοῦ μολυσμοῦ ἀπὸ τοῦ κόλπου, ψύξεως, καταχρήσεων τῆς συνουσίας κλ. Κατ' αὐτὴν ὁ βλεννογόνος ὕμνος εἴνε υπεραιμικός, οἰθαλέος, μεμαλακυσμένος· τὸ ἐπιθήλιον αὐτοῦ ἀποπίπτει ἀφίνον κατὰ θέσεις ἐξελκώσεις, ἡ κοιλότης τῆς μήτρας διευρυνόμενη περιέχει βλένναν ἢ καὶ αἷμα καὶ πῦον. Λίαν ὀξείαι μορφαί ἄρουνται καὶ δι' ἐντόνου πυρετοῦ· παρακολουθοῦσι δὲ πόνοι καὶ ῥύσις ἀπὸ τῆς μήτρας ὑγροῦ ἰξώδους, αἰμοφύρου ἢ πυώδους ἢ βλεννορροϊκοῦ ἐπὶ βλεννορροϊκῆς προσβολῆς. Ἡ νόσος παρέρχεται μετὰ τινος ἐβδομάδας, συνηθεστέρον θμως μετατρέπεται εἰς χρονίαν. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἀνάπαυσιν, βέβηλας ἐπὶ τοῦ υπογάστριου, καταπλάσματα πραιντικά, ἐγχύσεις θερμῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων ἐν τῇ κόλπῳ κλ.

Ἡ χρονία Μ. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τοῦ βλεννογόνου (ἐνδομητρίτις), καταντῶσα δὲ βαθμηδὸν εἰς παρεγγυματώδη Μ., εἴνε ἐν γένει τὸ κατάντημα τῆς ὀξείας Μ., σπανιώτερον δὲ ἐπισυμβαίνει πρωτοπαθῆς. Κατὰ ταύτην ὁ βλεννογόνος εἴνε πεπαχυμένος, φέρων μυκητώδεις ἐκδυσσώσεις καὶ ὑπερτροφίαν τῶν ἀδένων αὐτοῦ, καταφανῇ ἰδίως ἐν τῇ κοίλῳ τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας, οὗτινος τὰ χεῖλη φέρουσι καὶ διαδρώσεις κατὰ τόπους. Ἐπεκτεινόμενη δὲ τῆς φλεγμονῆς ὑπερπλάσσεται μὲν ὁ ὑπὲρ τὸν βλεννογόνον συνδετικὸς ἱστὸς, ὁ δὲ μυϊκὸς ἱστὸς διογκοῦται καὶ σκληρύνεται. Τὰ συμπτώματα εἰσιν ὑπόκωφοι πόνοι, διακλαδιζόμενοι μέχρι τῶν νεφρῶν καὶ πρὸς τοὺς μηρούς, ἀναιμία καὶ χλωρώσις μετὰ νευραλγιῶν καὶ κεφαλαλγιῶν, πεπτικαὶ διαταραχαί, ῥύσις ἀπὸ τῆς μήτρας ἰξώδους ὑποελκούου ὑγροῦ πολλὰς αἰμοφύρου, διαταραχαί τῆς ἐμμηνοῦ καθάρσεως, τῆς οὐρήσεως καὶ τῆς ἀφοδεύσεως κλ. Ἡ δὲ θεραπεία εἴνε τοῦτο μὲν γενική, πρὸς γενικὴν τόνωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦτο δὲ τοπική· αὕτη συνίσταται ἐπὶ τινα μὲν καίρων εἰς πλύσεις συτυπικός καὶ καυτηριάσεις διὰ διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου· ἐὰν δὲ τὰ μέτα ταῦτα ἀποτύχωσιν, ὡς συμβαίνει συχνότατα, ἐνδεκνται ἡ χειρουργικὴ θεραπεία, ἥτοι ἡ πόδεσις τῆς μήτρας, καθ' ἣν δι' εἰδικῶν ἐργαλείων ἀφαιρεῖται ὁ ἐφαρμένος τῆς μήτρας βλεννογόνος ὕμνος ἀποξεδόμενος. [Μ.Λ.]

Μητροδωρος. 1) Ὁ Χίος, ἑλληὴν φιλόσοφος, ὁ σπουδαίτατος ἐκ τῆς σχολῆς

τοῦ Δημοκρίτου, μαθητῆς τούτου ἢ τοῦ Νέσου, ἀκμάσας δὲ κατὰ τὸ τελευταῖον τρίτον τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος· συνεφώνει ὡς ἐπὶ πλείστον τῷ Δημοκρίτῳ, ἀπέκλινε δὲ αὐτοῦ κατὰ τινα σημεῖα ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῆς φυσικῆς ἐξηγήσεως. — 2) Ὁ Δαμψακηνός, μαθητῆς τοῦ Ἀναξαγόρου, γνωστός ἐκ τῆς ἀλληγορικῆς αὐτοῦ ἐξηγήσεως τῆς ὁμηρικῆς μυθολογίας. — 3) Ὁ Ἀθηναῖος, φίλτατος μαθητῆς τοῦ Ἐπικούρου, ζήσας 330—277 π. Χ. Συνέγραψε πλείστα βιβλία, ἀναφέρεται δὲ συχνὰ ὑπὸ τοῦ Κινέρωνος ἀποδοκιμαζέοντος τὰς ἀρχάς του. — 4) Ὁ Στρατονίκης, μαθητῆς τοῦ Καρνεάδου (περὶ τὸ 110 π. Χ.) ἀπορρίψας τὴν δόξαν, ὅτι ἡ γνῶσις τῶν ὄντων εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατος. — 5) Ὁ Ἀθηναῖος, φιλόσοφος καὶ ζωγράφος τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος. Ὁ Παῦλος Διμίλιος καταβαλὼν τὸν Περσέα (168) ἐξήγησε παρὰ τῶν Ἀθηναίων φιλόσοφον πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων του καὶ ζωγράφον πρὸς ἐξεικόνισιν τοῦ θριάμβου του· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐπεμψαν τὸν Μ. ὡς τὸν κάλλιστον εἰς ἀμφότερα καὶ ὁ Παῦλος ἐπεδοκίμασε τὴν ἐκλογὴν. — 6) Ἑλλην συγγραφεὺς, ζήσας ἐπὶ Κωνσταντίνου. Σώζονται αὐτοῦ 30 ἐπιγράμματα, ἐν οἷς συζητοῦνται ἀριθμητικὰ προβλήματα. [T.E.M.]

Μητρόπολεις ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι κυρίως ὡς πρὸς πᾶσαν ἀποικίαν ἢ ἐκπέμψασα αὐτὴν πόλις. Ὑστερον δὲ ἐλέγετο οὕτω καὶ ἡ πρωτεύουσα χώρα τινὸς ἢ ἐπαρχίας· ἐνθὺ δὲ ἐν γένει ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ μία μόνον πόλις ἔφερε τὸ ἐπώνυμον, ἐκτὸς τῶν ἐκ διαφόρων ἀλλοτε ἀνεξαρτήτων μερῶν συντεθειμένων ἐπαρχιῶν, ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἐπαρχίᾳ Ἀσίᾳ ἐδόθη τοῦτο εἰς διαφόρους πόλεις ὡς τιμητικὸς τίτλος. Ὁ ἐπίσκοπος εἰς τοιαύτας πόλεις ἐλέγετο μητροπολίτης (βλ. Ἐπίσκοπος), ὁ δὲ κύριος ναὸς αὐτῆς ἐπίσης μητρόπολις. — Ὡς κύριον ὄνομα πόλεων ἀπαντᾷ κυρίως ἐν Λυδία, Φρυγίᾳ κλ. Μία τοιαύτη πόλις ἔκειτο μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Σμύρνης, ἀλλῇ δ' ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιστάτη πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας, ὅπου εὐρίσκετο καὶ ἑτέρα τοῦ ὀνόματος τούτου πόλις. Ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι γνωστὴ ἦτο κυρίως ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ Μ., σχηματίζουσα εἶδος τετραπλεύρου μετὰ τῶν πόλεων Τρίκκης, Πελλινναίου καὶ Γόμφων. Ἐκεῖτο δὲ Ἰλαδὴ παρὰ τὸ νῦν χωρίον Παλαιόκαστρον, ὅπου 1 1/2 ὥρ. ΝΔ τῆς Καρδίτης σώζονται τὰ εἰρεπία αὐτῆς. Τῷ 198 π. Χ. κατελήθη ὑπὸ τοῦ Φλαμίνιου, μνημονεύεται δὲ κατὰ τὴν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἰεροκλέους καὶ ἔφερε κατὰ τὸν Μέσσην αἰῶνα τὸ ὄνομα Νεαί Πάτραι. Ἀλλῇ πάλιν Μ. ἔκειτο ἐν Ἀκαρνανίᾳ οὐ μακρὰν τοῦ Ἀχελώου ὅπου νῦν τὸ χωρίον Ἀετοῦ, ἐνεπρήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Γ' τῆς Μακεδονίας. Τέλος ἀναφέρεται καὶ Μ. ἐπὶ τῆς

Ἀ παραλίας τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, μετ' ἀκροπόλεως. [Α.Α.]

Μητρορραγία, ἡ ἀπὸ τῆς μήτρας αἱμορραγία. Αὕτη συμβαίνει φυσιολογικῶς μὲν κατὰ τὴν ἔμμηνον κάθαρσιν, παθολογικῶς δὲ ἐπὶ διαφόρων νόσων τῆς μήτρας, οἷον ἐπὶ νεοπλασμάτων αὐτῆς καὶ μητρίτιδος, κατὰ τὸ τέλος τῆς κυήσεως ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς λοχείας, κατ' αὐτὴν τὴν ἔμμηνον κάθαρσιν, ἀποβαλλομένου ὑπερβλινικοῦ ποσοῦ αἵματος (μηνορραγία), ἐπὶ ἐκτρώσεως κλ. Δύνανται δὲ αἱ Μ. νὰ ἐμβάλωσιν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν διὰ τῆς ἀθονίας αὐτῶν ἢ νὰ διαταράξωσι τὴν ὑγίαν διὰ τῆς συχνῆς αὐτῶν ἐπαναλήψεως. Κατὰ τὴν Μ. ἀπαιτεῖται ἀπόλυτος ἡσυχία ἐν ὀριζοντίᾳ ἐπὶ τῆς βράχως κατακλίσει, κανονισμὸς τῆς φροδευσεως δι' ἐλαφρῶν ὑπακτικῶν, ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τοῦ ὑπογαστρίου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, πλύσεις ἐσωτερικαὶ διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ στυπτικῶν διαλυμάτων (ταννίνης, στυπτηρίας, ὑπερχλωριούχου σιδήρου, ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ τῶν μέσων τούτων ὁ ἐπιποματισμὸς ἦτοι ἀποφραγῆς τοῦ κόλπου καθ' ὅλον τὸ μῆκος του δι' ἀντισηπτικοῦ βάμβακος (ἢ γάζης) ἐπιπεπασμένου διὰ στυπτικῆς κόνεως. Αἱ πάσχουσαι συχνὰς Μ. θρῆλονται ν' ἀποφεύγωσι τὰ διεγερτικὰ ποτὰ (καφέν, τέϊον, οἶνον, ζυθον), τὰς ψυχικὰς διεγέρσεις καὶ τὰς σωματικὰς συνταράξεις (χορὸν, ἀσκήσεις). [Μ.Α.]

Μητροσκόπειον. Βλ. Μήτρα.

Μητροφάνης. 1) Ἐπίσκοπος Σμύρνης κατὰ τὸ β' ἡμισιοῦ τοῦ Θ' αἰῶνος, γνωστός ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ ὡς ἐχθρὸς Φωτίου τοῦ πατριάρχου Κων/πόλεως, ὡς ἐκ τούτου δὲ δις ἀνογκασθεὶς νὰ ἐγκαταλίπη τον θρόνον του καὶ καθαιρεθεὶς 880, ἀποθανὼν δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος. — 2) Μ. ὁ Δ', πρῶτος πατριάρχης τῆς Κων/πόλεως, υἱὸς τοῦ Δομετίου, ἐξαδέλφος δὲ Προβίου τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐπατριάρχευσε δέκα ἔτη, πικθανῶς 315—325. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη ἡ Κων/πολις καὶ συνήλθεν ἡ α' οἰκουμ. σύνοδος· ἀπέθανε δὲ ἐν ἡλικίᾳ 117 ἐτῶν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τῇ 4 Ἰουνίου. — 3) Μ. ὁ Β', πατριάρχης τῆς Κων/πόλεως ἐκλεχθεὶς τῷ 1440 τῇ προτάσει τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου, ὑπάρξας δὲ πρὶν μητροπολίτης Κυζίκου. Ὑπέγραψε τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, καθηρέθη δὲ διὰ τοῦτο 1443 ὑπὸ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις συνόδου τῶν ἄλλων τριῶν πατριαρχῶν. Ἐνθὺ δὲ ἡγωνίζετο νὰ πείσῃ τὸν αὐτοκράτορα ἵνα ἐφαρμοσθῶσι τὰ ἐν Φλωρεντίᾳ ἀποφασισθέντα, ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει. — 4) Μ. ὁ Γ', πατριάρχης τῆς Κων/πόλεως. Ἦτο υἱὸς κεραμεμπούρου βουलगάρου, γενν. ἐν Χασκίῳ τῆς Κων/πόλεως, ἐ-

γένετο δὲ 1551 μητροπολίτης Καισαρείας καὶ ἐπατρίρχευσεν εἰτα δὲς, 1565-72, ὅποτε ἀντικατεστάθη διὰ Ἱερεμίου τοῦ Β', καὶ πάλιν διαδεχόμενος τοῦτον τῷ 1579 ἀπέθανε τῷ 1580. Ἦτο φίλος τῶν γραμμάτων, εὐνόει δὲ καὶ τοὺς παπικούς καὶ τοὺς διαμαρτυρομένους, ποθῶν νὰ ἐνώσῃ τὴν Δυτικὴν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. — 5) Μ. Κριτόπουλος. Βλ. Κριτόπουλος. [Ε.Ι.]

Μητρώον (Ἀρχαιολ.). Βλ. Ἀρχεῖον.

Μητρώον ἀρρένων καλεῖται βιβλίον εἰς τριπλῶν συντασσόμενον, ἐν ᾧ κατ' ἔτος ἐγγράφονται ἐν ἐκάστῳ δήμῳ διακεκριμένως δι' ἑκάστον χωρίον τὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐκείνο γεννηθέντα ἀρρένα τέκνα ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων συλλεγομένων κατὰ τὰς λεπτμερεῖς τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου διατάξεις καὶ τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἀστικοῦ νόμου. Τῶν τριῶν τούτων πρωτοτύπων τοῦ Μ. μετὰ τὰς ἀναγκαῖας ἐξελέγξεις καὶ θεωρήσεις, ἐν μὲν φυλάσσεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ πρωτοδικείου, ἐν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ ἐν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς νομαρχίας. Κατὰ δεκαετιὰν τὰ ἐτήσια ταῦτα μητρώα ἐκτίθενται εἰς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδικαζόμενα χρησιμεύουσι πρὸς σύνταξιν τοῦ «μητρώου τῆς δεκαετίας τῶν ἀρρένων» ἐκάστου δήμου εἰς τρία ἐπίσης πρωτογραφα. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ μητρώου τούτου συντάσσεται ὁ στρατολογικὸς κατάλογος ἐκάστου ἔτους. [Πφ.]

Μητσόπουλος Ἡρακλῆς. Εἰς τῶν ἐπιστημοτέρων ἐπιστημόνων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Πάτραις κατὰ τὸ 1816, τὰς δὲ γυμνασιακὰς του σπουδὰς διήρυσεν ὡς ὑπότροφος τοῦ Καποδιστρίου εἰς τῷ ἐν Αἰγίνῃ ἱδρυθέντι γυμνασίῳ, οὗτινος προϊστάτω δ' αἰοιδίμος Γεννάδιος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1831 ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας διετελέσεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ὑπάλληλος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Τῷ 1837 ἀπεστάλη κατὰ θερμὴν σύστασιν τοῦ Γενναδίου ὑπότροφος εἰς Γερμανίαν μετὰ τοῦ Β. Οἰκονομίδου καὶ ἐσπουδᾶσεν ἐν Μονάχῳ καὶ Βερολίνῳ φιλολογίαν καὶ φυσικὰς ἐπιστήμας. Τὸ 1844 ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα διετελέσεν ἐπὶ ἑν ἔτος καθηγητῆς ἐν τῷ ἐν Πάτραις γυμνασίῳ. Κατὰ δὲ τὸ 1845 διωρίσθη καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἀντὶ τοῦ τότε διὰ πολιτικῶς λόγους ἀπολυθέντος Δομνάνδου. Ἐδίδαξε δὲ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ζωολογίαν, Γεωλογίαν καὶ Ὀρυκτολογίαν ἐπὶ 47 ἔτη, κατὰ δὲ τὸ 1851 καὶ Φυσικὴν ἐπὶ ἑν ἔτος ἀντὶ τοῦ μακαρίτου Στρούμπου ἀπουσιάζοντος. Πρὸς δὲ τούτοις ἐδίδαξε καὶ ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ Φυσιολογίαν, Λογικὴν καὶ Φυσικὴν ἐπὶ 44 ἔτη ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ θανάτου του, καὶ ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Παρθενιαγωγείῳ ἐπὶ 25 ἔτη Φυσικὴν ὑπηρετῶν σύναμα ἐν αὐτῷ πρῶτον μὲν ὡς σύμβουλος, ἔπειτα δὲ καὶ ὡς ἀντιπρόεδρος.

Συνέγραψε πολλά, ἀλλὰ μόνον τὴν Στοιχειώδη ψυχολογίαν του ἐξέδωκε καὶ δύο μεταφράσεις τῶν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν Ἰουλίου Σμῖθ γενομένων περιγραφῶν τῶν σεισμῶν τοῦ Αἰγίου καὶ τῆς Κεφαλληνίας. Ὁ Μ. ἐγένετο εἰς τῶν ὠφελιμοτάτων εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν τῆς μόλις ἀπελευθερωθείσης πατρίδος ἀνδρῶν, πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας διὰ τὴν ὥραιαν αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν γλῶσσαν καὶ τοὺς ἐπιτυχισταίους ὁρους οὓς ἐδημιούργησεν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 25 Ἰανουαρίου τοῦ 1892.

Μηχαλέττα. Χωρ. τοῦ δήμου Καλαμῶν, μετὰ 200 κατ. [Μ.Σ.]

Μηχαναὶ καλοῦνται ἐν γένει κατασκευάσματα δι' ὧν δυνάμεις τις μεταδίδονται ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα. Καὶ ἅπλα ἰ μὲν Μ. λέγονται τὸ κεκλιμένον ἐπίπεδον, ὁ κοχλίας, ὁ σπῆν, ἡ τροχαλία, ὁ τροχὸς καὶ ὁ μοχλὸς (βλ. τὰς λ.). αἱ δὲ περίπλοκοι καὶ ποικιλιώταται σύνθετοι Μ. εἰσὶν ἄθροισμα ἀπλῶν μηχανῶν τελεσφόρως πρὸς σκοπὸν τινὰ διατεταγμένων, σύγκεινται δὲ ἅλ. ἐκ μερῶν ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖ ἀπλὴν τινὰ Μ. Αἱ Μ. χρησιμεύουσι τοῦτο μὲν εἰς τὴν σκόπιμον χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως, τοῦτο δὲ εἰς τὴν κατανίκησιν δυνάμεως τινος διὰ σχετικῆς μικροτέρας, ὡς ἐξετέθη π. χ. ἐν τῷ ἀρθρῳ Κεκλιμένον ἐπίπεδον. Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐπίσης εἰρημένων γίνεται ὅλην τὸ ἰσχύον περὶ πασῶν τῶν Μ., ὅτι δηλ. δι' αὐτῶν εὐκολύνονται μὲν αἱ ἐργασίαι, δὲν ἐλαττοῦται ὁμῶς τὸ πρὸς ἀποτελεῖσιν αὐτῶν ἀπαιτούμενον ὀλικὸν ποσὸν τοῦ μηχανικοῦ ἔργου. Ἀλλὰς λέξεσιν ἀδυνατοῦμεν δι' οἷουδήποτε συνδυασμοῦ Μ. νὰ παραγάγωμεν ἀποτελέσματα ἀνεῦ ἀντιστοίχου δαπάνης ἔργου, οὐ μόνον ἴσου πρὸς τὸ ἐπιζητούμενον ἀλλὰ καὶ μεγαλητέρου μάλιστα διότι μέρος τῆς καταβαλλομένης δυνάμεως δαπανᾷται ἀνεῦ ὁρατοῦ ἀποτελέσματος εἰς κατανίκησιν τῆς τριθείς ἐν ταῖς μηχαναῖς (μεταβαλλόμενον εἰς θερμότητα). Ἐκ τῶν εἰρημένων καταφαίνεται καὶ τὸ μάταιον τῆς ζητήσεως τοῦ ἀεικινήτου, ὅπερ θὰ ἦτο μηχανὴ αὐτομάτως κινουμένη, ἀνεῦ δηλ. δαπάνης δυνάμεως τινος. [Σπ.]

Μεχανικὴ καλεῖται τὸ μέρος τῆς Φυσικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν νόμων τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς κινήσεως τῶν σωμάτων. Διαίρεται δὲ εἰς στατικήν, πραγματευομένην περὶ τῶν νόμων καθ' οὓς πλείονες δυνάμεις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος ὁρῶσαι ἰσορροποῦσι, καὶ δυναμικήν, διδάσκουσαν τοὺς νόμους καθ' οὓς κινεῖνται τὰ εἰς μὴ ἰσορροπούσας δυνάμεις ὑποβεβλημένα σώματα. Καθῶσον δὲ πραγματεύεται τοὺς νόμους τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς κινήσεως στερεῶν σωμάτων ἢ ὑγρῶν ἢ ἀερίων διαίρεται

εἰς κυρίως Μηχανικὴν ἢ Γεωμηχανικὴν (Γεωστατική, Γεωδυναμική), Ὑδρομηχανικὴν (Ὑδροστατική, Ὑδροδυναμική ἢ Ὑδραυλική) καὶ Ἀερομηχανικὴν (Ἀεροστατική, Ἀεροδυναμική). Ἡ θεωρητικὴ αὕτη Μ. ἐφαρμοζομένη εἰς τὰς μηχανὰς ἢ τὰ μόνιμα τεχνικὰ ἔργα (οἰκοδομαί, γέφυραι) ἀποτελεῖ τὴν Ἐφαρμοσμένην Μ. Ἰδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς Μ. ἐγένετο ὁ Ἀρχιμήδης, ἐρευνήσας τὴν θεωρίαν τῶν ἀπλῶν μηχανῶν (βλ. Μηχανή), τοῦ κέντρου τοῦ βάρους κτλ. καὶ ἐφαρμόσας ταύτας εἰς τὰς ἐφευρέσεις του πολεμικῶν καὶ ἀλλῶν μηχανῶν. Ἐκ τῶν Ἀλεξανδρινῶν διεκρίθησαν ἐν τῇ Μ. ὁ Κτησίβιος, ὁ Ἀνθέμιος καὶ οἱ δύο Ἡρώνες. Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀνέπτυξαν αὐτὴν ἐν τῇ Δύσει οἱ Γουίλδος Οὐδάλδης, Βενεδέττης, Ταρτάλια, Σίμων Στεβίνος, Γαλιλαῖος, Τορικέλλης, Οὐγενς, Βορέλλης, Καρτέσιος, Οὐάλλης, ὁ μέγας Νεύτων, ὁ μελετήσας καὶ τοὺς νόμους τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ ἰδρύσας τὴν Οὐρανίαν Μ., Λάιβνις, οἱ δύο Βερνούλλη, Μαριόττος, Εὐλερος κλ. Τέλος ἐκ τῶν νεωτέρων χρόνων διεκρίθησαν οἱ Λαγκράνζ, Λαπλάς, Γάους, Κίρχοφ, Τόμσον κλ. Τὰς ἐργασίας τῶν ἀνδρῶν τούτων βλ. ἐν συντόμῳ εἰς τὰ ἰδιαίτερα περὶ αὐτῶν ἀρθρα. [Σπ.]

Μηχανικὸν ἔργον. Βλ. Ἔργον.

Μηχανικὸν σῶμα τοῦ στρατοῦ. Βλ. Τεχνικὰ ὅπλα.

Μιάδα. Κωμόπολις τοῦ σύγγρ. κομητᾶτος Νούτρα, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὀρνυμένου ποταμοῦ. ἔχει 9997 κατ. κυρίως Σλαβόφους καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως ἐριούχων καὶ λινῶν ὑφασμάτων [Μ.Σ.]

Μιάμι-Ἡρῆ διωρυξ. Μεγάλῃ διωρυξί τῆς Βορείου περ. πολιτείας Ὁχάιο, συνδέουσα τὴν Ὁχάιο μετὰ τῆς λίμνης Ἡρῆς, ἔχουσα δὲ μήκος 454 χμ. [Μ.Σ.]

Μισοτσέ καλεῖται ἀπολιτίτος λαὸς τις τῆς Νοτίου Κίνας, μεγάλως διαφέρων ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν Σινῶν, ἐμὲλῶν δὲ καὶ ὅλως διάφορον γλῶσσαν. Ὑπὸ τινῶν θεωροῦνται οἱ Μ. ὡς πρῶτοι κατοικοὶ τῆς Ν. Κίνας. [Μ.Σ.]

Μισοῦλης Ἀνδρέας. Περίφημος ἥρως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ναύαρχος τοῦ ἑλλην. στόλου, γενν. κατὰ τὴν γενικὴν παράδοσιν τῇ 20 Μαΐου 1769 ἐν Ὑδρᾷ, υἱὸς τοῦ Δημητρίου Βώκου, ὅστις μετὰ τῆς οἰκογενείας του κατέστη ἐν τῇ Ὑδρᾷ κατὰ τὸ 1768 ἐκ τοῦ χωρίου Φύλλων τοῦ δήμου Χαλκιδίδων τῆς Εὐβοίας. Ἀλλὰ πιθανώτερον φαίνεται καὶ ὑποστηρίζεται ὑπὸ σπουδαίων ἀποδείξεων, ὅτι ἐγεννήθη ἐν Φύλλοις, ὁπόθεν ἠναγκάσθη ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν, φονεῖσας Τούρκον ἀτιμωμένον τὴν ὥραιαν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς του, νὰ διαφύγῃ εἰς Ὑδραν, πατρίδα τῆς μητρὸς

του (βλ. κυρίως ἐφθμ. Εὐρίπην 1894 ἀρ. 1447 κέ.). Ἐν Φύλλοις σώζεται εἰσέτι ἡ πατρικὴ του οἰκία καὶ δὴ ἐν θέσει, ἥτις μέχρι τῆς σήμερον καλεῖται Βωκεία. Παῖς ἐτι ὢν ἐδείξε μεγάλην φιλοτιμίαν καὶ πεποιθῆσθαι εἰς τὴν ἱκανότητά του, εἴτε βοηθῶν τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὰς ἐμπορικὰς τῶν θαλασσοπλοίας, εἴτε καὶ μόνος ἐρμώμενος εἰς ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις, ὡς π. χ. ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τὰς τότε πειρατικὰς ἀνὰ τὰ Αἰγαῖον καὶ μέχρις Αἰγύπτου ἐκδρομὰς, διδὲ καὶ ἐπεκλήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Λάμπρος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ περιφήμου Λ. Κατσώνη· μόλις δὲ δεκαεξαέτης ὢν κατώρθωσεν ἡ ἀναδείχθη πλοίαρχος ἐνὸς τῶν πλοίων τοῦ πατρὸς του. Πολλὰ δὲ ἀνέκδοτα φέρονται περὶ τοῦ ἱρώτου δι' οὗ κατὰ μικρὸν ἀπέκτησε περιουσίαν. Ἀγρόσας ἐν Χίῳ (ἢ Κρήτῃ) ὀθωμανικὸν πλοῖον φέρον τὸ ὄνομα Μισοῦλ προσέλαβε τὸ ὄνομα Μισοῦλης· οἱ ὁπαδοὶ τῆς γνώμης ὅτι ἔνεκα τοῦ φόνου τοῦ Ὀθωμανοῦ διέφυγεν εἰς Ὑδραν λέγουσιν οὐχὶ ἀδικῶς ὅτι τὴν μεταβολὴν τοῦ ὀνόματος ἐξῆγει ἀρκοῦντως ὁ σκοπὸς νὰ ἀποκρυφθῇ ἐπιμελῶς ἀπὸ τῶν Τούρκων. Ὁ ἑλληνιστὴς λαὸς ὅμως ἐπλασεν ἀλλήν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος, ἐκ τῆς παρακλειούσεως τοῦ κυβερνήτου πρὸς τοὺς ἐρέτας «μία οὔλοι». Ἐπιτυχὴν εἰς τὰς ἐμπορικὰς του ἐπιχειρήσεις ὁ Μ. ἠγόρασε τῇ 1802 ἐν Ἑνετίᾳ πολυτελέστατον πλοῖον, ἀξίας 300 χιλ. δραχμῶν. Κατὰ τὴν τότε πόλεμον τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰσπανίας, ὅτε οἱ Ἀγγελοὶ ἀπέκλεισαν τοὺς Ἰσπανικοὺς λιμένας καὶ ἀπηγόρευσαν ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν εἰσόδον ἀλλῶν πλοίων, ὁ Μ. μετὰ μεγάλου φορτίου οἴτου διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν Ἀγγλῶν εἰσῆλθεν εἰς Γάδεира, ὅπου ἐπώλησε τὸ φορτίον του μετὰ μεγάλου κέρδους, ἀναχωρῶν δὲ συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ ἐπρόκειτο νὰ ὑποστῇ τὴν ταχθεῖσαν τιμωρίαν· ἐν τούτοις ὁ ναύαρχος Νέλσον ἐκτιμήσας τὴν γενναϊότητα, μεθ' ἧς ὁμολόγησε παραρηκίᾳ ὅτι εἰλκύσθη ὑπὸ τοῦ κέρδους καὶ ἀνέμενε τὴν ποινὴν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἐλευθέρων. Τὸ ὥραϊον αὐτοῦ πλοῖον ἀπώλεσε τῇ 1804 προσκρούσαν εἰς ὕψαλον κατὰ τὰς ἰσπανικὰς ἀκτὰς· σωθεὶς δὲ αὐτὸς μετὰ τοῦ πληρώματος, μετέβη ἐπὶ ὑδραϊκοῦ τινος πλοίου ἐκ Γαδεירות εἰς Γένουαν, ὅπου ἠγόρασε νέον πλοῖον. Δεῖγμα τῆς ἐν πολέμῳ γενναϊότητός του ἔδωκε τῇ 1511, ὅτε συνήντησε κατὰ τὰ παράλια τοῦ Παπικοῦ κράτους γαλλικὴν καταδρομικὴν ναυμαχίαν μετ' αὐτοῦ πολὺ κραταιότερου ὄντος δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ἀποκρούσας τὰς προσβολὰς του ἐπώθη τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης. Ἐταξιδευσεν δὲ ἐμπορευόμενος μέχρι τοῦ 1816, ὁπότε ἐγκατεστάθη μονίμως ἐν Ὑδρᾷ καὶ ἀφιερῶν εἰς τὸ ἐμπόριον ἀποικιακῶν εἰδῶν.

Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ

Αλέξανδρος Κουντουριώτης ανεγνώρισεν ἐν τῇ Μ. τὸν κάλλιστον ἀρχηγὸν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τῆς Ὑδρας καὶ οὕτως ὁ Μ. διε-
δέξατο περὶ τὸ τέλος τοῦ 1821 τὸν Ἰάκωβον Τομπάζην ὡς ναύαρχος τῆς Ὑδρας, καταστὰς οὕτως τρόπον τινὰ καὶ ἀρχιναύαρχος τῶν 3 ναυτικῶν νήσων. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀνδρα-
γάθημα ὑπῆρξεν ἡ ναυμαχία τῶν Πατρῶν, 20 Φεβρ. 1822, ὅπου μετὰ 40 πλοίων ἐπετίθη κατὰ τοῦ λαμπροῦ στόλου τοῦ Μεχμέτ, τὸ κατ' ἀρχὰς μόνος μετὰ τοῦ πλοίου του βίβθεις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εἴτα δὲ παρασύρας καὶ τὰ λοιπὰ καὶ διαδόσας τὸν τρόπον εἰς τὰ τουρ-
κικὰ σφοδρὰς ὅμως ἀνέμους ἐχώρισε τοὺς μαχημένους. Δυστυχῶς ὁ Μ. δὲν ἐπρόλαβε τὴν σφαγὴν τῆς Χίου ἣν ἐξετέλεσεν ὁ διάδο-
χος τοῦ Μεχμέτ Καρα-Ἀλῆς, διότι ὁ τουρ-
κικὸς στόλος εἶχεν ἤδη ἀπάρει, ὅτε ὁ ἑλλη-
νικὸς ἐφθασεν εἰς τὴν ταλαίπωρον νῆσον· συν-
αντήσας δὲ διὰ τῆς ναυαρχίδος του μόνον τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα ἐμονομάχησεν ἐπὶ διω-
ρον μετ' αὐτῆς, μεθ' ὃ ἐχώρισθησαν τὰ πλοῖα ἀλλήλων, Ἀλλ' ὁ ὑπ' αὐτοῦ σταλὲς Κανά-
ρης κατώρθωσεν εἴτα νὰ τινάξῃ εἰς τὴν ἀέρα τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα καὶ κατεδιώχθη εἴτα ὁ στόλος μέχρι τῶν Δαρδανελλίων. Νέ-
ας δάφνας ἤρατο ὁ ὑπὸ τὸν Μ. στόλος κατὰ τοῦ διαδόχου τοῦ Καρα-Ἀλῆ Ἀδδουλλάχ, ὅστις μετὰ μεγάλης ναυτικῆς δυνάμεως προσ-
ῆλθετο εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον ἵνα τρο-
φοδοτήσῃ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ Τούρκους· τὴν 7 Σεπτεμβρ. οὗτος ἐπέπεσε παρὰ τὴν Τρικράνην νῆσον κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου τόσον βαρὺς καὶ ραγδαίως ὥστε διέσπασεν αὐτὸν ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἔφυγον τὰ πλοῖα ἀλλὰ ἀλλαχού.
Ὁ Μ. ἐσήμανε τὴν ἀποχώρησιν πρὸς τὸν ἀντικυρ λιμένα τοῦ Μίσσητος· εἴτα δὲ, ἡρ-
χίσας μὲν τὴν ἐπιθεσιν ὁ Κριεζῆς διὰ πυρπο-
λικῶν, προσελθόντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἑλ-
ληνικῶν πλοίων καὶ γενικῆς γενομένης τῆς ναυμαχίας, οἱ ἐχθροὶ ἐτράπησαν τέλος εἰς φυγὴν. Νέα πρόπειρα τοῦ Ἀδδουλλάχ νὰ ἐ-
πιστιτίσῃ τὸ Ναύπλιον, ἀπέτυχεν ἐπίσης, τῶν ἑλλήνων πλοίων σχηματισάντων ἀδιάρρηκτον φραγμόν· ἀποτέλεσμα δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων ὑπῆρξεν ἡ παράδοσις τοῦ Ναυπλίου. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει, τῇ 15 Σεπτ., ὁ ὑπὸ τὸν Μ. στόλος συνῆψε κρατεράν ναυμαχίαν μετὰ τοῦ τουρκικοῦ μεταξὺ Λήμνου καὶ Ἀθῶν, καθ' ἣν τέλος διασπασθεὶς ὁ τουρκικὸς ἐ-
σκορπισθῇ μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐπῆλθε δευτέρα ναυμαχία, μεταξὺ τοῦ Παγασητικοῦ καὶ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, καθ' ἣν ὁ Κανάρης καὶ ὁ Νικέδημος καὶ οἱ ἄλλοι πλοίαρχοι ἀπεδι-
ώξαν τοὺς ἐχθροὺς πέραν τοῦ Ἀρτεμισίου. Τῷ 1824, κυριευθέντων τῶν Ψαρῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὁ Μισούλης ἀποβὰς εἰς τὴν νῆσον ἐφόνευσε τοὺς ἐν αὐτῇ ἐχθροὺς ἡ ἀπεδίω-
ξεν εἰς τὰς ἐκεῖ ἐλλειμενισμένας εἰκοσι κα-
νονοφόρους τῶν καὶ ταύτας ἐξώθησεν εἰς τὰ

παράλια τῆς Χίου καὶ διέσθαιρε. Τὸν πρὸς προστασίαν τῆς Σάμου περιπολοῦντα ἑλλήν. στόλον κατέλαβε τῇ 29 Αὐγούστου ὁ πεντα-
πλάσιος ἀπὸ Καλύμνου ἐρχόμενος τουρκικὸς εἰς δύο μέρη διηρημένον· 40 δηλ. πλοῖα μετὰ τῶν πυρπολικῶν παρέπλεον τὴν νησίδα Φάρ-
μακον, τὰ δὲ λοιπὰ 20 ὑπὸ τὸν Μ. καὶ τοὺς ἀρίστους πλοίαρχους ἔμειναν εἰς τὸν Ἰασσι-
κὸν κόλπον, μὴ δυνάμενα νὰ ἀμύνωσι τὸ ἀ-
κρωτήρ. Γέροντα ἔνεκα ἐναντίου ἀνέμου. Κατὰ τούτων ἐπιτεθεὶς ὁ τουρκικὸς στόλος προσεπάθησε νὰ τὰ καταστρέψῃ, εὗρεν ὅμως ἀνίστασιν ματαιώσαν τὴν ἀπόπειραν ὁ Κριεζῆς, εἴτα δὲ καὶ ἄλλοι κατώρθωσαν νὰ διεκγύωσιν εἰς Φάρμακον, ὅθεν λαμβάνον-
τες πυρπολικά ἐπετέθεισαν μανιωδῶς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὁ δὲ Μ. διαλαθὼν καὶ αὐτὸς τὴν προσοχὴν τούτων ἐφθασεν εἰς τὰ λοιπὰ πλοῖα, μεθ' ὧν ἠνωμένος ὑπεστήριξε τὸν Κανάρην, πολεμοῦντα τὴν ναυαρχίδα, ἥς ἀνα-
τιναχθεὶς οἱ κατάπληκτοι ἐχθροὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ καταδιώχθησαν μέχρι τῆς Καλύμνου. Πάλιν τὴν 10 Σεπτεμβρ. προσέ-
πλευσεν ὁ ὑπὸ τὸν Ἰμπραὶμ στόλος σκοπῶν νὰ διαρρήξῃ παρὰ τὴν Ἰκαρίαν τὸν φραγμένον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἵνα ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς Σα-
μου. Οἱ Ἕλληνες ὑπεγύρουν· ἀλλὰ ὁ Μ. μετὰ 4 ἄλλων πλοίαρχων ἀντετάχθησαν διὰ τῶν μικρῶν 5 πλοίων τῶν καθ' 170 μεγάλων τόσον γενναίως ὥστε τέλος ὑπισθοχώρησαν οἱ ἐχθροὶ ἀρχομένης τῆς νυκτός. Ὅτε τῷ ἐπο-
μένῳ ἔτει (1825) ὁ Ἰμπραὶμ ἀποδιδασθεὶς εἰς Μεθώνην ἐπολιόρκει τὸ Νεόκαστρον, ὁ Μισιοδωρῶν μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελο-
ποννήσου, ἐκώλυε τὴν προσέλευσιν τοῦ ἐν Κρήτῃ ναυλογεῶντος ἐπικουρικοῦ αἰγυπτια-
κοῦ στόλου. Ἀλλὰ ἐπελθούσης μεγάλης τρι-
κυμίας τῇ 25 Μαρτίου πολλὰ πλοῖα αὐτοῦ ἔπαθον σπουδαίας βλάβας· καὶ ἔπλευσε μὲν εἰς Κρήτην καὶ τῇ 11 Ἀπριλίου καταβυθί-
σας μονόκροτον αἰγυπτιακὸν ἠνάγκασεν ἐλο-
κληρῶν τὸν στόλον εἰς οπισθοχώρησιν, εἴτα δὲ τῇ 22 Ἀπρ. ἀναφανείς πρὸ τῆς Μεσση-
νίας συνῆψε μάχην μετὰ τοῦ Ἰμπραὶμ, καθ' ἣν οὗτος ἀπεκρούσθη εἰς Μεθώνην, καὶ ἀπε-
βιβάσθη εἰς Σφακτηρίαν, ἐξ ἧς ἐξήρτα ἡ τύχη τοῦ Νεοκάστρου καὶ ὅλης τῆς Πελο-
ποννήσου, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ματαιώσῃ ἐπὶ πλέον τὸν κατάπλεον τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου καὶ τὴν κατὰ τῆς Σφακτηρίας ἐπιθε-
σιν τοῦ Ἰμπραὶμ (25 Ἀπριλ.). Καὶ κατὰ ταύ-
την δὲ ἐπολέμησαν ὡςλέοντες οἱ Ἕλληνες, δὲν κατώρθωσεν ὅμως ὁ Μ. νὰ διαρρήξῃ τὸν πρὸ τῆς Σφακτηρίας στόλον, ἔπεσε δὲ με-
ταξὺ ἄλλων ὁ ἥρως Τσαμαδός. Τὸν θάνατον τούτου ἐξεδικήθη ὁ Μ. καὺσας μετ' ὀλίγας ἡμέ-
ρας 28 τουρκικά πλοῖα ἀποτελεῶντα τὸν ὑπὸ τὸν ὑποναύαρχον τῆς Διγύπτου στόλον καὶ ἐν Μεθώνῃ ἀγκυροβολοῦντα. Οὐχὶ ὀλιγωτέρων σπουδαῖα ὑπῆρξεν ἡ δράσις τοῦ Μ. κατὰ τὴν

τελευταίαν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, τρίς τροφοδοτήσαντος τὴν πόλιν καὶ δὴ τελευταίον κατ' Ἰανουάριον 1826, ὁπότε καὶ συνήψε κρατερὰν ναυμαχίαν μετὰ τοῦ τουρκικοῦ στόλου (16 Ἰαν.) καὶ κατετρόπωνεν αὐτόν· νέα ὁμως ἀπόπειρα αὐτοῦ νὰ τροφοδοτήσῃ τὴν στενῶς περικυκλωμένην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πόλιν (τῇ 3 Ἀπρ.) ἠπέτυχε.

Ἐκ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ Μ. κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα μόνον τὰ κυριώτερα ἠδυνήθημεν νὰ ἀναφέρωμεν· ἀλλ' οὐδεμία ἡμέρα τῶν ἐτῶν ἐκείνων παρήλθε χωρὶς νὰ προσθήσῃ ὁ Μ. νέον κλάδον εἰς τὴν στέφανον τῆς δόξης του. Ἰδιαζόντως ἐπαινετὴ εἶνε ἡ μετριοφροσύνη, μεθ' ἧς κατελθόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Κόγγραν Ἰν' ἀναλαβὴ τὴν ἀρχηγίαν τῶν ναυτικῶν δυνάμεων ὁ Μ. ὑπεχώρησε καὶ παρεδέχθη νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τῆς τάξεως τοῦ ναυάρχου εἰς τὴν τοῦ ἀπλοῦ πλοίαρχου (ἡπεθώκεν ὁμως αὐτῷ πάλιν τὸ πρότερον ἀξίωμα τοῦ Καποδίστριας καὶ μεγάλως τότε συνετέλεσεν ὁ Κ. εἰς τὴν ἐξόντωσιν τὴν πειρατείας). Οὐδὲν δὲ ἀφαίρει ἐκ τῆς δόξης του τὸ ὅτι ἐτάχθη ἐπὶ Κυβερνήτου εἰς τὴν ἀντιπολιτευσιν, τὴν λεγομένην συνταγματικὴν μερίδα, καὶ ὅτι παρασυρθεὶς εἰς τὰς παρεκτροπὰς ταύτης καὶ παρὰ τῶν τὰ μέτρα ἐκείνου κατέλαβεν αἰφνης τὰ ἐν τῷ ναυστάθμῳ τοῦ Πόρου πλοῖα καὶ ἔκασεν αὐτὰ (1 Αὐγ. 1831), ὅτε ὁ ῥώσος ναύαρχος τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυβερνήτου μετέβη εἰς Πόρον ἵνα τὰ παραλάβῃ (πρὸς Κ. Καποδίστριας ἐν τ. Δ' σ. 523). Τῷ 1832 ἐστάλη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρὸς τοῦτο πρεσβείας εἰς Βαυαρίαν (μετὰ τῶν Πλαπούτα καὶ Μπότσαρη) ἵνα προσφέρῃ τῷ Ὁθωνί τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος, διωρίσθη δὲ τῷ 1833 ὑποναύαρχος καὶ ἀρχηγὸς τοῦ Ναυτικοῦ Διευθυντηρίου καὶ τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἀντιναύαρχος καὶ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ στόλου. Τῷ 1835 γέγονε σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ Μεγαλόσταυρος τοῦ Σωτήρος, ἀπέθανε δὲ ἐκ φθίσεως τῇ 11 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἐτάφη ἐν Πειραιεὶ παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι· ἡ καρδία του φυλάττεται ἐν τῷ Ναυτικῷ ἀπομαχικῷ ταμείῳ ἐντὸς ἀργυρᾶς κάλπης. Ἐξεδόθη δὲ Βασιλικὸν Διάταγμα δυνάμει τοῦ ὁποίου κατ' ἐξαιρέσιν διέμεινε τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Μ. ὁ Μεγαλόσταυρος αὐτοῦ ἵνα ἀνακαλῇ πάντοτε εἰς τοὺς συγγενεῖς του τὰ ἥρωικά του κατορθώματα, καὶ ἐκόπη τῷ αὐτῷ ἔτι καὶ μετάλλιον εἰς ἀνάμνησίν του, τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Ἑλλήν. νομισματοκοπείου. Ἀνδριάς αὐτοῦ ἀπεκαλύφθη ἐν πανδήμῳ ταλαίῃ τῇ 23 Ἀπρ. 1889 ἐν Σύρῳ. Ὁ Μ. ἦτο πεποικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως δι' ἀναστήματος μὲν γιγαντιαίου, ψυχῆς δὲ ἀτρομήτου καὶ πρὸ οὐδενὸς πεσομένης· κωλύματα ἦτο

χαρὰ τῆς σθεναρᾶς, ἐφ' ὃν ἡδύνατό τις ἐν πάσῃ περιπετείᾳ νὰ ἔχῃ ἀσφαλῆ τὴν πεποίθησιν. Δὲν ἔτυχε μὲν παιδεύσεως καὶ μόλις ἐγνώριζε νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του, ὑπερβαίειν ὁμως κατὰ τὴν νοημοσύνην καὶ τῶν μάλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν καὶ ὡς ναύαρχος ἦτο ἐφάμιλλος τῶν μεγίστων ναυτικῶν ἀνδρῶν τῆς Δ. Εὐρώπης. Κατὰ δὲ τὴν ὁμόφροναν κρίσιν τῶν συγχρόνων του τὰ μέγιστα κατορθώματα οὐδὲ ἴχνος ἀλαζονίας εἶχον ἀναπτύξει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος, ὅστις εἰς τὰς διηγήσεις τῶν ἀνδραγαθημάτων ἐπὶ πᾶσι μάλλον τοὺς συμμαχοῦντας, μόνον ἑαυτὸν ἀποσιωπῶν.

Ἐκ τοῦ γάμου τοῦ Μ. μετὰ τῆς Εἰρήνης θυγατρὸς τοῦ ἱερέως Ἰω. Μπίκου ἐγεννήθησαν 7 τέκνα, 6 υἱοὶ καὶ ἡ Μαρία, σύζυγος τοῦ Γρίκα Θ. Γρίκα καὶ κατόπιν τοῦ Λαζάρου Πινότση. Ἐκ τῶν υἱῶν του ὁ πρῶτότοκος Δ. ἡμῆτριος, γενν. 1794 ἐν Ὑδρᾷ, διέπρεπεν ὡς πλοίαρχος κατὰ τὸν ἀγῶνα. Τῷ 1821 ὡς ἀρχηγὸς στόλου ἑλληνικοῦ διέβη τὸ μεταξὺ Πρίου καὶ Ἀντιρρίου στενὸν καταδιώκων τὸν μέγαν τουρκικὸν στόλον, καίπερ πυροβολούμενος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φρουρῶν, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ἐχθροὺς νὰ καταφύγωσιν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Ναυπάκτου (τὸ ἀνδραγαθίον τοῦτο ἐσφαλμένος ἀποδίδεται ὑπὸ τινων εἰς τὸν πατέρα του Ἀνδρέαν). Ἐλαβε δ' εἴτα μέρος εἰς πολλὰς ναυμαχίας ὑπὲρ τὰς διαταγὰς τοῦ πατρὸς του διακρίθεις διὰ τὸ θάρρος του καὶ μάλιστα ἐν τῇ τῶν Σπεσιῶν. Τῷ 1825 ἐστάλη ὡς κυβερνήτης τῶν πλοίου «Κίμωνος» εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, αἰτούντων τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας· ἀπέθανε δὲ τῷ 1835. Ὁ δευτερότοκος Ἀντώνιος, γενν. ἐν Ὑδρᾷ 1800, ἐγρημάτισε πλοίαρχος καὶ ἀρχιστολὸς τοῦ πατρὸς. Ἀμα τῇ ἐλεύσει τοῦ Ὁθωνος ὠνομάσθη πλοίαρχος Β' τάξεως καὶ διωρίσθη ὑπαπιστής αὐτοῦ. Ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τῷ 1836 ἐν Μονάχῳ, ὅπου εἶχε μεταβῆ συνοδεύων τὸν Ὁθωνα. Ὁ τρίτος Ἰωάννης ἐγενν. 1803 ἐν Ὑδρᾷ καὶ διετέλεσε πλοίαρχος ὑπὲρ τὸν ὑποναύαρχον Σαχτούργην, διακρίθεις εἰς τὴν μεταξὺ Κυθήρων καὶ Κρήτης ναυμαχίαν. Ἀπεβίωσε τῷ 1830 ἐν Ἀθήναις καὶ ἐτάφη ἐντὸς τοῦ Θεσείου, τότε ὄντος ναοῦ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου. Ὁ τέταρτος υἱὸς Ἐμμανουήλ, γενν. 1812, ἐγρημάτισεν ἀξιωματικὸς τοῦ πολεμικοῦ καὶ τελευταίως πλοίαρχος καὶ διευθυντὴς τοῦ Β. Ναυστάθμου. Ὁ πέμπτος Ἀθανάσιος, γενν. 1815 ἐν Ὑδρᾷ, ἐξεπαιδεύθη ὑπὸ τὸν Φίλιππον Ἰωάννου ἐντὸς τοῦ δικροῦ τοῦ «Ἑλλάδος», προσελήφθη δὲ 1829 μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ του Νικολάου δαπάνη τοῦ βασιλέως Αὐστροβίου τῆς Βαυαρίας εἰς τὸ ἐν Μονάχῳ στρατιωτικὸν σχολεῖον καὶ διέμεινεν εἴτα ἐπὶ τριετίαν ἐν τῷ ἀγγλικῷ στό-

λῶ. Καταταχθεὶς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ πολὺμικὸν ναυτικὸν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος διαγγελεὺς καὶ ὑπασπιστὴς του. Τῷ 1855 ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, τῷ δὲ 1857 πρωθυπουργὸς καὶ διετήρησε τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἀξίωμα ἐλόκληρον πενταετίαν ἐν κρίσιμωτάταις περιστάσεσιν. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 1867 ἐν Παρίσις, ὅπου εἶχε μεταβῆ χάριν τῆς πασχούσης υἱείας του. Τέλος ὁ ἕκτος υἱός, Νικολάος, γενν. 1818 ἐν Ὑδρᾷ καὶ ἐκπαιδευθεὶς ἐπίσης ἐν Μονάχῳ καὶ Ἀγγλίᾳ, κατετάχθη εἰς τὸ Β. Ναυτικόν, διετέλεσε δὲ διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καὶ βραδύτερον διαγγελεὺς καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ Ὁθωνος, ἀπέθανε δὲ τῷ 1872. [Γ.Β.]

Μισογυριότης. Ὅρυκτὸν τοῦ βασιρ-
ρόμβου προκλινούς συστήματος, ἀδιαφανές, λάμπειος ἀδαμαντοειδούς, μικρὰς σκληρό-
τητος (2-2.5) καὶ εὐξέστον, εἰδ. βάρους 5.2, χρώματος μολυβδοφαίῳ. Εἶναι ἐννοσις θείου, ἀντιμονίου καὶ ἀργύρου μετ' ὀλίγου χαλκοῦ καὶ σιδήρου. [Δ.Κ.]

Μιάσκη. Πόλις τῆς περιφερ. Τροίκι τοῦ ῥωσ. κυβερνήτου Ὁρεμβούργου, ἐπὶ τοῦ ποτ. Μιάς. ἔχει 9448 κατ. καὶ χρυσοπλ. τήρια εἰς τὰς ὁλθας τοῦ Μιάς καὶ τῶν παραποτα-
μίων του. [Μ.Σ.]

Μίασμα, μiasματικαὶ νόσοι.
βλ. Λοιμώδεις νόσοι.

Μίασμα ἐλῶδες ἢ ἐλειογενὲς καλεῖται τὸ μiasματικὸν ἐκείνο στοιχεῖον ὅπερ ἀφθονεῖ εἰς τὰ ἔλη περιλαμβάμενον, ὅπου προκαλεῖ νόσην φαινόμενα καὶ διὰ τούτους προκαλεῖ τὰς διαλειπόντας ἐλειογενεῖς σπυγνέστατα τοὺς διαλειπόντας ἐλειογενεῖς πυρετοὺς (βλ. τὴν λ.) καὶ τὴν ἐλῶδη κα-
χεξίαν (βλ. λ.). Τὸ συνολὸν τῶν νοσηρῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐλ. Μ. καλοῦσιν οἱ εὐρώ-
παιοι: Μαλάριαν ἀπὸ τοῦ ἰταλικοῦ Ma-
laria, ἐμφαίνοντος τὸν διεσπασμένον ἀέρα τῶν ἐλῶδων τόπων. Καὶ ἄλλοτε μὲν ὑπετί-
θετο ὅτι τὸ μίasma τοῦτο ἦτο νεκρὰ οὐσία, ἀερίον τι ἴσως ἀναπτυσσόμενον ἐκ τῶν ἐν τοῖς τέλμασι τελευμένων ὀργανικῶν ἀπο-
συνθέσεων. Ἀλλ' αἱ ἐρευνᾶι τοῦ Laveran ἀπέδειξαν ὅτι πρόκειται περὶ ζῶντος μι-
κροὐργανισμοῦ, ὅστις εἰς μέγιστα πλῆθη εὐ-
ρίσκεται ἐν τῷ αἵματι τῶν πασχόντων ἐ-
λειογενεῖς πυρετοὺς (πλασμοδία τοῦ Lave-
ran, πρὸς τὸν πυρετὸν διαλειπόντες), τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ ὀφείλων εἰς τὰς ῥηθείας ἐν τόποις ὑγροῖς καὶ ἐλῶδῃν ὀργανικὰς ἀποσυν-
θέσεις [Π.Ι.]

Μισγίδες καλοῦνται ἐν Ἀμερικῇ οἱ ἐκ τῆς ἀναμιξεως διαφόρων ἀνθρωπίνων φυλῶν γεννηθέντες· διακρίνονται δὲ οὕτω κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἀναμιξεως εἰς διαφόρους τάξεις, ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι οἱ Μουλαττοι (ἐκ

λευκῶν καὶ μαύρων), οἱ Μεστίτσοι (ἐκ λευ-
κῶν καὶ Ἰνδιῶν), ὡς καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀναμι-
ξεως τούτων μετὰ λευκῶν τέκνα. [Β.Ε.]

Μισογέτης (Μάρκος Minghetti). Ἰ-
ταλὸς πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ συγγραφεὺς, γενν.
ἐν Βολωνίᾳ τῷ 1818. Ἐπεδύθη εἰς μελέτας
τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν κατ' ἀρχὰς καὶ βρα-
δύτερον τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἐπιστρέ-
ψας οἶκαδε τῷ 1846 ἐκ μακροχρονίου περιηγή-
σεως εἰς Γαλίαν, Ἑλβετίαν, Γερμανίαν
καὶ Ἀγγλίαν, ἐξέδωκεν ἐπὶ βραχὺ μετ' αλ-
λων τὴν ἐφημερίδα Il Felsineo· τῷ 1847
διωρίσθη μέλος τοῦ συμβουλίου τῶν οἰκονομ-
ικῶν ἐν Ῥώμῃ, καὶ διετέλεσε τῷ 1848 ἐπὶ
βραχὺν χρόνον ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἐρ-
γῶν ἐν τῷ ὑπουργείῳ Ἀντωνέλλῃ· εἶτα δ' ἐ-
τάχθη ὑπὸ τὸν Ἀλβέρτον-Κάρολον ὡς μέ-
λος τοῦ ἐπιτελείου καὶ διεκρίθη εἰς τὴν μά-
χην τοῦ Goito· μετὰ βραχείαν διαμονὴν ἐν
Ῥώμῃ ἀπεσύρθη τῷ 1849 εἰς Βολωνίαν ἐνθα
διέμεινε καταγιγνόμενος εἰς μελέτας μέχρι
τοῦ 1856, ὅτε ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ φίλου του
Καθεῶρ εἰς Παρίσις ὅπως συνεργασθῶσιν
εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ περιήμου ὑπομνήμα-
τος, ὅπερ προκάλεσε τὴν Ἰταλικὴν ἐπανά-
στασιν. Τῷ 1858 ἐδημοσίευσε τὸ ἔργον του
Περὶ τῆς σχέσεως τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας
πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ τὸ δίκαιον, ὅπερ τῷ
ἐξητηράλισε φήμην δεινοῦ οἰκονομολόγου.
Μετά τὴν ἐκ Παρίσιων ἐπιστροφὴν του εἰς
Τουρίνον διωρίσθη γενικὸς γραμματεὺς τοῦ
ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν· ἀποσυρθεὶς δι-
μῶς τῆς θέσεως ταύτης μετὰ τὴν εἰρήνην
τῆς Βιλλαφράγκας, ἐξελέγη πρόεδρος τῆς
Assamblea della Romagna καὶ κατόπιν
βουλευτὴς εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βουλὴν. Γενό-
μενος καὶ πάλιν ὑπουργὸς τῷ 1860 μετὰ
τοῦ Καθεῶρ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν, παρητήθη
συνεπείᾳ ἀπορρίψεως διοικητικῶν νομοθεσι-
ων ἀποκεντρωτικῶν τῷ 1861 ἐγένετο ἀντι-
πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ τῷ 1863 πρωθυπουρ-
γός, παρατηθεὶς συνεπείᾳ παραχῶν λαβου-
σῶν χώραν ἐν Τουρίνῳ. Μείνας δ' ἐπὶ τινα
ἔτη μακρὰν τῆς ἐξουσίας ἐγένετο τῷ 1868
πρέσβυς εἰς Λονδίνον, τῷ 1869 ὑπουργός
τῆς γεωργίας καὶ τῷ 1873 πρωθυπουργός
μέχρι τοῦ 1876· ἔκτοτε δὲ ἀπέσχε τῆς ἐνεργ-
γοῦ πολιτικῆς μέχρι τοῦ θανάτου του σύμ-
βάντος τὴν 10 Δεκεμβρ. 1880. Ὡς ῥήτωρ
κατατάσσεται μετὰ τῶν ἀρίστων τοῦ ἰτα-
λικοῦ κοινοβουλίου, οἱ δὲ λόγοι του συνελέ-
χθησαν εἰς τόμον ὡς οἰκονομολόγος δύνα-
ται νὰ ταχθῇ μετὰ τῶν ἀπὸ καθέδρας κοι-
νωνιστῶν ὡς συγγραφεὺς δὲ θεῶ· εἶται καλλι-
τέχνης τῆς γλώσσης καὶ τοῦ θροῦ. Ἐκ τῶν
ἔργων του μετεφράσθη τὸ Περὶ πολιτικῶν
κομμάτων (1881) ἐλληνιστὶ ὑπὸ Γ. Μυκονίου
1885. [Πφ.]

Μισογρελία καλεῖται χώρα τῆς Ὑ-

περκαυκασίας, συνορεύουσα Δ πρὸς τὸν Εὐ-
ξεινον Πόντον καὶ ἐκτεινομένη Α μέχρι τῶν
κυρίων, ἀλύσεων τοῦ Καυκάσου. Εἶνε εὐφο-
ρωτάτη, ἔχει δὲ καὶ μεταλλεῖα σιδήρου καὶ
χρυσοῦ. Οἱ Μιγγέλιοι (205 χιλ.) ἀνήκουσιν
εἰς τοὺς Γεωργιανούς καὶ πρεσβεύουσι τὴν
ἐρθόδοξον θρησκείαν. Ἀπὸ τοῦ 1803 ἀνήκει
ἡ χώρα εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Τύπον Μιγγελίου
βλ. ἐν πιν. Ἀσιατικά ἔθνη ἀρ. 18. [Μ.Σ.]

Μίγκιος (Mincio). Ποταμὸς τῆς Λομ-
βαρδίας, πηγάζων ἐν Τιρόλῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα
Σάρκας, διερχόμενος τὴν λίμνην τῆς Γάρ-
δας, παρέρχεται τὴν Μαντούαν καὶ ἐκβάλλων
κάτωθεν ταύτης εἰς τὸν Πάδον, μετὰ ῥοὴν
192 χμ. [Μ.Σ.]

Μίγματα καλοῦνται ἐν τῇ Φαρμακολο-
γίᾳ φάρμακα σύνθετα, ἀποτελούμενα ἐξ ὑ-
γρῶν καὶ στερεῶν οὐσιῶν εἴτε διαλυμένων
ἐν τοῖς ὑγροῖς εἴτε ἀδιαλύτων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ
ταύτῃ περιπτώσει δυνατόν τὸ ὑγρὸν νὰ ἔχῃ
ἀρκετὰ πυκνὴν τὴν σύστασιν ὥστε νὰ κρατῇ
μετέωρα τὰ μόρια τῆς ἀδιαλύτου στερεᾶς
οὐσίας· συνηθέστερον ὁμως ταῦτα κατακάθην-
ται εἰς ἱζημα δι' ὃ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς
λήψεως πρέπει νὰ ἀναταράσσεται τὸ φάρμα-
κον ἐν τῇ φιάλῃ. Τὸ αὐτὸ ποιητέον καὶ ὅταν
τὰ Μ. περιέχωσιν ὑγρὰ μὴ ἀναμιγνύμενα
πρὸς ἀλλήλα. [Α.Χ.]

Μίγματα μεταλλικά. Βλ. Κράματα.

Μιγουλένκαζα Στανίτσα. Κω-
μόπολις τῆς Ῥωσσίας ἐν τῇ Ταναϊκῇ, ἐπὶ
τοῦ Ταναΐδος. Ἔχει 27 735 κατ. καὶ ἀκμαί-
ον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Μίδας. Ὄνομα βασιλέων τῆς Φρυγίας.
Ὁ πρῶτος λέγεται ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Γορδίου
καὶ τῆς Κυβέλης καὶ ἴδρυσε ταύτῃ τὸ μέγα
ἐν Πασσινούτι ἱερὸν. Συνέλαβεν ἐπὶ σοφίᾳ
περίφημόν τινα Σιληνόν, ἀναμίξας οἶνον
εἰς τὴν πηγὴν ἐξ ἧς οὗτος ἐπινε, καὶ ἐπα-
νέφερεν αὐτὸν εἰς τὸν Διόνυσον, ὅστις εἰς
ἀμοιβὴν ὑπέσχεθ' αὐτῷ Μ. τὴν ἐκτέλεσιν μιᾶς
τοῦ εὐχῆς· ἠδύχηθ' ὁ Μ. ἵνα πάντα ὅσα
ἤγγιζε διὰ τῆς χειρὸς του μεταβάλλωνται
εἰς χρυσόν· τάχιστα ὁμως μετενόησε βλέπων
καὶ τὴν τροφὴν του μεταβαλλομένην εἰς χρυ-
σόν καὶ τῇ συμβουλῇ τοῦ θεοῦ ἐλούσθη πρὸς
ἀποβολὴν τῆς ὀλεθρίας χάριτος ἐν τῷ ποτ.
Πακτωλῷ, ὅστις ἐκτοτε ἐγένετο χρυσορροῖας.
Κατ' ἄλλον μῦθον ὁ Μ. ἐν μουσικῷ ἀγῶνι
μεταξὺ τοῦ Μαρσίου ἢ τοῦ Πανός, παίζοντος
τὴν οὐρίγγαν, καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, παίζοντος
τὴν κιθάραν, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ πρώτου, ἔ-
λαβε δὲ παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τιμωρίαν
ὅσα ὄνυ. Ταῦτα ἐκρυσπεν ὁ Μ. ὑπὸ τὸ κά-
λυμμά του, ἀπεκάλυψεν ὁμως κατ' ἀνάγκην
εἰς τὸν κοῦρεά του, ὅστις ὑπετίθη μὲν νὰ
φυλάξῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ στενοχωρούμενος
ἐξ αὐτοῦ ἔσκαψε λάκκον ἐν ᾧ ἐβύνητε «Μί-
δας ὄνυ ὅσα ἔχει» μετ' ὀλίγον δὲ ἐκ τοῦ

λάκκου ἀνεφύθησαν κάλαμοι, δι' ὧν ὑπὸ τοῦ
ἀνέμου κινουμένων καὶ ψιθυρίζοντων τὴν
αὐτὴν φράσιν προεῖθ' ἡ μυστικὴν τοῦ Μίδα.

Μίδας (Midas rosalia). Πιθηκος μι-
κρὸς ἀνῆκων εἰς τοὺς ἀρκτηπιθήκους, ἔχων
δὲ χρῶμα ἐρυθροκίτρινον καὶ μήκος τοῦ μὲν
σώματος 0. 30 μ., τῆς δὲ οὐρᾶς 0. 40. Οἰ-
κοῦσι τὴν Γουϊάναν καὶ Βρασιλίαν, ζῶντες
κατ' ἀγέλας, εἶναι δὲ θειλότατοι καὶ ἀβλα-
βεῖς καὶ τρέφονται διὰ μεγάλων ἐντόμων.

Μιδὰτ πασσᾶς. Πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς
Τουρκίας, γενν. 1822 καὶ τυχὼν καλῆς παι-
δείας. Ἦτο καίμακάμης ἐν Ῥουτσουκίῳ ὅτε
τῷ 1864 τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Φουὰτ Πασσᾶ δι-
ωρίσθη· γενικὸς διοικητὴς τῆς τότε δημιουρ-
γηθείσης Παραδουναβίου ἐπαρχίας (Βουλγα-
ρίας) καὶ διέπρεψε τὰ μέγιστα ἐν τῇ θέσει
ταύτῃ. Εἶτα διετέλεσεν ὑπουργὸς τῶν δημο-
σίων ἔργων καὶ γεν. διοικητὴς ἐν Βαγδατίῳ,
καὶ τῷ 1872 ἐπὶ δύο μῆνας μέγας βεζύρης.
Τῷ 1876 ὡς ὑπουργὸς ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος
εἰς τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Ἀβδ-ὐλ-Ἀζίζ, διω-
ρίσθη εἰς τὴν πάλιν μέγας βεζύρης καὶ ἀνεκέρυξε
τὸ σύνταγμα (11¹/₂₃ Δεκ. 1876). Μετ' ὀλίγον
ὁμως καθήρεθ' καὶ ἐξεπατρίσθη. Ἐπανελ-
θὼν τῷ 1878 ἐγένετο διοικητὴς ἐν Συρίᾳ καὶ
ἐν Σμύρνῃ, συνελήφθη δὲ αἰφνης ὡς συνένο-
χος τοῦ φόνου τοῦ σουλτάνου Ἀβδ-ὐλ-Ἀζίζ
καὶ κατεδικάσθη κατ' Ἰούνιον 1881 εἰς θά-
νατον. Τυχὼν χάριτος ἐξωρίσθη εἰς Ταϊφ
τῆς Ν Ἀραβίας ὅπου ἀπέθανε τῷ 1884. Ἐ-
γράψε τὸ βιβλίον La Turquie, son passé,
son avenir (Παρίσι. 1878). [Β.Ε.]

Μιδδελδούργον (Middelburg). Πρω-
τεύουσα τῆς δλλανδικῆς ἐπαρχίας Ζηλανδίας,
κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Βάλχερεν καὶ συν-
δεομένη διὰ μεγάλης διώρυχας μετὰ τῆς θα-
λάσσης. Ἔχει 17 650 κατ. (1892). λαμπρό-
τατον δημαρχεῖον ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ 15' αἰ-
ῶνος καὶ πολλὰ ἄλλα ἀρχαιοπερεπῆ κτίρια.
Κατὰ τὸν Μέστον αἰῶνα ἦτο σπουδαία ἀν-
στασιατικὴ πόλις, ἐκυριεύθη 1574 ὑπὸ τῶν Ὀλ-
λανδῶν καὶ διετήρησε ὕστερον ἀκμαίον ἐμ-
πόριον ὑπερκοκείναιον. [Μ.Σ.]

Μιδδελδούργον (Middelsborough).
Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Ὑόρκης ἐν Βο-
ρείῳ Ῥάϊδινγ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Τῆ, ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου. Ἔχει 75 516
κατ. (1891), ἐργοστάσια χημικῶν προϊόν-
των κατεργαζόμενα καὶ τὸ ἐν τοῖς περιχώ-
ροις εὐρισκόμενον ὄρυκτὸν ἄλας, μέγαν σι-
δηροχυτήρια καὶ χαλυβουργεῖα, κεραμευτι-
κὴν καὶ ναυπηγίαν Ἰδρύθη μόλις τῷ 1830.

Μιδδελσεξ (Middlesex, ἑσφαλμ. καὶ
Μιδδλέσεξ γράφομενον). Ἡ μικροτέρα ἀλλὰ
σπουδαιότερα κομητεία τῆς Ἀγγλίας, ΒΔ
τοῦ Λονδίνου, ἔχουσα μετὰ τῶν εἰς τοῦτο
ἀνηκόντων μερῶν ἐμβ. 733 τγμ. καὶ 3 251 703
κατ., ἀνεῖ δὲ αὐτῶν 554 619 κατ. Τὸ ΝΔ

τμήμα αὐτῆς εἶνε εὐφορος πεδιάς, τὸ δὲ Β λοφῶδες. Τὸ κλίμα εἶνε ὑγρὸν καὶ εὐμετάβολον. Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι κτηνοτροφία καὶ κηπουρική, ὧν τὰ προϊόντα κομίζονται εἰς Λονδίνον. Αἱ ἐν αὐτῇ πόλεις τὰ νῦν κατέστησαν προάστεια τοῦ Λονδίνου.

Μίδδελτον (Middleton). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λαϊγξτερ, ἐπὶ τοῦ "Ερκ, 8 χμ. Β τῆς Μαγχεστρίας. *Έχει: 21340 κ. (1891) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μιδέας δ ἡ μ. ο. σ. *Υπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Ναυπλίας καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 11 χωριῶν καὶ τῆς μονῆς Ταλαντίου. Πρωτεύουσα εἶνε Μέρμπακα, ἀλλὰ δὲ χωρία ἀνω τῶν εἶνε 300 κατ. μόνον Ἀνυρὶ καὶ Χέλι. Κατοίκους ἔχει ἐν ὅλῳ 3462. Ὀνομάζεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως Μιδέας, τειγισθείσης κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Περσέως μετὰ τὸν Μυκηνῶν καὶ τῆς Τίρινθος. ὑπαρξάσης δὲ πατρίδος τῆς Ἀλκιμῆνης. *Επὶ Πανσανίῳ δὲ ἦτο ἡδὴ κατεστραμμένη μέχρις ἐδάφους· ἐλάττω ἰγνή αὐτῆς φαίνονται Ἀ τοῦ χωρίου τῶν Δευδρῶν ἐπὶ ὁψώματος. [Μ.Σ.]

Μιδεία. Βλ. Δένδρα.

Μιδ-Λόθιαν (Mid-Lothian). Κομητεία τῆς Ν Σκωτίας, ἔχουσα ἐμβ. 951 τχμ. καὶ 434276 κατ. (1891). Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Ἐδιμβούργον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου καλεῖται ἔνιοτε καὶ ἡ κομητεία. Εἶνε ἀρκετὰ εὐφορος καὶ οἱ κάτοικοι πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν κυρίως ἐκ τῆς τροφδοτήσεως τῆς πρωτεύουσας διὰ τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας, τῆς μεταλλευτικῆς καὶ τῆς ἄλλιας. Ἀντιπρόσωπος τοῦ Μ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ εἶνε ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ Γλάδστον. [Μ.Σ.]

Μιέρης. Πόλις ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Ὀβιέδου, ἀπέχουσα τῆς πρωτεύουσας 19 χμ. πρὸς ΝΝΑ. *Έχει: 12897 κατ. καὶ σπουδαία ἀνθρακωρυχέα. [Μ.Σ.]

Μιέρης (Φραγκῖτικος φάν Mieris). Ὀλλανδὸς ζωγράφος, γενν. 1635 ἐν Δέλφτ καὶ ἀπεθ. 1681 ἐν Λουγδούνῳ, περίφημος ἐν τῇ παραστάσει τοῦ κοινωνικοῦ καὶ οἰκιακοῦ βίου τῆς ἀνωτέρας τάξεως. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννης καὶ ὁ ἑγγονος Φραγκῖτικος ἦσαν καλὸι ζωγράφοι. [Μ.Γ.]

Μιθράς (Μυθολ.). Θεὸς τῶν ἀρχαίων Περσῶν, προσωποποίησης τοῦ πρὸ καὶ μετὰ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἀνατέλλοντος φωτός, εἴτα δὲ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ, κατὰ τὴν Ἀβέ-σταν ἔχων 1000 ὧτα καὶ 10000 δεσβαλμούς, αἰετοπτερος, ἔχθρὸς τῶν δαιμόνων τοῦ σκότους, οὗς πολεμεῖ· κατὰ τὸ ὄνομα, ὅπερ σημαίνει φίλος καὶ συνθήκη, εἶνε φύλαξ τῆς πιστῆς τηρήσεως τοῦ συμπεφωνημένου καὶ ἐξολοθρεῖ τοὺς ἀπίστους. Ἡ λατρεία αὐτοῦ διεδόθη περὶ τὸ 70 π. Χ. ἀνὰ τὴν Δύσιν, πολλὰ δὲ μνημεῖα καὶ ἐπιγραφαὶ (Deo

Soli invicto Mithrae) ἐπιμαρτυροῦσι τὴν σημασίαν αὐτῆς. [Δ Μ.]

Μιθριδάτης ἡ ἀκριβέστερον Μιθριδάτης εἶνε ὄνομα βασιλέων τινῶν τοῦ Πόντου (βλ. λ.), ἐξ ὧν περιφημότερος κατέστη Μ ὁ ς', ὁ Εὐπάτωρ ἢ Μέγας ἐπικαλούμενος. Γενν. περὶ τὸ 132 π. Χ. καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σινώπῃ τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ κράτους, διεδέξατο τῇ 120 τὸν πατέρα του Μ. τὸν Ε' τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπιτροπευόμενος, μέχρις ὅτου σωθεὶς ὑπὸ πιστῶν ὑπηρετῶν ἐκ τῶν ἐπιβουλῶν τῆς μητρὸς καὶ ἄλλων συγγενῶν. ἀνέλαβε τῇ 113 π. Χ. μόνος τὴν ἀρχὴν. Ταχέως καθυπέταξε τὴν Μικρὰν Ἀρμενίαν καὶ τὴν Κολχίδα, ἐκείθεν δ' ἐξέτεινε καὶ τὸ κράτος του εἰς τὰς Β ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου αἱ ἑλληνίδες πόλεις ἐχαιρέτησαν αὐτὸν ὡς προστατὴν κατὰ τῶν νομαδικῶν λαῶν. Εἴτα διηυθύνθη πρὸς Ν καὶ Δ καὶ ἐκυρίευσεν μέρος τῆς Παφλαγονίας καὶ Καππαδοκίας, ἧς τὸν ἀνῆλκον βασιλεῖα καὶ ἀδελφιδοῦν του ἐρόνευσεν τῇ 100. Οὕτως ἐν τὸς ὀλίγου χρόνου ἐδημιούργησε μέγα καὶ καλῶς διοργανωμένον κράτος, περιῆλθε δὲ συγγρόνως εἰς ἀντιπερισπασμὸν πρὸς τοὺς διεκδικεῦντας ἡδὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου Ῥωμαίους. Καὶ τῇ μὲν 93 καὶ 92 κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον συνεμωρώθη πρὸς τὰς προσταγὰς τούτων· ὅτε ὅμως ὁ Μάνλιος Ἀκύλιος σταλθεὶς πρὸς διακανόνισιν τῶν πραγμάτων τῇ 88 ἠθέλησε νὰ ἐπαναγάγῃ τοὺς ἐκδληθέντας ἡγεμόνας εἰς τὰς κτήσεις των, ἐξερράγη ὁ πόλεμος, ὁ α' Μιθριδάτης καλούμενος. Τὸ κατ' ἀρχὰς οἱ Ῥωμαῖοι ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἱκανῶν στρατευμάτων ἀπεκρούσθησαν, ὁ Μ. ἐκυρίευσεν ταχέως ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἵνα ἐκμηδενίσῃ τὴν ἐκεῖ δύναμιν τῶν Ῥωμαίων, ἐσφάξεν ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Ῥωμαίους καὶ ἄλλους Ἰταλοὺς (80 χιλ., κατ' ἄλλους δὲ 150 χιλ.). Εἴτα προσέθη εἰς τὰς νήσους καὶ μέλιστα καὶ εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, ὅπου εὖρε συμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίους, Ἀθηναίους, Βοιωτοὺς κἄ. Μόλις ὁ Σύλλας, ἐμφανισθεὶς τῇ 87 ἐν Ἑλλάδι, ἀνεκαίτισεν αὐτόν, ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὰς Ἀθήνας 86, κατετρόπωσε τοὺς στρατηγούς τοῦ Μ. τῇ 86 ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ τῇ 85 ἐν Ὀρχομενῷ καὶ διῆλθεν εἰς Ἀσίαν. Ἐνταῦθα τῇ βοηθείᾳ καὶ τῶν ἄλλων ἐκεῖ πολεμούντων Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων ἠνάγκασεν ὁ Σύλλας τὸν Μ. νὰ κλείσῃ τὴν συνθήκην τῆς Δαρδάνου 84, καθ' ἣν ἐπέλεξθη αὐτῇ ἡ παραίτησις τῶν κατακτήσεων, πληρωμὴ 3000 ταλάντων καὶ ἡ παράδοσις 80 πλοίων. Διὰ τῆς αὐθαίρετου συμπεριφορᾶς τοῦ ἐν Μ. Ἀσία ἀπομεινάντος ληγάτου Λικινίου Μουρένα ἐξερράγη τῇ 83 νέος πόλεμος, ὁ β' Μιθριδάτης, ἀλλὰ τῇ 81 ἐ-

πῆλθε συνεννόησις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προτέρας συνθήκης Ὁ γ' Μιθριδάτης ὁ εὐρώπαιος προεκλήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μ. συμμαχοῦντος μετὰ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Τιγράνου τῆς Ἀρμενίας, τοῦ Σερτωρίου καὶ τῶν πειρατῶν τοῦ Αἰγαίου. Τῷ 74 εἰσέβαλεν εἰς Βιθυνίαν· ἐκ τῶν Ῥωμαίων ὑπᾶτων ὁ μὲν Κόττας ἐνίκηθη ἐν Χαλκηδόνι, ὁ δὲ Λούκουλλος τὸν κατετρόπωσε τῷ 73 πολιιορκοῦντα τὴν Κύναιον καὶ ἠνάγκασε νὰ καταφύγῃ εἰς Πόντον καὶ τῷ 72 πρὸς τὸν Τιγράνῃν. Κυριεύσας τὸν Πόντον εἰσέβαλεν ὁ Λούκουλλος εἰς Ἀρμενίαν, ἐνίκησε τὸν Τιγράνῃν 69 ἐν Τιγρανοκέρτῃ, ἐκωλύθη ὅμως δι' ἀνταρσίας τῶν στρατιωτῶν του νὰ καρπωθῇ τὴν νίκην του. Μόλις ὁ δευτέρως διαδοχὸς του Πομπήιος ἔδρεψε τοὺς καρπούς, κατετρόπωσε τῷ 66 τὸν Μιθριδάτην παρὰ τὸν Λύκον ποταμὸν μεθ' ὃ οὗτος κατέφυγεν εἰς τὴν Κολχίδα. Ἐκεῖ εἶχεν ἐκραγῇ ἀνταρσία ἣν κατέβαλεν ἐν τάχει· ἀλλ' ὅτε ὁ φίλτατός του υἱὸς Φαρνάκης ἐπαναστάτησε κατ' αὐτοῦ (64) καὶ ἐπολιορκεῖ αὐτὸν ἐν τῷ φρουρίῳ Παντιναπαίῳ, ἐξήτησε τὸν θάνατον διὰ δηλητηρίου· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν ἐνῆργησεν ἐπ' αὐτοῦ συνειθίσαντος ἑαυτὸν εἰς αὐτὸ δι' ἐπανειλημμένης χρήσεως μικρῶν δόσεων τοιούτου, ἔπεισεν ὑπὲρ τὴν νὰ τὸν φονεύσῃ διὰ τοῦ ξίφους (63). Ὁ Μ. ὑπῆρξεν εἰς τῶν μεγίστων ἀνδρῶν οὓς εἶδεν ἡ Ἀνατολὴ μετὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ· ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν του καὶ τὴν θαυμαστὴν γλωσσολογίαν (καθὼς λέγεται ἐγνώριζε ἀπᾶσας τὰς 22 γλώσσας τῶν ὑπ' αὐτὸν λαῶν), μὲ ὅλην τὴν ὑποστήριξιν ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τέχνης δὲν ἦτο Ἑλληγ, ἀλλὰ γνήσιος δεσπότης τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τῶν καλῶν καὶ κακῶν παθῶν του. Πρὸ Th. Reinach, *Mithridate Eupator* (Παρ. 1890). [I K.Π.]

Μικάδο. Παλαιὰ ὀνομασία τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ἰαπωνίας, νῦν εἰς ἀχρηστὴν περιπεσοῦσα.

Μικανεία ἡ Γουάκο, Mikania Guaco Humb. Φυτὸν ἀναρριχώμενον τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κορυμβοφόρων ἀνὰ τὰ δάση τῆς τροπικῆς Ἀμερικῆς. Ὁ χόρτος (*Stipites s. succus Guaco*) εἶναι ἐν χρήσει πρὸς δῆγμα ὀφθαλμῶν, πυρετῶν καὶ χολέραν.

Μίκλοσιτς (Φραγκίσκος [von Miklositch]). Διάσημος γλωσσολόγος, ἐγκύψας κυρίως εἰς τὴν μελέτην τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν. Ἔγενν. 1813 ἐν Αὐστριανῇ τῆς Στυρίας, διετέλεσε δὲ ἀπὸ τοῦ 1850 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς σλαβικῆς φιλολογίας ἐν Βιέννῃ. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι Συγκριτικὴ γραμματικὴ τῶν σλαβ. γλωσσῶν (α' ἐκδ. Βιέννη 1852-75), Ἑτυμολογ. λεξικὸν αὐτῶν (1886), αἱ περὶ τῶν σλαβικῶν στοιχείων ἐν ταῖς γλώσσαις τῆς Ἑλλ. γερ.

σόνῃ του μελέται· του, αἵτινες ὡς καὶ αἱ πάμπολλαι ἀλλαι διατρίβαι του ἐξεδόθησαν ὡς ἐπὶ πλείστον ὑπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τέλος τὰ μετὰ τοῦ Müller δημοσιευθέντα Ἐγγράφα καὶ διπλώματα ἑλληνικά τοῦ Μῆσου αἰῶνος (1860 κέ.). Ἀπέθανε δὲ ὁ Μ. τῷ 1891 ἐν Βιέννῃ. [Μ.Σ.]

Μικρά Ἀσία. Ἡ δυτικωτάτη χερσόνησος τῆς Ἀσίας ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῶν Ἀρμενικῶν ὀρέων μέχρι τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ἐκτεινομένη, περικλυζομένη δὲ Β ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ Ν ὑπὸ τοῦ Ἀμείνου τῆς Μεσογείου. Συνίσταται ἐκ κεντρικῆς χώρας ἐχούσης ὑψιπέδιον χαρακτῆρα καὶ τῶν περιβαλλουσῶν ταύτην ὄρεοσυστάδων, αἵτινες ἀποκλείουσι καὶ πολλαχοῦ τὸν ἐξ αὐτῆς ἔκρουν τῶν ὑδάτων. Ἡ κεντρικὴ αὐτῆς χώρα, ἔχουσα ὕψος 400-1600 μ., κατὰ μέσον δὲ ὅρον 1000 μ., περιέχει πλείστα ἄλμυράς λίμνας, πρὸς δὲ ἐσθραμένα ἡφαίστεια τινά, ὧν τὸ ὑψηλότερον εἶναι τὸ τὸ Πάλλαι Ἀργαῖος νῦν δὲ Ἀρτζίξ-Δάγ καλούμενον (4 000 μ.). Ἰὰ μὴ ἔχοντα ἔκρουν τῶν ὑδάτων μέρη καταλαμβάνουσι κυρίως τὸν Νότον καὶ ἐκτείνονται ἐν Λυδία καὶ Κιλικίᾳ μέχρι πλησίον τῆς θαλάσσης, δῆλα δὲ μέχρι τῶν ἐξωτάτων ἀλύσεων τοῦ Ταύρου (βλ λ.). Τὸ Β κράσπεδον, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ὀρέων τοῦ Πόντου, τῆς Παφλαγονίας καὶ Βιθυνίας, διατεμνόμενον διὰ πολλῶν ἐγκρισίων κοιλάδων καὶ συνιστάμενον ἐξ ἀλύσεων ὕψους 1300-1950 μ., χαμηλοῦται ἡπύως πρὸς τὴν παραλίαν. Τὸ Δ κράσπεδον δὲν εἶναι συνεχές, αἱ δὲ κοιλάδες του ἀνοίγονται πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, εἰς δὲ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Καρίας, Λυδίας καὶ Μυσίας καὶ βορειότερα σημεῖα ἔχοντος τὴν Ἰδην καὶ τὸν Ὀλύμπον, κεῖνται αἱ εὐφροὶ παράλιοι χώραι αἵτινες ἤδη τὸ πάλαι εἴλκον τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων. Πρὸς Α ὁ Ἀντίταυρος συνδέει τὸ Ν κράσπεδον μετὰ τῆς Ἀρμενικῆς ὄρεοσυστάδος. Ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ ὑψιπέδιου πηγάζουσιν οἱ ποτ. Ἴρις (Γεζιλ-Ἰρμάκ), Ἄλυσ (Κιζιλ-Ἰρμάκ) καὶ Σαγγάριος (Σακάρια) ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Εὐξείνου, ὡς καὶ οἱ Ἔρμος (Γεδίς-Ἰσαί) καὶ Μαίανδρος (Μένδερης), χυνόμενοι εἰς τὸ Αἰγαῖον. Τὸ κλίμα εἶναι ἐν γένει τὸ τῆς Ν Εὐρώπης· ἀλλ' εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη ὁ χειμὼν εἶναι σχετικῶς ὀρμύς, ἐνῷ τὸ θέρος φέρει μέγαν καύσωνα· οὕτως ἐ. Καίσαρεια κατὰ τὸν Tchihatcheff ὁ χειμὼν ὁμοιάζει πρὸς τὸν τοῦ Ἀμστελδάμου, τὸ δὲ θέρος πρὸς τὸ τῆς Τολώσης. Ἡ γλωρίαι εἶναι ποικίλωτάτη (ὕπερ τὰ 6 500 εἶδη)· ἡ τῆς Β παραλίας πλησιάζει πρὸς τὴν τῶν Β μερῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ τὴν τοῦ Καυκάσου, ἡ δὲ Α καὶ Ν παραλία θύναται

νά ὀνομασθῇ κήπος τῆς Μ. Α., φέρουσα τοὺς χαρακτηριστοὺς τῆς γλωρίδος τῆς Ν. Εὐρώπης· ὁ Ταῦρος φέρει ὡς ὁ Λίβανος ἐλάτας καὶ κέδρους, ἐπὶ δὲ τῶν κεντρικῶν πεδίων ἐπικρατεῖ ἡ γλωρίδα τῶν στεππῶν. Τὰ ζῶα τῆς Μ. Α. δὲν εἶναι ἀκόμη ἱκανῶς ἐξετασμένα, ἐν τούτοις γνωστὰ εἶναι ἤδη πλείστα εἶδη ἰδιόζοντα εἰς αὐτήν. Ἡ Μ. Α. θεωρεῖται ὡς πλουσία εἰς ὄρυκτά, ἀλλ' ἡ ἐκμετάλλευσίς αὐτῶν εἶνε παρημελημένη. Ἐξάγονται δὲ σήμιον, χρωμιούχος σίδηρος, σμύρις, λιθάνθηρες, μόλυβδος, μαγγάνιον, χαλκός κ.λ., εὑρίσκονται δὲ καὶ ἄλλας καὶ πετρέλαιον. Ἡ γεωργία παρ᾿ αἱ σιτηρά, κυρίως κριθήν, εἴτα ὅσπυρας παντὸς εἶδους (σταφιδα), ὡς καὶ βόσκηνα, καπνόν, γεώμηλα, ὧν ἅπαντοι γίνεται καὶ ἐξαγωγή· ἄλλα δὲ προϊόντα ἐξ ἀγόμενα εἶναι δέρματα, κτήνη, τάπητες, μέταξα, κόμμι, κηρός, κηκίδες κτλ. Κατὰ μικρὸν ἀναπτύσσεται καὶ ἡ συγκοινωνία διὰ σιδηροδρόμων. Μεταξὺ τῶν κατοίκων, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 8522 000 εἶναι οἱ κυρινοὶ ὡς οἱ Τούρκοι (περ. 1 200 000), εἰς οὓς ἀνήκουσι καὶ οἱ νομάδες Τουρκιμένοι, εἴτα δ' οἱ Ἕλληνες, Ἑβραῖοι καὶ Ἀρμένιοι, οἵτινες κατέχουσιν κυρίως τὸ ἐμπόριον πρὸς τοὺς ὑπάρχοντι Κιρκάσιοι, Γεωργιανοὶ καὶ πλείστοι ἄλλοι λαοί. Πολιτικῶς διαιρεῖται ἡ χώρα εἰς 13 βιλαέτια.

Παλαιότατοι κάτοικοι τῆς κεντρικῆς χώρας ὑπεῖραν οἱ Φρύγες καὶ οἱ Καππαδόκιοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρενεβλήθησαν ὕστερον οἱ Λυκάονες καὶ κατὰ τὸν π. Χ. αἰῶνα οἱ Γαλάται (Κέλται). Αἱ περὶ τὸ κέντρον τοῦτο χώραι ἦσαν ἐκ ΒΑ κατὰ συνέχειαν Πόντος, Παφλαγονία, Βιθυνία, Τρωάς μετὰ τῆς Λαγυμ. Μικρὰς Φρυγίας ἡ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ, Μυσία, Λυδία, Λυκία, Παμφυλία καὶ Πισιδία, Κιλικία· πρὸς τοὺς συγκατηριθμοῦντο εἰς τὴν Μ. Α. καὶ αἱ περὶ αὐτὴν νῆσοι Λέσβος, Χίος, Ρόδος, Κύπρος καὶ ἄλλαι μικρότεροι. Ἐκτὸς τῶν Χετταίων (βλ. λ.) οἵτινες κατὰ τὸ τέλος τῆς Β' π. Χ. χιλιετηρίδος ἐκ Συρίας ὁρμώμενοι προεχώρησαν μέχρι τοῦ Αἰγαίου, εἰσῆλθον εἰς τὴν χώραν τὸ βραδύτερον κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐποχὴν οἱ Κάρες ἐν τῶν πρὸς Δ νήσων. Περὶ δὲ τὸ ἔτος 1000 ἤρχισεν ἡ ἑλληνικὴ ἀποικισίς τὸ κατ' ἀρχὰς πελοποννησιακῶν φυλῶν εἰς Παμφυλίαν καὶ Κύπρον, εἴτα δὲ ἐπῆλθον αἱ ἐξ ἁπάντων τῶν μερῶν τῆς κυρίας Ἑλλάδος μεταναστεύσεις αἵτινες ἔθεσαν τὴν βάσιν τῶν αἰολικῶν, ἰωνικῶν καὶ δωρικῶν ἀποικίων ἐπὶ τῆς Δ παραλίας. Τότε ἐγενήθησαν αἱ πλείστα τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, συνήθως ἰδρυμένων ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαιοτέρων κατοικιών· Μυτιλήνη, Κύμη, Σμύρνη, Χίος, Ἐφεσος, Σάμος, Μιλήτος, Κῶς, Ἀλικαρνασσός κ.λ., αἵτινες ἤγουντο πρὸς μεγαλητέραν ἀσφάλειαν καὶ εἰς ἰδιαιτέρους συνδέσμους

ὡς αἱ Ἰωνικαὶ εἰς Δωδεκάπολιν καὶ αἱ Δωρικαὶ εἰς Ἑξάπολιν. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Λυδικοῦ κράτους Ἀλυάτης καὶ Κροῖσος προσέβαλλον αὐτὰς κατὰ τὸν Ζ' καὶ Σ' αἰῶνα μετ' ἐπιτασεως καὶ τέλος ἰπέταξαν αὐτάς· τότε δὲ πρώτην καὶ τελευταίαν φερὰν ἡ ἀρχαία Μικρὰ Ἀσία (ἡ «ἐντὸς τοῦ Ἀλυσος») ἀπετέλεσεν ἐν ἐνιαίῳ κράτει. Ἀλλὰ τοῦτο καθήρεθον περὶ τὰ μέγα τοῦ Σ' αἰῶνος ὑπὸ τῶν Περσῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκυρίευσαν καὶ τὰς ἑλληνίδας πόλεις καὶ διήρσαν τὴν χώραν εἰς τρεῖς μεγάλας σατραπίας (περὶ τὰς Σάρδεες, τὸ Δασκυλεῖον καὶ τὴν Ταρσόν). Τῷ 479 οἱ ἐπὶ τῆς Δ παραλίας Ἕλληνες ὡς μέλη τῆς ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους ναυτικῆς συμμαχίας ἀνέκτισαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀφῆλθαν δὲ μετὰ πολλὰς περιπετείας πάλιν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Περσῶν διὰ τῆς Ἀνταλκιδείου συνθήκης (387). Ἀλλὰ ἡ νικηφόρος ἐκτραπεία τοῦ Ἀλεξάνδρου κατετρόπωσα τὸν Πέρσην, προσαρτηθεῖσα δὲ εἰς τὸ Μακεδονικὸν κράτος ἡ χώρα ἐγένετο ἡ σκηνὴ τῶν μεταξὺ τῶν Διαδόχων διαμαχῶν. Τῷ 278 π. Χ. εἰσέβαλλον οἱ Γαλάται καὶ κατέλαβον τὴν ἀπ' αὐτῶν κληθεῖσαν χώραν μέγα δὲ μέρος τῆς Δυτικῆς Μ. Α. συνηνώθη εἴτα ἐν τῷ κράτει τῆς Περγᾶμου, ἐνῷ συγχρόνως ἐσχηματίσθησαν καὶ ἀριθμὸς τις μικροτέρων ἡγεμονιῶν ἐπὶ ἐθνικῆς βάσεως. Ὅτε δὲ τῷ 133 τὸ κράτος τῆς Περγᾶμου περιέπεσεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οὗτοι σχηματίσαντες ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίαν ἐξέτειναν εἴτα συνεχῶς τὴν ἰσχύν των. Τὴν ἰδέαν τῆς ἐνώσεως τῆς ἐξελληνισθείσης Μ. Α. ὑπὸ ἐν σκῆπτρῳ ἀνέλαβεν ἅπαξ ἐπὶ ὁ Μιθριδάτης Σ' τοῦ Πόντου, ἐναυάχησεν ὁμοῦς ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. οἱ Ῥωμαῖοι ἦσαν κύριοι ἀπάτης τῆς Μ. Α., ἥς ἡ ἔκτασις ἐφθανε τότε εἰς τὴν σημερινὴν περιοχὴν, καὶ διένειμαν αὐτὴν εἰς ἐπαρχίας ἐν γένει ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὴν παλαιάν διαιρέσιν. Ἐν τοῖς ὕστερον ἡ χώρα ἐγένετο ἡ παλαιστρά τῶν ἡγόνων μεταξὺ τῶν μνηστῆρων τοῦ θρόνου τῆς Ῥώμης ὡς καὶ τῶν κατὰ τῶν Πάρθων καὶ Περσῶν πολέμων τῶν Ῥωμαίων, καὶ Βυζαντινῶν ἡ Μ. Α. ἦτο διηρημένη εἰς θέματα (βλ. λ.), ἔμεινε δὲ καὶ τότε ἡ σκηνὴ ἀτελευτήτων πολέμων, μέχρις ὅτου κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα περιῆλθε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Σελτζούκων καὶ κατὰ τὸν ΙΑ' εἰς τὴν τῶν Ὀσμανιδῶν. [Βιβλιογρ. Hamilton (ἀγγλ., 2 τ. 1842), Tchihatcheff (γαλλ., 8 τ. Παρισις 1852-59), Texier (γαλλ., Παρ. 1842), Kiepert, Nouv. carte des provinces asiat. de l'Empire Ottoman (Βερολ. 1884), Ramsay, Historical geography of Asia minor (Λονδ. 1890), Humann und Puchstein, Reisen in Kleinasien (Βερολ. 1890), Kiepert, Spezialkarte von West-Kleinasien (Βερολ. 1890), Naumann, Vom

Goldenen Horn zu den Quellen des Euphrat (Μονάχῳ 1893). [Μ.Σ.]

Μικρά 'Ρωσία. Ελ. 'Ρωσία.

Μικρόβια. Βλ. Βακτήρια.

Μικρογραφία, ή παράστασις αντικειμένων εις μέγεθος πολλῷ ἑλαττον τοῦ φυσικοῦ.

Μικροκερατοειδής. Βλ. Κερατοτοειδής χιτών.

Μικροκλινής, εὐτὼ κληθεὶς διὰ τὴν μικρὰν ἀπὸ τῆς ὁρθῆς ἀπόκλινσιν τῆς γωνίας τῶν δύο κυρίων ἐπισανειῶν σχίσσεως ($90^{\circ} 16'$). Ὅργανον ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀστρίων, ἔχον τὴν αὐτὴν χημικὴν σύνθεσιν ἣν ὁ ἀστρίος τοῦ καλίου (ὁρθόσχιτος), κρυσταλλοῦμενον ὅμως οὐχὶ κατὰ τὸ μονοκλινές, ἀλλὰ κατὰ τὸ τρικλινές σύστημα καὶ παρέχον εὐτὼς ὥραϊον παράδειγμα ἰσομερτισμοῦ. Ποικιλία τοῦ Μ. εἶνε ὁ ἀμαζόνιος. [Δ.Κ.]

Μικρόκοκκοι. Διάφοροι νοστογόνοι μικροοργανισμοὶ ὑπὸ μορφὴν κόκκων παριστάμενοι. Βλ. πίνκα Βακτήρια, 1.

Μικρομάνη. Κώμη τῆς Μετσοπίας ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμ. Θουρίας, κειμένη 15' ΝΔ ἀπὸ Καμάρι (Θουρίας) ἐπὶ παραποταμίῳ τοῦ Παμίσου, ὅπου ἴσως εἶγε ὁ ὄρχαϊς *Δρις. Κάτ. 1186.

Μικρομανία. Τὸ ἀντίθετον τῆς μεγαλομανίας. Οἱ πάσχοντες Μ πιστεύουσιν, ὅτι οὐδὲν κέκτηνται, οὐδὲν δύνανται νὰ πράξωσι κτλ. Ἡ Μ. εἶνε συνήθως σύμπτωμα τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς παραλυτικῆς καὶ γερωντικῆς ἀνείας. [Π.Ι.]

Μικρομετρικὸς κοχλίας. Βλέπε Κοχλίας.

Μικρόμετρον καλεῖται ἐν γένει πᾶν ὄργανον πρὸς μέτρησιν ἐλαττων μεγεθῶν, εἰς τὸ Βερνιέρος (βλ. λ.), εἰδικώτερον ὅμως τὸ ὄνομα ἀποδίδεται εἰς ἀστρονομικά ἐργαλεῖα χρήσιμα πρὸς μέτρησιν τῆς ἀποστάσεως δύο πληρίον ἀλλήλων κειμένων ἀστέρων, τῆς διαμέτρου τοῦ ἡλίου (ή λ : ὁ μέτρον), τῆς σελήνης καὶ τῶν πλανητῶν κλ.

Μικρονήσιον εἶνε περίληπτικὸν ὄνομα τῶν νήσων τῆς ΒΔ Ὠκεανίας.

Μικρόνοισι. Βλ. Βλαχία.

Μικρὸν Χωρίον. Χωρίον τοῦ δήμου Καρπενησιῶν, κείμενον 3 ὥρ. ΝΔ τοῦ Καρπενησιῦ ὑπὸ τὸ ὄρος Χελιδῶνα καὶ ἀπέναντι τοῦ Μεγάλου Χωρίου, ἀφ' οὗ χωρίζεται διὰ τοῦ διερχομένου Καρπενησιατικοῦ ποταμίῳ. Κάτ. 550.

Μικροσκοπικόν. Πᾶν ὀπτικὸν ὄργανον δι' οὗ βλέπονται ἐν μεγεθύνσει τὰ ἐλαττωδῶν διαστάσεων ἀντικείμενα. Ὡς ἀπλοῦν Μ χαρακτηρίζεται πᾶς ἀμείκτος φακός, δι' οὗ τοποθετούμενον εἰς τὴν ἀρμοδίαν θέ-

σιν μεταξὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου φαίνεται τὸ αὐτὸ μεγεθυμένον, καθὼς καὶ πᾶν ἐμοίως ἐνεργεῖν σύστημα τοιούτων φακῶν ἐπιτεθειμένων ἀλλήλοις. Τὸ δὲ εἰδικώτερον καλούμενον Μ ἢ σύνθετον Μ, ἐφευρεθὲν 1590 ὑπὸ τοῦ Ζαχαρίου Jansen, ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἀμεικτῶν φακῶν μακρὰν ἀλλήλων ἡρμοσμένων εἰς τὰ δύο ἄκρα σωλήνος (ἔσθθεν μελαμβαφούς) ἱσταμένου κατακορύφως· τὸ πρὸς μικροσκοπήσιν ἀντικείμενον τίθεται ἐπὶ ὀριζοντίας ὑαλίνης πλακῆς ἀμέσης κάτωθεν τοῦ κατωτέρου φακοῦ (ἀντοφθαλμίου), ὄντος μικρῶν διαστάσεων καὶ μεγίστης κυρτότητος, καὶ φωτίζεται ἐπαρκῶς διὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀνακλάσεως τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτός μέσον μικροῦ κατόπρου προστητημένου εἰς τὸ ὄργανον καὶ στρεπτοῦ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Διὰ τοῦ ἀντοφθαλμίου τοῦτου φακοῦ σχηματίζεται ἐντὸς τοῦ σωλήνος τοῦ Μ. εἰδῶλον καθ' ὑπόστασιν τοῦ ἐπὶ τῆς πλακῆς ἀντικειμένου μείζον τοῦτου καὶ ἄνεστραμμένον· τὸ δὲ εἰδῶλον τοῦτο προσβλέπεται μεγεθυμένον πάλιν διὰ τοῦ ἄνω φακοῦ (προσφθαλμίου), ἐφ' οὗ προσηλωτὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὁ παρατηρητής. Δι' εἰδικῶν μηχανισμῶν δύνανται οἱ δύο φακοὶ νὰ πλησιασῶσιν ἢ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων καὶ ὁ ἀντοφθαλμὸς νὰ πλησιάσῃ ἢ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῆς ἀντικειμενοφόρου πλακῆς, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ ἕκαστον παρατηρητὴν ἡ εὐκρινὴς ὁρασις. Τὸ Μ. ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν πολυτιμωτάτων διὰ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ὀργάνων· ἐξαιρέτως δὲ μνημονεύεται αἱ ἱστολογικαὶ καὶ βακτηριδιολογικαὶ ἀνακαλύψεις, αἵτινες ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτό. [Π.Γ.]

Μικροτόμος. Ἐργαλεῖον δι' οὗ καταρθούται ἡ ἐκτομὴ λεπτοτάτων στρωμάτων στερεᾶς ἢ συμπαγοῦς ὀπωσδήποτε οὐσίας, οἷα ἀπαιτοῦνται πρὸς μικροσκοπικὴν ἔρευναν τῆς ὕφης αὐτῶν. Διὰ τελειοτάτων Μ. καταρθώθη ἡ ἐκτομὴ στρωμάτων πάχους μέχρι $\frac{1}{200}$ τοῦ χιλιοστούμετρου.

Μικρόφωνον. Ὅργανον τῷ 1878 ὑπὸ τοῦ Hughes ἐφευρεθὲν δι' οὗ τηλεφωνικῶς αἰσθανόμεθα δονήσεις ἐλαχίστου εὗρους. Χρησιμεῖ ἀρα τὸ Μ. πρὸς ἀκρόασιν ἀσθενεστάτων ἤχων, ὡς τὸ μικροσκοπικόν εἰς ὅσιν ἐλαχίστων ἀντικειμένων. Πρβλ. Τηλέφωνον.

Μικτὸν Συμβούλιον (ἐπισήμως Διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον, σημειούμενον Δ. Ε. Μ. Σ.) καλεῖται συμβούλιον ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν συγκείμενον, προστητημένον εἰς τὸ ἐν Κων/πόλει Πατριαρχεῖον καὶ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποτελοῦν τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας σώματα.

Μιλάνον (ἰταλ. Milano, λατ. Mediolanum, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἑλλην. Μεδιόλανον).

1) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ Λομβαρδία, ἔχουσα ἐμβα. κατὰ τοὺς μὲν 2992 κατὰ τοὺς δὲ 3143 τ.χμ. καὶ 1114499 κατ. τῇ 1881 (καθ' ὑπολογισμὸν τῆς $\frac{19}{31}$ Δεκεμβρίου 1892 : 1247166). διαιρεῖται δὲ εἰς 5 περιφέρειας. Εἶνε ὡς ἐπὶ πλεῖστον πεδιάς (μόνον ἐν τῇ Β μέρει ὑπάρχουσι παραφυάδες τῶν Ἀλπεων), εὐφορος καὶ καλῶς ἀραιομένη ἔργα τῶν κατ. εἶναι κυρίως γεωργία, κτηνοτροφία (περίφημον εἶνε τὸ βούτυρον καὶ οἱ τυροί) καὶ βομβυκοτροφία, πρὸς δὲ βοιομηχανία μετὰξος, χάρτου καὶ βιβλίου.

— 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας, κειμένη ἐν εὐρείᾳ καὶ εὐφρόνῳ πεδιάδι, συνδεμένη δὲ διὰ 3 διωρύγων τὸ μὲν μετὰ τῆς Ἀδδας, τῆς λίμνης Κώμου καὶ τοῦ Πάδου, τὸ δὲ μετὰ τοῦ Τεσσίνου καὶ τῆς Μειζόνος λίμνης καὶ τέλος μετὰ τοῦ Τεσσίνου καὶ τοῦ Πάδου. ἔχει 321839, ἢ, καθ' ὑπολογισμὸν τοῦ 1893, 426500 κατ., ὧν τὰ δύο τρίτα κατέχουσι τὴν ἐσωτερικὴν πόλιν· αὕτη ἔχει ἀκόμη πλείστας στενάς καὶ ἀκανονίσιους ὁδούς, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ νεωτέρων τμημάτων καὶ προαστείων ὧν τινὰ χωρίζονται ἀπ' αὐτῆς καὶ μετὰξὺ τῶν διὰ διωρύγων καὶ δεινδρῶντων περιπάτων. Κέντρον τῆς πόλεως εἶνε ἡ πλατεῖα τῆς μητροπόλεως περὶ ἣν κείνται μεγαλοπρεπέστατα μέγαρα· αἱ σχετικῶς ὀλίγαι πλατεῖαι κοσμοῦνται δι' ἀγαλμάτων καὶ μνημείων. Ἡ μεγάλη μητρόπολις εἶνε ἐν τῶν ὠραιότερων ἔργων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, σταυροειδὲς βασιλικὴ ἐν γοθικῷ ρυθμῷ ἀλλὰ μετὰ ῥωμανικῆς προσόψεως καὶ ἐπιστεφόμενη ὑπὸ τρούλλου. Ἄλλοι ἀξιόλογοι ναοὶ εἶναι ὁ τοῦ Ἀγ. Ἀμβροσίου, τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου (οἱ ἀρχαιότεροι), τῆς Παναγίας τῶν Χαριτῶν, μεθ' οὗ συνδέεται τὸ μοναστήριον μετὰ τῆς περιφήμου τοιχογραφίας τοῦ Λεονάρδου Βιντζίου «Ὁ μυστικὸς δεῖπνος», ὁ τοῦ Ἀγ. Μαυρικίου, ἅπαντες περιέχοντες πλείστα ἀριστουργήματα τῆς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, πρὸς δὲ μετὰξὺ τῶν νεωτέρων ὁ τοῦ Ἀγ. Καρέλου τοῦ Βερρεμίου. Τὸ σημαντικώτερον μνημεῖον τοῦ ἀρχαίου Μεδιολάνου εἶνε μεγάλη στοὰ μετὰ 16 κορινθιακῶν στήλων. Ἐξοχὸν θέσιν κατέχει καὶ τὸ ἐπιβάλλον μέγαρον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν Brera, ἀλλοτε κολλέγιον τῶν Ἰησουϊτῶν, περιέχον δὲ νῦν μετὰξὺ ἄλλων πολύτιμον πινακοθήκην, βιβλιοθήκην, ἔκτυπα ἀρχαίων γλυπτικῶν ἔργων, νομισματολογικὸν μουσεῖον καὶ ἀστεροσκοπεῖον· πρὸς δὲ τὸ μέγα νοσοκομεῖον μετὰ 9 αὐλῶν, ἡ στοὰ τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ (ἡ ὠραιότερα τῆς Εὐρώπης), τὸ βασιλικὸν ἐναύτορον, τὸ μέγαρον τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Μ. ἀρχιεπισκόπου, τὸ μέγαρον Μαρίνου (νῦν δημαρχεῖον) κλπ. ἔχει δὲ ἡ Μ. ἀκαδημίαν φιλοσοφικὴν, πολυτεχνεῖον, μαγειρικὴν σχολήν, κτηνιατρικὴν καὶ γεωργικὴν, ἀκαδη-

μίαν τῶν ὠραίων τεχνῶν κτ. Ἐκ τῶν συλλογῶν ἰδιαίτερον σημασίαν ἔχει ἡ Ἀμβροσιανὴ βιβλιοθήκη μετὰ πλείστων σπουδαιότητων χειρογράφων καὶ παλιμνήστων. Ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὸ θέατρον τὸ Μ. ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων κέντρων, περίφημον δ' εἶνε τὸ θέατρον alla Scala. Ἡ βοιομηχανία εἶνε ἀκμαιοτάτη, παράγει δὲ μηχανάς, χάρτην, δέρμα, γημικά προϊόντα, μεταξωτά καὶ βαμβακερά ὑφάσματα, πορσελάνην κλ., ὧν ὡς καὶ τῶν ἄλλων προϊόντων τῆς γῶρας διατηρεῖται σπουδαῖον ἐμπορίον. — Τὸ Μ. ἵδρουθὲν ὀλίγον μετὰ τὸ 400 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ἰνσούθρων, ἐκυριεύθη τῇ 222 ὑπὸ τοῦ Σικιπίωνος, ὑποτάξαντος ἅπασαν τὴν χώραν· ταχέως ἐγένετο ἀκμαιοτάτη πόλις, ἐχρησίμευσεν δ' ἐν τοῖς ὕστερον ἐνίοτε ὡς ἔδρα τῶν αυτοκρατόρων, παρ' αὐτὴν δὲ ἐνίκησεν ὁ Γαλλικὸς τοῦς Ἀλαμαννοὺς τῇ 253 μ. Χ. Ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀμβροσίου (βλ. λ.) ὑπῆρξε μητρόπολις τῆς Ἀνω Ἰταλίας. Κατὰ τὸν Ε' καὶ Σ' αἰῶνα ὑπέστη τὰ πᾶνθεν ἐκ τῶν Οὐννων καὶ Γότθων, κατελήφθη 569 ὑπὸ τῶν Λογγοβάρδων, ἀνῆκε δ' ὕστερον εἰς τὸ Φραγκικὸν κράτος· τινὰς δὲ τῶν Καρολιδῶν ἐστῆφθησαν ἐνταῦθα ἢ ἐν Πανίᾳ διὰ τοῦ σιδηροῦ στέμματος τῶν Λογγοβάρδων. Ἀνήκουσα ἀπὸ τοῦ 962 εἰς τὴν Γερμανίαν ἢ πόλιν, ἡγουμένη τοῦ συνδέσμου τῶν τῆς Λομβαρδίας κόλων, περιῆλθεν ἐπανειλημμένως εἰς ῥῆξιν μετὰ τῶν Γερμανῶν αυτοκρατόρων καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Φρειδερίκου Α' τῇ 1162 ἐντελῶς. Ἀνοικοδομηθεῖσα ἀνεγνώρισε τὴν αυτοκρατορικὴν ἐπικυριαρχίαν, ἐπάσχε δὲ ἐκ τῶν ἐμυλίων ἐρίδων τῶν Γουέλφων καὶ Γιβελίνων, ὧν ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ della Torre καὶ οἱ Visconti. Ἐκείνοι κατέειχον ἀπὸ τοῦ 1237 τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τοῦ Podestà ἢ δημάρχου, μέχρις ὅτου τῇ 1311 συνετελέσθη ἐπαναστάσις ὁ οἶκος αὐτῶν καθηρέθη ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἑρρίκου Ζ' καὶ ἐγκατεστάθη ὁ Ματθαῖος Βισκόντης ὡς αυτοκρατορικὸς ἀντιπρόσωπος. Οὗτος διήρουνε τὰς κτήσεις του ἐν τῇ Λομβαρδίᾳ, ἐξ ὧν τῷ 1395 ἐσχηματίσθη τὸ δουκάτον Μ. Λήξαντος τοῦ οἴκου Βισκόντη, ἔλαβε τὸ δουκάτον ὁ οἶκος Σφόρτσα, παρ' οὗ ἤρπατεν αὐτὸ ἐπανειλημμένως ἡ Γαλλία. Λήξαντος δὲ καὶ τοῦ οἴκου τούτου 1535, ἔδωκεν ὁ αυτοκράτωρ Κάρολος ὁ Ε' τὴν χώραν εἰς τὸν υἱόν του Φίλιππον Β' τῆς Ἰσπανίας· μετὰ δὲ τὸν περὶ διαδοχῆς ἐν Ἰσπανίᾳ πόλεμον περιῆλθεν αὕτη τῇ 1714 εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ἡ πόλις καταληφθεῖσα 1796 ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐγένετο 1797 πρωτεύουσα τῆς Ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων δημοκρατίας καὶ 1805 τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας. Τῇ 1815 ἐγένετο πάλιν αὐστριακὴ καὶ πρωτεύουσα τοῦ Λομβαρδο-βεγγικοῦ βασιλείου καὶ ἐπανετίθη μὲν τῇ 1848, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πάλιν ὑπετάγη τῇ 1850

παρεχωρήθη εἰς Ναπολέοντα Γ' καὶ ὑπὸ τοῦ-
του μετὰ τῆς λοιπῆς Λομβαρδίας εἰς τὸ Πεδ-
μοντίον. [Μ.Σ.]

Μιλάνος Α', βασιλεὺς τῆς Σερβίας
ἐκ τοῦ οἴκου Ὁδρένοβιτς. Ἐγεννήθη 1854
ἐν Manassie τῆς Ῥουμανίας, ἀνετράφη ἐν
Παρισίῳ καὶ φονευθέντος τοῦ ἡγεμόνος Μι-
χαήλ ἐξελέγη τῷ 1868 ἡγεμὼν τῆς Σερβίας.
ἀνέλαβε δὲ τῇ $10/22$ Αὐγ. 1872. κηρυχθεὶς
ἐνῆλικος, τὴν ἀρχήν. Μετὰ δύο π. λέμους κα-
τὰ τῆς Τουρκίας (1876-8) ἡ Σερβία ἀπέκτη-
σε διὰ τῆς Βερολινείου συνθήκης νέας ἐπαρ-
χίας καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς καὶ ἐκηρύχθη
τῇ 22 Φεβρ. 1882 βασιλεὺς. Τὴν θέσιν τοῦ
νέου βασιλέως ὑπέσκαψαν ἐμφύλιοι ἐριδές,
τὸ υπερβολικῶς αὐξήθην δημόσιον χρέος, ὁ
ἀτυχὴς κατὰ τῆς Βουλγαρίας πόλεμος τοῦ
1885 καὶ αἱ μετὰ τῆς βασιλείας Ναταλίας
διαφοραὶ, αἵτινες καὶ ἐπήνεγκον Ὀκτ. 1888
τὸ διαζύγιον. Συνεπεία τούτων παρητήθη ὁ
Μ. τῇ 22 Φεβρ. 1889 ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀ-
λεξάνδρου καὶ ἔζησεν ἔκτοτε τὸ πλεῖστον ἐν
Παρισίῳ. Τῷ 1892 παρητήθη καὶ τὴν σερ-
βικὴν ὑπὸ κροσότητα, συνεβιβάσθη ὁμως κατ'
Ἰανουάριον 1893 μετὰ τῆς βασιλείας καὶ
τῷ 1894 ἡκυρώθη καὶ τὸ διαζύγιον. Εἰς τὴν
ἐπίδρασιν τοῦ Μ. ἀποδίδονται καὶ αἱ ἔντανοι
ἐνέργειαι τοῦ νέου βασιλέως Ἀλεξάνδρου
(βλ. Σερβία). Ἐπιστρέψας κατ' Ἰαν. 1894 εἰς
Βελιγράδιον, ἀνέλαβε τῇ 17 Ἀπριλίου τὰ
δικαιώματα μέλους τοῦ βασιλ. οἴκου.

Μίλατος. Χωρ. τῆς Κρήτης ἐν τῷ δή-
μῳ Βραχασίου τῆς ἐπαρ. Μεραμπέλου, ἔχον
431 κατ. [Ν Στ.]

Μιλάτσο (Milazzo). Πόλις τῆς Σι-
κελίας ἐν τῇ ἐπαρ. Μεσσήνης, ἐπὶ χερσο-
νήστου· κειμένη καὶ διατηροῦσα ἀλυσίαν θύνων,
καὶ ἐξαγωγὴν οἴνου καὶ σπικῶν, ἔχουσα δὲ
8554 κατ. (1881). Εἶνε αἱ ἀρχαῖαι Μιλαιί,
παρ' ἃς ἐνίκησεν ἐν ναυμαχίᾳ ὁ Δουίλιος τῷ
260 π. Χ. τοὺς Καρχηδόνιους [Μ.Σ.]

Μιλδῶκη (Milwaukee). Πρωτεύουσα
τῆς ὁμώνυμου κρητείας καὶ ἡ σημαντικω-
τάτη πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Οὐί-
σκονσιν, κειμένη ἐπὶ τῆς λίμνης Μίτσιγαν
καὶ δ' ἀρρεσμένη ὑπὸ τοῦ ποτ. Μενισονῆ. Ἐ-
χει 204468 κατ. (1890), ὧν τὸ ἥμισυ Γερ-
μανοί, εἶνε δὲ κανονικῶς ἐκτισμένη καὶ δια-
τηρεῖ ἐμπόριον σιτηρῶν, ξυλείας κλ. ὡς καὶ
βιομηχανίαν σιδήρου, μηχανῶν, ζύθου, δερ-
ματος οἰνοπνεύματος κλ. [Μ.Σ.]

Μίλιτος. Ἡ τὸ πάλαι ἰσχυροτάτη καὶ
πλουσιωτάτη τῶν ἰωνικῶν πόλεων τῆς Μι-
κρας Ἀσίας, κειμένη ἐπὶ προβολῆς τῆς πα-
ραλίας τῆς Καρίας εἰς τὸ Ν μέρος τοῦ Λα-
τρικῶν κόλπου. Ἰδρυθεῖσα κατὰ τὴν παρά-
δοξιν ὑπὸ Ἰώνων ἐξ Ἀττικῆς ἐλθόντων κα-
τὰ πέν Ἰ. π. Χ. αἰῶνα, περιήλθε διὰ τῆς
ναυτιλίας καὶ ἐμπορίας εἰς μεγάλην ἀκμὴν,

ἐξέπεμψε δὲ τὰς ἀποικίας τῆς (ἐν ὧν 80—
90) εἰς τὰς παραλίας τῆς Προποντιδός, τοῦ
Εὐξείνου Πόντου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Τανάιδος, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Αἰγύπτου.
Περὶ ἧτον ἦτο κυρίως τὸ Μιλήσιον ἔριον.
Κατ' ὥρῳσε δὲ ἡ πόλις τὸ κατ' ἀρχὰς γὰ δι-
ατηρήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπέναντι τῶν
βασιλείων τῆς Λυδίας (Κροίσου) καὶ Περσίας
(Κύρου)· μάλιστα τότε, κατὰ τὸν 5' αἰῶνα,
ἠκυμάζε τὰ μέγιστα, ἐκυβερνᾶτο δὲ ὑπὸ φι-
λοπέρτων τυράννων. Ὅτε ὁμως εἰς τούτων,
ὁ Ἀρισταγόρας, ἐπανεστῆσεν κατὰ τῶν Περ-
σῶν 497 καὶ παρεκίνησε καὶ τὰς ἄλλας ἰ-
ωνικὰς πόλεις εἰς ἀποστασίαν, ἡ πόλις κα-
τεστράφη 494 μετ' ἀπελπιστικὴν ἀντίστα-
σιν. Καὶ ἀνωκοδομήθη μὲν πάλιν ἀλλὰ δὲν
ἔφθατε πλέον εἰς τὴν προτέραν ἀκμὴν. Τὰ
νῦν εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς τὸ χω-
ρίον Παλάτια. Ἡ Μ. εἶνε πατρὶς τῶν φιλο-
σόφων Θάλητος, Ἀναξίμανδρου καὶ Ἀναξί-
μένου, τοῦ ἱστορικοῦ Ἑκαταίου καὶ τοῦ Ἀ-
ρισταίδου, οὗ τὰ Μιλήσια κ. α., διηγήματα
ἐλαφρά, εὖρον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις πολλοὺς
εἴλους, ὥστε καὶ ἄλλα ὅμοια συγγράμματα
ἐκαλοῦντο κατόπιν Fabulae Milesiae. Τὰ
πιοζόμενα ἐρείπια τῆς Μ. εἶναι ἀσήμεντα,
ἔξιόλογα δὲ τὰ τῶν πλησίον Βραχχιδῶν
(βλ. λ.). [Α.Α.]

Μίλητος (ὁμορ. Μίλατος). Ἀρχαία πό-
λις τῆς Κρήτης ἐν τῷ Α μέρει τῆς Β παρα-
λίας, ὑποταχθεῖσα ὕστερον ὑπὸ τῆς Λύττου.
Τὸ ὄνομα τῆς σώζεται εἰς τὸ σημερινὸν χω-
ρίον Μίλατον τῆς ἐπαρ. Μεραμβέλου.

Μίλειον. Ἀρχικῶς μέτρον ἀποστάσεων
Ῥωμαϊκὸν ἴσον πρὸς 1000 βήματα (mille pas-
sum ὅθεν καὶ ἡ ὀνομασία) ἐκ 5 Ῥωμαϊκῶν
ποδῶν. Τὸ Μ. ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων
ὡς ἴσον πρὸς 8 ἀρχαῖα στάδια καὶ εἶνε =
1478, 7 μέτρα. Ἐν τῇ Δύσει πρὸς τῇ Μ.
εἰσῆχθη ἡ χρῆσις καὶ τῆς γαλατικῆς λεύγας
= 3 Μ., τὸ μέγεθος ὁμοῦ καὶ τῶν Μ. καὶ
τῶν λευγῶν παρήλασσε κατὰ τόπους. Ἡ
λεύγα ἡ ἐν χρῆσει ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τῆς ἐπα-
ναστάσεως ἦτο = $1/25$ τῆς 1^ᾰ τοῦ μεσημβρι-
νοῦ = 4445 μέτρα. Τὸ γερμανικὸν γεωγρ.
Μ. εἶνε τὸ $1/15$ τῆς 1^ᾰ τοῦ ἰσημερινοῦ = 7422
μέτρα, ἀπὸ τοῦ 1873 ὁμοῦ ἐν Γερμανίᾳ μέ-
τρον ἀποστάσεων εἶνε τὸ χιλιόμετρον. Τὸ
χιλίῳρ. ἡ τὸ μυριάμετρον εἶνε μέτρον ἀπο-
στάσεων παρὰ τρεῖς ἔθνεσι τὰ ὅποια ἐδέχθη-
σαν τὸ (γαλλικὸν) μετρικὸν σύστημα (βλ. λ.).
Τὸ ἐπίσημον ἀγγλικὸν Μ. (statute ἢ bri-
tish mile) ἐν χρῆσει καὶ ἐν ταῖς Ἑνωμέ-
ναις Πολιτείαις τῆς Β. Ἀμερικῆς, εἶνε =
5280 πόδας = 1609 μέτρα. Ἐν Ῥωσίᾳ
μέτρον ἀποστάσεων εἶνε τὸ βέρστιον = 500
σαγένας = 1067 μέτρα. Τὸ παρὰ πᾶσι τοῖς
λαοῖς ἐν γρήσει ναυτικὸν Μ. εἶνε τὸ $1/20$
τῆς 1^ᾰ τοῦ μεσημβρινοῦ = 1852 μέτρα. Τὸ

τετραγωνικὸν γεωγρ. μίλιον εἶνε = $55 \frac{1}{16}$ τετρ. χίλις μ., ἐπομένως ἴσον πρὸς 55 063 βασιλικά στρέμματα. [Δ.Κ.]

Μελετέλλο. Πόλις τῆς Σικελίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κατάνης. Ἐχει 10 699 κατ., ἀμπελοφυγίαν καὶ ἐμπόριον οἴνου καὶ ἐσπερίδων. [Μ.Σ.]

Μίλλ (Mill). 1) James M., Ἄγγλος ἱστορικός, φιλόσοφος καὶ οἰκονομολόγος, γενν. 1775 ἐν Σκωτίᾳ καὶ ἀποθ. 1836 ἐν Λονδίῳ. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ διαπρέπουσιν ἡ ἱστορία τῆς βρετανικῆς Ἰνδίας (α' ἐκδοσις 1818), Στοιχεῖα τῆς οἰκονομολογίας (α' ἐκδ. 1821) καὶ πρὸ πάντων Ἀνάλυσις τῶν φαινομένων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ (α' ἐκδ. 1829, ἥτις ὑψηλὴν θέσιν κατέχει ἐν τῇ φιλοσοφικῇ φιλολογίᾳ τῆς Ἀγγλίας. — 2) John Stuart M., υἱὸς τοῦ αὐτοῦ, γενν. 1806 ἐν Λονδίῳ καὶ ἀνατραφεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὃν διεδέξατο καὶ ἐν θέσει τινὶ παρὰ τῇ Ἰνδικῇ Ἑταιρίᾳ. 1835-1840 ὑπῆρξε συντάκτης τοῦ London and Westminster Review. Τὴν θέσιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ἑταιρίᾳ παρητήθη τῷ 1858, ὑπῆρξε δὲ 1865-68 μέλος τῆς ἀγγλ. βουλῆς καὶ ἀπέθανε 1873 περιοδεύων ἐν Ἀδινιδῶνι. Ὡς ἀγχινοῦστατος φιλόσοφος ἐγνώσθη τὸ πρῶτον διὰ τοῦ Συστήματος τῆς λογικῆς (1843), μεθ' ὃ ἐξέδωκε τὰς Ἀρχὰς τῆς οἰκονομολογίας (1848), ἐν αἷς ἐξετάζει ἐπισταμένως τὰ κοινωνικὰ ζητήματα. Εἰς τὸ ἔργον Ἐλεγχος τῆς τοῦ Ἀμλτον φιλοσοφίας ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῶν μεταφυσικῶν δογμάτων τούτου. Κριτικὴν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Κλντ ἐδωκεν ἐν τῷ συγγράμματι A. Comte καὶ ὁ θετικισμὸς (1865). Ἐκ τῶν πολιτικῶν ἔργων τοῦ μνημονευτέα τὰ ἐπιγραφόμενα Ἰδέαι περὶ κοινωβουλευτικῶν (1865), ἐν ᾧ πειράται νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν, καὶ Περί ἐλευθερίας (1859). Ἐν ἀλλοῖς δ' ἔργοις ὑπερμαχέσθης τῆς χειραγωγῆσεως τῆς γυναικός. Τὰ ἐλάσσονα ἔργα τοῦ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον Μελέται καὶ συζητήσεις εἰς 3 τ. 1859-67, ἅπαντα δὲ τὰ ἔργα τῶν ἀνετυπώθησαν πλειστάκις.

Μελλάρο ἄσθμα. Βλ. Λαρυγγίτις.

Μίλλε (Millet). 1) Aimé M., Γάλλος γλύπτης γενν. 1819 ἐν Παρίσις καὶ ὑπάρχει μαθητὴς τοῦ Δαυιδ δ' Ἀνζέρ καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος Βιολλέ-λε-Δύκ. Ἐποίησε πλείστους ἀνδριάντας, πρὸς δὲ ἔργα τῆς ἀρχαϊκῆς λυπτικῆς (Ἀπόλλωνα διὰ τὸ ἀέτωμα τοῦ Μεγάλου Μελοδράματος τῶν Παρισίων), ἐπιτύμβιον μνημεῖον, καὶ μεταξὺ ἄλλων Ἀριάδνην καὶ Κασσάνδραν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1891 ἐν Παρίσις. — 2) Jean François M., Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1814 ἐν Gruchy παρὰ τὴν Σεβοῦγον, σπουδάζας δ' ἐν Παρίσις. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἐμιμήθη τὴν τρυφάνειαν τῶν Βαττώ καὶ Βουτέ, εἰτα δὲ

ἀφιερώθη εἰς τὴν ῥωπογραφίαν καὶ ἐλάμβανε τὰς ὑποθέσεις τῶν πινάκων τοῦ κυρίως ἐκ τοῦ ἀρχαϊκοῦ βίου· μέγιστος δὲ εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιοῦτων ἔργων τοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσιν πλείστα ἀριστοτεχνήματα. Ἐν τούτοις ζῶν δὲν ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὸ πρέπον, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του (1874 ἐν Βαρθιζόν, ἔπευ ἐξῆσεν ἀπὸ τοῦ 1849) ἐγνώσθη ἡ ἀξία του, τὰ δὲ ἔργα τοῦ ἐπωλήθησαν ἀντὶ ἀπιστευτῶν τιμῶν [Μ.Γ.]

Μίλλεν (Aubin Louis Millin). Γάλλος ἀρχαιολόγος, γενν. 1759 ἐν Παρίσις, διατελέσας εἰς διαφόρους δημοσίας θέσεις, διορισθεὶς δὲ 1795 ἐπιμελητὴς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ καὶ νομισματολογικοῦ μουσείου τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης. Περιώδευσε 1805-11 ἐν τῇ Ν. Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, ἀπέθανε δὲ 1818 ἐν Παρίσις. Ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων συγγραμμάτων ἐξέδωκε Peintures et vases antiques (2 τ. 1808-11), Galerie mythologique (2 τ. 1811). [Β.Ε.]

Μίλλερίτης ἡ Νικελιοπυρίτης. Ὀρυκτὸν λεπτοτάτου βελονοειδὲς τοῦ ἐξαγωνικοῦ συστήματος κρυστάλλους ἀποτελοῦν, χρώματος κιτρινωποῦ, σκληρότητος 3.5, εἰδικοῦ βάρους 5.3. Σύνκειται ἐξ 64.45 % νικελίου καὶ 35.55 % θείου. Εὐρῆται ἐν Τουριγγίᾳ, Βοημίᾳ κλ. [Δ.Κ.]

Μίλν-Εδουάρ (Milne-Edwards). Ἐρρίκος Μ., Γάλλος φυσιοδίφης, γενν. 1800 ἐν Βρούγγῃ, σπουδάζας δ' ἐν Παρίσις καὶ διατελέσας καθηγητὴς τῆς ζωολογίας τοῦ μουσείου, ὕστερον δὲ ὑποδιευθυντὴς τούτου καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀποθανὼν αὐτόθι 1-85. Ἐγραψεν ἐκτὸς διαφόρων μονογραφικῶν τὸ πασίγνωστον γενόμενον βιβλίον Cours élémentaire de zoologie. μετὰ δὲ τοῦ υἱοῦ του Ἀλφόνσου τὸ πονηαῖον Leçons sur la physiologie et l'anatomie comparée (14 τ. 1857-83). Ὁ υἱὸς του εὐτὸς ἐγενν. 1835 ἐν Παρίσις, διεδέχθη 1876 τὸν πατέρα ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς ζωολογίας καὶ διωρίσθη 1891 διευθυντὴς τοῦ μουσείου, ἐλαβε δὲ μέρος εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης διὰ τῶν πλοίων Travailleur καὶ Talisman. Ἐδημοσίευσε σπουδαίας μονογραφίας, κυρίως περὶ τῶν ζώων τῆς Μαδαγασκάρης. [Β.Ε.]

Μίλος 'Οδρένοβιτς. Ἡγεμὼν τῆς Σερβίας, γενν. 1780 ἐν Οδρένι. Κατὰ τὴν νεότητά γεωργός, εἶαθεν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῷ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Σερβίας ἀγῶνι καὶ ἦτο τελευταῖον διοικητὴς ἐν Οὐζίτσε. Παρὰ τῆς Τουρκίας διωρίσθη ἡγεμὼν τοῦ Ρούδνικ, ἀνέλαβε δὲ τῷ 1815 πάλιν τὴν κατὰ τῆς Τουρκίας ἀγῶνα καὶ ἠνάγκασε ταύτην νὰ δώσῃ τῇ Σερβίᾳ αὐτονομίαν, ἐξελέγη δὲ τῷ 1817 ὑπὸ τῆς ἐν Κραϊούγεβατς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Σέρβων κληρονομικὸς ἡγε-

μών. Τῷ 1839 ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, ἀλλ' ἀνῆλθε τῷ 1858 πάλιν εἰς τὸν θρόνον καὶ ἀπέθανε τῷ 1860. [B.E.]

Μιλρέζς, τοῦτ' ἔστιν χίλια ρεῖς, εἶνε νομισματικὴ μονὰς τῆς Πορτογαλίας ἔχουσα ἀξίαν φρ. χρ. 5.70. Ἀλλοτε ὑπῆρχον ἀργυρᾶ νομίσματα 1 M., νῦν δὲ μόνον $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ καὶ $\frac{1}{20}$ M., χρυσᾶ δὲ 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$ καὶ $\frac{1}{10}$. Καὶ ἐν Βρασιλίας τὸ M. εἶνε νομισματικὴ μονὰς, ἀλλὰ 1 βρασιλ. M. = πρὸς $\frac{1}{2}$ πορτογαλικόν. [Eγ.]

Μιλτιάδης. Περιφημος Ἀθηναῖος στρατηγός. Ἦτο υἱὸς Κίμωνος καὶ ἀνεψιὸς τοῦ πρεσβυτέρου M. ἐκ τοῦ γένους τῶν Φιλαίδων, ὅστις ὑπῆρξεν ἀντίπαλος τοῦ Πεισιστράτου. προσκλήθεις δὲ ὑπὸ τῶν Δολόγων, λαοῦ τῆς Θερικῆς Χερσονήσου, ὑπέταξε δλην τὴν χερσόνησον καὶ ἡγεμόνευσεν αὐτῆς μέχρι τοῦ θανάτου του (περὶ τὸ 525). Ὁ νεώτερος M. διατελέσας τῷ 524 ἄρχων ἐν Ἀθήναις ἐστάλη τῷ 518 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Στρησαγόρου, διαδεξαμένου τὸν θῆον του, ὑπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν εἰς Χερσόνησον, ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀλόρου βασιλέως τῶν Θρακῶν. ὑπέταξε δὲ καὶ τὴν Ἀἴμωνα καὶ παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις. Ὅτε ὁ Δαρεῖος ἐπολέμει κατὰ τῶν Σκυθῶν, ὁ M. συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ καναστρέψῃ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰστρου γέφυραν, ἣν ἀπολεσθῇ ὁ Δαρεῖος καὶ δοθῇ εὐκαιρία εἰς τὰς ἰωνικὰς πόλεις ν' ἀπελευθερωθῶσι· ματαιωθέντος δὲ τοῦ σχεδίου διὰ τοῦ Ἰστιαίου καὶ καταπνιγείσης τῆς ἰωνικῆς στάσεως ὁ M. τῷ 494 κατήλθεν εἰς Ἀθήνας. Ἔπου κατηγοροῦντες ὅτι ἐτυράννησεν ἐν Θράκῃ ἠθωώθη καὶ ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δαρείου ἐξέλεγχῃ τῷ 490 εἰς τῶν 10 στρατηγῶν, οὓς ἐπέισε νὰ ἀντιταχθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐν Μαραθῶνι. Ἀνατεθείσης δὲ ὑπὸ τούτων τῆς ἀρχιστρατηγίας εἰς αὐτὸν ὡς γνωρίζοντα κάλλιον τὸν κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμον, ἤρατο μετὰ 10 χιλ. Ἀθηναίων εἰς οὓς προσῆλθον καὶ 1000 Πλαταιεῖς τὴν λαμπρὰν νίκην τοῦ Μαραθῶνος (12 Σεπτ. 490), δι' ἧς ἐκλείσθη τὸ ὄνομά του ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐτιμήθη μὲν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μεγάλως, π. γ. ἐν τῇ εἰκόνι, ἣτις ἀνετέθη ἐν τῇ Ποικίλῃ Στοᾷ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς μάχης. προεῖχεν ἀπάντων τῶν στρατηγῶν καὶ ἰδρύθησαν αὐτῷ καὶ διάφορα μνημεῖα, ἀλλ' ὕστερον ἀναλαβὼν τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀποστασῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ἀπέτυχε μὴ δυνηθεὶς νὰ κυριεύσῃ τὴν Πάρον καὶ περιέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν Ἀθηναίων. Κατηγοροῦντες δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του ὅτι, πείσας τὴν πόλιν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Πάρου μόνον ἐκ πρωτοπικροῦ πάθους κατὰ τινος Παρίου καὶ παρσύρας οὕτως αὐτὴν εἰς ᾧδίκον ἔργον, ἠπάτησε τὸν δῆμον,

κατεδικάσθη καὶ ὑπεχρεώθη νὰ πληρώσῃ 50 τάλαντα· μὴ δυνηθεὶς δὲ τὸ ὑπέρβουλον τοῦτο ποσὸν νὰ καταβάλῃ ἐφυλακίσθη καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ. Τὸ δὲ πρόστιμον ἀπέτισεν ὕστερον ὁ υἱὸς του Κίμων. [I.K.P.]

Μίλτος. Μίγμα αἱματίτου μετ' ἀργύλου, γεώδους συστάσεως, ἀποβάφον ἐρυθρὸν χρώμα, χρησιμεῖον δὲ πρὸς παρασκευὴν ἐρυθροῦ χρώματος, ἐρυθρῶν κονδυλίων, εἰς δὲ καὶ ὡς στιλβωτικὸν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Εὑρεται ἐν Τιρόλῳ, Βαυαρίας, Στυρίας κλ. Πλὴν τούτου οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν M. καὶ τὸ μύριον.

Μίλτων (Ἰωάννης Milton). Περιφημος Ἀγγλος ποιητὴς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1608 ἐν Λονδίῳ, υἱὸς συμβολαιογράφου ἀποκληρωθέντος ὑπὸ τῶν καθολικῶν γονέων του διότι ἠσπάσθη τὴν προτεσταντισμόν. Ἐσοῦδας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Καϊμπριτζ, ἔζησε δὲ ὕστερον ἐπὶ πέντε ἔτη ἐν τῷ πατρικῷ κτήματι ἐν Horton· ἐνταῦθα συνέγραψε διάφορα περιγραφικὰ κάλ. ποιήματα. Περιδεύσας εἰτα ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἰταλίᾳ ἤρξατο ἀσχολούμενος εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ ζητήματα τῆς ἐποχῆς του καὶ ἐδημοσίευσεν καὶ διαφόρους σχετικὰς διατριβάς, ὧν μία συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς θανατώσεως Καρόλου τοῦ Α', ἀλλὰ δὲ ὑπερασπίζουσι τὸν ἀγγλικὸν λαὸν κατὰ τῶν κατηγοριῶν τοῦ περιφημοῦ Σελμσίου Ὑπὸ τοῦ Κρόμβελλ διωρίσθη 1649 μυστικὸς γραμματεὺς τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας. Καίπερ τυρλὸς ὧν ἀπὸ τοῦ 1654 δὲν ἔπαυσε συγγραῶν καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας ἐτράπη πάλιν πρὸς τὴν ποίησιν. Τῷ 1665 ἀπεπαύσας τὸ παγκοσμίου φήμης ποίημα «Ὁ ἀπολεσθεὶς παράδεισος», οὗ ἡ α' ἐκδοσις (1667) εἶχε μόνον 10, ἡ δὲ β' (1674) 12 ἄσματα. Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει μᾶλλον μορφήν διαλόγου ἢ ἔπους, διακρίνεται δὲ ἐπὶ καλλονῇ καὶ δυνάμει τῆς γλώσσης καὶ λαμπροῖς χαρακτηρισμοῖς, ὧν οἱ τοῦ Σατανᾶ καὶ τῶν πεσόντων ἀγγέλων, ὡς καὶ οἱ τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας εἶναι οἱ κάλλιστοι· ἐξεδόθη δὲ καὶ ἐν ἑλλ. μεταφράσει μετὰ τῶν εἰκόνων τοῦ Doré ὑπὸ Α. Σ. Κάσδαγλη. Τῷ 1671 ἐδημοσίευσεν ἕτερον ποίημα Ὁ ἀνακτηθεὶς παράδεισος, ὅπερ ἔχει μὲν μεγάλας καλλονάς, ὕστερεῖ ὁμῶς τοῦ προτέρου. Ὁ M. ἀπέθανε τῷ 1672 ἐν Bunhill πλησίον τοῦ Λονδίνου. [M.F.]

Μελούζς. Βλ. Λουκία.

Μίλων ὁ Κροτωνιάτης, περίφημος διὰ τὴν σωματικὴν του ῥώμην ἀθλητὴς, ζήτας περὶ τὸ 520 π. Χ. Ἐνίκησεν ἐπτάκις εἰς τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνας καὶ ἐξάκις ἐν Ὀλυμπίᾳ, ὅπου λέγεται ὅτι ποτὲ ἐσταδιοδρόμησε φέρον τετραέτης βούν ἐπὶ τῶν ὤμων, ὃν εἰτα ἐρόνους τύψας διὰ τῆς πυγμῆς του. Γέρον ἤδη ἠθέλησε νὰ σχίσῃ διὰ τῶν χειρῶν κορ-

μόν δένδρου ἐντὸς ἐρήμου θάσους, μὴ δυνή-
θεις δὲ νὰ ἀποσπάσῃ τὰς ὑπὸ τοῦ ξύλου συλ-
ληφθεῖσας χεῖρας αὐτοῦ ἐγένετο τὴν νύκτα
βορὰ τῶν θηρίων. [I.K.Π.]

Μίμησις καλεῖται ἐν τῇ Καλαισθητικῇ
ἡ σχέσις δύο παραστάσεων, ἐν ᾗ τὸ περιε-
χόμενον τῆς μιᾶς εὐρίσκεται ὅλως ἐν τῇ
περιεχομένῳ τῆς ἐτέρας, καλύπτεται δὲ ἡ συγ-
χώνευσις ἀμφοτέρων εἰς μίαν παράστασιν,
διότι ἡ ἐτέρα ἔχει καὶ τι, ὅπερ δὲν ἔχει ἡ πρῶ-
τη. Αἱ δύο παραστάσεις ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας
ὡς τὸ ἀντίτυπον πρὸς τὸ πρότυπον, ἡ εἰκὼν
πρὸς τὸ ἀπεικονιζόμενον. Τὸ ἀπεικονιζόμενον
περιέχει προδήλως ὅ τι περιέχει ἡ εἰκὼν
περιέχει ὅμως καὶ τι, ὅπερ δὲν ἔχει αὕτη. Ἡ
σχέσις αὕτη ἀρέσκει ἀπολύτως. Ἐνταῦθεν
προκύπτει ἡ καλαισθητικὴ ἰδέα τῆς μιμή-
σεως, ἥτις συνίσταται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ πα-
ράστασις, ἥτις χαρακτηρίζεται ὡς μίμημα,
ἔχει ἅπαντας τοὺς οὐσιώδεις χαρακτηήρας
τῆς ἀπεικονιζομένης καὶ ἀμφοτέροι γίνονται
ὅμοιοι, ὅσον εἶναι δυνατόν, χωρὶς νὰ συμπέ-
σωσιν εἰς ἓν. Ἐὰν συμπέσωσιν εἰς ἓν, ἐάν
ὅλῃ, τὸ μίμημα δὲν θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ θεατοῦ
ὡς εἰκὼν ἀλλ' ὡς αὐτὸ τὸ πρότυπον, αἰρεται
διὰ τὴν θεατὴν ἡ καλαισθητικὴ σχέσις. Ἐν-
νοεῖται δὲ οἷσθεν ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ
ἀπεικονιζομένου εἶναι ἀδιάφορον. Τὴν οὐσίαν
τῆς Μ. ἀποτελεῖ τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἐν
γένει πρότυπόν τι ἐν τῇ ἀντιτύπῳ πιστῶς,
οὐχὶ δὲ τοῦτο ἡ ἐκείνο τὸ πρότυπον. Τὸ πρό-
τυπον δύναται νὰ εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἀρέσκον
ἢ ἀπαρέσκον, νὰ εἶναι δεδομένον ἐν τῇ φύσει
καὶ ἱστορίᾳ ἢ νὰ εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας,
χωρὶς νὰ πάθῃ ἀλλοιώσιν ἢ ἀξία τοῦ μιμή-
ματος. Ἐὰν τὸ πρότυπον ἀρέσκη καθ' ἑαυτὸ
ἀπολύτως, τότε εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ πιστῶς
ἀπεικονίζοντος αὐτὸ ἀντιτύπου προστίθεται
νέα ἀξία, ἡ τοῦ ἀπολύτως ἀρέσκοντος προ-
τύπου, καὶ γεννᾶται τὸ καλὸν (βλ. λ.). Διὰ
τοῦτο τὸ ἀπολύτως ἀρέσκον μίμημα δὲν μι-
μεῖται οὔτε τὴν φύσιν, οὔτε ἀπολειπτικῶς
τὴν καλὴν εἶσιν. Ἡ ἐπιδοκιμασία αὐτοῦ εἶναι
ἀνεξάρτητος καὶ τῆς ἀληθείας καὶ πραγμα-
τικότητος, ὡς καὶ τοῦ κάλλους ἐκείνου τὸ
ὅποιον μιμεῖται, καὶ στηρίζεται μόνον ἐπὶ
τῆς πίστεως τῆς μιμήσεως. Αὕτη οὐ μόνον ἐ-
πιτρέπει τὴν μίμησιν τοῦ αἵσχροῦ (π. χ. αἰ-
σχρὰς τυπικῆς κεφαλῆς Αἰθίοπος, τοῦ Θερ-
σιτου, χαρακτηήρος οἷος ὁ τοῦ Ὁθέλλου, Ἰά-
γου κλ.), ἀλλ' ἡ τέχνη, ἥτις λαμβάνει ἐξαι-
ρέτως ὡς κανόνα τὴν ἰδέαν τῆς Μ., τοῦτο
μάλιστα ἐκλέγει κατὰ προτίμησιν, διότι οὕτως
ἀποκρούει τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἐνδιαφέρεται νὰ
παραστήσῃ καλὸν μᾶλλον ἢ καλῶς, δηλ.
πιστῶς. [X.Πδ.]

Μιμητέτης ἡ μιμητασίτης. Ὁ-
ρυκτὸν τοῦ βασιλεξαγώνου συστήματος. Ἰσ-
μορρον τῷ πυρομορρίτῃ καὶ παρεμφερὲς αὐτῷ

(ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα). Εἶναι ἐνωσις χλωριού-
χου μολύβδου μετ' ἀρσενικοῦ ὀξέος. Πρβλ.
Πυρομορρίτης [Α.Κ.]

Μιμέαμβος. Εἶδος τῆς ἑλλην. ποιή-
σεως ἔχον δραματικὴν μορφήν, οὗ κυριώτερος
ἀντιπρόσωπος εἶναι ὁ Ἡρόνδας (βλ. λ.)

Μιμιλός. Χωρ. τῆς ἑπαρ. Ὁφείως τῆς
Τραπεζοῦντος οἰκίαι 200, κατ. 1400, μου-
σουλμάνοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Μίμνερος. ὁ Κολοφώνιος. Ἑλλην
ἐλεγειακὸς ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 630
π. Χ. ἐν Κολοφώνι ἢ Σμύρνῃ. Παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ πρῶτος καὶ ἐξοχώ-
τερος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως
ἐνεκα τῶν ἐλεγείων, ἐν οἷς ἀπληθάντισε
τὴν ἀτυχὴ ἐρωτὰ τοῦ πρὸς τὴν ὠραίαν αὐλή-
τριδα Ναννώ. Ὀλιγώτερον περιήρμαι ἦσαν
τὰ ἐλεγεία, τὰ ἔχοντα ὑπέθετι τὴν πόλε-
μον τῶν Σμυρναίων κατὰ τοῦ Γύγυ. Τὰ
λείψαντα τῶν ἔργων του βλ. ἐν Bergk, Poe-
tae lyrici graeci. [X.B.]

Μῦθος. Εἶδος τῆς ἑλλην. ποιήσεως,
μίμησις ὠρισμένης σκηνῆς ἢ προσώπου τινός,
διακρινόμενον ἀπὸ τῆς κωμῳδίας καθ' ὅτι
στερεῖται χοροῦ καὶ δραματικῆς ὑποθέσεως.
Τὸ εἶδος τοῦτο ἀνεπτύχθη ἐν Συρακούσαις,
εὔρε δὲ τὴν περιφρμότερον ἀντιπρόσωπόν του
ἐν τῷ Σώφρονι κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα.
Οἱ Μ. ἐγράφοντο ἐν πεζῷ λόγῳ καὶ δωρικῇ
γλώσσῃ, εἶχον ὅμως συμμετρικὴν καὶ ρυθμι-
κῶς διεσκευασμένην μορφήν. Παρὰ τὸν Σώ-
φρονα ἀναφέρεται ὡς μιμογράφος καὶ οὐδὲς
τοῦ Σέναρχος (ἐπὶ Διονυσίου). [X.B.]

Μινάγχα. Δύο χωρία τοῦ δήμου Μεθώ-
νης τῆς Πυλίας, ὧν τὸ μὲν Ἀνω ἔχει 90,
τὸ δὲ Κάτω Μ. 122 κατ. [Μ.Σ.]

Μιναρέδες (ἀραβ. = φάροι) καλοῦν-
ται οἱ στενοὶ καὶ ὑψηλοὶ πύργοι οἱ παρὰ τὰ
μουσουλμανικὰ τζαμία ἱδρυμένοι, ἀφ' ὧν οἱ
μουεζίναι καλοῦσι τοὺς πιστοὺς εἰς προσευ-
χὴν κατὰ τὰς τεταγμένας ὥρας. Ἐχευσι
σχῆμα κυλινδρικὸν πάχους τόσου μόνον ὥστε
νὰ περιλαμβάνωσιν ἐλικεισθεὶς κλίμακα δι' ἧς
ὁ μουεζίνης ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιστέφοντα
αὐτοῦ ἐξώστην, ἀφ' οὗ κηρύττει. Ὑπερθε-
ν δὲ τοῦ ἐξώστου περατοῦνται διὰ κωνικοῦ
μολυβδίνου ἐπιστεγάσματος καταλήγοντος
εἰς τὴν ἡμισέληνον. Τινὲς ἔχευσι διπλοῦς καὶ
τριπλοῦς ὑπερκειμένους ἀλλήλων ἐξώστας.

Μιναρὲ Ταιφλίκ. Χωρίον τῆς Μα-
κεδονίας, κείμενον 11 1/2 ὥρ. ἀπὸ Σερρών
καὶ 2 1/4 ἀπὸ Δράμας, ἔχον δὲ 150 οἰκογεν.
χριστιανικάς. [Ν.Σ.]

Μίνας Ζεράες (Minas Geraes, τ.
ἔ. Γενικὰ μεταλλεῖα). Πολιτεία τῆς Βρα-
σιλίας ἐν τῇ ΝΑ μέρει αὐτῆς, ἐν τῇ Δ
τμήματι ὀρεινῇ, ἐν τῇ Δ ὁμῶς ἔχευσα χα-
ρακτῆρα στέπνης. Ἄλλοτε ἦτο περίφημος

διὰ τὸν πλοῦτον μετάλλων καὶ πολυτίμων λίθων, νῦν δὲ ἡ ἐκμετάλλευσίς παραμελεῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ἀδαμαντοπλυντηρίων εἰς τοὺς ποταμούς τῶν Δ ὑπορείων τῆς Σέρρας do Espinho. Ἔχει ἐμβ. 574 855 τγμ. καὶ 3 200 807 κατ. (1892), κυρίως γεωργεῖται καὶ κτηνοτρόφους. Πρωτεύουσα εἶνε Οὔρσο-Πρέτο. [Μ.Σ.]

Μένας δὲ 'Ρίο Τίντο (τ. ἔ. Μεταλλεῖα τοῦ ποτ. Τίντου ἥτοι χρωματιστοῦ). Πόλις τῆς Ισπανικῆς ἐπαρχίας Χουέλβας, ἐν τῇ Σιέρρα Μορένη, ἐπικλιθεῖσα οὕτως ἐκ τῶν περιφάμων χαλκωρυχείων περὶ τὰς πηγὰς τοῦ ῥηθέντος ποταμοῦ, ἐν τοῖς ὁποίοις ἐργάζονται 10 χιλ. ἄνθρωποι καὶ παράγονται καθ' ἡμέραν 2000 τόνοι χαλκούχων ὀρυκτῶν. Ἔχει 10 671 κατ. (1881), προσλαμβάνει δὲ καθ' ἡμέραν μεγαλητέραν σημάσιαν. [Μ.Σ.]

Μενδανό Μεγάλη νῆσος ἐκ τῶν Φιλιππίνων, ἔχουσα ἐμβ. 97 968 τγμ. καὶ περ. 600 χιλ. κατ., πλεῖστα ἡφαίστεια καὶ λίμνες. Μόνον μικρὸν αὐτῆς μέρος ἀνήκει εἰς τοὺς Ἰσπανούς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον διατελεῖ ὑπὸ ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας. Οἱ κάτοικοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι Μαλαϊκαὶ φυλαί, ἐν τῇ Β μέρει καὶ Νεγρίτοι. [Μ.Σ.]

Μένδαρος. Σπαρτιάτης, διαδεξάμενος τῇ 411 π. Χ. τὸν Ἀστύρχον ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ στόλου. Πλεῖσας μετὰ 75 πλοίων εἰς Ἑλλάσποντον ἐνίκηθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Θρασυδούλου καὶ Θρασύλλου ἐν Ἀδύδῳ, κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐν Κυζίκῳ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἐπέσεν ὁ ἴδιος ἐν τῇ μάχῃ. [Ι.Κ.Π.]

Μένδεν. Ὁχυρωμένη καὶ ἀραιοπρεπὴς πρωτεύουσα τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Μ. (ἔχοντος 5 257 τγμ. μετὰ 549 709 κατ. τῇ 1890 καὶ διηρημένον εἰς 11 περιφέρειας) ἐν Βεστρολίᾳ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Βισούργιδος καὶ ἔχει 20 223 κατ., μητρόπολιν ἐκ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀνμαίαν βιομηχανίαν κυρίως καπνοῦ καὶ ἐμπορίαν. Παρὰ τὸ Μ. ἐνίκησεν ὁ Πρῶστος στρατηγὸς δευρὲς Φερδινάνδος τῆς Βρουνοβίχης τοὺς ὑπὸ τὸν Κοντὰδ Γάλλους τῇ 1759. Κάρολος δ' μέγας Ἰδρυσεν ἐπισκοπὴν Μ. ἥτις ἔμως κατηργήθη τῇ 1648 καὶ προσήρτηθη εἰς τὸ Βρανδεμβούργον. [Μ.Σ.]

Μενδόρο. Μία τῶν Φιλιππίνων νήσων, Ν τοῦ Λουζόν, ἔχουσα ἐμβ. περ. 10 χιλ. τγμ. καὶ 37 χιλ. κατ. τοὺς πλείστους Μαλαίους. Εἶνε εὐφροος, ἀλλὰ ἐλίχον μόνον καλλιεργημένη, καὶ μόνον κατ' ἔνομα ἀνήκει εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Πρωτεύουσα εἶνε Καλαπάν ἐπὶ τῆς Β ἀκτῆς. [Μ.Σ.]

Μινερβίνο Μοῦρτζε (Minervino Murge) Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Βάρι,

ἔχουσα 15 133 κατ. (1881), τοὺς πλείστους γεωργούς καὶ ἐμπόρους. Ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Μένθα (Βοτ.) *Mentha L.* Γένος Χειλωτῶν, οὗ τὰ εἶδη λίαν ἀρωματικά καὶ τινὰ φαρμακευτικά, ἰδίως Μ. ἡ πεπερώδης (*M. piperita L.*) κοινῶς ἡδύσμος, ἐξ οὗ κατσκευάζεται καὶ αἰθέριον ἔλαιον. Κηπεύεται δ' ἀπανταχῇ μετὰ τῆς ποικιλίας αὐτῆς τῆς «οὐλοφύλλου» (*M. crispa L.*). Αὐτοφυῆς ἐν Ἑλλάδι εἰσὶ Μ. ἡ φίλυδρος (*M. aquatica L.*), Μ. ἡ δασική (*M. silvestris L.*), κοιν. Ἀγριοηδύσμος, Μ. τὸ πολὺν (*M. Pulegium L.*), κοινῶς Φλησκοῦνι ἢ Γληχῶνι, Γληχῶν τοῦ Διοσκορίδου) κτλ. [Θ.Χ.]

Μενθόελαιον. Βλ. Ἠδυσμέλαιον.

Μένθη. Ὅρος ἐν τῇ νῦν ἐπαρχίᾳ Ὀλυμπίας, ἡ δυτικὴ παραφυὰς τοῦ ὕψιστου ὄρους Λυκαίου, καταλήγουσα εἰς τὸν βουνὸν τοῦ Καϊάφρα. Ἔχει ὕψος 1222 μ. καὶ καλεῖται νῦν Ἀλδαινα. [Γ.Πδ.]

Μενθόλιον. Βλ. Ἠδυσμέλαιον.

Μένρη ἢ Μίνρη. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (1999.7 τγμ. μετὰ 314 818 κατ.) τῆς Κεντρικῆς Αἰγύπτου, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Νεῖλου. Ἔχει 10 χιλ. κατ., βιομηχανίαν βάμβακος, κεραμευτικὴν καὶ ἀμφοίων ἐμπορίαν. [Μ.Σ.]

Μενῆ (Πέτρος Mignard). Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1612 ἐν Τροά. Σπουδάζας ἐν Ῥώμῃ τὰ ἔργα τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν μεγάλων Ἰταλῶν ζωγράφων ἀπέκτησε μεγάλην φήμην ὡς προσωπογράφος, ἐκλήθη δὲ ὕστερον ὑπὸ Λουδβίκου ΙΔ' εἰς Παρίσιους καὶ ἐξετέλεσε τὰς εἰκόνας τῆς βασιλ. εὐγενείας καὶ τῶν μεγιστάνων τῆς αὐτῆς καὶ μεγάλας τοιχογραφίας (ἐν τῇ τρούλλῳ τοῦ Val de Grace τὸν οὐρανὸν μετὰ τῶν θαυμάτων τοῦ παραδείσου, ἔργον ἐξυμνισθὲν ὑπὸ τοῦ Μολιέρου ἐν ποιήματι). Ἐλαβε τὸν τίτλον εὐγενείας καὶ πρῶτον ζωγράφου τῆς αὐτῆς, τέλος δὲ 1690 διωρίσθη διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας, ἀπέθανε δὲ 1695. Οἱ πλεῖστοι πίνακες αὐτοῦ εὐρίσκονται ἐν τῇ Λούβρῳ, ἐν εἰς καὶ χαριέσταται εἰκόνας τῆς Παναγίας. [Μ.Γ.]

Μενῆ (Φραγκίσκος Αὐγουστός Mignet). Γάλλος ἱστορικός, γενν. 1796 ἐν Αἰξ τῆς Προβηγκίας, σπουδάζας δὲ τὴν νομικὴν. Τυχὼν βραβεῖον διὰ μελέτην περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐπὶ Λουδβίκου τοῦ ἁγίου, ἀπεφάσισε ν' ἀφιερῶθαι εἰς τὴν συγγραφικὴν, ἐγκατεστάθη δ' ἐν Παρίσις, ὅπου εἰργάζετο ὡς δημοσιογράφος, συγγράφων δὲ ἐδίδασκεν ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἐν δημοσίαις διαλέξεσι νεωτέραν ἱστορίαν. Μετὰ τὴν ἐπαναστάσιν τοῦ 1830 ἐγένετο σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας καὶ ἀρχιεφεύλαξ ἐν τῇ ὑπουργείῳ

των εξωτερικῶν. Τῷ 1836 γενόμενος μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπώλεσε διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 τὰς δημοσίας θέσεις του. ἀπέθανε δὲ 1884 ἐν Παρίσις. Κυρίως ἐδοξάσθη ἡ τοῦ Μ. Ἱστορία τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως (α' ἐκδ. 1824 ἐξέλλ. ὑπὸ Σίμου), ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα ἔργα του. Διαπραγματεύσεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν διαδοχὴν τῆς Ἰσπανίας (4 τ. 1836—44), Ἱστορία τῆς Μαρίας Στουαρτ (2 τ. 1851), Κάρολος ὁ Β' (1854) καπ. εἶναι ἀξιολογώτατα. [Μ.Γ.]

Μέννης (Ἰάκωβος Παῦλος Migne). Γάλλος ἱερεὺς, γεννηθεὶς 1800 ἐν St. Flour τοῦ Καντάλ, ζήσας ἀπὸ τοῦ 1833 ἐν Παρίσις, ὅπου ἔδρυσεν τὴν ἐφημ. *L' Univers religieux* καὶ τυπογραφεῖον, πασίγνωστος δὲ ἐκείνου ὡς ἐκδότης τῆς μεγάλης συλλογῆς τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν τίτλον Πατρολογία, ἥς τὸ τοῦς Λατίνους περιλαμβάνον τμήμα ἀποτελεῖται ἐκ 221 τόμων, τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἐκ 247 τόμων. Πρὸς δὲ ἐδημοσίευσεν καὶ ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς συλλογὰς ἀπέθανε δὲ 1875 ἐν Παρίσις. [Β.Ε.]

Μένιον (minium). Λατινικὸν ὄνομα τοῦ Ἀμρίου, περὶ οὗ βλ. Μόλυβδος.

Μένιος (Minho). Ποταμὸς τῆς Ἰθρηκῆς χερσονήσου, πηγάζων εἰς τὰ ὄρη τῆς ΒΑ Γαλικίας, ῥέων ἐν γένει πρὸς ΝΔ καὶ ἀποτελῶν ἐπὶ τι διάστημα τὰ μεταξὺ Πορτογαλίας καὶ Ἰσπανίας σύνορα, ἐκβάλλων δὲ μετὰ ῥοὴν 253 χμ. εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. — Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται ἡ βορειοτάτη τῆς Πορτογαλίας ἐπαρχία, ἔχουσα ἐμβ. 7 273 τχμ. καὶ 1 014 764 κατ., διαιρουμένη δὲ εἰς 3 περιφερείας. Εἶνε ὄρεινὴ καὶ ἔχει κορυφὰς μέχρι 2400 μ. ὕψους (Γαβιάρρα ἐν τῇ Σέρρα do Soajo). [Μ.Σ.]

Μεννεάπολις. Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Ἐννεπίν τῆς βορειοαμερ. πολιτείας Μινнесότας καὶ ἡ σημαντικωτάτη πόλις ταύτης, κειμένη ἀμφοτέρωθεν τοῦ Μισισσιπίου καὶ ἔχουσα 164 738 κατ. (1890). Εἶνε κέντρον αἰδηροδρομ. γραμμῶν, κανονικῶς ἐκτισμένη, ἔδρα τοῦ πανεπιστημίου Μινнесότας, καὶ διὰ τὴν σπουδαίαν βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον κυρίως σίτου, ἀλεύρου καὶ ξυλείας. Οἱ ἐν Μ. μύλοι, κινούμενοι διὰ καταρρακτῶν ἐν τῇ ποταμῷ εἶναι οἱ μεγαλύτεροι τοῦ κόσμου.

Μιννεσότα. Μία τῶν ΒΑ πολιτειῶν τῆς βορειοαμερ. Συμπολιτείας συνορεύουσα Ν πρὸς τὰς βρετανικὰς κτήσεις. ἔχει ἐμβ. 215 910 τχμ. καὶ 1 301 826 κατ. (1890). Ἀξιολόγος εἶνε ὁ πλοῦτος αὐτῆς εἰς ποταμούς καὶ λίμνας (περ. 10 χιλ.), τὲ δὲ κλίμα εἶνε μὲν τραχὺ καὶ ψυχρὸν ἀλλ' οὐχὶ νοσηρὸν. Κύριον ἔργον τῶν κατοίκων εἶνε ἡ γεωργία, παράγουσα κυρίως σίτον καὶ βρώμην, ἄλλοι δὲ πόροι εἶναι ἡ ξυλεία ἐκ τῶν μεγάλων δασῶν καὶ ἡ ἀλιεῖα καὶ θήρα, ὡς καὶ ἡ μεταλ-

λευτική. Ἡ Μ. διαιρεῖται εἰς 80 κομητείας, πρωτεύουσα δ' εἶνε Ἀγ. Παῦλος. Εἰς Οὐασινγκτόνα πέμπει 2 γεωργιστὰς καὶ 7 βουλευτάς. Τῷ 1849 διωργανώθη ὡς ἐπαρχία, προσελήφθη δ' ὡς πολιτεία εἰς τὴν συμπολιτείαν τῷ 1858. [Μ.Σ.]

Μιννεσώτας. Ποταμὸς τῆς ἐμμενίου πολιτείας, πηγάζων ἐκ λίμνης ἐν Δακότα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Μισισσιπίου μετὰ ῥοὴν 420 χμ. [Μ.Σ.]

Μινόρε. Βλ. Ἀπαλὴ κλίμαξ.

Μινόρκα ἢ Μενόρκα. Ἡ μικροτέρα τῶν Βαlearίδων νήσων, ἔχουσα ἐμβ. 760 τχμ. καὶ 39 041 κατ. (1887). Εἶνε λοφώδης καὶ μόνον ἐν τῇ Ν τμήματι πεδινή, παράγονται δ' ἐν αὐτῇ εἶνος, σίτος καὶ μέλι καὶ ἐκτρέφονται: διάφορα κτήνη (κυρίως καλαὶ ἀγελάδες), παραμελοῦνται ὅμως ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία. Εὐρίσκονται πολλὰ εἰσπια τῆς Κελτικῆς οἰκοδομικῆς. Ἦνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς ἔχει σημασίαν διὰ τὸ ἐν τῇ Μεσογείῳ ἐμπόριον, διὸ καὶ ἐπανειλημμένως ἐκυρίευσαν αὐτήν οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἀγγλοὶ, μέχρις ὅτου τῷ 1802 ἀπεδόθη ἐριστικῶς εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Πρωτεύουσα εἶνε Μαών. [Μ.Σ.]

Μινουσσίνσκ. Περιφέρεια ἐν τῇ σιβηρικῇ κυβερνήσει Ἰενισσείσκ, ἔχουσα ἐμβ. 112 375 τχμ. μετὰ 137 620 κατ., ὧν τὸ τρίτον Τάταροι. Συνορεύει Ν πρὸς τὴν Κίνα, ἔχει δὲ ὁμόφυλον πρωτεύουσιν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μινουσσίνσκ εἰς τὸν Ἰενισσέην, μετὰ 6 056 κατ. [Μ.Σ.]

Μένσκ. 1) Κυβερνεῖον ἐν τῇ Δ μέρει τῆς Ῥωσσίας, Β τοῦ Κιέδου, ἔχον ἐμβ. 91 407 τχμ. καὶ 1 879 446 κατ. Τὸ ΝΔ τμήμα αὐτοῦ καλύπτεται ὑπὸ ἀδιαπεράστων ἐλῶν, λίμνῶν καὶ δασῶν, ἀποξηραίνεται δὲ νῦν κατὰ μικρὸν. Ἀρθεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, τοῦ Νιέμεν, Δνεπέρου (μετὰ τοῦ Προπέρ καὶ τοῦ Βερέζινα) κτ. Εἰς τὰ ἐλῶδη μέρη τὸ κλίμα εἶνε νοσηρὸν. Εἰς τὰ δάση εὐρίσκονται: λύκοι, ἀρκτοὶ καὶ ἄλλα θηρία, ὡς καὶ χύστορες. Οἱ κάτ. ζῶσιν ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ τῶν δασῶν, ὑπάρχει δὲ καὶ μικρά τις βιομηχανία. Τὸ κυβερνεῖον διαίρεται εἰς 9 περιφερείας, ὧν ἡ Μ. ἔχει 5 212 τχμ. καὶ 152 800 κατ. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ κυβερνείου καὶ τῆς περιφέρειας Μ., κειμένη ἐπὶ τοῦ Σβίτλοτς. Εἶνε ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ὁρθόδοξου ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 85 115 κατ. (1893), ὧν πλέον ἢ τὸ ἥμισυ Ἑβραῖοι, καὶ διατηρεῖ βιομηχανίαν ποικίλην ὡς καὶ ἐμπόριον λίνου καὶ καννάδεως, σίτου, ξυλείας, δέρματος κλ. [Μ.Σ.]

Μεντελόγλι. Χωρίον τοῦ δήμου Πατρίων ἐν Ἀχαΐᾳ, 1 1/2 ὥρ. πρὸς Ν τῶν Πατρίων ἐπὶ τοῦ αἰδηροδρόμου Πύργου-Πα-

τρῶν, παράλιον, μὲ δημ. σχολεῖον καὶ 646 κατ. καλλιεργούντας στασίδας, ἀμπέλους, ἐλαίας καὶ σιτηρά. [Γ.Πδ.]

Μινώαι. Ἀρχαιοτάτη ἑλληνικὴ φυλὴ, ὧν ἐθνάρχης μυθικὸς ἀναφέρεται ὁ ἐν Ὀρχομενῷ ἑδρεύων βασιλεὺς Μινώας. Οἱ Μ. κατώκουν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, κυρίως δὲ ἐν τῇ Ν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, ὅπου φαίνεται ὅτι τὰ ἐσχάτως περὶ τὴν Κωπαῖδα ἐν ἐρεῖσι τοῖς εὐρεθέντα κλοσσιαῖα κτίρια πρέπει νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς αὐτούς. Ἀθρόοι εἰσῆλθαν καὶ εἰς τὴν ἡλεικὴν Τριφυλίαν, ὅπου κτίσαντες διαφόρους πόλεις ἀπετέλεσαν μίαν τῶν 3 φυλῶν τῆς χώρας, ἐκλήθη δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ ὁ ποταμὸς Μινωχίος (βλ. Ἀνιγρός). Πρὸς Κ. Ο. Müller, *Gesch. der hellen. Stämme*, τ. Α' (β' ἐκδ. Βρεσλ. 1844) καὶ E. Curtius, *Die Deichbauten der Minyer* (ἐν Sitzungsber. d. preuss. Akademie d. Wissenschaften, Βερολ. 1892).

Μινωάς. Βλ. Ἐπικὸς κύκλος.

Μινώα. Ὄνομα δύο ἀρχαίων πόλεων τῆς Κρήτης, ὧν ἡ μὲν κειμένη ἐπὶ τῆς ΝΑ παραλίας τοῦ ἀκρωτηρίου Κυάμου ἐχρησίμειεν ὡς ἐπίνειον τῶν Ἀστερίων, ἡ δὲ ἀνήκουσα εἰς τὴν Λύττον (Μ. Λυκτίων) ἔκειτο ἐν τῷ Α μέρει τῆς Β παραλίας παρὰ τὸ σημ. Καλὸ Χωριό. Βλ. καὶ Μεγαρίς, Μονεμβασία.

Μινώας δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Ναυπλίας, ἀποτελεῖται δὲ ἐκ 3 χωρίων ὧν τὰ ὀνόματα Τολὸν (πρωτεύουσα), Ἥρια καὶ Κόνδια, μετὰ 818 ἐν ὅλῳ κατοίκων, κυρίως γεωργῶν. Ἐκλήθη οὕτως ἕνεκα τῶν οἰκιστῶν Κρητῶν προσφυγόντων ἐνταῦθα ἐπὶ Καποδιστρίου. [Μ.Σ.]

Μίνως. Μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κρήτης, εἰς ὃν ἀνιφερόντι οἱ ἀρχαῖοι πᾶν ὅ, τι ἐξιστορεῖτο περὶ Κρήτης πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Πρὸ πάντων ἐθεωρεῖτο ὡς ἱδρυτὴς τῆς τῶν Κρητῶν θαλασσοκρατίας καὶ ὡς σφωτάτος νομοθέτης, διδασθεὶς ὡς τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ Διὸς. Καθ' Ὁμήρον ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης, ἀδελφὸς τοῦ Ῥαδάμανθυος καὶ πατὴρ τῆς Φαίδρας, Ἀριάδνης κ.ά. Ὅτε ὁ Μ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀστερίωνος ἔθυσεν ἐπὶ τῆς παραλίας, ὁ Ποσειδῶν ἐπὶ τῇ εὐχῇ του ἔπεμψεν αὐτῷ δολόλευκον ταῦρον ὡς θύμα ἐκ τῆς θαλάσσης. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Μ. ἀντὶ νὰ τὸν θυσίᾳ μετέφερε τὸν ταῦρον εἰς τὴν παρὰ τὴν Γόρτυνα βόσκουσαν ἀγέλην του, ὁ Ποσειδῶν ὀργισθεὶς ἐνέβαλε λύσσαν εἰς τὸν ταῦρον καὶ ἀνέφλεξεν ἐν τῇ συζύγῳ τοῦ Μ. Πασιφάῃ ἔρωτα πρὸς αὐτόν, οὗ καρπὸς ὑπῆρξεν ὁ Μινώταυρος (βλ. λ.). Θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, φονεύσας τὸν υἱόν του Ἀνδρόγεων, ὁ Μ. κυριεύσας τὰ Μέγαρα ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἡνάγκασεν νὰ πέμπωσιν αὐτῷ ἐπονείδιστον φόρον (βλ. Μινώταυρος καὶ Ἀνδρόγεως). Ἐφονεύθη δὲ ὁ Μ.

ἐν τῇ Δύσει, κατοδιώκων τὸν διαφυγόντα Δαίδαλον εἰς Ἀκράγαντα, ὑπὸ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως Κοκέλου διὰ ζέοντος λουτροῦ. Κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν ἐξετέλει ἐν Ἀΐδου καθήκοντα βασιλικά, ἀποδίδων τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸν λαὸν τῶν νεκρῶν ὡς δικαστῆς δὲ τῶν νεκρῶν παρὰ τὸν Δίακὸν καὶ Ῥαδάμανθον παρυστάθη παρὰ τῶν νεωτέρων ποιητῶν, ἐν ἀναμνήσει βεβαίως τῆς δράσεώς του ὡς ἀρχαιοτάτου νομοθέτου. [Δ.Μ.]

Μινώταυρος, ἡτοι ταῦρος τοῦ Μίνωος, εἶνε μυθικὸν πλάσμα, ᾧ ἀπεδίδετο μορφή ἀνθρώπου μετὰ κεφαλῆς ταύρου. Ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ Μίνωος ἐν τῷ λαβυρίνθῳ καὶ κατεβρόχθιζε τοὺς 7 νεανίας καὶ τὰς 7 νεάνιδας, ὅς αἱ Ἀθῆναι ἔπεμπον κατ' ἑτος ἡ κατ' ἐνεναετίαν ὡς φέρον εἰς Κρήτην, μέχρις ὅτου ὁ Θησεύς ἐφένευσεν τὸν Μ. καὶ ἀπηλευθέρωσε τὴν πατρίδα του τοῦ φόρου τούτου. Πιθανολογεῖται ὅτι ὁ Μ. εἶνε ἑλληνικὴ μετὰπλασίς τοῦ φοινικικοῦ θεοῦ Ἐλ (τοῦ ἀλλως πρὸς τὸν Κρόνον ἐξισομένου), ᾧ προσεφέρντο καὶ παρὰ Φοινίκης θυσίαι παιδῶν. [Δ.Μ.]

Μιζόζεν (Mjösen). Ἡ μεγίστη τῆς Νορβηγίας λιμνὴ, ἔχουσα μῆκος 99 χμ. καὶ πλάτος 16 χμ., ἐπιφανείαν δὲ 365 τχμ. Ἡ περὶ αὐτὴν χώρα εἶνε εὐφορτωτάτη καὶ διαπρέπει ἐπὶ φυσικῇ καλλονῇ. [Μ.Σ.]

Μιοννέ (Théodore Edme Mionnet). Γάλλος νομισματολόγος, γενν. 1770 ἐν Παρισίῳ. Σπουδάσας τὴν νομικὴν ἐγκατεστάθη αὐτόθι ὡς δικηγόρος, ἐτράπη δ' ὕστερον εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας καὶ ἐγένετο ὑπάλλῃλος ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ, ὅπου διέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του 1842. Τὸ ἔργον του *Description des médailles antiques, grecques et romaines* (17 τ., 1806 — 39) εἶνε τὴν σήμερον ἀκόμη ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς συλλέκτου νομισμάτων. Ἀξιόλογα εἶναι καὶ τὰ ἄλλα *De la rareté et du prix des médailles romaines* (2. τ. 1815, γ' ἔκδοσις 1847) καὶ *Poids de médailles grecques* (1839). [Β.Ε.]

Μιζούλοκ (Dinah Maria Malock). Ἀγγλὶς συγγραφεὺς μυθιστορημάτων, γενν. 1826 ἐν Στῳκ ἐπὶ τοῦ Τρέντ. Ἦδη ἐν τῷ πρώτῳ ἔργῳ τῆς *The Ogilvies* (1849) ἐδήλωσε μέγα τάλατον διὰ χαρακτηρισμοῦ καὶ ἡθογραφίαν ἐκ τοῦ συγγένου βίου, ὅπερ καθιστᾷ τὰ μυθιστορήματα αὐτῆς προσφιλέστατα τοῖς Ἀγγέλοις. Ἐκ τῶν καλλίστων εἶναι *John Halifax* (1878) καὶ *A noble life* (1866) πρὸς δὲ ἔγραψε μικρότερα διηγήματα, βιβλία διὰ τὴν νεολαίαν κ.τ. Τῷ 1865 ἐγένετο σύζυγος τοῦ βιβλιοπώλου Κράιν, ἀπέθανεν δὲ τῷ 1887 ἐν Λονδίνῳ. [Μ.Γ.]

Μεραβώ (Honoré Gabriel Riquetti, κόμης Mirabeau). Γάλλος πολιτικὸς ἀνὴρ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως δια-

πρέφας καὶ ἐπὶ ῥητορικῇ δεινότητι φημιτοεῖς
 Ἔγενν. 9 Μαρτίου (ν.) 1749 ἐν Bignon
 παρὰ τὸ Νεμεύρ, ἀνήκων εἰς τὴν ἐκ Φλω-
 ρεντίας πιθανῶς εἰς Γαλλίαν μεταναστεύσα-
 σαν οἰκογένειαν Ῥικέτη, ἥτις κατὰ τὸν 15^{ον}
 αἰῶνα ἐγένετο κυρία τῆς βραδύτερον εἰς μαρ-
 κωνίαν ὑψώσεως κτήσεως Μιραβὼ ἐν Πρε-
 ἡγκία. Ὁ πατὴρ τοῦ Βίκτωρ Ῥικέτη,
 μαρκήσιος Μ. (1715-1780) ἐγένετο γνωστός
 διὰ πολλῶν συγγραμμάτων του, ἰδίᾳ δὲ τοῦ
 «Φίλου τῶν ἀνθρώπων» (5 τ. Παρ. 1755).
 Ὁ νέος Μ. σπουδάζας ἐν Παρισίοις τὰ στρα-
 τιωτικὰ εἰσῆλθε 17έτης εἰς τὸ ἱππικόν, ἀ-
 ναγκασθεὶς ὅμως ὑπὸ τοῦ πατρός του ἐγκα-
 τέλιπε τὸ στρατ. στάδιον τῷ 1770. Μετὰ
 πολλὰς περιπετείας καὶ φιλακίσεις ἔνεκα
 χρεῶν εὐρίσκομεν αὐτὸν τῷ 1776 ἐν Ἀμ-
 στελοδάμῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Mathieu, ὅπου ἐξ-
 ἔδωκε «Δοκίμιον περὶ τοῦ δεσποτισμοῦ».
 Αὐτόθι ἐφυλακίσθη πάλιν ὡς ἀπαγαγὼν ἐκ
 Γαλλίας νέαν τινὰ καίπερ ἑγγαμὸς ὢν. Με-
 τενευθεὶς δὲ εἰς Γαλλίαν ἔγραψεν ἐν τῇ φυ-
 λακίᾳ τὸ θαυμάσιον ἔργον του Des lettres
 de cachet et des prisons d'Etat (ἐκδ. 2
 τ. Ἀμβέρστη 1782). Ἀπεφυλακίσθη δὲ τῷ
 1780 καὶ τῷ 1784 μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν
 ἐξέδωκεν αὐτόθι τῷ 1788 τὰς Considérations
 sur l'ordre de Cincinnatus, αἰτίνας
 ἰδίως ἐν τῇ Β Ἀμερικῇ μέγαν διήγειραν
 θόρυβον. Ἐν Λονδίνῳ ἔγραψεν ἐπίσης τὸ κατὰ
 τῆς πολιτικῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ τοῦ
 Β' ἀπευθυνόμενον ἔργον Doutes sur la li-
 berté de l'Escent. Ἐπιστρέψας εἰς Πα-
 ρισίους κατέτριψε χρόνον τινὰ δημοσιογρα-
 φῶν κατὰ τῆς κυβερνήσεως, ἐστάλη ὡς μυ-
 στικὸς πράκτωρ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Vergen-
 ne εἰς Βερολίνον, ὅπου συνέλεξε σπουδαίον
 ὕλικόν διὰ τὸ ἔργον του De la monarchie
 prussienne sous Frédéric-le-Grand (4 τ.
 Λονδίνον 1787). Ἐπανελθὼν 1787 εἰς Πα-
 ρισίους ἔγραψε πάλιν σφοδρὰ δημοσιεύματα
 ἰδίως κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ Καλὸν καὶ κα-
 τόπιν τοῦ Νέκερ. Δημοτικώτατος ἦν ὢν.
 ἐξελέγη λαϊκὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Αἰξ ἐν
 τῇ Ἐθνοσυνελεύσει τοῦ 1789, ἐν ᾗ ταχέως
 ἡ φωνὴ του ἐγένετο κυρίαρχος διὰ τὴν δια-
 λεκτικὴν του δεινότητα καὶ τὴν σφοδρότητα
 μεθ' ἧς προσέβαλε τὸν τε κλῆρον καὶ τοὺς
 εὐγενεῖς. Τὸ πολιτικὸν του ὅμως ἰδεώδες
 δὲν ἦτο ὡς τοῦ Ῥοβεσπιέρ καὶ τοῦ Μαρά,
 ἡ πέραν πάντες ἐρίου ἐπανάστασις, ἀλλὰ
 μοναρχία περιορισμένη. Ἐπὶ τινι καιρὸν
 ὑπεστήριξε τὴν δαῦκα τοῦ Ὁρλεάν, ἐπιδιώ-
 κοντα τὴν βασιλείαν, κατόπιν ὅμως ἐπεδίω-
 ξε τὴν βοήθειάν τῆς Αὐλῆς κατὰ τὴν ὑ-
 πουργικὸν χαρτοφυλάκιον, ὅπερ γνωστὸν ἔ-
 δωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν νὰ
 ἀπαγορεύσῃ εἰς πάντα ἀντιπρόσωπον τὴν κα-
 τὰ τὴν ὑπουργικὴν ἑδρὰν, κατέρριψε δὲ τὴν
 δημοτικότητα καὶ τὴν πολιτικὴν δύναμιν

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε

τοῦ Μ. Ὡς φιλελευθέρως ἔλαβε καὶ πολλὰ
 παρὰ τῆς Αὐλῆς χρήματα, δι' ὅ ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν του ἐχαρakterίζετο ὡς προδότης.
 Λήγοντος τοῦ 1790 ἐγένετο πρόεδρος τῆς
 Λέσχης τῶν Ἰακωβίνων, κατὰ Φεβρουάριον
 δὲ τοῦ 1791 καὶ αὐτῆς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως,
 ἐνθα διετήρει πάντοτε ἱκανὴν ἐπιρροήν.
 Κεκμηκὼς ὅμως ἐκ τῶν ἀγώνων τούτων
 κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα ἔδειξε σημεῖα πνευμα-
 τικῆς καταπτώσεως, κατὰ δὲ τὴν συνεδρία-
 σιν τῆς 16^{ης} Μαρτίου 1791 ἐμιλὼν κατέ-
 πεσεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ μετ' ὀλίγου ἡμέ-
 ρας ἀπέθανε (22^{ης} Ἀπρ.) ἐτάφη δὲ ἐν τῷ
 Πανθεῷ. [Β.Ε.]

Μιράνα. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων
 ἐν Ἠλείᾳ, ἐγγύτατα τοῦ χώρου τῆς ἀρχαίας
 Ὀλυμπίας, ἐπὶ ὑψώματος δεξιόθεν τοῦ Ἀλ-
 φειοῦ, ἐπέχον τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Πίσης
 (ἴ. λ.) καὶ ἔχον γραμματοδιδασκαλεῖον καὶ
 289 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Π.]

Μιράλέ. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἀπέ-
 χον 3 1/2 ὥρ. ἀπὸ Γρεβενῶν, ἔχον δὲ 120
 οἰκογεν. χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μιραμάρη. Ἐπαυλὶς 6 χμ. ΒΔ τῆς
 Τεργέστης ἐπὶ προβολῆς τῆς ἀκτῆς, ἀλλοτε
 κτῆμα τοῦ ἀρχιδουκῆ τῆς Αὐστρίας Μαξι-
 μιλιανού, ὅστις ἐδέχθη ἐνταῦθα τῷ 1864 τὸ
 προσενηχθὲν αὐτῷ στέμμα τοῦ Μεξικικοῦ [Μ.Σ.]

Μίρατ (ἀγγλ. Meerut). Πρωτεύουσα
 ὑποδιαίρεσεως τῶν βορειοδυτικῶν ἐπαρχιῶν
 τῆς Βρεταν. Ἰνδίας, καιμένη μετὰ τοῦ
 Γάγγου καὶ τοῦ Τζάμνα. ἔχει 119390 κατ.
 (1891), ὧν 54 % Ἰνδοί, 43 % Μωαμεθ-
 νοὶ καὶ 4494 Χριστιανοί, ὡραῖον ἀγγλικά-
 νων ναὸν καὶ ἀρχαῖον ἐμπόριον οἴτου, ὀρύ-
 ζης, Ἰνδικοῦ, σιμχάρου καὶ ἄλλων προϊόν-
 των. Ἡ ὑποδιαίρεσις Μ. ἔχει ἐμβ. 29318
 τχμ. καὶ 5141204 κατ. [Μ.Σ.]

Μιρβέλ (Καρ. Φραγκ. Mirbel, ἐπικλη-
 θεὶς Brisseau-Mirbel). Γάλλος βοτανικὸς,
 γενν. 1776 ἐν Παρισίοις, γενόμενος 1808
 μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰτα καθηγητῆς
 τοῦ πανεπιστημίου. Ἀπὸ τοῦ 1829 ὑπῆρξε
 καθηγ. ἐν τῷ Φυσικογραφ. Μουσείῳ καὶ ἀ-
 πέθανε 1854 ἐν Champeret πλησίον τῶν
 Παρισίων. Συνέτελεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀ-
 νάπτυξιν τῆς βοτανικῆς ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἔτε-
 με νέας ὁδοὺς, ὑποδείξας εἰς τοὺς μαθητὰς
 καὶ συναδέλφους του τὴν ἀνάγκην τῆς μελέ-
 τῆς τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τῶν φυ-
 τῶν ἀντὶ τοῦ μέγχι τότε περιορισμοῦ τῆς
 βοτανικῆς εἰς ἀπλὴν κατάταξιν τῶν εἰδῶν.
 Ἐδημοσίευσε δὲ ὁ ἴδιος διαφρα. ἔργα περὶ
 τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τῶν φυτῶν,
 Traité (1802), Elements (1815) κκ. [Β.Ε.]

Μιρζαπουρ (ἀγγλ. Mirzapore).
 Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ὑποδιαίρε-
 σει Βενάρες τῶν βορειοδυτ. ἐπαρχιῶν τῆς

Βρεταν. Ίνδίας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Γάγγου. *Εχει 84 130 κατ. (1891) τοὺς πλείους Ίνδου. *Ἄλλοτε ἦτο τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵτου καὶ τοῦ βάμβακος ἐν Βεγγάλῃ. [B.E.]

Μισαγρός. Χωρίον τῆς Αἰγίνης, ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς πρωτευούσης τῆς νήσου, μετὰ 512 κατοίκων.

Μισαλάρ ἢ Μουσαλάρ. Χωρίον τοῦ δήμου Φύλλου καί (μενον ἐπὶ τῶν ὑπορειῶν τοῦ ὄρους Δουβρουζή (Τιτάνου) εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ τοῦ Κοτσερῆ. Κάτ. 383

Μίσδρου (Misdroy). Κώμη ἐν τῷ πρωσσικῷ νομῷ Σταττίου, ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς τῆς νήσου Βολλίνης, ἔχουσα 6695 κατ. (1890) καὶ περίφημα θαλάσσια λουτρά, ἅπερ ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος περ. 10 χιλ. ξένοι.

Μισελὲ (Jules Michelet). *Επίσημος γάλλος ιστοριογράφος καὶ φιλόσοφος. *Εγένν. 1798 ἐν Παρίσι, τῷ 1821 ἐγένετο καθηγητὴς ἐν τῷ Λυκείῳ *Ρολλέν, 1826-30 ἐν τῇ Πρωτόπῳ Σχολῇ, τῷ 1830 μετὰ τὴν ἐπαναστάσιν ἀντικαταστάτης τοῦ Γκιζὼ ἐν τῇ Σορβόνη. Τῷ 1826 ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ιστορικὸν ἔργον του Συγχρονιστικοὶ πίνακες τῆς νεωτέρας ιστορίας, τῷ 1831 τὴν *Ρωμαϊκὴν ιστορίαν τὴν φήμην ὅμως καὶ τὴν δημοτικότητά του ἔδρυσεν διὰ τῆς *Ιστορίας τῆς Γαλλίας (16 τ. 1837-67, τελευτ. ἐκδ. 1879 εἰς 19 τόμους), ἣν διαπνέει ἐνθουσιασμός πρὸς τὴν δημοκρατίαν, μίσος κατὰ τῆς κληροκρατίας καὶ φλέγων πατριωτισμός. *Υπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα εἶνε γεγραμμένη καὶ ἡ *Ιστορία τῆς γαλλ. *Επαναστάσεως (7 τ. 1847-53, νέα ἐκδ. 5 τ. 1889). Τῷ 1831 ἐγένετο μέλος τῆς *Ακαδημίας τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν καὶ καθηγητὴς τῆς ιστορίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας. ἐπολέμησε σφοδρῶς τοὺς *Ἰησουίτας, ἐκθώσας καὶ πλείστα φυλλάδια κατ' αὐτῶν, οἷον οἱ *Ἰησουίται (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Κινέ). *Ο ἱερὸς, ἡ γυνὴ καὶ ἡ οἰκογένεια, *Ο λαὸς κ.τ.λ. *Ἄλλα ἔργα του εἶναι τὸ πτηνόν, τὸ ἄνθρωπον, *Ο ἔρω, *Ἡ γυνή, *Ἡ θάλασσα κλ. ἐκδοθέντα ἀπὸ τοῦ 1856 κέ. *Ἀπέθανε δὲ ὁ Μ. τὴν 9 Φεβρ. (ν). 1874. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθη ἡ *Ιστορία τοῦ 19 αἰῶνος (1875). [B.E.]

Μισελὲ (Karl Ludwig Michelet). Γερμανὸς φιλόσοφος, γενν. 1801 ἐν Βερολίῳ, σπουδάζας αὐτόθι καὶ τῷ 1829 γενόμενος καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου. Τὰ πρῶτα σπουδαιότερα ἔργα του ὑπῆρξαν Σύστημα τῆς φιλοσοφικῆς ἠθικῆς (Βερολ. 1828), ἐκδόσεις τῶν ἠθικῶν Νικομαχείων τοῦ *Ἀριστοτέλους, καὶ τὰ συγγράμματα *Ἡ ἠθικὴ τοῦ *Ἀριστοτέλους ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ σύστημα τῆς ἠθικῆς (1827) καὶ Κριτικὴ ἔρευνα τῆς μεταφυσικῆς τοῦ *Ἀριστοτέλους (γαλλ. ἐν

Παρ. 1836), ἔργον βραβευθὲν ὑπὸ τῆς γαλλ. ἀκαδημίας τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Βραδύτερον ἐξέδωκεν *Ιστορίαν τῶν τελευταίων ἐν Γερμανίᾳ φιλοσοφικῶν συστημάτων τοῦ Καντίου καὶ τοῦ *Εγέλου (1837-8) καὶ *Ιστορίαν τῆς ἀναπτύξεως τῆς νεωτέρας ἡερμ. φιλοσοφίας (1843). Τὰς φιλοσοφικὰς ιδέας του ἐξέθεκεν ἰδίως ἐν τοῖς Μαθήμασι περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἐν τριλογίᾳ φιλοσοφικῆς πραγματευμένη τὴν αἰωνίαν προσωπικότητα τοῦ πνεύματος (Die Epiphanie der ewigen Persönlichkeit des Geistes. *Εν τῶν σπουδαιότερων ἔργων του εἶνε ἡ *Ιστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1775 μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων (2. τ. Βερολ. 1859-60) καὶ τὸ Φυσικὸν δίκαιον ἢ ἡ φιλοσοφία τοῦ δικαίου ὡς πρακτικὴ φιλοσοφία (3 τ. Βερολ. 1866). Τῷ 1845 ἔδρυσεν ὁ Μ. μετὰ τοῦ κόμητος Τσι-σκόδσκη τὴν φιλοσοφικὴν *Εταιρίαν τοῦ Βερολίνου. *Ἀπέθ. δὲ ἐν Βερολίῳ 1893. [B.E.]

Μισθός εἶνε ἡ τῆς ἐργασίας ἀνταμοιβή, διδομένη συνήθως εἰς χρήματα, ἀλλ' ἔστιν ὅτι καὶ εἰς προϊόντα, εἰς τροφήν, εἰς κίνησιν κλ. *Ορίζεται δ' ὁ μισθὸς καθ' ὥραν, καθ' ἡμέραν, κατὰ μῆνα κτλ. ἢ κατ' ἀποκοπήν. Οἱ μισθοί, ρυθμιζόμενοι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν θεμελιώδη τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας νόμον τῆς προσφοράς καὶ ζητήσεως, ποικίλλουσιν οὐχ ἥττον καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν λόγων, τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ ἐργάτου, τοῦ ἀνιάρου ἢ ἀνθυγιεινοῦ τῆς ἐργασίας, τῆς προαπαιτουμένης μεζονος ἢ ἐλασσονος μαθητείας, τοῦ διαρκοῦς ἢ προσωρινοῦ τῆς ἐργασίας κτλ. Οἱ οἰκονομολόγοι ποικίλας παραδέχονται διακρίσεις τῶν μισθῶν (πραγματικῶν καὶ ὀνομαστικῶν, ἀναγκαιῶν καὶ ἀγροικῶν κλπ.), ὧν ἡ ἔρευνα διαφεύγει τὰ στενὰ ὅρια τοῦ παρόντος ἄρθρου. Πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐργατικῶν τάξεων, πλὴν ἄλλων μέσων περὶ ὧν βλ. τὸ ἄρθρον *Εργασία, προτάθη καὶ ἐπιδιορισμὸς κατωτάτου ὅρου μισθοῦ, ὅπερ προφανῶς ἀντίκειται μὲν θεωρητικῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθερίας τῶν συναλλαγῶν, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως δὲν εἶνε ὅλως ἀποκρουστέον. Πρὸς μεζονα τῆς φλοπονίας τῶν ἐργατῶν παρόρμησιν εἰσέχθη ἐνιαχοῦ τὸ σύστημα τῆς μετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ κέρδη καὶ τῆς παροχῆς ἐκτάκτων ἀμοιβῶν (primes). [Uf.]

Μισοφύδροι ἢ μισθωτοὶ ἐκαλοῦντο ἡδὴ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ εἰδικώτερον οἱ ξένοι στρατιῶται (ξενικόβ, ἐνν. στρατεύματα) χῶρας τινός, οἱ μὴ ἀνήκοντες εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς, ἐνίοτε οὐδὲ εἰς τὸ αὐτὸ ἔθνος, ἀλλὰ ἐπὶ μισθῷ προσληθάνοντο, ἐξώθηον. Εὐνόητον ὅτι οὗτοι ὑπῆρξαν ἀπλῶς διὰ τὸν μισθὸν

ὕπ' οὐδεμιᾶς φιλοπατρίας ἢ ἐνθουσιασμοῦ ἐλαυνόμενοι, δι' ὃ καὶ οὐχὶ σπανίως ἐλιποτάκτουσιν πρὸς τὸν πλειοδοτοῦντα. Τοιοῦτους ἐμίσθουσιν κατ' ἀρχὰς οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων ἐλλ. πόλεων ἐπιβαλλόμενοι δι' αὐτῶν εἰς τὸν ἴδιον λαόν των. Ἐπὶ Περικλέους ἐμάρφωσαν μισθοφορικὰ τάγματα καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἐπειῶν ἐλέγχθη διὰ τοῦτο ὅτι ἦτο ὀνητή. Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον συχνὰ ἀναφέρονται ὅμοια τάγματα Ἑλλήνων ἐκ διαφόρων πόλεων, ὑπηρετοῦντα ἄλλοτε ἄλλῃν χώραν. Τοιοῦτοι ἦσαν π. χ. οἱ μύριοι Κύρου τοῦ νεωτέρου, οἱ ἐν τῇ περσικῇ στρατῷ κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου πολέμωσαντες κλ. Καὶ οἱ Ἑλληνες δὲ πολλάκις ἐμίσθωσαν τοιοῦτους, οἷον οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον κλ., οἱ Ἀθηναῖοι κλ. Ἡ εὐκολία αὕτη τοῦ εἶναι ἡσυχμένους στρατιώτας εἰς πᾶσαν ἀνάγκην ἐπήνεγκε τὴν ἐκπτώσιν τοῦ ἰδίου στρατοῦ τῶν πόλεων, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάγκη χρημάτων διὰ τὸν στρατὸν ἠνάγκαζε πολλάκις τοὺς στρατηγούς νὰ παρεκτρέπονται εἰς βλασφημίας κατ' οὐδετέρων ἢ καὶ φιλίων ἐνίοτε πόλεων πρὸς χρηματισμὸν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίσης μετεχειρίζοντο πολλάκις μισθοφορικὰ τάγματα ἐκ τῶν διαφόρων ὑποταγμένων λαῶν. Μετὰ τὴν μετανάστευσιν τῶν ἐθνῶν ἐσχηματίσθησαν εἰς τὰ νέα κράτη στρατοὶ συμμικτοὶ ἐξ ἐθνικῶν στοιχείων καὶ ἐκ Μ. Ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τοὺς κατὰ τῶν Οὐσσίων πολέμους, τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ἐσχηματίσθησαν συμμικτὰ μισθοφορικὰ τάγματα, ἅτινα παρ' ὧρων ἐπὶ μισθῷ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν γερμ. χωρῶν καὶ ὧν ἐκτεταμένῃν χρῆσιν ἐποίησε καὶ ἡ Ἀγγλία λήγοντος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος κατὰ τὸν ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας πόλεμον τῆς Β' Ἀμερικῆς. Γνωστότατοι εἶναι οἱ ἐξ Ἑλβετίας Μ., οἱ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους εἰς ἄλλῃν ἄλλοτε δύνανται ὑπηρετήσαντες (Ἑλβετοὶ) τοιοῦτοι μόνον ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρξαν ἀπὸ τοῦ 1465 μέχρι τοῦ 1715 ἐκατομμύριον ὅλον, παρεχόμενοι ἐπισήμως ὑπὲρ τῶν καντονίων. Μόλις δὲ μετὰ τὸ 1830 καθιερώθη ἡ συνθήκη αὕτη ἐν Ἑλβετίᾳ. Ἐν τούτοις διατηρήθησαν ἀκόμη Ἑλβετοὶ Μ. ἐν τῇ παπικῇ κράτει καὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Νεαπώλεως καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη ὑπάρχουσιν εἰς τινὰς στρατοὺς καὶ ἰδίως τὸν Ὁλλανδικὸν τῶν Ἀ' Ινδίων. [Ἑγ.]

Μίσθωσις (locatio conductio) καλεῖται ἡ σύμβασις δι' ἧς ὁ εἰς τὴν συμβαλλόμενων ὑποχρεοῦται νὰ παράσῃ τῷ ἑτέρῳ τὴν ἀπολαύσιν πράγματός τινος ἢ ἐργασίαν ἐπὶ ὁρισμένῳ χρηματικῷ ἀντιτιμῷ (μισθῷ μισθωσίου). Ἐντεῦθεν ἐπεται ἡ διακρίσις μισθώσεως πρᾶγματός (l. c. rei) καὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας (l. c. operis), εἰς ἣν ἀνήκει ἡ ἐργολαβία (l. c.

operis), περὶ ἧς βλ. τὴν λέξιν. — Ἡ Μ. εἶνε σύμβασις ἀμφοτέρωθεν συναίνεσις καταρτιζομένη. Ἐπὶ ἑκατέρου δ' εἶδους ἄλλαι κρατοῦσιν ἀρχαί. Ἐπὶ τῆς Μ. πρᾶγματός ὁ ἐκμισθωτὴς ὑποχρεοῦται νὰ παράσῃ τῷ μισθωτῇ τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τοῦ πράγματος ὑπέχων τὰ βάρη αὐτοῦ (φόρους κλ.) καὶ νὰ διατηρῇ αὐτὸ ἐν προσήκοσθι καταστάσει, ὁ δ' ἐκμισθωτὴς ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ τὸ μίσθωμα ἅμα τῇ πέρατι τῆς μισθώσεως, ἐκτός ἂν ὑπάρχῃ ἄλλη συμφωνία καὶ νὰ παραβῶσθαι αὐτὸ εἰς οἶαν τὸν παρέλαβε κατάστασιν μετὰ τὸ πέρας τῆς μισθώσεως, πλὴν τῶν ἐκ τῆς συνήθους χρήσεως φθορῶν. Ἐπὶ ἀγροτικῶν κτημάτων ἐλαττοῦται τὸ μίσθωμα ἐνεκα θεομητίας ἢ ἄλλων ἀτυχημάτων. Ἐπὶ δὲ τῆς Μ. ὑπηρεσίας ὁ μισθωτὴς ὀφείλει νὰ παράσῃ τὴν συμφωνημένην ὑπηρεσίαν εὐθυνόμενος καὶ διὰ τοὺς βοηθεῖς αὐτοῦ, ὁ δ' ἐκμισθωτὴς νὰ καταβάλῃ τὸ μίσθωμα. Παύει δὲ ἡ Μ. διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐκμισθωθέντος, τῆς παρὰ τοῦ συμφωνημένου χρόνου καὶ ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐριζομέναις περιπτώσεσι καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἀζημίως μονομερὲς λύσις. Περὶ τοῦ πρὸς τὴν μίσθωσιν σχετιζομένου lex Rhodia de jactu βλ. Ῥόδιος νέμος. [Ἠφ.]

Μισθράς. Βλ. Μιστράς.

Μίσσιγαν (Michigan). Μία τῶν βορειοτάτων πολιτειῶν τῆς Βορείου ἀμερ. Συμπολιτείας, Β τῶν πολιτειῶν Οὐρίσκονσιν, Ἰνδιάνας καὶ Ὁχάις, ἀποτελοῦσα δύο χερσονήσους, ὧν ἡ μὲν μικροτέρα μετὰ τῆς Ἀνωτέρας λίμνης καὶ τῆς τοῦ Μισσιγαν, ἡ δὲ μεγαλύτερα μετὰ τῆς ταύτης, τῆς τῶν Οὐρώων καὶ τῆς Ἡρῆς λίμνης. Ἡ πρώτη εἶνε τραχεῖα καὶ ὄρεινή, περιέχει δὲ πλούσια ὀρυχεία γαλικοῦ, ὡς καὶ σιδήρου, ἀργύρου κλ. Ἡ δὲ ἄλλη χερσονήσος ἔχει μέγαν πλοῦτον ἄλατος καὶ ἀκαμειοτάτην γεωργίαν, ἀμφοτέραι δὲ περιέχουσιν ἀπέραντα ὄαση, ἐξ ὧν ἐξάγεται πολλὴ καὶ λαμπρὰ ξυλεία. Ἐχει δὲ ἡ πολιτεία πανεπιστήμιον ἐν Ἀνν-Ἀρδερ καὶ 11 κολλέγια μετὰ 5384 φοιτητῶν. Ἐχει ἐμβ. 152 585 γυμ. καὶ 2 093 889 κατ. (1890), διαιρεῖται δὲ εἰς 84 κομητείας. Εἰς τὸ συνέδριον τῆς Συμπολιτείας πέμπει δύο γερουσιαστὰς καὶ 12 βουλευτάς. Τῷ 1805 διωργανώθη ὡς τοπαρχία, τῷ δὲ 1838 περιελήθη ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν. [Μ.Σ.]

Μίσσιγαν λίμνη. Ἡ δευτέρα τὸ μέγεθος ἐκ τῶν μεγάλων καναδικῶν λίμνων, καί μιν ἐντὸς τῆς Βορείου ἀμερ. Συμπολιτείας. Μέγιστον μῆκος ἔχει 544, μέγ. πλάτος 140 χμ., ἐπιφάνειαν δὲ 61 660 τ.χμ. Ἐπὶ τῶν ἀμμοκῶν ὄχθων τῆς κέντρας αὐτῆς πόλεις Μιλβώκ καὶ Σικάγον. [Μ.Σ.]

Μίσσιγαν Σίτυ (Michigan City). Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Λά Πέρς τῆς Βορείου ἀμερ.

πολιτείας Ἰνδιάνας ἐπὶ τῆς Μισιγαν λίμνης. Ἐχει βιομηχανίαν σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν καὶ ἐμπορίον ξυλείας, κατ. δὲ 10 776 (1890).

Μισιλιμέρι (Misilmeri). Πόλις τῆς περιφέρειας Πονόρου ἐν Σικελίᾳ, ἔχουσα 10 234 κατ. [Μ.Σ.]

Μίσκολες (Miskolecz). Πρωτεύουσα τοῦ οὐγγρικοῦ κομητᾶτου Βόρσοθ καὶ κέντρον ἐμπορίου σίτου, σίνου, δέρματος κτ. προϊόντων. Ἐχει 30 408 κατ. (1890), κυρίως Μαγυάρους πρεσβεύοντας τὸν προτεσταντισμὸν. Κατ' ἑτὸς τελούνται ἐν Μ. τέσσαρες μεγάλοι ἐμπορ. πανηγύρεις. [Μ.Σ.]

Μισλέσσοβον. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 2 $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Ἀγρίδος καὶ ἔχον 493 κατ. χριστιανούς καὶ ἐκκλησίαν. [Ν.Σ.]

Μισσορράχι. Χωρ. τοῦ δήμου Τανίας τῆς Κυνουρίας, ἀπέχον $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Ἀγίου Νικολάου, μετὰ 730 κατοίκων.

Μισοχώριον. Χωρ. τοῦ δήμ. Βοιῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδάφρου Λιμηρᾶς εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρ. πρὸς Β τῆς Ναπόλεως καὶ 1 ὥρ. ἀπὸ τοῦ ἀκρ. Καμηλιούπρὸς Δ. Κάτ. 719.

Μισσιονάριοι καλεῦνται λατινιστὶ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐνίοτε οἱ ἱεραπόστολοι ἐν γένει, οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐν μέσῳ ἀλλοθρήσκων λαῶν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐτι δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς Δύσεως ἐν Ἀνατολῇ διεσπαρμένοι καὶ τὸν προσηλυτισμὸν τῶν ὁρθοδόξων εἰς τὴν καθολικὴν ἢ τὴν διαμαρτυρομένην ἐκκλησίαν ἐπιδιώκοντες. [Ἐγ.]

Μισσισσίππη (τ. ἔ. Μέγας ποταμός). Ὁ μέγιστος τῆς Β Ἀμερικῆς ποταμός, μετὰ δὲ τοῦ Μισσοῦρη ὡς πηγυποτάμιου ὁ μέγιστος τῆς ὑψηλίου. Ἐχει μῆκος 6530 χμ., ἢ δὲ ὑδατολεκάνη του περιλαμβάνει ἐμβ. 3. 1 ἑκατομμ. τχμ. Πηγάζει ἐκ τῆς ἐν Μιννεσότᾳ λίμνης Ἰτάσκας, διαρρέει εἴτα διαφέροντας ἀλλὰς λίμνας πρὸς Δ διευθυνόμενος, ἐν πολλοῖς δὲ ἐλιγμοῖς διέρχεται, νῦν πρὸς Ν ῥέων, ἐν τῶν μεγίστων βαθυπεδίων τῆς γῆς καὶ ἐκβάλλει κάτωθεν τῆς Νέας Ὁρλεάνης, εἰς 5 βραχίονας διαιρούμενος, εἰς τὸν κέλπον τοῦ Μεξικοῦ. Οἱ σημαντικώτεροι αὐτοῦ παραπόταμοι εἶναι ὁ Μισσοῦρης, Ὁχάις, Ἀρκάντας καὶ Ρέδ-Ρίβερ. Ἀπὸ τοῦ Καίρου μέχρι τοῦ Ρέδ-Ρίβερ ἔχει μέσον πλάτος 1340 μ. (κατωτέρω 1020 μ.), ἐξέρχεται δὲ πολλάκις τῶν ὀχθῶν του καὶ καλύπτει τὴν πέριξ χώραν, ἢ δὲ κοίτη του ἔχει πλείστας σύρσεις ἐξ ἁμμου δυσκολευούσας τὴν ναυτιλίαν, ἣτις ἐκτελεῖται ἐπὶ μῆκος ἐν ὅλῳ 3130 χμ. Τὸ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν του δέλτα περιλαμβάνει 31 860 τχμ.

Ἀπ' αὐτοῦ ἐκλήθη μία τῶν Ν πολιτειῶν τῆς Συμπολιτείας ἐπὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κέλπου καὶ Ἀ τῆς Λουϊσιάνης καὶ τοῦ Ἀρκάντα.

Ἐχει δ' αὖτις ἐμβαδὸν 121 230 τχμ. καὶ 1 289 600 κατ. (1890) ὧν περ. 774 720 μιγάδες καὶ μαῦροι. Ἡ παραλία εἶνε πεδιάς μετὰ ἑσών καὶ ἑλών, Β δὲ ταύτης ὑψοῦται τὸ ἔδαφος καὶ γένεται εὐφορον. Πρὸς Δ ἀποτελεῖ τὰ σύνορα ὁ ποτ. Μ., εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ ὁποίου, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ποταμῶν, τὸ ἐν γένει γλυκὺ κλίμα εἶνε νοσηρὸν. Κύριον ἔργον τῶν κατ. εἶνε ἡ γεωργία, παράγουσα πρὸ πάντων βάμβακα, ἀραβόσιτον, βρόμην καὶ ὄρυζαν. Ἡ πολιτεία διαιρεῖται εἰς 74 κομητείας, πρωτεύουσα εἶνε Τζάξον, ἢ δὲ σημαντικώτερα πόλεις Βιξβουργ. Εἰς Οὐάσιγκτον πέμπει 2 γερουσιαστὰς καὶ 7 βουλευτάς. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ χώρα ἐπωκίσθη ὑπὸ τῶν Γάλλων, παρεχωρήθη δὲ τῷ 1763 εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ ὑπὸ τούτων τῷ 1783 εἰς τὴν Συμπολιτείαν, ἥτις διοργάνωσεν αὐτὴν 1798 ὡς τοπαρχίαν καὶ συμπεριέλαβε τῷ 1817 ὡς πολιτείαν. Κατὰ τὸν ἐμ. ὕλιον πόλεμον ἦτο σπουδαῖος πρόμαχος τῆς πολιτικῆς τῶν Νοτίων πολιτειῶν. Τῷ 1865 κατοικήθη ἡ δουλεία, ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρχε φόβος διὰ τῆς γενικῆς ψηφοφορίας νὰ ἐπικρατήσωσιν οἱ μαῦροι, τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἀπὸ τοῦ 1890 ἐξαρτάται ἀπὸ ὠρισμένου βαθμοῦ μορφώσεως. [Μ.Σ.]

Μισσοῦρης (τ. ἔ. Βορβορώδης ποταμός). Ὁ κυριώτερος παραπόταμος τοῦ Μισσισσίππη, ἀποτελούμενος ἐκ 3 πηγυποτάμων πηγάζοντων ἐπὶ τῶν Βραχυῶν ὄρεων καὶ ἐνομνίων ἐν Μοντάνα. Ὁ Μ. διευθύνεται τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς Β, εἴτα δὲ πρὸς Δ καὶ ΝΑ διὰ τῆς Δακότας καὶ μεταξὺ Νεβράσκα καὶ Ἰέδας, Κάνσα καὶ (τῆς πολιτείας) Μισσοῦρη, διαρρέει ταύτην καὶ ἐκβάλλει 32 χμ. ἄνωθεν τῆς πόλεως Σάιντ-Λουῖς εἰς τὸν Μισσισσίππην ᾧ δίδει καὶ τὸ ρυπαρὸν χροῶμά του. Ἐχει μῆκος 4900 χμ., εἶνε δὲ πλωτὸς ἐπὶ 3500 καὶ ἡ ὑδατολεκάνη του περιλαμβάνει 1.3 ἑκατομμ. τχμ. Ἀνω τοῦ φρουρίου Βέντον ὑπάρχουσι μεγάλοι καταρράκται, φέροντες μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν ναυτιλίαν.

Ἀπ' αὐτοῦ ἔχει τὸ ὄνομα τῆς μίας πολιτείας τῆς Βορείου ἀμερ. Συμπολιτείας, περὶ τὸν κάτω ῥοῦν τοῦ Μ. καὶ Δ τοῦ Μισσισσίππη, Β τῆς πολιτείας Ἀρκάντα. Ἐχει ἐμβαδὸν 179 780 τχμ. καὶ 2 679 184 κατ., ποικιλώτατον δ' ἔδαφος, καθ' ὅσον ἐπαλλάσσει λοφώδεις ἐκτάσεις μετὰ ἐλῶδων κλ., ἀλλ' εὐφορώτατον κυρίως πλησίον τῶν ποταμῶν οὕτως ὥστε ἡ πολιτεία κατέχει ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν τὴν τρίτην μετὰ τῶν τῆς Συμπολιτείας θείων τὰ σπουδαιότερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι ἀραβόσιτος, σίτος καὶ βρόμη, ἀλλὰ καὶ εἰνός, καπνὸς κλπ., ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν λιθάνθρακες, σιδηροῦχα καὶ μολυβδοῦχα μεταλλεύματα. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τὴν σπουδαιότεραν θῆκιν κατέχουσιν οἱ μύλοι, κέν-

τρον δὲ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας εἶνε Σαιντ-Λούις. Τὸ πανπιστήμιον τῆς πολιτείας εὐρίσκεται ἐν Κολομβία, ἐνῷ πρωτεύουσα εἶνε Τζέφφερσον-Σίτυ. Ἡ πολιτεία διαίρεται εἰς 75 κομητείας, πέμπει δὲ εἰς τὸ Συνέδριον 2 γερουσιαστές καὶ 15 βουλευτάς. Πρῶτοι ἀποικοὶ τῆς χώρας ἦσαν οἱ Γάλλοι. Διοργανωθείσα τῷ 1812 ὡς τοπαρχία, συμπεριελήθη τῷ 1821 ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν, διεφύλαξε δὲ τότε τὸ δικαίωμα τῆς δουλείας· ἥτις μόλις κατηργήθη μετὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, καθ' ὃν ἦτο ἡ πολιτεία δηρημένη μεταξὺ τῶν δύο διαμαχομένων μεριδίων. [Μ.Σ.]

Μιστράλ (Frédéric Mistral). Περιήγμος Γάλλος ἐπαρχιακὸς ποιητής, γράζων εἰς τὸ προβηγκιανὸν ἰδιωμα. Ἐγενν. 8 Σεπτ. (ν.) 1830 ἐν Maillane τοῦ νομοῦ Ἐκδολῶν τοῦ Ῥοδανού, τῷ δὲ 1859 ἐξέδωκε τὸ ἔργον του *Miréio* (ἐν Ἀδινιῶνι, μετὰ γαλλ. μεταφρ.), ὅπερ ἐγένετο ἀγαπητότατον καὶ ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς γαλλ. ἀκαδημίας, καὶ ὡς μελέδραμα δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Mireille* εὐδοκίμησε μέγας. Ἐκ τῶν κατόπιν ποιησέων του μνημονεύεται *Calendou* (1867), *Lis Iselo d'or* (1875), *Nerto* (1884 μετὰ γαλλ. μεταφρ.), *La reine Jeanne* (1891). Τῷ 1890 ἔλαβεν ὁ Μ. παρὰ τῆς γαλλ. ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν τὸ ἐκ 10 000 φρ. βραβεῖον τοῦ Ἰωάννου Ῥευνώ.

Μιστράς (Μισθράς, Μ.ζ.θράς). Χωρίον τοῦ δήμου Σπάρτης μετὰ 623 κατ., κείμενον 1 ὥρ. Δ. τῆς πόλεως Σπάρτης. Ὑπεράνω αὐτοῦ κεινται τὰ εἰρηπία τῆς μεσαιωνικῆς πόλεως Μ., ἀναπτύχθεισας ἐκ φρουρίου ὅπερ ἔκτισε 1248-9 ὁ πρίγκηψ τῆς Ἀχαΐας καὶ ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου Γουλιέλμος ὁ Β'. Βιλλαρδουίνος ἐπὶ ὅρους 634 μ., παρασκάδους τοῦ Ταυγέτου καὶ ὅπερ ἐγένετο ἡ ἔδρα τῶν ἡγεμόνων τῆς χώρας. Ἡ πόλις αὕτη περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν, εἶχε δὲ πρὸ τῆς εἰσελεύσεως τοῦ Ἰμπραὶμ περ. 20 χιλ. κατοίκους. Σώζεται δὲ μεταξὺ ἀλλων ναῶν καὶ ὁ λαμπρὸς ναὸς τῆς Παντανάσσης, ἐν τῶν ἐξοχωτέρων μνημείων τῆς βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν Ἑλλάδι, μετὰ ὡραιότατων τοιχογραφιῶν. Ὅτε ὁ Βιλλαρδουίνος ἡχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ ἡ Κων/πολις περιήλθε τῷ 1261 εἰς τὰς χεῖρας τῶν Παλαιολόγων, ἡναγκάσθη ὁ ἡγεμὼν νὰ παραιχωρήσῃ αὐτοὺς τὸν Μ. ὡς καὶ τὴν Μοραχωρήτην καὶ τὴν Μάνην, ἱερὴν δὲ νέα βυζαντινὴ ἐπαρχία ἐν Πελοποννήσῳ. Τῷ δὲ 1460 εἰσέβαλον οἱ Τούρκοι καὶ ἐκυρίευσαν καὶ τὸν Μ., ὅστις πολιορκηθεὶς κατ' Αὐγ. τοῦ 1667 ὑπὸ τοῦ Ἐνετοῦ Μορζίνην παρέδωκε καὶ ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἐνετῶν μέχρι τοῦ 1715, ὁπότε περιήλθε πάλιν εἰς τοὺς Τούρκους. Οὗτοι προτιμήσαντες τὸν Μ. ὡς ἔβραν ἀντὶ τῆς Μονεμβασίας, ἥτις ἐπὶ Ἐ-

νετῶν εἶχε γίνῃ πρωτεύουσα τῆς Λακωνίας, κατέστησαν τὸν Μ. πάλιν τὴν σπουδαιότεραν πόλιν τῆς χώρας. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος κατεστράφη, καίτοι τὸ φρούριον οὐδέποτε ἐκυρίευθη, καὶ πολλοὶ τῶν ἀπομεινάντων κατοίκων μετόκησαν εἰς τὴν νέαν Σπάρτην. Περί τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος Μ. πολλὰ ἐγράφησαν, εἰς οὐδὲν ἑμῶς ἀσφαλὲς ἀπέληξαν μέχρι τοῦδε αἱ ἐρευναι. Περί τοῦ δεσποτάτου τοῦ Μ. βλ. Πελοπόννησος. [Α.Α.]

Μιστράττα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἐπαρχ. Μεσσηνίᾳ τῆς Σικελίας. ἔχει 12 539 κατ. (1881) καὶ ἐμπόριον σίτου, οἴνου, μάννα καὶ τυροῦ. Εἶνε τὸ ἀρχαῖον Μυτίστρατον. [Μ.Σ.]

Μίσχα. Χωρ. τοῦ δήμ. Βουφράδος μετὰ 332 κατ., κείμενον 1 ὥραν Δ τοῦ Χατζῆ.

Μισώ (Joseph Francois Michaud). Γάλλος ἱστορικὸς καὶ δημοσιογράφος βασιλόφρων. Ἐγενν. 1766 ἐν Albens τῆς Σαβοΐας, ἐλθὼν δὲ 1790 ἐν Παρισίαις τόσον ἐξήρθησε τοὺς δημοκρατικούς, ἰσχύοντας τότε, ὥστε κατεδικάσθη εἰς θάνατον· λαβὼν δὲ χάριν κατεδικάσθη πάλιν βραδύτερον εἰς ἔξορίαν καὶ καταναγκαστικὰ ἔργα, διαφυγὼν δὲ ἔγραψε τότε τὸ περιφημὸν του ποίημα «Τὸ ἔαρ ἐνδὲς προγεγραμμένον». Βραδύτερον ἐπανελθὼν εἰς Παρίσιους ἐγένετο μέλος τῆς γαλλ. ἀκαδημίας καὶ ἀπέθ. ἐν Παρίσι 1839. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι: Ἱστορία τῆς Μυσώρης (Μάϊσευρ) ὑπὸ τοῦς Ἀὔδερ Ἀλῆ καὶ Τιπού-Σαΐδ (2 τ. 1801), Ἱστορία τῶν σταυροφοριῶν (νέα ἐκδ. 2. τ. 1877) καὶ Βιβλιοθήκη τῶν Σταυροφοριῶν (4 τ. 1830). Ἐν τῷ ἐκδοτικῷ δὲ καταστήματι ὅπερ ἱδρύσεν ὁ Μ. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Λουδοβίκου Γαβριήλ, ἐξέδόθησαν κάλλιστα ἔργα, ὅσων ἡ Παγκόσμιος βιογραφία ἀρχαία καὶ νεωτέρα (1811 κέξ., β' ἐκδ. εἰς 45 τ., 1843-65), ἧς ὁ Λουδοβίκος εἶχε κυρίως τὴν διεύθυνσιν. Ἡ «Ἀνταπόκρισις ἐξ Ἀνατολῆς» τοῦ Μ. (7 τ. 1830-39) ὑπῆρξε τὸ πόρισμα τῶν ἰδίων του περιηγήσεων ἐν Ἀφρικῇ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Μιτάτα. Χωρ. μεσόγειον τῶν Κυθέρων, ἐν τῷ δήμῳ Ποταμιῶν, ἀπέχον πρὸς Ν τοῦ Ποταμοῦ ὥρ. 3, μετὰ κατοίκων 501.

Μιταύα (γερμ. Mitau). Πρωτεύουσα τοῦ Ῥωστ. κυβερνείου Κουρλανδίας καὶ τῆς περιφερείας Μ. (4945 τχμ. μετὰ 123 050 κατ), κειμένη ἐν εὐρείᾳ πεδιάδι ἐπὶ βραχίονος τοῦ Ἀρ. ἔχει 30 528 κατ. (1892) ὧν 51 % Γερμανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Ἑβραῖοι, Ῥῶσοι, Λέττοι καὶ Πολωνοί. Διατηρεῖ ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον σίτου, λίνου καὶ λινოსπόρου. Ἰδρύθη 1263-66 ὡς φρούριον, ὅπερ ἀναπτύχθην ἐγένετο 1435 πόλις καὶ ἀπὸ τοῦ 1562 ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν δουκῶν τῆς Κουρλανδίας. Ἀπὸ τοῦ 1795 ἀνήκει ὀριστικῶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν. [Μ.Σ.]

Μιτζέλη. Βλ. Νέα Μιτζέλη.

Μιτζιαλάτικα. Χωρ. τῶν Παξῶν ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Λακκιωτῶν καὶ ἀπέχον 45' ἀπὸ Λακκας. Κάτ. 378.

Μίτρα καλεῖται παρ' Ὀμήρῳ ζώνη μεταλλίνη φερόμενη ὑπὸ τῶν πολεμιστῶν ὑπὸ τὴν θώρακα. Γενικώτερον δὲ ἐκαλοῦντο οὕτω διάφορα εἶδη ζωνῶν ἢ καὶ διαδημάτων, ὡς καὶ τὰ καλυμματα τῆς κεφαλῆς τῶν ἀσιατικῶν λαῶν (βλ. πίν. Ἀσσυριακαὶ ἀρχαιοτήτες, ἀρ. 3-9). Ἐν δὲ τῇ χριστ. ἐκκλησίᾳ καλεῖται οὕτω τὸ πολυτελὲς κάλυμμα ὅπερ φέρει ἐπὶ κεφαλῆς ὁ ἱερουργῶν ἀρχιερεὺς.

Μιτρούσσα. Πόλις τοῦ κρηματάτου Συρμίας τῆς Κρεατο-Σλαβονίας, ἐπὶ τῆς ἀριστέρας ὁχθῆς τοῦ Σαύα. Ἔχει 9541 κατ. τοὺς πλείστους, Σέρβους ἀκριβέστατον ἐμπορίαν σίτου καὶ ἀμπελοργίαν. Σώζονται εἰρεῖπια τοῦ ῥωμ. Σιρμίου. [Μ.Σ.]

Μιτροσιδῆς βαλδῖς. Βλ. Καρδία.

Μιτσαμ (Mitcham). Κομόπολις τῆς ἀγγλ. κομητείας Σούρρεϋ, Ν τοῦ Λενδίνου, οὗ πολλοὶ ἔμποροι ἔχουσιν ἐνταῦθα ἐπαύσεις. Ἔχει 12127 κατ. καὶ βιομηχανίαν βερνικίου καὶ κηροπάννου. [Μ.Σ.]

Μίτσερλιχ (Eilhard Mitscherlich). Ἐπιφανὲς χημικός, γενν. 1794 ἐν Νόυενδε παρὰ τὸ Ἰέβερ, σπουδάσας κατ' ἀρχὰς φιλολογίαν καὶ ἀνατολικὰς γλώσσας, εἶτα δὲ ἱατρικὴν καὶ γημείαν. Ἀνακαλύψας τὴν ἰσομερφεῖαν (βλ. λ.) ἐθεμελίωσε μέλις 25έτης τὴν εἰρήνην του. Ἐγένετο εἶτα χημικός τῆς Βερολινεῖς Ἀκαδημίας καὶ κατέπιν καθήκοντος τοῦ αὐτέθι πανεπιστημίου. Αἱ ἐργασίαι του ἐν τῇ ἀνεργάνῳ τε καὶ τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ ὑπῆρξαν πάμπλλαι· ἀνεκάλυψε τὸ ὑπερμαγγανικὸν καὶ τὸ σεληνικὸν δξύ, μέθοδον πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ φωσφόρου, ἐμελέτησε γωνιμώτατα τὰ φαινόμενα τῶν ζυμώσεων· αἱ δὲ περὶ τοῦ βενζοϊκοῦ δξέος ἔρευναί του ἐγένοντο ἀφορμὴ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ βενζολίου, νιτροβενζολίου, ἀζωτο-βενζολίου, βενζολιοθετοξέος καὶ οὕτω κατέστη ὁ Μ. ὁ ἰδρυτὴς τῆς τεραστίας βιομηχανίας τῶν ἐκ πίσεως χρωστικῶν οὐσιῶν καὶ τῶν τεχνητῶν δόμηρῶν οὐσιῶν. Ἀξιόλογοι ἐπίσης ὑπῆρξαν καὶ αἱ γεωλογικαὶ του ἔρευναι. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1863 ἐν Σόνεβουργ παρὰ τὸ Βερολίνον.

Μιτσκιέβιτς (Adam Mickiewicz). Ὁ μέγιστος ποιητὴς τῶν Πολωνῶν καὶ τῶν Σλάβων ἐν γένει, γενν. 1798 ἐν Ζαοσιε παρὰ τὸ Νοβογκρόδεκ, υἱὸς δικηγόρου ἐξ εὐγενοῦς οἴκου. Ἐσπούδασε φιλολογίαν καὶ ἐγένετο διδάσκαλος, περιπλανηθεὶς δὲ εἰς τι πολιτικὴν κίνημα ἐφυλακίσθη καὶ εἶτα ἐξωρίσθη ἐκ Λιττανίας (1824)· ἐπισκέψθη εἶτα τὴν Πετρούπολιν, Ὁδησσόν, τὴν Κριμαίαν ἥτις ἐνέπνευσεν αὐτῷ περίφημα σονέττα) καὶ τὴν

Μόσχαν. Τῷ 1829 μετέβη διὰ τοῦ Βάιμαρ· ὅπου ἐπισκέψθη καὶ τὸν Γκαίτε, εἰς Ἰταλίαν, μετὰ δὲ ἄλλα τινὰ ταξείδια ἐγκατεστάθη 1832 ἐν Παρίσις, ὅπου καὶ ἐνυμφεύθη Πωλωνίδα Ἰνα παρίσθη τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐδέχθη τῷ 1839 ἔδραν τῆς λατινικῆς φιλολογίας ἐν Λωζάννῃ, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει τὴν τῆς σλαβικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας ἐν Παρίσις· τὰ ἐνταῦθα μαθήματά του περὶ τῆς φιλολογίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Σλάβων ἐξεδόθησαν εἰς 4 τόμους. Ἐν τοῦτοις αἱ σχέσεις του μετὰ Πολωνῶν ἐπαναστατῶν παρεκίνησαν τὴν Γαλλικὴν κυβέρνησιν νὰ τὸν παύσῃ. Τῷ 1848 μετέβη ὁ Μ. εἰς Ῥώμην ἵνα διοργανώσῃ πολωνικὰς λεγεῶνας κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἐπέστρεψε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Παρίσις καὶ ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν τῆς Tribune des peuples, ἥς ὅμως ἡ ἐκδοσις ἀπηγορεύθη. Τέλος ἐδέσθη αὐτῷ ὡς φίλῳ τῶν Ναπολεοντιδῶν τῷ 1852 ἡ ὀθῆσις βιθλιοφύλακος ἐν τῷ ὀπισθασίῳ. Ἐκτραγέντος τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου μετέβη εἰς Τουρκίαν πάλιν πρὸς σχηματισμὸν πολωνικῶν λεγεῶνων, ἀπέθανε δὲ προσβληθεὶς ὑπὸ τῆς χολέρας τῷ 1855 ἐν Κων/πόλει. Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη εἰς Γαλλίαν, τῷ δὲ 1890 τὰ ὀστά του εἰς Κρακοβίαν.

Γνωρίσας τὰ ἔργα τοῦ Σχίλλερ καὶ τοῦ Βύρωνα ὁ Μ. ἐγκατέλειπε τὴν ψευδοκλαστικὴν σχολὴν ἣν εἶχεν ἀσπασθῇ τὸ κατ' ἀρχάς, ἥδη δὲ ἡ συλλογὴ ποιημάτων ἦν ἐξημοσίουσιν ἐν Βιλνᾷ 1822-3 ἐπήνεγκε ριζικὴν μεταβολὴν ἐν τῇ ποιήσει τῆς πατρίδος του· ἐν αὐτῇ εὐρίσκοντο καὶ τὰ πρῶτα μέρη τοῦ «Μνημοσύνου» (Dziady), ποιητικοῦ μνημείου ἀτυχοῦς τινὸς ἔρωτός του καὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ λαοῦ του ἐν γένει. Ἀλλὰ κυρίως ἐθριάμβευσαν ὁ Μ. διὰ τῶν ἐπῶν Κορράδος Βάλλενροδ καὶ Κύρ Ταδδέος (Παρ. 1834)· πρὸ πάντων τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε ἀριστούργημα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν, ἐπιτυχεστάτη δὲ περιγραφή τοῦ βίου τῆς πατρίδος τοῦ ποιητοῦ. Πρὸς δὲ ἔγραψε τινὰ ἐν πεζῷ λόγῳ, δράματα ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ κτ. [Μ.Γ.]

Μιτσοακάν (Michoacan). Πολιτεία τοῦ Μεξικου, συνερεύουσα πρὸς τὴν τοῦ Μεξικου. Ἔχει ἐμὲ 63642 τχμ. καὶ 830 χιλ. κατ., τοὺς πλείστους Ἰνδοὺς. ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῶν Ν κλιτύων τοῦ Μεξικανικοῦ ὤψιπέδου. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται ὕψηλὰ ἡράττεα, τὸ Χορούλλο. Ταντεπάρο, Πατσκούαρο, Παταμζάν κτ. Τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορον, παράγει δὲ κυρίως ἀραβόσιτον καὶ σίτον, λίνον καὶ κάνναβιν, βάμβακα, σακχαροκάλαμον καὶ ἰνδικόν. Εἶνε πλουσία εἰς εὐγενῆ μεταλλὰ, ὧν ἐξάγεται κυρίως ὁ ἀργυρος. Ἐμπορίον εὐρίσκεται μόνον μετὰ τῆς πρωτεύουσας Μεξικου, δυσχεραίνόμενον ἐκ τῆς ἐλλείψεως συγκινηωνίας. Πρωτεύουσα εἶνε Μορέλια.

Μιττβάιδα (Mittweida). Πόλις ἐν τῇ περιφερείᾳ Ῥόγλιτς τῆς σαξονικῆς ἐπαρχίας Λιψίας, ἐπὶ τοῦ Τσόπαου. Ἔχει 11 298 κατ., ἀκμαίαν ποικίλην βιομηχανίαν καὶ τεχνικὴν σχολὴν διὰ μηχανουργίαν καὶ ἡλεκτροτεχνικὴν. [Μ.Σ.]

Μίττερμαϊερ (Κάρλοϋς Ἰωσ. Ἀντ. Mittermaier). Βαυαρὸς νομομαθὴς πρὸ πάντων καλλιεργήσας τὸ ποινικὸν δίκαιον. Ἐγενν. 1787 ἐν Μονάχῳ, διωρίσθη δὲ 1811 καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Λάινδχουτ. Τῷ 1819 ἐκλήθη ὡς τοιοῦτος εἰς Βόννην καὶ τῷ 1821 εἰς Αἰδελβέργην. Ἀπὸ τοῦ 1831 ὑπῆρξε μέλος τῆς βασικῆς βουλῆς, ἐπανειλημμένως ἐκλεγείς πρόεδρος. Διατελέσας δὲ καὶ πρόεδρος τοῦ ἐν Φραγκφούρτῃ προκαταρκτικοῦ παραλαμμένου, ἐξελέγη εἰς ἀντιπρόσωπος τῆς πόλεως Βάδεν ἐν τῇ Ἐθν. Συνελεύσει τῶν Γερμαν. κρατῶν. Τῷ 1840 ἐπέστρεψεν εἰς Αἰδελβέργην καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ τῷ 1867. Ὡς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος καὶ νομικὸς συγγραφεὺς εἶχεν εὐρωπαϊκὴν φήμην. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ἀναφέρονται τὰ πολλακίς ἐκδοθέντα: Ἀρχαὶ τοῦ γερμ. ἰδιωτικοῦ δικαίου, Γερμ. πολιτικὴ δικονομία, Γερμ. ποινικὴ δικονομία, Ὁδηγὸς τῶν συνηγμένων ἐν τῇ δικονομίᾳ, Σύστημα τοῦ Γερμ. ποινικοῦ δικαίου (νέα ἐπεξεργασία τοῦ ἔργου τοῦ Φέϋερβαχ). Ἐκτὸς τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ἱδρύσεαι καὶ σπουδαῖα νομικὰ περιοδικά. Ἡ περὶ θανατικῆς ποινῆς μελέτη του, ἥτις μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, ἐξελληνίσθη ὑπὸ Ν. Κωτσάκη (1870).

Μιτυλήνη. Βλ. Μυτιλήνη.

Μιχαήλ (Adolf Michaelis). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος, γενν. 1835 ἐν Κ. ἔλφ. Ἐσπούδασεν ἐν Λιψίᾳ, Βερολίνῳ καὶ Κιέλῳ, ἐξετέλεσε 1857-61 περιόδους ἀνά τὴν Ἰταλίαν, Ἑλλάδα κλ., διωρίσθη δὲ 1862 ἑκτακτος καθηγητῆς ἐν Γραιφσβυλδ καὶ 1865 τακτικὸς ἐν Τυβίγγῃ. ὁπότεν τῷ 1872 ἐκλήθη ὡς τοιοῦτος εἰς Στρασβούργον. Γνωστότατος ἐγένετο διὰ τῶν ἔργων τοῦ Ὁ Παρθενῶν (Λιψ. 1871), Ἰστορία τῆς ἐν Ἀθήναις Γερμ. ἀρχαιολ. σχολῆς (Βερ. 1879), Ἀρχαία μάρμαρα ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ (ἄγγλ. ὑπὸ Fennel. Καίμπριτζ 1882), κα. μικροτέρων. Πρὸς δὲ ἀπεράττως τὸ ἔργον τοῦ Ἰάν. Ἑλληνικὰ εἰκονογραφικὰ χρονικά (Βόννη 1873). [Β.Ε.]

Μιχαήλ (ἑβρ. Μι χὰ ἡλ = τίς ὡς Θεός;) Εἰς τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ μνημονευμένων τριῶν ἀρχαγγέλων, θεωρεῖτο φύλαξ ἀγγέλους τοῦ ἱουδαίου λαοῦ καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν διερίλοντες μετὰ τοῦ Σατανᾶ τὸν νεκρὸν τοῦ Μωϋσέως καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει δὲ ἀναφέρεται ὡς νικητῆς τοῦ Δράκοντος ἢ Σατανᾶ. Ἡ χριστ. Ἐκκλησία ἐπίσης τιμᾷ αὐτὸν ὡς προστάτην τῆς συνεορτάζουσας

μετὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ τὴν 9 Νοεμβρίου (ἑορτὴ τῶν Ταξιαρχῶν ἢ τοῦ Ἀρχιστρατήγων τῶν οὐρανίων ταγματῶν), ἥ δὲ Δ ἐκκλ. τὴν 29 Σεπτεμβρίου.

Μιχαήλ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον 9 βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες

Μ. Α' ὁ Παγκαθέ, υἱὸς τοῦ πατρικίου Θεοφυλάκτου, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ αὐτοκρ. Νικηφόρου τοῦ πρώτου, οὗ διεδέχθη τὸν μῆνας τινας βασιλεύσαντα υἱὸν Μαυρίκιον κατ' Ὀκτώβριον 811. Κύριον χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ ἀναφέρεται ὁ ἀσθενέστατος χαρακτήρ του. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς βασιλείας του ἡσχολήθη εἰς τὰ τῆς εἰκονομαχίας (βλ. Εἰκονομαχία, τ. Γ' σ. 692 β). Τῷ 812 εἰς Βουλγαρίᾳ ὑπὸ τὸν Κροῦμμον εἰσβαλόντες εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν ἐλεηλάτησαν πλείστας πόλεις καὶ κατέλαβον καὶ τὸ βεξιόλοχον φρούριον τῆς Μεσημβρίας. Τῷ δὲ 813 ἐκπερεύθη μὲν κατ' αὐτῶν ὁ Μ. μετὰ καλοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν παρά τὴν Ἀδριανούπολιν ὁμοῦ συμπλοκῇ (22 Ἰουν.) αὐτὸς πρῶτος ὑπεχώρησε καὶ ἐγένετο οὕτως αἰτίος μεγάλης ἥττης τῶν βυζαντίνων βυζαντίνων. Τότε ὁ στρατὸς ἀνηγγέρευσεν αὐτοκράτορα τὸν στρατηγὸν Λέοντα (τὸν Ε'), ὁ δὲ Μ. ἐζήτην ἔκτοτε ὡς μοναχὸς ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ καὶ ἀπέθ. 845.

Μ. Β' ὁ Τραυλός, υἱὸς εὐτελῶν γονέων, ἔγεν. ἐν Ἀμορίῳ τῆς ἀνω Φρυγίας, ὕψις δὲ ἐν τῷ στρατῷ ἐπὶ Μ. τοῦ Α' συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀναγόμευσιν Λέοντος εἰς Ε'. Κατόπιν ἐπιβουλεύσας καὶ τοῦτον ἐφύλακισθη, τέλος δὲ ἐπιτυχῶν τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ ἀνεκηρύχθη αὐτοκράτωρ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 820. Τὴν ὥς πρὸς τὰς εἰκόνας πολιτείαν του βλ. ἐν λ. Εἰκονομαχία (τ. Γ' σ. 693 α). Τῷ 820 ἐξεργάγη σθεαρά κατ' αὐτοῦ στάσεις ἐν Ἀνατολῇ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Θωμᾶν, ὅστις ἄγων μέγιστον στρατὸν καὶ στόλον ἐφθασεν εἰς Κων/πολιν καὶ εἰσπλεύσας εἰς τὸν Κεράτιον ἀπέκλεισε τὴν πρωτεύουσάν, ἀλλ' αἱ ἐφοδοὶ τοῦ ἀπέτυχον καὶ τέλος ὁ μὲν στρατὸς του προσῆλθε κατὰ τὸ πλείστον εἰς τὸν βασιλεῖα, ὁ δὲ Θωμᾶς καὶ ὁ συνεργὸς υἱὸς του ἐθανατώθησαν μετὰ βιζαντινῶν (824). Ἐκ τῶν περὶ σπασμῶν τούτων ὠφελομένους οἱ Σαρακηνοὶ κατέλαβον τὰς δύο μεγαλειτέρας καὶ ὠραιότερας τοῦ βασιλείου νήσους, τὴν Κρήτην καὶ τὴν Σικελίαν. Ἀπέθ. δὲ ὁ Μ. τὴν 1 Ὀκτ. 829, καταλείπων τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν υἱὸν του καὶ ἀπὸ πολλοῦ συνάρχοντα Θεοφίλον.

Μ. Γ' ὁ Μεθυσός, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Θεοφίλου, ἔγγονος Μ. τοῦ Β'. Τριετὴς ὦν ὅτε ἀπέθανεν ὁ πατὴρ του (842), διεδέξατο αὐτὸν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς του Θεοδώρας καὶ τοῦ θείου του Βάρδα. Περιτῶν γεγονότων τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς βασι-

λείας του βλ. Θεοδώρα. Ὑπὸ τὴν φαύλην διέθυσιν τοῦ Βάρδα ἀνατραφεὶς ἀπέβη ὁ νέος αὐτοκράτωρ ἀσελγής, ἀναιδής, περιφρονητής τῆς θρησκείας, χυδαῖος καὶ ποταπός. Ἀπὸ τοῦ 856, ὅτε παρήτησε τὴν ἀρχὴν ἡ Θεοδώρα, διεξήγε τὴν διοίκησιν ὁ Βάρδας, ὅστις ἀπὸ τοῦ 858 ἔφερε τὸν τίτλον Καίσαρος. Περὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μ. ἐπισήμων ἐκκλησιαστικῶν συμβάντων ἄτινα ἐπὶ ναιγκον τὸ ἑριστικὸν σχίσμα μεταξὺ τῆς Δ καὶ τῆς Δ' Ἐκκλησίας βλ. Φώτιος, Σχίσμα. Τῷ 859 ὁ τε Μ. καὶ ὁ Βάρδας ἐστράτευσαν ὁμοῦ κατὰ τῶν λεηλατούντων τὴν Μ. Ἀσίαν Παυλιανιτῶν καὶ Ἀράβων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκέρδισαν μάχην. Τῷ 865 οἱ Ῥώσσοι μετὰ ἐλαχίστης δυνάμεως κατελθόντες ἀπὸ τοῦ Βύρξεινου ἐλεηλάτησαν τὰ παράλια τοῦ Βοσπόρου, ἐτόλμησαν δὲ καὶ νὰ πολιορκήσωσι τὴν πρωτεύουσάν· ἀλλ' ἄνεμος πνεύσας ἐπέφερε καταστροφὴν τῶν πλοιαρίων των. Ὁ Βάρδας ἐδολοφονήθη τῷ 866, προσέλαβε δὲ τότε ὁ Μιχαήλ συμβασιλεῖα τὸν παρακλιμώμενον Βασίλειον (τὸν Μακεδόνα), ὅστις κατὰ Σεπτέμβριον 867 δολοφονήσας τὸν διὰ τὴν ἄφροσύνην καὶ ἀναξιοπρέπειαν ἀναικονόμητον καταστάντα Μιχαήλ, ἐγένετο αὐτοκράτωρ.

Μ. Δ' ὁ Παφλαγόνης. Κατέγων ἐν τῇ αὐτῇ Ῥωμανοῦ τοῦ Ι' μικρόν τι ἀξίωμα ἐφείλκυτε τὴν εὐνοίαν τῆς βασιλείσσης Ζωῆς, ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῆς ὁποίας δολοφονήσας κατ' Ἀπρίλιον 1034 τὸν Ῥωμανόν, ἐνυμφεύθη τὴν Ζωὴν καὶ κατέλαβε τὸν θρόνον. Ἦν ἐπιληπτικὸς καὶ ἀνίκανος εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν, πραγματικὴν δ' ἐξουσίαν εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης, ἔχων ἐν τῇ αὐτῇ τὸ ἀξίωμα τοῦ ὀρφανοτρόφου. Χάρις εἰς τοὺς διακεκριμένους στρατηγούς διεξήχθησαν ἐπὶ τοῦ Μ. εὐτυχεῖς πόλεμοι κατὰ τῶν Ἀράβων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Σικελίας καὶ ἡ ἀποστατήρῃτα Σερβία ὑπετάχθη ἐκ νέου. Τῷ 1038 ὁ στρατηγὸς Μανιάκης πεμφθεὶς εἰς Σικελίαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐμφυλίου πολέμου τῶν αὐτέθι Ἀράβων ἐκυρίευσεν πλείστας πόλεις καὶ ὅλ' αὐτὰς κατελάμβανεν ἐξ ἐλοκλήρου τὴν πρὸ δυο αἰώνων ἀπολεσθεῖσαν νῆσον, ἃν μὴ ἡ ἀνικανότης τῶν ἀρχηγῶ τοῦ στόλου, τοῦ πατρικίου Στεφάνου, ἑματῶν ἐντελῶς τὰς νίκας αὐτοῦ διὰ τῶν διαβολῶν δὲ τούτου, τοῦ Μανιάκη ἀντικατασταθέντος ὑπὸ ἄλλων στρατηγῶν ἀνικάνων, οὐ μόνον ἡ Σικελία ἀπωλέσθη πληρὴ τῆς Μεσογῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ κἀτα Ἰταλία ὅλη πληρὴ τεσσάρων πόλεων (Βενετίας, Τάραντος, Ὑδρουντος καὶ Βάριος). Τῷ 1040 νέα ἐγένετο στάσις τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας· καὶ οἱ μὲν Βούλγαροι πολιορκούντες τὴν Θεσσαλονικὴν ἡττήθησαν κατὰ κράτος, μεθ' ὃ τοῦ ἀρχηγῶ των Δελεάνου τυφλωθέντος διὰ προδοσίας ὁ Μ. εἰσῆλθεν αὐτὸς εἰς Βουλγαρίαν καὶ διέλυσε

τελείως τὴν στάσιν· τοὺς Σέρβους ὅμως δὲν ἡδυνήθη νὰ ὑποτάξῃ, διαμείναντας ἀνεξαρτήτους ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα των Στέφανον Βοϊσθλάνον. Ἀπέθ. δὲ ὁ Μ. κατὰ Δεκέμβριον 1041.

Μ. Ε' ὁ Καλαφάτης. Θανόντος Μ. τοῦ Δ (βλ. ἀνωτ.) ἡ βασιλισσα Ζωὴ υἱοθετήσασα κατέστησε βασιλεῖα τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Μ. τὸν Ε', κατὰ Δεκ. 1041. Οὗτος διανοηθεὶς νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς Ζωῆς, περιώρισεν αὐτὴν εἰς Πρίγκηπον· ἀλλ' ἐπαναστὰς ὁ λαὸς τῆς πρωτεύουσας ἐπανήγαγε ταύτην εἰς τὴν βασιλείαν, ὅτε ὁ Μ. ἐδραπέτευσε κατ' Ἀπρίλιον 1042.

Μ. Σ' ὁ Στρατιωτικός. Στρατηγὸς καὶ συγλητικὸς ὢν ὤρισθη διάδοχος τοῦ θρόνου ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς καὶ διαδόχου τῆς Ζωῆς Θεοδώρας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν κατ' Αὐγούστον 105, γέρον ἤδη ὢν. Ἀλλ' ἐπανάστασις ἐν Μ. Ἀσία ὑπὲρ τοῦ Ἰσακίου Κομνηνοῦ ἀνεδίδετο τούτον εἰς τὸν θρόνον τὴν 31 Αὐγ. 1057.

Μ. Ζ' (Δούκας) ὁ Παρapiνάκης. Βλ. Δούκας.

Μ. Η' (Παλαιολόγος), ὁ ἀνακτῆσάμενος τὴν Κων/ιν ἀπὸ τῶν Λατίνων καὶ ἱδρυτὴς τῆς δυναστείας τῶν Παλαιολόγων. Ἐγενν. 1224, διέπρεψε δὲ ὡς στρατηγὸς τῆς ἐν Νικαίᾳ αὐτοκρατορίας τῶν Λασκάρεων. Τῷ 1260 φανεύσας ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μουζάλλωνος, ἐπιτρόπου τοῦ ἀνγλικοῦ βασιλέως Ἰωάννου (υἱοῦ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως, θανόντος 1259), ἡ ἐξουσία πᾶσα ἐδόθη εἰς τὸν Μ. λαβόντα κατ' ἀρχὰς τὸν τίτλον Μεγάλου Δουκός, εἶτα δὲ Δεσπότη καὶ τέλος καὶ Αὐτοκράτορος. Ὁ Μ. ἐταπείνωσε ἐν πρώτῳ διὰ τῶν στρατηγῶν Κωνσταντίνου Τορνικίου καὶ Ἀλεξίου Στρατηγοῦ τοῦ τὸν δεσπότην τῆς Ἠπείρου Μιχαὴλ Κομνηνὸν διανοούμενον τὴν ἀνάκτησιν τῆς Κων/λεως, γενόμενος κύριος ἀτάσης σχεδὸν τῆς Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἠπείρου. Εἶτα δὲ διαπαράτας αὐτὸς εἰς Θράκην περιώρισε τοὺς Φράγκους ἐν μόνῃ τῇ Κων/πόλει καὶ ἐπολιόρκησε τὸν Γαλατῶν μετὰ μηδαμινῶν δυνάμεων καὶ συνεπῶς ἀνεῦ ἀποτελέσματος διὸ ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἴδια συνωμολόγησε συνθήκην ἀμοιβῶν παραχωρήσεων μετὰ τῆς Γενούης. ἵνα ἔχῃ ταύτην βεβηλὸν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Κων/λεως. Ἐν ᾧ δὲ ἐκόμεν ὁ Μ. παρσκευάζετο, ὁ Στρατηγόπουλος πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ 800 ἱππῶν καὶ ὀλίγων πεζῶν ἵνα συνέχῃ τὸν δεσπότην τῆς Ἠπείρου καὶ πλητιάσας πρὸς κατασκοπεῖαν τὴν Κων/ιν περιεκυκλώθη ὑπὸ πολυαριθμῶν Θρακῶν μεθ' ὧν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν δι' ὑπογείου διόδου ἀγνώστου τοῖς Λατίνοις· αὐθόρῃ ἀνεκνήρυχθη αὐτοκράτωρ ὁ Μ. καὶ οἱ Λατίνοι· ἐκπληκτοὶ κατεδιώχθησαν ἀποτελεσματικῶς καὶ οὕτως ἀνεκτίθη ἡ Κων/λις τὴν 26 Ἰουλίου 1261 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,

ἐν ᾧ ὁ Λατίνος αὐτοκράτωρ Βαλδουίνος διαφυγὼν ἀπῆρχετο εἰς Εὐβοίαν. Ὁ Μ. εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τὴν 15 Αὐγούστου, συνεχίζων τὴν διακοπείσαν τῇ 1204 σειρὰν τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Συνωμολόγησε πρὸς τοὺς Ἑνετοὺς συνθήκην πολλὰ παρωχρῶν. Ἐπιδιώκων δὲ τὴν ἑνωσιν τῶν δύο Ἑκκλησιῶν ἐτι δεινότερας ἐποίησε παραχωρήσεις πρὸς τὸν πάπαν, μικροῦ δεῖν ὑποτάξας αὐτῷ τὴν ἀνατ. ἐκκλησίαν, διδὼν καὶ ἐμισθίην μεγάλως ὑπὸ τῶν ὑπάρχοντων του καὶ οὐδὲ τῆς συνήθους ἡζυγίᾳ βασιλικῆς ταφῆς δτε ἀπέθανε (11 Δεκ. 1282).

Μ. ὁ Θ' (Παλαίολόγος), ἔγγονος Μ. τοῦ Η', υἱὸς τοῦ διαδόχου τούτου Ἀνδρονίκου τοῦ Σ', ὅς οὐ ἀνεκνήρυχθη συμβασιλεύς τῇ 1295. Ἀπέθανεν ὅμως πρὸ τοῦ πατρὸς του, ἐν ἡλικίᾳ 43 ἐτῶν τῇ 1320 ἐν Θεσσαλονίκῃ. [I.K.P.]

Μιχαήλ (Dom Mari Miguel). Πορτογάλος ἀρπαξ τοῦ θρόνου, γενν. 1802 ἐν Λισσαβῶνι, ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Σ' καὶ τῆς Ισπανίδος ἰφάντης καὶ Καρλόττας Ἰωαννίνας, ἀνευ ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως. Μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1821 ἐπ' ἀνοδὸν τῆς βασιλ. οἰκογενείας εἰς Πορτογαλίαν, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ἀπολυτοῦς θρονοκρατικῆς μερίδος καὶ ἐπεδίωκε τὴν κατάρτησιν τοῦ Συντάγματος. Ὡς ἀρχιστράτηγος διέταξε τῇ 1824 τὴν φυλάκισιν τῶν ὑπουργῶν καὶ ἔθηκεν ὑπὸ ἐπιτήρησιν τὴν πατέρα του. Ἄλλ' οὕτως μὲν διέφυγεν ἐπὶ ἀγγλικῷ πλοίῳ, ὃ δὲ Μ. ἠναγκάσθη τότε νὰ ζητήσῃ χάριν. Ἐξερυσθεὶς δὲ ἀπῆλθεν εἰς Βιέννην. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως 1826, ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ υἱὸς Δὲμ. Πέτρος αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας μὴ δυνάμενος νὰ κατέγῃ συγχρόνως καὶ τὸν θρόνον τῆς Πορτογαλίας, κατέστησεν ἐνταῦθα βασιλισσάν τὴν ἐπ' αἰετίδᾳ θυγατέρα του Μαρίαν Β' δὲ Γλέρια, ἑρίσας αὐτῇ σύζυγον τὸν ἀδελφόν του Μ. Οὗτος δὲ μνηστευθεὶς τὴν Μαρίαν ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν κατὰ Φεβρ. 1828· ἀλλ' ἤδη κατὰ Μάρτιον διέλυσε τὰς βουλὰς, τῇ δὲ 18/30 Ἰουνίου ἀνεκνήρυξεν ἑαυτὸν βασιλεῖα. Ὁ Δὲμ. Πέτρος ἀπεκνήρυξε τότε τὸν ἀδελφόν του καὶ διέλυσε τὸν ἀρραβῶνα· ἀλλ' ὁ ἀρπαξ διὰ τῆς τρομοκρατίας διετηρήθη ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ διὰ τῶν πλῶν ἀνταγῆς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπιτυχῶς μέχρις οὗ τέλος οὗτος κυριεύσας τὸ Ὀπότερον, πολιορκῶν δὲ καὶ τὴν Λισσαβῶνα ἠνάγκασε τὸν Μ. νὰ συνθηκολογήσῃ (1834), ἀπολλύων πάντα τοῦ τὰ δικαιώματα καὶ ὑποσόμενος νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ πλεον εἰς Λισσαβῶνα. Ἀπελθὼν δὲ εἰς Γένουαν διεμαρτύρετο κατὰ τῆς συνθήκης, καὶ ἀπόλεσεν οὕτω καὶ τὴν ἐρίσθεισάν αὐτῷ ἐπιχορήγησιν. Τῇ 1851 ἐνυμφεύθη τὴν πριγκίπισσάν Ἀ-

δελαίδα τοῦ Λοδενσταίν-Βέρτχαϊμ-Ρέζεν-μπεργ, ἀπέθ. δὲ τῇ 1866. [B.E.]

Μιχαήλ "Αγγελος (κυρίως Michelangelo Buonarroti). Περίφημος Ἰταλὸς γλύπτης, ζωγράφος καὶ ἀρχιτέκτων, εἰς τῶν μεγίστων ἐν γένει καλλιτεχνῶν. Ἐγενν. τῇ 1475 ἐν Caprese καὶ ἐγένετο μαθητὴς τοῦ ζωγράφου Δ. Γκιρλανδάϊου ἐν Φλωρεντίᾳ, συγχρόνως δὲ ἐμελέτησε καὶ τὰ ἐκεῖ ἔργα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς. Ὁ Λαυρέντιος τῶν Μεδίκων ἀναγνωρίσας τὸ μέγα τάλαντον ἐφρόνισε διὰ τὴν περαιτέρω αὐτοῦ μόρφωσιν. Ἐν Φλωρεντίᾳ ἐξεπόνησε καὶ τὰ πρῶτα γλυπτικὰ ἔργα του, συνέχισε δὲ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν ἐν Βολωνίᾳ, ὅπου κατέφυγε 1794 φοβούμενος διωγμὸν ἐκ μέρους τῶν νικηφόρων ἐχθρῶν τῶν Μεδίκων. Μετὰ βραχεῖαν νέαν διαμονὴν ἐν Φλωρεντίᾳ μετέβη εἰς Ῥώμην, ὅπου ἐπλάσε μεταξὺ ἄλλων ἐξοχῶν Ριστᾶ (Παναγίαν μετὰ τοῦ νεκροῦ υἱοῦ τῆς) ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἁγ. Πέτρου, καὶ Διόνυσον μέθυσον, νῦν ἐν τῇ Ἐθν. μουσίῳ τῆς Φλωρεντίας. Ἀλλὰ τὴν φήμην ἱδρυσεν κυρίως τὸ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Φλωρεντίας κολοσσαῖον ἀγαλμα τοῦ Δαυὶδ, ὅπερ κατεσκευάσεν ἐπιστρέψας τῇ 1500 εἰς Φλωρεντίαν, καὶ παρὰ στασις τῆς Παναγίας, ἥτις εὑρίσκεται νῦν ἐν Βρούγγῃ. Εἶτα ἐνετάλην ἡ διακοσμήσις τὴν αἰῶσαν τοῦ συμβουλίου Φλωρεντίας, ἐξεπόνησεν ὁμοῦ μόνον τὰ σχέδια ἅπερ σῶζονται ἐν χαλκογραφίᾳ. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὑπάρχουσι καὶ τινες πίνακες αὐτοῦ. Τῇ 1505 ὁ Μ. ἐκλήθη εἰς Ῥώμην ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰουλίου Β' ἵνα κατασκευάσῃ δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐπιτύμβιον μνημεῖον τὸ ὑπαιόχτερον κόσμημα τούτου εἶνε τὸ κολοσσαῖον ἀγαλμα τοῦ Μωϋσέως (βλ. Πίνακα Γλυπτικῆς Θ' ἀρ. 2). Ἐνθ' δὲ εἰργάζετο εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐνετάλη καὶ τὴν διακοσμήσιν τῆς ὁροφῆς ἐν τῇ Σιζτείῳ παρεκκλησίᾳ τοῦ Βατικανοῦ. Αἱ τοιοχογραφίαι αὗται ἐκτελεσθεῖσαι 1508-12 εἶναι τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Μ., παριστῶσι δὲ κυρίως σκηνὰς ἐκ τῆς Γενέσεως. Ὡραϊότατα εἶναι καὶ τὰ ἐπιτύμβια μνημεῖα τῶν Ἰουλίου καὶ Λαυρεντίου τῶν Μεδίκων μετὰ τῶν σαρκοφάγων των (ἐν Φλωρεντίᾳ). Ἐπὶ τῶν σαρκοφάγων τούτων εὑρίσκονται καὶ αἱ πασίγνωστοι ἀνάγλυφοι παραστάσεις τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, τῆς πρωΐας καὶ τῆς ἐσπέρας. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐξεπόνησε καὶ ἀγαλμα Χριστοῦ (ἐν Ῥώμῃ). Καὶ ὡς ἀρχιτέκτων ἤδη τότε ἐφημιζετο καὶ ὡς μηχανικὸς δὲ τῇ 1629, ὅτε ἐπολιορκήθη ἡ Φλωρεντία ὑπὸ τοῦ πάπα καὶ τοῦ αὐτοκράτορος, αὐτὸς διηύθυνε τὴν ὀχύρωσιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως. Ἐνθ' δὲ μέχρι τοῦδε ἡ ἐργασία του διενέμετο μεταξὺ Ῥώμης, Φλωρεντίας, Βολωνίας καὶ Καρράρας, ἀπὸ τοῦ 1534 ἐγκατεστάθη μονίμως ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐνταῦθα ἐξετέλεσε τὰ μεγάλα

ἀρχιτεκτονικά του ἔργα, μεταξὺ ἄλλων ρυμοτμήσας καὶ τὸ Καπιτώλιον. Τῇ ἐντολῇ τοῦ πάπα Παύλου Γ' ἔγραψεν ἐν τῇ Σιζιτιῷ παρεκκλησίῳ καὶ τὴν «Δευτέραν παρουσίαν», ἔργον ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ὑπέρχον· ἐν τοῖς κατόπιν ἔμοιως χρόνοις ἐκαλύφθησαν τινὰ τῶν γυμνῶν ἐν αὐτῷ προσώπων ὑπ' ἄλλων ζωγράφων δι' ἐνδυμάτων κλ. Ἐὶ τελευταῖον τοῦ Μ. ἀριστοτέργημα ὑπῆρξεν ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Πέτρου, ὅστις εἶχε μὲν σχεδιασθῇ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουλιῦ Β', δὲνεῖγεν ὁμως προχωρήσῃ πολύ. Ἀπὸ τοῦ 1546, ὅτε ἀνέλαθεν ὁ Μ. τὴν διεύθυνσιν, ἐπέσπευσε τοσοῦτον τὴν οἰκοδόμησιν ὥστε ὀλίγον μετὰ τὴν θάνατόν του κατωρθώθη νὰ ἐπιτεθῇ ὁ μεγαλοπρεπὲς τρούλος ὁ ἐπιστέφων τὸ ὄλον καὶ σχεδιασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Μ. ἀπέθανε τῷ 1564, ἐτάφη δ' ἐν Φλωρεντίᾳ. Εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα τοῦ ἐδήλωσε τὸ μεγαλεπήβολον καὶ ὑπερέχον πνεῦμά του, καταφαίνεται δὲ ἔχων συνειδήσιν τῆς δυνάμεώς του καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγνωρίζων μόνον τοὺς νέμους καὶ κανόνας εὐς αὐτὸς ἔθηκε. Τὴν μεγαλοφυίαν του ἐμφαίνουσι καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ, ἅτινα ἐπανειλημμένως ἐξεδούθησαν. Ὁ Μ. δὲν ἐνυμφεύθη· ἦδη δ' ἐξηκονταετῆς συνῆψε μεγάλην καὶ εὐγενῆ φιλιαν μετὰ τῆς ποιητρίας Βικτωρίας Κολόννα, ἧς τὸ ὄνειμα συνδέεται ἐς αἶμα μετὰ τοῦ ὀνέματος τοῦ Μ. [Μ.Γ.]

Μιχαήλ Ἀτταλειάτης ἡ Ἀτταλειώτης, φέρων τὴν τίτλον ἀνθυπάτου καὶ χριτοῦ. Συγγραφεὺς νομικῆς συγγραφῆς ὑπὸ τὴν τίτλον «Ποίημα νομικὸν ἥτοι πραγματικὴ πονηθεία κατὰ κέλευσιν τοῦ βασιλέως Μιχαήλ τοῦ Δούκα». Χρόνος συντάξεως αὐτοῦ φέρεται τὸ ἔτος 1072 μ. Χρ.

Μιχαήλ Νικολάεβιτς. Μέγας δούξ τῆς Ῥωσίας, τέταρτος υἱὸς τοῦ αὐτοκρ. Νικολάου τοῦ Δ', γενν. 25 Ὀκτ. 1832 Προαχθεὶς ἐν τῷ πυροβολικῷ εἶχε τῷ 1877 τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ὅστις ἐκυρίευσεν τὸ Κάρς καὶ προήλασε μέχρις Ἐρζερούμ. Μετὰ τὴν εἰρήνην δὲ προήχθη εἰς στρατάρχην. Ἀπὸ τοῦ 1863 διετέλει τοποτηρητῆς τῶν Καναδεῶν χωρῶν, ὅτε Ἀλέξανδρος δ' Γ' κατέστησεν αὐτὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ ἀνώτατον ἐπόπτην τοῦ πυροβολικοῦ. Ὁ Μ. ἐνυμφεύθη 1857 τὴν πριγκίπισσαν Ὀλγαν Θεοδωρόβναν τοῦ Βάβεν (γενν. 1839, ἀπὸθ. 1891), ἐξ ἧς ἀπέκτρεψεν 6 υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Ἀναστασίαν, σύζυγον τοῦ Μ. Δουκὸς Φρειδ. Φραγκίσκου Γ' τοῦ Μεκλεμβούργου Σχεβρινου.

Μιχαήλ Ὀδρένοβιτς. Ἡγεμὼν τῆς Σερβίας, γενν. 4/16 Σεπτ. 1823 ἐν Κραγούγιεβατς, νειώτερος υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος Μίλας Ὀδρένοβιτς (βλ. λ.). Τὴν ἐξουσίαν ἀνέλαθεν ὡς διάδοχος τοῦ μετὰ βασιλείαν ὀλίγων ἐβδομάδων ἀποθανόντος πρεσβυτέρου ἀ-

δελφοῦ τοῦ Μιλάνου, κατ' Ἰούνιον 1839, ἀλλ' ἤδη τῷ 1842 ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν σερβῶν ἐρίδων τῶν κορμάτων νὰ καταλίπῃ τὴν χώραν· ἐξῆλθε δ' ἔκτοτε τὸ πλεῖστον ἐν Βιέννῃ ἀσχολούμενος εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας. Ὅτε δὲ τῷ 1858 ὁ Μίλος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐπέστρεψε καὶ ὁ Μ. εἰς Σερβίαν καὶ τῷ 1860 θανόντος τοῦ πατρὸς του ἀνέλαθε πάλιν τὴν ἀρχήν. Ἐβόλοφονήθη δὲ τῇ 26 Σεπτ. 1868 ἐν Τσπτσιδέρ. Ἐν Βελιγραδίῳ ἱδρύται χάλκινος αὐτοῦ ἀνδριάν. Ὑπῆρξεν ὁ λαοφιλέστατος ἡγεμὼν τῆς Σερβίας, ἣν ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τὰς τουρκικὰς φρουρὰς, παρεσκευάσε δὲ ἐντελέστατα ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν. [Β.Ε.]

Μιχαήλ τάγμα καλεῖται τάγμα τῆς Βαυαρίας, ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτόρος τῆς Κολωνίας καὶ δούκῃ τῆς Βαυαρίας Ἰωσήφ Κλήμεντος τ' 1693 ὡς ἱποτικὸν τάγμα ἱδρυθὲν, ὑπὸ δὲ Λουδοβίκου τοῦ Δ' εἰς τάγμα ἀξίας μεταβλήθην. Διαιρεῖται εἰς 5 τάξεις, τὸ δὲ παράσημόν του εἶνε σταυρὸς δικτάγωνος φέρων ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ ἐν στολῇ πολεμικῇ [Ἐγ.]

Μιχαήλ Ψελλός. Βλ. Ψελλός.

Μιχαήλοφσκάζα Στανίτσα. Κωμόπολις ἐν τῇ περιφερείᾳ Χόπερ τῆς Ῥωσικῆς χώρας τοῦ Ταννίθους, ἐπὶ τοῦ Χόπερ καὶ περιβαλλομένη ὑπὸ λιμνῶν. Ἐχει 26943 κατ. καὶ 3 ἐμπορικὰς πανηγύρεις. [Μ.Σ.]

Μιχαλιτζάτα. Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας, ἐν τῷ δήμῳ Ληξουρίου, ἔχον 190 κ.

Μιχοῦ. Χωρίον τοῦ δήμου Δύμης τῶν Πατρῶν, ἔχον 172 κατ. [Μ.Σ.]

Μιλάδα. Πρωτεύουσα περιφερ. (1487.6 τχμ. μετὰ 72872 κατ.) τοῦ Ῥωσικοῦ κυβερνείου Πλὸτσκ ἐν Πολωνίᾳ, καίμενη πλησίον τῶν πρωσσικῶν συνόρων. Ἐχει 10387 κατ. (1893), ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον σίτου. [Μ.Σ.]

Μινᾶ. Ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μετὰ πικρὰς τοῦ νομισματικοῦ καὶ τοῦ τῶν σταθμῶν συστήματος ἐκ τῆς ἀνατολῆς παραληθείσα νομισματικὴ ὠρισμένη βύρος ὡς καὶ νομισματικῆς μονάδος, ἥτις οὐδέποτε ἐκκοπίσθη ὡς ἐν νόμισμα εἶχεν ἀξίαν 100 δραχμῶν καὶ ἴσην τῇ τοῦ ἐξηκαστοῦ μέρους τοῦ ταλάντου. Διέφερον ὁμως ἡ νομισματικὴ ἀξία τῆς Μ. κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους καὶ ἐν ταῖς διαφόροις πολιταίαις· αἱ σπουδαιότεραι διακρίσεις ἦσαν ἡ αἰγιναια, ἡ εὐβοϊκὴ καὶ ἡ ἀττικὴ Μ. Καὶ ἡ μὲν αἰγιναια, διαδεδομένη λίαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα, εἰσῆλθε κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Φειδωνος βασιλέως τοῦ Ἀργεῦς, εἶλκε δὲ 617 γραμμάρια καὶ εἶχεν ἀξίαν περ. 135 φρ. χρ. Ἡ δὲ εὐβοϊκὴ Μ. εἶλκε μόνον 437 γραμ. καὶ εἶχεν ἀξίαν περ. 94 φρ. χρ. Ἐν Ἀττικῇ

πρὸ τοῦ Σόλωνος παρὰ τὴν αἰγυναίαν νομισματικὴν ἀξίαν τῆς Μ. ἥτο ἐν χρήσει Μ. βάρος 598.95 γραμ., ἀλλ' ὁ Σόλων εἰσήγαγε τὴν εὐβοϊκὴν νομισμ. ἀξίαν καὶ Μ. βάρος 655 γρ. ἐν τούτοις καὶ ἡ γρῆσις τοῦ ἀραιοτέρου βάρους διετηρήθη. Ἐν τῷ σημ. βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος ἡ Μ. ὡς βάρος ἔλκει 1500 νέας (βασιλικᾶς) δραχμὰς ἢ γραμμάρια.

Μνήμη καλεῖται ἡ διατήρησις τῶν ἐσκοτισμένων παραστάσεων καὶ σειρῶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἥτις εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ γενικοῦ νόμου τῆς διατηρήσεως τῆς δυνάμεως, καὶ, δόθεισος ἀφορμῆς, ἡ ἀνταλλοίωτος ἐπ' ἀνοδοῦ αὐτῶν εἰς τὴν συνειδησιν (ἡ ἀνάγκη τῆς σαφηνείας), ἥτις εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς φυσικῆς τάσεως τῶν ἐσκοτισμένων παραστάσεων πρὸς ἀνάπλασιν (ἀνάκτισιν τῆς σαφηνείας, βλ. λ.) καὶ τοῦ γενικοῦ νόμου τοῦ συνειρμοῦ (βλ. λ.). Ἡ Μ., ἐν ἣ ἡ ἀνάπλασις γίνεται ἐμμέσως, δηλ. ἐν ἣ, μὴ ἐπαρκούσης μόνης τῆς οἰκείας τάσεως τῆς παραστάσεως πρὸς ἀνάπλασιν, κατορθοῦται αὕτη διὰ τῆς βοηθείας, ἣν χρηγοῦσιν εἰς αὐτὴν αἱ ἀλλοτε μετ' αὐτῆς συγχρόνως ἐν τῇ συνειδήσει συναντηθεῖσαι καὶ συνδεθεῖσαι (συμμάχουσαι) παραστάσεις, διαιρεῖται εἰς μὴχανικὴν καὶ κριτικὴν. Ἡ μηχανικὴ ἐρεῖδεται ἐπὶ τοῦ συγχρονισμοῦ καὶ τῆς διαδοχῆς, δηλ. ἐπὶ τῆς τυχαίας συναντήσεως τῶν παραστάσεων ἐν τῇ συνειδήσει. Ψυχὴ αὐτῆς εἶνε ἡ ἐπανάληψις. Ἡ δὲ κριτικὴ ἐρεῖδεται καὶ ἐπὶ τοῦ συγχρονισμοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν παραστάσεων. Ἐν ταύτῃ δηλ. εἰς τὴν ἐξωτερικὴν σύνδεσιν τῶν παραστάσεων ἔνεκα τοῦ συγχρονισμοῦ προσέρχεται καὶ ἐσωτερικὴ σύνδεσις αὐτῶν κατὰ τὸ περιεχόμενον, κατὰ τινὰ ἐσωτερικὴν (λογικὴν) σχέσιν (ὁμοιότητος καὶ ἀναφορᾶς). Ἡ κριτικὴ Μ. ἀνακαλύπτει κατὰ ποῖον συγγενείας τὰς σχέσεις τῶν παραστάσεων καὶ συνδέει αὐτάς διὰ κρίσεων, λοιπὸν προϋποθέτει νόησιν, κρίσιν. Ἐντεῦθεν τὸ ὄνομα αὐτῆς. Εἶνε δὲ πιστοτάτη καὶ μονιμιωτάτη, διότι ἐξαρτάται ἐκ τῶν ἀναγκαίων σχέσεων τοῦ ποιοῦ τῶν παραστάσεων, αἵτινες μένουσι πάντοτε αὐτοῖς. Ἐὰν μεταξὺ τῶν μόνον ἔνεκα συγχρονισμοῦ συνδεομένων ἐτερογενῶν παραστάσεων κατορθώσῃ ἡ ἀγγίξις (βλ. λ.) ν' ἀποκαταστήσῃ ἀναγκαίαν σχέσιν κατὰ τὸν τρόπον τῆς κριτικῆς Μ. διὰ παρεμβολῆς τρίτης παραστάσεως (τῆς μνημονικῆς γεφύρας), γινώσκται ἡ ἀγγίξις ν' οὐ Μ., ἥτις λοιπὸν εἶνε μηχανικὴ μεταβληθεῖσα τεχνητῶς εἰς κριτικὴν. Οὕτω π. χ. ἵνα ἐνθυμῆται ὁ μαθητὴς πῶς λέγεται λατινιστὶ ὁ ἄνθρωπος, παρεμβάλλει μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς λέξεως καὶ τῆς λατινικῆς τὴν λέξιν χῶμα. «χὺνθρωπος = χῶμα» (χὺν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπλάσσε τὸν ἄνθρωπον), ἥτις ἀναπλάττει τὴν «homo». Οὕτω με-

ταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ 814 καὶ τοῦ θανάτου Καρόλου τοῦ Μ. οὐδεμία ὑπάρχει ἐσωτερικὴ σχέση. Ἐὰν ὅμως θεωρηθῇ τὸ 8 ὡς ὠρολόγιον, τοῦτο δὲ ὡς σύμβολον τοῦ θανάτου, τὸ 1 ὡς ὄδον, τοῦτο δὲ ὡς σύμβολον τοῦ πολέμου, τὸ κεκλιμένον 4 ὡς ἄροτρον, τοῦτο δὲ ὡς σύμβολον τῆς εἰρήνης, ὁ ὅλος ἀριθμὸς σημαίνει τότε «ἐσήμανεν ἡ τελευταία ὥρα ἀνδρὸς μεγάλου ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ». ἐπομένως ἐκφράζει τὸν θάνατον Καρόλου τοῦ Μ. [X.Πδ.]

Μνημοσύνη. Βλ. Μούσα.

Μνημονικὴ καλεῖται ἡ τέχνη, ἥτις διδάσκει νὰ συνδῶμεν τὰς ἐτερογενεῖς παραστάσεις, ἰδίᾳ τὰς σειράς, διὰ τεχνητῶν βετηθειῶν. Ἡδὴ ἡ ψυχὴ μεταβολὴ μερικότητων εἰς σειρὰν εἶνε εὐχρηστον μνημονικὸν μέσον. Τὸ κυρίον ὅμως μέσον εἶνε ἡ μετατροπὴ τῆς ἐπιμνημονευτοῦ σειρᾶς δι' ἐπινοήσεως μεσιτεούτων σημείων ἢ συμβόλων εἰς ἑτέραν εὐμνημόνευτον. Οὕτω μεταβάλλονται ἐν τῇ νουτέρᾳ Μ. κατὰ τι λίαν εὐμνημόνευτον σχῆμα (1 = λ, ν' 2 = κ, γ' 3 = ζ, ξ' 4 = π, ψ' 5 = δ, σ' 6 = β, ρ' 7 = τ' 8 = θ, γ' 9 = ρ' 0 = μ) τὰ ἀριθμητικὰ σημεία εἰς σύμφωνα, ἐπειτα δὲ ἐκ τῶν συμφώνων τούτων, διὰ προσθήκης οἰωνδήποτε φωνηέντων, σχηματίζονται λέξεις καὶ φράσεις ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὸν ἀπομνημονευτέον ἀριθμόν, ἐκ τῶν πρώτων συμφώνων τῶν ὁποίων ἀνακαλοῦμεν εἰς τὴν συνειδησιν τὸν ἀριθμόν. Οὕτω π. χ. διὰ τῆς φράσεως «τοῦ θρόνου τῶν Βουρβόνων ἀνατροπὴ» σημαίνεται τὸ ἔτος 1789 (ἡ χιλιάς προστίθεται εὐκόλως ἐξωθεν), διότι τ. θ. ρ = 789. Καὶ αἱ μνημονικαὶ γεφυραί (ἴδε τὸ προηγούμενον ἀρθρον) καταλείτται εἰς τὰ μέσα τῆς Μνημονικῆς. Ὡσαύτως καὶ ἀληθεῖς ἐτυμολογίαι· ἀλλὰ καὶ κωμικαί. Εὐρέτης τῆς Μνημονικῆς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Σιμωνίδης ὁ Κεῖος. [X.Πδ.]

Μνησικλῆς. Περίφημος Ἑλλήν ἀρχιτέκτων ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, οἰκοδομήτας τὰ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν Προπύλαια. Περί τοῦ βίου του δὲν ὑπάρχουσιν εἰδήσεις. [Σ.Τ.]

Μνηστεία ἐστὶν ἡ τῶν μελλόντων γένεσθαι γάμων ὑπόσχεσις (Ἀρμ. Δ. α. 1), δι' ὃ μένουσι τῆς πρὸς γάμον ἱκανότητος ἀπολαύοντες συνάπτονται διὰ μνηστείας. Συνιστάται δὲ τῇ συναίνεσει τῶν συναπομένων, ὡς καὶ ἐκείνων ὧν ἡ συναίνεσις ἀπαιτεῖται πρὸς σύναψιν γάμου. Μὴ κατανοηθέντος ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν χρόνων ἐπακριβῶς τοῦ χαρακτῆρος τῆς μνηστείας ἐτελείτο αὕτη δι' ἱερολογίας, ἐξ οὗ τὰ αὐτὰ περίπου καὶ ἐκ τῆς τελέσεως γάμου παρίποντο ἀποτελέσματα (κύλυμα γάμου, τιμώρησις τῆς παραβάσεως τῆς περὶ τὴν μνη-

στείαν πίστεως κλ.). Κατ' ἔθος δὲ συνήπτοντο αἱ μνηστεῖαι ἐν ἡλικίᾳ νεαρωτάτῃ· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ἀπηγόρευσε τὴν δι' ἱερολογίας τέλεσιν μνηστείας πρὸ τῆς πρὸς νέμιμον γάμον ἡλικίας. Ἡ δ' ἡμετέρα Ἱερὰ Σύνοδος δι' ἐγκυκλίων τῆς τοῦ 1834 καὶ 1835 κατήγγησεν ἐντελῶς τὴν δι' ἱερολογίας τέλεσιν τῆς μνηστείας, εὐλογουμένης μετὰ τοῦ γάμου. Ἐκ τῆς Μ. ἀγωγῇ δὲν τίχεται ἐπὶ τελέσει γάμου, φύσει μὴ ὑποκειμένου εἰς καταναγκασμέν. Περὶ τοῦ ἀρραδῶνος μνηστείας καὶ τῶν ἐν σχέσει πρὸς αὐτὸν κρατούντων ἐν περιπτώσει λύσεως αὐτῆς βλ. λ. Ἀρραδῶν ἐν τέλει. [Πφ]

Μνωῖται ἢ Μνωῖται· ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι οἱ δημόσιοι δοῦλοι ἐν Κρήτῃ οἱ καλλιεργούντες τὰ δημόσια κτήματα.

Μοαλλακάτ (τὰ «ζηνρημένα», ἐνν. ἐν τιμητικῇ θέσει) καλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀράβων 7 ἐκ τῶν πρὸ τοῦ Μωάμεθ χρόνων ποιήματα, θεωρούμενα ὑπὸ τῶν κριτικῶν ὡς τὸ ἀνθος τῆς ἀρχ. θρακικῆς ποιήσεως, ἔχοντα δὲ τὴν μορφήν κασιδῶν (βλ. λ.). [Μ.Γ.]

Μοβίλ (Mobile). Παράλιος πρωτεύουσα τῆς κομητείας Μ. ἐν τῇ Βερσισαμερικ. πολιτείᾳ Ἀλαβάμα, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ὁμιονύμου ποταμοῦ εἰς τὸν ὅρμον Μ. τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου. ἔχει 31 076 κατ., ὧν 13 χιλ. μαῦροι καὶ μιγάδες, κανονικὰς ὁδοὺς καὶ μεγάλην ἐξαγωγὴν βάμβακος καὶ κυρίως ξυλείας. [Μ.Σ.]

Μογαδῶρ (Σουέρα, Τασσούρτ). Ἡ ἐμπορικωτάτη ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τοῦ Μαρόκου πόλις. ἔχει 12-15 χιλ. κατ., ἀσφαλὴ καὶ ὠχυρωμένον λιμένα σιματιζόμενον ὑπὸ προκειμένων νήτων καὶ εἰσάγει κυρίως βαμβακερὰ ὑφάσματα, σιδηρὰ καὶ χαλύβδινα ἐμπορεύματα κλ., ἐξάγει δὲ δερμάτα αἰγῶν, κόμμι, κηρὸν κλ. [Μ.Σ.]

Μογγολία. Χώρα τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ κειμένη μετὰ 37—53.5° Β πλ. καὶ 87—125° Δ μῆκ. ἀπὸ Γρήνιτς. συνορεύουσα δὲ πρὸς Β πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, Σιθέρην, Δ τὴν Τζουγγαρίαν, Α τὴν Μαντζουρίαν καὶ Ν πρὸς διαφόρους σινικὰς ἐπαρχίας. Ἀποτελεῖ ὑψιπέδιον οὗ τὸ κέντρον κατέχει ἡ ἔρημος Γόβι, καὶ ἔχει ἐμβ. περ. 2 957 χιλ. τχμ. μετὰ περ. 3 550 χιλ. κατοίκων, τῶν πλείστων Μογγόλων. Συνήθως διακρίνονται ἡ ἐσωτερικὴ (Ν) Μ. καὶ ἡ ἐξωτερικὴ (Β). [Μ.Σ.]

Μογγόλοι. Περιληπτικὴ ὀνομασία τῶν πολυαριθμῶν νομαδικῶν φυλῶν, αἵτινες κατοικοῦσι τὴν Μογγολίαν, τὸ ἐπὶ τοῦ Κουκού Νῶρ ἤτοι τῆς Κουανῆς λίμνης ἀνδρῶν, τὴν Ἀνω Ταταρίαν μετὰ τῶν ἀλύσεων Μούσ-Δάχ καὶ Κούεν-Λούν, τέλος δέ, ἀνάμικτοι

μετ' ἄλλων φυλῶν, μέρη τοῦ σιδηρικοῦ καὶ κασπιακοῦ βαθυπεδίου. Ἡ οἰκογένεια αὕτη διαίρεται εἰς τὸν Α κλάδον (τοὺς Ἀνατολ. Μογγόλους), τὸν Δ (τοὺς Καλμουκούς) καὶ τὸν Β (τοὺς Βουραίτους)· πρὸς τοὺτους προσθεταί αἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀϊμὰκ καὶ Καζακὰ μογγ. φυλαὶ ἐν Ἰράν. Οἱ ἀνατολικοὶ Μ., ὁ πυρὴν τῆς δόξης οἰκογενείας, αἵτινες κατέχουσιν ἀκόμη τὴν ἀρχικὴν θέσιν τῶν, ὑποδιαίρουσιν κυρίως εἰς τοὺς Χῶρ καὶ Σχαρταίγλ, μετὰ Τιβέτ καὶ τῆς μικρᾶς Βουχαρίας, τοὺς ἐσωτερικοὺς, Ν τῆς ἐρήμου Γόβι καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἡ Χάλχα, Β τῆς ἐρήμου. Φυλάττουσι δὲ καθαρώτερον τῶν ἄλλων τὰς χαρακτηριστικὰς ἰδιότητας τῆς φυλῆς. Αἱ κατοικίαι τῶν συνίστανται ἐκ δερματοσκεπῶν σκηνῶν (γιουρτῶν)· κύριον ἔργον αὐτῶν εἶνε ἡ κτηνοτροφία καὶ ὁ πλοῦτος τῶν αἱ ἀγέλαι· προβάτων, διόδων καμήλων καὶ ἵππων, ἀλλὰ καὶ βοῶν καὶ ὄνων· ὅλοι οὗ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γέωργίαν, ἥ δὲ βιομηχανία τῶν περιορίζεται εἰς κατασκευὴν πλημάτων καὶ διφθερῶν. Αἱ πολυάριθμοι φυλαὶ διοικοῦνται ὑπὸ ἰδίων ἀρχηγῶν καὶ κληρονομικῶν ἡγεμόνων ὑποτεταγμένων εἰς τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν.

Ἡ μογγολικὴ γλῶσσα μετὰ τῶν διαλέκτων τῆς εἶνε μέλος τῆς οὐραλκαταϊκῆς οἰκογενείας τῶν γλωσσῶν. Ἡ ἀνατολικὴ μογγολικὴ, ὡς καὶ ἡ καλμουκικὴ, ἔχει καὶ φιλολογίαν, γράφεται δὲ ἐν καθέτοις στίχοις ἀπὸ τῶν ἀριστέρων πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἡ γραφὴ διὰ τῆς μεσαζούσης Οὐϊγουρικῆς ἀνάγεται εἰς τὸ ἀρχαιότατον συριακὸν ἀλφάβητον. Ἡ φιλολογία, ἐκτὸς τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων μεταφράσεων τῆς βουδδιστικῆς φιλολογίας τῶν Τιβέτιων, ἔχει καὶ σημαντικὸν ἀριθμὸν πρωτοτύπων ἔργων, κυρίως ἱστορικῶν, παραμυθίων κλ.

Ἡ ἱστορία τῶν Μ. μόλις ἀπὸ τῆς ἐμφανήσεως τοῦ Τζεγγίς-Χάν κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα διαφωτίζεται. Οὗτος συνήνωσε τὰς μέχρι τότε διεσπαρμένας φυλάς τῆς Μείσης καὶ Ἀνατ. Ἀσίας, ὧν αἱ σπουδαιότεραι ἦσαν οἱ Τάταροι καὶ οἱ Μ. καὶ ἀνέψωσε τὸν λαόν του εἰς πρόσωπον τῆς διεθνοῦς ἱστορίας. Ὁ δὲ τότε ἐπικρατήσας βουδδισμὸς προσέδωκεν αὐτῷ καὶ ὑψηλότεραν πῶς μόρφωσιν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τζεγγίς-Χάν 1227 οἱ υἱοὶ του, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε διανεμίει τὸ κράτος, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ὅμως ἐνός, τοῦ Ὑγεταί, συνέχισαν τὰς μεγάλας ἐκστρατείας, ὑπέταξαν ἅπασαν τὴν Κίνα, κατήγγησαν τὸ χαλιφάτον τοῦ Βαγδατίου καὶ κατέστησαν φόρου ὑποτελεῖς τοὺς Σελτζούκους σουλτάνους τοῦ Ἰκονίου. Μογγολικὸς στρατὸς τῇ 1237 εἰσέβαλεν εἰς Ῥωσσίαν, ἐκυρίευσεν τὴν Μόσχαν καὶ ἐδήλωσε μέγα μέρος τῆς χώρας· τῇ 1240 εἰσέβαλον διαδίδοντες παντοῦ τὸν τρόμον, εἰς Πολωνίαν καὶ εἰς Σιλε-

διαν, όπου ἐνίκησαν μὲν τῇ 9 Ἀπρ. 1241 τὸν ἡνιμενον στρατὸν τῶν Γερμανῶν ἱπποτῶν, Πολωνῶν καὶ Σιλεσιῶν ἐν Βάλστατ, ἐπέστησαν ὅμως τοιαύτας ζημίας, ὥστε ὠπισθοδρόμησαν διὰ Μοραβίας καὶ Οὐγγαρίας καὶ ἐκτραγέτων ἐμφυλίων διαπληκτισμῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὑγετάι, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτῶν Καρακρούμ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ὀνὸν καὶ Ταμίρ. Ἐνταῦθα ἤδρευεν ὁ αὐτοκράτωρ (Μέγας χάν) τοῦ κολοσσισαίου, κράτους ἐνῷ αἱ διαφοροὶ χῶραι διετέλουν ὑπὸ δευτερείοντος ἡγεμόνας ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Τζεγγίς-Χάν. Μεταξὺ τούτων οἱ ἰσχυρότεροι ἦσαν οἱ τοῦ κράτους Κιπτσάκ ἐπὶ τοῦ Βόλγα, ἡ λεγομένη Χρυσὴ ὁρμή, ἡ ἀρχουσα τῆς Ῥωσσίας, ὡς καὶ οἱ τοῦ Τζαγατάι ἡ Τουρκεστάν. Ἀλλὰ τὸ κράτος παρήκμασε ταχέως καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17 αἰῶνος εἶχον σχηματισθῇ ἤδη πολλὰ μικρότερα ἀνεξάρτητα κράτη ἐν Κίνα, Σιβηρία, Ν Ῥωσία, Τουρκεστάν, Περσία κ.θ. Τῷ 1368 εἰς Μ. ἐξεβλήθησαν ἐκ Κίνας καὶ ἐν τῇ μέσῃ καὶ προσθία Ἀσία θὰ κατηργεῖτο ἡ ἰσχὺς των, εἰ μὴ ἀνίστατο νέος πορθητὴς ὁ Ταμερλάνος ἡ Τιμούρ, περὶ τὸ 1369, ὅστις ἐτήχημάτισε νέον κράτος περιλαμβάνον τὰ μέρη ταῦτα καὶ κυρίως τὴν Περσίαν καὶ τὰ Δ. Μετὰ τὸν θάνατον ὁμοῦ τοῦ Τιμούρ καὶ τοῦτο κατεκρατίσθη καὶ ἔπαυσε νὰ ὑφίσταται μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀδού-Σεῖθ, διαεγγόνου τοῦ Τιμούρ (1468). Μόνον ἐν Τζαγατάι διετηρήθη ἡ δυναστεία τοῦ Τιμούρ καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενος ἱδρυσεν ὁ Βαβάρ, ἀπόγονος αὐτοῦ, νέον κράτος ἐν Ἰνδοστάν.

Μογγολφρέ (Ἰάκωβος Στέφανος Montgolfier). Γάλλος μηχανικός, γενν. 1745 ἐν Vidalon-lès-Annonay τοῦ νομοῦ Ἀρδέζ. Αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἰωσήφ Μ. χαλῇ λ. διευθύνοντες τὸ χαρτοποιεῖον τοῦ πατρὸς των κατέργησαν εἰς τὰ τῆς ἀεροναυτικῆς καὶ ἐφεύρουν ἀερόστατον, ὅπερ ἀπ' αὐτῶν ἐκλήθη Μογγολφιέρειος σφαῖρα. Ἐπιτυχόντων τῶν δι' αὐτοῦ πειραμάτων ὁ Στέφανος μετέβη εἰς Παρισίους, όπου ἐπανελάβεναίτιώς αὐτὰ ἀμφοτέροι οἱ ἀδελφοὶ ἐγένοντο εἰς ἀντεπιστέλλοντα μέλη τῆς Ἀκαδημίας καὶ πολλῶν ἔτυχον τιμῶν. Ὁ Στέφανος ἀπέθανε τῷ 1799 ἐν Σερβίερ. Ὁ δὲ ἀδελφὸς του, γενν. 1740 ἐφεύρε καὶ ἄλλα τινά, ὡς τὸ χαλασπίπτων, τὸν ὑδραυλικὸν κρίον κ.τ.τ., ἀπέθανε δὲ τῷ 1810 ἐν Βαλαρίκ. [B.E.]

Μοδουζού. Ἐπίνειον ἐπὶ τῆς Σομαλίας παραλίας τῆς Ἀ Ἀφρικῆς, ἀλλοτε ἀκμασιότατη πόλις, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐρείπιων τειχιῶν καὶ φρουρίου ἰχυροῦ, καὶ νῦν εἰς κέντρον ἐμπορίου. Ἐχει 5 000 κατ., καὶ ἀνήκει μὲν εἰς τὸ ἀγγλικὸν Σανσιβάρ. ἐνφυκίσθη δὲ κατὰ Μάιον 1893 εἰς τὴν ἰταλ. ἀποικίαν Ἐρυθραίαν. [M.S.]

Μογύλα. Τσιφλίκιον τῆς Μακεδονίας, καίμενον 1 1/2 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων. Κατ. 880 χριστιανοί. [N.S.]

Μόγκ (Γεωργ. Monk). Ἀγγλὸς στρατηγός, γενν. 1608 ἐν Πόθεριτζ. Ὑπηρετήσε τὸ πρῶτον ἐπὶ Καρόλου Α' ἐν ταῖς Κάτω Χώραις καὶ 1640 κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἐν Σκωτία καὶ Ἰρλανδία, ἐμεινε δὲ ἐκτραγέτος τοῦ μεταξὺ βουλῆς καὶ βασιλεῶς πολέμου πιστὸς εἰς τοῦτον, μέχρις οὗτο ἡτταλώ-τισθη 1644. Προσκολληθεὶς εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ θρόνου, διέπρεψεν ὡς στρατηγὸς τοῦ Κρόμβελλ κυρίως ἐν Σκωτία. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ὁπαδὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥιχάρδου, ἐκπεσόντος δὲ τούτου τῆς ἀρχῆς ἀντεπεξῆλθε κατὰ τοῦ φιλοδόξου στρατηγοῦ Λάμπερ τοῦ ἐπιδιόκνοντος τὴν στρατοκρατίαν. Ἐπὶ κεφαλῇς τοῦ στρατοῦ του προχωρήσας ἐν Σκωτίας εἰς Λονδίνον ἀποκατέστησε τὴν βουλὴν (1660). ἤδη τότε εὕρισκετο ἐν μουσικοῖς ἀπραγματεῦσι μετὰ τοῦ Καρόλου Β'. Ἡ νέα εἰσα ἐκλεγείσα βουλὴ ἀνεκάλεσε τοῦτον, ὅστις ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τοῦ κράτους διώρισεν τὸν Μ. μέλος τοῦ μουσικοῦ συμβουλίου καὶ εἰς τὸ νόμισμα δοῦκα Ἀλδεμάρλως Τῷ 1666 ἐπολέμησεν ὁ Μ. ἀκμήν κατὰ τῶν Ὁλλανδῶν καὶ ἐνίκηθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ρούτερ παρὰ τὴν Δουγκέρκην, ἐνίκησε δὲ παρὰ τὸ North-Forland. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1670. [B.E.]

Μόδενα. 1) Μέχρι τοῦ 1859 ἀνεξάρτητον δουκάτον τῆς Ἰταλίας, μεταξὺ τοῦ Λομβαρδοβενετικοῦ βασιλείου, τοῦ Παπικοῦ κράτους, τῆς Τοσκάνης, Πάρμας καὶ τῆς Ουλάσσης. Εἶχεν ἐμβ. 6 132 τχμ. καὶ περ. 604 χιλ. κατ. καὶ περιελάμβανε τὰς σημερινὰς ἐπαρχίας τῆς Ἰταλίας Μόδενα, Μάσσα-Καρράραν καὶ Ῥέτζιον. Αἱ κτήσεις αὐταὶ, ὧν ἤρ-χεν ἀπὸ τοῦ 1288 ὁ δουκὶς οἶκος Ἐττης, ἐγένοντο τῷ 1452 δουκάτον. Ὁ τελευταῖος ἐκ τοῦ οἴκου τούτου δούξ Ἡρακλῆς δ' Γ' ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γάλλων ἐγκατέλιπε τὴν χώραν 1796. Μόλις τῷ 1814 ἀνέκτησε τὸ δουκάτον ὁ Φραγκίσκος Δ', υἱὸς τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ συζύγου τῆς ἀρχιδουκίσσης Ἀδελφίδος. Μετὰ δὲ διαφόρους περιπετείας τῷ 1859 Ἐθνικῇ Συνέλευσις ἐν Μόδρῃ ἐκήρυξε τὴν κατάργησιν τῆς δυναστείας καὶ ἡνῶθη ἡ χώρα τῷ 1860 μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας. — 2) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ χώρᾳ Αἰμιλία, μέρος τοῦ ἄλλοτε δουκάτου Μ. Ντῆς ἐπαρχίας Μαντοῦνης ἔχει ἐμβαδὸν 250 (κατ' ἄλλους δὲ 12583) τχμ. καὶ 279 254 κατ. (καθ' ὑπολογισμὸν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892) Τὸ Βόρειον μέρος ἀνήκει εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Πάδου, τὸ δὲ Ν εἰς τὰ Ἀπέν-νινα ὄρη. Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι γεωργία, ἀμπελοργία, κτηνοτροφία καὶ βου-δουκοτροφία, βερσοσιφία κλ. — 3) Πρωτεύουσα

τῆς ἐπαρχίας Μ. καὶ ἄλλοτε τοῦ δουκάτου Μ., κειμένη ἐν εὐφύρῳ πεδιάδι. Εἶνε ἔδρα τῶν ἀρχόντων καὶ ἀρ.ιεπισκόπου, ἔχει δὲ 31 053 κατ. (1881), κανονικὰς καὶ πλατείας ἐδούς μετὰ στοῶν, 27 ναοὺς, πολυάριθμα μέγαρα, πανεπιστήμιον, μουσεῖον, στρατιωτικὴν ὡς καὶ τεχνικὴν σχολὴν κλ. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπει ἡ μητρόπολις ἐν ῥωμανικῷ ῥυθμῷ, ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Πέτρου, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων τὸ ἄλλοτε ἀνάκτορον τῶν δεσπῶν, ἐν ᾧ νῦν ἡ στρατιωτικὴ σχολή. Σπουδασιότατή εἶνε ἡ βιβλιοθήκη (Biblioteca Estense) μετὰ 123 300 τόμων καὶ 5 000 χειρογράφων, ὡς καὶ ἄλλαι συλλογαί, ἀρχαιοτήτων, νομισμάτων, πινάκων κλ. Ἡ πόλις εἶνε ἡ ἀρχαία Mutina, ἥτις τῷ 185 π. Χ. ἐγένετο ῥωμαϊκὴ ἀποικία. Ἐν αὐτῇ ἐπολιορκήθη ὁ Δέκιμος Βρεῦτος τῷ 43 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου. Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἡ πόλις κατεστράφη ἄλλ' εἰτα ἀνωκοδομήθη, ὑπέστη δὲ τὰ πάνδεινα ἕκαστος πολέμους τῶν Ὀστρογόθων, Βυζαντινῶν καὶ Λογγυβάρδων. [Μ.Σ.]

Μόδικα. Πρωτεύουσα τῆς ἐμωνύμου περιφέρειας ἐν τῇ ἐπαρ. Σαρακουσῶν τῆς Σικελίας. ἔχει φρούριον, ἄλλοτε ἔδραν τῶν κομητῶν τῆς Μ., ὠραίους ναοὺς, τεχνικὴν σχολὴν καὶ 41 231 κατ. τοὺς πλείστους γεωργούς.

Μόδιον Χωρ. τοῦ δήμ. Τιθορέας τῆς Ἀκαρίας κείμενον ὠρ. 1 $\frac{1}{2}$ πρὸς Β τῆς Βελιτοῦς μετὰ 582 κατ. οἰκων.

Μόδιος. Μέτρον χωρητικότητος τῶν ἀρχ. Ῥωμαίων, ἴσον πρὸς $\frac{1}{6}$ τοῦ ἑλληνικοῦ μεδίου.

Μόδλεγγ (Mödling). Πόλις ἐν τῷ διαμερίσματι Βάβεν τῆς Κάτω Αὐστρίας, σταθμὸς τοῦ Νοτίου σιδηροδρόμου. ἔχει 10 596 κατ. (1890), γεωργικὴν σχολὴν, σιδηροὺχα λουτρά καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μοδουλᾶς. Χωρίον τῆς Κύπρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Λευκωσίας καὶ ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ Ὀλύμπου ἔχει 350 κατ. [Α.Α.Σ.]

Μοδούνιο (Modugno). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Βάρτ. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχει δὲ μητρόπολιν ἐν ῥυθμῷ τῆς ἀναγεννήσεως, 8676 κατ. καὶ βιομηχανίαν βάρβακος καὶ δερμάτων. [Μ.Σ.]

Μόεν. (Möen). Νῆσος τῆς Δανίας, ἀνήκουσα εἰς τὸν νομὸν Ζηλανδίας. ἔχει ἐμβ. 211 τγμ. καὶ 13 600 κατ. γεωργούς, ἄλιεῖς καὶ ναύτας, εἶνε δὲ εὐρὸς καὶ πεδινή, μόνον δ' ἐν τῇ Α μέρει βουνώδης. Ἡ πρωτεύουσα Στέγε (2 000 κ.) ἔχει λιμένα. [Μ.Σ.]

Μοζαμβίκη (Mozambique). Χώρα ἐπὶ τῆς Α παραλίας τῆς Ν' Ἀφρικῆς, ἀπέναντι τῆς νήσου Μαδαγασκάρης, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μοζαμβίκης, ἔχοντος μῆκος 1 700 γμ. καὶ πλάτος 400-888 γμ.

Ἡ χώρα ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Δελγάδο καὶ τοῦ ποτ. Ῥεβούμα μέχρι τοῦ ὄρου Δελαγάδα, πρὸς τὰ ἔσω δὲ μέχρι τῆς ἀγγλικῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Νοτιο-ἀφρικ. δημοκρατίας. ἔχει ἐμβ. 768 740 τγμ. καὶ περ. 800 χιλ. κατ., ὧν 2000 λευκοί, διαιρεῖται δὲ εἰς δύο ἐπαρχίας, τὴν κυρίως Μ. μέχρι τοῦ ποτ. Σάβι καὶ τὴν ἐπαρχ. Λορέντσο Μερκὲς πρὸς Ν ἐκείνης. Δ τῆς παραλίας ὑψύται ἡ χώρα ταχέως καὶ φθάνει εἰς τὰ ὄρη Ναμουλί εἰς ὕψος 2280 μ., μόνον δ' ἐν τῇ Ν τμήματι ἡ παράλιος πεδιάς ἐκτείνεται μακρὰν μέχρι τῶν ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Μανικαλάνδης ὁρέων. Ἐκ τῶν ποταμῶν ὁ σημαντικώτερος εἶνε ὁ Ζαμπέζης. Τὸ κλίμα εἶνε εὐμετάβολον, ὑπερβολικὸν καύσωνα διαδέχεται ψυχρὸς μέγιστον, οὕτως ὥστε πρὶν ἔρχεται συχνὰ διαφορά 35° Κ. Μετὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν ἐπιπολάζουσι πυρετοί, ἐπὶ δὲ τῆς ἀκτῆς ἐκτείνονται ἐρημα ἔλη. Οἱ ἰθαγενεῖς ὡς ἐπὶ πλείστον ἀνήκουσιν εἰς τὴν φυλὴν τῶν Βαντού, ἐγκατεστάθησαν δὲ καὶ τινες Ζουλού. Οἱ Πορτογάλοι ἀπὸ τοῦ 1498 ὑπὸ τὸν Βάσκο δ' Γάμα ἐκυρίευσαν ὅλην κατ' ὅλην τὴν Μ. δὲν εὐδοκίμησεν ὅμως ἡ ἀποικία, διὸ ἡ Πορτογαλία τῷ 1891 παρέδωκεν αὐτὴν ἀντὶ ἐτησίου φόρου εἰς τὴν κυρίως δι' ἀγγλικῶν χρημάτων ἰδρυθεῖσαν Ἐταιρίαν τῆς Μ. καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν «Ἐλευθερὸν Κράτος τῆς Ἀνατολ. Ἀφρικῆς». Πρωτεύουσα εἶνε ἡ πόλις Μ. ἐπὶ νησιδὸς πλησίον τῆς ἀκτῆς, ἔχουσα 7380 κατ. Εἶνε κέντρον τοῦ ἐμπορίου· εἰ ἐμποροῖ ὅμως κατοικοῦσιν, ὡς καὶ ὁ διοικητὴς ἀπέναντι αὐτῆς ἐν Μοσσόριλ. [Μ.Σ.]

Μοζάρ ἢ Μοζάρτος. Βλ. Μότσαρτ.

Μόζερ (Justus Möser). Γερμανὸς συγγραφεὺς, γεν. 1720 ἐν Ὁσνέβρουκ, ὅπου ἐξήρσεν ὡς δικηγόρος καὶ σύμβουλος, ἀπέθανε δὲ 1794. Ἐγράψε περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ἡθῶν καὶ δημοτικῶν ζητημάτων, περὶ ἱστορίας, δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου, καὶ διὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ ὕψος τῶν ἔργων του κατέχει τὴν θέσιν ἑνὸς τῶν καλλίστων Γερμανῶν λογογράφων. Κυρίως μνημονεύετα ἔξ αὐτῶν: Ἱστορία τοῦ Ὁσναβρούκ καὶ Πατριωτικαὶ φαντασίαι. [Μ.Γ.]

Μοζόρ. Πρωτεύουσα περιφέρειας (ἐμβ. 16 205 6 τγμ. μετὰ 129 260 κατ.) τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνήσιου Μίνσκ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Πρίπτι καὶ ἔχει 9 864 κατ. (ὧν 5210 Ἑβραῖοι), ποικίλην βιομηχανίαν, ἄλυσιν καὶ ἐμπορίαν σίτου, ξυλείας, ἀσφάλτου κτλ. [Μ.Σ.]

Μόθερβελ (Motherwell). Πόλις τῆς σκωτικῆς κομητείας Λαναρκ. 4 γμ. ΒΑ τοῦ Ἀμλίτον. ἔχει 18 726 κατ., μεγάλην βιομηχανίαν οἰδηροῦ καὶ χάλυβος καὶ σπουδαία ἀνθρακωρυχέα. [Μ.Σ.]

Μόθωνες ἡ μόθωνες ἐκαλοῦντο παρὰ Λακεδαιμονίους οἱ οἰοὶ τῶν κατοίκων

τῶν διαφόρων πολιχνῶν τῆς Λακωνίας, οἷτινες δὲν εἶχον τὰ πολιτικά δικαιώματα τῶν Σπαρτιατῶν. Ἦσαν ἐλεύθεροι, ἐλάμβανον μέρος ἐν τῇ παιδείᾳ τῶν νέων Σπαρτιατῶν καὶ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσωσι καὶ τὰ πολιτικά δικαιώματα. [Σ.Τ.]

Μοιντανέστικα. Χωρίον τοῦ δήμου Μείσης τῆς Οἰτύλου, μετὰ 173 κατ. [Μ.Σ.]

Μοῖνος (Main). Δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Ῥήνου, σχηματιζόμενος ἐκ δύο πηγῶν, τοῦ Λευκοῦ-Μ. ἐρχομένου ἐκ τοῦ ὄρους Φίχτελ καὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Μ. πηγάζοντος ἐπὶ τοῦ Φραγκικοῦ Ἰόρα, οἷτινες ἐνοῦνται παρὰ τὸ Κούλμπαχ. Ρεῖει ἐν μεγάλοις ἐλιγμοῖς πρὸς Δ καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Κάστελ, ἀπέναντι τῆς Μαγεντίας. Μῆκος ἔχει 495 χμ., πλωτὸς δὲ εἶναι ἐπὶ 330 χμ. Ἐκ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ ὁ Ῥέγγιντς συνδέεται διὰ τῆς διώρυγος Λουδοβίκου μετὰ τοῦ Ἄλτμυλ, παραποτάμου τοῦ Δουνάβειου. [Μ.Σ.]

Μοῖραι (Μοῖολ.). Αἱ προσωποποιήσεις τῆς τύχης, τοῦ μέρους ὅπερ δίδεται ὑπὸ τῶν θεῶν ἐκαστῷ ἀνθρώπῳ ἐρχομένου εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ὅμηρος συνήθως ὀμιλεῖ περὶ μιᾶς Μ. ὡς τοῦ συνόλου τῶν περιπετειῶν τοῦ ἀνθρώπου βίου, τῶν ἡδονῶν καὶ λυπῶν αὐτοῦ, τῆς εἰμαρμένης, διευθυνομένης ὑπὸ τῶν θεῶν ἢ ἰσταμένης παρ' αὐτοῦς ἢ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦς· ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀναφέρει ἤδη τρεῖς Μ. αἷτινες διατηροῦνται καὶ ἐν τῇ κατόπιν μυθολογίᾳ. Εἶναι δὲ αὗται ἡ Κλωθώ, ἡ κλώθουσα τὸ νῆμα τῆς ζωῆς, ἡ Λάχεσις δι' ἧς λαγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ὑπὸ τῆς τύχης προσωρισμένον, καὶ ἡ Ἄτροπος, ἡ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη, κυρίως ἡ τοῦ θανάτου. Αἱ Μ. καλεῖνται θυγατέρες ἡ τῆς Νυκτός, ἡ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, καὶ ὡς τοιαῦται εἶναι ἀδελφαὶ τῶν Ὠρῶν. Ὡς θεότητες τῆς γεννήσεως, εἰς τὴν παρίστανται, σχετίζονται μετὰ τῆς Εἰλειθυίας, ὡς θεότητες δὲ τοῦ θανάτου μετὰ τῶν Κέρων καὶ Ἐρινύων. Παρίστανοντο δὲ ὑπὸ τῆς τέχνης ὡς σεβάσμιαι γυναῖκες, φέρουσαι ἐν ταῖς χερσὶ κόπανα (ὡς φαρμακίδες), ἢ σιγήπτρα ὡς ἄρχουσαι τῆς τύχης, ἀναγινώσκουσαι κύλινδρον· ὕστερον δὲ ἡ Κλωθώ κλώθουσα, ἡ Λάχεσις σύρουσα λαχνὸν ἢ διὰ τοῦ στόλου δεικνύουσα εἰς σφαῖραν, ἢ δὲ Ἄτροπος εἰς γυνώμονα. Ἡ παρὰ Ῥωμαίους ποιηταῖς παράστασις τῆς Λαχέσεως κομπούσης τὸ νῆμα δὲν ἀπεδείχθη ἀκόμη δι' ἔργων τῆς τέχνης. [Δ Μ.]

Μοῖραι. Βλ. Κύκλος.

Μοῖρα. Χωρίον τοῦ δήμου Πατρέων, ἔχον 234 κατ. [Μ.Σ.]

Μοιρίνικα. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων, μετὰ 289 κατοίκων, ἀπέχον ΝΑ τοῦ Κρεκουκίου ὡρ. 1 1/2, καὶ κείμενον παρὰ τὴν δεξιάν ὁ ἦν τοῦ Ἀλφειοῦ.

Μοῖραλι. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν (Πατρῶν), ἔχον 188 κατ. [Μ.Σ.]

Μουρέζικα. Χωρίον τοῦ δήμ. Πατρέων, ἔχον μετὰ τῶν Δρεστένων 160 κατ. [Μ.Σ.]

Μοῖρις ἐκαλεῖτο παρ' Ἑλλήσι συγγραφῆσι μεγάλη τεχνητὴ λίμνη τῆς μέσης Αἰγύπτου, ἔχουσα περιφέρειαν 3600 σταδίων, δεχόμενη δὲ τὰ περισσεύοντα ὕδατα τοῦ Νεῖλου. Τὸ αἰγυπτιακὸν ὄνομα Μοῖρις σημαίνει μεγάλη λίμνη, παρεξηγήθη δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ὄνομα βασιλέως κατασκευάσαντος τὴν λίμνην ταύτην. ἐνθ' πιθανῶς δημιουργὸς αὐτῆς εἶναι ὁ βασιλεὺς Ἀμενοφῆς (Amenemhät) ὁ 1' ἐκ τῆς 18' δυναστείας (περὶ τὸ 1900 π. Χ.). Ὑποτίθεται ὅτι ἡ σημερινὴ λίμνη Βιρκέτ-ἔλ-Κερὸν εἰς τὸ Δ μέρος τοῦ Φαγιούμ εἶναι τὸ ὑπόλοιπον αὐτῆς.

Μοῖρις. Ἑλλην γραμματικὸς, ζῆσας ἐπὶ Ἀδριανού. Σώζεται αὐτοῦ λεξικὸν λέξεων καὶ φράσεων τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου ὑπὸ τὸν τίτλον Μοιρίδος ἀττικιστοῦ λέξεις Ἀττικῶν καὶ Ἑλλήνων κατὰ στοιχεῖον. Ἐκδ. ὑπὸ Pierson, ἐν Λουγδούνῳ Βατ. 1759, μετὰ δὲ τοῦ Ἀρποκρατίου ὑπὸ I. Bekker, Βερολ. 1833. [Χ.Β.]

Μοῖρους. Χωρίον τοῦ δήμου Καρδίτης, ἀφ' ἧς ἀπέχει ὥρας 1 1/2 ΒΑ, μετὰ κατοίκων 534.

Μοισία. Ὄνομα ἐπαρχίας τοῦ ἀρχ. Ῥωμαϊκοῦ κράτους, περιλαμβανοῦσης τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου χώραν Ν τοῦ Κάτω Δουνάβειου, χωρὶς ἐκείνης δὲ Δ διὰ τοῦ Δρίνου ἀπο τῆς Δαλματίας καὶ Ν διὰ τῶν ἀλύσεων τοῦ Αἰμοῦ καὶ Σκάρδου ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Διὰ τοῦ ποτ. Κιάβρου (Cibris) διηρεῖτο εἰς ἀνατολικὴν ἢ Ἀνω (Moesia inferior) καὶ δυτικὴν ἢ Κάτω Μ. (M. superior) ἣτις ἀναποκρίνεται περὶ τοῦ εἰς τὴν σημ. Σερβίαν. Κατωκεῖτο ὑπὸ διαφόρων λαῶν θρακικῆς φυλῆς, ἐξ ὧν οἱ σημαντικότεροι ἦσαν οἱ Μοισοὶ ἢ Μυσοὶ, ὡς ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οἷτινες ἐκάλουν καὶ τὴν χώραν Μυσίαν ὡς τὴν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἡ Ἀνατολικὴ Μ. ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 7' π. Χ. αἰῶνος ἀνῆκε καιρὸν τινα εἰς τὸν Περσικὸν κράτος, κατὰ δὲ τὸν 6' εἰς τὸ τῶν Ὀδρουσῶν τῆς Θράκης. Τῷ 75 π. Χ. προσχώρησεν ὁ τότε Ῥωμαῖος ἀνθύπατος τῆς Μακεδονίας Σκράβωνιος Κουρίων μέχρι τοῦ Δουνάβειου, ἀλλὰ τὴν χώραν ὑπέταξε μάλισ' τῷ 29 π. Χ. ὁ Δικλίνιος Κράστος. Μετ' ὀλίγον κατέστη Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία, ἣτις διηρέθη ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ὡς ἀνω εἰρήται. Ἀπὸ τοῦ 7' αἰῶνος ἤρχισαν αἱ εἰσβολαὶ τῶν Γόθων, καθ' ὧν ἐξεστράτευσαν ἐπανεληλυμμένους οἱ Ῥωμαῖοι Θεοδοῖος ὁ Α' ἐγκατέστησεν ἐν Μ. τοὺς Οὐγγριότους, ἀναγνωρίσαντας τὴν Ῥωμ. κυριαρχίαν, τινὲς

δὲ αὐτῶν διέμειναν αὐτῇ μέχρι τοῦ 5' αἰῶνος ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μοισόγοθοι». Ἐπὶ τῶν κατόπιν εἰσβολῶν τῶν διαφόρων βαρβαρικῶν ἐθνῶν μετεβλήθη ἕως ἥ ἐθνολογικὴ κατάστασις τῆς Μ., τέλος δὲ ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῇ σλαβικά ἐθνη, ἐν τῇ Δ Μοισία οἱ Σέρβοι. [Α.Α.]

Μοκέγουα (Moquegua). Παράλιος ἐπαρχία τῆς δημοκρατίας Περού, ἔχουσα ἐμβ. 15 459 τχμ. καὶ 28 786 κατ. καὶ περιλαμβάνουσα τὰς ἀποτόμους κλιτύας τῶν Ἀνδεων. Ἡ ἐν ὕψει 1367 μ. κειμένη πόλις Μ. ἔχει 6000 κατ., συνδέεται δὲ διὰ σιδηροδρόμου πρὸς τὴν παράλιον Πακίτσαν. [Μ.Σ.]

Μόκκα. Πόλις τῆς ἀραβικῆς ἐπαρχίας Ἰερμένης. ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, 74 χμ. Β τοῦ πορθμοῦ Βάβ ἐλ-Μανδέβ, ἔχουσα εὐρύχωρον λιμένα ὑπὸ δύο φρουρίων ὑπερασπιζόμενον, καὶ 4-5000 κατ. Ἄλλοτε ἦτο περίφημος ὡς τόπος ἐξαγωγῆς τοῦ ἀρίστου καφέ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην τελευταίως ἐξέπεσε. [Μ.Σ.]

Μοκσάν. Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειᾶς Μ. (3133 τχμ. μετὰ 110 360 κατ.) τοῦ ῥωσ. κυβερνεῖος Πένσα. Ἐχει 13 650 κατ. (1893), βιομηχανίαν ποτάσεως καὶ σχοινοπλεκτικὴν, ὡς καὶ ἐμπόριον σίτου καὶ ἄλλοτος. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Μοκσά παραποτάμου τοῦ Ὁκα, ὅστις ἔχει μῆκος 618 χμ. [Μ.Σ.]

Μόκρενη. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 8 ὥρας ἀπὸ Κοζάνης καὶ ἔχον 800 κατ. Χριστιανούς, ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον ἀρρένων. [Μ.Σ.]

Μόλα δι Βάρι. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχ. καὶ τῆς περιφερείας Βάριος, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα ὠραίους ναοὺς τῶν νορμαννικῶν χρόνων, λιμένα, κίνοποιαν, κατ. δὲ (τῷ 1881) 12435. [Μ.Σ.]

Μολαί. Βλ. Ναίται.

Μολάου. Κώμη τῆς Λακωνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀσωποῦ, κειμένη 6 ὥρας πρὸς τὸ ΒΔ τῆς Μονεμβασίας κατὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπερκειμένου ὁρους Κούρκουλα, ὕψους 914 μ. πρὸς τὸ Δ καὶ Ν ἐκτείνεται πεδιάς ἀποστουμένη εἰς τὸν ὄρμον Ζῦλι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 1362. Προϊόντα δημ. καρποί, οἶνος, ἔλαιον, βάμβαξ, ἀμύγδαλα, σῦκα, ἀπίδια, λεμόνια καὶ πορτοκάλια.

Μολδαύας. Ἀριστέρως παραπόταμος τοῦ Ἀλβίου καὶ κύριος ποταμὸς τῆς Βοημίας. Πηγάζει ἐπὶ τοῦ Βοημικοῦ ὄρους ἐκ δύο πηγυποτάμων, τοῦ Θερμοῦ καὶ τοῦ Ψυχροῦ Μ. Τὸ κατ' ἀρχὰς ῥεῖ πρὸς ΝΑ, εἶτα δὲ πρὸς Β διέρχεται διὰ τῆς Πράγας καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 425 χμ. ἀπέναντι τοῦ Μέλνικ. Δι' ἀτμόπλοια εἶνε πλωτὸς ἀπὸ τῆς Πράγας.

Μολδαυζα. Βλ. Ῥωμουζα.

Μολέντσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον περ. 4 ὥρας ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον δὲ κατ. 420 ὄθωμαν. καὶ 210 χριστιανούς.

Μόλεσχот (Ιάκωβος Moleschott). Ἐπίσημος φυσιολόγος, γενν. 1822 ἐν Ἐρτσγενβουσχ. Σπουδάσας ἱατρικὴν καὶ φυσικὰς ἐπιστήμας ἐγκατεστάθη 1845 ὡς ἱατρός ἐν Οὐτρέχτῃ, ὅπου μετὰ τῶν Donders καὶ van Deen ἐξέδιδε τὰς Ὀλλανδικὰς συμβολὰς εἰς τὰς ἀνατομ. καὶ φυσικ. ἐπιστήμας. Κατὰ τὰ ἔτη 1847-54 ἦτο ὑφηγητὴς ἐν Ἀϊδελβέργῃ, τῷ 1856 διορίσθη καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας ἐν Ζυρίχῃ, τῷ 1861 ἐν Τευρίνῳ καὶ τῷ 1879 ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἀπέθ. 1893. τῷ 1855 ἔδρασε τὸ περιοδικὸν Ἐρευναὶ ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων, ἐν ᾧ ἐδημοσιεύθησαν αἱ πλείστα τῶν ἐργασίων αὐτοῦ τε καὶ τῶν μαθητῶν του. Ἐξέδωκε δὲ καὶ πλείστα συγγράμματα ἐπὶ φυσικολογικῶν ἀντικειμένων, ὧν τινὰ διδακτικά.

Μολιέρος (Jean Baptiste Poquelin, ἐπικαλούμενος Molière). Μέγας Γάλλος κωμωδοποιός, εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ἐν τῇ παγκοσμίῃ ἱστορίᾳ τῆς δραματικῆς ποιήσεως. Ἐγενν. ἐν Παρίσις 15 Ἰαν. (γ.) 1622, υἱὸς βασιλικοῦ θαλαμοστέλου, σπουδάζας δὲ τὰ νομικά ἐν Ὀρλεάνῃ ἐγένετο 1645 δικηγόρος ἐν Παρίσις. Ἀλλ' ἀφ' ἐνός μὲν ἡ φυσικὴ του κλίσις, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ μετὰ τῆς ἡθοποιῶς Μαгдаληνῆς Béjars σχέσεις του προσεῖλκυσαν ταχέως αὐτὸν εἰς τὸ θεατρικὸν στάδιον καὶ ἤδη τῷ 1646 καταλιπὼν τοὺς Παρίσιους διήγαγε τὰ ἔτη 1646-58 περιφερόμενος ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας ἐπὶ κωμικῆς μικροῦ θεατρικοῦ θιάσου παριστάνοντας καὶ ἔργα αὐτοῦ τοῦ Μ. (Etourdi 1653, Dépit amoureux 1654). Διὰ τοῦ ἀλλοτε συμμαθητοῦ του πρίγκηπος Κόντῃ ἔγχε 1658 τὴν εὐκαιρίαν νὰ παίξῃ πρὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὅστις εὐχαριστήσας μεγάλως ἐκράτησεν αὐτὸν εἰς Παρίσις· ἐνταῦθα ἤνοιξεν ὁ Μ. θέατρον, ἐν ᾧ παρεστάθησαν 1659-73 πολλὰ ἔργα του, εἶον κατὰ γροντολογικὴν σειρὰν Les précieuses ridicules, Le coquin imaginaire, L' école des maris, L' école des femmes, Le festin de pierre, L' amour médecin, Le médecin malgré lui, L' avare (ἡ μόνη μεγάλη κωμῆδις, ἣν ὁ Μ. ἔγραψεν εἰς πεζόν), Georges Dandin, Le bourgeois gentilhomme, Les fourberies de Scapin, Les femmes savantes, Le malade imaginaire. Πολλὰ τῶν ἔργων τούτων ἐγένοντο καὶ τοῖς Ἑλλησιν εἰκεία μεταφρασθέντα καὶ πολλάκις παρασταθέντα ἰδίως Ὁ μισάνθρωπος, Ὁ Ταρτούφος, Ἀμφιτρυῶν, Ὁ φιλάργυρος, Ὁ ἀρχοντοχωριτῆς, Δι' ἀκρωτιζόμενα (Les précieuses ridicules), Δι' πανουργίαι τοῦ Σκαπίνου, Ὁ κατὰ φαντασίαν ἀσθενής, ἡ μεταφράσις τινῶν ἐκ

τῶν ὁποίων ἀφαιλεται· εἰς τὴν 1. Ἰσιδιωρίδην Σκυλίτην. Ὁ δὲ Κωνστ. Οἰκονόμος δ' ἐξ Οἰκονόμου μετέφρασε τὸν Φιλάρχουρον ὑπὸ τὸν εὐστοχον τίτλον Ὁ ἐξηγναβελόνης, ἐν πολλοῖς μεταποιήσας αὐτὸν πρὸς τὸ ἑλλη- νικώτερον. Εἰς τὰς παραστάσεις τῶν ἔργων τοῦ ἐλάμβανε τακτικῶς μέρος ὁ Μ. Κατὰ τὴν τετάρτην δὲ παράστασιν τοῦ Κατὰ φαν- τασίαν ἀσθενοῦς, τὴν 17 Φεβρ. (ν.) 1673, ἐνῶ ἀπήγγελλε τὸ μέρος τοῦ κατέπεσεν ἀ- πόκλητος ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἀπαγοίης ἀ- πέθανε μετ' ἐλίγας ὥρας ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ. Ἀποθανὼν ὡς ἡθοποῖς ἐξ ἐπαγγέλματος χωρὶς νὰ τύχῃ ἀρέσεως παρὰ τῆς ἐκκλησίας (ἡν ματαίως ἐζήτησε θνήσκων), ἐτάφη ἀνευ ἐκκλησιαστικῆς οὐδ' ἄλλης τινὸς πομπῆς. Τῇ 1817 τὰ ὁσά τοῦ μετεκμίσθησαν εἰς τὸ μέγα κοιμητήριον Περ Λασαίξ (βλ. Λασαίξ), τῇ δὲ 1778 ἡ Ἀκαδημία ἐτοποθετήσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς τὴν προτο- μὴν τοῦ Μ. καὶ τῇ 1844 ἰδρύθη αὐτῇ τιμη- τικὸν μνημεῖον ἀπέναντι τῆς οἰκίας ἐν ᾗ ἐξ- ἔπνευσεν ὁ Μ. Ὑπῆρξεν εἰς τῶν μεγίστων κωμωδιογράφων τοῦ κόσμου, καυτηριάσας εὐ- στοχώτατα τὰ γελοῖα τῆς ἐποχῆς του, δη- μιουργήσας δὲ χαρακτήρας τοσοῦτον ἐντελεῖς ὥστε τινὲς τούτων ἔμειναν τυπικοὶ καὶ πα- ροιμιώδεις· πάντα τὰ ἔργα του εἰσὶ πλήρη ζωῆς δραματικῆς καὶ φυσικότητος· ἐντελούς, βριθεῖσι δὲ πάντα πνευματωδεστάτων εὐφρο- λογιῶν· ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον σημειω- τέον ἐστὶ ὅτι δὲν ἀπέφευγε νὰ παραλαμβάνῃ ὅτι ἦτο χρήσιμον ὁποῦδήποτε εὕρισκεν αὐτό, δι' ὃ καὶ πολλὰ παρέλαθεν ἐξ ἔργων ἰταλι- κῶν καὶ ἄλλων ξένων ἐθνῶν. Ἐκ τῶν πα- λαιῶν ἐκδόσεων τῶν Ἀπάντων τοῦ Μ. ἡ ὡ- ραιότερα καὶ μᾶλλον περιζήτητος εἶνε ἡ τοῦ Bret (6 τ. Παρ. 1773), ἐκ δὲ τῶν νεω- τέρων ἡ τοῦ Moland (7 τ. Παρ. 1863-64) εἶνε ἡ ἀρίστη ὑπὸ ἐρμηνευτικὴν ἔποψιν. [Μ Γ.]

Μολλώνες (Μυθολογ.) ἡ Μολιονίδαί, Εὐρύκτος καὶ Κτέατος, οἱ ἐξ ὧσιν ἀργυροῦ γεν- νηθέντες διδυμοὶ υἱοὶ τοῦ Ἀκτορος (Ἀκτο- ρίδαί) ἡ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Μολιόνης, ἀδελφῆς τοῦ Δύγειου, βασιλέως τῶν Ἑπειῶν (κατὰ τὴν Ἡσύχιον ἔρμην, τέρατα τ. ἔ. ἔχοντα δύο κεφαλὰς συνηνωμένας ἐπὶ ἐνὸς μόνου σώματος) Ἀντιταχθέντες κατὰ τοῦ Ἡρακλέους ἐφρονέθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Μ. Müller δοξάζει ὅτι οἱ Μ. (Θραῦσταί) υἱοὶ τοῦ Ἀκτορος (ἐκ τοῦ ἄγνου· Θραῦν) εἶναι προ- σωποποιήσεις τῆς βροντῆς καὶ ἀστραπῆς, τῶν δυνάμεων τῆς καταιγίδος, ἃς ὑπερνικᾷ ὁ ἥλια- κὸς θεὸς Ἡρακλῆς. [Δ Μ.]

Μολλά, κυρίως Μαουλά ἀραβιστί, κατὰ δὲ τὴν τουρκικὴν προφορὰν Μεβλά, εἶνε τίτλος ὃν φέρουσιν ἐν Τουρκίᾳ οἱ δικα- σταὶ μεγάλων πόλεων καὶ ἰδιῶς οἱ τῶν ἐφε- τεῶν (Μεβλεβιγιέτ). Κοινότερον ἀπο-

καλοῦνται οὕτως οἱ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ διακρινόμενοι οὐλεμάδες.

Μολόδιστα. Κώμη τῆς Μακεδονίας, κειμένη 4 1/2 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων καὶ ἔχουσα 3280 κατ. χριστιανούς, ἐκκλησίαν καὶ 4 σχολεῖα ἀρρένων, ὧν δύο βωμολογικά. [Μ Σ.]

Μολόγα. Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειας Μ. (5062 τχμ. μετὰ 118349 κατ.) τοῦ ῥωσ. κυβερνείου Ἰαροσλάβ. Κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μ., ἀριστεροῦ παραποτάμου τοῦ Βόλγα, ἔχοντες μῆκος 547 χμ., καὶ ἔχει 7930 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν, ἀλιεῖαν καὶ ἐμπόριον σίτου, ζυλείας, λινῶν ὑφασμά- των κλ. [Μ.Σ.]

Μολόση. Χωρ. τοῦ δήμου Φύλλου τῆς ἐπαρχ. Καρδίτσας, μετὰ 125 κατ. [Μ.Σ.]

Μολοσσοί. Μία τῶν σπουδαιοτέρων ἑλληνικῶν φυλῶν τῆς ἀρχ. Ἡπείρου, κατὰ τὴν παράδοσιν μεταναστεῦσασα ὑπὸ Πύρρον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἐκ Θεσσαλίας εἰς Ἡπείρον. Κατόκουν τὴν περὶ τὴν Πεδω- τιδα λίμνην (τῶν Ἰωαννίνων) χώραν καὶ δια- τελοῦντες ὑπὸ ἡγεμόνας ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Αἰακιδῶν καὶ Πυρρῶν ὑπερίσχυον ἐν Ἡπεί- ρῳ. Πρωτεύουσαι πόλεις αὐτῶν ἦσαν Πασ- σαρῶν καὶ Δωδώνη. Ὑστερον κυριεύσαντες καὶ τὴν Ἀμβρακίαν, μετέφερον ἐκεῖ τὴν πρωτεύουσάν αὐτῶν. Λήξαντος τοῦ ἡγεμονι- κοῦ οἴκου τῇ 235 π. Χ. διὰ τοῦ θανάτου Πύρρου τοῦ Γ', παρήκμασεν ἡ δύναμις αὐτῶν, περιῆλθον δὲ εἰς τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Μα- κεδόνων καὶ εἴτα τῶν Ῥωμαίων. Γνωστότα- τοι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρξαν οἱ Μο- λοσσοὶ κύνας. Πρὸς καὶ Νεοπτόλεμος. [Α.Α.]

Μολοσσός καλεῖται ἐν τῇ Μετρικῇ ποίς ἐκ τριῶν μακρῶν συλλαβῶν ἀποτελοῦ- μένος.

Μολοσσός (κύων). Βλ. Κύων.

Μολοῦκκα νῆσοι. Αἱ μεταξὺ Κε- λέδες καὶ Νεας Γουίνεας κείμεναι νῆσοι, διαίρουμαι εἰς Βορείους καὶ Νοτίους, ἔ- χουσαι δ' ἐν ὅλῳ ἐμβ. 52900 τχμ. καὶ περ. 375 χιλ. κατ. Εἰς τὰς Νοτίους ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι Βάνδα, Ἀμβοίνα, Βευρού, Τσεράμ, μετὰ τῶν πέριξ αὐτῆς, εἰς δὲ τὰς Βορείους Ὄβι καὶ Βατιάν, αἱ λεγόμεναι Μικραὶ Μ., ὡς Τερνάτε, Τιδοῦρ καὶ Μακιάν, πρὸς δὲ Χαλμαχέρα, Μοροτάι κλ. Ἐχουσι κλίμα θερμὸν, οὐχὶ δε νοσηρὸν· ἡ χλωρίς εἶνε λαμ- πρά καὶ πολυάριθμος πρὸ πάντων εἰς ἀρωμα- τικά (πατρὶς Καρυοφύλλου τοῦ ἀρωματικού), ὁ δὲ ἐν ἀφθονίᾳ φεῖνιξ ὁ σαφφέρος παρέχει τὴν κυριωτέραν τροφήν τῶν ἰθαγενῶν. Ἐκ τῶν ζώων τὰ πτηνὰ δεικνύουσι μεγάλην ποι- κιλίαν, πρὸ πάντων δὲ τὰ ἔντομα καὶ τὰ θα- λάσσια. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν μόνον τὸ θεῖον ἔχει σημασίαν, τὸ ὁποῖον ὡς καὶ τὰ πολλὰ ἡφαλ- στεία ἀποδεικνύει τὸν ἡφαιστειώδη χαρακτή-

ρα τῶν νήσων. Οἱ κάτοικοι εἶναι Χαρσόβραι, Μαλαβοὶ καὶ δλίγοι Πάπουαι, κατὰ τὸ θρησκειαῖον Χριστιανοὶ (διαμαρτυρούμενοι), Μωαμεθανοὶ καὶ εἰδωλολάτραι. Αἱ Μ. ὑπάγονται εἰς τὰς ὀλλανδικὰς τοποτηρητείας Τερνάτε καὶ Ἀμβόινα· τινὰ δὲ μέρη ἔχουσιν ἀκόμη ἰθαγενεῖς σουλτάνους. Ἀνεκαλύφθησαν καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Πορτογάλων τῷ 1512, οὗτοι ὁμως ἐξώσθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17' αἰῶνος ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν. [Μ.Σ.]

Μολόχα. Χωρίον τοῦ δήμου Δολόπων τῆς Εὐρυτανίας, ἔχον 168 κατ. [Μ.Σ.]

Μολόχα (Νερομολόχα, Δενδρομολόχα). Βλ. Ἀλθία.

Μόλτκε (Hellmuth κόμης von Moltke). Στρατάρχης τῆς Πρωσίας, γενν. 1800 ἐν Πάρχημ τοῦ Μεκλεμβούργου-Σβερίνου υἱὸς τοῦ πρώτου λοχαγοῦ καὶ ὕστερον θανού ἀντιστρατήγου Φρειδερ. Φίλιππου φόν Μ. Ἐκκαϊ-δευθεῖς ἐν τῇ ἐν Κοπεγχάγῃ στρατιωτικῇ σχολῇ κατετάχθη εἰς τὸν δανικὸν στρατόν, ἀλλὰ τῷ 1822 εἰσῆλθεν εἰς τὸν πρωσσικὸν στρατὸν καὶ τῷ 1833 ἐγένετο ὑπολοχαγὸς καὶ 1835 λοχαγός. Ἦν αὐτῷ ἔτι ἐπεχείρησε περιοδεῖαν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, ὅπου ἐπὶ ἔτη τινὰ μείνας ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, ἐξετέλεσε διαφόρους ὁχυρωτικὰς ἐργασίας καὶ συνώδευσε τὸν τουρκ. στρατὸν ἐν ταῖς κατὰ τῶν Κούρδων (1838) καὶ κατὰ τῶν Αἰγυπτίων (1839) ἐκστρατείαις· ἡ ἐν Νισίπ ἀτυχὴς μάχη συνέβη παρὰ τὴν ῥητὴν συμβουλὴν τοῦ. Τῷ αὐτῷ ἔτι ἐπὶ στρέψας εἰς Πρωσσίαν ἐγένετο ταγματάρχης τοῦ ἐπιτελείου· τῷ 1845 ὡς ὑπασπιστὴς τοῦ πρίγκηπος Ἑρρίκου μετέβη εἰς Ῥώμην ἥς τὰ περίχωρα κατέγραψε τοπογραφικῶς. Μέχρι τοῦ 1855 ἔφθασεν εἰς τὸν βαθμὸν ὑποστρατήγου καὶ συνώδευσε ὡς ὑπασπιστὴς τὸν κατόπιν αὐτοκράτορα Φρειδερίκον εἰς Ῥωσσίαν, Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν. Τῷ 1857 ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων καὶ ἐγένετο τῷ 1859 ἀρχιστράτηγος. Συνεννοήσεις μετὰ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων διὰ τὴν κατὰ τῆς Δανίας ἐκστρατείαν ἔλαβε μέρος εἰς ταύτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Ἐπιτελείων ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Φρειδερίκον Κάρολον. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἐπα-νῆλθεν εἰς τὴν προτέραν θέσιν του καὶ προ-παρασκευάσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1866 τὸ σχέδιον τῆς ἐκστρατείας ἐν περιπτώσει πολέμου κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἐπελθόντος δὲ τοῦτου διηύθυνε τὰς κινήσεις τοῦ πρωσσ. στρα-τοῦ καὶ μετὰ τὴν αἰσίαν ἐκβασιν ἐκλείσει τὴν συνθήκην τοῦ Νικολσβούργου ¹¹/₂₆ Ἰουλίου. Οὕτω καὶ κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλε-μον βάσις τῶν κινήσεων τῶν γερμ. στρα-τευμάτων ὑπῆρξε τὸ ὑπὸ τοῦ Μ. ἐπεξεργα-σμένον πρὸ τῆς ἐκρήξεως σχέδιον. Πρὸς ἀ-μοιβὴν τῶν πολυτιμοτάτων ὑπηρεσιῶν του ἔ-

λαβε τὸν τίτλον τοῦ κόμητος καὶ εἶτα τὸν βαθμὸν τοῦ στρατάρχου. Ἀπὸ τοῦ 1867 δι-ετέλει καὶ μέλος τῆς γερμ. διήτης, ἐλάμβανε δὲ ἐνίοτε μέρος εἰς τὰς συζητήσεις περὶ στρα-τιωτικῶν ζητημάτων καὶ διεκρίθη ὡς ῥήτωρ ἐμμεθὺς καὶ εὐστοχός. Τῷ 1888 παρῆλθεν ἔνεκα τῆς ἡλικίας του τὴν θέσιν ἀρχηγοῦ τῶν Γεν. Ἐπιτελείων, διωρίσθη δὲ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς χώρας ἐπιτροπῆς. Ἀπὸ τῆς ¹²/₂₄ Ἀπρ. 1891. Ὁ Μ. ὑπῆρξεν εἰς τῶν διατρεπεστάτων στρατηγῶν τῶν νε-ωτέρων χρόνων, τὰ μέιστα ἀναπτύξας τὰ ἐπιτελεῖα τοῦ Γερμ. στρατοῦ. Διεκρίθη ὅμως καὶ ὡς συγγραφεύς. Περίσματα τῆς ἐν Τουρ-κίᾳ διαμονῆς ἦσαν αἱ Ἐπιστολαὶ ἐκ Τουρ-κίας (Βερ. 1841, ζ' ἐκδ. 1894) καὶ Ὁ ῥωσ. σοτουρκικὸς πόλεμος τοῦ 1828-9 ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Τουρκίᾳ (1845, β' ἐκδ. 1877). ἔλαβε δὲ σπου-δαϊότατον μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἔργων περὶ τῶν πολέμων τοῦ 1859 ἐν Ἰταλίᾳ, τοῦ 1866 ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τοῦ 1870-1 ἐν Γαλλίᾳ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐδημοσιεύθησαν Συλ-λογὴ ἔργων καὶ ἀπομνημονευμάτων (8 τ. Βερ. 1891-93) καὶ Στρατιωτικὰ ἔργα (1892 κέ.).

Μόλτσα (Francesco Maria Molza). Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1489 ἐν Μόδενα, ζή-σας ἐνταυθὶ καὶ ἐν Βονωνίᾳ καὶ ἐν Ῥώμῃ· παρὰ τῷ καρδινάλιῳ Ἰππολύτῳ τῶν Μεδίκων καὶ εἶτα παρὰ τῷ καρδ. Ἀλεξάνδρῳ Φαρ-νέζῃ. Παροιμιώδης ἐγένοντο οἱ ἔρωτές του πρὸς τὴν εὐγενεῖς δεσποίναν καὶ πρὸς ἐκπαι-τα γύναια. Ἀπὸ τοῦ 1544 ἐν τῇ πατρίδι του. Ὁ Μ. ἐφημιζέτο ὡς εἰς τῶν ἀρίστων λυρι-κῶν ποιητῶν τοῦ 15' αἰῶνος. Ἐν τοῖς ἰτα-λικοῖς του ἔργοις ἐμιμήθη τοῦ Πετράρχου, πολὺ ὅμως τελειότερα εἶναι τὰ λατινιστὶ γεγραμμένα ἄσματά του [Μ Γ.]

Μολυβδοαίνιον (σύμβολον Μο, ατο-μικὸν βάρος 95. 8). Μετάλλον τῷ 1782 ὑπὸ τοῦ Hjelm ἀνακαλυφθὲν ἐν τῷ ὄρυκτῳ μολυ-βδοαίνιτῃ, ἐνυπάρχον δὲ προσέτι ἐν τῷ βουλ-φενίτῃ κλ. (βλ. τὰς λ.). Εἶνε ἀργυρόχρουν, εἰ-δικοῦ βάρους 8. 6, τήκεται δὲ μόνον ἐν ὑψίστῃ θερμοκρασίᾳ· ἔχει· σκληρότητα δλίγην μείζονα τῆς τοῦ ἀργύρου καὶ δύναται νὰ σφυρηλατη-θῇ. Εἰς τὸν ἀέρα χάνει ταχέως τὴν ἰσχυράν μεταλλικὴν λάμψιν του δξειδούμενον. Μετὰ τοῦ δευγόνου ἀποτελεῖ τέσσαρας ενώσεις, ΜοΟ, ΜοΟ₂, ΜοΟ₃ καὶ ΜοΟ₄, ὧν αἱ μὲν τρεῖς πρώται εἶναι ἀσθενεῖς βασικαί, ἡ δὲ τελευταία ὀξύς. Ἐνοῦται ἐπίσης μετὰ χλω-ρίου κατὰ 4 διαφόρους ἀναλογίας (ΜοCl₃, ΜοCl₃, ΜοCl₄, καὶ ΜοCl₅) Τὸ ΜοΟ₄ βδ αἰνιχθὲν δὲ ξυ, Η₂ ΜοΟ₄ εἶνε ἐνυδρὸν, παρ' ἑαυτὰ διάφορα ἄλατα, ὧν μνημονευτέον ἰδί-ως τὸ μολυβδοαίνικον ἀμμόνιον, (NH₄)₂ ΜοΟ₄, χρήσιμον ὡς ἄμεσον ἀντιδρα-στήριον τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος, ὅτι προστι-θέμενον ἐν περιστάσει μετὰ τινῶν σταγόνων

νιτρικού οξέος εις διάλυμα φωσφορικού τινος αλατος παράγει πυκνὸν κίτρινον ἴζημα ἐκ φωσφορμολυβδαίνετου ἀμμωνίου. [X.X.]

Μολυβδαίνετης. Ὁρυκτὴν εἰς φυλλοειδῇ καὶ ἄλλα θοροίσματα εὐρισκόμενον, χρώματος ἐρυθροφαίου, ἐλαχίστης σκληρότητος, εἰδικῷ βάρους 4,8, εὐκαμπτον εἰς λεπτά φύλλα, ἀπὸν ἔχον λιπαρὰν καὶ ἀποβάλλον. Οἱ κρύσταλλοι τοῦ εἶναι ἐξάγωνοι πλακοειδεῖς. Χημικῶς εἶνε θειοῦχον μολυβδαίνιον, MoS_2 , ἐνέχον 40 % θεῖον. Βύρσκεται ἰδίως ἐν τοῖς ὄρυγεῖσι τοῦ κασιτέρου, ἐν Κορινθαίᾳ, πολλὰ καὶ τῆς Β' Ἀμερικῆς κλ. [A.K.]

Μολυβδίασις. Ἡ διὰ μολύβδου δηλητηρίασις καὶ εἰδικώτερον ἢ χρονία (περὶ τῆς οὐσίας βλ. Μόλυβδος). Αὕτη συμβαίνει μὲν καὶ διὰ τῆς συνεχοῦς ἐσωτερικῆς χρήσεως μολυβδούχων σκευασμῶν, συνθεστέρον δὲ διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἀέρος ἐνέχοντος μολυβδούχους ἀτμούς, ὡς ἐπὶ τῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς μεταλλουργεῖσι τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ ἀργύρου, ἐν τοῖς κατεργαζομένοις μολύβδον βιομηχανικῶς ἐργαστασίοις κλ., ὧν οἱ ἐργάται τοῦτο μὲν εἰσπνέουσι τοὺς ἐν αὐτῷ ἀτμούς, τοῦτο δὲ μετὰ τοῦ σιέλου μισημένους καταπίνουσιν. Οἱ ἐργάται οὗτοι πρὸς ἀποφυγὴν κατὰ τὸ δυνατόν τῆς Μ. πρέπει νὰ φέρωσι πάντοτε πρὸ τῆς βινῆς καὶ τοῦ στόματος ὑγρὰ σπληνία, νὰ διακόπτωσι συχνὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ἵνα ἐξέλθωσιν εἰς ἀέρα καθαρὸν, μόνον δὲ εἴω τῆς δηλητηριώδους ἀτμοσφαίρας καὶ ἀφοῦ καλῶς ἐκπλύνωσι τὸ στόμα νὰ τρώγωσι καὶ πίνωσιν. Εἰς Μ. ὑπόκειται προσέτι οἱ μεγάλῃν χρησὶν χρωμάτων διὰ μολύβδου ποιεῦντες ζωγράφοι. Τὰ συμπτώματα τῆς Μ. εἰσὶν ἐν γένει τὰ ἐξῆς· γενικὴ καχεξία, ἀναίμια, θρέψις ἀτελής, ἰσχυρὰς, προϊούσα ἀδυναμία, ὑπνηλία, ἀλλὰ καὶ ὕπνος ἀνήσυχος, ἀνορεξία μετὰ πεπτικῶν διαταραχῶν, διαστροφὴ τοῦ χαρακτῆρος καὶ διανοητικῆς κατὰπτωσις· τὸ δέρμα ἀποβαίνει κίτρινωπὸν καὶ πλαδαρὸν, τὰ σπυλὰ γίνονται κατ' ἀρχὰς κυανόχροα, εἴτα δὲ σχεδὸν φαιόχροα, συχνὰ δὲ καὶ ἐξοιδαίνονται καὶ εὐκόλως αἱμορραγοῦσιν, οἱ δὲ δόντες ἀποβαίνουσιν ἐπίσης κυανόχριοι καὶ ἰδίως πρὸς τὴν ῥίζαν· ἐν τῷ στόματι ὑπάρχει αἰσθησις γλυκάζουσα, δυσοσμία δ' ἐκπέμπεται ἐξ αὐτοῦ· κατὰ περιόδους ἐπέρχονται κωλικοὶ ἀποβαίνοντες ἐνίοτε σφοδρότατοι, καταπραϋνόμενοι δι' ἰσχυρὰς τῆς κοιλίας πιέσεως, παρακλινόμενοι δὲ ὑπὸ σκληρύνσεως τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος καὶ ἐπιμένοντι δυσκολιότητος· πόνοι τῶν ἀρθρῶν καὶ τῶν μυῶν εἶναι ἥττον τῶν κωλικῶν συχνά, προκαλοῦνται δὲ ἐνίοτε ὑπὸ ψύξεως καὶ ὑπερμέτρου καταιονήσεως καὶ παρακλινούσιντο συχνὰ ὑπὸ παραλύσεων τῶν προσβληθέντων μελῶν· αἱ

μολυβδικαὶ αὗται παραλύσεις προσβάλλουσι συνθεστέρον τὰ ἀνω ἄκρα, ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦς τῆς φωνῆσεως μῦς (ἀφωνία)· ἀναισθησία τοῦ δέρματος κατὰ τοποὺς ἢ ἀπώλεια τινὸς τῶν εἰδικῶν αἰσθήσεων (δράσεως, ἀκτῆς) παρίσταται συχνά, εἰσὶν ἔμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παροδὶκαί· τέλος μνημονευτέαι αἱ ἐγκεφαλικά διαταραχαί, παραληρήματα, σπασμοὶ γενικοὶ (μολυβδικὴ ἐπιληψία) κλ. Ἡ Μ. δύναται τελείως νὰ ἱαθῇ καὶ δὴ τοσούτον ἀσφαλέστερον, ὅσω βραχύτερον χρόνον διήρκεσαν αἱ ἐπενεχόμεναι αὐτὴν περιστάσεις. Ὁ κυριώτερος τῆς ἰάσεως ὅρος εἶνε ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ πασῶν τῶν περιστάσεων τοῦτων· πρὸς ἐπιτάχυνσιν δὲ τῆς ἀποχετεύσεως τοῦ μολύβδου ἀπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ συνστάται ἢ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τοῦ ἰωδιούχου καλίου, κατὰ δὲ τῶν συμπτωμάτων τὰ εἰς ἕκαστον ἀρμύζοντα μέσα, εἰς τὰ ὁποῦχα κατὰ τῶν κωλικῶν, κατὰ τῶν παραλύσεων ὁ ἡλεκτρισμός, σίδηρος καὶ κίνα πρὸς τῶναιον γενικῶν κτλ., λίαν δὲ ὠφέλιμά εἰσι καὶ τὰ θερμά λουτρά καὶ ἰδίως τὰ θειοῦχα. [Π.Ι.]

Μολυβδοκόνδυλα. Τὸ κύριον αὐτῶν συστατικὸν εἶνε ὁ γραφίτης (βλ. λ.), ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ὁποῦ (κατὰ τὸν 15' αἰῶνα) χρονολογεῖται καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν Μ. Ἀλλὰ καὶ προηγουμένως, ἀπὸ τοῦ 14' αἰῶνος, ἐγένετο χρήσις ἐμοὶον κονδυλίων ἐκ χρωστικῶν οὐστῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὀγκώδη τεμάχια γραφίτου ἀπετέμνοντο κανονικῶς καὶ ἐχρησίμευον ὡς Μ. Βραδύτερον δὲ ἐπενοήθη πρὸς τοῦτο ἡ χρησιμοποίησις τῆς κόνεως τοῦ γραφίτου, διὰ συγκολλητικῆς τινος οὐσίας, οἷον θειοῦχου ἀντιμόνου, κόλλας κλ., μεταποιουμένης εἰς πόλτον εὐπλάστον καὶ εὐκόλως ἑρπαινόμενον. Τέλος τῇ 1795 ἐπενοήθη ὑπὸ τοῦ Γάλλου Conté ἡ μετὰ τῆς κόνεως ταύτης ἀνάμιξις ἀργίλλου, δι' ἧς, ποικιλοῦσης τὸ πῶσον, καταρτίσθη ἡ παρασκευὴ Μ. πλείονος ἢ ἐλάσσονος σκληρότητος, ἢ δὲ μέθοδος αὕτη ἐπεκράτησε γενικῶς. Τὰ δὲ νεωστὶ ἐφευρεθέντα ἀντικαταστήματα Μ., τὰ ἀντικαθιστῶντα ἐπιτυχῶς τὴν ἀντιγραφικὴν μελάνην, ἐνέχουσι καὶ μικρὸν πῶσον ἰώδους τῆς ἀνιλίνης· τὰ δι' αὐτῶν γραφέντα δὲν ἐξαλείφονται δι' ἐλαστικοῦ κόμματος ἐπιτριβόμενα, ὅπως τὰ κοινὰ Μ., ἐπὶ ὑγροῦ δὲ χάρτου διὰ μετρίως πιέσεως ἀποτυπώνονται ἐντελέστατα. [Π.Γ.]

Μολυβδοδόουλλα. Σφραγίδες ἐπὶ μολύβδου ἐκτετυπωμένοι, ἃς ἔφερον παρὰ Βυζαντινῶν· ἐπίσημα ἑγγράφα ἢ καὶ ἰδιωτικὰ ἐπιστολαί.

Μολυβδόλευκον. Βλ. Φημύθιον.

Μόλυβδος (λατ. Plumbum, σύμβολον Pb, ἀτομ. βάρος 206,4). Μέταλλον ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων γνωστὸν, ἀπαντῶν ἐν τῇ φύσει σπανίως μὲν ἐν καθαρῇ μεταλλικῇ

καταστάσει, συνήθως δὲ ἐν ὄρυκτοῖς, ὧν κυριώτερά εἰσιν ὁ γαληνίτης (θειούχος Μ.), ψιμυθίτης (ἀνθρακίχος Μ.), πυρροφρίτης (γλωριούχος καὶ φωσφορικός Μ.), βουλφενίτης (μολυβδαίνικος Μ.), κροκοίτης (χρωμικός Μ.), ἀγγλεσίτης (θειικός Μ.). Ἐξάγεται δὲ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐκ τοῦ γαληνίτου καὶ κατὰ δευτέρων λόγων ἐκ τοῦ ψιμυθίτου. Ἐπὶ προσφάτου τριμῆς παρίσταται ἔχων χρῶμα μελανοκύανον μετὰ μεγίστης μεταλλικῆς λάμψεως· τάχιστα ὅμως δὲ ἰδοῦνται ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια ὑπὸ τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος καὶ παρίσταται φαιόχρους καὶ ὅλως ἀλαμπής· εἶνε μαλακός, εὐκόλως χαρασσόμενος διὰ τοῦ ὄνυχος καὶ διὰ μαχαίριου τεμνόμενος, ἀπεχθές· ἐπὶ τῶν δακτύλων καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου τριβόμενος, εἶνε εὐκαμπτος, ἐπιδεικτικὸς σφυρηλασίας καὶ ἐκτάσεως εἰς πλάκας καὶ σύρματα, ἥκιστα δὲ στερεός· εἰδικὸν βάρος ἔχει μέγα, 11.37, τῆκεται δὲ εὐκόλως, εἰς 334°, ἀλλὰ δυσκολώτατα ἐξαερούται· θερμαίνόμενος ἐν τῇ ἀέρι ἡ κάλλιον ἐν βύρματι δξυγόνου ἀναφλέγεται· δι' ὧν χρᾶς κυανῆς φλογὸς καίόμενος εἰς δξειδίον Μ. Ὑπο πυκνοῦ θειικοῦ καὶ ὑδροχλωρικοῦ δξέος ὀλίγον προσβάλλεται, ἄριστον δὲ διαλυτικὸν αὐτοῦ εἶνε τὸ νιτρικὸν δξύ, ἐν ᾧ μεταβάλλεται εἰς νιτρικὸν Μ., ἐκλυσμένων ἐρυθρῶν ἀτμῶν. Τὰ ὀργανικά δξέα πάντα προσβάλλουσιν αὐτόν, ἀποτελοῦντα ἅλατα δηλητηριώδη καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον διαλυτὰ (τὸ γαλακτικὸν δξύ τοῦ γάλακτος, τὸ δξεικὸν δξύ πολλῶν ἐδεσμάτων, τὸ ἐλαϊκὸν δξύ τῶν λιπῶν), δι' ᾧ δὲν κατασκευάζονται ἐν Μ. μαγειρικά σκεύη. Ὁ ψευδαργυρος καὶ ὁ σιδηρός κατακρημνίζουσι καθαρὸν τὸν Μ. ἐκ τῶν διαλυμάτων τῶν ἁλμάτων αὐτοῦ· οὕτως ἐὰν εἰς διάλυμα δξεικοῦ Μ. εἰσαχθῇ τεμάχιον ψευδαργύρου, ἐπικάθεται ἐπ' αὐτοῦ ἐγκώδης ἀβρίσμα στιλπνῶν κοκκίων καθαροῦ Μ., διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου παρασκευαῖται ἐν φιάλαις τὰ γνωστὰ δένδρα Μ. εἰσαγομένου πολυσχιδοῦς ἐλάσματος ψευδαργύρου. Μετὰ διαφόρων μετάλλων ὁ Μ. ἀποτελεῖ εὐχρηστότατα κράματα. Οὕτως εἰς ἴσων μερῶν Μ. καὶ κασιτέρου ἀποτελεῖται κράμα τηκόμενον εἰς 168° καὶ χρήσιμον πρὸς συγκόλλησιν μεταλλικῶν ἐλασμάτων· τὸ δὲ κράμα τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων ἀποτελεῖται ἐξ 80.85 μερῶν Μ. καὶ 20.15 μ. ἀντιμονίου (ἐνίοτε προστίθεται καὶ κασίτερος), ὃν πολὺν στερεώτερον καὶ εὐκρητότερον τοῦ Μ. καὶ μὴ ἀπεχθόν. Χρησιμοποιεῖται ἐτι ὁ Μ. εἰς κατασκευὴν σωλῆνων, πλινθίων διὰ ποικίλας χρήσεις, σφαιριδίων καὶ βλημάτων διὰ πυροβόλα, τῶν ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ θειικοῦ δξέος χρησίμων μολυβδίνων, θαλάμων, εἰς τὴν μεταλλουργίαν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ εἰς ἄλλας χρήσεις παντοειδεῖς. Ἐνεκα τῆς δηλητηριώδους φύσεως τοῦ Μ.

καὶ τῶν ἁλμάτων αὐτοῦ οἱ μολυβδῖνοι σωλήνες εἶναι ἀκατάλληλοι πρὸς διεστέουσιν ὕδατος καθαροῦ (τῆς βρογχῆς) ἢ ἐνέχοντος ἁλματα ὀσμώδη, ὅπως πλείστα φρεάτια ὕδατα, διευκολύνοντα τὴν τοῦ Μ. διάλυσιν· τοῦναντίον τὰ ἀτέραμνα ὕδατα, ἐνέχοντα συνήθως θειικὰ ἢ ἀνθρακικὰ ἅλατα, διέρχονται ἀκινδύνως τοὺς μολυβδίνους σωλήνας, ἀποτελοῦντα ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς τούτων ἐπιφανείας λεπτὸν ἐπικάλυμμα ἐξ ἀνθρακικοῦ ἢ θειικοῦ Μ., ὅπερ ἀδιάλυτον ἐν καὶ τὸ ὕδωρ ἀφίνει ἀναλλοιωτον καὶ τοὺς σωλήνας προσφυλλάσσει ἀπὸ βαθυτέρας προσβολῆς. Χάρειν ὅμως ἀσφαλείας οἱ μολυβδοσωλήνες οὗτοι εἶναι ἔσωθεν κειρισμένοι διὰ κασιτέρου. Ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ πασαι αἱ διαλυταὶ σκευασαὶ τοῦ Μ. ὀρώσιν ὡς σφοδρὰ δηλητηρία· ἐπὶ δξείας δηλητηριάσεως παρέχονται εἰς τὸν παθόντα πολὺ γάλα ἢ λευκώματα ὀδῶν, ἢ ἀραιὰ διάλυσις ἐνθεῖου σιδήρου ἢ θειικῆς μαγνητίας ἢ καὶ θειικοῦ δξέος, δι' ὧν δεσμεύεται ὁ Μ., εἴτα δὲ κενόται ὁ στόμαχος διὰ γαστραντλίας καὶ δίδονται ἐφεξῆς πρᾶντικὰ φάρμακα καὶ ἐλαφρὰ καθαρτικά. Περὶ δὲ τῆς χρονίας δηλητηριάσεως βλ. Μολυβδίασις.

Ἐν ὧς εἰς τοῦ μολύβδου μετὰ τοῦ δξυγόνου εἰσιν ὁ ποξείδιον Μ., Pb_2O , κόνις ἐρυθρομέλαινα· δξείδιον Μ., PbO , κόνις κιτρινή, τηκόμενη εἰς 480°. διὰ παρατεταμένης θερμάνσεως εἰς 300—450° ἐν βύρματι ἀέρος καὶ ἐν κιβωτῷ σιδηρῷ αἰ παρασσομένῳ τὸ δξειδίον τοῦτο δξειδούται ἐτι μᾶλλον καὶ μεταβάλλεται εἰς ῥωγρῶς ἐρυθραν κόνιν, τὸ ἄμμιον (minium), χρήσιμον εἰς τὴν κατασκευὴν ἐλατοχρωμάτων, τῆς διὰ μολύβδου καθαρωτάτης ὕαλου τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα κρύσταλλος, τῆς πρὸς συγκόλλησιν μετάλλων μεθ' ὕαλου ἢ λιθῶν στερεᾶς κέλλας κτλ. Τὸ αὐτὸ δξειδίον τοῦ Μ. παρέχει τὸν λιθάργυρον, περὶ οὗ βλ. τὴν λ. Τὸ ἡμίτερον ποξείδιον Μ., Pb_2O_3 , σχηματίζεται ὡς ἕζημα σκοτενῶς ἐρυθροκίτρινον ὅταν πρὸς ἀλκαλικὸν διάλυμα τοῦ δξειδίου τοῦ Μ. προστεθῇ ὑποχλωριώδες νάτριον. Τὸ δὲ δειδίον ὡς εἰς ὅσον ἢ ὡς ποξείδιον Μ., PbO_2 , λαμβάνεται διὰ κατεργασίας τοῦ θμίου μετ' ἀραιοῦ νιτρικοῦ δξέος, ὡς κόνις φαῖα εὐκόλως ἐλευθερούτα μέρος τοῦ δξυγόνου τῆς ἀναφλέγουσα π. χ. τὸ μετ' αὐτῆς ἀναμιγνύμενον θεῖον ἥδη ἐν τῇ συνήθει θερμκρασίᾳ, τὸν δὲ φωσφόρον καὶ μετ' ἐκπυροκροτήσεως· διὰ ταῦτα χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν εὐρλέκτων ὕλων· εὐρηται δὲ σπανίως καὶ ὡς ὄρυκτὸν (πλ. α. τ. γ. ε. ρ. ι. τ. ης)· Ἐκ δὲ τῶν ἁλλων ἐνώσεων καὶ ἁλμάτων τοῦ Μ. σπουδαιότερά εἰσι τὰ ἐξῆς· $\Theta ε ι ο ὕ χ ο ς Μ$, περὶ οὗ βλ. $\Theta ε ι ο μ ὧ λ υ δ ο ς$. $Χ λ ω ρ ι ο ὕ χ ο ς Μ$, $PbCl_2$ (magisterium plumbi, ὡς ὄρυκτὸν κοστουνίτης)· παρίσταται ὡς ἕζημα κρυσταλλώδες

παραγόμενον εἰς τὰς διαλύσεις τῶν ἀλάτων τοῦ Μ. ὑπὸ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἢ χλωριούχων θλακίων, διαλυτὸν εἰς 20 μέρη θερμῷ ὕδατος οὐ ψυχρόμενον ἀπχωρίζεται μέρος αὐτοῦ ἐν εἴδει μεγάλων λευκῶν στιλπνοτάτων κρυστάλλων. "Οταν τετηγμένος ψυχθῇ παρέχει μάζαν κρυσταλλῶδη στερεωτάτην. Μετὰ ὑδροξειδίου τοῦ Μ., $\text{Pb}(\text{OH})_2$, ἡνωμένης παρέχει τὸ καλούμενον $\lambda\epsilon\upsilon\kappa\delta\nu\tau\omicron\upsilon$ Πάτρινσον μετ' ὀξειδίου δὲ τοῦ Μ., τὸ κίτρινον τοῦ Τοῦρνερ καὶ ἐάν τὸ ὀξειδίου πλεονάζῃ, τὸ κίτρινον τοῦ Κάσσελ. "Ιωδιοῦχος Μ., PbI_2 , κόνις ζωηρῶς κιτρίνη, διαλυομένη εἰς 194 μέρη θερμοῦ ὕδατος· ὅπερ ψυχόμενον παρέχει λαμπροῦς κρυστογράφους λεπίδες· κρυστάλλους· τυγχάνει μικρὰς τινας χρήσεις ἐν τῇ ἱατρικῇ εἰς παρασκευὴν ζλοφίων κατὰ ἐξογκώτως χροαδικῶν ἰδένων, τῶν ὠθηκῶν κλ. Ἀνθρακίκο Μ., PbCO_3 , ὡς ὄρυκτον ψιμμουθίου (βλ. λ.), παράγεται ὡς λευκὸν ἴζημα ἐν διαλύματι ὀξεικοῦ Μ. διὰ προσθήκης ἀνθρακικοῦ νατρίου, εἶνε δὲ τὸ κύριον συστατικὸν τοῦ ψιμμουθίου (βλ. λ.). Θεϊκὸν δξύ. Νιτρίκο Μ. $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$, παράγεται διαλυομένου τοῦ Μ. ἢ τοῦ λιθαργύρου ἢ ἀνθρακικοῦ Μ. ἐν νιτρικῷ ὀξει, κρυσταλλοῦται δὲ εἰς λευκοὺς ὀκταεδρικοὺς κρυστάλλους εὐδιαλύτους ἐν ὕδατι· διὰ θερμάνσεως ἀποσυντίθεται· χρῆσιμος εἰς τὴν ρωματοποιίαν. Χρωμίκο Μ., PbCrO_4 , ὡς ὄρυκτον χρυσοῦ καὶ τῆς παράγεται ἐν τοῖς διαλύμασι τῶν ἀλάτων τοῦ Μ. ὑπὸ διχρωμικοῦ καλίου ὡς κιτρινόν ἴζημα, ἀποτελεῖ δὲ τὸ κοινότερον τῶν κιτρίνων χρωμάτων. τὸ κίτρινον τοῦ χρωμίου. "Οξεικο Μ. ἐνυδρῶς, $\text{Pb}(\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2)_2 + 3\text{H}_2\text{O}$, τὸ καλούμενον μολυβδοσάκχαρον, λαμβάνεται δι' ἐξατμίσεως διαλύματος λιθαργύρου ἐν ἀραιῷ ὀξεικῷ ὀξει εἰς ἀχνούς κρυστάλλους τοῦ βασιρρόβου προκλινούς συστήματος, εὐδιαλύτους ἐν ὕδατι καὶ εὐτήκτους, ἐν τῇ ἀέρι ζεσταθρομένους, γεύσεως γλυκείας (ἔθιν τὸ ὄνυμα), ἀλλὰ καὶ ἀηδεῦς χρησιμοποιεῖται εἰς παρασκευὴν τοῦ ψιμμουθίου καὶ ἄλλων διὰ Μ. χρωμάτων καὶ βερνικίων, ἐν δὲ τῇ ἱατρικῇ ὡς στυπτικὸς κατὰ διαρροῶν, βρογχιτιδῶν, πολυουρίας, αἱμορραγιῶν ἐσωτερικῶν κλ. (0.20-0.50 γρ. δι' ἡμέρας). Μετὰ ὀξειδίου τοῦ Μ. παράγει βασικά ἄλατα, τοιαύτη δὲ σκευασία εἶνε τὸ ἐν τῇ ἱατρ. χρήσιμον διάλυμα ὑποξεικοῦ Μ. ἢ "Οξος τοῦ Μ. (*Liquor plumbi subacetici*, *Acetum plumbi* ἢ *Saturni*), ἀχνουν καὶ διαυγές, ἐνέχον ἐπὶ 3 μερῶν ὀξεικοῦ Μ. 1 μέρος λιθαργύρου, συνήθως χρησιμοποιοῦμενον μόνον ἐξωτερικῶς, πρὶν ἐπὶ καυσιν (κονδυλωμάτων κλ.), λίαν δὲ ἀραιὸν ὡς θολέγμαντρον κατὰ τραυματικῶν καὶ ἄλλων ἐξωτερικῶν φλεγμονῶν καὶ ὑπερ-

αιμιῶν (διάλυμα αὐτοῦ 2 % εἶνε τὸ εἰδικώτερον καλούμενον "Υδωρ Μ., *Aqua Saturni*, 1 δὲ μέρος αὐτοῦ μετὰ 45 μ. πηγαίου ὕδατος καὶ 4 μ. οἰνοπνεύματος ἀποτελεῖται τὸ Γουλάρδειον ὕδωρ, *Aqua Gulardi*, ἀμφοτέρα γρήσιμα ὡς εἴρηται). Τέλος ἐκ τῶν ὀργανικῶν ἀλάτων τοῦ Μ. μνημονευτέος ὁ ἐλαϊκὸς Μ., $\text{Pb}(\text{C}_{18}\text{H}_{33}\text{O}_2)_2$, τὸ κυριώτατον συστατικὸν τοῦ κοινῶς ἐμπλάστρου. [X.X.]

Μολυβδοσάκχαρον. Βλ. Μόλυθος (ὀξεικός).

Μολύβδου δένδρον, ὄξος, ὕδωρ. Βλ. Μόλυθος

Μολυβδόαλος. Βλ. Κρύσταλλος, "Υαλος.

Μόλυθος Ὀχυρὰ πόλις τῆς Λέσβου ἐπὶ τῆς Ἀ. ἀκτῆς τοῦ κόλπου Πέτρας καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου ἱερῶτος Λέκτου. Κατέχει τὴν θέσιν τῆς ἀρχ. Μηθύμνης, εἶνε δὲ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχ. Μ., καταλαμβάνουσας τὸ ΒΑ τμήμα τῆς νήσου.

Μολύβρεια. Ἀρχαία πόλις τῆς Αἰτωλίας, ἰδρυθεῖσα πλησίον τοῦ σημ. Ἀντιρρίου ὑπὸ Κορινθίων. Ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὕστερον δὲ κατελήχθη ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν.

Μόλυσμα, Μολυσματικά νοσοί. Βλ. Λοιμώδεις νόσοι.

Μολφετίνα. Χωρίον τοῦ δήμου Δολιχίου τῆς ἐπαρχ. Σάμης (Κεφαλληνίας), ἔχον 98 κατ. [Μ.Σ.]

Μολφέττα. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Βάριος, ἐν τῇ περιφ. Βαρλέττας, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς, ἔδρα ἐπισκόπου, σταθμὸς σιδηροδρόμου. ἔχει (1881) 30 056 κατ. ἀσχοῦντας βιομηχανίαν λινῶν ὑφασμάτων, σχοινίων, σαπῶνων κλ., ζωηρὸν ἐμπόριον καὶ σημαντικὴν ἀλιείαν. [Μ.Σ.]

Μολώχ. Κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν ὁδὸς ὅστις κατὰ τὸν Η' μέχρι τοῦ Σ' π. Χ. αἰῶνος ἐλατρεύετο ἐν τῇ Ἰούδα καὶ τῇ Ἰσραήλ. Ἡ λατρεία του προήλθε πιθανῶς ἐξ Ἀσσυρίας, ὑπῆρχεν ὁμοῦ καὶ ἐν Φοινίκῃ καὶ ταῖς φοινικικαῖς ἀποικίαις. Προσεφέροντο δὲ αὐτῇ θυσιάαι ἀνθρώπινοι καὶ ἰδίως νεογνῶν. [Ι.Θ.]

Μόμμσεν (Momm sen). 1) Δύγουστος Μ., Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1821 ἐν Ὀλδεσλόε τῆς Σλεσβίχης. Διετέλεσε καθηγητῆς γυμνασίου εἰς διαφόρους πόλεις, τελευταῖον ἐν Σλεσβίχῃ, ζῆ δὲ νῦν ἐν Ἀμβούργῳ. Τὰ ἔργα του κυρίως ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἑλλην. ἀρχαιότητα: Συμβολαὶ εἰς τὴν ἑλλην. χρονολογίαν (Λιψ 1856 καὶ 1859). Ἐρμηνολογία (1864), Χριστιανικαὶ Ἀθήναι (1868), Ἑλληνικαὶ ὥραι (Σλεσβίχη 1873 κέ.), Δελ-

φικά (Λιψ. 1868) Χρονολογία τῶν Ἑλλήνων (1893) καὶ Ἡ ἐποχὴ τῶν Ὀλυμπίων (1891). — 2) Ἰωάννης Τύχων Μ., ἀδελφὸς τοῦ Ἀγγούστου, γενν. 1819 ἐν Γάρβιγγ, ἐπίσης ἀφιερθεὶς εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Τῷ 1846-48 περιώδευσεν ἀνά τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ εἶτα ἐδίδαξεν ἐν διαφόροις γυμνασίοις τῆς Γερμανίας. Διατελέσας ἀπὸ τοῦ 1864 γυμνασιάρχης ἐν Φραγκφούρτῃ, παρῆνθῃ τῷ 1885. Κυρίως ἐμελέτησε τὸν Πίνδαρον, εὐ τὰ ἔργα ἐξεδωκεν 1864 καὶ 1869, τὰ μέγιστα συνετελέσας εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου· σπουδαῖα εἶναι καὶ τὰ Σχόλια εἰς Πίνδαρον (Κιέλφ 1861 καὶ Φραγκφούρτῃ 1865 καὶ 1867), Πινδαρικά (Βερ. 1877), Συμβολαὶ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἑλλήν. προθέσεων (3 τεύχη), Φραγκφ. 1886-7). — 3) Θεόδωρος Μ., περίφημος ἀρχαιολόγος καὶ ιστοριοδίφης, γενν. 1817 ἐν Γάρβιγγ, υἱὸς διαμαρτυρομένου ἱερέως. Ἐσπούδασεν ἐν Κιέλφ νομικὴν καὶ ἱστορίαν, διέμεινε 1844-47 περιοδεύων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ καὶ διωρίσθη 1848 καθηγητὴς τῆς νομικῆς ἐν Λιψίᾳ. Λαβὼν μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ κινήματα ἐπαύθη, ἐδέχθη δὲ 1852 τὴν ἔδραν τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου ἐν Ζυρίχῃ. Μετὰ δύο ἔτη διωρίσθη 1854 καθηγητὴς ἐν Βρεσλαβίᾳ, τῷ δὲ 1858 ἐν Βερολίνῳ ὅπου ἐγένετο 1874 γραμματεὺς τῆς Βασιλ. Ἀκαδ. τῶν Ἐπιστημῶν. 1873-82 διετέλεσε καὶ μέλος τῆς πρωσσικῆς βουλῆς. Αἱ ἐργασίαι τοῦ Μ. ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἰταλίαν, ἐκτείνονται δὲ ἐπὶ πλείστους κλάδους τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας αὐτῆς. Μετὰ τοῦ Ἐντσεν ἐξέδωκε τὴν μεγάλην συλλογὴν τῶν λατινικῶν ἐπιγραφῶν (15 τ. μετὰ συμπληρωμάτων), πρὸς δὲ ἐδωκοίσεως πλείστα ἀλλὰ ἐπιγραφικὰ ἔργα· ἐν ἐξ αὐτῶν τὸ Περί τῶν διαλέκτων τῆς Κάτω Ἰταλίας (Λιψ. 1850) ἕτερε νῆας δδὲς εἰς τὴν λατινικὴν διαλεκτολογίαν. Τὸ κύριον ὅμως ἔργον τοῦ εἶνε ἡ Ῥωμαϊκὴ ἱστορία (τ. 1-3, 1854-56, ἡ' ἐκδ. 1888-9· τ. 5, γ' ἐκδ. 1886), ἥτις ἐμοσφώνως συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ἐξοχωτέρων γερμαν. ἔργων τῆς ἱστοριογραφίας. Μεγάλῃς ἀξίας εἶναι καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ χρονολογία (β' ἐκδοσίς 1859), ἡ Ῥωμαϊκὴ νομισματολογία (1860, καὶ πλείσται μονογραφαί. Εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἀφορῶσι: Πολιτικὸν δίκαιον τῶν Ῥωμαίων (3 τ. 1887-8) καὶ Ἐπιτεμὴ αὐτοῦ (1893). ἐκδοσίς τῶν Πανδεκτῶν ἐν τῷ Δ' τέρμῳ τοῦ Corpus juris civilis (ζ' ἐκδοσίς 1893). Ἐχει δὲ ὁ Μ. καὶ σπουδαῖον μέρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς μεγάλης συλλογῆς τῶν Μνημείων τῆς Γερμανικῆς ἱστορίας. [Β.Ε.]

Μομβαλεριέν (Mont-Valérien). Δόφος Δ τῶν Παρισίων, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Σηκουάνα. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων (1870-71) ἐστέφετο διὰ τοῦ

ἰσχυροτέρου φρουρίου ἐντεῦθεν προσβαλοντῶν τῶν Γάλλων τῇ 7/19 Ἰαν. 1871 τοὺς Πρώτους ἀνεπύχθη σπουδαία μάχη [Μ.Σ.]

Μομβελιάρ (Monthéliard). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (ἐμβ. 1077.6 τχμ. μετὰ 83514 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Δούβ, κειμένη 50 χμ. ΒΑ τοῦ Βεζανσὸν καὶ 58 χμ. Δ τῆς Βασιλείας, ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ποτ. Ἀλλὰν καὶ Λιζαίν. Ἐχει 8417 κατ. (1891), βιομηχανίαν ὥρεολογίων, βύμβηκος, δερμάτων, σιδήρου καὶ ἐμπορίον ξυλείας καὶ προϊόντων τῆς κτηνοτροφίας. [Μ.Σ.]

Μομβριζόν (Monthrison). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (1950 τχμ. μετὰ 141.001 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Αἰγερῶς. Ἐχει 6022 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίον. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα τῆς χώρας Φορέζ.

Μομμάρτρο (Montmartre). Συνοικία τῶν Παρισίων ἐπὶ λόφου Β τῆς κυρίας πόλεως. Ἐνταῦθα ἵστατο τὸ πάλαι ναὸς τοῦ Ἀρεως, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα mons Martis. Τῇ 18/30 Μαρτίου 1814 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν δι' ἐφόδον καὶ ἐκρίθη οὕτως ἡ τῶν Παρισίων μάχη [Μ.Σ.]

Μομμορανσού (Montmorency). Πόλις ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Σηκουάνα-καὶ-Οὐάζ, 15 χμ. Β τῶν Παρισίων, μετὰ 4577 κατ., χρησιμεύουσα καὶ ὡς προσφιλὴς θερινὴ διαμονὴ τῶν Παρισίων. — Τὸ ἐν Μ. ἀνάντηρον ὑπῆρξεν ἡ κοιτίς τοῦ περιγίμου οἴκου τῶν Μ., ἥδη κατὰ τὸν 1' μ. Χ. αἰῶνα ἐν τῇ ἱστορίᾳ διαπρέψαντος. Ἐκ τούτου περιφημότερος ἐγένετο ὁ Anne de Montmorency, στρατάρχης καὶ connétable τῆς Γαλλίας Ἐγενν. 1493 ἐν Chantilly καὶ ἀντράφη μετὰ τοῦ ἐμφιλικῶς τοῦ Φραγκίσκου Δ'. Ἡ γυνὴ τῆς 1515 παρὰ τὸ Μαρινιάνο, διακριθεὶς δὲ 1522 ἐν τῇ ἐν Βικόκκα μάχῃ ἔλαβε τὸν βαθμὺν στρατάρχου καὶ συνεδέσας τὸν βασιλεῖα εἰς Ἰταλίαν ἡχμαλωτίσθη 1525 μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν Πανιά μάχην. Ἐλευθερωθεὶς διὰ τῆς συνθήκης τῆς Μαδρίτης ἐγένετο ὁ διευθύνων ὑπουργός· καὶ ἐπεδίωκε μὲν τὴν εἰρήνην, ἐκτραγέντος ὅμως τοῦ νέου πολέμου κατὰ Καρόλου τοῦ Ε' ἐπολέμησεν ἀνδρείοτατα καὶ ὠνομάσθη 1538 connétable, καταλαβὼν οὕτω τὴν πρώτην ἐν τῷ κράτει μετὰ τὴν βασιλεῖα θεσιν. Ἐν τούτοις αἱ διαβολαὶ τῶν ἑλλήρων του κατάρθρωσαν νὰ τὸν ἐκβάλωσιν ἐκ τῆς βασιλικῆς εὐνοίας καὶ μόλις ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Β' ἀνέκτισσε τὴν πρότερον ἰσχύν του καὶ ὠνομάσθη 1551 δούξ. Τῷ 1557 ὡς ἀρχιστράτηγος ὑπῆρξεν ἀτυχῆς ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Σαιν-Καντέν, ὅπου πληγωθεὶς ἡχμαλωτίσθη, καὶ ἐδέχθη νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν του διὰ τῆς ἀσυμφόρου διὰ τὴν Γαλλίαν συνθήκης τοῦ Κατὼ-Καμπρεσί. Κατὰ τὰς ἐμφυλίους ἐρίδας ἦτο ὁπαδὸς τῶν καθολικῶν καὶ ἐσχλημάτισε μετὰ

τοῦ δουκὸς Γκιζή καὶ τοῦ στρατάρχου Σαίιντ Ἀνδρέ τριανδρίαν. Τῇ 1562 ἐνίκησε μετὰ τοῦ Γκιζή τοὺς Οὐγενότους ἐν Dreux, ἔπου ὁμοῦ ἡμιθλιώθη. Τῇ 1657 ἐνίκησε πάλιν τοὺς Οὐγενότους ἐν Σαίν-Δενί, ἐπληρώθη δὲ θανασίμως καὶ ἀπέθανε τῇ ἐπομένῃ (11 Νοεμβ.). — Ὁ ἑγγονός του Ἐρρίκος Β', δούξ Μ., γενν. 1595 ἐν Chantilly, ἐγένετο ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν ναύαρχος καὶ 1613 διοικητὴς τοῦ Λαγκεδόκ. Τῇ 1619 ὑπηρετήσε τὸν Λουδοβίκον ΙΓ' κατὰ Μαρίας τῆς ἐκ Μεδίκων, ἐπολέμησε 1621-22 καὶ 1625-30 ὑπὸ τὸν Ροάν κατὰ τῶν Οὐγενότων, εἶτα δὲ τῇ 1630 ὡς ἀρχιστράτηγος ἐν Πεδεμοντιῳ καὶ ἐγένετο στρατάρχης. Ἐπειδὴ ὁμοῦ προσεδέχθη τὸν ἀντάρτην δούκα Γαστὸν τοῦ Ὁρλεάν ἐκνήρυχθη 1632 προδότης καὶ πληγωθείς ἐν συμπλοκῇ μετὰ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων ὑπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Schomberg ὠδηγήθη εἰς Τολώσαν, ἔπου ἀπεκερατίσθη τῇ 30 Ὀκτ. 1632. Μετ' αὐτοῦ ἔληξεν ἡ εὐθεία γραμμὴ τῶν Μ. [B.E.]

Μομπανσιέ (Montpensier). Τίτλος εὐγενείας τῆς Γαλλίας, κοιτίδα ἔχων τὴν μικρὰν πόλιν καὶ ὑπερὸν κομητείαν Μ. ἐν ὠδέρῳ, περιελθὼν δὲ 1428 εἰς τὸν Βουρβωνικὸν οἶκον καὶ τῇ 1608 εἰς τὸν τῆς Ὁρλεάνης. — Ἡ ἀϊκατερίν η' Μαρία τῆς Λοθαριγγίας, δούκισσα τοῦ Μ., θυγάτηρ Φραγκίσκου Α' Γκιζή, γενν. 1552, συνεζεύχθη 1570 τὸν Λουδοβίκον τοῦ Βουρβὸν καὶ δούκα τοῦ Μ., διακρίθη δὲ κατὰ τοὺς πολέμους μετὰ τῶν Οὐγενότων ὡς φανατικὴ ὁπαδὸς τῶν καθολικῶν καὶ ἱστατο καιρόν τινα ἐπὶ κεφαλῇ τῆς καθολικῆς λίγας. Ἐξήγειρε τὸν ὄχλον τῶν Παρισίων εἰς ἀνταρσίαν, διηύθυνε δὲ ἡ ἰδία τὴν υπεράσπισιν τῆς πόλεως κατὰ τοῦ πολιορκούντος αὐτὴν βασιλέως Ἐρρίκου Γ', εἰς οὗ τὸν φόνον λέγεται εἶναι τὸ συνένοχος. Σκοπὸς τῆς ἡτοῦ νὰ προμηθεύσῃ τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας εἰς τὸν ἀδελφόν της Μαυέν. ἀπέτυχεν ὁμοῦ τὸ σχέδιον, Ἐρρίκου τῆς Ναυάρρας κυριεύσαντος τοὺς Παρισίους. Ἀπέθανε τῇ 1594. — Γνωστοτάτη ἐγένετο κυρίως ἡ Ἀννα Μαρία Λουίζα τῆς Ὁρλεάνης, δούκισσα τοῦ Μ., τιτιλοφορούμενη Mademoiselle καὶ La grande Mademoiselle, γενν. 1627 ἐν Παρισίοις θυγάτηρ τοῦ δουκὸς Γαστὸν τῆς Ὁρλεάνης καὶ ἀδελφοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Ὅτε οὗτος ἐγένετο σύμμαχος τοῦ Κονδῆ, ἠρπάσθη ἐνθέρμως τὴν ἰδέαν τῆς φρόνδης (βλ. λ.) καὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ πατρὸς ἐισήλθε κατὰ Μάρτιον 1652 ἐπὶ κεφαλῇ τῶν στρατευμάτων εἰς τοὺς Παρισίους, διηύθυνε δὲ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κονδῆ εἰς τὴν πόλιν τὰ τηλεβόλα κατὰ τοῦ διώκοντος αὐτὸν βασιλικῶν στρατοῦ (Ἰουλ. 1652). Ὑποταθείσης δὲ τῆς πόλεως εἰς τὸν βασιλέα διέφυγεν εἰς τὴν ἐ-

παυλὴν τῆς Σαίν Φαρζώ, ἔπου ἔχρησεν ἔκτοτε ἐν κύκλῳ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν. Μόλις τῇ 1657 ἐπετράπη αὐτῇ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν αὐλήν. Καταληφθεῖσα ἐν ἡλικίᾳ 42 ἐτῶν ὑπὸ σφοδροῦ ἔρωτος πρὸς τὸν νέον κόμηνα Λωζέν, ἔλαβε τὸ κατ' ἀρχὰς παρὰ Λουδοβίκου ΙΔ' τὴν ἀδειαν τοῦ γάμου· ἀλλ' ὕστερον ἀνεκάλεσεν οὗτος αὐτὴν καὶ ἐφυλάκισε τὸν Λωζέν διὰ 10 ἔτη. Ἀγνωστον τυγχάνει ἂν κατόπιν ἐπῆλθεν ὁ γάμος, γνωστὸν δὲ ὅτι τῇ 1685 ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων. Ἡ Μ. ἀπέθανε 1693, καταλιπούσα σπουδαιότατα Ἀπομνημονεύματα, ὧν τὴν καλλίστην ἔκδοσιν ἐποίησεν ὁ Chérnel (4 τ. Παρ. 1859). — Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἐγένετο γνωστὸς ὁ πρίγκιψ Ἀντῶνιος τῆς Ὁρλεάνης, δούξ Μ., πέμπτος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου Φιλίππου, γενν. 1824 ἐν Παρισίοις καὶ νομπευθεὶς 1846 τὴν Λουίζαν Φερδινάνδην, ἑξελθὼν τῆς βασιλείας τῆς Ἰσπανίας Ἰσαβέλλας Β'. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἰσπανικὸν στρατὸν, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐν Ἀλγερίᾳ ἐκστρατείας 1844-5 καὶ ἐγένετο 1859 ἰνράντης τῆς Ἰσπανίας. Ῥαδιουργήσας κατὰ τῆς Ἰσαβέλλας ἐξωρίσθη, ἐπιστρέψας δὲ μετὰ τὴν πτώσιν ταύτης (1868) παρουσιάσθη ὡς μνηστήρ τοῦ θρόνου. Ἐνεκα τῶν σχεδίων τοῦ περιῆλθεν εἰς ἐρίδα μετὰ τοῦ Ἐρρίκου, ἀδελφοῦ τοῦ συζύγου τῆς Ἰσαβέλλας καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐν μονεμαχίᾳ. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ βασιλέως ἀπέτυχεν καὶ ἐπείστροφεν εἰς Γαλλίαν, ἀπέθανε δὲ τῇ 1890 ἐν Σάν Λουκάρ παρὰ τὴν Σεβίλλαν. [B.E.]

Μομπάς (Μομπάσα, Μόιτα). Πόλις ἐπὶ τῆς Α' παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἔχουσα τὸν καλλίτερον λιμένα τῆς Ζανζιβρικῆς ἀκτῆς. Ἐχει 20 χιλ. κατ., εἶνε ἀπὸ τοῦ 1888 ἔδρα τῆς Ἀγγλικῆς Ἐταιρ. τῆς Ἀνατολ. Ἀφρικῆς καὶ διατηρεῖ ἀκαμίον ἐμπόριον.

Μομπελλιέ (Montpellier). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἐρώ, 14 χμ. ἀπὸ τῆς Μεσογείου καίμενη. Ἐχει 58 380 κατ. (1891), εἶνε δὲ ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ καθολ. ἐπισκόπου. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων διαπρέπουσιν ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Πέτρου (1364), ἡ νέα μητρόπολις, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, ἡ νομαρχία, ἡ ἱατρικὴ σχολὴ κτ. Ἀξιόλογος εἶνε καὶ ἡ πρὸς τιμὴν Λουδοβίκου ΙΔ' ἐγερθεῖσα θριαμβευτικὴ πύλη. Τῇ 1289 ἱδρύθη ἐνταῦθα ὑπὸ Ἀράβων ἱατρῶν, ἐξωρισθέντων ἐξ Ἰσπανίας, πανεπιστήμιον ὅπερ περιῆλθεν εἰς μεγάλην φήμην νῦν δὲ ἀντικατεστάθη διὰ τῶν σχολῶν τῆς ἱατρικῆς, νομικῆς, φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ φιλολογίας. Ἐχει δὲ τὸ ἱδρυμα διδλκοθήκην 82 185 τόμων, ἀνατομ. μουσεῖον καὶ λαμπρὸν βοτ. κήπον ἀπὸ τοῦ 1598. Πρὸς δὲ ὑπάρχουσιν ἐν Μ. φαρμακευτικὴ σχολή, ἱεροσπουδαστήρια, διδασκαλεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ

πολλά άλλα εκπαιδευτήρια. Ἡ βιομηχανία κατασκευάζει κυρίως χημικά προϊόντα, σάπωνας καὶ κηρία, πνευματώδη ποτὰ κλ. Ἐπὶ Ἑρρίκου Γ' ὑπῆρξεν ἡ πόλις κέντρον τῶν Οὐγενότων καὶ μόλις μετὰ μακρὰν πολιτοκίαν ὑποτάγη τῇ 1622. [Μ.Σ.]

Μομπούττου ἡ Μαγγυδάττου. Λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, κατοικῶν εὐφοριώτην χώραν ἐμβ. 10 χλ. τγμ. μεταξὺ 3 καὶ 4° Β πλ. καὶ 28 καὶ 29° Δ μῆκ. ἀπὸ Γρῆνιτς. Ἐχουσι χρώμα καφέ, συχνὰ ἀνοικτόν, ῥίνα ἐξέχουσιν, κόμην οὐλὴν. Οἱ ἄνδρες φοροῦσι χιτῶνα μέχρι τοῦ γόνατος καθήμενα, αἱ δὲ γυναῖκες μόνον φύλλα τινα ἢ στενὴν λωρίδα καλύπτουσιν τὰ αἰδοῖα. Ὡς ὅπλα μεταχειρίζονται λόγχην (μετ' ἀγκιστρῶν), τόξον, μάχαιραν δρεπανοειδῆ καὶ τετραπλευρον ἀσπίδα. Ἡ βιομηχανία τῶν εἶνε λίαν ἀνεπτυγμένη, ὥς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν δειγμάτων αὐτῆς ἐν πίν. Ἀφρικανῶν βίος ἀρ. 1. 12. 13. 26. 39, παραμελεῖται δὲ ἡ γεωργία. Κτηνοτροφίαν δὲν ἔχουσιν, ὥς κύριον δ' ἔργον ἐξασκοῦσι τὴν θήραν. οὐ μόνον θηρίων ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων, διατελοῦντες ἀκόμη ἀνθρωποφάγοι. [Μ.Σ.]

Μομφερράτον (Montferrat). Ἀλ-λοτε μαρκιονία (καὶ ἀπὸ τοῦ 1574 δουκά-τον) τῆς Ἀνω Ἰταλίας, ἔχουσα ἐμβ. 2750 τγμ. Τῇ 1703 ἠνώθη μετὰ τῆς Σαρδηνίας, ὅνυν δὲ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐπαρ. Τουρίνου. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ περίημοι εἶναι οἱ μαρκιό-νες Γουλιέλμος (ἀποθ. 1179) καὶ Κερράδος, ὅστις 1192 ἐξελέγη βασιλεὺς τῆς Ἱερουσα-λήμ, ἐφρονεῖτο δὲ ὀλίγον ὑπερεῖον ἀπ' αὐτοῦ οἱ βασιλεῖς τῆς Σαρδηνίας εἶχον καὶ τὸν τίτλον βασιλέων τῆς Ἱερουσαλήμ. [Μ.Σ.]

Μομφερράτος (Ἰωσῆφ). Κεφα-λὴν πατριώτης καὶ δημοσιογράφος, γενναίω-τατα ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου ἀγωνισθεὶς. Ἐγενν. τῇ 1 Σεπτ. 1816 ἐν τῇ προαστείῳ Ἀγίου Γεωργίου (ὅπερ ἐπὶ Ἑνε-τῶν ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς νήσου), ἐσπού-δασε δὲ τὰ νομικὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιστή-μας ἐν Παρίσι καὶ Πίζῃ, ὅθεν ἐπανελθὼν εἰς Κεφαλληνίαν τῇ 1844 ἐτάχθη ἀμέσως μετὰ τῶν ῥιζοσπαστικῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀδεῶς ἐπολέμουν τὸ κυβερνητικὸν σύστημα καὶ ὑπενώμενον τὴν ἀγγλικὴν προ-στασίαν, ἀπορρίπτοντες μὲν πᾶσαν συνεννόη-σιν μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ πᾶσαν ἰδέαν μερικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀναφανδὸν δὲ τὴν ἑνωσιν ἐπιδιώκοντες. Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδεῶν τούτων, ὅτε ἡ ἀγγλικὴ κυβερνη-σις ἀναγκασθεῖσα παρεχώρησε τῇ 1848 εἰς τὴν Ἑπτανήσον τὴν ἐλευθεροτυπίαν μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ταυτοχρόνως σχεδὸν ἐξέδωκαν ὁ μὲν Μ. τὴν «Ἀναγέννησιν», ὁ δὲ ὁμόφρων καὶ συναγω-νιστῆς Ζερβὸς τὸν «Φιλελευθέρων». Ἐν τῇ

φύλλῳ τοῦ ὁ Μ. ἐστηλίτευσε δεινῶς καὶ μετὰ παρρησίας ἡρωικῆς τὰς ὁμότητες ἀς ἤχη-σεν ἡ ἀγγλ. διοίκησις μετὰ τὸ ἐν Σκάλῃ ὑπὸ τὸν Θεόδωρον Βλάχην στασιαστικὴν κί-νημα, οὗτινος ὅμως δὲν μετεῖχεν ὁ Μ. Διὰ τὴν παρρησίαν τοῦ δὲ συλληθθεὶς ἐξωρίσθη 30 Σεπτ. 1849 εἰς Ὀθωνοῦς, ἐνῷ ὁ Ζερβὸς εἶχεν ἤδη προηγηθῇ αὐτοῦ εἰς Κύθηρα. Ἐκ τῆς ἐξορίας ἀνεκάλεσεν ἀμφοτέρους ἡ φήρος τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς πρώτας ἐλευθερίας ἐκλο-γὰς τοῦ 1850, ἀποστείλασα αὐτοὺς μετὰ 4 ἄλλων ῥιζοσπαστικῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὴν Θ' Ἰόνιον Βουλὴν. Διαλυθείσης δὲ ταύτης ἐνεκα τῆς ὑποβλήθη ψηφίσματος περὶ τῆς ἐνώσεως, ἐπανελθόν-τες αὐτοὶ εἰς Κεφαλληνίαν ἀνέλαβον ἀμφο-τεροὶ τὸ δημοσιογραφικὸν ἔργον τῶν μετὰ τῆς αὐτῆς παρρησίας, ἥς ἐνεκα ἐξωρίσθησαν πάλιν 2 Ὀκτ. 1851 ὁ μὲν Μ. εἰς Ἑρικοῦ-σαν, ὁ δὲ Ζερβὸς εἰς Ἀντικύθηρα, ὅθεν ἐπανῆλθον μόλις κατὰ Φεβρ. 1857 ἀφθεί-ντες ἐλεύθεροι. Κατὰ Νοέμβρ. 1858 ἐπανε-λήθη ἡ ἐκδοσις τῆς «Ἀναγέννησεως», ἔλη-ξε δὲ ἑριστικῶς δι' οἰκονομικοὺς λόγους κατὰ Μάϊον 1859. Λήγοντος τοῦ ἔτους τού-του ὁ τε Μ. καὶ ὁ Ζερβὸς ἐξελέγησαν βου-λευταὶ ἐν ἀναπληρωματικῇ ἐκλογῇ. Ἐκτο-τε ὁ Μ. ἤγειτο τοῦ ὡς δικαίωμα καταπα-τούμενον τὴν ἑνωσιν ἀπαιτοῦντος κόμμα-τος τῶν ῥιζοσπαστικῶν ἀπέναντι τοῦ τῶν Ἑνωτικῶν, τῶν ἀκολουθούντων τὰ φιλικὰ δι' ἱκεσιῶν καὶ ἀναφορῶν πρὸς τὴν ἀγγλ. κυβερνησιν δόγματα τοῦ Δομνάρδου καὶ τοῦ Παδοβά. Ἡ πάλη αὕτη ἐδεινώθη ἐν τῇ ΙΒ' Βουλῇ, ἥς ὁ μὲν Ζερβὸς ἦν πρόεδρος, ὁ δὲ Μ. ἀντιπρόεδρος. Μετὰ τὴν λήξιν δὲ ταύ-της ἐπανελθὼν εἰς Κεφαλληνίαν ἐξέδωκε νέον ὄργανον τῶν ἰδεῶν του, τὸν «Ἀληθῆ Ῥιζοσπάστην». Τὴν ἐξῴσιον τοῦ Ὀθωνος ἐ-πεδοκίμασεν, ἀπέκρουεν ὅμως πᾶσαν νέαν βασιλικὴν ὑποψηριότητα διὰ τὴν Ἑλλάδα, γενόμενος ἔντονος κήρυξ τῆς δημοκρατίας. Μετὰ τὴν ἑνωσιν ἐκλεχθεὶς ἀντιπρόσωπος Κεφαλληνίας ἐν τῇ Συνελεύσει, ἠρνήθη συμ-φώνως πρὸς τὰς ἀρχάς του νὰ ὑπογράψῃ τὸ ψηφισθὲν Σύνταγμα. Τῇ 1866 ἐξέδωκε τὴν «Ἀναμύρτσιν», λήξασαν μετὰ ἐν ἔτος ἐλλείψει πόρων. Τῇ 1868 ἐξελέγη πάλιν βουλευτὴς καὶ ἂν δὲν διέπρεψεν ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ ῥητορικῇ δεινότητι, διεκρίθη ὅμως διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν σφοδρότητα μεθ' ἧς ἐστη-λίτευε τὰς κυβερνητικὰς ἀβαιρεσίας. Τὰ τε-λευταῖα ἔτη τοῦ διήλθεν ἡσυχάζων ἐν τοῖς κόλποις τῆς οἰκογενείας του, μὴ λαθὼν πλέ-ον μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν. Ὁ Μ. ὑπῆρξε τύπος πατριωτικῆς αὐταπαρνήσεως, πολλὰκις ἀψη-φῆσας τὸν κίνδυνον αὐτῆς τῆς ζωῆς του χά-ριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἀνταγχεὶς κατὰ τῆς πανισχυροῦ Προστασίας καὶ ἐν τοῖς πρώτοις ὑπόδικάφας αὐτὴν, ἐγένετο δ' ἀφ'

έτέρου καὶ ὁ θερμότερος τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπόστολος [Ε.Π.Π.]

Μομφόρτε (Monforte). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Λουγο, ἔχουσα 11 325 κατ., γεωργίαν καὶ κτήνοτροφίαν. [Μ.Σ.]

Μομφωκόν (Βερνάρδος de Montfalcon, λατινιστὶ συνήθως Montefalconius). Γάλλος ἀρχαιολόγος, γενν. 1655 ἐν τῇ πόρει Soulage τοῦ Λαγκεδόκ. Τὸ κατ' ἀρχὰς εἰσελθὼν εἰς τὸν στρατὸν, περιεβλήθη ὑστερον τὸ μοναχικὸν σχῆμα τῶν Βενεδικτίνων, ἐξετέλεσε 1698—1701 περιοδεῖαν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔζησεν ἔκτοτε ἐν Παρίσι, ὅπου ἀπέθανε 1741. Τὰ κύρια ἔργα του εἶναι: Ἑλληνικὴ παλαιογραφία (Παρ. 1708) καὶ L' antiquité expliquée en figures (15 τ. 1719—24), πλουσία συλλογὴ ὀλίκοι καὶ νῦν εἰς χρησιμοτάτη. [Β.Ε.]

Μονίδες ἢ Μονήρη (Monera) καλοῦνται τὰ κατώτατα τῶν ἐγγυματικῶν ζῴων, ἅτινα ἀποτελοῦμενα ἐκ μικροτάτης πρωτοπλασματώδους μάζης καὶ πολλαπλάσιαζόμενα διὰ διχοτομήσεως, ζῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς ἀναθάρτοις ὕδασι, τινὰ δὲ παρασιτοῦσιν ἐπὶ ἄλλων ὁργανισμῶν εἶον Κερκομονὰς ἢ ἐντερικὴν ἢ τῶν ἐντέρω τοῦ ἀνθρώπου, Τριχομονὰς ἢ τοῦ κόλπου ἐν τῇ γυναικίῳ κόλπῳ κλ. Αἱ Μ. ἀνήκουσιν εἰς τὰ Πρωτόζωα ἥτοι εἰς τὸν κατώτατον τύπον τοῦ ζωικοῦ βασιλείου. [Φ.Ι.]

Μονάδες (μῆκους, βάρους κλ.), βλ. Μετρικὸν σύστημα. — Μ. ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, βλ. Διδόνις. — Μονὰς θερμαντικὴ, βλ. Θερμότης.

Μόναχο. βλ. Μόναχον.

Μοναξονικόν. βλ. Ἀνθεοσις.

Μοναρχία καλεῖται τὸ πολίτευμα, καθ' ὃ εἰς ἓν μόνον πρόσωπον ἀνατίθεται ἡ ἀνωτάτη ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρχή. προσωποποιῶν τὴν πολιτείαν, ἐκδηλοῦν δηλ. τὴν θέλησιν αὐτῆς, ἐκτελοῦν τὰς ἐν ὀνόματι αὐτῆς λαμβανόμενας ἀποφάσεις καὶ ἐν γένει ἀσχοῦν τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς. Ἡ Μ. εἶναι τὸ ἀρχαιότατον τῶν πολιτευμάτων ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Ἀσσυρίᾳ, ἐν Περσίᾳ, ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ καθ' ὅλην ἐν γένει τὴν ἀνατολήν, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐν τῇ Δύσει ἀπαντῶμεν αὐτὴν ὡς τὸ κρατοῦν πολίτευμα ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν ἐτι χρόνων· παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἡ Μ. ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἐφαρμοσθὲν πολίτευμα. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲ ἡ Μ. ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ ἡ συνταγματικὴ, θεωρεῖται καὶ δικαίως ὡς τὸ προτιμότερον πολίτευμα ἐνεκα τῶν πολλῶν καὶ σπουδαίων αὐτῆς πλεονεκτημάτων, ἐξ ὧν δὲν εἶναι τὰ μικρότερα τὸ ἐκατόν καὶ ταχὺ τῆς δραστικότητος

τῆς πολιτείας, ἡ ἐνότης τῆς κυβερνήσεως, ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ μονάρχου, ἀποτελοῦντος ἡμερόληπτον κέντρον περὶ συγκρούμενα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα, καὶ ἡ μονιμότης αὐτοῦ, οὗτα βάσεις στερεὰ ἐφ' ἧς ἀσφαλῶς στηρίζεται ἡ πολιτεία κατὰ τὰς ποικίλας αὐτῆς περιπετείας. Ὡς πᾶν πολίτευμα καὶ ἡ μοναρχία διαιρεῖται εἰς ἀκρατον καὶ συγκεκρασμένην, περιλαμβάνουσιν καὶ στοιχεῖα οὐσιώδη ἐκ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων. Ἐν τῇ ἡκράτῳ ὁ μονάρχης ὅτε μὲν οὐδὲν δέσμευόμενος ὑπὸ ἐξωτερικῶν διατυπώσεων διαθέτει κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν ζωὴν, τὴν περιουσίαν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ὑπηκόων του (δесποτία, βλ. λ.), ὅτε δ' ἀρχεὶ ἀπολύτως ἐπὶ τοῦ λαοῦ, δίδων αὐτῷ νόμους, ὧν ὅμως εἶναι ἀνώτερος, θεωρούμενος καὶ αὐτῆς τῆς πολιτείας ὑπέρτερος (ἀπόλυτος Μ.), ὅτε δὲ κυβερνᾷ μὲν ἀπολύτως ἀνευ τῆς συμπράξεως τοῦ λαοῦ, θεωρεῖται: ὅμως οὐχ ἥτονος ὑποκείμενος καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν νόμον (νόμιμος Μ.). Ἐν τῇ συγκεκρασμένῃ τούαντίον Μ. ὅμως διάφορος εἶναι ἡ θέσις τοῦ μονάρχου· παρ' Ὁμήρῳ συγκατέπεται μετὰ τῶν γερόντων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ, δικάζει, νομοθετεῖ, κυβερνᾷ, ἀρχεὶ τοῦ στρατοῦ, θεωρούμενος ὡς πατὴρ καὶ προστάτης τῶν ὑπηκόων του (πατριαρχεικὸν πολίτευμα). Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀνεπτύχθησαν αἱ φεουδαρχικαὶ πολιτεῖαι, καθ' ἃς ὁ κατακτητὴς παρεχώρει τεμάχια τῆς κατακτηθείσης χώρας εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀναλόγως τῶν ὑπηρεσιῶν ὡς ἕκαστος τούτων τῇ παρέσχευ, ἀναλαμβάνοντας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρέχωσιν αὐτῷ ἐπικουρίαν ἐν πολέμῳ καὶ νὰ καταβάλλωσιν ὠριμὸν φόρον· σπανίως δὲ εἰ φεουδάρχει οὗτοι: συνήρχοντο εἰς συμβούλιον ὅπερ μετὰ τοῦ μονάρχου συνεργαζόμενον ἀπεφάσιζεν περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας. Ἐκ τῆς φεουδαρχίας τέλος ἐγεννήθη ὁ ἐπιφανέστερος τῆς Μ. τύπος, ὁ τῆς συνταγματικῆς Μ., καθ' ἣν ἡ ὑπάτη ἐξουσία μερίζεται μεταξὺ τοῦ μονάρχου καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς ἀπορρέοντος κοινοβουλίου. Τὸ πολίτευμα τοῦτο, ἀναφανέν, ἐξελιχθὲν καὶ ἀναπτυχθὲν ἐν Ἀγγλίᾳ, κοινῶς σήμερον ἀνεγνωρίσθη ὡς τὸ ἀριστον τῶν πολιτευμάτων, εἰσαχθὲν εἰς πάσας σχεδὸν τὰς εὐρωπαϊκὰς πολιτείας, ἐν αἷς καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι. — Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς διαδοχῆς διὸς κυρίως διακρίνονται συστήματα, ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ κληρονομία, ἐξ οὗ καὶ ἡ μοναρχία εἶναι αἰρετὴ ἡ κληρονομία καὶ ἡ κληρονομία καὶ θεωρητικῶς δὲ καὶ ἱστορικῶς εἶναι ἀποδεδογμένον ὅτι ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ εἶναι ἀσυνκρίτως ὑπέρτερα τῆς αἰρετῆς διὸς καὶ αὕτη ἐπεκράτησεν. Ἡ τάξις τῆς διαδοχῆς κανονίζεται ὑπὸ ἰδίῳ συνήθως νόμῳ κατὰ διάφορον ἑκάστης

τρόπον· ὅτε μὲν τὸ στέμμα μετὰ τὴν θάνατον τοῦ μονάρχου περιέρχεται εἰς τὸ πρεσβύτερον τῆς οἰκογενείας μέλος, ὅτε δὲ εἰς τοὺς ἀμέσους κατιόντας τοῦ μονάρχου κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας, ὅτε δὲ κατὰ τυχὴν διὰ κλήρου εἰς ἓν τῶν τέκνων ἢ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ· καὶ ἄλλοτε μὲν τὰ θήλασ συντρέχουσιν ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἀρρένων, ἄλλοτε αποκλείονται· ἐντελῶς τῆς διαδοχῆς (Σαλι κ δ σ νό μ ο ς) καὶ ἄλλοτε ἀνέρχονται ἐπὶ τοῦ θρόνου ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἄρρεν ἐν τῇ δυναστείᾳ, ὅπερ τὸ ἡμέτερον σύνταγμα θεσπίζει (ἄρθρον 45). Κατὰ τὸ πολιτικὸν δὲ δίκαιον ἀπεθανόντος τοῦ μονάρχου λνέρεται αὐτοδικαίως ἐπὶ τοῦ θρόνου ὁ διάδοχος αὐτοῦ ἀνευ οὐδεμιᾶς διατυπώσεως καὶ χωρὶς οὐδὲ στιγμιαίων χρονικῶν διάλειμματα νὰ μεσολαβήσῃ Περὶ τῆς μεσοβασιλείας καὶ τῆς ἀντιβασιλείας βλ. τὰς λέξεις ταύτας, ὡς καὶ Διαχειρίσις βασιλικῆς ἐξουσίας. Ὁ μονάρχης ὑπεβαλλόμενος ὡς ἐν τῆς θέσεως αὐτοῦ εἰς βαρείας ὑποχρεώσεις πρὸς εὐπρόσωπον τῆς πολιτείας ἀντιπροσώπευσιν, βαρύνεται φυσικῶς ὑπὸ μεγίστων δαπανῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀφ' ἧς ἔπαυσε νὰ συγχέηται τὸ ἀνακτορικὸν ταμεῖον τῇ δημοσίᾳ καὶ πᾶσαι αἱ δαπάναι τοῦ τε μονάρχου καὶ τῆς οἰκογενείας του νὰ βαρύνωσι τὴν πολιτείαν, ἐπεικράτησε νὰ παρέχῃται αὐτῷ ἐτήσιος χορηγία, ἥτις παρ' ἡμῶν ἀνέρχεται εἰς δραχμ. ν. 1 125 000 (Σύνταγμ. ἀρθρ. 42, νόμος ΔΨΙΔ' τοῦ 1889). Συνήθως δ' ἐκτὸς τῆς χορηγίας ὀρίζεται καὶ περιουσία τοῦ στέμματος (liste civile), συγχειμένη ἐξ ἀνακτορικῶν, πύργων, κτημάτων κ.τ.τ. ὀριζομένων δι' ἐιδικὸν νόμον καὶ ὧν τὴν ἰσχύον ἐπικαρπίαν κέκτηται ὁ μονάρχης. Περὶ δὲ τῆς αὐτῆς εἰς τὸν μονάρχου βλ. τὴν λέξιν. — Ἀπὸ διεθνέως ἀπέψευς ὁ μονάρχης χρήζει ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τῶν λοιπῶν πολιτειῶν ἥτις κατὰ τὰ συνήθως ἐν τῇ πρακτικῇ κρατοῦντα παρέχεται παντὶ μονίμως ἀποκτινῶν τὴν κυριαρχίαν, ἔστω καὶ διὰ πραξικοπήματος· ἐπομένως ἡ ἀναγνώρισις τινος ὡς κυριάρχου δὲν σημαίνει καὶ ἀναγνώρισιν τῆς νομιμότητος αὐτοῦ, εὐδ' ἡ ὑπὸ τινων πολιτειῶν ἀναγνώρισις δεσμεύει καὶ τὰς λοιπάς. Ἐκ τῆς τριαύτης ἀναγνωρίσεως ἐπεται αὐτοδικαίως ἡ ἀκρίτης τῶν κυριαρχικῶν τοῦ μονάρχου δικαιωμάτων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς διεθνεῖς σχέσεις, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ πληρὴς ἀντιπροσώπευσις τῆς πολιτείας (jus repraesentationis omnimodo), ἥτοι ἡ ἐν ὀνόματι αὐτῆς ἐνέργεια, ἡ ἀναδοχὴ ὑποχρεώσεων δι' αὐτὴν καὶ ἐν γένει ἡ ἐκδήλωσις τῆς βουλῆσεως αὐτῆς, ἡ ἐπεροδικία, καθ' ἣν ὁ μονάρχης διαμένων ἐν τῇ ἐδάφει ξένης πολιτείας διαφεύγει τῆς κυριαρχίας αὐτῆς, μὴ ὑποχρεούμενος νὰ διδῇ εὐθυνας δι' οἰκονομικὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὸ

δικαίωμα τοῦ ἀπαιτεῖν τὸν εἰς τὴν ὑπέρχον αὐτοῦ θέσιν ὀφειλόμενον σεβασμόν, τὴν ἀπονομὴν αὐτῷ τῶν κεκαλονιζμένων τιμῶν κλ.

Ἐκ τῶν οὐσιωδῶν καὶ συστατικῶν ἔρων πάσης μοναρχίας εἶνε τὸ ἀνεύθυνον τοῦ μονάρχου καὶ ἀντιστοίχως τὸ ὑπεύθυνον τῶν συμβούλων αὐτοῦ, περὶ ὧν βλ. τὰς λέξεις Ἀνεύθυνον, Ἀπαράβιαστον καὶ Εὐθύνη. Ἐκ τοῦ ἀνευθύνου τοῦ μονάρχου διάφοροι ἐγεννήθησαν πλημμελεῖς θεωρεῖται περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ δράσεως αὐτοῦ, ὧν σπουδαιότερα ἡ τῆς ἀδρανεῖας τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας, ἣν διετύπωνεν ὁ Τίερ ἐν τῷ πολυχρότῳ ἀξιωματι «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ» (le roi règne et ne gouverne pas)· παραπλησία δὲ ταύτης εἶνε ἡ θεωρία τοῦ Βενιαμῖν Κωνσταντ (βλ. λ.), ἐνημερυνόυσης τὴν τῶν γνησίων τριῶν πολιτικῶν ἐξουσιῶν (βλ. λ.) καὶ τετάρτην, τὴν μετρίαστικὴν (pouvoir modérateur), ἀνέκυψαν τῇ μοναρχίᾳ πρὸς τήρησιν ἀπλῶς τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς συμφωνίας ἐν τῇ δράσει τῶν λοιπῶν ἐξουσιῶν. Ὑπὸ πολλῶν καὶ διασφηνῶν συγγραφέων κατεδείχθη τὸ ἐπιστημονικῶς σόλοικον καὶ πρακτικῶς ἐπιβλαβὲς τῶν θεωριῶν τούτων, σήμερον δ' ἐπικρατεῖ ἡ μέση δόξα καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ κυβερνᾷ, ἀλλὰ δὲν εἰσὶ καὶ, δι' ἧς ἐνὶ ἀφ' ἐνὸς δὲν περιπίπτουσι εἰς τὰ ἄτοπα ἅτινα συνεπάγεται ἡ εἰς πομπῶν ἐκμνησισμόν καταδίκη τοῦ μονάρχου, ἀφ' ἑτέρου ἀπαφεύγουμεν καὶ τοὺς ἐκ τῆς μικρολόγου καὶ σχολαστικῆς περὶ τὰς ἐπιστημολογίας τῆς διοικήσεως λεπτομερείας ἀσχολίας αὐτοῦ κινδύνους. — Τέλος σημειοῦμεν ὅτι παραδόξω εὐπὲ τινων συγγραφέων ἀνεξηγήτη ἂν ὁ μονάρχης δικαιούται νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου· τὸ ζήτημα ἐλύθη ὑπὸ τῆς πρακτικῆς, πασῶν δὲ τῶν πολιτειῶν ἡ ἱστορία βρῆθει παραδειγματῶν μοναρχῶν παραιτηθέντων τοῦ θρόνου ἕνεκα ποικίλων αἰτιῶν. — Εἰδικώτερον περὶ τῶν παρ' ἡμῶν κρατούντων καὶ ἐν γένει πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ ἀρθρῷ τούτῳ πρὸς πλὴν ἁλλων πολλῶν σχετικῶν ἀρθρῶν τοῦ λεξικοῦ, κυρίως τὴν λ. Βασιλεὺς. [Πφ.]

Μοναρχιανοί. βλ. Ἀντιπριαδίται.

Μοναστηράκι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἐλευσίνος τῆς Γόρτυνος, δύο ὥρας ΝΔ τῆς Κονταβαζαίνης καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἀρπενος ποτ., ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 557 κ. γεωργούς καὶ ποιμένας. Ἐνταῦθα κείνται καὶ τὰ εἰρεῖται τοῦ πύργου τοῦ Λαλαίου Ἀληφαρμάκη, ὅστις τῷ 1815 μετὰ τοῦ Θ. Κολλοκοτρίνη ἐπολέμησε κατὰ τοῦ ἐν Τριπόλει πασά καὶ κατεστράτη. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀγιάρας τῆς Εὐρυτανίας, ἀφ' ὧν ἀπέχει ΝΔ ὥρ. 2, κείμενον κατὰ τὰς Ἀνωρεῖας τῆς Πτέρης, μετὰ 368 κατ. — 3) Κώμη τοῦ

δήμ. Ἀνακτορίων, κειμένη ΝΑ τῆς Βονίτσας εἰς ἀπόστασιν ὡρ. 1 1/2. Κότ. 1435. Προϊ-
δημ. καρπί, ὄσπρια, ἔλαιον καὶ βαλανιδία.

Μοναστηράκι. Χωρίον τῆς Κρήτης καὶ πρωτεύουσα τοῦ ἐμωνύμου δήμου ἐν τῇ ἐπαρ. Ἀμαρίου τῆς διοικήσεως Ῥεθύμνης. ἔχει 276 κατ., ὁ δὲ δήμος, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ 13 χωρίων, 2754 κατ. [Ν.Στ.]

Μοναστήρια. Ζωηρὰ καὶ υπερβάλλουσα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως καὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου ἀντίληψις ἐν χρόνοις θρησκευτικῆς ἐξάρσεως καὶ ὑψίστης ὑπὲρ δογματικῆς αὐτοθυσίας ἐθιμελλώσε τὸν μοναστικὸν βίον, ἀρμολογώτατον καὶ ἐπιτήδειον πρὸς τὴν ἀληθῆ τῷ Θεῷ λατρίαν καὶ ἀρσιωσιν. Θεοεμπνευστοὶ ἀσκηταὶ καὶ ἐρημίται τὴν ἐν κοινωνίᾳ συμβίωσιν ἀπολακτικόντες ἐπὶ ἀποκρημνα ἔρη καὶ ὀδάτους ἐρήμους ἐτρέφοντο καὶ ἐκεῖ ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ τὸν νοῦν τῇ θεότητι ἀνατεινόντες καὶ πᾶν τὸ ἐγκόσμιον ἀποβάλλοντες τὸν βίον ὑπὸ καλαμπλέκτα καλλιὰ τραχέως κατέτριβον. Τῶν πρώτων ἀσκητῶν τοῦ μαρτυρίου τὴν αἵτην περιβληθέντων πολλοὺς τὸ παράδειγμα εἴλκυσε μιμητὰς καὶ κατὰ μικρὸν ἐπληρώθησαν αἱ ἐρημίαι ἀσκητῶν διὰ τοῦ ἐκούσιου μαρτυρίου τὸν πρόσθεν βίον ἐξαγιαζόντων. Ἐκ τῆς πληθύσεως τῶν τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου καθ' ἑκάστην προαιρουμένων προήλθεν ἡ κατὰ φυσικὴν ἀνάγκην συμβίωσις αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς καθ' ὁμάδας συμπικνώσεως τῶν ἀπαιρουμένων ἐρημιτῶν προήχθη τὸ κοινωβιακὸν σύστημα, ἐθιμελιώθη ἡ κατὰ μοναστήρια ἀσκητικὴ κοινωνία, ὑπὸ τοὺς πρόσθεν αἰσθητοὺς ὅρους συστηματικῶς ἤδη λειτουργοῦσα. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐν ἀρχῇ πολλοὺς ἐρημίτας ἀλλήλους προσήγγισε διὰ γειτνιασεως τῶν καλλιῶν, Παχώμιος δ' ὁ τοῦ Ἀντωνίου μαθητὴς ἰδρυτὴς ἐγένετο τοῦ μοναχικοῦ βίου τοὺς μοναχοὺς ἐπὶ ταῦτ' συνοικήσας καὶ τὰ Ταβεννήσια παρὰ Νείλιω Μ. πρώτος αὐτὰς ἰδρύσας. Βαθυμὲν ὁ κατὰ Μ. βίος γενικὴν ἔσχε τὴν ἐπέκτασιν, ὥστε ἐπεβλήθη ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὀργανικὴ διαρρυθμισαυτοῦ, ἀποτελοῦντος πλέον στοιχείον ὁμογενὲς καὶ ζωτικὸν τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἡ ἐν Χαλικηδὸνι Δ' Σύνοδος καὶ ἡ ἐν Τρούλλῳ ἑκτὴ ὑπ' ἡγήγων τὰς μονὰς ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τῶν κατὰ τόπους ἐπισκόπων, ἡ δὲ πρωτοδευτέρα ἐν Κων/πόλει Σύνοδος ἐν κανόνι Ε' διέταξε «μηδὲνα τοῦ μοναχικοῦ καταξιοῦσθαι σχήματος πρὶν ἂν ὁ τῆς τριετίας χρόνος εἰς πεῖραν αὐτοῖς ἀφθεῖς δοκίμος αὐτοὺς καὶ ἀξίους τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ», ὡς ἐπίσης περιώρισε τὴν περὶ τὴν ἰδρυσιν τῶν μοναστηρίων ἀπερίοριστον πρόσθεν ἐλευθερίαν, τὴν τῶν μονῶν οἰκοδομητὴν ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τῆς ἐπιμελείου εὐχῆς τοῦ ἀρμοδίου ἐπι-

σκόπου ἐξαρτήσασα. Οὕτω σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου διερραζόμενα καὶ ὑπὸ νόμους καὶ διατάξεις ἐρρυθμισμένα καὶ κανονικῶς λειτουργοῦντα τὰ ἀνὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν μοναστήρια ὑπὸ τρεῖς διακρίνονται κυρίως προσωποῦμαι, ὡς ἐνοριακὰ ἢ ἐπαρχιακὰ, τελούντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατ' ἐπαρχίαν ἐπισκόπου, ὡς σταυροπήγια, ὑπαγόμενα ὑπὸ πατριάρχην ἀπ' εὐθείας, καὶ εἰς κτιτορικά, ἀναγνωρίζοντα μὲν πατριάρχην τινά, ἀλλ' ὑπὸ προστατῇ διατελοῦντα τῇ αὐτῶν ἰδρυτῇ καὶ τοῖς τούτου ἐκγόνοις. Ἐτέρα τῶν Μ. κατὰ τὴν τρέπον τοῦ ζῆν ὑποδιαίρεσις εἶνε ἡ εἰς ἰδιόρρυθμα, ἐνθα μικρὸν τι συνεισφέροντες πρὸ τῆς περιβολῆς τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἴδιον κελλίον λαμβάνουσιν οἱ μοναχοὶ καὶ κατ' ἀρέσκειαν διαβιοῦσι, παρὰ τῷ κελλαρίτῃ τὰ τρέφιμα καθ' ἑκάστην εὐρίσκοντες καὶ μόνον κατὰ τὰς ἐορτὰς συνειστώμενοι, ἄλλως δὲ ἐν ἰδίοις καὶ κειρωσιμένῳ τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἐπιμελούμενοι, καὶ εἰς κοινωβιακὰ, ἐν εἰς κοινὰ τὰ πάντα, καὶ τρέφιμα καὶ ἱμάτια καὶ περιουσία καὶ ἐργασία. Ὡς ἐκ τοῦ κατὰ τὰ μοναστήρια ἐρρυθμισμένου ἰδιούτου βίου καὶ τῶν ὀρισμένων ἀρ/ων, ὅφ' ἃς διατελοῦσιν οἱ τὴν μοναστικὸν βίον προαιρούμενοι, καὶ αἱ δασικαὶ σχέσεις τῶν μοναχῶν ἰδιάζοντες ὑφίστανται κανόνας καὶ ὑπὸ ἐπηρεῖας τελοῦσι διατετωμένους συμφώνως ταῖς βάσεσι τοῦ μοναστηριακοῦ βίου. Ἐκ τῆς ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἐποψὴν ἐκπηγαζούσης νομικῆς τῶν μοναχῶν ὑποστάσεως οὐδὲν ἢ ἐλάχιστον ἐτροποποιήθη μετὰ τὴν τοῦ Βυζαντιανοῦ κράτους κατάλυσιν. Ἡ διοικητικὴ δ' ὁμοῦ τῶν μοναστηρίων λειτουργία ὑπεβλήθη εἰς τὰς διατυπώσεις ἃς διέγραψαν οἱ τοῦ 1802 ἐκκλησιαστικοὶ ἐν Τουρκίᾳ κανονισμοί. Τὰ μοναστήρια, ἐνοριακὰ ἢ πατριαρχικά, ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τοῦ πληρεστάτου ἀρχιερέως, ἐπαγρυπνούντος ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν συνασκουμένων πατέρων, διετρήθησαν δ' εἰς τάξεις τρεῖς κατὰ λόγον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβιούντων μοναχῶν, ὑπερβαίνοντων πάντως τοὺς 25. Ἡ διοίκησις ἐνασκειται ὑπὸ Ἡγουμένου συμπαραβρεθέντων ἐκ τῶν ὁρίων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν ποικιλλόντων, τοῦτοις δ' ἀπόκεινται ἡ διαχείρισις καὶ ἐπιμέλεια τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ἡ γούμενοι μονῶν ἐγκαταλελειμμένων δὲν δι-ορίζονται, ἀλλ' ἡ ἐντὸς τριετίας ἀνορθοῦνται αὐταὶ εἰδικὴ ἐπίστασις ἢ αἱ τυχόν πρόσδοι των εἰς ἐθνικοὺς σκοποὺς χρησιμοποιοῦνται. Τὰ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς περιουσιακῆς διαχείρισεως τῶν ἀνὰ τὸ ἐλευθερον Κράτος μοναστηρίων ἀρμοδίιοι θεομοὶ εἰδικῶς διαρρυθμισαν. Ἐκάστου μοναστηρίου προϊστάται ἡ γαυμενοσολιον τριμελὲς (Β. Δ. τῆς 8ης Ἰουλ. 1858 καὶ τῆς 12ης Φεβ.

ερευρ. 1857) ἐκ τοῦ ἡγουμένου καὶ δύο μοναχῶν διὰ φανεράς ψευδοφροσύνης ἐκλεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν μοναχῶν τριετῇ ἡ ἐξαετῇ ἀναλόγως τοῦ πλῆθους αὐτῶν θριβούντων κουράν. Το μοναστηριακὸν συμβούλιον, ἐπιμελούμενον τῶν υποθέσεων τῆς διοικουμένης ὑπ' αὐτοῦ μονῆς, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τελεῖ τοῦ ἀρμοδίου ἐπισκόπου, διαχειρίζεται δὲ τὴν ἐμπειστημένην αὐτῷ περιουσίαν κατὰ τοὺς αὐστηρῶς διαγραφόμενους ὑπὸ τῶν καταστατικῶν διαταγμάτων τύπους. Παρ' ἐκάστῳ μοναστηρίῳ τηρεῖται ἐπιμελῶς λεπτομερὲς *μοναχολόγιον*, ἡ δ' ἀπὸ μονῆς εἰς μονὴν μετὰθεσις μοναχοῦ ἐνεργεῖται μόνον τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱεράς Συνόδου μετ' ἀναφορὰν ἡτιολογημένην τοῦ ἀρμοδίου ἐπισκόπου. Μοναστήρια ἰδιωτικά (Β. Δ. 26 Ἀπριλίου 1834) δὲν ἰσχύουν εἰς τὸ ἐφεξῆς εἰμὴ ὡς ἀπλὰ εὐκτήρια καὶ ἡσυχαστήρια τοῦ ἰδιοκτητοῦ των, τὰ δ' ἢ ᾗ ὑφιστάμενα μένουσιν ἀνενοχλήτως τῷ ἀποδοδεγμένῳ ἰδιοκτήτῃ αὐτῶν. Τὰ ἐγκαταλειμμένα δὲ μοναστηριακὰ κτήματα εἰσοδεύονται (Β. Δ. τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1833) ὑπὸ τῶν ἐφόρων εἰς λογ/σμέν τοῦ δημοσίου καὶ ἐκ τῶν κτιρίων τῶν διατελευμένων μονῶν προικοδοτοῦνται οἱ δημῶν χάριν τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς παιδεύσεως (Β. Δ. 12 Ἰουνίου 1836). Τέλος δυνάμει τοῦ Β. Δ. 25 Σεπτεμβρίου 1833 ὡς ἐγκαταλειμμένα διελύθησαν 412 μοναστήρια, διετηρήθησαν 151, ἐξακατήρθησαν 3 ὡς ἐνοριακοὶ ναοὶ ἐν Ὑδρᾷ, Σπέτσαις καὶ Πόρῳ, ἀνεγνωρίσθησαν 2 ὡς ἰδιωτικά καὶ ἀφιερῶθη ὁ ἐν Τήνῳ ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς τὸ ἱερὸν προσκύνημα τῶν ἀπανταχοῦ ὁρθοδόξων.

Αἱ διατάξεις τῶν μοναστηριακῶν θεσμῶν πλὴν τῶν εἰδικῶς τοῖς μοναχοῖς ἀρμοζουσῶν διατηροῦνται καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ γυναικεῖα μοναστήρια, ὧν λειτουργοῦσιν ἐκτὸς τῶν ἐν Ἐπτανήσῳ τὸ ἐν Τήνῳ, τὸ ἐν Θήρᾳ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ τὰ ἐν Καλαβρύτοις τῆς Πεπελενίτζης καὶ Αἰγιάλειᾳ τῆς Ἀγίας Μονῆς, διαλυθεῖσιν τῶν ἐτέρων δύο μονῶν, τῆς ἐν Ἀττικῇ Καισαριανῆς καὶ τῆς ἐν Κυνουρίᾳ Μεταμορφώσεως τῆς Λουκοῦς.

Οὕτω τὰ ἀρχαῖα ἐρημητήρια εἰς ἴδια ὁργανικά σώματα μετετράπησαν καὶ ὑπὸ εἰδικῶν κλάδων δικαίου διοικοῦνται. Ἡ σύσφιγξις ὅμως τῶν κατὰ τοὺς μοναχοὺς δεσμῶν καὶ ἡ τῶν Μ. δημιουργία ὡς αὐτοδιοικήτων σωματείων νομικὰς περιβεβλημένων ἰδιοκτητῶν καὶ ἰδίων κεκτημένων περιουσίαν συνδυαζομένη πρὸς τὴν καταπίπτουσαν ὁσημέραι κοινωνικὴν τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος ἀντίληψιν, ὁλεθρίαν ἔσχε τὴν ἐπὶ τοῦ μοναστηριακοῦ συστήματος ἐπίδρασιν, αἱ δὲ μοναὶ αἱ χρησιμεύσασαι εὐτυχῇ φυτῶρια δαιμονίων τῆς Ἐκκλησίας ἡγήτορων ἐν μελέτῃ καὶ φιλοσοφίᾳ κατατρεφάντων ῥωτοδόλους δια-

νοίας, ἀποβαίνουσιν ὁσημέραι ὕλικῆς περιουσίας διαχειριστήρια, μικρὸν εἰς τὴν τοῦ πνεύματος ἐπιμέλειαν καὶ τῆς θρησκευτικῆς ιδέας τὸ κράτος συμβάλλοντα. [Νο.]

Μοναστηριακὸν ζήτημα. Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον εἶνε γνωστὴ ἡ μεταξὺ τῆς Ἀνατολικῆς ὁρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ τῆς Μολδοβλαχικῆς Κυβερνήσεως ἀναφεύσα ἐκ παλαι ἔρις περὶ τὴν δεσποτείαν τῶν ἐν Ῥωμουνίᾳ κτημάτων τῶν Ἑλληνικῶν μοναστηρίων. Ἡδὲ ἀπὸ τοῦ 17 αἰῶνος ἐνεκαίνισθησαν αἱ πρὸς τοὺς Ἀγίους τόπους δουρεαὶ μοναστηρίων καὶ κτημάτων κειμένων ἐν ταῖς παρὰ τὸν Δούναβιν ἡγεμονίαις, τὸ δ' ἐπὶ τῶν τοιοῦτων τρέπῳ παραχωρουμένων κτήσεων δικαίωμα ἰδιοκτησίας οὐδέποτε ἡμφισθητήθη ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Ἠγεμονικῶν Κυβερνήσεων. Οὐ μόνον δ' ἐμπισθῆναις εἰς αὐτὰς ἐγένετο ἐξ ἀνάγκης ποτε χώραν, ἀλλὰ καὶ προσκύριους καὶ ἐπιβεβαίωσις τοῦ ἡδὲ ἀνεγνωρισμένου δικαιώματος ἐγένετο ἐν ἔτει 1828, ὅτε ἀνακληθέντος τοῦ κατὰ τὸ 1821 ἐξωσθέντος Ἑλληνικοῦ κλήρου εἰς τὴν κατοχὴν τῶν μοναστηρίων καὶ κτημάτων αὐτοῦ ἐκουσίᾳ ἐγένετο τοῖς ἐξάρχουσιν τῶν Ἀγίων Τόπων ἡ τῶν μοναστηριακῶν κτήσεων ὑπὸ τῶν Ἠγεμονικῶν Κυβερνήσεων ἀπόδοσις καὶ λογαριασμῶν καὶ εἰσπράξεων ἐπιστροφῇ διενεργήθησαν ἐπὶ τῇ τῶν κτητορικῶν τίτλων προσαγωγῇ.

Ἐπελθούσης τῆς Ῥωσοτουρκικῆς διενέξεως καὶ καταληφθεισῶν τῶν παριστρίων Κρατῶν ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς δυνάμεως πρῶτον ἡδὲ (1831-34) διετυπώθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμοῦνων αἰτήματα περὶ ἀποκομῆς ἀπὸ τῆς γῶρας τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου καὶ ὑπεβλήθησαν παράπονα κατὰ τῶν μοναστηρίων ὡς ἀπορευόντων δὴθεν τὴν ἐξέλεγχιν καὶ μὴ προσαγόντων τοὺς κτιτορικὰς τίτλους. Καὶ τὰ μὲν περὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ Ἑλλ. κλήρου αἰτήματα οὐδαμῶς εὐμενῆς ὑποδοχῇ συνέτυχον, ἡ δὲ τῶν Μολδοβλαχικῶν σύντονος ἐμμονὴ ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν μοναστηρίων διατυπώσει μομφῶν καὶ αἰτιῶν ἐπιρρίψει ἀφορμὴν παρέσχεεν εἰς τὴν ἐν ἔτει 1831 σύστασιν Μικτῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς λύσιν τῶν διαφορῶν καὶ εἰς τὴν ἐν τοῖς ὁργανικοῖς νόμοις τῶν παραδουναβίων χωρῶν ἀναγραφῇ εἰδικῶν περὶ τῶν ξένων μοναστηρίων ὁρισμῶν. Τῆς μικτῆς δ' ὅμως ἐπιτροπῆς τὸ ἔργον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς Ῥωμουνικῆς Κυβερνήσεως ἐματαιώθη, τὸ δὲ ζήτημα ἐγένετο ἀντικείμενον μακρῶν καὶ ἀνωφελῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ῥωσσίας διαρκεσασῶν μέχρι τοῦ 1853, ὅτε μετ' ὀλίγον ἡ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου παρεμβολὴ συν τοῖς ἄλλοις ἀνατολικῶς πράγμασι καὶ τὴν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων διευθέτησιν εἰς χεῖρας τῶν Μεγάλων Δυνάμεων

περιήγαγε. Καὶ ὥτως κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1858 συνδιάσκεψιν ἐλήθη θύοις δυνάμει τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 30ης Ἰουλίου 1858 ὅπως συμβιβαστικῇ ἐπέλθῃ λύσις ἐντὸς ἔτους, εἰ δ' ἄλλως ὑπὸ διατηρῶν λυθῇ τὸ ζήτημα. Οὕχ ἦτεν ἡ τοῦ Κούζα Κυβέρνησις μετὰ παρεμβολὴν ἀναριθμητῶν προσκλήματων ἀσεβοῦσα πρὸς τὰς ἐλλημένας ὁποφάσεις καὶ τὰς δεδωμένας ἐγγυήσεις τῆς ἐπισήμου Εὐρώπης προέβη εἰς κατασχέσεις τῶν μοναστηριακῶν προσόδων τῇ 1862 καὶ μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας τῶν κτηματοδοσποτῶν καὶ τῆς Ἰψήλης Πύλης τὰς ἐντόνους παρακελεύσεις εἰς βαρύτερα προέβη κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πλήγματα, δι' ἐπανειλημμένον ἐγκυκλίων τὸ Ῥωμουνικὸν Κράτος κτήτορα καὶ κυρίαρχον τῶν μοναστηρίων καὶ κτημάτων ἀνακηρύξασα καὶ ἐξικυμένη εἰς θρασυτητα ἐπιστρέψασαν αὐτῇ νὰ ἀφαιρήσῃ τὰ τῶν μοναστηρίων χρυσοβούλλα, ἱερὰ σκεῦη, κειμήλια καὶ κτιτορικά ἔγγραφα. Ἐκτοτε τὸ Μ. ζ. εἰς ἀξείαν εἰσήλθε φάσιν καὶ ἀδιευθέτητον εἰσέτι παραμένει καίτοι αἱ ἐν Κων/πόλει τοῦ 1869 καὶ ἐν Βερολίνῳ τοῦ 1878 συνδιασκέψεις τὰ ὠμολογημένα καὶ ἀδιαμφισβήτητα τῆς Ἐκκλησίας δίκαια πολλαχῶς ἐπέκρυσαν. (Βλ. ἐπιτυχαστάτην καὶ ἐμβεβημένην μελέτην Ν. Λεβίδου «Τὰ ἐν Ῥουμανίᾳ Ἑλληνικὰ μοναστηριακὰ κτήματα»). [Νσ]

Μοναστηριακὸς κώδιξ. Βλ. Κῶδιξ μοναστηριακός.

Μοναστήριον ἡ Βιτωλία (Μπίτολ, βουλγ.). Πόλις τῆς Μακεδονίας, κειμένη εἰς τὸ ἀκρον καθύρου καὶ καταφύτου κοιλιάδος, διαρρομένης ἐκ Δ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ ποτ. Δραγόρι καὶ δύο ἐτέρων ρυάκων καὶ περιοριζομένη κύκλῳ ὑπὸ συνεχῶν ὀρέων, ἐκ Ν μὲν καὶ Δ ὑπὸ τοῦ ὄρους Περιστερί (Βαρνοῦντος), πρὸς Β δὲ ὑπὸ ὑψηλοῦ τινος καὶ φαλακροῦ ὄρους. Ὁ ποτ. Δραγόρι, ὅστις πηγάζει ἀπὸ τοῦ ὄρους Περιστερί καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἑριγῶνα, τέμνει τὴν πόλιν εἰς δύο μέρη, συγκοινωνοῦντα διὰ 10 γεφυρῶν ξυλινῶν, ὧν τινες κατὰ τὰς ἐν καιρῷ χειμῶνας πλημμύρας πολλάκις παρασύρονται. Τὸ Μ. πρὸ 50 ἐτῶν ἦτο πολίτην μόλις γνωστῇ, σήμερον δὲ εἶνε πάλιν μεγάλη ἔχουσα πληθυσμὸν 44582, ὧν 23379 Χριστιανοί, 17255 Ὀθωμανοί, 3948 Ἰουδαῖοι. Ἀπαιτίζεται δὲ ἐξ 29 συνοικιῶν, ὧν 13 χριστιανικαί, 15 θωμ. καὶ 1 Ἰουδαϊκῇ. Ἔχει 3 ναοὺς, ὧν ὁ μεγαλειότερος κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς ὁρθόδοξους, οἱ δὲ δύο ἄλλοι εἰς τοὺς σχηματικὸς βουλγάρους, 41 τεμένη, 9 συναγωγάς, 25 σχολεῖα, ἐξ ὧν 11 ἑλληνικά (γυμνάσιον ἀνεγνωρισμένον ἐν Ἑλλάδι), 6 βουλγαρικά, 3 Ῥωμουνικά κτλ. Εἶνε ἔδρα ὀρθο-

δόξου μητροπολίτου (τοῦ Πελαγονίας), πρωτεύουσα τοῦ ἑμωνύμου νομοῦ (βιλαετίου) καὶ ἔδρα τοῦ γ' στρατιωτικοῦ σώματος (ὀρδοῦ). Εἰς τὸν νομὸν τῶν Βιτωλιῶν ὑπάρχονταί 121 χωρία χριστιανικά καὶ 70 θωμουνικά, ὧν ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 52000 Ἑλλήνων (λαλούντων τὴν βουλγαρικὴν ἢ ἀλβανικὴν ἢ βλαχικὴν καὶ τινῶν μόνον τὴν ἐλληνικὴν), ἐξ ὧν 5000 εἶναι ὁπαδοὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας. 28000 Ὀθωμανοὶ καὶ 3948 Ἰουδαῖοι. Ἡ ἐτήσια παραγωγή αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 320 χιλ. κοιλὰ σίτου, 240 χιλ. κριθῆς, 400 χιλ. ἀραβοσίτου καὶ 240 χιλ. βρύζης. Πρὸς τοῦτοις ὑπάρχουσι σιδηρογραῖα, ὀλοποιεῖα, βυρσοδεφεῖα, σχοινοποιεῖα, ὑφαντουργεῖα ταπήτων, χονδρῶν σάκκων, μαλακῶν σκεπασμάτων κτλ. — Τὸ Μ. ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἡράκλειαν, πρωτεύουσαν τῆς Λυγκηστίδος, τὴν μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ μακεδονικοῦ κράτους Πελαγονίαν κληθεῖσαν. Τὰ ἐρείπια αὐτῆς κεῖνται 2 χιλιόμετρα πρὸς Ν τῶν Βιτωλιῶν εἰς τὸ τελευταῖον ἀκρον ἐπιμήκους καὶ ὑψηλοῦ γηλόφου παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Βαρνοῦντος.

Μοναστήριον (Münster) Πρωτεύουσα τοῦ ἑμωνύμου νομοῦ τῆς Πρωσίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βεστφαλίζ, ἔδρα ἐπισκόπου καὶ τῶν ἀρχῶν, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἄα, παραποτάμου τοῦ Ἑμς. Εἶνε ὠραία πόλις μετὰ πολλῶν ἀρχαιοσπεπῶν οἰκοδομημάτων. Ἔχει δὲ 49340 κατ., ὠραίαν μητρόπολιν μετὰ καλῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, ὡς καὶ ἄλλους γοθικοὺς ναοὺς (τοῦ ἁγ. Λαμβέρτου, τῆς Παναγίας, τοῦ Λουδγέρου κλ.), λαμπρὴν γοθικὴν δημογραφικὴν κλ. Τὰ παλαιὰ ὀχυρώματα μετετέλθθησαν εἰς περιπάτους, ἐπὶ δὲ τοῦ φρουρίου ἐκτίσθη τὸ μέγαρον τοῦ ἐπισκόπου. Ἔχει καὶ ἀκαδημίαν (φιλοσοφ. καὶ φιλολογ. σχολήν, μετὰ 384 φοιτητῶν τῇ 1892), ἱεροσπουδαστήριον, διδασκαλεῖα κλ. Ἡ βιομηχανία παράγει μάλλινα ὑάσματα καὶ χαρτὴν. Ἡ πόλις ἀνεπτύχθη ἐκ μοναστηρίου ὅπερ ἔδωκε Κάρολος ὁ μέγας τῇ ἐπισκόπῳ τῶν Σαξόνων Λουδγέρῳ 802 ὡς διαμονήν, περιῆλθε δὲ ταχέως εἰς ἀκμὴν διὰ τοῦ ἐμπορίου· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 14' αἰῶνος κατεσπαράσσετο δι' ἐμφυλίων ἐρίδων καὶ ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως ἐγένετο ἡ παλαίστρα τῶν παρεκτροπῶν τῶν Ἀναβαπτιστῶν. Τῇ 1648 (11/24 Ὀκτ.) ἐκλείσθη ἐνταῦθα ἡ περίφημος συνθήκη (λεγ. Βεστφαλικῇ), δι' ἧς ἐτέθη τέρμα εἰς τὸν Τριακονταετῆ πόλεμον. Ἄλλοτε τὸ Μ. ὑπῆρξε πρωτεύουσα πριγκιπάτου (Hochstift), ἔχοντος ἐμβαδ. 9900 τχμ. καὶ ἀνήκοντος ὡς τιμαρίου εἰς τοὺς ἐπισκόπους· ἐξελεγχέσθη δὲ τοῦτο τῇ 1803 καὶ μέρος αὐτοῦ ἡνώθη μετὰ τῆς Πρωσίας, ἥτις πάλιν ἐσχματίσεν ἐκ τούτου εἰδικὸν πριγκι-

πατον. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ νῦν νομοῦ Μ., ἔχοντες ἐμβ. 7252 τχμ. καὶ 536241 κατ. [Μ.Σ.]

Μόναχαν (Monaghan). Κερμητεία τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Ὀλστερ, ἔχουσα ἐμβ. 1294 τχμ. καὶ 86206 κατ. (1891). Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι γεωργία, κτηνοτροφία καὶ βιομηχανία λινῶν υφασμάτων· ἔλλει- πούσης δὲ ξυλείας καίουσιν τύφην. Ἡ ἐρμῶ- νυμος πρωτεύουσα (2938 κατ.) κεῖται ἐπὶ τῆς διώρυγος Ὀλστερ. [Μ.Σ.]

Μόναχον. 1) Monacho, μικρὰ ἀνεξάρτητος ἡγεμονία, ἐπὶ τῆς λιγυστικῆς παραλίας τῆς Μεσογείου, περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῶν Παραθαλασσί-ων Ἀλπεων. Ἐχει ἐμβ. 21.6 τχμ. καὶ 13304 κατ. (1888) καὶ εἶνε ἀπόλυτος κληρονομικὴ μοναρχία. Ὁ ἡγεμὼν ἔχει περὶ αὐτὴν συμβούλιον 5 μελῶν καὶ Γενικὸν δικι- κητὴν. Κύρια προϊόντα εἶναι ἐσπεριδοειδῆ, ἔλαιον, ἀρώματα, πνευματώδη ποτὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἀγέμια. Ἡ πόλις Μ. κεῖ- ται οὐ μακρὸν τῆς Νικαίας ἐπὶ προσβολῆς τῆς ἀκτῆς ἐν μέσῳ σφριγώσης χλωρίδος, εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 3292 κατ., ωραιότατον ἀνάκτορον, μητρόπολιν, περιπά- τους, θαλάσσια λευτρά κλ. Ἐνεκα τοῦ γλυ- κουτάτου κλίματος ἐπισκέπτονται αὐτὴν πολ- λοὶ ξένοι. Εἰς τὸ πριγκιπάτον Μ. ἀνήκει καὶ τὸ 2 χμ. πρὸς Α Μ ο ν τ ε κ ἄ ρ λ ο, πε- ριέχοντες διὰ τὸ ἐκεῖ ἱδρυμα τυγχρῶν παι- γνιδίων.

— 2) München, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαυα- ρίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰζαρ ἐν ζευγύουσι τρεῖς γέφυραι, ἐν εὐρείᾳ πεδιάδι. Ἐχει 349024 κατ. (1890) καὶ διαιρεῖται εἰς 19 τμήματα ὧν 14 (τὸ κυρίως Μ.) κεῖνται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς. τὰ δὲ λοιπὰ (πρὸς ἀστεία) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. Ἡ πόλις κυρίως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν βασιλέων Λου- δοβίκου Α' καὶ Μαξιμιλιανοῦ Β' ἐκοσμήθη διὰ πλείστον λαμπρῶν οἰκοδομημάτων καὶ μεγάλων πλατειῶν μετὰ τῶν ἀνδριάντων περιρρέμων ἀνδρῶν. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπου- σιν ὁ γοθικὸς τῆς Παναγίας (μητρόπολις) 1468-88 οἰκοδομηθεῖς, ὁ τοῦ ἁγ. Μιχαήλ (τῆς Αὐλῆς) ἐν ρυθμῷ τῆς ἀναγεννήσεως οἰκοδρ. κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, ὁ τῶν Τεατί- νων, μετὰ τῶν τάφων τῆς βασιλ. οἰκογε- νείας, τὸ παρεκκλήσιον τῶν Ἀγίων Πάντων (1837), ἡ λαμπροτάτη βασιλικὴ (1835-50), ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Λουδοβίκου (1830-44) κἄ. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἔργων τῆς ἀρχιτεκτονι- κῆς ἀναφέρμεν μόνον τὰ κυριώτερα· τὸ ἀνάκτορον, ὅπερ διηρύνθη 1826-42 διὰ τοῦ περιφήμου ἀρχιτέκτονος Κλέντε, κεῖται δὲ παρὰ τὸν βασιλικὸν κήπον εἰς ὃν εἰσέρχεται τις διὰ στοὰς κοσμουμένης διὰ λαμπρῶν τοι- χεργαφῶν· τὸ βασιλικὸν καὶ ἐθνικὸν θέα- τρον, τὸ μέγαρον τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκθε- σσεως, τὸ ὁάλιον μέγαρον, τὸ Μαξιμιλιάν- νειον, τὸ μέγαρον Λούχτεμπεργ (μετὰ πολυ- τίμου πινακοθήκης) καὶ τὸ μέγαρον τῶν Βι- τελοβάχων, τὸ νέον διοικητήριον καὶ τὸ Ἐθνι- κὸν μουσεῖον, ἡ ἐπινίκιος πύλη (1844-50), τὰ προπύλαια (ἐν ἑλλην. ρυθμῷ, 1854· 2), ἡ στοὰ τῶν στρατηγῶν, ἡ στοὰ τῆς δόξης (ἐν δωρικῷ ρυθμῷ, 1843-53) μετὰ τοῦ κο- λοσσαίου ἀγάλματος τῆς Βαυαρίας (19 μ. ὕψους), τὸ παλαιὸν καὶ τὸ νέον (γοθικόν) δημαρχεῖον. Οὐχὶ ὀλιγώτερον ἐξέχουσι τὰ κτίρια ὅπερ περιέχουσι τὰς πλουσιωτάτας καὶ πολυτιμωτάτας συλλογὰς ἔργων τῆς τέ- χνης, ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν (ἐν ἡ ἐκτὸς ἄλλων καὶ τὸ ἀρχεῖον), ἡ Ἐθν. βι- βλιοθήκη (ἐν ρυθμῷ τῆς Φλωρεντίας, περιέ- χουσα 950 χιλ. τόμους καὶ 25 χιλ. χειρό- γραφα ἐν 77 αἰθούσαις), τὸ πανεπιστήμιον (μετὰ περ. 3300 φοιτητῶν), τὸ πολυτεχνεῖον, ἡ γλυπτοθήκη (οἰκοδρ. 1816-30 ἐν ἑλλην. ρυθμῷ), ἥτις περιέχει ὁμοαὐτὸν ἀρχαίων γλυπτικῶν ἔργων (Ἀπέλλωνα τῆς Τεγέας, τὰ τῆς Αἰγίνης κἄ.), αἱ δύο πινακοθήκαι, ὧν ἡ μὲν παλαιὰ περιέχει τὰ ἔργα παλαιο- τέρων καλλιτεχνῶν καὶ χαλκογραφήματα, ἡ δὲ νέα ἔργα ἐκ τοῦ 19' αἰῶνος, τὸ μου- σεῖον μετὰ μοναδικῆς συλλογῆς διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πλεῖστα ἄλλα. Ἐκτὸς τῶν ἡδὴ μνημονευθέντων ἱδρυμάτων τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχουσι στρα- τιωτικὴ ἀκαδημία καὶ σχολή, διδασκαλεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, σχολαί τῶν τεχνῶν κλ., ὠδεῖον, κτηνιατρικὴ σχολή, ὧς καὶ πλεῖστα ἐπιστημονικὰ καὶ ἄλλα ἑταιρίαι. Τὸ Μ. φημιζέται ὡς κέντρον τῆς καλλιτεχνικῆς βιομηχανίας, π. χ. τῆς υφλογραφίας καὶ σι- δηροπλαστικῆς, ἀμάρξαι δὲ καὶ ἡ βιομηχα- νία ὀπτικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐργαλείων καὶ ὥρολογίων, ἡ χρυσοχοία, φωτογραφία καὶ ξυλογραφία, ὧς καὶ πρὸ πάντων ἡ μη- χανουργία καὶ ἡ ζωοποιία (ἥτις παράγει κατ' ἔτος 2.5 ἑκατομμ. ἑκατολίτρων), ἡ ὀπλοποιία κτλ. Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἐορ- τάζεται ἐνταῦθα καὶ περίφημος γεωργικὴ πα- νήγυρις, ἐπὶ τοῦ λεγομ. λειμῶνος τῆς Θηρεσίας πρὸ τοῦ ἀνω μνημονευθέντος ἀγάλματος τῆς Βαυαρίας. Τὸ Μ. ὡς πόλις ἀνεπύχθη ἀπὸ τοῦ 1158 ἐπὶ Ἰβρικοῦ τοῦ Λέοντος καὶ ἐγένε- νετο ἀπὸ τοῦ 1255 ἔδρα τῶν δουκῶν τῆς Βαυαρίας. Κατὰ τὸν 15' αἰῶνα ὁ δευτὸς Ἀλ- βρέχτος ἔθετε τὸν πυρῆνα τῶν μεγάλων συλ- λογῶν ἔργων τῆς τέχνης. Μεγάλας ζημίας ὑπέστη ἡ πόλις ἐπὶ τοῦ Τριακονταετοῦς πο- λέμου τῷ 1634 συνεπείᾳ τῆς ἐν αὐτῇ δια- μονῆς τῶν ξένων στρατευμάτων ἐξεργάγῃ λοιμός, ὅστις ἀφῆρπασε 15 χιλ. ἀνθρώπους. Ἐπὶ Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Γ' ἱδρύθη 1759 ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τῇ δὲ 1808 ἡ Ἀκαδημία τῶν ὥραιων τεχνῶν. Οἱ κατοπίν

Βασιλείς της Βαυαρίας κατέστησαν τὴν πρωτεύουσάν ἐν τῶν σπουδαιότερων κέντρων τῆς ἐπιστήμης (1826 μετ' ἐξέλιξεν τὸ πανεπιστήμιον ἀπὸ τοῦ Λανδσεχούτ εἰς Μ.) καὶ τῆς καλλιτεχνίας εἰς ὅλους τοὺς κλάδους αὐτῶν.

Μονδεμαρσάν (Mont-de-Marsan). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (5315.6 τχμ. μετὰ 199 056 κατ.) τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Λανδ καὶ συγχρόνως πρωτεύουσα τούτου. κειμένη ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ποταμῶν Δουζ καὶ Μιδού. ἔχει 8713 κατ., λύνειν, διδασκαλεῖον θηλέων, βιομηχανίαν ἐλαίου, ἐριούχων, κηροῦ καὶ ἐμπορίων. [Μ.Σ.]

Μονδιδιέ (Montdidier). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (916 τχμ. μετὰ 63 065 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Σέρμη, ἔχουσα 4 617 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίων.

Μονδοβί (Mondovi). Ὀχυρωμένη πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχ. Κονέου. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 8738 κατ., ἀνάκτορον, μητρόπολιν, τεχνικὴν σχολήν, βιομηχανίαν μεταξῆς καὶ βάμβακος καὶ σημαντικὴν ἐμπορίαν. [Μ.Σ.]

Μονδονέδο (Mondonedo). Πρωτεύουσα περιφέρειας καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ ἰσπανικῇ ἐπαρχίᾳ Λεόνου, ἔχουσα 10 391 κατ. (1887), μητρόπολιν, βιομηχανίαν λιγνῶν ὑψασμάτων καὶ κεραμευτικὴν. [Μ.Σ.]

Μόνδσε (Mondsee). Ὁραία λίμνη τῆς Σαλτσοβουργικῆς χώρας (Αὐστρίας), ἔχουσα ἐπιφάνειαν 14.4 τχμ. καὶ περιβαλλομένη ὑπὸ γροφικῶν ὄρεων. Ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκρᾶς αὐτῆς κεῖται ἑρμῶνυμος κωμόπολις (1590 κ.)

Μονεμβασία. Πρωτεύουσα τοῦ ἑνωμένου δῆμου ὑπαγομένου εἰς τὴν τέως ἐπαρχίαν Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς. Κεῖται 6 ὥρας ΝΑ τῶν Μεσάων ἐπὶ νησιδὸς σχήματος ἀπίου, ἧτις ἔχει 2 μίλια περίπου περιμετρον καὶ συνδέεται πρὸς τὴν ξηρὰν διὰ γεφύρας 150 μέτρων μήκους, στηριζομένης ἐπὶ 14 ἀψίδων. Ἡ γεφύρα αὕτη εἶνε ἡ μόνη εἰσόδος εἰς τὴν Μ., ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς (μὲν ἑμβασία). Κατὰ τὸ μέσον τῆς νήσου ὑψοῦται ὀγκώδης καὶ σχεδὸν πανταχόθεν ἀπότομος βράχος, ἐφ' οὗ κεῖται τὸ περὶ ὠκυμνον φρούριον. Κατὰ δὲ τὴν Α πλευρὰν τοῦ βράχου εἶνε ἐκτισμένη ἡ πόλις ἀμφιθεατρικῶς, περιβεβλημένη ὑπὸ τειχῶν. Εἶνε ἐντελῶς ἀνυδρὸς, ὑδρευομένη ἐξ ὑδάτων ἐμδρίμων, ἀλίμενος καὶ εὐπρόσβατος. Ὁ ἐν τῇ ἱστορίᾳ μνημονευόμενος λιμὴν τῆς Μονεμβασίας εἶνε ὁ τῆς Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς, κείμενος πρὸς Β τῆς Μ. εἰς ἀπόστασιν 4—5 μιλίων καὶ παρὰ τὰ εἰρήνια τῆς ἑρμῶνυμου ἀρχαίας πόλεως. Ἡ Μ. εἰκάζεται ὅτι συνωκίσθη κατὰ τὴν Ε' αἰῶνα μ. Χ. Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ μνημονεύεται περὶ τὰ τέλη τοῦ 5' αἰῶνος ἐπὶ αὐτοκράτορος Μαυρικίου ὡς χω-

ρισθεῖσα τότε ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Κορίνθου καὶ προεβασθεῖσα εἰς μητρόπολιν ἀνεξάρτητον. Κατὰ τὸ 1292 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ἐξέδωκε χρυσόβουλλον δι' οὗ ἐπεβέβαιε τὴν δικαιοδοσίαν τῆς μητροπόλεως ταύτης ἐπὶ τοῦ νῦν νομοῦ. Μαντινείας καὶ Μεσσηνίας καὶ τῆς ἐπαρχίας Κυνουρίας. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σώζεται περίφημος ναὸς βυζαντιανοῦ ρυθμοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑλ. κ. ο. μ. ε. ν. ο. υ. Χριστοῦ, κτισθεὶς κατὰ τὸν 14' αἰῶνα. Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐκυρίευσεν αὐτὴν μετὰ τριετῇ πολιορκίᾳ ὁ Γουλιέλμος Βιλλαρδουίνος ὑπὴρχθη δὲ ἀλληλοδιαδόχως εἰς ὠμαῶν τὸν Παλαιολόγον, τὸν Πάπαν, Ἐνετούς καὶ Τούρκους μέχρι τοῦ 1822, ὅτε ἀποκλεισθεῖσα ἐκ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῆς Μπουμπουλίνας καὶ κατὰ ξηρὰν ὑπὸ τοῦ Γ. Κατακουζηνοῦ παρεδόθη τῇ 3ῃ Αὐγούστου. Ἡ νῆσος τῆς Μ. φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ ἀρχαῖον ἀκρωτήριον Μινιώα, οὗτινος τὰ θαλάσσια ὕδατα κατέκλυσαν τὸν μικρὸν ἰσθμὸν σχηματίζοντα οὕτω νῆστον. Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἡ Μ. ἦτο σπουδαιοτάκη πόλις· ἀλλ' ἤδη κατέστη μικρὰ ἀριθμοῦσα 520 κατοίκους. Προϊόντα εἶναι: δημ. καρποί, ὀπώραι, βάμβαξ, κρίμμινα, σῖκα καὶ ἔλαιον, λεμόνια, πορτοκάλια, μῆλα, ἀπιδία, οἶνος. Ἀπ' αὐτῆς ἐπεκλήθη διὰ παραφθορᾶς τοῦ ὀνόματος ὁ Μαλδασίας οἶνος (Malvasia, Malvoisie), ὁ ἄλλοτε ἐν τοῖς πέριξ, εἰς τὰς Α ἀκτᾶς τῆς Πελοποννήσου, παραγόμενος καὶ κατὰ τὸν μεσαίωνα λίαν ἐκτιμώμενος· ἀπ' αὐτοῦ δὲ τὸ ὄνομα μετέπασεν ἐν γένει εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν οἶνων, οἷους παράγουσιν ἡ Ὠθήρα καὶ ἄλλαι ἑλλ. νῆσοι, ἡ Κύπρος, αἱ Ἀζόραι, ἡ Σαρδηνία, ἡ Σικελία, ἡ Προδνηγία κλ. Εἶνε οἶνος ἐρυθρός, γλυκὺς, ἰδιαίτερον ἔχων γεῦσιν καὶ ἄρωμα. — Εἰς τὸν δῆμον Μ. ὑτάγονται 24 χωρία, ἐξ ὧν μόνον ἡ πρωτεύουσα καὶ τὰ Βελιαῖς, Δαυμονία καὶ Ἐλίκια ἔχουσι πλεόν ἢ 300 κατ. Ἐν ὅλῳ δὲ δῆμος ἔχει 4498 κατ., ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς τῆς Λακωνίας. [Α.Α.]

Μόνζ (Gaspard Monge). Γάλλος μαθηματικὸς καὶ φυσικὸς, γένν. 1746 ἐν Βιόν. Ἐπιποῦδασεν ἐν Λυών, ὅπου ἐγένετο τῷ 1762 διδασκαλός, μετετέθη δὲ εἰς τὰς ἐπὶ τῇ σχολῇ τοῦ πυρίοικου ἐν Μεζιέρ καὶ διορίσθη 19ῆτης καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν καὶ ὑστερον τῆς φυσικῆς. Γενόμενος τῷ 1780 μέλος τῆς Ἀκαδημίας διορίσθη καθηγητῆς τῆς ὑδροδυναμικῆς ἐν Παρισίοις, ἐδέχθη δὲ κατ' Αὐγούστου 1792 τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Ναυτικῶν καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θανάτωσιν Λουδοβίκου τοῦ 15'. Μετὰ τινὰς μῆνας παρατηθεὶς ἀνέλαβε τὴν γενικὴν διύθυνσιν τῶν ὀπλοποιεῶν καὶ πυριτιδοποιεῶν τῆς Δημοκρατίας. Τῷ 1794 ἔβριστο τὸ Πόλυτεχνεῖον, ἐν τῷ ἐποικί ἀνέλαβε καὶ τὴν διδα-

σκαλίαν τῶν μαθηματικῶν. Κληθεὶς εἶτα ὑπὲρ τοῦ Ναπολέοντος εἰς Αἴγυπτον, ἐγένετο διευθυντὴς τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀνακάλυψε καὶ τὴν θεωρίαν τοῦ κατοπτρισμοῦ τοῦ ἀέρος. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀποκαταστάσεως τῶν Βουρβόνων ἐστερήθη τὰς θέσεις του, ἀπέθανε δὲ τῷ 1828. Ἐκτὸς πολλῶν ἀνακαλύψεων ἐφημέισθη κυρίως ὡς ἐφευρέτης τῆς περιγραφικῆς γεωμετρίας, περὶ ἧς ὡς καὶ περὶ τῆς στατικῆς κλ. ἐδημοσίευσε σπουδαία συγγράμματα. [B.E.]

Μονή. Χωρ. τῆς Νάξου ὑπαγόμενον εἰς τὴν δῆμον Τραγαίας καὶ ἀπέχον ἀπὸ Χαλκίδος 4 1/2. Κάτ. 343.

Μονήρη. Βλ. Μονάδες.

Μονίτορες καλοῦνται οἰκογένειά τις τῶν Σαυριδῶν ἐρπετῶν, ἧς τὰ γένη εὗρηται ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ, ἔχοντα τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ σμικροτάτων φολιδῶν καὶ τὴν γλῶσσαν κατὰ τὴν βάσιν περιβεβλημένην ὑπὸ δερματίνου ἐλύτρου. Γνωστότατος εἶνε *Μονίτωρ* ἢ *Βάρανος* ὁ Αἰγυπτιακός, ὁ τρώγων τὰ ὡὰ καὶ τὰ μικρὰ τῶν κροκοδείλων. [Φ.Ι.]

Μονίτωρ ἐκλήθη παράδοξόν τι πολεμικὸν ἀνιπλόειον κατασκευασθὲν τῷ 1861, μετὰ τὴν ἐκκρήσιν τοῦ ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ ἐμφυλίου πολέμου, ὑπὸ τῶν Βορείων Πολιτειῶν δια τοῦ μηχανικοῦ Ἑρίξον. Ἐστερείτο ἰσθμῶν, ἐξεῖχε δὲ ὀλίγον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἔφερεν ἐπὶ ὀλίγον ὑψηλοῦ πύργου δύο βαρέα τηλεβόλα· εὐδοκίμησαν δὲ μεγάλως ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς πάντα τὰ κατὰ μνήσιν αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ναυτικῶν δυνάμεων κατασκευασθέντα πλοία, ἅτινα ὁμοῦς ἐξηλεγχθησαν πάντοτε κατώτερα τῶν κοινῶν θωρηκτῶν.

Μονλυσὼν (Montluçon). Πρωτεύουσα τῆς περιφέρειας Μ. (2106 τχμ. μετὰ 140 774 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἀλλιέ, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Σέρ. ἔχει 24 911 κατ. (1891) ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς ἀλλοτε ὠχυρωμένης καὶ ὑψηλᾶς κειμένης παλαιᾶς πόλεως καὶ τῆς καλῶς ἐκτισμένης νέας πόλεως, ἧς εἶνε καὶ ἔδρα ἀγκυραγωγῆς βιομηχανίας σιδήρου, ὑέλου καὶ κατόπτρων, λινῶν ὑφασμάτων, χημικῶν προϊόντων κλ. [M.E.]

Μόνμωθ (Monmouth). Μία τῶν Δ κομητειῶν τῆς Ἀγγλίας, Δ τῆς Οὐαλίας, ἔχουσα ἐμβ. 1498 τχμ. καὶ 252 703 κατ. (1891), πεπληρωμένη δὲ διὰ τραχέων ὄρεινῶν μερῶν, γραφικῶν κοιλάδων καὶ εὐφώρων πεδιάδων. Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκμαῖζουσιν λίαν, κύριος ὅμως πλοῦτος τῆς χώρας εἶναι τὰ ὄρυγεα λιθανθράκων καὶ σιδήρου, δι' ὧν ἀνεπτύχθη σπουδαία βιομηχανία. Ἡ

πρωτεύουσα Μ., 37 χμ. Β τοῦ Βρίστολ, ἔχει 5470 κατ. [M.E.]

Μόνμωθ (James δούξ Monmouth), γενν. 1649 ἐν Ρότερδαμ, νέθος υἱὸς Καρόλου Β' τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Δουκίας Walter. Τυχὼν καλίστης παιδείσεως ἀνυψώθη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας εἰς δούκα Μ. καὶ ἀρχιστράτηγον ἐν Σκωτίᾳ, ὅπου ἐγένετο ὁ σπουδαῖος ἀντίπαλος τοῦ Ἰακώβου, ὑποψηφίου διαδόχου τοῦ Καρόλου. Ἐνεκα τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς καλλονῆς του ὑπῆρξε δημοφιλέστατος. Ὅτε ἀπέτυχον τὰ κατὰ τοῦ Ἰακώβου κινήματα, κατέφυγε παρὰ Γουλιέλμον τῆς Ὁράνης εἰς Ὀλλανδίαν καὶ ἀπεπειράθη μετὰ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Ἰακώβου (Β') νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τοῦ θρόνου διὰ τῶν ὅπλων (1685). Καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν, ἀποβιβασθεὶς ἐν Lyme, εὗρεν ὁπαδοὺς, σφετερισθεὶς ὁμοῦς τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως προεγράφη ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἡττήθη δὲ παρὰ τὸ Sedgemoor καὶ συλληφθεὶς ἀπεκεφαλίσθη (5/15 Ἰουλ. 1685). [B.E.]

Μοννιέ (Monnier). 1) Ἑρρίκος Μ., Γάλλος συγγραφεὺς καὶ ἱστογράφος, γενν. 1799 ἐν Παρίσι. Διετέλεσεν ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης, ἐγένετο δὲ γνωστὸς διὰ τὰς εὐφυστάτας γελοιογραφίας του. Τὴν φήμην του ἱδρυσεν ἡ *Scènes populaires dessinées à la plume* (1830), ἐν τῇ ὅποιᾳ εὐρίσκονται ἤδη τὰ ἐκ τοτε στερεότυπα καταστάνα πρόσωπα τοῦ σχολαστικοῦ γραμματοδιδασκάλου Joseph Prudhomme καὶ τῆς φλυαροῦ θυρωροῦ Madame Gibou. Τὴν συλλογὴν ταύτην συνεπλήρωσε κατόπιν διὰ νέων σκηνῶν ἐκ τοῦ βίου τῆς μεσαιᾶς καὶ κατωτέρας τάξεως. Τινὰς τῶν κωμικῶν του τύπων μετέφερεν ὁ Μ. καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, κυρίως ἐν ταῖς κωμωδίαις Grandeur et décadence de Joseph Prudhomme (1852) καὶ Joseph Prudhomme, chef de brigands (1860), μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας. Ἀπέθανε δὲ 1877 ἐν Παρίσι. — 2) Μάρκος Μ., Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1827 ἐν Φλωρεντίᾳ, ζήσας πολλὰ ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ, εἶτα δὲ διατελέσας καθηγητὴς τῆς γραμματολογίας ἐν Γενεύῃ, ὅπου ἀπέθανε 1885. Ἐδημοσίευσεν πολιτικὰς διατριβὰς, περὶ Γαριβάλδου, τῆς ληστείας ἐν Ἰταλίᾳ, τῆς Καμάρρας, λαμπρὰν μετάφρασιν τοῦ Φαύστου τοῦ Γκαίτε, ποιήματα, κωμωδίας κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Γότση, διηγήματα, ἱστορικὰ ἔργα ὡς *Le protestantisme en France* (1854) καὶ τὸ πνευματώδες περὶ θεάτρου *Les aïeux de Figaro* (1868), περὶ Ἀναγεννήσεως καὶ Μεταρρυθμίσεως κλ.

Μονογαμία. Βλ. Πολυγαμία.

Μονόγραμμα. Γραφικὴ παράστασις ἐν ᾗ δι' ἐνὸς στοιχείου πλείονων ἢ καὶ διαπεπλεγμένων ἀλλήλοις, ἢ καὶ μόνου σημεί-

ου κλ. δηλοῦται τὸ ὄνομα καὶ ὁ τίτλος προσωπευ τινός. Ἀπαντῶν ἤδη ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαίεττι εύρίσκεται πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν νομισμάτων, περιῆλθε δὲ ὕστερον εἰς γενικὴν χρῆσιν ἐν νομισμασί τε καὶ ἐγγράφοις, μέχρις οὗτο ἀπὸ τοῦ IB' αἰῶνος τοῦλάχιστον ἐν ἐπισήμοις ἐγγράφοις κατηγορήθη κατ' ὀλίγον. Ἡ γνώσις τῶν μεσαιωνικῶν M. ἀποτελεῖ σπουδαῖον μέρος τῆς διπλωματικῆς (βλ. λ.). Ἐν τοῖς ὕστερον ἡ λέξις M. μετηνέχθη εἰς τὰ σημεῖα τῶν καλλιτεχνῶν, δι' ὧν συνειθίζον αὐτὴν να σημειώσι τὰ ἔργα τῶν ὡς γνήσια αὐτῶν. Τὴν σήμερον ἡ χρῆσις τῶν M. πρὸς σήμανσιν τῶν ἀσπρορροχῶν ἐπιστολῶν κλ. εἶνε γενικωτάτη.

Μονογραφία καλεῖται σύγγραμμα πραγματευόμενον κεφάλαιόν τι οἰαζόηποτε ἐπιστήμης ὡς αὐτοτελὲς ἀντικείμενον. Οὕτως εἰδικὰ ἔργα περὶ τῆς λύσεως τοῦ κυνὸς ἢ περὶ τοῦ σοφοκλείου δράματος εἶναι M. ἀναγόμενα ἢ μὲν εἰς τὴν κυνιαντρικὴν, ἢ δὲ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γραμματολογίαν.

Μονοδένδρι. Χωρίον τοῦ δῆμ. υ Πατρῶν, ἔχον 255 κατ. [M.Σ.]

Μονοδένδρι. Κώμη τοῦ ἐν Ἡπειρῷ Ζαγερίου, κειμένη 1 ὥρ. ΒΑ τῶν Ἄνω Σουδων, μετὰ 106 οἰκίων καὶ 700 κατοικῶν. Κεῖται ἐπὶ κεκλιμένου ἐπιπέδου ἐν θέσει περιβαλλομένη πανταχόθεν ὑπὸ δένδρων.

Μονόδους μόνος κερως καλεῖται ζῶν ἐκ τῶν κητώδων, εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν δελφίνων ἀνήκον καὶ μόνον ἐν τῷ Βορ. παγωμένῳ ὠκεανῷ εύρισκόμενον, μήκους μέχρι 6 μ. καὶ χρώματος λευκοῦ μετὰ φατῶν κηλίδων, ἀνευ βαχιαίων πτερυγίων. Τὸ ζῶον τοῦτο φέρει ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀνω σιαγόνης δύο μόνον ὀδόντας, ὧν ἐπὶ τοῦ ἄρρενος ὁ μὲν (συνήθως 6 δεξιῶς) ὑποκλείπμενος ἐν τῇ διαπλάτει του μένει ὑποτυπώδης, ὁ δὲ ἄλλος αὐξανόμενος ἐλικοειδῶς μέχρι 3 μ. προέχει τοῦ στόματος δξύτατος, ἀποτελῶν τρομερὸν ὅπλον ἐκ σκληροτάτου ἐλεφαντόδοντος. Οἱ M. ζῶσι κατ' ἀγέλας, διώκονται δὲ ὑπὸ τῶν Ἐσχιμῶν διὰ τὸ τοῦς χαυλιόδοντας καὶ τὸ εύγευστον κρέας τῶν. [Φ.Ι.]

Μονόδρυ. Χωρ. τῆς Εὐδοίας τοῦ δῆμ. Αὐλῶνος, κείμενον πρὸς Β τοῦ Αὐλωναρίου ὥρ. 1. Κάτ. 440.

Μονοθελῆται. ἐκαλοῦντο οἱ ὁπαδοὶ χριστιανικῆς αἵρέσεως, καθ' ἣν ὁ Χριστὸς εἶχε μὲν ἀνθρωπίνην τε καὶ θεϊαν φύσιν, ἀλλ' ὡς συνηνωμέναν τούτων εἶν ἐν προσωπῶν εἶχε μίαν μόνην θέλησιν καὶ ἐνέργειαν, τὴν θεϊαν, ὅρ' ἥς ἀπερροφήθη ἡ ἀνθρωπίνη. Ἡ τοιαύτη αἵρεσις ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἀνατολῇ συνεπεία τῆς ἀποπείρας, ἣν ἐποίησε τῷ 638 ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, νὰ προσλάβῃ συμβεβητικῶς τοῦς μονοφυσιτας

(βλ. λ.) εἰς τὴν ὁρθοδοξίαν, καθιστῶν παρὰδεκτὸν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐτέλεσε τὰ ἔργα του δι' ἐνέργειας τινὸς ἀναμίκτου, θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἐν ταύτῃ κατὰ τῆς τοιαύτης δοξασίας ἐξηγήθησαν Σωφρόνιος ὁ Ἱερουσόλυμων καὶ ὁ Ρώμης Ἰωάννης Δ' κλ., Δυοθελῆται ἐπικληθέντες, καθ' οὓς ὁ Χριστὸς εἶχε τὰς δύο θελήσεις διακεκριμένας. Τὴν ἀρξαμένην τότε ἐκκλησιαστικὴν ἐρίδα μάτην προσεπάθησε νὰ καταστείλῃ ὁ Ἡράκλειος διὰ τῆς «Ἐκθέσεως» αὐτοῦ (638) καὶ Κώνστας ὁ Β' διὰ τοῦ «Τύπου», διέλυσε δὲ δριττικῶς ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σ' οἰκουμένη συνόδος (680), θεσπίσασα ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε δύο θελήσεις, θεϊαν τε καὶ ἀνθρωπίνην, διακεκριμένας μὲν, ἀλλὰ μὴ ἀνταγωνιζόμενας. Ἐκ τῶν λειψάνων τῶν M. ἐμμορφώθησαν οἱ Μαρωνῖται. [Ι.Θ.]

Μόνονικα καλοῦνται τὰ φυτὰ τὰ φέροντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κορμοῦ ἀνθὴ ἀλλὰ μὲν ἄρρενα, ἀλλὰ δὲ θήλεα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ διόικα, τὰ φέροντα ἐπὶ ἀλλων μὲν κορυμῶν ἀνθὴ ἄρρενα, ἐπὶ ἀλλων δὲ θήλεα. Ἡ 21η κλάσις τοῦ Λινναϊκοῦ συστήματος περιλαμβάνει ἅπαντα τὰ M. φανερόγαμα φυτὰ, ἡ δὲ 22α τὰ δίικα καὶ ἡ 23η τὰ ἐμφαινόμενα πολυγαμία ν ἦτοι τὰ φέροντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ μετὰ τῶν χωριστοῦ γένους ἀνθέων καὶ ἀνθὴ ἄρρενοθήλεα. Αἱ τρεῖς δ' αὐταὶ κλάσεις ἀπαρτιζοῦσι τὴν ἑτέραν τῶν ὑποδιαίρέσεων τῶν φανερογᾶμων. τὴν φέρουσιν ἀνθὴ δίικινα (περὶ ὧν βλ. Μονόκλινα). [Φ.Ι.]

Μονοκαρυά. Χωρ. τῆς Εὐδοίας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Τελεθρίων καὶ κείμενον 1/2 ὥρ. πρὸς Α τῶν Καμαριῶν καὶ πλησίον τοῦ Βουτᾶ. Κάτ. 356.

Μονόκερως. Ἀστερισμὸς ἀμφοτέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ κείμενος ἀπὸ 5 ὥρ. 55 λ. μέχρις 8 ὥρ. 40 λ. ὁρθῆς ἀναδείξεως καὶ ἀπὸ +11° μέχρι — 12° ἀποκλίσεως. Ἀποτελεῖται ἐκ 4 ἀστέρων τετάρτου μεγέθους καὶ (κατὰ τὸν Heiss) 108 μικροτέρων, ὁρατῶν τῷ γυμνῷ ὀφθαλμῷ. Ἐν τῷ M. εὐρηγται πλείστοι διπλοὶ ἀστέρες ὡς καὶ τινα λαμπρὰ ἀθροίσματα ἀστέρων, ἐν τινι τῶν ἐποίων (ἀνακαλυφθέντι ὑπὸ τῆς Καρολίνης Ἐρτσελλ) διακρίνονται διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὑπὲρ τοῦς 100 ἀστέρας.

Μονόκλινα καλοῦνται ἐν τῇ βοτανικῇ τὰ ἀνθὴ τὰ φέροντα ἐπὶ τὸ αὐτὸ στήμονάς τε καὶ ὑπερὸν ἦτοι τὰ ἄρρενοθήλεα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ διόικινα ἀνθὴ, ἅτινα ἀλλὰ μὲν εἰσιν ἄρρενα, ἀλλὰ δὲ θήλεα. Κατὰ τὸ Λινναϊκὸν σύστημα τὰ φανερόγαμα φυτὰ διαίρουται εἰς δύο μεγάλας ὑποδιαίρέσεις, ὧν ἡ μὲν μεῖζων (κλάσεις 1-20) φέρει ἀνθὴ M., ἡ δὲ μικροτέρα (κλάσεις 21-23) δίικινα. Πρὸλ. Μόνονικα. [Φ.Ι.]

Μονοκοτυλήδονα. Ἡ ἑτέρα τῶν υποδιαίρεσεων τῶν ἀγγειοσπέρμων φανερογάρμων φυτῶν κατὰ τὸ φυσικὸν σύστημα, περιλαμβανόμενα κατὰ τὰ φυτὰ ὧν τὸ ἔμβρυον φέρει μίαν κοτυλήδονα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ Δικοτυλήδονα. Τὸ ἔμβρυον τῶν Μ. εἶνε συνήθως μικρόν, παραλαμβάνει δὲ τὴν τροφήν του ἐν τῇ βλαστῇ ἐκ τοῦ πυρήνος τοῦ σπέρματος, ἐνέχοντος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεύκωμα ἀμυλοβριθές ἢ ἐλαικοβριθές. Τὸ ῥιζίδιον δὲ αὐτοῦ καταστρέφεται λίαν ἐνωρίς, ἀπὸ τοῦ κατωτάτου ἄκρου τοῦ κορμοῦ ἀναφαινομένων πολυπληθῶν παρρακίλων. Αἱ ἀγγειώξεις δέσμαι δὲν παχύνονται σὺν τῇ αὐξήσει τοῦ κορμοῦ, εὐρίσκονται δὲ διεσπαρμέναι ἐν αὐτῷ, συνεπῶς δὲ οἱ βλαστοὶ τῶν Μ. αὐξάνονται μόνον εἰς ὕψος, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πᾶχος καὶ δὲν σχηματίζουν πυκνὴν ξυλῶδες σῶμα, οὐδ' ἐτήσιους δακτυλίους. Τὰ φύλλα αὐτῶν ἔχουσιν ἐν γένει ἀνεπτυγμένον κολοδὸν καὶ ἑλασμα ἀκέραιον, λειόχειλον, διελαυνόμενον ὑπὸ νεύρων παραλλήλων, σπανίως δὲ ἀποτελούντων πλέγμα δικτυοειδές. Ἐν δὲ τοῖς ανθεσιν ἀμφοτέρωι οἱ κύκλοι τοῦ περιβλήματος εἰσὶ στεφανοειδεῖς καὶ σχηματίζουν περιγόνιον (περὶ τῶν διαφορῶν Μ. καὶ δικοτυλήδων πρὸς Δικοτυλήδονα) Εἰς τὰ Μ. ἀνήκουσιν αἱ τάξεις τῶν Ἀγρωστωδῶν, Κυπεριωδῶν, Λειριωδῶν, Ναρκισσωδῶν, Ἰριδοδῶν, Ὀρχιδωδῶν, Ἀρωδῶν, Φοινικωδῶν κλ., περιέχουσαι ὑπὲρ τὰ 20 000 εἶδη φυτῶν. [Φ.Ι.]

Μονομαχία καλοῦνται αἱ μονομερεῖς πνευματικαὶ διαταραχαί, αἱ ἐπὶ εἰδικῶν πράξεων ἐκδηλούμεναι ἐπὶ ἀνθρώπων κατὰ πάσας τὰς λοιπὰς περιστάσεις ὅπως ὑγιῶν τὴν ψυχὴν φαινομένων. Τοιαῦται Μ. ὑπάρχουσι ποικιλώταται καὶ παντοειδεῖς, οἷα ἡ ἀγοραφῶν (βλ. λ.), ἡ κλεπτομανία, ἡ ὠνιομανία, (παρορμήσεις πρὸς τὸ κλέπτειν ἢ ἀγοράζειν), αἱ πρὸς αὐτοκτονίαν παρορμήσεις, ἡ ἀριθμομανία (παρόρμησις πρὸς τὸ ἀριθμεῖν, π. χ. τὰ παράθυρα τὰ ἐπὶ ὁδοῦ τινος, οἷαν εἶχεν Ναπολεὼν ὁ Α') κλ. Χαρακτηριστικὸν τῶν τοιούτων Μ. εἶνε ὅτι εἰσὶν ἔμμονοι καὶ πάντοτε παρορμητικαὶ πρὸς τινὰ πράξιν, ἐνσυνείδητοι, τοῦ ἁρρώστου κάλλιστα συνειδόμετος τὸ ἀνόητον τῆς Μ. του, ἀλλ' ὑπέρτεραι τῆς θελήσεως τοῦ ἁρρώστου, ὅστις καίπερ συνειδώς τὸ ἀνόητον τῆς πράξεως δὲν δύναται ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐνδύμωχον παρόρμησιν, ὥσπερ δὲ ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης πάλης καὶ ἀδυναμίας του ἀγχοῦς ψυχικὸν, ἀνακουριζόμενον καὶ ἐκλείπει μόνον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως. Οἱ παλαιότεροι θεώρουν ἐκάστην τῶν Μ. ὡς ἰδίαν τινὰ φρενοπάθειαν· ἡ δὲ νεωτέρα ψυχολογία ἐδείξεν ὅτι ἀποτελοῦσιν αὗται ἀπλὰ συμπτώματα, πλείονα ὁμοῦ συχνὰ συνυπάρχοντα, καὶ μαρτυροῦντα ἐξαρροῦνται

λισμένον δι' ὃ καὶ καλεῖ αὐτὰς ὁρθότερον ἐκφυλιστικὰ στίγματα. Τα φαινόμενα ταῦτα παρατηροῦνται πολλάκις ἐπὶ ἀνθρώπων κατὰ τὰ ἄλλα ὑπερέχου πνεύματος (πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες εἶχον Μ. τινά), μαρτυροῦντα ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς καλουμένης ὑπερέχου ἐκφυλίσεως.

Μονομαχία Τὸ ἔθιμον, νὰ ζητῇ τις διὰ Μ. ἱκανοποίησιν διὰ προσβολὴν τινὰ, συνδέεται μετὰ τῆς ἰδέας ὅτι τὰ μέλη κτινωτικῶν τινῶν τάξεων (κυρίως τῆς εὐγενείας, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, τῶν μεμρσφωμένων ἐν γένει) ἔχουσιν ἰδίαν ἐκ τῆς τάξεως ἀπορρέουσαν τιμὴν, ἥς ἡ διατήρησις ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἀμειώτου σεβασμοῦ αὐτῆς παρ' ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς τάξεως καὶ ἐκ τῆς ἐτοιμότητος τοῦ ἀτόμου πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς αὐτοῦ κατὰ πάσης προσβολῆς ἐκ μέρους ἄλλου τινός, καὶ δὴ διὰ τῆς ἰδέας αὐτοῦ ἐν τῇ χρήσει τῶν ὅπλων δεξιότητος. Εἰς τὴν ἐπικράτησιν δὲ τοῦ θεσμοῦ τούτου οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε τὸ ὅτι ἡ δικαστικὴ ὑπόστασις δύναται μὲν νὰ τιμωρῇ τὴν προσβολήν, οὐχὶ ἔμως καὶ νὰ κατορθώσῃ τὴν ὑπὲρ τῆς τιμῆς ἀπαιτουμένην ἡθικὴν ἢ ἱκανοποίησιν. Οὕτως ὁ προσβεβλημένος διὰ τῆς εἰς Μ. προσκλήσεως πειράται νὰ ἐκδιώκῃ οὕτως εἰπεῖν, διακινδυνεύων καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του, τὴν ἀναγνωρίσιν τῆς τιμῆς του ἐκ μέρους τοῦ προσβαλόντος, βλαπτόμενος ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι βλάβη σωματικὴ ἢ καὶ ἀπώλεια αὐτῆς τῆς ζωῆς πρέπει νὰ καταπρονῇται· ἀπέναντι μειώσεως τῆς τιμῆς. — Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς ἀμείωτης εἰς προσβολὴν τινὰ ἐπακολουθοῦσης Μ. (εἴτε παραχρῆμα ἐπιτιθεμένου τοῦ προσβεβλημένου κατὰ τὸ προσβαλόντος, εἴτε ἑμφοτέρων ἀρχωμένων τῆς Μ. διὰ σιωπηλῆς συμφωνίας), προηγεῖται τῆς Μ. πρόκλησις μεταδιδαχόμενη εἰς τὸν προσβαλόντα, πολλάκις δι' ἰδιαίτερου μεσίτου, καὶ ἐκλογὴ μαρτύρων ὑπὸ τῶν δύο ἀντιπάλων πρὸς διακρίνωσιν τῶν ὄρων, τοῦ ῥόλου καὶ τοῦ τόπου τῆς Μ.· οἱ μάρτυρες δὲ οὗτοι ἐπιβλέπουσι καὶ κατὰ τὴν Μ. τὴν τήρησιν τῶν συμφωνημένων ὄρων καὶ τὴν κανονικὴν αὐτῆς διεξαγωγὴν ἐν γένει. Ἐὰν ὁ προσκλήθης ἀρνήται νὰ δεχθῇ τὴν πρόκλησιν, τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἐμλογία αὐτοῦ, ὅτι δὲν κέκτηται συναίσθημα ἀνωτέρας τιμῆς, ἐκτὸς ἂν δώτῃ ῥωρὴς νὰ ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ἱκανοποιητικὰς ἐξηγήσεις ἀντισταθμίζουσας τὴν προσβολήν, ἢ ἂν προβάλῃ ἀποχρώντως ὅτι ὁ προσκλήων εἶνε ἀνάξιος νὰ ζητήσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἱκανοποιήσεως. Ἐν ἐσχάτοις χρόνοις ἐγεννήθη τὸ ἰδιαίτερον εἶδος τῆς ἀμερικανικῆς Μ., συνιστάμενον εἰς διακρίνωσιν τῆς ζωῆς· οἱ διαμαχόμενοι σύρρυσιν λαχρὸν καὶ ὁ χάνων ὑποχρεοῦται ἐντὸς ὁρισμένου χρονικοῦ διαστήματος

τος να αυτοκτονήση. — Αι διάφοροι πολιτεῖαι προσεπάθον να καταργήσωσι τὸ ἔθιμον τῆς Μ., θεωροῦσαι τοῦτο ὡς ἐγκλημα (ἀποπειραν φόνου, ἄνομον αὐτοδικίαν ἢ ἀλλῶς πως), ἐπιβάλλουσαι δὲ ἀλλή ἀλλήν τιμωρίαν εἰς τοὺς μονομαχοῦντας· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὗται ἀπέβησαν ἀνωφελεῖς ἀπέναντι τῆς ἰσχυρᾶς δυνάμεως τῆς δικαιοσύνης εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς διὰ τῆς προσβολῆς γενομένης ἠθικῆς βλάβης. [Εγ.]

Μονομάχοι ἐκλήθησαν παρ' Ἑλληνισιν οἱ παρὰ Ῥωμαίοις *gladiatores*. ὅτι-νες πρὸς τέρψιν τοῦθεωμένου λαοῦ ἐμονομάχουν ἀλλήλοκτονοῦντες δημοσίᾳ, κυρίως μὲν ἐπὶ κηδεῶν ἀλλὰ καὶ ἐν ἀλλαῖς ἑορταῖς. Ὅντες ὡς ἐπὶ πλεῖστον δοῦλοι, σπανίως δ' ἐλεύθεροι, ἐξεπαιδεύοντο ὑπὸ ἐιδικῶν διδασκάλων, μονομαχοτρόφων, οἵτινες ἢ εἰρήάζοντο δι' ἴδιον λογαριασμόν, διοργανίζοντες ὡς θεατρῶνα τὸ θέαμα, ἢ εὐρίσκοντο ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τλουσίου τινὸς Ῥωμαίου. Ὁ βαρύνων τρωθεὶς ἐν τοιαύτῃ μονομαχίᾳ ἦτις διεξήγετο διὰ διαφορωτάτων ὅπλων καὶ συνδυασμῶν, ἡδύνατο δι' ἀνατάσεως τοῦ θαυμάσιου νὰ ζητήσῃ ἐλεος· οἱ νικηταὶ δὲ ἐλάμβανον καὶ βραβεῖα, δάφνας καὶ χρυσόν, καὶ γέροντες Μ. πολλάκις ἠλευθεροῦντο ὑπὸ τοῦ θεατρῶνου τῇ ἀπαιτήσει τοῦ λαοῦ. Περί τὸν Ε' μ. Χ. αἰῶνα ἔπαυσε τὸ βερβερίκον τοῦτο θέαμα ὑπὸ τὴν ἐξευγενιστικὴν ἐπίδρασιν τοῦ χριστιανισμοῦ. [Θ.Μ.]

Μονομεταλλισμὸς καλεῖται τὸ εἰς κράτη τινὰ νομισματικὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὅποιον μόνον τὰ ἐξ ἑνὸς ὠρισμένου μετάλλου νομίσματα ἔχουσι νόμιμον κυκλοφορίαν, τὰ δὲ ἐξ ἄλλων μετάλλων νομίσματα μεταβάλλουσι τὴν ἄξιν των μετὰ τῆς ἐκάστοτε ἐμπορικῆς διακυμάνσεως τῶν μετάλλων τούτων.

Μονόμυα. Βλ. Κόγχι.

Μόνοπλα. Βλ. Ἰππίδα.

Μονόπολις (*Monopoli*). Πόλις ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Βάριος, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει μητρόπολιν, παλαιὸν φρούριον καὶ ἐμπόριον οἶνου καὶ ἐλαίου. Κάτ. 7620, μετὰ τῶν προαστείων 20918. [Μ.Σ.]

Μονοπωλάτῃ. Κώμη τῆς Κεφαλληνίας, κειμένη κατὰ τὸ κέντρον τῆς χειρωνακτοῦ Πάλλης καὶ πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ 1873 τοῦ δήμ. Ἀνωγητῶν. Κάτ. 716.

Μονοπόλειον καλεῖται ὁ θεσμὸς καθ' ὃν ἡ βιομηχανικὴ παρασκευὴ ἢ τὸ ἐμπόριον ὠρισμένου εἴδους κοινῆς χρήσεως παρέχεται ἀποκλειστικῶς εἰς ἓν άτομον ἢ ἐταιρίαν ἢ καὶ εἰς τὸ δημόσιον διὰ νόμου ἐιδικοῦ. Οὕτως ἐν Τουρκίᾳ τὸ Μ. τῶν καπνῶν παρεδόθη ὑπὸ τοῦ κράτους εἰς ἐταιρίαν εὐρωπαϊκὴν, ἣτις μόνῃ δικαιοῦται νὰ κατεργάζεται, συ-

σκευάζῃ καὶ πωλῇ καπνὰ ἐντὸς τοῦ θωμανικοῦ κράτους, καταβάλλουσα εἰς τὸ κράτος ὠρισμένον ἐπίδωμα ἀπέναντι τοῦ ἀποκλειστικοῦ τούτου δικαιώματος. Συνηθέστερα ὁμοῦς σήμερον εἰσὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κράτους δι' ἴδιον τοῦ λογαριασμὸν ἀσκούμενα Μ. Ἐκ τούτων τινὰ φύσει ἀρμόζουσιν εἰς τὸ δημόσιον πολὺ μᾶλλον ἢ εἰς τοὺς ἰδιώτας, οἷον ἡ ἐκκοπὴ νομισμάτων. ἢ διεξαγωγὴ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας κτλ. Εἰς πολλὰ κράτη Μ. τοῦ κράτους ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ τηλεγραφικὴ καὶ ἡ τηλεφωνικὴ ὑπηρεσία· ἀλλὰ τοῦτων τινὰ φύσει ἀρμόζουσιν καὶ ἰδιωτικαὶ τηλεγραφικαὶ γραμμαῖ· ἐπίσης πολλὰ κράτη ἔχουσιν ἰδιοκτητοὺς αὐτῶν σιδηροδρομικὰς γραμμάς, ἀλλὰ τὸ ἀποκλειστικὸν αὐτῶν Μ. εἶνε σπάνιον. Ἡ ἐκδοσις τραπεζογραμματίων παραχωρεῖται συνήθως ὑπὸ τοῦ κράτους εἰς ὠρισμένας τραπεζάς, οὐχὶ μὲν εἰς τὸ δημόσιον ἀνηκούσας, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κράτους εἰς στενὰς εὐρισκομένας σχέσεις. Ἀρχαιότατον καὶ κοινότατον εἶνε τὸ Μ. τοῦ ἄλατος, ἀνηκόν συνήθως εἰς τὸ δημόσιον, πολλαχού ὁμοῦς νῦν ἀντικατασταθὲν δι' ἐιδικοῦ φόρου. Ἄλλα ἀντικείμενα Μ. τοῦ δημοσίου εἰσὶ τὸ οἶνον, πνευμα (κατὰ μέρος ἐν Ῥωσίᾳ), ἡ πυρτις, τὰ πυρεῖα (ἐν Γαλλίᾳ) τὰ καπνὰ, τὸ ὄπιον (ἐν Ἰνδίαις) κτλ., ἅτινα ἐν τούτοις πελάγαις παρέχει τὸ κράτος εἰς ἰδιώτας ἢ ἐταιρίαν ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον καὶ ἐπὶ ἀπεξημίωσει. Ὡς πρὸς δὲ τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμάς καὶ ἄλλας ὁμοίας ἐπιχειρήσεις, ταύτας ἐκμεταλλεύονται συνήθως αἱ καταστακεύασαι αὐτὰς ἐταιρίαι ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον, οὗ παρελθόντος ὑποχρεοῦνται νὰ παραδώσωσιν αὐτὰς εἰς τὸ δημόσιον. Παρ' ἡμῖν τὸ δημόσιον ἔχει τὰ Μ. ἄλατος, πετρελαίου, πυρείων, παργισιχαρτῶν καὶ σιγαροχαρτῶν.

Μονοτρήματα ἢ Ὀρνιθοδελεφεῖα καλοῦνται τάξεις τις θηλαστικῶν ζῴων, παρ' οἷς τὰ τρήματα τὰ πρὸς οὐρην καὶ ἀποκρήτην ὡς καὶ τὰ ἐξωτ. γεννητικὰ ὄργανα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς κοιλότητος, ὡς ἐπὶ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἑρπετῶν. Τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουσι τὸ ῥύγχος προτεταμένον, ἄνευ σαρκοῦ χειλῶν καὶ περιβεβλημένων ὑπὸ δέρματος, τὰς δὲ σαγόνας νωθὰς· ἔχουσιν ἐτι δστὰ μαρτυρικὰ καὶ διπλὰς κλειδαῖς, συγγενέοντα οὕτω τοῦτο μὲν τοῖς μαρσποφόροις, τοῦτο δὲ τοῖς πτηνοῖς· οἱ δὲ γαλακτοφόροι ἀδίνεας αὐτῶν ἐκβάλλουσιν διὰ πλειόνων πόρων εἰς μικρὰν τοῦ δέρματος ἑκτασιν μὴ σχηματίζουσαν θηλήν. Κεῖνται μεταξὺ ὠοτόκων καὶ ζωοτόκων, διότι τὰ ἐμβρυα αὐτῶν ἀτελῆ ἐτι καταλείπουσι τὸ μητρικὸν σῶμα. Τὰ δλίγα αὐτῶν εἶδη, ὧν κινώτατα ὁ ἀρνιθόρρυγχος (βλ. λ.), οἰκοῦται τὴν Αὐστραλίαν καὶ Νέαν Γουίνεαν. [Φ.Ι.]

Μονοφάτσι. Ἐπαρχία τῆς διοικήσεως

Ἡρακλείου τῆς Κρήτης, περιλαμβάνονσα τοὺς δῆμους Χάρακος, Σικινιά, Ἀρχαλαγορίου, Τεφελίου καὶ Μεγάλης Βρύσεως. Ἐν ἑλῶι ἔχει κατ. 13455. [Ν.Στ.]

Μονοφυσῖται καλοῦνται οἱ ὁπαδοὶ πολυσχιδοῦς χριστιανικῆς αἰρέσεως, οἵτινες ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενοι πρὸς τοὺς Νεστοριανούς, ἐπὶ τοσοῦτον συνέχουν τὰ δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις, τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ὥστε ἐκ τῶν δογμάτων των ἡδύνατο λογικῶς νὰ ἐξαχθῇ ὅτι μία καὶ μὴν ὑπῆρχεν ἡ τοῦ Σωτῆρος φύσις, ἡ ἀνθρωπίνη. Ὡς ἀρχηγὸς τῆς αἰρέσεως ταύτης φέρεται ὁ Εὐτυχὴς (βλ. λ.), καίτοι καὶ πρότερον, ἐν τῇ κατα τῶν Νεστοριανῶν ἀντιδράσει, ὑπῆρχον ἤδη τὰ σπέρματα τῆς τοιαύτης συγχύσεως· ἐκ τῶν ἰσχυρῶν δὲ αὐτῆς ὁπαδῶν ὑπῆρξεν ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Διόσκορος, ὅστις συγκροτήσας παρανόμως σύνοδον ἐν Ἐφέσῳ τῷ 449, τὴν ἐπικληθεῖσαν ληστρικὴν, κατάρθωσε διὰ παντοίων ἀθεμιτῶν μέσων νὰ ἐπικυρωθῶσιν ὑπὸ ταύτης τὰ δόγματα τοῦ Εὐτυχοῦς. Ἀλλὰ τῷ 451 ἡ ἐν Χαλκηδόνι Δ' οἰκουμένη Σύνοδος κατεδίκασε τοὺς Μ. ὡς αἰρετικούς, ὥς καὶ τοὺς νεστοριανούς, θεσπίσασα ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ὑπῆρχον ἀσυγχύτως ἡνωμένοι ἡ τε θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἑκατέρα καθ' ἑαυτὴν ἐντελής. Μετὰ τῆς καταδίκης των ταύτην οἱ Μ. δὲν προσῆλθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀλλ' ἐξήκολούθησαν ἐμμένοντες εἰς τὴν δοξασίαν των καὶ βαθμὴδὲν ἡ αἵρεσις ἔλαβε διαστάσεις ἐπικινδυνότητας, ἐξαπλωθεῖσα ἰδίως ἐν Αἰγύπτῳ, Μεσσοποταμίᾳ καὶ Συρίᾳ. τοχούσα δὲ καὶ τῆς προστασίας τοῦ αυτοκράτορος Βασίλειου, ὅστις διὰ τῆς «Ἐγκυκλίου» του ἠκύρωσε τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου. Μάτην ὁ Ζήνων (βλ. λ.) διὰ τοῦ «Ἐνωτικοῦ» του ἐπειράθη νὰ συμβιβάσῃ τοὺς Μ. καὶ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τινῶν περὶ τὰς λέξεις καὶ τοὺς τύπους παραχωρήσεων (482), μάτην δὲ καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς βραδύτερον ἐπειράθη νὰ ἐξευμενίσῃ τοὺς Μ. ἀποδοκιμάζων τὴν ἀνοχὴν τῆς Δ' οἰκουμ. Συνόδου ὡς πρὸς τοὺς νεστοριανίζοντας Θεοδώρητον τὸν Κύρου, Ἰβὸν τὸν Ἐδεσσηνὸν καὶ Θεόδωρον τὸν Μοφουεστίας καὶ τὴν πράξιν ταύτην ἐπικυρῶν διὰ τῆς ἐν Κων/λει Ε' οἰκουμ. Συνόδου (553). Οἱ Μ. ἔμνον πάντοτε ἀδιάλωτοι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, πολλοὺς αὐτῇ τε καὶ τῷ κράτει παρέχοντες περισπασμούς. Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἀποσπασθέντες ἀπὸ τοῦ πατριάρχου των ὀλοτελῶς ἐπεκλήθησαν Ἀκρίτες. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ Μ. διηρέθησαν εἰς πλείστας μερίδας. Οἱ Σιελιανοὶ, ὁπαδοὶ τοῦ πατριάρχου Σιελίου τῆς Ἀντιοχείας, παρεδέχοντο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ὡς φθαρτὸν, ἐνῷ οἱ Ἰουλιανοὶ ἡ Ἀφάρτοδοκῆται ἡ Γαϊανῖται

ἐπέρθευον τὴν ἀφθαρσίαν αὐτοῦ. Οἱ τελευταῖοι ὑποδιηρέθησαν πάλιν ἐνεκα τοῦ ζητήματος ἐὰν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐδημιουργήθῃ ἢ οὐ· οἱ δὲ Ἀγνοῆται πάλιν ἐφρόνουν ὅτι ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ φύσει ὁ Ἰησοῦς ἡγνόνει πλείστα πράγματα. Εἰς τὰς πρώτας ταύτας μερίδας τῶν Μ. προσετέθησαν βραδύτερον καὶ αλλαι πολλαί. Οὐχ ἦττον οἱ Μ. διετήρησαν εἰς τέλος τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἐξ αὐτῶν δὲ βραδύτερον ἰδρύθησαν αὐτοκεφαλαι ἐκκλησίαι, εἴων ἡ κοπτική, ἡ ἀρμενικὴ, ἡ ἔρμενικῃ. Οἱ δὲ ὑπὸ Ἰακώβου Βαραδαίου ἐν Συρίᾳ καὶ Μεσσοποταμίᾳ συγκεντρωθέντες Μ. ἐκλήθησαν Ἰακωβίται. Ἐπὶ Ἡρακλείου οἱ Μ. διὰ τὸ κατὰ τῶν ὁρθόδοξων μίσος ἀνεδείχθησαν ὑποστηρικταὶ τοῦ μακαθισμοῦ καὶ ὁμολογουμένως μὲν ἡ Αἰγύπτου, πιθανώτατα δὲ καὶ ἡ Συρία καὶ ἡ Μεσσοποταμία κατεκτήθησαν διὰ τῆς συμπαρέσεως τῶν ἐν αὐταῖς ἐπικρατούντων Μ. Ὁ αυτοκράτωρ προδίδων τὸν κίνδυνον ἐπειράθη ἐκ νέου νὰ συμβιβάσῃ ἐγκαίρως τοὺς αἰρετικούς καὶ τοὺς ὁρθόδοξους, ἀλλ' οὐδὲν κατάρθωσεν εἰ μὴ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀκόμῃ αἰρέσεως, τῶν Μονοθελητῶν (βλ. λ.). Διὰ τῆς ἐν Κων/λει Σ' οἰκουμ. Συνόδου (680) κατεδικάσθησαν ἐκ νέου οἱ Μ. μετὰ τῶν μονοθελητῶν καὶ ἔκτοτε ἡ ὁρθόδοξία καὶ τὸ βυζαντ. κράτος οὐδεμίαν ἔσχον σχέσιν μετ' ἀμφοτέρων τῶν αἰρέσεων, ἐπικρατοῦσιν ἀλλῶς εἰς χώρας ἡδη ἀπολεσθείσας. [ΙΘ.]

Μονοχάσιον. βλ. Ἀνθεοσία.

Μονόχορδον καλεῖται ὄργανον δι' οὗ δοκιμάζομεν πειραματικῶς τοὺς νόμους τῆς δονήσεως τεταμένων χορδῶν. Ἀποτελεῖται ἐκ κοίλου ἡχείου ἐφ' οὗ εἶνε τεταμένη μία μόνη χορδή, ἥς ἡ τάσις δύναται νὰ αὐξηθῇ ἢ ἐλαττωθῇ διὰ μείζονος ἢ ἐλάσσονος βάρους ἐξηρητημένου διὰ τροχαλίας ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν ακρων αὐτῆς· μεταξὺ δὲ τοῦ ἡχείου καὶ τῆς χορδῆς δύναται καθ' οἰανδήποτε θέσιν νὰ τοποθετηθῇ ὑπαγωγεὺς ἀπτόμενος τῆς χορδῆς καὶ ἐλαττῶν κύτως ἡ αὐξάνων τὸ μήκος τοῦ ἐπὶ τῇ πλήξει δονουμένου μέρους αὐτῆς, ὅπερ μετρεῖται διὰ κλίμακος παραλλήλως τῇ χορδῇ τοποθετημένης. Διὰ τῆς τοιαύτης διαθέσεως δυνάμεθα νὰ σπουδάζωμεν τὴν ποικιλίαν τῶν φθόγγων τὴν φειζομένην εἰς τὸ διάφορον μήκος καὶ τὴν διάφορον τάσιν τῆς δονουμένης χορδῆς. Νεωστὶ προσετέθησαν εἰς τὸ Μ. πλεονεξ χορδαὶ διαφέρουσαι κατὰ τὸ πάχος καὶ τὴν πυκνότητα αὐτῶν, ὥστε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐργάτου δύναται νὰ σπουδαθῇ καὶ ἡ ἐκ τῶν δύο τούτων παραγόντων ἐξαρτωμένη ποικιλία τῶν φθόγγων. [ΣΠ.]

Μονρεάλε. Πόλις τῆς Σικελίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πανδρῶν. Εἶνε ἑδρα ἐπισκόπου

καὶ ἔχει 14081 κατ., περίφημον μοναστήριον τῶν Βενεδικτίνων καὶ μητρόπολιν τοῦ 1170 μετὰ λαμπρῶν τοιχογραφιῶν καὶ τάρων Νορμαννῶν βασιλέων. [Μ.Σ.]

Μονρόδια (Prouvrousa τῆς Λιθερίας (βλ. λ.), ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. Ἀγίου Παύλου εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουίνεας. Ἐχει 5000 κατ. καὶ ἐμπορίον τῶν προϊόντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Μονρούζ (Montrouge). Προάστειον τῶν Παρισίων, 3 χμ. Ν τούτων. Ἐχει 11992 κατ. καὶ ἐργαστᾶσια χημικῶν προϊόντων, δέρματος κλ. Πλησίον αὐτοῦ τὸ φρούριον Μ.

Μονρό (James Monroe). Ὁ ε' πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β' Ἀμερικῆς (1817-25). Γενν. 1758 ἐν τῇ Δυτ. Βιργινίᾳ ἐσπούδασε τὴν νομικὴν, λαβὼν δὲ μέρος ἐν τῇ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγωνίᾳ ἐγένετο μέλος τοῦ Συνεδρίου. Τῷ 1790 ἐξελέγη γερουσιαστὴς καὶ τῷ 1794 ἐστάλη εἰς Γαλλίαν ὡς πρέσβυς. Ἐνταῦθα ἐδείχθη ὑπὲρ τὸ ἄνδοτικὸς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Γάλλων καὶ ἀνεκλήθη. Διατελέσας 1799-1802 λοπτοκρητῆς τῆς Βιργινίας ἐστάλη τῷ ἐπομένῳ ἔτει πάλιν ὡς πρέσβυς εἰς Παρίσιους, μένων καὶ Μαδρίτην, ἐπιστρέψας δὲ 1808 ἐγένετο τῷ 1811 γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ προσέλαβεν ὕστερον καὶ τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Στρατιωτικῶν. Συντελέσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς χώρας ἐπὶ τοῦ κατὰ τῆς Ἀγγλίας πολέμου ἀφιερώθη μετὰ τὴν εἰρηνοποίησιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ γραμματέως, μέχρις ὅτου 1817 ἐξελέγη πρόεδρος τῆς Συμπολιτείας· τῷ δὲ 1821 ἐξελήγειν ἐν νέου σκαδῶν παμπήρσι. Ἐφρόντισε πρὸ πάντων νὰ ἀποδώσῃ ἰσὺν εἰς τὴν κυβερνήτην, ἀνέπτυξε δὲ τὰ μέγιστα τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῆς Συμπολιτείας. Τὴν θέσιν αὐτῆς ἐχαρκτηρίσας τῷ 1823 διὰ περιφήμου δηλώσεως (doctrine de M.), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκήρυξεν ὡς ἐπιβλαβὴ πᾶσαν ἀποπειραν ἢν ἤθελε ποιήσῃ ἡ Ἰερὰ συμμαχία πρὸς διάδοσιν τῆς ἐπιρροῆς τῆς εἰς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον τῆς γῆς, καὶ ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ ἀπέκρουε πᾶσαν ἀνάμειξιν ξένης ἐπικρατίας εἰς ζητήματα ἀνεξαρτήτων ἀμερικανικῶν κρατῶν καὶ ὅτι τέλος τὸ ἔδαφος τῆς Ἀμερικῆς πρέπει νὰ μὴ θεωρῆται πλεον ὡς ἀντικείμενον εὐρωπαϊκῆς ἀποικίσεως. Τὴν θεωρίαν ταύτην παρεδέχθησαν ἐν τοῖς κατόπιν ἅπαντες οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Οὗτος καταθέσας τῷ 1825 τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπέθανε τῷ 1831 ἐν Νέα Ὑόρκῃ. [Β.Ε.]

Μόνς (Mons, φλαμιστὶ Bergen). Πρωτεύουσα τῆς βελγικῆς ἐπαρχ. Ἀνωινίας, κειμένη ἐπὶ λόφου, ἔχουσα δὲ 25 237 κατ. (1891), ὠραῖον ναὺν τῆς ἀγ. Βαλτρούδης καὶ ἀλλὰ ἀρχιεπισπελὴ κτίρια, πρότυπον λόκειον, βιβλιοθήκη κλ. Εἶνε κέντρον μεγάλου βιομηχανικοῦ κέντρου, ἐξοχῶν καὶ βαμ-

δακερῶν ὑφασμάτων, ζύθου κλ. ἀναπτύξεως ἐνταῦθα τῇ βοήθειᾳ τῶν ἀνεξαντλήτων ἀνθρακωρυχείων. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ πόλις ἦτο σημαντικωτάτη καὶ διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τοὺς ἐν ταῖς Κάτω Χώραις πολέμους. Ἐκ τῶν ὁχυρωμάτων αὐτῆς ναυτεσκευάσθησαν 1866 περιπατοί. [Μ.Σ.]

Μονσέυ (Bon Adrien Jeannot de Moncey, δούξ Conegliano). Στρατάρχης τῆς Γαλλίας, γενν. 1754 ἐν Μονσέυ παρὰ τὸ Βεζανσόν, καταταχθεὶς 1769 εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἤδη τῷ 1794 γενόμενος ἀντιστρατήγος. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπέταξε τὴν Βισκαῦν καὶ ἔκλεισε τὴν ἀναχωρῆσιν τοῦ Ἀγ. Σεβαστιανῶ. Ἐν τοῖς ὕστερον διεκρίθη παρὰ τὸ Μαρέγγον καὶ Ῥοβερέδον, ἐγένετο 1804 στρατάρχης καὶ 1805 ὠνομάσθη δούξ Κονελλιάνο. Τῷ 1808 ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς σῴματος ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐκυρίευσεν τὴν Παμπλόνα καὶ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Μυρά εἰς Μαδρίτην· ματαίως ὅμως προσεβλήων τὴν Βαλεντιανὴν ὑπερήρπισεν εἰς τὴν ἐπισθοχώρησιν τοῦ βασιλέως Ἰωσήφ. Κατὰ τὰ ἔτη 1812-3 εἶχε μόνον τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς ἐπιστρατείας, διότι ἀντετάχθη τῇ πολιτικῇ τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος. Τούτου παραιτηθέντος προσήγγισε πρὸς τὸν Λουδοβίκον ΙΗ', ὅστις τὸν ἀνηγόρευσε ἱστὸν τῆς Γαλλίας. Ἀρνηθεὶς νὰ προεδρεύῃ τοῦ δικαστηρίου ὑπερ ἐδίκασε τὸν Νέυ, ἀπώλεσε τὰ ἀξιώματά του καὶ ἐφυλακίσθη· ἀπεδόθησαν ὅμως αὐτῷ ταῦτα τῷ 1817. Κατὰ τὴν εἰς Ἰσπανίαν ἐκστρατείαν τοῦ 1823 διώκει τὸ δ' σῶμα ἐν Καταλωνίᾳ. Τῷ 1833 διωρίσθη διοικητὴς τοῦ Οἴκου τῶν ἀπομάρων, ἀπέθανε δὲ 1842. [Β.Ε.]

Μονσιγνύ (Πέτρος Ἀλέξανδρος Monsigny). Γάλλος συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1729 ἐν Φωκαμπέρ παρὰ τὸ Σαιντ-Ομέρ, διατελέσας δὲ ἐν Παρίσις ἀρχιτέκτωνος τοῦ θεοῦ τῆς Ὁρλεάνης. Τῷ 1800-1802 ὑπῆρξεν ἐφορος τοῦ Ὁδείου καὶ ἐγένετο 1813 μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπέθανε δὲ 1817 ἐν Παρίσις. Τὰ πολυάριθμα ἔργα του, ἐξ ὧν Le déserteur εἶνε τὸ καλλίτερον, ἐνέχουσι πλουσίαν εὐρεσίαν καὶ ἰσχυρὰν δραματικὴν ἔκφρασιν. [Μ.Γ.]

Μόνστερ (Munster). Ἡ νοτιοδυτικωτάτη καὶ μεγίστη ἐπαρχία τῆς Ἰρλανδίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ὅστις σχηματίζει πλείστους βυθούς κόλπους ἐπὶ τῆς παρὰ τῆς, συνοδευμένης καὶ ὑπὸ πολλῶν νησίδων καὶ ὑφάλων. Εἶνε ὀρεινὴ καὶ περιέχει μετὰ τῶν ἄλλων τὰ γραφικώτατα ὄρη τοῦ Κέρρυ, τὴν λεγ. Ἰρλανδικὴν Ἐλβετίαν, μετὰ τῆς ὑψηλοτέρας τῆς νήσου κορυφῆς Κάρντουαλ (1041 μ.). Μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁρειοφυλάκων παρμιπτεῖται καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ πεδιάς, παρέχουσα ἐνταῦθα ἔδαφος εὐφορώτατον.

Ἔχει ἐμβ. 24554 τχμ., ὧν τὸ τρίτον ἀπορρον (ἔρη, ἔλη καὶ λίμναι), κατ. δὲ 1 168 994, τοὺς πλείστους πτωχοτάτους μισθάρνους, ἐλλειπῶς διατιωμένους. Κύρια ἔργα αὐτῶν εἶναι: γεωργία καὶ ἀλλεῖα, εἰς δὲ τὰς πόλεις ἀνεπτυχθῆ καὶ ποικίλη βιομηχανία. Διαιρεῖται εἰς 6 κομητείας Κλαίρ, Κόρκ, Κέρρυ, Λίμερικ, Τιππεραίρυ καὶ Οὐάτερφορντ. [Μ Σ.]

Μονσώ-λὲ-Μὲν (Montceau-les-Mines). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Σῶνη-καὶ-Λίγγρης, ἐν τῇ διαμερίσματι Σαλών, ἐπὶ τῆς Κεντρικῆς διώρυγος. Ἔχει 6 148 κατ. (1891), σπουδαϊότατα ἀνθρακωρυχεῖα, ἱαματικά ὕδατα καὶ βιομηχανίαν σιδήρου. [Μ Σ.]

Μόνττινγκου (Lady Mary Wortley Montagu). Ἀγγλὶς συγγραφεὺς, γενν. 1689 ἐν Thoresby θυγάτηρ τοῦ Evelyn Pierrepont δουκὸς Κίγγστον. Συνεξέχθη 1712 τὸν πλούσιον Ἐδουάρδον W. M., ὃν συνώδευσεν καὶ ὡς πρεσβυτὴν εἰς Κων/πολιν. Ἐπιστρέψασα 1718 εἰς Λονδὶνον ἐγένετο τὸ κέντρον κύκλου περιφήμων συγγραφέων, ἔζησεν δὲ εἰς 22 ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀπέθανεν τῇ 1762 ἐν Ἀγγλίᾳ. Κατέλιπε ποιητικὰ ἀποτάγματα καὶ ἐπιστολὰς εὐφρεῖς περὶ τῆς εἰς Τουρκίαν περιηγήσεώς της. Τὰ συγγράμματά της ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἔργα τῆς Λαίδης M. W. M. Ὁ υἱὸς της Ἐδουάρδος (1715-1776) ἐγένετο γνωστὸς ὡς συγγραφεὺς τοῦ λαμπροῦ ἔργου Σκέψεις περὶ τῆς ἀκμῆς καὶ πτώσεως τῶν ἀρχαίων δημοκρατιῶν (1759) Μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τοῦ ἐξετέλεσεν μακρὰς περιοδείας ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν, ἠτπάσθη ἀνατολικά ἤθη καὶ ἐγκατεστάθη 1773 ἐν Βενετίᾳ. ὅπου ἀπέθανεν τῇ 1776. [Μ.Γ.]

Μονταίνης (Michel Eyquem de Montaigne). Γάλλος ἠθικὸς φιλόσοφος, γενν. 1533 ἐν τῇ ἐπαύλει M τοῦ Περιγώρ. Μυηθεὶς ἐκ παίδων τὴν λατινικὴν καὶ ἑλληνικὴν, ἐσπούδατε τὴν νομικὴν καὶ διέτελεσεν ἔτη τινὰ σύμβουλος τοῦ παρλαμέντου ἐν Βορδώ, ὅπου καὶ ἐδημοσίευσεν ἐκτὸς λαμπρὰς μεταφράσεως τῆς Φυσικῆς Θεολογίας τοῦ Ρ. Σερόνδου τὰ πρῶτα δύο βιβλία τῶν Essais του (1580). Μετὰ μακρὰς περιοδείας ἀνὰ τὴν Γερμανίαν, Ἑλβετίαν καὶ Ἰταλίαν ὑπῆρξε δῆμαρχος τοῦ Βορδώ, μετέβη δὲ 1588 εἰς Παρίσιον ἵνα ἐκδόσῃ ἐκ νέου τὰ ὑψημένα Essais καὶ ἐγνώρισεν ἐνταῦθα τὴν δεσποινίδα de Gournay, ἥτις τοσοῦτον τὸν ἠγάπησεν ὥστε τὴν ἐκάλει ψυχρότην του ἀπῆλθεν δὲ ὁ M. τῇ 1592. Τὰ Essais του εἶναι σημειώσεις ἀνευ ἰδικοῦ συστήματος συντεταγμέναι, ψυχολογικὸν ζωγράφημα καὶ θησαυρὸς πρακτικῆς σοφίας. Ἡ γλώσσα ἐνίοτε εἶνε παρημελημένη, ἐνίοτε ὅμως πάλιν ἐνεργητικὴ, χαρίεσσα καὶ ἐκφραστικώτα-

τη. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν ἐπισημένα ὑπὸ τῆς Gournay, ὕστερον δὲ διορθωμένα κατὰ τὰς ἰδίας τοῦ M. σημειώσεις ὑπὸ τοῦ Leclerc (1826-9) καὶ ἄλλων πολλῶν ἐν τῷ κατόπιν. [Μ.Γ.]

Μοντάνζ. Μία τῶν ΒΔ πολιτειῶν τῆς Βορειοδυτικῆς Συμπολιτείας, μεταξὺ Ἰδάχο, Οὐαϊόμινγκ, Δακότας καὶ Καναδά. Ἔχει ἐμβ. 378 330 τχμ. καὶ μόνον 132 159 κατ. Τὸ Δ μέρος εἶνε ὑψιπέδιον, τὸ δὲ Δ καλύπτεται ὑπὸ τῶν Βρυχωδῶν ὄρεων καὶ εἶνε πλουσιώτατον εἰς φυσικὰς καλλονὺς καὶ εὐγενῆ μέταλλα οὕτως ὥστε μόνῃ ἡ Καλιφόρνια παρῇ πλείοτερον τῆς M. χρυσὸν καὶ τὸ Κολοράδο πλείοτερον ἀργυρον· χαλκὸς δὲ ἐπὶ τῆς ὑπάρχει ἀφθονός, ὡς καὶ λιθάνθρακες. Ἀκμῆς δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία καὶ τὸ τρίτον τοῦ ἐδάφους εἶνε εὐφορώτατον. Εἰς τὰς κοιλιάδας τὸ κλίμα εἶνε εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Ἡ πολιτεία διαιρεῖται εἰς 7 κομητείας, πρωτεύουσα δ' εἶνε Ἑλένη. Τῇ 1864 διοργανώθη ὡς τοπαρχία, ὡς πολιτεία δὲ συμπεριελήθη εἰς τὴν Συμπολιτείαν τῇ 1889.

Μοντανιάννα (Montagnana). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Παδούης, ἔχουσα 9941 κατ., μεγάλην μητροπολιν μετὰ πολυτίμων ζωγραφιῶν καὶ βιομηχανίαν μετὰξῆς, ἐρίου καὶ δερμάτος. [Μ.Σ.]

Μοντανισατὰ ἐκλήθησαν αἰρετικοὶ τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, οἵτινες ἀπειραβήσαν ἢ ἀναζωογονήσαν τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπικειμένης ἐπανόδου τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, μέλλοντος νὰ ἱδρῇ ἐπίγειον βασιλείαν. Καίτοι τὸ ὄνομα M. προῆλθε παρὰ τινος Μοντάνου, παρουσιασθέντος ἐν Φρυγίᾳ ὡς προφήτου, ἡ ἀρχὴ τῆς τοιαύτης κινήσεως δὲν ἀνάγεται εἰς αὐτόν, ἀλλ' ὑπῆρξεν αὐτῇ γενικὴ ὑπὸ τὴν ἐπίδρυσιν τῆς τότε ἡθικῆς καταπτώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ συνεπείᾳ τῶν διωγμῶν. Οἱ M διεκρίνοντο ἐπὶ αὐστηρότητι· οὕτω π. χ. δὲν ἐδέχοντο πλέον τοὺς εἰς θανάσιμον ἀμάρτημα περιπεσόντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀπηγόρευον δεύτερον γάμον καὶ ἡῤῥησαν τὰς νηστείας. Καὶ κατεδικάσθησαν μὲν αἱ δοξασαὶ τῶν M., ὧν ἐνθερμώτατος πρόμαχος ἐν Ἀφρικῇ ὑπῆρξεν ὁ Τερτυλλιανός, ὑπὸ τῆς χριστιαν. Ἐκκλησίας, ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὐτῶν ἀνεφάνθησαν εἰς διαφόρους κατόπιν αἱρέσεις. [Ι.Θ.]

Μονταρζί (Montargis). Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος M. (1666.5 τχμ. μετὰ 82 703 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Λοαρέ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Λοὲν καὶ τῆς συμβολῆς διαφόρων διωρύχων καὶ ἔχει 9789 κατ. (1891), ὠραῖον ναόν, καλλίγιον, ἐρείπια ἀνακτόρου, ἀμπελοουργίαν, ἐριουργίαν καὶ ἐμπορίον σίτου, οἶνου κλ. [Μ.Σ.]

Μοντγόμερου (Montgomery). 1) Κομητεία τῆς Β Ουαλίας, ἔχουσα ἐμβ 2003

Μ., ἀφιερωθείς εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον καὶ ἀποθ. 1561 ἐν Τορίνῳ ἐν μονεμαχίᾳ. Ἐκτὸς τῶν ποιημάτων του συνέγραψε τὸ πρῶτον κυρίως ποιητικὸν μυθιστόρημα ὑπὸ τὸν τίτλον Diana, ὅπερ εἶνε συγχρόνως καὶ τὸ κάλλιστον [Μ.Γ.]

Μοντενέγρο. Βλ. Μαυροβούνιον.

Μοντεπελόζο (Montepeloso). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Ποτέντσα. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ παράγει ἑλαιον, σῖνον καὶ μέταξαν, ἔχει δὲ 7 013 κατ. [Μ.Σ.]

Μοντεπουλτζάνο (Montepulciano). Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος Μ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Σιένης, κειμένη εἰς τὰς ὑπώρειας ὄρους τινός. Ἔχει 4 806 κατ., μητρόπολιν καὶ περιεχμενὴν ναὺν τῆς Παναγίας. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ φημίζεται διὰ τὸν ἐν τοῖς πέριξ παραγόμενον σῖνον. [Μ.Σ.]

Μοντερέϋ (Monterey) Πρωτεύουσα τῆς μεξικανικῆς πολιτείας Νέας Λεώνης. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μ. ἐν εὐφρόνῳ πεδιάδι περιβαλλομένη δι' ὄρεων καὶ εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου. Ἔχει περ. 41 χιλ. κατ., μητρόπολιν, διοικητήριον καὶ δημαρχεῖον, διατρεῖ δὲ ἀρμαίαν κηπευρικὴν καὶ ἐμπόριον προϊόντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Μόντε-Ρόζα (Monte-Rosa). Μετὰ τὸ Λευκὸν ὄρος τὸ ὑψηλότερον τῶν Ἀλπεων, ὑψόμενον εἰς τὰ σύνορα τοῦ καντωνίου Βαλαιοῦ καὶ τῶν ἰταλ. ἐπαρχιῶν Τουρίνου καὶ Νοβάρας. Ἀνήκει εἰς τὰς Πεννίνους Ἀλπεις, ἔχει δὲ 9 κυριωτέρας κορυφάς, ὧν ἡ τοῦ Δυφοῦρ εἶνε ἡ ὑψηλότερα (4368 μ.), πολλοὺς παγῶνας καὶ τὴν ὑψηλότεραν εἰς τὰς Ἀλπεὶς δίοδον (Ματτερργιόχ, 3 222 μ.). Ἡ πρώτη ἀνάβασις εἰς τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν ἐξετελέσθη τῷ 1855 ὑπὸ δύο Ἀγγλῶν.

Μοντερώ (Monterea). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Μαρνη, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σηκουάνα καὶ τοῦ Ὑέννη, στεφόμενη δὲ ὑπὸ τοῦ πύργου Συρβίλ. Ἔχει 7 672 κατ. (1891), ὠραῖον ναὺν καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, πρὸ πάντων καλλιτεχνικῶν πηλίνων ἀγγείων, ὡς καὶ ἀρμαίων ἐμπόριον προϊόντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Μόντε-Σάντ-Ἀντζέλο (Monte Sant-Angelo). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Φότζιας, κειμένη ἐπὶ ὄρους τοῦ Γαργάνου, ἔχουσα δὲ 16534 κατ. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ τόπος προσκυνήσεως τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Μοντεσαντάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Ὁμαλῶν τῆς Κράνειας (Κεφαλληνίας), ἔχον 128 κατ. [Μ.Σ.]

Μοντεσκιέ (Κάρολος de Secondat, βαρὼνος de La Brède et de Montesquien, ἐξ. 1755). Γάλλος φιλοσοφικός καὶ πολιτικός συγγραφεύς, γενν. 1689

ἐν τῇ πατρικῇ του ἐπαύλει La Brède παρὰ τὸ Βορδῶ. Ἐγένετο σύμβουλος τοῦ ἐν Βορδῶ παρλαμένου καὶ ὑπερὸν πρόεδρος τῆς γερουσίας. Τὸ πρῶτον ἔργον του ὑπῆρξε Lettres persanes (Ἀμστελσδ. 1721), ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπὸ τὴν προσωπίδα Πέρσου κρίνει σατυρικῶς τὸν πολιτικόν, κοινωνικὸν καὶ φιλολογικὸν βίον τῶν Γάλλων. Καίπερ μὴ φαισθείς ἐν αὐτῇ τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, ἐξελέγη 1728 μέλος αὐτῆς ἵνα γνωρίσῃ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὸν συνταγματικὸν βίον τῶν ἄλλων ἐθνῶν, παρητήθη 1728 τὴν θέσιν του καὶ ἐξετέλεσε μακρὰς περιόδους ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, διέμεινε δὲ καὶ δύο ἔτη ἐν Ἀγγλίᾳ παρὰ τῷ εὐφρεῖ Τσέστερφιλδ. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς La Brède ἐδημοσίευσεν τὸ περιφημον ἱστορικὸν σύγγραμμα Considérations sur la grandeur des Romains et de leur décadence (1734), οὗ συμπλήρωμα εἶνε Dialogue de Sylla et d' Euerate (1748), εἰτα δὲ τὸ ἀπὸ εἰκαστίας παρασκευαζόμενον κύριον ἔργον αὐτοῦ Esprit des lois (2 τ. Γενεύη 1748), διὰ τοῦ ὁποίου πρῶτος ἀπεπειράθη ἐν θαυμασίᾳ περιλήψει νὰ παραστήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νομικῶν διατάξεων καὶ τὴν σχέσιν των πρὸς τοὺς τοπικοὺς καὶ κοινωνικοὺς ὄρους εἰς τὰς διαφόρους χώρας. Τὸ ἔργον τοῦτο σημαίνει ἐποχὴν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, διὰ δὲ τὴν θεωρίαν τοῦ συνταγματικοῦ βίου καὶ τὴν πρακτικὴν πολιτικὴν σημασίαν ἔχει κυρίως ἡ ἐν τῷ ΙΔ' βιβλίῳ ἐκθεσις τοῦ ἀγγλικοῦ συντάγματος. Ὁ Μ. ἀπέθανεν τῷ 1755 ἐν Παρίσι. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν πλειστάκις καὶ ἀνέχουσιν εἰς τὰ κλασικὰ τῆς γαλλ. φιλολογίας. [Μ.Γ.]

Μοντεσπὰν (Françoise Athenais marquise Montespan). Ἐρωμένη Λουδοβίκου ΙΔ', γενν. 1641 θυγάτηρ τοῦ Γαβριήλ de Rochehouart δευτοῦς Μορτμάρ. Ὡς σύζυγος τοῦ μαρκιῶνος Μ. ἦλθεν εἰς τὴν γαλλικὴν αὐλήν, ὅπου διὰ τὴν εὐφυίαν της προσεῖλκυσε τὸν Λουδοβίκον, παραιτήσαντα ἕνεκα αὐτῆς τὴν Λαβαλλιέρ. Ἐξασκήσασα ἐπὶ ἑτη τινὰ μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτὸν (οὐχὶ ὁμοῦς εἰς πολιτικά ζητήματα) ἐξέπεσεν ἐκ τῆς εὐνοίας του συνεπεῖα τοῦ ἐμπαθεστάτου καὶ ἀρχομανοῦς χαρακτήρος της καὶ ἀντικατεστάθη διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν της Μαιντενόν. Ὑστερον ἐισῆλθεν εἰς τὸ τάγμα τῶν θυγατέρων τοῦ ἀγ. Ἰωσήφ καὶ ἀπέθανεν ἐν Βουρδὼν-λ' Ἀρσαμβὼλ τῷ 1797. [Β.Ε.]

Μοντεφιασκόνιος. Βλ. Μομφικόν.

Μοντεφιασκόνε. Πόλις τοῦ διαμερίσματος Βιτέρβου τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Ρώμης, ἔδρα ἐπισκόπου. Ἔχει 5 821 κατ. καὶ ὠραῖαν μητρόπολιν, εἶνε δὲ γνωστὴ διὰ τὸν μισχάτην οἶνον τὸν παραγόμενον ἐν τοῖς περικύροις αὐτῆς. [Μ.Σ.]

Μοντεφιόρε (Sir Moses Montefiore). 'Εβραϊκός φιλόανθρωπος, γενν. 1784 ἐν Λονδίῳ. Τῷ 1837 ἐξελέγη εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ sheriff τοῦ Σίτυ τοῦ Λονδίνου, καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον εὐγενείας. Πανοσιολόγως ἐδόχθησε τοὺς ταλαιπωρουμένους καὶ καταδικωμένους 'Εβραίους ἐν Συρίᾳ καὶ 'Ρωσσίᾳ, ἐπανειλημμένως δὲ μετέβη εἰς Παλαιστίνην, ὅπου ἱδρύσε διάφορα φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Ἀπέθανε 1885 ἐν ἡλικίᾳ 101 ἐτῶν. [B.E.]

Μοντεφρίο. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Ισπαν. ἐπαρχίας Γρανάδας, ἐν τραχειᾷ καὶ ὀρεινῇ θέσει. Ἔχει 10 363 κατοίκους (1887). [M.C.]

Μόντις (Vincenzo Monti) Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1754 ἐν Φουσινιάνῳ παρὰ τὴν 'Ραβένναν. Τῷ 1787 παρεστάθη μετὰ μεγάλῃς ἐπιτυχίας ἐν 'Ρώμῃ ἡ τραγωδία τοῦ «'Αριστοδῆμος», μεθ' ἣν ἐδουλοῦσε τοῦ 1788 ἀλλήν, «Γαλεόττος Μαυρῆδος». Ὁ φόνος τοῦ Βασίλ. γραμματέως τῆς γαλλ. πρεσβείας ἐν Νεαπόλει, ὅστις ἦλθεν ὡς δημεγέρτης εἰς 'Ρώμην, καὶ ἡ καρατόμησις Λευδοβίκου ΙΣ' ἐνέπνευσαν αὐτῷ τὸ ποίημα Basvilliana (1793) ἐν τῷ ὁποίῳ μιμεῖται τὸν τρόπον τοῦ Δάντη. Ἐξυμνήσας τὸν Ναπολέοντα ἐγένετο καθηγητὴς ἐν τῷ κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας, ὑστερον δ' ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Παδούης, ἔλαβε τὸν τίτλον αὐτοκρατορικοῦ ποιητοῦ, ἀπέθανε δὲ 1828 ἐν Μιλάνῳ. Σπουδαιότερα ἢ τὰ ποιήματά του εἶναι τὸ Ἰταλικὸν λεξικόν του καὶ μετάφρασις τοῦ Ὁμήρου, ὡς καὶ αἱ περὶ τὴν μελέτην τοῦ Δάντη ἐργασίαι του. [M.G.]

Μοντέλλα (Montilla). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ισπαν. ἐπαρχίᾳ Κορδούης, καλῶς ἐκτισμένη καὶ ἐν λαμπρᾷ θέσει, περιβαλλομένη ὑπὸ ἐλαιώνων καὶ ἀμπελώνων. Ἔχει 13 791 κατ. (1887). [M.C.]

Μοντεγνύ (Montigny - sur - Sambre). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀνιωνίας, ἐπὶ τοῦ Σάμβρη καὶ 4 χμ. Α τοῦ Σαρλεροά. Ἔχει 15 479 κατ., σπουδαίαν δὲ βιομηχανίαν σιδήρου καὶ ἀνθρακωρυχτῆα. [M.C.]

Μοντίχο (Montijo). Πόλις τῆς Ισπαν. ἐπαρχ. Βαχαδὸς, ἔχουσα 6681 κατ. καὶ παλαιὸν πύργον, κοιτίδα τῶν κομητῶν Μ. (βλ. Εὐγενία, αυτοκράτειρα τῆς Γαλλίας).

Μοντόρο. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ισπαν. ἐπαρχ. Κορδούης, ἐπὶ τοῦ Γουαδάλκιβιρ. Ἔχει 12 565 κατ. (1887), ἐμπορίον ἐλαίου καὶ λινορυγίαν. [M.C.]

Μοντροέ (Montreux). Κομπολις καὶ κλιματοθεραπευτικὴ διαμονή, ἐν τῇ διαμερίσματι Βεβέϋ τοῦ ἑλβετικοῦ καντωνίου Βώβ, κειμένη ἐπὶ τῇ ΑΒΑ ὁχθῇ τῆς λίμνης τῆς Γενεύης ἐν ὠραιστάτῃ καὶ διὰ τὸ γλυκὺ

κλίμα διαπρεπούση θέσει. Ἔχει 10 696 κατ. (1888) καὶ συνιστάται πρὸς ἀσθενοῦντας τοὺς πνεύμονας. [M.C.]

Μοντρεάλ (Montreal). Ἡ μεγαλειτέρα πόλις τοῦ Καναδά, ἐν τῇ ἐπαρχ. Κουεβέκ, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀττάβα εἰς τὸν ποτ. τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου. Ἔχει 221 318 κατ. (1893) καὶ διαιρεῖται εἰς τὰ (ἐμπορικὸν) κέντρον καὶ τὰ προάστεια. Οἱ κάτοικοι εἶναι μὲν ὡς ἐπὶ πλείστον γαλλικῆς καταγωγῆς, ἐπικρατεῖ ὁμως ὁ ἀγγλισμός, κυρίως ἐν τῷ ἐμπορίῳ. Ἔχει πλείστους ὠραίους ναοὺς καὶ ἄλλα κτίρια, εἶνε δὲ ἔθρα καθολικοῦ ἐπισκόπου καὶ προτεσταντικοῦ πανεπιστημίου μετὰ 5 σχολῶν καὶ 1067 φοιτητῶν (ὧν 117 γυναῖκες). Εἶνε δὲ τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου, ἀλλ' ὁ λιμὴν εἶνε προσεὶς μόνον ἐν καιρῷ θέρους (6 μῆνας). Τῷ 1887 ἡ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς ἦτο 29 3 ἑκατομμ. δολλαρίων, ἡ δὲ τῆς εἰσαγωγῆς 35.5 ἑκατομμ. Ἡ πόλις ἱδρύθη 1585, ὑπῆρξε δὲ ἡ τελευταία ἐν Καναδᾷ ἣν ἐκυρίευσαν οἱ Ἀγγλοὶ παρὰ τῶν Γάλλων (1760). [M.C.]

Μοντρεύ (Montreuil - sous - Bois). Προάστειον τῶν Παρισίων πρὸς Α, μετὰ 23 986 κατ., ἐργοστασίων πορσελλάνης, κηπουρικῆς καὶ ἀμπελουργίας [M.C.]

Μοντρούζ (Montrose). Κομπολις τῆς σκωτικῆς κομητείας Φόρφαρ ἐπὶ τῆς στενῆς εἰσόδου κολπίσκου τῆς Βορείου θαλάσσης. Ἔχει 13 079 κατ., καλὸν λιμένα, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀμυζίαν ἀλιείαν.

Μοντροῦζ (James κόμης καὶ ὑστερον μαρκίων Montrose). ὁπαδὸς τῆς βασιλικῆς μερίδος ἐν Σκωτίᾳ. Ἐγενν. 1612 ἐν 'Βιδιμβούργῳ καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς ἀντετάχθη εἰς τὰς θρησκευτικὰς μεταρρυθμίσεις Καρόλου τοῦ Α'. Ὅτε ὅμως οἱ Σκῶτοι τῷ 1643 κατὰ τὸν πόλεμον τῆς βουλευτικῆς μερίδος κατὰ τοῦ βασιλέως συνεμάχησαν μετὰ τῶν ἐχθρῶν τούτου, ἐγένετο ἐνθερμος ὑποστηρικτὴς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπολέμηκεν ἐπιτυχῶς, εἰτα ὁμως ἐνίκηθη 1645 κατὰ κράτος. Ἐξακολουθήσας ἐπὶ τινα καιρὸν τὸν μικρὸν λεγόμενον πόλεμον εἰς τὰ ὅρη τῆς Σκωτίας, μετέβη ὑστερον εἰς Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν. Μετὰ τὴν καρατόμησιν τοῦ Καρόλου προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κάρολου Β'. Ἀλλ' ὁ στρατὸς μετὰ τοῦ ὁποίου ἐπεβίβασθη 1650 ἐν Σκωτίᾳ, διεσπάρη ἐν τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ, αὐτὸς δὲ διὰ προδοσίας συνελήφθη καὶ ἀπηγχονίσθη 11/21 Μαΐου 1650. [B.E.]

Μόντσα (Monza). Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος Μ ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Μιλάνου, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Λάμβρου. Ἔχει 11721 κατ. (1881) καὶ βιομηχανίαν ἐριούχων, πέλων καὶ δέρματος. Ἐν τῇ ὠραίᾳ μητροπόλει φυλάσσεται ἐκτὸς ἄλλων θησαυρῶν τὸ σιδη-

ρουν στέμμα των Αγγυοθάρδων βασιλείων, ὧν ἔδρα ὑπῆρξεν ἡ πόλις. [Μ.Σ.]

Μοντερράτον. 1) Περιφέρμον μοναστήριον τῶν Βενεδικτίνων ἐν Καταλωνίᾳ ἡρειπωμένον τὰ νῦν, κείμενον ὑπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Μ. Ἰδρύθη τῷ 880 ἐν θέσει ὅπου εὗρέθη θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας, κα εἶχε λαμπρὰν βιβλιοθήκην, κατεστράφη δὲ 1814 ὑπὸ τῶν Γάλλων. — 2) Μία τῶν μικρῶν Ἀντιλλῶν νήτων, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἀγγίλους, ἔχουσα ἐμβ. 82 τχμ. καὶ 11 762 κατ., ὄρεινή. Ἐξάγεται κυρίως σάκχαρον καὶ ὅπως λεμονίων. [Μ.Σ.]

Μοντυόν (Ἰωάννης Βαπτιστὴς Ροβέρτος, βαρώνος de Montyon). Γάλλος φιλόanthρωπος, γενν. 1733 ἐν Παρισίοις, διατέλεις εἰς διαφόρους δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς θέσεις, ἀποθ. δὲ 1820 ἐν Παρισίοις. Διὰ τῆς διαθήκης του προώρισε μέγα μέρος τῆς περιουσίας του διὰ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα· γνωστότατον εἶνε τὸ ἀπ' αὐτοῦ κληθὲν βραβεῖον ἀρετῆς, χρονολογούμενον ἤδη ἀπὸ τοῦ 1782. [Ἐγ.]

Μοντωδάν (Montauban). Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος Μ. (1597 τχμ. μετὰ 97 498 κατ.) ὡς καὶ ὅλου τοῦ γαλλ. νομοῦ Τάρν-καὶ-Γαρόννα, κειμένη μεταξὺ τῶν ποτ. Τάρν καὶ Τεσκού. Εἶνε ἔδρα τῶν ἀρχῶν, ἐπισκόπου, ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας, ἔχει δὲ θεολογικὴν σχολὴν τῶν Μεταρρυθμιστῶν, καθολ. ἱεροσπουδαστήριον, διδασκαλεῖον, μουσεῖον τῶν ὠραίων τεχνῶν κλ. καὶ 16 732 κατ. (1891) διατηροῦντας ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀμείων ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Μονώνυμον καλεῖται πᾶσα ἀλγεβρική παράστασις ἥς τὰ μέρη συνδέονται πρὸς ἀλλήλα διὰ τῶν σημείων τῆς διαιρέσεως ἢ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ, οὐχὶ δὲ τῆς προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ παραστάσεις 5α²β, 3αβ κλ. Ἀλλὰ καὶ ἡ παράστασις α (β+γ) εἶνε Μ., διότι τὸ β+γ θεωρεῖται ὡς ἑνίατον ποσὴν (δι' ὃ καὶ τιθεῖται ἐν παρενθέσει). Δύο ἢ πλείονα Μ. συνδεόμενα διὰ σημείων προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως ἀποτελοῦσι τὸ πολυνόμον.

Μονωτῆρες ἢ μονωτῆρι (σώματα) καλεῖνται οἱ κακοὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἀγωγοὶ δι' ὧν ἀπομονοῦμενον ἀπὸ τῶν πέριξ καλῶν ἀγωγῶν ἡλεκτρισμένον τι σῶμα διατηρεῖ τὸν ἡλεκτρισμὸν αὐτοῦ. Τοιοῦτοι Μ. εἶναι οἱ ἐκ πορσελλάνης κώδυνας (οἱ ἐπὶ τῶν καθ' ἑδὲν σφύλων) ἐφ' ὧν στηρίζονται τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. [Σπ.]

Μόξαι. Οὕτω καλεῖσιν οἱ Σῖναι καὶ οἱ Ἰάπωνες βαμβακώδεις καὶ εὐφλεκτον ἐπάνθημα τῶν ἀποξηραμένων φύλλων τῆς Artemisia Chinensis L. ἢ A. Moxa DC.,

ὅπερ μεταχειρίζονται ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς καυτήριον, συσκευάζοντες εἰς κώνων, οὕτως ἀνάπτουσι μὲν τὴν κορυφὴν, τὴν δὲ βίαν ἐφαρμύζουσιν ὅπου θέλουσι νὰ καυτηριάσωσι. Διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ ὀνόματος καλοῦσιν οἱ Ῥωπαῖοι ὅμοια, μᾶλλον κυλινδρικοῦ σχήματος, καυτήρια συσκευαζόμενα ἐκ βάμβακος ἐμβαπτισμένου ἐν διαλύσει χλωρικοῦ καλίου ἢ ἐξ ἄλλων εὐφλεκτων οὐσιῶν. Διὰ Μ. συγκρατοῦνται ἐπὶ τοῦ δέρματος διὰ ταινιῶν πέριξ δὲ αὐτὸν προφυλάσσεται τοῦτο διὰ βρεγμένων σπληνίων. Καθ' ὅσον προχωρεῖ ἡ καύσις αὐτῶν ὁ πόνος αἰσθάνεται ζωηροτέραν τὴν θερμότητα καὶ τὸ ἄλγος· τέλος δὲ τὸ δέρμα καυτηριάζεται καὶ παράγεται ἐσχάρα. Τὰς Μ ἐγνώριζον οἱ ἱερεῖς καὶ ἐκάλουν Μύκητας ὡς παρασκευαζόμενα τότε ἐκ ξηροῦ μύκητος (ὕδατος). [Σ.Μ.]

Μόρα. Βλ. Λόχος.

Μοραβία (γερμ. Mähren). Μαρκιωνία καὶ χώρα τοῦ αὐστριακοῦ στέμματος, ἔχουσα ἐμβ. 22 281 τχμ. καὶ 2 276 870 κατ. (1890). Περιβάλλεται ΒΑ ὑπὸ τῶν Μοραβικῶν ὄρεων (τοῦ ΝΑ μέρους τῶν Σουδτικῶν) καὶ ὑπὸ τῶν Βισκιδῶν, καταπίπτει δὲ πρὸς ΝΑ εἰς τρία ἄνθηρα πρὸς τὴν πεδιάδα τοῦ Μάρχ, καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποτ. Μάρχ, Σ, βαρ, τσάβ, Ἰγλάβα, καὶ Τάβχ. Εἶνε εὐφορμιτῆ χώρα (54.8% ἀγροί, 8.2 λειμῶνες καὶ κήποι, 5.7 βοσκαί, 27.4 δάση) καὶ καλῶς καλλιεργημένη. παράγει δὲ παντὸς εἴδους σιτηρὰ, λίνον, κάνναβιν, ἐπώρας καὶ οἶνον. Κτηνοτροφία προβάτων, ἱππῶν καὶ γηνῶν ἀκμάζει, ὀρυκτὰ δὲ ἐξάγονται λιθάνθρακες, σίδηρος, γραφίτης καὶ μόλυθος. Ἡ βιομηχανία παράγει κυρίως σάκχαρον, λινά, βαμβακερὰ καὶ πρὸ πάντων μάλλινα ὑφάσματα, ὕελον, μηχανὰς κλ. Οἱ κάτοικοι εἶναι οἱ μὲν Σλάβοι (1.6 ἑκατομμ.), διηρημένοι εἰς διαφόρους φυλάς, οἱ δὲ Γερμανοὶ (664 168), οἱ πλείστοι δὲ καθολικῆς θρησκείας, ὑπαγόμενοι εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ὁλμουτς καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Βρύνν. Τὸ ἀμικαῖον ἐμπόριον ὑποστηρίζεται διὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου καὶ καλῶν ὁδῶν. Εἰς τὴν αὐστριακὴν διήταν πέμπει ἡ Μ. 100 μέλη· πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς 6 πόλεις καὶ 31 διαμερίσματα. Πρωτεύουσα εἶνε Βρύνν. — Τὸ πάλαι κατ' ὠκον ἐν Μ. Γερμανοὶ, ἀπὸ δὲ τοῦ 9' αἰῶνος Σλάβοι. Κατὰ τὸν 10' αἰῶνα ἴδρυσεν ὁ Ῥαστισλάβος ἀνεξάρτητον κράτος, ὅπερ περιελάμβανε καὶ τὴν Β Ούγγαριαν καὶ ἐφθασεν ἐπὶ τοῦ Σβατοπλὸυκ (—894) εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν του. Ὁανόντος ὅμοιος τούτου διεμελήθη ἡ Μ. περιῆλθε 1029 εἰς τὴν Βοημίαν καὶ οὕτως ἐμμέσως εἰς τὸ Γερμαν. Κράτος, ἐγένετο δὲ τῷ 1185 μαρκιωνία. Κατὰ τὸν 14' αἰῶνα πάλιν ἦτο ἐπὶ τῶν Λουξεμβούργων μαρκιωνίων ἐπὶ τινα καιρὸν ἀνεξάρτητος, ἠνώθη δὲ

1411 πάλιν μετὰ τῆς Βοημίας καὶ περιῆλθε 1526 εἰς τὴν Αὐστρίαν. [Μ.Σ.]

Μοραβοὶ ἄδελφοί. Βλ. Βοημοὶ ἄδελφοί.

Μορίνο Καλάβρο (τὸ ἀρχαῖον Muranum). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Κοζέντσας. ἔχουσα ἐρείπια νορμαννικοῦ φρουρίου, βιομηχανίαν ἐρίου καὶ μετάξης καὶ 8259 κατ. [Μ.Σ.]

Μορατάλλα (Moratalla). Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχ. Μουρκίας ἐν εὐφώρῳ θέσει ἐπὶ τοῦ Βενανόρ. ἔχει 11926 κατ. (1887), ἀνθρακωρυχτεία, ὑφαντήρια καὶ ἐμποριον οἴνου καὶ ἐλαίου. [Μ.Σ.]

Μοραύας. Παραπόταμος τοῦ Δουνάβεως ἐν Σερβίᾳ, ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Νοτίου ἢ Βουλγαρικοῦ (261 χμ. καὶ τοῦ Δυτικοῦ ἢ Σερβικοῦ Μ. (213 χμ.), ἐνουμένων παρὰ τὸ Στόλατς. Ἐκβάλλει διὰ δύο βραχιόνιων εἰς τὸν Δούναβιν, ὧν ὁ δεξιός, ὁ κυρίως Μ., παρὰ τὴν Δουβρόβιτσαν, ὁ δὲ ἀριστερὸς (Ἰεσσάα) παρὰ τὴν Σεμένδριαν. Τὸ μήκος αὐτοῦ μετὰ τὴν ἑνωσιν εἶνε 145 χμ. [Μ.Σ.]

Μορβιάν (Morbihan). Γαλλικὸς νομὸς ἐν τῇ Βρετάνῃ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. ἔχει ἐμβ. 6798 τχμ. καὶ 544470 κατ. καὶ διαιρεῖται εἰς τὰ διαμερίσματα Βάν, Λοριάν, Πλοερμὲλ καὶ Ποντιβύ. Πρωτεύουσα μὲν εἶνε Βάν, σημαντικωτάτῃ δὲ πόλις Λοριάν. Καλεῖται ἀπὸ τοῦ κόλπου Μ. εἰσερχομένου 20 χμ. εἰς τὴν χώραν καὶ ἔχοντος πλάτος 10 χμ. Ἡ ἀκτὴ εἶνε πολυσχιστος, κείνται δὲ πρὸ αὐτῆς πολλαὶ νῆσοι, ὧν ἡ Βέλ-Ἰλ εἶνε ἡ μεγίστη Ἡ χώρα εἶνε λοφώδης, καὶ ἔχει μὲν εὐφέρους κοιλάδας, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους καλύπτεται ὑπὸ ἐρείκης καὶ τύρφης καὶ μόνον τὸ τρίτον παράγεισι τῆρὰ καὶ γεωμύληα, λίνον, ὡς καὶ μῆλα καὶ ἄπια, ἐξ ὧν κατασκευάζεται ὁ μηλίτης οἶνος. Ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζει· ἐκ τῶν ὄρνικων τὸ σπουδαιότερον εἶνε ὁ σίδηρος, οὗ ἡ βιομηχανία ὡς καὶ ἡ ναυπηγία εὐδοκίμουσι.

Μοργανατικὸς γάμος. Βλ. Γάμος.

Μοργάνης (Ἰω. Βαπτιστῆς Morgagni). Περίωνμος ἰταλὸς ἱατρός, ὁ ἰδρυτὴς τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας. Ἐγενν. 25 Φεβρουαρίου (ν.) 1682 ἐν Φόρλι, ἐσπούδασε δ' ἐν Βονωνίᾳ· ἐπὶ τινα χρόνον ἤτησε τὴν ἱατρικὴν ἐν τῇ πατρίδι του, τῇ 1771 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας ἐν Παδοῇ, ἀπέθ. δὲ 1771. Ἐν τῇ ἀνατομίᾳ τὸ ὄνομα του ἀναφέρεται συχνότατα, συνδεόμενον πρὸς πλείστας λεπτομερείας ὡς αὐτὸς ἀνεκάλυψε. Τὸ δὲ ἔργον του περὶ τῶν ὀστέων καὶ τῶν αἰτίων τῶν νόσων μελετωμένων διὰ τῆς ἀνατομῆς (Ἐνετία 1761) ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας. Ἠσχολήθη προσέτι εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν

καὶ πλείστας σχετικὰς ἔγραψε πραγματείας. Τὰ «Ἀπαντα» αὐτοῦ ἐξεδόθησαν εἰς 5 τ. Ἐνετία 1765 [Β.Ε.]

Μορδβένοι. Φιννικὸς λαὸς εἰς τὰ ρωσσικὰ κυβερνεῖα Σιμπέρσκ, Πένσα, Σαρὰτὼφ καὶ Σαμάρα. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς περ. 800 χιλ., ἐξερωσσίσθησαν δ' ὡς ἐπὶ πλείστον καὶ πρεσβεύουσι τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν. [Μ.Σ.]

Μορέα. Βλ. Συκαμινέα.

Μορελία. Πρωτεύουσα τῆς μεξικανικῆς πολιτείας Μισσακάν, κειμένη 299 χμ. ΔΒΔ τοῦ Μεξικοῦ 1940 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἔχει 30 χιλ. κατ. καὶ εἶνε καλῶς ἐκτισμένη. Εἶνε ἔβρα ἀρχιεπισκόπου καὶ ἔχει ἱεροσπουδαστήριον καὶ κολλέγιον. [Μ.Σ.]

Μορέλος. Πολιτεία τοῦ Μεξικοῦ, μεταξὺ τῶν κομητειῶν Μεξικοῦ καὶ Πουέμπλας. ἔχει ἐμβ. 5253 τχμ. καὶ 141565 κατοίκους (1890). Πρωτεύουσα εἶνε Κουερναβάκα.

Μορέτος (Don Agustin Moreto y Gavanana). Περίφημος ἰσπανὸς ποιητὴς, γενν. περὶ τὸ 1618 ἐν Μαδρίτῃ. Ἐσπούδασεν ἐν Ἀλκαλὰ καὶ ἀπέθανεν ὡς ἔρρος νοσοκομείου ἐν Τολέδῳ 1669. Ἐγραψε πολλὰς κωμῳδίας, τὰς μὲν μόνος, τὰς δὲ ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων, τυρούσας καλλίστης ὑποδοχῆς, διαπρεπούσας δὲ ἐπὶ κωμικῇ δυνάμει, καὶ εὖ εἰς χαρακτηριστικὰ καὶ συναρπαζούσας τὸν ἀκροατὴν. Οὐκ ὀλίγα αὐτῶν ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ ὑπὸ ἄλλων ποιητῶν, π. χ. τοῦ Σκαρρόν, τοῦ Μαλιέρου κλ. Εἰς τὰς «καλλιτέρας» αὐτῶν ἀνήκουσιν αἱ ἐπιγραφόμεναι Περιφρονήσεις ἀντὶ περιφρονήσεως, Ἡ ἰσχύς τοῦ αἵματος κλ. [Μ.Γ.]

Μόργκεν (Ραφαήλ Morghen). Ἐξοχὸς γαλλογράφος, γενν. 1758 ἐν Φλωρεντίᾳ ἐξ ἑλληνοδικῆς οἰκογενείας, ἀποθ. δὲ 1833 αὐτοῦ ὡς καθηγητῆς τῆς γαλλογραφίας ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν ὡραίων τεχνῶν. Ἐξέπληνσε μέγαν ἰριθμὸν γαλλογραφῶν κατὰ τὰ ἀριστουργήματα κυρίως τῶν ἱταλῶν ζωγράφων. [Μ.Γ.]

Μόρια. Χωρίον τῆς Λέσβου, κείμενον 4 χμ ΒΔ τῆς Μυτιλήνης καὶ ἔχον 1500 κατοίκους, δημοτικὴν σχολὴν καὶ παρθεναγωγεῖον. [Μ.Χ.]

Μορία ἐκαλεῖτο παρ' Ἀθηναίους ἡ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἱερὰ ἐλαία τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς καὶ αἱ εἰς τὸ δημόσιον ἀνήκουσαι ἱερὰ ἐλαιοὶ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ κλ., αἵτινες ὑπετίθετο ὅτι κατήγοντο ἐξ ἐκείνης. Ὁ καρπὸς αὐτῶν ἐχρησιμοποιεῖτο ὑπὲρ ἱεροῦ σκοποῦ· ἐλάμβανον δ' ἐκ τοῦ ἐλαίου, καθὼς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθην. πολιτείᾳ, οἱ εἰς τὰ Παναθήναια ἀθλοῦντο. Ὑπῆρχεν ἀρχαῖος νόμος καθ' ὃν ἐτιμωρεῖτο θανάτῳ ὁ ἐκκόψας Μ., ἀλλ' ἐπὶ Ἀριστοτέλους ἤδη δὲν ἐφηρμάζετο πλέον.

Μόρια καλούνται ἐν τῇ φυσικῇ καὶ τῇ χημείᾳ τὰ ἐλάχιστα τῆς ὕλης μέρη ἅτινα διὰ μηχανικῶν μὲν μέσων εἶναι πλέον ἀδιαιρέτα. μόνον δὲ εἰς χημικὴν ἀποσύνθεσιν ὑπόκεινται ἀποσυντιθέμενα εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίστανται ἅτομα τῶν χημικῶν στοιχείων. Τὴν ὑπαρξίν τοιούτων Μ. παραδεχόμεθα θεωρητικῶς πρὸς ἐρμηνείαν τῶν χημικῶν φαινομένων, καίτοι εὐλογον θὰ εἶται ὅτι ἡ μηχανικὴ διαιρέσις τῆς ὕλης εἰς αἰετλάσσονα μέρη δύναται νὰ προχωρήσῃ ἐπ' ἀπειρον. Τὰ Μ. δύνανται νὰ ὑπάρξωσι καθ' ἑαυτὰ (οὕχ' δὲ καὶ τὰ ἅτομα), συνίστανται δὲ ἐκ τοῦλάχιστον 2 ἀτόμων· οὕτως ἐν Μ. ὑδρογόνου, χλωρίου, νατρίου, ἀποτελεῖται ἐκ δύο αὐτῶν ἀτόμων· ἐν Μ. ὑδροχλωρίου (HCl) ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς ἀτόμου ὑδρογόνου (H) καὶ ἐνὸς χλωρίου (Cl) ἐν Μ. ἰμμωνίας (NH₃) ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς ἀτόμου ἀζώτου (N) καὶ τριῶν ὑδρογόνου κτλ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἅτομα τῶν διαφόρων σωμάτων ἔχουσι βάρος ὠρισμένον (ἀτομικὸν βάρος), ὠρισμένον εἶναι καὶ τὸ βάρος τῶν Μ. ἐκάστου σώματος (μοριακὸν βάρος) γνωστῆς οὕτως τῆς συνθέσεως αὐτῶν· οὕτω γνωστοῦ ὄντος ὅτι τὸ ἀτομ. βάρος τοῦ ὑδρογόνου (ὑπερ λαμβάνεται ὡς μονὰς) εἶναι 1, τὸ τοῦ χλωρίου 35.37, τὸ τοῦ ἀζώτου 14.01 καὶ τὸ τοῦ ὀξυγόνου 15.96, εὐρίσκομεν ἐκ τῶν χημικῶν τύπων ὅτι εἶναι τὸ μωρ. βάρος τοῦ ὕδατος (H₂O) $1 \times 2 + 15.96 = 17.96$, τοῦ ὑδροχλωρίου (HCl) $1 + 35.37 = 36.37$, τῆς ἰμμωνίας (NH₃) $14.01 + 1 \times 3 = 17.01$ κτλ. Τὸ δὲ γινόμενον τοῦ μοριακοῦ βάρους παντὸς σώματος ἐπὶ τὴν εἰδικὴν θερμότητα αὐτοῦ καλεῖται μοριακὴ θερμότης αὐτοῦ. Τὰ Μ. τῶν σωμάτων συγκρατοῦνται πρὸς ἀλλήλα διὰ τῆς καλουμένης συνοχῆς ἥτοι ἀμοιβαίας αὐτῶν ἐλξεως, ἡ δὲ διάφορος τῆς δυνάμεως ταύτης ἐνταῖς εἰς τὰ διάφορα σώματα ἀποτελεῖ τὰς ποικιλίας τῆς συνεκτικότητος αὐτῶν, οὕτως μεζονος μὲν ἐπὶ τῶν στερεῶν, ἐλάσσονος δὲ ἐπὶ τῶν ῥευστῶν, ἀπούσης δὲ ἐπὶ τῶν ἀερίων. [Σ.Π.]

Μόρια γεννητικά. Βλ. Ὅργανα γεννητικά.

Μοριακὴ θερμότης. Βλ. Μόρια.

Μοριακὸν βάρος. Βλ. Μόρια.

Μορίγγα, *Moringa Gärtn.* Γένος Καπριδωδῶν φυτῶν. Μ. ἡ πτερυγόσπερμος (*M. pterygosperma Gärtn.* ἢ *Guilantina Moringa L.*) εἶναι δένδρον τῶν Ἰνδιῶν, αὐτὸ φλοιὸς τῆς ῥίζης φαρμακευτικός, οἱ δ' ἄωροι λοβοὶ καὶ τὰ φύλλα ἐδώδιμα ὡς λάχανα. Τὰ σπέρματα ἐτέρου εἶδους, ἥτοι τῆς ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Αἰγυπτῷ Μ. τῆς ἀπτερου (*M. aptera Gärtn.*) ἐνέχουσιν ἔλαιον ἀρωματικὸν καὶ ἦσαν ἄλλοτε φαρμακευτικά (*Nuces Behen*, Βάλανοι αἰγυπτίαι τῶν ἀρχαίων). [Θ.Χ.]

Μορίση. Χωρίον τοῦ δήμου Καρπεντίων τῆς Εὐρυτανίας, ἔχον 129 κατ. [Μ.Σ.]

Μορίσκοι. Βλ. Μαύροι.

Μορλαί (*Morlaix*). Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος Μ. ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Φινιστέρ, 7 χμ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἔχει 14855 κατ. (1891), βιομηχανίαν λινῶν ὑφασμάτων, χάρτου κλ. καὶ ἐμπορίον προϊόντων τῆς χώρας.

Μόρλεϋ (*Morley*). Πόλις ἐν τῷ Οὐέστερ· Ράιτιγγ τῆς ἀγγλ. κομητείας Ὑόρκης, 7 χμ Δ τοῦ Λητς, μετὰ μεγάλων ἐργαστηρίων ἐριούχων. ἔχει 18725 κατ. (1890).

Μορμόνοι ἢ Ἀγιοὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας καλοῦνται οἱ ὁπαδοὶ θρησκευτικῆς αἵρέσεως Ἰδρυθείσης ὑπὸ τοῦ Joe Smith (γενν. 1805 ἐν τῇ Βορειοαμερ πολιτείᾳ Βέρμοντ). Οὗτος ἐλαβε δῆθεν τῇ 1827 παρ' ἀγγέλων ἔργον γεγραμμένον ἐπὶ μεταλλίνων πλακῶν, ὅπερ ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον τὸ βιβλίον τοῦ Μόρμον (1830), εἶναι δὲ τῷ ὄντι μυθιστόρημα ἀνευ οὐδεμιᾶς φιλολογικῆς ἀξίας, ἀνάγον τὴν καταγωγὴν τῶν Ἰνδιῶν εἰς τοὺς Ἰσραηλῆας. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦτου διοργάνωσε (1830) κινότητα, ἥτις μετὰ πολλὰς περιπετειὰς καὶ ἀλλότιστα ἐπανειλημμένως τὴν διαμονὴν τῆς Ἰδρυσε 1840 τὴν ἐπὶ τοῦ Μισισσιππι ἐν Ἰλινόις πόλιν Nauvoo. Ἄλλ' ὁ Σμιθ διὰ διάφορα ἐγκλήματα ῥιφθεὶς εἰς τὴν φυλακὴν ἐρευνήθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Hiram ὑπὸ τοῦ ἐξηρησιμένου ὄχλου (1844), τὴν δὲ κοινότητα, ἥτις κατεδιώκετο διάδικόπως ὑπὸ τῶν γειτόνων, ὠδήγησε τῇ 1847 ὁ διάδοχος τοῦ Σμιθ Brigham Young εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῆς κατοικίαν ἐπὶ τῆς Ἀλμουρας λιμνῆς. Ἐνταῦθα Ἰδρυσαν τὴν πόλιν Νέαν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐκκαλιέργησαν ἐπιτυχῶς τὴν χώραν, ἥτις τῇ 1850 περιελήφθη ὡς τοπαρχία εἰς τὴν Συμπολιτείαν. Οἱ Μ. ἀποτελοῦσι θεοκρατίαν ἱεραρχικῶς διοργανωμένην ὑπὸ πρόεδρον, ὅστις ὡς προσήτης δέχεται συγγράμματα καὶ τὰς θείας ἀποκαλύψεις. Παρ' αὐτὸν ἵστανται 12 ἀπόστολοι, ὑπ' αὐτοὺς δὲ οἱ ἑβδόμηκοντα, ἀποτελοῦντες ὁμοῦ τὴν Γενικὴν συνέλευσιν· εἰς δύσκολα ζητήματα κρίνει τὸ ὑψηλὸν συμβούλιον τῶν 12 Μεγάλων Ἱερέων. Ἡ θρησκεία εἶναι πολυθεϊστικὴ, τῶν ἁγίων μετὰ τὸν θάνατόν των ἀνυψουμένων εἰς θεοὺς κατὰ λόγον τῆς ἀξίας των. Ἐπιδιώκεται δὲ ἡ αὐξήσις τῶν Μ. πρὸς διάδοσιν τῆς ἐπικρατείας των ἀνὰ τὸν κόσμον, διδὲ καὶ ἐνομιμοποιήθη ἡ πολυγαμία. Καίπερ βερυνομένη διὰ τοῦ φόρου τῆς δεκάτης, ἡ κινότης περιήλθε εἰς μεγάλην οἰκονομικὴν ἀκμὴν, ἐλάμβανε δὲ τοὺς πλείστους νεοφύτους ἐκ τῆς Β. Εὐρώπης, κυρίως τῆς Σκωτίας καὶ Σουηδίας. Ἐσχάτως ὅμως ἡ ὑψηλὴν τιμὴ τῶν σιδηροδρόμων συγκοινωνία καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς πολυγαμίας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν ἠνωμένων πολιτειῶν ἐπήγαγε σημαν-

τικήν ἔκπτωσιν τῆς ὑμερίας τῶν Μ. [Μ.Σ.]

Μορμώ (-ών) ἔκαλετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίους θῆλυς δοῖμω, χρησιμοποιοῦμενος κυρίως ὡς φέβητρον τῶν παιδῶν. Ἐν τῇ θεάτρῳ εἶχον προσωπεῖα τοιαῦτα, Μ. ἢ μορμολύχεια καλούμενα. [Σ.Τ.]

Μοροζίνη (Morosini). Ὀνομα ἐνετικοῦ εἰκοσι ἰσχυροτάτου, ἐξ οὗ κατήγοντο 4 δοῦκες τῆς Δημοκρατίας καὶ πολλοὶ ἔξοχοι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἄνδρες. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ σημαντικὸν πρόσωπον διεπραμάτισεν ὁ Δομένικος Μ., 38ος δούξ τῆς Ἑνετίας, γενν. 1480. Διαπρέψας ὡς στρατηγὸς εἰς διαφόρους πολέμους, ἔκρινε τῇ 1122 τὴν παρὰ τὴν Ἰόππην ναυμαχίαν, δι' ἣς οἱ χριστιανοὶ ἀνέκτησαν τὴν Παλαιστίνην· εἰτα μετὰ μακρὰν πολιορκίαν τῆς Τύρου ὑπὸ τῶν συμμάχων σταυροφόρων κατήρρωσε τὴν κυρίευσιν τῆς πόλεως, μεθ' ἧς ἐξεπρόβηκε καὶ τὴν Ἀσκάλωνα. Φοβούμενος τὴν αὐξησὶν τῆς ἐνετικῆς δυνάμεως ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Κομνηνὸς διέταξε νὰ προσβάλλωσι τὴν ἐνετικὴν σημαίαν ὅπου δύναιτο. Ἐνταῦθα νὰ ἐκδικηθῇ τοῦτο ὁ Μ. ἐκυρίευσεν καὶ ἐξώσεν τὴν Ῥόδον καὶ τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου, παραπλέων δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἀπεβίβασθαι ἐπ' αὐτὴν λημμένους καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Μεθώνην, ὅπου κατέλιπε καὶ φρουράν, ἐξηκολούθησε δὲ τὴν ἐκστρατείαν καὶ εἰς τὰς Β. ἐπαρχίας, τὴν Δαλματίαν κλ. καὶ ἀπέκτησεν οὕτω τὸ ἐπώνυμον Terror Graecorum (Τρόμος τῶν Ἑλλήνων), ἠναγκάσθη δὲ τὸν Μανουὴλ Κομνηνόν, προσβαλλόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας Ῥογήρου, νὰ συνθηκολογήσῃ καὶ παραχωρήσῃ τοῖς Ἑνετοῖς σπουδαία προνόμια. Τῇ 1148 ἐξελέγη δούξ τῆς Ἑνετίας, ὡς σύμμαχος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀνέκτισεν 1149 τὴν ὑπὸ τοῦ Ῥογήρου καταληγθεῖσαν Κέρκυραν καὶ εἰτα προσβαλὼν τὴν Σικελίαν ἐπέτυχεν εὐεξίας διὰ τοῦς Ἑνετοὺς εἰρήνην. Μετὰ τινὰς ἀλλὰς ἐκστρατείας ἀπέθανεν 1156. — Φραγκίσκος Μ., 109ος δούξ τῆς Ἑνετίας, ἐπικληθεὶς ὁ Πελοποννήσιος, ἐγενν. τῇ 1618. Νέος ἐτι ὢν διεκρίθη ὡς πλοίαρχος κατὰ τῶν Τούρκων, τῇ δὲ 1651 ἐγένετο ναύαρχος. Ἐξώσεν τὰς παραλίας τοῦ Αἰγαίου, κατέστρεψε δύο τουρκικοὺς στόλους πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Δαρδανελίων, ἐκυρίευσεν τὴν Τένεδον, Ἀἷμνον, Σαμοθράκην καὶ Ναξον, ὡς καὶ τὴν Μίλητον καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ματαίως ἔμως προσέβαλε τὴν Μονεμβασίαν καὶ τὴν Χαλκίδα καὶ πρὸ τῶν Χανίων ὑπέστη παντελὴ ἥτταν (25 Αὐγ. — 15 Σεπτ. ν. 1660). Εἰς ἐπίμετρον τοῦ κακοῦ προσεβλήθη ὁ στρατός του ὑπὸ τῆς πανώλους, ἐνῷ ὁ ἰκανὸς μέγας βεζύρης Μεχμέτ Κιουπρουλῆς ἀνέκτισε τὴν Τένεδον, Ἀἷμνον καὶ Σαμοθράκην. Συνεπεία τούτων

ἀντικατεστάθη ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Γεωργίου ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ στρατοῦ. Ἐν τούτοις ἀνέλαβε κατὰ Μάιον 1666 τὴν ἀρχηγίαν καὶ τὴν υπεράσπισιν τοῦ πολιορκουμένου ὑπὸ τῶν Τούρκων Χάνδακος (Ἡρακλείου) τῆς Κρήτης ἡ ἡρωική αὐτὴ υπεράσπισις, διαρκέσασα 2 1/2 ἔτη, εἶνε ἡ καλλίστη ἀπόδειξις τῆς ἐκτάκτου ἀνδρείας καὶ ἰκανότητος τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ, καίπερ λαβὼν ἐπικουρίαν ἐκ Μεσσήνης, Γαλιτίας καὶ Ἰταλίας, τέλος ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ ὑπὸ τιμητικοῦς ὅρους (17/27 Σεπτεμβρίου 1669). Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνέβη ἀνευ τῆς συναίνεσως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνετίας, κατηγγεγρήθη δειλίας ὑπὸ μέλους τούτου, ἄλλ' ἠθωώθη. Τῇ 1684 ἐξελέγη ἐκ νέου ἀρχιναύαρχος, ἐκυρίευσεν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὴν Ἰόνιον, τὴν Μιστράν, τὰς Ἀθήνας (κατὰ τὴν πολιορκίαν τούτων κατεστράφη 16/26 Σεπτ. 1687 ὁ Παρθενὼν) καὶ σχεδὸν ὅλην τὴν Πελοπόννησον. Κατ' Ἰούνιον τοῦ 1688 πρὸ τῆς Αἰγίνης ἔλαβε τὴν εἰδήσιν ὅτι ἐξελέγη δούξ τῆς Ἑνετίας οὗχ ἥττον ἐξηκολούθησε πολέμων καὶ προσέβαλε μετὰ τοῦ Κόνιξμαρκ τὴν Εὐβοίαν, ἀλλ' ὁ θάνατος τούτου, ἡ ἀποστασία τῶν συμμάχων καὶ βαρεῖα νόσος τὸν ἠναγκάσαν νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκάδε. Τῇ 1693 ἐπεχείρησεν νέαν ἐκστρατείαν καὶ κατετρόπωνεν ἐπανειλημμένως τουρκικοὺς στόλους· τέλος, ἔμως καταβλήθεις ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν κόπων ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ τῇ 6 Ἰαν. ν. 1694 ὁ Δαρνὸν τὸν ὠνόμασε «τὸν τελευταῖον Ἑνετόν».

Μορόνιστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας κείμενον 6 ὥρ. ἀπὸ Ἀχρίδος ἐπὶ τοῦ Δρινοῦ. Ἔχει 450 κατ. χρίστianiους. [Ν.Σ.]

Μόρος (κυρίως Sir Thomas More). Ἀγγλὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1480 ἐν Λονδίῳ. Σπουδάζας ἐν Ὁρξφόρδῃ νομικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἀντεπεξῆλθεν ὡς δικηγόρος τοῦ Λονδίνου τῇ 1503 ἐν τῇ κοινεβουλίᾳ κατὰ τῶν φόρων Ἑρρίκου τοῦ Ζ', θύεν ἠναγκάσθη νὰ καταγγέλλῃ εἰς Γαλλίαν ὅπθην μόλις μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἐπανῆλθεν. Ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Η' ἐγένετο μέλος τοῦ μυστικοῦ συμβουλίου, θησαυροφυλάξ τοῦ στέμματος, καγκελλάριος τῆς Λαγκαστρίας καὶ 1523 πρόεδρος (speaker) τοῦ κοινεβουλίου. Εἰς τὰ ἱερώματα ταῦτα ὑπῆρξε τὸ κύριον στήριγμα τοῦ καρδινάλιου Wolsey, ἐνῷ συγγενὼς υπερέσπιζε διὰ τῆς γραφίδος του τὴν καθολικὴν πολιτικὴν τοῦ βασιλέως κατὰ τῶν προσβολῶν τῶν μεταρρυθμιστῶν (τοῦ Λουθήρου κἀ.). Μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Καμβραϊ (1529) ἀνυψώθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀρχικαγκελλαρίου καὶ ἀνεδείχθη ἀφιλοκερδέστατος καὶ συγγενὼς ἐνθερμὸς ὁπαδὸς τῆς καθολικῆς Ἑκκλησίας. Ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς ἵνα κατορθώσῃ τὸ διαζυγίόν του, διέφραξε

τάς μετὰ τοῦ πάπα σχέσεις, ὁ Μ. καταθέσας τὰ ἀξιώματά του ἀπεσύρθη εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον· μὴ πεισθεὶς δὲ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς ἀδίκους ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑρρίκου, ἐφυλακίσθη καί, ὡς θιν δικάσθεις καὶ καταδικασθεὶς, ἀπεκεφαλίσθη 1535. Τὰ ἔργα του (ἀγγλικά καὶ λατινικά) συνελέγησαν τὸ πρῶτον 1559 εἰς 2 τόμους. Ἐξ αὐτῶν γνωστὸτατον ἐγένετο τὸ Παρὶ τῆς καλλίστης πολιτείας καὶ τῆς νήσου Οὐτοπίας (Λουβαίν 1516). [Β.Ε.]

Μόρριζι (John Murray). Εἰς τῶν διασημωτέρων Ἀγγλῶν ἐκδοτῶν, γενν. 1778 ἐν Λονδίῳ, υἱὸς τοῦ ἰδρύσαντος ἐκεῖ βιβλιοπωλεῖον ὁμωνύμου πατρός του. Ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ πατρικοῦ καταστήματος κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ τοῦτο κέντρον διὰ τοὺς ἐξοχωτέρους τῆς ἐποχῆς του συγγραφεῖς, Σκῶτον, Βύρωνα, Σάουθεϋ, Ἰρβίγγ καὶ. Γνωστὸς δὲ ἦτο διὰ τὴν μεγάλην ἐλευθεριότητα αὐτοῦ, δι' ἣν ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Βύρωνος ὁ «ἀναξ» τῶν ἐκδοτῶν. Μεταξὺ ἀλλῶν ἔδρυσε καὶ τὴν Τριμηνιαίαν ἐπιθεώρησιν (Quarterly Review). Ἀπέθανε δὲ τῷ 1843. Ὁ ὁμώνυμος υἱὸς του (1808-92) συνεχιζὼν τὴν ἐκδοτικὴν ἐργασίαν τοῦ πατρός, ἐπλούτισε τὸ κατὰστήμα διὰ πολλῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν ἐκδόσεων, μεταξὺ ἀλλῶν δὲ διὰ τῶν πολλῶν «Ὁδηγῶν» διὰ τοὺς περιηγητάς, οἵτινες ἐγένοντο πρότυποι διὰ τὰ τοῦ τοιοῦτου εἶδους ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ βιβλία. [Ἐγ.]

Μόρριζι (Murray). Ὁ μεγαλειότερος ποταμὸς τῆς Αὐστραλίας, πηγάζων ἐπὶ τῆς Δ. κλιτύος τῶν Βάρρυκογγ ὄρεων· διέρχεται τὴν Βικτωρίαν καὶ Νότιον Αὐστραλίαν, ἐκβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην Ἀλεξανδρίνης, ἣτις ἔχει ἔκρουσιν εἰς τὸν κόλπον Ἑγκόντερ. Μήκος ἔχει 1680 χμ., ὕδατοεὶκάνην δὲ 781 850 τ.χμ. Κυριώτεροι παραπόταμοι αὐτοῦ εἶναι οἱ Μορρομπίτζης καὶ Δάρλιγγ. [Μ.Σ.]

Μορροῦζ. Βλ. Γάδος.

Μόρς (Samuel Finley Breese Morse). Ὁ τοῦ ἡλεκτρομαγνητικοῦ τηλεγράφου ἐφευρέτης. Ἐγενν. ἐν Charlestown τῆς βορειο-αμερικ. πολιτείας Μασσατσουσέτς 16/7 Ἀπριλ. 1791, υἱὸς τοῦ διὰ τὴν Γεωγραφίαν τοῦ τῆς Ἀμερικῆς γνωστοῦ κληρικοῦ Jedediah M., ἀφωσιώθη δὲ ἀνευ μεγάλης εὐδοκίμησης εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Κατὰ τὰ ἔτη 1811-15 καὶ 1832 διέμεινε ἐν Εὐρώπῃ, ὅθεν ἐπιστρέφων τὴν τελευταίαν ταύτην φορὰν ἐκ γενεομένου ἐν τῷ ἡλεκτρομαγνητικῷ ἀνακαλύψων συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς χρησιμοποίησιν τούτου πρὸς κινήσιν γραφίδος ἐξ ἀποστάσεως ἥτοι τὴν ἰδέαν τῆς τηλεγραφίας. Ἐκτοτε ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἰδέας του καὶ τῷ 1835 ἐξέτεθη ἐν τῷ πανεπιστη-

μίῳ τῆς Νέας Ὑόρκης τὸ πρῶτόν του τηλεγραφικὸν μηχανήμα, ὅπερ μόλις τῷ 1837 εἰσυχὲ γενικῆς δημοσιότητος· ἐχάραττε δὲ τούτῳ γραμμὴν τεθρασμένην ἐπὶ ταινίας χάρτου διηλεκτικῆς πρὸ τῆς γραφίδος προχωροῦσης καὶ ἐπομένως διέφερε τοῦ σήμερον ὑπὸ τὸ νομα τοῦ Μ. γνωστοῦ τηλεγράφου, τοῦ γρηγορίνου γραμμᾶς καὶ σημεία (βλ. Τηλέγραφος), ὅστις κομισθεὶς τῷ 1849 ὑπὸ τοῦ ἀμερικανοῦ Ῥοδινθῶνος εἰς Εὐρώπην ἐτελείσπει· ἦθη ἐνταῦθα ὡς ἔχει σήμερον. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Μ. ἰδρύθη ἡ πρώτη ἐν Ἀμερικῇ τηλεγραφικῇ γραμμῇ τῷ 1844, μεταξὺ Βασιγίτωνος καὶ Βαλτιμόρης. Τῷ 1857 ἀντιπρόσωποι 10 χωρῶν συνελθόντες ἐν Παρίσι εἰς ἐφήρησαν τῷ Μ. ἐπισημάνειν 400 000 γράμμων, τῷ δὲ 1871 ἰδρύθη αὐτῇ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ χαλκοῦν μνημεῖον. Ἀπέθ. δὲ ὁ Μ. πληρῆς τιμῶν τὴν 2 Ἀπρ. (ν.) 1872 ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ.

Μόρς (Mörs). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ πρῶτικῷ νομῷ Δύσσελντορφ. ἔχει 5159 κατ. (1890), γυμνάσιον καὶ διδασκαλεῖον Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα τῆς κομητείας Μ. (330 τ.χμ.), ἥτις τῷ 1702 περιήλθεν εἰς τὴν Πρωσίαν. [Μ.Σ.]

Μορσζίνσκ. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ ῥωτικῷ κυβερνήτῳ Ταμβώρ, ἐπὶ τοῦ Ζνᾶ. ἔχει 21 190 κατ. καὶ ἀχμαῖον ἐμπορίον σίτου. [Μ.Σ.]

Μορτίνα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Παβίας, ἔχουσα 5058 κατ. Ἐνταῦθα ἐνίκησε τῇ 9 Μαρτ. 1849 ὁ ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας Ἀλδρέχτος τοὺς Πεδμοντίους. [Μ.Σ.]

Μορτιέ (Edouard Adolphe Casimir Joseph Mortier, δούξ Τρεβίζου). Στρατάρχης καὶ ὁμότιμος τῆς Γαλλίας, γενν. 1768 ἐν Κατὼ-Καμβρσί. Εἰσελθὼν τῷ 1791 εἰς τὸν στρατὸν διεκρίθη τὰ μέγιστα κατὰ τοὺς πολέμους 1792-6, ἐγένετο δὲ 1799 ὑπαστράτηγος καὶ ἐπολέμησεν εἴτα ἐπὶ τοῦ Δουναβίου καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ. Τῷ 1803 κατέλαβε τὸ Ἀννέβερ καὶ συσταθείτη· τῆς αυτοκρατορίας ὠνεμάσθη στρατάρχης. Τῷ 1805 ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Κουτουζῶρ ἐν Dürnstein, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει κατέλαβε τὰς ΒΔ χώρας τῆς Γερμανίας, ἡγωνίσθη ἀνθρῖως 1807 ἐν Κόλβεργ καὶ Φρέιλαντ καὶ ἀνυψώθη 1808 εἰς δούκα Τρεβίζου μετὰ μεγάλων ἐπιχορηγήσεων. Ἐν Ἰσπανίᾳ εἴτα 1809 ὑπὸ τὸν Σουλτ διεκρίθη κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Σαρηγασαῖς, ἐκურίσσε δὲ 1811 τὸ Βαδαχὸς. Κατὰ τὴν εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατείαν ἦτο ἀρχηγὸς τῆς νέας σωματοφυλακῆς, ἔλαβε δὲ τὴν διαταγὴν ὡς διοικητῆς τῆς Μόσχας νὰ ἀνατινάζῃ τὸ Κρεμλίον καὶ ἐπολέμησε τῷ 1813 εἰς τὰς μάχας τοῦ Λύτσεν, Βαούτσεν, Δρέσδης, Λιψιάδ καὶ Ἀναῦ. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἀνέλαβε μετὰ τοῦ Μαρμὲν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Παρισίων,

ήττηθη δὲ πρὸ τῶν πυλῶν αὐτῶν καὶ ὑπετάγη εἰς τὴν νέαν κυβέρνησιν. Ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΗ' ὠνομάσθη ἐμὸτιμος τῆς Γαλλίας, ὑπερασπίσας δὲ τὴν εἰς Βέλγιον φυγὴν τοῦ ἐφύλαξεν οὐχ ἤττον καὶ ἐπὶ τῶν ἑκατὸν ἡμερῶν τὸ δέξιμα τοῦτο καὶ μάλιστα διωρίσθη ἐπιθεωρητὴς τῶν ἐπὶ τῶν ΒΑ συνόρων φρουριῶν. Συνεπεία τοῦτου ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀποκαταστάσεως τῶν Βουρβόνων τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς βουλῆς τῶν ἐμὸτιμῶν, ἐγένετο δὲ πάλιν δεκτὸς τῷ 1819 καὶ ἐχρημάτισεν ὑπερὸν εἰς διαφόρους τιμητικὰς θέσεις, γενόμενος 1834 καὶ πρωτοπουργός. Τῇ 16 Ἰουλίου 1835 μετ' ἄλλων ἐπληρώθη θανάσιμος διὰ τῆς ὑποχρονίου μηχανῆς τοῦ Φιέσκυ (βλ. λ.) καὶ ἀπέθανε μετὰ τινος ἡμέρας. [B.E.]

Μορφεύς. Θεὸς τῶν ὀνείρων, υἱὸς τοῦ Ὑπνου, κληθεὶς οὕτως ὡς μορφῶν τὰς ποιήσας ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ κοιμωμένου παραστάσεις. [Δ.Μ.]

Μορφίνη ($C_{17}H_{19}NO_3 + H_2O$) Τὸ κυριώτατον τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὀπίου (βλ. λ.), κατὰ ποσὸν ἐννεαπλάσιον πάντων τῶν ἄλλων (κωδεΐνης, ναρκεΐνης κλ.) ἐν αὐτῷ περιεχόμενον καὶ δὴ κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ ὀπίου ποιότητας ἀπὸ 10 μέχρις 20 %/. Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ ὀπῷ τούτῳ τῶν κωιδῶν τῆς ὑπνοδότης μήκυνος ἐνέχεται, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἄλλα τοῦ φυτοῦ μέρη κατὰ λόγον ἐλάσσονα. Κρυσταλλοῦται εἰς λευκάς, στιλπνὰς ὡς ἡ μέταξ βελόνας ἢ καὶ εἰς εὐπαγέστερα διαφανῆ πρίσματα τοῦ βασιρρόμβου συστήματος, εἰδ. βάρους 1.31—1.32, ἐνέχοντα ἐν μόριον κρυσταλλικοῦ ὕδατος. Ἦναι ἀνοσμος, πικροτάτη ἐν διαλύσει, διαλύεται δὲ εἰς 1000 περίπου μέρη ψυχροῦ ὕδατος, εἰς 400—500 μ. ζέοντος καὶ εἰς 40—50 μ. ζέοντος οἴνου πνεύματος. Μετὰ τῶν ὀξέων ἀποτελεῖ ἄλατα μάλλον αὐτῆς εὐδιάλυτα καὶ ἐπίσης πικρά καὶ εὐκρυστάλλωτα, ὧν κυριώτερά εἶναι ἡ ὑδροχλωρικὴ Μ., μεθ' ὕδατος ἀποτελοῦσα μιχλωρικὴ Μ., 25 μ. ψυχροῦ καὶ 1 μ. ζέοντος ὕδατος, ἢ δξείκη Μ., κόνις λευκὴ, διαλυομένη εἰς 17 μ. ψυχροῦ καὶ 1 μ. ζέοντος ὕδατος καὶ ἡ θεικὴ Μ., λιαν ὁμοία τῇ ὑδροχλωρικῇ, διαλυτὴ εἰς 14.5 μ. ὕδατος. Ἐκ δὲ τῶν παραγῶν αὐτῆς κοριώτερον εἶναι ἡ ἀπομορφίνη (βλ. λ.).—Ἡ Μ. εἶναι ἐν τῶν ἰσχυροτάτων ναρκοτικῶν ἐσωτερικῶς λαμβανομένη ἥδη εἰς δόσιν 0.05 γραμμ. φέρει βαθεῖαν νάρκην μετὰ τελείας παραλύσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν θάνατον διὰ παραλύσεως τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Κατὰ τῆς τοιαύτης δξείας δηλητηρίασεως συνίστανται ἰσχυρὰ ἀφέψημα καρῆ, τανίνης, ταχεία κένωσις τοῦ στομάχου δι' ἐμετικῶν ἢ γαστροαντλίας, τεχνητὴ ἀναπνοή, διηνεκὴ

περιφορὰ τοῦ παθόντος τῇδε κλειεῖται, καταιονήσεις ψυχροῦ ὕδατος, συναπισμοὶ εἰς τοὺς πόδας, φλεβοτομία ἐν ἀνάγκῃ κλ. Περί δὲ τῆς χρονίας δηλητηρίασεως βλ. Μορφινισμός. Ὡς φάρμακον ἡ Μ. παρέχεται μετὰ τῆς δούσης εὐλαβεῖας ὡς ἐκ τῆς ἀναισθητικῆς καὶ παραλυτικῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐν γένει κατὰ τοῦ ἀνυποφόρου ἄλγους καὶ τῶν σπασμωδικῶν φαινομένων (βηχὸς κλ.) καὶ κατὰ τῆς ἀϋπνίας καὶ διεγέρσεως τῶν ἀρρώστων. Ἡ καθαρὰ Μ. σπανίως δίδεται ὡς ἤττον ταχυεργὸς τῶν ἀλάτων αὐτῆς, εἰς κόνιν ἢ καταπέττια, 0.01—0.01 1/2 γρ. δι' ἡμέρας δι' ἐνηλίκους εἰς 4 ἢ 5 δόσεις. Τὸ εὐχρηστότατον δὲ ἄλας εἶναι ἡ δξείκη Μ., ἥς δίδονται 0.01—0.05 γρ. καὶ μέχρις 0.08 ἢ καὶ 0.10 γρ. δι' ἡμέρας ἐν ἀνάγκῃ. Τὸ ἀριστον ὅμως δι' ἱατρικὴν χρῆσιν ἄλας εἶναι ἡ ὑδροχλωρικὴ Μ., εὐρηστος δὲ καὶ ἡ θεικὴ, εἰς τὰς αὐτὰς περίπου δόσεις. Τὸ σιρόπιον Μ. εἶναι καλλίστη πρᾶυντικὴ σκευασία (1—3 μικρὰ κοχλιάρια δι' ἡμέρας). Διὰ παιδιά δὲ πᾶσαι αὐταὶ αἱ δόσεις ἐλαττωτέαι εἰς τὸ δέκατον αὐτῶν. Πλὴν τῆς ἐσωτερικῆς χρήσεως κοινοτάτη ὑπάρχει ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Μ. εἰς ὑποδορίους ἐνέσεις κατὰ τοπικῶν ἀλγηδόνων, χρησιμοποιοῦται δὲ πρὸς ταύτας ἀποκλειστικῶς ἡ ὑδροχλ. Μ. εἰς διάλυτον 1 : 1000, ἐξ ἧς ἐνίεται 1/2—1 γραμμάριον· ἀλλ' εἰς καθολικοὺς σπασμούς καὶ τὴν τρομώδη παραρροσύνην τῶν μεθυσῶν ἐνίενται πλεονα τῆς διαλύσεως ταύτης γραμμάρια. [Δ.Χ.]

Μορφινισμός καλεῖται ἡ χρονία διὰ μορφίνης δηλητηρίασις, ἐπερχομένη συνήθως διὰ τῶν ἐπανελημμένων τοῦ φαρμάκου τοῦτο ὑποδορίων ἐνέσεων. Σπανίως ἡ μακρὰ χρῆσις τῶν ἐνέσεων τούτων ἀποδίδει εἰς τὴν καταπράυνσιν ἀλγηδόνων ἐπὶ τοσοῦτον μακρὸν χρόνον ἐπιμενοῦσιν· ἀλλ' ἄρχεται μὲν τις αὐτῶν ὡς μέσος θεραπευτικοῦ, παρελθόντος δὲ τοῦ πάθους τοῦ αὐτοῦ ἐκουσῶς δημιουργεῖ ἐαυτῷ νέον καὶ πολὺ χεῖρον, τὸν Μ., ἐξακολουθῶν τὰς ἐνέσεις χάριν τῆς ψυχικῆς διεγέρσεως καὶ εὐθυμίας ἣν αὐτὰ παρέχουσι· κατὰ μικρὸν δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ὄργανισμὸς αὐτοῦ ἐθίζεται εἰς τὴν τεχνητὴν ταύτην διεγερσιν, ὥστε αἰσθάνεται κατὰπτώσιν καὶ γενικὴν κακοδιαθεσίαν καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐργασθῇ ἂν στερηθῇ τῶν ἐνέσεων, ἃς οὕτως ἐξ ἀνάγκης νῦν ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀδυνατεῖ νὰ διακόψῃ, ἀποβλίνων οὕτω μ ο ρ φ ι ν ο μ α ν ἡ ς. Ἐκ τοιαύτης χρονίας χρήσεως τῆς Μ. πρέρχονται ἀνορεξία, δυσπεψία, συνεπῶς παρεμποδισμὸς τῆς θρέψεως καὶ νωθρότης ἐν πάσαις ταῖς ὀργανικαῖς λειτουργίαις (οὐχὶ ὅμως καὶ ἰσχυρὰς ἀνάλογος)· καὶ αὕτη δὲ ἡ δημιουργουμένη ἀναπόδρατος ἀνάγκη τῆς χρήσεως τῆς μορφίνης, ἡ ἀκατάσχετος πρὸς

αὐτὴν φορά, καταλεχτέα εἰς τὰ συμπτώματα τοῦ Μ., κατ' αὐτῆς δὲ ὡς εἰκός, ἀπευθύνεται ἡ θεραπεία ἥτις συνίσταται εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐλαττωσιν τῆς χρήσεως καὶ τὴν ἐντός 15 ἢ 20 ἡμερῶν τελειαν αὐτῆς διακοπὴν, τοῦ ἀρρώστου ἐπιτηρουμένου ἐπὶ τινὰ καιρὸν αὐστηρότατα. [Π.Ι.]

Μορφινομανία. Βλ. Μορφινισμός.

Μόρφου. Κωμόπολις τῆς Κύπρου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λευκωσίας, καὶ πρωτεύουσα δι-αμερισματος περ. 1 ὥραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἔχει 2360 κατ. γεωργούς, σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλείων, σχολαρχεῖον, μονὴν τοῦ ἁγίου Μάμαντος. Ἐξ αὐτῆς καλεῖται καὶ ὁ ἐν τῷ ΒΔ μέρει τῆς νήσου κόλπος (ὁ καὶ Πενταγεί-ας λεγόμενος). [Α.Α.Σ.]

Μορώ (Jean Victor Moreau). Περί-φημος στρατηγὸς τῆς πρώτης γαλλικῆς δη-μοκρατίας, γενν. 1761 ἐν Μορλαί τῆς Βρετά-νης. Ἐβίβηκε 1791 ἀρχηγὸς τῶν θύλον-των ἐν Ῥένν, διεκρίθη τοσοῦτον, ὥστε τῷ 1794 ἐγένετο ἡδὴ ἀντιστράτηγος. Τὸ Διευ-θυντήριον ἐνεπιστεύθη αὐτῷ 1796 τὴν ἀρ-χηγίαν τῆς ἐπὶ τοῦ Ῥήνου καὶ Μωσέλλα στρατιᾶς, μετ' ἧς διαβάς τὸν Ῥήνον παρὰ τὸ Κέλ, ἐνίκησε τὸν Λατοῦρ παρὰ τὸ Ῥάστατ καὶ τὸν ἀρχιδούκα Κάρολον παρὰ τὸ Ἐττ-βίλλερ καὶ ἔκλεισε μετὰ τῆς Βαυαρίας τὴν ἐπικερδῆ συνθήκην τοῦ Πάσσαου. Κατὰ τὸν νέον μετὰ τῆς Αὐστρίας πόλεμον ἡττήθη 1799 ὑπὸ τοῦ Σουβαρῶφ παρὰ τὸ Καστάνον, μετὰ δὲ τὴν ἤτταν τοῦ Ζουβέρ ἐν Νόβι ἐπα-νήγαγε τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν. Τῷ 1800 ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἐπὶ τοῦ Ῥήνου στρα-τίας ἐνίκησε τοὺς Αὐστριακοὺς εἰς πολλὰς μάχας καὶ καταλαβὼν τὸ Μόναχον κατετρό-πωσε τὸν ἀρχιδούκα Ἰωάννην ἐν Hohenlin- den, ἐπροώρησε δὲ μέχρι 75 χμ. πρὸ τῆς Βιέννης, ἐφ' ᾧ ἐπῆλθε τῇ 25 Δεκ. (v.) ἀνα-κωχὴ καὶ εἴτα ἡ εἰρήνη τῆς Λουνεβίλλης. Ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ναπολέοντος, νὰ συγ-κεντρώσῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀπόλυτον ἀρχήν, προ-εκάλεσε τὴν ἀντιζηλίαν τοῦ Μ., ὅστις ἔδει-ξεν ἀπροκαλύπτως τὴν ἔχθραν του· ἔθεν κα-ταγγελλθεὶς 1804 ὡς συμμέτοχος ἐπιβουλῆς κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Πρώτου Ὑπάτου, ἐκη-ρύχθη ἐνοχος. Καὶ δὲν ἐτόλμησεν μὲν ὁ Να-πολεὼν νὰ καταδικάσῃ τὸν λαοφιλῆ στρατη-γὸν εἰς θάνατον, ἀλλὰ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν φυλακὴν. Τῆς ποινῆς μεταβληθεὶς εἰς ἐξο-ρίαν, ὁ Μ. μετέβη εἰς Β' Ἀμερικὴν, ἐνθα ἔ-μεινε μέχρι τοῦ 1813, ὅποτε προτεκλήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τῆς Ῥωσ-σίας ἵνα συμμετάσχῃ εἰς τὴν κατάρριψιν τοῦ Ναπολέοντος Συνοδεύσας τὸν ῥωσ στρατὸν εἰς Δρέσδην, ἀπώλεσεν ἐν τῇ ἐκεῖ μάχῃ ἀμ-φοτέρους τοὺς πόδας καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλί-γας ἡμέρας (2 Σεπτ. v. 1813). Ὁ νεκρὸς

του μετηνέχθη εἰς Πετροῦπολιν καὶ ἐνεταφι-άσθη μετὰ μεγάλων τιμῶν. [ΙΙ.Ε.]

Μοροξίτης. Βλ. Ἀπατίτης.

Μορόχοβ. Χωρίον τοῦ δήμου Ψω-ρίδος τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ ὑψηλῆς καὶ δυσ-προσίτου θέσεως, 1 ὥρ. ΝΔ τοῦ Λιβαρζίου, ἔχον γραμματοσχολεῖον καὶ 185 κατ. γεωρ-γούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Μοροβίς. Βλ. Μορῶ.

Μόσδοι. Ὡχυρωμένη πόλις τῆς Καυ-κασίας, ἐπὶ τοῦ Τέρεκ, ἔχουσα 12989 κατ., ἀμπελουργίαν καὶ βομβυκοτροφίαν. [Μ.Σ.]

Μόσερος (Ἰωάν. Μιχ. Moscherosch, κυρίως Mosenrosh). Γερμανὸς συγγραφεὺς, γενν. 1601 ἐν Βίλσταϊτ ἐξ ἰσπανικῆς οἰκο-γενείας, σπουδάζας τὴν νομικὴν καὶ ἀπο-θανὼν ὡς μυστικὸς σύμβουλος τῆς κομήσ-σης τῆς Ἑσσης 1669 ἐν Βορματίᾳ. Τὸ κύ-ριον ἔργον του εἶνε Περίεργα καὶ ἀληθινὰ ἐνύπνια τοῦ Φιλάνδρου τοῦ Σίττεβαλδ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀλληλογοροικῶς ἐμπαίζει τὰς ἀνοη-σίας καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς ἐποχῆς του.

Μοσζά. Χωρ. τοῦ δήμου Φενεσῦ τῆς Κο-ρινθίας, ἔχον 213 κατ. [Μ.Σ.]

Μοσκοιτία ἡ Μοσκιτών παραλία (Mosquitia, Mosquito coast) καλεῖται ἡ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς παραλία ἐπὶ τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης ἀπὸ τοῦ ποτ. Ῥάμα (N) μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Cameron (B), ἀνήκου-σα εἰς τὴν Νικαργουαν. Ἔχει ἐμβ. 130 χιλ. τχμ. καὶ μένον 15 χιλ. κατ. Μυσκοὺς ἡ Μο-σκίτους ἀπογόνους λευκῶν τυχοδιωκτῶν, Ἰν-δῶν καὶ Μαύρων, οἵτινες 1825-1864 εἶχον καὶ ἰθαγενῆ βασιλεῖα ἐδρουντο ἐν Bluefields. Ἡ χώρα ἔχει θερμὴν καὶ νοσηρὴν κλίμα.

Μοσκοχώρι ἡ Μοσχοχώρι. Χωρ. τῆς Φθιώτιδος καὶ θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἡρακλειωτῶν, κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι μετὰ τὸ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Σπερχεῖο καὶ τοῦ Σκα-τορρεύματος εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 πρὸς Ν τῆς Λαμίας. Πέριξ τοῦ χωρίου δάση αἰγεί-ρων, πετελεῶν, μηλεῶν, καὶ ἱτεῶν Προϊόντα δῆμ. καρποί. ὀπώραι, οἶνος, σῆσαμον, βάμ-βαξ. Κάτ. 558.

Μόσλυ (Mossley). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λαϊγΐστερ. Ἔχει 14162 κατ. (1891) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μοσοῦλ. Πρωτεύουσα ὁμωνύμου βιλαε-τίου τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Τίγρητος, 450 γμ. ΒΒΔ τοῦ Μαγδατίου, ἀπέναντι τῶν ἐρειπίων τῆς Νί-νευι. Ἡ πόλις ὤγειρε τὴν ἀνάπτουσιν αὐτῆς εἰς τὸν Σελτζουκιδὴν Μαλίκ-τάχ (1073) ὅστις ἐνταῦθεν προσέβαλε τὸ κράτος τῶν Χαλιφῶν Ἐπὶ Βεδρεζδὶν (1222-59) ἐγένετο πρωτεύουσα ἰδιοῦ κράτους, κατεστράφη δὲ εἴτα ὑπὸ τοῦ μογγόλου Χουλαγῦ-χάν. Ὑ-

πτεραν περιήλθεν εἰς τοὺς Τούρκους καὶ διὰ τὴν καιρὸν εἰς τοὺς Πέρσας· ἀπὸ δὲ τῶν μέσων σχεδὸν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἀνῆκει ἑριστικῶς εἰς τὴν Τουργίαν ματαίως προσβληθεῖσα τῇ 1741 ὑπὸ τοῦ Ναδύρ-σαγ. Ἀλλοτε ὑπῆρξεν ἀκμαιοτάτη, περίφημος διὰ τὸ ἐμπόριον, ὡς καὶ τὴν βιομηχανίαν χαλκοῦ, δερμάτων, βάμβακος κλ. Ἐν Μ. κατεσκευάσθη τὸ πρῶτον ἐλαφρόν τι καὶ λεπτόν βμβακερὸν ὕρσμα, ὅπερ εἰ' αὐτὸ ἐπικλήθη καὶ Μουσελί νη. Τὴν σήμερον ὅμως παρήκμασέ πως ἡ πόλις, κλίπερ διατηροῦσα πάντοτε σημασίαν τινά. Περιβάλλεται ὑπὸ τείχους, ἔχει δὲ στενάς καὶ κυριάς, ἀλλὰ σχετικῶς καθαράς δόους· αἱ οἰκίαι εἰναι κατὰ τὴν παλαιὴν ἀσσυριακὴν τρῶπον ἐκ χώματος κατεσκευασμέναι. Οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων, ὧν ὁ ἀριθμὸς γαλαντεύεται κατὰ τὰς εἰδήσεις τῶν διαφόρων περιηγητῶν μεταξύ 50 καὶ 70 χιλ., εἶναι Ἀραβες, πολλοὶ Κοῦρδοι, εἴτα Τούρκοι, Χριστιανοὶ διαφόρων αἱρέσεων, Ἑβραῖοι (περ. 5000) κλ. — Τὸ βιλαέτιον Μ., Ν καὶ ΝΑ τοῦ βιλαετίου Διαρβενήρ καὶ Β τοῦ τοῦ Βαγδατίου, ἔχει ἐμβ. 84 χιλ. τχμ. καὶ 600 χιλ. κατ. [Μ.Χ.]

Μὸς Σάϊδ (Moss Side), Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λαίγχεστερ, προάστειον τοῦ Μάντσεστερ. Ἐχει 23 833 κατ. [Μ.Σ.]

Μοσταγνέμ (ἀραβ. Most-arh-Rhonim, πεδιάς τῶν περσῶν). Πόλις τῆς Ἀλγερίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ὀράν, πλησίον τοῦ κέλπου Ἀρξέ. Ἐχει 14 374 κατ. (1891) καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Μοστάρ. Πρωτεύουσα τῆς Ἑρζεγοβίνης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ναρέντα. Ἐχει 12 665 κατ., πλείστα νέα οἰκοδομήματα καὶ κυρίως βιομηχανίαν ἀγγεμάχων ὄπλων, εἶνε δὲ ἔδρα καθολικοῦ ὡς καὶ ἐρβοδόξου ἐπισκόπου.

Μοστενίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Λαμπίας τῆς Ἠλείας, 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Δίβρης καὶ ὑπὲρ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἑρμάνθου π., ἔχουσα δημ. σχολεῖον καὶ 457 κ. γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Μοστέτιον. Χωρ. τοῦ δήμου Κλειτορίας τῶν Καλαβρύτων, 1 ὥρ. πρὸς Δ τῶν Μαζίκων καὶ 4 ὥρ. ΝΑ τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ τῶν πηγῶν τοῦ Κλειτορος ποτ. ἐν βαθείᾳ κοιλάδι καὶ πολυὸν ὄρυον, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 431 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας.

Μόσυχλος. Βλ. Δῆμος.

Μόσχα. Ἡ ἀρχαία καὶ πρωτοκράτορος πρωτεύουσα τοῦ ἀπεράντου Ῥωσικοῦ κράτους, ἐνθα στέφονται οἱ τάροι τῆς, τὸ παλαιὸν τῶν σπουδαιοτέρων ἱστορικῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ῥωσικοῦ ἔθνους, ἕνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς τῃς ἀνέκαθεν θεωρουμένη καρδιά πάσης τῆς πνευματικῆς, ἱστορικῆς καὶ βιομηχανικῆς δράσεως τῆς χώρας. Κετ-

ται ὑπὸ 56° 31' Β πλάτ. ἀμφοτέρωθεν τοῦ φερωνύμου ποτ. Μότχα καὶ τῶν τριῶν παραποτάμων τοῦ Γιάουζα, Νεγλ νη καὶ Πετοώρα. Ἐχει περὶ τὰς 900 χιλ. κατ. Τὸ ἔτος τῆς κτίσεως τῆς πόλεως δὲν ἀναφέρει ἡ ἱστορία, οἱ δὲ μεταγενέστεροι χρονολογοῦντες οὐδέποτε, ὅτι ἐκτισθῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκὸς Γεωργίου Βλαδιμίριου Δολγορούκη (Μακρόχειρος) ἐν τοῖς κτήμασι τοῦ μεγιστάνος Κούσκας τῇ 1147 μ. Χ. Μετὰ ταῦτα ἡ Μ. ἀπετέλει τὸ κληρονομικὸν κτῆμα τοῦ δουκὸς Δανιήλ Ἀλεξάνδροβιτς· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἰωάννης ὁ Δ' ὁ Καλιτὰς, γενόμενος ἡγεμὼν τοῦ πλείστου μέρους τῆς Ῥωσσίας κατέστησε τὴν Μ. πρωτεύουσαν τοῦ κράτους ἐν ἔτει 1382, ἀρχίσας παράτα τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως· σχεδὸν δὲ ταυτοχρόνως καὶ ὁ μητροπολίτης τοῦ Κιέβου ἅγιος Πέτρος μετέφερεν εἰς τὴν Μόσχαν τὴν ἔδραν τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου, καταστήσας οὕτως αὐτὴν πρωτεύουσαν τῆς ὀρθόδοξου διοικήσεως τῆς χώρας. Ἡ τότε Μόσχα συνέκειτο μόνον ἐκ τεσσάρων πενιχρῶν τμημάτων, δηλαδὴ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως (Κρεμλίνου) ὡς φρουρίου, τοῦ ποσάδου, τοῦ περιχώρου (Ζάγοριδὲ) καὶ τοῦ περαποταμίου μέρους (Ζαρέτσε). Ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Γ' τοῦ Μεγάλου ἡ Μ. ἐγένετο πρωτεύουσα σύμπαντος τοῦ Ῥωστικοῦ κράτους· κατὰ δὲ τὴν 15' ἐκατονταετηρίδα αὐτὴ ἤρθη· ἤδη 100 χιλ. κατοίκους. Ἡ Μ. πολλάκις κατεστράφη ἰδίως δ' ἐν ἔτει 1237, 1382 καὶ 1571 ὑπὸ τῶν Τατάρων καὶ τῇ 1611 ὑπὸ τῶν Πολωνῶν. Ἐπὶ συχνότερον ἐγένετο αὕτη παρανόλωμα τοῦ πυρός. Οὕτω π.χ. ἀπὸ τοῦ 1176 μέχρι 1595 ἡ Μ. ἀπετεφρόθη κυριολεκτικῶς 26 φορές. Τῇ δὲ 1812 τὴν κατέστρεψεν ὁ Ναπολέων Δ', βιδηλώσας καὶ πλείστα ἱερὰ κειμήλια τῶν ναῶν τῆς. Ἀλλ' ἡ πόλις ἐκάστοτε ἀναγεννᾶτο ἐκ τῆς τέφρας, ἐτι ὠραιότερα καὶ πλουσιωτέρα. Περὶ τῆς τεραστίας ἐκτάσεως τῆς καθέδρας ταύτης τῶν Τσάρων μαρτυρεῖ ἡ τελευταία καταμέτρησις τῆς περιμέτρου τῆς, οὗτης σήμερον μέχρι 46 βερστίων (δηλαδὴ 49 082 γαλλ. μέτρων). Διαιρεῖται εἰς 18 τμήματα καὶ βρῖθαι λαμπρῶν οἰκοδομῶν, ὧν αἱ ἀξιολογώτεραι εἶναι οἱ ναοὶ τοῦ Κρεμλίνου, ὁ χρυσοστεγῆ· νῆξ τοῦ Σωτῆρος, κτισθεὶς διὰ συνεισφορῶν τοῦ λαοῦ εἰς ἀνάμνησιν τῆς πανωλεθρίας τοῦ Ναπολέοντος Δ' καὶ στοιχίσας περὶ τὰς 100 ἑκατομύρια δραχμὰς, τὸ μέγα ἀνέκτορον τοῦ Κρεμλίνου, ὅπερ ἔχει τὴν στέγην κεκαλυμμένην διὰ χρυτῶν ἐλατμάτων, φημιζται δὲ διὰ τὴν μοναδικὴν λαμπρότητα τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμῆσεως τῶν αἰθουσῶν, τὸ κολλυττικὸν κτίριον τοῦ ἱστορικοῦ Μουσείου, πύων τῶν Ῥωστίων, τὸ Αὐτοκρατορικὸν Μουσεῖον τῶν κειμηλίων καὶ τροπαίων τοῦ Κράτους, τὸ γιγάντειον Ὀπλοστάσιον τοῦ

Κρεμλίνου, τὸ ἵπποδρόμιον, τὸ ἀνάκτορον τῶν ἀρχαίων τσάρων, τὸ παρμεγίστον κτίριον τοῦ θεάτρου τοῦ Μελοδράματος, τὸ πωλῶριον κωδωνοστάσιον τοῦ Ἰωάννου, τὸ μέγα βρεφκομεῖον, ὁ περικαλλὴς ναὸς τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ὁ πύργος τοῦ Σούχαρεφ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους καιροὺς ἡ Μ. εἶχε περὶ τοὺς 1600 ναοὺς, νῦν δὲ σώζονται μόνον περὶ τοὺς 300. Ἐντὺς τῆς Μ. καὶ περίξ αὐτῆς λειτουργοῦσι πλέον τῶν 560 ἐργοστασιῶν μετὰ 50 000 ἐργατῶν. Ἐχει δὲ πρὸς τοὺς 16 μεγάλας δημοσίας βιβλιοθήκας, 67 τραπέζας, 20 γυμνάσια, ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον, 2 ἀκαδημίας καὶ πολυάριθμα ἐκπαιδευτήρια· ἀποτελεῖ δὲ τὸ κυριώτερον κέντρον τῶν ῥωσικῶν σιδηροδρόμων. Ἡ πόλις περιβάλλεται διὰ σειρὰς λαμπρῶν λεωφόρων καὶ κήπων· τὸ δὲ κλίμα τῆς Μ. ἀνέκαθεν φημιζέται· ὡς ὑγιέστατον. [Ι.Π. ἐκ Μ.]

Μόσχαρα. Βλ. Νεδοτσίρι.

Μοσχάριον (Bot.) ἡ Μοσχορομύτιον, *Muscari Tourn.* Γένος Δειροειδῶν ὅπερ ὑπὸ τῶν νεωτέρων διηρέθη εἰς τὰ γένη Βελλεβαλεία, Βοτρύανθος, Λεοπολδεία κτλ. Βλεῖται ἐν τῇ βολβῳ τῆς Β εὐκράτους ζώνης, πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν αὐτοφυῆ ἐν Ἑλλάδι (βλ. λ. Βολβός). Φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ, οὗ τὰ ἀνθή εὐωδέστατα, εἶνε κατ' ἐξοχὴν Μ. τὸ μοσχοβάλον (*M. moschatum* W. ἢ *M. macrocarpum* Sw.) τῆς Χίου καὶ τινῶν ἄλλων νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. [Θ.Χ.]

Μόσχα (Moskwa). Ποταμὸς τῆς Ῥωσίας, πηγάζων ἐξ ἔλους ἐν τῷ κυβερνεῖω Σμολένσκ· διέρχεται τὸ κυβερνεῖον Μόσχα καὶ τὴν ἐμύωνμον πόλιν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοὴν 445 χμ. κάτωθεν τῆς Κολόμνας εἰς τὸν Ὀλαν, παραπόταμον τοῦ Βόλγα. Περιφθμος ἐγένετο ἡ ἐπὶ τοῦ Μ. μάχη ἡ καὶ τοῦ Βοροδίνου καλουμένη, τῆς 27 Αὐγ. 1812, καθ' ἣν ἀντίστησαν οἱ Ῥῶσοι ἐπὶ 9 ὥρας κατὰ τῶν Γάλλων, τέλος δὲ ἀπεσύρθησαν μέχρις ὅπισθεν τῆς πόλεως Μόσχας, ἣν κατέλαβον εἰτα οἱ Γάλλοι. [Μ.Σ.]

Μόσχελες (Ἰγνάτιος Moscheles). Περιφθμος κλειδοκυβαλιστής, γενν. ἐν Πράγα 1794, σπουδάζας δ' ἐν Βιέννῃ καὶ ζήσας ἀπὸ τοῦ 1825 ἐν Λονδίνῳ, ὡς ἐκτελεστής καὶ ὡς διδάσκαλος ἔσχον κατέχων θέσιν. Τῷ 1846 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Λιψία ὠδεῖο καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα τῷ 1870 ἕκ τῶν συνθέσεων του, ὧν πλεῖστα· κατέστησαν κλασικαί, τὰ γυμνάσματα (*études*) εἶναι ἀπαραίτητα καὶ νῦν ἐτι διὰ πάντα κλειδοκυβαλιστήν. [Μ.Γ.]

Μοσχηά (Bot.). Κοινὴ ὄνομασις ἐν Ζακύνθῳ ποικιλίας τινὸς τῆς Ῥοδῆς τῆς Ἰνδικῆς ἥς τὰ ῥόδα εὐωδέστατα. [Θ.Χ.]

Μοσχόδους (*Oribos moschatus*, πίν.

Μηρυκαστικά, 3). Εἶδος βοῦς μικρὴν, πωλάχως πρὸς τὸ πρῆβτον ὅμοιον, κατ' ἀγέλας διαιτώμενον εἰς τὰς βορείους τοῦ Καναδά γῶρας καὶ ἐν τῇ Ἀ Γροιλανδίᾳ. Ἐ, εἰ πόδας μικροὺς, ἐλὼς σχεδὸν καλυπτομένους ὑπὸ τοῦ μακροῦ σκοτεινοῦ τριχώματος, κεφαλὴν μεγάλην καὶ πλατεῖαν φέρουσαν σιγμοειδῶς κεκαμμένα κέρατα, ὧτα βραχύτατα, οὐρανὸν ὑποτυπώδη, ῥύγχος δξύ, ὀδόντας ὁμοίους τοῖς τοῦ πρῆβτου. Ὁ ἄρρην φθάνει εἰς μῆκος 2 μ. Εἶναι δὲ οἱ Μ. ἀγριοὶ καὶ θηρεύονται ἐνεκα τοῦ δέρματος καὶ τοῦ κρέατος αὐτῶν, ὁσμήν ἔχοντος μόσχου. Κατὰ τὴν ἀποχὴν τῶν παγετῶνων ὁ Μ. ἦτο διαδεδομένος πολὺ νοτιώτερον, εἰς ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τῶν Πυρηναιῶν. [Φ.Ι.]

Μοσχογαλίδαι ἢ Βιθερρίδαι. Οἰκογένεια τῶν σαρκοφάγων θηλαστικῶν· τὰ ζῶα ταῦτα, ὅμοια ἐν γένει πρὸς τὰς ἰκτίδας, ἔχουσι σῶμα λεπτὸν, ἄκρα βραχέα, κεφαλὴν ὠσεῖδῃ, οὐρὰν μακράν, δακτυλίους μικροὺς, ὀνυχας οὓς δύνανται νὰ ἀποσύρῳσιν εἰς τὰ ἐντὸς ὡς ἡ γαλῆ, παρὰ δὲ τὸν δακτύλιον δύο ἢ πλείονας ἀδένους ἐκκρίνοντας ὑγρὸν εἰδικῆς τινος βαρυτάτης ὁσμῆς. Εἶναι ζῶα ζωηρά, αἰμῆδιφα, τινὰ μὲν πελματοβάμονα, ἄλλα δὲ δακτυλοβάμονα· ζῶσιν ἰδίως ἐν τῇ Ν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ, εἶδη ὅμως τινὰ καὶ ἐν Εὐρώπῃ· τὰ πλεῖστα εἶναι νυκτόβια· τρώγουσι μικρὰ θηλαστικά, πτηνὰ, ὡς, ἔρπετά, τινὰ δὲ καὶ ἰχθῦς. Ἡ μοσχογαλῆ (*Viverra*) ὑπῆρχεν εἰς παλαιότερους χρόνους καὶ ἐν Εὐρώπῃ· σήμερον δὲ διακρίνονται ἡ ἀφρικανικὴ (*V. civetta*), ζῶσα ἰδίως ἐν Ἀθρυσσίᾳ, ἔχουσα μέγεθος μετρίου κυνός, ὁμοιάζουσα δὲ πρὸς τὴν γάταν καὶ φέρουσα καθ' ὅλην τὴν ῥάχιν χαίτην, καὶ ἡ ἀσιατικὴ, (*V. zibetha*) φαῖα μετὰ μελαντέρων κηλίδων, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα ἐπιμηκέστερα, σχεδὸν δὲ στεφυμένη χαίτης. Μ. ἡ χαρίεσσα, ἔχουσα μέγεθος γάτας καὶ οὐρὰν σχεδὸν ἰσομεγέθη τῇ σῶματι, τρίχωμα δὲ λεπτὸν καὶ μαλακὸν καὶ ὠραῖον χρωματισμόν, οἰκεῖ τὰ ὄρη τῆς Μαλάκκας. Ἰδίως ἡ ἀφρικανικὴ Μ. ἐκκρίνει ὅπισθεν τὸ ζιθεθὸν οὐσίαν κίτρινην, συστάσεως ἀλοιφῆς, κατὰ τὴν ὁσμὴν ὅμοιαν πῶς τῷ μόσχῳ, ἣν ἀντὶ τούτου μετεχειρίζοντο ἄλλοτε, ἐφ' ᾧ ἀνέτρεφον εἰδικῶς τὰς Μ. Εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκει ἡ κατ' ἄλλους ἴδιον γένος τῶν Μ. ἀποτελεῖ μοσχογαλῆ ἡ φιλόσπαρτος (*V. genetta*), ἀπαντῶσα καὶ ἐν Εὐρώπῃ, (Ἰσπανίᾳ, Ν Γαλλίᾳ) καὶ ἔχουσα μῆκος 0.55 μ., μετὰ τῆς οὐρᾶς δὲ 1 μ. Δαμάζεται εὐκόλως καὶ χρησιμοποιεῖται πρὸς καταστροφὴν τῶν μυῶν, ἄλλα τέλος μικρότερα εἶδη Μ. εὐρηγται ἐν ταῖς Ἀ Ἰνδίασι. [Φ.Ι.]

Μοσχοῦτη (Bot.). Κοινὴ ὄνομασις τῆς Ἀγριοτζίτζυφιάς ἢ τῆς Ἑλαιάγνου τῆς

στενοφύλλου (*Elaeagnus angustifolia* L.) δένδρου κοινού τῆς Ἑλλάδος καὶ τύπου τῆς μικρᾶς ὁμωνύμου οἰκογενείας. [Θ.Χ.]

Μοσχοκάρυα. Βλ. Μυριστική.

Μοσχοκίρφια. Βλ. Καρυόφυλλος.

Μοσχολίθανον. Βλ. Βενζόη.

Μοσχονήσια. Σύμπλεγμα 32 νησιδίων ἐν τῇ μεταξὺ Λέσβου καὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου πορθμῷ, ἀποτελοῦν ἐπαρχίαν τῆς ὀθωμ. διοικήσεως Μυτιλήνης. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς μεγίστης αὐτῶν καὶ ὁμωνύμου νήσου πόλις Μ. (5200 κατ.), ἐν ᾗ καὶ σχολαρχεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον. Τὸ πάλαι ἐκαλοῦντο Ἑκατόννησοι, ὡς λέγεται, διὰ τὴν ἐνταῦθα λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος Ἐκάτου, ἡ δὲ μεγίστη τῶν νήσων Πορτοσελήνη. [Μ.Χ.]

Μοσχόπολις ἢ Βοσκόπολις. Πόλις θεμελιωθεῖσα καὶ οἰκισθεῖσα κατὰ τὸν 15' αἰῶνα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορυτσᾶς. Κειμένη ἐπὶ τῶν Α κλιτύων τῶν ὀρέων τῆς Ὀπαρῆς, 3 1/2 ὥρας ἀπὸ τῆς Κορυτσᾶς, προήλθεν εἰς ἀκμὴν καὶ πλοῦτον καὶ περιελάμβανε 12 χιλ. κατοίκους· ἀλλὰ κατεργηθεῖσα ὑπὸ τῶν γειτόνων ὀθωμανῶν οἰκεῖται νῦν ὑπὸ 250 μόνον κατοίκων χριστιανῶν, ἐμιλούντων τὴν ἰνδοιστιωτὴν Βλαχικὴν γλῶσσαν. Πολλοὶ περαιομένοι Μοσχοπολίται ἀναφέρονται κατὰ τὸν 16ον καὶ 18ον αἰῶνα. [Μ.Σ.]

Μοσχοπόντικος (*Fiber zibethicus*). Νηκτικὸν ζῶον χονδροειδοῦς κατασκευῆς, μεγέθους μέχρι 1/2 μ., οἰκοῦν περὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς της Β' Ἀμερικῆς. ἔχει κεφαλὴν βραχεῖαν, ὀγκώδη, μετὰ μακροῦ μύστακος, βραχέων ὠτων καὶ μικρῶν ὀφθαλμῶν, τοὺς προσθίους πόδας βραχεῖς, τετραδακτύλους, τοὺς δὲ ὀπισθίους πενταδακτύλους, οὐρὰν μακράν. Περιζήτητος εἶνε ἡ μηλωτή του, καρέχρους μὲν κατὰ τὴν ῥάχιν, φαῖα δὲ κατὰ τὴν κοιλίαν, φέρουσα λεπτότατον πυκνὸν καὶ μακρὸν τρίχωμα. Οἱ Μ. ἔχουσιν ἰδίας κατοικίας, ὁμοίας ταῖς τῶν καστῶρων, τρέφονται δὲ ἐκ φυτῶν καὶ μαλακίων. Φέρουσι δὲ παρὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀδένα ἐκκρίνοντα οὐσίαν ἰσχυρᾶς ὁσμῆς, ὁμοίας τῇ τοῦ μόσχου, ἥτις διαποτίζουσα καὶ τὴν σάρκα τοῦ ζώου καθιστᾷ αὐτὴν διὰ τοὺς ξένους τοῦλάχιστον μὴ ἐδώδιμον. [Φ.Ι.]

Μοσχόπουλος Μανουήλ. Βυζαντινὸς συγγραφεὺς, καταγόμενος ἐκ Κρήτης. Ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Μαξίμου Πλανουδῆ, ἔζησε δὲ συνεπῶς ἐπὶ Ἀνδρονίου Β' Παλαιολόγου (1282-1328). Τὸ γνωστότατον τῶν ἔργων του ἐπιγράφεται Ἑρωτήματα γραμματικά, ὧν συμπλήρωμα ἀποτελεῖ τὸ Περί σχεδῶν βιβλίον. Τὰ Ἑρωτήματα, ἐκτυπωθέντα ὡς φαίνεται τὸ πρῶτον

ἐν Μιλάνῳ 1493 εὑρον πολλοὺς καὶ ἐνθέρμους φίλους κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν καὶ ἐπέδρασαν τὰ μέγιστα ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τούτων. Ἐπίσης διδακτικὸς σκοπὸς ἔχει τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Συλλογὴ ὀνομάτων Ἀττικῶν λεξικὸν τοῦ Μ. (α' ἐκδ. παρ' Ἀλδῶ 1524). Τὸ δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φερόμενον Περί μέτρων δὲν εἶνε γνήσιον. Εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν κλασικῶν ἔργων ἀφορῶσι τὰ Σχόλια αὐτοῦ («Τεχνολογία») εἰς τὰς πρώτας 2 ῥαφωδίας τῆς Ἰλιάδος, εἰς Ἡσίοδον, Πινδάρου Ὀλυμπιονίκας, Εὐριπίδην, Θεόκριτον καὶ τὰ Ἑρωϊκά τοῦ Φίλοστράτου. Πρὸς τούτοις ἔγραψε Παράδεισον εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν τετραγώνων ἀριθμῶν, ἐπιστολὰς κτ'. Καὶ ἕτερος ταυτῶν-μοσ γραμματικὸς συγγραφεὺς ἐγένετο γνωστὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς φιλολογίας, ὅστις καλεῖται συνήθως ἀνεψιὸς τοῦ ἀνω, καταφυγὼν μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Κων/πόλεως ἐκείθεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ εἰς ὃν ἀπεδίδοντο ἐπὶ πολλὸν καιρὸν τὰ ἐκείνου συγγράμματα. [Κ.Β.]

Μόσχος. Βουκολικὸς ποιητής, Συρακούσιος. Ὁ Σουΐδας λέγει αὐτὸν Ἀριστάρχου γνώριμον, ὥστε συνεπῶς θὰ ἤκμασε περὶ τὸ 100 μ. Χ., ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀντιμάχεται ἡ αὐτοῦ τοῦ Μ. μαρτυρία, ὅτι ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Βίωνος. Σῶζονται αὐτοῦ δύο ἐκτενῆ πως ποιήματα, ὁ Ἐπιτάφιος Βίωνος ὅστις ὑπὸ τινων θεωρεῖται ὡς ὑποδοκίματος, καὶ ἡ Εὐρώπη, πρὸς δὲ μικρότερα, ὧν χαριέστατον τὸ Ἑρως δραπετῆς ἐπιγράφόμενον.

Μόσχος (Δημήτριος). Ἑλληὴν λόγιος, υἱὸς τοῦ Λάκωνος Ἰωάννου Μ. τοῦ εὐδοκίμως διδάξαντος ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ὁ Δημήτριος ὑπῆρξε διδάσκαλος τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Εὐετία, Φερράρα καὶ Μαντούῃ (μετὰ τὸ 1478). Ἐγράψε δὲ Ὑπομνημάτιον εἰς τὸ περὶ λίθων ποίημα τοῦ Ὀρφέως, Τὰ καθ' Ἑλένην καὶ Ἀλέξανδρον (ἐκδ. μετὰ λατιν. μεταφρ. περὶ τὸ 1508, ὑπὸ Βεκκέρου 1823 καὶ ὑπὸ Λευκίου 1833 ἐν Βιέννῃ), ἐλεγείας, ἐπιγράμματα καὶ κωμωδίας, ὧν ἡ Νέαιρα ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Μουστοξύδου. [Κ.Ν.Σ.]

Μόσχος (ἁδελφοὶ) Δημήτρ. καὶ Γεώργιος. Ἀγιογράφοι τῆς βυζαντ. τέχνης, γεννηθέντες ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἀκμάσαντες κατὰ τὸν 12' αἰῶνα. Διέπρεψαν ἐν Ζακύνθῳ, ἐνθα νῦν ὀλίγα σώζονται ἔργα των, ἐν οἷς αἱ ἐντὸς τοῦ νοῦ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τῶν Λογοθετῶν καλὰ τοιογραφία· παριστάνουσαι ἐντὸς μικρῶν τετραγώνων ἄγιους. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Δημ. Νικόλαος ἐπίσης ἦτο ἀγιογράφος οὐ ἔργα σώζονται εἰς τὴν Ζάκυνθον. [Σ.δεΒ.]

Μόσχος καλεῖται ὁ μικρὸς βυζ. ἀφροτέρων τῶν γενῶν μέχρι συμπληρώσεως τοῦ πρώτου τῆς ζωῆς τοῦ ἔτους.

Μόσχος. Ἡ ἐν τῷ εἰδικῷ θυλάκῳ Μόσχου τοῦ μοσχόφορου (βλ. λ.) περιεχομένη ἀρωματική οὐσία. Ὁ πρόσφατος ἔχει συστασιν ἀλοιφῆς, εἶνε δὲ λευκὸς ἢ ἐρυθρόφαιος, βαθυμερὲς δὲ ξηραίνόμενος ἀποβαίνει στερεός, εὐθρυπτός, μελανόφαιος, εἰς τοιαῦτα δὲ θρομβία φέρεται συνήθως, μεγέθους μέχρις ἐρεθίνθου· ἡ δὲ μᾶλλον χονδρική αὐτοῦ πώλησις γίνεται κατὰ θυλάκους, οἵτινες ἐξάγονται ἐλόκληροι ἀπὸ τοῦ ζώου. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ Μ. εἶνε ἡ ἰδιάζουσα ὁσμὴ του, βαρεῖα, διαπεραστική καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπίμονος, ἥς ἡ παραγωγὴς ὀσμῆς οὐσία δὲν καταρρώθῃ ἐτι νὰ ἀποχωρισθῇ τὴν ἰσχυρὰν του ταύτην ὁσμὴν ὁ Μ. ἀποβάλλει παραδόξως μιγνύμενος μετὰ γάλακτος πικρῶν ἀμυγδαλῶν ἢ συνθλιβόμενος μετὰ ἐρυσιβώδους βρείζης ἢ καὶ ἄλλων τινῶν οὐσιῶν. Ὁ Μ. εἶνε γενναῖον ἐρεθιστικὸν τοῦ ὁργανισμοῦ, φάρμακον τοιοῦτον τὴν κυκλοφορίαν, ἐξάπτων τὰς λειτουργίας τῶν ὁργάνων, ἐξυῖνον τὰς αἰσθήσεις καὶ φέρον διέγερσιν καὶ εὐθυμίαν, παρακολουθουμένην ὁμως, ὡς πᾶσα τεχνητὴ διέγερσις, ὑπὸ ἀναλόγου καταπτώσεως. Εἶνε πολὺ τιμὸν διεγερτικὸν ἐν πάσῃ ἐξαντλήσει καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀπογνώσει συνεκράτητος πολλὰκις τὴν ζωὴν. Δίδεται ἐπίσης εἰς σπασμούς (πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς ζωτικότητος τῶν νεύρων)· ὡς φέρων ὁμως συμπύρηνσιν τοῦ ἐγκεφάλου ἀπαγορεύεται ἐπὶ ὑπεραιμίας τοῦ ὁργάνου τούτου. Δόσεις β—20 σιταρίων δι' ἡμέρας πρὸς ἐνήλικας, $\frac{1}{2}$ —4 πρὸς παιδία. Βαρυτιμώτατος ὢν νοθεύεται συχνά, ξένων οὐσιῶν εἰσαγομένων ἐν τοῖς θυλάκοις ἢ καὶ ὅλως τεχνητῶν τοιούτων κατασκευαζομένων. [Α.Χ.]

Μόσχος ὁ μ ο σ χ ο φ ὀ ρ ο ς (Moschus moschiferus). Ζῶον ἀποτελοῦν ἰδιαν οἰκογένειαν τῶν Μηρυκαστῶν, οἰκοῦν δὲ τὰ ὄρη καὶ τὰ ὑψιπέδια τῆς κεντρικῆς Ἀσίας μεταξὺ Ἀμουρ καὶ Ἰνδουκούσχ. Ἐν τῷ συνόλῳ ὁμοιάζει πρὸς τὴν δορκάδα, ἥς ἔχει καὶ τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἀμρότερα τὰ γένη στεροῦνται κεράτων καὶ οὐρὰν ἔχουσιν ὑποτυπώδη, τὸ δὲ ἄρρεν φέρει τοὺς ἀνω κυνόδοντας μακροτάτους, λίαν ἐξέχοντας τοῦ στόματος, ὅπισθεν δὲ τοῦ θώρακος (12-16 ἐκμ.) θύλακον μήκους ἕως 6 ἐκμ. καὶ πλάτους 3-4, ἐν ᾧ ἀθροίζεται ἡ ὁμώθυμος τῷ ζῳῷ ἀρωματική οὐσία (βλ. ἀνωτ.). Ὁ θύλακος οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν ὑμένων μεταξὺ τῶν ἐπείων κεῖνται οἱ ἐκκρίνοντες τὸν μόσχον ἀδένες, φέρει δὲ δύο μικρὰς ὁπὰς καὶ καλύπτεται ὑπὸ τριῶν ἀφρόνων καὶ σπανιώτερον λευκῶν (ἐπὶ Μ. τῆς Σιθρίας). Ὁμοίως τῷ Μ. εἶνε, δι' ὃ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τάσσεται οἰκογένειαν, ὁ Τ ρ ά γ ο υ λ ο ς, μικρότατον μηρυκαστικόν, εὐρισκόμενον ἐν Κεϋλάνῃ καὶ ταῖς Σουδαίσις νήσοις, ὅπερ στερεῖται θυ-

λάκου καὶ μόσχου, θηρεύεται δὲ ἕνεκα τῆς κομφότητός του καὶ τοῦ ὠραίου του κρέατος.

Μοσχόχοιρος (Dicotyles). Ἰδιον γένος ἀγριοχοίρων, μικρῶν, κομφῶν μεθ' ὀψιγλῶν κνημῶν, ζώντων ἐν τῇ θερμῇ Ἀμερικῇ ἐντὸς δασῶν καὶ ἐλώδων τόπων. Ἐχουσι 38 δδόντας, οἱ δὲ χαυλιόδοντες αὐτῶν εἶναι μικροί, μὴ προέχοντες τοῦ στόματος· ὦτα καὶ ῥύγχος μικρά, ὁπίσθιοι πόδες τριδάκτυλοι, οὐρὰ σχεδὸν τελείως ἐλλείπουσα· ἐπὶ τῆς ῥάχεις ὑπάρχει ἀδὴν ἐκκρίνων ὕσσμον ὕγρον, ὅπερ ἐὰν ὁ ἀδὴν δὲν ἐξαίρεθῇ ἀμέσως μετὰ τὸν φόνον τοῦ ζώου διαδίδεται καθ' ὅλον τὸ σῶμά του καὶ καθιστᾷ ἀηδὲς τὸ ἄλλως λίαν εὐγεύστον κρέας του. Εἶναι ζῶα ἄγρια, νεαρὰ ὁμως συλληφθέντα δαμάζονται εὐχερῶς· τὰ δύο τοῦ γένους εἶδη, Μ. ὁ π ε ρ ι θ ε ρ α ι ο φ ὀ ρ ο ς, φέρων λευκὸν δακτύλιον περὶ τὴν βάσιν τοῦ λαίμου, καὶ Μ. ὁ λ ε υ κ ὀ χ ε ι λ ο ς, εὐρίσκονται συχνὰ ἐν τοῖς ζωολογικοῖς κήποις. [Φ.Ι.]

Μόσχων δέρματα. Αἱ δοραὶ τῶν μικρῶν, μήπω μονεστῶν, βοῶν φέρονται εἰς τὸ ἐμπόριον ξηραὶ ἢ μόνον ἀλατισμέναι καὶ διὰ τῆς δεψικῆς κατεργασίας ἀποβαίνουσι δέρματα μόσχων, πολυειδῶς χρήσιμα, ἰδίως εἰς τὴν ὑποδηματοποιίαν. Ἐπὶ τινῶν ἀφίενται αἱ τρίχες, κατασκευάζονται δ' ἐξ αὐτῶν κυνηγετικὸν σάκκοι, πῆραι στρατιωτικαὶ κλ. Τὰς δὲ ἀποχωρηθείσας τρίχας τῶν βοῶν μεταχειρίζονται εἰς πλήρωσιν στρωμάτων, ἀνακλίντρων κλ. [Π.Γ.]

Μοτέττον καλεῖται ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ τῆς Δύσεως πολὺφωνος (τετράφωνος μέχρι ὀκταφώνου) σύνθεσις ἄνευ ἢ μετὰ συνοδείας ὁργάνων, ἀντικείμενον ἔχουσα ῥητὴν τῆς ἀγ. Γραφῆς καὶ τεχνικώτατα κατασκευασμένη κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀντιτιξέως. [Μ.Γ.]

Μότσαρτ (Wolfgang Amadeus Mozart). Εἷς τῶν μεγίστων μουσουργῶν, γενν. 1756 ἐν Σαλτσβούργῳ, υἱὸς τοῦ Λ ε ο π ὀ λ δ ο υ Μ. (1719-87), πεφημισμένου καλλιτέχνου καὶ συγγραφέως καλλιστής Μεθόδου τοῦ βιολίου. Τὸ μέγα τάλαντον τοῦ Μ. ἐδηλώθη ἤδη ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ καὶ ἐξαέτης ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας (1751-1829), ἥτις ἐπίσης διέπρεψεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, εἰς Μόναχον καὶ Βιέννην καὶ ἐκίνησε τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Τὴν πρώτην ταύτην περιοδείαν ἐπηκολούθησεν ἑτέρα εἰς Παρισίους, Λονδίον, Ὀλλανδίαν καὶ Ἑλβετίαν, καθ' ἣν ἐδρεψαν οἱ νέοι καλλιτέχναι νέας δάνας. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μ. εἶχε δημοσιεῖται ἤδη συνάτας τινὰς διὰ κλειδοκύμβαλον, εἰς δὲ τὰς συναυλίας ἐξετέλεσεν, ἐκτὸς τῶν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου αὐτεσχεδίων του συνθέσεων, μόνον ἴδια αὐτοῦ ἔργα δι' ὀρχήστραν καὶ ψδὴν.

Μετά νέαν ἀποδημίαν εἰς Βιέννην 1767 καὶ ἐπιμελείς μελέτας ἐπεχειρήθη τῇ 1769 ὑπὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ περιήγησις ἀνά τὴν Ἱταλίαν, ἥτις ἀπέβη ἀληθῆς θριαμβὸς διὰ τὸν νέον ἀριστοτέχνην τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου, βιολίου καὶ ᾠῆς. Τῇ 1770 παρεστάθη ἐν Μιλάνῳ τὸ μελόδραμα αὐτοῦ Μιθριδάτης, εἶτα δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, φέροντα ἅπαντα τὸν ἐπικρατοῦντα μῆρι τότε Ἰταλικὴν χαρακτῆρα τῆς μουσικῆς. Μετὰ δὲ τὴν εἰς Σαλτσβούργον ἐπάνοδον ὅπου ὁ Μ. εἶχεν διορισθῆ ἀρχιμουσικὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἀνέπτυξε νῦν μεγίστην συνθετικὴν γονιμότητα, καὶ ὁ μέγας ἀριθμὸς συμφωνιῶν καὶ ἄλλων ἔργων του δι' ὀρχήστραν, τετραφωνιῶν δι' ἑγχορδα ὄργανα, σονατῶν διὰ κλειδοκύμβαλον κλ., ἃς παρήγαγεν ἔκτοτε, ἐπιμαρτυρεῖ οὐ μόνον τὴν ἀνεξάντλητον εἰςρετιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλως ἔξοχον πρωτοτυπιαν καὶ μεγαλοφυίαν αὐτοῦ. Τῇ 1777 ἐγκατέλιπε τὴν ἐν Σαλτσβούργῳ θέσιν του, δυσφορῶν διὰ τὴν ὅλως ἀναξίαν συμπεριφορὰν τοῦ ἀρχιεπισκόπου, καὶ διέτριβεν ἐπὶ τινα καιρὸν εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ δὴ καὶ ἐν Παρισίοις· καὶ ἐπανῆλθε μὲν πάλιν εἰς Σαλτσβούργον, ὅπου συνέθεσε μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καὶ τὸ μελόδραμα *Idomeneo*, τὸ φέρον ἤδη τὴν σφραγίδα τῶν μεγάλων μεταρρυθμιστικῶν ἐν τῇ κλάδῳ τούτῳ ἰδεῶν του, ἀλλὰ τῇ 1781 ἐγκατεστάθη ἐριστικῶς ἐν Βιέννῃ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν Κωνσταντίναν Βέμπερ καὶ διωρίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος αὐλικὸς μουσικός. Ἡδὴ ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μέγιστος ἐν γένει συνθέτης καὶ ὡς εἰς τῶν διαπρεπεστερίων κλειδοκυμβαλιστῶν δικαίως δὲ φημιζέται ὡς ἰδρυτῆς τῆς νεωτέρας σχολῆς τῆς τέχνης τοῦ κλειδοκυμβάλου γενόμενος διὰ τὴν κοντσέρτων, σονατῶν κλ. ἔργων του διὰ τὸ ὄργανον τοῦτο μετὰ ἢ ἄνευ συνοδείας ἐγχόρδων. Τὴν δόξαν του ἡῤῥησαν καὶ ἀποδημῆσαι τινες εἰς Βερολίνον καὶ Φραγκφούρτην. Ἀλλὰ πρὸ πάντων συνετέλεσαν εἰς αὐτὴν τὰ μελοδράματα αὐτοῦ, ἅτινα ἀπέδωκαν τῇ εἰδῇ τούτῳ ἐν Γερμανίᾳ ὅλως γερμανικὴν χαρακτῆρα. Τὸ πρῶτον τοιοῦτο ἔργον ὑπῆρξεν ἡ Ἀπαγωγὴ ἐκ τοῦ σεραγίου (1782), ἣν ἐπηκολούθησεν ὁ Γάμος τοῦ Φιγαρώ (1786). Ὁ ἐνθουσιασμὸς ὃν ἐξήγειρε τὸ χαριέστατον τοῦτο ἔργον κυρίως ἐν Πράγᾳ παρεκίνησε τὸν ἐκεῖ διευθυντὴν τοῦ θεάτρου νὰ ἀναθέσῃ τῇ Μ. τὴν μελοποίησιν τοῦ *Don Juan* (D. Giovanni)· ἐν τῇ μελοδράματι τούτῳ ἐφθασεν ὁ Μ. εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς τέχνης του καὶ κατέστησεν αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα τῶν μελοδραμάτων ἐν γένει (1787). Εἶτα ἔγραψε τὰ *Così fan tutte* (Οὕτω πράττουν ὅλοι, 1790), *La clemenza di Tito* (1791) καὶ τὸ ἕτερον ἀριστούργημα αὐτοῦ ἐν τῇ κλάδῳ τούτῳ, τὸ ἐπιγραφόμενον Ὁ μαγευμένος αὐλός, ὅπερ ἔτυχεν ὑποδοχῆς ἀνυμνήστου μέχρι τότε. Ὅσα εἰργά-

ζετο ἀκόμη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἄγνωστος μυστηριώδης παρήγγειλεν αὐτῷ νεκρώσιμον ᾠδὴν (*Requiem*). Ὁ Μ. συνέθεσεν αὐτὴν καίπερ πάσχιον ἀπὸ πολλοῦ σωματικῶς καὶ εἰς μελαγχολίαν βυθισθεὶς, πρὶν θμως ἀποπεραιώσει τὸ ἔργον ἀπέθανεν ἐξηντηλήμενος τῇ 5 Δεκ. ν. 1791. Τὸν βίον του ἔγραψαν ἀρίστα οἱ Νίσσεν (Λίψια 1827), Οὐλίτσις (Μόσχᾳ 1841), Jahn (β' ἐκδ. Λίψ. 1867). [Μ.Γ.]

Μόττολα. Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Λέτσης, 22 χμ. ΒΔ τοῦ Τάραντος. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 6871 κατ., παράγοντας σῖνον καὶ λαμπρὸν ἔλαιον. [Μ.Σ.]

Μοτύη. Ἀρχαία πόλις τῆς Σικελίας, ἐπὶ νησίδος πλησίον τῆς ΒΔ ἀκτῆς, μεθ' ἧς συνεδέετο δι' ἐπιχώματος, περιεθούσα δ' εἰς ἀκμὴν διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς. Φίλα φρονούσα τοῖς Καρχηδονίοις ἐκυριεύθη ὑπὸ Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου ἀνακτήσας δ' αὐτὴν ὁ Ἀμίλκας μετόικισε τοὺς κατοίκους εἰς Λιλύθαιον.

Μοῦγγερ. Διαμέρισμα τῆς Ἰνδοβρετανικῆς προεδρείας Βεγγάλης, ἔχον ἐμβ. 10 134 τχμ. καὶ 1 969 774 κατ., ευφορον καὶ καλῶς κεκαλλιεργημένον. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα ἐπὶ τοῦ Γάγγου ἔχει 56 970 κατ. (1891). [Μ.Σ.]

Μουγιλέδαι (*Mugilidae*). Οἰκογένεια τῶν τελεοστῶν ἰχθύων. Ἐχρυσὶ σῶμα πεπιεσμένον ἐκ τῶν πλαγίων μετὰ μικρῶν λεπίων καὶ μεγάλης βραγχιακῆς σχισμῆς, στόμα μικρὸν μετὰ μικροτάτων ἢ ὅλως ἄνευ δδόντων. Τὸ πρότυπον γένος *Μογγίλος* περιλαμβάνει διάφορα εἶδη κοινὰ εἰς τὴν Μεσόγειον, ὧν γνωστότερος Μ. ὁ κέφαλος (βλ. πίν. Ἰχθύες Δ', 7), μέγεθος ἔχων μέχρι 1/2 μ., χρῶμα δὲ ἀνω μὲν σκοτεινόφαιον μετὰ πέντε σκοτεινοτέρων ἐπιμήκων ταινιῶν, κάτω δὲ ἀργυροειδές. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος καλεῖται κοινῶς καὶ Μ. ὁ χρυσοῦς. [Φ.Ι.]

Μοῦγκ (Ἐδουάρδος Munk). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. ἐν Γλόχαου 1803, διατελέσας καθηγητῆς γυμνασίων, εἶτα δὲ ἀφιερωθείς ἐντελῶς εἰς συγγραφὴν βιβλίων καὶ ἀποθανὼν 1871 ἐν τῇ πατρίδι του. Μεταξὺ ἄλλων ἔγραψε *Μετρικὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων* (Λίψ. 1834), *Ἱστορίαν τῆς ἑλλην. φιλολογίας* (γ' ἐκδ. 1879) καὶ *Ἱστορ. τῆς Ῥωμ. γραμματολογίας* (β' ἐκδ. 1875). [Β.Ε.]

Μούγκατς (*Munkaas*). Πρωτεύουσα τοῦ κομητάτου Βέργ τῆς Οὐγγαρίας, ἐν ὠραίᾳ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Λατόρτσᾳ. ἔχει 9 691 κατ., κυρίως γεωργὸς καὶ χειρῶνακτας, εἶνε δὲ ἔδρα ἐπισκόπου. Ἐν ἀποστάσει 4 χμ. κεῖται τὸ φρούριον Μ., χρησιμεῦον ὡς φυλακὴ· ἐνταῦθα ἐκρατήθη καὶ ὁ Ἀλέξ. Γψηλάντης 1821-23. [Μ.Σ.]

Μούγκατσου (*Mix. Munkaesy*). Οὐγ.

γρος ζωγράφος, γενν. 1844 ἐν Μούγκατς, σπουδάζας δ' ἐν Βιέννῃ, Μονάχῳ καὶ Δύσσελдорφ. Ἀπὸ τοῦ 1872 ἐγκατεστάθη ἐν Παρισίῳ καὶ ἐγένετο περιφημὸς διὰ τοὺς πίνακές του, ὧν ἄλλοι μὲν παριστῶσι σκηνὰς ἐκ τοῦ οὐγγρικοῦ βίου ἄλλοι δὲ ιστορικάς, διακρίνονται δὲ ἐπὶ ἐπιτυχεῖ χαρὰ κτηρισμῷ Μεταξὺ τῶν καλλίστων καταριθμοῦνται. Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ καταδίκου, Οἱ ἀλλῆται, Μίλων καὶ αἱ θυγατέρες του, Αἱ δύο εἰκοφνεῖται, Ὁ Χριστὸς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. Ἡ στρατολογία, Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ Μότσαρτ κ.ά. [Μ.Γ.]

Μοϋγλα. Πρωτεύουσα τῆς διοικήσεως Μέντες τοῦ βιλαετίου Ἀϊθινίου τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, κειμένη 205 χμ. ΝΑ τῆς Σμύρνης καὶ 18 χμ. ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Κῆ ἐν θέσει στρατηγικῶς σπουδαίᾳ. Ἐχει 12 χιλ. κατ., ὧν περίπου 1200 Ἑλλήνες ἐξαρτώμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς Ἡλιουπόλεως. [Μ.Χ.]

Μοϋγχ (Ἀνδρέας Munch). Εἰς τῶν σημαντικωτέρων Νορβηγῶν ποιητῶν, γενν. 1811 ἐν Χριστιανίᾳ, σπουδάζας τὴν νομικὴν, διατελέσας δ' εἰς διαφόρους θέσεις καὶ τῇ 1866 διορισθεὶς ἑκτακτὸς καθηγητὴς τῆς νορβηγικῆς φιλολογίας, ἀποθανὼν δὲ 1884 ἐν Βέδδοκ παρὰ τὴν Κοπεγχάγην. Ἀπὸ τοῦ 1859 ἐλάμβανε παρὰ τῆς Βουλῆς τιμητικὴν ἐπιχορήγησιν. Μετὰ τὴν πρώτην συλλογὴν ποιημάτων (1837) ἐξέδωκε πλείστα δράματα, ὥρατα μὲν ἀλλὰ ὑπολείπμενά πως τῶν ποιημάτων του. Τὴν ἀκμὴν τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς του σημαίνεισιν αἱ δύο συλλογαὶ Εἰκόνες ἐκ Βορρά καὶ Νότου (β' ἐκδ. 1856) καὶ Νέα ποιήματα (1850)· περιφημοὶ εἶνε καὶ ἄλλη του συλλογὴ, Ἄλγη καὶ παρηγορία ἐπιγραφομένη (1852). [Μ.Γ.]

Μουδανέα. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ βιλαετίᾳ Προύσης (Χοδαβενδικιάρ), πρωτεύουσα ἐπαρχίας τοῦ σαντζακίου Προύσης, κειμένη πρὸς Δ τῆς Κίου ἐν τῇ μυκῇ τοῦ κόλπου Μ. Ἐχει 8000 κατ., ὧν 2000 Ἑλλήνες ἐξαρτώμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς μητροπόλεως Προύσης. Καίτοι ὁ ὅρμος τῆς Μ. οὐδεμίαν παρέχει εἰς τὰ πλοῖα ἀσφάλειαν, προτιμᾶται τοῦ λιμένος τῆς Κίου διὰ τὸ εὐδατύτερον τῆς πρὸς τὴν Προῦσαν ὁδοῦ, διδ καὶ ἡ πόλις διατηρεῖ ἀρχαίον μετακομιστικὸν ἐμπόριον. Προϊόντα εἶναι ἔλαιον, μέταλλα, σιτῆρά καὶ ὀπάραι. Βλ. καὶ Ἀπάμεια.

Μουδιάστρα. Κοινὴ ὄνομασία Νάρκης τῆς τοῦ Γαλθάνη. Βλ. Ἠλεκτρικοὶ ἰχθύες.

Μουεζίν. Βλ. Ἰμάμ.

Μουζακάτα. Χωρίον τοῦ δήμου Σαμείων τῆς Κεφαλληνίας, ἔχον 137 κατ. [Μ.Σ.]

Μουζάκη. Κώμη τῆς Ζακύνθου, ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμον Λιθακιάς καὶ κειμένη

δλίγον πρὸς Β τοῦ Πισινόνα, πρωτεύουσα τοῦ δήμου. Πρὸ αὐτοῦ ἐκτείνεται ἡ εὐθαλὴς πεδιάς τῆς νήσου. Οἰκεῖται ὑπὸ 1066 κατ.

Μουζάκι ἢ Μουζιάκι. 1) Χωρ. τῆς Θεσσαλίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Γόμφων μετὰ 1026 κατ. κείμενον πρὸς Δ τῆς Καρδίτσης εἰς ἀπόστασιν 5 ὥρων. — 2) Χωρίον τοῦ δήμ. Τριπόλεως τῆς ἐπαρχ. Μαντινείας, μετὰ 158 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμ. Ὠλένης μετὰ 297 κατ., κείμενον πρὸς Β τοῦ Λαντζῆ εἰς ἀπόστασιν 3 ὥρων. Πέριξ τούτου κεῖνται μεγάλα δάση καὶ 2 ἔλη, πολλὰ δὲ ρέυματα καταρδεύουσι τὴν χώραν. — 4) Χωρ. τοῦ δήμ. Φλεσιάδος, κείμενον πρὸς Β τῆς Λιγυουδίστης ὥρ. 1.35', οἰκούμενον δὲ ὑπὸ 324 κατ. [Μ.Σ.]

Μουζήλου. Χωρ. τοῦ δήμ. Καρπενήσιων, ὥρ. 1 1/2 Ν τῆς ἑδρας, μετὰ 263 κατ.

Μουζίκα. Χωρίον τοῦ δήμου Πηγείων τῆς Ἠλείας, ἔχον 214 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Μουζούστα. Χωρίον τοῦ δήμου Πλαταμώδους τῆς Τριφυλίας, μετὰ 234 κατ.

Μουκδεν (σινιστὶ Sching-King ἢ Li-a-o-tong). Ἡ ἀνατολικωτάτη ἐπαρχία τῆς σινικῆς Μαντζουρίας, ἔχουσα περ. 400 χιλ. κ.τ. Ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πρωτεύουσῃ (100 χιλ.) εὐρίσκονται οἱ τάφοι τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας τῶν ἐκ τῆς νῦν βασιλευσούσης μαντζουρικῆς δυναστείας. [Μ.Σ.]

Μούκιος (gens Mucia). Ὄνομα γένους τῶν Πληβείων τῆς Ῥώμης, καταγομένου κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκ τινος Γαίου Μ. Σκαιέλα. Οὗτος 507 π. Χ. μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ πολιουρχοῦντος τὴν Ῥώμην βασιλέως τῶν Τυρρηγῶν Πορσῆνα ἵνα φονεύσῃ αὐτόν· κατὰ λάθος δὲ φονεύσας αὐτὸν αὐτοῦ τὴν γραμματεῖα του συνέληψεν καὶ ἀρνούμενος νὰ προδώσῃ τὰ μυστικά τῆς Ῥώμης ἔθεσε πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἡρώισμου του τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν καισμένων ἀνθρώπων μέχρις ὅτου διεφθάρῃ (ἐξ αὐτῆς καὶ ὠνομάσθη Σκαιέλας ἦτοι ἀριστερόχειρ)· εἶτα δὲ ἀνακαλύψας τὴν Πορσῆνα ὅτι 300 νέοι συνώμωσαν κατ' αὐτοῦ, κατῴρωσεν ὥστε ὁ βασιλεὺς ὑπὸ φόβου καταληφθεὶς νὰ κλείσῃ εἰρήνην μετὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἐκ τῶν κατόπιν Μ. τινὲς διέπρεψαν ὡς νομοθέται. Τούτων ὁ πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Πόπλιος Μ. Σκαιέλας, διατελέσας 133 π. Χ. ὑπάτος καὶ γνωστὸς γενόμενος καὶ ὡς φίλος τῶν Γράκχων· ἀνεψιὸς αὐτοῦ ἦτο ὁ Κεῖντος Μ. Σ., ὑπάρχας ὑπάτος 117 π. Χ. καὶ διδάσκαλος τοῦ Κικέρωνος εἰς τὴν νομικὴν. Ἀλλὰ ὁ ἐξοχώτερος ἦτο ἕτερος ταυτόνυμος τούτου, ἑγγονος τοῦ Πεκπίου, ὀνομαζόμενος ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος ὁ εὐφραδέστατος τῶν νομομαθῶν καὶ ὁ νομομαθέστατος τῶν ῥητόρων, συγγράψας δὲ εἰς 18 βιβλία περὶ τὴν Jus civile· ὡς πρᾶτ' ὁρῶν διόκησε τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίαν 98 π. Χ. μετὰ μεγί-

στης δικαιοσύνης, ὡς ὑπατος δὲ 95 ἔθεσε νόμον ἀφαιροῦντα τὴν ἐξάσκησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀπὸ τῶν συμμάχων, ὅσοι δὲν ἠδύναντο νὰ δικαιολογήσῃσι ταῦτα, συνετέλεσε δ' οὕτως εἰς τὴν ἐκρηξίν τοῦ Συμμαχικοῦ πολέμου. Τῷ 83 ἐφρονεῦθη τῇ ἐντολῇ τοῦ νεωτέρου Μαρίου. [Θ.Μ.]

Μουκίσια. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀκραιφίου τῶν Θηβῶν, μετὰ 286 κατ. [Μ.Σ.]

Μούλα. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ἰσπαν. ἐπαρχ. Μουκίας, ἔχουσα 10 768 κατ. (1887) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Μουλάτσι. Χωρίον τοῦ δήμου Τρικολῶνων τῆς Γορτυνίας, κείμενον πρὸς Ν τῆς Στεμνίτιδος εἰς ἀπόστασιν ὥρας 1 1/2. Κάτοικοι 793.

Μουλὲν (Moulins-sur-Allier). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀλλιέ καὶ ἄλλοτε τοῦ Βουρβωνικοῦ δουκάτου, κειμένη ἐν εὐφύρῳ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Ἀλλιέ, 283 χμ. Ν τῶν Παρισίων. Εἶνε ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 22 219 κατ., ὡραίαν μητρόπολιν τοῦ 1468, νέον δημαρχεῖον, μέγαρον τῶν δικαστηρίων καὶ ἐν τῷ ναφ τοῦ λυκεῖου (ἄλλοτε μνήης τῶν Ἰησοῦιδῶν), ὡραῖον μουσάλειον τοῦ τελευταίου Μομμορανσύ, μουσεῖον κλ. Ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τῶν Βουρβωνῶν σώζεται μόνον εἰς πύργος χρησιμεύων ὡς φυλακή. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Μουλιανά. Δύο χωρία τοῦ δήμου Τουρλωτῆς ἐν τῇ ἐπαρχ. Σητείας τῆς διοικήσεως Λασηθίου τῆς Κρήτης, ὧν τὸ μὲν Μέσα Μ. ἔχει 486, τὸ δὲ Ἐξω Μ. 678 κατ. [Ν.Στ.]

Μούλακι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Σικυωνος τῆς Κορινθίας, κείμενον ἐπὶ ὕψωματος δλίγον πρὸς Β τοῦ Βασιλικοῦ καὶ τῶν ερειπίων τῆς Σικυωνος καὶ πρὸς Ν τοῦ Κιάτου, ἀφ' οὗ ἀπέχει 1 1/2 ὥρ. Κάτ. 459. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Πέτρας τῆς Λεβαδείας, κείμενον πρὸς Β τοῦ Ἀγίου Πυργίου ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κηρισσοῦ εἰς ἀπόστ. ὥρ. 1.45. Κάτοικοι 262. — 3) Χωρίον τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Σαλαμῖνος, μετὰ 252 κατ. [Μ.Σ.]

Μούλταν (ἀγγλ. Mooltan). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (52 277 χμ.) τοῦ Πέντζαπ τῆς Βρεταν. Ἰνδίας, κειμένη 5 χμ. ἀπὸ τοῦ ποτ. Γσίναπ. Ἦτο ἄλλοτε δχυρωτάτη πόλις καὶ ὑπῆρξε σπουδαίτατον φρούριον εἰς τοὺς διαφόρους πολέμους. Ἐχει 74 510 κατ. (1891), ὡραῖον ναὸν τῶν Ἰνδῶν καὶ μωαμεθανικὰ τεμένη καὶ εἶναι τόπος προσκυνήσεως διὰ τοὺς Ἰνδῶν τε καὶ τοὺς Μωαμεθανούς, διατηρεῖ δὲ βιομηχανίαν μεταξωτῶν ὑφασμάτων καὶ ταπήτων, ὡς καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον.

Μούρμια καλοῦνται τὰ κυρίως ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τῆς ταριχεύσεως προφυλαχθέντα κατὰ τῆς σήψεως καὶ οὕτω σωζόμενα μέχρι

σήμερον ὀργανικὰ σώματα, πρὸ πάντων δὲ ἀνθρώπινα πτώματα, ἀλλὰ καὶ διαφόρων ζώων, λατρευομένων ὑπὸ τῶν ἀρχ. Αἰγυπτίων. Ἡ παλαιότατη Μ. ἦτις σώζεται εἶνε ἡ τοῦ βασιλέως Menenre τῆς 3' δυναστείας τοῦλάχιστον ἀναγομένη εἰς τὸ ἔτος 2500 π. Χ.

Μούμμιος (Lucius Mummius). Ῥωμαῖος ὑπατος, νικῆσας 146 π. Χ. τὸν ἀνικανόν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν Δάιον ἐν Λευκοπέτρῃ τοῦ Ἰσθμοῦ, καταλαβὼν δ' εἶτα ἀμαχητὶ τὴν Κόρινθον· σφάζας τοὺς δλίγους ἀπομεινάντας ἐν αὐτῇ κατοίκους κατέστρεψε τὴν πόλιν καὶ ἀρπάξας πολλὰ ἔργα τῆς ἑλλην. γλυπτικῆς ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην. Ἐκτοτε ἡ Ἑλλάς ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχαΐα, ὃ δὲ Μ. διὰ τὰ κατορθώματά του ταῦτα ἐπεκλήθη ὁ Ἀχαιικός. [Θ.Μ.]

Μουνδρά. Χωρ. τοῦ δήμου Φιγαλίας τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 154 κατ. [Μ.Σ.]

Μούνδραζα. Χωρίον τοῦ δήμου Σκι. λοῦντος τῆς Ὀλυμπίας, μετὰ 508 κατ., 1 ὥρ. ΝΑ τῶν Κρεσταινῶν.

Μουνιχία. Βλ. Πειραιεύς.

Μουνιχιῶν. Ὁ ἱ' ἀπτικὸς μῆν, ἀντιστοιχῶν περίπου πρὸς τὸν ἡμέτερον Μάιον. Κατ' αὐτὸν ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τῆς Μουνιχίας Ἀρτέμιδος, εἰς ἣν προσεφέροντο πλακοῦντες λεγόμενοι «ἀμφιφῶντες», πιθανῶς διότι περιεκοσμοῦντο δι' ἀνημμέων θάδιων ἐπ' αὐτῶν ἐμπετηγμένων. [Σ.Τ.]

Μουντάδος. Χωρ. τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Τήνου, ἔχον 180 κατ. [Μ.Σ.]

Μουντανέρ (En Ramon Muntaner). Χρονογράφος τοῦ Μέσου αἰῶνος, γενν. 1265 ἐν Περαιάδα τῆς Καταλωνίας, διαγαγὼν τυχοδιωκτικὸν βίον, τέλος δὲ ἐγκατασταθεὶς ἐν Βαλεντίᾳ. Τῷ 1325 ἤρξισε χρονογραφικὴν ἱστορίαν τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ ἀραγωνικοῦ οἴκου ἀπὸ Ἰακώβου τοῦ κατακτητοῦ μέχρι τῆς στέψεως Ἀλφόνσου τοῦ Δ'. Νέαν ἐκδόσιν τοῦ ἔργου μετὰ γαλλ. μεταφράσεως ἐδημοσίευσεν ὁ Buchon ἐν τῷ Panthéon littéraire (Παρ. 1875). [Β.Ε.]

Μούντρος. Χωρ. τοῦ δήμου Ῥουστίων τῆς Κρήτης (ἐπαρχ. Ῥεθύμνης), ἔχον 346 κατ. [Ν.Στ.]

Μούρ (Θωμᾶς Moore). Περιφημὸς Ἀγγλος ποιητής, γενν. 1779 ἐν Δουβλίνῳ, σπουδάζας ἐνταῦθα καὶ ἐν Λονδίνῳ τὴν νομικὴν. Ἐν Λονδίνῳ ἐξέδωκε τῷ 1800 λαμπράν μετάφρασιν τοῦ Ἀνακρέοντος, τῷ δ' ἐπομένῳ ἔτει συλλογὴν ἐρωτικῶν ἀσμάτων ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Th. Little. Δημοσιεύσας εἶτα διάφορά τινα ἐν πεζῷ λόγῳ ὡς καὶ ἐμμετρα, ἀφορῶντα εἰς τὴν πολιτικὴν, προέβη εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἱρλανδικῶν μελωδιῶν, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὰ ὠραιότερα ἔργα του, συνεπληρώθησαν δὲ μέλις τῷ 1837.

Τῷ 1817 ἐξεδόθη τὸ ἐκτενέστερον ποίημά του Ἀλλὰ Ρούχ. Ἐτη τινὰ διέμειναν ὁ Μ. ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ, κυρίως ἐν Γαλλίᾳ, ἐγκατεστάθη δὲ 1823 ἐν ἐξοχικῇ τινι οἰκίᾳ τοῦ Wiltshire. Καὶ ἐξέδωκε μὲν ἀκόμη ποιητικὰ τινὰ ἔργα καὶ τῷ 1827 τὸ μυθιστόρημα Ὁ Ἐπικουρείος, ἀλλ' ἀφιέρωθη ἔκτοτε κυρίως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του καὶ ἐδημοσίευσεν διάφορα συγγράμματα ἀφορῶντα εἰς ταύτην. Ὁ Βύρων εἶχεν ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὸν τὰ χειρόγραφα ἀπομνημονεύματά του ὑπακουσιν ὧμος εἰς τὰς συμβουλὰς ἄλλων συνήγεσιν ὁ Μ. εἰς τὴν καταστροφὴν αὐτῶν, ἐξέδωκε δὲ μόνον τὰς Ἐπιστολάς καὶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Λόρδου Βύρωνος (1830), ὅπερ οὐδαμῶς ἀναπληροῦσι τὰ καταστραφέντα. Ὁ Μ. ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐπαύλει του τῷ 1852. Ὡς ποιητὴς διακρίνεται πρὸ πάντων ἐπὶ μεγάλῃ χάριτι ἐν τῇ ἐκφράσει. [Μ.Γ.]

Μουρ (Mur) Παραπόταμος τοῦ Δραύα· πηγάζων ἐν τῇ Σαλτσβουργικῇ χώρᾳ διαρρεῖ τὴν Στυρίαν (διερχόμενος διὰ τοῦ Γράτς), εἰσέρχεται εἰς τὴν Οὐγγαρίαν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοὴν 438 χμ. παρὰ τὸ Λέγραδ. [Μ.Σ.]

Μουράνον. Κωμόπολις ἐπὶ νήστου εἰς τὴν λιμενοθάλασσαν τῆς Βενετίας, ἔχουσα 3629 κατ., περίηχον μητρόπολιν καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν ὑάλου καὶ ὑαλίνων μαργαριτῶν. [Μ.Σ.]

Μουράτ ἢ Ἀμουράτ. Ὄνομα 5 ὀθωμανῶν σουλτάνων.

Μ. ὁ Α', γενν. 1326, διεδέχθη τὸν πατέρα του Ὀρχάν 1360, ἀπέθ. δὲ 1389. Πρώτος ἤρχισε τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἐν Εὐρώπῃ κατακτήσεων τῶν Τούρκων, ἐκστρατεύσας καὶ καταλαβὼν τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐγκαταλείψαντος ὑπὸ τῆς φρουρᾶς τῆς, ἐνθα βραδύτερον ὠκοδόμησε τζαμίον, ἀνάκτορα λουτρὰ κλ. Τῷ 1365 πρώτῃν φορὰν συνωμοτογῆθη ἐπίσημος συνθήκη μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ λαοῦ χριστιανικοῦ, τῆς δημοκρατίας τῆς Ῥαγούζης τεθείσης ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ σουλτάνου· προκειμένου δὲ νὰ ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη ὁ Μ. ἐμβαπτίσας τὴν δεξιὰν του χεῖρα εἰς τὴν μελάνην ἐπέθηκεν αὐτὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐγγράφου ἔχων συνηγμένους τοὺς τρεῖς μέσους δακτύλους τοὺς δὲ ἄκρους ἀφεστῶτας· τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο μνημόνευσε διεκόσμησαν βραδύτερον καλλιγράφοι καὶ ἀποτελέσθη εὖτω τὸ μέχρι σήμερον γνωστὸν σουλτανικὸν ἔμβλημα ὁ του(γ)ράς. Τῷ 1363 ἀποπειραθέντες οἱ Βυζαντινοὶ νὰ ἀνακτήσωσι τὴν Ἀδριανούπολιν κατελήθησαν νύκτωρ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ κατεσφάγησαν· ἔμεινε δ' ἐπὶ ἐν Εὐρώπῃ ὁ Μ. πολέμων ἄνευ σοβαρῶν ἀποτελεσμάτων μέχρι τοῦ 1371, δὲ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀσίαν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπανελθὼν ἐκυρίευσε μὲν τὴν Ἀπυλλωνίαν, συνθηκολογήσας

δὲ ἐκ νέου μετὰ τῶν Βυζαντινῶν προσέβαλε τοὺς Σέρβους καὶ τοὺς Βουλγάρους, ὧν οἱ ἡγεμόνες Λάζαρος καὶ Σισμάν ταχέως ἠναγκάσθησαν νὰ ζητήσωσιν εἰρήνην. Ἐκτοτε ἔμεινεν ἥσυχος ὁ Μ. ἐπὶ ἑξαετίαν, ἣν διήλθε τὸ πλεῖστον ἐν Ἀδριανουπόλει, τῇ νέᾳ του πρωτεύουσῃ, ἀσχολούμενος εἰς διαρρύθμισιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ στρατοῦ του. Ἐν τούτοις οἱ στρατηγοὶ του κατελάμβανον ἐλκλικήρον σχεδὸν τὴν Μακεδονίαν μέχρις Ἀλβανίας καὶ αὐτὴν τὴν Θεσσαλονίκην (1386). Μετ' ὀλίγον Λάζαρος καὶ Σισμάν συμμαχοῦντες ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἐν ἀρχῇ ὑπέστησαν μεγίστην φθοράν, ἀλλ' εἰτα ὁ μὲν Σισμάν ὑπετάγη μετ' ὀλίγον ἄνευ ὄρων καὶ αἱ χώραι του περιήλθον εἰς τὸν Μ., οἱ δὲ Σέρβοι ἐν κρατερᾷ μάχῃ ἠττήθησαν ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπέδου Ἐνταῦθα ὧμος εὔρε καὶ ὁ Μ. τὸν θάνατον δι' ἐγγχειριδίου τραυματισθεὶς μετὰ τὸ τέλος τῆς μάχης, ὅτε ἐπεθεώρει τοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας, ὑπὸ τινος ἐκ τῶν τελευταίων (1389).

Μ. ὁ Β', γενν. περὶ τὸ 1404, διαδεχθεὶς 1422 τὸν πατέρα του Μωάμεθ τὸν Α' καὶ ἀπέθ. 1451. Ἄμα ἀναβάντες τὸν θρόνον ὁ βυζ. αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ἐξήγησε παρ' αὐτοῦ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς ὡς δμηρούς κρατούμενους δύο ἀδελφούς του, ἀπειλῶν ὅτι ἄλλως θὰ ἡλευθέρου αὐτοὺς τὸν παρ' αὐτῷ κρατούμενον ὄθωμ. πρίγκιπα Μουσταφᾶν, υἱὸν Βαγιαζήτ τοῦ Κεραυνοῦ καὶ νόμιμον τοῦ ὄθωμ. θρόνου κληρονόμον, καὶ θὰ ἐβίαζε τὰς εὐρύπ. ἐπαρχίας ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο καὶ ἐγένετο καὶ ὁ Μουσταφᾶς ἀναγνωρισθεὶς ἐν Εὐρώπῃ κατέλαβε καὶ τὴν Καλλιπόλιν ταχέως ὧμος ὁ Μ. τῇ βοήθειᾳ τοῦ γενουατικοῦ στόλου ἀνέκτησε τὴν Καλλιπόλιν, ὁ δὲ Μουσταφᾶς ἐδραπέτευσε καὶ φεύγων συνελήφθη καὶ ἐφονεύθη. Ἐκδικούμενος διὰ ταῦτα ὁ Μ. τὸν Μανουὴλ προσέει εἰς πολιτορίαν αὐτῆς τῆς Κων/λεως (1423)· ἀλλ' ὁ Μανουὴλ ἐξεγείρας ἐν Νικαίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας ἐπικίνδυνον ἐπανάστασιν ὑπὸ νέον τοῦ ὄθωμ. θρόνου μνηστῆρα, ἀδελφὸν τοῦ Μ. ἐπίσης Μουσταφᾶν τὸ ὄνομα, ἠνάγκασε τὸν Μ. νὰ λύσῃ τὴν πολιτορίαν τῆς Κων/λεως ἵνα σπεύσῃ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Ἡ στάσις ἐνταῦθα κατεστάλη ταχέως καὶ ὁ Μουσταφᾶς παραδόθεις ὑπὸ τῶν φίλων του ἐθανατώθη. Ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Μανουὴλ Ἰωάννης ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τοῦ Μ. παραχωρῶν αὐτῷ πλείστας πόλεις καὶ καταβάλλων αὐτῷ φόρον ἐτήσιον 30 000 δουκάτων. Τῷ 1429 ὁ Μ. κατέλαβε καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, κατεχρόνην τέως ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν. Τῷ 1431 παρεδόθησαν καὶ τὰ Ἰωάννινα. Ἡ ἄπιστία τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Σιγισμόνδου, πρὸ μικροῦ ἐκλεγέντος αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας

νίας. ὅστις ἐνῆ εἶχε συνάψει συνθήκας μετὰ τοῦ Μ. διετῆρει καὶ σχέσεις μετὰ τῶν ἡγεμόνων Σερβίας καὶ Καραμανίας, εὖς ἐξηρεῖσεν εἰς ἐπαναστάσιν, ἐγένετο αἰτία μακροῦ πολέμου διεξαχθέντος ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Σιγισμούνδου Ἀλβέρτου, καθ' ὃν ἐπὶ τινα καιρὸν εὐτύχει ὁ Μ. Ἀλλὰ ἡ ἀτυχὴς πολιτοκρία τοῦ Βελιγραδίου (οὗ τὴν ὑπεράσπισιν ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας εἶχεν ἀναθέσει εἰς τοὺς Οὐγγυροὺς), ἦν μετὰ ἐξάμηνον γενναίαν ἀντίστασιν τῶν πολιτοκρουμένων ἠναγκάσθη ὁ Μ. νὰ λύσῃ, ἐγένετο ἀρχὴ ἀποτυχῶν καὶ σημαντικῶν καταστροφῶν τῶν Τούρκων. Πρὸ τῆς Ἑρμυστατίας ὁ Ἰωάννης Οὐνιάδης ἐνίκησε τούτους λαμπρῶς φονευθέντων εἰκοσακισχιλίων Τούρκων, εἰσβαλὼν δὲ ἀμέσως εἰς Βλαχίαν ἐκέρδιζεν ἐπὶ λαμπροτέραν νίκην κατὰ 80 000 Τούρκων (αὐτὸς ἀπὸν 15 000) ὑπὸ τὸν Σεχάπ-Οὐδδὶν πασάν (1442). Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπῆλθον νέοι θρίαμβοι τοῦ Οὐνιάδου. Τέλος ἡ ἐν Szegedin εἰρήνη τοῦ 1444, καθ' ἣν πολλὰ παρεχώρησεν ὁ Μ. ἔθηκε τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ τοῦ Μ. Ἀλᾶ-Ἐδδίν, ὁ δὲ Μ. καιρῶς ἐκ τούτου θλιβεὶς παρεχώρησε τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀνῆλικον υἱὸν τοῦ Μωάμεθ (τὸν Β') τῆς περιστάσεως δὲ ταύτης ὠφελοῦμενοι οἱ Οὐγγροι· παρὰ τὴν συνθήκην κηρύττουσιν ἀμέσως ἐκ νέου τὸν πόλεμον καὶ ὑπὸ τὸν βασιλέα των Βλαδίσλαον καὶ τὸν Οὐνιάδην, εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Βουλγαρίαν· ἀλλὰ τότε ὁ Μ. ἀναλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἐκστρατεύει ἐκ νέου αὐτοπροσώπως καὶ νικᾷ κατὰ κράτος τὸν ἐχθρόν, ὅτε ἐπεσε μὲν ὁ Βλαδίσλαος, ὑπεχώρησε δὲ ὁ Οὐνιάδης. Μετ' ὀλίγον εἰσβαλὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Μ. κυριεύει τὸν Ἰσθμὸν καὶ καθιστᾷ φόρον ὑποτελεῖς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Πελοποννήσου. Κατ' Ὀκτώβριον 1448 νέα ἐν Κοσσυποπέδιῳ συγκροτήθη μάχη μετὰ τῶν Οὐγγρων, τριήμερον διαρκέσασα, καθ' ἣν ἠττήθησαν μὲν αἱ σαρῶς οὗτοι, ὁ δὲ Οὐνιάδης ἐσώθη δραπετεύσας. Κατὰ Φεβρουάριον δὲ ἀπεβίωσεν ὁ Μ. παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν ἐξ ἀποπληξίας κατόπιν συμποσίου.

Μ. ὁ Γ', γενν. 1545, διαδεχθεὶς 1574 τὸν πατέρα του Σελῆμ τὸν Β' καὶ ἀποθ. 1595. Ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῆς Περσίας, ὅστις ὑπῆρξε πολυχρόνιος καὶ αἱματηρὸς, κατέληξε δὲ διὰ τῆς εἰς τὸν Μ. παραχωρήσεως Περσικῶν τιμῶν ἐπαρχιῶν (1590). Ἐπανειλημμένας ἐπαναστάσεις τῶν Γενιτσάρων κατέστειλεν ὁ Μ. ἐπιτυχῶς. Νέος πόλεμος κατὰ τῶν Οὐγγρων ἔσχεν ἐπαλλασσοῦσας τὰς τύχας, καταβλήθει δὲ ἐκ τῶν ἀποτυχῶν ὁ Μ. ἀπέθ. 1595.

Μ. ὁ Δ', υἱὸς τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτ, διάδοχος Μουσταφᾶ τοῦ Α', βασιλεύσας 1623-39. Πλεῖστα ἐπαρχίαι ἐπ' αὐτοῦ ἔπεσαν ἐκ νέου

εἰς χεῖρας τῶν Περσῶν, ἐσωτερικῶς δὲ πολλὴ ἐπεκράτησεν ἀταξία καὶ ἀναρχία. Ἐπαναστάσεις τινὰς κατέστειλεν αἰσίως· εὐτυχὴς δὲ ὑπῆρξεν ἐπωσδῆποτε εἰς νεωτέρους του κατὰ τῶν Περσῶν πολέμους, ἀνακτῆτας τὸ Βαγδάτιον, ὡς καὶ κατὰ τῶν Ἑνετῶν.

Μ. ὁ Ε', ἀνεψιὸς τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτ, ὃν διεδέχθη 18 Μαΐου 1876. Ἐμελέτα μεγάλας μεταρρυθμίσεις, προσβληθεὶς ὅμως ἀμέσως ὑπ' ἀνιάτου νόσου ἀντικατεστάθη τῇ 19 Δεγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Χαμητ τοῦ Β', τοῦ νῦν σουλτάνου. [Α.Α.]

Μουράτ-΄Αγᾶ. Βλ. Δρεπανοχιώρια.

Μουρατόρης (Λουδ. Ἄντων. Muratori). Ἰταλὸς λόγιος, γενν. 1672 ἐν Βινέττα τῆς Μόδενας, ἀποθανὼν δ' ὡς βιβλιοφύλαξ τοῦ δουκὸς τῆς Μόδενας 1750. Ἐκ τῶν ἔργων του διαπρέπουσιν: Ἀνέκδοτα (4 τ. Μιλάνῳ, εἴτα δὲ Παδοῦ 1697-1713), Ἀνέκδοτα ἑλληνικὰ (Παδ. 1709), Ἰταλικαὶ ἀρχαιοτήτες (6 τ. Μιλ. 1739-42) κτ. Ἐν τῇ γ' τόμῳ τῶν Ἰταλικῶν ἀρχαιοτήτων εὐρίσκεται εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων καταλόγων τῶν βιβλίων τῆς Νέας Διαθήκης, ἀναγόμενος πιθανῶς εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τοῦ Β' μετὰ μ. Χ. αἰῶνος, κεκοιτωμένος μὲν ἀλλὰ μεγίστης ἀξίας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Νέας Διαθήκης. Ἐκτὸς τῶν 4 Εὐαγγελίων καὶ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων ἀναφέρονται ἐν αὐτῷ ὡς βιβλία τῆς Ν. Δ. 13 ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰούδα, δύο τοῦ Ἰωάννου, ἡ σοφία Σολομῶντος, ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου καὶ ἡ (εἴτα ἀπολεσθεῖσα) ἀποκάλυψις τοῦ Πέτρου, ἀποκηρύττονται δὲ ὡς μὴ γνήσιαι αἱ ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς Λαοδικεῖς καὶ πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρινούς. [Β.Ε.]

Μουργάσσοβα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον κατ. Ὀθωμανοὺς μὲν 310, Χριστιανοὺς δὲ 20.

Μουργζά. Λιμενοθάλασσα ἐγγὺς πρὸς Ν τοῦ Πύργου ἐν Ἡλείᾳ, χρησιμεύουσα νῦν ὡς ἰχθυοτροφεῖον.

Μουργζά. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ἐν Ἡλείᾳ, 3 ὥρ. ΝΑ τοῦ Κρεκουκίου παρὰ τὴν δεξιὰν ἐχθρὸν τοῦ Ἀλφειοῦ, ἔχον 173 κ. γεωργοὺς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Μουργζατάδα. Χωρ. τοῦ δήμου Κυπαρισσίας τῆς Τριφυλίας, μετὰ 146 κατ.

Μουρεξίδη (πορφυρικὴν ἀμμώνιον). Λαμπρῶς πορφυρόχρους στερεὰ οὐσία, ἥτις ἐστὶ τὸ (καθ' ἑαυτὸ ὑπερῶδες) ὑπόλειμμα τῆς ἑξαμίσεως οὐρικοῦ ὀξέος μετὰ νιτρικοῦ, διῶγαν-θὲν διὰ καυστικῆς ἀμμωνίας. Κρυσταλλοῦται εἰς μεγάλους λαμπροὺς κρυστάλλους, διαλυομένη δὲ εἰς ὕδωρ παρέχει αὐτῇ λαμπρὴν πορφύρου χρωματισμὸν, διὰ καυστικοῦ κάλως μετατρέπομενον εἰς ὠραῖον κυανόν. Πλεονεχάζετο ἄλλοτε κατὰ μέγαν ποσὴν

τητας πρὸς χρῆσιν τῆς βαφικῆς μαλλίου, βάμβακος καὶ μετάξης, τελευταίως ὁμως ἐξέπεσε πρὸ τῶν ἐκ πίσης χρωμάτων καὶ σήμερον χρησιμοποιεῖται ἡ παραγωγή αὐτῆς μόνον ὡς μέσον ἀνιχνεύσεως τοῦ οὐρικοῦ δξέος.

Μούρρεσι. Κώμη τῆς Μαγνησίας ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμ. Μυρραίου τοῦ Βώλου καὶ κειμένη 1 ὥρ. Β τῶν Τσαγκαράδων (Ἄγ. Παρασκευῆς) ἀφ' ὧν χωρίζεται δι' ἀποτόμου ρεύματος. Κατοικεῖται ὑπὸ 284 κατοίκων ἐνασχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Κατὰ τινες ἐνταῦθα ἐκείντο αἱ ἀρχαῖαι Μύραι αἱ μνημονευόμεναι ὑπὸ τοῦ Σκύλακος.

Μουρέτος (Mare Antoine Muret, ἐκλατιν. Muretus). Γάλλος φιλόλογος γνωστὸς ὡς εἰς τῶν καλλίστων νεωτέρων Λατινιστῶν, γενν. 1526 ἐν Μυρῇ παρὰ τὸ Λιμῶζ. Ἀπὸ τοῦ 18ου ἔτους τοῦ ἐδίδασκεν ἤδη ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν Παρίσιος καὶ Τολώσῃ τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν, ἐσπούδασε δὲ συγχρόνως καὶ τὴν νομικὴν. Εἶτα ἐγκατεστάθη ἐν Ἰταλίᾳ καὶ διέμεινε πολλὰ ἔτη παρὰ τῇ καρδιναλίῳ Ἰππολύτῳ τῆς Ἑσθῆς ἐν Ῥώμῃ. Ἀπὸ τοῦ 1563 ἐδίδαξεν ἐν Ῥώμῃ δημοσίᾳ τὴν ἀρχ. φιλοσοφίαν, μεγάλης τυχὼν ἐπιδοκιμασίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1567 καὶ τὸ ἀστικὸν δίκαιον. Τῷ 1576 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς, παραιτηθεὶς δὲ τὴν διδασκαλίαν τῷ 1584 ἀπέθανε τῷ ἐπομένῳ ἔτει. Τὰ ἔργα του (ἐν λατιν. γλώσσῃ) διακρίνονται ἐπὶ σαφηνείᾳ καὶ κομψότητι τοῦ ὅρους (Λόγοι, Ἐπιστολαί, Διάφοροι παραδόσεις κ.ά.) [B.E.]

Μουρίκι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀχραιφνίου τῶν Θητῶν, ἔχον 400 κατ. [M.Σ.]

Μουρίλλος (Βαρθολομαῖος Στέφανος Murillo πρρ. Μουρίλιος). Ἐξοχος Ἰσπανὸς ζωγράφος, γενν. ἐν Σεβίλλῃ 1617, σπουδασὴς ἐνταῦθα, ἔτι δὲ καὶ ἐν Μαδρίτῃ παρὰ τῷ Βελασκὲς καὶ μορφωθείς διὰ τῆς μελέτης τῶν εἰς τὰς βασιλικὰς συλλογὰς ἔργων τῶν μεγάλων Ἰταλῶν καὶ Ὀλλανδῶν ζωγράφων. Τῷ 1645 ἐπέστρεψεν εἰς Σεβίλλην, ἔκτοτε δὲ ἐλάμβανε πλείστας παραγγελίας εἰκόνων παρὰ μοναστηρίων, ναῶν, μεγιστάνων κλ. καὶ παρήγαγε μέγαν ἀριθμὸν πινάκων, οἳτινες οὐ μόνον διέδωκαν τὴν δόξαν του καὶ κατέστησαν αὐτὸν τὸν πρῶτον ζωγράφον τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀλλ' ἔφερον αὐτῷ καὶ περιουσίαν σημαντικὴν. Τὸ τάλαντόν του ἦτο μέγα καὶ ποικίλον· μετὰ μεγάλης γονιμότητος ἐν τῇ εὐρέσει συνέδεε χάριτα καὶ λεπτότητα ἔξοχον, κυρίως ἐν τῷ σκίῳ, ὡς καὶ εὐχέρειαν θαυμαστήν. Εἰς τὰ ἔργα του παρατηροῦνται δύο τεχνοτροπία, ἡ μὲν ἔκφρασις μεγίστου θετικισμοῦ εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ κοινοῦ βίου ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶν σκηνῶν, ἡ δὲ βασιζομένη μὲν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ θετικισμοῦ ἀλλὰ κεκραμένον μετὰ τάσεως πρὸς τὸ

λεπτὸν καὶ χαρίεν καὶ δηλουμένη εἰς πολλὰς παραστάσεις τῆς ἀγ. οἰκογενείας, τῆς Παναγίας, τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Ἰωάννου· ποιητικὸς καὶ παθητικὸς δεικνύεται ὁ Μ. εἰς τὰς ἐκστάσεις ἀγίων, ἀλλὰ ὑψιπετέστατος εἰς τὰς παραστάσεις τῆς Παναγίας. Εἰς τὰς ὡραιότερας αὐτοῦ εἰκόνας συγκαταριθμοῦνται: Ἡ ὁπτασία τοῦ ἀγ. Ἀντωνίου (μητροπ. τῆς Σεβίλλης), οἱ ὀκτὼ πίνακες οἱ παριστῶντες τὰ ἀγαθὰ ἔργα (3 ἐν Σεβίλλῃ, ἄλλοι δ' ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ), Οἱ νέοι ἐπαῖται (ἐν Μονάχῳ), παράστασις τοῦ Ἄγ. Ἰωάννου (ἐν Βιέννῃ) κ.ά. [M.Γ.]

Μουρκία. Ἄλλοτε ἐν τῶν εἰς τὸ στέμμα τῆς Καστίλιᾳ ἀνηκόντων βασιλείων τῆς Ἰσπανίας, μετὰξὺ Βαλεντίας, Νέας Καστίλιᾳ, Ἀνδαλουσίας καὶ τῆς Μεσογείου, ἔχον ἐμβ. 26 400 τχμ., περιλαμβάνον δὲ τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν Μ. καὶ τὴν ἐπαρχ. Ἀλβακέτης. Ἡ ἐπαρχία ἔχει ἐμβ. 11 537 τχμ. καὶ 491 436 κατ., εἶνε κατὰ μέγα μέρος ὁρεινὴ, ἔχει δὲ καὶ εὐφόρους κοιλάδας, κυρίως τὴν περὶ τὸν Σεγούραν ποτ., παράγουσαν ἄφθονα ἐσπεριδοειδῆ, οἶνον, ἔλαιον, μέταξαν καὶ ἔχουσιν πολλὰ ὄρυξεία. Ἡ πρωτεύουσα Μ., κειμένη ἐπὶ τοῦ Σεγούρα ἐν γραφικωτάτῃ θέσει, ἔχει 98 538 κατ., λαμπρὰς οἰκοδομάς, μητρόπολιν μετὰ πολλῶν κειμηλίων, μέγαρον τοῦ ἐνταῦθα ἐδρεύοντος ἐπισκόπου, ὡραίους περιπάτους, μεταξουργίαν καὶ ὑφαντικὴν. [M.Σ.]

Μουρλά. Κώμη τοῦ δήμου Αἰγίεων ἐν Αἰγιαλείᾳ 1 ὥρ. πρὸς Δ τοῦ Αἰγίου ἐπὶ τῆς σιδηρ. γραμμῆς Πατρῶν-Αἰγίου καὶ παρὰ τὴν δεξιὰν ἐχθρὴν τοῦ Μειγανία ποτ. ἔχει δημοτικὸν σχολεῖον καὶ 604 κατ., ἀσχολούμενος εἰς καλλιέργειαν σταφίδων, ἀμπέλων καὶ σιτηρῶν. [Γ.Πδ.]

Μουρνέ. Χωρίον τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Λάμπης τῆς ἐπαρ. Ἀγ. Βασιλείου τῶν Σφακίων. ἔχει 380 κατ. [N.Στ.]

Μούρνερ (Θωμᾶς Murner). Γερμανὸς σατυρικός συγγραφεὺς, γενν. 1475 ἐν Oberehnhelm παρὰ τὸ Στρασβούργον. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Φραγκισκανῶν καὶ ἐσπούδασεν ἐν διαφόροις πανεπιστημίοις. Περιπλανηθεὶς ἐπὶ ἑτη τινὰ ἐδίδαξεν ἐν Βασιλείᾳ, ἀπὸ τοῦ 1510 ἔζησεν ἐν Στρασβούργῳ ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ τάγματός του καὶ ὕστερον ἐν Λουκέρνη, φαίνεται δὲ ὅτι περὶ τὸ 1536 ἀπέθ. ἐν Αἰδελβέργῃ. Αἰτία τοῦ ἀσάτου βίου του ὑπῆρξεν κυρίως τὰ σατυρικά ἔργα του, δι' ὧν περιῆλθεν εἰς δεινὰς διμάχας μετὰ τῶν ἀντιφρονούντων. Ἡ περιφημότερα σάτυρα αὐτοῦ διηυθύνετο κατὰ τοῦ Λουθήρου, ἐπιγραφομένη «Περὶ τοῦ μεγάλου Λουθηρείου τρελλοῦ» (Στρασβ. 1522), ἀλλὰ δὲ εἶναι Ἡ ἐταιρία τῶν πανούργων (Φραγκύρτη 1512), Ὁ λειμὼν τῶν μωρῶν) κλ.

Μουρνιαίς. 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μουρνιῶν ἐν τῇ ἐπαρχ. Βιάννου Ῥιζίου τοῦ Λασιθίου τῆς Κρήτης. Ἔχει 308 κατ., ὁ δὲ δῆμος 2 213, περιλαμβάνων ἐν ὧν 8 χωρία. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Περιβολίων τῆς Κρήτης, ἐν τῇ ἐπαρχ. Κωδωνίας (Χανίων), ἔχον μετὰ τινων μετοχιῶν 691 κατ. [Ν.Στ.]

Μοδρόμ. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ῥωσσο κυβερνήσῃ Βλαδιμίρ, ἐπὶ τοῦ Ὁκα. ἔχει 13 987 κατ., σπουδαίαν βιομηχανίαν λιγνῶν ὑφασμάτων καὶ δέρματος, ὡς καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον κυρίως σιτηρῶν. [Μ.Σ.]

Μουρούζαι. Ἐπίσημος βυζαντινὴ καὶ φαναριωτικὴ οἰκογένεια. Ἀναφέρονται ὡς ἀπολυθῆσαντες μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλωσιν τῆς Κων/λεως (1204) τὸν Ἀλέξιον Κομνηνόν, ὅστις μετ' ἄλιγον ἔδρυσεν τὴν αὐτοκρατορίαν Τραπεζοῦντος· ἐν τοῖς περιχώροις δὲ τῆς πόλεως ταύτης σώζεται ἐτι ἡ ἀπ' αὐτῶν, ὡς πιθανολογεῖται, λαμβανόμενα ὄνομα κωμόπολις Μουρούζ. Βραδύτερον εἰς Μουρούζης ἐνυμφεῖται τὴν θυγατέρα τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος Τραπεζοῦντος Δαδίδ Κομνηνοῦ. Τῷ 1665 ὁ Ἀντίοχος Μ. ἐκ Τραπεζοῦντος ἐγκατασταθεὶς εἰς Κων/πολιν ἐγένετο ἐνταῦθα ἀρχηγὸς τῆς φαναριωτικῆς πριγκιπικῆς οἰκογενείας τῶν Μ., ἧς πολλὰ μέλη διέπρεψαν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ φιλομουσίᾳ, ὑψώθησαν εἰς τὰ μέγιστα τοῦ ὕψους κράτους ἀξιώματα, εὐηργέτησαν διὰ τῆς ἐπιρροῆς των πολυειδῶς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἔπασαν τέλος θύματα τοῦ Ἀγῶνος. Ὁ Κωνσταντῖνος Μ., διατέγοντος τοῦ Ἀντιόχου, γενν. 1730, ἐγένετο 1774 Μέγας Διερχμενὺς (βλ. λ.) καὶ τῷ 1777 διεδέξατο τὸν Ἀλέξ. Γρίκιν εἰς τὸν ἡγεμονικὸν θρόνον τῆς Μολδαβίας· στερηθεὶς δὲ τούτου τῷ 1782, ἐξησεν ἰδιωτεύων καὶ ἀπέθανε τῷ 1787. Ἐκ τῶν 8 τέκνων αὐτοῦ 1) Ὁ Ἀλέξανδρος Μ. ὑπῆρξεν ἐπίσης Μ. Διερχμενὺς, ἡγεμὼν Μολδαβίας, κατόπιν Βλαχίας 1793—6 καὶ 1799—1801 καὶ εἰτα πάλιν Μολδαβίας 1803—6. 2) Ὁ Δημήτριος Μ. ἐγένετο Μ. Διερχμενὺς 1808 καὶ ἀνίδρυσεν ἐν Σηροκρήνῃ τὴν Μεγάλῃν τοῦ Γένους Σχολήν· τῷ 1812 ἐπέμφθη εἰς Ῥωσσίαν ἵνα διαπραγματευθῇ τὴν εἰρήνην ὡς πληρεξούσιος τῆς Τουρκίας, ἐπιστρέψας δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει ἀπεκεφαλίσθη ἐν Σούμλα ὡς παραχωρήσας τὴν Βεσσαραβίαν τῇ Ῥωσσίᾳ. 3) Ὁ Γεώργιος Μ. ἐγένετο τρίς Μ. Διερχμενὺς, 1792, 1794 καὶ 1795—6, ὅτε ἐξωρίσθη ἐνεργείας τοῦ ἀρχιναυάρχου Χασάν πασᾶ εἰς Κύπρον· ἐνταῦθα δ' ἐδολερυνήθη νεώτατος. 4) Ὁ Παναγιώτης Μ., διατελέσας διερχμενὺς τοῦ Στόλου ἀπεκεφαλίσθη ἐν Κων/λει 1812, πιθανῶς διὰ τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου δυσμένειαν. — Ἐκ δὲ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Κωνσταντῖνος Μ. διω-

ρίσθη Μ. Διερχμενὺς 15 Ἀπριλίου 1821 καὶ ἀπεκεφαλίσθη μετὰ 40 ἡμέρας ὡς συνεργὸς τῆς Ἑπαναστάσεως· ὁ δὲ Νικόλαος Μ. ὑπῆρξε Μ. Διερχμενὺς τοῦ Στόλου καὶ ἀπεκεφαλίσθη ἐπίσης 6 Μαΐου 1821. — Σήμερον πολλοὶ Μ. εὐρίσκονται ἐν Ῥουμανίᾳ (ὅπου τινὲς κατέλαβον κατὰ καιροὺς ὑπουργικά καὶ ἄλλα ὑψηλὰ ἀξιώματα), Ῥωσσίᾳ, Ἑλλάδι κτλ.

Μουρσεδαδίδ. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς διαιρέσεως Ῥουτσαγί τῶν Κατω ἐπαρχιῶν τοῦ Ἰνδοβρετανικοῦ κράτους, κειμένη ἀμφοτέρωθεν τοῦ Βαγίράτῃ βραχίονος τοῦ Γάγγου. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα τῆς Βεγγάλης καὶ κέντρον τῆς κατασκευῆς λεπτῶν βαμβακερῶν καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, νῦν δὲ ἀθλία πόλις, ἔχουσα 39 231 κατ. Μωαμεθανοὺς καὶ Ἰνδοὺ, ἐρείπια διαφόρων ἀνακτόρων καὶ νέον ἀνάκτορον τοῦ κατ' ὄνομα μόνου Ναβάβ τῆς Βεγγάλης. [Μ.Σ.]

Μουρστ. ἄνου Χωρίον τοῦ δήμου Ὁλενείας τῆς ἐπαρχ. Μεσσολογίου, κείμενον ὠρ. 2 1/2 ΒΑ τῶν Σταμνῶν, μετὰ 343 κατ.

Μουρτάτον. Χωρίον τοῦ δήμου Αὐλῶνος τῆς Τριφυλίας, κείμενον ὠρας 1 1/2 πρὸς Ν τοῦ Σιδηροκάστρου μετὰ 225 κατοικῶν.

Μοῦρτεν (Murtien, γαλλιστὶ Morat). Πόλις τοῦ ἑλβετικοῦ καντωνίου Φρεϊβούργου, ἐπὶ τῆς Ἀ ὁχθῆς τῆς λίμνης Μ., 14 χμ. Β τοῦ Φρεϊβούργου καὶ 25 χμ. Δ τῆς Βέρνης. ἔχει 2360 κατ., ἐγένετο δὲ γνωστὴ διὰ τὴν περίφημον νίκην ἣν ἤρασαν ἐνταῦθα οἱ Ἑλβετοὶ κατὰ Καρόλου τοῦ Τολμηροῦ τῆς Βουργουνδίας τῇ 22 Ἰουν. 1476. [Μ.Σ.]

Μοῦρτιά. Χωρίον τοῦ δήμ. Ἐλους τῆς ἐπαρχ. Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς, κείμενον πρὸς Δ τῆς Ἀπιδιάς ἐπὶ ποταμίῳ κατερχομένῳ ἐκ τοῦ Πάρωνος καὶ χυνομένου εἰς τὸ παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου σχηματιζόμενον ἕλος. Κάτ. 446.

Μοῦσα. Βλ. Μουσῶδη.

Μοῦσαι. (Μυθολογ.). Αἱ θεαὶ τῆς ψδῆς, τῆς ποιήσεως, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς ἐν γένει. Παρ' Ὁμήρῳ ἀναφέρεται ἡ μόνον μία, ἡ καὶ πλείονες, οὐχὶ δὲ ὀρισμένως ἐννέα (ἡ τῆς Ὀδυσσεύς τελευταία ῥαψῶδις, ἐν ᾗ ἀπαντᾷ ὁ ἀριθμὸς οὗτος, θεωρεῖται ὡς μεταγενέστερον ἔργον), εἶναι δὲ κατ' αὐτὸν κόραι τοῦ Διὸς Ἡλατρεῖα τῶν Μ. ἐκ Θράκης, ἡ μᾶλλον ἐκ τῶν περὶ τὸν Θεσσαλικὸν Ὀλύμπου χωρῶν προελθοῦσα, ἔλαβε τὴν σταθερὰν μορφήν της ἐν Βοιωτίᾳ (κατὰ τὴν παράδοσιν εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀλπαδῶν, βλ. λ.), καὶ δὴ διὰ τῶν ῥαψωδῶν, ὧν ἀντιπρόσωπον ἔχουμεν τὴν Ἡσίοδον Κατὰ τὴν Θεογονίαν τούτου αἱ Μ. ἐγεννήθησαν ἐν Πιερίᾳ (Μ. Πιερίδες) ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θυγατρὸς τοῦ Οὐ-

ραντοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἄλλοι δὲ ἄλλην ἀπέδωκαν τὰς Μ. καταγωγὴν. Ἐν τῇ Θεογονίᾳ δρίζεται ἡδὴ καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ τὰ δυνάμει : Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη, Ἰερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία καὶ Καλλιόπη· καίτοι δὲ παρ' ἄλλοις ποιηταῖς καὶ ἐν ἄλλαις χώραις ἀριθμὸς καὶ δυνάμει αὐτῶν διαφέρουσιν, αἱ παραλλαγαὶ αὗται δὲν προσέλαβεν σπουδαίαν θέσιν οὔτε ἐν τῇ θρησκείᾳ οὔτε ἐν τῇ τέχνῃ. Ἡ περιλημμένη ἑδρα τῶν ἦτο ὁ Ἑλικῶν (Ἑλικωνιάδες), ἐξ οὗ καὶ ὑπὸ πυκνοῦ νέφους κεκαλυμμένηαι καθήρχοντο ἄδουσαι τὰ τῶν θεῶν καὶ συγκεινῶναι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ χορεύουσιν περὶ τὴν Ἀγανίπην (Ἀγανιπίδες). Ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου αὐτῶν ἱεροῦ, τοῦ τοῦ Λειβηθρίου, τόπου εἰς τὰς Ἀκλιτύας τοῦ Ὀλύμπου ὑπὸ πολλῶν βυσσίων διαρρεσμένου, ὠνεμάσθη Λειβηθρίον καὶ τὸ παρὰ τὴν Κορώνειαν μέρος τοῦ Ἑλικῶνος, (Λειβηθρίδες), μετεδύθη δὲ καὶ τὸ ἔθος τοῦ τιμᾶν τὰς Μ. παρὰ τὰς κρήνας, ὧν ἱερὰ αὐταῖς ἦσαν αἱ τοῦ Ἑλικῶνος Ἰπποκρήνη, Ἀγανίπην, Περμησὸς καὶ ὅλλαι ἄλλαχοῦ. Στενωὺς δὲ συνδέονται οὕτως αἱ Μ. μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμφιτρίτης, θεωρούμεναι θεότητες τοῦ ὕδατος καὶ πεπρωκισμένοι δ' αὐτοῦ δώρου τῆς προφητείας. Ἡ τελευταία ὅμως αἰτὴ ἰδιότης ἐρμηνεύεται καὶ ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὸν Ἀπέλλωνα, τὸν ἀρχοντα τοῦ χοροῦ αὐτῶν (Μουσηγέτην). Εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας περιγραφὰς τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ βίου καίστανται οὗτος κίθαριζον, αἱ δὲ Μ. ἄδουσαι, παρ' Ἡσιόδῳ δ' ἦδη αὗται ἐμπνέουσιν τοὺς δαίμονας. Εἰς τὸν ἀδιάρρηκτον τὸ κατ' ἀρχὰς χορὸν τῶν Μ. ἀπευθύνοντο αἱ προσφοραὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν Ἀθῆναις λόφος τις ἀφιερῶμένος αὐταῖς ἐκαλεῖτο Μουσεῖον, ἐπὶ δὲ τῶν ὄχθων τοῦ Ἰλισσοῦ ἐλατρεύοντο ὡς Ἰλισσιάδες Μ., ἡ δὲ λατρεία αὐτῶν μετεδύθη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὡς καὶ εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν. Συνήθως λέγονται παρθένοι· ἐν τούτοις εἰς τινὰς μύθους ἀναφέρονται καὶ σῆσεις αὐτῶν μετὰ θεῶν ἢ καὶ θνητῶν, ἐξ ὧν ἐγεννήθησαν μετὰ ἄλλων καὶ ὁ Ὀρφεύς, Λίνος, Ὑάκινθος καὶ Ῥῆσος. Ἐνθὺ δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ποιηταῖς δὲν διαίρουσιν ἀκόμη προσλαμβάνουσαι εἰδικούς χαρακτήρας, μόνον δὲ ἡ Καλλιόπη ὑπερέχει πῶς τῶν ἀδελφῶν τῆς, ὕστερον ἀπεδύθη ἐκάστη αὐτῶν ἡ προεδρεία κλάδου τινὸς τῆς πνευματικῆς δράσεως. Ἡ τέχνη συμφῶνως πρὸς τὰς ἐν τῇ μυθολογίᾳ διαφορὰς παριστᾷ τὰς Μ. ὅτε μὲν ὅλας ὁμοῦ, ὅτε δὲ τινὰς αὐτῶν (2, 3, 5, 7) ἐμολογῶνται ἀλλήλαις κατὰ τὴν πλουσίαν ἀμείψαν τοῦ σώματος καὶ τὴν νοήμονα ἐκφράσιν τοῦ προσώπου, διεκρίθησαν ἀλλήλων ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς στάσεως καὶ διαφῶν συμβόλων. Ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἐποχῆς σώζονται μόνον παραστάσεις αὐτῶν

μετὰ συμβόλων χαρακτηριζόντων αὐτὰς ὡς ἀντιπροσώπους τῆς ψυχῆς, τῆς ὁργανικῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως. Τούναντιον δὲ σώζονται πολυάριθμοι παραστάσεις τῶν Μ. εἰς γλυπτικὰ συμπλέγματα (ἢ χωριστὰ ἀγάλματα), ἀνάγλυφα ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς ὡς καὶ εἰς πομπηϊανὰς τοιχογραφίας, ἐν ταῖς ὁποῖαις εὐρηται συνήθως ὁ ἐξῆς χαρακτηρισμὸς αὐτῶν : ἡ Καλλιόπη φέρει ὡς Μ. τῆς ἐπικῆς (ἡρωικῆς) ποιήσεως πινάκιον καὶ γραφεῖδα· ἡ Κλειώ, προστάτις τῆς ἱστορίας, βιβλίον (κύλινδρον) ἡ Εὐτέρπη, τῆς λυρικῆς ποιήσεως, δαυλον· ἡ Ἰερψιχόρη, τοῦ χοροῦ (καὶ τῆς χορικῆς ποιήσεως), καὶ ἡ Ἐρατώ, τῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως, φέρουσιν ἐγχορδον ὄργανον· ἡ Μελπομένη καίστανται ὡς Μ. τῆς τραγωδίας ἐν τῇ μακρᾷ καὶ πολυπύχῳ ἀμφίεσι τῶν τραγωδῶν μετὰ καθάρων, ἐπὶ κεφαλῇς ἔχουσα τὴν προσωπίδα τῆς τραγωδίας μετὰ τοῦ ὄγκου καὶ ἐν τῇ χειρὶ φέρουσα κέρυναν· ἡ Θάλεια ὡς Μ. τῆς κωμῶδίας καὶ τῆς βουκολικῆς ποιήσεως φέρει συνήθως ἐλαφρότερον ἔνδυμα ἀνάλογον τῷ βακχικῷ κύκλῳ, ἐνίοτε δ' ἔχει καὶ προσωπίδα τῆς κωμῶδίας ἢ ποιμενικὴν ῥάβδον· ἡ Πολύμνια, Μ. τῆς σοβαρᾶς καὶ ὁρθησκευτικῆς ποιήσεως, ἐρεῖδεται, πλουσίως ἡμφιεσμένη, πρὸς στήλην ἢ βράχον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζει σκεπτικὴν τὴν ἀγκῶνα· τέλος ἡ Οὐρανία ὡς Μ. τῆς ἀστρονομίας κρατεῖ οὐράνιον σφαῖραν καὶ δείκνυν ἢ διαβήτην. Περὶ τῶν Μ. ἔγραψαν γερμανιστὶ οἱ Deiters (Βόννη 1868), Krause (Ἀλλῆ 1871), Rödiger (Λιψ. 1875), Trendelenburg (Βερολ. 1876), λατινιστὶ δὲ οἱ Decharme (Παρ. 1869) καὶ Oberg (Βερολίνῳ 1873). [Δ.Μ.]

Μουσαῖος. 1) Βλ. τομ. Γ' σ. 815 β. — 2) Ἐπικὸς ποιητὴς Ἐφέσιος τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς ἐξυμνήσας τὸν Εὐμένην καὶ Ἀτταλὸν, πρὸς δὲ γράψας Περσειάδα. — 3) Ἐπικὸς ποιητὴς ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Ε' ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σ' μ. Χ. αἰῶνος, πιθανῶς δὲ ὁ αὐτὸς τῷ ἐν τῇ ἱστορίᾳ μνημονευομένῳ φίλῳ τοῦ ἐπὶ Ἰουστινιανῷ ῥήτορος Προκοπίου. Ἐν τῇ στιχυουργίᾳ μιμεῖται τὸν Νόννον. Σῳζεται αὐτοῦ περίφημον ἐπύλλιον, ὅπερ ὁ Köchly καλεῖ τὸ «τελευταῖον ῥόδον τοῦ μαραινόμενου κήπου τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως», πραγματευόμενον δὲ «τὰ καθ' ἑρῶ καὶ Ἀεάνδρον» εἰς 340 στίχους. Τὸν μῦθον παρέλαβεν ὁ Μ. καθὼς φαίνεται παρὰ ποιητοῦ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς. Ἐκδ. ὑπὸ Passow (Λιψ. 1810), κριτικῇ ἐκδ. ὑπὸ Dilthey (Βόννη 1874). [X.B.]

Μουσαῖος (Ἰω. Κάρ. Αὐγ. Musaeus). Γερμανὸς συγγραφεὺς, γενν. 1735 ἐν Ἰένῃ, διατελέσας δὲ καθηγητὴς τοῦ γυμνασίου ἐν Βάιμαρ ὅπου ἀπέθανε 1787. Ἐκ τῶν πολλῶν ἔργων τοῦ μόνον ἀξίαν ἔχοντι τὰ «Παρα-

μῦθια», διαπρέποντα ἐπὶ εὐθυμία καὶ τέχνῃ τῆς διηγήσεως. [Μ.Γ.]

Μουσαλάρ. Χωρ. τοῦ δήμου Τυρνάβου, ἀφ' οὗ ἀπέγει ὤρ. 2 πρὸς Δ, κείμενον κατὰ τὴν δεξιὰν ὁθὴν τοῦ Τιταρησίου, μετὰ 716 κατ. Πρῶτερον ὦκεν ἐν αὐτῇ Κονιάρου Ὁθωμανοί, νῦν δὲ ποιμένες ἠπειρῶνται.

Μουσαμάς. Βλ. Ἀδιάρχοχα ὑράσματα.

Μουσατά. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνω Λειβαθοῦς τῆς Κρανιάς (Κεραλληνίας), ἔχον 175 κατ. [Μ.Σ.]

Μουσαφακλή. Χωρ. τοῦ δήμου Φερῶν τοῦ Βώλου, ἔχον 154 κατ. [Μ.Σ.]

Μουσεῖον ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πᾶς ταῖς Μούσαις ἱερὸς χώρος, ναὸς, αἶος κλ. Ἐνεκα δὲ τῆς συχνῆς χρήσεως τῶν τόπων τούτων διὰ μουσικὰς ἐκτελέσεις, ἀγῶνας κτλ. ἔλαβεν ἡ λέξις εὐρυτέραν ἐννοίαν, ἀναγερομένη εἰς πάντα τόπον προωρισμένον διὰ τοιαύτας ἐργασίας, διατελούσας ἀλλὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν. Περιήρημον ἰδίως ἐγένετο τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ., ἱδρυμα εὐρυχωρότατον καὶ μεγαλοπρεπύστατον Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου, ἐν ᾧ διητῶντο ὠρισμένως τις ὄμιλος σοφῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἱερῶς τῶν Μουσῶν, εἰς τὰς μελέτας καὶ ἐπιστημονικὰς αὐτῶν ἐργασίας ἀσχολούμενοι, καὶ ὑπὲρ διτηρήθη μέχρι τῶν χρόνων Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις τὸ ὄνομα ἔλαβε γενικωτέραν σημασίαν ἐπικληθέντων οὕτω καὶ σχολείων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων κλ. Κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς ὠνομάσθησαν Μ. οἰκοδομήματα περιλαμβάνοντα συλλογὰς ἔργων τέχνης ἢ ἱστορικῶν ἀντικειμένων ἢ φυσικῶν προϊόντων κλ. (ζῳολογικῶν, εἰκόνων, νομισμάτων, ὀρυκτῶν κλ.). Τόιαυτα κατέχουσι πᾶσαι αἱ πεπολιτισμέναί χώραι· ἐπισημότερα δὲ διὰ τὸν πλεῖστον αὐτῶν εἶναι τὸ Βρετανικὸν Μ. (βλ. λ.), τὰ ἐν Δρέσδῃ, Μονάχῳ καὶ Βερολίῳ, τὸ ἐν Παρίσι· οἱ Ἕθνικὸν Μ. καὶ τὸ τοῦ Λούδρου, ὡς καὶ τὰ ἐν Ῥώμῃ (τὰ πλεονεκτήματα τοῦ κόσμου δι' ἀγάλματα, ἀνάγλυφα κλ. ἔργα τῆς γλυπτικῆς), τὸ ἐν Νεαπόλει Ἑθνικὸν μουσεῖον, τὰ ἐν Φλωρεντίᾳ, τὸ ἐν Ἑνετίᾳ (ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Δ'γ. Μάρκου), τὰ ἐν Βιέννῃ, τὸ ἐν Βουδαπέσθι Δ'γυττ. ἀρχαιοτήτων κλ. Ἀλλὰ καὶ εἰς πλείστας ὁσας ἀλλας πόλεις εὐρήνται θεολογώτατα Μ. μνημνεύόμενα ἐν τοῖς περὶ ἐκάστης αὐτῶν ἰδαιτ. ἀρθροῖς. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι πλὴν μικροτέρων τινῶν συλλογῶν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ Μ., περιλαμβάνον τὰ αὐτέθι ἀρχαῖα εἰρήματα ἐν εἰς καὶ τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, καὶ τὰ ἐν Ἀθήναις ἦτοι· τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει Μ. περιέχον τὰ ἐν αὐτῇ εὐρεθέντα ἀρχαῖα ἀγάλματα κλ. τὸ Κεντρικὸν Μ., ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ἐν ᾧ συνεκεντρώθησαν αἱ ἄλλοτε ἐν τῷ Πο-

λυτεχνίῳ κλλ. συλλογαὶ ἀρχαιοτήτων (ἔργων γλυπτικῆς, κεραμευτικῆς, τῶν μυκηναίων ἀρχαιοτήτων, τῶν Αἰγυπτιακῶν κλ.), τὸ νομισματικὸν Μ. ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ· τὸ Μ. τῆς ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρίας ἐν τῇ Πολυτεχνίῳ, τέλος τὸ φυσιογραφικὸν Μ. ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ.

Μουσελίνη. Βλ. Μοτούλ.

Μουσικὴ. Ἡ τέχνη ἡ ἀναγερομένη εἰς τὰς Μούσας, ἐξ ὧν καὶ ἡ λέξις παράγεται. Καὶ ἰδίᾳ μὲν λέγεται Μ. ἡ γνῶσις τοῦ κρούειν ὄργανόν τι καὶ ᾄδειν, ἀλλ' ἐν γένει καὶ πρὸς πᾶσαν μόρφωσιν καὶ παιδείαν ἀναφέρεται ἡ λέξις. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις «Μέγας θησαυρὸς καὶ βέβαιος» ἐθεωρεῖτο ἡ μουσικὴ, «ἅπασιν τοῖς μαθούσι παιδεύεισθαι τε, καὶ γὰρ τὰ ἦθη παιδεύει καὶ θυμειδεῖς καὶ γνώμας διαφόρους καταπραύνει» (Ἀθην. ΙΔ', 18). Τὴν μουσικὴν ἐλάτρευσαν πάντα τὰρχαῖα ἔθνη ἐκ παλαιότητων χρόνων. Καὶ πρωϊμώτατα μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς διεκρίθησαν οἱ Ἰνδοί, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἀσσύριοι, καὶ οἱ Ἑβραῖοι, τῶν Σινῶν ἑκκαλὶ μέχρι καὶ σήμερον διατηρησάντων ἀτελῆ τινα καὶ κακότεχνον μουσικὴν, μετὰ δὲ ταῦτα σὺν τῇ λοιπῇ πολιτισμῷ ἐτελειοποίησιν καὶ ταύτην οἱ Ἕλληνας, ἀναγαγόντες αὐτὴν εἰς ὕψος ἀνάλογον πρὸς τὰς λοιπὰς τέχνας. Πόθεν ὁμῶς καὶ πῶς παρήχθη, εἶνε ζήτημα, ὅπερ εἰς πολλὰς ἐνέβαλε γνώμας καὶ εἰκασίας πολλοὺς τῶν λογίων καὶ μουσικολόγων, ὧν ἄλλοι μὲν ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον φρονεῖσιν ὅτι ἡ Μ. εἶνε ἀπομίμησις τῆς μελωδικῆς τῶν πτηνῶν φωνῆς, ἄλλοι δ' ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον νομίζουσιν ὅτι εἶνε φυσικὴ συνέπεια τῆς ὀμιλίας καὶ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο δὲ συμπεραίνοντες λέγουσι, διότι ὡς παρετηρήθη, τὴν μουσικὴν ἐκαλλιέργησαν πάντα τὰ ἔθνη, πεπολιτισμένα τε καὶ βάρβαρα, καὶ αὐτὰ εἰς τὰ ἀγρία νῦν, ἕκαστον ἀναλόγως τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀναπτύξεως. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν Ἑλλάδι παναρχαίας μουσικῆς ἀναπτύξεως ἔχομεν μὲν τραγὴν μαρτυρίαν τὰ δνόματα τοῦ Ὀρφῆως, τοῦ συγκινοῦντος τὰ πάντα διὰ τῆς ψῆδης καὶ τῆς λύρας αὐτοῦ, εἰς δὲ τῶν ὁμηρικῶν ἀοιδῶν Φημίου καὶ Δημοδόκου κλ., ἀλλ' οὔτε τὸν τρόπον οὐδὲ τὸ εἶδος αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν, ἐπειδὴ μόνον ἐκ παραδόσεως γινώσκουμεν τὰ περὶ ἐκεῖνης. Ἀπὸ τοῦ δ'γδῶς ὁμῶς π. Χ. αἰῶνος ἀναφαίνεται ἡ τέχνη λαμβάνουσα θέσιν ἐπιφανῆ πῶς καὶ μεταδίδεται διὰ προφορικῆς διδασκαλίας, μὴ ὑπαρχόντων ἐτι μουσικῶν σημείων. Τότε δ' ἀναφέρονται ὡς διαπρέψαντες μουσικοὶ ὁ Τέρπανδρος, ὁ Κλωνᾶς, ὁ Ὀλυμπος, ὁ τῆς καλῆς Μ. εὐρετής νομιζόμενος καὶ τῆς καθαυτῆς ἑλληνικῆς

κατὰ τὴν Πλούταρχον. Κατὰ μικρὸν δὲ μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἡ μουσικὴ φθάνει εἰς τὸ λαμπρότατον αὐτῆς σημεῖον, ἔχουσα κέντρον τὴν μεγαλουργίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ πόλιν, τὰς Ἀθήνας, ἐν ᾗ καὶ τὰ ἐνδοξότατα τῶν μουσικῶν ὀνομάτων ἀνεφάνησαν. Ἀπὸ δὲ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων τὸ ἀρχαιοπρεπὲς καὶ ἑλληνικὸν τῆς Μ. ἡθὸς κατὰ μικρὸν παρασθαρὲν συνεμίγη πρὸς τὴν ἐκνευρισμένην τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν Μ. καὶ παρήγαγε νέον εἶδος οὐσιωδῶς μὲν ἀπέχον τοῦ παλαιοῦ, ἀλλ' ὅπως δὴποτε ὑπενθυμίζον τὴν εὐκλεῆ αὐτοῦ καταγωγὴν, ὡς τοῦτο βλέπομεν ἐν τοῖς διασωθεῖσι μουσικοῖς ἀποσπάσμασι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀκολουθήσασα τῇ λοιπῇ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους πορεία διεσώθη ἡ μουσικὴ ἐκείνη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἔνθα εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων ἐδιέχασθη εἰς δύο μεγάλους κλάδους, ὧν ὁ μὲν διαμείνας ὑπὸ τὰς αὐστηράς τῆς Ὁρθόδοξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας παραδόσεις καὶ διελθὼν σειρὰν αἰώνων, πρῶην μὲν δόξης καὶ εὐκλείας, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπαράτου δουλείας καὶ δυστυχίας, διεφύλαξεν αὐτὴν καὶ ἐκ παραδόσεως καὶ γραπτῶς πιστὴν, ἀναλόγως τῆς λοιπῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν προγονικὴν εὐγενῆ αὐτῆς καταγωγὴν· ὁ δ' ἕτερος κλάδος, ὑπὸ τοῦ Ἀμβροσίου τοῦ ἐπισκόπου Μεδιολάνων μεταφυτευθεὶς εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν καὶ μετὰ ποιήλας μεταβολὰς συμπλεχθεὶς πρὸς τὴν τῶν ἐπιδοκίμων τῆς Ῥώμης Μ. καὶ ὑφ' ἐρπον, οὕτως εἰπεῖν, ἐν τῇ ἐκτολίξει τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μ. περιόδου, ἀναβλαστάνει θαλερὸς· πάλιν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν σταυροφορῶν καὶ παρέχει ἀφθόνην τοὺς ἀγλαοὺς αὐτοῦ καρπούς. Οἱ δὲ σταυροφόροι δικαίως θεωροῦνται καὶ ὡς ἀναμορφωταὶ τῆς Μ. διότι πρὸς τοὺς ἄλλοις μετεκόμισαν οὐ μόνον τὸν μελωδικὸν πλοῦτον τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ αὐτῶν διδασκόντες τὸν χειρισμὸν τῶν πολυειδῶν πᾶρά τοῖς ἀνατολικοῖς ἔθνεσιν ὁργάνων, ἀγνώστων τέως ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ. ὑπῆρξαν μετὰ ταῦτα οἱ ἀναμορφωταί, οὕτως εἰπεῖν, τῆς νεωτέρας τέχνης, ἣν διολισθήσαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἱπποτῶν παρέλαβον ἰδιοφυεῖς τῆς μετὰ ταῦτα ἐποχῆς διδασκαλοὶ καὶ μετέβαλον εἰς ἀληθῆ τέχνην, ἥτις σὺν τῷ χρόνῳ τελειοποιήθησα ἀπέβη τοιαύτη οἷαν καὶ ἡμεῖς ἀκούομεν σήμερον καὶ καταβλεγόμεθα θαυμάζοντες τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς.

Τρόποι καὶ Ἀρμονίαι. Ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ, ἐκτὸς τῆς πλουσιοτάτης πλοκῆς τοῦ ρυθμοῦ, διεκρίτετο ὡς πρὸς τὸ μέλος εἰς τρεῖς τρόπους ἢ ἀρμονίας, ὡς ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, τὴν Δωριστὴν, τὴν Φρυγιστὴν καὶ τὴν Λυδιστὴν ἀρμονίαν. Ἐκ τούτων δὲ παρήγον καὶ ἑτέρας τέσσαρας, τὴν ὑποδωριστὴν, τὴν ὑποφρυγιστὴν, τὴν ὑπολυδιστὴν καὶ τὴν μι-

ζολυδιστὴν ἀρμονίαν. Αἱ δὲ κλίμακες τῶν τρόπων ἢ ἀρμονιῶν τούτων ἀναλογοῦσι πρὸς τοὺς ἐξῆς τῆς νεωτέρας μουσικῆς φθόγγους λαμβανόμενους φυσικῶς, ἄνευ ἀλλοιωσέων.

$$\alpha') \text{ Δωριστὴν } \begin{matrix} \text{Μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε, μι} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\beta') \text{ Φρυγιστὴν } \begin{matrix} \text{Ρε, μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\gamma') \text{ Λυδιστὴν } \begin{matrix} \text{Δο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι, δο} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\delta') \text{ Ὑποδωριστὴν } \begin{matrix} \text{Λα, σι, δο, ρε, μι, φα, σολ, λα} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\epsilon') \text{ Ὑποφρυγιστὴν } \begin{matrix} \text{Σολ, λα, σι, δο, ρε, μι, φα, σολ} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\sigma\tau') \text{ Ὑπολυδιστὴν } \begin{matrix} \text{Φα, σολ, λα, σι, δο, ρε, μι, φα} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

$$\zeta') \text{ Μείζολυδιστὴν } \begin{matrix} \text{Σι, δο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι} \\ \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{1}{2} \end{matrix}$$

Πρὸς τὰς κλίμακας τῶν τρόπων τούτων μόνον ἢ Λυδιστὴν (Δο) καὶ ἢ Ὑποδωριστὴν (Λα) ἀναλογοῦσι πρὸς τὴν μείζονα καὶ ἐλάσσονα τῆς νεωτέρας μουσικῆς κλίμακα, αἱ δὲ λοιπαὶ διασφύζουσι τὴν μορφήν αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ καὶ ἐν τοῖς δημώδεσιν ᾄσματι τοῦ ἀνατολικοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ὅπως δὴποτε ὁμως καὶ ἐὰν συνδυασθῶσι πρὸς τὴν περικλιότερον νεωτέραν, δὲν δύνανται ν' ἀποφύγῃσι τὸν τῆς μειζονος καὶ ἐλάσσονος κλίμακος δεσμόν. Τῶν τρόπων δ' ἐκείνων ἕκαστος παρήγαγε καὶ ἴδιον αἶσθημα, ὅπερ οἱ παλαιοὶ ἐκάλεον ἦθος. Ἦσαν δὲ ταῦτα τρία διάφορα ἀλλήλων· α' ἦθος συσταλτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκινεῖντο τὰ θλιβερά πάθη· β' ἦθος διασταλτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξεγείροντο τὰ γενναῖα πάθη, καὶ γ' ἦθος ἡσυχαστικόν διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ ἡσθάνετο γαλήνην.

Περὶ γενῶν. Αἱ ἀνωτέρω κλίμακες διεκρίνοντο εἰς τρία γένη· α' τὸ διάτονον, β' τὸ χρωματικόν καὶ γ' τὸ ἐναρμόνιον. Καὶ τὸ μὲν διάτονον γένος σύγκειται ἐκ τόνου, τόνου, ἡμιτονίου.

$$\begin{matrix} \text{λα,} & & \text{σολ,} & & \text{φα} & & \text{μι} \\ & \frac{1}{2} & & \frac{1}{2} & & \frac{1}{2} & \end{matrix}$$

τὸ δὲ χρωματικὸν ἐκ διαστήματος, τριημιτονίου καὶ ἡμιτονίου

$$\begin{matrix} \text{λα} & \text{φα δίεσις,} & \text{φα φυσικόν,} & \text{μι} \\ \frac{1}{2} & & \frac{1}{2} & & \frac{1}{2} \end{matrix}$$

τὸ δ' ἐναρμόνιον ἐκ διτόνου καὶ ἡμιτονίου διηρημένου εἰς δύο διέσεις

$$\begin{matrix} \text{λα} & \text{φα (φυσικόν),} & \text{φα} & \text{φασί,} & \text{μι} \\ & \frac{1}{2} & & \frac{1}{4} & & \frac{1}{2} \end{matrix}$$

Ἐν τῇ νεωτέρᾳ μόνον τὸ διάτονον γένος δύναται ν' ἀναλογῇ πρὸς τὸ ἀρχαῖον, τὰ δὲ λοιπὰ οὐχί· διότι χρωματική κλίμαξ ἐν τῇ νεωτέρᾳ λέγεται ἡ δι' ἡμιτονίων βαίνουσα, ἐναρμόνιος δὲ ἡ διαφέρουσα μὲν κατὰ τὴν γραφὴν, κατὰ τὴν ἤχου δ' οὐδαμῶς, ὡς λ. γ. δο δίσσις καὶ ρε ὕψισις (Πρβ. Θεωρητικὸν τῆς νεωτ. μουσ. Πολυκράτους, σελ. 32, 43). Ἡ δὲ κλίμαξ τῶν ἀρχαίων ἀπετελεῖτο ἐκ τεσσάρων τετραγάρδων διατεθειμένων ὧδε· α' τετράγχορδον ὑπατῶν (βαρεῖων χορδῶν), β' τετράγχορδον μέσων (χορδῶν), γ' τετρ. διεzeugμένων καὶ δ' τετρ. ὑπερβολαίων (δξείων χορδῶν). Εἰς ταῦτα δὲ προσελαμβάνετο καὶ εἰς ἔτι, δ βαρύτατος φθόγγος, ὅστις ἔνεκα τούτου «προσλαμβάνόμενος» ὠνομάζετο. Οὕτω δ' ἀπετελεῖτο τὸ καλούμενον τέλειον σύστημα. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως δὲ τὴν ἕκαστος φθόγγος εἶχεν, ἐλάμβανε καὶ ἴδιον ὄνομα, π. γ.

Προσλαμβανόμενος	ὑπατῶν	μέσων	διεzeugμένων	ὑπερβολαίων
ὑπάτη	περυπάτη	ὑπάτη	περυπάτη	ὑπάτη
λα, σι, δο, ρε,	λιγανός	λιγανός	μέση	περυπάτη
λα, σι, δο, ρε,	μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε,	μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε,	μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε,	μι, φα, σολ, λα, σι, δο, ρε,

νήτη (δξυτάτη χορδή, chanterelle), παρανήτη (μετ' αὐτήν), τρίτη, παραμέση, μέση, λιγανός (ἡ διὰ τοῦ λιγανοῦ κρουομένη), παρυπάτη, ὑπάτη (βαρεῖα χορδή). Τὰ δ' ὀνόματα ἐλήφθησαν ἐκ τῆς θέσεως, τὴν εἶχον ἐπὶ τῆς κιθάρας.

Περὶ διαστημάτων Ἐκ τῆς θέσεως, τὴν εἶχον πρὸς ἀλλήλας αἱ χορδαὶ ἢ αἱ φωναὶ ἀπετέλουν τὰ καλούμενα διαστήματα, ἅπερ ἦσαν διάφορα κατὰ μέγεθος, ἢ ἦσαν σύμφωνα ἢ διάφωνα, σύνθετα ἢ ἀπλά, ἢ διέφερον κατὰ γένος ἢ ἦσαν ῥητὰ καὶ ἄλογα. Τὰ κατὰ μέγεθος ἦσαν μικρὰ καὶ μεγάλα. Καὶ μικρὰ μὲν ἦσαν τὸ ἡμιτόνιον, δ' τόμος, τὸ τριῆμιτόνιον (τὸ σήμερον minore) καὶ τὸ δίτονον (maggiore). Μεγάλα δὲ ἦσαν τὸ τῆς διαπασῶν μετὰ τῆς διατεσσάρων, τὸ τῆς διαπασῶν καὶ διὰ πέντε καὶ τὸ τῆς δις διαπασῶν. Ἐκ τῆς συνηχίσεως δὲ τῶν χορδῶν παρήγοντο διαστήματα, καλούμενα σύμφωνα καὶ διάφωνα. Καὶ σύμφωνα μὲν ἦσαν τὸ τῆς διατεσσάρων, διαπέντε καὶ τὸ τῆς διαπασῶν, διάφωνα δὲ πάντα τὰ ἐλάσσονα τῆς τετάρτης. Ἄν δ' ὅμως ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διαστημάτων τούτων παρήγετο ἁρμονία ὑπὸ τὴν σημερινὴν αὐτῆς ἔννοιαν, εἶνε ζήτημα ὅπερ εἰς πολλὰς ἐνέβαλεν εἰκασίας τοὺς μουσικολόγους, ἐπεὶ οὐδεμία εἰσάγει περὶ τοῦ πράγματος σαφὲς παλαιὰ μαρτυρία. Καὶ

ἄλλος μὲν νομίζει ὅτι μόνον ξηρὰ καὶ ἀπλὴ μελωδία ὑπῆρχε μετὰ πτωχοτάτης ὁργανικῆς συνοδείας. ἄλλος δὲ τολμηρότερον λέγει ὅτι θὰ ὑπῆρχε τοιαύτη τις καὶ ὅτι ἀδύνατον τὸ ἐλληνικὸν οὐδ' νὰ ὑπέμενε τὴν ὀχληρὰν μονοφωνίαν, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὸ πιθανώτερον βαίνοντες εἰκάσουσιν ὅτι μικρὰ ἁρμονικὴ σύνθεσις τῶν διαφόρων ὁργανικῶν μερῶν βεβαίως θὰ ὑπῆρχεν, ἀλλ' οὐτε τὸν πλοῦτον οὐδὲ τὴν τεχνικὴν μορφήν τῆς νεωτέρας θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ. ἐπειδὴ ἡ πολὺπλοκος ἁρμονικὴ σύνθεσις τῆς νεωτέρας Μ. δρεῖλεται εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τῶν μουσικῶν τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνος, ἀνῆκε· δηλαδὴ καὶ αὕτη εἰς τὴν τάξιν τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων.

Περὶ μουσικῶν σημείων ἐτελεῖτο διὰ τοῦ ἀλφαβήτου. Καὶ διὰ μὲν τὴν ὁργανικὴν μουσικὴν ἐλαμβάνοντο τὰ 16 γράμματα τοῦ ἀρχαίου ἀλφαβήτου, διὰ δὲ τὴν φωνητικὴν ἐλαμβάνοντο τὰ 24 τοῦ κοινοῦ ἀλφαβήτου.

Ε Η Ρ Ε Γ Γ Ϝ ϝ Ϟ ϟ

Σολ, λα, σι, δο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι, δο,

< Γ Ν Ζ Μ

ρε, μι, φα, σολ, λα

Καὶ ταῦτα, ἵνα δηλώσωσι τὴν εἰς τρία διαιρέσιν τοῦ τόνου, ἐτίθεντο ὁρθῶς μὲν πρὸς δὴλῶσιν τῆς φυσικῆς θέσεως τοῦ τόνου, ἀπεστραμμένως δὲ διὰ τὴν κατὰ ἡμιτόνιον δξύτερον, ἀνεστραμμένως δὲ διὰ τὴν δξύτερον τοῦ ἡμιτονίου θέσιν τοῦ ἤχου, τὴν ἐκάλουν δίσσιν (Ε, Η, Ξ). Τὰ δὲ τῆς φωνητικῆς

δο δο διασ. δο διαν.

εἶχον διάφορον ἢ τὴν ὁργανικὴν μουσικὴν τάξιν. Ἦτοι ἀπὸ τοῦ Α-Ω, τιθεμένων τῶν γραμμάτων ὁρθῶς, ἐδήλουν τὰ διάφορα, ὡς ἀνωτέρω, διαστήματα, κατὰ τριαδικὴν διαιρέσιν μίας καὶ μόνης διαπασῶν καὶ ἐνδὸς ἡμιτονίου, ἀπὸ δὲ τοῦ Α-Σ, τιθεμένων τῶν γραμμάτων ἀπεστραμμένως ἢ ἀποκεκομμένως, δηλοῦνται αἱ ἐξ βαρύτεραι τριάδες, τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ Τ-Ω τιθέμενα ἀνεστραμμένως δηλοῦσι τὰς δύο δξυτέρας τριάδας.

1. Μίσις

Α Β Γ, Δ Ε Ζ, Η Θ Ι, Κ Λ Μ,	Σολ, σολ, φα	φα, φα, μι	Μι, μι, ρε	Ρε, ρε, δο
Ν Ξ Ο, Π Ρ Σ, Τ Υ Φ, Χ Ψ Ω	Δο, δο, σι	Σι, σι, λα	Λα, λα, σολ	Σολ, σολ, φα

2. Βαρύτεραι

Υ Β Γ, Δ Ε Ζ, Η Θ Ι, Κ Λ Μ,	Φα, φα, μι	Μι, μι, ρε	Ρε, ρε, δο	Δο, δο, σι
Ν Ξ Ο, Π Ρ Σ, Τ Υ Φ, Χ Ψ Ω	Σι, Σι, λα	Λα, λα, σολ	Σολ, σολ, φα	Φα, φα, μι

3. Οὐτίται

$\perp$ λ θ $>$ $<$ λ U
διασ λα λα λα λα λα σολ
Αα λα λα λα λα λα σολ

Ταῦτα τὰ σημεῖα εἰ καὶ ἐπαισθητῶς ἀπλοποιθῆντα ἐπεκράτησαν μέχρι τοῦ 4 μ. Χ. αἰῶνος. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναφαίνεται ἐν μὲν τῇ Δύσει ἡ νευματική γραφή καὶ τὰ ἐπτά πρῶτα γράμματα τοῦ Λατινικοῦ ἀλφαβήτου,

A, B C, D, E, F, G a, b, c.
λα, σι, δο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι, δο, λλ

ὧν ἐποιοῦντο χρῆσιν μέχρι τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ φαίνεται ἐπίσης ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπλοποιήσεως τοῦ ἀλφαβήτου μετὰ προσθήκης εὐφωνικῶν ἐν ἀρχῇ συμφωνῶν προήλθεν ἡ χρῆσις τοῦ

πΑ, Βου, Γα, Δι, κΕ, Ζω, νΗ,
λα, σι, δο, ρε, μι, φα, σολ

τοῦθ' ὅπερ δεικνύει τὴν ἀδελφικότητα ἣν εἶχον τὸ πάλαι αἱ δύο αὐταὶ μουσικαὶ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τοῦ μὲν ΠΑ, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη γίνεται χρῆσις μέχρι καὶ σήμερον ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ· ὁ δὲ ἀδιάλλακτος αὐτῶν χωρισμὸς ἐπῆλθεν ἀπὸ τοῦ σχίσματος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡδὲ δ' ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος ἐγένοντο ἀπόπειραι ἐν τῇ Δύσει πρὸς μετὰ λαγὴν τῆς ὀνομασίας τῶν ἐπτά μουσικῶν φθόγων, καὶ τούτου θαυμασίως ἐπέτυχεν ὁ κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα ὑπάρχας μουσικὸς Γούης ὁ Ἀρετῖνος. Οὗτος δηλαδὴ διδάσκων τοὺς παῖδας, ἵνα ψάλλωσιν ὕμνον τινὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἐπενόησε τὴν ὀνομασίαν τῶν ἐπτά φθόγων τῆς κλίμακος ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον ἀποκόψας τὰς ἀρχικὰς συλλαβὰς τῶν στίχων. Ὁ ὕμνος εἶχεν ὧδε·

Ut queant laxis Resonare fibris
 Mira gestorum, Famuli tuorum,
 Solve polluti Labii reatum,
 Sancte Iohannes.

ἦτοι Ut, re, mi, fa, sol, la, (si).

Τῆς δὲ ὀνομασίας ταύτης γίνεται χρῆσις καὶ σήμερον ἐν τῇ νεωτέρᾳ μουσικῇ ὑπὸ τῶν πλείστων, ἐξαιρέσει τοῦ Ut, ὅπερ λέγεται συνθέστερον Do, κατ' ἀποκλήν ἴσως τοῦ Dominus. Μόνοι δὲ οἱ Γερμανοὶ τηροῦσιν ἐτι τὰ ἀρχαῖα γράμματα

c, d, e, f, g, h(a) b,
(do, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι)

ἄπερ ὅταν συνεχρῶνῃσι μετὰ δίστειν μεταβάλλουσιν εἰς is, ὅταν δὲ μετὰ ὕφτειν εἰς es, ὡς dis, des, gis, ges.

Περὶ ὁργάνων. Ἀπὸ τῶν μυθικῶν ἡδὴ χρόνων ἀναφέρεται ἡ λύρα ὡς εὐρημα τοῦ Ἑρμοῦ, ἣν ἐπενόησεν ἐκ τινος χελώνης, ἀφ' ἧς ἀραιρέσας τὰς σάρκας ἐποίησε τὸ ἡγεῖον τῆς λύρας, εἰς ὃ προσέθετο τοὺς πῆ-

χεις καὶ προσέθετε τεσσαρὰς χορδὰς. Ταύτην δ' ἐδωρήσατο τῷ Ἀπόλλωνι λαβὼν παρ' ἐκείνου ὡς ἀντίδωρον τὸ κηρύκειον· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐτελειοποίησεν αὐτήν. Τὴν λύραν παρ' Ὀμήρῳ εὐρίσκωμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα φόρμιγξ καὶ κιθάρις, ἣν χειρίζονται οἱ ἄοδοι Φήμιος καὶ Δημόδοκος· ἀλλ' ἀγνοοῦμεν ἡ μᾶλλον ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν χορδῶν ἐκείνης, ἀν' ἀληθὴ ἦσαν τέσσαρες ἢ ἐπτά. Διότι ἡ μὲν παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἐπτάχορδον εἰς τὸν Τέρπανδρον, μεταγενέστερον τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Ὀμηρὸς εἰ καὶ περιγράφει τῆς φόρμιγγος τὰ διάφορα μέρη μετὰ πολλῆς λεπτομερείας, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ὅμως τῶν χορδῶν οὐδὲν λέγει. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ μὲν λύρα μένει ὡς τὸ συμβολικόν καὶ τὸ κοινῆς χρήσεως ὄργανον, τὸ πρὸς παιδείαν καὶ ἡθικὴν μόρφωσιν ἀρμόζον· τὸ δ' ὄργανον τὸ ἔχον πλείονας τῶν ἐπτά χορδῶν, ὅπερ εἶνε ἡ τελειοποίησις τῆς λύρας, εἶνε ἡ κιθάρα, ἧς ἡ καταγωγή λέγεται ἐξ Ἀσίας. Ταύτης ποιοῦνται χρῆσιν οἱ ἐπιτήδευμα ἐχοντες τὴν μουσικὴν καὶ οἱ ἐπιδεικνυόμενοι τὴν μουσικὴν αὐτῶν δεξιότητα. Τὸ ὄργανον αὐτὸ εἴτιγε μεγάλῃς ἀποδοχῇς καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἠκολούθησε τὸν ῥοῦν τῆς λοιπῆς καλλιτεχνικῆς μεταπτώσεως, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν ἐπιδρομῶν λέγεται ὅτι παρεμρρῶθη εἰς παρεμρρῆς ὄργανον, τὸ καλούμενον Zither, ὅπερ σὺν τῷ χρόνῳ τελειοποιήθην ἀπέβη εἰς τὸν νῦν ἀκούομεν αὐτὸ κρουόμενον.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐγγόρδα ὄργανα ὑπῆρχον πολλὰ παρὰ παλαιαῖς, ὧν τινὰ μόνον κατὰ τὸ ὄνομα παρήλλασεν. Ταῦτα δὲ ἦσαν ὁ βάρβιτος, δι' οὗ ἡ Σαπφὼ ἐψάλλε τὰς ᾠδὰς αὐτῆς, ἡ μάγαβις, πολύχορδον ὄργανον κρουόμενον κατ' ἀντιφωνίαν ὀγδῆς (oitava)· ἡ κινύρα, τὸ νῦν σαντούρι, ἐκ τοῦ ὁποῦ κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους παρήχθη τὸ chitavecin, ὅπερ τελειοποιήθη παρήγαγε τὸ νῦν θαυμάσιον ὄργανον, τὸ κλειδοκύμβλον. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀἰγυπτίοις καὶ Ἑβραίοις φέρεται ἡ πολυώνυμος ἄρπα ἡ τὸ ψαλτήριον, καὶ ἄλλα ὧν διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν γίνεται μνηεῖα. Ἐγγόρδα ὄργανα μετὰ τόξου κρουόμενα, ὡς τὸ νῦν βιολίον, παρ' ἀρχαίοις δὲν ὑπῆρχον. Μόνον δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς εὐρέθη τοιοῦτου εἴδους καμπύλαιον ὄργανον, καλούμενον ranavastron, ὅπερ εἶνε ἡ πρωτόγονος μορφή τῶν ἐντόξων ὁργάνων, ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἑλλησι καὶ λαοῖς ἀνατολικῶς λαοῖς ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἡγωνεῖτο. Μετὰ τόξου κρουόμενα ὄργανα ἀνευρίσκωμεν ὡσαύτως παρὰ τοῖς Ἀραβῶν, ὅτις λέγεται λαδς μουσικώτατος. Ἐκεῖνοι δ' ὀφείλονται ἡ προγονικὴ δόξα τοῦ περιπαθεστάτου νῦν βιολίου, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγροίκου, οὕτως εἰπεῖν, γενεᾶς αὐτοῦ ἐμελλε μόνον εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀναμρρῶτων τῶν τε-

λευταίων αἰώνων πῆς Δύσεως νὰ ἐξευγενισθῇ καὶ ν' ἀπεβῇ ὁ βασιλεὺς τῶν ἐν τῇ μουσικῇ ὀργάνων. Εἶδη πνευστῶν ὀργάνων ὑπῆρχον παρὰ παλαιοῖς ὁπριπαθῆς, ὡς ἐλέγετο, αὐλὲς καὶ ἡ σάλπιγξ, ἥς οὐδέποτε ἔγένετο χρῆσις ἐν τῇ μουσικῇ ὡς νῦν ἐν τῇ νεωτέρᾳ, ἀλλὰ μόνον ἐν πολέμῳ ἢ ἐν τροπαῖς. Ὑπῆρχον ἰε πολλὰ εἶδη αὐλοῦ, ὧν ἐποιούντο χρῆσιν ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τῆς ποιήσεως ἐν πομπῇ, ἐν θρήνῳ, ἐν θεάτρῳ, ἐν συμποσίοις, ἀλλ' οὐδέποτε ἔφθασε εἰς τὴν τεχνικὴν μορφήν τοῦ χειρισμοῦ τῶν νῦν χρόνων διότι καὶ ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς μουσικαῖς ὀργάνοις, συνέβη τὸ αὐτό, δηλαδὴ εἴτε ἐκ τῆς ἀγροίκου εἴτε ἐκ τῆς ἐξαγριωθείσης αὐτῶν φύσεως ἐξήχθησαν μόνον ὑπὸ τῶν ἀναμορφωτῶν τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὅπως δ' ἐγεννήθησαν μεγαλοφυῖαι ἐν τῇ τεχνικῇ διαμορφώσκει τῆς νεωτέρας μουσικῆς, οὕτω συνεφύησαν καὶ ἰσότιμοι αὐτοῖς τὸν νοῦν τεχνίται πρὸς κατασκευὴν ἢ τελειοποίησιν ἢ ἐπινόησιν νέων ὀργάνων. Ἄν δὲ καθέλου ρίψωμεν βλέμμα καὶ ἀνασκοπήσωμεν τὰ προειρημένα, θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἡ μουσικὴ ἀναγεννᾶται κατὰ τὴν 11ον, 12ον, καὶ 13ον αἰῶνα, ὅτε τὰ ἄγματα ἄδονται ἐν διφωνίᾳ καὶ ποτε τριφωνίᾳ, ὄντα τὸ πλεῖστον ἐκκλησιαστικά. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος ἀναπτέρονται καὶ λαμβάνει ἐπίσημον θέσιν ἐν τῇ ἀναμορφώσει τῶν ἔθνων ἡ μουσικὴ, ἐξαπλοῦται μὲν παρὰ τῇ λαῶν, εἰσάγεται δ' εἰς τὸ θέατρον καὶ ἀνασυνίσταται ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος τὸ νεώτερον μελοδράμα. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν 18ον καὶ 19ον αἰῶνα ἤρθη εἰς τὸ ὕψιστον αὐτῆς σημεῖον συμβαδίσασα ταῖς λοιπαῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα διακρίνομεν τρεῖς ἰδιόζοντες τῆς μουσικῆς ρυθμούς, τὸν Ἰταλικόν, τὸν Γαλλικόν καὶ τὸν Γερμανικόν. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀνευρίσκομεν ἀπέρριπτον μελωδικὴν χάριν, ἡρμοσμένην εἰς ἀπλὴν καὶ μονότονον ἔστιν ὅτε ἁρμονικὴν σύνθεσιν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βλέπομεν ρυθμικὴν γοργότητα καὶ εὐθυμίαν συνυφάζουσαν τοὺς ἁρμονικούς ἤχους μετὰ τῆς φυσικῆς ἀφελείας, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ καταφαίνεται μετὰ μελωδικῶν φράσεων, ἀνελίσσουσιν ὅτε μὲν ἐν ταῖς βορείαις ὅτε δὲ ἐν ταῖς ὀρειαῖς καὶ ταῖς μέσαις φωναῖς μετὰ χάριτος ὑπὸ τύπον αὐστηρὸν μὲν καὶ βαθυτέχνην ἀλλ' αἰρόντα τὴν διάνοιαν εἰς ὑψηλότερα στρώματα τῆς κοινῆς καὶ πεπατημένης μελωδίας, ὥστε ὁ ἀκούων βυθιζόμενος εἰς οὐρανίους ἐκτάσεις ἀπολαύει τῆς θείας μουσταγωγίας τῆς νέας αὐτῆς τέχνης. Διὰ τοῦτο καὶ πλείοτερον μὲν τις τέρπεται εἰς τὴν Ἰταλικήν, εὐχερέστερον δὲ συνηθίζει εἰς τὴν Γαλλικὴν μουσικὴν καὶ πρὸ πάντων τὴν τοῦ ἐλαφροῦ εἶδους, φορτικώτερον δὲ πῶς ὑπομένει εἰς τ' ἀχροάματα τῆς Γερμανικῆς Μ. μάλιστα δὲ ἐὰν μὴ ἔτυ-

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

γεν ὁ ἀκούων ἱκανῆς μουσικῆς παιδείας, τοῦτο ὅπερ συχνότατα συμβαίνει. [Θ Π.]

Μουσζουντζα. Χωρίον τοῦ δήμ. Τετραφυλίας τῆς Ἀρτης, ἔχον 131 κατ. [Μ.Σ.]

Μούσκα. Κάτω. Χωρ. κείμενον κατὰ τὰ βόρεια τῆς χειρσονήσου τῶν Μεθάνων καὶ ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον αὐτῶν μετὰ 187 κατοίκων. Ἀπέχει ἀπὸ Κουνουπίτης 1 1/2 ὥρ. πρὸς Δ. Παρὰ τούτῳ καίτῃ καὶ ἡ ἄνω Μούσκα μετὰ 151 κατοίκων.

Μουσκοδίτης. Βλ. Μακρυαργαίαι.

Μουσκρόν (Mouscron). Κοινότης τῆς βελγ. ἐπαρχ. Δυτ. Φλάνδρας, ἐν τῇ διαμερισματικῇ Κουτραί. ἔχει 13764 κατ. (1891) καὶ βιομηχανίαν μαλλίνων καὶ βαμβακερῶν ὑφασμάτων. [Μ.Σ.]

Μουσονίτσα. Δύο χωρία τοῦ δήμ. Καλλιέων τῆς Παρνασσίδος, ἀπέχοντα 1 ὥρ. πρὸς τὸ ΝΔ τοῦ Μυρελιθαρίου καὶ κείμενα κατὰ τὰς ΒΑ ὑπαρείας τῶν Βαρδουσιῶν ὀρέων. Ἐκ τούτων ἡ Ἀνω Μουσονίτσα ἔχει 901 κατ., ἡ δὲ Κάτω 281.

Μουσούλ. Βλ. Μουσούλ.

Μουσουλμᾶνοι. καλοῦνται οἱ ὅπαδοι τῆς ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ ἰδρυθείσης θρησκείας. Τὸ ὄνομα παράγεται ἐκ τοῦ μουσλίμ, πληθυντ. μουσλεμίν ἦτοι πιστοί.

Μουσουλῶν. Χωρ. τῆς νήσου Τήνου, ἐν τῇ δήμῳ Σωσθενίου, ἔχον 119 κατ. [Μ.Σ.]

Μουσουλούμπεη. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡλιδος, ἔχον 230 κατ. [Μ.Σ.]

Μούσουρα. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰτωλικοῦ ἐν τῇ ἐπαρχ. Μεσολογγίου, ἔχον 139 κατ.

Μουσσῶνες. Βλ. Ἀνεμοί.

Μούστα. Χωρ. τοῦ δήμου Οἰχάλιας τῆς Μεσσηνίας, ἔχον 205 κατ. [Μ.Σ.]

Μουσταφάδες. χωρ. τοῦ δήμ. Τανάγρας τῶν Θηβῶν. ἀπέχον τοῦ Χλεμβοτσάρου 1 ὥρ. ΒΔ μετὰ 246 κατοίκων.

Μουσταφάμπεη. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἡρακλειωτῶν τῆς Φθιώτιδος, κείμενον πρὸς Ν τοῦ Μοσκοχωρίου εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1, ἐπὶ τοῦ Σκατορρέυματος, μετὰ 416 κατοίκων.

Μουσταφᾶς. Ὄνομα 4 Τούρκων Σουλτάνων.

Μ. ὁ Α', υἱὸς Μωάμεθ τοῦ Γ' καὶ ἀδελφὸς Ἀχμέτ τοῦ Α', γενν. 1591. Διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του 1618, καθιερωθεὶς δὲ μετὰ τρίμηνον διὰ στάσεως τῶν γενιτσάρων, ἀνέλαβε πάλιν τὸν θρόνον 1623, μετὰ τὴν θάνατον τοῦ ἀνιψιοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Ὁσμάν τοῦ Β', ἐκθρονισθεὶς δὲ πάλιν τῷ 1625 ἀπέβισε 1635. Πάσχων τὰς φρένας πολλὰς μορῆς ἐξετέλει, ὧν μία ἦτο καὶ ὁ διορισμὸς τοῦ μαγείρου του εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου Βεζύρου.

Μ. δ' Β' υἱὸς Μωάμεθ τοῦ Δ' καὶ ἀνεψιὸς Ἀχμέτ τοῦ Β', γενν. 1644, διαδεχθεὶς τὸν θετὸν τοῦ 1695. Διὰ τοῦ ἀρχιναύαρχου τοῦ Χουσεῖν Μετζομόρτου ἄλλοτε περιωνύμου ἀλγερίνου πειρατοῦ, ἐνίκησε δις κατὰ θάλασσαν τοὺς Ἑνετοὺς 1695. Ἐνίκησε ἐτι τοὺς Αὐστριακοὺς εἰς Λοῦπαν καὶ Λοῦγον (1695) καὶ ἠνάγκασε τὸν Μεγ. Πέτρον νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀζόφ· ἀλλὰ τῷ 1697 ἡττήθη ἐν Ζέντα ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου τῆς Σαβοΐας, μεθ' ὃ συνωμολογήθη τῷ 1699 ἡ περίφημος συνθήκη τοῦ Κάρλοβιτς μεταξὺ Γερμανίας, Ῥωσσίας, Πολωνίας καὶ Ἑντείας ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Σουλτάνου ἀφ' ἑτέρου καθ' ἣν ἐκανονίσθησαν αἱ αἰτήσεις πάντων τούτων τῶν κρατῶν καὶ ἡ Τουρκία ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀποτελοῦσα μέλος τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας τῶν κρατῶν. Ἐπανάστασις τοῦ βεζύρου Μουσταφᾶ Δαλβατὰν τῷ 1702 ἠνάγκασε τὸν Μ. νὰ φύγῃ εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ βεζύρου οἱ στασιασταὶ ἐξηνάγκασαν τὸν Μ. νὰ παραδώσῃ τὸ στέμμα εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀχμέτ τὸν Γ' (1703). τῷ αὐτῷ δ' ἔτει καὶ ἀπέθανεν ὁ δραστήριος καὶ φιλοπρόδοτος εὐτοτος σουλτάνος.

Μ. δ' Γ' υἱὸς Ἀχμέτ τοῦ Γ', γενν. 1717, διεδέχθη τὸν ἐξαδελφόν του Ὁσμὰν τὸν Γ' τῷ 1757. Ἐτακτοποίησε τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἐνίσχυσε τὸ κράτος τῶν νόμων, περιορίσας τὴν ἰσχὺν τῶν μεγιστάνων. Συνωμολόγησεν εἰρήνην μετὰ τῆς Νεαπόλεως, Δανιμαρκίας, Σουηδίας, Τσρκίνης καὶ Πρωσίας. Ἐπεχείρησε νὰ συνδέσῃ τὴν Νικομήδειαν μετὰ τοῦ Εὐδξείνου διὰ τῆς λίμνης Σαθαντζᾶ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ζαγγερίου κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἀρχαίου Πλινίου, ἀλλὰ πλημύραι τινὲς ἐπὶ ἡγεγόνον τὴν διακοπὴν καὶ ματαίωσιν τοῦ ἔργου. Ἐνεκα τῆς εἰς τὴν Πολωνίαν ἐπεμβάσεως Αἰκατερίνης τῆς Β', ἐκήρυξεν ὁ Μ. πόλεμον κατὰ τῆς Ῥωσσίας (1769), οὗ ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ εἰσβολὴ τῶν Ῥώσων εἰς τὰς παριστρίους ὅθωμ. ἡγεμονίας καὶ τὸ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ 1770. Καὶ τοῦτο μὲν εἰς οὐδὲν ἀπέληξεν, ἡ Ῥωσία ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ κατέλαβε καὶ τὴν Κριμαίαν. Οὕτως ἀτυχήσας ὁ Μ. ἀέθανε τῷ 1779.

Μ. δ' Δ', υἱὸς Χαμήτ τοῦ Δ', γενν. 1779 διεδέχθη τὸν ἐξαδελφόν του Σελήμ τὸν Γ' 1807. Ὑπῆρξεν εὐτυχὴς κατὰ τῶν Ἀγγλων, ἡττήθέντων ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ· ἀλλ' ἐν Βαγδατίῳ, Δαμασκῷ καὶ Τριπόλει οἱ τοῦρκοι δισοικηταὶ ἐγένοντο σχεδὸν ἀνεξάρτητοι, ταυτοχρόνως δὲ καὶ αὐτὴ ἡ πρωτεύουσα συνεταράσσετο ὑπὸ ἐπαναστάσεων, ὧν ἐπισημότερα ὑπῆρξε ἡ τοῦ Μουσταφᾶ Βαϊρακτάρ, ἐπιδιώκοντος τὴν εἰς τὸν θρόνον ἐπάνοδον Σελήμ τοῦ Γ' καὶ οὗτος μὲν ἐρρνεύθη διαταγῇ τοῦ Μ. ἀλλὰ καὶ ὁ Σουλτάνος

ἔπεσε θύμα τῆς ἐπαναστάσεως (1808) κατὰ λείπων τὸν θρόνον εἰς τὸν ἀδελφόν του Μαχμούτ.

Μουσταφᾶς (Καρᾶ-Μ.). Μέγας βεζύρης τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ Δ', υἱὸς σπαγῆ, ἀνατραφεὶς ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Κιοπρουλή. Τῷ 1676 διεδέξατο τὸν μέγαν βεζύρην Ἀχμέτ, ἐκήρυξε δὲ 1677 τῇ Ῥωσσίᾳ τὸν πόλεμον τὸν καταλήξαντα τῷ 1681 εἰς τὴν ἀνακωχὴν τοῦ Ῥατζί. Τῷ 1682 προσέθη εἰς τὸν μετὰ τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος Λεοπόλδου Δ' πόλεμον. Ἀφού κατέστησε κύριον τῆς Οὐγγαρίας τὸν Τόκωλυ ἀρχηγὸν τῶν ἐκεῖ ἀνταρτῶν μεγιστάνων, εἰσέβαλεν εἰς τὰς αὐστριακὰς χώρας καὶ ἤρχισε τῇ 4/11 Ἰουλίου 1683 μετὰ 200 χιλ. στρατοῦ τὴν πολιορκίαν τῆς Βιέννης. Ἡδὴ ἐξητλήθησαν αἱ δυνάμεις τῶν πολιορκυμένων, ὅτε προσήλθε τέλος ὁ Γερμανικὸς στρατός, διὰ τῶν Πολωνῶν ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Σοδιέσκην ἐπηγεγμένος, ὅστις κατετρόπωσε τὸν τοῦ Μ. ὑπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὁ Μ. κατέφυγε μετὰ τῶν ὑπολοίπων εἰς Οὐγγαρίαν, ἐτιμώρησε τὸν Ἱμπραὶμ-πασᾶν, διοικητὴν τοῦ Ὄφεν ὡς δόντα πρῶτον τὸ σημεῖον τῆς φυγῆς καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν σουλτάνον ἐκθέσεις του εἰς τοῦτον ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν τῆς καταστροφῆς. Ὅτε ὁμως ἐφθασεν εἰς Κων/πολιν ἡ ἀγγελία νέας ἡττῆς τοῦ Μ. ἐν Πάρκανο καὶ τῆς ὑπὸ τὸν πολεμίων κυριεύσεως τοῦ φρουρίου Γράν, ὁ Μ. διαταγῇ τοῦ σουλτάνου ἀπεκεφαλίσθη ἐν Βελιγραδίῳ τῇ 15/25 Δεκ. 1683.

Μουσταφικλάρ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαρὶ-Σαμπάν, ἔχον 350 κατ. [Ν.Σ.]

Μουσταφοῦλι. Χωρ. τοῦ δήμ. Θέρμου τῆς Τριχωνίας, ἀπέχον ἀπὸ Κακουρίου ὥρ. 120' ΝΔ καὶ κείμενον μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἐρμηίου καὶ τῶν ἐλῶν τῆς Τριχωνίδος. Κάτ. 995.

Μουστέλλα. Βλ. Ἰκτίς.

Μούστροδος. Χωρ. τοῦ δήμου Ὁμιλαίων τῆς Φθιώτιδος, ἔχον 108 κ. [Μ.Σ.]

Μούσχ. Πόλις τοῦ βιλαετίου Βίτλις τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, κειμένη ΒΔ τοῦ Βίτλις, ἔχουσα δὲ 7 000 κατ., μεταλλουργίαν καὶ ὑφαντουργίαν. [Μ.Χ.]

Μουστοξύδης (Ἀνδρέας). Διαπρεπὴς Ἑλλήν ἱστορικός, γεννηθεὶς τῇ 6 Ἰαν. 1785 ἐν Κερκύρᾳ. Σπουδάζας ἐν Ἰταλίᾳ ἀνηγορεύθη ἐν Πατατίῳ διδάκτωρ τῆς νομικῆς, ἀλλ' ἰδίως εἰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς ἐπεδόθη μελέτας. Τὸ πρῶτον πόρισμα αὐτῶν *Notizie per servire alla storia di Corfu* (Κερκύρα 1804) τοσοῦτον ἤρρεσεν ὥστε ὁ Μ. ὠνομάσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἱστοριογράφος τῶν νήσων. Ἐν Κερκύρᾳ ἤρχισε καὶ τὴν ἀμισθὶ διδασκαλίαν τῆς φιλο-

λογίας ἐν τῷ Λυκαίῳ. Εἶτα διέμεινε πάλιν καιρὸν τινα ἐν Ἰταλίᾳ μελετῶν καὶ συγγράφων, μετέβη δὲ καὶ χάριν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν εἰς Παρίσιους καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης. Προσκληθεὶς ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς «Διγναίως» καὶ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ταχυδρόμου», μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου ἐπανήλθεν εἰς Κέρκυραν καὶ ἐγένετο βουλευτῆς, γερουσιαστῆς καὶ Ἀρχὼν τῆς παιδείας. Κηρυχθεὶς δὲ ὑπὲρ τῶν συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων ἐνετάλη τῷ 1840 νὰ παρουσιάσῃ τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει ἐν Λονδίῳ τὸ περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῶν νήσων Promemoria κατὰ τοῦ ἑρμοστοῦ Δούγλας καὶ ἐξέδωκε τῷ 1841 ἐν Μελίτῃ ἀνασκευὴν τῆς εἰς ἐκεῖνο ἀπαντήσεως τούτου, ὡς καὶ ἀλλας τινὰς ἐδημοσίευσε πολιτικὰς διατριβάς. Διορισθεὶς ἐκ νέου ἱστοριογράφος καὶ ἰδιωτεύων προσέβη εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ περισπούδαστου ἔργου Delle cose Coreiresi (Κερκ. 1848), οὗ ὅμως ἀπεπεράτωσε μόνον τὸν α' τόμον. Προηγούμενως ἤδη εἶχεν ἐκδόσῃ Illustrazioni Coreiresi (2 τομ., Μιλάνω 1811-14), Prose varie (Μιλάνω 1821) καὶ ἀλλὰ τινὰ ἱστορικά. Περιήγητον κατέστη καὶ τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ Ἑλληνομνήμων, ὁπερ ἐδημοσίευσε 1843-53 πρὸς δὲ ἐξέδωκε τὸν τοῦ Ἰσοκράτους Περί ἀντιδόσεως λόγον, ἱταλικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἡροδότου μετὰ σχολίων πολυτίμων, καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Δ. Σχινᾶ Βυζαντίου 8 τεύχη Συλλογῆς ἀποσπασμάτων ἀνεκδότων Ἑλληνικῶν μετὰ σημειώσεων. Ὁ Μ. ἀπέθανε τῇ 17 Ἰουλ. 1860. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ οὗτος τοῦ ἤρχισε δημοσιεύων τὰ ἀνεκδότα ἀκόμη ἔργα τοῦ πατρός· ἀλλὰ μόνον ἐν τεύχος ἐξετυπώθη (Κερκ. 1872), διεκόπη δὲ ἡ ἐκδόσις διὰ τοῦ θανάτου καὶ τούτου. [Σ.δὲ Β.]

Μουσώδη (Βοτ.), Musaceae. Οἰκογένεια Μονοκτυληδόμων φυτῶν. Εἶσι ποταί πολυετείς, αἵτινες καίτοι ἔχουσι βραχὺ τὸ στέλεχος ραίνονται ὑψιστέλεχος ἐνεκα τῶν μακρῶν καὶ πυκνῶς συνσπειρωμένων κολεῶν τῶν φύλλων. Τὰ δὲ φύλλα εἰσὶν ἀκέραια, κυρτόνευρα καὶ συχνὰ παμμεγέθη, ἔχοντα μέχρι 6 μέτρων μῆκος καὶ 1 μ. πλάτος. Τὰ ἀνθὰ ἀποτελοῦσι στάχυν, εἰς δὲ τῶν στημύων συνθήβης ἐλλείπει. Ὑπάρχουσι περὶ τὰ 60 εἶδη εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, ἀνήκοντα εἰς τὰ γένη Ἑλικωνεῖα, Στρελितσεῖα, Οὐρανία καὶ τὸ πρότυπον Μοῦσα (Musa) ὁπερ ὠνομάσθη οὕτως ὑπὸ τοῦ Διωνυσίου κατὰ τὸν Ῥωμῆον Antonius Musa, ἱατρὸν τοῦ αὐτοκράτορος Δούγουστου. Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ γένους τούτου εἰσὶ Μ. ἡ παραδεισίου (M. paradisiaca L.) καὶ Μ. ἡ τῶν Μουσῶν (M. sapientum L.), ὧν οἱ εὖσμοι καὶ εὐχυμοὶ καρποὶ («Βανάνες») εἶνε ἡ κυ-

ρία τροφή τῶν κατοίκων πλείστον θερμῶν χωρῶν ἐν αἷς κολλιεργεῖνται. Μ. ἡ ὑφαντική (M. textilis Nees) παράγει ἵνας χρησίμους εἰς τὴν ὑφαντουργικὴν· ἡ Μ. ἡ Ἐνσέτε (M. Ensete Gm.) τῆς Ἀθιοπίας, ἡ μεγίστη πασῶν ἰδίως ὡς πρὸς τὸ φύλλον, κηπεύεται ὡς φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ. [Θ.Χ.]

Μουσώνιος Ῥαῦφος. Στωϊκὸς φιλόσοφος ἐκ Τυρρηνίας καταγόμενος, ἀκμάσας ἐπὶ Νέρωνος καὶ τῶν Φλαβίων ἐν Ῥώμῃ καὶ μεγάλως τιμώμενος ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Πολλίωνος παραδεδομένων διαλέξεων αὐτοῦ διασώθησαν πολλὰ ἀποσπάσματα. Ἐγένετο δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἐπικτήτου. [Τ.Ε.Μ.]

Μουτζλάσκη. Πόλις τοῦ σαντζακίου Καϊσαρείας τοῦ Ἀσιατ. βιλαετίου Ἀγκύρας, κειμένη 25 χμ. Ν τῆς Καϊσαρείας. Ἔχει 3 000 κατ. Ἑλλήνας. [Μ.Χ.]

Μουταναββί. Περίφημος ποιητὴς ἄραβ, ὑπὸ τῶν Ἀράβων ὡς ὁ μέγιστος αὐτῶν θεωρούμενος. Ἐγενν. ἐν Κουφά 915 ἢ 916, νέος δ' ἐτι ὧν ἀνεκέρυζεν ἑαυτὸν προφήτην, διδὼν καὶ ἐκκατεῖτο καιρὸν τινα ἐν φυλακῇ, καὶ περιηγεῖτο εἶτα ὡς ἀοιδός, μέχρις ὅτου εὗρε προστασίαν παρὰ τῷ ἡγεμόνι Σαΐρ-Ἀλ-Ἀζούλα τῶν Ἀμμανιδῶν Ὑστερον μετέβη εἰς Αἴγυπτον, τῷ 961 εἰς Βαγδάτιον καὶ εἶτα εἰς Σιράς, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐφονεύθη 965 ὑπὸ ληστῶν. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ, ἐὰν παρὶθ τις τὰς χαμερπὰς κολακείας τῶν μεγιστάνων, διακρίνονται ἐπὶ καλλοῦν τῆς γλώσσης, λεπτότητι τῶν ἰδεῶν καὶ ζωηρότητι.

Μουτζίνος. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαρί-Σαρμάν, ἔχον 1 500 κατ.

Μουτζούνα. Βλ. Ἀκνθός.

Μουτίνη. Βλ. Μόδενα.

Μουτόν (Γεώργιος Mouton, κόμης Loebau). Στρατάρχης τῆς Γαλλίας γενν. 1770 ἐν Pfalzburg τῆς Λοθαριγγίας Βίσελθων 1792 εἰς τάγμα ἐθελοντῶν, πρὸς ἐκδόσιν ταχέως καὶ ἐγένετο 1805 ὑποστράτηγος καὶ συνώδευσε τὸν Ναπολέοντα ὡς ὑπασπιστῆς του κατὰ τὰς ἐκστρατείας 1805-7. Ὡς ἀντιστράτηγος ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς 1807 ἐν Ἰσπανίᾳ, τῷ δὲ 1809 ἐν Βαυαρίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ διεκρίθη, ἔσωσε δὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀσπερν μάχην τὸν ἐπὶ τῆς νήσου Λόδχαου τοῦ Δουνάβειος γαλλικὸν στρατόν, διδὼν καὶ ὠνομάσθη κόμης Λόδχαου. Ἐν τῇ εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατείᾳ διηύρυνε παρὰ τὸ πλεῖστον τοῦ αυτοκράτορος τὸ πεζικόν, ἡγωνίσθη εἶτα ἐν Λύτzen καὶ Βάουτzen, ἡττηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἐν Δρέσδῃ καὶ μόλις μετὰ τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων ἀφέθη ἐλευθερος. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Βατερλώ ἦτο ἀρχηγὸς τοῦ Β' σώματος τοῦ στρατοῦ, ἡττηθεὶς δὲ καὶ ἐξορισθεὶς διέμεινε μέχρι τοῦ 1818

ἐν Βελγίῳ. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις παρέδωκε τῷ δουκί τῆς Ὁρλεάνης τὴν ἐξουσίαν, διὲ καὶ ἀνυψώθη εἰς ἰσότημον, ἐγένετο διοικητὴς τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ ὠνομάσθη 1831 στρατάρχης. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1838 ἐν Παρίσις.

Μουτσάρα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀθαμάων (Τρικαλῶν), κείμενον $\frac{1}{2}$ ὥρ. ΝΔ τοῦ Γαρδικίου μετὰ 91 κατοίκων.

Μουσχίωνας. Χωρ. τῆς νήσου Ἀνδρου, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Κορθίου, οὗ τῆς πρωτεύουσας ἀπέχει ὥρ. $\frac{1}{2}$, μετὰ 186 κ.

Μουφτῆ (ἄραβ., ἐρμηνευτὴς τῶν νόμων). Τίτλος ταξέως τινος τῶν μουσουλμάνων οὐλεμάδων εἰς ἣν εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ δικαστικὴ ἐξουσία· οὗτοι ἐκδίδουσιν ἀποφάσεις ἢ γνωμοδοτήσεις (Φετβά) ἐπὶ τῇ βίᾳ τοῦ Σερ-ισερίφ ἐπὶ θρησκευτικονομικῶν ζητημάτων πρὸς τὰς ἐποίας πρέπει νὰ συμμορφῶνται ἐν ταῖς κρίσεσιν αὐτῶν οἱ κατῆδες. Μ. ὑπάρχει εἰς πάντα τόπον ἔχοντα μουσουλμ. δικαστήριον (Μεχμεμέ). Ἐκ τῆς τάξεως τῶν Μ. λαμβάνεται ὁ Μέγας Μ. ἢ Σείχ-ουλ-Ἰσλάμ, ὁ ἀνώτατος θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς καὶ κρίτης τῶν μουσουλμάνων.

Μουχάρρεμ. Ὁ πρῶτος μῆν τοῦ μουαμεθανικοῦ ἔτους· κατ' αὐτὸν ἐκτελεῖται ἡ εἰς Μέκκαν προσκύνησις, διὸ καὶ ὁ μῆν καλεῖται ἐλ-χαράμ ἥτοι ἅγιος.

Μουχλιά. Βλ. Κόρνχορος.

Μουχτάρου. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῇ ἑπαρ. Πεδιάδος τοῦ Ἑρακλείου, ἔχον 364 κατοίκους. [Ν.Στ.]

Μοφελίσα. Χωρ. τοῦ δήμ. Φιγαλίας τῆς Ὀλυμπίας, ἀπέχον 2 $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Ζούρτσας μετὰ 376 κατοίκων.

Μόχα. Βλ. Μόχα.

Μόχατς (Mohacs). Πόλις τῆς Οὐγγαρίας, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβους. ἔχει 14 403 κατ. (1890), ἀκμαίαν ναυτιλίαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ σημαντικὸν ἐμπόριον κτηνῶν. Γνωστὴ ἐγένετο διὰ τῆς μεγάλης μάχης τοῦ 1526, δι' ἧς ἀπώλεσεν ὁ τελευταῖος τῆς Οὐγγαρίας βασιλεὺς Λουδοβίκος Β' μέγα μέρος τῆς χώρας τοῦ εἰς τοὺς Τούρκους. Τούτους πάλιν ἐνίκησε πλῆρσιν τοῦ Μ. τῷ 1687 ὁ Κάρολος τῆς Αὐστρίας καὶ κατήγγησεν οὕτω τὴν ἐπὶ τῆς Οὐγγαρίας κυριαρχίαν των. [Μ.Σ.]

Μοχικανοὶ (ἀγγλ. Mohegans ἢ Mohicans, κυρίως δὲ Mahikanik). Φυλὴ Ἰνδῶν τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἥτις κατῴκει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Οὐδσωνος, ὅτε ἐγκάτεσθάναν οἱ Ὀλλανδοὶ ἐν Νέα Ὑόρκῃ. Ἐν τοῖς πολέμοις μετ' ἄλλων φυλῶν κατεστράφησαν (1628) καὶ ἔζησαν ἔκτοτε διεσπαρμένοι μεταξὺ διαφόρων φυλῶν, οὕτως ὥστε ἐχάθη

σχεδὸν πᾶν ἔγνος αὐτῶν. Τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐγένετο γνωστότατον διὰ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Κούπερ «Ὁ τελευταῖος τῶν Μοχικανῶν» (ἑλλην. μεταφρ. ὑπὸ Ἀλεξάκη. 1890).

Μοχλῆφ ἢ ἐρρότερον Μοχελιώφ.

1) Κυβερνεῖεν τῆς Δ' Ρωσίας, Δ τοῦ Σμουλένσκ, ἔχον ἐμβ. 48 047 τχμ. καὶ 1 445 110 κατ., ἀρδευόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ Δνειπέρου καὶ παραποτάμῳ αὐτοῦ. ἔχει πολλὰ ἔλη, κλίμα δὲ ὑλκὺ, ἀλλ' ὑγρὸν. Κύριον ἔργον τῶν κατοίκων εἶνε ἡ γεωργία, ὡς καὶ ἡ κτηνοτροφία· ὑπάρχει δὲ καὶ ποικιλὴ βιομηχανία καὶ ἐμπόριον ξυλείας. Διαιρεῖται εἰς 11 περιφερείας, ὧν ἡ τοῦ Μ. καίται ἐν τῷ Β μέρει τοῦ κυβερνείου, ἔχει δὲ ἐμβ. 3 425 τχμ. καὶ 150 947 κατ. Πρωτεύουσα ταύτης ὡς καὶ τοῦ κυβερνείου εἶνε ἡ πόλις Μ. κειμένη ἀμφοτέρωθεν τοῦ Δνειπέρου, μετὰ 45 430 κατ. Εἶνε ἔδρα ῥωσικοῦ καὶ καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ διατηρεῖ ἀκμαῖον διὰ τοῦ Δνειπέρου ἐμπόριον κυρίως μετὰ τοῦ Κιέβου. — 2) Πρωτεύουσα ἐμωνόμενῃ περιφερείας (2 746 τχμ. μετὰ 179 040 κατ.) τοῦ ῥωσ. κυβερνείου Ποδολίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Δνειπέρου. ἔχει 29 340 κατ., ὧν πολλοὶ Ἰσραηλῖται, Πολωνοὶ καὶ Ἀρμένιοι, καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον σίτου, ξυλείας κλ., κυρίως μετὰ τῆς Ὁδησσοῦ. [Μ.Σ.]

Μοχλός καλεῖται ῥάβδος στερεὰ οὕτω διατεθειμένη, ὥστε ἐν μὲν σημεῖον αὐτῆς ἐρειδόμενον ἐπὶ σταθεροῦ τινος ὑποστηρίγματος, τοῦ ὑπομοχλίου, νὰ εἶνε σταθερὸν καὶ ἀμετακίνητον, ἐπὶ δὲ οὗ δὲ ἄλλων σημείων νὰ ἐνεργῶσι δυνάμεις τείνουσαι νὰ στρέψωσιν αὐτὴν κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν περὶ τὸν σταθερὸν ἄξονα ὃν ἀποτελεῖ τὸ ὑπομόχλιον. Αἱ δυνάμεις αὗται, ὡς θεωροῦμεν μόνας δυνάμεις ἐπὶ τοῦ Μ., εἶναι συνήθως αἱ συνιστάμεναι πλειονῶν ἀντενεργουσῶν δυνάμεων, ὧν μίαν ἀποτελεῖ καὶ τὸ βάρος τοῦ Μ. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ πράξει αἱ δύο αὗται δυνάμεις παριστῶσιν ἢ μὲν ἀντίστασιν τινα ἣν θελοῦμεν νὰ κατανικήσωμεν, ἢ δὲ τὴν πρὸς τοῦτο καταβαλλομένην δύναμιν, καλοῦμεν ταύτην μὲν εἰδικώτερον δύναμιν, τὴν δὲ πρώτην ἀντίστασιν. Βραχίονας δὲ τοῦ Μ. καλοῦμεν τὰ τμήματα αὐτοῦ τὰ περιλαμβανόμενα μεταξὺ τοῦ σταθεροῦ σημείου καὶ τῶν σημείων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δύο δυνάμεων (βραχίων δυνάμειος καὶ βραχίων ἀντίστασειος). Ἵνα δὲ ὑπάρχῃ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν δυνάμεων τούτων ἀπαιτεῖται ὥστε τὰ μήκη τῶν καθέτων τῶν ἀγόμενων ἀπὸ τοῦ σταθεροῦ σημείου ἐπὶ τὰς διευθύνσεις τῶν δύο δυνάμεων νὰ ὦσιν ἀντιστρόφως ἀνάλογα τῶν ἐντάσεων αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ Μ. εἶνε εὐθύγραμμος καὶ αἱ διευθύνσεις τῶν δύο δυνάμεων κάθετοι ἐπ' αὐτοῦ, τὰ μήκη τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνωτέρω καθέτων εἶναι

αὐτὰ τὰ μήκη τῶν δύο τοῦ Μ. βραχιόνων· αἱ συνθῆκαι αὗται ὑπάρχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ πράξει, δι' ὃ δύναται πρακτικώτερον νὰ λεχθῇ ὅτι ἵνα ὑπάρχῃ ἰσορροπία μεταξὺ δυνάμεως καὶ ἀντιστάσεως δεόν τὰ μήκη τῶν ἀντιστοιχούντων ἑκατέρᾳ βραχιόνων τοῦ Μ. νὰ ὦσιν ἀντιστρόφως ἀνάλογα πρὸς τὰς ἐντάσεις τῶν δυνάμεων τούτων· ποίπει δὲ ἡλ. νὰ εἶνε τόσοι μεγαλειότεροι ὁ βραχίον τῆς δυνάμεως π. χ., ὅσον αὐτὴ εἴνε μικροτέρα τῆς ἀντιστάσεως. Ἡ τοιαύτη τοῦ Μ. ιδιότης καθιστᾷ αὐτὸν πολύτιμον ἀπλὴν μηχανήν (βλ. Μηχαναί), χρησιμώτατον εἰς τὴν μηχανικὴν ὄργανον, δι' οὗ μεγάλα ἀντιστάσεις ἰσορροποῦνται καὶ υπερνικῶνται ὑπὸ σχετικῶς ἐλαχίστων δυνάμεων· οὕτω π. χ. βάρος 20 χγρ. δυνάμεθα νὰ ἰσορροπήσωμεν διὰ βάρους ἐνὸς μόνον χιλιογράμμου ἐὰν μεταχειρισθῶμεν Μ. ἐν ᾧ ἡ ἀπόστασις τοῦ ὑπομοχλίου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς χγρ. εἶνε εἰκοσαπλάσια τῆς ἀποστάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῶν 20 χγρ. Ἐὰν δὲ ἀντὶ τοῦ βάρους ὑποθέσωμεν σωματικὴν δύναμιν, ἀρκεῖ αὕτη νὰ εἶνε ὀλίγον μεγαλειτέρα τοῦ ἐνὸς χγρ., ἵνα μὴ μόνον ἰσορροπήσῃ πρὸς τὴν ἀντίστασιν ἀλλὰ καὶ μετακινήσῃ διὰ τοῦ τοιούτου Μ. τὸ σχετικῶς μέγιστον βάρος τῶν 20 χγρ. Τὴν ιδιότητα ταύτην τοῦ Μ. ἐρευνήσας καὶ μαθηματικῶς μελετήσας πρῶτος ὁ Ἀρχιμήδης, ἀνεφώνησε τὸ λεγόμενον ἐκεῖνο «δὸς μοι πᾶ στῦ καὶ τὰν γὰρ κινήσω», ἐννοῶν ὅτι ἐὰν ἡ δύνατο νὰ εὐρίσκειται εἰς μεγίστην ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστασιν καὶ νὰ ἔχῃ τὸν κατάλληλον Μ. θὰ ἠδύνατο διὰ τῆς ἰδίας του δυνάμεως νὰ μετακινήσῃ τὸν πελώριον ὄγκον τῆς γῆς ὁλοκλήρως. Ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ ὑπομοχλίου, τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς δυνάμεως διεκρίθησαν τρία εἴδη Μ., ὧν τὸ μὲν πρῶτον εἶπε τὸ ὑπομόχλιον μεταξὺ δυνάμεως καὶ ἀντιστάσεως, τὸ δὲ δευτέρον τὴν ἀντίστασιν μεταξὺ ὑπομοχλίου καὶ δυνάμεως καὶ τὸ τρίτον τὴν δύναμιν μεταξὺ ὑπομοχλίου καὶ ἀντιστάσεως, ἡ διαίρεσις δὲ αὕτη κατέστη ἰδίᾳ παρὰ τοῖς Γάλλοις κλασικῇ, οὕτως ὥστε ὅταν ἀναφέρεται ἀπλῶς Μ. πρῶτον ἢ δευτέρου ἢ τρίτου εἴδους ἐννοοῦνται ταῦτα οἶα ἀνωτέρω ἐξετέθησαν. Δι' ἐφαρμογὰς τοῦ Μ. εἰς τε τὰ κοινότατα ἀντικείμενα καὶ εἰς τὰς πολυσυνθῆτους μηχανὰς εἶναι ἀπειράριθμοι· τὸ ψαλίδιον π. χ., τὸ πύον, τὸ ἐξέλικτρον (ἀνέμη) τῶν φρεάτων, ὁ ἐργάτης τῶν πλοίων, ὁ καρουκατάκτης, λειτουργοῦσιν ὡς Μ. διὰ μικρᾶς σχετικῆς δυνάμεως κατανικῶντα μείζονας ἀντιστάσεις. Ἐπίσης Μ. αποτελοῦσιν ὁ στατήρ, ὁ ζυγὸς κλ. Ποικίλαι δὲ εἶναι αἱ ἐφαρμογαὶ τοῦ Μ. εἰς τὴν ζωικὴν οἰκονομίαν, περιλαμβανούσαι τὴν μάσησιν, τὰς κινήσεις τοῦ πηγῆος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν βραχίονα κτλ. [Σπ.]

Μοχός Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μ. ἐν τῇ ἐπαρ. Πεδιάδος (Ἡρακλείου) τῆς Κρήτης. Ἔχει 1299 κατ., ὁ δὲ δήμος, ἀποτελούμενος ἐξ 11 χωρίων, 5191. [Ν.Σ.]

Μόψος (Μυθολ.). 1) Υἱὸς τοῦ Ἀμυκῆος καὶ τῆς νύμφης Χλωρίδος, ἐκ Θεσσαλίας καταγόμενος. Ἐφημιζέτο ὡς ἀνδρεῖος κυνηγὸς καὶ μαχητής, κυρίως δὲ ὡς μάντις καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἀπέθανε ἐν Λιθύῃ δηγῶν ὑπὸ ὄρεως, ἐνταφιασθεὶς δὲ ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐλατρεύετο ὡς ἥρωος, ἔχων καὶ μαντεῖον. — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἡ τοῦ Κρητὸς Ῥακίου καὶ τῆς Μαντοῦς. Ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς τῆς ἐν Κιλικίᾳ Μαλλοῦ καὶ τοῦ ἐκεῖ μαντείου. [Δ.Μ.]

Μόψου ἐστία. Ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας ἐπὶ τοῦ Πυράμου (νῦν Τζιχάν), παρὰ τὸ σημ. χωρίον Μεστίς. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἰδρυθὴ ὑπὸ τοῦ μάντεως Μόψου. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη Θεόδωρος ὁ Μ. (βλ. λ.). Ἐν Κιλικίᾳ ὑπῆρξε καὶ ἄλλη πόλις, Μόψου κρὴνη, πλησίον τῆς Ταρσῦ ἐν αὐτῇ ἀπέθανε τῷ 361 ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖος.

Μπάγια. Χωρ. τοῦ δήμ. Φαρκαδόνος τῶν Τρικκάλων, μετὰ 379 κατοίκων, κείμενον 15' πρὸς Δ τοῦ Μεγάλου Τσιότῃ.

Μπιζιλάρ. Χωρ. τοῦ δήμ. Λαρίστης, ἀφ' ἧς ἀπέχει 1 ὥρ. ΝΔ μετὰ 403 κατ.

Μπαῖρακλῆ. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἐνυδρίου τῆς ἐπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, μετὰ 464 κατοίκων, κείμενον παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κουτσούκ Τσαναρλῆ (Ἐνιπέως) καὶ 1 ὥρ. Α τοῦ Μεγάρου Κουτσογυναρίου.

Μπαῖραμλῆ. Χωρ. τῆς ἐπαρ. Σαρί-Σαμπάν τῆς Μακεδονίας, ἔχον 400 κατ. Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Μπακράτσι. Χωρ. τοῦ δήμ. Φακίου τῆς Λαρίστης, κείμενον πρὸς Ν τοῦ Νέμπε-γλερ ὥρ. 1 1/2 καὶ πρὸς Δ τοῦ ὄρους Κυνὸς Κεφαλῶν (Καρά-δάγ). Κάτ. 282.

Μπάκρινα. Χωρ. τοῦ δήμου Λαρίστης, ἔχον 182 κατ. [Μ.Σ.]

Μπάλα. Χωρίον τοῦ δήμου Οἰχαλίας τῆς Μεσσηνίας, κείμενον ὥρ. 1 1/2 Α τοῦ Μελιγαλᾶ ἐπὶ ὀρεινῆς χώρας. Κάτ. 282.

Μπιλαζοῦ. Χωρίον τῆς νήσου Ἀνδρου ἐν τῷ δήμῳ Ἀρνης, ἀφ' ἧς ἀπέχει 15'. Κάτ. 497.

Μπαλαμοῦτι. Χωρίον τοῦ δήμ. Γόννων τῆς ἐπαρχίας Τυρνάβου, ἔχον 303 κατ. Κεῖται παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν Τεμπῶν μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ Δερελὶ ἐπὶ τρικουρῶν ὑψώματος εὐρηνται τὰ εἰρεῖπια τῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας Γόννου. [Π.]

Μπιλαμπανή. Χωρίον τοῦ δήμ. Τα-

μασίου τῆς Καρδίτσας, ἔχον 128 κατ. [Μ.Σ.]

Μπαλάφτσα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον 5 ὥρ. ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὰς Σέρρας, ἔχον 100 οἰκογ. Χριστιαν. καὶ τινὰς Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Μπαλιόγα. Χωρ. τῆς Μεσσηνίας, τοῦ δήμ. Ἐλίου, κείμενον παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Παμίσου, 15' ΒΔ τοῦ Ἀσλάναγα. Κάτ 708.

Μπαλταλάρο. Χωρίον τοῦ δήμου Κισσίου τῆς Καρδίτσας, ἔχον 569 κατ. [Μ.Σ.]

Μπαλτά-λιμάν. Βλ. Βαλτά λιμάν.

Μπαλτάτσα. 1) Δύο χωρία τοῦ δήμου Σικυωνος τῆς Κορινθίας, 2 ὥρ Δ τοῦ Κιάτου. Τούτων ἡ μὲν Μεγάλη Μ., κείμενη ἐπὶ τοῦ Λαλιώτη ποτ., ἔχει 457 κατ., ἡ δὲ Μικρά (1½ ὥρ. πρὸς Β) 273. Μεταξὺ τῶν χωρίων κεῖται ὅρος 700 μ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Πλαταιῶν, κείμενον 1 ὥρ. ΒΔ τοῦ Καπορελίου μετὰ 262 κατοίκων. [Μ.Σ.]

Μπαλτατζή. Χωρίον τοῦ δήμου Νέσσω-νος τῆς Λαρίσσης, ἔχον 110 κατ. [Μ.Σ.]

Μπιμίριες. Βλ. Ἰδίσκος.

Μπαμπᾶ. Χωρίον τοῦ δήμ. Ἀμπελακίων τῆς Λαρίσσης. κείμενον κατὰ τὴν εἰσο-δὸν τῶν Τερμπῶν καὶ παρὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ Πηνειοῦ, περιέχον δὲ 140 κατοίκους. Τὸ χωρίον τοῦτο κατωκεῖτο ἄλλοτε ὑπὸ ὕθωμανῶν. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκρὰν ὑπάρχει ἀναχωρητήριον (τεκέες) τοῦ Χασάν-Μπαμπᾶ, ἐν ᾧ ὁ τάφος αὐτοῦ, τιμωμένον ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ὡς θαυματουργοῦ ἁγίου. Ἀπέχει τὸ χωρίον ἀπὸ Ἀμπελακίων 45' ΒΔ.

Μπαμπίνι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐχίνου τῆς ἐπαρχ. Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου, κείμε-νον 3 1/2 ὥρ. ἀπὸ Κατούνης, μετὰ 648 κατ.

Μπάνι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀρτης, κεί-μενον πρὸς Ν αὐτῆς ὥρ. 3 καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Ἀράχθου, μετὰ 616 κατοίκων. Οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου ὑπάρχει πηγὴ ἱαματικὴ βρωμὸν ἐρεῖ καλουμένη ὡς ἐκ τῆς δυσώδους αὐτῆς ὁσμῆς.

Μπάνιτσα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερίσματι Θεσσαλονίκης. ἔχει 1835 κατ. χριστιανούς, 6 ἐκκλησίας, 4 ἐλ-λην. σχολεῖα καὶ 1 βουλγαρικόν, διαιρεῖται δὲ εἰς δύο συνοικίας, ὧν ἡ μὲν ἑλληνίζει, ἡ δὲ βουλγαρίζει. [Ν.Σ.]

Μπαξέδες. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰωλκοῦ τοῦ Βώλου, ἔχον 509 κατ. [Μ.Σ.]

Μπαρκελί. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, 3 1/2 ὥρ. ἀπὸ Σερρών, ἔχον 80 οἰκογεν. χριστιαν. καὶ ὀθωμαν. [Ν.Σ.]

Μπαράκου. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀρῆνης τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 141 κατ. [Μ.Σ.]

Μπαρεσάνι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν

τῷ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον 465 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Μπαρμπήτζας. Χωρ. τοῦ δήμ. Βαλ-τεταίου τῆς Μαντινείας, ἔχον 159 κατ. [Μ.Σ.]

Μπαρμποῦνι. Βλ. Τρίγλα.

Μπαροδίτσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, περ. 4 1/2 ὥρ. ἀπὸ Γενιτσῶν καὶ 1 ὥρ. ἀπὸ Γευμέντιας, μετὰ 90 οἰκογ. χριστ. καὶ ἐκ-κλησίας [Ν.Σ.]

Μπάρτζι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀλιφείρας τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 182 κατ. [Μ.Σ.]

Μπάσι. Χωρ. τοῦ δήμ. Στυμφαλίας τῆς Κορινθίας, κείμενον εἰς τὰς Ν κατωτάτας κατωφερείας τοῦ ὅρους τῆς Κυλλήνης (Ζή-ρειας), μετὰ 444 κατοίκων.

Μπασιάκον. Χωρίον τοῦ δήμου Τρι-πόλεως, ἔχον 481 κατ. [Μ.Σ.]

Μπάς-Μποζούκ (Βασίβοζούκι) ἐ-καλεῦντο ἐν τῷ τουρκικῷ στρατῷ ἄτακτα πεζικά τάγματα ἐκ τῶν πολεμικῶν φυλῶν τῆς Ἀλβανίας ἰδίως καὶ τῆς Μ. Ἀσίας δη-μιουργούμενα, λαμβάνοντα δὲ παρὰ τοῦ κρά-τους ὅπλα καὶ συντηρέσιον, οὐχὶ ὅμως καὶ μισθόν. Κατὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον ἀπεδεί-χθησαν οἱ Μ. ἐντελῶς ἄτακτοι καὶ οὕτε ὁ ἐπὶ τοῖσι κληθεῖς γάλλος στρατηγὸς Ἰουσούφ, οὕτε ὁ Ἀγγλος Βήτσον κατώρθωσαν νὰ διορ-γανίσωσι καὶ ὑπαγάγωσιν αὐτοὺς εἰς πει-θαρχίαν. Ἐφθμίσθησαν ἰδίως κατὰ τὸν τε-λευταῖον ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον (1877-8) διὰ τὰς θηριωδίας καὶ ἀρπαγὰς των καὶ πολ-λάκις ἐδέχθη νὰ ἀφοπλισθῶσιν καὶ περιορι-σθῶσιν ὑπὸ τοῦ τακτικῷ στρατοῦ.

Μπάστα. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἐλίου, κεί-μενον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Μεσσηνίας, 35' ΒΔ τοῦ Ἀσλάναγα. Κάτ 910. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Ὠλένης τῆς Ἠλείας, μετὰ 184 κατ.

Μπαταμάνι. Μονὰς βάρους ἐν τῇ τουρ-κικῇ Ἀνατολῇ Ἰσοδ. πρὸς 6 ὀκάδας.

Μπάτς. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Φλω-ρίνης τῆς Μακεδονίας, μετὰ 650 κατ. [Ν.Σ.]

Μπατασί. Χωρ. τῆς Ἀνδρου (βλ. ἐν τ. Δ' σ. 180 α), νῦν δὲ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀρνης.

Μπατατσιτσα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, μετὰ 632 κατ. Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Μπεδρώνι. Χωρ. τοῦ δήμου Πατρέων, ἔχον 269 κατ. [Μ.Σ.]

Μπεζαῖτη. Χωρ. τοῦ δήμ. Πεινείων τῆς Ἠλείας, μετὰ 462 κατοίκων, κείμενον 1 ὥρ. πρὸς Δ τοῦ Δελήμπαλη.

Μπεζάνι. Χωρ. τοῦ δήμου Μαρμαρίου τῆς Καρυστίας (Εὐβοίας), ἔχον 239 κατ.

Μπιζενέκος. Χωρ. τοῦ δήμ. Ὀρχο-μενοῦ τῆς Μαντινείας, κείμενον ΒΔ τοῦ Λε-

βιδίου ὠρ. 1. 45' καὶ ἔχων πρὸς Β ὄρος ὕψους 1246 μ. Κάτ. 499.

Μπεζούλα. Χωρίον τοῦ δήμ. Νευροπόλεως τῆς Καρδίτσας, ἔχον 259 κατ. [Μ.Σ.]

Μπέη. Χωρ. τοῦ δήμου Μαραθῶνος τῆς Ἀττικῆς, μετὰ 149 κατ. [Μ.Σ.]

Μπεῖζαδέ. Χωρ. τοῦ δήμου Ναυπάκτου, ἔχον 214 κατ. [Μ.Σ.]

Μπεκάτσα. Βλ. Σκολοπαζ.

Μπεκατωράτα. Χωρ. τοῦ δήμου Πυλαρέων τῆς ἑπαρ. Σύμης (Κεφαλληνίας), ἔχον 125 κατ. [Μ.Σ.]

Μπεκή. Χωρ. τοῦ δήμ. Λαμιέων, κείμενον πρὸς Δ τῆς Λαμίας ὠρ. 1 δεξιᾷ τῆς ἐκ Λαμίας εἰς Λιανοκλάδι ὁδοῦ, μετὰ 379 κατ.

Μπεκίδες. Χωρ. τοῦ δήμ. Σκοτούσης τῆς ἑπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, μετὰ 199 κατοίκων, κείμενον 45' πρὸς Δ τοῦ Δουδλετάν.

Μπεκλεμές. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἑπαρ. Σαρί-Σαμπάν, μετὰ 500 κατ. Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Μπεκρηλέρ. Χωρ. τοῦ δήμου Θαυμακῶν τῆς ἑπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἔχον 333 κατ. [Μ.Σ.]

Μπέλα Τέρκφα. Δύο χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων. Τούτων τὸ Ἄνω Μ. Τ. ἔχει 85 χριστ. καὶ 250 ὀθωμ. κατ., τὸ δὲ Κάτω Μ. Τ. 175 χριστ. καὶ 85 ὀθωμ. κατ. [Ν.Σ.]

Μπέλεσι. 1) Κάτω Μ. Χειμερινή πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Λυρκείας τοῦ Ἄργους, ἀπ' οὗ ἀπέχει 4 ὠρ ΒΔ, ἐπὶ ὑψώματος ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Ἰνάχου. Ὄρ. $1\frac{1}{2}$ ΒΔ αὐτῆς ὑπέρκεινται τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως Λυρκείας ἵτινα οἱ κάτοικοι καλοῦσι Παληοκαστράκι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 794. Δυτικώτερον τούτου εἰς ἀπόστασιν ὠρ. 1 15' κεῖται τὸ Ἄνω Μ. ἐπὶ τῶν ὑπηρετιῶν τοῦ ὄρους Γουπάτου (Λυρκείου), χωρίον ὀρεινότεον καὶ κατάφυτον ἐκ καρυῶν, μετὰ 562 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Θελοπούτης τῆς Γορτυνίας, κείμενον πρὸς Ν τῆς Χώρας μετὰ τοῦ Ἐυμάνθου καὶ Λάδωνος παραποταμίων τοῦ Ἀλφειοῦ. Κάτοικοι 513. — 3) Χωρίον τοῦ δήμ. Ἐλατείας τῆς Ἀχρίδος παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Κηρισσοῦ, ἔχον 326 κατοίκους. Κεῖται δ' ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας φωκικῆς πόλεως Παραποταμίας ἢ Παραποταμίων, ἧς τῶν τευχῶν σώζονται ὀλίγιστα ἵχνη· ἡ πόλις αὕτη ἐμπρησθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ξέρξου, ὑπέστη ἔπειτα καὶ κατὰ τὸν φωκικὸν πόλεμον ἀμύπολλα δεῖνά, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς κατενεμήθησαν ἔκτοτε εἰς ἄλλας πόλεις ὥστε ἐπὶ τῶν γρόνων τοῦ Πausανίου οὐδὲ ἐρείπια αὐτῆς ἐσώζοντο. [Π.]

Μπελέτος. Χωρίον τοῦ δήμ. Πιαλίων τῶν Τρικκάλων, κείμενον κατὰ τὴν δεξιάν

ὄχθην τοῦ Πορταίτικοῦ, παρκατάμου τοῦ Πηνειοῦ, καὶ ΝΑ ἀπὸ Καρβουολεπενίτσας. Κάτοικοι 80.

Μπέλιτσα. 1) Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχον 845 κατ. Χριστιαν. — 2) Δύο χωρία τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Ἀχρίδος, ὧν τὸ μὲν Ἄνω Μ. ἔχει κατ. 744 Χριστιαν. καὶ 179 Ὁθωμαν., τὸ δὲ Κάτω Μ., 666 χριστ. καὶ 50 Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Μπελουσι. 1) Χωρ. τῆς Ζακύνθου ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Ἀρχαδίων. Κεῖται κατὰ τὰ ΒΑ τῆς νήσου εἰς ἀπόστασιν 35' πρὸς ΝΑ τοῦ Ἄνω Γερκακίου ἐπὶ ὄρους, οὗ κάτωθι ἐπὶ τῆς Α παραλίας ὑπόκειται ὁ λιμὴν τῆς Λεούσης. Κάτ. 732. — Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 134 κατ.

Μπέλτσιτσα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας, ἔχον 507 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπελμέφτσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον 1040 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπελοσβολέντσα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, μετὰ 320 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπερμπέκιον. Χωρ. γραφικώτατον τῆς Θράκης παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου καὶ ἐν τῇ μυχῇ τῇ καλυμένῃ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Χηλῶν. Σουλτανικοὶ κῆποι καὶ περιπτερά κοσμοῦσι τὸ χωρίον τοῦτο, καὶ μέγαρον μεγαλοπρεπές, ἐν ᾧ συνήθως συνήρχοντο οἱ πρέσβεις τῶν δυνάμεων πρὸς συνδιάσκεψιν μετὰ τοῦ μεγάλου βεζύρου, διὸ καὶ ὠνομάσθη Kiosque des conférences. Ἐν τῇ χωρίῳ ὑπάρχει λυκεῖον τῶν Δυτικῶν καὶ ἑτερον Ἀμερικανικόν. Οἱ κάτοικοι εἶναι οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες, ἔτι δὲ δυτικοὶ, διαμαρτυρούμενοι, ὀθωμανοί.

Μπεντένι. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Λαμπείας ἐν Ἡλείᾳ κατὰ τὸ ΝΔ κράσπεδον τοῦ ὄρους τῆς Φολῆς ἐν μέσῳ δρυμῶνος, ἔχον γραμματσοσχολεῖον καὶ 219 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Βουπρασίων τῆς Ἡλείας, ἔχον 134 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Τριπόλεως, ἔχον 329 κατ. [Μ.Σ.]

Μπεράντσι. Τσιφλίκιον τῆς Μακεδονίας, 3 ὠρ. ἀπὸ Βιτωλίων, μετὰ 100 αἰκογεν. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπεργάλοβα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχον 310 κατ. Ὁθωμανούς. [Ν.Σ.]

Μπέρεκλα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 336 κατ. [Μ.Σ.]

Μπέρζεκτα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 7 ὠρ. ἀπὸ Ἀχρίδος καὶ 10 ἀπὸ Ἐλ-Βασάν, ἔχον 700 κατ. ὀθωμανούς. [Ν.Σ.]

Μπερικετλί. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Καβάλλας τῆς Μακεδονίας, ἔχον 450 κατ. Ὁθωμαν. [N.Σ.]

Μπερζίκος. Χωρ. κείμενον ἐπὶ τοῦ ὄρους Παναγαΐκῃ, 6 ὥρ. πρὸς Α τοῦ Ἀγρινίου, μετὰ 302 κατοίκων. Εἶνε πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀμβρακίας τῆς Τριγωνίας Προϊόντα δημ. καρπαί, μέταξα καὶ εἰνος.

Μπερμπάτι. 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Προσυμαίων τῆς ἐπαρχίας Ἀργους, πρὸς Α τῆς ὁμωνύμου πεδιάδος κειμένη. Κάτ. 545. Πρὸς Δ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν 10 λεπτῶν σφύζονται τὰ λειψάνα ἀρχαίου μικροῦ πύργου καὶ ἡρειπωμένη ἐκκλησία, ἥτις φαίνεται ἐκτιμένη ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαίου ναοῦ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Τριπόλεως, ἔχον 174 κατ.

Μπερνορή. Χωρίον τοῦ δήμου Ταυρίας τῆς Κυνουρίας, ἀπέχον 1 ὥραν ἀπὸ Ἀγίου Νικολάου ἢ Καστρί, μετὰ 489 κατ.

Μπέρουπ. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Κριτσόβου, μετὰ 304 κατ. Χριστιαν. [N.Σ.]

Μπεσερέ. Χωρίον τοῦ δήμου Πηνειῶν τῆς Ἠλείας, ἔχον 272 κατ. [M.Σ.]

Μπεσίκα. Λιμὴν τῆς Τρωάδος κατὰ τὰ Δ παράλια αὐτῆς, κείμενος ἀπέναντι τῆς Τενέδου καὶ τῶν νησιδίων Καλυδνῶν (Μαυριγγά) καὶ σχηματίζομενος ἐκ Β ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Παλαιοκάστρου (Ἀγαρίας) ἐκ Ν δὲ τοῦ Κορυμπορνεῦ.

Μπεσίκ-Τάς. Βλ. Διπλοκίονιον.

Μπεσιρί. Χωρίον τοῦ δήμ. Τριπόλεως τῆς Μαντινείας, κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Τριπόλεως, ὥρ. 1.15' πρὸς Ν ταύτης, οἰκούμενον δὲ ὑπὸ 369 κατοίκων.

Μπέσιστα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, 12 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον 850 κατ. Χριστιανούς, ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον βουλγαρικόν. [N.Σ.]

Μπέσφ. ν. Χωρίον τοῦ διαμερίσματος Καστορίας τῆς Μακεδονίας, ἔχον 350 κατ. Χριστιανούς. [N.Ε.]

Μπέτζι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἡραίας τῆς Γορτυνίας, ἔχον 155 κατ. [M.Σ.]

Μπέχρου. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Πηνειῶν τῆς Ἠλείας, μετὰ 114 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Τροπαίων τῆς Γορτυνίας, ἔχον 121 κ.

Μπεχτιλέρ. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀγχεστοῦ τῆς Λαρίσης, ἔχον 236 κατ. [M.Σ.]

Μπήγγ. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐν Μυσία, κειμένη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμόν, γνωστὴ εἰς τοὺς Βυζαντινούς ὑπὸ τὸ ὄνομα Πηγάς. Κάτ. 5000, ὧν 2 χιλ. Ἕλληνες κυρξόφωνοι. Ἐπίνειον ταύτης εἶνε ἡ ἐν τῇ Προποντιδί εὐλήμενος καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων Καρὰ-Μπιγὰ καλυμμένη, ὑπὸ δὲ τῶν ἐλλή-

νων Καραμπογᾶς (τὲ πάλαι Πριάσιον) εἰς ἀπόστασιν 3 ὥρων ἀπὸ Μ. πρὸς Β, εἰς ἣν διὰ τοῦ ποτ. Γρανικοῦ κατάγουσι τὴν ἐπὶ τὴν Ἰδης (Καζ-δὰγ) ὕλοισυμμένην ναυπηγῆσιμον ξυλείαν ἢ Μ. εἶνε ἔδρα διοικήσεως ὑπαγομένης εἰς τὴν ἐπαρχίαν Δαρδανελίων.

Μπηγένη. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐλατείας τῆς Λοκρίδος, κείμενον ὥρ. 1.15' Ν τοῦ Δραχμανίου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Παρέρι, μετὰ 388 κατ.

Μπ γουλάκι. Χωρίον τοῦ δήμου Πατρέων, ἔχον 122 κατ. [M.Σ.]

Μπικοθίτσα. Χωρίον τοῦ δήμ. Ἀργιθίας τῆς Καρδίτης, ἀπέχον 3 ὥρ. πρὸς Β ἀπὸ Κορυμποριανᾶ, μετὰ 594 κατοίκων.

Μικολομήτη. Χωρίον τοῦ δήμου Δελόπων τῆς Εὐρυτανίας, μετὰ 100 κ. [M.Σ.]

Μπέλεστα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, 9 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας καὶ 8 ἀπὸ Κορυτσᾶς, ἔχον 200 οἰκογεν. Τευκαλθανῶν τὰς πλείστας. Εἶνε ἔδρα μουδίου ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ μουτεσαρφυλικοῦ Κορυτσᾶς. [N.Σ.]

Μπίν-μπέρ-διρέν. Βλ. Κωνσταντινούπολις, τ. Δ' σ. 922 β.

Μπίρ. Χωρίον τοῦ δήμου Σπαλάθρων τοῦ Βώλου, ἔχον 159 κατ. [M.Σ.]

Μπίρμπε. Βλ. Ἀδυδες.

Μπιρμπύλστα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον κατ. 110 μὲν Χριστιαν., 480 δὲ Ὁθωμαν. [N.Σ.]

Μπισμπάρδι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀριος τῶν Καλαμών, ἔχον 149 κατ. [M.Σ.]

Μπιστάντα. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Ἐλευθεροπόλεως τῆς Μακεδονίας, μετὰ 2180 κατ., ὧν 730 μὲν Ἕλληνες, 1450 δὲ Ὁθωμανοί. [N.Σ.]

Μπιστιντσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 1 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον 400 κατ. Χριστιαν. καὶ ἐκκλησίαν. [N.Σ.]

Μπισχίνε. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀρήνης τῆς Ὀλυμπίας, κείμενον 45' ΝΔ τῆς πρωτευούσης Τζορβατζή, μετὰ 627 κατ.

Μπίτους. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον 570 κατ. Χριστιαν. [N.Σ.]

Μπιτσιλέρ. Χωρ. τοῦ δήμου Εὐδιόριου τῆς ἐπαρχ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἔχον 153 κατ. [M.Σ.]

Μπλάζουμ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 6 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας καὶ 7 1/2 ἀπὸ Σαμαρίνης, ἔχον 150 οἰκογεν. χριστιαν. καὶ ὀθωμαν., ἐκκλησίαν καὶ τέμενος. [N.Σ.]

Μπλασίδον. Χωρ. τοῦ δήμ. Νευροπόλεως τῆς Καρδίτης, κείμενον πρὸς Ν τοῦ Μισενικόλα ἀφ' οὗ ἀπέχει ὥρ. 1 μετὰ 678 κατ.

Μπλεμενιάνου. Χωρ. τοῦ δήμου Κυ-
παρισσίας τῆς Τριφυλίας, ἔχων 99 κατ.

Μπογασκόν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας,
10 1/2 ὥρ. ἀπὸ Γρεβενῶν καὶ 4 ὥρ. ἀπὸ Χρυ-
πίστης. Ἔχει 500 οἰκογενεῖας χριστιαν.
καὶ 3 ἐκκλησίας. [Ν.Σ.]

Μπογatzikόν. Κώμη τῆς Μακεδονίας
κειμένη 1/2 ὥραν τῶν ὁχθῶν τοῦ Ἀλιάκμο-
νος ποταμοῦ, πρὸς Β τῶν Γρεβενῶν εἰς ἀ-
πόστασιν 10 ὥρων καὶ ἀπὸ Λειψίστης πρὸς
Β 2 1/2 ὥρων. Οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι αὐτῆς
ἀνέρχονται εἰς 3000. Παράγει οἶνον καὶ
ἐλάχιστους δημητριακοὺς καρπούς.

Μπογδανάτκx. Χωρ. τοῦ δήμου
Γαϊτανῶν τῶν Παζῶν, ἔχων 164 κατ. [Μ.Σ.]

Μπογιαμπάδ. Πόλις τοῦ σαντζακίου
Σινώπης τοῦ βιλαετίου Κασταμονῆς (Ἀσιατ.
Τουρκίας). Κεῖται Ν τῆς Σινώπης καὶ Α τῆς
Κασταμονῆς, ἔχει δὲ 4000 κατ. καὶ κατὰ
Σεπτέμβριον ἐμπορικὴν πανήγυριν. [Μ.Χ.]

Μπογ:ατζή-κιοῦ (Βαφεσχωρίον). Χω-
ρίον τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ τῆς Θρακικῆς ὁ-
χθῆς, κατοικούμενον ὅλον ὑπὸ Χριστιανῶν οἰ-
τινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλλοτε ἦσαν βα-
φεῖς. Περιέχει 250 οἰκίας. Κεῖται μετὰ τὴν
Ἑμιργιάν καὶ Στένην.

Μπογραδέτκx. Χωρ. Μακεδονίας κεί-
μενον ἐπὶ τῆς ΝΔ ὁχθῆς τῆς λίμνης Ἀχρί-
δος καὶ ἔχων 850 περίπου κατ., ὧν 250 μου-
σουλμάνοι. ΝΔ περιβάλλεται ὑπὸ τῶν ὄρει-
νῶν διακλαδῶσεων τοῦ ὄρους Λιδανίσκου.
Εἶνε πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος (Καζᾶ)
τοῦ Σταρέβου ἔχοντος πληθ. 23700, ὧν
13700 Τουρκαλβάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστ.

Μποζχέττε ἢ Μ π ο ζ α ἰ τ ι κ α. Χω-
ρίον τοῦ δήμου Πατρέων, κείμενον 1 ὥραν
ΒΑ τῶν Πατρῶν κατὰ τοὺς Β πρότοδας 3
συνεχῶν λόφων τοῦ Παναχαϊκοῦ, 4 1/2 ὥραν
ἀπὸ τῆς παραλίας. Κατοίκους ἔχει 410. τὰ
πέριξ εἶναι κατάφυτα ὑπὸ σταφιδαμπελώνων.
Παρ' αὐτῇ γίνεται στάσις τοῦ σιδηροδρόμου
εἰς τὸ 227 χιλίόμε.

Μποζιγκράδι. Χωρίον τῆς Μακεδο-
νίας, 7 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας, ἐπὶ ὄρειοπέδιου,
παρ' ὃ διέρχεται εἰς τῶν πηγροποτάμων τοῦ
Δεβόλ. Ἔχει 750 κατ. τουρκαλβανούς καὶ
τέμενος. [Ν.Σ.]

Μποζικᾶ. Χωρίον τοῦ δήμου Νεμέας
τῆς Κορινθίας, κείμενον ὥρ. 1 1/2 πρὸς Δ τοῦ
Ἀγίου Γεωργίου κατὰ τὰς ΝΑ ὑπώρειας τοῦ
ὄρους τῆς Βέσιζας. Κάτ. 344.

Μποζικήρ. Κωμόπολις τοῦ βιλαετίου
Ἰκονίου τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, κειμένη 68
χμ. ΝΑ τοῦ Ἰκονίου. Ἔχει 2600 κατ.
σχεδὸν ἅπαντας Μωαμεθανούς. [Μ.Χ.]

Μποζμέσσα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας,
2 1/2 ὥρ. ἀπὸ Γουμέντισσας, παρὰ τὴν δε-

ξιὰν ὁχθὴν τοῦ Ἀξιῦ (Βαρδάρ), ἐν διέρχε-
ταί ἐνταῦθα ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης σιδηροδρό-
μος. Ἔχει 90 οἰκογ. χριστιαν. καὶ 30 ὅθωμ.

Μπολάτι. Χωρίον τοῦ δήμ. Κορινθίων,
ἔχων 215 κατ. [Μ.Σ.]

Μπολέτα. Χωρίον τοῦ δήμου Τριπέ-
λεως, κείμενον πρὸς τὸ ΝΑ τῆς Ἱριπδέλεως
εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας, ἔχων 236 κατοίκους.

Μπολοῦ ἢ Μ π ὅ λ ο υ. Βλ. Β:ὀύνιον.

Μπόμπιστα. Χωρίον τῆς Μακεδο-
νίας, 4 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας καὶ ἔχων 550
κατ. χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπόμποδετς. Χωρίον τοῦ διαμερί-
σματος Κριτσόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχων 592
κατοίκους. [Ν.Σ.]

Μπομπούσντε. Χωρίον τῆς Μακεδο-
νίας, 2 1/2 ὥρας ἀπὸ Λειψίστης καὶ 4 ἀπὸ
Καστορίας, ἔχων 300 κατ. ὅθωμ. καὶ παρά-
γον ὠρεῖα καπνά. [Ν.Σ.]

Μπονέκοδον. Χωρίον τοῦ δήμ. Ἰσο-
μένης (Βάλτου), κείμενον 5 ὥρ. πρὸς τὸ ΝΑ
τῆς Δουνίστης, μετὰ 538 κατοίκων.

Μποντζά. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀε-
τοῦ τῆς Τριφυλίας, κείμενον 1/2 ὥρ. ΝΑ
ἀπὸ Ἀετοῦ μετὰ 315 κατοίκων ἐπὶ τῶν Β
ὑπωρειῶν τοῦ ὄρους Σέχι. — 2) Χωρίον τοῦ
δήμ. Ὀρχομενοῦ τῆς Μαντινείας, ὥρ. 1.15'
ΒΔ τοῦ Λεβιδίου, ἐντὸς στενῆς κοιλάδος,
ἔχων 656 κατ.

Μποντιά. Δύο χωρία τοῦ δήμου Λα-
παθῶν τῶν Καλαβρύτων, ὧν τὸ μὲν Μέγα
Μ. ἔχει 176, τὸ δὲ Μικρὸν Μ. 95 κατ. [Μ.Σ.]

Μπόδουνον. Χωρίον τῆς Μακεδονίας,
οὐ μακρὰν ἐμῶνόμεν ποταμοῦ, 1 ὥραν ἀπὸ
Ῥέσνας καὶ 5 ἀπὸ Ἀγρίδος. Ἔχει 686
κατ. Χριστιαν ὅς. [Ν.Σ.]

Μποράντζx. Κοινὴ ὀνομασία τοῦ βο-
ραγίνου τοῦ φαρμακευτικοῦ (*Borrago offi-
nalis* L.), φυτοῦ λα, αληροῦ κοινοῦ ἐν Ἑλ-
λάδι καὶ προτύπου τῆς οἰκογενείας τῶν βο-
ραγιωδῶν ἢ Τρχυφύλλων. [Θ.Χ.]

Μποροβέκος. Χωρίον τοῦ δήμου Κα-
στανέας τῆς Καλαμπάκας, μετὰ 421 κα-
τοίκων, ἀπέχον ἀπὸ Καττανίας ὥρ. 2 1/2.

Μπόροι. Χωρίον τοῦ δήμου Βουπρα-
σίων τῆς Ἡλείας, ἔχων 124 κατ. [Μ.Σ.]

Μπορόσνιτa. Χωρίον τοῦ διαμερί-
σματος Φλωρίνης τῆς Μακεδονίας, ἔχων 365
κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπόρσx. Χωρίον τοῦ διαμερίσματος
Ἀνασελίτης τῆς Μακεδονίας, ἔχων 350
κατ. χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μποσδιβίστx. Χωρίον τῆς Μακεδο-
νίας ἐν τῷ διαμερίσματι Καστορίας, ἔχων
400 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Μπόσκλαδον Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰτά-

μου της Καρδίτσας, ἔχον 222 κατ. [Μ.Σ.]

Μπόσουνα. Χωρίον τοῦ δήμου Τριπόλεως της Μαντινείας, 1 ὥραν πρὸς Δ της Τριπόλεως, ἔχον 330 κατοίκους.

Μποστιντζιλέ. Χωρίον της ἐπαρχ. Ἐλευθεροπόλεως της Μακεδονίας, ἔχον 1250 κατ. Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Μποτασαίοι. Οἰκιστὲς τῶν Σπετσῶν, καταγομένη δ' ἐκ Κρανιδίου, ἥτις διέπρεψεν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τε της ἀνδρείας καὶ της μεγαλοθυρίας της, θυσιάσασα τὴν σημαντικὴν περιουσίαν της ὑπὲρ της ἀπελευθερώσεως της Ἑλλάδος. Ἀρχηγὸς τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ ναυτιλιακοῦ οἴκου τῶν Μ. ἐγένετο ὁ Νικόλαος, ὅστις νυμφευθεὶς τὴν Σωστάναν Καρὰ τῇ 1765 ἔσχε τέκνα τὸν Γκίκαν, τὴν Ἑλένην τὴν ὑστερον σύζυγον τοῦ διαπρέψαντος ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος Ἀναστασίου Κυριακοῦ (πατὴρ τοῦ καθηγητοῦ Διομήδους Κ.), τὸν Δημήτριον μετονομασθέντα εἴτα Ἀναγνώστην, ἀποθανόντα δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος, καὶ τὸν Νικόλαον. Ἀπέθανε δὲ ὁ Νικόλαος τῇ 1812. Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεχιζόντες τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς των, ὡς ἰδιοκτῆται πλοίων καὶ ἐπιχειρηματῆς θαρραλέοι ἐσημμάτισαν σημαντικὴν περιουσίαν. Ὅτε δὲ ἐξεργράγη ὁ ἀγὼν, ὁμοθυμῶν παντὶ τρόπῳ ἦλθον εἰς ἀρωγὴν της πατρίδος. Ὁ Γκίκας (γενν. 1767), κηρυχθεὶς της ἐπαναστάσεως ἐν Σπέτσαις τῇ 2 ἢ 3 Ἀπριλίου 1821, μετέβη εἰς Κρανίδιον καὶ διέδωκε τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἐκεῖ· εἴτα δὲ ἐν Ἀργεὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα μετὰ της Μπουμπουλίνας πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν κατοίκων καὶ διωργάνωσιν τὴν πολιαρχίαν τοῦ Ναυπλίου. Ὑστερον ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Σπετσιωτῶν μέλος της Πελοποννησιακῆς βουλῆς καὶ της ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικοσυλεύσεως, ἀποθανόντος δὲ τῇ 1824 τοῦ ἀδελφοῦ του Παναγιώτου προσεκληθὴς εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ὡς ἀντιπροέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος. Ἀπέθανε δὲ ἐν Ναυπλίῳ κατὰ τὸ θῆρος τοῦ 1831 πένθης, ἐλάχιστα καταλιπὼν εἰς τὴν οἰκογενεὶάν του. Ὁ δὲ Παναγιώτης, νωώτερος ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γενν. περὶ τὸ 1784, ἐστάλη τῇ 1821 μετὰ τοῦ Γεωργίου Πάνου καὶ Ἀναστασίου Ἀνδρούτσου εἰς Ὑδραν πρὸς ἐπίτευξιν της συμπράξεως αὐτῆς ἐν τῇ κοινῇ ἀγῶνι καὶ ἐπέτυχε πληρέστατα· τῇ δὲ 12 Ἰουλ. διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ὑψηλάντη ἐπισήμως ἑφορος της νήσου Σπετσῶν. Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ εἰς δεινὴν θέσιν περιελθόντος Μεσολογγίου ἐπέμφθη ἐκεῖ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1823 ὡς ναύαρχος Σπετσιωτικοῦ στόλου καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ Βύρωνος καὶ Α. Μαυροκορδάτου ἔμεινεν αὐτόθι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1824, ὅτε μετεκλήθη ὡς μέλος τοῦ νέου Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, οὕτως εἴτα ἐγένετο καὶ ἀντιπρόεδρος. Ἀλλ' ἐκρα-

γέντος τυφοειδοῦς πυρετοῦ ἐν τῇ ἔδρᾳ της Κυβερνήσεως Ναυπλίου ὁ Παναγιώτης, μὴ θελήσας νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν θέσιν του ἀφηρπάσθη ὑπὸ της νόσου τῇ 29 Ὀκτ. 1824. Ὁ θάνατος ἐτέρησε τὴν πατρίδα πολυτιμοτάτου πολίτου καὶ δὴ ἐν χριστιανότητι περιστάσει.

Ὁ Γκίκας Μ. εἶχε δύο υἱούς, τὸν Νικόλαον καὶ τὸν Θεόδωρον. Τούτων ὁ Νικόλαος ἐστάλη μετὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ κεφαλῆς στόλου Σπετσιωτικοῦ εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἴτα δὲ ἐνετάλη τὴν διὰ της θαλάσσης πολιαρχίαν τῶν φρουρίων Νεοκαστροῦ καὶ Μονεμβασίας καὶ μετὰ τοῦ συναρχηγοῦ του Καλανδρούτσου ἐπέτυχε τὴν παράδοσιν τῶν σπουδαίων τούτων φρουρίων. Ποικιλοτρόπως δὲ εἴτα μετασχὼν τῶν ἀγῶνων ἐστάλη ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ λόρδου Κόχραν ὡς εἰς τῶν διαπρέψαντων ναυμάχων μετὰ τοῦ Κανάρη, ἵνα συγχαρῇ αὐτόν, ὡς καὶ πρὸς συνεννόησιν μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων διετέλεσε σύμβουλος της Ἐπικρατείας, ἐπὶ τινι καιρῷ καὶ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἀπέθανε δὲ 1842 ἐν Ἀθήναις. Τοῦ Νικολάου ὁ ἀδελφὸς Θεόδωρος ἐπίτης διέπρεψεν ἐν τῷ ἀγῶνι. Κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ἐξέπλευσε μετὰ 8 πλοίων πρὸς ἀποκλεισμὸν τοῦ Ναυπλίου. Ὑστερον δὲ συμμετέσχε του στόλου ὅστις ἐστάλη εἰς προὔπληκτον τοῦ τουρκικοῦ τοῦ ἐκπλεούσαντος ἐξ Ἑλλησπόντος καὶ διέπρεψε τὰ μέγιστα. Ἐνηκολούθησε δὲ λαμβάνων μέρος ὡς ἀξιωματικὸς της Σπετσιωτικῆς δυνάμεως εἰς τὰς ναυμαχίας. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἀγῶνος ἐπεδόθη πάλιν εἰς τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον, ἀπέθανε δ' ἡδὴ τῇ 1836 ἐν Σπέτσαις. Μετὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἀδελφῶν τούτων ἀρχηγὸς της οἰκογενείας Μ. ἔμεινεν ὁ Νικόλαος, υἱὸς τοῦ Δημ. καὶ Ὑστερον Ἀναγνώστου Μ., ὅστις ὑπῆρέτησε κατὰ τὸν ἀγῶνα εὐδοκίμως ἐν τῇ ναυαρχίᾳ τοῦ ἐξαδέλφου του Νικολάου. Ἐπιδοθεὶς μετὰ τὴν εἰρηνοποίησιν εἰς τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον ὑπέστη ἐντελὴ καταστροφὴν της ἡδὴ διὰ τοῦ ἀγῶνος σπουδαίως μειωθεῖσης περιουσίας του, ἀποσυρθεὶς δὲ εἰς τὰς Σπέτσας ἐξελέγη 1853 βουλευτὴς αὐτῶν καὶ ἀνεδείχθη εἴτα ἀντιπρόεδρος της βουλῆς. Ὑστερον δὲ ἐγένετο ταμίας της Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 1867 ἐν ἡλικίᾳ 61 ἐτῶν. [Α.Ν.Γ.]

Μποτίνου. Δύο χωρία τοῦ δήμου Μακρυεῖας τοῦ Μεσολογγίου, κείμενα παρὰ τὴν ὄχθην της Τριχωνίδος λίμνης καὶ ἀπέχοντα 1 ὥρ. Α της Γαβαλοῦς. Κάτοικοι τοῦ Ἀνω Μποτίνου 355, τοῦ δὲ Κάτω 333.

Μπότζικα. Χωρ. τοῦ δήμου Νεμέας της Κορινθίας, ἔχον 211 κατ. [Μ.Σ.]

Μποτούν. Χωρ τοῦ διαμερίσματος Ἀ-

χρίδες τῆς Μακεδονίας, ἔχον 346 κατ. Χριστ.

Μποτσαραζοί. Ἐπίσημος σουλιωτικῆ οἰκγένεια εἰς τοὺς σουλιωτικὺς ἀγῶνας καὶ τὸν καθόλου ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος μεγάλως διαπρέψασα. Κατὰ τὴν Περραιβὴν κατάγονται ἐκ τοῦ χωρίου Δράγανης, μικρὸν ἀπέχοντος τῆς Παραμυθίας. Ἀπετέλουν δὲ μίαν τῶν μεγάλων φυλῶν (φάρων) τοῦ Σουλίου, ἥς μάλιστα ὁ ἀρχηγὸς ὑπεγράφετο πρῶτος εἰς τὰ ἐπίσημα τοῦ κοινοῦ ἔγγραφα. Πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ διαπρέψας ἀναφέρεται ἰσχυρῶς τοῦ 11^{ου} αἰῶνος ὁ Γεώργιος Μποτσαρῆς, ὅστις ἐμείνεν ἐν Σουλίῳ ἀρχηγὸς καὶ πολέμαρχος ὅτε βολιώς προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων ἀπῆλθον πρὸς αὐτὸν ὡς σύμμαχοι οἱ ἄλλοι Σουλιώται ὑπὸ τὴν Ἀ. Τζαβέλλαν· τούτους αἰχμαλωτίσας ὁ Ἀλῆς ἐπεχείρησε τὴν καταστροφὴν τῶν Σουλιωτῶν, ἀλλ' οὕτως ὑπὸ τὴν Μ. καὶ τοὺς ἄλλους τῶν φάρων ἀρχηγούς γενναίως πολέμησαντες κατετρόπωσαν τὴν ἐχθρὴν (1792)· καίτοι δὲ οὐδεὶς ἐθεωρεῖτο ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῶν Σουλιωτῶν, πάντες ἐμολογοῦσιν ὅτι εἰς τὴν σύναξιν καὶ γενναίότητα τοῦ Γ. Μ. ὀφείλονται αἱ νίκαι ἐκεῖναι. Βραδύτερον περιέπεσεν ὁ Μ. εἰς τὸ λάθος νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Ἀλῆ καὶ νὰ βιάσῃ τοὺς συμπατριώτας του νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ ὁμήρους ὡς ἐγγύησιν τῆς τηρήσεως τῶν γενομένων συνθηκῶν, ἀποφεύγοντες οὕτω νέας καὶ ἐπικινδύνους συμπλοκάς· ἀλλ' ἰδὼν τοὺς ὁμήρους φυλακισθέντας καὶ ἀργὰ ἐννοήσας τὴν ἀπάτην του ἀπέθανεν (περὶ τοῦ 1793) ἐκ τῆς λύπης καταβληθεὶς ἢ κατὰ τινος καὶ αὐτοκτονήσας διὰ δηλητηρίου ἐν Τζουμέρκαις, ὅπου διαταγῇ τοῦ Ἀλῆ εἶχον ἐκτοπισθῇ, αὐτὲς τε καὶ ἡ οἰκογένειά του μετ' ἄλλων 50 οἰκογενειῶν λακιωτῶν. Ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Σουλίου κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἀλῆ κατὰ τῶν ἐν Βρεστανίτσα ἀποκατασταθέντων Σουλιωτῶν ἐπίθεσιν (1804), διεκρίθη ὁ Κίττος Μ. ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν ὁδηγῶν τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν καὶ μετ' ἀπαράδειγματίστου ὁρμῆς καὶ γενναιότητος προσέβλεψεν καὶ διασχύισεν τοὺς ἐχθροὺς· κατὰ τὴν ἐξοδὸν ταύτην τραυματισθεὶς ἡχμαλωτίσθη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ὁ Νώτης Μ. Ὁ Κίττος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἐπτάνησον, ὅπου κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπικυριαρχίαν εἰσῆλθεν εἰς τὸ σύνταγμα τῶν Ἀλβανῶν, ἐν ᾧ προήχθη μέχρι ταγματάρχου· βραδύτερον δ' ἐξελθὼν πάλιν εἰς τὴν Στερεὰν μετὰ Σουλιωτῶν καὶ ἄλλων Ἑλλήνων (1805) ἀνηγορεύθη ἀρχηγὸς τῶν ἀρματωλῶν καὶ ἐκήρυξεν ἐπανάστασιν καθ' ἣν ἠττήθησαν ἐπανεληλυμμένοι οἱ ἐχθροὶ ἀποσυρθεῖς δὲ τὸν χειμῶνα πάλιν εἰς Κέρκυραν προσῆλθε κατόπιν ἐκ φιλοστοργίας πρὸς τὸν

κρατοῦντα τὰς θυγατέρας του τύραννον, ὅστις τότε μὲν μεγάλως περιποιήθη καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν καπατανειάν τῆς Ἀρτῆς· μετ' οὐ πολὺ ὁμοῦς διέταξε τὴν δολοφονίαν του (1813). Ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ Κίττου Νώτης Μ. αἰχμαλωτισθεὶς, ὡς εἴρηται, ἐνεκλείσθη εἰς τὸ φρούριον τῆς Κλεισούρας, ὅθεν δραπέτεύσας ἔφυγεν εἰς χάριτος παρὰ τοῦ τυράννου καὶ ἐτιμήθη μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ, ἐλπίζοντας διὰ τοῦ δόλου νὰ προσελκύσῃ καὶ καταστρέψῃ πάντας τοὺς ἐν Κερκύρᾳ Σουλιώτας· τέλος διαφυγὼν ἀπῆλθεν εἰς Κέρκυραν, ἐπέβη, ὅτε ὁ Ἀλῆς ἐπολεμεῖτο ὑπὸ τῶν σουλτανικῶν στρατευμάτων, ἐπὶ κεφαλῇς πολλῶν Σουλιωτῶν ἀπῆλθεν εἰς Πρέβεζαν καὶ συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Βελῆ Πασσᾶ. Μετὰ τοῦ Νώτη συνηνώθησαν τότε καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Κίττου, ὁ ἐνδοξότατος τῶν Μ. Μάρκος Μ. καὶ ὁ Κώστας Μ. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, γενν. 1790 καὶ παρακολουθήσας πάντοτε τὴν κατιέρα του μέχρι τοῦ θανάτου τούτου καὶ διατελέσας ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐν Κερκύρᾳ ὑπαξιωματικὸς τοῦ μνημονευθέντος συντάγματος τῶν Ἀλβανῶν, εὐρίσκειτο τότε ἐν Ἰωαννίνοις, ὁ δὲ δεύτερος διέτελει ἐπίσης ἐνταῦθα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὡς ὁμηρος παρὰ τῷ Ἀλῆ. Οὕτως οἱ Μ. ἐπολεμουν κατ' ἀρχὰς κατὰ τοῦ Ἀλῆ, βοηθοῦντες τὰ σουλτανικά στρατεύματα ἐπὶ τῇ ἐλπίδι· νὰ ἀνακτήσωνται οὕτω τὴν πατρίδα των· ὅτε ὁμοῦς ῥητῶς καὶ περιφρονητικῶς ἠρνήθη τοῦτο ὁ σουλτανικὸς ἀντιπρόσωπος, προτεινάντος τοῦ Ἀλῆ συμμαχίαν ἐδέχθησαν οἱ Σουλιώται διὰ τοῦ Μάρκου Μ. συνομολογήσαντες αὐτὴν καὶ ὁμήρους ἀνταλλάξαντες (ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Κώστας Μ.), καὶ ἐκηρύχθησαν κατὰ τοῦ σουλτάνου, ἀρχηγὸν ἀνώτατον ἀναδείξαντες τὸν Νώτην Μ. Οὕτω τὴν 6 Ὀκτωβρίου 1820 τριακόςιοι Σουλιώται διχυρῶνθησαν ἐξ Ἰωαννίνων εἰς τὴν πατρίδα των ἵνα τὴν ἐπαναστατήσωσι κατὰ τῆς ὁδοῦ τυραννίας, ἀμέσως δὲ κατέλαβον διὰ δόλου τὸ φρούριον τῶν Βαριάδων, ἐν ᾧ ὠχυρώθησαν. Γνωστοῦ δὲ γενομένου ὅτι ἐπέμποντο τροφαὶ ἐξ Ἀρτῆς εἰς τοὺς περὶ τὰ Ἰωάννινα Τούρκους, ὁ Μάρκος Μ. μετὰ διακοσίων Σουλιωτῶν ἱππέων προσέβαλλε εἰς Κομφάδας τὴν συνοδείαν, φονεύει πλείστους τῶν τούρκων ἱππέων καὶ τὰ κομιζόμενα πέμπει εἰς Σούλι, καὶ σπεύσας ἀμέσως εἰς Πέντε Πηγάδια καταλαμβάνει τὴν θέσιν ταύτην· τότε τουρκικὸς στρατὸς ἐκ 5000 ἐκλεκτῶν Ἀλβανῶν ἐστάλη κατὰ τοῦ Μάρκου, ὅστις ἔκερδισε κατ' αὐτῶν λαμπροτάτην μάχην καθ' ἣν ἔπεσαν μὲν 280 Τούρκοι, κατὰ Πουκεβίλ, καὶ 10 μόνον Ἕλληνες, συνέλεξαν δὲ οἱ νικηταὶ πλείστα ὄπλα καὶ ἄλλα λάφυρα. Ἐκείθεν ὁ Μάρκος παραλαβὼν καὶ ἄλλους 200 ἐκ Βαριάδων προσέβαλλε καὶ κυριεύει τὸ φρούριον Ῥιγάδας· τότε δὲ ἠναγκάσθη

καὶ ὁ Ἄλῃς νὰ παραδώσῃ αὐτοῖς τὰ φρούρια τοῦ καθαυτὸ Σουλίου. Νέους μετ' ὀλίγον θριαμβοὺς ἔσχεν ὁ Μάρκος κατὰ τὴν Τούρκων εἰς Βαριάδας, Δραμασοὺς, Κασμηράν, Ῥαφίσταν, Πλάκαν, Κομιτσάδες κλ. Ἐν τούτοις ἡ ἐπανάστασις εἶχε κηρυχθῇ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι, ὅπου προσῆλθεν εἰς Κόρινθον ὁ Μάρκος, ἵνα ζητήσῃ ἐνίστασιν τοῦ ἐν Ἡπείρῳ πολέμου διὰ κοινῶν ἐνεργειῶν, αἵτινες ὅμως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἦσαν ἀδύνατοι· μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Σουλίου ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὁ Μάρκος μετ' ἄλλων τινῶν ἵνα ζητήσωσι σύμπραξιν ὑπὲρ τῶν Σουλιωτῶν, ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἐποίων εὐρίσκειτο πάντοτε ὁ Νώτης Μ. Συνηγόμενος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν μετέσχεν ὁ Μάρκος τῆς ἐν Πέτα μάχης καὶ ἐπολέμησε γενναῖοτατα, ἡναγκάσθη ὅμως τέλος μετὰ τῶν ἄλλων νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Λαγκαδία. Μετ' ὀλίγον δὲ παραθεσθέντος τοῦ Σουλίου διὰ τῆς συνθήκης τῆς 28 Ἰουλίου 1822, καὶ ὁ Νώτης μετὰ τῶν ἄλλων Σουλιωτῶν ἐφθασαν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου ὑπὸ τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνη (Ὀκτωβρ. 1822) ὁ Μ. ἔλαβε σπουδαιότατον μέρος μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀρχηγῶν τῆς ὑπερασπίσεως. Ἀφοῦ δὲ ἐπροσκύνησεν ὁ Βαρνακιώτης διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ στρατηγὸς εἰς τὴν Δυτ. Ἑλλάδα ὁ Μάρκος Μ., ὅστις ὅμως δυσареσθηθεὶς διότι καὶ πρὸς ἄλλους συγχρόνους ἐστάλησαν διπλώματα στρατηγίας ἔσπισε τὸ διπλωμὰ του εἰπὼν ὅτι ὅστις εἶνε ἱκανὸς λαμβάνει τοιοῦτο ἔμπροσθεν τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ ἐξεστράτευσεν ὁ μὲν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς ὑπὸ τὴν πασᾶν Μουσταφᾶν τῆς Σκιδρίας στρατιᾶς, ἀποτελειομένη ἐκ 5.000 ἀνδρῶν ἔφθασε μετ' ὀλίγον εἰς Καρπενήσιον, αὐτὸς δὲ ἀπῆλθεν κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ Μάρκος Μ. ἄγων 350 Σουλιωτῶν καὶ οἱ ἄλλοι ἐπικρατήτορες· πρῶτος ὁ Μ. ἐπετέθη τὴν νύκτα τῆς 7 Αὐγ. 1823 καὶ πολλοὺς φονεύσας τῶν ἀνετολμῶν ἐχθρῶν ἐφθασεν εἰς χωράφιον τοιχόκλειστον ἐν ᾧ εἶχον ἐγκλεισθῇ πολλοὶ τῶν ἐχθρῶν· ὁ Μάρκος ὕψωσε τὴν κεφαλὴν ἵνα ἴδῃ τὰ ἐν τῷ χωρατίῳ, ἀλλὰ πυροβοληθεὶς ἀμέσως ἔπεσε νεκρὸς. Ὁ νεκρὸς τοῦ ἥρωος ἐκηδεύθη λαμπρῶς ἐν Μεσολογγίῳ, ὁ δὲ θάνατός του ἐθρηγνήθη ὡς μεγίστη ἐθνικὴ ἀπώλεια. Οἱ ὑπ' αὐτὸν Σουλιωταὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὸν ἀδελφόν του Κώσταν. Ὁ Μάρκος νυμφευθεὶς τῷ 1810 ἔσχεν υἱὸν τὸν Δημήτριον Μ., ἀξιωματικὸν τοῦ ἑλλην. στρατοῦ καὶ ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τῷ 1859 καὶ τῷ 1866—67 χρηματίσαντα, ἀποθανόντα δὲ 5 Αὐγ. 1871 ἐν Ἀθήναις, ἔτι δὲ δύο θυγατέρας (τὴν Βασιλικὴν Σισίην καὶ εἴτα Ἀντωνιοπούλου καὶ τὴν Ἀκατερίνην ἢ Ῥόζαν Καρατζᾶ). — Ὁ δὲ Νώτης Μ., ἐπὶ κεφαλῇς τῶν καταλι-

πόντων, ὡς εἴρηται τὴν πατρίδα Σουλιωτῶν, ἀφίκετο εἰς Μεσολόγγιον· ἐντεῦθεν κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Κιουταχῆ ἐξεστράτευσεν πρὸς φρούρησιν τοῦ Καρδασαρά, τῆς Βονιτῆς καὶ τῶν στενῶν τοῦ Μακρονόρους· ἀλλὰ μὴ δυνάμεν ν' ἀνθέξῃ ἀπεσῆρθη εἰς Αἰτωλικόν, κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ ὁποίου ἦτο φρούραρχος· πεσόντος δὲ τούτου ἀπῆλθεν εἰς Μεσολόγγιον, κατὰ τὴν ἐνδοξον ἐξόδον τοῦ ὁποίου ἦτο ἐπὶ κεφαλῇς μιᾶς τῶν τριῶν φαλλαγῶν. Βραδύτερον ἐκστράτευσας εἰς τὴν Ἀνατ. Ἑλλάδα ἐπληρώθη ἐν Διστόμῳ γενναῖοτατα ἀγωνισθεὶς καὶ τὸ τραῦμα, ὡς φαίνεται, χρονίαν, ἐκράτησεν ἐκτοτε αὐτὸν μακρὰν τῶν μαχῶν τοῦ Ἀγῶνος. Ὁ Καπεδίστριας ἐτίμησε προσηκόντως τὸν Νώτην Μ., ἐπὶ Ὄθωνος δὲ προήχθη ὁ ἀνὴρ εἰς ὑποστράτηγον. Ἀπέθανε δὲ πλήρης ἡμερῶν ἐν Ναυπάκτῳ 1841. — Ὁ δὲ Κώστας Μ., διαδεχθεὶς, ὡς εἴρηται, τὸν ἀδελφόν του Μάρκον ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τῶν ἐν Ἑλλάδι Σουλιωτῶν, ἡγωνίσθη ἐπίσης γενναίως προσβαλὼν τοὺς ἐχθροὺς ἐν Πάτραις (12 Ἰουλ. 1824), εἰς Κρεμμίδι κλ. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, ἐκτὸς αὐτοῦ μένων, διωρίσθη ἀρχιστράτηγος τῆς Δυτ. Ἑλλάδος· μετὰ δὲ τὴν ἐξέδον ἐξεστράτευσεν εἰς Ἀττικὴν, μετέσχε δὲ ἐνταῦθα πολλῶν μαχῶν, οἷον τῆς προσβολῆς τῶν ἐχθρῶν κατὰ τὴν ἐν Μουνιγίᾳ καὶ Φαλήρῳ ἀπέδασιν (καθ' ἣν ἔπεσεν ἐνδῶξος ὁ ἐξάδελφος τοῦ Κώστα Ἀθανάσιος Τόσιας Μ.) κλ., κατόπιν δὲ παρηκολούθησε τὸν ἀρχιστράτηγον Τσώρτς, ὅν μετέσχε πασῶν τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι μαχῶν. Ἐπὶ Ὄθωνος ὁ Κώστας ἀνεγνωρίσθη συνταγματάρχης καὶ προήχθη κατόπιν εἰς ὑποστράτηγον τῆς Φελαγγῆς τῷ 1844 διωρίσθη καὶ Γερουσιαστὴς, ἀπέθ. δὲ ἐν Ἀθήναις 1 Νοεμβρ. 1853.

Μπότσι. Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Τετραφυλίας τῆς Ἀρτης, 3 ὥρ. ΝΔ τῆς Βρεστενίτης, μετὰ 459 κατοίκων. Ἐνταῦθα ὑπάρχει μονὴ τῆς Θεοτόκου ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα.

Μπουδγα. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀνδανίας τῆς Μεσσηνίας, 45' ΝΔ τοῦ Διαβολιταίου, μετὰ 443 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ὠρωπίων τῆς Ἀττικῆς, ἔχον 127 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Ὑσιῶν τοῦ Ἀργους, ἔχον 101 κατ. — 4) Χωρ. τοῦ δήμου Θεσσαρίας τῆς ἑπαρ. Τζουμέρκων, ἔχον 142 κατ. [Μ.Σ.]

Μπουγγαρίνι. Βλ. Ἰατρινιώδη.

Μπουγγάτι. 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀλῆας τοῦ Ἀργους, ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν βουνῶν, 20' πρὸς Δ τοῦ Τάτσι. Κατοικοὶ 758 ἀλβανόφωνοι. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἡραίας τῆς Γορτυνίας, μετὰ 329 κατ. [Μ.Σ.]

Μπουγγούκ-Τζιτζιλέρ. Τσιτλίκιον τῆς Μακεδονίας, 5 ὥρ. ἀπὸ Σερβίας

καὶ 1 1/2 ἀπὸ Κεζάνης, ἔχον 80 εἰκοχ. ὀθωμαν. Παρ' αὐτὸ καίται καὶ τὸ Κουτσουκ-Τ., ἀσήμενον τσιφλίκιον. [Ν.Σ.]

Μπουγγουόκ-Χαλίτσι Χωρ. τοῦ δήμου Κραννῶνος τῆς Λαρίσης, ἔχον 184 κατ.

Μπουζι. Χωρ. τοῦ δήμ. Στυμπαλίας (Κοριθίας), 1 ὥρ. ΒΑ τοῦ Μπάσι ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κατωτερειῶν τῆς Κυλλήνης. Κάτοιχοι 343.

Μπουκοβίνα. Χωρ. τοῦ δήμου Πηνειῶν τῆς Ἡλείας, μετὰ 119 κατ. [Μ.Σ.]

Μπουκόβον. Χωρίον τῆς Μακεδονίας κείμενον ἐπὶ τῶν ΒΑ κλιτύων κλάδου τινὸς τοῦ ὅρους Βαρνοῦντος καὶ ἔχον 1980 κατοίκους. Εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρ. ἐπὶ τῶν Β κλιτύων τοῦ ἀνωτέρω κλάδου τοῦ Βαρνοῦντος, καίται ἡ μονὴ τοῦ Μ. Ἀπέχει ἀπὸ Βιτωλίων 3/4 τῆς ὥρ. καὶ ἀπὸ Φλωρίνης 6.

Μπουκουδάλας (Ἰωάννης). Περίφημος ἀρματωλός, υἱὸς τοῦ Δήμου Μ., καταγόμενος δ' ἐκ Σακαρετσίου τοῦ Βάλτου. Ὑπάρχεις πρωτοπαλλήκαρον τοῦ Σταθαῖ εἰλαβε καὶ παρ' αὐτοῦ τὸ ἀρματωλικὸν τῶν Ἀγράφων. Τῷ 1767 ἐπὶ κεφαλῇ 300 ἀνδρῶν κατετρόπως τὸν Μούρτον Χούσον, πάππον τοῦ Ἀλῆ-πασσά, ἐν τῇ ἐν Κερασσίδι μάχῃ, τῇ βοήθειά τοῦ Σταθαῖ καὶ ἀλλων ἀρματωλῶν. Ὑστερον ἐνίκησε καὶ εἰς Χοτένια καὶ μετέσχε καὶ τῆς τῷ 1769 ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀρλώφ. Τὰ μάλα διαπρέψας ἐν τοῖς κατὰ τῆς ξενοκρατίας ἀγῶσιν εἰσῆλθε προεβητικῶς ἤδη εἰς ῥωσικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς προσκύνησιν. [Α. Α.]

Μπουκούρον. Χωρ. τοῦ δήμ. Δύμης τῶν Πατρῶν μετὰ 178 κατοίκων, 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Κάτω Ἀχαΐας.

Μπουκούρα. Χωρ. τοῦ δήμ. Κεθωνίων (Τρικυαλίων), 1 1/2 ὥρ. ΒΔ τῆς Βετοίσσης παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἀχελώου, μετὰ 262 κατ.

Μπουλαριός. Δύο χωρία τοῦ δήμου Μέσσης τῆς Οἰτύλου, ὧν τὸ μὲν Ἀνω Μ. ἔχει 482, τὸ δὲ Κάτω Μ. 174 κατ. [Μ.Σ.]

Μπουλή. Χωρ. τοῦ δήμ. Φύλλου (Καρδίσης), 1 1/2 ὥρ. ΝΔ τοῦ Κοτσερῆ μετὰ 288 κατ.

Μπουλτσι. Χωρ. τοῦ ἐν Ἡπείρῳ Ζαγορίου κείμενον εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ εἰς τὸ Ζαγόριον ἐστραμμένου Μισσιλ. Κάτ. 450.

Μπούμπα. Χωρ. τοῦ δήμου Φαρῶν (Πατρῶν), ἔχον 105 κατ. [Μ.Σ.]

Μπούμπουκα. Χωρ. τοῦ δήμου Λαπαθῶν τῶν Καλαβρύτων, ἔχον 198 κατ.

Μπουμπουλένζ (Λατκαρίνα, θυγάτηρ Σταυριανοῦ Πινότση, ἀποθανόντος ἐν Κων/πόλει). Ἡρώς τοῦ Ἀγῶντος, ἐν πρώτῳ γάμῳ συζυγθεῖσα τὸν Δημήτριον Γιάννουζαν

πλειάρχον Σπεσιώτην. Πνιγένας τούτου ἐν τῇ θαλάσῃ, ἡ ὥραία χήρα ἐνδίδουσα εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν συγγενῶν τῆς συνῆψε δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ ἀνδρείου ἐπίσης Σπεσιώτου πλειάρχου Δημητρίου Μπούμπουλη, ὅστις ὁμῶς καὶ αὐτὴς μετὰ τινα εἴη ἐφρονεῦθη ἐν νικηφόρῳ συμπλοκῇ μετ' Ἀλγερίνων πειρατῶν (1811). Ὅτε ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ Μπούμπουλη ἠθέλησε νὰ κατὰσχῃ τὴν σημαντικὴν του περιουσίαν, διότι οὗτος εἶχε ποιικιλοτρόπως ὑπηρετήσῃ τοὺς Ῥώσους ἐν τῷ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμῳ, ἡ Μπ. προσωπικῶς μετέβη εἰς Κων/πολιν, ὅπου ὁ Ῥώσος πρεσβευτὴς Στρογανώρ, ἀναγνωρίσας τὰ ἐγγράφα ἅπερ εἶχε δώσῃ τῷ Μπούμπουλη ὁ Ῥώσος ναύαρχος Σινιάρ, ἔλαβε τὴν Μπ. ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ ἀνέκοψεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς καταδιώξεις αὐτῆς ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας. Ἡ Μπ. κατὰ δευτέραν διαμονὴν τῆς ἐν Κων/πόλει ἐμυῖθη τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἡτοίμασε δὲ ἐπιστρέψασα εἰς Σπέτσας τὰ πάντα ἵνα λάβῃ ἐνεργότατον μέρος εἰς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα πρὸ πάντων ἐναυπήγησε μέγα διὰ τοὺς τότε καιροὺς πλοῖον, τὴν φρεγάταν «Ἀγαμέμνονα» ὡς καὶ ἄλλα 3 μικρότερα. Ἐκραγίστης δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ἐπιβάτα καὶ αὐτὴ τοῦ πλοίου τῆς, ἐνῷ τὰ ἄλλα διώκουν δύο υἱοὶ καὶ ὁ γαμβρὸς τῆς, εἰσέπλευσεν εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον ἀποβάτῃ δ' εἰς Μύλους εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς τὸ Ἄργος. Ἐκτοτε οὐ μόνον κατηνάλωσεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς, διατηροῦσα τὰ πλοῖα καὶ τοὺς κατὰ ξηρὰν ὁπαδοὺς αὐτῆς τε καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰωάννου Δ. Γιάννουζα καὶ χορηγοῦσα ἐν ἀνάγκαις καὶ τροφῇ καὶ πολεμικάς ἐξ ἰδίων, ἀλλὰ ὡς ἐν Ἀργεὶ οὕτω καὶ κατόπιν διὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς παραδείγματος ἀνερέριζε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν Ἑλλήνων, εἴτε διατρέχουσα μετὰ τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη, τοῦ Πηλοπούκα καὶ ἐπλαρχηγῶν τὴν Πελοπόννησον (εἰς τὸν Πάγον Κολοκοτρώνη ἐδωκεν ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα τῆς Ἑλένην, ἥτις κατόπιν συνεζεύχθη τὸν Θεοδ. Γρίβαν), εἴτε λαμβάνουσα μέρος εἰς τὰς θαλασσιεῖς ἐπιχειρήσεις τῶν Ἑλλήνων. Οὕτω παρεμύθη ἐν τῇ πλειορρίκῃ τοῦ Ναυπλίου, ἥτις μετὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτῆς ἐξηκολούθησε θαρραλεώτερον, ἐν τῇ τῆς Νομβεμβασίας, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀλώσει τῆς Τριπόλεως, καθ' ἣν συγγραφεῖς τινες ἀποδίδουσιν αὐτῇ τὴν διάσωσιν τοῦ χαρμελίου (ἄλλοι δὲ πάλιν ὡς ὁ Χάος, ἀλλὰ βεβίως ψευδῶς, διηγοῦνται ὅτι ἐξεμεταλλεύθη τὴν ἀλωσιν πρὸς πλουτισμόν), καὶ ἡγωνίσθη ἡρωϊκώτατα εἰς πλείστας μάχας καὶ συμπλοκάς. Λέγεται δὲ ὅτι κατὰ Μάιον 1825 ἐδολοφονήθη ἐν Σπέτταις. [Μ.Γ.]

Μπουμπούσι. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Ἀνασελίτης τῆς Μακεδονίας, ἔχον 300 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπούρα. Χωρ. τοῦ δήμ. Φαλαίσιας (Μεγαλοπόλεως), ὥρ. 1 1/2 ΝΑ τοῦ Λεονταρίου. Κάτ. 294.

Μπουραζάν. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀρμενίου τῆς Λαρίσης, ἔχον 134 κατ. [Μ.Σ.]

Μπουρδάνου. Χωρ. τοῦ δήμ. Πηνειῶν τῆς Ἡλείας, μετὰ 297 κατοίκων, 2 ὥρ. Α τοῦ Δελήμπαλι.

Μπουρλέσα. Χωρ. τοῦ δήμου Μακρυναΐας (Μεσολογγίου), 1 ὥρ. Α τῆς Γαβαλοῦς μετὰ 450 κατ.

Μπούτια. Δύο χωρία τοῦ δήμου Προσμηναίων τοῦ Ἀργους, ὧν τὰ μὲν Ἀνω Μ. ἔχουσι 172, τὰ δὲ Κάτω Μ. 130 κατ. [Μ.Σ.]

Μπούτοσα. Χωρ. τοῦ διαμερ. Κριτσέβου τῆς Μακεδονίας, μετὰ 530 κατ. Χριστιαν.

Μπούτσιν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 6 1/2 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων καὶ 2 ἀπὸ Κρουτσέβου, ἔχον 600 κατ. Χριστιαν. καὶ ἐκκλησίαν. [Ν.Σ.]

Μπούφι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 2 ὥρ. ἀπὸ Φλωρίνης, ἔχον 250 οἰκογεν. Χριστιαν.

Μπούφος. Βλ. Ὠτίτης.

Μπουχιώτι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡλίδος παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ π., 2 ὥρας ΒΑ τῆς Ἀμαλιάδος καὶ ἐγγὺς τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἡλίδος, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 415 κ. ἀσχολουμένους εἰς καλλιέργειαν σταφίδων, ἀμπέλων, ἐλαιῶν καὶ σιτηρῶν. [Γ.Πδ.]

Μπουχλάρ. Χωρ. τοῦ δήμ. Κραννῶνος τῆς Λαρίσης, ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Τσορμακλή. Κάτ. 348.

Μπουχουνέτσα. Χωρ. τοῦ δήμ. Τρικκαίων 1 ὥρ. Α τῶν Τρικκάλων, μετὰ 628 κατ.

Μπράδος. Λέξις Ἰταλικῇ (bravo) ἐν κοινῇ γρήσει πρὸς δήλωσιν τῶν εἰς τινα προσκολλημένων, ὅπως παρέχουσιν αὐτῇ βοήθειαν κατὰ τῶν κακοποιῶν καὶ συνηθέστερον ὅπως ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως αὐτοῦ ἐπιτίθενται καὶ κακοποιῶσιν ἄλλους· οἱ τὸ ἐντιμον τοῦτο ἔργον ἀσκούντες ἐπὶ τοσοῦτον ἐπληθύνθησαν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὴν Ἰσπανικὴν ἀντίστασιν ὥστε ἐδέχθη καὶ κυβερνητικὰ νὰ ληθῶσι κατ' αὐτῶν μέτρα.

Μπρακουμάδε. Χωρ. τοῦ δήμ. Φαρῶν (Πατρῶν), ὥρ. 1.15' Δ τῆς Χαλανδρίτσας, μετὰ 285 κατ.

Μπράμαχα. Χωρ. τοῦ δήμ. Λεβαδείας ὥρ. 1.15' Β τῆς πρωτεύουστος. Κάτ. 234.

Μπρατίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἡραίας τῆς Γορτυνίας, ἔχον 105 κατ. [Μ.Σ.]

Μπρατλή. Χωρίον τῆς ἐπαρ. Σαρ-

Σαμπάν τῆς Μακεδονίας, ἔχον 400 κατ. Ὁθωμανός. [Ν.Σ.]

Μπράτσο. Βλ. Ἀρσίν.

Μπραχίμη. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀθηναίων· Ν τῆς πόλεως καὶ Α τοῦ Παλ. Φαλήρου, ἔχον 276 κατ. [Μ.Σ.]

Μπρεζάνι. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας, μετὰ 470 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπρέζδαν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερ. Κριτσέβου, μετὰ 608 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπρέζοδα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον 709 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπέρμακα. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Κριτσέβου τῆς Μακεδονίας, ἔχον κατ. 419 μὲν Χριστιαν., 43 δὲ Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Μπρένοδζ. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας μετὰ 420 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπρέσακον. Χωρ. τοῦ δήμ. Ὠλενείας τοῦ Μεσολογγίου, ἔχον 180 κατ. [Μ.Σ.]

Μπρέσανιτσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 3/4 ὥρ. ἀπὸ Φλωρίνης, ἔχον 80 οἰκογεν. Χριστιαν. καὶ ἐκκλησίαν. [Μ.Σ.]

Μπρεστινίκα. Χωρ. τοῦ δήμ. Σπαλάθρων τῆς ἐπαρ. Βώλου, κείμενον 1 ὥρ. ΒΑ τῆς Ἀργαλαστῆς ἐπὶ τῶν Α κλιτύων τοῦ Πηλίου, μετὰ 407 κατοίκων.

Μπρήντα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀβίας τῆς ἐπαρχ. Οἰτύλου, 1 ὥρ. ΒΑ τοῦ Κάμου ἐπὶ τῶν κατωτέρων ὕψους τοῦ Ταυγέτου, μετὰ 255 κατ.

Μριτζμπάρδε. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλιβεράς τῆς Ὀλυμπίας, ἔχον 138 κατ.

Μπρόσκαλθον. Χωρίον τοῦ δήμου Παμφίας τῆς Τριγωνίας, ἔχον 401 κατ.

Μπρότ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῷ διαμερίσματι Βιτωλίων, ἔχον 575 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπροῦμζ. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ἐν Ἡλείᾳ, 1 ὥρ. ΒΔ τοῦ Κρεκουκίου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Κυθρηρίου (βλ. λ.)· ἐπέγει τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Ἡρακλείας. ἔχει δημ. σχολεῖον καὶ 450 κατ. καλλιτεργούντας σταφίδας, ἀμπέλους, ἐλαίας καὶ σιτηρά.

Μπρουμάζε. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλιβεράς τῆς Ὀλυμπίας, 2 ὥρ. ΒΔ τῆς Ζάχας, μετὰ 499 κατ.

Μπροῦσνικ. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, μετὰ 815 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μπροούφλιανη. Χωρ. τοῦ δήμ. Σπερ-

χειάδες τῆς Φθιώτιδος, 1^{1/2} ὥρ. ΝΑ τοῦ Ἀγῶ, μετὰ 529 κατοίκων.

Μράμορις. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ διαμερίσματι Ἀχρίδος, ἔχον 576 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Μύαγρος (Βοτ.) ἡ Χαμαΐλινον, *Camelina Crantz.* ἡ *Myagrurn L.* Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Σταυρανθῶν. Δύο εἶδη αὐτοῦ ἴτοι Μ. ὁ σπαρτὲς (*C. sativa Crantz.*) καὶ Μ. ὁ δονδωτὲς (*C. dentata Pers.*) καλλιεργεῦνται· ἐνιαχοῦ διὰ τὸ ἐκ τῶν σπερμάτων εξαγομένον ἔλαιον, ὅπερ ἴτοι ἄλλοτε φαρμακευτικόν (*Dotteröl γερμ., ἡ Oleum Sesami vulgaris.*) Ἀλλοτε ἐκαλλιεργοῦντο συχνότερα. Ὁ Μ. μνημονεύεται καὶ ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου. [Θ.Χ.]

Μυάκανθος. Ὀνομασία φυτοῦ ἀκανθώδους κατὰ τὸν Θεόφραστον, δῆλα δὴ τοῦ Ἀσπαράγου τοῦ ἀφύλλου τοῦ ἀγρίου ἐν Ἑλλάδι (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Μυατροφία προΐουσα. Παράδοξος νόσος καθ' ἣν οἱ μύες τοῦ ἀνθρώπου ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἀπορροῦσι καὶ παραλύονται. Προσβάλλει ἰδίως ἐνγλίτους μεταξὺ 20 καὶ 40 ἐτῶν, καὶ πρὸ πάντων ἀνδρας, ἀρχεται δὲ συνήθως ἡ ἀτροφία ἀπὸ τῶν μυῶν τῆς ἄκρας χειρὸς καὶ βαθυρῶν ἐπεκτείνεται κατὰ συνέχειαν εἰς τοὺς μύς τοῦ πήχους τοῦ βραχίονος, τοῦ ὤμου, τοῦ θώρακος, τῆς κοιλίας, τῶν κάτω ἀκρων. Ἡ νόσος ἀρχομένη συνήθως ἐξ ἀφρομῆς ὑπερμέτρου καταπονήσεως ἢ ψύξεως, διαρκεῖ προχωροῦσα ἐπὶ 10 καὶ πλείονα ἔτη· εἶνε δὲ ἀνίατος, καίτοι ὤφελον. προσκαίρως ὁ ἠλεκτρισμός, ἡ γυμναστική, αἱ μαλάξεις. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς νεκροψίας εὐρέθησαν ἡλκισκωμένα τὰ πρόσθια κέρατα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (βλ. λ.), ἀφ' ὧν ἐκπορεύονται τὰ κινητικὰ νεῦρα τῶν μυῶν τούτων, ὑποτίθεται ὅτι ἡ νόσος ἀρχὴν ἔχει τὴν κεντρικὴν ταύτην ἀλλοίωσιν, δι' ὃ καὶ καταγράφεται ἐν ταῖς νόσοις τοῦ νωτ. μυελοῦ.

Μυγαλῆ. Γένος τῶν ἔντομοφάγων θηλαστικῶν ζώων, διαδεδομένον εἰς διάφορα εἶδη καθ' ὅλην τὴν γῆν πλὴν τῆς Αὐστραλίας. Ἐγούσιν ἐπιμήκεις σῶμα καὶ κεφαλὴν, μακρὸν ῥύγχος, μικροὺς ὀφθαλμούς, ὧτα στρογγύλα μετὰ μεγάλων κογχῶν, πόδας μετὰ πέντε δακτύλων καὶ πλήκτρων, οὐρὰν μετὰ σμηρίγγων εὐμεγεθῶν· οἱ γόμφιοι δόντες συχνὰ συμπύκνυνται, ἔχουσι ὀξείας προδο-lás, οἱ δὲ τομῆς μακροὶ καὶ ὀξεῖς. Τὸ ῥύγχος κινητὸν ὄν, φέρει μακρὸν μύστακα, οἱ δὲ πόδες τεταμέναις τρίχασι, ἡ δὲ μηλωτὴ εἶνε μαλακὴ καὶ βελουδοειδής. Ὑπὸ τὴν ῥίζαν τῆς οὐρᾶς εὐρηται ἀδὴν ἐκκρίνων ὑγρὸν διαπεραστικῶς δυσώδες. Εἶναι ζῶα τρωγλοδυτικά, νυκτερία, ἀδραγγέτατα, καταβροχθίζοντα τὰ ἔντομα καὶ τοὺς σκώληκας, ἐτι δὲ καὶ μικρά πτηνὰ καὶ μύς. Εἰσὶν ἀρα ὠφέλιμα ζῶα·

βλαβερά δὲ εἶνε ἡ ὕδρουμυγα λῆ (τὸ κράνιον βλ. ἐν πίνακι Ἐντομοφάγα 5), μέγεθος ἔχουσα μικροῦ μύος, κάλλιστα κολυμβῶσα καὶ καταδυομένη καὶ εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα μεγάλας φέρουσα καταστροφάς. Ἡ κοινὴ Μ (πίν., 3) εὐρηται ἐν τοῖς δάσεσιν, ἡ δὲ Μ. τῶν Ἀλπεων μένον εἰς τὰ ὄρια τῶν ἐν ταῖς Ἀλπεσι δασοφυτεῶν, ἡ Μ. τῶν ἀγρῶν (*Crocidura leucodon*) ἐν ἀγροῖς καὶ κήποις, Μ. ἡ οἰκόβιος (*C. araneus*) ἐν κήποις καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, προσβάλλουσα τὸ κρέας, τὸ ἔλαιον, τὸ βούτυρον κλ. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ μικρότατα τῶν γνωστῶν θηλαστικῶν, ἴτοι Μ. ἡ πυγμαία (πίν., 4), ἀπὸ τοῦ ἀκρου τοῦ ῥύχους μέχρι τοῦ τῆς οὐρᾶς ἔχουσα μῆκος 3 ἐκμ. καὶ Μ. ἡ ἐλαχίστη (*Gr. etrusca*), ἔχουσα ἐν ὅλῳ μῆκος 2 ἐκμ. — Εἰς τὰς Μ. κατατάσσονται (ἀποτελοῦντα μετ' αὐτῶν τὴν οἰκογένειαν τῶν Μυγαλιδῶν) καὶ δύο εἶδη ζώων παριστῶντα μάλλον μετὰξιν μεταξὺ τῶν Μ. καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀσπαλακιδῶν. Εἶναι δὲ ταῦτα Μ. ἡ πυρηναικὴ (*Muogale pyrenaica*), μῆκος μετὰ τῆς οὐρᾶς ἔχουσα ἕως 25 ἐκμ., καὶ Μ. ἡ μωσχοφόρος, ἕως 42 ἐκμ., κοινὴ ἰδίως εἰς τὰς χώρας τοῦ Βέλγου καὶ τοῦ Τανάϊδος. Ἐχουσι 44 δδόντας, πόδας πενταδακτύλους νηκτικῶς, οὐρὰν κατὰ τὸ ἀκρὸν πλατυτέραν, ἀδέναν ὑπὸ τὴν ῥίζαν αὐτῶν, ῥύγχος ὅπως αὐτῶν μακρὸν καὶ εὐκίνητον, στεροῦνται δὲ ἐξωτερικῶν ὠτων. Ζῶσιν ἐν κοιλότητι ἄς ὀρύσσονται παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, κολυμβῶσιν ἐξαίρετα καὶ θηρεύονται διὰ τὴν μελωτήν των. [Φ.Ι.]

Μυδονία Ἀρχ. ὄνομα χώρας τῆς Μακεδονίας, ἣτις ἐξετεινετο ἀμφοτέρωθεν τοῦ Ἐγεθώρου ποτ., περὶ τὸν μυχὲν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Πρὸς Ν ἐχώριζετο ἀπὸ τῆς Χαλκιδικῆς διὰ τοῦ ὄρους Καλαῦρου. [Α.Α.]

Μύγξ-Βέλλιγχαύουζεν (*Eligius Franz Jos.* βερῶνος *Münch-Bellinghausen*). Αὐστριακὸς ποιητής, ἐκδώσας τὰ ἔργα του ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Friedrich Halm*. Ἐγενν. 1806 ἐν Κρακοβίᾳ, διετέλεσε δὲ πρῶτος βιβλιοφύλαξ τῆς ἐν Βιέννῃ Ἀδελφικῆς Βιβλιοθήκης, μέλος τῆς Ἀνω Βουλῆς καὶ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν αὐτοκρ. θεάτρων τῆς Βιέννης, ὅπου ἀπέθανε 1871. Ἐγραφε κυρίως δράματα, ὧν τινα, ὡς *Γρισέλλιδας*, Ὁ υἱὸς τῆς ἐρήμου, Ὁ μονομάχος τῆς Ραυέννης κλ. ἐγένοντο δημοφιλέστατα, πρὸς δὲ ποιήματα καὶ διηγήματα ἀξιόλογα. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ 1857-72 εἰς 12 τ.

Μύδ. Βλ. Μυτίλος.

Μυδρίαις Ἡ παρὰ φύσιν διεύρυνσις τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, προερχομένη εἴτε ἐκ παραλύσεως τοῦ σφιγκτήρος τῆς ἱρίδος μύος εἴτε ἐκ σπασμοῦ τοῦ διατροχέως αὐτῆς· ἀπαντᾷ εἰς διαφόρους νόσους νευρικές,

καθ' ὅς προσβάλλονται καὶ τὰ νευροῦντα τοὺς μῦς τοὺς νεύρα· παροδικὴ δὲ ἐπέργεται· διὰ τῆς εἰς τὸν ἐκθλαμὲν ἐγγύσεως φαρμακευτικῶν τινῶν οὐσιῶν, εἰς ἀτροφίαν, ὑσχυαμίνης, κοκαίνης κλ., ὧν τῆς πρώτης γίνεται ἰδίως χρήσις ἐσάκις πρὸς ἐξετάσιν ἢ χειρουργίας τοῦ ἐκθλαμμένου ἐπιδιώκεται· ἢ διαρκῆς τῆς κόρης εὐρυνσις. [Α.Χ.]

Μυελλήματα. Βλ. Μύες.

Μυελίτις. Νόσος τοῦ νωτιαίου μυελὸς καθ' ἣν οὗτος ἀλλοιοῦται καὶ μαλακνύεται καθ' ἐστίας καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν δορυκὴν αὐτοῦ μοῖραν. Προέρχεται ἐκ νόσων τῶν σπονδύλων, σφυιλιδῶς, λοιμωδῶν τινῶν νόσων, εἰ καὶ πρωτοπαθῶς ἐκ ψύξεως καὶ ὑγράνσεως τοῦ σώματος ἢ κατέπιν ὑπερμέτρων κόπων σωματικῶν. Καὶ ἡ μὲν ὁξεία Μ. ἐκδηλοῦται διὰ τελείας παραπληγίας τῶν κάτω ἄκρων, συνυπαρχόντων καὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς νωτιαίας μηνιγγίτιδος (βλ. λ.). ἢ δὲ χρονία παρουσιάζει ἀληγὴ κατὰ τὴν δορυκὴν, διαταραχὰς τῆς αἰσθητικότητος κατὰ τὸ δερμα, παραπληγίαν καὶ ἀναισθησίαν τῶν κάτω ἄκρων, πάρεσιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου (ὡς ἐξ ἧς ἀκράτεια οὐρῶν καὶ κοπράνων), ἀτροφίαν μυῶν κλ. Ἐπὶ Μ. τῆς τραχιλίκης μοίρας παραλύονται καὶ οἱ βραχίονες. Καὶ ἡ μὲν ὁξεία Μ. θανατοῖ ἐν ἡμέραις ἡμέραις, ἢ δὲ χρονία διαρκεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ σπανιώτατα ἰάται. Ἡ θεραπεία τῆς μὲν ὁξείας Μ. εἶναι εἰς αὐτὴν τῆς ὁξείας μηνιγγίτιδος· τῆς δὲ χρονίας τοῦτο μὲν εἶναι ἀνάλκογος τῆς αἰτίας τῆς παραγωγούσης τὴν Μ., τοῦτο δὲ ἀποτελεῖται ἐξ ἡλεκτρισμοῦ, γλιαρῶν λουτρῶν καὶ τῆς ὑδροθεραπείας κατὰ διαφόρους μεθόδους. [Π.Ι.]

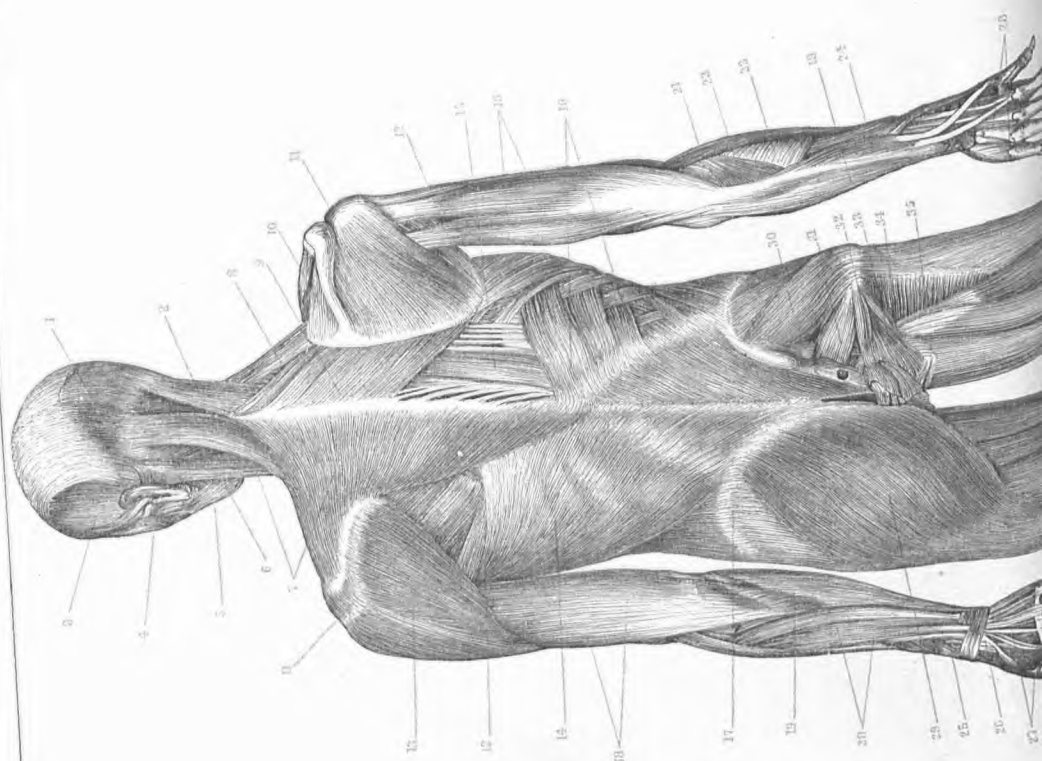
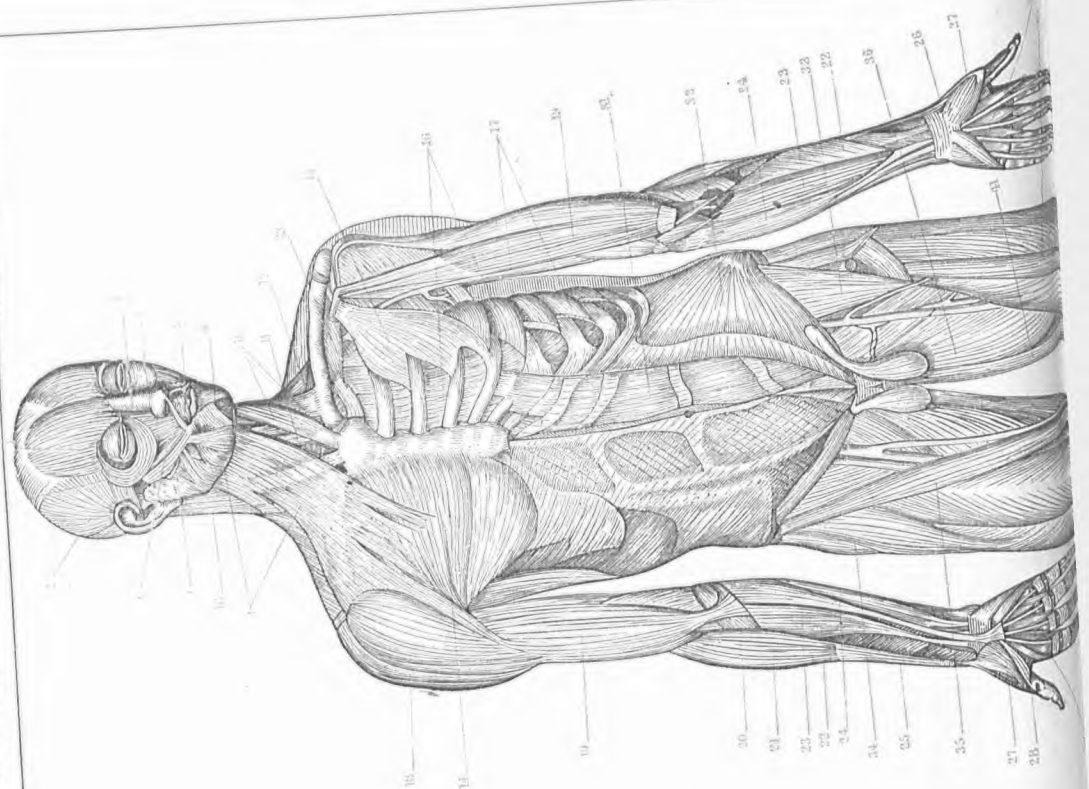
Μυελόλιθος (lithomarge). Ὀρυκτὲν ἐξ ἐνύδρου πυριτικῆ ὁ ἀργυλλίου συνισταμένου, ἀποτελοῦν δὲ μάζας ἀμόρφους ἢ ψευδοκρυστάλλους, ἀδιαφανεῖς, ἀλαμπές, λευκὴν ἢ τεφρὴν ἢ κιτρινέυον, λιπαρὴν τὴν ἀφήν καὶ εἰς τὰ χεῖλη προσκολλώμενον, σκληρότητα ἔχον 2.5-3, εὐρισκόμενον ἐν Σαξονίᾳ, χρήσιμον δὲ πρὸς κάθαρσιν καὶ στίλβωσιν μαλακῶν λίθων καὶ μεταλλικῶν σκευῶν. — Ὁ τερατολόγος εἶναι Μ. σιδηροῦχος.

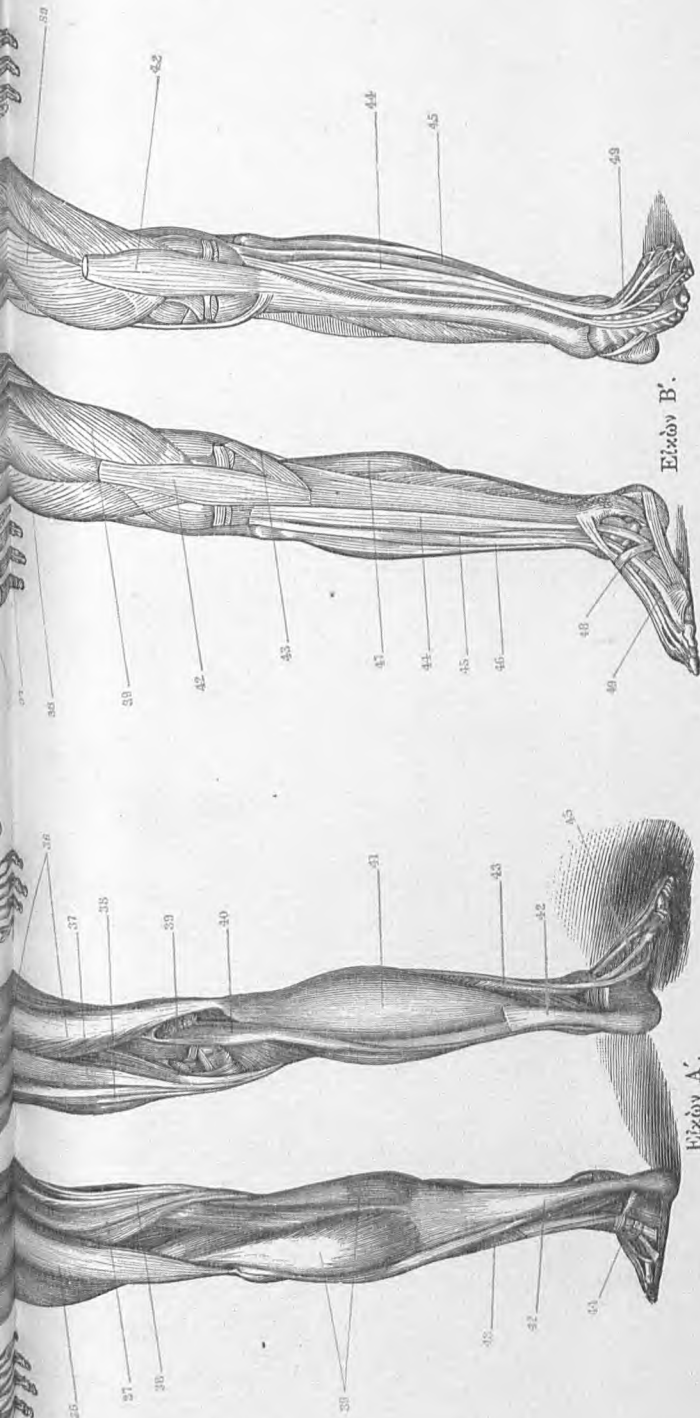
Μυελὸς νωτιαῖος, τῶν δοτῶν, προμήκης (Ἄνατ.). Βλ. Νωτιαῖος μυελός, Ὅσθα, Προμήκης.

Μύες. Οἱ μύες εἶναι ὅργανα, ἔχοντα τὴν ἰδιότητα τοῦ συστέλλεσθαι καὶ οὕτως ἐπιτελοῦντα κινήσεις· μᾶλλον ἢ ἥτις ἐκτεταμένους, ἐκουσίας ἢ ἀκουσίας. Ὑπάρχουσι δὲ δύο εἶδη Μ., οἱ τῆς ζωικῆς καὶ οἱ τῆς ὁργανικῆς ζωῆς. Καὶ οἱ μὲν τῆς ζωικῆς ζωῆς Μ., καλούμενοι ὡσαύτως καὶ Μ. τῶν προαιρετικῶν ἢ ἐκουσίῶν κινήσεων, συστέλλονται ὑπὸ τῆς βουλήσεως, οἱ δὲ τῆς ὁργανικῆς ζωῆς, καλούμενοι ὡσαύτως καὶ Μ. τῶν

ἀπραιρέτων ἢ ἀκουσίῶν κινήσεων, συστέλλονται ἀνευ τῆς βουλήσεως ἐπιτελοῦντες οὕτω λειτουργίας ὧν δὲν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος (τὸς συστολὸς τοῦ στομάχου λ. γ. κατὰ τὴν πέψιν κλ.). Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀποτελοῦνται ἐκ γραμμωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν (γραμμωτοὶ Μ.), οἱ δὲ δευτέρω ἐκ λεῖων ἢ ἀγραμμωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν (λεῖοι Μ.). Ἐξαίρεσιν πατεῖ ἡ καρδία, ἥτις συνίσταται ἐκ γραμμωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν, ἀλλ' ἥς αἱ συστολαὶ εἶναι ἀκούσιαι. — Οἱ γραμμωτοὶ ἢ τῶν προαιρετικῶν κινήσεων Μ. συνιστῶσι τὴν σάρκα τῶν ζώων, συνάπτονται στερεῶς πρὸς τὰ διάφορα ὅσθα τοῦ σκελετοῦ καὶ ἀποτελοῦσι τὰ ἐνεργητικὰ ὅργανα τῆς κινήσεως. Ἐκαστος τῶν Μ. τούτων ἀπαρτίζεται ἐξ ἰνῶν, αἵτινες ἐμφανίζουσιν ἐγκορσῖας καὶ ἐπιμήκεις ζώνας ἢ γραμμάς καὶ περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοῦ θύλακος ἐλαστικοῦ ὑμένους, τοῦ σαρκελήματος· αἱ ἴνες δ' αὐτῆς, ἀλλοτε ἀλλοτε τὸ πρῶτον, ἐνοῦνται εἰς πρωτογόνους δεσμίδας, περιβαλλομένας ὑπὸ λεπτοῦ περιβλήματος ἐκ συνδετικῆς ἰστοῦ, τοῦ ἑσῶ περιμύου ἢ περιελήματος. Αἱ πρωτογόναι δὲ δεσμίδες ἐνοῦνται εἰς δευτερογόνους καὶ οὕτω καθέξῃς μέχρις οὗ ἀποτελεσθῇ ὁλος Μ. ὅστις περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἑξωπεριμύου ἢ περιελήματος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Μ. ἀνέρχεται εἰς 500. Ἐκαστος ἀπαρτίζεται ἐκ δύο μερῶν, τοῦ μέσου ἐκ μυϊκῶν γραμμωτῶν ἰνῶν συνισταμένου σαρκοῦς μέρους, ὅπερ παχύτερον ἔν, καλεῖται γαστήρ ἢ κοιλία ἢ σῶμα, καὶ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ σώματος ἐξ ἰνῶν πυκνοῦ συνδετικῆς ἰστοῦ ἀποτελουμένων τενόντων. Οἱ Μ. κείνται ὑπὸ τὸ δερμα, ὑποδερμάτιοι Μ., ἢ ὑπὸ τὴν ἀπονεύρωσιν, ἔνθα ἀποτελοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ διάφορα στρώματα. Διακρίνονται δ' εἰς μακροὺς, βραχεῖς καὶ πλατεῖς, καὶ ἄλλοι μὲν εἶναι εὐθυποιοί, ἄλλοι δὲ καμπύποιοι. Προσφύονται δὲ οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ δέρματος (δερματικοί), οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένους (Μ. τῆς γλώσσης), οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἀπνευσώσεων, οἱ πλείστοι ὅμως ἐπὶ τοῦ σκελετοῦ διὰ τῶν τενόντων. Ἡ δύναμις τοῦ Μ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυϊκῶν ἰνῶν. Οἱ Μ. οἱ συμπτᾶντες πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν λέγονται συναγωνισταί, οἱ δ' ἐνεργούντες πρὸς ἐκτέλεσιν κινήσεων ἀντιθέτων, ἀνταγωνισταί. — Οἱ δὲ λεῖοι ἢ τῶν ἀπραιρέτων κινήσεων Μ. ἀποτελοῦσι στιβάδας μάλλον ἢ ἥτις πλατεῖας καὶ ἀπαντῶσιν ἐπὶ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, τοῦ ἀναπνευστικοῦ, τοῦ κυκλοφορικοῦ, τοῦ οὐροποιητικοῦ καὶ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος. Εἶναι δὲ κύτταρα, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐπιμηκέστατα, ἀτροκτεῖδη, ἔχοντα ἐκάτερον τὸ πέραρ δέξιν καὶ περικλείοντα ἐν τῷ παχυτέρῳ μέρει αὐτῶν πυρῆνα ἐπιμήκη. Τὰ κύτταρα ταῦτα παρακείμενα ἀλλήλοις ἀποτελοῦσι πρωτογόνους δεσμίδας

ΜΥΕΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Εἰκὼν Α'.

Εἰκὼν Α'. Ὅπισθια ὄψις. Κατὰ τὸ δεξιὸν ἥμισυ τοῦ σώματος ἀφιερέθησαν ἐν μέρει οἱ ἐπιπόλῃς μῦες.

1. Ίναιος μῦς. 2. Σωληνοειδής. 3. Κροταφικός. 4. Σφυγκτὴρ τῶν βλεφάρων. 5. Μασσητήρ. 6. Στεροκαλειδομαστοειδής. 7. Τραπεζοειδής. 8. Ἀνακτὴρ τῆς ὤμοσπλῆτης. 9. Ρομβοειδής. 10. Ίστακάνιος. 11. Ίστακάνιος. 12. Μείων στρογγύλος. 13. Δελτοειδής. 14. Πλάτυς ραχιαίος. 15. Μήκιστος ραχιαίος. 16. Κάτω ὀπίσθιος ὀδοντοφαλος βραχίονος. 17. Ὄψις τοῦ καρπύου. 18. Τραπεζοειδής. 19. Ὄψις τοῦ καρπύου. 20. Στρογγύλος πρηνιστής. 21. Μικρὸς ὀπίσθιος. 22. Κεραιδικὸς καρπὸς τοῦ καρπύου. 23. Ἐπιπόλῃς καρπὸς τοῦ καρπύου. 24. Ἐστὶν ὁ ἀντίχειρ καὶ τὸν λίανον. 25. Μικρὸς ἀπαιγνὸς τοῦ ἀντίχειρος. 26. Πρὸς τοὺς δακτυλοειδῆς σύνδεσμος. 27. Βραχίς ἀπαιγνὸς τοῦ ἀντίχειρος. 28. Κεραιδικὸς καρπὸς τοῦ καρπύου. 29. Τένοντες τῶν ἀντιχειρῶν τῶν δακτύλων. 30. Βραχίς παλαμίας. 31. Ὄρθος καλαμίας μῦς. 32. Ἐστὶν ὁ καλὸς ὀρθὸς ῥαχιαίος. 33. Ἐστὶν ὁ καλὸς ὀρθὸς ῥαχιαίος. 34. Κάτω δίδυμος. 35. Τετρακέφαλος ῥαχιαίος. 36. Δικέφαλος ῥαχιαίος. 37. Πρηνιστής τοῦ ἀντιχειρῶν. 38. Μικρὸς ῥαχιαίος. 39. Ἡμισφαιρικός. 40. Περικαρπικός. 41. Τροχανοειδής. 42. Αὐλάκιος τένων. 43. Βραχίς περηνιαίος. 44. Δακτυλοειδῆς σύνδεσμος. 45. Τένοντες τῶν ἐκτείνοντων τοὺς δακτύλους.

Εἰκὼν Β'.

Εἰκὼν Β'. Προσθια ὄψις. Κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ ἀφιερέθησαν ἐν μέρει οἱ ἐπιπόλῃς μῦες.

1. Μαστοειδής μῦς. 2. Κροταφικός. 3. Σφυγκτὴρ τῶν βλεφάρων. 4. Ίναιος. 5. Γναθογενικός. 6. Βουρηγίτης. 7. Ζυγοκατακλινός. 8. Καθεκτὴρ τοῦ κάτω γλενοειδούς. 9. Μυοειδὲς πλάσμα. 10. Στεροκαλειδομαστοειδής. 11. Στεροκαλειδής. 12. Μέσος σκαληνὸς μῦς. 13. Ίστακάνιος. 14. Πλάτυς ραχιαίος. 15. Μήκιστος ραχιαίος. 16. Μεσοκατακλινός. 17. Πρὸς τοὺς δακτυλοειδῆς σύνδεσμος. 18. Δελτοειδής. 19. Ἀνέφαλος βραχίονος. 20. Στρογγύλος πρηνιστής. 21. Μικρὸς ὀπίσθιος. 22. Κεραιδικὸς καρπὸς τοῦ καρπύου. 23. Ἐπιπόλῃς καρπὸς τοῦ καρπύου. 24. Ἐστὶν ὁ ἀντίχειρ καὶ τὸν λίανον. 25. Μικρὸς ἀπαιγνὸς τοῦ ἀντίχειρος. 26. Πρὸς τοὺς δακτυλοειδῆς σύνδεσμος. 27. Βραχίς ἀπαιγνὸς τοῦ ἀντίχειρος. 28. Κεραιδικὸς καρπὸς τοῦ καρπύου. 29. Τένοντες τῶν ἀντιχειρῶν τῶν δακτύλων. 30. Βραχίς παλαμίας. 31. Ὄρθος καλαμίας μῦς. 32. Ἐστὶν ὁ καλὸς ὀρθὸς ῥαχιαίος. 33. Ἐστὶν ὁ καλὸς ὀρθὸς ῥαχιαίος. 34. Κάτω δίδυμος. 35. Τετρακέφαλος ῥαχιαίος. 36. Δικέφαλος ῥαχιαίος. 37. Πρηνιστής τοῦ ἀντιχειρῶν. 38. Μικρὸς ῥαχιαίος. 39. Ἡμισφαιρικός. 40. Περικαρπικός. 41. Τροχανοειδής. 42. Αὐλάκιος τένων. 43. Βραχίς περηνιαίος. 44. Δακτυλοειδῆς σύνδεσμος. 45. Τένοντες τῶν ἐκτείνοντων τοὺς δακτύλους.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Ἄρθρον Μύες.

καὶ αὐταὶ δευτερογενῶς καὶ οὕτω καθέξῃς. Νευροῦνται δὲ οὗτοι ὑπὸ τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ νεύρου, ἐνῷ οἱ τῶν προαιρετικῶν κινήσεων ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελῶ ἐκφυομένων νεύρων. [I.ΠΘ.]

Ἡ φυσιολογικὴ ἐνέργεια τῶν Μ. εἶνε ὡς εἴρηται· ἡ συστολὴ αὐτῶν, τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς βουλῆσεως, τῶν δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐρεθισμῶν ἀκουσίων, ἀσυνεδήτως ἐν τῷ ζωικῷ ὀργανισμῷ συμβαίνοντων (οὕτως ἡ παρουσία τροφῶν ἐν τῷ στομάχῳ προκαλεῖ τὰς κινήσεις αὐτοῦ πρὸς πέψιν τῶν τροφῶν). Ἀλλὰ καὶ οἱ προαιρετικοὶ Μ. συστέλλονται· καὶ δι' ἁλίων πλήν τῆς βουλῆσεως μέσων ἧτοι δι' ἐρεθισμάτων μηχανικῶν (νύξεις, πληξίς), χημικῶν ἢ φυσικῶν (ἡλεκτρισμός), τὰ ἐποῖα ἐπίσης προκαλοῦσι τὴν συστολὴν καὶ τῶν ἀπραιρέτων μυῶν. Καὶ ἐν ἀνεργησίᾳ δὲ διατελοῦντες οἱ μύες δὲν εἶναι ὅλως διόλου κεχαλασμένοι, διατηροῦντες ὡς εἴπειν μόνιμόν τινα βαθμὴν τάσεως τὸν καλούμενον μυϊκὸν τόνον, ὡς ἐκ τοῦ ἐποῖου ἀνδιατέμωμεν τὴν γαστέρα ἢ τὸν τένοντα μυός τινας, βλέπομεν τὰ δύο τμήματα ἐλκόμενα πρὸς τὰ ἄκρα καὶ ἀφιστάμενα μικρὸν ἀλλήλων χάρις εἰς τὴν ἐλαστικότητα τοῦ μυϊκοῦ ἰστού. Ἡ δύναμις Μ. τινὲς εἶνε κατ' εὐθεΐαν ἀνάλογος πρὸς τὸ πάχος αὐτοῦ ἧτοι τὸ πλῆθος τῶν μυϊκῶν αὐτοῦ ἰνῶν· ἀλλ' ἢ ἐλάττωσις αὐτῆς ἐν τῇ λεγομένῃ ἀδυναμίᾳ ἢ ἀτονίᾳ δὲν προσέρχεται τόσον ἐξ ἐλαττώσεως τῶν μυϊκῶν στοιχείων, ὅσον ἐκ τῆς ἀνικανότητος αὐτῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς λειτουργίας των. Ὁ δὲ κάματος τῶν Μ., αἰσθητὸς γινόμενος διὰ τῆς μυϊκῆς αἰσθητικότητος (βλ. λ.) εἶνε ἡ κατὰστασις εἰς ἣν ἐμπίπτουσιν οὗτοι μετὰ παρατεταμένην ἐργασίαν, κατὰστασις ἀγνώστου φύσεως, ἥτις ὅμως πιθανολογεῖται ὅτι συνίσταται εἰς τὴν ἐν τοῖς Μ. συσπῶρευσιν γαλακτικοῦ δέξους καὶ ἄλλων χημικῶν προϊόντων παραγομένων κατὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Μ. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἡ ἀνάπαυσις τῶν Μ. οὐδὲν ἄλλο ὅλ' ἧτο ἡ καὶρὸς διδόμενος εἰς τὸ αἷμα ἵνα ἀπαγάγῃ ἀπὸ τῶν Μ. τὰ χημικὰ ταῦτα τῆς λειτουργίας των προϊόντα. — Ἡ δὲ παθολογία τῶν Μ. περιλαμβάνει τοὺς σπασμούς, τὰς παραλύσεις, τοὺς βρευματισμούς, τὴν ἀτροφίαν τῶν Μ., ἥτις παρατηρεῖται εἰς πλείστας νόσους (ἰδίως τοῦ νωτιαίου μυελῶ), κατ' ἐποχὴν δὲ χαρακτηρίζει τὴν προϊούσαν μυατροφίαν· προσέτι μνημονευταί ἡ φλεγμονὴ τῶν μυῶν (μυίτις) καὶ ἡ τριχινίασις. Περὶ πασῶν τῶν νόσων τούτων βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα. Τέλος οἱ Μ. μετέχουσιν πολλῶν λοιμωδῶν νόσων ὑφιστάμενοι· λιπώδης ἢ κολλοειδὴς ἐκφύλισιν. [Α.Χ.]

Μυθιστορία ἡ μυθιστόρημα καλεῖται διήγησις μετὰ ἐπικῆς διεξοδικότητος

ΕΡΕΚΤΑΚΑΘΑΙΕΔΕΚΟΝ ΔΕΒΕΛΟΝ Ε'

ἐπεξεργασμένη, ὑπέθεσιν ἔχουσα φαντασίωδῃ μὲν (δοῦν καὶ τὸ ὄνειμα), ἐκτενῇ δὲ καὶ μάλλον ἢ ἥττον πολὺπλοκον. Τὰ ἐκτιθέμενα γεγονότα προσαρμύζονται μὲν πρὸς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὑποτιθενται συμβαίνοντα καὶ χαρακτηρίζουσιν αὐτήν, ὅπως εἰς τὸ ἔπος, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐν τούτῳ τὰ πρόσωπα παρίστανται ὑπὸ μορφᾶς ἡρώων τυπικᾶς καὶ ὑπὸ ἔποψιν μονομερῇ ἐν μεγάλῳ τινὶ συμβάντι, ἐν τῷ Μ. εἰκονίζονται ὑπὸ ποικιλωτέρας φάσεως· εἰς γεγονότα πολὺ κοινέτερα καὶ ὡς κοινοὶ ἄνθρωποι περὶ οὗς μοιραίως συνέρχονται πολὺπλοκοὶ γεγονότων συνδυασμοί· οὕτως οἱ τῆς Μ. ἥρωες ἀποβαίνουσιν πρόσωπα μάλλον ἐνδιαφέροντα πᾶσαν ἐποχὴν, ὡς τοῦτο ἰσχύει καὶ περὶ αὐτῶν τῶν γεγονότων. Διὰ τῆς πλοκῆς αὐτῆς ἡ Μ. προσεγγίζει πολὺ πρὸς τὸ δράμα, οὕτως διακρίνεται οὐ μόνον διὰ τῆς διηγηματικῆς μορφῆς τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ εὖρους τῆς ὑποθέσεως ἢ μάλλον τῶν συνεκτιθεμένων γεγονότων. Ἄτινα ἐκτείνονμενα μεγάλως ἀποτελοῦσι καθ' ἑαυτὰ ἰδίως ὑποθέσεις μετ' ἰδίας ἐκάστην πλοκῆς, ἐπισκιάζοντα οὕτω τὴν ἐνότητα τῆς ὑποθέσεως καὶ πολλοὺς ἐπίσης σχεδὸν ἐνδιαφέροντας ἥρωας δημιουργοῦντα. Ἀπὸ τοῦ διηγήματος δὲ διακρίνεται τὸ Μ. καὶ ἡ πολὺ μειζων ἐκτασις καὶ ἡ ἀσυγκρίτως πολυπλοκωτέρα διασκευὴ τούτου. Τοιαύτη οὖσα ἡ Μ. ἐγεννήθη κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλην. φιλοσοφίας διὰ τῶν λεγομένων Ἑρωτικῶν συγγραφέων (βλ. λ.), ἀνεγεννήθη δὲ κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα ὡς συνέχεια, οὕτως εἴπειν, τῶν ἱπποτικῶν ἐπῶν, ὧν ἐφύλαξε καὶ ἐπὶ τινα καιρὸν τὴν χαρακτῆρα, τὴν τάσιν πρὸς τὸ ὑπερφυσικόν, θαυμαστόν, περίεργον. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Μενδόσα κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἀνεπτύχθη ἐν Ἰσπανίᾳ ἡ Μ. τοῦ τυχεδιώκτου ἥτις περιγράφουσα τὰς παντοίας περιπετείας τοῦ ἥρωος, ἱσταται ἡδὲ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ θετικῷ βίβου· τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἔχουσι καὶ ὁ Ζίλ Βλάς τοῦ Λεζὰξ καὶ ἄλλαι πολυλαὶ Μ. τῶν τότε καὶ κατόπιν χρόνων, συγγενέσταται δ' αὐταῖς εἶναι αἱ κατὰ τὸν Ῥοβινσῶνα τοῦ Δεφῶ Μ., αἱ ἔχουσαι ὡς ὑπέθεσιν περιέργους περιηγήσεις ἢ τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν ξέναις χώραις βίον (ἐξωτικαὶ Μ.), ὧν κάλλιστοι ἀντιπρόσωποι ἐγένοντο μετὰ τὸν Δεφῶ μετὰ τῶν Γάλλων ὁ Σύζης, τῶν Ἀγγλῶν οἱ Κούπερ καὶ Μάρρυατ, τῶν Γερμανῶν ὁ Γέρστακερ κλ. Σατυρικὴν Μ. ἔγραψε πρῶτος ὁ Ῥαβδαί (Γαργαντούα καὶ Πανταγρουέλ), ὁ δὲ Κερβάντης σκεπὲν θέμενος νὰ γράψῃ σάτυραν κατὰ τῶν φανταστικῶν ἱπποτικῶν τερατουργημάτων ἐποίησεν ἐν τῷ Δὲν Κιχώτῃ πρότυπον κωμικῆς Μ. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ κυρία de Scudery ἐχρησιμοποίησε τὴν ὑψηλὴν πολιτικὴν ὡς σκηνὴν τῶν ἐρωτικῶν περιπλοκῶν· οἱ δὲ Ἀγγλοὶ κατὰ τὸν 17^{ον} ἤρχισαν πάλιν νὰ κατε-

τριζωσιν ἐν ταῖς Μ. τὸν θετικὸν βίον, ὡς ὁ Richardson, ἰδρυτὴς τῆς οἰκογενειακῆς Μ., ὁ Φίλντιγγ, ἀλλὰ καὶ οἱ Στέρν καὶ Γέλδσμυθ, ὧν τὰ ἔργα ἔχουσι καὶ πολὺ τὸ κωμικὸν ἢ μᾶλλον οὐμοριστικόν. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐν τῇ κλάδῳ τούτῃ διέπρεψαν ἐν Ἀγγλίᾳ κυρίως ὁ Δίκινς, ἐν Γερμανίᾳ δὲ ὁ Ρόυτερ. Ὁ Ρουσσὸ ἐν τῷ ἔργῳ του *La nouvelle Heloise* κατέστησε τὴν Μ. συγχρόνως στάδιον ἐκθέσεως τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων τοῦ ἀνθρώπου βίου· ἐνῷ δὲ παρ' αὐτῷ ἐπικρατεῖ ὑπὲρ τὸ θέον τὸ διδασκτικὸν στοιχείον, ὁ Γκαίτε ἐν τῇ Βέρτερ καὶ τῷ Γουλιέλμῳ Μάιστερ περιήγαγεν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην τὴν Μ. εἰς καλλιτεχνικωτάτην περιωπὴν. Ἰδρυτὴς τῆς ἱστορικῆς Μ. ἐγένετο ὁ Οὐάλτερ Σκὼτ ἐν Ἀγγλίᾳ, διέμεινε δὲ μέχρι τοῦδε καὶ ὁ μέγιστος ἀντιπρόσωπος τοῦ εἶδους τούτου καίτοι οὐκ ὀλίγοι μετ' αὐτὸν ἐπεδέθησαν εἰς αὐτό, ὡς ὁ Ἰρβίγγ ἐν Ἀμερικῇ, ὁ Μαντσόνης ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ καὶ ὁ Δ. Δουμᾶς ἐν Γαλλίᾳ, ὁ Φράϋταγ ἐν Γερμανίᾳ. Τέλος ἡ λεγομένη κοινωνικὴ Μ. ἥτις ἔχει ὡς ὑπόθεσιν τὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου προβλήματα καὶ τὴν ἀπεικόνισιν τῆς ἰδίας ἐποχῆς τοῦ συγγραφέως, ἐκκαλιεργήθη κυρίως ὑπὸ τῶν Γ. Σάνδ, Σὺν, Βαλζάκ, Ζολᾶ κ.κ. ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν Γούτσκω, Φράϋταγ, Σπίλχαγεν, "Αὐξερ κ.κ. καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπικρατεῖ ἐν τῇ μυθιστοριογραφίᾳ ἐν γένει.

Μυθογράφοι καλοῦνται οἱ περὶ τοὺς ἀρχαίους μύθους ἀσχοληθέντες ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ὧν ἄλλοι μὲν, ὡς οἱ *Λυσίμαχος*, *Διονύσιος Σκυτοβραχίων*, *Ἀσκληπιάδης* κ.κ. ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς συνέλεξαν καὶ κατέγραψαν ἐν πεζῷ λόγῳ τοὺς διαφόρους περὶ θεῶν καὶ ἡμιθέων μύθους, ἄλλοι δὲ μᾶλλον τὴν ἐρμηνείαν ἢ τὴν περισυλλογὴν τῶν τοιούτων μύθων ἐπεδίωξαν, ὡς ὁ *Κορνουῦτος* καὶ ὁ *Ἡρακλείδης* ἢ ὁρρότερον *Ἡράκλειτος* (βλ. τ. λ.). Τῶν κυρίως Μ. σπουδαιότερα ἔργα πρόκεινται ἡμῖν ἡ *Βιβλιοθήκη* τοῦ Ἀπολλοδώρου, αἱ *παρὰ Φωτίῳ* ἐν περιλήψει σωζόμεναι *Διηγῆσεις* τοῦ Κένωνος, αἱ *Ἑρωτικαὶ διηγῆσεις* τοῦ Παρθενίου, αἱ *Μεταμορφώσεις* τοῦ Ἀντων. Λιδεράλη, οἱ εἰς τὸν Ἑρατοσθένη ἀποδιδόμενοι *Καταστρεψμοί*. Ἐκδοσιν τῶν Ἑλλήνων Μ. ἐδημοσίευσεν ὁ Βέστερμανν (*Βρουμβίχη* 1843). Ὁμοίως ὑπάρχουσι καὶ συλλογαὶ τῶν Λατίνων Μ. ὑπὸ *Μεϋκκερ* (2 τ. Ἀμστελ. 1681) καὶ *Στάβερν* (2 τ. Λουβ. 1712). [X.B.]

Μυθολογία. Ἀπὸ τῆς σημασίας τῶν μύθων ὡς τῶν περὶ τῶν ἀρχαίων διηγήσεων πηγάζει ἡ ἐννοια τῆς Μ., ἐμφανιούσης τοῦτο μὲν τὸ σύνολον τῶν περὶ τῶν θεῶν καὶ ἡμιθέων παραδόσεων, τοῦτο δὲ τὴν ἐπιστήμην ἥτις ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἐρμηνείαν

τῶν μύθων ἥτοι τὴν ἀνέυρεσιν τῶν πραγματικῶν ἐν τῷ φυσικῷ ἢ ἠθικῷ κόσμῳ φαινομένων, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰκονικῶς παριστῶσιν οἱ μῦθοι. Οἱ παλαιοί, προσωποποιήσαντες τὰς φυσικὰς δυνάμεις, ὧν ἐκπληκτοὶ ἔβλεπον τὰ ἀποτελέσματα, καὶ λατρεύσαντες αὐτὰς ὡς θεούς, τινὰς μὲν ἐξ εὐγνωμοσύνης ὡς ὠφελίμους καὶ ἐνεργητικὰς, ἄλλας δὲ ἐκ φόβου ὡς ἀκαταβλήτους καὶ ὑπερτέρας πάσης ἀνθρωπίνης ἀντιστάσεως, ἐφαντάσθησαν φυσικώτατα καὶ τὰ φαινόμενα τῶν ἐπ' ἀλλήλων ἐπιδράσεων καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διαφορῶν δυνάμεων ὡς ἐκφάνσεις τῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων τῶν θεῶν, σχέσεων ἃς ἀντελαμβάνοντο μὲν ὅπωςδὴποτε ἀναλόγους ταῖς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους, ἐξέθηκον δὲ ἐν τοῖς προκειμένοις ἡμῖν μύθοις ἢ ἀνεύρεσιν τῶν πραγματικῶν τούτων γεγονότων ἅτινα εἰκονίζουσιν οἱ μῦθοι ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρμηνευτικῆς Μ., ἔργον τοσοῦτο δυσχερέστερον ὅσον ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τοῦ χρόνου ἀπωλέσθη ἡδὴ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡ πραγματικῇ, ἡ μεταφορικῇ τῶν μύθων ἐννοια, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνοθεύθησαν οὗτοι διὰ συνδυασμῶν πρὸς ξένους μύθους καὶ διὰ ποικίλων προσθηκῶν ἐτισκιαζουσῶν τὴν ἐν ἀρχῇ βεβαίως σαφεστέραν αὐτῶν ἐννοίαν.

Εἰδικώτερον περὶ τῆς ἑλληνικῆς Μ. προκειμένου, παρατηροῦμεν ὅτι τὸν μὲν πυρῆνα τῶν μύθων παρέλαβον καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκ τῆς ἀρχικῆς κοιτίδος τῶν Ἀρίων λαῶν, πρὶν ἀποσπασθῶσι τῶν συγγενῶν τῶν καὶ μεταναστέουσιν εἰς τὴν κατόπιν ὀριστικὴν ἔδραν τῶν, ἐνταῦθα δὲ μετέπλασαν ποικίλως τὰς παλαιὰς παραδόσεις τῶν, ἐκάλλυναν αὐτὰς διὰ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τῶν καὶ συνέδεσαν εἰς ἀγλὰν καὶ ἁρμονικώτατον ὁρησκειτικὸν σύστημα. Ὁ Ζεὺς εἶνε παρ' αὐτοῖς προσωποποιήσις τοῦ οὐρανοῦ, ὁ Ἀπόλλων τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ἡ Ἄρτεμις τῆς σελήνης, ἡ Δῆμητηρ τῆς γῆς, ὁ Ἑρμῆς τοῦ ἀνέμου, ὁ Ποσειδῶν τοῦ περικλύζοντος τὴν γῆν ὕδατος, ὁ Ἥφαιστος τοῦ πυρὸς καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς· οἱ δὲ ποικίλοι περὶ τῶν σχέσεων τῶν θεῶν τούτων μῦθοι παριστῶσι τὰ φυσικὰ φαινόμενα ἅτινα προκύπτουσιν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν φυσικῶν τούτων στοιχείων. Ἡ τοιαύτη ἀνθρωποποιεὶς ἀντίληψις τῶν θεῶν, συμβιούντων ἐν κοινωνίᾳ καὶ ποικίλαις πρὸς ἀλλήλους σχέσεσιν, ἐκράτύθη βαθμῶν, καὶ κατὰ μικρὸν ἐλητμονήθη μὲν καὶ παρημελήθη ἢ ὡς φυσικῶν στοιχείων ἢ δυνάμεων ὑπόστασις τῶν θεῶν, παρίσταντο δὲ ἐπὶ τέλους οὗτοι ἐν τῷ πνεύματι τοῦ λαοῦ ὡς ἀληθῆ αὐθόπαρκα ὄντα ἐν ἀληθείᾳ κοινωνίᾳ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τοῦ Διὸς ἐν Ὀλύμπῳ βιοῦντα, ἔχοντα γάμους, τεκνογονίας, λύπας, χαράς, μερίμνας, ζηλοτυπίας, ἔχθρας, φόβους, ἀντιπράξεις, συμπαιδείας καὶ πάσας, συνελόντι, σχε-

δὲν τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ τε φυσικοῦ καὶ ἡθικοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἑκάς διακρίνεται πάντοτε διὰ τῆς ἰσχύος, δι' ὑπερέτερον τινῶν ἰδιότητων ἢ δυνάμεων καὶ διὰ τῆς ἀθανασίας. Βραδύτερον βεβαίως ἢ αἱ φυσικαὶ δυνάμεις ἐπροσωποποιήθησαν καὶ αἱ ἡθικαὶ ἰδέαι καὶ προσετέθησαν οὕτως εἰς τὴν χορείαν τῶν θεῶν ἢ Θέρις, ἢ Δίκη, ἢ Νίκη, ἢ Εἰρήνη καὶ τόσαι ἀλλὰ θεότητες ἐμοταγείς, ἐνῷ ἀλλή πηγὴ πλουτισμοῦ τῆς ἑλλην. Μ. ἦσαν τούτο μὲν οἱ μῦθοι ξένων λαῶν εἰσάγοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταπλάσσοντο, ἐκαλλωπίζοντο καὶ ἐτελειοποιούντο κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἑλλ. λαοῦ, τούτο δὲ ἱστορικαὶ παραδόσεις αὐτοῦ τοῦ ἑλλ. λαοῦ, συγγωνευθεῖσαι μετὰ τῶν μυθικῶν. Ὁ ἰδεώδης κύτος κόσμος ἐγένετο ὡς εἰκὸς τὸ προσφιλὲς ἐντρύφημα τῶν ποιητῶν καὶ καλλιτεχνῶν, διὰ τῆς φαντασίας τῶν ὁπίων προσεδέθη ἀνυπέβλητων κάλλους καὶ θέλγητρον εἰς τὴν ἐν Ὀλύμπῳ κοινωνίαν, ἐπολλαπλασιάσθησαν δὲ οἱ μῦθοι καὶ ποικιλωτάτας ὑπέστησαν κατὰ καιροὺς καὶ τόπους ἀλλοιωσεις καὶ μεταβολάς. Ἀλλ' ἡ ἐλευθερία αὐτῆς τῆς φαντασίας ἥτις τοσοῦτον ἐλάμπρυνε τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπον, οὐ μόνον ἀπέκλειε πᾶσαν ἑριστικὴν τῆς Μ. διαμόρφωσιν, οὕτως εἰπεῖν πάντα καθορισμὸν ἀσλεύτων θρησκευτικῶν δογμάτων, ἀλλ' αὐτὴ καὶ πάλιν κατέρριψε τὴν ἑλλην. Μ. κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς, εἰσαγαγούσα βαθμηδὸν εἰς αὐτὴν τὸ τῆς ἡθικῆς ἐκπτώσεως πνεῦμα, ναταδιβάσασα αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἰδεώδους καὶ μετ' αὐτῆς κλονίσασα ἐκ βάθρων τὴν ἀρχαίαν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν.

Τοιαύτη οὖτα ἡ ἑλλ. Μ. ἀποτελεῖ τὸ ἐπαγωγέτατον καὶ σπουδαιότερον μέρος τῆς ὅλης μυθολογικῆς ἐπιστήμης. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν περισυλλογὴν τῶν μύθων πηγαὶ αὐτῆς εἶναι τὰ φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἐκ μὲν τῶν πρώτων, ποιητῶν καὶ συγγραφέων, μνημονευτοὶ ἰδίᾳ ὁ Ὀμηρὸς, Ἡσίοδος, οἱ λογογράφοι, οἱ μυθογράφοι (βλ. λ.), οἱ γεωγράφοι καὶ περιηγηταί, ἐκ δὲ τῶν ἔργων τῆς τέχνης σημασίαν ἔχουσιν διὰ τὴν Μ. πλὴν τῶν ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων πρὸ πάντων τὰ γραπτὰ ἀγγεῖα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἔρμηνειαν τῶν μύθων καθ' ἑκάστον τε καὶ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν διαφοροὶ ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐμφορῆθησαν θεωρίαι καὶ σχολαί, ὧν μὴ δυνάμενοι ἐνταῖθα νὰ ἐκθέσωμεν τὰς ἀρχάς, παραπέμπομεν ὡς πρὸς τοῦτο εἰς τὴν τοῦ ἡμετέρου Ν. Γ. Πολίτου Λόγον εἰσιτήριον εἰς τὸ μάθημα τῆς ἑλλ. Μ. (Ἀθ. 1882) καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Μυθολογίαν τῆς ἀρχ. Ἑλλάδος ὑπὸ Ρ. Decharme, μεταφρ. Α. Καράλη (Ἀθ. 1891). Σημειούμεν ἐν τούτοις ὅτι μέλις κατὰ τὴν λήγοντα αἰῶνα ἐτέθησαν αἱ ἐπιστημονικαὶ βάσεις τῆς ἐρμηνείας τῶν μύθων, εἰς ὃ οὐκ ἐλίγον συνετέλεσεν ἡ σύγκρισις τῶν ἑλ-

ληνικῶν μύθων μετὰ τῶν συγγενῶν ἄλλων λαῶν (συγκριτικὴ Μ.). Τὰ δὲ σπουδαιότερα τῶν εἰς τὴν Μ. ἀναγομένων νεωτέρων ἔργων εἶναι τὰ ἑξῆς. Διὰ τὴν ἐν ἔργοις τῆς τέχνης Μ. : Millin, Galerie mythol. (Παρ. 1811). Μνημεῖα τῆς ἀρχ. τέχνης ὑπὸ Ο. Müller καὶ Wieseler (Γοτting 1846 κέ.). Overbeck, Griech. Kunstmythologie (Λιψ. 1871 κέ.). Γενικά δὲ ἔργα : Creuzer Συμβολικὴ καὶ Μ. τῶν ἀρχαίων λαῶν (γ' ἐκδ. εἰς 4 τ., Δαρμστάττ 1836—43). I. H. Voss, Ἀντισυμβολικὴ (2 τ. Στουτγάρτ 1824—29). Lobeck, Ἀγλαόταμος (2 τ. Κονιξβέργη 1829). Ο. Müller, Προλεγόμενα εἰς ἐπιστήμον. Μ. (Γοττ. 1825). Buttmann, Μυθολόγος (2 τ. Βερολ. 1828). Jacobi, Μυθολογ. λεξικὸν (Λιψ. 1847). Πρέλλερ, Ἑλλην. Μ. (γ' ἐκδ. Βερολ. 1872—75). Gerhardt, τὸ ἴδ. (2 τ. Βερ. 1854—55). Welcker, τὸ ἴδ. (γ' ἐκδ. Γοττ. 1857—62). Petersen ἐν Ἑγκυκλοπαίδειᾳ τῶν Ersch καὶ Gruber (Λιψ. 1864). Roscher. Μελέται ἐκ τῆς συγκριτ. Μ. τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων (Λιψ. 1873 κέ.) καὶ κυρίως τοῦ αὐτοῦ Λεξικὸν τῆς ἑλλ. καὶ ῥωμ. Μ. (1884 κέ.). Περὶ τῆς Μ. τοῦ Ρ. Decharme βλ. ἀνωτέρω. Ἐν τῇ συγκριτικῇ Μ. μνημονευτέα κυρίως καὶ τὰ δνόματα τῶν Adalb. Kuhn καὶ Max Müller. Διὰ δὲ τὴν Μ. τῶν διαφορῶν ἐθνῶν πρὸς τὰ σχετικὰ ἀρθρα. [Σ.Τ.]

Μῦθος. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνουσα κατ' ἀρχὰς τὴν προφορικὴν λόγον καὶ ὑστερον τὴν ἐξιστόρησιν οἰουδήποτε συμβάντος, μετέπεσε τέλος ὀριστικώτερον εἰς τὴν σημασίαν τῶν πλαστῶν διηγήσεων καὶ μάλιστα τῶν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἡμίθεους ἀναφερομένων. Ἐν τῇ φιλολογικῇ γλώσσῃ σημαίνει τὴν ὑπόθεσιν, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις πρὸς σύνθεσιν δραματικοῦ τινος ἢ καὶ ἐπικοῦ ἔργου. Τέλος ἐκλήθησαν οὕτως αἱ πλαστὰ διηγήσεις αἱ περιλαμβάνουσαι ὡς δρώντα πρόσωπα τὰ ζῶα, ἅτινα παρίστανται ἐν αὐταῖς ἔχοντα διάνειαν καὶ ἐναρθρον λόγον ὡς ὁ ἄνθρωπος, σκοπεῖν δὲ ἔχουσαι νὰ παραστήσωσιν ἀληθειάν τινα κοινωνικὴν ἰδίως διὰ τοῦ τερπνοῦ καὶ χαρίεντος τούτου τρόπου τὴν τοιαύτην ἐκ παντὸς μύθου ἐξαγομένην ἀλήθειαν ἐκάλεσαν ἐπιμύθιον αὐτοῦ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ τοιούτου εἶδους τῆς φιλολογίας, ὅπερ καὶ αἶνον καὶ λόγον καὶ ἀπόλογον ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι, ἀνάγεται εἰς τὴν ἀπωτάτην ἀρχαιότητα, ὅντος ἤδη γνωστοῦ τοῖς ἀρχαίοις Ἰνδοῖς, Αἰγυπτίοις κλ. Ἀλλὰ τὴν καλλιτεχνικωτάτην διάπλασιν εὔρεν ὁ Μ. ἐν Ἑλλάδι, ἥδη μὲν παρ' Ἡσιόδῳ, Ἀρχιλόχῳ, Σιμωνίδῳ. Στησιχόρῳ κλ., κατ' ἐξοχὴν δὲ παρὰ τῷ Αἰσώπῳ, ὃ ἠκολούθησεν ὁ Βαθρίας. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ὧν ἐξοχώτερος μυθογράφος εἶνε ὁ Φαίδρος,

ἐπεκράτησεν ἐν τοῖς Μ. προφανῶς ἐκδηλούμενον τὸ διδακτικὸν στοιχεῖον, ἐπὶ ζήμια τοῦ ποιητικοῦ καὶ τῆς ἀφελείας· τὴν αὐτὴν δὲ μορφήν φέρουσι καὶ οἱ παλαιοὶ μῦθοι τῶν γερμανικῶν καὶ ῥωμανικῶν λαῶν. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους γνωστότατος μυθογράφος ἐγένετο ὁ Γάλλος Λαφονταίν, ἐπὶ δὲ καὶ πολλοὶ Γερμανοὶ ποιηταὶ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος· οὐδείς ὅμως ἤδυνήθη νὰ φθάσῃ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ χάριν τῶν ῥαχάων ἐλληνικῶν μύθων καὶ ἰδίως τῶν αἰσωπειῶν, εἴτινες μένουσι πάντοτε ἀνυτέρβλητα πρότυπα τῆς μυθογραφίας. [Μ.Γ.]

Μυῖα (Musea). Τὸ πασίγνωστον γένος ἐντόμων, ἀνήκον εἰς τὰ Δίπτερα, ὧν ἔχει τοὺς γενικοὺς χαρακτήρας (βλ. Δίπτερα)· ἰδιαιτέρως δὲ μνημονευτέα τὰ τῶν ποδῶν τῶν Μ. ἀγκίστρα, δι' ὧν κατορθοῦσιν αὐταὶ ν' ἀναρριχῶνται καὶ ἐπὶ τῶν λειοτέρων ἐπιφανειῶν. Αἱ θήλειαι ἔχουσι τὴν κοιλίαν ἐκτεινόμενην πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐν εἶδει σωληνός, ὅστις κατὰ τὴν συνουσίαν εἰσάγεται εἰς σχισμὴν τινα εἰδικὴν τοῦ σώματος τοῦ ἄρρενος. Τίττουσαι ἀπειράριθμα ὡς, ὡς πάντα τὰ δίπτερα, καταθέτουσι συνήθως αὐτὰ ἐν μέσῳ ἀκαθαροῦ, ἢ ἐπὶ τῶν ἐπιδεικτικῶν σήψεως ἐδωδιμῶν (κρέατος, τυροῦ), κατὰ τὴν σῆψιν τῶν ὁποίων ἐξέρχονται ἐκ τῶν ὠν κάμποι· αὐταὶ δὲ μεταμερφοῦνται διαδοχικῶς εἰς χρυσασαλλίδας καὶ εἰς τελείας Μ. Τῆς οἰκογενείας τῶν Μυῖων ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσι περὶ τὰ 600 εἴδη, ὧν ὅμως πολλὰ συγχέονται μετὰ τῶν εἰδῶν τοῦ κυρίως γένους Μ., δυσκόλως διακρινόμενα. Μ. ἢ κα τ ο ι κ ι δ ι ο ς εἶνε πᾶγκοινός, κατὰ τὸ θέρος ἐνοχλητικὴ διὰ τῆς κατὰ πλήθιν παρουσίας καὶ τοῦ βόμβου τῆς, ἔσόν καὶ ἀπεχθὴς διὰ τὴν ἐναλάσσουσαν πτήσιν τῆς ἀπὸ τῶν ἀκαθαρτοτάτων μερῶν εἰς τὰ ἐδωδιμα καὶ τὰ καθαρὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ρυπαίνει καὶ μολύνει ἀποθέτουσα πανταχοῦ τὰ ὡς ἢ τὰ περιττώματά της. Μ. ἢ ἐ μ ε τ ι κ ἢ (βλ. πίν. "Εντομα Α' 11) ἔχει σῶμα κυανόμελαν, ἄνωθεν τριχωτόν, τοποθετεῖ δὲ τὰ ὡς τῆς ἰδίως ἐπὶ τοῦ κρέατος, ἔπερ ἐπικινδύνως μολύνει. Μ. ἢ φ ι λ ὀ κ ρ ε ω ς ἢ ζ ω σ τ ὀ κ ο ς, μεγαλειτέρα σχετικῶς καὶ ἐπιτηχετέρα, σποδόχρους μὲ δ-φθαλμοὺς ἐρυθροὺς καὶ μελαινας κηλίδας, τίκτει ζωσας κάμπας ὅς τοποθετεῖ ἰδίως ἐπὶ τῶν δυσοσμούντων ἐκ τῆς σήψεως κρεῶν. Ὁμοιότατα πρὸς τὰς Μ. γένη εἰσὶν οἱ Τάβανοι καὶ οἱ Οἰστροὶ (βλ. λ.). Ἡ δὲ κοινὴ ἀλογόμυγα εἶνε ἡ Ἰππιδόσκος (βλ. λ. καὶ πίν. "Εντομα Δ' 14). [Φ.Ι.]

Μυῖα. Ἀστερισμὸς τοῦ Νοτίου οὐρανοῦ μεταξὺ 11 ὥρ. 10 λ. καὶ 13 ὥρ. 40 λ. ὁρθῆς ἀναβάσεως καὶ ἀπὸ 64° μέχρις 75° νοτίας ἀποκλίσεως. Περιλαμβάνει κατὰ τὸν Gould 75 ἀστέρας, ὧν ὀλίγοι μὲν τρίτου με-

γέθους, οἱ δὲ ἄλλοι μικροτέρου μέχρις ἐξδδμου μεγέθους.

Μυῖαι ἰσπανικαί. Βλ. Κανθαρίδες.

Μυῖκὰ αἰσθημᾶτα. Βλ. Μυῖκὴ σιθητικότης.

Μυῖκὴ αἰσθητικότης καλεῖται ἡ ἰδιαιτέρα αἰσθησις τῆς λειτουργίας τῶν τοῦ σώματος μυῶν, δι' ἧς δηλ. ἀντιλαμβάνομεθα τῆς ἐντάσεως καὶ τῆς ταχύτητος τῆς συστολῆς τῶν ἡμετέρων μυῶν. Διὰ τῆς ἰδίας ταύτης αἰσθητικότητος συνεθίζμεν βαθμῆδὸν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ βάρους τῶν σωμάτων καὶ τῆς στερεότητος αὐτῶν ἤτοι τῆς ἀντιστάσεως ἣν παρέχουσιν εἰς τὰς ὑφ' ἡμῶν πρὸς ἄρσιν ἢ θραύσιν αὐτῶν καταβαλλομένας μυϊκὰς προσπάθειας κλ. Ἡ αὐτὴ αἰσθησις πληροφορεῖ ἡμᾶς περὶ τῆς τάξεως, τῆς διαδοχῆς καὶ τῆς συνεργείας τῶν συστολῶν τῶν μυῶν ἡμῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν ἰασηδῆποτε κινήσεων (βαδίσματος κλ.), ἐκλειπούσης δὲ τῆς αἰσθ. ταύτης καταργεῖται καὶ ἡ μυϊκὴ συνέργεια. Ἡ αἰσθησις τῆς μυϊκῆς ἀτονίας ἢ κοπώσεως, ἣτις προτρέπει ἡμᾶς εἰς ἀσκήσιν ἢ ἀνάπαυσιν, δεφίλεται ἐπίσης εἰς τὴν Μ. αἰσθ. "Ὅτι δὲ εἶνε αὕτη ὄντως ἰδιάζουσα τις αἰσθητικότης ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι παραμένει πολλάκις ἐνθ' ἐξέλιπον ἡ αἰσθησις τῆς ἀφῆς καὶ ἡ τῆς θερμοκρασίας ἢ ἐκλείπει καὶ περ τοῦτων διατηρουμένων. [Α.Χ.]

Μυῖκὴ δύναμις. Βλ. Μύες (φυσικλ.).

Μυῖκὸς ἱστός. Βλ. Μύες.

Μυῖκὸς τόνος. Βλ. Μύες.

Μυσοθηρίδες (Muscipidae). Οἰκογένεια τῶν Ὠδίκων πτηνῶν περιλαμβανούσα μικρά, ζωρὰ πτηνὰ μετὰ ἀραιῶ, μεταξοειδοῦς πτερώματος, ῥάμφους πλατέος κατὰ τὴν βάσιν καὶ τριγωνικοῦ, περὶ γων ἀπαστρογγυλωμένων καὶ ἀπλῶν χρωματισμῶν. Τρέφονται ἐξ ἐντόμων κυρίως, ἅτινα ἐνεδρεύοντες συλλαμβάνουσι, ἐπὶ δὲ καὶ ἐκ σκωλήκων, κοχλίων καὶ κόκκων ἐν ἀνάγκῃ. Γνωστὰ εἰσὶν αὐτῶν 280 εἶδη, οἰκοῦντα μᾶλλον τὰ μεσημβρινὰ κλίματα, εἰς δὲ τὴν μέσην καὶ μέρη τινὰ τῆς Β. Εὐρώπης εἶναι ἀποδημητικά. Τὸ πρότυπον γένος Μ υ ι ο θ ἦ ρ α ς (Muscicapa) περιλαμβάνει πολλὰ εἶδη, ὧν γνωστότατον Μ. ὁ φ α ἰ ὀ ς, κοινῶς μόναχος, μέγεθος ἔχων σκουργίτου καὶ μὴ ᾄδων, ἄνω φαίχρους καὶ κάτωθεν λευκοφαίος μετὰ μελαινῶν κηλίδων. [Φ.Ι.]

Μυῖτις, ἡ φλεγμονὴ ἐνδὲς ἡ πλειόνων μυῶν. Χαρακτηρίζεται ὑπὸ πόνων τοπικῶν, οὓς ἐπιτείνουσιν αἱ κινήσεις, ἐξοιδήσεως καὶ σκληρύνσεως καὶ λειτουργικῆς ἀνικανότητος τοῦ μυός. Ἦχει βραδείαν τὴν πορείαν καὶ καταλήγει πολλάκις εἰς διαπύρσιν καὶ σχηματισμὸν ἀποστήματος. Αἷτια τῆς Μ. εἶναι συνθλίψεις καὶ ὅμοιαι τραυματικαὶ αἰτίαι ὡς

καὶ ὑπέρμετρος καταπόνσεις, συγχωτέρα δὲ μὲν εἶνε ἡ Μ. ἢ παρακολουθεῖσα ἄλλας νόσους, εἶον τὸ ἐρυσίπελας, τὸν βαρὺν ἔκτερον, τὴν πυαιμίαν, τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν, τοὺς ἐξανθηματικούς πυρετοὺς κλ. Πολλάκις ἀποτέλεσμα Μ. εἶνε σκλήρυνσις τῆς τοῦ μυὸς παραμένουσα καὶ μετὰ τὴν ἴασιν. Ἡ θραπεία εἶνε τοῦτο μὲν τοπικῶς ἀντιφλογιστική, τοῦτο δὲ γενικὴ ἀναλόγως τῆς αἰτίας τῆς Μ.

Μυκάλη. Ὅρος τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἰωνίας, δυτικῇ συνέχειᾳ τῆς Μεσσηνίδος. ἔχει ὕψος 1360 μ. καὶ ἀπέχει μόνον 7 στάδια (1900 μ.) ἀπὸ τοῦ Ποσειδίου τῆς Σάμου. Ὁ μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου αὐτῆς Τρωγιλίου (νῦν ἄγ. Νικόλαος) καὶ τῆς Σάμου πορθμός, ὡς καὶ οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους αὐτοῦ ἀπετέλεσαν τὴν σκηνὴν περιφύμου νίκης τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς Λεωτυχίδην καὶ Ξάνθιππον κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 479 π. Χ. Τὰ νῦν ἡ Μ. καλεῖται Καμήλα ἢ Σαμσοῦν-δᾶγ. [Α.Λ.]

Μυκαλησσός. Ἀρχαία πόλις τῆς Βοιωτίας, ἥς τὰ ἐρείπια εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ λεγ. Μεγάλου Βουνοῦ παρὰ τὴν ἐκ Θηβῶν εἰς Χαλκίδα ὁδόν, 1 1/4 ὥρ. ἀπὸ τοῦ Εὐρίπου. Λαβοῦσα τὸ ὄνομα κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκ τοῦ ὅτι ἐνταῦθα ἐστάθη μυκωμένη ἢ ὀδηγοῦσα τὸν Κάδμον δάμαλιν, ἐγένετο σημαντικὴ πόλις τοῦτο μὲν διὰ τὴν ἐκεῖ λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦτο δὲ ὡς κυριεύουσα τῆς σπουδαίας διόδου Ἀναφρίτου. Τῷ 413 π. Χ. ὁ Ἀθηναῖος Διτρεφῆς μετὰ Θρακῶν μισθοφόρων κατέλαβεν αἰφνιδίως τὴν πόλιν νύκτωρ· ἔκτοτε δὲ παρήκμασεν ἡ Μ. Ἡ ἀκρόπολις, κάλλιον σωζομένη τῆς κάτω πόλεως, καταλαμβάνει τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ὄρους. Ἡ ἐξ αὐτῆς θεὰ εἶνε λαμπροτάτη.

Μυκῆναι. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ἑλλάδος, παρ' Ὁμήρῳ μεταξὺ ἄλλων φέρουσα καὶ τὸ ἐπίθετον «πολύχρυσος», ἥς τὰ ἐρείπια κεῖνται ἐν Ἀργολίδι παρὰ τὸ σημ. χωρ. Χαρθάτι, ἐπὶ μιᾷς τῶν χαμηλοτέρων προβολῶν τοῦ Τρητοῦ ὄρους τοῦ φράσσοντος τὴν Ἀργολικὴν πεδιάδα πρὸς Β. Ἡ πόλις ἐκτίσθη κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Περσέως οὐ ἐγγονος ἦτο ὁ Σθένελος καὶ διτέγγονος ὁ Εὐρυσθένης (ὁ ἐπιτάξας τῷ Ἡρακλεῖ τοὺς περιφύμους ἄλλους)· θανόντος δὲ τοῦ Εὐρυσθέως κατέλαβον τὴν βασιλείαν οἱ υἱοὶ τοῦ Πέλοπος Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης, ὅς οὗς ἐφθασαν αἱ Μ. εἰς τοιαύτην ἀκμὴν ὥστε ὁ τοῦ Ἀτρεὺς υἱὸς Ἀγαμέμνων ἐγένετο ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατείᾳ. Πιθανῶς ἡ δυναστεία τῶν Πελοπιδῶν κατηργήθη διὰ τὴν κατελθόντων Ἡρακλειδῶν· ἐν ἱστορικοῖς χρόνοις αἱ Μ. εἶχον ἤδη ἐντελὴς παρακμᾶσιν καὶ τοὶ ἀναφέρονται ἐν τοῖς Μηδικοῖς στρατιωταὶ Μυκηνᾶται ὡς λαβόντες μέρος εἰς τὰς μάχας (80 ἐν Θερμοπύλαις, 200 δὲ ἐν Πλαταιαῖς).

Τῷ δὲ 468 π. Χ. καταστράφη ἡ πόλις (ὡς καὶ ἡ Τίρυνς) ὑπὸ τῶν Ἀργείων. Ἐπὶ Παυσανίου ἦτο ἔρημος, ἀναφέρει δὲ αὐτὸς τὰ κυκλώπεια τείχη αὐτῆς μετὰ τῆς πύλης τῶν λεόντων, τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἀτρεὺς, τοὺς τάφους τούτου καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Τῷ Ἑρρ. Σχλῆμαν ὀφείλεται ἡ πρώτη ἀνακάλυψις τῶν σπουδαιοτέρων μνημείων· ἡ δὲ ἐλλην. Ἀρχαιολ. Ἑταιρία κατόπιν ἠκολούθησε διὰ νέων ἐργασιῶν τὰς ἐρεῖνας ταύτας δι' ὧν προσετέθη εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς καλλιτεχνίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ἀρχαιοτάτον κεφάλαιον, συμπληρωθὲν σπουδαίως διὰ τῶν ἐν Τίρυνθι, Ὀρχομενῷ, Ρόδῳ, Τροίᾳ, Θήρᾳ, Σπάτῃ, Βαφίῳ, Ἐλευσίνι, ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν κλλ. ἀνασκαφῶν (βλ. καὶ πίν. Μυκηνῶν, Τίρυνθος καὶ Ὀρχομενοῦ ἀρχαιοτήτες). Ὁ οὗτος εὐρεθεὶς πανάρχαιος πολιτισμὸς τίθεται εἰς τὸ διάστημα μεταξὺ τῆς 12' μέχρι τῆς 14' ἐκατονταετηρίδος π. Χ. καὶ καλεῖται περιληπτικῶς Μυκηναῖος ἀπὸ τῆς πρώτης γνωστῆς γενομένης ἐστίας αὐτοῦ. — Ἡ πόλις τῶν Μ. συνέκειτο ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, ἔθρας τῶν δυναστῶν, καὶ τῆς ἐκτεταμένης κάτω πόλεως. Ἐκείνη ἔκειτο ἐπὶ κορυφῇ, πρὸς ΒΑ καὶ Ν τῆς ὁποίας ὑψοῦνται τὰ ὑψηλότερα ὄρη ἄγ. Ἡλίας καὶ Σάρα· μεταξὺ τῆς Ν πλευρᾶς αὐτῆς καὶ τῆς Σάρας ὑπάρχει βαθεῖα φάραγξ, χάθος καλουμένη, καθιστώσα αὐτὴν ὀχυρωτάτην. Περιεβάλλετο δὲ περίξ ὑπὸ ἰσχυροῦ τείχους, σωζομένου νῦν ἐν ἐρείπιοις, ἐν τῷ ὁποίῳ διακρίνονται τρεῖς διάφοροι τρόποι ἢ ρυθμοὶ τῆς κατασκευῆς. Ὁ ἀρχαιοτάτος τούτων καὶ γενικῶς ἐν αὐτῷ ἐφηρμοσμένος εἶνε ἐκεῖνος καθ' ὃν οἱ μᾶλλον ἢ ἥττον δγκυώδεις λίθοι εἶναι ὅλως ἀκανόνιστοι, πληροῦνται δὲ τὰ μεταξὺ αὐτῶν χάσματα διὰ μικροτέρων καὶ πηλοῦ, ὁ κοινῶς κυκλώπειος ἢ πελασγικός ῥυθμός. Τὸ ὕψος τοῦ τείχους ποικίλλει κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ ἐδάφους· ἀνέρχεται δὲ εἰς τινα νεώτερα μέρη εἰς 17 μ., τὸ δὲ πᾶχος εἰς 3 μέτροι· 7 μ. φαίνεται δὲ εἶς τὰ πανώτερα μέρη ὑπῆρχον σύριγγες (πρὸς διαφύλαξιν τῶν ζωοτροφῶν κλ.), εἰς εὐρέθην π. χ. μία ἐν τῇ Β πλευρᾷ. Πύλαι ὑπάρχουσιν δύο, ὧν μεγαλύτερα ἢ ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ πύλη τῶν λεόντων καλουμένη. Αὕτη κεῖται εἰς τὸ τέρμα δρόμου ἡρέμα ἀνερχομένου μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ πύργου τινὸς ἐξ οὗ ἠδύναντο ἱσταμένοι νὰ προσβάλλωσι τὴν δεξιὰν καὶ μὴ ὑπερασπισμένην πλευρὰν τῶν ἐχθρῶν· ἔχει ὕψος 3.15 μ., ὑπεράνω δὲ αὐτῆς διακόπτεται τὸ τείχος οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζηται χώρος τριγωνικός ὅστις συμπληροῦται διὰ δύο ἀναγλύφων λεόντων, τοῦ ἀξιολογωτάτου γλυπτικοῦ ἔργου τῶν χρόνων αὐτῶν (βλ. πίν.). Ἡ ἑτέρα πύλη κατὰ τὸ μέσον τῆς Β πλευρᾶς εἶνε μικροτέρα ἀλλὰ κατὰ ὅμοιον τρόπον κατασκευασμένη. Ἐν τοῖς ὑστερον περιεβλή-

θη καὶ ἡ κάτω πόλις διὰ τείχευς, οὐ σώζονται: ὀλίγα λείψανα. Ἐκ πηγῆς, Περσεΐας καλουμένης καὶ ἀπεχούσης 260 μ. Α τῆς ἀκροπόλεως, διωχεύετο τὸ ἀναγκαῖον ὕδωρ μέχρι πλησίον τῆς πύλης τῶν λεόντων, ἐξ ἄλλης δὲ Β κειμένης μέχρι τῶν προπέδων τῆς ἀκροπόλεως, συλλεγόμενοι εἰς βαθὺ φρέαρ πρὸς τὸ ἐπὶ τὸν ὑπὲρ συγκαίνωνία διὰ σύριγγος ἐν αὐτῇ τῇ τείλει· πρὸς τοῦτοις εἶχεν ἡ ἀκρόπολις καὶ δεξαμενὰς. Τοῦ ἀνακτόρου τῶν ἡγεμονίων σώζονται λείψανα κατέχοντα νῦν τὸ Ν καὶ Δ ἡμῖσι τῆς κορυφῆς, βεβαίως ἔμως τὸ πάλα κατεῖχεν αὐτὸ πολὺ μεγαλειότερον γῶρον· βραδύτερον ἴσως κατὰ τὴν Σ' π. Χ. αἰῶνα ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς ναός. Ἡ διάταξις τοῦ ἀνακτόρου ἐμοιάζει θαυμασίως πρὸς τὰς ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα περιγραφὰς τοῦ ἀρχαιότητος οἴκου καὶ ἀνακτόρου. Περιεργότατοι δ' εἶναι οἱ ἐν Μ. εὐρεθέντες τάφοι, ὧν περιεφημότερος ὁ ὑπὸ τὰ δόγματα «Θησαυρὸς τοῦ Ἀτρείως» καὶ «Τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος» γνωστός, κείμενος ἐν τῇ κάτω πόλει καὶ ἀνήκων εἰς τὸ εἶδος τῶν θολωτῶν. Τὴν εἴσοδον ἡ «δρόμον» ἀποτελεῖ ἐντεμὴ εἰς τὸ ἔδαφος ἀμφοτέρωθεν διὰ τειχίωματος προφυλασσόμενη· ἡ πύλη ἔχει ὕψος σχεδὸν 6 μ., τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τοῦ τάφου ἐμοιάζει τὰ μέγιστα πρὸς κυψέλην καὶ συνδέεται δι' ἐτέρας πύλης μετὰ τετραγώνου θαλάμου. Ἄλλοι τάφοι εὐρέθησαν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως οὐ μακρὰν τῆς πύλης τῶν λεόντων, παρὰ κυκλωτέρῃ πλατεΐᾳ, ἣν ἐθεώρει ὁ Σχλῆμαν ὡς ἀγοράν. Οἱ 6 οὗτοι τάφοι εἶναι νεοκείμενοι καθέτως ἐν τῇ βράχῳ· ἐν αὐτοῖς εὐρέθησαν ἐν ὅλῳ 17 σκελετοὶ καὶ πλείστα κοσμήματα καὶ ἄλλα πολυτίμητα ἀντικείμενα, ἀποδεικνύοντα ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῶν λειψάνων τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου. Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἀπύκνυνται νῦν ἐν τῇ ἐν Ἀθῆναις Πολυτεχνεῖῳ. Πρὸ κυρίως Χ. Τσούντα Μ. καὶ Μυκηναῖος πολιτισμὸς (Ἀθ. 1893), ὡς καὶ τὸν προσορθεῖ πίνακα Μυκηναίων κλ. ἀρχαιότητες. [Α.Δ.]

— Ἐκ τῶν Μ. καλεῖται: δῆμότες τῆς Ἑλλάδος, πεδινός, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. Ἀργούς, ἀποτελούμενος δὲ ἐκ τῆς πρωτεύουσας Κουτσοποδίου καὶ 6 ἄλλων γωρίων, ὧν τὰ δόγματα Μαλανδρίνι, Μπόρτια, Πρύφθανι. Σχοινοχώρι, Φύχτια καὶ Χαρθάτι. Ἐχει ἐν ὅλῳ κατ. 2564. [Μ.Σ.]

Μύκητες καλεῖνται ἐν τῇ βοτανικῇ ἡ ἐτέρα τῶν κλάσεων τῶν θαλλοφύτων κρυπτογάμων φυτῶν, διατροφούμενων εἰς φύκη καὶ Μ. Τῶν φυτῶν διακρίνονται καθότι στεροῦνται χλωροφύλλης, ὡς ἐκ τούτου δὲ δὲν δύνανται νὰ ἀφομοιώσῃ τὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακικοῦ ἐκ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ παραλαμβάνωσι μέρος τῆς τροφῆς τῶν ἑτοιμον ἤδη ἐξ ἄλλων ὀργανικῶν ἐνώσεων· ζῶσιν ἐπομένως

οἱ Μ. μένοντες ἢ ὡς παράσιτα ἐπὶ ζώντων ὀργανισμῶν (ζῶων, φυτῶν) ἢ ὡς σαπρόφυτα ἐν ὀργανικαῖς ὕλαις ἐν ἀποσυνθέσει διατελούσας. Τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη δεικνύουσιν ἐν τε τῇ ἐξωτερικῇ μορφῇ καὶ ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τῶν μεγίστας διαφορὰς ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἡ περιγραφή τῶν Μ. γίνεται καθ' ὁμάδας· εἶναι δὲ αὗται 1) Σχηζομύκητες. Εἰς τοὺς περιλαμβάνονται μονοκύτταροι Μ., τὰ μικρότατα τῶν ζώντων σωμάτων, μεγέθους μικροσκοπικοῦ, ἐν σχήματι κόκκου ἢ ραβδίου. Τὰ νοσογόνα βακτήρια ἢ μικρόβια (βλ. λ.) ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Σχ. ὡς καὶ οἱ μικροὶ ὀργανισμοὶ τῆς σήψεως καὶ τῶν ζυμώσεων, πολλαπλασιαζόμενοι καταπληκτικῶς διὰ μερισμοῦ ἐντὸς εὐνοϊκῶν πρὸς τοῦτο μέσων· τοὐναντίον δὲ εὐαίαι τινὲς καταστρέφουσι καὶ κωλύουσι τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν Σχ., τοιαῦτα δὲ εἰς: πάντα τὰ ἀντισηπτικά λεγόμενα. Διαιροῦνται δὲ οἱ Σχ. εἰς ἰδίως Σχ. ἢ Βακτήρια νοσογόνα καὶ εἰς Ζυμομύκητας ἢ Σακχαρομύκητας, δι' ὧν τελεῖται ἡ ζύμωσις τῶν σακχαρώδων ὑγρῶν καὶ ἀποσυνθesis αὐτῶν εἰς οἶνον πνευμα καὶ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακικοῦ· τοιοῦτοι εἰσὶ Σακχ. ὁ τοῦ ζύθου, Μυκόδερμα τὸ τοῦ οἴνου, τὸ σχηματίζον τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διεσπορότος οἴνου λευκὸν ὑμένιον κλ. Βλ. Βακτήρια. — 2) Μυξομύκητες. Ἀναπτύσσονται ἐκ τῶν σπορίων τῶν ὡς κῦτταρα ἀπλῶς ἐκ πρωτοπλάσματος συνιστάμενα, ἅτινα κινούμενα ἀμοιβαδεδῶς συνεννοῦνται εἰς μεγάλας βλεβνῶδεις μάζας· ἐνεκα δὲ τῶν ἰδιοτήτων τούτων ὑπελήφθησαν μάλλον ὡς ζῶα ἀτελέστατα· αἱ βλεβνῶδεις δ' αὐταὶ μάζαι μετὰ χρόνον ἀποπηγνύνται ἀποτελοῦσαι εὐμεγέθη καψοειδῆ σώματα ἐγκλειόντα πολυάριθμα σπέρια. Αἱ θάλασσον τὸ σηπτικὸν ἀναφαίνεται ὡς βλεβνῶδες ἐπικάλυμμα ἐπὶ τοῦ λειοτριβημένου φλοιοῦ τῆς δρυός· ἄλλα δὲ εἶδη παρασιτοῦσιν ἐπὶ τῶν ῥιζῶν διαφόρων λαχανητῶν καὶ τινα ἐπὶ ζῶων, ὡς π. χ. Ἀπλόκοκκος ὁ δικτυωτὸς ἐντὸς τῶν μυῶν τοῦ γόρου. — 3) Εὐρώτες ἢ Ὑφομύκητες. Ὁ θαλλὸς αὐτῶν ἀποτελεῖται ἐξ ἐνδὲς μόνου κυττάρου πολλαχῶς διακλαδισμένου, ἔχει δὲ σύστασιν γλωδῆ. Ὁ κοινὸς εὐρώς ἦτοι ἡ μούχλα, Μύκωρ ὁ εὐρώς, εἶνε τοιοῦτος Μ. ἀναπτυσσόμενος ἐπὶ ἐδωδύμων, δερμάτων καὶ ἄλλων ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἰδίως εἰς ὑγρὰ μέρη διατηρουμένων· ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ἐπίσης ἡ Ἑρυσίη, Ὠιδίον, Ἀσπεργίλλος κλ. ὡς καὶ ὁ Περονόσπορος. — 4) Ἀσκομύκητες, βλ. τὴν λ. Εἰς τοὺς ἀνήκουσιν πλείστα τῶν κοινῶν μανιταριῶν, ὧν ἄλλα μὲν εἰσιν ἐδώδιμα, ἄλλα δὲ δηλητηριασθέντα, ἐπὶ δὲ καὶ βλαβερά τινα παράσιτα διαφόρων φυτῶν, οἷον ὄλυρα ἢ ἐρυσιδώδης. — 5) Λειχήνες, βλ. λ., ὑπὸ πολλῶν τασσόμενοι εἰς τοὺς ἀσκο-

ΜΥΚΗΝΩΝ, ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΙΡΥΝΘΟΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

Μυκήναι: 1. Χρυσάι πόρπαι. 2. Χρυσή καρφίς. 3. Σκήπτρον ἀργυρεὺν ἐπίχρυσον μετὰ λαβῆς ἐξ ὀρείας κρυστάλλου. 4. Ἀγγεῖον ἐξ ὀπτης γῆς. 5. Κρατὴρ χρυσοῦς. 6. Ἀγγεῖον χρυσοῦν. 7. Δίπας χρυσοῦν. 8. Δακτύλοι χαλκοῖ. 9. Συνεστραμμένον χρυσοῦν σῆμα. 10. Πύλη τῶν λεόντειον. — Ὀρχομενός: 11. Ὅροφὴ γεγλυμμένη. — Τίρυνς: 12. Ἀγγεῖον ἐξ ἀργύρου. 13. Ἀγγεῖον.

Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Ἄρθρα Μυκήναι, Ὀρχομενός, Τίρυνς.

μύκητας. — 6) Βασιδισμύκητες· τούτων ὁ ὑπόγειος, ῥιζοειδής, ἐπὶ φυτῶν παρασιτῶν θαλλὰς σχηματίζει εὐμεγέθη, σαρκοειδῆ καρπικὰ σώματα ἐξέχοντα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Καὶ ἐνταῦθα ἀνήκοντι πλεῖστα τῶν ἐδωδίσμου καὶ μὴ μανιταριῶν. Διαίρονται δὲ οἱ Β. εἰς Γαστερομύκητας καὶ Ὑμενομύκητας, εἰς οὓς πλὴν ἄλλων ὑπάγονται τὰ ὕδα καὶ τὸ ἀγαρικόν. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαρχόντων εἰδῶν Μ. ὑπολογίζεται εἰς 1000 περίπου· εἶναι διαδεδομένοι πανταχοῦ ἔπου ὑπάρχουσι ζῶα καὶ φυτὰ, τινὲς δὲ εἶναι κομποπολῖται. Οἱ ἐδωδίσμοι ἀσκομύκητες καὶ βασιδισμύκητες, τὰ κοινὰ μανιταρία, ἀποτελοῦσι θρεπτικωτάτην τροφήν ὡς οὐσίαν λίαν ἀλατούχοι· ἐνιαχοῦ ἀποτελοῦσι σπουδαιοτάτην θρεπτικὴν οὐσίαν, ἰδίως εἰς θρεῖνά τινα μέρη, εἰς τὸν ὁ Τυρίγγιος θρυμός, ὅπου κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ θέρους ἐδδομάδας οἱ Μ. εἶναι ἡ κυριωτάτη τροφή τῶν πτωχῶν. Διὰ τοὺς εὐπόρους εἶναι μᾶλλον καρκινεμα ἀγαπητὸν διὰ τὴν ὠραίαν γεῦσιν των. Αἱ δηλητηριάσεις διὰ Μ. εἶναι μὲν σπάνιαι, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν δηλητηριωδῶν εἶνε σχετικῶς πρὸς τὸν τῶν ἀβλαβῶν ἐλάχιστος, ἐν τούτοις συμβαίνουσι πάντοτε, τόσοι μᾶλλον καθ' ὅσον διὰ τινα εἶδη, εὐτυχῶς 2 ἢ 3 μόνον, οὐδὲν σημεῖον ὑπάρχει ἀπολύτως διακρίνον τοὺς ἐδωδίσμους Μ. ἀπὸ τῶν ἐπιβλαβῶν. Τὰ συμπτώματα τῆς τοιαύτης δηλητηριάσεως εἶναι ναυτία κατ' ἀρχὰς καὶ ἔμετοι καὶ διάρροια, εἴτα δὲ ἀτονία, σπασμοί, παραληρήματα, ἄτινα διαδέχεται ὁ θάνατος. Πρέπει θοὴν ἅμα τοῖς πρώτοις συμπτώμασι νὰ κενωθῇ ὁ στόμαχος δι' ἐμετικῶν ἢ γαστροαντίας καὶ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν διὰ κινήσου ἐλαίου· εἴτα δὲ δίδονται στυπτικά ἀφελήματα (κηκίδων, ταννίνης, φλοιῶν δρυός, τσίτου, καφέ) κατὰ τῆς ἐκλύσεως καὶ ἀναισθητικῆς καταστάσεως συνιστῶνται ἐρεθισμοὶ τοῦ δέρματος διὰ σιναπισμῶν καὶ ἐπιτριβῶν δι' ἔξους. Ἡ φύσις καὶ ἡ χημικὴ σύστασις τῶν δηλητηρίων τούτων δὲν ἤρουνθη ἀκόμη ἀκριβῶς, μὴ κατορθωθέντος τοῦ ἀποχωρισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων στοιχείων τῶν Μ. τούτων. [Α.Λ.]

Μυκητής ἢ Στέντωρ. Γένος Γυμνοῦρων Πλατυρρινῶν πιθήκων τοῦ Νέου Κόσμου, ἐκ τούτου ἔχον τὸ ὄνομα δι' ἣ φωνὴ των ἐξέρχεται ἡχηροτάτη, ἐνσχυομένη δι' ὁστείνου τυμπάνου ὑπάρχοντος ἐπὶ τοῦ ὀσείδους ὅσπου. Τὸ σῶμά των εἶνε βραχὺ καὶ χονδρόν, ἡ κεφαλὴ μεγάλη καὶ τὸ ῥύγχος προπετές, τὸ τρίγωνον δασύ, ἡ δὲ οὐρά μακρὰ καὶ γυμνή, ἀποτελοῦσα τέλειον συλλήπτῃριον ὄργανον. Μ. τὸ γερὸν τιον, ἀπὸ τῆς ὀψείως του ἐπικληθεῖς, καὶ Μ. ὁ μέλας ἢ Βεελζεβοὺλ εἰς τὰ κοινότερα εἶδη. [Φ.Ι.]

Μυκητοσάκχαρον (Mycose ἢ Trehalose). Ὑδατάνθραξ τῆς ἐμάδος τοῦ κα-

λαμοσακχάρου, εὐρισκόμενος ἐν τῇ ἐρυσιδώδη ὀλῶρ καὶ ἄλλοις μύκησιν, ὡς καὶ ἐν τῷ Τρεχάλα ἐπικαλουμένῳ μάννα εἰδῶν τινῶν ἐχίνοςπος τῆς Περσίας καὶ ἄλλων τῆς Ἀνατολῆς μερῶν, ἀποτελῶν δὲ στιλπνοὺς βασιρρόμβους κρυστάλλους, εὐδιαλύτους ἐν ὕδατι. [X.X.]

Μύκωνος. Νῆτος ἐκ τῶν Κυκλάδων, ΒΑ τῆς Δήλου καὶ μεταξὺ Τήνου καὶ Νάξου, ἔχουσα ἐμβ. 89.7 τχμ. Ἡ νῆσος, ἥς κυρίως αἱ Β καὶ Ν παραλία ἔχουσι μεγάλους κόλπους, συνίσταται ἐκ γρανίτου καὶ τὰ ἔρη αὐτῆς (ὧν ὑψηλότερον τὸ ἐν τῇ ΒΔ τμηματι, τὸ πάλαι Δίμαστος, νῦν δὲ Ἀγ. Ἡλίας καλούμενον, 364 μ.) καλύπτονται ὑπὸ διεσπαρμένων κολοσσιαίων βράχων, ὅπου ἐγένετο καὶ ἀφορμὴ τοῦ μύθου ὅτι ὑπὸ τὴν νῆσον ταύτην ἐκείντο οἱ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους καταβληθέντες γίγαντες. Ἐκ τοῦ μύθου τούτου ὁ Στράβων εἰκάζει, ὅτι ἀρχὴν ἔχει ἡ παροιμία «Πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον» λεγομένη «ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν πραγματευομένων τὰ διηρημένα τῇ φύσει», ἐνθ' ὁ Εὐστάθιος νομίζει, ὅτι ἐλέγετο ἐπὶ τῶν «οὐκ εὐπαθόντων μιᾷ ψήφῳ, ἥγουν ἐπὶ τῶν μιᾷ δίκῃ καταδικασθέντων». Οἱ κάτοικοι, οἵτινες ὡς τὸ πάλαι (Ἴωνες), οὕτω καὶ νῦν κυρίως ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ναυτιλίαν, ἐθεωροῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὡς γλίσχροι καὶ πλεονέκται· τὴν σημασίαν ταύτην ἔχει τὸ Μυκόνιος καὶ εἰς τὰς φράσεις Μυκονίου δίκη, Μυκόνιος γελίων καὶ φαλακροὶ δὲ ἐλέγοντο οἱ Μυκόνιοι. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐφημιζέτο ὁ οἶνος τῆς νῆσου, ἔλατρεῦοντο δὲ ἐν αὐτῇ ἐκτὸς τοῦ Διονύσου ὁ Ζεὺς, ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Δημήτηρ. Εἶχε δὲ τότε ἡ Μ. πόλιν ὀμώνυμον ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς Δ παραλίας, ὅπου καὶ ἡ σημερινὴ πρωτ. φαίνεται δὲ ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἑτέρα, ἀγνωστος ὁμῶς ἡμῖν. Οἱ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονευόμενοι Μελάντιοι σκόπελοι φαίνεται ὅτι εἶναι οἱ Α τῆς Μ., νῦν καλούμενοι Δρακονῆσι (ἢ Τραγονῆσι;) καὶ Σταπόδια. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. εἶνε ἀρκετὰ ἐφορον, ζημιζονται δὲ αἱ ὄρυγες αὐτῆς. Ἡ πρωτεύουσα ἔχει 3382 κατ., κεῖται ἐπὶ τοῦ καλλίστου τῆς νήσου λιμένος καὶ κέκτηται σημαντικὴν ἐμπορικὴν στόλον. Ἐχει δὲ μουσεῖον μετὰ τῶν πλείστων εὐρημάτων τῆς Δήλου (τὰ ὠραιότερα μετεκομισθησαν εἰς Ἀθήνας), ἐλληνικὸν σχολεῖον κλ. Ὁ ὁῖμος Μ. περ' λαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας τὸ χωρίον Ἀνωμεριάν καὶ τὰς μονὰς Τουρλιανῆς καὶ Παλαισκάστρου (γυναικειαν), ἔχει δὲ ἐν ὅλῳ κατ. 4525 καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σύρου. Ἐν τῇ ιστορίᾳ σπανίως μνημονεύεται ἡ Μ., ἥτις ἀνῆκε κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα εἰς τοὺς δοῦκας τῆς Νάξου. [Α.Λ.]

Μυλαθρός. Βλ. Μελόη.

Μυλαὶ ἢ Μύλαι. Ἀρχαία πόλις τῆς

Σικελίας, εἰς τὸ ἀνατολικώτατον μέρος τῆς Β παραλίας, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ζάγκλης, ἔχουσα φρούριον ἐν ταῖς ὕστερον ὑπὸ Μεσσηνίων κατεχόμενον καὶ καλὸν λιμένα. Τὰ νῦν Μιλάτσο (βλ. λ.). [Μ.Σ.]

Μυλάοντος δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν Γορτυνίαν, ἔχει δὲ πρωτεύουσαν Μαγούλιαν, πρὸς δὲ χωρία Ἀγριδάκι, Καμηνίτζαν, Λάσταν καὶ Καλυβία Λάστας, μετὰ 1352 ἐν ὄλῳ κατοίκων. [Μ.Σ.]

Μύλας(α)ς. Ἀρχαία πρωτεύουσα πόλις τῆς Καρίας, καὶ μέχρι τοῦ Μουσώλου ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς χώρας, λαμπρῶς ἠικοδομημένη ἐκ τοῦ πλησίον αὐτῆς εὐρισκομένου μαρμάρου, κειμένη 80 στάδια ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Περιφέρμος ἦτο πρὸ πάντων ὁ ναὸς τοῦ Διὸς Ὁσυνῶνος. Τὴν σήμερον λέγεται Μέλασσο, ἔχει δὲ 7000 κατ. ὧν οἱ Χριστιανοὶ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς Ἡλιουπόλεως, καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν διοίκησιν Μέντες τοῦ βλαστίου Ἀιδινίου. Καίται δὲ 37 χμ. ἀ τῶν Μούγλων. [Μ.Χ.]

Μύλη καλεῖται ἐλαττωματικόν τι προῖον τῆς γονιμοποιήσεως τῆς γυναικὸς ἀποτελούμενον ἐξ ἀρόρου μάζης καὶ κυοφορούμενον ὡς ἔμβρυον. Ἡ κύστις μύλης προϋποθέτει πάντοτε κύησιν φυσιολογικὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ὁποίας ἐπῆλθε παθολογικὴ ἀλλοίωσις τοῦ χορίου (ὁ μόνος περιβάλλωντος τὸ ἔμβρυον), ἥτις ἐπῆνεγκε μὲν τὸν θάνατον τοῦ ἐμβρύου, ῥευστοποιηθέντος καὶ ἀπορροφηθέντος, δὲν διέκοψεν ὁμως τὴν αὐξησιν τοῦ ὄγκου τῆς μήτρας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν αὐτῇ κυήματος· τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν Μ. ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν παρίσταται ὡς βότρυς ὀγκώδης ἐκ πολλῶν συνιστάμενος κύστεων πρὸς ἀλλήλας διὰ μίσχων συνδεομένων καὶ πεπληρωμένων μᾶλλον ἢ ἥττον διαφανοῦς καὶ ἀχρόου ὑγροῦ (Μ. ὑδατιδῶδης ἢ βροτοειδῆς), ἀλλοτε ὁμως εἶνε μίγμα πεπηγμένου αἵματος, σαρκοῦδων στοιχείων, ἱερματοειδῶν ἢ καὶ ὀστεωδῶν πλασμάτων καὶ ἄλλας ἔχει μορφάς. Ἡ κύστις τῆς Μ. διαρκεῖ συνήθως μὲν 3—4 μῆνας, μετὰ τοὺς ὁποίους ἀποβάλλεται ἢ Μ. αὐτομάτως, ἐνίοτε ὁμως παρατείνεται καὶ πλέον ἀκόμη ἢ ἡ συνήθης κύστις· ὁ δὲ ὄγκος αὐτῆς ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ χρόνου ἐφ' ὃν ἐκυοφορήθη. Τὰ αἷτια τῆς κυήσεως Μ. εἶναι σκοτεινὰ καὶ ἡ διάγνωσις αὐτῆς δύσκολος. [Α.Χ.]

Μυλιοθατίς. Γένος βατίδων (βλ. λ.) μετὰ μακρὰς μαστιγοειδοῦς οὐρᾶς φερούσης εἰς τινὰ εἶδη καὶ ἰσθμὸν σύστημα ἀποτελούμενον ἐξ ἀδένος καὶ κέντρου. Εἶναι ζωοτόκοι, φθάνουσι δ' ἐνίοτε εἰς μέγεθος τεράστιον, 600 καὶ πλέον χγρ., ἀναφέρεται μάλιστα καὶ τις ἀλιευθεῖσα ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ καὶ ἔλκουσα βάρος 5000 χγρ. Τὰ κατὰ τὴν περίεργον τοῦτον καὶ ἐν πάσαις ταῖς θαλάσσαις

εὐρισκόμενον ἰχθὺν δὲν ἐξηκριβώθησαν ἔτι ἐν τῇ Ζωολογίᾳ. [Φ.Ι.]

Μύλιττα. Μεγάλη θεὰ τῶν Βαβυλωνίων, ἐμοιάζουσα πῶς πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τῶν Ἑλλήνων. Ἦτο κυρίως προσωποποιήσις τῆς δημιουργικῆς καὶ παραγωγικῆς δυνάμεως, ἥτις ἐκφράζεται δξύτατα ἐν τῷ ὑπὸ Ἡροδότου ἀναφερομένῳ θεσμῷ καθ' ὃν πᾶσα Βαβυλωνία γυνὴ ἔδει ἀπαξ ἐν τῇ ζωῇ νὰ μιγῇ ἀνδρὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μ. [Α.Α.]

Μύλλερ (Müller). 1) Γερμανὸς ἐλμολογος Μ. εἰς τῶν καλλίστων λυρικῶν Γερμανῶν ποιητῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, γενν. 1794 ἐν Δέσσαυ Ἐσπούδασεν ἐν Βερολίῳ φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν, ἔλαβεν ὡς ἐθελοντῆς μέρος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος πόλεμον τοῦ 1813—14, διετέλεσεν εἰτα καθηγητῆς καὶ διευθυντῆς τῆς δουικῆς βιβλιοθήκης ἐν Δέσσαυ καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα τῇ 18 Σεπτ. 1827. Ἐκτὸς ἄλλων ἐδημοσίευσεν Ποιήματα (Gedichte eines reisenden Waldhornisten, 1821—24) καὶ τὰ περίφημα Ἀσματα τῶν Ἑλλήνων (5 τεύχη, Δέσσαυ 1821—24), ἅπερ τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς τὸν ὑπερ τοῦ ἔλλη. ἀγῶνος ἐνθουσιασμὸν τῶν Γερμανῶν, ὡς καὶ μετάφρασιν τῶν ὑπὸ τοῦ Φωριέλ συλλεγέντων ἔλλη. δημοδῶν ἀσμάτων (1825), τέλος τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον Λυρικοὶ περίπατοι ποιήματα (1827). Εἰς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἔργα του συνδεῖ ἀπορροπῶν αἰσθητικῶν καὶ ἐνθουσιασμῶν ὑπὲρ παντὸς δικαίου καὶ καλοῦ μετὰ ἀφελούς καὶ μελωδικῆς γλώσσης, διὸ καὶ τὰ ἄσματα αὐτοῦ ἐμελοποιήθησαν ὑπὸ τῶν καλλίστων μουσουργῶν. Ὡς φιλόλογος συνειργάσθη εἰς τὴν Ἑγκυκλοπαιδείαν τῶν Ersch καὶ Gruber καὶ πλεῖστα περιοδικά, συγγραφὰς καὶ Ὀμηρικὴν προπαιδείαν (1824) κτ. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἐπανειλημμένως ἀνεδημοσιεύθησαν.

— 2) Iwan von M., Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1830 ἐν Wunsiedel. Ἀπὸ τοῦ 1864 εἶνε καθηγητῆς τοῦ πανεπ. τῆς Ἐρλάγγης. Κυρίως γνωστὸς ἐγένετο διὰ τῆς νέας ἐκδόσεώς του τῆς Λατινικῆς ὀρθολογίας τοῦ Nägelsbach (ἡ' ἐκδ. 1889) καὶ ὡς ἀρχισυντάκτης τοῦ Handbuch des klass. Altertums, ἐν τῷ ἐπείῳ συνέγραψεν ὁ ἴδιος τὰς ἰδιωτικὰς ἀρχαίητας τῶν Ἑλλήνων (1887), ὡς καὶ τῆς Ἑπετηρίδος τῆς κλασ. ἀρχαιογνώσεως (ἀπὸ τοῦ 1883).

— 3) Ἰωάννης Γοττάρδος von M. Περὶ φημος γαλλογράφος, γενν. 1747 ἐν Βερν-χάουζεν παρὰ τὴν Στουτγάρδην, ὅπου ἐσπούδασε. Μεταβάς εἰς Παρίσιους, ἐξηκολούθησε τὰς σπουδὰς του, ἐγένετο δ' ἤδη τῷ 1776 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ὁραίων τεχνῶν. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐκλήθη εἰς Στουτγάρδην, ὅπου ἐγένετο καθηγητῆς τῆς Σχολῆς τῶν ὁρ. τεχνῶν, ἔλαβε τὸν τίτλον τῆς

εὐγενείας καὶ ἀπέθανε 1830. Ἐχαικογράφησε κυρίως ἔργα τῶν μεγάλων ζωγράφων, ἐξετέλεσε δὲ καὶ πολλὰς εἰκονογραφίας. Καὶ ὁ υἱὸς του Ἰω. Φρειδ. Γουλιέλμος Μ. (1782—1816) ἐγένετο περίφημος χαλκογράφος.

— 4) Ἰω. von M. Διαπρεπὴς ιστοριογράφος, γενν. 1752 ἐν Σχαφφάουζεν τῆς Ἑλβετίας. Σπουδάζας θεολογίαν καὶ ἱστορίαν, ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 1774 ἐν Γενεύῃ, ὅπου ἐδίδασκεν ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος Γενικὴν ἱστορίαν ἐκ τῶν παραδόσεων τούτων ἀνεπτύχθη τὸ ἔργον του «24 βιβλία τῆς Γεν. ἱστορίας» (3 τ. Τυβίγγη 1811). Ἀλλὰ κυρίως εἰργάσθη ἐνταῦθα εἰς τὴν ἱστορίαν του τῶν Ἑλβετῶν, ἧς ἐξεδόθη 1780 ὁ α' τόμος, ὁ δὲ δ' μὲλις τῷ 1805. Τῷ 1781 ἐγένετο καθηγητὴς ἐν Κάσσελ, τῷ δὲ 1786 αὐλικὸς σύμβουλος καὶ βιβλιοφύλαξ ἐν Μαγεντία· ὁ ἐνλέκτωρ τῆς Μαγεντίας ἐχρησιμοποίησεν αὐτὸν καὶ εἰς πλείστας ἄλλας ὑποθέσεις (διπλωματικὰς κλ.), ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἔδωκεν αὐτῷ τῷ 1791 τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει προσελήθη εἰς τὸ Αὐλικὸν γραφεῖον τῆς Βιέννης, διετέλεσε δ' εἴτα πρῶτος βιβλιοφύλαξ τῆς Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης· ἐπειδὴ δὲ εὗρεν ἐν Αὐστρίᾳ δυσκολίας διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς περιφήμου ἱστορίας τῶν Ἑλβετῶν, εἰσῆλθεν εἴτα εἰς πρωσικὴν ὑπηρεσίαν ὡς ἱστοριογράφος καὶ ἔζησεν ἔτη τινὰ ἐν Βερολίνῳ ἀσχολούμενος εἰς ἱστορικὰς μελέτας. Στερηθεὶς ὅμως τὴν θέσιν του ὡς φίλα φρονῶν τῷ Ναπολέοντι, διορίσθη ὑπὸ τούτου 1807 γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας ἐν τῷ νέῳ βασιλείῳ τῆς Βεσφαλίας καὶ ὑστερον διευθυντὴς τῆς παιδείας, ἀπέθανε δὲ ἤδη 1809 ἐν Κάσσελ.

— 5) Karl Otfried M. Μεγαλοφυὴς Γερμανὸς ἀρχαιολόγος, γενν. 1797 ἐν Brieg. Σπουδάζας ἐν Βρέσλαου καὶ Βερολίνῳ κυρίως ὑπὸ τὸν Böckh, διετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1819 καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Γοτίγγη. Ἀπέθανε δὲ ἐν περιγῇ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐτάφη ἐπὶ τοῦ παρὰ τὰς Ἀθῆνας Κολωνοῦ τῷ 1840. Ὡς ἱστοριογράφος διέπρεψε διὰ τῆς ἱστορίας ἑλλην. φυλῶν καὶ πολιτειῶν, ἧτις περιλαμβάνει Ὀρχομενὸν καὶ Μινύας (Βρεσλ. 1820, β' ἐκδ. ὑπὸ Schneidewin 1844) καὶ Δωριεῖς (2 τ. 1824, β' ἐκδ. εἰς 3 τ. 1844), εἴτα δὲ διὰ τῶν ἔργων Περὶ τῆς ἔθρας, καταγωγῆς καὶ ἀρχαιοτέρως ἱστορίας τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ (Βρεσλ. 1825), Οἱ Τυρρηνοί (2 τ. Βρεσλ. 1828, νέα ἐκδ. ὑπὸ Δένκε, Στουτ. 1877) καὶ τῶν χαρατῶν του τῆς Ἑλλάδος. Μεγίστην γνῶσιν τῶν πηγῶν, κριτικὴν νοῦν καὶ ἔκτακτον παρατηρητικότητα ἐλέγχει τὸ Ἐγγειρίδιον τῆς ἀρχαιολογίας τῆς τέχνης (Βρεσλ. 1830, νέα ἐκδ. 1878) πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὁποίου ἤρχισε μετὰ τοῦ Oesterley τὴν ἔκδοσιν τῶν

σχετικῶν εἰκόνων (Μνημεῖα τῆς ἀρχ. τέχνης, 1832 κέ., συνέχ. ὑπὸ τοῦ Βίξλερ). Διὰ τῶν Προλεγομένων εἰς ἐπιστημονικὴν μυθολογίαν (Γοττ. 1825) ἔτεμε νέας ὁδοὺς εἰς τὸν κλάδον τούτον. Σπουδαίως δὲ προήγαγε τὴν ἑλλην. γραμματολογίαν διὰ τοῦ ἔργου Ἱστορία τῆς ἀρχ. ἑλλην. φιλολογίας, ἧτις δημοσιεύθησα τὸ πρῶτον ἀγγλιστί, ἐξεδόθη γερμανιστί ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἐδουάρδου (2 τ. Βρεσλ. 1841, νέα ἐκδ. μετὰ συνεχείας ὑπὸ Heitz, Στουτ. 1882—84). Ταύτην μετέφρασεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὁ Δ. Κυπριανὸς (γ' ἐκδ. 1885). Πρὸς τούτοις ἐδημοσίευσεν ὁ Μ. πλείστας διατριβάς εἰς περιοδικά.

— 6) Δουκιανὸς Μ., Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1836 ἐν Μερσεβούργῳ, διατελὼν δὲ ἀπὸ τοῦ 1870 καθηγητὴς ἐν Πετρούπολει. Ἀφιερῶθη κυρίως εἰς τὴν λατινικὴν φιλολογίαν, γράψας De re metrica poetarum latinorum (Περὶ τῆς λατίν. μετρικῆς, 1861), Ἱστορίαν τῆς κλασικῆς φιλολογίας εἰς τὰς Κάτω Χώρας (1869), F. Rietschl (β' ἐκδ. 1878) καὶ ἐκδώσας σειρὰν Λατίνων συγγραφέων (Ὁράτιον, Ὀβιδίον, Ἑλεγιακοὺς κλ.).

— 7) Φρειδερίκος Μ., γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὁ ζωγράφος Μ». Γερμανὸς ποιητὴς, ζωγράφος καὶ χαλκογράφος, γεννηθεὶς 1749, ζήσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1778 ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1825. Ἐκ τῶν ποιημάτων του εἰδύλλια τινὰ φημίζονται μεγάλως, τὰ δὲ δράματά του, ἐν οἷς καὶ ἐν Φαῦστος ἐπιγραφόμενον, ἀνῆκουσιν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ζυμώσεως, ἧτις προηγῆθη τῆς κλασικῆς περιόδου τῶν Γκαίτε καὶ Σχίλλερ, εἶναι πλήρη ποιητικῆς ἐξάψεως, ἔχουσιν ὅμως καὶ τὸ ἐλάχιστον τῆς ὑπερβολῆς.

— 8) Φρειδερίκος Μ. Εἰς τῶν διαπρεπέστερων γλωσσολόγων, γεννηθεὶς 1834 ἐν Ίεμνικ τῆς Βοημίας, σπουδάζας ἐν Βιέννῃ, ὅπου ἐγένετο 1860 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας καὶ τῆς Σανσκριτικῆς. Διετέλεσε συγχρόνως βιβλιοφύλαξ ἐν τῇ Αὐλικῇ βιβλιοθήκῃ καὶ ἐξέλεγε 1869 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τὰ ἔργα του ἀφορῶσιν εἰς ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς γλωσσολογίας καὶ ἐθνολογίας. Ἐκτὸς πλείστων διατριβῶν συνέγραψεν ὁ Μ. τὸ γλωσσολογικὸν καὶ ἐθνολογικὸν μέρος εἰς τὴν ἑκθεσὶν περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκστρατείας τῆς φρεγάτας Νοβάρρας, τὸ Ἐγγειρίδιον τῆς Γλωσσολογίας (3 τ. εἰς 6 μέρη, Βιέννη 1867—85), Γενικὴν ἐθνογραφίαν (Βιέννη 1873) καὶ Ἐθνολογ. ἄλφαντα (1884 κέ.).

— 9) Φρειδερίκος Μ α' ξ' Μ. Διαπρεπὴς γλωσσολόγος καὶ σανσκριτολόγος, υἱὸς τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 Γουλιέλμου Μ., γενν. 1823 ἐν Δέσσαου. Ἐσπούδασεν ἐν Λιψία, Βερολίνῳ καὶ Παρίσι, μετέβη δὲ 1846 εἰς Ἀγγλίαν ὅπου ἀνέθεσεν αὐτῷ ἡ Ἀγγλοβρεταν. Ἐταιρία τὴν μετὰ τῶν ἀρχαίων σχολῶν ἔχουσαν τοῦ

Ῥιγδέδα (βλ. Βέδας), ἣν ἀπεπεράτωσεν εἰς 6 τ. (Ὁξφόρδη 1849-74, ἀνευ σχολείων β' ἐκδ. 1877). Ἀπὸ τοῦ 1854 ὑπῆρξε καθηγ. τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, τὸ κατ' ἀρχὰς τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1868 τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας, καταθέσας δὲ 1875 τὴν καθηγησίαν ἀφιερῶθη ἑκτοτε κυρίως εἰς τὴν ἐντολῇ τοῦ πανεπιστημίου ἐλθεσιν τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Ἀνατολῆς, ὣν τὴν πρώτην σειρὰν εἰς 25 τ. ἀπεπεράτωσε τῷ 1885, καὶ εἰς ἄλλα τῆς σανσκριτολογίας ἔργα, συγγράφας καὶ Γραμματικὴν τῆς Σανσκριτικῆς (β' ἐκδ. 1870). Οὐχ ἥτιον ἐξέδωκε καὶ πλείστας σπουδαίας μελέτας ἀφορώσας εἰς τὴν συγκριτικὴν φιλολογίαν, (μεταξὺ ἄλλων Διδασκαλίας περὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς γλώσσης εἰς δύο σειράς, 1861 καὶ 1864), εἰς τὴν μυθολογίαν καὶ τὴν θρησκείαν τῶν ἀρχαιοτάτων λαῶν (Διδασκ. περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς θρησκείας κλ., 1878) καὶ πολυάριθμα ἄλλα ἔργα καὶ διατριβάς. [B.E.]

Μύλλερ (Baron Ferdinand v. Muel-ler). Διάσημος φυτολόγος γενν. 1825 ἐν Ῥόστοκ, ἀποκατασταθεὶς δὲ ἀπὸ τοῦ 1852 εἰς Melbourne τῆς Ν. Αὐστραλίας ὡς βετανικός τῆς Κυβερνήσεως. Συνετέλεσεν ὡς εὐδαίς ἄλλος εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν περὶ τῆς πλουσίας χλωρίδος τῆς Αὐστραλίας γνώσεων ἡμῶν διὰ πλείστων περιγραφικῶν συγγραμμάτων (Fragmenta Phytographiae Australiae, 6 τομ. 1860-65. Eucalyptographia, atlas of the Eucalyptus, μετὰ 80 πινάκ. 1879-82. Systematic Census of Australian plants, 1882 κτλ. κτλ.). [Θ.Χ.]

Μύλοι καλοῦνται ἐν γένει τὰ μηχανήματα τὰ πρὸς ὕλεσμά κυρίως μὲν τῶν σιτηρῶν, οὐχ ἥτιον ὅμως καὶ τοῦ καφέ καὶ ἄλλων διαφόρων οὐσιῶν. Ἐνταῦθα δὲ γενήσεται λόγος εἰδικώτερον περὶ τῶν διὰ τὸν σίτον προωρισμένων. Οὗτοι ἐκπαλαὶ συνίσταντο ἐκ δύο ὀγκωδῶν κυλινδρικῶν λίθων μεταξὺ τῶν ἐπιπέδων ἐπιφανειῶν τῶν ὁποίων συνετρίβετο ὁ σίτος κινουμένου τοῦ ἀνωτέρου κυκλικῶς ἐπὶ τοῦ κατωτέρου διὰ λαβῆς ἐφηρμοσμένης ἐπὶ τοῦ πρώτου τοιοῦτους Μ. εἶχον ἤδη οἱ Ἰουδαῖοι 1600 ἐτη π. Χ. καὶ οἱ Ἕλληνες κατὰ τοὺς ἐμνηρικούς χρόνους. Ἡ κίνησις αὕτη ἐγένετο διὰ τῆς χειρὸς, ἴσως δὲ βραδύτερον κατὰ τοὺς ῥωμ. χρόνους διὰ τῆς συνηνωμένης συνεργασίας πολλῶν δούλων ἐπὶ μεγάλαις τελευταῖς. Τοὺς πρώτους ὑδρομύλους ἀναφέρει ὁ Βιτρούβιος, μικρὸν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, οἵτινες ἐκινούντο διὰ τροχῶν οἱ οἱ τῶν τροχοφόρων ἀτμοπλοίων, στρεφόμενων εἴτε δι' ὕδατος καταπίπτοντος συνεχῶς ἀπὸ ὕψους ἐπὶ τῶν πετρῶν αὐτῶν εἴτε διὰ ρεύματος πληττόντος κατὰ ἀδιαλείπτως. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τοιοῦ-

τοι ὑδρομύλοι εἶναι δυνατόι μόνον ὅπου ὑπάρχει πρόχειρον ποτάμιον ρεῦμα. Τέλος μάλιστα λήγοντος τοῦ 1Α' αἰῶνος ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὸν σίτον ἀνεμόμυλοι κινούμενοι διὰ τροχοῦ ὃν στρέφει πληρῶν τὰ κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ ἱστία ὁ ἄνεμος. Πάντα τὰ εἶδη ταῦτα τῶν Μ. ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ὅπου εἶναι εὐκόλως καὶ συμφέρουσα ἢ χρήσις ἑκάστου ἐξ αὐτῶν. Οἱ δὲ ἀτμοκίνητοι Μ. ἐπενοήθησαν μὲν λήγοντος τοῦ 1Η' αἰῶνος ἐν Ἀμερικῇ, ἀλλ' ὁ πρώτος ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενος ἰδρύθη ἐν Λονδίῳ τῷ 1786· βραδύτερον δὲ ἐτελεσποιοῦντο οἱ ἀτμοκίνητοι Μ. ὑπὸ μηχανικῶν Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων ἰδίως καὶ διεδόθησαν βαθμυδῶς πανταχοῦ. Ἡ ἐργασία τούτων εἶνε πολυσύνθετος ἐν πρώτοις καθιζέται ὁ εἰσαγόμενος σίτος ἀπὸ πάντων τῶν ξένων στοιχείων, τοῦτο μὲν διὰ κοσκινίσματος, τοῦτο δὲ ἐκτιθέμενος εἰς ρεῦμα ἄερος ὅπερ ἰσχυρεῖ τὰ ἐλαφρότερα ξένα προσμίγματα ἢ καὶ διὰ μηχανητικῶν ἐσχαρῶν διερχόμενος αἵτινες κρατοῦσι τὰ τυχερὰ ἐμπεριεχόμενα μεταλλικά ψήγματα, τέλος δὲ διελαύνων μέσον ψηκτῶν ἐξ ἐλαστικῶν φυτικῶν ἰνῶν ἢ καὶ συρμάτων δι' ὧν ἀπαλλάσσεται τοῦ κοινωτοῦ καὶ εἴ τινας ἄλλου λεπτοτέρου προσμιγματος, ἅτινα ἀπάγει ρεῦμα ἄερος ἐν τέλει δὲ τῆς προπαρασκευαστικῆς ταύτης ἐργασίας ἀποφολιωθεὶς ὁ καρπὸς φέρεται τότε ἐπαρκῶς κεκαθαρμένος εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ προορισμὸν ἥτοι πρὸς ἄλεσμά. Τὸ ἄλεσμά τοῦ σίτου γίνεται ἢ διὰ μυλοπετρῶν ἢ διὰ κυλινδρῶν. Ἡ ποιότης δὲ τῶν μυλοπετρῶν εἶνε ὁ κυριώτερος παράγων τῆς τοῦ παραγόμενου ἀλεύρου. Εἶναι δὲ αἱ ἀρισταὶ μὲν αἱ ἐκ χαλαζίου τῆς γαλλικῆς La Ferté-sous Jouarre παρασκευαζόμεναι· οὐχ ἥτιον ὅμως ἐπιτυχῶς χρησιμοποιοῦνται πρὸς τοῦτο καὶ ψαμμόλιθοι, βασάλται, τραχύται, πορφυρίται καὶ γρανίται. Οἱ λίθοι οὗτοι μέλονται νὰ τεθῶσιν εἰς χρῆσιν λειαινόνται καὶ χαράσσονται δι' αὐλακροῖδων ἐγκοπῶν ἀπὸ τῆς περιφέρειας πρὸς τὸ κέντρον· αἱ οὕτω δημιουργούμεναι ἐξοχαί εἶναι τὸ κυρίως λειτουργοῦν ἐν τῷ ἄλεσμάτι μέρος τῶν λίθων. Ἐκ τῶν δύο ὑπερκειμένων ἀλλήλων λίθων ὁ μὲν εἶνε ἀκίνητος, ὁ δὲ στρέφεται περὶ τὸν κοινὸν κατακόρυφον ἄξονα· στρέφεται δὲ συνήθως ὁ ἀνώτερος. Ὁ σίτος φέρεται ἀναμείσων τῶν δύο λίθων δι' ὁπῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἀνωτέρου, τριέεται δὲ καὶ ἀλευροποιεῖται διὰ τῆς εἰρημένης περιστροφικῆς κινήσεως πρὸς ἀποφυγὴν δὲ υπερθερμάνσεως τοῦ τε σίτου καὶ τῶν λίθων οἷαν θὰ παρήγεν ἡ ἱσχυρὰ αὕτη τριβή, χρησιμεύει εἰδικὸν σύστημα ἀερισμῶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μυλοπετρῶν, δι' οὗ ὁ ἄρ. ἀπορροφᾶται διηγεκῶς ἀπὸ τῆς κεντρικῆς ὁπῆς τοῦ ἀνω λίθου πρὸς τὴν κινὴν τῶν δύο περιφέρειαν. Οἱ λίθοι οὗτοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐρίον-

τίως τοποθετημένοι, εἰς τινὰς ὁρμῶς Μ. καὶ κατακρῶφος. Ἄλλοτε δὲ ὑπάρχουσι τρεῖς λῆθοι ὧν στρέφεται ὁ μέσος ἀλέθων ὁμοτέρωθεν ἐπὶ τῶν δύο ἄκρων. — Τὸ δὲ διὰ κυλινδρῶν ἄλεσμα, εἰσαχθὲν περὶ τὸ 1830 πρῶτον ἐν Ἑλβετία, παρτυσιάζει μὲν προτερήματα τινα, δὲν διεδόθη ὁμῶς ὅσον ἀνεμένετο. Οἱ κύλινδροι παρασκευάζονται ἐπίσης ἐκ λίθων, ἀλλὰ καὶ ἐκ χυτοῦ σιδήρου ἢ καὶ πορσελλάνης· ἀλέθουσι δὲ συνθλίβοντες τὸν σίτον εἴτε πρὸς ἀλλήλους, δύο ἢ καὶ πλείονες πλησίον ἀλλήλων τοποθετημένοι, εἴτε πρὸς ἐπίπεδον τοίχωμα. Τὸ κυριώτερον προσὲ τῶν κυλινδρῶν εἶνε ὅτι ἀποφεύγεται δι' αὐτῶν ἡ μεγάλη θερμάνσις διότι διηνεκῶς διὰ τῆς στρόφης μεταβάλλονται αἱ λειτουργοῦσαι αὐτῶν μικραὶ κατὰ μήκος ἐπιφάνειαι.

Μύλοι. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Κερασσίδος Ἀρρίστου τῆς Φθιώτιδος, ἔχον 390 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀργεῖων, μετὰ 178 κατ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου ἀπέναντι τοῦ Ναυπλίου καὶ παρὰ τὴν ἀρχαίαν Λέρνην, χρησιμεύει δὲ ὡς ἐν νεῖον τῆς Τριπέλειος καὶ ἀπετηρία τοῦ εἰς Τρίπολιν σιδηροδρόμου. Ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τὸ χωρίον ἀπετέλει ἐπικαιρον στρατιωτικὸν σημεῖον. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Κυπαριστίας τῆς Τριφυλίας, μετὰ 221 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμ. Καρυστίων τῆς Βυβίας, ἔχον 542 κατ.

Μυλόπετρα. Βλ. Μύλοι.

Μυλοπόταμον. Κώμη τῆς νήσου τῶν Κυθέρων, κειμένη 3 ὥρας πρὸς Β τῆς πρωτεύουσας ἐν τοποθεσίᾳ καταφύτῳ, διαίρουμένη δὲ εἰς τρεῖς συνοικίας, Κάτω γῶραν, Κάτω Πηγὰς καὶ Ἄγιον Σώστην, μετὰ 628 κατοίκων. Οἱ Ἑνετοὶ ἐκτίσαν ἐνταῦθα φρούριον ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ ἀποτόμου προβούνου, οὗτινος τὰ εἰσέλπια καὶ νῦν σώζονται.

Μυλοποτάμου ἐπαρχ. τῆς Κρήτης. Ὑπάρχει εἰς τὴν διοικησιν Ρεθύμνης καὶ περιλαμβάνει τοὺς δήμους Μεσιδονίου, Ἀυδαντιῶν, Γαράζου, Ἀνωγειῶν Δαμάστας καὶ Μαργαριτῶν, ἔχει δὲ 14575 κατ.

Μύλχαϊμ (Mülheim). 1) Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Κολωνίας τῆς Παραρρηνίου ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου. ἔχει 30 996 κατ. (1890) καὶ βιομηχανίαν βελούδου, μετάξης καὶ μεταλλινῶν συρμάτων. — 2) Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Δύσσελντορφ τῆς Παραρρηνίου ἐπαρχίας ἐπὶ τοῦ Ῥούρ. Οἱ 27 903 κατ. διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν σιδήρου καὶ δερμάτος. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἀνθρακωρυχεῖα. [Μ.Σ.]

Μύλχζουζεν (Mühlhausen). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Ἐρφουρτ (τῆς ἐπαρχ. Σαξονίας), ἐπὶ τοῦ Οὐνστρουτ. ἔχει 27 538 κατ. (1890), διατη-

ροῦντας ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον καπνοῦ, μαλλίου, σίτου καὶ ξυλείας. — 2) Mülhausen. Ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἀλσατίας-Λορραίνης, κειμένη 43 χμ Ν τοῦ Κέλμαρ ἐν τῇ Ἀνω Ἀλσατία. ἔχει 76 892 κατ. (1890), εἶνε δὲ κέντρον μεγίστης βαμβακουργίας καὶ τῆς συγγενεῦς αὐτῇ βιοτεχνίας· παράγονται δὲ καὶ λινὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα, μηχαναὶ πλεκτικῆς καὶ ὑφαντικῆς, ἀτμομηχαναὶ κλ. Τὸ ἐκτὸς τῆς κυρίας πόλεως κείμενον τμήμα τῶν ἐργατῶν ἔχει περ. 1000 οἰκίας. Τὰ διὰ τοὺς ἐργάτας ἰδρύματα εἶναι ἴσως μοναδικὰ εἰς τὸν κόσμον. [Μ.Σ.]

Μύνδεν (Münden). Πρωτ. περιφερείας ἐν τῇ πρωσσικῇ νομῷ Ἰλδεσχάιμ (Ἀννόβερ), ἐπὶ τῆς ἐνώτερος τοῦ Βέρρα καὶ τοῦ Φούλδα. ἔχει 7227 κατ., δασονομικὴν ἀκαδημίαν, ποικίλην βιομηχ. καὶ ἐμπόριον ξυλείας. [Μ.Σ.]

Μύνδος. Ἀρχαία ἐχυρὰ πόλις τῆς Καρίας ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Τροίχηγιον ἐπὶ τοῦ Ἰασίου κόλπου Β τῆς Ἀλικαρνασσῶς. [Α.Α.]

Μύννιχ (Burkhardt Christoph) κόμης Münnich). Ῥώσσοι στρατάρχης καὶ διπλωμάτης, γενν. 1683 ἐν Neuenhundert τοῦ Ὁλδεμβούργου. Ὑπηρετήσεν ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸν γαλλικόν, ἑσικικὸν καὶ σαξονικόν στρατὸν, εἰσῆλθε δὲ 1720 εἰς τὴν ῥωσσικὴν ὑπηρεσίαν ὅπου ἐγένετο ἀντιστράτηγος καὶ κόμης (1728). Εὐνοούμενος ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Ἀννης ἀπέκτισε μεγάλην δύναμιν. Τῷ 1734 ἐγένετο στρατάρχης, ἐξεπέρθη 1731 τὸ Δάντσι, ἐκυρίευσεν τῇ 1736 τὴν Κριμαίαν καὶ τῇ 1739 τὴν Μολδαυίαν. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς αὐτοκρατορίας ἐφυλάκισε τὸν δοῦκα τῆς Κουρλανδίας ἐπίτροπον τοῦ διαδόχου Ἰβάν καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς νέας ἐπιτρόπου Ἀννης (μητρὸς τοῦ Ἰβάν) πρωθυπουργός. Καὶ παρητήθη μὲν τῇ 1741, μέλλων δὲ ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Κονιξβέργην καθελύχθη τῇ διαταγῇ τῆς ἀνελευθερίας τότε εἰς τὸν θρόνον Ἐλισάβετ καὶ ἐστάλη εἰς Σιβηρίαν. Ἐκείθεν ἐπέστρεψε μετακληθεὶς ὑπὸ Πέτρου τοῦ Γ' τῇ 1762 καὶ ζήσας ἔκτοτε ἐν Πέτρούπολει ἀπέθανεν τῇ 1767. [Β.Ε.]

Μύνστερ. Βλ. Μοναστήριον.

Μύνστερβερν (Münsterberg). Πρωτεύουσα περιφερείας (343 χμ.) ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Βρέσλαου τῆς Σιλεσίας. ἔχει 6 162 κατ. (1890), ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως κεραμευτικὴν, καὶ διδασκαλεῖον πλησίον ὑπάρχει κοίτη γραφίτου. [Μ.Σ.]

Μύντς (Eugénies Müntz). Γάλλος ιστοριογράφος τῶν ὠραίων τεχνῶν, γενν. 1845 ἐν Sulz τῆς Ἀλσατίας, ἀπὸ τοῦ 1876 καθηγητὴς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν ὠραίων τεχνῶν τῶν Παρισίων. Ἐδημοσίευσεν πολλὰ καὶ σπουδαῖα ἔργα, π. χ. Αἱ τέχναι εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Παπῶν κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνα (3

τ. 1878-82), Γεν. Ιστορία τῆς διακοσμήσεως
δωματίων (tapisserie, 1877-9), 'Ραφαήλ (β'
ἐκδ. 1885), 'Ιστορ. τῆς τέχνης κατὰ τὴν ἐπο-
χὴν τῆς 'Αναγεννήσεως (5 τ. 1889 κέ.) κῶ.

Μύνηεν. Βλ. Μόναχον.

Μυξάδην ἡ ὑπόφυσις τοῦ ἐγκεφάλου.
Μόριον ἐπίμηκες ἀπηρτημένον ἀπὸ τῆς χρά-
νης (βλ. 'Εγκέφαλος), κατασκηνοῦν ἐν τῷ ἐ-
φίπῳ τοῦ σφηνοειδοῦς ὁστοῦ καὶ καλυπτό-
μενον ὑπὸ προσεκβολῆς τῆς σκληρᾶς μὲνιγ-
γος. 'Αγνωστος ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ. [Ι.ΠΘ.]

Μυξιάταις. Βλ. Μεξιάταις.

Μυξίνος (Muxine). Γένος Κυκλοστό-
μων ἰχθύων, τὸ πρότυπον οἰκογενείας αὐτῶν,
τῆς τῶν Μυξινιδῶν. Οἱ ἰχθύες οὗτοι ἔχουσι
σῶμα ἐγγελοειδές, γυμνόν, φέρουσι δὲ πολ-
λοὺς βλεννογόνους θυλάκους ὧν τὸ ἔκκριμα
περιβάλλει τὸ σῶμα τῶν στεροῦνται πτε-
ρυγίων, μῆκος δ' ἔχουσιν 25-30 ἐκμ., χρῶμα
κυανόραϊον, ὀφθαλμοὺς ὑποτυπώδεις κειμέ-
νους ὑπὸ τὸ δέρμα. Ζῶσιν εἰς μέγιστα βάθος
παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Β. Εὐρώπης καὶ δὴ ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρασιτοῦντες ἐπὶ τῶν με-
γαλειτέρων ἰχθύων, εἰς τὸ σῶμα τῶν ἐποίων
εἰσδύουσιν διὰ τοῦ στόματος ἢ τοῦ ἀπευθυ-
σμένου ἢ τῆς βραγχιακῆς σχισμῆς. Γνωστό-
τερον εἶδος εἶνε Μ. ὁ πηκτωδὴς (M. glutin-
osa), ὃν βλ. ἐν πίνακι 'Ιχθύες Δ' 2. [Φ.Ι.]

Μυξομύκητες. Βλ. Μύκητες.

Μύξωμα. Νεόπλασμα πηκτοειδές ἐκ
βλεννώδους συνδετικοῦ ἱστοῦ ἐνέχον καὶ ἱνας
ἐλαστικὰς ἢ λιπώδη κύτταρα. 'Αναπτύσσεται
ἐντὸς τῶν νεύρων, τῶν μυῶν, τοῦ ὑποδο-
ρίου συνδετικοῦ ἱστοῦ, τῶν ὁστέων, τοῦ ἐγκε-
φάλου, τοῦ νωτ. μυελοῦ· τοιοῦτοι δὲ εἶναι
καὶ οἱ βλεννώδεις πολυπόδες τῆς ῥινόσ. Τὰ
ἐπιπλοαίως κείμενα ἐξαίρουνται ἀκινδύνως
καὶ σπανίως ὑποτροπιάζουσι. [Σ.Μ.]

Μυογράφος. Συσκευὴ ἥτις ἐφαρμοζο-
μένη ἐπὶ τινος μυὸς μεταδίδει τὰς κινήσεις
αὐτοῦ εἰς βελόνην δι' ἧς καταγράφονται αὐταὶ
εἰς χάρτην ὑπὸ μορτῆν γραμμῆς ποικιλο-
σχήμου. Διὰ τοῦ Μ., κατασκευασθέντος πρῶ-
τον ὑπὸ τοῦ 'Ελμχολτς, κατωρθώθη νὰ σπου-
δασθῶσι λεπτομερῶς τὰ συμβαίνοντα κατὰ
τὴν συστολὴν τῶν μυῶν.

Μυοκαρδίτις, ἡ φλεγμονὴ τοῦ μυκτῶ
παρεγγύματος τῆς καρδίας (μυοκαρδίου).
Αὕτη δεῖται μὲν οὕτα προέρχεται συνήθως
συνεπείᾳ τραυματισμοῦ, φλεγμονῆς τοῦ ἐνδο-
καρδίου ἢ τοῦ περικαρδίου, τυφοειδοῦς πυρε-
τοῦ, εὐλογίας καὶ ἄλλων λοιμωδῶν νόσων·
ἐδράζει δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ ἀριστερᾷ
κοιλίᾳ τῆς καρδίας καὶ ἀπολήγει εἰς σχη-
ματισμὸν ἀποστήματος ὅπερ ἀνοιγόμενον εἰς
τὸ περικάρδιον ἢ ἐντὸς τῆς κοιλότητος τῆς
καρδίας συνεπιφέρει περικαρδίτιδα ἢ ἐνδο-
καρδίτιδα. ἄλλοτε ἀντὶ διαφυγῆς ἐπέρχε-

ται κατεύσας τῆς φλεγμονῆς καὶ τροπὴ ἐπὶ
τὸ χρόνιον. 'Αλλ' ἡ χρονία αὕτη Μ. συνη-
θεστέρας αἰτίας ἔχει τὴν κατάχρησιν τῶν
οἰνεπνευματώχων ποτῶν, τὴν συρίλιδα, τὴν
ἀρθρίτιδα, τὴν χρονίαν νεφρίτιδα, τὸν βευμα-
τισμὸν τῶν ἀρθρῶν, τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν
κλ., ἀρχομένη καὶ προϊοῦσα ὑπόυλως. Συμ-
πτώματα ἢ ἐλλείπουσιν ὅλως ἢ ἀπαντῶσιν
οἷα καὶ εἰς ἄλλας καρδιακὰς νόσους, ἥτοι
ἄρρυθμία τοῦ σφυγμοῦ, παλμοί, ἀλλοιώσεις
τῶν καρδιακῶν ἡχῶν, δύσπνοια κατὰ παρο-
ξυσμούς κλ., θῶν ἡ διάγνωσις τῆς Μ. εἶνε
δυσχερестаτή. 'Η θεραπεία συνίσταται εἰς
τὴν ἀποχὴν ὑπερμέτρων σωματικῶν καὶ δια-
νοητικῶν κόπων καὶ πάσης περὶ τὴν διαίταν
καταχρήσεως, τὴν χρῆσιν τῆς δακτυλίτιδος,
τοῦ στροφάνθου, τοῦ ἀρσενικοῦ κλ., κατὰ τὰ
ἄλλα οὕτα συμπτωματικῇ. [Π.Ι.]

Μυολευκωματίνη. 'Ιδιαιτέρα τις,
ὡς φαίνεται, λευκωματίνη (βλ. λ.), ἐν τῇ οὐ-
σίᾳ τῶν γραμμωτῶν μυῶν εὐρισκομένη καὶ
πηγνυμένη εἰς θερμικρασίαν 47-50°. [Α.Χ.]

Μυονέας δῆμος τῆς Παρνασσίδος. 'Ε-
χει κατ. 3067, πρωτεύουσάν δὲ τὴν 'Αγ.
Εὐθυμίαν· τὰ ἄλλα 3 χωρία αὐτοῦ εἶναι Βε-
νιχώρα, Κολοπετινίτσα καὶ Πεντέροια. [Μ.Σ.]

Μυόννησος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἀκρω-
τήριον ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς 'Ιωνίας, Δ τῆς
Λεβέδου, παρὰ τὸ ὅποιον ἔκειτο καὶ ὀμώνυ-
μον πολίχινον. Παρ' αὐτῇ ἡττήθη 190 π. Χ.
ὁ 'Αντίοχος Γ' τῆς Συρίας ὑπὸ τῶν 'Ρω-
μαίων ἐν κρατερᾷ ναυμαχίᾳ. [Α.Α.]

Μυοξὸς (Myoxus). Τὸ πρότυπον γένος
τῆς εἰς τὰ Τρωκτικὰ θηλαστικὰ ζῶα ἀνη-
κούσης οἰκογενείας τῶν Μυοξιδῶν, ζῶων
ὁμοίων μὲν πρὸς τοὺς μῦς, οὐρὰν δ' ἔχοντων
οἷαν οἱ σκύριοι, διαιτωμένων νυκτὸς καὶ φω-
λεόντων ἐντὸς θερμῶν φωλεῶν. Τὸ κυριώτερον
εἶδος εἶνε Μ. ὁ κοινὸς ἢ 'Ελειὸς (M.
glis), ζῶν εἰς τὰ δάση τῆς μέσης καὶ νοτίας
Εὐρώπης καὶ τῆς βορείας καὶ μέσης 'Ασίας.
'Εχει μῆκος περὶ τὰ 16 ἐκμ., οὐρὰν μετὰ
μακρῶν τριχῶν συμμετρῶς εἰς δύο σειράς
διατεταγμένων μήκους περίπου 13 ἐκμ., χρῶ-
μα ἄνω τεφρὸν καὶ κάτω λευκόν, τρέφεται
δὲ ἐκ καρῶν, σαρκωδῶν καρπῶν, ὧδων καὶ
μικρῶν πτηνῶν, ἅτινα ἀγρεύει νύκτωρ ἀ-
ναρριχόμενος μέχρι τῶν ὑψίστων κορυφῶν
τῶν δένδρων, εἰς τὰ κοιλώματα τῶν ὁποίων
κρύπτεται τὴν ἡμέραν. Τὸν χειμῶνα ὅλον
διέρχεται ἐν νάρκῃ. Οἱ 'Ρωμαῖοι ἐτίμων ἰ-
διατέρως τὸ εὐγευστον κρέας του καὶ διετή-
ρουν ἰδιαίτερα μυοξοτροφεῖα (gliraria). Φαί-
νεται ὅτι ζῇ τὸ πολὺ ἕξ ἔτη — Μ. ἡ δρυὰς
(M. dryas) εἶνε ἄλλο εἶδος συγγέν καὶ
παρ' ἡμῖν ἐν Πελοποννήσῳ. [Φ.Ι.]

Μυοσωτίς (Βοτ.), Myosotis L. Γένος
φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Τραχυφύλων, οὗ
γνωστότατον εἶδος εἶνε Μ. ἡ ἐλώδης (M.

palustris L.), τὸ «μὴ μὲ λησμονεῖ» ἦτοι Vergissmeinnicht τῶν Γερμανῶν λαμβανόμενον γενικῶς ὡς σύμβολον τῆς φιλίας καὶ πίστεως. Τὰ δὲ Μυδς ὡς τὰ τοῦ Διόσκοριδου, εἰς ὧν τ' ὄνομα τοῦ γένους, ἀναφέρονται ὡς φαίνεται εἰς ἄλλα φυτὰ καὶ διὰ τὰ μὲν εἰς εἶδος Παρθενίου (Parietaria Cretica L.) τὰ «ἕτερα» δ' ἴσως εἰς εἶδος Βερονίκης. Διάφορα εἶδη Μ. κηπεύονται κόσμου χάριν. [Θ.Χ.]

Μουῦς. Ἀρχαία πόλις τῆς ἐν Καρίᾳ Ἰωνικῆς δωδεκαπόλεως, μία τῶν πόλεων ἃς παρεχώρησεν ὁ Ἀρταξέρξης τῷ Θεμιστοκλεῖ. Ἐν τοῖς ὑπεριονοῦσι κατόικοι μετώκισαν εἰς Μιλητον, ἔμεινε δὲ ἡ Μ. ἔρημος. [Α.Α.]

Μυοφόνον (Bot.). Ὀνομασία φυτοῦ τινος κατὰ τὸν Θεόφραστον, οὗ τὸ εἶδος δυσπροσδιόριστον. Ἰσως εἶδος Πευκεδάνου κατὰ τὸν Sprengel. [Θ.Χ.]

Μυοψίδαι (Myopsidae). Οἰκογένεια τῶν Διδραγγίων Κεφαλοπόδων Μαλακίων, εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν τῶν Δεκαπόδων ἀνήκουσα καὶ χαρακτηριζομένη διὰ μικρὰς ἐπὶ τοῦ προσθίου τοιχώματος τοῦ ὀφθαλμοῦ ὀπῆς. Κυριώτατα αὐτῆς γένη ἡ Σηπία καὶ ἡ Τευθίς, βλ. τὰς λ. [Φ.Ι.]

Μυρά (Ἰωάννη Μυρά), βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, στρατάρχης τῆς Γαλλίας καὶ σύζυγος τῆς Καρολίνας, ἀδελφῆς τοῦ Ναπολέοντος Α'. Ἐγεννήθη υἱὸς ξενოდόχου ἐν Βασίδ πλησίον τοῦ Καὼρ τῷ 1771. Ἦτο δὲ ἡδὴ συνταγματάρχης, ὅτε τῷ 1793 συνεπεία τῆς Τρομοκρατίας ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, ἀλλὰ τῷ 1795 εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸν στρατὸν καὶ συνώδευσεν τὸν Ναπολέοντα εἰς Ἰταλίαν καὶ Αἴγυπτον διαπρέψας εἰς διαφόρους μάχας ἐγένετο 1799 ἀντιστράτηγος. Τῷ αὐτῷ ἔτει (18 Brumaire) ἐπὶ κεφαλῆς 60 γρεναδιέρων διέλυσε τὸ Σύμβουλιον τῶν Πεντακοσίων καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Ναπολέοντος τὴν διοίκησιν τῆς ὑπατικῆς σωματοφυλακῆς καὶ τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς του. Τῷ 1801 διωρίσθη διοικητὴς τῆς Ἐντεύθην τῶν Ἀλπεων δημοκρατίας, τῷ δὲ 1804 διοικητὴς τῶν Παρισίων καὶ ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς αὐτοκρατορίας εἰς στρατάρχην καὶ αὐτοκρατορικὸν πρίγκιπα. Προχωρήσας τῷ 1805 μέχρ' εἰς Βιέννης, ἐστρατήγει ἐν τῇ ἐν Ἀουστέρλιτς μάχῃ τὸν ἱππικόν, ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ τῆς Πρωσίας (1806) καὶ τῆς Ἰσπανίας (1808) πολέμῳ. Ἦδη τῷ 1806 ἀνιχνεύθη δοῦς τοῦ Βέργ, ἔλαβε δὲ τῷ 1808 τὸ βασιλικὸν στέμμα τῆς Νεαπόλεως ἡ τῶν Δύο Σικελιῶν ὑπὸ τὸν ὄνομα Ἰωάννη μ. ὁ Α'. Ναπολεόντων. Ἀπὸ τοῦ 1810 προσεπάθησεν, ἀλλὰ ματαίως, ν' ἀποτινάξῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Ναπολέοντος· ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατείας τούτου, οὐ μόνον ἔπεμψε 10 χιλ. στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν ἀπαντος τοῦ ἱππικοῦ ἀνδρείο-

τατα ἡγωνίσθη, κυρίως ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Μόσχας μάχῃ. Ὅπισθοχωρῶν ὁ Ναπολεὼν ἀνέθεσεν αὐτῷ τὴν ἀρχιστρατηγίαν τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ὁ Μ. δώσας αὐτὴν εἰς τὸν πρίγκιπα Εὐγένιον ἔσπευσεν εἰς Νεάπολιν. Καὶ ἐπανῆλθε μὲν τῷ 1813 εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν, δὲν ἔδειξεν ὅμως πλέον τὴν πρότερον ζήλῳ του. Θέλων δὲ νὰ γίνῃ ἀνεξάρτητος, ἠκολούθησεν ἔκτοτε ἐπαμφοτερίζουσαν πολιτικὴν, συνάψας πρῶτον σχέσεις μετὰ τῶν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος συμμάχων, εἴτα δὲ, ὅτε οἱ Βουρβῶνοι ἐξήλθον τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, μετὰ τοῦ ἐν Ἑλβὰ ἐξορισθέντος αὐτοκράτορος. Τούτου ἀποβιβασθέντος ἐκ νέου εἰς Γαλλίαν, ἤρχισε πόλεμον κατὰ τῶν Αὐστριακῶν, ἡττήθη ὁμοῦ ἐν Ρερράρχ καὶ Τολεντίνῳ καὶ διαμελισθέντος τοῦ στρατοῦ του ἐπέστρεψεν εἰς Νεάπολιν καὶ ἐκεῖθεν ἔφυγεν εἰς Γαλλίαν· μετὰ τὴν ἐν Βατερλώ μάχην πρῶτον μετέβη εἰς Κορσικὴν, εἴτα δὲ ἀποβιβασθεὶς ἐν Ἰταλίᾳ συνελήθη καὶ καταδικασθεὶς ὑπὸ στρατοδικεῖον ἐν Νεαπόλει ὡς σφετερισθεὶς τὸν θρόνον ἐτυχεῖσθαι τῇ 1/13 Ὀκτ. 1815 ἐν τῇ ἐπαύλει Πίτσου. [Β.Ε.]

Μύρα. Μία τῶν ἐπισήμων ἀρχαίων πόλεων τῆς Λυκίας, οὐ μακρὰν τῆς Νεαπόλεως καὶ ὑπεράνω μικρὰς πεδιάδος διαρρομένης ὑπὸ τοῦ Μύρου (νῦν Δεμυρεσάϊ). Σώζονται σημαντικὰ εἰρεπία αὐτῆς, κυρίως τὰ φοι ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένοι. [Α.Α.]

Μύρα. Ἀρώματα καὶ Μ. λέγονται αἱ εὐοσμιοὶ οὐσίαι καὶ τὰ μίγματα ὧν γίνεται χρῆσις ἐπὶ τῶν ἀτόμων, τοῦ ἱματισμοῦ καὶ οἷων δῆποτε ἀντικειμένων εἰς ἃ θέλει τις νὰ μεταδώτῃ τὴν εὐωδίαν ἐκείνων. Ἡ χρῆσις αὐτῆ τῶν Μ., γνωστὴ παρ' ἀρχαίους, λέγεται ὅτι προέρχεται ἐκ Περσίας. Ὁ Κόρινθος, ἡ Ῥόδος, ἡ Καπύη ὑπῆρξαν περιφημοὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ τὴν ἀρωματοποιίαν των. Τὰ πλεῖστα τῶν γνωστῶν Μ. προέρχονται ἀπὸ φυτῶν. Τὴν ἀπὸ εὐόσμων φύλλων καὶ ἀνθέων ἐξαγωγὴν των οἱ ἀρχαῖοι ἐπετύγγανον διὰ κατακερματίσεως ἐκείνων ἐντὸς ἐλαίου εἰς τὸ ὁποῖον μετεδίδοτο τὸ ἀρώμα. Ἦδη ἡ εὐχερεστερά μεθόδος εἶνε ἡ τῆς ἀποστάξεως διὰ τοῦ αἵματος· ἑτέρα δὲ, τῆς ὁποίας ὁμοῦς ἡ χρῆσις δὲν ἐγένετο ἔτι κοινῶς παραδεκτὴ, ἡ διὰ διαλύσεως ἐντὸς διθειάνθρακος, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπὸ τῶν φυτῶν εὐοσμία μεταδίδεται εἰς λιπαράς τινας οὐσίας συνδιαλυομένας ὑπ' αὐτοῦ καὶ διατηρούσας τὸ ἀρώμα διαρκέστερον τοῦ μετὰ τὴν ἀπόσταξιν ἐν ὑγρῷ μιγνυμένου πρὸς ταύτας. Σπανιώτατῃ εἶνε ἡ χρῆσις τῶν ἀρωματικῶν οὐσιῶν εἰς φυσικὴν κατάστασιν ἢ ἀπεσταγμένων ἀπλῶς· αὗται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μιγνύονται πρὸς ἄλλας οὐσίας μετρίαζούσας τὴν ὀσμήν αὐτῶν, ἐπεχρῶσας τὴν ἀπόπτῃσιν καὶ καθιστίσας διὰ τῆς συγκράσεως ἔτι

μᾶλλον εὐάρεστον τὴν εὐσμίαν των. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἐλαιώδεις οὐσίαι, τὸ καθαρὸν στέαρ, ὁ μυελὸς τῶν ὀστέων, τὸ ὑδαρὲς αἰνόν-πνευμα καὶ αὐτὸ τὸ ἀπλοῦν ὕδωρ. Διὰ τῆς μίξεως τῶν οὐστῶν τούτων κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ ἀναλογίας, παρασκευάζονται τὰ πολυπείκιλα τῆς ἀρωματοποιίας εἶδη κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν χρήσεις. Διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν τελειστάτων καὶ ἀβροτάτων τῶν εἰδῶν τούτων ἀνάγκη ἢ ἀπὸ τῶν εὐδωσμων φυτῶν ἐξαγωγή τοῦ ἀρώματος νὰ εἶνε σύγχρονος τῇ συμμίκτῃ πρὸς τὰς λιπαρὰς ἢ ἄλλας οὐσίας μεθ' ὧν γενήσεται ἡ χρῆσις αὐτοῦ, διότι τοιοῦτοτρόπως καὶ λεπτότερον καὶ φυσικώτερον καὶ διαρκέστερον παραμένει τὸ ἀρώμα τῇ συμμίκτῃ οὐσίᾳ. Ἡ μυρεψικὴ βιομηχανία παράγει τὰ τελειότατα καὶ λεπτομέγεστα αὐτῆς προϊόντα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. [Α.Γ.Η.]

Μύρανα (Muraena). Γένος ἰχθύων ἐκ τῶν Φυσοστόμων Τελεοστέων, ἀνήκον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μυραϊνιδῶν, ἥτις περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἐγγέλεις. Ἐχρυσισώμα ἐπίμηκες, ὀφιοειδές, ἀνευ λεπίδων, μετὰ μυκτῆρων ἐκβαλλέντων ἄνω τοῦ ῥύγχους, δέρματος παχέος καὶ γλοιώδους. Μ. ἡ κ ο ι ν ῆ ἢ τ ῶ ν ἁ ρ χ α ῖ ω ν (M. hellena), ἀθωνωτάτη καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον, ἔχει μῆκος ὑπὲρ τὸ 1 μ., χρῶμα δὲ κιτρινωπὸν μετὰ καστανοχρῶν στιγμάτων, εἶνε δὲ λίαν ἀθηράγος. Τὸ κρέας τῆς εἶνε λίαν εὐγευστον, δι' ὃ οἱ ἄρχαioι Ῥωμαῖοι διέτρεφον τὰς Μ. ἐν ἰδίαις δεξαμεναῖς, εἰς τροφὴν αὐταῖς διδόντες ἐνίοτε καὶ αἰχμηλώτους. [Φ.Ι.]

Μυρεσίου δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Βώλου καὶ ἔχει 3197 κατ. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Τσαγγαράδα, χωρία δὲ Λαμπινού, Μύρεσι καὶ Σουρίχτι. [Μ.Σ.]

Μυρζέ (Ἑρρίκος Murger) Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1822 ἐν Παρίσις, ὅπου ἔζησε πένης καὶ ἀπέθανε τῷ 1861. Εἰς τὰ ἔργα του, μυθιστορήματα καὶ ῥωπογραφίας ἐκ τοῦ βίου τῶν Παρισίων, κυρίως τῶν καλλιτεχνῶν καὶ φιλολογοῦντων, ἐκδηλοῦται μεγάλη παρατηρητικότης καὶ πιστὴ ἀπεικόνις τοῦ περιεργου τούτου βίου. Μεγάλως δημοτικότητος ἔτυχε κυρίως τὸ ἐπιγραφόμενον Scènes de la vie de Bohème (1851), ὅπερ διέσκεύασεν ὁ Μ. καὶ δραματικῶς μετὰ τοῦ Θεοδ. Barrière· πρὸς δὲ τὰ Le pays latin (1856), ἐπίσης δραματοποιήσεν τῇ συνεργασίᾳ τοῦ D. Mousseux, Scènes de la vie de jeunesse (1851) S de la vie de campagne, Adeline Protat, Le roman de toutes les femmes (1854) Le sabot rouge (1860) κ.τ. Τινὰ αὐτῶν μετεφφράσθησαν καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Ε. Ροῖδου. Μετὰ τὴν θάνατόν του ἐξεδόθησαν καὶ λυρικά αὐτοῦ

ποιήματα Les nuits d'hiver (1861), ὅπερ θυμίζοντα τὸν τρόπον τοῦ Μυσσέ. [Μ.Γ.]

Μυρηκίδαι (Muricidae). Οἰκογένεια τῶν Πρωσθραγγίων Πνευμονῶδων Κεφαλοφόρων Μαλακίων, χαρακτηριζομένη διὰ τοῦ εὐρέος, ὑπὸ ὀφρυσειδεῶς πτυχωτῆς ἢ ὀδοντωτῆς ἀναδιπλώσεως στεφομένου στομίου τῆς κόγχης τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκόντων εἰδῶν. Τὸ πρότυπον γένος Μύρηξ (Murex) ἢ Κήρυξ κυριώτατα εἶδη ἔχει Μ. τὸ ν φ λ ο γ ῶ δ η (M. brandaris, βλ. πίνακα Μαλάκια Δ' 7) καὶ Μ. τὸ ν κ ο λ ο β ὸ ν (M. trunculus), κοινῶς «πορφύρες» καλούμενα, ἀτινά εἰσι πιθανῶς οἱ κοχλῖαι ἀφ' ὧν οἱ ἄρχαioι ἐξῆγον τὴν πορφύραν. [Φ.Ι.]

Μύρθος. Χωρ. τοῦ δήμου Φοίνικος τῆς Κρήτης, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀγ. Βασιλείου τῶν Σφακίων, ἔχον 346 κατ. [Ν.Στ.]

Μυριάποδα. Μία τῶν 4 κλάσεων τῶν Ἀρθροπόδων ζῶων (εἰς ἃ καταλέγονται τὰ Ἔντομα, τὰ Ἀραχνῶδη, τὰ Μαλακόστρακα καὶ τὰ Μ.). Τὰ ζῶα ταῦτα ἔχουσιν ἐπίμηκες σκωληκοειδὲς σῶμα μὴ χωριζόμενον εἰς θώρακα καὶ κοιλίαν, ἀποτελούμενον ἐκ κεφαλῆς, φερούσης δύο κεραίας, καὶ πολλῶν κατὰ συνέχειαν δακτυλοειδῶν τμημάτων (ζωνῶν), ὧν ἕκαστον φέρει ἐν ἡ δύο ζεύγη ποδῶν. Κατὰ τὴν ἀναπνοὴν, τελουμένην διὰ τραχειῶν, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ στόματος συγγενέουσιν πρὸς τὰ ἔντομα, διὰ δὲ τῶν πολυαριθμῶν αὐτῶν ποδῶν πρὸς τὰ μαλακόστρακα. Πολλαπλασιάζονται δι' ὧν, περιδοικῶς δὲ ἀλλάσσοντα δέρμα αἰξάνονται ἕκαστην φορὰν κατὰ μίαν ζώνην. Ζῶσιν εἰς τόπους ὑγροῦς καὶ σκοτεινοῦς ὑπὸ λίθους, φλοιὸς δένδρων καὶ ἐντὸς τῆς γῆς. Διαιροῦνται δὲ εἰς δύο τάξεις ἥτοι α' Χηλόγναθα, φέροντα ἀνὰ 2 ζεύγη ποδῶν ἐφ' ἑκάστης ζώνης καὶ τρεφόμενα ἀπὸ σπορέων φυτικῶν οὐστῶν, καὶ β' Χηλόποδα ἔχοντα ἐφ' ἑκάστης ζώνης ἐν ζεύγος ποδῶν, ὧν κυριώτατα αἱ Σκολοπένδραι· τούτων τὸ πρῶτον παρὰ τὴν κεφαλὴν ζεύγος σκελῶν πλατυνόμενον σχηματίζει πλατεῖαν χηλὴν, φέρουσαν εἰς τὸ ἄκρον ἑκατέρωθεν ὄνυχας καὶ ἀθένα ἰσθμόν· διὰ τούτων αἱ Σκ. θανατοῦσι κεντῶσαι· μικρὰ ζῶα, ἐξ ὧν τρέφονται· τῶν Σκ. τινὲς ἔχουσι μῆκος μέχρις ἐνὸς ποδός· ζῶσι δὲ αὐταὶ εἰς τὰ λίαν θερμὰ κλίματα.

Μυρίκη (Bot.). Ἀρχαία ὀνομασία τῶν εἰδῶν τῆς Ταμάρικος (βλ. Ταμαρικῶδη) τῶν τὴν σήμερον Ἀλμυρική κοινῶς καλουμένων. Ἡ δὲ ὀνομασία Μ. ἢ κατὰ Λινναῖον καὶ τοὺς νεώτερους φυτολόγους εἶνε πρότυπον γένος μικρᾶς οἰκογενείας Δικοτυληδόνων ἀπετάλων φυτῶν, ἥτοι τῶν Μυρικῶδων (Myricaceae) περιλαμβανούσης 40 εἶδη θαμνώτη τῆς Εὐκράτους ζώνης, ὧν ἐν μόνον εἶδος, Μ. ἡ γαλακτοποῖς (Myrica Gale L.) φύεται ἐν ἐλῳδεσι τόποις τῆς Β. Εὐρώπης,

έχον φύλλα αρωματικά. Ἡ δὲ Μ ἡ κηροφόρος (M. cerifera L.) καὶ τινα ἄλλα εἶδη τῆς Β Ἀμερικῆς παράγουσιν εἶδος αρωματικοῦ κηροῦ (Cera muricea) ἐπὶ τῶν καρπῶν. [Θ.Χ.]

Μυρικήνη. Βλ. Κηρός.

Μύρινα. Ἀρχ. πόλις τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Αἰολίδος, ἐν ταῖς ὑπερὶν Σεβαστοπόλεις καλουμένη, ἐπὶ τοῦ Πυθικοῦ ποτ. (ν. Κοτζιάτσαί). Οὕτω ἐκαλεῖτο καὶ πόλις τῆς Λήμνου.

Μύριοι. Βλ. Κύρος 2.

Μυριόφυλλον Myriophyllum L. Γένος ὑδροβίων φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀλιρραγιδῶν (βλ. λ.). Τὸ ἐμύωνμον Μ. τῶν ἀρχαίων εἶναι εἶδος Ἀχιλλείας (βλ. λ.) ἦτοι Α τὸ χιλιόφυλλον (Achillea Millefolium L.) καὶ τὰ συγγενέοντα. [Θ.Χ.]

Μυριόφυτον. Κωμόπολις τῆς Θράκης ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Προποντιδός, ἀπέχουσα 1 ὥραν ΝΔ τῆς χώρας καὶ κειμένη ἐπὶ ὠρεῖας καὶ καταφύτου τοπικοῦσας. Κάτ. ἔχει 4 χιλιάδας, ὧν τινες θωακνοί, ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν, ἀμπελοργίαν καὶ ναυτιλίαν. Ἐκκλησιαστικῶς ποιμαίνεται ὑπὸ ἐπισκόπου ὑπαγομένου εἰς τὸν μητροπολίτην Ἡρακλείας.

Μυριστική (Bot.) Myristica L. Γένος πρότυπον τῆς ὁμώνυμου οἰκογενείας τῶν Μυριστικιδῶν (Myristicaceae) περιλαμβανούσης εἶδη ἑκατὸν ἐξυλωδῶν φυτῶν τῶν τροπικῶν χωρῶν. Ὑπάρχει εἰς τὰ ἀπέταλα Δικοτυλήδων τὰ ἔχοντα ἀνθὴ δίαικα, περιγόνιον τρίφυλλον, στήμνας 3—15 μοναδῆλους, ὡσθῆκην μονόχωρον, καρπὸν ῥάγα μονόσπερμον, σπέρμα μανδουόφρον μετὰ λευκώματος πολυσχιδοῦς. Τὸ σπουδαιότερον εἶδος εἶναι Μ. ἡ εὐώδης (Μοσχοκάρυα, M. fragrans Houtt.), αὐτοφύης εἰς τὰς Μολούκκας, καλλιεργουμένη δὲ καὶ εἰς ἄλλας νήσους καὶ ἰδιῶς εἰς τὰς ὀλλανδικὰς ἀποικίας. Τὸ σπέρμα αὐτῆς εἶναι τὸ γνωστὸν μοσχοκάρυον (Nux moschata)· ὁ δὲ μανδύας (ἡ ἀρίλλον) αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον «άνθος μοσχοκάρυου» (Flores ἢ arilli Macis). Ἀλλὰ δὲ εἶδη συγγενῆ φύονται ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ (M. Otala Humb., M. officinalis Mart. κτλ [Θ.Χ.]

— Φαρμακευτικῶς τὰ Μοσχοκάρυα ἀναγόνται εἰς τὰς ἐρεθιστικὰς οὐσίας, ἐπιφέροντα τάχυνσιν τῆς κυκλοφορίας, εἴτα δὲ ζάλην καὶ ἀναισθησίαν. Δίδονται ὡς πυρωτικὰ πρὸς τοὺς ἐκ φύσεως κατάρρους τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ πρὸς δυσπεψίας ἐξ ἀτονίας, ὅπως καὶ κοινῶς ἡ γένις αὐτῶν προστίθεται εἰς θερμὰ ποτὰ ὡς πυρωτικὴ. Χρήσιμον ἐπίσης τὸ αἰθέριον αὐτῶν ἔλαιον (oleum macis)· τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν μοσχοβούτυρον (butyrum nueistae) ἐπιτίθεται ἐπὶ τῆς κοιλίας εἰς περιπτώσεις κωλικῶν ἐξ ἀρίλων. [Α.Χ.]

Μύρμικος. Ὁχυρὰ πόλις τῆς Θράκης, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Ἰστιάου παρὰ τὸν Στρυμόνα ποτ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἡδωνῶν. Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον δὲν γίνεται πλέον μεία αὐτῆς. [Α.Α.]

Μύρμηκες. Οἰκογένεια τῶν Ὑμενοπτέρων ἐντόμων, ἔχουσα τοὺς γενικοὺς χαρακτηῖρας τῆς τάξεως ταύτης ἦτοι τέσσαρας ὑμενώδεις πτέρυγας, τέλειαι τοῦ στόματος ὄργανα καὶ τελείαν μεταμόρφωσιν ἐκ τῶν ὠν δῆλα δὴ αὐτῶν προέρχονται ἀποδὲς κάμπαι, αἵτινες βραδύτερον μετομορφῶνται εἰς ἀκινήτους χρυσαλλίδας καὶ αὗται εἰς τὰ τέλειαι ἔντομα. Οἱ Μ. ζῶσι πάντοτε κατὰ μεγάλας κοινωνίας, ἀποτελουμένας τοῦλάχιστον ἐκ τριῶν εἰδῶν Μ. ἦτοι ἐκ τῶν ἀπτέρων καὶ κατὰ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ὑπολειπόμενων θηλειῶν (ἐργατίδων), αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ μείζον μέρος τοῦ σμήνους, καὶ ἐκ τῶν τελείων πτερωτῶν ἀρρένων καὶ θηλειῶν, μόνον κατὰ τινὰς καιροὺς ἐμφανιζόμενων· ἐνίοτε δὲ προστίθενται καὶ ἄλλα δύο εἶδη ἀτελοῦς διαπλάσεως Μ. ἦτοι οἱ λεγόμε. στρατιῶται καὶ οἱ ἐργάται, οἱ μὲν ἔχοντες μεγάλας, οἱ δὲ μικρὰς κεφαλὰς. Πάντων τῶν Μ. ἡ κεφαλὴ εἶναι σχετικῶς μεγάλη, τρίγωνος, σαφῶς χωριζομένη τοῦ θώρακος, μετὰ μινῶν στρογγύλων ἀφθαλμῶν καὶ κεκαμμένων κερατιῶν· αἱ σιαγόνες πλατεῖαι καὶ ἰσχυραὶ· ὁ θώραξ ἐπιμήκης, συνδεόμενος διὰ στενοῦ μίσχου μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπιμηκεστέρως κοιλίας. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἰσθμὸν σύστημα διακρίνονται εἰς δύο τάξεις ὧν ἡ μὲν (Myrmica) φέρει κέντρον, ἡ δὲ (Formica) μόνον κύστιν ἰσθμοῦ εἰς ταύτην δὲ ἀνήκουσιν οἱ κοῖνοι Μ. Τὰς φωλεὰς τῶν κατασκευάζουσιν εἰς διάφορα μέρη καὶ διὰ ποικίλλοντος ὕλικου· ἐντὸς τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐντὸς τοίχων, δένδρων, ξύλων. Κατὰ τοῦτο διαφέρουσιν τὰ εἶδη τῶν Μ. ὡς καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἀποτελοῦν τὰ σμήνη, ἕπερ ποικίλλει ἀπὸ δεκάδων τινῶν μέχρι χιλιάδων. Ἐν γένει ἡ φωλεὰ τῶν Μ. ἀποτελεῖται ἐκ συστήματος περιπλοκῶν διόδων, φερουσῶν εἰς εὐρεῖς χώρους, θαλάμους, χρησιμεύοντας πρὸς διαμονὴν τῶν θηλειῶν, αἵτινες κατόπιν τῆς πρώτης καὶ μόνης τῶν ἐξόδου, καθ' ἣν συνέρχονται πρὸς τοὺς ἀρρενας μένουσι διηνεκῶς ἐν ταῖς φωλεαῖς ὡς τοκοῦσαι, ἐπὶ δὲ πρὸς διατήρησιν τῶν ὠν, τῶν καμπῶν αἵτινες ἐξεληθῶσαι τῶν ὠν τρέφονται ἐν ταῖς φωλεαῖς, καὶ τῶν χρυσαλλίδων, αἵτινες ἐπίσης φυλάσσονται ἐπιμελῶς ἐντὸς τῶν φωλεῶν, φερόμεναι ὑπὸ τῶν τελείων Μ. ἄλλοτε μὲν ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς φωλεᾶς ἵνα θερμανθῶσιν, ἄλλοτε δὲ εἰς τὰ βάθη αὐτῆς. Τὴν φωλεὰν κατασκευάζουσιν αἱ ἐργάτιδες, αὗται δὲ φυλάττουσι τὴν εἴσοδον αὐτῆς καὶ ὑπερασπι-

ζουσιν αὐτὴν λυσσῶδῶς καὶ μέχρι θανάτου. Τὴν τροφὴν των λαμβάνουσιν κυρίως μὲν ἐκ γλυκίων χυμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάσης φυτικῆς ἢ ζωικῆς οὐσίας· τρέφουσι δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ φωλεᾷ θηλείας, τὰς κάμπας καὶ τὰς μέλισ ἀπτελεσιθείσας ἐργάτιδας, τὰς μικρὰς καὶ ἀδυνάτους, ἃς προσέτι καθαρίζουσι, περιφέρουσι ἐν τῇ φωλεᾷ καὶ παντσειδῶς περιποιεῦνται. Οὐδὲν εἶδος Μ. συνάγει τροφὰς διὰ τὴν χειμῶνα, ὃν τὰ πλείστα διάγουσιν ἐν νάρκῃ εἰς τὰ βάθη τῶν φωλεῶν των. Περιεργόταται εἶναι αἱ σχέσεις τῶν Μ. πρὸς πολλὰ ἔντομα παρασιτεῦντα ἐπὶ φυτῶν καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς κήκους καὶ τοὺς φυτόφθειας· πλησιάζοντες αὐτὰ τὰ θωπεύουσι διὰ τῶν κερατιῶν καὶ τῶν προσθίων ποδῶν, μέχρις οὗ ἀφίσωσι ταῦτα νὰ ἐκρεύσῃ ἐκ τῶν ὀπίσω ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτῶν ὑπαρχόντων τρημάτων σαγῶν γλυκέος φυτικῆς ὁποῦ, ἣν οἱ Μ. ἀπλήρως καταβροχθίζουσι· μεριμνῶσι δὲ οἱ Μ. περὶ τῶν ἐντόμων τούτων συστηματικῶς, μεταφέροντες αὐτὰ ἐπὶ νεαρῶν φύλλων, τὴν δὲ χειμῶνα εἰς τὰς ρίζας τῶν φυτῶν ἐν τῇ τῆς γῆς, προσφυλάσσοντες αὐτὰ καὶ παντοειδῶς περιποιούμενοι. Εἰς πολλὰ εἶδη Μ. παρατηρεῖται ἀληθὴς δουλεία βασιλεύουσα· οὕτως αἱ ἐργάτιδες τοῦ εἶδους τῶν Ἀμαζονίων Μ. δὲν ἐργάζονται, ἀλλ' ἀρπάζονται τὰς χρυσάλλιδας τῶν Μελανοφαίων Μ., φέρουσιν αὐτὰς εἰς τὰς ἑαυτῶν φωλεὰς ἔνθα ἀπολεπισθεῖσαι ἐκτελοῦσιν ὡς δοῦλαι πάσας τὰς ἐργασίας. Ἢ γονιμοποίησις τῶν Μ. τελεῖται κατὰ τοὺς θερμωτάτους μῆνας· ὅταν ἡ θήλεια γονιμοποιημένη καταπέσῃ πρὸ φωλεᾶς τιнос περικυκλούται ὑπὸ τῶν ἐργατιδῶν ταύτης, αἵτινες σφαιροῦσαι τὰς πτέρυγας τῆς τὴν φέρουσιν ἐντὸς τῆς φωλεᾶς· ὅσαι δὲ καταπέσωσιν ἀλλαχοῦ ἀποβάλλουσι μόναι τὰς πτέρυγας των καὶ καταρτίζουσι νέαν φωλεάν. Ἐν ταῖς φωλεαῖς τῶν Μ. εὐρίσκονται ἐνίοτε καὶ ἄλλα ζῴδια, ὧν ἄλλα μὲν συλλαμβάνουσιν αὐτοὶ οἱ Μ. ἕνεκα τοῦ γλυκέος χυμοῦ τῶν (φυτόφθειας), ἄλλα δὲ ἀνέχονται παρσιδύσαντα ὡς ἀβλαβὴ ἢ καὶ χρησιμα, οἷαι αἱ κάμπαι τῆς κοινῆς Κητονίας (χρυσόμυγας) ἥτις τρώγει τὰ ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν Μ. διατρήσεως τῶν ξύλων ρινίσματα, ἄλλα δὲ τέλος καὶ περιποιεῦνται μάλιστα μετὰ στοργῆς καὶ τροφοδοτοῦσιν, οἷαι αἱ κάμπαι κανθάρου τοῦ ῥοπαλοφόρου αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν ἄνευ τῶν περιποιήσεων τῶν Μ. — Οἱ Μ. εἶναι ζῶα νοημονέστατα, ἔχουσι δὲ καὶ τὴν δύναμιν νὰ συνεννοῶνται μεταξὺ των διὰ τῶν κερατιῶν. Κατασκευάζουσιν ὁδοὺς, γεφύρας, στοὰς καὶ εἶναι εὐφυέστατοι ὡς πρὸς τὴν ἐπινόησιν μέσων πρὸς ἐπίτευξιν ὠρισμένου τινὸς σκοποῦ. Ἐνίοτε ἀποκρίνουσιν ἐπιβλαβέστατοι, οἷον ἐν ὀψοφυλακείαις· ὁ Σακχαροφάγος δὲ Μ. εἶναι καταστρεπτικώτατος εἰς τὰς ἐν ταῖς Δ Ἰνδίας φυτείας

σακχαροκαλάμει. Ἄλλα ἕως εἶδη εἰσὶν ὠφέλιμα, καταστρέφοντα πλῆθος βλαβερῶν ἐντόμων, οἷον οἱ Πλάνητες Μ. (Atta cephalotes), περιπλανώμενοι καὶ προσβάλλοντες οὐ μόνον ἔντομα, ἀλλὰ καὶ μικρὰ θηλαστικά. Ἄλλοτε μετεχειρίζοντο τοὺς Μ. πρὸς ἐξαγωγὴν μυρμηκικοῦ ὀξέος (βλ. λ.), ὅπερ σήμερον παρασκευάζεται χημικῶς· τὰ δὲ ὡς αὐτῶν καὶ αἱ χρυσάλλιδες καταβροχθίζονται ὑπὸ πολλῶν πτηνῶν καὶ ἰδίως τῆς ἀηδόνος, καὶ αὐτοὶ οἱ Μ. ὑπὸ τῶν μυρμηκοφάγων ζῶων (βλ. λ.). — Τὰς πλείστας παρατηρήσεις τοῦ περιεργοτάτου βίου τῶν Μ. ὀφείλομεν εἰς τὸν Huber, ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος (1810) γράψαντα «Ἐρεῦνας» περὶ αὐτῶν μέχρι σήμερον κλασικὰς, τὸν σὲρ John Lubbock καὶ τὸν Bates διὰ τοὺς Μ. τῆς Ν. Ἀμερικής.

Λευκοὶ Μ. ἐπικαλοῦνται οἱ Τέρμητες (βλ. λ.). [Φ.Ι.]

Μυρμηκίαι. Βλ. Ἀχροχορδόνες.

Μυρμηκίαισις. Βλ. Αἰμωδία.

Μυρμηκίδης. Ἑλλήν γλύπτης ἐκ τῆς μετακλασικῆς ἐποχῆς, γνωστὸς διὰ τὰ μικροσκοπικὰ ἔργα του, κατασκευάσας π. χ. τέθριππον ὅπερ ἤδυνάτο μυῖα νὰ καλύπτῃ διὰ τῶν πτερυγῶν τῆς. [Δ.Σ.]

Μυρμηκικὸν ὀξύ, CH_2O_2 . Τὸ πρῶτον ἐν τῇ σειρά τῶν λιπαρῶν ὀξέων (βλ. λ.), ἐκ τῆς ὀξειδώσεως τοῦ μεθυλικοῦ πνεύματος προερχόμενον, ἄχρουν ἐν καθαρᾷ καταστάσει, βαρύτερον τοῦ ὕδατος (εἰδ. βάρος 1.23), μεθ' οὗ μίγνεται κατὰ πάντα λόγον, ὀξινότατον καὶ δηκτικώτατον τὴν ὁσμὴν, καυστικώτατον δὲ ὥστε νὰ παράγῃ φλυκταινάς ἐπὶ τοῦ δέρματος, εἰς θερμοκρ. 0° κρυσταλλοῦμενον εἰς ρυλλίδια, ζέον εἰς 99°. Εὐρίσκεται εἰς τοὺς μύρμηκας, εἰς τὰ ἰοδόλα ὅργανα ἄλλων ἐντόμων, ἐν τῷ ἰδρωτί καὶ ἀλλοῖς ἐκκρίμασι τοῦ ζωικοῦ σώματος, εἰς τὰς καυστικὰς τρίχας διαφόρων εἰδῶν κνίδος (βλ. Κνιδώδη), εἰς τὰ βελονοειδῆ φύλλα τῆς ἐλάτης κλ. Παράγεται δὲ διὰ διαφόρων χημικῶν ἀντιδράσεων, ἐν δὲ τῇ βιομηχανίᾳ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Βερτελῶ διὲ θερμάνσεως ὀξυαλικοῦ ὀξέος μετὰ γλυκερίνης, ὅτε τὸ ὀξυαλικὸν ὀξύ τέμνεται εἰς Μ. Ὁ. καὶ διοξειδίου ἄνθρακος. Ἐνεκα τῆς ἰδιότητος του τοῦ ἀνῆγειν τὰ ὀξειδια τῶν εὐγενῶν μετάλλων ἐφηρμόσθη ἐν τῇ φωτογραφίᾳ ἀντὶ τοῦ πυρογαλλικοῦ ὀξέος. Τὰ μυρμηκικὰ ἄλατα εἶναι ἅπαντα διαλυτὰ ἐν ὕδατι καὶ ἀποσυντίθενται διὰ θερμάνσεως ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὀξύ. [X.X.]

Μυρμηκικὸν πνεῦμα, φαρμακευτικὴ σκευασία κύριον ἐνέχουσα συστατικὸν τὸ μυρμηκικὸν ὀξύ καὶ ἔκπαλαι ἐν χρήσει ὡς ἥπιον ἐρεθιστικὸν τοῦ δέρματος. Παρασκευάζεται ἐκ μυρμηκίων συντεθλιμμένων, ὧν 10 μέρη μίγνυνται μετὰ 15 μ. οἶνοπνεύμα-

τος καὶ 15 μ. ὕδατος. μετὰ δύο δ' ἡμέρας διηθεῖται τὸ μίγμα. [Α.Χ.]

Μυρμηκολέων (Myrmeleon). Γένος ἐντόμων ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μεγαλοπτερόν, ἀνηκούσης εἰς τὰ Νευρόπτερα. Μ. τὸν κοινὸν βλ. ἐν πίν. Ἑντομα Δ' 8. Τὸ ὄνομα ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν σφαιροειδῆ, φαιδρῶν, μέγεθος 1 ἐκμ. ἔχουσιν καὶ καρμινωδοῦσαν κάμπην τοῦ ἐντόμου, ἥτις ἐνεδρεῖται ἐντὸς λακκίσκων, εὗς αὐτὴ ὀρύσσει ἐπὶ ἄμμου ἢ χώματος, καταβροχθίζει τὰ εἰς αὐτοὺς ὀλισθαίνοντα καὶ ἐμπιπτόντα ἕντομα, ἅτινα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μύρμηκες. Λήγοντος τοῦ θέρους αἱ κάμπαι πλέκουσι βομβύκιον, ἀφ' οὗ ἐξέρχονται τὰ τέλεια ἕντομα, ζῶντα ὅσον μόνον ἀπαιτεῖται πρὸς γονιμοποιήσιν. Τὸ γένος Μ. περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰ 70 εἶδη, ἀνήκοντα κυρίως εἰς τὰς θερμὰς χώρας, ὧν τινα ἔμως προχωρεῖσι καὶ ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ. [Φ.Ι.]

Μυρμηκοφάγα ζῶα. Ἐν ταῖς νουτίαις χώραις ἔνθα ἀφθονοῦσιν οἱ μύρμηκες καὶ οἱ τέρμητες (οἱ καλοῦμαι. λευκοὶ μύρμηκες), εὐρηγνῆται καὶ θηλαστικά τινα ζῶα διαφόρων τάξεων τρεφόμενα μόνον ἐκ τῶν ἐντόμων τούτων, ἐμοιάζοντα δὲ πρὸς ἀλλήλα καθ' ὅτι ἔχουσι πάντα μακρὰν λεπτὴν καὶ ὀξεῖαν κεφαλὴν, στόμα μικρὸν, φέρον ὀλίγους τραπεζίτας ἢ καὶ ἔλως νωδὸν, γλῶσσαν μακροτάτην, εἰς πολὺ διάστημα προελασμένην ἔξω τοῦ στόματος καὶ κολλώδη, πόδας δὲ βραχεῖς μετὰ ὀνύχων ἀρμολωμάτων πρὸς ὀρυξίν· πάντα ἐπίσης τὰ Μ. ζ. εἰσὶ βαρέα, ὀκνηρά καὶ ἡλιθία, κατέχουσι δὲ μεγίστην μοῖκὴν δύναμιν. Ἀνακαλύπτοντα φωλεὰν τινα μυρμηκίων ἢ τερμηκίων ὀρύσσουν πρὸς αὐτὴν ὀπὴν καὶ εἰσάγουσι δι' αὐτῆς τὴν γλῶσσαν των, ἐφ' ἧς περιφερομένης ἐν τῇ φωλεᾷ προσκολλῶνται πλεῖστος ἐντόμων ἢ καὶ ὧν καὶ καμπῶν, ἅτινα ἀποσύροντα τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ στόμα των καταβροχθίζουσιν ἀπαθίστατα. Ζῶσι δὲ τὰ ζῶα ταῦτα ἐν γένει κατὰ μόνας, ἀλλὰ μὲν ὅπου τύχῃ διατίθωμενα, ἀλλὰ δὲ ἐν ὅποις τῆς γῆς· τὸ δὲ κρέας των εἶνε ἀγευστον ἕνεκα τῆς ἰσχυρᾶς ἀπὸ τῶν μυρμηκίων ὀσμῆς του. Ἐνταῦθα ἀνήκει ὁ κατ' ἐξοχὴν Μυρμηκοφάγος (Murmecophaga), ζῶον ἐκ τῆς τάξεως τῶν Νωδῶν ἔλως στερεόμενον· ὀδόντων, ζῶν ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ· τὸ μεγαλύτερον τούτου εἶδος (Μ ὁ χαϊτήρης) ἔχει μήκος 2 μ., πλὴν δὲ τῶν ὡς ἄνω γενικῶν χαρακτηριστικῶν οὐρὰν μακρὰν καὶ θυσανώδη, τρίχωμα μακρὸν φαιόμελαν, προσθίους πόδας πρὸς τὰ ἔσω κεκαμμένους, δυνάται δὲ νὰ συνθλίψῃ ἐναγκαλιζόμενον κύμα· ἀλλὰ δὲ εἶδη εἰσὶ Ταμάντουα ἢ τριδάκτυλος καὶ Μ. ὁ διδάκτυλος, μέγεθος ἔχων περίου 25 ἐκμ. — Ὁ Μάνης (Manis) εἶνε ἐπίσης γένος τῶν Νωδῶν, οὗ διάφορα εἶδη

ζῶσιν ἐν Ν Ἀφρικῇ, Ἰνδία, Ἰάβα κλ., ὅλως στερεόμενα ὀδόντων καὶ ἐμοιάζοντα ἐν γένει πρὸς τοὺς μυρμηκοφάγους, ἔχοντα ὅμως ἀντὶ τριγῶν φολιδας. — Οἱ Μυρμηκοφάγοι (Orycteropus) ζῶσιν ἐν τῇ Ν Ἀφρικῇ, ἔχουσι δὲ ἀνὰ 4 δακτύλους εἰς τοὺς προσθίους πόδας καὶ ἀνὰ 5 εἰς τοὺς ὀπίθιους, λεπτοτάτους τραπεζίτας, δέρμα εἶον ὁ χροῖος, μετὰ σκληρῶν σμηρίγγων, νεφελῶν κυλινδρῶν, ὡς δὲ ξέα καὶ ὀρθία, πόδας βραχυτάτους. Ζῶσιν εἰς βαθύτατα τῆς γῆς ὀρύγματα, ἔργα τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν των, θηρεύονται δὲ καὶ ἀνακαλύπτονται δι' ἀληθῶν ἀνασκαφῶν ἕνεκα τοῦ τε δέρματος καὶ τοῦ κρέατος αὐτῶν, διὰ τοὺς ἰθαγενεῖς ἐδαφίου. Τὸ μέγιστον εἶδος, ἰθαγενὲς τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, φθάνει εἰς βάρος δεκάδων ὀκάδων. — Τέλος ἀνήκει εἰς τὰ Μ. ζ. καὶ γένος τι ἐκ τῶν Μονοτρημάτων (βλ. λ.) λαβὼν τὸ ὄνομα Ἑχίνος ὁ μυρμηκοφάγος, ὡς ἐκ τῶν ἀκανθῶν ἄς φέρει ὡς ὁ ἐχίνος, ζῶν ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Νέα Γουινέα ἐν ὅποις τῆς γῆς, ζῶον δυσκίνητον καὶ ἡλιθιώτατον.

Μυρμηκοφάγος, Μυρμηκοφάγοι. Βλ. Μυρμηκοφάγα ζῶα.

Μυρμιδόνες. Ἀρχαία ἑλλην. φυλὴ ἐν Φθίᾳ τῆς Θεσσαλίας. Κατὰ παραδόσιν τινα ἐκλήθησαν ἐκ τοῦ Μυρμιδόνος, υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυμεδούσης καὶ πατρὸς τῶν Ἀντίφου καὶ Ἀκτορος· κατ' ἄλλην δὲ ἐγεννήθησαν τῇ παρακλήσει τοῦ Αἰακοῦ ἐκ μυρμηκίων ὅτε ἡ Αἰγίνα εἶχεν ἐρημωθῆ διὰ λοιμοῦ. Τὸ κατ' ἀρχὰς οἰκοῦντες τὴν Αἰγίναν ὑπὸ τὴν Αἰακόν, μετενάστευσαν ὕστερον μετὰ τοῦ Πηλεΐως εἰς Θεσσαλίαν καὶ ἐπεκλήμηναν ὑπὸ τὴν Ἀχιλλεῖα περὶ τὴν Τροίαν. [Α.Δ.]

Μυροβάλανοι (Βοτ.). Οὕτως ὀνομάσθησαν κατὰ τὴν μεσαιωνὰ οἱ καρποὶ διαφόρων εἰδῶν τοῦ γένους Τερμινάλια (Terminalia L.) ἥτοι δένδριον εἰς τὰς Ἰνδίας φερόμενον τῆς οἰκογεν. τῶν Κομβρετωδῶν (Combretaceae) καὶ τῆς Ἑμβλικῆς τῆς φαρμακευτικῆς (Emblia officinalis Gärtn.), ὁ ὅπου ἐπίσης Ἰνδικὸν τῆς οἰκογεν. τῶν Εὐφορβιδῶν. Ἐξετιμῶντο ἄλλοτε μεγάλως ὡς φάρμακα καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν παχὺ ἔλαιον ἐχρησίμευε πρὸς κατασκευὴν ἀλοιφῶν, νῦν δὲ τὰς μεταχειρίζονται μόνον ὡς βυρσοδεψικὰς καὶ βερφικὰς, ἰδίως διὰ χρώμα μέλαν. Οἱ μεσαιωνικοὶ φαρμακολόγοι διέκριναν πέντε εἶδη Μ. κατὰ τὸν ἐξῆς λατινικὸν στίχον: «Myrobalanorum species sunt quinque bonorum: Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus». (Πρὸς λ. Τερμινάλια). [Θ.Χ.]

Μυροδρύσι. Χωρ. τοῦ δῆμ. Ἐρινεῶν μετὰ 275 κατ., καίμενον ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς χώρας τοῦ Παναγαϊκοῦ ὄρ. 1. 45' ΝΔ τῶν Καλυβίων τοῦ Σαλμενίου.

Μυρόξυλον τὸ Σανσονάτειον (Bot.) *Muroxylon Sansonense* Klotzsch (ἢ *Murospermum Pereirae* Royle). Δένδρον ἐν Σανσολβαδὺρ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Κολοκασανθῶν, οὗ τὸ ξύλον ἐκκρίνει τὸ Βάλαμνον τὸ Περούϊανόν (βλ. λ.). Ἄλλοτε εἶδος (*M. toluiferum* Humb. et Bonpl.) ἐν Νέα Γρενάδῃ παρῶγει τὸ τελοσταϊνόν βάλαμνον (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Μυρόσπερμον. Βλ. Μυρόξυλον.

Μύρρα ἡ Σμύρνα, ἡ ἐξ εἰδῶν βαλσαμικοδένδρου (βλ. λ.) προσερχομένη εὐώδης κομμορηθινή. Ἐκρέει ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ τοῦ δένδρου αὐτομάτως, σκληρυνομένη δ' ἐπ' αὐτοῦ ἀποτελεῖ σφαίρια ἀνώμαλα κίτρινα ἢ ἐρυθρά ἢ καστανόχροα, ἰδιαζόντως βαλσαμώδη τὴν ὁσμὴν, πικρά δὲ τὴν γεῦσιν ἐν τῇ Ιατρικῇ ἐνίοτε δίδεται ὡς τενωτικὴ ἰδίως τοῦ πεπτοσώληνος, 0.50—1.50 γρ. δι' ἡμέρας εἰς καταπότια ἢ ἐν τῷ εἴνῳ. Ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς τὸ *εἰλαϊον* M., κίτρινωπόν, ὅξινον καὶ βαρύτερον τοῦ ὕδατος. [Χ.Χ.]

Μυρρίνη καὶ Μύρρινος (Bot.). Συνώνυμα τῆς Μύρτου κατὰ τὸν Θεόφραστον (βλ. Μυρτώδη).

Μυρρίς. Ὀνομασία ἀρχαία κατὰ τὸν Διοσκορίδην Μύρριδος τῆς εὐώδους (*Myrrhis odorata* Scop.), φυτοῦ ἀρωματικοῦ ἐκ τῶν Σκιαδοφόρων, φερόμενον ἐν ὀρεῖναις τῆς μέσης Εὐρώπης καὶ ἄλλοτε φαρμακευτικοῦ. [Θ.Χ.]

Μυρσίλος. Ἑλλήν ἱστορικὸς ἐκ Μηθύμων τῆς Λέσβου, ζήσας πιθανῶς κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, γράψας δὲ Λεσβιακά καὶ ἱστορικά παράδοξα. [Χ.Β.]

Μυρσινώδη. *Myrsinaceae*. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων Μονοπετάλων φυτῶν συγγενῆς τοῖς Πασχαλιδώδεσιν. Εἶναι φυτὰ ξυλωδῆ καὶ ῥητινώδη, ἔχοντα φύλλα ἀνεσφόρα καὶ καρπὸν βραχοειδῆ. Εἶδη 500 τῶν τροπικῶν χωρῶν. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἀρδισία (βλ. λ.), Μαῖσα (*Maesa* Hochst.), Κορυνόκαρπος (*Corynocarpus* Forst.), Μυρσίνη (*Mursine* L.) κτλ. [Θ.Χ.]

Μυρσίνη (Bot.). Συνώνυμον ἀρχαῖον τῆς Μύρτου. Μυρσίνη ἡ ἡμέρας τοῦ Διοσκορίδου εἶνε ἡ Μύρτος ἡ κοινὴ (βλ. Μυρτώδη), ἡ δὲ ἀγρία Μυρσίνη τοῦ αὐτοῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ὀξυμυρσίνην ἢ Μυρτάκανθα (*Ruscus aculeatus* L.)· τὸ δὲ γένος M. (*Myrsine* L.) τῶν νεωτέρων εἶνε τὸ πρότυπον γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Μυρσινωδῶν (βλ. λ.)

Μυρτάκανθα. Βλ. Ὀξυμυρσίνη.

Μυρτιά. Κώμη τοῦ δήμου Λετρίνων ἐν Ἠλείᾳ παρὰ τὴν σιδηροδρ. γραμμὴν Πύργου-Ἀμαλιάδος, 2 ὥρ. ΒΔ τοῦ Πύργου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἰαρδάνου π., ἔχουσα δημ. σχολεῖον καὶ 575 κατ. ἀσχολομένους εἰς

καλλιέργειαν σταφίδων, ἀμπέλων καὶ σιτηρῶν. [Γ.Πδ.]

Μυρτίδανον. 1) Οὕτω λέγεται κατὰ τὸν Διοσκορίδην «ἐπίφυσις ἀνώματος καὶ ὀχθώδης καὶ ἐμόχρους οἰσνεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον». Ἐθεωρεῖτο δ' ὡς φαρμακευτικόν. [Θ.Χ.]

— 2) *Fructus Cubebae* ἢ *Piper cubebae*. ῥάγες ὡς πίσου τὸν ὄγκον ὑπὲρ τῆς Κουέδας (βλ. λ.), θάμνου τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀμερικῆς, παραγόμεναι, ὁσμῆς ἀρωματικῆς, γεύσεως ὀρεκτικῆς καὶ πυρωτικῆς. Ἐνέχουσι μέχρι 15% τὸ ἄχρουν αἰθέριον ἐλαιον M. καὶ εἰδικὴν πικρὰν κρυσταλλώσιμον οὐσίαν, τὴν μυρτιδανίνην. Ἐσὼ ληθὲν φέρει διουρησιν πολλήν καὶ καυσώδη, ὑπεραιμίαν καὶ ἐρεθισμὸν τῶν γενν. ὀργάνων καὶ ἐκτρωσιν ἀκόμῃ ἐν μεγάλῃ δόσει, ἐπὶ δὲ ἀϋπνίας καὶ κεφαλαλγίας. Γνωστότατον δ' εἶνε ὡς ἀλλοτε μάλιστα ἐν πολλῇ χρήσει πρὸς βλεννορροίας κατὰ τὴν παρακμὴν δίδεται δὲ συνηθέστερον τὸ ἐκχύλισμα αὐτοῦ, 3-5 γρ. δι' ἡμέρας εἰς καταπότια. [Δ.Χ.]

Μυρτίδιον (Bot.), *Vaccinium* L. Γένος φυτῶν φρυγανωδῶν ἀειφύλλων τῆς οἰκογεν. τῶν Ἑρικοειδῶν, ἀποτελοῦν ἰδίαν φυλὴν ἢ κατ' ἄλλους ἰδίαν μικρὰν οἰκογένειαν τὴν τῶν Μυρτιδιωδῶν (*Vacciniaceae*). Εἰσὶ κοινὰ ἰδίως εἰς τὴν Β καὶ μεσην Εὐρώπην καὶ εὐχρηστα χάριν τῶν μικρῶν ἐδωδύμων βραχίων αὐτῶν. Τὰ κυριώτερα εἶδη εἰσὶ M. τὸ κοινόν (*V. Myrtillus* L., γερμ. Heidelbeere ἢ Blaubeere), τὸ μόνον ὅπερ φύεται καὶ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῖς ὄρεσι τῆς Μακεδονίας, ὅπου οἱ καρποὶ κοινῶς φέγγια καλοῦνται. Ἐν τῇ Β Εὐρώπῃ γίνονται μεγίστη χρήσις τῶν καρπῶν ὡς τροφῆς· ξηροὶ δὲ εἰσὶ φαρμακευτικοὶ καὶ ὡς βαφικοὶ καὶ πρὸς κατασκευὴν πνευματώδους τινὸς ποτοῦ εἰσὶν εὐχρηστοί. M. τὸ ἱκματώδες (*V. uliginosum* L., γερμ. Morastbeere), M. ἡ σμπελος ἡ ἰδαία (*V. Vitis Idaea* L., γερμ. Preisselbeere) καὶ M. ὁ ὀξυκόκος (*V. oxycoccos* L., γερμ. Moosbeere), ἅπαντα εἶδη M. μετὰ καρπῶν ἐδωδύμων, ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ Β Ἀμερικῇ M. τὸ μακρόκαρπον (*V. Macrocarpum* Ait.).

Μυρτίλος. Βλ. Πέλοψ.

Μύρτις. Λυρικὴ ποιήτρια ἐξ Ἀνθηδόνης τῆς Βοιωτίας, λεγόμενη διδάσκαλος τοῦ Πινδάρου, ὅς τ' ἐνίκηθ' ἐν μουσικῇ ἀγωνί. Ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων τῆς σώζονται ἐν ταῖς Ἀνθολογίαις. [Χ.Β.]

Μύρτος. Βλ. Μυρτώδη.

Μυρτούντιον. Διανοθήλασσα τῆς Ἀκαρναντίας. Βλ. Βουλγαριά.

Μυρτούντιον. Πολίχνη ἀρχαία τῆς Κοίλης Ἠλίδος, πρότερον Μυρσίνος καλῶν

μένη, ἀπὸ τῶν ἐκτὶ ἀφθόνης φερόμενων μύρτων κληθεῖσα καὶ ἀπέχουσα 70 σταδίου τῆς Ἡλίδος. Ἦτο παραλλία, ἐπειδὴ τότε ἡ θάλασσα εἰσέηρχετο βαθύτερον. Τὰ ἐρείπια τοῦ Μ. εὐρέθησαν μεταξύ τῶν νῦν θέσεων Καλοτύχου καὶ Καπελέτι παρὰ τοῦ Κοτυχίου τὴν λιμνοθάλασσαν. [Γ.Πδ.]

Μυρτουντίων δῆμος πεδινὸς τῆς ἐπαρχίας Ἡλείας, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας φερωνόμου πόλεως κληθεῖς. Εἶνε παράλιος καὶ γονιμώτατος εἰς σταφίδας, ἀμπέλους, σιτηρά, ὄσπρια, βάμβακα, κτηνοτροφίαν, κλ. Ἐχει 10 663 (1889) κατ. καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πολίχνης τῶν Λεχαιῶν ὡς πρωτεύουσος καὶ 20 ἄλλων χωρίων, ὧν σημαντικώτερα Ἀνδραβίς, Βαρβολομίς, Καθάσιλα (Κάτω), Κυλλήνη, Νεοχώριον, Ῥετούνιον, Σουλεϊμάναγα καὶ Τραχανό, τέλος τῆς μονῆς Βλαχερνῶν καὶ μετοχίου τῆς Ἀγ. Λαύρας.

Μυρτώδη (Βοτ.) Myrtaceae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδῶν Πολυπετάλων φυτῶν. Ἄνθη ἀκτινίμορφα μετὰ κάλυκος καὶ στεράνης τετραμερῶν, στημένων πολυπληθῶν περιγόνων καὶ ὠοθήκης ὑποκειμένης διχώρου ἢ τετραχώρου, ἐνίοτε καὶ πενταχώρου. Καρπὸς κάψα ἢ ῥάξ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πολύσπερμος. Εἶδη περὶ τὰ 1800, τὰ πλεῖστα τῶν θερμῶν χωρίων. Φυτὰ ἐξυλῶδη δειφύλλα καὶ ἀρωματικά, πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν ὠφέλιμα διὰ τὰς φαρμακευτικὰς ιδιότητας ἢ τοὺς ἐδωδίστους καρποὺς αὐτῶν. Τὰ κυριώτερα γένη αὐτῶν εἰσι Βερβολεταία, Εὐγενία, Εὐκάλυπτος, Ἰαμβόση, Καλλιστήμων, Καρυόφυλλος, Μελαλεύκη, Μύρτος καὶ Πιμέντα (βλ. τὰς λ.). Τὸ μόνον φυτὸν τῆς οἰκογ. τῶν Μ. τὸ φυτόμενον εἰς τὴν Β. εὐκρατον ζώνην εἶνε τὸ μονογενὲς εἶδος τοῦ προτύπου γένους Μύρτου, ἥτοι Μ. ἡ κοινὴ (Myrtus communis L.). Εἶνε θάμνος δειφύλλος κοινὸς ἀνά τας περὶ τὴν Μεσόγειον χώρας. Ἡ Μ. ἦτο τὸ ἱερὸν φυτὸν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὸ σύμβολον τῆς σήμερον ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον τῆς στέψεως τῆς νύμφης διὰ μυρτίου στεφάνου κατὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων. Αἱ ἀρχαῖαι ὀνομασίαι «Μύρρινος», «Μυρρίνη», «Μυρσίνη» καὶ Μύρτος σώζονται μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὰς κοινὰς Μυρσίνη, Μερσίνη, Μυρτιά καὶ Μερτιά. Αἱ μέλαινα ῥάγες (κοιν. Μύρτα ἢ Μέρτα) εἶναι στομαχικά ὡς καὶ τὰ φύλλα καὶ καὶ ἐξ αὐτῶν εἰδικὸν ἔλαιον (Μυρτέλαιον). Ὑπάρχει δὲ ποικιλία λευκόκαρπος ἣν διακρίνει ὁ Διοσκορίδης. Ἡ Μ. νητεύεται σπλγνὰ ὡς φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ. [Θ.Χ.]

Μυρτῶν πέλαγος ἐκαλεῖτο παρ' ἀρχαίοις ἡ Ν τῆς Εὐβοίας μέχρι τῆς Ν κ. κ. τῆς Λακωνίας παρὰ τὴν ἑλληνικὴν παραλλίαν θάλασσαν, κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπὸ

τοῦ Μυρτίλου, καταποντισθέντος ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Πέλοπος. [Α.Α.]

Μύρων. Εἰς τῶν διασημοτέρων ἀρχαίων Ἑλλήνων γλυπτῶν, γενν. ἐν Ἐλευθέροις παρὰ τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, μαθητεύσας δὲ ὑπὸ τὸν Ἀργεῖον καλλιτέχνην Ἀγλαῶν. Τὰ ἔργα του, σχεδὸν ἅπαντα χάλκινα, εὐρίσκοντο εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη. παρίστανον δὲ τὰ μὲν θεοὺς ἢ ἥρωας καὶ ἀθλητάς, τὰ δὲ ζῶα. Περιφέρημον ἔργον αὐτοῦ ἦτο ἡ εἰς πολλὰ ἐπιγράμματα ἐξυμνηθεῖσα βοῦς, ἥτις τόσον πιστῶς ἐμμεῖτο τὴν φύσιν ὥστε ἱσταμένη ἐν τῇ πλατείᾳ ἐξηπάτα παρελθούσης ἀγέλης, τὸν μόσχον, τὸν ταῦρον καὶ αὐτὸν τὸν βουκόλον. Ὁ δολιχὸς δρόμος Λάδας αὐτοῦ παρίσταται ἔμπρους, πλήρης ἐλπίδος, καὶ σχεδὸν κατεφαίνεται ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ τὸ ἐκ τοῦ δρόμου ἄσθμα· ὁ δὲ δισκοβόλος, οὗ πολλὰ ἀπομιμήσεις περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἐπικεκλυτός, ἀπεστραμμένος εἰς τὴν δισκοφόρον, ἡρέμα ὀκλάζων τῇ ἐτέρῳ ποδί, ἐφαίνετο ὡς μέλλων νὰ συνανθρωθῇ μετὰ τῆς βολῆς. Οὕτως ὁ Μ. ἡδυνήθη νὰ ἀποτυπώσῃ ἀρίστα ἐν βλῶ τῇ σώματι σιγμιαίαν στάσιν μετὰ δύο κινήσεων ἐν ἣ ἐκδηλοῦνται ἀμφότεραι (τὸν δισκοβόλον παριστῶν καθ' ἣν σιγμὴν ἀνυψώσας πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν δίσκον μέλλει νὰ ῥίψῃ τοῦτον πρὸς τὰ πρόσω), καὶ ν' ἀποδώσῃ τοῖς ἔργοις του τὸ πνεῦμα τῆς ζωῆς. Ἀναφέρονται καὶ πολλὰ συμπλέγματα τοῦ Μ. ὧν γνωστότατον εἶνε τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Μαρσύου, ἐπίσης ἐν πολλαῖς μιμήσεσι διασωθέν. Ὡς πρὸς τὴν τεχνολογίαν διατηρεῖ ἀκρόν ἰδιότητάς τινας τῆς ἀρχαίης περιόδου τῆς τέχνης, κυρίως εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν τριχῶν. [Σ.Τ.]

Μυρώνι. Κοινὴ ὀνομασία εἰδους Σκάνδικος λαχανομένου. [Θ.Χ.]

Μυρωνικὸν ὄξύ. Οὐσία ἀνήκουσα εἰς τὰ γλυκοματογόνα ἢ γλυκοσῖδια (βλ. λ.), ἔχουσα δὲ ιδιότητας ὀξέος. Δὲν ἐξήχθη ἐν ἐλευθέρᾳ καταστάσει, εἶνε ὅμως γνωστὸν ἐξ ἄλλας αὐτοῦ, τοῦ μυρωνικοῦ καλίου, κρυσταλλωσίου ὑποπικροῦ οὐσίας ἥτις εὐρίσκεται ἐν τοῖς σπέρμασι τοῦ μέλανος σινάπεως, ἴσως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Ἐν τοῖς αὐτοῖς σπέρμασιν ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ λευκοῦ σινάπεως εὐρίσκεται καὶ ἡ γνωστὴ ἐν καθαρᾷ καταστάσει Μυρωνίνη, δι' ἣς ὡς ζυμώματος ἀναπτύσσεται ἐκ τοῦ Μ. ὀξέος τὸ αἰθέριον σινεπείλαιον ὅταν ἡ κόβη τοῦ σινάπεως μισθῇ μεθ' ὕδατος καὶ τὸ ἔλαιον θερμανθῇ ἥπιως. [Χ.Χ.]

Μῦς (Mus). Τὸ κοινώτατον γένος τῶν Τρωκτικῶν ζώων, πρότυπον τῆς οἰκογενείας τῶν Μυρίδων (Murina), εἰς ἣν ἀνήκουσι καὶ τὰ γένη τῶν Κρικέτων, τῶν Ὑποδαίων

κλ. Πάντα τὰ ζῶα ταῦτα φέρουσιν εἰς μὲν τοὺς προσθίους πόδας 4 δακτύλους καὶ ὑποτυπώδη τὸν ἀντίχειρα, εἰς δὲ τοὺς ὀπισθίους 5, τὰ ὧτα δὲ, οἱ πόδες καὶ ἡ οὐρά των εἶναι σχεδὸν γυμνά. Οἱ Μ. ἔχουσι ῥύγχος δξύ καὶ τριχωτὴν, οὐρὰν μετρίαν τὸ μήκος ἢ καὶ μακροτάτην, διηρημένην κατὰ μήκος διὰ δακτυλίων, τραπέζιτας δὲ ἀνὰ τρεῖς ἐκατέρωθεν ἀνω καὶ κάτω πολυκορυφους, διὰ χάσματος χωριζομένους ἀπὸ τῶν τομέων κυνοδόντων δὲ στερεοῦνται, ὡς πάντα τὰ τρωκτικά. Μῦς ὁ κοινὸς (M. musculus), Ἰθαγενὴς τῆς Εὐρώπης, νῦν δὲ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς διαδεδομένος, ζῶν μόνον ἔπου ὑπάρχει κατοικία ἀνθρώπου, εἰς τὰς στέγας, τὰς ἀποθήκας, τὰ ὄψοφυλάκια καὶ καταστρεπτικώτατος ἐνταῦθα ὢν, εἶνε μελανόχαιρος, κατὰ δὲ τὴν κοιλίαν μάλλον ἀνοιχτόχρους, ἔχει δὲ μέγεθος περὶ τὰ 8 ἢ 10 ἐκμ. καὶ οὐρὰν ἰσομήκη. Ἡ θήλεια τίττει πεντάκις ἢ ἑξάκις τοῦ θέτους ἀνὰ 4—6 νεογνά, ἅτινα μετὰ 14 ἡδὴ ἡμέρας φροντίζουσι μόνα περὶ τῆς τροφῆς των. Τὸ χρῶμά των ἐπιδέχεται ποικιλίας τινάς, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὅλως λευκοὶ μὲ ἐρυθροὺς ὀφθαλμοὺς, εἰτινες ἰδίως ἐξημεροῦνται καὶ διδάσκονται παίγνιά τινα, ὅλως ὑπὲρ τοὺς τοῖς κυρίους των. Ἡ γάτα καὶ ὁ ἀκανθόχοιρος εἶναι θανάσιμοι αὐτῶν ἐχθροί. Μ. ὁ δροφίας (M. tectorum), ἀπανταχοῦ διεσπαρμένος, φθάνει εἰς μήκος 0.30 μ. ἀνευ τῆς οὐράς. ζῇ δὲ ἐντὸς τῶν στεγῶν, καταδορῶν, ἀποπᾶτων κλ. Μ. ὁ τῶν θασῶν (M. sylvaticus), ζῶν ἐν τοῖς δάσεσιν ἐπισκέπτεται τὴν νύκτα τοὺς κήπους, κατατρώγει δὲ τοὺς φλοιοὺς νέων δένδρων καὶ σπέρματα μόλις βλαστήσαντα σκάπτων τὴν γῆν πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν. Ἐνίοτε αὐξάνεται τεραστίως τὸ πλῆθος αὐτῶν, αἱ δὲ ἐπιδρομαίων τότε εἶναι καταστρεπτικώταται εἰς τὰ σιτηρά ἢ γλαυξ εἶνε ὁ κυριώτερος ἐχθρὸς αὐτῶν. Μ. ὁ τῶν ἀγρῶν (M. agrarius), ἰδίως ἀφθονῶν ἐν Ῥωσίᾳ, κατὰ διαλείμματα δὲ καὶ ἀλλαχοῦ εἰς μεγάλα πλῆθη ἐνσκήπτων, ἐπισκέπτεται τὸν χειμῶνα τοὺς σιτοβολῶνας· ἔχει χρῶμα σοκολατόφαιον μετὰ βαθυχρῶν ταινιῶν κατὰ μήκος τῆς ῥάχως, μήκος δὲ τοῦ σώματος μὲν 10 ἐκμ. τῆς δὲ οὐράς 7 ἐκμ. Μ. ὁ καρποφάγος (M. frugivorus) εἶνε ἐπίσης βλαβερώτατον εἶδος, εὐρισκόμενον καὶ παρ' ἡμῖν ἐν τισὶ τῶν Κυκλάδων κλ. Μ. ὁ ἐλάχιςτος (M. minutus), κοινὸς ἐν Ῥωσίᾳ καὶ Σιβηρίᾳ, εἶνε ἐν τῶν μικροτάτων θηλαστικῶν, ἔχων βάρος 2-3 γραμμαρίων, ἀνω μὲν σοκολατόχρους, κάτω δὲ λευκός, ἔχων μικρὰ ἀπεστρογγυλωμένα ὦτα, κατασκευάζων δὲ φωλεὰν σφαιρικὴν ἢν ἀναρτᾷ μεταξὺ τῶν σταχυῶν τοῦ σίτου. — Ὑπὸ τὸ ὄνομα Μ. φέρονται καὶ ἄλλα ζῶα ἐκ τῶν μωιδῶν, ἀνήκοντα ὅμως εἰς ἄλλα γένη, οἷον ὁ ἀρουραίος Μ. (βλ. Ὑπουδαίος) κλ. [Φ.Ι.]

Μυσία ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ ἐκείνη ἡ χώρα τῆς ΒΑ Μικρᾶς Ἀσίας ἥτις περιβάλλεται ὑπὸ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, τοῦ Αἰγαίου, τῆς Λυδίας, Φρυγίας καὶ Βιθυνίας· ἐν στενωτέρᾳ ὅμως ἐννοίᾳ ἐλέγετο οὕτω μόνον τὸ ΒΑ καὶ μεσαῖον μέρος αὐτῆς, ἐνῶ τὸ ΒΔ ἐκαλεῖτο Τρωάς, τὸ ΝΔ Διολίς καὶ τὸ Ν Τευθρανία. Διατέμενται ὑπὸ πολλῶν ὀρέων, ὧν σημαντικώτερα εἶναι ἡ Ἰδα (Δ), ὁ Τῆμος (Ν) καὶ ὁ Ὀλυμπος (ΒΑ). μέγα δὲ μέρος καλύπτεται ὑπὸ ἑλῶν καὶ δασῶν, ὥστε δὲν διέτρεπεν ἐπὶ εὐφορίᾳ καίπερ παράγουσα αἶτον καλόν. Ἐκ τῶν ποταμῶν μνημονευτέοι οἱ Ῥύνδακος, Αἴσηπος καὶ Γρανικός (ΒΑ), ὁ Σκάμανδρος (ἐν τῇ Τρωάδι) καὶ ὁ Κάικος (Ν), ἐκ δὲ τῶν πόλεων Κίος, Προῦσα, Ἀπολλωνία, Κύζικος, Πάριον καὶ Λάμψακος ἐν τῷ Β μέρει, Ἀλεξάνδρεια Τρωάς (Δ), Σκέψις καὶ Ἀδραμύττιον (ἐν τῷ κεντρικῷ) καὶ Πέργαμος (Ν). Οἱ κάτοικοι ἀνῆκον ἀρχικῶς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὴν Θρακικο-φρυγικὴν φυλὴν· ἐξ αὐτῶν οἱ Μῦσοι· κατόπιν ἐν ἱστορικῇς χρόνους ἐν τῇ ὀρεινῇ χώρα μεταξὺ τοῦ Καίκου καὶ τοῦ Μακίστου, ἥτις καὶ Μεγάλη Μ. ἐκαλεῖτο καὶ πρωτεύουσά ἐῖχε τὴν Σκέψιν, ὡς καὶ περὶ τὴν Ὀλυμπον ἐν τῇ ὑπεριον Βιθυνίᾳ (Μικρὰ Μ.)· ἀπ' αὐτῶν ἐκλήθη ἐπὶ Ῥωμαίων Μ. ὅλη ἡ ἀνω περιγραφεῖσα χώρα· Πολιτικὸν πρόσωπον διεδραμάτισεν ἡ Μ. μόνον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ κράτους τῆς Περγᾶμου (283 π. Χ.). βλ. καὶ Μεισία. [Α.Α.]

Μύσλοβιτς (Myslowitz). Πόλις τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Ὀππελν τῆς Σιλεσίας. ἔχει 9392 κατ. (1890), ἀνθρακωρυχεῖα καὶ βιομηχανίαν σιδήρου. [Μ.Σ.]

Μυσσέ (Ἀλφρέδος de Musset). Περὶφημος Γάλλος ποιητής, γενν. 1810 ἐν Παρισίοις. Τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς διαφορωτάτας ἐπιστήμας καὶ τέχνας καταγινόμενος, προσελκύσθη τῇ προτροπῇ τῶν Β. Οὐγκώ καὶ Νοδιε εἰς τὴν ῥομαντικὴν ποίησιν καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κοινὸν τῷ 1830 διὰ τόμου ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον Les contes d'Espagne, ἅτινα οὐκ ὀλίγον ἐσκανδάλισαν τοὺς ἀναγνώστας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς εὖρον θυυμαστὰς· εἶτα ἐθρημοσίευσεν καὶ ἄλλην συλλογὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Le spectacle dans un fauteuil (1832). Τῷ 1833 συνώδευσεν τὴν G. Sand ὡς γραμματεὺς εἰς Ἰταλίαν· ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε ῥῆξις τῶν σχέσεων αὐτῶν, περὶ ἧς ἡ Σάνδ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. ἔγραψε τὸ ἀκριτόμυθον βιβλίον Elle et lui, προκάλεισαν ἀπάντησιν τοῦ Παύλου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλφρέδου, ὑπὸ τὸν τίτλον Lui et elle (1859). Ἀπὸ τοῦ 1835 ἀρχίζουν νὰ ἐπικρατῶσι παρὰ τῷ Μ. καθαρῶτεροι καὶ ἡσυχώτεροι ἰδέαι, κυρίως δὲ ἀπὸ τῷ 1836 ἐν τῷ μυθιστορηματι Les confessions

d'un enfant du siècle εξωμολογήθη και έθισε τέμα εις τας παρεκτροπὰς τῆς νεότητός του. Τὴν ἀκμὴν τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ παραγωγῆς σημαίνουναι τὰ ὑπὸ τὴν τίτλον *Les nuits* τέσσαρα ποιήματα. Εἰς τὴν δόξαν τοῦ συνετέλεσαν τὰ μέγιστα καὶ τὰ πνευματώδη δράματ' αὐτοῦ (μικραὶ κωμωδίαί). ὧν πλήρης συλλογὴ ἐξεδόθη 1856, καὶ τὰ διηγήματα αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1836 τῇ προτροπῇ τοῦ φίλου του δουκὸς Ὁρλεάνης ἐλάμβανεν ἐπιχορήγησιν διὰ τοῦ ψιλοῦ τίτλου βιβλιοφύλακος ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν, τῇ δὲ 1852 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἀπέθανε δὲ τῇ 1857. Ὁ Μ. κατέχει ὑψηλὴν θέσιν μεταξὺ τῶν Γάλλων ποιητῶν, πρὸ πάντων διὰ τῶν λυρικῶν ἔργων του. ὧν χαρακτηριστικὰ εἶναι τὸ γνήσιον αἶσθημα, ἀλλὰ καὶ τὸ μελαγχολικὸν καὶ ἀπαισιόδοξον. Ἡ ὥραιότερα ἐκδόσεις τῶν ἔργων του εἶνε ἡ εἰς 10 τ. τῇ 1865—8 γενομένη, ἀνατυπωθεῖσα 1876 κέ. [Μ.Γ.]

Μυστεγγά. Χωρίον τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Μυτιλήνης, ἔχον 1100 κατ. καὶ δημοτ. σχολεῖον. [Μ.Χ.]

Μυστήρια ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μορφαὶ τινες τῆς λατρείας καὶ θρησκευτικαὶ τελεταὶ εἰς ἃς ἠδύναντο νὰ λάβωσι μέρος μόνον πρόσωπα, ἅτινα ἐγίνοντο δεκτὰ εἰς τὸν κύκλον τῶν μυστῶν μετὰ προπαρασκευᾶς τινος καὶ δοκιμασίας καὶ ὑπὸ τὸν ὄρκον νὰ τηρήσωσι μυστικά τὰ ἐν αὐταῖς συμβαίνοντα. Τὸ ἀντικείμενον τῶν Μ. ἦτο, καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ὀλίγων ὑπαρχόντων μαρτυριῶν, τὸ μὲν ἡ παράδοσις ἰδιαιτέρων μύθων περὶ τῶν ἔργων τῶν ἐν αὐτοῖς λατρευομένων θεῶν, τὸ δὲ συμβολικαὶ παραστάσεις πρὸς ἐξηγήσιν τῶν μύθων αὐτῶν. Περὶ τῶν ἐν τοῖς Μ. συμβαινόντων βλ. κυρίως τὸ ἄρθρον Ἑλευσίς, ὅπου γίνεται διεξοδικὸς λόγος περὶ αὐτῶν. Τὰ Ἑλευσίνια ἦσαν καὶ τὰ ἐπιστημότερα Μ. ἐν γένει, μετ' αὐτὰ δὲ τὰ Σαμιοθρακικά, τὴν ἀρχὴν ἔχοντα ἐκ τῆς φοινικικῆς λατρείας τῶν Καβείρων. Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐτελοῦντο ἐν ὠρισμένῳ τόπῳ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ δημοσίου, ἄλλα Μ., ὡς κυρίως τὰ Ὀρφικά, ἦσαν ἔλκον ἰδιωτικά καὶ οὕτως ἐγένοντο ἀφορμὴ πολλῶν παρεκτροπῶν τοῦτο δὲ ῥητέον πρὸ πάντων διὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ξένης προσελύσεως, αἵτινες κυρίως ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου διεδόθησαν ἐν Ἑλλάδι καὶ ὕστερον ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἰταλίᾳ. Ἡδὴ τὰ Ὀρφικά, εἰς τιμὴν ἀγόμενα τοῦ μετὰ θρακικῶν, φρυγικῶν καὶ ἀλλῶν ἀσιατικῶν θεοτήτων συγχεσμένου Διονύσου, περιεῖχον τοιαῦτα στοιχεῖα ἀσέμνα καὶ φθοροποιὰ ταῦτα δὲ διὰ τῆς προσθήκης ἄλλων ἀσιατικῶν καὶ αἰγυπτιακῶν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἀχρεϊότη-

τος προαχθέντα, προσέκαλεσαν κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα μάλιστα καὶ ῥητὴν ἀπαγόρευσιν τῶν τοιούτων Μ. ἐκ μέρους τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου. Παραπέμποντες περὶ τῶν λεπτομερειῶν εἰς τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα, σημειοῦμεν τὰ κυριώτερα τῶν ὑπὸ Γερμανῶν καὶ Γάλλων περὶ Μ. γεγραμμένων: *Sainte-Croix, Rech sur les mystères* (β' ἐκδ. 1817)· *Lobeck, Aglaophamus* (2 τ. Κονιξβέργη 1829)· *Petersen, Der geheime Gottesdienst* (1848)· *Haupt, De mysteriorum causis et rationibus* (1853)· *Foucart, Des associations religieuses* (1873)· *Rubensohn, Die Mysterienheiligtümer in Eleusis und Samothrake*. [Σ.Τ.]

Μυστήρια καλοῦνται ἐν τῇ χριστιανικῇ λατρείᾳ τελεταὶ τινες δι' ὧν ὑπὸ τὴν μορφὴν ἐξωτερικῶν ὁρατῶν σημείων παρέχεται εἰς τοὺς μετέχοντας αὐτῶν ἀόρατος χάρις. Τοιαῦτα αἱ Σύνοδοι ὥρισαν ἐπτά, ἅτινα εἰσὶ τὸ βάπτισμα, τὸ χρίσμα, ἡ μετανοία καὶ ἐξωμολόγησις, ἡ μεταλήψις, ἡ ἱερωσύνη, ὁ γάμος καὶ τὸ εὐχέλαιον. Ἰὰ τέσσαρα πρῶτα εἰσὶν ὑποχρεωτικὰ διὰ πάντα χριστιανόν. [Θ.Ε.]

Μυστήρια ἐκαλοῦντο κατὰ τὸν μεσαίῳ να δραματικαὶ τινες παραστάσεις ἐκ τοβίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀγίων εὐλημμέσιναι, οἷαι ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐξετελοῦντες εἰς σχεδὸν ἀπάσας τὰς χριστιανικὰς χώρας κυρίως κατὰ τὰς μεγάλαις ἐκκλησιαστικαῖς ἐορταῖς. Τὸ κατ' ἀρχὰς εὐρισκόμενον εἰς τὰ χεῖρας τῶν κληρικῶν καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀποτελοῦντα μέρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐορτῶν, μετέβησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὰς τῶν ἰδιωτῶν καὶ ἐγένοντο ἀφορμὴ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θεάτρου. Καὶ νῦν δὲ ἐτι σώζονται λείψανα τῶν Μ., ὡς π. χ. αἱ ἐν Oberammergau τῆς Βαυαρίας παραστάσεις τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ. [Μ.Γ.]

Μυστικά έταιρεία ἀποβλέπουσαι εἰς διαφορωτάτους σκοποὺς εὐρύνται ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ παρὰ τοῖς πλείστοις λαοῖς. Τὸ μὲν ἐχρησίμευον πρὸς διαφύλαξιν πολιτικῶν ἢ θρησκευτικῶν ἰδεῶν. πρὸς ἀντίληψιν τῶν ὁπείων τὸ πλῆθος δὲν ἦτο ἀκόρη ὡριμον, δι' εὐνοϊκωτέρους καιροὺς, τὸ δὲ πρὸς καταστροφὴν ἢ δὴ ἀποκτηθέντων ἀγαθῶν, ἀντίπραξιν κατὰ τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος ἢ καὶ ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος ἐν γένει. Ἡδὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἐν ταῖς ἱερατικαῖς ἐταιρείαις τῶν Ἰνδῶν, Αἰγυπτίων κλ., ἐν τοῖς μυστηρίοις τῶν Ἑλλήνων, ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Πυθαγορείων, ἐν τῇ αἵρέσει τῶν Ἑσσιῶν κλ. πρόκεινται ἡμῖν παραδείγματα τοιούτων Μ. Ἐ. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀνεφύησαν πλείστοι κυρίως θρησκευτικαὶ Μ. Ἐ., περιελθούσαι εἰς διάμачας μετὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ

αφορισθείσαι, αλλά και άλλαι, ως τὸ μυστικὸν δικαστήριον τῆς Φέμης ἐν Γερμανίᾳ καὶ αἱ συντεχνίαι τῶν τεκτόνων. Πολυάριθμοι Μ. 'Ε. ἀπεδείχθησαν εἴτα κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἐπιδιώκονταί αἱ μὲν τὴν ἀπόκτησιν ὑπερφυσικῶν δυνάμεων, ὡς ἡ νεκρομαντεία καὶ ὁ ἐξορκισμός, αἱ δὲ τὴν λύσιν ἀλχημικτικῶν προβλημάτων· καὶ ἡ κυρίως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐξ 'Αγγλίας εἰς τὴν εὐρωπ. ἡπειρον διαδεθείσα εἰσαίρια τῶν 'Ελευθέρων Τεκτόνων (βλ. λ.) ἀνήκει εἰς τὰς Μ. 'Ε. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως χρονολογοῦνται μέγα πλῆθος τοιοῦτων, καὶ δὴ πολιτικῶν Μ. 'Ε., ὡς ἐν Γαλλίᾳ ἢ τῶν Φιλαδέλφων, ἐν Γερμανίᾳ ἢ τῆς Ἀρετῆς, ἐν Ἰταλίᾳ ἢ τῶν Καρβονάρων. Κυρίως ἐθνικὸν χαρακτῆρα εἶχεν ἡ τῶν 'Ελλήνων Φιλικὴ Ἐταιρία (βλ. λ.), ὡς καὶ αἱ ἐν Πολωνίᾳ ἰδρυθεῖσαι πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ξενοκρατουμένης πατρίδος. Ἐκτοτε ὑπάρχει ἀδιάσπαστος σειρὰ Μ. 'Ε. αἵτινες πρὸ πάντων ἀπὸ τῆς Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως ἀντιπροσωπεύουσι τὰς πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν πολιτικῶν σκοπῶν τῶν τάσεις ὀρισμένων τινῶν πολιτικῶν κομμάτων. Ὡς Μ. 'Ε. τοῦ βιαιωτάτου εἶδους ἀναφέρονται τοὺς Φενίους ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ τοὺς Μηδενιστάς ἐν Ῥωσίᾳ.

Μυστικισμός ἐκλήθη μυστηριώδης τις τοῦ θεολογεῖν τρόπος ὃν οἱ ἀσκούντες πᾶσαν ἐγκόμιον ἰδέαν ἐγκαταλείποντες βυθίζονται εἰς ἑκστασίαν τινα καθ' ἣν νομίζουσιν ὅτι συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχοντος Θεοῦ στοιχείου. Κατὰ τὴν ἑκστασίαν ταύτην οἱ μυστικισταὶ ἀναμινύουσι τὰ ἐξ ἀποκαλίψεως θρησκευτικὰ δόγματα μετὰ πεικίλων φαντασιοληξιών καὶ κενῶν ὀνείρων. Ἡ πρὸς τὸν Μ. τάσις ὑπῆρξεν ἀκραιότερῃ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς θεολόγοις τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἐπιφανέστεροι δὲ τῶν μυστικιστῶν ὑπῆρξαν ὁ Μάιστερ 'Εκχαρτ, ὁ 'Ιω. Τάουλερ, ὁ 'Ερρ. Σούσο, ὁ 'Ιω. Ρούσσορξ (ἐπικληθεὶς Doctor ecstaticus) κλ. [Εὔ.]

Μυστικὸν συμβούλιον ἐκαλεῖτο ἄλλοτε εἰς τινὰς πολιτείας ἀρχὴ τις ἀνωτάτη βουλευομένη μετὰ τοῦ ἡγεμόνος περὶ τῶν σπουδαιοτέρων ὑποθέσεων τοῦ κράτους, συγκεντροῦσα δὲ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως, ὅπως ἦδη ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ τὸ Conseil du Roi (συμβούλιον τοῦ βασιλέως). Διὰ τῆς συστάσεως ὑπευθύνων ὑπουργῶν καὶ τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν σωμάτων ἀπώλεσε τὸ Μ. Σ. τὴν σημασίαν του καὶ κατηργήθη εἰς πολλὰς πολιτείας, εἰς ἄλλας δὲ διτηρήθη ὡς ἱδρυμα γυμνοδοτῶν περὶ νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν ζητημάτων, ἢ προβουλευτικόν.

Μυστικὸς δεῖπνος καλεῖται ὁ τελευταῖος πρὸ τῶν παθῶν τοῦ δεῖπνος τοῦ

Ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του κατὰ τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐπροδέθη καὶ συνελήθη. Κατ' αὐτὸν δὲ Ἰησοῦς ἔδρουσε τὸ μυστήριον τῆς μεταλήψεως δούε εἰς τοὺς μαθητὰς ἄρτον καὶ οἶνον ὡς τὸ ἱδὼν σῶμα καὶ αἷμα, προσέειπε δὲ τὴν προσεῆλη παράδοσιν του ὑφ' ἐνὸς ἐκ τῶν μαθητῶν. Ἦτο δὲ ὁ δεῖπνος οὗτος δεῖπνος τοῦ Πάσχα τελεσθεὶς κατὰ τὴν ἰουδ. συνήθειαν τὴν ἐσπέραν τῆς 14ης τοῦ μηνὸς Νισάν (κατὰ τὴν πρώτην πανσέληνον τοῦ ἔαρος, πρὸβλ. Πάσχα). [Εὔ.]

Μυστράς. Βλ. Μιστράς.

Μυσώρη. Βλ. Μκίσουρ.

Μύτικας. 1) Χωρίον παράλιον τῆς Ἀκαρνανίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Σολίου, ἀπέχον 8 $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Ν τῆς Βονίτης· μετὰ 368 κατ. Κεῖται ἐπὶ ἀμμώδους ἄκρας ἥτις προσέχουσα διαιρεῖ εἰς δύο τὸν ἐμῶνυμον λιμένα ἀποκαλείμενον ἐκ τοῦ ΝΔ ὑπὸ τῆς ὀρεινῆς νήσου Καλάμου. Παρ' αὐτῇ ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ἀλυζία. — 2) Κώμη τῆς Εὐβοίας, ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμον Χαλκιδέων καὶ κειμένη πρὸς Ν τῆς Χαλκίδος 1 ὥρα. Κάτοικοι 1 070.

Μυτιλήνη (οὕτω συνήθως ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ νομισμασιν, ἐνίοτε καὶ Μιτυλήνη καὶ αἰολιστὶ Μυτιλᾶνα, νῦν δὲ κοινῶς Κάστρο). Ἀρχαία πρωτεύουσα πόλις τῆς Λέσβου καὶ νῦν δὲ πρωτεύουσα αὐτῆς καὶ τῆς διοικήσεως Μ. Κεῖται ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς νήσου καὶ ἐπὶ ἀκρωτηρίου μεταξὺ δύο λιμένων. Εἶνε ἀρρύθμως ὠκεοδομημένη, ἔχει δὲ περ. 20 χιλ. κατ., ὧν οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες, διατηροῦντες σπουδαῖον ἐμπόριον, καὶ εἶνε ἔδρα μητροπόλεω καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Ἐν Μ. ὑπάρχει πλήρες γυμνάσιον ἀγνωρισμένον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου, παρθεναγωγεῖον καὶ ἱκαναὶ κατώτεραι σχολαὶ ὡς καὶ ἀξιόλογα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα. Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος διακρίνονται εἰσέτι ἡ ἀκρόπολις τῆς ἄλλοτε ὀχυρωτάτης πόλεως, κειμένη ἐπὶ λόφου ΒΑ ὑπεράνω ταύτης ὅπου νῦν τὸ τουρκικὸν φρούριον, καὶ ἡ θέσις τοῦ θαλάτρου εἰς τὰς ὑπάρχειας λόφου Δ τῆς πόλεως· ἐκ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων τῆς Μ. ἦτις μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμ. αυτοκρατόρων διτηρήρησε τὴν αἰγλήν της, σώζονται νῦν μόνον ἐρείπιά τινα. Ἐξέλιπε δὲ καὶ πᾶν ἔγχος τῆς διώρυχος ἥτις τὸ πάλαι διερχομένη μεταξὺ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῆς κάτω πόλεως συνέδεε τοὺς δύο λιμένας. Ἡ Μ., ἥς ἡ ἱδρυσις ἀνάγεται ὑπὸ τῆς παραδόσεως εἰς Μυτιλήνην θυγατέρα τοῦ Μάκαρος ἢ εἰς τὸν Μύτωνα υἱὸν αὐτῆς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, περιήλθε ταχέως εἰς μεγάλην ἀμύνην, ὑπῆρξε δὲ πατρίς τοῦ Πιττακοῦ, Ἀλκαίου, τῆς Σαπφούς, τοῦ Ἑλλάνικου κλ. Περί τῆς ἱστορίας αὐτῆς βλ. Λέσβος. — Ἡ ἐπαρχία Μ. ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς Δ ἀκτῆς τῆς νήσου

ἀπὸ τοῦ χωρίου Μυστεγνὰ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου ἁγ. Μαρίας, ἡ δὲ διοίκησις Μ. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς Λέσβου καὶ τὰ Μοσχονήσια κἄλ. [Μ.Χ.]

Μυτιληνοί. Κώμη τῆς Σάμου, κειμένη Ἀ τῆς Χώρας, ἔχουσα 4 426 κατ., σχολαρχεῖον, παρθεναγωγεῖον καὶ ἄλλα σχολεῖα.

Μυτίλος, κοινῶς μὲν δι. Γένος μαλακίων ἀνῆκον εἰς τὴν κλάσιν τῶν Κορχῶν καὶ δὴ τῶν Διμύων. Μ. ὁ ἐδώδιμος (βλ. πίν. Μαλάκια Β' 2) εἶνε κοινότατος εἰς πάσας τὰς εὐρωπ. θαλάσσας, πολλαπλασιάζεται δὲ κάλλιστα καὶ εἰς λιμνάζοντα ὕδατα. Οἱ Μ. ἐκκρίνουσιν ὑγρὸν τι ἰξῶδες, τὸν βύσσον, δι' οὗ σκληρυνόμενον προσφύονται ἐπὶ λίθων πασσάλων κλ. καὶ πρὸς ἀλλήλους κατὰ μέγιστα ἀθροίσματα. Αὐξάνουσι δὲ βραδυτάτα καὶ μόλις εἰς ἡλικίαν 3 ἢ 4 ἐτῶν ἔχουσι τὸ γνωστὸν μέγεθος ἥτοι 4—5 ἐμ.

Μυώδης. βλ. Ὑπουδαῖος.

Μύωμα. Νεόπλασμα ἐκ μυϊκοῦ ἰστοῦ ἀποτελούμενον· διακρίνεται εἰς ῥαβδωμύωμα καὶ λειομύωμα καθ' ὅσον ἀποτελεῖται ἐκ ῥαβδωτῶν ἢ λείων μυϊκῶν ἰνῶν (βλ. Μύες)· καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶνε σπανιώτατον καὶ συνήθως συγγενές. Τὸ δὲ δεύτερον, τὸ κοινὸν Μ., συχνοτάτην ἔδραν ἔχει τὴν μήτραν, ἀποτελούμενον ἐκ μυϊκῶν ἰνῶν καὶ ἰνώδους ἰστοῦ ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου, ἐπικρατοῦντος ἐνίοτε, ἐπεκλήθησαν τὰ τοιαῦτα Μ. καὶ ἰνώδη σώματα τῆς μήτρας· καταλαμβάνουσι πολλάκις ὁλόκληρον τὸ κοῖλον τῆς μήτρας ἐκτεινόμενα καὶ ἐκτὸς αὐτῆς· εἶναι φύσει καλοήγη, ἀλλὰ πιέζοντα τὰ παρακείμενα ὄργανα δύναται· νὰ ἐπιφέρωσι μεγάλας διαταραχὰς καὶ ἀλγυθόνας. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν χειρουργικὴν αὐτῶν ἐξαιρέσιν. [Σ.Μ.]

Μυωπία καλεῖται κατὰστασίς τις τοῦ ὀφθαλμοῦ καθ' ἣν αἱ παραλλήλως τῇ ᾄξενι προσπίπτουσαι φωτειναὶ ἀκτίνες συνέρχονται οὐχί, ὡς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν εὐκρινὴ ὄρασιν, ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος, ἀλλὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐλαττώσεως ὁ μύωψ βλέπει μὲν εὐκρινῶς τὰ ἐγγύς κείμενα, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τὰ μακράν· ἵνα δὲ βλέπῃ καὶ ταῦτα εὐκρινῶς ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ διόπτρα ἀμφικοίλα δι' ὧν τὸ σημεῖον τῆς συμβολῆς τῶν ἀκτίνων ἀπομακρύνεται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ διηπίπτει ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς τῇ χρήσει διόπτρων τόσῃ κοιλοτέρων ὅσῃ μείζων εἶνε ἡ Μ. Τὴν Μ. παράγει ἡ τὸ μείζον τοῦ δέοντος μήκος τοῦ ἐκ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω ᾄξονος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ ἡ υπερβολικὴ διαθλαστικὴ δύναμις. Τὸ πρῶτον ἐλάττωμα εἶνε τὸ συχνότερον, σπανίως μὲν συγγενές, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον δὲ βαθυμεθὲν ἀναπτυσσόμενον, τῶν χιτῶνων τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑποχωρούντων πρὸς

τὰ ὀπίσω· ἡ τοιαύτη δὲ ἀλλοίωσις, συχνότερα οὕτως κληρονομικὴ, προκαλεῖται καὶ ὑπὲρ παρατεταμένων ἐνασχολήσεων εἰς λεπτάς ἐργασίας, ἐπὶ ἀντικειμένων κρατουμένων λίαν πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν καὶ μάλιστα ὑπὸ οὐχὶ ἐπαρκῆ φωτισμῶν ἀναπτύσσεται δὲ ἡ Μ. συνήθως κατὰ τὰ ἔτη τῶν σπουδῶν, μέχρι περίπου τοῦ 25ου ἔτους, ἡ δὲ αὐξησις αὐτῆς λήγει συνήθως μετὰ τῆς τοῦ ὄλου σώματος· δύναται ὁμῶς νὰ προκληθῇ καὶ ὑπὸ ὀφθαλμικῆς τινος παθήσεως καὶ ὑπάρχουσα αὐξάνεται ταχιστα ὑπὸ τὸ κράτος ἐξαντλητικῶν τοῦ σώματος νόσων. Ἡ δὲ ἐξ υπερβολικῆς διαθλαστικότητος τοῦ ὀφθαλμοῦ Μ. ὀφείλεται εἴτε εἰς μεγάλην κυρτότητα τοῦ κερατοειδοῦς ἢ τοῦ φακοῦ εἴτε εἰς τὴν λίαν πλησίον τῆς προσθίας ἐπιφανείας τοῦ ὀφθαλμοῦ τοποθέτησιν τοῦ φακοῦ εἴτε τέλος εἰς σπασμὸν τῶν μυῶν τῆς προσαρμοστικότητος, κυρτούντων ἀκαίρως τὸν φακὸν καὶ ὅταν προσβλέπῃ τις τὰ μακράν ἀντικείμενα. Ἡ τελευταία αὕτη Μ. εἶνε παροδικὴ καὶ ἡ μόνη ἱάσιμος (δι' ἐγχύσεων ἀτροφίνης ἢ τενοντομίας τῶν ἐξω ὀφθ. ἀκτινίων ὀφθαλμικῶν μυῶν). [Α.Χ.]

Μύωσις. Ἡ παρὰ φύσιν διεύρυνσις τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, προσερχομένη εἴτε ἐκ συσπάσεως τοῦ σφιγκτήρος τῆς ἱρίδος μύος εἴτε ἐκ παραλύσεως τοῦ διαστολέως αὐτῆς· ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἱρίτιδας καὶ νευρικάς τινὰς νόσους καθ' ἃς προσβάλλονται καὶ τὰ νευροῦντα τοῖς μύς τούτους νεῦρα· παροδικὴ δ' ἐπέρχεται διὰ τῆς εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐγγύσεως φαρμάκευτικῶν τινῶν οὐσιῶν οἷον ἐξερίνης, πιλοκαρπίνης, μορφίνης, νικοτίνης.

Μυωσίνη. Δευκοματώδης οὐσία, εἶδος ἰνώδους (βλ. λ.), εὐρίσκομένη ἐν διαλύσει εἰς τοὺς μύς. Ἡ πῆξις αὐτῆς μετὰ θάνατον προκαλεῖ τὴν πτωματικὴν ἀκαμψίαν. [Χ.Χ.]

Μω (Meaux). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (1258 τχμ. μετὰ 98 584 κατ.) τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Μάρνη, κειμένη ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Μάρνη ἐν εὐφύρῳ θέσει. ἔχει 11 350 κατ., γοτθικὴν μητροπόλιν μὴ ἀπσπερατωμένην, μέγαρον τοῦ ἐκεῖ ἐδρευόντος ἐπισκόπου, ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως δὲ ἐμπορίων τῶν προϊόντων τῆς χώρας, οἷτου, τυροῦ (fromage de Brie), κτηνῶν, ξυλείας, ἀνθράκων κλ. [Μ.Σ.]

Μωάβ. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀ τοῦ Ἰορδάνου ὀρεινῆς χώρας, ἥτοι τὸ Ἀ τῆς Νεκράς θαλάσσης, εὐφρορὸν καὶ πολυάνθρωπον. Ἀρδεύεται ἀφθόνως, κυριώτερος δὲ τῶν ποταμῶν αὐτοῦ εἶνε ὁ Ἀρνὼν, νῦν Badī Motzīp, ἐκβάλλων εἰς τὴν Νεκράν θάλασσαν. Διὰ δὲ τοῦ Βαδὶ-ἐλ-Ἀχσί χωρίζεται πρὸς Ν ἀπὸ τῆς χώρας Ἐδὼμ. Δι' τρεῖς κυριώτεραι πόλεις τῆς Μ. ἐκαλοῦντο Ἀρ Μ. ἢ Ραββὰθ Μ., νῦν Ραμπά, Κύρ Μ.

(τὸ νῦν Κέραν:) καὶ Κερῶθ, νῦν Κουρεϊγιάτ. Οἱ κάτοικοι Μωαθῆται ἦσαν συγγενεῖς τῶν Ἰουδαίων, ἐμιστοῦντο ὅμως οἱ δύο λαοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ὄνειδος ἐμυθολόγουν ὅτι ὁ πρόγονος τῶν Μωαθιτῶν Μωάθ ἦτο υἱὸς τοῦ Λώτ ἐξ αὐτῆς τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς του ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρὸς τῆς συνελθούσης αὐτῇ (Γενέσεως κεφ. ΙΘ', 31 κέξ). Ἐπὶ τῶν Κριτῶν οἱ Ἰουδαῖοι διετέλεσαν ὑπῆκοι τῶν Μ. ἐπὶ 18 ἔτη, ἐπὶ Δαβὶδ δὲ οἱ Μ. ἐγένοντο ὑποτελεῖς φόρου τοῖς Ἰουδαίοις, οὗ ἀπηλλάγησαν μετὰ τὸ 900 π. Χ. Φαίνεται ὅτι οἱ Μ. διετηρήθησαν ὡς λαὸς μέχρι τέλους τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος, ἔκτοτε δὲ ἐξηφανίσθησαν βαμυηδόν. [Ι.Κ.Π.]

Μωάμεθ. Ὁ μεγαλοφυὴς καὶ μεγαλοῦργος ἰδρυτὴς τῆς φερωνύμου θρησκείας, τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ἢ Ἰσλαμισμοῦ. Ἐγεννήθη κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 571 μ. Χ. ἐν Μέκκᾳ τῆς Ἀραβίας, υἱὸς Ἀδδαλλὰχ καὶ Ἀμινέ καὶ δισέγγενος Χασίμ τοῦ ἀρχηγέτου τῶν Χασιμιτιῶν, κλάδου τῆς φυλῆς τῶν Χουρεϊσιτιῶν. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀδδαλλὰχ ἦτο ἔμπορος μετὰ μικρᾶς περιουσίας, ἀποθανὼν δὲ πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ υἱοῦ του ἢ μικρὸν μετ' αὐτὴν κατέλειπεν αὐτῷ μίαν οἰκίαν, μίαν δούλην, πέντε καμήλους καὶ τινὰ πρόβατα· στεργθεὶς δὲ ἐν ἡλικίᾳ ἐξ ἑτῶν καὶ τῆς μητρὸς του ἀνετράφη ὁ Μ. ἐπὶ διατίαν ὑπὸ τοῦ ἐκ πατρὸς πάππου του Ἀβδούλ-Μουτταλίβ καὶ κατόπιν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς του Ἀβού Ταλίβ. Τοῦτον συνώδευσεν ἐν ἡλικίᾳ 12 ἐτῶν εἰς ἐμπορικὴν ἐν Ἀραβίᾳ περιοδεῖαν καθ' ἣν γνωρίσθεις ὁ Μ. μετὰ χριστιανοῦ μοναχοῦ Γεωργίου ἀπέδειξεν ὡς λέγεται μεγάλην φιλομαθείαν καὶ ἐρευνητικότητα περὶ τὰ θρησκευτικά. Περὶ τῆς κατόπιν νεότητός του ὀλίγιστα γνωρίζομεν· βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι ἐπὶ τινὰ καρὸν διετέλεσε ποιμὴν ἐν Μέκκᾳ ἐπὶ μισθῷ. Βίλοσιεπταετῆς ὢν ἀνέλαβε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὑποθέσεων πλυστίας τινὸς γήρας, τῆς λαδιτσᾶς, ὡν ἕνεκα πολλὰς ἐξετέλεσε περιοδεῖας εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀραβίαν καὶ Συρίαν. Βραδύτερον ἐνυμφεῦθη τὴν γυναικᾶ ταύτην, ὑπερβᾶσαν ἤδη τὸ 40ῦν ἔτος, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου τῆς οὐδένα ἄλλον συνῆψε γάμον· ἀπέκτησε δὲ ἐκ τοῦ γάμου τούτου πολλὰ τέκνα ἅπαντα ἄνευ ἀπογόνων, πλὴν τῆς Φατιμέ. ἥτις συζευχθεῖσα τὸν ἐξάδελφον τοῦ πατρὸς τῆς (υἱὸν τοῦ Ἀβού Ταλίβ) Ἀλῆν ἀπογόνους ἔσχε τοὺς καλουμένους Φατιμίδας. Μετὰ τὸν γάμον του ἔμεινεν ὁ Μ. ἐν Μέκκᾳ ἐμπορευόμενος καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀπώλεσεν ἐν τῇ ἐμπορίᾳ τὴν περιουσίαν του ταυτοχρόνως δὲ μετὰ ζήλου ἤτχολεῖτο εἰς ἀσκήσεις θρησκευτικὰς καὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας διήρχετο ὡς ἐρημίτης ἐν σπηλαίῳ τινὶ τοῦ πλησίον ὄρους Χιρά. Διὰ τῶν ἀνασχολήσεων δὲ τούτων κατανοήσας

βαθέως τὴν σαθρότητα καὶ σύγχυσιν τῶν τότε ἀραβικῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν συνέλαβεν τὴν μεγάλην ἰδέαν του καὶ καλλιεργῶν ταύτην μετὰ πάθους καὶ διηνεκῶς εἰς τὰς θρησκευτικὰς του μελέτας βεθυθισμένος ἡσθάνθη ἐπὶ τέλους ἑαυτὸν ὡς ἀνωθεν ἀπεσταλμένον ἵνα κηρύξῃ εἰς τοὺς ἐμοσθενεῖς του νέαν ἀποκάλυψιν. Ὅντως ἡ ἀστρολατρεία, ἡ εἰδωλολατρεία, ἡ δεινδρολατρεία, αἱ ἀνέκαθεν ἐν ταῖς ἀραβικαῖς φυλαῖς κρατοῦσαι, ἦσαν ἔλως κεναὶ καὶ ἀνάξαι τοῦ δνόματος θρησκείας, κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην θρησκευτικαὶ θεωρίαι περσικαὶ καὶ γαλδαῖκαι, ἰουδαῖκαι καὶ χριστιανικαὶ διδασκαλῖαι ἀναμιχθεῖσαι μετ' ἐκείνων ἄλλαι παρ' ἄλλαις φυλαῖς ἀπετέλουν ἐν τῇ ἀραβ. γεροσνήσῳ ἀπαραδειγμάτιστον θρησκευτικὴν σύγχυσιν. Τὸ ἀραβικὸν ἔθνος εἶχεν ἀνάγκην θρησκευτικῆς ἐνοποιήσεως, ὅσον καὶ συμπυκνώσεως πολιτικῆς καὶ ἡθικῆς ἐξάρσεως, ἐντελεῖς δὲ τὸ τοιοῦτον ἔργον ἐτέλεσεν ὁ Μ. διὰ τῆς μεγαλοφυοῦς πρωτοβουλίας του, τῆς ἀδαμάτου ἐπιμενῆς του, τῆς εὐγλωττίας του καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ πολέμων εὐτυχῶν.

Ἦτο τεσσαρακοντούτης τὴν ἡλικίαν ὅτε ἐπεφάνη ἐν ὀπτασίᾳ τὸ πρῶτον αὐτῷ ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ καὶ ἀνεκίνησεν αὐτῷ τὰς πρώτας ἀληθείας διατάσεων νὰ κηρύξῃ ταύτας εἰς τοὺς ἐμοσθενεῖς του· αἱ τοιαῦται ἀποκαλύψεις ἐξηκολούθησαν γινόμεναι κατὰ καιροὺς εἰς τὸν Μ. καθ' ὅλον τὸν βίον του, ὁ δὲ Μ. ὑπηγόρευεν αὐτὰς εἰς γραφεῖς καὶ οἱ ὀπαδοὶ του τὰς ἀπεστήθιζον. Τὸ δὲ σύνολον αὐτῶν ὡς Κοράνιον (βλ. λ.) μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του συνεσκευάσθη. Πρῶτοι ὀπαδοὶ του ὑπῆρξαν ἡ γυνὴ του Χαδιτσά καὶ ὁ ἐξάδελφός της Βαρανάς· ἐντὸς δὲ τριῶν ἐτῶν ἀνεγνώρισαν τὸν Μ. ὡς θεόπνευστον προφήτην ὁ ἐξάδελφός του Ἀλῆς, ὁ δούλός του Ἀλῆς, ὁ κατόπιν πενθερός του Ἀβού-Βέκρ, ὁ μετέπειτα καλὶφης Ὁσμάν καὶ ἄλλοι φίλοι καὶ συγγενεῖς, ἐν ὧν 40· τὸ πέμπτον ἔτος παρουσιάσθη τὸ πρῶτον ὡς προφήτης δημοσίᾳ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι του, ἀλλ' οὐ μόνον δὲν ἠκούσθη ὑπὸ τῶν ἐμοφύλων του Χουρεϊσιτιῶν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐθανατοῦτο ἄνευ τῆς προστασίας τοῦ θεοῦ του Ἀβού Ταλίβ, ἡναγκάσθησαν δὲ τότε πολλοὶ τῶν ὀπαδῶν του νὰ καταλίπωσι τὴν Ἀραβίαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἀφρικήν. Αὐτὸς δὲ ὁ Μ. ἐξῆρσεν ἐν διηνεκῇ κινδύνῳ καὶ καταδιώξει μέχρι τοῦ 619, ὅτε ἐπέτυχον οἱ φίλοι του νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἡ ἀφορὸς ἐν Μέκκᾳ διαμονή. Οἱ ὀπαδοὶ του ἐν τούτοις ἐπληθύνοντο. Τῷ 621 ἀπέθανεν ἡ Χαδιτσά, ἔκτοτε δὲ ὁ Μ. ἐπανελημμένως ἐνυμφεῦθη (ἀποθνήσκων κατέλειπεν ἀκόμη 9 συζύγους, ὧν γνωστότεροι εἶναι· ἡ Ἀϊσέ, θυγάτηρ τοῦ Ἀβού-Βέκρ, καὶ ἡ Χαφσά, θυγάτηρ τοῦ κατόπιν καλὶφου Ὁμάρ). Μετ' ὀλίγον προσήλυ-

τισαν ὁ Μ. κατοίκους τινὰς τῆς Μεδίνης, χάριν προσκυνήσεως τῆς Καάθας (βλ. λ.), ἦν πᾶσαι αἱ ἀραβ. φυλαὶ ἐτίμων, παρατυχόντας ἐν Μέκκα· γνωσθέν δ' οὕτως εἰς Μεδίαν τὸ νέον δόγμα πολλὴν εὐρεν αὐτόθι δεξιῶσιν διὰ τὴν ἀντιζηλίαν τῆς πόλεως ταύτης πρὸς τὴν Μέκκαν. Εὐὼν λοιπὸν αὐτόθι ὑποστηρικτὰς ἀπεφάσισεν ὁ Μ. νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε, καταλείπων τὴν Μέκκαν, ὅπου τὴν διαμονὴν του ἐπισφαλαιότεραν ἀκόμη κατέστησε τὸ ἐν λόγῳ γεγονός· ἡ φυγὴ αὕτη τοῦ Μ. ἐκ Μέκκας εἰς Μεδίαν, συμβᾶσα οὐχὶ ἀκινδύνως κατὰ Σεπτέμβριον (13 Σεπτ.) ἢ κατ' ἀστρονομικοὺς ὑπολογισμοὺς, τὴν Ἰουνίον, ἢ Ἰουλίαν τοῦ 622, φέρει τὸ ὄνομα Χέτζρα ἢ Ἐγίρα (βλ. λ.) καὶ ὑπῆρξε κεφαλαιῶδες γεγονός διὰ τὴν παγίωσιν τοῦ ἰσλαμισμοῦ δι' ὃ καὶ ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ ἀραβικοῦ ἔτους καθ' ὃ συνέβη ἡ Ἐγίρα, ἥτοι καθ' ἡμᾶς ἡ 15ῃ ἢ 16ῃ Ἰουλίου, ἐλήθη κατόπιν ὡς ἀρχὴ νέας χρονολογίας διὰ τοὺς μουσουλμάνους τῆς μέχρι σήμερον ἐν χρήσει. Μετὰ τοῦ Μ. ἀπῆλθε καὶ ὁ Ἀβού-Βέκρ, προηγήθησαν δὲ αὐτῶν ἡ τοὺς ἠκολούθησαν εἰς Μεδίαν καὶ πάντες οἱ ὁμόφρονες, λαβόντες ἐκ τούτου τὸ ἐπώνυμον Μοατζιρούν ἥτοι Μετανάσται.

Ἐν Μεδίῃ ὁ Μ. ἠγωνίσθη τὸ πρῶτον νὰ προσελκύσῃ εἰς τὸ δόγμα του τοὺς πολυαριθμοὺς ἐν Ἀραβίᾳ Ἰουδαίους, ποιήσας αὐτοῖς ποικίλας τιμὰς· οὕτως ὥρισε τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς Κίβλαν ἥτοι ὡς σημεῖον πρὸς ὃ πρέπει νὰ στρέφεται ὁ προσευχόμενος, ἀπεδέχθη δὲ πολλὰς Μωσαϊκὰς διατάξεις· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία του ἐν τούτῳ ὑπῆρξε μηδαμινή, δι' ὃ οὐ μόνον ἤρε κατόπιν τὰς παραχωρήσεις ταύτας (ὡς Κίβλαν ὄρισας τὴν Μέκκαν), ἀλλὰ καὶ ἐμίσησε σφοδρῶς τοὺς Ἰουδαίους, οἵτινες πολλὰ βραδύτερον ἐδαινοπάθησαν θριαμβεύσαντες τοῦ ἰσλαμισμοῦ. Ἐν Μεδίῃ ἐθεμελίωσεν ὁ Μ. τὸ καὶ νῦν ὑπάρχον αὐτόθι τζαμίον, καθώρισε δὲ ναυτοχρόνους τὰς νηστείας καὶ προσευχὰς τῶν πιστῶν. Ἰκανῶς δὲ νῦν ἰσχυρὸς ὢν, ἠλλάξε μέθοδον προσηλυτῆσεως, ἀντὶ τοῦ λόγου τὸ ξίφος ὄρισας ὄργανον τῶν σχεδίων του. Ἐκῆρξε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Μεκκανῶν προσβάλλων κατ' ἀρχὰς ἰδιώτας καὶ καραβάνια διαδακτικά, ἃφ' ὧν ἐπλουτίζοντο οἱ πτωχοὶ Μεδιναῖοι. Τὸ θεύτερον δὲ τῆς Ἐγίρας ἔτος συνεκροτήθη ἀληθὴς μάχη μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Μ. καὶ τῶν ἐκ Μέκκας ἐπίτηδες ἐλθουσῶν κατ' αὐτῶν δυνάμεων, καθ' ἣν νικήσας ὁ Μ. συνέλαβε πλείστους αἰχμαλώτους, οὓς ἠλευθέρωσε κατόπιν ἀντὶ λύτρων ἀδρῶν. Οὕτω χάριν τῆς λείας ἠδῆθήθησαν μεγάλως οἱ ὁπαδοὶ του καὶ ὁ Μ. ἐξηκολούθησε σχεδὸν μετ' ἀδαικίπτου ἐπιτυχίας τοὺς πολέμους του κατὰ τῶν Χουρεϊσιτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων, τὶ ἔκτον δὲ ἀπὸ τῆς Ἐγίρας ἔτος οἱ Μεκκανοὶ συνῆλθον μετ' αὐτοῦ ὡς ἀνεγνωρισμένου ἐχθροῦ εἰρήνην ἐ-

πίσθησαν, καθ' ἣν τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπανηγύρισε τρεῖς ἡμέρας κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ προσκυνήματος ἐν Μέκκᾳ. Ἐνθ' ὃ μὲν τῷ τοῦδε αἱ ἐνέργειαι του περιορίζοντο ἐν Ἀραβίᾳ, νῦν ἐπεμψεν ὁ Μ. ἀποστόλους καὶ εἰς τὴν βασιλείᾳ τῆς Περσίας Χοσρόην τὸν Β', τὸν τοῦ Βυζαντίου αυτοκράτορα Ἡράκλειον, τὸν χριστιανὸν βασιλέα τῆς Ἀθησυνίας καὶ ἄλλους ξένους ἡγεμόνας, προτρέπων αὐτοὺς εἰς ἀποδοχὴν τοῦ δόγματός του. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἀπήντησαν ἀορίστως μὲν, ἀλλ' εὐμενῶς· ὁ δὲ Χοσρόης ἔσχισε τὴν τοῦ Προφήτου ἐπιστολὴν καὶ ὁ ὑποτελὴς τοῦ Βυζαντίου Γασσανίδης ἡγεμὼν Ἀμροῦ οὐ μόνον ὑδριστικῶς προσηνέχθη πρὸς τὴν πρεσβείαν, ἀλλὰ καὶ ἐφόνευεν ἕνα τῶν ἀποστόλων. Ὁ Μ. τὸν μὲν πρῶτον κατηράσθη, κατὰ δὲ τοῦ Ἀμροῦ ἀπέστειλε τριςχιλίου ἀνδρας ὑπὸ τὸν Ζεῖδ, οἵτινες ὅμως ἀπεκρούσθησαν πεσόντος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐν τῇ μάχῃ. Ἐπὶ τούτοις θαρρόντατες οἱ Μεκκανοὶ παρεβίασαν τὴν εἰρήνην· ἀλλ' ὁ Μ. ἰσχυρότατος νῦν ἐν Ἀραβίᾳ ὢν ταχέως (630) ἐπέτυχεν τὴν ἄλυσιν τῆς Μέκκας, ἥς ἐφείσθη μὲν τῶν κατοίκων, κατέστρεψεν ὅμως τὰ τῶν εἰδωλῶν ἱερά· ἀνεκήρυξε δὲ πάλιν τὴν πόλιν ὡς ἄσυλον καὶ ἱερὰν καὶ διετήρησε τὴν προσκυνήσιν τῆς Καάθας (βλ. λ.). Ἡ ἐπιτυχία αὕτη τοῦ Μ. ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ καὶ νῦν ὀδύνηρος ἡ ἀραβικὴ χειρόνησος ἀνεγνώριζεν αὐτὸν ὡς δεσπότην καὶ προφήτην, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον. Ἐκτοτε πλὴν ἄλλων στρατειῶν ἐπεχειρήσεν ὁ Μ. καὶ κατὰ τῶν ἐν τοῖς συνόροις τῆς Ἀραβίας κτήσεων τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους ἀνεπιτυχῶς. Διαμένων ἔν γένει ἐν Μεδίᾳ ἐτέλεσε τῷ 632 τὰ τελευταῖον του εἰς Μέκκαν προσκυνήμα καὶ ἐξέβηκεν εἰς τοὺς συνηθροισμένους αὐτόθι πιστοὺς τοὺς νόμους καὶ τὰ διδάγματά του. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς Μεδίαν ἠσθένησε μετ' ὀλίγον ὁξείως καὶ ἀπέθανε τῇ 8 Ἰουνίου 632, ἀφοῦ διώρισεν ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ του τὸν τοῦ Ζεῖδ υἱὸν Οὐζαμάν, ὡς ἐκλεκτοὺς δὲ φίλους του ἐσύστησε τὸν Ἀβού Βέκρ καὶ τὸν τῆς θυατρὸς του Φατιμῆς σύζυγον Ἀλῆν. Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ οἰκῇ ἐξέπνευσε καὶ ἡ θεία αὕτη προσκυνεῖται σήμερον ὑπὸ τῶν μουσουλμάνων, περὶ αὐτὴν ἰδρυέντος τζαμίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μ. ἰδρυθεῖσα θρησκεία ἐκλήθη Μωαμεθανισμὸς ἢ Ἰσλαμισμὸς (=ἡφοσίωσις πρὸς τὸν θεόν), θριαμβευτικὴ δὲ καὶ νικηφόρος ὑπῆρξεν ἡ διάδοσις αὐτῆς ἐντὶς βραχυτάτου χρόνου, συμπίπτουσα μετὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς συνιδρυθείσης κοσμητικῆς ἐξουσίας. Ἐνα μὲν αἰῶνα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἱδρυτοῦ του ὁ μ. ἐβασίλευεν ἐξαπλωθεὶς διὰ τῶν βπλῶν ἐν Συρίᾳ, Περσίᾳ, Μέσῃ Ἀσίᾳ, Αἰγύπτῳ, ἀνὰ τὰ Β παρὰ τὴν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆν Ἰσπανίαν. Βραδύτερον ἐξεβλήθη μὲν τῆς Ἰσπανίας, ἀλλ' ἐκέρδισε κατόπιν τὴν

Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Βιέννης. Ἐκτοτε ἤρξατο ἡ κατὰ πτωσις τῆς πολιτικῆς ἰσχύος τοῦ μ., ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, χωρὶς νὰ περιορισθῇ καὶ τῆς θρησκείας ἢ διὰ δόσεις ἥτις καὶ νῦν ἀκόμη (ἐν Ἰνδία π. χ.) ἐξακολουθεῖ ζωήρως. Τὸ σύνολον τῶν μωαμεθανῶν ὑπολογίζεται περίπου εἰς 200 ἑκατομμύρια, ὧν εἶναι ἐξηπλωμένοι ἐν τῇ εὐρωπ. Τουρκία 2 1/2, ἐκ., ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Τουρκία 15 1/2, ἐν τῇ εὐρωπ. Ῥωσία 2 1/2, ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ῥωσία 8, ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἰμου (πλὴν τῆς Τουρκίας) 1 1/2, ἐν Χίβα καὶ Βουχάρα 3 1/2, ἐν Περσίᾳ, Ἀφγανιστάν καὶ Βελουτσιστάν 13, ἐν τῇ μὴ τουρκικῇ Ἀραβίᾳ 2, ἐν τῇ Ἰνδοβρετανικῇ βασιλείᾳ 57, ἐν Κίᾳ 4, ἐν ταῖς ὀλλανδικαῖς Ἰνδίαῖς κτήσεις 14, ἐν Β' Ἀφρικῇ μετὰ τῆς Αἰγύπτου 18, ἐν Σουδάν 25, ἐν Σαχάρα 2 1/2, ἐν Ζανζιβάρ 1/2 ἐκ.

Πηγαὶ τῆς μωαμεθ. θρησκείας εἶναι τοῦτο μὲν τὸ Κοράνιον (βλ. λ.) τοῦτο δὲ τὸ Σουννά ἥτοι ἡ Παράδοσις. Ἐκ τούτων οἱ μουσουλμάνοι θεολόγοι κατήρτισαν σύστημα θρησκευτικόν. Αὐτὸς ὁ Μωάμεθ πάντας τοὺς ἐν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀναφερομένους προφήτας ἀνεγνώριζε. τοιοῦτον δὲ παρεδέχθη καὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑαυτὸν ἐκήρυξεν ὡς τὸν ἀνώτατον καὶ τελευταῖον τῶν προφητῶν εἰς ὃν ἔπρεπε πάντες νὰ πιστεύσωσι, κινδυνεύοντες ἄλλως νὰ μένωσι διὰ παντὸς μακρὰν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐκήρυξε δὲ τὴν ὑπαρξίν ἐνός καὶ μόνου Θεοῦ, δημιουργοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, διέποντος κατὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ προωρισμένα τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων (πεπρωμένον), ἐπιφυλάσσοντος δὲ τοῖς ἀνθρώποις, ἀνάστασιν ἐκ νεκρῶν καὶ κρίσιν, καθ' ἣν οἱ μὲν ἀγαθοὶ καὶ πιστοὶ θέλουσιν βραβευθῇ, οἱ δὲ πονηροὶ καὶ ἄπιστοι τιμωρηθῇ. Περί τῶν ἀγαθῶν ὅμως τῆς μελλούσης ζωῆς ἐπικρατοῦσι παρὰ τοῖς μωαμεθανοῖς ἰδέαι ὅλως σαρκικαί. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μ. χρέος εἶχον οἱ πιστοὶ νὰ προσηλυτίσωσι καὶ τοὺς μήπω πιστεύσαντας διὰ παντὸς τρόπου, διὰ τῆς βίας καὶ τῶν πολέμων, ἢ τοῦλάχιστον νὰ καταστήσωσι τοὺς ἀπίστους δούλους καὶ ὑποτελεῖς ἑαυτοῖς. Ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ περιεχόμενον τοῦ Κορανίου εἶνε ἀσπᾶς καὶ εἰς πολλὰς θεολογικὰς συζητήσεις ἔδωκεν ἀφορμὴν. Ἡ ἠθικὴ τοῦ Κορανίου εἶνε ἀληθῶς ὑψηλὴ ἢ ἐλευθεριότης, ἡ εὐποία, ἡ τιμιότης, ἡ μετριότης ἐπιβάλλονται οὐχὶ πρὸς εὐδοκίμῃσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀλλ' ὡς βρεταὶ εὐαρεστοῦσαι τῇ θεῷ· εἶνε ἐν τούτοις ἀληθές ὅτι τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀρετῶν τούτων ἐπέβαλεν ὁ Μ. τοῖς Μουσουλμάνοις μόνον πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀπίστους· ἐπιτρέπεται δὲ ἡ πολυγαμία. Περιέχει ἔτι τὸ Κοράνιον ὡς καὶ τὸ Σουννά νόμους πολιτικούς καὶ διατάγματα καὶ ὁδηγίας ἀπο-

ρώσας τὴν πολιτείαν, τὰς κοινωνικὰς σχέσεις τὴν δικαιοσύνην· οὗτω δὲ ἡ μωαμεθανικὴ νομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπιστήμη βάσιν ἔχει τὰς διατάξεις ταύτας τοῦ Μωάμεθ.

Μωάμεθ. Ὄνομα 4 σουλτάνων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

— Μ. ὁ Α', βασιλεύσας 1413-21, διετηρήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ Βαγιαζίτ Α' (1403) ὡς ἡγεμὼν τῆς Ἀμασίας καὶ ἐν μακροχρονίᾳ διαμάχῃ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του Σουλεϊμάν, Ἰσᾶν καὶ Μουσᾶν ἀποκτήσας τὸν θρόνον ἐγένετο τῷ 1413 μονάρχης. Ἀπέθανε τῷ 1421 ἀναστήσας καὶ ἐνώσας τὸ ὑπὸ τοῦ Ταμερλάνου καταστραφέν καὶ διασπαθέν κράτος καὶ ἐκτείνας τὴν δύναμιν του ἐν Εὐρώπῃ μέχρι τοῦ Δουνάβεως.

— Μ. ὁ Β' ὁ Περθητής (ἐλ.-Γαζι) ἢ ὁ Μέγας, υἱὸς καὶ διάδοχος Μουράτ τοῦ Β', γενν. 1430 ἐν Ἀδριανουπόλει, βασιλεύσας δὲ 1451-81. Τῷ 1453 προέβη μετὰ 160 χιλ. πεζικοῦ καὶ 400 πλοίων εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κων/πόλεως, ἣν κυριεύσας μετὰ 53 ἡμέρας ἐδόρωσε καὶ ἐλεγήκατῃς. Καταστήσας δ' αὐτὴν κυρίαν ἔβραν τοῦ κράτους του καὶ ἀγυρώσας αὐτὴν ἐκ νέου, κατέστρεψε τὰ ἀνεξάρτητα ἀκόμη κράτη τῶν Παλαιολόγων ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τῶν Κορινθίων ἐν Τραπεζοῦντι. Διεξήγαγεν αἱματηροὺς πολέμους πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον τῆς Οὐγγαρίας Ἰω. Οὐνιάδην, ἐκυρίευσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δεσπότη Γεωργ. Βράγκοβιτς τὴν Σερβίαν ὡς καὶ τὸ βασίλειον τῆς Βοσνίας, ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Σκενδέρμπεη τῆς Ἀλβανίας, κατὰ τῆς Μολδαυίας καὶ τῆς Ἑνετίας, ἥτις ἠναγκάσθη νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν Εὐβοίαν καὶ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ Σκόδραν, ἐνῷ παρὰ τῆς Γενούης ἔλαβε τὴν Θεοδοσίαν, καὶ τοὺς ἐν Κριμαίᾳ Τατάρους ὑπεχρέωσε ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἐπικυριαρχίαν του. Οἱ ἐν Περσίᾳ πόλεμοι αὐτοῦ εὐτυχῶς τὸν ἐκώλυσαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς κατὰ τῶν χριστιανικῶν κρατῶν νικηφόρους ἐκστρατείας του· τῷ 1480 προσβάλων τὴν Ῥόδον ἀπεκρούσθη ὑπὸ τῶν Ἰωαννιτῶν· εἶτα ἐστράφη κατὰ τῆς Νεαπόλεως καὶ ἤδη εἶχε κυριεύσῃ τὸν Τάραντα ὅτε ἀπέθανε τῷ 1481.

— Μ. ὁ Γ', υἱὸς καὶ διάδοχος Μουράτ τοῦ Γ', γενν. 1566 καὶ βασιλεύσας 1595-1603, ἐξησφάλισε τὴν βασιλείαν του διὰ μεγάλης ὁμότητος, κατασφάξας 19 ἀδελφούς του. Τῷ 1596 ἐκυρίευσεν τὸ ἐν Οὐγγαρίᾳ Ἐρλαου καὶ ἐπὶ ἔτη διεξήγαγεν αἱματηροὺς ἀλλ' ἀτελεσφόρους πολέμους κατὰ τῆς Αὐστρίας. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη του ἀνεδείχθη τρομερὸς ἀντίπαλος τοῦ ὀθωμ. κράτους ὁ πέρσης Σάχ Ἀβᾶς (βλ. λ.). Ὁ Μ. ἀπέθανε τῷ 1603.

— Μ. ὁ Δ', βασιλεύσας 1648-91, ἦτο υἱὸς τοῦ ὑπὸ τῶν Γεντισάρων φονευθέντος σουλτάνου Ἰμπραήμ. Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ἐπιτροπεύμενος ὑπὸ τῆς μάχης του, διό καὶ

αὶ αὐλικαὶ ραδιουργίαι ἠμποδίζον τὰς δυνάμεις τοῦ μεγάλου κράτους. Οἱ μεγάλοι βεζύραι Κιοπρουλῆ ἐφάνησαν μὲν νικηφόροι κατὰ τῆς Ἑνετίας καὶ Πολωνίας, ἀλλὰ ὁ διάδοχος τοῦ Ἀχμέτ Κιοπρουλῆ Καρά Μουσταφᾶς ἠττήθη 1683 πρὸς τῆς Βιέννης. Ὅτε δὲ ἐν τῇ κατὰ τῶν ἠνωμένων συμμάχων Αὐστρίας, Πολωνίας καὶ Ῥωσσίας πολέμῳ ἐπῆλθον ἐπανειλημμένοι ἦνται, ἀπωλόσθη δὲ καὶ ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Πελοπόννησος, ὁ στρατὸς ἐπανεστῆ καὶ καθήρσεν τὸν Μ., ὅστις φυλακισθὶς τῇ 1687 ἀπέθανε τῇ 1691.

Περὶ τῶν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ὀρειάδων Μ. βλ. Ὀρειάδαι. [B.E.]

Μωδές (Maubeuge). Ἰσχυρὸς ὠχυρωμένη πόλις ἐν τῇ ΝΔ μέρει τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Βερρᾶ, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Σάμβρη. ἔχει 11953 κατ., βιομηχανίαν σιδήρου καὶ ἄλλων μετάλλων, δέρματος, ἐμπόριον λιθανοθράκων κλ. Πλησίον αὐτῆς κεῖται τὸ ἐν τῇ ἱστορίᾳ γνωστὸν Μαλπλακέ. [M.S.]

Μώκιστα. Χωρ. τοῦ δήμ. Παμφίας τῆς Τριγωνίας, κείμενον ΝΔ τοῦ Κεφαλεδρόσου εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1. Κάτ. 279.

Μῶλ (Hugo von Mohl). Διάσημος φυτολόγος γερμανὸς γενν. τῇ 1805 ἐν Στουτγάρτῃ, καθηγητὴς δὲ τοῦ πανεπιστημίου ἐν Τυβίγγῃ, ὅπου ἀπέθ. τῇ 1872. Σπουδαῖα εἶναι τὰ περὶ ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τῶν φυτῶν συγγράμματά του, ὧν τινὰ θεωροῦνται ὡς κλασικά. [Θ.Χ.]

Μῶλ (Ροβέρτος von Mohl). Γερμανὸς πολιτειολόγος γεννηθεὶς ἐν Στουτγάρτῃ τῇ 1799 καὶ ἀποθανὼν ἐν Βερολίνῳ τῇ 1875. Σπουδάζας τὴν νομικὴν καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας διωρίσθη τῇ 1827 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης. Ἐβλῶν εἰς διάστασιν πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἔνεκα τοῦ προγράμματός του κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1845 εἰς ἃς εἶχεν ἐκτεθῆ ὡς υποψήριος, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ· ἐξελέγη δὲ βουλευτὴς τῆς Β' Βυρτεμβεργικῆς βουλῆς. Διδάξας δὲ τὴν νομικὴν τῇ 1847 ἐν Ἀϊδελβέργῃ, ἐγένετο τὸ ἐπόμενον ἔτος μέλος τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ κατόπιν ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης. Παραιτηθεὶς δὲ 1849 ἐστάλη ὑπερὸν εἰς τὴν γερμαν. Δίηταν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Βάδης (1861-1866). Μετασχὼν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ πανεπιστημίου τῆς βαδικῆς βουλῆς τῇ 1867 ἐξελέγη πρόεδρος αὐτῆς, ἐπέμψθη δὲ κατόπιν ἐκτακτὸς ἀπεσταλμένος τῆς Βάδης εἰς Μόναχον. Τῇ 1871 διωρίσθη πρόεδρος τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου. τῇ δὲ 1874 μέλος τοῦ Ῥαίχσταγ. Διεκρίθη κυρίως ὡς συγγραφεὺς, δημοσιεύσας πλείστα συγγράμματα ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὸ Περὶ τῆς ὑπουργικῆς εὐθύνης, 1837, τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης, 1859, καὶ τὸ Δημόσιον δίκαιον, 1879. [Πφ.]

Μῶλος. Κώμη τῆς Λοκρίδος καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Θερμοπυλῶν, κειμένη 7¹/₂ ὥρ. ΒΔ τῆς Ἀταλάντης ἐν τῇ πεδίῳ τῇ ἐκτεινομένῳ πρὸς Α τῶν Θερμοπυλῶν καὶ μεταξὺ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους Καλλιδρόμου καὶ τῆς Ν παραλίας τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. Κάτ. 1173. Προϊόντα θημ. καρποί, βάμβαξ, ὄσπρια, οἶνος.

Μῶλυ. Φυτόν μυθῶδες ὅπερ κατὰ τὸν Ὅμηρον προσηνέχθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ ὡς ἀντιφάρμακον κατὰ τῶν μαγικανείων τῆς Κίρκης. Ὁδ. κ, 302 :

Ἦν γὰρ φωνήσας πόρε φάρμακον ἀργεῖοντι, ἐν γαίῃς ἱρῶσας, καὶ μοι φύτον αὐτοῦ ἰδεῖν· ῥίζη μὲν μέλαν ἔσκει, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄθος· Μῶλυ δὲ μὴ καλῶσαι θεοί, χαλεπὸν δὲ τ' ὀρύσσιν ἀνδράσι· θεοὶ γὰρ τοῖσι θεοὶ δὲ πάντα δύνανται.

Μνημονεύεται δὲ τὸ Μ. ὡς πραγματικῶς ὑπάρχον καὶ φυόμενον μάλιστα ἐν Ἀρκαδίᾳ ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου, ὅστις (ἐν τῇ Π. φυτ. ἱστορ. Θ' 15) γράφει οὕτω· «τὸ δὲ μῶλυ περὶ φινεὸν καὶ ἐν τῇ Κυλλήνῃ (γίνεται)· φασὶ δ' εἶναι καὶ ὅμοιον τῷ Ὀμηρῳ εἴρηκε, τὴν μὲν ῥίζαν ἔχον στρογγύλην, προσεμφερῆ κορυμμή, τὸ δὲ φύλλον ὅμοιον σκίλλῃ· χρῆσθαι δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ ἀλεξιφάρμακα καὶ τὰς μαγείας οὐ μὴν ὀρύττειν γ' εἶναι χαλεπόν, ὡς Ὀμηρὸς φησι». — Φυτολόγοι τινὲς ἐνέριμαν ὅτι ἀνεγνώρισαν ἐν ταῖς περιγραφαῖς αὐταῖς τῶν ἀρχαίων εἶδος Σκροδόου, οὐ σπάνιον ἐν Ἑλλάδι, ἥτοι Σκ. τὸ μέλαν (Allium nigrum Gou. ἢ A. magicum L.), ἐν οἷς καὶ ὁ Sprengel καὶ ὁ Fraas, οἵτινες ταυτίζουσι μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ φαρμακευτικὸν Μ. τοῦ Διοσκορίδου. [Θ.Χ.]

Μῶμος (Μυθολ.). Κατὰ Ἡσίοδον υἱὸς τῆς Νυκτός, προσωποποιήσις τῆς μομφῆς καὶ τοῦ ψόγου. Μόλις παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντᾷ συχνότερον. [Δ.Μ.]

Μώνυχια ἢ Μόνοπλα ἢ Ἰππίδα (Solidungula ἢ Equidae). Οἰκογένεια τῶν Περιτοδοακτύλων θηλαστικῶν εἰς ἣν ἀνήκουσιν ὁ ἵππος, ὁ ἔνος καὶ ὁ ζέβρας (βλ. πίν. Μώνυχια καὶ Ἰππεῖα γέννη). Ἐκλήθησαν οὕτω διότι οἱ δάκτυλοι αὐτῶν εἶναι μετεσχηματισμένοι εἰς ἓνα μόνον, τὸν μέσον δάκτυλον, οὗ τὸ ἄκρον φέρει ὄνυχια παχὺν καὶ στερεόν, τὴν δὲ πλ. ἦν. Τὰ μετακάρπια καὶ μετατάρσια αὐτῶν ὁστὰ εἶναι λίαν μικρά, τοῦναντίον δὲ ὁ βραχίον καὶ ὁ μηρὸς βραχύτατα, οὕτως ὥστε ἡ κατ' ἀγκῶνα καὶ ἡ κατὰ γόνυ ἄρθρωσις κεῖνται εἰς τὸ κάτω ὅριον τοῦ κορμοῦ. Ἐκχρυσιν ἐν ἑκατέρᾳ σιαγόνι β. κοπτήρας καὶ ἑκατέρωθεν τούτων ἀνὰ β. τραπέζιτας, μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων εἰδῶν τῶν ἐδόντων παρεμπίπτει μακρὸν χάσμα, ἐν ᾧ πολὺ ἀργὰ φύεται εἰς μόνον ὑποτυπώδης κυνόδους καὶ ὅπερ χρησιμοποιεῖται πρὸς διεμβόλην τοῦ χαλινοῦ. Τρέφονται δὲ αποκλειστικῶς ἐκ φυτῶν.

κῆς τρεφῆς. Τὸ κρανίον των εἶνε ἐπιμηκέστατον, τὸ μέτωπον ἐπίπεδον, προέχουσι δὲ αἱ σιαγόνες (βλ. πίν., 2). Φέρουσι βραχὺ καὶ πυκνὴν τρίχωμα, ἐπὶ τοῦ μικροῦ τραχήλου χαίτην, οὐρανὸν δὲ ἡ ὄλως κεκαλυμμένην ὑπὸ μακρῶν τριχῶν ἢ τοῦλάχιστον μετὰ θυσάνου κατὰ τὸ ἄκρον. Εἶναι ζῶα καλλίσωμα καὶ νοσηρόνεστατα, ζῶντα μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει· κατ' ἀγέλας εἰς ἐκτεταμένας στέππας καὶ ἀδενδρα ὄρη, ἰσχυρά, τρέχοντα τάχιστα καὶ ἀντέχοντα θαυμασίως εἰς τοὺς κόπους. Τὰ Μ. διεπλάσθησαν ἀπὸ ζώων ἐόντων τέσσαρας δακτύλους ὡς τοῦτο ἀλλοτρίως δεικνύουσι τὰ δρυκτὰ εἶδη ζώων παρ' οἷς φαίνεται ὁ βαθμὸς ἐν περιορισμῶς τῶν τεινῶν δακτύλων εἰς τρεῖς καὶ κατέπιν ἢ ἀνάπτει τοῦ μέσου δακτύλου, ὑπὸ λειψίς δὲ τῶν δύο ἄκρων· οὕτω κατὰ τὰ μέσα τῆς τριαντικῆς περιόδου ὑπῆρχε ζῶον μεγέθους ὅντου τὸ κληθὲν Ἰππάριον, οὗ μόνον ὁ μέσος δακτύλος ἤπειτο τοῦ ἐδάφους, οἱ δὲ δύο πλάγιοι ἦσαν πολὺ βραχύτεροι. Τὸ παλαιότερον γνωστὸν τοιοῦτου εἶδους ζῶον, εὐρεθὲν ἐν τῇ ἠνωκαίνῃ ἀμερικανικῇ διαπλάσει καὶ κληθὲν Ἡώπιπος εἶχε μέγεθος μόνον ἀλώπεκος. Τὰ δὲ σημερινὰ 3 εἶδη Μ., ἵππος, ὄνος καὶ ζέβρας, περιλαμβάνονται εἰς ἐν καὶ μόνον τῆς οἰκογενείας γένος, τὸ τοῦ ἵππου. [Φ.Ι.]

Μωπασσάν (Guy de Maupassant). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1850 ἐν τῇ ἐπαύλει Μιρμενίλ ἐν τῇ νομῷ Κάτω Σηκευάνα. Γνωρισθεὶς μετὰ τοῦ Ζολᾶ, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ὑπὸ τούτου ἐκδόσει συλλογῇ Soirées de Médan (1880) διήγημα Boule de suif, συγγένως δὲ λυρικά ποιήματα ὑπὸ τὴν τίτλον Des vers (1880), ἐκδηλοῦντα ὅλως ἰδιοφυεῖς τάλαντον. Τὰ κατόπιν μυθιστορημάτα του καὶ διηγήματα La maison Tellier (1881), Une vie (1883), Bel ami (1885), Contes et nouvelles (1885), Mont Oriol (1887) κ.α. εἶναι ἔργα τῆς φυσιοκρατικῆς σχολῆς ἀλλὰ συγγένως ἀναδεικνύουσι τὴν συγγραφέα ὡς ὄξυν παρατηρητὴν τοῦ ψυχικοῦ βίου καὶ ὡς καλλιτέχνην τῆς γλώσσης. Τὰ ἀριστοτεχνήματα αὐτοῦ εἶναι τὰ τιτλοφορούμενα Pierre et Jean (1888) καὶ Fort comme la mort. Τῷ 1890 ἐξέδωκεν ἀκόμη τὰ ὑπὸ τοῦ τίτλου L' inutile beauté, Notre coeur καὶ La vie errante. Τῷ δὲ 1892 περιέπεσεν εἰς ἀσθένειαν τῶν φρενῶν καὶ ἀπέθανε τῇ 6 Ἰουλίου (v) 1893 ἐν Πασσύ παρὰ τοὺς Παρισίους. [Μ.Γ.]

Μωπερτυῖ (Maupertuis). Γαλλικὴ κόμη Ν τοῦ Ποατιέ, περίφημος γεννημένη διὰ τὴν μάχην τῆς 19 Σεπτ. 1356 καθ' ἣν ἐνίκησε τελευσφόρως ὁ λεγόμενος Μέλας πρίγκηψ, υἱὸς Ἐδουάρδου Γ' τῆς Ἀγγλίας, τὸν βασιλεῖα τῆς Γαλλίας Ἰωάννην. [Μ.Σ.]

Μωπερτυῖ (Héler Acudeb. Moreau de

Maupertuis). Περίφημος Γάλλος μαθηματικὸς γενν. 1698 ἐν Ἀγ. Μάλω. Τῷ 1731 ἐγένετο ἐμπισθον μέλος τῆς Ἀκαδημίας, διηύθυνε δὲ 1736 τὴν ἐν Λαπωνίᾳ καταμέτρησιν τῆς μείρας τοῦ μεσημβρινοῦ. Περί ταύτης δὲ ἐδημοσίευσεν τὸ λαμπρὸν ἔργον La figure de la terre (Ἀμστελ. 1733, μετὰ πινάκων). Τῷ 1740 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας Φρειδερίκου Β' εἰς Βερολίνον ὡς πρόεδρος τῆς ἐκεῖ Ἀκαδημίας· συνοδεύσας δὲ τὴν βασιλεῖα ἐν τῇ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμῳ. ἡμικαλωτίσθη ἐν τῇ ἐν Μόλβιτι μάχῃ, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς φιλοφρονήσεις ἐν Βιέννῃ ἡφείθη ἐλευθερὸς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐπιστρέψας εἰς Βερολίνον περιήλθε συνεπεῖε διατριβῶν του ἐν τοῖς Μνημείοις τῆς Ἀκαδημίας εἰς ἐπιστημονικὴν ἐριδὰ εἰς ἣν ἔλαβε μέρος κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ Βολταίρος. Τῷ 1756 μετέβη εἰς Γαλλίαν, ἀπέθανε δὲ τῷ 1759 ἐν Βασιλείᾳ. Ἡ καλλίστη ἐκδοσις τῶν ἔργων του ἐδημοσιεύθη τῷ 1768 εἰς 4 τόμους ἐν Λυῶν. [Β.Ε.]

Μωραῦτικα. Χωρ. τοῦ δήμου Μελετιεύων τῆς ἐπαρχ. Μέσης (Κερκύρας), ἔχον 101 κατ. [Μ.Σ.]

Μωράτη. Χωρίον τοῦ δήμου Μυρτουντίων τῆς Ἠλείας, ἔχον 167 κατ. [Μ.Σ.]

Μωρέως χρονικόν. Βλ. Κουγκέστας βιβλίον.

Μωρία. Βλ. Βλακεία.

Μωρόσκλητον. Χωρίον τοῦ δήμου Παμφίας τῆς Τριγωνίας, κείμενον 2 1/2 ὥρ. πρὸς Ν τοῦ Κεφαλοδρύσου καὶ παρὰ τὴν Ἀδελφὴν τῆς Τριγωνίδος, μετὰ 401 κατοίκων. Πρὸς τὴν δὴμ. καρποὶ καὶ βαλανίδια.

Μωσαϊκόν. Βλ. Ψηφιδωτὸν.

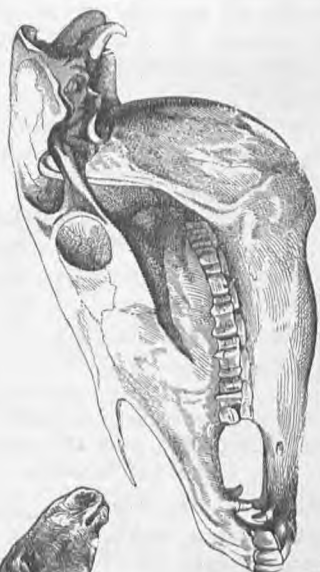
Μώσας (Maas, γαλλ. Meuse). Ἀριστέρως παραπόταμος τοῦ Ῥήνου, πηγάζων ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Ἀνω Μάρνη ἐπὶ τοῦ ὑψιπέδου τοῦ Λάγγρ. Γηγόμενος πλωτὸς παρὰ τὸ Βεροδούνον, διέρχεται μεταξὺ Μεζέρ καὶ Λιέγης τὰς Ἀρδέννας, διαρρέει τὸ Βέλγιον καὶ ἐνδοῦται ἐν Ὁλλανδίᾳ μετὰ τοῦ Βάαλ, βραχίονος τοῦ Ῥήνου. Μήκος ἔχει 804 χμ., πλωτὸς δ' εἶνε ἐπὶ 574.

Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται νομὸς τῆς Γαλλίας συνταρῶν πρὸς τὸ Βέλγιον, τὸ Λουξεμβούργον καὶ τὴν Λοθαριγγίαν. Ἐχει ἐμδ. 6228 χμ. καὶ 292253 κατ. (1891), διαίρεται δὲ εἰς 4 διαμερίσματα Βάρ-λε-Δύκ, Κομμερσύ, Μομμεδὺ καὶ Βεροδούνου, πρωτεύουσάν ἔχων τὸ Βάρ-λε-Δύκ Ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Μώσα καὶ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν, εἶνε δὲ πετρώδης ἐν τῷ Β μέρει, ἀλλ' εὐρορὸς ἐν τῷ Ν. Τὸ κλίμα εἶνε ὑγρὸν, εἰς τὰ ὑψηλότερα ὅμως μέρη πολὺ ὑγιεινόν. Ὁ νομὸς παράγει οἶνον, σίτον, ὄσπρια κλ., ἡ δὲ κτηνοτροφία ἀκμάζει, ὡς καὶ ἡ μελισσοτροφία. Τὰ

ΜΩΝΥΧΑ.

1. Ἡπίονος.

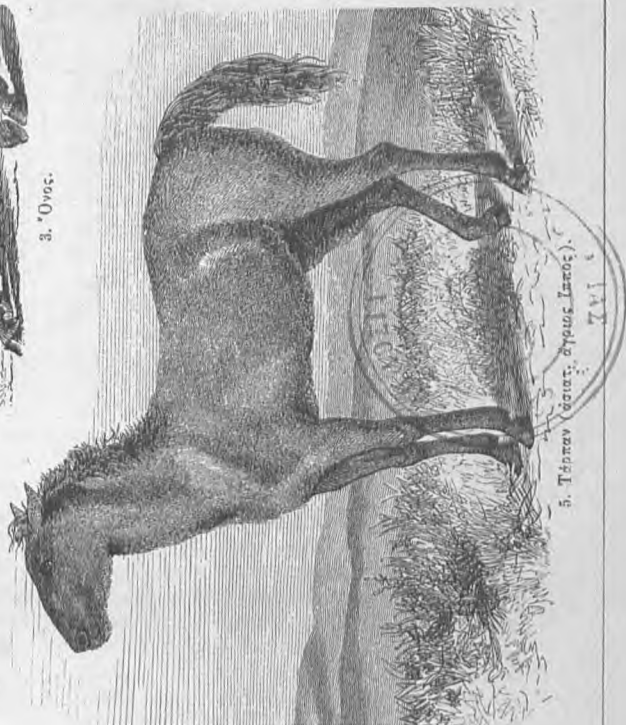
2. Κρανίον τοῦ ἵππου.

3. ὄνος.

4. Ζίβρας.

5. Τίγρης (στιατ. στέρας Ιακώβ).

μεγάλα ἐν αὐτῇ μεταλλεῖα προεχέσαν σπουδαιότατην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

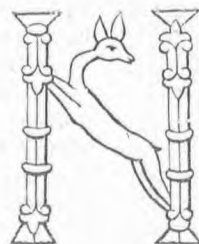
Μωσέλλας (Mosel, γαλλ. Moselle). Ἀριστερὸς παραπόταμος τοῦ Ῥήνου, πηγάζων εἰς τὰ Βόσγια ὄρη. Ῥέων πρὸς Β δ' ἐρχεται διὰ τῆς λοφώδους Λοθαριγγίας, ἀρδεύων τὸ Τοῦλ καὶ τὸ Μέτς. Ἀπὸ τοῦ Φρουῶρ γίνεται πλωτὸς, διευθύνεται δὲ εἰς πρὸς ΒΔ, διέρχεται τῶν Τρεβήρων καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὴν Κοβλεντίαν. Οἱ κυριώτεροι παραπόταμοί αὐτοῦ εἶναι Μέρτ καὶ Σάαρ. Ἀπ' αὐτοῦ ἐκλήθη ὁ ἄλλοτε γαλλικὸς νομὸς Μωσέλλα, ἔχων ἐμβ. 5 468 τγμ. καὶ 452 157 κατ. μετὰ τῆς πρωτευούσης Μέτς, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1871 ἀνήκει κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἰς τὴν Γερμανίαν. Περὶ τὸν Μ., κυρίως ἀπὸ τῶν Τρεβήρων μέχρι τοῦ Κόχεμ καὶ αὐτῆς τῆς Κοβλεντίας παράγονται οἱ εἶνοι τοῦ Μ., ἑλαφροὶ ὄντες καὶ ἔχοντες λεπτότατον ἄρωμα. [Μ.Σ.]

Μωϋσῆς. Ὁ ἐλευθερωτὴς καὶ νομοθέτης τῶν Ἰουδαίων. Ἐγενν. κατὰ τὴν παράδοσιν ἐν Αἰγύπτῳ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐφρονεύοντο ἅπαντα τὰ γεννώμενα αρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν τῇ διαταγῇ τοῦ Φαραῶ. Ῥιφθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ποταμὸν ἐντὸς κιβωτοῦ, ἐσώθη ὑπὸ τινος θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ καὶ ἐπαιδεύθη εἰς τὰς ἐπιστήμας τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων. Ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ παρίσταται ὡς προφήτης καὶ θαυματουργός, ὅστις ἀξιωθεὶς τῆς ἀμέσου μετὰ τοῦ Θεοῦ συγκοινωνίας ἐγένετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δουλείας. Ἀπουσιάζ-

ας καιρὸν τινα ἐν Μαδιάμ, ἠνάγκασεν ἐπιστρέψας εἰς Αἴγυπτον τὸν Φαραῶ διὰ τῶν πληγῶν ἃς ἐπεμψε τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ Θεός, νὰ ἀφήτῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐλευθέρους ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπηγγελημένην αὐτοῖς γῆν Χαναάν, ὠδήγησε δὲ αὐτοὺς διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀδρόχοις ποσὶ, διαχωρίσας θαυμασίως τὰ ὕδατα, ἐνῷ ὁ καταδιώκων αὐτοὺς αἰγυπτιακὸς στρατὸς εὗρεν ἐν αὐτῇ οἰκτρὸν θάνατον· ἐπὶ 40 εἰς αὐτὴν περικτανήθη μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, πηλίκις διὰ θαυμάτων παρέχων αὐτοῖς πόσιν καὶ βρώσιν, ἔδωκε δὲ αὐτοῖς ἐν τῇ δεκαλόγῳ νόμους οὓς εἶχε λάβει ὁ ἴδιος ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ὁ Μ. μόνον εἶδε τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἀπὸ τοῦ πρὸς Α τοῦ Ἰερδάνου ὄρους Ναβαῦ, ὅπου ἀπέθανεν, ἐπεφυλάσσετο δὲ εἰς τὸν διάδοχόν του Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ νὰ καταλάβῃ αὐτήν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Μ. εἶνε ἱστορικὸν πρόσωπον, ὡς καὶ ἡ Ἐξοδὸς ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ διαμονὴ καὶ ἡ νομοθεσία ἱστορικὰ συμβάντα. Ὁ Μ. ὑπῆρξεν οὐ μόνον μεγαλοφυὴς ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἀνδρείοτατος ὁρηγός καὶ θαυμάσιος νομοθέτης, θέσας τὰς βάσεις ἀφ' ὧν ὁρμώμενος ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐφθασεν εἰς τὴν ἡθικὴν ἰδίως αὐτοῦ ἄκραν ἀνάπτυξιν. Εἰς αὐτὸν δὲ ἀποδίδεται καὶ ἡ συγγραφή τῆς Πεντατεύχου. Συνήθως τίθεται ὁ Μ εἰς τὸν 15' π. Χ. αἰῶνα. [Ἐγ.]

Μωϋσῆς ὁ Χωρηνός. Βλ. Ἀρμένιοι τ. Β' σ. 323.

Μώψ. Βλ. Κών.

Πανομοιάζον κεφαλαίον Ν ἐν παλαιῷ χειρογράτῳ.

Ν (νῦ), τὸ ΙΓ' στοιχεῖον τοῦ ἑλλ. ἀλφαβήτου, ὡς ἀριθμητικὸν ν' σημαίνει 50 καὶ ν 50 000. Ὑπὸ τῶν νεωτέρων γλωσσολόγων συγκαταριθμεῖται εἰς τὰ ρινόφωνα. Ἀρχικῶς τὸ ἑλλην. ν ἀνταποκρίνεται ἐν γένει εἰς τὸ ἰνδογερμανικὸν n, ὡς καταληκτικὸν δὲ εἰς τὸ m. Ὅπου συναντᾷ μετ' ἄλλων συμφῶνων ὑφίσταται εὐκόλως ἐξομοίωσιν πρὸς αὐτά, ἐξισούμενον πρὸ τοῦ λ, τοῦ ρ καὶ τοῦ σ (πλὴν ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς ἐν καὶ τοῦ πᾶν συνθέτοις παρ' Ἀττικοῖς, οἷον ἐνρhythμος, ἐνσημος, πάνσοφος). ἀποβαλλόμενον δὲ συνήθως πρὸ τοῦ σ μετὰ συμφώνου (ἐξαίρεσις ἡ αὐτή). Πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων καὶ τῶν χειλοφώνων ἐξομοιοῦται πρὸς ταῦτα ὅσον δυνατόν, γραφόμενον πρὸ τῶν πρώτων καὶ τοῦ ξ ὡς γ, πρὸ δὲ τῶν τελευταίων καὶ τοῦ ψ τρεπόμενον εἰς μ (ἐγγονος, συμφύης). Διὰ τὰ ἐν ταῖς ἀρχ. διαλέκτοις φαινόμενα βλ. τὰ περὶ αὐτῶν ἀρθρα.

Ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ τὸ μὲν ἀντικαθίσταται ἐνίοτε διὰ τοῦ λ: πλεμμῶνι (πνεύμων), τὸ δὲ ἐκθλίβεται, κυρίως πρὸ τοῦ θ: πεθερός (πενθερός). ἀλλὰ καὶ πλεονάζει εἰς τοὺς τύπους τοῦ ἐνεστώτος, ὡς δένω (δέω) φέρνω (φέρω) καὶ κυρίως τοῦ τῶν συνηρημένων τῆς γ' συζυγίας τῶν ἀρχαίων, οἷον βεβαιώνω.

Νῦ ἐφελευστικὸν ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γραμματικῶν τὸ προστιθέμενον εἰς τινὰς τύπους γραμματικῶν εἰς-ι καὶ-ε καταλήγοντας ἐπομένον φωνήεντος, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας. Τὸ κατ' ἀρχαίαν οἱ τύποι οὗτοι ἐξεφέροντο μετὰ ἢ ἄνευ ν ἀδιακρίτως, ὡς παρατηρεῖται τοῦτο οὐ μόνον εἰς τὰ ἀρχαιότερα χειρόγραφα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐπιγραφάς· μόνον δὲ μεταγενέστεροι γραμματικοὶ ἐξ ἐσφαλμένης ἀναλογίας κατέστησαν πλέον κανόνα τὴν ἐν λόγῳ χρῆσιν τοῦ τοιοῦτου ν.

Χάριν συντομίας τὸ Ν τίθεται συνήθως ἀντὶ τοῦ Νότος, οἷον πρὸς Ν (πρὸς νότον) ἢ

ἀπλῶς Ν (νοτίως), ὡς καὶ ἐν τῷ παρόντι Λεξικῷ. Ἐν τῇ χημείᾳ τὸ (λατινικόν) Ν ἐμφαίνει τὸ ἀζωτον ὡς ἀρχικὸν τοῦ λατινικοῦ ὀνόματος Nitrogenium (=ἄζωτον). Τὸ μικρὸν ν κατόπιν ἡμερομηνίας σημαίνει τὸ νέον (Γρηγοριανὸν) ἡμερολόγιον.

Ναβῶβ ἢ Ναβόβ, κυρίως Nuwāb, τ. ἑ. ἀπεσταλμένος, ἦτο τίτλος τῶν ἐπάρχων ἐν τῷ κράτει τοῦ λεγ. Μεγάλου Μογγόλου ἐν ταῖς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν καταργηθέντος τοῦ κράτους ὑπετάγησαν ἐκουσίως εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, διεφύλαξαν τὸν τίτλον, ὃν ἐλάμβανον εἰτα καὶ ἄλλοι πλοῦσιοι καὶ ἐπιρροὴν ἔχοντες Ἰνδοί. Ἐν Ἀγγλίᾳ καλοῦνται οὕτω, καὶ δὴ μετὰ τινος εἰρωνικῆς σημασίας, οἱ πλουτίσαντες ἐν Ἰνδίᾳ καὶ ζῶντες μετὰ ἀσυνήθους πολυτελείας. [Ἐγ.]

Ναβάρα. Βλ. Ναυάρρα.

Ναδαρένον. Βλ. Πύλος.

Ναδαταῖοι ἐκλήθησαν φιλοπόλεμος καὶ ἰσχυρὸς τις λαὸς σημιτικὸς τῆς Πετραίας Ἀραβίας, ὅστις ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὰς σφηνοειδεῖς ἐπιγραφάς. Ἑλληνες συγγραφεῖς, ὁμιλοῦντες ἐν ἐκτάσει περὶ τῶν Ν. ἀναφέρουσιν ἀτυχεῖς ἐκστρατείας τοῦ Ἀθηναίου καὶ Δημητρίου εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τῷ 309 καὶ 308 π. Χ. Τὸ ἐκτεταμένον κράτος αὐτῶν, οὐ πρωτεύουσα ἦτο ἡ Πέτρα, κατεστράφη διὰ τοῦ Πάλμα, στρατηγῶ τοῦ Ἀδριανῶ, τῷ 105 μ. Χ. Οἱ Ν. οἵτινες ἐλάτρευον τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας καί ἤσαν ἐλευθερόφρονα πολιτεία, διετήρουν ἐπὶ πολλὰ ἐτῆ ἀχμαῖον μετακομιστικὸν ἐμπόριον μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐφράτην χωρῶν. [Ι.Κ.Π.]

Νάβις. Τύρρανος τῆς Σπέρτης, Ἰσπερσις τῷ 207 π. Χ. τὴν ἀρχήν. Κατήργησε τὴν δυναμὶν τῆς ἀρχαίας Δωρικῆς διαγαρχίας καὶ παρεχώρησε τὴν περιουσίαν αὐ-

τῆς εἰς τοὺς νέους ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέν-
τας πολίτας, Εἰλωτας δὴλα δὴ, περισίτους,
πτωχοὺς Σπαρτιάτας καὶ ξένους. "Ενεκα
τῆς ἐπαμφοτερίζουσας πολιτικῆς του κατὰ
τοὺς πολέμους τῶν "Ρωμαίων κατὰ Φιλίπ-
που τοῦ Ε' τῆς Μακεδονίας ἐστάλη τῷ 195
κατ' αὐτοῦ ὁ Φλαμινίνος ὅστις καὶ τὸν ἐνί-
κησε. Τῷ δὲ 192 ἐφρονεῦθη ὁ Ν. ὑπὸ τοῦ στρα-
τοῦ αὐτῶν τῶν συμμάχων του Αἰτωλῶν.

Νάβλα. Δεκάχορδοι ἢ δωδεκάχορδοι μου-
σικὸν ὄργανον φοινικικῆς καταγωγῆς καὶ
ἐν τοῖς ψαλμοῖς Νεβὲλ καλούμενον. "Επαίξε-
το διὰ τῶν δύο χειρῶν ἄνευ πλήκτρου. [Θ.Π.]

Ναθοπαλάσσαρος. Βλ. Βαβυλω-
νία ἐν τ. Β' σ. 628, β' κέ.

Ναδουχοδανόσωρ. Βλ. Βαβυλω-
νία ἐν τ. Β' σελ. 629.

Ναγασάκι ἢ **Ναγγασάκι.** Ἐμπο-
ρικὴ πόλις ἐπὶ τῆς ἰαπωνικῆς νήσου Κιου-
σίου, κειμένη ἀμφιθεατρικῶς ἐν τῷ μυχῷ ἀστα-
λοῦς καὶ εὐρυχώρου κόλπου. Ἐχει 55 063
κατ. (1900), καθαρωτάτας ἐδoὺς καὶ λαμ-
πρὸς ναοὺς. Ὑπῆρξε δὲ ὁ πρῶτος λιμὴν
ὅστις ἤνοιχθη πρὸς ἐμπορικὰς σκεπὰς τοῖς
Ὀλλανδοῖς, ὧν διαμονὴ ἦτο 1641—1854
ἢ διὰ γεφύρας μετὰ τῆς πόλεως συνδεδεμένη
μικρὰ νῆσος Δεσίμα. Ἡ ἀξία τῶν εἰσαγομέ-
νων ἐμπορευμάτων ἀνῆλθε τῷ 1890 εἰς 30
ἐκατ. φρ. χρ., ἢ δὲ τῶν ἐξαγομένων εἰς 18
ἐκατομ. [Μ.Σ.]

Νάγκιγγ, τ. ἑ. Νότιος Ἑδρα, κυρίως δὲ
Κιάγγ-νίγγ τ. ἑ. Ἡρεμία τοῦ ποταμοῦ. Πό-
λις τῆς Κίνας, κειμένη ἐπὶ τῆς Ν ὁχθῆς
τοῦ Ὑάν-τσέ-Κιάγγ 210 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκ-
βολῶν αὐτοῦ. Μέχρι τοῦ 1405, ὅτε ἀντικα-
τεστάθη διὰ τοῦ Πεκίνου (Πέκινγ), ἦτο ἑδρα
τῶν αὐτοκρατόρων, ἧς ἀξιολογώτατον οἰκο-
δόμημα ὑπῆρξεν ὁ τῷ 1853 ὑπὸ ἐπαναστατῶν
Ταίπιγγ καταστραφεὶς πύργος, κεκαλυμμένος
διὰ πορσελλάνης, μετὰ πλείστων κωδῶνων
καὶ λαμπάδων. Οἱ Ταίπιγγ κυριεύσαντες
τὴν πόλιν τῷ 1853 καὶ καταστῆσαντες τὸ
Ν. πρωτεύουσαν αὐτῶν, ὑπετάγησαν τῷ 1864
μετὰ διετῆ πολιορκίαν τῆς πόλεως, ἧτις ἄλ-
λοτε ἀκμάζουσα κατεστράφη σχεδὸν ἐντελῶς.
Τὰ νῦν ἔχει 130 χιλ. κατ., εἶνε πρωτεύουσα
τῆς ἐπαρχίας Κιάγγ-σοῦ καὶ φημιζέται διὰ
τὸ ἀπ' αὐτῆς ἐπικαλούμενον ὕ φ α σ μ α, ὅπερ
πυκνὸν ὄν καὶ χρῶμα ἔχον φαιέξανθον ἢ
πυρρόξανθον κατασκευάζεται ἐκ τοῦ περίε-
καλλιεργουμένου ἐν ἀθροίνῳ βάμβακος. [Μ.Σ.]

Ναγόπουλον. Χωρίον τῆς Ἡπείρου,
ἐν τῷ διαμερίσματι Ἀργυροκάστρου, ἔχον
463 κατ. Ἐλληνας. [Ν.]

Νάγπουρ (ἄγγλ. Nagpore) Ὑποδι-
αίσεις τῶν Κεντρικῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Βεγ-
γάλης (Ἀνατ. Ἰνδίων), ἔχουσα ἐμβ. 62261
τχμ. καὶ 2758 056 κατ., καλῶς καλλιερ-

γημένη καὶ παράγουσα παντοῖα προϊόντα,
μεταξὺ δ' ἄλλων μετάλλων ἔχουσα καὶ πολὺν
σίδηρον, χαλκόν, μάρμαρα κλ. Ἡ πρω-
τεύουσα Ν. κειμένη ἐπὶ τοῦ Νάγ ἐν νο-
σηρᾷ θέσει, ἔχει 117910 κατ. (1891) καὶ
μεγάλην βιομηχανίαν κυρίως βάμβακος. [Μ.Σ.]

Ναδέρ. Βλ. Ζενίθ.

Ναδέρ. Σάχης τῆς Περσίας, γενν. 1688.
Ὑπηρετήσας ὑπὸ διαφόρους τοποτηρητὰς ἐν
Χορατάν, ζήσας δὲ καὶ ὡς λήτταργος ἐγένε-
το κύριος φρουρίων τινῶν. Ἐνταλεῖς εἶτα
ὑπὸ τοῦ Σάχη Ὁαμάσπη Β' ἐνίκησε τοὺς
Ἀφγανούς καὶ ἐπολέμησε 1730 ἐπιτυχῶς
κατὰ τῶν Τούρκων. Ὅτε ἠττήθη ὁ Ὁαμά-
σπη ὑπὸ τοῦ πασᾶ τοῦ Βαγδατίου, ἐκήρυξεν
ὁ Ν. αὐτὸν ἀνάξιον τοῦ θρόνου, ἀνέλαθε δὲ
ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Ἀδβὰ τὴν διοί-
κησιν τοῦ κράτους. Ἐξακολουθήσας τὸν κατὰ
τῆς Πύλης πόλεμον ἐγένετο κύριος τῆς Γε-
ωργίας, μεγάλου μέρους τῆς Ἀρμενίας μετὰ
τοῦ Κάρς καὶ Ἐριβάν, συγχρόνως δὲ ἠνάγ-
κασε καὶ τὴν Ῥωσίαν εἰς ἀπόδοσιν ἐπαρ-
χιῶν τινῶν ἀπολεσθεῖσιν προηγουμένως. Ἡ
δύναμις αὐτοῦ οὕτως ἠῤῥησε τοσοῦτον ὥστε
ἐκποδὼν ποιήσας τὸν Ἀδβὰν ἐστέφη ὁ ἴδιος
τῷ 1736 σάχης τῆς Περσίας. Πρώτους
προσέβαλε τοὺς Ἀφγανούς, εἶτα δὲ προεχώ-
ρησε κατὰ τοῦ ἐν Ἰνδίας Μεγάλου Μογγό-
λου Μωάμεθ ΙΔ' καὶ ἐφθασε μέχρι τοῦ Δελχί.
Ἐπίσης εὐτυχῆς ὑπῆρξε πολέμων κατὰ τῶν
ἡγεμόνων τῆς Βουχάρας κλ., ὥστε τὸ κράτος
τοῦ ἐξετείνετο μέχρι τοῦ Ἰνδῦ, τοῦ Ὁξου,
τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐφράτου.
Τῷ 1746 ἐκλείσεν εἰρήνην μετὰ τῆς Τουρ-
κίας. Ἀποκρῦξας θμῶς τὴν ὀρθοκρυτικὴν
αἵρεσιν τῶν Σχιιτῶν καὶ ἰδρύσας νέαν ἐν ἡ
ῤῥήλησε γὰ ἐνωθῶσι Σχιίται καὶ Σουννίται,
ἐφρονεῦθη τῷ 1747 ὑπὸ Σχιιτῶν στρατηγῶν
τοῦ ἐν ἐκστρατεῖᾳ κατὰ τῶν Κούρδων. [Β.Ε.]

Νάδρ-Βίνζα (Nagy-Banya, τοῦτ' ἔστι
Μέγα Β.). Πόλις ἐν τῇ οὐγγρικῇ κομητάτῳ
Σάτμαρ, ἔχουσα 8632 κατ. καὶ σπουδαία
μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ σιδήρου, ὡς
καὶ κεραμευτικὴν. [Μ.Σ.]

Νάδρ-Λάκ (Nagy-Lak). Κομόπολις
τῆς Οὐγγαρίας ἐν τῇ κομητάτῳ Τσάναδ, ἐπὶ
τοῦ Μάρος. Ἐχει 10 646 κατ. Μαγάρους,
Σλοβάκους καὶ Ῥωμῶνους, κυρίως καλλιερ-
γητὰς σίτου καὶ κτηνοτρόφους. [Μ.Σ.]

Νιδουίτης. Ὅρουκτὸν ἐνέχον οὐσιω-
δῶς μόλιθον καὶ ἀντιμῆνιον, ἐκ τοῦ Nadou
τῆς Ἀγγλίας ἐνθα εὑρέθη τὸ ὄνομα λαθὼν
καὶ ἀπαντῶν κατὰ χρυστάλλια τοῦ ῥομβι-
κοῦ συστήματος. [Α.Κ.]

Ναδω (Gustave Nadaud). Γάλλος
λυρικός ποιητὴς καὶ συνθέτης, γενν. 1820
ἐν Ρουβὶ τοῦ νομοῦ τοῦ Βορρά. Ἐγκατα-
λιπὼν τὸ ἐμπορικὸν στάδιον, εἰς ὃ τὸ κατ'

ἀρχὰς εἰσῆλθεν, ἐγκατεστάθη ἐν Παρισίοις καὶ ἀγωνισθῆναι εἰς τὴν ποίησιν καὶ μουσικὴν. Τὰ σοματὰ του, τὸ ἔλκεν περ. 600, ἀπερ ἐμελοποιήσαν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὁ ἴδιος, μιμῶνται ἐπιτυχέστατα τὸ δηρῶδες ὕψος, διὸ καὶ δημοφιλέστατα ἀπέβησαν· ἐποίησε δὲ καὶ κωμειδουλιά τινα μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας παρασταθέντα ἐν αἰθούσαις τῶν Παρισίων, πρὸς δὲ μυθιστόρημα Une idylle κκ. [Μ.Γ.]

Ναζαίρ (Saint-Nazaire). Παράλιος πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Κάτω Λιγύρος (Βρετάνης) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Αἰγύρου, πρωτεύουσα διαμερίσματος. Ἔχει 26 461 κατ. (1891), δύο λιμένας, σπουδαίον δὲ ἐμπορίον καὶ τακτικὴν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ Μεξικῷ καὶ τῶν Ἀντιλλῶν. Ἡ ἀξία τῆς εἰσαγωγῆς ὑπολογίζεται εἰς 53 ἑκατομ. φρ., τῆς δὲ ἐξαγωγῆς εἰς 75 ἑκατομ. [Μ.Σ.]

Ναζάκ (Emile κόμης Najac). Γάλλος δραματικὸς ποιητής, γενν. 1828 ἐν Λοριάν. Τὸ κατ' ἀρχὰς σπουδάζας τὰ νομικὰ ἐγένετο ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, μέχρις ὅτου ἐπεδόθη ἐλαφύτως εἰς τὴν συγγραφὴν κωμωδιῶν, κωμειδουλίων κλ. Ἐκ τῶν ἀπειραριθμῶν ταιούτων οὐκ ὀλίγα ἐγένοντο γνωστότατα. Τινὰ δὲ ἐποίησε καὶ ὡς συνεργάτας ἔχων τοὺς Σκριβ, Ἀβού, Μειλάκ, Ἐννεκὲν καὶ Σαρδού. [Μ.Γ.]

Ναζαρέτ (νῦν Ἐν-Ναζιρά). Κωμόπολις τῆς Κάτω Γαλιλαίας (Παλαιστίνης), ἐν ᾗ ἀνεδράγη ὁ Χριστὸς μέχρι τῆς βαπτιστέως του. Τὰ νῦν ἔχει περ. 7 500 κατ., ὧν 5 χιλ. Χριστιανοί. Οἱ σταυροφόροι ἱδρυσαν ἐνταῦθα ἀρχιεπισκοπὴν. Κεῖται 130 χμ. Β τῆς Ἱερουσαλήμ. [Μ.Σ.]

Ναζήρι. Χωρ. τοῦ δήμ. Εὐχας (Μεσσίνης), ἀλλοτε ἔδρα τοῦ δήμου τούτου μέχρι τοῦ 1867, κείμενον $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Α τῆς Ἀνδρούσης. Κάτ. 632.

Ναζιανζός. Πόλις τῆς Καππαδοκίας, πρότερον Διοκασάρεα καλουμένη, πατρὶς Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. [Α.Δ.]

Νάζικ. Πόλις τῆς Ἰνδουβρεταν. προεδρείας Βενγκάης, ἐπὶ τοῦ Γεδαέρη. Ἔχει 27 070 κατ. καὶ εἶνε ἱερὰ πόλις τῶν Βραχμάνων καὶ τόπος προσκυνήσεως διὰ τοὺς Ἰνδοῦς.

Ναζωραῖοι ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις οἱ πρῶτοι ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ὅσον ἐθεωροῦντο ὡς ἀπαρτίζοντες αἵρεσιν ἐν τῇ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ὑστερον μετέβη τὸ ὄνομα εἰς τοὺς ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανούς τῆς Παλαιστίνης. Ἐσχάτως δὲ ἐκλήθησαν οὕτω αἰρετικαὶ τινες τῆς Οὐγγαρίας (κυρίως τῆς Νοτίας), οἵτινες ἀποκηρύσσοντες πᾶσαν ἰερωσύνην καὶ θρησκευτικὴν τελετὴν βασιζονται μόνον ἐπὶ τοῦ γράμματος τῆς Διαθήκης, ἥς ἡ ἐξήγησις προσήκει εἰς πάντα κειστωτι-

σμένον· εἶναι δὲ ἡσυχοὶ, νηφάλιοι καὶ ἐγνραιεῖς ἄνθρωποι. [Εἴγ.]

Νάθαν. Προφήτης τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ Δαυὶδ, οὗ ὑπῆρξε σοφὸς καὶ ἀνδρεῖος σύμβουλος, ἐπιπλήξας αὐτὸν μετὰ ἄλλων καὶ διὰ τὴν φόνον τοῦ Οὐρίου, ἀναλαβὼν δὲ καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Σολομῶντος. [Θ.Ε.]

Ναῦάδες. Βλ. Νόμται.

Ναῖδιος (Gnaeus Naevius). Λατῖνος ποιητής, καταγόμενος ἐκ Καμπανίας (βλ. Λατίν. φιλολογία, ἐν τ. Ε' σ. 21 α'). Τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα ἐξεδόθησαν ὑπὸ Klusmann (Ἰένη 1843), τὰ τοῦ ἔπους De bello punico ὑπὸ Vahlen (Λιψ. 1854) καὶ L. Müller (Πετρούπ. 1885), τῶν δὲ δραμάτων ὑπὸ Ribbeck ἐν Fragm. scenicae Rom. poesis (Λιψ. 1871-73). Ὁ Ν. ἀπέθανε περὶ τὸ 200 π. Χ. ἐν Οὐτικῇ. [Μ.Γ.]

Ναίγελ (Φραγκ. Κάρολ. Nägels). Γερμανὸς μαιευτὴρ, γενν. 1778 ἐν Δύσσελ-δορφ. Ἐγκατασταθεὶς τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν Βάρμιν ὡς πρακτικὸς ἰατρός ἐκλήθη 1807 εἰς Αἰδελβέργην ὡς κηθγ. τῆς μαιευτικῆς καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα τῇ 1851. Τὸ Ἐγχειρίδιόν του τῆς μαιευτικῆς διεδόθη εἰς πολλὰς ἐκδόσεις (ΙΔ' τῇ 1889)· ἀλλὰ καὶ τὰ ἀλλα σχετικὰ τοῦ ἔργου, μονογραφαί καὶ μελέται, εἶχον μεγάλην ἀξίαν καὶ συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς ἀνάπτυξιν τῆς μαιευτικῆς ἐπιστήμης. [Β.Ε.]

Ναΐδχαρτ (Neidhart von Reuenthal). Γερμανὸς λαϊκὸς ποιητής, ἀκμάσας 1210-40 ἐν τῇ αὐστριακῇ αὐλῇ, καταγόμενος δ' ἐκ Βαυαρίας. Τὰ ἀντικείμενα τῶν ποιημάτων του ἐλάμβανε κυρίως ἐκ τοῦ βίου τῶν χωρικῶν.

Ναίπιερ (Napier). 1) John N., καλούμενος καὶ Νέπερ (Neper), περιώνυμος μαθηματικὸς, πρεσβύτετος υἱὸς τοῦ Σκότου βαρῶνου Ἀρχιδιάκου τοῦ Μέρτσιστον, γενν. 1550, δοξασθεὶς δὲ διὰ τῆς ἐφευρέσεως τῶν λογαριθμῶν ἠ' ἐξέθηκεν ἐν τῷ ἔργῳ του Περιγραφή τοῦ θαυμασικοῦ κανόνος τῶν λογαριθμῶν (λατ., Ἐδιμβ. 1614, καὶ μετὰ προσθηκῶν 1618). Εἶνε ἐτι γνωστὸς ὡς εὐρέτης εὐφυῶς κατασκευάσματος ἐφ' οὗ εἰσιν ἀναγεγραμμένα τὰ πολλαπλάσια πολλῶν ἀριθμῶν μέχρι τοῦ 9πλασίου καὶ δι' οὗ εὐχερῶς ἀνευ πράξεως εὐρίσκει τις ζητούμενον γινόμενον ἢ πηλίκον (Ῥαβδολογία, Ἐδιμβ. 1617). Εἰς δὲ τὰς θεολογικὰς μελέτας του ἀφίεται ἡ Ἑρμηνεία εἰς τὴν ἀποκάλυψιν (Ἐδιμβ. 1593). Ἀπέθανε δὲ ὁ Ν. ἐν τῇ βαρωνίᾳ του 1617, καταλείπων καὶ ἔργον Περί τῆς λογιστικῆς τέχνης, ἐκδοθὲν ἐν Λονδ. 1842. Πρβλ. Λογάριθμοι.

— 2) Sir Charles James N. Ἀγγλὸς στρατηγός, γενν. 1782 ἐν Λονδίῳ. Διακρίθει ὡς ἀξιωματικὸς ἐν Ἰρλανδίᾳ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἐν Ἰσπανίᾳ 1806 κατὰ τῶν

Γάλλων καὶ τέλος ἐν τῇ κατὰ τοῦ Καμβραϊ ἐφόδῳ (1815), ἐγένετο συνταγματάρχης καὶ διετέλεσε καίρῳ τινα διοικητῆς τῆς Κεφαλληνίας. Ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀνέλαβε τὴν ἱρην γίαν τοῦ ἀγγλ. στρατοῦ ἐν Σινδ καὶ Βαλκυσταῖν. Διὰ τῶν λαμπρῶν νικῶν τοῦ 5 Φεβρ. ἐν Μιάν: καὶ 12 Μαρτίου 1863 ἐν Ἀυδερά-βιδ κατέστρεψε τὴν δύναμιν τῶν ἐμιρῶν τοῦ Σινδ καὶ ἀπεπεράτωσεν εἴτα τὴν ὑποταγὴν τῆς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἰνδοῦ χώρου, 1845. Τῷ 1847 μετεκλήθη εἰς Ἀγγλίαν, διωρίσθη δὲ πάλιν ἀρχιστράτηγος ἐκτραγέ-τος τοῦ κατὰ τῶν Σικ. πολέμου, δι' οὗρον ὅμως περατωμένον φθάσας εἰς Ἰνδιαν. Ἐκτὸς ἀλλων ἔργων ἐδημοσίευσεν καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον αἱ Ἰόνιοι νῆσοι (1853), ἀπέθανε δὲ τῷ 1853 ἐν Ὠκλανδῶς παρὰ τὸ Πόρτσμουθ.

— 3) Sir Charles N., ἐξάδελφος τοῦ προηγούμενου, γενν. 1786 ἐν Φάλκερκ. Ἀξιωματικὸς τοῦ στόλου γενόμενος διέπρεψεν εἰς τοὺς πολέμους τῶν Ἀγγλῶν, κυριεύσας 1809 τὸ ἐν Μαρτινίκῃ φρεῦριον Ἐδουάρδου, τῷ δὲ 1811 τὴν Ἰταλικὴν νῆσον Πόντσαν διὰ τὴν βασιλέα τῶν δύο Σικελιῶν Φερδινάνδου. Τῷ 1832 εἰσῆλθεν ὡς ναύαρχος εἰς πορτογαλικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐνίκησεν τῷ 1833 τὴν μηνοτήρα τοῦ θρόνου Μιχαὴλ παρὰ τὸ ἀκρωτήριον ἀγ. Βικεντίου. Ὑστερον ἐπανακάμφας εἰς Ἀγγλίαν, ἔλαβε σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν κατὰ τοῦ Μεχμέτ-Ἀλή καὶ Ἰμπραήμ-Πασᾶ ἐκστρατείαν εἰς Συρίαν, ἣν περιέγραψεν ἐν τῷ βιβλίῳ Ὁ ἐν Συρίᾳ πόλεμος (2 τ. Λονδ. 1842). Τὰς περὶ τῶν ἐν τῷ ἀγγλ. στόλῳ ἀποπλημάτων ἐπιστολάς του δημοσιεύσας τὸ πρῶτον ἐν τοῖς «Καιροῖς» ἐξέδωκεν ὑπὸ τὴν τίτλον Ὁ ἀγγλ. στόλος τὸ πρότερον καὶ νῦν (Λονδ. 1851). Ὡς ἀντιναύαρχος διώκει κατὰ τὴν Κριμαϊκὴν πόλεμον τὸν ἐν τῇ Βαλτικῇ στόλον, δὲν κατώρθωσε δὲ τίποτε σπουδαῖον. Προβιβασθεὶς 1858 εἰς ναύαρχον, ἀπέθανε τῷ 1860 ἐν κτήματι αὐτοῦ ἐν Ἀμφαίρ.

— 4) Robert βαρὼνος N. of Magdala, γενν. 1810 ἐν Κεϋλάνῃ ἐκ σκωτικῶν γένου. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν στρατιωτικῇ σχολῇ, ἐπολέμησεν εἴτα ἀνδρείοτατα κατὰ τοὺς ἐν Ἰνδαίς πολέμους, κυρίως δὲ κατὰ τὴν μεγάλῃν ἐκεῖ ἐπαναστάσιν, νικήσας ἐπανειλημμένους τοὺς ἀντάρτας. Τῷ 1860-61 ἐπολέμησεν ὡς ὑποστράτηγος ἐν Κίνα, λαβὼν μέρος καὶ εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Πεκίνου. Διατελέσας εἴτα ἐπὶ τινα ἔτη μέλος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἰνδιῶν συμβουλίου, διωρίσθη κατὰ τὴν εἰς Ἀθῆσιν ἐκστρατείαν (1867) διοικητῆς τῶν ἀγγλ. στρατευμάτων διὰ δὲ τὴν λαμπρὰν ἐκτέλεσιν τῆς δυσκόλου ταύτης ἐπιχειρήσεως ὑψώθη εἰς στρατηγὸν καὶ ἐμύ-τισεν μετὰ τοῦ τίτλου τοῦ βαρὼνου. Τῷ 1876 ἐγένετο τοποτηρητῆς ἐν Γιβραλτάρ, τῷ δὲ

1882 διωρίσθη στρατάρχης, ἀπέθανε δὲ τῷ 1890. [B.E.]

Ναῖρν (Nairn). Κομητεία τῆς Β Σκωτίας, ἔχουσα ἐμβ. 556 τχμ. καὶ 10019 κατ. (1891), ὡς ἐπὶ πλείστον ἐλώδης, ἀλλ' εἰς τὴν παραλίαν (κόλπος τοῦ Μόρραϊ) καὶ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποτ. Ναῖρν εὐφορος. Ἡ δ-μώνυμος ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τούτου κειμένη πρωτεύουσα ἔχει 4651 κατ. καὶ θαλάσσια λουτρά. [M.Σ.]

Ναῖρς (Sir George Strong Nares). Ἀγγλος ναυτικός, γενν. 1831, γνωστὸς γενόμενος ὡς διοικητῆς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκστρατείας τοῦ πλοίου Challenger (1872-4) πρὸς διερεύνησιν τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης. Τῷ 1875-6 ἐπεχείρησεν μετὰ τῶν πλοίων Alert καὶ Discovery ἐκστρατείαν πρὸς τὸν Β πόλον, καθ' ἣν προσεχώρησε μέχρις 82.5° διὰ θαλάσσης καὶ 83.5° δι' ἐλκυστῶν (Δ τῆς Γροιλανδίας ἐν τῇ πορθμῷ Σμιθ). Ἐκτὸς διδακτικῶν διὰ τοὺς ναυτικούς βιβλίων ἐδημοσίευσεν περιγραφὰς τῶν ἐκστρατειῶν του.

Νάσεβυ (Naseby). Κώμη εἰς τὰ ΒΑ σύνορα τοῦ Νερθάμπτον, γνωστὴ γεννημένη διὰ τὴν μάχην τῆς 1/14 Ἰουν. 1645, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος Δ' ἐνίκηθη ὑπὸ τῶν Κρέμβελ καὶ Φαίρφαξ. [M.Σ.]

Νάσμυθ (James Nasmyth). Διάσημος μηχανικός, γενν. 1808 ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὅπου ἐξεπαιδεύθη. Μεταβὰς εἰς Λονδίνον ἐργάσθη καὶ πρακτικῶς εἰς μεγάλα ἐργαστήρια καὶ ὑπῆρξε 1834—56 συνέτακτος εἰς μηχανουργεῖον τοῦ Μάντσεστερ. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογοῦνται καὶ αἱ σπουδαιότεραι ἐφευρέσεις του. Τῷ 1838 προσέδωκε τῇ ἡρῇ ὑπὸ τοῦ Οὐάττ ἐφευρεθείσῃ ἀτμηλάτῳ σφύρα τὴν μορφήν ἣν διατηρεῖ ἔχουσα ἐν γένει καὶ τὴν σήμερον ἔκδομη. Ἐκτὸς πλείστων ἄλλων μηχανημάτων ἐπενόησε καὶ ἰδιαίτερα τηλεσκοπία, δι' ὧν ἐποίησεν σπουδαίας παρατηρήσεις κυρίως ἐπὶ τῆς σελήνης, ἐκδώσας ταύτας μετὰ τοῦ Κάρπεντερ ἐν τῷ ἔργῳ Ἡ σελήνη, 1875. [B.E.]

Νάισσε (Neisse) καλεῖνται δύο παραπόταμοι τοῦ Ὀδερ. Ὁ Λουσατικὸς Ν. (Lausitzer N.) πηγάζει ἐν Βοημίᾳ ἀνωθεν τοῦ Ραϊχενμπεργ, διαρρέει τὴν σαξονικὴν Ἀνω Λουσατίαν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ροῦν 225 χμ. παρὰ τὸ Ράττσдорφ. Ὁ δὲ Γλάτσιο Ν. (Glatzer N.) πηγάζων ἐπὶ ὄρους παρὰ τὸ Γλάτς διέρχεται τοῦ Γλάτς καὶ τῆς πόλεως Νάισσε καὶ ἐκβάλλει κάτωθεν τοῦ Schurgast, ἔχων μῆκος 195 χμ. [M.Σ.]

Νάισσε (Neisse) Ὁχυρωμένη πόλις τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Ὀππελν τῆς Σιλεσίας, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ. Ἐχει 22444 κατ. (1890), γοτθικὴν μητρόπολιν τοῦ ἀγ. Παύλου, μέγαν τῶν κληρῶν ἐπισκόπων καὶ

ἡγεμόνων, καὶ μεταξὺ ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ στρατιωτικῆς σχολῆς. Ἡ πόλις διεδραμάτισε σπουδαίον πρόσωπον κατὰ τοὺς περὶ Σιλεσίας πολέμους τοῦ Φρειδερίκου Β' τῆς Πρωσίας, ὅστις καὶ κατεσκεύασε τὰ ἱσχυρὰ ὁχυρώματα αὐτῆς καὶ ἔσχε τῇ 1769 ἐνταῦθα συνέντευξιν μετὰ Ἰωσήφ τοῦ Β'. Ἀλλοτε τὸ Ν. ὑπῆρξε πρωτεύουσα τοῦ πριγκιπάτου Ν. (2 200 τχμ.) ὅπερ ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Βρεσλαύας. Τούτου τὸ μεγαλείτερον μέρος παρεχωρήθη τῇ 1742 εἰς τὴν Πρωσίαν καὶ ὑπάγεται νῦν εἰς τὸν νομὸν Ὀππελν, φέρον καὶ νῦν ἔτι τὸ ὄνομα πριγκιπάτου, τὸ δὲ μικρότερον μέρος, ἀπομείναν αὐστριακόν, ἀνήκει εἰς τὸν ἐκάστοτε ἐπίσκοπον τῆς Βρεσλαύας. [Μ.Σ.]

Ναῦται (γαλλ. Templiers ἐκ τοῦ λατ. Templarii). Ῥεγκλησ. ἱπποτικὸν τάγμα, ἰδρυθὲν 1118 ὑπὸ σταυροφόρων Γάλλων ἱπποτῶν πρὸς ἀσφαλὴ καθοδήγησιν τῶν προσκυνητῶν ἐν Παλαιστίνῃ. Τὸ ὄνομα ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ Βαλδουίνος Β', παρεχώρησεν αὐτοῖς ὡς κατοικίαν μέρος τοῦ ἀνακτόρου του, ὅπερ ἐλέγετο ὅτι ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Τῇ 1127 ἐπικυρωθέντος τοῦ τάγματος ὑπὸ τοῦ πάπα Ὀνωρίου Β', ἔλαβον εἰς Ν. τὸ πρῶτον καταστατικόν των, κατὰ τὸ ὁποῖον ὡς σκοπὸς των ἐκτὸς τοῦ μοναχικοῦ βίου ὤρισθη κυρίως καὶ ἡ διὰ τῶν ὅπλων κατὰ τῶν ἀπίστων ὑπεράσπισις τοῦ ἁγ. τάφου. Διὰ ἰδιαιτέρων προνομίων, μεγάλων δωρεῶν κλ. τὸ τάγμα περιῆλθεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν. Ἀλλ' ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος κατηγορεῖτο ὑπὸ τῶν παπῶν ὡς ἑνασμενίζον εἰς αἵρετικὰς δοξασίας. Ἐν τούτοις ἦτο διαδεδομένον ἐπὶ ἑλλης τῆς Δύσεως καὶ περὶ τὰ μέτα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος εἶχε τὴν μεγίστην δυνάμιν του. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ν. εἶχε βαθμὴν ἡγεμόνος. Οἱ ἱππῶται ἔφερον ὑπεράνω τῆς πανοπλίας μανδύαν λευκόν, κοσμοῦμενον δι' ἐρυθροῦ σταυροῦ δακτύλου. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ χριστιανικοῦ κράτους τῆς Συρίας (1291) ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος μετέβησε τὴν ἔδραν του εἰς Λεμεσόσιν τῆς Κύπρου. Τὰ ἐν Γαλλίᾳ πλεῖστα καὶ πλουσιώτατα κτήματα τοῦ τάγματος ἐκίνησαν τὴν ἀπληροστίαν τοῦ βασιλέως Φιλίππου Δ', ὅστις εὖρον ὑποστήριξιν παρὰ τῇ πάπᾳ Κλήμεντι τῇ Ε' δυσμενῶς διατεθειμένῳ κατὰ τῶν Ν. ἀπεφάσισε τὴν καταστροφὴν των. Ὑπὸ τὴν πρόφασιν λοιπὸν συνεννοήσεως περὶ νέας σταυροφορίας ἐκλήθη ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ν. Ἰάκωβος Μολαί (Molay) εἰς Γαλλίαν. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (1307) ἡγέρθησαν, καὶ δὴ πιθανῶς ὑποκινήσει τοῦ βασιλέως, φοβεραὶ κατηγορίαι κατὰ τῶν Ν. ἐπὶ εἰδωλολατρείᾳ καὶ παρὰ φύσιν ἀσελείᾳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐφυλάκισεν ἅπαντας τοὺς ἐν Γαλλίᾳ Ν. καὶ προσεπάθησε διὰ βασιάνων νὰ ἀναγκάσῃ αὐ-

τοὺς εἰς ἐμολογίας. Ὁ πάπας ἀνθιστάμενος εἰς τοιαύτας βίαιοπραγίας ματαίως διέταξε τακτικὴν διαδικασίαν· οἱ ἐχθροὶ τῶν Ν. ἐξεμῆδένισαν τὰς ἐνεργείας του, ἥδη δὲ τῇ 1310 ἐκάρταν 54 Ν. ὡς αἵρετικοὶ ἐν Sens καὶ τέλος ἠναγκάσθη ὁ πάπας ὑπὸ τοῦ βασιλέως νὰ καταργήσῃ τῇ 1312 τὸ τάγμα ἕνεκα τῶν δῆθεν κακουργημάτων του. Ὁ ἀρχηγὸς Μολαί, τὸ κατ' ἀρχὰς παρακινήθεις εἰς ἐμολογίας τινάς, ὠδηγήθη εἰς Παρισίους ὅπου ὁμῶς δημοσίᾳ ἐβεβαίωσε τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ τε καὶ τοῦ τάγματος καὶ διὰ τοῦτο ἐθανατώθη ἐν τῇ πυρᾷ τῇ 11 Μαρτίου 1313. Τὰ δὲ κτήματα τοῦ τάγματος τὰ μὲν ἐδόθησαν εἰς τοὺς Ἰωαννίτας, τὰ δὲ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων.

Δὲν ἀπεδείχθη τὸ λεγόμενον ὅτι πολλὰ τῶν στοιχείων τοῦ τάγματος τῶν Ν. διετηρήθησαν ἐν κρυπτῇ καὶ βραδύτερον ἀπετέλεσαν τὸ τάγμα τῶν Ἐλευθέρων Τεκτόνων, οἷονεὶ συνέχισαν τοῦ τῶν Ν. Τοῦναντίον δὲ βέβαιον φαίνεται ὅτι τὰ δῆθεν ὑπάρχοντα ἐν τῇ σωματείᾳ τῶν Τεκτόνων στοιχεῖα τῶν Ν. εἰσῆχθησαν ὅλως ἀβόαιρέτως, μηδέποτε ὑπάρξαντα ἐν τῇ τῶν Ν. [Ἐγ.]

Ναισσός. Βλ. Νίσσα.

Νακέ (Ἀλφρέδος Naquet). Γάλλος ἱατρός καὶ πολιτικός, γενν. 1834 ἐν Καρπαντρά. Σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν ἐξημεσίευσεν τὰς πολυτίμους διατριβὰς Ἐφαρμογὴ τῆς ἀναλυτ. χημείας εἰς τὴν τοξικολογίαν (1859), Περὶ τῆς ἀλλοτροπίας καὶ τῆς ἰσομερείας (1860) καὶ Περὶ τῶν σακχάρων (1863). Εἶτα ἐδίδαξεν ἐν Πανόρμῳ φυσικὴν καὶ χημείαν, συνέγραψε δὲ Ἐγγεμίδιον τῆς χημείας (1865) μεταφρασθὲν εἰς διαφόρους γλώσσας. Ἐπιστρέψας εἰς Παρίσιον συνειργάσθη εἰς τὸ Λεξικὸν τῆς χημείας τοῦ Βύρτε, συγγρόνως δὲ κατέγεινεν εἰς πολιτικὰ καὶ κοινωνιολογικὰ ζητήματα. Τῇ 1869 καταδικασθὲς διὰ τὸ βιβλίον Ὁρηκτεία, Ἰδιοκτησία, οἰκογένεια εἰς 4 μνην φυλακὴν ἐφυγεν εἰς Ἰσπανίαν. Ἀμνηστευθεὶς ἐξελέγη τῇ 1871 εἰς τὴν Ἐθν. Συνέλευσιν, εἶτα δὲ διετέλεσε 1882-90 γεροισιαστής, ἀνῆκε δὲ πάντοτε εἰς τοὺς ῥιζοπάστας, τῇ 1884 συντελέσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνιδροσιν τοῦ διαζυγίου, περὶ οὗ ἔγραψε καὶ βιβλίον (1881). [Β.Ε.]

Νάκελ. Πόλις ἐν τῇ πρωσσ. νομῇ Βρομβέργης, ἐπὶ τοῦ Νέττε καὶ τῆς Βρομβεργικῆς διώρυχος. ἔχει 6766 κατ. (1890) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Ναμαγάν ἢ Ναμαγγάν. Πόλις ἐν τῇ ῥωσικῇ ἐπαρχίᾳ Φεργάνων τῆς Κεντρ. Ἀσίας, ἐπὶ τοῦ Σὺρ-Δάρια. ἔχει 16 χιλ. κατ., κυρίως βιομηχάνους. [Μ.Σ.]

Ναμάκουα. Βλ. Ὀττεντόττοι.

Ναμύρ (Namur). 1) Ἐπαρχία τοῦ Βελ-

γίου ἐπὶ τῶν γαλλικῶν συνόρων, ἔχουσα ἐμβ. 3660 τγμ. καὶ 335 471 κατ. (1891), ὡς ἐπὶ πλείστον Βάλλωνας, οὗτα δὲ εὐρωπαικῆ καὶ πλυσία εἰς σιδήρεον, μόλυβδον, θείον, λιθάνθρακας, μάρμαρα κλ. Ἄλλοτε ἦτο κομητεία, ἥτις ἐγένετο τῇ 1814 ἐπαρχία τῶν Κάτω Χωρῶν, προστεθέντων μερῶν τινῶν συνορευόντων, καὶ κατὰ τὸν σηματοισμὸν τοῦ Βελγίου 1831 προσηρηθήη εἰς τοῦτο. Διαιρεῖται εἰς τὰ διαμερίσματα Ν., Διανὰ καὶ Φιλίππεβίλλης. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας, φλαμιστὶ Νάμεν καλουμένη, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκδύων τοῦ Σάμβρης εἰς τὸν Μῶσαν. Ἔχει 30 087 κατ. (1891), ὡραίαν μητρόπολιν μετὰ τοῦ μνημείου τοῦ ἐκεῖ πλησίον τελευτήσαντος Ἰωάννου τῆς Αὐστρίας, καὶ πολυτελέστατον ναδὸν τοῦ ἁγ. Λούπου, ἱεροσπουδαστήριον, ὠδεῖον, μουσεῖα κλ. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ διατηρεῖ ἀμειωτάτην βιομηχανίαν κυρίως μαχαίρων, ἀλλὰ καὶ δέρματος καὶ μεταλλίνων ἀντικειμένων. Ἄλλοτε ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρὸς ὠχυρωμένη, ἐπανειλημμένως δὲ ἐπολιορκηθῆ καὶ ἐκυριεύθη. Ἀπὸ τοῦ 1866 τὰ ὀχυρώματα ἐκτὸς τοῦ ἰσχυροτάτου φρουρίου κατήδαρσθησαν. [Μ.Σ.]

Νάνα Σαχίπ. Βλ. Νένα Σαχίπ.

Νάννοι καλοῦνται ἄνθρωποι καταπληκτικῶς μικρᾶς σωματικῆς ἀναπτύξεως οἱ τοιοῦτοι ἐν γένει φέρουσι καὶ δυσμορφίας σωματικῆς καὶ σπανίως θάνατον εἰς μεγάλην ἡλικίαν· ἐνῷ δὲ τὸ πνεῦμα ἔχουσι λίαν ἀσθενές, τοῦναντίον παρουσιάζουσι συνήθως εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν ἡθικά τινα ἐλαττώματα. Ἄλλοτε ἐξιστοῦν κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς τοὺς ἀνεγνωρισμένους ἡλίθιους καὶ ἐτίθεντο ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν συγγενῶν τῶν. Βραδύτερον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν γαλιωτοποιῶν ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς τοιοῦτοι οἱ Ν. Σήμερον δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτελοῦσιν οἱ Ν. θέματα ἐπὶ πληρωμῇ παρεχόμενον ὑπὸ κερδοσκόπων ἐργολάβων. [Ἐγ.]

Νανσύ (Nancy, γερμ. Nanzig). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Μέρτ-καί-Μωσέλλα, ἄλλοτε δὲ ὁλῆς τῆς Λοθαριγγίας, κειμένη ἐν εὐφρόνῳ κοιλάδι οὐ μακρὰν τοῦ Μέρτ καὶ ἐπὶ τῆς διώρυχος Μάρνη-Ρήνου, κέντρον διασταυρώσεως πολλῶν σιδηροδρόμων. Διαιρεῖται εἰς τὴν παλαιὰν καὶ ἀκανονιστικῶς ἐκτισμένην καὶ τὴν νέαν καὶ ὡραίαν πόλιν. Ἐν τῇ πρώτῃ εὐρίσκεται καὶ τὸ ἀνάκτορον τῶν ἀλλοτε δουκῶν τῆς Λοθαριγγίας καὶ ἀρχαιοπρεπεῖς ναοί. Ἐν τῇ νέᾳ πόλει ὑπάρχουσι πλείστα ὡραία κτίρια, πρὸ πάντων δὲ λαμπραὶ πλατεῖαι, ὧν ὡραιότατῃ ἡ τοῦ Στανισλάου, περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ δημαρχείου, τοῦ ἐπισκοπικοῦ μεγάρου, τοῦ θεάτρου καὶ διὰ τοῦ ἀγάλματος τοῦ βασιλέως Στανισλάου κλ. ἔργων τῆς τέχνης κεκοσμημένη. Τὸ Ν. εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου ἀπαρχομένου εἰς

τὸν ἀρχιεπισκοπὸν Βεζανσῶνος, ἀκαδημίας μετὰ 4 σχολῶν, φαρμακευτικῆς, δασολογικῆς καὶ γεωργικῆς σχολῆς κλ. Πρὸς δὲ ἔχει ἱεροσπουδαστήριον, διδασκαλεῖον, ὠδεῖον, τεχνικὰ σχολεῖα, πλείστας ἐπιστημονικὰς καὶ ἐταιρίας, πλυσία μουσεῖα, βιβλιοθήκην, βιβλιοθήκας, φιλανθρωπικὰ καταστήματα κλ. Εἶνε τὸ κέντρον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ὡραίων τεχνῶν τῆς χώρας, ἐπίσης δὲ καὶ τῆς βιομηχανίας, κυρίως κεντημάτων παγκοσμίως φήμης, ὑφασμάτων, καπνοῦ, σιδήρου, χημικῶν προϊόντων καὶ πλείστον ἄλλων κλάδων· ἀνεπτύχθη δὲ θαυμασίως καὶ τὸ ἐμπορίον τῆς πόλεως, ἥς ὁ πληθυσμὸς τῇ 1891 ἀνῆλθεν εἰς 87 092. Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Λοθαριγγίας, ἥς ἠκολούθησε τὴν τύχην καὶ μεθ' ἥς περιῆλθε 1766 θανόντος τοῦ τελευταίου δουκὸς καὶ πρῶην βασιλείῳ τῆς Πολωνίας, Στανισλάου Λεσσίνσκη, εἰς τὴν Γαλλίαν.

Νάντ (Nantes). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Κάτω Αἰγῆρος, ἐπὶ τοῦ Αἰγῆρος, 52 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του, ὅπου προσδέχεται τοὺς πλωτοὺς Ἑρδρην καὶ Σέδρην καλ. ποταμοὺς καὶ σχηματίζει νήσους τινὰς συνδεομένας διὰ γεφυρῶν. Ἔχει 115 608 κατ. (1891) καὶ παρέχει τὴν ὄψιν πλουσίας, καθεαρᾶς καὶ καλῶς ἐκτισμένης πόλεως· μόνον ὀλίγα ἱετήματα εἶναι ἀκόμη ἀκίθαρτα καὶ στενά. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Πέτρου μετὰ μνημείων, λαμπρῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς, ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Νικολάου κλ. Ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ ἀνάκτορα τῶν δουκῶν τῆς Βρετάνης, τὸ νημαρχεῖον, τὸ δημαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων, τὸ χρηματιστήριον, τὸ θέατρον καὶ πλείστα ἄλλα, ἅπαντα ὡραίατα κτίρια. Ἐπίσης καὶ οἱ περίπατοι εἶναι λαμπρότατοι. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτηρίων ἔχει ὑδρογραφικὴν σχολὴν μετὰ ἀστεροσκοπεῖου καὶ διαφόρους ἐμπορικὰς καὶ τεχνικὰς σχολὰς, μουσεῖα καὶ βιβλιοθήκας, ἐπιστημονικὰς καὶ ἐταιρίας. Ἡ πόλις εἶνε κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ, περιλαμβάνουσα σχεδὸν ἅπαντας τοὺς σχετικοὺς κλάδους· ἐν τούτοις παρατηρεῖται πρὸ τινος μείωσης τῆς βιομηχανικῆς εὐρωστίας, πρὸ πάντων εἰς τοὺς κλάδους τῆς ναυπηγίας καὶ σακχαροποιίας. Σημασίαν ἔχουσι πρὸ πάντων ἡ κατεργασία ἀφθάρτων τροφίμων (conserves) καὶ μηχανῶν παντὸς εἶδους. — Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ Ν. εἶνε περίφημον διὰ τὸ ἔδικοτον τῆς 15 Ἀπριλ. 1598, διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ Ἑρρίκος Δ' ἀπέδωκε τοῖς Διαμαρτυρομένοις ἐλευθερίαν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας τῶν τὸ ἔδικοτον τοῦτο κατήγγησε πάλιν Λευδοβίκος ὁ ΙΔ' τῇ 12^{1/2} Ὀκτωβρίου 1685. [Μ.Σ.]

Ναντέϋ (Robert Nanteuil). Εἷς τῶν μεγίστων Γάλλων χαλκογράφων, γενν. 1630

ἐν Ῥημοῖς. Ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις καὶ διέπρεψεν ἐν τῇ ὅσῳ ἐνεστὶ πιστῇ ἀπομιμήσει τῆς ζωγραφικῆς ἐν τῇ χαλκογραφίᾳ. Κυρίως ἐξέπόνθη προσωπογραφίας. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐγένετο βασιλικὸς ἱκνογράφος καὶ χαλκογράφος ἐν Παρισίοις, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1678. [Μ.Γ.]

Νάντις (Nantwich). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Τσέστερ, ἐπὶ τοῦ Βέβερ, ἔχουσα 7412 κατ. (1891) καὶ βιομηχανίαν βάμβακος.

Νάξις γῆ. Βλ. Νάξος.

Νάξος. Ἡ μεγίστη τῶν Κυκλάδων νήσων, ἔχουσα ἐμβ. 374 τχμ. καὶ σχῆμα στρογγύλον, διδὼν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς Στρογγύλην ἑκαλεῖτο. Κατὰ μέγα μέρος καλύπτεται ὑπὸ ὀρέων ἐκτεινομένων ἐκ Β πρὸς Ν, μᾶλλον δὲ πλησίον τῆς Δ παραλίας, ἐκπεμπόντων δὲ πρὸς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀπειρριθμοῦ παραποτάμους αἱ περὶ αὐτῶν καλύπτονται ὑπὸ γνευσίου καὶ μαρμαρυγιακοῦ σχιστολίθου, αἱ δὲ κορυφαὶ ὑπ' ἀσβεστολίθου καὶ μαρμάρου, ἐπικειμένων ἐπὶ γρανίτου, ὅστις ἐν τῷ Β τμήματι ἀνέρχεται ἀκάλυπτος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Αἱ κυριώτεραι κορυφαὶ καλοῦνται Κορωνίς (Κόρωνος), Φανάρι καὶ ἡ ὑψηλοτέρα πᾶσων Ζιὰ (1007.5 μ.) κειμένη ἐν τῷ κέντρῳ τῆς νήσου καὶ τὸ πάλαι Δρίος καλουμένη Πρὸς Δ τὸ ὄρος ἐν κοιλίᾳ καὶ ὑψηλοῖς καταπίπτει ἡρέμα πρὸς τὴν θάλασσαν. Πρὸς Β ἐπιμυκνύεται ἡ ῥάχιν τοῦ ὄρους, ὅπερ στρέφεται ὀλίγον πρὸς Δ ὥστε νὰ φαίνωνται αἱ κορυφαὶ Φανάρι καὶ ἡ διπλῇ Κορωνίς. Ἐκ τῶν ὁραίων δαπνῶν ἄτινα ἐκάλυπτον ἄλλοτε τὰς ὑπὸ πρὸς Δρίου δὲν σώζεται πλέον ἵχνος ἐνταῦθα εὐρηται καὶ ἀξιόλογον σπήλαιον ἐκ σταλακτικῶν. Φαίνεται ὅτι τὸ σημερινὸν ὄνομα Ζιὰ τοῦ ὄρους προήλθε ἐκ τινος ἐπιγραφῆς: "Ὅρος Διὸς Μηλωσίου, εὐρισκομένης ἐν ἀποστάσει τινὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς πρὸς Δ καὶ πρὸς τὸ χωρ. Ἀπειράνθον. Ἡ κορυφὴ Φανάρι ἑκαλεῖτο κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ Στελλίδα ἀμφότερα δὲ τὰ ὀνόματα ἐξ ὧν οὐνται ἴσως ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς παρεκκλητίου ἡ ἐκ τοῦ ὀλίγου κάτωθεν αὐτῆς κειμένου μεσαιωνικοῦ φρουρίου, οὗ σώζονται τὰ εἰρεπία. Ἐπὶ δὲ τῆς Δ πλευρᾶς τῆς Κορωνίδος (Κορώνου) εὐρηται ἐπίσης περὶ ὄρειον σπήλαιον, ἴσως τὸ πάλαι χρησιμεύσαν ὡς τόπος λατρείας, διασώσαν δὲ ἴσως τὸ ὄνομα τῆς Κορωνίδος, μιᾶς τῶν θρησκείων τὸν Διόνυσον ἐνταῦθα νυμφῶν (Κορωνίδος, Φιλίας καὶ Κλειδῆς). Ἡ μεγίστη τῆς νήσου πεδιάς, ἣν ὀρθεύει καὶ ὁ κυριώτερος αὐτῆς ποταμὸς (Ποτάμι), εἶνε ἀναπεπταμένη πρὸς ΒΔ, εἰς δὲ τὴν ἀκρὰν αὐτῆς ἐπὶ τῆς παραλίας κεῖται καὶ ἡ ὁμιλῶν τῆς νήσου πρωτεύουσα. Ἡ πεδιάς αὕτη εἶνε εὐφορτωτὴ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπανταχοῦ τῆς νήσου κοιλάδες παράγουσι πλεῖστα ἐς αὐτὴν προϊόντα. Παντοῦ δὲ εὐρηται

μνημεῖα ἡ εἰρεπία τοιούτων ἐκ τῆς ἀρχαιοτήτος τε καὶ τοῦ Μέσου αἰῶνος. Ἐκ τῶν μεσαιωνικῶν κτισμάτων τὸ ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ ἄνω τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ Σαγκρίου ὑψόμενον φρούριον, περιεργότατον δὲ τῶν ἀρχαίων πύργος ἐν τῷ Ν μέρει τῆς νήσου ἐν τῇ θέσει Χείμαρρος. Τὸ Δ τμήμα τῆς Ν. ἀποτελεῖται ἐκ στενῶν καὶ βαθύων χαράδρων, αἵτινες οὐκ ἦντον παράγουσι διάφορα προϊόντα κυρίως ὅμως ἐξάγεται ἐνταῦθα ἡ Νάξις σμύρις, ἥς κέντρον τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶνε ἡ Ἀπειράνθος.

Ἡ Ν. δὲν ἔχει ἡ μόνον ἓνα λιμένα ἄξιον λόγου καὶ δὴ τὴν τῆς πρωτεύουσας. Αὕτη κειμένη ὅπου καὶ ἡ ἀρχαία πόλις πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ποταμοῦ ἐν γραφικῇ θέσει, κάτωθεν χαμηλοῦ βραχώδους λόφου, ἐφ' οὗ ἱδρυτο τὸ πάλαι ἡ ἀκρόπολις, κατὰ δὲ τὸν Μέσον αἰῶνα τὸ φρούριον τῶν δουκῶν τῆς Ν. μετὰ τῆς μητροπολιτικῆς καὶ δύο μονῶν, εἶνε στενὴ καὶ οὐχὶ πολὺ κορυφῇ, ἔχει δὲ 1869 κατ. διατηροῦντας ἐμπορίον τῶν προϊόντων τῆς νήσου. Ὁ λιμὴν προστατεύεται πρὸς Δ ὑπὸ τῆς νησίδος Στρογγύλης, ἐφ' ἧς σώζονται εἰρεπία τινα (πύλη) ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ὡς καὶ ἐκ τοῦ μέσου αἰῶνος, καθ' ὃν ἡγήθη ἐπ' αὐτῆς φρούριον δι' ὃ καὶ ἑκαλεῖτο Παλάτια. Δὲν σώζεται δὲ πλέον οὐδὲ ἵχνος τοῦ περιφήμου ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Διονύσου. Ἡ πόλις εἶνε ἐδρὰ ἐπάρχου καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὀρθοδόξου ἐπισκόπου καὶ καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἔχει δὲ ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον τῶν Οὐρσουλινῶν.

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ Ν. ἐξημιζέτο διὰ τὴν μεγάλην εὐφορίαν καὶ τὴν καλλονὴν τῆς. Τοῦτο ἀποδεικνύουσι καὶ τὰ ἐπίθετα ἅπερ διδούσιν αὐτῇ οἱ ποιηταὶ καλοῦντες αὐτὴν Καλλιπόλιν, Δίαν, Μικράν Σικελίαν, Διονυσιάδα κλ. Τὸ μάρμαρον αὐτῆς ἐθεωρεῖτο ἐφάμιλλον τῷ Παρίῳ, ἡ δὲ σμύρις, χρησιμεύουσα δι' ἀκόνας ὡς καὶ εἰς ἄλλους βιομηχανικοὺς σκοπούς, ἀπ' αὐτῆς προσέλαβε τὸ ὄνομα Νάξις γῆ. Ἀλλὰ κυρίως ἦσαν περίφημοι αἱ παντοειδεῖς ὀπῶραι, τὰ ἀμύγδαλα, τὰ σῦκα καὶ πρὸ πάντων ὁ εἰνός, διδὼν καὶ ἡ νῆτος ἦτο ἱερὰ τῷ Διόνυσῳ. Κατὰ τοὺς μύθους ἐγεννήθη οὗτος ἐνταῦθα ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ Διὸς καὶ παρεδόθη εἰς τὰς ἐγχωρίους νύμφας Φιλίαν, Κορωνίδα καὶ Κλειδὴν, ἀποδιδούς δὲ χάριν ἐπὶ τῇ προσγενομένη αὐτῷ παρὰ τῶν Νάξιων εὐεργεσίᾳ κατέστησε τὴν νῆσον αὐτῶν εὐδαίμονα· ἄλλος μῦθος διηγεῖται ὅτι ἦλθεν ὁ Διόνυσος εἰς Ν. ἐξ Ἰκαρίας ἐπὶ τριήρεως Τυρρητῶν ληστῶν· πάλιν νεώτεροι μῦθοι λέγουσιν ὅτι ὁ Θητεὺς ἀπελθὼν μετὰ τῆς Ἀριάδνης ἐκ Κρήτης προσωρμίσθη εἰς Ν., ἰδὼν δ' ἐν ὕπνῳ τὸν Διόνυσον ἀπειλοῦντα αὐτὸν ἐὰν δὲν ᾗθελε καταλίπῃ τὴν Ἀριάδνην, φεθθεῖς ἀφῆκεν αὐτὴν, ἣν παραλα-

βών ὁ Διόνυσος ἤγαγεν εἰς τὸ ὄρος Δρίον ὡς σύζυγόν του. Καὶ περὶ τοῦ Δίδος δὲ αὐτοῦ μυθολογεῖται ὅτι ἀντεράφη ἐν Ν. κοιμήσθεις ἐκεῖ ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ὀρμηθεὶς κατέλαβε τὴν βασιλείαν τῶν θεῶν. Ἐν Ν. ἐλατρεύετο καὶ ὁ Ἀπόλλων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Τράγιος ἢ Τραγαῖος, ὑπῆρχε δὲ καὶ ναὺς τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος ἐξω τῆς πόλεως, ὡς καὶ τέμενος τῶν Ἀλωαδῶν.

Ἡ τοῦ Διονύσου λατρεία, ὑπερτεροῦσα πάσης ἄλλης ἐν Ν., φαίνεται ὅτι ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς δόξης ὅτι πρῶτοι κάτοικοι τῆς νήσου ὑπῆρξαν Θωῶνες εἰς οὓς ἐπέβαλον οἱ Ἀλωαδαὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν. δώσαντες τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα Δία. Ἀλλὰ ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένοι εἶναι ἐνταῦθα τὸ πρῶτον Κάρες, ὃν ὁ βασιλεὺς Νάξος ἔδωκεν ἴσως τὸ ὄνομά του εἰς τὴν νήσον καὶ οἵτινες ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Κρήτας· μετὰ δὲ τὸν διαμελισμὸν τοῦ κράτους τοῦ Μίνως οἱ Ἰωνες κατέλαβον μεταξὺ τῶν ἄλλων Κυκλάδων καὶ τὴν Ν. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ νήσος ἀπέτελει δημοκρατίαν, ἀλλὰ συνεπεία τῶν μεταξὺ εὐγενῶν τιμῶν οἰκῶν καὶ τοῦ δήμου γεννηθέντων ἐμφυλίων πολέμων ὁ Πεισιόστρατος ἐπέβαλε τοῖς Ναξίοις περὶ τὸ 536 ἢ 535 π. Χ. τὸν τυραννὸν Λύγδαμιν, ὃν ὁ Ν. περιῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμήν, ὅστις ὁμως καθηρέθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν παραδόντων τὴν νήσον εἰς τοὺς πλουσίους γαιοκτήμονας. Διὰ νέας δὲ στάσεως ἐδιώχθησαν μὲν οὗτοι, ἀλλὰ ζητήσαντες βοήθειαν παρὰ τοῦ τῆς Μιλήτου τυράννου Ἀρισταγόρα, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴν νὰ ἐκπλεύσῃ μετὰ περσικοῦ στόλου κατὰ τῶν Κυκλάδων (499). Ἐν τούτοις ἀπεκρούσθησαν οἱ ἐπιδρομεῖς· ἀλλὰ τῷ 490 οἱ Πέρσαι ἐπελθόντες κατὰ τῆς Ἑλλάδος κατερήμωσαν τὴν νήσον. Ἐν τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ τὰ πρῶτα πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντα πλοῖα ἦσαν Ναξιακά, στρατελογηθέντα ὑπὸ τῶν Περσῶν. Εἴτα ἡ Νάξος εἰσῆλθεν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων, ἀντιταχθεῖσα δ' εἰς τὰς βιαιοπραγίας αὐτῶν, ὑπετάγη μετὰ μακρὰν πολιορκίαν (466) καὶ τῷ 453 κατελήφθη ὑπὸ Ἀθηναίων κληρούχων. Ἐκτοτε ἡ Ν. ὡς καὶ αἱ ἄλλαι Κυκλάδες δὲν ἐγένοντο πλέον ἀνεξάρτητοι, ἀλλ' ὑπῆρξαν πάντοτε ἔρμαιον τῶν ἐκαστοῦ βαλασσοκρατόρων. Ληξιάσης τῆς τῶν Μακεδόνων κυριαρχίας ἐκράτησαν αὐτῶν οἱ Πτολεμαῖοι, οἵτινες καὶ μετέδωκαν αὐταῖς τὴν τῶν αἰγυπτιακῶν θεῶν λατρείαν. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν ρωμαϊκῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐπέσεν ἡ Ν. ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν Ρωμίων. Ἦδη κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. λέγεται ὅτι εἰσῆλθη ἐν Ν. ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ μαθητοῦ τινος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Κωνστὰς διωργάνωσας τὰς ἐπαρχίας (340), αἱ Κυκλάδες ἠνώθησαν μετὰ τῆς Κων/λεως· οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ν. ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς

διαφόρους συνόδους, ἐνωρὶς δὲ ἀπέκλινον ὑπὲρ τῆς Ῥώμης. Κατὰ τοὺς κατόπιν αἰῶνας αἱ Κυκλάδες ὑπέστησαν τὰ πάνδενα ἐκ μέρους τῶν πειρατῶν καὶ Σαρακηνῶν· αἱ σταυροφορίαι ἔφερον εἰς τὴν Ἀνατολὴν νέους ἐχθροὺς, νέους κατακτητὰς, καὶ ἡ ἄλωσις τῆς Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων ἐπήνεγκε καὶ εἰς τὰς νήσους τὴν ξενοκρατείαν. Συνεπεία τῆς ἐνθαρρύνσεως ἣν ἔδωκεν ἡ Βενετία εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ὑποτάξωσι τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου δι' ἴδιον λογαριασμὸν, ἐκ τῶν Ἑνετῶν ἀριστοκρατῶν ἄλλοι ἄλλας κατέλαβον νήσους, ὁ δὲ Μάρκος ἐκ τοῦ ὕψηλου καὶ πλουσίου γένους τῶν Σανούδων τὴν Νάξον, ἥτις πολυάνθρωπος τότε οὖσα διετέλει καὶ εἰς ἀθηροτάτην κατάστασιν ὡς ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Βυζαντίου ἐμπορίας τῆς. Ἀποβίθασθεις μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς Ποταμίδες ἐπὶ τῆς ΝΔ παραλίας ἐκυρίευσεν ἐντὸς 5 ἑβδομάδων ὅλην τὴν νήσον (1207). Τὴν γῆν, βση δὲν ἦτο ἰδιόκτητος τῶν ἐν Ν. πολιτῶν, διένειμε μεταξὺ τῶν ἀριστοκρατῶν ὁπαδῶν του, ἔδραν του δὲ κατέστησε τὸ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς πρωτεύουσας φρούριον. Τῷ 1208 ἱδρυσεν ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ Γ' τὴν καθολικὴν ἐπισκοπὴν τῆς Νάξου, ἣν ὑπῆγαγεν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Μάρκος εἴτα ἐξέτεινε τὴν κυριαρχίαν του ἐπὶ τὰς ἄλλας Κυκλάδας, Πάρον, Ἀντίπαρον, Ἴον, Σίκινον, Μήλον, Φολέγανδρον, Κίμωλον, Σύρον, Θῆραν, Σίφον καὶ Ἀνάφην, προσέλαβε τὸν τίτλον τοῦ Δουκὸς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ ἐπεκυρώθη τῷ 1210 ὡς τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἑρρίκου, ὅστις ὑπῆγαγε τὸ δουκάτον εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀχαΐας· ἐξ ἄλλου δὲ ὁ τῆς Ἀνδρου κύριος Μάρκος Δάνδολος ἀνεγνώρισε τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σανούδου· οὕτω δὲ τὸ δουκάτον ἐγένετο πράγματι ἀνεξάρτητον τῆς Βενετίας. Ἐπιχειρήσας ὁμως νὰ καταλάβῃ τὴν ἐπαναστατήσασαν Κρήτην ἀπέτυχεν, ἐπελθόντος ἐγκαίρως ἑνετικοῦ στόλου. Θανόντος τοῦ Μάρκου τῷ 1220, διεδέξατο αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ἀγγελοσ (1220-62). Οὗτος ἐκυλώθη διὰ στόλου τοῦ αὐτοκράτορος Βατάτζη νὰ ἔλθῃ εἰς ἀρωγὴν τοῦ Βαλδουίνου, ματαίως δὲ ὑπερτον ἐπέμψε τὰ πλοῖα του εἰς τὸν Βόσπορον. Διατηρήσας τὰ ἐπὶ τῆς Ἀνδρου δικαιώματα καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δανδῆλου (βλ. Ἀνδρος), δυστηρέστησε τοὺς ὑπηκόους του διὰ τὸ μὴ ἀνεξίτητον αὐτοῦ· ἐπανάστασιν τῆς Μήλου κατέστειλε διὰ στρατοῦ, ἀπέθανε δὲ ἐκεῖ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1262. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Μάρκος ὁ Β' Σανούδος (1262-99) ἐβοήθησε τὸν Γουλιέλμου Βιλαρδουίνου τῆς Ἀχαΐας καὶ ἀνεδείχθη νικητὴς κατὰ τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων καὶ πλοίων, ὑπέστη δὲ τὴν ἐπιδρομὴν πειρατῶν ὑποστηριζομένων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος αὐτοκρά-

τορος· ἀλλὰ ὑπερήσπισεν ἀνδρείως τὰ ἐπὶ τοῦ δουκάτου δικαιώματά του κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς Βενετίας, ἣν ὁμως ὑπεσιήριξεν ὅστερον εἰς ἐκστρατεῖαν τινὰ ὑπὸ τὴν Μοροζίνην κατὰ τῶν γενουατικῶν κτήσεων (1296) καὶ ἄλλας κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Αἰχμαλωτισθεὶς ἐν τῇ ἐν Καλλιπύλει μάχῃ ἀφέθη ἐλεύθερος διὰ τῆς γενομένης μετὰ τῆς Βενετίας συνθήκης, καθ' ἣν ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητος· ἀπέθανε δὲ μόλις ἐπιστρέψας εἰς Ν. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Γουλιέλμος Δ' Σ. (1299-1324) ἠναγκάσθη νὰ ἴσταται ἀκαταπαύτως ὑπὸ τὰ ὅπλα ἔν' ἀποκρούῃ τὰς προσβολὰς τῶν πειρατῶν καὶ τῶν Καταλανῶν, ὑπεσιήριξε δὲ καὶ τοὺς Γενουάτας κατὰ τῶν Τούρκων, καθ' ὧν καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Νικόλαος Δ' (1324-41) ἀντεπεξῆλθε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Καντακουζηνοῦ καὶ τῶν Ἰωαννιτῶν ἱπποτῶν τῆς Ῥόδου. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ διαδοχάμενου αὐτὸν ἀδελφοῦ τοῦ δουκὸς Ἰωάννου Δ' Σ. (1341-62) ἡ θέσις τοῦ δουκάτου ἀπέβη κρίσιμος. Ὁ σουλτάνος Ἀμούρ τοῦ Αἰδινίου, κυριεύσας τὴν Σμύρνην, ᾗθέλησε νὰ ὑποτάξῃ καὶ τὰς τοῦ Αἰγαίου νήσους· καί, δηώσας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν Ν., ἀπεκρούσθη μὲν τέλος καὶ κατεστράφη διὰ τῆς κατ' αὐτοῦ σχηματισθείσης συμμαχίας τῶν χριστιανῶν ἡγεμόνων, ἀλλ' οὐχ ᾗτιον αἱ Κυκλάδες ἔπαθον τὰ πάνδηνα διὰ τοῦ πολέμου, ὧν εἰς ἐπίμετρον ἐπῆλθε καὶ πανώλης. Τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ ὁ Ἰωάννης ἀφείρωσεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν νήσων. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1362. Ἡ μόνη κληρονόμος τοῦ Φλωρεντίνα (1362-71) ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς Βενετίας νὰ λάβῃ ἐν β' γάμῳ τὸν ἐξαδελφόν της Νικόλαον ἐπικλ. Spezzabanda, κατέλιπε δὲ ὀνήσους τὸ δουκάτον εἰς τὸν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου της υἱὸν Νικόλαον Β' δάλλε Κάρτερη (1381-83). οὗτος θανόντος τὸ δουκάτον μετέβη εἰς τὸν ἀνεψιόν του Φραγκίσκον Δ' Κρίσπον (1383-97), ἱδρυτὴν τοῦ νέου δουκικοῦ οἴκου τῶν Κρίσπων. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰακώβου Δ' Κ. (1397-1418) Μωάμεθ δ' Α' ἐπεξῆλθε κατὰ τῶν Κυκλάδων (1414) καὶ ἀπήγαγε μεγίστην λείαν. Ἦδη ἐκ τοῦ ἄλλοτε ἀρχαίου δουκάτου τοῦτο μὲν διὰ τῶν πολέμων, τοῦτο δὲ διὰ τῆς διαίρεσεως συνεπέα κληρονόμων καὶ προικοδοτήσεων, ἀπέμεινεν εἰς τὸν δούκα Ἰωάννην Β' Κ., ἀδελφὸν καὶ διάδογον τοῦ Ἰακώβου Δ' μόνον ἡ Νάξος. Ἐπὶ τῶν κατόπιν διαδόχων Ἰακώβου Β' Κρίσπου (1437-48), Ἰ. ἀννου Ἰακώβου (1448-53), Γουλιέλμου Β' (1453-63), Φραγκίσκου Β' (1463-6), Ἰακώβου Γ' (1466-80) καὶ Ἰωάννου Γ' Κ. (1480-94) οὐδὲν σπουδαῖον καὶ ἄξιον λόγου συμβῆν διακόπτει τὸν ἥτυχον βίον τοῦ δουκάτου. Μόνον ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἐξεργάγησαν ἀνησυρία ἐν Ν. ἕνεκα τῶν ἐπιβεβλημένων φόρων, δι' ὧν τέλος διεδέξατο

αὐτὸν Φραγκίσκος δ' Γ' (1500-8). τοῦτον δὲ Ἰωάννης Δ' (1508-64). Ἐπὶ τοῦτου ἐξεβλήθησαν οἱ Ἰωαννῖται· ἐκ τῶν κτήσεων τῶν ἐν Ῥόδῳ κλ., μετετέθη δὲ ἡ ἔδρα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Αἰγαίου εἰς Νάξον, λαβούσης οὖν τὸ ὄνομα ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Παροναξιάς. Ἐκλ.: πόντων δὲ οὕτω τῶν τελευταίων προστατῶν ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ ἀρχιναύαρχος Χαϊρεδδὶν Βαρβαρόσσας ὑπέταξε καὶ ἐδῆωσε τὰς νήσους καὶ δὴ καὶ ὁ Ἰωάννης ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ εἰς πληρωμὴν ἐτησίου φόρου τοῖς Τούρκοις. Τέλος δὲ ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰακώβου Δ' Κρίσπου (1564-66) ἐπῆλθε τὸ τέλος τῆς ἐν Ν. Φραγκοκρατίας. Ἐπὶ τῇ αἰτήσεϊ αὐτῶν τῶν ὑπηκόων τοῦ ἡ Πύλη λαμβάνει αὐτοὺς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς, φυλακίζει τὸν δούκα, σπεύσαντα εἰς Κων/πολιν ἵνα προλάβῃ διὰ τῶν τελευταίων του χρημάτων δυσμενῆ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν αὐτῆς, καὶ δίδει εἰς τὰς ὀρθοδόξους Ναξίους ἀντὶ τοῦ ῥωμαϊσμοκατολικοῦ δουκὸς Ἑβραῖον τοιοῦτον, τὸν Ἰωσήφ Νάσην.

Ὁ Ἰωσήφ Νάσης (κυρίως Ἰωσ. Miquez) κατήγετο ἐκ Πορτογαλίας, ἀναγκασθεὶς δὲ νὰ ἀρνηθῇ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του κατέλιπεν ὕστερον καὶ τὴν πατρίδα του φεύγων τοὺς αὐτοὺς καταδιωγμούς καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Κων/πόλει, ὅπου ἀναλαβὼν πάλιν τὸν Ἰουδαϊσμὸν ἐγένετο διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῶν συμβολῶν του εὐνοούμενος τοῦ Σελήμ, λαβὼν παρ' αὐτοῦ μάλιστα τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ὅα τὸν κακαστήτη βασιλεία τῆς Κύπρου ἐὰν κυριεύσῃ ταύτην. Εἰς τοῦτον λοιπὸν ὁ σουλτάνος ἔδωκε τὸ δουκάτον ἀντὶ ἐτησίου φόρου· ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος δούξ, ὅστις εἰς τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα ὑπογράφεται Ἰωσ. Nassi ἢ Naci, ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὀνόματος τῆς νήσου (Nasso), τὴν διοίκησιν ἐπέτρεψεν εἰς χρηστὸν εὐγενῆ, Ἰσπανὸν τὴν καταγωγὴν, Φραγκίσκον Κορονέλλον· αὐτὸς δὲ ᾤων ἐν Κων/πόλει· καὶ εἴπερ ποτὲ ἰσχυρὸς γενόμενος ἐπεδίωκε καὶ μεγαλιετέρας ἐτι τιμὰς· καὶ δὲν ἐγένετο μὲν βασιλεὺς τῆς Κύπρου ὡς ἠλπίζεν, ἀλλὰ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (1579) διετήρησε τὸ ἀξίωμα τοῦ καὶ τὴν εὐνοίαν τοῦ διαδόχου τοῦ Σελήμ Μουράτ τοῦ Γ'. Μετὰ τὸν θάνατον καὶ τοῦ Κορονέλλου (1580), εὖ ἡ θρῶσις ὑπῆρξεν εὐεργετικὴ διὰ τὴν Ν., αὕτη ἐξηκολούθησε νὰ ἀπολαύῃ τῶν σπουδαίων προνομίων, ἅπερ οἱ σουλτάνοι τῇ εἶχον ἐπὶ τοῦ Νάσης παραχωρήσει, κυρίως δὲ τῆς αὐτοδιοικήσεως, ὑπὸ τὸν ἔρον νὰ πληρῶν. ὡς αἱ ἄλλαι Κυκλάδες, ὠρσιζόμενον φόρον πρὸς τὸν Καπετὰν Πασσάν κατὰ τὴν ἐνιαύσιον αὐτοῦ περιόδειαν. Καὶ οὕτως ἔμεινεν ἡ Ν. ἐπὶ αἰῶνας ὑπὸ τὸν σχετικῶς ἐλαφρὸν ζυγὸν τῶν Τουρκίας, ἀν καὶ δὲν ἔλειπον ἀπόπειραι κυρίως Φράγκων ἀριστοκρατῶν πρὸς κατάληψιν αὐτῆς· συγχρόνως δὲ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων νήσων ὑπέφερεν ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν

πειρατών, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως προσφώρων λιμένων. Τὰς ἐπιδρομὰς ταύτας κατέστειλεν ἐντελῶς ἡ κατάληψις τῶν νήσων ὑπὸ τοῦ ῥωσσοῦ στέλου (1770-74), καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ ἡ Νάξος εἶχε φρουρὰν καὶ ὑποδικιχτήν Ῥώσον. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπτύχθη πάλιν ἡ καλλιέργεια τῆς νήσου, ἥς ὁ πληθυσμὸς τότε περιωρίζετο κατὰ τὸν Choiseul-Gouffier εἰς 6000, ὧν τὸ πέμπτον ἦταν ῥωμαιο-καθολικοί· καὶ τέλος ἡ ἐπανάστασις ἐπ' ἡγεῖνε τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ τῆς ὡραιότερας ἐκ τῶν Κυκλάδων νήσου.

Τὰ νῦν ἡ Ν. μετὰ τῆς Πάρου καὶ τῆς Ἀντιπάρου ἀποτελεῖ τὴν ἐπαρχίαν Ν. (τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων), ἔχουσιν ἐν ὅλῳ 22 500 κατοίκους. Ἡ δὲ νήσος αὐτὴ διαιρεῖται εἰς 5 δήμους: Νάξου, Βίβλου, Τράγαιας, Ἀπειρανθίας καὶ Κορωνίδος. Τούτων ὁ τελευταῖος καταλαμβάνει τὴν Β. ἄκρην, ὁ δὲ Τραγίας τὴν Ν καὶ τὸ κεντρικὸν μέρος, τὸ μέσον μέρος τῆς Α παραλίας καταλαμβάνει ὁ τῆς Ἀπειρανθίας, Α δὲ τοῦ τῆς Τραγίας ἐκτείνεται ὁ τῆς Βίβλου, ὅστις περικλείει ἅς τριῶν μερῶν τὴν ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας ἔκκλον τῆς Νάξου. Ὁ δὲ ἡμ. ο.ς οὗτος περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τὸ χωρίον Ἀγκιδία, ὡς καὶ τὴν μονὴν ἁγ. Φραγκίσκου Σαλεζίου καὶ τὴν τῶν Οὐρσουλινῶν (αἵτινες διατηροῦσι παρεναγωγεῖον γαλλικόν), ἔχει δὲ ἐν ὅλῳ 2052 κατ. Ὁ δὲ πληθυσμὸς ὅλης τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 14 572. — Ἐκτὸς τῶν γενικωτέρων περὶ Κυκλάδων κλ. ἔργων πρὸλ. κυρίως τὰς μονογραφίας Ε. Κουρτίου («Νάξος», Βερ. 1846. ἔξελλ. ὑπὸ Θ. Δαμαλά. Ἀθ. 1889, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁμοῦς ἡ γενεαλογία τῶν Δουκῶν εἶνε ὅλως ἐσφαλμένη) καὶ κυρίως Ε. Dugit, Naxos et les établissements latins de l'Archipel (Παρ. 1874), πρὸς δὲ Σάθα Ἰωσήφ Νάξης (Ἀθ. 1855). [Μ.Σ.]

Νάξος. Ἡ ἀρχαιοτάτη ἐν Σικελίᾳ ἐλληνικὴ ἀποικία, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Χαλκιδέων τ. 735 π. Χ. κατὰ τὴν Α παραλίαν Ν τοῦ ὅρους Ταύρου. Συστρατεύσασα μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν κατεστράφη τῇ 403 ὑπὸ τοῦ Διονυσίου, ὅστις ἰδρυσε πλησίον αὐτῆς τὸ Ταυρομένιον· εἰς τοῦτο δὲ μετώκισαν τῇ 368 οἱ ἀπορμεῖναντες ὀλίγοι κάτοικοι τῆς Ν. [Α.Α.]

Νάξος. Βλ. Ἀρχιτεκτονική, ἐν τ. Β' σ. 398 κέξ., πρὸς δὲ Αἴγυπτος (τέχνη), Βυζαντιανὴ τέχνη, Γοτθικὸς ρυθμὸς, Ῥωμανικὸς ρυθμὸς, Ῥοκοκό, Τέχνη Ἰταλική.

Νάουεν (Nauen). Πρωτεύουσα τῆς περιφερείας Ἀνατολ. Ἀδελλάνδης ἐν τῇ πρωσσ. νομῇ Πόττοδαμ. ἔχει 8 120 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ κηπουρικὴν. [Μ.Σ.]

Νάουκ (Αἰγυπτ. Nauek). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1822 ἐν Ἀουερεστὲτ παρὰ τὴν Ἐκχαρτσέργην. Διατελέσας καθηγητῆς

εἰς διάφορα γυμνάσια τῆς Γερμανίας, ἐγκατεστάθη τῇ 1859, μέλος τῆς ἐν Πετροπόλει Ἀκαδημ. Ἀκαδημίας γενόμενος, εἰς Πετρούπολιν, ὅπου 1869-83 ὑπῆρξε καὶ καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῇ ἱστοριοφιλολογικῇ ἰνστιτούτῳ. Τὰ ἔργα του ἀφορῶσι κυρίως εἰς τὴν κριτικὴν καὶ ἐρμηνεῖαν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Πρὸ πάντων δὲ μνημονευτέα αἱ ἐκδόσεις Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου (Ἀλλη 1848), τοῦ Εὐριπίδου (τομ. Α' καὶ Β', γ' ἐκδ. Λιψία 1871, τ. Γ' 1869), ἥς συνέχεια αἱ εἰς Εὐριπίδην Μελέται (2 μέρη Πετρού. 1859-62), τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλ. τραγικῶν (Λιψ. 1859), τοῦ Πορφύριου (Λιψ. 1860), τοῦ Βιωννίου λεξικοῦ (Πετρ. 1867), τοῦ Σοφοκλέους (Βερολ. 1867), τοῦ Ὀμήρου (Βερ. 1874-79), τοῦ Ἰαμβλίου (Πετρού. 1884). Πρὸς δὲ διεσκέυατεν ἀπὸ τοῦ 1856 τὰς ἀνατυπώσεις τῆς Σναϊζεβινείου ἐκδόσεως τοῦ Σοφοκλέους. [Β.Ε.]

Ναούμ. Εἰς τῶν λεγομένων ἐλασσόνων προφητῶν, ζήσας ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰούδα Ἰωσίου περὶ τὸ 625 π. Χ. Προεῖπε τὴν κατάργησιν τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευί [Θ.Ε.]

Ναούμ ὁσίου μ. ο. ἡ τῆς Μακεδονίας. Κεῖται κατὰ τὴν ΝΑ ὄχθην τῆς λίμνης Ἀχρίδος καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 60 μοναχῶν. [Ν.Σ.]

Νάουμαν (Naumann). 1) Johann Gottlieb N., μουσ. συνθέτης γενν. 1741 ἐν Βλάζεβιτς παρὰ τὴν Δρέσδην, ἀποθ. δὲ 1801 ὡς γενικὸς ἀρχιμουσικός ἐν Δρέσδῃ. Ἐφημίσθησεν αὐτοῦ κυρίως τὰ μελοδράματα καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ συνθέσεις. — 2) Johann Friedrich N., ὀρνιθολόγος, 1780—1857, γνωστὸς γενόμενος διὰ τὴν λαμπρὰν Ὀρνιθολογίαν του τῆς Γερμανίας (β' ἐκδ. εἰς 12 τόμους, 1822-44 καὶ συμπλήρωμα 1851-60) καὶ ἄλλα ὅμοια ἔργα. — 3) Karl Friedrich N., ὀρνιθολόγος καὶ γεωλόγος, γενν. 1797 ἐν Δρέσδῃ, υἱὸς τοῦ ὑπ' ἀρ. 1), διατελέσας καθηγητῆς τῆς ὀρνιθολογίας καὶ γεωλογίας ἐν Φραϊβέργῃ καὶ 1842-72 ἐν τῇ πανεπιστ. τῆς Λιψίας, ἀποθ. δὲ 1873 ἐν Δρέσδῃ. Ἐβημολογεῖται σειρὰν καλλίστων ἔργων ἀφορώντων εἰς τὴν ἐπιστήμην του, ὡς καὶ χάριτας γεωγνωστικούς· κυρίως δὲ μνημονευτέα τὰ Ἐγχειρίδιον τῆς κρυσταλλογραφίας (2 τ. 1830), Στοιχεῖα Ὀρνιθολογίας (16' ἐκδ. ὑπὸ Τσίρκελ, Λιψ. 1885) καὶ Ἐγχειρίδιον τῆς γεωγνωσίας (3 τ., β' ἐκδ. 1857-72). — 4) Emil N., συνθέτης καὶ ἱστοριογράφος τῆς μουσικῆς, γενν. 1827 ἐν Βερολίῳ, ἀπὸ τοῦ 1873 καθηγητῆς τῆς ἱστορίας τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ψδείῳ τῆς Δρέσδης. Ἐκτὸς τῶν διαφόρων σύνθεσέων του κατέστησεν τὸ ὄνομα του γνωστὸν τὰ ἔργα Γερμανοὶ μουσουργοὶ ἀπὸ τοῦ Σ. Βάχ μέχρι τοῦ νῦν (ε' ἐκδ. Βερολ. 1881), Ἰταλοὶ μουσουργοὶ ἀπὸ τοῦ Πα-

λαιστρίνα μέχρι του νυν (β' εκδ. 1883) και κυρίως η Είκονογραφημένη Ιστορία της μουσικής (1880-85). [B.E.]

Ναουμαννίτης. Όρουκτὸν ἰσόμμερον τῷ ἀργυρίτῃ (βλ. λ.), ὑπὸ τοῦ Καρ. Φρ. Νάουμαν ἀνακαλυφθέν, σιδηρομέλαν, εὐρισκόμενον δὲ κατὰ κρυστάλλους κυβικούς καὶ ἀποτελούμενον ἐξ ἀργύρου καὶ σεληνίου. [A.K.]

Ναουμδούργον (Naumburg). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῷ πρωσσικῷ νομῷ Μερσεβούργου. ἔχει 19793 κατ. (1890), ἀνάκτορον, μητρόπολιν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος καὶ πλείστα ἀρχαιοπρεπῆ κτίρια, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν. ἐμπορίον ὡς καὶ ἀμπέλουργίαν. [M.Σ.]

Νάουρα ἡ σμέουρα. Κοινὰ ὀνομασία τῶν καρπῶν τῆς Βάτου τῆς Ἰταλίας ἐν Θεσσαλίᾳ. [Θ.Χ.]

Νάουσα. Κωμόπολις τῆς Πάρου, κειμένη ἐπὶ τῆς Β παραλίας ἐν τῷ μυκῷ εὐρυχώρου κόλπου. ἔχει 1348 κατ., εἶνε δὲ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ν., ὅστις ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. Νάξου, περιλαμβάνει καὶ τὸ χωρίον Κώστον καὶ τὴν μονὴν Λογκοβάρδης, ἔχων ἐν ἔλῳ 1760 κατ. [M.Σ.]

Νάουσα. Πόλις τῆς Μακεδονίας καλουμένη καὶ Νιόουστα καὶ Ἀγαστὴς ὑπὸ τῶν Τούρκων, κειμένη ἐπὶ γραφικοῦ ὁροπέδιου τοῦ πρὸς Ν διευθυνομένου κλάδου τοῦ Βερμίου ὄρους, τοῦ κοινῶς καλουμένου Τούρλα καὶ Καρὰ τὰς. Περιέχει 900 χριστιανικὰς οἰκίας καὶ 120 ὀθωμανικὰς ἐν μέσῳ εὐθαλῶν κήπων. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσι καὶ βιομηχανίαν μαλλίνων ὕφασμάτων καὶ μετάξεως. Ἡ περίξ χώρα ἔχει πλουσίαν βλάστησιν καὶ παράγει περιττήμον, ἐν Τουρκίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καταναλισκόμενον, οἶνον. Ὑπερθεῖν τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν ὥρας 1 1/2 κεῖται ἡ ὄχυρα καὶ δυσπρόσιτος θέσις τῆς Παλινουρύτης καὶ εἰς δύο ὥρων ἀπόστασιν πρὸς Β ἡ Ἐπισκοπὴ ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Σκόδρας καὶ Ἀμαθείας. Ἡ σημερινὴ Ν., κειμένη ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου Κιτίου, ἤρξατο συνοικιζομένη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Ε' ἐκατονταετηρίδος. Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς ἐφελκυσε τὴν ἀπληροσίαν τοῦ Ἀλῆ-Πασσᾶ, εἰς οὗ τὰς χεῖρας ἐπὶ τέλους ὑπέκυψαν οἱ κάτοικοι μετὰ ἀλλεπαλλήλους πολιτορίας, ἐπιχειρήσαντες ἐξοδοῦ ἐν σκοτεινῇ νυκτί. Ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἡ πόλις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ζαφειράκη, Καρτάσου καὶ Ἀγγελῆ Γάτσου ἐπανεστάτης τῷ 1822, ἀλλ' ἐκυριεύθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ Ἀβδούλ-Ἀμπούτ, ὅστις εἰς τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον παρέδωκε τὰ πάντα, κατέσφαξε πολλούς, μάλιστα δὲ γυναῖκας καὶ παῖδια, καὶ πλείστους ἀπήγαγεν εἰς αἰχμαλωσίαν. Ἡ Ν. ἀπέχει ἀπὸ Βοδενῶν πρὸς Ν ὥρ. 4 καὶ ἀπὸ Βερροίας πρὸς Β ἐπίσης 4 ὥρας.

Ναπιέρος (Napier). Βλ. Νάπιερ.

Ναπλούς. Βλ. Σουχέμ.

Ναπολεόνι. Βλ. Φράγκον.

Ναπολέων. Ὄνομα αὐτοκρατόρων τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων ἡγεμόνων.

Ναπολέων Α', ὁ Μέγας, αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, στρατηλάτης καὶ κατακτητὴς ἐκ τῶν μεγίστων τῆς ἱστορίας Ἑγεννήθη 4/15 Αὐγούστου 1769 ἐν Αἰανίῳ τῆς Κορσικῆς, δεῦτερος υἱὸς τοῦ πατρικίου Καρόλου Βοναπάρτου (βλ. Βοναπάρται) καὶ τῆς Μαρίας Λαίτητίας, ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ῥαμολίνῃ (βλ. Λαίτητια). Ἐσπούδαsen ἐν ταῖς στρατ. σχολαῖς τῆς Βιέννης καὶ τῶν Παρισίων καὶ διεκρίθη ἰδίως εἰς τὰ μαθηματικά ὡς ἀνάγνωσμα δὲ προσφιλὲς εἶχε τότε τοὺς Παραλλήλους Βίους τοῦ Πλουτάρχου. Τῷ 1785 εἰσῆλθεν εἰς τὸν γαλλ. στρατὸν ὡς ὑπολοχαγὸς καὶ τῷ 1792 ἐπρεβιάσθη εἰς λοχαγὸν τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐξεργάσθη ἡ γαλλ. ἐπανάστασις καὶ ὁ Ν. μισθθῆς ἐν τῇ πατρίδι του διότι ἐπολέμει τοὺς ὀνειδυθέντας τότε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς γῆς, ἀπῆλθεν εἰς Γαλλίαν καὶ διεκρίθη ὡς γενναῖος ὑπέρμαχος τῆς Συνόδου (Convent, βλ. Γαλλία, τ. Γ', σ. 191 β'). Τὴν πρώτην εὐκαιρίαν πρὸς ἐπίδειξιν τῆς στρατηγικῆς του ἱκανότητος ἔλαβε λήγοντος τοῦ 1793, ὅτε αὐτοῦ ἀρχηγούντος τὸ Τουλὼν ἀπηλλάγη τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἰσπανῶν καὶ ἠναγκάσθη εἰς συνθηκολογίαν. Κατὰ φεβρ. 1794 προήχθη εἰς ὑποστράτηγον τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ὑπηρετήσεν ἐν τῷ στρατῷ τῆς Ἰταλίας. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς τρομοκρατικῆς τριανθρίας κατὰ Ἰούλιον 1793 (βλ. Γαλλία), ἐφυλακίσθη ὡς φίλος ἰδίως τοῦ Ῥοβεσπιέρ, στεργήθεις δὲ τὸν βαλμὸν του ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἰδιωτεύων καὶ διενεοῖτο μάλιστα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν τουρκικὸν στρατὸν. Κατόπιν ὅμως ἔλαβε θέσιν τινὰ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ κατ' Ὀκτ. 1795 διωρίσθη φρούραρχος Παρισίων καὶ διακρίθεις ἀμέσως ἐν τῇ καταστολῇ τῆς τότε ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐπαναστάσεως ἐγένετο ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀντιστράτηγος καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας διωρίσθη ἀνώτατος ἀρχηγὸς τοῦ ἐντὸς τῆς χώρας στρατοῦ. Κατὰ Μάρτιον 1796 ἐνωμψέθη τὴν Ἰωσηρίαν, χήραν τοῦ στρατηγοῦ Ἀλεξάνδρου Βωαρναί, γενόμενος οὕτω πατριεὺς τῶν τέκνων ταύτης Εὐγενίου δουκὸς Λεὺχτεμπεργ καὶ Ὀρτενσίας τῆς κατόπιν συζύγου τοῦ Λουδοβίκου Βοναπάρτου· αὐτὸς δὲ ὁ Ν. δὲν ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς Ἰ. τέκνα. Τῷ 1796, ἐπὶ τοῦ Διευθυντηρίου, ἐγένετο ὁ Ν. ἀρχιστράτηγος τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας, ἀπέναντι αὐτοῦ ἔχοντος πολὺ ἀνώτερον σῶμα Αὐστριακῶν καὶ Σαρδηνίων, ἐντὸς δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐνίκησεν ἀμφοτέρους ἐν ταῖς μάχαῖς τῶν Μοντενόττε, Μιλ-

λέξιμο, Τσέβα, Μονδόβι κλπ., ἠνάγκασε τὸν βασιλεῖα τῆς Σαρδηνίας εἰς συνθηκολογίαν, ἐκυρίευσε σχεδὸν πᾶσαν τὴν Λομβαρδίαν, ἀπέκλεισε τοὺς Αὐστριακοὺς ἐν Μαντόυῃ, ὡς ἀπόλυτος δὲ κύριος, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν κυβέρνησίν του, διερεύνησε τὰ τῆς χώρας. ἀναγκάσας καὶ τοὺς ἄλλους ἐν αὐτῇ ἡγεμόνας καὶ αὐτὸν τὸν πᾶπαν νὰ ὑποκύψωσιν εἰς πάσας τὰς ἐπιθυμίας του. Νικήσας δὲ καὶ τοὺς κατόπιν σταλέντας αὐστρ. στρατοὺς ἐν Λονάτω, Καστιλλιόνε, Ροβερέδο, Βασσάνο, Ἀρκέλα καὶ Ρίβελι, κατέλαβε καὶ τὴν Μίντουιν κατὰ Φεβρ. 1797. Κατόπιν εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ αὐστριακοῦ κράτους εἰς Ἰστρίαν, Καρινθίαν, Στυρίαν καὶ ἠνάγκασε τὴν Αὐστρίαν εἰς συνθηκολογίαν, καθ' ἣν κατέλαβε μὲν ὁ Ν. ἐριστικῶς τὴν Λομβαρδίαν, εἰς δὲ τὴν Αὐστρίαν παρεχωρήθη τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐνετικῆς χώρας (συνθήκη τοῦ Κάμποφορμίου), ἣν ἐπὶ τούτῳ ἄνευ σχεδὸν ἀντιστάσεως κατέλαβεν ὁ Ν. ἵδτε ἡ Λομβαρδία μετὰ τῆς Μόδενας κλπ. ἀπετέλεσαν τὴν Ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Δημοκρατίαν, ἣ δὲ Γένουα τὴν Λιγυστικὴν Δημοκρατίαν καὶ ἡ Γαλλία ἐκτῆστο ἀπεριόριστον ἐπιρροὴν ἐν τῇ ἄνω καὶ μέσῃ Ἰταλίᾳ. Κατὰ Δεκ. 1797 ἐπέστρεψεν ὁ Ν. θριαμβευτικῶς εἰς Παρισίους. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τῆς εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείας, κυρίως δὲ ἐν παρόδῳ κατὰ τὸν πλὸν τὴν Μεσίτην, ἀπεβίβάσθη κατ' Ἰούνιον 1798 παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Κατ' Ἰούλιον ἐνίκησε τὸν στρατὸν τῶν Μωμελούκων παρὰ τὰς πυραμίδας καὶ εἰσελθὼν εἰς Κάϊρον ἡττολήθη εἰς διοργανιστὴν διοικητικὴν τῆς χώρας τῷ δὲ 1799 ἐποχώρησεν ἐν μέρει καὶ ἐντὸς τῆς Συρίας. Λήγοντος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανῆλθε πανηγυρικῶς εἰς Γαλλίαν καὶ κατόπιν συνεννόησε μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καθήργησε διὰ στρατ. πραξικοπηματοῦ τὸ παρηγμακὸς Διευθυντήριον. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, 6 Νοεμβρ. (ν.) 1799, ὁ Ν. ἦτο ὁ ἀληθὴς κύριος τῆς Γαλλίας. Ἐν τῇ τότε ἰδρυθείσῃ Ὑπατεῖᾳ (16/27 Δεκ.) ἀνεκηρύχθη Πρωτοῦς Ὑπατοῦς, ἔχων συνάρχοντας ἄλλους δύο Ὑπάτους οἵτινες μόνον συμβουλευτικὴν εἶχον ψῆφον. Δι' αὐστηροτάτων μέτρων ἐστερέωσε νῦν τὴν ἐξουσίαν του, ἀπηνῶς καταδιώξας πάντας τοὺς ἀντιπράττοντας, δημοκρατικούς καὶ βασιλικούς. Ἐν ἀνορθῶν τὴν κατὰ τὸ δίκαιον τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀπουσίας του καταπεσοῦσαν ἐν Εὐρώπῃ διὰ τῆς β' λεγομένης Συμμαχίας (Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας) στρατιωτικὴν ἐπιρροὴν τῆς Γαλλίας, ὑπερέβη πάλιν κατὰ Μάϊον 1800 στρατηλατῶν τὰς Ἀλπεῖς, ἐνίκησε τοὺς Αὐστριακοὺς ἐν Μαρέγγῳ (3/14 Ἰουν.), ἠνάγκασεν αὐτοὺς εἰς ἐκκένωσιν τῆς Λομβαρδίας καὶ ἀνίδρυσε τὴν Ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Δημοκρατίαν. Διὰ δὲ τῆς συνθήκης τῆς Λονδ-

δίλλης (9 Φεβρ. ν. 1801) ἐτέθησαν ὅρια τῆς γαλλικῆς ἐξουσίας ἐν Γερμανίᾳ μὲν ὁ Ῥήνος, ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ὁ Ἀδρίγη. Μετ' ὀλίγον παρεχωρήθη τῇ Γαλλίᾳ καὶ τὸ Πεδεμόντιον. Τὸ δουκάτον τῆς Πάρμας ἐτέθη ὑπὸ τὴν γαλλ. κυριαρχίαν, σὺν τῷ πρότερον αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ν. παρεχωρήθηντ' αὐτῷ τῆς Τσκάνας (Βασιλείον τῆς Ἑτρουρίας). Ἡ Γαλλία συνωμολόγησε νῦν εἰρήνην μετὰ τῆς Ῥωσσίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Τουρκίας (ἐκκενώσασα τὴν Αἴγυπτον) καὶ ἐπῆλθεν εἰρήνη γενική. Οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας δράσις τοῦ Ν., διοργανίσαντος μετὰ ριζικῶν μεταρρυθμίσεων τὴν διοίκησιν, τὰ οἰκονομικὰ (ἔδρυσεν τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας), τὴν ἀστυνομίαν (ὑπὸ τὴν περιφημον Fouché), τὰς πρὸς τὸν πᾶπαν ἐκκλησιαστικὰς σχέσεις καὶ ἰδρύσαντος ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ ἀστικοῦ κώδικος (Ναπολεόντειος κώδιξ). Κατ' Αὐγ. 1802 διωρίσθη ὁ Ν. διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας ἱσόδιος Ὑπάτος.

Κατὰ Μάϊον 1803 ἀνενεώθη ὁ μετὰ τῆς Ἀγγλίας πόλεμος, δυσφοροῦσης διὰ τὴν τοιαύτην τῆς εὐρωπ. ἰσορροπίας παραβίασιν. Ὁ Ν. καταλαβὼν τὸ Ἀννόβερ συνήθροισεν αὐτῷ στόλον καὶ στρατὸν ἐν ἀποβίβασθῇ εἰς Ἀγγλίαν, ἐν ᾧ αὐτὴ προσέβαλλε τὰς γαλλ. ἀποικίας καὶ ἀπέκλειε τοὺς γαλλ. λιμένας. Τότε, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μάλιστα συνωμοσίας τινὸς ἐναντίον του, ἐπέτυχεν ὁ Ν. νὰ ἀνακηρυχθῇ διὰ ψηφίσματος τῆς Γερουσίας πρὸς στερέωσιν τοῦ Κράτους καὶ πρὸς ἀτομικὴν του ἀσφάλειαν Ἀὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ν. 6/18 Μαΐου 1804, καὶ νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ἐν καθολικῇ ψηφοφορίᾳ διὰ πλειονοψηφίας 3572329 ψήφων. Ἡ στέψις ἐγένετο ἐν Παρισίοις τὴν 2 Δεκ. (ν) ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Ζ'. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἡ ἰταλ. Δημοκρατία μετεβλήθη εἰς Ἰταλικὸν Βασίλειον καὶ τὴν 14/26 Μαΐου 1805 ὁ Ν. ἐστέφθη καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἐν Μιλάνῳ. Ἐν τούτοις ἰδρύθη ἡ τρίτη λεγομ. κατὰ τοῦ Ν. συμμαχία, Ἀγγλίας, Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας, σκοπὸν ἔχουσα νὰ περιορίσῃ τὴν Γαλλίαν εἰς τὰ πρὸ τοῦ 1792 ὅρια αὐτῆς. Ὁ Ν. κατὰ Σεπτ. 1805 διέβη τὸν Ῥήνον, ὅτε ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ Βυαρία, Βυρτεμβέργη καὶ Βάδην. Νικήσας παρὰ τὸ Οὐλμ τὸν μέγαν ὑπὸ τὸν Μάκ αὐστρ. στρατὸν, καταλαμβάνει μετ' ὀλίγον (1/13 Νοεμβρ.) τὴν Βιέννην. Ἐν τούτοις ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσων κατέστρεφεν ἐν Τραπεζῶν τὸν γαλλοῖσπανικὸν στόλον. Τὴν 2 Δεκ. (ν.) ἐγένετο ἡ ἐνδοξος ἐν Ἀυστερλίτς νίκη τοῦ Ν. ἐν τῇ «μάχῃ τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων» (Ν., Φραγκίσκου Β' τῆς Αὐστρίας καὶ Ἀλεξάνδρου Α' τῆς Ῥωσσίας), μεθ' ἧς μὲν Πρωσία συνωμολόγησε τὴν ταπεινωτικὴν συνθήκην τοῦ Σχονβρόου, πολ-

λὰς στερουμένη χώρας, ἡ δὲ Αὐστρία διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Πρεσβυτέρου ἀπώλεσεν εἴ τι ὑπελείπετο ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ κτήσεις τῆς ὡς καὶ τὸ Τυρόλον καὶ τὴν Πρὸσω Αὐστρίαν. Καταλύσας δὲ συγχρόνως ὁ Ν. τὴν δυναστείαν τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως κατέλαβε μετ' ὀλίγον σύμπασαν τὴν ἰταλ. γεροσύνην. Ἀντήμειψε δὲ καὶ τὰς συνενωθεύσας μετ' αὐτοῦ χώρας, Βαυαρίαν, Βυρτεμβέργην καὶ Βάδην δι' ἐδαφικῶν ἐπεκτάσεων. Τὸν Ἰαν. 1806 ἐπέστρεψεν ὁ Ν. εἰς Παρίσιους. ἵνα ἀσφαλίσῃ δὲ τὰς κτήσεις του κατέστησε τοὺς ἀδελφούς του Ἰωσήφ καὶ Λουδοβίκον Βοναπάρτην βασιλεῖς τὸν μὲν τῆς Νεαπόλεως, τὸν δὲ τῆς Ὀλλανδίας, τὸν πρόγονό του Εὐγένιον ἀντιβασιλέα τῆς Ἰταλίας, εἰς ἄλλους δὲ συγγενεῖς του ἔδωκε μικρότερα δουκᾶτα κλ. Κατ' Ἰούλιον συνέστησεν ἐκ 14 γερμ. κρατῶν τὴν Ὁμοσπονδίαν τοῦ Ρήνου, ἧς ἐκηρύχθη Προστάτης, μεθ' ὃ ἐπῆλθεν ἡ διάλυσις τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Ἐν τούτοις ἐπῆλθε σύγκρουσις καὶ μετὰ τῆς Πρωσίας ἥτις ἐμπερίμνα περὶ ἀπαλλαγῆς ἐαυτῆς ἀπὸ τοῦ γαλλ. στρατοῦ, ὃ δὲ Ν. κατὰ Σεπτ. 1806 εἰσβαλὼν κατέβαλεν ἐντελῶς ἐν τῇ διπλῇ μάχῃ παρὰ τὴν Ἰέναν καὶ τὸ Ἀουερεσταϊτ (2/11 Ὀκτ.) τὴν πρωτοσύνην δύναμιν, εἰσῆλθεν εἰς Βερολίνον καὶ μετ' ὀλίγον πᾶσα ἡ χώρα μέχρι τοῦ Βιστούλα κατεῖχετο ὑπὸ τῶν Γάλλων. Κατόπιν δὲ τῆς ἐν Φρίδλανδ μάχης καὶ τῆς καταλήψεως τοῦ Κόνιξβεργ κατ' Ἰούν. 1807 συνωμολογήθη τὸν Ἰούλιον ἡ εἰρήνη τοῦ Τίλσιτ, καθ' ἣν ἡ Πρωσία ἀπώλεσε τὸ ἥμισυ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς, ἐκ δὲ τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν Δ τοῦ Ἑλβα ἐσχημάτισεν ὁ Ν. τὸ βασιλεῖον Οὐεστφαλίας, δοθὲν τῇ ἀδελφῇ του Ἰερωνύμῃ Βοναπάρτῃ. Κατὰ Ὀκτωβρίου ἐξέθρονίσθη ὁ πῶς Ν. ἡ πορτογαλικὴ δυναστεία τῶν Βραγάντα, ὡς κλίνουσα πάντοτε πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ γαλλικὴς στρατὸς κατέλαβε τὴν χώραν. Κατὰ Δεκέμβριον ἠναγκάσθη εἰς παραίτησιν καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑβρουρίας καὶ τὸ βασιλεῖόν του προσετέθη εἰς τὸ γαλλ. κράτος. Ἐνεκα δὲ οἰκογενειακῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Καρόλου Δ' καὶ τοῦ υἱοῦ του Φερδινάνδου Ζ' προσκλήθητις ὑπὸ τούτων ὁ Ν. ὡς διαιτητῆς, ἠνάγκασε μὲν ἀμφοτέρους εἰς παραίτησιν (Μάϊος 1808), κατέστησε δὲ τὸν ἀδελφόν του Ἰωσήφ βασιλέα τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν· τούτου δὲ τὸ μέχρι τοῦδε βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως ἔδωκε νῦν τῷ Ἰωακείμ Μυρά. Κατὰ Σεπτέμβρ. 1808 ἐπεκυρώθη ἐν συνεντεύξει τοῦ Ν. καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Δ' ἐν Βρφοῦρτῃ ἡ ἐν Τίλσιτ πρότερον ἤδη ἀρξαμένη συνεννόησις καὶ εἰρηνοποιήσεις τῶν δύο αυτοκρατόρων. Τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον 1809 ἐπολέμησε πάλιν εἰσβαλὼν τοὺς ἀνησυχούς Αὐστριακούς, ἐν

Βιέννην δὲ ἐξέδωκε τὸ Διάταγμα τῆς 5/11 Μαΐου, καθ' ὃ τὸ παπικὸν κράτος παρεχωρεῖτο ἐντελῶς εἰς τὴν γαλλικὴν αυτοκρατορίαν· ὃ δὲ πάπας Πίος ὁ Ζ' ἀπῆχθη εἰς Γαλιαν. Ὅτε ὁμοῦς ἀπεπειράθη ὁ Ν. νὰ προσβάλῃ τοὺς Αὐστριακούς καὶ πέραν τοῦ Δουνάβειος, ὑπέστη τὴν πρώτην ἤτταν ἐν τῇ αἵματηρᾷ μάχῃ τοῦ Ἀσπερν καὶ Ἑσλιγν 9/11 καὶ 10/12 Μαΐου) καὶ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ ἀπεξημιώθη ὁμοῦς μετ' ὀλίγον διαβάς ἐκ νέου τὸν ποταμὸν καὶ νικήσας παρὰ τὸ Βάγραμ (5 καὶ 6 Ἰουλ., ν.). Κατὰ δὲ τὴν ἐν Βιέννην εἰρήνην τῆς 2/11 Ὀκτ. ἡ Αὐστρία παρεχώρησεν ὑπὲρ τὰ 100 000 τχμ. ἐδάφους, οὗ μέρος μὲν προσετέθη εἰς τὸ δουκᾶτον Βαρσοβίας, μέρος δὲ ἀπετέλεσεν ἴδιον γαλλ. κυβερνεῖον, τὸ κληθὲν τῶν Ἰλλυρικῶν ἐπαρχιῶν. Ὁ Ν. ἵστατο νῦν εἰς τὴν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως καὶ δόξης του καὶ μόνον ἐν Ἰσπανίᾳ ἐξηκολούθουν ταραχαὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ ἐπιβληθέντος τῇ χώρᾳ ξένου τυράννου. Τὸ γαλλικὸν κράτος (κατόπιν μεταβολῶν τινῶν γενομένων ἐντὸς τοῦ 1810) ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης μέχρι πέραν τοῦ Τιβέρεως καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ μέχρι τῆς Βαλτικῆς. Μερικῶν ὑπὲρ τῆς δυναστείας του διεξέχθη κατὰ Δεκ 1809 τὴν στεῖραν σύζυγον του Ἰωσήφιναν καὶ τὴν 1 Ἀπρ. 1810 ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα του αὐτοκρ. τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Μαρίαν Λουίζαν, ἐξ ἧς ἔσχεν υἱὸν Ναπολέοντα τὸν Β' (βλ. λ.). Τῷ 1812 ἐγένετο ἡ καταστρεπτικὴ εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατεία. Ἡ μνημονευθεῖσα αὐξήσις τοῦ δουκᾶτου Βαρσοβίας καὶ ἡ τῷ 1810 γενομένη προτάρτησις τῆς Ὀλλανδίας εἰς τὸ γαλλ. κράτος (τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Βοναπάρτου παρατιγηθέντος) ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς δυσχερίαν τοῦ Δ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Δ', σαφῶς ἐκφρασεῖσθαι, ὃ δὲ Ν. ἐπωφελήθη τὴν εὐκαιρίαν νὰ ταπεινώσῃ, ὡς ἠλπίζε, τὸν μόνον ἀντίκλιον αὐτοῦ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ. Ἀναχωρήσας ἐκ Παρισίων τὴν 9 Μαΐου (ν.) 1812 καὶ προσλαβὼν ἄλλα τάγματα ἐκ τῶν γερμ. χωρῶν συνέθροισε περίπου 1/2 ἑκατομ. στρατοῦ. Ἐν Σμόλενσκ, 5/12 Δεκ., καὶ ἐν Βοροδίνῳ 7 Σεπτ. ν., ἐνίκησε τοὺς Ῥώσους, εἰσῆλθε δὲ τότε εἰς Μόσχαν ὅπου ἠλπίζε νὰ μένῃ ἡσυχος μέχρι τοῦ ἔαρος· ἀλλ' ἡ πυρπόλησις τῆς πόλεως μετέβαλε τὰ πράγματα καὶ ἠναγκάσθη ὁ Ν. νὰ ἐπαναγᾶν εἰς τὰ ἴδια τὸν ἐκ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν στερήσεων καταπεπονημένον στρατόν του· ἡ ὑποχώρησις ἤρξατο τὴν 6/12 Ὀκτωβρ., ἀλλ' ὡς εἰ μὴ ἤρκει ἡ πεῖνα καὶ αἱ στερήσεις τοῦ στρατοῦ του, ἀρχομένου ἤδη τοῦ Νοεμβρίου ψυχρός καὶ εἰς τὰς βορείους χώρας σπάνιον ἐπῆλθε καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέθνησκον κατὰ χιλιάδας· οἱ δὲ σοβαροὶ ἀγῶνες καὶ θυσίαι δι' ὧν κατωρθώθη ἡ διὰ τοῦ Βερεζίνα διαπεραιώσις συνεπλήρωσαν τὴν καταστροφὴν τοῦ μεγάλου

ἐκείνου στρατοῦ, οὗ μὴδ' αὖνίνα διεσώθησαν λείψανα. Τούτων τὴν ἀρχηγίαν καταλιπὼν εἰς τὸν Μυρὰ, εἰσῆλθεν ὁ Ν. εἰς Παρισίους τὴν 7^η/19 Δεκεμβρίου. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, νέον καταρτίσας στρατὸν, ἐνίκησεν εἰσβαλὼν τὰς ἡνωμένας ῥωσσοπρωσσιακὰς δυνάμεις ἐν Μεγάλῳ Γόρτσεν, 2 Μαΐου ν., καὶ ἐν Βάουτσεν, 20 καὶ 21 Μαΐου. Ἀποτυχουσὼν δὲ τῶν ἐν τῇ μεταξὺ περὶ εἰρήνης καὶ δικαιοτέρας ὁρίων διακανονίσεως διὰ τῆς Αὐστρίας διεξαγομένων διαπραγματεύσεων, προσετέθη καὶ αὕτη εἰς τὴν ἡζὴν ὑπάρχουσαν συμμαχίαν. Ῥωσσίας, Πρωσσίας, Σουηδίας καὶ Ἀγγλίας καὶ ὁ πόλεμος κατέστη γενικιώτερος. Αὐτὸς ὁ Ν. ἐνίκησε λαμπρῶς τοὺς συμμάχους παρὰ τὴν Δρέσδην, 14^η/26 καὶ 15^η/27 Αὐγ., ἐνῷ οἱ στρατηγεῖς τοῦ ἐνικνόντος ἐν Γροσβέρεν, ἐπὶ τοῦ Κάτσβαχ καὶ ἐν Κούλμ. Ἀλλ' ἡ ἐν Λειψία ἀπορασιντικὴ μάχη, 16-19 Ὀκτ. ν., ἔληξε διὰ τῆς ἐντελούς ἡττης τῶν Γάλλων. Ὑποχωρῶν ὁ Ν. εἰς Γαλλίαν ἐνίκησε τὸν πειραθέντα νὰ ἐμπέδισεν αὐτὸν βαυαρὸν στρατηγὸν Βρέδε ἐν Ἀναου, 30 καὶ 31 Ὀκτ. ν. Ἐν τούτοις οἱ Γάλλοι ἐξελεγκήθησαν ἐντελῶς ἐξ Ἰσπανίας. Ἀρνηθέντος δὲ τοῦ Ν. νὰ δεχθῇ τοὺς ὅρους τῶν συμμάχων ἤτοι τὸν ἐντὸς τῶν φυσικῶν ὁρίων τῆς (Ῥήνου, Ἀλπεῶν καὶ Πυρηναίων) περιορισμὸν τῆς Γαλλίας καὶ τὴν ἐν τῇ ἄλλῃ Εὐρώπῃ παλινόρθωσιν τοῦ πρώην καθεστῶτος, οἱ σύμμαχοι κατελαβόν τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν καὶ διέηλθον τὸν Ῥήνον, 1 Ἰαν. ν. 1814, ἐνῷ ταυτοχρόνως ἀγγλοῖσπανικὸς στρατὸς ὑπὸ τὸν Οὐέλλινγκτον ἐπυρέβαινε τὰ Πυρηναῖα. Μετὰ τὰς πρώτας μάχας ἐν Βριέν, 17^η/29 Ἰαν., καὶ Λὰ Ῥοτιέρ, 1 Φεβρ. ν., οἱ σύμμαχοι ἐκ νέου ὑπέβηλιν τὰς ὡς ἀνω προτάσεις των, ἀλλ' ὁ Ν., ἐν ὃ ἑλπίσθησεν ἡ Γαλλία εἶναι πλέον ἀποκάμῃ καὶ ἐπόθει τὴν εἰρήνην, ἀπέρριψε καὶ πάλιν αὐτὰς καὶ μόνον εἰς Φερδινάνδον τὸν Ζ' τῆς Ἰσπανίας καὶ τὸν πᾶσαν Πίον τὸν Ζ' ἀπέδωκε διὰ συνθηκῶν τὰ κράτη των. Πανταχόθεν οἱ σύμμαχοι προσήγγιζον πρὸς τὴν γαλλ. πρωτεύουσαν. Αἱ μάχαι τῶν Βάρσ-σὺρ-᾽Ωδ, 15^η/27 Φεβρ., Λάν, 7 καὶ 9 Μαρτ. ν., καὶ Ἀρσί-σὺρ-᾽Ωδ, 20 καὶ 21 Μαρτ. ν., ἀπέβησαν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐνῷ δὲ ὁ Ν. ἐπορεύετο ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὀπισθεν, ἐσυνθηκολόγησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Παριῖσιοι, 31 Μαρτίου ν. Ὁ Ν. μαθὼν τὴν πολιτορικίαν τῆς πρωτεύουσας ἔσπευσε μὲν αὐτὸς, ἀλλ' ἔφθασεν ἀργά καὶ τότε ἀπεσύρθη εἰς Φονταίνεβλώ. Ἡ γερούσια ἐψήφισε (3 Ἀπρ. ν.) τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὁ Ν. παρητήθη πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του, τοῦ δὲ ὅρου τούτου ἀπορριφθέντος, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, 11 Ἀπρ. ν., ἀνευ ὅρων. Ἐβδόμη δὲ αὐτῷ ὡς ἡγεμόνι ἡ νῆτος Ἐλβὰ καὶ 400 ἄνδρες ἐκ τῆς φρουρᾶς του, ὡς καὶ ἐπιχορηγήσεις ἐτησίαι ἐκ 2 ἑκατ. φράγκων.

Καταλιπὼν 8^η/20 Ἀπρ. τὸ Φονταίνεβλώ, ἐπεβίβασθη 16^η/28 εἰς ἀγγλικὴν φρεγάταν καὶ τὴν 4 Μαΐου ν. 1814 ἀπεβίβλετο εἰς Ἐλβαν. ἐνῷ τὸν γαλλικὸν θρόνον κατελάμβανε Λουδοβίκος Ι'.

Ἡ κατὰ τούτου βαθμηδὸν αὖξουσα δυσἀρεσκεία ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἡ περὶ τῶν πολωνικῶν καὶ σαξονικῶν πραγμάτων διαφωνία τῶν Δυνάμεων ἐν τῷ Βιενναίῳ Συνεδρίῳ, ἐνέπνευσαν εἰς τὸν Ν. τολμηρὰν τινα ἀπόπειραν πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ θρόνου του καὶ δὴ 1100 ἔχων στρατιώτας ἀπέπλευσεν ἐξ Ἐλβας 14^η/26 Φεβρ. 1815 καὶ τὴν 1 Μαρτίου ν. ἀπεβίβασθη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Προδηγκίας, ἐν τῇ κόλπῳ Ζουάν. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ὁ λαὸς ἐδείχθη ἐπιφυλακτικὸς· ὅσον ὅμως ἐπροχώρει ὁ Ν. τόσοι ζωηρότερον ἐξηγήρεις τὸν ἐνθουσιασμὸν· ὁ κατ' αὐτοῦ σταλαεῖς στρατὸς συνηνώθη μετ' αὐτοῦ, τὴν δὲ 20 Μαρτ. ν. ὁ Ν. εἰσῆλθε ὡς αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἣν τὴν προτετραίαν εἶχον καταλίπει οἱ Βουρβῶνες, καὶ τὴν 1 Ἰουν. ν. ἀνεγνωρίσθη καὶ ἀνευφημήθη ὑπὸ τῶν πρεσβειῶν τῶν νομῶν, τοῦ στόλου καὶ τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' αἱ Δυνάμεις ἠρνήθησαν νὰ τὸν ἀναγνωρίσωσι, μάτην δηλοῦντα ὅτι ὁ ἀρκεσθῇ εἰς τὰ πρὸ τοῦ 1792 σύνορα. Οἱ σύμμαχοι ἠνώθησαν ἐκ νέου κατ' αὐτοῦ. Ὁ μόνος τοῦ συμμάχου Ἰωακείμ Μυρὰ εὐκόλως κατεβλήθη. Ὁ Ν. εἰσβαλὼν εἰς Βέλγιον ἐνίκησε 4^η/16 Ἰουνίου τοὺς Πρώσους ἐν Li-ghy, ἐστράφη δὲ εἰτα κατὰ τῶν αὐτόθι ἀγγλικῶν δυνάμεων καὶ τὴν 6^η/18 Ἰουν. συνεκροτήθη ἡ ἱστορικὴ μάχη τοῦ Βατερλώ, καθ' ἣν ἐξωλεσθρεύθη ὁ γαλλ. στρατός. Ὁ Ν. φεύγων ἔφθασεν 8^η/20 εἰς Παρίσιον, ὅπου αἱ Βουλαι ἀπήτησαν τὴν παραίτησιν αὐτοῦ. Οὕτω δὲ τὴν 10^η/22 παρητήθη ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Ἀποφασίσας νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀμερικὴν, ἔφθασε τὴν 3 Ἰουλ. ν. εἰς Ῥοσφόρ, ὅπου ὅμως ἀδοκήτως εἶδε τὸν λιμένα ἀποκεκλεισμένον ὑπὸ στόλου ἀγγλικοῦ. Ἐθετε τότε ἑαυτὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλευσάντος πρίγκηπος Γεωργίου Δ' καὶ τὴν 3^η/18 Ἰουλ. εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολεμικὸν «Βελλεροφῶντα» διοικούμενον ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου Μαίτλανδ. Ἐκεῖ ἔμαθεν ὅτι αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις ἀπεφάσισαν ἵνα «ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης» (θιότι ἡ Ἀγγλία οὐδέποτε εἶχεν ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ὡς αὐτοκράτορα) ἐξορισθῇ εἰς τὴν ἀγγλ. νῆσον Ἀγίαν Ἐλένην, καὶ ἐπιβιβασθῇς (7 Αὐγ. ν.) τοῦ πλοίου «Νορθούμπερ-λανδ» ἐφθασεν αὐτόθι τὴν 4^η/18 Ὀκτ. 1815, συντρόφους ἔχων ἐν τῇ ἑξορίᾳ τοὺς στρατηγούς Βερτρὰν, Γουργῶ, Μοντολόν, κόμητα Las Cases καὶ Νεβόμτηνον οἰκῆμα ἐβδόμη τῇ Ν. ἐν τῇ θέσει Longwood, αὐτόθι δὲ ὁ ἄλλοτε κύριος τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν τοῦ ἀγγλοῦ τῆς νήσου διοικητοῦ σὲρ Hudson Lowe διήρχετο τὰς

ημέρας του, κυρίως ασχολούμενος εἰς σύνταξιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων του. Νοσήσας δὲ ἐκ καρκίνου τοῦ στομάχου ἀπέθανε μετὰ πολυδύνους ημέρας τὴν 5 Μαΐου ν. 1821. Τῷ δὲ 1840 ἐκ συνεννόησεως Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας μετεκομίσθησαν τὰ ὀστά του ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Ζοανβίλ εἰς Παρίσιους, ὅπου κατετίθησαν ³/₁₅ Δεκεμβρίου 1840 ἐν τῷ Οἴκῳ τῶν Ἀπμαίων. Τὰ «*Εἴργα*» του (Oeuvres) ἐξεδόθησαν πολλάκις μετὰ τὴν θάνατόν του (α' ἐκδ. εἰς 6 τ. Παρ. 1821—22). Οἱ δὲ στρατηγοὶ Γουγκὼ καὶ Μοντελὼν ἐξέδωκαν τὰς λεγόμενας *Dictées de Sainte-Hélène* «γραφαῖς ἐν Ἀγίᾳ Ἐλένῃ καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ αυτοκράτορος» (α' ἐκδ. 8 τ., Λονδ. καὶ Παρ. 1823—24). Κατὰ διαταγὴν δὲ Ναπολεόντος τοῦ Γ' ἐξεδόθη ἡ «Ἀλληλογραφία Ν τοῦ Α'» (τ. 1—31 Παρ. 1858—70). Ὁ Hüfler (ἐν Βιέννῃ 1873) ἐξέδωκεν «Ἀνεκδότους ἐπιστολάς τοῦ Ν. τῶν ἐτῶν 1796 καὶ 1797». Τέλος δὲ ἐδημοσιεύθη ἡ «Στρατιωτικὴ ἀλληλογραφία» του (10 τ. Παρ. 1875—77). Πάμπολλα δὲ γαλλιστὶ ἱθῶς καὶ ἀγγλιστὶ ἐδημοσιεύθησαν συγγράμματα, ἀντικείμενον ἔχοντα τὴν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου τούτου σφραγιστάτου.

— **Ναπολέων Β'**, δούξ 'Ράιχστατ, ὁ μόνος υἱὸς Ν. τοῦ Α', ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του Μαρίας Λουίζας. Ἐγενν. ⁹/₂₀ Μαρτίου 1811 ἐν Παρίσιους καὶ ἀμέσως ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλείως τῆς Ῥώμης. Κατὰ τὴν ἐν Ἐλβὰ διαμονὴν τοῦ πατρὸς του, ὁ Ν. ἤλθη μετὰ τῆς μητρὸς του εἰς τὴν ἑπαυλὶν Σχονερόν παρὰ τὴν Βιέννην· μετὰ δὲ τὴν ἐν Βατερλώ ἦτταν ὁ Ν. ἀνεκήρυξε τὸν υἱὸν τοῦ αυτοκράτορα τῆς Γαλλίας, ¹⁰/₂₂ Ἰουν. 1815, ὡς Ν. τὸν Β', ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος διότι εἰς τὸν θρόνον ἐπανήλθε Λουδοβίκος δ' ΙΗ'. Βραδύτερον ὁ πάππος αὐτοῦ αυτοκράτωρ Φραγκίσκος τῆς Ἀυστρίας ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἐπιδόξον ἡγεμόνα τοῦ Βοημικοῦ 'Ράιχστατ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ μεγάλου δουκὸς Φερδινάνδου Γ' τῆς Τσικάνης. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν αὐστρ. στρατὸν καὶ ἐγένετο 1831 ἀντισυνταγματάρχης. Ἐξ ὀξυτάτης δὲ πνευμονικῆς φθίσεως ἀπέθ. ¹⁰/₂₂ Ἰουλ. 1832 ἐν Σχονερόν.

— **Ναπολέων Γ'** (Κάρολος Λουδοβίκος Ν.), αυτοκράτωρ τῶν Γάλλων, τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλείως Λουδοβίκου Βοναπάρτου τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς βασιλείσεως Ὁρτενσίας (Βωαρναί). Ἐγενν. ⁹/₂₀ Ἀπριλίου 1808 ἐν Παρίσιους, μετὰ δὲ τῇ πτώσει Ν. τοῦ Α' ἐξωρίσθη καὶ ὁ Ν. μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ διέμεινε εἰς διαφόρους γερμ. πόλεις. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸν ἐλβετ. στρατὸν κατεγίνετο εἰς συγγραφεὺς καὶ ἐδημοσίευσεν τῷ 1832 «*Réveries politiques*», τῷ 1833 «*Considerations politiques et militaires sur la Suisse*» καὶ τῷ 1835 Ἐγγειρίδιον πυροβολικῆς. Τῷ 1836 ἀποπειραθεὶς διὰ πραξικο-

πήματος νὰ ἀνιδρύσῃ τὴν ναπολεόντειον γαλλικὴν αὐτοκρατορίαν ἀπέτυχε καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν γαλλ. ἀρχῶν ἀνήχθη εἰς Ἀμερικὴν. Ταχέως ὅμως ἐπανήλθεν εἰς Εὐρώπην καὶ διαμένων ἐν Λονδίνῳ συνεπλήρωσε τὸ ἔργον του «Περὶ τῶν ναπολεοντείων ἰδεῶν» (Παρ. 1839). Τῷ 1840, ἐπὶ τῇ εἰς Γαλλίαν ἀνακομιδῇ τῶν λειψάνων Ν. τοῦ Α', ἐπικρατήσαντος ἐνθουσιασμοῦ τινος ὑπὲρ τῶν Βοναπάρτων ὁ Ν. ἀπειραθή καὶ πάλιν νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον, καὶ ἀπεβιάσθη παρὰ τὴν Βουλὴν μετ' ὀλίγων ὁπαδῶν ἀνευφημούντων αὐτὸν ὡς αὐτοκράτορα· ἀλλὰ τὸ σχέδιον καὶ πάλιν ἀπέτυχε καὶ ὁ Ν. καταδικασθεὶς εἰς ἰσόβιον εἰρκτὴν ἀνήχθη 7 Ὀκτ. (ν.) εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ham (ἐν τῷ νομῷ Σόμμῃ), ὅπου ἡσχολεῖτο περὶ νέας ὁμοίας συγγραφαίς. Δραπετεύσας δὲ κατὰ Μάιον 1846 ἀπῆλθε πάλιν εἰς Λονδίον. Μετὰ δὲ τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν (1848, βλ. Γαλλία) ἐλέγχθη ἐν Παρίσιους καὶ ἀλλαχοῦ ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, μετέσεν αὐτῆς καὶ ἐν τέλει ἐξελέγη τὴν 10 Δεκ. (ν.) Πρόεδρος τῆς γαλλ. Δημοκρατίας διὰ ψήφων 6048 892 ἐπὶ 7941 161.

Καταρτίσας ὑπουργεῖον κοινεβουλευτικὸν ἄλλ' ἄχρουν καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ δειχθεὶς συντηρητικώτατος, εἶχεν ἐν ἀρχῇ πλήρη τὴν ἐπιδοκίμασίαν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ταχέως δὲ, ἐκφωνῶν λόγους καὶ εἴ τι ἄλλο ποιῶν, ἀπέβλεπεν εἰς αὐξήσιν τῆς δημοτικότητος ἑαυτοῦ. Ταχέως ὅμως περιήλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, ἡπορίπτουσαν τὰς προτάσεις αὐτοῦ περὶ ἡναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος πρὸς ἄρσιν τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἐκ νέου ἐκλογῆς τοῦ αὐτοῦ προέδρου. Τότε δὲ πρὸς ὃν ὁ Ν. εἰς πραξικόπημα διέλυσε τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν (2 Δεκ. ν. 1851) καὶ προσεκάλεσε τὸν λαὸν εἰς νέον τὸν πολιτεύματος καθορισμόν. Διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας (⁸/₂₀ καὶ ⁹/₂₁ Δεκ.) παρέτεινε ὁ λαὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ν. διὰ 10 ἔτη· ἡ γερούσια συνελθοῦσα τὴν 4 Νοεμβρ. ν. 1852 ἐξέδωκε τὴν 7 ψήφισμα ἀνασυνιστῶν τὴν ναπολεόντειον αὐτοκρατορίαν, τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην ἐπεκύρωσε νέον δημοψήφισμα τῆς ³/₂₁ καὶ ¹⁰/₂₂ Νοεμβρίου. Τὴν 2 Δεκ. ν. 1852 εἰσῆλθεν ὁ Ν. εἰς Παρίσιους ὡς αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων. Τὴν δὲ ¹⁸/₃₀ Ἰαν. 1853 ἐνυμφεύθη τὴν Ἰσπανίδα κόμησσαν Εὐγενίαν τοῦ Montijo (βλ. Εὐγενία).

Ἡ δύναμις καὶ ἐπιρροή τοῦ νέου αὐτοκράτορος ἠξήθη ταχέως καὶ μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον (βλ. λ.), καθ' ὃν ὁ Ν. ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἀντετάχθη τελεσφόρως εἰς τὰ ῥωσσικά σχέδια, ἡ Γαλλία ἦτο ἡ ἰσχυρατάτη ἐν Εὐρώπῃ δύναμις, ὁ δὲ στρατὸς αὐτῆς καὶ ὁ στόλος ἦσαν διηγεκῶς εἰς κίνησιν (ἐκστρατεῖαι τῆς Κίνας 1857-60, Ἰαπωνίας 1858, Ἀννὰν 1858-62, Συρίας

1860-61). Ἡ ἐν τῇ ἰταλικῇ χειρσυνήσῳ ὑπεροχῇ τῆς Αὐστρίας ἀνησυχοῦσα διηγετικῶς τὸν Ν. ἐγένετο αἰτία τοῦ μεταξὺ τῶν δύο δυνάμεων πολέμου, σύμμαχον δ' ἔχων τὸν βασιλέα τῆς Σαρδηνίας Βίκτωρα Ἐμμανουήλ, ἐκήρυξεν ὁ Ν. τὸν πόλεμον τὴν 3 Μαΐου ν. 1859 δηλῶν ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ ἀποδώσῃ τὴν Ἰταλίαν εἰς ἑαυτήν. Καταλιπὼν 10 Μαΐου ν. τοὺς Παρισίους, ἀπεβιβάσθη τὴν 12 εἰς Γένουαν, μετὰ δὲ τὴν μάχην τῆς Μαγνάντας, 4 Ἰουν. ν., εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς Μιλάνον μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδηνίας καὶ τὴν 12/24 Ἰουνίου ἐνίκησε τοὺς Αὐστριακοὺς ἐν Σολφερίνῳ. Ἐκ τοῦ πολέμου τούτου, λήξαντος διὰ τῆς ἐν Ζυρίχῃ εἰρήνης τῆς 10 Νοεμβρ. ν. 1859, κυρίως ὥρμηθη ἡ Σαρδηνία, λαβοῦσα παρὰ τῆς Αὐστρίας τὴν Λομβαρδίαν· πρὸς τὸ κράτος δὲ τοῦτο ταχέως προσεχώρησαν καὶ πᾶσαι αἱ ἰταλ. γῶραι καὶ ἰδρύθη τὸ Ἰταλικὸν βασίλειον. Ἡ δὲ Γαλλία ὡς ἀντάλλαγμα τῆς συμμάχιας ἔλαβε τὴν Σαβοῖαν καὶ τὴν Νίκαιαν. Κατὰ τὴν ἐνωσιν δὲ τῆς Ἰταλίας ὁ Ν. μετὰ κόπου κατώρθωσε νὰ διασώσῃ ὡς παπικὸν κράτος τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς ἀμέσου αὐτῆς περιοχῆς, ἐνθα καὶ ἐτέθησαν γαλλικαὶ φρουραὶ. Ἄλλ' ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς 3/15 Σεπτ. 1864 ὑπεχρεώθη νὰ ἀποσύρῃ ταύτας ἐντὸς δύο ἐτῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο λήγοντος τοῦ 1866. Ὅτε ὅμως κατ' Ὀκτώβριον 1867 ὁ Γαριβάλδης ἠπείλει καὶ τὴν Ῥώμην, ἐπεμψε πάλιν ὁ Ν. στρατὸν εἰς Ἰταλίαν, ὅστις νίκησας ἐν Μεντάνῳ (3 Νοεμβρ. ν.) ἐγκαθίδρυθη καὶ πάλιν ἐν Ῥώμῃ πρὸς προστασίαν τοῦ Πάπα. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐγένετο καὶ ἡ παράλογος εἰς Μεξικὸν ἐκστρατεία, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Μεξικόν, λήξασα τῷ 1867 διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῶν γαλλ. στρατευμάτων. Κατὰ τοὺς πολέμους τῆς Πρωσίας κατὰ τῆς Δανίας καὶ τῆς Αὐστρίας (1866) ὁ Ν. εἰργάσθη διπλωματικῶς μετὰ μεγάλης δραστηριότητος, διάφορα κυροφῶν σχέδια, ἐπὶ τῆς ἐλπυμένης ὑπ' αὐτοῦ ἡττης τῆς Πρωσίας βασιζόμενα. Ἄλλ' αἱ ἐλπίδες του διεψεύσθησαν, κατὰ δὲ τῆς περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεως μετὰ τὴν πρωσσοαυστριακὴν πόλεμον ὁ Ν. ἀπῆλθεν, ἀπειλῶν μάλιστα πόλεμον, ἐπέκτασιν καὶ τῶν γαλλικῶν ὁρίων, ὡς ἀντισταθμισμα τῶν γενομένων πέραν τοῦ Ῥήνου μεταβολῶν. Ἄλλ' αἱ προτάσεις του ἀπερρίχθησαν ὑπὸ τῆς Πρωσίας καὶ ἔκτοτε (1867) παρεσκευάζετο δραστηριῶς ἵνα ἐπιτύχῃ διὰ τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Πρωσίας ὅσα δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῆς διπλωματίας του. Ὡς ἀφορμὴ τοῦ πολέμου ἐχρησίμωσεν αὐτῷ ἡ διὰ τὸν Ἰσπαν. θρόνον ὑποψηριότης τοῦ πρώσου πρίγκηπος Χοεντσόλλερν, ἐκηρύχθη δὲ οὕτως ὁ περὶ φημος γαλλογερμανικὸς πόλεμος τοῦ 1870-71. Ἐν ᾧ δὲ σύμπασα ἡ Γερμανία ἠγώθη κατ' αὐτοῦ

μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ματαίως ὁ Ν. ἀνεζήτησε συμμάχους. Μόνος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἐφάνη προθύμως, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως νὰ ἀνακληθῶσι τὰ ἐν Ῥώμῃ γαλλ. στρατεύματα, ὅπερ ἠδυνάτει νὰ πράξῃ ὁ Ν. φοβούμενος τοὺς Ἰησουίτας· ὅτε δὲ καὶ τοῦτο ἐγένετο, κινδυνευούσης αὐτῆς τῆς Γαλλίας, αἰνίκαί τῶν Γερμανῶν οὐδεμίαν εἶχον ἀφήσῃ τῆς Ἰταλοῖς ἐπιθυμίαν συμμάχιας μετὰ τοῦ Ν. Καταλιπὼν οὗτος τὴν ἀντιβασιλείαν εἰς τὴν οὐκὺν του, ἀπῆλθε τὴν 16/28 Ἰουλίου 1870 μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς Μὰρς καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχιστρατηγίαν· ὅλλ' ἤδη τὴν 9 Μαΐου (ν) κατέβηκεν αὐτὴν καὶ τὴν 14 ἀπῆλθεν εἰς Σαλὸν πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Μάχ Μαῶν. Μετὰ τούτου ἀπῆλθεν εἰς Σεδάν, μετὰ δὲ τὴν αὐτῇ ἐπονείδιστον ἦτταν ἐπεμψεν ὁ Ν. τῷ βασιλεῖ τῆς Πρωσίας τὸ ἔξιφος του τὴν 1 Σεπτ. ν. καὶ τὴν ἐπαύριον συνηντήθη μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Βίσμαρκ· τὴν 5 Σεπτ. ν. ὡς αἰχμαλώτος ὁ Ν. εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον Wilhelmshöhe παρὰ τὸ Κάσσελ. Μετ' ὀλίγον ἡ γαλλ. Ἐθνικὴ συνέλευσις ἐν Βορδῶ ἐκήρυξεν αὐτὸν ἑκπτώτον, μετὰ δὲ τὴν συνομολόγησιν τῶν προκαταρκτικῶν τῆς εἰρήνης ὅρων ἀπηλλάγη τῆς αἰχμαλωσίας τὴν 2/19 Μαρτ. 1871 καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ παρὰ τὸ Λονδίνον Chislehurst, ὅπου μετὰ τῆς συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ του διῆλθε τὸν ὑπόλοιπον βίον. Ἀποθανὼν αὐτῇ τὴν 9 Ἰαν. ν. 1873 κατόπιν χειρουργίας διὰ λίθον τῆς κύστεως, ἐτάφη ἐν τῇ αὐτῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος μετακομίσθησαν τὰ λείψανά του εἰς ἰδιαιτέρον ἐν Chislehurst μαυσωλεῖον.

Τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα συγγράμματα τοῦ Ν. ἐξεδόθησαν ἐν συνόλῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἔργα Ν. τοῦ Γ'» (4 τ. Παρ. 1854-57), ἰδιαιτέρως δὲ καὶ τὰ «Στρατιωτικὰ Ἔργα του» (Παρ. 1856). Ἐδημοσίευσεν ἐτι ὁ Ν. τὸ ἱστοριογραφικὸν ἔργον «Ἱστορία τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος» (2 τ. Παρ. 1865-66). Μετὰ τὸν θάνατόν του δ' ἐξεδόθησαν «Τὰ μετὰ θάνατον ἔργα καὶ ἀνέκδοτα αὐτοῦ γραφὰ τοῦ Ν. ἐν τῇ ἑξορίᾳ» (Παρ. 1873). Πιθανώτατα δὲ καὶ τὸ φυλλάδιον «Περὶ τῶν αἰτίων ἃτινα ἐπήνεγκον τὴν συνθηκολόγησιν τοῦ Σεδάν, ὑπὸ ἀξιώματι προσηρητημένου εἰς τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον» (Βρυξ. 1870) ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ν. κατὰ τὸ διάστημα τῆς αἰχμαλωσίας του.

— Ν α π ο λ έ ω ν (Εὐγένιος Λουδοβίκος Ἰωάννης Ἰωσήφ) ὁ μόνος υἱὸς Ν. τοῦ Γ'. Ἐγενν. 4/16 Μαρτ. 1858 ἐν Παρισίοις. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870 συνόδευσεν ἐπὶ τινα χρόνον τὸν πατέρα του ἐν ταῖς μάχαῖς. Κατόπιν δὲ ἐξῆλθε μετὰ τῶν γονέων του ἐν Chislehurst καὶ ἐσπούδασε δὲ στρατιωτικὰ ἐν Ἀγγλίᾳ. Τῷ 1879, ἵνα ἐρελκυσθῇ τὴν κοινὴν προσοχὴν, ἠθέλησε νὰ μετάρχη τῆς κατὰ τῶν Ζυλὸν ἀγγλικῆς ἐκστρατείας καὶ ἀπῆλ-

θε κατά Φεβρ. 1879 εἰς Νατὰλ τῆς Καπρυερίας, ἐνταῖθα δὲ τὴν 1 Ἰουν. ν. 1879 ἀσχολεύμενος εἰς ἀναγνώρισιν τινα ἐκυκλώθη ὑπὸ τῶν ἀγρίων καὶ ἐφονεύθη· ὁ δὲ νεκρὸς τοῦ μετακομιθεῖς ἐτάφη ἐν τῇ ναφ τοῦ Chiselhurst. Ἐν τῇ διαθήκῃ, ἣν εἶχε καταθέσει ἐγκαίρως ἐν Λονδίῳ, καθίστα κληρονόμον τῶν ἐπὶ τοῦ γαλλ. θρόνου δικαιωμάτων του τὸν πρίγκιπα Βίκτωρα Ναπολέοντα (βλ. κατωτ.). Ἐν Woolwich, ὅπου ἐσπούδασε τὰ στρατιωτικά, ἱδρύεται μνημεῖον αὐτοῦ.

— **Ναπολέων** (Ἰωσήφ Κάρολος Παῦλος Βοναπάρτης, πρίγκιψ Ν.), κοινότερον Ἰερώνυμος Ν. καλούμενος ἀπὸ τοῦ πατρὸς του Ἰερωνύμου Βοναπάρτου (βλ. λ.), ἐξαδελφός Ν. τοῦ Γ'. Ὁγενν. ἐν Τεργέστη 9 Σεπτ. ν. 1822, ἐσπούδασε δὲ τὰ στρατιωτικά ἐν Βυρτεμβέργῃ. Κατὰ τὴν Φεβρουαρινὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 εὗρίσκειτο ἐν Παρίσις καὶ ἐξελέγη ἐν Κορσικῇ μέλος τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἐν ᾗ διεκρίθη διὰ τὰς δημοκρατικὰς ἰδέας του. Τῷ 1853 διωρίσθη ἀντιστράτηγος, μετέσχε δὲ 1854 τῆς εἰς Κριμαίαν ἐκστρατείας. Τὴν 18/30 Ἰαν. 1859 συνεζεύχθη τὴν πριγκίπισσαν Κλοτίλδην, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδηνίας Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ τοῦ Β', ἐξ ἧς ἔσχε τρία τέκνα: τὸν Βίκτωρα Ν. (βλ. κατωτ.) γενν. 1822· τὸν Λεοπόλδον (Ἰωσήφ Ἰερώνυμος) Ν. γενν. 4/16 Ἰουλ. 1864, νῦν ἀντισυνταγματάρχον ἐν τῇ ῥωσικῇ στρατῷ, καὶ τὴν Μαρίαν (Δαιτητιαν Εὐγενίαν Δίκατερινην Ἀδελαΐδα), γεν. 8/20 Δεκ. 1866, χήραν νῦν τοῦ δευκὸς Ἀλεξάνδρου τῆς Ἀδστικής. Κατὰ τὴν εἰς Ἰταλίαν στρατείαν (βλ. Ν. ὁ Γ') διοικῶν τὸ εἰς σῶμα κατέλαβε τὴν Τοσκάναν. Βραδύτερον ἐχρησιμοποιήθη εἰς πολλὰς διπλωματικὰς ἀποστολάς· τοῦ δὲ γαλλογερμανικοῦ πολέμου 1870—71 δὲν μετέσχε. Μετὰ τοῦτον διαμένων ἐκτὸς τῆς Γαλλίας ἐξελέγη τῷ 1876 βουλευτὴς Ἀσιακῶ καὶ παρέστη ἐν τῇ Γαλλ. Βουλῇ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ θανόντος δὲ τοῦ μόνου υἱοῦ Ν. τοῦ Γ' (βλ. τὸ ἀνωτ. ἄρθρον, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ ναπολεονταίου οἴκου κληρονόμος τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιωμάτων ἐκείνου, ἀπορριφθεῖσης τῆς διαθήκης τοῦ νεανίου, ὅστις, παρὰ τὰ ὑπὸ Ν. τοῦ Γ' ὠρισμένα, κληρονόμος τῶν δικαιωμάτων του καθίστα οὐχὶ τὸν Ἰερώνυμον Ν., ἀλλὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βίκτωρα. Ἐν τούτοις ἀπέφυγε νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μνηστήρ τοῦ γαλλ. θρόνου, κηρύξας ὅτι ἀνεγνώριζε τὴν Δημοκρατίαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γαμβέττα ἐξέδωκε 4/16 Ἰαν. 1883, μανιφέστον, ἐν ᾧ κατέκρινε τὴν πολιτείαν τῆς δημοκρατίας, ἀνεμίμνησκε τὰ ἀγαθὰ τῆς ναπολεονταίου ἐποχῆς καὶ ἐπείκει ἐκκλησιν πρὸς τὸν λαόν, ἵνα μεριμνήσῃ εὖτος ὑπὲρ αὐτοῦ. Τὸ δὲ μανι-

φέστον τοῦτο διήγειρε μέγαν θόρυβον, ἐπρόκάλεσε κυβερνητικὴν κρίσιν καὶ μέτρα τῆς Δημοκρατίας κατὰ τῶν ἐν γαλλ. ὑπηρεσίᾳ διατελούντων μελῶν τῶν ἀλλοτε ἐν Γαλλίᾳ βασιλευσάντων οἰκῶν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἐωρίσθησαν διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1886, ἀπῆλθε καὶ ὁ Ν. ἐκ Γαλλίας καὶ διαρκῶς ἔκτοτε μακρὰν αὐτῆς μένων ἀπέθανε τὴν 5/18 Μαρτ. 1891 ἐν Ῥώμῃ. [B.E.]

Ναπολέων (Βίκτωρ Ἰερώνυμος Φρεδερίκος, πρίγκιψ Ν.). Υἱὸς τοῦ ἐν τῇ προηγούμενῃ ἄρθρῳ πρώτοτοκος, γενν. ἐν Παρισίῳ 6/18 Ἰουλ. 1862. Μὴ ὑποφέρων τοῦ πατρὸς του τὴν δικτατορίαν ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ κατώκησεν ἰδιαιτέρως. Μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ 5/18 Μαρτ. 1891 ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ σύμπαντος τοῦ οἴκου του κληρονόμος τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ μνηστήρ τοῦ γαλλικοῦ θρόνου.

Νάπυ. Βλ. Κράμβη καὶ Σίναπυ.

Νάρβα ἢ **Νάροβα**. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνήσει Πετροπόλεως, κειμένη 150 χμ. ΔΝΔ τῆς Πετροπόλεως ἐπὶ τοῦ ποτ. Ν., ὅστις διαίρει αὐτὴν εἰς τὴν πρὸ πάντων ὑπὸ Γερμανῶν κατοικουμένην κυρίαν πόλιν καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς προὔριον Ἰβανγόροβ, οὐ μακρὰν τοῦ Φιννικῶ κόλπου. Ἐχει 12188 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. Ἀλλοτε ἰσχυρῶς ὠχυρωμένη διεδραμάτιζε πρόσωπον κατὰ τοὺς μεταξὺ Σουηδῶν καὶ Ῥώσων πολέμους. Παρ' αὐτὴν ἐνίκησε τῷ 1700 Κάρολος ὁ ΙΒ' τοὺς Ῥώσους, ὁ δὲ Πέτρος ὁ μέγας ἐκυρίεψε τὴν πόλιν τῷ 1704 δι' ἐφόδον.

Ναρδών (λατ. Narbo Marcius, γαλλ. Narbonne). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ γαλλ. νομῇ ὠδ. κειμένη 8 χμ. ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Λέοντος, ἐπὶ τῆς Ναρδωνίου διώρυχος, ἐν βαθυπεδίῳ περιβαλλομένῳ ὑπὸ μὴ ὑψηλῶν ὄρεων. Ἐχει 27150 κατ. (1891), περίφημον μητρόπολιν, ὑδρογραφικὴν σχολὴν, ποικίλην δὲ καὶ ἀκμαῖαν βιομηχανίαν· τὸ σημαντικὸν αὐτῆς ἐμπόριον ἐξάγει μέλι, ἥδη τὸ πάλαι περίφημον, καλλίστους οἶνους κλ. Ὡς ἐπίνειον αὐτῆς γρησμεύει ἡ ἐπὶ τῆς παραλίας πόλις La Nouvelle. Ἡ ἀρχαία Ν. ἦδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο ἡ σημαντικωτάτη μετὰ τὴν Μασσαλίαν ἐμπορικὴ πόλις τῆς Γαλατίας, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι κατέστησαν πρωτεύουσάν ἐπαρχίας καὶ ἀφ' ἧς ἐκλήθη τὸ περὶ αὐτὴν τμήμα τῆς Γαλατίας Gallia Narbonensis. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν Οὐησιγόθων ὑπῆρξε σπουδαία πόλις· διατελέσασα 719—759 ὑπὸ τοὺς Ἀράβας, κατόπιν ἐπὶ τῶν Γάλλων εἶχεν ἰδ. οὐς κόμητας. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα εἶχεν ὑπὲρ τοῦ 40 χιλ. κατ. καὶ διετήρει ἀκμαῖον ἐμπόριον μετὰ τῆς Ἀνατολῆς. [M.S.]

Ναρδεδιον (Βοτάν), Valerianella

Moneh. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ναρδωδῶν, περιλαμβόνον ποάρια ἐπέτεια τῆς μέσης καὶ Ν. Εὐρώπης. Κοινέτατον εἶδος εἶνε Ν. τὸ λαχα νερόν (V. olitoria L.) οὗ ὁ χόρτος ἐδώκιμος ὄξει καὶ ἐλαίῳ δεδευμένος (γερμ. Feldsalat ἢ Rapunzel). [Θ.Χ.]

Ναρδικόν ὄξυ. Βλ. Βαλεριανικόν δξύ.

Ναρδικὸς αἰθέρ. Βαλεριαναιθέρ.

Ναρδό. Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Λέτσε ἐν τῇ ἀρχ. Ἰαπυγία. Ἔχει 8662 κατ., καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ ἐλαίων καὶ εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Νάρδος (Bot.), Valeriana L. Πρῶτον γένος τῆς ὁμωνύμου οἰκογεν. τῶν Ναρδωδῶν (βλ. λ.) οὗτινα εἶδη φαρμακευτικά. Τὸ κοινότερον εἶδος ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ εἶνε Ν. ἡ φαρμακευτικὴ (V. officinalis L.) ἐκ τῆς ῥίζης τῆς ὁποίας (Radix Valerianae) κατασκευάζεται τὸ Βαλεριανέλαιον, ὁ Βαλεριαναιθέρ καὶ τὸ Βαλεριανικόν δξύ (βλ. τὰς λ.). Ἡ δὲ Ν. ἡ Ἰνδικὴ τοῦ Διοσκορίδου εἶνε ἡ V. Spica Vahl. (ἢ Nardostachys Jatamansi DC.), ἐκ τῆς ῥίζης τῆς ὁποίας (Spica Nardi ἢ Nardus Indica) κατασκευάζεται εὐώδης ἐλαίον ὅπερ ὡς φαίνεται ἦτο ἐν τῶν συστατικῶν τῆς θηριακῆς (βλ. λ.). Ἡ δὲ Ν. ἡ Κελτικὴ (V. Celtica L., N. Celtica ἢ Spica Celtica τῶν φαρμακοποιῶν) εἶνε φυτὸν τῶν Ἀλπεῶν φαρμακευτικὸν εὖ ἐπίσης μνημονεύει ὁ Διοσκορίδης· διακρίνει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ «Ν. τὴν Συριακὴν», καὶ «Ν. τὴν ὀρεινὴν» καὶ τὸ «Φού», ὃν ὁ προσδιορισμὸς ἀμφίβλος εἰς τὴν Ν. τὴν ὀρεινὴν ἀναφέρεται ἴσως Ν. ἡ τοῦ Σιθωρπίου (V. Sithorpii Sm.) ἢ μόνῃ κοινῇ ἐν Ἑλλάδι καὶ κοινῶς ἐνιαχοῦ «Βαλερίανη» καλουμένη.

— Ἡ ἀρωματώδης ῥίζα Ν. τῆς εὐρωπαϊκῆς εἶνε εὐχρηστος ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς καταστέλλουσα τὴν ἀτακτον τῶν νεύρων ὑπερθεσιμότητα καὶ δίδοται κατὰ νευραλγιῶν, σπασμῶν, καρδιοκτύπων, ἐπὶ ἀδυναμικῆς ἰταξίως τῶν νευρικῶν λειτουργιῶν κλ. κατὰ 0.50–0.80 γρ. δι' ἐνηλίκους. Ἐκ τῶν σκευαστῶν τὸ Βάμμα τῆς Ν. εἶνε ἀξιόλογον ἀναλγητικόν, ἀντισπασμῶδες, πολέμιον νευραλγιῶν, τῶν ἐξ ἀναιμίας ἡμικρανιῶν κλ.

Ναρδοσμία ἢ εὐσμοῖς (Bot.) Nardosmia fragrans L. Φυτὸν ποδῶδες τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθετῶν τῶν Κορυμβοφόρων, αὐτοφυὲς ἐν τῇ Ν. Ἰταλίᾳ. Κηπεύεται διὰ τὰ εὐωδιάζοντα ὡς βανίλλη ἐαρινὰ ἀνήκει αὐτοῦ.

Νάρδου ἔλαιον. Βλ. Βαλεριανέλαιον.

Ναρδῶδη (Bot.) ἢ Βαλεριανῶδη, Valerianaceae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδένων συμπτάλων φυτῶν. Εἶδη περὶ τὰ 300, τὰ πλεῖστα τῆς Β. εὐκράτου ζώνης, πάντα δὲ ποώδη.

Ἀνθεοσμία ἀνθηλοκυματώδης, ἀνθηζογέμορφα καὶ ἐνίοτε διόικα, κάλυξ ἐξαμβλούμενος ἢ παπποειδής, στήμονες 1–4, καρπίδια 3, ὧν ἐν μόνον γόνιμον, μονόχωρον καὶ μονόσπερμον. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ Νάρδος καὶ Ναρδίον (βλ. τὰς λ.). Ἀξιοσημειώμενον καὶ τὸ γένος Κέντρανθος (Centranthus DC.), οὗ τὰ εἶδη Κ. ὁ ἐρυθρὸς (C. ruber L.) καὶ Κ. ὁ μακροσίφων (C. macrosiphon Boiss.) εἰσὶ φυτὰ συχνὰ θεραπεύμενα χάριν αὐτῶν (Βαλεριανὴ τῶν κηπουρῶν). [Θ.Χ.]

Ναρέντης. Ποτ. τῆς Δαλματίας, πηγάζων ἐν τῇ Ἐρζεγοβίνῃ. Ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀδριατικὴν διηρημένος εἰς 12 βραχίονας καὶ εἶνε ἐντὸς τῆς Δαλματίας (ἐπὶ 30 χμ.) πλωτός.

Ναρθηκία. Γένος Σκιαδοφόρων φυτῶν κατὰ τὸν Θεόφραστον, συγγενὲς δὲ τῇ Νάρθηκι καὶ συνώνυμον τοῦ γένους Ferula τῶν νεωτέρων. Εἶδος τι τῆς Περσίας ἦτο Ν. ἡ γαλβανόρροια (F. galbanifera Koch) παρέχει ὅπιν κομμεστορητινῶν φαρμακευτικῶν (Gummi-resina Galbanum, ἢ ἡ Χαλδάνη τοῦ Διοσκορίδου). [Θ.Χ.]

Ναρθηκῶδη. Οὕτως ἐνομαζομένη ὁ Θεόφραστος τὰ εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Σκιαδοφόρων (βλ. λ.) ὑπαγόμενα φυτὰ, ὧν πρότυπον ὁ Νάρθηξ (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Νάρθηξ, Ferula L. Γένος Σκιαδοφόρων φυτῶν τῆς Ν. Εὐρώπης καὶ εὐκράτου Ἀσίας. Ἀξιοσημειώμενα εἶδη εἰσὶ κυρίως α') Ν. ὁ κοινὸς (F. communis L.) ἐν τῇ Ν. Εὐρώπῃ, κοινὸς δ' ἰδίως ἐν παραλίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ὅπου καὶ τὴν σήμερον «Ἀρθήκος» καὶ «Νάρθηκος» καλεῖται, ἐν δὲ τῇ Ἀττικῇ «Μαγκούτα» ἢ «Κουρκούτα». Ὁ καυλὸς αὐτοῦ εἶνε παχύς καὶ μεστὸς λευκῆς ἐντεριωνῆς, ἐν ἣ διατηρεῖται καὶ εὐκόλως μεταφέρεται τὸ πῦρ, ὡς τὸ πράττουσι καὶ νῦν οἱ ναῦται κατὰ τὸν Tournefort, διὸ κατὰ τὸν μῦθον «ἐν κοίλῳ νάρθηκι» (κατὰ Ἡσιοδ. Ἐργ. καὶ ἡμέρ. 52) ἔκλειπεν ὁ Προμηθεὺς τὸ πῦρ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ δὲ Σειληνὸς καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Πάγκου ἦσαν «ναρθήκοφοροι» («ναρθήκοφοροι μὲν πολλοί, βάνχοι δὲ τε παῦροι» Πλάτ.). Διότι διὰ τοῦ νάρθηκοκαλάμου ἐλαφροτάτου ὄντος ἐδύναντο μὲν νὰ στηρίζωνται, οὐχὶ δὲ νὰ ἀντιδράπτωνται ἐν μέθῃ διατελοῦντες καὶ ξυλοκοποῦντες ἀλλήλους. Ἐχρησίμευε δὲ τὸ ξύλον τοῦ Ν. καὶ πρὸς κατασκευὴν στερεῶν καὶ ἐλαφρῶν κιβωτίων. Ἐν τοιοῦτῃ δὲ «νάρθηκι» ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας τὴν ὑπὸ Ἀριστοτέλους «εἰδωρῶσιν» τῶν Ὀμηρικῶν βαψιδιῶν, ἥτις ὡς ἐκ τούτου «ἐκ τοῦ νάρθηκος» ἐκαλεῖτο (Πλουτάρχου Ἀλεξ. 8). Καὶ τὴν σήμερον ἐν ταῖς νήσοις, ἰδίως δ' ἐν Κρήτῃ καὶ Ἀμοργῷ κατασκευάζουσι θρανία ἐκ Ν. Οἱ δὲ διδάσκαλοι ἰδίως παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις μετεχειρίζοντο τὰς ἐκ Ν. βακτη-

ρίας ως ὄργανα παιδευτικά («ferula paedagogorum»). β') Ν. τὸ Σκορόδοσμα (F. Scorodosma Benth. et Hook.) ἐν Περσίᾳ φυόμενον, ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ὅποιου ἐξάγεται κόμμι ῥητινώδες φαρμακευτικὴν καὶ λίαν δύσοςμον, ἡ Assa foetida (γερμ. Stink-Asant ἢ Tenfeldsreck). Εἶνε τὸ σιλφιον τὸ Μηδικὸν καὶ Συριακὸν τοῦ Διοσκορίδου, χρήσιμον καὶ ἀγαπητὸν ὡς ἀρτυμα τῶν ἐδεσμάτων παρὰ τοῖς ἀραβίοις (τὸ Λασάριον, Lasser τοῦ Πλινίου), διάφορον ὅμως τοῦ γνησίου Κυρηναϊκοῦ σιλφίου (περὶ οὗ βλ. λ. Σιλφιον). Ἐξ ἄλλου εἶδους Ν. «γεννωμένου ἐν Μηδείᾳ» κατὰ τὸν Διοσκορίδην ἔλαβον οἱ ἀρχαῖοι τὸν Σαγάπηνον ὅπν (Gummi Sagapenum), οὗ μνημονεύει καὶ ὁ Ἱπποκράτης· σήμερον δὲν χρησιμοποιεῖται πλέον.

— Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐλέγετο Ν. καὶ ὁ πρόναος τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν ᾧ διέμενον οἱ κατηχούμενοι, οἱ ἀποτίνοντες ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν κλ.

Ναρκεΐνη, $C_{23}H_{29}NO_9$. Ἐν τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὅποιου, κρυσταλλούμενον εἰς μακρὰ, λευκὰ, στιλπνά, ἀνοσμα, πικρὰ καὶ στυφοντα τὴν γέυσιν τετράπλευρα πρισματῖα τοῦ βασιρρόμβου συστήματος· τήκεται εἰς 145° , διαλύεται ὀλίγον ἐν ὕδατι καὶ οἰνοπνεύματι. Παρέχει μετ' ἀραιῶν δξέων ἄλατα κρυσταλλικά. Εἶνε ὑπνοφόρος, μικρὰν ὅμως ἔχει ἱατρικὴν χρήσιν. [X.X.]

Νάρκη. Βλ. Ναρκίδια.

Ναρκίδια (Torpedinidae), κοινῶς Μουδιάστρες. Οἰκογένεια τῶν Σελαχιῶν ἢ Χονδροπερυγίων ἰχθύων. Ἐχουσι τοὺς γενικοὺς τῆς τάξεως ταύτης χαρακτηρισ, εἶτι δὲ κορμὸν πλατὺν καὶ δισκειῶδη, δέρμα λεῖον, ἐπὶ δὲ τῆς οὐρᾶς ραχιαῖον περυγίον ἄνωθεν καὶ οὐραῖον ὀπίσθεν. Ἀνήκουσι δὲ εἰς τοὺς ἡλεκτρικοὺς ἰχθύς, (βλ. λ.) ἔχοντες ἡλεκτρικὴν τινα συσκευὴν κειμένην καθ' ὅλον τὸ πάχος τοῦ σώματος τῶν μεταξὺ τῶν ἀμφιστηθίων περυγίων τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν βραχχιακῶν σάκκων, συνισταμένην δὲ ἐκ πολυαριθμῶν στηλοειδῶν σωματίων, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν κυψελίδων πηκτώδους τινὸς οὐσίας, καὶ συνθεομένην διὰ νευρικών ἰνῶν τοῦτο μὲν μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου. τοῦτο δὲ μετὰ τῆς περιφερείας. Πρβλ. Ἠλεκτρικοὶ ἰχθύες. Τοῦ προτύπου γένους Νάρκη (Torpedo) γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Ν. ἡ τοῦ Γαλβάνη καὶ Ν. ἡ μαρμαίρουσα, ζῶσαι εἰς τὴν Μεσόγειον (ἡ δὲ πρώτη εἰδικώτερον καὶ εἰς τὸ Αἰγαῖον) καὶ φθάνουσαι εἰς μῆκος 0.60 μ. καὶ βάρος 10 χγρ. [Φ.Ι.]

Νάρκισσος (Μυθολ.). Ὁραῖος νεανίας, υἱὸς τοῦ Κηφισοῦ καὶ τῆς νύμφης Λειριώπης. Καταφρονούντος αὐτοῦ τὸν ἔρωτα τῆς νύμφης Ἠχέως, αὕτη διὰ τοῦ πόντου τοσού-

τον κατεβλήθη ὥστε ἔμεινεν ἐξ αὐτῆς μόνον ἡ φωνή. Τότε δὲ ἡ Νέμεσις τιμωροῦσα τὸν Ν. ἐνέβαλεν αὐτῷ ἔρωτα εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἣν εἶδεν ἐν πηγῇ τινὶ παρὰ τὰς Θεσπιάς· ἐξηγνέθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τούτου ἡ ἡτοκτόνησεν. Ἐν τοιχογραφίαις καὶ σφραγιδελίθοις παρίσταται ὡς ὠραῖος νεανίας ἱστάμενος ἢ καθήμενος, βλέπων ἐν ῥεβασμοῖς εἰς πηγὴν. Ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἀνεφύη τὸ φερώνυμον ἄνθος ὀπερ παρ' Ἑλλήσιν ἦτο σύμβολον τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, διὸ καὶ ἱερὸν τοῖς θεοῖς τοῦ Ἄδου. Πρβ. Βίβελερ, Ν. (Γοττλῆγγ 1856). [Δ.Μ.]

Νάρκισσος. Βλ. Ναρκισσῶδη.

Ναρκισσῶδη ἢ Ἀμαρυλλιδῶδη, *Amaryllidaceae*. Οἰκογένεια μονοκτυληδόων φυτῶν συγγενῆς τοῖς Λειριώδεσι. Φυτὰ βολβώδη ἔχοντα τὸ περιάνθιον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡκτινόμερον, ἑξαμερές καὶ ὑπόγυγον (εἰς τὰ Λειριώδη εἶνε ἐπίγυγον), στήμονας 6 ἢ 3, ὠσθηκὴν τρίχωρον, καρπὸν κάψαν τρίχωρον καὶ πολὺσπερμον. Τὰ Ν. εἰσὶ περίτὰ 400 εἶδη φυόμενα ἐν τὴν θερμὴν καὶ εὐκρατον ζώνην. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἀμαρυλλίς (*Amaryllis* L.), οὗ πολλὰ εἶδη τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου κηπεύονται χάριν τῶν ὠραϊοτάτων ἀνθῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τὸ πρότυπον Νάρκισσος (*Narcissus* L.), οὗ τὰ εἶδη ἐν τὴν Ν. Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἔχουσιν ἀνθηεὺς μετὰ παραστεφάνης καὶ θεραπεύονται ἐπίσης συχνὰ χάριν κόσμου. Τὰ κοινότερα εἶδη εἰσὶ Ν. ὁ ποιητικὸς (*N. poeticus* L.) καὶ Ν. ὁ κυπελλοφόρος (*N. tazetta* L.), αὐτοφυῆς ἐν Ἑλλάδι (ὁ κατ' ἐξοχὴν Ν. τοῦ Θεοφράστου καὶ Διοσκορίδου, κοινῶς Τταμπάκι). Γάλανθος καὶ Λευκὸ εἶον (βλ. τὰς λ.). Παγκράτιον καὶ Στερνθερίαι. Εἰς τὰ Ν. κατατάσσεται καὶ τὸ γένος Ἀγαυή. [Θ.Χ.]

Ναρκωτίνη, $C_{22}H_{23}NO_7$. Ἐν τῶν ἀλκαλοειδῶν τοῦ ὅποιου, ἀποτελεῖται πρισματῖα κρυστάλλια, ἀχρσα καὶ ἄγυμα, δυσδιάλυτα εἰς ὕδωρ, εὐδιάλυτα δὲ ἰδίως ἐν γλωρισφορμῷ. Εἰς 200° ἀποσυντίθεται εἰς μηχανίνην (βλ. λ.) καὶ κωταρινίνην. Τὰ ἄλατα αὐτῆς δὲν κρυσταλλοῦνται, εἶναι δὲ πικρά, ὄξινα καὶ εὐδιάλυτα εἰς ὕδωρ. [X.X.]

Νίρο. Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Ἀκράγαντος ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ. ἔχει φρούριον καὶ ὠραῖον ναόν, ἐξάγει θεῖον, ἔλαιον, ἀμύγδαλα καὶ ἔχει 10 395 κατο. [Μ.Σ.]

Νιρραγάνσεν κόλπος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Κεῖται ἐπὶ τῆς ΒΑ παραλίας τῆς Βορείου αμερ. πολιτείας Ρῶδ-Ἰλλανδ.

Νιρσής. Περιφρῆμος στρατηγὸς τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, Περσαρμένιος τὴν καταγωγὴν. Ἦτο εὐνοῦχος καὶ τὸ κατ' ἐργά-

ἔλαβε παρὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β' τὴν θέσιν ταμίου. Ἦδὲ διαπρέφας ἐν πολέμῳ κατὰ τῶν Περσῶν ὡς στρατηγός, ἐστάλη τῷ 538 μ. Χ. μετὰ στρατοῦ εἰς Ἰταλίαν, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸν Βελισάριον πολεμοῦντα κατὰ τῶν Ὀστρογόθων, μὴ συμφωνῶν δὲ μετ' αὐτοῦ ἀνεκλήθη 539. Ὅτε παρητήθη ὁ Βελισάριος ὑστερον, ἐπέμψθη ὁ Ν. ὡς ἀρχιστράτηγος τῷ 552 πάλιν εἰς τὴν χερσόνησον, ἄγων στρατὸν ἐκ τῶν διαφορωτάτων στοιχείων συντεθειμένον. Πλησίον τοῦ Εὐγούδιου ἐνίκησε τὸν Τωτίλαν βασιλέα τῶν Γόθων ἐν κρίσιμῳ μάχῃ, καθ' ἣν ἐπληρώθη οὗτος θανασίμως. Κυριεύσας εἰτα τὴν Ῥώμην ἐτραπὶ τῷ 553 κατὰ τοῦ νέου βασιλέως τῶν Γόθων Τηίου εἰς Καμπανίαν καὶ κατετρόπως τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἐν τριήμερῳ μάχῃ καθ' ἣν ὁ Τηίας ἔπεσε μαχόμενος. Καταγινόμενος δ' εἰτα εἰς τὴν ὑποταγὴν διαφόρων πόλεων ἠναγκάσθη νὰ ἐπεξέλθῃ κατὰ τῶν σιφῶν Φράγκων καὶ Ἀλαμαννῶν, οἵτινες διέτρεχον θρυόντες τὴν Ἰταλίαν, κατέστρεψε δὲ τὰ λείψανα αὐτῶν, δεκατισθέντων ἤδη διὰ τοῦ κλίματος καὶ τῆς ἐνδείας τῶν τροφῶν, ἐν τῇ ἐν Κασιλίνῳ μάχῃ 554. εἰς τὰ κατόπιν ἔτη ὑπετάγησαν καὶ αἱ ὑπόλοιποι πόλεις καὶ ἔκτοτε ὁ Ν. διώκει τὴν Ἰταλίαν ὡς ἑξαρχος μετὰ σταθερότητος καὶ συνέσεως μέχρι τοῦ 567, ὁπότε ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ Β' ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ· ἀπέθανε δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐν Ῥώμῃ. [I. K. II.]

Νασιμῶνες ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι λαὸς τῆς Λιθύης περὶ τὴν Μεγάλην Σύρτιν, νομαδικός, ζῶν ἐκ τῶν ποιμνίων των καὶ τῶν φοινίκων τῆς χώρας. [A. A.]

Νάσβιλ (Nashville). Πρωτεύουσα τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Τενεσσῆ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Κόμπερλανδ. ἔχει 76 168 κατ. (1890) διατηροῦντας μέγα ἐμπόριον προϊόντων τῆς γεωργίας, εἰνε δὲ ἔδρα καθολικῶν ἐπισκόπου καὶ πανπιστημίου. Ἐκ τῶν κτιρίων διαπρέπει πρὸ πάντων τὸ Καπιτώλιον. [M. S.]

Νάσζα. Χωρ. τοῦ δήμ. Παίων μετὰ 196 κατ., κατὰ τὰ ὅρια τῆς Ἀρκαδίας ἐπὶ γῶρας ὀρεινῆς καὶ 1/2 ὥρ. Δ τῆς Στρέζοβας.

Νάσουα (Nashua). Πόλις τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Νιουάμφαϊρ, πλησίον τοῦ Μέρριμακ. ἔχει 19 311 κατ. (1890), μεγάλην δὲ βιομηχανίαν βάμβακος καὶ μηχανουργίαν. [M. S.]

Νάσορ-ἑδδίν. Σάχης τῆς Περσίας, γενν. 1830, πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Μωάμεθ-Σάχη, ὃν διεδέξατο τῷ 1848. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος σάχης ὅστις ἐπεχείρησεν ἀποζημίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπεσκέφθη 1873 καὶ 1878 τὰς πλείστας πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης. Περὶ τῆς πολιτικῆς δράσεως αὐτοῦ βλ. Περσία. [B. E.]

Νασσαυζα (Nassau). Χώρα τῆς Γερμανίας, μέχρι τοῦ 1866 ἀνεξάρτητον δουκάτον τῆς Γερμ. δημοκρατίας (4 700 τχμ. μετὰ 468 311 κατ.), νῦν δὲ τὸ κυριώτερον συστατικὸν τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Βίσβαδεν. Οἱ δοῦκες τῆς Ν. κατάγονται ἀπὸ τῶν κομητῶν τοῦ Λαουρεμβούργου. Τῷ 1255 αἱ γῶραι τῆς Ν. διενεμήθησαν μεταξὺ τῶν 2 υἱῶν τοῦ κόμητος Ἑρρίκου Β', δηλαδὴ δὴ Βαλράμου τοῦ Β' Ἰδρυτοῦ τοῦ καλαμαίου κλάδου, ὅστις ἐδασίλευσε μέχρι τοῦ 1866 ἐν Ν. καὶ ἀπὸ τοῦ 1890 ἐν Λουξεμβούργῳ, καὶ Ὁθωνος, Ἰδρυτοῦ τοῦ Ὁθωναίου ἢ Ὁρανικοῦ κλάδου ὅστις ἔχρασεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Κάτω Χωρῶν. Τῷ 1806 ὁ τότε ἀρχηγὸς τῆς Βαλαραμίου κλάδου, πρίγκηψ Φρειδερίκος Αὐγουστος τῆς Νασσαυίας, προσελθὼν εἰς τὴν Παραρρήνιον Ὁμοσπονδίαν ἔλαβε μετὰ τῆς αὐτονομίας τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς καὶ αὐξήσιν τῶν χωρῶν του κατὰ 2 000 τχμ. Ὁ δοῦξ Ἀδόλφος ἔδωκε τῇ χώρᾳ τῷ 1849 σύνταγμα. Ὅτε δὲ συνετεία τῆς ὅλως διποθοδρομικῆς κυβερνήσεως τοῦ πρωθυπουργοῦ πρίγκηπος Σάυν-Βίτγκενστάιν ἡ Ν. τῷ 1866 συνεμάχησε μετὰ τῆς Αὐστρίας, ὁ πρωσσικὸς στρατὸς κατέλαβε τὴν χώραν, ἥτις ἠνώθη τῇ 3 Ὀκτωβρ. (v) μετὰ τῆς Πρωσίας. Ὁ δοῦξ Ἀδόλφος ἀποζημιωθείς διὰ χρημάτων διεδέξατο τῷ 1890 τὸν βασιλέα τῆς Ὁλλανδίας Γουλιέλμον Γ' ὡς μεγάλον δούκα τοῦ Λουξεμβούργου. — Ὁ νεώτερος Ὁθωνεὶος κλάδος, διὰ κληρονομίας ἔλαβε τῷ 1544 ἐπὶ Γουλιέλμου Α' τὸ πριγκιπάτον τῆς Ὁράνης, τῷ δὲ 1574 ὁ Γουλιέλμος ἐγένετο τοποτηρητὴς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τῶν Κάτω Χωρῶν. Οἱ ἀπ' εὐθείας ἀπόγονοι αὐτοῦ προσέλαβον τὸν τίτλον πριγκιπῶν τῆς Ὁράνης· λήξαντος δὲ τοῦ ἰδιαίτερου τούτου κλάδου τῷ 1702, ἕτερος καταγόμενος ἀπὸ Ἰωάννου, ἀδελφοῦ Γουλιέλμου τοῦ Α', καὶ μέχρι τότε καλούμενος τῆς Νασσαυίας-Δίτς, ὠνομάζετο ἔκτοτε τῆς Νασσαυίας-Ὁράνης, ἀπόγονος δὲ τούτου ὑπῆρξε καὶ ὁ Γουλιέλμος, ὅστις τῷ 1815 ἐγένετο ὡς Γουλιέλμος Α' βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ Μέγας Δοῦξ τοῦ Λουξεμβούργου (βλ. καὶ Ὁλλανδία καὶ Χωραὶ) (Κάτω Χ.).

Κοιτίς τοῦ Νασσαυικοῦ οἴκου εἶνε ἀνάκτορον ἀπέναντι τῆς πόλεως Ν., ἥτις ἔχουσα 1824 κατ. καίται ἐπὶ τοῦ Λάαρ ἐν τῷ νομῷ Βίσβαδεν. [M. S.]

Νασσαυζα. Πρωτεύουσα τῶν Βαγαμαίων νήτων, κειμένη ἐπὶ τῆς νήτου Νέο-πρόβιδας, ἔχουσα δὲ περ. 8 000 κατ. [M. S.]

Ναστουράνης. Ὁρυκτὸν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, μέλαν, συνιστάμενον ὁξείδων τοῦ οὐρανίου. Ληρσιμευεὶ πρὸς χρωματισμὸν τοῦ σμάλτου, πρὸς παρασκευὴν

κιτρίνου χρώματος, πρὸς χρωματισμὸν τῆς ὑάλου κλ. [Α.Κ.]

Νάστουρτιον τὸ φαρμακευτικόν, Nasturtium officinale R. Br. Φυτόν ποώδες τῆς οἰκογεν. τῶν Σταυρανθῶν ἐνυδρὸν καὶ κοινότατον ἐν Εὐρώπῃ. Εἶνε τὸ Σισύμβριον τὸ ἕτερον τοῦ Διοσκορίδου· ὁ γόρτος αὐτοῦ εἶνε ἐδώκιμος (κοιν. Νεροκάρδαμος, γερμ. Brunnenkresse, γαλλ. Cresson) εὐχυλός, ὑγρὸς, εὐρηκτός καὶ ἐπιτήδεις πρὸς τὴν στομακίαν («ἀντισκορβουτικός»).

Νάτων δῆμος Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Μαντινείας. Πρωτεύουσα εἶνε Δάρα, ἀλλὰ δὲ χωρία Ἀγέλι (Ἀνω καὶ Κάτω), Κόμη καὶ Χωτοῦσα. Κατ. ἔχει 1903. [Μ.Σ.]

Νατάλ. 1) Ἀγγλική ἀποικία, ἐπὶ τῆς ΝΑ παραλίας τῆς Ἀφρικής, Ν τῆς Ζουλουλάνδης. ἔχει ἐμβ. 45830 τχμ. καὶ 543913 κατ. (1891), εἶνε δὲ εὐρὸς καὶ ἀρδεύεται καλῶς. Τῇ 1891 ἡ ἐξαγωγή αὐτῆς (μαλλίου, χρυτοῦ, σακχάρου, δερμάτων, πετρῶν στρουθοκαμήλων) ἀνῆλθεν εἰς 1315625 λίρ. στερλ., ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς 36 ἑκατομμ. λίρων. Πρωτεύουσα εἶνε Πίτερ-Μαριτσοβούργον, ἐπίνειον δὲ Δούρβαν (Πέρτ-Νατάλ). Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ἀποικίας ἴσται διιοικητής. Τὸ Ν. ἐπισκέφθησαν πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι τῇ 1497, τῇ δὲ 1835 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. — 2) Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς Βρασιλικῆς πολιτείας Πίο γράνδε δὲ Νόρτε, κειμένη 4 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα 11 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Νάτριον (σύμβολον Na, ἄτομ. βάρος 23). Ἐν τῶν κοινοτάτων μετάλλων, οὗ αἱ ἐνώσεις εὐρηγναι ἀφθονώτατα ἐν τῇ φύσει διακεχυμένα. Ἡ κυριωτάτη τούτων εἶναι τὸ θαλάσσιον ἢ ὀρυκτὸν ἅλας (χλωριούχον Ν.), γνωστότατα δ' ἐπίσης τὸ νίτρον τῆς Χιλῆς, ὁ βόραξ, ἡ σόδα, ὁ γλαυβερίτης κλ. Σταθερὸς δὲ σχεδὸν εὐρηγναι διάφοροι αὐτοῦ ἐνώσεις ἐν τοῖς φυτοῖς ὡς καὶ ἐν τῇ ζωικῇ σώματι (αἷμα, χολή κλ.). Κατὰ τὰς ιδιότητας ὁμοιάζει τὸ Ν. πολὺ πρὸς τὸ κάλιον· εἶναι λευκὸν ἐν προσφάτῳ τομῇ, ἐν τῇ συνήθει θερμκρασίᾳ ἀπαλόν, ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος (εἰδικὸν βάρος 0.974), τήκεται εἰς 95.8°, καίεται μετὰ φλογὸς κιτρίνης. Ἀποσυνθῆται ὀρυκτικῶς τὸ ὕδωρ ὡς τὸ κάλιον, μεταβαλλόμενον αὐτὸ εἰς ὕδροξειδίου Ν. καὶ ἐλευθεροῦν τὸ τοῦ ὕδατος ὕδρογόνον. Ὁπερ καὶ ἀναφλέγεται αὐτομάτως ἐὰν τὸ Ν διακρατῇται ἐν τῇ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ ὕδατος θέσει. Ἐν δὲ τῷ ἀέρι διαμένον δξειδοῦται ταχέως, καλυπτόμενον δι' ὕπολειπτον ἐπιπάχυν διὰ ταῦτα φυλάττεται ὑπὸ πετρέλαιον. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ἀποξειδωτικῆς του δυνάμεως, δι' ἧς ἀφαιρεῖ τὸ δξυγόνον διαφόρων μεταλλικῶν ἐνώσεων, χρησιμοποιεῖται τὸ Ν. εἰς τὴν παρασκευὴν διαφόρων μετάλλων εἰς καθαρὰν

κατάστασιν καὶ εἰς τὰς ὀργανικὰς ἀναλύσεις. — Αἱ ἐνώσεις τοῦ Ν. εἰσὶν ἐν γένει ἀνάλογοι ταῖς τοῦ καλίου. Ἐκ τῶν μετ' ὅξυγονου τὸ δξειδίου τοῦ Ν. ἢ νάτρον, N_2O , λαμβάνεται δι' ἐκθίσεως τοῦ Ν. εἰς ξηρὸν ἀέρα, εἶνε δὲ κόνις λευκή, μεθ' ὕδατος ἀποτελοῦσα τὸ ὕδροξειδίου Ν. ἢ καυστικὸν νάτρον, $NaOH$. Τοῦτο ἀποτελεῖ μάζαν κρυσταλλώδη, ἀπορροφῶσαν ὀρυκτικῶς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ διοξειδίου ἀνθρακός ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας (μετατραπομένην δ' οὕτως εἰς ἀνθρακικὸν Ν. καὶ καταρρέουσιν) ὡς ἰσχυρὰ βάσις ἐφαρμόζεται εἰς τὴν παρασκευὴν πολλῶν χημικῶν οὐσιῶν, εἰς τὴν βαφικὴν, κυριώτατα δὲ εἰς τὴν σαπωνοποιαν. Ἀλλὰ καὶ ἐνώσεις μετ' ὅξυγονου εἰσὶ τὸ ὑποξειδίου Ν, Na_2O , καὶ τὸ ὑπεροξειδίου Ν, Na_2O_2 . Μετὰ τοῦ χλωρίου ἀποτελεῖ τὸ Ν. σπουδαιότατην ἐνώσιν, τὸ χλωριούχον Ν., $NaCl$, ἥτοι τὸ κοινὸν ἢ μαγειρικὸν ἅλας (βλ. λ.). Τὸ βρωμιούχον Ν., $NaBr$, καὶ τὸ ἰωδιούχον Ν., εἶναι ἀνάλογοι ἐνώσεις. κρυσταλλοῦνται εἰς κύβους, τηχόμεναι ἡ μὲν εἰς 708°, ἡ δὲ εἰς 628°, ἔχουσαι δὲ τὴν αὐτὴν ἱατρικὴν ἐφαρμογὴν ἣν τὸ βρωμιούχον καὶ ἰωδιούχον κάλιον. Μετὰ τοῦ οὗ σχηματίζει τὸ Ν. διαφόρους ἐνώσεις ἀναλόγους ταῖς τοῦ καλίου. Μετ' ἀνθρακικοῦ δξέος δύο ἐνώσεις, ὧν τὸ μὲν οὐδ' ἐτερον ἀνθρακικὸν Ν., Na_2CO_3 , εἶναι ἡ κοινὴ σόδα (βλ. λ.), τὸ δὲ δξινον ἀνθρακικὸν Ν., $NaHCO_3$, ἡ δισηανθρακικὸν Ν., εἶναι λευκὴ κόνις, κρυσταλλώδης, διαλυτὴ εἰς 11 μέρη ὕδατος 0°, ἐλαφρῶς ἀλκαλική, ἐφαρμοζομένη εἰς τὴν ἱατρικὴν πρὸς παντοειδῆς δυσπεψίας, κατὰ τῆς ἀρθρίτιδος καὶ τῶν χολολίθων, κατὰ τῶν πνευμονικῶν κατάρρων κλ. ὡς καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν βεριούχων ποτῶν (διὰ τὸ ἐνεχόμενον καὶ ἐκλυόμενον διοξειδίου ἀνθρακός). Παρασκευάζεται δὲ τοῦτο κατὰ μεγάλας ποσότητας εἰς τόπους ἐνθα διοξειδίου ἀνθρακός ἀναρρῶσκει ἐκ τοῦ ἐδάφους, εἰς ἀρχαίους κρατῆρας, ἱαματικὰς πηγὰς κλ. Τὸ ἀλκαλικὰ μεταλλικὰ ὕδατα ἐνέχυται ἰδίως ἀνθρακικὸν καὶ δισηανθρακικὸν Ν (Selters, Vichy, Karlsbad, Marienbad κλ.). Περὶ τοῦ θειικοῦ καὶ τοῦ θειωδούς Ν. βλ. Θεικὸν δξύ, Θειωδες δξύ. Τὸ δὲ ὑποθειωδες Νάτριον, $Na_2S_2O_3$, ἀποτελεῖ μεγάλους πρισματικούς κρυστάλλους εὐδιάλυτους ἐν ὕδατι (100 %). ἀραιὸν αὐτοῦ διάλυμα χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ διὰ χλωρίου λευκάνσει τῶν ὑφασμάτων, ἀπάγον μετὰ τὴν λευκανσιν πᾶν ἔγχος χλωρίου (δι' ὃ καὶ ἐκλήθη ἀντιχλωρίον)· χρησιμοποιεῖται ἐτι ἐν τῇ φωτογραφίᾳ καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ δὲ κατ' ἐπιμόνων δυσκοιλιότητων. Τὸ νιτρικὸν Ν., $NaNO_3$, εἶναι τὸ ἐν τῇ φύσει ἔτιμον Νίτρον τῆς Χιλῆς ἢ τοῦ Περού ἢ Κυβικὸν νίτρον. Εὐρηται

τοῦτο ἐν ἀπεράντοις ἐπιστρώσεσι εἰς μῆκος πλεόντων 45 χμ. ἐπὶ τῶν πρὸς τὸν Βίρηνικὸν παραλίῳ τοῦ Περσίου, ἐπὶ τῶν συνόρων Βολιβίας καὶ Χιλῆς, κείμενον κάτωθεν στρώματος ἀργιλλοῦχου καὶ ἐνιαχοῦ σχεδὸν ὅλως ἐπιπολῆς. Κρυσταλλοῦται κατὰ ῥομβόεδρα λίαν ὅμοια πρὸς κύβους, τήκεται εἰς 313°, εἶναι δὲ ὑγροσκιπικὸν δι' ὃ δὲν χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυριτιδος ὡς τὸ νιτρικὸν κάλιο, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν τῶν ἐκρηκτικῶν μιγμάτων, ἐπὶ δὲ εἰς τὴν τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ ἰδίου νίτρου ἥτοι τοῦ νιτρικοῦ καλίου καὶ πρὸ πάντων ὡς λίπασμα, ἐπὶ δὲ ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς δροσιτικὸν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ διουρητικόν. Ἐκ τῶν φωσφορικῶν ἁλμάτων τοῦ Ν τὸ μὲν ἐν τῇ ἐμπόρῳ γνωστὸν ὡς φωσφορικὸν Ν. εἶναι κυρίως P_2O_5 καὶ H_2O ὑδροδινάτριον ἥτοι ἐνυδρὸν Na_2HPO_4 , ὅξινον, σηματοδοτοῦν κρυστάλλους βασιρρόμβους. ἐν τῇ ἀέρι σαθρομένους, τηχόμενον δὲ εἰς 38° καὶ διαλυόμενον εἰς 33 μέρη ὕδατος ψυχροῦ· τὸ δὲ K_2HPO_4 καὶ Na_2PO_4 κρυσταλλοῦται εἰς ἐξάπλευρα πρίσματα, τήκεται εἰς 80° καὶ διαλύεται εἰς 5 μέρη ψυχροῦ ὕδατος. Ἐν τῇ ἱατρικῇ δὲ χρησιμεύει τὸ φωσφορικὸν Ν. ὡς καθήρσιον ἀνεκτὸν καὶ εἰς πυρεσσοντας καὶ εὐπαθεῖς, ἀρμοδιώτατον δὲ εἰς ἀρθριτικούς ὡς διαλύνει καὶ τὰ οὐρικά ἅλατα. Τὸ βορικὸν δξύ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ Ν πλείονα ἅλατα ὧν κυριώτερον εἶναι τὸ βορικόον Ν. ἥτοι ὁ βόραξ (βλ. Βόραξ, Βόριον). — Περὶ τοῦ ἰτελλικού, τοῦ δόξικού καὶ τοῦ οὐρικού Ν. βλ. Ἰτελλικὸν δξύ, Ὁξείκον δξύ, Οὐρικόον δξύ. Περὶ δὲ τοῦ πυριτικού Ν. βλ. Ὑαλος ὑγρά.

Νιτρολίθος. Ὁρυκτὸν τοῦ βασιρρόμβου ὁρθοῦ συστήματος, ἀναγόμενον εἰς τοὺς ζεολίτους (βλ. λ.), συνιστάμενον δὲ ἐκ νατρίου, ἀργιλίου καὶ ζευφυριτίου κατὰ τὸν τύπον $\text{Na}_2\text{Al}_2\text{Si}_2\text{O}_{10}$ μεθ' ὕδατος κρυσταλλοῦ. Ἀποτελεῖ βελονοειδεῖς κρυστάλλους ἢ νεφροειδῆ θροίσμακτα, ἔχει σκληρότητα 5-5.5, εἰδικὸν βάρος 2.17—2.30, διαφάνειαν σχεδὸν τελείαν καὶ λάμψιν ὑαλώδη, εἶναι δὲ ἀχρὺς, λευκός, κίτρινος κλ. [Α.Κ.]

Νίτρον. Βλ. Νάτριον.

Νιτροζίνον. Βλ. Πύλος.

Νιυάρρα. Ἄλλοτε βασιλείον, συνιστάμενον ἐκ τῆς Ἄνω Ν. (ἐπὶ τῆς Νοτίου πλευρᾶς τῶν Πυρηναίων) καὶ τῆς Κάτω Ν. (ἐπὶ τῆς Βορείου), ἀναπτυχθὲν δὲ ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς μαρκιονίας Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ ἀνεξάρτητον γενόμενον ἐπὶ τῶν διαδόχων του. Τῇ 1284 διὰ γάμου ἐνωθὲν μετὰ τῆς Γαλλίας, περιήλθε 1425 διὰ κληρονομίας εἰς Ἰωάννην τῆς Ἀραγωνίας· τῇ 1512 κατέλαβε τὴν Ἄνω Ν. Φερδινάνδος ὁ Καθολικός τῆς Ἰσπανίας, ὃ δὲ βασιλεὺς τῆς Κάτω

Ν. Ἑρρίκος ὁ Δ' ἀνελθὼν 1589 ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῆς Γαλλίας, ἤνωσε τὸ μικρὸν τοῦτο κράτος μετὰ τοῦ στέμματος τῆς Γαλλίας.

Ἡ Ἄνω Ν., νῦν ἐστὶ βασιλείον καλουμένη, ἀποτελεῖ τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν Ν. ἢ Παμπλώνας (10 506 τγμ. μετὰ 304 122 κατ.), ἔχουσαν πρωτεύουσαν τὴν Παμπλώναν. Ἡ δὲ Κάτω Ν. ἀνήκει εἰς τὸν γαλλ. νεμὸν τῶν Κάτω Πυρηναίων. [Μ.Σ.]

Ναύαρχος. Ὁ ἀνώτατος ἐν τῇ πολέμικῃ στόλῳ βαθμὸς, ὃν κατέχει ἐν Ἑλλάδι μόνον ὁ βασιλεὺς· εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον ἀντιστοιχεῖ ἐν τῇ στρατῷ τῆς ξηρᾶς ὁ τοῦ στρατηγού, συνήθως ὅμως ἡ προσωνομία Ν. δίδεται καὶ εἰς τὸν ἀντιναύαρχον καὶ τὸν ὑποναύαρχον. Αἱ λέξεις αὗται χρησιμεύουσι καὶ πρὸς μετάφρασιν τῶν γαλλικῶν *amiral* (ὅστις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν στρατάρχην τῆς ξηρᾶς), *vice-amiral* (ἀντιναύαρχος) καὶ *contre-amiral* (ὑποναύαρχος). Τὸ πλοῖον ἐπ' οὗ ἐπιβάλλει ὁ διοικῶν τὸν στόλον Ν. καλεῖται *ναύαρχος*. Συμβούλιον δὲ ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἀποφαινόμενον διὰ πᾶν ζήτημα ἀφορῶν τὸ ναυτικόν, καλεῖται *ναύαρχεῖον*.

Τὸ δέξιμα τοῦ Ν. εὐρίσκομεν πρῶτον παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, συσταθὲν καθὼς φαίνεται τῇ 4'3-412 π. Χ., χωριζόμενον δὲ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν βασιλέων· διωριζέοντο Ν. μόνον ἐφ' ἅπαξ καὶ μόνον δι' ἑν ἔτος ἂν καὶ συνέθιζαν κατόπιν καὶ ἐξαιρέσεις. Παρ' Ἀθηναίους δὲ τὴν ναυαρχίαν κατεῖχον οἱ στρατηγοί.

Ναύκλαστρον ἢ *τορπίλλη* (Torpedo, Torpille τῶν εὐρωπ. γλωσσῶν). Κατασκευάσμα πολέμικόν ἐνέχον ὕλας ἐκρηκτικὰς καὶ σκοπὸν ἔχον τὴν διὰ ὑπερβυχίου ἐκρήξεως· αὐτοῦ διάσπασιν καὶ καταστροφήν τῶν ἐχθρικών πλοίων. Τὰ Ν. εἶναι ἡστιασμένα (κίνητα, ἀμυντικά, καλούμενα καὶ ναυτικά ὑπόνομοι) ἢ κίνητα (ἐπιθετικά)· καὶ τὰ μὲν πρῶτα εἰσὶν ἐφηρμοσμένα ἐπὶ λιμένων, πορθμῶν κλ., ἵνα προσυλάττωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν προσβολῶν ἐχθρικών πλοίων, τὰ δὲ τελευταῖα φέρονται ὑπὸ πλοίων ἢ καὶ καθ' ἑαυτὰ τιθενται εἰς κίνησιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ πρῶτον Ν. κατασκευάσεν ὁ καὶ τοῦ ἀτμοπλοίου εὐρέτης Φούλτον τῇ 1801, ὅστις καὶ ὠνέμασεν αὐτὸ Torpedo διὰ τὴν πρὸς τὴν νάρκην (βλ. λ.) λειτουργικὴν αὐτοῦ ὁμοιότητα· παρ' ἡμῖν δὲ ἐπεκράτησεν ἡ μετάφρασις Ν., εὐχρηστὸς ὅμως εἶναι καὶ ἡ εὐρωπ. λέξις *τορπίλλη*, μάλιστα εἰς τὰ σύνθετα *τορπιλλήτης*, *τορπιλλεσβόλον* κλ., καὶ ὁ ὅρος δὲ νάρκη (καὶ ναρκόβλον κλ.) ὑπῆρχεν ἐν χρῇσι αὐλοτε. Κατὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον ἐφηρμόσθησαν κίνητα Ν. πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ λιμένος τῆς Κρονστάδης κατὰ τῶν ἀγγλ. πλοίων ἦσαν δὲ ταῦτα ὑπερβυχίως

έστερεωμένα δι' ἀγκυρῶν, καὶ ἄνωθεν τῶν ἐρηκτικῶν ὑλῶν ἔφερον ἐν δοχείῳ θεϊκὸν δξύ· ἐπὶ τῇ προσκρούσει πλοίου ἐρρήγνυτο τὸ δοχεῖον, τὸ δξύ ἐχέετο ἐπὶ τὰς ἐρηκτικὰς ὕλας καὶ ἐπήρχετο ἡ ἐκρηγίς δι' ἧς τὸ πλοῖον θὰ ἐτινασσετο εἰς τὸν ἀέρα· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα στοιχειώδη Ν. οὐδαμῶς ἐβλάψαν τὸν ἀγγλικὸν στόλον. Ὁ αὐστριακὸς βαρὼν Ertner ἐτελειοποίησε τὰ Ν. εἰσαγαγὼν ἐν τῇ χρήσει αὐτῶν τὴν δι' ἡλεκτρικοῦ ρεύματος ἐξ ἀποστάσεως ἀνάφλεξιν. Πρῶτον δὲ κατὰ τὸν ἀμερικανικὸν πόλεμον τοῦ 1861 ἔδρασαν τελεσφόρως τὰ Ν. ἀνατιναχθέντων τριῶν θωρηκτικῶν καὶ πολλῶν σεβάρως βλαβέντων.

Τὰ ἀμυντικά Ν. εἰσὶ καθωρισμένα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης δι' ἀγκυρῶν, ἀναφλέγονται δὲ ἡ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς δι' ἡλεκτρικοῦ ρεύματος ὑπὸ τοῦ χειριζομένου αὐτά, καθ' ἣν στιγμήν αὐτοὶ νομίστην ἐκρηγνύονται πρὸς σφερὸν (Ν. καθεύδοντα), ἡ ἐκρηγνύονται αὐτομάτως ἐπὶ τῇ ἐπ' αὐτῶν προσκρούσει τῶν πλοίων (Ν. ἐρηγγοῦντα ἢ αὐτόματα)· τῶν τελευταίων τούτων ἡ ἀνάφλεξις γινεται ἡ διὰ μηχανικῶν μέσων (σφυρίου τινὸς καταπίπτοντος ἐπὶ καψυλίου) ἢ διὰ χημικῶν (τιθεμένων εἰς συγκοινωνίαν ὑλῶν τινῶν πρότερον κεχωρισμένων ὡς περίπτου εἰς τὰ μνημονευθέντα Ν. τοῦ χημικοῦ πολέμου), ἢ καὶ δι' ἡλεκτρικοῦ ρεύματος, ὅπερ ἀποκαθιστᾷ ἢ προσκρούσεις τοῦ πλοίου καὶ αὐτῆς ἢ παραγωγὸς ἡλεκτρικῆς στήλης εὐρηται ἐν τῷ Ν. ἡ παρ' αὐτῷ ἢ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ὁ χειριστὴς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ρεύματος· ταῦτα δὲ τὰ Ν. ὡς καὶ τὰ καθεύδοντα εἶναι τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει ὡς μὴ ἐκτεθειμένα εἰς ἀκαιρὸν ἐκρηγνύειν. Τὰ Ν. ταῦτα περιλαμβάνουσιν ἀνὰ 20—30 γγρ. βαμβακοκυρίτιδος, ἔχουσι δὲ σχῆμα ἀπριεῖδες καὶ κατὰ τὰς εἰσόδους λιμένων, εἰς στενὰ κλ. τίθενται πολλὰ κατ' εὐθείαν γραμμὴν οὕτως ὥστε τὸ διερχόμενον πλοῖον κατ' ἀνάγκην νὰ προσκρούσῃ ἐπὶ ἐνὸς Ν.

Τὰ δὲ κινητὰ ἢ ἐπιθετικά Ν. εἶναι διάφορα ἐπίσης, ἀγαλῆγως τοῦ τρόπου δι' οὗ βάλλονται. Τὸ φορητὸν ἢ ἐπακόντιον Ν. φέρεται πρὸ τῆς πύρας εἰδικοῦ (ναυκλαστροφῆρου) σκάφους ἐπὶ κινήτου ἀκοντίου μήκους 6—14 μέτρων, καὶ εἴτε προσκρούσαν ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου εἴτε καὶ ἐπαρκῶς πλησίον μόνον κομισθὲν ἐκρηγνύται ἡλεκτρικῶς ἢ μηχανικῶς, τῇ βουλῇ τοῦ ἢ ἀνεξαρτήτως τοῦ χειριστοῦ, κατὰ τὰ διάφορα συστήματα. Τὸ ρυμουλκούμενον Ν. φέρεται ἐπίσης ὑπὸ σκάφους εἰδικοῦ πλαγίως εἰς ἀπόστασιν 20—30 μέτρων· καὶ τούτου ὑπάρχουσι διάφορα συστήματα, ὧν πάντων πρότυπον ὑπῆρχε τὸ ὑπὸ τῶν ἀελρῶν Har-

vey, πλοιάρχων τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, ἐπινοηθέν Ν. Ἐνεκα ὅμως τῶν περὶ τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ δυσκολιῶν καὶ κινδύνων ὀλίγης ἔτυχε χρήσεως τὸ εἶδος τοῦτο τῶν Ν. Τὸ διευθυντὸν Ν., ἰχθυοειδὲς ἔχον τὸ σχῆμα φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸν κινήτηριον μηχανισμόν τοῦ καὶ τιθέμενον εἰς κίνησιν ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως, ἀπὸ πλοίου ἢ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, ὑπὸ τοῦ χειριστοῦ, διευθύνεται κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ σκάφους, συνδεόμενον ὅμως διὰ καλωδίου μετὰ τοῦ χειριστοῦ ὅστις δύναται νὰ τροποποιήσῃ κατὰ πάσαν στιγμὴν τὴν πορείαν τοῦ, καὶ ἐκρηγνύμενον ἐπὶ τῇ προσκρούσει αὐτομάτως ἢ κατὰ βούλησιν τοῦ χειριστοῦ· οὕτως ἐν τῷ Ν. συστήματος Lay ἢ κινήτηριος δύναμις εἶναι τὸ ὑπὸ μεγίστην πίεσιν διατελοῦν διοξειδίου ἄνθρακος, παραγόμενον ἐκ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ ἐναποθηκευμένου ὑγροῦ διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος· ἐν δὲ τῷ συστήματι Eriessou ἡ κίνησις παράγεται ὑπὸ πεπιεσμένου ἀέρος διοχετευομένου εἰς τὸ Ν. ὑπὸ τοῦ χειριστοῦ μεσῶν τοῦ ρηθέντος καλωδίου, ὅντος κοίλου καὶ σωληνοειδοῦς· τὸ Ν. Nordenfeld κινεῖται δι' ἡλεκτρισμοῦ, παραγόμενον ἐντὸς αὐτοῦ· τὸ Ν. Sims-Edison δι' ἡλεκτρισμοῦ μεταδιδομένου εἰς αὐτὸ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἢ τοῦ ἐκπέμποντος τὸ Ν. πλοίου· τὸ Ν. Brennan (εἰσαχθὲν ἐν τῷ ἀγγλ. ναυτικῷ) διὰ τῆς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἢ τοῦ ἐκπέμποντος πλοίου ταχείας ἐκτυλίξεως δύο συρμάτων, ἐντὸς τοῦ πλοίου περιελλυμένων εἰς κυλίνδρους, ὧν ἡ κατὰ τὴν ἐξελίξιν στροφή ἐπιφέρει καὶ τὴν κίνησιν τοῦ εἰδικοῦ πρωσοπηρίου μηχανισμοῦ τοῦ Ν. Ἀλλὰ τὸ εὐρηγνόμενον καὶ κοινότερον τῶν ἐπιθετικῶν Ν. εἶναι τὸ αὐτοκίνητον ἢ ἰχθυοειδὲς Ν. συστήματος Whitehead, δεκτὸν γενόμενον ὑπ' ἀπάντων τῶν κρατῶν διὰ τὴν ὑπεδρόχιν ἀμυναν καὶ φέρον ἐν ἑαυτῷ τὸν κινήτηριον μηχανισμόν, βαλλόμενον ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἐκρηγνύμενον μηχανικῶς διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ σκοποῦ προσκρούσεως. Ἐχει σχῆμα κυλινδρικόν κατ' ἀμφοτέρωθεν τὰ ἄκρα εἰς δξύ ἀπολήγον, μήκος δὲ 3—4 μέτρων· κατασκευάζεται ἐκ χάλυβος ἢ ὀρειχάλκου καὶ ἐν μὲν τῷ προσθίῳ κώνῳ φέρει τὴν γόμωσιν, ὅλως δὲ ὀπισθεν μίαν ἢ δύο ἑλικας ὧν ἡ στροφή προωθεί τὸ Ν. ὅπως τὰ κοινὰ ἀτμολοία· δι' ἰδιαιτέρων δὲ ρυθμιστῶν διατηρεῖται ἡ ἰσορροπία τοῦ Ν. εἰς ὀριζόμενον βάθος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ρυθμιζόμενον ἐκ τῶν προτέρων (μέχρι 4—5 μ.). Ἡ κινήτηριος δύναμις εἶναι πεπιεσμένος ἀήρ, ὑπὸ πίεσιν 70—85 ἀτμοσφαιρῶν εἰσαγόμενος εἰς τὸ Ν. Ἡ γόμωσις τοῦ ἀποτελεῖται ἐξ 21—43 γγρ. βαμβακοκυρίτιδος, ἡ ταχύτης τοῦ εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 25—30 μιλίων καθ' ὥραν, δύναται δὲ νὰ διατρέξῃ τὸ Ν. τοῦτο διάστημα μέχρις 800 μ. Ἐκτινάσσεται δὲ τὸ Ν. ἐκ τοῦ φέ-

ροντος αὐτοῦ πλοίου (το ρ π ι λ ο β ο λ α π λ ο ῖ α, βλ. κατωτ.) διὰ πεπιεσμένου ἀέρος ἢ ὑποβρυχίως ἐκ σωλῆνος εἰς τὸ τοίχωμα τῆς πρύρας τοῦ πλοίου ἐσκαμμένου καὶ δὴ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς τρόπιδος αὐτοῦ (οὕτως ὥστε ἡ κατεύθυνσις τοῦ Ν. ὀρίζεται διὰ τῆς τοῦ πλοίου), ἢ ἐξ εἰδικῶν τηλεβόλων ἐπὶ τοῦ πλοίου τοποθετημένων καὶ δυναμένων νὰ στραφῶσι καὶ διευθετηθῶσιν ὡς τὰ κοινὰ τηλεβόλα πρὸς οἰανδήποτε διεύθυνσιν (ὅτε τὸ Ν. ἐξορμήσαν εἰς τὴν θάλασσαν διατηρεῖ τὴν δεθείσαν αὐτῷ διεύθυνσιν διὰ τῶν ρυθμιστῶν του)· ἡ τέλος τὸ Ν. εἶναι οὕτως ἐπὶ τοῦ πλοίου προστηρημένον ὥστε διαρκῶς εὐρίσκειται ὁλόκληρον ἐν τῷ ὕδατι καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτιναχθῇ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος, ἀλλ' ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν ὁ ἴδιος αὐτοῦ μηχανισμὸς ἵνα ἐξορμήσῃ τὸ Ν. κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ φέροντος αὐτὸ πλοίου. Ὁ ἐντελέστερος τρόπος εἶναι ὁ πρῶτος, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖον εἶναι κατεσκευασμένα τὰ ἄριστα τορπιλλεβόλα πάντων τῶν ἐθνῶν. Ταῦτα εἰσὶ σκάφη εἰδικά, μήκους 20—30 μ., ἐλάχιστον ἐξέχοντα τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος (ὥστε μικρὰν νὰ παρέχουσιν ἐπιφάνειαν εἰς τὰ ἐχθρικά βλήματα), καὶ ταχύτατα, διανύοντα 18—20 κόμβους κατ' ὥραν ἤτοι 9—10 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον. [H.]

Ναύκληρος καλεῖται ὁ ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου ἀμέσως κατὰ βαθμὴν ἐπόμενος τοῦ πλοίαρχου. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ περὶ Ν. προνοεῖται τὰ ἀρθρ. 82-84 τοῦ περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορ. ναυτιλίας Β. Δ. τῆς 15 Δεκεμβρ. 1836, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ πλοίαρχος ἐκλέγειν αὐτοὺς ὡς ἐμπειροτέρους καὶ μᾶλλον ἀξιόους ἐμπιστοσύνης διορίζει ἐπιστάτας τῶν ἐργασιῶν τοῦ πληρώματος καὶ φύλακας τῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Ἐπὶ πλοίων χωρητικότητος ἀνωτέρας τῶν 200 τόνων μόνον οἱ ἔχοντες δίπλωμα πλοίαρχου διορίζονται ναύκληροι. [Πφ.]

Ναύκλεια τὸ Γ α μ β ῖ ρ, Nauclea Gambir Hunt. Φυτόν ἀναριχώμενον τῶν Ἰνδιῶν ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Ἐρυθροδανωδῶν, ὅπερ παρέχει τὸ Gummi Gambir ἢ Gambir-Catechu τῆς ἐμπορίας, τὸ ἐνέχον κατεχλίνην καὶ βυρσοδεψίνην καὶ ὡς ἐκ τούτου εὐχρηστον εἰς τὰς τέχνας καὶ ὡς φάρμακον. [Θ.Χ.]

Ναύκρατις. Πόλις τῆς Αἰγύπτου, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ Ψαμμητίχῳ Δ' περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Δ β ρ α χ ῖ ο ν ο ς τοῦ Νεῖλου ὑπὸ Μιλησίων. Ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀμάσιος ἐντελῶς εἰς τοὺς ἑλληνας περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν καὶ διέμεινε ἐπὶ πολὺν καιρὸν σπουδαῖον κέντρον τοῦ ἐμπορίου ὡς καὶ τῆς κεραμευτικῆς. Ἡ θέσις αὐτῆς ἀνεκαλύφθη τῇ 1884 πλησίον

τοῦ Τέλλ-ἔλ Βαρούτ μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου. [Δ.Δ.]

Ναυκύδις. Ἀργεῖος γλύπτης, ἀδελφὸς τοῦ Πολυκλείτου, ὑπάρχας διδάσκαλος τοῦ νεωτέρου Πολυκλείτου. Μεταξὺ ἄλλων ἐξεπόνησεν ἐν γαλκῷ Ἑρμῆν, Φρίξον θύοντα τὸν κριὸν καὶ Ἡθῆν. [Δ.Σ.]

Ναυκραρία ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις αἱ 48 ὑποδιαίρεσεις τῶν φυλῶν (4 ἐν ἑκάστῃ τριτῷ), ἱστάμεναι ὑπὸ ναυκράρους καὶ ἀποτελοῦσαι τὴν διοικητικὴν καὶ φορολογικὴν μονάδα τῶν πολιτῶν, παρέχουσαι δὲ ἐκαστῇ μίαν ναῦν εἰς τὸν ἀθηναϊκὸν στόλον. Τὰς Ν. ἀντικατέστησεν ὁ Κλεισθένης διὰ τῶν δήμων, ἀναθεσάς τὰ καθήκοντα τῶν ναυκράρων εἰς τοὺς δημάρχους (βλ. λ.). [Σ.Τ.]

Ναύλωσις καλεῖται ἡ σύμβασις δι' ἧς ὁ ἰδιοκτήτης ἢ ὁ πλοίαρχος (ναυλῶν) ἐκμισθεῖ εἰς ἄλλον (ναυλωτὴν) πρὸς μετακόμισιν ἐμπορευμάτων ἢ μεταγωγὴν προσώπων ἢ ἀλυσίαν ἐφ' ὀρισμένῳ τιμῇ (ναύλῳ) τὸ πλοῖον αὐτοῦ ὁλόκληρον (ὁλικὴ ἢ Ν.) ἢ μέρος αὐτοῦ (μερικὴ Ν.). Γίνεται δὲ Ν. διὰ πλοῦν ὁλόκληρον ἢ δι' ὀρισμένον χρόνον, ἢ κατὰ τόνον, κυβικὸν μέτρον, ἐκατόλιτρον κλ., ἢ κατ' ἀποκοπὴν ἢ τέλος συλλογᾶδην. Κατὰ τὸν νόμον ἡ Ν. πάντοτε πρέπει νὰ βεβαιοῦται ἐγγράφως, τὸ δὲ περὶ τούτου ἐγγραφοῦν καλεῖται ναυλωτικόν, ὅπερ δεῖν νὰ συντάσσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 273 τοῦ Ἑμπορ. Νόμου. Γίνεται δ' ἡ Ν. διὰ τῶν ναυλομεσιτῶν (Courtiers d'affrètements) περὶ ὧν βλ. Μεσῖται. Περὶ ναυλ.πραγματεύονται τὰ βιβλία ς', ζ' καὶ η' τοῦ ἐμπορ. ἡμῶν νόμου, ὧν ἐρμηνεῖαν λεπτομερῆ βλ. ἐν Ναυτικῇ Δικαίῳ Φλογαίτου καὶ Χρυσανθοπούλου σελ. 382-484. [Πφ.]

Ναυμαχία, ἡ κατὰ θάλασσαν, μεταξὺ δύο ἐχθρικῶν πλοίων ἢ στόλων, μάχη. Σήμαρον αὕτη συνίσταται εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τηλεβόλων καὶ ναυκλάστρων καὶ τῇ τακτικῇ τῶν κινήσεων ἑκατέρου τῶν στόλων πρὸς καταστροφὴν καὶ διάσπασιν τοῦ ἄλλου καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν χρῆσιν τῶν τηλεβόλων ἕκαστον πλοῖον μάχεται μᾶλλον καθ' ἑαυτό· τὰς δὲ κινήσεις τοῦ ὅλου στόλου καθορίζει ὁ ναύαρχος ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ πλοίου (ναυαρχίδος) διὰ σημάτων. Διὰ τῶν ναυκλάστρων τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον ἀνατινάζεται καὶ κατασυντρίβεται, διὰ τῶν τηλεβόλων διασκάται καὶ καταβυθίζεται· ὁμοίον δὲ σκοπὸν ἔχουσι καὶ τὰ ἐμβόλα τῶν πλοίων ἅτινα σπανιώτερον ἐκτελοῦσι τὸν προωρισμὸν τῶν, ἐπὶ καταδιώξεως π.χ. πλοίου ἐχθρικοῦ καὶ προσβολῆς αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀνεγγύς, ὅτε καὶ τῶν ἀγχεμάχων πυροβόλων δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις κατὰ τοῦ πληρώματος. Τὸ ἀπελπισθὲν

πλοῖον δηλοῖ τὴν παράδοσιν τοῦ καταβιβά-
ζον τὴν σημαίαν του. Συνηθέστερον τὰ δια-
σωθέντα τῆς καταστροφῆς πλοῖα προσπα-
θεῖσι νὰ διαφύγωσιν καὶ καταβιβάσκονται ὑπὸ
τῶν ἐχθρικών. Ἐὰν ὁ στόλος εἶναι μέγας,
τάσσονται συνήθως τὰ πλοῖα εἰς δύο σειρὰς
ὧν ἡ μὲν προθία μάχεται, ἡ δὲ ὀπισθεν εἶ-
ναι ἀναπληρωματικὴ. — Ὅλως διάφορος ἦτο
ἡ Ν. κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ μέχρι τῶν
τελευταίων χρόνων ἀκόμη ἤτοι πρὶν ἐφευ-
ρεθῶσι τὰ ἀτμόπλοια, τὰ θωρηκτὰ σκάφη,
τὰ τελειοποιημένα τηλεβέλα, τὰ ναυκλα-
στρα. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ τέχνη τοῦ
ναυάρχου ἦτο νὰ συναντηθῇ οὕτω πρὸς τὸν
ἐχθρὸν ὥστε νὰ ἔ, ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἤτοι ἐκ
τῶν ὀπισθεν τὸν ἀνεμον καὶ νὰ ἔχῃ ἐστρατι-
μένα τὰ πλοῖα του πρὸς τὴν ξηρὰν οὕτως
ὥστε νὰ βοηθῶνται μὲν ταῦτα εἰς τὴν ἐφο-
δον ὑπὸ τῶν κυμάτων, τὰ δὲ ἐχθρικά νὰ
ἀπεκλειώνονται τρέπον τινὰ μεταξὺ τοῦ ἐχθροῦ
καὶ τῆς ξηρᾶς ἐὰν ὅμως ὁ ἐχθρικός στόλος
ἦτο πολυαριθμότερος καὶ ὑπῆρχε κίνδυνος
κυκλώσεως, προσεπαθεῖν τοῦναντίον ὁ ναύαρ-
χος νὰ ἀσφαλίσῃ τὰ ἴδια πλοῖα ἐν θέσει
κατὰ τὸ δυνατόν στενῇ ὥστε τὸ ἐχθρικὸν
πλῆθος νὰ μὲνῃ ἀχρησιμοποίητον· οὕτω λ. χ.
ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες ἐν Σαλαμῖνι. Τὰ ἱστία
ἦσαν ἀχρηστά εἰς τὴν Ν. καὶ καταβιβάζον-
το μάλιστα, τῶν κινήσεων ἐκτελουμένων διὰ
τῶν κωπῶν. Εἰς τὰς τότε Ν. ἡ προσβολὴ
ἐγίνετο ὅλως ἐκ τοῦ πλησίον καὶ τὰ ἐμ-
βολὰ εἶχον μέγιστον ἐνεργείας στάδιον. Οἱ
ναυμάχοι μακρόθεν ἤδη προσέβαλλον τὸ ἐχ-
θρικὸν πλῆρωμα διὰ τόξων καὶ σφενδονῶν
καὶ ἀκοντίων καὶ λίθων ἢ ἐπειρῶντο νὰ ἐμ-
πρίσσωσι τὸ πλοῖον διὰ πυρίνων βλημάτων
ἢ νὰ συλλάβωσι καὶ σύρωσιν αὐτὸ πρὸς ἑαυ-
τοὺς διὰ τῶν ἀρπαγῶν. Ὅταν τὰ πλοῖα ἐ-
πλησίαζον κύριον ἔργον ἐπίσης ἦτο καὶ κα-
ταστροφὴ τῶν κωπῶν καὶ τοῦ πηδαλίου τοῦ
ἐχθροῦ· κυρίως ὅμως τότε ἡ μάχη ἐγένετο
ἐκ τοῦ συστάθην ὡς ἐπὶ ξηρᾶς καὶ οἱ κατωρ-
θώσαντες νὰ ἐξοντώσωσι τοὺς ἐχθροὺς ἐγί-
νοντο καὶ κύριοι τοῦ πλοίου των.

Ναύπακτος (κοινῶς Ἐπακτος). Κω-
μόπολις καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ναυ-
πακτίας, ὑπαγομένης εἰς τὸν νομὸν Αἰτωλίας
καὶ Ἀκαρνανίας, κειμένη ἐν γραφικῇ θέσει
ἐπὶ τῆς Β παρελίας τοῦ Κορινθιακοῦ κόλ-
που, ὤρ. 1.35' ΒΑ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀντιρ-
ρίου καὶ 9 ὤρ. Α τοῦ Μεσολογγίου, ὑποκά-
τωθεν λόφου, ὃν στέφουσι τὰ ἐρείπια ἐνετι-
κοῦ φρουρίου. Πρὸς Α τῆς οὐχὶ καλῶς ἐκτι-
σμένης κωμοπόλεως ἐκτείνεται εὐφορὸς πε-
διάς. Ὁ λιμὴν τῆς Ν. εἶναι μικρὸς καὶ ἀθα-
θής, φέρει δὲ ἀκόμη τινὰ τῶν ἐνετικῶν ὀχυ-
ρωμάτων ἐν κατῇ καταστάσει. Ἡ Ν. εἶναι ἔδρα
ἐπισκόπου καὶ ἔχει ἑλληνικὸν σχολεῖον. Κα-
τοίκους ἔχει 2296, ὁ δὲ δῆμος 1935.

Εἰς τοῦτον, παράγοντα δημ. καρπούς, βάμ-
βακα, οἶνον, ἔλαιον, μέταξαν, ἐσπεριδοειδῆ
κλ., ὑπάγονται ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας 18
χωρία. ὧν τὰ σημαντικώτερα Ἀγ. Γεώρ-
γιος, Ἀφροδίτη, Βασιλικὴ καὶ Βερβοκοῦ. Ἡ
δὲ ἐπαρχία Ναυπακτίας περιλαμβάνει τοὺς
δήμους Ν., Ἀποδοτίας, Κλεπαίδος, Ὀφιο-
νίας, Παρευνηίων, Προσχίου καὶ Πυλῆνης,
ἔχει δὲ 28683 κατ.

Ἡ σημερινὴ πόλις κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως
τῆς ἀρχαίας, ἥτις ὑπῆρξε σπουδαῖον ἐπίνειον
τῶν Ὀζωλῶν Λοκρῶν, κατὰ τὸν μῦθον κλη-
θεῖσα οὕτως ὡς ἀφετηρία τοῦ κατὰ τῆς Πε-
λοποννήσου ἐκπλεουσάντος στόλου τῶν Ἑρα-
κλειδῶν. Τῷ 456 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθη-
ναίων, εἰνίκες κατέστησαν αὐτὴν νεώριον
καὶ ἀποθήκην των, μετῴκισαν δ' ἐνταῦθα
454 τοὺς ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν μετὰ τὴν Γ'
μεσσηνιακὸν πόλεμον ἐκδιωχθέντας Μεσση-
νίους. Ἀφού δὲ ὑπῆρξε κατὰ τὸν πελοπον-
νησιακὸν πόλεμον σταθμός τοῦ Ἀθηναϊκοῦ
στόλου, ἀπεδόθη τῷ 404 εἰς τοὺς Λοκρούς.
Ἐν ταῖς ὑστερον ἀνέκην εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς,
εἴτα εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐνταῦθα
ἐκλείσαν 217 π. Χ. εἰρήνην μετὰ Φιλίππου
τοῦ Ε' τῆς Μακεδονίας. Κατὰ τὸν μέσον
αἰῶνα ἀπέκτησαν αὐτὴν οἱ Ἑνετοὶ καὶ
ὠχύρωσαν τοσοῦτον ἱσχυρῶς ὥστε μόλις
ὁ σουλτάνος Βαγιαζίτ ὁ Β' τῷ 1499 τὴν
ἐκυρίευσεν διὰ στρατοῦ 150 χιλ. ἀνδρῶν.
Ἀπὸ τοῦ 1687 μέχρι τοῦ 1700 διετέλεσε
πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑνετῶν, εἰς οὓς
δφεύλεται καὶ ἡ διαστροφὴ τοῦ ὀνόματος
Ν. εἰς Lepanto, ἐξ οὗ ἐκλήθη καὶ ὁ κόλπος
τῆς Κορίνθου golfo di Lepanto. Τὸ ὄνομα
τοῦτο ἐφημιόθη πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγάλην
ναυμαχίαν μεταξὺ τοῦ χριστιανικοῦ καὶ τοῦ
τουρκικοῦ στόλου 7 Ὀκτ. 1571 (βλ. Ἀκαρ-
νανία καὶ Αἰτωλία, ἐν τ. Α' σ. 404—5).

Ναυπηγία. Βλ. Πλοῖον.

Ναύπλιον (κοινῶς Ἀνάπλι). Πόλις
καὶ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ
Κορινθίας τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας καὶ τοῦ
δήμου Ναυπλιέων, πρότερον δὲ μέχρι τοῦ
1834 πρώτη καθέδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ βασι-
λεῖου μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας
αὐτοῦ, ἐνταῦθα τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς
Ἑλλάδος Καποδιστρίου ἀπὸ βίβασθέντος τῇ
7 Ἰανουαρ. 1828, καὶ τοῦ βασιλέως Ὀθω-
νος τῇ 25 Ἰανουαρ. 1833. Κεῖται δὲ ἡ πό-
λις εἰς τὸν Α' μυχὲν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου
ἐπὶ τῶν βορείων κατωφερειῶν βραχυδύς
χερσονήσου συνεχόμενης πρὸς Α διὰ λαίμου
στενοῦ πρὸς ὕψηλόν καὶ ἀπόκρημνον βουνόν
ἐπὶ τοῦ οὐοῦ ἐγείρεται τὸ ἱστορικὸν φρού-
ριον τοῦ Παλαμηδείου. Εἶναι δὲ ἡ πόλις λίαν
ὀχυρά, ἔχουσα ὑπερκείμενον μακρὸν βουνόν,
τὴν Ἀκροναυπλίαν ἢ Ἴτς-Κυλέ, ἐφ' οὗ
φρούριον κατέχει ὄλην τὴν ἐπιμέμηκον ῥάχιν

αὐτοῦ, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Δ καὶ Α ἄκρων αὐτοῦ τείχη κατεργόμενα μέχρι τῆς θαλάσσης περιφράττουσι τὴν πόλιν. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐκρημνίσθησαν τὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης προσιπίζοντα αὐτὴν τείχη καὶ ἐπεξετάθη ἡ κάτω πόλις ὀλίγον πρὸς τὴν θάλασσαν, ἔνθα κατεσκευάσθη παραλία ὁδός, προκυμιά καὶ πλατεῖα. Ἡ κάτω πόλις κειμένη ἐπὶ ἐπιπέδου ἐδάφους ἔχει εὐθυγράμμους ὁδούς· αἱ δὲ τῆς Ἀνω τῆς ἐπὶ τῶν κλιτύων τῆς Ἀκροναυπλίας εἶναι στεναί, ἀνώμαλοι καὶ πνιγνῆραι. Ἐν τῇ κάτω πόλει κεῖται ἡ σημαντικώτερα πλατεῖα, ἡ τοῦ Συντάγματος, κέντρον οὕτα τῆς συναθροίσεως τῶν κατοίκων, παρ' ἧς ὁ στρατῶν καὶ τὸ ἄλλοτε τουρκικὸν τζαμίον μετὰ τοῦ ἐν τῇ προαυλῇ μνημείου τοῦ Δημ. Ὑψηλάντη, ὡς καὶ τὸ Βελλευτικόν. Κατὰ τὸ ΒΑ τῆς πόλεως εἶνε ἡ πλατεῖα τῶν Τριῶν Ναυάρχων ἔνθα τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὁθωνος. Ἐκ τῶν 4 δὲ ναῶν αὐτῆς ἀξίως μνείας εἶνε ὁ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ἱστορικός καταστάς διὰ τὴν ἐξῶθι αὐτοῦ συμβῆσαν δελοφονίαν τοῦ Καποδίστριας τῇ 27 Σεπτεμ. 1831. ΝΑ τῆς Ἀκροναυπλίας κεῖται τὸ ὕψηλὸν φρούριον τοῦ Παλαμῆδου ἐπὶ κορυφῆς βουνοῦ 216 μ. ὕψους, ἀπόμενον ἐν καὶ ἀπρόσιτον πλὴν τοῦ ΝΑ μέρους δι' οὗ συνέχεται πρὸς ἄλλο ὅρος. Ἡ εἰς τοῦτο ἄνοδος γίνεται διὰ ἐλικοειδοῦς κλίμακος 1880 βαθμίδων. Τὸ φρούριον τοῦτο ἐκτίσθη τῇ 1687 ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καὶ περιλαμβάνει 7 διάφορα ἐντὸς φρούρια φέροντα τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀχιλλέως, Ἐπαμεινώνδου, Λεωνίδα, Φωκίωνος, Θεμιστοκλέους, Μιλτιάδου καὶ Φρουράρχου. Ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Ναυπλίου εἶνε καὶ τὸ Μποῦρτζι, φρούριον ἐπιθαλάσσιον κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος ἐπὶ σκοπέλου ἀλίτενου, ὅπερ περιβρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ὑπερασπίζει τὴν πόλιν κατὰ προσβολῆς ἐκ ταύτης μετὰ τοῦ προμαχώνος «Πέντε Ἀδελφια». Ἐν Ν. ὡς κυρίως στρατιωτικῇ πόλει τῆς Ἑλλάδος ἐδρεύουσι σώματα στρατοῦ πεζικοῦ, πυρεβολικοῦ καὶ μηχανικοῦ, ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπιλοχάσιον, πυριτιδοτεχνουργεῖον, ἀποθήκη ὑλικοῦ τοῦ πολέμου καὶ ἱματισμοῦ, στρατῶνες, δημόσιοι καὶ στρατιωτικαὶ φυλακαὶ καὶ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον κλ. Εἰς ἀπόστασιν 5' ἐκτὸς τοῦ τείχους κεῖται τὸ προάστειον Πρόνοια (1694 κατ.) συνεικοθέν τὸ πρῶτον ὑπὸ ἀποίκων Κρητῶν, ἔνθα καὶ ἡ πλατεῖα εἰς ἣν συνελθούσα τῇ 1832 ἡ ἔθνικὴ συνέλευσις ἀνεγνώρισε καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Πρὸς τὸ ΒΑ τῆς Προνοίας κεῖται τὸ Παιδαγωγικὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τῆς εὐνομίας πεσόντων Γερμανῶν, κοσμούμενον ὑπὸ κολλοσιαίου λέοντος κοιμωμένου.

Τὸ Ν. ἔχει 5 459 κατ. διατηρεῦντας σημαντικὸν ἐμπόριον, γεωργίαν καὶ ἀμπελουργίαν,

κτηνοτροφίαν καὶ ἰχθυοτροφίαν. Ὁ λιμὴν τῆς πόλεως δύναται νὰ περιλάβῃ 800 πλοῖα· διὰ τῶν τακτικῶν γραμμῶν τῶν ἀτμοπλοικῶν ἑταιριῶν τὸ Ν συνδέεται μετὰ πάντων τῶν λιμένων τῆς Ἑλλάδος, διὰ δὲ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς. Εἶνε δὲ ἔδρα νομάρχου (τῆς Ἀργολίδος-Κερυνθίας), τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος, ἐφετείου καὶ πρωτοδικείου, ἔχει δὲ γυμνάσιον καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον, παραναγωγεῖον κλ. Ὁ δῆμος Ναυπλιέων περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας 14 χωρία, ὧν σημαντικώτερα εἶναι ἡ ἀνω μνημονευθεῖσα Πρόνοια καὶ τὰ Τζαφέραγα καὶ Χαϊδάρι, πρὸς δὲ τὰς μονὰς Ζωοδόχου πηγῆς (γυναικ. μετὰ 13 μοναχῶν) καὶ Καρακαλᾶ. ἔχει ἐν ὅλῳ 10879 κατ., παράγει δὲ καπνόν, ἐλαίον, σταφίδα κορινθιακὴν καὶ σουλτανίνην, βάμβακα, δημητρ. καρποὺς, σῖνον κλ. Ἡ ἐπαρχία Ναυπλίας ἀποτελεῖται ἐκ τῶν δήμων Ναυπλιέων, Ἐπιδαυρίων, Λήσσης, Μιδέας καὶ Μινώας, καταλαμβάνει τὸ μέσον μέρος τῆς μεταξὺ τοῦ Ἀργολικοῦ καὶ Σαρωνικοῦ κόλπου χερσονήσου καὶ ἔχει ἐν ὅλῳ 18816 κατ.

Ἡ ἱδρυσις τῆς ἀρχαίας πόλεως Ναυπλίας, ὡς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι, φαίνεται ὅτι ἐγένετο ὑπὸ ἀποίκων ἐκ τῆς θαλάσσης ἐλθόντων· τοῦτο ὑποδεικνύουσι τὰ ὀνόματα τοῦ ἱδρυτοῦ Ναυπλίου, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμφυώμης, καὶ τῶν υἱῶν τοῦ Ναυτιμέδοντος καὶ Οἰάκος, ὡς καὶ ἡ θέσις τῆς πόλεως ἐπὶ γλῶσσης γῆς μὴ κειμένης ἀμέσως παρὰ πεδιάδα. Ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ξένου στοιχείου ἐμφανίζεται ὁ ἐφευρετικὸς Παλαμῆδης (βλ. λ.). Ἐν δὲ τῷ μύθῳ περὶ τῆς ἐριδος μεταξὺ τοῦ ἐν Ν. πρὸ πάντων λατρευομένου Ποσειδῶνος καὶ τῆς κυρίας θεᾶς τῶν Ἀργείων Ἥρας κατοπτρίζεται ἡ ἀντιθεσις τῆς ἐπιθαλασσίας πόλεως πρὸς τὴν μεσόγειον. Ἡ Ν. ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς περὶ τὴν Καλαυρίαν ἀμφικτυονίας τῶν ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου πόλεων. Ἐν ἱστορικοῖς χρόνοις ἡ Ν. ἦτο τὸ κοινὸν ἐπινεῖον τῶν ἀργολικῶν πόλεων, ἀφ' ὅτου οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν β' Μεσσηνιακὸν πόλεμον τὴν μετὰ τῆς Σπάρτης συμμαχοῦσαν πόλιν ἐκυρίευσαν καὶ ἐξέβαλον τοὺς κατοίκους. Ἐκ τῆς ὑστερον ἱστορίας τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐλάχιστα εἶναι γνωστά. Συμμερισθεῖσα τὴν τύχην τοῦ Ἀργους καὶ τῆς Πελοποννήσου ἔμεινε μέχρι τοῦ 1247 εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, ὑπῆρξε δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων (1204) τὸ κέντρον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Λέοντος Σγουροῦ πρὸς ἱδρύσιν ἑλληνικοῦ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κράτους. Τῇ 1247 περιήλθεν εἰς τοὺς Φράγκους, γενεμένη πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου Ἀργους, εἴτα δὲ 1389 κατελήθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, οἵτινες ἐκάλουν

αὐτὴν Napoli di Romania κυριευθεῖσα τῇ 1540 ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπανεκτίθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν διὰ τοῦ κόμητος Κόνιξμαρκ 1686, ἀλλὰ πάλιν 1715 περιήλθεν εἰς τὴν Τουρκίαν. Τὸ φρούριον τοῦ Παλαμηδέου, εἰς οὗ τὴν ὀχύρωσιν ἐργάσθησαν καὶ Ἑνετοὶ καὶ Τούρκοι, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνεκπέρθητον· διὸ καὶ μεγίστην ἔσχε σημασίαν διὰ τὴν ἐπανάστασιν τὸ 1821 τῇ 30 Νοεμβρ. 1822 ἐκυριεύθη αὐτὴ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ παρεδόθη εἰς αὐτὴν ἡ πόλις διὰ συνθήκης μετὰ τὴν εἰς τὰ Δερβενάκια καταστρεφὴν τοῦ Δράμαλη. Διέμεινε δὲ καὶ ἡ πόλις κέντρον τοῦ ἀγώνος, ὅτε σχεδὸν ὅλη ἡ Πελοπόννησος διετελεῖ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἰμπραὶμ. Περὶ τῆς μετὰ τὴν ἀγῶνα ἱστορίας αὐτῆς εἶπομεν ἀνωτέρω. Τῇ 1 Φεβρ. 1862 ἐξερράγη ἐνταῦθα ἡ στρατιωτικὴ ἀνταρσία, ἣτις συνέπειαν εἶχε τέλος τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. [Μ.Σ.]

Ναύπλιος. Βλ. Ναύπλιον καὶ Παλαμήδης.

Ναῦς. Βλ. Πλοῖον.

Ναυσιφάνης. Ἀρχαῖος φιλόσοφος τῆς σχολῆς τοῦ Δημοκρίτου, καταγόμενος ἐκ Κέας, ὑπάρχας δὲ εἰς τῶν διδασκάλων τοῦ Ἐπικούρου. [Τ.Ε.Μ.]

Ναυσικάα ἦτο κατὰ τὸν Ὅμηρον θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου, βασιλέως τῶν Φαιάκων, καὶ τῆς Ἀρήτης, εὐρύσα τὸν ναυαγήσαντα καὶ διασωθέντα εἰς Σχερίαν Ὀδυσσεά, ὃν ἐνδύσασα παρεκίνησε νὰ ζητήσῃ βοήθειαν καὶ ξενίαν παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς. Τὸ ἐπεισόδιον περὶ αὐτῆς καὶ τῆς μετὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς συναντήσεώς τῆς ἀνήκει εἰς τὰ ὠραιότερα τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως ἐν γένει, χρησιμοποιοῦμενον καὶ ὑπὸ ἄλλων ποιητῶν (ὁ Σοφοκλῆς ἔγραψε «Ναυσικάαν»), ὡς καὶ τῆς καλλιτεχνίας. Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους ἡ Ν. ἐγένετο σύζυγος τοῦ Τηλεμάχου, ὃ ἐγέννησεν υἱὸν Περσέπτολιν ἢ Πτολίπορθον. [Δ.Μ.]

Ναυσικλῆς. Δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις σύγχρονος τοῦ Δημοσθένους, τὸ κατ' ἀρχὰς ἀνήκων εἰς τὴν μερίδα τῶν μακεδονοφρόνων, εἶτα δὲ προσελθὼν εἰς τὴν τῶν πατριωτῶν καὶ τυχὼν στεφάνου παρὰ τῆς πόλεως. Τῷ 352 π. Χ. ἐστρατήγει τοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ ὃν ἐπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Φωκεῖς. [Ι.Κ.Π.]

Ναύσταθμος. Βλ. Πλοῖον.

Ναύσταθμος (κοινῶς Ἀράπη). Χωρίον τῆς Σαλαμίνης ἐπὶ τῆς Ἀ παραλίας, κληθὲν οὕτω διὰ τὸν ἐνταῦθα ναύσταθμον τοῦ Ἑλλήν. στόλου. Ἐχει 1220 κατ. [Μ.Σ.]

Ναῦται καλοῦνται οἱ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοίου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ ναυκλήρου ἐνεργούντες· πρὸς τὰ Ν. ἔχουσιν οἱ συμπληρώσαντες τὸ 10ον ἔτος τῆς

ἡλικίας των, ἀνέχοντες εἰς τινὰ τῶν δῆμων τοῦ Κράτους καὶ ἔχοντες διετετὴ θαλασσίαν ὑπηρεσίαν (παῖδες, μαθητεύοντες). Πάντες οἱ εἰς τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἐργαζόμενοι καὶ ἔχοντες τοὐλάχιστον τὰ τοῦ ναύτου πρὸςόντα ἀπογράφονται κατὰ λιμενικὰς περιφερείας καὶ ἐφοδιάζονται μὲ διπλώμα ναύτου ὅπως προσαρτᾶται εἰς τὸ ναυτικὸν φυλλάδιον, τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου καὶ χρησιμεῖον ὡς γνώρισμα τῆς ταυτότητος τοῦ φέροντος αὐτό· ἐκ τῶν ἐφωδιασμένων δὲ μὲ ναυτικὸν διπλῶμα ναυτολόγει ὁ πλοίαρχος τὸ πλήρωμα παντὸς ἑλλην. πλοίου, ὑποχρεούμενος νὰ ἐκλέγῃ πάντας τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν ναυτῶν ἐκ πολιτῶν ἑλλήνων. Περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν καθηκόντων τῶν ναυτῶν βλ. Χρυσανθοπούλου Ναυτικὸν ὁδηγὸν σελ. 186-224. [Πφ.]

Ναυτικὰ ἀσφάλεια. Βλ. Ἀσφάλεια, Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι.

Ναυτικαὶ σχολαὶ εἰσὶ σχολεῖα ἐν οἷς διδάσκονται αἱ πρὸς διοίκησιν πλοίου ἀναγκαῖαι θεωρητικαὶ γνώσεις. Εἰς ταῦτα γίνονται δεκτοὶ συνήθως ἄνδρες ἀσκηθέντες πρακτικῶς ἐν τῇ θαλάσῃ. Κατώτεραι δὲ Ν. Σ. (ναυτοδιδασκαλεῖα) εἰσὶν αἱ παρέχουσαι ὅλως πρακτικῶς τὰς ἀπαραιτήτους εἰς τοὺς ναυτικούς γνώσεις. Αἱ δὲ πολυτελεῖαι Ν. Σ. διδάσκουσι πάντας τοὺς κλάδους τῆς τε διοικήσεως τῶν πλοίων καὶ τῆς κατὰ θάλασσαν πολέμου. Ἡ παρ' ἡμῖν Ν. Σ. τῶν Δοκίμων περιλαμβάνει 4 τάξεις, οἱ δὲ ἀπόφοιτοι αὐτῆς κατατάσσονται εἰς τὸ πολυτελεῖον ναυτικὸν ὡς σημαφόροι.

Ναυτικὴ πυξίς. Βλ. Πυξίς.

Ναυτικὸν ἀπομαχικὸν ταμεῖον καλεῖται ταμεῖον συσταθὲν διὰ τοῦ νόμου τῆς 21 Ἰουλίου 1862 καὶ κύριον σκοπὸν ἔχον τὴν περιθάλψιν τῶν καταπεπονημένων ἢ ἀναπήρων θαλάσσης ἐργατῶν, τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν αὐτῶν, προσέτι δὲ κατὰ περιστάσεις ἐξαιρέτους τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν, (ἀρθρ. 2). Ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατόπιν ἐκδοθεῖσι διατάγμασι κανονίζονται λεπτομερῶς οἱ πόροι, ἡ διοίκησις τοῦ ταμείου, ὁ χρόνος ὁ πρὸς ἀπόκτησιν συντάξεως ἀπαιτούμενος, τὸ ποσὸν τῶν συντάξεων κλπ. [Πφ.]

Ναυτικὸν δάνειον (prêt à grosse) καλεῖται τὸ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου τελούμενον πρὸς ναυτικὴν ἀποστολὴν ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ναυτικοῦ τόκου ἢ ἀμοιβῆς ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ τε κεφάλαιον καὶ ὁ ναυτικὸς τόκος δὲν θέλουσιν ἀποδοθῇ ἡμέχρι τῆς ἀξίας τοῦ υπεργούου πράγματος μετὰ τὴν ἀφίξιν (valroger). Τὸ Ν. Δ. ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις, ἐλόκληρα δὲ τοιαῦτα

συμβόλαιον εὐρίσκομεν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Δημοσθένους πρὸς τὴν Λακρίτου παραγραφὴν· παρὰ Ῥωμαίοις τὸ Ν. Δ. ἐκαλεῖτο pecunia trajectitia, ὅταν δὲ συνωμολογεῖτο τόκος (μὴ δυνάμενος κατὰ τὴν διάτ. κωδ. 4.32 νὰ ὑπερβῇ τὴν ἑκατοστὴν), ἐκαλεῖτο fœnus nauticus· παρὰ βυζαντινοῖς δὲ διαπόντια χρήματα· κατὰ τὸν μεσαίωνα δ' ἐκαλεῖτο homerie ἐκ τῆς φλαμανδικῆς λέξεως home (τρόπις). Ὁ δικαιολογικὸς λόγος τοῦ Ν. Δ. ἐγκρίνεται εἰς τὴν κίνδυνον τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ τοῦ πλοῦ, δι' ὃν ἐγένετο τὸ δάνειον, καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου, ἐξ οὗ δυσχερὴς καθίσταται ἡ ἀπότισις· πρὸς ἀντιστάθμισιν λοιπὸν τοῦ κινδύνου τῆς ἀπωλείας ἐν εὐδοσίᾳ τῆς ἐπιχειρήσεως καταβάλλεται τόκος πολὺ ἀνώτερος τοῦ συνήθους τόκου, οὗ τὸ ποσὸν κανονίζεται κατὰ τὴν θέλησιν τῶν μερῶν, ἀφιμένου ὑπὸ τοῦ νόμου ἐντελῶς ἀπεριόριστου τοῦ ἀνωτάτου αὐτοῦ ὅρου. Τὰ τοῦ Ν. Δ. κανονίζει ὁ ἐμπορ. νόμος ἐν ἀρθ. 311-331.

Ναυτικὸν δίκαιον (droit maritime) ἡ θαλάσσιον καλεῖται τὸ σύνολον τῶν κανόνων τῶν διεπόντων τὴν ναυτιλίαν καὶ ἐν γένει τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον. Τὸ Ν. Δ. ὑπάγεται εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον ἐφ' ὅσον διέπει τὴν ἀστυνομίαν τῆς ναυτιλίας, τὴν ἐθνικότητα τῶν πλοίων καὶ ἐν γένει τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ναυσιπλοΐας· εἰς τὸ διεθνὲς δίκαιον ἐφ' ὅσον περιλαμβάνει τοὺς κανόνας τοὺς ρυθμίζοντας τὴν ἐλευθερίαν τῆς θαλάσσης ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ τὰς εἰς τὰς ναυσιπλοΐας ἐν γένει γεννωμένας ναυτιλιακὰς σχέσεις καὶ συναλλαγὰς καὶ εἰς τὸ ἰδιωτικὸν δίκαιον, καὶ εἰδικώτερον τὸ ἐμπορικόν, ἐφ' ὅσον ρυθμίζει τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον.

Ναυτικὸν ἡμερολόγιον. Βλ. Ἡμερολόγιον.

Ναυτιλία. Ἡ διὰ τῶν πλοίων συγκοινωνία τῶν ἀνθρώπων, τὰ μέγιστα συντελέσασα οὐ μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν γένει. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ κατ' ἀρχὰς περιωριζέτο εἰς τὴν λεγομ. ἀκτοπλοίαν (βλ. λ.) καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν μιᾶς χώρας διὰ μικρῶν πλοίων συγκοινωνίαν ἅλλ' ἤδη κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀπαντῶσιν ὡς τολμηροὶ ναῦται οἱ Φοίνικες, αἵτινες ἀνελαίμβανον μεγάλους οὐ μόνον διὰ τῆς Μεσογείου ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ διάπλους καὶ πιθανῶς περιέπλευσαν καὶ τὴν Ἀφρικήν. Ἀλλὰ καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἤδη εἰς ἀπωτάτους χρόνους ἐξέτελοῦντο μακρὰ διὰ θαλάσσης ἀποδημίαι ὡς πιστοποιοῦν οἱ περὶ Ἀργοναυτῶν κττ. μῦθοι· καὶ τὸ μέγα δὲ ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Ἀἰγαίου

κράτος τοῦ Μίνωος προϋποθέτει μεγάλῃν ἤδη τῆς Ν. ἀνάπτυξιν, ἥτις ἠρξήσεν ἔπειτα σημαντικῶς διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν ἀποικιῶν. Ἐνῷ δὲ ἄλλοτε ἡ Ν. ἐχρησίμευε μόνον εἰς ἐμπορικοὺς σκοποὺς ἢ εἰς τὴν μεταφορὰν στρατιωτικῶν δυνάμεων, ὀλίγον κατ' ὀλίγον προσέλαβε τὸ ναυτικὸν καὶ πολεμικὸν χαρακτῆρα· περὶ τούτου δὲ βλ. ἐν λ. Στόλος. Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὡς κάλλιστοι ναῦται ἐφημιζοντο οἱ τῶν νήσων, οἱ Ἀθηναῖοι, Κορίνθιοι καὶ οἱ τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀλλὰ τὴν μεγίστην φήμην ἀπέκτησαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ Καρχηδόνιοι. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα διέπρεψαν ἐν τῇ Ν. οἱ Νορμανδοί, φθάσαντες μάλιστα μέχρι τῆς Ἀμερικῆς, εἴτα δὲ πρὸ πάντων αἱ τῆς Ἰταλίας παραθαλάσσιοι πολιτεῖαι τῆς Ἑνετίας, Γενούης, Πίζης καὶ τῆς ἐν Δαλματίας Ραγούζης. Μεγάλῃν ἀσφάλειαν διὰ τοὺς ὑπερωκεανεῖς πλοῦς παρέσχεν ἡ ἐφεύρεσις τῆς πυξίδος, εἰς ἣν προσετέθησαν ὕστερον διὰ τοῦ Ἀδλεῦ ὁ ἐξῆς καὶ ὁ ὀκτῆς, διὰ τοῦ Ἀρρσον τὰ βεβελτιωμένα ναυτικὰ ὥρολόγια καὶ διὰ τοῦ Μερκάτορος οἱ ναυτικαὶ χάρται. Ἡ ἀνακάλυψις ἀμφοτέρων τῶν Ἰνδιῶν ἔδωκε τεραστίαν ἐρμῆν εἰς τὴν Ν., Ἰσπανοὶ δὲ, Πορτογάλοι, Ἀγγλοὶ καὶ Ὀλλανδοὶ ἡμιλλῶντο ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς, μεθ' ἧς ἐτελείετο ἡ ἡγεμονία καὶ διεδόθη καὶ ἀνήκασεν εἰς ὕψιστον βαθμὴν τὸ ἐμπόριον. Τὰ νῦν τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ Ν. κατέχουσιν οἱ Ἀγγλοὶ, χάρις εἰς τοὺς κάλλιστους λιμένας, τὴν γεωγραφικὴν θέσιν, τὰς πλουσίας ἀποικίας καὶ τὸν ἐπιβλητικὸν πολεμικὸν στόλον τῆς χώρας, ἐξέπεσαν δὲ ἐκ τῆς ἄλλοτε ναυτικῆς ἀκμῆς τῶν οἱ Ὀλλανδοί, Πορτογάλοι καὶ Ἰσπανοί. Οἱ δὲ Γάλλοι πάλιν ὧν ἡ Ν. ἐπ' ἐσχάτων προώδευσεν πολὺ, πρῶτοι ἰδρύσαντες σχολὰς πρὸς μόρφωσιν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ ὑπήγαγον τὴν ναυτικὴν τέχνην εἰς ἐπιστημονικοὺς κανόνας· μνημονεύει δὲ καὶ τὴν Ν. τῆς Βορείου ἀμερ. συμπολιτείας, ἥτις κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων καὶ τὴν χωρητικότητα αὐτῶν.

Τὴν μεγίστην μεταβολὴν καὶ συγχρόνως ἀνάπτυξιν προσέλαβεν ἡ Ν. διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἑλικοῦ περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Ἀτμόπλοια, Ἀτμοπλοῖα καὶ γραμμαὶ καὶ Ἀτμοπλοῖα καὶ ἑταιρίαι.

Ναυτίλος. Γένος μαλακίων, ἀνήκον εἰς τὰ Τετραβράγχια Κεφαλόποδα καὶ μόνον ἀποτελοῦν τὴν οἰκογένειαν τῶν Ναυτιλιδῶν ἧς διάφοροι τύποι (Ὁρθοκέρωτες, Λιτουίται, Κλυμενίαι) εὐρήνται εἰς τὰ θαλάσσια στρώματα τῶν παλαιωτάτων γεωλογικῶν περιόδων. Ἐρεῖ μεγάλῃν σπειροειδῆ κόγχην διὰ διαφραγμάτων διηρημένην εἰς πολλοὺς θαλάμους, ὧν τὸ ζῶον οἰκεῖ ἐν μόνοις τοῖς

δυσὶ προσθίσις συγκρατούμενον ἐπὶ τῆς κόγ-
χης διὰ τενοντώδους συνδέσμου διερχομένου
ἐντὸς σωλήνος πάντα τὰ διαφράγματα· οἱ
δὲ ἄλλοι θάλαμοι ἐν συνόλῳ ἀποτελοῦσιν εἴ-
δος νηκτινῆς κύστεως. Ἐχει δὲ ὁ Ν. πολ-
λοὺς βραχίονας ἢ πλοκάμους ἀνευ ἀληθῶν
μυζητικῶν κοτυληθένων, οὓς κατὰ βούλησιν
ἐκτείνει καὶ συνέλκει. Μόνος ἐκ τῶν κεφα-
λοπόδων ὁ Ν. στερεῖται ἀδένος ἐκκρίνοντος
μέλαν ὑγρὸν. Μόνον ἐν ἀκρᾷ νηνεμία ὁ Ν.
ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης,
κινδυνὸν δὲ νοήτας τάχιστα καταδύεται εἰς
μέγιστα βάθη τῆς θαλάσσης δι' ὃ καὶ ζῶν
Ν. εἶναι σπανιωτάτον εὕρημα. Γνωστά εἰσι
δύο αὐτοῦ εἶδη, οἰκοῦντα τὰς θαλάσσας τῆς
νοτίου Ἀσίας. Ν. ὁ Πομπίλιος (βλ. πί-
νακα Μαλάκια Β' 3) ἔχει κόγχην λευκὴν
μετὰ ἐρυθροφαίων ταινιῶν, διάμετρον ἔχου-
σαν μέχρι 0.30 μ., καὶ ἀποτελουμένην ἑξω-
θεν μὲν ἐξ ἀλάτων ἀσβεστίου, ἑσῶθεν δὲ ἐκ
μαργαριτώδους στρώματος· διαλυομένου δι'
δξέων τοῦ ἑξω στρώματος ἡ μαργαριτώδης
κόγχη χρησιμοποιοῖται πρὸς κόσμον ἢ συντε-
λεῖται εἰς ποτήριον· εἶναι δὲ τὸ εἶδος τοῦτο
ἀφθονον καὶ αἱ κόγ., αἱ τοῦ κοινώταται, ἰδίως
ἐν ταῖς Μελοῦκκαῖς. Τουναντίον σπανιωτά-
τον εἶναι τὸ ἄλλο εἶδος, Ν. ὁ δ. μ. φ. α. λ. ο.
φ. ὁ ρ. ο. σ., οὗ ἡ κόγχη φέρει ὀμφαλόν. [Φ.Ι.]

Ναυτοδίκαι ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι ἐν
Ἀθῆναις δικασταὶ τινες αἰρετοὶ εἰς οὓς ἀνῆ-
κεν ἡ προεδρεία τῶν ἐπὶ ἐμπορικῶν δικῶν
δικαστηρίων· εἰς αὐτοὺς ἐλάγχανον καὶ αἱ
ξενίας γραφαί. Φαίνεται ὅτι καταργηθέντων
αὐτῶν ἐν τοῖς κατόπιν τὰς ἐργασίας ταύτας
εἶχον οἱ Θεσμοθέται. [Σ.Τ.]

Νάφθα καλεῖται κοινῶς τὸ λεπτόρρευ-
στον, ἄχρουν ἢ ἐλαφρῶς κιτρινωπὸν καὶ εὐα-
νάφλεκτον ὀρυκτὸν ἔλαιον, ὅπερ ἀναβλύζει
ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τινὰ μέρη (ἰδίως παρὰ τὴν
Κασπίαν θάλασσαν), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ
σκοτεινόχρουν καὶ μάλλον πυκνόρρευστον πε-
τρέλαιον (βλ. λ.). Γενικώτερον ὅμως κα-
λοῦνται Νάφθαι περιληπτικῶς διάφορα
ὁμοία ἀναφλέξιμα ἔλαια λαμβανόμενα κατὰ
τὴν ἀπόσταξιν τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς ξηρᾶν
ἀπόσταξιν τῶν λιθανθράκων. [Α.Κ.]

Ναφθαλίνη, $C_{10}H_8$. Στερεὸς ὑδρογο-
νάνορας παραγόμενος διὰ τῆς ξηρᾶς ἀπο-
στάξεως πλειστων ἐνώσεων τοῦ ἀνθρακος,
ἰδίως δὲ τῆς τῶν λιθανθράκων καὶ ἀφθονῶν
ἐν τῇ πίσσῃ. Κρυσταλλοῦται εἰς λεπτὰ ῥομ-
βοειδῆ πέταλα, ἀχρὰ ἢ λευκά, ἐξαχνίζε-
ται βραδέως καὶ ἐν ταπεινῇ θερμοκρασίᾳ
καὶ ἔχει ὁσμὴν ἰδιαζούσαν καὶ γεῦσιν καυ-
στικὴν. Τήκεται εἰς 80° καὶ ζεεῖ εἰς 218° ,
εἶναι ἀδιάλυτος εἰς ὕδωρ, διαλυτὴ δὲ εἰς
ζέον οἰνόπνευμα, αἰθέρα, βενζόλιον κλ. Χη-
μικὸς ἢ Ν. δεικνύει μεγάλην πρὸς τὸ βεν-
ζόλιον ἀναλογίαν, παρέχουσα πλείστας ἐνώ-

σεις καὶ παράγωγα. Ὡς ἐκ τοῦ βενζολίου
παράγεται ἡ ἀνιλίνη καὶ ἐκ ταύτης τὰ δι'
ἀνιλίνης χρώματα, οὕτως ἡ Ν. καὶ ἡ ἐν
ταύτης Ναφθολαμίνη παρέχουσι πλείστα
χρώματα, ὧν κυριώτερον τὸ ἐρυθρὸν τῆς Μα-
γδάλας (ἢ τῆς Ν. ἢ τοῦ Σεδάν), ἡ ναφθα-
ζαρίνη, τὸ κιτρινον τοῦ Martius, πολλὰ κυ-
ανὰ χρώματα κλ. Ἡ Ν. εἶναι καὶ ἀντιση-
πτικὴ οὐσία ὀνωτέρα τοῦ ἰωδιοφορμίου καὶ
εἰσῆχθη εἰς τὴν ἱατρικὴν κατὰ σηπτικῶν
ζυμώσεων καὶ ἐλκώσεων τοῦ πεπτικού σωλή-
νος· ἔτυχεν ὅμως ἐνταῦθα ἐλαχίστης ἐφαρ-
μογῆς. Ἐν οἰκιακῇ χρήσει προφυλάσσει διὰ
τῆς ὁσμῆς τῆς τὰ ἐνδύματα ἀπὸ τῶν φθειρόν-
των αὐτὰ ἐντόμων. [Χ.Χ.]

Ναφθόλιον ἢ ναφθόλη, $C_{10}H_7.OH$.
Φαινόλη τῆς ναφθαλίνης ἥτοι ἐνώσις πα-
ραγομένη ἐκ ταύτης δι' ἀντικαταστάσεως
ἐνδὲς ἀτόμου ὑδρογόνου (H) δι' ὑδροξύλιου
(OH). Τοῦ σώματος τούτου διακρίνονται δύο
ποικιλίαι διακρινόμεναι διὰ τῶν ἑλλ. γραμ-
μάτων α καὶ β. Τὸ μὲν Ν. α κρυσταλλοῦται
εἰς βελόνας στιλπνάς, εἶναι δυσδιάλυτον καὶ
εἰς θερμὸν ὕδωρ, ἔχει γεῦσιν ἀμυδρῶς καυ-
στικὴν καὶ γλυκάζουσαν, ὁσμὴν δὲ οἷαν ἢ
φαινόλην, ἀσθενεστέραν πως· τήκεται εἰς 94° ,
ζεεῖ εἰς 280° , δι' ὁξειδωτικῶν δὲ σωμάτων,
οἷον διὰ χλωριούχου ἀσβεστοῦ, χρώννυται τὸ
ὑδάρès διάλυμα αὐτοῦ ἰόχρουν. Τὸ δὲ Ν. β
κρυσταλλοῦται εἰς στιλπνά, λευκὰ φυλλίδια
βαπτίρομεθα, διαλύεται εὐκόλως εἰς θερμὸν
ὕδωρ, ἔχει γεῦσιν ἰσχυρῶς καυστικὴν, οὐχί
δὲ καὶ γλυκεῖαν, στερεῖται ὁσμῆς, τήκεται
εἰς 122° , ζεεῖ εἰς 286° , τὸ δὲ διάλυμα αὐ-
τῆς δὲν χρώννυται διὰ χλωριούχου ἀσβεστοῦ
ἰόχρουν, ἀλλὰ δι' ὑπερχλωριούχου σιδήρου
κυανοπράσινον (ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς τὸ Ν.
α). Ἀρμότερα ἐξαχνίζονται εὐκόλως καὶ εἰς
τῆς συνήθεις θερμοκρασίας, εἶναι δὲ ἰσχυρὰ
ἀντισηπικά· Ἐν τῇ ἱατρικῇ χρησιμοποιοῖ-
ται τὸ Ν. β, διὰ τὸ μάλλον εὐδιάλυτον αὐ-
τοῦ καὶ ὡς ἀκινδυνότερον, ἰδίως πρὸς σκο-
πὸν ἐντερικῆς ἀντισηψίας διδόμενον μόνον
ἡμετ' ἄλλων οὐσιῶν ἐν κάψαις (ὡς καυστι-
κόν), εἰ δὲ κατὰ δερματικῶν παθήσεων εἰς
χλοιδὰς κλ. [Χ.Χ.]

Ναχτζεβάν. 1) Πόλις ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ.
κυβερνεῖω Ἀϊκατερινσλάβ. ἐπὶ τοῦ Ταναΐδος,
ἔχουσα 19 453 κατ., τοὺς πλείστους Ἀρμε-
νίους, βιομηχανίαν δὲ καπνοῦ καὶ βάττας·
εἶνε ἔθρα Ἀρμενίου πατριάρχου. — 2) Πρω-
τεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ, κυβερνεῖω
Ἐριβάν τῆς Ὑπερκαυκασίας, ἔχουσα 6 911
κατ. καὶ ἐν τῇς πέριξ ἀλατρωχεῖα. [Μ.Σ.]

Νάχοδ. Πόλις τοῦ βοημικοῦ διαμερί-
σματος Νούστατ, ἐπὶ τοῦ Μέλταου καὶ πλη-
σιον τῶν πρωσ. συνόρων. Ἐχει 5 304 κατ.,
ἐγένετο δὲ γνωστὴ διὰ τὴν ἐνταῦθα νίκην

τῶν Πρώσων κατὰ τῶν Αὐστριακῶν (15/29 Ἰουν. 1866). [Μ.Σ.]

Νάχτιγαλλ (Γουσταῦος Nachtigall) Γερμανὸς ἐρευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς, γενν. 1834 ἐν Eichstedt Ἀπὸ τοῦ 1859 ἦτο ἱατρός ἐν Κολωνίᾳ, μετέβη δὲ 1863 εἰς Ἀλγερίαν καὶ εἶτα εἰς Τύνιδα, ὅπου ἐγένετο ἱατρός τοῦ Βέη ἀναλαβὼν 1869 τὴν κομίσιν πρὸς τὸν σουλτάνον τοῦ Βερνοῦ δῶρα τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, μετέβη ἐκεῖ διὰ τοῦ Φελζαν καὶ τοῦ Τιβέστι, ἐβόσκον εἰς τὴν πρωτεύουσαν Κούκαν τῇ 1870, ἐκείθεν δὲ ἀναχωρήσας μετέβη διὰ τοῦ Βαδάϊ, Δαρφούρ καὶ Κορδοφάν εἰς Κάϊρον, ὅπου ἐβόσκει κατὰ Νοέμβριον 1874. Τῇ 1882 διωρίσθη γενικὸς πρόξενος ἐν Τύνιδι, τῇ δὲ 1884 ἐπιτετραμμένος τοῦ Κράτους διὰ τὴν Δυτικὴν Ἀφρικὴν. Ἀποῦ δὲ ἔθεσε τὰς χώρας Τέγο καὶ Καμερούν ὑπὸ γερμανικὴν προστασίαν, ἀπέθανε τῇ 7/19 Ἀπρ. 1885 παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Πάλλμας. Πόρισμα τῶν ἐρευνῶν του ὑπῆρξε τὸ ἔργον Σαχάρα καὶ Σουδάν (3 τ. 1879—89). [Β.Ε.]

Νέα . . . Πρὸ. καὶ Νεο-, Νιου-, Νού-.

Νέα Ἀγγλία. Περιληπτικὸν ὄνομα τῶν ΒΑ πολιτειῶν τῆς Βορείουαμερ. Συμπολιτείας Μαίν, Νεοάμψαιρ, Βέρμοντ, Μασσατουσέτς καὶ Κοννέκτικουτ. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἔλαβον πρῶτον τὸ ὄνομα Ἰάγκη ὅπερ ἐξετάθη καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἀμερικανούς ἀγγλικῆς φυλῆς. [Μ.Σ.]

Νέα Βρουναβίκη. Ἀγγλικὴ ἀποικία ἐν τῇ Β Ἀμερικῇ ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου. ἔχει ἐμβ. 72 413 τ.χμ. καὶ 321 294 κατ. (ὦν μόνον 1 569 Ἴνδοι), εἶνε δὲ πλουσία εἰς λίμνας καὶ ποταμούς. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον καλλυπτεται ὑπὸ μεγάλων δασῶν, τὸ δὲ Ν μέρος καλλιεργεῖται. Τὸ ἐμπόριον ξυλείας καὶ ἰχθύων εἶνε σημαντικόν. Πρωτεύουσα εἶνε Φρέδερικτον. Ἀπὸ τοῦ 1763 εἶνε ἀγγλική, ὑπῆρξε δὲ ἀπὸ τοῦ 1784 ἰνδικὴ ἀποικιακὴ ἐπαρχία καὶ ἠνώθη 1867 μετὰ τοῦ Καναδά. [Μ.Σ.]

Νέα Γῆ (ἀγγλ. Newfoundland, γαλλ. Terre-neuve). Νῆσος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, κειμένη πρὸ τοῦ κόλπου τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ἀνήκουσα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. ἔχει ἐμβ. 110 670 τ.χμ. καὶ 193 121 κατ. Αἱ παραλίας αὐτῆς εἶναι ὑψηλαὶ καὶ βραχώδεις, πολὺσχιστοι δὲ καὶ σχηματίζονται πολλοὺς ὄρους καὶ χερσονήσους, τὸ δὲ ἕδαφος μόνον εἰς ὀλίγα μέρη κατάλληλον πρὸς καλλιέργειαν, διὸ καὶ γεωργία καὶ κτηνοτροφία εἶναι σήμαντοι· ἐν τῇ ἐσωτερικῇ εὐρίσκονται μεγάλα ὄρη. Ἐκ τῶν ζώων κυρίως γνωστὸς ἐγένετο ὁ Νεόγειος κύων (βλ. πίν. Κύνας 2), μέγας ἰσχυρὸς καὶ εὐδιδακτος. Μεγάλη εἶνε ἡ ἀλγὶς ἡ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ν. Γ., κυρίως ἡ τοῦ μπακαλιάρου· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσίς

τοῦ πλούτου εἰς λιθάνθρακας, χαλκὸν καὶ μόλυβδον ἀνεπτύχθη μεγάλως. Ἡ νῆσος διοικεῖται ὑπὸ διοικήτοῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ στέμματος, παρ' ὃν ὑπάρχει συμβούλιον 7 μελῶν. Τὰ ἔσοδα τῆς ἀποικίας ἀνῆλθον τῇ 1880 εἰς 284 χιλ. λίρ. στερλ., τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 275 χιλ., ἡ εἰσαγωγὴ εἰς 1 376 000, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς 1 232 000 λίρ. στερλ. Ἡ νῆσος ἀνεκαλύφθη τῇ 1497 ὑπὸ τοῦ Καβότου καὶ κατελήφθη τῇ 1583 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Ἐπειδὴ ζῆμος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 15 αἰῶνος εἶχον ἐγκατασταθῆ πολλοὶ Γάλλοι ἐπῆλθον μακρορόνιοι διαμάχαι μετὰ τούτων καὶ τῶν Ἀγγλῶν, αἵτινες δὲν ἔπαυσαν οὔτε ἀφ' ὅτου τῇ 1713 ἡ νῆσος ἐπισήμως παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀπὸ τοῦ 1876 εἰς τὴν ἀποικίαν συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Α Λαβραδέρ. Πρωτεύουσα εἶνε Σαιντ-Τζὲνς (Ἀγ. Ἰωάννης), κειμένη ἐπὶ τῆς Α παραλίας τῆς χερσονήσου Ἀβαλόν, ἔχουσα δὲ εὐρύχωρον λιμένα, ὥραιαν καθολικὴν μητρόπολιν καὶ 30 χιλ. κατ. Πρὸς τὴν Ν παραλίαν τῆς νήσου κείνται αἱ εἰς τοὺς Γάλλους ἀνήκουσαι νῆσοι Μικετὲν καὶ Ἀγ. Πέτρου. [Μ.Σ.]

Νέα Γουινέα. Μεγάλη νῆσος τῆς Ὠκεανίας, Β τῆς Αὐστραλίας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ πορθμοῦ Τόρρες. ἔχει ἐμβ. 785 362 τ.χμ., εἶνε δὲ ὀρεινὴ, ἔχουσα ἐν τῇ ΝΑ τμήματι τὸ ὄρος Ὡεν Στάνλεϋ (4024 μ.) ἐν τῇ κέντρῳ τὸ ὄρος Φινιστέρ μετὰ τῶν κερυῶν Σχοπενγχάουερ (6 118 μ.) καὶ Κάντ (5725 μ.) καὶ ἐν τῇ ΒΔ τμήματι τὸ ὄρος Ἀρφακ (2900). Αἱ παραλίας εἶναι ἀπότομοι, ἀλλὰ σχηματίζουσι πολλοὺς λιμένας. Οἱ κάτ. εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον Παπούαι (περ. 836 χιλ.), ἐθρικῶς φερόμενοι πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους· ἐν τῇ Δ μέρει τοῦ ἐσωτερικοῦ κατοικοῦσι καὶ Ἀλφουρού, ὄντες γεωργοί, ἐν δὲ τῇ ΝΑ τμήματι Μαλαίσι ἀπὸ τῶν Μολούκων ἐλθόντες. Ἡ νῆσος, ἀνακαλυφθεῖσα ἴσως ἤδη τῇ 1526 ὑπὸ Περτογίλων, ἐπανελημμένως προσεῖλκυσε ἐπιστρατείας Εὐρωπαίων πρὸς ἔβρυσιν ἀποικίων. Τὰ νῦν διαίρεται εἰς Ὀλλανδικὴν, Γερμανικὴν καὶ Ἀγγλικὴν ἀποικίαν, ὧν ἡ μὲν Ὀλλανδική, ἰδρυθεῖσα τῇ 1858, καταλαμβάνει τὸ Δ μέχρι τοῦ 141° Δ μήκους ἀπὸ Γρήνιτς (ἐμβ. μετὰ τιτῶν νήσων 397 204 τ.χμ., κάτ. 238 χιλ.), ἡ Γερμανικὴ (ἀπὸ τοῦ 1884, καλουμένη Χώρα τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου) καταλαμβάνει τὸ Β μέρος τοῦ Δ τμήματος, 181 650 τ.χμ. μετὰ 110 χιλ. κατ., ἡ δὲ Ἀγγλικὴ τὸ πρὸς Ν τῆς Γερμανικῆς μέρος (ἀπὸ τοῦ 1884), 229 102 τ.χμ. μετὰ 489 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Νέα Ζηλανδία (New Zealand). Συστάς νήσων, 1 81° χμ. ΝΑ τῆς Αὐστραλίας ἐν τῇ Εὐρηκῇ ὠκεανῷ. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κυρίως Ν. Ζ. (δύο μεγάλων νήσων χωριζομένων

διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κούκ) τῆς μικρᾶς Στιούαρτ πρὸς Ν αὐτῶν καὶ τινων νησιδίων, εἶνε δὲ ἀγγλικὴ ἀποικία ἀπὸ τοῦ 1840. Ἀνεκαλύφθη τῇ 1642 ὑπὸ τοῦ Τάσμαν καὶ διερευνήθη ὑπὸ τοῦ Κούκ κατὰ τὰ ἔτη 1769, 1773 καὶ 1777. Ἀπὸ τοῦ 1814 οἱ ἄλλοτε ἀνθρωποφάγοι κάτοικοι (Μαόροι), οἵτινες ἀνήκοντες εἰς τοὺς Πολυνησίους εἶναι ὠραῖοι, ἰσχυροὶ καὶ εὐδίδακτοι, ἐπεστράφησαν ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τῆς Διαμαρτυρομένης Ἐκκλησίας, ἐκλείουσιν ἔτι μὲν καὶ περιωρίσθησαν νῦν εἰς μόνον 41969. Τὰς κυρίας δύο νήσους διέρχεται ἐκ ΒΑ πρὸς ΝΔ ἄλυσις ὁρέων, διακοπτομένη μόνον διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κούκ· ἐπὶ τῆς Β νήσου αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶναι Ἐγμοντ (2522 μ.) Ῥουαπέου (2851 μ.) καὶ τὸ ἡφαίστειον Τογγαρίρου (1981), ἐπὶ δὲ τῆς Ν νήσου τὰ ὄρη θάλλουσιν εἰς τὸ μέγιστον ὕψος των καὶ ἔχουσιν εἰς τὰς καλυπτομένας διὰ παγετῶνων Νοτίους Ἀλπεις τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν Κούκ (4024 μ.). Ἡ Ν. Ζ. ἀναδεικνύει πλεῖστα ἡφαιστειώδη φαινόμενα (ἡφαίστεια, θέρμας κλ.), εἶνε δὲ πλούσια εἰς μέταλλα, χρυσόν, χαλκόν, σίδηρον, γραφίτην, λιθάνθρακας κλ. Ὡς πρὸς τὰ ζῶα καὶ φυτὰ ἀποτελεῖ ὅλως χωριστὸν ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας σύνολον, πλεῖστα εἶδη ἔχουσα μοναδικὰ (ἀπτέρυγα πτηνὰ κλ.). Ἡ Ν. Ζ. ἔχει ἐμβ. 268461 τχμ. καὶ 626830 κατ. (1891). Ἡ ἐξαγωγή ὑπελογίσθη τῇ 1890 εἰς 9.8 ἑκατομ. λιρ. στερλ., τὰ ἔσοδα εἰς 3991919 λιρ. στερλ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 3981721. Σιδηροδρόμος ἔχει 3077 χμ., τηλεγραφικὰς δὲ γραμμὰς 8034 χμ. Πρωτεύουσα εἶνε ἡ Ὡκλάνδη. [Μ.Σ.]

Νέαι Ἑβρίδες. Πολύνησον τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, κείμενον ΒΑ τῆς Νέας Καληδονίας, μεαξὺ 13° καὶ 22.5° Ν πλ., ἀνακαλυφθὲν 1773 ὑπὸ τοῦ Κούκ. Αἱ μεγαλύτεραι τῶν νήσων τούτων, αἵτινες καταλαμβάνουσιν ἐν ὅλῳ 13227 τχμ. καὶ ἔχουσιν 85 χιλ. κατ. Παπούας ἀνθρωποφάγους, εἶναι Ἑσπρίτο Σάντο, Μαλικόλο καὶ Τάννα. Εἶναι ὀρειναί, ἔχουσαι ἡφαίστεια ἐνεργά, καλύπτονται δὲ ὑπὸ σφριγώσης γλωρίδος.

Νέα Καληδονία ἡ Βαλαδέα. Νῆσος ἐν τοῖς ΝΔ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ὑπὸ Ν πλάτος 20° 3'—22° 24' καὶ Α μῆκος ἀπὸ Γρῆνιτις 164—167°, ἔχουσα μῆκος 300 χμ., πλάτος 35 χμ. καὶ 16712 τχμ. ἐπιφάνειαν, περιβαλλομένη δὲ ὑπὸ κοραλλιονήσων. Ἀνεκαλύφθη 1774 ὑπὸ τοῦ Κούκ καὶ τῇ 1853 κατελήφθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἥς καὶ σήμερον ἀποτελεῖ ἀποικίαν μετὰ τῶν παρακειμένων μικροτέρων νήσων. Οἱ Γάλλοι ἱδρύσαν τὴν πρωτεύουσαν Port-de-France καὶ ἔκτισαν φρούρια. Τὸ ὕψος τῆς νήσου δὲν ὑπερβαίνει τὰ 150—200 μ. ἐν γένει, ἡ δὲ ὑψίστη κορυφὴ (Οὐμβόλδος) φθάνει εἰς 1642

μ. Τὸ ἐσωτερικὸν ἐν μέρει μόνον εἶναι γνωστόν. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγιεινόν, ἡ θερμοκρασία 10—20° Κ. Ἐχει (1885) 56463 κατ. ὧν οἱ ἰθαγενεῖς ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Παπούας τῆς Νέας Γουίνεας, δυσσεδεῖς ἄγριοι καὶ ἐν μέρει ἀνθρωποφάγοι· οἱ δὲ λευκοὶ ἀνέρχονται εἰς 20 χιλ. περίπου. Ἐβρηνται ἐν Ν. Κ. στρώματα λιθανθράκων ὡς καὶ ὀρυχέα χρυσοῦ· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι ἐρυθρὸν καὶ πλούσιον εἰς σίδηρον καὶ εὐδοκιμοῦσιν ἐν αὐτῷ βανάναι, σακχαροκάλαμον, κοκκοφεινικὴς κλ., ἐτι δὲ δημητριακά, καπνός, βάμβαξ, καφὲς κλ. εἰσαχθέντα ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἡ Ν. Κ. γρησιμεύει ἀπὸ πολλοῦ ὡς τόπος ἀπαγωγῆς τῶν Γάλλων καταδικῶν, ὧν ὑπάρχουσι νῦν αὐτόθι περὶ τὰς 9000. [Μ.Σ.]

Νέα Μιτζέλα. Κώμη τῆς Φθιώτιδος κειμένη ἐπὶ ἀκρωτηρίου σχηματιζομένου κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου καὶ καλυμμένου Κορακονήσι· ἡ Ἀλμυροῦ. Συνωκίσθη κατὰ τὸ 1835 ὑπὸ τῶν κατόικων τῆς ὁμωνύμου πόλεως κειμένης κατὰ τὴν Α παραλίαν τοῦ Πηλίου ὁρους καὶ πυρποληθείσης τῇ 1821. Μέχρι τοῦ 1862 ἐκαλεῖτο καὶ Ἀμαλιάπολις εἰς τιμὴν τῆς βασιλείας Ἀμαλίας. Περιέχει 845 κατ., ἀπέχει δὲ 14 ὥρ. ἀπὸ Λαμίας καὶ 2 ὥρ. ἀπὸ Σούρης. Οἱ κάτοικοι εἶναι ναυτικοί· ὁ λιμὴν αὐτῆς προασπιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐλαιοφύτου νησιδος τοῦ Ἀγίου Νικολάου νομίζεται μὲν ἱσπαλῆς, ἀλλ' ἐνοχλεῖται ὑπὸ τῶν ΒΑ ἀνέμων. Ὅτερος λιμὴν εἶνε τὸ Λουτράκι, ὅστις κεῖται ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἀλμυροῦ ἐνθα παραχειμάζουσι τὰ πλοῖα τῶν κατ. Ἡ κώμη αὕτη μόνη ἀποτελεῖ τὸν ὁμώνυμον δῆμον.

Νεάνδερ (Ἰω. Δύγ. Γουλιέλμος Neander). Ἐκκλησιαστικὸς ἱστοριογράφος, γενν. 1789 ἐν Γοττίνγην, υἱὸς ἑβραίων γονέων, ἀλλὰ δεχόμενος εἰτα τὸν προτεσταντισμὸν, διατελέσας καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ ἀπὸ τοῦ 1812 καὶ ἀποθανὼν τῇ 1850. Ἐγράφε πλεῖστα ἔργα: Περὶ Ἰουλιανοῦ (β' ἐκδ. Γόττ. 1867), Περὶ γνωστικῶν (Βερολ. 1818), Περὶ Χρυσόστομου (2 τ. γ' ἐκδ. 1849) κλ., ὡς κύριον δὲ ἔργον του τὴν ἀτελῆ μεῖνασαν Γενικὴν ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας (β' ἐκδ. τόμ. Α'—Θ, 1863—65). [Β.Ε.]

Νεάνδρος. Βλ. Πριγκιπόννησος.

Νεάνθος. Ἕλλην ἱστορικὸς καταγόμενος ἐκ Κυζίκου, γέσας ἐπὶ Ἀττάλου Α' τῆς Περγάμου, ράφας δὲ μεαξὺ ἄλλων Ἑλληνικῶν, Περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ Περὶ τελετῶν. Ἀποσπάσματα βλ. ἐν Müller, *Fragm. hist. Graec.* [X.B.]

Νέα Νοτία Ουαλία. Ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς ΝΑ Αὐστραλίας, ἔχουσα ἐμβ. 799139 τχμ. καὶ 1134207 κατ. (1891), κυρίως ἀποτελούμενη ἐκ λιμῶνων καὶ μόνον ἐπὶ 6066 τχμ. καλλιεργούμενη. Κύρια ἔργα

τῶν κατ. εἶναι ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία (πρόβατα ὑπάρχουσι 39 ἑκατομμ., βόες 1 $\frac{1}{3}$ ἑκατομμ., ἵπποι 362 χιλ.), πρὸς δὲ εὐρίσκονται χρυσὸς (ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1851), χαλκὸς καὶ λιθάνθρακες. Τὰ ἔσοδα ἀνῆλθον τῷ 1889 εἰς 9063397 λίρ. στερλ., τὰ ἔξοδα εἰς 9250271, τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 46 $\frac{2}{3}$ ἑκατομμ. λίρ. στερλ. Ἡ εἰσαγωγὴ ὑπελογίσθη 1891 εἰς 25 $\frac{1}{3}$ ἑκατ. λ. στ., ἡ δὲ ἐξαγωγή εἰς 26 ἑκατ. Τὸ μήκος τῶν σιδηροδρ. γραμμῶν ἦτο 3623 χμ., τῶν δὲ τηλεγραφικῶν 17204 χμ. Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Σιδνεϋ. Ἡ ἀποικία ἀνεπτύχθη ἐκ συνοικισμοῦ ἐξωρισμένων κακούργων, ἐχωρίσθη δὲ 1859 ἀπὸ τῆς Κουϊνσλανδίας καὶ διοργανώθη ὡς ἰδία ἀποικία.

Νέα Ὀρλεάνη (New Orleans πρφ. Ὀρλιανς). Ὀχυρωμένη πόλις ἐν τῇ βορείῳ-αμερικ. πολιτείᾳ Λουϊσιάνῃ, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Μισσισίππυ 150 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ἑξοῦστα δὲ 242039 κατ. (1890), ὧν 65 χιλ. μιγάδες. Ὁ λιμὴν τῆς Ν. Ὁ. εἶνε ὁ ἀσφαλέστερος καὶ μᾶλλον προσιτὸς ἐπὶ τῆς Β. παραλίας τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, διό καὶ ἡ πόλις ἱδρυθεῖσα μόλις τῷ 1718 ὑπὸ τοῦ τότε Γάλλου διοικητοῦ τῆς Λουϊσιάνῃς ἀνεπτύχθη εἰς τὸ δεύτερον κατὰ τὴν σημασίαν ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἡ πόλις περιβάλλεται ὑπὸ ἑλῶν, προστατεύεται δὲ διὰ ἐπιχωμάτων ἀπὸ πλημμυρῶν· διαιρεῖται εἰς τὴν στενὴν παλαιὰν πόλιν καὶ τὰ εὐρύχωρα προάστεια. Εἶνε ἔδρα πανεπιστημίου ἱδρυθέντος τῷ 1849 καὶ ἀρχιεπισκόπου. Διὰ ἀτμοπλοικῶν γραμμῶν συνδέεται τακτικῶς μετὰ τῶν λιμένων τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης. Ἐξάγεται δὲ κυρίως βάμβαξ, κατὰ δεύτερον λόγον ὀρυζα, ἀραβόσιτος, σίτος, χοιρινὸν κρέας, ἡ δὲ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς ἀνῆλθε τῷ 1886-7 εἰς 79.5 ἑκατομμ. δολλαρίων, τῆς ἐκ τῆς θαλάσσης εἰσαγωγῆς εἰς 9 $\frac{2}{3}$ ἑκατομμ., τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου εἰς 170 $\frac{2}{3}$ ἑκατομμ. δολλαρίων. Ὡς πρὸς τὸ κλίμα, καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶνε νοσηρὸν, ἐπιπολάζει δὲ ὁ κίτρινος πυρετός, ὅστις ὁμως δὲν ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῆς πόλεως.

Νεάπολις. Ὄνομα ἀρχαίων τινων ἑλλην. πόλεων, ὧν σπουδαιότερα ἡ καὶ σήμερον Ν. καλούμενη ἐν Καμπανίᾳ. Οὕτως ἑκαλοῦντο π. χ. μία ἐν Μακεδονίᾳ ἐπὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, μία ἐπὶ τῆς χερσονήσου Παλλήνης ἐπὶ τοῦ Τορωναίου κόλπου, μία πλησίον τῆς Ἐρέσου, μία ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Καρίας, μία ἐν Παλαιστίνῃ (τὸ ἀρχ. Σιχέμ, σήμερον Νάπλους), ἡ ἐπὶ τῆς Μεγάλης Συρτεως ἐν Ἀφρικῇ Λέπτις κα. — Τὸ δὲ ὄνομα μετέφερον οἱ Φράγκοι κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ εἰς ἄλλας ἑλλ. πόλεις. καλέσαντες π. χ. τὴν Μονεμβασίαν Napoli di Malvasia, τὸ δὲ Ναύπλιον Napoli di Romania.

Νεάπολις (ἰταλ. Napoli, γαλλ. Na-

ples). Πόλις τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ Καμπανίᾳ, κειμένη ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Ν. ἐν θέσει γραφικωτάτῃ καὶ ἀπαραιμῶν ἐπὶ καλλονῇ ὑπὸ τὴν ΒΔ κλιτὸν τοῦ Βεζουβίου. Κατοίκους ἔχει 530000 (1891), οἵτινες κατοικοῦσιν ἐπὶ ἐμβ. μόνον 8 τγμ. Αἱ ὁδοὶ εἶναι ἐστρωμέναι διὰ λάδας, ὡς ἐπὶ πλεῖστον στεναί, αἱ οἰκίαι ὑψηλαί, ἔχουσαι 5 ἢ 6 ὀρφέας, ἐξώστας καὶ ἐπιπέδους στέγας. Ἐπ' ἐσχάτων ἡ πόλις καλλωπίζεται ὁλονέν, αἱ νέα ὁδοὶ εἶναι εὐρεῖαι καὶ αἱ λαμπραὶ πλατεῖαι διακοσμοῦνται διὰ δεινροφυτεῶν καὶ μνημείων. Ὡραῖαι εἶναι πρὸ πάντων ἡ ὁδὸς τῆς Ῥώμης, ἡ τῆς Μητροπόλεως, ἡ λεωφόρος τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, ἡ ὁδὸς τοῦ Ἀμεδαίου κλ. Ἐπὶ τῆς παραλίας (Riviera di Chiaia) κατοικεῖ καὶ κινεῖται, κυρίως τὸ ἑσπέρας, ὁ ἐκλεκτός κόσμος τῆς Ν. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Ῥώμην ἡ τὰς ἄλλας ἰταλ. πόλεις ἡ Ν. ἔχει σχετικῶς ὀλίγα ἐξοχα μνημεῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐκ τῶν λαμπροτέρων εἶναι τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον ἐπὶ τῆς ὥραιας πλατείας τοῦ Δημψηφίσματος, ἕτερον βασιλικὸν καλούμενον Capodimonte, αἱ μοναὶ Ἀγ. Μαρτίνου καὶ Ἀγ. Σεβερίνου, τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον (ἄλλοτε Βουρβωνικόν), ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκονται καὶ αἱ ὠραιότεραι τοιχογραφίαι τῆς Ἡρακλείας καὶ Πομπηίας ὡς καὶ περὶ ἄλλα ἔργα τῆς ἀρχ. ἀλκυπτικῆς, κεραμευτικῆς κλ., ἡ Ἐθν. Βιβλιοθήκη μετὰ 200 χιλ. τόμων καὶ σπουδαίων χειρογράφων, ἀπέναντι τοῦ μουσείου ἡ Στὰς τοῦ πρίγκιπος τῆς Νεαπόλεως, τὸ θέατρον Ἀγ. Καρόλου (τὸ μέγιστον τῆς Ἰταλίας), ἐκ δὲ τῶν περ. 350 ἐκκλησιῶν καὶ παρεκκλησιῶν ὁ πλοῦσιος ναὸς τοῦ Ἀγ. Ἰαννουαρίου, ὁ τοῦ Ἰησοῦ, τῆς Ἀγ. Κλάρας, τοῦ Ἀγ. Δομενίκου, τοῦ Ἀγ. Παύλου, τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου (μνήσεις τοῦ ἐν Ῥώμῃ Πανθένου) κλ., ὧν τινες ἱδρύνται ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαίων κτιρίων· ἀξιώλογοι εἶναι καὶ αἱ ἐν τοῖς πρὸς Β. τῆς πόλεως λόφοις κατακόμβαι. Σώζονται δὲ ἐν Ν. καὶ 5 φρούρια ἐκ τοῦ μέσου αἰῶνος. Μέγας εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων· τὸ πανεπιστήμιον, ἱδρυθὲν τῷ 1224, ἔχει 3300 φοιτητάς, ἡ Βραγκάκειος βιβλιοθήκη κέκτῃται πλεῖστα χειρόγραφα, ἡ ἐπαρχιακὴ βιβλιοθήκη πολλὰ ἀνατολικά ἔργα ὡς καὶ μαθηματικά καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, τὸ νέον μουσεῖον Ἀγ. Μαρτίνου ἐθνικὰς ἀρχαιοτήτας· πρὸς δὲ ὑπάρχουσι ἀστεροσκοπεῖον, Βασ. Ἐταιρία τῶν ἐπιστημῶν, ῥιζεῖον, ναυτικὴ σχολή, πολυτεχνεῖον, γερμαν. ζωολογικὸς σταθμός, πλεῖστα φιланθρωπικὰ κατὰστήματα κλ. Εἶνε δὲ ἡ Ν. ἔδρα τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπαρχίας, ἀρχιεπισκόπου κλ. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶνε πολὺ σημαντικὴ, ἀναπτύσσεται δὲ ἐπ' ἐσχάτων, ἀκμάζει ὁμως τὸ παντοειδὲς ἐμπόριον. Ἡ ἐπαρχία Ν. ἔχει

έμβ. 871 τχμ. και 1 060 032 κατ., διαιρείται δὲ εἰς 3 περιφέρειας.

Ἡ Ν. ἱερίθη ὑπὸ Χαλκιδέων ἐκ Κύρης ἐλθόντων, ὀλίγον ΒΑ παλαιότερας ἐλληνικῆς ἀποικίας, Παρθενόνης καλουμένης, ἥτις εἶτα πρὸς ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ν. ε. α. π. ὀλιν μεθ' ἧς συνεδέετο ὁμοῦ στενωτάτα πολιτικῶς, ἐκαλεῖτο συνήθως Παλαιόπολις. Αὕτη παρήκμασεν ἀπὸ τοῦ 326 π. Χ., ὅτε κατὰ τὸν β. σαμνιτικὸν πόλεμον ἐκυρίευσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰς δύο πόλεις· ἡ δὲ Ν., ἥτις διετελέσεν ἀπὸ τοῦ 290 π. Χ. ὑπὸ τὴν μόνιμον κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων, οὐχ ἤττον ὑπῆρξε παντοῦ ἀκμάζουσα ἐλληνικὴ πόλις. Ἐπὶ Τίτου καταστραφεῖσα, διὰ σεισμῶ ἀνωκοδομήθη εἶτα ἐπὶ τὸ Ῥωμαϊκώτερον. Ἐπὶ Καρόλου τῆς Ἀνδεγαυίας ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου Ν., ἐκαλλωπίσθη δὲ κυρίως ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Τολέβου, ἀντιβασιλέως Καρόλου τοῦ Ε'. Περὶ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας βλ. Σικελιδῶν (τῶν δύο) βασιλείων. Τὰ νῦν ὁ διάδοχος τοῦ ἰταλικοῦ θρόνου φέρει τὸν τίτλον πρίγκιπος τῆς Ν. [Μ.Σ.]

Νεάπολις. 1) Κώμη τῆς Λακωνίας καὶ ἔδρα τοῦ δήμ. Βειῶν, ἀπέχουσα 6 ὥρ. πρὸς Ν τῆς Μονεμβασίας, μετὰ 1 186 κατόικων. Κεῖται κατὰ τὸ ΒΔ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα καὶ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τοῦ Βοιωτικοῦ καλουμένου κόλπου (Βάτικα), ἔχουσα ἀπέναντι αὐτῆς πρὸς Δ τὴν Ἐλαφόνησον καὶ πρὸς Ν τὴν Κύθηρα. Πρὸς τὸ ΝΑ ὕψεται τὸ ὄρος Κριθινὸν ὕψ. 793 μ. Εἶνε ὠκοδομημένη ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τῶν ἀρχαίων Βειῶν, πόλεως τῶν Ἐλευθερολακωνῶν. Προϊόντα δημ. καρποί, βάλσαμα, κρόμμυα, σῦκα, ἔλαιον, οἶνος, λεμένια, πορτοκάλια, μήλα, ἀπίδια, δμύγαλα, κάρυα.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμου Λαυρίου τῆς Ἀττικῆς. ἔχον 1 454 κατ. [Μ.Σ.]

Νεάπολις. Ἐδρα τοῦ ὁμωνύμου δήμου καὶ τῆς ἐπαρχ. Μεραμπέλλου τῆς διοικήσεως Λασηθίου τῆς Κρήτης. ἔχει μετὰ πολυαριθμῶν μετοχίων 2 288 κατ., ὁ δὲ δῆμος 3 003.

Νεαραί. Βλ. Ἰουστινιάνειος νομοθεσία.

Νεάργυρος (Argentan, Neusilber) ἡ γερμανικὴ ἀργυρὸς, κοινῶς ἀρζαντόν, καλεῖται κράμα ἐκ νικελίου, χαλκοῦ καὶ κασιτέρου, λίαν ὁμοιάζον κατὰ τὴν ὄψιν πρὸς τὸν ἄργυρον. Ἐν γερμανικοῖς ἐργοστασίοις ἦτο ἐν χρῆσει ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1824 ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις του παντοῦ. Τὰ ἀνωτέρω μέταλλα δὲν περιέχονται πάντοτε κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐν τῇ Ν., ἐν γένει ὁμοῦ ὁ χαλκὸς ἀποτελεῖ περὶ τὰ $\frac{2}{3}$ αὐτοῦ, τὸ δὲ νικελίον εἶναι ὀλιγώτερον τοῦ κασιτέρου. Τὸ γυτὸν κράμα εἶναι εὐθραυστον, διὰ κατεργασίας ὁμοῦ γίνεται ἑλατόν. Ἐν ᾧ δὲ τὸ ἀλφενίδιον (βλ. λ.) εἶναι κράμα ἐπηργυρωμένον, ὁ Ν. ἔχει ἀργυ-

ρῶδὴ τὴν ὄψιν καθ' ὅλην τὴν μάζαν του, εἶναι ἐπιδεκτικὴς μεγίστης στιλβώσεως, δὲν ἀλλοιοῦται δὲ διὰ τοῦ χρόνου καὶ φθίρεται βραδυτάτα ὡς ὁ ἀργυρὸς. Διὰ ταῦτα εἶναι ἀρμοδιώτατος εἰς κατασκευὴν παντοειδῶν σκευῶν καὶ ἐργαλείων καὶ ἐπιτραπέζιων καὶ μαγειρικῶν ἀντικειμένων κλ., ἅτινα δύνανται κάλλιστα καὶ νὰ ἐπαργυρωθῶσιν ὡς τὰ ἐξ ἀλφενίδιου. Ἐπὶ τῆς λυθίσης λίθου ὁ Ν. παρέχει γραμμὴν οἷαν ὁ οὐχὶ καθαρὸς ἀργυρὸς, ἥτις διαλυεῖται ἐπίσης διὰ σταγόνος νιτρικοῦ ὀξέος· ἐὰν ὁμοῦ ἐπισταχθῇ σταγὼν ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τὸ μὲν διαλυμα τοῦ Ν. μένει διαυγές, τὸ δὲ τοῦ ἀργύρου θολοῦται γαλακτοειδῶς.

Κράμα 62.5% Ν. καὶ 27.5% ἀργύρου εἶναι τὸ ἐν Γαλλίᾳ Tiers-argent καλούμενον καὶ αὐτόθι ἰδίως εἰς παντοειδῆ ἀντικείμενα χρησιμοποιοῦμενον. Εἰς πολλὰ δὲ κράτη ὑπάρχουσι μικρὰ νομίσματα ἐξ ἀργυρῶν κράματων νεαργύρου. [Μ.Σ.]

Νεάρχος. Ἐκ παίδων φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου, καταγόμενος ἐκ Κρήτης, κατοικῶν δ' ἐν Ἀμυρίῳ. Ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐκστρατεύσας εἰς τὴν Ἰνδίαν 327-25 π. Χ. ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ὑδάσπην, ὁ Ν. κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόλου κατέπλευσε τὸν Ὑδάσπην, εἶτα τὴν Ἀκετινὴν καὶ τέλος τὸν Ἰνδὸν καὶ ὠδήγησε τὸν στόλον ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τούτου παρὰ τὴν παραλίαν μέρι τῶν τοῦ Βύφρατος. Ἐπιτεμὴν τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον Παράπλους περιγραφῆς του τοῦ ταξιάρχου τούτου περιέλαβεν ὁ Ἀρριανὸς εἰς τὴν «Ἰνδικήν» αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν Διαδόχων ὁ Ν. διετελέσεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἀντιγόνοῦ καὶ τοῦ Δημητρίου. [Ι.Κ.Ι.]

Νέα Σ. Θηρία καλεῖται συστάς νήσων ἐν τῷ Βορείῳ Παγωμένῳ Ὠκεανῷ, κειμένη Β τῆς Ἀνατ. Σιθερίας καὶ συμπεριλαμβανομένη εἰς τὸ Ἰακούτακ. ἔχει ἐμβ. 28 χιλ. τχμ., εἶνε δὲ ἀκατοίκητος καὶ σχεδὸν ἀνευ γλωρίδος, εὐρίσκονται δ' ἐνταῦθα πληθὺς ὀστῶν μαμμουθ καὶ ἄλλων προκατακλυσμαίων ζώων. Αἱ νῆσοι ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1761 ὑπὸ τοῦ Λιαχῶφ. [Μ.Σ.]

Νέα Σκωτία. Ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς Β Ἀμερικῆς, ἀνήκουσα μετὰ τῆς νήσου Καίπ Βρίτον εἰς τὴν τοποτηρητείαν Καναδά. Ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ χερσονήσου ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἔχει δὲ ἐν ὅλῳ ἐμβ. 54 146 χμ. καὶ 450 523 κατ. (1891) ἀγγλικῆς ὡς ἐπὶ πλεῖστον καταγ γῆς, οἱ τινες κύρια ἔργα ἔχουσι γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἀλιείαν, μεταλλευτικὴν (λιθανθράκων, χρυσοῦ) καὶ ἐμπορίον. Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Ἀλιφαξ. Ἀλλοτε ἀπετελεῖ μετὰ τῆς νέας Βρουνοβίκης (βλ. λ.) τὴν γαλλικὴν ἀποικίαν Ἀκαδίας, εἶνε δὲ ἀπὸ τοῦ 1713 ἀγγλικὴ κτήσις [Μ.Σ.]

Νέα Υόρκη (New York). 1) Πολιτεία τῆς Βοραιοαμερ. Συμπολιτείας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβαδὸν 127 350 τ.χμ. καὶ 5 997 853 κατ. (1890). Διασταυροῦται ὑπὸ τινῶν ἀλύσεων τῶν Αἰλίου-γανίων ὁρέων καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Οὐδσον ποτ. Ἐκ τῶν λιμνῶν ἡ κυριώτερα εἶνε ἡ Τσάμπλαιν. μεγίστη δὲ τῶν παρὰ τὴν παραλίαν νήων ἡ Λέγγ-Αϊλανδ. Ἡ πολιτεία εἶνε ἡ πολυανθρωποτέρα, πλουσιωτέρα καὶ σημαντικωτέρα ὅλων. Διατηρεῖ μεγάλην γεωργίαν, κολοσσιαίαν βιομηχανίαν (ἰξία τῶν προϊόντων κατ' ἔτος 1081 ἑκατομ. δολλαρίων) καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶνε τὸ μεγαλύτερον τῆς Συμπολιτείας· ἐμπορικὸς στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 5564 πλοίων. Τὸ σύνταγμα αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1844, ἐπεθεωρήθη δὲ τῇ 1874· εἰς τὸ Συνέδριον πέμπει 2 γερουσιαστὰς καὶ 34 βουλευτάς. Ἐπίσημος πρωτεύουσα εἶνε τὸ Ἀλμπαν. Ἀνεπτύχθη ἐξ ὀλλανδικῆς ἀποικίας ἰδρυθεῖσης τῇ 1612, ἥτις ἐκυριεύθη τῇ 1664 ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων, ἀνήκει δὲ εἰς τὰς πολιτείας αἰτίνες πρώται ἐσχημάτισαν τὴν Συμπολιτείαν (1776). — 2) Ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς, μετὰ τὸ Λονδῖνον τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς ὑφῆλιου, κειμένη εἰς τὸ Ν. ἀκρον τῆς νήσου Μαχάτταν, ἀποτελοῦσης τὴν κομητείαν Ν. Υ. τῆς ἄνω πολιτείας, μετὰ τοῦ ἐκθάλλοντος ἐνταῦθα Οὐδσον ποτ. καὶ τοῦ Ἡτ-ρίβερ, ἐπὶ τοῦ ὠραίου ὅρμου τῆς Ν. Υ. τοῦ ἀποτελοῦντος τὸν παμμέγιστον, ἀσφαλῆ καὶ διὰ φρουρίων προστατευόμενον λιμένα αὐτῆς. Ἰδρυθεῖσα τῇ 1613 ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Νέον Ἀμστελῳδαμ, κατελήθη εἰτα ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων καὶ ταχέως ἀνήκμασεν. Ἐχει 1 515 301 κατ., ὧν 200 χιλ. Ἰρλανδοὶ καὶ 80 χιλ. Γερμανοὶ, μετὰ δὲ τῶν ἀπέναντι κειμένων πόλεων Βροῦκλιν, Τζέρσεϋ-Σίτυ καὶ Ὁδοκν, αἵτινες μετ' αὐτῆς ἀποτελοῦσιν ἐμπορικῶς μίαν καὶ μόνην πόλιν, $2\frac{3}{4}$ ἑκατομμ. Ἐκτὸς τῶν ὀλίγων παλαιῶν μερῶν εἶνε κανονικῶς καὶ καλῶς ἐκτισμένη· ἡ κυρία φλὲξ τῆς συγκοινωνίας εἶνε τὸ Βρώδ-βαι (πλατεῖα ὁδὸς) ὅπερ ἔχει μῆκος 5 χμ. Τὰ δημόσια κτίρια εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὠραιὰ, ὡς π. χ. τὸ τελωνεῖον μετὰ 16 ἰω-νικῶν κίωνων καὶ τρούλου βασταζομένου ὑπὸ 8 κορινθιακῶν κίωνων, τὸ ταμεῖον ἐν σχήματι θωρικοῦ ναοῦ, τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ ποι-νικὸν δικαστήριον ἐν αἰγυπτιακῷ ρυθμῷ κ.κ., μεγαλοπρεπῆ δ' εἶναι ἐκτὸς τῶν ναῶν καὶ νοσοκομείων, θεάτρων καὶ μουσικῶν ἱδρυμά-των, τὸ Ἰνστιτούτον Κοῦπερ, τὸ μέγαρον τῆς Ἰ-στορ. Ἑταιρίας, ἡ Ἑμ. π. β. βιβλιοθήκη, πλεῖ-σται τράπεζαι καὶ μέγαρα ἐφημεριδίων (He-rald, Tribune, Staatszeitung), καταστή-ματα συλλόγων καὶ βιβλιοθηκῶν (Νέας Υόρ-κης, τῆς τοῦ Ἀστορ μετὰ 210 χιλ. τόμων) καὶ

τὰ μοναδικὰ ξενοδοχεῖα. Ἐκ τῶν λαμπρο-τέρων ὁδῶν εἶνε καὶ ἡ Πέμπτη λεωφόρος, κέν-τρον τῶν Κροίσων τῆς Ἀμερικῆς, τῶν Βάν-δερίλτ, Ἀστορ, Στιούαρτ, Γούλδ κ.κ. Τὰ ἐπιβλητικώτερα ἔμωρα ἔργα τῆς Ν. Υ. εἶναι τὸ ὑδραγωγεῖον Κρότον, ὁ Κεντρικὸς κή-πος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἱσταται καὶ ὁ ἐξ Ἀλε-ξανδρείας ὀβελίσκος, βελὸν τῆς Κλεοπάτρας καλούμενος, πρὸς δὲ ἡ τεραστία μετὰ τῆς Ν. Υ. καὶ τοῦ Βροκλιν κρεμαστὴ γέφυρα καὶ τὸ κολοσσιαῖον ἀγαλμα τῆς Ἐλευθερίας ἱστάμενον ἐπὶ τῆς ἐν τῷ ὅρμῳ νήσου Βεδλῖα, ἔχον ὕψ. 46 μ. καὶ μετὰ τῆς βάσεως 93 μ., χρησιμεῖον δὲ πρὸς φωτισμὸν ὅλου τοῦ ὅρ-μου. Ἡ Ν. Υ. ἔχει περ. 400 ναοὺς διὰ 30 καὶ πλέον θρησκείας· οἱ ὠραιότεροι εἶναι ὁ τῆς ἁγ. Τριάδος (μετὰ κωδωνοστασίῳ 80 μ.) καὶ ὁ καθολικὸς τοῦ ἁγ. Πατρικίου. Ἀπὸ τοῦ 1850 ἡ Ν. Υ. εἶνε ἔδρα καθολικοῦ ἀρχιε-πισκόπου. Ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων ἀναφέρονται τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Κολόμβειον κολλέγιον, 25 θεολογ. σχολαί, 10 ἱατρικαί, 3 ὥδεῖα, σχολαί τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας. Ἡ βιομηχανία ἤδη τῇ 1880 διέτρεξε 11 339 ἱδρύματα μετὰ 227 352 ἐρ-γατῶν· κύρια δὲ προϊόντα αὐτῆς εἶναι μηχαναί, ἐπιπλα, κλειδοκύμβαλα, πλοῖα κλ. Τὸ ποσὸν μόνον τοῦ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμ-πορίου ὑπελογίσθη τῇ 1891 εἰς 999.9 ἑκα-τομμ. δολλαρίων. Ἡ διοίκησις τῆς πόλεως εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας δημάρχου καὶ 24 συμβούλων (aldermen). [Μ.Σ.]

Νέα Φουνδλινδία. Βλ. Νέα Γῆ

Νέα Υαρά. Βλ. Ἑρέτρια.

Νεβίδα (Nevada). Βοραιοαμερικανικὴ πολιτεία, χωριζομένη ἀπὸ τῆς Καλιφορνίας διὰ τῆς Σιέρρας Νεβάδας (Χιονοσκεπὲς ἀλύ-σεως) καὶ διήκουσα Δ. μέχρι τῶν Βραχωδῶν ὁρέων. Ἐχει ἐμβ. 286 700 τ.χμ. καὶ μόνον 45 761 κατ. (1890), εἶνε ὀρεινὴ καὶ κυρίως πλουσία εἰς ὑδράργυρον καὶ μόλυβδον, ἀργυ-ρον καὶ χρυσόν. Τῇ 1861 ἐσχημάτισθη ἡ Ν. ὡς ταπα χία ἐκ τοῦ Δ. τμήματος τοῦ Οὐτα, τῇ δὲ 1864 περιελήθη ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν, ἀντιπροστατευομένη ἐν τῇ Συν-εδρίῳ ὑπὸ 2 γερουσιαστῶν καὶ 1 βουλευ-τοῦ. Πρωτεύουσα εἶνε Κάρσον Σίτυ. [Μ.Σ.]

Νέβας. Ποταμὸς τῆς Ῥωσσίας μήκους μόνον 55 χμ., ἀλλὰ πλατύτατος. Πηγάζει ἐκ τῆς λίμνης Λιζόγας διὰ δύο βραχίωνων ἀποτελούντων τὴν νῆσον Ὀρέχοβαν, διαρρέει τὴν Πετρούπολιν διὰ πολλῶν βραχιόνων (Μέγας καὶ Μικρὸς Ν., Μέγας καὶ Μικρὸς Νεβας), καὶ ἐκβάλλει πλησίον τῆς πόλεως εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον. Εἶναι λιαν ἐρμη-τικὸς καὶ ἰχθυοβριθέστατος καὶ πλωτὸς εἰς μέγιστα πλοῖα. Ἀπὸ Νοεμβρίου μέχρις Ἀπρι-λίου εἶναι κακαλυμμένος ὑπὸ πάγων. [Μ.Σ.]

Νεβέρ (Nevers). Πρωτ. τοῦ γαλλ. νο-

μου Νιέβρ (αλλοτε τῆς ἐπαρχίας Νιβερναί), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Λίγηρος κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποτ. Νιέβρ. Εἶναι ἐκτισμένη ἀκανονίστως ἐπὶ τῶν κλιτύων λόφου, ἔχει δὲ λείψανά τινα τῶν ἀρχαίων ὀχυρωμάτων τῆς καὶ ὠραίους περιπάτους, μητρόπολιν τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, μεγαλοπρεπὲς νεμαρχεῖον, ὠραίαν ἀγοράν, δημαρχεῖον, ἐν ᾧ καὶ τὸ μουσεῖον Νιβερναί (ἐνέχον εἶδη πορσελλάνης, φαγεντιανὰ κλ.), βιβλιοθήκην, πινακοθήκην. ἀρχαιολ. μουσεῖον, νοσκομεῖα κλ., κατ. δὲ (1891) 25 062, ἀσκούντας μεγάλην βιομηχανίαν, ἰδίως φαγεντιανῶν σκευῶν, σιδήρου, χημικῶν προϊόντων κλ. ὡς καὶ ἐμπόριον οἰνῶν σιτηρῶν, κτηνῶν, βιομηχ. προϊόντων κλ. Ὑπάρχει δὲ καὶ τηλεβολοϋτήριον ἐν Ν. — Ἡδὴ ἐπὶ Ῥωμαίων ἦτο τὸ Ν. σπουδαία στρατηγικὴ θέσις ὑπὸ τὸ ὄνομα Noviodunum (βραδύτερον Nevirnum καὶ εἴτα Nivernum). Κατὰ τὸν μεσαῖωνα ἀπετέλει τὴν κομητείαν Nivernais, ἥτις τῷ 1538 ὑψώθη εἰς δευκράτον, διατηρήθη ἕως τῆς γαλλ. Ἐπαναστάσεως. [Μ.Σ.]

Νέβεσκα. Κωμόπολις τῆς Μακεδονίας, κειμένη ἐπὶ ἀνωμάλου ὄρεσπεδίου καὶ κυκλωμένη ἐκ τῶν τριῶν πλευρῶν ὑπὸ πυκνοτάτων δασῶν. Διοικητικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν Φλώριναν καὶ ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν μητρόπολιν Καστορίας. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς εἶναι μεγάλαι καὶ λιθοκτιστοί· οἱ δὲ κάτοικοι Χριστιανοὶ ἑλληνόβλαχοι, ὧν οἱ πλεῖστοι εὐποροὶ, ἀνέρχονται εἰς 2 χιλιάδας.

Νεβίλ (Ἀλφόνσος de Neuville). Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1836 ἐν Σαιντ-Ὀμέρ, ζῆσας δ' ἐν Παρίσι εἰς σπουδὰς ἀπέθανε τῷ 1885. Περιήγητος ἐγένετο διὰ τῶν πινάκων του κυρίως ἐκ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου 1870-71, οἵτινες εἶναι πλήρεις ἰσχύος καὶ ζωῆς. Πρὸ πάντων ἐξημίσθησαν οἱ ὑπὸ τοὺς τίτλους Τὰ τελευταῖα φυσίγγια, Λὲ Βουρζέ, Μάχη περὶ τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Σαιν-Πριό. Μετὰ τοῦ Δεσάιλ ἐζωγράφησε τὸ πανόραμα τῆς μάχης τοῦ Σαμπινγύ. [Μ.Γ.]

Νεβουκαδνεζάρ. Βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας, παρ' Ἑλλήσι καλούμενος Ναβουχοδονόσορ. Βλ. Βαβυλωνία ἐν τ. Β' σ. 629.

Νεβράσκα (Nebraska). 1) Μία τῶν πολιτειῶν τῆς Βορείου ἀμερ. Συμπολιτείας, Δ τῆς Ἰέβας, ἔχουσα ἐμβ. 200 740 τχμ. καὶ 1 058 910 κατ. (1890). Ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ Μισσούρη (εἰς τὰ σύνορα), τοῦ Νεβράσκα καὶ πολλῶν ἄλλων μικροτέρων ποταμῶν παρέχει τῇ γεωργίᾳ καὶ κτηνοτροφίᾳ λαμπρότατον ἔδαφος. Τῷ 1854 διαργανώθη ὡς τοπαρχία, περιελήθη δὲ 1867 ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν, ἀντιπροσωπευομένη ἐν τῷ Συνεδρίῳ ὑπὸ 2 γερουσιαστῶν καὶ 6 βουλευτῶν· πρωτεύουσα εἶνε τὸ Λίγκολν. — 2) Ποταμὸς τῆς Β' Ἀμερικῆς, πηγάζων ὑπὸ τὸ

ὄνομα Πλάττε ἐν Κολοράδῳ ἐπὶ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων. Διερχόμενος ταῦτα εἰς πλείστους ἐλιγμούς καὶ σχηματίζων πολλοὺς καταράκτας προσλαμβάνει ἐν τῇ ἐκβολῇ πολίτευμα Ν. τὸν Παδούκαν ἢ South Fork (Νότιον δίκρανον), εἰτα διευθύνεται πρὸς Δ. σχηματίζει πολλὰς νήσους καὶ ἐκβάλλει μετὰ βουὴν 2 445 χμ. εἰς τὸν Μισσούρη, 25 χλ. Ν τῆς Ὀμάχας. [Μ.Σ.]

Νεβσεχέρ (τουρκ. = Νεάπολις), ἀρχαιότερον Μόσχαρα καλούμενη. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ διοικήσει Νιγδῆς τῆς τοπαρχίας Ἰκονίου, περ. 95 χμ. Β τῆς Νιγδῆς. Συνωρίσθη τῷ 1720 ὑπὸ τοῦ Δαμάτ Ἰμβραήμ παστᾶ, ἔχει δὲ περ. 21 000 κατ. ὧν τὰ 2/3 Ὀθωμανοί, 6 1/3 χιλ. Ἑλληγες καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρμένιοι. Ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν μητρόπολιν Καισαρείας· πολιτικῶς δὲ εἶναι πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ν., ὑπαγομένης εἰς τὴν διοίκησιν Νιγδῆς. [Μ.Χ.]

Νεγάδες. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν Ζαγορίῳ καίμενον ἐντὸς κοιλάδος μετὰ 690 κατοίκων παρὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ Βοῖδοματῆ, παραποτάμου τοῦ Ἀφῶ.

Νεγαπάταμ. Ἐπίγειον ἐπὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου ἐν τῇ ἀγγλοβρετανικῇ προεδρείᾳ Μάδρας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν ἐνδὸς τῶν βραχιόνων τοῦ Καβέρα ποτ. ἔχει 58 850 κατ. καὶ διατηρεῖ ἐμπόριον οὐκ ἀσήμαντον καὶ βιομηχανίαν χονδρῶν μεταξωτῶν καὶ βαμβάκινων ὑφασμάτων. [Μ.Σ.]

Νεγόβιαν. Χωρίον τῆς Μακεδονίας οὐ μακρὰν τῆς Νέβεσκα, ἐν τῇ διαμερίσματι Φλωρίνης, ἔχον 1500 κατ. Χριστιανούς, ἐκκλησίαν καὶ σχολ. ἀρρένων. [Ν.Σ.]

Νεγοτίν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ διαμερίσματι Βιτωλίων. ἔχει κατ. 1600 Χριστιαν. καὶ 200 Ὀθωμαν., ἐκκλησίαν καὶ τέμενος. [Ν.Σ.]

Νεγόνδαν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἔχον 534 Χριστ. καὶ 104 Ὀθωμ., ἐκκλησίαν καὶ τέμενος. Κεῖται 5 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων.

Νεγούνδο τὸ φραξινοφυλλόν, *Negundo fraxinifolium* Nutt. ἢ *Acer Negundo* L. Δένδρον τῆς οἰκογεν. τῶν Σφενδαμνωδῶν. Ὁ κυλῶς ἐνέχων σάκχαρον χρησιμοποιοῦται ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ ὅπου τὸ Ν. εἶνε αὐτοφυές. Ἐν Εὐρώπῃ φυτεύεται συχνὰ ἐν παραδείσους. [Θ.Χ.]

Νέδα. Ποταμὸς τῆς Μεσσηνίας, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Κεραυσίου ὄρους, παραφύαδος τοῦ Λυκαίου. Ρέει πρὸς Δ., διέρχεται Ν τῆς θέσεως τῆς Φιγαλίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον. Κατὰ τὴν ἀρχαιοτητα ἐσχημάτιζε τὰ Β σύνορα τῆς Μεσσηνίας πρὸς τὴν Φιγαλίαν καὶ Τριφυλίαν, τὴν δὲ σήμερον χωρίζει τὴν ἐπαρχίαν Ὀλυμπίαν ἀπὸ τῆς ἐπαρχ. Τριφυλίας. [Μ.Σ.]

Νέδεναις (Nedenäs). Διαμέρισμα ἐν τῷ νομῷ Κριστ. ιανσάνδ τῆς Ν. Νορβηγίας, ἐκτὸς ἐμβ. 9348 τ.χμ. καὶ 77510 κατ. (1891). Εἶναι πλούσιον εἰς σιδήρον. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀρενδάλ. [Μ.Σ.]

Νέδων. Μικρὸς ποταμὸς τῆς Μεσσηνίας ἐφ' οὗ ἔκειτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἐμύνητο πολίχνην. Διερχόμενος τῶν Καλαμῶν ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον.

Νεερίας. Ἐπίσημος Ἰουδαῖος, οἰνοχόος Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, τῷ 444 πεμφθεὶς ἐκ Περσίας ὡς τοκοτηρητὴς εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀνιδρυσεν τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ ἐπροστάτευσεν τὴν ἰουδ. θρησκείαν. Δὲν φαίνεται ἀπίθανος ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ Ν. ἐπέχειρτάσθη τὸν Κανόνα τῆς Παλ. Διαθήκης· τὸ δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φερόμενον βιβλίον τῆς Παλ. Διαθήκης ἔχει μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἴσως εἰς τὸν Ν., ἀλλ' ὅπως εὕρηται· σήμερον ἀνῆκει εἰς πολὺ μεταγενεστέρους χρόνους· ἀποτελεῖ δὲ τοῦτο ἐν ἑλόν μετὰ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἑσθῆρ. [Θ.Ε.]

Νέες φὸν Ἑξεμπεκ (Χριστιανὸς Γοδεφρ. Nees von Esenbeck). Γερμανὸς βοτανικός, γενν. 1776, διατελέσας δὲ καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Ἑρλάγγῃ, Βόννῃ καὶ Βρεσλαβίᾳ, ὅπου ἀπέθανεν τῷ 1858. Ἀπὸ τοῦ 1818 ἦτο καὶ πρόεδρος τῆς Λεοπολδείου Ἀκαδημίας τῶν εὐσεβιδῶν. Ἐκ τῶν ἔργων του διαπρέπουν *Bryologia Germanica* (2 τ. 1823-31), *Systema Laurinarum* (1836), *Genera et species Asterearum* (1832) κα. Ὁ Ν. διέπρεψε καὶ ὡς φιλόσοφος, γράψας Σύστημα τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἧς ἐξεδόθη ὁμῶς μόνον ὁ Α' τόμος (1841). [Β.Ε.]

Νεζαῦκα. Χωρ. τοῦ δήμου Σολυγείας τῆς Κορινθίας, ἔχον 113 κατ. [Μ.Σ.]

Νεζερός. Κώμη τοῦ δήμου Ὀλύμπου (Τυρνάβου) ἀπέχουσα ΒΔ τῆς Ῥαψάνης ὥρ. 3 1/2, καὶ τοσαύτας πρὸς Β τοῦ Δερελῆ. Κεῖται ἐν μέσῳ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῆς δασώδους Μεταμορφώσεως (ὕψ. 1590 μ.) καὶ τῆς βραχύδους Ἀναλήψεως (1867 μ.) καὶ παρὰ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν. Ἐχει 1028 κατοικοὺς ὑλοτόμους, ποιμένας καὶ γεωργούς. Πρὸς Ν κεῖται ἡ λίμνη Ν. ἢ Ἀσκούρις (βλ. λ.).

Νεῦγι. 1) Neuilly-sur-Seine. Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Σηκουάνα, 4 χμ. ΒΔ τῶν Παρισίων, ἐπὶ τοῦ ποτ. Σηκουάνα, ὃν ζευγνύει ἐνταῦθα λιθίνη γέφυρα μήκους 250 μ. μετὰ 5 τῶν. Ἐχει (1891) 29444 κατ. Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἀλλοτε θερινὴν ἀνάκτορον τῶν Ὁρλεανιδῶν, πυρποληθὲν κατὰ Φεβρουάριον 1848. — 2) Ν.-sur-Marne. Κώμη τοῦ νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Ὀάζ, 9 χμ. Α' τῶν Παρισίων, ἔχουσα περὶ τὰς 5000 κατ. Ὑπῆρ-

ξε τὸ θέατρον πολλῶν ἐχθροπραξιῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων 1870-71.

Νέτκερκ (Nijkerk). Πόλις τῆς ὀλλανδ. ἐπαρχίας Γελδερλάνδης, οὐ μακρὰν τῆς λίμνης Ζέϋδερ ἔχει 7724 κατ. (1890), βιομηχανίαν λίνου, ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν.

Νεῖλόμετρον. Φρέαρ ἐπὶ τῆς Ν ἁκρας τῆς ὑπὸ τοῦ Νεῖλου σχηματιζομένης νήσου Ῥόδας παρὰ τὸ Κάϊρον, διὰ διώρυχος μετὰ τοῦ Νεῖλου συγκοινωνοῦν, ἐν τῇ μέσῳ δ' ἔχον ὀκτάγωνον στήλην πρὸς καταμέτρησιν τοῦ ὕψους τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, φέρουσιν ἐγγεγραμμένα τὰ ἀρχαῖα αἰγυπτιακά μέτρα. Ἐπὶ ταύτης καὶ νῦν μετρεῖται τὸ ὕψος τοῦ ποταμοῦ καὶ γνωστοποιεῖται εἰς Κάϊρον. Ὁμοία Ν. ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἰς διάφορα σημεῖα τῆς ὀχθῆς τοῦ Ν.

Νεῖλος. Ὁ σημαντικώτερος ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἀπὸ τῆς βαθυτάτης ἀρχαιότητος περιφήμος. Πηγάζει ἐν τῇ Ἀνω Νουβία διὰ δύο μεγάλων πηγῶν ποταμῶν, τῶν ὁποίων 1) ὁ μὲν Λευκὸς ποταμὸς (ἁραβιστὶ Βάχρ-ἐλ-Ἀ-βιάδ), πηγάζων ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ διελαυνομένης μεγάλης λίμνης Βικτωρίας Νουάνζα καὶ τῆς πλησίον λίμνης Ἀλβέρτου Νουάνζα διευθύνεται ΒΔ, προσδέχεται καὶ ἄλλους παραποτάμους (Βάχρ-ἐλ-Γαζέλ, Σεβάγ), εἰτα δὲ στρέφεται ΒΑ ἐν τοῖς Β τοῦ Αἰγυπτ. Σουδάν, πέραν τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ κυρίως τὸ ρεῦμα τοῦ Ν., 2) ὁ δὲ Κυανόυς ποταμὸς (Βάχρ-ἐλ-Ἀζράκ) ἢ Ἀθηρσυνιακὸς Ν., πηγάζων εἰς ὕψος 2600 μ. ἐν Γόδοσσι τῆς Ἀθηρσυνίας, καὶ διευθύνόμενος ΒΔ διέρχεται ἐν Γουδάρῃ τὴν μεγάλην λίμνην Τάνα, ἐπὶ τοῦ ἁρτοῦρ. δὲ συμβάλλει πρὸς τὸν Λευκὸν εἰς ὕψος 388 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐνταῦθεν ἀρχόμενος ὁ Ν. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν περιβάλλων σιγμοειδῶς τὰ Ν τῆς Νουβίας, εἰτα δὲ ῥέων ἐν γένει κατὰ διευθύνσιν πρὸς Β, προσλαμβάνει ἕνα μόνον παραπόταμον, τὸν Ἀτθαρα, ἀποτελεῖ δὲ 10 καταρράκτας καὶ μετὰ ῥέων 1900 χμ. παρὰ τὸ Ἀσσουάν εἰσέρχεται εἰς τὴν Αἴγυπτον (ὕψ. 104 μ.). Ἐνταῦθα μεγαλοπρεπέστατος ὢν διαρρέει ἐπὶ 1147 χμ. τὴν χώραν καθιστῶν αὐτὴν εὐφροωτάτην διὰ τῶν ἐτησίων του πλημμυρῶν, κάτωθεν δὲ τοῦ Κάιρου, κατὰ τὴν Κερκάσωρον, διαιρεῖται εἰς δύο κυρίους βραχίονας τῶν ἐκβολῶν του, τὸν τῆς Δαμιέτης πρὸς Α καὶ τὸν τῆς Ῥοζέτης πρὸς Δ, περιλαμβάνοντας τὸ εὐφροωτάτον δέλτα τοῦ Ν. (22000 τ.χμ.) καὶ συγκοινωνοῦντας πολυλῶς διὰ παραβραχιόνων καὶ διωρύχων· διὰ τοῦ δέλτα δ' ἐκβάλλει μετὰ πλάτους 270 χμ. εἰς τὴν ΝΔ τῆς Μεσογείου γωνίαν, μήκος ἔχων ἐν δλίῳ πιθανῶς περίπου 7000 χμ. πλάτος δὲ ἐν γένει περὶ τὰ 1000 μ. καὶ ἀρδεύων ἑκαστὴν 3080000 τ.χμ. Οἱ ἀρχαῖοι

ήριθμουν ἑπτὰ βραχίονας τῶν ἐκβολῶν ἢ στόμια τοῦ Ν. ἢτοι ἐξ Α πρὸς Δ τὸ Πηλουσιακόν, τὸ Τανιτικόν, τὸ Μενδήσιον, τὸ Φατιντικόν ἢ Βουκλικόν, τὸ Σεβεννυτικόν, τὸ Βελβίτινον καὶ τὸ Κανωβικόν (Πρακλειωτικόν στόμιον, ναυκρατικόν, ἐπιελεγόμενον «ἀγαθὸς δαίμων»), ὧν κυριώτατα ἦσαν τὰ ἀκρα ἢτοι τὸ Πηλουσιακόν καὶ τὸ Κανωβικόν· ἀλλ' ἔκτοτε αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Ν. ἡλλοιώθησαν εὐσιωδῶς καὶ σήμερον, ὡς ἐλέχθη, μένον δύο ὑπάρχουσι βραχίονες, ὧν ὁ μὲν τῆς Δαμιέττης ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν ὄρχειον ἰατινικόν, ὁ δὲ τῆς Ρεζέττας πρὸς τὸν Βολβίτινον ὄντα ἔργον ἀνθρωπίνων χειρῶν. Ἡ σπουδαιοτάτη ἐν τῷ δέλτα διωρυξ εἶναι ἡ καλουμένη Μαχμουδία (ἀπὸ τοῦ Μεχμέτ 'Αλη ὑφ' οὗ κατεσκευάσθη 1819-20) μήκους ἔχουσα 77.7 χμ. καὶ πλάτος 30 μ., συνδέουσα δὲ τὸν βραχίονα τῆς Ρεζέττης μετὰ τῆς Ἀλεξανδρείας. — Ὁ Ν. ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ὀρχαίων Αἰγυπτίων Ἀ-ου-ρά ἢτοι Κεχυρμένος διὰ τὸ ἀγνωστον τῶν πηγῶν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἑλληνικόν ὄνομα εἶναι σημιτικῆς καταγωγῆς (Ναχάλ=ποταμός), διὰ τῶν Φοινίκων πιθανῶς διαδοθέν· σήμερον δὲ οἱ Ἀραβες καλοῦσιν αὐτὸν Βάχρ ἢτοι Ποταμὸν ἢ Ἐλ-Νεῖλ. Ὑπὸ τῶν ὀρχαίων Αἰγυπτίων, ὕστερον δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων, ἐλατρεύετο ὁ Ν. ὡς θεός, παριστάμενος δὲ ὑπὸ τῶν πρώτων ὡς ἐρμαρρόδιτος μετὰ γενειάδος καὶ γυναικείου στήθους, τὸ χρῶμα κυανόους· ἐν Νεϊλοπόλει εἶχεν ἴδιον ναόν. Ἡ δὲ ἑλληνορωμαϊκὴ τέχνη (βλ. πίν. Γλυπτικὴ Η', 11) παρέστησεν αὐτὸν ἐξηπλωμένον καὶ περὶ αὐτὸν ἔχοντα τοὺς 16 πῆχεις ἢτοι τὸ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἄριστον διὰ τὴν γεωργίαν μέσον ὕψος τοῦ Ν. κατὰ τὰς ἐτησίας πλημμύρας του (=8.64 μ.), ὅπερ νῦν ἐκτιμᾶται εἰς 12.5 μ. Πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν πηγῶν τοῦ Ν. ὁ Νέρων ἐπεμψεν ἄνδρας πέραν τῆς Μερόης, οἵτινες φαίνεται ὅτι ἐξήλασαν μέχρι τῆς 10ης ἢ 9ης μίρας Β πλάτους· τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο ἐλύθη μόλις κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Ὁ Bruce τῷ 1769 ἀνεκάλυψε τὰς πηγὰς τοῦ Κυανοῦ ποταμοῦ, οὕτινος τὸ ὕδατοπέδιον καὶ ἄλλοι κατόπιν ἐξερεύνησαν. Ὡς πρὸς δὲ τὸν Λευκὸν κατόπιν ἐπανειλημμένων ἐντὸς τοῦ αἰῶνος ἐκδρομῶν οἱ ὑπὸ τῆς Ἀγγλ. κυβερνήσεως πεμφθέντες Speke καὶ Burton ἐφθάσαν εἰς τὴν λίμνην Νουάνζα, 1858. Ἐκτοτε δὲ σὺμπαν τὸ περὶ ὕδατοπέδιον ἐξερευνήθη μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Poncet (1859), Speke καὶ Grant (1860-63), Baker (1863-65), Schweinfurth (1868-71) καὶ τέλος τοῦ Stanley (1874-76). [Μ.Σ.]

Νέκκαρ (Neckar). Παραπόταμος τοῦ Ῥήνου καὶ κύριος ποταμὸς τῆς Βυρτεμβέργης, πηγάζων οὐ μακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Δουνά-

δεως ἐπὶ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ πλησίον τῶν συνόρων τῆς Βάδης. Διέρχεται ἐν πλείστοις ἐλιγμοῖς τὴν Βυρτεμβέργην καὶ δὴ παρὰ τὰς πόλεις Τυβίγγην, Κανστάτην (ὅπου γίνεται πλωτός), Αἰλβρόννην καὶ Αἰδελβέργην καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὸ Μάνχαϊμ εἰς τὸν Ῥήνον, μετὰ ῥοὴν ἐν ὄλῳ 397 χμ. Οἱ κυριώτεροι παραπόταμοι αὐτοῦ εἶναι Κέχερ, Ῥάξτ καὶ Ἐντς. Ἐπὶ τῶν παρ' αὐτὸν λόφων διατηρεῖται σπουδαία ἀμπελουργία παράγουσα καλοῦς οἴνου, τοῦ Ν. καλουμένου.

Ἀπὸ τοῦ Ν. ἐκλήθη ἡ παρχία τῆς Βυρτεμβέργης, περιλαμβάνουσα τὸ ΒΔ τμήμα τοῦ βασιλείου, ἔχουσα ἐμβ. 3327 τχμ. μετὰ 665049 κατ. (1891), εὐφορὸς δὲ οὖσα καὶ βιομηχανικωτάτη. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ καὶ ὄλκυ τοῦ βασιλείου Στουτγάρτη. [Μ.Σ.]

Νέκκερ (Ιάκωδος Necker). Πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Γαλλίας, γενν. 1732 ἐν Γενεύῃ, ἐγκατασταθεὶς δ' εἴτα ἐν Παρισίοις, ὅπου ὡς τραπέζιτης ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν καὶ κατέστησε τὸν οἶκόν του κέντρον τοῦ καλοῦ κόσμου. Ὡς ἐπιτετραμμένος τῆς πατρίδος του ἦλθε καὶ εἰς σχέσεις μὲν τῆς γαλλ. κυβερνήσεως, ἣν ὑπεχρέωσε διὰ δανείων νινῶν. Δημοσιεύσας δὲ τὰς πολιτικο-λογικὰς του ιδέας εἰς ἔργα τινὰ, κυρίως ἐν τῷ *Essai sur la législation et le commerce des grains* (1775) ἀπέκτησε σπουδαῖον ὄνομα καὶ τ' 1777 ἐτέθη ὑπὸ τὴν τίτλον Γενικοῦ Διευθυντοῦ ἐπὶ κεφαλῇ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους. Καὶ κατώρθωσε μὲν διὰ δανείων νὰ καλύψῃ τὰ ἔξοδα τοῦ τότε θμερικανικοῦ πολέμου, συστήσας ὅμως εἴτα οἰκονομίας δυσχερέστες τὴν αὐλὴν καὶ τοὺς εὐγενεῖς καὶ συνεπείᾳ τῆς λογοδοσίας του περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως (1781) ἐπάυθη. Ἐπιστρέψας νῦν εἰς Γενεύην, ὅπου ἠγόρασε τὸ κτῆμα Coppet, ἐδημοσίευσεν τὸ ἔργον *De l'administration des finances*. Ἐνῷ δὲ μετὰ βραχείαν διαμονὴν ἐν Παρισίοις τῷ 1787 ἐξωρίσθη, προσελκλῆθη πάλιν τῷ 1788 ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΣ' ἵνα ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως. Πισθεὶς ὑπὸ τῶν τότε βρυμάτων συνήρουν ὁ Ν. εἰς τὴν σύγκλησιν τῶν Γενικῶν τάξεων, καὶ τῇ 16^ῃ Δεκ. 1788 ὥρισθη διὰ διατάγματος, ἡ τρίτη τάξις νὰ ἀντιπροσωπεύηται ἐν τῇ συνέλευσει διὰ τοῦ διπλασίου ἀριθμοῦ ἢ αἱ ἀνώτεραι τάξεις· ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ν. δὲν εἶχε τὴν τόλμην νὰ κανονίσῃ ἀναλόγως καὶ τὸν τρόπον τῆς συζητήσεως καὶ ψηφίσεως, ἐγένετο ἀφορμὴ σπουδαίας διαμάχης. Ὅτε ἡ αὐλὴ κατ' Ἰούλιον 1789 ἠθέλησε νὰ καταργήσῃ τὸ ἀνω διάταγμα καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πρῶτον καθεστῶς, ὁ δὲ Ν. ἠρνήθη νὰ παρουσιασθῇ ἐν τῇ συνεδρίᾳ, ἐπαύθη καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως· συνεπείᾳ δὲ τούτου ἐξεργάγησαν ἀταξίαι, αἱ-

τινες ἠνάγκασαν τοῦτον νὰ καλέσῃ πάλιν τὸν Ν. Ὅτε ὁμοῦς ἡ Ἑθνικὴ συνέλευσις ἀπέκρυσε τὸ σχέδιον τοῦ δανείου του, παρητήθη δὲ Ν. (1790) καὶ ἀπεσύρθη ὀριστικῶς εἰς Corpet, ἔπευ ἀπέθανε τῇ 1804. Ἐντὸς πολλῶν ἄλλων ὡς ἐπὶ πλείστον πολιτικο-λογικῶν καὶ διοικητικῶν ἔργων ἔγραψε καὶ Περὶ τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως (4 τ. Παρ. 1796), τὰ δὲ ἅπαντα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν εἰς 15 τ. Παρ. 1820—22. Θυγάτηρ τοῦ Ν. ἦτο ἡ περίφημος κυρία de Staël. Καὶ ἡ σύζυγός του συνέγραψε πνευματώδη τινὰ ἔργα.

Νεκρά θάλασσα, ἡ ἄλλως καλουμένη Ἀσφαλτίτις λίμνη (βλ. λ.). Ἐχει μῆκος 70 χμ., πλάτος 15 χμ. καὶ ἐπιφ. 1283 τχμ. Καίτοι εἰς αὐτὴν ἐκβάλλουσιν ὁ Ἰερδάνης καὶ ποταμοί, ἡ ἐξάτμισις ὁμοῦς ἐπὶ αὐτῆς εἶναι τοσαύτη, ὥστε ἡ ἐπιφάνειά της (καίμενη ὑν 394 μ. ὑπὸ τὴν τῆς Μεσογείου θαλάσσης) καταβιβάζεται ὁλονέν. Παρὰ τὴν ὄχθας αὐτῆς ὑπάρχουσι μέγιστα μάζαι ὀρυκτοῦ ἄλατος καὶ θερμαί πηγαὶ ὡς καὶ θειοῦχα ὕδατα καὶ ὀρυκτά. Ἐκ τοῦ πυθμένος δὲ τῆς λίμνης ταύτης ἀναδίδονται κατὰ διαλείμματα, κατόπιν μάλιστα σεισμῶν, μάζαι ἀσφάλτου, αἵτινες συλλέγονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὰς ὀχθας αὐτῆς. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἶναι διαυγές, ἐνέχει ὁμοῦς πολὺ ἄλας καὶ βρώμιον καὶ εἶναι βαρύτερον, οὔτε δὲ ἰχθύες οὔτε ἐν γένει ὀργανικὴ τις ὑπαρξὺς δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ πέριξ δὲ χώρα εἶναι πτωχευτάτη εἰς βλάστησιν ἐντεῦθεν δὲ τὸ ὄνομα Ν. Θ. [Μ.Σ.]

Νεκράνθεμον. Βλ. Καλενδούλη.

Νεκρασώφ (Νικὼλ. Ἀλεξέιεβιτς), ὁ ἐξοχώτατος τῶν ποιητῶν τῆς νεωτ. ρωσ. φιλολογίας μετὰ τὸν Πούσκιν καὶ τὸν Λερμοντόφ. Ἐγενν. 22 Νοεμβρ. 1821 ἐν Ποδόλια, διακόνος δὲ τὰς πανεπιστ. σπουδὰς του ἐξ ἀνεχειρίας ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1841 συγγραφεὺς καὶ δημοσιογραφῶν. Ὡς λυρικός ποιητὴς ἐξετιμῆθη πρῶτον διὰ τῆς τῇ 1845 ἐκδοθείτης συλλογῆς του, δι' ἧς ἐδείχθη κάτοχος ἀληθοῦς ποιητικῆς ταλάντου, ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν ιδεῶν τῆς ἐποχῆς του καὶ φίλος ἀκραφνῆς τοῦ λαοῦ. Ἐγράψεν ἔκτοτε πλείστα ἔργα, ἐλέγχοντα μᾶλλον κοινωνικὴν ἀπαισιοδοσίαν, ἅτινα πολλάκις ἐξεδότησαν (εἰς ἓνα τόμον ἐν Πετροῦπ. 1844), Ὁ Ν. ἀπέθ. 27 Δεκ. 1877 ἐν Πετροπόλει, συντάκτης διατελὼν τῶν «Χρονικῶν τῆς Πατρίδος». [Μ.Γ.]

Νεκρολούλουδον. Βλ. Καλενδούλη.

Νεκρός. Βλ. Ταφή.

Νεκροφόρος. Γένος τῶν Κολεσπετρῶν ἐντόμων, ἀνῆκον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Σιληρίδων. Ν. ὁ κοινὸς (Necropho-

rus Vespillo, βλ. πίν. Ἐντομα Α' 4), δ-ρύσων βοήθια ἐν τῇ γῇ κατατίθεται ἐν αὐτοῖς μικρὰ ἔντομα καὶ ἐπὶ τούτων τὰ ὠά του δ-πῶς αἱ κάμποι του ἅμα ἐκκολαμβεῖται εὐ-ρωσι πρόχειρον τροφήν. [Φ.Ι.]

Νεκρομαντεία, Νεκρομαντεία. Βλ. Μαντική.

Νεκροπόλεις καλοῦνται τὰ ἀρχαῖα νεκροταφεῖα καὶ ἰδίως τὰ αἰγυπτιακὰ ἅτινα ἔνεκα τῆς εἰς θαλάμους μᾶλλον ἢ ἐντὸς τῆς γῆς καταθέσεως τῶν νεκρῶν (μουμιῶν) ἠδύ-ναντο κάλλιστα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διαμονὴ τῶν νεκρῶν. Ἐπισημνῶνται εἶναι αἱ Ν. τῶν Θηβῶν (τῆς Αἰγύπτου) καὶ τῆς Μέρφιδος. Ἐπίσης ὑπῆρχον Ν. ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Κύπρῳ Ῥόδῳ, Σικελίᾳ καὶ ἰδίως ἐν Ἑτρούρίᾳ, ἐν ᾧ ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι καὶ ἐν Ῥώμῃ οἱ νε-κροὶ ἐθάπτοντο μᾶλλον κατὰ μῆκος τῶν ἔξω τῶν πόλεων μεγάλων ὁδῶν. [Σ.Τ.]

Νεκτάναβις (αἰγυπτιαστὶ Νεχτνέβρ). Ὀνομα δύο βασιλέων τῆς τελευταίας ἐθνικῆς δυναστείας τῆς Αἰγύπτου, αἵτινες διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἐλληνικῶν πολιτειῶν ἀντέστησαν ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς Πέρσας. Ν. δ' Α', 387—369 π. Χ., ἐπολεμήθη ματαίως ὑπὸ Ἀρταξέρξου τοῦ Β', Ν. δὲ δ' Β', 367—350, ὑποστηρίχθεις εἰς ἐσωτερικὰς ταρα-χὰς ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου, ἐνίκηθη τέλος ὑπὸ Ἀρταξέρξου τοῦ Γ' καὶ ἐφυγεν εἰς Αἰθιο-πίαν, κατὰ δὲ τοὺς αἰγυπτ. μύθους εἰς Μα-κεδονίαν ἐνθα θῆθεν ἔσχεν υἱὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν. [Ι.Κ.Π.]

Νέιταρ. Βλ. Ἀμβροσία.

Νέιταρ. Ὁ μελιτώδης χυμὸς πολλῶν ἀνθῶν. Ἐκκρίνεται ὑπὸ εἰδικῶν ἀδενοει-δῶν ὀργάνων, ἔχει δὲ σπουδασιότητα διὰ τὴν γονιμοποίησιν πλείστων φυτῶν, διότι πολλὰ ἔντομα πετόμενα ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος πρὸς ἀπομύζησιν τοῦ Ν. μεταφέρουσι τὴν γῆριν τῶν ἀρρένων ἀνθῶν ἐπὶ τοῦ ὑτέρου τῶν θηλέων. [Φ.Ι.]

Νεκώ ἢ Νεκὼς ἢ Νεχαώ. Βασι-λεὺς τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου ἐκ τῆς 28ης δυ-ναστείας, υἱὸς Ὑαμμηνίτου τοῦ Α', βασι-λεύσας 609—595 π. Χ. Τῇ 608 ἤρπασε τὴν Συρίαν ἀπὸ τῶν Ἀσυρίων, ἀλλὰ τῇ 604 νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσσου ἀπώλε-σεν αὐτήν. Νικήσας ἐρρόνευσεν Ἰωσίαν τὸν βασιλεῖα τοῦ Ἰούδα καὶ κατέστησε βασιλεῖα τὸν υἱὸν τούτου Ἰωακείμ. Ὁ Ν. ἐμερίμνησε πολὺ περὶ τοῦ ἐμπορίου, κατεσκεύασε διώρυ-χα μεταξὺ Νείλου καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ἐκπεμφθέντες Φοίνικες περιέ-πλευσαν τὴν Ἀφρικὴν εἰς διάστημα τριῶν ἐτῶν ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁρμηθέντες.

Νελατόν (Auguste Nélaton). Ἐξο-χος Γάλλος χειρουργός, γενν. 1807, σπου-δάσας δὲ ἐν Παρίσις, ὅπου ἐγένετο κατό-

πιν καθηγητής τῆς χειρουργ. κλινικῆς τῷ 1851· παρατηθεὶς δὲ 1867, ἀπέθανε 1873 ἐν Παρισίοις, μέλος διατελὼν τῆς ἱατρικῆς Ἀκαδημίας καὶ γεροϋσιαστής. Καὶ ὡς καθηγητὴς καὶ ὡς πρακτικὸς χειρουργὸς ὑπῆρξεν εἰς τὼν μεγίστων τῶν τελευταίων χρόνων, ἰδίως δὲ διεκρίθη ἐν ταῖς χειρουργαῖς λίθων τῆς κύστεως. Συνέγραψε δὲ καὶ διάφορα χειρουργικὰ ἔργα. [Β.Ε.]

Νελλόρη (Nelluru). Πρωτεύουσα υποδιαίρεσως (21 602 τχμ.) τῆς Ἰνδοβρεταν. προεδρείας Μάδρας, καί μενη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Πέννα πρὸς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. ἔχει 27 505 κατ. [Μ.Σ.]

Νέλσον (Ὁράτιος ὑποκόμης Nelson). Εἰς τῶν μεγίστων τῆς Ἀγγλίας θαλασσομάχων, γενν. 1758 ἐν Burnham-Thorpe τῆς κομητείας Νόρφολκ, υἱὸς τοῦ αὐτέθι ἱερέως, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πλοιάρχου Σούκλιγκ, ἐν ἡκολούθησεν ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἀπὸ ἡλικίας 12 ἐτῶν. Εἰσελθὼν κατόπιν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν τοσοῦτον διεκρίθη ὥστε ἤδη τῷ 1779 ἔλαβε τὸν βαθμὸν πλοιάρχου καὶ ἐγένετο κυβερνήτης φρεγάτας. Τῷ 1780 διεκρίθη ἐν ταῖς ἐχθροπραξίαις κατὰ τῶν Ἰσπαν. ἀποικίων, τῷ 1793 ἐν τῇ κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμῳ. Κατὰ τὴν πρὸ τοῦ ἀκρωτ. τοῦ Ἀγίου Βικεντίου ναυμαχίαν (3/14 Φεβρ. 1797) ἐκურύσσε δύο μεγάλα πολεμικὰ πλοῖα (74 καὶ 112 τηλεβόλων) καὶ συνετέλεσε μεγάλης εἰς τὴν ἐκδασιν αὐτῆς, μεθ' ὃ διωρίσθη (ὡς ἀντιναύαρχος) διοικητὴς τοῦ ἀποκλείσαντος τὰ Γάδιρα στόλου. Τὸν Ἰούλιον 1797 προσβαλὼν τὴν νῆσον Τενερίφφαν ἀπέτυχεν ἐντελῶς, ἀπώλεσε δὲ τὸν δεξιὸν βραχίονα (ἐν Κορσικῇ δὲ τῷ 1793 εἶχεν ἀπολέσει τὸν δεξιὸν δευτερεύοντα). Ἀναρρώσας ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ εἰς καταδίωξιν τοῦ Ναπολέοντος πεμφθέντος εἰς Αἴγυπτον ἀγγλ. στόλου, συναντήσας δὲ τὸν γαλλ. στόλον παρὰ τὸ Ἀβουκίρ συνεκρότησεν ἐνταῦθα τὴν περιήρημον ναυμαχίαν, ἥτις ἔληξε διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ γαλλ. στόλου (1-3 Νοεμβρ. 1798, βλ. Ἀβουκίρ). Τῷ 1800 διωρίσθη ὑπαρχηγὸς τοῦ μεγάλου στόλου, ὅστις ἐπέμψθη ὑπὸ τὸν Πάρκερ εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν ἵνα διαλύσῃ τὸν σύνδεσμον τῶν βρεταν. θαλασσιῶν δυνάμεων καὶ τὴν 2 Ἀπρ. ν. 1801 ἐν πενταώρῳ μάχῃ συνέτριψε τὸν δανικὸν στόλον. Μετὰ δὲ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ Μετὰ τοῦ Ναπολέοντος εὐρωπ. πολέμου ὁ ὑπὸ τὸν Ν. ἀγγλικὸς στόλος κατέστρεψε τῇ 9/11 Οκτ. 1805 τὸν γαλλοισπανικὸν παρὰ τὸ ἀκρωτ. Τραφάλγαρ καὶ κατὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ναυμαχίαν, οὐχ ἥττον τῆς παρὰ τὸ Ἀβουκίρ περιήρημον, εὗρε καὶ ὁ ἥρωας τὸν θάνατον διὰ σφαίρας ἐχθρικής. Πελώριος ἀνδρίας αὐτοῦ ἱδρύεται ἐπὶ τῆς νήσου Ἀγγλεστέης.

Νελυμδονώδη. Βλ. Νυμφαϊώδη.

Νέμανσος. Βλ. Νίμη.

Νεμέα. Κοιλὰς τῆς Ἀργολίδος, καί μενη μεταξὺ τῶν ὁρέων Τρικάρανου (Δ), Ἀπέσαντος (Α) καὶ Τρητοῦ (ΝΑ), διαρρομένη ὑπὸ ὁμωνύμου βυακὸς καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὑπὸ λειμῶνων καταλαμβανομένη, ἀκατοίκητος τανῦν, κατὰ δὲ τὴν ἀρχαιότητα ἔχουσα ἕνα μόνον συνοικισμόν, τὴν Βέμβιναν, περιήρημος δὲ τὸ πάλαϊ διὰ τὸν ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Διὸς, ἐν τῶν ἐθνικῶν ἱερῶν τῶν Πελοποννησίων Ἑλλήνων, καὶ διὰ τὸν ἐν τῇ περιβάλλῳ αὐτοῦ τελούμενον κατὰ πᾶν τρίτον ἔτος (κατὰ διετίαν) ἀγῶνα Ἡ κοιλὰς αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ θέατρον διαφόρων μυθικῶν παραδόσεων· ἐνταῦθα ἐφύλαττε τὴν ἰδίαν ὁ Ἄργος, ἐνταῦθα δ' ἐφόνευσεν ὁ Ἡρακλῆς τὸν Νεμεαῖον λέοντα, διαμένοντα ἐν σπηλαίῳ δεικνυομένῳ καὶ νῦν ἐτι ἐπὶ τοῦ Τρητοῦ ὄρους (Κορακοδούνη). Ὁ ναὸς τοῦ Διὸς Νεμεαίου ἢ Νεμαίου ἐκεῖτο ἐν τῇ κέντρῳ τῆς κοιλίδος ἐν μέσῳ ἁλίστου κυπαρίσσω· ἦτο δὲ ἐν διωρικῷ ῥυθμῷ, περίπτερος, ἔχων 6 κίονας ἐπὶ τῆς προσόψεως. Μόνον 3 κίονες ἴστανται τανῦν εἰσέτι ὄρθιοι, τῶν δὲ πλείστων ἄλλων εἰ σπόνδυλοι κεῖνται χαμαὶ ἐν τακτικαῖς σειραῖς ὡς ἐπεσαν συνεπείᾳ ἐπανειλημμένων σεισμῶν. Ἡ ἱδρυσις τοῦ ἀγῶνος (τὰ Νέμεα, Νεμαῖα ἢ Νεμεῖα), ἀνάγεται ὑπὸ τῆς παραδόσεως εἰς τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θῆβας καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχεμέδρου (βλ. λ.), ἡ δὲ ἀνακαίνισις αὐτοῦ εἰς τὸν Ἡρακλῆ· χρονολογικὴ ἀρίθμησις κατὰ τὰ Νέμεα ἤρχισε μόλις κατὰ τὴν 51 Ὀλυμπιάδα, ἀπὸ δὲ τῆς 70 Ὀλυμπιάδος προσέλαβον τὸν χαρακτῆρα ἐπισήμου πανελληνίου ἐορτῆς. Ἐνῷ δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐτελοῦντο μόνον ὑπὸ στρατιωτῶν, κατόπιν ἐγενικεύθησαν, συνίταντο δὲ εἰς ἱππικούς, γυμνικούς καὶ μουσικούς ἀγῶνας τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐορτῆς εἶχον μέχρι τοῦ 573 π. Χ. οἱ Κλεωναῖοι, εἰς ὧν τὴν περιοχὴν ἀνήκεν ἡ κοιλὰς· τότε ὅμως περιήλθε καὶ ἡ πόλις καὶ προστασία τῆς ἐορτῆς εἰς τοὺς Ἀργεῖους καὶ ἔμεινεν παρ' αὐτοῖς, πλην ὀλίγων καὶ βραχειῶν διακοπῶν, μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ἀρχαιότητος. Ἐντὸς μιᾶς Ὀλυμπιάδος ἐτελοῦντο δύο ἐν Ν. ἀγῶνες, ὧν ὁ μὲν κατὰ θέρος καὶ δὴ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς Ὀλυμπιάδος, ὁ δὲ κατὰ χειμῶνα πιθανῶς ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Ὀλυμπιάδος· οἱ 12 ἑλλανοδῖται τῶν Νεμείων ἔφερον φαῖας στολὰς (πρὸς ἐνδειξιν πένθους διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχεμέδρου), τὸ δὲ βραβεῖον ἦτο στέφανος ἀσπίνου.

Ἀπὸ τῆς Ν. ἐκλήθη ὁ σημερινὸς δῆμος Ν., ὑπαγόμενος εἰς τὴν Κορινθίαν, μεσόγειος, καταλαμβάνων τὸ πλεῖστον τῆς χώρας τῆς ὑδατολεκάνης τοῦ Ἀσσωποῦ ποτ. (Ἀγ. Γεωργίου) καὶ τῆς μικρᾶς τῆς Νεμέας. Κατ. ἔχει 3507 καὶ παράγει κυρίως

οἶνον, σῖτον καὶ κριθήν, εἶτα δὲ ἀραβόσιτον, καπνὸν καὶ βάμβακα. Πρωτεύουσα εἶνε Ἀγ. Γεώργιος· ἐκ τῶν ἄλλων 11 χωρίων αὐτοῦ τὰ μεγαλύτερα εἶναι Κοτσουμάδι, Λεόντι, Μπόζικα καὶ Στιμάγμα, πρὸς δὲ ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον ἡ μονὴ Βράχου (Κοιμήσεως Θεοτόκου). [Μ.Σ.]

Νεμεσιανός. Ῥωμαῖος ποιητὴς τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος, γεννηθεὶς ἐν Καρχηδόνι, γημισθεὶς διὰ διδακτικῶν ποιημάτων, οἷα Ἀλγευτικά, Κυνηγετικά καὶ Ναυτικά· τῶν Κυνηγετικῶν σώζεται ἀπόσπασμα ἐκ 425 στίχων, εἰς δὲ 4 ἑκλογαὶ τοῦ Ν. Ἡ δὲ γνησιότης ἄλλου ἀποσπάσματος ἐκ ποιήματος Περὶ Ὀρνιθοθηρίας εἶναι ἀμφίβολος. Τὰ ἀποσπ. βλ. ἐν Bährens, Poetae latini minores (τ. Γ', Λιψ. 1881). [Μ.Γ.]

Νεμέσιος. Ἐπίσκοπος τῆς Ἑμέσης (περὶ τὸ 400 μ. Χ.), συγγράψας θεοσοφικὸν ἔργον Περὶ φύσεως ἀνθρώπου, ἐν τῷ ὁποίῳ συνδυάζει τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως, τῆς θείας προνοίας καὶ τ.τ. μετὰ τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας. Τὸ ἔργον αὐτοῦ πολλὸ ἀναγινωσκόμενον μεταφράσθη καὶ εἰς τὴν λατινικὴν. Ἐκδ. ὑπὸ Matthaei (Ἀλλῆ 1802). [Χ.Β.]

Νέμεσις ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις θεά, ἐκάστη τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀνῆκον μέρος εὐτυχίας ἢ δυστυχίας νέμουσα. Πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἰσιόδου ἀναφέρεται ὡς θεᾶ, θυγάτηρ τῆς Νυκτός· ὑπὸ δὲ τῶν κατόπιν ποιητῶν συνεπληρώθη ἡ ἀντίληψις αὐτῆς ὡς μισούσης πᾶσαν ὑπερβολὴν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, ταπεινούσης τοὺς ὑπερόπτας, ζημιούσης τοὺς ἐν μεγάλῃ εὐτυχίᾳ τρυφόντας, ἐπιδιωκούσης τὴν ἱσσοροπίαν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀδράστεια (βλ. λ.), ὡς καὶ Ῥαμνουσία ἀπὸ τοῦ μεταξὺ Ὀρωποῦ καὶ Μαραθῶνος χωρίου Ῥαμνούντος, ἔνθα εἶχε ναόν· τοῦ δὲ ἐκ τούτου ἀγάλματος αὐτῆς, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Ἀγοράρχης (ἢ ὁ Φειδίας), σώζεται ἡ κεφαλὴ. Παριστάνετο δὲ ἐν ἀρχῇ μὲν ὁμοίᾳ τῇ Ἀφροδίτῃ, κατόπιν δὲ ὡς γυνὴ σοβαρὰ καὶ σύννευς, μετὰ διαφόρων συμβόλων (τροχοῦ, ζυγοῦ, χαλινοῦ), ἐνίοτε περρωτή, ἢ ἐπὶ ἄρματος συρομένην ὡς γυτῶν.

Νεμούρ. (Nemours). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Μάρνη, 16 χμ. Ν τοῦ Φονταίνεβλώ, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1891) 4507 κατ. Ἐνταῦθα ἐγένετο ἡ μετὰ τὸ Ἑρρίκου τοῦ Γ' καὶ τῆς ἱερᾶς συμμαχίας (Ligue) συνενόησις, ἥτις συνέπεια ὑπῆρξε τὸ «Ἐδικτον τοῦ Ν.» Ἀπὸ τοῦ 1404 τὸ Ν. ἀπετέλει δουκάτον δευτὸν τῷ 1689 εἰς τὴν εἰκὸν Ὀρλεάνης. [Μ.Σ.]

Νεμούτα. Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων τῆς Ἠλείας, μετὰ 774 κατοίκων, κείμενον παρὰ τὸν ποταμὸν Ἑρμάνθον καὶ

ἐπὶ ὄρους 640 μέτρων ὕψους, εἰς ἀπόστασιν δὲ ὥρ 3 1/2 Α τοῦ Κρικευκίου.

Νεμπεγλέρ. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Φακίου τῆς Λαρίσης, 3 ὥρας πρὸς Ν τῆς Λαρίσης καὶ ἐπὶ τῆς ἐκ ταύτης εἰς Φάρσαλα ὁδοῦ. Οἰκεῖται ὑπὸ 1033 κατοίκων.

Νένα Σαχίπ ἢ Νάνα Σ., γενν. 1825, ὑπῆρξεν ὁ σημαντικώτερος ἀρχηγὸς τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰθαγενῶν στρατιωτῶν κατὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐν τῇ Ἀ Ἰνδία 1857—8. Δυνάμει τῆς (νόθου) καταγωγῆς του ἐγένετο ἀξιωματικὸς ἐπὶ τινος κράτους, αἰτινες δὲν εἰσηκούσθησαν, ὁ Ν. Σ. κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον 1857, ἐκραγείσης τῆς ἀνταρσίας, ἐγένετο ὑπαίτιος τῆς σφαγῆς 900 Ἀγγλῶν ἐν Κάνπουρ, ἐπανειλημμένως δ' εἶτα ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀδελου διεξῆγαγεν ἐπὶ τινα καιρὸν ἐν Ἀουδ τὸν μικρὸν λεγόμενον πόλεμον· ἀγνωστον δὲ τί ἀπέγινεν ὕστερον. [Β.Ε.]

Νενάταις. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Παραμυθίας, ἔχον 200 οἰκογ. Τουργαλδανῶν. [Ν.]

Νένητα. Χωρίον τῆς Χίου, ἐκ τῶν Μαστιχοχωρίων, κείμενον πρὸς τὸν Α αἰγιαλὸν καὶ ἔχον περ. 2400 κατ. [Χ.Μ.]

Νεοάλβαν. (New-Albany). Πόλις τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Ἰνδιάνας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ὁχάιο. Ἐχει 21059 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀχμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νεοάλδενολέβεν (Neuhaldensleben). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρῳσσ. νομῷ Μαγδεβούργου, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀρει. Ἐχει 8657 κατ. (1890) διατηροῦντας ἀχμαῖαν βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Νεοαμστελδάμ. Πόλις τῆς βρετανικῆς Γουαϊάνας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Berbice, ἔχουσα 8124 κατ. [Μ.Σ.]

Νεοάμψιρ ἢ Νεοχάμψιρ (New Hampshire). Μία τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Νέα Ἀγγλία συμπεριλαμβανομένων ΒΑ πολιτειῶν τῆς Βορείουαμερ. Συμπολιτείας, Ν τοῦ Καναδά καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἐχει ἐμβ. 24100 τχμ καὶ 376350 κατ. (1890). Εἶνε λερωδὴς καὶ γραφικωτάτη χώρα, ἀρδευμένη ὑπὸ τοῦ Μέρριμαν, κυρίως καταλλήλοσάτη διὰ τὴν κτηνοτροφίαν· τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν ἀλλ' ὑγιεινότατον. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσι καὶ ἀχμαῖαν βιομηχανίαν (βάμβακος, μαλλίου, σιδήρου κλ.) ὡς καὶ ἐμπόριον. Πρωτεύουσα εἶνε τὸ Κόνκορντ. Εἰς τὸ Συνέδριον πέμπει 2 γερουσιαστὰς καὶ 2 βουλευτάς. Ἡ πρώτη ἀποικία ἐν Ν. ἰδρύθη τῷ 1623, ἀπὸ δὲ τοῦ 1679 ἡ χώρα ἦτο ἀγγλικὴ καὶ ἐγένετο ἀνεξάρτητος τῷ 1776.

Νεοδέδφορντ (New Bedford). Ἐπίνειον τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Μασσα-

τσοῦσετς, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἐχει 40 783 κατ. (1890), πολυάριθμα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ σημαντικὸν ἐμπόριον. Ἀλλοτε ἦτο σπουδαιότατον κέντρον διὰ τὴν ἀλιεῖαν φαλαινῶν. [Μ.Σ.]

Νεοδοῦργον (Neuburg). 1) Πόλις τοῦ βαυαρικοῦ νομοῦ Σουηβίας, ἐπὶ τοῦ Δουναβείως, ἔχουσα 7 507 κατ. (1891). Ἀλλοτε ἦτο (ἀπὸ τοῦ 1503) πρωτεύουσα τοῦ πριγκιπάτου (ἡγεμονίας) Νεοδοῦργου ὑστερον Νεοδοῦργου-Παλατινάτου ἢ Νέου Παλατινάτου καλουμένου. Τῷ 1685 ἠνώθη τοῦτο μετὰ τοῦ Παραρρηγίου Παλατινάτου καὶ τῷ 1777 μετὰ τῆς Βαυαρίας. — 2) Newburgh. Πόλις καὶ πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορείῳ αμερ. πολιτείᾳ Νέας Ὑόρκης, ἐπὶ τῆς Δ. ὁχθῆς τοῦ Οὐδτον. Ἐχει 23 087 κατ. καὶ βιομηχανίαν μαλλίου, βάμβακος καὶ δέρματος. [Μ.Σ.]

Νεοδοῦργον (Neuburg, γαλλ. Neuchâtel). 1) Καντόνιον τῆς ΝΑ Ἑλβετίας, σχηματισθὲν ἐκ τοῦ ἄλλοτε πριγκιπάτου (ἡγεμονίας) Ν. καὶ τῆς κομητείας Βαλαγγίνου. Ἐχει ἐμβαδὸν 808 τ.χμ. καὶ 109 037 κατ. (1888), ὧν 87 % ἀνήκουσιν εἰς τὴν Διαμαρτυρομένην ἐκκλησίαν. Ἡ χώρα εἶναι ὄρεινή, καλυπτομένη ὑπὸ τῶν ἀλύσεων τοῦ Ἰόρα, μετὰ τῶν ὁποίων ἐκτείνονται μονότονοι μακρὰ κοιλάδες, εὐρὸς δ' εἶναι κυρίως εἰς τὰ ἀνδρὰ τὰ μετὰ τοῦ Ἰόρα καὶ τῆς λίμνης τοῦ Ν., παράγεται ἐνταῦθα καὶ πολὺν σίτον καὶ πρὸ πάντων οἶνον· εἰς τὰ ὄρεινά μέρη διατηρεῖται ἀξιόλογος κτηνοτροφία, ἀκμάζει δὲ ἐν ὅλῳ τῷ καντονίῳ σπουδαία βιομηχανία παντεσθῆς, κυρίως δὲ ὥρολογίων, βαμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ τριχάπτων. Τὰ ἔσοδα αὐτοῦ ἦσαν τῷ 1891 : 3 209 346 φρ., τὰ δὲ ἔξοδα 3 159 696, ἡ δὲ καθαρὰ περιουσία 3.8 ἑκατομμ. φρ. Τὸ καντόνιον διαιρεῖται εἰς 6 διαμερίσματα, πρωτεύουσα δ' εἶναι ἡ δμῶνυμος πόλις (βλ. κατωτέρω). — Ἀλλοτε ἀνήκον εἰς τὴν Βουργουνδίαν, περιῆλθε τὸ Ν. 1032 εἰς τὸ Γερμ. κράτος, τῷ δὲ 1288 εἰς τὸν Ἰωάννην τῆς Καταλωνίας (Châlons), καὶ τῷ 1504 εἰς τοὺς δούκας τῆς Λογκεβίλλης. Λαβοῦσα κατὰ τὸν 16' αἰῶνα ἐνεργὲν μέρος εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἑλβετικῆς ὁμοσπονδίας πολέμους, ἐδέχθη τῷ 1530 καὶ τὴν ἐκ Βέρνης ἐλθοῦσαν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν, ἧς κύριος ἀπόστολος ὑπῆρξεν ὁ Φαρέλ. Ὅτε τῷ 1707 ἔληξεν ὁ οἶκος τῶν Λογκεβίλλης ἐξελέγη ἐκ τῶν διαφόρων κληρονόμων ὑπὸ τῶν τάξεων ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ὡς ἡγεμῶν. Ἀλλὰ τῷ 1807 παρεχωρήθη ἡ ἡγεμονία εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἐγκατεστάθη ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ὁ στρατάρχης Βερτιέ ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμῶν. Ἀποδοθεῖσα δὲ τῷ 1814 εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Γερμανίας ἔλαβε συνταγματικὸν χάρτην καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοπροστάτου πολιτείας, ἐφ' ᾧ τῇ 11 Σεπτ.

(ν) 1814 περιελήθη ὡς 21ον καντόνιον εἰς τὴν Ἑλβετικὴν ὁμοσπονδίαν. Ἡ διπλῆ αὐτῆς θέσις τῆς χώρας ὡς ἀνηκούσης συγχρόνως εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσίας καὶ ἀπαρτιζούσης μέρος τῆς Ὁμοσπονδίας ἐπήνεγκε πολλὰ ἀτοπα καὶ ἐμφυλίους διαμάχας, μέχρις οὗτο τῷ 1848 ἐπῆλθε βίαιος χωρισμὸς αὐτῆς ἀπὸ τῆς Πρωσίας, ἥτις μετὰ ἀποτυχούσαν ἐπανάστασιν τῶν βασιλοφρόνων (3 Σεπτ. ν. 1856) παρητήθη τὰ ἐπ' αὐτῆς δικαιώματα τῇ 11/26 Μαΐου 1857. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ἄνω καντονίου, κειμένη ἐπὶ τῆς ἐμωνύμου λίμνης. Ἐχει 16 261 κατ. (1888) ὡς ἐπὶ πλείστον Διαμαρτυρομένους, πολλὰ ὠρεῖα κτίρια, ὧν διαπρεπέστερα τὸ ἀνάκτορον (ἐκ τοῦ 16' καὶ 17' αἰῶνος), ἡ μητρόπολις μετὰ τοῦ λαμπροῦ μνημείου τῶν κομητῶν τοῦ Ν., τὸ δημαρχεῖον, μουσεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, πρὸς δὲ πολλὰς καὶ πλουτίας συλλογὰς, διδασκικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, διατηρεῖ δὲ παντοίαν βιομηχανίαν, ὥρολογίων κ. Τὰ περίχωρα αὐτῆς διαπρέπουσιν ἐπὶ φυσικῇ καλλονῇ. [Μ.Σ.]

Νεοδοῦργου λίμνη (γαλλ. Lac de Neuchâtel). Κεῖται μετὰ τῶν ἑλβετικῶν καντονίων Νεοδοῦργου, Φρεϊδοῦργου, Βῶδ καὶ Βέρνης, ἔχει δὲ ἐπιφ. 240 τ.χμ., μῆκος 40 χμ. καὶ πλάτος 3-9 χμ. Κατὰ τὸ ΝΑ ἄκρον αὐτῆς ἐκβάλλει ὁ Τίετ ποτ., ὅστις ἐξερχόμενος πάλιν κατὰ τὸ ΒΑ ἄκρον χύνεται εἰς τὴν λίμνην τοῦ Βιλ καὶ εἰς τὸν Ἀαρ.

Νεοδρανδεμδοῦργον. Πόλις τοῦ μεγάλου δουκάτου Μεκλεμβούργου-Στρέλιτς ἐπὶ τῆς Τολλενσείας λίμνης, κέντρον πολλῶν σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1890) 9 323 κατ. ἀσκούντας σπουδαίαν βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νεοδρετανία ἡ Πολύνησον Βίσμαρχ. Ὁμάς νήσων ἐν τῷ Βόρειῳ Ὠκεανῷ, 90 χμ. ἀπέχουσα τῆς Ἀρκτικῆς τῆς Νέας Γουίνεας, ὑπὸ Ν. πλάτος 2° 6' 30' καὶ Α. μῆκος 148-155° ἀπὸ Γρήνιτς. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἰδίας Ν. (Βιράρας τῶν Ἰθαγενῶν, ἐχούσης ἔκτασιν 24.900 τ.χμ.), τῆς Νεοϊρλανδίας (Τομδάρκ, 12 950 τ.χμ.), τοῦ Νεοαννόβερ (1476 τ.χμ.) καὶ πολλῶν μικροτέρων νήσων, εἶναι δὲ ὅλη ἡφαιστειακῆς ἀρχῆς καὶ ὄρεινῃ, ἐνιαχοῦ ἔχουσα καὶ ἐνεργεῖς κρατῆρας (μέγιστον ὕψος τῆς Νεοϊρλανδίας 2000 μ.), ἀφ' ἐτέρου ὁμοῦς ἔχει ἄφθονα ὕδατα, πλούσια θάλασσα καὶ εἶναι εὐφροσυνήγη εἰς προϊόντα τῶν τροπικῶν χωρῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι Παπούα. Ἀποτελεῖ δὲ ἡ Ν. ἀπὸ τοῦ 1884 γερμανικὴν ἀποικίαν· τῷ δὲ 1885 ἔλαβε τὸ ὄνομα Πολύνησον Βίσμαρχ. [Μ.Σ.]

Νεοδύττω φ (Neubyschow). Πόλις τῆς ΒΑ Βοημίας καὶ πρωτεύουσα διαμερίσματος, κειμένη ἐν εὐφύρῳ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ

Ταϊλίνα, παραποτάμου τοῦ "Αλδίου. Ἐχει 7 167 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Νεογνόν. τὸ νεογέννητον παιδίον. Ὁ ὅρος Ν. ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὰς πρώτας 6—8 ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν, μέχρι τῆς ἀποπτώσεως τοῦ θυμαλικῆς λώρου, ἐνθ' ὧν βρέφος λέγεται τὸ παιδίον καθ' ὅσον τὴν χρόνον τοῦ θηλασμοῦ.

Νεογραφδ. Κομητᾶτον τῆς Οὐγγαρίας ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουναβέως, ἔχον ἐμβ. 4 355 τχμ. καὶ 214 050 κατ. Εἶναι ὄρεινόν, ἐξάγει δὲ κυρίως ξυλείαν, πρόβατα καὶ προϊόντα τῆς κεραιευτικῆς. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Βάλασσα-Γυάρματ, κείμενον ἐπὶ τοῦ "Αιπελ, ἔχον δὲ 6 788 κατ. καὶ παράγον πολλὴν σίνον καὶ ὀπώρας. Τὸ κομητᾶτον ἐκλήθη ἐκ τοῦ φρουρίου Ν., ὅπερ ἀντίστη γενναίως εἰς τὰς προσβολὰς τῶν Τούρκων, κατεστράφη δὲ τῷ 1685. [Μ.Σ.]

Νεοδαμώδεις, οἱ νεωστὶ δημοποίητοι. Ἐν Λακεδαίμονι ἐκαλοῦντο οὕτω οἱ νεωστὶ, ἕνεκα τῆς ἐν πολέμῳ γενναίας ὑπηρεσίας των, ὑπὸ τῆς πόλεως ἐλευθερωθέντες δοῦλοι καὶ μετὰ δικαιωμάτων τινῶν εἰς τοὺς δήμους τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν ἐγγραφόμενοι.

Νεοκαισάρεια (τουρκ. Νίκσαρ). Πόλις τῆς τοπαρχίας Τραπεζούντος τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικῆσει Τζανίκ, 72 γμ. Ν τῆς Οἰνός, ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Λύκου (Γερμελή-τσαί), ἀρχαία πόλις τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, μεγάλως ἀκμάσασα τότε ὡς καὶ κατόπιν ἐπὶ τῶν Σελτζουκιδῶν, νῦν δ' ἔχουσα περὶ τὰς 9 000 χιλ. κατ., ὧν τὸ τέταρτον Ἑλληνες, ἀποτελοῦσα δὲ μετὰ τῶν περὶ τὴν τοῦ οἴκου. θρόνου Μητρόπολιν Ν.

Νεόκαστρον. Βλ. Πύλος.

Νεολατινικὴ ποίησις καλεῖται ἡ τῶν ποιητῶν οἵτινες ἔγραψαν λατινιστὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν ἐν Εὐρώπῃ. Πρῶτος τούτων, μεσοῦντος τοῦ 14' αἰῶνος, ὑπῆρξεν ὁ Φραγκίσκος Πετράρχα, ποιήσας πλὴν ἄλλων καὶ ἔπος λατινιστὶ περὶ τοῦ δευτέρου καρχηδ. πολέμου («Ἀφρική»). Τὸ παράδειγμα δὲ αὐτοῦ ἠκολούθησαν πλείστοι ἐν Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ ταῖς Κάτω Χώραις, τῶν ἔργων τῶν ὁποίων μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ μορφή, ἐλέγχουσα εὐχέρειαν περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀρχαίων μέτρων, ἢ τὸ περιεχόμενον. Ἐν τούτοις καὶ τοῦτο παρὰ τισιν, ἰδίως τοῦ 16' καὶ 17' αἰῶνος, εἶναι ἄξιον λόγου, ἀποτελοῦν ἀληθῆ ποικίλην παραγωγὴν. [Μ.Γ.]

Νεολεόνη (Nuevo Leon). Πολιτεία τοῦ ΒΑ Μεξικοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 62 381 τχμ. καὶ 236 074 κατ. (1890). Εἶναι εὐφορος καὶ πλούσια εἰς μέταλλα. Πρωτεύουσα εἶναι Μοντερέυ. [Μ.Σ.]

Νεολονδώνον (New London). Ἐπὶ νεῖον ἐν τῇ Βορείᾳ ἀμερ. πολιτεία Κοννέτικτ, ἐπὶ τοῦ Ταμέσσεως καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τούτου εἰς τὴν πορθμὴν τοῦ Ἀγγλ-Ἀιλανθ. Ἐχει 13 757 κατ. (1890) καὶ ἀλιεῖαν φαλαγῶν. [Μ.Σ.]

Νεομάρκα (Neumark) ἐκαλεῖτο τὸ μέρος τῆς μάρκας (μαρκιονίας) Βρανδεμβούργου τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ὄδερ καὶ ἐπὶ τοῦ Βάρτε (13 750 τχμ.) μετὰ τῆς πρωτεύουσας Κυστρίνου. Τὰ νῦν τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον νομὸν Φραγκοκρούρτη. [Μ.Σ.]

Νεομεξικόν (ἰγγλ. New Mexico). Τοπαρχία τῆς Βορείᾳ ἀμερικ. Συμπολιτείας, μετὰ τῶν πολιτειῶν Ἀριζόνας, Κολοράδο, Τέξας καὶ τῆς δημοσπονδίας Μεξικοῦ, καλυπτομένη κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων καὶ ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ Ρίο γράν-δε δὲλ Νόρτε. Ἐχει ἐμβ. 817 470 τχμ. καὶ μόνον 182 392 κατ. (1890) ὧν 28 709 Ἰνδοί. Ἡ γεωργία εἶναι ἀσήμαντος, ἡ δὲ κτηνοτροφία μεγάλη, ἀξιόλογος δὲ ὁ πλοῦτος εἰς μέταλλα (ἄργυρον καὶ χρυσόν). Πρωτεύουσα εἶναι: Σάντα-Φέ. Ἄλλοτε ἀνῆκεν εἰς τὸ Μεξικόν, κατελήθη δὲ 1846 ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Ἑνωμένων πολιτειῶν καὶ διοργανώθη 1850 ὡς τοπαρχία. [Μ.Σ.]

Νεοπλάσματα. Βλ. Ὅγκαι.

Νεοπλατωνικὴ φιλοσοφία. Βλ. Φιλοσοφία.

Νεοπτόλεμος. 1) Υἱὸς τοῦ Ἀχιλλεύως ἐκ τῆς Δηιδამείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σκύρου Λυκομήδους, λεγόμενος καὶ Πύρρος. Ἀνετράφη ἐν Σκύρῳ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐκοιμήθη εἰς Τροίαν, ἧς ἡ ἄλωσις θὰ ἦτο κατὰ τὸν χρησμὸν ἀδύνατος ἄνευ τοῦ Ν. Ἀνεδείχθη δὲ καὶ ἐν μάχαις καὶ βουλαῖς ἐξιώτατος τοῦ πατρὸς του· ὑπὸ δὲ τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν παριστάνεται ὡς ἀγροῖκος καὶ σκληροκάρδιος. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου ἔλαβε γέρας τὴν Ἀνδρομάχην, ἀπῆλθε δὲ κατόπιν εἰς Θεσσαλίαν ἢ Ἡπειρον· ἐκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀνδρομάχης Μολοσσὸς ἐγένοντο καταγόμενοι οἱ Μολοσσοὶ τῆς Ἡπείρου. Ἐκ τῆς Ἑρμιόνης θυγατρὸς τοῦ Μενελάου, ἣν ἐνυμφεύθη μετὰ τὸν πόλεμον δὲν ἀπέκτησε τέκνα. Ὁ Ν. ἐφρονεῦθη ἐν Δελφοῖς κατὰ τινας μὲν ὑπὸ τῶν ἱερῶν ὡς ὕδρις τὴν Ἀπόλλωνα διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, κατ' ἄλλους δὲ ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου, βαρέως φέροντος τὴν εἰς τὸν Ν. ἐκδοσιν τῆς Ἑρμιόνης ἧς καὶ αὐτὸς ἠράτο, — 2) Βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου διαδεχθεὶς τὸν Πύρρον ὅτε οὗτος ἐξεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου, 301 π. Χ. Ἐμισεῖτο διὰ τὴν σκληρότητά του, ἐφρονεῦθη δὲ τῷ 296 ὑπὸ τοῦ ἐπανελθόντος Πύρρου. — 3)

Ἑλλην ποιητῆς ἐκ Παρίου τῆς Βιθυνίας, γράψας περὶ ποιητικῆς τέχνης, ἴσως ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ τίτλου μόνον γνωστῇ ἔργῳ αὐτοῦ Περὶ ἀστέισμων πρὸς δὲ ἀναφέρονται αὐτοῦ ἔπη Διονυσίας καὶ Ἑριχθονίας, κυρίως ὅμως ἐφημιζέτο ὡς γλωσσολόγος.

Νεοπυθαγόρειοι ἐκλήθησαν οἱ κατὰ τοὺς πρώτους μ. Χ. αἰῶνας τὰ πυθαγόρεια δόγματα ἀνανεώσαντες, οἷς ἀνέμιξαν τοῦτο μὲν ἐκλεκτικῶς φιλοσοφήματα ἐκ τῶν τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν Στωϊκῶν, τοὔτο δὲ ἀνατολικῆς ἀποχρώσεως ὁρησκειντικῆς παραστάσεις, τὸ σύνολον πάντων τούτων τῶν διδαγμάτων εἰς τὸν Πυθαγόραν θελήσαντες νὰ ἀναγάγῃσιν. Ἡ φιλοσοφικὴ αὕτη κίνησις ἐδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλουσίαν φιλολογίαν. Ὡς πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῶν Ν. θεωρεῖται ὁ περὶ τὰ 50 μ. Χ. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀκμάσας Π. Νιγίδιος Φίγυλος, ἐκ δὲ τῶν κατέπιν θυμασιώματος ἀνεδείχθη Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς. Οἱ Ν. ὑπῆρξαν πρόδρομοι τῶν Νεοπλατωνικῶν. [T.E.M.]

Νεοσταττίων. Πρωτ. περιφερείας ἐν τῇ πρῶστῃ νομῇ Κοσλίν, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1890) 8695 κατ. διατηροῦντας σιδηροχυτήρια, χρωματοποιεῖα καὶ ζυθοποιεῖα. [M.S.]

Νεοστρέλιτσον. Πρωτεύουσα τοῦ Μεγάλου Δουκάτου Μεκλεμβούργου-Στρέλιτς, σταθμὸς σιδηροδρόμων, καλῶς ἐκτισμένη ἐν εἵδει ἀστέρος ἐκταγμένου, ἔχουσα γυμνάσιον, πρακτικὴν σχολήν, βιβλιοθήκην (80 000 τόμων) τῶν Μεγάλων Δουκῶν, λαμπρὸν νοσοκομεῖον (Carolinum), κλ., κατοίκους δὲ (1890) 9411, ἀσχοῦντας βιομηχανίαν σιδήρου, οἰνοπνευμάτων, πανίων κλ. καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, ἀλευρῶν, ξυλείας κλ. Τρία γμ. πρὸς Ν. κεῖται τὸ Παλαιὸν Στρέλιτς (Altstrelitz), ἡ πρότερον πρωτεύουσα, ἔχουσα περὶ τοὺς 3 000 κατ. [M.S.]

Νεοτζέρσεϋ (New Jersey). Πολιτεία τῆς βορείου αμερικ. Συμπολιτείας, Ν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ὁρεινὴ ἐν τῇ Β μέρῃ (Αἰλιγαίνια ὄρη), πεδινὴ δὲ ἐν τῇ Ν. Ἐμβλ. ἔχει 20 240 τγμ. καὶ 1444 933 κατ. (1890), οἷτινες εἰναι ἑλλανδικῆς, γερμανικῆς καὶ ἀγγλικῆς καταγωγῆς, κύριον δὲ ἔργον ἔχουσι τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν· διατηροῦσιν ὅμως καὶ σημαντικὴν βιομηχανίαν, θαλάσσιον ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. Τὸ σύνταγμα αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1844· ἐν τῇ Συνεδρίῳ ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ 2 γερουσιαστῶν καὶ 8 βουλευτῶν. Πρωτεύουσα εἰναι τὸ Τρέντον. Ἡ χώρα ἐποικισθῇ τῇ 1617 ὑπὸ Ὀλλανδῶν, κατελήφθη δὲ 1664 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ ἐσχημάτισε τῇ 1776 μετὰ τινῶν ἄλλων τὸν πυρῆνα τῆς Συμπολιτείας. [M.S.]

Νεοφανεῖς ἀστέρες καλοῦνται ἀστέ-

ρες αἵφνης ἐν τῇ στερεώματι ἐμφανιζόμενοι καὶ μετὰ τινα καιρὸν διὰ παντὸς ἐξαφανιζόμενοι. Εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπλανεῖς ἀστέρες, οὐδὲν δὲ κοινὸν παρουσιάζουσι πρὸς τοὺς κομήτας. Τοιοῦτος Ν. Α. παρητηρήθη π. χ. τῇ 134 π. Χ., ἄλλοι δὲ κατὰ δι-αφόρους ἐκτοτε καιροὺς, ὧν περιφημὸς κατέστη ὁ τῇ 11 Νοεμβρίου 1572 ὑπὸ τοῦ Τύχο Βράχε ἀνακαλυφθεὶς καὶ μέχρι Μαρτίου 1574 ὁρατὸς ὢν. Ἐν γένει οἱ Ν. Α. εἰσὶ πιθανῶς ἀνάλογοι τοῖς μεταβλητοῦ μεγέθους καὶ θεωρητέοι ὡς περιοδικοὶ μεθ' ὧν ἀκωνίστου περίοδου.

Νεόφρων. Ἑλλην τραγικὸς ποιητῆς ἐκ Σικυῶνος, νεώτερος σύγχρονος τοῦ Σοφοκλέους. Λέγεται ὅτι ἡ Μῆδεια αὐτοῦ ἐγένετο πρότυπον διὰ τὴν τοῦ Εὐριπίδου ἢ τοῦ τοῦ ἡ Μῆδεια παρεστάθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ν. Κατὰ τὸν Σουΐδαν αὐτὸς πρῶτος εἰσήγαγε τὸν παιδαγωγὸν καὶ τὴν τῶν οἰκετῶν βάσανον εἰς τὴν τραγῳδίαν. [X.B.]

Νεόφυτοι ἐκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ χριστ. ἐκκλησίᾳ οἱ νεωστὶ βαπτισθέντες, οἷτινες καὶ ἐπὶ ἐβδωμάδα μετὰ τὸ βάπτισμα, τελούμενον συνήθως τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἔφερον λευκὴν περιβολήν, ἣν ἀπέβαλον τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ μετὰ τινος τελετῆς.

Νεοχώριον. 1) Κώμη τῆς Ἀκαρνανίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Παραχελωνίδος, κειμένη 3 1/2 ὥρ. ΒΔ τοῦ Μεσολογίου ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Ἀχελώου καὶ παρὰ τὴν ἀριστέραν ὄχθον αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ κόλπου Προκοπανίστου ἀπέχει 1/2 ὥραν. Κάτ. 1594. Προϊόντα δημ. καρποὶ καὶ οἶνος — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Θεσπιῶν (Θηβῶν), ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ὑπορείων τοῦ Ἑλικῶνος γμ. 1/2 ΝΔ τῆς Βάγιας. Κάτ. 320. Πρὸς Α τούτου ἐν τῇ ὑποκειμένη πεδιάδι κεῖνται τὰ εἰρεπία τῶν Θεσπιῶν. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Κλεπιδῶς (Ναυπακτίας) ὥρ. 1.15' Δ τῶν Κλεπῶν, μετὰ 693 κατ. — 4) Χωρ. τοῦ δήμου Σελινούντος (Κυνουρίας), ἐπὶ τῶν ὑπορείων τοῦ ὄρους Μαζαράκι· κορυφῆς τοῦ Πάρνωνος εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Κοσμά ΝΑ. Κάτ. 215. — 5) Χωρίον τοῦ δήμ. Κορυθίου (Μαντινείας), 15' ΡΔ ἀπὸ Ἀγεωργήτικα καὶ πρὸς Α τῆς Τριπόλεως μετὰ κατοίκων 775. — 6) Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας τοῦ δήμου Ἀσσοῦ, ἀφ' οὗ ἀπέχει ὥρ. 3 1/2, μετὰ 295 κατ. — 7) Χωρίον τοῦ δήμ. Λεύκτρου (Οἰτύλου), ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Πλάτσης, ἔχον 515 κατ. — 8) Χωρίον τοῦ δήμ. Εὐας τῆς Μεσσηνίας, 2 1/2 ὥρ. ἀπὸ Ἀνδρουσῆς, μετὰ 460 κατ. — 9) Χωρίον τοῦ δήμου Ἰθώμης (Μεσσηνίας) ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ τοῦ Μαυροματίου, ἔχον 484 κατοίκους. — 10) Χωρ. τῆς Λευκάδος, ἐν τῇ δῆμῳ Ἑλλομένῳ, μετὰ 297 κατοίκων, 1 1/2 ὥρ. ἀπὸ Κατοχώριον. — 11) Χωρίον τοῦ δήμου Ὑπάτης (Φθιώ-

τιδος), ἥς ἀπέχει ὥρ. 3 πρὸς ΝΔ, κείμενον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων χωρῶν τῆς Οἴτης. Κάτ. 436. — 12) Χωρίον τοῦ δήμου Τυμφρητοῦ (Φθιώτιδος), 1 ὥρ. Β τοῦ Μαυρίλλου, μετὰ 294 κατ. — 13) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀφειῶν (Βώλου), 8 ὥρ. ἀπὸ Βώλου ΝΑ. Κεῖται ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους εἰς θέσιν εὐάερον καὶ τερπνὴν, ἀριθμεῖ δὲ περὶ τοὺς 1432 κατοίκους. Προϊόντα ἐλαιον, μέταξα, σῦκα καὶ εἰνός. Ἐν προγενεστέροις χρόνοις οἱ Νεοχωρίται ἡσυχολοῦντο εἰς τὴν ναυτιλίαν. Πλησίον τούτου ὑπάρχει θέσις Κόκκαλα καλουμένη ὡς ἐκ τῆς πληθύος ἀνθρωπίνων ὀστέων. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἐνταῦθα συνεκροτήθη μάχη μεταξὺ Τούρκων κατακτητῶν καὶ κατοίκων τοῦ Πηλείου. — 14) Κώλη τοῦ δήμου Φαρκεδόνας (Τρικιάλων), ἐπὶ τοῦ παραποταμίου τοῦ Πηνειοῦ Κουραλίου (Νεοχωρίτικου), εἰς ἀπόστασιν 1/2 ὥραν πρὸς Δ τοῦ Μεγάλου Τσιότι, μετὰ 1773 κατοίκων. — 15) Χωρίον τοῦ δήμου Μελιταίας (Δομολοῦ καὶ Φαρσάλων) μετὰ 210 κατ., ἐπὶ τῶν Β ὑψορειῶν τῆς Ὄθρου καὶ 1 ὥρ. Δ τῆς Ἀδαρίτσης. — 16) Χωρίον τοῦ δήμου Νευροπόλεως τῆς Καρδίτσης, ἀπέχον τοῦ Μεσσηνιάδα ὥρ. 1 1/2, μετὰ 426 κατοίκων. — 17) Χωρίον τοῦ δήμου Θηβαίων τῆς Βοιωτίας, ἔχον 113 κατ. — 18) Τοῦ δήμου Λυρκαίας τοῦ Ἀργους, μετὰ 174 κατ. — 19) Τοῦ δήμου Θελοπούσης τῆς Γορτυνίας, μετὰ 182 κατ. — 20) Τοῦ δήμου Λυκοσούρας τῆς Μεγαλοπόλεως, μετὰ 103 κατ., διακριτέον τοῦ ἐν τῇ ἰδίᾳ δήμῳ Ν. Καρυῶν (βλ. λ.) — 21) Τοῦ δήμου Φαλαίσιας τῆς Μεγαλοπόλεως, ἔχον 138 κατ. — 22) Τοῦ δήμου Μυρτουντίων τῆς Ἠλείας, ἔχον 365 κατ. — 23) Τοῦ δήμου Καρυοπόλεως τῆς ἑπαρχ. Γυθείου, μετὰ 211 κατ. — 24) Τοῦ δήμου Ἀριστομένους τῆς Μεσσηνίας, ἔχον 194 κατ. — 25) Τοῦ δήμου Πέτας τῆς Ἀργείας, μετὰ 204 κατ.

Νεοχώριον. 1) Προάστειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ τῆς εὐρωπ. ὁχθῆς τοῦ Βοσπόρου, τὸ μεγαλειότερον ἴσως τῶν ἐπὶ τούτου χωρίων. Τὸ Ν. εἶναι τὸ ὄριον τῆς δικαιοδοσίας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὡς ἀρχιεπισκόπου Κων/λεως, τῶν περαιτέρω χωρίων τῆς εὐρωπ. ὁχθῆς τοῦ Βοσπόρου διατελούντων ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Δέρκων. — 2) (κ. Νειχώρι, τουρκ. Γενιτζε κιάι). Χωρ. παρὰ τὰς Νέτρας (ἐν Θράκῃ) μὲ 500 περίπου κατ. Ἑλλήνας. — 3) Χωρίον τῆς Χίου ἐν τῇ ἑπαρχ. Μαστιχοχωρίων, ΒΔ τῆς Καλλιμασίας καὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Μηνᾶ, ἔχον περὶ τοὺς 1250 κατ.

Νεπάλ ἢ Νιπάλ. Ἀνεξάρτητον κράτος τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς, κείμενον ἐπὶ τῆς Ν πλευρᾶς τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων μετὰ 80° 15 καὶ 88° 15 Α πλ. ἀπὸ Γρήνιτς καὶ ἐκτεινόμενον μέχρι τῶν ὑψηλοτέρων αὐτῶν

κορυφῶν. Ἔχει ἐμβ. 154 χιλ. τεχμ. καὶ 3 ἑκατομ. κατ., οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλάς κυρίως διακρίνοντα: οἱ Γόρκα (βραχμανισταί, ἐμιλοῦντες Ἰνδικὴν διάλεκτον) οἵτινες ὑπέταξαν τὴν χώραν, καὶ οἱ Νεβάρ ἢ Νιρβάρ (βουδδισταί, ἐμιλοῦντες γλώσσαν τοῦ Τιβέτ ἀναμεμιγμένην μετὰ πολλῶν λέξεων Ἰνδικῶν), οἵτινες εἶναι ἰθαγενεῖς, καλοὶ γεωργοὶ καὶ βιομήχανοι. Ἐν Ν. ἀκμάζει ἡ γεωργία καὶ ἡ μεταλλουργία, πλείστον μεταλλῶν (κυρίως χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου, θείου καὶ γυψοῦ) εὐρισκομένων εἰς τὰ ὄρη. Ἀλλοτε ἡ χώρα διηρεῖτο εἰς πολλὰ μικρὰ κράτη, ἅπερ συνήντισεν εἰτα ἡ δυναστεία τῶν Γόρκα διὰ πολλῶν πολέμων. Ἡ ἔδρα τοῦ μαχαράτζα (ἡγεμόνος) εἶναι Καθμανδού, ἔχουσα 50 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Νέπερ. Βλ. Ναίπιερ 1.

Νεπομούκ (Nepomuk, κυρίως Johann von Pomuk). Εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἁγίων τῆς καθολ. ἐκκλησίας καὶ προστάτης τῆς Βοημίας. Κατήγετο ἐκ τῆς πόλεως Πομούκ περὶ τὰ 1350, ἐγένετο δὲ διδάκτωρ τοῦ κανονικοῦ δικαίου, γραμματεὺς καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πράγας. Ἐριδος δὲ συστάσης μεταξὺ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ βασιλέως Βέντσελ τῇ 1393 ἐνεκα παρανομίας αὐτοῦ σχετιζομένης πρὸς τινὲς μονῆς, ὁ Ν. τότεν ἐδείχθη γενναῖος ἀπέναντι τοῦ βασιλέως ὥστε οὗτος βασανίσας ἱερῶς ἐκρήμνισε τέλος αὐτὸν ἀπὸ τῆς γεφυρας εἰς τὸν Μολδαυαν. Σὺν τῇ χρόνῳ τὸ γεγονός τοῦτο μυθικῶς κοσμηθὲν κατέστη τὴν μνήμην τοῦ Ν. ἱερὰν καὶ τέλος ἐκηρύχθη οὗτος ἅγιος τῇ 1729. Ὡς πνιγέντα ἐν ὕδατι ἐπικαλοῦνται αὐτὸν ἐν ἀνομβρίᾳ, εἶναι δὲ προστάτης τῶν γεφυρῶν, ἐφ' ὧν ἀνεξαιρέτως σχεδὸν φέρεται ἡ προτομή του. Ἐορτάζεται δὲ τὴν 4/16 Μαΐου, ὅτε πληθὺς πολὺ προσέρχεται εἰς προσκύνησιν τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει Πράγας ὡραίου μνημείου του.

Νεπραδίστα. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἑπαρ. Ἀρχυροκάστρου, ἔχον 1100 κατ. Τουρκαλθανούς. [Ν.]

Νέπως (Cornelius Nepos). Ῥωμαῖος ἱστοριογράφος, γενν. 94 π. Χ. καὶ ἀποθ. περὶ τὰ 24 π. Χ., οὔτινες ἀπωλέσθησαν μὲν τὰ πλείεστα ἔργα ἤτοι τὰ «Χρονικά», τὰ εἰς 5 βιβλία «Παραδείγματα», αἱ ἐκτενεῖς βιογραφίαι τοῦ πρεσβυτέρου Κάτωνος καὶ τοῦ Κικέρωνος καὶ τὸ μείζον μέρος τοῦ εἰς 16 βιβλία ἔργου του «Περὶ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν», σώζοντα δὲ μόνον ἐν τῶν βιβλίων τοῦ τελευταίου τούτου, τὸ «Περὶ τῶν διαπρεπῶν στρατηγῶν τῶν ξένων ἐθνῶν», καὶ ἐξ ἄλλου ἔργου του «Περὶ τῶν λατίνων ἱστορικῶν» αἱ βιογραφίαι τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ ὕλη δὲν ἔχει μεγάλην ἀξίαν καὶ διότι δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ σπουδαιότεραι

πηγαί και διότι υπάρχουν πολλές παρενοήσεις και αβάσιμοι πληροπορίαι· εξετιμήθη δὲ μάλλον ὁ Ν. διὰ τὴν ἐν τῷ συνόλῳ ἀπλῆν και ἑρῶν γλῶσσαν του, δι' ἣν και πολλὰ ἢ χρῆσις αὐτοῦ ἐν τοῖς σχολείοις. [Θ.Μ.]

Νεπωτισμός (ἀπὸ τοῦ λατ. nepos = ἑγγονος) καλεῖται ἐν ταῖς εὐρωπ. γλώτταις τὸ παρ' ἡμῶν βουσφέτι· ἦτοι ἡ εἰς χορηγίας, θέσεις, ἀξιώματα κττ. προτίμησις τῶν συγγενῶν και εὐνοουμένων τῶν ἰσχυρῶν και παραγκιώνισις τῶν ὀντως ἱκανῶν· ἔχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἢ λέξις ἀπὸ τῶν παπῶν οἵτινες οὕτω πως ἀπεστήριζον τοὺς νόθους υἱοὺς και ἐγγόνους, ἀνεψιούς και ἄλλους οἰκείους των.

Νεράϊδα. Χωρ. τοῦ δήμ. Φαλάρων (Φθιώτιδος) κείμενον ἐπὶ τῆς Ὁθρυς, ὠρ. 2 1/2 ΒΑ τῆς Στυλίδος, μετὰ 271 κατοίκων.

Νεράϊδες. Βλ. Νύμφαι.

Νεραντζέα. Βλ. Κίτρος.

Νεραντζούλες. Χωρ. τῆς Ζακύνθου, ἐν τῷ δήμῳ Ζακύνθου, ἔχον 201 κατ. [Μ.Σ.]

Νεράτι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερ. Φλωρίνης, ἔχον 1970 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Νερβάλ (Gérard de Nerval). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. ἐν Παρίσις 1808, πολυτάραχον βίον βιώσας, τέλος παραρρονήσας και αυτοκτονήσας δι' ἀγγόνης 1855 ἐν Παρίσις. Ἰδρύσε τῷ 1855 τὸ περιοδικὸν «Ὁ δραματικὸς κόσμος». Ἐγραψε δὲ πλὴν ἄλλων Ἑθνικὰς ἐλεγείας και πολιτικὰς σατύρας (1827), Σκηναὶ τοῦ ἀνατολικοῦ βίου (2 τ. 1848-50), τὰ δραματικὰ ἔργα Ὁ ἀλχημιστής, Ὁ Τζερτούρος παρὰ τῷ Μολιέρῳ κλ. Τὰ ἄπαντα αὐτοῦ ἐξέδ. εἰς 5 τ. 1868. [Μ.Γ.]

Νέρδης ἢ Νερούας (Nerva). Ῥωμαῖος αυτοκράτωρ, γενν. ἐν Ναρβία τῆς Οὐμβρικῆς, πιθανῶς ἑγγονος τοῦ νομικοῦ Μάρκου Κοκκηρίου Ν. ὅστις ἐπὶ πολλὴ φίλος ἐμπιστος διατελέσας τοῦ αυτοκρ. Τιβερίου ἀπέθανεν ἐκούσιως ἐξ ἀστίας μὴ ἀνεχόμενος τὴν σκληρότητα τούτου. Ὡν μέλος τῆς Ῥωμ. συγκλήτου ἀνεκνήρυθη ὑπὸ ταύτης αυτοκράτωρ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Δομιτιανοῦ κατὰ Σεπτ. 96 μ. Χ. Ὡς τοιοῦτος διετήρησε τὴν ἀρετὴν και φρόνησιν ἥτις διέκρινεν αὐτὸν ὡς συγκλητικόν, ἡλιότις τοὺς φόρους και ἐβεβλήσας τὰ τῆς δικαιοσύνης· ἀλλ' ἡ ἡπιότης του κατ'ἔντα ἐνίστατο εἰς ἀδυναμίαν. Γέροντων ἦδη ὢν, προσέλαβε συνάροντα τὸν στρατηγὸν Τραϊανόν, ὅστις και διεδέξατο αὐτόν, ἀποθανόντα κατ' Ἰαν. 98. [Θ.Μ.]

Νερέζ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 9 ὠρ. ἀπὸ Ἀχρίδος και 4 ἀπὸ Ἀνω Δίερας. Ἐχει 450 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Νερμπάδα ἢ Νερμπούδα. Ποταμὸς

τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς, πηγάζων ἐπὶ τοῦ ὕψιπιδίου Ἀμαρακαντάκας ἐν Γοδδάνῳ. Ῥεῖσι πρὸς Δ. πρὸς τὰς Ν. κλιτύας τῶν Βίνδουα ὁρέων διὰ βαθείας κοιλάδος και ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 1291 χμ. εἰς τὸν κόλπον Κάμβει.

Νεροκάρδαμο. Βλ. Ναστούρτιον.

Νερόκοττα. Κοινὸν ὄνομα Ἐλδρινθοῦς τῆς χλωρόποδος.

Νεροκούρου. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Περιβολίων τῆς ἐπαρχ. Κυδωνίας (Χανίων). Ἐχει μετὰ τινων μικρῶν συνοικισμῶν 832 κατ. [Ν.Σ.]

Νεροπλάτανος. Βλ. Πλάτανος.

Νεροτριδιά. Χωρ. τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμ. Μεταπίων, πλησίον τῶν Πολιτικῶν και 3 ὠρ. πρὸς Δ. τῶν Ψαχνῶν. Κάτ. 293

Νερούτοι ἢ Νέρδοι. Ἰσχυρὸς Βελγικὸς λαὸς, ὅστις κατ'ἴκει ἐπὶ Καίσαρος εἰς τὰς Ἀρδένας. Ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατεστράφησαν τῷ 57 π. Χ. [Μ.Σ.]

Νερουλός (Ἰάκωβος Ῥίξος Ν.). Λόγιος Ἑλλήν Φαναριώτης, γενν. ἐν Κων/πόλει 1778. Ἀπορφανωθεὶς ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ του οὐχ ἤττον ἔτυχε καλῆς παιδείσεως και παρηκολούθησε τὸν ἡγεμόνα Κωσταντῖνον Ὑψηλάντην εἰς Μολδαβίαν, ὅπου οὐ μόνον ἐνησχολεῖτο εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ἀλλὰ και εἰς τὴν μελέτην ἀσιατικῶν γλωσσῶν ὡς και εἰς ἔργα τῆς φιλολογίας. Διορίσθεις ὑπὸ τοῦ κατόπιν ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Σούτσου ἐπιτετραμμένος του παρὰ τῇ Πύλῃ, ἡναγκάσθη διὰ τοῦ ἐπελθόντος ῥωστοτουρκικοῦ πολέμου νὰ μείνῃ ἐπὶ τινὰ ἔτη μακρὰν τῶν πραγμάτων, ἐπὶ δὲ τοῦ ἡγεμόνος Ι. Καρατζᾶ ἐγένετο Μέγας Ποστέλνικος. Βῆτα ὑπῆρξεν ἐν Κων/πόλει μεταφραστὴς παρὰ τῷ Μεγάλῳ Διερμηνεῖ, πάλιν δὲ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Μιχ. Σούτσου μετέβη εἰς Μολδαβίαν, ὅπου ὡς Μέγας Ποστέλνικος διέμεινε μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ν. εἶχεν ἐκδώσει ἤδη διάφορα ἔργα φιλολογικά, και δὴ δραματικά, ἅτινα ἦσαν προωρισμένα, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν τότε ποιουμένων, νὰ παριστῶνται ἐν τοῖς ἡγεμονικοῖς τοῦ Φαναρίου οἴκοις. Καὶ περὶ τῆς Ἀσπασίας μὲν (Βιέννη 1813 και Λιψ. 1823) και τῆς Πολυξένης (Βιέννη 1814), ἀμφοτέρων τραγωδιῶν, ὁμολογητέον ὅτι κατ' οὐδὲν ὑψοῦνται ὑπεράνω τῆς μετριότητος, ὡς και αἱ ἄλλαι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δραματικαὶ ἀποπειραὶ· τὸν ἀντίον ἀρχινουστάτη εἶναι ἡ κωμῶδία του «Κορακιστικὴ», δι' ἣς ἐγλεύαζε τοὺς ὁπαδούς ἐκείνους τοῦ Κοραΐ. Ὅσοι ἐπὶ τὰ ἔχνη αὐτοῦ ἐπαγγελλόμενοι ὅτι ἔδαινον, διέστρεφον γελοῖως τὴν γλῶσσαν ἵνα τὴν ἐπαναφέρωσι δῆθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπταιστον αὐτῆς καθρότητα. Ὁ ἥρωας τῆς κωμῶδίας εἶναι γέρον, ὅστις συγκαλεῖ ἐκ

πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος χωρικοὺς, ἵνα τοὺς διδάξῃ τὴν νέαν κορακιστικὴν ἢ κοραϊστικὴν γλῶσσαν. Κινδυνεύσας ὁ ἀποπνιγῆ ὅτε ἠθέλησε νὰ προσφέρῃ ἀτελείωτον τινα λέξιν ἣν ἐφεύρε, σώζεται ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ τῆς θυγατρὸς του ἀναγκάσαντος αὐτὸν νὰ προσφέρῃ λέξεις τινὰς τῆς κοινῆς διαλέκτου. Ὁ Ν. καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο βεβηλώσας δὲν ἀναδεικνύεται· κάτοχος τῶν περὶ τῶν σκηνικῶν μέσων ἀπαραιτήτων διὰ τὸν δραματικὸν ποιητὴν γνώσεων, καὶ περὶ τῆς ὁρθότητος δὲ τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν δύναται τις δικαίως ν' ἀμφιβάλλῃ· οὐ, ἦτον ἡ κωμῶδια αὐτῇ καὶ εὐφυΐᾳ εἶναι· καὶ ὑπὸ ποιητικὴν ἐποψίν διαμένει ἐν τῶν κυριωτέρων μνημείων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἡ α' ἐκδ. ἐγένετο τῷ 1813 ἐν Κων/πόλει καὶ ἡ β' ἐν Βιέννῃ, ἀντυπωθὲν δὲ μετὰ τῆς «Κούρκας ἀρπαγῆς» ἐν Ἀθήναις 1889 ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βιβλιοθήκῃ. Ἰσως τὸ σατυρικόν του ἔπος «Κούρκας ἀρπαγῆς» εἴτι ἀνωτέρων κατέχει θέσιν ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἡμῶν· δι' αὐτοῦ σκώπτει ὁ Ν. μετ' ἀπαρχμῆλου χάριτος καὶ πρωτοτυπίας, εἰς στίχους καλλονῆς ἐξόχου καὶ εἰς γλῶσσαν ἀνθηρὰν καὶ βέουσαν τὴν τότε διαίταν τῆς φαναριωτικῆς κοινωνίας, περιγράφων πῶς ὀλίγου δεῖν ἐκ τῆς ἀρπαγῆς κούρκας προέκυπτεν ἐμψύλιος πόλεμος καὶ ὕψωνων τὴν ἀφελῆ ταύτην ὑπέθεσιν εἰς εὐφύεστατον ἀριστοῦργημα (α' ἐκδ. ἐν Βιέννῃ 1816). Ἡ ἐν ταῖς παραδουναβείσις ἐπαρχίαις ἐπανάστασις, καθ' ἣν ἔπεσε καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ν. Ἀλέξανδρος, ἠνάγκασε τὸν ποιητὴν ν' ἀποδημήσῃ· ἐγκατασταθεὶς δ' ἐν Γενεύῃ ἀνέλαβεν ἐκεῖ τὴν διδασκαλίαν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Τὰς παραδόσεις του συνέλεξεν ἐν τῇ βιβλίῳ Cours de la littérature grecque moderne (Γενεύῃ 1822), εἴτα δὲ ἐδημοσίευσεν καὶ τὴν Histoire de la révolution grecque (Παρίσι. 1826). Γνωρισθεὶς δὲ ἐκεῖ μετὰ τοῦ Καποδιστρίου συμπεριελήφθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ὅτε ἀνέλαβε τὴν κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος. Ἐνταῦθα ὁμως διαφωνήσας πρὸς αὐτὸν ἐν ζητήματι τινὶ ἀπεσύρθη καὶ ἰδιώτευεν ἐν Αἰγίνῃ μέχρις ὅτου μετὰ τὸν φόνον τοῦ Κυβερνήτου ἐκλήθη ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς ὡς εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς. Ἐκτοσε διετέλεσε μέχρι τέλους τοῦ βίου του εἰς διαφόρους ἀνωτάτας θέσεις, ἐν τοῖς ὑπουργείοις τῶν ἐξωτερικῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τῆς δικαιοσύνης, ὡς καὶ ἐν τῇ συμβουλίᾳ τῆς Ἐπικρατείας. Εἰς αὐτὸν ὡς ὑπουργὸν τῆς παιδείας ὁφείλεται ὁ πρῶτος καταρτισμὸς τῆς ἀνωτέρας παιδείας, ἡ ἰδρυσις τοῦ πανεπιστημίου, τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας, ἣς ὑπῆρξε καὶ ὁ πρῶτος πρόεδρος, κτλ. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1850 ἐν Κων/πόλει, ὅπου διετέλει τότε πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος. Πλὴν τῶν ἀνω ῥη-

θέντων ἔργων του συνέγραψε καὶ λυρικά ποιήματα ἥτοι Ὡδὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας, δημοσιευθεῖσαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Χρονικοῖς τοῦ 1822, καὶ ἄλλα τῶν ὁποίων τινὰ ἐδημοσιεύθησαν πρὸ δλίγων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ μαρκιῶνος Queux de St. Hilaire. [A.P.M.]

Νερούτσος Τάσος. Ἑλλήν· λόγιος, γενν. τῷ 1826 ἐν Ἀθήναις. Νεαρὸς τὴν ἡλικίαν παραλήθεις ὑπὸ τοῦ φιλέλληνο βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐξεπαίδεύθη ἐν Μονάχῳ, ὅπου ἠξιώθη τῷ μὲν 1845 τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος τῆς φιλοσοφίας διὰ διατριβῆς ἐτυμολογικῆς γερμανιστῇ γραπτῆς περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ῥωμαϊκῶν θεοτήτων, εἴτα δ' ἔλαβε καὶ διπλῶμα ἱατροῦ. Μεταβὰς δ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐξήτησε μετὰ μεγάλῃς ἐπιτυχίας τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι πρό τινα ἐτῶν, ἔζησε δ' εἴτα ἰδιοτεύων ἐν Ῥαμλίῳ ὅπου ἀπέθανε τῇ 10 Αὐγ. 1892. Μετὰ ἰδιαίτερον ζήλου ἀποδοθεὶς εἰς αἰγυπτιακῆς μελέτας ἐδημοσίευσεν διαφόρους μονογραφίας ἐν περιοδικοῖς, Πόρισμα τῶν μακρορρονίων περὶ Ἀλεξανδρείας μελετῶν πρόκειται τὸ ἔργον L'ancienne Alexandrie (Παρίσι. 1888). Ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἡττολὴν καρποφόρως, δημοσιεύσας διατριβὰς τινὰς περὶ αὐτῆς, ὧν ἀρίστη ἡ ἐπιγραφομένη Δι' ἡριστιανικαὶ Ἀθῆναι δυστυχῶς ἀτελής μείνασα, ἣτις ἐξεδόθη ἐν τῇ Δελτίῳ τῆς Ἰστ. καὶ Ἑθνολ. Ἑταιρίας, τομ. Γ' κέ. [Δ.Ι.Ε.]

Νεροφίδι. Βλ. Τροπιδόνητος.

Νεροχελών. Οὕτω καλοῦνται κοινῶς Ἐμὲς ἡ τελματία καὶ ἄλλα εἶδη χελωνῶν διαττωμένων ἐν τοῖς ὕδασι.

Νερτσίνσκ. Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ σιβηρικῇ ἐπαρχίᾳ Ὑπερβαϊκάδι τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, 1400 χμ. Α τοῦ Ἰρκούσκ, ἐπὶ τῆς ἀριτ. ὄχθης τοῦ ποτ. Νέρτσκα, ἔχουσα δὲ 4535 κατ. καὶ ζωηρότατον ἔμποριον εἰς ὃ λαμβάνουσι μέρος Ῥώσοι, Σῖναι, Μογγόλοι, Τουρκομάνοι κλ., κατὰ τὰς μεγάλας ἀγοράς τοῦ Ν. ἀνταλλάσσοντες τέτον, πυρίτιδα, μηλωτὰς κλ. Εἶναι δὲ τὸ Ν. καὶ κέντρον τῶν περὶ τῆς μεταλλείων, ἀνθρακῶν εἰς τὸ ῥωσσικὸν στέμμα καὶ παραγόντων ἰδίως ἀργυροῦχα ὀρυκτὰ μολύβδου, εἴτι δὲ καὶ κατσίτερον, ψευδάργυρον καὶ χρυσόν. [Μ.Σ.]

Νέρων (Nero). Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ περιώνυμος διὰ τὴν σκληρότητά του Ἐγενν. τῷ 37 μ. Χ., υἱὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ Γερμανικοῦ Ἀγριππίνας ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τῆς· υἱοθετήθη δὲ ὑπὸ τοῦ κατόπιν νυμφευθέντος ταύτην αὐτοκρ. Κλαυδίου, συνεξέχθη τὴν νότον αὐτοῦ θυγατέρα Ὀκταβίαν καὶ διεδέξατο αὐτὸν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῆς Ἀγριππίνας κατ' Ὀκτώβ. τοῦ 54. Ὀλίγον

χρόνον διόκησε συνετῶς, ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ διδασκάλου του Σενέκα καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν πραιτωριανῶν Βούρρου. Ταχέως ὅμως ὁ πνευματικῶς μὲν πλουσίως πεπρωτισμένος, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν ἀκολασίαν ἐπιρρεπὴς αὐτοκράτωρ, παρημέλησε τοὺς συμβούλους του καὶ ἐτράπη εἰς παντοειδεῖς ὁμότητες. Ἡδὴ τῷ 55 ἐδηλητηρίασε τὸν υἱὸν τοῦ Κλαυδίου καὶ ἐμμετρίον ἀδελφόν του Βρετανικόν, τῷ δὲ 59 καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα του Ἀγριππίναν, μεθ' ἧς ἀπὸ πολλοῦ εὐρίσκειτο εἰς διάστασιν ἔνεκεν ἔρωτός τινος αὐτοῦ. Ἡ ἀγριότης του κατὰ παντὸς ὑπόπτου ἢ ἐλευθεροστόμου, αἱ παντοειδεῖς ἀκολασίαι του κατέστησαν αὐτὸν τάχιστα μισητότατον. Ἵνα νυμφευθῇ τὴν Ποππαίαν Σαββίνην ἐσυκοφάντησεν αἰσχροῦς τὴν σύζυγόν του Οὐκατίαν καὶ κατόπιν ἐθανάτωσεν αὐτὴν (62). Ὅτι ὅμως αὐτὸς ἐκουσίως ἐπροξένησε τὴν ὀκταήμερον πυρκαϊάν ἥτις κατ' Ἰούλιον 64 κατέστρεψε τὸ μεῖζον μέρος τῆς Ῥώμης, εἶναι ἀπίθανον· ἀλλ' ἴν' ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποφίας ἣν ἐσχημάτισεν ὁ λαὸς περὶ αὐτοῦ, ἐπέρριψε τὴν ἐνοχλήν εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει χριστιανούς, οἵτινες τὰ πίνδενα ὑπέστησαν κατὰ τὸν τότε γενόμενον σκληρὸν αὐτῶν διωγμόν. Ἀνίδρυσε δὲ λαμπρῶς τὴν πόλιν καὶ λαμπρότατα τὸ ἴδιον ἀνάκτορον, ἐκμυζήσας τὸν λαὸν τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐνῷ εἰς τὸν τῆς πρωτεύουσας παρῆγε χορηγίας καὶ θεάματα. Ἀποτυλούσης τῆς πρὸς καθαίρεσιν τοῦ Ν. καὶ ἀναγόρευσιν τοῦ Γαίου Πίσωνος συνωμοσίας τοῦ 65, αὐτὸς μὲν ἠτοκτόνησε, πολλοὶ δὲ, ὧν τινες ἀθῶοι, ἐθανατώθησαν ὑπὸ τοῦ Ν., ἐν οἷς ὁ Σενέκας καὶ ὁ ποιητὴς Λουκανός. Ἡ ματαιότης του παρουσίασεν αὐτὸν τῷ 64 πρὸς τοῦ κοινοῦ ὡς ἀοιδόν, ὑποκριτὴν καὶ ἄρματηλάτην εἰς ἀγῶνας. Τῷ δὲ 66 καὶ 67 ἐποίησεν ὁμοίαν καλλιτεχνικὴν περιοδείαν ἐν Ἑλλάδι, ὅθεν ἐπανῆλθεν, ὡς εἰκός, πλήρης στεφάνων καὶ τιμῶν. Ὅτε δὲ τῷ 68 πρῶτον μὲν ἡ Γαλατία, εἶτα δὲ ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ στρατός καὶ τέλος καὶ οἱ πραιτωριανοὶ ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτοῦ, ἐδραπέτευσεν ἐκ Ῥώμης· κηρυχθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐχθρὸς τῆς πατρίδος καὶ ἐνοχος θανάτου ἠτοκτόνησε τὴν 9 Ἰουνίου 68. [Δ.Μ.]

Νεσσελρόδε (Κάρολος Ῥοβέρτος, κόμης Nesselrode). Ῥώσος πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ κράτους, γενν. ³/₁₄ Δεκ. 1780 ἐν Λισσαβώνι, ὅπου ὁ πατήρ του κόμης Μάξ Ἰούλιος Γουλ. Φραγκ. τοῦ Ν. (γενν. 1724, ἀποθ. 1810) ἦτο τότε πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας. Ὑπηρετήσας πρότερον ἐν ἄλλαις πρεσβείαις διωρίσθη 1807 σύμβουλος τῆς ἐν Παρισίοις καὶ ἔλαβε σπουδαῖον μέρος εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ Ναπολέοντος διπλωματικὰς διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ῥωσ-

σίας καὶ τῶν ἄλλων εὐρωπ. κρατῶν. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1814 ἠκολούθησε τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γαλλίαν, ὑπέγραψε τὴν 1 Μαρτίου (ν.) τὴν τετραπλὴν συμμαχίαν ἐν Σωμόν, τὴν νύκτα δὲ τῆς 30ης Μαρτ. ὁ Ν., ὁ κόμης Ὁρλώφ καὶ ὁ Πάαρ ἐκλείσαν μετὰ τοῦ στρατάρχου Μαρυὲν τὴν πρὸς παράδοσιν τῶν Παρισίων συνθήκην· ὑπέγραψε δὲ κατόπιν καὶ τὴν ἐν Παρισίοις εἰρήνην τὴν ¹⁸/₃₀ Μαΐου 1814. Ἐν τῷ Βιενναίῳ συνεδρίῳ ἦτο εἰς τῶν ἰσχυροτάτων ἀντιπροσώπων. Βραδύτερον διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ συνώδευσεν τὸν αὐτοκρ. Ἀλέξανδρον εἰς τὰ συνέδρια Τρόπαου, Λαίβαχ καὶ Βερώνης. Ὁ δὲ αὐτοκρ. Νικόλαος κατέστησεν αὐτὸν 1829 ἀντικαγκελλάριον τοῦ κράτους. Ἡ λαμπροτάτη δὲ τοῦ σταδίου του περίοδος ὑπῆρξεν ἡ τῶν γνωστῶν μετὰ τῆς Τουρκίας διαπραγματεύσεων τῆς Ῥωσσίας περὶ τῆς τύχης τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ ἀγῶνος ἐτη. Τῷ 1844 ἐγένετο ἀρχικαγκελλάριος καὶ διεύθυνε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ γεγονότα τῶν ἐτῶν 1848 καὶ 1849. Τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον δὲν ἐπεβίωξεν, ἀκολούθησας πολιτικὴν εἰρηλικὴν καὶ μετριοπαθεῖ, ἥτις ὅμως δὲν ἡδυνήθη νὰ προλάβῃ τὸν πόλεμον. Ἀφῆντος δὲ τούτου ὁ Ν. ἀπεσύρθη τῶν πραγμάτων κατ' Ἀπρίλ. 1856, ἀπέθανε δὲ ἐν Πετροπόλει ¹¹/₂₃ Μαρτ. 1862. Μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐξεδόθη αὐτοβιογραφία του γαλλιστί. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ κόμης Δημήτριος Ν. γενν. 1816, διετέλεσε πρεσβευτὴς ἐν Ἀθῆναις, εἶτα δὲ ἐγένετο μυστικοσυνδουλός καὶ ἀυλάρχης τῆς Ῥωσ. αὐλῆς.

Νέσσελερ (Βίκτωρ Ἑρνέστος Nessler). Γερμανὸς μουσικὸς συνθέτης, γενν. 1844 ἐν Βαλδενχάιμ. τῆς Ἀλσατίας, διευθύνας τὴν μουσικὴν διαφόρων θεάτρων κλ. ἐν Λιψία 1864-85, ἀποθ. δ' ἐν Στρασβούργῳ 1890. Ἐγράψε πολλὰ μελοδράματα, ὧν ἐπιτυχέστατα Ὁ ποντικοπιάστης τοῦ Χαμελν, Ὁ ἀγριὸς κυνηγός, Ὁ σαλπικτὴς τοῦ Σαίκεγκεν, ἔτι δὲ ᾄσματα, τετραφωνίας δι' ὀργανικὴν μουσικὴν κλ. [Μ.Γ.]

Νέσσος. Βλ. Ἡρακλῆς, ἐν τ. Δ' σ. 193β.

Νεσσωνίς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι λίμνη τῆς Θεσσαλίας πρὸς Ἀ τῆς Λαρίσης· τὰ νῦν κατέχει τὴν θέσιν αὐτῆς ἕλος κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπεξηραμένον.

Νεσσωνος δῆμος. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχ. Λαρίσης καὶ ἔχει ἐν ὅλῳ 4342 κατ. Πρωτεύοντα εἶναι Μέγα Κεσερλῆ, χωρία δὲ ἄλλα 8, ἐξ ὧν τὰ μεγαλύτερα εἶναι Ἀσσαρλίκ, Μικρὸν Κεσερλῆ, Μακροχώρι, Μπαζιλάρ καὶ Τόϊδασι. [Μ.Σ.]

Νεστόριος, αἰρεσιάρχης, ἀρχηγὸς τῶν Νεστοριανῶν. Ἐγενν. ἐν Συρίᾳ, ἐμorfώθη δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς

αὐτόθι θεολογικῆς σχολῆς, ὅπου καὶ πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη. Τῷ 428 ἐγένετο πατριάρχης Κων/λεως. Τὸ δόγμα τοῦ Ν. ἦτο ἐντελῶς ἀντίθετον τῷ τοῦ Εὐτυχεῦς καὶ τῶν μονοφυσιτῶν· ἐπὶ τοσοῦτον δὴλ. διέκρι-
νεν ὁ Ν. τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις, ὥστε ἀνεγνώριζεν ἐν αὐτῷ δύο πρόσωπα ἐντελῶς διακεκριμένα ἀλλήλων, τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον· κατὰ ταῦτα δὲ τὴν Μαριὰμ ἐκά-
λει Χριστοτόκον καὶ οὐχὶ Θεοτόκον, ὡς τὸν ἄνθρωπον μόνον Χριστὸν τεκοῦσαν. Ἡ εὐ-
γλωττία καὶ ὁ ἐνάρετος βίος τοῦ Ν. συνετέ-
λεσαν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ ταχέως πολλοὺς ὁπαδοὺς. Ἀλλ' ἡ ἐν Ἱερὺ Γ' οἰκουμ. σύ-
νοδος κατεδίκασε τὰς δοξασίας αὐτοῦ καὶ ὁ Ν. κηρυχθεὶς αἰρετικὸς ἐξέθρονίσθη καὶ ἐξω-
ρίσθη πρῶτον μὲν εἰς Ἀντιόχειαν, εἶτα δὲ
εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀπέθ. περὶ τὸ 410. Οἱ
δὲ ὁπαδοὶ αὐτοῦ καταδιωκόμενοι ἐν τῇ Βυζ.
κράτει κατέφυγον εἰς Περσίαν, ὅπου ὑπὸ
ἐπίσκοπον τὸν Θωμᾶν Βαρσουμᾶν συνέστησαν
(489) ἰδίαν ἐκκλησίαν, τὴν τῶν Χ α λ δ α ἰ ὡ ν τοῦ
Θ ω μ ᾶ, ἧς ὁ ἀρχηγός (κατ' ἀρχὰς ὁ ἐπί-
σκοπος Κτησιφώντος) ἔλαβε τὸν τίτλον Κ α
θ ο λ ῆ ο ς. Κατὰ δὲ τὸν 7' αἰῶνα ἐξηπλώ-
θησαν οἱ Νεστοριανοὶ πανταχοῦ τῆς Ἀσίας,
ἰδίως δὲ ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰνδίᾳς, πολὺ συν-
τελέσαντες εἰς διάδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμ-
μάτων ἐν Ἀσίᾳ. Οἱ πάπαι κατέβαλον κατὰ
καιροὺς μεγάλας προσπάθειας ἵνα προσελ-
κύσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν.
Τῷ δὲ 1551 ἐξ ἀφορμῆς ἐκλογῆς ἐπισκόπου
τινός, καθ' ἣν ὁ πάπας Ἰούλιος Γ' ὑπεστή-
ριζεν ἴδιον υποψήριον, ἐπῆλθε σχίσμα τῶν
Ν. καὶ οἱ τὸν υποψήριον τοῦ πάπα ἀναγνω-
ρίσαντες ἀπεδέχθησαν τὴν πνευματικὴν ἐπι-
κυριαρχίαν τοῦ παπικοῦ θρόνου, ἀποτελέσαν-
τες τοὺς καλουμένους Ἠνωμένους Νεστορια-
νοὺς, ἴδιον πατριάρχην ἔχοντας ἐν Διαρβεκίρ·
οὔτοι δὲ εἶναι οἱ καὶ σήμερον κοινῶς καλού-
μενοι Χ α λ δ α ἰ οἱ Χ ρ ι σ τ ι α ν οἱ, συμ-
ποσούμενοι περίπου εἰς 90 000, καὶ κατὰ τὴν
λατρίαν οὐχὶ πολὺ διαφέροντες τῆς ὀρθόδο-
ξου ἐκκλησίας. Ἀποδεχονται δὲ οὔτοι τὰ 7
μυστήρια, ἐν ᾧ οἱ μὴ ἡνωμένοι νεστοριανοὶ
(περ. 70 000) ἀναγνωρίζουσι 3 μόνον τοιαῦ-
τα, τὸ βάπτισμα, τὴν μετέληψιν καὶ τὴν
ιερωσύνην. [Θ.Ε.]

Νέστος. Ποταμὸς ὅστις ἐπὶ Φιλίππου
καὶ Ἀλεξάνδρου ἀπετέλει τὸ Α π ρ ὸς τὴν
Θράκην ὅριον τῆς Μακεδονίας. Πηγάζων ἐκ
τοῦ μεταξὺ τῶν ὀρέων Σκορίου (Κούρμπετσκα),
Αἰμου καὶ Ροδόπης ζυγοῦ τοῦ καλουμένου
Τζαδὶρ-τεπέ, καὶ δεχόμενος πλείστους παρκα-
ποτάμους ἐκβάλλει εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος
ἀπέναντι τῆς νήσου Θάσου. Οὗτος καλεῖται
σήμερον Καρα-σοῦ.

Νεστοράμι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 5

ὥρ. ἀπὸ Καστορίας, μετὰ 1 800 κατ. εἰς 2
συνοικίας. [Ν.Σ.]

Νέστωρ, 1) Ὁ συναιτώτατος τῶν ἐν τῇ
Ἰλιάδι ἡρώων, υἱὸς τοῦ Νηλεῶς καὶ τῆς Χλω-
ρίδος, ἡγεμὸν τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ Πύλου, καθ'
Ὅμηρον μὲν σύζυγος τῆς Εὐρυδίκης, θυγα-
τρὸς τοῦ Κλυμένου, κατ' ἄλλους δὲ Ἀναξι-
βίας τῆς τοῦ Κρατιεῶς. Ἀνετράφη ἐν Γερη-
νίᾳ τῆς Ἡλίδος, ὅθεν καὶ Γερήνιος ἐπικαλεῖ-
ται, οὕτω δὲ ἐσώθη ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐφόρευ-
σε τοὺς ἀδελφούς του. Μετέσχε τοῦ πολέμου
τῶν Λαπιθίων κατὰ τῶν Κενταύρων, τῆς θή-
ρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου, τῆς ἀργοναυτι-
κῆς ἐκστρατείας· γέρων δὲ ἦδη ὢν συναπῆλ-
θε κατὰ τῆς Τροίας μετὰ 90 πλοίων, ἀγων
πολλοὺς Πυλῖους καὶ ἄλλους γείτονας,
ὕψρξε δὲ γενναῖος καὶ τολμηρὸς ἐν ταῖς
μάχαις· ἀλλ' ἰδίως διακρίνεται παρ' Ὅμη-
ρῳ ὡς πεπνυμένος καὶ εὐγλωττος σύμβουλος,
μετὰ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ πάντοτε ἀκού-
μενος, καὶ εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται ὁ γνωστό-
τατος στίχος «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώττης μέλιτος
γλυκίων βέεν αὐδῇ» (Ἰλ. Α', 249). Ἀῆξαν-
τος τοῦ πολέμου ἐπέστρεψεν αἰσίως οἴκαδε
καὶ ἔζησεν εὐτυχῆς ἐπὶ πολλὰ ἀκρόμη ἔτη.
Κατὰ τοὺς χρόνους δὲ τοῦ Πausανίου, κατὰ
τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα, ἐδεικνύετο ἀκρόμη ἐν
Πύλῳ ἡ οἰκία αὐτοῦ. [Δ Μ.]

— 2) Ποιητὴς ἐκ Λαράνδων τῆς Μ. Ἀ-
σίας, ζήσας ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, γρά-
ψας Μεταμορφώσεις, ὡς καὶ Ἰλιάδα «λείπο-
γράμματον», ἧς ἐν ἐκάστη ραφιδῇ οὐδαμοῦ
ἀπῆντα ἐν γράμμα τοῦ ἀλφαριθμοῦ. [Χ.Β.]

Νέστωρ. Ὁ ἀρχαιότατος Ρῶσσος χρο-
νογράφος, περὶ τὰ τέλη τοῦ 14' αἰῶνος
ἀκμάσας καὶ ἀποθανὼν μετὰ τὸ 1113. Μο-
ναχὸς ὢν ἐν Κιέβῳ ἐγραψεν ἐνταῦθα τὸ χρο-
νικόν του, ἀρχόμενον κατὰ τὰ παλαιότερα
ὑποδείγματα ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, διήκον δὲ
μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 18' αἰῶνος. Ἰδ πρωτό-
τυπον χειρόγραφον τοῦ Ν. δὲν σώζεται, τὸ
δὲ ἀρχαιότατον ἀντίγραφον τοῦ μοναχοῦ
Λαυρεντίου (Λαυρεντιανόν) ἐγράφη τῷ 1377,
ὑπάρχουσι δὲ ὑπὲρ τὰ 50 ἀντίγραφα λίαν δια-
φέροντα ἀλλήλων. Ἀρίστη ἐκδοσις ὑπὸ Mi-
klosich (Χρονικὸν Νέστωρος, Βιέννη 1860).

Νέϋ (Μιχαὴλ Ney, δούξ Elchingen καὶ
πρίγκιψ τοῦ Μόσχα). Στρατάρχης καὶ δούτι-
μος τῆς Γαλλίας, γενν. 1760 ἐν Σαρλουί.
Εἰσελθὼν εἰς τὴν γαλλ. στρατὸν διέπρεψε
μεγάλως ἐπὶ ἀνδρεία καὶ ἐφάσεν ἤδη τῷ 1796
εἰς τὸν βαθμὸν ὑποστρατήγου. Ὑπὸ τὸν Να-
πολέοντος χρησιμοποίησις καὶ εἰς διπλω-
ματικὰς ἀποστολάς ἔλαβε τῷ 1804 τὸν βα-
θμὸν στρατάρχου, ἐνίκησε δὲ τῷ 1805 τὸν ἀρ-
χιδούκα τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδον ἐν Ἑλ-
χιγγεν, ἐφ' ᾧ παρεδόθη τὸ φρούριον Οὐλμ.
Κατὰ τὴν εἰς Ῥωσίαν ἐκστρατείαν ὑψήρ-
ξεν ἀρχηγὸς τοῦ Γ' σώματος τοῦ στρατοῦ,

διεκρίθη δὲ μεγάλως ἐν Σπολένσκ καὶ παρὰ τὴν Μόσχαν. Κατὰ τὸν νέον κατὰ τῶν συμμάχων πόλεμον ἠττήθη τῇ 6 Σεπτ. (ν.) 1813 ἐν Δέννεβιτς ὑπὸ τοῦ Βύλκα καὶ ἀνεκτόπη ἡ πρὸς τὸ Βερολίνον πρὸς τῶν Γάλλων. Πολεμῆσας δ' εἶτα τῇ 1814 ἀνδρείοτατα ἐν διαφόροις μάχαις, παρεκίνησεν ὁ ἴδιος τὸν Ναπολέοντα νὰ παραιτηθῇ φοβούμενος ἐμψύλιον πόλεμον. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΗ' ἐγένετο ὁμότιμος καὶ ἀρχηγὸς σώματος στρατοῦ, τῇ θελήσει ὅμως τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἡτοιομολήσας πρὸς τὸν ἐπανεληθόντα ἐξ Ἑλλάδας Ναπολέοντα καὶ ἠγωνίσθη ἀκόμη ἐρρωμένιστα ἐν Κατρεβρά καὶ Βαρτελώ. Προγράφεῖς μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν Παρισίων ἠθέλησεν νὰ φύγῃ εἰς Ἑλβετίαν, συνελήφθη ὁμοῦ καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἐτυρεκίσθη τῇ 7 Δεκ. (ν) 1815. Κατέλιπε δὲ ἀπομνημονεύματα, δημοσιευθέντα τῇ 1833 ἐν 2 τ.

Νεῦρα (βλ. πίν. Νευρ. σύστημα Δ' καὶ Β') Χορδαὶ λευκαί, κυλινδρिकाί, εὐθύγραμμοι τὰ πολλά, ἐκπορεύμεναι ἐκ τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ἀξονος ἢ ἐκ τῶν γαγγλίων τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου (βλ. λ.), ἀποτελοῦσαι δὲ τὸ περιφερικὸν νευρικὸν σύστημα. Ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν τὰ Ν. ἀναστενόμενα πρὸς ἀληθῆλα σχηματίζοντα πλέγματα. Τὰ νεῦρα εἶναι τὰ μὲν κινητικὰ (νεῦρα φυγέκεντρα). μεταδιδύκοντα τὸν ἐρεθισμὸν ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν, τὰ δὲ αἰσθητικὰ (Ν. κεντρομελέα), διαπορθμεύοντα τὸν ἐρεθισμὸν ἀπὸ τῆς περιφέρειας πρὸς τὸ κέντρον, τὰ πλεῖστα δὲ ἐνέχουσι καὶ κινητικὰς ἴνας καὶ αἰσθητικὰς, ὅντα οὕτω μικτά. — Τὰ ἐκ τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ἀξονος ἀναδύμενα Ν. διαίρουνται εἰς ἐγκεφαλικά, ἐκφύμενα ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ εἰς νωτιαῖα, ἐκφύμενα ἐκ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου (τῆς βάσεως δηλ. αὐτοῦ, τῆς γαφύρας, καὶ τοῦ προμήκου μυελοῦ) ἐκπορεύονται 12 συζυγίαι νεύρων, ἅτινα ἐκ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω εἶναι 1) τὸ ὁσφρητικόν, 2) τὸ ὀπτικόν, 3) τὸ κινητικὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, 4) τὸ τρεχλιαρικόν, 5) τὸ τριδύμον, 6) τὸ ἀπαγωγὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ, 7) τὸ προσωπικόν, 8) τὸ ἀκουστικόν, 9) τὸ γλωσσοφαρυγγικόν, 10) τὸ πνευμογαστρικὸν ἢ πλανητικόν, 11) τὸ παραπληρωματικὸν ἢ παλινδρομον καὶ 12) τὸ ὑπογλώσσιον. Τούτων δὲ τὰ μὲν (1, 2, 8) εἶναι εἰδικὰ αἰσθητικὰ νεῦρα, δι' ὧν ἐκτελεῖται ἡ ὁσφρησις, ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀκοή, τὰ δὲ (3, 4, 6, 7, 11, 12) κινητικά, τὰ δὲ (5, 9, 10) σύμμικτα, δι' ὧν ἐπιτελεῖται ἡ κίνησις καὶ ἡ κοινή αἰσθησις. Τὰ δὲ νωτιαῖα νεῦρα ἀποτελοῦσι 31 ζεύγη, ὧν 8 αὐχενικά, 12 θωρακικά, 5 ὁσφυϊκά καὶ 6 ἱερά, καὶ ἑκαστον ἀναδύεται ἐκ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ διὰ δύο ριζῶν, τῆς πρὸς θίαις ἢ κοιλιακῆς, κινητικῆς οὗσης καὶ τῆς ὀπισθίαις

ἢ ῥαχιαίας, αἰσθητικῆς οὗσης, αἵτινες συγκλίνουσιν φέρονται ἐπὶ τὸ σύστημα μεσοσπονδύλιον τμήμα, ἐνθα αἱ ἴνες ἀμφοτέρων διυφαίνονται πρὸς ἀλλήλας καὶ συμμιγνύμεναι ἀποτελοῦσιν ἐνιαῖον νευρικὸν στέλεχος, τὸ νωτιαῖον στέλεχος. Ἡ ὀπισθοαρίζα σμικρὸν πρὸ τῆς συνένωσεως αὐτῆς μετὰ τῆς προσθίας ἐν τῇ μεσοσπονδυλίῳ τμήματι ἀπεργάζεται τὸ νωτιαῖον γαγγλίον, εἰς οὗ τὸν σχηματισμὸν δὲν συμβάλλεται ἡ προσθία ρίζα, παραμεινέμενη αὐτὸ ἀπλῶς. Τὸ νωτιαῖον στέλεχος, βραχὺ ὄνκα ἀναμίκτους τὰς ἴνας ἔχον, διήρηται παραυτίκα ἐπὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ μεσοσπονδύλιου τμήματος εἰς τρεῖς κλῶνας, τὸν ὀπίσθιον ἢ ῥαχιαῖον, τὸν πρόσθιον ἢ κοιλιακὸν καὶ τὸν σπλαγχνικόν. Καὶ οἱ μὲν ὀπίσθιοι κλῶνες φέρονται ἐπὶ τοὺς μῦς καὶ τὸ δέρμα τῆς ῥαχιαίας ἐπιφανείας τοῦ κορμοῦ, οἱ δὲ πρόσθιοι ἐπὶ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ κορμοῦ, καὶ ἀπεργάζονται τὰ αὐχενικά πλέγματα, τὰ βραχιόνια, τὰ ὁσφυϊκά καὶ τὰ ἱερά, ἅτινα νευροῦσι τοὺς μῦς καὶ τὸ δέρμα τῶν πλαγίων καὶ τῶν προσθίων μερῶν τοῦ αὐχένος, τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, ὡς καὶ τοὺς μῦς καὶ τὸ δέρμα τῶν ἀνω τε καὶ τῶν κάτω ἁκρων, οἱ δὲ τέλος σπλαγχνικοὶ ἢ συνδετικοὶ φέρονται ἐπὶ τὸ συμπαθητικὸν νεῦρον, ὅπερ οὕτω συνδέεται μετὰ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Βλ. καὶ Συμπαθητικὸν νεῦρον. — Τὰ νεῦρα ἀποτελοῦνται ἐκ δεσμιδίων νευρικῶν ἰνῶν καὶ περιβάλλοντα ὑπὸ ἐλύτρου, τοῦ νευρὲλῆματος, οὗ ἐκ τῆς ἐσω ἐπιφανείας ἐκπορεύονται λεπτὰ διαφράγματα, χωρίζοντα τὰς νευρικές δεσμίδας εἰς δευτερογενεῖς καὶ ἀρχηγόνους δεσμίδας, ὧν τὸ ἐλντρον καλεῖται περινεῦρον. Αἱ ἀρχέγονοι δεσμίδες ἀπαρτίζονται ἐκ παρατιθεμένων καὶ διὰ κοκκιώδους διαμέσου οὐσίας συγκολλημένων ἀλλήλαις νευρικῶν ἰνῶν, ὧν ἐκάστη συνίσταται ἐκ τοῦ ἄξονικοῦ κυλινδρίου (βλ. λ.), κειμένου ἐν τῷ ἄξονι τῆς ἰνός, ἐκ τοῦ μυελώδους ἐλύτρου, οὐσίας λιπώδους τε καὶ λευκομακτώδους, λίαν θλαστικῆς τοῦ φωτός, καὶ ἐκ τοῦ Σχβαννείου ἐλύτρου, περιβλήματος λεπτοτάτου καὶ διαφανοῦς. Τὰ ἐλντρα δὲ ταῦτα, τὸ τε μυελώδες καὶ τὸ Σχβαννεῖον δύνανται νὰ ἐλλείπωσι, χρησιμεύουσι δ' ἀπλῶς πρὸς μόνωσιν καὶ προστασίαν τῆς νευρικῆς ἰνός, ἥτις μόνη εἶναι ὁ ἀγωγός, δι' οὗ τὰ κεντρικά ὄργανα συνδέονται μετὰ τῶν περιφερικῶν.

Νευραλγία καλεῖται πάθος τῶν αἰσθητικῶν ἰνῶν περιφερικοῦ τινος νεύρου, ἀνευ καταφανοῦς ανατομικῆς ἀλλοιώσεως, ἥς κύριον σύμπτωμα εἶναι τὸ κατὰ τὴν διὰ τὴν ἀδρμὴν τοῦ πάσχοντος νεύρου ἄλγος, σπασμὸς μὲν ὃν συνεχές, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ παρυστιάζον ὤρεται καὶ διαλείψει ἢ κατὰ παροξυσμὸς ἐπέρχόμενον. Ἀδρμὴν εἰς Ν.

παρέχουσι τραυματισμοί, πρίσις τοῦ νεύρου ὑπὸ ὄγκου τινὸς γείτονος, γενικώτερον δὲ ἡ ψύξις, τὸ ἐλιδὲς μίasma, νόσοι τινὲς λοιμώδεις, ἡ δηλητηρίασις διὰ μολύβδου, χαλκοῦ κλ., ἀναλόγως δὲ πρὸς τὰ αἷτια ταῦτα ποικίλλει καὶ ἡ ριζική τῆς Ν. θεραπεία· κατὰ δὲ αὐτοῦ τοῦτου τοῦ ἀλγους ὠφελεῦσι πάντα τὰ ἀνταλγικά, ἀντιπυρίνη, μορφίνη (εἰς ἐνέσεις ὑποδορείους), γλυωρίαλη, ἐξωτερικῶς ἀλοιφαὶ ὅπου ἡ εὐθλαείας. ὁ ἡλεκτρισμός, ἡ ὑδροθεραπεία κλ. Ἡ Ν. τοῦ ἱσθιακοῦ νεύρου καλεῖται· εἰδικώτερον ἱσχίαις, ἡ τοῦ τριδύμου προσωπαλγία· ἀλλῇ δὲ κοινωτάτῃ Ν. εἶναι καὶ ἡ τῶν μεσοπλευρίων νευρῶν. Ἐνταῦθα δὲ καταλέγεται καὶ ἡ κεφαλαλγία.

Νευρασθένεια ἡ νόσος τοῦ Beard. Νόσος τῶν νευρῶν, ἥς ἀγνωστος ἡ παθογόνος ἀνατομικὴ τούτων ἀλλοιώσις, χαρακτηρίζεται δ' ἐκ λειτουργικῶν αὐτῶν διαταραχῶν, ἀποτόκων ἢ ὑπερμέτρου αὐτῶν εὐπαθείας ἢ ἐξασθενήσεως αὐτῶν. Τὰ συμπτώματα αὐτῆς, ὧν ἄλλοτε ἄλλα ἐπικρατοῦσι, ποικίλην παρέχοντα τῇ νόσῳ κλινικὴν εἰκόνα, εἶναι· γενικὴ ἀδυναμία καὶ ἐξασθενήσις, ταπεινὰ κόπωσης κατὰ τὴν βᾶδισιν καὶ ἄλλας κινήσεις· κεφαλαλγία ποικίλλουσα τὴν ἐντάσιν καὶ τὴν ἔδραν· ἀνιανότης πρὸς διανοητικὴν ἐργασίαν· δυσθυμία, ὑποχρονδρία καὶ ἄκρα ψυχικὴ ἐρεθισιμότης· ἀπνία ἀναρροδια· πεπτικαὶ διαταράξεις, γαστραλγίαι κλ., παριστῶσαι πολλάκις τὴν Ν. ὡς πάθος τοῦ στομάχου πρωτοπαθὲς· διαταραχαὶ τῆς κυκλοφορίας μετὰ ψύξεως τῶν ἁκρῶν, ἰδρώτων παλμῶν κλ. Αἷτια τοῦ πάθους εἶναι ὑπερμετροὶ διανοητικοὶ κόποι, μάλιστα οἱ μετὰ τῶν βιωτικῶν ἀγώνων καὶ λυπῶν συνδεδεσμένοι, ἢ κατὰχρησις καπνοῦ καὶ οἶνου πνευμάτων, καταχρήσεις τῶν ἀφροδισίων ἢ δὲ πορεία αὐτοῦ χρονία. Οὐδέποτε ἀπαιλεῖται ἡ ζωὴ, μετὰ τῶν ἀναγκαίων προφυλάξεων δυναταὶ ὁ πάσχων νὰ ἀσχολῇται εἰς τὰ συνήθη ἔργα του, ἀποφεύγων πᾶσαν ὑπερβολὴν ἐν τῇ καθόλου διαίτῃ. Ἡ θεραπεία εἶναι συμπτωματικὴ, ὠφελεῖ δὲ ἐν γένει ὁ ἡλεκτρισμός καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἡ ὑδροθεραπεία ἥτοι ψυχρολουσίαι· γενικαὶ (πλὴν τῆς κεφαλῆς), ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τοῦ στομάχου κλ.

Νευρικὰ γάγγλια. Βλ. Γάγγλια.

Νευρικὰ κέντρα. Βλ. Φαινόμενα ἀνακλαστικά.

Νευρικὸν σύστημα (βλ. πίν Ν. Σ. καὶ Ἐγκέφαλος). Τὸ σύνολον τῶν ὁργάνων, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῷα αἰσθάνονται κινεῖν καὶ τρέφονται. Συνεχὲς ὄν καὶ ἀδιάλειπτον, καθάπερ τὸ ἀρτηριακὸν καὶ φλεβικὸν σύστημα, συνάπτεται πρὸς πάντα τὰ λοιπὰ συστήματα· καὶ διὰ μὲν τῆς συναφείας αὐτοῦ πρὸς τὰ αἰσθητήρια ὅργανα ὁ ὁργανισμὸς ἀντιλαμβάνεται τοῦ ἐκτὸς ἡμῶν

κόσμου καὶ ἀπεργάζεται· οὕτω τὰ αἰσθητήρια καὶ τὰς γνώσεις, διὰ δὲ τῆς μετὰ τοῦ μυϊκοῦ συστήματος συνεχείας αὐτοῦ ὁ ὁργανισμὸς διαπορευθεὶς ἐπὶ τῶν μυῶν τὰς τῆς βουλήσεως δράσεις· διὰ δὲ τῆς συντηθείας αὐτοῦ πρὸς τὰ παντοδαπὰ ὅργανα τὰ πρὸς θρέψιν καὶ διακρίσιν χρησιμεύοντα τὸ Ν. Σ. προΐσταται· τῶν λειτουργιῶν τῶν ὁργάνων τούτων. Ἐπιτελοῦνται δὲ αἱ λειτουργίαι αὗται διὰ τῆς ιδιότητος τῶν νευρῶν τοῦ ἐρεθίζεσθαι καὶ τοῦ μεταβιβάζειν τοὺς ἐρεθισμοὺς εἰς τὰ διάφορα ὅργανα, ἐνθα οὗτοι παράγουσιν εἰδικὰ ἀποτελέσματα, κινήσεως, ἐκκρίσεως κλ. ἡ μεταποιεῖνται εἰς αἰσθητήρια. Τὸ Ν. Σ. παρὰ τοῖς ἀνωτέροις ἐνοπονοῦσις ζῷοις εἶναι προσέτι ἡ ἔδρα τῶν διανοητικῶν καὶ ψυχικῶν λειτουργιῶν. Διήρηται δ' εἰς δύο μετέμικτα, τὸ κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα καὶ τὸ περιφερικόν· καὶ τὸ μὲν κεντρικὸν ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ (βλ. λ.), τὸ δὲ περιφερικόν, ἐκ τῶν νευρῶν (βλ. λ.). Ἴδιον δὲ μέρος τοῦ Ν. Σ. ἀποτελεῖ τὸ συμπαθητικὸν νευρὸν (βλ. λ.). Ἀποτελεῖται δὲ τὸ Ν. Σ. ἐξ ἐμμόρφων στοιχείων, ἅτινα ἐν διττῇ καταστάσει ἐμφανιζόμενα διαφέρουσιν ἀλλήλων καὶ μορφολογικῶς καὶ φυσιολογικῶς. Καὶ τὰ μὲν ἔχουσι τὴν μορφήν κυττάρων, ἀπαντώντων κυρίως τοῦτο μὲν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ τῷ νωτιαίῳ μυελῷ, τοῦτο δὲ ἐν τοῖς συμπαθητικοῖς καὶ τοῖς ἐγκεφαλονωτιαίοις γαγγλίοις καὶ καλοῦνται νευρικά ἢ γαγγλια καὶ κύτταρα, ὡνοῦσιν ὅμως χαρακτήρ εἶναι· οἱ ἐκπέμπουσι πάντα ἀποφυάδας μίαν, δύο ἢ πλείονας (μονόπολα, δίπολα, πολυπόλα)· τὰ δ' ἔχουσι τὴν ἔμρσιν ἰνῶν καὶ καλοῦνται νευρικά ἰνες (βλ. Νεύρα), αἵτινες συνιστῶσι κυρίως μὲν τὰ περιφερικά νεύρα, ἀλλὰ καὶ τὴν θεμέλιον μάλιστα δὲ τὴν λευκὴν οὐσίαν τῶν κεντρικῶν ὁργάνων. Ἀμφότερα δὲ τὰ στοιχεῖα ταῦτα οὕτω συνέχονται πρὸς ἀλλήλα, ὥστε αἱ νευρικαὶ ἴνες ἐκπορεύονται ὡς ἀποφυάδες ἐκ τῶν νευρικῶν κυττάρων. [Ι.ΠΘ.]

Νευρικὸς ἵστός. Ἀποτελεῖται ἐκ τῶν νευρικῶν κυττάρων καὶ τῶν νευρικῶν ἰνῶν, περὶ ὧν βλ. Νεύρα, Νευρικὸν σύστημα.

Νευρίτις, καλεῖται ἡ φλεγμονὴ νεύρου τινός. Κατὰ τὴν ὀξείαν μορφήν ἐπέρχεται ὑπεραιμία τοῦ νεύρου, ἐξιδρώσις ὑγροῦ περὶ αὐτὸ καὶ πλάσις νέων κυτταρῶν στοιχείων· δὲ χρονία ἀρχομένη πολλάκις ἀπὸ ὀξείας μορφῆς, ἐπιφέρει βραδέως καταστροφήν τῶν νευρικῶν ἰνῶν, οὕτω τρόπον τινὰ ἐκφυλιστικὴ τις ἀτροφία αὐτῶν. Αἷτια τῶν Ν. εἶναι ἁμεσος κάκωσις τῶν νευρῶν, ἐπέκτασις γείτονος φλεγμονῆς, ψύξις, μολυσματικαὶ ἐπηρείαι, τοξικαὶ δράσεις κλ. Ἡ ἐκ τραυμάτων

ἡ γειτόνων φλεγμονῶν Ν. χαρακτηρίζεται δι' αλγους σφοδρῶς, ὧς ἐπακολουθοῦσι διαταραχαί τῆς αἰσθητικῆς λειτουργίας τοῦ νεύρου, σπανίως βαίνονται μέχρις ἀναισθησίας καὶ παραλύσεων ἀλλήλων· συνήθως δὲ ἡ Ν. αὕτη ἵσται πρὶν ἐπενέγκῃ σοβαρὰ ἀποτελέσματα. Ὡς ἀπλή πρωτοπαθὴς Ν. χαρακτηρίζεται ἡ ἀρχικὴ ἀλγυνὴ πάθησις ἡ ἐπιφέρουσα τὰς πλείστας τῶν ἐξ ἀγνώστου ἀφρομῆς παραλύσεων καὶ αὐτὰς τὰς βρευματικές· καὶ τούτων δὲ τῶν Ν. συνηθεστέρα ἔκθασις εἶναι ἡ θεραπεία. Ἡ πολλαπλὴ πρωτοπαθὴς Ν. εἶναι ἰδίᾳ μορφή, πιθανῶς λοιμώδους φύσεως, προσβάλλουσα πλείονα νεῦρα ταυτοχρόνως ἢ κατὰ διαδοχὴν καὶ ἐνίοτε ἀναφανομένη ἐπιδημικῶς. Εἰσβάλλει διὰ πυρετοῦ μετὰ γενικῶν φαινομένων (κεφαλαλγίας, κοπώσεως, ἀνορεξίας κλ.) καὶ αλγους κατὰ τὴν σφύν καὶ τὰ ἀκρα, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπέρχεται ἡ παράλυσις τῶν κάτω ἀκρων καὶ εἴτα τῶν ἀνω, μακρόν ἢ ἥττον ἐκτεταμένη. Ἡ αἰσθητικότης τῶν μελῶν τούτων εἶναι τὸναντιον ὑψημένη. Προϊούσης τῆς παραλύσεως εἰς τοὺς ἀναπνευστικούς μῦς ἐπέρχεται ὁ θάνατος· ἄλλοτε δὲ ἡ νόσος χρονίζει, δυνατὴ δὲ εἶναι καὶ ἡ στασιμότης ἡ ἴσσις τοῦ πάθους. Πολλαπλὴ γρονία Ν. ἐπέρχεται συνήθως ἐξ ἀλκοολισμοῦ, χαρακτηρίζομένη εἴτε διὰ παρέσεως καὶ ἀτροφίας τῶν ἀκρων, εἴτε δι' ἀταξίας αὐτῶν ἐν ταῖς κινήσεσιν. Ἡ θεραπεία τῶν Ν. εἶναι ἐν γένει ἀντιφλογιστικὴ, ἐπισπαστικὴ καὶ τονωτικὴ, κατὰ δὲ τῶν παραλύσεων ἐφαρμόζεται ὁ ἡλεκτρισμός, τὰ ἀλατοῦχα λουτρά κλ. [Α.Χ.]

Νευροδυνιστά. Χωρίον τοῦ δήμου Γόμφων τῆς Καρδίτης, ἔχον 238 κατ. [Μ.Σ.]

Νευρογλοία. Οὐσία παρεισδυμένη μεταξὺ τῶν ἐμμέρφων στοιχείων (νευρικῶν κυττάρων καὶ νευρικῶν ἰνῶν) τῶν νευρικῶν κέντρων, χρησιμεύουσα ὡς ἐρειστικὸς ἱστὸς τῶν στοιχείων τούτων καὶ ἀποτελουμένη ἐξ ὁμογενοῦς ἀνίστου οὐσίας καὶ ἐκ κυττάρων πλακωδῶν ἢ ἀστεροειδῶν. [Ι.Πθ.]

Νευροκόπιον. Πόλις τῆς Ἀ Μακεδονίας, κειμένη ἐν χαράδρᾳ καὶ εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Περὴν καὶ ἀπέχουσα 1 ὥραν ἀπὸ τοῦ Νέστου ποτ. Οἰκείτα: ὑπὸ 1000 ὀθωμανικῶν οἰκογενειῶν καὶ 400 χριστιανικῶν, ὧν τὸ ἥμισυ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, αἱ δὲ ἑτεραι εἰς τὴν βουλγαρικὴν Ἐξάρχίαν. Εἶναι ἔδρα καϊμακάμῃ καὶ μητροπολίτου ὁρθοδόξου. Αἱ οἰκίαι εἰσι πτωχὰ καὶ αἱ πλείσται τεσαθρωμέναι, αἱ ὁδοὶ λίαν στεναί, λιύστρωτοι καὶ ἀκάθαρτοι ἕνεκα τῶν βυρσοδεψικῶν καταστημάτων. Εἶναι πρωτεύουσα διαμερίσματος ὑπαγομένου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σερρών καὶ ἔχοντος 152 πόλεις καὶ χωρία ἐν αἷς οἰκοῦσι 400 χριστ. ἑλληνόφωνοι, 18 500 χριστ. ὀρ-

θὸδ. βουλγαρόφωνοι, 61 200 μωαμεθανοὶ καὶ 12 000 σχιματικοὶ βούλγαροι. Ἀπέχει ἀπὸ Σερρών ΒΑ ὥρ. 19.

Νευροπόλεως δ' ἤ μ ο ς. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καρδίτης καὶ ἔχει 5558 κατ. Πρωτεύουσα εἶναι Μεσενικέας, γωρία δὲ ἀλλα 9, Ἀγ. Γεώργιος, Βουνέσι, Κερασά, Μπεζούλα, Μπλασδου, Νεοχώρι, Πορτίτσα, Σερμενίκον καὶ Στεῦγκον, πρὸς δὲ περιλαμβάνονται εἰς αὐτὸν 3 μοναί, ὧν ἡ τῆς Κορώνης εἶναι ἡ σημαντικωτάτη. [Μ.Σ.]

Νευρόπτερα. Τάξις τῶν ἐντόμων χαρακτηριζομένη ὑπὸ τελείας μεταμορφώσεως, τεσσάρων πτερύγων ὕμενωνδῶν, διελευνομένων ὑπὸ πυκνοῦ πλέγματος νεύρων, σωματικῶν ὀργάνων ἱκανῶν πρὸς ὄψιν καὶ ἐλευθέρου ἥτοι ἀσυνάπτου προθώρακος. Εἰς τὰ Ν. ἀνήκουσιν ὀλίγα οἰκογένεια, τὰ Μεγαλόπτερα (οἷον ὁ Μυρμηγκολέων, βλ. λ. καὶ πίν. Ἐντομα Δ' 8), οἱ Πανορπίδαι (πίν. Ἐντομα Δ' 7) κλ. [Φ.Ι.]

Νευρώματα καλοῦνται κοινῶς μὲν πάντες οἱ κατὰ τὴν πορείαν τῶν νεύρων πλασσομένοι ὄγκοι οἰασθήποτε φύσεως, εἰδικώτερον δὲ οἱ ἐκ νευρικοῦ ἱστοῦ ἀποτελούμενοι καὶ ἐμφανιζόμενοι συνηθέστερον μὲν ἐπὶ τῶν νεύρων, σπανίως δὲ καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἢ τῷ νωτ. μυελῷ. Ἐν γένει ἐπιφέρουσι σφοδρὰ ἀλγὴν διὰ τῆς πίεσεως τῶν νεύρων, μόνῃ δὲ αὐτῶν ῥιζικὴ θεραπεία εἶναι ἡ χειρουργικὴ ἐξαιρέσις, ὅπου εἶναι δυνατὴ.

Νευρώσεις καλοῦνται γενικῶς νόσοι ἐφ' ὧν οὐδεμία ὑπάρχει φανερά ἀνατομικὴ ἀλλοίωσις τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ αἵτινες ὑποτίθεται ὅτι εἰσὶ συνέπειαι λειτουργικῆς τῶν νεύρων διαταραχῆς. Τοιαῦται εἰσὶν ἡ ὑστερία, ἡ ἐπιληψία, ἡ χορεία, ἡ Βασεδόβιος νόσος, ἡ νευρασθένεια κλ. [Α.Χ.]

Νευστρία ἐκαλεῖτο κατὰ τὸν μεσαίωνα τὸ Δ τμήμα τοῦ Φραγκικοῦ κράτους, τοῦ Ἀ φέροντος τὸ ὄνομα Αὐστρασία (βλ. λ.).

Νεύτων. Βλ. Νιούτον.

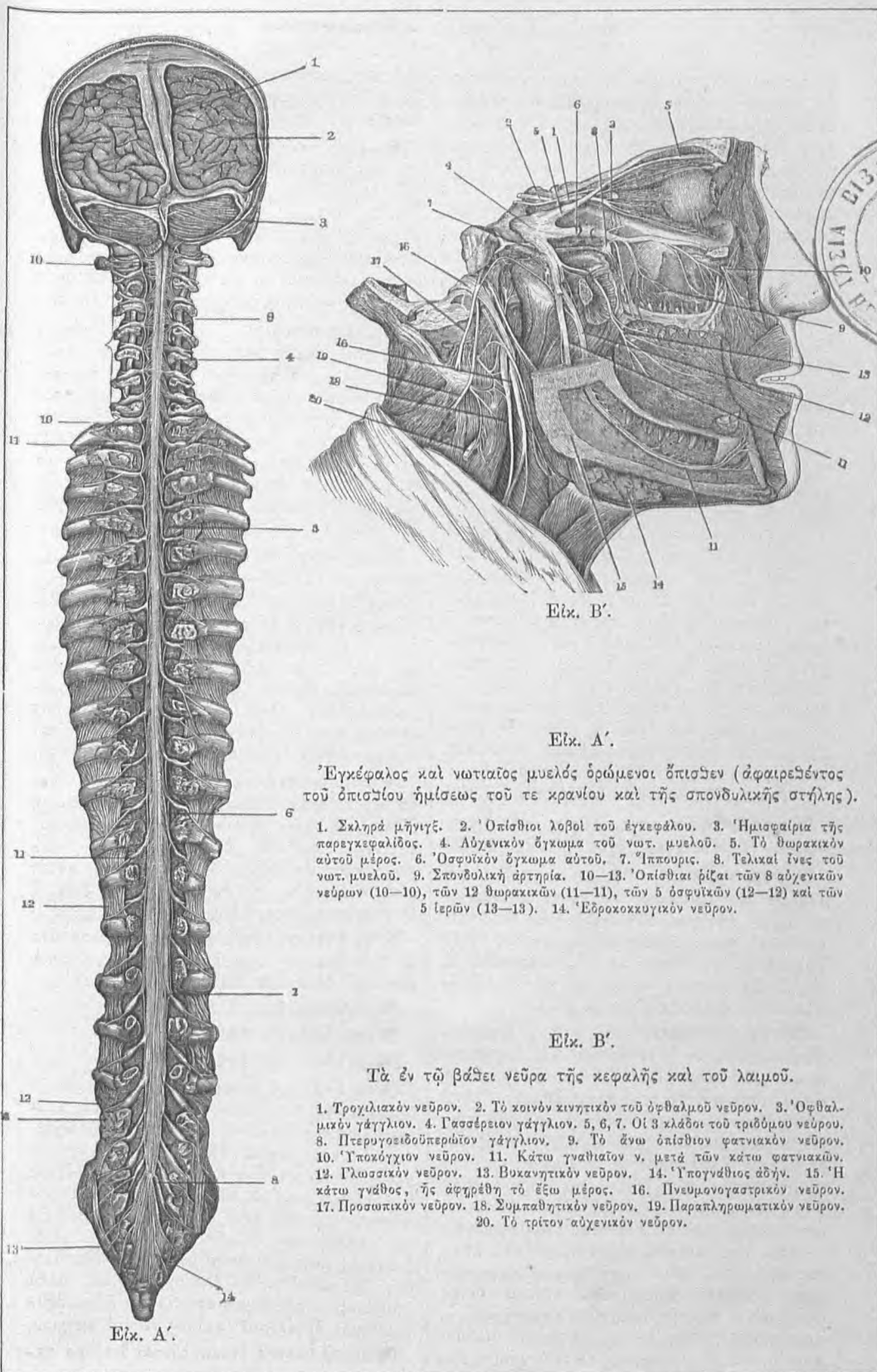
Νεφέλη. Βλ. Ἀθάμας.

Νεφέλη. Βλ. Κερατοειδὴς χιτῶν.

Νεφελίτης (νεφελιωτὴν, νεφελῶδες). Ὅρυκτὴν ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀστρίων, κρυσταλλοῦμενον κατὰ τὸ ἐξαγωνικὸν σύστημα, τεφρόλευκον μέχρις ἐλαϊόχρου καὶ σαρκόχρου, δύστηκτον, διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος θολοῦμενον νεφελειδῶς (ἔθεν τὸ ὄνομα) καὶ ἀποσυντιθέμενον, ἔχον εἰδ. βάρος 2.58-2.64 καὶ σκληρότητα 5.5-6· τὸ ἰδίως Ν. εἶναι διαφανὲς μετὰ λάμψεως ὑαλώδους, ἐλαϊοδίθους δὲ καλεῖται τὸ ἐλαϊόχρου καὶ μετὰ λάμψεως στεατώδους διαφώτιστον. Εἶναι ὄξυ-πυριτικὸν ἀργίλλιον καλίου τε καὶ νατρίου.

Νεφελιτικά ἐπικαλοῦνται διάφορα πε-

ΝΕΥΡΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ Α'.

Εἰκ. Β'.

Εἰκ. Α'.

Ἐγκέφαλος καὶ νωτιαῖος μυελὸς ὁρώμενοι ὀπίσθεν (ἀφαιρεθέντος τοῦ ὀπισθίου ἡμίσεως τοῦ τε κρανίου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης).

1. Σκληρὰ μῆνιγξ. 2. Ὅπισθοι λοβοὶ τοῦ ἐγκεφάλου. 3. Ἡμισφαίρια τῆς παρεγκεφαλίδος. 4. Αἰχμικὸν ὄγκωμα τοῦ νωτ. μυελοῦ. 5. Τὸ θωρακικὸν αὐτοῦ μέρος. 6. Ὁσφικὸν ὄγκωμα αὐτοῦ. 7. Ἰππουρίς. 8. Τελικαὶ ἵνες τοῦ νωτ. μυελοῦ. 9. Σπονδυλικὴ ἀρτηρία. 10—13. Ὅπισθαι ρίζαι τῶν 8 αἰχμικῶν νεύρων (10—10), τῶν 12 θωρακικῶν (11—11), τῶν 5 ὀσφικῶν (12—12) καὶ τῶν 5 ἱερῶν (13—13). 14. Ἐδωκοκκυγικὸν νεῦρον.

Εἰκ. Β'.

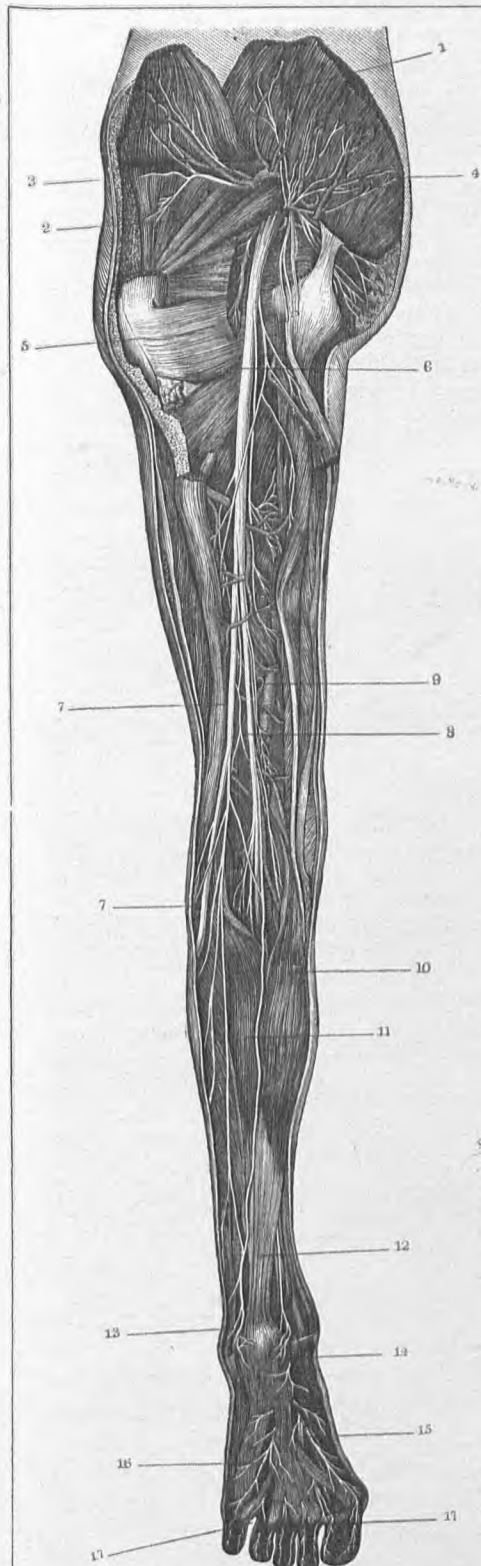
Τὰ ἐν τῷ βᾶθει νεῦρα τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ.

1. Τροχλιακὸν νεῦρον. 2. Τὸ κοινὸν κινητικὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ νεῦρον. 3. Ὁφθαλμικὸν γάγγλιον. 4. Γασσέρειον γάγγλιον. 5, 6, 7. Οἱ 3 κλάδοι τοῦ τριδύμου νεύρου. 8. Πτερυγοειδοϋπερώϊον γάγγλιον. 9. Τὸ ἄνω ὀπίσθιον φατνιακὸν νεῦρον. 10. Ὑποκόγχιον νεῦρον. 11. Κάτω γναθιαῖον ν. μετὰ τῶν κάτω φατνιακῶν. 12. Γλωσσικὸν νεῦρον. 13. Βουκανητικὸν νεῦρον. 14. Ὑπογνάθιος ἀδὴν. 15. Ἡ κάτω γνάθος, ἧς ἀφῆρθη τὸ ἔξω μέρος. 16. Πνευμονογαστρικὸν νεῦρον. 17. Προσωπικὸν νεῦρον. 18. Συμπαθητικὸν νεῦρον. 19. Παραπληρωματικὸν νεῦρον. 20. Τὸ τρίτον αἰχμικὸν νεῦρον.

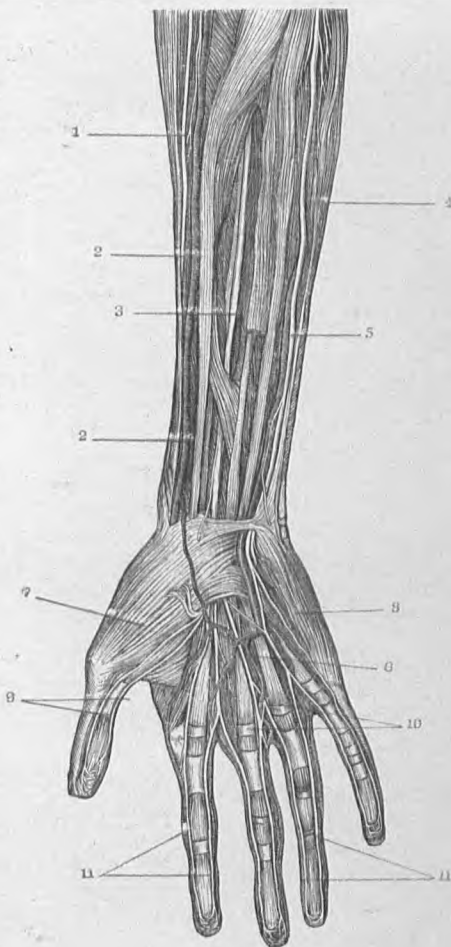
Εἰκ. Α'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΕΥΡΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ Β'.

Εἰκ. Γ'.

Εἰκ. Δ'.

Εἰκ. Γ'.

Νεῦρα τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας τοῦ κάτω ἄκρου.

1, 2. Μείζων καὶ ἐλάσσων γλουτιαῖος μῦς. 3, 4. Ἄνω καὶ κάτω γλουτιαῖον νεῦρον. 5. Τετράπλευρος μηριαῖος μῦς. 6. Ἰσχιακόν νεῦρον. 7. Περωνιαῖον νεῦρον. 8. Κνημιαῖον νεῦρον. 9. Ἰγνυϊκὴ ἀρτηρία. 10. Δικέφαλος γαστροκνημιαῖος μῦς. 11. Γαστροκνημιαῖον νεῦρον. 12. Ἀγῶλειος τένων. 13. Τὸ ἔξω δερματικόν νεῦρον τῆς ράχews τοῦ ποδός. 14. Πτέρνα. 15, 16. Ἐσω καὶ ἔξω πελματιαῖον νεῦρον. 17. Δακτυλικά νεῦρα.

Εἰκ. Δ'.

Νεῦρα τῆς καμπτικῆς ἐπιφανείας τοῦ πήχewς καὶ τῆς χειρός.

1. Κερκιδικόν νεῦρον. 2. Κερκιδικὴ ἀρτηρία. 3. Μέσον νεῦρον. 4. Ὠλένιον νεῦρον. 5. Ὠλένιος ἀρτηρία. 6. Παλαμιαῖον ἀρτηριακόν τόξον. 7. Μῦς τοῦ θένναρος. 8. Μῦς τοῦ ὀπισθένναρος. 9. Δερματικά νεῦρα τοῦ ἀντίχειρος. 10. Τένοντες τοῦ κοινοῦ καμπτήρος τῶν δακτύλων μῦς. 11. Δερματικά νεῦρα τῶν δακτύλων.

τρώματα ὧν οὐσιώδες συστατικὸν ἀποτελεῖ τὸ νεφελιωτὸν. Τοιαῦτα εἶναι ὁ Ν. βασιαν-της, Ν. δολερίτης κλ. [Α.Κ.]

Νεφελιωτὸν. Βλ. Νεφελίτης.

Νεφελοειδεῖς καλοῦνται αἱ κατὰ θέσεις ἐπὶ τοῦ βελουχουττέρου οὐρανοῦ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἢ καὶ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ παρατηρούμεναι ὡς ἀραιαὶ νεφέλαι μᾶλλον ἀνοικτόχροοι ἐκτάσεις. Τινὲς ἐκ τούτων ἀναλύονται διὰ τοῦ τηλεσκοπίου εἰς πλῆθος μικροσκοπικοῦ μεγέθους ἀστέρων, ὅτινες ἤθροισμένοι καὶ συγκρατούμενοι κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἑλξείως ἀποτελοῦσι τὰς Ν. Τοιαῦται δὲ εἶναι ἴσως πολλαί, ὧν δὲν κατωρθώθη ἔτι ἡ ἀνάλυσις, ἐν ᾗ ἀλλαι θεωροῦνται ὡς ἀποτελούμεναι ἐκ συνεχῶς ὕλης ἀραιᾶς καὶ κοθινῶς φωτεινῆς, ὅπως ἦτο ἀρχικῶς κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Λαπλάς καὶ ἡ τὸ σύμπαν κατόπιν ἀποτελέσασα ὕλη (βλ. Κτισμογονία). Σήμερον ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰς 5 000 Ν.

Νεφελῶδες. Βλ. Νεφελίτης.

Νέφη καλοῦνται μεγάλοι σωροὶ ἐλαχίστων σταγονιδίων ὕδατος αἰωρούμενοι ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Ὅταν δηλ. ἐν ἀτμοσφαίρᾳ κεκορεσμένη ἀτμὴν ἐκ τῶν διαφορῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐξατμίσεων ἐπέλθῃ ψύξις, ἥ ὅταν οἱ ἀτμοὶ οὗτοι ἀνέλθωσιν εἰς ὑψηλότερα καὶ ψυχρότερα ἀτμοσφαίρ. στρώματα, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τὸ ψυχρότερον διάστημα κορέννεται ὑπὸ σχετικῶς ὀλιγωτέρων ἀτμῶν, κατ' ἀνάγκην μέρος τούτων συμπυκνῶνται εἰς ἐλάχιστα σταγονίδια ἅτινα ἐλαφρότατα ὄντα αἰωροῦνται καὶ συσσωρεύμενα ἀποτελοῦσι τὰ νέφη. Εἰς θερμοκρασίας ὑπὸ τὸ 0 τὰ σταγονίδια ταῦτα πῆγνυνται εἰς στερεὰ κρυστάλλα καὶ τοιαύτην ἔχουσι τὴν σύστασιν τὰ λεπτότατα καὶ εἰς ὕψιστα στρώματα αἰωρούμενα Ν. τὰ καλούμενα μαλλοὶ (cirrus), παραγόμενα συνήθως ἐκ τῆς εἰτελάσεως τοῦ ἰσημερινοῦ βεύματος (ὄντος θερμοῦ καὶ πλήρους ἀτμῶν) εἰς τὰ ἀνωτάτα ἀτμοσφαιρικά στρώματα τῶν (ψυχροτέρων) εὐκράτων ζωνῶν. Οἱ σωροὶ (cumulus) εἰσι Ν. ἔχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡμισφαιρικὸν σχῆμα μετὰ βάσεως ὀριζοντίου, ἀναφαίνονται δὲ παρ' ἡμῶν συνήθως ἐν θερμῇ μετὰ μακρὰν αἰθρίαν. Αἱ στρῖβες (stratus) εἰσὶν ἐπιμήκεις ὀριζόντιαι ταινίαι Ν. ἐστιχασμένας συνήθως εἰς μεγάλην ἐκτασιν παρὰ τὸν ὀρίζοντα· τέλος ὀμβριον Ν. (nimbus) καλεῖται εἰδικώτερον τὸ ἐνιαῖον σχεδὸν σκοτεινὸν νέφος ὅπερ ὡς πέτασμα καλύπτει ὀλόκληρον τὸν ὁρατὸν οὐρανὸν ἢ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς συνενώσεως πολλῶν Ν. ἄλλων μορφῶν καὶ προαγγέλλον βροχὴν. Παρὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ὑπὸ τοῦ Howard διακριθείσας κυρίας μορφὰς Ν. ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι διάμεσοι. [Π.Γ.]

Νεφθαλεῖμ. Κατὰ τὰς ἐβραϊκὰς πα-

ραδόσεις ὁ ἕως τοῦ Ἰακώβ καὶ γενάρχης μιᾶς τῶν 12 Ἰσραηλιτικῶν φυλῶν, ἧς ἡ χώρα ἔκειτο ἐν τῇ Β Παλαιστίνῃ Δ τοῦ Ἰορδάνου.

Νέφθους (αἰγυπτ. Nebthut) εἶναι κατὰ τοὺς μύθους τῶν Αἰγυπτίων σύζυγος τοῦ Τυφῶνος καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ὁσίριδος, δι' οὗ τὸν θάνατον ὀδύρεται μετὰ τῆς Ἰσιδος.

Νεφρίτης. Ὀρυκτὸν συμπαγὲς καὶ δυσθραυστὸν, εἰς λεπτὰς πλάκας διαφύτιστον, πρασινωπὸν ἢ πρασινόλευκον, σκληρόν, ὑπὸ τῶν δξείων μὴ προσβαλλόμενον, πρὸ τοῦ αὐλοῦ δυσκόλως τηκόμενον. Οἱ ἰδίως Ν. εἶναι μᾶζαι ἀποτελούμεναι κυρίως ἐξ δξυπυριτίου, μαγνησίας, ἀσβέστου καὶ ὀλίγου δξειδίου σιδήρου. Ἰαδεῖται δὲ ἐκλήθησαν οἱ Ν. οἱ ἐνέχοντες καὶ ἀργίλλον (μέχρις 25 %) καὶ νάτριον (μέχρι 14 %), ἔχοντες σκληρότητα 6.5-7, εἰδικὸν βάρος 3.2-3.4 (μεῖζον ἢ οἱ ἰδίως Ν.), ἐντελεστέραν διαφάνειαν, ἀσθενῆ ὑαλοειδῆ καὶ ἐνίοτε μαργαριτεειδῆ λάμψιν, χροῖμα δὲ σμαράγδινον, κυανοπράσινον, πρασινόλευκον, καὶ εὐκόλως τηκόμενοι πρὸ τοῦ αὐλοῦ. Πᾶσαι αὗται αἱ ποικιλίαι ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐχρησιμοποιοῦντο ἐν Ἀνατολῇ εἰς κατασκευὴν δοχείων, λαβῶν καὶ διαφορῶν μικροτέρων ἀντικειμένων. Σήμερον ἔτι ἐν Νεῇ Ζηλανδίᾳ παρασκευάζονται ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐκ Ν. ὅπλα, κοσμήματα κλ. Ὁ Ν. εὑρεθαι ἐν Τουρκιστάν, Νεῇ Ζηλανδίᾳ κλ. ἐν Εὐρώπῃ δὲ δὲν εὑρέθῃ μέχρι τοῦδε οὐδ' ἐν Ἀμερικῇ, ὅθεν ὑποτίθεται ὅτι τὰ ἐν ταῖς χώραις ταύταις εὑρεθέντα προϊστορικὰ σκεῦη ἐκ Ν. κατασκευάσθησαν ἐξ ὕλικου ληρθέντος ἐξ Ἀσίας. [Α.Κ.]

Νεφρῆτις, ἡ φλεγμονὴ τῶν νεφρῶν. α')

Ἡ δξεία Ν. ἐπέρχεται συνηθέστατα πρωτοπαθῶς ἐκ ψύξεως, δευτεροπαθῶς δὲ κατόπιν λοιμωδῶν τινῶν νόσων, τῆς ὀστρακίης ἰδίως, τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς εὐλογίας, τοῦ δξέος βρυμκτισμοῦ τῶν ἀρθρῶν, τῆς πνευμονίας κλ., ὀρελιωμένη τότε εἰς τὴν ἐπὶ τῶν νεφρῶν ἐρεθιστικὴν δράσιν τῶν τοξικῶν οὐσιῶν, αἵτινες παραγόμεναι ὑπὸ τῶν μικροβίων διαχέονται εἰς τὸ αἷμα καὶ φέρονται δι' αὐτοῦ εἰς τοὺς νεφροὺς. Ὁμοία εἶναι καὶ ἡ ἐκ νεφροῦ (κατόπιν ἐπιθέσεως ἐκδοριῶν) Ν. Ἡ Ν. αὕτη εἶναι κυρίως παρεγχυματώδης, αἱ ἀνατομικαὶ δὲ ἄλλ. ἀλλοιώσεις τῶν Ν. ἐδράζονται κυρίως ἐπὶ τῶν οὐροφόρων ὁδῶν· οὐχ ἥττον δὲν ἐλλείπουσι καὶ φαινόμενα διαμέσου Ν. ἥτοι ἐρεθισμοῦ τοῦ συνδέοντος τὰ οὐσιώδη ταῦτα στοιχεῖα τοῦ νεφροῦ μετ' ἀλλήλων συνδετικῶν ἰσθμῶν. Ἡ ἐκ ψύξεως Ν. ἀρχεῖται διὰ πυρετοῦ καὶ ὅλγους κατὰ τὴν νεφρικήν χώραν· τὰ οὔρα εἶναι ὀλίγα καὶ βελουχρα, ἐνέχουσι δὲ λεύκωμα, λευκὰ αἰμοσφαίρια ἢ καὶ ἐρυθρὰ (οὔρα αἱματηρά), ἐπιθηλιακὰ κύτταρα τῶν νεφρῶν, κυλινδρῶς λευκωματώδεις· ταχέως παράγεται οἶδημα καθ' ὅλον

τὸ σῶμα ἐξαπλούμενον (ὕδρωψ ἀνὰ σάρκα). ἐκ δὲ τῆς ἀτελοῦς ἐκκρίσεως τῶν οὕρων δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ οὐραιμία. Εἰς δὲ τὰς δευτεροπαθεῖς Ν. ὁ πυρετὸς μὲν εἶναι ὀλιγώτερος, εὐρηγνται δὲ ἐνίοτε ἐν τοῖς οὖροις τὰ βακτηριδία. Ἡ νόσος εἶναι βαρεῖα καὶ πηλλάκις θανατοῖ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Πυώδεις δὲ Ν. ἐπισυμβαίνουνσι κατόπιν τραυματισμῶν ἢ μολύνσεως τῶν νεφρῶν δι' ἐπεκτάσεως πυώδους τινὸς φλεγμονῆς (βλεννόρροια) ἢ δι' ἀκαθάρτου καθητηριασμοῦ κλ. Ἡ θεραπεία τῆς ὀξείας Ν. συνίσταται κυρίως εἰς ἀφαιμάξεις τοπικάς (σικταί, βδέλλαι) ἢ γενικάς (φλεβοτομία), ἐλαφρὰ καθάρσια καὶ διουρητικά. ἐπὶ δὲ πυήσεως ἐνδείκνυται ἡ σχάσις τοῦ ἀποστήματος πρὸς πρόληψιν αὐτομάτου ἐκρήξεως αὐτοῦ εἰς τὰ παρακείμενα σπλάγχνα. β') Ἡ χρονία Ν. εἶναι ἡ καλούμενη Βριχθεῖα (θρόντερον Βραϊτεῖα) νόσος, ἀπὸ τοῦ περιγράφαντος αὐτὴν ἀγγλου ἱατροῦ Bright. Καὶ οὗτος μὲν δὲν ἐνετόπισε τὴν νόσον εἰς τὸ παρέγχυμα τῶν νεφρῶν ἢ τὴν διάμεσον συνδετικὴν ἱστὴν, βραδύτερον ὅμως ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐγνώσθη κυρίως ἡ διάμεσος χρονία Ν. κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν παρεγχυματώδη χρ. Ν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδέποτε σχεδὸν ὑπάρχει μόνη ἡ μία τῶν μορφῶν τούτων χωρὶς νὰ συνυπάρχῃ ἐν τινὶ βαθμῇ καὶ ἡ ἑτέρα, γενικὴ σήμερον ὑπάρχει τάσις ἵνα Βριχθεῖα νόσος καλῇται πᾶσα χρονία Ν., λαμβανόμενον ὑπ' ὅψιν ὅτι αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις δύνανται νὰ δεσπῶσιν ἐπὶ τοῦ παρεγχύματος τοῦ νεφροῦ (χρονία παρεγχυματώδης Ν.) ἢ τοῦ διαμέσου συνδετικοῦ ἱστοῦ (χρονία διάμεσος Ν.), τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ ἑτέρου στοιχείου ἥτις ἐν οὖσιν σοβαρῶν. Οἱ νεφροὶ ἀτροφοῦσι καὶ σμικρύνονται, ὁ συνδετικὸς ἱστὸς ὑπερπλάσσεται, τὸ παρέγχυμα αὐτῶν καταστρέφεται καὶ ἐκφυλίζεται· τὰ χρωμα δὲ τῶν νεφρῶν ἀλλοιοῦνται διαφόρως, κατὰ τὴν ἑκτασιν καὶ τὴν φύσιν τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων ὄντος λευκοτέρου ἢ ἐρυθροτέρου. Αἱ δὲ Ν. μετὰ μεγεθυνσεως τῶν νεφρῶν εἶναι μᾶλλον ὑποξείαι Ν. ἐν αἷς ἐπικρατεῖ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ παρεγχυματώδους στοιχείου, ἐνταῦθα δὲ μάλιστα παρίστανται οἱ νεφροὶ μᾶλλον λευκοί. Ἡ χρ. Ν. εἶναι ἐνίοτε τὸ κατάντημα τῆς ὀξείας συνηθέστερον ὅμως εἶναι ἐξ ἀρχῆς χρονίας φύσεως· τὰ συμπτώματα δὲ αὐτῆς εἶναι λευκωματουρία, πολυουρία, συχνουρία, διαταραχὰί τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὁράσεως, ὀδοντοφυΐαι, σπασμῶδεις νυχμοὶ τῶν γαστροκνημιῶν, αἱμορραγίαι παντοειδεῖς, οἰδήματα ἀνὰ σάρκα τε καὶ ἐξιδρώματα ἐντὸς τοῦ ὑπεζωκότος καὶ τοῦ περιτοναίου, κεφαλαλγίαι, διαταραχαὶ πεπτικά, ἀναπνευστικά καὶ καρδιακά μετὰ ὑπερτροφίας τῆς καρδίας, τέλος οὐραιμικά φαινόμενα. Ἡ νόσος διαρκεῖ 2 ἢ 3 ἔτη ἢ καὶ ὀλιγώτερον ἢν εἶναι μᾶλλον παρεγχυματώδης (ὑποξεία), πέντε, ἕξ, ὀκτα ἔτη ἢ

καὶ πλέον ἢν εἶναι κυρίως διάμεσος. Ἡ ἱασις δὲν εἶναι συγνή. Ἐπέρχεται δὲ ὁ θάνατος δι' αἱμορραγίας τινὸς (ἐγκεφαλικῆς π. χ.) ἢ ἐξ οἰδήματος τῆς γλωττίδος (διὰ δυσπνοίας) ἢ ἐκ καρδιακῆς ἀσυστολίας ἢ ἐκ τῆς οὐραιμίας κλ. Τῆς θεραπείας τὸ κυριώτατον στοιχεῖον εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἀποκλειστικὴ γαλακτοτροφία καὶ ἀποφυγὴ πρὸ πάντων τοῦ κρέατος· συνιστῶνται δὲ κατὰ τὰς περιστάσεις σιναπισμοὶ ἢ σικταί κατὰ τὴν νεφρικὴν χώραν, τὰ διουρητικά κατὰ τῶν οἰδημάτων, ἀφαιμάξεις γενναῖαι ἐν οὐραιμίᾳ κλ. Ἡτοὶ ἐν γένει ἡ θεραπεία πλὴν τῆς χρήσεως τοῦ γάλακτος εἶναι συμπτωματικὴ. [Π.Ι.]

Νεφροὶ (βλ. πίν. Αἱμορροα ἀγγεῖα Β' 23). Ὁρῶντα ἐκκρίνοντα τὸ οὔρον, δι-
 ρυτῇ, κείμενα ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐκάτερον ἐν τῇ συστοί-
 χῳ λαγόνειῳ χώρῳ, ἀντιστοιχῶς πρὸς τὴν τελευταίαν θωρακικὴν σπόνδυλον καὶ τοὺς δύο ἀνωτέρους ὀσφυϊκοὺς, ὀπισθεν τοῦ περιτο-
 ναίου, ὅπερ ἐπικαλύπτει μόνον τὴν προσθί-
 αν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, περιαμπεχόμενα ὑπὸ
 θαψιλοῦς λιπιδώδους ἱστοῦ, χρησιμεύοντος
 ἅμα πρὸς τήρησιν αὐτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει.
 Κυκλωεῖδεις ὄντες τὰ σχῆμα οἱ νεφροὶ, με-
 λανέρωτοι· τὴν χροιάν καὶ συμπαγεῖς τὴν
 σύστασιν, ἔχουσι μήκος μὲν περὶ τὰ 12 ἐμ.,
 πλάτος δὲ 6 ἐμ. καὶ πᾶχος 3 ἐμ., ἔλκουσι
 δι' ἐκάτερος βάρους 120-200 γραμμ. καὶ φέ-
 ρουσιν ἐπὶ τοῦ ἀνω ἄκρου τὸ ἐπινεφρίδιον.
 Τὸ ἔσω χεῖλος φέρει ἐν τῷ μέσῳ εὐρεῖαν
 ἐπιμήκη ἐντομήν, τὰς πύλας τοῦ νεφροῦ,
 δι' ὧν εἰσφέρονται καὶ ἐκφέρονται τὰ ἀγγεῖα,
 τὰ νεύρα καὶ τὰ οὐραγωγὰ ὄργανα. Ἡ οὐ-
 σία τῶν Ν. ἀπαρτίζεται τοῦτο μὲν ἐκ συστή-
 ματος λεπτοφυστῶν σωληναρίων, ἅτινα
 ἀποτελοῦσι τὴν κυρίαν τῶν νεφρῶν οὐσίαν,
 καλούμενα οὐραγωγὰ σωληνάρια, τοῦτο
 δ' ἐξ αἱμοφόρων καὶ λεμφοφόρων ἀγγείων,
 νεύρων καὶ συνδετικοῦ ἱστοῦ. Ἐάν· δι' ἐπιμή-
 κους τομῆς διατέμνωμεν τὸν νεφρὸν εἰς δύο
 ἴσα μέρη, ἐκ τοῦ ἕξω γείλους ἐπὶ τὸ ἔσω,
 βλέπομεν δι' ἀόπλου ὀφθαλμοῦ ὅτι ὁ ἱστὸς
 τοῦ νεφροῦ ἀπαρτίζεται ἐκ δύο οὐσιῶν, τῆς
 ἐπιπολῆς ἢ φλοιδώδους, καὶ τῆς ἐν
 τῷ βάθει ἢ μυελώδους οὐσίας. Καὶ
 ἡ μὲν μυελώδης οὐσία, ὡρὰ τὴν χροιάν,
 στερεὰ τὴν σύστασιν καὶ γραμμικὴ τὴν ὄψιν,
 φαίνεται ἀπαρτιζομένη ἐξ 8-15 κωνικῶν
 σωμάτων, τῶν Μαλπιγιανῶν πυραμίδων,
 ὧν αἱ μὲν βάσεις εἶναι ἐστραμμέναι
 πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ νεφροῦ, αἱ δὲ κο-
 ρυφαὶ ἢ αἱ νεφρικοὶ θηλαὶ πρόχουσι πρὸς
 τὰς πύλας, περιλαμβανόμεναι ὑπὸ τῶν κα-
 λύκων (βλ. λ.), οἵτινες συμβάλλοντες ἀλλή-
 λους ἀποτελοῦσι κωνοειδῆ θύλακον, τὴν νε-
 φρικὴν πύλον, ἥτις ἐν ταῖς πύλαις στε-
 νουμένη μεταδίδει εἰς τὸν οὐρητήρα (βλ.

λ.). Ἡ δὲ φλοιώδης οὐσία, πάχος ἔχουσα $\frac{1}{2}$ ἐμ., μελανέρυθρος τὴν χροίαν, μαλθακὴ τὴν σύστασιν καὶ κοκκιώδης τὴν ὄψιν, περιβάλλει κύκλῳ τὴν μυελώδη τελείως, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ παρενδύεται μεταξὺ τῶν μυελικῶν πυραμίδων δίκην διαφραγμάτων. Διὰ δὲ τοῦ μικροσκοπίου ἀκοδεῖνύεται ὅτι ἀμφω αἱ οὐσαὶ αὗται ἀπαρτίζονται κυρίως ὑπὸ τῶν οὐραγωγῶν σωληναρίων, ἅτινα ἐν μὲν τῇ μυελῷ οὐσίᾳ εἶναι εὐθέα, ἀποτελοῦντα τὰς Μαλπιγιανὰς πυραμίδας, ἐν δὲ τῇ φλοιῷδε: εὐθέα τε (ὄντα προσεκτάσις τῆς μυελώδους οὐσίας καὶ καλούμενα προσεκβολαὶ τῶν πυραμίδων ἢ Φερρεϊνεῖοι πυραμίδες), καὶ ἐσπεϊραμένα ἅτινα κατέχουσι τοὺς μεταξὺ τῶν Φερρεϊνείων πυραμίδων χώρους. Ὅτι δ' ἐν τῇ φλοιῷδε: οὐσία ἀπαντῶσι καὶ σωματῖα ὑποστρόγγυλα, περὶ τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον, τὰ Μαλπιγιανὰ σωματῖα, ἅτινα εἶναι ἀγγειακά σπειράματα, περιβαλλόμενα ὑπὸ ἰδίου δημογενοῦς ὑμέως τοῦ Μυλλερίου ἢ Εἰωμανείου ἐλύτρου. Ἐκαστὸν οὐραγωγὸν σωληναρίον ἀρχόμενον ἀπὸ ἐνὸς Μαλπιγιανοῦ σωματίου ἔχει διαδρομὴν πολυπλοκωτάτην τελευτῶσι δὲ πάντα κατὰ δέσμας ἐν τέλει ἀλλήλοις ἀναστομώμενα εἰς τὰς θηλάς τῶν Μαλπ. πυραμίδων. Τὸ μήκος ἑκάστου οὐραγωγοῦ σωληναρίου εἶναι 52 ἐμ., ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀρχικῶν σωληναρίων ἐν ἑκαστῇ Ν. ὅσος καὶ ὁ τῶν Μαλπ. σωματίων, ἥτοι περὶ τὰς 560 000, καταληγόντων εἰς τὰς θηλάς δι' 20 περίπου κοινῶν στομίων ἐν ἑκάστη. Τὸ τοίχωμα δὲ τῶν οὐραγωγῶν σωληναρίων ἀπαρτίζεται ἐξ ἰδίου δημογενοῦς ὑαλίνου ὑμέως ὑπαλειφομένου ἐσωθεν ὑπὸ ἀπλῆς στιβάδος ἐπιθηλίου οὐχὶ τοῦ αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ μήκος αὐτῶν — Ἡ νεφρική ἀρτηρία εἰσδύεται εἰς τὸν νεφρὸν διὰ τῶν πυλῶν, οἱ δὲ κλάδοι αὐτῆς ἐκπέμπουσιν εἰς τὰ Μαλπ. σωματῖα τὰς προσαγωγὰς αὐτῶν ἀρτηρίας, ὧν ἑκάστη εἰσδύεται κατέναντι τοῦ οὐραγωγοῦ σωληναρίου εἰς ἑκαστὸν τῶν Μαλπιγιανῶν σωματίων καὶ ἐντὸς αὐτοῦ διαιρεῖται εἰς σμικρότερα κλωνία, ἅτινα ὑποδαίρονται εἰς τριχοειδῆ συσπειρώμενα περὶ ἀλλήλα καὶ ἀποτελοῦσι τὸ Μαλπιγιανὸν ἢ ἀγγεῖωδες σπείραμα, ἐξ οὗ αὖθις ἐκπορεύονται ἀγγεῖα, ἅτινα ἐνούμενα ἀποτελοῦσιν ἐν στελέχιον, τὸ ἀπαγωγὸν ἀγγεῖον, ὅπερ παρὰ τῷ προσαγωγῷ ἐξέρχεται τοῦ Μαλπ. σωματίου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ τριχοειδὲς πλέγμα τῆς φλοιώδους οὐσίας, εἰς τὸ τριχοειδὲς δὲ τοῦτο πλέγμα ἐκβάλλουσιν ἀμέσως καὶ τινα ἀρτηρίδια ἅτινα ἐκφύονται ἐκ τῶν ἀρτ. κορμῶν χωρὶς νὰ διέλθωσι διὰ τῶν Μαλπιγιανῶν σωματίων. Ἐκ δὲ τῶν τριχοειδῶν πλεγμάτων τῶν δύο οὐσιῶν ἐξορμῶνται φλέβες, αἵτινες συνενώμεναι ἀπεργάζονται τὴν νεφρικήν φλέβαν. Τὰ λεμφό-

ρα ἀγγεῖα εἶναι τὰ μὲν τοῦ περίξυμνος, τὰ δὲ τοῦ ἱστοῦ τοῦ νεφροῦ, συγχωνωνοῦντα ἀμφότερα πρὸς ἀλλήλα. Τὰ δὲ νεύρα εἶναι ἀποβλαστήματα τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ, ἐξορμώμενα ἐκ τοῦ νεφρικοῦ πλέγματος. Συνδετικὸς δὲ τέλος ἱστὸς ἐλάχιστος καὶ λεπτότατος ἀπαντᾷ ἐν τῷ νεφρῷ. [I. ΠΘ.]

— Περὶ τῆς φυσιολογίας τῶν Ν. ἥτοι τῆς ἐκκρίσεως τοῦ οὔρου βλ. Οὔρον. Ἡ δὲ παθολογία τῶν Ν. περιλαμβάνει τὰς νεφρίτιδας, τὴν λιθίαν αὐτῶν, τὴν κινήτην νεφρὸν, τὴν πυελίτιδα, τὴν ὑδρονέφρωσιν, τὴν περινεφρίτιδα (βλ. τὰς λ.), διάφορα νεοπλασμάτων κακοηθέστατον δὲ καρκῖνος, τὴν φυματίωσιν καὶ σύφιλιν, ὑδατίδας κύστεας, ἀμυλοειδῆ ἐκφύλισιν κλ.

Νεφρορραγία, ἡ αἱμορραγία τῶν νεφρῶν. βλ. Αἱματουρία, ἐν τ. Α' σελ. 317 α'.

Νεφρὸς κινήτος. Ἐνίοτε ὁ ἕτερος τῶν νεφρῶν, σπανίως δὲ καὶ ἀμφότεροι, ἐκφεύγει τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ μεταναστεύει κατὰ ποικίλλουσιν διεύθυνσιν ἐντὸς τῆς κοιλίας. Τὸ πάθος συχνότερον ὂν ἐπὶ τῶν γυναικῶν, ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὰς ἐπανελημμένας κυήσεις, τὴν κατάχρησιν τοῦ στυθιδέσμου, τὰς βιαιὰς κινήσεις ἢ ἀγῶνας, τὴν πτώσιν ἢ ἀλλας ὁμοίας προσβολὰς κλ. Ἐπέρχεται δὲ ἢ ἐκτόπισις ἢ ἀποτόμωσις ἢ βραδείως καὶ συν-οδεύεται ὑπὸ ἀλγους, σφοδρότερου κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, ὅπερ μετὰ τοῦ παρὰ φύσιν ὄγκου ὂν ὁ νεφρὸς ἀποτελεῖ ὅπου εὐρίσκεται ὀδηγῇ εἰς διάγνωσιν. Εἶναι δὲ οὗτος συνήθως μετακινήτης κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, ἐνίοτε ὅμως ἀναπτυσσόμενον περὶ αὐτὸν σφύσεων διακρατεῖται σταθερῶς εἰς τὴν νέαν θέσιν του. Αἱ λειτουργίαι τοῦ νεφροῦ δὲν διαταράσσονται, συχνὰ ὅμως εἶναι γαστροαλγία καὶ πεπτικά διαιταραχαί, ἢ ἐπέρχεται περιτονίτις περιωρισμένη, πίσεις τῆς κάτω κοιλίας φλεβὸς μετὰ ὀδημάτων εἰς τὰ κάτω ἄκρα κλ. Οὕτω τὸ πάθος καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι τι βαρὺ πρὸς θεραπείαν χρήσιμοι εἶναι εἰδικοὶ ἐπίδεσμοι πρὸς συγκράτησιν τοῦ νεφροῦ ἐπαναχθέντος εἰς τὴν κατὰ φύσιν θέσιν του· ἐπιτυχὴς δὲ δεξιότης καὶ ἡ χειρουργία, καθ' ἣν ὁ νεφρὸς ἐπαναφέρεται καὶ στηρίζεται εἰς τὴν θέσιν του διὰ βαρῶν προκαλουσῶν συμφύσεις, καθιστῶντας ἀδύνατον τὴν ἐκ νέου ἐκτόπισιν αὐτοῦ. [Σ.Μ.]

Νεφροτομία. Ἡ χειρουργικὴ τομὴ τοῦ νεφροῦ πρὸς ἐξάιρεσιν λίθου κλ. Νεφρεκτομία ἡ χειρουργικὴ ἐξάιρεσις αὐτοῦ.

Νεφροῦ λιθίασις καλεῖται ἡ νόσος καθ' ἣν ἐν τῇ πυέλῳ τοῦ νεφροῦ μορφοῦνται στερεὰ συγκρίματα ἐκ τῶν συστατικῶν τῶν οὔρων. Ταῦτα ἀλλοτε μὲν παρίστανται ὑπὸ μερρὴν ψάμμου καὶ ἀποβάλλονται συνεχῶς μετὰ τῶν οὔρων, ἀλλοτε δὲ ἀποτελοῦσιν ὄγκους λίθους μεγάλους ἀπὸ ὀβύτης μέχρι

καρπού και πλέον, κατά τὸ σχῆμα συναρμοζομένους πρὸς τὴν πύελον, ἕνα ἢ πλείονα, ὧν ἡ παρουσία ἐπιφέρει τημαντικὰς διαταραχάς. Οἱ λίθοι οὗτοι ἀποτελοῦνται συνήθως ἐξ οὐρικών ἀλάτων, σπανιότερον δὲ ἐξ ὀξαλικῆς ἀσθέστου. Ἐν τῇ πύελῳ εἰ λ' ὅσοι οὗτοι δύνανται νὰ προκαλέσωσι φλεγμονὴν αὐτῆς, αἱμορραγίας, ὑδρονέφρωσιν, περινεφρίτιδα· συχνότερον ὅμως μέγιστός τι λαβόντες παρασύρονται· αἰφνης πρὸς τὸν οὐρητήρα, οὗ αἱ πρὸς ἐξώθησιν τοῦ λίθου σπασμῶδεις συστολαὶ γεννῶσι σφοδρότατα ἀλγῆ, τοὺς λεγομένους κωλικούς τῶν νεφρῶν, συνοδευομένους ἐνίοτε ὑπὸ ναυτίας, ἐμέτων, ψυχρῶν ἰδρώτων καὶ τάσεως πρὸς συγκοπὴν. Ἐν καιρῷ κωλικῶν δύναται νὰ ἐπέλῃ ἐντελὴς ἀνουρία, ἐκ τοῦ αλγους ἀνακλαστικῶς ἐπισχομένης καὶ τῆς ἐκκρίσεως ἐν τῷ ὕγιει νεφρῷ. Ὁ λίθος ἐξωθεῖται· τέλος πρὸς τὴν κύστιν καὶ τότε τὰ ἀλγῆ παύονται, δύναται δὲ κατόπιν ἢ γὰ ἀποκλιθῇ διὰ τῶν οὐρῶν ἢ μένων ἐν τῇ κύστει ν' αὐξήσῃ (βλ. Οὐρόλιθοι). Ἡ θεραπεία τῶν μὲν ὀγκωδῶν νεφρολίθων τῶν ἐν τῇ πυέλῳ μενόντων εἶναι ἢ διὰ χειρουργίας ἐξαίρεσις αὐτῶν· κατὰ δὲ τῶν κωλικῶν συνιστῶνται ἐνέσεις μορφίνης, εἰσπνοαὶ χλωριόφορμίου, πόματα μετὰ χλωριᾶλης, χλιαρὰ λουτρά, ποτὰ διουρητικὰ καὶ ἀλκαλικά. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραγωγὴ νεφρολίθων αἰτίαν ἔχει τὴν ἀσθρηνικήν διάθεσιν καὶ συχνὰ παράγονται οὗτοι ἐπανειλημμένως, τηρητέα καὶ ἡ ἀρμόζουσα γενικὴ διαίτα καθ' ἣν ἀπαγορεύονται μὲν τὰ εἰς ὀξαλικὸν δξύ πλούσια λαχανηρὰ (τερμάται, ἀσπάραγοι, ὀξαλίδες), τὰ οἰνοπνευματώχα ποτὰ κλ., χρησιμοποιῶνται δὲ τὸ ἀνθρακικὸν λίθινον, τὸ δισανθρακικὸν νάτριον κλ. καὶ συνιστῶνται ἐν γένει τὰ ἀλκαλικά ὕδατα (Vichy, Karlsbad κλ.). [Π I.]

Νεψατέλ (Neufchâtel-en-Bray). Πρωτεύουσα διαμερίσματα ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Κάτω Σηκουάνα, ἐπὶ τοῦ Βετύν. ἔχει 3929 κατ. (1891) καὶ βιομηχανίαν περιφύμου τυροῦ.

Νέχαλη. Χωρ. τοῦ δήμου Συκουρίου τῆς Λαρίσης, ἔχον 118 κατ. [Μ.Σ.]

Νεωκόροι ἦσαν τὸ πάλαι ὑπάλληλοι ἐπιτεφρῶμενοι τὴν περιποίησιν τῶν ναῶν· παρὰ τοῖς περιφύμοις ναοῖς ἢ θέσις αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τιμητικὴ. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων ἐλόκληροι πόλεις ἔχουσαι ναοὺς τοιοῦτων ἡτοκαλοῦντο Ν. αὐτῶν. [Σ.Τ.]

Νέων. Βλ. Τιθορέα.

Νεώριον. Βλ. Πλοῖον.

Νεώσοικοι ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι τὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν στρατιωτικῶν λιμένων ἰδρύματα ἐν οἷς ἀνελκύοντο καὶ πρὸςφυλάττοντο αἱ τριήρεις. Ἐκαστος Ν. προώριστο διὰ μίαν τριήρη. [Σ.Τ.]

Νήοις (Novis). Μία τῶν Μιάρων Ἀν-

τιλλῶν νήσων ἀνήκουσα εἰς τὴν Ἀγγλίαν. ἔχει ἐμβ. 118 τγμ. καὶ 11864 κατ., παράγει δὲ σάκχαρον καὶ ῥώμιον. Πρωτεύουσά εἶναι Τσάρλσταουν [Μ.Σ.]

Νήσοι. Θεὰ τῶν Αἰγύπτων, λατρευομένη κυρίως ἐν Σάιδι τῆς Κάτω Αἰγύπτου. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεβάλλετο πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν ὑπομιμνήσκει καὶ τὸ σύμβολον αὐτῆς, τὸ μὲν πάλαι δύο βέλη, ὑστέρων δὲ ὀργάνον τι θεωρούμενον ὡς κερκίς. Ὅπως ἀπασαί αἱ μεγάλαί θεότητες, ἐν τοῖς ὑστερον, ἐταυτίζετο οὐ σπανίως μετὰ τῆς Ἰσιδος. Ἐν Σάιδι ἐτελεῖτο αὐτῇ, ὡς διηγῆται ὁ Ἡρόδοτος, μεγάλη ἐορτὴ καθ' ἣν ἠνάπτοντο τὴν νύκτα ἄπειροι λύχνοι. Κατὰ Πλούταρχον καὶ Πρόκλον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῆς εὐρίσκετο ἡ ἐπιγραφή: Ἐγὼ εἰμι τὸ πᾶν ὅτι ἦν, ἔστι καὶ ἔσται· οὐδεὶς θνητὸς ἠνέφξέ ποτε τὸ ἐνθυμὰ μου. [Δ.Μ.]

Νήζον. Βλ. Ἰθάκη.

Νηκτικὰ πτηνὰ ἢ Στεφανόποδα (Natatores, Palmipedes). Τάξις πτηνῶν χαρακτηριζομένη διὰ τῆς πρὸς νῆξιν ἐπιτηδεύσεως αὐτῶν. Τῶν πτηνῶν τούτων οἱ δάκτυλοι εἶναι συνηνωμένοι διὰ μεμβράνης καθιστώσης τοὺς πόδας τῶν καλλίστας κώπας, περιλαμβανούσης δὲ ἡ μόνον τοὺς τρεῖς προσθίους δακτύλους (χῆν, νήσσα) ἢ καὶ τὸν ὀπίσθιον (πελεκάν)· τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα καλοῦνται ἰδίως στεφανόποδα. Σπανίως δὲ ὡς ἐπὶ τοῦ πυγόποδος, ἡ μεμβράνη αὕτη δὲν συνδέει τοὺς δακτύλους, ἀλλὰ κρασπεδοῖ ἰδιαιτέρως ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Εἶναι δὲ τὰ σκέλη τῶν Ν. συνήθως πρὸς τὰ ὀπίσω τεταγμένα, ὡς ἐξ οὗ εὐκολωτέρα μὲν καθίσταται ἡ νῆξις, δυσχερὲς δὲ ἡ βάδισις· εἶναι δ' ἔτι συνήθως βραχεὰ καὶ πτελιωτὰ μέχρι τινὸς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν φοινικοπέτρων μακρά· ὁ λαίμους μακρὸς, τὸ ὄλον σῶμά των σκαροειδὲς καὶ παρὰ τοῖς πλείστοις πρὸς τὰ ὀπίσω ἐστενωμένον, τὸ ὄλον δὲ πτέρωμα ἐμπεποτισμένον ὑπὸ λιπαρᾶς οὐσίας καὶ συνεπὶς ἀδιάβροχον. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν καὶ ἵπτανται καλλιστα, ἄλλα δὲ δυσχερῶς καὶ ὀλίγιστα οὐδαμῶς. Τρέφονται ὡς τὰ πολλὰ ἐξ ὑδροβίων ζώων, ὀλίγα δὲ καὶ ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν (νήσσα, χῆν)· τὰ πρῶτα ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ κρέας δύσοσμον καὶ ἀνατάλληλον πρὸς βρώσιν. Ἡ φωνὴ των περιορίζεται εἰς κρωγμούς. Ἀνήκουσι δὲ ἐν γένει εἰς τὰ μεγάλα πτηνὰ καὶ τινα εἰς τὰ μέγιστα, ὀλίγα δὲ εἶναι μικρά. Εἶδη τινὰ Ν. πτ. βλ. ἐν τοῖς προσηρηθέντοις πίναξιν Α' καὶ Β', πρὸς. καὶ τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα Χῆν, Νήσσα, Κύκνος, Πελεκάν, Λάρκος, Πυγόπους κλ. [Φ.Ι.]

Νηλείας δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Βώλου καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 7 χωρίων καὶ 3 μονῶν. Τὰ χωρία εἶναι Λεχώνια (πρωτεύουσα) καὶ Ὀρμος Λεχωνίων, Ἀγ. Γεώργ-

1. Άλκυ ή άρκτηκή. 2. Ουρίας.

3. Νήσσα ή μανδάρνος.

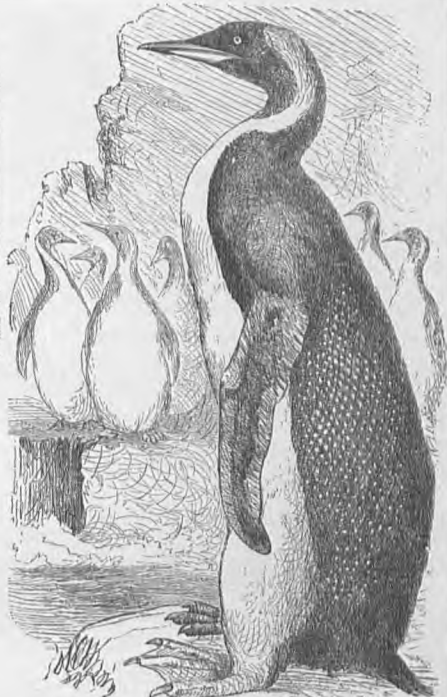
4. Φαίθων ή αιθίρος.
5. Ταχυπέτης ή αιτός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΗΚΤΙΚΑ ΠΤΗΝΑ Β'.

1. Λάρος ὁ πυρρός.

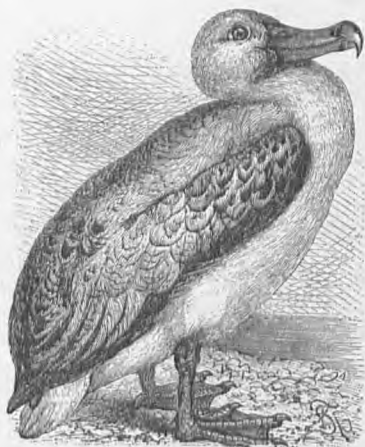
2. Ἀπτηνοδύτης ὁ παταγόνιος.

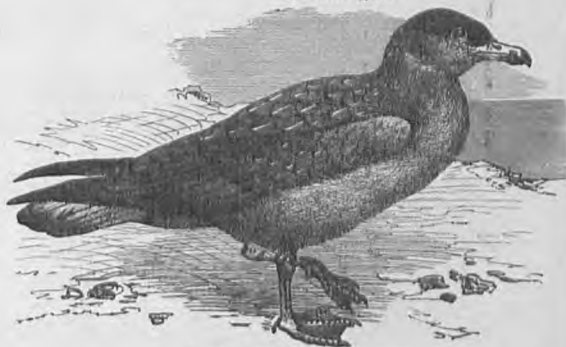
3. Φαλακροχέραξ ὁ Κάρβων (Κορμοράν).

4. Ορνιθόχην.

5. Ἀλβατρός.

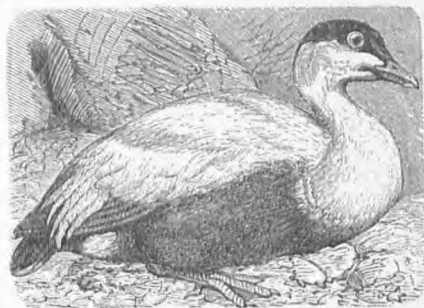
6. Ἄρπαξ λάρος ὁ καταρράκτης.

Ἐγκυκλοπαίδικόν Λεξικόν.

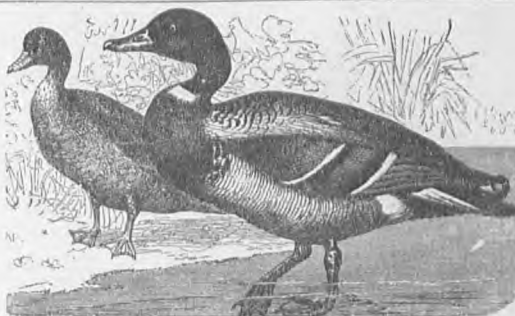
Ἄρθρον Νηκτικὰ πτηνά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΗΚΤΙΚΑ ΠΤΗΝΑ Γ΄.

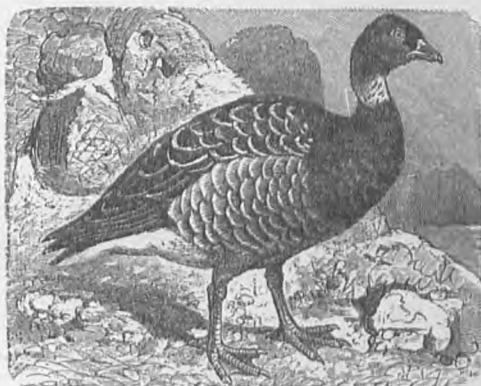
1. Νήσσα ή πτιλωτή.

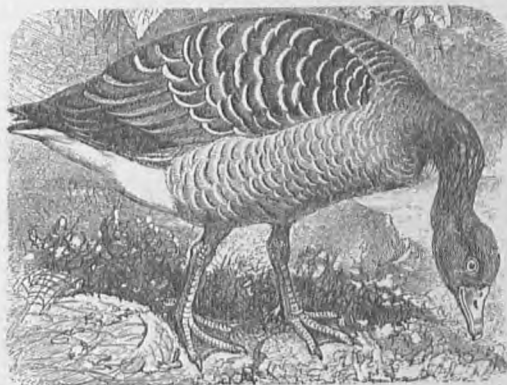
2. Νήσσα ή άγρία.

3. Φλαμέττο (Φοινικόπτερος ή ρόδινος).

4. Χήν ή δακτυλιόφορος.

5. Χήν ή φαιός.

6. Κύνος ή κοινός.

7. Νήσσα ή νύμφη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γιος, Ἀγ. Λαυρέντιος, Δράκια, Καραμπάσι καὶ Ὀρμος Ἀγριάς ἐκ τῶν μυνῶν ἡ σπουδαίον τέρα εἶναι ἡ τῶν Ταξιαρχῶν. Κατ. ἐξ. 8 160.

Νηλεὺς. 1) Υἱὸς τῆς Τυροῦς, θυγατὶς τοῦ Σαλμωνέως, ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Πελίου, ἐκτεθεὶς μετὰ τούτου ὑπὸ τῆς μητρός, ἥτις συνεζεύχθη τὸν βασιλεῖα τῆς Ἰωλκοῦ Κρητέα, καὶ ἀνατραφεὶς ὑπὲρ ἱποπορδῶν εὐρόντων αὐτοῦς. Ἐρίσας δὲ θανόντος τοῦ Κρητέως μετὰ τοῦ Πελίου περὶ τῆς ἐν Ἰωλκῷ διαδοχῆς, ἀπεδήμησεν εἰς Μεσσηνίαν καὶ ἴδρυσεν τὴν Πύλον. Νυμφευθεὶς ἐνταῦθα τὴν Χλωρίδα, θυγατέρα τοῦ Ἀμφίονος, ἀπέκτησε διάφορα τέκνα ἐν εἰς καὶ τὸν Νέστορα. Παρὰ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους νὰ τὸν καθάρῃ διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰφίτου, φίλου ὄντος τοῦ Ν., ἡνρήθη, διὸ δὲ Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ Νέστορος, ἀπόντος. Ὑπέστη δὲ καὶ πολέμους ἐκ μέρους τῶν Ἀρκαδίων καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑπειῶν Αὐγείου. Κατὰ Πausanίαν ἀπέθανεν ἐν Κορίνθῳ, κατ' ἄλλους δὲ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ Νηλ εἰδὲ αἰ ἐξεδιόχθησαν ὑπὸ τῶν Ἡρακλείδων ἐκ Μεσσηνίας καὶ μετῴκησαν οἱ πλεῖστοι εἰς Ἀθήνας. — 2) Υἱὸς τοῦ Κόδρου, τοῦ τελευταίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, ἀπόγονος τοῦ ἄνω. Ἐξεδελήθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Μέδοντος καὶ μεταβὰς εἰς Ἰωνίαν ἴδρυσεν κατὰ τὴν παράδοσιν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν Μίλητον. — 3) Περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐκ Σιδήιδος, εἰς ὃν δὲ Θεόφραστος, καθὼς λέγεται, ἐκλήροδοτήσεν ἅπαντα τὰ συγγράμματα ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Νηλέων δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 14 χωρίων. Πρωτεύοντα εἶναι Ἀγ. Ἀννα, ἄλλα δὲ σημαντικὰ πως χωρία Ἀχλάδι, Κερασὶ καὶ Στροφυλιά. Ἐν ὅλῳ ἔχει κατ. 4456. [Μ.Σ.]

Νημαθέλμινος. Κλάσις τῶν σκυλήκων χαρακτηριζομένη διὰ μακροῦ νηματοειδοῦς σώματος. Ἐχρυσὶ κατὰ τὸ πρόσθιον ἄκρον ἢ ἐπὶ τῆς κοιλίας κερατοειδῆ κέντρα ἢ ἀγκίστρα. Τὰ πλεῖστα ζῶσι διαρκῶς ἢ κατὰ τινος τοῦ βίου των περιέδους παρασιτικῶς ἐπὶ ζῶων, ὀλίγιστα δὲ ἐπὶ φυτῶν. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ πλεῖστα παράσιτα τοῦ ἀνθρώπου, οἷον αἱ ἀσκαρίδες, αἱ τριχίνες κλ. Εἶδος αὐτῶν εἶναι καὶ τὸ πολλάκις εἰς παλαιωθὲν ὄξος ἐμφανιζόμενον σκυλήμιον.

Νηματίς ἡ τοῦ αἵματος (Filaria sanguinis). Εἶδος νημαθέλμινος (βλ. λ.) ἐν τῇ ἀνθρώπῳ παρασιτοῦν καὶ παράγον τὴν ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις χυλοῦρίαν (βλ. λ.).

Νήξις. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἐπιπλευσὶς οἰσυδῆποτε σώματος προϋποθέτει ὅτι τὸ εἰδικὸν βάρος τοῦ σώματος τούτου εἶναι μικρότερον τοῦ τοῦ ὕδατος δηλαδὴ ὅτι ὀγκος

ὑδάτος ἴσος πρὸς τὸν τοῦ σώματος εἶναι βαρύτερος τούτου. Ὁ ὅρος δὲ οὗτος ἐφαρμόζεται ὄντως ἐπὶ τῶν νηχομένων ζώων. Οἱ ἰχθύες φαίνονται μὲν νεκροὶ ὄντως πολὺ βαρύτεροι τοῦ ὕδατος, πλέουσιν ὅμως ζῶντες ἐν τῷ ὕδατι ἀνερχόμενοι ἢ βυθιζόμενοι κατὰ βούλησιν διὰ τῶν πλήρων ἀέρος νηκτικῶν αὐτῶν κύστεων (βλ. Ἰχθύες), ἃς συστέλλοντες μὲν γίνονται εἰδικῶς βαρύτεροι, διαστέλλοντες δὲ ἐλαφρότεροι· νήχονται δὲ διὰ τῶν κινητηρίων ὀργάνων των καὶ δὴ κυρίως τῆς οὐρᾶς. Ἐλαφρότατα εἰδικῶς εἶναι τὰ νηκτικὰ πτηνὰ (βλ. λ.), ἅτινα ἐπιπλέοντα νήχοντα διὰ τῶν εἰς τοῦτο ἀρμοσίων ἄκρων των· μετὰ δυσκολίας δὲ ταῦτα καταδύνονται εἰς βάθος. Τὰ χερσαῖα ζῶα εἰσὶν ἐπίσης ἐν γένει ὀλιγον τι ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος, ἐὰν ἔχωσι τοὺς πνεύμονας πλήρεις ἀέρος· τοῦτο δὲ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν ἀνθρώπον, ὅστις, ἐπιπλέον οὕτω, νήχεται διὰ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, τύπτων τὸ ὕδωρ ἥτοι προωθῶν ἑαυτὸν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Οἱ δὲ εἰς τὸν βυθὸν ἐργαζόμενοι μεγίστην μὲν δέον νὰ καταβάλλωσι προσπάθειαν ἵνα βυθισθῶσι πλήρεις ἀέρος ἔχοντες τοὺς πνεύμονας, βυθισθέντες ὅμως διατηροῦνται ἐπὶ τοῦ βυθοῦ μετὰ σχετικῆς εὐκολίας ἕνεκα τῆς ἀνωθεν ἐπ' αὐτῶν πίεσεως τοῦ ὕδατος. Κατὰ ταῦτα δυσκολώτατον θὰ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ νὰ πνιγῇ ὁ ἀνθρώπος· ὁ πνιγμὸς δὲ τῶν ἀδῶν τοῦ νήχεσθαι προέρχεται ἐκ τοῦ τρόμου αὐτῶν, ἐμβέλλοντος αὐτοῦ εἰς κινήσεις ἀτάκτους, ὧν ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ καταβύσις τῆς κεφαλῆς καὶ ἡ εἰσρόφσις ὕδατος εἰς τοὺς πνεύμονας· ἃς προσπάθειαι οἱ πνιγμένοι πᾶς ἀθλάσματος, ἐμπεσόντες εἰς τὸ ὕδωρ νὰ ἀναπνέῃ βαθύως, νὰ κρατῇ τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὸ ὕδωρ (ἥτις τὸ βαρύτερον οὗτα μέρος τοῦ σώματος τείνει κυρίως εἰς καταβύσιν) καὶ εἰ δυνατόν μηδεμίαν νὰ ποιῇ κίνησιν ἕως ἂν ἐπέλθῃ σωτήρ. [Π.Γ.]

Νηογνώμων. βλ. Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι.

Νηπενθώδη, Nepenthaceæ. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων ἀπετάλων φυτῶν. Εἶδη 40, φυόμενα ἐν τέλμασιν ἀνὰ τὰς τροπικὰς χώρας καὶ νήσους τῆς Ἀσίας. Ὁ μίσχος τῶν φύλλων αὐτῶν εἶναι ἀσκαριδῆς ἢ στομνοειδῆς, τοῦ ἐλάσματος χρησιμεύοντος δίκην πώματος. Εἰσὶ φυτὰ ἐντομοφάγα (διὰ τοῦ ἐν τῇ ἀσκή τῶν φύλλων ἐκκρινόμενου ὕδατώδους ὑγροῦ). Τὸ γνωστότερον εἶδος τοῦ μόνου καὶ πρῶτου γένους Νηπενθοῦς (Nepenthes L.) εἶναι Ν. τὸ ἀποστακτηρίον (N. distillatoria L.) τῆς Κεϋλάνης, οὗ σπάνιον καὶ ἐν τοῖς θερμότησις. [Θ.Χ.]

Νήπη (Nepa). Γένος ἐντόμων ἡμιπτέρων, πρῶτον τῆς οἰκογενείας τῶν Νηπιδῶν (Nepidae). Ἐχρυσὶ μεγάλους ὀφθαλμούς, προσθίους πόδας ἀρπакτικοὺς καὶ ὀπι-

σθίους νηκτικούς. Τὰ παρ' ἡμῖν εἶδη ἔχουσι μέγεθος ἕως 0.02 μ., περὶ τοὺς τροπικούς δὲ εὐρηνται καὶ εἶδη μέχρις 0.09 μ. (Βε-λόστομα κλ.). [Φ.Ι.]

Νηρεύς (Μυθολ.). Κατὰ Ἡσίοδον ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γαίας, γεννήσας ἐκ τῆς Δωρίδος 50 χαριέσσας θυγατέρας, τὰς Νηρηίδας, μεθ' ὧν κατοικεῖ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, κυρίως δ' ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει. Παρίσταται ὡς μελιχίος γέρονθ θαλάσσιος, ἔχων τὸ μαντικὸν δῶρον καὶ ἀναλαμβάνων κατὰ βούλησιν διαφόρους μορφάς. Ἐν τῇ τέχνῃ ἀπεικονίζεται ἐπίσης ὡς γέρονθ, πολυμῶν κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, θέλοντος νὰ τὸν ἀναγκάσῃ ὅπως δεῖξῃ αὐτῷ τὴν πρὸς τὰς Ἑσπερίδας ὁδόν, κλ. Αἱ Νηρηίδες, ὧν ἐπιστημότεραι ἡ Ἀμφιτρίτη καὶ ἡ Θέτις, παρίστανται, κυρίως ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἀττικῇ τέχνῃ, ὡς ὠραίαι, εὐσωμοὶ νεάνιδες, ὅτε μὲν ἐνδεσδυμένα ἑλαφρά, ὅτε δὲ γυμναί, ἐν συνοδείᾳ τριτῶν καὶ ἄλλων θαλασσίων τεράτων. Τὸ ὄνομα αὐτῶν σώζεται καὶ νῦν ἐντὶ παρὰ τῷ ἑλλην. λαῷ ὑπὸ τὴν τύπον Νεράιδες (βλ. Νύμφαι). [Δ.Μ.]

Νηρηΐδες. Θαλάσσια ζῶα, ἀνήκοντα εἰς τοὺς Ζωνοσκόληκας (βλ. λ.), καλούμενα καὶ θαλάσσιαι σκολόπενδρα, κοινῶς τσοῦχτρες. Ἐχουσι ψαλιδοειδεῖς σιαγόνας, πᾶσαι δὲ αὐτῶν αἱ ζῶναι φέρουσι δεσμίδας σμηρίγγων. [Φ.Ι.]

Νήριον ἢ Νήρικος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι πόλις τῆς Λευκάδος, ἐπὶ τῆς Βάκρας αὐτῆς κειμένη. Διειρηθῆ ὡς φρούριον ἐπὶ καιρὸν τινα καὶ μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς πόλεως Λευκάδος. [Δ.Α.]

Νήριον (Bot.), Nerium L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀποκυνωδῶν (βλ. λ.). Πασιγνωστον εἶναι τὸ ἰδίως παρὰ ποτάμοις ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ κοινότατον Ν. ἢ ῥοδόδαφνη (N. Oleander L.) κοινῶς Πικροδάφνη ἢ Ῥοδοδάφνη ἢ Φυλλάδα ἐν ταῖς νήσοις καὶ Στάνα ἐν Κρήτῃ. Θάμνος ἀείφυλλος συχνὰ καλλιεργούμενος χάριν τῶν ὠραίων ἐρυθρῶν ἢ λευκῶν ἀνθῶν. Ὁ δὲ πὸς αὐτοῦ εἶναι δηλητήριος, ἰδίως διὰ τὰ ζῶα, ὡς μνημονεύει καὶ ὁ Διοσκορίδης. [Θ.Χ.]

Νήριτον. Βλ. Ἰθάκη.

Νησι. Βλ. Μεσσήνη 2.

Νησιόστα. Χωρίον τοῦ δήμ. Θεσσαλίας (*Ἀρτης), 5 ὥρας ἀπὸ Βουλγαρελίου, μετὰ 460 κατοίκων. Ἀντικρὺ τοῦ χωρίου τούτου πρὸς Ἀκεῖται ἡ ὑψηλότερα κορυφή τοῦ ὄρους Τζουμέρκων. Μεταξὺ δὲ τοῦ χωρίου τούτου καὶ τοῦ χωρίου Ῥαψίστα εἰκάζεται ὅτι ἔκειτο τὸ Ἀθήναιον, πόλις τῆς Ἀθαμανίας.

Νησιώτης. Ἀθηναῖος γλύπτης, ὑπάρξας συνεργάτης τοῦ Κριτίου (βλ. λ.).

Νήσος τῆς Γαλλίας. Βλ. Ἰλ-δὲ-Φράνς.

Νήσος τῆς Γαλλίας. Βλ. Μαυρίκιος.

Νήσσα (Anas). Γένος τῶν νηκτικῶν πτηνῶν (βλ. λ.), ἔχον τοὺς γενικούς τούτων χαρακτῆρας, νηκτικὴν δὲ μεμβράνην περιβήλλουσιν μόνον τοὺς τρεῖς προσθίους δακτύλους καὶ περιλαμβάνον πολυάριθμα εἶδη. Τοιαῦτά εἰσιν· ἡ κοινὴ Ν. ἢ ἀγρία (A. boschas, ἀγριοπάπια), κρέας ἔχουσα εὐγευστότερον τοῦ τῆς ἡμέρου, διαδεδομένη ἀπὸ τοῦ νοτίου πολιτικοῦ κύκλου μέχρι τοῦ βορείου τροπικοῦ καὶ πέραν ἐστὶ, ἥς τὸ ἄρρεν ἔχει ἐρυθροὺς τοὺς πόδας, κίτρινον τὸ ῥάμφος καὶ περὶ τὴν λαιμὸν λευκὸν δακτύλιον καὶ ἐξ ἥς κατάγεται ἡ ἡμερὸς Ν. ἢ κατοικίδια (βλ. κατωτ.). Ν. ἢ φωνασκὸς (A. strepera), ἡ τὸ ἄριστον κρέας ἔχουσα· Ν. ἢ μοσχόφορος (A. moschata), καταγομένη ἐκ τῶν δασῶν τῆς τροπικῆς Ἀμερικῆς, ὑπὲρ τὸ ὄνομα δὲ τουρκικῇ Ν. διατηρουμένη χάριν κόσμου ἐν τοῖς εὐρωπ. ὀρνιθοτροφείοις, λίαν δὲ ἐκτιμωμένη καὶ διὰ τὸ κρέας τῆς· Ν. ἢ νύμφη (A. sponsa) καὶ Ν. ὁ μανθαρῖνος (A. galericulata), αἰτνες ἵπτανται εὐκόλως καὶ ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει κατασκευάζουσι φωλεάς ἐπὶ τῶν δένδρων, θυμιάζονται δὲ διὰ τὴν χρωματισμὸν τοῦ πτερώματος τῶν· Ν. ἢ ἀσπιδοφόρος (A. clypeata), ἔχουσα πλατὺ τὸ ῥάμφος· Ν. ἢ πυρρόχρους (A. rutila), ἀποτελοῦσα μετάβασιν εἰς τὴν γῆνα καὶ ἐπωάουσα εἰς κοιλώματα τῆς γῆς· Ν. ὁ δένδροκυκνος (Dendrocygna) τῶν τροπικῶν, φωλεοῦσα ἐπὶ δένδρων, κλ. Τὰ εἶδη ταῦτα ἔχουσι πάντα τὸν ὀπίσθιον δάκτυλον ἀπεστρογγυλωμένον ἢ ὑποτυπῶδη. Ἄλλα δὲ εἶδη ἔχουσι τοῦτον εὐμεγέθη καὶ ἰσχυρὸν καὶ ὑπὲρ πλατεῖος δερματίνου χεῖλους κρασπεδούμενον· ἐκ τούτων δὲ διὰ τὸ μέγεθος διακρίνεται ἡ ἀμερικανικὴ Ν. ἢ Οὐαλισνερεία (A. Valleria), ἀφθονοῦσα ἐν ταῖς μεταξὺ 50 καὶ 60° Β πλ. χώραις τῆς Ἀμερικῆς, ἔχουσα δὲ μῆκος 0.60 μ. καὶ θηρευομένη διὰ τὸ ἐκτάκτως εὐγευστον καὶ τρυφερὸν κρέας τῆς. Ἐν ταῖς ὀρνιθοτροφείοις ὑπάρχουσι νῦν ὑπὲρ τὰ 50 εἶδη Ν. Ἡ κατοικίδια Ν. παρήχθη ὡς εἴρηται, ἐκ τῆς κοινῆς ἀγρίας Ν., πρὸς ἡν μᾶλλον τῶν ἄλλων εἰδῶν ἐμοιάζει κατὰ τὴν χρωματισμὸν τοῦ πτερώματος ἡ Ν. τοῦ Ῥουέν· Ἐξ ἡ κρέας λίαν εὐγευστον, τίεται δὲ κατ' ἔτος 80-90 ὀά, ἔχοντα βάρος 90 γρ. ἕκαστον. Παρὰ τὴν τοῦ Ῥουέν δὲ μνημονευτέα ἡ Ν. τοῦ Αἰλσβόρυ (ἐν Aylesbury τοῦ Βόκιγγαμσιρ), ἔχουσα πτέρωμα κατὰλευκον, μέλανας ὀφθαλμούς, πόδας πορτοκαλόχρους καὶ ῥάμφος ἐρυθροπύον. Ἡ Ν. τοῦ Πεκίνου, κοινὴ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐν Γερμανίᾳ, διαφέρει ταύτης κυρίως καθ' ὅτι

γὴν τῶν μεταρροφώσεων, δυστυχῶς ἀπωλέσθη, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ Γεωργικὰ μετὰ τῶν Μελισσογρικῶν, ἃ ἐμιμήθη ὁ Βιργίλιος. Σώζονται δὲ ἐκτός τινων ἐπιγραμμάτων τὰ Θηριακὰ, εἰς 958 ἑξαμέτρους, διδάσκοντα ἀντιφάρμακα κατὰ τῆς δόξης ἰσθόλων ζώων, καὶ τὰ Ἀλεξιφάρμακα, εἰς 630 στίχους, πραγματευόμενα περὶ τῶν ἀντιφαρμάκων κατὰ δηλητηριάσεως δι' ἐδεσμάτων. Κατὰ τὴν ὕλην ἀκολουθεῖ ὁ Ν. τὸν Ἀπολλόδωρον, ἱατρὸν καὶ μαθητὴν τοῦ Δημοκρίτου, δὲν κατιώρθωσε δὲ τὰ ζωογονήτη τὸ ξηρόν του ἀντικείμενον διὰ ποιητικῶν παρεκβάσεων καὶ χαριστῶν εἰκόνων. Ἐν τούτοις ὁ Ν. ἐτιμᾶτο μεγάλως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἐξήχησε μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοὺς Λατίνους ποιητάς. Ἡ κυριώτερά ἐκδ. τῶν σωζομένων αὐτοῦ εἶναι ἡ τοῦ O. Schneider (Λιφ. 1856) [X.B.]

Νικαράγουα. Κράτος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, περικλυζόμενον ἐξ Ἀ. ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν καὶ ἐκ Δ. ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ἕχει ἐμβ. 123950 τχμ. καὶ 312845 κατ. (1888), ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ 30 χιλ. ἄγριοι Ἴνδοι. Τὸ ΝΔ μέρος τῆς χώρας εἶναι χαμηλόν, ἐνταῦθα δ' εὐρίσκεται καὶ ἡ μεγάλη λίμνη τῆς Ν., ἔχουσα ἐπιφάνειαν 8500 τχμ., κειμένη 33 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα ἔκρουον τὸν ποταμὸν Ἀγ. Ἰωάννου πρὸς τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν· τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῆς χώρας ἀποτελοῦσιν ἀνδρὰ κατερχόμενα ἀπὸ τῶν ὀροπεδιῶν τῆς Κостаρίκας καὶ τοῦ Ὀνδούρα. Τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν τμήμα καλεῖται Μοσκιτία (βλ. λ.). Ἡ θερμοκρασία τῆς Ν. κεῖται ὡς ἐπὶ πλεῖστον μετὰ 25 καὶ 30° Κ. Κύρια προϊόντα εἶναι σιταροκαλάμους, κακάον (καλλίστης ποιότητος), βάμβαξ, ὅλα τὰ ὑποτρόπια φυτά, εὐρίσκονται δὲ καὶ χρυσοὶ καὶ ἀργυροί. Οἱ κάτοικοι κατὰ τὸ τρίτον εἶναι Ἴνδοι, κατὰ τὸ ἕκτον δὲ μιγάδες καὶ Νίγηρες. Ἐν Λεὼνι ὑπάρχει καθολικὸς ἐπίσκοπος. Ἡ Ν. εἶναι δημοκρατία, ἔχουσα σύνταγμα τῆς 21/19 Αὐγ. 1858. Ἐπὶ κεφαλῇς αὐτῆς ἵσταται πρόεδρος ἐκλεγόμενος ἀνὰ τετραετίαν, τὴν δὲ νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἔχουσι γερουσία καὶ βουλὴ. Τὰ ἔσοδα ἀνέχονται εἰς 8 1/3 ἑκατομ. δολ. λαρίων, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 8 ἑκατομ. καὶ τὸ δημόσιον χρέος εἰς 2.8 ἑκατομ. Τὸ μήκος τῶν σιδηροδρόμ. γραμμῶν εἶναι 153 χμ., τῶν δὲ τηλεγραφικῶν 1696. Τὸ κράτος διαιρεῖται εἰς 8 ἐπαρχίας, πρωτεύουσα δ' εἶναι ἡ Μανάγουα. — Ἀνεκαλύθη τῇ 1521 ὑπὸ τοῦ δὲ Ἀδρίλα καὶ ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν μέχρι τοῦ 1821 προσελθούσα τῇ 1823 εἰς τὴν συμπλιτσίαν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, ἐγένετο αὐτοῦπόστατος καὶ ἀνεξάρτητος τῇ 1833 καὶ ὑπῆρξε τὸ θέατρον ἀτελευτήτων ἐπαναστάσεων καὶ ἐμφυλίων πολέμων [Μ.Σ.]

Νικαραγούης δι' ὠρὺς καλεῖται ἡ ὑπὸ σχέδιον διῶρυξ μετὰ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. διατέμνουσα τὴν Νικαράγουαν. Τὸ σχέδιον τοῦτο χρησιμοποιοῖ διὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς διῶρυχος τὸν ποτ. Ἀγ. Ἰωάννου καὶ τὴν λίμνην τῆς Νικαραγούης (βλ. ἀνωτέρω)· μετὰ δὲ τῆς λίμνης ταύτης καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ πρέπει νὰ διερχθῇ μόνον στενὴ σχετικῶς λωρὶς γῆς. Ἐν τούτοις αἱ ἐργασίαι τῆς ἐταιρείας, ἥτις ἐσχηματίσθη πρὸς τοῦτο ἐν τῇ Βορείᾳ αμερ. Συμπολιτείᾳ, δὲν προχώρησαν ἀκόμη πολὺ.

Νικαρία. βλ. Ἰκαρία.

Νίκια σ τὰς εἰς καλεῖται ἐν τῇ ἱστορίᾳ στάσις ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α' ἐκραγίστα τῇ 532 ἐν Κων/πόλει διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἀνταγωνιζομένων μέχρι τοῦδε πατριῶν τοῦ ἱπποδρόμου (βλ. λ.), τῶν Πρασίνων καὶ τῶν Βενέτων. Ἀφορμὴ αὐτῆς ἐγένετο ἡ θανάτωσις μελῶν τινῶν ἀμφοτέρων τῶν πατριῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ δὲ ἐπικλησις ἐδόθη τῇ στάσει ἀπὸ τοῦ συνθήματος Νίκια (προστακτικῆς). Αἱ πατρίαι ἀνεκήρυξαν νέον αὐτοκράτορα τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Ἀναστασίου Α' Ὑπάτιον. Ἀπὸ τῆς 13 μέχρι τῆς 18 Ἰαν. διήρκεσεν ἡ μάχη ἐν ταῖς ὁδοῖς, μέχρις οὗτο ὁ στρατηγὸς Βελισάριος κατέπνιξεν τὴν στάσιν ἐν τῷ αἵματι τῶν ἀνταρτῶν 30-40 χιλ. ἀνθρώπων κατεστράφησαν τότε ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ, ὁ δὲ Ὑπάτιος ἀπεκεφαλίσθη. [Ι.Κ.Π.]

Νικιάστρον. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Καταντζάρου τῆς Καλαβρίας, ἔχουσα 10254 κατ. καὶ ἐρείπια ἀνακτόρου εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Νικέλιον (σύμβολον Ν., ἀτομ. βάρος 58.6). Μετάλλιον χρησιμώτατον, ἐλεύθερον μὲν μὴ ἁπαντῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξαγόμενον δὲ ἐκ διαφόρων ὀρυκτῶν αὐτοῦ, ὡν κυριώτερον ὁ τοῦ βασιταξαγώνου συστήματος νικελίτης ἦτοι ἄρσενικοῦχον Ν., ὁ τοῦ βασιρρόμβου μ.ι.λ.ε.ρ.ί.τ.η.ς ἦτοι θειοῦχον Ν., ὁ ἀμοιβίτης ἡ νικελολαμπρίτης, μέγα νικελίτου καὶ μίλλερίτου κλ. Ἐντελὸς καθαρὸν εἶναι λευκόν, ἐν τῷ κρυσταλλῷ δὲ καὶ ταῖς τεχναῖς παρίσταται: ὑγρόλευκον, ὡς ἐνέχον βισμούθιον καὶ ἄλλας ξένας οὐσίας· ἔχει λάμψιν μεταλλικὴν, εἰδικὸν βάρος 8.8, εἶναι ὀλίγον εὐτηκτότερον τοῦ σιδήρου, ἔλκεται ὑπὸ τοῦ μαγνήτου, ἐν τῷ ἀέρι δὲν ἀλλοιοῦται, διαλύεται δὲ ἐν νιτρικῷ ὀξεί. Ἐξ αὐτοῦ παρασκευάζονται κράματα μετὰ χαλκοῦ, ψευδαργύρου καὶ κασσιτέρου (βλ. π.χ. Νεαργυρος), ἐξ ὧν γίνονται σκεύη διάφορα, ὀρολόγια, νομίσματα μικρᾶς ἀξίας κλ. Σιδηρὰ ἀντικείμενα ἐπινικελτοῦνται διὰ τῆς γαλβανοπλαστικῆς, λευκὴν οὕτω λαμβάνον.

τα ὄψιν καὶ ἀπὸ τῆς ὀφειδώσεως προφυλασσόμενα· μετ' ἀνθρακος δὲ μιγνύμενον τὸ Ν. ἀποτελεῖ μάζαν τινα ὁμοίαν τῇ χάλυβι, ἀλλ' εὐτρητοτέραν. Αἱ δὲ ἐνώσεις τῶν Ν. εἰσὶν ἐν γένει ἀνάλογοι ταῖς τοῦ καβαλίου.

Νίκη ἦτο παρὰ τοῖς ἄρχ. Ἑλληνικὴ ἢ προσωποποιήσις τῆς νίκης ἐν τῇ μάτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ ἀγωνί, καθ' ἥτις οὖν θυγάτηρ τῆς Στυγὸς καὶ τοῦ Πάλλαντος δὲν ἀνῆκεν ὅμως εἰς τὰς παλαιόθεν λατρευόμενας θεάς, διότι κατὰ τὴν πεποιθὲν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τὴν νίκην ἐδίδον οἱ μεγάλοι θεοί, κυρίως δὲ Ζεὺς καὶ Ἀθηνᾶ. Ἡ Ἀθηνᾶ ὡς θεὰ τῆς νίκης (Ἀθηνᾶ Νίκη) παρίστατο ἀπειροσ, ὡς αὐθιγότητος δὲ θεὰ ἡ Ν. ἔφερε πτέρυγας. Τὴν σέβειν τῆς Ν. πρὸς τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν ἐδήλωσεν ὁ Φειδίας παραστήσας αὐτὴν ἱσταμένην ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς καὶ τῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι Ἀθηνᾶς. Τούναντιον δὲ ὁ Παιώνιος ἀπεικόνισε τὴν Ν. ὡς κόρην ἱσταμένην ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἐπὶ τῆς γῆς (ἐν τῷ 1875 ἐν Ὀλυμπίᾳ εὑρέθητι ἀγάλματι). Τοιαύτας παραστάσεις τῆς Ν. φερύσσης μάλιστα καὶ στέφανον ἢ κλάδον φρίνικος κατέχουσαν πολλὰς ἐκ τῆς ἀρχαιότητος· ἐν Ῥώμῃ ἡ Ν. (Victoria) ἀπεικονίζετο συνηθὺς ἱσταμένη ἐπὶ σφαίρας. Ὁ τύπος τῆς παραστάσεως πλησιάζει πρὸς τὴν τῆς Ἀφροδίτης. Περί τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης βλ. Ἀκρόπολις ἐν τ. Α' σ. 456. [Σ Τ.]

Νικητάς Εὐγενεῖανός. Βλ. Εὐγενεϊανός. Νικῆτας Ἀκριναῖος, βλ. Χωνιάτης.

Νικητάς ἡ Νικηταρὰς Σταματὰς οὐλος βλ. Σταματόπουλος.

Νικητάς ὁ Σεργῶν. Βυζαντινὸς συγγραφεὺς, ὑπάρχας διάκονος ἐν Κων/πόλει, ὕστερον δὲ ἐπίσκοπος Σεργῶν καὶ τέλος μητροπολίτης τῆς ἐν Πόντῳ Ἡρακλείας· συνέγραψεν ἐκτὸς θεολογικῶν τιμῶν ἔργων, σχολίων εἰς τὴν ἀγ. Γραφὴν κλ. καὶ γραμματικολογικογραφικὰ ποιήματα πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν.

Νικηφόρος. Ὀνομα τριῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου.

1) Ν δ' Α' (802-811) κατήγετο ἐκ τῆς ἐν Πισιδίᾳ Σελευκείας καὶ ἐγένετο γενικὸς λογοθέτης ἐπὶ τῆς Εἰρήνης· ἐκθρονίσας δὲ ταύτην διὰ συνωμοσίας κατέλαβεν ὁ ἴδιος τὸν θρόνον. Πιέζων τὸν λαὸν δι' ὑπερβολικῶν φόρων καὶ ἀνταγωνιζόμενος κατὰ τῶν μοναχῶν δυσηρέστησε τοὺς ὑπηκόους του. Μετὰ μακροχρόνιον πόλεμον κατὰ τῶν Ἀράβων ἐκλείσας τῷ 806 ἐπονεϊδιστον συνθήκην μετ' αὐτῶν. Κατὰ τῶν Βουλγάρων τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπάρχας εὐτυχεστερος, τέλος προσεβλήθη ἀπροόπτως ὑπὸ τοῦ πρότερον νικηθέντος γάνη αὐτῶν Κρούμ. ἐν Μαρκέλλαις καὶ ἐφο-

νεύθη ἐν τῇ συμπλοκῇ (25 Ἰουλ. 811). Διεδέξατο δ' αὐτὸν ὁ υἱὸς του Σταυράκις.

— 2) Ν. ὁ Β' Φωκάς (963-969), γενν. περὶ τὰ 913, υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Βάρδα Φωκά ἐξ οἰκογενείας κακπαδοκικῆς, ἥδη ἐπὶ Κωνσταντίνου Ζ' καὶ Ῥωμανοῦ Β' διέπρεψεν ὡς στρατηγὸς κατὰ τῶν Ἀράβων ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ, πρὸ πάντων δὲ ἐκურίευσεν τὴν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν καταληφθεῖσαν Κρήτην (961), ἐνίκησε δὲ παρὰ τὸ Χαλέπιον τὸν ἐμίρην τούτου Σεῖρ Ἀδδουλλάχ. Πλήρης δόξης ἐπέστρεψεν εἰς Κων/πολιν, ὅπου εἶχεν ἀποθάνει ὁ Ῥωμανὸς Β', ἀνεκηρύχθη τῇ 16 Αὐγ. 963 αὐτοκράτωρ καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν γῆραν ἐκείνου Θεοφανώ, ἐπιτροπεύσασαν μέχρι τοῦδε τοὺς υἱοὺς της Βασίλειον καὶ Κωνσταντῖνον. Εἰτα συνέχισεν ἐπιτυχέστατα τὸν κατὰ τῶν Ἀράβων πόλεμον, καθυπέταξε τὴν Κιλικίαν, ἐκურίευσεν δὲ πόλεις τινὰς τῆς Συρίας καὶ μάλιστα τῷ 969 τὴν Ἀντιόχειαν. Ἦττον εὐτυχῆς ὑπῆρξεν ὁ στρατηγὸς του Μανουὴλ Βάρδας κατὰ τῶν ἐν Σικελίᾳ Σαρακηνῶν (966), τούναντιον δὲ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας ἐστέφθησαν οἱ τοῦ Ν. πόλεμοι κατὰ τῶν Βουλγάρων, δησιάντων τὴν Μακεδονίαν. Ἀλλὰ συγχρόνως βραχέως ἔφευρεν ὁ λαὸς τοὺς ἐπηρμημένους φόρους καὶ οἱ μοναχοὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ δέχωνται προσφορὰς τοῦ λαοῦ διὰ τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς ναοὺς. Τῇ δὲ 10 Δεκ. 969 ἐφρονέθη ὁ Ν ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου τῆς σύζυγος του, τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννου Τιμισκῆ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας του ὁ Ὀθων Α' τῆς Γερμανίας ἐπεμψε τὸν ἐπίσκοπον Λιουτπράνδον εἰς Κων/πολιν ἵνα ζητήσῃ τὴν βασιλόπαιδα Θεοφανώ ὡς σύζυγον διὰ τὸν υἱόν του Ὀθωνα Β'.

— 3) Ν. ὁ Γ' Βοτανεΐτης (1078-81) κατήγετο ἐπίσης ἐκ τοῦ οἴκου Φωκά καὶ διεκρίθη ὡς στρατηγὸς ἐπὶ Κωνσταντίνου Ι' Δούκα καὶ Ῥωμανοῦ Δ'. Τῷ 1077 ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀσίᾳ στρατοῦ αὐτοκράτωρ ἀντὶ τοῦ ἀνισχύρου Μιχαὴλ Ζ', ἀνεγνωρίσθη δ' ἐν Νικαίᾳ καὶ Κων/πόλει καὶ ἐστέφθη τῇ 3 Ἀπρ. 1078 ἐν Κων/πόλει, ὅπου ἐνυμφεῦθη καὶ περ ἥδη γέροντι τὴν νεαράν σύζυγον τοῦ ποσκατόχου του. Ἡ διοίκησις ἐτέθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Βορίλου καὶ Γερμανοῦ, ἀμφοτέρων σλαβικῆς καταγωγῆς. Ὁ στρατηγὸς τοῦ Ν. Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐνίκησε τοὺς ἀντάρτας Ν. Βρυέννιον καὶ Βασιλάκην (1078), ἀλλὰ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὁ Ν. Μελισσηνὸς ἀνεκηρύχθη αὐτοκράτωρ καὶ κατέλαβε τὴν βοηθείαν τῶν Σελτζούκων τὴν χώραν. Ὅτε δὲ ὁ Ν. εἵπειν τὸ οὖς εἰς τοὺς διαβάλλοντας τὸν Ἀλέξιον Κομνηνὸν ὑπουργοὺς του, ἐπῆλθε ῥῆξις μεταξὺ αὐτῶν. Ὁ Ἀλέξιος ἐπανεστῆ καὶ ἠνάγκασε τὸν Ν. κατ' Ἀπρίλιον νὰ παραιτηθῇ καὶ ἀποσυρθῇ εἰς μοναστήριον ὅπου ἀπέθανε μετ' ὀλίγον. [I.Κ.Π.]

Νικηφόρος. Βυζαντινὸς ἱστοριογράφος, γενν. 758 καὶ ἀποθ. 829, διατελέσας δὲ 806-815 πατριάρχης τῆς Κων/πόλεως, καὶ καταταχθεὶς μεταξὺ τῶν ἁγίων τῆς ὁρθόδοξου ἐκκλησίας, οὗ ἡ μνήμη εορτάζεται τὴν 2 Ἰουνίου. Ἀντεπεξελθὼν κατὰ τοῦ εἰκονοκλάστου βασιλέως Λέοντος Ε' τοῦ Ἀρμενίου καθηρέθη ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἐξωρίσθη (815), ἀπέθανε δὲ ἐν τῇ μνητῇ τοῦ ἁγ. Θεοδώρου ἐν Προκονήτῳ 829. Τὰ κυριώτερα ἔργα αὐτοῦ ἀφορῶσιν εἰς θεολογικὰς ὑποθέσεις καὶ κυρίως εἰς τὸ περὶ εἰκόνων ζήτημα. Πρὸς δὲ κατέχμεν αὐτοῦ δύο ἱστορικὰ ἔργα ἐπιγραφόμενα: Ἱστορία σύντομος ἀπὸ τῆς Μαυρικίου βασιλείας (μέχρι τοῦ 769) καὶ Χρονογραφία σύντομος, χρονολογικὴ δὴλα δὴ ἀπαριθμῶσι τῶν βασιλέων, αυτοκρατόρων καὶ τῶν κυριωτέρων ἐπισκόπων. Ἀμφότερα ἐξεδόθησαν τελευταίως ὑπὸ C. de Boor (Λιψ. 1880). [Κ.Β.]

Νικηφόρος. Βλ. Βλεμμίδης, Γρυένιος, Γρηγοράς, Θεοτόκης, Ξανθόπουλος.

Νικίας. Υἱὸς τοῦ Νικηράτου, Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγός, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους (429 π. Χ.) γενόμενος ὁ ἀρχηγὸς τῆς μετριοπαθοῦς μερίδος. Ἦτο ἀνὴρ ἐνάρετος καὶ καλῆς βουλῆσεως, στερούμενος ὅμως μεγαλεπήθου πνεύματος. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ὑπαίτιος τῆς εἰρήνης τοῦ 421 π. Χ., ἥτις διέκοψε τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐπὶ τινὰ ἔτη. Ἐναντιωθεὶς μεταίως κατὰ τῆς εἰς Σικελίαν ἐκστρατείας τῶν Ἀθηναίων, οὐχ ἤττον ἀνέλαβε μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ Λυσιστράτου τὴν στρατηγίαν, ἣν κατεῖχε μόνος μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ πρώτου καὶ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου. Τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπάρξας εὐτυχίας, τέλος διὰ τῆς ἀβουλίας του ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφῆς τοῦ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ, αὐτὸς δὲ ἐθανατώθη ἐν Συρακούσαις (413). [Ι.Κ.Π.]

Νεκίας. Ἀθηναῖος ζωγράφος, υἱὸς Νικομήδους, σύγχρονος τοῦ Πραξιτέλους. Πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ἀναφέρονται, τὰ μὲν τοιχογραφία, τὰ δὲ ἐγκαυστικά, κυρίως δὲ μεγαλόγραφαι, μυθολογικαὶ καὶ ἱστορικαί. Συγχρόνως ἐπιμελέστατος ὢν καὶ μεγαλεπήβολος, μεγίστης ἀπῆλause φήμης καὶ ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν, ὥστε δευτ. ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος, εἰς οὗ τοὺς γρίνους ἐφθάσε, προσέφερεν αὐτῷ 60 τάλαντα διὰ τὴν Νεκυίαν του, προετίμησε νὰ χάρισθαι τὸ ἔργον εἰς τὴν πατρίδα του. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ περὶ Πραξιτέλους λεγόμενον, ὅτι δηλαδὴ εὗρος ἐκεῖνα τῶν ἰδικῶν του ἔργων ἐθώρει ὡς κάλλιστα, εἰς ἃ ἡ πολυχρωμία ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ Ν. [Λ.Σ.]

Νεκίσα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ

ἐπαρχίᾳ Ἑλευθεροπόλεως, ἔχον 1700 κατ. Ἑλληνας. [Ν.Σ.]

Νικίτι. Χωρ. τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, οἱ οὐόμενον ὑπὸ 167 οἰκογ. γεωργῶν, μελισσοστρέφων καὶ ναυτικῶν. [Ν.Σ.]

Νίκοβα. Χωρίον τοῦ δήμου Φαλάρων (Φθιώτιδος), 2 ὥρ. Α τῆς Στυλίδος, μετὰ 330 κατοίκων.

Νικοδαίραι νῆσοι καλεῖται πολύνησον συνιστάμενον ἐξ 8 μεγαλυτέρων καὶ 12 μικροτέρων νήτων ἐν τῷ Α μέρει τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ ΒΔ τῆς Σομάτρας. Ἐχουσιν ἐμβ. 1772 τχμ. καὶ 6915 κατ., εἶναι δὲ εὐποροί, ἀλλὰ τὸ κλίμα αὐτῶν νοσηρὸν. Μέχρι τοῦ 1848 διετέλουν ὑπὸ δανικὴν ἐπικυριαρχίαν, ἔκτοτε δὲ ὑπὸ ἀγγλικήν. [Μ.Σ.]

Νικόδοι. Χωρ. τοῦ δήμ. Καρδαμύλης (Οἰτύλου, μετὰ 236 κατοίκων, πρὸς Α τῆς Καρδαμύλης ἐπὶ τῶν Δ ὑπαιρέων τοῦ Ταυγέτου, εἰς ἀπόστασιν 45'.

Νικόδημος ὑπῆρξε κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου φίλος τοῦ Ἰησοῦ. Ὡν μέλος τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ συνεδρίου ἐπισκέπτετο τὸν Ἰησοῦν ἐκ φόβου μόνον νύκτωρ, ἔλαβε δὲ μέρος καὶ ἐν τῇ κηδεῖα τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἐβαπτίσθη ὕστερον καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὥστε τὸ ὄνομα του σώζεται ἀπέκρυφον εὐαγγέλιον ὁπερεῖναι ἔργον τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνα. [Θ.Ε.]

Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης. Βλ. Ἄθως.

Νικοκλῆς. Υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Εὐαγόρου Α', βασιλεὺς τῆς Κύπρου ἀπὸ τοῦ 374 π. Χ., γνωστὸς κυρίως διὰ τοὺς δύο λόγους οὓς ἀπηθύνεν αὐτῷ ὁ Ἰσραάτης, πρὸς Νικοκλῆα καὶ Νικοκλῆς ἐπιγραφόμενους.

Νικολάης (*Οῦαν Nicolai). Γερμανὸς μουσουργός, γενν. 1810 ἐν Κονιξβέργῃ, διατελέσας διευθυντὴς ὀρχήστρας κυρίως ἐν Βιέννῃ, ὅπου ἔδρυσε τὰς συναυλίας τῶν Φιλαρμονικῶν, καὶ ἐν Βερολίνῳ, ὅπου ἀπέθανε μετὰ βραχεῖαν διαμονὴν τῇ 1849. Τὸ κύριον ἔργον του εἶναι τὸ μελόδραμα Αἰ εὐθυμοὶ γυναῖκες τοῦ Βίνδσορ [Μ.Γ.]

Νικολάεφ. Ὁχυρωμένη πόλις ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνεῖω Κερσῶνος ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἰγγούλ καὶ τοῦ Βούγ, ὅστις ἐντεῦθεν ἀρχεταὶ σχηματίζων μεγάλην στομαλὶμνην πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον. Ἔχει 77481 κατ. (1893), ναυτικὴν σχολὴν, ἀστεροσκοπεῖον, μεγάλα νεώρια διὰ πολεμικὰ πλοῖα, δύο ἐμπορικὰς λιμένας καὶ ἕνα πολεμικὸν καὶ μεγάλην ἐξαγωγὴν σίτου. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ εἰδικοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, ὅστις εἶναι συγχρόνως ἀρχ. ναυαρχος τοῦ στόλου καὶ λιμενάρχης τῶν λιμένων τοῦ Εὐξείνου. [Μ.Σ.]

Νικολάεφσκι. 1) Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Σαμάρα ἐπὶ τοῦ

Μεγάλου Ἰργίδος, ἔχουσα 15 071 κατ. καὶ ἐμπόριον σίτου καὶ κτηνῶν. — 2) Ὁχυρωμένη πόλις τῆς Ἀ Σιδηρίας, ἐπὶ τοῦ Ἀμούρ, ἔχουσα 2 043 κατ. κυρίως στρατιώτας καὶ ἐξορίστους. [Μ.Σ.]

Νικολάεφσκιάν. Κωμόπολις ἐν τῇ περιφερ. Ζαρέφ τοῦ ῥωσ. κυβερν. Ἀστραχάν, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Βόλγα, μετὰ 13 799 κ. καὶ ἀκριαίου ἐμπορίου. [Μ.Σ.]

Νικόλαος ὁ ἅγιος. Κατήγετο ἐκ Λυκίας, ἐγένετο δὲ ἐπίσκοπος τῶν ἐν ταύτῃ Μύρων. Παρέστη εἰς τὴν πρώτην οἰκουμένην σύνοδον (325) καὶ διεκρίθη ὡς ὑπέρμαχος τῆς ὁρθοδοξίας. Εἶναι προστάτης τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, ἑορτάζεται δὲ τὴν 6ην Δεκεμβρίου. Καὶ ἐν τῇ Δύσει δέ, ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ, ἡ 6η Δεκ. ἑορτάζεται ὡς ἡμέρα τοῦ ἁγ. Νικόλαου, καθ' ἣν προσφέρονται εἰς τὰ παιδιά δῶρα ὑπὸ τοῦ ἁγίου δθῆεν κομιζόμενα.

Νικόλαος. Ὀνομα 6 παπῶν, ὧν ἑξοχώτερος Ν. Α' ὁ Μέγας, πάπας 858-867, ἀνὴρ τολμηροῦ πνεύματος καὶ ἀδαμάστου θελήσεως. Ἔσχε μεγίστην ἐν τῇ Δύσει πολιτικὴν δύναμιν, φιλοδοξῶν δὲ πνευματικὴν ὑπεροχὴν καὶ ἐν Ἀνατολῇ, ἐγενετο αἷτιος τοῦ πρώτου μεταξὺ τῶν δύο ἐκκλησιῶν σχίσματος (βλ. Φώτιος, Σχίσμα). [Β.Ε.]

Νικόλαος. Πατριάρχης Κων/πόλεως. Ὑπῆρξε συγγενὴς τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ ἀνετράφη μετὰ τοῦ κατόπιν αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὅστις τῷ ἔδωκεν ὑπέρτερον καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Μυστικοῦ. Ἐπατριάρχευσε δις, 901-7 καὶ 912-25, ἦτο δὲ πολὺ πεπαιδευμένος ἀλλ' ἐπαθῆς τὸν χαρακτῆρα. Σώζονται αὐτοῦ 163 ἐπιστολαί, πολλὰς διδούσας πληροφορίας περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ἱστορίας τῆς ἐποχῆς του, πρὸς δὲ ὁμιλίαι τις καὶ διδαχὴ τις περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου. [Κ.Β.]

Νικόλαος Α', αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας, τρίτος υἱὸς τοῦ αὐτοκρ. Παύλου τοῦ Α' Ἐγενν. 25 Ἰουν. 1796, διεδέξατο δὲ 1825 τὸν πρωτότοκον ἀδελφόν του Ἀλέξανδρον τὸν Α', τοῦ δευτεροτόκου παραιτηθέντος τὰ δικαιώματά του. Στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν ἥτις ἀπὸ πολλοῦ παρασκευαζομένη ἐξεστράφη ἐπὶ τῇ εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσει αὐτοῦ κατέβαλε μετὰ μεγίστης δραστηριότητος. Περιώρισε τὰς μεγάλας ἐν τῇ διοικήσει καταχρήσεις ἐνεκαίνισεν τῇ 1827 τὴν συστηματοποίησιν τῆς νομοθεσίας, ἔργον μέγα, συνετέλεσθαι τῇ 1841. Τὴν δουλείαν διετήρησε μὲν, ἐπροστάτευσεν ὅμως παντοειδῶς τοὺς χωρικοὺς ἀπέναντι τῶν εὐγενῶν. Ὁ μετὰ τῆς Περσίας πόλεμος ἔληξε τῇ 1828 διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Τουρκμάν-τσάι, δι' ἧς ὑβήθη σπουδαίως τὸ ἐν Ἀσίᾳ ῥωσικὸν ἔδαφος· ὁ δὲ μετὰ τῆς Τουρκίας (ἐξ ἀφορμῆς

τῆς Ἑλλ. ἐπανάστασεως) διὰ τῆς εἰρήνης τῆς Ἀδριανουπόλεως, δι' ἧς οὐ μόνον χωρὰς ἔλαβεν ἡ Ῥωσία καὶ ἀποζημιώσιν χρηματικὴν, ἀλλὰ καὶ προνόμια ὡς πρὸς τὴν ἐν τῷ Δουναβί, τῷ Βύρζεϊνῳ καὶ τῇ Μεσογαίᾳ ναυσίπλοϊαν καὶ μεγίστην ἐκτέτατο πολιτικὴν ἐν Ἀνατολῇ ὑπεροχὴν. Ἡ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ζητήματι πολιτικὴ του ὑπῆρξε ἡ γνώστη ἡ καταστήσασα τὴν Ῥωσίαν μίαν τῶν προστατίζων δυνάμεων. Καταστείλας συντάνας τὴν πολωνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 κατήργησε τὸ σύνταγμα τοῦ 1815 καὶ κατέστησε τὴν Πολωνίαν ἐντελῶς ῥωσικὴν ἐπαρχίαν. Ἐκτοτε ἰδίως ὁ Ν. ἐδείχθη ἀπολυταρχικώτατος καὶ ἀπέκλεισε σχεδὸν τὴν Ῥωσίαν ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπικοινωνίας, περιορίσας εἰς τὸ ἄκρον πᾶσαν ἐν αὐτῇ ἐπίδρασιν τῆς Δύσεως καὶ συστηματικῶς ἐργαζόμενος πρὸς ἐκρωστισμὸν τῶν ξένων ἐν αὐτῇ ἐθνικοτήτων. Κηρύξας δὲ τέλος τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον (βλ. λ.) ἀπέθανε διαρκούντος αὐτοῦ τὴν 18 Φεβρ. 1855 ἐν Πετροπόλει.

Ν. ὁ Β', ὁ νῦν αὐτοκρ. τῆς Ῥωσίας, πρωτότοκος υἱὸς καὶ διάδοχος Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'. Ἐγενν. 6 Μαΐου 1868, διεδέξατο δὲ θανόντα τὸν πατέρα του τὴν 1 Νοεμβρ. 1894. Ὀλίγον δ' ἔπειτα ἐνυμφεῦθη τὴν πριγκίπισσαν Ἀλίκην τῆς Ἑσθῆς, θυγατέρα τοῦ Μεγ. Δουκὸς Λευδοβικου Δ', γεννηθεῖσαν 6 Ἰουν. (ν.) 1872. [Β.Ε.]

Νικόλαος. Μέγας Δουξ τῆς Ῥωσίας, τρίτος υἱὸς τοῦ αὐτοκρ. Νικόλαου τοῦ Α', γενν. 27 Ἰουλ. 1831. Κατὰ τὸν Ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1876 εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν, διῆλθε τὸν Δουναβίον, ἐκυρίευσεν τὴν Πλέβναν καὶ προῆλθε μέχρις Ἀγίου Στεφάνου, ὅπου συνωμολογήθη ἡ εἰρήνη. Ἀποκαλυφθέντος δὲ ὅτι ἦν ἐν γνώσει τῶν καταχρήσεων διαφόρων προμηθευτῶν τοῦ στρατοῦ καὶ ὠφελεῖτο ἐξ αὐτῶν, ἐπειράθη μὲν νὰ δικαιολογηθῇ διὰ δημοσιεύσεών του ἐν Παρίσις, ἀλλ' ἐνεκα τούτων ἐστερήθη πάντων τῶν στρατιωτικῶν ἀξιωματίων του. Ἀπέθ. δὲ τὴν 13 Ἀπρ. 1891 ἐν Ἀλούπκα τῆς Κριμαίας. [Β.Ε.]

Νικόλαος Α' Πέτροβιτς, ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου. Ἐγενν. 7 Ὀκτ. 1841, υἱὸς τοῦ Βασίλδου Μάρκου Πέτροβιτς καὶ ἀνεψιὸς τοῦ ἡγεμόνος Δανιήλ, ἐν διεδέχθη 13 Αὐγ. 1860. Ἐπ' αὐτοῦ ἠρξήθη τὸ Μαυροβούνιον (βλ. λ.) καὶ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνεξαρτησία του μετὰ τὸν ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1876-78. Διεκρίθη δὲ ὁ Ν. ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει καὶ ὑλικῇ προαγωγῇ τῆς χώρας του, ἐτι δὲ καὶ ὡς ποιητὴς, γράψας τὸ δράμα «Ἡ βασιλίςσα τοῦ Αἰμου» κλ. Ἐνυμφεῦθη 8 Νοεμβρ. 1860 τὴν Μιλέναν, θυγατέρα τοῦ Βασίλδου Πέτρου Βούκοβιτς, γεννη-

θεῖσαν 1847 καὶ ἔσχε τρεῖς θυγατέρας καὶ τρεῖς υἱούς, ὧν ὁ πρεσβύτερος διάδοχος Δανιὴλ ἐγένν. 5 'Ιουν. 1871. [B.E.]

Νικόλαος Δαμασκηνός. Περιπατητικὸς φιλόσοφος καὶ χρονογράφος, ὑπάρχας ἐμπιστευτικὸς φίλος τοῦ βασιλέως Ἡρώδου καὶ διδάσκαλος τῶν τέκνων τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. Ἐγραψεν Ἱστορίαν καθολικὴν εἰς 144 βιβλία (κατὰ Σκυρίαν εἰς 80) ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Μήδων μέχρι τῆς ἐποχῆς του. Ἀποσπάσματα βλ. ἐν Müller Fr. hist. graec. I' 343-464 καὶ Dindorff Hist. gr. min. A' 1-153. [X.B.]

Νικόλαος Ἄγιος. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλέας (Ἀργεὺς) $\frac{1}{2}$ ὥρ. Β ἀπὸ Τάτσι. Κάτ. 283. Κεῖται κατὰ τὴν στενὴν αὐλῶνα τὴν ἄγοντα ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς Ἀλέας εἰς Σκοτεινὴν, καὶ ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν τοῦ Φαρμακᾶ ἔχοντος ὕψος 1017 μ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Βοιῶν (Ἐπιδάφρου Λιμνᾶς) $1\frac{1}{2}$ ὥρ. ΝΑ τῆς Νεαπόλεως κατὰ τὸς Δ ὑπὸ ὑψείας τοῦ πρὸς τὴν Μαλέαν Κριθίνου ἔρους. Κάτ. 794. — 3) Χωρ. τοῦ δήμ. Κρίσης (Παρνασσίδος), $\frac{1}{2}$ ὥρ. ἀπὸ Χρυσοῦ. Κάτ. 313. — 4) Χωρ. τοῦ δήμ. Μονεμβασίας (Ἐπιδάφρου Λιμνᾶς), ἀφ' ἧς ἀπέχει Δ ὥρ. 1.15. Κάτ. 211. — 5) Ἄγ. Ν. ἡ Καστρί. Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Τανίας (Κυνουρίας). Κατοικοῦς ἔχει 1878. — 6) Χωρ. Εὐβοίας τοῦ δήμ. Χαλκιδέων, ἀπέχ. ὥρ. $1\frac{1}{2}$ ἀπὸ Χαλκίδος. Κάτ. 746. — 7) Χωρ. τῆς Λακεδαιμόνος καὶ ἔδρα τοῦ δήμ. Σπάρτης. Κάτ. 550.

Νικόλαος Ἄγιος. Χωρ. τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου ἐν τῷ μυθῷ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου κείμενον καὶ ἀπέχον τῆς ἀκτῆς 10'. Κατοικεῖται ὑπὸ 165 οἰκογενειῶν ἑλλήνων μελισσοτρόφων, ἀλιέων καὶ μεταξοσκωληχοτρόφων.

Νικολίνης (Ἰωάν. Βαπτ. Niccolini) Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1782 παρὰ τὴν Πίζαν, διατελέσας δὲ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας καὶ μυθολογίας ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ ἀποθανὼν ἐκεῖ τῷ 1861. Συνέγραψε σειρὰν τριῶν βιβλίων ὡς ἐπὶ πλεῖστον πατριωτικῶν, ἐξ ὧν αἱ περιφημότεραι εἶναι Antonio Foscari καὶ Arnaldo da Breseia, λυρικά ποιήματα, ὡς καὶ ἱστορικὰ ἔργα. [M.G.]

Νικολσδούργον (Nikolsburg). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν Μοραβίᾳ, ἔχουσα 8210 κατ., ὧν 1323 Ἰσραηλῖται, διατηροῦσα δὲ σπουδαίαν ἀμπουργιαν καὶ ἐμπόριον ἀσβεστίου καὶ ἀσβέστου. Τῇ $14\frac{1}{2}$ 'Ιουλίου 1866 ἐκλείσθη ἐνταῦθα ἡ προκαταρκτικὴ συνθήκη μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσίας. [M.S.]

Νικόμαχος. 1) Υἱὸς τοῦ Μαχάονος καὶ τῆς Ἀντικλείας, θυγατρὸς τοῦ Διοκλέους, βασιλέως τῷ ἐν Θισσαλίᾳ Φερῶν, διαδεξά-

μενος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Γοργάσου τὸν πόππον του ἀμφότεροι ὄντες περίφημοι ἰατροί, ἐλάτρευον μετὰ τὸν θάνατόν των ὡς θεοί.

— 2) Ἑλλήν ζωγράφος, πιθανῶς ἐκ Θηβῶν καταγόμενος καὶ ἀμύσας κατὰ τὰ μέσα τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Ἐγραψε κυρίως γυναικείας μορφάς, ἐφημέισθη δὲ διὰ τὴν μεγάλην εὐκολίαν καὶ ταχύτητα μεθ' ἧς ἐξετέλει τὰ ἔργα του. — 3) Μαθηματικὸς ἐκ Γεράσων τῆς Ἀραβίας, ζήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος. Σώζεται αὐτοῦ Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγή καὶ Ἐγχειρίδιον ἀμμονικῆς [X.B.]

Νικομήδεια (τουρκ. Ἰσμίτ, κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ ἑλλ. δνόματος). Εὐλίμενος πόλις τῆς ΒΔ μικρᾶς Ἀσίας, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ διοικήσεως (βλ. κατωτ.), κειμένη ἐν τῷ μυθῷ τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου (βλ. λ.), καλουμένου σήμερον ἀπ' αὐτῆς Ν. κόλπου, 50 γμ. ΑΒΑ τῆς Νικαίας, ἐκτισμένη ἀφιλοκάλως ἐπὶ ὕψηλῶν λόφων ἐκ χαλαζίου. Συνδέεται μετὰ τοῦ ἀπέναντι τῆς Κων/πόλεως Χοϊδάρ-πασσᾶ διὰ σιδηροδρόμου, ἔχει δὲ περ. 15 000 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Ἀρμένιοι, Τούρκοι καὶ Ἑβραῖοι, οἰκοῦντες ἕκαστοι κατ' ἰδιαιτέρας συνοικίας. Εἶναι ἔδρα τοῦ μητροπολίτου Ν., ἐνὸς ἐκ τῶν 12 ἀνωτάτων τοῦ οἴκου. θρόνου, ὡς καὶ ἀρμενίου ἀρχιεπισκόπου, ἔχει ναύσταθμον τοῦ κράτους, μεγάλας ἀλυσκὰς, βυροδεψεῖα, μεταξοκλωστήρια, ναυτιλίαν καὶ ἐμπόριον ἰδίας ἐυλείας καὶ μαροκινῶν δερμάτων. — Θεμελιωτὴς τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρξεν ὁ βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας Ζιποίτης, οὗ ὁ υἱὸς Νικομήτης ὁ Α' τετέλεσας τῇ 280 π. Χ. δευτέρα αὐτῆς ἐγκαίνια ἔδωκεν αὐτῇ τὸ ὄνομά του. Πύονόθη δὲ ὑπὸ τὴν βασιλείαν τῆς Βιθυνίας καὶ ἐκοσμήθη λαμπρῶς, πολλοὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων βραδύτερον διέμενον ἐν αὐτῇ κατὰ προτίμησιν ὁ Διοκλητιανὸς δὲ καὶ κατότιν Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας διενεόθησαν νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν δευτέραν πρωτεύουσαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ Ἀρριανός, ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀννίβας ὡς καὶ ὁ Μ. Κωνσταντῖνος. Πολλὰ παθεῖσα ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ τῶν Γότθων κατεστράφη ἐντελὴς ὑπὸ σεισμοῦ καὶ πυρκαϊᾶς 354. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκόσμησεν αὐτὴν πάλιν διὰ κτιρίων, ὧν οὐδὲν σώζεται ἐκ τῆς ἀρχαίας δὲ πόλεως σώζονται μόνον τείχη τῆς ἀκροπόλεως, Ῥωμαϊκὴν τείχισμα καὶ μεγάλη κινστέρνα. Οἱ Τούρκοι κατέλαβον αὐτὴν μετὰ τῶν πέριξ τῇ 1326 ὑπὸ τὴν Κοτζᾶ Ἀκτσέ, στρατηγὸν τοῦ σουλτάνου Ὀρχάν. — Ἡ διοίκησις Ν., τουρκ. Ἰσμίτ σαντζαχὴ ἢ Κοτζᾶ Ἰλι σαντζαχὴ (ὡς περιλαμβάνουσα τὴν μεταξὺ Βιτπύρου καὶ Σαγγαρίου χώραν, καλουμένην Κοτζᾶ Ἰλι ἀπὸ τοῦ κατακτητῆσαντος αὐτὴν Κοτζᾶ Ἀχμέτ), ὀρί-

ζεται πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς τοπαρχίας Κων/πόλεως, πρὸς Δ ὑπὸ ταύτης καὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς Ν καὶ Α ὑπὸ τῆς τοπαρχίας Προύσης, ἔχει δὲ περίπου 160 000 κατ., διαιρεῖται εἰς 12 ἐπαρχίας (ὧν μία ἡ ἐπ. Ν.) καὶ περιλαμβάνεται διοικητικῶς εἰς τὴν νομαρχίαν Κων/πόλεως. [Μ.Χ.]

Νικομήδης. Ὀνομα τριῶν βασιλέων τῆς ἀρχαίας Βιθυνίας (βλ. λ.). — Ν. ὁ Δ' υἱὸς καὶ διάδοχος Ζιποίου, ἤρξε τῷ 278. "Ἰν' ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ ἐπαναστάντος ἀδελφοῦ του Ζιποίου ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τοὺς Γαλάτας. δι' ὧν κατέβαλε τοῦτον. Ἰδρυσεν τὴν Νικομήδειαν εἰρηνικῶς δὲ ἀρξας κατόπιν ἀπέθ. ἴσως περὶ τὸ 250. — Ν. Β' ὁ ἐπιφανής, υἱὸς Περσίου τοῦ Β', καθ' οὗ μισουμένου ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐπαναστατήσας καὶ φονεύσας αὐτόν, ἔλαβε τὸν θρόνον τῷ 147 π. Χ. Προσαρτήσας εἰς τὸ στέμμα του τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν, ἐπ' ὀλίγον χρόνον διετήρησεν αὐτάς. Ἀπέθανε δὲ τῷ 91 π. Χ. — Ν. Γ' ὁ Φιλοπάτωρ, υἱὸς καὶ διάδοχος Ν. τοῦ Β'. Ὑπεστηρίχθη κατὰ τοῦ ἐτερομητρίου ἀδελφοῦ του Σωκράτους καὶ τοῦ Μιθριδάτου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὅφ' ὧν καὶ δις, τῷ 90 καὶ τῷ 94 ἀποκατεστάθη πάλιν εἰς τὸ κράτος του, οὗ εἶχεν ἐξελάσει αὐτὸν ὁ Μιθριδάτης κατὰ τὸν α' μιθριδατικὸν πόλεμον. Ἀποθανὼν τῷ 74 ἀπαις, ἐκληροδότησε τὸ κράτος του τοῖς Ῥωμαίοις, τοῦτο δὲ ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ γ' μιθριδατικοῦ πολέμου.

Νικόπολις ἐκλήθησαν τὸ πάλαι πόλεις τινὲς ἰδρυθεῖσαι πρὸς ἀνάμνησιν νίκης τινός. Οὕτως ὑπῆρχον εἰς διαφορωτάτας θέσεις τοιαῦται, ὡς ἐν Θράκῃ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου ἐν τῇ Κάτω Μοισίᾳ πλησίον τοῦ Δουνάβειος καὶ Β τῆς Τίρνοβας (ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Τραϊανοῦ, οὐχὶ δὲ ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ἐπομένου ἀρθρου) ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀρμενίᾳ, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Πομπηίου νικήσαντος τὸν Μιθριδάτην (βλ. ἐπομ. ἀρθ., ἀρ. 3) ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῆς μεταξὺ Κανώβου καὶ Ἀλεξανδρείας διώρυχος, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Αὐγούστου νικήσαντος τὸν Ἀντώνιον. Κυρίως ὅμως ἐγένετο γνωστὴ ἡ ἐν Ἡπείρῳ ἐπὶ χερσονήσου ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκτίου παρὰ τὴν νῦν Πρέβεζαν ὑπὸ Αὐγούστου οἰκοδομηθεῖσα Ν, ἥτις ἕνεκα τῆς λαμπρᾶς θέσεώς της, ἔχουσα 3 ἀποβάθρας, ἀνεπύχθη μεγάλως καὶ ἐγένετο πρωτεύουσα τῆς περὶ αὐτὴν χώρας, ἐπὶ Βυζαντινῶν δὲ καὶ ὅλου τοῦ ἀπ' αὐτῆς κληθέντος θέματος Νικοπόλεως, ὅπερ περιελάμβανεν ἐκτός τῆς Ἡπείρου καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ Αἰτωλίαν. Ὑποστάτα τὰς προσβολὰς τῶν ὑπὸ Γενσέριχον Βανδῆλων (476) καὶ τῶν Γότθων (552) κατεστράφη τῷ 1084 ἐντελῶς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων (πρὸ καὶ Ἀκτίου). [Α.Δ.]

Νικόπολις. 1) Πόλις τῆς Βουλγα-

ρίας ἐν τῇ περιφερείᾳ Σιστώφ, ἐπὶ τοῦ Δουνάβειος, ἄλλοτε ὠχυρωμένη. ἔχει 5 156 κατ. ὧν. 3 745 Τούρκοι, ἀμπελουργίαν καὶ ἐμπόριον μετὰ τῆς Βλαχίας. — 2) Κωμόπολις ἐν τῇ περιφερείᾳ καὶ τῷ ῥωσσ. κυβερνήτῳ Αἰκατερινόσλαβ. ἐπὶ τῆς ἀριστ. ἐχθρῆς τοῦ Δνειπέρου, μετὰ 10 000 κατ. (1892), ὧν πολλοὶ Ἰσραηλῖται καὶ Μεννονίται. Διατηρεῖ ἀκμαῖον ἐμπόριον δημητριακῶν κλ. — 3) Πρωτεύουσα διοικήσεως ἐν τῇ βιλαετίῳ Σεβαστείας τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, νῦν παρὰ Τούρκοις Καρὰ Χισσάρ Σαρκὰ καλουμένη. ἔχει 20 χιλ. κατ., ὑφαντουργεῖα βαμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ βαφεῖα, ὡς καὶ μεταλλεῖα σιτητηρίας, εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου, ὑπαγομένου εἰς τὴν μητρόπολιν Νεοκαισαρείας.

Νικοσία. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Κατανία τῆς Σικελίας ἐν ἀγρίᾳ ὄρεινῃ θέσει. Εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 14 941 κατ. καὶ θειοῦχος πηγὰς. — Περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ Ν. βλ. Λευκωσία. [Μ.Σ.]

Νικόστρατος. 1) Ἀθηναῖος στρατηγός, τῷ 427 π. Χ. κατὰ τὴν ἐν Κερκύρα μεταξὺ οὐλιγαρχικῶν καὶ δημοκρατικῶν πάλιν πεμφθεὶς πρὸς ὑποστήριξιν τούτων. Συμπολεμήσας εἰτα μετὰ τοῦ Νικίου ἐν Κυθήροις, Καλκιδικῇ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέθανε μαχόμενος παρὰ τὴν Μαντίνειαν. — 2) Ὁ νεώτατος τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Ἀριστοφάνους, κωμωδιοποιὸς τῆς μέσης ἢ τῆς νεωτέρας κωμωδίας, τῶν πολλῶν τοῦ ὁποίου κωμωδιῶν μόνον στίχοι τινὲς διεσώθησαν.

Νικοτιανή. Nicotiana L. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Σολανωδῶν περιλαμβάνον περὶ τὰ 60 εἶδη, ἅπαντα μὲν τῆς Ἀμερικῆς, τὰ πλεῖστα δὲ τῶν τροπικῶν χωρῶν αὐτῆς. Τὸ σπουδαιότερον εἶδος εἶναι Ν. ὁ Ταμπακός (N. Tabacum L., κοινῶς καπνίσχον ἢ καπνός). Ἡ χρῆσις τῶν ναρκωτικῶν φύλλων αὐτοῦ εἰς κάπνισμα ἦτο ἤδη γνωστὴ τοῖς Ἰθαγενέσι τῶν Ἀντιλλῶν καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ πατὴρ Roman Pane, ὁ συνοδὸς τοῦ Κολόμβου, ὅστις πρῶτος περιέγραψε τὸ φυτὸν ἐν ἔτει 1496. Ἐκλήθη δὲ τὸ γένος Ν. ὑπὸ τοῦ Λινναίου εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γάλλου Jean Nicot. πρεσβευτοῦ τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου Β' παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Πορτογαλίας, ὅστις λαβὼν τῷ 1560 φυτὰ τινα παρὰ τινος ἐν Φλώριδᾳ ὀλλανδοῦ ἐμπόρου ἐφύτευσε ταῦτα ὡς φαρμακευτικὰ ἐν τῷ κήπῳ αὐτοῦ καὶ ἐπέμψεν σπέρματα πρὸς τὴν βασιλεύσαν Αἰκατερίνην τῶν Μεδίκων. Ἡ χρῆσις τοῦ καπνίζεῖν εἰσῆλθον ἐξ Ἰσπανίας καὶ διεδόθη ταχέως εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην καὶ ἐπομένως καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ φυτοῦ. Κατὰ καιροὺς ἀπηγορεύθη τὸ καπνίζειν ὑπὸ τῶν διαφόρων κυβερνήσεων, τέλος ὅμως ἐγενικεύθη

ἀπανταχοῦ καὶ ὡς προῖεν τῆς γεωργίας κατέστη τὴν σήμερον μέγας πλούτος πολλῶν χωρῶν. Κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὸ ἔδαφος ἡ ποιότης τοῦ καπνοῦ ποικίλλει τὰ μέγιστα, ἀλλ' αἱ ποικιλίαι αὗται βοτανικῶς ὑπάγονται ἅπασαι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος Ν. ἦτοι εἰς τὴν Ν. Ταμβάκον. Ἔτερον εἶδος Ν. εἶναι Ν. ἡ ἄγροικος (Ν. rustica L.), ὃ διὰ τὰς ὑδροσύριγγας (ναργιλὲ) καπνὸς ὁ Τουμπέκι καλούμενος (βλ. λ.). Ἄλλα δὲ διάφορα εἶδη Ν. καλλιεργεῖνται ἐν τοῖς κήποις χάριν κόσμου. [Θ.Χ.]

— Ἡ Ν., ἰθαγενὴς τῶν τροπικῶν χωρῶν, ἐνεκλιματίσθη οὐχ ἥττον καὶ καλλιεργεῖται ἐπιτυχῶς εἰς διαφορώτατα κλίματα, μέχρις αὐτῆς τῆς Νορβηγίας καὶ εἰς ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν 2000 μ. καὶ πλέον. Ἡ ποιότης ὁμοῦς αὐτῆς ποικίλλει μεγάλως κατὰ χώρας, ἀνωτέρα οὕτα ἐν γένει εἰς τὰ μεσημβρινώτερα κλίματα, ὅπου ἐν τούτοις σημειώτεον ὅτι ἡ ξηρασία τοῦ ἔδαφους κολῶει πολλάκις τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Καὶ αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ δὲ μεταβολαί, οἱ σφοδροὶ ἀνεμοὶ κλ. προσβάλλουσι αὐτὴν μεγάλως. Ὑπὸ εὐνοϊκᾶς περιστάσεως ἀναπτύσσεται ταχέως καὶ φθάνει εἰς ὕψος 1 μέτρου καὶ πλέον, καὶ μέγρι 2 μ. Εἶναι δὲ φυτὸν ἀπληστον, ἐξαντλοῦν ὑπερμέτρως τὴν γῆν, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἀνθέσῃ εἰς ἐπανειλημμένας καλλιεργείας Ν. εἰ μὴ δι' ἀφοῦνου λιπάνσεως (βλ. λ.). Ἡ ὥριμανσις τῶν φύλλων γνωρίζεται ἐξ ὠχρῶν κηλιδίων ἀναπτυσσομένων ἐπ' αὐτῶν καὶ ταχέως ἐπαιρομένων ἐν εἴδει φυσαλίδων, ὡς καὶ ἐκ τοῦ πάχους αὐτῶν, τῆς κολλώδους ἐπιφανείας καὶ τῆς πρὸς τὰ κάτω νεύσεως. Δὲν ὥριμάζουσι δὲ συγχρόνως πάντα τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ, δι' ὃ ἡ συλλογὴ αὐτῶν γίνεται κατὰ διαλείμματα καὶ δι' ἡρώτων τῶν κατωτάτων, ἅτινα ἀποτελοῦσι καὶ τὸν ἀριστὴς ποιότητος καπνόν, ἐνῷ τὰ τῶν κορυφῶν τὸν χειρίστην. Συλλεγόμενα δὲ τὰ φύλλα ἐν ὁρμαθίᾳ ξηραίνονται κρεμνόμενα ἐπὶ τῶν τοίχων κατὰ τὸ θέρος, μεθ' ὃ φέρονται εἰς ὁρμαθίαν εἰς ἀποθήκας· τὸ δὲ φθινόπωρον διὰ τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας γινόμενα μαλακώτερα ἀποσπῶνται τῶν στελεχῶν καὶ στιβάζονται εἰς δέματα φερόμενα εἰς τὸ ἐμπορίον· ταῦτα ὁμοῦς δεόν νὰ ἐπιτηρῶνται ἐπὶ μῆνα τοῦλάχιστον ἀπὸ τῆς στιβάζεως, διότι ἐν αὐτοῖς τελεῖται ζύμωσις τις τῶν φύλλων ἀναπτύσσουσα πολλὴν θερμότητα, ἥτις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν καύσιν τῶν δεματίων· δι' ὃ δὲν ἡ θερμοκρασία τῶν δεματίων φθάνῃ εἰς 25° K. διαλύονται ταῦτα καὶ ἀερίζονται τὰ φύλλα, ἅτινα βραδύτερον στιβάζονται ἐκ νέου. Φθάσας δὲ ὁ καπνὸς οὕτως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βιομηχάνου κόπτεται εἰς λεπτάς ταινίας πρὸς παρασκευὴν σιγαρέττων ἢ τρίβεται εἰς κόνιν διὰ πρεζάρισμα ἢ τὰ φύλλα συστρέφονται πρὸς παρα-

σκευὴν πούρων ἢ καὶ εἰς πλακούντια συσκευάζονται μασώματα (ἰδίως ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν ναυτικῶν).

Ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ καπνοῦ πρωτεύουσιν αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἐξ ὧν ἐξάγονται ἐτησίως φύλλα περ. 120 ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων· τὰ δευτερεῖα δὲ ἔχουσιν αἱ Ἀνατολ. Ἰνδία. Σπουδαῖοι τόποι παραγωγῆς εἶναι ἡ Κούβα, ὅθεν ἐξάγονται ἰδίως τὰ περίφημα πούρα τῆς Ἀβάνας, τὸ Μεξικόν, ἡ Κολομβία, ἡ Βρασιλίς, ἡ Κίνα, ἡ Ἰαπωνία, αἱ Βρετανικαὶ Ἰνδία, ἡ Ἰάβα (ἥτις καὶ ἐξάγει σημαντικὰ ποσά), ἐν Ἀφρικῇ ἡ Ἀλγερία· ἐν δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ ἡ Τουρκία, εὐρωπαϊκῇ τε καὶ ἀσιατικῇ, παράγει μεγάλη ποσὰ καπνῶν, ὧν εἶδη τινά, οἷα τὰ τῆς Σαμψούντος, Γένιτζε κλ. ἔχουσι παγκόσμιον φήμην, καὶ ὧν μόνον ἡ ἐξαγωγή ἀνέρχεται εἰς περίπου 12 ἑκατ. χιλιογράμμων κατ' ἔτος. Ἡ Ἑλλὰς παράγει περὶ τὰ 4 ἑκατ. ὀκάδων ὧν 1 1/2, ἐξάγονται (κυρίως εἰς Αἴγυπτον), ἄρισται δὲ ποότητες εἰσὶν αἱ τοῦ Ἀγρινίου καὶ τῆς Θεσσαλίας (Βιώλου). Ἀναλογεῖ δὲ ἡ κατανάλωσις καπνοῦ ἐν Ἑλλάδι εἰς 500 δράμια κατ' ἄτομον τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπερβαίνουσα τὴν ἐν Γαλλίᾳ (290 δρ.), Ἀγγλίᾳ (210 δρ.), Αὐστραλίᾳ (180 δρ.), Ρωσίᾳ (175 δρ.), καὶ ὑπολείπομένη τῆς ἐν Γερμανίᾳ (520 δρ.). Τὸ δὲ ὅλικόν ποσὸν τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς τοῦ καπνοῦ ὑπολογίζεται εἰς περίπου 600 000 000 χγρ. — Ὁ καπνὸς ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτάτων ἀντικειμένων τῆς φορολογίας· εἰσήγαγε δὲ τὴν φορολογίαν αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ ὁ Μέγας Ναπολεὼν, ἐμπνευσθεὶς, ὡς λέγεται, εἰς τοῦτο ἐν τινὶ σπερίδι ἐκ τῆς θέας τῆς πολυτιμοτάτους ἀδάμαντας φερούσης συζύγου καμπνεμπορίου τινός· ἀποτελεῖ δὲ ὁ φόρος οὗτος ἐν Γαλλίᾳ μὲν 13 % τοῦ συνόλου τῶν ἐκ φόρων δημοσίων εἰσπράξεων, ἐν Αὐστρίᾳ δὲ 14 %, ἐν Ἀγγλίᾳ 12 % καὶ ἐν Ἑλλάδι περ. 6.5 % (ἐν τῇ προϋπολογισμῷ τοῦ 1895 εἰσπράξεις ἐκ τοῦ καπνοῦ καθαραὶ περ. 6 ἑκατομ., ἐκ δὲ τοῦ σιγαρογράφου, ἀποτελοῦντος μονοπώλιον τοῦ κράτους καθαραὶ εἰσπράξεις περ. 2 258 000). Εἰς τινὰς χώρας ἡ βιομηχανία τοῦ καπνοῦ ἀποτελεῖ μονοπώλιον ὑπερδιαχειρίζεται τὸ κράτος ἢ παρεχώρησεν αὐτὸ εἰς ἑταιρίαν, ὡς ἐν Τουρκίᾳ.

Τὸ κάπνισμα φέρει ἐν ἀρχῇ εἰς τοὺς ἀήεις βῆλα, ἐμέτους, κεφαλαλγίαν, διάρρριαν κλ., ταχέως ὁμοῦς συνειθίζει εἰς αὐτὸ ὁργάνισμός καὶ μετὰ μακρὰν τινα μάλλον ἢ ἥττον χρῆσιν ἀποκρίνει· τὸ καπνίζειν συνήθεια δυσεξάλειπτος, φέρον εἰς τοὺς συνειθίσκοντας ἐρεθισμὸν τινα νευρικόν, χρήσιμον εἰς ἀνακούφισιν ἀπὸ πολλοῦ κόπου καὶ ἐξαρσιν τῆς διανοίας· ὑποτίθεται ἐπίσης ὅτι τὸ κάπνισμα προάγει πῶς τὴν πέψιν· εἶναι δὲ

καὶ πολέμιος τῶν μισμμάτων ὁ καπνὸς καὶ κατὰ τῶν δδονταλγιῶν ἔχει τινὰ ἐπίδρασιν. Ἄλλ' ἐπωσθήσεται ἡ συνήθεια τοῦ καπνίζεῖν κατ' οὐδένα δικαιολογεῖται τρόπον. Ἡ δὲ κατάχρησις αὐτοῦ ἢ ἡ χρῆσις κακῆς ποιότητος καπνῶν ἐπάγεται διάφορα παθολογικά φαινόμενα, εἶον χρόνιον κατάρρου τοῦ στομάχου, ἀμαύρωσιν τῆς ἐράσεως, παλμούς, τρόμον ἢ καὶ παράλυσιν τῶν ἄκρων, δῦπνιαν καὶ γενικὴν νευρικὴν κατὰπτωσιν κλ. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ῥινὸς χρῆσιν τῆς κόνεως τῶν φύλλων Ν., τὸ κοινὸν π ρ ε ζ ἄ ρ ι σ μ α, ὅπερ ἐπιφέρει ἐτι χρονίαν κόρυζαν, συχνὴν θακρυόρροϊαν, ἐξασθένισιν δὲ τῆς ὁσφρέσεως. Ἡ δὲ χειρίστη τῆς Ν. χρῆσις εἶναι ἡ διαμύσσησις αὐτῆς, συνήθεια εὐτυχῶς ἀγνωστος παρ' ἡμῖν. Ὡς φάρμακον ἡ Ν. εἶναι ἐν ἐλαχίστῃ χρῆσει. Ὡς ἐντείνον τὰς περιστάτικὰς κινήσεις τῶν ἐντέρων παρηγγέληται πρὸς ἔμφρασιν αὐτῶν καὶ περιεσφιγμένας κήλας, παρεχομένη κυρίως δι' ὑποκλυσμῶν εἰς τὸ ὄρθον ὡς ἐρεθιστικοί ἐπίσης οἱ ὑποκλυσμοὶ οὗτοι συμβουλεύονται κατὰ τὴν ἐκ καταδύσεως νεκροφάνειαν. Ὁ λαὸς μεταχειρίζεται φύλλα Ν. ὡς ἀνταλγικά ἐπιθέτων αὐτὰ διάδροχα ἐπὶ τῆς ἀλγούσης χώρας· χρῆσιμον δ' ἐφάνη καὶ τὸ πρεζάρισμα ὡς πταρμικὸν ἐπὶ κεφαλαλγίας. [Π.Γ.]

Νικοτίνη, $C_{10}H_{14}N_2$. Τὸ κύριον ἀλκαλοειδὲς τῆς νικοτιανῆς. Εὐρηταί κατὰ ποικιλοῦσας ἀναλογίας εἰς τὰ φύλλα καὶ τὰ σπέρματα πάντων τῶν εἰδῶν τοῦ φυτοῦ καὶ δὴ πολὺ ὀλιγώτερον εἰς τὰ ἄριστα αὐτοῦ εἶδη· οὕτως ὁ κάλλιστος καπνὸς τῆς Ἀβάνας ἐνέχει 0.6—2 % Ν., τὰ δὲ εὐτελέστερα εἶδη καὶ μέχρις 8 %· πιθανῶς δὲ εἰς τὴν ἀπόλειαν τῆς Ν. ἦν ὑφίσταται ὁ καπνὸς ἐπὶ μακρὴν ξηραίνόμενος ἐν ἀποθήκαις ἀποδοτέον τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀρώματος αὐτοῦ. Εὐρηταί δ' ἐτι ἡ Ν. καὶ εἰς τὰ φύλλα τῆς Ἰνδικῆς καννάβεως καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς, τὸ χασί, ἴσως δὲ καὶ ἐν ἄλλοις φυτοῖς. Ἀπεικονωθεῖσα παρίσταται ὡς ὑγρὸν ἐλαϊώδες, ἄχρουν, λεπτόρρευστον, εὐεξάτμιστον, εὐλίγον βαρύτερον τοῦ ὕδατος, ὅζον ὡς ὁ καπνός, ὑγροσκοπικώτατον, ἐν τῷ ἀέρι ἀποσπᾶν καφέχρουν καὶ πυκνόρρευστον. Χημικῶς ἀποτελεῖ ἰσχυροτάτην βάσιν, σχηματίζουσαν μετὰ τῶν ὀξέων ἅλατα εὐδιάλυτα. Εἶναι δὲ ἐν τῶν ἰσχυροτάτων δηλητηρίων, ἐπιφέρει πρῶτον μὲν σπασμούς, εἶτα δὲ παραλύσεις καὶ δὴ τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν, ὅθεν ὁ θάνατος δι' ἀπνοίας. Ἡ ναυτία καὶ οἱ παλμοὶ οἱ ἐπερχόμενοι κατόπιν κατάχρησεως καπνοῦ ὀφείλονται εἰς τοιαύτην ἐλαφρὰν δηλητηρίασιν διὰ Ν., ἥτις δὲν ὑπάρχει μὲν ἐν τῷ καπνῷ τῆς καιομένης νικοτιανῆς, ἀθροίζεται ὅμως κατὰ σημαντικὰς ποσότητας ἐν τῷ

αὐτῷ τῶν καπνοσυρίγγων ὡς καὶ ἐν τῷ εἰς τὸ στόμα φερομένῳ ἄκρῳ τῶν σιγάρων, ὅθεν συνεισπνέεται μετὰ τοῦ καπνοῦ. [X.X.]

Νικοτοάρας, κυρίως Νίκος Τσάρας. Εἰς τῶν γενναϊοτάτων κλεφτῶν κατὰ τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως χρόνους. Ἐγεν. ἐν τῷ κατὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ὀλύμπου χωρίῳ Γιαννωτὰ περὶ τὸ 1774, υἱὸς τοῦ ἀρματοῦ καπετὰν Τσάρα, ἐν διεξέχῃ εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀρματοῦ Βλαχολεϊδάδου, φονευθέντα ἐν συμπλοκῇ μετὰ τῶν Τούρκων. Ὅτε δὲ τῷ 1807 ἐπανεστάτησεν ἡ Σερβία ὑπὸ τὸν Καραγεώργην, ζητήσαντος τοῦτου βοήθειαν παρὰ τῶν κλεφτῶν τῆς Ρούμελης κατηρτίσθη τοιαύτη ὑπὸ τῶν καπετανάτων Βάλτου, Ἀγράφου, Λιδωρικίου, Λυάκουρας, Χασίων, Ὀλύμπου κλ. ἐκ 550 παλλ. καρίων, ὧν ἀρχηγὸς ἐτάχθη ὁ νεώτατος ἀλλ' ἀνδρειότατος πάντων Ν. Τὸ σῶμα τοῦτο εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἐπροχώρησε πρὸς Β μέχρι τοῦ ὄρους Ῥίλου· ἀπαντήσαντες ὅμως ἐνταῦθα ἀντίστασιν ἀκατανίκητον 10 000 Τούρκων ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ὅπου εἶχον ὑποσχεθῇ νὰ ἀναμῆν αὐτοὺς ὁ ὑποστρίζων τὴν σερβικὴν ἐπανάστασιν ναύαρχος τῆς Ῥωσσίας Σινιάδιν. Φθάσαντες δὲ αὐτόθι καὶ πλοῖα μὴ εὐρόντες, καὶ ὀπισθεν ἔχοντες τοὺς ἑθρούς, μόνην διεξέχον ἐδλεπον τὴν ἐπὶ τοῦ Στρυμόνος γέφυραν τοῦ Πράβι πρὸς ἣν καὶ διηυθύνθησαν διαρκῶς πόλεμουντες. Ἐνταῦθα ἀποκλεισθέντες ἠγωνίσθησαν ὑπερανθρώπως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, μεθ' ἧς ὑπελείποντο μόνον 250 ἄνδρες μὴδὲ κόκκον πλέον ἔχοντες πυρίτιδος· τὴν δὲ πρωίαν τῆς τετάρτης ἡμέρας ἐπεχείρησαν περιφύμον ἐξέχον διὰ μέσου 15 000 ἑλθόντων, οὓς διαπύσαντες ἔφθασαν εἰς τὴν γέφυραν· θραύσαντες δὲ τὰς σιδηρὰς ταύτης πύλας καὶ διασχίσαντες καὶ τοὺς ἀντίπεραν παρατεταγμένους Τούρκους ἐσώθησαν εἰς τὸ Ἄγιον Ὅρος, μὴ ὑπερβαίνοντες τῶρα πλέον τοὺς 150, καὶ ἐκ τούτων 52 μόνον ἔφθασαν εἰς τὸν Ὀλυμπον, τῶν λοιπῶν ἀποθανόντων ἐκ τῶν τραυμάτων ἢ τῶν ταλαιπωριῶν. Ἐνεκα τῆς ἐκστρατείας ταύτης τοῦ Ν. τὸ ἀρματοῦλίκι του ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πατᾶ εἰς τὴν Βλαχοθώωρον, ὃ δὲ Ν. τότε ἐξαρτύσας πειρατικὴν πλοῖον ἐγένετο ὁ τρόμος τῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς Θεσσαλονίκης πλεόντων Τούρκων. Μιμηθέντων δὲ αὐτὸν καὶ πολλῶν ἄλλων ἀρματοῦλῶν συνεκροτήθη ἰσχυρὸς πειρατικὸς στόλος, εἰς ἐπτά διαιρεθεὶς μοίρας, ἐκάστην ὑπὸ ἴδιον ἀρχηγόν, γενικὸν δὲ ναύαρχον ἔχων τὸν Γιάννην Σταθῆν, γαμβρὸν τοῦ περιφύμου Γιάννη Μπουκουδάλα (βλ. λ.), καὶ ὑποναύαρχον τὸν Ν. Ὑπὸ τοῦ στόλου τούτου κατεστεινύθη πρῶτον ἡ κυανέλευκος ἑλλη-

νική σημαία. Ὁ Ν. μετέσχεν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν κατορθωμάτων τοῦ στόλου τούτου τοῦ καὶ κορβέττας ἐχθρικός καταναυμαχῆσαντος. Ἀποβιβασθέντων δέ ποτε πρὸς ὕδρευσιν τῶν ναυτῶν τοῦ καὶ προσβληθέντων ὑπὸ Ἀλβανῶν ἐνεβρευνόντων ἐξήλθε κατὰ τούτων καὶ ὁ Ν. μετὰ τῶν ἐπιλοίπων ἀνδρῶν τοῦ καὶ διασκορπίσας τοὺς ἐχθροὺς ἐπέστρεφεν ἥσυχος εἰς τὸ πλοῖον τοῦ ὅτε προσεβλήθη θανασίμως ὑπὸ σφαίρας κεκουρμένον Ἀλβανοῦ· μόλις δὲ κμισθεὶς εἰς τὸ πλοῖον τοῦ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 36 ἐτῶν καὶ ἐτάφη ἐν Σκύρῳ. [Γ.Ζ.Σ.]

Νικούσιος (Παναγιώτης). Ὁ πρῶτος Μέγας Διερμηνεύς τοῦ Ὄθωμ. κράτους. Ἐγενν. ἐν Κων/λει τῷ 1613, ἐσπούδασε δὲ ἐν Παταβίῳ τὴν λατινικὴν, μαθηματικὴν καὶ ἀστρονομίαν. Διατελέσας δὲ διερμηνεύς διαφόρων πρεσβειῶν ἐν Κων/πόλει προσελήρθη καὶ ὑπὸ τῆς Πύλης τῷ 1661 καὶ πολλῶν ἡξιώθη τιμῶν. Δι' αὐτοῦ οἱ ὁρθόδοξοι Ἑλληγνες ἐκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς Πύλης κύριοι τοῦ Ἀγίου Τάφου, καὶ εἰς ἄλλας δὲ περιστάσεις πολυειδῶς ἐπροστατεύθησαν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1673. [Ε.Σ.]

Νίκαια. Ὁχυρωμένη πόλις τοῦ Μαυροβουνίου, ἄλλοτε ἀνήκουσα εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ κυριευθεῖσα 1877 ὑπὸ τῶν Μαυροβουνιωτῶν. Ἐχει περ. 3000 κατ. [Μ.Σ.]

Νίμ (Nimes). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Γὰρ καὶ διαμερίσματος αὐτοῦ, κειμένη ἐν εὐφώρῳ κοιλάδι. Ἐχει 63625 κατ., εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου καὶ ἔχει ὠραίους ναοὺς καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων καὶ ἄλλα λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ἱεροσπουδαστήριον καὶ διδασκαλεῖα κλ. Ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως εἶναι ἀκμαιστάτη, παράγει δὲ παντοῖα ὑφάσματα, τάπητας κλ., μηχανὰς διὰ σιδηροδρόμους καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, μέγα δὲ εἶναι τὸ ἐμπόριον αἵτου, οἶνου, ἐλαίου καὶ λαχανηρῶν, μεταξῆς, ἀποικιακῶν εἰδῶν κλ. Ἐν Ν. ὑπάρχουσι πολλὰ ῥωμαϊκὰ ἀρχαιοτήτες, πύργος τις ὀκτάγωνος, βαλανεῖα, ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, νυμφαῖον, ναὸς κορινθιακὸς νῦν χρησιμεύων ὡς μουσεῖον, ἀμφιθέατρον ἀρίστα διατηρηθὲν, πύλη τοῦ Αὐγούστου κλ. Ἡ πόλις ἐπὶ Ῥωμαίων Νέμαυρος καλουμένη, ἦτο μία τῶν σημαντικωτάτων ἐν τῇ ΝΔ Γαλιατίᾳ, ἐγένετο δὲ ἐπὶ Αὐγούστου ῥωμαϊκὴ ἀποικία. Ὑπάρχασα ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξὺ διαφόρων ἡγεμόνων, παρεχωρήθη 1258 ὁριστικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἀπὸ τοῦ 1559 παρεδέχθη τὴν θρησκείαν τῶν διαμαρτυρουμένων καὶ ἔπαθε πολλὰ κατὰ τοὺς διωγμοὺς τούτων. [Μ.Σ.]

Νιμάυερ (Felix Niemeyer). Γερμανὸς ἱατρός, ἐγγονος τοῦ Αὐγούστου Ἑρμάνου Ν., ὅστις τὰ μάλα διέπρεψεν ὡς παιδα-

γωγός. Ἐγενν. 1820 ἐν Μαγδεβούργῳ, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθην ὡς ἱατρός. Τῷ 1855 ἐκλήθη ὡς καθηγ. τῆς παθολογίας καὶ ὁρατρίας εἰς Γραϊφσβάλδ καὶ τῷ 1860 εἰς Τυβίγγην. Ἐνταῦθα διδάσκων καὶ συγγράφων ἀπέκτησε μεγάλην φήμην, ἔλαβε δὲ καὶ τὴν προσωπικὴν εὐγένειαν καὶ διωρίσθη ἱατρικὸς σύμβουλος τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης. Κατὰ τὸν γαλλογερμαν. πόλεμον ἐργασθεὶς εἰς τὰ νοσοκομεῖα τοῦ Ναυοῦ ἀπέθανε μόλις ἐπιστρέψας εἰς Τυβίγγην τῇ 2 Μαρτίου 1871. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ παγκοσμίου φήμης ἔτυχε ἡ Βιβλικὴ νοσολογία καὶ θεραπευτικὴ (α' ἐκδ. 1858, ια' 1884), ἥτις μεταφράσθη καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ καθηγ. Γ. Καραμήτσα (β' ἐκδ. 1882). [Β.Ε.]

Νιμδούργον (Nienburg). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρωτῇ νομῇ Ἀννόβερ, ὡς καὶ τῆς κομητείας Ὀύας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Βισούργιδος καὶ ἔχουσα 7808 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. Ἀλλοτε ὑπῆρξεν ἰσχυρὸν φρούριον.—Ἐτέρη πόλις τοῦ αὐτοῦ δνόματος κεῖται ἐπὶ τοῦ Σάαλε ἐν τῇ περιφερείᾳ Βερνδούργου τοῦ δουκάτου Ἀγγαλτ, ἔχουσα 5188 κατ. [Μ.Σ.]

Νιμέγη (γαλλ. Nimègue, ὀλλανδ. Nijmegen). Πόλις τῆς ὀλλανδ. ἐπαρχ. Γελδρίας, ἐπὶ τοῦ Βάαλ, βραχίονος τοῦ Ῥήνου. Ἐχει 34128 κατ. (1892), ὠραίον ἡμαρχειον, ἀξιοθέατον ναὺν τοῦ Ἀγ. Στεφάνου καὶ ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον, κυρίως καὶ ζυθοῦ. Τὰ παλαιὰ αὐτῆς ὀχυρώματα μετεβλήθησαν νῦν εἰς περιπάτους. Ὑπῆρχεν ἤδη ἐπὶ Ῥωμαίων, παρ' οἷς ἐκαλεῖτο Noviomagus, διετελέσε δὲ ἐλευθερὰ πόλις τοῦ Γερμαν. Κράτους μέχρι τοῦ 1248 ὡς καὶ μέλος τοῦ Ἀνσεατικοῦ συνδέσμου. Ἐκ τῶν συνθηκῶν αἵτινες ἐκλείσθησαν ἐνταῦθα γνωσταὶ εἶναι ἡ τοῦ 1678 μεταξὺ Γαλλίας, Ὀλλανδίας καὶ Ἰσπανίας καὶ ἡ τοῦ 1679 μεταξὺ Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Σουηδίας.

Νιμρώδ. Παλαιότατος καὶ ἰσχυρότατος δυνάστης ἐν Βαβυλῶνι καὶ τῇ περίῃ χώρᾳ. Ἐν τῇ Γενέσει καλεῖται Νεβρώδ καὶ λέγεται υἱὸς Χούς, υἱοῦ τοῦ Χάμ, ἥτοι δισέγγονος τοῦ Νῶε, «γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίου» καὶ «γίγας ἐπὶ τῆς γῆς», οὗ «ἀρχὴ τῆς βασιλείας ἐγένετο Βαβυλῶν καὶ Ὀρέχ καὶ Ἀρχὰδ καὶ Χαλάννη» ἥτοι ἡ βαβυλωνιακὴ τετράπολις. Εἰς τὰς σφηνοειδεῖς ἐπιγραφὰς δὲν ἀνευρίθη τὸ ὄνομα Ν. Οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἀραβες πολλὰ περὶ αὐτοῦ ἐμυθολόγουν, παριστάνοντες αὐτὸν ὡς ἀσεβὴ κατακτητὴν καὶ καταστροφέα τῆς Μεσοποταμίας.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ν. φέρουσιν ἀκόμη πλεῖσταί θέραις, οἷαί εἰσι· Τ ἐ λ λ-Ν. ἥτοι Λόφος Ν., ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως (Ἀκροκούφ), 18 χμ. ἀπὸ Βαγδάτου· Σ ἄ ρ Ν., ἐπὶ χλωμᾷ ἀρχαίῳ ἔνθαθεν τοῦ Βαγδάτου διὰ

μέσου τοῦ Τίγριδος, πιθανῶς σῆσιν ἔχον πρὸς τὸ ἀρδευτικὸν τῆς χώρας σύστημα· Βίρς-N. ἐρείπιον τοῦ Δ τοῦ Εὐφράτου ἐν Βαβυλωνίᾳ δεικνύοντος πύργου ὃν εἶδεν ὁ Ἡρόδοτος. Τέλος Ν. καλοῦνται καὶ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Χαλάχ, ἥτις ἦν πιθανῶς ἡ τοῦ Ξενοφώντος Λάρισα, 30 χμ. ἀπὸ τῆς Νινευί, ἐνθα ὁ Layard ἀνέσκαψεν ἀνάκτορα τῶν βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας καὶ πλείστα ἀνεῦρεν ἀρχαῖα ἀντικείμενα (βλ. πίν. Ἀσσυριακαὶ ἀρχαιότητες, 54 καὶ 57). — Τὸ δὲ Ν. δᾶγ (ὅρος Ν.) κεῖται ἐν Κουρδιστάν, Δ τοῦ Διαρβεκίρ, ἔχον ὕψ. 2 000 μ. Ἐπ' αὐτοῦ εὗρηται ἐρείπια μεγαλοπρεποῦς βασιλικῆς τάφου μετ' ἐπιγραφῶν τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ.

Νίμψ (Νικόλαος Niembach von Strehlenau). Αὐστριακὸς ποιητὴς, συγγράψας τὰ ἔργα του ὑπὸ τὸ ὄνομα Nicolaus Lenau. Ἐγενν. 1802 ἐν Τσάταδ τῆς Οὐγγαρίας, ἐσπούδασε νομικὰ καὶ ἱατρικὰ, ἐξετέλειε δὲ περιδεΐας καὶ δὴ τῷ 1832 εἰς τὴν Ἡ. Ἀμερικὴν. Τῷ 1844 κατελήφθη ὑπὸ νοσήματος τῶν φρενῶν καὶ ἀπέθανε τῷ 1850 ἐν φρενοκομίᾳ τοῦ Ἀνω Δέβλινγ παρὰ τὴν Βιέννην ὡς ποιητὴς ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον 1832 διὰ συλλογῆς ποιημάτων, μεθ' ἧν ἐξέδωκε 1838 ἑτέραν, ἐν αἷς χαρακτηριστικὰ εἶναι ἡ ὠραία γλῶσσα καὶ ἡ χαρίεσσα περιγραφὴ τοῦ βίου τῆς φύσεως· αἱ πρὸς τὸ δημαγωγικὸν ἄσμα πλησιάζουσαι εἰκόνες ἐκ τῆς πατρίδος του εἶναι ἀληθῆ ἀριστουργήματα, οὐχ ἥττον δὲ καὶ τὰ ποιήματα ἐκεῖνα ἐν οἷς ὑπὸ ἀπαισιοδοξίας φερόμενος ἐκφράζει τοὺς πόνους τῆς καρδίας του. Ἄλλον χαρακτηριστικὸν ποιῆμα, ὃ ἐπικοδραματικὸς Φαῦστος (1835), τὸ μυστικὸν ἔπος Σαβονρόλας (1837), τὸ σκεπτικὸν ἔπος οἱ Ἀλβιγγνοὶ (1842), τὸ ἀτελὲς μεῖζαν ἔπος Ζίσκα· ἐκ δὲ τῶν μετὰ θάνατον ἐκδοθέντων (1851) διαπρέπει ὁ Δὸν Ζουάν. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν πλειστάκις. [Μ.Γ.]

Νινευῖ ἢ Νίνος (ἄσσυρ. Νίνουα). Ἡ παναρχαία περίφημος πρωτεύουσα τοῦ ἄσσυριακοῦ κράτους, ἰδρυθεῖσα κατὰ μὲν τὴν Γένεσιν ὑπὸ τοῦ Ἀσσύρ, κατὰ δὲ τὴν περσοελληνικὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Νίνου (βλ. λ.), βλως δὲ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσα. Τὰ τελεῖα αὐτῆς εἶχον ὕψος περὶ τὰ 30 μ., πλάτος ὅσον διὰ τρία ἄρματα, ἐτι δὲ 1500 πύργους ὕψους 60 μ. διατηροῦνται δὲ ἀκόμη ἐν μέρει καὶ περικλείουσιν ἑκτασιν περ. 7 τχμ., ἧς ἡ μακροτέρα πλευρὰ περ. 6 χμ. κεῖται ἐπὶ τῆς Α' ὁχλῆς τοῦ Τίγριδος, ἐναντι τῆς σημερινῆς Μοσούλ. Αὕτη ἦτο ἡ ἰδίως βασιλικὴ διαμονή· ἀλλ' ἡ πόλις Ν. ἦτο πολὺ πλεονεκτεταμένη. Ἡ Ν. ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας, ἐπανειλημμένως δὲ ἀλοῦσα τέλος κατε-

στράτη δριστηκῶς ὑπὸ τοῦ Μήδου Κυαξάρους καὶ τοῦ Βαβυλωνίου Ναβοπολασσάρ (606 π. Χ.). Ἐκτοτε ἔκειτο ἐν ἐρείπιοις, ὃ Ξενοφῶν δὲ καὶ οἱ τὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου γράψαντες οὐδὲ μνημονεύουσιν αὐτῆς καίτοι ἡ μάχη τῶν Γαυγαμήλων ἐγένετο πολὺ πλησίον τῆς Ν. Πολὺ βραδύτερον ἰδρύθη πλησίον ἡ Ῥωμ. ἀποικία Claudia Ninus. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ν. ὀφείλεται εἰς τοὺς Βόττα (1843) καὶ Layard (1845 καὶ 48). Οὗτος ἀνεκάλυψε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Νιμρὼδ καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον τοῦ Ξενναχειρίμ ἐπὶ τοῦ λόφου Κογισουντζίκ. Τὰς ἀνασκαφὰς ἐξηκολούθησαν καὶ ἄλλοι, μένουν δ' ἐτι λόφοι τινὲς ἀνεξερευνήτοι. Ἐν τοῖς λόφοις Κογισουντζίκ καὶ Νέβι-Ιούνης (= Προφήτης Ἰωνᾶς, ἀπὸ τοῦ κηρύξαντος πιθανῶς ἐνταῦθα Ἰουδαίου προφήτου, βλ. Ἰωνᾶς) ἀνευρέθησαν πλείστα ἐπιγραφαὶ καὶ ἀντικείμενα ἀνακείμενα νῦν ἐν τῇ βρετανικῇ μουσ. Πάντα ταῦτα εὐρέθησαν ἔξω τῆς κυρίας Ν., ἐν ᾗ, ἀρχαιοτέρᾳ οὕτῃ τοῦ Ξενναχειρίμ, οὐδὲν ἀνευρέθη. Πρβλ. Βαβυλωνία καὶ πίνακα Γλυπτικῆ Β'. [Α.Λ.]

Νινός (Ninove). Πέλις τῆς βελγ. ἐπαρχ. Ἀνατ. Φλανδρίας, ἐπὶ τοῦ Δένδερ, ἔχουσα 6 734 κατ. καὶ βιομηχανίαν ὑφασμάτων καὶ σάπωνος. [Μ.Σ.]

Νίνος. Ὁ μυθικὸς ἰδρυτὴς τῆς Νινευί καὶ θεμελιωτὴς τοῦ ἄσσυριακοῦ κράτους, κατὰ τὴν παράδοσιν ζήσας περὶ τὸ 2000 π. Χ. καὶ ὑπάρχας σύζυγος τῆς Σεμιράμιδος (βλ. λ.), ὅφ' ἧς καὶ ἐδολογορήθη. Τὸν μῦθον τοῦ Ν. ἀφηγεῖται ὁ Κτησίας, ἐνῶ ὁ Ἡρόδοτος γινώσκει μόνον τὴν ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένην ὑπαρξίν τῆς Σεμιράμιδος (περὶ τὸ 1400 π. Χ.).

Νινύας. Κατὰ τὴν παράδοσιν υἱὸς Νίνου καὶ Σεμιράμιδος, διαδεχθεὶς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἄσσυριακοῦ θρόνου.

Νινός. Μία τῶν συγκινητικωτάτων μορφῶν τῆς ἑλλην. μυθολογίας. Οὕτα θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίωνος, ἐγέννησεν αὐτῇ πολλὰ τέκνα (κατὰ τὴν μᾶλλον διαδεδομένην μῦθον 7 υἱοὺς καὶ 7 θυγατέρας), διὸ ὑπερήφανος γενομένη ἐτόλμησε νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἀνώτεραν τῆς Ἀθηνῶς, ἥτις ἔσχε μόνον δύο τέκνα, τὸν Ἀπέλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν. Οὗτοι δὲ ἔνα τιμωρήσωσι τὴν Ν. ἐρόνευσαν πρὸ τῶν οφθαλμῶν τῆς μητρὸς τὰ τέκνα τῆς διὰ τῶν βελῶν των. ἔφ' ᾧ ἡ Ν. ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς λύπης ἀπελιθώθη. Ἐπὶ τοῦ ἐν Μ. Ἀσ. ὅρους Σιπύλου ἐδεικνύετο εἰκὼν ἐκ γλυπτομένη ἐξ αὐτοῦ τοῦ βράχου, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἀπολιθωθεῖσα Ν. (ἐσχάτως ὁμῶς ἀπεδείχθη ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ἡ τῆς Κυβέλης). Ἡ ἑλληνικὴ ποίησις καὶ καλλιτεχνία τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πολλὰκις ἐπραγματεύθησαν· τὴν μεγίστην δὲ δόξαν ἀπέκτησε γλυπτικὸν σύμπλεγμα (κατὰ Πλνιον ἔργον τῆς νεωτέρας ἀττικῆς

σχολῆς), παριστάνον τὴν μητέρα ἐν μέσῳ τῶν τέκνων τῆς, ὅπερ προωρισμένον πιθανῶς διὰ πόλιν τινὰ τῆς Μ. Ἀσίας μετενήχθη ὑπὸ τοῦ Κ. Σοσσίου εἰς Ῥώμην καὶ ἐτοποθετήθη ἐν τῇ ναφί τοῦ Ἀπόλλωνος Σοσιανοῦ. Ἀπομίμῃσις τούτου εἶναι ἡ τῇ 1583 ἐν Ῥώμῃ εὑρεθεῖσα καὶ νῦν ἐν Φλωρεντίᾳ φυλαττομένη σειρὰ ἀγαλμάτων (ἡ μῆτηρ μετὰ τῆς νεωτέρας πρὸς αὐτὴν διαφυγούσης θυγατρὸς, 6 υἱοὶ καὶ 3 θυγατέρες μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ). Ἄλλαι καὶ μάλιστα πολυτιμότεραι ἀπομιμήσεις μερῶν τοῦ συμπλέγματος εὑρηνται εἰς ἄλλας συλλογὰς. [Σ.Τ.]

Νιόβιον. Σπανιότατον μέταλλον, ἀπαντῶν ἐντὸς ἀλάτων τινῶν (νιοβικῶν) ἐξ ὧν ὁ νιοβίτης εἶναι ὀρυκτὸν τοῦ ῥομβικοῦ συστήματος ἐκ νιοβικοῦ ὑποξειδίου τοῦ σιδήρου καὶ μαγγανίου συνιστάμενον καὶ ἐν Κολομβίᾳ καὶ ἀπαντῶν. Καθαρὸν παρεσκευάσθη ὑπὸ μορφῇ κόνεως μελαίνης, εἰδ. βάρους 6.2-6.7. [Α.Κ.]

Νιοβίτης. Βλ. Νιόβιον.

Νιόρ (Niort). Πρωτεύουσα διαμερ. ἐν τῇ γαλλ. νομφ. Deux-Sèvres, καὶ αὐτοῦ τοῦ νομοῦ, κειμένη 51 χμ. ΝΑ τοῦ Πσατιέ, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Νιορτίου Σέδρ. Ἔχει 20 082 κατ. (1891), ἀξιολόγους ναοὺς τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου, τὸ ἄλλοτε δημαρχεῖον, ἐρείπια ἀνακτόρου ὠχυρωμένου, διατηρεῖ δὲ κυρίως μεγάλην κηπουρικὴν ὡς καὶ βιομηχανίαν καὶ ποικίλον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νζούαρκ (Newark). 1) Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Ἔσσεξ ἐν τῇ Βορειοαμερ. πολιτείᾳ Νεοτξέρεσῦ, 14 χμ. Δ τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἔχει 181 830 κατ. (1890), μετὰ δὲ τῶν προαστείων 212 118 κατ., εἶναι δὲ μία τῶν βιομηχανικωτάτων πόλεων τῆς Συμπολιτείας. Ἐνταῦθα διαμένει καὶ ὁ Ἔδισον. — 2) Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ βορειοαμ. πολιτείᾳ Ὀχάιο, ἔχουσα 14 270 κατ. καὶ βιομηχανίαν ὑάλου, μηχανῶν κλ. — 3) Ν. ἐπὶ τοῦ Τρέντ, πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Νόττιγγχαμ, ἔχουσα 14 457 κατ., ζυθοποιίαν, βιομηχανίαν κέλλας, μηχανῶν, ἐμπόριον σίτου, μαλλοῦ, λιθανθράκων κλ. [Μ.Σ.]

Νζούδορυ (Newbury). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Βέρκσχιρ, ἐν εὐφώρῳ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Κέννερ κειμένη. Ἔχει 11 002 κατ. καὶ ἐμπόριον σιτοῦ καὶ ἀλεύρου. [Μ.Σ.]

Νζούδορυπόρτ (Newburyport). Πόλις τῆς βορειοαμερ. πολιτείας Μασσατσοῦσετς, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μέρριμακ. Ἔχει 13 947 κατ., βιομηχανίαν δέρματος κλ.

Νζουκάσλ (Newcastle). 1) Ν. ἐπὶ τοῦ Τάυν (N.-upon-Tyne). Πρωτεύουσα τῆς ἀγγλ. ἐπαρχ. Νορθυμπερλάνδης, κειμένη 11 χμ. ἀνωθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάυν εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν. Εἶναι ἔδρα ἀγγλικανοῦ ἐ-

πισκόπου καὶ ἔχει 186 345 κατ. (1891). Τὸ κάτω τμήμα αὐτῆς εἶναι ἀκάθαρτον καὶ ἀκατονόστως ἐκτισμένον, τὸ δὲ ἄνω ὠραῖον καὶ κανονικῶς ὠκοδομημένον. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ ἀγγλικανὴ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Νικολάου μετὰ λαμπρῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς καὶ ἡ νεόκτιστος καθολικὴ μητρόπολις. Πρὸς δὲ ἔχει τὸ Ν. πολλὰ ὠραία δημόσια κτίρια. Ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ὑπάρχουσι τὸ κολλέγιον Ρουβερφορδ, πρὸς δὲ σχολαὶ ἱατρικὴ καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γλωσσῶν, ὡς παραρτήματα τοῦ ἐν Δόρχαμ πανεπιστημίου, πρὸς τοῦτοις ναυτικὴ σχολή, μεταλλευτικὴ σχολή, ἀστεροσκοπεῖον, βοτανικὸς κήπος κλ. Τὸ Ν. εἶναι κέντρον τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πέριξ μεγάλων καὶ πλουσίων κοιτασμάτων λιθανθράκων, ὧν ἐξάγονται ἐκ Ν. καὶ τῶν πέριξ λιμένων 8 1/2 ἑκατομ. τόνων κατ' ἑτος. Πρὸς δὲ διατηρεῖται ἐνταῦθα μεγάλη βιομηχανία παντὸς εἴδους, σιδήρου καὶ χάλυβος (πυροβόλα τοῦ Ἀρμυρογγ), ναυπηγία κλ. — 2) Ν. under Lyme. Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Στάφφορδ, ἐπὶ τοῦ Τρέντ, ἔχουσα 18 452 κατ. καὶ ποιικίλην βιομηχανίαν, κυρίως κεραμευτικὴν. — 3) Παράλιος πόλις τῆς Νέας Νοτίας Ουαλίας (Αὐστραλίας) ἐπὶ τοῦ Ὀντερ, ἔχουσα 15 595 κατ. καὶ ἀνθρακωρυεῖα. — 4) Πόλις τῆς Πενσυλβανίας (Βερ. Ἀμερικῆς) ἐπὶ τοῦ Τσεμάγγου, παραποτάμου τοῦ Ὀχάιο, ἔχουσα 11 600 κατ. καὶ βιομηχανίαν κυρίως σιδήρου. [Μ.Σ.]

Νζούπορτ (Newport). 1) Ἐπίκειον ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Μόνμουθ ἐπὶ τοῦ Οὐσκ, οὐ μακρὰν τοῦ κόλπου Σέβερν. Εἶναι ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου, ἔχει 54 695 κατ. (1891) καὶ μέγιστον ἐμπόριον λιθανθράκων ὡς καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν σιδήρου. — 2) Πρωτεύουσα τῆς νήσου Οὐάϊτ (ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Ἀμφίρ). Ἔχει 10 216 κατ., ὠραῖον ναόν, πολλὰ ξενοδοχεῖα κλ., μεγάλη ἀρτοποιεῖα πρὸς σιτισμὸν τῶν πλοίων κλ. — 3) Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορειοαμερ. πολιτείᾳ Κεντόκυ μετὰ 24 918 κατ., ἐπὶ τοῦ Ὀχάιο, ἀποτελοῦσα προάστειον τοῦ ἀπέναντι Σινσινάτι. — 4) Πρωτεύουσα κομητείας τῆς βορειοαμερ. πολιτείας Ρέδ-Ἀϊλανδ, ἔχουσα 19 457 κατ., καλὸν καὶ ὠχυρωμένον λιμένα, χρησιμεύουσα δὲ ὡς θερinh διαμονή. [Μ.Σ.]

Νζούπορτ. Βλ. Βάϊτ.

Νζούρι (Newry). Παραθαλασσία πόλις ἐν τῇ ἱρλανδ. κομητείᾳ Δάουν, 55 χμ. ΝΑ τοῦ Βέλφαστ. Ἔχει 12 961 κατ. καὶ ἐμπόριον κτηνῶν, προϊόντων τῆς γεωργίας, ξυλίας κλ. [Μ.Σ.]

Νζουταουνάρδς (Newtownards). Παλαιὰ βιομηχανικὴ πόλις τῆς ἱρλανδικῆς κομητείας Δάουν, 13 χμ. Δ τοῦ Βέλφαστ,

μετὰ 9 197 κατ. Προϊόντα κυρίως λινὰ υφάσματα. [Π.Σ.]

Νιούτον (Newton). 1) Σέρ 'Ισαάκ Ν., ἐξελληνισθεὶς εἰς Νεύτων, περίδοξος Ἀγγλός φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος, ἰδρυτὴς τῆς νεωτέρας μαθηματικῆς φυσικῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἀστρονομίας. Ἐγενν. ²⁵/₂₅ Δεκ. 1642 ἐν Woolsthorpe τῆς ἀγγλ. κομητείας Λίγκολν, 18 ἐτῆς δὲ εἰσῆλθε εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Καϊμπριτζ πρὸς σπουδὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐποίησε τὴν ἀνακάλυψιν ὅτι ὁ νόμος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δυνάμεων παντὸς διωνύμου ἰσχύει οὐ μόνον δι' ἀκεραίους ἐκθέτας, ἀλλὰ καὶ διὰ κλασματικούς καὶ ἀρνητικούς Τῷ 1665 ἡ πανώλης ἐπανάγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν γενέθλιον, ὅπου καθὰ λέγεται ἰδὼν ποτε μῆλον πίπτον ἀπὸ τοῦ δένδρου ἐνεβλήθη εἰς σκέψεις περὶ τῆς αἰτίας τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων, ὧν προὶν ὑπῆρξεν βραδύτερον ἡ ἀνακάλυψις τοῦ νόμου τῆς καθολικῆς ἑλξεως τῶν ἐν τῷ διαστήματι σωμάτων, καθ' ὃν τὰ μέρη τῆς ὕλης ἔλκουσιν ἀλλήλα κατ' εὐθὺν λόγον τῆς μάζης των καὶ κατ' ἀντίστροφον λόγον τοῦ τετραγώνου τῆς μεταξὺ αὐτῶν ἀποστάσεως. Ἀπὸ τοῦ 1666 ἡσχολήθη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς εἰς τὰ συνιστῶντα αὐτὸ χρώματα (βλ. Φῶς), ἐνδοξος δὲ ἦν διὰ τῶν ἀνακαλύψεων τούτων διεδέχθη 1669 ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Καϊμπριτζ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Barron. Τῷ 1673 προσήνεγκεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἑταιρίαν τοῦ Λονδίνου τηλεσκόπιον ἰδίας κατασκευῆς μετὰ πολλῶν νέων τελειοποιήσεων, τῷ αὐτῷ δ' ἔτει ἐγένετο καὶ μέλος τῆς Ἑταιρίας. Τῷ 1687 ἐξεδόθη λατινιστὶ τὸ ἔργον του Μαθηματικὰ στοιχεῖα τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, περιέχον καὶ τὰς περὶ τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἀνακαλύψεις καὶ θεωρίας του. Τῷ 1699 ἐγένετο ἀνεπιστέλλον μέλος τῆς γαλλικῆς ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, 1703 πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρίας καὶ 1705 ἔλαβε τὸν τίτλον εὐγενείας. Τῷ 1704 ἐξεδόθη ἡ «Ὀπτική» αὐτοῦ περιέχουσα τὰς ἐπὶ τοῦ φωτὸς ἐργασίας του (ἀγγλ., λατ. μετάφρ. 1706) ὡς καὶ ἡ Περὶ τοῦ τετραγωνισμοῦ τῶν καμπύλων πραγματεία καὶ ἡ Περὶ τῶν καμπύλων τοῦ τρίτου βαθμοῦ, τῷ 1707 ἡ Γενικὴ Ἀριθμητικὴ του, τῷ 1711 ἡ Διαφορικὴ Μέθοδος καὶ ἡ Ἀνάλυσις διὰ τῶν μετ' ἀορίστου ἀριθμοῦ ὄρων ἐξισώσεων. Εἰργάσθη δὲ καὶ ἐπὶ χρονολογικῶν ζητημάτων καὶ ἴδιον ἔργον ἔγραψε μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐκδοθέν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ἡσχολεῖτο πολὺ εἰς θρησκευτικὰ ζητήματα καὶ ἔγραψε μάλιστα ἔργον περὶ τῶν προφητειῶν τοῦ Δανιὴλ (ἐκδ. 1736) ἐντελῶς ἀνάξιον λόγου. Ἀπέθανε δὲ ἐν Κένσιγκτον παρὰ τὸ Λονδίνον τὴν ²⁰/₃₁ Μαρτ. 1726 καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ

τοῦ Οὐέστμινστερ εἰς ἐνδείξιν ἐξόχου τιμῆς.

— 2) Κάρολος Θωμᾶς Ν., Ἀγγλὸς ἀρχαιολόγος, γενν. 1816 ἐν Bredwardine τῆς Οὐαλίας. Διατελέσας 1840-52 ὑπάλληλος ἐν τῷ τμήματι τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Βρεταν. Μουσείου, διωρίσθη 1852 ὑποπρόεδρος ἐν Μυτιλήνῃ. Ὡς τοιοῦτος ἐποίησε σπουδαίας ἀρχαιολογ. ἐρεῦνας, ἀνεκάλυψε τὰ εἱρεπία τοῦ ἐν Ἀλτικαρνασσῷ μαιναλοῦ. ἔκαμεν ἀνασκαφὰς ἐν Κνίδῳ καὶ Βραγγίδαις καὶ συνέλεξε πολλὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς, ἀγγεία, νομίσματα, ἐπιγραφὰς κλ. ἅπερ εὐρηγνται ἐν τῷ Βρεταν. μουσεῖῳ. Τῷ 1861 διωρίσθη ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ μουσείου τούτου, τῷ δὲ 1880 καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ κολλεγίῳ τοῦ Λονδίνου. Τὰς ἀνακαλύψεις του ἐδημοσίευσεν εἰς διάφορα ἔργα (Περιηγήσεις καὶ ἀνακαλύψεις ἐν τῇ Ἀνατολῇ, 1865 κλ.), πρὸς δὲ ἐξέδωκε Περιγραφὴν τῶν ἐν τῷ Βρετ. Μουσείῳ ἑλλ. καὶ ῥωμ. ἀρχαιοτήτων (6 τ. 1867-81), Ἑλλήν. ἐπιγραφὰς (1874 κλ.) κτλ.

Νιούτον (Newton). 1) Πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Μασσατσοῦσετς, ἔχουσα 24 379 κατ. καὶ βιομηχανίαν κυρίως βάμβακος, χάρτου κλ. — 2) Newton Heath (Χῆθ). Πόλις ἐν τῇ ἀγγλ. κομητεῖᾳ Λαίγχεστερ, RA τοῦ Μάντσεστερ. Ἐχει 29 018 κατ. καὶ βιομηχανίαν μετάξης, βάμβακος, χημικῶν προϊόντων κλ. — 3) N. in Makerfield (Μαίκερφιλδ). Πόλις τῆς αὐτῆς κομητείας, μεταξὺ τῶν Μάντσεστερ καὶ τοῦ Λίβερπουλ. Ἐχει 12 861 κατ., σιδηροχυτήρια, ὑαλοποιεῖα κλ. καὶ ἐμπόριον ἵππων καὶ κτηνῶν. — 4) N. Abbot (Ἀμποτ). Πόλις ἐν τῇ ἀγγλ. κομητεῖᾳ Δέβονσχιρ, μετὰ 15 587 κατ. καὶ πολλῶν ἀρχαιοπρεπῶν οἰκοδομημάτων.

Νιού-Τσβάγγ (Niu-tschwang). Ἐμπορικὴ πόλις τῆς σινικῆς ἐπαρχίας Σιγγ-Κίγγ, ἐπὶ τοῦ Λιάου-Χό, 21 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τούτου. Ἐχει 60 χμ. κατ., κυρίως ἐμπορευομένους μετὰ τῆς Ἰαπωνίας καὶ τοῦ Βλαδιβοστόκ. [Μ.Σ.]

Νιουχάβεν (Newhaven). Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορείου ἀμερ. πολιτεῖᾳ Κοννέττικוט καὶ σπουδαῖον ἐπίγειον. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ὁριζήσαντος ὁρμου, εἶναι καλῶς ἐκτισμένη, ἔχει δὲ 81 298 κατ. (1890), μεγάλην ναυτιλίαν, ἀρκαίαν βιομηχανίαν καὶ περίφημον πανεπιστήμιον (Yale university). [Μ.Σ.]

Νίππερδάυ (Κάρ. Λουδ. Nipperday). Γερμ. φιλόλογος, γενν. 1821 ἐν Σχβερίν. 1854 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου Ἰέννης, αὐτοκτονήσας 1875. Ἐκ τῶν ἔργων του μνημονεύεται ἡ ἐκδοσις τοῦ Καίσαρος, τοῦ Νεπωτος καὶ τῶν «Χρονικῶν» τοῦ Τακίτου μετὰ σημειώσεων καὶ προλεγομένων, ἔτι δὲ διαφοροὶ πραγματεῖαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν λατίν. φιλολογίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν.

Νίππες (Nippes). Προάστειον τῆς πρωσσικῆς Κολωνίας, 3 χμ. Β ταύτης, σταθμὸς σιδηροδρ., ἔχον ὑπὲρ τὰς 10 000 κατοίκων καὶ σημαντικὴν βιομηχανίαν σιδήρου, χρωμάτων, σαπώνων κλ. [Μ.Σ.]

Νιρβάνα καλεῖται ἐν τῷ Βουδδισμῷ ἡ παῦσις τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ πάσης υπάρξεως, τὸ τέρμα τῶν μετεμψυχώσεων, τὸ ἀπόλυτον μηδέν. Ἀλλοὶ ἐκλαμβάνουσι τὸ Ν. ὡς τὴν ἀπόλυτον ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς ἡδονὴν καὶ ἄλγος, ἄλλοι δὲ πάλιν ὡς τὸν μετὰ θάνατον εὐδαίμονα βίον.

Νίσαια. 1) Ἀραίων ἐπίνειον τῶν Μεγάρων (βλ. λ.). — 2) Ν. ἡ Νίσαιον πεδῖον, θέσις ἐν τῇ Β Μηδίᾳ, ἣν τινες ταυτίουσι τῇ σημερινῇ Νισαπούρ (πόλις τῆς περσ. ἐπαρχίας Χορατάν), περιώνυμον ἱποφορβεῖον τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐν ᾧ περὶ τοὺς 150 000 ἵπποι περιφέροντο ἐλευθεροί, ἔχον καὶ παρ' Ἑλλήσι φήμην ὡς παράγον τοὺς ἀρίστους τοῦ κόσμου ἵππους.

Νίσαιδης (Νασιδίνα, Νισιδίν). Μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων πόλεων τῆς Μεσοποταμίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ ποτ. Μυγδονίου (νῦν Χιρμὰς) καὶ ἐν τῇ ἀπ' αὐτοῦ καλουμένῃ Μυγδονίᾳ χώρᾳ, ὑπὸ δὲ Σιελούκου Δ' τοῦ Νικάντορος κληθεῖσα Ἀντιόχεια (ἡ Μυγδονική). Ἀνήκουσα διαδοχικῶς εἰς τοὺς Σύρους, Πάρθους καὶ Ἀρμενίους καταλήθη 68 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τῷ δὲ 53 ἀνεκτῆθη ὑπὸ τῶν Πάρθων· ὀριστικῶς καταλήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 165 μ. Χ. ὑπῆρξε μέχρι τοῦ Δ' αἰῶνος ἰσχυρὸς προμαχὼν τοῦ τε Ῥωμ. κράτους καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὴν Περσίαν, εἰς οὗς παρέδωκε τέλος αὐτὴν ἐν αἰσχρᾷ εἰρήνῃ ὁ Ἰοδιανὸς τῷ 363. Ἐπὶ τῶν Ἀράβων ἀνήκμασεν ἡ πόλις καὶ εἶχε περὶ ἑαυτὴν 40 000 κήπους. Ἐπὶ Ταμερλάνου δὲ κατεστράφη. Ἐκ τῶν σημερινῶν εἰρεπίων τὰ σημαντικώτατα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Ἰακώβου.

Νισσέμι (Nissemi). Πόλις ἐν τῇ Ἰταλ. ἐπαρχ. Καλτανιζέττα τῆς Σικελίας, ἔχουσα 12 149 κατ. [Μ.Σ.]

Νισέπ. Κωμόπολις ἐν τῷ βιλαετίῳ Χαλεπίου τῆς Συρίας, ἔχουσα 2 000 κατ., γνωστὴ δὲ γενομένη διὰ τὴν μάχην τῆς 12 Ἰουν. 1839, ἐν ᾗ ὁ Ἰμπραὶμ-πασσὰς τῆς Αἰγύπτου ἐνίκησε τὸν ὑπὸ τὸν Χαφῆ-πασσά τουργικὸν στρατόν. [Μ.Χ.]

Νισνετάγλσκ. Συνοικισμὸς ἐν τῇ περιφερείᾳ Βερχοτούργε τοῦ Ῥωσ. κυβερνεῖου Πέρμ. Παράγει πολὺν σίδηρον, κάλυδα, χαλκόν, λευκόχρυσον καὶ χρυσόν. Χάτ. 29 860.

Νίσανι Λομώφ. Πρωτεύουσα ὁμωνύμου περιφερείας ἐν τῷ Ῥωσ. κυβερν. Πένσα.

ἔχει 8 375 κατ. (1890), ποικίλην δὲ βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νίσινι Νόδγοροδ. 1) Κυβερνεῖον τῆς Εὐρωπ. Ῥωσσίας, ἀμφότερώθεν τοῦ Βόλγα, ἔχον ἐμβ. 51 273,6 χμ. καὶ 1 438 605 κατ. Μεγαλορώσσους, Μορδβίνους, Τατάρους κλ. Εἰς τινὰς περιφερείας ἀκμάζει ἡ γεωργία, κτηνοτροφία καὶ ἀλίσις, πρὸς δὲ ὑπάρχει ἱκανῶς ἀκμαία βιομηχανία, κυρίως βίως σπουδαῖον εἶναι τὸ ἐμπόριον. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ κυβερνεῖου καὶ περιφερείας αὐτοῦ, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁκα εἰς τὸν Βόλγαν, ἔδρα τοῦ διοικητοῦ καὶ ἐπισκόπου, ἔχουσα 70 412 κατ., ὧν πολλοὶ Τάταροι. Διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μὲν ἄνω ἔκτισται ἐπὶ τριῶν λόφων, ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων ὑψοῦται ἡ ἀκρόπολις μετὰ κήπων, ναῶν, μεγάρου τοῦ διοικητοῦ κλ., τὸ δὲ κάτω ἐκτείνεται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βόλγα καὶ Ὁκα, τέλος τὸ τρίτον χρησιμεύει ὡς τόπος τοῦ ἐν Ν. Ν. διεξαγομένου μεγάλου ἐμπορίου. Ἡ πόλις ἔχει πλείστους ναοὺς, ὧν 40 ὁρθόδοξοι, πολλὰ δὲ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, παράγοντα μηχανὰς κλ. Περιήγημος εἶναι ἡ ἐν αὐτῇ ἐτησία ἐμπορικὴ πανήγυρις, διαρκούσα ἀπὸ τῆς 15 Ἰουλίου μέχρι μέτων Σεπτεμβρίου. Κύρια ἀντικείμενα τοῦ ἐμπορίου εἶναι ὑφάσματα (Μόσχας), μέταλλα καὶ μεταλλίνα ἐμπορεύματα, διφθέραι, δέρματα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευάσματα, χημικὰ προϊόντα, τέιον καὶ ἄλλα προϊόντα τῆς Ἀσίας. [Μ.Σ.]

Νίσος (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ βασιλέως Πανδίωνος τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πολιάς, βασιλεὺς τῶν Μεγάρων. Εἶχε χρυσοῦν ἢ πορφυροῦν βόστρυχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐξ οὗ ἐξηρτάτο ἡ τύχη τῆς πόλεως· ὅτε δὲ ὁ Μίνως ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐπολιόρκει τὰ Μέγαρα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ν. Σκύλλα ἐρασθεῖσα αὐτοῦ ἱκέσασκε τὸν βόστρυχον τοῦ πατρός της· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ Μίνωι. Κυριευθείσης οὕτω τῆς πόλεως ὁ Μίνως τιμωρῶν τὴν προδότιδα προσέδεσεν αὐτὴν εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τοῦ ὁποῦ ἰδὼν αὐτὴν ὁ ἐν τῷ μεταξὺ ἀποθανὼν καὶ εἰς ἀετὸν μεταμορφωθείς πατήρ της ὤρμησε κατ' αὐτῆς· τότε δὲ ἡ Σκύλλα μετεμορφώθη εἰς ἐρυνθίδιον.

Νίσσα (σερβ. Nisch). Ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς Σερβίας, πρωτεύουσα τῆς περιφερείας Τόπλικά, ἐπὶ τοῦ Δ ἄκρου τοῦ δαρδανικοῦ ὑψηλοῦ ἀριστερᾷ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νισάβα· ἔχει ὅψιν τουρκικῆς πόλεως, κατ. δὲ (1890) 19 877 καὶ διαιρεῖται εἰς τουρκικὴν καὶ σερβικὴν συνοικίαν. Τῶν κατοίκων εἶναι περ. 2 000 Τούρκοι, πολλοὶ δὲ Ἰουδαῖοι καὶ Ἀρτίγγανοι. Ὡς κέντρον τῶν ἐκ Σερβίας εἰς Βουλγαρίαν, Ῥωμυλίαν καὶ Μακεδονίαν δδῶν εἶχεν ἀνεκαθεν μεγίστην στρατηγικὴν σημασίαν. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ

τητι καλουμένη Ναϊσος ἦτο πλουσία πόλις τῆς Ἀνω Μοισίας· ἐνταῦθα ἐγεννήθη Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας· καταστραφείσα ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα ἀνδρὸς ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ· ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἀνῆκε τοῖς Σέρβοις, 1386 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀνεκτίθη δὲ ὑπὸ τῶν Σέρβων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1877.

Νέυρος. Νῆσος ἐκ τῶν Σποράδων, κειμένη 2 μίλια Ν τῆς Κῷ καὶ Δ τοῦ ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μ. Ἀσίας ἀκρωτηρίου Τριεπίου, ἔχουσα δὲ ἐμβ. περ. 34.6 τχμ. καὶ ἀνήκουσα εἰς τὴν διοίκησιν Κῷ. Εἶναι κρατὴρ ἐσβεσμένου ἡφαιστείου, τὸ δὲ δακτυλοειδὲς ὄρος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν νῆσον, ἔχουσαν περίμετρον 80 σταδίων, ὑψοῦται ἐν τῇ Δ μέρει· μέγχι 690 μ. καὶ περιβάλλει βαθεῖαν κοιλάδα μετὰ θειούχων πηγῶν. Τὸ πάλαι ἡ Ν. εἶχεν ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας, ἐπὶ ἀκρωτηρίου ἐκ λάθας ἐσηματισμένου· ὁ λιμὴν τῆς εἶναι σήμερον πλήρης βερβόρου. Ἐτερος συνοικισμὸς Ἄργος ἔκειτο ἐν τῇ ΝΔ τμήματι, σώζεται δὲ ἔτι καὶ νῦν τὸ ὄνομα. Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Ν. ἀνῆγον τὴν καταγωγὴν των εἰς τοὺς Ἐπιδαυρίους, προσέλαβον δὲ ὕστερον καὶ ἐποίκους ἐκ Κῷ καὶ Ῥόδου ἐλθόντας. — Τὰ νῦν ἡ νῆσος πρωτεύουσαν μὲν ἔχει τὸ Μανδράκι ἐν μακρὰν τῶν ἐρείπιων τῆς παλαιᾶς πρωτεύουσας Ν. ἔχει 1300 κατ. Χριστιανούς· ἐξαρτωμένους ἐκ τοῦ μητροπολίτου Ῥόδου, σχολαρχεῖον καὶ δημοτ. σχολήν. Β ταύτης κεῖται τὸ χωρ. Ἐμπορεῖον (640 κατ.) μετὰ δημοτικῆς σχολῆς, Ν δὲ τρίτον χωρίον Νικεῖα (600 κατ.). Οὐ μακρὰν τοῦ κόλπου Ἄργους ἐν θέσει Πυρία καλουμένη ἐξέρχονται ἐκ χάσματος θερμοὶ ἀτμοὶ χρησιμοποιούμενοι ὑπὸ τῶν πασχόντων ρευματισμούς. Περὶ τὴν Ν. κεῖνται αἱ νησίδες Πυργούσα (μετ' ἐρείπιων ἑλλην. φρουρίων), Παχεῖα καὶ Ἀντιλέγουσα, καὶ μετὰ τὴν Ν. καὶ Κῷ ἡ ὑπόλευκος νησίς Γιαλί. [Δ.Λ.]

Νέοχ. Βλ. Νέσσα.

Νιτροικὸν ὀξύ (ἢ καὶ ἀζωτικὸν ὀξύ), HNO_3 . Ἐν τῶν κυριωτέρων τῆς χημείας ὀξέων, παραγόμενον ἐκ τῶν ἀλάτων τοῦ νίτρου, ἦτοι τοῦ νίτρου τοῦ καλίου καὶ τοῦ νατρίου (βλ. τὰς λ.) διὰ θερμάνσεως μετὰ θεικοῦ ὀξέος. Εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν (διὰ χρόνου ἐκτεθειμένον εἰς τὸ φῶς ἀποβαίνει κίτρινον) ἀτμίζον, καυστικώτατον, εἰδικῶς βάρους 1.53. Ἐνέχον δὲ 76 % ὀξυγόνον εὐκόλως παρέχει αὐτὸ εἰς εὐσεϊδωτά σώματα, δι' ὃ καὶ εἶναι ἐν τῶν κυριωτάτων ὀξειδωτικῶν στοιχείων τῆς χημείας· προσβάλλει δὲ πάντα σχεδὸν τὰ σώματα ποιοῦν ὀξειδια ἢ ἄλατα ἢ ποικίλα προϊόντα ἀντικαταστάσεως, ἐν συντόμῳ πολυειδῶς ἀλλοιοῦν αὐτά, δι' ὃ καὶ ἐπεκλήθη ἄκουα φόρτε (aqua forte, ὕδωρ ἰσχυρόν). Τὰ ἄλατα αὐτοῦ (νιτρικά ἅλα-

τα) εἶναι ἀφθονώτατα καὶ ἐκ τῶν κυριωτάτων, διαλύονται δὲ πάντα ἐν ὕδατι (πλὴν τοῦ νιτρικοῦ βισμούδιου). Τοὺς ὀργανικοὺς δὲ ἰστούς τοῦ σώματος καίει καὶ διαθίβρωσκει, καὶ φέρει, ἐὰν ἔσωθεν ληφθῇ, τὸν θάνατον διὰ διατρήσεως τῶν ὀργάνων καὶ μετὰ ἀλγηδόνων φρικωδῶν κατὰ ταῦτα καὶ χρησιμοποιεῖται ἐνίοτε πρὸς ἐπίκαισιν ἐλκῶν. Ἐν ταῖς τέχναις εἶναι τὸ Ν. Ὁ. πολυτιμώτατον πρὸς παρασκευὴν τῶν νιτρικῶν ἀλάτων (ὡν κυριώτερα τὸ νιτρ. νάτριον, ὁ νιτρ. ἄργυρος κλ.), καὶ πολυειδῶν ἐνώσεων, οἷον θεικοῦ ὀξέος, βιμβακοπυρίτιδος, νιτρογλυκερίνης, δυναμίτιδος, νιτροβενζολίου κλ. κλ. Χρησιμοποιεῖται ἔτι ἐν τῇ βαφικῇ, χαρακτηριστικῇ κλ.

Νιτροβενζόλιον, $\text{C}_6\text{H}_5\text{NO}_2$. Ἐν τῶν κυριωτάτων παραγῶγων τοῦ βενζολίου, παραγόμενον διὰ τῆς κατὰ σταγόναν εἰσαγωγῆς διαλύματος βενζολίου εἰς μίγμα νιτρικοῦ καὶ θεικοῦ ὀξέος. Εἶναι ὑγρὸν κίτρινον χρώματος ἔχον τὴν ὁσμὴν τοῦ ἐλαίου πικρῶν ἀμυγδάλων (δι' ὃ καὶ ἐπικαλεῖται νόθον ἢ τεχνητὸν ἐλαῖον πικρῶν ἀμυγδάλων· ἐν τῇ ἐμπορίῃ δὲ φέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα essence de mirbane). Πήγνυται χρυσταλλούμενον εἰς 3° ὑπὲρ τὸ 0 τοῦ θερμομέτρου, ζέει εἰς 205° καὶ εἶναι ὀλίγον τι βαρύτερον τοῦ ὕδατος. Χρησιμεῖ δὲ εἰς τὴν παρασκευὴν ἀνιλίνης, ἔτι δὲ ἐν τῇ μυροποιᾷ καὶ σαπυνοποιᾷ ἀντὶ τοῦ γνήσιου ἐλαίου τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων κλ.

Νιτρογλυκερίνη ἦτοι νιτρικὴ γλυκερίνη, $\text{C}_3\text{H}_5(\text{NO}_3)_3$. Ὀργανικὴ ἔνωση ἀνήκουσα εἰς τοὺς αἰθέρας, σῶμα δὲ ἐπικινδυνότατον. Παρασκευάζεται μετὰ μεγίστων προφυλάξεων διὰ κατεργασίας γλυκερίνης μετὰ νιτρικοῦ καὶ θεικοῦ ὀξέος, εἶναι δὲ ὑγρὸν ἐλαϊώδες, ὠχροκίτρινον, ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, ἐκπυροσφοροῦν ἐντονώτατα ἐὰν ἀποτέμῃς θερμανθῇ ἢ διὰ σφυροκρουσίας κλ., ὅτε μεταβάλλεται εἰς ἀέρια κατέχοντα 10 000 φορές μείζονα ὄγκον, ἐν ᾧ πυρίτιδος εἰς ὄγκου παράγει μόνον 800 ὄγκους ἀερίων. εἶναι ἄρα ἡ ἐκπυροσφορικὴ δύναμις τῆς Ν. 13 φορές μείζον ἢ ἡ τῆς πυρίτιδος. Διαλυμένη ἐν αἰθέρι φυλάσσεται ἀκινδύνως καὶ τὸ διάλυμα ἀναφλεγὲν καίεται ἡρέμα ὡς τὸ οἶνόπνευμα. Ἡ ἐκπυροσφορικὴ δύναμις, ἢ εἰς ῥῆξιν πετρωμάτων ἢ μεταλλευτικῶν στρωμάτων καὶ εἰς πλήρωσιν τῶν ναυκλάστρων χρησιμεύουσα εἶναι πολὺ ὥδες μίγμα Ν. μετὰ 60-75 % πυρίτιδος ὀξέος· ἐκπυροσφοτεῖ δὲ αὕτη μόνον δι' ἐμπυρίου ἐντός ἢ ἐγγὺς αὐτῆς, οὐχὶ δὲ καὶ δι' ἐπικρουσεως· ἀναπτομένη δὲ καίεται ἡρέμα. Ἡ Ν. εἰς διάλυσιν 1 % παρέχεται ὡς φάρμακον εἰς διέγερσιν τῶν νεύρων καὶ ἰδίως τῆς καρδίας ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ.

Νιτροενώσεις. Βλ. Νιτροξύλιον.

Νιτροκυτταρίνη. Βλ. Βαμβακοπυρίτις.

Νίτρον. Βλ. Κάλιον (νιτρικόν Κ.). — Ν. τοῦ νατρίου ἢ Ν. Χιλῆς βλ. Νάτριον (νιτρικόν Ν.).

Νιτροξύλιον καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ τὸ σύμπλεγμα NO_2 (ἐν ὅτομον ἀζώτου καὶ δύο ὀξυγόνου) ὅπερ ὡς ἐνιαῖα ῥίζα εἰσέρχεται εἰς πολυαριθμούς χημικὰς ἐνώσεις. Ἀντικαθιστῶν π. χ. εἰς τοὺς ὑδρογονάνθρακας καὶ εἰς τὸ βενζόλιον ἐν ἄτομον ὑδρογόνου, ἀποτελεῖ τὰς Νιτροενώσεις. Στερεθὲν ἐνὸς ἀτόμου ὀξυγόνου τὸ Ν. ἀποσβίνει Νιτρωδύλιον, ΝΟ, παρέχον ὁμοίως τὰς νιτρωδεώσεις. [X.X.]

Νιτροφόρμιον, $\text{CH}(\text{NO}_2)_3$. Ὁργανικὴ ἄχρους ἔνωση, εἰς θερμοκρασίαν κατωτέραν τῶν 15° ἀποτελοῦσα κυδικοὺς κρυστάλλους, ἀνωθεν δὲ αὐτῆς ὑγρὴν πυκνότερον. Εἶναι ἰσχυρὸν ὀξύ καὶ ἐνοῦται μετὰ τῶν ἀλκαλίων καὶ τῆς ἀμμωνίας εἰς ἄλατα, ἐκφυροσκορεῖ δὲ ἐντόνως ἐάν ἀποτόμως θερμανθῇ. [X.X.]

Νιτρώδες ὀξύ, HNO_2 . Ἐνωσις γνωστὴ μόνον ἐν διαλύσει ἐντὸς ὕδατος, ἐξ ἧς δὲν κατωρθώθη ἡ ἀπομόνωσις τοῦ Ν. ὁ διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀστάθειαν τὸ διάλυμα ἔχει ὀξίνους ἰδιότητας. Εἶναι ὅμως γνωστὰ ἄλατα τοῦ Ν. ὁ, τὰ νιτρώδη ἄλατα, ὅσον τὸ νιτρώδες κάλιον, νιτρώδες νάτριον κλ. Παρέχει δ' ἐπίσης τὸ Ν. ὁ. ἐν τῇ ὀργανικῇ χημείᾳ συνθετοὺς αἰθέρας, οἷοι ὁ αἰθυλικὸς νιτρώδης αἰθήρ ἢ αἰθυλαῖθέρ καὶ ὁ ἀμυλικὸς νιτρ. αἰθήρ ἢ ἀμυλονιτρίτης, περίων βλ. Αἰθήρ νιτρώδης μετ' οἰνοπνεύματος καὶ Αἰθήρ νιτρ. ἀμυλικός. [X.X.]

Νιτρωδύλιον, νιτρωδεώσεις βλ. Νιτροξύλιον.

Νίτς (Nitzsch). 1) Γρηγόριος Γουλιέλμος, φιλόλογος, γενν. 1790 ἐν Βιττεμβέργῃ, ἀποθανὼν δ' ὡς καθηγ. τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Λειψία 1861. Κυρίως ἐνέκλυνεν εἰς τὸν Ὀμηρον καὶ τὸ Ὀμηρικὸν ζήτημα, ἐν τῷ ὅποιῳ ὑπῆρξεν ἐνθερμος ὁπαδὸς τῆς θεωρίας ὅτι πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν Ὀμηρον ἡ συγγραφή τῶν ἐπῶν (Μυθολογικὴ ποίησις τῶν Ἑλλήνων, 2 τ. 1852-53. Σχόλια εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, 3 τ. 1826-40. Περί τῆς ἱστορίας τοῦ Ὀμήρου κλ., 2 τ. 1830-37, κλ.). — 2) Κάρολος Ἐμμανουήλ, διάσημος διαμαρτυρόμενος θεολόγος, γενν. 1817 ἐν Βόρνμ, διατελέσας καθηγητὴς ἐν τοῖς πανεπιστημίαις τῆς Βόννης καὶ τοῦ Βερολίνου, ἀποθανὼν δ' ἐνταῦθα 1868. Τὰ κύρια ἔργα του εἶναι Σύστημα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας (τ' ἐκδ. 1851) καὶ Πρακτικὴ θεολογία (β' ἐκδ. 1859-68). — 3) Κάρολος Γουλιέλμος, υἱὸς τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1, ἱστορικός, γενν. 1818 ἐν Τσέρφτ, διατελέσας καθηγητὴς ἐν Κιέλφ, Κονιξβέργῃ καὶ Βερολίνῳ, ὅπου ἀπέθανε

1880. Ἄν καὶ πρὸ πάντων εἰργάσθη διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ γερμανικοῦ μεσαιῶνος, οὐχ ἥττον βαρυσήμαντα εἶναι καὶ τὰ ἔργα του «Πολύβιος» (1842), οἱ «Γράμμοι» (1846), «Ἱστορία τῆς ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας» (1844-5).

Νίτσε (Φρεϊδ. Γουλιέλμ. Nietzsche). Φιλόσοφος, γενν. 1844 ἐν Röcken τῆς Σαξονίας. Τῷ 1870 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς κλασικῆς φιλολογίας ἐν Βασιλείᾳ, παρητήθη δὲ 1879 ἐνεκα χρόνιου νοσήματος τῶν ὀφθαλμῶν. Τῷ 1889 κατελήφθη ὑπὸ ἀνιάτου πάθους τῶν φρενῶν καὶ ζῆ ὡν ἐν Ναουμπουργῶ. Εἰς τὰ φιλοσοφικά του ἔργα ὁ Ν. ἀνεδείχθη χειριστὴς τοῦ καλῆμου οἰοῦ ὀλίγιστοι, πρωτότυπος δὲ εἰς τὰς ἰδέας του καὶ ποιητὴς ὑψηλῆς, συγχρόνως δὲ ἀθεϊστῆς καὶ ἐχθρὸς τῆς σημερινῆς ἠθικῆς Ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἔργων του εἶναι τὰ «Ἀνθρώπινα, πολὺ ἀνθρώπινα» (1878), «Ὅπως ἔφη Ζαραθούστρας» (1883-5), «Πέραν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ» (1886), ἡ «Γενεαλογία τῆς Ἠθικῆς» (1887).

Νιφοδλήματα (γαλλ. avalanches, γερμ. Lawinen) καλοῦνται ὄγκοι χιόνους ἐν τοῖς Ἀλπεσι καὶ ἀλλαχοῦ ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων κατὰ τῶν κλιτύων κρημνιζόμενοι, αὐξάνοντες διηγεκῶς κατὰ τὴν πορείαν ταύτην διὰ νέων ἐπιπροσθιζομένων στιβάδων χιόνους καὶ συμπαγέστεροι γινόμενοι, οὕτω δὲ μεθ' ὁρμῆς ἐπὶ τέλους κατακυλισόμενοι εἰς τὰς ὑπωρείας, ὅπου ἐπιφέρουσι μεγίστας καταστροφὰς διὰ τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν, κρημνίζοντες οἰκίας, φονεύοντες ἀνθρώπους καὶ ἀγέλας βλαβερῶν καὶ ἐλόκληρα χωρία καὶ φυτείας καὶ δάτῃ καταστρέφοντες. Συχνότερα εἶναι τὰ Ν. κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος ἢ τοῦ θέρους, ἀρχομένης τῆς τήξεως τῶν χιόνων, ἀνέχουσι δὲ εἰς τὰ μεγαλοπρεπέστατα τῆς φύσεως φαινόμενα. [Σπ.]

Νοάγγα (Noailles). Ἐπίσημον γένος ἐν Γαλλίᾳ, ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος γνωστὸν, διακριθὲν δὲ ἀπὸ τοῦ ΙΣ', ὅτε ὁ Ἀντώνιος Ν. (γενν. 1504, ἀπεθ. 1562) ἐγένετο ναύαρχος τῆς Γαλλίας. Ὁ Λουδοβ. Ἀντώνιος Ν. (1651-1729), καρδινάλιος καὶ ἀρχιεπίσκοπος Παρισίων εἶναι περίφημος διὰ τὴν υποστήριξιν ἣν ἔδωκε τοῖς Ἰανσενισταῖς καὶ τὰς ἐνεκα τούτου ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τῆς αὐλῆς καταδιώξεις του. Ὁ δὲ ἀδελφὸς του Ἀννας Ἰούλιος, δούξ Ν. (1650-1708), διεκρίθη εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἰσπανίας στρατίας καὶ ἐν τῷ διωγμῷ τῶν διαμαρτυρομένων ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'. Ὁ υἱὸς τούτου Ἀδριανὸς Μαυρίκιος δούξ Ν. (1678-1766) ἐστρατήγει γαλλικοῦ σώματος κατὰ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπαν. θρόνου πόλεμον, ἐπὶ τῆς ἀντιπαύσεως δὲ τοῦ θουκὸς Ὁρλεάν ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, στρατάρχης δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατάρχου Βερβίχ.

κατὰ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ αὐστριακοῦ θρόνου πόλεμον διελθὼν τὸν Ῥῆνον εἰργάσθη συνετιώτατα, ἐξ ἀπρονοησίας ὁμῶς τοῦ κόμητος Γραμμὸν ἠττήθη παρὰ τὸ Δίττιγγεν (13/24 Ἰουνίου 1743) Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λουδοβίκος, δούξ Ν. (1713-1793) μετέσχε πλείστων στρατιῶν ἐν Φλανδρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ καὶ ἐγένετο 1775 στρατάρχης. Ὁ Παῦλος Ν. (1802-1885) ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας, διεκρίθη δὲ ὡς ἱστοριογράφος ἰδίως διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς κυρίας Μαιντενὸν (4 τ., Παρ 1844-58). Ἐκ τῶν νῦν ζώντων ἐπίσης μελῶν τῆς οἰκογενείας Ν. πολλὰ κατέχουσιν ὑψηλὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ θέσεις, ἰδίᾳ διπλωματικὰς. — Ἐκγονοὶ νεωτέρου υἱοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ Μαυρικίου Ν. εἶναι ἡ οἰκογένεια Ν Mouchy, οἱ δούκες Μουτυ καὶ οἱ πρίγκιπες τοῦ Ροίχ, πολλαχῶς ἐπίσης διακρίθεντες ἐν τῇ διπλωματικῇ καὶ τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πατρίδος τῶν. [Β.Ε.]

Νοαζόν (Noyon). Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Ὁάξ, ἔχουσα 5634 κατ., ὥραϊαν μητρόπολιν ἰδρυθεῖσαν ὑπὸ Πιπίνου τοῦ Βραχέος, μέγαρον τῶν ἄλλοτε ἐδρευόντων ἐνταῦθα ἐπισκόπων. Εἶναι παλαιοτάτη πόλις (Noviomagus), ἣν ἐκυρίευσεν ὁ Καῖσαρ 57 π. Χ. Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ Καλδίνος. [Μ.Σ.]

Νοασσεβίλ (Noisseville). Χωρὶον ἐν τῇ περιφερείᾳ Μὲτς τῆς Λοθαριγγίας, 7 χμ. Ἀ τοῦ Μὲτς, ἔχον 189 κατ. καθολικούς, γνωστὸν δὲ διὰ τὴν μάχην τῶν 31 Αὐγ. καὶ 1 Σεπτ. 1870, εἰς ἣν ἔβωκεν ἀφορμὴν ἡ ἀποπειρα τοῦ Ραζαίν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Μὲτς καὶ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μάκ-Μαῶν κατ' αὐτὴν ἀποκρουσθέντες οἱ Γάλλοι ἐπανῆλθον εἰς Μὲτς. [Μ.Σ.]

Νοδίζες. Βλ. Νόυνεδορρ.

Νόδαα Ἀλεξάνδρουγια ἢ Νοβο-αλεξάνδρουγια. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερνεῖω Λουβλίν, ἐπὶ τοῦ Βιστούλα, ἔχουσα 10 912 κατ., ὥραϊον μέγαρον τοῦ πρίγκιπος Τσαρτορίσκη, γεωργικὴν καὶ βιοποικικὴν σχολὴν κλ. [Μ.Σ.]

Νόδαα Λάδογα. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερν. Πετρούπολεως. Κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βολχῶφ εἰς τὴν λίμνην Λάδογαν καὶ ἔχει 4 340 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νόδαα Σέμλια. Ἀγρία νῆσος τῆς Βορείου Παγωμένης θαλάσσης, ἔχουσα ἐμβ. 91 800 τχμ. καὶ ἀνήκουσα εἰς τὸ Ῥωσσ. κυβερνεῖται Ἀρχαγγέλου. Διὰ τοῦ περὶ τοῦ Μάκ-Μαῶν διαίρεται εἰς δύο μέρη, κατοικεῖται δὲ μόνον τὸ θέρος ὑπὸ κυνηγῶν καὶ ἀλιέων.

Νοδίκε. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 2 1/2 ὥρ. ἀπὸ Βιτωλίων, ἔχον 450 κατ. Χριστιανούς, ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον. [Ν.Σ.]

Νοδία. 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας ἐν

Πεδεμοντίῳ, πρὸς Ν τῆς Ἑλβετίας, ἔχουσα ἔκτασιν 6 561 τχμ. καὶ κατ. (1892) 737 721 — 2) Πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Ν, 12 χμ. Ἀ τοῦ Τικίνου, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα 38 000 κατ., μεσαιωνικὰ μνημεῖα κλ. Ἐνταῦθα τὴν 11/23 Μαρτ. 1848 οἱ Αὐστριακοὶ ὑπὸ τὸν Ῥαδέτσκην ἐνίκησαν τοὺς Πεδεμοντίους.

Νοδωτιανοί. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ῥωμαίου πρεσβυτέρου Νοδωτιανοῦ, ζῶντος περὶ τὸ 250 θεωροῦντος δὲ τοὺς εἰς βαρεὰ ἀμαρτήματα περιπεσόντας ὡς ὀριστικῶς ἀποκλειστέους τῆς ἐκκλησίας, οἰανόποτε μετάνοιαν καὶ ἂν κατόπιν ἐπιδείξωσιν ἀπετέλεσαν ἰδίαν ἐκκλησίαν ἣν ἐπεκάλουν τῶν καθαρῶν. [Ἐγ.]

Νόδογοροδ. 1) Κυβερνεῖται τῆς Ῥωσσίας, Ἀ τῆς Πετρούπολεως. ἔχει ἐμβ. 122 339 τχμ. καὶ 1 308 457 κατ., ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν, τὸ δὲ ἔκτονον τοῦ ἐδάφους καλύπτεται ὑπὸ ἑλῶν. Τὸ κλίμα εἶναι τραχὺ καὶ ὑγρὸν. Κύρια ἔργα τῶν κατ. εἶναι ἀλίεια, ἀνθρακία, γεωργία καὶ κτηνοτροφία, ὡς καὶ ἐμπόριον τῶν προϊόντων. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ἄνω κυβερνείου καὶ περιφερείας αὐτοῦ, καλουμένη Nowgorod Welikij ἢ τοῖς Μέγα Ν., καί μεν πλησίον τῆς λίμνης Ἰλμεν. Εἶναι ἔδρα τοῦ διοικητοῦ, ἔχει 25 058 κατ. καὶ διαιρεῖται διὰ τοῦ Βολχῶφ ποτ. εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ τῆς Σοφίας λεγόμενον περιέχει τὴν ἀκρόπολιν μετὰ πολλῶν ναῶν, αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον καὶ ἄλλα πολλὰ κτίρια ὑπενθυμίζοντα τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ Ν. ὑπῆρξεν ἔδρα τοῦ οἴκου Ῥοῦρικ καὶ τῆς ἡγεμονίας Ν., πρὸς δὲ ἀκμαϊοτάτῃ ἐμπορικῇ πόλιν, ἀποτελοῦσα καὶ μέρος τοῦ Ἀνατολικοῦ συνδέσμου (ἔχουσα τότε 400 χιλ. κατ.). Ἡ παλαιότατη ἐκκλησία εἶναι ἡ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, μετὰ περιφημῶν πυλῶν ἐκ δρυίνου ξύλου κεκαλυμμένου διὰ γαλκίνων πλακῶν ἐφ' ὧν ἐγγλύφοι παραστάσεις. Τῷ 1478 ἠνώθη ἡ ἡγεμονία Ν. μετὰ τῆς Ῥωσσίας, τῷ 1570 κατεστράφη ἡ πόλις ὑπὸ Ἰωάννου (Ἰβάν) Δ' τοῦ Τρομεροῦ.

Νόδογοροδ-Σιζέδερα. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερν. Τσερνίγωφ, ἐπὶ τοῦ Δέσνα, ἔχουσα 8 530 κατ. καὶ ἐμπόριον κανναβελαιοῦ, κανναβέως καὶ ξυλείας.

Νοδεγρίδ. Χωρ. τοῦ διαμερ. Φλωρίνης τῆς Μακεδονίας, ἔχον 1220 κατ. Ὁθωμ.

Νόδε ἢ Νόδε Λιγούρε. Πρωτεύουσα τῆς ὁμων. περιφερείας (ἐχούσης κατ. 83 698) τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Ἀλεξάνδρειας, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1881) 13 783 κατ., βιομηχανίαν μετὰ ξηρῆς καὶ μέγα ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νοδιπαζάρ, τουρκ. Γενί-παζάρ τ. ε. Νέα Ἀγορά. Ἐπαρχία τοῦ τουρκικοῦ νομοῦ

Κοσσυφοπέδιου, περιλαμβάνουσα τὸ νότιον, μεταξύ Μαυροβουνίου καὶ Σερβίας κείμενον μέρος τῆς Βοσνίας, διὰ τῆς συμβάσεως δὲ τοῦ 1879 μεταξύ Αὐστρίας καὶ Τουρκίας καταληφθεῖσα ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, χωρὶς ὁμῶς νὰ παραχωρηθῇ ἐπισήμως. Ἐχει ἑκτασιν 9 955 τγμ., κατ. δὲ περίπου 168 000, Μωαμεθανοὺς καὶ Σλαβούς. — Ἡ πόλις Ν. ἔχει περίπου 12 000 κατ., εἶναι δὲ σπουδαία στρατηγικῶς ὡς κυριεύουσα τῆς μεταξύ Βοσνίας καὶ Τουρκίας ἐπικοινωνίας καὶ κωλύουσα τὴν μεταξύ Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου.

Νοβοαλεξάνδροφσκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Κόβνο, ἔχουσα 7 540 κατ. καὶ καλλιέργειαν σίτου καὶ λίνου.

Νοβοδάγκασκ (ἄρμενιστὶ Καβάρ). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνεῖω Ἐρβάν τῆς Ὑπερκαυκασίας, 6 χμ. ἀπὸ τῆς λίμνης Τόκτα. Ἐχει 7 488 κατ. κυρίως Ἀρμένιους. [Μ.Σ.]

Νοβογεωργιέφσκ. 1) Ἰσχυρὸν φρούριον ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Βαρσοβίας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βορὶ εἰς τὸν Βιστούλαν. Καταληφθὲν τῷ 1830 ὑπὸ τῶν Πολωνῶν ἐπαναστατῶν, ἐκυριεύθη τῷ ἐπόμενῳ ἔτει ὑπὸ τῶν Ῥώσων. Ἀλλοτε ἐκαλεῖτο Μοδλίν. — 2) Πόλις τῆς περιφ. Ἀλεξανδρείας τοῦ ῥωσ. κυβερνεῖου Χερσῶνος, κοινῶς Κρυλῶφ καλούμενη. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Δνειπέρου καὶ ἔχει 9 540 κατ., βιομηχανίαν σάπωνος καὶ δερμάτων καὶ ἐμπόριον ξυλείας καὶ κτηνῶν.

Νόβογραδ Βολύσκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Βολυνίας, ἐπὶ τοῦ Σλούτς, ἔχουσα 15 499 κατ., βυρσοδεψίαν καὶ ἐμπόριον σίτου καὶ δασικῶν προϊόντων, κυρίως πίσσας. [Μ.Σ.]

Νοβογροδνοκ. Πρωτεύουσα περιφ. τοῦ ῥωσ. κυβερν. Μίνσκ. Ἐχει 12 715 κατ., γεωργίαν καὶ ἐμπόριον. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα πριγκιπάτου, ὅπερ ἠνώθη εἰτα μετὰ τῆς Λιθουανίας. [Μ.Σ.]

Νοβομοσκόβιτς, κοινῶς Σαμάρι. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Αἰκατερινοσλάβ, ἐπὶ τοῦ Σαμάρα. Ἐχει 19 149 κατ. καὶ βιομηχανίαν δερμάτων.

Νοβορόδομσκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Πετρικῶν τῆς Πολωνίας, ἔχουσα 9 275 κατ καὶ βιομηχανίαν μαλλίου καὶ βάμβακος. [Μ.Σ.]

Νοβορὼσσισκ. Πρωτεύουσα τῆς περιφ. Εὐξείνου Πόντου τῆς Καυκασίας, κείμενη ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου παρὰ ὄρμον εὐρύχωρον. Ἐχει 19 309 κατ., παράγει νάφθαν καὶ σιμέντον καὶ ἔχει ἀχμαῖον ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. Ἐξάγει κυρίως σιτηρά. [Μ.Σ.]

Νόβο-σέλο. Βλ. Σκόπια (νέα).

Νοβοσύνκωφ. Πρωτεύουσα περιφ.

ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Τσερνίγωφ. Ἐχει 15 156 κατ., ἐργαστᾶσια δέρματος, κανναβοπάννου κλ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νοβοτσερκάσκ. Πρωτεύουσα τῆς ῥωσικῆς περιφερείας τῶν ἐπὶ τοῦ Ταννίθος Κοζάκων, περιρρετιμένη διὰ τῶν ποτ. Ἀκσάι καὶ Τουσλῶφ. Εἶνε ἑδρα τῆς διοικήσεως τῶν Κοζάκων καὶ ἀρχιεπισκόπου, ἔχει εὐθείας καὶ πλατείας ὁδοῦς, 30 210 κατ., διάφορα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, ἀμπελοργίαν καὶ ἐμπόριον σίτου, σίνου, ξυλείας κλ. [Μ.Σ.]

Νοβοχοπέροσκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Βορόνετζ, ἐπὶ τοῦ Χόπερ ποτ. Ἐχει 6 095 κατ., ποικίλην δὲ βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Νόβυλ Οὐζέν ἢ Νοβοουζένσκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Σαμάρα, κείμενη ἐν εὐρείᾳ στέππῃ ἐπὶ τοῦ Οὐζέν. Ἐχει 13 289 κατ. καὶ δυο ἐμπνερικὰς πανηγύρεις, καθ' ἃς οἱ πλησίον κατοικοῦντες Κιργίζοι φέρουσι πολλὰ κτήνη πρὸς πώλησιν.

Νογίζοι. Ἐπίσημος φυλὴ τοῦ τουρκικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ῥωστικοῦ κράτους, λείψανον τῶν κατοίκων τοῦ ἀλλοτε ἰσχυροῦ βασιλείου Κιπτσάν. Οἰκοῦσι τὰ κυβερνεῖα Χερσῶνος καὶ Ἱεροσλάβ, κυρίως ὁμῶς ἐν Καυκάσῳ ἐπὶ τοῦ ποτ. Κουβάν, θῶεν καὶ Κουβάνιοι Τάταροι λέγονται, ἢ δὲ ἔδρα τῶν Κουβάνιων στέππαι. [Μ.Σ.]

Νοδιέ (Charles Emmanuel Nodier). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1780 ἐν Βεζανσόν. Τῷ 1802 δημοσιεύσας ψῆφον (La Napoleon) κατὰ τοῦ Βοναπάρτου ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Ἑλβετίαν. Ἀπὸ τοῦ 1815 εἰργάσθη ἐν Παρίσις ἐν τῇ «Ἐφημ. τῶν Συζητήσεων» καὶ τῇ «Καθημερινῇ», 1834 ἐγένετο μέλος τῆς ἀκαδημίας, ἀπεθ. δὲ 1844. Ὑπῆρξε προστάτης τῶν ἀφανῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, θιασώτης δὲ τοῦ ῥωμαντισμοῦ. Ἐγραψε μυθιστορήματα καὶ διηγήματα (Θηρεσία Ὠδέρ, Ἀναμνήσεις τῆς νεότητος, Ἰωάννης Σδογάρ), παραμύθια (La fée aux miettes), κλ. ἐτι δὲ Λεξικὸν τῆς γαλλ. γλώσσης, Στοιχεῖα γλωσσολογίας κλ καὶ χαριστάτας Ἀναμνήσεις τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς αὐτοκρατορίας. [Μ.Γ.]

Νοέμβριος, λατινιστὶ November, ἀπὸ τοῦ novem = ἐννέα. Ὁ ἑννατος μῆν τοῦ ῥωμ. ἡμερολογίου καὶ ἐνδέκατος τοῦ σημερινοῦ, ἔχων 30 ἡμέρας· ἱστρουομικῶς ἀνῆκει εἰς τὸ φθινόπωρον.

Νοζάν (Nogent-sur-Marne). Χωρίον 7 χμ. Α τῶν Παρισίων, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχων πλείστας ἐπαύλεις πλουσίων Παρισινῶν καὶ (1891) 8 047 κατ.

Νοζάν λὲ 'Ροτρού (Nogent le Rotrou). Πρωτεύουσα τοῦ δμῶν διαμερίσματος (ἔχοντος 41 781 κατ.) τοῦ γαλλικ-

κοῦ νομοῦ *Ερ καὶ Λοάρ, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1891) 6 934 κατ., βιομηχανίαν νημάτων κλ. Εἶναι τὸ ῥωμαϊκὸν *No-vigintum*.

Νόησις. Βλ. Νοῦς.

Νόλα. Πρωτεύουσα ἐμωνύμου περιφέρειας (ἐγούσης 95 199 κατ.) τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Καζέρτας, 22 χμ. ΒΑ τῆς Νεαπόλεως, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1881) 10 062 κατ. Πόλις ἀρχαιολογικῆς, πατρίς τοῦ Ἰορδάνου Βρόντου. [Μ.Σ.]

Νομάδες καλοῦνται πληθυσμοὶ μὴ ἔχοντες ὠρισμένην κατοικίαν, ἀλλὰ εἰς ζήτησιν βροσίων διὰ τὰ ποιμένα των, ἐξ ὧν τρέφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τόπου εἰς τόπον περιπλανώμενοι· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ Ν. γεωργεῖ, ἰδίως ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ καὶ Ἰνδίαις. Ἡ ἀνάγκη νὰ κατακτείνῃται τὰς ἐκάστοτε διαμονὰς των καθιστᾷ αὐτοὺς ἄρπαγας καὶ πολεμικοὺς, δι' ὅ εἰσὶν οἱ Ν. ἐπικίνδυνοι εἰς τοὺς σταθεροὺς συναικισμοὺς.

Νομάζι. Βλ. Βοτκαί.

Νομή (possessio) καλεῖται ἡ ἐνσωμάτωση πράγματος κατοχῇ καὶ φυσικῇ ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσία ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ ὡς ἴδιον κατέχειν αὐτὸ (animus possidendi, ψυχὴ δεσπότης). Δύο ἐπομένως τὰ στοιχεῖα τῆς Ν.: βούλησις (animus) ἥτοι ἡ πρόθεσις τοῦ ἔχειν τὸ πρᾶγμα ὡς ἴδιον, καὶ σωματικὴ κατάληψις (corpus). Ἐπὶ πολὺ συνεζητήθη ἀν' ἡ Ν. εἶνε δικαίωμα ἢ ἀπλῶς πραγματικὸν γεγονός· ὁρθότερα ἢ πρώτη γνώμη. — Ν. ἀπαντᾷται ἅμα συνυπάρξῃσι τὰ δύο αὐτῆς στοιχεῖα, ἀπόλλυται δὲ ἅμα τῇ ἐκλείψει τινὸς αὐτῶν· προστατεύεται δ' ἐν τῷ δικαίῳ ἡ νομὴ δι' ἰδίων ἐνδίκων μέσων, τῶν παραγγελλμάτων (interdicta), ἅτινα εἰς τρεῖς ὑπάρχοντα κατηγορίας, τὰ δι' ὧν ἐπιλαμβάνεται τις Ν. ἢν πρότερον δὲν εἶχε (adipiscendae possessionis), τὰ δι' ὧν προστατεύεται ὁ νόμος κατὰ τοῦ ἀθαιρέτως διαταράσσοντος τὴν νομὴν αὐτοῦ (retinendae possessionis) καὶ τὰ δι' ὧν ἀποκαθίσταται εἰς τὴν νομὴν ὁ βίᾳ ἐκδληθεὶς αὐτῆς (recuperandae possessionis). [Πφ.]

Νομή. Γάγγραινα ἰδιόρρυθμος, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐσω ἐπιφανείας τῆς παρεΐας καὶ ταχέως φθέρουσα τὴν παρεΐαν, τὰ χεῖλη, τὰ οὖλα, καὶ τὸ γείτον μέρος τοῦ προσώπου. Προσβάλλει ἀποκλειστικῶς παιδίᾳ, ὡς ἐπὶ πλεῖστον κατόπιν ὁστρακιάς, ἰλαρᾶς, χοιραδικῶν ἐκδηλώσεων κλ. Ἐὰν σωθῇ ἢ ζωὴ ἀπολείπονται οὖλα καὶ δυσμορφία καὶ ἡ παρεΐα μένει διάτρητος. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς αὐστηρὰν ἀντισηψίαν καὶ καυτηριάσεις διὰ θερμοκαυτήρος· ἀπαραίτητα δὲ καὶ καθαρὸς ἀήρ καὶ τροφὴ τενωτική.

Νόμια. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Μέσης (Οἰ-

τύλου) 1/2 ὥρ. πρὸς Β τῆς Κίττης μετὰ 208 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Μονεμβασίας τῆς ἐπαρχ. Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς, ἔχον 226 κατ.

Νόμια ὄρη ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι ἄλυσις ὁρέων ὧν ἡ ὑψηλότερα κορυφή, Τετράζι νῦν καλουμένη (1388 μ.), κεῖται ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Ἀρχαδίας (ἐπαρχ. Μεγαλόπολεως) καὶ τῆς Τριφυλίας. Μετὰ τοῦ Λυκαίου ὄρους (Διοφροτίου) συνδέεται ἡ ἄλυσις διὰ τῆς Κερασιᾶς (Κεραυρίου). Ἐπὶ τῶν Ν. δ. ὑπῆρξε τὸ πάλαι νῆος τοῦ Πανὸς Νομίου.

Νομικὴ ἐπιστήμη. Βλ. Δίκαιον, ἐν τομ. Γ' σελ. 561 α.

Νομικὸν πρόσωπον καλεῖται τὸ μὴ ὑφιστάμενον μὲν φύσει ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ δικαίου πλάττεσθαι κατ' εἰκόνα τῶν φυσικῶν προσώπων χάριν τῆς καλλίονος ἐξυπηρέτησεως κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀναγκῶν καὶ χρειῶν. Τὰ Ν. Π. ἢ συνιστῶνται διὰ τῆς ἐνώσεως πλειόνων φυσικῶν προσώπων (σωματεῖα, κοινότητες) ἢ εἶναι περιουσίαι ἀφιερωμέναι πρὸς κοινωφελῆ σκοπὸν (καθιδρύματα, εὐσεβεῖς αἰτίαι βλ. τ. λ.). Ἐπίσης Ν. Π. ἀποτελεῖ ἡ πολιτεία ἐν ταῖς περιουσιακαῖς αὐτῆς σχέσεσιν ὡς ὑποκείμενον δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου (Δημόσιος θησαυρὸς) καὶ ἡ ἐκκείμενη κληρονομία (hereditas jacens) ἥτοι ἡ κληρονομία ὡς σύνολον μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ κληρονόμου κτήσεως αὐτῆς. Λεπτομερείας περὶ τῆς συστάσεως, τῆς διαλύσεως κλ. τῶν Ν. Π. βλ. ἐν τοῖς συστήμασι τοῦ Ῥωμ. Δικαίου. [Πφ.]

Νομικὸν συμβούλιον. Βλ. Συμβούλιον νομικόν.

Νομιμοποιήσις (legitimitas ad causam). Οὕτω καλεῖται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ διαφορά ἀνήκει τοῖς διαδίκοις τοῦ μὲν ἐνάγοντος ὡς δικαίωμα, τοῦ δὲ ἐναγομένου ὡς ὑποχρέωσις, ἥτοι τοῦ δικαιώματος ὅπερ ἔχει ὁ ἐνάγων νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀγωγὴν στρεφόμενος κατὰ τοῦ ἐναγομένου. Ἐπομένως διαίρεται ἡ Ν. εἰς ἐνεργητικὴν ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ τοῦ ἐνάγοντος, καὶ εἰς παθητικὴν προκειμένου περὶ τοῦ ἐναγομένου· ἡ ὑπαρξὶς τῆς Ν. ἐπιτρεπομένη εἰς πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ αὐτεπαγγέλτως ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου· ὑπαρχούσης δ' ἀμφισβήτησεως καὶ τὴν ἐνεργητικὴν καὶ τὴν παθητικὴν Ν. ἀποδεικνύει ὁ ἐνάγων.

Νομιμοποιήσις (legitimitas) καλεῖται ἡ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀναγνώρισις τέκνου ἐξ ἀθερίτου σχέσεως γεννηθέντος. Ἡ Ν. ἐπέρχεται κατὰ διαφόρους διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων δι' ἐπιγινόμενον γάμου, ἐπίσης δὲ διὰ βασιλικῆς ἀντιγραφῆς ἐὰν δὲν ὑπάρχουσι τέκνα ἐκ νομίμου γάμου, ὁ δὲ μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ νομιμοποιουμένου

νου γάμος εἶναι λθύναιτος εἴτε θανούσης ταύτης εἴτε ἀναξίας οὐσης νὰ καταστή σύζυγος· σήμερον κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην ἡ τοιαύτη Ν. γίνεται διὰ Β. Διατ., ὅπερ ἔχει λογὸν μόνον ἐὰν ὑφίστανται πάντες οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενοι ἔροι. Τρίτος τρόπος Ν., ὁ διὰ τῆς εἰς τὴν βουλήν ἐπιδόσεως, ἀργεὶ παρ' ἡμῖν. [Πφ.]

Νόμιμος μοῖρα (legitima portio) καλεῖται τὸ εἰς τοὺς ἐγγυτέρους ἐξ αἵματος συγγενεῖς ὀφειλόμενον κατὰ καθήκον μέρος τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποβιώσαντος. Πρόσωπα δικαιούμενα εἰς Ν. μ. εἶναι οἱ ἀνιόντες, οἱ κατιόντες, καὶ ἐφ' ὅσον ἀντ' αὐτῶν ἐγκατέστη πρόσωπον αἰσχρὸν οἱ ἀμφοτέρω ἀδελφοὶ καὶ οἱ ὁμοπάτριοι ἐκ τῶν ἑτεροθαλῶν. Ποσοστὸν δὲ τῆς νομίμου Μ. εἶναι τὸ τρίτον ἢ τὸ ἡμισυ, καθ' ὅσον ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ μερίζεται εἰς τέσσαρα τὸ πολὺ ἢ εἰς πλεονα μέρη. — Εἰδικὸν δὲ μέσον πρὸς ἀπόληψιν τῆς Ν. μ. εἶναι ἡ μέμφις ἀστοργίου διαθήκης. [Πφ.]

Νόμισμα (ἐκ τοῦ νομίζω, τ. ἔ. θεσπίζω, ὀρίζω διὰ νόμου) καλεῖται τὸ εἰς τεμάχια ὠρισμένου βάρους διαιρεθὲν καὶ διὰ σήματος διακριθὲν χρῆμα. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Ν. ἀποδίδεται συνήθως εἰς τὸν Φεῖδωνα βασιλέα τοῦ Ἀργούς, ὅστις (κατὰ τὸν Η' ἢ Ζ' αἰῶνα π. Χ.) πρῶτος ἐνόμισμα ἐν Αἰγίνῃ ἐποίησεν· καθ' Ἡρόδοτον δὲ οἱ Λυδοὶ πρῶτοι ἀνθρώπων ἔκασαν Ν. Τὰ ἀρχαῖα Ν. δίδουσιν ἡμῖν πλείστας πληροφορίες περὶ μυθολογίας, λατρείας, πολιτείας, στρατιωτικῶν, ἐμπορίου, ἐπιτηδευμάτων, φιλολογίας, ἐθιμῶν, περιβλημάτων κλ. καὶ ὄντα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἔργα τῆς καλλιτεχνίας παρέχουσι καὶ ἐπίσημα τεκμήρια διὰ τὴν ἐκάστοτε ράσιν τῆς καλλιτεχνικῆς ἀναπτύξεως ἐν γένει. Κυρίως ἐνδιαφέροντα εἶναι τὰ ἑλληνικὰ Ν., ὅθλα δὲ τὰ τῆς κυρίως Ἑλλάδος, τῶν ἑλλήνων νήσων καὶ ἀπικιῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὡς καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Μεγάλῃ Ἑλλάδι (Κάτω Ἰταλίᾳ), ὅσα ἔχουσιν ἑλληνικὰς ἐπιγραφάς. Διαίρουσιν οὖν εἰς τρία εἴδη: Ν. πόλεων, Ν. τῶν ἀπ' Ἀλεξάνδρου βασιλείων καὶ Ν. κοπέντα ἐπὶ Ῥωμαίων. Νομισματικὴ μονὰς ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς ὁ στατήρ (βλ. λ.), ὑστερον δ' ἡ δραχμὴ (βλ. λ.).

Ἐνῶν δέ, ὡς φαίνεται, οἱ Λυδοὶ καὶ μετ' αὐτοὺς καὶ τινες τῶν μικρασιατικῶν πόλεων ἔκοπτον τὰ νομίσματά των κατ' ἀρχὰς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἡλέκτρου (κράματος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου), ἡ ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι: πρῶτη κόψασα Ν. Αἰγίνα ἐχρησιμοποίησεν ὡς ὑλικὸν τὸν ἀργυρον, ὁ δὲ ἀργυρος ἔμεινε καὶ ἐν τοῖς κατόπιν τὸ εὐχρηστότερον μέταλλον. Τὰ ἀρχαιότατα Ν. εἰς οὐκ ἐπιμήκη ἢ σφαιροειδῆ μορφήν, ἔφερον δὲ μόνον ἐπὶ τῆς μίας πλευρᾶς εἰκονικὴν παράστασιν, ἐνῶν ἐπὶ τῆς ἄλ-

λης εὐρίσκετο τετράγωνον κοίλωμα, τὸ ἔχον τῆς τιμῆς ἢ χαλκῆς βάσεως ἐφ' ἧς ἐτίθετο τὸ τεμάχιον ἀργύρου πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ Ν. (τὸ σῆμα ἢ ἡ εἰκονικὴ παράστασις ἐξετιμώμενον ἐπ' αὐτοῦ διὰ μήτρας φερούσης ταύτην ἀνεστραμμένην καὶ κοίλην καὶ τυπτομένην διὰ σφύρας). Τὰ ἀρχαιότερα νομίσματα δὲν εἶχον ἐπιγραφάς, ἐξαιρετικῶς δὲ ἀπαντᾷ τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως· φέρουσι δὲ τύπους ὠρισμένους ἐν εἴδει ἔθνοσῶν, ὡς π. χ. τὰ αἰγινητικὰ χελώνην, τὰ βοιωτικὰ ἀσπίδα, τὰ τῆς Ἐφέσου μέλισσαν καὶ τὰ τῆς Ῥόδου ῥόδον. Ἐν μεταγενεστέροις Ν. παρίσταται ἐπὶ τῆς προσόψεως αὐτῶν καὶ ἡ πολιοῦχος θεότης, ἐνῶν τὸ σύμβολον ἡ ἐθνόσημον λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ ἐν τῷ ἐγκοπέντι τετραγώνῳ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς· ἀλλὰ μέχρι τῆς μεγίστης ταύτης ἀναπτύξεως διέδραμεν ἡ τέχνη πολλὰς βαθμίδας, ἀπὸ τῆς διακοσμήσεως τοῦ τετραγώνου διὰ γραμμῶν μέχρι τῆς κατασκευῆς λεπτῶν τὸ πάχος Ν., φερόντων ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς τὴν εἰκόνα ἐν κοίλῳ, ἐπὶ δὲ τῆς ἀλλῆς προεξέχουσαν (πρὸς Βρακτεᾶται). Χαλκὰ νομίσματα ἐκόπτοντο μόλις περὶ τὸ 408 π. Χ. Ἀν καὶ οἱ τύποι τῶν ἑλλήνων Ν. ἤδη σποραδικῶς διαπρέπουσι καὶ πρὶν ἐπὶ καλλονῇ καὶ καλλιτεχνίᾳ, οὐχ ἥτον ἢ μεγίστη ἀκμὴ τῆς τέχνης κεῖται μετὰ τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Εἰς τὰ ὠραιότερα Ν. καταλέγονται τὰ μακεδονικὰ μετὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀπέλλωνος ἢ τοῦ Ἡρακλέους, ὡς π. χ. τὰ τῆς Ἀμφιπόλεως, τῆς Χαλκιδικῆς, τῶν Φιλιππῶν. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου πρῶτον ἀντικατεστήθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν θεῶν διὰ τῶν εἰκόνων τῶν βασιλέων. Ὑπὸ τινα ἐποψιν τὰ Ν. τῶν ἑλληνικῶν ἀπικιῶν καὶ κυρίως τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας ἀναδεικνύουσιν ἐπὶ μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν τῆς τέχνης, ποικιλίαν τῶν τύπων καὶ ἐπιμέλειαν τῆς ἐκτελέσεως. Πρὸ πάντων μνημονευτέον τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος κοπέντα δεκάδραχμα τῶν Συρακουσῶν, ἅτινά εἰσι συγχρόνως τὰ μεγαλύτερα καὶ τὰ τελειότερα Ν. τῆς ἀρχαιότητος. Τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἐν Ἑλλάδι καὶ κυρίως ἐν Μ. Ἀσίᾳ κοπέντα Ν. εἶναι ἀξιολογώτατα καθότι ἔχουσι ποικιλωτάτους τύπους, π. χ. ἐν τῇ παραστάσει τῶν ἐντοπίων θεοτήτων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν μύθων, πρὸς δὲ δίδουσι πολλὰς πληροφορίες περὶ γλυπτικῶν ἔργων κατόπιν ἀπολεσθέντων· ἐν γένει ὁμως ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψιν πολὺ ὑστεροῦσι τῶν ἄλλων ἑλλήνων Ν. Τὰ τελευταῖα ἑλλήνων Ν. εἶναι τὰ τῆς Ἀλεξανδρείας μέχρι τῆς ἀλώσεως ταύτης διὰ τοῦ Διοκλητιανοῦ, καὶ τὰ τῶν βασιλέων τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Παρὰ Λακεδαιμονίους καὶ τισιν ἄλλοις ὑπῆρχον καὶ

σιθρᾶ Ν., ἐν Συρακούσαις δὲ καὶ τοιαῦτα ἐκ ψευδαργύρου· δὲν περιήλθεν ὁμῶς εἰς ἡμᾶς οὐδὲν τοιοῦτον. Τὰ οὐ σπανίως εὐρισκόμενα μολύβδινα δὲν εἶναι· κυρίως Ν. ἀλλὰ ἀπλῶς σημεῖα.

Παρὰ Ῥωμαίοις τὰ πρῶτα Ν. ἦσαν γυτὰ χάλκινα καὶ πρώτη μονὰς τὸ ἀσσάριον (βλ. λ.) ἔχον βάρος λίτρας (libra). Μόλις τῷ 269 π. Χ. ἐκόπτοντο ἀργυρᾶ Ν., μεθ' ὃ μονὰς ἐγένετο τὸ δηνάριον, παρ' ὃ ὑπῆρχε καὶ τὸ χάλκινον σηστέρτιον. Χρυσᾶ Ν. ἐκόπτοντο ἀπὸ τοῦ 217 π. Χ., ἀλλὰ μόλις ἐπὶ Καίσαρος ὁ χρυσοὺς ἐγένετο ἡ βᾶσις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος. Ἀπὸ Αὐγούστου τὸ δικαίωμα τοῦ κόπτειν Ν. εἶχε μόνος ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκτὸς τῶν χαλκίων ἅπερ ἐδικαίωτο ἡ σύγκλητος· νὰ κόπῃ, ὡς καὶ αὐτόνομαι τινες πόλεις εἰς ἃς ἐδίδετο τὸ δικαίωμα ἰδιαίτερος.

Ἀνέκαθεν τὰ Ν. εἶχον καὶ ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ βάρος, τοῦτο δὲ δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν ἀρχαιοτάτων (δραχμή) καὶ πολλῶν νεωτέρων (λίρα, μάρκον κλ.), κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα τὰ μικρὰ ἀργυρᾶ Ν., ὅταν ἐπρόκειτο περὶ σημαντικῆς πωλῆς πληρωμῆς, δὲν ἐμετροῦντο ἀλλ' ἐξυγιζοντο. Ἀνέκαθεν δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς κοπῆς Ν. σχεδὸν παντοῦ ἀνήκειν εἰς τὴν πολιτείαν· ἀλλὰ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν τῇ διωμελισμῷ τῶν κρατῶν περιήλθε καὶ εἰς ἐκκλησιαστικούς καὶ εἰς λαϊκοὺς ἀρχοντας, ἐμπορικά σωματεῖα, πόλεις κλ. καὶ μόνον κρατυνομένης τῆς μοναρχικῆς ἰσχύος ἐπανήλθεν εἰς τὸν μονάρχην ἢ κυβέρνησιν, συνέπεια δὲ τῆς καταστάσεως ταύτης ὑπῆρξε καὶ ἡ παντοία μειώσις τῆς θετικῆς ἀξίας τῶν Ν.

Τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου νομίσματα ἐνέχουσι πάντοτε ποσὸν τι ἄλλου μετάλλου, καὶ δὴ σήμερον πάντοτε χαλκοῦ, ἵνα τὸ μίγμα τυγχάνῃ στερεώτερον καὶ ἤττον φθορᾶς ἐπιδεκτικόν, διὰ μικρᾶς δὲ ἀξίας Ν. καὶ ἵνα ἔχωσι ταῦτα μέγεθος τι ἀρμόδιον εἰς τὰς συναλλαγὰς. Τὸ ποσὸν τοῦ καθαροῦ εὐγενεῦς μετάλλου ἐν παντὶ Ν. καλεῖται τίτλος ἢ βαθμὸς καθαρότητος αὐτοῦ, ποικίλλει δὲ οὗτος συνήθως μεταξὺ 0.835 (διὰ τινὰ ἀργυρᾶ νομίσματα, εἶον τὴν ἑλλην. δραχμὴν) καὶ 0.916 $\frac{2}{3}$ (ἀγγλικὴ λίρα κλ.), εἰς τινὰ Ν. ἐξερχόμενος καὶ τῶν ὀρίων τούτων. Τὸ βάρος ἐκάστου Ν. εἶναι νομίμως ὁρισμένον· ὑπάρχει δὲ θρόνον τι φθορᾶς αὐτῶν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ ἀνεκτὸν ὑπὸ τοῦ νόμου. Ν. τινὰ ἐκτυποῦνται· οὐχὶ πρὸς κυκλοφορίαν ἐντὸς τοῦ κράτους, ἀλλ' εἰδικῶς διὰ τὸ ἐμπόριον, οἷον τὰ τάλληρα τῆς Μαρίας Θηρεσίας, τὰ δουκάτα κλ. Ἐπὶ Ν. δηλοῦται ἡ ὀνομαστικὴ αὐτῶν ἀξία, ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ τίτλος· φέρουσι δὲ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος τῆς χώρας, τὸ ἔμβλημα τοῦ κράτους, ἐπιγραφὰς κλ., πολλὰ δὲ καὶ ἐπιγραφὴν τινὰ ἢ ἀπλᾶ

ὀδοντώματα ἐπὶ τῆς περιτερείας καθιστῶντα ἀδύνατον τὴν ἐντεῦθεν ἀφαίρεσιν μετάλλου. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῶν μεγίστων καὶ ἰδίως τῶν χρυσοῦν Ν. εἶναι ἀλλαχθὲν μὲν ἴση πρὸς τὴν νομισματικὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτυπώσεως, εἰς ἄλλα δὲ κράτη ὀλίγον μεγαλύτερα, περιλαμβάνουσα καὶ τὰ ἐξοδα τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, ἅτινα οὕτω δὲν ἐπ' βαρύνουσι τὸ κράτος. Τὰ μικρὰ Ν., ὑποδαιρέσεις τῆς νομισματικῆς μονάδος, τὰ εἰς μικρὰς πληρωμὰς χρήσιμα καὶ σχεδὸν οὐδέποτε ἐξαγόμενα τῆς χώρας, καλοῦνται εἰδικώτερον κέρματα. Κατασκευάζονται ἐκ χαλκοῦ, κραμάτων νικελίου κλ., ἔχουσι δὲ πάντοτε πραγματικὴν ἀξίαν πολὺ κατωτέραν τῆς ὀνομαστικῆς, καὶ ἔνεκα τούτου ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι πάντοτε περιορισμένος, ὥστε μόνον νὰ ἀρκῶσιν εἰς τὰς μικρὰς συναλλαγὰς. Τέλος ἡ τεχνικὴ παρασκευὴ τῶν Ν. περιλαμβάνει τὰς ἐπομένους ἐργασίας· τὸ μεταλλικὸν κράμα παρασκευασθὲν χύνεται εἰς πρισματικὰ τεμάχια, ἅτινα πιεζόμενα διὰ κυλινδρῶν ἐπὶ ὀριζοντίας ἐπιφανείας ἐκτείνονται εἰς πλάκας ἐχούσας τὸ πάχος τοῦ κατασκευαστέου Ν. Ἡ ἐμοιόμορφος καὶ κανονικὴ αὐτῇ πλείους καθιστᾷ τὰς πλάκας ὁμογενεῖς, ἥτοι ἐχούσας πανταχοῦ οὐ μόνον τὸ αὐτὸ πάχος ἀλλὰ καὶ τὴν πυκνότητα τῆς ὕλης. Ἐκ τῆς πλάκας ταύτης κόπτονται διὰ μηχανῆς δισκοειδῆ τεμάχια ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ νομίσματος, ἅτινα καὶ ζυγίζονται ἐπιμελῶς· καὶ τὰ μὲν ἔχοντα βάρος ἑλαττον τοῦ δέοντος ἀπορρίπτονται· ἵνα χυθῶσιν ἐκ νέου ἐν τῷ κράματι, τὰ δὲ ἔχοντα μείζον πῶς βάρος τριβόνται κατὰ τὴν ἐτέραν τῶν ἐπιφανειῶν των πρὸς ἐλάττωσιν αὐτοῦ. Οὕτω παρασκευασθέντα εἶναι ἔτοιμα πρὸς τύπωσιν· ἐκτυποῦται δὲ πρῶτον ἡ ἐπιγραφή τῆς περιτερείας, μεθ' ὃ τίθεται τὸ Ν. ἐντὸς κρικοῦ στερεοῦ καὶ πιέζεται δι' ἰσχυρὰς μηχανῆς μεταξὺ δύο τύπων φερόντων τὰς δύο τοῦ Ν. ὀψεις. Οὕτω δὲ παραλαμβάνει τὸ Ν. τὴν ὀριστικὴν του μορφήν. [Σ.Τ.]

Ἐπὶ τῶν συνημμένων πινάκων παριστάονται· τὰ ἐξῆς νομίσματα·

Πίναξ Α'. Ἑλληνικὰ καὶ ὑπὸ ἑλληνικὴν ἐπιδρασίαν κοπέντα νομίσματα.

α. Ἀρχαῖ τῆς τέχνης· 1. Αἰγίνης διδραχμον, ἐμπροσθεν θαλασσία χελώνη, ὀπισθεν κοῖλον τετράγωνον· 2. Νεαπόλεως τῆς Μακεδονίας, ἑ. κεφαλὴ τῆς Γοργοῦς, ὀ. τετράγωνον· 3. Λυδίας χρυσοῦν Ν., ἀποδιδόμενον τῷ Κροίσῳ, ἑ. κεφαλὴ λέοντος καὶ ταύρου, ὀ. τετράγωνον· 4. Ποσειδωνίας, ἑ. Ποσειδῶν καὶ ἐπιγραφή ἐκ θεῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ΠΟΣ = Ποσειδωνιατῶν, ὀ. ὁμοία εἰκὼν κοίλη· β. Ἀρχαῖ κ' ἡ τεχνολογία· 5. Ἀθηνῶν τετράδραχμον, ἑ. κεφαλὴ Ἀθηνᾶς, ὀ. γλαυκὴ καὶ κλάδος ἐλαίας, ἐπιγραφή ἈΘΕ· 6. Κνωσοῦ, ἑ. Μινώταυρος, ὀ. λαδύρινθος· 7. Νάξου, ἑ. κεφαλὴ Διονύσου πωγωνοφόρου καὶ ἐστεφανωμέ-

νου. γ. Καλλιτέχνη κδς ρυθμός: 8. Σάμου, ε. δορά κεφαλῆς λέοντος, δ. Ἡρακλῆς πνίγων τοὺς ὄφεις. 9. Ἀμφιπόλεως (Μακεδ.). ε. κεφαλὴ Ἀπόλλωνος, δ. κοῖλον τετραγώνον μετὰ καιούσης ὁδοῦ, περιγέγραπται ΑΜΦΙΠΟΛΙΤΕΩΝ. 10. Βάρκης (Κυρηναϊκή), ε. κεφαλὴ Διὸς Ἀμμωνος, δ. σίλφιον. 11. Συρακουσῶν, δεκάδραχμον, ε. κεφαλὴ Ἀρεθούσης, δ. τέθριππον (ἐν τῶν λαμπροτέρων Ν.). 12. Δεκάδραχμον ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ε. κεφαλὴ τοῦ νέου Ἀλεξ. ἐν περιβολῇ Ἡρακλῆος, δ. Ζεὺς καθήμενος μετ' αἵτου καὶ σκήπτρου, ἐπιγρ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. 13. Μιθριδάς κυ Δ' (ἀποθ. 190 π. Χ.), ε. κεφαλὴ τοῦ βασιλέως, δ. Ζεὺς καθήμενος μετ' αἵτου καὶ σκήπτρου, ἐπιγρ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ. 14. Δημητρίου τοῦ Εὐθυδήμου βασιλέως τῆς Ἰνδίας, ε. κεφαλὴ αὐτοῦ μετὰ κεφαλῆς ἐλέφαντος, δ. Ἰνδικὰ γράμματα (περ. 200 π. Χ.), τετραγώνου σχήματος. 15. Ἀπαμειείας (Φρυγίας), ε. κισσῶτες μετὰ τοῦ Νῶε, τῆς συζύγου του καὶ περιστερᾶς, ἐπιγρ. ΝΩΕ (τυπωθὲν ἐπὶ Φιλίππου Δ'). 16. Πρακτεάτης κελτικῆς, ε. ἐπιγραφὴ ἐκ θεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀνερεύνητος, δ. δρακοντοειδὲς ζῶον. 17. Ἀργυροῦν Ἰουδαϊκὸν σέκελιον (πιθανῶς ἐπὶ Σίμωνος Μακκαβαίου 143-135 π. Χ. κοπέν), ε. κάλυξ, περιγέγραπται ἐβραϊστὶ schéqel Jisraël, δ. κρίνον, περιγέγρ. Jeruschâlem qedôschâ.

Πίναξ Β'. Ῥωμαϊκὰ νομίσματα (δημοκρατίας καὶ πρώτων αὐτοκρατορῶν).

1. Πλινθοειδὲς Ν. βάρους περ. 5 ἀσσαρίων (1/2 τοῦ φυσικοῦ μεγέθους), ε. Πήγασος, ἐπιγρ. ROMANOM (Romanorum), δ. αἵματις τοῦ Διὸς κρατῶν ἀστραπᾶς (Δ' π. Χ. αἰώνος). 2. Ἀσσάριον (350 π. Χ.), ε. κεφαλὴ Ἰανού, δ. πρῶτα νηὶς (ἐμβλημα Ῥώμης). 3.4.5 Ἀρχαιοτάτα ἀργυρὰ Ν., δηναρίον, κοῖνάριον, σθητέρτιον, ε. κεφαλὴ τῆς πολιούχου Ῥώμης μετὰ τῶν σημάτων ἀξίας Χ, V, IIS, δ. οἱ Διόσκοροι καὶ ἐπιγρ. ROMA (περ. 268 π. Χ.). 6. Νικηφόρος, ἐν Λευκερίᾳ κοπεῖς, ε. κεφαλὴ Διὸς, δ. Νίκη στεφανοῦσα τρέπαιον (ἐκ τῆς παραστάσεως ταύτης τὸ ὄνομα, victoriatus, νικηφόρος). 7. Συνωριδοφόρος, ε. κεφαλὴ τῆς πολιούχου Ῥώμης, δ. Σελήνη ἐπὶ συνωριδῶς (biga, ἐξ οὗ bigatus). 8. Δηναρίον τῶν Σαμνιτῶν ἐπαναστάντων κατὰ τῆς Ῥώμης (91-88 π. Χ.), ἐπιγραφὴ δοκιμὴ, δ. συμβολικὴ παράστασις: ταῦρος (Ἰταλία) καταβίλλων λύκαιναν (Ῥώμην). 9. Δηναρίον ὀδοντωτόν, κοπέν ὑπὸ Ἀδρηλίου Σκαύρου (περ. 92 π. Χ.), ε. κεφαλὴ Ῥώμης, δ. Βιτούτιος, ἡγεμὼν τῶν Ἀδερνῶν, ἐπὶ ἄρματος. 10. Δηναρίον τοῦ Λ. Σύλλα, κοπέν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορίνθου, ε. κεφαλὴ τῆς Ἀφροδίτης καὶ Ἑρως, δ. σύμβολα τῶν οἰωνοσκό-

πων μεταξὺ δύο τροπαίων, ἐπιγρ. IMP (erator) ITERUM. 11. Δηναρίον τοῦ Βρούτου, ε. κεφαλὴ αὐτοῦ, δ. πρίσκος τῆς ἐλευθερίας μετὰ δύο ἐγγχειριδίων, ἐπιγρ. BID. MAR (= Idibus Martis, δηλ. ἡμέρα τῆς δολοφονίας τοῦ Καίσαρος). 12. Δηναρίον Ἀντωνίου, ε. πολεμ. πλοῖον, δ. ἀετὶς λεγεῶνος μετὰ δύο σημαίων. 13. Δηναρίον φέρον τὴν κεφαλὴν τοῦ Μ. Ἀντωνίου. 14. Τοιοῦτο μετὰ τῆς τοῦ Καίσαρος. 15. Τοιοῦτο μετὰ τῆς τοῦ Ἀγούστου, δ. κομήτης.

Πίναξ Γ'. Νομίσματα τῶν κατόπιν αὐτοκρατορῶν, τῶν Βυζαντινῶν, ἐκ τῆς ἐποχῆς τῆς μεταναστεύσεως τῶν λαῶν καὶ τοῦ μέσου αἰῶνος.

1. Μετάλλιον κοπέν ἐπὶ τῆς ἐορτῆς τῆς χιλιετηρίδος τῆς Ῥώμης (248 μ. Χ.), ε. κεφαλὰ τοῦ αὐτοκράτορος Φιλίππου, τῆς συζύγου τοῦ Ὀτακίλιας καὶ τοῦ υἱοῦ των Φιλίππου, δ. ἀγῶνες ἐν τῷ μεγάλῳ ἵπποδρομίῳ. 2. Δηναρίον τοῦ Ἀδριανοῦ, δ. Γερμανία. 3. Νόμισμα Κωνσταντίνου τοῦ Μ., δ. ἐπιγρ. gaudium Romanorum-Francia. 4. Ν. Κωνσταντίνου τοῦ Μεγ., μετὰ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ τε καὶ τῶν υἱῶν του Κρίσπου καὶ Κωνσταντίνου Β', κοπέν ἐν Σιρμίῳ. 5. Ν. Βαλεντινιανοῦ μετὰ τοῦ πρώτου μονογράμματος Χριστοῦ ἐπὶ τῆς σημαίας, κοπέν ἐν Σισκίᾳ. 6. Μετάλλιον, φέρον τὴν σκηνὴν ἐν ᾗ ἀναγκάζει ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν Κίρκην ν' ἀποδώσῃ τοῖς ἐταίροις του τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν. 7. Ν. Ἰουστινιανοῦ, κοπέν ἐν Καρχηδόνι 540 μ. Χ. 8. Δηναρίον τοῦ Γελιμέρου, βασιλ. τῶν Βανδάλων (530-4). 9. Τοιοῦτον τοῦ Ταυίλα τῶν Ὀστρογόθων (541-52). 10. Τοιοῦτο τοῦ Χιλδεβέρτου Δ' τῶν Φράγκων (511-58). 11. Ἀγγλοσαξονικὸν Ν., κοπέν κατὰ τὸν 5' αἰῶνα ἐν Λονδίῳ, ἐπιγρ. ἐκ θεξιῶν πρὸς τὰριστερὰ LUNDONIA. 12. Δηναρίον Πιπίνου τοῦ Βραχέως, ε. R. P = Rex Pipinus, δ. R. F = Rex Francorum. 13. Δηναρίον Καρόλου τοῦ Μεγ., κοπέν ἐν Βέννῃ, ε. CAROLUS, δ. BONA. 14. Ἐπισκοπικὸν δηναρίον, κοπέν ἐπὶ Λουδεβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς ἐν Στρασβούργῳ. 15. Ἀτομίμησις Καρλολιγγεῶν δηναρίων, λεγομ. Φοινίκιον τῶν Βένδων. 16. Ν. τοῦ γερμ. αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Β', πιθανῶς κοπέν ἐν Σικελίᾳ. 17. Δηναρίον τοῦ ἡγεμόνος Πρῆξιςλαβ (ὕστερον Ἑρρίκου) τοῦ Βρανδεμβούργου, μετὰ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του. 18. Βρακτεάτης τοῦ Ἰάτσα τοῦ Κόπενικ (περ. 1150). 19. Τοιοῦτος τοῦ μαρκιῶνος Ὁθωνος τοῦ Βρανδεμβούργου (1170-84). 20. Μέγας βρακτεάτης, κοπεῖς ἐν Λευσατῖᾳ (1Γ' αἰώνος). 21. Ἐγκοῖλον Ν. τοῦ Ἀμβούργου (1Ε' αἰώνος). 22. Γρόσιον τοῦ κόμητος Ἰωάννου Γ' τοῦ Σπάνχαϊμ-Σάβν (1357-1403). 23. Χρυσοῦν νόμισμα τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου Δ', κοπέν διὰ τὸ Λουξεμβούργον.

Νομισματική καλεῖται ἡ ἐπιστήμη ἡ περὶ τὰ νομίσματα καὶ μετὰλλια ἀσχολουμένη, ἀποτελοῦσα σπουδαῖον κλάδον τῆς ἀρχαιολογίας. Διαιρεῖται εἰς τὴν Ν. τῶν ἀρχαίων χρόνων (μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ Δυτ. Ῥωμαϊκοῦ κράτους), τὴν τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων (ἀρχομ. ἐκ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῆς μεταναστεύσεως τῶν λαῶν) καὶ τὴν τῶν νεωτέρων (ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως). Περί ἐπιστημονικῆς νομισματικῆς ἐρεῖνης παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις οὐδὲν γνωρίζομεν, φαίνεται ὅμως ὅτι Ῥωμαῖοί τινες ἐφύλαττον ἤδη πολὺ τιμα ἑλλην. νομίσματα ἐν συλλογαῖς· κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ περισυλλογὴ νομισμάτων τὸ πρῶτον ἤρχισεν ἐν Ἰταλίᾳ (Πετράρχας καὶ Κοσμάς ὁ τῶν Μεδίκων), διεδόθη δὲ ἡ πρὸς αὐτὰ ἀγάπη καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Δ. Εὐρώπης. Εἰς τὰς σπουδαιότερας σημερινὰς συλλογὰς ἀνήκουσιν α' τοῦ Βρεταν. Μουσείου ἐν Λονδίῳ, τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης ἐν Παρισίοις καὶ τοῦ μουσείου τοῦ Βερολίνου, πρὸς δὲ αἱ ἐν Βιέννῃ, Γόττ, Μονάχῳ, Δρέσδῃ, Πετροπόλει, Κοπεγχάγῃ, Μαδρίτῃ, Τορίνῳ, Φλωρεντίᾳ, Ρώμῃ, Νεαπόλει καὶ Ἀθήναις. Ἐν αὐταῖς διαφυλάττονται καὶ τὰ ἀνεκασθεν συνεπείᾳ τῆς μεγάλης ζητήσεως τῶν γνησίων νομισμάτων κατασκευασθέντα κίβδηλα. Τὴν Ν. ὑποστηρίζουσι σπουδαῖως αἱ μεγάλαι ἐν Βερολίῳ, Βιέννῃ, Λονδίῳ, Παρισίοις κ.λ. νομισματικαὶ ἐταιρίαι· οὐκ ὀλίγα δὲ ἐκδίδονται περιοδικά, ὡς ἐν Βερολίῳ τὸ *Periodikon* τῆς Ν. (1873 κ.ε.), ἐν Βιέννῃ τὸ *Numismatikon* περιοδ. (1869 κ.ε.), ἡ *Revue numismatique* ἐν Παρισίοις, ἡ *Revue belge* ἐν Βρυξέλλαις τὸ *Numismatische chronicle* ἐν Λονδίῳ, ἡ *Rivista di numismatica* ἐν Μιλάνῳ κ.λ.

Τὴν περὶ τὰ ἀρχαῖα νομίσματα ἐπιστήμην ἱδρυεν ὁ Ἴωσ. Ἐκκελ διὰ τοῦ ἔργου *Doctrina numorum veterum* (8 τ. Βιέννῃ 1792-98). Μετ' αὐτὸν δὲ πλεῖστοι διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες κατέγιναν εἰς αὐτήν, ὧν ἀναφέρομεν τοὺς Boeck, Μιοννέ, Φρεϊδλαινδερ, Βαβελόν, Head, Ἰμψὼρ-Β' οὔμερ, μετὰξὺ δὲ τῶν ἡμετέρων τοὺς Α. Ποστολάκην, Π. Λάμπρον καὶ Ι. Σβορώνοι. Ἔργα περὶ τῶν ἑλλην. νομισμάτων ὑπάρχουσι πρὸ πάντων· Head, *Historia numorum* (Ὄξφ. 1887). *Catalogue of Greek coins in the British Museum* (1878 κ.ε.). *Beschreibung der antiken Münzen der Museen in Berlin* (τ. Α' καὶ Β', 1888-9). Schlosser, *Beschreibung der altgriechischen Münzen des öst. Kaiserhauses* (τ. Α' Βιέννῃ 1893). Babelon, *Catalogue des monnaies grecques de la Bibliothèque nationale* (Παρ. 1893). Ποστολάκας, *Κατάλογος τῶν ἀρχ. νομισμάτων τοῦ Ἀθηνῆταιν ἔθν. νομισ. μουσείου* (τ. Α

1872). Svoronos, *Numismatique de la Crète ancienne* (τ. Α' 1888). Ι. Λάμπρον, *Ἀναγραφὴ τῶν νομισμάτων τῆς κυρίας Ἑλλάδος*· Πελοπόννητος (1891). Προτεῖρους δὲ γενικὰς ἰδέας περὶ Ν. περιέχει F. Lenormant, *Monnaies et médailles*. [Σ.Τ.]

Νομισματικὴ ἔνωσις καλεῖται σύμβασις μετὰξὺ διαφόρων κρατῶν πρὸς παραδοχὴν ὁμοιομόρφου νομισματικοῦ συστήματος. Γνωστοτάτη τῶν τοιούτων εἶναι ἡ πρὸς κοινὴν παραδοχὴν τοῦ γαλλικοῦ συστήματος τῇ 1865 μετὰξὺ Γαλλίας, Βελγίου, Ἰταλίας καὶ Ἑλβετίας κλεισθεῖσα λεγομένη *λατινικὴ Ν.* Ἡ Ε., εἰς ἣν προσεχώρησε τῇ 1867 καὶ ἡ Ἑλλάς· ἄλλα κράτη σιωπηλῶς παρεδέχθησαν τὸ αὐτὸ σύστημα. Ἡ σύμβασις αὕτη ἀνευθώθη 1878 διὰ μίαν ἐτι ἐξαετίαν καὶ ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ σιωπηλῶς ἰσχύουσα.

Νομιστὴ. Χωρ. τοῦ δήμου Λεύκτρου τῆς Οἰτύλου, ἔχον 601 κατ. [Μ.Σ.]

Νομοθεταί. Οὕτως ἐκαλεῖτο, ἐκτὸς τῆς γενικῆς σημασίας τῆς λέξεως, ἐπιτροπεία τις ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις, κληρουμένη ἐξ ἀπάντων τῶν Ἑλλιάστων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀττικοῦ ἔτους, ἔργον δ' ἔχουσα τὴν ἐξέτασιν τῶν προτεινομένων νέων νόμων. Ἡ ἰδρυσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀναγεται εἰς τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν Ν. διέφερε κατὰ τὰς ἀνάγκας (500, 100 κτλ.). Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ δήμου κυρίαν ἐκκλησίαν ἕκαστος πολίτης ἤδυνάτο νὰ ὑποδείξῃ ἐλλείψεις τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας καὶ νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν περὶ διορθώσεως ἢ συμπληρώσεως αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἡ πρότασις ἐκρίνετο ἀξία μελέτης, ἡ τρίτη ἐκκλησία ἀνέφερε αὐτὴν εἰς τοὺς Ν. Εἰς τὰς συσκέψεις τῶν Ν. προήδρευον πέντε σύνδικοι ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ ἔργον ἔχοντες νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν ὑφισταμένην ἤδη νομοθεσίαν. Ἐγκριθεὶς ὁ νέος νόμος ὑπὸ τῶν Ν. καὶ τῆς βουλῆς καθίστατο κύριος. [Σ.Τ.]

Νομοθετικὴ ἐξουσία. Βλ. Ἐξουσία πολιτικά.

Νομολογία καλεῖται ἡ συνήθως διδομένη ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐρμηνεία καὶ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπεφάσισε «μηκέτι τὸν δικαστὴν ἀκολουθεῖν ἐτέρᾳ ψήφῳ «γεγεννημένην ἀλλὰ σκοπεῖν τὸ κατὰ νόμον ἀκόλουθον», καὶ ἡδὴ τῶν ἀποφάσεων ἡ ἰσχὺς δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς δικῆς ἐφ' ἧς ἐξεδόθησαν ἀλλ' οὐχ ἥτον ἡ ἐνότης τῆς νομολογίας, ἡ ὁμοιομορφος δηλ. ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν αὐτῶν νομικῶν διατάξεων ἐρμηνεία ἀείποτε ἐθεωρήθη πολὺ τιμὴς παράγων ἐν τῇ ὁρθῇ ἀπνομιῇ τῆς δικαιοσύνης. Τοῦτο ἐπέζητήθη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δικαστικῇ ὁργανισμῷ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἀνωτάτου δικαστηρίου κύριον ἔργον ἔχοντος

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ Α'.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

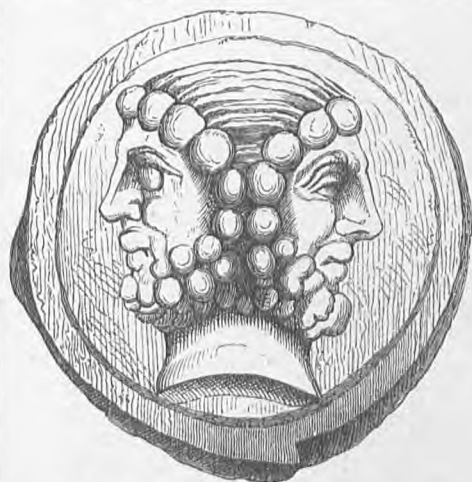
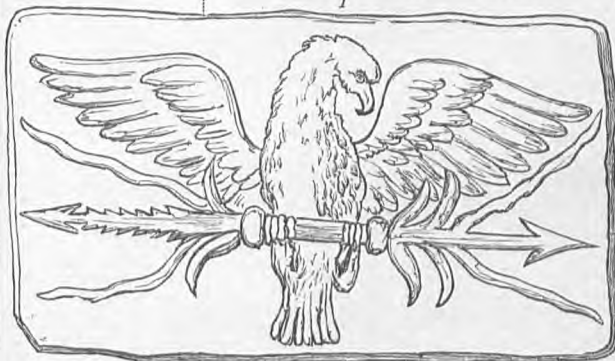
Ἄρθρον Νομίσματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

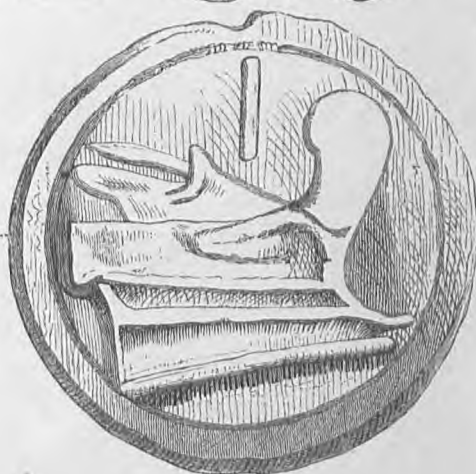
NOMISMATA B'.

1

2

9

10

11

12

13

14

15

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Άρθρον Νομίσματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ Γ'.

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἄρθρον Νομίσματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν προσήκουσαν τῶν νόμων ἐρμηνείαν, διὰ τῆς ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν κατωτέρων δικαστηρίων ἕνεκα ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς ἢ ψευδοῦς ἐρμηνείας τῶν νόμων· τοιαῦτα δικαστήρια παρὰ Γάλλοις εἶναι τὸ Ἀκυρωτικὸν καὶ παρ' ἡμῶν ὁ Ἀρειος Πάγος, περὶ ὧν βλ. τὰς λέξεις. [Πφ.]

Νόμος καλεῖται ἡ συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον πολίτευμα ἐκδηλουμένη βούλησις τῆς πολιτείας ὅπως ἰσχύῃ τι ὡς δίκαιον, ἐγγράφως διατυπωμένη (γ ρ α π τ ὸ ν δ ι κ α ι ο ν). Οἱ νόμοι καταρτίζονται ὑπὸ τῆς ἐκασταχοῦ νομοθετικῆς ἐξουσίας οὗ παρ' ἡμῶν εἶναι ἡ βουλὴ καὶ ὁ βασιλεὺς. Κατὰ τὸ Σύνταγμα ἡμῶν τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν βουλὴν (ἐλὴν τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ἀρθροῦ 24) καὶ εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις ἀσχετῶς διὰ τῶν ὑποκυρτῶν, (ἀρθρ. 28), πᾶσα δὲ πρότασις ὅπως καταστῇ νόμος δεῖν νὰ ζητηθῇ καὶ ψηφοφορηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀρθρον πρὸς ἀρθρον τρεῖς κατ' ἐπαλάλησιν κατὰ τρεῖς διαφόρους ἡμέρας (ἀρθρ. 57), νὰ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ νὰ δημοσιευθῇ προσηκόντως (ἀρθρ. 36). Περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου τοῦ Βασιλέως βλ. Ἀρνησι· κυρία, Κύρωσις νόμου καὶ Δημοσίευσις νόμων. Οἱ νόμοι ἐφ' ὅσον ἔχουσι πάντα τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τοῦ νόμου, ψηφισθέντες κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑπὸ τῆς Βουλῆς, κυρωθέντες ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ δημοσιευθέντες ἔχουσιν ὑποχρεωτικὴν διὰ τὰ δικαστήρια ἰσχύον· πολὺ κροτον δ' εἶναι τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἰσχύος νόμου ἀντικειμένου εἰς διάταξιν τοῦ συντάγματος.

Ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων κατὰ χρόνον περιορίζεται εἰς τὸ μέλλον, δὲν ἔχει δηλ. ὁ νόμος ὁ πῶς ἐνεργὸν δύναμιν, θίγων τὰ ἤδη τετελεσμένα ἢ καὶ τὰ ἀπλῶς ἡρτημένα ἢ τοὶ τὰς συνεπειὰς τῶν ἡτῆ κατηρτισμένων. Ἐξαιρέσεις ὑφίσταται ἐπὶ τῶν νόμων οἷς ῥητῶς προσέθηκεν ὁ νομοθέτης ἀναδρομικὴν ἰσχύον καὶ ἐπὶ τῶν ἐρμηνευτικῶν ἀπλῶς νόμων. Παρ' ἡμῶν οἱ νόμοι διακρίνονται ἀλλήλων διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὸ ἀριθμητικὸν σύστημα τῶν ἀρχαίων. Καταργοῦνται δὲ ἡ ῥητῶς δι' ἄλλου νόμου ἢ σιωπηρῶς διὰ τῆς καταρτίσεως ἐτέρου νόμου περιέχοντος διατάξεις ἀντιφασκούσας ἢ τροποποιούσας τὰς τοῦ ἀρχαιοτέρου. — Περὶ ἐρμηνείας Ν. πρβλ. Ἐρμηνεία καὶ Ἀναλογία.

— 2) Ν. ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμαις καλοῦνται οἱ ὀριζόμενοι τρόποι καθ' οὓς πάντοτε τελοῦνται διάφορα φυσικὰ φαινόμενα. Οὕτως ἡ πτώσις τῶν σωμάτων τελεῖται καθ' ὀριζόμενους νόμους, ὁμοίως ἡ διάθλασις τοῦ φωτός, ἡ ἀνάκλασις αὐτοῦ, ἡ κίνησις τῶν οὐρανίων σωμάτων κλ. Νόμοι· τινες φέρονται ὑπὸ τὰ δνόματα τῶν ἀνακαλυψάντων αὐτοὺς, οἷον Ν. τοῦ Μαρίόττου, Ν. τοῦ Κέπλερ κλ. Βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἀρθρα.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

— 3) Ν. ἐν τῇ ἑλλήν. μουσικῇ ἐκαλεῖτο μουσικὸν τεμάχιον ἐκτελούμενον ἐπὶ τῆς λύρας ἢ τοῦ αὐλοῦ μετὰ ἢ ἀνευ ᾠδίκης συνοδείας, διαιρούμενον δὲ ἀρχικῶς εἰς 7 μέρη. Ἡ τεχνικὴ τελειοποίησις αὐτοῦ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸν Τέρπανδρον. Καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι, ὡς ὁ Καλλιμάχος, φαίνεται ὅτι ἐμιμήθησαν τὴν μορφήν τοῦ Ν. [Σ.Τ.]

Νομός εἶναι διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος διαιρουμένης εἰς 16 νομούς, ὧν ἕκαστος διοικεῖται ὑπὸ νομάρχου, ἔχοντος βαθμὴν καὶ μισθὸν Γενικοῦ Γραμματέως. Τὰ ἐν ἑκάστῳ νομῷ ἐκλεγόμενα νομαρχικὰ σύμβουλα καὶ ἀκατηργήθησαν ἤδη, ἀνασταθέντων τῶν ἐπαρχικῶν συμβούλων (βλ. λ.). — Ὁμοίως καλοῦμεν ἀναλόγους διοικητικὰς διαίρεσεις ξένων κρατῶν εἶον τὰ ἐν Γαλλίᾳ départements (διαμερίσματα), τὰ ἐν Πρωσσίᾳ Regierungsbezirke (διοικητικὰς περιφερείας) κλ. [Πφ.]

Νομοφύλακες ἐκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Σπάρτῃ καὶ ἀλλαις πολιτείαις ἀρχῇ τις ἐπαγρυπνοῦσα ἐπὶ τῆς τηρήσεως τῶν νόμων ἐν Ἀθήναις δὲ ὠνομαζόντο οὕτως οἱ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὴν τάξιν προουρῶντες.

Νόνος. Ἑλλήν ποιητῆς ἐκ Πανοπόλεως τῆς Αἰγύπτου, ζήσας κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα μ. Χ. ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε', ποιήσας δὲ «Διονυσιακά» εἰς 48 βιβλία, ἀντικείμενον ἔχοντα τὴν πορείαν τοῦ Διονύσου μέχρις Ἰνδῶν, ἐλέγχοντα δὲ μεγίστην προσοχὴν περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τέχνην περὶ τὴν στιχυργίαν, στερούμενα ὅμως ἀληθοῦς ποιητικῆς ἀξίας. Προβεβηκῶς ἠπάσθη ὁ Ν. τὸν Χριστιανισμόν, ἐποίησε δὲ «Μεταβολὴν» τοῦ κατ' Ἰωάννην Εὐαγγελίου εἰς στίχους. Ἀμφοτέρω τὰ ἔργα ἐξεδόθησαν ἐπανειλημμένως. [Χ.Β.]

Νορβάλκ (Norwalk). Ὄνομα πόλεων ἐν ταῖς Ἠνωμ. Πολιτείαις τῆς Β' Ἀμερικῆς, ὧν ἐπισημότεραι 1) Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Φάρφιλδ τοῦ Κοννέτικτος κατὰ τὰς ἐκβολὰς ὁμωνύμου ποταμοῦ εἰς τὸν περὶ τὸν Ἀγγλ. Αἰλάνδ, ἔχουσα (1890) 17747 κατ., λαμποδὸν λιμένα, βιομηχανίαν βαμβακερῶν εἰδῶν, σιδήρου κλ. Ἐξοχικὴ θερὴν διαμονὴν μετὰ λουτρῶν. — 2) Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Οὐδρον ἐν Ὁχάιῳ ἔχουσα 7195 κατ., γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Νορδηγία (Norwegen νορδηγιστί, σουηδιστί καὶ δανιστί Norge). Βασιλείον ἐπὶ τοῦ Δ μέρους τῆς σκανδιναυικῆς χερσονήσου ἐν τῇ βορειοτάτῃ Εὐρώπῃ, ὀριζόμενον πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Β παγωμένου Ὠκεανοῦ, Δ ὑπὸ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Σουηδίας, Ν ὑπὸ τοῦ Σκᾶγγερρακ καὶ Δ ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης, τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Β παγωμένου Ὠκεανοῦ. Ἐκτείνεται ἀπὸ Ν πρὸς Β ἐπὶ 1750 χμ., πλάτος δὲ ἔχει ἐνιαχοῦ μὲν μόνον 15 χμ. οὐδαμοῦ δὲ πλεόν τῶν 420. Δι

δικταί της ἔχουσιν ἐν ὅλῳ μῆκος 2800 χμ., εἶναι δὲ πρὸς Δ ἰδίως πολυσχιδίσταται σχηματίζουσαι πληθὺς γιόρδων (βλ. λ.). Ἐπιφάνεια 322 304 χμ., ὧν 240 000 χμ. βράχοι καὶ ἀκατοίκητοι ἐκτάσεις, 7694 δὲ καλύπτουσιν αἱ λίμναι. Ἀλλὰ περὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας βλ. Σκανδιναυία. Κάτοικοι (τῷ 1891) 1 988 674 ἦτοι 6 μόνον κατὰ χμ. Καὶ εἶναι μὲν ἡ θησιμότης ἐν Ν. ἡ ἐλαχίστη ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν γεννήσεων αὐξησις ἀντισταθμίζεται ὑπὸ μεγάλων μεταναστεύσεων, ἰδίως πρὸς τὴν Β Ἀμερικὴν. Οἱ κάτοικοι εἶναι ἐν γένει βορειογερμανικῆς καταγωγῆς, ἐπικρατοῦν δὲ καὶ ἐπίσημον θρησκευτικὸν δόγμα τὸ λουθηρανικόν. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν κατοίκων ἐπάγγελμα ἔχουσι τὴν γεωργίαν· ἀλλ' ἕνεκα τῆς δριμύνης φύσεως τοῦ ἐδάφους ἡ παραγωγὴ εἶναι μικρά, μὴ ἀρκούσα καὶ διὰ τὸν τόπον. Ὅπως παρὰ γόνται ὀλίγιστα. Ὅπου ἀδύνατος ἡ γεωργία ἀσκεῖται κυρίως ἡ κτηνοτροφία, ἀνεπαρκῆς ὅμως καὶ αὕτη διὰ τὸν τόπον· αἱ ἵπποι εἰσὶ μικροί, ἀλλ' ἰσχυροί· τὰ πρόβατα εὐταρκα, ἀλλὰ μαλλίον ἔχουσι χονδροειδές. Τὰ δάση καλύπτουσι 67 905 χμ. ἀποτελούμενα ἐκ πιτύων (73 %), ἐλατῶν, δρυῶν, μελιτῶν, κληθρῶν κλ., ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὄξυν, παρέχουσι δὲ αφρονον ξυλείαν πρὸς ἐξαγωγήν. Ἐκ τῶν ξύλων αἱ ἀρκοί, λύκοι, ἀλώπεκες, λύγκες, ἐνυδρίδες κλ. ὡς καὶ αἱ φῶκαι, αἱ φάλαιναι κλ. παρέχουσιν εἴδη σπουδαίου ἐμπορίου· ἐκ τῶν ἄλλων δὲ μνημονευτέα ἡ ἀλκή, ὁ τάρανδρος, αἱ ἔλαφοι, αἱ λευκαὶ ἀρκοί. Ἡ ἀλίεια εἶναι κυριώτατη πηγὴ πλούτου, σπουδαιότης δὲ αὐτῆς ἔδρα ἡ μεταξὺ τῆς ἡπείρου καὶ τῶν Λοφοτῶν νήσων ἑκτασις τοῦ μεγάλου Δυτ. Φιόρδου, ὅπου τελεῖται ἡ θρονονωτάτης ἐν Εὐρώπῃ ἀλίεια, θηριζομένη κατὰ Ἰανουάριον 20-30 000 ἀλιέων ἐπὶ 5 000 πλοίων. Κυριώτατα δὲ εἶδη ἀλίειας εἶναι ὁ ὀνίτσος (ἔθεν τὸ ἔλαιον), ὁ μπακαλάος καὶ ἡ ῥίγγη, ἐτι δὲ ἄλλα εἶδη παρέχοντα ἰχθυέλαιον, σημειωτέα ἐτι τὰ ὀστρεῖδια, οἱ ἀστακοί, οἱ πάγγουροι. Ἡ ἀλίεια ἐν ὅλῳ ἀπασχολεῖ περὶ τὰς 130 000 προσώπων. Ἡ βιομηχανία εἶναι περιορισμένη, ἀπασχολοῦσα ἐν ὅλῳ περὶ τὰς 40 000 προσώπων· κύρια αὐτῆς εἶδη ἡ κατεργασία τῆς ξυλείας, καὶ τῶν μετάλλων, ἡ ὑφαντικὴ, πλυνθροποιία, χαρτοποιία· ἡ μεταλλευτικὴ ἀπεδλεῖται ἰδίως εἰς σίδηρον, ἀργυρον, κοβάλτιον, χαλκὸν καὶ χρώμιον. Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία ἡρῶται τῷ 1893 759 ἀτμόπλοια καὶ 6 757 ἱστιοφόρα, ταξιθεύοντα εἰς Εὐρώπῃν τε καὶ Ἀμερικὴν. Ἡ εἰσαγωγὴ ἀνῆλθε τῷ 1892 εἰς 200 ἑκατ. κορωνῶν, (τρόφιμα 81 ἑκατ., ἀκατέργαστοι ὕλαι 42, βιομηχ. προϊόντα 43), ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς 126 ἑκατομ. (ξηροὶ ἰχθύες, ἰχθυέλαιον, ἰχθυόχολα κλ., ξυλεία, πορτὶα, οἰκοδομικοὶ λί-

θοὶ κλ.). Νομισματικὴ μὲν ἀξία κορωνῶν (βλ. λ.) Αἱ ἀμαξίτοι ὁδοὶ εἶχον τῷ 1885 μῆκος 23 786 χμ., αἱ σιδηροδρομικαὶ 1 562 χμ. καὶ αἱ τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ (τῷ 1892) 7 863 χμ. Καὶ τὸ τηλεφώνον δὲ μεγάλως διετέθη. Δημόσιον χρέος τῷ 1892 125 ἑκατ. κορωνῶν. Τὰ ἔσδα καὶ ἔξοδα διὰ τὸ 1894 προϋπελογίσθησαν εἰς 51,7 ἑκατ. κορωνῶν. Ἐν γένει δὲ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους εἶναι εἰς λίαν εὐάρεστον κατάστασιν. Πανεπιστήμιον ὑπάρχει ἐν Χριστιανίᾳ· τὴν μέσσην παιδείαν παρέχουσι 82 ἐν ὅλῳ ἰδρύματα ὧν 23 κλασικά. Ἡ κατωτάτη παιδείσις εἶναι λίαν διαδεδομένη, τοῦ νορβ. λαοῦ ἀμιλλωμένου κατὰ τοῦτο πρὸς τὸν σουηδικόν· σπάνιοι δὲ εἰσιν αἱ ἀναλφάβητοι. Διδασκαλεῖα ὑπάρχουσιν 6. Ὁ στρατὸς περιλαμβάνει ἐν εἰρήνῃ περ. 12 000 ἄνδρας, ἐν πολέμῳ 180 000 καὶ 800 ἀξιωματικούς. Ὁ στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 46 πολεμικῶν πλοίων.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Χριστιανία· τὸ πολίτευμα εἶναι συνταγματικὴ μοναρχία, λίαν ἀποκλίνουσα πρὸς τὴν δημοκρατίαν. Ἐγεί δὲ ἡ Ν. κοινὴν μετὰ τῆς Σουηδίας τὴν δυναστείαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, κατὰ τὰ ἄλλα δὲ ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον βασιλείον· ἔχον ἰδίαν νομοθεσίαν, κυβέρνησιν καὶ δικαιοσύνην, ἴδιον στόλον καὶ στρατόν. Τὸ σύνταγμα ἰδρύθη τῷ 1814, τῷ δὲ 1821 καθιερώθη ἡ εὐγένεια. Ὁ βασιλεὺς διαμένει κατ' εἶρος χρόνον τινὰ ἐν Ν., ἐν Σουηδίᾳ δὲ μένων ἔχει παρ' ἑαυτοῦ μέλη τινὰ τοῦ νορβηγικοῦ ὑπουργείου. Ἡ Βουλὴ καλεῖται Storting, οἱ δὲ βουλευταί, 114 ἐν ὅλῳ, ἐκλέγονται ἐμμέσως κατὰ τριετίαν, ἧς διαρκούσης δὲν διακαίονται ὁ βασιλεὺς νὰ διατάξῃ νέας ἐκλογάς· ἐν γένει δὲ ἔχει ὁ βασιλεὺς μόνον δικαίωμα ἀρνητικῆς καὶ τοῦτο λίαν περιορισμένον, ἀφοῦ πρότασις τρίς ψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔχει ἰσχὺν νόμου καὶ ἄνευ τῆς υπογραφῆς τοῦ βασιλέως. Διαιρεῖται δὲ διοικητικῶς ἡ Ν. εἰς δύο πόλεις, Χριστιανίαν καὶ Βέργεν, 18 καὶ ἀγροτικὰς περιφερείας (νομοῦς). Τὸ ἔμβλημα βλ. ἐν πίν. Ἐμβλήματα Β' 15. Ἡ δὲ σημαία φέρει ἐπὶ ἐρυθροῦ ἐδάφους κυανὸν σταυρὸν μετὰ λευκοῦ πλαισίου.

Ἱστορία. Οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι Νορμανδοί, γερμανικῆς καταγωγῆς, εἶχον πολλοὺς κληρονομικοὺς βασιλεῖς, οὗς ὑποτάξας ὁ Ἀράλδος Δ' Ἀρφαγρ (860-930) συνήνωσε τὴν χώραν εἰς ἓν κράτος, μεθ' ὃ πολλοὶ Νορμανδοὶ μετενάστευσαν. Οἱ Ὀλὰφ Δ' Γρύγγεσον καὶ Ὀλὰφ Β' εἰσήγαγον περὶ τὸ 1000 τὸν Χριστιανισμόν, ὃ δὲ Ὀλὰφ Β' ἐξεδιήθη ὑπὸ Κανούτου τοῦ Μεγάλου τῆς Δανίας (1028), ὅστις μέγχι τοῦ θανάτου του (1035) ἔμεινε κύριος τῆς χώρας. Εἶτα ἀπὸ τοῦ υἱοῦ του Ὀλὰφ Μάγνου ἐβασίλευσαν πάλιν ἰθαγενεῖς ἡγεμόνες μέχρις ὅτου ἔληξεν ὁ ἀρρην μᾶδος τοῦ οἴκου διὰ τοῦ Ἀκον Ζ' (1319) καὶ μετέβη

ἡ βασιλεία εἰς τὸν τρίτην βασιλέα Μάγκνους Ἐρικσον τῆς Σουηδίας. Οὗτος παρεχώρησεν αὐτὴν ἔπειτα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀκον, ὁ, διεδέξατο 1380 ὁ υἱὸς τοῦ Ὁλᾶφ Ε'. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου (1387) συνήντησεν ἡ μήτηρ του Μαργαρίτα τὰ στέμματα τῆς Ν, Δανίας καὶ Σουηδίας διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Κάλμαρ (1397) καὶ ἔκτοτε διέμεινεν ἡ χώρα ἡνωμένη μετὰ τῆς Δανίας. Διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Κιέλου ²/₁₄ Ἰαν. 1814 παρεχωρήθη ἡ Ν. εἰς τὴν Σουηδίαν· ἀλλ' ἐπῆλθεν ἐν τῇ χώρᾳ ἀντιδράσις καὶ ἐκτρώθη βασιλεὺς ὁ διάδοχος τῆς Δανίας, ὕστερον βασιλεὺς Χριστιανὸς Η', ὅστις ἔδωκεν αὐτῇ κατὰ Μάιν ἐλευθερον σύνταγμα. Ἐδέχθη δὲ ὁ τῆς Σουηδίας βασιλεὺς Κάρολος ΙΓ' νὰ εἰσβάλῃ μετὰ στρατευμάτων εἰς τὴν Ν. ἵνα αὐτὴ ὑποταγῇ καὶ ἀναγνωρίσῃ αὐτὴν ὡς νόμιμον βασιλέα. Οὗτος δὲ ἐδέχθη καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Λριστιανού δεθὲν σύνταγμα καὶ ἔκτοτε τὰ στέμματα τῆς Ν καὶ Σουηδίας ἔμειναν ἡνωμένα ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ βασιλέως. Ἐν τοῖτοις ἡ νορβηγικὴ βουλὴ, τὸ Storting, ἀγωνιζομένη ὑπὲρ τῆς αὐτοκυβερνήσεως τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Καρόλου ΙΓ', Καρ. ΙΔ', αἰωνίως εὐρίσκειτο εἰς διαμάχας πρὸς τούτον περὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, κυρίως τῆς ἀπολύτου ἐρησιχυρίας· μόλις ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ὁσκαρ ὁ Α', συνταγματικώτατος βασιλεὺς, κατάρθωσε νὰ κατευνασθῇ τὰ πνεύματα, καὶ αἱ εἰρηνικαὶ σχέσεις ἐξηκολούθησαν ἐπὶ Καρόλου ΙΕ' (1859-72). Ἐπὶ Ὁσκαρ τοῦ Β', τοῦ νῦν βασιλέως, ἐκ νέου ἐγεννήθησαν δυσκολίαι ὡς πρὸς τὴν μεταξὺ Σουηδίας καὶ Ν. συνεννόησιν, καὶ νῦν δὲ εἰς ἐξακολούθησιν αἱ προσπάθειαι νὰ χωρισθῇ ἡ Ν. ἐντελῶς ὡς κράτος ἀπὸ τῆς Σουηδίας.

Γλῶσσα καὶ φιλολογία Ἡ ἀρχαία νορβηγικὴ γλῶσσα (Σκανδιναυικὴ) ἀντικατεστάθη ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὑπὸ τῆς δανικῆς, ἐμμελεῖται δὲ νῦν μόνον εἰς τινα ὄρεινὰ μέρη ἐν διαφόροις διαλέκτοις. Ἐκτοτε γραφομένη γλῶσσα διέμεινεν ἡ δανικὴ, ἥτις ὁμοῦς ἐπλουτίσθη διὰ πολλῶν λέξεων ἐκείνης. Ἰδιαίτερα ἐθνικὴ φιλολογία ἀνεπτύχθη μόλις ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ τῆς χώρας ἀπὸ τῆς Δανίας (1814). Ὡς ἱδρυταὶ αὐτῆς θεωρητέοι ὁ Βέργελανδ (1808-45), δημοσιεύσας ποιήματα, πολιτικὰς διατριβὰς, δράματα κλ., καὶ ὁ Βέλχαβεν (1807-73), ὅτινες περιήλθον καὶ εἰς φιλολογικὸν πόλεμον ἑκάτερος ἰδίῳν δρόμον διανοίξαντες εἰς τὴν φιλολογίαν. Ὡς λυρικοὶ καὶ δραματικοὶ διέπρεψαν ὁ Μούγγ (1811-84). Οἱ Μοε καὶ Ἀσθόρνσον συνέλεξαν τοὺς ἀρχαίους νορβηγικοὺς μύθους. Καλὰ μυθιστορήματα συνέγραψαν αἱ Καμίλλα Κόλετ καὶ Μαχδελήνη Τόρεσεν, ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ οἱ Ἰωνᾶς Δῆ, Ἐλστερ, Ἀρνε Γάρβερν καὶ Κιέλλανδ. Ἐσχάτως κυρίως ἡ δραματικὴ ποίησις προσέλαβε μεγαλὴν ἀνά-

πτυξιν διὰ τῶν Β. Βιόρνσον καὶ Ἐρ. Ίψεν, οἵτινες διέδωκαν διὰ τῶν ἔργων τῶν τὴν φήμην τῆς νέας νορβηγικῆς ποιήσεως ἀνὰ τὴν ὑφήλιον. Δὲν παραμελεῖται καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ φιλολογία· ἐκ τῶν ἐρευνήσαντων τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῶν μνημονευτέων κυρίως οἱ Π. Α. Μούγγ καὶ Ι. Ε. Σάρε, ἄλλοι δὲ πάλιν ἐπεδόθησαν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀρχ. νορβηγικῆς γλώσσης, ὡς οἱ Κέϋζερ, Σ. Βούγγε κα.

Νόρβιχ (Norwich). Βλ. Νόρριτς.

Νόρδοττενς Λαίν. Ἡ βορειοτάτη καὶ μεγίστη ἐπαρχία τῆς Σουηδίας, ἔχουσα ἐπιφ. 106 816 τχμ., ἥς 6 700 τχμ. εἶναι ὕδωρ, τῆς δὲ ξηρᾶς 70 % ὅρη καὶ ἀγροὶ ἐκτάσεις, 28 % δάση, μόνον 0 3 ἄγροί καὶ 1.7 βοσκαί. Κἀτ. μόνον 108 406 (1892). Πόλεις Λουλέα (πρωτ.), Πιτέα καὶ Χαπαράνδα.

Νόρβουδ (Norwood). Προάστειον Ν τοῦ Λονδίνου ἐν τῇ κομητείᾳ Σούρρεϋ, ἔχον (1891) 22 862 κατ. καὶ πλείστας ἐξωτερικὰς ἐπαύλεις [Μ.Σ.]

Νόρδεν (Norden). Πρωτεύουσα δυνάμει περιφέρειας (ἐχούσης 32 002 κατ.) τοῦ πρωστικοῦ νομοῦ Ἀουριχ, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1890) 6 759 κατ., βιομηχανίαν σιδήρου, σακχάρου κλ. [Μ.Σ.]

Νορδενσκιόλντ (Νικέλαος Ἀδόλφος Ἐρικ βαρὼνος Nordenskiöld). Περιώνυμος ὁπλαστοπόρος καὶ ἐρευνητὴς τῶν πολικῶν χωρῶν, γενν. ⁶/₁₈ Νοεμβρ. 1832 ἐν Ἑλσιγγφορ τῆς Φιλανδίας. Ἐπορεύασεν ἐνταῦθα μεταλλευτικὴν καὶ ὀρυκτολογίαν ἐγένετο δὲ 1858 καθηγητὴς ταύτης ἐν Στοκχόλμῃ. Μετέτρεξε τὸν ὑπὸ τὸν Τόρελλ ἐπιστημονικῶν ἀνὰ τὰς Β σουηδικὰς ἀκτὰς πλῶν τοῦ 1858 καὶ 1861, αὐτὸς δὲ διήλθονε τοὺς τῶν ἐτῶν 1864 καὶ 1868, ὧν κατὰ τὸν τελευταῖον ἐπιβλίνων τοῦ ἰσχυροτάτου σουηδικοῦ σκάφους «Σοφίας» ἐξέλασεν εἰς Β πλάτος 81° 42', προβάς οὕτω πρὸς Β ὅσον οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐρευνήτων. Διὰ τῶν ἐκδρομῶν τούτων ἡρευνήθησαν ἀκριβέστερον αἱ περὶ τὴν Σπιτζβέργην νῆσοι. Ἐν νέᾳ σουηδικῇ ἐκδρομῇ τῇ 1872 προωχώρησε πολὺ ἐντὸς τῆς Γροιλανδίας. Τὴν μεγίστην ὅμως φήμην ἀπέκτησε διὰ τῆς ἐκδρομῆς τοῦ 1878 καθ' ἣν ἀποπλεύσας ἐκ Γόττεβοργ ἐπὶ τοῦ πλοίου «Βίγα» παριέπλευσε τὰς Β ἀκτὰς τῆς Σιβηρίας, διήλθε τὸν Βερίγγειον πορθμὸν καὶ διαπλεύσας τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ ἐπανήλθεν εἰς Εὐρώπην, ἀφοῦ διήλθε τὸν χειμῶνα τοῦ 1878-79 περιγεγενημένος ὑπὸ πάγων εἰς Β πλ. 67.5° ΒΔ τοῦ Βερίγγεου πορθμοῦ. Τῇ δὲ 1883 ἐκ νέου ἐξηρεύνησε τὴν Γροιλανδίαν. Τὰ πορίσματα τῶν ταξιδίων του ὁ Ν. ἐξέθηκεν εἰς ἐκτατα ἔργα του, ὧν κυριώτατα τὰ περὶ τῶν εἰς Γροιλανδίαν ἐκδρομῶν του τῶν

ἐτῶν 1870 καὶ 1883 καὶ ὁ «Περίπλους Ἀσας καὶ Εὐρώπης ἐπὶ τῆς «Βέγας» (5 τ. 1882-87). [B.E.]

Νόρδλινγκεν (Nordlingen). Ἀλλοτε αὐτοκρατορικὴ πόλις καὶ νῦν πρωτεύουσα τῆς ἑμωνύμου περιφέρειας (ἐξουσίας 31 667 κατ. καὶ μ. αν μόνον πόλιν, τὸ Ν.) τοῦ βαυαρικοῦ νομοῦ Σουαβίας, ἐπὶ τοῦ ποτ. Έγερ, μετὰ (1890) 8 004 κατ. ἔχει πρακτικὸν λύκειον καὶ ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον, πλουσίαν βιβλιοθήκην καὶ ἄλλα ἰδρύματα λείψανα τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως, βιομηχανίαν δὲ δερμάτων, βύνης, ταπήτων, ἐπίπλων, κλειδοκουμβάλων, πυρσοβεστικῶν ὀργάνων, ὡς καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, βάμβακος, σιδηρῶν εἰδῶν, ζῶων.

Νόρδχαουζεν (Nordhausen). Πόλις τοῦ πρωστικοῦ νομοῦ Έρρουργ, διαιρουμένη εἰς Ἄνω καὶ Κάτω Ν. μετὰ (1890) 20 847 κατ. ἔχει σπουδαίαν οἰνοπνευματοποιίαν, ἐτι δὲ βιομηχανίαν δερμάτων, χημικῶν εἰδῶν, σακχάρου, σιδηρῶν σκευῶν κλ.

Νορθάμπτον (Northampton). 1) Κομητεία ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀγγλίᾳ, ἔχουσα ἔκτασιν 2 549 τχμ. καὶ (1891) 302 184 κατ. Τὸ ἔδαφος εἶναι ἐμαλὸν ἐν γένει καὶ πλεῖσται ὑπάρχουσι κοιλάδες κάλλιστα ἀρδεύμενα. Κυριώτεροι ποταμοὶ οἱ Ouse, Nen καὶ Welland, μεγάλη δὲ διώρυξ αἰεὶ ἀπὸ τοῦ Βράνυστον εἰς τὴν Τάμεσιν ἀσκυνταὶ δὲ ἐν Ν. ἰδίως γεωργία καὶ κτηνοτροφία (βοῶν καὶ προβάτων) καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδάφους κατέχουσι βοσκαί. Τὸ Ν. πέμπει 4 μέλη εἰς τὴν Βουλὴν. — 2) Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Ν., ἀριστερὰ ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα πλωτοῦ γινόμενου Nen, ἐκτισμένη ὅλη σχεδὸν ἐξ ἐρυθροῦ ψαμμολίθου, ἔχουσα δὲ (1891) 61 016 κατ., ναυὺς τινὰς μεσαιωνικοὺς, τραπεζὰς καὶ ἄλλα διάφορα ἰδρύματα καὶ πλείσταις ἐπιστ. ἐταιρίαις, ἀκμαίαν βιομηχανίαν ὑποδημάτων, ἀμαξῶν, ἐριππίων, σιδηρῶν εἰδῶν, ὡς καὶ ἐμπόριον ξυλίας καὶ ἀνθράκων.

Νορθουμδερλάνδη (Northumberland). Ἡ βορειοτάτη κομητεία τῆς Ἀγγλίας, μεταξὺ τῆς βορείου θαλάσσης, Δούρχαμ, Κουμδερλάνδης καὶ Σκωτίας, ἔχουσα ἔκτασιν 5 221 τχμ. καὶ (1891) 506 (96 κατ. Ἐν τοῖς ΝΔ εἶναι ὄρεινὴ καὶ λοφώδης (μέγιστον ὕψος 867 μ.), βαθμηδὸν δὲ μέχρι τῆς θαλάσσης καθίσταται ἐπίπεδος· τὸ ἔδαφος λίαν εὐρροον. Ἐν τοῖς Ν καὶ ΝΔ ἐκτείνεται στρωμνὴ λιθανθράκων παρέχον περί τὰ 9 ἑκατ. τόνων ἑτησίως, ἐξάγονται δ' ἐτι ἐκ τῆς γῆς σίδηρος, ἄργυρος, μέλυθος, ψευδάργυρος· παρὰ τὴν μεταλλευτικὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων τούτων ἀκμαίει ἐν Ν. ἡ ναυπηγία, ἄλιεα, κτηνοτροφία καὶ γεωργία. Ἡ κομητεία πέμπει 4 ἀντιπροσώπους εἰς τὸ κοινοβούλιον. Πρωτεύουσα τὸ Νιουκάσλ. Τὸ ἔνομα (σημαίνειν χώρα τοῦ βορείου Οὐμ-

δερ) ἔλαβεν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα τὸ βασιλεῖον τῆς Ν. (Νορθουμβρίας) ἰδρυσάντων Ἀγγλοσαξόνων ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς Α τῆς Ἀγγλίας ποταμοῦ Οὐμβερ. [M.E.]

Νόρκοπινγκ (Norrköping, προφ. Νόρτσοπινγκ). Πόλις τοῦ νομοῦ Όστεργοτλάνδης τῆς Σουηδίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μοτάλα εἰς τὴν τῆς Βαλτικῆς κόλπον Θράβικεν, σταθμὸς σιδηροδρόμων, μετὰ (1893) 34 114 κατ. ἔχει 90 ἐργοστάσια, δ' ἂ χρησιμεποῦνται οἱ ἐγγὺς πολλοὶ καταρράκται τοῦ Μοτάλα, παράγοντα δὲ προϊόντα 10 ἑκατ. κερωνῶν ἑτησίως (μάλλινα καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα, σάβαν, σάκχαρον, χάρτην, σάπωνας κλ.). [M.E.]

Νόρλανδ (Norrländ). Τὸ βορειότατον καὶ ὀλιγανθρωπότατον τῶν τριῶν τμημάτων τῆς Σουηδίας (βλ. λ.).

Νορμανδία. Ἀλλοτε ἐπαρχία τῆς Γαλλίας κειμένη μεταξὺ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης Β καὶ Δ, Πικαρδίας καὶ Νήσου τῆς Γαλλίας Α, Όρλεάνης, Μαιν καὶ Βρετάνης πρὸς Ν, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν οἱ νῦν νομοὶ Κάτω Σηκουάνα, Έρ. Όρν, Καλβὰδ καὶ Μάγχης, ἔχοντες ἑμὸς ἔκτασιν 19 530 τχμ. καὶ (1891) 2 486 494 κατ. Εἶχε πρωτ. τὸ Ῥουὰν καὶ διηγεῖτο εἰς Ἄνω Ν., ἦτοι τὸ ΒΑ πεδινώτερον μέρος καὶ Κάτω Ν., τὸ λοφώδες ΝΑ. Τὸ ὄνομα ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Νορμαννῶν (βλ. λ.), ἐπὶ Ῥωμαῖοι δ' ἀπετέλει μέρος τῆς Gallia Lugdunensis secunda. Εἰς τὴν Γαλλίαν δὲ ἀνήκει ἡ χώρα ὀριστικῶς ἀπὸ Ἑρρίκου τοῦ Η'. [M.E.]

Νορμανδικαὶ νῆσοι (γαλλ. Iles Normandes, ἀγγλ. Channel Islands ἦτοι νῆσοι τοῦ Πορθμοῦ). Ὁμάς νήτων ἐν τῇ πορθμῷ τῆς Μάγχης, μεταξὺ Βρετάνης καὶ Νορμανδίας, ὧν κυριώτεραι αἱ Τζέρσεϋ, Γκέρνσεϋ, Ἀλδερν (βλ. τὰς λ.) καὶ Σέρκ (Sereq, ἀγγλ. Sark). Ἐχουσιν ἐλφ. ἔκτασιν 196 τχμ. καὶ (1891) 92 234 κατ., ἀποτελοῦσι δὲ σπουδαίαν στρατηγικῶς θέσιν. Ἐπίσημος τῶν δικαστηρίων γλῶσσα εἶναι ἡ γαλλικὴ, οἱ κάτοικοι ὅμως λαλοῦσιν ἀρχαίον τι νορμαννικὸν ἰδίωμα. Ἀνήκουσι δὲ αἱ νῆσοι εἰς τὸ ἀγγλ. στέμμα, ἀλλ' ἀποτελοῦσι δύο ἰδιαίτερας ἰδιορρυθμοὺς δημοκρατίας μετ' ἰδίων συνταγμάτων καὶ προνομίων ὧν τοὺς ἀνωτάτους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους διορίζει ἡ βασιλείσα τῆς Ἀγγλίας. [M.E.]

Νορμαννοί (γερμ. Normannen, ἀρχαιότερον Nordmannen ἦτοι ἄνδρες τοῦ Βερρά) ἐκλήθησαν οἱ ἐκ Σκανδιναβίας καὶ Δανίας πειραταί, οἵτινες ἐπέδραμον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ Η' μέχρι τοῦ ΙΑ' αἰῶνος· μετὰ δὲ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς τὴν καταληφθεῖσαν καὶ ἀπ' αὐτῶν κληθεῖσαν Νορμανδίαν (βλ. λ.) Ν. ἡ Νορμανδία ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι ταύτης. Ἀδυνατοῦν-

τες πλέον νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ κοιτίδι τῶν ἡ καὶ δι' ἐμψυλίων πολέμων ἀπελαυνόμενοι οἱ Ν. προήλθον εἰς ἐπιδρομὰς θαλασσίας συν- δευόμενοι ὑπὸ πολυαριθμῶν σιφῶν παν- ταχόθεν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος λείας δεσφαιζομέ- νων· εἰδωλολάτραι δ' ἔτι ὄντες οὔτε ναῶν ἐφέισθησαν οὔτε μονῶν καὶ πολλοὺς χρι- στιανούς ἀπήγαγον εἰς δουλείαν, συνήγαγον δὲ λεῖαν πλουσιωτάτην διὰ κατακτητέων, ἀρπαγῶν, ἐκ λύτρων κλ. Τοιαῦτα διαφόρου προελεύσεως σιφῆ ἀπὸ Βερρά ἐπεσκέσθη- σαν πρῶτον τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου κατέλαβον χώρας τινὰς διὰ συνθηκῶν ἀναγνωρίσαντες τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ βασιλέως καὶ βαπτί- σθόντες. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Θ' αἰῶνος ἐσύ- λησαν πολλὰς παραλίους φραγκικὰς πόλεις· καὶ ἐπολιόρκησαν αὐτοὺς τοὺς Παρισίους τῇ 885· τῇ δὲ 912 ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Ῥόλφος ἔλαβε παρὰ Καρόλου τοῦ Ἀπλοῦ τὸ Ῥουὰν μετὰ τῶν περίεξ καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥοβέρτος, ἡ κτῆσις δὲ αὐτῶν ἐπεκταθεῖσα κατόπιν ἀπετέλεσε τὴν Νορμανδίαν. Καὶ πάντες δὲ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν καὶ ταχέως ἐξεγαλλίσθησαν. Ἀπόγονος δὲ τοῦ Ῥοβέρτου ἦτο Γουλιέλμος ὁ Κατακτητὴς δὲ τῇ 1066 ὑποτάξας τὴν Ἀγγλίαν. Εἰς Ἰταλίαν εἰσῆλθον κατ' ἀρχὰς καὶ ἐγκατε- στάθησαν εἰρηνικῶς, βραδύτερον δὲ ἐκ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν ὁ Ῥοβέρτος Γουίσκελδος (βλ. λ.) ἐγένετο δούξ Ἀπουλίας, ὁ δὲ Ῥο- γῆρος (Β') βασιλεὺς τῆς Σικελίας (1130). ἦν εἶχε κατακτήσει ὁ πατήρ του Ῥογῆρος Α'. Περὶ τῆς ἐντεῦθεν ἐπιδρομῆς τῶν Νορμαν- νῶν εἰς Ἑλλάδα βλ. ἐν λέξει Μανουὴλ (Α'). Ἐν ταῖς παρὰ τὴν Βαλτικὴν ἐπαρχίαις με- γάλως ἐπίσης εὐδοκίμησαν, ἐκλήθησαν δ' ἐν- ταῦθα Ῥὸς ἢ Ῥοὺς, πιθανῶς ἀπὸ τῆς σουηδικῆς θιτῆς Ῥόλαγεν· τῇ δὲ 862 οἱ αὐτοὶ σλαυικοὶ πληθυσμοὶ πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐμψυλίων σπαραγμῶν τῶν παρῴκων τὴν κυριότητα τῆς χώρας τῶν εἰς τρεῖς ἀρ- χηγούς τῶν Ῥοὺς, ἀφ' ὧν ἔλαβε καὶ ἡ Ῥωσ- σία τὸ ὄνομα τῆς. Κατελθόντες δὲ εἰς τὴν Εὐξείνου οἱ Ῥοὺς ἐξέτεινον ἐκεῖθεν τὰς ἐπι-δρομὰς τῶν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν δὲ τῇ β.κ. κράτει ἐχρησιμοποιήθησαν οἱ Ν. ὡς μισθοφόροι ὑπὸ τὸ ὄνομα Βαρὰγγοι καὶ πρότερον ἦν ἐν Ῥωσίᾳ εὐχρηστον καὶ σημαῖνον «ξένοι» (γερμανιστὴ Waräger, Wa- ranger). [B.E.]

Νόρριστουν (Norristown). Πρω- τεύουσα τῆς κομητείας Μοντγόμερ τῆς βο- ρειοανατολ. πολιτείας Πενσυλβανίας, 27 χμ. ἀνωθεν τῆς Φιλαδέλφειας, ἔχουσα κλωστή- ρια, χυτήρια, ὑαλοποιεῖα κλ. καὶ (1890) 17 791 κατ. [M.S.]

Νόρριτς (Norwich). 1) Πρωτ. τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Νόρφολκ, ἀμφοτέρωθεν ἐπὶ τοῦ ποτ. Μένσομ, κέντρον πολλῶν σι-

δηροδρόμων, μετὰ (1891) 100 964 κατ. ἔ- χει ἀκανονίστους ὁδοὺς, πολλὰ παλαιὰ μνη- μεῖα καὶ οἰκοδομήματα, ὧν κυριώτερα ἡ μη-τρόπολις, θεμελιωθεῖσα τῇ 1098 (μῆκος 124 μ., πλάτος 54 μ., μετάνεον πύργου 96 μ.), μία τῶν μεγαλοπρεπεστέρων τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὸ δημαρχεῖον (κτισθὲν 1453), ἐτι διά- φορα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, βιβλιοθήκην, τραπέζας κλ. Ἐνταῦθα ἱδρύθη καὶ ἤμικεν ἄλλοτε ἡ ὑφαντικὴ, ἀκόμη δὲ σπουδαία εἶναι ἡ παρασκευὴ εἰδῶν τινῶν μεταξωτῶν καὶ μαλλίνων, μουσελίνης, γάζης, σπουδαιότερα ὅμως ἡ βιομηχανία σιδήρου, ἡ βυρσοδεψία, πνευματωχῶν ποτῶν κλ. καὶ τὸ ἐμπόριον σιτηρῶν. — 2) Μία τῶν δύο πρωτεύουσῶν τῆς κομητείας Νέου Λονδίνου ἐν τῇ βορειοανατολ. πολιτεῖᾳ Κοννέτικτ ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, ἔχουσα (1820) 16 156 κατ. καὶ βιομηχανίαν βιβλακερῶν εἰδῶν, πυροβόλων, χάρτου, σι- δήρου κλ. [M.S.]

Νόρτχαϊμ (Northelm). Πρωτεύουσα ὁμώνυμου περιφέρειας (ἐξούσης 30 152 κατ. τοῦ πρωτοστικῶ νομοῦ Ἰλδσεχαϊμ, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1890) 6695 κατ.

Νόρφολκ (Norfolk). 1) Μία τῶν Δ κομητειῶν τῆς Ἀγγλίας, περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Σούφφολκ, Καϊμπριτζ, Λίγκερν καὶ τῆς Βορείου Θαλάσσης, ἔχουσα δὲ ἐπιφ. 5488 τχμ. καὶ (1891) 456 474 κατ. Τοῦ ἐδάφους 60 % εἶναι ἀγροί, 20 % βοσκαί, 4 % ἀάγη. Ἀποτελεῖ δὲ τὸ Ν. ὁμαλὴν βαθιπέδιον πε- ριβάλλον τὴν κόλπον Βᾶς (Wash). Ἡ βιο-μηχανία εἶναι ἀσήμαντος. Πρωτεύουσα τὸ Νόρριτς. Ἡ κομητεία πέμπει 6 ἀντιπροσώ- πους εἰς τὸ Κοινοβούλιον. — 2). Σπουδαῖος λιμὴν κυρίως εἰσαγωγῆς, ἐν τῇ βορειοανατολ. πολιτεῖᾳ Βιργινία, δεξιὰ ἐπὶ τοῦ Ἑλισσαθε- τείου ποταμοῦ, ἔχουσα (1890) 34 871 κατ. ὧν 16 254 μαῦροι καὶ μιγάδες. Ὁ λιμὴν εἶ- ναι βαθὺς καὶ ἀσφαλῆς, ἡ δὲ πόλις κάλλιστα ἐκτισμένη. [M.S.]

Νοσοκομεία εἰσὶν ἱδρύματα ἐν οἷς νοσηλεύονται οἱ δι' οἰκονόμου λόγον μὴ δυ- νάμενοι νὰ νοσηλευθῶσι κατ' οἶκον ἀρρωστοί. Τινὰ τούτων ἐπισκέπτονται καὶ εὐποροὶ ἀν- θρωποι, ξένοι ἢ ἀνευ οἰκογενείας, θεραπεύο- μένοι ἐπὶ πληρωμῇ, κυρίως δὲ τὰ Ν. εἰσὶ καταστήματα φιλανθρωπικὰ, ἐν οἷς παρέχε- ται ἡ νοσηλεία δωρεὰν εἰς τοὺς ἀπέρους. Συν- τηροῦνται δὲ ταῦτα ἐκ χορηγημάτων τῶν δή-μων καὶ τῶν κυβερνήσεων, ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων τῶν φιλανθρωπῶν κλ. Τὰ Ν. ἀποβαίνοντα ὄντως ἱδρύματα κατ' ἐξοχὴν εὐεργετικὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν, παρέσχον οὐχ ἥττον πάντοτε καὶ εἰς τὴν ἐπιστημὴν μεγαί- στας ὑπηρεσίας, καθότι ἐν αὐτοῖς κυρίως δι- νάται νὰ σπουδασθῇ ἡ φύσις καὶ ἡ περὶ αὐτὴν νόσων ἐν πάσῃ ἀνέσει καὶ μετὰ τῶν ἀπαιτου- μένων λεπτομερειῶν καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐν

σχετικῶς βραγυῖ χρόνῳ πολυπληθῇ περιστατικῇ. Καί ἄλλα μὲν Ν. εἰσὶ γενικά, διὰ πάντας τὰς νόσους, ἄλλα δὲ εἰδικά διὰ τινὰ αὐτῶν τάξιν· πάντοτε δὲ νόσοι λίαν μεταδοτικαί θεραπεύονται μόνον ἐν εἰδικαῖς Ν. ἢ τοῦλάχιστον ἐν ὅλῳ χωριστοῖς παραρτήμασι. Πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ὑπῆρχον, ὡς φαίνεται, Ν. ἐν Κασμίρῃ καὶ Κεϋλάνῃ. Οἱ ἀρχαῖοι "Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον Ν. οἷα τὰ ἡμέτερα, μόνον δὲ οἱ τελευταῖοι εἶχον τὰ Valetudinaria διὰ τραυματίας στρατιωτικῶν καὶ πάσχοντες δούλους. Ἡ ἰδρυσις δὲ συστηματικῶν Ν. ὀφείλεται εἰς τὸν χριστιανισμόν. Ὁ ἅγιος Βασίλειος, ἐπίσκοπος Καισαρείας, ἰδρύσει παρ' αὐτὴν διάφορα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, πτωχοκομεῖον, ξενοδοχεῖον, ἄσυλον δι' ἐκπεσούσας νεάνιδας καὶ Ν., ἅτινα ἀπετέλουν πόλιν τινὰ ἰδιαιτέραν κληθεῖσαν Βασιλειάδα· πρῶτος δὲ ὁ ἅγ. Ἰερώνυμος μετεχειρίσθη τὴν λέξιν Ν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ Ἀλέξιος ὁ Α' (1081-1118) ἰδρύσειν ὀρφανοτροφεῖον, ἐν ᾧ διητῶντο δεκακισχίλιοι ἀρρωστοί, ἀνέστιοι κλ. Ἐν δὲ τῇ Δύσει τὰ ἀρχαιότατα Ν. εἰσὶ τὰ ἐν Παρίσις Hôtel-Dieu, ἀναφερόμενον ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 829, τὸ ἐν Λονδίῳ Ν. τοῦ ἁγ. Βαρθελαμαίου, ἰδρυθὲν τῷ 1102, καὶ τὸ ἐν Ῥώμῃ «Ἁγίον Πνεῦμα», ἰδρυθὲν τῷ 1204 καὶ μετ' ὀλίγον αὐξήθην ὥστε νὰ περιέχῃ 1600 κλῖνας. Ἐκτοτε ἰδρύθησαν ὅμοια καταστήματα πολλὰ καὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, σήμερον δὲ καὶ μικραὶ πόλεις ἔχουσι τοιαῦτα, φιλοτιμούμεναι νὰ καταρτίσωσιν αὐτὰ ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερα, ἐνῶ ἄλλοτε πρέπει νὰ ἐμολογῇθῃ ὅτι ἐν πολλοῖς Ν. ἐλάχιστης ἀπέλαυνον οἱ πάσχοντες περιποιήσεως, ἐξ οὗ καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἀπέχθεια πρὸς αὐτά. Ἡ θέσις, ἡ κατασκευὴ, ὁ ἀριθμὸς, ἡ θέρμανσις, ἡ ἐπιπλωσις, ὁ διοργανισμὸς τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας ἀποτελοῦσιν οὐσιώδη ζητήματα, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ ἐντελεστότερα ἐκπλήρωσις τοῦ προορισμοῦ τῶν Ν. Πρέπει ταῦτα νὰ κείνται ἐν θέσει ἐλευθερίας, μακρὰν ὁπωσδήποτε τῶν συνεικιδῶν ἄλλ' οὐχὶ καὶ τόσον ὥστε νὰ καθίσταται δυσχερὴς ἡ εἰς αὐτὰ μετάβασις· νὰ μὴ περιβάλλωνται ὑπὸ δάσους, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐκτεθειμένα εἰς ἐλευθερὸν ἀερισμὸν καὶ δὴ εὐτὼς ὥστε οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμῶν νὰ διευθύνωνται ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν καὶ οὐχὶ τανάπαλιν ὥστε θὰ μετέφερον πρὸς τὰ Ν. παντοειδῆς ἐκ τῆς πόλεως ἀναθυμιάσεις καὶ μιάσματα. Ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς δύο ὑπάρχουσι κυριώτατα συστήματα, τὸ ἐνιαῖον ἢ σύστημα τῶν διαδρόμων καὶ τὸ ἀποκεντρωτικὸν ἢ σύστημα τῶν χωριστῶν περιπτέρων. Κατὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἰδουμένα πάντα τὰ παλαιότερα Ν., ἅτινα εἰσὶν οἰκοδομήματα μετὰ δύο ἢ τριῶν ὁρεφῶν, ἐπιμήκους ὀρθογωνίου σχήματος, φέροντα κατὰ μήκος ἐν ἐκάστη ὁροφῇ διάδρο-

μον, ἀφ' οὗ εἰσέρχεται τις εἰς τοὺς θαλάμους τῶν ἀρρώστων καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας. Τὸ σύστημα τοῦτο παρέχει μεγάλας εὐκολίας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, πολλὰ ὅμως παρυσιάζει τὰ ἀτοπα ἐκ τῆς πλησίον ἀλλήλων συσσωρεύσεως τῶν θαλάμων τῶν ἀρρώστων, διὰ ταῦτα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐπεκράτησε σιγῶν ἀποκλειστικῶς τὸ ἄλλο σύστημα, καθ' ὃ ἀποτελεῖται τὸ Ν. ἐκ πλείονων αὐθυποστάτων μικρῶν οἰκοδομῶν περιβαλλουσῶν τὸ διὰ τὴν γενικὴν διοίκησιν ὡρισμένον κέντρον. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο συστημάτων καὶ δι' ἄλλων τροποποιήσεων εἰσὶν ὀικοδομημένα ἐντελέστατα Ν. Ἐκ στατιστικῶν πολλῶν Ν. ἐξήχθη ὅτι πρὸς καταρτισμὸν καλῶν τινος οἰκοδομήματος ἀναλογεῖται δι' ἐκάστην κλῖνιν 4-5000 φράγκων, πλὴν τῶν κινητῶν ἐν τῇ καταστάσει ἀντικειμένων, ὑπολογιζομένων ἐπίσης εἰς 1000 φράγκα κατὰ κλῖνιν. Ἀλλ' εἰς μεγάλας τινὰς πρωτεύουσας ἔστοιχισαν Ν. καὶ 10 καὶ 20 χιλιάδας φράγκων κατὰ κλῖνιν (Ν. Λαριδοαζιέρ ἐν Παρισίοις 15 000 φρ., Ν. τοῦ ἁγ. Θωμᾶ ἐν Λονδίῳ 25 000 φρ.). Πρόχειρα δὲ Ν. ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἄλλων δυστιχημάτων δύναται νὰ ἰδρυθῶσι, κατὰ τὰς ἐπὶ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου γενομένας στατιστικάς, ἀντὶ 1000 περ. φράγκων κατὰ κλῖνιν περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἐσωτερικῆς διασκευῆς. [Π.Γ.]

Νόσος καλεῖται «τὸ σύνολον τῶν παρὰ φύσιν (ν ο σ η ρ ῶ ν) φαινομένων ἅτινα ἀναπτύσσονται ἐν τῷ ζῶντι ὀργανισμῷ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχικῆς αἰτίας». Ἡ αἰτία αὕτη εἶναι ἐν πολλοῖς πολυσύθετος καὶ δυσεξακριβώτος διότι εἰς γέννησιν τῆς Ν. συντελοῦσιν οὐ μόνον ἐξωτερικὰ αἰτία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιαίχουσα ἐκείνη σύστασις τῶν ὀργανισμῶν, κρᾶσις, διάθεσις ἢ ὅπως ἂν ἄλλως ὀνομασθῇ, ἥς ἐνεκεν ἕκαστος ἀντιδρᾷ οὕτως ἢ ἄλλως εἰς πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐπίδρασιν. Ὡς ἐκ τούτου ἡ κατὰ τὴν αἰτιολογίαν διαίρεσις τῆς Ν. εἰς τραυματικάς, ἐκ ψύξεως, λοιμώδεις, παρασιτικάς, ἐξ ἐπιδραδύνσεως τῆς θρέψεως, ἐκ διαθέσεως, τῆς ἀναπύξεως, ἐκ δηλητηριάσεων κλ. εἶναι πάντοτε ἀτελεῖς καὶ εἰς πολλὰς ὑπόκειται ἀντιρρήσεις. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς πορείας τῶν διαιρουμένων αἱ Ν. εἰς ὀξείας καὶ χρόνιαι, ὧν αἱ μὲν διέρχονται τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἀναπτύξεως τῶν ταχέως, οἱ δὲ βραδέως. Εἰς τὰς πρώτας διακρίνομεν τὰς διαδοχικὰς περιόδους τῆς ἐπωάσεως (βλ. λ.), εἰςβολῆς ἢ ἐνάρξεως, ἀκμῆς καὶ παρακμῆς, ἣν ἐπακολουθεῖ ἡ ἀνάρρωσις ἂν μὴ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, ὡς ἐπὶ πλείστον συμβαίνει ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ἀκμῆς. Ἡ παρακμὴ δύναται νὰ ἐπέλθῃ διὰ κρίσεως ἢ διὰ λύσεως (βλ. τὰς λ.). Κατὰ ταύτην δὲ ὡς καὶ κατὰ τὴν

ἀνάρρωσιν δὲν εἶναι πᾶναι παροξύνσεις ἤτοι μεταπτώσεις τῆς Ν. εἰς νέαν ἀκμήν, αἵτινες πρέπει νὰ μὴ συγχέωνται πρὸς τὰς ὑποτροπὰς ἧτις τὰς μετὰ τὴν ἐντελὴ ἵασιν καὶ κατόπιν μακροῦ χρόνου νέας τῶν αὐτῶν Ν. ἐμφανίσαις.

Νοσπάλ. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον 485 κατ. Χρισ.

Νόστιμον. Χωρ. τοῦ δήμου Καρπενησιῶν τῆς Εὐρυτανίας, μετὰ 162 κατ.

Νοστράδαμος (Nostradamus, κυρῶς Μιχαὴλ de Notredame). Περίουμος ἀστρολόγος γενν. 1503 ἐν Προβηγκία καὶ ἀπεθ. 1596. Ἐφημίσθη μεγάλως ἐν τῇ Δύσει διὰ τὰς εἰς δέκα «Ἐκατοστήας» ἐκδοθείσας προφητείας του (Λυών, 1558) καὶ ἐτιμήθη μεγάλως ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Β' τῆς Γαλλίας. Αἱ προφητεῖαι του ἦσαν εἰς χεῖρας τοῦ λαοῦ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 19' αἰῶνος, ἀφ' οὗ τῇ 1781 ἀπηγορεύθη πάλιν ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πάπα, ὡς προλεγουσῶν καὶ τὴν πτώσιν τοῦ παπισμοῦ. [B.E.]

Νοταράδες. Παλαιστὰτὴ ἑλληνικὴ οἰκογένεια, ἥς πολλὰ μέλη διέπρεψαν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀπὸ τοῦ 16' ἤδη αἰῶνος. Ὡς ἀρχηγὸς αὐτῆς μνημονεύεται ὁ Νικόλαος Νοταράς, ζῶν περὶ τὰ 1384-1454 καὶ νυμφευθεὶς ἡγεμονίδα τινὰ ἐκ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῶν Παλαιολόγων. Υἱὸς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Λουκάς Ν. διατελέσας ἀρχιναύαρχος τῇ 1453 καὶ γενναίως ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῆς πρωτεύουσας, αἰχμαλωτισθεὶς δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ βραδύτερον θανατωθεὶς· ὁ δὲ ἀδελφὸς τούτου Ἀγγέλος Ν. διασωθεὶς ἐγκατεστάθη εἰτα εἰς Τρίκαλα τῆς Κορινθίας, γενόμενος ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ἑλλάδι οἰκογενείας τῶν Ν. Εἰς ταύτην ἀνήκε καὶ ὁ Γεράσιμος Ν., γενν. 1509, βιώσας δὲ ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ πολλὰ τὴν νῆσον εὐεργέτησας, ἀποθανὼν δὲ αὐτῇ 1579, ὅστις ἐκνήχθη ἄγιος καὶ γεραίρεται ὡς πολιτοῦχος τῆς Κεφαλληνίας, ἔνθα καὶ τὸ λειψάνον αὐτοῦ διατηρεῖται σφραγισμένον. Ὁ Χρύσανθος Ν., κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16' αἰῶνος, διεκρίθη ἐπὶ παιδείᾳ, ἐξέδωκεν «Εἰσαγωγὴν εἰς τὰ γεωγραφικὰ καὶ σφαιρικὰ» (Παρις. 1716), βραδύτερον δὲ ἐγένετο πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ οἱ Ν. διεκρίθησαν ἐπὶ φρονήσει, γενναίότητι καὶ ἐλευθεριότητι, πολλὰς χιλιάδας κατὰ διαφόρους περιστάσεις θύσαντες πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Ἀγῶνος. Ὁ Πανούτσος Ν., γενν. 1750, ἐμυλογεῖται ὅτι ὑπῆρξεν εἰς τῶν λογιωτέρων, νουνεχιστέρων καὶ πολιτικωτέρων ἀνδρῶν τῆς τότε Πελοποννήσου, ἥς ἐπεκλήθη διὰ ταῦτα καὶ Νέστωρ. Τῇ 1820 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου «γενικὸς ἐπιτροπὸς τῶν πραγμάτων» ἐν Πελοποννήσῳ, ἐκράγιστος δὲ τῆς ἐπανα-

στάσεως, ὁ γηραιὸς 17. διετέλεσε πληρεξούσιος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τῇ δευτέρᾳ ἐθνικῇ συνελύσει, ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Ἐπὶ Καποδιστριαῦ δὲν ἔλαβεν ἐνεργὴν μέρος εἰς τὰ δημόσια, καίτοι διωρίσθη μέλος τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν μετὰ δὲ τὸ 1843 μετασχὼν ὡς ἀντιπρόσωπος Κορινθίας τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνοσυνελεύσεως ἐξελέγη πρόεδρος αὐτῆς χάριν τῆς ἡλικίας του· ἀλλὰ τὰ ἐπιμόγη τῆς προεδρίας καθήκοντα ἐξετέλεσαν πάντοτε οἱ ἀντιπρόεδροι· ἀπέθανε δὲ τῇ 1849 ἐν ἡλικίᾳ 109 ἐτῶν. — Ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Σωτήριος Ν., γενν. 1750, διατελέσας δὲ προεστὴς Πελοποννήσου, ἐκράτειτο ἀρχομένης τῆς ἐπαναστάσεως ὡς θυμὸς ἐν Τριπόλει· ἀπαλλαγεὶς κατόπιν μετέσχε τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη καὶ εἰτα ἀπεστύρθη τῶν πραγμάτων, ἀπέθανε δὲ ἐν τῇ πατριᾷ του 1844. — Τρίτος δὲ ἀδελφός, ὁ Ἀνδρικόος Ν. προεστὴς ἐπίσης καὶ θυμὸς παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐν Κορίνθῳ, ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τούτων ἐκράγιστος τῆς ἐπαναστάσεως. — Υἱὸς τοῦ Σωτηρίου ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Ν., γενν. 1805 καὶ μετασχὼν εὐθύς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος, μόλις δεκαεξάετης τῇ ἡλικίᾳ. Μετὰ τὴν ἐν Ἀστρεί ἐθνοσυνέλευσιν ἀνετέθη αὐτῷ ἡ ἀρχηγία τῆς ἐπαρχίας Κορίνθου καὶ ἡ πολιτορχία τῆς Ἀκροκορίνθου, ἥτις ἐπὶ τέλους παρεδόθη αὐτῷ διὰ συνθήκης, μεθ' οὗ καὶ προήχθη, ἥδη τῇ 1823, εἰς ἀντιστράτηγον καὶ τῇ 1824 εἰς στρατηγόν. Εἰς τὰς κατόπιν ἐμφυλίους ταραχὰς ὁ Ἰ. ἐτάχθη μετὰ τῶν ἀντικυβερνητικῶν, ἔχων καὶ ἰδιαιτέρας οἰκογενειακὰς ἀφορμὰς κατὰ τινων ὀργάνων τῆς κυβερνήσεως· ἤρατό δὲ τὰ ὅπλα κατὰ ταύτης, ἀλλ' ἡττηθεὶς καὶ μόλις ἀπῆλ-λάγη τῶν περαιτέρω συνεπειῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ Πανούτσου, ἐγγυηθέντος ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀποφυλακισθεὶς δὲ κατόπιν κατὰ τὴν γενικὴν ἀμνηστειάν, ἔσπευε κατὰ τοῦ Ἰμβραῖου καὶ πολλῶν κατ' αὐτοῦ μαχῶν μετέσχε (εἰς Τρίκορφα, Μαγυῖλαν, Μιστραν κλ.), πολλὰ συνεχῶς ἐξ ἰδίων δαπανῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς κυβερνήσεως. Ἐν τῇ περὶ τὴν Καστέλαν τῆς Μουνυχίας μάχῃ καθ' ἣν πολλὰς ἔπαθον ζημίας οἱ ἐχθροί, τὸ κέντρον κατεῖχεν ὁ Ἰ. Ν. μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ Πελοποννήσου ὁδηγηθέντων. Τῇ δὲ 1827, τοῦ Κόρχαν καὶ Τσώρτε μὴ παυσάντων νὰ παροτρύνωσι τοὺς Ἑλληνας ἵνα ἐπιχειρήσωσι τὴν σωτηρίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ὤρμησε καὶ ὁ Ἰ. Ν. μετὰ τῶν ἀλλων μὴ ἀνεχόμενος τοὺς τῶν ξένων ὀνειδισμοὺς καὶ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Ἀττικῆς εὗρεν ἐν ἡλικίᾳ μόλις εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἡρώικον καὶ ἐνδοξον θάνατον.

Ἄλλη οἰκογένεια Ν. ἐπίσης ἐν Κορίνθῳ ἐγκατεστημένη, ἀλλ' οὐ καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσα καταγωγὴν, διέπρεψεν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ

Ἀγῶνες καὶ κατόπιν. Ἐκ ταύτης ὁ Πα-
ναγιωτάκης Ν. μετασχὼν γενναίως τοῦ
ἀγῶνος ἐγένετο ἀντιστράτηγος. Μετὰ 200
Κερυνθίων σπεύσας εἰς τὴν Ἀνατ. Ἑλλάδα
μετέσχε τῆς ἐνδόξευ ἐν Ἀμπλιανῇ μάχης.
Συνεφυλακίσθη μετὰ τοῦ Ἰωάννου Ν., τοῦ
Κελεκοτρίων καὶ τῶν ἄλλων, ἀπαλλαγείς
δὲ διὰ τῆς γενικῆς ἀμνηστίας, ἐπανήλθεν
εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν. Πραδύτερον ἦλθε
καὶ εἰς Ἀττικὴν πελοπονημένης τῆς Ἀκρο-
πόλεως καὶ συνεκρότησε διαφόρους μάχας ἐν
τοῖς πέριξ. Ἐν τῇ ἀνίσω ἐν Κοματερῷ μάχῃ,
καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Μπούρμπας, ἠγωνίσθη
καὶ ὁ Ν. ἀντιστὰς πλείοτερον τῶν ἄλλων
ἀρχηγῶν. Μετασχὼν δὲ καὶ τῆς ἐν Μουνυχίᾳ
μάχης καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Ἰωάννης Ν., ἀπῆλ-
θεν εἰς Πελποπόννησον καὶ μέχρις Ὀθω-
νος ἔμεινε μακρὰν τῶν πραγμάτων. Ὑπὸ δὲ
τοῦ βασιλέως προήχθη εἰς ὑποστράτηγον καὶ
διωρίσθη Ἀυλάρχης αὐτοῦ. Ὡς τοιοῦτος συν-
ώδευσεν τὴν Ὀθωνα κατὰ τὴν τελευταίαν
του ἐν Ἑλλάδι περιοδείαν, μεθ' ἣν ἀπελ-
θόντα εἰς Βαυαρίαν ἠκολούθησε καὶ ἔμεινε
παρ' αὐτῷ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ἐκπτώ-
του βασιλέως. Ἐπανελθὼν δὲ κατόπιν εἰς
τὴν Ἑλλάδα, ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 1874.

Νοτάριοι. Οἱ Ἀθηναῖοι κεκτημένοι
ἐπὶ Τουρκοκρατίας τὸ προνόμιον τοῦ συν-
τάσσειν συμβόλαια κατ' ἀνάγκην ἐδημιούρ-
γησαν ἰδίαν ἀρχὴν πρὸς κατάρτησιν καὶ τή-
ρσιν αὐτῶν. ἐντεῦθεν δ' οἱ νοτάριοι
τῆς πολιτείας καλούμενοι, ὧν ἔχνη
καὶ μέχρι τοῦ 1646 ἀπαντῶμεν μνημονεύ-
ονται δὲ Ν. καὶ κατὰ τὸ 1422 ἐπὶ ἐπὶ φραγ-
κοκρατίας. Οἱ Ν. ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν δη-
μογερόντων, φαίνεται δ' ὅτι οὐ μόνον ἦσαν
ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ οἰκογενειακὸν ἦν τὸ ἀ-
ξίωμα, περιεργόμενον ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν
(Ἰπενίξελιοι, Βουρδούχαι). Ἐκ τῶν συντασ-
σμένων ὑπὸ τῶν Ν. ἐγγράφων περισσώθη
ικανὸς ἀριθμὸς προικοσυμφῶνων, ὧν τὰ ἀρ-
χαϊότερα χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 1749 κα-
τάλογον δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ 1747-1828 δια-
τελεσάντων Ν. ἐδημοσίευσεν ὁ Δ. Καμπού-
ρογλος ἐν τ.μ. Α' σελ. 169 τῆς Ἱστορίας
τῶν Ἀθηναίων, ἐν ᾗ ὡς καὶ ἐν τοῖς Μνη-
μείοις πολλὰ μνημονεύονται οἱ Ν. καὶ
ἐνδιαφέρονται περὶ αὐτῶν πληροφορία δι-
δονται. [Πφ.]

Νοτάρης (Giuseppe de Notaris).
Περὶώνιμος φυτολόγος Ἰταλὸς γενν. τῇ
1805 ἐν Μεδιολάνῳ. Ἐχρημάτισε καθηγητῆς
τῆς Βοτανικῆς ἐν Γενούῃ καὶ ἀπὸ τοῦ 1872
ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἀπεθ. τῇ 1877. Κατέγινεν
ἰδίως εἰς τὴν μελέτην τῶν Σποριοφύτων τῆς
Ἰταλίας, ἥτοι τῶν βρύων, τῶν φυκῶν, μυ-
κήτων κτλ., περὶ ὧν πολλὰ καὶ σπουδαῖα
τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. [Θ.Χ.]

Νότας (Ἀλδέρτος Νοτα). Ἰταλὸς κω-

μωδιστοὶς γενν. ἐν Τουρίνῳ 1775, ἀποθ. δὲ
1847. Διετέλεσε δικηγόρος καὶ διοικητικὸς
ὕπαλληλος. Αἱ κωμωδίαί του Ὁ φιλέδοξος,
Ἡ φιλάρεσκος, Ὁ ἐψίπλυντος, Ὁ ἐγθρὸς τοῦ
γάμου κτλ., μετὰ θάνατον αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ ἐκ-
δοθεῖσαι ἐξέχρυσαν διὰ τὴν ἐξεικόνισιν τῶν
χαρακτήρων, ὅχι ὅμως καὶ διὰ τὸ κωμικὸν
τοῦ περιχομένου των. [Μ.Γ.]

Νότιον σέλας. Φαινόμενον περὶ τὴν
Ν πόλον ἀνάλογον τοῦ περὶ τὴν Β Βορείου
σέλας (βλ. λ.).

Νότιος θάλασσα καλεῖται ἐνίοτε ἐν
ταῖς εὐρωπ. γλώσσαις ὁ Εἰρηγικὸς ἢ Μέγας
Ὠκεανός.

Νότιος παγωμένος ὠκεανός.
βλ. Παγωμένα θάλασσα.

Νότιος πόλος. Τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων
τοῦ γήινου ἄξονος, ἀντικείμενον ἐκ διαμέτρου
πρὸς τὴν βόρειον πόλον τῆς γῆς. ἀμφότερα
μένουσιν ἀκίνητα κατὰ τὴν ἡμερησίαν τῆς
γῆς κίνησιν. Ὁμοίως Ν. Π. τοῦ οὐρανοῦ κα-
λεῖται τὸ σύστοιχον ἄκρον τοῦ οὐρανοῦ ἄξο-
νος, ὅστις ἐστὶ προέκτασις τοῦ γήινου. Περὶ
τῶν περὶ αὐτὸν ἀνεξερευνήτων χωρῶν βλ.
Πολικαὶ χῶραι. [Ἐγ.]

Νότιος σταυρός. Ἀστερισμὸς τοῦ
Ν ἡμισφαρίου μεταξὺ 12 καὶ 13 ὥρων ὁρ-
θῆς ἀναβάσεως, 54 καὶ 56° νοτίου ἀποκλί-
σεως, εἰς τῶν ὥραιότερων ἐν γένει, διακρι-
νόμενος διὰ τεσσάρων σταυροειδῶς τεταγμέ-
νων λαμπρῶν ἀστέρων. Ὁρατὸς ἀπὸ τῆς Αἰ-
γύπτου ἀκόμῃ. [Δ.Ε.]

Νότναγελ (Ἡρμαννος Nothnagel).
Εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων συγχρόνων παθολό-
γων, γενν. 16/28 Σεπτ. 1841 ἐν Ἀλτ-Λι-
τσεγκόρικε τοῦ Βρανδεμβούργου, διδάξας δὲ τὴν
ἐστω. παθολογίαν ὡς ὑφηγητὴς ἐν Κεν:ξέβεργῃ,
Βερολίνῳ καὶ Βρεσλαύῃ, ὡς καθηγητῆς δὲ
ἐν Φρειδούργῳ, Ἰέννη (ἀπὸ τοῦ 1874) καὶ
ἀπὸ τοῦ 1882 διατελὼν καθηγητῆς τῆς κλι-
νικῆς νοσολογίας ἐν Βιέννῃ. Φημιζέται με-
γάλως ὡς κλινικός, ἐτιμήθη δὲ καὶ διὰ τῶν
συγγραμμάτων του καὶ τῶν εἰς τὴν φαρμα-
κολογίαν καὶ τὴν νευροπαθολογίαν ἀναφερο-
μένων πραγματειῶν του. [Β.Ε.]

Νότο (Noto nuono). Πρωτεύουσα πε-
ριφέρειας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Συρακουσῶν τῆς
Σικελίας, ἔχουσα 15925 κατ., ὥραιας οἰκο-
δομίας, σπουδαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, οἴνου
καὶ ἐλαίου. [Μ.Σ.]

Νότος. βλ. Μεσημβρία.

Νοτσέρα. 1) Nocera de Pagani, ἡ ἀρ-
χαία Nuceria Alfaterna). Πόλις τῆς ἰταλ.
ἐπαρχίας Σαλέρνου, ἐπὶ τοῦ Σάρνου, στα-
θμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1881) 12830
κατ. — 2) Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Περού-
γίας, σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀγκῶνος-
Ῥώμης, ἔδρα ἐπισκόπου. ἔχει 4680 κατ.,

εἶναι δὲ ἀρχαία πόλις (Nuceria Camellaria) τῶν Οὐμβρῶν. [Μ.Σ.]

Νότινγχαμ (Nottingham, συντέμνωσ Notts). 1) Μεσόγειος κομητεία τῆς Ἀγγλίας μεταξὺ τῶν κομητειῶν Ὀρκνίης, Λίγκολν, Λέστερ καὶ Δέρβυ, μία τῶν πλουσιωτάτων χωρῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ἑκτασιν 2163 τγμ. καὶ 445 599 κατ. (1891). Ἔχει κλίμα μέτριον καὶ ὑγιεινόν, πλεῖστα δάση καὶ κοιλάδας, πολλοὺς ποταμούς, ὧν μεῖζων ὁ Τρέντ, καὶ διασχίζεται ὑπὸ τῆς διώρυχος Γράν-Τρόνκ. Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εὐδοκίμοις λαμπρῶς, τὸ δὲ ἔδαφος παρέχει ἀλάστρον, γύψον, λιθάνθρακας, μολυβδον. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ προσέχει ἡ περιουσία καὶ ἀλλων πλεονέκτων εἰδῶν. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ὁμων. κομητείας, 205 χμ. ΒΒΔ τοῦ Λονδίνου, παρὰ τὴν Τρέντ, κέντρον πολλῶν σιδηροδρόμων. Εἶναι ἀμφιθεατρικῶς ἑκτισμένη, ἔχει δὲ 214 984 κατ., διάφορα φιλανθρ. ἱδρύματα, ὥρατα πάρκα, βιβλιοθήκας, ἐπιστ. ἐταιρίας κλ., μεγάλην δὲ βιομηχανίαν, ἐν ᾗ ἐξέχουσι τὰ νήματα καὶ τὰ τρίχαπτα τοῦ Ν., ἐτι δὲ αἱ μηχαναί, τὰ πλεκτά εἶδη καὶ ὁ ὑῤῃος. [Μ.Σ.]

Νουβία. Ἡ μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἀθιοπίας χώρα, ἐριζομένη ἐτι πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Σαχάρας. Ἔχει ἑκτασιν περ. 864 500 τγμ. καὶ κατ. ἴσως περὶ τὸ ἑκατομύριον, διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ Νείλου σιγμοειδῶς. Εἶναι ἐν γένει ἔρημος μετ' ὀλιγίστων δάσεων· μόνον δὲ ἡ κοιλὰς τοῦ Νείλου εἶναι καλλιτεργήσιμος καὶ ἔχει μονήρους κατοίκους, τῶν ἄλλων ὄντων νομάδων. Ἀνήκουσι δὲ οἱ κάτοικοι εἰς πολλὰς φυλάς. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος οἱ Νουβιοὶ κατήρτισαν μέγα βασιλεῖον, ταχέως ἀκμάσαν, ἔδραν δ' ἔχον τὴν Δόγγολαν καὶ ἐν ᾗ ἀπὸ τοῦ Σ' αἰῶνος εἰσῆλθον καὶ ὁ χριστιανισμός. Οὕτως ἡ χριστιανικὴ Ν. ἤκμασεν ἀπὸ τοῦ Ζ' μέχρι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, σῶζονται δ' ἐτι εἰρηπία τῶν πολυπληθῶν αὐτῆς ναῶν καὶ μνημῶν. Κατόπιν δὲ ὑπέκυψεν ἡ Ν. βαθυμῶν δὲν εἰς τοὺς Ἀραβας. Τῷ 1820 κατακτήθη ὑπὸ τοῦ Ἰσμαήλ πασσᾶ, υἱοῦ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου, εἰς ἣν καὶ ἔμεινε διαρκῶς. Τῷ 1883 ἐξέρρηγνεν ἡ ὑπὸ τ' ν Μαχδῆν (βλ. λ.) ἐν Ν. ἐπανάστασις. [Μ.Σ.]

Νουβιδ (Neuwied). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ πρωτῷ νομῷ Κεθλεντίας, ὡς καὶ τοῦ πριγκιπάτου Βιδ, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου. Ἔχει 11 062 κατ. (1890), ἀνάκτορον τοῦ πριγκίπου Βιδ, διδασκαλεῖον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, βιομηχανίαν δὲ ποικίλην, κυρίως ἀγγείων πηλίνων καὶ μεταλλίνων. [Μ.Σ.]

Νοῦβλη (Nuble.) Ἐπαρχία τῆς Χιλής, πληρουμένη ὡς ἐπὶ πλείστων ὑπὸ τῶν πρὸς

Δ διευθυνομένων ὁρεοσειρῶν τῶν Κορδιλιεράων. Ἔχει ἐμβ. 9 210 τγμ. καὶ 157 349 κατ., πλούσια δὲ κοιτάσματα θείου. [Μ.Σ.]

Νουενάρ (Neuenahr). Συνοικισμὸς ἐν τῇ περιφ. Ἀρβαίλερ τοῦ πρωσ. νομοῦ Κεθλεντίας, ἐπὶ τοῦ Ἀρ. Ἔχει 2 265 κατ. καὶ περίφημα λουτρά ἀλκαλικά, συνιστώμενα πρὸς διαβήτην, λίθους τῆς κύστεως καὶ χολῆς καὶ χρόνια πάθη τῶν πεπτικῶν, ἀναπνευστικῶν καὶ οὐροποιητικῶν ὀργάνων.

Νουενδορφ (Neuendorf), ἄλλοτε Νοβάδες καλούμενον. Συνοικισμὸς τῆς περιφ. Τέλτωφ τοῦ πρωσ. νομοῦ Πότσδαμ, ἔχων 9 300 κατ. ὡς ἐπὶ πλείστον ὑφαντάς. Ἰδρύθη ὑπὸ Φρειδερίκου Β' διὰ τοὺς διαμαρτυρομένους Βεημούς. [Μ.Σ.]

Νουκερία. Βλ. Νοτσέρα.

Νουκλεῖναι εἰσὶ λευκοματσειδεῖς οὐσίαι ἀφθονοῦσαι ἐν τοῖς ζώοις φυτικαῖς ἰστοῖς καὶ ἰδίως ἐν τοῖς πυρῆσι τῶν κυττάρων, ἀφ' ὧν ἔχουσι καὶ τὸ ὄνομα (nuclea λατ. = πυρῆν). Ζεοῦμεναι μεθ' ὕδατος ἢ δραιοῦν δξέων ἀποσυντίθενται, παρέχουσαι νέας λευκοματώδεις οὐσίας, φωσφορικὴν δξὺ κλ. Εἰσὶν ἀδιάλυτοι ἐν ὕδατι, αἰθέρι, οἰνοπνεύματι ὡς καὶ ἐν τοῖς πεπτικαῖς ὑγροῖς τῶν ζώων.

Νούμανν (Κάρολος Neumann). Γερμανὸς ἱστοριοδίφης, γενν. 1823 ἐν Κονίξ-βέργῃ. Διωρίσθη τῷ 1863 καθηγητὴς ἐν Βρεσλαυίᾳ καὶ ἀπέθανε τῷ 1880. Ἐκ τῶν ἔργων του ἀφορῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ Οἱ Ἑλληνας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σκυθῶν (1856, μὴ ἀποπερατωθὲν) καὶ Φυσικὴ γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος (συμπληρωθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Πάρτε, 1885). [Ρ.Ε.]

Νουμαντία. Πόλις τῶν Κελτιβήρων ἐν τῇ ἀρχ. Ἰσπανίᾳ, ἐπὶ τοῦ Δουρίου, πλησίον τῆς σημερινῆς Σορίας τῆς Παλαιᾶς Κασιτίλας. Ἐγένετο περίφημος διὰ τὴν ἔρρωμένην ἀντίστασιν αὐτῆς κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ Νουμαντινοὶ ἀπὸ τοῦ 153 π. Χ. προσβαλλόμενοι ὑπὸ τούτων, ἀπέκρουον ἀνδρείως τὰ στρατεύματα αὐτῶν, ἠνάγκασαν δὲ 141 τὸν Κόιντον Πομπήιον εἰς ἐπανεπίστρον συνθήκην, ἥτις δὲν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου λαοῦ· ἐπίσης δὲ οἱ διάδοχοι τούτου δὲν κατώρθωσαν οὐδὲν καὶ τῷ 137 ἐδέησε καὶ ὁ Γάιος Ὀσπιλιος Μαγκνῖνος νὰ συνθηκολογήσῃ. Τέλος ὅμως τῷ 134 ὁ νεώτερος Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων ἀνέλαβε τὴν στρατηγίαν καὶ δηλώσας τὴν χώραν ἐπολιόρκησε τὴν Ν. στενῶς. Μὴ βλέποντες πλέον σωτηρίαν οἱ κάτοικοι οἱ μὲν ἠυτοκτόνησαν, οἱ δὲ ὀλίγοι ἀπομείναντες παρεδόθησαν, ἐφ' ᾧ ἡ πόλις κατεστράφη ἐντελῶς (133). [Θ.Μ.]

Νουμάς Πομπήλιος. Ὁ δεῦτερος τῆς ἀρχαίας Ῥώμης βασιλεὺς, διάδοχος τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς Ῥωμύλου, ἀρξας 715-673

π. Χ. Ἀπεδίδετο εἰς αὐτὸν ἡ ἐν εἰρήνῃ ἐμπέδωσις τοῦ κράτους διὰ νόμων, κανονισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν θεσμῶν, προαγωγῆς τῆς γεωργίας κλ. Οὐδένα ἐποίησε πόλεμον ὁ Ν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμυθολόγουν ὅτι τὸς νόμους τοῦ Ν. ὑπηγάρευεν αὐτῷ ἡ νύμφη Ἡγερία ἐν τινὶ σπηλαίῳ. [Θ.Μ.]

Νουμή. Χωρίον τοῦ δήμου Τρικκαίων κείμενον ἐν τῇ μεταξὺ Λιθίου καὶ Πηνειοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν πεδιάδι ὥρ. 2.45' Α τῶν Τρικκαίων, μετὰ 271 κατοίκων.

Νουμήνιος. 1) Ἕλληνας φιλόσοφος ἐξ Ἀπαμείας περὶ τὰ τέλη τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, ἐκλεκτικῶς πυθαγόρειός τε καὶ πλατωνικός, εὐ τῶν διαφόρων ἔργων ἀποσπάσματα μόνον κατέχευεν. Θεωρεῖται εἰς τῶν προδρόμων τοῦ νεοπλατωνισμοῦ. — 2) Ἀλέξανδρος Ν., βλ. Ἀλέξανδρος (Ἀρχαῖοι συγγραφεῖς 6). — 3) Ἕλληνας συγγραφεὺς ἐξ Ἰπρακλείας, συγγράψας ἐμμέτρως «Ἀλιευτικά», ἴσως καὶ «Θηριακά». [Χ.Β.]

Νουμήνιος (Numenius). Γένος καλσθαμόνων πτηνῶν ἔχον ῥάμφος μακρὸν καὶ λεπτὸν καὶ ἐπικαμπές, κνήμας ὑψηλάς, πόδας τετραδακτύλους μετὰ μεμβράνης ἔμπροσθεν, ζῶν δὲ εἰς ὄχθας ποταμῶν, λιμνῶν κλ. ἐνθα ζητεῖ τροφὴν (ἐντομα, σκώληκας, κοχλίας) διὰ τοῦ ῥάμφους τοῦ ἐν τῇ ἰλῦϊ τρώγει ὅμως καὶ ῥῆγας. Μεταναστεύουσι κατὰ μεγάλα πλῆθη. Ἐν Εὐρώπῃ εὐρηναὶ δύο εἶδη. Ν. ὁ μέγας ἢ ὁ χλωρὸς (Ν. torquatus, βλ. πίν. Καλσθάμωνα Δ' 7) καὶ Ν. ὁ μικρὸς ἢ ὁ φαῖος (Ν. phaeopus), κινεῖ τὸ θέρος εἰς τὰς βορείους χώρας, τὸν χειμῶνα δ' ἀπερχόμενοι εἰς τὴν Β' Ἀφρικὴν καὶ Δ' Ἀσίαν, ἄγριοι καὶ προσεκτικώτατοι, δι' ὃ καὶ δυσκολωτάτη εἶναι ἡ θήρα τῶν τὸ κρέας τοῦ μεγάλου φημιζέται ὡς τρυφερώτατον. [Φ.Ι.]

Νουμήτωρ καλεῖται ἐν τῇ περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ῥώμης παραδόσει ὁ πατὴρ τῆς Ῥέας Σιλβίας ἥτοι πάππος τοῦ Ῥωμύλου καὶ τοῦ Ῥώμου.

Νουμήδῃ (Numida). Γένος πτηνῶν, ἀνῆκον εἰς τὰ Ἀλεκτορσειδῆ. Ἐχουσι τὴν κεφαλὴν γυμνὴν καὶ ἐπ' αὐτῆς λόφον, ὑπο δὲ τὴν κάτω σιαγόνα δύο δερματίνους λοβούς, λαίμην γυμνὴν, πτέρωμα δὲ φαίχρουν μετὰ πλῆθους μαργαριτόχρων κηλίδων. Ἐν εἶδος αὐτῶν Ν. ἡ μελεαγροειδής (Ν. meleagris), εἰσῆλθη καὶ παρ' ἡμῶν ἐξ Ἀφρικῆς ὑπὸ τῆς βασιλείας Ἀμαλίας. [Φ.Ι.]

Νουμιδία ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μέρος τῶν Β παραλλίων τῆς Ἀφρικῆς, ἀντιστοιχοῦν ἐν γένει πρὸς τὴν σημερινὴν Ἀλγερίαν, Α συνορεύον πρὸς τὴν χώραν τῆς Καρχηδόνος, Δ δὲ πρὸς τὴν Μαυριτανίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ἰσχυροὶ, πολεμικοὶ καὶ

φιλελευθεροί, περίφημοι δὲ ἱππεῖς· πρῶτος δὲ ἦνσεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁ βασιλεὺς τῆς Ν. Μασσανάσσης (βλ. λ.), ἐκ τῶν διαδόχων τοῦ ἑποίου ἐφημιόθησαν ἰθὺς ὁ Ἰουγούρθας καὶ ὁ Ἰούδας. Τέλος ἐπετάγη καὶ τοῦτο τὸ κράτος εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Νουμμόλιθοι ἦτοι Νομισματόλιθοι καλοῦνται νομισματσειδῆ ὁστρακα ὀρυκτῶν πρωτοζῶων, πληροῦντα μέγιστα τιτανώδη στρώματα τῆς τριαδικῆς γεωλογικῆς περιόδου περὶ τὴν Μεσόγειον ἢ καὶ ἐξ ἐλοκλήρου ἀποτελοῦντα ἓνια. Εἰσὶ στρογγύλα καὶ ἐπίπεδα, μεγέθους μέχρι ταλλήρου, διήκουνται δὲ ἔσω διὰ διαφραγμάτων εἰς πολλοὺς θαλάμους. [Α.Κ.]

Νοῦμύνστερ (Neumünster). Πέλις τοῦ πρωτ. νομοῦ Σλεσβίχης ἐν τῇ ἀγροτ. περιφ. Κιέλου. Ἐχει 17 539 κατ. καὶ ὑφαντουργίαν. [Μ.Σ.]

Νοῦνητον (Nuneaton). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Βάρβικ, ἔχουσα (1891) 11 580 κατ. [Μ.Σ.]

Νοῦνκίρχεν (Neunkirchen). 1) Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Κάτω Αὐστρίας, παρὰ τὴν Ν σιδηρόδρομον. Ἐχει 8 795 κατ. καὶ βιομηχανίαν σιδήρου καὶ βάρβακος. — 2) Κομὴ πόλις τοῦ πρωτ. νομοῦ Τρεβίρων, ἐν τῇ περιφ. Ὀττβαίλερ. Ἐχει 19 090 κατ., μεγάλην δὲ βιομηχανίαν σιδήρου καὶ ἀνθρακωρυχέα. [Μ.Σ.]

Νοῦρόδε (Neurode). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ πρωτ. νομῷ Βρεσλαυίας. Ἐχει 6 854 κατ. καὶ βιομηχανίαν μαλλίου.

Νοῦς καλεῖται ἡ ἰκανότης τῆς ψυχῆς τοῦ διεσθετεῖν καὶ ταξινομεῖν τὸ ἑαυτῆς περιεχόμενον ἐν συνειδήσει τοῦ λόγου δι' ὃν ὑπὸντανται αἱ μεταξὺ τῶν στοιχείων τοῦ περιεχομένου τούτου σχέσεις. Καλοῦμεν δὲ τὴν νοῦν συνήθως καὶ διάνοιαν ἐφ' ὅσον τὴν συσχετικὴν καὶ συνεκτικὴν ταύτην ἰκανότητα τῆς ψυχῆς φανταζόμεθα διήκουσαν κατὰ πάσας τὰς διεσθεσεις καὶ συμπεριλαμβάνουσας τὰ στοιχεῖα τοῦ ψυχικοῦ βίου εἰς σύνολον εὐ συντεταγμένον· τούτεστι συνεσχετισμένον κατὰ τὰ μέρη αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλα καὶ καθ' ἑκάστον αὐτῶν πρὸς τὸ ὅλον. Νόησις δὲ καλεῖται ἡ σύνδεσις καὶ συνυπόταξις τῶν παραστάσεων κατὰ λόγον τῶν μεταξὺ αὐτῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων. Ἡ ἰατὰ συγχρονισμόν καὶ διαδοχὴν σύνδεσις τῶν παραστάσεων εἶναι ἐξωτερικὴ καὶ μηχανικὴ αἰτίαν δι' ἣν τὴν τυχαίαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συνειδήσει συνάντησιν τῶν παραστάσεων ὡς γνωστόν, καὶ τὰ ἀντιφατικώτατα εἶναι δυνατόν νὰ συναρθῶσι καὶ τὰ μάλιστα ἀσυγχρητα νὰ συνδεθῶσι πρὸς ἀλλήλα ἐν τῇ συνειδήσει ἡμῶν. Ὅλως ὅμως διάφορος εἶναι ἡ τῶν παραστάσεων σύνδεσις ἢ ἀκολουθοῦσα

τὴν φύσιν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐμφανιζομένη ὡς ἀναγκαία, ἐσωτερικὴ, λογικὴ. Τῆς συνδέσεως ταύτης αἰτία εἶναι αἱ σχέσεις τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι μένουσιν ἐν πάσει περιπτώσει αἱ αὐταὶ καὶ εἶναι διὰ πάντα χρόνον καὶ πάσαν ἀνθρωπίνην κεφαλὴν αἱ αὐταί. Νόησις λοιπὸν εἶναι ἡ σύνδεσις τῶν παραστάσεων ἢ διὰ τῆς συσχετίσεως τοῦ περιεχομένου αὐτῶν γινομένη καὶ τελουμένη ἐν συνειδήσει τοῦ λόγου δι' ὃν αὐταὶ μὲν αἱ παραστάσεις καθ' ἑκάστην ἀνήκουσιν εἰς ταύτην τὴν ὁμοιομελὴ σειράν, αἱ δὲ ὁμοιοειδεῖς αὐταὶ σειραὶ ὑπάρχοντα εἰς τοῦτον τὸν ἐρύτερον κύκλον συγγενῶν ομάδων παραστάσεων. Τὴν νόησιν καλοῦμεν καὶ διὰ τὸ ὅτι ἐν ὁσάκις φανταζόμεθα αὐτὴν ἐν συνειδήτῃ ἐνεργεῖα ἐξασκουμένην εἰς ἐπεξεργασίαν ὠρισμένης τάξεως στοιχείων τοῦ ψυχικοῦ ἡμῶν περιεχομένου, ἥς σκοπὸν προσθέμεθα τὴν βεβαίωσιν εἰδικῆς τινος γνώσεως. Εἰς τὸν ἀόριστον καὶ ἀσυνάρτητον καὶ παντοδαπὸν ἑσρὸν τῶν ἡμετέρων παραστάσεων διὰ τῆς νοήσεως πρῶτον εἰσάγεται τάξις καὶ λογικὴ ἀλληλουχία καὶ ἐκ τοῦ χάους τοῦ πνευματικοῦ δημιουργεῖται ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ὅστις καθίστησι δυνατὴν εἰς τὴν ψυχὴν τὴν εὐχερῇ καὶ σκόπιμον χρησιμοποίησιν τῶν παντοίων αὐτῆς στοιχείων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς.

Νόϋς (Neuss). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Δύσσελдорφ συνδεσμένη μετὰ τοῦ Δύσσελдорφ καὶ τοῦ Ῥήνου διὰ τῆς πλωτῆς διώρυχος *Έρφτ. ἔχει 22635 κατ. καὶ ὠραῖον νάεν τοῦ ἁγ. Κυρίνου ἐκ τοῦ II' αἰῶνος, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν καὶ εἶναι κέντρον τῆς ἐμπορίας σίτου καὶ κτηνῶν τῆς Παραρρηνίου ἐπαρχίας. Ἄλλοτε ἦτο ἰσχυρώτατον φρούριον, ὅπερ τῇ 1474 ματαίως ἐπὶ 11 μῆνας ἐπελίσκῃσε Κάρολος ὁ Τολμπερὸς τῆς Βουργουνδίας. [Μ.Σ.]

Νουά. Χωρ. τοῦ δήμ. Λαμπείας (Ἡλείας) μετὰ 482 κατοίκων, ὠρ. 1 1/2 ΒΑ τῆς Δίβρης ἐπὶ τῶν Α προπόδων τοῦ ὄρους Ἄστρες.

Νούσαλτς (Neusatz). Πόλις τοῦ πρωσσ. νομοῦ Αἰγνίτε, ἐπὶ τοῦ Ὁδερ, ἔχουσα 9073 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν λ. νου, σιδήρου, μηχανῶν καὶ ναυτιλίαν. [Μ.Σ.]

Νούσατς (Neusatz). Πόλις τοῦ οὐγγρικοῦ κομητᾶτου Βάτς—Βόδρογ, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβειος, ἀπέναντι τοῦ Πετερβαρδαιν. Εἶναι ἔδρα ὀρθόδοξου ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 25 140 κατοίκους καὶ διατηρεῖ ἀκμαῖον ἐμπόριον μετὰ τῆς Γερμανίας, Σερβίας καὶ Τουρκίας. [Μ.Σ.]

Νούσδουμ (Johann Nepomuk von Nussbaum). Εἰς τῶν διαπρεπεστέρων συγγραμμάτων χειρουργῶν. Ἐγενν. ἐν Μονάχῳ τῇ 1829, ἐργασθεὶς δὲ ἐν διαφόροις νοσοκομείοις ἐγένετο 1860 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς χειρουργ-

γικῆς κλινικῆς ἐν Μονάχῳ· κατὰ τὴν πόλεμον τοῦ 1870 ὑπῆρξε χειρουργὸς ἐν τῇ βαυαρικῇ στρατῷ. Ὡς συγγραφεὺς διεκρίθη διὰ πολλῶν πραγματειῶν τοῦ ἐπὶ διαφόρων χειρουργικῶν θεμάτων· εἰς αὐτὸν δ' ὀφείλεται καὶ ἡ διὰ τῆς διατάσεως τῶν νεύρων θεραπεία τῶν νευραλγιῶν. Ἀπέθ. ἐν Μονάχῳ 19/3, Ὀκτ. 1890. [Β.Ε.]

Νούσέδελ λίμνη (Neusiedler See) καλεῖται λίμνη τῆς Δ Ούγγαρίας περιρρεομένη ὑπὸ τοῦ Λίτα, ἔχουσα δ' ἐπιφ. 345 τχμ. καὶ μῆκος 30 χμ. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς ὑψίσταται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σημαντικὰς ἀξομενώσεις, οὕτως ὥστε τῇ 1865 ἀποξηρανθέντος τοῦ μετ' αὐτῆς συνεχομένου ἔλους Χάνσαγ ἀπεξηράνθη καὶ ἡ λίμνη ἐντελῶς, ὕστερον ὅμως ἐπληρώθη πάλιν ὕδατος. [Μ.Σ.]

Νούστατ (Neustadt, τ. ἑ. Νεάπολις). 1) Ν. πρὸς τῇ Ἄρτ (Hardt), πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ βαυαρικῇ Παλατινάτῳ, ἔχουσα 13735 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον σίνου καὶ ξυλείας. — 2) Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Δάντικ, ἐπὶ τοῦ Ῥέδα· ἔχει 5546 κατ. καὶ ἐμπόριον σίτου καὶ ξυλείας. — 3) Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Ὀππελν, ἐπὶ τοῦ Προῦνικα· οἱ 17577 κατ. διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν λινῶν ὑφασμάτων. — 4) Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ δουκάτῳ Σαξονίας—Βάιμαρ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀρλα· ἔχει 5491 κατ. καὶ βιομηχανίαν μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ δερμάτων. — 5) Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Α Βοημίας, ἐπὶ τοῦ Μέτταου, μετὰ 2629 κατ.

Νούσωλ (Neusohl). Πρωτεύουσα τοῦ οὐγγρικοῦ κομητᾶτου Σώλ, κειμένη ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποτ. Γράν καὶ Βίστροιτς ἐν γραφικωτάτῃ κοιλιάδ. Εἶναι μία τῶν ὠραιότατων πόλεων τῆς Ούγγαρίας, μετὰ λαμπρῶν κτιρίων καὶ φρουρίου, ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχουσα ἱεροσπουδαστήριον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια. Οἱ 7159 κατ. αὐτῆς διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν, κυρίως τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐξορυσσομένων μετάλλων (χαλκοῦ καὶ σιδήρου).

Νούτιτσαῦν (Neutitschein). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν Μοραβίᾳ. ἔχει 11562 κατ., κυρ. Γερμανοὺς, καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν μαλλίνων ὑφασμάτων, πέλων κλ. [Μ.Σ.]

Νόϋτρα. Κομητᾶτον τῆς Ούγγαρίας ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβειος Ν καὶ Δ συνερεῖον πρὸς τὴν Μοραβίαν. ἔχει ἐμφ. 5724 τχμ. καὶ 398208 κατ. (1890), εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὄρεινόν καὶ λοφώδες καὶ κυρίως κατάλληλον δι' ἀμπελοουργίαν ὡς καὶ διὰ τὴν κτηνοτροφίαν (πρὸ πάντων προβάτων), πρὸς δὲ ἀκμαῖζει καὶ ποικίλη βιομηχανία. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ὁμώνυμος ἀρχαιοτάτη πόλις ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ν., ἥτις ἔχει 8660 κατ. καὶ εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Νούτσομδρος. Χωρ. τοῦ δήμ. Βωμέα τῆς Δωρίδος, 2 ὥρ. ἀπὸ Ἀρτοτίνας, μετὰ 361 κατ.

Νούτσος (Ἀλέξιος). Διαπρεπὲς τέκνον τοῦ Ζαγορίου καὶ εὐεργέτης αὐτοῦ, γενν. 1769 ἐν Καπεσόβῳ τοῦ Ζαγορίου, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου ἢ Γιαννούτσου ἢ Νούτσου Καραμεσίνη. Οὗτος εὐδοκίμησας ἐν τῇ ἐμπορίῳ προσέλαβε μεγάλην ἰσχὺν μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του. Ὁ Ἀλῆς τῶν Ἰωαννίνων, ἀσήμενος ἀκόμη τότε ὢν, ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν αὐτοῦ ἵνα ἐπιτύχῃ τοὺς σκοποὺς του καὶ τῷ ὄντι τὴν προαγωγὴν καὶ ἐγκατάστασιν αὐτοῦ ἐν Ἰωαννίνοις εἰς αὐτὸν κατὰ μέγα μέρος ὥφειλεν. Ἐκτοτε οὗτος εἶπερ τις ἄλλος μέγα ἡδύνατο παρὰ τῷ σατράπῃ, διωρίσθη γενικὸς προσεστὴς τοῦ Ζαγορίου καὶ ὅτε ἀπέθανε τῷ 1797, ἐφρόντισεν ὁ Ἀλῆς διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ του Ἀλεξίου Ν., ὃν ἡγάπα ὡς ἴδιον αὐτοῦ τέκνον. Τὴν μεγάλην ἐπιρροὴν ἦν ἐξήσκει ὁ Ἀλέξιος παρὰ τῷ σατράπῃ, ἐχρησιμοποίησε πρὸς τὸ καλὸν τῆς πατρίδος τοῦ Ζαγορίου, οὗτινος ἀνεγνωρίσθη μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του προσεστὴς ἢ μᾶλλον τοπάρχης καὶ μέγала ἐπρομήθευσεν αὐτῷ προνομία· οὐδεὶς Τούρκος ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἐν Ζαγορίῳ τὴν ἐλαχίστην δικαιοδοσίαν καὶ ἡ χώρα, εὐήμεροῦσα διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἄλλης ἐργασίας τῶν κατοίκων, ἀπετέλει εἰδὸς τι ὁμοσπονδίας, συγκειμένης ἐκ 42 χωρίων καὶ 4 κωμοπόλεων ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἑλλήνων, ἀναγνωρίζουσας δὲ ἓνα ἰσόδιον πρέσβρον, τὸν Ἀλέξιον Νούτσον. Οὗτος ἐπωφελοῦμενος τὰς πρὸς αὐτὸν διαθέσεις τοῦ Ἀλῆ ἐπεξέτεινεν ὅσον ἦτο δυνατόν τὴν προστασίαν του καὶ ὑπὲρ ἄλλων, ὅτε ποτὲ ὁ Ἀλῆς διέταξε τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ Ὀδυσσεύς Ἀνδρίτσου ὁ Ν. ἔσωσεν αὐτόν. ὄντα ἀδελφοποιητὸν αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία διεδόθη ἀνὰ τὴν Ἠπειρὸν, ἐμνήθη (1819) καὶ ὁ Ν. τὰ κατ' αὐτήν, καὶ ὅχι μόνον δὲν διενεικνύνευσεν ἐκ τούτου ὁ ἱερὸς οὗτος σύνδεσμος ἀλλὰ τούναντίον ὠφελήθη μέγਾਲως. Ἐπὶ τῆς πολιουρίας τοῦ Ἀλῆ ὑπὸ τῶν αυτοκρατορικῶν στρατευμάτων διωρίσθη ἀρχηγὸς μέσους τοῦ στρατοῦ ἐκείνου, ὑπάρξας ὅμως ἀτυχὴς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, προὔτιμησε τὴν λοξὴν ὁδὸν· προσῆλθε δὴλ. πρὸς τὴν ἀρχηγίαν τῶν Τούρκων Πασσόμετη, μυστικῶς δὲ συνεννοήσεις μετὰ τῶν ἐν τῷ στρατῷ τούτου Σουλιωτῶν καὶ τῶν Ἀλβανῶν οἵτινες εἶχον ἐγκαταλείψει τὸν Ἀλῆ, κατ' ὁρμὴν ἐκείνοι μὲν νὰ ἀποσυρθῶσιν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, οὗτοι δὲ νὰ κηρυχθῶσιν ἀναφανδὸν μετ' αὐτοῦ κατὰ τῶν αυτοκρατορικῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀλῆ. Ἐντεῦθεν ἐπήγαγε καὶ ἡ συμμετοχὴ διαφόρων Ἀλβανῶν εἰς τὴν

ἐν Μεσολογγίῳ ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου συγκληθεῖσαν συνέλευσιν τῆς Δυτ. Ἑλλάδος, εἰς ἣν προσῆλθεν ὁ Ν. συνοδευόμενος ὑπ' αὐτῶν. Ἀνὲν ἐπανῆλθε δὲ ὁ Ν. ὕστερον εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ τὸ κατ' ἀρχὰς ἔμεινεν ἐν Μεσολογγίῳ ὑποστηρίζων τὸν Μαυροκορδάτον καὶ ἄλλους πρὸς εὐδodσιν τοῦ ἀγῶνος· ἐπελθὼν δ' εἴτα εἰς Πελοπόννησον διετάχθη ὑπὸ τῆς ἐν Κορίνθῳ κυβερνήσεως κατὰ τὴν Ἀπρίλιον τοῦ 1822 νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀνατ. Ἑλλάδα ἵνα συμβιάσῃ τὰς μεταξὺ τοῦ Ὀδ. Ἀνδρίτσου καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀναφύσσας διαφορὰς, ὅπερ καὶ ἐξετέλεσεν. Ἀλλὰ ὀλίγον ὕστερον ἐγεννήθησαν νέαι διενέξεις καὶ ἐστάλησαν πάλιν ὁ Ν. καὶ ὁ Παλλάτας, οὗτος μὲν ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ Ἀνδρίτσου ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τῶν ὁπλῶν τῆς Ἀνατ. Ἑλλάδος, ὁ δὲ Ν. ὡς γενικὸς ἐπιτηρητὴς αὐτῆς, λαβὼν εὐρυτάτην ἐξουσίαν. Ἐν τούτοις στρατιωταὶ τινες τοῦ Ἀνδρίτσου, βαρέως φέροντες τὴν πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν τῆς ἀπολύσεως, ἐφόνευσαν ἀμφοτέρους τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς κυβερνήσεως τῇ 25 Μαΐου 1822.

Νούφαρον. Βλ. Νυμφαῖωδη.

Νουχά. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ Ῥωσσ. κυβερνέῳ Ἑλισσαβετοπόλει (Ἑπεκαυκασίας) κειμένη εἰς τοὺς Ν πρόποδας τοῦ Καυκάσου. Ἐχει 25757 κατ., κυρίως Μωαμεθανοὺς Σχιίτας, ἀλλὰ καὶ Ἀρμενίους ἔχοντας ἐνταῦθα ἀρχιεπισκοπον, φρούριον ἄλλοτε τοῦ Χάνου τῆς Ν. καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν μετάξης. [Μ. Σ.]

Νουχούζελ (Neuhäusel). Πόλις τοῦ οὐγγρ. κομητάτου Νούτρα, ἐπὶ τοῦ Νούτρα, ἄλλοτε ὠχυρωμένη. Ἐχει 10584 κατ. καὶ ἀμυαίναν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Μ. Σ.]

Νούχωφ. Βλ. Θεόδωρος δ' Α' τῆς Κορσικῆς.

Ντάγκελι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 10 ὥρ. ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ἔχον 100 οἰκογεν. Ὀθωμανῶν. [Μ. Σ.]

Νταγκλιάτες. Ἐπίσημος οἰκογένεια τοῦ Σουλίου, τῆς ὁποίας διάφορα μέλη ἔδρασαν κατὰ τοὺς πολέμους τῶν Σουλιωτῶν πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασσάν καὶ κατὰ τὴν Ἑλλην. ἐπανάστασιν ὡς ἀρχηγοὶ πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως. Ἡ οἰκογένεια αὕτη ἡ φάρα, ὡς τὰς ἀναμύσεις ὁ Χρ. Περραιβὸς (ὃν καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο ἀγνωστον παρὰ τοῖς Σουλιώταις, γνωστὸν δὲ μόνον καὶ ἐν χρήσει παρ' αὐτοῖς τὸ σόϊ) ἀνῆκεν εἰς τὰς εἰκοσι καὶ δύο φυλάς, αἵτινες ὥκουν τὸ κυρίως Σοῦλι, ἥτοι τὴν πρωτεύουσάν τῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ὁμοσπονδίας, ἥτις στενωτέρον Τετραχωρὶ ὀνομάζετο, εὐρύτερον δὲ συμπεριλαμβανομένων καὶ τριῶν ἐτι χωρίων, Ἐπαχωρὶ. Ἀλλῇ εἶναι ἡ μία τῶν τριῶν φυλῶν αἵτινες ὥκουν τὴν Σαμωνίδα, οἱ Δαγκλι-

νῆτες. — Ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης ἀναφερομένων, ὁ καὶ γενάρχης ἢ φύλαρχος θεωρούμενος, εἶναι ὁ Γ' κ' ὁ γ-κ α ς Δ α γ κ λ ῆ ς, σύγχρονος τοῦ Φώτη Τζαβέλλα, εἰς τῶν γενναιοτέρων ἀρχηγῶν τοῦ Σουλίου, λαδῶν μέρος εἰς τὰς πλείστας τῶν μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Σουλίου μαχῶν. Μετὰ τῶν λοιπῶν δὲ Σουλιωτῶν κατέφυγεν ἔπειτα εἰς Ἑπτάνησον, διατελοῦσαν ὑπὸ τοὺς Ῥώσους, καὶ ὑπηρετήσεν ὡς ἐκατόνταρχος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σῶματι τὸ ὅποιον εἶχε σχηματισθῇ ἐκ προσφύγων Σουλιωτῶν κλ. Ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου τοῦ Γκόγκα Δαγκλῆ ἀγνωστος, καθὼς καὶ ὁ τόπος. — Μάρκος Δ. καὶ Διαμάντης Δ. Ὁ δεύτερος ἦτο υἱὸς τοῦ Μάρκου, περὶ τοῦ ὅποιου οὐδὲν εἶναι γνωστὸν. Περί δὲ τοῦ Διαμάντη γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἦτο δευτερευούσης σημασίας ἀρχηγός, κατὰ τοὺς πρὸς τὸν Ἀλῆ πολέμους, ὑπηρετήσας δὲ καὶ αὐτός ὑπὸ τοὺς Ῥώσους, ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τοὺς Ἀγγλους, ὡς ἐκατόνταρχος. — Γιώτης Δ. Ὁ ἐπιστημότερος τῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης Σουλιωτῶν. Οὗτος ἔδρασε κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον τῶν πρὸς τοὺς Τούρκους Σουλιωτικῶν πολέμων, ἦτοι μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑπτανήσου ἀπέβασιν τῶν Σουλιωτῶν καὶ τὴν μετὰ τοῦ Ἀλῆ συμμαχίαν αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 μετέσχε τῶν πλείστων ἀνὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μαχῶν, ἦτοι τῆς μάχης τῆς Ἀράχωβας, Πέτρας κτλ. Ὑπηρετήσεν ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς, μάλιστα δὲ ὑπὸ τὴν Καραϊσκάκην καὶ τὴν Δημήτριον Ὑψηλάντην. Μετέσχε καὶ τῆς πολιτοκρίας τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς ἡρωϊκῆς ἐξόδου τῆς φρουρᾶς αὐτοῦ. — Βασίλειος Δαγκλῆς. Γνωστὸς διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ. Κατὰ τὴν παρὰ τὴν Ἀμπλιανὴν μάχην τῆς Πεστόρης διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ του ἔκλινε τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν κινδυνευόντων Ἑλλήνων, φονεύσας τὴν ἀρχηγὸν τῶν ἐχθρῶν. [Ι.Β.]

Ντάμζη. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Τεπελενίου, ἔχον 825 κατ. Τουρκαλθανούς. [Ν.]

Νταμπακλῆ. Χωρ. τοῦ δήμου Φαρσάλων τῆς Θεσσαλίας, ἔχον 241 κατ. [Μ.Σ.]

Ντάμπενι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, 5 1/2 ὥρ. ἀπὸ Καστορίας πρὸς Κορυτσάν. ἔχει 220 οἰκογ. Χριστιαν., ἐκκλησίαν καὶ σχολ. ἀρρένων. [Ν.Σ.]

Νταούτι. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Μεθώνης τῆς Πυλίας, ἔχον 116 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Καρδίτσας τῆς Θεσσαλίας, μετὰ 344 κατοίκων. [Μ.Σ.]

Ντελῆ Βελῆ. Χωρ. τοῦ δήμου Καλλιφωνίου τῆς Καρδίτσας, μετὰ 148 κατ.

Ντελένιστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας,

4 1/2 ὥρ. ἀπὸ Ἑλασσῶνος πρὸς Σέρβια, ἔχον 100 οἰκογεν. Χριστιανῶν. [Ν.Σ.]

Ντερβενίκ. Χωρ. τοῦ διαμερίσματος Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, μετὰ 450 κατ. Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Ντζενεράδες. Χωρ. τοῦ δήμου Μαλακασίου τῆς Καλαμπάκας, ἔχον 253 κατ.

Ντοβίστα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, περ. 3 ὥρ. ἀπὸ Σερρών, ἔχον 150 οἰκογεν. Χριστιαν., ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων. [Ν.Σ.]

Ντολέντσα. Χωρ. τοῦ διαμερ. Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον 210 κατ. Χριστιαν. καὶ 425 Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Ντολζάν. Δύο χωρία τοῦ διαμερίσματος Φλωρίνης τῆς Μακεδονίας, ὧν τὸ μὲν Ἄνω Ν. ἔχει 1150 κατ. Χριστ. καὶ 440 Ὁθωμ., τὸ δὲ Κάτω 85 Χριστ. καὶ 200 Ὁθωμαν. [Ν.Σ.]

Ντομζρούσια. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Σκραπαρίου τῶν Ἰωαννίνων, μετὰ περ. 1000 κατ. Τουρκαλθανῶν. [Ν.]

Ντομάτα. Χωρ. τοῦ δήμου Κάτω Λειβαθοῦς τῆς Κεφαλληνίας (ἐπαρ. Κρανταίας), ἔχον 231 κατ. [Μ.Σ.]

Ντομάτα. Βλ. Λυκοπερσικόν.

Ντομπρομ'ρ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Βιτωλίων, ἔχον 465 κατ.

Ντουκιάση. Χωρ. τοῦ μουτεσσαρφλικίου Βερατίου τῆς Ἡπείρου, ἔχον 650 κατ. Τούρκους καὶ Χριστιανούς. [Ν.]

Ντουμπζά. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον 2 ὥρ. ἀπὸ Ζαγκλιδέρι πρὸς Πολύγυρον, ἔχον 139 οἰκογεν. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Ντουμπρούσοβ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Βιτωλίων μετὰ 770 κατοίκων. [Ν.Σ.]

Ντουρσανάδες. Χωρίον τοῦ δήμου Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, ἔχον 262 κατ.

Ντρενὸβ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἀπέχον 4 ὥρ. ἀπὸ Δάρρης καὶ 16 ἀπὸ Καστορίας, μετὰ 160 οἰκογενειῶν Χριστιανῶν βουλγαροφώνων καὶ κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους τινός.

Ντρεστενίκον. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν Ζαγορίῳ, κείμενον 1 1/2 ὥρ. πρὸς Β τῆς Δόλιανης ἐντὸς κοιλάδος, μετὰ 700 κατοίκων γεωργῶν καὶ ποιμένων. Ἀναφέρεται κατὰ τὸ 1319 ὅτε ὁ Ἀνδρόνικος ἐπανεκτίησεν τὴν Ἡπείρον μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Θωμά.

Ντύμπανι. Χωρ. τοῦ διαμερ. Καστορίας τῆς Μακεδονίας, ἔχον 1200 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Νυ. Ὁ ἔδδομος τόνος τῆς κλίμακος τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Νυάντσα ἢ Νυάνσα σημαίνει ἐν τῇ

ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν Ἀνατ. Ἀφρικῇ μεγάλῃν λίμνην, δι' ἣν εἰς ἄλλας διαλέκτους εἶναι εὐχρηστὰ καὶ τὰ ὀνόματα Νυάσσα, Νυάσσι, Νυάντζα κλ. Κυρίως καλοῦνται οὕτως αἱ ἐξῆς: 1) Ἡ μεταξὺ 0° 50' Β καὶ 2° 40' Ν πλάτους καὶ μεταξὺ 31.50° καὶ 35° Δ μήκους ἀπὸ Γρήνιτς λίμνη, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ Νεῖλος, φέρουσα παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι τὸ ὄνομα Οὐ κερέβε, κληθεῖσα δὲ ἐπισήμως Βικτωρίας Ν. ἔχει πλάτος καὶ μήκος 335 χμ. καὶ ἐπιφάνειαν 83971 τ.μ. Ὁ Νεῖλος συνδέει ταύτην μετὰ τῆς ἐπομένης. — 2) Ἡ μακρὰ λίμνη Ἀλβέρτου Ν., παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι Μβοῦ ταν καλουμένη, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ 1° 10' μέχρι 2° 20' Β πλ. καὶ πλάτος ἔχει 80-96 χμ. Ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται πάλιν ὁ Νεῖλος, πρὸς Β διευθυνόμενος.

Νυάσσα, Νιάσσα κλ. (βλ. καὶ Νυάντσα) καλεῖται μεγάλη λίμνη τῆς ΝΑ Ἀφρικῆς, μεταξὺ 14° 25' καὶ 9° 30' Ν πλάτους, ὡς καὶ 51° 55' καὶ 53° 20' Δ μήκους ἀπὸ Φέρρου. ἔχει μήκος 355 χμ. καὶ πλάτος 96 χμ., ἐπιφάνειαν δὲ 36832 τχμ. Κεῖται ἐπὶ τὼν συνόρων τῆς γερμανικῆς καὶ πορτογαλικῆς Ἀνατ. Ἀφρικῆς καὶ τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων τῆς Νοτ. Ἀφρικῆς. Ἐξ αὐτῆς πηγάζει ὁ Σχίρης, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν Ζαμπέσην. Ἀνεκαλύφθη 1859 ὑπὸ τῶν Ῥόσχερ καὶ Λίβιγστον. [Μ.Σ.]

Νύδοργ (Nyborg). Ὠχυρωμένη παρθαλάσσιος πόλις ἐπὶ τῆς δανικῆς νήσου Φύνεν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σβένδοργ, ἐπὶ τοῦ Μεγάλου πορθμοῦ (Belt). ἔχει 6049 κατ καὶ ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὸν καιρὸν μία τῶν σπουδαιότερων πόλεων τῆς Δανίας. Τῇ 14/24 Νοεμβρ. 1659 ἐνίκησαν παρ' αὐτὴν ἐν ναυμαχίᾳ οἱ Ὁλλανδοὶ, Δανοὶ κλ. τοὺς Σουηδοὺς.

Νυρέδχαζα (Nyiregyhaza). Πρωτεύουσα τοῦ οὐγγρικοῦ κρηματῶτος Σάβολτς. ἔχει 27179 κατ. καὶ ἀκραισιτάτην γεωργίαν καὶ ἐμπόριον. Πλησίον εἶναι πολλὰ ἄλμυραὶ λίμναι. [Μ.Σ.]

Νυκχόβιγγ (Nykjöbing) καλοῦνται πόλεις τινὲς τῆς Δανίας, ὧν σημαντικώτερα ἡ ἐπὶ τῆς νήσου Φάλστερ, ἔχουσα 6087 κατ. καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν· ἄλλοτε ἦτο ὠχυρωμένη καὶ εἶχε φρούριον ἰσχυρόν. [Μ.Σ.]

Νυκχόπιγγ (Nyköping πρφ. Νυτσόπιγγ). Πρωτεύουσα τοῦ σουηδικοῦ νομοῦ Σοδερμανλάνδης, ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς. ἔχει 5978 κατ., βιομηχανίαν βάμβικος καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν· τὸ ἄλλοτε ἰσχυρὸν φρούριον αὐτῆς εἶναι νῦν ἡρεπωμένον. [Μ.Σ.]

Νυκταγινώδη, Nyctagineae. Οἰκογένεια Δικοτυλιδῶν ἀπετῶν φυτῶν, συγγενεύουσα τοῖς Ἀμαρντανώδεσιν. ἔχουσι περιγόνιον στεφανοειδές, συχρὰ δὲ περιδίσκημα καλυκτοειδές. Παρὶ τὰ 215 εἶδη τῶν θερμῶν

χωρῶν, ἰδίως τῆς Ἀμερικῆς. Τὰ γνωστότερα εἰσὶν ἡ Θαυμασία ἡ Ἰαλάπη (Mirabilis Jalapa L. ἡ Nyctago hortensis Juss.), ἧς ἡ ῥίζα («Ψευδιαλάπη») ἐν χρήσει ἐν Βρασιλίᾳ ὡς καθαρτικὴ, κοινότατον φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ, κοινῶς παρ' ἡμῖν «Δειλινὸν» (γαλλ. Belle de nuit) καλούμενον διότι τὰ ἀνθὰ αὐτοῦ ἀνοίγουσι κατὰ τὴν ἐσπέραν· ἐτι Βουγκαινὸλλεία ἡ εὐπρεπὴς (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Νυκτερέμ. Χωρ. τοῦ δήμου Ὁλύμπου (Ιουβάδου) 2 1/2 ὥρ. πρὸς Δ τῆς Ῥαφάνης παρὰ τὰς ἐκβολὰς καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Πηνειοῦ ἐν μέσῳ ἐκτεταμένων λειμῶνων κατ. 216.

Νυκτερίς. Βλ. Χιρόπτερα.

Νύκτια (Noctuina). Ὑποδιαίρεσις τῶν Λεπιδοπτέρων (βλ. λ.), ἔχουσα χρώματα βαθεῖα καὶ σκοτεινὰ. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ εἶδη Νυκτία (Ν. ἡ φιλόκραμβος, Ν. brassicae, κλ.), Ἐρεβος (Ἐρ. Ἀγριππῖνα, Erebis Agrippina, ἡ μεγαλυτέρα τῶν ἐν Βρασιλίᾳ ψυχῶν ἧς αἱ πτέρυγες φθάνουσι μέχρις 27 ἐμ., καὶ ἄλλα. [Φ.Ι.]

Νυκτικόραξ. Ὄνομα κοινῶς μὲν εἰς διάφορα εἶδη ἐρωδιοῦ (βλ. λ.) ἀποδιδόμενον, ἐπιστημονικῶς δὲ ἰδιάζον εἰς Ἐρωδιὸν τὸν Ν. (Ardea nycticorax), μέγεθος ἔχοντα 60 ἐμ., ἀνωθεν μὲν πρασινομέλανα, κάτω δὲ κιτρινωπόν, μετὰ τριῶν μακρῶν λευκῶν πτερῶν ὅπισθεν τῆς κεφαλῆς, κοινὸν εἰς τὰς ἐλώδεις εὐρωπ. χώρας καὶ διαιτώμενον μὲν νυκτὶς, κρῶζοντα δὲ ὡς ὁ κόραξ.

Νυκτιπέθηκοι. Γένος πιθήκων τῆς Ν Ἀμερικῆς μετὰ μεγάλων ὀφθαλμῶν, μικρῶν ὠτῶν, θυσανώδους οὐράς μακροτέρας τοῦ σώματος τῶν, καὶ ὀπισθίων ποδῶν μακροτέρων τῶν προσθίων. Εἰσὶ νυκτέριοι, τρέφονται δὲ ἐξ ὀπωρῶν, ἐντόμων, ὠν κλ. Ὁ κοινότατος αὐτῶν, ἰθαγενὴς τῆς Βρασιλίας, ἔχων σῶμα 40 ἐμ. καὶ οὐρὰν 45 ἐμ., εἶναι ἐρυθρόφατος, φέρει δὲ τρεῖς μελαίνας ταινίας ἀρχομένας μὲν ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ τῶν δύο γωνιῶν τοῦ στόματος συνενουμένας δὲ κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς. [Φ.Ι.]

Νυκτοδάτης. Οὕτω καλοῦνται κοινῶς οἱ τε Ἰγῆ καὶ ὁ Δ' γκοθίας (βλ. λ.).

Νυλάνδη. Κιβερνεῖον τῆς Φιλανδίας, ἐπὶ τοῦ φιννικοῦ κόλπου. ἔχει ἐμβ. 11872 τχμ. καὶ 237021 κατ. (1890), πρωτεύουσαν δὲ τὸ Χέλσιγγφορς. [Μ.Σ.]

Νύμαν (Karl Friedrich Nyman). Σοφὸς φυτολόγος σουηδὸς γενν. τῇ 1820 ἐν Στοκχόλμῃ, ὅπου μετὰ μακρὰ πρὸς ἐξέτασιν τῶν κυριωτέρων βοτανικῶν συλλογῶν ταξείδια ἐχρημάτισε διευθυντὴς τοῦ βοτανικοῦ μουσείου, καὶ ἀποθανὼν τῇ 1893. Τὸ κύριον ἔργον αὐτοῦ Conspectus Florae Europaeae, 1878-82 μετὰ 2 συμπληρωμ., 1883-1890,

ἦτοι κριτικὴ ἀπαριθμησις τῶν φυτῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς χλωρίδος, εἰς τὰς δύο ἐκδόσεις τῆς ὁποίας ἀφιέρωσε ἔλον τὸν βον του, εἶναι ἀπαραίτητον βοήθημα εἰς πάντα τὴν συστηματικὴν φυτολογίαν τῆς Εὐρώπης σπουδάζοντα βοτανικόν. [Θ.Χ.]

Νύμφαι (Μυθολ.) καλεῦνται παρθενικαὶ θεότητες τῆς φύσεως, διατιώμεναι ἐν τῇ ἡ παρὰ τὰς πηγὰς, κρήνας καὶ ῥυάκας (Ναϊάδες), εἰς κοιλάδας καὶ λειμῶνας (Ναπαῖαι), ἐπὶ ὄρεων (Ὀρειάδες) ἢ εἰς ἀλσὶν, δάση καὶ δένδρα (Δρυάδες, Ἀμαδρυάδες). Κυρίως εἶναι προσωποποιήσεις τῆς θρεπτικῆς ὑγρασίας τῆς γῆς. Τὸ ὄνομα τῶν Ὁκεανίδων δηλοῖ τὰς Ν. τῶν πηγῶν καὶ ῥευμάτων ὡς θυγατέρας τοῦ περιβάλλοντος τὴν γῆν Ὁκεανοῦ, ἐνῷ τὸ ὄνομα Νηρηίδες ἀποδίδεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς Ν. τῆς θαλάσσης. Ὡς τοπικαὶ θεότητες φέρουσι καὶ εἰδικὰς ὀνομασίας, ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῶν εἰληγμένων· οὕτως ἐκαλοῦντο ἐκ τῆς Νύσσης Νυσιάδες, ἐκ τῆς Δωδώνης Δωδωνίδες, ἢ Ἀρέθουσα ἐκ τῆς ὁμωνύμου πηγῆς κλ., ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔχουσιν ἰδίαν αὐτῶν προσωποποίησιν ὡς ἡ Καλυψώ, Κίρκη κλ. Συνήθως λέγονται Διὸς θυγατέρες. Ὡς θεότητες τῆς τροφῆς ὑγρασίας θεωροῦνται καὶ ὡς τροφεὶ τῶν νέων θεῶν, ὡς τοῦ Διονύσου, καὶ μάλιστα καὶ τοῦ Διός. Πρὸς δὲ σχετίζονται καὶ μετὰ διαφόρων ὑψηλοτέρων θεοτήτων, ὡς μετὰ τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Πανός, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἑκάτης, τοῦ Διονύσου κλ. Ἐρ, οὐαὶ δὲ καὶ τὸ δῶρον τῆς μαντείας καὶ ἐμπνέουσιν ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ μουσικοὺς (νυμφολήπτους). Δὲν εἶναι δὲ αἱ Ν. ἀθάνατοι, ἀλλὰ ζῶσι πολὺν καιρὸν εὐδαίμονες γηράσκουσιν. Προσεφέροντο δὲ αὐταῖς ἐν τῇ λατρείᾳ αἶγες, ἀμνοί, γάλα, ἔλαιον, οἶνος. Ὑπὸ τῆς τέχνης παρίστανται ὡς ὠραῖαι παρθένοι, ἀρχαιότατα μὲν ἐνδεδυμένα, ὑστερον δὲ γυμναὶ ἢ ἐν ἑλαφροῖς περιβλήμασιν, οὐχὶ σπανίως κρατοῦσαι ἐν ταῖς χερσὶν ὕδριαν ἢ κόγχην, ἱστάμεναι ἢ γονυκλινεῖς, ὑδρευόμεναι, ἀναπαύμεναι παρὰ πηγὴν, παῖζουσαι, χρεεύουσαι, ἐνίοτε μετὰ τοῦ Πανός ἢ ἄλλων θεῶν, Ἀπόλλωνος, Ἑρμοῦ, τῶν Χαρίτων κλ. Συγγενέσταται εἶναι πρὸς τὰς Χάριτας καὶ τὰς Ὁρας, ἀφ' ὧν εἰς μνημεῖα τῆς ἀρχαιότερας ἐποχῆς πολλάκις δὲν διακρίνονται.

Ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων τὴν θέσιν τῶν Ν. κατέχουσιν αἱ Νεραιίδες (εἰς ὧν τὸ ὄνομα σώζεται τὸ τῶν ἀρχαίων Νηρηίδων), αἵτινες κατοικοῦσιν, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐνεμύζουσι, εἰς ὑγρὰ σπήλαια (Νεραιδοσπηλα) καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεων, εἰς ἐρήμους καὶ ἀπροσίτους τόπους, ἀλλὰ καὶ εἰς ἱαματικὰς πηγὰς. Ἀποτελοῦσι δὲ ἄλλον κόσμον, ἀνώτερον τοῦ τῶν ἀνθρώπων,

νυμφεύονται δὲ καὶ λαμβάνουσι συζύγους ἄρρενα πνεύματα Νεραιίδους καλούμενα. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ὠραιότητος αὐτῶν ἡ λέξις Νεραιίδα εἶναι ἐν χρήσει καὶ πρὸς ἑκφράσιν μεγάλης καλλονῆς. Ἐν τούτοις εἰς πολλὰς παραδόσεις παρίστανται ὡς ἔχουσαι πόδας αἰγὸς ἢ ὄνου, φαίνεται δὲ ὅτι τοῦτο ἀποδεικνύει σύγχυσιν μετὰ τῶν περὶ τοῦ διαβάλου ἰδεῶν, καθόσον μάλιστα καὶ αἱ Νεραιίδες θεωροῦνται ὡς ἐπὶ πλείστον ὡς δαιμόνια κακοποιά. Ὅπως αἱ τῶν ἀρχαίων Ν., λούονται κατὰ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, οὕτως δὲ τολμᾷ τότε νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτὰ ἢ νὰ πῇ ἐξ αὐτῶν, φοβούμενος μὴ γίνῃ νυμφολήπτος (ὅπερ ἦδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐσήμαινε καὶ τὸν φρενοβλαβῆ). Μετὰ τὸ λουτρὸν καλλωπίζονται ἐν τοῖς σπηλαίοις ἢ παρὰ τοὺς ῥυάκας. Χορεύουσι δὲ τὴν νύκτα, οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὰς χορευούσας παραφρονοῦσιν ἢ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐπιληψίας. Τὴν ἐπίδρασιν ὅμως αὐτῶν ἰσχυρὴν ἐξαγοῦσι κυρίως κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ «λαβώντων» τοὺς τότε διερχομένους ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῶν. Πρὸς τούτοις ἀρπάζουσι καὶ μεταφέρουσιν εἰς τὰ σπήλαια τῶν νέους καὶ παῖδας, ἵνα μετ' αὐτῶν συνδιάγῃσι τὸν βίον· τοῦτο δὲ, ὡς καὶ ἡ πρόληψις τοῦ λαοῦ ἐπὶ πνεύοντος σφοδρῶ ἀνέμου διαδίδουσι Νεραιίδες, ὑποδηλοῖ σύγχυσιν αὐτῶν πρὸς τὰς Ἀρπυίας. Ὅπως δὲ αἱ ἀρχαῖαι Ν. φαίνονται αἱ Νεραιίδες λεπτότατον ὕψος, νυμφεύονται πολλάκις θνητοὺς ἢ καὶ ἀρπάζονται ὑπὸ τούτων (διὰ μαγικῶν τρόπων), ὡς ἡ Ὀκεανίς Θέτις ὑπὸ τοῦ Πηλέως. Πολλὰς ἐμοιότητας παρουσιάζουσι καὶ πρὸς τὰς Μοῖρας, ἔχουσαι ἐπιτίρας ἐπὶ τὰ νεογνά, καὶ πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ θεότητας τῶν ἀρχαίων· κυρίως ὅμως διετήρησαν πολλὰ χαρακτηριστικὰ τῶν Μελιῶν νυμφῶν τῶν ἀρχαίων, αἵτινες ἦσαν τυχληραὶ καὶ κακοποιοὶ, γεννηθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γαίας ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀποκεπέντων αἰδοίων τοῦ Κρόνου. Πλείω βλ. ἐν Ν. Γ. Πολίτου Μελέτῃ ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νωτ. Ἑλλήνων Δ' α', σ. 81 κέ. [Δ.Μ.]

Νύμφαι. Κώμη τῆς Κερκύρας ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμον. Ἀχρολοφίτων καὶ ἀπέχουσα ἀπὸ Κασάδες ὥρ. 1/2. Κάτ. 909. Παρ' αὐτῇ ῥεῖ ποτάμιον σχηματίζον καταρράκτην.

Νυμφαῖα. Βλ. Νυμφαῖωδη.

Νυμφαῖον ἢ Νυμφαῖον ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἱερὸν τῶν Νυμφῶν, ὡς ἐπὶ πλείστον περιβάλλον πηγὴν τινα. Ἀνεπτύχθη δὲ ἐκ τοιούτων ἰδιαιτέρως οἰκοδομῇ, πολλάκις πολυτέλειστάτῃ, περιβάλλουσα κρήνην, ἔχουσα θολωτὴν τὴν στέγην καὶ διακεκοσμημένη διὰ κλινῶν καὶ καθισμάτων χρησιμεύουσα δὲ ὡς ὁροτέρᾳ διαμονῇ — Οὕτω ἐκαλοῦντο καὶ πύλεις καὶ τόποι τινὲς τῆς ἀρχαιότητος.

Νυμφαῖον. Ἀκρωτήριον τῆς χερσονή-

σου τοῦ Ἀθω κείμενον πρὸς Ν τοῦ ἐτέρου ἀκρωτηρίου Ἀκράθω. Κοινῶς λέγεται τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Νύμφαιον. Πολίχνη τῆς Μ. Ἀσίας, 20 χμ. Α τῆς Σμύρνης, κειμένη ἐν τερπνῇ θέσει ἐπὶ τοῦ Σιτύλου. ἔχει 4000 κατ., ὧν 2000 Ἕλληνες ἐξαρτώμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου. Ἐνταῦθα ἀπέθανε τῷ 1255 ὁ τῆς Νικαίας αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Δούκας ὁ Βατάτσης.

Νυμφαιώδη, Nymphaeaceae. Οὐκογένεια Δικοτυλιδῶνων πολυπετάλων φυτῶν. Φυτὰ ἐνυδρῆδια μετὰ φύλλων συνήθως ἐπιπλεόντων καρδιοσχημῶν ἢ θυρεοειδῶν. Σέπαλα ἔχουσι 3-5, πέταλα 3 μέχρις ἀρίστου ἀριθμοῦ σπειροειδῶς τεταγμένα καὶ βαθμηδὸν εἰς στήμονας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πολυαριθμούς μεταδαινόντα, καρπιδία δὲ συμπεφυκῶτα εἰς μίαν ὠσθήκην. Εἶδη 28 τῆς εὐκράτου καὶ θερμῆς ζώνης. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ Βικτωρεία (βλ. λ.), Νυμφαία (Nymphaea L.), ἥς εἶδος κοινὸν ἐν Εὐρώπῃ Ν. ἡ Λευκή (N. alba L.) ἥτις φέται καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ λίμναις τῆς Ἑλλάδος, κοινῶς Νούφαρον καὶ Νεροκυκλοκυστὶ καὶ Πλατμαντίλα τοῦ νεροῦ καὶ Πλωτομαντίλα καλουμένη εἶναι δ' ἡ Σίδη τοῦ Θεοφράστου καὶ ἡ Νυμφαία τοῦ Διοσκορίδου ἕτερα εἶδη εἰσὶ Ν. ἡ Λωτός (N. Lotus L. ἡ Λωτὸς αἰγυπτία τῶν ἀρχαίων βλ. λ.), Ν. ἡ κυανόχρους (N. caerulea Savigny) ἐν τῷ Νεῖλῳ· Νούφαρον (Nuphar Sm.) εὖ τὸ κοινότερον εἶδος Ν. τὸ μὲν ἡ λυόν (N. luteum L.) ἥτοι ἡ κατ' ἐξοχὴν Νυμφαία τοῦ Θεοφράστου καὶ Ν. ἡ ἄλληλ' τοῦ Διοσκορίδου κλ. Πάντα δὲ τὰ Ν. καλλιερгоῦνται συχνὰ χάριν κόσμου. — Ὑποδιαίρεσις τῶν Ν. ἡ κατ' ἄλλους ἴδιαι οἰκογένειαι εἰσὶ τὰ Καθουμῶδη (βλ. λ.) καὶ τὰ Νελυμβόνωδη (Nelumboneae). Διαφέρουσι τὰ τελευταῖα ταῦτα ὡς ἔχοντα τὰ καρπιδία ἐντεθειμένα ἐν βόθροις στρωμοειδοῦς καὶ ἐπιφύου δίσκου. Εἰσὶν εἶδη πέντε τοῦ μόνου προτύπου γένους Νελυμβίου (Nelumbium L.), πάντα τῶν θερμῶν χωρῶν· τὸ γνωστότερον εἶναι Ν. τὸ εὐπρεπὲς (N. speciosum W.), φυτὸν τῶν Ἰνδιῶν καλλιερгоῦμενον ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ Νεῖλῳ χάριν τῶν ἐδωδίων ῥιζωμάτων καὶ σπερμάτων αὐτοῦ ἥτοι τῆς «Κολοκασίας» καὶ τοῦ «Κυάμου τοῦ αἰγυπτίου» τῶν ἀρχαίων (βλ. τὰς λ.). [Θ.Χ.]

Νυμφασίας δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν Γορτυνίαν καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 6 χωρίων, ὧν τὰ δνόματα Βυτίνα (πρωτεύουσα), Κάτω Βυτίνα, Γαρζενίκος, Γρανίτσα καὶ Γκιουσί, Νεμνίτσα, Πυργάκι. Πρὸς δὲ ἀνήκει εἰς τὴν δῆμον ἡ μονὴ Ἀγ. Θεοδώρων. Ἐν ὅλῳ ἔχει 1736 κατ. [Μ.Σ.]

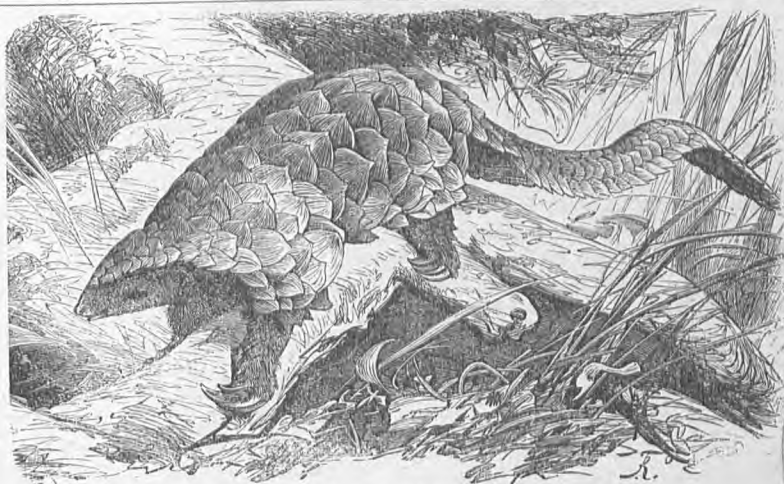
Νυμφόδωρος. Ἑλλην ἱστορικός,

ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου πιθανῶς ζήσας, γράψας δὲ «Ἀσίας Περίπλουν» καὶ «Περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ θαυμαζμένων», ὧν σώζονται μόνον ἀποσπάσματα.

Νυμφομανία. Νοσηρὰ τῆς γυναικὸς κατάστασις, ἀρακτηριζομένη ὑπὸ παρὰ φύσιν, ὑπερβολικῆς τάσεως πρὸς τὰς ἀφροδίτας ἀπολαύσεις. Πρέσχεται ἐνίοτε ἐκ παθῆσεως ἐρεθιστικῆς τῶν γενν. ὀργάνων (παρασίτων τινῶν, ἐξανθημάτων ἢ ἐκκρίσεων κλ.), συνηθέστερον ὅμως ἐξ ἐρεθισμοῦ τῆς φαντασίας διὰ σκανδαλιστικῶν ἀναγνώσεων κτλ. Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι δαίμονα ὑστερικῆς ἢ ἀλλως νοσηρᾶς πνευματικῆς καταστάσεως, ὡς πᾶσαι αἱ μενομανίαι (βλ. λ.), ἐλέγχον τὴν ἐκφυλιστικὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους ἐφ' οὗ ἀναπτύσσεται. [Π.Ι.]

Νύξ. 1) Τὸ μεταξὺ τῆς δύσεως καὶ τῆς προσερχοῦς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου διάστημα. Περὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς καὶ ἄλλα σχετικὰ βλ. ἐν λ. Ἡμέρα. — 2) Θεὰ τῆς ἀρχαίας μυθεολογίας, παρὰ Ῥωμαίοις Nox, προσωποποιήσις τῆς νυκτός, θυγάτηρ τοῦ Χάους, ἐκ τοῦ Ἐρέβους τεκοῦσα τὸν Αἰθέρα καὶ τὴν Ἡμέραν, μόνη δὲ παραγαγούσα τὸν Μόρον (θάνατον), τὴν Κῆρα, τὸν Θάνατον, τὸν Ὑπνον, τοὺς Ὀνειρούς κλ. Ὑπὸ τῶν τραγικῶν παριστάνεται ἄλλοτε μὲν ὡς πτερωτή, ἄλλοτε δὲ ὡς ἐποχουμένη. [Δ.Μ.]

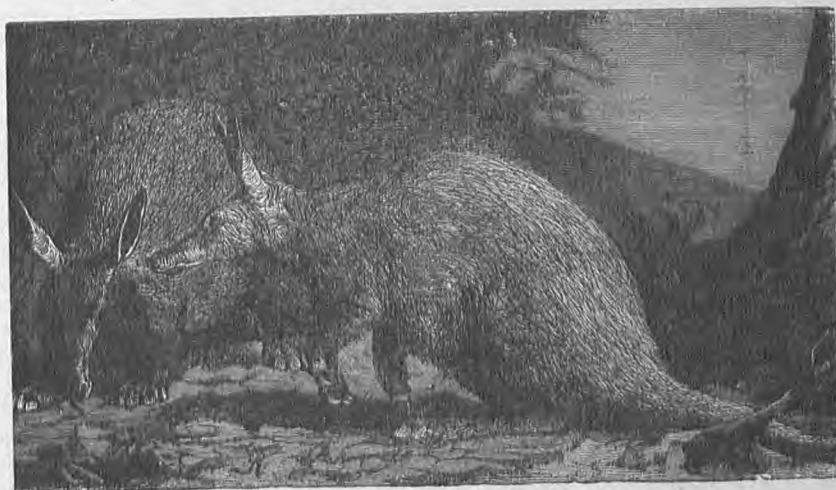
Νυρεμβέργη (Nürnberg). Πόλις τοῦ βαυαρικοῦ νομοῦ Μέσης Φραγκωνίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Πέγγνις, ἐν ζευγνύουσιν ἐν Ν. 7 γέφυραι. ἔχει 142 590 κατ. κυρίως διαμαρτυρομένους, σώζει δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἀκόμη τὰς μεσαιωνικὰς αὐτῆς οἰκοδομὰς καὶ περιβάλλεται ὑπὸ ὑψηλῶν τειχῶν στεφομένων ὑπὸ στρογγύλων πύργων, παρέχουσα οὕτως ἀκόμη τὴν εὐν μεσαιωνικῆς πόλεως, ἣν ἐκαλλώπισεν ἡ διαπρεπεστάτη ἀρχιτεκτονικὴ καὶ γλυπτικὴ τέχνη παρελθόντων αἰώνων. Ὁ γοθικὸς ναὸς τοῦ Λαυρεντίου (1278-1477) ἔχει ὠραιότατα γλυπτικὰ ἔργα τῶν Κράφτ καὶ Στῶς, ὡς καὶ περιφίμους ὑελογραφίας, ὁ γοθικὸς ναὸς τοῦ Σεβάλδου (1361-77) τοιαῦτα τοῦ Π. Φίσερ, Κράφτ καὶ ἐπίσης ὠραίας ὑελογραφίας· ἄλλοι λαμπροὶ ναοὶ εἶναι ὁ καθολικὸς τῆς Παναγίας (1355-61) καὶ ὁ τοῦ Αἰγιδίου (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ζωγραφία τοῦ Βαν Δάικ) κλ. Ἐπὶ λόφου τινὸς ὑψοῦται τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον, διατελέσαν πολλάκις διαμονὴ τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατόρων· κάτωθεν δ' αὐτοῦ τὸ δημαρχεῖον (1616-21) μετὰ ἔργων τοῦ Δύρερ κλ. Ἀπανταχοῦ δὲ τῆς πόλεως εὐρηγνται περίφημα ἔργα τῆς τέχνης· ὡς ἡ Ὠραία κρήνη (1385-96), ὁ Χηνοφόρος, ἀγάλματα τῶν Δύρερ, Μελάγχθωνος, Σάξ κλ., ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς τὸ νεκροταφεῖον ὁδοῦ τὰ περίφημα Πάθη τοῦ Χριστοῦ, γλυπτικὰ ἔργα τοῦ Κράφτ. Ἐκ τῶν μουσείων τῆς Ν.

1. Μάνης ὁ τοῦ Τέρμιγκ.

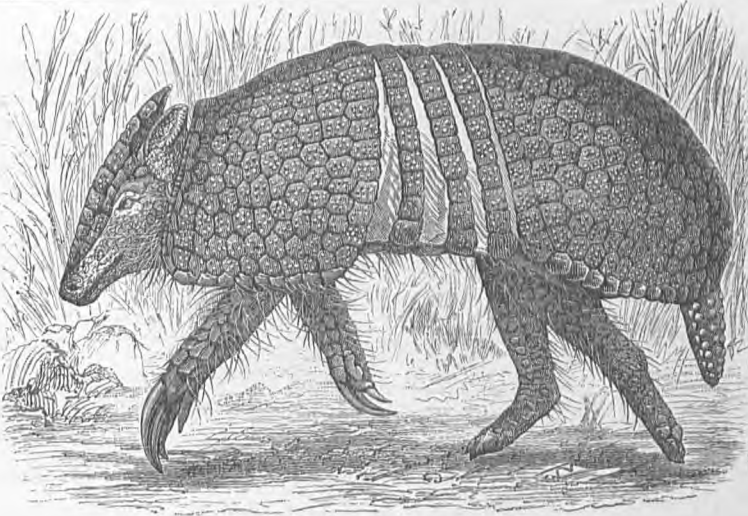

2. Μυρμηκοφάγος ὁ μέγας ἢ χαιτήεις.

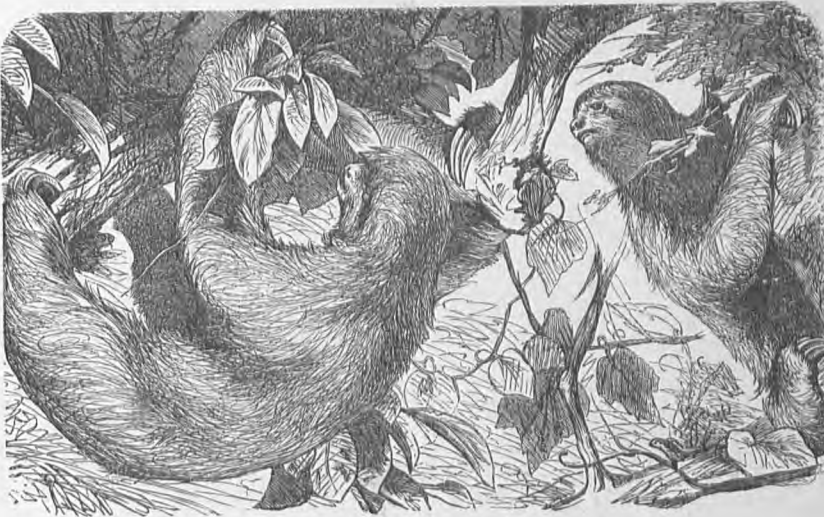

3. Μυρμηκόχοιρος ἢ Ὀρυκτερόπους ὁ τοῦ Ἀχρωτηρίου.

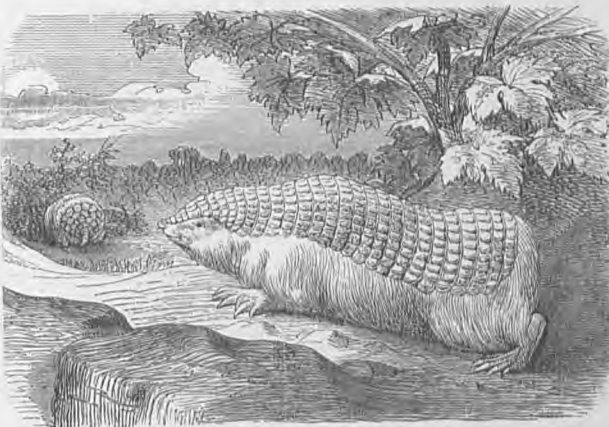
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Τολυπευτής ὁ κώνουρος.

2. Βραδύπους τριδάκτυλος ἢ 'Αι.

3. Χλαμυδοφόρος ὁ κολοβός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ σπουδαιότερον εἶναι τὸ Γερμανικόν, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, περιέχον παντοῖα μνημεῖα τῆς γερμαν. τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· πρὶν δὲ ὑπάρχουσι βιοτεχνικὸν μουσεῖον καὶ μεγάλη δημοσία βιβλιοθήκη. Ἀνεκαθεν ἡ πόλις διέπρεψεν ὡς κέντρον τῆς τέχνης, βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, γνωστότατα δὲ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον εἶναι τὰ τῆς Ν. παιγνίδια (διὰ παιδία) καὶ τὰ μελιούχα ζυμαρικά· ἡ βιομηχανία προσέτι κατασκευάζει μετάλλινά ἐμπορεύματα, ὥρολόγια, μολυβδοκόνδυλα, ζυθόν, οὐλτραμαρινὴν καὶ ἄλλα χημικὰ προϊόντα, μηχανὰς κλ., σπουδαῖον δ' εἶναι τὸ ἐμπόριον ἀποικιακῶν εἰδῶν, λυκίσκου καὶ σίτου.

Ἡ Ν. ἀναφέρεται ὡς πόλις κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀνεπτύχθη δὲ περὶ τὸ ἀνακτορον (Πύργον) καὶ ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῶν αὐτοκρατορῶν, κηρυχθεῖσα 1219 ἐλευθέρη πόλις. Ἐκ τοῦ οἴκου Τσέλλερν τῶν κομήτων (Βουργράβων) τῆς Ν. κατὰγονται οἱ μαρκιῶνες τοῦ Βρανδεμβούργου καὶ βασιλεῖς τῆς Πρωσίας, καθόσον τῇ 1411 ὁ αὐτοκράτωρ Σιγισμόνδος ἔδωκε τὸ Βρανδεμβούργον ὡς φέουδον εἰς τὸν βουργράβον Φρειδερίκον Σ'. Ἡ ἀκμὴ τῆς Ν. ἦτο κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνα, ὁπότε ὑπῆρξε κέντρον τῆς φιλολογίας καὶ τέχνης διὰ τῆς σχεδὸν συγχρόνου δράσεως περιφήμων καλλιτεχνῶν (Δύρερ, Κράφτ, Φίσερ), ποιητῶν (Σάξ) καὶ ἐπιστημόνων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου παρήκμασεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἶναι ἐν τοῖς σήμερον πάλιν ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Βαυαρίας. [Μ.Σ.]

Νύσα ἢ Νύσσα, κατὰ τὸν μῦθον ὁ τόπος ἐνθα ἀνετράφη ὁ Διόνυσος, Νύσιος ἢ Νυσταῖος ἐντεῦθεν ἐπικαλούμενος. "Ενεκα τούτου ἐκλήθησαν οὕτω καὶ διάφοροι πόλεις πλούσιαι εἰς ἀμπέλους, ὧν γνωστότερα ἡ ἐν Καρίᾳ ἐπὶ τῆς Μισωγίδος κειμένη, πατρίς Ἀπολλωνίου τοῦ στωϊκοῦ, τοῦ Μενεράτους καὶ ἄλλων φιλοσόφων· τὴν θέσιν αὐτῆς κατέχει τὸ σημερινὸν Σουλτάν χισσάρ, κείμενον ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Ἀϊδίνου καὶ τῇ ὁμωνύμῳ αὐτῆς διοικῆσει τῆς Μ. Ἀσίας. — Βλ. καὶ Νίσσα. [Α.Δ.]

Νύσσα, Nussa L. Πρότυπον γένος τῆς μικρᾶς ὁμωνύμου οἰκογενείας (Nyssaceæ) τῆς συγγενοῦς μετὰ τῶν Σανταλιδῶν. Δένδρα τῆς Β' Ἀμερικῆς ὧν τὸ ξύλον εὐχρηστον ὡς ἐκ τῆς ἐξαιρέτου κορυφότητος αὐτοῦ, ἀντικαθιστῶν τρόπον τινα τὸν πελλόν, γνωστὸν δὲ καὶ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ ὡς «Tupelo-wood», ἰδίως τὸ τοῦ κοινοτομοῦ εἰδους ἥτοι τῆς Ν. τῆς ὑδροφίλου (N. aquatica L.). [Θ.Χ.]

Νύφη. Ὄνομα δύο χωρίων ἐν τῇ δῆμῳ Κόλοκυνθίου τοῦ Ρυθείου, ὧν τὸ μὲν, Ἐξω Ν., ἔχει 356, τὸ δὲ ἕτερον, Μέση Ν., 134 κατ.

Νύφη. Χωρ. τῆς Κερκλληγίας τοῦ δήμ.

Θηνῆς, ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Καρβακῆτα, μετὰ 263 κατοίκων.

Νυφίτσα. Βλ. Γαλῆ, Ἰκτίς.

Νυχάκι. Κοινὴ ὀνομασία διαφόρων ἐλληνικῶν φυτῶν, ἰδίως δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ Μελιλώτου, τῆς Τριγονέλλης, τοῦ Ἀστερίσκου, τῆς Παλληγνίδος κτλ. χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν παρωνυχίδα («καλαγκάθι», Panaris). [Θ.Χ.]

Νωδὰ (Edentata ἢ Bruta, βλ. τοὺς πίνακες Νωδὰ Α' καὶ Β'). Τάξις θηλαστικῶν ζώων, στερουμένων κοπτήρων δόντων καὶ κυνοδόντων, τινῶν δὲ καὶ τραπεζιτῶν. Οἱ ὑπάρχοντες δόντες τῶν ἔχουσιν ἀπλουστάτην τὴν κατασκευὴν, στερούμενοι ριζῶν καὶ ἀδαμαντίνης οὐσίας· τῶν πλείττων οἱ δάκτυλοι εἰσι συμπεφυκότες μέχρι τῶν δυνύγων, οἵτινες εἶναι γαμφοὶ καὶ λίαν μακροί. Πάντα δὲ τὰ Ν. εἰσι ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν, ἰδίως δὲ τῆς Ν' Ἀμερικῆς ἐνθα εὐρέθησαν ὀρυκτὰ εἶδη Ν. κολοσσίων διαστάσεων. Κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὸν ἐγκέφαλον ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ μαρσупφόρα. Τὸ σῶμά των εἶναι ἐν γένει βαρὺ καὶ ἡ ὄψις ἡλιθία. Τὸ κρανίον ἄλλοτε στρογγύλον, ἄλλοτε δὲ ἀπολήγον εἰς μακρὸν ῥύγχος μετὰ μικροτάτης γλώσσης. Τὸ δέρμα των καλύπτεται ὑπὸ σκληροτάτων τριχῶν ἢ φολιδῶν ἢ καὶ ὀστεωδῶν πλακῶν. Τὰ Ν. διαρροῦνται εἰς ἐντεροφάγα καὶ εἰς φυτοφάγα· καὶ εἰς μὲν τὰ πρῶτα ἀνήκουσιν οἱ Μάνητες (Μάνης ὁ τοῦ Τέμιγκ, πίναξ Α' 1), οἱ Μυρμηκοφάγοι (2), οἱ Μυρμηκοφάγοι ἢ Ὀρυκτερόποδες (3), ὁ Τολυπτευτής (πίν. Β' 1), ὁ Χλαμυδοφόρος (3) κλ. Εἰς δὲ τὰ φυτοφάγα Ν. ἀνήκουσιν οἱ Βραδύποδες (Β. ὁ τριδάκτυλος ἢ Αἶ, πίν. Β' 2). Βλ. καὶ τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα.

Νώε. Κατὰ τὴν ἐβραϊκὴν παράδοσιν ὁ δευτέρος γενάρχης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. "Ενεκα τῆς εὐσεβείας του ἐσώθη μόνος μετὰ τῆς οἰκογενείας του, προειδοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, κλεισθεὶς ἐντὸς κιβωτοῦ ἐν ᾗ παρέλαβε καὶ ἀνὰ ἐν ζεύγος ἐκ πάντων τῶν ζώων. Ἐκ τῆς οἰκογενείας δὲ τοῦ Ν. ἀναπαρήχθη κατόπιν πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν οἱ Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, γινόμενοι γενάρχαι τῶν σημιτικῶν, ἀφρικανικῶν καὶ ἰνδογερμανικῶν λαῶν. [Θ.Ε.]

Νώλα (Nola). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Καζέρτα, ἔχουσα 7 496 κατ., πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ἰορδάνου Βρόντου. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Ἰταλίας (ἐν Καμπανίᾳ). Θερμιλιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Αὐσόνων· καταληφθεῖσα ὑστερον ὑπὸ τῶν Τυρρηνῶν παρεδόθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους κατὰ τὸν σαμνιτικὸν πόλεμον τῇ 313 π. Χ. Παρ' αὐτὴν τῇ 216 καὶ 215 κατὰ τὸν β' καρρηζονικὸν πόλεμον ὁ Μάρκελλος ἐκέρδιζε τὰς πρώτας

μάχας κατὰ τοῦ Ἀννίβ. Ἐν Ν. ἀπέθανεν ὁ Δούστος (14. μ. Χ.). Καὶ κατὰ τὸν μέσον 2' αἰῶνα ὑπῆρξεν ἀκαμά πόλις. [Α.Α.]

Νώμεντον. Ἀρχαία πόλις τοῦ Λαττου, βραδύτερον ἀνέκτισα εἰς τοὺς Σαβίνους, περίφημος διὰ τοὺς οἶκους της. Νῦν Μεντάνα. [Α.Α.]

Νώνακρις. Ἀρχαιοτάτη πόλις ἐν τοῖς Β τῆς Ἀρκαδίας, ΒΔ τοῦ Φενεοῦ, μετὰ τῆς Καλλίας καὶ τῆς Δεσποίνης ἀποτελοῦσα τριπολιν. Ἐσώζετο ἐτι ἐπὶ Πausανίου. Παρ' αὐτὴν ἔρρεεν ἐκ τοῦ Ἀρσανίου ὄρους ἡ Στύξ. Ὁ σημερινὸς δὴμος Ν. ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 9 μικρῶν χωριῶν, ἐξ ὧν τὸ μεγαλύτερον εἶναι Βαρβάρια, πρωτεύουσα δὲ Περιστέρια. Κατ. ἔχει ἐν ἔλῳ 651. [Μ.Σ.]

Νώρ νομές (département du Nord, τ. ἑ. τοῦ Βορρά) καλεῖται ὁ βορειότατος νομὸς τῆς Γαλλίας, συνορεύων πρὸς τὸ Βέλγιον, ἐπὶ τῆς Βορείου Θαλάσσης. ἔχει ἐμβ. 5773 τχμ. καὶ 1736341 κατ. (1891), διαίρεται δὲ εἰς 7 διαμερίσματα. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Διλλή. Εἶναι πεδινὸς καὶ καταλλήλotaτος πρὸς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, αἵτινες ἀκμάζουσιν λίαν, ὥς καὶ ἡ περὶ τὰς ἀκτὰς ἀλιεία. ἔχει δὲ ὁ νομὸς καὶ πλούσια κοιτάσματα λιθανθράκων καὶ ἀνεπτύχθη ὥς ἐκ τούτου σπουδαιοτάτη βιομηχανία παντὸς εἶδους καὶ μέγα ἐμπόριον. Ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν οἱ κάτοικοι ἴστανται ἐπὶ ὑψηλῆς βαθμίδος. [Μ.Σ.]

Νώρα. 1) Ἀρχαία πόλις ἐν τοῖς Ν τῆς Σαρδηνίας, ἀποικία Ἰβήρων. — 2) Ἀρχαῖον ὄχυρόν φρούριον ἐν Λυκαονίᾳ, ἐν ᾧ ἐπὶ ἑλοκλήρον χειμῶνα ὁ Ἀντίγονος ἐπολιόρκησε τὸν Εὐμένην ἀνευ ἀποτελέσματος. [Α.Α.]

Νωρικὸν ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἡ χώρα ἡ ἐριζομένη Β μὲν ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως, Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Οἴνου (Ἰνцу) ποταμοῦ καὶ τῶν Ἀλπεων, Ν δὲ ὑπὸ τῶν Καρνεϊων Ἀλπεων, Α δὲ ἐκτεινομένη μέχρι τοῦ Κητίου ὄρους (Κάλεμπεργ, Βίνερβαλδ) καὶ τῶν πεδιάδων τῆς Παννονίας, περιλαμβάνουσα δὴλ. τὴν σημερινὴν Ν τοῦ Δουνάβεως Ἀυστρίαν, τὸ Σαλτσβούργον, τὴν Στυρίαν, καὶ τὴν Καρινθίαν. Οἱ κάτοικοι, κελτικῆς ὄντες καταγωγῆς, ἐκαλοῦντο περιληπτικῶς Ταυρίσκοι, κατόπιν ὅμως ἐπεκράτησε τὸ ὄνομα Νωρικοί, κατ' ἀρχὰς ἀνῆκον εἰς μίαν τῶν φυλῶν καὶ ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας Νωρηίας (Noreja) σχηματισθέν. Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατεκτήθη τῷ 16 π. Χ. Ἐξῆγε δὲ τὸ Ν. σιδηρόν καὶ ἄλλας καὶ ἠδουκίμει ἐν αὐτῷ ἡ κτηνοτροφία. [Α.Γ.]

Νωτιαῖος φθόσις (tabes dorsalis). Βλ. Ἀταξία.

Νωτιαῖος μυελός. (Βλ. πίν. Νευ-

ρικόν σύστημα Α'). Τὸ μέρος τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὅπερ κατασχηνοῖ ἐν τῷ νωτιαίῳ σωλήνι τῆς σπονδ. στήλης, περιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν μηνίγγων (βλ. λ.) καὶ ἐκτεινόμενον ἐπὶ τοῦ ἐγγίσιος ἀπὸ τῆς ὀδοντοειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ ἄξονος, ἐνθα συνέχεται τῷ προμήκει μυελῷ, μέχρι τοῦ α' ἢ β' σφυϊκοῦ σπονδύλου, ἐνθα καταλήγει εἰς τὸν τε λ ι κ ὶ ν κ ὶ ν ο ν, ἐξ οὗ καταφέρεται ἐπὶ τὸ πέρας τοῦ ἱεροῦ σωλήνος ὡς νηματσειδῆς ἀπόφυσις τὸ καλούμενον τ ε λ ι κ ὶ ν ν ῆ μ α. Σχῆμα δ' ἔχων ὁ Ν. μ. ἐπιμήκους κυλινδρικής δέσμης περιβάλλεται ὑπὸ τῶν μηνίγγων καὶ φέρει δύο ὀγκώματα, τὸ μὲν κατὰ τοὺς τελευταίους ἀχενικαὺς σπονδύλους, ἀ χ ε ν ι κ ὶ ν ὀ γ κ ὶ μ α, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ἐκφυσιν τῶν νεύρων τῶν ἀνω ἀκρῶν, τὸ δὲ κατὰ τοὺς τελευταίους θωρακικοὺς, ὀ σ φ υ ῖ κ ὶ ν ὀ γ κ ὶ μ α, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ἐκφυσιν τῶν νεύρων τῶν κάτω ἀκρῶν. Διὰ δύο ἐπιμήκων αὐλάκων, τῆς π ρ ο σ θ ι α ς καὶ τῆς ὀ π ι σ θ ι α ς, φερομένων ἐκ τῶν ἀνω ἐπὶ τὰ κάτω ἐν τῇ μέσῃ γραμμῇ διήρηται ὁ Ν. μ. εἰς δύο συμμετρά ἡμιμέρια, ὧν ἑκάτερον αὖτις διὰ δύο ἑτέρων, τῶν π λ α γ ι ὶ ω ν α ὐ λ ἄ κ ὶ ω ν, ὑποδιήρηται εἰς τρεῖς δεσμίδας, τὴν προσθίαν, τὴν πλαγίαν καὶ τὴν ὀπισθίαν. Ἡ ὀπισθία δ' αὕτη δεσμία διὰ τῆς δι α μ ἑ σ σ ο ὀ π ι σ θ ι α ς αὐλάκος διήρηται εἰς δύο ἑτέρας δεσμίδας, ὧν ἡ μὲν ἐπὶ τὰ ἐκτὸς καλεῖται σ φ η ν ο ε ἰ δ ῆ ς ἢ Β υ ρ δ ἄ χ ε ι ο ς, ἡ δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς ἰ σ χ υ ῆ ῆ ἢ ἰ ὀ λ λ ε ι ο ς, συνεχομένη πρὸς τὰ ἀνω μετὰ τῆς ὀπισθίας πυραμίδος τοῦ πρόμήκου μυελοῦ. Προσέτι δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τῆς προσθίας δεσμίδος διακρίνεται ἡ δεσμία τοῦ Τῦρεκ. Καὶ αἱ πρόσθιαι δὲ καὶ αἱ πλαγίαι δεσμίδες ἀπαρτιζονται ἐκ πλειόνων αὐθυσποστάτων δερμάτων ἰνῶν, ὧν ἐπισημότερον τὸ πυραμιδοειδὲς δερμάτιον, κείμενον τὸ μὲν ἐν τῇ πλαγίᾳ δεσμίδι, τὸ δὲ ἐν τῇ προσθίᾳ καὶ διαδιβαζόν τὸν πρὸς τέλοςιν τῶν ἐκουσίων κινήσεων ἐρεθισμὸν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὰ πρόσθια κέρατα τοῦ Ν. μ. καὶ διὰ τούτων εἰς τὰς προσθίας ρίζας τῶν νωτιαίων νεύρων. — Ὁ Ν. μ. ἀποτελεῖται ἐκ φαιᾶς οὐσίας κεντρικῆς, κειμένης ἐσωθεν, καὶ ἐκ λευκῆς περιφερικῆς, κειμένης ἔξωθεν καὶ τὴν φαίαν περιβάλλουσης. Καὶ ἡ μὲν φαῖα οὐσία, διατεμνομένου ἐγκαρσίως τοῦ Ν. μ., ἐμφανίζεται ἔχουσα ἐν ἑκατέρῳ συμμετρῷ ἡμιμορίῳ τούτου σχῆμα μηνοειδὲς, οὗ τὸ μὲν κοῖλον βλέπει ἐπὶ τὰ ἐκτὸς, τὸ δὲ κυρτόν συνδέεται μετὰ τοῦ ἀντιστοιχοῦ διὰ τοῦ ἐγκαρσίως φερομένου φ α ι ο ὕ σ υ ν δ ἑ σ μ ο υ, ἐν οὗ τῷ κέντρῳ, ὅπερ καὶ κέντρον ἐστὶ τοῦ Ν. μ., διελαυνεῖ κατὰ μῆκος ὁ κ ε ν τ ρ ι κ ὸ ς σ ω λ ῆ ν τοῦ Ν. μ. Ἐκαστέρα τῶν φαίων μηνοειδῶν μαζῶν ἔχει δύο ἄκρα ἡ κ ἑ ρ α τ α, τὸ π ρ ὸ σ θ ι ο ν καὶ τὸ ὀ π ι σ θ ι ο ν, ὅθεν ἐκρύνονται αἱ ρίζαι τῶν

νωτιαίων νεύρων (βλ. Νεῦρα). καὶ τὰ μὲν πρόσθια κέρατα παχύτερα ὄντα φέρονται πρὸς τὴν προσθίαν πλαγίαν αὐλάκα, τὰ δὲ ὀπίσθια λεπτότερα ὄντα καὶ εἰς δεξιὴν λήγοντα πρὸς τὴν ὀπισθίαν. Ἀποτελεῖται δ' ἡ φαῖα οὐσία ἐκ νευρικών κυττάρων, ἐν πλέγματι νευρογλοίας ἐγκατεσπαρμένων, ἅπερ ἐν μὲν τοῖς προσθίοις κέρασιν εἶναι εὐμεγέθη καὶ πολύπλοκα, καλούμενα κινητικά, ἐν δὲ τοῖς ὀπισθίοις κέρασι μικρότερα καὶ μετ' ἀποφάδων ὀλιγωτέρων, καλούμενα αἰσθητικά. Ἡ δὲ λευκὴ οὐσία σχηματίζει μόνη τὰς δεσμίδας περὶ ὧν ἄνω-τέρω ἔ λόγος. — Φυσιο-λογικῶς δὲ Ν. μ. εἶναι ἀγωγὸς ἅμα καὶ νευρικὸν κέντρον. Καὶ ὡς ἀγωγὸς μὲν δια-

βιβάζει τὰ ἐρεθίσματα κατ' ἀμφοτέρας τὰς Ἱξεις, τὴν τε κεντροδόλον δηλαδὴ καὶ τὴν φυγόκεντρον· καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῆς περιφερείας τοῦ σώματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀγωγή τῆς μὲν αἰσθήσεως τῆς ἀφῆς τελεῖται διὰ τῶν ὀπισθίων δεσμιδῶν, τοῦ δὲ πόνου καὶ τῆς θερμότητος διὰ τῶν ὀπισθίων ριζῶν· ἡ δὲ φυγόκεντρος ἀγωγή (ἡ κινητικὴ) διενεργεῖται ὑπὸ τῶν προσθίων τε καὶ πλαγίων δεσμιδῶν, ὧν συνέχεια εἶναι αἱ πρόσθιοι ρίζαι τῶν νωτιαίων νεύρων. Ὡς νευρικὸν δὲ κέντρον ἡ φαῖα οὐσία τοῦ Ν. μ. ἐπιτελεῖ διάφορα ἀνακλαστικά φαινόμενα (βλ. λ.), ἐπὶ δὲ κέκτηται λειτουργίας τροφικὰς πάντων τῶν τοῦ σώματος ὀργάνων καὶ ἀγγειοκινητικὰς.

Ξ

Ξ (ξῖ). Τὸ δέκατον τέταρτον στοιχεῖον τοῦ ἑλλην. ἀλφαβήτου, ὡς ἀριθμητικὸν ξ' σημαίνει 60, ξ' δὲ 60 000. Εἶναι δὲ διπλοῦν σύμφωνον γεννηθὲν ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν συμφώνων γ, κ, χ μετὰ ἐπομένου σ, σπανίως δὲ μετὰ προηγούμενου ὡς ἐν τῇ λέξει ἱξῶς (viscum) καὶ ἀλλαις ὀλίγαις. Ἐνίοτε εὐρίσκειται ἐν τῇ Διολιτικῇ καὶ τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ ἀντὶ τοῦ γ ἢ τοῦ σ, ὡς ἐν τῷ ξυνός (ἀντὶ κοινός), ξυν ἀντὶ σύν, ἀντὶ δὲ τοῦ σ κυρίως ἐν τῷ δωρικῷ ἀορίστῳ τῶν εἰς -ζω ῥημάτων.

Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας τὸ κατ' ἀρχάς δὲν μετεχειρίζοντο ἰδιαίτερον γράμμα διὰ τὸ Ξ, εἴτα δὲ τὸ φοινικικὸν σημεῖον τοῦ σαμέχ (βλ. Ἀλφάβητος) ἐξ οὗ ἀνεπτύχθη τὸ σημερινόν Ξ, ἡ καὶ ἐνίοτε ἄλλο τι γράμμα, ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἀλλοῖς λαοῖς τῆς Δ. Εὐρώπης (X), ἐνφ' ᾧ παρ' Ἑλλήσι διὰ τοῦ Εὐκλείδου ἐπεκράτησε πλέον ἢ χρῆσις τοῦ Ξ.

Ξαθήριος (Φραγκίσκος Xaverius). Ἅγιος τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀποστολὸς τῶν Ἰνδιῶν, γενν. 1506 ἐπὶ τοῦ ἡγεμον. πύργου Xeviero τῆς Ναβάρας. Σπουδάζας ἐν Παρισίαις, ὅπου μετὰ Ἰγνατίου

τοῦ ἐκ Λοῦζας ἐσχεδιάσας καὶ τὴν ὄδρυσιν τοῦ τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν, εἰργάσθη ὡς ἱεραπόστολος ἐν Βρασιλίας, ὕστερον δὲ κυρίως ἐν ταῖς Ἀνατολ. Ἰνδίας ὡς καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ· ἀπέθανε δὲ μεταβαίνων εἰς Γόαν, ὅπου καὶ ἐνεταφιάσθη. Τῷ 1619 ἀνεκρήχθη ἄγιος.

Ξαθάταις. Χωρ. τῆς Κερκυρας τοῦ δήμ. Ἀκρολοφίτων (ἐπαρ. Ὀρους), μετὰ 252 κατοίκων, ἀπέχον ἀπὸ Κασάδες ὥρ. ¹/₂.

Ξανθεῖνη ἢ ἀνθ' ὁ Ξανθίνη. Κιτρίνη χρωστικὴ οὐσία εἰς ἣν δρεῖλνται τὰ χρῶμα τῶν τὰ πλείστα τῶν κιτρίνων ἀνθῶν. Ἀπεμονώθη ὡς μᾶζα ῥητινώδης ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι. [X.X.]

Ξάνθη. Μεσόγειος πόλις τῆς Θράκης, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Ἀδριανουπόλεως, πρὸς Ν τοῦ Ἀρδα, ὑπὸ τοὺς Ν πρόποδας τῆς Ῥοδόπης, κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐξαίσιων καπνῶν πάσης τῆς πέριξ χώρας. Λιμὴν τὸ Πόρτο-Λάγος.

Ξανθοάνεικα. Χωρ. τοῦ δήμ. Λεύκτρου τῆς ἐπαρ. Οἰτύλου, ἀπέχον ἀπὸ Πλάτσης ὥρ. 2. 15', μετὰ 402 κατ.

Ξανθίνη, C₃H₄N₄O₂. Ὁργανικὴ οὐσία, προῖδν ἀποξειδώσεως τοῦ οὐρικοῦ δέξους, εὕρισκομένη ἐν τοῖς οὐροῖς ἐν ἐλαχίστῃ ποσότητι, ὡς καὶ ἐν τισιν οὐρελίθοις. [X.X.]

Ξάνθιον (Bot.), *Xanthium* L. Γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Συνθέτων ἢ κατ' ἄλλους τύπος ἰδίως μικρᾶς οἰκογενείας, ἥτοι τῆς τῶν Ἀμβροσιαδῶν (Ambrosiaceae), εἰς ἣν ὑπάγεται καὶ τὸ γένος Ἀμβροσία (*Ambrosia* L.). Εἶδη Ξ. τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος εἰσὶ Ξ. τὸ Στρυμάριον (*X. Strumarium* L.), τὸ κατ' ἐξοχὴν Ξ. τοῦ Διοσκοριδίου, τὸ χρησίμου κατὰ τοὺς ἀργικοὺς πρὸς «ξανθὰς τρίχας ποιεῖν», ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ Ξ. τὸ ἀκανθώδες (*X. spinosum* L.) φυτὸν τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ διὰ τοῦ ἀνθρώπου (ἀκουσίως καὶ διὰ τῶν ζώων, ἰδίως διὰ τῶν ἐκ Ῥωσίας καὶ Οὐγγαρίας εἰσαχθέντων χοίρων) διεδόθη νῦν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, εἰσῆχθη δὲ καὶ εἰς Ἀμερικὴν καὶ Αὐστράλιαν. Ἐχουσιν οἱ καρποὶ αὐτοῦ ἀγκιστροειδεῖς ἀκάνθας δι' ὧν προσκολλῶνται εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς τρίχας τῶν ζώων (διὸ κοινῶς «Κολλητσίδα»). [Θ.Χ.]

Ξανθίππη, ἡ τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους σύζυγος. Ὑπὸ τε τῶν συγχρόνων καὶ τῶν κατόπιν συγγραφέων παριστάνεται ὡς εἰληρὴ καὶ δύτροπος εἰς πολλὰς ὑπεβάλλουσα καθ' ἑκάστην δοκιμασίαν τὸν σύζυγον τῆς, ὧν καὶ ἀναφέρονται τινες ἀνεκδοτικῶς· οὕτω δὲ τὸ ὄνομα τῆς ἀπέβη παροιμιῶδες πρὸς δήλωσιν κακῆς γυναικός. Λίαν πιθανὸν φαίνεται· ὅτι οἱ συγγραφεῖς, ὑπερασπίζοντες ἐν παντὶ τὸν διδάσκαλον, ἠδίκησαν τὴν Ξ. ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῶν οἰκιακῶν ἐρίδων εἰς ἃς λίαν φυσικὸν ἦτο νὰ διδῇ διηγεῖς ἀφαιρέμας σύζυγος καὶ οἰκογενειάρχης τῆς ποιότητος τοῦ Σωκράτους, οὐδέποτε πρὸς βιοπορισμὸν ἐργασθεῖς, ἀλλ' εἰς φιλοσοφήματα ἀσχολούμενος ἐνῷ ἡ οἰκογενεὶά του ἐπένετο, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ δῶρα τῶν μαθητῶν τοῦ ἀποτέμπων καὶ εἰρωνευόμενος ἴσως κατὰ τὴν συνήθειάν του τὴν σύζυγον διὰ τὰς περὶ τῶν οἰκιακῶν ἀναγκῶν ὑπομνήσεις τῆς. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἔγραψεν εἰδικὴν πραγματείαν περὶ Ξ. ὁ φιλόσοφος Zeller.

Ξάνθιππος. 1) Ἀθηναῖος, υἱὸς τοῦ Ἀρίφρονος, σύζυγον ἔχων τὴν ἀνεψιάν τοῦ περιφήμου Ἀλκιμακωνίδου Κλεισθένους, πατὴρ δὲ γενόμενος τοῦ Περικλέους. Ὑπῆρξε στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ ἐν Μυκάλη μάχῃ κατὰ τῶν Περσῶν 479 π. Χ. — 2) Σπαρτιάτης, ὡς ἀρχηγὸς Ἑλλήνων μισθωτῶν ὑποστηρίξας τοὺς Καρχηδονίους κατὰ τὸν α' καρχηδονιακὸν πόλεμον 255 π. Χ. Εἰς τὴν πείραν, σύνεσιν καὶ διδασκαλίαν αὐτοῦ ὠφεῖλον οἱ Καρχηδόνιοι τὴν λαμπρὰν νίκην τῶν κατὰ τὴν ὑπὸ τὸν Ῥηγοῦλον Ῥωμαίων. Ὀλιγόνυστερον ὁμοῦ δὲ Ξ. φεύγων τὸν ἐχθρὸν τῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Πτολεμαίου Γ' Εὐεργέτου. [Ι.Κ.Π.]

Ξάνθισμα (ἐν ταῖς εὐρωπ. γλώσσαις

xanthelasma). Δερματικὸν πάθος χαρακτηριζόμενον ὑπὸ ἐλαφρῶν νεοπλασμάτων ἐπὶ τοῦ δέρματος κατὰ γύρας ἐπαρμάτων δμαλῶν ἢ ὑβωδῶν, ξανθῶν δὲ τὸ χρῶμα ἢ ξανθομελάνων, σπανίως αὐξανομένων εἰς δγκωδέστερα φύματα. Συχνότατον εἶναι ἐπὶ τῶν βλεφάρων· αὐξάνονται δὲ τὰ ἐπάρματα ταῦτα κατ' ἐπιφάνειαν βαθμυδὸν μέχρι μεγέθους διωδύλου ἢ καὶ πενταδράχμου, χωρὶς μηδεμίαν νὰ φέρωσιν ἐνόχλησιν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμφανίζεται τὸ Ξ. μετὰ ἡ κατόπιν ἰκτέρου καὶ μάλιστα τοῦ βαρέος. [Λ.Π.]

Ξανθόκωνις. Ὅρουκτὸν τοῦ ἀργύρου, ἐνέχον καὶ θεῖον καὶ ἀρσενικόν. Κρυστάλλια ῥεμβοεδρικὰ λεπτότατα, ἐρυθρὰ ἢ πορτοκαλλόχρσα. [Δ.Κ.]

Ξανθοκρεατίνη, $C_5H_{10}N_4O$. Λευκωματώδης οὐσία. λίαν δηλητηριώδης, ἐξαχθεῖσα ἐκ τοῦ ζωικοῦ κρέατος, ἀποτελοῦσα δὲ κρυστάλλους πικρούς. Ἀνῆκει εἰδικώτερον εἰς τὰς λευκομαΐνας (βλ. λ.) [Χ.Χ.]

Ξανθοξύλον (Bot.), *Xanthoxylon* ἢ *Zanthoxylon* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ῥυτωδῶν. Δένδρα καὶ θάμνοι τῶν τροπικῶν χωρῶν. Ξ. τὸ καριβαῖον (*X. Caribaeum* Lam.) παρέχει ξύλον εὐχρηστον (*Bois épineux blanc*). Ξ. τὸ πιπερίζον (*X. piperitum* DC.) καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη φέρουσι καρποὺς ἐν χρήσει ὡς ἀρτυματικούς. — Ἡ δ' οἰκογένεια τῶν Ξανθοξυλωδῶν (*Zanthoxyleae*) βοτανικῶν τινῶν ἀφομοιοῦται νεωστὶ ὁρθότερον μετὰ τῶν Ῥυτωδῶν καὶ τῶν Τερεβινθωδῶν (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ξανθόπουλος (Νικηφόρος Κάλλιςτος). Βυζαντινὸς συγγραφεὺς, ζήσας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος καὶ συγγράψας κυρίως Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν εἰς 18 βιβλία μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος Φωκά (610), εἶτα εἰς ἱάμβους Σύνεψιν τῆς θείας γραφῆς, Συνοπτικὴν πρὸς θεῖαν γραφήν, Ἀλυσιν Ἱερουσαλὴμ, καταλόγους τῶν αὐτοκρατόρων καὶ πατριαρχῶν, ὕμνους, κατάλογον τῶν ὕμνογράφων (ἅπαντα εἰς ἱαμβικούς στίχους) κλ., τέλος θεωρητικὸν ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον Ἑρμηνεία τοῦ κοντακίου, τοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἐξαποστειλαρίου. [Κ.Β.]

Ξανθόρροια (Bot.), *Xanthorrhoea* Pers. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Λειριωδῶν. Φυτὰ δενδρώδη τῆς Αὐστραλίας φέροντα κόμην ἐκ στενῶν φύλλων συνισταμένην (διὸ ἀγγλιστὶ «grass-trees»). Τὰ διάφορα εἶδη Ξ. (*X. resinosa* Pers., *X. australis* R. Br., *X. Tater* T. Müll. κλ.) ἐκκρίνουσιν ἐκ τοῦ κορμῶ αὐτῶν εἶδος ῥητίνης παρεμφεροῦς πρὸς τὸ «αἶμα δράκοντος» καὶ εὐχρήστου εἰς τὰς τέχνας (*Resina lutea Novi Belgii* ἢ *Botany-bai gummi*). [Θ.Χ.]

Ξάνθος (Ἑμμανουήλ). Εἰς τῶν ἱδρυτῶν

τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, μεγάλως ὑπὲρ αὐτῆς ἐργασθεῖς. Ἐγενν. ἐν Πάτιω τῷ 1772, τυχὼν δὲ οὐχὶ μεγάλης παιδείσεως εἰργάσθη κατόπιν ἐμπορικῶς ἐν Τεργέστη καὶ ἀπὸ τοῦ 1810 ἐν Ὁδησσῷ. Ἀποδημήσας εἰς Ἰωάνν. νινά δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἐπέστρεψεν εἰς Ὁδησσὸν λήγοντος τοῦ 1813, τότε δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1814 συνεστήθη ἡ Ἑταιρία ὑπὸ τοῦ Ξ., Σκουφᾶ, Τσακάλωφ κλ. (βλ. Φιλικὴ Ἑταιρία). Ὁ Ξ. περιγράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ὅτι αὐτὸς ἔσχε τὴν πρώτην περὶ τούτου ἐπίνοιαν, ἣν διεφίλονει κρησε καὶ δ' Ἀναγνωστόπουλος. Κατόπιν Ξ. ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου εἰργάζετο μὲν καὶ ἐμπορικῶς, ἐμύσησε δὲ εἰς τὰ τῆς ἑταιρίας πλείστους κληρικούς καὶ ἄλλους διαπρεπεῖς ὁμογενεῖς, μετὰ μεγίστης ἐπιτηδεύσεως καὶ περινοίας ἐργασθεῖς. Τῷ 1818 ἀπῆλθεν εἰς Πήλιον, Βουκουρέστιον καὶ Μόσχαν καὶ συνεννοήσας μετὰ πολλῶν ἐπισήμων μελῶν τῆς ἑταιρίας, μετέβη εἰς εἰς Πετρούπολιν προτείνων εἰς τὸν Καποδίστριαν τὴν ἀνωτάτην αὐτῆς ἀρχιερίαν. Τοῦτο δὲ ἀποποιήθεις προσήν, ἦν αὕτη διὰ τοῦ Ξ. τῷ Ὑψηλάντῃ, διαμένοντι τότε ἐπίσης ἐν Πετρούπολει, περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου 1820 κατελθὼν μετὰ τοῦ Ὑψηλάντη εἰς Βλαχίαν. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν τοῦτο ἀπῆλθεν ὁ Ξ. εἰς Πελοπόννησον παρὰ τῷ Δημ. Ὑψηλάντῃ, ὅν' οὐ καὶ ἀπεστάλη εἰς Ἀδυστήριον ἵνα προτείνῃ τῷ κρατομένῳ Ἀλ. Ξ. Ὑψηλάντῃ δραπέτευσιν. Καὶ τὴν μὲν πρότασιν εὔρε μέσον νὰ ποιῇ εὐστόχως, ἀρνήθεις δὲ τοῦ Ὑψ. ἐπανῆλθεν ὁ Ξ. εἰς Πελοπόννησον, ὅπου μετέσχε τοῦ Ἀγῶνος χωρὶς νὰ διακριθῇ ἰδιαιτέρως κατ' αὐτόν. Ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐτιμήθη ἀπλῶς διὰ παρασῆμου. Εἰς ἀπάντησιν δὲ τοῦ Φιλήμονος ἀναγράφοντες ὅτι ὁ Ξ. ἐσατάληται χρήματα τῆς ἑταιρίας κατὰ τὸ ἐν Πετρούπολει ἰδιωταξιδιὸν τοῦ ἐδημοσίευσεν «Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας» (Ἀθ. 1845). Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Νοεμβρίου 1852 καὶ ἐκηδεύθη μετὰ τιμῶν στρατηγού, ἀφ' οὗ ἔζητα πένης καὶ παρηγκωνισμένος. [Γ.Π.Β.]

Ξάνθος. Ἡ μεγίστη καὶ ἐπισημοτάτη τῆς ἀρχ. Λυκίας πόλις, κειμένη πλησίον τῆς Δ. παραλίας ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, τοῦ πηγάζοντος ἐπὶ τοῦ Ταύρου καὶ νῦν Ἐτσέν-τσάι καλούμενου, καὶ δὴ 13 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του. Κατεστράφη τὸ πρῶτον 545 π. Χ. ὑπὸ τῶν Περσῶν, ὧν ὁ στρατηγὸς Ἀρπαγὸς ἐνίκησε τοὺς Λυκίους ἐν τῷ λεγ. «Ξανθίῳ πεδίῳ», εἰτα δὲ καὶ τῷ 43 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Βρούτου. Οἱ κάτοικοι μετ' ἡρώϊκην ἀντίστασιν, ῥίψαντες τὴν ἀπομείναν αὐτοῖς περιουσίαν εἰς τὰς φλόγας ἠτοκτόνησαν οἱ πλείστοι· δὲν ἀνηφοδομήθη

δὲ ἡ πόλις καὶ σειςμὸς κατέρριψε τὰ ὑπολοιπα ὀλίγα εἰρεῖπια. Ταῦτα δὲ ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Καρέλου Φέλλως καὶ ἀνηρευνήθησαν ἐσχάτως ὑπὸ Αὐστριακῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς. Ὁ Φέλλως ἀριθμὸν τινὰ τῶν σώζομένων γλυπτικῶν ἔργων ἀπεκόμισεν εἰς τὸ Ἰρετανικὸν Μουσεῖον.

Ξάνθος. 1) Ὁ Λυδὸς, λογογράφος ζήσας κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα καὶ γράψας Λυδικὰ, ὧν σώζονται ἀποσπάσματα. — 2) Λυρικὸς ποιητὴς, ἐν ἀναφέρει ἡδὴ ὁ Σησίχρος, μνηθεῖς αὐτὸν εἰς ἔργα τινὰ αὐτοῦ. Πιθανῶς ἤκμασε περὶ τὸ 650 π. Χ. [X.B.]

Ξανθοφύλλη. Ἡ κιτρίνη γραστικὴ οὐσία τῶν μαρανθίνων φύλλων, ὁμοία τῇ ξανθίνῃ. [X.X.]

Ξάντεν ἢ Σάντεν (Xanten). Πόλις τοῦ πρῶστ. νομοῦ Δύσσελδορφ, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου. Ἐχει 3500 κατ. καὶ ὠραιότατον γοτθικὸν ναὸν μετὰ πολλῶν ἔργων τῆς ζωγραφικῆς καὶ ξυλογλυπτικῆς. Ἀνεπτύχθη δ' ἡ πόλις ἐκ Ῥωμαϊκοῦ κάστρου (Castra vetera).

Ξεοῦδ. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Καστελλίου τῆς ἐπαρ. Πεδιάδος, ἔχον 417 κατοίκους. [N.Στ.]

Ξεναγόρας. Ἕλληνας ἱστορικός, γράψας ἔργα ὑπὸ τοὺς τίτλους Χρόνος καὶ Περὶ νήσων. Ἀγνωστον πότε ἔζησεν· ἀποσπάσματα βλ. ἐν Müller Fragm. hist. gr.

Ξέναρχος. 1) Ποιητὴς μίμων, υἱὸς τοῦ Σώφρονος, ζήσας ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου. — 2) Ἀθηναῖος κωμωδιοποιὸς τῶν λεγ. μέσης κωμωδίας, ζήσας ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἐκ τῶν ἔργων του σώζονται ἀποσπάσματα (ἐν Meinecke, Com. graec. fragm.). — 3) Περσικατητικὸς φιλόσοφος, ἐκ Σελευκείας τῆς Κιλικίας καταγόμενος, διδάξας ἐπὶ Ἀλγούστου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Ἀθηναῖς καὶ Ῥώμῃ, καταπολεμήσας δὲ τὴν περὶ αἰθέρος διδασκαλίαν τοῦ Ἀριστοτέλους. [X.B.]

Ξενηλασία. Βλ. Ξένος.

Ξένια. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὰ δῶρα ἅτινα κατ' ἔθος προσέφερον ἐκ φιλοξενῶν εἰς τὴν φιλοξενηθέντα, συνιστάμενα συνήθως εἰς δῶα καὶ ἐδόσματα Ὁ Μαρτιάλιος (βλ. λ.) ἐπέγραψεν οὕτω τὸ 13ον βιβλίον τῶν ἐπιγραμμάτων του, ἀναφερόμενον εἰς τοιαῦτα ἀντικείμενα. Ὁμοίως ἐκάλεσαν ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Σχίλλερ πρὸς σατυρισμὸν τὰ κατὰ τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς παραγωγῆς ἀπὸ κοινοῦ ποιηθέντα ἐπιγράμματα αὐτῶν, δημοσιευθέντα τὸ πρῶτον τῷ 1797.

Ξενιάδης. 1) Σοριστὴς ἀρχαῖος ἐκ Κορίνθου, πιθανῶς ὀλίγῳ νεώτερος τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Γοργίου, ἰσχυρίζομενος ὅτι ἀπατηλαὶ εἰσι πᾶσαι αἱ δόξαι τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνέρις ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας.

— 2) Πλούσιος Κορίνθιος αγοράσας τὸν κυνικὸν Διογένην παρὰ πειρατῶν, εἶτα δὲ ἐλευθερώσας καὶ ἐμπιστεύσας αὐτῷ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ του. [T.E.M.]

Ξενοκλῆς. Χωρὶον τοῦ δήμου Βουπρασίων τῆς Ἡλείας, πλησίον τοῦ Πηνειοῦ ποτ., ἔχον 199 κατ. [M.Σ.]

Ξενίας γραφή. Βλ. Ξένος.

Ξενοδοχεῖον. Βλ. Ξένος.

Ξενοκληρίας δικαίωμα (jus alibiagii) ἐκαλεῖτο ἐκεῖνο καθ' ὃ κατὰ τὸν μεταίωνα ὁ ἡγεμὼν ἐκληρονόμει τὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κράτει ἀποβιοῦντα ἀλλοδαπὸν, ἀποκληρονομήτων ἀπάντων τῶν ἐκ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου νομίμων κληρονόμων αὐτοῦ. Τανῦν ἀπανταχοῦ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν ἀγανωρίζεται τὸ ἀδικαιολόγητον καὶ ἀνήθικον τοῦ τοιοῦτου δικαιοῦματος, ἀπανταχοῦ δὲ οἱ ἄλλοι ἀποκρίνεται τῶν αὐτῶν καὶ οἱ ἰθαγενεῖς δικαιοματῶν, πλὴν ἐπουσιωδῶν τινῶν ἐξαιρέσεων. [Ἀγγ.]

Ξενοκράτης. 1) Φιλόσοφος τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, γενν. πιθανῶς τῷ 396 π. Χ. ἐν Χαλκηδόνι. Ἠκροάσατο τοῦ Πλάτωνος, συνετάξιδεν δὲ μετὰ τοῦ διδασκάλου εἰς Σικελίαν καὶ μετὰ τοῦ συμμαθητοῦ του Ἀριστοτέλους ἀλλαχοῦ τε καὶ εἰς Μακεδονίαν, ὅπου ἐγνώρισε τὸν Φίλιππον· πρὸς τοῦτον δὲ πολλάκις ἐπέμπετο κατόπιν ὡς πρεσβευτῆς τῶν Ἀθηναίων. Τῷ 339 διετέλετο ἀποθανόντα τὸν Σπεύσιππον ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τῆς Ἀκαδημίας, ἣν διήκυρε συνεχρῶς μέχρι τοῦ θανάτου του ἤτοι μέχρι τοῦ 314. Ἦτο ἀνὴρ ἀγνοῦ καὶ εὐθείας χαρακτῆρος, καὶ συγγραφεὺς ὑπῆρξε γόνιμος· τὴν ἑλλησπιν δὲ μεγαλοφυΐας ἀνεπλήρου διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ μελέτης. Τῶν ἔργων του, πεζῶν τε καὶ ποιητικῶν, ἡλίσχιστα ἐσώθησαν ἀποσπάσματα. Ὡς φιλόσοφος προσήγγιζε μὲν τῇ πυθαγορείῳ φιλοσοφίᾳ οὐχὶ ὅμως ἔσον ὁ Σπεύσιππος. Αὐτὸς πρῶτος φαίνεται ὅτι διέκρινε σαφῶς τὰ τρία μέρη τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συστήματος, τὴν διαλεκτικὴν, τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν. Ὡς πρῶτος ἀρχὰς ἐτίθετο τὸ ἐν (τὸ περιττὸν) καὶ τὸ δύο (τὸ ἄρτιον), ἅτινα ἐκάλεε πατέρα καὶ μητέρα τῶν θεῶν, ταυτίζων τὸ ἐν τῷ νῷ ἢ τῷ Διὶ ὡς πρῶτον δ' αὐτῶν τόκον ἔλεγε τὰ εἶδη, ἅτινα συγχρόνως ἐνόμιζεν καὶ ἀριθμούς. Τὴν ψυχὴν ὥριζεν ὡς ἑαυτὸν κινούμενα ἀριθμῶν. Παρεδίδετο τοὺς πυθαγορεῖους ἀγαθοὺς καὶ πονηροὺς δαίμονας, φαίνεται δὲ ὅτι τὰς φυσικὰς δυνάμεις ἐχαρακτήριζεν ὡς θεοὺς. Τὰ στοιχεῖα ἐθεώρει συνισταμένα ἐκ σμικροτάτων μορίων. Ἀπέτρεπεν ἀπὸ τῆς κρεωφαγίας, δι' ἧς ἐνόμιζεν ὅτι δύνανται νὰ κρατυθῶσι τὰ ἄλογα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς στοιχεῖα. Ἐν τῇ ἠθικῇ ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸ πνεῦμα τῆς πλατωνικῆς διδα-

σκαλίας. — 2) Ἰατρὸς Ἕλληνα, ζήσας ἐπὶ Τιβερίου ἢ Νέρωνος, γράψας δὲ Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας καὶ Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρων τροφῆς. Τοῦ πρώτου ἔργου του ἀποσπάσματα διέσωσεν ἡμῖν ὁ Ὀρειβάσιος, τοῦ δὲ δευτέρου ὁ Γαληνός. Ἀρίστη ἐκδόσις τῶν σωζομένων τοῦ Ξ. ἢ τοῦ Κοραῆ (Παρ. 1814). [X.B.]

Ξενοπούλου. Χωρ. τοῦ δήμου Πρόνων τῆς ἐπαρχίας Κραναιᾶς (Κεφαλληνίας), ἔχον 162 κατ. [M.Σ.]

Ξένος καὶ ξενία. Ἡ περιποίησις τῶν ξένων ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐθίμην ἱερὴν καὶ ἡ φιλοξενία, θεωρουμένη ὑψίστη ἀρετὴ, ἐξ ησκήτο εὐσεβαστῶς παρ' ἅπασιν τοῖς ὅπως δῆποτε πεπολιτισμένοις λαοῖς. Τὸ ἐθίμον τοῦτο πολλοῦ ἐπεβάλλετο καὶ ὑπὸ τῆς θρησκείας, ὡς παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, Ἕλλησιν, Ἀραβί καὶ Γερμανοῖς· αὐστηρότατα δὲ ἐτηρεῖτο καὶ τηρεῖται ἀκόμη ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Τὰ ὠραιότερα ὅμως παραδείγματα τῆς φιλοξενίας παρέχουσιν ἡμῖν οἱ ἡρωϊκοὶ χρόνοι τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς ἐν τοῖς δημοτικῶς ἔπει περιγραφάς. Ὁ Ζεὺς, φέρων τὴν ἐπίκλησιν «ξένιος», εἶγεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του ἅπαντας τοὺς ξένους ἀνευ ἐξαιρέσεως, οἳ τινες εὗρισκον πανταχοῦ ὑποδοχὴν καὶ δεξίωσιν. Ὑποδεχόμενοι τὸν ξένον οἱ Ἕλληες περιποιούοντο αὐτόν, παρτίθεσαν αὐτῷ δεῖπνον πρὸ τοῦ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τις εἶναι καὶ πόθεν ἔρχεται· ἂν προσήρχετο ὡς φυγὰς ἢ ἰκέτης ἐκάθητο παρὰ τὸν βωμὸν ἢ τὴν ἐσχάραν καὶ τῶν αὐτῶν ἐτύγχανε περιποιήσεων. Ἡ ξενία ἐγένετο πολλάκις ἀσορμὴ στενῆς φιλίας ἥτις διέμενε ἱερὰ καὶ σεβαστὴ εἰς τοὺς ἀπογόνους («πατρίδος ξένος»). Παντὶ δὲ τρίτῳ περιποιούμενῳ τὸν ξένον, ἔδιδον αὐτῷ ἀναχωροῦντι καὶ δῶρα πρὸς ἀνάμνησιν.

Μετὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐπικοινωνίας μετεβλήθησαν καὶ τὰ τῶν ξένων. Ἄν καὶ οὐδέποτε ἐξέλιπεν ἡ κατ' οἶκον φιλοξενία, οὐχ ἥττον ἡ παρουσία πολυαριθμῶν ξένων ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει συνεπήγαγε τὴν ἀνάγκην ἰδρύσεως ἰδιαιτέρων δι' αὐτοὺς καταλυμάτων, ξενοδοχείων ἢ πανδοχείων ἢ κατὰ ὡγεῖων, ὡς ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι ὡς τοιαῦτα ἱδρῶντο καὶ δημοσίᾳ δαπάνῃ σινηαὶ πλησίον τῶν τόπων τῶν μεγάλων ἐορίων πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων πανηγυριστῶν· ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ξενοδοχεῖα ἦσαν ἰδιωτικά. Ὡστε ἥδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος χρονολογούμεναι τὰ τοιαῦτα, ὑπάρχοντα παρ' Ἕλλησιν τε καὶ Ῥωμαίοις· ἐν τοῖς δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ διαμονὴ ἐν αὐτοῖς ἦτο εὐχάριστος· τοῦναντίον μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων τὰ ξενοδοχεῖα διέμεναν ἀπανταχοῦ ἱδρύματα ἐν οἷς μόλις ἐστεγάζετο τις καὶ ἐτρέφετο ἀπέναντι παντοειδῶν ἄλλων στερήσεων, μέχρις ὅτου τὸ πρῶτον ἐν Παρίσις

ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἤρξατο ἡ κατασκευή καὶ διακὸς σημεῖς ξενοδοχείων ἐν οἷς ὁ ξένος εὐριτκεν εὐχαριστοτέραν διαμονήν, καὶ ἔκτοτε ἀνεπτύχθησαν ταῦτα τεραστίως, κυρίως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν σιδηροδρομικῶν καὶ ἀτμοπλοικῶν γραμμῶν.

Ἐν γένει ἐπετρέπετο ἐν ταῖς πολιτείαις τῆς δογίας Ἑλλάδος ἡ διαρκὴς διαμονὴ ξένων ἐλευθέρων. Μόνον ἐν Σπάρτῃ ἀπεφεύγετο ἡ ἐγκατάστασις τῶν ξένων ἵνα μὴ διαστραφῶσι τὰ ἐγχώρια ἦθη διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτῶν (Ξεν. ἡλ. α. σ. ι. α. τῶν Σπαρτιατῶν). Τούναντίον δὲ κυρίως ἐν Ἀθῆναις (καὶ Κορίνθῳ) ἔνεκα ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν σκοπῶν πλείστοι κατόικουν ξένοι, μέτοικοι καλούμενοι, ἔχοντες δὲ ὁρισμένα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν πολιτείαν (βλ. Μέτοικοι). Ὁ παρανόμως ἀντιποιηθεὶς δικαιώματα Ἀθηναίου πολίτου κατεδιώκετο διὰ γρ. α. φ. ἡς ξεν. ι. α. σ. ἡν εἰσῆγον ἀργαιότερον μὲν οἱ ναυτοδίκαι, ὕστερον δὲ οἱ θεσμοθέται, καὶ ἠδύνατο νὰ πωληθῇ ὡς δούλος. Ἀπεκλείοντο δὲ οἱ ξένοι καὶ τῆς ἐπιγ. α. μ. ι. α. σ. (βλ. λ.). ἔκτος ἐν ἐλάμυδανον τὸ δικαίωμα τοῦτο ὡς δωρεὰν παρὰ τῆς πόλεως. Περὶ τῆς προστασίας τῶν ἐν ξένῃ πόλει πολιτῶν βλ. Πρόξενος. [Σ.Τ.]

Ξενότιμος. Ὁρυκτὴν ἰσόμορφον τῷ ζιρκονίῳ, μὲθ' οὗ εὐρίσκεται καὶ συνδεσμεύμενον εἰς κρυστάλλους τετραγωνικούς. Διαφανές· γόμμα ἐρυθρὸν, καστανὸν ἢ κίτρινον· λάμψις ῥητινοειδής· εἰδ. βάρος 4.45, σκληρότης 4-5. Εἶναι ἄηκτον, ἀδιάλυτον δὲ ἐν ὕδατι. Εὐρηται ἐντὸς γρανίτου ἐν Σουηδία καὶ ἐν ταῖς ὁδομαστοφόροις ἄμμοις τῆς Βρασιλίας. [Α.Κ.]

Ξενοφάνης. Ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἑλεατικῆς σχολῆς (ἰδ. λ.). ἔγεννηθὲν τῷ 572 ἐν Κολοφῶνι, ἐκπατρίσθεις δὲ τῷ 546 κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Περσῶν κατάκτησιν τῆς Ἰωνίας, περιήλθεν ἐπὶ μακρὰ ἔτη τὰς ἐλληνικὰς πόλεις ὡς ποιητὴς καὶ ῥαψωδός, ἐγκατέστη δὲ τέλος ἐν Ἑλέᾳ, τῇ ὑπὸ φυγάδων Ἰωνίων ἰδρυθείσῃ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι· ἀποικία, ἔνθα καὶ ἀπέθανεν ὑπερνενηκοντούτης τῷ 480. Τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ δόξας γινώσκουμεν ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ «Περὶ φύσεως» διδακτικοῦ αὐτοῦ ἔργου καὶ ἐκ τῶν μαρτυριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, Θεοφράστου, Σιμπλικίου κλ. Ὁ Ξ. μετενεγκὼν τὴν φιλοσοφίαν ἐξ Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν, ὡς καὶ ὁ ἰδρυτὴς τῆς τῶν Πυθαγορίων σχολῆς, προσέδωκεν εἰς αὐτὴν γροτὴν καθαρῶς ὁρθοκυνετικήν. Τολμηρὸς ἐλεγκτὴς πρὸς τὰς εἰς τοὺς θεοὺς ἐλληνικῆς πίστεως, ἰσχυρὰν ὕψωσε φωνὴν κατὰ τῆς πολυθείας καὶ δριμύτατα κατηνέχθη κατὰ τῶν κοσμολογικῶν προλήψεων καὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τῆς ἐθνικῆς μυθολογίας τῶν Ἑλλήνων. Τὸ σκῶμμα καὶ τὴν ἀγανάκτησιν

τοῦ Ξ. ἐξήγειρεν οὐ μόνον τὸ ἀνθρωπώμορφον καὶ ἀνθρωποπαθὲς τῶν θεῶν ἀλλὰ καὶ ἡ πληθὺς αὐτῶν. Τὸ ἀριστον οὖν καὶ μόνον δυνατόν νὰ εἶναι. Οὐδεὶς τῶν θεῶν δύναται νὰ ἀργηταὶ ὑπ' ἄλλου. Εἴς μόνον θεὸς ὑπάρχει· οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὸ πνεῦμα ὅμοιος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰσοθεύς θεοὺς καὶ τοὺς θνητούς.

οὔτε δέμας θνητοῦσιν ὁμοίος οὔτε νόημα.

Εἶναι ὁλος ὅμμα, ὁλος οὖς, ὁλος νοῦς, ἀρχει δὲ πάντων ἀκόπως διὰ τῆς ἰδίας διανοίας.

Οὐλος δὲ, οὐλος δὲ νοῦς, οὐλος δὲ π' ἀκούει· . . . Ἄλλ' ἀπάνευθε πόρου νόου φρενὶ πάντα κραδαίνει.

Ἀναλλοίωτος ὢν καὶ ἀκίνητος δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ μεταναστεύῃ ἀπὸ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς θείας αὐτοῦ βουλήσεως.

Οἱ θνητοὶ φαντάζονται ὅτι οἱ θεοὶ γινώσκονται ὡς αὐτοὶ καὶ ἔχουσιν ὁμοίως αἰσθήσιν καὶ φωνὴν καὶ σῶμα· ὁ Ὀμηρὸς καὶ ὁ Ἡσίοδος προσέδωκαν εἰς τοὺς θεοὺς πάντα τὰ ἐλαττώματα καὶ πάσας τὰς κακίας καὶ ἀθεμιτοῦργίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπλάσαν ἀνθρωπίνους τοὺς θεοὺς, ὡς θὰ ἔπραττον οἱ βέες ἢ οἱ ταῦροι, οἵτινες ἂν ἠδύνατο νὰ ζωγραφῶσι· ὁ ἀπεικόνιζον ὁμοίως πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς θεοὺς τῶν·

Πάντα θεοὶ ἀνθρώπων Ὀμηρὸς θ' Ἡσίοδος τε
ἔσσα παρ' ἀνθρώποισιν ὁμοίους καὶ φῶρος ἰστίου,
καὶ πλείους ἐπ' ἐλγέσαντο θεῶν ἀθεμίστα ἔργα· . . .
Ἄλλ' εἴ τοι χεῖρας ἔγχεαι βότῃ καὶ λέοντες
ἢ γρόψαι χεῖρεςσι καὶ ἔργα τέλει, ἄτερ ὕδατος
ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δὲ τε βουσι ὁμοίαις
καὶ καὶ θεῶν ἰδέας ἔγραπον.

Πρὸς τὴν θεότητα ταύτην τὴν μίαν καὶ μόνην συμπίπτει κατὰ τὸν Ξενοφάνην τὸ σύμ-παν· διότι ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, «εἰς τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀποβλέψας τὸ ἐν εἶναι φησι τὸν θεόν». Ὅθεν ὁ μνησθεῖσμός αὐτοῦ εἶναι συνάμα καὶ πανθεισμός. Οὐχὶ δικαίως συγκατέλεξαν βραδύτερον οἱ Σκεπτικοὶ τὸν Ξενοφάνην εἰς τοὺς ὁμόφρονας αὐτῶν. Βεβαίως ἀπαντῶσι παρ' αὐτῷ ἐκφράσεις οἷα ἡ «ἐκκαταληψία πάντων» καὶ ἄλλαι δι' ὧν οἰκτεῖται τὸ ἀδέβαιον καὶ περιορισμένον τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως· ἀλλ' ὁ χαρακτὴρ τῶν φιλοσοφικῶν δοξῶν τοῦ Ξενοφάνους εἶναι ἰδίως δογματικὸς καὶ ἀσυμβιβαστος πρὸς συστηματικὴν σκέψιν. [Α.Π.Κ.]

Ξενοφών. Ἀθηναῖος, υἱὸς Γρύλλου, ἐκ τοῦ δήμου Ἐριχιδέων τῆς Αἰγίδος φυλῆς, διάσημος ἱστορικὸς καὶ φιλοσοφικός συγγραφεύς, ὡς καὶ στρατηγὸς ἀριστος. Ἐγεννήθη κατὰ τοὺς μὲν περὶ τὸ 445, κατὰ τοὺς δὲ περὶ τὸ 400 π. Χ., νέος δὲ ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, διαφυλάξας αὐτῷ ἔσας ἀφοσίωσιν καὶ εὐγνωμοσύνην, μὴ προαχθεὶς ὅμως εἰς ἰδιαίτερον φιλοσοφικὴν ἀνάπτυξιν. Ὑπὸ τοῦ Στραβῶνος καὶ Διογέ-

νους τοῦ Λαερτίου ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὴν ἐν Δηλίῳ μάχῃ (424) πεσὼν ἐκ τοῦ ἱππευ ἐσώθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους· τοῦτο ὅμως φαίνεται μυθολόγημα τῶν μεταγενεστέρων. Διδάσκαλον τῆς ῥητορικῆς ἔσχεν ὁ Ξ. τὸν Πρόδικον. Τῷ 401 παρεκινήθη ὑπὸ τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ, ὅστις διέμενε ἐν Σάρδεσι παρὰ Κύρῳ τῷ νεωτέρῳ, νὰ μεταβῇ ἐκεῖ καὶ συνοδεύσῃ τοῦτον κατὰ τὴν ἐκστρατείαν του κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Μετὰ τὴν ἀτυχῆ δ' ἐκβασιν τῆς ἐν Κουναξοῖς μάχης καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου, ἐξελέγη ὑπὸ τῶν περίπου μυρίων Ἑλλήνων μισθωτῶν, ὧν οἱ ἀξιοματικοὶ εἶχον φονευθῇ διὰ προδοσίας, μετ' ἄλλων τεσσάρων ἀρχηγῶν, καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων ἐκ τῆς καρδίας τῆς Ἀσίας διὰ μέσου τῶν ἐχθρικών φυλῶν καὶ ἀπροσίτων καὶ ἐρήμων χωρίων εἰς Βυζάντιον, δεῖξας μεγίστην φρόνησιν, ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν. Μετ' αὐτῶν δ' εἶτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θρακικοῦ ἡγεμόνος Σεύθου ἵνα τὸν βοηθήσῃ ν' ἀνακτήσῃ τὸ πατρικὸν του κράτος· τέλος δὲ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς Πέργαμον καὶ παρέδωκε πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν Σπαρτιατῶν Θίμβρωναν, ἐκστρατεύοντα κατὰ τῶν Περσῶν σατραπῶν Τισσαφέρνους καὶ Φαρναβάζου (περὶ τῆς περιήμφου ταύτης Καθόδου τῶν Μυρίων πρὸς τὰς μονογραφίας τῶν Κώχ, Λιψ. 1850, "Ερτσβεργ, "Ἀλλη β' ἐκδ. 1870, Στρέκκερ καὶ Κίπερτ, Βερ. 1870, Ροβιου, Παρισ. 1873). Κατόπιν συνώδευσεν ὁ Ξ. κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 τὸν βασιλεῖα τῶν Σπαρτιατῶν Ἀγησίλαον ἐκστρατεύοντα εἰς Ἀσίαν, ὑπῆρχε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν Κορωνεῖα μάχῃ (394) ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ του. Συνεπεῖα τούτων ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (ἂν μὴ πρὶν ἀκόμη), ἀπῆλθε δὲ μετὰ τοῦ Ἀγησιλάου εἰς Σπάρτην. Ζήτας δ' εἶτα ἔτη τινὰ ἐν Σικιλοῦντι τῆς Ἡλίδος, ὅπου ἐδώσαν αὐτῷ οἱ Σπαρτιάται ἔπαυλιν, ἐξεδιώχθη ἐκεῖθεν μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχῃ (370) καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Κορίνθῳ, ὅπου καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξορίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 354 π. Χ. Ἐκ τῶν υἱῶν του Διοδώρου καὶ Γρύλλου, εὖς ἐπεμφεν εἰς τὸν ἀθηναϊκὸν στρατόν, ὁ Γρύλλος ἀπέθανε μαχόμενος ἐν τῇ ἐν Μαντινείᾳ μάχῃ· ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου του, ὁ Ξ. ὅστις ἐτύγχανε θύων ἀπεστεφανώθη, μαθὼν ὅμως ὅτι γενναίως ἐπολέμησεν ὁ υἱός του, ἐπέθηκε πάλιν τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του εἰπὼν «Ἡδεῖν θνητὸν γεγεννηκώς».

Ὁ Ξ. καίπερ μὴ προικισθεὶς διὰ δαιμονίου πνεύματος μὴ δὲ ἐκλάμπων διὰ τοῦ ὕψιπετος τὸν ἰδεῶν του, οὐχ ἤττον διεκρίνετο τὰ μὲν διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος τὰ δὲ διὰ τὴν ἐντελεστάτην μόρφωσιν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς· παρατηρεῖται δὲ

παρ' αὐτῷ τάσις τις πρὸς τὸ πρακτικὸν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ ἰδεολογικὸν τὸ ἐμφανιζόμενον κυρίως εἰς τὴν συμμαθητὴν του Πλάτωνα. Ἡ πρὸς τὸ πρακτικὸν αὐτῇ τάσις φαίνεται ὅτι ἦτο κυρίως ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους, εὐ τὴν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι εἶχεν ἐντελῶς οἰκαιοποιήθῃ καὶ ὅστις ὁ ἴδιος τὴν προέτρεψεν εἰς τὴν ἱστοριογραφίαν. Εἰς τὰ ἔργα του ἤδη οἱ ἀρχαῖοι ἐπήνουν τὴν σαφήνειαν, λεπτότητα καὶ χάριν τῆς παραστάσεως, καὶ διὰ τὴν γλυκύτητα ἀπεκάλουν αὐτὸν «Ἀττικὴν μέλιτταν». Μεγάλῃ εἶναι ἡ εὐσέβεια αὐτοῦ πρὸς τὸ θεῖον καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἐν πεποιθήσει· ἀναφέρει τὰ πάντα «οὗτοι γὰρ πάντα ἴσασιν καὶ προσμαίνουσιν ὅ ἂν θέλωσι». Δὲν δύναται ὅμως νὰ ἀρνηθῇ τις ὅτι ἡ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας φιλία του τὴν στερεῖ πως τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἐκτιμήσει τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του, ὡς τοῦ Πελοπίδα καὶ τοῦ Ἑπαμεινώνδα· ὡς ἱστορικὸς δὲ ὑπολείπεται πολὺ τοῦ Θουκυδίδου κατὰ τοῦτό τε καὶ κατὰ τὸ βάθος τῶν νοημάτων.

Τὰ ἔργα του εἶναι ἱστορικὰ καὶ ἱστοριοπολιτικά, φιλοσοφικὰ καὶ πρακτικά. Μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν τὸ σημαντικώτερον εἶναι ἡ «Κύρου Ἀνάβασις», ἐξιστόρησις τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου καὶ κυρίως τῆς καθόδου τῶν Μυρίων, ἣν ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεμιστογένης ἵνα φανῇ ἀξιοπιστοτέρα· συνεχρᾷ δὲ αὐτὴ 18-20 ἔτη μετὰ τὰ συμβάντα. Ἡ «Ἑλληνικά» αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν ἐν τῷ πρώτῳ μέρει αὐτῶν (2 βιβλία) συνέχειαν τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐξιστοροῦσι τὴν ἑλληνικὴν, καὶ πρὸ πάντων τὴν σπαρτιατικὴν, ἱστορίαν μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης· ἡ σχετικῶς κακὴ κατάστασις τοῦ ἔργου, τὸ ἀνώμαλον τῆς παραστάσεως κλ. παρέχουσι τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν τὸ ἐπεξεργάσθη ἢ ὅτι πρόκειται· ἡμῖν μόνον ἐπιτομὴ αὐτοῦ. Ἡ «Κύρου παιδεία» εἶναι ἠθικοπολιτικὸν μυθιστόρημα, ἐν τῷ ὁποίῳ περιγράφεται ἡ ἰδεώδης εἰκὼν μονάρχου μεμορφωμένου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σωκράτους, παραβάλλεται δὲ ἡ σοφῶς πολιτευομένη μοναρχία πρὸς τὴν φιλοτάραχον δημοκρατίαν. Ὁ «Ἀγησίλαος» εἶναι πανηγυρικὸς τοῦ βασιλεῶς τούτου, φαίνεται ὅμως ὅτι δικαίως ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης τοῦ ἔργου. Πολιτικά ἔργα εἶναι τὰ ὑπὸ τοὺς τίτλους «Δακεδαίμονίων πολιτεία» καὶ «Ἀθηναίων πολιτεία» ὧν τὸ τελευταῖον ἀναμφιβόλως εἶναι ἔργον ἄλλου τινὸς συγγραφῆς ὀλίγον μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου συγγραφέν. Πολύτιμον φιλοσοφικὸν ἔργον τοῦ Ξ. εἶναι τὰ «Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους» εἰς 4 βιβλία, ἀξιωματικὸν τοι διάλογοι τοῦ Σωκράτους, διὰ τῆς καταγραφῆς τῶν ὁποίων ὁ μαθητὴς κυρίως ἠθέ-

λῆψε νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν διδάσκαλόν του κατὰ τῆς ἐπὶ ἀσεβείας καὶ διαφθορᾶς τῶν νέων μομφῆς· ἰδίως δὲ παρεκινήθη ὁ Ξ. εἰς τοῦτο διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἔργου τινὸς τοῦ σοφιστοῦ Πολυκράτους κατὰ τοῦ Σωκράτους (394). Τὰ Ἀπομνημονεύματα συνεγράφησαν πρὸ τοῦ 384, παρεχούσι δὲ πιστὴν εἰκόνα τοῦ χαρακτήρος τοῦ Σωκράτους, ὡς παρουσιάζεται ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ εἰς τοὺς μὴ κυρίως φιλοσόφους. Εἶδος συμπληρώματος τῶν Ἀπομνημονευμάτων εἶναι ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ξ. φερομένη ἀλλὰ βεβαίως ὑποβολιμαία «Ἀπολογία Σωκράτους» δικαιοσύνησιν τὴν ἀπόφασιν τούτου, προτιμῶντος ν' ἀποθάνῃ ἢ νὰ ζῇ τῇ χάριν. Τούναντιον δὲ γνήσιον ξενόφωντον πνεῦμα διαπνέει τὸ «Συμπόσιον φιλοσόφων» ἐν ᾧ περισταται ὁ Σωκράτης ἐν μέσῳ εὐθύμων συνδιατυμμένων ἐκφύων χαριεστάτους λόγους περὶ κάλλους καὶ ἔρωτος, τὸν «Οἰκονομικὸν λόγον» περιέχοντα διάλογον μεταξὺ τοῦ Σωκράτους καὶ τῶν Κριτοβούλου καὶ Ἰσομάχου περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ οἴκου καὶ δὴ κυρίως ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν, καὶ τὸν «Ἱέρωνα», διάλογον τοῦ Ἱέρωνος τῶν Συρακουσῶν καὶ τοῦ ποιητοῦ Σιμωνίδου περὶ τῶν προτερημάτων ἡγεμόνος καὶ ὑπηκόου καὶ περὶ τῆς τέχνης τοῦ ἀρχεῖν. Τέλος καθαρῶς πρακτικὸς σκοπὸς ἐπιδιώκουσι τὰ μικρὰ συγγράμματα «Πέροι» ἢ περὶ προσόδων τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας καὶ αὐξήσεως αὐτῶν, «Περὶ ἱππικῆς», ὁ «Ἱππαρχικός» καὶ ὁ «Κυνηγετικός», οὗ τὸ γνήσιον διαμφισβητεῖται. Αἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ξ. σωζόμεναι ἐπιστολαὶ εἶναι ὑποβολιμαίαι.

Ἐκ τῶν ἐκδόσεων κυρίως σπουδαῖαι εἶναι ἡ τῶν Ἀπάντων ὑπὸ Schneider (6 τ. Λιψ. 1790-1849), ἐσολογιασμένη ὑπὸ Bornemann, Kühner καὶ Breitenbach (4 τ. Γόττ. 1824), ἡ τοῦ Sauppe (5 τ. Λιψ. 1865), πρὸς δὲ τῆς Ἀναβάσεως ὑπὸ Cobet (1869), τῶν Ἑλληνικῶν ὑπὸ Cobet (1862), τῆς Ἀναβάσεως καὶ τῆς Κύρου παιδείας ὑπὸ Hug (1878)· τέλος ὑπάρχουσι πλεῖστοι ἐκδόσεις μετὰ γερμαν. σχολίων. [B.B.]

—2) Ξ. ὁ Ἐφέσιος, ἐρωτικὸς συγγραφεὺς, πιθανῶς ἀκμάσας περὶ τὸ 230 μ. Χ. καὶ συγγράψας τὸ σωζόμενον μυθιστόρημα Ἐφεσιακά, εὐ ἥρωες εἶναι ὁ Ἀδρόκυμης καὶ ἡ Ἀνθία· πολλὰ ἐπεισόδια αὐτοῦ ἐλήθησαν ἐκ τῆς Ὀδυσσεύσεως. Ἡ διήγησις ἐνίοτε εἶναι βραχυλόγος, ἀλλὰ χαρίεσσα. [X.B.]

Ξεργάς ποτ. βλ. Τιταρήσιος.

Ξεροδούνη. βλ. Κίρρος.

Ξεροκάσι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀριστομένους (Μεσσηνίας), ἀπέχον ἀπὸ Ἀριστομένους ὥρ. 3, μετὰ 204 κατοίκων.

Ξέστης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μέτρον χωρητικότητος διὰ στερεά τε καὶ ὑγρά, περιλαμβάνον δύο κοτύλας ἢ 12 κύβους· παρὰ

Ῥωμαίοις sextarius, ἰσοδυναμῶν πρὸς 20 οὔγγιας [Σ.Τ.]

Ξέρξης (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ περσικῇ Ξαυέρσα). 1) Ξ. ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Περσίας, περιφημὸς διὰ τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατεῖαν τοῦ Ἡτο υἱὸς Δαρείου Α' τοῦ Ὑστάσπου καὶ Ἀτόσσης, θυγατρὸς τοῦ πρεσβυτέρου Κύρου, γενν. περὶ τὸ 519 π. Χ., διεδέχθη δὲ τὸν πατέρα του τῷ 486, προτιμῶν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς μητρὸς του τῶν τριῶν ἄλλων πρεσβυτέρων, ἐξ ἄλλης γυναικὸς, υἱῶν τοῦ Δαρείου. Στρατεύσας κατέβαλεν ἐν πρώτοις ἐπανάστασιν τῆς Αἰγύπτου· εἴτα δὲ ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτοπροσώπως κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἵνα ἐκδικήσῃ τὴν αὐτῇ ἦταν τῶν στρατευμάτων τοῦ πατρὸς του (ἐν Μαραθῶνι 490)· μετὰ τριετὲς δὲ παρασκευὰς καθήρτισε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν μεγίστην ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφερμένην δύναμιν, ἣν ὁ μὲν Ἡρόδοτος ὑπολογίζει περὶ τὰ τρία ἑκατομύρια ἀνδρῶν τοῦ στρατοῦ τε καὶ τοῦ στόλου, ὁ δὲ Κτησίας εἰς 800 000 πεζῶν καὶ 1200 πλοία. Τὸ πεζὸν συνηθροίσθη παρὰ τὰ Κρίταλλα τῆς Καπαδοκίας, ὁ δὲ στόλος ἐν Δορίσκῃ τῆς Θράκης· διεπεραιώθη δὲ ὁ στρατὸς εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ δύο γεφυρῶν ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου κατασκευασθεῖσων. Ἐχὼν δὲ ὑπ' ὄψιν ὁ Ξ. τὴν περὶ τὸν Ἀθῶν κατατροπὴν τοῦ στόλου τοῦ πατρὸς του προέβη εἰς τὴν διώρυξιν τοῦ ἱσθμοῦ τῆς χερσονήσου καὶ διὰ τῆς θύρας διήλθεν ἀβλαβῶς ὁ στόλος του. Ὁ στρατὸς διελθὼν διὰ τῆς Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, καὶ μεγάλως αὐξηθεὶς διὰ τῶν καθ' ὅδον ὑποτασσόμενων ἢ παραβιδομένων, ἐφθασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, συμπαραπλέοντος καὶ τοῦ στόλου παρὰ τὰς ἀκτῆς. Ὁ στρατὸς φθάσας πρὸ τῶν στενῶν τῶν Θερμοπυλῶν εὐρέθη πρὸ τῆς γενναίας ἀντιστάσεως τῶν ὑπὸ τὸν Λεωνίδα· Ἑλλήνων. Διὰ τῆς προδοσίας δὲ τοῦ Ἐφιάλτου ὑπερέβη τὸ ὄρος καὶ συνεκροτήθη τότε ἡ ἱστορικὴ ἐν Θερμοπύλαις μάχη (480), καθ' ἣν ἔπεσαν ἡρωικῶς ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ 300 Σπαρτιάται. Κατελθὼν εἰς Ἀττικὴν ὁ Ξ. εὗρε κενὰς τὰς Ἀθήνας, ὧν οἱ κάτοικοι εἶχον εἰσελθεῖν εἰς τὰ πλοῖα κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Θερμιστοκλέους, τῶν γυναικοπαίδων φυγαδευθέντων, κατέκαυσε δὲ τὴν πόλιν· Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ στόλος ὑφίστατο τὴν πρώτην ἡττάν του παρὰ τὸ ἀκρωτήριο Ἀρτεμίσιον τῆς Εὐβοίας, τὴν 23 δὲ Σεπτ. 480 συνεκροτήθη ἡ περιττή ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία, ἀφελομένη εἰς τὴν σύνεσιν καὶ ἐπιμονὴν τοῦ Θερμιστοκλέους, καθ' ἣν ἐξολωθρεύθη ὁ περσικὸς στόλος ὑπὸ τοῦ συνηγμένου ἀθηναϊκοῦ τε καὶ πελοποννησιακοῦ. Τὴν ναυμαχίαν ἐθεώρει καὶ ὁ Ξ. ἀπὸ τῆς ἡττῆς καθήμενος ἐπὶ θρόνου, μετ' αὐτὴν δὲ ἀμέσως ἀνεχώρησεν

έσπευσμένους εἰς Ἀσίαν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, καταλιπὼν ἑν Ἑλλάδι 300 000 ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον, ὅστις ἡγήθη τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐν Πλαταιαῖς, ἐν ᾧ ταυτοχρόνως τὰ λεῖψανα τοῦ περσ. στόλου κατεστρέφοντο ἐν Μυκάλη. Διαχειμάσας δὲ ὁ Ξέρξης (480-479) ἐν Σάρδεσιν ἀνεχώρησεν εἴτα εἰς Σούσα καὶ ἔκτοτε παρεδόθη εἰς παντὸς εἵδους τρυφᾶς καὶ ἀκολασίας· ἐδόλοφονήθη δὲ τῷ 465 μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαρείου ὑπὸ τοῦ ὄρχηγού τῆς φρουρᾶς τοῦ Ἀρταβάνου. Διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ δευτέρως υἱὸς τοῦ Ἀρταξέρξης ὁ Δ'. Ὁ Ξ ἀνωκοδόμησε τὴν Περσέπολιν καὶ τὰ Σούσα καὶ πλείστα ἄλλα ἐξετέλεσεν ὀρχιτεκτονικὰ ἔργα. Ἐν τῇ παλαιᾷ δὲ Διαθήκῃ ἀναγέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχασβήρος καὶ εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται ἡ ἱστορία τῆς Ἑσθήρ.

2) Ξ. ὁ Β', βασιλεὺς τῆς Περσίας, υἱὸς καὶ διάδοχος Ἀρταξέρξου τοῦ Δ'. Ἐβασίλευσε δύο μόνον μῆνας τῷ 425, μεθ' οὗ ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ τοῦ Σογδιανοῦ.

3) Τὸ ὄνομα Ξ. ἔφερον καὶ βραδύτερον βασιλεῖς τινες τῆς Ἀρμενίας. [I.K.II]

Ξεφτέρει. Βλ. Κίρκος.

Ξηρακιά. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰδομένης (Βάλτου), ἔχον 115 κατ. [Μ.Σ.]

Ξηράνθεμον, Xeranthemon L. Γένος τῆς οἰκωγ. τῶν συνθέτων. Φυτὰ ἐπέτειαι τῆς Ν. Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Καλλιεργοῦνται διὰ κόσμον, ἰδίως Ξ. τὸ ἐπέτειον (X. annuum L.) κοινὴν ἐν τῇ Β. Ἑλλάδι. Τὰ ἀμάραντα ῥοδόχρσα ἄνθη τῶν Ξ. (Immortelles) εἰσι χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν ξηρῶν ἀνθοδεσμῶν. [Ο.Χ.]

Ξηρόκαμπος. Χωρ. τοῦ δήμου Ὀλυμπίων τῆς Ἠλείας, μετὰ 157 κατ. [Μ.Σ.]

Ξηροκάμπιον. Κώμη τῆς Λακωνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Φάριδος, κειμένη πρὸς Ν. τῆς Σπάρτης εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 2. 45' ἐπὶ τῶν κατωτάτων Α. ὑπηρετῶν τοῦ Ταυγέτου. Οἰκεῖται ὑπὸ 895 κατοίκων καὶ παράγει δημ. καρπούς, βάμβακα, δῦρας, οἶνον, σῦκα, μέταξαν καὶ κηλίδια.

Ξηροκαρύταινα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἐλευσίνος τῆς Γορτυνίας, κείμενον Α. τῆς Κοντοβαζαίνης, μετὰ 108 κατ. [Μ.Σ.]

Ξηροκάστελον. Χωρ. τοῦ δήμου Ζακύνθου, εἰς τοὺς Β. πρόποδας τοῦ ὄρους Σκοπύ καὶ πλησίον τῆς θαλάσσης. ἔχει 148 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Ξηρόμερον. Βλ. Βονίτσης καὶ Ξ. ἐπαρχία, Ἀχαρνανία καὶ Αἰτωλία.

Ξηροκρήνη. Βλ. Κουρούτσες.

Ξηρονομή. Χωρ. τῆς Βοιωτίας, ὑπαγόμενον εἰς τὴν δῆμ. Θισβῆς, οὗ τῆς πρωτεύουσας Δομβραίνης ἀπέχει ὥρ. 1 1/2 κειμένη πρὸς Α. ἐπὶ ποταμίου. Κάτ. 496.

Ξηροπήγαδον. Χωρ. τοῦ δήμου Ναυπάκτου, ἔχον 108 κατ. [Μ.Σ.]

Ξηροχώριον. 1) Κωμόπολις τῆς Εὐβοίας, ἡ σημαντικώτερα θέσις τῆς νήσου μετὰ τὴν Χαλκίδα, πρῶτεύουσα δὲ τοῦ δήμ. Ἰστιαίων. Κεῖται κατὰ τὸ ΒΔ. τῆς νήσου καὶ παρὰ τὸ ποτάμιον Ξερῖαν τὸ διαρρέον τὴν εὐφορον πεδιάδα τῆς Ἰστιαιωτίδος, ἐν μέσῳ κήπων, ἔχουσα μίαν κεντρικὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ἀπολήγουσαν εἰς δευδρόφυτον πλατεῖαν παρ' ἣ παμμέγιστος πλάτανος καὶ ὑπ' αὐτὴν πηγὴ, ἐξ ἧς ὑδρεύεται ἡ πόλις. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἀνέρχονται εἰς 3 027. τὰ δὲ προϊόντα εἶναι δημ. καρποί, ὄσπρια, βάμβαξ, ἔλαιον, σῦκα, δῦραι, μέταξα, τυροί, βούτυρον, μέλι, κηρὲς καὶ οἶνος. Πρὸς Α. τοῦ Ξ. ἐπὶ τῆς παραλίας, συνδεομένης μετ' αὐτοῦ δι' ἀμαξιτοῦ, κεῖται τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ Ὁρεός, ὅπου καὶ ἡ θέσις τῆς ἀρχ. Ἰστιαίας, ἀπέχον ὥρ. 1 1/2, πρὸς δὲ τὸ ΒΔ. κεῖται τὸ χωρ. Βιστρίττα.

— 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀρῆνης, κείμενον 45' ΒΔ. τοῦ Τζορβατζί εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς λίμνης Καϊάφα. Κάτοικοι 270.

Ξίρις. Βλ. Ξυρίς.

Ξιφίας (Xiphias, βλ. πίν. Ἰγθύες Γ' 2). Οἰκογένεια τῶν Τελεοστέων ἰχθύων χαρκτηριζομένη ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὀδόντων καὶ ἐπιμηκύνσεως τῆς σνῶ σιαγόνης εἰς ξίφοιδῃ προβολῇ. Ὁ κορμὸς καλύπτεται ὑπὸ λεπτοτάτων λεπίων, ἐλλείπουσι τὰ κοιλιακά πτερύγια, τὸ ραχιαῖον δὲ πτερύγιον μόνον κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος εἶναι πῶς ὕψλόν. Ὁ κορμὸς Ξ. ζῇ κυρίως ἐν τῇ Μεσογείῳ, εὐρηταί ὅμως καὶ ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ καὶ ἐν τῇ Βορείῳ θαλάσσει καὶ τῇ Βαλτικῇ, φθάνει δὲ εἰς μήκος 5 μ. καὶ βάρος 200 γγ. Εἶναι ἄνω μὲν μελανόφαιος κάτω δὲ ἀργυρόφαιος, ἔχει δὲ ἡμισελήνοειδὲς οὐραῖον πτερύγιον καὶ δρεπανοειδῆ στιβαρὰ. Τὸ ξίφος τοῦ εἶνε περιβου δσον τὸ τρίτον τοῦ σώματος. Τρέφεται ἐξ ἰχθύων, μαλακίων καὶ ἰδίως τευθδων. Κολυμβᾷ τάχιστα καὶ κέντηται μεγίστην μυϊκὴν δύναμιν. Τὸ ξίφος τοῦ δύναται νὰ διατρήσῃ ξύλινον σκάφος· τοῦτο ὅμως συμβαίνει πιθανῶς μόνον ἐν τυχαίαις συγκρούσεσι, τοῦ Ξ. ζῶντος εἰρηνικῶς. Τὸ κρέας τῶν νεαρῶν Ξ. εἶναι εὐγευστον, πωλεῖται δὲ νωπὸν ἢ ἀλίπαστον. Οἱ Ξ. τῶν βορείων θαλασσῶν διακρίνονται διὰ μεγάλου ἡμικυκλιοειδοῦς ἀναπεπταμένου ραχιαίου πτερυγίου, οὗ ἕνεκα λογίζονται ὑπὸ τινῶν ὡς ἰδίον γένος φέρον τὸ ὄνομα Ἰστιοφόρος.

Ξεφιλίνος (Ἰωάννης). 1) Εἷς τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Κατήγετο ἐκ Τραπεζοῦντος, ἦλθε δὲ νέος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐσπούδασε νομικὴν καὶ φιλοσοφίαν. Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰ τοῦ Μιχαήλ Ψελλοῦ ὡς νομοφύλαξ, ἐκάλει δὲ

αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ «τὴν δεξιάν του χεῖρα». Βραδύτερον ἀπομακρυνθεὶς ἐκουσίως τῆς αὐλῆς ἐγένετο μοναχὸς ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Ὁλύμπου τῆς Βιθυνίας μονῇ (1054). Τῷ δὲ 1068 ἀνηγορεύθη πατριάρχης Κων/λεως. Συνέγραψε διαφόρους νομικὰς πραγματείας, ἐπὶ δὲ πλήρες σχεδὸν φιλοσοφικὸν καὶ θεολογικὸν σύστημα καὶ περιῆλθεν εἰς φιλοσοφικὰς συζητήσεις πρὸς τὸν υπεράγαν θαυμαστὴν τοῦ Πλάτωνος Ψελλόν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1075. — 2) Ὁμώνυμος ἀνεψιὸς τοῦ ἀνωτέρω, τὰ πλεῖστον τοῦ βίου του διαγαγὼν ἐν μονῇ ἐν Κων/πόλει. Προτροπῇ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ Παραπινάκη (1071-78) συνέγραψεν ἐπιτομὴν (Ἐκλογὰς) τῆς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας τοῦ Δίωνος Κασσίου, ἣ μάλλον μόνων τῶν βιβλίων 35-80. Αὕτη ἐκδίδεται συνήθως μετὰ τῶ νεωτέρων ἐκδόσεων τοῦ Δίωνος. [Κ.Β.]

Ξιφίον (Bot.). Ἀρχαία ὀνομασία τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ *Gladiolus* L., γένους τῆς οἰκογεν. τῶν Ἰριδωδῶν. Τὸ κοινότερον εἶδος εἶναι *Ξ.* τὸ θρουραῖον (*Gl. segetum* Gaubl.), Σπαθόχορτον ἢ Σπαθίνακας κοινῶς παρ' ἡμῖν, εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρεται «ὁ ὑάκινθος ὁ πολύβητος» τοῦ Νικάνδρου. Ἐν τοῖς κήποις καλλιεργοῦνται ὡς ἀγαπητὰ φυτὰ τοῦ καλλωπισμοῦ (γαλλ. *Glaï-eul*) πολυάριθμοι ποικιλίαι τοῦ *G. psittacinus* L., *G. Gandavensis* Van Houtte, *G. cardinalis* Curt. κτλ., φυτῶν βολβωδῶν ἰθαγενῶν τῆς Ν. Ἀφρικῆς. [Θ.Χ.]

Ξιφοδρέπανον εἶναι ἡ λόγχη ὑποδείγματος 1866, προσαρτωμένη εἰς τὸ τυφάνιον Σασεπὰ ὁμοίου ὑποδείγματος· ἔχει σχῆμα γιὰ ταγανίου. [Β.Δ.]

Ξιφολόγχη καλεῖται ἡ λόγχη ὑποδείγματος 1874, ἣν φέρει τὸ περικλινὲς ἐπὶ τῆς κάννης τοῦ τυρκικοῦ Γκρά· φέρει ἔλασμα τριγωνικόν, ἀντικατέστης δὲ τὴν λόγχην ὑποδείγματος 1866, ἥς εἶναι μικρότερα καὶ συνεπὶως ἐλαφρότερα. Βλ. καὶ Βαϊονέττα. [Β.Δ.]

Ξίφος. Ὀπλον χειριζόμενον διὰ τῆς χειρός, ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν φορητῶν ὀπλῶν (ἴδε λέξις), ὅπερ εἶναι ταυτοχρόνως ἀμυντήριον καὶ σκεπαστήριον, φέρει δὲ αἰχμὴν καὶ δύο κόψεις. Τὸ ἔλασμα αὐτοῦ κατεσκευάζετο διαδογικῶς ἐκ λίθου, γαλκοῦ (ξίφος γάλλικον), σιδήρου καὶ γάλλυδος. Ξίφη ἀρχαῖα βλέπομεν εἰς τὸν θησαυρὸν τῶν Μυκηνῶν (ξίφη ἀργυρόχρυσα). Τὰ ξίφη παρ' ἀρχαίοις ἦτο εὖθι μετὰ δύο κόψεις, φέρον ὡς δακτυλοφύλακα βραχὺ τεμάχιον σιδήρου, μεταξὺ τοῦ ἐλάσματος καὶ τῆς λαβῆς. Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶχον ξίφος βραχὺ, μετὰ μίαν κόψιν, ἐλκόν καμπυλωτῆς, καλούμενον μάχαιρα. Τὰ ὀπλοῦργεῖα τῆς Ἰσπανίας ἦσαν περίφημα ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας διὰ τὴν κατασκευὴν ἐλασμάτων τὰ ἐλάσματα τῆς Τολέδης ἦσαν περιβόητα. Οἱ Ἰσπανοὶ διετήρη-

σαν ἐπὶ πολὺ τὸ μυστικὸν τῆς κατασκευῆς.

Παρ' ἡμῖν ξίφος φέρουσιν οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί. [Β.Δ.]

Ξόανα (ἐκ τοῦ ξέειν) ἐκλοοῦντο τὰ παλαιό-ατα θεῶν ἀγάλματα παρ' Ἑλλήσιν, ἐκ ξυλίνων κορμῶν ἀτέχνως ὅλως κατασκευαζόμενα καὶ παριστῶντα τὰς πρώτας τῆς γλυπτικῆς ἀποπειράς.

Ξουθος. Κατὰ τὰς ἀρχαιοτάτας ἑλληνικὰς παραδόσεις υἱὸς τοῦ Ἑλλήνορος καὶ ἕγγονος τοῦ Δευκαλίωνος, ἀδελφὸς δὲ Διόλου καὶ Δώρου, καὶ πατὴρ τοῦ Ἰωνος καὶ τοῦ Ἀ. αἰοῦ δι' ὧν ἐγένετο γενάρχης τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἰώνων, ὡς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ τῶν Διόλεων καὶ τῶν Δωριέων.

Ξουρέχτι. Χωρ. τοῦ δήμου Μυρσίου τῆς ἐπαρ. Βόλου, ΝΑ τῆς Τσαγγαράδος, μετὰ 259 κατ. [Μ.Σ.]

Ξυλαγάνη. Βλ. Κουσανλί.

Ξυλανδρος ἦτοι *Xylander* (Γαυλί-ἔλμος), οὕτως ἐξελληνίσας τὸ γερμανικὸν ὄνομα τοῦ *Holtzmann* κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν τότε λογίων. Γερμανὸς ἑλληνοιστῆς γενν. 1532 ἐν Αὐγούστη, διδάξας τὴν ἑλλ. γλῶσσαν ἐν Βασιλείᾳ καὶ Ἀδελφείῃ, ἔπου καὶ ἀπὲθ. 1576. Μετέφρασεν εἰς τὴν λατινικὴν τὸν Δίωνα Κάσσιον, τοὺς Βουκάλ. τὰ Ἡθικά τοῦ Πλουτάρχου, τὸν Στράβωνα καὶ τὰ μαθηματικά τοῦ Διοφάντου, ἅτινα δι' αὐτοῦ τότε πρῶτον ἐγνώσθησαν, ἐποίησε δὲ ἐκδόσεις τῶν φιλοσοφικῶν ἔργων τοῦ Μάρκου Ἀντωνίνου, τοῦ Γεωργίου Κεζρηνοῦ, Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου, Λιβεράλ. Τραλλιανοῦ καὶ Ἀντιγόγου Καρυστίου καὶ τῶν Ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου μετὰ κριτικῶν σημειώσεων.

Ξυλάνθρακες. Βλ. Ἀνθράξ.

Ξυλαφάνα. Κοινὴ ὀνομασία Γενίστης τῆς ἀκανθοκλάδου. [Θ.Χ.]

Ξυλιδίνη, $C_8 H_{11} N$. Ὁργανικὴ βράσις ἐκ τοῦ ξυλολίου παραγομένη καὶ πρὸς τὴν ἀνιλίνην ἀντιστοιχοῦσα. Μιχθεῖσα μετ' ἀνιλίνης παρέχει τὴν κατεργασίαν μετὰ χλωριούχου ὑδραργύρου λαμπρῶς ἐρυθρὰν ἑνωσιν. τὸ ἐρυθρὸν τῆς *Ξ.*, χρήσιμον εἰς χρωσιν βάμβακος καὶ μετάξης. [Χ.Χ.]

Ξυλικοί. Χωρ. τοῦ δήμ. Δρυμίας (Δοκρίδος) ἀπέχον ἀπὸ Δαδίου ὥρ 2. 50', μετὰ 352 κατοίκων.

Ξυλοδάλαμον. Τὸ εὖθδες ξύλον τοῦ *Βαλσαμοδένδρου* (*Balsamodendron Orbalsamum* Kunth.), ἄλλοτε φαρμακευτικόν.

Ξυλόδατος. Κοινὴ ὀνομασία Σμίλακος τῆς τραχείας. [Θ.Χ.]

Ξυλογαῖδάρα. Χωρ. τοῦ δήμ. Τολοφῶνος μετὰ 551 κατοίκων, κείμενον ὥρ. 1 1/2 ΒΔ τῆς Βιτρνίσης.

Ξυλογραφία. Ἡ τέχνη τοῦ κατεργά-

ζεσθαι εικόνας ἐπὶ ξύλου προωρισμένας νὰ ἀποτυπωθῶσιν ἐπὶ χάρτου. Κατὰ ταύτην τὸ ξύλον χαρίζεται ἢ μᾶλλον γλύφεται οὕτως ὥστε αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν εἰκόνα γραμμαὶ νὰ ἐξέχωνται, προσλαμβάνει δὲ οὕτω τὸ ξυλογράφημα ὅψιν τυπογραφικῶν στοιχείων καὶ ἐκτυπῶνται ὅπως ταῦτα διὰ τοῦ πιστηρίου. Οἱ Σίνοι ἐγνώριζον ἀνέκαθεν τὴν Ξ., ἣν καὶ σήμερον ἐτι μεταχειρίζονται πρὸς τύπωσιν βιβλίων. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἶχον σφραγίδας δημοσίας ἐπὶ ὀρειχάλκου κατασκευασμένας, καὶ τοιαῦτα κατεσκευάζοντο καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐκ σιδήρου καὶ ξύλου. Ἡ δὲ σημερινὴ Ξ. φαίνεται ὅτι ἐφημέριον πρῶτον ἐπὶ σχεδιασμάτων δι' ὑφάσματα καὶ κεντήματα κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα καὶ δι' ἐν τῇ Ν' Ἰταλίᾳ. Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς εἶναι καὶ αἱ ἀρχαιόταται ἐκκλησιαστικαὶ εἰκόνες ἐπὶ ξύλου ἃς κατέχομεν ὡς καὶ ξυλογραφήματα πρὸς τύπωσιν βιβλίων περιλαμβανόντα τὸ τε κείμενον καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐκ τοιούτων δὲ ἀνεπτύχθη ἡ τυπογραφία, ἥς κύριον βῆμα ὑπῆρξεν ὅτι παρεσκεύασε ξυλογραφήματα χωριστὰ ἐκάστου στοιχείου δυνάμενα παντοειδῶς νὰ συνδυασθῶσιν εἰς λέξεις δι' ἀπλῆς πρὸς ἀλληλα παραθέσεως. Ἡ στοιχειώδης καὶ ἄτεχνος Ξ. τῶν χρόνων ἐκείνων ἐβεβλήθη κατόπιν βελτιώσεων καὶ σήμερον ἔφθασεν εἰς ἐκπληκτικὴν τελειότητα. Οἱ μεγάλοι ζωγράφοι καὶ γλύπται τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς ἀλλῆς Βυρραῖας ἐνηκολήθησαν ἐπίσης εἰς τὴν Ξ. (Ῥαφαήλ, Τιτιανὸς κλ.). Ἄλλ' ἡ κατ' ἐξοχὴν πατρίς τῆς Ξ. ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ Γερμανία, ἥτις καὶ σήμερον κατέχει τὰ σιληπτρα ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ. Κατὰ τὸν ΙΠ' αἰῶνα ἐπλήθη κατὰπτωσις τις τῆς τέχνης, ἥτις ἀνεστῆθη ἀρχομένου τοῦ ΙΘ' ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τοῦ πατρὸς τῆς νεωτέρας Ξ. Θωμᾶ Βέβικ καὶ πρότερον ἐτι ἐν Γερμανίᾳ διὰ τῶν Οὐγγερ, πατρὸς καὶ υἱοῦ. [Ἐγ.]

Ξυλόκαστρον. Χειμερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Τρικάλων τῆς Κορινθίας, παραθαλάσσια μὲν ἄλλ' ἀλίμενος. Ἀπέχει 2 1/2 ὥρ. πρὸς Β τῶν Τρικάλων. Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς εἶναι καλῶς ἐρρυμματοποιημέναι καὶ αἱ οἰκίαι κομψαί. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 836. Ἡ περίξ χώρα εἶναι κατάφυτος ὑπὸ πυκνῶν ἐλαιῶν, ἀμπέλων καὶ κυπαρίσσω. Πλησίον τῆς κώμης εἰς τὸ 1340 χιλιόμετρον γίνεται στάσις τοῦ σιδηροδρόμου.

Ξυλοκέρκ. Χωρ. τοῦ δήμ. Λετρίνων ὠρ. 1 1/2 πρὸς Β τοῦ Πύργου. Κατ. 308.

Ξυλοκερατιά. Βλ. Κερωνία.

Ξυλοκέρκις. Χωρ. τοῦ δήμ. Κορινθίων πρὸς Ν τῆς Κορίνθου εἰς τοὺς Β πρόποδας τῶν Ὀνείων ὀρέων, ἃ καλοῦνται τεχνῶν καὶ βουνὰ τῆς Ξ. Ἐχει 153 κατ. [Μ.Σ.]

Ξυλοκόπος. Γένος ὑμενοπτέρων ἐντόμων, ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν μελιττῶν καὶ

εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένηται ἀνῆκον. Τὸ γένος τοῦτο δὲν ἔχει ἐργάτιδας, ὁρύσσει δὲ τοὺς κυττάρους αὐτοῦ ἐντὸς πεπαλαιωμένων ξύλων, ἔθεν καὶ τὸ ὄνομα. [Φ.Ι.]

Ξυλόκοττα. Κοινὸν ὄνομα τοῦ Σκολόπακος.

Ξυλόλιον. Ῥευστὸς ὑδρογονάνθραξ ὁμόλογος τῷ βενζολίῳ καὶ τολουόλιῳ, ἔτομος ὑπάρχων ἐν τῇ πύρρῃ τῶν λιθανθράκων. Ὑπάρχοντι δὲ αὐτοῦ τρεῖς ἰσομέρειαι διακρινόμεναι διὰ τῶν ὀνομάτων Ὀρθο-, Μετα- καὶ Παρα- ξυλόλιον. Τὸ Ξ. συνεστῆθη ὡς ἐξαιρετικὸν φάρμακον κατὰ τῆς εὐλογίας. Μετὰ νιτρικοῦ ὀξέος παράγει τὸ Νιτροξύλολιον, οὗ πρὶν ἢ ξυλιδιῖν (βλ. λ.). [X.X.]

Ξυλόμετρα. εἰσὶν ὄργανα πρὸς ἐξακριβωσιν τοῦ ὅγκου ξύλων ἀκανονίστου σχήματος, ποικίλα μὲν τὴν κατασκευὴν πάντα δὲ βασίζομενα ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐμβυθίζομενον τὸ ξύλον (ὡς καὶ οἰονδήποτε ἄλλο ἀντικείμενον) ἐντὸς ὕδατος ἐκτοπίζει τόσον ὄγκον ἐκ τούτου ὅτος εἶναι ὁ ἴδιος τοῦ ξύλου ὄγκος οὕτω διὰ τῶν Ξ. μετρεῖται ὁ ὄγκος τοῦ ἐκτοπιζομένου ὕδατος, ἴσος ὢν πρὸς τὸν τοῦ ἐμβυθισθέντος ξύλου. [Π.Γ.]

Ξύλον. Τὸ ἔσθωθεν τοῦ φλοιοῦ κείμενον μέρος τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων τῶν πλειέστων φυτῶν, τὸ καὶ κυρίως τὴν μάζαν αὐτῶν ἀποτελοῦν. Εἰς τὰ εὐκράτα κλίματα Ξ. παρέχουσι φυτὰ δικτυοκλήδονα καὶ κωφορά, εἰς δὲ τὰ θερμότερα καὶ μονοκτυλήδονα (φοίνικες) καὶ εἰς μὲν τὰ πρῶτα κατ' ἔτος σχηματίζεται ἀμέσως ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἀνὰ εἰς δακτύλιος ἐκ ξυλῶδους μάζης ἐν τῷ κορμῷ, φέροντι ἐν ἐγκαρσίᾳ διατομῇ τόσους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δακτυλ. οὐς (μᾶλλον ἢ ἥτιον σαφῶς διακρινόμενους) ὅτιον ἐτῶν εἶναι τὸ δένδρον ἢ ὁ κλάδος αὐτοῦ περὶ οὗ πρόκειται· εἰς δὲ τὰς θερμὰς χώρας ἀναπτύσσεται πολλὰς οὐ κορμὸς διὰ διηγεκοῦς νεοπλασίας οὕτως ὥστε δὲν διακρίνονται ἐν αὐτῷ ἐτήσιοι δακτύλιοι. Ἐν γένει τὰ ἔχοντα τοὺς στενωτέρους δακτυλίους Ξ. εἰσὶ βαρύτερα καὶ διὰ τὰς τέχνας πολυτιμότερα. Ἐπίσης τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ ξύλου δεικνύουσι δακτύλιοι κανονικοὶ καὶ ἰσοπαχεῖς. Ἐκ τοῦ κέντρου τῶν δακτυλίων τούτων φαίνονται ἀκτινωεῖδους πρὸς τὰ ἔξω βαίνοντι μάζαι ἐντεριώνης· ἐτι δὲ ξύλα τινὰ ἐνέχουσι καὶ ῥητίνας, ὡς πάντα τὰ κωνοφόρα. Οἱ μᾶλλον πρὸς τὸ κέντρον δακτύλιοι ὡς παλαιότεροι εἶναι καὶ σκληρότεροι, εἰς τινὰ δὲ δένδρα διαφέρουσι καὶ κατὰ τὸ χρῶμα τῶν ἐξωτερικῶν, ὡς π. χ. εἰς τὴν δρυῖν, τὴν καστανέαν κλ. Ἡ μάζα τοῦ Ξ. καθ' ἑαυτὴν εἶναι βαρύτερα τοῦ ὕδατος καὶ μικρὰς παρουσιάζει κατὰ τὸ εἰδικὸν βάρος παραλλαγὰς (δὲν περίπου 1.56)· ἔνεκα ὁμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ πόρων τὰ πλεῖστα Ξ. εἶναι ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ εἰδικὸν αὐτῶν βάρος

ποικίλλει μεγάλως· πλὴν δὲ τῶν βαρυτέρων τοῦ ὕδατος ξύλων τῶν θερμῶν χωρῶν, καλοῦνται «βαρέα» τὰ ἔχοντα εἰδ. βάρος 0.75 καὶ πλέον (δρῦς). Τὰ βαρύτερα Ξ. εἶναι ἐν γένει καὶ σκληρότερα. Εὐτνίστα (κατὰ μῆκος τοῦ κορμοῦ) εἶναι τὰ Ξ. τῆς φιλύρας, τῆς πίτους κλ., ἤττον τὰ τῆς δρυός, ἡμέρου καστανέας κλ., ἡκίστα δὲ τὰ τῶν καρποφόρων δένδρων κλ. Κατὰ τὴν στερεότητα πρῶτεύουσιν ἐκ τῶν κοινῶν Ξ. τὰ τῆς δρυός, τῆς μελίας, τῆς πίτους, τῆς λάρικος, τῆς τοιάτης. Τὸ νωπὲν Ξ. ἐνέχει κατὰ μέσον ὄρον 45% κατὰ βάρος ὕδατος, τὸ ξηρὸν δὲ 8-10%. Ξηρ. νόμον δὲ τὸ Ξ. συρρικνῶνται συσπυκνῶμενον κυρίως κατὰ τὸ πάχος τοῦ κορμοῦ, ὅσῳ δὲ ταχύτερον ξηραίνεται τόσῳ συλνότεραι εἶναι ἐν τῇ μάξῃ αὐτοῦ ῥήξεις (ξηλάνθρακες). Τὸ Ξ. διατηρεῖται καλλίστα ἐντὸς ξηροῦ ἀέρος ὡς καὶ ἐν τῷ ὕδατι βεβυθισμένον (οὕτω τὰ ἐν τῷ Δουνάβει κατόπιν 1700 ἐτῶν εὐρεθέντα λειψᾶν τῆς ἐκ Ξ. δρυός καὶ λάρικος γεφύρας τοῦ Τραϊάνου ἦσαν ἐτι στερεώτατα καὶ ἐχρησιμοποίηθησαν εἰς κατασκευὴν ἐπίπλων)· βλάπτουσιν ὅμως αὐτὸ ἐπιταχύνουσαι τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτοῦ αἱ συχναὶ ξηρότητος καὶ ὑγρασίας μεταλλάγαι ὡς καὶ ἡ συνεχὴς ὑγρασία. Ἡ δρῦς καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψιν πρῶτεύει, μετ' αὐτὴν δὲ ἡ λάρις καὶ ἡ πίτις. Τὰ βαρύτερα δὲ Ξ. δὲν εἶναι πάντοτε καὶ τὰ διαρκέστερα, αὐξάνουσι δὲ τὴν διατήρησιν τοῦ Ξ. τὰ μέσα τὰ προφυλάσσοντα αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ὑγρασίας οἷον ἐπιχρίσεις διὰ πίσεως ἢ ἐλαίων, διαπότισις διὰ μεταλλικῶν τιμῶν ἀλάτων, σωσικρέατος κλ. (τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ξυλόφων σκωλήκων προφυλάσσει τὰ Ξ.). Ἐπιχρίσματα τινα καθιστῶσι τὰ Ξ. ἀκαυστα, ὡς καὶ ἡ ἐμπότισις αὐτῶν διὰ τιμῶν χημικῶν μιγμάτων, οἷον διαλύματων ἐν ὕδατι ἀμμωνίας θεϊκῆς καὶ θινθρακικῆς. Στερεὰ τινα καὶ πολυτιμότερα Ξ. εἶναι κεχρωσμένα οἷον τὸ τῆς καρύας (καφέχρουν), τὸ τοῦ μαωνίου (ἐρυθρόν), τοῦ ἐθένου (μέλαν). Περὶ τοῦ βρασιλικῶς, τοῦ καμπεχικῶς Ξ., τοῦ μαωνίου κλ. βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα. Ὡς καύσιμος καὶ θερμαντικὴ ὕλη τὸ Ξ. ἐξέπεσε πολὺ διὰ τῆς εὐκόλου διαδόσεως τῶν πολὺ ἀνωτέρων κατὰ τοῦτο λιθανθράκων· σχετικῶς δὲ καλλίστον πρὸς καύσιν εἶναι τὸ Ξ. τῆς φηγοῦ, χερίστα δὲ τὸ τῆς λεύκης καὶ τῆς ἱτιάς. Ἐχθροὶ τοῦ Ξ. ξηροῦ ἢ ζῶντος εἰσὶ διάφοροι παρασιτοῦντες ἐπ' αὐτοῦ μύκητες, ἐπιφέροντες τὴν σήψιν αὐτοῦ, ὡς καὶ σκώληκες παντοειδείς, κάμποι διαφόρων ἐντόμων, τὰ δασοφόρα ἔντομα (βλ. λ.) κλ., γνωστότατος δὲ εἶναι ὁ σάραξ ὁ διαφθειρῶν καὶ διαφθεῖρων τὴν μάζαν τῶν ἐπίπλων. Δύναται τις νὰ φονεύσῃ τοὺς καταστροφεῖς τούτους διὰ πυκνοῦ διαλύματος ἄχνης ὑδραργύρου εἰσαγομένου εἰς τὰς ὀπὰς, μεθ' ὅ αὐτὰ φράσσονται διὰ κη-

ροῦ. Ἀντὶ τῆς ἄχνης τελεσφόρα εἰσὶν ἐπίσης πετρέλαιον, θειοῦχος ἀνθραξ, ξυλόπνευμα, ἀπόσταγμα τερεινθίνης κλ. Ἡ χρησιμότης τοῦ Ξ. καθ' ἑαυτὸ δὲν χρήζει ἀναπτύξεως· πλὴν ὅμως τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἀμέσων χρήσεων, παρέχει τὸ Ξ. τοὺς ξυλάνθρακας (βλ. Ἀνθραξ)· διὰ τῆς ξηρᾶς αὐτοῦ ἀποστάξεως ὡς ἔστι τῆς ἐν κλειστῇ χώρῃ θερμάνσεως ἀποσυνθιθεῖται τὸ Ξ. εἰς ἀνθρακα (ὑπολειπομένου ἐν τῇ σκεύει), καὶ εἰς παμπληθῆ ὀργανικὰ ἀέρια, ὧν ἄλλα μὲν συναγόνται ὡς τοιαῦτα, ἄλλα δὲ συντθέμενα ἐν τῇ ψύξει ἀποτελοῦσι τὸ ξύλοξος καὶ τὴν ξυλόπισσαν, ἐξ ὧν τοιαῦτα πάλιν χρησιμώτατα χημικὰ σώματα ἐξάγονται (βλ. τὰς λ.). τὰ δὲ Ξ. τῶν κωνοφόρων παρέχουσι καὶ τερεινθινὸν ἔλαιον κλ. Ἡ τέφρα τῶν Ξ. ἐνέχει διάφορα ὀργανικά ἄλατα καὶ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἰδίως εἰς ἐξαγωγήν ποτάσεως. Ἐτι χρησιμεύει τὸ Ξ. εἰς κατασκευὴν χάρτου (λεπτότατα κατατεμνόμενον), εἰς ἐξαγωγήν τῆς κυτταρίνης (διὰ βρασμοῦ μετὰ σόδας). Τέλος τὰ ζῶντα Ξ. τῶν κωνοφόρων παρέχουσι ἐτι τὴν ρητίνην αὐτῶν. Τεχν. ἡ τὸν Ξ. γίνεται διὰ τῶν πρηνισμάτων τοῦ φυσικοῦ μετὰ συγχολητικῆς τινος οὐσίας ἀποτελούντων μάζαν, ἥτις ξηραίνεται τελείως, ὡς εὐπλάστος δὲ χρησιμοποιεῖται εὐκολώτατα καὶ διὰ ἰδίων εἰς παντοειδῆ κοσμήματα καὶ κομφοτεχνήματα· τελειότερα δὲ μίμησις εἶναι ἡ παρασκευὴ ξύλων ἐκ κυτταρίνης μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ φυσικοῦ Ξ. συγχολητικῶν οὐσιῶν, ἥτοι κόμμεως, λίπους, σακχαροῦ, λευκώματος κλ.

Ξύλοξος, ἐν τῶν προϊόντων τῆς ξηρᾶς ἀποστάξεως τῶν ξύλων, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Ξύλον. Ἰδίως παράγεται πολὺ Ξ. ὅταν τὸ ξύλον θερμανθῇ βραδέως μέχρι 230° περίπου καὶ διατηρηθῇ εἴτα ἡ θερμοκρασία αὕτη μέχρι τέλους τῆς ἀποστάξεως. Εἶναι δὲ οὐσιώδης τὸ Ξ. διάλυμα (κίτρινον μέχρι σκοτεινῶς ἐρυθροῦ) ὀξεικοῦ ὀξέος καὶ μεθυλικῶ πνεύματος ἐν ὕδατι, ἐνέχον ὅμως καὶ πολλὰς ἄλλας ὀργανικὰς ἐνώσεις, πνεύματα, αἰθέρας κλ., ἐξ ὧν προσλαμβάνει ἰδιάζουσάν τινα ὁσμὴν καὶ ἰδιότητας ἀντισηπτικὰς. Χρησιμοποιεῖται εἰς παρασκευὴν ὀξεικοῦ ὀξέος, ὀξεικῶν ἀλάτων, μεθυλικῶ πνεύματος (ξυλόπνευματος), εἰς διατήρησιν κρεάτων ὡς ἀντισηπτικόν· πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον σκοπὸν οἱ ἄλλαντες ἰδίως ἐμβαπτίζονται εἰς Ξ. ἢ ἐπαλείφονται δι' αὐτοῦ, εἰσδόντος πανταχοῦ καὶ ἀποσοβοῦντος τὴν σήψιν ἐντελῶς ὅσον καὶ τὸ κάπνισμα, οὐ προτιμᾶται ἢ χρῆσις Ξ. τοῦτο μὲν ὡς ταχύτερον ὀρθνότητος, τοῦτο δὲ ὡς μὴ ξηραίνοντος τὸ κρέας.

Ξυλόπαροικον. Χωρίον τοῦ δήμου Πιαλίων τῆς ἑπαρ. Τρικκάλων, μετὰ 202 κατοίκων [Μ.Σ.]

Ξυλόπισσα. Προῖον τῆς ξηρᾶς ἀπο-

στάξεως τῶν ξύλων (περὶ ἧς βλ. Ξύλον), ὑγρὸν ἐλαιώδες, μέλαν. Τὰ ῥητινοῦχα ξύλα παρέχουσι καὶ Ξ. ῥητινοῦχον καὶ διὰ τοῦτο ἐλαφροτέραν τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ ἡ ἐκ ξύλου φηγοῦ καὶ δρυὶς εἶναι βαρυτέρα αὐτοῦ. Ἡ Ξ. διαφέρει τῆς ἐκ λιθανθράκων πίσης, δύναται ὅμως νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτήν. Περιέχει πλῆθος ὀργανικῶν ἐνώσεων, εἶον τολούς-λιον, ξυλόλιον, κυμύλιον, νασθαλίην, χρυσένιον, παραφίναν, φανικὸν ὀξύ, ιεροξυλόλιον κλ., αἵτινες δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν ἐξ αὐτῆς, ἔτι δὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ σωσιπρέατος ὅπερ παρασκευάζεται ἐκ Ξ. Χρησιμεύει ἔτι ὡς ἐπίχρισμα ὕλων, σιδήρων κλ. πρὸς διατήρησιν αὐτῶν. [X.X.]

Ξυλόπνευμα. Βλ. Μεθυλικὸν πνεῦμα.

Ξυλοφάγα (Xylophaga). Οἰκογένεια τῶν Κολεοπτέρων ἐντόμων, ἧς αἱ κάμπαι εἰσδύουσιν εἰς τὰ ξύλα καὶ μεγάλως φθείρουσιν αὐτά. Γνωστότατος εἶναι Ὁρίψ ὁ κρούστης (*Anobium pertinax*), ὁ κοινὸς σάραξ, οὗ ὁ ἄρρην διὰ κρούσεων τῆς κεφαλῆς παράγει ἤχον τινα ὡς ὠρολόγιον, εἰς ὃν ἀπαντᾷ ἡ θήλεια. Ἄλλοι δὲ ὅμοιοι κάμπαι φθίρουσιν τὰ παλαιὰ βιβλία, τὰς συλλογὰς ξηρῶν φυτῶν καὶ ἐντόμων, τὰ δέρματα κλ.

Ξυνάκι. Βλ. Ξυνήθρα.

Ξυνήθρα (Βοτ.) ἡ Ξυνίδα ἢ Ξυνάκι. Κοινὰ ὄνομασται τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς Λαπάθου (βλ. λ.), ἰδίως τοῦ συχὰ κηπευομένου Ξυνολαπάθου (*Rumex Acetosa* L.).

Ξυνία. Ἀρχαία πόλις εἰς τὰ Ν σύνορα τῆς Θεσσαλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἡ Ξυνιάς λίμνη (Νεζερό), κειμένη ὑπὸ τὰς Β ὑψορείας τῆς Ὀθρυος καὶ ἔχουσα

περιφέρειαν 3 ὥρων. Ἡ πόλις ἐδηλώθη τῇ 198 π. Χ. ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἡ δὲ θέσις αὐτῆς σημειοῦται διὰ τινων ἐρείπων ἐπὶ χερσονήσου προβαλλούσης εἰς τὴν λιμνὴν.

Ξυνολάπαθον. Βλ. Ξυνήθρα.

Ξυνομοριά. Βλ. Συκαμινέα.

Ξυνοροδιά. Βλ. Ποιά.

Ξυριδώδη, *Xyridaceae*. Μικρὰ οἰκογένεια Μονοκοτυληδόνων φυτῶν συγγενέουσα μετὰ τῶν Ῥεστιωδῶν. Εἶδη 50 τῶν θερμῶν χωρῶν. Πρότυπον γένος *Ξυρίς*: εἶδος τούτου, Ξ. ἡ Ἰνδική (*Xyris Indica* L.), εἶναι φαρμακευτικὸν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. [Θ.Χ.]

Ξυρίς (Βοτ.). Ἀρχαία ὄνομασται κατὰ τὴν Διοσκουρίδην, Ξίρις δὲ κατὰ τὴν Θεόφραστον. Ἴσως ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἰριδα τὴν δυσώδη (*Iris foetidissima* L.) κατὰ τὸν Sprengel. [Θ.Χ.]

Ξυστόν. Μέρος τοῦ κοντακίου τοῦ τυφεκίου (βλ. λ.). χρησιμεύει διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς κάννης μετὰ τοῦ κοντακίου εἰς τὰ πολεμικὰ τυφέκια ἐπεκτείνεται ἀρκούντως ὑπὸ τὴν κάννην, ἵνα κατὰ τοὺς χειρισμοὺς προφυλάττῃ τὸν στρατιώτην ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τῆς υπερθερμάνσεως τῆς κάννης κατὰ παρατεταμένην βολήν. [Β.Δ.]

Ξυστός. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις γυμνασίοις ἐκαλεῖτο Ξ. στοὰ ἐστεγασμένη ἐν ᾗ ἐτελούντο αἱ ἀσκήσεις τὸν χειμῶνα, ἐγίνετο δὲ καὶ περίπατος καὶ περιεφέροντο οἱ μὴ ἀσκούμενοι. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν Ξ. καὶ ἐξώστην ὑπαίθριον ἐν ταῖς ἐξοχικαῖς οἰκίαις των. [Σ.Τ.]

Ξύφινον. Βλ. Χίφινον.

Πανομοίειστον κεφαλαίου Ο ἐκ χειρογράφου τῆς Πατριαρχῆς Βιβλιοθήκης.

Ο, ὁ μικρόν, τ. ἔ. βραχύ, πρὸς ἀντιδιαστολήν πρὸς τὸ ὁ μακρόν ἢ μέγα (ω). Τὸ δέκατον πέμπτον στοιχεῖον τοῦ ἑλλην. ἀλφαβήτου, ὡς ἀριθμητικὸν $\sigma' = 70$ καὶ $\sigma = 70\,000$. Προκειμένου περὶ τῆς παλαιᾶς διαθήκης «Ο'» ἦτοι ἐβδομήκοντα ἐννοοῦνται εἰ ἐβδομήκοντα αὐτῆς μεταφρασταί. Ἐν δὲ τῇ χημείᾳ τὸ (λατινικόν) Ο σημαίνει τὸ δξύγονον.

Οἶζ (Oise). Ποταμὸς τῆς Γαλλίας, πηγάζων ἐκ τῶν Ἀρδεννῶν ἐν τῇ βελγ. ἐπαρχίᾳ Ἀννωνίᾳ, διαρρέων τὸν νομὸν Αἰν-καί-Οἶζ καὶ ἐν τῷ νομῷ Σηκουάνα-καὶ Ὁἶζ, 22 χμ. κάτωθεν τῶν Παρισίων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Σηκουάναν. Ἐχει μῆκος 302 χμ., δέχεται δὲ διαφόρους παραποτάμους καὶ εἶναι πλωτὸς ἐπὶ 138 χμ.

Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται ὁ νομὸς Ὁἶζ, κείμενος μεταξὺ τῶν νομῶν Σώμης (Β), Αἰν (Α), Σηκουάνα-καὶ-Μάρνη καὶ Σηκ.-καὶ Ὁἶζ (Ν), Ἐρ-καὶ Κάτω-Σηκουάνα (Δ), ἔχων δὲ ἑκτασίαν 5885 τχμ. καὶ (1891) 401 835 κατ. Διαιρεῖται εἰς 4 νομούς, Βωδάν, Κλερμόν, Κομπιένγης καὶ Σανλί. Ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Ο. καὶ ἄλλων ποταμῶν, εὐδοκμεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία καὶ ἀκμαζει ἡ βιομηχανία. Πρωτεύουσα Βωδάν. [Μ.Σ.]

Οἶσις καλοῦνται αἱ ἐντὸς τῶν ἐρήμων καὶ ἰδίως τῶν τῆς Β' Ἀφρικῆς ἀπαντωσαι κατωκημέναι καὶ καλλιεργημέναι ἐκτάσεις, ὁμοίαι πρὸς νήσους ἐν θαλάσῃ. Πᾶσαι αἱ Ὁ. τῆς Β' Ἀφρικῆς εἶναι κοιλᾶδες ποταμῶν, ὧν τὸ ὕψος κατὰ τὸ πλεῖστον εὐρρεταὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ἐν τῇ ἀλγερινῇ Σαχάρα ἐδημιουργήθησαν τοιαῦται δι' ὀρύξεως ἀρτεσιανῶν φρεάτων. Αἱ βλαστήσεις τῶν Ὁ. μεγαλοπρεπεῖς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πέριξ, εἶναι καθ' ἑαυτὰς λίαν περιωρισμέναι καὶ μονότονοι, ἀποτελοῦμεναι ἰδίως ἐκ φοινίκων καὶ ἀκακίων. Ἐκτεταμένα Ὁ. εἶναι τὸ Φεζάν (βλ. λ.), Τουάτ κλ., περιφθιμὸς δὲ ἡ ἐν τῇ λιθυκῇ ἐρήμῳ Ὁ. Διὸς τοῦ Ἀμμωνος, νῦν Σιδάχ. Ἡ Ἑλᾶσσων Ὁ. τῶν ἀρχαίων, νῦν Βάχ-ἐλ-Βεχαρίε, κεῖται

εἰς Β πλ. 28°, 1500 χμ. Δ τοῦ Νείλου, ἔχει δὲ 6000 κατ. Ἡ δὲ Μειζων Ὁ., νῦν Βάχ-ἐλ-Σαργκέχ, κεῖται 150 χμ. Δ τῶν Θηβῶν καὶ ἔχει κατ. 6340, ὡς καὶ ἐρείπια ναοῦ τοῦ Ἀμμωνος καὶ ἄλλα ἀπὸ τῶν Πτολεμαίων καὶ Καισάρων. Ἡ δὲ οὐ μακρὰν Ὁ. Σαρβὶ ἔχει 17000 κατ. [Μ.Σ.]

Οἶαχάκα (Oajaca). Πολιτεία τοῦ Ν Μεξικῶ, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ 88 971 τχμ. καὶ 768 508 κατ. (1890). Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις, ἥτις ἔχει 27 856 κατ. καὶ βιομηχανίαν σκολάτας καὶ καπνοῦ, εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Ὀδ, παρὰ Τατάρους Ὁμάρ. Ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Δ Σιβηρίας, ἐν τοῖς ῥώσ. κυβερνήσεσι Τόμσκ καὶ Τοβόλσκ. Πηγάζει ἐκ τῶν Ἀλταίων διὰ δύο βραχιόνων, ἔχων δὲ ἀνώμαλον τὴν διέθυνσιν δέχεται τὸν Ἴρτυσχ, διαρρέει τὴν χώραν Ὀδ ορίαν καὶ ἐκβάλλει μετὰ πλάτους 6-22 χμ. εἰς τὸν κόλπον Ὀδ τοῦ Β παγωμένου Ὠκεανοῦ, ἔχοντα μῆκος 750 χμ. καὶ πλάτος 90-100. Ὁ Ὀδ ἔχει μῆκος 3975 χμ., ἀπὸ δὲ τῆς συμβολῆς μετὰ τοῦ Ἴρτυσχ χωρίζεται εἰς πολλοὺς παραλλήλους βραχίονας, τὸν Μέγαν Ὀδ, τὸν Μικρόν, τὸν Σδὸ κλ. Τὸ ὕψος τοῦ εἶναι κίτρινον καὶ ἀνθυγιεινόν· ἐνέχει δὲ ὁ Ὀδ πλῆθος ἰχθύων, ἀντικαθιστῶν οὕτω τὴν πέραν τῶν 60° Β πλ. ἀδύνατον γεωργίαν. [Μ.Σ.]

Ὀδάδα. Πόλις τῆς Ἰταλ. ἐπαρχίας Ἀλεξανδρείας ἔχουσα ὥραίας οἰκοδομὰς, οἰνοποιίαν καὶ μεταξουργίαν, κατ. δὲ (1888) 6646. [Μ.Σ.]

Ὀδάρ. Πόλις παρχίας τῆς πορτογαλικῆς ἐπαρχίας Βείρας, ἐν τῇ περιφ. Ἀδέιρο, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (τῷ 1878) 10 022 κατ. ἀσκοῦντας ἀλιεῖαν, ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν [Μ.Σ.]

Ὀδδεμ.χ. Βλ. Ὀμπεμα.

Ὀδδες. Βλ. Ὀμπες.

Ὀδελίσκοι. Ἰδιόρρυθμα αἰγυπτιακά μνημεῖα, ἀποτελούμενα ἐξ ἐνδὸς μένου λίθου

ἐν σχήματι τετραγωνικῆς πυραμίδος κατεργασμένου, μικρὰν μὲν ἐχούσης τὴν βᾶσιν μέγιστον δὲ τὸ ὕψος, καὶ πρὸς τὰ ἄνω λήγοντα εἰς μικροτέραν πυραμίδα («πυραμίδιον»). Τὸ ἔλλ. ὄνομα ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σχήματος· ἰδρύοντο δὲ τριῶντοι Ὁ. ἐκ γρανίτου πάντοτε ἀνὰ δύο ἐνώπιον τῶν πυλῶν τῶν μεγάλων ναῶν. Μικρότεροι δὲ ἐτίθεντο καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῶν τάφων, φέροντες τὸ ὄνομα τοῦ κειμένου. Ὁ ἀρχαιότατος σωζόμενος Ὁ. τῆς Ἡλιουπόλεως, ἱστάμενος ἔτι ἐν Ματαρίε, ἔχει ὕψος 20. 27 μ. Ὁ ὕψιστος δὲ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ὁ. εἶναι ὁ τῆς βασιλείσσης Χνέμ-Ἄμουν ἐν Καρνάκ (28 μ.). Οἱ πλεῖστοι Ὁ. ἀναφέρονται εἰς τὴν 18ην καὶ 19ην δυναστείαν· κατεσκευάζοντο ὁμοῦς ἀκόμῃ καὶ κατὰ τοὺς ἔλλ. καὶ βῶμ. χρόνους. Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων πολλοὶ Ὁ. μετεκομίσθησαν πρὸς κόμπον εἰς Ῥώμην, ὅπου ἴστανται καὶ νῦν 12 δδελίσκοι, ὧν οἱ 9 φέρουσιν ἱερογλυφικάς ἐπιγραφάς, ὁ μέγιστος δὲ ἔχει ὕψος 45. 5 μ. Ἐν Παρίσις ἴδρται εἰς Ὁ. δωρηθεῖς τοῖς Γάλλοις ὑπὸ τοῦ Μεχμετ-Ἀλή τῷ 1831. Περὶ δὲ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὁ. βλ. Ἱππόδρομος. Ἐπίσης ἐδωρήθησαν ὑπὸ τῆς αἰγυπτ. Κυβερνήσεως εἰς Ὁ. τῆς Αἰγυλίας καὶ ἑτέροις τῇ Ἀμερικῇ, ἱστάμενοι νῦν ἐν Λονδίῳ καὶ Νέᾳ Ὑόρκῃ. [Σ.Τ.]

Ὁδελός (γραμματ. σημείον). Βλ. Ἀσπερίσκος.

Ὁδερβεκ (Overbeck). 1) Ἰωάννης Φρειδερίκος Ὁ., ζωγράφος γενν. 1789 ἐν Λυβέκῃ. Ἐσπούδασεν ἐν Βιέννῃ, μετέβη δὲ 1810 εἰς Ῥώμην ὅπου εἰσῆλθε 1814 εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν· ἔζησεν ἕκτοτε ἐκεῖ καὶ ἀπέθανεν τῷ 1869. Εἶναι εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς λεγομ. ῥωμαντικῆς σχολῆς καὶ τῶν ἀνακαινιστῶν τῆς γερμανικῆς καλλιτεχνίας. Τὰ ἔργα του φέρουσι κυρίως θρησκευτικὴν χαρακτηριστά. — 2) Ἰωάννης Ὁ., ἀρχαιολόγος, ἀνεψιὸς τοῦ πρώτου, γενν. 1826 ἐν Ἀμβέρστῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1853 καθηγητῆς ἐν Λειψίᾳ. Ἐκ τῶν ἔργων του γνωστότατα ἐγένοντο Πινακοθήκη ἱστορ. εἰκόνων (1851), Μαθήματα ἐπὶ τῆς ἀρχαιολογίας τῆς τέχνης (1853), Πομπηία (δ' ἐκδ. 1884), Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς πλαστικῆς (2 τ., δ' ἐκδ. 1892), Αἱ ἀρχαῖαι πηγαὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἑλλήν. καλλιτεχνίας (1868), Ἑλληνικὴ μυθολογία τῆς τέχνης (1871-89) κτ. [Β.Ε.]

Ὁδερ Δάρβεν (Over Darven). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς Λαγκαστρίας (Ἀγγλίας) Ν τοῦ Βλάκδον, μετὰ 34 193 κατ. (1891). Προϊόντα κυρίως βαμβάκερὰ ὑφάσματα καὶ χαρτοτάπητες. [Μ.Σ.]

Ὁδερχάουζεν (Oberhausen). Πόλις τοῦ πρωτ. νομοῦ Δύσσελδερφ, κέντρον διασταυρώσεως διαφόρων σιδηροδρόμων. Ἐχει 25 249 κατ., βιομηχανίαν σιδήρου, χάλ-

υβος καὶ ψευδαργύρου· περιῖ αὐτῆς εἶναι σπουδαία ἀνθρακωρυχεῖα. [Μ.Σ.]

Ὁδιδιόπολις. Πόλις ἐν τῷ Ῥωσσ. κυβερνήῳ Χερσῶνος, πλησίον τῆς στομαλίνης τοῦ Δνειπέρου, καλουμένη οὕτω διότι ἐσφαλμένως ὑπετίθετο ὅτι ἐνταῦθα ἔκειντο οἱ ἀρχαῖοι Τόμοι (βλ. Ὁδιδίος). Ἐχει 5 982 κατ., ἦτο δὲ ἄλλοτε ὠχυρωμένη. [Μ.Σ.]

Ὁδιδίος (Publius Ovidius, ἐπικαλούμενος Naso). Εἷς τῶν ἐξοχωτέρων λατίνων ποιητῶν. Ἐγενν. 42 π. Χ. ἐν Σουλμῶνι (Sulmo) ἐκ πλουτίας ἱπποτικῆς οἰκογενείας, τυχὼν δὲ ἐπιμελημένης παιδείσεως ἐξέτελετε διαφόρους περιηγήσεις καὶ ἔζη ἕκτοτε ἐν Ῥώμῃ καὶ πλησίον αὐτῆς, συναναστρέφόμενος μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀύγουστου καὶ μετὰ πολλῶν φίλων, μέχρις οὗ τοῦ 9 μ. Χ. ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀύγουστου, ἐξ αἰτίας μὴ ἱκανῶς ἐξερευνηθείσης, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πολίχνην Τόμους, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του, 17 μ. Χ. Κατὰ νεώτερας δὲ ἐρευνας δὲν ἀπέθανεν ἐν Τόμοις ἀλλ' ἐν Σαβατία τῆς Παννονίας. — Ὁ Ὁ. ὡς ποιητῆς δὲν ἔχει τι τὸ ὑψηλὸν οὔτε μέγα πάθος, ἀλλ' εἶναι εὐρύς καὶ πνευματώδης, πρὸ πάντων δὲ ἡ περὶ τὴν στιχυργίαν κομψότης καὶ τὸ ἀριστοτεχνικὸν τοῦ ὕους του ἐξησφάλισαν αὐτῷ ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ λατινικῇ φιλολογοίᾳ. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του σώζονται: «Ἐπιστολαί» ἢ «Ἡρώιδες», 21 ἐπιστολαὶ ἡρώιδων καὶ ἡρώων ἐρωτικῶν, ὧν ὁμοῦς μόνον 14 ἀναμφιδόλως εἶναι γνήσια: «Ἐρωτες» (Amores) εἰς 3 βιβλία, ἐρωτικαὶ ἐλγείαι· Τέχνη τοῦ ἔρᾶν (Ars amandi, Ars amatoria) εἰς 3 βιβλία, τὸ κατὰ τὴν μορφὴν τελειότατον ἔργον του, καὶ εἶδος συγγείας αὐτοῦ «Ἀντιφάρμακα ἔρωτος» (Remedia amoris)· αἱ ἐν ἐξάμετροις «Μετὰ μορφώσεις» εἰς 15 βιβλία, τὸ γνωστότατον ὅλων τῶν ἔργων του, ἐν τῷ ὁποίῳ συνδέει τοὺς περὶ μεταμορφώσεων θεῶν καὶ ἡρώων ἑλληνικοὺς μύθους εἰς ἐν σύνολον, ἥμισυ συστηματικόν, ἀπολήγει δὲ εἰς ἐγκώμιον τοῦ Ἰουλιανοῦ οἴκου «Ἡμερολόγιον» (Fasti) ἐν διστίχοις, εἶδος ποιητικῆς ἐρμηνείας τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἡμερολογίου· τέλος «Θλίψεις» (Tristitia) εἰς 5 βιβλία, «Ἐπιστολαὶ ἐν Πόντῳ» εἰς 4 βιβλία καὶ τινα μικρότερα ποιήματα ὧν τινα εἶναι ὑπερβολικά· τραγωδία τις «Μήδεια» ἀπωλείσθη. [Μ.Γ.]

Ὁδιέδο (Oviedo). Πρωτεύουσα τῆς σημερινῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τῆς Ἰσπανίας (τῆς ἀλλοτε ἡγεμονίας Ἀστούριας, βλ. λ.), κατεμένη ἐπὶ τοῦ Νόρα. Ἐχει 42 716 κατ., ὠραιότατην μητρόπολιν καὶ πανεπιστήμιον ἰδρὺθὲν τῷ 1574, βιομηχανίαν πυροβόλων ὀπλῶν κλ., εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Ὁδογιάν. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ Ῥωστικῷ κυβερνήῳ Κούρσκ, ἔχουσα περὶ

τάς 10 000 κατ., ασκούντας ἐμπόριον σιτη-
ρῶν, κρέατος καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Ὀδοή (γερμ. Obsee, γαλλ. Hautbois).
Σπουδαῖον ἐμπνευστὸν ὄργανον ξύλινον, συγ-
γενὲς τῇ κλαρινέτῳ, ἐν τῇ ὁποίῳ τὸ ἐπι-
στόμιον ἀποτελεῖται ἐκ δύο γλωττίδων ἐκ
καλάμου ἐπιτεθειμένων ἐπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ
σῶμα αὐτοῦ εἶναι μικρότερον καὶ στενωτέ-
ρον. Ἐξευρέθη πρὸ 200 περ. ἐτῶν, κατὰ δὲ
τὸ ὕψος τοῦ τόνου διακρίνονται διάφορα εἶδη.
Ὁ. Ἰδιαίτερον εἶδος αὐτῆς εἶναι τὸ λεγ.
Ἄγγλικόν κέρας (Corno inglese), ὁπερ
ἔχει τόνον κατὰ μίαν πέμπτην βαρύτερον.

Ὀδοκέν (Hoboken). Πόλις τῆς βο-
ρειοαμερικανικῆς πολιτείας Νεοτζέρσεϊ, ἐν
τῇ κομητείᾳ Οὐτσον, ἐπὶ τοῦ ποτ. Οὐτσον
καὶ ἀπέναντι τῆς Νέας Ὑόρκης, ἥς ἀπο-
τελεῖ τρόπον τινὰ ἐμπορικὸν παράρτημα.
ἔχει (1890) 43 642 κατ. καὶ κίνησιν ἐμ-
πορικὴν ζωηροτάτην. [Μ.Σ.]

Ὀβολός ἦτοι ὀβελὸς ἐκαλεῖτο ἀρχαι-
ότατα ἀπὸ τοῦ σχήματος αὐτοῦ μεταλλινός
τις ὄγκος ἐπέχων θέσιν μονάδος βάρους καὶ
χρήματος ἐν ταυτῇ· ἔξ τοιοῦτοι Ὁ. ἐπλή-
ρουν ἤδη τὴν δράκμην, δι' ὃ καὶ τὸ σύνολον ἔξ
Ὁ. ἐκλήθη δραχμή. Κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς
χρόνους ἔλαβεν ὁ Ὁ. τὸ κοινὸν σχῆμα νομί-
σματος, ἦτο δὲ ἡ γαλκὺς ἡ ἀργυροῦς, ἀξίαν
ἔχων πάντοτε τοῦ ἑκτοῦ τῆς δραχμῆς. Ὑπῆρ-
χε δὲ καὶ τετράβολον, τριῦβολον καὶ διῶ-
βολον, ὡς καὶ ἥμισυ, τέταρτον καὶ ὀκτώβολον Ὁ.
Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐκαλεῖτο χαλκός. Ὡς
ἡ δραχμὴ οὕτω καὶ οἱ Ὁ. ἦσαν εἰς τὰς δια-
φόρους πόλεις οὐκ ἑνὶ τῆς αὐτῆς ἀξίας. — Παρ'
ἡμῖν Ὁ. ἐκλήθη ἐπιστήμιος τὸ νόμισμα πέντε
λεπτῶν, διῶβολον δὲ τὸ δεκάλεπτον.

Ὀδρέονιδες, τὸ οἰκογενειακὸν ὀ-
νομα τῆς νῦν ἐν Σερβίᾳ βασιλευούσης δυνα-
στείας. Ἀρχηγὸς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Βρού-
σνιτσας γεωργὸς Ὁδρέν πρῶτος δι' ἃς αὐ-
τῆς ἡγεμονίαν ἐγένετο τῷ 1817 ὁ Μίλος Ὁ.
(βλ. λ.), ἑγγονος τοῦ Ὁδρέν· διάδοχοι δὲ
αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ Μιχαήλ Ὁ., Μιλάνος Ὁ.
καὶ ὁ νῦν βασιλεύων Ἀλέξανδρος Δ' Ὁ.

Ὀδρυζόν, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ καθαρ-
ώτατος, πολλὰκις ἐψηθεὶς χρυσός.

Ὁγαρτ (William Hogarth). Εἷς τῶν
ἐπιφανεστέρων ἀγγλῶν καλλιτεχνῶν, σχε-
διαστής, ζωγράφος καὶ χαλκογράφος, γενν.
1697 ἐν Λονδίνῳ, ἀποθ. δὲ 1764 ἐν Τσίονικ
(παρὰ τὸ Λονδίον). Διεκρίθη ἰδίως εἰς τὸ
σατυρικὸν εἶδος. Κυριώτερα ἔργα του· Βίος
ἐταίρας (εἰς 6 φύλλα), Βίος τοῦ ἀσώτου (8
φ.), Γάμος κατὰ τὸν συρμὸν (6 φ.), Ὁ ἀφη-
ρημένος ποιητὴς κλ.

Ὁγγερμανία ἡ Ὁγγερμανλάνδη
(Angermanland). Σουηδικὴ χώρα, μέρος τῆς
δυτικῆς Νορβίας ἡ Βοστερνορλάνδης, ἔχουσα

ἐμβ. μὲν 17 554 χμ. κατ. δὲ 108 385 τῷ
1879). Ἐκτείνουμένη εἰς τὰ βόρεια τῆς Σουη-
δίας ἔχει τὸ ἕδαφος πάνυ ἀνώμαλον, διεκλή-
μενον λίμναις καὶ λόφοις πολυδένδροις, διό
ἦτε γεωργία καὶ ἀλιεῖα εἰσὶν αὐτῇ λίαν
ἐπικερδαῖες. Πρωτεύουσα αὐτῆς Ἐρναισάνδη.

Ὁγδενσβούργον (Ogdensburgh).
Πόλις τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης τῆς Β
Ἀμερικῆς, ἐπὶ τοῦ ποτ. Ἀγ. Λαυρεντίου,
ἔχουσα (1890) 11 662 κατ., ἀκμαίαν βιομη-
χανίαν καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, ξυλείας κλ.

Ὁγκος καλοῦνται ἐν τῇ παθολογίᾳ
«μᾶζαι νεόπλαστοι, οὐκ εἰς φλεγμονώδη ἐ-
πεξεργασίαν ὀφειλόμενοι, τεινύονται δὲ εἰς
παράμωχον καὶ διαρκὴ αὐξησιν». Εἰσὶ δὲ πο-
λυεῖδεῖς καὶ ἄλλοι μὲν ἱστολογικῶς ἀπο-
τελοῦνται ἐκ στοιχείων κανονικῶν τῶν ἱστίων
τοῦ ὄργανισμοῦ (ἰνώμα, λίπωμα, ἐγγόνδρωμα,
στρώμα, ἀγγεῖωμα, μύωμα, ἐπιθηλιώματα),
ἄλλοι δὲ ἐκ στοιχείων ἐμβρυϊκῶν ἢτοι πα-
ριστῶντων τοῦ ἱστούς ἐν τῇ ἐμβρυϊκῇ αὐτῶν
ἀτελεῖ καταστάσει (σαρκώματα, καρκινώ-
ματα). Δι' ὃ καὶ οὗτοι, ἦτοι ὀγκώδεις μᾶλ-
λον ἢ ἥττον σῆκκοι μετὰ ποικίλου περιεχο-
μένου, ἀλλοτε μὲν εἰσὶν ἀληθεῖς Ὁ., κατὰ
τὸ πλεῖστον ὅμως προέρχονται ἐξ ἀπορρά-
ξεων φυσιολογικῶν πόρων (βλ. π. χ. Ἀθή-
ρωμα) ἢ φλεγμονώδους ἀφορμῆς· εἰς τοὺς
Ὁ. δὲ ἀνήκουσιν αἱ ἀπὸ τοῦ περιεχομένου
τῶν ἐπονομαζόμεναι ὀρρώδεις, βλενωδείς
καὶ κολλοειδεῖς κύστεις, ὡς καὶ αἱ δερμα-
τοειδεῖς Κ. ἢ τερατοειδεῖς Ὁ., παρι-
στῶντες σῆκκον δερματοειδῆ ἐνέχοντα σμη-
γματώδη οὐσίαν μετὰ τριχῶν, ὀδόντων, δ-
στεωδῶν πλακῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ μυϊκῶν ἱ-
νῶν καὶ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας· οἱ ὄγκοι οὗτοι
ἐδρεύουσιν ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἐν τῇ λαίμῳ ἢ ἀλ-
λαχοῦ, ὀφείλονται δὲ πιθανῶς εἰς ἀνωμα-
λίαν τινὰ τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς, δι' ἣς ἐνε-
κλιεῖσθαι ἐν τῷ σῶματι ἐμβρυϊκὰ ἀτελεῖ
στοιχεῖα (πιθκνῶς ἐκ δευτέρου συνισκρόν-
τος καὶ μὴ ἀναπτυσθέντος ἐμβρύου). Περί δὲ
τῶν ἄλλων μνημονευθέντων Ὁ. βλ. τὰ ἱδι-
αίτερα ἄρθρα. — Ἡ παθολογία τῶν Ὁ. εἴ-
ναι ἔτι ἐντελὴς σκοτεινὴ. Τινὲς ἀποδίδουσι
τοῦλάχιστον εἰς τινὰς τῶν Ὁ. (τὰ καρκι-
νώματα π. χ.) παρασιτικὴν ἀρχήν. Κλινι-
κῶς διακρίνεται οἱ Ὁ. εἰς καλοήθεις καὶ
κακοήθεις, ὧν οἱ μὲν τοπικῶς μόνον καὶ διὰ
τοῦ ὄγκου τῶν ἐνοχλοῦσιν, οἱ δὲ βλάπτουσι
κυρίως τὴν γενικὴν κατὰστασιν καὶ ἐπιφέ-
ρουν τὸν θάνατον δι' εἰδικῆς καχείας· κα-
κοητέστατοι δὲ εἰσὶ τὰ καρκινώματα, ὡς
καὶ τινὰ σαρκώματα. Ἀλλὰ καὶ οἱ καλο-
ήθεις δύνανται νὰ ἀποδῶσιν ἐπιδημιώδητοι
ὡς ἐκ τῆς ἐξαρτίας τῶν, ἐκ λ. χ. πιέξουσι καὶ
ἐνοχλῶσιν εὐγενῆ ὄργανα. Πολλοὶ ἐπίσης
τῶν Ὁ. καὶ ἐξαίρουμένοι χειρουργικῶς ὁ-
ποιοποιεῖσθαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἢ ἄλλα-

χοῦ. Ἡ θεραπεία τῶν "Ο. συνίσταται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν χειρουργικὴν ἐξάφαισιν, δόσεις αὐτῇ εἶναι δυνατόν. [Σ.Μ.]

"Ογκος σώματός τινος καλεῖται: τὸ μέγεθος τοῦ χώρου ἐν τῷ σώματι τοῦτο κατέχει. Πρὸς μέτρησιν αὐτοῦ ἂν μὲν τὸ σῶμα ἔχη κανονικὸν γεωμετρικὸν σχῆμα ὑπάρχουσιν ὠρισμένοι δι' ἕκαστον κανόνες (βλ. π. γ. Σφαῖρα, Κύλινδρος, Κῶνος)· ἂν δὲ ἀκανόνιστον, γίνεται χεῖς τεχνικῶν μέσων εἶον τοῦ ξυλόμετρου (βλ. λ.), διὰ τὰ ξύλα καὶ ὁμοίων συσκευῶν διὰ τὰ λοιπὰ σώματα οἶον τεμάχια ὀρυκτῶν κλ. Τοιαῦτα δὲ εἰσι καὶ τὰ ἀμεταβλήτου βάρους ἀραιόμετρα καλούμενα διὰ τοῦτο καὶ ὁ γ κ ο μ ε τ ρ α. Ὡς μονὰς πρὸς καταμέτρησιν τοῦ "Ο. λαμβάνεται κύβος ἔχων πλευρὰν 1 ἑκατοστομέτρου ἥτοι ἔχον 1 κυβικὸν ἐμ. ἥ διὰ μεγάλους ὄγκους αὐτὸ τὸ κυβικὸν μέτρον ἥτοι κύβος ἔχων πλευρὰν 1 μέτρου.

— Οὕτως ἐλέγετο ἐν τῇ ἀρχ. θεάτρῳ τραγική τις προσωπὴ μετὰ μεγάλης φανάκης καὶ πῖλου οὗ τὸ περιθώριον ὑψοῦτο πολὺ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς.

"Ογκώδη (Obesa). Οἰκογένεια τῶν Ἀρτιδακτύλων θηλαστικῶν, ἧς πρῶτον γένος ὁ Ἱπποπόταμος.

"Ογοδέ. Μέγας ποταμὸς τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν Δ' Ἀφρικῆς, πηγάζων ΝΑ τῆς Φρανσεβίλλης, δεχόμενος πολλὰς παραποτάμους, μετὰ σκολιὰν δὲ πορεῖαν ἐκβάλλων ὑπὸ βόρειον πλάτος 1^ο εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ δέλτα, ἔχοντος πλάτος 120 χμ. Αἱ ἐκβολαὶ καὶ μέρος τοῦ ὑδατοπεδίου του ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὑπάρχουσι δ' ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ πολλὰ εὐρωπαϊκὰ ἐμπορικὰ ἀποικία· τὸ δὲ πλεῖστον τῶν περὶ τὸν "Ο. ἐκτάσεων κατέχουσι ποικιλώνιμοι ἰθαγενῶν φυλαί, ὧν τινες ἀνθρωποφάγοι. Τὸν "Ο. ἐξέρευνεσεν ὁ Λέντε 1875-76, τὸ ἐνδότερον δ' αὐτοῦ τμήμα ὁ de Brazza 1876-78.

"Ογγησιμός (παρὰ μεταγενεστέρους Ἀγγλισμός). Ἀρχ. πόλις τῆς Χαονίας (Ἡπειρου), εἰς τοὺς πρόποδας παραλίου λόφου, πλησίον τῆς θέσεως ἐν ἣ νῦν οἱ Ἀγιοί Σαράντα. Εἶχε ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ἐξ αὐτῆς ἐκαλεῖτο ὁ ἐξ Ἡπειρου πρὸς Ἱταλίαν πνεύον ἀνεμός "Ογγησιμῆς. [Α.Α.]

"Ογγησιτός. Παναρχαία πόλις τῆς Βοιωτίας, ἥδη παρ' Ὀμήρῳ ἀναφερομένη. Ἐκεῖτο κατὰ τὰ ΝΑ τῆς Κωπαίδος πλησίον τῆς Ἀλιάρτου, ἥ οὖ δὲ περιφρῆμος διὰ τὴν ἐκεῖ λατρείαν τοῦ Ποσειδῶνος ἔχοντος ἄλσος καὶ ναὸν καὶ καλούμενον ἐκ τούτου καὶ "Ογγησιτίου. Ἡ ἱδρυσις τῆς πόλεως ἀπεδίδετο τῇ "Ογγησιτῇ, υἱῷ τοῦ Ποσειδῶνος. Περὶ αὐτὴν ἐσχηματίσθη ἀμικτυονία πόλεων περὶ τὸν μυχόν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου κειμένων· ἀλλ' ἤδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα κατεστράφη ἡ πόλις. [Α.Α.]

"Οδεμβούργον (Oedenburg). Κομητάτον τῆς Οὐγγαρίας, Α καὶ Ν τῆς Κάτω Αὐστρίας, ἔχον ἐμβ. 3307 τγμ. καὶ 261 287 κατ. (1890)· ὥς ἐπὶ πλεῖστον εἶναι εὐφορώτατον καὶ παράγει ἐκτὸς σίτου κυρίως ὀπώρας καὶ εἶνον. Ἡ πρωτεύουσα "Ο. εἶναι ὠραία πόλις, κειμένη 5 χμ. ἀπὸ τῆς λίμνης Νεῦσιδελ· ἔχει 29 543 κατ., σπουδαῖον ἐμπόριον κτηνῶν, ἀμπελοουργίαν καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

"Οδενβάλδ (Odenwald) καλεῖται ὁρεινὴ γῶρα τῆς Δ Γερμανίας, μεταξὺ Νέκκαρ καὶ Μοίνου, ἔχουσα μέσον ὕψος 470 μ., ὑψηλοτάτην δὲ κορυφὴν 627 μ. (Κατσεμβούκελ). Εἶναι γραφικωτάτη καὶ δασώδης. [Μ.Σ.]

"Οδενκίρχεν (Odenkirehen). Πόλις ἐν τῇ πρωσσ. νομῇ Δύσσελντορφ, ἐπὶ τοῦ Νίρς. ἔχει 11 667 κατ. (1890) καὶ βιομηχανίαν μετὰ ξηρ., μαλλίου καὶ βάμβακος. [Μ.Σ.]

"Οδένης. Πρωτεύουσα τῆς νήσου Φύνε· καὶ τοῦ νομοῦ Ὀδένης τῆς Δανίας. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου διαμαρτυρομένου καὶ ἔχει γοιθικὴν μητρόπολιν (1086-1301) μετὰ τῶν Δανῶν βασιλέων, ἀνάκτορον βασιλικόν, σιδηροχυτήρια καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα, ἀκμαῖον δὲ ἐμπόριον διεξαγόμενον διὰ τοῦ ἐπινείου της Σκιψιούζενε (4 χμ.). [Μ.Σ.]

"Οδερ (λατ. Viadrus). Εἰς τῶν κυριωτέρων τῆς Γερμανίας ποταμῶν, πηγάζων ἐν Μοραβίᾳ ἐπὶ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ καλουμένου ὄρους τοῦ συνδένοντος τὰ Καρπάθια μετὰ τῶν Μοραβικῶν ὄρεων. Μετὰ ῥοὴν 45 χμ. εἰσέρχεται παρὰ τὸ "Οδερβεργ εἰς τὴν Πρωσσίαν, διαρρεῖ τὴν Σίλεσιν καὶ τὸ Βρανδεμβούργον, εἰς δύο βραχίονας διακρούμενος περιβάλλει νήσον 55 χμ. μήκους καλούμενην "Οδερβρουχ, σχηματίζει παρὰ τὸ Στεττίνον τὴν λίμνην Δαμμ, εἶτα δὲ εἰσέρχεται εἰς τὴν λιμανοθάλασσαν τοῦ Στεττίνου καὶ ἐκβάλλει ἐκ ταύτης διὰ τῆς 3 στομάτων εἰς τὴν Βαλτικὴν, σχηματίζων οὕτω τὰς νήτους Οὐξεδομ καὶ Βολλίν. Μήκος ἔχει 905 χμ., ὑδατολεκάνην δὲ 112 χιλ. τγμ. Ἐκ τῶν παραποτάμων οἱ σπουδαιότεροι εἶναι: ἐκ δεξιῶν ὁ Βάρτης, ἐξ ἀριστερῶν δὲ οἱ Νάισσε (Γλάτσειοι καὶ Γορλίτσειοι), Κάτσβαχ, Βόδερ, Οὐκερ. [Μ.Σ.]

"Οδησός. 1) Ἀρχ. πόλις τῆς εὐρωπ. Σαρματίας, ἐπὶ τῆς Β παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου παρὰ τὸν Σαγγάριον κόλπον, ὀλίγον ΒΔ τῆς σημερινῆς Ὀδησσού. — 2) Ἀρχ. πόλις ἐν Θράκῃ, ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τοῦ Εὐξείνου, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Μιλησίων, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς σημερινῆς Βάρνας. [Α.Α.]

"Οδησός. Ἡ σημαντικωτάτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ν Ρωσίας, κειμένη μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δνεστέρου καὶ Δνεπέρου ἐν τῇ κυβερνήτῳ Χερσῶνς, ἀποτελουσα δὲ

ἰδιαιτέραν περιφέρειαν 462.5 τχμ. Ἰδρύθη ἐπὶ Αἰκατερινῆς Β' τῇ 1794 οὐ μικρὰν τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ὀδησσοῦ, ἀνεπύχθη δὲ κυρίως ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ δουκὸς Ρι-σελιέ, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Α'. Σηῆμα ἔχει μα-κροῦ τετραπλεύρου ἐκτεινομένου ἐπὶ 6 χμ. εἰς τὴν στέπην, εἶναι δὲ κανονικῶς καὶ κλῆ-λιστα ὠκοδομημένη. Τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν τεῖνον μέρος τῆς πόλεως εἶναι τὸ ὠραιότε-ρον· κατὰ μῆκος τῆς ὑψηλῆς παραλίας ἐγεί-ρεται μακρὰ σειρά μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομη-μάτων ἀποτελούντων τὴν λεωφόρον (boule-vard), ἐξ ἧς μεγάλη κλίμαξ ἐκ γρανίτου φέρει πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅπου καὶ ὁ λιμὴν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ὀ. ὅστις τῇ 1820 ἀνῆρχε-το εἰς 60 χιλ., τὰ νῦν ὑψήθηεν εἰς 304 χιλ. (1889) ἐκ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ ξένοι, κυ-ρίως Ἕλληνες. Ἐκ τῶν κτιρίων διατρέπου-σιν ἐπὶ τῆς λεωφόρου τὸ μέγαρον Ναρσικιν, νῦν διαμονὴ τοῦ στρατ. διοικητοῦ τῆς Ὀ., τὸ μέγαρον Βοροντσώφ, τὸ χρηματιστήριον, ἐκ-τὸς τούτων δὲ ἡ μητρόπολις, τὸ τελωνεῖον, ἡ ἐμπορικὴ σχολή, τὸ νοσοκομεῖον, τὸ πα-νεπιστήμιον (ἱδρυθὲν 1864 καὶ ἔχον φιλο-λογικὴν, φυσικομαθηματικὴν καὶ νομικὴν σχο-λὴν) κ.ά. Ἀξιωμακόμενα εἶναι καὶ ἡ δημοσία βιβλιοθήκη, τὸ μουσεῖον, ὁ βοτανικὸς κήπος, ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἄλλα παρार्τήματα τοῦ πανεπιστημίου· ἔχει δὲ ἡ Ὀ. καὶ πλεῖστα ἱδρύματα τῆς μέσης ἐκπαί-δεύσεως (καὶ Ἑλληνικὴν σχολὴν), ψδεῖον κλ. Ἡ βιομηχανία παράγει ἀλευρον, ζῆον, κα-πνόν, σάπωνα καὶ κηρία κατεργάζεται σιδη-ρον κλ., τὸ δὲ ἐμπόριον ἐξάγει κυρίως σί-τον εἰς Τουρκίαν, Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Ἱ-σπανίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἑλλάδα, πρὸς δὲ λί-πανον, ξυλείαν, μαλλίον, δέρματα κλ., εἰσάγει δὲ ἀποικιακὰ εἶδη, λιθάνθρακας καὶ ἐμπο-ρεύματα παντὸς εἶδους. Ἡ ναυτιλία ἀνε-πύχθη ἐσχάτως μεγάλως· τῇ 1890 εἰσῆλ-θον εἰς τὸν λιμένα 1210 πλοῖα + 413 002 τόννων, πρὸς δὲ 4 610 ῥωσσικὰ παράκτια πλοῖα. Ἐχει δὲ ἡ πόλις καὶ πεφημισμένα θαλάσσια λουτρά. Ὡς πρωτεύουσα τῆς Νέας Ῥωσσίας εἶναι· ἔδρα ἀρχιεπισκοπ. στρατιωτι-κοῦ, ἀρχιεπισκόπου κλ. [Μ.Σ.]

Ὀδῆνος (Odin παρὰ Σκανδιναυοῖς, Wodan παρὰ Σάξοι καὶ Wuotan παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς ἄνω Γερμανίας). Εἷς τῶν ἀ-νωτάτων θεῶν τῆς Σκανδιναυικῆς μυθολο-γίας, παρὰ μεταγενεστέροις μάλιστα ὁ ἀνώ-τατος, λατρευόμενος παρ' ἅπασιν τοῖς γερ-μανικῶς λαοῖς. Εἶναι ἡ μεγαλοπρεπεστάτη καὶ γενικωτάτη προσωποποίηση τοῦ οὐρα-νοῦ καὶ τοῦ ἀέρος, ὡς καὶ τοῦ ἡλίου, θε-μιουργός καὶ διαρρυθμιστὴς τοῦ κόσμου, θεὸς τοῦ πολέμου διευθυνὼν διὰ τῶν Βαλκυρίων (βλ λ.) τὴν τύχην τῆς μάχης καὶ δεχόμενος τοὺς ἀνδρείως πεσόντας εἰς τὸ μέγαρόν του

Βαλχάλλαν, τὰ πάντα γνωρίζων, νομοθέτης καὶ ἀνώτατος δικαστὴς τοῦ κόσμου· σύζυγός του εἶναι ἡ Φριγγ ἢ Φρέϋα, υἱὸς δὲ ὁ Βρά-γι, θεὸς τῆς ποιήσεως. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώ-ρουν αὐτὸν συγγενὴ πρὸς τὸν Μερκούριον (Ἑρμῆν) διὸ καὶ τὸν ὠνόμαζον οὕτω. [Ἐγ.]

Ὀδοίκερος ἢ Ὀδόακρος. Ἠγε-μὼν μέρους τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν, Ῥούγιος τὴν καταγωγὴν. Κατελθὼν μετὰ πολλῶν εἰς Ῥώμην εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δυτ. Ῥωμ. κράτους πρὸ τοῦ 472 μ. Χ., τῷ δὲ 476 τοῦ Ῥωμύλου Αὐγουστύλου μὴ συναι-νέσαντος νὰ παραχωρήσῃ αὐτοῖς μόνιμον ἔδραν ἐν Ἰταλίᾳ, οἱ Γερμανοὶ μισθωτοὶ ἀνε-κήρυξαν τὸν Ὀ. βασιλεῖα, πολιορκήσαντες δὲ τὸν Ῥωμύλον ἐν Ῥαβέννῃ ἐπῆνεγκαν τὴν παραίτησιν αὐτοῦ καὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ Δυτ. Ῥωμ. κράτους. Ὁ Ὀ. καταλαβὼν τότε τὸ τρίτον τῆς Ῥωμ. δημοσίας ἰδιοκτησίας δι-ένειμεν αὐτὸ εἰς τὸν στρατὸν του· ἱδρύσε δὲ ἴδιον βασίλειον, διατηρήσας ὅμως πᾶσαν τὴν διοργανώσιν τοῦ Ῥωμ. κράτους. Βαπτισθεὶς ἀπεδέξατο τὸν ἀρειανισμόν· τῇ 481 ἐξέτεινε τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἐπὶ τῆς Δαλματίας. Τὸ κράτος τοῦτο κατέλυσεν εἰσβαλὼν ὁ τῶν Ὀστρογόθων βασιλεὺς Θεοδώριχος κατόπιν αἰματηρῶν μαχῶν κατὰ τὰ ἔτη 489 καὶ 490· ὁ Ὀ. ἀντίστη γενναίως ἐπὶ δύο ἔτη ἐν τῇ ὄχρᾳ Ῥαβέννῃ, τέλος ὅμως τῇ 493 ἐτυν-θηκολόγησεν ὑπὸ τὸν δρόν νὰ μείνωσιν ἐν Ῥώμῃ καὶ οἱ δύο βασιλεῖς, ἀνωτέρου ὄντος τοῦ Θεοδώριχου. Ἀλλ' ὀλίγας κατόπιν ἡμέ-ρας ὁ Ὀ. ἐδόλοφονήθη ὑπὸ τοῦ Θεοδώριχου.

Ὀδονταλγία. Ἡ Ὀ. δύναται νὰ ἔχῃ ποικίλας τὰς αἰτίας. Ἐὰν ὁ ὀδὸς εἶναι ἐφ-θαρμένος πρὸέρχεται Ὀ. ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ γυ-μου πλότου αὐτοῦ δράσεως τοῦ ψύχους, λίαν θερμῶν ἢ ψυχρῶν ποτῶν, πίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν σιτίων κατὰ τὴν μάσησιν κλ. Τὰ αἰτία ταῦτα φέρουσιν ἡ πρότεκαῖρον ὅλως ἄλγος ἢ ἀληθῆ φλεγμονὴν τοῦ πλότου, καὶ ἢν ἡ Ὀ. εἶναι καὶ διαρκεστέρα καὶ δριμυτέρα. Ἀλλοτε ἡ Ὀ. πρὸέρχεται ἐξ οὐλίτιδος ἢ ὀδοντογενετικῆς περιστάσεως δυνάμενης νὰ λήξῃ εἰς πύρσιν· ἢ εἶναι μᾶλλον νευραλγία τις ὀδοντικὴ ἀνεξάρητος ἀπὸ πάσης ὀργα-νικῆς ἀλλοιώσεως, συγγὴν δ' αἰτίαν ἔχουσα τὴν ψύξιν, ἐπιφανομένη δὲ καὶ κατὰ τοὺς πρῶτους μῆνας τῆς κνήσεως· ἢ παρουσιάζεται ὡς σύμπτωμα νόσων τοῦ ὀφθαλμοῦ, τοῦ ὠ-τός, τοῦ ἐγμορέλου ἀνδρου (κωλοκίτης) κει-μένης ἐν τῇ ἀνῳ γνάθῳ) κλ. Ἀνάλογος κατὰ ταῦτα εἶναι καὶ ἡ θεραπεία τῆς Ὀ. Ἐν περιπτώσει Ὀ. συνεπεῖα πρὸςβολῆς τοῦ γε-γυμνωμένου πλότου εἶναι εὐχρηστα, ἐντὸς τοῦ ὀδόντος διὰ βελβανός ἐντιθεμένα, διάφορα φάρμακα λαυτηριάζοντα τὸν πλότον ἢ ἀναι-σθητικά (σωσίκρεας, φανικὸν ὀξύ, χλωρο-φόρμιον, ἀπὸσταγμα καρυοφύλλων κλ.).

Ὀδόντες. Οἱ Ὀ. τοῦ ἀνθρώπου γίνονται ἐγγεγομωμένοι ἐν τοῖς φατνίοις τῆς ἀνω καὶ τῆς κάτω γνάθου διὰ μίας ἢ πλειόνων ριζῶν καὶ περιβεβλημένοι μέχρι τινὸς ὑπὸ τῶν οὐλῶν. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τῆς μύλης, προσχούσης ἔξω τῶν οὐλῶν, ἧς ἡ λειαινύσα τὰ σιτία ἐπιφάνεια ἐπὶ τῶν γομφίων Ὁ καλεῖται τράπεζα, τοῦ αὐχένος ἦτοι τοῦ ὑπὸ τῶν οὐλῶν περιβαλλομένου μέρους, καὶ τῆς ρίζης (ἀπλῆς ἢ πολλαπλῆς), ἧτις κεῖται ἐν τῷ φατνίῳ λεπτυνόμενη ἐλκονὲν πρὸς τὸ βάθος αὐτοῦ· ἐνδοθεν δὲ φέρει κοιλότητα σωληνοειδῆ, ἧτις καταλήγει ἐν τῇ ρίζῃ εἰς στόμιον ἀπλοῦν ἢ πολλαπλοῦν, ἀναλόγως τῆς ρίζης, καὶ εἶναι πεπληρωμένη διὰ τοῦ πόλτου. Καὶ οὗτος μὲν εἶναι οὐσία μαλακῇ, βριθοῦσα ἀγγείων καὶ νεύρων τὸν δὲ ἰστὸν τῶν Ὀ. ἀποτελοῦσι τρεῖς οὐσῖαι, ἦτοι ἡ ἐλεφαντίνη οὐσία ἢ ὀδοντίνη, παρεμφερὴς πρὸς τὴν οὐσίαν τῶν δοντῶν ἀλλὰ σκληρότερα, περιβάλλουσα ἑμέσως σύμπαν τὸ κοῖλον τοῦ Ὀ., ἡ ὑαλοειδὴς ἢ ἀδαμαντίνη οὐσία, σκληροτάτη καὶ στιλπνῇ, περιβάλλουσα τὴν ἐλεφαντίνην κατὰ τὴν μύλην τοῦ Ὀ., καὶ ἡ δαστεοειδὴς οὐσία, περιβάλλουσα τὴν ἐλεφαντίνην κατὰ τὴν ρίζαν τοῦ Ὀ. Οἱ Ὀ. φύονται ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου (καὶ πολλῶν ἄλλων θηλαστικῶν ζώων) δίς, ἦτοι πρῶτον μὲν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ οἱ καλούμενοι νεογίλοι ἢ γαλαξίαι Ὀ., βραδύτερον δέ, ἐκπικτόντων τῶν νεογίλων, οἱ καλούμενοι μόνιμοι. Καὶ νεογίλοι μὲν εἰσι τὸ ἔλκον 20, ἀνὰ 10 ἑφ' ἑκατέρας τῶν γνάθων, μόνιμοι δὲ 32, ἀνὰ 16· σύμπας δὲ ὁ τῶν Ὀ. στοίχος καλεῖται φραγμός. Κατὰ τὸ σχῆμα διαίρονται οἱ Ὀ. εἰς τομεῖς (ἢ διχαστήρας), κυνὸδόντας καὶ γομφίους (ἢ μυλῖτας, κινώτερον τράπεζιτας)· εἶναι δὲ ἐκ τῶν 16 μόνιμων ὀδόντων ἑκατέρως τῶν γνάθων τομεῖς μὲν οἱ τέσσαρες πρόσθιοι (ἀνὰ δύο ἑκατέρωθεν τῆς μέσης γραμμῆς), κυνὸδόντες δὲ οἱ κατόπιν δύο (ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν) καὶ γομφιοὶ οἱ ἄκροι 10 (ἀνὰ 5) τῶν τελευταίων δὲ τούτων οἱ ἔσχατοι (ἀνὰ εἰς) καλοῦνται σωφρονιστῆρες· ἐκ δὲ τῶν 10 νεογίλων ὀδόντων εἶναι 4 τομεῖς, 2 κυνὸδόντες καὶ 4 γομφιοί, ἐλλειπόντων οὕτως ἑκατέρωθεν τῶν πρώτων τελευταίων γομφίων. Τῶν τομέων αἱ μύλαι εἶναι πλατεῖαι καὶ λεπταί, κατὰλληλοι πρὸς διαίρεσιν τῆς τροφῆς κατὰ ὀγκώδη τεμάχια, αἱ δὲ ρίζαι ἀπλαῖ. Τῶν δὲ κυνὸδόντων, κληθέντων οὕτω διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀνάπτυξιν ἰδίᾳ ἐκ τοῦ κυνὸς (καὶ τῶν ἄλλων ζώων τῆς αὐτῆς οἰκογενείας), αἱ μυλαὶ εἶναι παχύτεραι καὶ στενότεραι ἢ τῶν τομέων, πρὸς τὸ ἐλεύ-

θερον αὐτῶν ἄκρον βαθμιαίως δξύτεροι. α δὲ ρίζαι ἀπλαῖ. Ἐκ δὲ τῶν γομφίων, οἱ μὲν δύο πρῶτοι (ἐλάσσονες γομφιοί) ἔχουσι μύλας μὲν τετραγωνικάς καὶ κατὰ τὸ ἄκρον δισχιδεῖς, ρίζας δὲ ἐπὶ μὲν τῆς ἀνω γνάθου ὡς τὰ πολλὰ διφυεῖς (μάλιστα δὲ ὁ πρῶτος γομφίος), ἐπὶ δὲ τῆς κάτω γνάθου ἀτελῶς δι' αὐλακος εἰς δύο χωριζομένης· οἱ δὲ τρεῖς τελευταῖοι γομφιοὶ ἔχουσι μύλας βραχείας μὲν, ἀλλὰ ὀγκώδεις, ληγούσας εἰς τραπέζας ἀνωμάλους, μετὰ 4 ἢ 5 φυμάτων, αἱ δὲ ρίζαι τῶν ἐπὶ μὲν τῆς ἀνω γνάθου εἶναι τριφυεῖς, ἐπὶ δὲ τῆς κάτω διφυεῖς. Οἱ ἔσχατοι (πέμπττοι) γομφιοὶ καλοῦνται σωφρονιστῆρες, φύονται δὲ μετὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος.

Ἡ καταβολὴ τῶν Ὀ. ἀρχεται ἤδη ἐν τῇ ἐμβρυϊκῇ ζωῇ, ὅτε ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῶν οὐλῶν κύστεις, ἐξ ὧν βραδύτερον θὰ ἀναπτύχθωσιν οἱ ὀδόντες. Ἡ τοιαύτη πρώτη ὁδὸν τοφία ἀρχεται ἐν γένει περὶ τὸν ἑβδομὸν μῆνα μετὰ τὴν γέννησιν καὶ λήγει φθίνοντος τοῦ δευτέρου ἔτους· καὶ πρῶτοι μὲν φύονται οἱ μέσοι τομεῖς τῆς κάτω γνάθου, εἶτα οἱ αὐτοὶ τῆς ἀνω (τὸν 3'-ἢ μῆνα)· κατόπιν οἱ δεῦτεροι τομεῖς τῆς κάτω καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ τῆς ἀνω (3'-ἢ μῆνα)· εἶτα οἱ πρῶτοι γομφιοὶ κάτω καὶ ἀνω (16'-18' μῆνα)· βραδύτερον οἱ κυνὸδόντες (18'-20' μῆνα)· καὶ τελευταῖοι οἱ δεῦτεροι γομφιοὶ (20'-22' μῆνα), δι' ὧν συμπληροῦνται ἡ ἐκφυσις τῶν νεογίλων ὀδόντων. — Ἡ πρώτη ὀδοντοφία, ἰδίως ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς, συνοδεύεται συχνότατα ὑπὸ νοσηρῶν φαινομένων, ἐὰν μάλιστα τὸ παιδίον εἶναι καχεκτικὸν ἢ τρέφεται κακῶς· τοιαῦτα εἶναι δὕπνια, σπασμοί, πυρετός, παντοειδῆ ἐξανθήματα ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἔμετοι, διάρροια, κωλικοὶ κλ., καθ' ὧν ἀντιτάσσεται συμπτωματικὴ θεραπεία μετὰ πολλῆς προσυλάξεως καὶ ἐπιμελείας περὶ τὴν διαίταν. — Ἀπὸ δὲ τοῦ 3' ἔτους ἀρχεται ἡ δευτέρα ὀδοντοφία, καθ' ἣν πίπτουσι μὲν βαθμηδὸν οἱ νεογίλοι ὀδόντες, φύονται δὲ οἱ μόνιμοι, ὧν ἡ ἀνάπτυξις ἀρχεται πολὺ πρὸ τῆς πώσεως τῶν νεογίλων (οὕτως ὥστε περὶ τὸ 5' ἔτος αἱ γνάθοι φέρουσι μὲν τοὺς νεογίλους Ὀ., ἐγκρύπτουσι δὲ καὶ τοὺς μόνιμους)· φύονται δὲ καὶ πάλιν πρῶτοι οἱ τῆς κάτω γνάθου Ὀ. καὶ εἶτα οἱ δυνάμει τῆς ἀνω κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν· τρίτοι γομφιοὶ (3' ἔτος), μέσοι τομεῖς (4'), δεῦτεροι τομεῖς (5'), πρῶτοι γομφιοὶ (1'), κυνὸδόντες (18'-19'), δεῦτεροι γομφιοὶ (18'-19'), τέταρτοι γομφιοὶ (19'-20'), τέλος οἱ σωφρονιστῆρες, ὧν ὁ χρόνος τῆς ἐκφύσεως ποικίλλει ἀπὸ τοῦ 17' μέχρι τοῦ 18' ἔτους. Σπανιώτατα τέλος παρετηρήθη καὶ τρίτη ὀδοντοφία κατὰ τὴν γερωνικήν ἡλικίαν.

Ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία τῶν Ὀ. εἶναι ἡ μάσησις· ἀναλόγως δὲ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς ἑκάστης τάξεως τῶν ζώων ποικίλλουσι

καὶ οἱ Ὁ. κατὰ τὸ σχῆμα, τὸν ἀριθμὸν, τὴν θέσιν κλ. Οὕτω π. χ. σπουδαιότητας παρυσιάζει διαφοράς ὁ φ ρ α γ μ ὁ ς τῶν Ὁ. εἰς τὴν σαρκοφάγων ζώων καὶ τῶν φυτοφάγων, καθότι ἡ μὲν σὰρξ ἔχει μᾶλλον ἀνάγκην κατασπαράξεως, τὰ δὲ φυτὰ λεπτομεροῦς λειοτριβήσεως. Ὁ δὲ ἄνθρωπος παμφάγος ὧν ἔχει καὶ τομεῖς ἰσχυροῦς καὶ γομφίους ἀρμοδίους πρὸς σπάραξιν τε καὶ λειοτριβήσιν. Περὶ δὲ τῆς σπουδαιότητος τῆς καλῆς μαθήσεως βλ. Μάθησις.

Ἐκ τῶν ν ὁ σ ω ν τῶν Ὁ. κοινοτάτη εἶναι ἡ καλουμένη τερηδὼν τῶν Ὁ. ἥτοι ἡ διάβρωσις τῆς οὐσίας αὐτῶν, προΐουσα βραδείας ἀπὸ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω. Ἡ ἔναρξις τῆς νόσου γίνεται δι' ἀποσπάσεως τμήματος τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας, ἥτις προφυλάσσει τὸν Ὁ. ἀπὸ πάσης ἐξώθεν ἐπιδράσεως· γίνεται δὲ ἡ ῥῆξις αὕτη τῆς ἀδ. οὐσίας ὅταν π. χ. παρεμβληθῇ μεταξὺ τῶν Ὁ. πρὸς θραύσιν σκληρὰ τις οὐσία (πρῆγες καρπῶν κλ.), διὰ τῆς εἰς τὸ στόμα εἰσαγωγῆς λίαν θερμῶν ἢ λίαν ψυχρῶν ποτῶν κλ. Οὕτω δὲ ἀνοίγεται εἰσόδος εἰς τὰ ὑγρά τῶν γινομένων ἐν τῷ στόματι ζυμώσεων καὶ τὰ μικρόδια, ἐξ ὧν ἐξιδιῶς παραγῶν τῆς τερηδόνος τῶν Ὁ. εἶναι λεπτόθριξ ὁ τοῦ στόματος. Ὁ. ὅταν ἡ διάβρωσις προχωρήσῃ μέχρι τοῦ πέλτους, αἱ ἐξωτερικαὶ ἐπ' αὐτοῦ δράσεις ἐπιφέρουσιν (οὐχὶ πάντοτε) ὀδονταλγίαν (βλ. λ.). Ἀλλὰ καὶ οὗτος δλείγων κατ' ἐλάχιστον φθείρεται καὶ ἐξαφανίζεται. Μεταδίδεται ἐκ πολλάκις ἡ τερηδὼν καὶ εἰς τὸν παρακεμενον Ὁ. Ἐὰν ἡ φθορὰ τοῦ Ὁ. δὲν εἴναι λίαν ἐκτεταμένη, δύναται ἡ κόμη νὰ σωθῇ ὁ Ὁ. διὰ σφραγίσσεως αὐτοῦ· ἀφοῦ δηλαδὴ καθαρισθῇ τὸ ἐφθαρμένον μέρος πληροῦται ἡ κοιλότης εἴτε διὰ λιθίνου μίγματος εἴτε διὰ μεταλλικοῦ (χρυσοῦ, ἀργύρου, ὕδραργυρικοῦ κράματος, λευκοχρυσοῦ κλ.), ἅτινα στερεοποιούμενα ἀντικαθιστῶσι τὴν ἀπολεσθεῖσαν οὐσίαν τοῦ Ὁ. Ἐντελῶς δὲ ἐφθαρμένοι Ὁ. ἐξάγονται καὶ ἀντικαθίστανται διὰ τεχνητῶν (βλ. Ὁ. τεχνητοί). — Ἡ περιόδοντις ἥτοι φλεγμονὴ τοῦ ἐπαλείφοντος τὴν ῥίζαν τῶν Ὁ. περισσέου (ὀδοντοφαγνιανὴ περιστίτις), ἐπιφέρει δριμεῖς πόνους καὶ ἐὰν περιέλθῃ εἰς πύρην γεννᾷ ἀπόστημα ἐν τοῖς οὖλοις, μετὰ τὴν σχάσιν τοῦ ὀπίου συνήθως ἐπέρχεται θεραπεία· ὑπολείπονται ὅμως πολλάκις καὶ μακροχρόνια συρίγγια πρῶτος ὅρος τῆς θεραπείας τῶν ὀπίων εἶναι ἡ ἐξαγωγή τοῦ ὀπίου. — Τρὺξ τῶν Ὁ. καλεῖται τὸ λιθῶδες κίτρινον ἐπικάλυμμα ὅπερ παρατηρεῖται ἐν ὅτε ἐπὶ τῶν μυλῶν καὶ μάλιστα παρὰ τὰ οὖλα. Ἀποτελεῖται κυρίως ἐξ ἀνθρακικοῦ καὶ φωσφορικοῦ καρβετίου, προκαλεῖ δὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τερηδόνος ἢ καὶ ἀμέσως αὐτὴν ἀπειλεῖ τὸν Ὁ. ἐὰν προχωρήσῃ περὶ τὴν ῥίζαν αὐτοῦ· εὐκόλως δὲ ἀποσπᾶται διὰ προσεκτικῆς πάντοτε ἀποξέσεως

καὶ ἡ ἀναπαραγωγὴ αὐτῆς προλαμβάνεται διὰ τακτικοῦ καθαρισμοῦ τῶν Ὁ. Οὗτος ἄλλως εἶναι ἀπαραίτητος πάντοτε καὶ ἐὰν πάντες οἱ Ὁ. ἔχωσι κάλλιστα· γίνεται δὲ καθ' ἐκάστην διὰ σκληρᾶς ψήκτρας καὶ ὀδοντοτρίμματός τινος ἐκ τῶν πολυνώνμων ὑπαρχόντων, κύριον ἔχων σκοπὸν τὴν ἀφαίρεσιν παντὸς ἐπὶ τῶν Ὁ. ἐπικαθίσαντος ξένου στοιχείου. Ἐπιβλαβέστατον εἶναι τὸ ἀφίνειν ἔχνη τροφῶν μεταξὺ τῶν ὀδόντων καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς τερηδονισμένας κοιλότητας· ἀλλ' ἐπίσης καταστρεπτικὴ καὶ ἡ ἐξαγωγή αὐτῶν διὰ σκληρῶν ἐργαλείων (καρφιδίων, βελονῶν) ἅτινα ῥηγνύουσι τὴν ἀδαμαντίνην οὐσίαν καὶ ἐπιφέρουσι τὴν τερηδὼνα. Ἀρισταὶ δὲ ὀδοντογλυφίδες εἶναι τὰ εὐκαμπτα πτερὰ καὶ ξυλάρια. Ἰὰ γλυκέα ἐδέσματα βλάπτουσιν, ὥς κοινολογεῖται, τοὺς Ὁ., ἀλλὰ μόνον ἐὰν μόρια αὐτῶν ὑπολείφωσι μεταξὺ τῶν Ὁ. Τὰ δὲ μνημονευθέντα ὀδοντοτρίμματα ἢ ὀδοντοκόνεις ἐνέχουσι μὲν καὶ τινα ἀρωματικά στοιχεῖα, ἀποβλέποντα μᾶλλον εἰς τὸν καθαρισμὸν καὶ τὴν εὐωδίαν τοῦ ὄλου στόματος, κύρια ὅμως αὐτῶν συστατικά εἶναι ἀλκαλικά κόνεις, οἷον ἀνθρακικὴ μαγνητία, ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον (κρητὶς) κλ. Ἡ δὲ κόνις ἀνθρακος καὶ ἡ κίστρις, κοινῶς θεωρούμενα ὥς κάλλιστα ὀδοντοτρίμματα, βλάπτουσι μᾶλλον τὴν ἀδαμαντίνην οὐσαν καὶ καλὸν εἶναι νὰ ἀποφεύγωνται. [M.K.]

Ὁδόντες τεχνητοί, τοποθετοῦνται ἐν τῇ θέσει τῶν ἐλλειπόντων φυσικῶν, οὓς καὶ ἀντικαθιστῶσι σχεδὸν ἐντελῶς. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτῶν ὑπῆρξε λίαν εὐεργετικὴ διὰ τὴν ἀπαιτούμενην μίστην τῶν τροφῶν (οὐσιώδη οὐσαν ὅρον κοιλῆς πέψεως) καὶ διὰ τὴν ἀπταιστον λαλίαν, τέλος καὶ διὰ τὴν τοῦ στόματος εὐπρέπειαν. Καὶ ἦτο μὲν ἡ ῥῆσις τ. ὁ γνωστή ἤδη εἰς τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους, Πέρσας κλ. ὥς καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' ἡ τελειοποίησις τῶν ὕλικῶν καὶ τῶν μέσων τῆς τοποθετήσεως ὀφείλεται μάλιστα εἰς τὸν 16' αἰῶνα. Ἀλλοτε ἐτεροθετοῦντο τεχνητῶς ἀληθεῖς ὀδόντες ἀνθρώπων, οὓς καὶ ἐπρομηθεύοντο οἱ ὀδοντίατροι συνήθως ἐπὶ πληρωμῇ ἐξάγοντες ὑγίεις καὶ ὠραίους ὀδόντας πτωχῶν ἀνθρώπων· ἡ κατεσκευάζοντο ὀδόντες ἐξ ἐλαφαντὸδόντος. Ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα τὰ ὕλικα προσβάλλονται ὑπὸ τῆς τερηδόνος ἐν τῷ στόματι, ὅπως καὶ οἱ φυσικοὶ ὀδόντες, καὶ ἐγκατελείφθησαν. Σήμερον οἱ τ. ὁ κατασκευάζονται ἐκ μίγματος πυριτικοῦ ὀξέος, ἀργιλλοῦ, ἀστρίων κλ. Στερεοῦνται δὲ ἐν τῷ στόματι κατὰ διαφόρους τρόπους· ἐὰν ὑπάρχῃ ῥίζα ὀδόντος ὑγιῆς, προσηλοῦται ἐπ' αὐτῆς ὁ τεχνητός, καταλλήλως πρὸς τοῦτο παρασκευασθείσης· εἰ δὲ μή, ὁ τεχνητός ὀδὸς προσαρτᾶται διὰ γυρῶν ἀγκίστρω· ἐπὶ τῶν παρακεμένων ὀδόντων· ἢ λαμβανον

μένον τοῦ τύπου τοῦ οὐλοῦ καὶ τοῦ γειτινάζοντος μέρους τῆς ὑπερφίας κατασκευάζεται πανομοιότυπον ἔλασμα ἐν καυστοῦν ἐφ' οὗ προσαρτᾶται ὁ ὀδούς, τὸ σύνολον δὲ ἐφαρμόζεται ἐν τῷ στόματι ὅπου τηρεῖται στερεώτατα, δυνάμενον καὶ εὐκολώτατα νὰ ἐξαχθῇ ὑπὸ τοῦ φέροντος καὶ νὰ τοποθετηθῇ τάλιν κατὰ βούλησιν. Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον τοποθετοῦνται καὶ ὀλοκλήροι ὀδοντοστοιχίαι, προσηλούμεναι στερεώτερον καὶ δι' ἐλατηρίων. Οἱ τ. ὁ., πλὴν τῶν ἐπὶ ῥιζῶν προσηλωμένων, δύνανται, ὡς εἴρηται, καὶ πρέπει νὰ ἐξάγονται τακτικῶς καὶ καθαρῶνται διὰ σάπωνος καθ' ἑκάστην τὴν νύκτα ἀπεβαλέσθωσαν ἐπίσης, ἵνα καθαρισθῶσι καὶ τοποθετηθῶσι τὴν πρωίαν· ἄλλως δὲ καὶ ἐκπύπτοντες ἐνίστε κατὰ τὸν ὕπνον καὶ φερόμενοι πρὸς τὸν λάρυγγα δύνανται νὰ προκαλέσωσι δυσάρεστα ἂν μὴ καὶ ἐπικίνδυνα ἐπεισόδια. [M.K.]

'Οδοντιατρική. Κλάδος τῆς χειρουργικῆς ἀντικείμενον ἔχων τὴν θεραπείαν τῶν ὀδόντων. Ἡδὴ ἐπὶ Ἡροδότου ὑπῆρχον ἐν Διγύπτῳ ἰδιαιτέροι ὀδοντίατροι καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Δωδεκαδελτῷ ἀναφέρεται ἡ στερεώσις ὀδόντων διὰ χρυσοῦ. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τὴν 'Ο. ἤσκουν βιναύσις οἱ κούρεῖς καὶ πλανόδιοι τινες ἀγύρται. Ἡ δὲ ἐπιστημονικὴ 'Ο. ἤρξατο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος διὰ τοῦ γάλλου Pierre Fouchard καὶ προήχθη κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ γάλλων καὶ ἀγγλων, νεωστὶ δὲ διὰ γερμανῶν καὶ ἐν τῷ τεχνικῷ αὐτῆς μέρει κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ ἀμερικανῶν ὀδοντιᾶτρων. Πολλὰ τοῦ δὲ ὑπάρχουσιν ἱδρυαὶ ὀδοντιατρικαὶ σχολαὶ (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν μία ἰδιωτικὴ) ἡ τοὐλάχιστον εἰδικαὶ διὰ τὴν 'Ο. ἔθρην ἐν τοῖς πανεπιστημίσις. [M.K.]

'Οδοντόρνιαθες ἐκλήθησαν πτηνὰ τινὰ σπάνια ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ εὐρεθέντα καὶ πιθανῶς ἰδίων οἰκογένειαν ἀποτελοῦντα, ἅτινα φέρουσιν ἀληθεῖς ὀδόντας ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σιαγόνων. [Φ.Ι.]

'Οδοντωτοὶ τροχοί. Τροχοὶ φέροντες ἐπὶ τῆς περιφερείας αὐτῶν ὀδοντοειδεῖς ἐξοχὰς ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ μετάδοσις τῆς περιστροφικῆς κινήσεως ἀπὸ ἐνὸς τροχοῦ εἰς ἄλλον· πρὸς τοῦτο οἱ δύο τροχοὶ εἶναι οὕτω τοποθετημένοι ὥστε οἱ ὀδόντες τοῦ ἐνὸς νὰ ἀντεβαίνουσιν εἰς τὰ μεταξὺ τῶν τοῦ ἄλλου διαστήματα. Οὕτω στρεφόμενον τοῦ ἐνός, στρέφεται καὶ ὁ ἄλλος, κατ' ἀντίστροφον ὁμῶς διεύθυνσιν. Ἡ δὲ ταχύτης τῆς κινήσεως εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος πρὸς τὰς περιφερείας τῶν δύο τροχῶν ἥτοι πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀδόντων αὐτῶν· ἐὰν λ. χ. ὁ μὲν φέρῃ 40 ὀδόντας, ὁ δὲ 10, εἰς πᾶσαν στροφὴν τοῦ πρώτου ἀντιστοιχοῦσι 4 τοῦ δευτέρου. Εὐχρηστάτατοι εἶναι οἱ ὀδ. τρ. ἐν τοῖς ὥρολοις, εἰς τυπογραφικὰ πιεστήρια κτλ.

'Οδρύσαι ἐκαλεῖτο τὰ πάλαι θρακικὰς λαβὰς, κατοικῶν εἰς τὰ Ν μέρη τῆς Θρακῆς, ἐκτεινας δὲ τὰς κτήσεις του πρὸς Δ τοῦ "Εβρου καὶ εἰς τὰς περὶ τὸν μέσον καὶ ἄνω "Εβρον γώρας. Ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Τήρης συνήνωσε περὶ τὰ μέσα τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Θράκης καὶ μέρος τῆς παραλίας εἰς μέγα κράτος, ὅπερ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου του Σιτάλκου περὶ τὸ 430 ἐξεστεινέτο Β μέχρι τοῦ Δουναβίου καὶ Δ μέχρι τοῦ Νέστου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀναισίου τούτου Σειθύου παρήκμασε τὸ κράτος καὶ αἱ συνεχεῖς δυνασταίαι διαμάχαι διευκύναν Φιλίππον τὸν Β' τῆς Μακεδονίας νὰ ἀπεβῇ ἐπικυρίαρχος τῆς χώρας τῶν 'Ο. (340). Ἐκτοτε διέμεναν οἱ 'Ο. ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Μακεδόνων, μέχρις ὅτου μετὰ τὴν καθάρεισιν τοῦ Περσέως (168) ἐγένοντο κατ' ἀρχὰς σύμμαχοι εἰτα δὲ φόρου ὑποτελεῖς τῶν Ῥωμαίων· λήξαντος δὲ τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου ἠνώθη ἡ τῶν 'Ο. χώρα ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαύδου τῷ 46 μ. Χ. μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Θράκης. [I.K.Π.]

'Οδύσεια. Βλ. "Ομηρος.

'Οδυσσεύς (παρὰ Ῥωμαίοις Ulysses ἡ ἐρπότερος Ulyxēs). Ἐν τῶν σημαντικωτάτων προσώπων τῶν περὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἑλλήν. μύθων, ἀπαθανάτισθαι κυρίως ἐν τῇ Ὀμηρικῇ Ὀδυσσεῖ α. Ἡτο υἱὸς Λαέρτου καὶ Ἀντικλείας, σύζυγος τῆς Πηνελόπης, πατὴρ δὲ Τηλεμάχου καὶ βασιλεὺς Ἰθάκης. Ἐπισκεφθεὶς ποτε τὸν πάππον του Αὐτόλυκον ἐπληρώθη ἐν θήρᾳ ὑπὸ κάπρου, ἡ δὲ ἀπομεινῶσα οὐλὴ ἐχρησίμευσεν ὕστερον πρὸς ἀναγνώρισιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς τροφῆς του. Ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἵνα ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τῶν κατοίκων, κλειψάντων πέμνῃα αὐτοῦ ἀπήντησε τὸν Ἴφιτον, ὅστις ἐδώρῃσεν αὐτῷ περίφημον τόξον, δι' οὗ καὶ ἐφόρευσε κατόπιν τοῦς μνηστῆρας τῆς συζύγου του. Μετὰ δυσκολίας ἐπεισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατεῖαν· προσεπάθησε δὲ εἰρηνικῶς νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἑλένης καὶ μετέβη ἐπὶ τούτῳ εἰς Τροίαν, οὐδὲν ὅμως κατώρθωσε. Κατὰ μεταγενέστερον μῦθον κυρίως ὁ Παλαμήδης ἐγένετο αἴτιος τοῦ νὰ συνεχεστρατεῖσθαι ὁ 'Ο. Ἐν τῷ πολέμῳ, εἰς ὃν ἔφερε 12 πλοῖα ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κεφαλληνίων, ἀνεδείχθη καὶ ὡς ἀνδρεῖος πολέμιστής καὶ ὡς δεξιότατος καὶ πονηρότατος πρόσκοπος, μεσίτης καὶ σύμβουλος. Οὕτως ἐμεσίτευσεν μεταξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως· ἐκέρδισε δὲ μετὰ τὸν θάνατον τούτου τὰ ἔπλα του, περιήλθεν ὁμῶς οὕτως εἰς ῥῆξιν μετὰ τοῦ Αἴαντος. Τέλος δὲ τῇ ἔμφρονι συμβουλῇ τοῦ 'Ο. κατεσκευάσθη ὁ Δούρειος ἵππος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτός τε καὶ ἄλλοι ἥρωες· ὁ ἴδιος δὲ καὶ ὁ

Μενέλαος πρῶτοι ἐξελθόντες ἐξ αὐτοῦ ἐπήνεγκον τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων· εἰς αὐτὸν λοιπὸν ὠφείλετο κυρίως ἡ ἄλωση τῆς Τροίας. Πλουσιωτέραν ἀκόμη ὕλην παρέχουσι τῷ μύθῳ καὶ τῇ ποιήσει τὰ κατόπιν δέκκα ἔτη καθ' ἃ ὁ Ὁ. ἐπλανήθη ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης φθάσας καὶ εἰς τὸν Ὀκεανὸν καὶ καταβάς εἰς τὸν Ἄδην. Πρῶτον ἐφθασεν εἰς τὴν Θρακικὴν παραλίαν, ὅπου οἱ Κίκονες ἐφόνευσαν 72 ἑταίρους του, εἰτα εἰς τοὺς Λωιτοφίλους τῆς Λίδας καὶ κατόπιν εἰς τοὺς Κύκλωπας ἐπὶ τῆς Σικελίας, ὅπου ὁ Πολύφημος κατεδρόχισεν ἐξ τῶν ἑταίρων, διέφυγε δὲ ὁ Ὁ. μετὰ τῶν λοιπῶν μεθυσας καὶ τυφλώσας αὐτὸν, διδὼ καὶ κατεδιώκετο ἔκτοτε ὑπὸ τοῦ πατρος τούτου Ποσειδῶνος. Προσπελάσας εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου ἔλαβε παρὰ τούτου ἀσκήν περικλείοντα τοὺς ἐναντίους ἀνέμους· φθάσας δὲ ἤδη πλησίον τῆς Ἰθάκης ἐρρίβθη πάλιν εἰς τὸ πάλαιον ὑπὸ τῶν ἀνέμων τῶν ὁρμητάντων ἐκ τοῦ ἀσκού ὃν ἤνοιξαν οἱ ἑταῖροι του· ἀπώλεσε παρὰ τοῖς ἀνθρωποφάγοις Λαιστρυγασί πάντα τὰ πλοῖα του πλην ἑνός· μετὰ τούτου ἐφθασεν εἰς τὴν νῆσον τῆς γοήσεως Κίρκης, ἥτις τὸν κατεκράτησεν δόλοκληρον ἔτος, παρήγγειλε δὲ αὐτῇ νὰ καταβῇ εἰς τὸν Ἄδην ἵνα ἐρωτήσῃ τὸν Τειρεσίαν περὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου του. Ἐπιστρέψας ἐκείθεν πρὸς τὴν Κίρκην, ἀπέφυγε μὲν εὐφῶς τὰς Σεϊρήνας καὶ τὰς συμπληγάδας πέτρας, ἀπώλεσε δὲ διαπλέων διὰ τῆς Σκύλλης καὶ Χαρυβδῆος πάλιν ἐξ ἑταίρους· τοὺς δὲ λοιποὺς κατέστρεψε μετὰ τοῦ πλοίου του δι' ἀστραπῆς ὁ Ζεὺς ἵνα τοὺς τιμωρήτῃ σφάξαντας ἐν Τρινακρίᾳ τοὺς ἱεροὺς βούς τοῦ Ἥλιου. Κατάμονος ἐσώθη ὁ Ὁ. εἰς τὴν νῆσον Ὀλυγίαν, ὅπου τὸν ἐδέχθη ἡ νύμφη Καλυψὼ φιλοφρόνως καὶ ἐκράτησε παρ' ἐαυτῇ ἑπτὰ ἔτη. Τέλος δὲ τῇ διαταγῇ τῶν θεῶν τὸν ἄφησε νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκάδε καὶ ἐπὶ σχεδίας ἣν κατεσκευάσεν ὁ ἴδιος ἐφθασεν εἰς Σχερίαν, τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων, τὴν τελευταίαν στιγμὴν δοκιμάσας εἰσέτι τὴν ὁργὴν τοῦ Ποσειδῶνος θραύσαντος τὴν σχεδίαν καὶ ῥίψαντος αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· κολυμβήσας τῇ βοήθειᾳ τῆς Λευκοθέας εἰς τὴν παραλίαν εὗρεν ἐνταῦθα τὴν Ναυσικάαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, ἥτις περιποίησας αὐτὸν ὠδήγησε καὶ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρός της. Τυχὼν δὲ ἐνταῦθα εὐμενιστάτης ὑποδοχῆς καὶ λαβὼν πλοῦσι ξένια ὠδήγηθη ὑπὸ τῶν Φαιάκων εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ ἀπεδιβάθη κοιμώμενος νύκτωρ εἰς τὴν παραλίαν, μετ' ἀπουσίαν 20 ἐν ὄλῳ ἐτῶν. Εὐρῶν τὴν σύζυγόν του Πηνελόπην μείνανταν πιστὴν αὐτῷ, τὸν δὲ υἱόν του Τηλέμαχον, ὃν κατέλειπεν ἀναχωρῶν νήπιον, ἀμάρτον ἀνδρα, ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτόν τε καὶ τὸν πιστόν του σκῶβότην Εὐμαίον, ἀναγνωρίζεται δὲ καὶ ὑπὸ τῆς πα-

λαιᾶς τροφῆς του, καὶ φονεύει τοὺς μνηστῆρας τῆς συζύγου του οἵτινες ἀπόντος αὐτοῦ κατέτρωγον τὴν περιουσίαν του. Περὶ τοῦ κατόπιν βίου του ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος μόνον τὴν προφητείαν τοῦ Τειρεσίου ὅτι θὰ ἀπέβησκεν ἐν βαθεῖ γήρατι ἡσύχως. Μεταγενέστεροι ὁμῶς ἀφηγοῦνται ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ τε καὶ τῆς Κίρκης Τηλέγονος ζητῶν τὸν πατέρα καὶ ἀφικόμενος εἰς Ἰθάκην ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐν ἀγνοίᾳ του. — Ἡ καλλιτεχνία πλειστάκις παρῆσθη τὰς περιπετειὰς τοῦ Ὁ. ὡς καὶ τοὺς τρωϊκοὺς μύθους ἐν γένει. Πρὸς περὶ τούτου Ὁδερβεκ, Δι εἰκονικαὶ παραστάσεις αἱ ἀφωρῶσαι εἰς τοὺς θηθαϊκοὺς καὶ τρωϊκοὺς μύθους (Ἄλλη 1853), καὶ Βόλτε, De monumentis ad Odysseam pertinentibus (Βερολ. 1882). [Δ.Μ.]

Ὁδφέλλως (Oddfellows τ. ἑ. ἀλλόκοτοι ἄνθρωποι) καλεῖται μυστικὴ τις ἑταιρία ἀκμάζουσα κυρίως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Β' Ἀμερικῇ, εἰσαχθεῖσα δὲ ἀπὸ τοῦ 1870 καὶ εἰς Γερμανίαν. Ἰδρύθη περὶ τὰ μέγα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπὸ ἐργατῶν πρὸς ἀληθοθυσίαν, προσέλαβε δὲ εἰτα χαρὰς τῆς σωματοειδῆς πρὸς φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς καὶ εὐχάριστον συναναστροφὴν τῶν ἑταίρων. Εἰς τοὺς κανονισμοὺς τῶν οἱ Ὁ. ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τέκτονας. [Εγ.]

Ὁεν-. Βλ. Χοεν-.

Ὁενστάουφεν. Βλ. Χοενστάουφεν.

Ὁεντσόλλερν. Βλ. Χοεντσόλλερν.

Ὁζάνν. Χρονία κόρυζα, ἀπλήρῃ ἡ ἐλκώδης, κύριον ἔχουσα χαρακτηριστικὸν τὴν ἰσχυρὰν δυσοσμίαν ἣν προκαλεῖ, καθιστῶσα τὸν πάσχοντα ἀντικείμενον ἀποστροφῆς. Ἡ Ὁ. εἶναι συχνὰ φύσεως χοιραδικῆς ἢ σφυλιδικῆς· ἀλλοτε αἰτίαν ἔχει συγγενὴ στενότητα τῶν βινικῶν πόρων, ὡς ἐξ ἧς τὸ ἔκκριμα τοῦ βλενιογόνου ὑμένης τῆς ρινὸς διακρατεῖται ἐν αὐτῇ κωλυόμενον νὰ ἐξέλθῃ· ἢ προκαλεῖται ὑπὸ γυμναστικῆς τοῦ ἡγερέου αντροῦ συνεπείᾳ τερηδόνος ὁδόντος. Ἐὰν εἶναι φύσεως σφυλιδικῆς ἢ Ὁ. παρακολουθεῖται ὑπὸ ἐλκώσεως καὶ διαδρώσεως τῶν ὁστίων καὶ χόνδρων. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος τῆς αἰτίας· ἐν γένει ὁμῶς ἐπιβάλλονται τοπικῶς διακλύσεις ἀντισηπτικαὶ καὶ στυπτικαί.

Ὁζάνν (Φρειδερίκος Osann). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1794 ἐν Βάιμαρ, διατελέσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1825 καθηγητῆς τῆς ἀρχ. φιλολογίας ἐν Γίτssen, ὅπου ἀπέθανε 1858. Κυρίως ἐργάσθη περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν καὶ γραμματολογίαν τῶν ἀρχαίων· Συλλογὴ ἀρχαίων ἐπιγραφῶν (10 τεύχη, Δαρμστάτ 1822-34), Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορ. τῆς ἑλλην. καὶ ῥωμαϊκῆς γραμματολογίας (2 τ. Δαρμ. 1835-39). — Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός του Διμήλιος (1787-1842) ἐπούδασεν ἱατρικὴν καὶ ἀπέθανεν ὡς καθηγητῆς τοῦ πα-

νεπιστημίου ἐν Βερολίῳ, θεωρεῖται δὲ ὡς ἰδρυτὴς τῆς βαλνεολογίας (βλ. λ.). "Ετερος δὲ ἀδελφὸς Γοδεφρείδος (1797-1866), ἀποθανόντως καθηγητὴς ἐν Βυρτσούργῳ. ἔγενετο γνωστὸς ὡς κάλλιστος χημικὸς καὶ φυσικὸς, δημοσιεύσας καὶ πολλὰ συγγράμματα.

'Οξογαλῆ. Εἶδος Ἰκτίδος (βλ. λ.) ἥτοι Ἰκτίς ἡ δύσοσμος.

'Οξοκηρέτης ἡ δρυκτὸς κηρὸς. 'Ορυκτὴ ὀργανικὴ ἔνωση ἀποτελουμένη ἐξ ἁ.θρακος καὶ διπλασίου ὑδρογόνου. Παρίσταται ὡς μάζα ἄμορφος, πρασινὴ ἢ καστανόχρους μετ' ἀξιολόγου εθρισμοῦ (βλ. λ.), ἐλαφροτέρα τοῦ ὕδατος, εὐηκτος, εὐκαμπτος καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων προσκολλημένη. εὐκέλως διὰ μαχαίριου διαιρουμένη καὶ ὄξους ὡς κηρὸς. Καίεται μετὰ φλογὸς λαμπρᾶς. Διαλύεται εὐκόλως ἐν τερεβινθελαίῳ. Εὐρίσκεται κατὰ μέγαν ποσὴν παρὰ τὰ λιθναθρακοφόρα στρώματα τῆς Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας, παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν κλ., ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτοῦ δι' ἀποστάξεως λευκὴ παραφίνη ἐξ ἧς παρασκευάζονται κηρία.

'Οξορκῶφ (Osorkow). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ ῥωσικῷ κυβερνεῖῳ Κάλισχ τῆς Πολωνίας. ἔχει 9058 κατ. καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν μαλλίου καὶ βάμβακος.

'Οξόλαι Λοκροί. Βλ. Λοκρίς.

'Οξόλιθος ἡ ἀσφαλτώδης ἀσβεστόλιθος. Ποικιλία τις τοῦ ἀσβεστοῦ, τεφρὰ ἢ καστανόχρους, ἥτις κρυσταλλήν διαχέει ἀσφαλτώδη ὁσμὴν. [Α.Κ.]

"Οξον. Καθαρὸν ὀξυγόνον ἀλλοιωθὲν πῶς διὰ τῆς ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διελεύσεως δι' αὐτοῦ ἡλεκτρικῶν σπινθήρων· γενομένου δηλαδὴ τοῦτο τὸ ὀξυγόνον ἀποκτᾷ ὁσμὴν τινὰ ἰδιάζουσαν, εἴαν αἰσθάνεται τις ἐγγὺς τῆς στρεφόμενης πλακὸς ἡλεκτρικῆς μηχανῆς, συμπυκνοῦται (οὕτως ὥστε τρεῖς ὄγκοι ὀξυγόνου ἀποτελοῦσι δύο ὄξοντος) καὶ καθίσταται δραστηριώτερον ἐαυτοῦ, εὐκολώτερον ἐνόμενον μετ' ἄλλων σωμάτων ἥτοι γινόμενον ὀξειδωτικώτερον. "Οξον παράγεται πολλάκις ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἐν καιρῷ καταιγίδων, ἀναγνωρίζεται δὲ διὰ τὴν ὁσμὴν αὐτοῦ καὶ διὰ ταινίων χάρτου ἐμβόηπτισμένου εἰς διάλυμα ἀμύλου καὶ ἰωδιούχου καλίου, αἵτινες λευκαὶ οὗται, γίνονται διὰ τοῦ "Ο., ἀναλόγως τῆς ποσότητος αὐτοῦ, ὑπερυθροὶ ἢ κυανίζουσαι μέχρι σκοτεινῆς κυανῶν. "Οξον παράγεται ἐπίσης καὶ περίξ σωμάτων βραδείως ὑπὸ τοῦ ἀέρος ὀξειδουμένων καὶ κατ' ἄλλας τινὰς χημικὰς δράσεις ὡς καὶ ὅταν ἐν ταπεινῇ θερμοκρασίᾳ ἐξατμισθῶσι ταχέως μεγάλα ποσότητες ὕδατος, δι' ὃ καὶ ἀπαντᾷ ἐν νοσηρᾷ ἀτμοσφαίρᾳ, ἐγγύς λιμνῶν καὶ θαλάσσης κλ. Εἶναι δὲ ὀξυγαστικώτατον, καταστρέφον τὰ ὀργανικὰ τοῦ

ἀέρος μιάσματα διὰ τῆς μεγάλης ὀξειδωτικῆς του δυνάμεως.

'Οθουράδης. Ἀνδρεῖος Σπαρτιάτης, ἐπιζήτας μόνος ἐκ τῶν 300 Σπαρτιατῶν οἵτινες ἐμνομαχῆσαν πρὸς τοὺς Ἀργεῖους περὶ τῆς Θυρέας. Ἐνθ' οἱ ἐκ τῶν Ἀργείων ἐπιζήσαντες δύο ἀπῆλθον εἰς Ἀργος ἵνα ἀγγείλωσι τὴν νίκην των, ὃ "Ο. ἐμείνεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ ἔστησε τρόπαιον· ἀνανεωθείσης δὲ τῇ ἐπομένῃ τῆς πάλης ἐνίκησαν οἱ Σπαρτιάται καὶ οὕτω ἡ Θυρὴ ἐγένετο κτήρις αὐτῶν, ὃ δὲ "Ο. ὤμνετο ἔκτοτε ὡς ἥρωας ἐν ταῖς γυμνοπαιδίαις. [Ι.Κ.Π.]

"Οθους. "Ορος τῆς Ἑλλάδος ἐκτείνόμενον εἰς τὰ σύνορα τῆς Φθιώτιδος καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἄλλοτε μάλιστα ἀποτελοῦν τὰ μεταξὺ τῆς Α' Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας σύνορα. Διευθύνεται ἀπὸ Δ πρὸς Α καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ θασσῶν ἐμοιάζει τῷ ὄντι πρὸς «ὄρρον» τῆς Ἑλλάδος, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομά του. Διὰ τινος διόδου κειμένης ἐν ὕψει 800 μ. καὶ ὀδηγούσης ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Σπερχειοῦ (Λαμίας) εἰς τὴν Θεσσαλίαν, διαίρεται, εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν Δ εἶναι χαμηλότερον, τὸ δὲ Α ἔχει τὰς ὑψηλοτέρας κορυφάς, τὸν Ἀγ. Ἡλίαν (1694 μ.) καὶ τὸ Γερακοῦνι (1728). Πρὸς Δ συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς "Οξούας, ἐχούσης διευθύνειν πρὸς Ν, πρὸς Α δὲ λήγει· παρὰ τὸν Παγασσηνικὸν κόλπον. Πρὸς Ν ἐκτείνεται παρὰ τὸν "Ο. ἡ κοιλὰς τοῦ Σπερχειοῦ.

'Οθωμανικὸν κράτος. Βλ. Τουρκία.

"Οθων Α'. ("Οθων Φρειδερίκος Λουδοβίκος). 'Ο πρῶτος βασιλεὺς τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, γεννηθεὶς τῇ 20 Μαΐου (1 Ἰουν.) 1815 ἐν Σαλτσβούργῳ, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου Α' καὶ τῆς βασιλίσσης Θηρεσίας, θυγατρὸς τοῦ δούκῃ Σαξονίας-Άλτεμβούργου. "Οτε ὁ Λεοπόλδος, τῆς Σαξονίας-Κοβούργου ἡρηνὴ ὀρίστικὸς τὸ προσεγεθὲν αὐτῷ στέμμα τῆς Ἑλλάδος, ὑπεδείχθη ὁ "Ο. ὑπὸ τῶν προστατῶν Δυνάμεων ὡς βασιλεὺς, κατόπιν δὲ τῆς σχετικῆς μετὰ τὴν Βαυαρίαν καὶ τῶν δυνάμεων συνθήκης τῆς 25 Ἀπριλίου (7 Μαΐου) 1832 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ἐν Προνοίᾳ Ἑθνικῆς συνέλευσεως τῶν Ἑλλήνων τῇ 26 Ἰουλ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τῇ 25 Ἰαν. 1833 ὁ νέος βασιλεὺς, πρὸς ὃν εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Ἑλλήνων ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Μιαούλη Κ. Μπότταρη καὶ Πλαπούτα εἶχεν ἀποσταλῆ, ἀπεδιδάσθη ἐν Ναυπλίῳ· μετ' αὐτοῦ δὲ ἦλθε βαυαρικὸς στρατὸς προωρισμένος νὰ διαδεχθῇ τὸν γαλλικόν, ὡς καὶ ἡ ἐκ τῶν Ἀρμανσπεργ, Μάουερ καὶ Ἀϊδεκ ἀποτελουμένη ἀντιβασιλεία, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ διευθύνῃ τὰ πράγματα μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ βασιλέως. Καὶ περὶ μὲν τῆς δράσεως τῆς

δντιβασιλείας βλ. τὸ ἰδιαίτερον περὶ αὐτῆς ἀρθρον· ἀρκεῖ ἐνταῦθα νὰ σημειώσωμεν διὰ αὐτῆς ὑπῆρξε μᾶλλον βλαβερὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι· ὁ ἔλληγν. λαὸς βαρέως ἔφερε τὸν ἐπιβληθέντα αὐτῷ ζυγὸν τῆς Βαυαρικῆς βασιλείας. Κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκ. 1834 μετῆνέθη ἡ πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας, τῇ δὲ 20 Μαΐου τοῦ ἐπομένου ἔτους ὁ βασιλεὺς ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τοῦ κράτους· διετήρησεν ὅμως τὸν Ἀρμανσπεργὸς ὡς ἀρχικαγκελλάριον καὶ πρέσβρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ἐξηκολούθησεν ὁ ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας ἀποκλεισμός τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῶν δημοσίων θέσεων καὶ κυρίως ἐκ τοῦ στρατοῦ, ὅστις κατὰ τὰ δύο τρίτα συνέκειτο ἐκ Βαυαρῶν· συγχρόνως δὲ παρηγγινίζοντο μὲν οἱ ἀγωνισταί, περιστοιχιζέτο δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς αὐλικῆς καμαρίλλας, ἀποτελεσάσης φραγμὲν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. Κατὰ Σεπτέμβριον 1835 πρὸς κατευνασμὸν τῶν δυσηρεστῶν Ἑλλήνων ἰδρύθη τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὠρίσθησαν δὲ τὰ μέλη αὐτοῦ τῇ 23 Ὀκτωβρίου· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν ἀπέληξεν εἰς τὸν πεθοῦμενον σκοπόν. Τῇ 25 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους κατήλθεν ὁ πατὴρ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκος εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἐσχετιζέτο δὲ ἡ ἀφιξίς του καὶ μετὰ τοῦ ζητήματος τοῦ γάμου τοῦ Ὁθωνος, ὅστις ἐπέζητο ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας νὰ ἐκλέξῃ ὁρθόδοξον σύζυγον. Ἐν τῇ μεταξὺ ἡ χώρα ἐταράσσετο ὑπὸ στασιαστικῶν κινήσεων καὶ τῆς ληστείας, κυρίως ἐν τῇ Ἀ. Ἑλλάδι καὶ Μεσσηνίᾳ· τέλος ὅμως ἀποκατεστάθη ἡ τάξις ὁπωσδήποτε καὶ τῇ 28 Ἀπρ. 1836 ὁ Ὁ. ἀνεχώρησεν εἰς Γερμανίαν· ἐνταῦθα δὲ ἐνυμεύθη τῇ 10 Νοεμβ. τὴν Ἀ. Μαλίαν, θυγατέρα τοῦ Μεγ. Δουκὸς τοῦ Ὁλδμβούργου. Τὸ γεγονός τοῦτο ἔμαθον οἱ Ἑλληγνὲς μόλις μετὰ 5 ἡμέρας· καθὼς δὲ τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως ὁ κατὰ τοῦ Ἀρμανσπεργὸς ἐρεθισμὸς ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον· ἀλλὰ καὶ ἐν Μονάχῳ εἶχεν οὗτος ὑποπέσει εἰς δυσμένειαν, θεωρηθεὶς ὡς ὑπαίτιος πιστοποιητικῶν ἐν ᾧ ὁ ἱατρὸς τοῦ Ὁ. Βίττμερ, τῇ ὑποκινῆσει τοῦ Πάλλμερστον, τοῦ μεγίστου ἐχθροῦ τοῦ Ὁ., ἀπεκάλεσε τὸν βασιλέα ἀνίκανον καὶ βλάκα. Οὕτω ἅμα τῇ κατάπλῳ τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους, 2 Φεβρ. 1837, ὁ Ὁ. ἔπαυσε τὸν ἀρχικαγκελλάριον (ἐπὶ τῇ ἐπανελημμένῃ δῖθεν αἰτήσει του), δώρισε δὲ πρέσβρον τοῦ ὑπουργ. συμβουλίου καὶ γραμματέα τοῦ βασιλ. οἴκου τὸν μετ’ αὐτοῦ ἐλθόντα Ρούδαρτ. Δυστυχῶς ὅμως τὰ κακὰ τῆς ξενοκρατείας δὲν ἔπαυσαν· πρὸς δὲ, τὸ ἔθνος ἐξήτει ἐπιμόνως τὴν ἀρχὴν εἰς αὐτὸ ὑπεσχημένῃ συνταγματικῇ πολιτείᾳ, ὑποστηρίζον ἐκ τούτου νῦν καὶ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἥτις πρὸς τὰς τῶν ἄλλων προστατίδων δυνάμειν διαμάχετο περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὑπεροχῆς καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέ-

ρας ἐπιδράσεως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας ζητήματα. Καὶ ἤρχισε μὲν ἐν τῇ μεταξὺ (3 Μαΐου 1837) ἡ λειτουργία τοῦ Πανεπιστημίου, ἰδρυθέντος ἀκόμη ἐπὶ Ἀρμανσπεργ, καὶ ἄλλα τινὰ ἐθνωφελῆ ἔργα ἐξετελέσθησαν, οὐχ ἥττον ἔμως τὰ πνεύματα διετελουν ἐν ἀκαταπαύστῳ ταραχῇ, τοῦτο μὲν ἔνεκεν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων (βλ. Φαρμακίτης, Καίρης), τοῦτο δὲ ἔνεκα τῶν πολιτικῶν λόγων, ὡς καὶ ἐκ τῆς κακῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως. Ἰνα κατευνασθῇ τὴν κατ’ αὐτοῦ καταφορὰν τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, ὁ Ὁ. ἀπεφάσισε νὰ ἀναθέσῃ τὴν πρωθυπουργίαν εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ πρεσβευτὴν Δ. Μαυροκορδάτον· δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐπέσθη νὰ δεχθῇ τὰς συνετάς αὐτοῦ προτάσεις καὶ πρὸ πάντων τὴν περὶ ἀποπομπῆς τοῦ περὶ αὐτὸν ξένου ἀνακτοβουλίου, ὥστε παρητήθη ταχέως ὁ Μαυροκορδάτος. Οὕτως ἐξηκολούθει ἡ κατὰστάσις οὕτως εἴπερ ποτὲ κρίσιμος· εἰς ἐπίμετρον δὲ ἐπῆλθε καὶ ἡ ἐν Κρήτῃ ἐπανάστασις, ἐκραγίσσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1841. Τὸ μόνον εὐφρόσυνον γεγονός τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπῆρξεν ἡ ἰδρύσις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις ἔμως δὲν ἡδυνήθη νὰ βελτιώσῃ ἀμέσως καὶ τὴν οἰκτράν οἰκονομικὴν κατάστασιν. Οὐκ ὀλίγον ἠύξησε τὰς δαπανασκείας καὶ ἡ ἀτεκνία τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας μεγάλη μερίς τῶν πολιτευομένων τὴν μόνην σωτηρίαν ἐβλεπεν ἐν τῇ ἀπονομῇ συταγματικοῦ χάρτου· οὕτω δὲ τέλος οἱ συνταγματικοὶ ἀρχηγὸν ἀποκτήσαντες τὸν συνταγματάρχην Δ. Καλλέργην ἐξηνάγκασαν δι’ ἐπαναστάσεως τῆς πρωτεύουσας κατὰ τὴν νύκτα τῆς 2-3 Σεπτεμβρίου 1843 τὸν βασιλέα νὰ διατάξῃ τὴν σύγκλησιν Ἑθνικῆς συνέλεύσεως «ἵνα συντάξῃ μετ’ αὐτῆς τὸ σύνταγμα τοῦ κράτους» καὶ νὰ διορίσῃ πρωθυπουργὸν τὸν Μεταξῆν. Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις αὕτη ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς 8 Νοεμβρ. καὶ ἐπεράτωσε αὐτὰς τῇ 18 Μαρτίου 1844, μ. θ’ ὁ διελύθη, παραδῶσασα τῷ ἔθνει τὸ πεποιητὸν σύνταγμα, ἐν τοῖς πλείστοις δὲ ἀντίγραφον τῶν ἐν ἄλλοις κράτεσιν ὑπαρχόντων, καὶ κυρίως τοῦ γαλλικοῦ.

Οἱ Βαυαροὶ ἀπεπέμθησαν καὶ τὸ Σύνταγμα ἤρχισε νὰ λειτουργῇ, τὰ κακὰ ὅμως δὲν ἔπαυσαν. Ἡ δοθεῖσα εἰς τὸν λαὸν ἀπεριόριστος σχεδὸν ἐλευθερία ἐπήνεγκε τὴν ἀναπτέρωσιν ἀπεριόριστων ἀξιώσεων καὶ ἐπηκολούθησαν ἀκατάπαυστοι διαμάχαι τῶν κομμάτων· συγχρόνως δὲ τὸ 40ν ἄρθρον τοῦ συντάγματος, ὅπερ ὥριζεν ἵνα ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου πρεσβεύῃ τὸ ὁρθόδοξον δόγμα, ἐπολεμήθη σφόδρα ὑπὸ τῆς Βαυαρίας καὶ Αὐστρίας, ἐν ᾗ ἡ Ῥωσία αὐτὸ καὶ μόνον ἐστεργε. Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ βασιλεὺς ἐπεμβαίνων εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ τὴν ἐξουσίαν παραδίδων εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ ὄργανα ἐκυβέρνησεν οὐσίαν αὐτὰς τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον αὐτοδιοίκητον βασίλειον. Ἐξηκολούθησαν

συνεπώς αἱ δυσἀρέσκειαί καὶ αἱ στάσεις, ὑποκινούμεναι ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν μὴ ὄντων ἐν τῇ ἐξουσίᾳ πολιτικῶν. Ἡ πτώσις τοῦ πρωθυπουργοῦ Μαυροκορδάτου, τοῦ ἐννοουμένου τῆς Ἀγγλίας, ἡ ἀπόλυσις τοῦ στρατηγεῦ Τσοῦρτε καὶ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ Μαυροκορδάτου διὰ τοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν κλίνοντος Κωλέττη, ἐπήνεγκον νέας ἐχθρικὰς ἐπιθέσεις τῆς Ἀγγλίας, ἀντιπροσωπευομένης διὰ τοῦ Λάιονς, ὅστις κυρίως ὑπεκρίνει καὶ τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ὑπάρχουσαν ἀντιζηλίαν. Ὅτε δὲ πρέσβης τῆς Τουρκίας Μουσοῦρος ἤρνήθη τῷ 1847 νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ διαβατήριον τοῦ εἰς Κων/πολιν μεταβαίνοντος στρατηγοῦ καὶ ὑπασπιστοῦ τοῦ βασιλέως Τσάμη Καρατάσου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εὐτος τῷ 1841 προσεπάθητε νὰ ἐξεργήσῃ ἐπανάστασιν ἐν Μακεδονίᾳ, ὁ Ὁ. ἀργιστὴς ἐπέπληξεν ἐν αὐλικῷ χορῷ τὸν Μουσοῦρον. Ἐκ τούτου ἐπῆλθε ῥῆξις διπλωματικῆ μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν, μεγίστας ἀπειλήσας δυσχερείας εἰς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνας· συγχρόνως δὲ ἡ Ἀγγλία ἐπίεζε τὴν κυβερνήσιν ἕνεκα τῶν καθυστερουμένων τόκων τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμ. τοῦ παραχωρηθέντος ὑπὸ τῶν προστατίων δυνάμεων. Ἐν Ἀχαρνᾷ ἐπανεστάτησεν ὁ Θ. Γρίδας, ἐν Εὐβοίᾳ ὁ Κριεζώτης κατὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ κατεβλήθησαν μὲν τὰ κινήματα ταῦτα, ἀλλ' ἡ κατάστασις ἔμεινεν ἡ ἰδίᾳ. Τὴν νύκτα τῆς 30ῆς Αὐγ. ὅστου 1847 ἀπέθανεν ὁ Κωλέττης, παρ' οὗ εἶχεν ἐμπνευσθῆ ὁ Ὁ. καὶ τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐπὶ ὑπὸ ξένον ζυγὸν Ἑλλήνων. Νέαι στάσεις καὶ λησττανταρίαι ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Στερεῇ Ἑλλάδι κατεστάλησαν ὥς πρὸς δὲ τὸ τουρκοελληνικὸν ζήτημα ἠναγκάσθη τέλος ἡ Ἑλλάς νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ ἡ κυβερνήσις ἐξέφρασε τὴν λύπην τῆς ἐπὶ τῷ ἐπιεσθίῳ. Νέας δυσκολίας παρέσχευ ἡ Ἀγγλία τῷ Ὁ. κατὰ τὸ 1849, προβάλλουσα ἀξιιώσεις ἐπὶ τῶν νήσων Ἐλαφονήσου καὶ Σαπιέντσας καὶ ζητοῦσα ἀποζημιώσεις διὰ διαφόρους λόγους, κυρίως δὲ καὶ διὰ τινὰ ἐβραῖον Πασιφικόν, οὗ ἡ οἰκία εἶχε καταστραφῇ ὑπὸ τοῦ ὄχλου τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅστις ἤγειρεν ἀναισχύτως ἀξιιώσεις μεγάλης ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἐν τῇ διαρπαγῇ τῆς οἰκίας ἀπώλειαν δῆθεν σπουδαίων ἐγγράφων· καὶ ὅτε ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς κυβερνήσεώς του ἀπέκρουσε τὰς ἀδικαιολογήτους ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ Οὐάις, ὁ ναύαρχος Πάρκερ ἀπέκλεισε τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ στόλου του· ἐπῆλθε δὲ τέλος ἡ λύσις διὰ τῆς μεσιτεύσεως τῆς Γαλλίας. Ἡ ἀξιοπρέπεια ἣν ἐδείξεν ὁ Ὁ. ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ μεγάλως ἠύξησε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ αἶσθημα τοῦτο ἐνισχύθη ἀκόμη διὰ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ κατὰ τὰ πρὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου γεγονότα. Ὁ Ὁ., πεπειθὴς εἰς τὴν συμπάθειαν

τῶν ὑπηκόων του πρὸς τοὺς ὁμοεθνήτας· Πρώτους συνέλεγε χορήματα, συνήθριζε στρατεύματα καὶ ὑπέβαλλε τὰς πρὸς ἐπανάστασιν ἐν Ἡπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ ἐνεργείας· δυστυχῶς ὁμοίως δὲν ἐτηρήθη ἡ ἀπαιτούμενη ἐχεμυθία, ἡ μᾶλλον αἱ παρασκευαὶ ἐγένοντο ἀναφανδὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ξένων διπλωματῶν. Οὕτω δὲ αἱ κατὰ τῆς Ῥωσας σύμμαχοι δυνάμεις ἐπέδωκαν τελεσίγραφον δι' οὗ ἐζήτησαν πληρὴ οὐδετερότητα τῆς Ἑλλάδος καὶ τιμωρίαν τῶν ὑποκινηθέντων τὴν ἐπανάστασιν ἀξιωματικῶν, μὴ λαβούσαι δὲ ἱκανοποιητικὴν δι' αὐτὰς ἀπάντησιν κατέλαβον διὰ κοινοῦ στρατοῦ τὴν Πειραιᾶ. Ἐβέητε δὲ τέλος ὁ Ὁ. νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καὶ νὰ δεχθῇ νέον ἐπιβληθὲν αὐτῷ ὑπουργεῖον οὗ ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ ἥμισυ συμπαθεῖς αὐτῷ Μαυροκορδάτος καὶ Καλλέργης· μόλις δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1856 ἀνεχώρησαν ἐκ Πειραιῶς τὰ ξένα στρατεύματα, ἐξυβρίσαντα βασιλεῖα καὶ λαὸν παντοιοτρόπως κατὰ τὴν διαμονὴν τῶν. Ἡ κατοχὴ αὐτῇ συνεπήνεγκε καὶ τὴν χολέραν ἥτις ἐλυμάνετο ἐπὶ τινὰς μῆνας Πειραιᾶ τε καὶ Ἀθῆνας. Ὁ βασιλεὺς εὐρίσκειτο τότε ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δημοτικότητος του καὶ ἅπας ὁ λαὸς συνηπίσθη περὶ αὐτόν, φέρων μετ' αὐτοῦ τὴν κοινὴν ἐκ μέρους τῶν ξένων γενομένην προσβολήν. Πρὸς δυστυχίαν ὁμοίως αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἔθνους ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τῶν ξένων ἐπῆλθον πάλιν τὰ ἀρχαῖα κακά, ἀφ' ἑνὸς ἡ διαμάχη τῶν κομμάτων ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πρὸς τοὺς ὄντως πατριώτας δυσπιστία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ θλιβερότάτῃ ἐνέργειᾳ τῶν αὐλοκράτων, τῶν λεγομ. ἀφωσιωμένων. Ἐμφερούμενος ὑπὸ τῆς καλλίτης θιλήσεως, ἀγαθώτατος ὢν καὶ ἀγαπῶν ὑπὲρ πάν ἄλλο τὴν χώραν ἥς προώριστο νὰ βασιλεύῃ, ἑστερέϊτο τῆς εὐσταθείας τῆς ἀπαιτουμένης πάντοτε μὲν παρὰ βασιλεῖ, ἰδίως δὲ ὑπὸ τὰς ἐν Ἑλλάδι τότε περιστάσεις· ἦτο δὲ πείσμων εἰς ὑψίστον βαθμόν, καὶ δυστυχῶς εἰς πράγματα ἅπερ ἡδύνατο νὰ βλάψωσιν αὐτόν τε καὶ τὸ ἔθνος, καὶ κυρίως ἐν τῇ κατὰ τοῦ συντάγματος ἀντιπράξει· του. Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἤθελε μὲν τὸ καλόν, ἔφερε δὲ τὸ κακόν, ἀτυχῆς ὢν εἰς τὰς ἀσφασεις καὶ τὰ μέτρα του.

Ἡ ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐξανόμενη δυσἀρέσκεια κατ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐλαβεν ἐπικίνδυνον ὄψιν τῷ 1861 κατὰ τὴν εἰς Βαυαρίαν ἀπουσίαν αὐτοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν, ὡς συνήθως ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, τὴν ἐξουσίαν ἤτικε ἡ βασιλίσσα Ἀμαλία· ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων κυρίως ὑποστηριζόμενη καταφορά κατὰ τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους κατέληξεν εἰς δολοφονικὴν κατὰ τῆς βασιλείσεως ἀπόπειραν τοῦ Ἀρ. Δοσίτου. Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὁ. δὲν ἐβεβλιώθησαν τὰ πράγματα, καὶ συνεπείᾳ διαδηλώσεως πρὸ τῶν ἀνακτόρων κατὰ τοῦ ὑπουργείου γενομένης ἠναγκάσθη ὁ

Βασιλεὺς νὰ ἀναθέσῃ τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως εἰς τὸν ναύαρχον Κανάρην· μὴ ἐπελθούσης δὲ συνεννοήσεως προσεκάλεσεν αὐτὸς τὸν πρότερον πρωτοπουργὸν Μιαούλην. Τοῦτο ἤρκεσεν ἵνα ἐκδηλωθῇ ἡ δυσἀρεσκεία ἐν ἀληθείᾳ ἐπαναστάσει ἥτις ἐξερράγη τῇ 12 Φεβρ. 1862 ἐν Ναυπλίῳ καὶ δι’ ἧς ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ πολυαριθμοῦ στρατοῦ ὁ βασιλεὺς ἐκπτωτος τοῦ θρόνου. Καὶ κατεστάλη μὲν τὸ κίνημα ὑπὸ τῶν πεμφθέντων κατὰ τῶν ἀνταρτῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ ἡ κατὰ τοῦ “Ο. ἐξέγερσις τοῦ λαοῦ δὲν ἔπαυσε πλέον διαδιδομένη ἀνὰ τὸ κράτος. Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τὸ βασιλικὸν ζεύγος ἀπῆλθεν εἰς περιοδείαν τινὰ ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Πελοπόννησον. Ἐν τῇ μεταξὺ ὁμοῦς προτοκομασθέντων ἀπάντων, ὁ Γρίβας ἐκήρυξε τὴν ἐπανάστασιν ἐν Ἀχαρνᾷ, ἣν ἠκολούθησαν ἡ Ἀχαΐα, Ἡλὶς καὶ Κορινθία. Ἐν Ἀθήναις ἡ κυβέρνησις μαθούσα τὰ συμβάντα ἐφυλάκισε πολλοὺς τῶν συνωμοτῶν· τοῦτο ἔπεισε τὸν Βούλγαρην νὰ δεχθῇ ὀριστικῶς τὴν ἀρχηγίαν τῶν ἐπαναστατῶν, ἐνῷ ὁ Δ. Παπαδιαμαντόπουλος διωργάνωσε τὴν ἐπανάστασιν παρὰ τῷ στρατῷ, καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 9ης Σεπτεμβρ. ἐξερράγη αὕτη, ἐγένετο ἀσπαστὴ ὑφ’ ἅπαντος τοῦ ἐν Ἀθήναις στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ καὶ ἐξελέγη προσωρινὴ κυβέρνησις ἐκ τῶν Βούλγαρη, Κανάρη καὶ Ρούφου. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῶν ἐν Ἀχαρνᾷ γεγονότων ἐπανεκάμφαν οἱ βασιλεῖς ἐκ Καλαμῶν, ἀλλ’ ἡ κατάργησις τῆς βασιλείας τοῦ “Ο. ἦτο πλέον τετελεσμένη. Πεισθέντες ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μεταβάλωσι τὰ πράγματα μετέδωκαν ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου τῶν ἀμέσως εἰς τὴν ἀγγλικὴν «Σκύλλαν» καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἑντίαν ἐκεῖθεν δὲ εἰς Μόναχον. Ζήσας δὲ καίρῳ τινὰ ἐνταῦθα ὁ “Ο. ἀπεσύρθη εἰς Βαμβέργην, ὅπου ἀπέθανε τῇ 14 Ἰουλίου 1867 καὶ ἐτάφη ἐν τῷ αὐλικῷ ναῷ τοῦ Ἀγ. Καίετάνου ἐν Μονάχῳ.

Δι’ μεγάλα ἀρετὰ, αἵτινες ἐκόσμουσαν τὸν ἀτυχῆ τοῦτον βασιλεῖα, καλύπτουσι τὰς ἐλλείψεις του καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἣν καὶ μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν αὐτοῦ αἰετοῦ διετήρει, ἐξαγνίζει καὶ τὰ ἐσφαλμένα διαδήματά του, ἀποβλέποντα ἄλλως πάντοτε εἰς τὸ φαινόμενον καλὸν τῆς χώρας. Δικαίως δὲ ἡ μνήμη του ἔμεινε παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱερὰ. Ἀν’ ἐδείκνυε μεγαλυτέραν σταθερότητα καὶ ὑπήκουε μᾶλλον εἰς τὴν ἀγνὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ ἢ εἰς τὰ ψεῦδη τῶν αὐλοκολάκων, ἀνῆλθοντο νὰ εὕρῃ τρόπον τινὰ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς ἀπαισίας ἐπιδράσεως τῶν ξένων διπλωματῶν, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἴσως, ἀν’ εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀποκητήσῃ τέκνα, δὲν θὰ ἐξεθρονίζετο καὶ δὲν θὰ ἀπὲθνε μακρὰν τῆς χώρας ἣν τόσον ἠγάπησε.

“Οθων (Otto). Ὄνομα 4 γερμανῶν αὐτοκρατόρων.

“Οθων Α’, ὁ Μέγας, γενν. 912, διαδεχάμενος τὸν πατέρα του Ἑρρίκον τὸν Α’ 936. Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξε πλήρως πολέμων ἐσω ἐρικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν. Τῷ 939 κατέβαλεν ἐπανάστασιν τῶν δουκῶν Φραγκωνίας καὶ Λαθαριγγίας καὶ τοῦ βελγίου τοῦ Ἑρρίκου, παρεχώρησε τὴν Λαθαριγγίαν εἰς τὸν γαμβρόν του Κορράδον τὸν Ἐρυθρόν. τὴν Βαυαρίαν τῷ ἀδελφῷ του Ἑρρίκῳ (ἐπελθούσης συμπιλιώσεως) καὶ τὴν Σουαβίαν τῷ υἱῷ του Λουδολφῳ. Τῷ 951 ἐνίκησεν ἐν Ἰταλίᾳ τὸν ἄρπαγα Βερεγγάριον Β’, νυμφεὺς αὐτοῦ Δελαιζα τὴν χήραν τοῦ βασιλεῶς Λαθαρίου, ἐστέρθη ἐν Παυίᾳ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας. Τῷ 954 κατέβαλε νέαν στάσιν ἀπειλομένην εἰς δυσἀρεσκείας τῶν ῥηθέντων γαμβροῦ καὶ ἀδελφοῦ του, ἐνίκησε δὲ τοὺς Οὐγγυροὺς ἐπὶ τοῦ Λέχφελδ (παρὰ τὴν Δούρουσταν) τὴν 10 Δύγ. 955. Τῷ 962 ἱδρυσε τὸ Ἀγιον ῥωμαϊκὸν κράτος τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους καὶ ἐστέρθη αὐτοκράτωρ ἐν Ῥώμῃ. Ἰνα ἀσφαλίσῃ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἀρχὴν τοῦ ἐξήτησε διὰ τὸν υἱόν του “Οθωνα, ὅστις θανόντος τοῦ Λουδολφου ὠρίσθη διάδοχος, τὴν γεῖρα τῆς βυζαντινῆς βασιλοῦς Θεοφανοῦς μετὰ τῶν ἐπαρχίων Καλαβρίας καὶ Ἀπουλίας ὡς προικός. Ἀλλ’ ὁ αὐτοκράτωρ Νικηφόρος ἀπέριψε τὴν πρότασιν, ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκής παρεχώρησε μὲν τὴν κόρην, ἀλλ’ οὐχὶ καὶ τὰς ἐπαρχίας. Οὐχ ἦττον ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ἀρχὴ τοῦ “Ο. ὑπῆρξεν ἀσφαλῆς. Εἰς τοὺς ἐπισκόπους παρεχώρησε μεγάλην ἐξουσίαν ἐν τῇ διοικήσει. Ἀπέθ. ἐν 973 ἐν Μερλβέιν.

“Οθων Β’, υἱὸς καὶ διάδοχος “Ο. τοῦ Α’, γενν. 955. Ζῶντος ἐτι τοῦ πατρὸς του ἐστέρθη ἐν Ῥώμῃ 961 βασιλεὺς καὶ 967 αὐτοκράτωρ, διεδέξατο δ’ αὐτὸν 967. Ἡγωνίσθη κατὰ τοῦ ἐξαδελφου τοῦ Ἑρρίκου τῆς Βαυαρίας καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐπαναστάντων, οὓς καὶ κατέβαλε μετὰ πολέμους αἱματηρούς 977, ἐξέβαλε δὲ τῆς Λαθαριγγίας τὸν ἀποπειραθέντα τὴν ἀνίκησιν αὐτῆς βασιλεῖα τῆς Γαλλίας Λαθαρίου, 978. Μετ’ ὀλίγον οἱ Σαρακηνοὶ ὑπὸ τὸν Φατιμίδην Ἀβούλ-Καζὶμ ἀπεβιδάσθησαν εἰς Ἰταλίαν καὶ διέδραμον πᾶσαν τὴν χώραν κατακτώντες· ὁ “Ο. καὶ τοὺς λαμπρῶς ἐνίκησεν ἐν ἀρχῇ, οἷς καὶ ὁ Ἀβούλ-Καζὶμ ἐφρονεῖτο κατὰ μεγάλην ἐν Καλαβρίᾳ μάχην· ἀλλ’ ὀλίγον κατόπιν ἡττήθη κατὰ κράτος ἐν Κοτρίνε (982) καὶ ἥτις διέφυγε τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἀπέθ. δὲ τῷ 983 ἐν Ῥώμῃ.

“Οθων Γ’, υἱὸς “Ο. τοῦ Β’, ὃν διεδέξατο τρίτης τῷ 983. Ἐν δυνάμει αὐτοῦ διεχειρίζετο εὐτυχῶς τὴν ἀρχὴν ἡμῶν τοῦ Θεοφανῶ μετὰ τῆς μάχης τοῦ Ἀδελφίδος (συζύγου “Ο. τοῦ Α’), τῆς θείας τοῦ Ματθίλδης καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μαγεντίας. Τῷ 995 ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν ὁ “Ο. καὶ ἐστέρθη αὐτοκράτωρ ἐν Ῥώμῃ, ἣν ἀπὸ τινος κατεῖχεν ὁ ἄρπαξ Κρεστσέντιος· μόλις ὁμοῦς ἀπελθόν-

τος τοῦ 'Ο. ὁ Κρ. ἐκ νέου κατέλαβε τὴν Ρώμην, ἐκδιώξας τὸν ὑπὸ τοῦ 'Ο. ἐγκαθιδρυθέντα πᾶπαν Γρηγόριον τὸν Ε'. Ἀλλὰ τῇ 998 τὸ δευτέρου ἐλθὼν εἰς Ἰταλίαν ὁ 'Ο. ἐνίκησεν ἐριστικῶς τὸν ἄρπαγα (ὅστις καὶ ἀπεκεφαλίσθη κατόπιν) καὶ ἐπανάφερε Γρηγόριον τὸν Ε'. Ἀπέθανε δὲ 1002 παρὰ τὸ Βιτέρβον.

'Ο θων Δ', δευτερότοκος υἱὸς Ἐρρίκου τοῦ Λέοντος, γενν. 1174. Θανόντος τοῦ πατρὸς τοῦ τῇ 1197, οἱ μὲν πλείστοι τῶν γερμανῶν ἡγεμόνων ἐξελέξαν αὐτοκράτορα τὸν Φίλιππον τῆς Σουαβίας. οἱ δὲ ἀντίθετοι τὸν 'Ο. ὅστις καὶ ἐτέθη ἐν 'Ακυσγράνῳ. Ἐκ τούτου προέβη 10ετής ἐμφύλιος πόλεμος, οὗ μετέσχον καὶ οἱ βασιλεῖς Ἀγγλίας καὶ Δανίας ὑπὲρ τοῦ 'Ο., κατ' αὐτοῦ δὲ ὁ τῆς Γαλλίας. Τέλος δὲ 1208 δολοφονήντος τοῦ Φιλίππου ὁ 'Ο. ἀνεγνωρίσθη παρὰ πάντων. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ τοῦ 'Ο. οἰκιστοποίησεν ἐπορχίας τινὰς τῆς παπικῆς χώρας ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ἀφώρισεν αὐτὸν καὶ ἔλυσε τοὺς γερμανοὺς ἡγεμόνας τοῦ πρὸς αὐτὸν ὅρκου. 'Ο 'Ο. ματαίως ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων του ἀπεσύρθη τέλος 1202 εἰς Βρουνοβίχην· ἀπέθανε δὲ 1218 ἐν Χαρτσβούργῳ. [B.E.]

'Οθωνοί. Νησίς ἐν τῇ Ἰονίῳ πελάγει κεμένη κατὰ τὸ ΒΔ τῆς Κερκύρας καὶ τὸ ΝΔ τῆς Ἐρικούσης. Ἀπέχει τῆς Κερκύρας 7 1/2 μίλια καὶ ἔχει ἔκτασιν 15 τετρ. χιλιόμετρα. Εἶναι ἀρίστα ναυλιεργημένη καὶ ἔχει κλίμα καθυρτώτατον καὶ ὑγιεινότερον, οὗ ἕνεκα οἱ κάτοικοι εἶναι εὐρωστοί, φθάνοντες εἰς βαθὺ γῆρας, καὶ αἱ νόσοι σπανιώτατοι. Λείψανα ἀρχαίου οἰκοδομημάτων μαρτυροῦσι τὴν ὑπαρξιν μικρᾶς ἀκροπόλεως ἧς διακρίνεται ἡ κυλιότερη γραμμὴ καὶ ἡ εἰσόδος. Ἡ νηὶς αὕτη λέγεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ 'Οθωνός καὶ κατὰ Πλίνιον 'Οθωνός, νῦν δὲ Φανὼ ἢ Φανός. Τὸ πρὸς τὸ ΒΔ μέρος ἀκρωτήριον αὐτῆς, ἐφ' οὗ καὶ φάρος, καλεῖται Καστρί, τὸ πρὸς τὸ ΒΔ Ῥόκα. Οἰκεῖται ἐν διαφόροις συνοικισμοῖς ὑπὸ 864 κατοίκων καὶ εἶναι πρωτεύουσα τοῦ δήμου. Διαποντίων ἀποτελουμένου καὶ ἐκ τῶν πέριξ νησιδίων Μαθρακίων ἢ Σαμβράκης καὶ τῆς Ἐρικούσης.

Οὔα ἢ Ἐπάνω Μερτιά. Κωμόπολις τῆς νήσου Θήρας καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐμωνούμου νήσου κεμένη ΒΔ τῆς Φοινικιάς ἐπὶ τοῦ βορείου ἀκρωτηρίου τῆς νήσου, ἀπέναντι τῆς Θηρεσίας καὶ ἄνωθεν τοῦ ὅρμου τοῦ ἁγίου Νικολάου, οὗ ἀπέχει 10'. τῶν δὲ Φηρῶν ὥρ. 1 1/2 ΒΔ. Εἶναι ὠκοδομημένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῆς ἀποτόμου πλευρᾶς τοῦ κόλπου. Οἰκεῖται ὑπὸ 1864 κατοίκων καὶ παράγει οἶνον, κριθήν, σῦκα καὶ βάμβακα. Εἰς τὸν δῆμον Ὁ. ἀνήκουσι καὶ τὰ χωρία Θέλος, Περιβολός καὶ Φοινικιά, οὗτω δὲ ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 2603 κατ.

Οιδάνθη, Οιδάνθεια. Βλ. Γαλαξειδίον.

Οἰδαλος. Υἱὸς τοῦ Κυνόρτα, κατ' ἄλλους τοῦ Περιήρους υἱοῦ τοῦ Κυνόρτα, πατὴρ δὲ τοῦ Τυνδάρεω, τῆς Πυρήνης καὶ Ἀρήνης (ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Τυνδάρεω, Ἰπποκόοντος καὶ Ἰκαρίου). Ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ὅπου ἐλατρεῦετο ὡς ἥρωος.

Οἰδημα. Βλ. Ὀδρωψ.

Οιδίπους. 'Ο περίφημος ἐν τῇ ἀρχαίῳ-τητι διὰ τὰς τύχας καὶ τὰ ἀκούσια ἀνοσιουργήματά του βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, εὐτινος τὸν μῦθον, ἀπλουστερον ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἀναφερόμενον ('Οδυσ. λ), διέπλεσαν ἐντελέστερον οἱ τραγικοὶ ὡς ἐξῆς. Λαῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, υἱὸς τοῦ Λαβδάκου (ἄφ' οὗ καὶ σύμπαν τὸ γένος τῶν 'Ο. ἐπωνομάζοντο Λαβδακίδαι), ἐγγονος δὲ Πολυδώρου καὶ διατέγοντος τοῦ Κάδμου, ἐνυμφεύθη τὴν Ἰοκάστην (παρ' Ὀμήρῳ Ἐπικάστην), θυγατέρα τοῦ Μενονικῆος, ἔχουσα δὲ ἀδελφὸν Κρέοντα. Δηλώσαντος δὲ τοῦ χρησμοῦ ὅτι, ἐὰν ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἄρρεν ᾗθελε τεχθῇ, θά ἐφόνευε τὸν πατέρα του, οἱ σύζυγοι ἀπεκτιήσαντες ἄρρεν τέκνον, τὸν 'Ο., παρέδωκαν αὐτὸ διατρήσαντες καὶ περιδέσαντες τοὺς πόδας του, εἰς δοῦλον ἵνα τὸ ἐκθέσθι ἀναρτῶν ἐπὶ δένδρου εἰς τὸ ὄρος Κιθαιρῶνα· ἀλλ' οὗτος παρέδωκε τὸ νεογνὸν εἰς Κορίνθιον βασιλικὸν ποιμένα, ὅστις ἐκόμισεν αὐτὸ πρὸς τὸ ἄτεκνον βασιλικὸν τῆς Κορίνθου ζεύγος Πόλυβον καὶ Μερόπην, ὑφ' ὧν υἱοθετήθην ἐξετράφη· ἐκλήθη δὲ 'Ο. ὡς ἔχων ἐξωθηκότας ἐκ τῆς κακώσεως τοὺς πόδας. Φθάσας εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν καὶ ἀκούσας ποτὲ ἐπ' ὄνειδισμῷ ὅτι ἤτοπαίδιον ἐκθετον, μετέθε κρυφίως καὶ ἠρώτησε περὶ τῆς καταγωγῆς του τὸ δελφικὸν μαντεῖον, παρ' οὗ ἐπληροφορήθη ὅτι ἐμελλε νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν μητέρα του. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δεινῶν τούτων δὲν ἐπέστρεψεν εἰς Κόρινθον, ἀλλ' ἔλαβε τυχαίως τὴν πρὸς τὰς Θήβας ἀγούσαν· καθ' ὅδον ἀπήντησε γέροντα ἐν συνοδείᾳ μικρᾶ ἐλαύνοντα πρὸς τοὺς Δελφούς. Διαταχθεὶς δὲ παρ' αὐτοῦ νὰ ὑποχωρήσῃ τῆς ὁδοῦ ἀντίστη καὶ ἐφόνευσε τὸν γέροντα ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ πατὴρ του Λαῖος. Ἐξακολουθήσας τὸν ὁρμὸν του ἐφθάσεν εἰς Θήβας, ὅπου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Λαῖου διεχειρίζετο τὴν ἀρχὴν ὁ ῥήθεις Κρέων, εὖρς δὲ τὴν πόλιν ἀνάστατον διὰ τὴν ἀπὸ τινος ἐμφάνισιν τέρατος ἔχοντος κεφαλὴν καὶ στήθος γυναικός, πτέρυγας ἀετοῦ, σῶμα δὲ καὶ οὐρὰν λέοντος, τῆς Σφίγγος, ἥτις καθημένη ἐπὶ βράχου προέτεινε εἰς πάντας τοὺς διερχομένους αἰνίγμα δυσκολώτατον, μὴ λύοντάς δὲ νατεκρήμνιζεν ἀπὸ τοῦ βράχου· δηλώσαντος δὲ τοῦ χρησμοῦ ὅτι αὕτη ἡ Σφίγξ θά ἐφόνευετο ὁμοίως ὅταν τις ἤθελε λύσῃ τὸ αἶνιγμα, ὁ Κρέων εἶχεν ὑποσχεθῇ τῷ λύτῃ

τὴν χεῖρα τῆς Ἰοκάστης καὶ τὸν θρόνον τῶν Θηβῶν. Ὁ Οἶδ. παρουσιασθεὶς καὶ ἐρωτηθεὶς παρὰ τῆς Σφιγγός τί εἶναι τὴν μὲν πρῶταν τετράπου, τὴν δὲ μεσημέριαν δίπους τὴν δὲ ἐσπέραν τρίπους, ἀπῆντησεν ἀμέσως διὰ τὸ ζητούμενον εἶναι ὁ ἀνθρώπος (δι' ὃν αἱ ἐν τῷ αἰνίγματι τρεῖς ὥραι τῆς ἡμέρας εἶναι ἡ παιδική, ἀνδρική καὶ γεροντική ηλικία) καὶ οὕτως ἀπαλλάξας τὴν πόλιν τῆς Σφιγγός ἔλαβε σύζυγον τὴν μητέρα τοῦ Ἰοκάστην καὶ ἐγένετο βασιλεὺς τῶν Θηβῶν. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἔσ,ε τέκνα καὶ ἀδελφοὺς συγχρόνως τὸν Ἑτεοκλῆ καὶ τὸν Πολυνείκην, τὴν Ἰσμήνην καὶ τὴν Ἀντιγόνην. Μετὰ τινά ἔτη ἐπελθόντος τρομεροῦ λοιμοῦ τὸ μαντεῖον ἐρωτηθὲν ἀπεφάνετο ὅτι αἷτιος τοῦ θεινοῦ εἶναι ὁ ἐν τῇ πόλει ζῶν υἱὸς τοῦ Λαίου, ὁ τὸν πατέρα του φονεύσας καὶ τὴν μητέρα του νυμφευθεὶς. Τότε ἀπεκαλύφθη τὸ φεβρὶν μυστήριον ὑπὸ τοῦ μάντεως Τειρεσίαν. Καὶ ἡ μὲν Ἰοκάστη ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τὴν ἀπῆλθοντο, ὁ δὲ Οἶδῖπος τυφλώσας ἑαυτὸν κατέλιπε τὴν πόλιν· συνώδευσε δὲ αὐτὸν φεύγοντα ἡ εὐσεβὴς θυγάτηρ τοῦ Ἀντιγόνη, ὑφ' ἧς χειραγωγούμενος ἔφθασε μετὰ τινὰς περιπλανήσεις εἰς τὸν ἐν Ἀττικῇ λόφον Κολωνῶν (βλ. λ.), ἐνθα ἦν ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων. Εἰς αὐτὸ εἰσελθὼν μόνος ἐξηφανίσθη μυστηριωδῶς. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐξηγγίσθη διὰ τῶν συμφορῶν. Ἀλλὰ τὰ πάθη τοῦ διὰ τοιούτων ἀνταρραγμάτων μιανθέντος γένους τῶν Λαβδακιδῶν ἐξηκολούθησαν καὶ μετέπειτα (προβλ. Ἐπὶ ἐπὶ Θήβας, Ἐπίγονοι). Ἐπὶ τοῦ τραγικωτάτου τούτου μύθου βασίζονται ἔξωχά τινα ἔργα τῆς ἀρχαίας τραγικῆς ποιήσεως, ὁ Οἶδῖπος τύραννος καὶ ὁ Οἶδῖπος ἐπὶ Κολωνῶν τοῦ Σοφοκλέους, ὡς καὶ τὰ εἰς τὰς μετέπειτα τύχας τῶν Λαβδακιδῶν ἀναφερόμενα Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους, Ἐπὶ ἐπὶ Θήβας τοῦ Αἰσχύλου καὶ Φοῖνισσαι τοῦ Εὐριπίδου· ἐπίσης δὲ ὁ Οἶδῖπος καὶ αἱ Φοῖνισσαι τοῦ Σενέκα. Θηβαϊκὸν δὲ ἔπος ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἡ Οἶδῖπὸς ἡ ἀπωλέσθη, πλὴν τινῶν μικρῶν ἀποσπασμάτων. Καὶ αἱ πλαστικαὶ δὲ τέχναι ἔλαβον ὑποθέσεις ἐκ τοῦ μύθου τούτου καὶ ἐπὶ πλείστων ἀγγείων σώζονται εἰκόνες διαφόρων αὐτοῦ περιστάσεων. [Δ.Μ.]

Οἰκογένεια. Ἐν τῇ ταξινομήσει τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν καλεῖται οὕτω τὸ σύνολον πλείωνων γενῶν (βλ. λ.), εἶναι δὲ αἱ Οἶ. ὑποδιαίρεσεις τῶν Τάξεων.

Οἰκογενειακὸν δίκαιον καλεῖται τὸ ἀφορῶν εἰς τοὺς περὶ γάμου, πατρικῆς ἐξουσίας, συγγενείας, ἐπιτροπείας κττ. θεσμούς.

Οἰκονομείδης (Βασίλειος). Σοφὸς Ἕλληνας νομοδιδάσκαλος, γενν. ἐν Βυτίῃ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1814, υἱὸς τοῦ ἱερέως Τρύφωνος Οἰκονομίδου. Ἐξεπαιδεύθη εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Αἰγίνης καὶ εἰς 1833-37 εἰς

τὸ ὑπὸ τὸν Γεννάδιον γυμνάσιον Ἀθηνῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ συγχρόνως ἐδίδασκεν ὡς ὑποδιδάσκαλος 1835-37. Ὑστερον ἐστάλη ὡς ὑπότροφος τῆς Ἑλλην. κυβερνήσεως εἰς Μόναχον, διέμεινε δὲ 7 ἔτη ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου συνεπλήρωσε πρῶτον τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς, εἰτα δὲ ἀφιερώθη εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην. Ἐπανελθὼν διωρίσθη ἀμέσως πρωτοδικὴς ἐν Ἀθήναις (1844) καὶ ἐγένετο συγχρόνως ὑφηγητὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου, διδάξας αὖ τοιοῦτος Εἰσηγήσεις καὶ Κληρονομικὸν Διορισθεὶς 1846 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου, διατέλεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1875, ὁπότε ἀποσυρθεὶς διετήρησε τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου καθηγητοῦ ἐκτελούσας δὲ διδασκῶν ἄνευ ἀντιμισθίας ἀστικὸν δίκαιον. Τῷ 1849 προὐβιβάσθη εἰς Ἐρέτην, 1851 εἰς Ἀρεοπαγίτην καὶ τῷ 1861 εἰς ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἀπὸ τοῦ 1867-75 διατέλεσεν εἰτα δικαστικὸς σύμβουλος. Μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐδικηγόρει, κατέγινε δὲ κυρίως εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Συνέγραψε δὲ Ἑγγ. πολιτ. οἰκονομίας, οὗ ὑπάρχουσι 5 ἐκδόσεις, Στοικεῖα ἀστ. δικαίου (Γεν. ἀρχαί, πραγματικὸν καὶ μέρος τοῦ ἐνοχικοῦ δικαίου), πληθὺν δὲ νομικῶν διατριβῶν καὶ γνωμοδοτήσεων. Ἀπέθ. δὲ τῇ 1 Ἰουν. 1894. [Η.Η.]

Οἰκονομικὸν σῶμα. Εἰς τοῦτο ἀνήκουσι πάντες οἱ ἀξιοματικοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Στρατιωτικὴν διαχείρισιν. Τὸ σῶμα ἔλαβε στρατιωτικὴν χαρακτῆρα διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1837, διὰ τοῦ ὁποῦ οἱ ἡγετῶν ἠθέλησε «να δώσῃ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ἱατρῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων τοῦ στρατοῦ δείγματα εὐχαριστίας διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις των». Ἐκτοτε τὸ σῶμα ἐξακολουθεῖ διαχειριζόμενον τὰ τοῦ στρατοῦ, ἐκτελοῦν πάσας τὰς ὑπηρεσίας ὡς εἰς τοὺς αλλοὺς στρατοὺς ἐκτελοῦσιν ἡ ἐπιμελητεία (βλ. λέξιν), τὸ σῶμα τῶν ἐλεγκτῶν, οἱ βοηθοὶ τῆς ἐπιμελητείας, οἱ ἀξιοματικοὶ διαχειρισταὶ καὶ οἱ ἀξιοματικοὶ ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ καὶ τοῦ ὀλικοῦ τῶν σωμάτων. Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία εἰδικότης, ἅπαντες δὲ οἱ ἀξιοματικοὶ ἀδιακρίτως ὑπηρετοῦσι παρ' ἡμῶν εἰς πάσας τὰς ὑπηρεσίας ταύτας. [Β.Δ.]

Οἰκονόμος (Κωνσταντῖνος, ὁ ἐξ Οἰκονόμων). Σοφὸς ἱερεὺς, γενν. τῇ 27 Αὐγ. 1780 ἐν Τσαρτσάνῃ τῆς Θεσσαλίας, υἱὸς Κυριακοῦ, πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς ἐπισκοπῆς Ἐλασσῶνος, καὶ Ἀνθῆς. Διδάχθεις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λογίου πατρός του, 21 ἐτῶν ἐχειροτονήθη διάκονος καὶ πρεσβύτερος, διετέλετο δὲ ἀποθανόντα τὸν πατέρα του ὡς οἰκονόμος τῆς ἐπισκοπῆς 25 ἐτῶν καὶ ἤρξατο νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ κώμας τῆς Θεσσαλίας· καταμηνυθεὶς ὁμοῦς ὡς συμμετοχὸς εἰς τὴν ἐπα-

νάστασιν τοῦ Εὐθυμίου Βλαχάβα ἐφυλακίσθη εἰς Ἰωάννινα καὶ μόνον ἀντὶ πολλῶν λύτρων ἀπελευθερώθη, μετεκλήθη δὲ μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ πατριαρχεύοντος Γρηγορίου Ε' εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Σερρών (1808). Τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει προσεκλήθη μετὰ τοῦ Κούμα εἰς Σμύρνην ὡς διδασκαλὸς τοῦ εἰτα φιλολογικῆς κληθέντος γυμνασίου. Ἐνταῦθα ὁ Οἶ. ἐδίδαξεν ἐπὶ ἔτη μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ἀρίστους μορφώσας μαθητάς, αὐτὸς δὲ ἀποκτήσας μεγάλην φήμην· δυστυχῶς ὅμως ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γυμνασίου ἐπὶ-νεγκε καὶ τὴν ἀντιζηλίαν τῶν περὶ τὴν αὐτὴν ἐτέρων σχολῶν (Εὐαγγελικὴν), ὁ δὲ Οἶ. τέλος βαρέως φέρων τὸν διγασμὲν τῶν κατόικων μετέβη τῷ 1819 εἰς Μυτιλήνην, ὁπότε ἐκλήθη μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Ε' εἰς Κων/πολιν ὡς ἱεροκλήρυξ. Ἐκραγείσης τῆς ἐπαταστάσεως κατέφυγεν εἰς Ὁθητσίαν, ὅπου ἐξεφώνησε καὶ θαυμάσιον ἐπικήδειον λόγον ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ κομισθέντος λειψίδου τοῦ πρωτομάρτυρος Γρηγορίου. Ἐνταῦθα ἐξεφώνησε καὶ ἀλλοιὺς πολλοὺς ἐκκλησιαστικοὺς λόγους ἐκδοθέντας ὕστερον ἐν Βερολίνῳ (1833). Ἡ περὶ τῆς σοφίας τοῦ ἀνδρός φήμη παρεκίνησε τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσσίας Ἀλέξανδρον νὰ καλέσῃ αὐτὸν εἰς Πετρούπολιν καὶ νὰ τῷ ἀναθέσῃ τὴν μελέτην τῆς φυλετικῆς συγγενείας τῶν Σλάβων καὶ Ἑλλήνων· ὁ δὲ Οἶ. μαθὼν ἐν βραχεὶ χρόνῳ τὴν σλαβικήν, ὡς πορίσματα τῆς μελέτης του παρήγαγε δύο ἔργα, Δοκίμιον περὶ τῆς συγγενείας τῆς σλαβωνο-ρώσικης γλώσσης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν (3 τ. Πετρούπολις 1828) καὶ Περὶ τῆς γυναικὸς προφοράς τῆς Ἑλλήν. γλώσσης (Πετρούπολ. 1833), ἅπερ μεγίστην δόξαν καὶ ὑψίστας τιμὰς αὐτῷ ἐπήνεγκον. Ἐκτὸς τῆς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀμοιβῆς, παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος συντάξεως, ἔλαβε παρὰ τῆς Αὐτοκρατορίας Ἀκαδημίας τὸν τίτλον τοῦ συνετήρου, παρὰ τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τὸν τοῦ ἀντεπιστάλλοντος μέλους· καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου Γ' τὸ παράσημον τοῦ ἐρυθροῦ δευτοῦ. Εἶτα ἀπελθὼν τῆς Ρωσσίας ἐπεσκέσθη τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα (1834). Ἐξῆς δ' ἔκτοτε ἐν Ἀθήναις· ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε μελετῶν, συγγράφων καὶ κηρύττων τὸν θεῖον λόγον. Τὸ σπουδαιότερον πόρισμα τῶν ἐνταῦθα μελετῶν του ὑπῆρξε τὸ Περὶ τῶν Ὁ ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς Γραφῆς (4 τ. Ἀθ. 1849). Ἀπεβίωσε δ' ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαρτ. 1857 κατέχων τοὺς τίτλους Μεγάλου Οἰκονόμου καὶ Γενικοῦ Ἱεροκλήρυκος, καὶ ἐκηρύχθη μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων τιμῶν. Παραπέμποντες εἰς πρὸς τὰ λοιπὰ ἔργα αὐτοῦ εἰς τὴν Νεοελλ. Φιλολ. τοῦ Κ. Σάβα (σ. 735) ἀναφέρομεν μόνον τρία ἐξ αὐτῶν·

καὶ δύο μὲν εἶναι διδακτικὰ, Τέχνης ῥητορικῆς βιβλ. α' (Βιέννη 1813), ἔργον ἔσχατον διὰ τὴν τότε ἐποχὴν, καὶ Ἱερὰ κατήχησις (Βιέννη 1814) ἥτις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔμεινεν εἰς τὰς γείρας τῶν Ἑλληνοπαίδων ὡς κάλλιστον βιβλίον τὸ δὲ τρίτον εἶναι ποιητικόν, μεταφράσις ἡ μᾶλλον παράφρασις τοῦ Ἀναγ. τοῦ Μελιέρου, ὑπὸ τὸν τίτλον Ὁ ἐξηγητὴς τῶν βιβλίων, ἐν τῷ ὁποίῳ μετένεγκεν ἐπιτυχέστατα ὁ Οἶ. τὸ ἀριστούργημα τοῦ γάλλου ποιητοῦ εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἦθη, ἀπέδειξε δὲ τρανώτατα ὅτι καὶ αὐτὸς ὑπῆρχε ποιητῆς λαμπροῦς. Ἡ μεταφράσις αὕτη, ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Βιέννῃ, ἀνετυπώθη καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βιβλιοθήκῃ (Ἀθ. 1888). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξεδόθησαν Ἑκκλησιαστικὰ ἔργα (3 τ.), καὶ τῶν Φιλολογικῶν του ἔργων μόνον ὁ Α' τόμος.

Οἰκουμενική καλεῖται ἡ χριστ. ἐκκλησία ὡς προωρισμένη νὰ περιλάβῃ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην. — Οἰκουμενικὴς πατριάρχης τιτλοφορεῖται ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι· βλ. Σύνοδοι. — Οἰκουμενικὴ κυβέρνησις βλ. Κανάρης.

Οἰκουμένους. Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Τρίκκης κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα· ἔγραψεν ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαιοτέρων ἔργων καὶ ἰδίᾳ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου Σχόλια εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου καὶ τὰς Καθολικὰς ἐπιστολάς. ἐκδοθέντα ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ ὑπὸ Morell (Παρις, 1831), κατ' ἐκλογὴν δὲ ὑπὸ Cramer (Ὁξφ. 1840).

Ὁῦλ σέτυ (Oil City, τ. ἔ. πόλις ἐλαίου). Πόλις τῆς βορείου αμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁῦλ κρῆκ εἰς τὸν Διλιγαίον. ἔχει 10 932 κατ. καὶ σπυδαῖας πηγὰς πετρελαίου. [Μ.Σ].

Οἶνευς. Κατὰ τὴν Ἰλιάδα υἱὸς Πορθείως καὶ Εὐρύτης (θυγατὶς τοῦ Ἱπποδάμαντος), βασιλεὺς τῆς ἐν Αἰ-ωλίᾳ Καλυδωνίας, σύζυγος Ἀλθαίας καὶ πατὴρ τῶν Τυδείως καὶ Μελέαγρου. Ὡς δευτέρα αὐτοῦ σύζυγος ἀναφέρεται ἡ Περίβοια, θυγάτηρ Ἱππονόου, ἐξ ἧς ἔσχε τὸν Τυδεά, πατέρα τοῦ Διομήδους. Κατὰ μεταγενεστέρους παραδόσεις πρῶτος διδάχθεις παρὰ τοῦ Διονύσου ἐκαλλιεργεῖ τὴν ἀμπέλον. Ὁργισθεῖσα κατ' αὐτοῦ ἡ Ἄρτεμις διότι ἐπελάθετο αὐτῆς ἐν κοινῇ πρὸς τοὺς θεοὺς θυσιά, ἐπεμψεν εἰς τὴν χώραν τὸν καλυδωνίων κάπρον (βλ. λ.). Οἱ υἱοὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγρίου ἤρπασαν τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ Οἶ. καὶ παρέδωκαν αὐτὴν τῷ ἰδίῳ πατρί, ὁ δὲ Διομήδης τότε ἐφόβησε τὸν τε πατέρα καὶ τοὺς υἱοὺς, παρέλαβε δὲ τὸν Οἶ. μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Πελοπόννητον, ὅπου κινότιν ὁ Οἶ ἐρονεύθη ὑπὸ τῶν σωθέντων δύο υἱῶν τοῦ Ἀγρίου. Ἐθαψε δὲ τὸν νεκρὸν ὁ Διομήδης ἐν Ἀργεὶ καὶ ἀπ' αὐτοῦ

ώνόμασε τὴν πόλιν Οἰνέην. Κατ' ἄλλους ἐδ ἀπέθανεν ὁ Οἶ. πορὰ τῇ Διομήδεϊ ἐν Ἀργεῖ.

Οἶνιάδαε. Ἀρχαία δοχρὰ πόλις τῆς Ἀκαρνανίας, κειμένη Δ τοῦ Ἀγελώου καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ· τὰ ἐρείπια αὐτῆς, καλούμενα Τρικαρδέκαστρον, εὐρηνται ἐπὶ τοῦ Ν ἄκρου μεγάλου ἔλους. Αἱ πλῆμυραι τοῦ Ἀγελώου καθίσταν τὴν πολιορκίαν αὐτῆς κατὰ καιροὺς ἀδύνατον. Τῇ 450 π. Χ. ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων ἐκ Ναυπάκτου ἐλθόντων, ἀλλ' ἤδη τῇ ἐπομένῃ ἔτει ἔπεσε πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀκαρνανίων. Τῇ δὲ 219 κατελήθη ὑπὸ Φιλίππου Ε' τῆς Μακεδονίας καὶ ὠχυρώθη ἐκ νέου. [Α.Α.]

Οἶνόγαλα ἡ Κυμήσιον (Kumis) καλεῖται γάλα φορβάδος ὑποστὸν (τῇ προσθήκῃ ζυμώματος) οἶνοπνευματικὴν ζύμωσιν, καθ' ἣν τὸ γαλακτοσάκχαρον μετατρέπεται εἰς οἶνόπνευμα καὶ διοξειδίου ἀνθρακός. Ἀποτελεῖ ποτὲν εὐπεπτον καὶ δροσιτικόν, ἡδύως ὀξυνωπὸν καὶ προκαλοῦν συγχὰς ἐργασίαν διὰ τοῦ περιεχομένου διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός. Οἱ Κιργίζοι (βλ. λ.) καὶ οἱ Ῥώσοι μεταχειρίζονται αὐτὸ ἀνέκαθεν, πίνοντες ἅμα παρασκευασθέν· νεωστὶ δὲ εἰστέθη καὶ εἰς τὴν θεραπευτικὴν, φημιζόμενον ἰδίως διὰ τὰ πνευμονικὰ νοσήματα.

Οἶνός. 1) Ὀνομα δύο ἀρχαίων δῆμων τῆς Ἀττικῆς, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἱπποθωνιτιδος φυλῆς εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας, ὁ δὲ τῆς Αἰαντιδος φυλῆς, παρὰ τὴν Μαραθῶνα. — 2) Ἀργ. χωρὸν τῶν Ἀργείων ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Μαντινείαν ἐδοῦ, ὅπου κατὰ Πausanίαν ἐνίκησάν ποτε οἱ Ἀργεῖοι τοὺς Λακεδαιμόνους, ἔχοντας ἐπικύρους καὶ Ἀθηναίους. Κατὰ τὸν μύθον ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ Οἰνέως. — 3) Ἀρχαία πόλις τῆς Κορινθίας, ἥς τὰ ἐρείπια εὐρηνται ἐν τῇ λεγ. Περαιχώρα πρὸς Δ τῆς Μεγάλης Ντουσκας. [Α.Α.]

Οἶνός. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας. Βλ. Οὐνία.

Οἶνοθήρα. Βλ. Ὀνοθήρα.

Οἶνολένη, $C_{10}H_{10}O_6$. Γλυκωματογόνο οὐσία, (βλ. Γλυκωσιδία) εὐρισκόμενη ἐν τῇ φλοιῷ τῶν μελαίνων σταφυλῶν, διαλυομένη δὲ κατὰ τὴν ζύμωσιν διὰ χρόας ἰώδους, σὺν τῷ χρόνῳ ἀποβαινούσης ἐρυθρᾶς. Ἐάγεται καὶ βιομηχανικῶς καὶ χρησιμεύεται ἐνιαχοῦ τῆς Εὐρώπης εἰς χρώσιν λευκῶν οἶνων.

Οἶνολογία. Κλάδος τῆς γεωργίας, περιλαμβάνων πάντα τὰ εἰς τὸν οἶνον ἀναγόμενα. Διδάσκει ἀρὰ τῇ Οἶν. τὰ περὶ φυτεύσεως καὶ καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου, τὰ τοῦ τρυγητοῦ καὶ τῆς οἶνοποιίας καὶ τῆς βελτιώσεως καὶ διατηρήσεως τῶν οἶνων, τὴν καταπολέμησιν τῶν νοσηρῶν αὐτῶν ἀλλοιωσέων κλ. Παρ' ἡμῖν ὑπάρχει πλήρες βιβλίον Οἶν. τὰ «Οἶνολογικὰ» Ὀθ. Ρουσοπούλου. Πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Οἶν. ἰδρυθήσαν νεωστὶ καὶ οἶ-

νολογικαὶ σταθμοὶ πρὸς ἐπιτοπίους πειραματικὰς μελέτας εἰς οἶνοφόρους τινὰς πόλεις ἰδίως τῆς Γερμανίας καὶ Αὐστρίας.

Οἶνόμαος. Ἀρχαϊότατος βασιλεὺς τῆς Ἠλίδος, υἱὸς τοῦ Ἀρεῖος καὶ Στερόπης ἢ Ἀστερόπης, μιᾶς τῶν Πλειάδων. Ἐκ τῆς Εὐαρέτης, θυγατρὸς τοῦ Ἀκρίσιου, ἔσχε θυγατέρα τὴν Ἱπποδάμειαν. Προειπόντος δὲ τοῦ χρημοῦ ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς θὰ ἐφόνευε τὸν Οἶν., ἐκήρυξεν αὐτὸς ὅτι θὰ ἐδίει τὴν θυγατέρα εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ τὸν ἐνίκα ἐν ἀρματῆλασι, θὰ ἐφόνευε δὲ τοὺς ἡττωμένους· πολλῶν δὲ οὕτω φονευθέντων, ἐνίκησε τέλος ὁ Πέλοψ, διαφθείρας τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἶν., οὗ τὸ ἄρμα τρέχον ἀντετράπη διὰ δόλου τοῦ ἡνίοχου. Καὶ ὁ μὲν Οἶν. ἐφονεύθη καταπεσών, ἔλαβε δὲ ὁ Πέλοψ τὴν Ἱπποδάμειαν ἣτις ἐγένετο μήτηρ τοῦ Ἀτρέως. [Δ.Μ.]

Οἶνοπίων (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀριάδνης, πατὴρ δὲ τῆς Μερόπης. Λαθὼν παρὰ Ῥαδαμάνθυος τὴν νῆσον Χίον, εἰσέγαγεν ἐνταῦθα τὴν ἀμπελοργίαν καὶ οἶνοπσίαν, ἣν ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

Οἶνόπνευμα ἡ αἰθυλικὸν πνεῦμα C_2H_5OH . Ἐν τῶν σπουδαιότατων σωματιῶν τῆς ὀργανικῆς χημείας καὶ τῆς βιομηχανίας. Χημικῶς εἶναι πνεῦμα τοῦ αἰθυλίου παραγόμενον ἐκ τούτου, C_2H_6 , δι' ἀντικαταστάσεως ἐνὸς ἀτόμου ὕδρογόνου (H) διὰ τῆς ρίζης OH (ὕδρο·υλίου). Προκύπτει δὲ τὸ Οἶν. κατὰ τὴν λεγομένην οἶνοπνευματικὴν ζύμωσιν τοῦ σακχάρου, καθ' ἣ τοῦτο ἀποσυντίθεται εἰς Οἶν. καὶ διοξειδίου ἀνθρακός συμπαραγόμενων καὶ ἄλλων ὀργανικῶν ἐνώσεων, γλυκερίνης, ἡλεκτρικῶν ὀξέων. Τὸ καθαρὸν Οἶν. εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, λεπτόρευστον, ζεῖον εἰς 78.4° , μὴ πηγνύμενον δὲ οὐδὲ εἰς 140° ὑπὸ τὸ 0 (δι' ὃ καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ πρὸς μέτρησιν ταπεινοτάτων θερμοκρασιῶν θερμομέτρα, (βλ. λ.), εὐφλεκτον καὶ καίμενον μετ' κυανωπῆς φλογός· μεθ' ὕδατος ἐννοῦται ἀπλήστως, προσλαμβάνον αὐτὸ καὶ ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας, δι' ὃ καὶ δυσκολώτατον εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἐντελῶς ἀνυδρὸν· μίγνυται δὲ τὸ Οἶν. μεθ' ὕδατος καθ' εἰσὶν ἀναλογίαν καὶ κατὰ τὴν μίαν ταύτην ἐπέρχεται ἐλάχιστοις τις τοῦ ὄγκου τῶν δύο βευστῶν ὁμοῦ καὶ τις ἐκκυσίς θερμότητος. Διαλύει πλεῖστα σώματα ὀργανικά, ῥητίνες, ἔλαια, ἀλκαλοειδῆ κλ., ἐτι δὲ ἰώδιον, βρώμιον καὶ διάφορα ἄλατα καὶ ἀέρια. Δι' ἐξειδικιωμένων σωμάτων μετατρέπεται εἰς ἀλειῦθρον καὶ δεικνύει δὲ αὐτὸ δὲ ὁ παραγόμενον ἐκ τοῦ Οἶν. τῇ δράσει ἐιδικῶς τινος ὀργανικοῦ ζυμώματος ἐν τοῖς οἶνοπνευματοῦχοις ποτοῖς, ἐπιφέρει τὴν δύνεισιν τούτων (τοῦ οἶνου, ζύθου κλ.). Ἀποτελεῖ δὲ τὸ Οἶν. τὸ οὐσιώδες συστατικὸν τῶν (οἶνο)πνευματοῦχων ποτῶν, ἅτινα παράγονται διὰ ζυμώσεως σακχαρούχων σωμάτων

οἶον γλεύκους σταφυλῶν, ὁποῦ τεύτλων κλ. Ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ἀμυλώδη σώματα, οἶον γεώμηλα, σίτος κριθή, ὄρυζι, ἀραβόσιτος, παρέχουσιν Οἶν. ἀφ' οὗ ὁ μῶς πρῶτον δι' αλλης ζυμώσεως μετατραπῇ τὸ ἀμυλὸν εἰς σάκχαρον διὰ τοῦ ἐν τοῖς φυτοῖς ὑπάρχοντος ζυμώματος, τῆς διαστάσεως (βλ. Ζῦθος, Διαστάξις). Τὸ ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων δι' ἀποστάξεως λαμβανόμενον ἀκάθαρτον Οἶν. (κοινῶς σ ο ὕ μ α), ἐνέχει ὕδωρ τε καὶ ἀλλας οὐσίας, ὧν ἀπαλλάσσεται δι' ἐπανειλημμένων ἀποστάξεων. Τὸ ἐν κοινῇ χρήσει σπέρτον εἶναι Οἶν. 80-90 βαθμῶν ἡτοι ἐνέχει 10-20 % ὕδατος Ἐὰν ὑπάρχῃ ἐτι 5 % ὕδατος (Οἶν. 95%), ἀποβάλλεται τοῦτο δι' ἀποστάξεως ἐπὶ παρουσίᾳ κόνεως ἀσθέστου, ἥτις ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ.

Ἐν τοῖς πνευματούχοις ποτοῖς τὸ Οἶν. ἐνέχεται κατὰ ποικίλλον ποσόν οὕτως ὁ οἶνος ἔχει ἕως 14 % (ἐὰν δὲν προστεθῇ εἰς αὐτὸν ἐπιτέθηκες Οἶν.), ὁ ζῦθος ἕως 6 % , ἡ κοινή βραχὴ 16-28 % , τὸ ῥώμιον καὶ τὸ κονιάκ 40-50 % . Μεγίστη δὲ εἶναι καὶ ἡ ἐν ταῖς τέχναις χρησιμοποίησις αὐτοῦ. Ἐντὸς Οἶν. διατηροῦνται ἀσηπτα καὶ σκληρύνονται (δι' ἀπωλείας τοῦ ὕδατος αὐτῶν) ζωϊκὰ σώματα εὐσηπτα (ἀνατ. παρασκευάσματα) δι' αὐτοῦ παρασκευάζονται χρώματα, βερνίκια, ἀρώματα, φαρμακευτικά σκευασία (τὰ βύμματα π. χ.), ὡς καὶ, τῇ βοήθειᾳ αὐτοῦ, ὁ αἰθέρ, τὸ χλωριόφορμιον, ἡ χλωρίδα, κλ. Χρησιμεύει ἐτι ὡς καύσιμος ὕλη, εἰς λυχνους, παρέχον φλόγα ἱσχυράν καὶ ὅλως ἀπηλλαγμένην αἰθέρος ἂν δὲ μετὰ τερεβινθελαίου μιγῇ, γίνεσθαι ἡ φλόξ αὐτοῦ καὶ λαμπρά ἡτοι εἰς φωτισμὸν κατάλληλος. Τέλος παράγεται ἐξ αὐτοῦ τὸ δξικὸν δξύ.

Ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ νοῦ ὄργανισμῷ τὸ Οἶν. ἐν μικρᾷ δόσει καὶ δι' ἡραιωμένον ὡς εὐρηται ἐν τοῖς εἰσπνευματούχοις ποτοῖς, ἐπιφέρει εὐαρστέον τινα διεγερσιν, καθιστῶσαν τὸν ἀνθρώπον εὐθυμότερον καὶ ζωηρότερον, τὴν βραδύτερον διαδέχεται (ὡς πάντα τεχνήτην διεγερσιν) ὑπνηλία· τὸ σῶμα θερμαίνεται ὁ σφυγμὸς γίνεται ἱσχυρότερος καὶ ταχύτερος τὸ αἷμα φέρεται ἀφθονώτερον εἰς τὰ σπλάγχνα καὶ δι' τὸν ἐγκέφαλον, οὕτως αὐξάνεται ἡ ἐνεργητικότης. Τούναντίον, ἡ κατάχρησις τοῦ Οἶν. ἐπιφέρει φαινόμενα νοσηρά, ὧν τὸ σύνολον καλεῖται οἶνον πνευματισμὸς ἢ ἀπὸ τῶν εὐρωπ. γλωσσῶν ἀλκοολισμός. Εἶναι δὲ οὗτο: δξὺς ἢ χρόνιος. Καὶ ὁ μὲν δξὺς συμβαίνει ὅταν μεγάλη ποσότης Οἶν. ληρῇ ἐντὸς μικροῦ διαστήματος· εἶναι δὲ οὗτος ἡ κοινὴ μέθη, καθ' ἣν τὰ ἀνω ὀργανικά φαινόμενα διαδέχονται ταχέως διατάραξις τῶν ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν, ἀμβλύτης, τῶν αἰσθήσεων, ἀσάθεια καὶ ἀνικανότης περὶ τὰς κινήσεις, τέλος τελεία ἀναισθησία καὶ ὕπνος βαθύς, ὥρας πολλὰς διαρκῶν· ὁ παθὼν διατηρεῖ ἡμέρας τινὰς ζῆλον

καὶ γαστρικὰς διαταράξεις, εἴτα δι' ἐπανερχεται εἰς πλήρη ὑγίαν. Ἐν τούτοις εἰς προδιαθεσίμους ὁπωσδήποτε δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς μέθης διὰ παραλύσεως τῆς καρδίας ἢ ἀποληξίας. Ὁ δὲ χρόνιος ἢ ἰδίως ἀλκοολικὸς ἐπέρχεται βραδείως καὶ βαθμηδὸν εἰς τοὺς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ποιοῦντας κατάχρησιν ποτῶν, συνίσταται δὲ κυρίως ἐξ ἀλλοιώσεων τοῦ πεπτικού καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπερχομένων καὶ ἐντεταμένων· ὁ ἀτόμαχος ἀνευρύνεται, παχύνεται καὶ ἐλκοῦται· τὸ ἡπαρ ἰδίως ὑπέρταται κίρρωτιν (βλ. λ.) καὶ ἐκφυλίζεται λιπιδῶς ὡς καὶ οἱ νεφροὶ καὶ ἡ καρδία· τὰ ἄγρια προσβάλλονται ὑπὲρ ἐνδερτηρίτιδος καὶ ἀθηρώματος· ὁ βλεννογόνος τοῦ λάρυγγος παχύνεται καὶ ὑπεραιμεῖ, ὡς καὶ αἱ μὲνιγγες· ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὑπέρταται κατὰ θέσεις μαλακύνσεις, ἰδίως κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ἐπέρχεται ἀνορεξία, ἔμετοι πρωῒνοι, δυσπεψία, γαστρορραγία· πάντα τὰ συμπτώματα τῆς κίρρωσεως· τρόμος τῶν κάτω καὶ ἀνω ἀκρῶν διαρκὴς μετ' ἐπιτάσεων κεφαλῆς, ἱλιγγοί, ἀναισθησία τοῦ δέρματος, καταλαμβάνουσα ἐνίοτε τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος· ψευδαἰσθήσεις τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, τρομακτικὰ ὄνειρα, σπασμοί, ἀληθεῖς ἐνίοτε παροξυσμοὶ μανίας, παραλήρημα, διαστροφή καὶ κατὰπτωσις τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν μέχρις ἀνοίας, τάσις πρὸς αὐτοκτονίαν, παραλύσεις ὀδονηρῶν τῶν ἀκρῶν ἢ ἄλλων ὀργάνων διαταραχαὶ τῆς κυκλοφορίας, ἀλλοιώσεις τῆς φωνῆς κτλ. Τὸ δὲ τ ρ ο μ ῶ δ ε ς π α ρ α λ ῆ ρ η μ α (delirium tremens) τῶν οἶνοποτῶν εἶναι δξὺ ἐπείσοδιον τοῦ χρόνιου ἀλκοολισμοῦ ἐπισυμβῆναι εἴτε ἐπὶ ἐκτάκτω τινὶ καταχρήσει εἴτε ὡς ἐπιπλοκὴ ἄλλης νόσου (πνευμονίας, τυφοειδοῦς πυρετοῦ, μετὰ τραυματισμοῦ κλ.)· ὁ πάσχων δηλαδὴ καταλαμβάνεται ὑπὲρ ἐπαγγελεματικοῦ παραλήρηματος μετὰ τρόμου ἢ μετὰ σπασμῶν διεγερσεως ἐνίοτε μανιακῆς, καθ' ἣς ἀπαιρέτως καθίσταται ἡ ἐκφυλογὴ τοῦ σωφρονιστικοῦ χιτῶνος, περιορίζοντος τὰ μανιακὰ κινήματα αὐτοῦ. Ὁ παροξυσμὸς οὗτος διαρκεῖ 2-5 ἡμέρας καὶ λήγει διὰ βαθύς ὕπνου. Ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ μεθ' ὑψηλῆς θερμοκρασίας (ὑπὲρ τοῦ 39°) εἴτε κατὰ τὸ διαστήμα ἄλλης νόσου εἴτε καὶ ἀνευ τοιαύτης, εἶναι σημεῖον κίνιστον, συχνὰ τότε λήγοντος διὰ τοῦ θανάτου. Αἱ παραλύσεις ἐπίσης δύναται καταλαμβάνουσαι τοὺς μῦς τῆς ἀναπνοῆς ἢ τὴν καρδίαν νὰ προξενήσῃ ταχέως τὸν θάνατον, ὅστις ἄλλως συνθηθέτρον προέρχεται ἐκ παρεμπιπτοῦσης τινὸς νόσου, εἰς ἣν ἀφορμὴν καὶ κηκοῖσθαι χαρακτηρὰ προσδίδει ἡ γενικὴ τοῦ ὄργανισμοῦ ἀλλοίωσις. Οὕτω μεγίστη εἶναι ἡ θνητὴ τῶν οἶνοποτῶν, οὗς καταβάλλει καὶ ἡ ἐλαφροτάτη νόσος καὶ πολ-

λάκις μηδαμινή τις ὄλως ἀφορμή. Αἱ δὲ συν-
έπειαι τοῦ ἀλκοολισμοῦ ἐπεκτείνονται καὶ
εἰς τὰ τέκνα τοῦ πότου, ἅτινα χαρακτηρί-
ζουσιν ἡλ θιότης, ἐπιληπτική ἢ χοιραδική
διάθεσις.

Ἡ θεραπεία τῆς μὲν μέθης συνίσταται εἰς
τὴν κένωσιν τοῦ στομάχου διὰ προσκλήτσεως
ἐμέτου καὶ τὴν παροχὴν τῆς ὀξείκης ἀμμο-
νίας (20 σταγόνων ἐν ὀλίγῳ ὕδατι)· ἀφέ-
ψημα κατὰ εἶναι ἐπίσης κάλλιστον μετὰ τὴν
κένωσιν τοῦ στομάχου· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον περιττὴ εἶναι ἡ θεραπεία, τῆς μέθης ἐν
γένει μὴ παρακολουθευμένης ὑπὸ ἐπιφύων
συμπτωμάτων. Κατὰ δὲ τοῦ χρονίου ἀλκοολι-
σμοῦ τὸ μόνον μέσον εἶναι ἡ βελτιομένη ἀρ-
σις ἢ ἐλαττώσις τῆς καταχρήσεως τοῦ Οἶν.
Ἡ γενικὴ ἀλλοίωσις τοῦ ὁργανισμοῦ ὀλίγως
παρέχει ἐλπίδας ἀπὸ τῆς συμπτωματικῆς थे-
ραπείας· μόνον δὲ κατὰ τὸ τρομώδες παρα-
ληρήματος σημειώτερον ὅτι ὠφελοῦσι τὸ ὀ-
πιον, ἡ χλωρίαν καὶ τὸ βρωμιούχον κάλιον
ὡς κατασταλτικά.

Ὁ ἀλκοολισμὸς εἶναι μία τῶν σημαντι-
κωτάτων πληγῶν τῶν κοινωνιῶν ἐν πολλαῖς
γῶραις τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.
Συνήθεια ἀποβαίνειν ἀπολέμητος, ἀπορροφᾶ
τοὺς μικροὺς πόρους τῶν ἐργατικῶν τάξεων,
ὑποσκάπτει τὴν εὐδαιμονίαν τῆς οἰκογενείας,
τῆς κοινωνίας ταὶ τοῦ κράτους, αὐξάνων κα-
ταπληκτικῶς τὰ ἐγκλήματα α καὶ ἐπιδρᾶ ἐκφυ-
λιστικῶτα ἐπὶ ὁλοκληρῶν τῶν κοινωνιῶν.
Ἐνεκα τούτων πλεῖστοι ἐγένοντο προσπά-
θαι πρὸς καταπολέμησιν αὐτοῦ ὅπου ἀκ-
μάζει, οἷον ἐν Ἀγγλίᾳ, Ῥωσίᾳ, Σκανδι-
ναυίᾳ, Βορείῳ Ἀμερικῇ, παρὰ διαφόρων ἰδι-
ωτικῶν ἐταιρειῶν, περὶ ὧν βλ. λ. Ἐγκρα-
τείας σύλλογοι. Ἀλλὰ καὶ τὰ κράτη πολ-
λαχοῦ ἔλαβον διάφορα μέτρα κατὰ τοῦ κα-
κοῦ· ἀλλ' οὔτε ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ἐμπορίου
τῶν οἶνοπνευματώχων ποτῶν, οὔτε ἡ βαρυ-
τάτη αὐτῶν φορολογία ἐπήνεγκον ἐλάττωσιν
τινα τῆς καταχρήσεως αὐτῶν. Ἐπιτυγέ-
στερα σχετικῶς μέτρα ἐδείχθησαν ἡ αὐστηρὰ
ἐπιτήρησις τῶν μικροπωλητῶν, ἡ διὰ νόμου
ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς εὐθύνη διὰ τὰς συνεπείας
πότων γινομένων ἐν τοῖς καταστήμασιν αὐ-
τῶν καὶ ἡ ἐπιβολὴ ποινῆς εἰς πάντα ἐν μέθῃ
καταλαβανόμενον. Εὐεργετικὰ δ' ἐπίσης ἀ-
πέβησαν καὶ τὰ ἐνιαχοῦ ἱδρυθέντα ἀσυλα τῶν
οἶνοποτῶν, ἐν οἷς οὔτοι περιοριζόμενοι ἐθί-
ζονται βαθμὸν εἰς τὴν στέρησιν τῶν ποτῶν,
ἀνακτῶσι τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως καὶ τὴν
ἐφ' ἑαυτῶν ἐξουσίαν, τὴν σωματικὴν καὶ
πνευματικὴν ὑγίαν των, ἀποδίδονται δὲ κα-
τόπιν, πολλοὶ ἐντελῶς ἀπαλλαγέντες τοῦ
πάθους των, εἰς τὴν κοινωνίαν, ὡς χρήσιμα
αὐτῆς μέλη.

Οἶνοπνευματισμός ἢ ἀλκοολισμός.
σ. μ. ο. ε. Βλ. Οἶνόπνευμα.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

Οἶνοπνευματόμετρον. Ὁργανον
δι' οὗ μετρεῖται ἡ ἐν τινι ποτῇ περιεχομέ-
νη ποσότης καθαροῦ οἶνοπνεύματος. Παρ' ἡ-
μῖν ἐν χρήσει εἶναι τὸ Οἶν. τοῦ Gay-Lussac,
εἶδος ὃν ἀραιμέτρου ἑκατοντάβαθμον, ὅπερ
ἐμβαπτιζόμενον εἰς μίγμα οἶνοπνεύματος καὶ
ὕδατος καταδύεται μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ δει-
κνύοντος πόσον ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν καθαροῦ οἶ-
νοπνεύματος ἐνέχει τὸ προκείμενον μίγμα.
Ἐὰν δὲ τοῦτο ἐνέχη καὶ ἄλλας οὐσίας, ὡς
συμβαίνει ἐν τῷ οἶνῳ, τῷ ζύμῳ κλ., ἀποστά-
ζεται πρῶτον ποσότης αὐτοῦ μέχρις οὗ τὸ
συλλεγὲν ἀπόσταγμα εἴσῃ εἰς ὄγκον ἴσον
πρὸς τὸ ἥμισυ τῆς ληφθείσης πρὸς ἀπόστα-
ξιν ποσότητος, εἰτα προστίθεται εἰς τὸ ἀπό-
σταγμα ἴσος ὄγκος ὕδατος καὶ τὸ μίγμα
τοῦτο δοκιμάζεται διὰ τοῦ ῥηθέντος Οἶν. τοῦ
Γαίλουσάν.

Οἶνος καλεῖται τὸ προεὶν τῆς οἶνοπνευ-
ματικῆς ζυμώσεως τοῦ ὁποῦ τῶν σταφυλῶν
ἤτοι τοῦ γλεύκος. Ἡ ζυμωσις αὕτη γίνεται
ἐξ ἑαυτῆς διότι ἡ σταφυλὴ περιέχει τὰ τε σάκ-
χαρον, εἰς ὃ ἀφορᾷ ἡ ζύμωσις, καὶ τὸ ζύμω-
μα ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς συντέλῃσιν αὐτῆς.
Ἄφ' οὗ δηλ. αἱ σταφυλαὶ τεθεῖσαι ἐντὸς
κάδου πιεσθῶσιν ὥστε νὰ ἐκθλιεθῇ καλῶς ὁ
ὀπός, ἀφίεται τὸ ὄλοι εἰς ζύμωσιν, ἥτις
δὲν βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ καὶ καθ' ἣν τὸ στα-
φυλοσάκχαρον μετατρέπεται εἰς οἶνόπνευμα
καὶ διοξειδίον ἀνθρακός. Ἡ θερμοκρασία τοῦ
ὕγρου ἀνυψοῦται, παρέχει δὲ τὸ φαινόμενον
ἔσιν βρασμοῦ, τοῦ ἀερίου διοξειδίου τοῦ ἀν-
θρακός κατὰ φυσικὰς ἀνερχομένου εἰς τὴν
ἐπιφάνειαν· τοῦτο διαχεόμενον εἰς τὸν πέ-
ριξ ἀέρα καθιστᾷ αὐτὸν ἐπικινδυνότατον,
ἐὰν μάλιστα δὲν ὑπάρχῃ ἱκανὸς ἀερισμός.
Ὅταν λήξῃ ἡ ζυμωσις αὕτη, τὸ γλεύκος ἔ-
χει ἥδη μετατραπῇ εἰς οἶνον. Πλὴν ὅμως τῆς
ῥηθείσης χημικῆς ἀποσυνθέσεως συμβαίνει
διαρκύσης τῆς ζυμώσεως καὶ μετ' αὐτὴν ἀ-
πορροφῆσις πολλῶν οὐσιῶν ἐκ τοῦ φλοιοῦ καὶ
τῶν λεπύρων τῶν σταφυλῶν, οἷον χρωστικῆς
οὐσίας, ὀξέων, ἰσώματος, ταννίνης κλ. Κατὰ
δὲ τὴν παρ' ἡμῖν παρασκευὴν τοῦ ῥητινίτου
Ὁ. τὸ γλεύκος ἐκτίθεται ἐν βυτίοις περιέ-
χουσι ῥητίνην, ἀφ' ἧς προσλαμβάνει ὁ Ο.
τὴν ὁσμὴν καὶ οὐσίαν του. Οὕτως ὁ Ο. ἐνέ-
χει ὕδρον, οἶνόπνευμα (6-15%), σάκχαρον
(12-30 %), λεύκωμα, ἐλεύθερα ὀξέα (τρυ-
γικόν, μηλικόν κλ.), τρυγικὸν κάλιον καὶ
ἀσβέστιον, φωσφορικὸν ἀσβέστιον, εὐώδεις αἰ-
θέρας κλ. Οἱ δ' ἐρυθροὶ Ὁ. ἐνέχουσιν ἐτι
καὶ χρωστικὰς οὐσίας καὶ ταννίνην. Τὸ ἄμε-
σον τῆς ζυμώσεως προεὶν ἵνα καταστῇ εὐ-
γευστος οἶνος πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἀκόμη ἐπὶ
χρόνον μάλλον ἢ ἥττον μακρὸν ἐντὸς ὑγρῶν
ἀποθηκῶν. Ὅσον πλεον οἶνόπνευμα περιέχει
ὁ Ὁ. τόσο πλείονα χρόνον διατηρεῖται ἀβλα-
βῆς. Πρὸς καταστροφὴν δὲ τῶν βλαβερῶν μυ-

κῆτων δι' ὧν ὑφίσταται ὁ 'Ο. νέαν δξίνην ζυμῶσιν καὶ μεταβάλλεται εἰς ὄξος, ἥτοι πρὸς μείζονα διατήρησιν τοῦ 'Ο., χρησιμεύει ἡ θείωσις αὐτοῦ καθ' ἣν καιομένου θείου ἐντὸς τῶν πνευμάτων ὁ 'Ο. μετ' ἀτμῶν θειώδους ὄξους ἡ ρίπτεται καὶ ἀναταράσσεται ἐντὸς τοῦ βυτίου κέντρους θείου ἀσβεστίου. 'Ο εἶνος κρίνεται ἐκ τῆς διαφανείας, τῆς γεύσεως, τοῦ ἀρώματος καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἥτοι τῆς ἐντάσεως μεθ' ἧς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ὀργανισμού, αἱ διαφοροὶ δὲ ποιότητες αὐτοῦ διακρίνονται κατὰ τὴν εἰς μείζονα ἢ ἐλάσσονα βωθὴν ὑπαρξίν τῶν ιδιοτήτων τούτων. Πλὴν τῆς ῥήθσεως δξίνσεως ὑπόκειται ὁ 'Ο. καὶ εἰς ἀλλας ἀλλοιώσεις ἢ φθοράς φύσεως ὡς κατὰ τὸ πλείστον παρασιτικῆς. 'Η βελτίωσις 'Ο. κατωτέρας ποιότητος κατωρθοῦται διὰ προσθήκης σακχάρου, ὕδατος, οἰνοπνεύματος κλ., δια ψύξεως ἢ διὰ θερμάνσεως αὐτοῦ (μεθόδος Παστέρ) πρὸς καταστροφὴν τῶν παρασιτῶν κλ. 'Αλλὰ καὶ νοθεύονται οἱ εἶνοι διὰ παντοίων ὕλων, ὧν ἀλλοίαι μὲν εἰσιν ἀδιάφοροι, ἀλλοίαι δὲ καὶ βλαβεραὶ εἰς τὴν ὑγιαν· ἀκόμη δὲ καὶ ἐντελὴς νόθος 'Ο. παρασκευάζεται διὰ μίξεως ὀπῶν ἀλλων καρπῶν, ὕδατος, οἰνοπνεύματος, σακχάρου, χρωστικῶν ὑσίων κλ., οὐδεμίαν ἔχων σχέσιν πρὸς τὴν σταφυλὴν. Περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὀργανισμού δράσεως τοῦ οἴνου, βλ. Οἰνόπνευμα. 'Εν δὲ τῇ ἱατρικῇ εἶναι ὁ εἶνος πολυτιμότερον τονωτικὸν καὶ ἀναληπτικὸν μέσον, συνιστάμενον εἰς πᾶσαν ἀνάρρωσιν καὶ ἀδυναμικὴν κατάστασιν. Συνδιάζεται ἐτι μετ' ἄλλων φαρμάκων ἀφ' ὧν καλεῖται κινεῖτης (βλ. Κίνα), δισορρηκτικὸς (ἐνέχων διουρητικὰς οὐσίας) κλ. 'Ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως ἐνός τῶν συστατικῶν τοῦ 'Ο. διακρίνονται οἱ εἶνοι γλυκεῖς, ξηροὶ ἢ πνευματοῦχοι (πλούσιοι εἰς οἰνόπνευμα), στυπτικοὶ καὶ ἀερίζοντες, ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου διαξειδίου τοῦ ἀνθρακός. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν ἀνήκει καὶ ὁ καμπανίτης εἶνος, τὸ ὄνομα ἔχων ἀπὸ τῆς γαλλικῆς Καμπανίας (Champagne), ἐνθα κυρίως παρασκευάζεται, ὧν δὲ τὸ τελειότερον καὶ πολυτιμότερον εἶδος 'Ο. Γίνεται δὲ ὁ καμπανίτης τεχνικῶς διὰ δευτέρας οἰνοπνευματικῆς ζυμώσεως, τῇ προσθήκῃ σακχάρου καὶ ὑπὸ μεγίστην πίεσιν (μέχρι 50 ἀτμοσφαιρῶν). Οἱ εἶνοι οὗτοι ἐνέχουσιν ἐν διαλύσει μέγα ποσὸν διαξειδίου ἀνθρακός, ὅπερ ὅταν ἀφαιρεθῇ τὸ στερεώτατα ἐπὶ τῶν φιαλῶν προσηρμοσμένον πῶμα ἀφιπτάμενον ἐπιφέρει τὸ ἀφρίσμα. 'Υπόρρει ὅμως καὶ καμπανίτης εἶνος κοινός, μὴ ἀφρίζων.

Περὶ τῶν ἑλληνικῶν εἰνων βλ. τὸ ἰδιαίτερον ἀρθρον.

'Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα διακρίνονται ὡς ἄριστοι οἶνοι· τῆς Γαλλίας οἱ τοῦ Βορδῶ, τῆς Βουργουνδίας, τοῦ 'Ερμιτάζ, ὁ Καμ-

πανίτης, τοῦ Σατώ-Γριλλέ καὶ γλυκεῖς τινες τοῦ 'Ρουσσὶλὸν καὶ Λαγκεδόν· τῆς 'Ισπανίας ἐρυθροὶ διαφόρων εἰδῶν (Τίντο δὲ 'Ρότα, 'Αλικάντης κλ.), λευκοὶ δὲ τοῦ Χέρες (Σχέρου, τῆς Μάλαγας κλ., γλυκεῖς δὲ Λάγριμα, Πέτρο-Χιμένες κλ. Τῆς Πορτογαλλίας κυρίως ὁ τοῦ Πόρτου, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐρυθροὶ, λευκοὶ καὶ γλυκεῖς· τῶν ἀτλαντικῶν νήσων κυρίως ὁ τῆς Μαδέρας· τῆς 'Ιταλίας πρὸ πάντων οἱ τοῦ 'Αστι· καὶ τοῦ Καζάλε, ὁ τοῦ Μόντε Πουλτσάνο καὶ τοῦ Μοντεφιασκόνε, τοῦ Βεζουβίου, τοῦ Κιάντι, οἱ τῆς Σικελίας· τῆς Γερμανίας κυρίως οἱ τοῦ 'Ρήνου, εἴτα οἱ τοῦ Μωσέλλα, τοῦ 'Ααρ, τοῦ Παλατινάτου κλ. τῆς Ἀυστροουγγαρίας πρὸ πάντων οἱ τῶν σύγγρικων ὑψιπεδίων, ὁ Τονάιος, ὁ τοῦ Μένες-Μάγυαρατ καὶ τοῦ 'Ρούστ, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς Δαλματίας, τῆς 'Ιστρίας τοῦ Τυρόλου, τῆς Στυρίας, τῆς Τρανσυλβανίας· τῆς 'Ελβετίας εἰς διάφορα εἶδη οἱ τῆς Κριμαίας· τῆς 'Αφρικῆς ὁ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς καλῆς 'Ελπίδος· τῆς 'Ασίας οἱ Περσικοὶ καὶ οἱ τοῦ Καυκάσου.

Κατὰ τοὺς στατιστικοὺς πίνακας παράγουσι κατὰ μέσον ὄρον ἡ 'Ιταλία 31 364 χιλιάδας ἑκατολλίτρων, ἡ 'Ισπανία 29 870, ἡ Γαλλία 27 571, ἡ Ἀυστροουγγαρία 9 570, ἡ Πορτογαλία 6 000, ἡ 'Ρωσία 2 458, ἡ Γερμανία 2 350, ἡ Βουλγαρία 3 400, ἡ 'Ελλάς 2 584, ἡ Τουρκία 2 500, ἡ 'Ρωμανία 1 850, ἡ 'Ελβετία 1 382, ἡ Ἀλγερία 2 311, ἡ Ἀργεντινία 1 500, αἱ 'Ηνωμένα· πολιτεῖαι τῆς Β' Ἀμερικῆς 1 014, ἡ Χιλή 724, ἡ 'Αποικία τοῦ Ἀκρωτηρίου 241, ἡ Ἀυσταλία 133· ἐν ὅλῳ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς παράγονται 127 800 380 ἑκατόλιτρα.

Πρβ. 'Ρουσοπούλου Οἰνολογικά, Πονηροπούλου Ἀμπελουργία καὶ οἰνοποιία.

Οἶνους. Ποταμὸς τῆς Λακωνίας, πηγῶν ἐπὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ὑψιπεδίου τῆς Τεγέας καὶ τῆς Λακωνικῆς πεδιάδος ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐρώταν ἀνωθεν τῆς Σπάρτης. Ταῦν καλεῖται Κελεφίνα. 'Επ' αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι καὶ ἐμύωνυμον χωρίον. 'Απ' αὐτοῦ ἐκλήθη ὁ σημερινὸς δῆμος Οἶ., ἀνήκων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λακεδαίμονος, ἀποτελούμενος δὲ ἐξ 7 χωρίων, ὧν τὰ ὀνόματα Βρέσθεια (πρωτεύουσα), Ἀράχωβα, Βαμβακού, Βασαρά, Βαρβίτσα, Βέρροια καὶ Μεγάλη Βρύσι· ἀνήκει δ' εἰς τὸν δῆμον καὶ ἡ μονὴ 'Αγ. Ἀναργύρων. Κάτ. ἐν ὅλῳ 5 742. [Μ. Σ.]

Οἶνου(σ)αι ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι 1) πέντε νησιδὲς μεταξὺ τῆς Χίου καὶ τῆς χερσονήσου τῶν Κλαζομενῶν, 2) μικραὶ νησιδὲς πρὸ τοῦ λιμένος Φοινικοῦντος (Μεθώνης) πρὸς τὴν Νάξον τῆς Μεσσηνίας· τούτων ἡ πρὸς Ἀ καλεῖται Καθέρρα (ν. Σχίζα), ἡ δὲ πρὸς Δ Σακίεσσα (ν. Ἀγ. Μαρία). 'Επὶ τῶν νη-

σίζων τούτων καὶ τῆς κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου Ἐλαφονήσου οἱ Ἀγγλοὶ ἐπὶ Ὄθωνος ἤγειρον ἀξιώσεις ὡς ἀνηκουσῶν εἰς τὸ ἴνουν Κράτος, περὶ ὧν βλ. Ἑλλάς (ἱστορία) καὶ Ὄθων Δ'. [Μ.Σ.]

Οἰνόφυτα. Ἀρχ. χωρίον τῆς Βοιωτίας, Δ τῆς Τανάγρας. Ἐνταῦθα ἐνίκησαν τῷ 456 π. Χ. οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Βοιωτοὺς.

Οἰνώγη. Νύμφη τῆς Ἰδης, θυγάτηρ τοῦ Κεβρήνος, ποταμίου θεοῦ, ὑπάρξασα ἐρωμένη τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶτα δὲ σύζυγος τοῦ Πάριδος ἐξ οὗ ἔσχεν υἱὸν τὸν Κόρυθον. Ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πάριδος ἐνεκα τῆς Ἑλένης, ἀπεσύρθη παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς Ἰδης πατέρα τῆς· ὅτε δὲ ἐπληγῶθη ὁ ἀπιστος σύζυγος τῆς ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτη, ἤρνηθη νὰ τὴν ἰατρεύσῃ καίπερ ἔχουσα τὰ μέτα· θανόντες ὅμως αὐτοῦ μετεμελήθη καὶ ἡτοικτόνησεν ἀπαγχνοθεῖσα. [Δ.Μ.]

Οἰνωτροὶ ἐκαλεῖντο παρ' Ἑλλήσιν οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς ΝΔ ἀκρας τῆς Ἰταλίας, Οἰνωτρία δὲ ἡ ἐκεῖ χερσόνησος εἶτα δὲ καὶ ὅλη ἡ Ἰταλία. Ἑλληνικαὶ παραδόσεις ἀναφέρουσιν ὅτι οἱ Οἰνωτροί, υἱὲς τοῦ Λυκάονος βασιλέως τῆς Ἀρχαδίας, κατώκησε μετὰ Πελασγῶν τὴν χερσόνησον ἐκείνην ἥτις καὶ ἀπὸ τούτου ἔλαβε τὸ ὄνομα [Δ.Λ.]

Οἶσον (βοταν.) ἡ οἶσος. Συνώνυμα τοῦ Ἀγνου ἢ Λύγου (βλ. τὰς λ.) κατὰ Θεόφραστον. Εἰς τοῦτο καὶ οὐχὶ εἰς εἶδος Ἰτέας, ὡς θέλουσιν τινες, ἀναφέρεται καὶ ἡ οἶσος ἢ τὸ οἶσυνον ἐξ οὗ τὸ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ ε, 256 :

Φράζε δὲ μιν ῥίπασσι διαμπερὲς οἰσύνῃσιν
Κόρυκος εἴλαρ ἔμιν.

Οἰσουφάγος καλεῖται τὸ τμήμα τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος τὸ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἄγον εἰς τὸν στομάχον. Κεῖται ἐν τῇ θώρακι παρὰ τὴν δορτὴν κατὰ μῆκος ἐμπρόσθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, διερχόμενος δὲ τὸ διαφράγμα δι' εἰδικοῦ τρήματος τούτου λήγει εἰς τὸ καρδιακὸν στέμιον τοῦ στομάχου, μῆκος ἔχων 28-30 ἐμ., διάμετρον δὲ 1-1.5, αὐξανόμενον κατὰ τὴν καταπόσιν μέχρι 3 ἐμ. Τὸ δὲ τοίχωμα αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ μυϊκῆς στιβάδος, ἣν καλύπτει ἔσθωθεν μὲν βλεννογόνος ὕμνην ἐξώθεν δὲ ἰστὸς συνδετικὸς, βριθεὶ δὲ καὶ ἰνῶν ἐλαστικῶν, ὃν οὕτω λίαν ἐκτατὸν καὶ ἐλαστικόν. Καὶ κενοῦ μὲν ὄντος συμπίπτει τὸ πρόσθιον αὐτοῦ τοίχωμα ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου· κατὰ δὲ τὴν κατάποσιν, αἱ κανονικαὶ συστολαὶ τῶν κυκλοτερῶν αὐτοῦ μυϊκῶν ἰνῶν παραπέμπουσι τὸν βλωμὸν ἀπὸ τοῦ φάρυγγος εἰς τὸν στομάχον. Ἐκ τῆς νοσολογίας τοῦ Οἶσ. μνημονεύεται ἰδίως αἱ σ τ ε ν ὡ σ εἰς αὐτοῦ, προερχόμεναι εἴτε ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐπὶ τοῦ Οἶσ. ἢ εἰς τὰ παρ' αὐτὸν ὄργανα ὀγκου τινός, εἴτε ἐξ οὐλῶν ἢ

κατέλιπον ἰαθέντα ἔλκη ἢ τραύματα ἢ διαβρώσεις τοῦ Οἶσ. ὑπὸ καυστικῶν οὐσιῶν, εἴτε ἐκ νευρικῆς συστάσεως αὐτοῦ. Τὸ οὐσιῶδες τῶν στενώσεων τούτων ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ παρακώλυσις τῆς εἰς τὸν στομάχον καθόδου τῶν σιτίων, ἐπιφέρουσα ἐξέμεσιν μὲν αὐτῶν, ἐξάντλησιν δὲ τοῦ σώματος ἐκ τῆς ἀτελοῦς θρέψεως. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος τῆς αἰτίας· καὶ ἐπὶ μὲν σπασμῶν ὡφελούσι τὰ ἀντισπασμωδικά· ἐπὶ δὲ οὐλῶν πειρώμεθα νὰ εὐρύνωμεν αὐτὰς βαθμῶδην διὰ τῆς ἐπανεπιλημμένης χρήσεως τοῦ εἰσοφαγείου καθητήρος· εἰς ἀπεγνωσμένας περιστασεις ἐπεχειρήθη ἡ διὰ τεχνητοῦ πόρου εἰσαγωγὴ τροφῆς εἰς τὸν στομάχον. [Σ.Μ.]

Οἰστρίδες (Oestrídae). Οἰκογένεια τῶν Διπτέρων ἐντόμων, ὁμοία τῇ τῶν μυιῶν. Ἐχουσι βραχείας κεραίας, στερεοῦνται δὲ ῥυγχος καὶ ἀδυνατοῦσι νὰ προσλάβωσι τροφήν διότι τὸ στόμα τῶν εἶναι ἐντελὲς κλειστόν· ζῶσι δὲ τὰ τέλεια ἔντομα μόνον ἡμέρας τινάς, καθ' ἃς τελοῦσι τὰς λειτουργίας τῆς γενέσεως· Ἡ θήλεια καταθέτει τὰ ὠὰ τῆς ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν θηλαστικῶν ζώων καὶ ἰδίως τῶν φυτοφάγων, ἐφ' ὧν καὶ ζῶσιν αἱ κάμποι παρασιτικῶς. Οὕτως εἰς εἶδη τινὰ (Ἵππιδερμα) ἐκκολλαθεῖσαι αἱ κάμποι διατρύπτουσι τὸ δέρμα τῶν ζώων (βοός, ἐλάτου, προβάτου κλ.) καὶ ἐν τῇ διαρκῶς πυρροσύνῃ κοιλότητι ζῶσι παρασιτικῶς, αὐξήθεισαι δὲ ἐξέρχονται καὶ πίπτουσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπου μεταβάλλονται εἰς χρυσαλλίδας. Οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ γνήσιοι Οἶστροι, ὧν τὸν βόειον βλέπε ἐν πίν. Ἔντομα Δ' 12. Τῶν δὲ Γαστροφίλων ζῶσιν αἱ κάμποι ἐν τῇ στομαγῇ καὶ τῷ ἐντέρῳ τοῦ ἵππου, τοῦ ὄνου καὶ τοῦ ἡμίονου, ὅφ' ὧν καταπίνονται λειχομένων, προσκολλῶνται διὰ τῶν ἀγκίστρων τῶν καὶ ἀπορροφῶσι τὸ αἷμα τῶν ζώων τούτων, εἰς ἃ δύνανται νὰ φέρωσιν, ἂν εἶναι πολλαί, καὶ θανατηφόρον ἀναιμίαν. Μετὰ δέκα δὲ μῆνας ἀποβαλλόμεναι μετὰ τῶν ἀπχωρημάτων μεταβάλλονται ἐπὶ τῆς γῆς εἰς χρυσαλλίδας. Οἶστρος ἢ Ἵππιδερμα, καταθετοῦσα τὰ ὠὰ τῆς ἰδίως ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἵππου (ὅπου τὸ ζῶον δύναται νὰ λείχεται). Πρὸς προσφύλαξιν δὲ τοῦ ζώου, τρίβεται τὸ στήθος αὐτοῦ διὰ ἀφειψήματος ἀρκευθίδων (βλ. λ.).

Οἶστρος. Βλ. Οἰστρίδαι.

Οἶσῶα. Βλ. Οἶσεν.

Οἶσυνή. Βλ. Δανολίνη.

Οἰτη. Ὀροσειρὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκτεταμένη ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου καὶ τῶν Θερμοπυλῶν πρὸς Δ καὶ νοτίως τῆς κοιλάδος τοῦ Σπερχεῖος, συνδεμένη ἐν τῇ Δ ἀκρᾷ πρὸς ΒΔ μετὰ τοῦ Τυμφρηστοῦ, πρὸς Ν δὲ καὶ ΝΔ μετὰ τοῦ Κόρακος (Βαρδουσιῶν) καὶ τῶν

Αἰτωλικῶν ὁρέων. Τὸ ὑπεράνω τῶν Θερμο-
πυλῶν μέρος ἔφερε τὸ πάλαι τὸ εἰδικὸν ὀ-
νομα Καλλιῶρομον, ἡ δὲ ὑψηλότερα κορυφή,
ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐλέγετο ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐρ-
ρίφθη εἰς τὰς φλόγας τῆς πυρᾶς, ἐλέγετο
Πυρὰ (νῦν Καταβύθρα, 2183 μ.). Περὶ τὴν
Οἶτην κατέκρινον οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Οἰταῖοι.

Οὔτυλον ἡ κοινῶς Βίτουλον. Κωμόπολις
τῆς Λακωνίας καὶ ἰδίως τῆς Μέσα Μάνης,
κειμένη κατὰ τὸν μυθὸν τοῦ ὁμωνύμου λιμέ-
νος καὶ ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμ. Οὔτυλου,
ἀπέχον δὲ 1 1/2 ὥρ. πρὸς Β τῆς Ἀρεοπόλεως.
Τὸ ὑπερκειμένον ὄρος λέγεται ὁσαύτως βου-
νὸν τοῦ Βιτουλου καὶ πλησίον εἶναι ὁ Κελε-
φᾶς τὸ δὲ παρὰ τὴν λιμνὴν καὶ πρὸς Ν
Ἀγιλιάς. Κεῖται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Οὔτυ-
λου ἀνηκούσης εἰς τοὺς ἐλευθερολάκωνας καὶ
διατηρησάσης τοὺς ἑφόρους αὐτῆς μέχρι τοῦ
Γ' αἰῶνος μ. Χ. Κατ. ἔχει 1 224.

Ὁ δ ἡ μ ο ς Οἶ. ἀποτελεῖται ἐκ 40 χω-
ρίων καὶ συνοικισμῶν, ὧν ὅμως μόνον ἡ Ἀ-
ρεόπολις (πρωτεύουσα), Κελεφά, Μῆνα, Πύρ-
γος καὶ Χαριά ἔχουσι πλεόν ἢ 300 κατ.
Ἐν ὅλῳ ὁ δῆμος ἔχει 7885 κατ.

Οἰχαλία ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι διάφοροι
πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ὧν μία ἐν Θεσσαλίᾳ
ἐπὶ τ.ῦ Πηνειοῦ ποτ., ἄλλη ἐν Εὐβοίᾳ παρὰ
τῇ Ἑρετρίᾳ, τρίτη δὲ ἐν Μεσσηνίᾳ πλησίον
τῆς Ἀνδανίας (βλ. λ.). Κατὰ τὸν Ὀμηρον
πόλις τις Οἶ. κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέ-
ους, οἱ δὲ ἀρχαῖοι ἀμφέβαλλον ἤδη εἰς ὁ-
ποῖαν τῶν 3 ἀνω πόλεων ἀναφέρεται ὁ μῦ-
θος. Ἀπὸ τῆς μεσσηνιακῆς Οἶ. ἐκλήθη ὁ ση-
μερινὸς δ ἡ μ ο ς, ἀνέκων εἰς τὴν ἐπαρχ.
Μεσσηνίας, ἀποτελούμενος δὲ ἐξ 22 χωρίων.
Πρωτεύουσα εἶναι Μελιγαλᾶ, χωρία δὲ ἀνω
τῶν 300 κατ. Ἀλητσελεπῇ, Ζευγολατρί,
Κατσαροῦ, Λουτρὸν, Σκάλα, Σολάκι, Σπα-
νοχώρι, Τσεφερμλίνα καὶ Τσαούσι. Κατ. ἔχει
ἐν ὅλῳ 9133.

Οἰωνός, οἰωνοσκοπία. Βλ. Μαν-
τική.

Ὀκά. Ἡ ἀρχικὴ μονὰς πρὸς μέτρησιν
τοῦ βάρους ἐν τῷ τουρκικῷ συστήματι τῶν
μέτρων καὶ σταθμῶν. Ἰσοδυναμεῖ πρὸς 1282
περίπου γραμμάρια, διαιρεῖται δὲ εἰς 400
δρ ά μ ι α. Εἶναι ἐτι ἐν κοινῇ χρήσει καὶ
ἐν Ἑλλάδι καὶ Ῥωμανίᾳ, καίτοι καὶ ἐν
ταῖς χώραις ταύταις ὡς καὶ ἐν Τουρίᾳ εἴ-
ναι ἤδη ἐπιστήμως εἰσαγμένον τὸ δεκαδικὸν
σύστημα. Ἡ αἰγυπτιακὴ Ὀ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς
1235 περ. γραμ., διαιρεῖται δ' ἐπίσης εἰς
400 δράμια· ἄλλ' ὑπάρχουσι πρὸς ταύτην καὶ
δύο ἄλλαι Ὀ. χρησιμοποιούμεναι εἰς εἶδη
τινά, ἡ μὲν ἐκ 412 δραμίων, ἡ δὲ ἐκ 420
— Ὡς μέτρον χωρητικότητος ἐπ' αὐτῆς ἡ ὀκά
ἰσοδυναμεῖ πρὸς 1282 γρ. ἥτοι πρὸς 1. 282
λίτρας.

Ὀκα. Δεξιὸς παρὰ πόταμος τοῦ Βόλγα,

πηγάζων ἐν τῷ ῥώσσ. κυβερνήτῳ Ἀριέλ (Ὀ-
ρέλ) πλησίον τῶν συνόρων τοῦ κυβερ. Κούρς.
ἔχει μῆκος 1 136 χμ., ἐκδίδει δὲ παρὰ
τὸ Νίσινι-Νέβογορσ. [Μ.Σ.]

Ὀκάντζα (Ocana). Πρωτεύουσα περι-
φερείας ἐν τῇ ἱσπαν. ἐπαρχ. Τολέδου τῆς
Νέας Καστίλιᾳς. ἔχει 6 046 κατ. (1887),
ἐγένετο δὲ γνωστὴ ἐκ μεγάλης νίκης ἣν ἡ-
ραντο ἐνταῦθα τῷ 1809 (7/19 Νοεμβ.) οἱ ὑπὸ
τὸν Μορτίε Γάλλοι κατὰ τῶν Ἰστανῶν.

Ὀκαρένα. Μουσικὸν ὄργανον ἐκ πη-
λοῦ, ἔχον σχῆμα ὁμοίαν πρὸς κορμὸν πτη-
νοῦ καὶ φέρον ἀρ.θμὸν τινὰ ἡχητικῶν ὁπῶν.

Ὀκελλος (ὁ Λευκανὸς) φέρεται ὡς ἄ-
μεσος μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρα καὶ ὡς γράψας
διάφορα φιλοσοφικά ἔργα, ὧν τὸ ἐν ἔλαβε
τὸν τίτλον «Περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως».
Τὸ ἔργον τοῦτο συνεγράφη ἴσως κατὰ τὸν Δ'
π. Χ. αἰῶνα ἐν δωρικῇ διαλέκτῳ, μετεφρά-
σθη δὲ ἐκατονταετηρίδας τινὰς μετὰ ταῦτα
εἰς τὴν κοινήν. Κυρίως πραγματεύεται περὶ
τῆς αἰωνιότητος τοῦ κόσμου. Καλλίστη ἐκδ.
ὑπὸ Mullach (Ber. 1846 καὶ ἐν Fragm.
philos. græc., Παρ. 1860). [T.M.E.]

Ὀκενα. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Ὀρεως τῆς
Τραπεζούντος, οἰκίαι 200, κατ. 1400, Μου-
σουλμάνοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Ὀκκαμ (Γουλιέλμος ὁ ἐξ Occam).
Διαπρεπὴς σχολαστικὸς φιλόσοφος, γενν. ἐν
Ὀκκαμ τῆς ἀγγλ. κομητείας Σόρρεϋ, διδά-
ξας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14' αἰῶνος καὶ ἀποθ.
1347 ἐν Μονάχῳ. Ἐγένετο ἰδρυτὴς ἰδιαιτέ-
ρας σχολῆς, τῶν Ὀκκαμιστῶν, ἀνενέωσε δὲ
τὴν θεωρίαν ὅτι αἱ γενικαὶ ἔννοιαι, αἱ ἀπο-
διδόμεναι εἰς τὰ ἀντικείμενα, δὲν εἶναι ἢ
ἀπλά δυνάμεις (Nominalismus), καὶ ἐδίδαξεν
ὅτι ἡ φιλοσοφικὴ γνῶσις, ἂν βασιζομένη
ἐπὶ τῆς αἰσθητικῆς ἐμπειρίας, δὲν δύναται
νὰ παράσχω ἀποδείξεις διὰ τὴν δογματικὴν
τῆς ἐκκλησίας. Κύριον ἔργον αὐτοῦ εἶναι τὸ
Summa totius logices (Σύνολον τῆς λογι-
κῆς), ὅπερ ἐτυπώθη ἐν Παρ. 1488. [B.E.]

Ὀκόνελλ (Daniel O' Connell). Περί-
φημος Ἰρλανδὸς δημαγωγός, γενν. 1775 ἐν
Cahir τῆς ἱρλ. κομητείας Κέρρυ. Σπουδάζας
τὴν νομικὴν ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐν
Ἰρλανδίᾳ καταπατουμένων καθολικῶν. Ὅτε
δὲ ἐπέστη ὅτι πᾶσα ἐλπίς ἐκουσίας ἀνα-
γνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἀπωλέ-
σθη, προσεπάθη νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν κυβερ-
νητικὴν δύναμιν διὰ λαϊκῆς ἐνεργείας καὶ
ἐχρησιμοποιήσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν
ἑταιρείαν τῶν καθολικῶν. Ἡ ἐκλογή του
ὡς βουλευτοῦ παρήγαγε μεγίστην κίνησιν ἐν
Ἰρλανδίᾳ, ἀναγκάσαντα τὴν κυβέρνησιν αὐτὴν
νὰ ἀναλάβῃ τὴν χειραφέτησιν τῶν καθολι-
κῶν. Ὁ Ὀ. τὸ μόνον πρὸς τοῦτο μέσον διέ-
βλεπεν ἐν τῷ χωρισμῷ τῆς Ἀγγλίας καὶ

τῆς Ἰρλανδίας ὡς πρὸς τὴν νομοθεσίαν, ἐπέδωκε δὲ τοῦτον παντὶ σθένει, ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τῆς μεγίστης εὐκολίας μετ' ἧς διήκουνε τὸν καθολικὸν λαὸν τῆς πατρίδος του καὶ ἡγούμενος ἰσχυροῦ ἐν τῇ βουλῇ κόμματος. Τῇ 1842 ἐξελέγη καὶ δήμαρχος τοῦ Δουβλίνου, τὸ δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν Ἰρλανδίᾳ ῥεῦμα ἐγένετο ἀκατάσχετον, οὕτως ὥστε ἡ κυβέρνησις τέλος εἰσέγαγεν αὐτὸν εἰς δίκην, εἰς ἣν καταδικασθεὶς τὸ κατ' ἀρχὰς ἡθωώθη τέλος. Ἐν τούτοις ἀπώλεσε πολὺ ἐκ τῆς ἐπιρροῆς του, κυρίως ἀπ' ὅτε ἐν μέσῳ τοῦ κόμματος του ἐσηματίσθη ὑποδιαίρεσις ἐπιδιώκουσα τὰ ποθεύμενα διὰ βιαίων μέσων ἃ δὲν ἐνέκρινεν ὁ Ὀ. Οὗτος ἐπιχειρήσας ταξιδεῖν εἰς Ῥώμην ἀπέθανε καθ' ὅδον ἐν Γενούῃ 1847.

Ὀκταβία. 1) Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ῥώμῃ θυγάτηρ Γαίου Ὀκταβίου, ἀδελφῆ τοῦ Ὀκταδιανοῦ Αὐγούστου καὶ σύζυγος (εἰς δεύτερον γάμον τῆς) τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου, γυνὴ περιχαλῆς, ἐνάρετος καὶ εὐγενοῦς χαρακτῆρος. Ὁ Ἀντώνιος ἀπέβηκεν αὐτὴν τῇ 30 π. Χ., ἀπέθανε δὲ ἡ Ὀ. τῇ 11 π. Χ. — 2) Θυγάτηρ τοῦ αὐτοκρ. Κλαυδίου καὶ τῆς Μεσσαλίας, ἀδελφῆ τοῦ Βρεττανικοῦ καὶ σύζυγος τοῦ αὐτοκρ. Νέρωνος. Οὗτος ἀπεμάκρυνεν αὐτὴν ἐκ Ῥώμης ἵνα νυμφευθῇ τὴν Ποππαίαν, βραδύτερον δὲ ὡς μοιχαλίδά δηθὲν ἐξώρισεν ἐπὶ νησίδος καὶ τέλος ἐδόλοφόνησεν, οὕταν ἀκόμη νεώτερον τῶν 20 ἐτῶν.

Ὀκταδιανὸς Αὐγούστος, ὁ πρῶτος αὐτοκράτωρ τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, υἱὸς τοῦ Γαίου Ὀκταβίου (βλ. Ὀκταβίος) καὶ Ἀτίας, θυγατρὸς Ἰουλίας, ἀδελφῆς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, γενν. τῇ 63 π. Χ. Ἀποθανόντος τῇ 58 τοῦ πατρὸς του ἀνετράφη ἐπιμελέσασθαι ὑπὸ τῆς μητρὸς του καὶ τοῦ δευτέρου συζύγου τῆς Λευκίας Μαρκίου καὶ Φιλίππου. Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ κατέστησε γενικὸν κληρονόμον του καὶ υἱοθέτησεν αὐτὸν, ἐφ' ᾧ ὁ Ὀκτ. προσέλαβε τὸ ὄνομα ἐκείνου (Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀ.), ἐλπίων νὰ καταστῇ καὶ διάδοχος του ἐν τῇ ἀρχῇ. Φθάσας μετὰ τὴν δολοφονίαν του ἐξ Ἡπειροῦ, ὅπου διέμεινε καιρὸν τινα, εἰς Ῥώμην ἐξήγησε παρὰ τοῦ ὑπάτου Ἀντωνίου τὴν κληρονομίαν. Τὸ κατ' ἀρχὰς τυχὼν οὐχὶ φιλόφρονος ὑποδοχῆς παρὰ τοῦτου συνέλαβε στρατὸν καὶ μετῴλην ἔκτοτε ἐπιτηδειοτάτην πολιτικὴν, ἥτις τὸν κατέστησεν εἴτα κύριον τῆς ρωμαϊκῆς πολιτείας ταχέως κτησάμενος ἱκανὴν δύναμιν συνεβέθη μετὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τοῦ Λεπίδου τῇ 43 εἰς τὴν λεγομ. τριανδρίαν, κατέστειλε δὲ μετ' αὐτῶν τὴν δημοκρατικὴν κίνησιν καὶ ἐνίκησε τὸν Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἐν Μακεδονίᾳ· ἐπιστρέψας εἰς Ἱταλίαν κατέβαλε τὰ ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ Ἀντωνίου, Φουλβίας, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τούτου, Λευκίου Ἀντωνίου, συνα-

χθέντα στρατεύματα (41), ἐκურύετο δὲ καὶ τὴν Περουσίαν, εἰς ἣν εἶχον καταφύγει ἐκείνοι (40). Διὰ τοῦ θανάτου τῆς Φουλβίας ἀπεσοβήθη ὁ μεταξὺ Ὀ. καὶ τοῦ εἰς Ἱταλίαν ἐπιστρέψαντος Ἀντωνίου ἐπαπειλούμενος πόλεμος. Δυνάμει τῆς ἐν Βριτανσίῳ συμβάσεως τοῦ 40, στερεωθείσης προσέει διὰ τοῦ γάμου τοῦ Ἀντωνίου μετὰ τῆς ἐναρέτου ἀδελφῆς τοῦ Ὀ., Ὀκταβίας, ἔλαβεν ὁ Ὀ. τὰς Δ. ἐπαρχὰς τοῦ κράτους, ἐνυμφεύθη δὲ τὴν περιφθονομένην Λιβίαν Δρουσίλλαν, οὕταν μέχρι τότε σύζυγον τοῦ Κλαυδίου Νέρωνος (38). Νεαὶ διαφοραὶ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου ἐξωμαλύνθησαν τῇ 37 διὰ συμβάσεως ἐν Τάραντι γενομένης καὶ ἀνεβώθη ἡ τριανδρία δι' ἕτερα 5 ἐτῶν. Ἐν τῇ μεταξὺ ἐξερράγῃ πόλεμος μετὰ τοῦ Σέξτου Πομπηίου, ἀπεπερατώθη δὲ τῇ 36 διὰ τῶν νικῶν τοῦ Ἀγρίππα, στρατηγοῦ τοῦ Ὀ. ἐν Μύλαις καὶ Ναυλόχῳ. Ὁ Λέπιδος ὅστις ἀπήτησε τὴν Σικελίαν, ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ του ἐτέθη ἐκτὸς μάχης καὶ δὲν ἔλαβε πλέον μέρος εἰς τὰ πολιτικά συμβάντα. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀντώνιος ἐνετρίψατο εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς Ἀνατολῆς, ὁ Ὀ. ἀκαταπύστωσ ἐπέδωκε τὴν μοναρχίαν περιποιουμένου τὸν λαόν, ἀποκρύπτων ὅμως ἐπιτηδεύματα τοῖς σκοποῦς του ὅσον δὲ ἐπλησίαζε πρὸς τὸν λαόν, τόσον ἐκηρύττετο κατὰ τοῦ Ἀντωνίου. Ὅτε οὗτος δια τῆς ἀτυχεῖς ἐκβάσεως τοῦ κατὰ τῶν Πάρθων πολέμου καὶ διὰ τῆς πρὸς τὴν Κλεοπάτραν ἀδυναμίας του ἀπώλεσεν ἐν Ῥώμῃ πᾶσαν ὑπόληψιν, ἡ Σύγκλητος τῇ προτροπῇ τοῦ Ὀ. ἐκήρυξε κατ' αὐτοῦ πόλεμον. Τοῦ Ἀγρίππα νικῆσαντος ἐν Ἀκτίῳ (31) ὁ Ὀ. ἐγένετο μονοκράτωρ, ἀπεπεράτωσε δὲ τὸν πόλεμον μεταβάς εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ὁ Ἀτώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα ἠττοκτόνησαν. Μείνας δυοῖν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τακτοποιήσας τὰ τῶν διαφόρων χωρῶν ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην καὶ ἐώρτασε τριήμερον θρίαμβον.

Ἀπαλλαγθεὶς οὕτω πάντων τῶν συναγωνιστῶν του καὶ γενόμενος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, κατέθεσεν ὁ Ὀ. τῇ 27 π. Χ. τὴν ἐκταχτον αὐτοῦ ἐξουσίαν, δηλῶν δι' αὐτὴν ὅτι ἀνελάμβανε πλέον αὐτὴν. Πρὸς δημοσίην τῆς μετριοφροσύνης ταύτης ἔλαβε παρὰ τῆς Συγκλήτου τὸ ὄνομα Αὐγούστος (σεβαστός), ὃ διετήρησεν ἔκτοτε καὶ ὅστις τέλος ἀπέθῃ τίτλος σημαίνων τὸν αὐτοκράτορα. Δὲν ἦτο βεβαίως σκοπὸς τοῦ Ὀ. νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πρῶτον ἀθλιὸν καθεστὼς τοῦναντίον ἐπέδωκε νὰ ἐνώσῃ ἐν ταῖς χερσὶ του τὰς σπουδαιστάτας ἐξουσίας, ἀποβαίνων ἀληθινὸς princeps τ. ἔ. ὁ πρῶτος ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ νὰ ἰδρύσῃ μοναρχίαν παρ' ἣν τὸ σύνταγμα μετὰ τῆς Συγκλήτου ἐπὶ κεφαλῇς ὀρίσματο καὶ ἐλειτούργει μόνον κατὰ τύπον· τοῦτο δὲ ἦτο ἀδύνατον, γὰρ νὰ ἀπελευθερωτο, καὶ δὴ διὰ νομίμου ὁδοῦ, τῶν νομικῶν περι-
 αρι-

σμων των κωλύοντων την συνένωσιν των εξουσιών εκείνων εν ἐνὶ προσώπῳ. Ὅθεν κατέθεσε μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον τὰ ἀξιώματά του, ἀνέλαβε δὲ αὐτὰ ἀμέσως πάλιν προσποιούμενος ὅτι ἐπραίτε τοῦτο τῇ ἐπιμένῳ παρακλήσει τῆς Συγκλήτου. Ὡς ἀνθύπατος ἦν ἐπαρχος ὅλων των ἐπαρχιῶν ὅπου εὑρίσκοντο ῥωμαϊκὰ στρατεύματα καὶ συγχρόνως ἀρχιστράτηγος τούτων. Δῆμαρχος ὢν ἀπὸ τοῦ 36 π. Χ., προσέλαβε διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δημαρχιακῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοῦ 23 τοιαύτην δύναμιν οἷα ἡδύνατο νὰ ἀπορροφήσῃ ἀπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ κατὰ τὸ γράμμα αὐτονομίου λαοῦ. Τῷ 19 π. Χ. ἔλαβε τὸ δέξιωμα ὑπάτου διὰ βίου, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Λεπίδου (12) ἐγένετο καὶ ἀρχιερεὺς, πρὸ πολλοῦ ἡδὴ κατέχων τὰ ἄλλα ὀλιγώτερον σημαίνοντα ἀιώματα τῆς πολιτείας. Οὕτως ἀπετελέσθη ἡ ῥωμαϊκὴ μοναρχία, οἷα ὀφίστατο εἴτα ἀνευ σπουδαίων μεταβολῶν μέχρι τοῦ Διοκλητιανοῦ. Εἰς ἐπίμετρον προστετέθη τῷ Αὐγούστῳ καὶ τὸ ὄνομα πατρὸς τῆς πατρίδος.

Ὁ Αὐγούστος διεξήγαγε διαφόρους πολέμους ἐν Ἀφρικῇ, Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ. Μετὰ μακροχρόνιον πόλεμον συνετελέσθη ἡ κατάκτησις τῆς Ἰσπανίας· ὁ Τιβέριος, πρεσβύτερος υἱὸς τῆς Λιβίας, ὑπέταξε τὴν Παννονίαν καὶ Ἀλβανίαν, ὁ Δροῦσος, νεώτερος αὐτῆς υἱός, τοὺς Δ Γερμανοὺς (12-9 π. Χ.). Οἱ Πάρθοι ἔπαυσαν τὰς ἐπὶ τῆς Ἀρμενίας ἀξιώσεις των καὶ ἀπέδωκαν τὰς παρὰ τοῦ Κράσσου καὶ Ἀντωνίου κυριευθείσας σημαίας, οἱ δὲ εἰς τὰς Ἀλπεῖς λαοὶ ἐνίκηθραν. Ἀπέτυχεν ὁμοίως οἰκτρῶς ὁ Οὐάρος κατὰ των Γερμανῶν, ἀποβαλὼν τῷ 9 μ. Χ. τρεῖς λεγεῶνας ἐν μάχῃ κατὰ τοῦ Ἀρμινίου· συνεκράτησεν ἐν τούτοις ὁ Τιβέριος αὐτοὺς παρὰ τὸν Ρῆνον. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς εἰρήνης τὰ μέγιστα ἐφρόντισεν ὁ Αὐγούστος διὰ τὴν διοίκησιν, νομοθεσίαν καὶ ἐν γένει ἡθικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, διεκόσμησε τὴν πρωτεύουσάν δι' ὡραίων οἰκοδομημάτων, ἐξετέλεσε μεγάλας περιηγήσεις καθ' ὅλον τὸ κράτος, ἔδρυσεν εἰς πολλὰ μέρη πόλεις καὶ ἀποικίας καὶ παντὶ τρέπῳ εὐεργέτησε τοὺς διὰ των πολέμων καὶ πολιτικῶν διαμαχῶν ἐξηντημένους λαοὺς· διὸ καὶ παντοῦ ἡγείροντο αὐτῷ καὶ τῇ θεᾷ Ῥώμῃ ναοί, ἐνὶ δὲ μηνὶ (Sextilis) ἐδόθη τῇ ἀποφάσει τῆς Συγκλήτου τὸ ὄνομα Αὐγούστος. Αἱ κατ' αὐτοῦ συνωμοσίαι τῶν Καίσιονος, Μουρένα, Ἐγνατίου κ.ά. ἀπέτυχον καὶ ἐθανατώθησαν οὗτοι· τῷ δὲ Κ' νῶα συνεχώρησεν ὁ Αὐ. μεγαλοψύχως.

Ἀτυχῆς ὑπῆρξεν εἰς τὰ οἰκογενειακά του ἡ θυγάτηρ του Ἰουλία ἐξ ἡ σκανδαλώδη βίον· ἐκ τῆς Λιβίας, ἥτις ἐν γένει ἦτο ἀρίστη σύζυγος, δὲν ἔσχευ υἱούς, ἀπέθανον δὲ ὁ τῆς ἀδελφῆς του υἱὸς Μάρκελλος, ὡς καὶ εἰ τῆς θυγατρὸς του, Γάιος καὶ Λεύκιος, οὓς

εἶχε διορίσει διαδόχους του· θανόντος καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ του προγόνου Δρούσου ἀπέμεινεν αὐτῷ μόνος ὁ πρεσβύτερος τούτου ἀδελφεὸς Τιβέριος, πρὸς ὃν δὲν εἶχε συμπάθειαν. Συνουδύσας τοῦτον, μεταβαίνοντα εἰς Ἡπειρον, μέχρι τοῦ Βενεβέντου, καίπερ ἀδιάθετος ὢν, ἀπέθανε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐν Νόλῳ 19 Αὐγ. 14 μ. Χ.

Ὁ Αὐγούστος ἐχρησιμοποίησε τὴν διὰ παντοίων μέσων ἐπιτευχθεῖσαν ἐξουσίαν του μετὰ σοφίας καὶ μετριοφροσύνης. Καίπερ μὴ ἔχων τὴν μεγαλοφυίαν τοῦ Καίσαρος, ἐκέκτητο νοῦν πρακτικώτατον, γινώσκιν των ἀνθρώπων καὶ των πρὸς ἐπίτευξιν των σκοπῶν του μέσων καὶ δεξιότητα μεγίστην ἐν τῇ δι-εξαγωγῇ των σχεδίων του. Ἐξετίμα καὶ ὑπεστήριξε τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ὡραίας τέχνας, ἦτο δὲ καὶ ὁ ἴδιος ποιητὴς καὶ μετὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ συνδέεται ἡ ἀκμὴ τῆς λατινικῆς φιλολογίας· ἐν τῇ αὐτῇ του ἀνεστρέφοντο οἱ περιφημότεροι ποιηταί, ὡς ὁ Βιργίλιος, ὁ Ὀράτιος κ.ά. Ὁ θάνατος αὐτοῦ προσκάλεσεν ἐν ὅλῳ τῷ κράτει εἰλικρινῆ λύπην, αὐτὸς δὲ συγκατηριθμῆθη εἰς τοὺς θεούς. [Θ.Μ.]

'Οκτάβιοι. Γένος πληθείων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ῥώμῃ ἐκ των δύο τοῦ ὀποίου κλάδων ὁ μὲν διεκρίθη ἀπὸ τοῦ 230 π. Χ. πολυειδῶς ἐν τε τῇ πολιτείᾳ καὶ τοῖς πολέμοις, ὁ δὲ, πλουσιώτατος ὢν, πρῶτον διὰ τοῦ Γάϊου Ὁ. ἀνεδείχθη, τῷ 61 π. Χ. γερνομένου πραίτορος καὶ τῷ 60 ἀνθυπάτου καὶ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας Μακεδονίας, εὐτυχῆσαντος δὲ καὶ ἐν πολέμοις κατὰ των Θρακῶν· οὗτος ἐκ τῆς Ἀτίας, ἀνεψίᾳ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἔσχευ υἱὸν τὸν Ὀκταβιανὸν τὸν πρῶτον τῆς Ῥώμης αὐτοκράτορα, καὶ θυγατέρα τὴν Ὀκταβίαν (βλ. τὰς λ.). ἀπέθ. δὲ τῷ 58 π. Χ.

'Οκτάεδρον. Ἐν των πέντε ὑπαρχόντων κανονικῶν πολυέδρων, ἔχων ὡς ἑξῆς 8 ἰσοσκελῆ τρίγωνα, 6 γωνίας, 12 ἀκμὰς καὶ τρεῖς διαγωνίους. Εἶναι συμμετρικόν, ἀποτελούμενον ἐκ δύο τετραγωνικῶν πυραμίδων κοινὴν ἔχουσιν τὴν βάσιν (βλ. πίν. Κρυσταλ. συστήματα Δ' 1). Ἐὰν ἐκάστη των ἑδρῶν καλυφθῇ ὑπὸ κανονικῆς τετραγωνικῆς πυραμίδος, παράγεται τὸ πυραμιδοσκεπὲς Ὁ. (ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι, 5.).

'Οκταετηρίς. Βλ. Ἡμερολόγιον, ἐν τ. Δ', σελ. 175 α.

'Οκτάποδες. Οἰκογένηται των κεφαλόπων μαλακίων, ἀνήκουσα εἰς τὰ διβράγγια τοιαῦτα, ἅτινα ἔχουσι δηλ. ἑκατέρωθεν ἀνὰ ἐν μόνον βράγχιον. Περί τῆς γενικῆς κατασκευῆς βλ. Κεφαλόποδα. Ἐχουσι δὲ δυνάμει πλοκάμους κινητικούς τε καὶ συληπτηρίους, ἡνωμένους ἐν μέρει διὰ δέρματος καὶ ἑσθῆν φέροντας μυζητικὰς κοτυληδόνας ἀμίσχους. Στεροῦνται κόγχης· Εἶδη

τινά σπάνια περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοῦ κε-
λύφους δίκην κόγχης. Οἱ ἰδίως Ὀκτάποδες
διατρίβουσι περὶ τὰ παράλια ἔρποντες μάλ-
λον ἢ νηχόμενοι· πρῶτον δὲ τούτων εἶδος
εἶναι ὁ ἐν τῇ Μεσογείῳ ἄφρονος Ὁ. ὁ κοι-
νὸς (πολύπους τῶν ἀρχαίων), ἔχων δύο
σειρὰς κτυληδόνων, πλοκάμους δὲ μέχρις
1 μ. Τρέφεται ἐκ μαλακοστράκων, ὧν τὸ
κέλυρος συντρίβει διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ
σιαγόνων. Ὡς αἱ σπηλίδες, ἔχει κύστιν μετὰ
μέλανος ὑγροῦ, ὅπερ ἐκχέει πρὸς θόλωσιν
τῶν ὕδατων ἐν κινδύνῳ. [Φ.Ι.]

Ὀκτώβριος, λατ. October ἀπὸ τοῦ
octo=ὀκτώ. Ὁ 10ος μῆν τοῦ ἡμετέρου ἔ-
τους, 8ος δὲ τοῦ ῥωμαϊκοῦ (ἀρχομένου ἀπὸ
τοῦ Μαρτίου). Κατ' αὐτὸν ὁ ἥλιος ἵσταται
εἰς τὸν Σκορπίον· ἔχει δὲ ὁ Ὁ. 31 ἡμέρες.
Ἀνήκει εἰς τὸ φθινόπωρον, κατὰ τὸ δεύτερον
ὅπως ἤμισυ αὐτοῦ ἐκτελεῖται ὁ καιρὸς πρὸς
τὴν τοῦ Ἀπριλίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ κοινὴ φράσις
«τὸ καλοκαίρι· τοῦ ἁγίου Δημητρίου».

Ὀκτωινία. Κόμη τῆς Εὐθείας ὑπαγο-
μένη εἰς τὸν δῆμ. Αὐλῶνος, κειμένη 1 1/2
ὥρ. πρὸς Α τοῦ Αὐλωναρίου ἐπὶ τῶν Δ ὑπο-
ρειῶν ὅρου ἔχοντες ὕψος 763 μ., οὗ ἡ πρὸς
τὸ Αἰγαῖον τείνουσα βραχὺδὴς ἀκρὰ καλεῖ-
ται ἀκρωτήριον τῆς Ὀκτωινίας. Κατ. 949.

Ὀλαν (Ohlan). Πρωτ. περιφερείας ἐν
τῷ πρῶστ. νομῷ Βρεσλαυίας, ἐπὶ τῶν ἐκβο-
λῶν τοῦ ποτ. Ὀλαν εἰς τὸν Ὀδερ, ἔχουσα
(1890) 8632 κατ., ἀσκούντας καλλιέργειαν
καὶ βιομηχανίαν καπνοῦ. [Μ.Σ.]

Ὀλανδ (Oeland). Νῆσος ἐν τῇ Βαλ-
τικῇ, κατὰ τὰ Α παράλια τῆς Ν Σουηδίας,
εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ
πορθμοῦ Κάλμαρ. Ἐπεὶ ἐκτασιν 1320 τετρ.
καὶ 37 519 κατ. Ἐξάγει ἀσθεστον καὶ ἀσθε-
στολίθους καὶ ἔχει τὸ μέγιστον ἐν Σουηδῇ
ἐργοστάσιον σιτυπηρίας. [Μ.Σ.]

Ὀλαξ (Βοτ.), Olax L. Πρῶτον γέ-
νος τῆς οἰκογενείας τῶν Ὀλακωδῶν (Ola-
ceae), περιλαμβανούσης 17 ὑλῶδη φυτὰ
τῶν θερμῶν χωρῶν. Εἰσὶ συγγενεῖς τοῖς
Ῥαμνῶδεσι· τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι Ὁ.
ἡ κεῦλανικὴ (O. Zeylanica L.), ἧς τὸ δύσ-
σμον ἕλκον ἐν τῇ πατρίδι του εἶναι ἐν χρήσει
ὡς φάρμακον. [Θ.Χ.]

Ὀλάφ. Ὄνομα πολλῶν βασιλέων τῆς
Νορβηγίας, ὧν μνημονεύει ἰδίως ὁ Ὁ. Τρὺ-
γθεσσον καὶ Ὁ. ὁ Ἀγιος. Ὁ πρῶτος,
995-1000, εἰσῆγαγε πρῶτος τὸν χριστιανι-
σμόν ἐν τῷ κράτει του. Κυρία ὅμως ἐξεχρι-
στιανίσθη ἡ Νορβηγία ἐπὶ Ὁ. τοῦ Ἀγίου,
1017-1129. Οὗτος διέπρεψε καὶ εἰς κατα-
κτήσεις, ἀλλ' ἐξελήθη καὶ ἐρονεύθη τῷ
1129 ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Κανούτου.
Τῷ 1164 ἐκηρύχθη ἅγιος καὶ προστάτης τῆς
Νορβηγίας. [Β.Ε.]

Ὀλάφ τάγμα. Ἱπποτικὸν τάγμα τῆς
Νορβηγίας, ἰδρυθὲν 1847. ἔχει τρεῖς τάξεις.
Τὸ παράσημον εἶναι ὀκτάγωνος σταυρὸς μετὰ
στεμματος, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν Ret og
Sandhet (Δίκαιον καὶ Ἀλήθεια).

Ὀλβαῦν. Ὄνομα οἰκογενείας καλλι-
τεχνῶν τῆς Αὐγούστας, ὧν περιφημότεροι
ἐγένοντο οἱ καλούμενοι Ἰωάννης ὁ πρεσβύ-
τερος καὶ Ἰω. ὁ νεώτερος.

Ὁ μὲν πρεσβύτερος ἐγενν. 1460 ἐν
Αὐγούστα καὶ ἀπέθ. ἐκεῖ τῷ 1524. Ἐγραψε
κυρίως εἰκόνας διὰ τῆς ἁγίας τράπεζαν, τὸ
ἀριστούργημα δὲ αὐτοῦ εἶναι αἱ τοιαῦται εἰ-
κόνας αἱ παριστάνουσαι τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγ.
Σεβαστιανοῦ αἰτίνες εὐρίσκοντα· ἐν τῇ πινα-
κοθήκῃ τοῦ Μονάχου Ὑπῆρξε δὲ καὶ λαμ-
πρὸς προσωπογράφος. Ὁ δὲ νεώτερος,
υἱὸς τοῦ πρεσβυτέρου, γενν. 1497 ἐν Αὐγού-
στη, ἐγκατεστάθη ἐν Βασιλείᾳ. Ἦθη ἐν ἡλι-
κίᾳ 22 ἐτῶν δὲν ὑστέρει αὐθεντῶν μεγά-
λων προσωπογράφων· συγχρόνως κατεγίνετο
εἰς σχεδιογραφήματα διὰ διακόσμησιν οἰκῶν,
δι' ὑπολογαφίας κλ. Ἐκ τῶν συζυγμένων ἐρ-
γων του τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ ὠραιότερον
εἶναι ἡ Παναγία τῆς οἰκογενείας Μέρσερ, ἧς
τὸ πρωτότυπον, ὡς φανερὰ, εἶναι τὸ ἐν
Δαρμστάτῃ, ἀντίγραφον δὲ τὸ ἐν Δρέσδῃ φυ-
λαττόμενον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἔπαυσε σχε-
διογραφῶν διὰ ξυλογραφικὰ ἔργα, ἐν δὲ αὐ-
τῶν περιφημώτατον εἶναι ὁ Χορὸς τοῦ θανά-
του. Τῷ 1526 μετέβη εἰς Ἀγγλίαν, φέρον
συστάσεις τοῦ Ἐράσμου γενόμενος δὲ δεκτὸς
φιλοφρονέστατα ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Μόρου· ἀφω-
σιώθη δὲ κυρίως εἰς τὴν προσωπογραφίαν.
Μετὰ νέαν διαμονὴν ἐτῶν τινῶν ἐν τῇ πατρί-
δι του μετέβη 1532 πάλιν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐκ
τῶν ἐκεῖ ἐκτελεσθέντων ἔργων του οὐκ ὀλίγα,
ὡς π. γ. ἡ προσωπογραφία τοῦ χρυσοῦ
Μόρεττ (ἐν Δρέσδῃ), ἰνῆκουσιν εἰς τὰ κάλ-
ιστα ἔργα τῆς ζωγραφικῆς ἐν γενεῇ. Τῷ
1543 ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ἐκ τῆς πανώλους.

Ὀλβαχ (Παῦλος Ἑρρίκος, βάρωνες
Holbach). Γάλλος φιλόσοφος τοῦ 18 αἰῶ-
νος. Ἐγενν. 1723 ἐν Ἀιδελαγιάμ τοῦ βαυ-
αρικοῦ Παλατινάτου, ἐσπούδασε δὲ καὶ ἐξη-
σεν ἐν Παρισίοις, ὅπου ἀπέθ. 1789. Ἡ οἰκία
του ὑπῆρχεν ἐντευκτήριον τῶν ἐξόχων ἐν τοῖς
γράμμασιν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς, καὶ αὐτὸς δὲ
ὑπῆρξεν ἀνὴρ πνευματικῶδέστατος καὶ συγ-
γραφεὺς μεγάλως ἐπιδράσας ἐπὶ τὴν πνευ-
ματικὴν αὐτῆς κίνησιν. Ἐπολέμησε τὴν χρι-
στιανισμὸν καὶ πᾶσαν θετικὴν θρησκείαν,
εἰργάσθη δὲ πρὸς διάδοσιν τῆς φυσικῆς φιλο-
σοφίας (νατουραλισμοῦ). Ἀπὸ τοῦ 1752 ἐδη-
μοσίευσεν πλείστα ἔργα ἀρξάμενος ἀπὸ μετα-
φράσεως, ἰδίως ἐκ τοῦ γερμανικοῦ, ἔργων τι-
νῶν τεχνικῶν καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν·
ἀπὸ τοῦ 1859 ἐπεξεργάσθη καὶ ἐξέδωκε
χειρόγραφά τινα τοῦ ἀποθανόντος μηχανικοῦ

Βουλαντζέ, εἰς τοῦτον δὲ μάλιστα ἀπέδωκε καὶ ἰδιά του ἔργα, εἶον ἦτο π. χ. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀποκαλυπτόμενος. Εἶτα ἐδημοσίευσε σειρὰν ἔργων ὁμοίου εἶδους, ἐν αἷς προσεπάθει ἢ νὰ ἀποδείξῃ τὰς ἀντιφάσεις τὰς ἐν ἐκάστη θρησκείᾳ εὐρισκομένας ἢ νὰ παραστήσῃ τὰς θρησκείας ὡς προσελθούσας ἐκ προσωπικῶν καὶ ἐγωϊστικῶν σκοπῶν τῶν ἱερέων. Ὡς κύριον ἔργον αὐτοῦ θεωρεῖται συνήθως τὸ ὑπὸ τὴν τίτλον Σύστημα τῆς φύσεως (1770), ὅπερ περιέχει τὰς συστηματοποιημένας ἰδέας τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὁ. συναναστρεφόμενων ἐγκυκλοπαιδιστῶν καὶ καλεῖται ἐνίοτε ἢ Βίβλος τοῦ Ὑλισμοῦ. Ἐν τοῖς μετέπειτα συνέγραψεν ὁ Ὁ. ἀκόμη πολλά, τὰ ὅποια ἐξέδιδεν ἢ ἀνωνύμως ἢ ὡς δῆθεν ἔργα περιφήμων ἀποθανόντων προσώπων ἢ καὶ ὡς μεταφράσεις ἐκ τῆς ἀγγλικῆς. [Ἐγ.]

"Ολδεργ (Λουδοβίκος βερώνος Holberg). Ὁ ἰδρυτὴς τῆς νεωτέρας δανικῆς φιλολογίας, γενν. 1684 ἐν Βέργεν τῆς Νορβηγίας. Σπουδάσας ἐν Κοπεγχάγῃ ἐξετέλεσε περιηγήσεις ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, ὧν τὰ ἐξόδα συνήγει δι' ἰδιαιτέρων παραδόσεων. Τῷ 1714 διωρίσθη ἑκτακτος καθηγητὴς ἐν Κοπεγχάγῃ καὶ 1717 τακτικὸς. Τῷ 1720 ἐδημοσίευσεν τὸ ἡρωϊκοκωμικὸν ποίημα Πέτρος Πάαρς καὶ εἶτα ἄλλα τοιαῦτα σατυρικά, κυρίως δὲ καὶ πολλὰς κωμωδίας, αἵτινες καὶ εἰς ξένας γλώσσας μεταφρασθεῖσαι ἐξετιμῆθησαν μεγάλως. Πρὸς τοῦτοις ἔγραψε σατυρικὸν μυθιστόρημα ἐν λατινικῇ γλώσσῃ (Ὑπόγειος περιήγησις τοῦ Νικόλ. Κλίμ), Ἱστορίαν Δανίας (3 τ.), Γενικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν, Βίους παραλλήλους κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Πλουτάρχου κλπ. Τῷ 1747 ὁ Ὁ. ἔλαβε τὸν τίτλον εὐγενείας, ἀπέθανε δὲ τῷ 1754. [Μ.Γ.]

"Ολδεργς (Ἐρρ. Γουλ. Olbers). Γερμανὸς ἀστρονόμος, γενν. 1758 ἐν Ἀρβεργεν τοῦ δουκάτου Βρέμης, σπουδάσας ἱατρικὴν καὶ ἀσκήσας αὐτήν, ἀποθ. δὲ ἐν Βρέμῃ 1840. Εὗρε νέαν μέθοδον τοῦ ὑπολογίζειν τὴν τροχίαν κομήτου τινὸς διὰ τριῶν παρατηρήσεων, ἥτις καὶ νῦν εἶναι ἐν γενικῇ χρήσει, ἀνεκάλυψε δὲ 4 κομήτας, ὧν εἰς φέρει τὸ ὄνομα του, καὶ δύο πλανήτας, τὴν Παλλάδα καὶ τὴν Ἑστία.

"Ολδεροστον (Ulverston). Πόλις τῆς κομ. Λαγκαστρίας τῆς Ἀγγλίας, οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα ποικίλην βιομηχανίαν, ναυτιλίαν, ἐμπόριον καὶ 9948 κατ. (1891).

"Ολθία. Ἀρχαία πόλις ἐπὶ τῶν συμβολῶν τοῦ Ὑπάνιος καὶ τοῦ Βορυσθένους, καὶ αὕτη ἐνίοτε Βορυσθένης καλουμένη, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Μιλησίων τῷ 650 π. Χ. καὶ εἰς μεγάλῃ ἀκμῇ περιελθούσα. Καταστραφεῖσα 56 π. Χ. ὑπὸ τῶν Γετῶν, ἀνωικοδομήθη, ἀλλὰ τῷ 250 μ. Χ. κατεδαφίσθη ὑπὸ τῶν Γότθων.

"Ολγα, ἡ ἀγία, σύζυγος τοῦ Ῥώσου Μεγ. Δουκὸς Ἰγδρ τοῦ Κιέβου, τὴν καταγωγὴν ἀπλὴ χωρική· θανόντος αὐτοῦ, 945, ἐκυβέρνησεν ἐπὶ δεκαετίαν ὡς ἐπίτροπος τοῦ υἱοῦ τῆς Σβιατοσλαύου, εἶτα δὲ ἐπανελθοῦσα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐδαπτίσθη, λαβεῖσα τὸ ὄνομα Ἑλένη. Ἀποθανοῦσα τῷ 969, ἐκηρύχθη ἀγία ὑπὸ τὸ πρῶτόν της ὄνομα.

"Ολγα, ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος, μεγάλη δούκισσα τῆς Ῥωσίας, γενν. 22 Αὐγ. 1851, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου δουκὸς Κωνσταντίνου υἱοῦ τοῦ αυτοκράτορος Νικολάου, ἀδελφοῦ δὲ τοῦ αὐτοκρ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'. Προικισθεῖσα διὰ μεγάλης καλλονῆς, πολλῶν ἀρετῶν καὶ ἐπιμελοῦς μορφώσεως, προσεῖλκυσε τὴν ἀγάπην τοῦ νεαροῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου· οἱ ἀρραβῶνες αὐτῶν ἐτελέσθησαν ἐν Πετροπόλει τῇ 4 Μαΐου 1867 καὶ οἱ γάμοι τῇ 15 Ὀκτωβρίου. Ἀριστον ὑπόδειγμα παρέχουσα συζύγου καὶ μητρὸς, οὐδέποτε ἀναμιγνυομένη εἰς ἔργα ἀλλότρια τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ὡς γυναὶκὸς καὶ ὡς βασιλίσσης, ζῇ ἐντελὺς διὰ τὴν οἰκογένειάν της, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Γεώργιος Α', καὶ διὰ τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας, λατρευομένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς.

"Ολδδορυ (Oldbury). Πόλις τῆς ἀγγ. κομητείας Οὐόστερ, ἔχουσα 20348 κατ. (1891). Ἔχει σπουδαίαν βιομηχανίαν καὶ δὴ σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν. [Μ.Σ.]

"Ολδεμδούργον (Oldenburg). 1) Μέγα δουκάτον ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους, ἔχον ἐμβ. 6423 τχμ. καὶ 354968 κατ. (1890), συνιστάμενον δὲ ἐκ 3 χωριστῶν μερῶν· τοῦ δουκάτου Ὁ. (5379 τχμ.), τοῦ πριγκιπάτου Λυβέκκης καὶ τοῦ πριγκιπάτου Βιρκενφέλδης. Τὸ κύριον τμήμα αὐτοῦ, κείμενον ἐπὶ τῆς Βορείου θαλάσσης ἀνήκει εἰς τὸ βερειογερμαν. βαθυπέδιον καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποτ. Βισούργιδος, Ἰάδης, Λέδα κ., εἶναι δὲ κατὰ τμήματα εὐφορὸς γῆ, ἀμμώδεις ἐκτάσεις καὶ τύρφη. Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι γεωργία, κτηνοτροφία (βοῶν καὶ ἵππων), μεταλλουργία (σιδήρου), ναυτιλία καὶ ἀλιεῖα, βιομηχανία καπνοῦ καὶ ναυπηγία· πρὸς δὲ ἀκμάζει τὸ ἐμπόριον. Οἱ κάτοικοι εἶναι ἐν τῷ Δ τμήματι Φρίσοι εἰς τὰ ἄλλα Κατωσάξωνες, 77.3% διαμαρτυρόμενοι καὶ 21.9 καθολικοί. Ἡ πολιτεία εἶναι συνταγματικὴ μοναρχία, τὸ δὲ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 6/18 Φεβρ. 1849 (ἐπιθεωρηθὲν τῷ 1852)· ἡ δὲ διαδοχὴ εἶναι κληρονομικὴ ἐν τῷ ἄρρενι κλάδῳ. Οἱ 34 ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ἐκλεγόμενοι ἐμμέσως, ἀποτελοῦσι τὴν κοινὴν δίηταν, παρ' ἣν ὑπαρχουσιν ἀκόμη χωριστὰ συμβούλια τῆς Λυβέκκης καὶ Βιρκενφέλδης· τὰ οἰκονομικὰ τῶν 3 χωρῶν διοικοῦνται χωριστά. — Κόμητες τοῦ Ὁ. ἀναφέρονται ἤδη μετὰ τῶν τιμαριούχων

Ἐρρίκου τοῦ Λέοντος. Χριστιανός, κόμης Ὁ., ἐξελέγη 1448 βασιλεὺς τῆς Δανίας καὶ ἀφῆκε τὸ Ὁ. εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ὧν ὁ Γεράρδος συνέχισε τὸν οἶκον. Οὗτος ὅμως ἔληξε διὰ τοῦ Ἀντωνίου Γουττέρου (1603-67), ὅστις ἐκληροδότησε τὴν χώραν εἰς τοὺς συγγενεῖς του τὸν βασιλεῖα τῆς Δανίας καὶ τὸν δούκα Σλεσβίχης—Ὁλσταίν-Γόττορπ, τῷ δὲ 1773 παρεχώρησεν ὁ Χριστιανός Ζ' τῆς Δανίας τὴν κομητείαν εἰς τὸν Παῦλον, Μέγαν δούκα τῆς Ῥωσσίας καὶ δούκα τοῦ Ὁλσταίν-Γόττορπ, (τὸν κατόπιν αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Παῦλον Α'), οὗτος δὲ πάλιν εἰς τὸν πρίγκιπα Φρειδερίκον Αὐγούστον, ἐπίσκοπον τῆς Λυβέκκης· τοῦτον διεδέξατο ὁ ἀνεψιός του Πέτρος Φρειδερίκος Αουδεδίκος, τὸ 1808 ἀρχὰς ὡς ἐπίτροπος διὰ τὸν φρενοβλαβῆ υἱόν του, εἶτα δὲ ὡς δούξ (1823), γενόμενος οὕτως ὁ ἱερωτὴς τοῦ ἡγεμονεύοντος ἐτι οἴκου. Τὸ δουκάτον ἐνωθὲν τῷ 1810 μετὰ τῆς Γαλλίας, ἀποκατέστη 1813 καὶ ἠὺς ἔφη 1815 διὰ τῆς Βερκενφέλδης καὶ 1818 διὰ τοῦ Ἰέβερ. Ὁ διάδοχος ἐκεῖνου Παῦλος Φρειδερίκος Αὐγούστος (1829-53) ἀπεδέχθη τὸν τίτλον τοῦ Μεγάλου δουκὸς ὅστις εἶχε δοθῇ ἤδη εἰς τὸν πατέρα του. Ὁ δὲ αὐτοῦ υἱὸς καὶ διάδοχος Νικόλαος Φρειδερίκος Πέτρος (1853), παρεχώρησε 1854 τὴν περὶ τὸν κόλπον Ἰάδε χώραν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὑπῆρξε τῷ 1866 συμμαχος αὐτῆς καὶ τῇ παρεχώρησε τὰ ἐπὶ τῆς Σλεβίχης—Ὁλσταίν δικαίωμάτα του ἀντὶ ἐνὸς ἐκατομμ. ταλλήρων καὶ περιφερείας τινὲς ἐν Ὁλσταίν.

2) Πρωτεύουσα τοῦ ἀνω Μεγάλου Δουκάτου, ἐπὶ τοῦ Οὐντε, ἔχουσα 23118 κατ. (1890). Ἐκ τῶν κτιρίων αὐτῆς ἀξιωματικὰ εἶναι τὸ ἀνάκτορον, ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Λαμβέρτου (1270), ὁ νέος καθολικὸς ναὸς καὶ τὸ Αὐγούστειον, περιλαμβάνον διαφόρους συλλογὰς ἔργων τῆς τέχνης. Ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα ὑπάρχουσι γυμνασίον, πρακτικὸν σχολεῖον, διδασκαλεῖον. Διατηρεῖ ἀκμαίαν ναυτιλίαν, ναυπηγίαν καὶ ἐμπορίον ἵππων.

“Ολδεριν (Friedrich Hölderlin). Γερμανὸς ποιητής, γενν. 1770 ἐν Λάουφεν ἐπὶ τοῦ Νέκκαρ, ἐξ ἀτυχῶς δ' ἔρωτος παρὰφρονήσας (1801) καὶ ἀποθ. 1843 ἐν Τυβίγγῃ. Ἐποίησε Λυρικά ποιήματα, ἰδίως ῥιθὰς καὶ ἐλεγείας, διακρινόμενα ἐπὶ τελειότητι· τῆς μορφῆς καὶ πλούτῳ ἰδεῶν, τὸ μυθιστόρημα «Υπερίων», τὴν τραγωδίαν «Ἐμπεδοκλῆς» κλ. [Μ.Γ.]

“Ολδχαμ (Oldham). Ἐπίσημος βιομηχανικὴ πόλις ἀποτελοῦσα (ἀπὸ τοῦ 1888) ἰδίαν κομητείαν ἐν τῇ ΒΑ Ἀγγλίᾳ, 8 χμ. ΒΑ τοῦ Μάντσεστερ, ἔχουσα (1891) 131463 κατ., βαμβάκοκλωστήρια, πλοιοποιεῖα, μηχανουργεῖα κλ., εἰς δὲ λιθναβραχυρυσία.

“Ολενσλαῦγερ (Adam Goldschmidt).

lenschläger). Ἐπιφανὴς δανὸς ποιητής, γενν. 1779 ἐν Βέστερβερο (παρὰ τὴν Κοπενάγηκ), ἀπὸ τοῦ 1810 καθηγητὴς τῆς αἰσθητικῆς αὐτῷ, ἀποθ. 1850. Ἐποίησε πλεῖστα λυρικά καὶ λυρικοεπικά, ἐτι δὲ ἐθνικάς τραγωδίας (Hakon Jarl, Palnatoke, Axel καὶ Walborg, Hagbarth καὶ Signe, Οἱ Βαράγγοι ἐν Κωνσταντινουπόλει) καὶ ἐπικά ποιήματα, οἷα Οἱ θεοὶ τοῦ Βορρᾶ, Hrolf Krake, Helge κλ. Ἀλλὰ ἔργα του εἶναι τὸ δραματικὸν εἰδυλλιον Ὁ μικρὸς ποιμὴν, τὸ δραματικὸν παρκαμύθιον Ἀλαδδίνος, τὸ καλλιτεχνικὸν δράμα Κορρέγιος, διηγήματα κλ. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν πολλάκις καὶ μετεφράσθησαν εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας. [Μ.Γ.]

“Ολερόν (Oléron). Νῆσος ἐν τοῖς Δ παραλίοις τῆς Γαλλίας, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαράντη, ἀνήκουσα εἰς τὸν νομὸν Κάτω Σαράντη, ἔχουσα 17720 κατ. τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους, μήκος 30 χμ. καὶ πλάτος 4-10 χμ. καὶ ἐπιφ. 172 τ.χμ. Εὐδοκιμοῦσιν ἐν αὐτῇ τὰ σιτηρά, ἡ ἀμπέλος τὰ λαχανηρά, σημαντικαὶ δὲ εἶναι αἱ ἀλυσκαὶ αὐτῆς. Εἶναι ἐτι οἱ κάτοικοι θόκιμοι ναῦται καὶ ἀλιεῖς· ἔχει δὲ ἡ νῆσος πλείστας κόμας καὶ πόλεις τινάς. Ἀπ' αὐτῆς ἐκλήθησαν οἱ Νόμοι ἡ Κρίσις τῆς Ὁλερόν, συλλογὴ ἐθίμων καὶ ἀποράσεων ἀναφερομένων εἰς τὴν ναυτιλίαν, ὧν αἱ ἀρχαιότεραι συνελέχθησαν πιθανῶς κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα.

“Ολχίε (Olhao). Πόλις παράλιος τῆς Πορτογαλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλγάρθης 8 χμ. Α τοῦ Φάρο, ἔχουσα 6914 κατ. καὶ κάλλιστον λιμένα. [Μ.Σ.]

“Ολίβι. Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Βαλεντίας, 60 χμ. ΝΝΑ τῆς Βαλεντίας, ἔχουσα περὶ τὰς 7 χιλ. κατ., οἰνοποιαν καὶ χυμπελουργίαν. [Μ.Σ.]

“Ολιβέντσα (Olivenza). Πρωτ. περιφερείας ἐν τῇ ἰσπανικῇ ἐπαρχίᾳ Ἑστρεμαδούρα, φρούριον ἐν τοῖς συνόροις τῆς Πορτογαλίας, ἔχουσα 8177 κατ. (1887). [Μ.Σ.]

“Ολιβιέ (Antoine Guill. Olivier). Διάσημος φυσιοδίτης γάλλος γενν. τῷ 1756 πλησίον τοῦ Toulon, ἀποθ. τῷ 1814 ἐν Lyon. Σπουδαῖον διὰ τὴν μελέτην τῶν ζώων καὶ φυτῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ὁλῆς ἀνατολῆς εἶναι ἰδίως τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ Voyage dans l'Empire Othoman, l'Egypte et la Perse (Paris 1801-1807). [Θ.Χ.]

“Ολιβίνης. ἡ χρυσόλιθος. Ὅρουκτὸν τοῦ ὀρθοῦ βασιρρόμβου συστήματος, εὐρισκόμενον εἰς χρυσάλλους στηλοειδεῖς ἢ συσσωματώματα κοκκώδη, ἔχον δὲ χροῶμα ἐλαιῶδες, εἰδικὸν βάρος 3.2-3.5 καὶ σκληρότητα 6.5-7, καὶ ἀποτελούμενον ἐκ πυριτικῷ μὲν γνήσιου καὶ πυριτ. σιδήρου. Πρὸ τοῦ

αλλοῦ εἶναι ἄτηκτος, ὑπὸ δὲ τοῦ ὕδροχλωρίου δέξιος ἀποσυντίθεται. 'Ο γεννητὸς χρυσόλιθος εἶναι διαυγῆς ποικιλία μετὰ ὠραίου πρασίνου χρώματος, εὐρίσκεται δὲ ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς πολύτιμος λίθος. 'Ο 'Ο. εὐρεῖται ὡς κύριον συστατικὸν πολλῶν πετρωμάτων. [Δ.Κ.]

'Ολιγόσχιστον ἡ δλιγόκλαστον. 'Ορυκτὸν ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀστρίων (βλ. λ.), περιλαμβανόν ποικιλίας ἀπὸ καθαροῦ ἀλβίτου (ἀστρίου τοῦ νατρίου) μέχρι μίγματος 3 μερῶν ἀλβίτου καὶ 1 μέρος ἀνορθίτου (ἀστρίου τοῦ ἀσβεστίου). Εὐρεῖται εἰς κρυστάλλους τρικλινεῖς, εἰδικῶς βάρους 2.66 καὶ σκληρότητά 6. Ἀπαντᾷ δὲ συχνότατα εἰς πυριγενῆ πετρώματα, εἰς γρανίτας, συηνίτας τραχύτας, γνευσίους κλ., ἐνέχει δὲ πυριτικὸν δέξιν ἐν λόγῳ 62-66 %. Χρῶμα φαιόλευκον, ὑποπράσινον, κίτρινον ἢ ἐρυθρόν· λάμψις στεατοειδής.

'Ολίνδα (Olinda). Πόλις τῆς πολιτείας Περναμβούκου ἐν Βρασίλειᾳ, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἔχουσα θεολογικὴν σχολὴν καὶ ἄλλα ἰδρύματα, κατ. δὲ 7000. [Μ.Σ.]

'Ολριος ἢ 'Ολλιος (νῦν Oglia). Παραπόταμος τοῦ Πάδου ἐν τῇ Β. Ἰταλίᾳ, πηγάζων ἐπὶ τῶν Ἀλπεων τοῦ 'Ορτλερ' ῥέων ὡς ἐπὶ πλεῖστον πρὸς Ν διέρχεται τὴν λίμνην 'Ισέο (Iacus Sebinnus τῶν ἀρχαίων) εἰτα δὲ ῥεῖ ἐπὶ τι διάστημα παραλλήλως τῷ Πάδῳ, εἰς δὲ ἐκβάλλει 15 χμ. ΝΔ τῆς Μαντούης. Μήκος ἔχει 245 χμ. [Μ.Σ.]

'Ολλιεδιέ (Emil Ollivier). Γάλλος πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ συγγραφεὺς, γενν. 1825 ἐν Μασσαλίᾳ. Σπουδάζας νομικὰ ἐγένετο 1847 δικηγόρος ἐν Παρίσι· ἀπὸ τοῦ 1857 ἦτο μέλος τοῦ Νομβετικῷ σώματος, τῷ δὲ 1865 ἐγένετο σύμβουλος τοῦ Ἀντιβασιλείως τῆς Αἰγύπτου. Τὸν Ἰαν. 1870 ἐγένετο πρωθυπουργός, πρόγραμμα ἔχων τὴν συνδιαλλαγὴν τῆς αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ. 'Επ' αὐτῷ ἐξεργάγη ὁ Γαλλογερμανικὸς πόλεμος, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ὁποῦ παρατήρη τὸ ὑπουργεῖον 'Ο. Οὗτος δὲ ἀπελθὼν εἰς Ἰταλίαν ἐπέστρεψε 1872 εἰς Γαλλίαν καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Μασσαλίᾳ ὡν ἀπὸ τοῦ 1870 μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Ἔργα του εἶναι ἡ 'Ἐκκλησία καὶ τὸ Κράτος ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ Βατικανοῦ (3 τ. 1878), Γαλλικὸν ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον (1885), 1789 καὶ 1889 (1889) Μιχαήλ Ἀγγελος (2α ἐκδ. 1892) κλ. 'Ιδρυσε τῷ 1856 τὴν Ἐπιθεώρησιν τοῦ πρακτικῷ δικαίου, ἐνθα πλείστα ἐδημοσίευσεν πραγματείας.

'Ολλκός (Βοτ.) *Holcus* L. Γένος Ἀγρωσωδῶν, ὧν τὰ εἶδη 'Ο. ὁ ἐριότριχος (*H. lanatus* L.) καὶ 'Ο. ὁ ἀπαλὸς (*H. mollis* L.) εἰσὶν ἐξαίρετα καὶ εὐχίλα συστατικὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ λειμώνων. [Θ.Χ.]

'Ολλανδία ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ καλεῖται τὸ σημερινὸν βασιλείον, ὅπερ φέρεται ἐπισήμως τὸ ὄνομα βασι. τῶν Κάτω Χωρῶν (*Nederlande*), ἐν στενωτέρᾳ δὲ ἐννοία μόνον ἡ ἀρχαία κομητεία 'Ο., ἥτις περιελάμβανε τὰς νῦν ἐπαρχίας τοῦ βασιλείου Βόρειον 'Ολλ. (2770 τχμ. μετὰ 831 395 κατ. καὶ πρωτεύουσος τοῦ Ἀμστελοδάμου), καὶ Νότιον 'Ολλ. (3021 τχμ. μετὰ 957 834 κατ. καὶ πρωτεύουσος τῆς Ἀγνής), δηλαδὴ τὸ ἀκμαϊότερον καὶ πολυανθρωπότερον τοῦ ὅλου βασιλείου τμήμα.

Τὸ βασιλεῖον, κείμενον ἐπὶ τῆς Βορείου θαλάσσης, μετὰ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Πρωσίας, ἔχει ἐμβ. 33 000 τχμ. καὶ 4 511 415 κατ. (1890), ἀποτελεῖ δὲ τὸ ΒΔ μέρος τοῦ γερμανικοῦ βαθυπέδιου καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Σκάλδριος, Μώσα καὶ Ῥήνου· ἀπὸ τῆς θαλάσσης προφυλάσσεται διὰ θινῶν. Ἐν γένει εἶναι χώρα εὐρρεος καὶ καλῶς καλλιεργημένη (26.7 % ἀγροὶ καὶ κῆποι, 34.3 % λειμῶνες, 6.8 % δάση), ἔχει δὲ καὶ μεγάλα στρώματα τύρφης. Οἱ κάτοικοι εἶναι 'Ολλανδοὶ κυρίως εἰς τὰ Δ μέρη, (71 %) Φρίσιοι (εἰς τὰ ΒΑ, 14 %), Φλάμοι ἢ Φλαμλανδοὶ (εἰς τὰ Ν, 13 %) καὶ Κατωγερμανοὶ (2 %). ὁ χαρακτήρ τοῦ λαοῦ εἶναι καλῶς διαπεπλασμένος: ὁ 'Ολλανδὸς εἶναι ἡσυχος, φλεγματικὸς, καρτερικὸς, ὑπολογιστικὸς, οἰκονόμος, φίλος τῆς τάξεως. Κατὰ τὴν θρησκείαν 60.5 % εἶναι διαμαρτυρέμενοι, 35.5 % καθολικοὶ (ὑπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Οὐτρέχτης), 2.2 % Ἑβραῖοι. Ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ὑπάρχουσι πανεπιστήμια μετὰ 5 σχολῶν ἐν Λευγδούμῳ (Leiden), Οὐτρέχτῃ, Γρονίγγῃ καὶ Ἀμστελοδάμῳ, πολυτεχνεῖον δ' ἐν Δέλφτ· διὰ δὲ τὴν μέσθην ἐκπαιδευσιν 30 γυμνάσια καὶ 61 ὑπογυμνάσια καὶ παρθεναγωγεῖα, 7 διδασκαλεῖα, τέλος δημοτικὰ σχολεῖα 4 215. Ἡ γεωργία ἀμύζει λίαν παράγουσα σιτηρὰ, λίνον, κάνναβιν, καπνόν. Λυκίσκον, λαχανικά, ἐπίσης δὲ ἡ κηπουρικὴ· σπουδαιοτάτη δ' εἶναι ἡ κτηνοτροφία (κυρίως βοῶν, ὧν ἐμετρήθησαν τῷ 1888 ἐν δ' ὧ 1 493 900), ὡς καὶ ἡ ἀλιεία. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τὴν πρώτην θέσιν ἔχει ἡ ναυπηγία καὶ οἱ μετὰ ταύτης συνδεόμενοι κλάδοι, ἀλλὰ καὶ ἡ κατεργασία σιδήρου καὶ ἡ μηχανοποιία, ἡ ἀνέκθεσις πεφνημισμένη κατασκευῇ λινῶν καὶ μαλλίνων ὑφασμάτων, ἡ τῶν δερμάτων, βαμβακερῶν εἰδῶν, σακχάρου, καπνοῦ καὶ πούρων, χάρτου, ζύθου, πνευματωδῶν ποτῶν, ἡ κατεργασία πολυτίμων λίθων (ἀδαμάντων κλ.). Τὸ ἐμπόριον, ἀλλοτε συναγωνιζόμενον μάλιστα πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ νῦν εἰσέτι ἔχει μεγάλην σημασίαν, εἶναι δὲ κυρίως τὸ ὑπερωκεάνιον, διεξαγόμενον πρὸ πάντων διὰ τῆς 'Ολλανδικῆς ἐμπορικῆς ἐταιρίας. Ἡ εἰσαγωγὴ ὑπελογίσθη τῷ 1890 εἰς 1300 ἑκατ.

φλωρινίων, ἡ δὲ ἐξαγωγή εἰς 1087 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. Εἰσάγονται δὲ πρὸ πάντων σιτηρά, σιδηρὸς, ἀκάθαρτον σάκχαρον, καφέ, ὄρυζα καὶ λιθάνθρακες, καὶ ἐξάγονται καφέ, κκαθαρισμένον σάκχαρον, χημικὰ προϊόντα, ὑφάσματα, κτῆνη. Διεξάγεται δὲ τὸ ἐμπόριον κυρίως μετὰ τῆς Μεγ. Βρετανίας, Βελγίου, Γερμανίας καὶ τῶν ὀλλανδικῶν ἀποικιῶν. Ὁ ἐμπορικὸς στόλος τῆς Ὀ. ἀποτελεῖται ἐξ 618 πλοίων χωρητικότητος 723 661 κυβ. μ. Αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ εἶχον τῷ 1891 μῆκος 2 619 χμ., αἱ δὲ τηλεγραφικαὶ 5 244 μ. Ἡ χώρα διασταυροῦται διὰ πλείστων διωρύχων, ἔχουσιν μῆκος ἐν ὅλῳ 3 069 χμ., ὧν σπουδαιόταται ἡ Βερειολλανδικὴ καὶ ἡ τῆς Βορείου θαλάσσης. Νομισματικὴ μὲν εἶναι τὸ φλωρίνιον, διαίρουμένον εἰς 100 Cent (ἑκατοστὰ) καὶ ἰσοδυναμοῦν πρὸς φρ. χρ. 2.12. Ἡ πολιτεία εἶναι συνταγματικὴ μοναρχία, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συντάγματος τῆς 12/24 Δεφ. 1815, ἐπιθεωρηθέντος τῷ 1848 καὶ τῷ 1887, ἡ δὲ διαδοχὴ κληρονομικὴ νῦν καὶ ἐν τῷ θήλυ κλάδῳ. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐξασκεῖται ὑπὸ δύο βουλῶν, ὧν ἡ ἄνω ἀπαρτίζεται ὑπὸ 51 μελῶν, ἡ δὲ κάτω ὑπὸ 100 μελῶν ἀμέσως ἐκλεγμένων. Ἐὰ ἐξέδοι τοῦ κράτους ἀνῆλθον κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1891 εἰς 136.6 ἑκατομμ. φλωρ., τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 126.5., τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 1 073 $\frac{1}{3}$ ἑκατομμ. φλωρ. (ἐκτὸς 15 ἑκατομμ. φλωρ. εἰς χαρτονομίσμα). Πολιτικῶς διαίρεται τὸ βασίλειον εἰς 11 ἐπαρχίας (Δρέντην, Φριςλανδίαν, Γελδερλανδίαν, Προνίγγην, Λιμβούργον, Βόρειον Βραβαντίαν, Βόρειον Ὀλλανδίαν, Ἄνω Ἀυσέλλ, Νέτιον Ὀλλανδίαν, Οὐτρέχτην, Ζηλανδίαν). Ἐχει δὲ ἡ Ὀ. μεγάλας ἀποικίας, κυρίως ἐν ταῖς Ἀνατ. Ἰνδίας, περὶ ὧν βλ. Ἰνδία ἀνατολ. τῆς Ὀλλανδίας· ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδίας ἀποικίαι ὅλλ. εἶναι ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν νήσων αἱ Κουρασάο, Ἀρούβα, Βοναίρ, Ἀγ. Μαρτίνος, Σάβα καὶ Ἀγ. Εὐστάθιος, ἀποτελοῦσαι τὴν τοποτηρητείαν Κουρασάο (1131 τχμ. μετὰ 45 799 κατ.), τέλος δὲ ἐν Γουαϊάνα ἡ τοποτηρητεία Σουρινάμ (129 100 τχμ. μετὰ 116 750 κατ.). Ὁλαίαι ἀποικίαι ὅμοι ἔχουσιν ἐμβ. 2 003 292 τχμ. καὶ 31 918 750 κατ. Ὁ ἐνεργὸς στρατὸς τοῦ βασιλείου ἀποτελεῖται κατὰ τὸ ἐν τρίτον ἐξ ἐθελοντῶν, κατὰ δὲ τὰ δύο τρίτα ἐκ κληρωτῶν (ὁ τῶν Ἰνδιῶν μόνον ἐξ ἐθελοντῶν)· ἡ δύναμις αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 2 339 ἀξιωματικούς καὶ 63 229 ἄνδρας. Ἐκτὸς τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ ὑπάρχει διὰ τυχούσαν ἐμπόλεμον κάταστασιν εἰδος ἐφεδρείας περιλαμβάνον τοὺς στρατευσίμους ἄνδρας ἀπὸ 20-30 ἐτῶν, οἵτινες κατ' ἔτος λαμβάνουσι τὴν στρατιωτικὴν τῶν ἀσκήσιν εἰς 40-100 ὥρας. Ὁ στρατὸς τῶν ἀποικιῶν ἔχει 1 391 ἀξιωματικούς καὶ 30 236 ἄνδρας, ὧν τὸ ἐν τρίτον Εὐρωπαῖοι. Καὶ ὁ στόλος,

ἄλλοτε σημαντικώτατος, δὲν ἔχει πλέον σημασίαν· ἀριθμεῖ μὲν 150 πλοῖα, ὧν ὅμως μόνον ὀλίγιστα δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει ἐν καιρῷ πολέμου. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι τὸ Ἀμστελδάμ, ἔδρα δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς κυβερνήσεως ἡ Ἀγῃ.

Περὶ τῆς ἱστορίας βλ. Βέλγιον καὶ Λωρραίν (Κάτω). [Μ.Σ.]

Ὀλλανδικὴ τέχνη. Βλ. Χωρῶν (Κάτω) τέχνη.

Ὀλλανδικὴ φιλολογία. Ἡ ὀλλανδ. γλῶσσα εἶναι διάλεκτος τῆς γερμανικῆς, ἀποσπασθεῖσα ἐνωρίς ἀπὸ τῆς λεγομ. ἀρχαίας κατωγερμανικῆς καὶ λαβοῦσα ἰδιὰν ἀνάπτυξιν. Ἡ κυρίως ὀλλ. φιλολογία ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, ἐδανείζοντο δὲ τότε οἱ Ὀλλανδοὶ ὡς οἱ Γερμανοὶ ἐν γένει τὸ ὕλικόν τῶν ἐπικῶν τῶν ἔργων ἀπὸ τῶν Γάλλων. Γνήσιον ὅμως τῆς χώρας ἔργον φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ἐκ τοῦ βίου τῶν ζώων ληφθὲν ἔπος Roosaert, τ. ἔ. ἀλώπηξ, πάντως τὸ σπουδαιότερον ἔργον τῆς τότε ὀ. φ., ὅπερ μεταδεδῆν διὰ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ προσέλαβε σατυρικὴν χαρακτῆρα, μετεφωτισθὲν δ' εἴτα καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν καὶ εὔρε καὶ ἐνταῦθα ποιητικὴν ἐπεξεργασίαν. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐπήνεγκε τὴν ἀποστροφὴν τῆς ποιήσεως ἀπὸ τῶν ἱποτικῶν ὑποθέσεων καὶ ἐδημιούργησε μαλλίον θετικὴν ποίησιν, ἥς κύριος ἀντιπρόσωπος ἐγένετο ὁ Ἰάκωβος von Maerlant, ὅστις τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκαλλιέργησε τὴν ἱποτικὴν ποίησιν (Γρωϊκὸς πόλεμος), εἴτα δὲ ἀφιερώθη εἰς ἱστορικά, βιβλικὰ κλ. ἀντικείμενα πρὸς διδακτικούς σκοποὺς χρησιμεύοντα. Τὸ δὲ εἶδος τοῦτο μεγάλως ἤρρεσεν εἰς τὸ νηράλιον πνεῦμα τῶν συμπατριωτῶν τοῦ καὶ εὔρε πολλοὺς ὁπαδοὺς, ὡς τοὺς Ἰω. Boendale (-1351), Ἰω. van Heelu M. Stoke, οἵτινες ἐπραγματεύθησαν ποιητικῶς ἱστορικά τῆς πατρίδος τῶν γεγονότα. Τὴν ἑρμῆν ταύτην διδακτικὴν ποίησιν ματαιῶς ἐζήτησαν νὰ ἐκτοπίσωσι ποιηταὶ ὡς οἱ Verbrechten, D. van Assinpede, ἀναφυγώσαντες τὴν ἱποτικὴν ποίησιν, ἀν καὶ ἐνωρίς ἀνεπτύχθη τὸ δημῶδες δράμα, ἐλευθέρως σατυρίζον τὰ ἐλαττώματα τῆς πολιτείας, ἐκκλησίας καὶ κοινωνίας. Κύριον ἔργον τῆς ποιήσεως διέμεινεν ἀκόμη ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὸ διήγημα πρὸς διδακτικὸν σκοπόν, ἀπαγγελλόμενον ὑπὸ περιοδεύοντων ποιητῶν, οὗ εἰς τῶν σπουδαιότερων ἀντιπροσώπων εἶναι ὁ Δ. Πόττερ (-1428). Μεθοδικώτερον ἐκαλλιεργεῖτο ἡ ποίησις διὰ τῶν φιλοσοφικῶν συλλόγων τῶν Rederijker (ἐκ τοῦ γαλλ. rhetoricien), οἵτινες οὐ μόνον σκοπὸν εἶχον τὴν ἀπαγγελίαν παντοίων ποιητικῶν ἔργων, παράστασιν δραμάτων, καὶ διάδοσιν τῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ κανόνας τῆς ποιήσεως ἔθετον

τὴν γλῶσσαν ἐξεκαθάρριζεν καὶ εὖκ ἐλίγον ὑπεστήριζον τὰς φιλελευθέρους τάσεις, διὰ καὶ κατηργήθησαν εἴτα ὑπὸ τοῦ δουκὸς "Αλβ. Έξ αὐτῶν προήλθεν τρεῖς ποιηταὶ ἰδρύσαντες τὴν ἀκμὴν τῆς δ. φ., ὁ P. Hooft (1581-1647), ὅστις ἔλαβεν ὡς πρότυπα τοῦ, λατίνους καὶ ἰταλούς ποιητὰς καὶ διέπρεψεν ὡς ἀριστοτέχνης τῆς γλώσσης εἰς τὰ ποιήματα καὶ τὰ ἱστορικά του ἔργα (Βίος Έρρίκου Δ', Ἱστορία τῶν Μεδίκων, Ἱστορ. τῶν Κάτω Χωρῶν 1550-87), ὁ Joest van den Vondel (1587-1679), ὅστις σφαιραίνει τὴν ἀκρὰν ἀκμὴν τῆς 'Ο. φ. κυρίως ἐφημέσις ὡς λυρικός ποιητής, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ δράματα καὶ ἔπη του, καὶ τέλος ὁ K. Huygens (1596-1686), σπουδαῖος ἐπιστήμων, ἀλλ' ὡς ποιητής μᾶλλον στριφνός καὶ σκοτεινός. Λαοφιλέστατος ἐγένετο ὁ 'Ιάκωβος Cats (1577-1660), ὅστις ἐκαλλιέργησεν ἐπιτυχέστατα τὸ διδακτικὸν ποίημα καὶ τὸ ἔμμετρον κωμικὸν διήγημα. "Αλλοὶ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς εἶναι οἱ Heims, Bredero, van der Goes κλ., κυρίως ὡς λυρικοὶ διαπρέψαντες, ὁ δὲ Bredero ὡς καὶ οἱ Hooft καὶ Huygens καὶ ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς κωμωδίας.

Οἱ πόλεμοι τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' εἰς τὸ β' ἡμισυ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος καὶ ἡ κατάργησις τοῦ ἐδικτου τῆς Νάντης, δι' ἧς πολλοὶ γάλλοι προτεστάνται ἠναγκάσθησαν νὰ ζητήσωσι νέαν πατρίδα, ἐπήνεγκον νέαν ἐπίδρασιν τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἐπὶ τὴν ἑλλανδικήν, καὶ δὴ καταστρεπτικωτάτην ἡ ἐξήμνησις τῆς γαλλικῆς ποιήσεως συνεπήγαγε τὴν παραμέλησιν τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν καὶ ἡ παραγωγή, καίπερ μεγάλη εὖτα, ἦτο ἀπλῆ μίμησις τῶν γαλλικῶν προτύπων καὶ ἐπιτήδευσις κομφῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς. Παραλείποντες ἔθεν τὴν καταγραφὴν τῶν πολλῶν μετρίων τῆς ἐποχῆς ποιητῶν, περιοριζόμεθα εἰς τοὺς δύο ἐπικούς ποιητὰς Γουλιέλμον καὶ Onno van Haren (-1779) ὧν ὁ τελευταῖος ἐφημέσθη μεγάλως διὰ τὸ πατριωτικὸν ἔπος De Geuzen. Τὸ ἡθογραφικὸν μυθιστόρημα εἰσήγαγον καὶ ἐκαλλιέργησαν εὐδοκίμως δύο κυρίαί, ἡ Έλισάβετ Wolff-Becker (-1804) καὶ Ἀγάθη Deken (-1804) περιγράφασαι εἰς εἰκόνας πλήρεις ζωῆς τὴν κοινωνικὴν βίαν. Περί τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος ἐπῆλθεν ὡς ἡ πολιτικὴ, εὖτα καὶ ἡ ποιητικὴ παλιγγενεσία· ὁρητιστατικοὶ ποιηταὶ ὡς ὁ Feith (-1824) καὶ ὁ λαμπρὸς W. Bilderdijk (1756-1831), πατριωτικοί, ὡς ὁ Helmers, Tollens, Da Costa κλ., ἔβωκαν τῇ δ. φ. νέαν ζωὴν, ὁ δὲ Ἰάκωβος van Lennep (1802-68) ἐγένετο ὑπερὸν ὁ ἰδρυτὴς τοῦ πατριωτικοῦ ἱστορικῶ μυθιστορήματος. Μετ' αὐτὸν διέπρεψεν ὡς διηγηματογράφος ὁ N. Beets, ὅστις εἰς τὰ ποιήματά του ἔμωσ ὑπερβολικῶς ἐπηρεάζεται ὑπὸ τοῦ Βύρωνος. Έκ τῶν νεωτέρων ποιητῶν διαπρέπουσιν ἔτι οἱ Pot-

gieter, Thym, Schimmel de Génester. Κυρίως ἔμωσ εὐδοκίμησεν ἔκτοτε τὸ μυθιστόρημα, ὡς π. χ. τὰ ἱστορικά καὶ οἰκογενειακά τῆς κυρίας Bosboom-Toussaint, τὰ ἀγρωτικά τοῦ J. J. Cremer, τὰ κοινωνικά τοῦ E. D. Dekker κλ. Ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ δὲ τοῦ Βελγίου ἀπὸ τῆς Ὀλλανδίας ἀνεπτύχθη ἐκεῖ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν γαλλικὴν τῆς χώρας φιλολογίαν καὶ ἡ φλαμανδική, ἧς κυριώτερος ἀντιπρόσωπος μεταξὺ πολλῶν καὶ καλῶν λυρικῶν κλ. ποιητῶν εἶναι ὁ περιήγμενος μυθιστοριογράφος Έρρ. Conscience.

"Ολμος εἶναι πυρεθόλον ἔπλον μὴ φορητόν, βραγὺ διότι ἔχει ὁ σωλὴν αὐτοῦ μήκος δύο ἢ τριῶν διαμετρημάτων, εἶναι δὲ προσωρισμένον νὰ βάλλῃ βλήματα ὑπὸ πολὺ μεγάλας γωνίας. Ὑπάρχουσιν εἰς τὴν στρατὸν τῆς ἑξέρας ἔλμοι λεῖοι καὶ ἔλμοι ἠὲλακισμένοι.

Ἐπειδὴ τὸ βλήμα τῶν ἔλμων διὰ νὰ βληθῇ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις πρέπει νὰ ἀνέλθῃ εἰς μέγα ὕψος, ὡς ἔχον μεγάλην καμπύλην, οἱ ἔλμοι δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦνται ἵνα βληθῶσι σκοπεῖ κρυπτόμενοι ὀπισθεν σκοπευτηρίου τινός· χρησιμοποιοῦνται προσέτι ἵνα βληθῶσι τὰ προκαλύμματα, τὰ χαραινῶματα προσεγγίσεως, νὰ καταστραφῶσι τὰ σκωπευτήρια, κτλ. [B.Δ.]

"Ολμυτς (Olmütz). Ἡ δευτέρα πρωτεύουσα τῆς μαρκωνίας Μοραβίας ἐν Αὐστρίᾳ καὶ ἐν τῶν κυριωτέρων φρουρίων τῆς αὐτοκρατορίας. Κεῖται ἐπὶ νήσου τοῦ καταμῶ Μάρχ, συνδέεται δὲ μετὰ τὴν περίξ διὰ σιδηροδρόμων καὶ ἔχει (1890) 19761 κατ., πολλοὺς μεσαιωνικοὺς ναοὺς, μουσεῖον (ἱστορικόν, τῶν τεχνῶν κλ.), θεολογικὴν σχολὴν κλ., ἐμπέριον δερμάτων, κτηνῶν κλ. Ἀλλοτε τῇ πρωτεύουσά τῆς Μοραβίας. Πρῶτος αὐτῆς ἐπίσκοπος ἀναφέρονται οἱ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος [M.Σ.]

"Ολναι (Olney). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Βούκιγγαμ, 18 γμ. ΝΑ τοῦ Νορθάμπτον, ἔχουσα (1891) 9672 κατ. καὶ βιομηχανίαν μετάξης κλ. [M.Σ.]

"Ολοθουριώδη. Τάξεις τῶν ἑχίνω-δερμάτινων ζῴων (βλ. λ.) ἔχουσα σῶμα σκωληκοειδές, περὶ δὲ τὸ στόμα κεραίας ἀκτινῶς φερεμένας καὶ ἐντὸς τοῦ δέρματος τιτανώδεις πλάκας κατὰ θέσεις. Εὐρηγνται εἰς πάντα τὰ παράλια, συλλεθθέντα δὲ ἐκβάλλουσι μεθ' ὁρμῆς τὰ σπλάγγνα των διὰ τοῦ κατὰ τὸ ἐπίσθιον ὅκρον των δακτυλίου. Εἰς τὰς νοτίους θαλάσσας ἀλιεύονται κατὰ μέγала ποσά, ἑκτραίνόμενα δὲ φέρονται εἰς τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἰνδίας, ἔπου ἀποτελοῦσιν ἀπαρκεττον στοιχεῖον παντός καλοῦ γεύματος, θεωρούμενα ὡς ἀφροδισιακά. [Φ I]

"Ολοκληρωτικὸς λογισμὸς καλεῖται μέρος τῆς ἀνωτέρας Ἀναλύσεως ἐν

τῇ μαθηματικῇ, οὗ ἀντικείμενον εἶναι ἡ εὐ-
ρεσις ἐξισώσεως μεταξὺ δύο ἡ πλειόνων με-
ταβλητῶν ποσῶν θεοεισῆς ἐξισώσεως μεταξὺ
τῶν διαφορικῶν (βλ. Διαφορικὸς λογισμὸς)
τῶν ποσῶν τούτων. Ὁ λοκλήρωμα δὲ θεο-
θέντος τινὸς διαφορικοῦ καλεῖται ἐκείνη ἡ
συνάρτησις ἐνὸς ἡ πλειόνων μεταβλητῶν πο-
σῶν διὰ τῆς διαφορίσεως τῆς ὁποίας παρά-
γεται τὸ θεὸν διαφορικόν. Ὁ Ὀλ. λ., ὡς
καὶ ὁ διαφορικὸς, ἀνεκαλύθη περὶ τὸ 1666
ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἐν
Γερμανίᾳ ὑπὸ τοῦ Λαϊβνιτς, ὅστις ὅμως ἦτο ἐν
γνώσει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Νεύτωνος· ἀνε-
πύχθησαν δὲ κατόπιν ὑπὸ διαφόρων μαθη-
ματικῶν, οἷον τοῦ Βερνούλλη, Εὐλλέρου, δ'
Ἀλαμβέρ, Λαγκράνζ, Γάουζ, Ἀβελ κλ.

Ὀλόνητος. Κυβερνεῖον τῆς εὐρωπ. Ῥω-
σίας μεταξὺ Φιλλανδίας καὶ τῶν κυβερνεσιῶν
Ἀρχαγγέλου, Νοβγορόδου, Πετροπόλεως
καὶ τῆς λίμνης Λαδόγας, ἔχον ἑκτασίαν
148764 τχμ., κατ. δὲ (τῷ 1886) μόνον
344877. Τοῦ ἐδάφους τὰ 63% καλύπτονται
ὑπὸ θατῶν, μόνον δὲ 2.5% ὑπο ἀγρῶν καὶ
μέγα μέρος ὑπὸ ἐλθῶν καὶ βράχων. Πρωτεύ-
ουσα εἶναι Πετροζαβότσκ. Περιλαμβάνει πολ-
λὰς λίμνας ἥτοι μέρος τῆς Λαδόγας καὶ τὰς
Ὀνέγαν, Σογοσέρο, Βυγοσέρο κλ., καὶ ἀρ-
δεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν. Ὀρυκτὰ ἔχει
πλεῖστα ὡς καὶ πολυτίμη μετὰλλα καὶ λί-
θους οἷον σιδήρον, μόλυβδον, ἀμέθυστον, το-
πίzion, ὀρείτας κλ., ὡς καὶ ἄμμορον (καρ-
ρελικόν μ.). Οἱ κατ. εἶναι Ῥώσσοι. Φίννοι,
Καρέλαιοι κλ. [Μ.Σ.]

Ὀλορόν (Oléron) ἢ Ο. Sainte-Ma-
rie. Πρωτ. περιφέρειαι ἐν τῇ γαλλ. νομῇ
Κάτω Πυρηναιῶν, ἔχουσα (1891) 7263 κατ.
ἀσχοῦντας βιομηχανίαν βάρμικκος, δερμάτων,
χρωμάτων κλ. [Μ.Σ.]

Ὀλοστηρικόν. Βλ. Ἀτλάzion.

Ὀλόσχοινος (Βοτ.) Εἶδος Σκίρπου
(Scirpus Holoschoenus L.), φυτοῦ κοινοῦ
ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ μέσῃ καὶ Ν. Εὐρώπῃ. Κοι-
νῶς καλεῖται ἐν Ἑλλάδι «Κουρόβουρλο»,
εἶναι δὲ ἀκατάλληλον πρὸς νομήν. Τὸ ὁμώ-
νυμον φυτὸν τῶν ἀρχαίων εἶναι πιθανῶς εἶδος
Σχοίνου (Juncus) ἢ τὸ Cladium Mariscus L.

Ὀλότ (Olot). Πρωτ. περιφέρειαι ἐν
τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Γερὸνζ (ἐν Καταλωνίᾳ).
ἔχουσα (1887) 8158 κατ. καὶ βιομηχανίαν
βάρμικκος, μετάξης καὶ μαλλίων. [Μ.Σ.]

Ὀλοφέρνης. Βλ. Ἰουδιθ.

Ὀλς (Oels). Πρωτεύουσα περιφέρειαι
τοῦ πρωτοῦ νομοῦ Βρεσλαυίας, ἐπὶ τοῦ
ποτ. Ὀλσε (Oelse), ἔχουσα (1890) 10167
κατ. Ἦτο ἐπίσης πρωτ. τοῦ ἀλλοτε πριγ-
κιπάτου Ὀλς, ἀνῆκοντος εἰς τὸν οἶκον
Βρουνσβίχης μέχρι τοῦ 1834, ὅτε ἐδόθη τῇ

βασιλεῖ τῆς Σαξονίας, μέρος δὲ αὐτοῦ τῇ
διαδόχῳ τῆς Γερμανίας. [Μ.Σ.]

Ὀλσταϊν (Holstein). Ἀλλοτε δουκά-
τον, καίμενον μεταξὺ τῆς Βορείου καὶ τῆς
Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ χωρίζομενον διὰ τοῦ
ποτ. Αἰδερ ἀπὸ τῆς Σλεσβίχης, ἀπὸ δὲ τοῦ
1866 ἀνήκον εἰς τὴν πρωτοκτὴν ἐπαρχίαν
Σλεσβίχης-Ὀλσταϊν καὶ περιλαμβάνον 8385
τχμ. μετὰ 560 χιλ. κατ.

Ἡ χώρα κατοικοῦμένη ὑπὸ σαξονικῶν φυ-
λῶν, ἐκυριεύθη ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου
μετὰ διαφόρους περιπετείας ἐδόθη τῷ 1110
εἰς τὸν κόμητα Ἀδόλφον Α' τοῦ Σχαουεμ-
βούργου, οὗ οἱ διάδοχοι ἐξαιρουμένου τοῦ δια-
στήματος 1203-25, καθ' ὃ εὗρίσκετο εἰς τὰς
χεῖρας τῶν Δανῶν, ἐκράτησαν τῆς χώρας μέ-
χρι τοῦ 1459· λήξαντες τοῦ ἄρρενος κλάδου
τῶν Σχαουεμβούργων διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
κόμητος Ἀδόλφου τοῦ Η', ἀνεκηρύχθη ὑπὸ
τῶν Τάξων ὡς κυρίαρχος ὁ ἀνεμὸς ἐκείνου
Χριστιανός, κόμης τοῦ Ὀλδερμβούργου καὶ
ἀπὸ τοῦ 1448 βασιλεὺς τῆς Δανίας ὑπὸ τὸ
ὄνομα Χριστιανὸς δ' Α'. Ὁ γερμανὸς αὐτο-
κράτωρ Φρειδερίκος δ' Γ' συνήνωσε τῷ 1474
τὴν κομητείαν Ὀ. μετὰ τινῶν ὁμῶρων χωρῶν
εἰς δουκάτον, ὅπερ μέχρι τοῦ 1806 διέμενεν
ἄμεσον τμήμαριον τοῦ Γερμαν. Κράτους. Πλεῖ-
στερα βλ. ἐν λ. Σλεσβίχης-Ὀλσταϊν. [Μ.Σ.]

Ὀλστερ (Ulster). Ἐπαρχία τῆς Β.
Ἰρλανδίας, ἔχουσα ἐμβ. 22189 τχμ. καὶ
1617877 κατ. (1891), διαίρουμένη δ' εἰς 9
κομητείας, Ἀντριμ, Δόουν, Ἀρμαχ, Μόνα-
γαν, Κάδαν, Φερμύναχ, Τυρῶν, Λονδονδέρρυ
καὶ Δονεγάλ. Ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶναι ἀρκε-
τὰ ἀκαία, κέντρον δὲ τῆς καλλιέργειας τοῦ
λίσιου καὶ τῆς κατασκευῆς λίθων ὕψασμάτων
ἐξ ἧς ᾗσι τὸ ἐν τέταρτον τοῦ πληθυσμοῦ.
Πρωτεύουσα εἶναι Βέλφαστ. [Μ.Σ.]

Ὀλταϊ (Κάρολος von Holtei). Γερμα-
νὸς ποιητὴς καὶ συγγραφεὺς, γενν. 1798 ἐν
Βρεσλαυίᾳ, ὑπάρχας ἡθοποιὸς ἐνταῦθα, ἐν Βε-
ρολίῳ κλ., ἀποθάνων δ' ἐν τῇ πατρίδι τοῦ
τῷ 1880. Πολλὰ τῶν δραματικῶν ἔργων καὶ
τῶν ποιημάτων του, ὧν πλεῖστα καὶ ἐν τῇ
σιλεσιακῇ διαλέκτῃ, ἐγένοντο δημοφιλῆ, κυ-
ρίως ὁμοῦς μυθιστορήματα, ὧν τὸ κάλλιστον
Οἱ Πλανόδιοι. [Μ.Γ.]

Ὀλτυ (Δουδοβ. Ἐρρίκος Χριστοφόρος
Holtz). Γερμανὸς ποιητὴς, γενν. 1748 παρὰ
τὸ Ἀννόβερ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1776. Ἐν
Γοτίγγῃ ὅπου ἐπιδύδαεν, ἴδρυσε μετὰ τινῶν
ἄλλων ποιητικὸν σύλλογον ὑπὸ τὸ ὄνομα
Hainbund. Διὰ τῶν ποιημάτων του, λυρικοῦ
καὶ ἐλεγειακοῦ ὡς ἐπὶ πλεῖστον χαρακτῆρος,
κατέστη εἰς τῶν διαπρεπεστέρων γερμ. ποι-
ητῶν τοῦ 18 αἰῶνος, οὗκ ὀλίγα δὲ αὐτῶν ἐ-
γένοντο λαοφιλέστατα καὶ πλειστάκις ἀνε-
τυπώθησαν. [Μ.Γ.]

Ὀλτσενδορφ (Franz von Holtzen-

dorff). Διαπρεπὴς γερμανὸς νομομαθὴς, γενν. 1829 ἐν Φίτμανσдорφ, σπουδάζας δ' ἐν Βερολίῳ, Ἀϊδελβέργῃ καὶ Βόννῃ. Τῷ 1861 ἐγένετο ἑκτακτος, τῷ δὲ 1873 τακτικὸς καθηγητὴς ἐν Βερολίῳ καὶ ἐκλήθη τῷ αὐτῷ ἔτει εἰς Μόναχον, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1889, διδάξας ἐκεῖ μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας κυρίως ποινικὸν δίκαιον καὶ ἀποκρίσας εὐρωπαϊκὴν φήμην. Ἡ ποινικολογία ἦτο τὸ κύριον μελέτημα αὐτοῦ, εἰς αὐτὸν δὲ ἀφειλεται ἡ μεταρρυθμίσις τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ τῶν φυλακῶν ἐν Γερμανίᾳ. Ἐκτὸς πολλῶν μικροτέρων διατριβῶν ἀφορωσῶν εἰς ταῦτα, συνέγραψε κυρίως τὸ Ἐγγχειρίδιον τοῦ γερμ. ποινικοῦ δικαίου (4 τ. 1871-7). Ἐγγ. τῆς ποινικῆς δικονομίας (2 τ. 1887-9) Οὐχ ἥττον ἐξετάθη καὶ ἐπὶ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς νομικῆς ἐπιστήμης εἰς τὰ ἔργα Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς νομ. ἐπιστήμης (ε' ἐκδ. 1890) μετὰ Νομικοῦ λεξικοῦ (4 τ., γ' ἐκδ. 1881)· συνέγραψε καὶ τὸ σπουδαιότατον Ἐγγχειρ. τοῦ διεθνικοῦ δικαίου (4 τ. 1885-89), Ἐγγ. τῆς φυλακολογίας (μετὰ τοῦ Ἰάγεμανν, 2 τ. 1888). Ἀπὸ τοῦ 1861-1874 ἐἰδίκετο τὸ Γερμ. ποινικὸν περιόδ. τοῦ γερμ. ποινικοῦ δικαίου, ἀπὸ τοῦ 1866 μετὰ τοῦ Βίρχωφ τὴν Συλλογὴν εὐλήπτων ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ἀπὸ τοῦ 1872 μετὰ τοῦ Ὄγκεν τὰ Ἐπίκαιρα ζητήματα, ἀπὸ δὲ τοῦ 1871 τὴν Ἐπετηρίδα τῆς νομοθεσίας, δικικῆσεως καὶ δικονομίας ἐν τῷ γερμ. κράτει. Συγχρόνως δὲ εἴτε ἐνεργῶς εἴτε συμβουλευτικῶς ἔλαβε μέρος εἰς πλείστα ἔργα, συλλόγους, σωματεῖα κλ. ἀποβλέποντα εἰς φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς ἢ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ. [B.E.]

Ὁμβούργον (Homburg vor der Höhe ἦτοι Ὁ. τὸ πρὸ τοῦ λόφου). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ νομῇ Βισβάδεν τῆς πρωσικῆς ἐπαρχίας Ἑσσης-Νάσσαου, κειμένη πρὸ τοῦ ὄρους Ταύνου (βλ. λ.). 18 χμ. ΒΒΔ Φραγκοφούρτης τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄδερ, ἔχουσα (1890) 8 863 κατ. Ἐκτὸς μουσείων, παιδευτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ἀλλων ἱδρυμάτων καὶ βιομηχανικῶν ἐργαστασίων ἔχει τὸ Ὁ. μεγαλοπρεπέστατον κατὰστημα πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν λουτρῶν τοῦ Ταύνου, μετὰ πάρκων καὶ διαφόρων παραρτημάτων ἀποτελοῦνται δ' ἐνταῦθα τὰ λουτρά ἐκ πέντε σιδηροὺχων πηγῶν, ἃς ἐπισκέπτονται ἐτησίως ὑπὲρ τὰς 13 000 ἀρρώστων.

Ὁλτσμίνδεν (Holzminden). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν Κρουνσβίχη, ἐπὶ τοῦ Βέιερ, ἔχουσα (1890) 8 787 κατ. [M.S.]

Ὀλυμπία καλεῖται τανὺν ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος, περιλαμβανούσα τὸ Β μέρος τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουσιν οἱ δῆμοι Ἀνδριτσαίνης, Ἀλιφῆρας, Ἀρήνης, Βώλακος, Σκυλλοῦντος καὶ Φιγαλίας, ἔχοντες ἐν ὅλῳ 32 979 κατ. [M.S.]

Ὀλυμπία. Ὁραία κοιλάς τῆς τὸ πάλαι Πισατίας ἐν Ἡλίδι καὶ τόπος τῶν περιφημοτάτων πανελληνίων ἀγώνων τῆς ἀρχαιότητος, τῶν Ὀλυμπιακῶν (βλ. κατωτέρω). Συνοικισμὸς ἡ πόλις Ὁ. δὲν ὑπῆρχε, μόνον δὲ οἱ ἱερεῖς εἶχον μονίμους κατοικίας, οἱ δὲ πανηγυρίζοντες διητῶντο ὡς ἐπὶ πλείστον ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ σκηνώματα. Ἐν Ὁ., τῷ μεγάλῳ ἐθνικῷ ἱερῷ τῶν Ἑλλήνων, συναπέκειντο ἐν μικρῷ χώρῳ τὰ πολυτιμώτατα ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐξ ὧν τῶν ἑλλήνων. φυλῶν καὶ ἐποχῶν, ναοί, βωμοί, θησαυροί, ἀγάλματα θεῶν, ἀνδριάντες νικητῶν καὶ ἀναθήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ μαρμάρου (κατὰ τὴν ἐποχὴν Πλινίου τοῦ πρεσβυτέρου ἵσταντο ἐνταῦθα ἀκόμη 3 000 ἀνδριάντες), ὑπὸ δὲ τὴν προστασίαν τοῦ ἀπαρδιαστού τοῦ ἱεροῦ ἐφυλάττοντο σπουδαιότατα δημόσια καὶ ἰδιωικά ἔγγραφα (ἐπιγραφαί). Ἰδὲ ἱερὸν ἄλσος, ἡ Ἀλτεῖς, ἀπετέλει τετράπλευρον ὑπὸ τειχῶν περιβαλλόμενον, ἔχον μῆκος περ. 200 μ. καὶ πλάτος 175 μ. Πρὸς τὸ βόρειον μέρος περιωριζέτο ὑπὸ ἡπίως ὕψοι μὲνων λόφων, ἐξ ὧν τὸ Κρόνιον, λόφος ἐπιστεφόμενος τὸ πάλαι δι' ἱεροῦ τοῦ Κρόνου, προβάλλει περισσότερον πρὸς Ν. Ἐξετείνετο δὲ πρὸς Ν μέχρι τοῦ Ἀλφειοῦ, ἔχοντος ἐνταῦθα περιπ. 60 μ. πλάτος· πρὸς Δ τὰ οἰκήματα (γυμνάσιον, παλαίστρα, Λεωνίδαϊον) ἔφθανον πέραν τοῦ τείχους μέχρι τοῦ Κλαδέου, ὅστις ἐνταῦθα ἐνοῦται μετὰ τοῦ Ἀλφειοῦ· πρὸς Δ τέλος ἐκείντο πέραν τοῦ τείχους ἄλλ' ἀμέσως παρὰ τὴν Ἀλτεῖν τὸ ἱπποδρόμιον καὶ τὸ στάδιον, ὅπου ἐτελοῦντο οἱ ἀγῶνες. Ἀφ' οὗτου ἔπαυσαν οἱ ἀγῶνες, πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος, ἅπαντα τὰ οἰκοδομηματα παρημελήθησαν καὶ κατὰ μέρος διὰ τῶν χειρῶν ἀνθρώπων, κυρίως δὲ διὰ σεισμῶν καὶ πλημμυρῶν κατεστράφησαν ἐντελῶς· στρῶμα ἁμμοῦ πάχους 3-5 μ. ἐπεκράτητο ἐπὶ τῶν ἐρείπειων τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων, ἐξ οὗ προεῖχον μόνον ῥωμαϊκῶν τιμῶν πλινθίων οἰκοδομημάτων ἐρείπια. Οὕτω διέμεινεν ὁ τόπος ἀγνώριστος καταστὰς μέχρι τοῦ 1829, ἐπότε γαλλικὴ τις ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ δι' ἀνασκαφῶν ἀνεκάλυψε μικρὸν μέρος τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς καὶ τεμάχια τινὰ τῶν μετωπῶν (νῦν ἐν τῷ Λούβρῳ). Συστηματικὴ ἔρως καὶ πλήρης ἀνασκαφὴ ἀπάσης τῆς Ἀλτεως ἐπε, εἰρήθη ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς κυβερνήσεως (κυρίως τῇ προτροπῇ τοῦ καθηγητοῦ Ἐρν. Κουρτίου), δυνάμει συμβάσεως ἐριζούσης, τὰ μὲν εὐρήματα νὰ μείνωσι κτήμα τῆς Ἑλλάδος, ἡ δὲ Γερμανία νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως καὶ τῆς ἀποτυπώσεως. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρχισαν περὶ τὸ τέλος Σεπτ. τοῦ 1875 καὶ διήρκεσαν μέχρι Μαρτίου 1881, ἔφερον δὲ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ἀν καὶ ἐψεύσθη ἡ ἐλπίς ὡς

πρὸς τὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς, οὐχ ἦτον τινὰ τῶν εὐρεθέντων, ὡς δ' Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους καὶ ἡ Νίκη τοῦ Παιωνίου, ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς τέχνης ἐν γένει· τὰ δὲ πορίσματα αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς ἐπιγραφὰς καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ὑπῆρξαν σημαντικώτατα, ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων σωζομένου πλείστου ὕλικου, πάντων δὲ ἀνευρεθέντων τῶν θεμελίων.

Τὸ κέντρον τῆς Ἀλτεως ἀποτελεῖ ὁ ναὸς τοῦ Διὸς, ὃν ὠκεδόμησαν οἱ Ἡλῆοι κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα· ὡς ἀρχιτέκτων ἀναφέρεται ὁ Δίδων. Ἦτο περίπτερος δωρικὸς ῥυθμοῦ ἐκ πύρου, φέρων ἐπὶ τῶν μακρῶν πλευρῶν 13, ἐπὶ δὲ τῶν βραχειῶν 6 κίονας· τὸ μῆκος τοῦ στυλοβάτου εἶναι 61,10 μ., τὸ δὲ πλάτος 27,66. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἴστατο τὸ περίημον χρυσελεφάντινον ἀγάλμα τοῦ Διός, ἔργον τοῦ Φειδίου. ΒΑ τοῦ ναοῦ εὐρέθη ἡ βῆσις τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός, ἔχουσα σχῆμα ἑλλειψοειδές, πρὸς Δ δὲ τούτου καὶ Β τοῦ ναοῦ κεῖται τὸ Πελόπειον ἢ ἱερὸν τοῦ Πέλοπος, ὅστις ἐλατρεύτερο μὲν ἂν ὦς νικῆσας ἐν τῷ ὑπὸ Οἰνομάου τεθέντι ἀγῶνι· ἔχει δὲ τὸ Πελόπειον σχῆμα ἀκανονίστου πενταπλευροῦ. Β αὐτοῦ σῶζονται ἐρεπια μεγάλου βωμοῦ, ἴσως τοῦ ἀρχαιότατου τῆς Ὀ. ἀνθήκοντος κοινῶς εἰς τὴν "Ἡραν καὶ τὸν Δία. Ὁ ναὸς τῆς "Ἡρας, τὸ "Ἡραῖον, κεῖται Β πλησίον τοῦ βωμοῦ καὶ εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ Κρονίου. Οὗτος εἶναι εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων οὐ μόνον τῆς Ὀ. ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν γνωστῶν ἑλληνικῶν ναῶν καὶ διαφέρει πολλαχῶς ἀπὸ τῆς συνήθους διατάξεως. Εἶναι δωρικὸς περίπτερος φέρων ἐπὶ τῶν μακρῶν πλευρῶν 16, ἐπὶ δὲ τῶν βραχειῶν 6 κίονας, δεικνύοντας μεγίστας διαφορὰς ἀπ' ἑλλήνων κατὰ τὸ πάχος καὶ τὴν κατασκευὴν, διὸ ὑποτίθεται ὅτι τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ξύλινοι, ὡς καὶ τὰ ἀνω μέρη τοῦ ναοῦ, καὶ ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον κατ' ὅσον παρίστατο ἀνάγκη ἀντικατεστήθην διὰ λιθίνων· αἱ κυριώτεραι εἰσοδοὶ ἦσαν ἐπὶ τῆς Ν μακρᾶς πλευρᾶς Δ τοῦ "Ἡραίου ὠκεδόμησε τῷ 330 π. Χ. μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ὁ Φίλιππος τὸ κυκλοτερές Φιλίππειον, περιβαλλόμενον ὑπὸ 18 ἰωνικῶν κιόνων καὶ περιέχον ἔνδον τοὺς ὑπὸ τῷ Λεογάρου ποιηθέντας χρυσελεφάντινους ἀνδριάντας τοῦ Ἀμύντα, Φιλίππου Β' καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, ὡς καὶ τῆς Εὐρυδίκης καὶ Ὀλυμπιάδος. Β τοῦ Φιλίππειου καὶ ΒΔ τοῦ "Ἡραίου κεῖνται τὰ θεμέλια τοῦ Πρυτανείου. Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς κατασκευάσεν ὑδραγωγεῖον ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀλφειοῦ εἰς Ὀλυμπίαν· τὴν δεξαμενὴν αὐτοῦ κειμένην πλησίον τοῦ "Ἡραίου εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ Κρονίου, διακόμισε δι' ὥραιας ἐξέδρας ἧς ὑπάρχουσι θεμέλια καὶ ἀποσπάσματα. Πρὸς Α καὶ Β τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς εὐρίσκονται αἱ βάσεις τοῦ Μητρόφου, τ. ἔ. ναοῦ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, ἧς τὸ ἀγάλμα

ἦδη ἐπὶ Παυσανίου δὲν ἐσώζετο πλέον· ἦτο μικρὸς δωρικὸς περίπτερος 6:10 κιόνων, εἰκοδομηθεὶς πιθανῶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Εἰς τὰς κατωφρείας τοῦ Κρονίου καὶ Β τῆς Ἀλτεως ἐκτείνονται κατὰ σειρὰν οἱ θησαυροὶ τῶν διαφόρων πόλεων, προωρισμένοι νὰ φυλάττωνται ἐν αὐτοῖς μικρὰ ἀναθήματα τῶν πόλεων, τιμητικὰ ὅπλα, δίσκοι κλ. Ἐκ τούτων, 12 τὸν δριθμὸν, τινῶν σώζονται μόνον τὰ θεμέλια, ἄλλων δὲ σημαντικὰ εἰσπλά, ὡς τοῦ τῶν Συκωνίων, τοῦ τῶν Μεγαρέων καὶ τοῦ τῆς Γέλας. Κάτωθεν τοῦ ἀνδρῶν ἐφ' οὗ οἱ θησαυροὶ, εὐρίσκεται σειρά βάσεων, ἐφ' ὧν ἴσταντο εἰ λεγόμενοι Ζῆνες, χαλκᾶ ἀγάλματα τοῦ Διὸς κατασκευαζόμενα ἐκ τῶν διὰ παραβάσεις τῶν κανόνων τοῦ ἀγῶνος ἀποτινομένων χρηματικῶν ποινῶν. Ἐντεῦθεν πρὸς Α εὐρίσκεται ἡ ὁλωτὴ (πιθανῶς ἐν ῥωμαϊκῇ ἐποχῇ) εἰσοδος δι' ἧς εἰσῆρχοντο οἱ Ἑλλανοδίκαι καὶ εἰ ἀγωνιστοὶ εἰς τὸ Στάδιον τοῦτο ἀπεκαλύφθη μόνον κατὰ τὸ μικρότερον μέρος διὰ τοὺς θεατὰς εἶχεν ἐπάλξεις τεχνητὰς κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς, τῆς τετάρτης (Β) ἀποτελουμένης ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Κρονίου· σώζεται δὲ ὁ τοίχος ὁ σημαίνων τὴν ἀφετηρίαν ὡς καὶ ἄλλος δηλῶν τὸ τέρμα, μεταξὺ τῶν ὁρίων ἡ ἀπόστασις εἶναι 192,27 μ. Τὸ μῆκος τοῦτο, ἀπλῶς στάδιον καλούμενον, ἦτο ἐν τῶν κυριωτέρων ἀρχαίων μέτρων μῆκος, διηρέετο δὲ εἰς 600 ὀλυμπιακοὺς πόδας (= 0,3205 μ.). Ν τοῦ σταδίου εὐρίσκεται ὁ τόπος τοῦ ἵπποδρομίου καταστραφέντος ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ. Τὴν Ἀλτιν ἀπεπράτου πρὸς Α μεγάλη στοὰ τῆς "Ἡχοῦς καλούμενη, ἔχουσα μῆκος περ. 100 μ., κτισθεῖσα ἐν μακεδονικῇ ἐποχῇ ἐπὶ τῆς θέσεως παλαιότερας τινὸς καὶ κοσμουμένης ἐμπροσθεν (πρὸς Δ) διὰ μεγάλης σειρᾶς ἀναθημάτων ἢ ἀνδριάντων ὧν σώζονται αἱ βάσεις Μετὰ τῆς στοας συνέχονται πρὸς Ν διάφοροι ῥωμαϊκοὶ τοίχοι, ἀνήκοντες ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς οἰκοδόμημα ἱδρυθὲν ὑπὸ Νέρωνος ἐπὶ τῶν θεμελίων ἑλληνικοῦ κτιρίου, ὅπερ εἶχε στοὰς μετὰ δωρικῶν κιόνων. Μετὰ τούτων καὶ τοῦ βουλευτηρίου ἐξετείνετο πρὸς Δ τὸ Ν τεῖχος τῆς Ἀλτεως εἰς δὲ εἰς μεταγενεστέραν ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν κατεσκευάσθη μεγάλη ὀριανθευτικὴ πύλη. Τὸ βουλευτήριον ἦτο περιέργου σχήματος οἰκοδόμημα, σωζόμενόν πως μόνον ἐν τῷ Ν μέρει· συνίστατο ἐκ μικροῦ τετραπλευροῦ μεσαίου κτιρίου καὶ δύο πτερύγων πρὸς Δ ἡμικυκλοειδῶς ἀπετρογγυλωμένων· φαίνεται ὅτι ἐν τῷ μεσαίῳ μέρει ματὶ συνεδρίαζεν ἡ βουλὴ, ὡς μὲν δὲ πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διὸς Ὀρκίου οἱ ἀγωνιστοὶ τὸν ὅρκον τῶν αἰ δὲ δύο πτέρυγες ἐχρησίμευσαν ὡς δικηκτικὰ γραφεῖα καὶ ταμεία. Ν τοῦ βουλευτηρίου ἀνεκαλύφθη στοὰ περιβαλλομένη ἐκ τριῶν μερῶν (οὐχὶ ἐκ Β) ὑπὸ διπλῆς σειρας κιόνων,

τῶν μὲν πρὸς τὰ ἔξω θωρικῶν, τῶν δὲ πρὸς τὰ ἔνδον κορινθιακῶν. Ἐν τῇ Δ τειχεῖ τῆς Ἀλτῆως πλησίον τῆς ΝΔ γωνίας ὑπῆρχεν ἡ ἐπίσημος πύλη δι' ἧς εἰσῆρχοντο εἰς τὴν Ἀλτίν αἱ πομπαί. Ἐξῴθεν παρὰ τῇ ΝΔ γωνίᾳ κεῖνται τὰ θεμέλια τοῦ Λεωνίδα αἰού, μεγάλου κτιρίου οἰκοδομηθέντος ὑπὸ τινος Ἡλείου Λεωνίδα κατὰ τὴν Δ' π. Χ. αἰῶνα· ἀλλὰ μεταβληθέντος ἐντελῶς ἐν ῥωμαϊκῇ ἐποχῇ καὶ χρησιμεύοντος ἕκτοτε εἰς διαμονὴν τῶν ῥωμαίων τοποτηρητῶν. Πρὸς Β, ἀλλὰ Δ τοῦ τεῖχους τῆς Ἀλτῆως, εὐρέθη βυζαντινὸς ναὸς κατασκευασθεὶς ἐξ ὀρχαίου κτισματος, ὅπερ τινὲς θεωροῦσιν ὡς αἰθευσαν τῶν ἱερῶν, ἄλλοι δὲ ὡς ἐργαστήριον τοῦ Φειδίου. Τὸ πρὸς Β συνεχὲς οἰκοδόμημα φαίνεται ὅτι ἦτο ὁ θεολογεῖον, τ. ἔ. κατοικία τῶν ἱερῶν. Πρὸς Δ ἵστατο ξύλινον ἥρων μετὰ βωμοῦ. Πρὸς Β ἔπεται ἡ παλαίστρα τετράγωνον 66 μ. περιβαλλόμενον ὑπὸ στοᾶς θωρικῶν κιόνων, καὶ πάλιν πρὸς Β ταύτης τὸ μέγα γυμνάσιον ἀμέσως συνεχόμενον μετὰ τῆς παλαίστρας διὰ στοᾶς, φέρον δὲ καὶ ἐπὶ τῆς Α πλευρᾶς στοᾶν μήκους 200 μ. καὶ πλέον, χρησιμεύσαν ἐν κακοκαιρίᾳ καὶ ὡς στάδιον· ἐν τῷ γυμνασίῳ, ὅπερ ἐξετείνετο ἐπὶ πλέον ἢ ἐν στάδιον, κυρίως ἐγυμναζοντο πρὸ τῶν ἀγῶνων οἱ μέλλοντες νὰ λάθωσι μέρος εἰς αὐτοὺς, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν Ἑλλανοδικῶν. Πέραν τοῦ Κλαδέου ὑφύονται νῦν τὸ νέον μουσεῖον, ὅπερ οἰκοδομήθη δαπάναις τοῦ Α. Συγγροῦ καὶ περιέχει τὰ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς εὐρεθέντα κειμήλια τῆς πλαστικῆς. Ἐνταῦθα ἀπόκεινται π. χ. τὰ δεινὰματα τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, ὧν τὸ μὲν Α, ἔργον τοῦ Πικιώνιου, περιετὰς τὰς προπαρασκευὰς τῆς ἄρματοδρομίας τοῦ Πέλοπος καὶ τοῦ Οἰνομάου, τὸ δὲ Δ, ἔργον τοῦ Ἀλκαμένους, τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων· ἡ Νίκη τοῦ Παωνίου, αἱ μετῴποι τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, τὰ πολλὰ χαλκὰ ἀγάλματα κλ., τέλος τὸ ὠραιότερον ὄλυν, ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους εὐρεθεὶς ἐν τῷ Ἡραίῳ. Πρὸς κυρίως: Δι' ἀνασκαφαί τῆς Ὀ. ὑπὸ Κουρτίου, Ἀδλερ, Ἰρσφελδ, Τρέυ, Δαίρφελδ (μετὰ φωτογραφίαν, 4 τ. Βερολ. 1877-80), Α. Bötticher, Ὀ. (Βερολ. 1883), Κάουπερτ καὶ Δαίρφελδ, Ὀ. (Βερ. 1882), Δ. Παπαγεωργίου Ὀλυμπία καὶ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες (Ἀθ. 1890).

Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἡ τὰ Ὀλύμπια. Οἱ περιφημότεροι καὶ σπουδαιότεροι τῶν ἐθνικῶν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνων, τελούμενοι κατὰ τετραετίαν, καὶ δὴ κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς ἐκάστον πέμπτου ἔτους (διὸ ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι κατὰ πενταετηρίδα) ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἡ ἀρχὴ τῶν Ὀ. ἀνάγεται εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ἐθεωρεῖτο δ' ὡς ἱδρυτὴς αὐτῶν ὁ ἱθαῖος Ἡρακλῆς, ὁ παραστάς ἡδὲ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Διὸς· ἀλλὰ καὶ ὁ μεταγενέστερος Ἡρακλῆς,

ὁ υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης, ἐτέλεσεν ἐν Ὀλυμπίᾳ λομπροὺς ἀγῶνας, μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ βασιλέως Ἀυγείου· περίφημοι δ' ἐν τῇ μυθολογίᾳ ἦσαν καὶ οἱ τοῦ Οἰνομάου, ἐν οἷς ἐνίκησεν ὁ Πέλοψ. Ἡ κυρίως ἱδρυσις τῶν περιοδικῶν ἀγῶνων ἀποδίδεται εἰς Ἰφίτην, ὅστις μετὰ τοῦ Λυκούργου τῆς Σπάρτης κατὰ τὴν Θ' π. Χ. αἰῶνα ἀναδιοργάνωσεν αὐτοὺς καὶ εἰσήγαγε τὴν ἐκ χειρὶ αἶν, ἐπιβάλλουσιν οὐ μόνον τὸ ἀπαρβίαστον τῆς Ἡλίδος ὡς τῆς χώρας ἐν ἣ ἐτελεῖτο ἡ πανελληνίος ἐορτή, ἀλλὰ καὶ γενικὴν ἀνὰ πάσας τὰς ἑλληνικὰς χώρας εἰρήνην κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀγῶνων, ἧς τὰς διατάξεις εἶδεν ἀκόμη ὁ Πausanias ἐπιγεγραμμένας ἐπὶ χαλκοῦ δίσκου φυλαττομένου ἐν τῷ Ἡραίῳ. Τοιούτοτρόπως τὰ Ὀ. ἀπέβαλεν τὴν τοπικὴν χαρακτῆρα καὶ προσέλαβον τὴν σημασίαν ἐθνικῆς ἐορτῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐδηλοῦτο ἡ μετ' ἑλίας τὰς διαφορὰς καὶ διχογνωμίας τῶν διαφόρων πολιτειῶν πρὸς ἀλλήλας ἐσωτερικῇ ἐνότητι τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ τοῦ 776 π. Χ. κατεγράφοντο ἐπισήμως οἱ νικηταί, ἀλλ' ἡ χρησιμοποίησις τῶν Ὀλυμπιάδων ὡς χρονολογικῆς μονάδος εἰσῆλθον πολὺ ὕστερον. Ὡς εἶπομεν, τὰ Ὀ. ἐτελούντο κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, καὶ δὴ κατὰ τὴν πρώτην μετὰ ταῦτα πανσέληνον. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μηνὸς καθ' ὃν ἐτελούντο (ὅστις ὡς ἐκ τούτου καὶ ἱερὸς ἐκαλεῖτο, ἱερομηνία), οἱ Ἡλείοι εἴτινες περίπου ἀπὸ τοῦ 580 π. Χ. κατεῖχον τὴν κοινὴν συναιρέσει τῶν Ἑλλήνων τὸν ἱερὸν τόπον, ἐκήρυττον δι' εἰδικῶν κηρύκων ἀπανταχοῦ τὴν ἐκεχειρίαν. Ἐξ ὧν τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος προσήρχοντο ἀγωνισταὶ καὶ θεαταί· ἀντιπροσωπεύοντο δὲ αἱ μεγαλύτεραι πῶς πολιτεῖαι δι' ἐπιστῆμων πρεσβειῶν (θεωριῶν καλουμένων). Τὴν ἐορτὴν ἀπετέλουν μεγαλοπρεπεῖς θυσίαι, αἵτινες προσεφέροντο τῷ Δι' καὶ ἄλλοις θεοῖς διὰ τῶν πολυαριθμῶν κατὰ μέγα μέρος ἐν αὐτῇ τῇ Ὀλυμπίᾳ κατοικούντων ἱερῶν, εἴτα δὲ οἱ ἀγῶνες συνιστάμενοι εἰς τὸ πένταθλον, πυγμὴν, ἄρματοδρομίαν κλ. Ὁ κυριώτερος ἀγὼν καὶ ὁ παλαιότερος ἦτο ὁ δρόμος ἐν τῷ σταδίῳ τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπλοῦς, ἀπὸ τῆς 14 Ὀλυμπιάδος (724) διαυῖος καὶ ἀπὸ τῆς 15 δολιχός. Κατὰ τὴν 18 Ὀλυμπιάδα (708) εἰσῆλθον τὸ πένταθλον, συνδυασμὸς ἄλματος, δίσκου, ἀκοντίου, δρόμου καὶ πάλης, καὶ δὴ οὕτω πῶς ὥστε μόνον οἱ τοὺς πρώτους ἀγῶνας νικήσαντες ἐλάμβανον μέρος εἰς τοὺς κατόπιν καὶ ἡ πυγμὴ ἔκρινε τέλος μεταξὺ τῶν δύο καλλίστων ἀγωνιστῶν. Κατὰ τὴν 25 Ὀλ. (680) τὸ πρῶτον προσετέθη ἡ ἄρματοδρομία διὰ τοῦ θεορίππου, κατὰ δὲ τὴν 33 (648) ἡ ἵπποδρομία, συγχρόνως δὲ εἰσῆλθον τὸ παγκράτιον, συνδυασμὸς τῆς πάλης καὶ πυγμῆς. Ἐν τοῖς κατόπιν παρενεβλήθησαν εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀγῶνων καὶ ἰδιαιτέροι διὰ τοὺς παῖδας· καὶ κατὰ τὴν 68ην Ὀλ. (520) προσ-

ετέθη τέλος και ό όπλίτης άρμός ή όρόμος έν πανοπλία. Άγωνιστής ήδύνατο μόνον νά ή έλεύθερος πολίτης Έλληγ, ώς θαταί δέ ήδύναντο νά παρίστανται και βάρβαροι, ουχι δέ γυναίκες, έκτός τής ήλείας Ιερείας τής Δήμητρος. Πρὸ τοῦ άγώνος άμυνον οί άγωνισταί έν τῷ βουλευτηρίῳ πρὸ τοῦ Διδος όρκίς, ότι κέκτηνται πλήρη τά πολιτικά αὐτῶν δικαιώματα, ότι διήνυσαν τās υπό τῶν διατάξεων έπιβαλλομένης δεκαμηνιαίς προγυμνάσεις και ότι υποβάλλονται εἰς τούς περὶ τῶν άγώνων νόμους. Η διέθυνσις τῶν Ό. εύρίσκετο εἰς τās χεῖρας τῶν λεγομ. Έλλανειδικῶν, οἵτινες ήταν συγχρόνως ή άνωτάτη έν Ηλίδι πολιτική άρχή. Οὔτοι εἰσήρχοντο μετά τῶν άγωνιστῶν δι' ίδίας εἰσόδου (βλ. Όλυμπία) εἰς τὸ στάδιον, όπου άνεκήρυττον οί κήρυκες όνομα και πατρίδα εκάστου άγωνιστοῦ· ό νικητής έλάμβανεν άμέσως κλάδον φρονικος. Τὸ κύριον βμως άθλον, άπλοῦς κλάδος τής υπό τοῦ Ηρακλέους φυτευθείσης Ιερᾶς έλαίας, διενέμετο κατά τὸ τέλος τῶν άγώνων εἰς άπαντας τούς νικητὰς συγχρόνως· τὸ άθλον τοῦτο έθιμοερετο παρ' Έλλαςιν ώς ή ύψίστη τιμή, και ό Πίνδαρος έξυμνητεν αὐτὸ εἰς ύψιπετεῖς ύμνός· και οὐ μόνον αὐτὸς ό νικητής εἰμιότο δι' αὐτοῦ άλλα και ή οίκογένεια και ή πατρίς αὐτοῦ, διδ και οί συμπατριῶται τοῦ νικητοῦ άπέδιδον τούτῳ τήν τῇ πατρίδι έπενεχθεισαν δι' αὐτοῦ τιμὴν διὰ θριαμβευτικῆς ύποδοχῆς έν τῇ έπιστροφῇ, δημοσίως εἰτιάσεως, ένιστε και δι' άτελείας κλ. Έν Όλυμπία άνηκον εἰς τās τιμὰς τοῦ νικητοῦ ή δημοσία τίτησις έν τῷ πρυτανείῳ και τὸ δικαίωμα τής ανεγέρσεως τιμητικῆς στήλης έν τῇ Άλτει, ήτις βμως μόνον μετά τήν τρίτην αὐτοῦ νίκην έπετρέπετο νά φέρῃ τὸ βμοίωμα αὐτοῦ. Έκτός τῶν άγωνιστῶν παρουσιάζοντο ένιστε διαπρεπεῖς άνδρες διὰ τῶν πνευματικῶν έργων των. Οὔτω λέγεται ότι ό Ηρόδοτος πρώτος άνεγνώσεν έν Ό. μέρους τοῦ Ιστορικοῦ έργου του και άνέφλεξε τοιουτοτρόπως τὴν ζήλον τοῦ Θουκυδίδου. Περίφημοι ρήτορες ώς ό Γοργίας και ό Λυσίας ήγόρευσαν άπὸ τοῦ όπισθοδόμου τοῦ ναοῦ τοῦ Διδος πρὸς τούς πανηγυριστάς, έπίτης και ό σοφιστής Ιππίας ό Ηλείος κλ. Ζωγράφοι έξίθετον ένταῦθα τὰ έργα του· ένταῦθα ήρε και ό Θεμιστοκλῆς τὸν μέγιστον θριαμβόν του δτε έχαιρετίσθη έμπρηνίζόμενος έν τῷ σταδίῳ, πιθανῶς κατά τήν 77 δλ. (472), υπό τοῦ πανελληνίου ώς ό ήρως τής Σαλαμῖνος, ένταῦθα και ό Πλάτων εἰτιμήθη υπό τοῦ λαοῦ θανυμάζοντος τὰ έργα του.

Άλλ' ότε οί Ρωμαῖοι έπωφεληθέντες τήν διχόνοιαν τῶν Έλλήνων έγένοντο κύριοι τής Έλλάδος, έπηλθε παρακμὴ τῶν Όλυμπιακῶν έσρτων. Ότον πλείότεροι άλλοδαποί έλάμβανον μέρος εἰς τούς άγώνους, καταργηθεισῶν σωπηλῶς τῶν άρχαίων διατάξεων, οί Έλληνες άπεσύροντο αὐτῶν, ό δέ στέφα-

νος τοῦ νικητοῦ, άφού ήτιμήθη διὰ τοῦ τυρράνου Νέρωνος τοῦ αξιώσαντος και-περ άθλίως ήττηθέντος νά κοσμηθῇ δι' αὐτοῦ, άπώλεσε τήν άρχαίαν σημασίαν του. Μετά τοῦ Άρταβάξου, Άρμενίου τινὸς Άρσακίδου, κλείει ό κατάλογος τῶν δλυμπιονικῶν. ήρξατο δέ εἴτα ή καταστρεπτική ένέργεια τής φύσεως επί τοῦ Ιεροῦ τόπου, καταρρίπτουσα τὰ λαμπρὰ κτίρια και θάπτουσα αὐτὰ υπό παχὺ στρώμα άμμου, και ή τῶν άνθρωπίνων χειρῶν, άρπαζουσα τούς Ιερούς λίθους και οίκοδομοῦσα δι' αὐτῶν στρατιωτικά τεῖχη και καλύβας ποιμένων. [Α.Λ.]

Όλυμπιάς. Ουγάτηρ Νεοπολεμού, βασιλείας τῶν έν Ηπειρῳ Μολοσσῶν, συζυγος δέ Φιλίππου τοῦ Β' τής Μακεδονίας και μήτηρ Άλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, γυνή περικαλλῆς, δεσποτική και εκδικητική. Ό Φίλιππος νυμφευθεῖς αὐτήν τῷ 357 διεξέυχθη τῷ 337, ίνα νυμφευθῇ τήν άνεψίαν τοῦ Άττάλου Κλεοπάτραν. Δι' ό και έθιμοερετο ή Όλ. ώς συνένυχος έν τῇ δουλοφονίᾳ αὐτοῦ, γενομένη τῷ 336. Βραδυτέρων δέ έπεσε θύμα αὐτῆς· και ή Κλεοπάτρα. Έπί τῶν Διαδόγων ματαιῶς προτεπῆθε νά μετάρχη τής κυριότητος τής Μακεδονίας. Έμβολοῦσα δέ τῷ 317 εἰς τήν Μακεδονίαν μετά στρατοῦ Μολοσσῶν, ήχμαλώτισε και έθανάτωσε σκληρῶς τὸν νόθον άδελφόν τοῦ Άλεξάνδρου Άρριδαῖν μετά τής συζύγου του Εὐρυδίκης και πλείστων έπιφανῶν Μακεδόνων. Άλλά μετ' οὐ πολὺ ό Κάσσανδρος ήχμαλώτισεν αὐτήν έν Πύδνᾳ και προκαλέσας καταγγελίας τῶν συγγενῶν τῶν ύπ' αὐτῆς θανατωθέντων Μακεδόνων κατέδρασε και έθανάτωσεν αὐτήν τῷ 315. [Ι.Κ.ΙΙ.]

Όλυμπιάς εκκαλεῖτο παρὰ τοῖς άρχαίοις χρονομετρική μονὰς εκ τεσσάρων έτῶν άποτελουμένη, τὸ όνομα δέ λαβοῦσα άπὸ τῶν κατά τὸ πρώτον έτος πάτης τοιαύτης τετραετίας τελουμένων Όλυμπιακῶν άγώνων. Αἱ Όλυμπιάδες αὐται ήριθμοῦντο άπὸ τοῦ έτους 776 π. Χ., δτε ήρξατο έπίσημος καταγραφή τῶν Όλυμπιονικῶν· έπομένως ή α' Όλ. περιλαμβάνει τὰ έτη 776, 775, 774 και 773, βμοίως ή 20ή Όλ. περιλαμβάνει τὰ έτη 697, 696, 695 και 694 π. Χ. (ών εκάστον έδηλοῦτο ως α', β', γ', δ' έτος τής 20ῆς Όλ.) και οὔτω καθεξῆς.

Όλυμπιεῖον. Βλ. Άθῆνα, έν τ. Α' σ. 187.

Όλυμπιάδωρος. 1) Πλατωνικός φιλόσοφος έξ Άλεξανδρείας κατά τὰ τέλη τοῦ 5' μ. Χ. αἰῶνος γράψας Σχόλια εἰς πολλούς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος, ών σώζονται υέρη· τῶν εἰς Άλκιβιάδην α' σχολίων προηγείται βίος τοῦ Πλάτωνος (πολλάκις εκδοθεῖς και ιδιαιτέρως). Ό αὐτός πιθανῶς έγραψε και τὰ εἰς τὰ Μεταωρολογικά τοῦ

'Αριστοτέλους Σχόλια. — 2) 'Ο. ἐκ Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου, ζήτας ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, γράφας δὲ εἰς 22 βιβλία γενικὴν ἱστορίαν τῶν ἐτῶν 407-425, ὡς συνέχειαν τῆς τοῦ Εὐναπίου. 'Αποσπάσματα αὐτῆς εὕρηται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου, ἐκδοθέντα τελευταῖον ὑπὸ Dindorf ἐν *Historici graeci minores* (τόμ. α', Λειψία 1870). — 3) Περιπατητικὸς ἐν 'Αλεξανδρείᾳ, ὁ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ νεοπλατωνικοῦ Πρόκλου, κατὰ τὴν Ε' αἰῶνα μ. Χ. [X.B.]

'Ολύμπιος (Γεωργάκης). 'Εγενν. 4 Μαρτίου 1772 ἐν Βλαχολειβαδίῳ (χωμολέει κατὰ τὰ μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας), ἐκ πατρὸς γόνος τῶν περιωνύμων ἀρματολῶν Λαζαίων, ὧν κληρονομήσας τὸ ἐν 'Ολύμπῳ ἀρματολίκι ἐπωνομάσθη διὰ τοῦτο 'Ολύμπιος. Τῷ 1799 τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῇ πολλῶν ἀρματολῶν ἐκ τῶν ἀποκηρυχθέντων ὑπὸ τοῦ 'Αλῆ πασᾶ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐμπόλεμον τότε Σερβίαν δὴθεν πρὸς βοήθειαν τῶν Τούρκων, ὅφ' ὧν καὶ προσελήφθησαν πάντες· ἀλλὰ συνεννοηθέντες μετὰ τῶν Σέρβων ἐπέπεσαν μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τοσαύτην ἐπὶ νίκησαν εἰσέλασαν ὥστε οὗτοι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν, ἀφέντες ἅπαν τὸ ὕλικόν τοῦ πολέμου εἰς χεῖρας τῶν Σέρβων. Τῷ 1803 ἀπελθὼν εἰς Βουκουρεστίον εἰργάσθη ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Κωνστ. 'Υψηλάντου πρὸς καταρτισμὸν αἰετομάχου οὐμάτος καὶ ὅτε τῷ 1805 ἀφίκετο ὁ ὑπὸ τὴν στρατηγὸν Κετούζωφ Σμολένσκη ῥωσσοὶκὸς στρατὸς, πρῶτος ὁ 'Ο. ὑψώσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡνῶθη μετὰ τῶν 'Ρώσων καὶ τοσούτων συνετῶς καὶ γενναίως ἐπολέμησεν, ὥστε, ὡς λέγεται, ἐκ τῶν 20 000 ἐχθρῶν ἡχμαλώτισε 3200, οὓς καὶ παρέδωκε τῷ ῥώσῳ στρατηγῷ. 'Επὶ τούτοις ὁ 'Ο. ἀπὸ 'Αλδαντοῦ λοχαγοῦ προήχθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος 'Αλεξάνδρου εἰς συνταγματάρχην τοῦ ῥωσσοῦ στρατοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν ἐριστικὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐν Βλαχίᾳ κινήματος, ὅτε ὁ 'Υψηλάντης ἀπῆλθεν εἰς 'Ρωσσίαν, ἐπέστρεψε καὶ ὁ 'Ολ. εἰς Σερβίαν, καθ' ἣς καὶ ἐστράφη νῦν ἡ Τουρκία, εὐτυχῶς ἀπαλλαγείσα τῶν ἐν Βλαχίᾳ ἐχθρῶν. 'Επολέμησε δὲ καὶ πάλιν ὁ 'Ολ. ἐπιτυχῶς μέχρι τῆς λήξεως τοῦ πολέμου ἐκείνου καὶ τῆς ἐπελθούσης προσωρινῆς λύσεως τοῦ σερβικοῦ ζητήματος. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν Ναπολέοντος τοῦ Α' εἰς 'Ρωσσίαν ὁ 'Ολ. ὑπηρετήσε ταύτην ἐν Βλαχίᾳ μένων καὶ ἀντιταχθεὶς ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν αὐτῶν ἐνεργειῶν τῆς ἀναθαρρήσεως Τουρκίας. Μυθεῖς κατόπιν τῆς Φιλικῆς 'Εταρίας εἰργάσθη δραστηριώτατα ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Σερβίᾳ· συμμεριζόμενος δὲ

τὰ σχέδια τοῦ Λεβέντη περὶ συνδρομῆς τῆς Σερβίας εἰς τὴν 'Ελλ. ἀγῶνα διὰ τοῦ πρώην ἡγεμόνος αὐτῆς Καραγεώργη, κατώρθωσε ν' ἀπαγάγῃ τούτον ἐκ Βεσσαραβίας διὰ τοῦ αὐστριακοῦ κράτους εἰς Σερβίαν. Κατ' 'Ιούλιον 1820 ὁ 'Υψηλάντης διώρισεν αὐτὸν ἀρχιστράτηγον τῶν ἐν ταῖς 'Ηγεμονίαις ὅπλων διὰ τὴν μελετωμένην ἐπανάστασιν, ἣν ἐπρόκειτο νὰ κηρύξῃ ὁ 'Ο. ἐν Βουκουρεστίῳ. 'Αλλὰ καὶ μεταβληθέντων κατόπιν τῶν σχεδίων τούτων, ὁ 'Ο. ὑπηρετήσε τὴν 'Υψηλάντην γενναίωτα, αὐτὸς δὲ ἦτο ὁ συλλαβὼν τὴν ἐπίσκοπον Βλαδιμηρέσκον καὶ παραδῶσας αὐτὸν εἰς τὴν 'Υψηλάντην. 'Ιδίως δὲ διεκρίθη διὰ τὴν γενναϊότητα καὶ τὴν πατριωτισμὸν τοῦ ἐν τῇ ἀτυχεῖ μάχῃ τοῦ Δραγατσάνου, καθ' ἣν, λέγει ὁ Φιλῆμων, εἰς μόνον τὸν ἡθικὸν καὶ γενναῖον χαρακτήρα τοῦ 'Ο. ἐπεστηρίχθη ὁ 'Υψηλάντης. 'Εμμενε δὲ ἐν Βλαχίᾳ ὁ 'Ολ. καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ 'Υψηλάντου τὴν δὲ 5 Σεπτ. 1821 πολιτορκηθεὶς ὑπὸ πολλαπλασίῳ Τούρκων, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σέκου, ἐν ᾗ ὁ Φαρμάκης καλ. διεπραγματεύοντο τὴν παράδοσιν, αὐτὸς μετὰ 11 πιστοτάτων τοῦ ἀνετινάχθησαν εἰς τὴν ἀέρα, ἀναφθείσης τῆς πυρίτιδος διὰ χεῖρας τοῦ 'Ολυμπίου.

'Ολυμπίων δῆμος. 'Υπάγεται εἰς τὴν ἐπαρ. 'Ηλείας, ἀποτελεῖται δὲ ἐξ 29 χωριῶν, ὧν πρωτεύουσαι χωμαρινὴ μὲν Κριεκούκιον, θερρινὴ δὲ Δούκα. 'Εκ τῶν ἄλλων σημαντικώτερα εἶναι 'Ασπρα Σπίτζα, Λάλα, Μπρούμα, Νεμούτα, Πλάτανος, Σμύλα, Στρέφι καὶ Φλώκα. Κατ. ἔχει ἐν ὅλῳ 9 961. [Μ.Σ.]

'Ολύμπος ('Ελυμπος). Χωρ. τῆς Ἀττικῆς ὑπαγόμενον εἰς τὴν δῆμ. Λαυρίον καὶ ἀπέχον πρὸς ΝΔ τῆς Κερατέας ὥρ. 2 1/2. Οἰκεῖται ὑπὸ 470 κατοίκων. Παρὰ τῷ χωρίῳ τοῦτο ὑψοῦται ὄρος 'Ολύμπος καὶ αὐτὸ καλούμενον ἢ Σκορδεβουνί. 'Ενταῦθα ἦν ὁ δῆμος Αἰγίλις τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς.

'Ολύμπος. 'Ονομα ὁρέων ἀπαντῶν ἐν διαφόροις μέρεσι τῆς 'Ελλάδος καὶ Μικρᾶς Ἀσίας, σωζόμενον δὲ μέχρι τῶν νῦν πολλαχού ὑπὸ τὴν μορφήν 'Ελυμπος. Τὸ σπουδαιότερον τῶν ἑρῶν τούτων εἶναι τὸ ἐπὶ τῶν Β συνόρων τῆς Θεσσαλίας, ὅπερ χωριζόμενον πρὸς ΝΑ ἀπὸ τῆς θεσσαλικῆς 'Οσσης διὰ τῆς κοιλάδος τῶν Τερπῶν, ἐκτείνεται πρὸς Β μακρὸν εἰς τὴν μακεδονικὴν χώραν Πιερρίαν, ἔχει δὲ πρὸς Δ συνέχειαν τὰ Καμβούνια ὅρη ἅτινα συνδέουσι αὐτὸ μετὰ τοῦ Λάκμονος. 'Η ὑψηλότερα κορυφὴ αὐτοῦ (2 974 μ.) σχεδὸν πάντοτε ἀποκρύπτεται διὰ νεφῶν, δὲν καλύπτεται ὅμως δι' ἀενάου χιόνος. Αἱ ὑπώρειαι αὐτοῦ φέρουσι πολλαχοῦ θάση αειφύλλων καὶ φυλλοβόλων δένδρων, πολλαχοῦ δ' εἶναι ἀπότοιμοι, γυμναὶ καὶ διασχίζονται δι' ὀρμινικῶν ῥυακῶν. 'Εκ παλαιότατων

χρόνων εἰ Ἑλληνες ποιηταὶ ἐθεώρουν τὸν Ὀ. ὡς ἔβραν τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἀλλων ἐπουρανίων θεῶν, μετεχειρίζοντο δὲ ὡς ἐκ τοῦ του πελλάκις τὸ ὄνομα Ὀ. ἀντὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Μετὰ τὸν θεσσαλικὸν τοῦτον Ὀ. ὁ σπουδαιότερος ἦτο ὁ τῆς Μυσίας, κείμενος ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Μυσίας, Βιθυνίας καὶ Ἰρυγίας, οὗ ὁ κύριος κορμὸς ὑφύεται ἀμέσως Ν τῆς Προύσης. Πρὸς τοῦτοις ἔφερον τὸ ὄνομα ὅρη ἐν Λυδία, Λυκία, Κύπρῳ, ἐν τῇ Β. Λακωνία παρὰ τὴν Σελλασίαν, ἐν Πισατίδι τῆς μέσης Μεσσηνίας (πλησίον τῆς Ὀλυμπίας), ἐπὶ τῆς Εὐβοίας παρὰ τὴν Ἑρέτριαν καὶ τὸ Λύκαιον δὲ ὅρος τῆς ΝΔ Ἀρκαδίας ἐκαλεῖτο ἐνίοτε οὕτω. [Α.Λ.]

“Ολυμπος. Εἰς τῶν προσηρικῶν μυθολογικῶν ποιητῶν καὶ μουσικῶν, κατὰ τινὰς μαθητὰς τοῦ Μαρσίου, κατ’ ἄλλους δὲ πατὴρ αὐτοῦ, πιθανῶς ἀνήκων εἰς τινὰ ἐν Φρυγίᾳ ἱερατεῖαν τῆς Κυβέλλης. Φέρεται δὲ ὡς εἰσαγαγὼν παρ’ Ἑλλήνων τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς ὕμνους καὶ ἐφευρέτης τοῦ Λυδικοῦ ῥυθμοῦ. Ἄλλος Ὀ., ἱστορικὸν πρόσωπον, ἐδίδαξεν ἐν Ἑλλάδι, φημιζέται δὲ ὡς ἀνυψώσας τὸν πρὶν περιφρονούμενον αὐλὸν εἰς ἴσην μοῖραν μετὰ τῆς λύρας. [Π.Μ.]

“Ολυθος. Ἀρχαία ἐπίσημος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾶς τοῦ Τρωαίικου κόλπου, πιθανῶς ἀποικία Εὐβοέων, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῶν ὀρχόντων τοῦ Πελοπ. πολέμου ἀναπτυχθεῖσα ὅτε ἐγένετο κέντρον τῶν πείριξ ἑλληνικῶν πόλεων. Ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν διὰ τοῦ καλοῦ. Ὀλυθιακοῦ πολέμου (383-379), διελευθὴ ὁ σύνδεσμος οὗτος, ἀνασυστήθη δὲ τῇ 370 προσέβαλε τῇ 349 Φίλιππος ὁ Β’ τῆς Μακεδονίας, ἐφ’ ᾧ συνεβλήθη ἡ Ὀ. μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Ὀ. ἀνασθίνας διὰ τῶν τριῶν «Ὀλυθιακῶν» αὐτοῦ λόγων παρώτρυνε τοὺς Ἀθηναίους νὰ σπεύσωσιν εἰς σωτηρίαν τῆς Ὀ. Ἀλλ’ ἐν τῇ μεταξὺ (348) ὁ Φίλιππος διὰ προδοσίας τῶν Λαοθέων καὶ Εὐθυκράτους κυριεύσας κατέστρεψε τὴν πόλιν, ἥτις ἔκτοτε δὲν ἀνεστήθη. Λείψανά τινὰ αὐτῆς σώζονται παρὰ τὴν σημερινὴν θέσιν “Ἁγίος Μάμας. [Α.Λ.]

“Ολυθος. Βλ. Συκέα.

“Ολυοκ (Holyoke). Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Ἀμπδὲν τῆς πολιτείας Μασσατσετς τῆς Β’ Ἀμερικῆς, δεξιὰ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κονέτικτ, τάχιστα ἀπὸ τινων δεκαετηρίων ἀναπτυχθεῖσα ἐν τῇ βιομηχανίᾳ (βάμβακος, χάρτου κλ.), ἔχουσα δὲ (1890) 35637 κατ. [Μ.Σ.]

“Ολυρα (Βοτ.). Ἀρχαία ὀνομασία παρὰ Ὀμήρῳ καὶ Θεοφραστῷ σιτηροῦ τινοῦ περὶ οὗ ἐν Ἰλ. Θ. 564-65 :

ἵπποι δὲ καὶ λευκὸν ἐρεπόμενοι καὶ ὀλῦρας
ἱστυίας παρ’ ὀλῦρας, ἔθρονον ἵπῳ μένον.

Περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ εἴδους οἱ ἑρμηνεύται διχογνώμοσι. Κατὰ τὸν Fraas εἶναι Πυρὸς ὁ πολύλοπος (Triticum Spelta L.) ἢ κατὰ τὸν Sprengel ποικιλίαι αὐτοῦ ὡς Tr. amyleum Ser. ἢ Tr. dicoccum Schrenk ἢ Tr. Zea Host. [Θ.Χ.]

“Ολυρα ἢ βρίζα ἐρυσσιδῶδης καλοῦνται σωμάτια τινὰ πορφυρομέλανα, κερατοειδῆ εὐρισκόμενα εἰς τοὺς ὠριμάζοντας στάχους τῆς βρίζης ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν, ὁμοιάζοντα δὲ πρὸς κόκκους τούτων τεραστίως ἀναπτυχθέντας. Τὸ ἐνδον αὐτῶν εἶναι λευκὸν καὶ ἀλφιδώδες. Ὁ μὲν ἔχει ζωϊκὴν οὐκ ἐντάρεστον, γευστὴν δὲ δριμύτην κατὰ τι καυστικήν καὶ δάκνουσαν. Εἶναι δὲ τὸ προεῖν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ μυκηλίου Claviceps. Τὰ σωμάτια ταῦτα κατακοπέντα εἰσὶ δόσισμα καὶ γλυκέα· ἐπὶ δὲ τοῦ ζωϊκοῦ ὁργανισμοῦ δρῶσι σπαστικῶς καὶ ναρκωτικῶς, ἀναχόμενα εἰς τὰ σπαστικὰ ναρκωτικὰ δηλητήρια, ὡς ἡ στρυγνίνη. Ἐν μικραῖς δόσεσιν εἶναι ἡ ἐρ. Ὀ. ἐν χρήσει φαρμακευτικῇ τοῦτο μὲν κατ’ ἐσωτερικῶν αιμορραγιῶν ὡς συσπῶσα τὰ ἀγγεῖα, τοῦτο δὲ ἐν τῇ μαιευτικῇ πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν συστολῶν τῆς μήτρας· ἀλλ’ ἐνταῦθα παρέχεται, ἐάν, ἐννοεῖται, παραστῇ ἀνάγκη, μόνον μετὰ τὴν ἐντελὴ κένωσιν τῆς μήτρας, ἥτοι ἀφ’ οὗ ἐξέλθωσι τὸ τε ἐμβρυον καὶ τὰ παραρτήματα αὐτοῦ καὶ ἡ τυχὼν ὑπάρχουσα ποσότης αἵματος. Σπανιώτερον ἐν ἀνάγκῃ καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς διδοται καὶ ἐν ἀτονίᾳ ὤβιων κατὰ τὸ διάστημα τοῦ τοκετοῦ. Ἀντὶ τῆς Ὀλ. χρησιμοποιεῖται καὶ τὸ ἐκχύλισμα αὐτῆς, ἢ ἐρ γ ο τ ῖ ν η. Ἐνέχει δὲ ἡ Ὀλ. δύο ἀλκαλοειδῆ, τὴν ἐρ γ ο τ ῖ ν η ν καὶ τὴν ἐκ βο λ ῖ ν η ν ὡς καὶ τὸ σφα κ ε λ ῖ κ ὦ ν δ ξ ῦ, ὅπερ φέρει σφάκελον διὰ συσπάσεως τῶν ἀγγείων. Ἡ μακρὰ χρῆσις αὐτοῦ κατασκευαζομένου ἐξ ἀλεύρων ἐνεργόντων μέρος ἐρ. Ὀλ. ἐπάγεται χρονίαν τινὰ δηλητηρίαν, τὴν ἐρ γ ο τ ῖ σ μ ὦ ν, οὗτινος ὁ πρῶτος μὲν βαθμὸς (σπασμωδικὸς Ἐργ.) συνίσταται εἰς κεφαλαλγίας, ἰλίγγους, βόμβους, χαρακτηριστικὰς μυρμηκιάσεις προερχομένας ἐξ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν νεύρων τοῦ δέρματος, κοφότητα, ἐμέτους, διάρρριαν κλ. Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο ἡ ἄρσις τοῦ αἵτιος ἀρκεῖ εἰς τελεῖαν ἴασιν· ὁ δὲ δεύτερος βαθμὸς (γαγγραινώδης Ἐργ.), συνέχεια ὦν τοῦ πρώτου χαρακτηρίζεται διὰ γαγγραινῆς τῶν μελῶν καθ’ ἕκαστον, ὁ ἐργασίμος προσβάλλει πολλοὺς ἐμοὺ κατόικους τοῦ αὐτοῦ τόπου, ὡς ἐμοῖως τρεφόμενους, ἐπιδημῶν δὲ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀλλοτε καταστρεπτικώταται ἐν τῇ Ἑλλάδι, Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ κλ.

“Ολυχεδ (Holyhead). Νῆτος τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ πορθμῷ Ἁγίου Γεωργίου, παρὰ τὴν Ἀγγλιετὴν πρὸς Δ. Ἡ ἐπ’ αὐτῆς ἐμώ-

νομος πόλιν ἔχει λαμπρὴν λιμένα καὶ (1891) 8726 κατ. [Μ.Σ.]

Ὀμαϊάδαι ἢ Ὀμεϊάδαι (λατιν. Οὐμαϊάδαι). Δυναστεία Ἀράβων χαλιφῶν, τὸ ὄνομα ἔχουσα ἀπὸ τοῦ Ὀμαϊά-Ἰβν-Ἀδδ-Σχέμ, ἀπὸ τοῦ πάππου τοῦ ὁποίου κατήγετο καὶ ὁ προφήτης Μωάμεθ. Ὁ πρῶτος ἐκ ταύτης ἡγεμὼν ὑπῆρξεν Μωαβίας ὁ Α' ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ χαλίφου Ὀσμὰν 656 ἡγήρεν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς χαλιφείας, ἐπολέμησε ἐπὶ μακρὸν τὸν Ἀλῆν καὶ μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τούτου, τῷ 661, ἐγένετο μονοκράτωρ. Ἡ δυναστεία διήρκεσε μέχρι τοῦ 750, ὅτε ἐφονεύθη ἐν Αἰγύπτῳ Μερβὰν ὁ Β', διεξέχοντο δὲ τοὺς Ὀ. οἱ Ἀββασίδαι. Ἀλλὰ τὸ κράτος τῶν Ὀ. ἐξηκολούθησεν ἐν Ἰσπανίᾳ, ὅπου νέον ἀνεξάρτητον χαλιφάτον ἱδρυσεν Ἀδδ-οὐρ-ραχμὰν ὁ Α', κυριεύσας τὴν Κορδοῦην 756. Τοῦτο ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως του ἐπὶ Ἀδδ-οὐρ-ραχμὰν τοῦ Γ'. Ὁ τελευταῖος ἐνταῦθα Ὀ. ἦν Χισάμ ὁ Γ', ἐκθρονισθεὶς περὶ τὸ 1020.

Ὀμαλῆ. Χωρ. τοῦ δήμ. Κασσωπαίων, ἐν τῇ ἑπαρ. Ὀρεὺς τῆς Κερκύρας. Μετὰ τοῦ πλησίον χωρ. Σιγαῖς ἔχει 1 624 κατ. [Μ.Σ.]

Ὀμαλὸς. Βλ. Λιμναῖος.

Ὀμάρ. 1) Ὁ δεῦτερος χαλίφης τῶν μουσουλμάνων, ἐξάδελφος τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ὃν διεδέχθη τῷ 634, ἐπικληθεὶς Ἐμίρ-αλ-Μουμιν ἥτοι ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν. Ὑπῆρξε μέγας κατακτητὴς, εἰς ὃν ὑπέκυψαν ἡ Μεσοποταμία, ἡ Συρία, ἡ Παλαιστίνη, ἡ Περσία, ἡ Αἰγύπτος (διὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἀμρῦ), ἡ Ἀρμενία, ἡ βόρειος Ἀφρική· συνετέλεσε δ' οὕτως εἰς τὴν μεγάλην διάδοσιν τοῦ μωαμεθανισμοῦ καὶ τὴν παγίωσιν τοῦ μουσουλμ. κράτους. Διέκρινετο δὲ διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν αὐτοῦ. Κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ἐπυρπολήθη ἡ περίφημος βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας, τῶν χειρογράφων αὐτῆς, κατὰ τινὰς εἰδήσεις, ἐπὶ ἐξάμηνον ὅλον θερμαινόντων πάντα τὰ λουτρά τῆς πόλεως. Ἀπεθ. δὲ ὁ Ὀ. δολοφονηθεὶς ὑπὸ δούλου τῷ 644. — 2) Ὁ ὁ Β', δισέγγονος τοῦ ἀνωτέρω καὶ χαλίφης ἀπὸ τοῦ 717, δολοφονηθεὶς διὰ δηλητηρίου ὑπὸ τῶν συγγενῶν του τῷ 720. Κα'περ πρῶτος καὶ φιλάνθρωπος, κατεδίωξε, κατὰ τοὺς Ἑλληνας ἱστορικοὺς, τοὺς Χριστιανούς.

Ὀμάχα (Omaha). Ἡ μεγίστη πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Νεβράσκας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Μισσούρη, μόλις τὸ 1854 ἱδρυθεῖσα ἀλλὰ ταχέως ἀκμάσασα ἔχει 140 452 κατ., μεγάλην μεταλλουργίαν χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ μόλυβδου, ποικίλην ἄλλην βιομηχανίαν καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον.

Ὀμβος. Ἀρχ. πόλις τῆς Ἄνω Αἰγύπτου καὶ δὴ ἡ τελευταία πρὸς Ν μεγάλην

πόλιν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Νείλου, περίφημος διὰ τὴν ἐκεῖ λατρείαν τοῦ κροκοδείλου. [Α.Δ.]

Ὀμβριακή. Χωρὸν τῆς Θεσσαλίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Συνιάδος κειμένη πρὸς Β τῆς λίμνης Συνιάδος, (Δαρυκλῆ) καὶ πρὸς Ν τῶν Φαρσάλων ἀφ' ὧν ἀπέχει ὥρ. 7. Κατοικεῖται ὑπὸ 759 κατοίκων.

Ὀμβρικὴ (Umbria) ἐκαλεῖτο παρ' Ἑλλήσι χωρὰ τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, μεταξὺ ἄνω Τιβέρεως, Ῥομβικῶνος καὶ Αἰστῆς. Ἡ χώρα αὕτη κατωκεῖτο ὑπὸ τῶν Ὀμβρων ἢ Ὀμβρικῶν (λατ. Umbri), συγγενῶν πρὸς τοὺς Σαμνίτας, ὀλιγώτερον δὲ πρὸς τοὺς Λατίνους, κατὰ τινὰς ἀποτελούντων τὴν ἀρχαιότεραν τῶν τῆν Ἰταλίαν κατοικησασῶν Ἰνδογερμανικῶν φυλῶν. Ἀποβαλόντες ἤδη τὸ παραθαλάσσιον μέρος εἰς πρὸς τοὺς Σενώνων, γαλατικῆς φυλῆς (ἐξ οὗ καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκλήθη ager gallicus), ὑπετάχθησαν περὶ τὸ 400 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Φιλολογίαν δὲν εἶχον, σώζονται δὲ ἐπιγραφαὶ ἐν τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν, ὧν κυριώτεραι οἱ λεγομ. Ἰγούικοι πίνακες (βλ. Γούδβιν).

Τὰ νῦν τὸ πρὸς Δ τῶν Ἀπεννίνων μέρος τῆς χώρας ἀποτελεῖ διαίρειν (compartimento) τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, ἥτις περιλαμβάνει μόνον τὴν ἐπαρχίαν Περουγίας (βλ. λ.). [Α.Δ.]

Ὀμὲρ Βρυώνης. Οἱ Βρυῶναι εἶναι οἰκογένεια ἀλβανικῆ ἐπίσημος, κατοικοῦσα ἐν Βερατίῳ τῆς μέσης Ἀλβανίας. Παράδοσις φέρεται ὅτι κατὰγονται ἐξ ἡγεμονικοῦ οἴκου τοῦ Βυζαντίου, τῶν Παλαιολόγων, τῶν καλουμένων Βρυωνῶν, οἵτινες λέγεται ὅτι ἤρξαν τοῦ μέρους ἐν ᾧ ἀκριβῶς κατοικοῦσι σήμερον οἱ Βρυῶναι. Τὴν παράδοσιν ταύτην πιστεύουσιν ὅτι Ἀραβαντινὸς καὶ ὁ Παπαρηγόπουλος. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τῆς οἰκογενείας ταύτης ἐξισλαμισθεὶς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις, τὰ μάλιστα ὀνομαστὸς ἀντιπρόσωπος ἐγένετο ὁ Ὀμὲρ-μπεης Βρυώνης, ἀκμάσας κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ἀλῆ πσά καὶ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἐπαναταστάσεως τοῦ 1821. Ἐνεκα τῆς θέσεως ἣν κατείχε παρὰ τῷ ἀρχοντὶ τούτῳ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἕνεκα ἐν γένει τοῦ προσώπου, ὅπερ διεδραμάτισε κατὰ τὸ 1821, ἡγχολήθη περὶ αὐτὸν οὐ μόνον ἡ ἱστορία ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις· τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ τῶν τοῦ Θανάτη Βάγια, Ἰουτοῦρ Ἀράπη καὶ Ταχίρ-Ἀμπάζη εἶναι τὸ συχνότερον ἀπαντῶν εἰς τὸν λαὸν τὰ ᾄσματα καὶ εἰς τὰ ἔμμουσα προϊόντα τῆς μετὰ ταῦτα γενεᾶς.

Διὰ φιλονικίαν πρὸς τὸν πατῆρ τοῦ Βερατίου ἀποδημήσας εἰς Αἰγύπτου, στάδιον οὗταν τότε ἐπιχειρήσεων, ἠθροκίμησεν ἐκεῖ καὶ ἐπλοῦνησεν. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ἰωάν-

νινα ἔτυχε βοήθειας παρὰ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ καὶ ἐκδιώξας τὸν πασᾶν τοῦ Βερατίου ἐγκα-
τεστάθη αὐτὸς ἐκεῖ. Κυριώτατος συνεργά-
της καὶ σχεδὸν δορυφόρος τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ
υπάρξας κατέλειπεν αὐτὸν καὶ ἡνώθη μετὰ
τῶν αὐτοκρατορικῶν, ὅτε ἡ Πύλη ἐκήρυξε
τὸν δουάστην ἐκεῖνον ἀποστάτην. Εἰς τὸν
Ὁ. ἀνετέθη ὑπὸ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς τὸ ἔρ-
γον τῆς καταπνίξεως τῆς ἐλληνικῆς ἐπανα-
στάσεως, εὐθὺς καταρξαμένης. Ἐπειδὴ δὲ
τότε δὲν εἶχε διευκρινηθῇ ἀκόμη ἡ σημασία
τοῦ ἀγῶνος τῶν περὶ τῶν Ἀλῆ-πασᾶν ἀλ-
βανῶν μαχητῶν καὶ τῶν ἐλλήνων πολεμι-
στῶν, τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχομένων, ὁ Ὁ.
ἐχρημάτισεν ἐπὶ μὲν φίλος ὅτε δὲ πολέμιος
πρὸς τοὺς πρωτοστατοῦντας τότε. Ἄλλοτε
προσώκειτο τὸν Ὁδυσσεᾶ Ἀνδρῶτσον, τὸν
Γῶγον Βανόλαν, τὸν Καραϊσκάκην, τὸν Βαρ-
νακιώτην, ἄλλοτε δὲ κατ' αὐτῶν ἐπήρχετο,
ἐνίστε μὲν νικῶν τὸ πλεῖστον δὲ ἡττώμενος.
Οὕτω περὶ Ἀπριλίον τοῦ 1821 ἐπολέμησε
τὴν περικλυτὸν μάχην τῆς Ἀλαμᾶνας παρὰ
τὸν Σπερχεῖον, ὅπου ἐξωγήθη ὁ Διάκος, κατὰ
τὸν Μάιον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαθε δεινὴν
τροπήν, ἡρωϊκῶς ἀποκρουσθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὁδυσ-
σεῶς Ἀνδρίτσου περὶ τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς.
Ἐκεῖθεν ἐφορμήσας κατὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ
τῆς Εὐβοίας ἀπεκρούσθη περὶ τὴν θέσιν
Βρυσάκια τῆς νήσου ταύτης, ἀλλὰ κατῴρ-
θωσεν ἐν τούτοις νὰ διαλύσῃ τὴν πολι-
ορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, πε-
ριεζωσμένην ὑπὸ τῶν χωρικῶν τῆς Ἀττι-
κῆς. Ἀρχηγὸς γενόμενος τῷ 1822 τοῦ στρα-
τοῦ, τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ἐκπολιόρκησιν τοῦ
Σουλίου, εἶλε μετὰ γενναῖον ἀγῶνα τὴν με-
γαλάνωμον ταύτην ἀκρόπολιν τῆς ἐλευθε-
ρίας ἐν Ἡπείρῳ. Ἐπελθὼν δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει
κατὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Μου-
σταῶ-πασᾶ τῆς Σκόδρας ἐπολιόρκησε τὸ
Μεσολόγγιον καὶ ἐποίησεν κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν τῶν Χριστουγέννων τὴν πεφημισμένην
ἐκείνην ἔφοδον κατὰ τῆς πόλεως, ἥς ἡ ἀμυνα
ἀποτελεῖ ἐν τῶν τὰ μάλιστα περιθρυλήτων
κεφαλαίων τῆς ἱστορίας. Εὐτυχέστερος δὲν
ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὅτε αὐ-
θις ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ
Ἀκαρνανίας, ἀποκρουσθεὶς περὶ τὸ Ἀνατο-
λικὸν καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ υποχωρήσῃ. Διο-
ρισθεὶς εἰτα βαλῆς Θεσσαλονικῆς ἐπαυσεν
ἀναμιγνύμενος εἰς τὰ ἐλληνικὰ πράγματα
καὶ οὐδεὶς πλέον περὶ αὐτοῦ ἐγένετο λόγος.
Οὐχ ἦττον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἠκολούθησαν τὸ πο-
λεμικὸν στάδιον τοῦ πατρὸς καὶ πολλὰς
τῇ ἀρχῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπηρε-
τοῦντες, ἔλαβον μέρος εἰς ἀγῶνας, οὓς διεξ-
ῆγον οἱ Τοῦρκοι κατὰ πολεμίων. Ἐγγονοὶ
τοῦ Ὁ. σῶζονται νῦν ἐν Βερατίῳ, νεμόμενοι
μεγάλῃ μοῖραν τῆς μέσης Ἀλβανίας καὶ
δὴ τὴν εὐφορον αὐτῆς κοιλιάδα, τὴν γνωστὴν
ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Μουζακιάς.

Ὁμῆρ ἐφέντη. Χωρ. τοῦ δήμου Εὐ-
παλίου τῆς Δωρίδος, ἔχων 139 κατ. [Μ. Σ.]

Ὁμῆρ πασᾶς (ὡς χριστιανὸς Μιχαὴλ
Λάττας). Τοῦρκος στρατηγός, γενν. 1806
ἐν Ὁγουλίνῳ τῆς Κρεατίας πλησίον τῶν
τουρκ. συνόρων. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐκεῖ αὐ-
στριακὸν στρατόν, ἔφυγε δὲ ἔνεκα πλημμε-
λήματος εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐδέχθη τὸν Ἰσ-
λαμισμόν καὶ λαβὼν μετὰ τινὰ καιρὸν τὸν βα-
θμὸν λοχαγοῦ ταχέως πρὸς βάσιν καὶ μετὰ τὴν
ἐν Συρίᾳ ἐκστρατείαν τοῦ 1840 ἐγένετο ὑπο-
στράτηγος, καταβαλὼν τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ ἐπα-
νάστασιν. Τῷ 1850-1 ὑπέταξε τοὺς ἐπανα-
στάντας Βοσνίους. Κατὰ τὸν Ὀκτωβρ. τοῦ
1853 ἤρχισεν ἐπιτυχῶς τὸν Ἀνατολικὸν πό-
λεμον διαβὰς τὸν Δούναβιν· τῷ ἐπομένῳ ἔτει
προέβαλε ματαίως τοὺς Ῥώσους ἐν
Βλαχίᾳ. Μὴ λαβὼν σπουδαῖον μέρος ἐν τῷ
ἐν Κριμαίᾳ πολέμῳ προσεπάθηθεν εἰτα νὰ
ἀποκρούσῃ τοὺς Ῥώσους πολιορκούντας τὸ
φρούριον Κάρς, ἀπέτυχεν ὁμῶς καὶ ἐπελοῦ-
σης τῆς εἰρήνης ἐτέθη εἰς ἀποστράτευσιν. Τῷ
1857 ἐγένετο τοποτηρητὴς τοῦ Ἰράκ (Βαγδα-
τίου) ἐπαύθη δὲ ἔνεκα τῆς αὐθαιρεσίας καὶ
σκληρότητός του καὶ ἐξωρίσθη εἰς Κοττύαιον.
Ἀλλὰ συνεπεῖα νέων ταραχῶν ἀνεκλήθη
καὶ σταλεῖς κατὰ τοῦ Μοντενέγκρου ἠνάγκασεν
1862 τὴν ἡγεμόνα Νικήταν νὰ συνθηκολο-
γήσῃ. Ἐξῆς δ' εἰτα ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Γ'
σώματος τοῦ στρατοῦ εἰς Σουλταν, μέχρις
οἵου 1867 ἐπὶ τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπαναστάσεως
ἐστάλη ἐκεῖ. Καὶ ὑπέταξε μὲν μέρος τῆς νή-
σου, ἀλλὰ μετῴθη τοσαύτην βίαν ὥστε ἡ
Πύλη ἠναγκάσθη νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ. Τῷ
1868 ἐγένετο ἀρχιστράτηγος, ἀπέθανε δὲ τῷ
1871 ἐν Κων/πόλει. [Κ. Π.]

Ὁμηρίται ἐκαλεῖτο γένος τῆς Χίου,
ἀνάγον τὴν ἀρχὴν του εἰς τὸν Ὁμηρον. Ἐν
τῷ γένει τούτῳ μετεδίδετο πιθανῶς ἡ διὰ
τοῦ στόματος ἀπαγγελία (ῥαψῳδία) τῶν ὁμη-
ρικῶν ἐπῶν διὰ πολλῶν γενεῶν κληρονομι-
κῶς. Ἐν εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ ἐκαλοῦντο παρ'
Ἑλλήσιν Ὁ. ἐκεῖνοι οἵτινες ἐποίησαν κατὰ τὸ
πρότυπον τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἄλλα ἔπη καὶ
οἵτινες ὡς ῥαψῳδοὶ ἀπήγγελλον δημοσίᾳ τὰ
τοῦ Ὁμήρου, τέλος ὅσοι ἀφωσιοῦντο ἀποκλει-
στικῶς εἰς τὴν μελέτην αὐτῶν.

Ὁμηρίται καλοῦνται παρὰ Πτολε-
μαίῳ οἱ ὀρθώτερον Χιμαρίται ἢ Ἰμιαρίται,
λαὸς ἀραβικὸς ἀναγών τὴν ἀρχὴν του εἰς
Χιμιάρ. υἱὸν τοῦ Σαβά, ἔχων δὲ μονίμως να-
τοικίας ἐν τῇ Ν Ἀραβίᾳ (Ἰεμέν). Τὴν πρῶ-
την μνησίαν περὶ αὐτῶν περιέχει ἡ Παλαιὰ
Διαθήκη, ἀναφέρουσα βασιλίσσαν τοῦ Σαβά.
Τὸ Σαβά τοῦτο (ἐξ οὗ καὶ Σαβαῖοι) πιθανῶς
ὑπῆρξεν ἥδη ἐνωρὶς κέντρον ἰδίου πολιτισμοῦ,
ἐν τῷ ὁποίῳ περὶ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα Χι-
μιάρ τις, υἱὸς τοῦ Ἀδὲ Σχάμς κατέλαβε τὴν
βασιλείαν, ἣν διετήρησεν ὁ οἶκος του ἐπὶ

αἰῶνας ἀλλήλοδιαδόχως μετὰ τῶν Καχλιαν-
τῶν ἀπὸ δὲ τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος μέχρι τοῦ
525 μ. Χ. ἐβασίλευσαν ἐκεῖ ἡ χιμαριτικὴ δυ-
ναστεία τῶν Τομπά. Ἡ γραφὴ τῶν 'Ο., ἐξ ἧς
προῆλθεν ἡ αἰθιοπικὴ (βλ. Διθιοπία, 'Αθη-
συνία), ἀποτελεῖ μετὰ ταύτης τὴν Ν κλά-
δον τῶν γραφῶν, εἰς ἣς διηρέθη ἐνωρίτατα
ἡ ἀρχαία σημιτικὴ, σώζεται δὲ εἰς ἐπιγρα-
φάς ἢ γλῶσσα δ' αὐτῶν ἔχει πλείστας ἀναλο-
γίας πρὸς τὴν ἀραβικὴν καὶ τὴν αἰθιοπικὴν,
ἀλλὰς δὲ πρὸς τὴν ἐβραϊκὴν. Πολλὰ τῶν
ὠραίων, νῦν ὅμως ἡρσιπωμένων, εἰκοσισημά-
των τῶν 'Ο., ἐφ' ὧν καὶ αἱ ἐπιγραφαί, ἀνά-
γονται πιθανῶς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δυνα-
στείας τῶν Τομπά. 'Επὶ Τομπά δλ- 'Ακράν
(90-140 μ. Χ.) συνέβη ἴσως ἡ διὰ τῆς θα-
λάσσης καταστροφὴ τῶν εὐφρωτάτων μερῶν
τῆς Ν 'Αραβίας. Κατὰ τοῦ τελευταίου βα-
σιλέως Τζοῦ Νουβάς (490-525) οἱ ὑπ' αὐτοῦ
πισθόμενοι χριστιανοὶ προσεκάλεσαν τὴν νε-
γούς τῆς Διθιοπίας, ὅστις εἰσβαλὼν μετ'
ἰσχυροῦ στρατοῦ κατέλυσε τὸ κράτος τῶν 'Ο.

'Ομηρόκεντρα. Βλ. 'Αθηναίς.

"Ομηρος. 'Ο ὑπατος ἐπικὴς ποιητὴς
τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ὑψηλοῦ ἐν γένει, περὶ
τοῦ προσώπου τοῦ ἔποικου ἡγέρθη μεγάλη
φιλολογικὴ ἔρις, δεδικαιολογημένη μόνον
διὰ τοῦ ὅτι περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ μόνον μυθώ-
δεις παραδόσεις ὑπάρχουσιν. Ἡ ἐπικρατε-
στέρα τούτων ἔλεγεν ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ παρὰ
τὴν Σμύρνην ποταμίῳ θεοῦ Μέλητος καὶ τῆς
νύμφης Κερθιδίς, ἣς οὐ καὶ Μελησιγενὴς
ἐκαλεῖτο, καὶ Μαιωνίης δὲ ἐκ τοῦ Μαιονία,
ἀρχαίου ὀνόματος τῆς Λυθίας, ἐν ἣ ἔκειτο
ἡ Σμύρνη. Ἀλλὰ πολλὰί πόλεις διεφίλονται
τὴν τιμὴν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ὧν τὰ
ὀνόματα συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ γνωστῇ
ἐξαμέτρῳ:

Σμύρνη, 'Ρόδος, Κολοφών, Σαλαμίς, Χίος, 'Αργος, 'Αθήναι.

ἄλλαι δὲ γραφαί τοῦ αὐτοῦ στίχου ἀναφέ-
ρουν ἀντι τινῶν ἐξ αὐτῶν τὴν (αἰολικὴν)
Κύμην, τὴν Ἴον, τὴν Πύλον καὶ τὴν Ἰθά-
κην. 'Εν τούτοις αἱ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν
ἀξιώσεις δὲν εἶναι σθεραὶ ἅτε στήριζόμε-
ναι εἴτε ἐπὶ ἀπικριακῶν λόγων, εἴτε εἰς τὸ
ὅτι τὰ δημηρὰ ἔπη ἐν αὐταῖς ἐδιδάσκοντο,
καὶ ἐάν τις ἐτάσῃ ἐπισταμένως τὸ ζήτη-
μα, μένουσι κυρίως ἡ Σμύρνη καὶ ἡ Χίος
ὡς δικαιούμεναι νὰ ἀντιποιηθῶσι τὴν δοξαν
ἐκείνην. 'Εν Χίῳ ἤκμασεν τὸ γένος τῶν
'Ομηριδῶν τὸ ἀνάγον τὴν ἰδρυσίν του εἰς τὴν
'Ο., ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει οὐδὲν θετι-
κόν, διότι τοιαῦτα γένη εὐρισκόμενα καὶ ἀλ-
λαχοῦ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς σημαί-
νοντα ἐξ αἵματος συγγένειαν. Τὸ πιθανό-
τερον εἶναι πάντως ὅτι ὁ 'Ο. ἐγεννήθη ἐν
Σμύρνῃ, τῇ τὸ κατ' ἀρχὰς αἰολικῇ καὶ εἴτα
ἐξιωποισθεῖσα πόλει, πρὸς ὃ συμφωνοῦσι καὶ
ἐσωτερικοὶ λόγοι, ἀφορώντες τὴν γλῶσσαν,

ἐν ἣ ἀνακαλύπτονται οὐκ ὀλίγοι αἰολισμοί,
καὶ τὴν κόσμον ὃν περιγράφει ἀκριβέστατα
ὁ 'Ο. καὶ ὅστις εἶναι κατ' ἐξοχὴν Ἰωνικός.
Δύναται τις, ἂν θέλῃ, νὰ πιθανολογήσῃ ὅτι
ἐγενν ὁ 'Ο. ἐν Σμύρνῃ, ἔζησε καιρὸν τινα
ἐν Χίῳ καὶ ἀπέθανεν ἐν Ἰῳ, ὅπου ἐδεικνύετο
καὶ ὁ τάφος του. Καὶ περὶ τῆς ἐποχῆς δὲ
καθ' ἣν ἤκμασεν, οὐδὲν θετικὸν ὑπάρχει δι-
δόμενον· τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι ἔζησε
κατὰ τὴν Θ' π. Χ. αἰῶνα, συμφωνεῖ δὲ πρὸς
τοῦτο καὶ ἡ ἐκ τῶν ἀρχαίων πιστοτέρα γνώμη
τοῦ Ἡροδότου ὅστις θέτει τὸν 'Ο. 400 ἔτη
πρὸ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ. Κατὰ παράδοσιν τινα ὁ
'Ο. ὡς τυφλὸς βαψωδὸς περιεφέρετο ἀνὰ τὰς
ἐλληνικὰς χώρας ἄξιον τὰ ἔπη του Βεβαίως
ἦτο βαψωδός, ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ καὶ πολλὸν
χρόνον ἀκμή μετ' αὐτὸν ποιηταί, ἀλλ' ὡς
πρὸς τὸ «τυφλός» τοῦτο βασιζεται μόνον ἐπὶ
τῆς γνώμης τοῦ Θεουκιδίδου ὅστις τὸν ἐν τῇ
δημηρικῇ πρὸς Ἀπόλλωνα ὕμνῳ τυφλὸν ἀει-
δόν, τὴν λέγοντα ὅτι οἰκεῖ «Χίῳ ἐνὶ παιπα-
λοέσσῃ», ἐξέλαβεν ὡς τὸν 'Ο. φαίνεται δὲ
ὅτι ἐκ τῆς γνώμης ταύτης ὁρμώμενος ὁ Ἐρ-
ρος ἐτυμολόγησε τὸ ὄνομα 'Ο. ἐκ τοῦ «ὁ μὴ
ὄρων», ἐνῷ μεταγενέστεροι ἐξήγγουν αὐτὸ ἐκ
τοῦ «δμοῦ ἄρω» καὶ ἄλλοι ἄλλως.

'Υπὸ τὸ ὄνομα τοῦ 'Ο. σώζονται κυρίως δύο
μεγάλαι ἔπη, ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια, ἅτινα
ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν διηρέθησαν ὅλως
αὐθαίρετως ἑκάτερον εἰς 24 βαψωδίας κατὰ
τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου. Καὶ ἐν μὲν τῇ
Ἰλιάδι περιγράφονται διάφοροι μάχαι καὶ
εἰκόνες ἐκ τοῦ τελευταίου ἔτους τοῦ περὶ τὴν
Τροίαν πολέμου τῶν Ἀχαιῶν, πυρῆνα ἔχου-
σαι τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ δὲ Ὀδύ-
σεια περιέχει τὰς περιπετείας τοῦ Ὀδυσσεύς
κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδόν του καὶ
τὴν ἐκδίκησιν αὐτοῦ κατὰ τῶν μνηστήρων
τῆς συζύγου του. 'Εν ἀρχαιότεροις χρόνοις
ἀπεδίδοντο τῇ 'Ο. καὶ ἄλλα ἔπη ἐκ τοῦ λεγ.
ἐπικοῦ κύκλου (βλ. λ.), ὡς καὶ τὸ κυρικὸν
ἔπος Μαργίτης, ἡ Βατραχουμομαχία καὶ πο-
λυάριθμοι ὕμνοι, ὧν σώζεται συλλογὴ περι-
λαμβάνουσα 5 μεγάλους καὶ 28 μικροτέρους.
'Αλλ' ἤδη παρ' ἀρχαίοις οἱ νοημονέστεροι
περιώριζον τὸ ὄνομα τοῦ 'Ο. ἐπὶ τῶν ἄνω
δύο ἔπων. 'Εκτὸς τῶν λεγομ. «χωρίζοντων»
οἵτινες ἐθεώρουν μόνον τὴν Ἰλιάδα ἔργον
τοῦ 'Ο., τὴν δὲ Ὀδύσειαν ἀπέδιδον εἰς ἄλλον
ποιητὴν, ἅπαντα ἡ ἀρχαιοφύτης παρεδέχετο τὰ
δύο ἔπη ὡς γνήσια ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ
ποιητοῦ, τοῦ 'Ομήρου, ἅτινα τὸ κατ' ἀρχὰς
μεταδιδόμενα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν προ-
φορικῶς, μετηνέχθησαν διὰ τοῦ Λυκούργου
εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν Ἑλλάδα. 'Επειδὴ δὲ οἱ
ἄδοντες τὰς βαψωδίας ἀειδοὶ αὐθαίρετως
ἐκλέγοντες αὐτὰς ἐπήνεγκον σύγγυαι αὐ-
τῶν, ὁ Πεισίστρατος διώρισε ἐπιτροπὴν
ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀθηναίου ποιητοῦ
'Ονομακρίτου (ἧς μέλη ἦσαν ὁ Ἡρακλειώ-

της Ζώπυρος, ὁ Κροτωνιάτης Ὁρφεύς καὶ τις Κόγχυλος), ἵνα καταγράψωσι καθ' ὑπαγόρευτον τῶν καλλίστων ῥαψῳδῶν τὰ δύο ἔπη. Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἔκδοσις ἡ διασκευὴ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, μεθ' ἣν ἐγένοντο καὶ ἄλλαι αἱ μὲν λεγόμενα: κατὰ πόλεις αἱ δὲ κατ' ἀνδρας, ὡς ἡ Κυπρία, ἡ Κρητική, ἡ Ἀργολική, ἡ Μασσαλιωτική, ἡ Συμυραϊκή καὶ μία «κυκλική» δι' ἧς ἐσημαιοῦν τὴν κοινὴν ἔκδοσιν, ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος (βλ. λ.), ἡ τοῦ Ἀράτου, Ἀριστάρχου, Ζηνοδότου κ.ά. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ὀνόματα, ὡς καὶ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, ἀλλὰ κυρίως τὸ τοῦ Ἀριστάρχου, σημαίνουν σπουδαίαν ἐποχὴν διὰ τὴν κριτικὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπῶν. Ἡ διὰ κριτικῶν σημείων ἐφωδιασμένη ἔκδοσις τοῦ Ἀριστάρχου καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἔργα του, ὡς σκόλια καὶ μελέται περὶ διάφορα ζητήματα ἐγένοντο ἀφετηρία μεγάλης φιλολογίας, καθόσον ταῦτα ὡς αἱ ἐργασίαι τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐμμέτων μαθητῶν τοῦ Ἀριστοῦ, Διδύμου, Νικάνορος, Ἡρωδιανοῦ κ.ά. ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῶν λαμπρῶν σχολίων τῆς Ἰλιάδος, ἃ σώζόμενα ἐν περιφρῶν χειρογράφοις τῆς Ἑνετίας ἐξέδωκε πρῶτος ὁ Βίλλοαζον. Ἐνετ. 1788· ἄλλη συλλογὴ σχολίων σώζεται ἐν ἄλλῳ χειρογράφῳ τῆς Ἑνετίας, τελειότερον ὅμως ἐν τοιοῦτῳ τοῦ Βρεταν. Μουσείου. Τὴν ἔκδοσιν ἀπάντων τούτων ἀνέλαθεν ὁ Ήκκερ (2 τ. Βερολ. 1825), νεωστὶ δὲ ὁ Δίνδωφ (4 τ. 1875-7). Ὁλιγώτερον πλούσια εἶναι τὰ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν σχόλια (ἐκδ. Δίνδωφ, Ὁξφόρδη 1855). Πρὸς τούτοις σώζονται διεξοδικὰ σχόλια εἰς ἀμφότερα τὰ ἔπη ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου τοῦ Θεσσαλονίκης (1160). Ἐν τῇ Αὐστρίᾳ τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἦσαν λησμονημένα· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν κλασικῶν σπουδῶν ἤρξατο ἐνθέρμος μελέτη αὐτῶν, ὧν τὴν πρώτην ἐντυπον ἔκδοσιν ἀνέλαθεν ὁ Δημήτριος Καλκοκονδύλης (2 τ. εἰς σχῆμα φύλλου, Φλωρεντία 1448), ἐπηκολούθησαν δὲ ἄλλαι πολυάριθμοι. Ἡ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος κληρονομηθεῖσα πίστις εἰς προσωπικὸν Ὅμηρον ποιήσαντα τὰ δύο ἔπη, μετὰ τινὰς σποραδικῶς ἐμφανισθείσας ἀμφιβολίας, ὡς ἐκ μέρους τοῦ Βέντλεϋ καὶ τοῦ Ἰταλοῦ φιλοσόφου Β.κου, εὖρε πρῶτον σπουδαῖον ἀντίπαλον τὸν Φρεϊδ. Α. Βόλφ, ὅστις εἰς τὰ περίφημα Προλεγόμενα εἰς Ὅμηρον (τ. Α', Ἀλλ. 1795) ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια οὔτε εἶναι ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, οὔτε ἐκάτερον ἔργον ἐνὸς καὶ μόνου, ἀλλ' ὅτι εἶναι συμπελῆματα ποιημάτων διαφόρων ποιητῶν καὶ ἐποχῶν, κοινὸν κτῆμα τῶν μετὰ μυθικῶν τινος ὀνόματος Ὁ. συνδεομένων σχολῶν ῥαψῳδῶν, ὅτι τὰ διάφορα ἄσματα ἐπὶ αἰῶνας μετεδίδοντο διὰ στόματος καὶ συνεπῶς ποικιλοτρόπως μετεβλήθησαν καὶ διευρύνθησαν

καὶ μόλις ἐπὶ Πεισιπταχτοῦ ἠνώθησαν εἰς τὰ προκείμενα νῦν ἡμῖν ἔπη. Ἡ θεωρία αὕτη πλεῖστος ἐνθέρμους ὁπαδοὺς εὗρε, πλεῖστους ὅμως καὶ ἀντιπάλους. Οἱ Λάχμαν καὶ Köchly προέβησαν πραιτέρω διαιρουντες τὰ ἔπη εἰς ὁρισμένα αὐθιγὰ ἔπη, ἄλλοι ὅμως, ὅπως ὁ Νίτς καὶ ὁ Βέλκερ ἐπολέμησαν τὰ αὐθαίρετα ταῦτα θεωρήματα. Ὁ Γρότε ἐζήτησε μεσάζουσάν τινα θέσιν μεταξὺ τῶν διαμαχομένων τούτων στρατοπέδων, παραδεχόμενος τὴν Ὀδύσσειαν ὡς ἐνιαῖον ἔργον, τὴν δὲ Ἰλιάδα ὡς τὸ κατ' ἀρχὰς στενώτερον ἐπὶ διασπασμένην (ὡς Ἀχιλλεΐδα), εἰς ἣν παρενεβλήθη ὕστερον μικρά τις λεγομένη Ἰλιάς ὡς καὶ ἄλλα: προσθήκαι. Ἐσχάτως ὁ Βέργκ (πρβ. τὸ ἐν τῇ Ἑλλ. γραμματολογίᾳ τοῦ διεξοδικῶν περὶ Ὁ. κεφάλαιον) εἰς τοῦτο κατέληξε, νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχικὴν ἐνότητα τῶν δύο ἐπῶν, ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅμως ὅτι ἀρχικῶς τις πυρὴν αὐτῶν μετεβλήθη καὶ διευρύνθη ὑπὸ διασκευαζόντων· ἄλλως πάλιν ὁ Κίρχωφ, ὁ Κρίστ, ὁ Κάμμερ καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Περὶ τῶν λεπτομερειῶν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο παραπέμπομεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ὑπὸ Μιστρώτου καὶ εἰς τὴν Ἑλλ. γραμματολογίαν αὐτοῦ (τ. Α', 1894). ἐκ δὲ τῶν γερμαν. ἔργων εἰς τὰ τῶν Friedländer (1852), Κουρτίου (1854), Βένιτς (1874) καὶ Δύντσερ (1872 καὶ 1874). Ἀλλὰ πρὸς τί αἱ θεωρίαι αὗται; Ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς ἐπεσι τούτοις ἀντιφάσεις τινὲς ὡς καὶ ἀναμφιβόλως ὑποβολιμαία χωρία καὶ στίχοι, ὁ χαρακτήρ τῆς Ὀδύσσειας διαφέρει τοῦ τῆς Ἰλιάδος, εὗρισκονται δὲ παρὰ τὸ πλεονὲς ἐξόχως ποιητικῶν μερῶν, κυρίως ἐν τῇ Ἰλιάδι, καὶ τοιαῦτα ἀηδῆ καὶ ξηρά. Ἀλλ' ἀντιφάσεις περιέχουσι καὶ ἄλλα ἔργα ἀναμφιβόλως ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως· ἀναμφισφύτως νόθος μὲρ καὶ στίχοι εὗρισκονται: καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τῆς ἀρχαιότητος, περὶ τοῦ γνησίου τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, καὶ ἐὰν τὰ ἀηδῆ καὶ ξηρά μέρη (καὶ εἶναι ὀλίγιστα ταῦτα) ἐννοχλοῦσι τὴν καλαισθησίαν τῶν σπουδῶν κριτικῶν, ὥς κυρύξωσι καὶ ταῦτα ὡς παρεντεθειμένα, διότι οὐδεὶς οὐδέποτε δισχύρισθη ὅτι τὰ ἔπη τοῦ Ὁ. δὲν ὑπέστησαν μεταβολὰς καὶ νοθεύσεις εἰς μέρη τινὰ. Σπουδαιότερόν πως εἶναι, ὅπερ καὶ οἱ χωρίζοντες ἤδη παρετήρησαν, ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ τις μεταξὺ τῶν δύο ἐπῶν ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, πρὸς τὴν πλοκὴν καὶ πρὸς τινὰς τῶν μύθων αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ τῆς γλώττης διαφορὰ ἀπεδείχθη ἐν πλείστοις ὡς φαινομενικὴ μόνον, ἐν ἀλλοῖς δὲ στερεῖται: ἀκόμη ἐπιτημονικῆς ἐρεῦνης, ἡ δὲ διαφορὰ τῆς πλοκῆς ἐξαρτᾶται ἀκριβῶς ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ὑποθέσεως τῶν δύο ἐπῶν καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ μύθου ἀποδεικνύει τὸ πολὺ ὅτι καὶ ἐν τῇ ἐποχῇ τοῦ Ὁ. εἶχον ἤδη σχηματισθῇ διαφοροὶ καὶ μάλιστα ἀντιφάσκοντες ἄλ-

λήλοις μῦθοι. Τὸ συμπέρασμα εἶναι τὸ ἐξῆς: θετικαὶ ἀποδείξεις περὶ μὴ ὑπάρξεως Ὁ. ἢ περὶ τοῦ ὅτι ὁ ποιητὴς τῆς Ἰλιάδος δὲν ἦτο καὶ ὁ τῆς Ὀδυσσεύς, δὲν ὑπάρχουσιν, εἰ δὲ γεννήσαντες τὸ λεγ. ὁμηρικὸν ζήτημα γερμανοὶ φιλόλογοι παρεστέρησαν ἴσως ὑπὸ τῶν περὶ ἄλλων ἐθνικῶν ἐπῶν ὡς τῶν Ἰνδικῶν, τοῦ γερμανικοῦ τῶν Νιβελογγῶν κλ. ἀνακαλύψεων καὶ θεωριῶν: τούναντίον δὲ οὐ μόνον ἡ μαρτυρία τῆς ἀρχαιοτήτος, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ λόγοι ἐσωτερικοὶ, ἐπιβαλλοῦσι μετὰ πειστικῆς πιθανότητος, ὅτι ἀμφότερα τὰ ἔπη εἶναι ἔργα ποιητοῦ ὁρισμένου. καὶ δὴ ἐνδὲς καὶ τοῦ αὐτοῦ· αἱ δὲ ὑπάρχουσαι διαφοραὶ, τὸ ἀπλόον καὶ παθητικὸν τῆς Ἰλιάδος ἀπέναντι τοῦ πεπλεγμένου καὶ ἡθικοῦ τῆς Ὀδυσσεύς, ἃς παρατήρησεν ἡδὴ ὁ Ἀριστοτέλης (ἀλλὰ οὐσιαστ. καὶ δὲν ὑπάρχουσι), πείθουσιν ὅτι ὁ Ὁ. ἐποίησε ταῦτα εἰς διαφόρους ἐποχὰς τῆς ζωῆς του, καὶ δὴ τὴν Ἰλιάδα ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του, τὴν δὲ Ὀδυσσεύς ἀνὰ τὸ γῆρας.

Εἰς τὰ δύο ταῦτα ἔπη, τὰ ὠραιότερα ἀνθὴ τοῦ ἀναθάλλοντος πολιτισμοῦ τοῦ ἑλλ. κόσμου, ὑπάρχει χάρις τῆς τοῦ καθαροῦ ἀνθρωπισμοῦ, εἰς ἣν μόνον δύο ποιεῖται, ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Γκαίτε, εἰς ὀλίγας εὐτυχεῖς στιγμὰς ἐφθασαν πάλιν. Ὁ τι συγκινεῖ καὶ κλονίζει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὅτι ὑπάρχει μέγα, καλὸν καὶ ὠραῖον, αὐτὰ εἶναι τὰ θέματα αὐτῶν· τὰ ἱερώτερα αἰσθήματα, ἡ ἀγάπη τῶν συζύγων καὶ τέκνων, τὸ συναίσθημα τῆς οἰκογενείας, ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη καὶ ἡ φιλοδοξία ἀποτελοῦσι τὴν βῆσιν των· ἐὰν δὲ θέλωμεν νὰ ἐξάσωμεν ἰδιαίτερον χαρακτηριστικόν των, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι τὸ κάλλος καὶ ἡ σεμνοπρέπεια τῶν γυναικείων μορφῶν, ὡς τῆς Ἀνδρομάχης, Ναυσικάας καὶ Πηνελόπης θὰ διατηρήσωσι τὴν ἐξοχὸν θέσιν των ἐν τῇ ἱερῇ τῆς ποιήσεως ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ ἐν γένει ἀνθρώπινος πολιτισμός. Διὰ τοῖς Ἑλληνας ἰδίως ἦτο ὁ Ὁ. οὐ μόνον ὁ πατὴρ τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ ὁ μορφωτὴς καὶ διδάσκαλος τοῦ ἥθους, ὁ ὑποθέτης τῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας τοῦ κάλλους. Ὁ κόσμος τῶν θεῶν καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων, ἡρώων καὶ γυναικῶν, ἡγεμόνων καὶ λαῶν, ἡ ἔμφυτος καὶ ἡ ἀψυχὸς φύσις, ἅπαντα παριστάνονται παρ' αὐτῷ ἐκ τῆς ἀπόψεως τοῦ καθαροῦ ἀνθρωπισμοῦ· καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μεταβιβάζει τὸ κρυστάλλινον τοῦτο ὅριον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἰς τὴν ποίησιν ἐν γένει τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν τέχνην αὐτῶν καὶ γίνεται οὕτω ἀνεξάντλητος αἰωνίας νεότητος πηγὴ, ἥτις θὰ στερεώσῃ μόνον, ὅταν θὰ ἐκλίπῃ ἐπὶ γῆς τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ κειμένου. Αὕτη προσελισθεῖσα κυρίως διὰ τοῦ Φ. Α. Βόλφ, στηρίζεται ἐν

γένει ἐπὶ τῶν ἐργασίων τοῦ Ἀριστάρχου, ἐξαγομένων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀρχ. σχολίων· ἐπὶ τῆς βῆσεως ταύτης ἐρείθεται καὶ ἡ κριτικὴ ἐκδοσις τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς τοῦ La Roche (Λιψ. 1867-76). ἐνῷ ὁ Βέκκερ ἐν τῇ τελευταίᾳ του ἐκδόσει (2 τ. Βόννη 1858) καὶ ὁ Νάουμ εἰς τὰς τῆς Ἰλιάδος (Βερ. 1877) καὶ τῆς Ὀδυσσεύς (1874) βεβαιονοῖ πέραν ἐκείνων νέαν ἐκδοσιν τῆς Ἰλιάδος ἀνέλαβεν ὁ Christ (Λιψ. 1884), διαίρεσας ταύτην εἰς τὰ ἐξ ὧν δῆθεν ἀποτελεῖται χωρίτια ἄσματα, ὁ δὲ Φίλ προσεπάθηεν νὰ ἐπαναγάγῃ τὸ κείμενον εἰς τὴν ὡς εἰκάζει πρώτην αὐτοῦ μορφήν (Γοττίγγη 1885-6). Ἐκ τῶν ἀπλῶν ἐκδόσεων τοῦ κειμένου ἀμφοτέρων τῶν ἐπῶν ἡ γνωστοτάτη εἶναι ἡ τοῦ Δινδორφίου (ἐκ τῶν τοῦ Teubner), κάλλισται δὲ μετὰ γερμαν. σχολίων αἱ τοῦ Faesi καὶ τῶν Ameis καὶ Hentze, μετὰ γαλλικῶν δὲ ἡ τοῦ Pierron, μετὰ ἑλληνικῶν δὲ τέλος ἡ τοῦ Γ. Μιστριώτου (μόνον Ἰλιάς). Διὰ τὴν ὡς πρὸς τὴν ὕλην ἐρμηνείαν τῶν ἐπῶν εἶναι ἔξοχα ἔργα τὰ τῶν Buchholz, Homerische Realien (Λιψ. 1871-85) καὶ Helbig Das homer. Epos aus den Denkmälern erläutert (Β' ἐκδ. Λιψ. 1887). Περὶ τῶν ἄλλων ἐσφαλμένων τῶν Ὁ. ἀποδιδουμένων ἄλλοτε ἔργων βλ. Βατραχουμαχία, Ἐπικὸς κύκλος, Ὑμνοι.

Ὀμιλητικὴ καλεῖται ἡ ἐπιστημονικὴ διδασκαλία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ῥητορικῆς, ἀποτελοῦσα σπουδαῖον κλάδον τῆς πρακτικῆς θεολογίας.

Ὀμιλία. Ὁρος τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης, γενόμενος δευτὸς ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐν συνείδησιν ἐρμηνείαν περικοπῆς τινος τῆς ἀγ. Γραφῆς. Τὴν σημερινὴν σημαίνει ὠρισμένον εἶδος τῆς ἐκκλησ. λόγων, ὅπερ καθιστῶν θέμα τοῦ λόγου αὐτὸ τοῦτο τὸ κείμενον δὲν διαίρει τὸ θέμα μεθοδικῶς εἰς ὠρισμένας καὶ χωριστάς ἰδέας, ἀλλ' ἐκθέτει ἐρμηνευτικῶς τὰς ἰδέας ὡς προκύπτουσιν ἐκ τοῦ θεματός πρὸς θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ ἐποικοδόμησιν τῶν ἀκροατῶν.

Ὀμιέλλη καλεῖται μέγας σωρὸς λεπτοτάτων σταγονιδίων ὕδατος αἰωρουμένων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων. Γεννᾶται δὲ Ὁ., ὡς καὶ τὰ νέφη, ὅταν ἀτμ. κεκορεσμένος ὕδρατμῶν ψυχθῇ, ὅτε μέρος αὐτῶν μὴ δυνάμενον πλεόν νὰ διατηρῇται ἐν τῇ νέᾳ κατωτέρᾳ θερμοκρασίᾳ εἰς ἀερίαν κατάστασιν πηγνύται. [Σπ.]

Ὀμνάδινα (τ. ἑ. νεολαία) ἐκαλεῖτο ἐν Σερβίᾳ ἡ ἀκαδημαϊκὴ νεολαία ἥτις ἐνησχολεῖτο ἐν διαφόροις συλλόγοις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1866 προσέλαβεν ἡ Ὁ. καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα, ἀφ' ὅτου τῇ προτροπῇ τοῦ καθη-

γῆτο Ἰωθάνοις εἰ διάφοροι σύλλογοι ἤνωσαν διὰ κινεῶν καταστατικῶν. [Ἐγ.]

Ὁμολογία (Πολ. Δικ. 264-271) καλεῖται ἡ ὑπὸ τινος τῶν διαδίκων ἀποδοχὴ ἢ ἐκθεσις γεγονότων ἐπιβεβαιῶν αὐτῶν διαιρεῖται δ' εἰς δικαστικὴν, γινομένην ἐνώπιον ἀρμοδίου δικαστηρίου διὰ τῶν διαμετρομένων μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐγγράφων ἢ προφορικῶς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, καὶ ἐξώδικον, μὴ γινομένην παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ. Αἰδικαστ. Ὁ. ἀποτελεῦσιν ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ πλήρη ἀπέδειξιν οὕτε νὰ ἀνακληθῶσι δυνάμει πλὴν ὠρισμένων τινῶν περιστάσεων· ἐν ᾧ ἡ ἐξώδικος Ὁ. δέον νὰ ἀποδεχθῇ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων καὶ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ παρὰ τοῦ ἀποδεικνύοντος, ἄλλως δυνάμενη καὶ ν' ἀνακληθῇ. Ὁ νόμος λέγει· οἱ αἰ Ὁ. καὶ ἰδίᾳ αἰ δικαστικαὶ δέον νὰ λαμβάνονται δολοκλήρως καὶ ἀδιαιρέτως μὴ δυνάμεναι νὰ γίνωσι δεκταὶ ἐν μέρει· ἐρμηνεύων δὲ τὴν διάταξιν ταύτην ὁ Οἰκονομικὸς τίθησιν τὴν κανόνα ὅτι «ἰδιαιρέτος ἐστὶν ἡ ἐμολογία ἐὰν ἐν αὐτῇ ὑπάρχων περιορισμὸς ὁρᾷ γεγονότα εἰς τὴν βάσει τῆς ἀγωγῆς ἀνήκοντα εἰτε ἐνστασιν διὰ τὴν ἀγωγὴν μόνον χρησιμεύουσιν ἀποτελοῦντα». — Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἡ Ὁ. ἥτοι ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου παραδοχὴ γεγονότων ἀφερῶντων τὴν κατηγορίαν ἢ συντελούντων εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ, εἶναι μόνον δικαστικὴ καὶ δὲν ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν πλήρη ἀπέδειξιν, ἀλλ' ἀφίσταται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστηρίου ἐν σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, δύναται δὲ καὶ διηρημένως καὶ ἀδιαιρέτως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν.

Ὁμοσπονδία. Βλ. Συμπολιτεία.

Ὁμοια σχήματα καλοῦνται ἐν τῇ γεωμετρίᾳ τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν πλευρῶν ἐμὸς διατεθειμένων καὶ ἐχουσῶν πρὸς ἀλλήλας ἀνὰ δύο λόγον σταθερόν, ἐπίσης δὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν γωνιῶν ἴσων ἀνὰ δύο. Οὕτως ἐὰν τὰ σχήματα ΑΒΓΔ καὶ αβγδ, ἔχοντα πλευρὰς τὸ μὲν ΑΒ, ΒΓ, ΓΔ καὶ ΔΔ, τὸ δὲ αβ, βγ, γδ καὶ δδ καὶ γωνίας τὸ μὲν Α, Β, Γ, Δ, τὸ δὲ α, β, γ, δ, ὡσιν ὁμοία, ὑπάρχουσιν αἱ σχέσεις ΑΒ: αβ:: ΒΓ: βγ:: ΓΔ: γδ:: ΔΔ: δδ καὶ Α = α, Β = β, Γ = γ καὶ Δ = δ. Ἀναλόγους σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐδρῶν, τῶν ἀκμῶν καὶ τῶν γωνιῶν τῶν παρουσιάζουσι τὰ ὅμοια πολυέδρα ἥτοι στερεὰ σώματα.

Ὁμοιοι ἢ ὁμότιμοι ἐκαλοῦντο ἐν Σπάρτῃ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ὑπομεινῶν, οἱ κεκτημένοι πλήρη τὰ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα. Τὸ ὄνομα ἀναφέρεται πρῶτον παρὰ Ξενοφῶντι, φαίνεται δὲ ὅτι ἐξηρτάτο τὸ ζήτημα, ἂν ἀνήκε τις εἰς τοὺς Ὁ. ἢ εἰς τοὺς ὑπομεινῶν, ἐκ τῆς κτήσεως ἢ ἀπωλείας τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα ἀπονεμηθέντος ἐκάστῳ πολίτῃ κλήρου γῆς,

καὶ ὅτι πολῖται ἠδύναντο καὶ δι' ἄλλους λόγους, παραμέλῃσιν τῶν πολιτικῶν καθηκόντων τῶν κλ., νὰ ὑποβιβασθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑπομεινῶν. Πάντως οἱ Ὁ. ἦσαν ἡ διοικοῦσα τάξις. Διαχειριζόμενοι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς πᾶσαν ἀρ. ἤν, πλὴν τῆς ἐφορίας. Ἰσως οὕτοι ἀπετέλουν τὴν λεγ. μ. κρὰν ἐκκλησίαν (βλ. Ἐκκλησίαις). Οἱ βασιλεῖς τῆς Σπάρτης εἶχον ἐν ταῖς ἐκστρατείαις ὡς συσκήρους αὐτῶν, πλὴν τῶν πολεμάρχων καὶ τρεῖς Ὁ. [Σ.Τ.]

Ὁμοιοπαθητικὴ καλεῖται ἐκεῖνο τὸ σύστημα τῆς θεραπευτικῆς ὅπερ ἀρχὴν ἔχει τὸ ἀξίωμα «τὰ ὅμοια διὰ τῶν ὁμοίων». Ἰδρυτὴς αὐτοῦ ἐγένετο περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὁ Γερμανὸς ἱατρὸς Ἀνιμμαν, ὅστις παρατηρήσας ὅτι ὁ φλοιὸς τῆς κίνας προξενεῖ ἐν ὑγιεῖ σώματι πυρετόν, καταπέσει δὲ τοιοῦτον ἐν πυρέσσοντι, ἐσχημάτισεν ἐκ τοῦτου τὴν ἰδέαν ὅτι αἱ νοσήραι καταστάσεις θεραπεύονται διὰ τῶν προξενούντων αὐτὰς φαρμάκων, ἅτινα ὁμοίως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ παρέχωνται τῷ ἀσθενούντι εἰς μικροτάτας δόσεις. Τὴν θεωρίαν του ταύτην ἱναπτύξας ἐξέθεσεν ἐν ἄλλοις τε βιβλίοις καὶ ἰδίως ἐν τῷ «Ὁργάνῳ» του, ὅπερ διαδοθὲν ἀνὰ τὴν Γερμανίαν εἰς πολλὰς ἐκδόσεις καὶ μεταφρασθὲν εἰς ἄλλας γλώσσας προσέειλκε τῇ νέᾳ θεωρίᾳ πολλοὺς φίλους, κυρίως ἐν τῷ μὴ ἱατρικῷ κόσμῳ. Ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι ἱατροὶ ἀποδεχθέντες ἐφάρμοσαν τὴν Ὁ., τοιοῦτοι δὲ ὑπάρχουσι καὶ νῦν πολλαχοῦ καὶ δὴ κυρίως ἐν Ἀμερικῇ.

Ὁμότιμοι (γαλλ. Pairs, ἀγγλ. Peers, ἐκ τοῦ λατ. Pares, τ. ἔ. ὁμοιοι, ἴσοι) ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς ὄνομα ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς εὐγενεῖς τοῦ μεσαιῶνος τιμαριάρχους, οἵτινες εἰς τὰ τῶν τιμαρίων ζητήματα ἀνεγνώριζον ὡς κριτὰς μόνον τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς. Νῦν δὲ καλοῦνται οὕτως ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἐκαλοῦντο ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τοῦ 1848, τὰ εἰς κοινωνικὴν τάξιν ἠνωμένα μέλη τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας. Εἰς τοὺς Ὁ. τῆς Ἀγγλίας ἀνήκουσιν οἱ δούκες, μαρκήμονες, earls ἢ κόμητες, viscounts (ὕποκόμητες) καὶ βαρῶνοι, οἵτινες δυνάμει τοῦ κληρονομικοῦ ἀξιώματός των ἔχουσιν ἐδραν καὶ ψῆφον ἐν τῇ Ἀνω βουλῇ (οἱ τῆς Σκωτίας καὶ Ἱρλανδίας Ὁ. μόνον ὡς ἐκλεχθέντες ἀντιπρόσωποι τῆς τάξεώς των), ἥτις δι' αὐτοὺς εἶναι καὶ συγχρόνως τὸ μόνον δικαστήριον ἐν τούτοις δύναται τὸ ἀξίωμα καὶ νὰ δοθῇ ὑπὸ τοῦ στέμματος. Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἀρ. αἶον ἱδρυμα τῆς δημοκρατίας καθρηγῆθη διὰ τῆς ἐπαναστάσεως· Λουδοβίκος δὲ ὁ ΙΗ' ἐδημιούργησε νέον τοιοῦτο, ὅπερ καθρηγῆθη πάλιν τῷ 1848. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ καλοῦνται Ὁ. ἐνίοτε ἐκεῖνα τὰ μέλη τῆς Ἀνω βουλῆς, ἅτινα ἢ ὀνομάζονται ὑπὸ τοῦ στέμματος ἢ διὰ τῆς κτήσεως ὠρισμένων

κτημάτων έχουν το δικαίωμα να παρακάθονται εν τῇ "Ανω βουλῇ. [Εγ.]

"Ομπεμα (Meindert Hobbema). Εἰς τῶν διακρίσεως τοῦ τοῦ γράφον τῶν Κάτω Χωρῶν, γενν. 1638 ἐν "Αμστελδάμῳ, ὅπου ἀπέθανε 1709. Ἡ τέχνη του συνίσταται κυρίως ἐν τῇ ἐπιμελεστάτῃ διαπλάσει τῶν λεπτομερειῶν, τῇ σαφηνείᾳ, τῇ δυνάμει καὶ καλλοῦ τῷ χρωματισμοῦ, τὰ δὲ ἔργα του, σπανιῶτα κατὰ τὰν, ἐκτιμῶνται μετὰ γὰλως. [Μ.Γ.]

"Ομπες (Θωμᾶς Hobbes). "Αγγιχούστατος φιλοσοφικός καὶ πολιτικός "Αγγλος συγγραφεύς, γενν. 1588 ἐν Malmesbury. "Εσπούδασεν ἐν "Οξφόρδῃ ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν καὶ φυσικὴν, ἐξετέλεσε δὲ μέχρι τοῦ 1637 διαφορὰς περιηγήσεις, κυρίως ἐν Γαλλίᾳ, ὡς διδάσκαλος "Αγγλῶν μεγιστάνων, ἐξέδωκε δ' ἤδη τῷ 1628 ἀγγλ. μετάφρασιν τοῦ Θουκυδίδου. "Οτε ἐπέστρεψε τῷ 1637 εἰς "Αγγλίαν εὗρε τὰ πάντα ἐν ἀναστατώσει, ματαίως δὲ παραινέσας τοὺς συμπατριώτας του ν' ἀποσχῶσι τῶν ἐπαναστατικῶν κινήματων, ἠναγκάσθη 1641 νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ μετέβη εἰς Παρίσιον, ὅπου ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ἔγραψε τὸ περικυβερνήτου βιβλίον De cive (περὶ πολίτου), ὅπερ ἐτυπώθη τὸ πρῶτον τῷ 1642· ἐν αὐτῷ ὡς βάσεις τῆς πολιτείας παραδέχεται τὸν πρὸς ἀλλήλους φόβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ διαφύγῃ τὴν ἀθλιότητα τῆς φυσικῆς καταστάσεως, ἀρνεῖται δὲ τὸ δικαίωμα τῆς "Εκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου νὰ ἀναπτύξωσιν ἀνεξάρτητον πολιτικὴν δύναμιν. Τὰς αὐτὰς θεωρίας ἐπεξεργάσθη εἰς ἄλλα τε καὶ κυρίως εἰς τὸ μεγαλύτερον ἔργον του Leviathan (1651). Διὰ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ κλήρου ὑπέστη πολλοὺς διωγμούς, ἀπεκηρύχθη δὲ ἐπισήμως τὸ Leviathan 1666 ὑπὸ τῆς ἀγγλ. βουλῆς, καίτοι ὁ "Ο. ἐλάμβανε παρὰ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἀνελθόντος εἰς τὸν θρόνον Καρόλου Β' ἐτήσιον ἐπιχορήγησιν 100 λ. στ. Τὸ πλεῖστον τοῦ βίου του διήγεν ὁ "Ο. ἐν ἐπαύλει τινὶ τοῦ κόμητος Devonshire, ὅπου συνέγραψε καὶ τὰ πλείστα συγγράμματά του, ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς του ὑπὸ τὸν τίτλον Behemoth ἢ τοῖς ἱστορίαν τῶν ἐμφυλίων πολέμων 1640-60, καὶ ἄλλας πολλὰς διατριβάς. "Εκεί καὶ ἀπέθανε τῷ 1679. Ἡ φιλοσοφική του διδασκαλία διακρίνεται, ὅπως ἡ περὶ πολιτείας θεωρία του, διὰ τὴν ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπὸ θρησκευτικῶν προϋποθέσεων καὶ τάσεων· εἶναι δὲ συνεπὴς ἐπεξεργασία τῆς πειραματικῆς φιλοσοφίας τοῦ φίλου του Φ. Βάκωνος (βλ. λ.), ἧς τὸ μονομερὲς προσπαθεῖ νὰ ἀπορύγῃ διὰ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, κορυφούται δὲ εἰς ὕλικήν, μηχανο-ἀτομιστικὴν περὶ τοῦ κόσμου θεωρίαν, ὡς πατὴρ τῆς ὁ-

ποίας δέον νὰ θεωρῇται ὁ "Ο. ἐν τῇ νεωτέρᾳ φιλοσοφίᾳ. Πρώτη ἐκδοσις ἀπάντων τῶν ἔργων του ἐγένετο τῷ 1750. [Α.Σ.]

"Ομπλοῦς μὲν ἡ (τῶν εἰσοδίων Θεοτόκου) "Ανθήκει εἰς τὸν δῆμον Φαρῶν τῶν Πατρῶν καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 29 μοναχ. [Μ.Σ.]

"Ομσκ. "Ολκωμένη πρωτεύουσα τοῦ ῥωσ. γεν. κυβερνήτου Δυτ. Σιβηρίας. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ. "Ακμολίνσκ, ἔδρα τῆς γεν. διοικήσεως, κειμένη 645 χμ. ἀπὸ τοῦ Τοβόλσκ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ "Ιρτυχ καὶ ἀμφοτέρωθεν τοῦ ἐκβάλλοντος εἰς αὐτὴν "Ομ. "Εχει 33 847 κατ. ἐξ ὧν εἶναι πολλοὶ ἐξοριστοὶ καὶ 5 000 στρατιῶται. [Μ.Σ.]

"Ομφάλη (Μυθολ.). Θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας "Ιαρβάνου καὶ σύζυγος τοῦ Τρωῶλου, οὗ θανόντος ἐδοξίλευσε μόνῃ. Αὕτη ἀγοράστατα παρὰ τοῦ "Ερμοῦ τὸν "Ηρακλέα, ἐγέννησεν αὐτῷ ἕνα ἡ καὶ πλείονας υἱούς. "Ο "Ηρακλῆς λέγεται ὅτι παρ' αὐτῇ γυναικεῖας ὁλως ἐξετέλει ὑπηρεσίας καὶ γυναικεῖαν ἐφόρει· ἐσθῆτα, ἐνῶ ἡ "Ο. ἔφερε τὸ ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν αὐτοῦ. Οἱ μύθοι οὗτοι ἔχουσι πηγὴν τὰς παραδόσεις περὶ τῆς μεγάλης ἀσιατικῆς θεᾶς τῆς φύσεως καὶ τοῦ συζύγου της, περὶ ὧν ἐπιστεύετο ὅτι ἀντήλασσον ἡ καὶ ἦνουν ἐν ἑαυτοῖς τὰς ἰδιότητας τῶν δύο γενῶν.

"Ομφαλὸς καλεῖται ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θηλαστικῶν ζώων θέσις τις ἐπὶ τῆς κοιλίας, δι' ἧς κατὰ τὴν ἐμβρυϊκὴν ζωὴν διέρχονται ἡ ὀμφαλικὴ ἀρτηρία καὶ αἱ δύο ὀμφαλικάι φλέβες ἧται τὰ ἀγγεῖα δι' ὧν τελεῖται ἡ μεταξὺ τοῦ σώματος τῆς μητρὸς καὶ τοῦ ἐμβρύου κυκλοφορία τοῦ αἵματος. "Αμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν ἀποκοπτομένου τοῦ ὀμφαλίου λώρου, ὅστις περιλαμβάνει τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, τὸ μικρὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ ὑπόλοιπον συρρικνῶνται μετὰ τινα καιρὸν καὶ κατασκευάζεται οὕτω πυκνῶς τις οὐλή, διὰ βίου παραμένοντα, ὁ "Ο. — "Ομφαλοκῆλαι καλοῦνται κῆλαι (βλ. λ.) γινόμεναι διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ συγνόσεως εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διὰ τὴν ἥτιον στερεότητα τῆς θέσεως ταύτης.

"Ομφαξ. Βλ. Χαλκιδόνιος.

"Οναγρος. Βλ. "Ονος.

"Ονάτας (ἑσραλμ. "Ονατᾶς). Περιήγματος Δι' ἡγήτης γλύπτης, υἱὸς Μίκωνος. "Εκματε περὶ τὰ τέλη τοῦ 5' π. Χ. αἰῶνος. Περί τοῦ βίου του ἐλάχιστα εἶναι γνωστά· ὅτι δὲ ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἀπέλαυσε μεγάλης φήμης καὶ ὅτι ὁ κρίσις τοῦ Παισαρνίου θεωροῦντος αὐτὸν «οὐδενὸς ὑπὲρ τῶν ἀπὸ Δαίδαλου καὶ ἐργαστηρίου τοῦ "Αττικῶν» δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν ἔργων του καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ "Ιέρων, οἱ Ταραντῖνοι καὶ ἀνέθεσαν

αὐτῶ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων. Καὶ δι' ἐκείνον μὲν ἐξέπληθυνεν ἐν χαλκῷ τέθριππον, διὰ δὲ τοὺς Ἰαριντίνους σύμπλ. γμα παριστάνον τὴν νίκην τῶν κατὰ τῶν Πευκετίων (ὡς ἀνάθημα αὐτῶν διὰ τοὺς Δελφούς), διὰ δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τοὺς ἐννέα ἥρωας τῆς Ἰλιάδος ῥίπτοντας τὸν κλῆρον τῆς αὐτῶν θά μουςμαχίῃ μετὰ τοῦ Ἑκτορος, ἀνάθημα οὗ ἡ βάσις σώζεται ἀκόμη ἐν Ὀλυμπίᾳ· πρὸς δὲ ἀναφέρονται ὡς ἔργα τοῦ Ὁ. διάφορα ἀγάλματα θεῶν. Εἶναι μάλιστα πιθανὸν ὅτι αὐτὲς ἐσχέδιασε τὰ σωζόμενα ἀγάλματα τῶν ἀειτωμάτων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ· διέπρεψε δὲ καθὼς λέγεται καὶ ὡς ζωγράφος. [Α.Σ.]

Ὀνδούρας (Honduras). Δημοκρατία τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς, κειμένη ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὁ. (τοῦ Δ. μέρους τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν). Ἐχει ἑμβ. 119 820 τ.χμ. καὶ 381 938 κατ. (1888), τοὺς πλείστους μιγάδας. Εἶναι ὑψιπέδιον ὕψους 1000 μ. ἐπ' οὗ ὕψονται τὰ ὄρη μόλις μέχρι 2 000 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐγεί πολλά δάση καὶ ἀρθρεύεται ὑπὸ πλείστων ποταμῶν. Τὸ κλίμα ἐκτὸς τῶν θερμῶν παραλίων πεδιάδων εἶναι ὑγιεινὸν καὶ τὸ ἔδαφος εὐρορον καὶ πλούσιον εἰς χρῆσιμα ὀρυκτά, ἀλλὰ ἡ βιομηχανία ἔσται ἀκόμη ἐπὶ τῆς κατωτάτης βαθμίδος. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ὁ καθολικισμός, ἀνώτατος δὲ αὐτῆς ἱερεὺς ὁ ἐπίσκοπος τῆς Κομαβάγουας. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1880· τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἔχει πρόεδρος, ἐκλεγόμενος ἀνὰ τετραετίαν, τὴν δὲ νομοθετικὴν βουλὴ 32 μελῶν. Τὸ κράτος εἶναι πτωχότατον, ἔχον ἔσοδα καὶ ἔξοδα περ. 3 ἑκατομμ. δολλαρίων, χρέος δὲ 40 ἑκατομμ. Ἡ ἐξαγωγή (κυρίως ἀργύρος, βανάνα, κάρυα κοκκοφοινίκων, κτήνη) ληήθησε τῇ 1887 εἰς 3 1/2 ἑκατομμ. δολλαρίων. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς 13 νομούς, πρωτεύουσα δ' εἶναι Τεγουσιγάλπα.

Τὸ Ὁ. ἀνεκαλύφθη 1502 ὑπὸ τοῦ Κολόμβου, κατελήφθη δὲ 1523 ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, εἴτινες ἤνωσαν αὐτὸ ὑπεριον μετὰ τῆς τοποτηρητικῆς Γουατεμάλας. Τῇ 1823 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία, ἥτις ἔκτοτε ἀκαταπαύστως ἐσείετο δι' ἐξωτερικῶν περιπλοκῶν καὶ ἐμφυλίων πολέμων. [Μ.Σ.]

Ὀνὲ (Γεώργιος Ohnet). Γάλλος μυθιστοριογράφος, γενν. 1848 ἐν Παρισίοις. Ἐσπούδασεν ἐνταῦθα τὰ νομικὰ καὶ ὑπῆρξε καιρὸν τινα δικηγόρος καὶ εἶτα πολιτικὸς συντάκτης τοῦ Constitutionnel, ἐν τοῖς ὑπεριον ὅμως ἀπειρώθη ὀλοφύχως εἰς τὸ ἔργον τοῦ συγγραφῆς. Ἡδὴ τὸ πρῶτον μυθιστόρημά του Serge Panine (1881) ἐστέρθη ὑπὸ μεγίστης ἐπιτυχίας, ἦν ὑπερέβη ἀκόμη τὸ ὑπὸ τὴν τίτλον Le maître de forges (1882) καὶ ἥτις ἐξηκολούθησεν εἰς τὰ κατόπιν ἐκδοθέντα La comtesse Sarah (1883), Lise

Fleuron (1884). La grande marnière (1885), Volonté, Noire et rose, Le dernier amour κλ. Ὡς ἐπὶ πλείστον πραγματεύονται ταῦτα περὶ κοινωνικῶν ζητημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ συγγραφεὺς ἀποδείκνυται εὐπρόσδεχτος προστάτης τῆς μεταίας τάξεως. Τινὰ τῶν μυθιστορημάτων μετεφθίμωσεν ὁ Ὁ. καὶ εἰς δράματα, ἅτινα ἔτυχον ἐπίσης εὐνοικωτάτης υποδοχῆς. [Μ.Γ.]

Ὀνέγα λίμνη. Μεγάλῃ λίμνῃ τῆς Ῥωσσίας, ἐν τῇ κυβερν. Ὀλόνετς, ἔχουσα μῆκος 245, πλάτος 82 χμ. καὶ ἐπιφ. 9751.4 τ.μ., βάθος δὲ εἰς τινὰ μέρη 450 μ. Τὰ ὕδατα αὐτῆς γίνονται διὰ τοῦ ποτ. Σβίρ εἰς τὴν Λαδόγαν λίμνην, ἐνῶ αὐτὴ δέγεται τὰ τῆς Βόλγας καὶ πολλῶν ποταμῶν, συνδέεται δὲ διὰ τοῦ συστήματος τῆς διώρυγος Μαρίας μετὰ τοῦ Βόλγα καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὡς καὶ μετὰ τοῦ Δύνα καὶ τῆς Λευκῆς θαλάσσης. Διὰ τῆς διώρυγος Ὀνέγας (μῆκος 68 χμ.) ἥτις κατεσκευάσται κατὰ μῆκος τῆς λίμνης, ἀπορεύεται ἡ ἐπὶ τῆς λίμνης ναυτιλία ἥτις εἶναι ἐπικίνδυνος. Ὁ ποταμὸς Ὀνέγας δὲν συνδέεται μετὰ τῆς λίμνης Ὁ. ἀλλὰ προέρχεται ἐκ τῆς λίμνης Λάτσας καὶ ἐκβάλλει ἐν τῇ κυβερν. Ἀρχαγγέλου μετὰ ῥοὴν 720 χμ. παρὰ τῇ πόλει Ὀνέγα (2500 κατ.) εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον τῆς Λευκῆς θαλάσσης. [Μ.Σ.]

Ὀνετς ὄρη. Χαμηλὴ ὄρεοσειρά (582 μ.) τῆς Κορινθίας, ἐκτεινομένη ἐν διευθύνσει ἐκ Δ. πρὸς Α., νοτίως τῆς Εὐλοκέρειας, ἐξ ἧς νῦν καλεῖται βουνὰ τῆς Σ., πρὸς τὸν Κεγχρεάτην κόλπον. Ὀνετς τῆς ὀρεῶς, ὡς κλείουσα τὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσοδὸν εἰς τὸ πάλαι στρατιωτικὴν σημασίαν. [Δ.Λ.]

Ὀνειρον καλεῖται τὸ προῖδν τῆς κατὰ τὸν ὕπνον ἐνεργείας τῆς ψυχῆς. Ὡς ἐπὶ πλείστον ἡ ἀνάμνησις τοῦ Ὁ. δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἐγρηγόρτῃ ἀνθρώπῳ, μόνον δὲ ἐκτάκτως ζωηρὰ Ὁ. ἀφῆνυσι τοιαύτην συνίσταται δὲ τὸ Ὁ. ἐκ τῆς παραστάσεως συνεχόμενων ἀλλήλοις φαινομένων ἢ συμβάντων, καὶ δὴ οὕτω πως ὡς ἂν τὰ αἰσθητικὰ ὄργανα ἐλειτούργουν, δῆλα δὴ ὡς ἂν ἐξελπέ τις ἡ ἡκουεν ἢ ἡσθάνετο κλ. Ἐνῶ κατὰ τὴν ἐγρηγόρσιν ἡ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς ὀρίζεται ὡς ἐπὶ πλείστον διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἔξω κόσμου καὶ αἱ εἰς τὰς αἰσθήσεις ἐντυπώσεις παρέχουσι τὴν ὕλην τῶν παραστάσεων τῶν συνευρισμένων διὰ τοῦ νοός, κατὰ τὸ Ὁ. αἰρεται ἐν μέρει ἡ ἐνέργεια τοῦ νοός, ἡ δὲ φαντασία κατεργάζεται τὰς ἐν τῇ ψυχῇ ἐντυπώσεις ἐν πλήρη ἀδαιρέσει, λαμβάνουσα τὴν διὰ τὰ πλάσματα τῆς ὕλης ἐκ τῆς μνήμης, ἀναπαράγουσα δλοκλήρους σκηναῖς ἐκ τοῦ παρελθόντος μᾶλλον ἢ ἥτιον τροποποιούσα αὐτὰς ἢ συνενοῦσα αὐτὰς εἰς νέαν εἰκόνα. Διὸ ἐκ γανετῆς τυφλοὶ οὐδέποτε ἔχου-

σιν ἐν τῷ Ὁ. παράστασιν ὡς ἂν ἔβλεπον, οὔτε ἐκ γενετῆς κωφοὶ ὡς ἂν ἤκουον. Δὲν ἀποκλείεται ἐντελῶς ὁ νοῦς κατὰ τὸ Ὁ., τὸ νουαντίον προσδίδει εἰς τὰ ἰνδάλματα συναισθητὴν σχέσιν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους καθ' ὅσον συναισθανόμεθα ἡδονήν. λύπην κλ., ἐνίοτε δὲ ἐκδηλοῦται καὶ εἰς ὅλως ἰδιάζουσιν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ὡς λύσιν προβλημάτων κλ. Περίεργος εἶναι ἡ σχέσις τοῦ ὀνειρουμένου πρὸς τὸν ἔξω κόσμον. Αἰσθηθεῖς, ὡν ἡ ἐνέργεια δὲν αἰρεται ἐντελῶς κατὰ τὸν ὕπνον, ἐγείρονται διὰ τῶν ἀναλόγων αὐτῶν ἐντυπώσεων. Ἐὰν ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι ἱκανή, ἵνα σχηματισθῇ αἴσθησις, γωρὶς ὅμως νὰ ἐπενέγκῃ ἐγγήγορσιν, ἡ φαντασία ἐκμεταλλεύεται αὐτὴν ἐνυφανίζουσα εἰς τὰ ἐαυτῆς ἰνδάλματα ἢ δημιουργοῦσα ἐξ αὐτῆς νέα. Αἰσθητά μυστὰ παριστάνονται ὡς ἐργάσματα ἔξωθεν καὶ παράγοντα εὐάρεστα ἢ δυσάρεστα συναισθητά. Ἡ κίνησις τῶν μυῶν ὡς ἐπὶ πλεῖστον κατὰ τὸ Ὁ. ἐμποδίζεται διὰ τῆς ἀδυναμίας τῆς βουλήσεως, δύναται ὅμως νὰ ἐκτελεσθῇ εἰς διαφορωτάτους βαθμοὺς καὶ νὰ φθάσῃ μάλιστα εἰς τὴν ὑπνοβασίαν καὶ συντέλῃσιν πράξεων μᾶλλον ἢ ἥτιον σκοπίμων. Χαρακτηριστικὸν δὲ τοῦ Ὁ. εἶναι καὶ ἡ ἰδιότης τῆς ψυχῆς νὰ προβάλλῃ τὰς ἰδίας τῆς αἰσθητά, λέξεις καὶ πράξεις εἰς ἄλλους, τ. ἔ. νὰ σκεπιώμεθα περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας κατὰ τὸ Ὁ. ὡς περὶ ἄλλου προσώπου· δὲν ἐξέρχεται ὅμως ἡ ψυχὴ εὐκλῶς ἐκ τῶν ὁρίων τῶν ἀρροτότων εἰς ἑαυτὴν καὶ συνήθως διακόπτεται· τὸ Ὁ. αἰφνιδίως ἐὰν τὰ ἰνδάλματα ἀντιφάσκωσιν ὑπερβολικῶς εἰς τὴν κρίσιν αὐτῆς. Οὐ σπανίως δὲ ἐνοῦται· ἐν τῷ Ὁ. ἡ φαντασία μετὰ τοῦ νοῦς εἰς τοιαύτην πτήσιν τῶν ἰδεῶν, οἷα οὐδέποτε συμβαίνει κατὰ τὴν ἐγγήγορσιν, διότι εἶναι τότε ἐλευθερία ἀπὸ τῆς κωλυούσης αὐτὴν κατὰ τὴν ἐγγήγορσιν ἐπιδράσεως τοῦ ἔξω κόσμου. Οὕτως ἐξηγοῦνται τὰ Ὁ. τῶν μάντεων κλ. Ἐν τούτοις τὰ ἰνδάλματα τοῦ Ὁ. στεροῦνται τῆς λογικῆς συνεπείας καὶ ἐν ταχείᾳ μεταβολῇ πολλακίς συνδέονται τὰ ἀσυνθετέρα καὶ ἀνοητότερα. Τινὰ δὲ τῶν Ὁ., ὡς ὁ ἐφιάλης κ. θεωρητέα ὡς νοσηρὰ καταστάσεις.

Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καὶ κυρίως παρὰ τοῖς ἀνατολικῶς λαοῖς (Αἰγυπτίοις κ.λ.) τὰ Ὁ. ἐθεωροῦντο ὡς δηλοῦντα τὰ μέλλοντα, ἀνεπύχθη δὲ ἰδία μαντική, ἡ ὀνειρομαντική ἢ ὀνειροκριτική (βλ. καὶ Μαντεία). Ἡ δὲ πρόληψις αὕτη ἀπὸ τοῦ μέσου αἰῶνος μέχρι σήμερον ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἐκδόσεως ἰδιαιτέρων βιβλίων (ὀνειροκριτῶν), ἐν οἷς δῆθεν ἐγγεῖται ἡ σημασία τῶν κατὰ τὸ Ὁ. παρατηρουμένων ἰνδαλμάτων. [Ἐγ.]

Ὀνέλια (Oneglia). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Πόρτου Μαυρικίου, ἐπὶ τῶν ἐκδο-

λῶν τοῦ Ἰμπερίου εἰς τὸν κόλπον τῆς Γενούης. ἔχει 7286 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον ἐλαίου, σίνου καὶ ἐσπεριδοιδῶν. [Μ.Σ.]

Ὀνήσανδρος ἢ Ὀνέσανδρος. Πλατωνικὸς φιλόσοφος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Α' μ. Χ. αἰῶνα. Ἐγραψεν ἐκτὸς σχολίων εἰς τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τὸ σωζόμενον Στρατηγικὸν ἢ Τακτικὸν περὶ στρατηγημάτων, ἐκδ. ὑπὸ Kœhly (1860).

Ὀνησέκριτος ἢ Ὀνησικράτης. Ἑλλην ἐξ Ἀστυπαλαίας ἢ Αἰγίνης, μαθητὴς τοῦ κυνικοῦ Διογένηος. Συνοδεύσας τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀσίαν ὡς κυβερνήτης τῆς θαλαμηγού του καὶ πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐν Ἰνδία γυμνοσοφιστάς, ἔγραψε πανηγυρικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾧ καὶ πολλὰ περὶ Ἰνδίας παρενεῖρεν ἅτινα ὅμως ὑπὸ ἄλλων ἐκρίθησαν ὡς μὴ ἀκριβῆ. Ὀλίγα τινὰ ἀποσπάσματα σώζονται. [Χ.Β.]

Ὀνιάτη (Onate). Πόλις πῆς ἱσπαν. ἐπαρχ. Γουιπούσκας, ἔχουσα ποικίλην βιομηχανίαν καὶ 6152 κατ. Ἀλλοτε ἦτο ἔδρα πανεπιστημίου ὅπου ἠνώθη εἰτα μετὰ τοῦ τῆς Βαλλαδολίδης. [Μ.Σ.]

Ὀνίσκος. 1) Βλ. Γάδος. — 2) Asellus, γένος τῶν Μαλακοστράκων (βλ. λ.) ζῶων, οὗ εἶδῃ γινώσκοντα τὰ Ὁ. ὁ ἔνυδρος καὶ Ὁ. ὁ τῶν τοίγων, κοινῶς «γουρουνάκι», ὅστις ζῶν ἐν τοῖς ὑπογείοις, κάτωθεν λίθων κλ. συμπτύσσει τὸ σῶμα του ἐπὶ πάσῃ προσβολῇ, ἀποτελοῦν οὕτω σφαῖραν πάντοτε περιβαλλομένην ὑπὸ τοῦ ἀστράκου τοῦ ζώου. [Φ.Ι.]

Ὀνίσκου ἔλαιον (ἐλ. τοῦ ἡπατος τοῦ Ὀν.). Ἐλαιον ἐκ τοῦ ἡπατος εἰδῶν τινων τοῦ ὀνίσκου ἐξαγόμενον, ἀποτελοῦν δὲ διὰ τὸν ἀνθρώπον πολυτιμώτατον φάρμακον χρησίμους ἐν γένει πρὸς ἀδυνάτους καὶ ἀναρρωνόντας καὶ κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὴν χοιρδικὴν δυσκρασίαν. Λαμβάνεται κατὰ κοχλιάριον, ἢ δὲ χρῆσις του παρατείνεται ἐπὶ μῆνας καὶ ἐτὴ ἀντεδεικνυμένη μόνον ἐν καιρῷ θέρους καὶ ἐπὶ παθήσεων τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.

Ὀνολάτραι ἐκαλοῦντο ἐπὶ λοιδορίᾳ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἀρχαιοτάτοι· χριστιανοί, πιθανῶς προσπατῶντων τούτοις χλευσῆν, ἥτις ἀρχαιότερον ἐλέγετο, ἄγνωστον διατί, περὶ αὐτῶν τῶν Ἰουδαίων.

Ὀνομα. Παρὰ τοῖς διαφοροῖς λαοῖς τὰ εἰς τὰ άτομα διδόμενα Ὁ. δεικνύουσι διαφορὰς τινάς. Οἱ τῆς Ἀνατολῆς λαοὶ εἶχον ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὸ ἔθιμον νὰ δίδωσι εἰς τὰ νεογνά ἐν καὶ μόνον ὄνομα, πολλακίς εἰληγμένον ἀπὸ θεότητός τινος ἢ ἐκ συμβάντος τινὸς κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου, οὐ σπανίως δὲ συμβάν τι σπουδαῖον εἰς τὸν κατόπιν βίον ἐγένετο καὶ ἀφορμὴ μεταβολῆς τοῦ Ὁ. Παρὰ τοῖς Σημίταις οἱ υἱοὶ ἔφερον ἐνίοτε καὶ τὸ Ὁ. τοῦ πατρὸς

πρὸ τοῦ ὁποίου ἐτίθετο ἡ λέξις Bar ἢ Ben (τ. ε. υἱός). Παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἕλλησιν ὑπῆρχον μὲν ὀλίγα τινὰ Ὀ. γενῶν, κυρίως ἱερέων ἢ εὐπατριῶν κλ., ὡς Εὐμολπίδαι, Ἀλκμαϊονίδαι, κλ., ἐν γένει ὁμοῦς ὁ Ἕλλησιν ἔφερον ἔν καὶ μόνον κύριόν Ὀ. εἰς δὲ πρὸς καλυτέραν διάκρισιν προσετίθετο τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, ὡς Σωκράτης Σωφρονίσκου, ἢ πατρωνυμικόν, ὡς Ἀγίλλεὺς ὁ Πηλείδης. Τὸ Ὀ. συνήθως ἐδίδοτο τῷ τέκνῳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς (ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς) κατὰ τὰ Ἀμφιδρόμια (βλ. λ.) τὴν ε', ζ' ἢ ι' ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν, πάντοτε δὲ τὴν ι' ἡμέραν ἐκυροῦτο τὸ συμβάν διὰ θυσίας καὶ ἐστιάσεως τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ὅπερ ἐλέγετο «δικτήην θύειν» ἢ «δικτῆριαν» καὶ εἶχε σημασίαν ἐπιτήμου ἀναγνώρισεως τοῦ παιδὸς ὡς γνησίου τέκνου. Ὡς ὄνομα τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ προσετίθετο τὸ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου, εἴτα δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἀνιόντων συγγενῶν. Ἐάν ὁ υἱὸς ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, τοῦτο ἐδηλοῦτο ἐν ταῖς μεταγενεστέραις ἐπιγραφαῖς δι' ἐνός Β, ἐάν δὲ καὶ τοῦ πάππου τὸ Ὀ. ἦτο ὁμοῖον, προσετίθετο τῷ τοῦ ἐγγόνου ἐν Γ. Ἀλλοτε πάλιν τὰ ὀνόματα τῶν τέκνων ὁμοίαζον πρὸς τὸ τοῦ πατρὸς, ὡς Καλλίστρατος καὶ Καλλικράτης, ἢ τὰ ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλα ὡς Διόδωτος, Διογέτιων, ἦσαν δ' ἐν χρήσει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ πατρωνυμικά, ὡς Φωκίων (υἱὸς τοῦ Φώκου). Συνήθως προσετίθετο ἐπιστημῶς εἰς τὸ Ὀ. τὸ τοῦ δήμου, ἢ καὶ ἀλλα διακριτικά. Παρὰ Ῥωμαίοις ἕκαστος ἔφερεν ἐκτὸς τοῦ κυρίου Ὀ. (pronomen, προσωνόμικον) καὶ τὸ τοῦ γένους εἰς δὲ ἀνῆκε (nomen gentilitium), προσετίθετο δὲ εἰς ταῦτα πολλάκις καὶ τρίτον (cognomen, ἐπώνυμον) ληθὲν ἐκ τινος τυχαίου συμβάντος ἢ ἐκ τυχαίας ἰδιότητος· εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις μάλιστα ἐδίδοτο τοιοῦτο ἐπιτήμως (agnomen) δηλοῦν ἀνδραγόημα τοῦ φέροντος αὐτὸ καὶ εἰλημμένον κυρίως ἐκ τῆς χώρας ἣ πόλεως, ὅπου ἠνδραγόησε.

Τὰ νῦν παρὰ τοῖς πλείστοις πεπολιτισμένοις λαοῖς ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον ὅτι ἐκτὸς τοῦ κυρίου Ὀ. ἕκαστος φέρει καὶ οἰκογενειακὸν (ἐπ' ὅετον). Καὶ ἐκεῖνα μὲν εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον εἰλημμένα ἐκ τῆς ἀγ. Γραφῆς ἢ ἀπὸ ἀγίων τῆς Χριστ. ἐκκλησίας ἢ καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας· ταῦτα δέ, τὰ ἐπιθετα, εἶναι ἢ αὐτὰ τὰ κύρια Ὀ., συνήθως παρ' ἡμῖν εἰς πατρωνυμικά μετασχηματισθέντα, ἢ τοπικά καὶ ἐθνικά, ἢ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος εἰλημμένα, ἢ ἐξ ἰδιαιτέρου χαρακτηριστικοῦ (ὡς Ξανθός)· εἰς τὰ τελευταία ταῦτα ἀνηκουσι καὶ τὰ ἐξ ὀνυμάτων ζώων ἢ ἐκ συμβάντος τινός, ὅντα κυρίως προσωνύμια (παρατοῦνκλια). Πόλλων ὁμοῦς ὀνομάτων ἢ προσθευσις δὲν δύναται εὐκόλως νὰ ἐξηγηθῇ ἐτυμολογικῶς. [Ἐγ.]

Ὀνομάκριτος. Περὶ φημι χρησμοδόγος καὶ ποιητής, ὅστις κατὰ τὸν π. Χ. αἰῶνα ἐπὶ τῶν Πεισιπρατιδῶν ἐν Ἀθῆναις συνέλεξεν, ἐτακτοποίησε καὶ διεσκεύασε τοὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μουσαίου (ἴσως καὶ τοῦ Ὀρφῆως) φερομένους χρησμούς, ἀνῆκε δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφείαν, ἣτις κατέγραψε τὰ Ὀμηνικά ποιήματα. Θεωρεῖται ὡς κύριος ἱδρυτής τῆς μυστικῆς ποιήσεως ἣτις προϊόντος τοῦ χρόνου πλουσιωτάτη ἐγένετο. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀρφῆως ἐποίησε, καθὼς φαίνεται, κυρίως Θεογονίαν. Ἐν τούτοις ὅτι ὁ Ἀἰσὼς ἀπέδειξεν ὅτι ὁ Ὀ. ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μουσαίου νόθον χρησμένον, ἐξωρίσθη ὕστερον δὲ πιθανῶς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰππίου, ὠδηγῆθῃς τὴν αὐλήν τοῦ Ξέρου, ἵνα πείσῃ τοῦτον διὰ τῶν χρησμῶν τοῦ νὰ ἐκτρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Συλλογὴν τῶν εἰς Ὀ. ἱερωμένων ἀποσπασμάτων καὶ σημειώσεων βλ. ἐν Kinkel, *Epicorum graec. fragm.*

Ὀνόμαρχος. Στρατηγὸς τῶν Φωκίων, υἱὸς Εὐθυκράτους καὶ ἀδελφὸς τοῦ Φιλομήλου, ὃν διεδέξατο θανόντα ἐν τῇ στρατηγίᾳ τῷ 354 π. Χ. Συλλέξας στρατὸν καὶ ἀρπάσας καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν πρὸς πορισμὸν δυνάμεων ἐνίκησε δις τὸν Φίλιππον ἐν Θεσσαλίᾳ. Κατὰ νέαν ὁμοῦς ἐκεῖ ἐκστρατείαν ἠττήθη ὑπ' αὐτοῦ 352 καὶ ἀπώλεσε τὸν βίον ἐν τῇ μάχῃ ἣ μετ' αὐτὴν. [I.K.P.]

Ὀνομαστικόν καλεῖται εἶδος λεξικοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀντὶ τῆς ἀλφαριθμητικῆς κατατάξεως τῶν λέξεων ὑπάρχει τοιαύτη καθ' ὕλην. Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος σώζεται τοιοῦτο τοῦ Πολυδεύκου. [X.B.]

Ὀνοματοποιεῖν λέγεται ἐν τῇ γλωσσολογίᾳ ὁ σχηματισμὸς λέξεων ἐκ φυσικῆς φωνῆς, ἢ ἤχου, ὡς π. χ. τοῦ ὀνόματος κόκυξ ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ πτηνεύ.

Ὀνός (Equus asinus). Κατοικίδιον ζῶον ἐκ τῶν μωνύχων, διακρινόμενον ἀπὸ τοῦ ἵππου κυρίως διὰ τῶν μακροτάτων αὐτοῦ ὠτων, τῆς κατὰ τὸ ἄκρον θυσανωτῆς οὐράς τῆς βραχείας χαίτης, τῆς ἐλλείψεως τῆς τυλώδους ἐξοχῆς εἰς τοὺς ὀπιθίους πόδας καὶ κατὰ τὸ ἐν γένει μικρότερον σῶμα. Ὑπάρχουσι διάφορα εἶδη ἄγριων Ὀ., ζῶντων εἰς τὰς ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ παρυφάνους τῶν εἰς ἡμέρας ὁδηγουμένων ὑπὸ ἀρρενός τινος, δυσκολώτατα δὲ θηρευομένων (βλ. καὶ Ξενοφώντος Ἀνάβ. Α', ε' 2) Τὰ εἶδη ταῦτα εἶναι ὁ ἐν τῇ Β' Ἀφρικῇ Ὀ. ὁ ταινιόπους (Equus taeniopus), ἔχων ἀμυδρὰς τινὰς ταινίας πλησίον τῶν ὀπλῶν, ὁ ἐν Συρίᾳ, Ἀραβίᾳ, Περσίᾳ καὶ Ἰνδίᾳ Ὀναγρος, (E. onager) καὶ ὁ ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ ἤμιονας (E. hemionus), ἔχων μέγεθος ἡμιόνου καὶ χρώμα ξανθοβαῖον. Κατὰ τινὰς τὸ πρῶτον εἶδος εἶναι ὁ πρόγονος τοῦ ἡμετέρου κατοικίδιου Ὀ., ὅστις ἀποτελεῖ τύπον

κατώτερον τοῦ ἀγρίου ὄνου. Ἐκ τῆς συμμίξεως ὄνου καὶ ἵππου γεννῶνται εἰ ἡμίονοι (βλ. λ.). Τὸ γάλα τῶν "Ο. περιέχει πλεῖον γαλακτοσάκχαρον καὶ ὀλιγωτέραν τυρίνην ἢ τὸ τῶν ἀλλων θηλαστικῶν ζώων, εἶναι εὐπεπτον καὶ θρεπτικόν καὶ συνιστάται εἰς νοσήματα τῶν πεπτικῶν ὁρ. ἄνων. [Φ.Ι.]

"Ονου γνάθος βλ. Ἐλαφόνησος.

"Ονουφες. Ἀρχ. πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου, πρωτεύουσα νομοῦ καὶ γνωστὴ διὰ τὴν ἐκεῖ λατρείαν τοῦ ὁμωνύμου αὐτῇ ἱεροῦ ταύρου.

"Οντ. Κομητᾶτον τῆς Οὐγγαρίας, ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὄχθης τοῦ Δουναβέως, ἔχον ἐμβ. 2650 τχμ. καὶ 122541 κατ. (1890). Εἶναι πλούσιον εἰς μέταλλα (χρυσόν, ἀργυρον, μόλυβδον, χαλκόν), ἔχει δὲ μεγάλην ἀμπελουργίαν καὶ καλλιέργειαν καπνοῦ. Πρωτεύουσα εἶναι Ἰππολυσάγ (2775 κατ.). [Μ.Σ.]

"Οντάριο. 1) Λίμνη τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἡ τελευταία καὶ μικροτέρα τῶν λεγομ. Καναδικῶν. ἔχει μέγιστον μῆκος (ἐκ Δ. πρὸς Α.) 320, πλάτος 97 καὶ περιφέρειαν 870 χμ., ἐπιφάνειαν δὲ 19823 τχμ. Μετὰ τῆς λίμνης Ἡρῆς συνδέεται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἁγ. Λαυρεντίου. ὅστις ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς παρὰ τὸ Κίγξτον. — 2) Ἐπαρχία τοῦ Καναδα, ἀλλοτε καλουμένη Ἀνω Καναδάς, πρὸς Β. τῶν Καναδικῶν λιμνῶν, χωριζομένη ἄπὸ τοῦ Κουέβεκ διὰ τοῦ ποταμοῦ Ὀττάβα. ἔχει ἐμβ. 577550 τχμ. καὶ 2112989 κατ. (1891), ὧν 17776 Ἴνδοι. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον εὐφορωτάτη καὶ παράγει πλεῖστα σιτηρὰ καὶ ἄλλους καρποὺς τῆς γεωργίας. Πρωτεύουσα εἶναι Τορόντο. [Μ.Σ.]

"Ονουξ. βλ. Χαλκηδόνιος.

"Ονουχες. Οἱ ὄνυχες τοῦ ἀνθρώπου εἰσὶν ὄργανα ἔκγονα τοῦ δέρματος ἐν πυχῇ τοῦ ὁποίου κατασκηνοῦσι, διὰ τῆς πλατείας αὐτῶν ἐπιφανείας συμμύενοι μετὰ τῆς ἀνώ ἐπιφανείας τῶν ἀκρων δακτύλων· ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ κυττάρων ἐπιθηλιακῶν κερατωδῶς ἐσκληρωμένων, ἅτινα παράγονται διὰ πολλαπλασιασμοῦ ἐν τῇ ρίζῃ ἢ μὴ τρι τοῦ ὄνυχος, ἥτοι τῇ ὀπισθίῳ αὐτῶν μετὰ τοῦ δέρματος συνεχομένῳ μέρει, οὕτως ὥστε οἱ "Ον. αὐξάνουσι ἀναπτυσσόμενοι ἐν τῇ ρίζῃ νέων στοιχείων ἅτινα ἐξωθοῦσι τὸν ὄνον "Ο. πρὸς τὰ πρόσω. Συντελοῦσι δὲ οἱ "Ο. εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀκρων δακτύλων, οὗς καὶ προσφυλάσσουσι, μεγάλως δὲ ὑπηρετοῦσιν ἐν τῇ χειρὶ εἰς τὰς λειτουργίας τῶν δακτύλων αἰτινες ἀνευ "Ο. ἀδυνατοῦσι νὰ συλλάβωσι λεπτά ἀντικείμενα (ὅταν π. χ. κοπῶσιν οἱ "Ο. λίαν βαθύς). Οἱ "Ο. πάσχουσι παραμορφώσεως ἐπὶ νοσημάτων τῶν παραβλαπτόντων τὴν θρέψιν τοῦ ὅλου σώματος, οἷον ἐπὶ φυματώσεως. Ἡ φλεγμονὴ τῶν παρὰ τῶν "Ο. μα-

λακῶν μορίων τῶν ἀκρων δακτύλων, ἥτις πολλὰκις ἐπιφέρει διὰ τῆς πυήσεως αὐτῶν τὴν πτώσιν τοῦ "Ο., καλεῖται παρωνυχία.

'Ονφλέρ (Honfleur). Παράλιος πόλις ἐν τῇ γαλλ. νομῇ Καλβαδὸς, ἐπὶ τῆς Ν. ὄχθης τῆς στομαλίνης τοῦ Σηκουάνα. ἔχει 9004 κατ. (1891), ἀκμαίαν ναυτιλίαν, ναυπηγίαν, βιομηχανίαν σιδήρου κλ. [Μ.Σ.]

'Ονώριος. 1) Αὐτοκράτωρ τοῦ Δυτικοῦ Ῥώμ. κράτους, υἱὸς τοῦ Θεοδοσίου Α', γενν. 384. Ἐγένετο Αὐγουστος τῷ 393, θανόντος δὲ τοῦ πατρὸς 395 ἔλαβεν αὐτὸς μὲν τὸ Δυτικὸν κράτος, ὃ δὲ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀρχαδίου τὸ Ἀνατολικόν. Ἐφ' ὅσον ἐπετρόπευεν ὁ Στελίχων (βλ. λ.) τὴν τὸ κατ' ἀρχαίαν ἐν Μεδιολάνῳ εἶτα δ' ἐν Ραβέννῃ ἐδρεύοντα αὐτοκράτορα, ἀντίστη τὸ κράτος ὅπως δῆποτε εἰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων· ὅτε θμῶς ὁ "Ο. ὑπακούσας εἰς τὰς βασιουργίας τῶν αὐλικῶν ἐφόνευσεν τὸν Στελίχων 408, οἱ Οὐρησιγόθοι ἀκωλύτως εἰσέβαλλον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἥνι κατέλιπον μόνον μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Ἀλαρίχου τῷ 412 ἐπὶ Ἀττούλφου, ὅστις ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν τοῦ "Ο. Πλακιδίαν. Ἐν Βρετανίᾳ δὲ ἀνεκνήρυχθησαν διάφοροι ἀντιβασίλεις, ἐξ ὧν ὁ Κωνσταντῖνος ἐξέτεινε τὸ κράτος τοῦ καὶ ἐπὶ τῆς Γαλλίας. Καὶ ἐνίκηθη μὲν τῷ 411 ἐν Ἀρελάτῳ ὑπὸ τοῦ Ἰλλυριοῦ Κωνσταντίου, ὅστις ἐγένετο δεύτερος σύζυγος τῆς Πλακιδίας καὶ ἀνυψώθη 410 εἰς συμβασιλέα, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἡ Βρετανία ἀπωλέσθη. Ὅτε ὁ "Ο. ἀπέθανε τῷ 423, κατέλαβεν ὁ πρωτογενεστέρους Ἰωάννης τὸν θρόνον, καθῆ-έθη δὲ τῷ 425 ὑπὸ Οὐλεντιανῶν Γ'.

— 2) Ὀνομα 4 παπῶν τῆς Ρώμης. Καὶ ὁ μὲν "Ο. ὁ Α' (625-638) ἐνέκρινε τὴν δοξασίαν τῶν Μονοθελητῶν (βλ. λ.), διὸ κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς 5' οἰκουμενικῆς συνόδου ὡς αἱρετικός. Ὁ δὲ "Ο. ὁ Β' (Πέτρος Καδόλαος) ἐξελέγη τῷ 1061 ὡς ἀντίπαπας Ἀλεξάνδρου Β' καὶ ἐξουρίσθη τῷ 1064 διὰ τῆς ἐν Μαντούῃ συνόδου. Ὅθεν συνήθως θεωρεῖται ὡς "Ο. Β' ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνελθὼν τῷ 1124 εἰς τὸν θρόνον Λαμβέρτος ὁ ἐκ Φανζάνου, ὅστις ἐπεκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος Λεοθαρίου τοῦ τῆς Σαξωνίας ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἐν Τολῳσῃ σύνοδος 1129 ἀπηγόρευσε τὴν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ἀνάγνωσιν τῆς ἁγ. Γραφῆς ἐν τῇ μητρικῇ τῶν γλώσσῃ. Ἀπέθανε τῷ 1230. Ὁ δὲ Γ' (1216-27) ὑπῆρξε μειλίχιος καὶ ἐνδοτικὸς πάπας· ὑπεστήριξε Φρειδερίκον Β' τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, ἐπροστάτευσεν δὲ τὰ ἐπαίτικα μοναχικά τάγματα. Ὁ δὲ Δ' (1285-87) περιεπλέχθη εἰς τὰς ἐν Σικελίᾳ περὶ κυριαρχίας διαμάχας. [Β.Ε.]

'Οξελικὸν ὄξύ. βλ. Ὁξελίς.

'Οξελικὸν ὄξύ. βλ. Ὁξύ.

Ὁξάλις (Bot.), *Oxalis* L. Πρότυπον γένος τῆς μικρᾶς τῶν Δικοτυληδόνων πολυπετάλων φυτῶν οἰκογενείας τῶν Ὁξάλιδων (*Oxalidaceae*), ἧς οἱ διακριτικοὶ χαρακτήρες εἰσὶν ἀνθη ἀκτινόμορφα, στήμονες μονάδεσφοι, ὑπεροὶ πέντε, καρπὸς κάψα καὶ φύλλα σύνθετα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τριφυλ- λωτά. Εἶδη 230 θερμῶν καὶ εὐκράτων χω- ρῶν, τὰ πλείστα πώδη, πολλὰ δὲ τοῦ προ- τύπου γένους Ὁ αὐτοφυτὴ ἐν τῇ Εὐέλπιδι Ἀκρωτηρίῳ καὶ συχνὰ θεραπεύμενα χάριν τῶν ὡραίων ἀνθέων αὐτῶν. Ὁ χυμὸς αὐτῶν ἐνέχει ἄφθονον τὸ δ αλικὸν κάλιον. Τὸ γνω- στότερον εἶδος τῆς Εὐρωπαϊκῆς χλωρίδος εἶνε Ὁ. τὸ δξείδιον (*Oxalis Aceto- sella* L.). Ἡ δὲ Ἀθερρόη ἡ Καραμ- βόλα (*Averrhoa Carambola* L.) εἶναι δένδρον τῶν Ἰνδιῶν οὗ οἱ καρποὶ ἐδώδιμοι. Εἰς τὰ Ὁξάλιδωδῆ ὑπάγεται καὶ τὸ Βιόφυ- φυτον (βλ. λ.) [Θ.Χ.]

Ὁξάλιτης. Ὁρυκτὸν ὀργανικὸν ἀπο- τελούμενον ἐξ ἀνθρακικοῦ σιδήρου, δξαλι- κοῦ δξέος καὶ ὕδατος, εὐρισκόμενον δὲ ἐντὸς λιγνιτῶν ἰδίως ἐν Οὐγγαρίᾳ εἰς κρυστάλλους τριχοειδεῖς ἢ ὡχροκίτρινους μάζας καὶ ἔχον σκληρότητα 2 καὶ εἰδικὸν βάρος 2.25. [Α.Κ.]

Ὁξβριτζ (Uxbridge). Πέλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Μίδδλεσεξ, ἐπὶ τοῦ Κόλν. ἔχει 8 206 κατ. καὶ μέγα ἐμπόριον σιτη- ρῶν καὶ κτηνῶν. [Μ.Σ.]

Ὁξέα καλοῦνται ἐν τῇ χημείᾳ ἐνώσεις ἔχουσαι τὴν ιδιότητα νὰ μετατρέπωσι τὴν κυανῇν χροίαν τοῦ βάμματος τοῦ ἥλιotropiou (βλ. λ.) εἰς ἐρυθράν, μετὰ τῶν βάσεων δὲ νὰ ἀποτελῶσιν ἄλατα (βλ. τὰς λ.). Ἐνέχουσι πάντοτε ὕδρον καὶ τοῦλάχιστον ἐν ἐτι στοιχεῖον ἢ ὁμάδα στοιχείων, μεταξὺ τῶν ὁ- ποιῶν εὐρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ δξυ- γόνον (Ὁ. δξυγονικά). Εἶναι δὲ τῶν δξέων ἀλλὰ μὲν ἀνόργανα, ὅλλα δὲ ὀργανικά· καὶ τῶν μὲν ἀνοργάνων τὰ κυριώτερα εἶναι τὸ θεικόν, τὸ νιτρικόν, τὸ ὕδροχλωρικόν, τὸ φωσφορικόν, τὸ βορικόν κλ., ἐκ δὲ τῶν ὀ- ργανικῶν τὸ γαλακτικόν, τὸ ἐλαϊκόν, τὸ ἱεϋ- λικόν, τὸ κιτρικόν, τὸ μηλικόν, τὸ δεσικόν, τὸ μυρμηκικόν, τὸ δξαλικόν, τὸ δξεικόν, τὸ οὐρικόν, τὸ παλμιτικόν, τὸ τρυγικόν, τὸ χο- λικόν κλ., περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα. Φυτ. καὶ Ὁ. λέγονται τὰ φυτικῇ ἔχοντα τὴν προέλευσιν, ἥτοι τὸ κιτρικόν, τὸ τρυγι- κόν, τὸ μηλικόν, τὸ σταφυλικόν. Ἀρωμα- τικὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὰς θρωματικές ἐνώ- σεας (βλ. λ.), οἷον τὸ βενζοϊκόν, τὸ ἱππορι- κόν κλ. Δεσικὰ τὰ δεσικῇ ἐνέργειαν ἔ- χοντα, οἷον τὸ κυρίως δεσικόν δξύ (ἥτοι ἡ δεσίνη ἢ ταννίνη), τὸ κινεδεσικόν κλ. Πα- χέα τὰ ἐν τοῖς ἐλαίοις καὶ λ. πείσιν ἀπαν- τῶντα ἥτοι τὸ ἐλαϊκόν, τὸ φοινικικόν, τὸ μαργαρικόν καὶ τὸ στεατικόν. Περὶ δὲ τῶν

λιπαρῶν Ὁ. βλ. τὸ ἰδιαίτ. ἄρθρον. Χ.Χ.]

Ὁξεῖται ἐκαλοῦνται τὸ πάλαι νῆστοι τι- νες παρὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, μεταξὺ τῶν Ἐ- χινάδων (βλ. λ.)· τὰ νῦν ὀνομάζεται μόνον μίξ τούτων Ὁξεῖα. [Α.Λ.]

Ὁξεΐδια καλοῦνται αἱ ἐνώσεις τοῦ δξυ- γόνου καὶ μετ' ἄλλων μὲν στοιχείων κυρίως ὅμως μετὰ τῶν μετάλλων. Ἐὰν μετὰλλόν τι ἐνοῦται μετὰ τοῦ δξυγόνου κατὰ διαφό- ρους ἀναλογίας, διακρίνονται αἱ ἐνώσεις αὐ- ται διὰ τῶν ὀρων ὑποξειδίων. Ὁ. ὑπεροξειδίων, ἡμιτροξειδίων κλ. Ὁξεΐδωσις δὲ καλεῖ- ται ἡ τέλεσις τῆς ἐνώσεως ταύτης. [Χ.Χ.]

Ὁξεΐδωσις. Βλ. Ὁξεΐδια.

Ὁξεικόν όξύ, $C_9H_4O_2$. Ἐν τῶν κυριωτέρων ὀργανικῶν δξέων, γνωστὸν ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐν ἡραιωμένῃ καταστά- σει ὡς δξος. Γεννᾶται κατὰ τὴν ἀπόσθησιν καὶ δξειδωσιν πλείστων ὀργανικῶν συνθέσεων, κατὰ μεγάλας δὲ ποσότητας παραγεται ἐν τῇ βιομηχανίᾳ δι' δξειδώσεως τοῦ οἰνοπνεύματος, διαφόρων οἰνοπνευματοῦχων οὐσιῶν, οἷον εἰ- νου, ζυθοῦ, ζυμωθεῖσιν ὀπωρῶν, ἀπεθρα- σμάτων ζυμολούχων οὐσιῶν ἢ ἀραιῶν (15%) διαλυμάτων οἰνοπνεύματος, δξειδώσεως τε- λουμένης κατὰ τὴν πορείαν ζύμωσης ἢ προ- καλεῖ ζύμωμα εἰδικόν, τὸ καλούμεν. δξεικόν μυκόδερμα (*mycoderma acetii*). Εἰς τὴν τοιαύτην ζύμωσιν καὶ δξειδωσιν, τελουμένης αὐτομάτως, δρεῖλεται ἡ ἐν τῷ οἶνῳ π. χ. μεταβολὴ τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς δξεικόν δξύ, ἐπιφέρουσα τὴν δξίνισιν τοῦ οἶνου. Σήμερον ὅμως σχεδὸν ἀποκλειστικῶς παράγεται τὸ Ὁξ. δξύ ἐκ τοῦ ξυλόξους (βλ. λ.), ὅπερ ἐκτὸς δξεικοῦ δξέος περιέχει ἀλλὰ δξέα ἐμύλογα, δξόνην, μεθυλικὸν πνεῦμα καὶ διαφόρους οὐ- σίας ἐμπυρευματικές· τὸ ὕδρον τοῦτο ἀπό- σταγμα τῶν ξύλων ὑποβάλλεται εἰς ἐπανει- λημμένης ἀποστάσεις, δι' ὧν ἀποχωρίζονται μὲν αἱ ἀλλαι οὐσῖαι ὑπολείπεται δὲ δξεικόν νάτριον ἢ ἀσβέστιον (καθόσον προστεθῇ εἰς αὐτὸ σόδα ἢ ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον), ἐξ ὧν δι' ἀποστάξεως μετὰ θεικ. ὕδξος ἐλευθε- ροῦται τὸ Ὁξ. δξύ. Ἐντελῶς ἀνυδρὸν τοῦτο καὶ εἰς θερμοκρασίαν κατωτέραν τῶν 16°.5 παρίσταται ὡς μάζα κρυσταλλική· τήκεται δὲ εἰς 16°.5 καὶ ζεεῖ εἰς 118°. Μίγνεται ἐν πάσῃ ἀναλογία μεθ' ὕδατος καὶ ὕδροσποικιώτατον ἐν ἀπορροφᾷ ἀτμούς ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας. Τὸ δὲ ἀνυδρὸν Ὁ. δξύ ἐνέχει ὕδωρ 23 0/0· εἶναι δὲ ἀνεπίδεκτον κρυσταλλώσεως καὶ ζεεῖ εἰς 123°. Τὸ καθαρὸν ἐμποιεῖ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἄλγος καὶ προξενεῖ φλυκταίνας· καίονται δὲ οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ μετὰ φλογὸς κυανῆς. Ἐν δὲ τῇ φαρμακευτικῇ εὐχρηστεῖ διάλυμα 30 0/0 ὑπὸ τὸ ὄνομα «τραϊν δξ. δξύ». Εἰς τὴν ἱα- τρικῇ ἐφαρμύζεται τὸ δξ. δξύ ὡς σφραδῖον ἀναληπτικὸν ἐπὶ λιποθυμῶν, ἀρτίον ὡς εὐ- στόμαχον κατὰ πυτιριάσεων καὶ ἐξανθημά-

ΟΞΥ θεικόν, νιτρικόν, δξεικόν κτλ. Βλ. **ΟΞέα** καί τὰ ἰδιαιτέρα ἀρθρα θεικόν **Ο.**, νιτρικόν **Ο.** κτλ. Ἐνταῦθα δὲ γενήσεται λόγος περὶ τοῦ παρεκπεσόντος ἐκ τῆς οἰκείας θέσεως δξ α λ ι κ οῦ δ ξ έ ο ς, $C_2H_2O_4$. Εἶναι τοῦτο δξυ ἐκ τῶν εἰς τὴν ὀργανικὴν χημείαν ἀναγομένων, μεθ' ὕδατος μὲν κρυστάλλου παρέχον ἀχρόους κρυστάλλους, ἀνυδρὸν δὲ παριστάμενον ὡς κόκκις λευκῇ· εὐρίσκεται δὲ ἀφθόνως ἐν τῇ φυτικῇ βασιλείᾳ ἐν συνθέσει εἰς ἄλλα, ὧν κυριώτερα τὸ δ ξ α λ ι κ ὸ ν κ ἄ λ ι ο ν, εὐρισκόμενον ἰδίως ἐν τῇ δξάλει, ἐτι δὲ εἰς τὸ τριφύλλον κλ., τὸ δ ξ α λ ν ἄ τ ρ ι ο ν, ἐν τῷ χηνοποδίῳ, τῇ ἀνθυλλίδι κλ. καί τὸ δ ξ α λ ἄ σ θ έ σ τ ι ο ν, εὐρισκόμενον εἰς τὰς λειχήνας καὶ τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήου, ἐτι δὲ ἐν τοῖς οὖροις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων· τοῦτο εἰς παθολογικὰς καταστάσεις καθ' ἑαυτὸν ἀποτελεῖ τὴν δ ξ α λ ο υ ρ ί α ν καί εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων συστατικῶν τῶν οὐρολιθῶν. ὧν τινες συνίστανται μόνον ἐξ δξάλ., σθεσιονῆς ἢ καὶ ἄλλων δξάλ., ἁλμάτων, διακρινόμενοι διὰ τῆς μεγίστης αὐτῶν σκληρότητος. [X.Y.]

ΟΞΥάκανθα. Βλ. Κραταιγός.

ΟΞΥγόνον (σύμβολον **O**, ἄτομ. βάρος 15.96). "Ἐν τῶν κυριωτέρων χημικῶν στοιχείων, ἀέριον, ἀποτελοῦν κατ' ὄγκον τὸ $\frac{1}{8}$ περίπου τῆς ἀτμοσφαίρας, τὰ $\frac{1}{8}$ τοῦ ὕδατος κατὰ βάρος, μέγα μέρος τῶν ζώωντων ἰσθίων ζώων τε καὶ φυτῶν καὶ περιουσι τοῦ ἥμισυ τοῦ στερεοῦ τῆς γῆς μέρους. Καθαρὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ καὶ ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκ ἁλῶν ἐνώσειν, συνήθως δὲ ἐξάγεται ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργαστηρίοις διὰ θερμάνσεως μιγματος χλωρικοῦ καλίου καὶ ὑπεροξειδίου τοῦ μαγνησίου. Εἶναι ἄεριον ἄχρουν, ἀνευ ὁσμῆς καὶ γεύσεως, ὀλίγον διαλυτὸν ἐν ὕδατι, μικρὸν βαρύτερον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τοῦ δὲ ὑδρογόνου βαρύτερον 16κις περίπου (ἀκριβῶς 15.96). Ὑπὸ πίεσιν 48.7 ἀτμοσφαιρῶν καὶ θερμότησιν 105° 4 κάτωθεν τοῦ μηδενικοῦ πήγνυται εἰς ὑγρὸν ἄχρουν ὅπερ ἐπιτείνονμένης τῆς ψύξεως καὶ πίεσεως καὶ πήγνυται. Ἐνοῦται χημικῶς μεθ' ἀπάντων τῶν στοιχείων, πλὴν τοῦ φθορίου, ἀποτελοῦν τὰ δξειδία (βλ. λ.)· ἡ λεγομένη δὲ καυσίς πολλῶν σωμάτων δὲν εἶναι ἢ ἐνωσις αὐτῶν μετ' **O**., ὑπὸ παραγωγῆς φωτὸς καὶ θερμότητος συνοδευμένη. Δι' ὃ καὶ ἐντὸς καθαροῦ **O** ἀναπτύσσεται μειζων θερμότης καὶ ἡ καυσίς τελεῖται πολλῶν ἐντονωτέρα ἢ ἐν τῷ ἀέρι. Οὕτω λαμπρὰ σθεσθεῖται ἡ μόλις δεικνύει ἐτι ἡ θρυαλλίς διάπυρά τινα σημεία, ἀναρλέγεται καὶ καίεται ζωηρότατα ἐντὸς τοῦ **O**., ὡς καὶ παρασχίς ξύλου, ὃ φωσφόρος δὲ καὶ τὸ μαγνήσιον καίονται ἐν αὐτῷ μετὰ λάμπειν ἐκθαμβωτικῆς· σύμμα δὲ σιδηροῦν φέρον εἰς τὸ ἄκρον καίόμενον ἔναυσμα

ἐὰν εἰσαχθῇ εἰς φιάλην καθαροῦ **O**. καίεται· καὶ αὐτὸ καὶ τὸ δξειδιον αὐτοῦ τηκόμενον καταπίπτει κατὰ σταγόνας. Τὸ **O** εἶναι ἄπαρα τητον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ζώων διότι εἰς τὴν πρόσληψιν αὐτοῦ κυρίως συνίσταται ἡ ἀναπνοή· οὕτως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δξειδοῦται ἡ αἰμοσφαιρίνη τοῦ αἵματος ἐν τοῖς πνεύμοσι κατὰ τὴν ἀναπνοὴν προσλαμβάνουσα **O**., ὅπερ εἶτα τὸ αἷμα, φθάνον διὰ τῆς κυκλοφορίας εἰς τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα σύμπαντος τοῦ σώματος, παραχωρεῖ τοῖς ἰστοῖς ἐνθα δι' αὐτοῦ διενεργούνται οἱ ζῆννοι χημικαὶ λειτουργίαι αἱ χαρακτηρίζουσαι τὴν ζωὴν. Τὰ φυτὰ δὲ πάλιν ἀπορροφῶσι τὸ ἐν τῷ ἀέρι διοξειδιον ἀνθρακος, ὅπερ ἐνέχει ἐπίσης **O**., κρατοῦντα δὲ τὴν ἀνθρακα, ἐκπνέουσι τὸ **O**. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐν χώρῳ ἐστερημένῳ **O**. ἀδύνατον εἶναι νὰ τελεσθῇ ἡ κοινὴ καῦσις· τοῦτο δὲ δεκνύομεν εἰσάγοντες λαμπάδα εἰς φιάλην φέρουσαν πῦμα, ὅτε ἡ λαμπὰς ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν κατ', ἐν ὅσῳ δηλ. ὑπάρχει ἐτι **O**. διαθεσίμῳ ἐν τῇ φιάλῃ, σθένυνται εἶτα ἀφ' ἐκυτῆς. — Περὶ τοῦ ὅζοντος, ὅπερ εἶναι παραλλαγή τις τοῦ **O**., βλ. τὴν λξίν. [X.X.]

ΟΞύη (Bot.). Ἀρχαία ὀνομασία δένδρου φυλλοβόλου τῆς Εὐρώπης καὶ Δ' Ἀσίας ἥτοι τῆς *Fagus* τῶν Ῥωμαίων (*Fagus silvatica* L., γερμ. *Buche*, γαλλ. *Hêtre*). Ὑπάγεται εἰς τὴν οἰκογεν. τῶν Κυπελλοφόρων, σχηματίζει δὲ δάση καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Ἑλλάδος (βλ. Ἑλλάς: Χλωρίς ἐν τ. Γ' σ. 785 καὶ λ. Δένδρον σ. 478). Διατηρεῖται ὅ· ἐτι τὴν σήμερον ὡς κοινὴ ἢ ἀρχαία ὀνομασία τοῦ δένδρου τούτου· κακῶς ὅμως ὀνομάζεται ὑπὸ τινῶν φηγός, καίτοι ἐτυμολογεῖται ἐξ αὐτοῦ τὸ λατινικὸν *Fagus*, διότι ὁ φηγός τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων φυτολόγων εἶναι εἶδος δρυὸς (βλ. λ. Δρύς). Τὸ ξύλον τῆς **O** εἶναι ἐκ τῶν εὐχρηστοτέρων ὡς ἄσπερος καὶ σκληρόν. **O** φλοιὸς εἶναι βυρσοδεψικός, οἱ δὲ καρποὶ (γερμ. *Bucheckern*) παρέχουσιν ἄξιόλογον ἔλαιον. [Θ.X.]

ΟΞύκεδρος. Εἶδος Ἀρκευθου (βλ. λ.).

ΟΞΥλάπαθον. Εἶδος Λαπάθου (βλ. λ.).

ΟΞΥλένιον ἢ **Διθίνιον**, C_2H_2 . Ἡ μόνη χημικὴ ἐνωσις ἀνθρακος καὶ ὑδρογόνου, ἥτις παράγεται διὰ τῆς ἀμέσου αὐτῶν συνενώσεως· ὅταν δηλ. διοχτευθῇ ὑδρογόνον διὰ χώρου ἐνθα μεταξὺ δύο ἀκίδων ἀνθρακος ἀναπτύσσονται συνεχῶς ἡλεκτρικοὶ σπινθῆρες, ἐνοῦται χημικῶς μετὰ τοῦ ἀνθρακος καὶ μεταβάλλεται εἰς **O**., ὅπερ εἶναι ἄεριον ἄχρουν κατὰ τι ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος. Τὸ **O**. ἀναπτύσσεται καὶ ἐν τῇ φύσει κατὰ τὴν ἀτελεῖ καυσιν πολλῶν ὑδρογονανθράκων, ἐνυπάρχει δὲ καὶ ἐν τῷ φωταερίῳ.

ΟΞΥλος. Βλ. Δωριεῖς.

Ὁξύμελις. Βλ. Μέλις.

Ὁξύουροι. Παράσιτα τοῦ ἀνθρώπου, μικρὰ νηματοειδῆ σκωλήκια, μήκος ἔχοντα $1\frac{1}{2}$ ἐμ. τὰ ἄρρενα, 1 δὲ τὰ θήλεα, ζῶντα ἐν τῷ παχέϊ ἐντέρω καὶ εἰδικώτερον ἐν τῇ ἀπευθυμένῳ καὶ παρὰ τὴν ἀρχὴν, ἀφ' οὗ ἐξέρχονται πολυάριθμα κατὰ τὴν ἀφόδουσιν ἢ καὶ ἄνευ αὐτῆς, κυρίως ἐν καιρῷ ὕπνου. Γεννῶνται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μετὰ τῶν τροφῶν καταπίντι τὰ ὡς αὐτῶν. Εἰσὶν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγίαν, προξενούσιν ὅμως μέγαν ὀδονόησιν περὶ τὸν δακτύλιον καὶ εἰς τὰ παιδία προκαλοῦσι τὴν ἔξιν τοῦ δέφεσθαι διὰ τῶν συνεχῶν κνησμῶν τῶν περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα μερῶν. Πρὸς ἔξωσιν αὐτῶν ἀρκεῖ ἐνίοτε ἰσχυρὴν καθάρσιν καὶ ὑποκλυσμοί, οἷς προστίθεται ἐν ἀνάγκῃ ἡ ἀβροτονίη ἢ ἄλλο τι ἐκ τῶν ἐλμινθοκτόνων. [Π.Ι.]

Ὁξυπυρίτιον ἢ τοῖς οἰξείδιον πυρίτιον, SiO_2 , εἶναι ἡ κοινῶς ἐν τῇ φύσει ἀπαντῶσα ἔνωση τοῦ πυρίτιου, ὅπερ εἶναι μετὰ τὸ δξυγόνον τὸ ἀφθονώτερον ἐν τῇ φύσει στοιχεῖον (βλ. Πυρίτιον). Τὸ Ὁ. εἶναι οὕτω τὸ κυριώτερον συστατικὸν τοῦ στερεοῦ τῆς γῆς φλοιῷ. Κεκρυσταλλωμένον ἀποτελεῖ τὴν χαλαζίαν μετὰ πασῶν τῶν ποικιλιῶν αὐτοῦ, ἀμρρρον δὲ τὴν ὀπάλλιον· μετὰ δὲ τῶν μεταλλικῶν ὀξειδίων ἀποτελεῖ τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν ὀξυπυρίτιων ἀλάτων, ἅτινα εἰσι τὸ κύριον μέρος τῶν πολυαριθμῶν ὁμωνύμων ὀρυκτῶν. Ἐπίσης ἀπαντᾷ τὸ Ὁ. ὡς παράμιγμα καὶ συστατικὸν τῶν πλείστων πετρωμάτων, οὐδαμοῦ σχεδὸν τῆς γῆς ἔλλειπον. Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἐν πολλοῖς ῥέουσιν ὕδασιν, ἐν τοῖς φυτοῖς, καὶ ἰδίως τοῖς σιτηρεῖς, ἅτινα εἰς αὐτὸ ὀφείλουσι τὴν στερεότητα τῶν σταχυῶν αὐτῶν, ἐν τοῖς περσῖς, τοῖς κέρασι, ταῖς θριξί καὶ τοῖς ὄνυξι τῶν ζώων, ἐν τοῖς ὀστράκοις αὐτῶν κλ. Παρσκευασθῆ δὲ τὸ Ὁ. καὶ τεχνητῶς διὰ καύσεως τοῦ πυρίτιου ἐν δξυγένῳ, ἀλλὰ δὲν κατωρθώθη καὶ ἡ κρυστάλλωσις αὐτοῦ. Εἶναι ἀδιάλυτον ἐν τῷ ὕδατι καὶ τοῖς ὀξέσι, πλὴν ἐν τῷ ὕδροφθορικῷ ὀξεῖ, ἀφ' οὗ μεταβάλλεται εἰς ἄερινον φθοριοῦχον πυρίτιον· τὸ ἀμρρρον διαλύεται ἐπίσης ζεόμενον μετὰ καυστικῶν ἀλκαλιῶν. Οὕτως ἐν γένει τὸ Ὁ. εἶναι ἔνωση ἐντελῶς ἀνθισταμένη εἰς πᾶσαν φθοράν. [X.X.]

Ὁξύρρυγχος ἢ ἀκίπησις (βλ. πίν. Ἰχθύες Δ' 1). Ὁ σπουδαιότερος τῶν νῦν ζώντων Γανοειδῶν ἰχθύων (βλ. λ.). Χαρακτηρίζεται ὑπ' ὀξείας ῥύγχους καὶ 5 κατὰ μήκος σειρῶν ὀστέινων φολιδῶν ἢ μαλλῶν διέων φυμάτων. Ζῇ κυρίως εἰς τὸν Περσικόν καὶ ἐν τῇ Κασπίᾳ θαλάσῃ, τὰ ὡς δὲ αὐτοῦ παρέχουσι τὸ μέλαν χαβιάριον. Κυριώτερα εἶδη Ὁ. ὁ κοινὸς (Acipenser sturio) καὶ Ὁ. ὁ χόψος (A. huso). [Φ.Ι.]

Ὁξύσχοινος. Βλ. Σχοῖνος.

Ὁξυφυλλώδη (Bot.) ἡ Ἑλαιόπρι- νώδη, Aquifoliaceae ἢ Piceineae. Μικρὰ εἰς γεν. φυτῶν περιλαμβάνοντα 150 εἶδη φυλλώδη θερμῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν. Ὑπάγεται εἰς τὰ Δικοτυλήδονα χωριστοπέταλα καὶ συγγενεῖς μετὰ τῶν Ῥαμνωδῶν καὶ Κηλαστρωδῶν. Τὸ σπουδαιότερον γένος εἶναι ἡ Ἰληξ (Plex L.). Τὸ μόνον εὐρωπαϊκὸν εἶδος αὐτοῦ, ὅπερ αὐτοφυές καὶ ἐν τῇ Β' Ἑλλάδι, εἶναι ἡ Ἰ. ἡ ὀξυφυλλός (I. Aquifolium L. γερμ. Stechpalme, γαλλ. Houx, κοινῶς Ἑλαϊόπρινο, Ληόπρινο, Λαῦρος καὶ Ἀρκουδοπούρναρο). Ἐχει ὅλον σκληρότατον ἐπιθήσειον διὰ τορνευτικὰ ἔργα· οἱ δὲ κλάδοι μετὰ τῶν στυλποτάτων φύλλων ἀναπληροῦσιν ἐν τῇ Β' Εὐρώπῃ συνήθως τὰ φύλλα φοινίκας κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαίων. — Ἄτερον εἶδος εἶναι ἡ Ἰ. ἡ Παραγουαϊνὴ (Paraguayensis St. Hil.), ἧς τὸ ἔγχυμα τῶν φύλλων ἐν μεγάλῃ χρήσει ἀνὰ τὴν Ν' Ἀμερικὴν ὡς εἶδος τσιγῶ (Maté ἢ Yerba.).

Ὁξφόρδη (Oxford, ἡ Ὁξωνία κατὰ τὸ λατίν. Oxonia). 1) Πόλις καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ Ν' μέρῃ τῆς Ἀγγλίας, ἀποτελοῦσα ἰδίαν κομητείαν. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Ταμέσως καὶ τῆς Ὁξφορδεῖου διώρυχος, ἔχει δὲ 45 741 κατ. (1891). Εἶναι μία τῶν ὡραιότερων πόλεων τῆς Ἀγγλίας, παρέχουσα ἐπιβάλλουσαν θέαν, σώζοντα δὲ πολλὰ ὀρεχαιοπρεπῆ γοθικά οἰκοδομήματα. Τὰ πλεῖστα καὶ ὡραιότερα τούτων ἀνήκουσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁ., ὅπερ εἶναι τὸ περιφημότερον τὸ βασιλείου· ἤδη ἐπὶ τῶν Ἀγγλοσαξόνων ὑπῆρξεν ἐνταῦθα μεγάλη σχολή, ἧτις ἀπὸ τοῦ 1201 ἀναφέρεται ὡς πανεπιστήμιον. Συνίσταται δὲ τοῦτο ἐξ 24 κολλεγιῶν, ὧν παλαιότερον τὸ λεγόμενον πανεπιστημιῶν (1249), εἶτα τὸ Μέρτον (1267) καὶ τὸ Βάλλιολ (1269), τὰ δὲ ἄλλα χρονολογῶνται ἐκ τοῦ 13' — 14' αἰώνος, εἰς δὲ ἐκ τοῦ 16'. Καθηγηταὶ ὑπάρχουσι περ. 45, φοιτηταὶ δὲ περ. 3200, οἷτινες δώσαντες ἐξετάσεις λαμβάνουσι καὶ ψῆφον εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸ πανεπιστήμιον. Περιφέρως εἶναι ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ, ἡ λεγ. Βοδλεϊανή, ἔχουσα 400 χιλ. ἐντυπα βιβλία καὶ 30 χιλ. χειρόγραφα, πλουσιώτατα· δὲ καὶ αἱ ἄλλαι συλλογαὶ καὶ ἰδρύματα αὐτοῦ, ὡς τὸ ἀστεροσκοπεῖον, τὸ τυπογραφεῖον κλ.

— 2) Ὁ. ἡ Oxfordshire. Κομητεία τῆς Ἀγγλίας περιλαμβάνουσα τὴν περίεξ τῆς ἀνω πόλεως χώραν, ἐν ἔλῳ 1957 τχμ. μετὰ 185 938 κατ. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον εὐρωπαικῆ, παράγει δὲ κυρίως σίτον, κριθὴν, βρώμην, τεύτλα, ὀπώρας κλ. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὴ, ἀσήμαντος δὲ ἡ βιομηχανία. [Μ.Σ.]

Ὁξύλοχος. Χωρὶς τῆς Εὐβοίας ὑπα-

γόμενον εἰς τὴν δῆμον Κυμαίων καὶ ἀπέχον τῆς Ἑβρας ὥρ. 1 1/2 πρὸς Ν. Τοῦτο καὶ τὸ χωρὸν Κληματαρί περιέχουσι 930 κατοίκους.

Ὁξύωρον γλῆμα καλεῖται δὲ σύνδεσμος ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον παράλογος ἐννοιῶν ἀντιφασκουσῶν ἀλλήλαις, ἐν τῷ ἐποίῳ ὅμως κρύπτεται πνευματικῆς ἰδέας. Ὁ. ἀποτελεῖ π. γ. ἡ φράσις: «λύπη χαρμύσωνος».

Ὁξω χώρα. Βλ. **Ἐῶ χώρα.**

Ὁουεν (Ριχάρδος Owen). Περίφημος Ἀγγλος φυσιολόγος, γενν. 1804 ἐν Λαίτγστερ. Ἐγένετο χειρουργὸς ἐν Λονδίῳ, συγχρόνως ὅμως ἀφιέρωθη εἰς σπουδαίας μελέτας κυρίως ἀνατομικὰς καὶ παλαιοντολογικὰς. Διωρίσθη ἔφορος τοῦ μουσεῖου τοῦ κολεγίου τῶν χειρουργῶν, ὕστερον δὲ καθηγ. τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας ἐν τῷ Βασίλ. Ἰνστιτούτῳ καὶ διευθυντὴς τῶν φυσικῶν συλλογῶν τοῦ Βρεταν. Μουσείου. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐγένοντο γνωστότατα: Ἱστορία τῶν ὀρυκτῶν θηλαστικῶν καὶ πτηνῶν τῆς Ἀγγλίας (1846), τῶν ἐρπετῶν (4 μέρος, 1849), Συγκριτ. ἀνατομία καὶ φυσιολογία τῶν σπονδυλικῶν (3 τ. 1866-8), Παλαιοντολογία (ζ' ἐκδ. 1871), Ἑρπετά (4 τ. 1848) κκ., πρὸς τοῦτοις δὲ ἐδημοσίευσε πλείστας καὶ σπουδαιότητας διατριβὰς εἰς ἐπιστημ. περιοδικά. [Β.Ε.]

Ὁπάλλιος. Ὁρυκτὸν ἄμορφον εἰς πολὺν ἀπαντῶν ποικίλιας, ἀποτελούμενον δὲ ἐξ ὀξυπυριτίου μετὰ 3-13 % ὕδατος καὶ ἰσχυρῶν διαφόρων μεταλλικῶν ὀξειδίων. Εὐρητὰ χειροπληθὴς ἢ παρενεπιπαρόντος εἰς διάφορα κοιτάσματα, κατὰ μάζας νεφροειδεῖς, σταλακτιτοειδεῖς, βοτρυοειδεῖς κλ., ἔχει δὲ σκληρότητα 5.5-6.5 καὶ εἰδικὸν βάρος 1.9-2.3, λάμψιν ὑαλώδη μέχρι στεατώδους, διαφάνειαν ποικιλιωτάτου βαθμοῦ καὶ χρώσιν διάφορον κατὰ ποικιλίας. Εἶναι εὐθραυστος, φωσφορίζει δὲ κατὰ τὴν τριβὴν δύο αὐτοῦ τεμαχίων, ποικιλίαι δὲ τινες δεικνύουσι μεταλλαγὰς χρωμάτων (θὼν καὶ τὸ ὄνομα Ὁ. = ὄψιν ἀλλάσων). Μένει ἀτηκτος πρὸς τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ, διαλύεται δὲ ἐν θερμῇ διαλύματι καυστικῆς κάλεως. Ποικιλίαι αὐτοῦ εἰσὶν αἱ ἐξῆς: ὁ ἐὺ γ ἐ ν ἡ ς Ὁ. ἡμιδιαφανής, γαλακτοχρῶς καὶ ὑποκίτρινος, δεικνύων πολλὰς τοῦ χρώματος παραλλαγὰς, εὐρίσκόμενος δὲ ἐντὸς πυριγενῶν πετρωμάτων ἀλλάχου τε καὶ ἐν Μήλῳ καὶ χρυσιμοποιούμενος ὡς πολύτιμος λίθος ὁ κ ο ι ν ὁ ς Ὁ. πολυειδῶς κεχρωσμένος, ἡμιδιαφανής μετὰ λάμψεως στεατώδους ὁ ἡ μ ι ο π ἄ λ λ ι ο ς, εὐρίσκόμενος κατὰ ψευδοκρυστάλλους εἰς στρώματα καὶ λεπτὰς στιβάδας ὡς ἐν τῷ στρώματι τοῦ σηπίου παρά τας Θήβας καὶ ἐν Κιμῳλῳ, ἀποτελῶν δ' ἐνίοτε τὸ ὑλικὸν ἀπολελιθωμένον ξύλων: ὁ ὕ α λ ι τ ἡ ς, ἀπαντῶν εἰς ἀθροίσματα βοτρυοειδῆ ἢ

φλοιοειδῆ περιβλήματα, ἄχρους, διαφανής, μετὰ λάμψεως ὑαλώδους: ὁ π υ ρ ο π ἄ λ λ ι ο ς, ὑακινθέρυθος μέχρι κίτρου, ἰριζῶν κατὰ θέσεις, εὐρίσκόμενος καὶ ἐν Κιμῳλῳ ὁ σ ι δ ἡ ρ ο μ ι γ ἡ ς Ὁ. ἡ ἰ α σ π ι δ ο π ἄ λ λ ι ο ς, ἀπαντῶν κατὰ μάζας ὀγκώδεις, ἀδιαφανής, τεφρὸς, κίτρινος, ἐρυθρὸς ἢ καστανόχρους, μετὰ λάμψεως στεατοειδούς, ἐνέχων πολὺ ὀξειδίου σιδήρου. Ἐκ πασῶν τούτων τῶν ποικιλιῶν κατασκευάζονται μικρὰ ἀντικείμενα καὶ ἀθύρματα. Ἐνταῦθα ἐπίσης ἀνήκει καὶ ὁ γεῦσερτης (βλ. λ.). [Δ.Κ.]

Ὁπίτωφ. Πρωτεύουσα περιφερέας ἐν τῷ ῥωσσ. κυβερν. Ῥάδομ τῆς Πολωνίας, ἔχουσα ποικίλην βιομηχανίαν καὶ 5886 κατ.

Ὁπικοί. Βλ. Ἰταλικά ἔθνη, Ὀσκοι.

Ὀπιον ἢ μὴ κώνιον καλεῖται ὁ ἐκ τῶν κωδίων μῆκωνος τῆς ὑπνοποιοῦ λαμβανόμενος ὀπός. Διὰ τεχνητῶν ἐντομῶν, γινόμενων δύο ἐβδομάδας πρὸ τῆς ὀριμάνσεως τῶν κωδίων, ἐκρέει ὁ ὀπός οὗτος, πυκνόρρευστος καὶ γαλακτοχρῶς, ὅστις ταχέως ἐν τῷ ἀέρι ἀπσβαίνει ὡχρόφαιος καὶ πυκνύεται, συλλεγείς δὲ ξηραίνεται καὶ φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς βώλους ἢ πλακοῦντια ὡχροκίτρινα, βάρους 200-800 γρ. Ἡ καλλιέργεια τοῦ Ὁ. εἶναι ἰθαγενὴς τῆς Αἰ. ὕπτου, Ἀσιατικῆς Τουρκίας, Περσίας καὶ Ἰνδίας, ἀριστον δὲ Ὁ. κρίνεται τὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ἀμερικῇ καὶ Αὐστραλίᾳ ἐγένοντο μετ' ἐπιτυχίας δοκιμαί τῆς καλλιέργειας τοῦ Ὁ. Ἡ σύστασις αὐτοῦ εἶναι πολυπλοκωτάτη, ἐνέχοντος ἀνοργάνους οὐσίας, λίπος, ῥητίνη, ὀξέα, χρωστικὰς ὕλας καὶ πλῆθος ἀλκαλοειδῶν, ἀτινά εἰσι καὶ τὰ οὐσιώδη αὐτοῦ συστατικά. Τούτων τὸ κυριώτερον εἶναι ἡ μορφίνη (βλ. λ.), περιεχομένη ἐν τῷ Ὁ. κατὰ λόγον 10-20%, ἀλλὰ δὲ θηβαίνη, κωδείνη, κωδαμίνη, λαβδανίνη, μηκωνοειδίνη, παπαβαρίνη, ψευδομορφίνη, ναρκωτὴν, ναρκεινὴν κλ., περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδιαίτ. ἄρθρα. Τὸ Ὁ. εἶναι ἰσχυρὸν ναρκωτικὸν φάρμακον. Εἰς δόσεις μικράς, 1-2 σιταρίων, φέρεται κατ' ἀρχὰς μὲν διέγερσιν, ταχέως δὲ ὑπνον μακρὸν συνοδευόμενον ὑπ' ὀνείρων καὶ παραισθησεων: μεγαλιέται δὲ δόσεις, ἤτοι 1/4-1/2 γραμμ. δι' ἐνήλικας, διὰ παιδία δὲ καὶ 0.01 γρ., ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον διὰ παραλύσεως τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων ἤτοι μετὰ φαινομένων ἀσφυκτικῶν. Ὡς ναρκωτὸν τὰ τε αἰσθητικὰ καὶ τὰ κινητικὰ νεῦρα εἶναι τοῦτο μὲν ἰνταγινόν, τοῦτο δὲ ἀντισπασμωδικόν. Ἡ ἰατρικὴ χρῆσις του εἶναι κατὰ ταῦτα μεγίστη, παραγγελλομένου πρὸς νευραλγίας, ἀϋπνίας, σπασμούς, ἀσθμα, γαστράλγας, ἐμέτους, διάρροιας (ὡς στυφνός τας ἐκκρίσεις), πρὸς πάσαν ὑπερδιέγερσιν, σπασμώδεις βήχας, καρδιοκτύπους κλ., ἀπαγορευμένου δὲ

κυρίως μόνον ἐὰν παρῇ ὑπεραιμία ἐγκεφαλική, ἢν αὐτῶναι τὸ Ὁ. Ἡ μεγίστη δόσις τοῦ καθαρῶς εἶναι ἐφάπαξ μὲν 0.15 γρ., δι' ἡμέρας δὲ 0.50 γρ. Δίδεται δὲ ἡ αὐτὴ τὸ Ὁ. εἰς κόριν μετὰ σακχάρου ἢ εἰς καταπότια ἢ ἐντὸς ὑγροῦ μίγματος, ἢ τὸ ἐκχύλισμα αὐτοῦ (δόσεις αἱ ἡμίσειαι), ἢ τὸ βόμμα αὐτοῦ τὸ ἀπλὸν ἢ τὸ κροκοῦχρον (ὅπερ ἐστὶ τὸ κοινὸν λαύδανον, βλ. λ.) κατὰ σταγόνας. — Ἐνεκα τῶν μεθυστικῶν ιδιοτήτων τοῦ τὸ Ὁ. λαμβάνεται καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν ὑπὸ τῶν ὀπιφάγων, εἰς οὓς φέρει μὲν προσωρινῶς τερπνὴν ὑπνηλίαν καὶ ὄνειρους φαιδρους, ἀλλ' ἀποβαίνει ταχέως ἀπαραίτητον καὶ ἀπὸ τῆς μακρᾶς ταύτης χρήσεως ἐπιφέρει νωθρότητα πασῶν τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν, ἰσχνανσιν, δυσπεψία, κατὰπτωσιν σωματικὴν τε καὶ ψυχικὴν. Ἡ χρονία αὕτη αὐτοδηλητηρίασις, μόνον ἐν εἰδικοῖς, ὡς καὶ ὁ μορρινισμός, κακτοτήμασι, δύναται νὰ ἰαθῇ κατὰ δὲ τῆς ὀξείας δι' Ὁ. δηλητηρίασεως συμβουλευέται κένωσις τοῦ στομάχου δι' ἐματικοῦ ἢ γαστραντλίας καὶ παντοῖα διεγερτικὰ εἶναι ὁ κατὰ τὴν διάλυσιν καφεΐνης, περιλυσίς διὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἐρεθισμός τοῦ δέρματος δι' ἐντριβῶν, περιφορὰ τοῦ παθόντος τῇ δὲ κακίᾳ μετὰ τύψεως τῶν μελῶν αὐτοῦ, τέλος ἡ τεχνικὴ ἀναπνοή. [Α.Χ.]

Ὁπισθενεργὸς δὲ ν. α. μ. ε. νόμων. Κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν νομοθεσίαν «πᾶς νόμος ἢ διάταξις εἰς τοὺς ἐφεξῆς κρατεῖται . . . , εἴη γάρ ἂν τῶν ἀτόπων τὸ γενόμενον ὁρθῶς ἐκ τοῦ μὴ γεγονότος ὑστερον ἀνατρέπεσθαι» τὴν ἀρχὴν δὲ ταύτην καὶ πᾶσαι αἱ κυριώτεραι νομοθεσίαι, σωτήριον θεωρήσασθαι, ἀνέγραψαν, ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα ὑπὸ τὴν διατύπωσιν ὅτι «ὁ νόμος ἐρίζει περὶ τοῦ μέλλοντος μόνον καὶ δὲν ἔχει ἀναδρομικὴν δύναμιν» (ἱστ. νομ. ἀρ. 2) ἢ ὅτι ὁ νεώτερος νόμος δὲν θίγει κεκτημένα δικαιώματα. Οὐχ ἥτιον οὐδὲν κωλύει τὸν νομοθέτην ὅπως καὶ τὸ παρελθὸν ὑπαγάγῃ εἰς τοῦ νέου νόμου τὰς διατάξεις ὅσον δὲν κωλύεται ὑπὸ τοῦ συντάγματος τὸ ἡμέτερον σύνταγμα τοιαύτην διάταξιν δὲν περιέχει ἀλλ' ἐμμεσος μόνον περιορισμός δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ τοῦ ἀρθροῦ 17 φράσις, ὅτι οὐδεὶς στερεῖται τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ ἀνεμνησμένης ἀποζημιώσεως. Ἐγείνεται δ' ἐξαιρετικῶς ὁ ν. δ.κ. δύναμιν ὅταν ῥηθῇ περὶ τούτου περιλαμβάνει διάταξιν, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἰς τὰς καθόλου διατυπώσεις αὐτοῦ συνάγεται τοιαύτη τοῦ νομοθέτου βούλησις. Περὶ τῶν κατὰ χρόνον ἰσχύος τῶν ἐργηγευτικῶν νόμων βλ. λ. Ἐρμηνεία. [Πφ.]

Ὁπισθοδράχια. Μία τῶν τάξεων τῶν Κεφαλοφόρων μαλακίων (βλ. λ.), χαρακτηριστικὴ ἐκ τούτου, ὅτι τὰ βράχια κείνται ὀπισθεν τῶν κοιλίων τῆς καρδίας ὡς καὶ οἱ κόλποι αὐτῆς. Εἶναι ἅπαντα ζῶα

μικρά, ἔχοντα τὸ σῶμα ἐπίμηκες καὶ γυμνόν, ὡς κοιλίαι θαλάσσιοι, καὶ τρεφόμενα ἀπὸ φυτῶν ἢ καὶ ἀπὸ ἀλλῶν θαλασσίων ζώων.

Ὁπισθογράφσις (endossement) καλεῖται ἡ ὀπισθεν δικαιογράφου τινὸς εἰς διαταγὴν ἔγγραφος δήλωσις ἐκχώρησεως αὐτοῦ. Καίτοι καὶ ἐπὶ ἀστικῶν συμβάσεων εἶναι δυνατὴ ἡ δι' ὀπισθογραφῆσεως ἐκχώρησις ὑπὸ ὀρισμένης προϋποθέσεως, κυρίως ἐπὶ ἐμπορικῶν ἔγγραφων ἰδιάζει ἡ Ὁ., οἷον ἐπὶ συναλλαγματικῶν (ἐμπορ. Ν. ἀρθ. 136-139), γραμματίων εἰς διαταγὴν (ἐμ. Ν. ἀρθ. 187-158), φορτωτικῶν (ἐμ. Ν. ἀρθ. 281), ασφαλιστηρίων, ναυτοδανείων (ἐμ. Ν. 313), ἐπιταγῶν, τίτλων ὁμολογιῶν ἢ μετοχῶν, τιμολογίων κτλ. Λεπτομερέστερον κανονίζει ὁ ἐμ. Ν. τὰς διατυπώσεις τῆς Ὁπ. πραγματευόμενος περὶ συναλλαγματίων, κατ' ἀναλογίαν δ' αἱ διατάξεις αὗται ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐμπορ. δικαιογραφῶν. Περὶ Ὁ. εἰδικὴν πραγματείαν ἔγραψε παρ' ἡμῖν ὁ Σπ. Δαμασκηνός, μελέτην δ' ἐπὶ εἰδικῶν ζητημάτων ὁ Γ. Φιλάρετος ἐν Νομικῇ Α' σελ. 231 καὶ ἐπ.

Ὁπισθοδότης ἐκαλεῖτο τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ ἀρχαίου ἑλλην. ναυῦ. Ἄν καὶ εἰς τοὺς μεγάλους ναοὺς τοὺς περιβαλλομένους ὑπὸ κιόνων περιλαμβάνεται εἰς τὸ ὄνομα Ὁ. καὶ ἡ ὀπισθία σειρὰ κιόνων, κυρίως ὁμοῦς οὕτω καλεῖται τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ σπηκοῦ τοῦ ναοῦ, συγκοινωνοῦν μὲν μετὰ τοῦ σπηκοῦ, ἀποτελοῦν δὲ ἰδιαίτερον δωμάτιον, ὅπερ ἐκχρησίμευεν ὡς ταμῆιον καὶ ἀποθήκη τῶν θησαυρῶν τοῦ ναοῦ. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Ὁ. τοῦ Παρθενῶνος, φέρων ἰδιαίτεραν στέγην, στηριζομένην ἐπὶ 4 κιόνων. [Σ Τ.]

Ὀπιτς (Μαρτίνος Opitz). Γερμανὸς ποιητὴς γενν. 1597 ἐν Βουτσλάου. Περαιτῶς τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς, ἐξῆλθεν εἰς διαφόρους γῶρας καὶ θέσεις. ἀδιακόπως δὲ ἐργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐξευγενίσεως καὶ διαδόσεως τῆς γερμανικῆς γλώσσης καὶ ποιήσεως. Τὸ 1624 γενόμενος σύμβουλος παρὰ τῷ δουκὶ τοῦ Λίγνιτς καὶ Βρίγ ἐξέδωκε τῷ ἐπομένῳ ἔτει τὸ σπουδαιότατον αὐτοῦ ἔργον Περὶ τῆς γερμανικῆς ποιήσεως. Τῷ 1628 ὑψώθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν προσλαβὼν τὸ ἐπίθετον von Boberfeld. Καίρῳ τινα διέμεινεν ὁ Ὁ. ἐν Βρεσλαύᾳ, ὅπου ἐδημοσίευσεν καὶ τὰ ἄλλα ταῦν ποιημάτων του. Ἀπὸ τοῦ 1634 ἐγκατεστάθη ἐν Δαντσίῃ, ἔλαβε παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Βλαδισλάβου Δ' τὸν τίτλον τοῦ βασιλ. ἱστοριογράφου καὶ γραμματέως καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα ἐκ τῆς πανώλους 1639. Τὰ ποιητικὰ του ἔργα ἔχουσιν διδακτικὸν μάλλον χαρακτῆρα· μεγάλως ὁμοῦς ὡφέλησε τὴν γερμανικὴν ποίησιν εἰσαγαγὼν πάλιν ἀλλοθὺς μέτρον ἀντὶ τῆς μέχρις αὐτοῦ ἐκικρατησάσης ἀπλῆς καταμετρήσεως τῶν

συλλαβῶν, ἐκκαθαρίσας δὲ τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ἱενισμῶν καὶ σολοικισμῶν. [Μ.Γ.]

Ὁπλή. Βλ. Μώνυχα.

Ὁπλίτης ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ὁ στρατιώτης ὁ φέρων τὴν πανοπλίαν, ἵππισταμένην ἐκ τῶν κνημίδων, τοῦ θώρακος μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν μίτρας καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ζωστήρος, τῆς κόρυθος, τοῦ ξίφους, τοῦ δόρατος (ἢ καὶ 2 δορ.) καὶ τῆς μεγάλης στρογγύλης ἀσπίδος, ἥτις κυρίως ὠνομάζετο ὄπλον. Οἱ Ὁ ἐπολέμουν ἐν φάλαγγι, ἀπετέλουν δὲ τὸν πυρῆνα τοῦ ἐλλην. στρατοῦ. Πρὸς καὶ Στρατὸς (ἀρχ.). [Σ.Τ.]

Ὁπλητες. Μία τῶν ἀρχαιοτάτων φυλῶν τῆς Ἀττικῆς, ὧν τὰ ὀνόματα συνδέονται μετὰ τοῦ Ἰωνος. Φαίνεται ὅτι ἡ φυλὴ αὕτη περιελάμβανε τοὺς μαχιμωτέρους κατοίκους. [Δ.Δ.]

Ὁπλον εἶναι ὄργανον χρήσιμον διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ἰσχύος τοῦ μαχητοῦ. Τὰ Ὁ. διαίρουνται εἰς ἀμυντήριον (arme offensive) καὶ σκεπαστήριον (arme défensive). Τοῦ τελευταίου εἶδους εἰσὶν αἱ ἀσπίδες, οἱ θώρακες, περικεφαλαιαὶ κλ., ἅτινα ὁμως ἐξέπεσαν εἰς ἀχρηστίαν ἔνεκα τῆς μεγάλης εἰσδυτικῆς δυνάμεως τῶν σημερινῶν πυροβόλων ὄπλων· ἐσχάτως ἐγένοντο δοκιμαίαι ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἐπὶ τινος θώρακος προταθέντος, ὑπὸ τινος Δόξ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι αἱ προσδοκίαι ἦσαν ὑπέρτεραι τῶν ἀποτελεσμάτων. Τὰ ἀμυντήρια Ὁ. εἶναι πλείστα ὅσα καὶ διαίρουνται· εἰς φορητὰ καὶ μὴ. Τὰ φορητὰ Ὁ. διαίρουνται εἰς ἀγχιέμαχα καὶ χρήσιμα διὰ τὴν ἐκ τοῦ συσπάδην πάλην καὶ τὰ ἐκ ηὐτοῦ χρήσιμα διὰ τὴν ἐξ ἀποστάσεως. Τὰ ἀγχιέμαχα ὄπλα διαίρουνται ἰον εἰς κρουστικά φέροντα ἀποτέλεσμα διὰ τῆς κρούσεως, ὡς ῥόπαλα κλ. 2ον εἰς τμητικά ἢ κοπτικά, ἅτινα φέρουσιν κόψιν δι' ἧς καταφέρονται πληγαὶ εἰς τὸν ἀντίπαλον ὡς ὁ πέλεκυς, ἡ σπάθη κλ. 3ον εἰς ὀξεῖα, τὰ ἐνεργούντα διὰ τῆς αἰχμῆς, εἰσδύοντα εἰς τὸ σῶμα καὶ φέροντα πληγὰς· αἱ πληγαὶ τούτων εἶναι βαρύτεραι τῶν τῶν προηγουμένων· Τοιαῦτα εἰσὶν ἡ λόγχη, τὸ δόρυ, τὸ ἐγγειριδίον, τὸ ξίφος κλ. Τὰ ἐκ ηὐτοῦ φορητὰ εἰσὶν Ὁ. ἐκσφενδονίζοντα βλήματα εἰς ἀπόστασιν τινα· Τοιαῦτα εἶναι τὰ τόξα, ἡ σφενδὼν, τὰ τυφέκια κλ. Μὴ φορητὰ ὄπλα λέγονται συνήθως τὰ πυροβόλα. [Β.Δ.]

Ὁπλον. Διὰ τῆς λέξεως ταύτης διακρίνομεν τὰς διαφόρους ὑποδιαίρέσεις τοῦ μαχίμου στρατοῦ. Τὰ ὄπλα ταῦτα εἰσὶ κυρίως τὸ πεζικόν, τὸ ἱππικόν, τὸ πυροβολικόν, τὸ μηχανικόν. Τὰ δύο τελευταῖα ἔνεκα τῆς εἰδικῆς αὐτῶν ἐκπαιδεύσεως καλοῦνται τεχνικά ὄπλα (βλ. λ.). Εἰς τὴν τακτικὴν κυρίως ὄπλα θεωροῦνται, τὸ πεζικόν, ἡ ἱππικὴ καὶ πυροβολικὴ. Τὸ πεζικόν εἶναι ἡ κυρία δύναμις τοῦ στρατοῦ· εἶναι τὸ μόνον Ὁ 3-

περ δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ. Τὰ λοιπὰ Ὁ. δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς βοηθητικά τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, φέροντος πάντοτε τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὴν μάχην. Εἶναι τὸ πολυαριθμότερον πάντων, ἔνεκα τῆς σχετικῆς μικρᾶς δαπάνης, τῆς εὐκόλου στρατολογίας καὶ τῆς ταχυτέρας ἐκπαιδεύσεως (βλ. Π ε ζ ι κ ὅ ν). Τὸ ἱππικὸν μέχρι· τινὸς ἐχρησιμοποιοῖτο ἀπλῶς ὡς Ὁ. μάχης, εἶναι δὲ τὸ κυρίως ἐπιθετικὸν Ὁ. ὅπερ ἐνεργεῖ διὰ τῆς κρούσεως. Σήμερον ὁμως ἔνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς ἰσχύος τῶν πυροβόλων ὄπλων, ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ δὲν εἶναι πάντοτε ἐφικτή, ἐκτὸς ἂν πρόκειται διὰ τῆς αὐτοθυσίας τοῦ νὰ σώσῃ ὑποχωροῦντα στρατόν. Τοιαῦτα ἥρωϊκά παραδείγματα ἔδωσαν οἱ Αὐστριακοὶ κατὰ τὴν μάχην τῆς Σάδοβας καὶ οἱ Γάλλοι κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870. Ἡ κυρία ἀποστολὴ αὐτοῦ εἶναι προφύλαξις τῶν στρατευμάτων ἀπὸ τοῦ αἰφνιδισμοῦ ὥστε νὰ δύναται νὰ πορεύηται καὶ νὰ σταθμεύῃ ἐν σχετικῇ ἡσυχίᾳ (βλ. Ἰ π ι κ ὅ ν). Τὸ Πυροβολικὸν ἐνεργεῖ διὰ τῶν πυρῶν τοῦ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις, κυρίως αὐτὸ ἀρχίζει τὴν μάχην, προσπαθοῦν νὰ φέρῃ φονικὰ ἀποτελέσματα καὶ ὑποχρεώσῃ τὸν ἀντίπαλον νὰ ἀναπτυχθῇ, καταστρέφῃ τὰ προκαλύμμάτα τοῦ κλ. Τὸ Ὁ. τοῦτο εἶναι πολυδάπανον (βλ. Τεχνικά ὄπλα). [Β.Δ.]

Ὁποδελδὸν βάλαμον καλεῖται διὰ λυμα σάπωνος καὶ καφουράς ἐν οἶνοπνεύματι, ἐνέχον καὶ ἀμυωνίαν καὶ γλυκερίνην καὶ τινα αἰθέρια ἑλαίαι, ἐν τῇ συνήθει θερμοκρασίᾳ σύστασιν ἔχον πηκτικὴν καὶ χρησιμοποιοῦμενον εἰς ἐντρίδας τοῦ δερματος κατὰ παντοίων ἀλγεινῶν καταστάσεων. Τὸ δὲ «ῥευστὸν Ὁ.» ἐνέχον πλείονα ὑγρὰ στοιχεῖα εἶναι ἐν τῇ συνήθει θερμοκρασίᾳ πυκνότερον. [Δ.Χ.]

Ὁπόρτο (Oporto ἢ Porto, τ. ἑ. λιμὴν). Ἡ δευτέρα τῆς Πορτογαλίας πόλις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχ. Μίνιου, κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουρίου 8 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ. ἔχει 105 838 κατ. μέγα ἐμπόριον καὶ ἀκραιολάτην βιομηχανίαν (περ. 700 ἐργασταῖα) κυρίως βυμβανερῶν καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, πέλων, σάπωνος, φελλοῦ κλ. Ἐξαγωγή γίνεται πρὸ πάντων οἶνου περιφήμου, (ἀπὸ τῆς πόλεως φέροντος τὸ ὄνομα) καὶ κτηνῶν, εἰσαγωγή δὲ βάμβακος, μαλλίου μετὰξης, σιτηρῶν καὶ ἀλεύρου, ἀποικιακῶν εἰδῶν κλ. Εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει ὠραίους τινὰς ναοὺς καὶ ἄλλα λαμπρά κτίρια. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔκειτο ἐνταῦθα τὸ φρούριον Portus Cale, περὶ τὸ ὅποιον ἀνεπτύχθη καὶ ἡ ὁμώνυμος πόλις ἡ δώσασα τὸ ὄνομα εἰς τὴν χώραν (Portocalia).

Ὁπόσσουμ καλεῖται γένος Διδελφῶν (βλ. Μαρτυροφόρα), φέρον τὸ ἐπιστημονικόν

ἔννομα Δίδελφους ἢ Βιργινιανή (Didelphys Virginiana) ἃτε διαδεδομένον κυρίως ἐν Βιργινία τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Μεξικοῦ μέχρι τῆς Πενσυλβανίας. Ἐχουσιν ἀντίχειρα ἀνθεύοντες καὶ οὐρὰν γυμνὴν κεκαλυμμένην διὰ λεπιδωτῶν δακτυλίων, πόδας βραχεῖς μετ' ὀξέων δυνάμεων· οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἑαυτοὺς, ἡ μὲν γὰρ ἔχει χροῖα λευκοκίτρινον ἢ τεφρόλευκον, εἰς δὲ τοὺς πόδας καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς ξανθόφαιον· τὸ μήκος τοῦ σώματος εἶναι 50 ἐμ., τῆς δὲ οὐρᾶς 30 ἐμ. Εἶναι ἀσχημα ζῶα ἔχοντα ἰσχυράν καὶ δυσάρεστον ἀποφοράν. Τὴν ἡμέραν διέρχονται κοιμώμενα ἐν κοίλοις δένδροις, νυκτὸς δὲ ἐξέρχονται πρὸς θήραν πτηνῶν, μικρῶν ἔρπετων καὶ θηλαστικῶν κλ., ἐνίοτε δὲ διαρπάσσουσι καὶ τοὺς ὀρνιθῶνας. Καταδιωκόμενα συντυλίσσονται προσποιούμενα τὸν νεκρόν. Τὸ κρέας αὐτῶν τρώγεται μόνον ὑπὸ τῶν Νέγρων. [Φ.Ι.]

'Οπουντία (Bot.), *Opuntia* Tourn. Γένος τῆς οἰκογ. τῶν Κακτωδῶν ἢ 'Οπουντιωδῶν (βλ. λ. Κήρινος). Τὰ ἔξῃ εἰσῆχθησαν ἐκ τῆς τροπικῆς Ἀμερικῆς, ἰδίως ἐκ τοῦ Μεξικοῦ· τινὰ ἐξ αὐτῶν καλλιεργοῦνται ἐν τῇ Ν. Εὐρώπῃ καὶ σχεδὸν αὐτοφυῆς ἐγένοντο ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἑλλάδι. Εἰσὶ δὲ χρησιμώτατα πρὸς περίφραξιν, οἱ δὲ καρποὶ τῶν πλείστων εἰσὶν ἐδώδιμοι, ἰδίως οἱ τῆς 'Ο. τῆς Ἰνδικῆς συκῆς (*O. Ficus Indica* Mill., κοινῶς Φραγκοσυκιά). Ἄλλοτε εἶδος, ἢ 'Ο. ἢ κοκκινιδιοφόρος (*O. coccinellifera* L.) εἶναι φυτὸν βίσημιον, καθότι ἐπ' αὐτοῦ ζῇ ἡ καὶ ἀνατρέφεται, ἰδίως ἐν ταῖς Καναρίοις νήσοις καὶ ἐν Μεξικῷ, ὁ Κόκκος ὁ τοῦ κάκτου (*Coccus Cacti*), ἡ γνῶστὴ *Cochinille* (Κοχινίλλη), τὰ δὲ σώματα τοῦ ἐντόμου τούτου ἀποτελοῦσι τὸ πολύτιμον καρμίνιον χροῖα (βλ. λ. Κόκκος). [Θ.Χ.]

'Οπούς. Ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τῶν ἀπ' αὐτῆς καλυμμένων 'Οπουντιῶν Λοκρῶν, ἥς τὰ εἰρηστικά κείμενα 1 ὥρ. ΝΑ τῆς Ἀταλάντης οὐ μακρὰν τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου (τῆς Ἀταλάντης). Ἐν 'Ο. λέγεται ὅτι κατώκουν ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα κατελθόντες ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ· ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτῶν Πρωτογένεια, σίζυγος τοῦ Λοκροῦ ἐγέννησε τῷ Διὶ τὸν 'Οπουντία, γενόμενον εἴτα ἰδρυτὴν τῆς πόλεως. Παρ' Ὁμήρῳ βασιλεὺς αὐτῆς εἶναι ὁ Αἰῆς, υἱὸς τοῦ Οἰλῆος. Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν οἱ 'Οπουντιῶν Λοκροὶ τὸ κατ' ἀρχὰς συνεμάχουν μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἤδη πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἐγένοντο σύμμαχοι τῶν Περσῶν ἐν τοῖς ὑστερον φιλὰς ἐφρονούν τοῖς Σπαρτιάταις. Κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ῥωμαίων κατὰ Φιλίππου Ε' τῆς Μακεδονίας ἐκυριεύθη 187 π. Χ. ἡ πόλις ὑπὸ ἐκείνων, ἡ ἀκρόπολις ὅμως ἀντέστη ἀκόμη μέχρι τῆς ἐν Κυνὸς κεφαλῆς ἡμέρας τοῦ Φι-

λίππου. Τὰ ἐκ στερεῶν πολυγώνων λίθων τεῖχη, ἀναμειβόμενα παλαιότατα, σώζονται ἐν πολλοῖς μέρεσι μέχρις ὕψους 2 μ. Πύργος φραγτικὸς εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅστις νῦν καλεῖται Κοκκινόδρακος, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ θέσις ἦτο κατὰ τὴν μέσον αἰῶνα ὠχυρωμένη. [Α.Α.]

'Οππελν. Πρωτεύουσα ὁμωνύμου νομοῦ τῆς πρωσσικῆς Σιλεσίας, ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὀχθῆς τοῦ 'Οδερ. ἔχει 19 206 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα πριγκιπάτου. Ὁ νομὸς ἔχει ἐμβ. 13 217 τχμ. καὶ 1 577 731 κατ. [Μ.Σ.]

'Οππερτ (Γούλιος Oppert). Διαπρεπὴς Ἀσιανολόγος, γενν. 1825 ἐν Ἀμβούργῳ ἐξ ἰσραηλιτικῆς οἰκογενείας. Σπουδάζας ἐν διαφόροις πανεπιστημίοις τῆς Γερμανίας μετέβη 1847 εἰς Παρίσιον. Δημοσιεύσας δ' ἡδὴ διαφόρους μονογραφίας περὶ τῆς Παλαιοπερσικῆς καὶ τῆς Σανσκριτικῆς, ἐστάλη 1851 ὑπὸ τῆς γαλλ. κυβερνήσεως μετὰ τινων ἄλλων εἰς Μεσοποταμίαν πρὸς διερεύνησιν τῶν ἐκεῖ ἐρείπων. Πρῶτος ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὰ τῆς ἀρχ. Βαβυλῶνος, ἐπανελθὼν δὲ 1854 εἰς Παρίσιον ἀφιέρωθη εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀρχ. Ἀσσυρίων καὶ τὴν ἀναγνώσιν τῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν, ἣν προήγαγε μεγάλως. Τῷ 1857 διωρίσθη καθηγητῆς τῆς Σανσκριτικῆς, τῷ δὲ 1869 τῆς Ἀσσυριολογίας, ἔλαβε δὲ 1863 τὸ βραβεῖον 20 χιλ. φρ. τὸ προωρισμένον «διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τὴν φέρουσαν τῇ Γαλλίᾳ τὴν πλείστην τιμὴν καὶ ὄφελος». Τέλος τῷ 1881 διεδέξατο τὸν Μαριέτιν ἐν τῇ ἑδρᾷ τῶν ἐπιγραφῶν. Ἐκτὸς πλείστον ἄλλων ἔργων ἔγραψεν Ἀσσυρικὴν γραμματικὴν (β' ἐκδ. 1868), Γραμμ. τῆς Σανσκριτικῆς (β' ἐκδ. 1864), τὴν Χρονολογίαν τῆς Γενέσεως (1879). [Β.Ε.]

'Οππιανός. Ἑλλήν διδακτικὸς ποιητῆς καταγόμενος ἐκ Κιλικίας, ζήσας δὲ περὶ τὸ τέλος τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος. Φέρεται ὡς συγγραφεὺς τῶν δύο σωζομένων ποιημάτων ὑπὸ τοῦς τίτλους «Κυνηγετικά» καὶ «Ἀλειτουργικά», ἅπερ ἐλέγχουσιν ἐπιμελῆ μίμησιν προτύπων τινῶν ἀρχαιοτέρων, περιέχουσι δὲ οὐκ ὀλίγας ἀληθοῦς ποιητικὰς περιγραφάς. Οἱ νεώτεροι ὅμως κριτικοὶ μόνον τὰ Ἀλειτουργικά ἀποδίδουσι τῷ 'Ο., τὰ δὲ Κυνηγετικά εἰς νεώτερον ποιητὴν ἐξ Ἀπαμείας τῆς Συρίας. Ἐκδ. ὑπὸ Schneider (β' ἐκδ. 1813) καὶ Lehrs (Παρ. 1846). [Χ.Β.]

'Οππε (David Heinrich Hoppe). Ὀνομαστός φυτολόγος γερμανός, γενν. τῷ 1760 ἐν Ἀννόβερ καὶ ἀποθ. ἐν Ῥατισβόρνῃ τῷ 1846, ὅπου ἐκρημάτισε καθηγητῆς καὶ συντάκτης τοῦ ὠφελιμωτάτου περιοδικοῦ συγγράμματος *Flora* Ἰδρυθέντος τῷ 1818. [Θ.Χ.]

'Οππόλτσερ (Γω. von Oppolzer).

Διάσημος Ιατρός, γενν. 1808 ἐν Γράτσεν τῆς Βοημίας, σπουδάζας δ' ἐν Πράγῃ, ὅπου ἐγένετο καὶ τῷ 1841 καθηγητῆς. Τῷ 1848 ἐκλήθη εἰς Λιψίαν, τῷ δὲ 1850 εἰς Βιέννην, ὅπου ἐδίδαξε μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας καὶ ἀπέθ. τῷ 1871. Αἱ μελέται του ἐδημοσιεύθησαν εἰς διάφορα περιοδικά, τὰ δὲ Μαθήματα του τῆς εἰδ. Παθολογίας καὶ Θεραπείας ἐν Ἐρλάγγῃ (2 τ. 1866-72) καὶ Μαθήματα τῶν νοσημάτων τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων αὐτόθι 1867. — Ὁ υἱός του Θεόδωρος, γενν. 1841 ἐν Πράγῃ ἐγένετο διακεκριμένος ἀστρονόμος καὶ διωρίσθη 1870 ἑκτακτος καθηγητῆς ἐν Βιέννῃ, ἀπέθανε δὲ 1886. Ἐκτὸς ἄλλων ἐδημοσίευσεν Ἐγγχειρ. τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τροχιῶν τῶν κομητῶν (2 τ. 1870-80, β' ἐκδ. Α' τ. 1882). [B.E.]

Ὁπτιάνθραξ. κοινῶς κὼκ (ἀγγλίστι), καλεῖται τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τοῦ λιθάνθρακος, ἀφ' οὗ οὗτος ἐντὸς κλειστῶν λεβήτων ἀποσταχθῇ, ἐπὶ πεντάωρον περίπου εἰς 1200° θερμανθεὶς. Τοιοῦτος ὑπολείπεται κατὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ φωταερίου, παρασκευάζεται ὅμως καὶ ἐπίτηδες, χρησιμοποιομένων οὐχ ἥττον πάλιν καὶ τῶν ἀφιπταμένων πτητικῶν στοιχείων τοῦ λιθάνθρακος* 100 γγ. λιθάνθρακος παρέχουσιν οὕτως 60-75 γγρ. Ὁ. Ὁ. εἶναι θερμαντικὴ ὕλη ἀνωτέρα τοῦ λιθάνθρακος, παράγουσα πλείονα θερμότητα, δι' ὃ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν μεταλλουργίαν, τοὺς σιδηροδρόμους κλ. Ἀλλὰ καὶ διὰ θερμάστρας οἰκιῶν εἶναι κατάλληλόςτατος, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν οἰκιακὴν χρῆσιν, καθόσον ἐστερημένος ἀερίου καὶ παντὸς ἄλλου πτητικοῦ στοιχείου οὔτε καπνὸν παράγει, οὔτε ὀσμὴν ἢ οἰονδήποτε ἄλλο ἐκπέμπει προῖόν πλην ὀλίγου θείου ὅπερ ἐνέχει πάντοτε ὁ Ὁ. Ἐνεκα ὅμως τῆς μείζονος ἐν αὐτῷ (ἢ ἐν τῷ λιθάνθρακι) συμπυκνώσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ στοιχείου καὶ τῆς ἐλλείψεως καυσίμων ἀερίων ἢ καυσίς τοῦ Ὁ. εἶναι δύσκολος, ἀπαιτοῦσα συνεχὲς βῆμα ζέρος, ἀνευ τοῦ ὁποίου σβέννυται ὁ Ὁ. Δι' ὃ καὶ ὑπάρχουσιν εἰδικαὶ διὰ τὸν Ὁ. μαγειρικά ἐστῖαι. Καλὸς Ὁ. παρέχει ἕως 5% τέφραν 1 γγρ. Ὁ δύναται νὰ ἐξατμίσῃ 7 γγρ. ὕδατος. Ἐν τῇ φύσει εὐρηταί ἐτοιμος Ὁ. ὁ λεγόμενος ἀνθρακίτης (βλ. λ.). [X.X.]

Ὁπτικά ὄργανα καλοῦνται τὰ ἐνισχύοντα τὴν ὄρασιν λίαν σμικρῶν ἢ λίαν μακρὰν κειμένων ἀντικειμένων καὶ τὰ ἐπανορθοῦντα ἐλλείψεις τῆς ὁράσεως ἐξ ὀργανικῆς βλάβης τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τοιαῦτα εἰσὶ τὸ μικροσκοπίον, τὸ τηλεσκόπιον, αἱ διόπτραι κτλ.

Ὁπτὴ καλεῖται κυρίως ἡ περὶ τὸ δρᾶν ἐπιστήμη· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτου ἡ τῆρῃ εἶναι τὸ φῶς, Ὁ. σημαίνει εἰδικῶς τὴν περὶ τοῦ φωτὸς διδασκαλίαν. Αὕτη διαίρεται εἰς διάφορα κεφάλαια, πραγματευόμενα περὶ τῶν

πηγῶν τοῦ φωτὸς καὶ τῆς διαδόσεως αὐτοῦ (κυρίως Ὁ), περὶ τῆς ἀνακλάσεως αὐτοῦ (κατοπτρική), περὶ τῆς διαθλάσεως αὐτοῦ (διοπτρική), περὶ πολώσεως καὶ διπλῆς διαθλάσεως κλ. Ἰδιαίτερος κλάδος τῆς Ὁ. ἐν τῇ στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ εἶναι ἡ φωτομετρία, ἐφαρμογὴ δὲ τῆς Ὁ. ἡ προοπτική.

Ὁπτ. κὼν δυναμόμετρον. βλ. Δύξόμετρον.

Ὁπτικὸν νεῦρον. βλ. Ὁφθαλμός.

Ὁπυλος (Bot.) Εἶδος ψευδοδάφνης (Viburnum Opulus L.), θάμνος τῆς εὐρωπαϊκῆς χλωρίδος, συχνὰ θεραπευομένου ἐν παραδείσοις· ἰδίως ἀγαπάται ἡ ποικιλία αὐτοῦ μετὰ στεφάνων ἀνθῶν συνηθροισμένων δί- κην λευκῆς σφαίρας (γερμ. Schneeball, γαλλ. Boule de neige). Ὑψίζεται εἰς τὴν οἰκίαν. τῶν Δικοκληματοῶν (βλ. λ.).

Ὁπφ (Κάρολος Hopf). Ἱστοριοδίφης, γενν. 1832 ἐν Hamm τῆς Βεστροφίας. Ἐσπούδασεν ἐν Βόννῃ φιλοσοφίαν καὶ ἱστορίαν, διωρίσθη δὲ 1862 ἑκτακτος καθηγητῆς ἐν Γραϊσβάλδ καὶ 1865 τακτικὸς καθηγητῆς καὶ ἑφορος τῆς βιβλιοθήκης ἐν Κονιξβέργῃ, ἀπέθανε δ' ἥδη τῷ 1873 ἐν Βισβάδῃ. Ἐνησχολήθη κυρίως εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ ἐδημοσίευσεν πολλὰς μονογραφίας κυρίως εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Βιενναίας Ἀκαδημίας. Μεγίστης ἀξίας εἶναι τὰ Chroniques Gréco-Romanes inédites ou peu connues, ἅπερ ἐξέδωκε 1873 ἐν Βερολίνῳ, ὡς καὶ ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Ἐγκυκλοπαίδειᾳ τῶν Ersch καὶ Gruber (τ. 85 καὶ 86, Λιψ. 1867-8). [B.E.]

Ὁπωροσίχαρον (Laevulose). Ὑδατάνθραξ ἀνήκων εἰς τὴν ὁμάδα τοῦ σταφυλοσακχάρου, μεθ' οὗ συνυπάρχει ἐν τῷ μέλιτι καὶ ἐν τῷ ὀπῷ ὀρίμων ὀπωρῶν. Τὸ καλαμοσάκχαρον θερμαινόμενον μετ' ἀραιῶν δέξων διαπίπτει εἰς ἵσα μέρη Ὁ. καὶ σταφυλοσακχάρου. Κρυσταλλοῦται εἰς λεπτὰς, σπινθῆρας μεταξοειδεῖς βελόνας, εἶναι δὲ ὁμοιότατον τῷ σταφυλοσακχαρῷ, οὗ εἶναι εὐδιάλυτότερον ἐν ὕδατι. [X.X.]

Ὁράν. Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τῆς Ἀλγερίας, κειμένη ἐπὶ τῆς Μεσογείου ἐν τῷ μυθῷ κόλπου, ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποτ. ἐλ-Ραχῆ. Ἔχει 74 510 κατ. (1891), ὧν τὰ δύο τρίτα εἶναι Εὐρωπαῖοι· οἱ πλεῖστοι Ἴσπανοί. Διαιρεῖται εἰς τὴν παλαιὰν Ἰσπανικὴν πόλιν καὶ τὴν νέαν ἀραβικὴν, συνδέεται δὲ μετὰ τοῦ Ἀλγερίου διὰ σιδηροδρόμου. Βῖναι ἔθρα ἐπισκόπου καὶ διατηρεῖ ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως δὲ ἐμπόριον διεξαγόμενον ἐκ τῶν δύο λιμένων τῆς. Ἀπὸ τοῦ 1509-1792 ἦτο ὑπὸ Ἰσπανικὴν κυριαρχίαν, εἶτα δὲ ὑπὸ τὴν τῆς Τουρκίας ἀφ' ἧς μετέβη 1831 εἰς τὴν Γαλλίαν. —

Ἡ ἐπαρχία Ὁ. ἔχει ἐμβ. 115 585 τχμ. καὶ 942 066 κατ.

Ὁράγγη, Ὁ ρ ά ν ζ. Βλ. Ὁράνη.

Ὁράνη (Orange). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ γαλλ. νομῷ Βωκλουζης. κειμένη ἐπὶ λαμπρῆς πεδιάδος τῆς Προβηγκίας. ἔχει 6 804 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν (μεταξουργίαν) καὶ ζημιζέται διὰ τὸν πλοῦτόν της. Ἐν Ὁ., ἦτις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Arausio, σώζονται πλείστα ῥωμαϊκαὶ ἀρχαιοτήτες, θεάτρον ἐν καλῇ καταστάσει, θριαμβευτικὴ πύλη (καλούμενὴ τοῦ Μαρίου), ἀμφιθέατρον κλ. — Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ Ὁ. ἦτο πρωτεύουσα τοῦ ἐμωνύμου πριγκιπάτου, ὅπερ εἶχεν ἀπὸ τοῦ ΙΑ' μέχρι τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ἰδίους τοῦ ἡγεμόνα. Ὅτε δὲ τελευταῖος τούτων Φίλιππος ἀπέθανε τῷ 1531 π.α.ι., μετέβη τὸ πριγκιπάτον διὰ τῆς ἀδελφῆς ἐκείνου εἰς τὸν εἰκον Ν α σ σ α υ ι α ς καὶ δὴ εἰς τὴν γραμμὴν διλλημβούργου ἥς ἀρχηγὸς ἦτο τότε ὁ κόμης Γουλιέλμος, ὁ πατὴρ Γουλιέλμου Α' τοποτηρητοῦ τῶν ἡνωμένων Κάτω Χωρῶν. Μετὰ τὸν θάνατον (1702) Γουλιέλμου Γ', πρίγκιπος τῆς Ὁ. καὶ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ὅστις δὲν εἶχε παῖδας, ἐξερράγη μακροχρόνιος ἔρις περὶ τῆς κληρονομίας, ἥγειραν δ' ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ πριγκιπάτου κυρίως ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Α' καὶ οἱ πρίγκιπες Νασαύας-Δίτς· τέλος δὲ παρεχώρησεν ὁ Φρειδερίκος τὸ πριγκιπάτον 1713 εἰς τὴν Γαλίαν, τὸν δὲ τίτλον ἔλαβεν ὁ πρίγκιψ Νασαύας-Δίτς, πρὶν οὐ μετέβη καὶ εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ὁλλανδίας, φερόμενος πάντοτε ὡς τοῦ διαδόχου τοῦ Ὁλλανδικοῦ θρόνου.

Ὁράνη (Oranje). Δημοκρατία τῆς Ν Ἀφρικῆς. ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Ὁλλανδῶν ἀποίκων (Βόερς, βλ. λ.), κειμένη δὲ μεταξὺ τῶν ὁρίων τῶν Δρακέντων (Δ) καὶ τῶν ποταμῶν Βάαλ (Β) καὶ Ὁράνη (Ν). οἵτινες τὴν χωρίζουσιν ἀπὸ τῆς δημοκρατίας Τρανσβάλ καὶ τῶν Ἀγγλικῶν κτήσεων τοῦ Ἀκρωτηρίου. ἔχει ἐμβ. 130 700 τχμ. καὶ 207 503 κατ. (1890), ὧν 77 716 λευκοί. Ἡ χώρα εἶναι κυμασιδῆς πεδιάς κειμένη περ 1500 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, καταλλήλοτάτη δὲ πρὸς κτηνοτροφίαν, κυρίως προβάτων. Διὸ καὶ ἐξάγεται πρὸ πάντων μαλλίων, πρὸς δὲ ἀδάμκντες, περὰ στρυθοκαμήλων κλ. (2 ἑκατομμ. λίρ. στερλινῶν). Τὰ ἔσοδα τῆς δημοκρατίας ἀνῆλθον 1891-2 εἰς 469 992 λίρ. στερλ., τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 406 275, τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 70 χιλ. ἀπέτανει περιουσίας 205 χιλ. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1854, ἀνεθεωρήθη δὲ 1886. Ὁ πρόεδρος ἐκλέγεται κατὰ πενταετίαν, τὴν δὲ νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἔξασκεῖ βουλὴ 54 μελῶν. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς 16 ἐπαρχίας, πρωτεύουσα δ' εἶναι Βλομποντέιν. Ἡ δημοκρατία ἀνεγνωρί-

σθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ὡς ἀνεξάρτητον κράτος τῷ 1854. [Μ.Σ.]

Ὁράνης. Μέγας ποταμὸς τῆς Ἀποικίας τοῦ Ἀκρωτηρίου ἐν τῇ Ν Ἀφρικῇ, πηγάζων ἐπὶ τῶν ὁρίων Καθλάμδα, ἅπερ ἐκτείνονται παραλλήλως πρὸς τὴν Α παραλίαν, διευθυνόμενος δὲ ἐν γένει πρὸς Δ καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοὴν 2 013 χμ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ἀποτελεῖ τὰ Β σύνορα τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων τοῦ Ἀκρωτηρίου· οἱ μέγιστοι παραπόταμοι αὐτοῦ εἶναι Καλεδῶν καὶ Βάαλ. Ἐνεκα τῆς αὐξομιμώσεως τοῦ ὄγκου του δὲν εἶναι πλωτός. Ὁ ποταμὸς, καλούμενος παρὰ τοῖς Ὀττεντότοις Καὶ Garib. τ. ἔ. Μέγας ποταμός, ἐξηρευνήθη 1777 ὑπὸ τοῦ Γέρδωνος καὶ ἐκλήθη Ὁ. πρὸς τιμὴν τοῦ ἑλλανδ. βασιλ. οἴκου Ὁράνης. [Μ.Σ.]

Ὁράνης στοαὶ ἐκλήθησαν αἱ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἀγγλο-προτεσταντικοῦ κόμματος ἐν Ἰρλανδίᾳ ἰδρυθεῖσαι πολιτικαὶ ἐταιρίαι, αἵτινες ἀντέδρων κατὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ καθολικοῦ κόμματος. Τὸ ὄνομα προσέλαβεν ἀπὸ τοῦ προτεσταντικοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Ἀγγλίας Ὁράνης. Προσῆλθον δὲ εἰς αὐτὰς καὶ ὕψηλά πρόσωπα καὶ μάλιστα βασιλικοὶ πρίγκιπες, καὶ αἱ στοαὶ διαδοθεῖσαι ἀνά τε τὴν Ἰρλανδίαν καὶ Ἀγγλίαν εἶχον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν 300 χιλ. μελῶν, κυρίως ἀπ' ὅτου τῷ 1832 προσέλαβεν ἡ συνένοσις αὐτῇ τὸν χαρακτήρα μυστικῆς ἐταιρίας. Καὶ κατηργήθη μὲν ἡ ἐταιρία κατὰ τύπον τῷ 1836 συνεπεία τῶν ἐν τῇ ἀγγλικῇ βουλῇ συζητήσεων, οὐχ ἦτον ἐξηκολούθησε κατ' οὐσίαν ὑφισταμένη.

Ὁρανιεμβούργον (Oranienburg). Πόλις ἐν τῇ πρωσσικῇ νομῷ Πότσδαμ, ἐπὶ τοῦ Ἀβελ. ἔχει 5 977 κατ. (1890), βασιλικὸν ἀνάκτορον καὶ διδασκαλεῖον. [Μ.Σ.]

Ὁρασὶς. Βλ. Ὁφθαλμός.

Ὁράτιοι. Ὁνομα ἀρχαίου γένους Παιτριῶν ἐν Ῥώμῃ. Κατὰ τὰς ῥώμ. παραδόσεις τρεῖς Ὁ. ἐμονομάχησαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Τύλλου Ὀστίλιου κατὰ τῶν 3 Κ ο υ ρ ι α τ ῖ ω ν τῆς Ἀλβας, ἵνα οὕτως ἐπέλθῃ τὸ τέλος τοῦ μεταῖν τῶν δύο πόλεων πολέμου. Δύο τῶν Ὁ. ἔπεσαν, ὁ δὲ τρίτος (Πόπλιος ἢ Μάρκος) ἐνίκησε τοὺς Κουριατίους· ὅτε δὲ ἐπέστρεψε νικηφόρος εἰς Ῥώμην, ἡ ἀδελφὴ του μνηστὴ οὕτως ἐνὸς τῶν Κουριατίων, ἐδέχθη αὐτὸν οἰμώζουσα, ὅπερ βαρύνει φέρων ἐφόνευσε αὐτήν. Καὶ κατεδικάσθη μὲν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰς θάνατον, ἡθωώθη δὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἐδέχθη μόνον νὰ διέλθῃ κάτωθεν τοῦ ζυγοῦ ἔκ τοῦ γένους τῶν Ὁ. ἦτο καὶ ὁ Πόπλιος Ὁράτιος Κόκλης, ὅστις λέγεται ὅτι κατὰ τὸν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρρηνῶν Περσῆνα πόλεμον (507) ὑπερήσπισε μετὰ δύο μόνον ἐ-

ταίρων, εἶτα δὲ καὶ μόνος, τὴν ἐπὶ τοῦ Τι-
βέρως γέφυραν κατὰ τῶν προσβαλλόντων
ἐγθρῶν, μέχρις οὗ κατερρίθῃ αὐτὴ ὀπισθεν
αὐτοῦ· εἶτα δὲ πηδῆσας εἰς τὸν ποταμὸν διε-
σώθη κολυμβῶν. Καὶ ἀλλὰ δὲ μέλη τοῦ γένους
τούτου διέπρεψαν ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ.

Ὁράτιος (Quintus Horatius Flac-
cus). Εἷς τῶν διασημοτάτων λατίνων ποιη-
τῶν, γενν. 65 π. Χ. ἐν Βενουσίᾳ τῆς Ἀ-
πουλίας, υἱὸς ἀπελευθέρου. Παις ἐστὶ ὡν ἡλ-
θεν εἰς Ῥώμην καὶ ἔτυχε καλλιστῆς μορ-
φώσεως, κυρίως δὲ τῆς διδασκαλίας τοῦ γραμ-
ματικοῦ Ὁρβιλίου Ποπίλλου. Τῷ 45 μετέβη
εἰς Ἀθήνας ἵνα σπουδάσῃ ἐνταῦθα φιλοσο-
φίαν καὶ ῥητορικὴν· ὅτε δὲ μετὰ τὴν φόνον
τοῦ Καίσαρος ὁ Βρούτος ἐκάλεισεν ὑπὸ τὰ
ὅπλα τὴν νεολαίαν, ἵνα προστατεύσῃ τὴν ἐλευ-
θερίαν τῆς δημοκρατίας, εἰσῆλθε καὶ ὁ Ὁ.
εἰς τὸν στρατὸν τοῦ ὡς ἀνώτερος δέξιωματι-
κὸς (tribunus) καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν εἰς
Ἀσίαν καὶ Μακεδονίαν ἐκστρατείαν καὶ δὴ
καὶ εἰς τὴν ἐν Φιλίπποις μάχην. ἐξ ἧς ἐσώθη
διὰ τῆς φυγῆς (42). Ἐπανελθὼν εἰς Ῥώμην
ἠγόρασε διὰ τοῦ ὑπολοῖπου τῆς πατρικῆς
περιουσίας τοῦ τὴν θέσιν ταμειακοῦ γραμ-
ματέως, ἐπεδόθη δὲ συγχρόνως εἰς τὴν ποι-
ησιν καὶ δὴ τὴν σατυρικὴν (κατὰ μίμησιν
τοῦ Ἀργιλόχου) καὶ οὕτως ἐσχέτισθη μετὰ
τῶν Οὐαρίου καὶ Βιργιλίου, οἵτινες εἰσῆγαγον
αὐτὸν παρὰ τῷ Μαϊκήᾳ. Οὗτος ἐγένετο
προστάτης του, ἐδῶρσεν αὐτῷ κτήματι καὶ
συνέστησεν αὐτὸν καὶ τῷ Αὐγούστῳ. Τῷ 35
π. Χ. ἐξέδωκε τὸ Α' βιβλίον τῶν Σατυρῶν
του, ὡς ἐπεκάλειτο Sermones, τῷ δὲ 30 τὸ
Β'. Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην φαίνεται ὅτι
ἐζημοσίευσεν καὶ τὰς Ἐπωδούς ἡ (ὡς ἐπεκά-
λεσεν ὁ ἴδιος αὐτάς) τοὺς Ἰάμβους του.
Καλλιεργήσας εἶτα μᾶλλον τὴν λυρικήν ποιη-
σιν ἐξέδωκε τῷ 24 ἢ 23 τὰ τρία πρῶτα βι-
βλία τῶν Ὠδῶν (Carmina), ὡς ἀφιέρωσεν
τῷ Μαϊκήᾳ, ἐπὶ τῇ δὲ πάλιν εἰς τὴν σά-
τυραν συγγράφας σειρὰν ποιητικῶν Ἐπι-
στολῶν ἐν αἷς ἐξέθεσε τὰς φιλοσοφικὰς του
καὶ ποιητικὰς ἀρχὰς (Α' βιβλίον περὶ τὸ 20
π. Χ., ὕστερον δὲ τὸ Β', οὗ ἡ γ' ἐπιστολὴ
φέρει συνήθως τὸν τίτλον Ars poetica).
Τῷ 17 ἐξέπόννησε τὴν ἐντολὴν τοῦ Αὐγούστου
τὸ λεγόμενον Carmen saeculare καὶ τῷ
17-13 π. Χ., τῇ προτροπῇ τοῦ ἰδίου, τὸ Δ'
βιβλίον Ὠδῶν. Ἀγνωστον εἶναι ἂν ἐκτὸς
τούτων συνέγραψε καὶ ἄλλα ἔργα. Ἀπέθανε
δὲ τῷ 8 π. Χ. Παρὰ τῷ Ὁ. ὑπερτερεῖ μάλ-
λον ὁ νοῦς, ὀλιγώτερον δὲ τὸ αἶσθημα καὶ
ἡ φαντασία, διὸ καὶ κυρίως ἀποκλίνει εἰς
τὴν σατυρικὴν καὶ διδακτικὴν ποιήσιν. Τὰ
ἔργα του, κυρίως τὰ μεταγενέστερα, διακρί-
νονται ἐπὶ παρατηρητικότητι, σαφήνειᾳ καὶ
δξύτητι τῶν χαρακτηρισμῶν. Ὡς λυρικός
ποιητὴς κέντηται δέξιμάμαστον χάριν, με-

τριοπάθειαν καὶ διαύγειαν. Ἀπανταχοῦ δὲ
καταφαινεται ἀριστοτέλῃ τῆς γλωττικῆς
καὶ μετρικῆς μορφῆς, ἐν τῇ ἑποῖα ἀκολου-
θεῖ ὀρισμένης ἀρχῆς εἰλημμένης ἐκ τῶν
ἀρίστων ἐλληνικῶν προτύπων. Τοιαύτην μί-
μησιν τῶν Ἑλλήνων, κυρίως τοῦ Ἀλκαίου,
εὐρίσκομεν καὶ κατὰ τὸ περιεχόμενον ἐν ταῖς
Ὠδαῖς, ἐνῶ εἰς τὰς Σατύρας καὶ Ἐπιστο-
λὰς ὁ Ὁ. καταφαινεται ὅλως πρωτότυπος.
Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος σώζονται διάφορα Σχό-
λια εἰς Ὁ., ὧν κυριώτερα τὰ τοῦ Πορφυρίω-
νος. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκδόσεων τῶν ἔργων
τοῦ εἶναι μέγιστος. Πρβ. Βιογραφίαν τοῦ Ὁ.
ὑπὸ Λ. Μυλλέρου, μεταφρ. Σ. Σακελλαρο-
πούλου (Ἀθ. 1894). [Θ.Μ.]

Ὁρατωριανοὶ καλοῦνται ἀπὸ τοῦ
ὁρατωρίου τ. ἑ. προσευχητηρίου (συνεντευκτη-
ρίου πρὸς κοινὴν προσευχήν) ἀδελφότης τις
θρησκευτικῆ, ἰδρυθεῖσα 1564 ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου Νέρη. Σκοπὸς αὐτῆς ὠρίσθη ἡ
περίθαλψις τῶν ἀσθενῶν καὶ πτωχῶν. Ἐκτὸς
τοῦ ἰταλικοῦ τούτου κλάδου ὑπάρχει καὶ ὁ
γαλλικός, οὗ ἰδρυτὴς ἐγένετο ὁ Πέτρος τῆς
Βερούλλης (1611). Πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες,
ὡς ὁ Μαλεβράγγιος, ὁ Μασσιλὴν κτ., ὑπῆρ-
ξαν μέλη τῆς ἀδελφότητος ταύτης. [Ἐγ.]

Ὁρατώριον καλεῖται ἐν τῇ μουσικῇ
σύνθεσις δι' ᾗδὴν μετὰ συνοδείας ὁργάνων,
στηριζομένη ἐπὶ ὑμνῶν εἰλημμένων ὡς ἐπὶ
πλείστον ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς (οὐχὶ ὁμῶς
πάντοτε), συνισταμένη δὲ ὡς τὸ μελοδράμα
ἐξ εἰσαγωγῆς, μονωδιῶν καὶ διωδιῶν, χο-
ρικῶν ἀσμάτων κλ. καὶ κειμένη οὕτω με-
ταξὺ ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοσμικῆς μουσικῆς.
Πολλοὶ τῶν ἐξοχωτάτων μουσουργῶν συνέ-
θεσαν τοιαῦτα ἔργα, κυρίως δὲ ὁ Βάχ, Αἰν-
δελ, Ἀῦβν, Μένδελσον κτ. [Μ.Γ.]

Ὁρδηλος. Ὁρος τῆς Μακεδονίας
ὑψόμενον μεταξὺ τοῦ Σκάρδου πρὸς Δ καὶ
τοῦ Στομίου πρὸς Α. Ἐκ τοῦ κυρίου κορ-
μοῦ, καλουμένου Σπάτς, ἐκπέμπονται διάφο-
ροι διακλαδώσεις. Τούτων ἡ κυριώτερα εἶ-
ναι ἡ ἐπίσης Ὁ. καλουμένη (νῦν Μάλεσι),
ἔχουσα κορυφὰς ὕψους πλέον τῶν 2000 μ.,
ὡς αἱ Τέλ-τεπέ, Περίμ-δαγ καὶ Μπούζ-δαγ,
μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται καὶ τὸ Πάγγαιον
ὄρος· εἶτα τὸ ὄρος Σιέρτα, βαίνον τὸ κατ' ἀρ-
χὰς πρὸς Ν μέχρι τοῦ Ἀξίου καὶ ἐκεῖθεν
στρεφόμενον πρὸς Δ ὑπὸ τὸ ὄνομα Κερκίνη·
τέλος αἱ πρὸς Δ ἐκτεινόμεναι διακλαδώσεις
τῶν ὀρέων Δοβρανίτσας καὶ Βέλιτσας. [Ν Σ.]

Ὁρβιέτον (Orvieto). Πρωτεύουσα
περιφέρειας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Περούγιας.
ἔχει 7304 κατ., διατηροῦντας ἀκμαῖον ἐμ-
πόριον τῶν προϊόντων τῆς χώρας καὶ κυρίως
περιφύμου οἴνου. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ
ἔχει λαμπροτάτην μητρόπολιν γοτθικὴν, ἐξ
ἴσου πεφημισμένην διὰ τὰ ἐν ἀρχιτεκτονικῇ τῆς
καλλονῇ ὡς καὶ διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα τῆς

γλυπτικής και ζωγραφικής. Άλλα και άλλα οικοδομήματα της πόλεως είναι πλείστου λόγου αξία. Τὸ 'Ο. κείται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς παλαιᾶς τυρρηνικῆς πόλεως Volsinii, τὸ δὲ ὄνομα προήλθεν ἐκ τοῦ Urbs vetus (παλαιὰ πόλις), ὕστερον Urbibentum. Ὑπῆρξε πολ:λάκις ἐδ.α τῶν παπῶν τῆς Ρώμης. [Μ.Σ.]

Όργανα γεννητικά. Βλ. Γεννητικά ὄργανα.

Όργανικαὶ ἐνώσεις καλοῦνται αἱ χημικαὶ ἐνώσεις αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν ὀργανικὴν χημείαν, περὶ ἧς βλ. Χημεία.

Όργαν:σμός στρατοῦ. Οὗτος περιλαμβάνει πάσας τὰς λεπτομερείας διὰ τὴν κίνησιν τοῦ πολυπλόκου μη αντιστοίχου στρατοῦ, κανονίζει τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν διαφόρων στοιχείων, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ ἐν γένει προετοιμάζει τὸν στρατὸν ἵνα καταστή κατ'ἀλλήλους ὅπως διεξαγάγῃ τὸν κύριον αὐτοῦ προσρισμὸν, τὸν πόλεμον. Ἡ ὕλική δύναμις τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν Δερκαζὶ δίδεται ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ περιλαμβάνει τὴν στρατολογίαν, τὴν σύνταξιν τῆς Διοικήσεως, τὴν σύμπηξιν τῶν δυνάμεων (groupement) τὴν δύναμιν, τὴν σύνθεσιν τῶν στελεχῶν, τὸν ὀπλισμὸν, τὴν τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν, τὰ μέσα ἀναχορηγίας καὶ μεταφορᾶς. Ὁ στρατιωτικὸς ὀργανισμὸς κράτους τινὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι ἔργον ἐνδὸς μόνον ἀνδρός, οὐδὲ μιᾶς γενεᾶς· τὸ ἔργον τοῦτο συμπληροῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ διὰ βαθμιαίας ἐξελίξεως καὶ προσόδου θέλει εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἐπιζητούμενον ἀποτέλεσμα. Παράδειγμα ἔστω τὸ στρατιωτικὸν σύστημα τῆς Πρωσίας, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος, τελειοποιήθη διὰ συνεχοῦς ἐφαρμογῆς, ἐνθαρρυνόμενον ὑπὸ περρωτιμένης κυβερνήσεως, τεθειμένον εἰς τὴν πρώτην θέσιν τῶν ἐθνικῶν νόμων, ἐνισχυόμενον διὰ τῆς παρατεταμένης διατηρήσεως τῶν στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν εἰς τὰ καθήκοντά των καὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς παραδόσεις, ἔχει εἰσέλθῃ εἰς τοιαύτην ἀνάπτυξιν, ὥστε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ ὑποτάξῃ πάντας τοὺς Γερμανοὺς ὁμοσπόνδους, νὰ νικήσῃ τὴν Δανίαν, τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Οἱ σημερινοὶ στρατιωτικοὶ ὀργανισμοὶ χαρακτηρίζονται διὰ τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ὑπηρεσίας, τῆς ἐλαττώσεως τῆς ὑπὸ τὰ ὅπλα διαμονῆς, τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐν εἰρήνῃ δυνάμεως, τῆς αὐξήσεως τῆς ἐν πολέμῳ δυνάμεως. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, παρ' ἡμῖν, εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἀπὸ τοῦ 21 μέχρι τοῦ 51 ἔτους, ἐκτελεῖται δὲ 2 ἔτη ὑπὸ τὰ ὅπλα, 10 ἔτη εἰς τὴν ἐφεδρείαν τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ, 8 ἔτη εἰς τὴν ἐθνικοφρουράν καὶ 10 ἔτη εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς ἐθνοφρουρᾶς. Ἡ δύναμις τῶν τακτικῶν μο-

νάδων ἐν Γερμανίᾳ εἶναι ἡ ἐξῆς· τὸ τάγμα ἀριθμεῖ ἐν εἰρήνῃ μὲν 592 ἀνδρας καὶ 1042 ἀνδρας ἐν πολέμῳ, τὸ σύνταγμα 1165 ἐν πολέμῳ, ἡ ταξ:αρχία 6384 καὶ ἡ μεραρχία 14796 μέχρι 16072 ἀνδρας ἐν πολέμῳ, μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν. Ὡστε τὰ 10 σύνταγματα πεζικοῦ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ θὰ περιλάβωσι ἐν πολέμῳ 31650 ἀνδρας, τὰ 8 τάγματα εὐζώνων 8384, τὰ 3 σύνταγματα ἱππικοῦ 1800 καὶ 3 σύνταγματα πυροβολικοῦ 4500, δηλ. ἐν ὅλῳ μαχίμους 46334· διὰ δὲ τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ προβλεπομένου διχασμοῦ τῶν σωμάτων προσγίνεται αὐξήσις 18000 περίπου, στρατοῦ δευτέρας γραμμῆς, ἡ ἐφεδρείας ἐκστρατείας.

Ὁ 'Ο. Σ. διαγράφεται εἰς ἑιδικοὺς νόμους καὶ ἐκτελεῖται ἐπὶ τῇ βάσει Β. Δ. Μέχρι τοῦδε ἡ μεγαλυτέρα τακτικὴ μονὰς εἶναι τὸ Σύνταγμα· ἀνωτέρα μονὰς εἶναι καὶ τὰ Ἀρχηγεία, ἀλλὰ ταῦτα εἶναι μᾶλλον διοικητικὴ μονὰς ἢ στρατηγική. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ Ἀρχηγεία θέλουσιν ἀντικαταστήσει ἐν ἐπιστρατεύσει τὰς Ταξιαρχίας καὶ Μεραρχίας, ἀλλ' ἡ σύνθεσις αὐτῶν δὲν ἔχει τὸ κανονικόν, τὸ παραδεδομένον γενικῶς, διὰ τὰς τακτικὰς ταύτας μονάδας. Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ εἶναι κατὰ τὸ Σύνταγμα ὁ ἀνώτατος ἀρχων· ἐν εἰρήνῃ δὲ ὁ στρατὸς διοικεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις διατάσσει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τῶν Β. Διαταγμάτων. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀποτελεῖται ἐκ 13 τμημάτων, ἡτοι: Ἐκ τῆς Διευθύνσεως τῆς ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας, συγκροτουμένης ἐκ δύο τμημάτων, α') τῆς στρατολογίας καὶ ἐπιστρατεύσεως, β') τῆς στατιστικῆς, στρατιωτικῶν πληροφοριῶν καὶ τοπογραφίας· τοῦ τμήματος τοῦ προσωπικοῦ, τοῦ πεζικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ, τοῦ μηχανικοῦ, τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ υγιεινονομικοῦ, τοῦ οἰκονομικοῦ, τῶν προμηθειῶν· ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ λογιστηρίου μετὰ δύο τμημάτων καὶ ἐκ τριῶν γραφείων. Τὸ Κράτος ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς διοικήσεως τοῦ στρατοῦ διαιρεῖται εἰς τρεῖς στρατιωτικὰς περιφερείας, εἰς τρία δηλ. Ἀρχηγεία στρατοῦ. Διὰ δὲ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ὑπάρχει Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς. Ἡ Ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία ἐκτελεῖται α') ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ σώματος τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν· β') ὑπὸ ἀνωτέρων καὶ ὑποδεστέρων ἀξιωματικῶν τοῦ πεζικοῦ, τοῦ ἱππικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ μηχανικοῦ. Τὸ πεζικὸν ἀποτελεῖται α') ἐκ δέκα αὐθιγὰς συνταγμάτων πεζικοῦ καὶ β') ἐξ ὀκτὼ αὐθιγὰς συνταγμάτων εὐζώνων. Τὸ ἐν τάγμα ἐκάστου συντάγματος ἀπαρτίζεται μόνον ἐκ τῶν στελεχῶν. Τὸ ἱππικὸν ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν αὐθιγὰς συνταγμάτων ἐκ τεσσάρων ἰλῶν. Τὸ πυροβολικὸν ἀποτε-

λείται α') ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ πυρβολικοῦ καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ τεχνικοῦ συμβουλευτικοῦ τμήματος· β') ἐκ τριῶν αὐθιπάρχων συνταγμάτων· γ') ἐκ τοῦ ὀπισθοστατίου, περιλαμβάνοντος τὸν λόχον τῶν τεχνιτῶν, τὴν ἀποθήκην τῶν ἀκατεργάστων καὶ τὸ πυριτιδοποιεῖον· καὶ δ') ἐκ τῆς γενικῆς διευθύνσεως τοῦ ὕλικου πολέμου, περιλαμβανούσης τὰς ἐφορέας ὕλικου πολέμου, μετὰ πέντε πλυντηρίων καλύκων φυσιγγίων, τὸ πυροτεχνουργεῖον καὶ τὸν λόχον ὑπηρετῶν σκευῆς πυρβολικοῦ μετὰ συνεργεῖον τεχνιτῶν. Τὸ μηχανικὸν ἀποτελεῖται α') ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ μηχανικοῦ καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ τεχνικοῦ συμβουλευτικοῦ τμήματος· β') ἐκ τεσσάρων διευθύνσεων τοῦ μηχανικοῦ, ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐπιθεωρήσιν τοῦ μηχανικοῦ. γ') ἐξ ἑνὸς αὐθιπάρχου συντάγματος τοῦ μηχανικοῦ μετὰ τοῦ σχολείου αὐτοῦ δ') ἐξ ἑνὸς αὐθιπάρχου τοπογραφικοῦ τμήματος, ε') ἐξ ἑνὸς αὐθιπάρχου λόχου τηλεγραφετῶν καὶ ς') ἐξ ἑνὸς αὐθιπάρχου πυροβυστιτικοῦ λόχου. Τὰ τάγματα τοῦ Συντάγματος τοῦ μηχανικοῦ σύγκεινται τὸ μὲν ἐκ 4 λόχων, τὸ δὲ ἐκ 5, τοῦ πέμπτου τούτου λόχου προωρισμένου νὰ σχηματίζῃ ἐν τῇ μέλῳ τὸν λόχον ἐργατῶν σιδηροδρόμου. Αἱ γενικαὶ ὑπηρεσίαι ἀποτελοῦνται α') ἐκ τῶν ἐν τῇ εἰδικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν Βασιλοπαίδων ὑπαπιστῶν καὶ ἀξιωματικῶν β') ἐκ τοῦ φρουραρχείου Ἀθηνῶν, τῶν στρατολογικῶν γραφείων, τοῦ ἀναθεωρητικῆς δικαστηρίου καὶ τῶν διαρκῶν στρατοδικείων. Ὑπάρχει μία μόνη στρατιωτικὴ μουσικὴ. Ἡ ὀργανωτικὴ ὑπηρεσία ἐν τῇ στρατῷ ἐκτελεῖται ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἐφημερίων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ. Ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία ἀποτελεῖται α') ἐκ τῆς ἀνωτάτης τοῦ στρατοῦ ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν δευτερευουσῶν ὑγειονομικῶν ἐπιτροπῶν, μὴ ἔχουσιν ἴδιον προσωπικόν, β') ἐκ τῶν ὑγειονομικῶν ἐπιθεωρητῶν, γ') ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς σώμασι καὶ καταστήμασι ὑγειονομικοῦ προσωπικοῦ δ') ἐκ τῶν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ἰδρυμένων στρατιωτικῶν νοσοκομείων καὶ θεραπευτηρίων, ε') ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ς') ἐκ τῆς κεντρικῆς φαρμακοποιίας ζ') ἐκ τοῦ φαρμακείου τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν καὶ η') ἐκ τῆς δι' ὀφείας τῶν νοσοκόμων Ἡ οἰκονομικὴ ὑπηρεσία ἀποτελεῖται α') ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχηγείοις στρατοῦ στρατιωτικῶν ἐπιμελητηρίων, β') ἐκ 16 διατακτηρίων, γ') ἐκ 4 γενικῶν ἀποθηκῶν ὕλικου, δ') ἐκ 3-4 στρατιωτικῶν ἀρτοποιείων καὶ ε') ἐκ τοῦ μετοχικοῦ ταμείου. Ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖται α') ἐκ τοῦ σχολείου βολῆς ἀξιωματικῶν, β') ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου τῶν ὀφειδίων, γ') ἐκ τοῦ σχολείου τῶν ὑπαξιωματικῶν, δ')

ἐκ τοῦ προκαταρκτικοῦ σχολείου τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν ε') ἐκ τοῦ σχολείου τῆς ἱππευτικῆς περιλαμβάνοντος καὶ σχολεῖον πεταλωτῶν, ς') ἐκ τῶν παρὰ τοῖς σώμασι σχολείων, ζ') ἐκ τοῦ πυροτεχνικοῦ σχολείου καὶ η') ἐκ τοῦ σχολείου τῶν νοσοκόμων. Ἡ χωροφυλακὴ ἀποτελεῖται α') ἐκ 16 μοιραρχιῶν, β') ἐκ τῶν εἰς τὰς μοιραρχίας ὑπαγομένων ὑπομοιραρχιῶν, γ') ἐκ 210 πεζῶν καὶ 16 ἐφιππίων ἐνωμοτιῶν.

Ἐν ὧρα ἐπιστρατεύσεως ἡ πολέμου, δυνάμει Β. Δ. προκαλουμένου παρὰ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, διατάσσεται ἡ αὐτῇ τῆς δυνάμεως τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀναφερομένων σωμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ συνιστῶνται α') 15 τάγματα πεζικοῦ δευτέρας γραμμῆς, ὧν τὰ στελέχη σχηματίζονται διὰ τοῦ μερικοῦ διασμοῦ τῶν 30 ταγμάτων τοῦ πεζικοῦ ἐκαστοῦ τάγματος χορηγούντος τὰ στελέχη δύο λόχων, β') δύο ἑμπεδα τάγματα εὐζώνων, γ') μία ἢ δύο ἱλαὶ ἐν ἐκαστῷ συντάγματι ἱππικῶν, διὰ διασμοῦ τῶν στελεχῶν, δ') ἐν τῇ πυρβολικῇ διὰ διασμοῦ τῶν στελεχῶν, παρ' ἑκατέρου τῶν συνταγμάτων πρώτου καὶ δευτέρου τρεῖς πυροβολαρχίαι, τρεῖς συζυγαρχίαι προμαχικῶν καὶ δύο λόχοι ἐλατῶν ὑπὸ δὲ τοῦ τρίτου συντάγματος τρεῖς πυροβολαρχίαι, τρεῖς συζυγαρχίαι προμαχικῶν καὶ εἰς λόχος ἐλατῶν ε') ἐν ἑμπεδον τάγμα μηχανικοῦ ἐκ τεσσάρων λόχων, διὰ διασμοῦ τῶν στελεχῶν, τῶν δύο ταγμάτων ς') πέντε χειρουργεῖα δευτέρας κλάσεως διὰ διασμοῦ τῶν στελεχῶν τῶν νοσοκόμων καὶ διὰ τοῦ ἐπικοῦρου ὑγειονομικοῦ προσωπικοῦ. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δύνανται νὰ συντεθῶσι καὶ ἕτερα σώματα καὶ νέαι ὑπηρεσίαι. Οἱ ἀρ' ἡγοὶ στρατοῦ εἰσιν ἐν ταύτῃ ἐπιθεωρητῇ τοῦ στρατοῦ.

Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ δὲν φροντίζει καθόλου περὶ τῆς ἐθνοφρουρᾶς καὶ τῆς ἐφεδρείας αὐτῆς. Ἡ δύναμις δ' αὐτῶν καὶ ἡ χρησιμότης εἶναι σπουδαιότατη. [Β.Δ.]

Ὁργανον (γαλλ. orgue, ἰταλ. organo γερμ. Orgel) καλεῖται κατ' ἐξοχὴν τὸ μέγιστον τῶν γνωστῶν μουσικῶν ὀργάνων, ὅπερ κυρίως ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Δύσεως χρησιμεύει διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν. Συνίσταται δὲ τοῦτο κυρίως ἐκ συστήματος πολλῶν ἡχητικῶν αὐλῶν ἀποτελούντων διαφόρους πλήρεις σειρὰς τόνων κατὰ τὴν χρωματικὴν μουσικὴν κλίμακα· τὸ πρὸς παραγῶγην τοῦ τόνου ἀπαιτούμενον πνεῦμα ἐέρως παράγεται διὰ μεγάλου φυστήρος, ρυθμιζόμενον δὲ καταλλήλως τίθεται εἰς συγκοινωνίαν πρὸς ἕκαστον τῶν αὐλῶν κατὰ βούλησιν διὰ κλειδῶν, παρταταγμένων ἐν τῇ ἑμπροσθεν μέρῃ, ὅπου κάθεται ὁ παίζων, ὅπως τὰ πληκτρα τοῦ κλειδοκωβύδου. Ἐκάστη σειρὰ αὐλῶν ἔχει ἄλλην κατασκευὴν

ἵνα παράγεται οὕτω φωνή ἰδιαιτέρας, ροιᾶς· διακρίνονται δὲ κυρίως χειλοφόροι αὐλοὶ καὶ γλωσσοφόροι, οἵτινες πάλιν ὑποδιαιροῦνται εἰς πολλὰ εἶδη κατὰ τὸ ὕλικόν ἐξ οὗ εἶναι κατασκευασμένοι, κατὰ τὴν διάμετρον κλ. Δι' ἐκάστην δὲ σειρὰν αὐλῶν ὑπάρχει· ἐν τῇ ἔμπροσθεν μέρει, ὅπου καὶ αἱ κλειῖδες, ἰδιαιτέρα λαβή, ἥς ἀνοιχθείσης προτρέπει ὁ ἀῆρ εἰς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν σειρὰν· ἀλλὰ καὶ δὲ λαβαὶ ἐνοῦσι καὶ διαφόρους σειρὰς αὐλῶν. Εἰς τὰ μεγάλα ὄργανα ὑπάρχουσιν, ἕνεκα τῆς πληθύνος τῶν σειρῶν αὐλῶν, καὶ πλείονες σειραὶ κλειδῶν καὶ δὴ εἰς τὰ μέγιστα τέσσαρες, πλὴν δὲ τούτων διὰ τοὺς βαρυτάτους τόνους ὑπάρχει σειρὰ (ἢ καὶ 2 σειραὶ) κλειδῶν πληττομένων διὰ τῶν ποδῶν τοῦ παιζόντος. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ ἀπάντων τῶν μέσων τούτων κατορθοῦται τοιαύτη δύναμις καὶ ποικιλία τῶν τόνων καὶ φωνῶν, ὅα παράγεται ἄλλως μόνον διὰ πλήρους ὀρχήστρας.

'Οργυιά. Ἀρχαῖον μέτρον μήκου, τὸ ἑκατοστὴν μέρος τοῦ ἀρχ. σταδίου, ἔχον 5 πόδας καὶ συνεπῶς (κατὰ τὰς ἐρεῦνας τοῦ Δαῖτρεφελδ) ἴσον συνήθως πρὸς 1.64 τοῦ γαλλ. μέτρου. Ἐτυμολογεῖται ἡ λέξις ἐκ τοῦ «ὀρέγειν» (τοὺς πόδας, οὐχὶ τὰς χεῖρας ἢ τὰ γυῖα, ὡς ἐπιστεῦετο μέχρι τοῦδε), ἐσήμαινε δὲ τὸ διπλοῦν βῆμα. Περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ποδὸς καὶ σταδίου βλ. τὰ ἰδιαιτέρα ἀρθρα. [Σ.Τ.]

'Ορδε (Horde). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρῶσ. νομῷ Ἀρνοβεργ τῆς Βεστφαλίας. ἔχει 16 346 κατ. (1890) σπουδαῖα ἀνθρακωχεῖα καὶ βιομηχανίαν σιδήρου.

'Ορδοῦ. Βλ. Κωτύωρα.

'Ορδρουφ (Ohrdruf). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ δουκάτῳ Σαξονίας-Γότας, ἔχουσα 5 919 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν.

'Ορεβρο (Oerebro). Πρωτεύουσα σουηδικοῦ νομοῦ (9118 τμχ. μετὰ 182 557 κατ.), κειμένη ἐπὶ τῆς λίμνης Ἰέλμαρ. ἔχει 14 547 κατ., ὥραϊον ἀνάκτορον καὶ δημαρχεῖον, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν. Ἐνταῦθα ἐξελέγη τῷ 1810 ὁ Βερναδόττης διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Σουηδίας καὶ ἐκλείσθη 1812 ἡ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας εἰρήνη. [Μ.Σ.]

'Ορεγον. Μία τῶν ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ πολιτειῶν τῆς Βοραιοαμερικ. Συμπολιτείας, Β τῆς Καλιφορνίας. ἔχει ἐμβ. 248 710 τμχ. καὶ 313 767 κατ., διαιρεῖται δὲ διὰ τῶν ὁρέων Κασκαῖδ (Καταροακτῶν) εἰς δύο ἄνισα μέρη, τὸ Δ καὶ τὸ Α' Ὁρεγον. Εἶναι χώρα εὐρρεπὴ καὶ συγχρόνως πλουσιωτάτη εἰς πολυτίμητα μέταλλα (χρυσόν, ἀργυρον, λιθάνθρακας, σίδηρον κλ.), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἄρχεται ἀναπτυσσομένη σπουδαίως ἡ γεωργία. Τῷ 1848 διωργανώθη ὡς τοπαρχία, ἀφ' ἧς ἀπεσπάσθη τὸ Β μέρος ὡς τοπαρχία

Οὐάσιγκτον, προσελήφθη δὲ 1859 ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν. Τὸ σύνταγμα αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1857· εἰς τὸ Συνέδριον πέμπει 2 γερουσιατὰς καὶ 2 βουλευτάς. Πρωτεύουσα εἶναι Σάλεμ. [Μ.Σ.]

'Ορεῖα κρύσταλλος. Βλ. Χαλαζίας.

'Ορειάδες. Βλ. Νύμφαι.

'Ορειβάσιος. Περιφημὸς ἀρχαῖος ἑλλην ἱατρός ἐκ Περγάμου ἢ ἐκ Σάρδεων, γενν. περὶ τὸ 325 μ. Χ. καὶ ἀποθ. περὶ τὸ 400. Ἦτο εὐνοούμενος καὶ ἔμπιστος ἱατρός τοῦ αυτοκράτορος Ἰουλιανοῦ, παρ' οὗ πλείστων ἔτυχε τιμῶν καὶ ὕψηλου ἀξιώματος. Τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ ὑπῆρξαν αἱ Συναγωγαί, συστηματικὴ συλλογὴ ἱατρικῶν γνώσεων ἐν παλαιότερων ἱατρικῶν ἔργων εἰς 70 βιβλία, ἧς ἐπιτομὴν εἰς 9 βιβλία ἐποίησε πάλιν αὐτὸς ὁ Ὁ. Τῶν δλίγων σωζομένων βιβλίων, πλὴν τοῦ ια', ιβ', καὶ ιγ', ἄτινα περιλαμβάνουσιν ἀπλῶς ἐπαναλήψεις ἐκ τοῦ Διοσκοριδίου, ἐγένετο τελευταῖα ἔκδοσις ἐν Παρίσι τοῖς 1851-76 εἰς 6 τόμους ὑπὸ Bussemaker, Daremberg καὶ Molinier. Τὰ δὲ ῥηθέντα τρία βιβλία εὐρήνται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν βιβλίων α'-ιε' ὑπὸ Matthäi, ἐν Μόσχᾳ, 1808.

'Ορεινὸν γάλα. Βλ. Ὀρυκτὸν γάλα.

'Ορεινὸν πράσινον ἢ πράσινον τοῦ Ἀουερσβεργ. Πράσινον ἐλαιόχρωμα σήμερον διηγοχρηστον. Ἡ οὐσία λαμβάνεται ὡς κόνις ἐάν ἐξ ὑδαρὸς διαλύματος θεϊκοῦ χαλκοῦ κατακρηνισθῇ οὗτος διὰ σόδας ἢ ποτάσσης· καὶ τὸ ἴζημα ἀποπλυθῇ δι' ὕδατος.

'Ορειχαλκίτης. Ὀρυκτὸν ἀπροσδιόριστου συστήματος, εὐρισκόμενον κατὰ βελονοειδεῖς κρυστάλλους ἢ μάζας γεωροπληθεῖς, ὑποπράσινας, ἀποτελούμενον δὲ ἐξ ἀνθρακικοῦ χαλκοῦ καὶ ψευδαργύρου. Ὡς ποικιλία αὐτοῦ θεωρεῖται ὁ βυρατίτης, ἐνέχων 2-9 % λασβέστου, οὐρανόχρους ἢ ὑπόχλωρος, εὐρισκόμενος κατὰ λεπτότατα πέταλα ἐπὶ ψευδαργυρίτῳ ἐν Λαυρίῳ. [Α.Κ.]

'Ορείχαλκος. Μεταλλικὸν κράμα οὐτινος τὸ κοινότερον εἶδος ἀποτελεῖται ἐκ 2 μερῶν χαλκοῦ καὶ 1 μ. ψευδαργύρου· εἶναι δὲ χρυσότερον καὶ σκληρότερον τοῦ χαλκοῦ. Καθ' ὅσον πλεονάζει ὁ χαλκὸς ἢ ὁ ψευδαργύρος τὸ κράμα κλίνει πρὸς τὸ ἐρυθρὸν ἢ πρὸς τὸ λευκόν. Ἀντὶ τοῦ ψευδαργύρου τίθεται ἐν μέρει ἡ ἐξ ἐλοκλήρου κασσίτερος· εἶδη δὲ τινα ἐνέχουσι καὶ ἀργίλλιον. Ὁ Ὁ. ἢ ἀρχαιότατα γνωστός, κατασκευάζονται δ' ἐξ αὐτοῦ παντοῖα σκευή, μέρη ὀπλων, ἐργαλεῖα, ἀγάλματα κλ. [Χ.Χ.]

'Ορέλ ἢ ὀρθότερον, κατὰ τὴν ῥωσικὴν προφοράν, Ἀριέλ. Κυβερνεῖον τῆς Ῥωσσίας Ν τῶν κυβ. Καλοῦγα καὶ Τοῦλα, ἔχον ἐμβ. 46 727 τμχ. καὶ 2 050 069 κατ., εὐφο-

ρώτατον καὶ παράγον πλείστον σίτον καὶ ἄλλα προϊόντα τῆς γεωργίας, ἔχον δὲ καὶ ἀκμαιοτάτην κτηνοτροφίαν, μελισσοτροφίαν καὶ ἀλιείαν. Ἐκ τῆς βιομηχανίας ἀκμάζει ἡ ὑφαντουργία, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι κλάδοι.

Ἡ πρωτεύουσα Ὁ., κειμένη ἐπὶ τῶν ἐνβολῶν τοῦ Ὀρλικ εἰς τὸν πλωτὸν Ὀχαν, εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 78 404 κατ. καὶ ἀποτελεῖ κέντρον τοῦ σιτημπορίου τῆς Ῥωσσίας. [Μ.Σ.]

Ὁρέλλης (Ἰωάννης Γάσπαρος Orelli). Διαπρεπὴς φιλόλογος Ἑλβετός, γενν. 1787 ἐν Ζυρίχῃ, ὅπου ἐσπούδασε, διετέλεσε καθηγητῆς τῆς ῥητορικῆς καὶ ἐρμηνευτικῆς (ἀπὸ τοῦ 1819) καὶ ἀπέθανε τῷ 1849. Ἐκ τῶν ἐκδόσεών του διαπρέπουσι κυρίως ἡ τοῦ Ὁρατίου, τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Κικέρωνος· ἐδημοσίευσε δὲ καὶ Ὀνυμαστικὸν τοῦ Κικέρωνος (3 π. 1836-8), εἰς δὲ συνεργάτην εἶχε τὸν Βαίτερ. Πρὸς δὲ φημίζεται ἡ ἐκλογή του Λατινικῶν ἐπιγραφῶν (2 τ. 1828). [Μ.Γ.]

Ὁρεμδοῦργον. 1) Κυβερνεῖον τῆς ΝΑ Ῥωσσίας, κείμενον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἔχον δὲ ἐμβ. 191 179 τ.χμ. καὶ 1 317 135 κατ. Εἶναι τὸ μὲν ὀρεινὴ χώρα διατεταμένη ὑπὸ τῆς πλατείας ῥάχους τῶν Νοτίων ἢ Ὁρεμδοῦργεϊων ὄρεων, τὸ δὲ στέπη ἐν ἧ περιφέρονται Βασιῖροι καὶ Κιργίζοι. Κυρίως ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία, πρὸ πάντων ἵππων, πρὸς δὲ ἡ μεταλλευτικὴ σιδήρου, χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ. Μεγάλην δὲ σημασίαν ἔχει τὸ μετακομιστικὸν ἐμπόριον μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Ἀσίας. Τὰ πρὸς τὴν Ἀσίαν σύνορα φυλάττονται διὰ σταθμῶν Κοζάκων. — Ἡ ἐμώνυμος ὀχυρωμένη πρωτεύουσα, ἐπὶ τοῦ ποτ. Οὐράλ, ἔχει 58 457 κατ. διατηροῦντας πολλὰ βιομηχαν. καταστήματα καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Ὁρένση (Orense). Πρωτεύουσα ἐπαρχίας (6 979 τ.χμ. μετὰ 405 127 κατ.) τῆς Ἰσπανίας ἐν Γαλικίᾳ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Μινίου, ὃν ζευγνύει ἐνταῦθα μεγίστη γέφυρα 368 μ. μετὰ 7 τόξων. Ἔχει 14 168 κατ., βιομηχανίαν λινῶν ὑφασμάτων καὶ σοκολάτας καὶ οἰνοποιίαν· εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου. Παρὰ τῷ Ὁ. ὑπάρχουσι τὰ θεοῦχα ὕδατα Las Burgas, ἅτινα ἦσαν γνωστὰ ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις. [Μ.Σ.]

Ὁρεξίς. Ἡ εἰδικὴ διάθεσις τοῦ ὄργανισμοῦ πρὸς ἀπόλαυσιν ὠρισμένου ἐδέσματος ἢ ποτοῦ, κοινῶς ἐνίοτε συγχεομένη πρὸς τὴν πείναν. ἥτις ἐστὶν ἐπιθυμία τροφῆς οἰασθῆτος. Ὡς ἡ πείνα εἶναι αἰσθησίς τις ἐπιβαλλούσα τὴν πρόσληψιν τροφῆς, ἣς δεῖται ὁ ὄργανισμός, οὕτω καὶ ἡ Ὁ. φαίνεται εἰς πολλὰς περιστάσεις συνδεομένη πρὸς τὴν ἀνάγκην τοῦτου ἢ ἐκείνου τοῦ στοιχείου, οὕτως ἢ ἐν τῷ ὄργανισμῷ ἄλλειψις ἀγνωστος μὲν εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν, ἐκδηλοῦται ὅμως

δὲ εἰδικῆς Ὁ. πρὸς αὐτό, τοῦ ὄργανισμοῦ οὕτως οὐ μόνον τὴν πρόσληψιν τροφῆς ἐπιβάλλοντος, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς μέχρι τινὸς ὀρίζοντος. Ἡ ἀνορεξία εἶναι ἐλλειψίς Ὁ. πρὸς πᾶσαν ἐν γένει τροφήν, ἀποτελεῖ δὲ κατάστασιν παθολογικὴν χαρακτηρίζουσαν τὴν εἰσβολὴν καὶ τὸ στάδιον τῆς ἀκμῆς πλείστων νόσων καὶ ἰδίως τῶν λοιμωδῶν, ὡς καὶ τὰ νοσήματα τοῦ πεπτικοῦ συστήματος κλ. Ἀντιθετος δ' αὐτῇ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ βουλιμία, ἥτις εἶναι μᾶλλον πείνα διαρκής. Ὑπόκειται δ' ἐπὶ ἡ Ὁ. εἰς παντοίας διατροφάς, καθ' ἃς ὀρέγεται τις ἐδεσμάτων τῆς ἰδίας τοῦ ἐπινοήσεως καὶ ἐνίοτε μάλιστα βρωμερῶν ἢ μὴ ἐδωδίων οὐσιῶν καὶ αἰτινες χαρακτηρίζουσι τὸν ὑστερισμόν, τὴν κύνειν, φρενοπαθείας τινὰς κλ. [Α.Χ.]

Ὁρεότραγος. Εἶδος ἀντιλόπης, περὶ τοῦ ὅποιου βλ. λ. καὶ πίν. Ἀντιλόπαι 9.

Ὁρεσθάσιον. Ἀρχ. πόλις τῆς Ν Ἀρκαδίας, ἴσως ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς καλουμένης Ὁρέστειον ἢ Ὁρεσθίων ὀλίγον ΝΑ τῆς Μεγαλοπόλεως, ἥς ἡ χώρα ἐκαλεῖτο Ὁρεστία ἢ Ὁρεσθίς. [Α.Δ.]

Ὁρέσται ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι λαὸς τῆς Μολοσσίδος ἐν Ἠπειρῷ, μετὰξὺ Ἀφού καὶ Ἀλιάκμονος, ἐξ οὗ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὕτη Ὁρεστίς ἢ Ὁρεστία. Ὑποταγέντες εἰς τοὺς Μακεδόνας ἡλευθερώθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Κατὰ τὰς παραδόσεις ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ Ὁρέστου, καταφυγόντος πρὸς αὐτοῦ μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρὸς του. [Α.Δ.]

Ὁρέστειον. Βλ. Ὁρεσθάσιον.

Ὁρέστης (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας, ἀδελφὸς δὲ τῆς Χρυσοθέμιδος, τῆς Λαοδίκης (παρὰ τραγικοῖς Ἠλέκτρας) καὶ τῆς Ἰφιανόσσης (παρὰ τραγικοῖς Ἰφιγενείας). Οὗτος κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν τῷ ὀγδόῳ ἔτει μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς του, ὅστις δὲν τὸν ἐπανεῖδεν ἐπιστρέψας ἐκ Τροίας, ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μυκῆνας καὶ ἐξεδίκησε τὸν πατέρα του φονεύσας τὸν τε Διγύσθον καὶ τὴν μητέρα του Κλυταιμνήστραν. Ὁ μῦθος οὗτος διηγυρνήθη διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν τραγικῶν. Κατὰ τὴν Σοφοκλέα μεταβλλόντα κατὰ τι τὴν διήγησιν τοῦ Αἰσχύλου, διεσώθη ὁ Ὁ. κατὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς του ὑπὸ τῆς Ἠλέκτρας καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ του πρὸς τὸν Στρόφιον, βασιλέα τῆς ἐν Φωκίδι Φανότης, ὅπου ἀνετράφη μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦτου Πυλάδου, ὅστις ἐγένετο στενωπότης καὶ ἀφωτισμένος φίλος του. Ἐνθαυρυνθεὶς ὑπὸ τοῦ Δελφικοῦ μαντείου ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς του, ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ Πυλάδου εἰς Μυκῆνας καὶ ἐξετέλεσε τὸ σχέδιον ἐκεῖνο. Ἦκτοτε δὲ κατετίμασθε ὡς μητροκτόνος ὑπὸ τῶν Εὐμειδίων αἰτίνας ἐδούσαν αὐτὸν εἰς μανίαν, μέχρις ὅτου τῇ συμβουλῇ τοῦ

Ἀπ' ἄλλωνος κατέφυγεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἡ Ἀθηνᾶ ἐπέτρεψε τὴν δίκην του τῷ Ἀρείῳ πάγῳ, γενεμένης δὲ ἰσοψηφίας ἔρριψε λευκὴν ψῆφον καὶ ἐπένεγκεν οὕτω τὴν ἀθώωσιν αὐτοῦ· αἱ δὲ Εὐμενίδες ἐξιλεώθησαν διὰ τῆς ἰδρύσεως ἱεροῦ ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὸν Εὐριπίδην ὁμοῦς τινὲς τῶν Εὐμενίδων δὲν ἐπαυσαν καταδιώκεσθαι αὐτόν, διὸ πάλιν ἀπετάθη ὁ Ὁ. πρὸς τοὺς Δελφοὺς· ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ νὰ φέρῃ τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος ἐκ τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου. Συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πυλάδου μετέβη ἐκεῖ ὁ Ὁ., ἀπειθαυέντες δὲ συνεληφθήσαν καὶ ἐπρόκειτο κατὰ τὸ ἔθιμον τῆς χώρας νὰ θυσιασθῶσιν ὡς ξένοι τῇ Ἀρτέμιδι· διὰ τῆς χειρὸς τῆς ἱερείας τῆς, ἣτις ἦτο τότε ἡ ἀδελφὴ του Ἰριγένεια. Ἀλλ' αὕτη ἀνεγνώρισε τὸν ἀδελφὸν καὶ ἀπεφάνισε νὰ ἀρπάσῃ τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς καὶ νὰ διαφύγῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ εἰς Ἑλλάδα. Ὑπῆρχε δὲ τότε βασιλεὺς τῆς Ταυρικῆς ὁ Θόας, ὅστις βασιλεὺς ὦν τῆς Δήμου, διεσώθη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του Ὑψιπῆλης ὅτε αἱ γυναῖκες ἐφόνευαν ἅπαντας τοὺς ἀνδρας, καὶ διέφυγεν εἰς τὴν Ταυρίδα. Καὶ κατὰ τινὰς μὲν ἡ Ἰριγένεια διὰ δόλου κατώρθωσε νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ ἀγάλματος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ὡς καὶ τοῦ Πυλάδου ἐκ τῆς Ταυρίδος, κατ' ἄλλους δὲ ἐπῆλθε μάχη αὐτῶν μετὰ τοῦ Θόαντος, ἐν ᾗ οὗτος ἐφόνευθη· σώζεται ἐν τούτοις παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἡ παράδοσις ὅτι δὲν ἐφόνευθη τότε, ἀλλὰ κατεδίωξε τοὺς φεύγοντας μέχρι τῆς νήσου Χρύσης, ὅπου ἔζη ἡ Χρυστὴς (βλ. λ.) μετὰ τοῦ γηραιοῦ πατρὸς τῆς καὶ υἱοῦ τινος ὃν ἔστιν ἐκ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ὁ Ὁ. ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ ταύτης καὶ ὑποστηριχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐφόνευσε ἐνταῦθα τὸν Θόαντα. Οἱ φυγάδες ἐφύλατταν εἰς τὴν πατρίδα, κατέλαβε δὲ ὁ Ὁ. τὴν βασιλείαν τῶν Μυκηνῶν φονεύσας τὸν υἱὸν τοῦ Διγίσθου Ἀλήτην καὶ ἐγένετο εἴτα καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἀργους καὶ τῆς Σπάρτης. Ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Μενελάου Ἑρμιόνην, ἐξ ἧς ἔσχεν υἱὸν τὸν Τισσαμενόν, εἰς δὲ τὸν Πυλάδην ἔδωκε σύζυγον τὴν ἀδελφὴν του Ἥλεκτραν, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ὁ Στρώριος. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ὁ. γέρον ἐν Ἀρκადίᾳ δηχθεὶς ὑπὸ δρεως, ἐτάφη δ' ἐν Τεγείᾳ, ὁπότεν ὕπερον μετηνήχθησαν, συνεπεία χρησμοῦ τινος, τὰ ὅσα του εἰς Σπάρτην. Τοὺς μύθους του τοὺς πραγματεύονται ἐκ τῶν σωζομένων ἑλλην. τραγῳδιῶν αἱ «Χορήροι» καὶ αἱ «Εὐμενίδες» τοῦ Δισχύλου αἰτινες μετὰ τοῦ «Ἀγαμέμνονος» ἀποτελοῦσι τὴν τριλογία «Ὁρέστεια», πρὸς δὲ ἡ «Ἥλεκτρα», ὁ «Ὁρέστης» καὶ ἡ «Ἰριγένεια ἐν Ταύροις» τοῦ Εὐριπίδου. [Δ.Μ.]

"Ορη (Oer, Ore). Νόμισμα σσημεικόν, τὸ ἑκατοστὸν μέρος τῆς κορώνης, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 1,37 ἑκατοστὸν τοῦ φράγκου.

"Ορθογώνιος. Γένος ἰχθῶν, ἰνθηκὸν εἰς τοὺς Γυμνόδοκτας (βλ. λ.), ὧν ἔχει τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας στερούμενος ὁμοῦς ἰχθυῶν. Τὸ κοινότατον εἶδος Ὁ. ἡ μύλη (Ortagoriscus Mola), ἀπαντῶν ἐν τε τῇ Μεσογείῳ καὶ τῇ Ἀτλαντικῇ, ἔχει σχῆμα σφαιροειδές, ἐξ οὗ καὶ ἐπεκλήθη «πλέουσα κεφαλή». [Φ.Ι.]

"Ορθὴ ἀνάβασις. Βλ. Ἀνάβασις ὁρθή. — Ὁρθὴ γωνία, ἡ ἔχουσα ἀνοίγμα 90° ἥτοι ἐκείνη μεταξὺ τῶν πλευρῶν τῆς ὁποίας δύναται νὰ γραφῇ ἀκριβῶς τέταρτον περιφερειακὸν κέντρον ἐχούσης τὴν κορυφὴν τῆς γωνίας.

"Ορθογόνια. Βλ. Στάγαιρα.

"Ορθότης ἢ ἀλλανίτης Ὀρυκτὸν τοῦ προκλήνου συστήματος, ἀποτελούμενον κυρίως ἐξ ἐναργίλλου ὀξυπυριτίου, ἐνέχον δὲ καὶ τὰ σπάνια στοιχεῖα λανθάνιον, δημήτριον, ὕτριν καὶ σαμαριον. Σκληρότης 5,5-6, εἶδ. βάρος 3,3-3,8. [Α.Κ.]

"Ορθόγναθοι. Βλ. Προσωπικὴ γωνία.

"Ορθογώνιον καλεῖται τὸ τετράπλευρον σχῆμα τὸ ἔχον τὰς τέσσαρας γωνίας ὀρθάς. Τούτου αἱ ἀντικείμεναι ἀλλήλαις πλευραὶ εἰσιν ἴσαι. Ἐὰν δὲ καὶ οἱ 4 πλευραὶ ὦσιν ἴσαι ἀλλήλαις, τὸ Ὁ. λέγεται ἐδικιώτερον τετράγωνον. Τοῦ Ὁ. βάσις μὲν λέγεται ἡ μεζων τῶν δύο παρακειμένων πλευρῶν, ὕψος δὲ ἡ ἐλάσσων· ἡ δὲ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἴσουςται πρὸς τὸ γινόμενον τῆς βάσεως ἐπὶ τοῦ ὕψους.

"Ορθόν. Τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ παχέος ἐντέρου, τὸ ἄλλως καλούμενον ἀπευθυμένον.

"Ορθονιὲς ἢ Ἀρτανιὲς. Χωρίον τῆς Ζακύνθου ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Ἑλατίων, κείμενον δὲ εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους κατὰ τὸ ΝΑ τῆς πρωτεύουσας τοῦ δήμου, τῶν Βολιμιῶν. Οἰκεῖται ὑπὸ 271 κατοίκων.

"Ορθοπνεύσα. Κλάδος τῆς ἱατρικῆς ἀντικείμενον ἔχων τὴν ἐπανόρθωσιν συγγενῶν ἢ καὶ ἐκτεκνίων δυσμορφιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἐξαρθρωμένων πρὸ πάντων ἐξ ἀνωμάλου κατασκευῆς τῶν ὀστέων ἢ διακρίσεως τῶν ἀρθρώσεων αὐτῶν. Οὕτως εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ὁ. ὑπάγονται ἡ σκολιότης, ὁ ραιδίσκος κλ. Ὀργανα δὲ αὐτῆς εἰσὶ συνήθως παντοειδῆ, πρὸς τὸν σκοπὸν ἀνάλογα, μηχανήματα. [Δ.Λ.]

"Ορθόπνευα. Βλ. Δύπνευα.

"Ορθόπτερα (Orthoptera). Τάξις τῶν ἐντόμων, ἣν χαρακτηρίζουσιν ἀτελής μεταμόρφωσις καὶ στόμα δάκνον. Ἐχουσι τέσσαρας πτέρυγας, ὧν αἱ μὲν ὀπισθιαὶ εἰσιν εὐρεῖαι καὶ πτυσσονται ὡς ῥιπίδιον, αἱ δὲ πρόσθιαι σκληρυνόμεναι μεταβάλλονται εἰς καλύμματα τῶν ὀπισθίων. Ἐνταῦθα ἀνάγον-

ται αἱ ἄκρίδες, οἱ γρύλλοι (βλ. Πρασκου-
ρίς), αἱ σίλφαι κλ. [Φ.Ι.]

Ὁρθόσχιστον ἡ ὀρθόσχιστον.
Ποικιλία τοῦ ἁσπίου τοῦ καλίου. Κρυσταλ-
λοῦται κατὰ τὸ προκλινὲς σύστημα, εἰς κρυσ-
τάλλους ἐνίοτε διδύμους, ἔχει δὲ χρῶμα ἐρυ-
θρίσκον, σαρκόχρουν, ὑποκίανον κλ., λαμ-
ψιν ὑαλειδῆ, εἰδικὸν βάρος 2,5, σκληρό-
τητα 6. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου, ἀργίλλου
καὶ ὀξειδίου τοῦ καλίου, ἐνέχον καὶ μικρὰς
ποσότητες νάτρου, ἀσέστου, μαγνησίας,
δισειδίου τοῦ σιδήρου ἢ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ
(ὅτε εἶναι πράσινον, καλεῖται δὲ ἁμαζό-
νιος λίθος). Εἶδος τι, τὸ καλούμενον μο-
νοκλινές, δεικνύει παραλλαγὰς τοῦ χρώ-
ματος καὶ γρησιμοποιεῖται εἰς κοσμήματα
καὶ μικρὰ πολυτίμα σκεύη. [Α.Κ.]

Ὁρθρος. Βλ. Γηρυόνης.

Ὁρία. Βλ. Ὑρία.

Ὁρίγανον ἡ Ὁρίγανος (Βοτ.).
Origanum L. Γένος τῆς οἰκγεν. τῶν Χει-
λανθῶν, φυτὰ πούδῃ ἢ φρυγανώδῃ τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ Ἀνατολῆς, λίαν εὐώδῃ. Τὰ κυριώ-
τερα εἶδη τὰ αὐτοφυῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι εἰσὶν
Ὁρίγανος ἡ κοινὴ (O. vulgare L.),
Ὁ. ἡ δασύτριχος (O. hirtum Link),
Ὁ. ἡ πρασινίξουσα (O. virens Link)
καὶ Ὁ. ἡ ὀνήτις (O. Onites L.). Τὰ τέσ-
σαρα ταῦτα, κοινῶς Ῥίγανη καὶ Ἀρίγανος,
Ὁρίγανος, Ἀγριορίγανος καὶ Ὀνήτις τοῦ
Δισκοριδίου, εἰσι λίαν ἀρωματικά καὶ ἐν
κοινῇ γρήσει ὡς ἀρωματικά καὶ φαρμακευ-
τικά. Ο. τὸ Σάμψυχον (O. Majorana
L. κοινῶς Μαντζουράνα καὶ Ματζουράνα.
Σάμψυχον τῶν ἀρχαίων), συχνὰ κηπεύμε-
νον, εἶναι ἐπίσης φαρμακευτικόν, ἰδίως δὲ τὸ
ἐξ αὐτοῦ αἰθέριον ἔλαιον (Oleum Majora-
nae). Τέλος Ὁ. ἡ Δίκτημνος (O. Di-
ctamnus L.), ἡ Δίκτημνος τῶν ἀρχαίων,
φυζμένη ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Κρήτης, ὅπου καὶ
σήμερον Δ. ἀλλὰ καὶ Ἐροντας καὶ Σταυρό-
ς, ὅστων καλεῖται, ἐφημιζέτο τὸ πάλαι ὡς ἰαν
αἰμοστατικὸν καὶ ἀντιτραυματικὸν φάρμα-
κον. Ὁ μῦθος, ἐν μνημονεύει δ Δισκοριδίου
«φασι δὲ καὶ τὰς αἴγας ἐν Κρήτῃ τοξευθεῖ-
σας καὶ νεμθθεῖσας τὴν πόαν ἐκβάλλειν τὰ
τοξήματα» πιστεύεται καὶ τὴν σήμερον ὑπὸ
τῶν Σφακιανῶν. [Θ.Χ.]

Ὁριγγεν (Oehringen). Πρωτεύουσα πε-
ριφερ. ἐν τῇ νομῇ Ἰάστ τῆς Βυρτεμβέργης,
ἔχουσα 3914 κατ. καὶ ἀνάκτορον τῶν πριγ-
κιπῶν Χοενλόε. Ἡ περιφέρεια Ὁ. περιλαμ-
βάνει σχεδὸν ἀποκλειστικῶς κτήματα τοῦ
οἴκου Χοενλόε—Ὁριγγεν (βλ. Χοενλόε).

Ὁριζάδα. Πρωτεύουσα τῆς πολιτείας
Βερκρούς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τοῦ Μεξικοῦ.
ἔχει 12 500 κατ., διατηροῦντας πολλὰ
βιομηχανικὰ καταστήματα. Πλησίον αὐτῆς

ὑψοῦται ἐσβεσμένον ἡράκλειον, τὸ ὄρος τῆς
Ὁ. ἢ Οὐταλατεπέ-λ (5 450 μ.). [Μ.Σ.]

Ὁρίζων καλεῖται ἡ φαινομενικὴ γραμ-
μὴ ἥτις εἰς τὸν ἐν ἀνοικτῇ ὑπαίθρῳ παρατη-
ρητὴν φαίνεται ἀφορίζουσα τὸ ὁρατὸν εἰς αὐ-
τὸν μέρος τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ὁρατοῦ μέρους τοῦ
οὐρανοῦ. Θεωρητικῶς, ὑποτιθεμένου δῆλ. ὅτι
οὐδὲν ἐμπόδιον φυσικὸν ἢ τεχνητὸν παρακω-
λύει τὴν ὁρασιν, ὅπως καὶ συμβαίνει π. χ.
εἰς τὸν θαλασσοπλοῦντα καὶ μὴ βλέποντα
εἰ μὴ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν, ἡ γραμμὴ αὕτη
εἶναι περιφέρειαν κύκλου ἥς πάντα τὰ σημεῖα
ἴσων ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ παρατηρητοῦ· τοιοῦ-
τος δὲ ὑποτιθεταί πάντοτε ὁ Ὁ. ἐν τῇ γεω-
γραφίᾳ καὶ ἀστρονομίᾳ. Τὸ ἐπίπεδον ἐφ' οὗ
κεῖται ἡ κυκλικὴ αὕτη γραμμὴ καλεῖται ὀρι-
ζόντιον, ὁμοίως δὲ καὶ παν ἐπίπεδον πα-
ράλληλον τούτῳ, ὡς καὶ πᾶσα ἐπὶ τῶν ἐπι-
πέδων τούτων κειμένη γραμμὴ. Ὁ Ὁ. αὐτός
καλεῖται εἰδικώτερον αἰσθητὸς Ὁ., ἀπο-
τελεῖται δὲ ἐκ τῆς εἰς τὴν ὁρασιν συμπίπτουσας
τοῦ γήινου αἰσθ. Ὁ. καὶ τοῦ οὐρανοῦ αἰσθ. Ὁ. Ἐὰν δὲ ἀγθῇ διὰ τοῦ κέντρου τῆς
γῆς ἐπίπεδον παράλληλον τῇ ἐριζόντιῳ, αἰ-
τομαί ὅς τρυφὸ ποιεῖ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ
τοῦ οὐρανοῦ ἀποτελοῦσι τὸν καλούμενον νοη-
τὸν Ὁ., γήινον καὶ οὐράνιον. Οἱ δύο οὗτοι
Ὁ. ἀπέχουσιν ἀλλήλων πανταχοῦ ὅσον ἐ-
στὶν ἡ ἀκτίς τῆς γῆς· ἐν τῇ κοσμογραφίᾳ
ὁμοῦς ἡ διαφορὰ αὕτη ὡς μηδαμινὴ ἀπέναντι
τῆς ἀποστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων δὲν
λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Εὐνέητον ὅτι ἕκαστος
τόπος τῆς γῆς ἔχει ἴδιον Ὁ. Δι' ἕκαστον
δὲ τόπον τὸ ὀριζόντιον ἐπίπεδον παρίσταται
ἁκριβῶς ὑπὸ τῆς ἐλευθέρας ἐπιφανείας ἡρε-
μοῦντος ῥευστοῦ. [Σπ.]

Ὁρινόκος. Μέγας ποταμὸς τῆς Βε-
νεζουέλας ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ, πηγάζων ἐπὶ
τῆς Σιέρρας Παρίμας τῆς Γουαϊάνας. Περιρ-
ρέων τὸ ὑψιπέδιον τῆς Γουαϊάνας ἐκπέμπει
κάτωθεν τοῦ Ἑσμεράλδου βραχίονα, τὸν
Κασσιλιάρην, πρὸς τὸν Ῥίο Νέγρο (Μέλανα
ποτ.), στρέφεται δ' εἴτα πρὸς Β καὶ διέρχε-
ται ὁροσειράς τινὰς ἐν καταρράκταις, προσ-
δέχεται κατωτέρω τὰ ὕδατα τῶν ποτ. Μετα,
Ἀρράουκα καὶ Ἀπούρη, διευθύνεται δὲ πρὸς
Δ καὶ διελθὼν κλειστούραν τινὰ ἐλίγον κατ'
ἐλίγον διευρύνεται καὶ φθάνει τέλος εἰς πλά-
τος 22 χμ., ὁπότεν ἀρχεται σχηματίζων δέλτα
22 χιλ. τχμ., ἐξ οὗ ἐκβάλλει εἰς 17 βρα-
χίονας διηρημένους εἰς δὲ Ἀτλαντικὸν Ὠ-
κεανόν. Τῶν βραχίωνων ἐσποδαίστερος εἶναι ὁ
νοτιώτερος, ὁ Ἰματάκας, οὗ αἱ ἐκβολαὶ κα-
λοῦνται Νάβιος. Ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁ Ὁ.
εἶναι πλωτὸς ἐπὶ 1500 χμ., ἀλλὰ καὶ ἀνω-
θεν τῶν καταρρακτῶν ἐπὶ μεγάλας ἐκτάσεις.
Τὸ μῆκος του εἶναι 2 400 χμ., ἐν εὐθείᾳ δὲ
γραμμῇ 820 χμ., ἡ δὲ ὕδατολεκάνη του πε-
ριλαμβάνει 955 χιλ. τχμ. [Μ.Σ.]

‘Οριόν. Χωρ. τῆς Εὐθείας τοῦ δήμου Ἀδλωνος, καίμενον πρὸς Β τοῦ Ἀδλωναρίου εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας, μετὰ 363 κατ.

‘Ορισμὸς καλεῖται ἐν τῇ λογικῇ κατηγορικῇ κρίσει, δι’ ἧς δηλοῦται τὸ βάθος μίας ἐννοίας, τὰ γνωρίσματα δηλαδὴ αὐτῆς, ὧν ἔχει τὰ μὲν κοινὰ μετ’ ἄλλων ἐννοιῶν, τὰ δὲ μὲν αὐτῇ (εἰδοποιία), καὶ ὁ τρόπος τῆς συνδέσεως αὐτῶν. Τὸ συνθετικὸν εἶδος ‘Ο. εἶναι ὁ ὀνομαστικός, ἐν τῷ ἑκείνῳ ἡ ὑπάρχει ἤδη ὠρισμένον ὄνομα ἐννοίας, διασαφουμένης διὰ τοῦ ‘Ο. καὶ ἀναλυμένης εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῆς (ἀναλυτικός ‘Ο.), ἡ ἐπινουμένη ἡμεῖς ὀνομαστικὸν ὁποῖον ἀποδίδωμεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνθέσεως ὠρισμένων γνωρισμάτων (συνθετικός ‘Ο.). Ἀναλυτικός π. χ. ‘Ο. εἶναι: τετράγωνόν ἐστι τετράπλευρον ἰσόπλευρον καὶ ὀρθογώνιον συνθετικὸς δὲ: ἐπιφάνεια ἐπίπεδος περατομένη ὑπὸ τεσσάρων εὐθειῶν καλεῖσθαι τετράπλευρον. ‘Ο. ὀνομαστικός ‘Ο. εἶναι τὸς μὴ σαφέστερος ὅσω τελειότερον ἀναλύει τὸ βάθος τῆς ἐννοίας· καὶ ἀρκεῖ μὲν διὰ τὴν σαφὴν αὐτῆς ἐννοίας νὰ δηλωθῇ τὸ προσεχὲς αὐτῆς γένος καὶ ἡ ἰδιαίτης αὐτῇ εἰδοποιὸς διαφορά, ἀλλ’ ἀπελύτως σαφὴς γίνεται ἂν εὐχάσωμεν εἰς τὸ ἀνώτατον γένος αὐτῆς καὶ εἰς σειρὰν ἀπλῶν γνωρισμάτων, ὅπως π. χ. εἰάν τὸν ἀνω ‘Ο. τοῦ τετραγώνου ἀναλύσωμεν περαιτέρω εἰς: τετράγωνόν ἐστιν ἐπίπεδος ἐπιφάνεια περατομένη ὑπὸ εὐθειῶν τεσσάρων ἴσων καὶ περικλειουσῶν τέσσαρας γωνίας ὀρθάς. Ἐσαλμένος δ’ εἶναι ὁ ‘Ο., εἰάν περιέχῃ αὐτολογίαν, γνωρίσματα δηλαδὴ πρὸς ὁρισμὸν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται αὐτῇ ἡ ὀρίστικα ἐννοία (διάλληλος τρόπος ἡ κύκλος ἐν τῷ ὀρίζειν, ὡς π. χ. ἐν τῷ ‘Ο. «γελοῖόν ἐστιν ἐκεῖνο διὰ τὸ ὅποιον γελῶμεν»), εἰάν περιέχῃ πλείονα γνωρίσματα τῶν ἀπαιτουμένων (‘Ο. λιαν εὐρύς), ἡ ὀλιγώτερα τῶν ἀπαιτουμένων (‘Ο. λιαν στενός), εἰάν περιέχῃ ἀρνητικὸς προσδιορισμούς, ἡ ὀκτεινός καὶ εἰκονικὰς ἐκφράσεις τῶν ἐννοιῶν. Διὰ τοῦ ὀνομαστικοῦ ‘Ο. δὲν βεβαιοῦται συγχρόνως καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἔγκυρον τῆς ἐννοίας· τοῦτο κατορθοῦται διὰ τοῦ πραγματικοῦ ‘Ο., ὅστις ἡ δεικνύει πῶς παράγεται ἐκ τῶν πραγματικῶν λόγων ἡ ἐννοία τοῦ φαινομένου, ἡ ἐκθέτει διαδοχικῶς τὰ μέλη τῶν σειρῶν τῶν ἐννοιῶν, ἐκ τῆς ὠρισμένης συνδέσεως τῶν ὁποίων προκύπτει ἡ ὀρίστικα ἐννοία ὡς τοιαύτη καὶ οὐχὶ ἄλλη· π. χ. πραγματικός ‘Ο. τοῦ πρώτου εἶδους εἶναι ὁ τῆς ἐκλειψῆς τῆς σελήνης: Ἐὰν παρενθεθῇ ἡ γῆ μεταξὺ ἡλίου καὶ σελήνης, ἐκλείπει αὐτὴ τοῦ δὲ δευτέρου εἶδους: Ἐὰν ἀχθῶσιν ἐν κύκλῳ δύο διάμετροι κάθετοι ἡ μία ἐπὶ τῆς ἑτέρας καὶ ἐπιεσθῶσιν τὰ ἀκρα αὐτῶν, τὸ προκύπτον

σχῆμα εἶναι τετράγωνον ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ κύκλῳ. [Π.Α.]

‘Ορίσσα. Ὑποδιαίσεις τῶν Κάτω ἐπαρχιῶν ἐν τῇ προεδρείᾳ Βεγγάλης τοῦ Ἰνδοβρεταν. κράτους, καταλαμβάνουσα τὸ ΒΑ ἄκρον τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας, ἐν ὅλῳ 23 446 τγμ. μετὰ 3 730 335 κατ., ἡ μετὰ τῶν φόρου ὑποτελῶν κρατῶν 39 333 τγμ. μετὰ 1 469 142 κατ. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ νοσηρὸν· ὁ κυριώτερος πλοῦτος τῆς χώρας συνίσταται εἰς ξυλείαν ὡς καὶ εἰς χρυσόν, ἀδάμαντας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους εὐρίσκόμενους πρὸ πάντων περὶ τὸν μέσον ῥοῦν τοῦ Μαγανᾶ, τοῦ κυριωτέρου τῆς χώρας ποταμοῦ. Πρωτεύουσα εἶναι Κάττακ, κύριον δ’ ἐπίνειον Βαλασόρη. [Μ.Σ.]

‘Οριστάνον. Πρωτεύουσα περιφέρ. ἐν τῇ Ἰταλ. ἐπαρχ. Κόλχηρι τῆς Σαρδηνίας, τοῦ μᾶκρᾶν τῆς Δ ἀκτῆς, ὅπου καὶ ὁ λιμὴν τῆς. Ἐχει 6 953 κατ., εἶναι δὲ ἔδρα ἀρχιεπισκόπου. [Μ.Σ.]

‘Οριτς (Horitz). Πόλις τῆς Βοημίας, ἐν τῷ διαμερίσματι Κονίγγραϊτε. Ἐχει 6 910 κατ., κηπουρικὴν καὶ βιομηχανίαν βέμβηκος.

‘Οριχουέλα (Orihuela). Πόλις τῆς Ἰσπαν. ἐπαρχίας Ἀλικάντης ἐν Βαλεντία, καίμενη ἐπὶ τοῦ Σεγούρα, ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἀλλοτε πανεπιστημίου Ἰδρυθ. τῷ 1555. Ἐχει 24 364 κατ. διατηροῦντας ἀρχαῖαν ἐμπόριον ἐσπεριδοειδῶν καὶ μετὰ ξηρῶν ὡς καὶ ἄλλων προϊόντων. Ὑπῆρχεν ἡδὲ ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Οὐρσιγόθων, καλουμένη Ορίολα ἢ Auriola. [Μ.Σ.]

‘Ορλώφ. Ρωσικὴ οἰκογένεια, ἧς πολλὰ μέλη διεδραμάτιζαν σπουδαῖον ἱστορικὸν πρόσωπον. — Γρηγόριος ‘Ο., γενν. 1734, ἐισήλθεν εἰς τὴν ῥωσ. στρατὸν καὶ ἐγένετο εὐνοούμενος τῆς τότε Μεγάλης δουκίσσης Αἰκατερίνης, ἧτις ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὸ σχέδιόν τῆς νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ συζύγου τῆς Πέτρος τοῦ Γ’. Αὐτὸς δὲ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἦσαν πρωταγωνισταὶ ἐν τῇ πραξιοπῆματι τούτῳ καὶ ἀνυψώθησαν κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1762) εἰς κόμητας, ὁ δὲ Γρηγόριος διωρίσθη καὶ στρατάρχης. Ἐν ταῦτοις ἡ συμπεριφορὰ τοῦ δὲν ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ δεσμεύτῃ μονίμως τὴν Ἀυτοκράτειραν, ἀντικατεστάθη δὲ ὑπὲρ αὐτὸν τοῦ Παύλου, τέλος παρεφρόνησε καὶ ἀπέθανε 1783 ἐν Μόσχᾳ. Ἀπ’ αὐτοῦ ἐκλήθη καὶ εἰς τῶν ὠραιότερων γνωστῶν ἀδαμάντων (βλ. λ.), ὃν ἐχάρισε τῇ αὐτοκρατορίᾳ. — Ἀλέξιος ‘Ο., ἀδελφὸς τοῦ Γρηγορίου, γενν. 1737, ἐδείξε κατὰ τὸ πραξιοπῆμα τοῦ 1762 τὸ μεγαλύτερον θάρρος, φαίνεται δὲ ὅτι ἐρόνευσε τὸν τσάρον Πέτρον Γ’ ἰδίᾳ χειρὶ. Αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Θεόδωρος (1741-96) καὶ ἐν τῇ ἑλλην. ἱστορίᾳ εἶναι σπουδαῖα πρόσωπα, καθ’ ὅσον μετὰ

τοῦ ὀνόματος αὐτῶν συνδέεται ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1770, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Αἰκατερίνη ὡς καὶ ἐν λ. Ἑλλάς (ἱστορία) τ. Γ' σ. 773. Ὁ Ἀλέξιος κατακαύσας τῇ 25 Ἰουνίου 1770 ἐν Τσεσμέ τὸν τουρκικὸν στόλον, ἔλαβεν ἐκ τούτου τὸ ἐπώνυμον Tschesmenskij καὶ πολλὰς ἄλλας τιμὰς. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου διετέλεσαν ἐν ἐξορίᾳ, ἀπέθανε δὲ 1808 ἐν Μόσχᾳ. [B.E.]

Ὁρκάδες ἡ Ὁρκνεῦ νῆσοι. Συστάς νήσων παρὰ τὴν Β. ἄκρην τῆς Σκωτίας, χωρίζουσα διὰ τοῦ πορθμοῦ Πέντλανθ ἀπὸ τῆς στερεᾶς. Αἱ νῆσοι εἶναι 67, ὧν 28 κατοικημέναι, ἔχουσι δὲ ἐμβ. 1004 τχμ. μετὰ 30 438 κατ. Ἡ γεωργία δὲν εὐδοκίμει πολὺ, τούναντιον δὲ ἡ θήρα καὶ ἡ ἀλγεία, ἐν μέρει καὶ ἡ κτηνοτροφία (κυρίως προβάτων). Οἱ πρῶτοι κατοικοὶ τῶν νήσων ἦσαν κελτικῆς φυλῆς, ἀπερροφήθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐπελοθέντων Σκανδιναυῶν. Ἡ κυριώτερα τῶν νήσων εἶναι Πομόνα ἢ Μαίλανθ, ἐφ' ἧς καὶ ἡ πρωτεύουσα Κίρκβαλ. [M.S.]

Ὁρκος. Ἀνάθεον ὁ ὅρκος, ἡ ἐπίκλησις δηλονότι τῆς θεότητος, ἐφορευούσης ἐπὶ πασῶν τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου, ἐθεωρήθη ὡς μία τῶν καταλληλοτέρων ἐγγυήσεων περὶ τῆς πιστῆς τηρήσεως τῶν ὑπονοουμένων καὶ ἐν γένει ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος ἐπενεργούντων μέσων. Οὕτως ἀπαντῶμεν τὸν ὅρκον παρ' αὐτοῖς ἐτι τοῖς Ἀσσυρίοις, Αἰγυπτίοις, Μήδοις καὶ Πέρσαις. Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ἦν ἐν χρήσει· εἰς ἀπαντα σχεδὸν τὰ πολιτικά σωματεία· οὕτως ὠρρίζοντο οἱ Ἀμφικτύονες, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἑκκλησίαν τοῦ δήμου καὶ οἱ Βουλευταὶ ἐν Ἀθήναις, οἱ Γερουσιασταί, οἱ Ἐφοροὶ, καὶ οἱ Βασιλεῖς ἐν Σπάρτῃ κλ. Ἐπίσης δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις εἶχε καθιερωθῆ ὁ ὅρκος καὶ ἐκτοτε πάσαι αἱ πολιτεῖαι μέχρι σήμερον ἀνέγραψαν τὸν ὅρκον ὡς πρωτίστην ὑποχρέωσιν παντὸς πολίτου πρὶν ἢ ἀναλάβῃ δημοσίαν τινα ἀρχήν. Ἡ λριστιανικὴ ἐν τούτοις θρησκείᾳ φαίνεται ἀποκρούουσα τὸν ὅ. ὡς ἀντικείμενον εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστὸς κατὰ τὸν Ματθαῖον ρητῶς ἀπηγόρευσε τὸν ὅ., καὶ οἱ πατέρες δὲ τῆς ἐκκλησίας (Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ θεολόγος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἱερὸς Αὐγουστίνος) ἐχαρακτήρισαν πάντοτε αὐτὸν ὡς ἀντιχριστιανικόν· ρηταὶ δὲ διατάξεις τῆς 7' καὶ 8' οἰκουμενικῆς συνόδου ἀπαγορεύουσι τὸν ὅ. Οὐκ ἦντο, ὡς εἵπομεν, πάντοτε οὗτος ἐκράτηρεν ἐν ταῖς λειμέναις νομοθεσίαις· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν αὐτὸ τὸ Σύνταγμα (άρθρ. 49) ἐπιβάλλει τῷ βασιλεῖ τὴν ὀρκωμοσίαν ὀρίζον καὶ τὸν τύπον τοῦ ὅρκου· ἐπίσης τοῖς Βουλευταῖς (άρθ. 64) καὶ πᾶσι τοῖς δημοσίοις ὑπαλλήλοις, οἵτινες μάλιστα καὶ τιμωροῦν-

ται κατὰ τὸ ἀρθρον 449 τοῦ Ποιν. Νόμου ἀν' ἀρξάντων τῶν ἐργασιῶν των πρὶν ἢ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας.

Ἀλλὰ καὶ ὡς ἀποδεικτικὸν μέσον ἑνώπιον τῶν δικαστηρίων ἐθεωρήθη ἀνάθεον ὁ ὅρκος. Ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἔχουμεν ὅρκον ἐπακτόν, καθ' ὃν αὐτὸς ὁ διάδικος ἐξαρτᾷ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν του ἐξ ὅρκου τοῦ ἀντιδίκου· δικαστικόν, ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν διάδικον πρὸς συμπλήρωσιν ἢ ἀναίρεσιν τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων, καὶ ἐκτιμητικόν, πρὸς καθορισμὸν τῆς ἀξίας ἀποδεδειγμένου ἤδη δικαιώματος. Παρέχει δὲ κατ' αὐτὴν πλήρη ἀπόδειξιν ἐν ταῖς δίκαις, μὴ ἐπιτρεπομένης ἀνταποδείξεως οὐδ' ἔνεκα ψευδορκίας, ἥτις ποινικὴν μόνον εὐθύνην συνεπάγεται, περὶ ἧς βλ. τὴν λείξιν. Δεπτομερείας περὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ μέσου τοῦ ὅρκου καὶ τῶν δικονομικῶν ἐπ' αὐτοῦ διατάξεων βλ. ἐν τοῖς ἐγγειριδίαις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ὁ ὅρκος δὲν ἀποτελεῖ μέσον ἀποδεικτικόν. Ἐν τέλει σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ποινικὴν δικονομίαν οἱ μάρτυρες πρὶν ἐξετασθῶσι καὶ οἱ πραγματογνώμονες πρὶν ἢ ἐπιληφθῶσι τοῦ ἔργου των ὀρκίζονται· μόνον ἐν τῇ προανακρίσει ἀντὶ ὅρκου δίδουσι οἱ μάρτυρες τὴν διὰ χειραφίας ὑπόσχισιν ἧς ἡ παράβασις ἐπίσης ποινικῶς τιμωρητέα. — Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει οἱ ἱερωμένοι δὲν ὀρκίζονται, ἀλλὰ διδουσι τὴν ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ των διαβεβαίωσιν. [Πφ.]

Ὁρκωτὰ Δικαστήρια. Ἡ πρώτη ἔρ, ἡ τοῦ συστήματος τῶν ἐνόρκων δικαστῶν εἶναι σκοτεινὴ καὶ πολλὰ γινώμαι, μᾶλλον ἢ ἦντο πιθανὰ καὶ εὐλογοί, περὶ τῆς γενέσεως τοῦ ὀρκωτοῦ συστήματος διετυπώθησαν, ὧν ἡ ἀνάπτυξις οὐ τὸν παρόντος ἀναγρήρστον ἐν τούτοις εἶναι· ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ κυρίως ἀνεπτύχθη καὶ διεμορφώθη καὶ ἐκεῖθεν εἰσῆχθη εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Εὐρώπην καὶ ἰδίως εἰς Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν, ἔνθα μάλιστα ἐπὶ μακρὸν συνεζητήθη καὶ συζητεῖται ἐτι τὸ λυσιτελεῖς αὐτοῦ καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἢ μειονεκτήματα τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων ἀπέναντι τῶν ἐκ τακτικῶν δικαστῶν συγκροτούμενων. Χωρὶς νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἐν παντὶ ἐγγειριδίῳ τοῦ ποινικοῦ δικαίου δύναται νὰ εὕρῃ ὁ ἀναγνώστης, συμπεραίνουμεν κηρυσσόμενοι ὑπὲρ τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ὅσον ἐνεστὶν αὐστηροτέρως ἐκλογῆς τῶν ἐχόντων τὸ ὑψηλὸν δικαίωμα ἀλλὰ καὶ βαρὺ καθῆκον τοῦ ἐκτελεῖν τὴν τοῦ ἐνόρκου δικαστοῦ λειτουργίαν. Παρ' ἡμῖν ἐξ ὀρκωτῶν δικαστῶν συγκροτοῦνται μόνον τὰ κακούργιοδικεῖα, ὅντα διαρκὴ δικαστήρια, καθ' ὅσον ἀποτελοῦνται ἐκ

τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καταρτιζομένων ἐκ τακτικῶν δικαστῶν καὶ ἐκ τοῦ δωδεκαμελοῦς δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων (βλ. λ. Κακουργιοδικεῖον), ὅπερ καταρτίζεται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΒΚΗ' τοῦ 1892, οὗτος ἐρμηνεύει βλ. ἐν Ἐπιτομῇ Ποινικοῦ Δικαίου ὑπὸ Σ. Παπαφράγκου σελ. 254-265. [Πφ.]

Ὀρλεάν. Ἐρυθρὸν χρῶμα, περὶ οὗ βλ. Βίξα.

Ὀρλεάν. Λεῖον ὕφασμα ἔχον τὰς ἐπιμήκειας μὲν ἵνας ἐκ βάμβακος, τὰς δὲ ἐγκαρσίας ἐκ μαλλίου, συνήθως λεῖον, ἀλλοτε δ' ἔχον τὴν ὄψιν μοαρέ ἢ φασονέ. Ἐνίοτε περιέχει καὶ ἵνας μεταξωτάς.

Ὀρλεάνη (Orleans) ἡ Ἀδρηλία. Πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Λοαρέ, κειμένη 121 χμ. ἀπὸ Παρισίων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Λίγηρος ἐν πεδιάδι περιφύμῳ διὰ τὴν ἀκμαίαν κηπουρικὴν τῆς. ἔχει 61073 κατ. (1891) καὶ εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. Τὸ παρὰ τὸν ποταμὸν μέρος τῆς πόλεως εἶναι τὸ παλαιότερον καὶ ἔχει στενὰς ὁδοὺς καὶ περιέργως ἐκτισμένας ξυλῖνας οἰκίας τὴν μετάβασιν εἰς τὸ ὑψηλότερον κείμενον νέον τμήμα ἀποτελεῖ ἡ πλατεῖα du Martroi, ἐπ' ἧς ἀνδριὰς τῆς Ἰωάννας Δάρκ. Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους ἐγείρεται ἡ ὡραία γοτθικὴ μνηρόπολις· ἐκτὸς ταύτης μνημονευτέα τὸ νῦν ὡς δημαρχεῖον χρησιμεῦον ἀνάκτορον τοῦ Καρόλου Β' καὶ τινῶν διαδόχων του, τὸ νῦν εἰς μουσεῖον μεταβληθὲν παλαιὸν δημαρχεῖον, τὸ νομαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν δικαστηρίων καὶ τὸ λαμπρὸν νοσοκομεῖον. Οἱ κάτοικοι διατρεφουσὶν οἰνοποιίαν καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν λεπτῶν ὑφασμάτων, ὄξους, πνευματῶδων ποτῶν κλ., ἀκμαϊότατον δὲ ἐμπόριον μαλλίου, οἴνου, σιτηρῶν, ἐλαίου κλ., ἅτινα ἐξάγονται διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων, τοῦ Λίγηρος καὶ τῶν τριῶν μεταξὺ Λίγηρος καὶ Σηκουάνα διωρύχων. — Ἡ πόλις ὑπῆρξεν ἡδὴ ἐπὶ Καίσαρος ὑπὸ τὸ ὄνομα Genabum ἢ Cenabum, ὅπερ ἔπειτα πρὸς τιμὴν τοῦ αὐτοκρ. Ἀδρηλίου ἐκλήθη Aurelianensis urbs ἢ Civitas Aurelianorum, κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα Aurelianum ἢ Aureliani. Τῷ 451 ματαίως προσέβηκεν ὁ Ἀττίλας τὴν πόλιν. Περὶφημος κατέστη ἡ πολιτορχία αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν 1428, ἣν διέκοψεν ἡ Ἰωάννα Δάρκ, ἡ λεγομένη Ἀδρηλιανὴ παρθένος. Τῷ δὲ 1870 (11 Ὀκτ. ν.) ἐκυριεύθη μετὰ νικηφόρον μάχην ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Φὸν δερ Τάνν. — Ἡ περὶ τὴν Ὀ. χώρα ἀπετέλει μέχρι τοῦ 1790 ἐπαρχίαν τῆς Γαλλίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Orleansais, περιλαμβάνουσα τὸ δουκάτον Ὀ. καὶ διαφόρους κομητείας. Περὶ τοῦ οἴκου Ὀρλεάνης βλ. Ἀδρηλίας οἶκος. [Μ.Σ.]

Ὀρλζακ. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κεί-

μενον 13 ὥρ. ἀπὸ Θεσσαλονίκης καὶ 3 1/2 ἀπὸ Σερρών. ἔχει 120 οἰκογενείας, χριστιαν. τὰς πλείστας, σχολεῖον ἁρρένων καὶ παρθεναγωγεῖον. [Ν.Σ.]

Ὀρλώφ. Βλ. ἐν σελ. 656, ὅπου ἐτέθη κατὰ λάθος.

Ὀρμάν-Μαγούλα. Χωρ. τοῦ δήμου Σκοτούσης, ἐν τῇ ἑπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἔχον 108 κατ. [Μ.Σ.]

Ὀρμάν Τσιφλίκ. Χωρ. τοῦ δήμου Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, ἔχον 207 κατ.

Ὀρμίνιον. Βλ. Ὀρμίνιον.

Ὀρμίζδας. Ὄνομα 4 βασιλέων τῆς Περσίας ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Σασσανιδῶν.

Ὁ. ὁ Α', υἱὸς Σαπὼρ τοῦ Α', ἐδασίλευσε μόνον 14 μῆνας (270-71), ὑπῆρξε δὲ προστατὴς τῶν Μανιχαίων. — Ὁ Β, υἱὸς τοῦ Ναρσῆ, βασιλεύσας 302-312, κατ' ἄλλους δὲ 300-308, δὲν διεκρίθη ἐπὶ σπουδαίαις πράξεσι. — Ὁ. ὁ Γ', υἱὸς τοῦ Ἰεζδεγέρδ Β' ἐδασίλευσε 458-461, ἐφρονεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Πιρῶση οὗ τὴν συμβασιλεῖαν εἶχεν ἀπορρίψῃ καὶ ὅστις εὗρεν ὑποστήριξιν παρὰ τοῖς Οὐννοῖς. — Ὁ. ὁ Δ', υἱὸς τοῦ μεγάλου Χοσρόη Ἀνουσιρβάν, ὑπῆρξεν ἀνὴρ μεγαλήτορος καὶ ἐνεργητικώτατος ἀλλ' οὐδεμίας ἡθικῆς ἀξίας. Ἀνελθὼν 579 εἰς τὸν θρόνον, δὲν ἀνῆγγειλε τὸ γεγονός εἰς τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Ἰσζαντίου Τιβέριον Β', ἵνα οὕτω προκαλέσῃ πόλεμον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ τύχη ἐφάνη ἀμφίροπος. Θανόντος τοῦ διδασκάλου καὶ συμβούλου του Βουζούργ-Μιρέδῆ-λωσεν ἐλα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς του καὶ ἀπανθρωπότητα προστήκετο πρὸς τοὺς μεγιστάνας τοῦ κράτους του, ὧν οὐκ ὀλίγους ἐφόνευσεν ἄνευ λόγου. Ὁ στρατηγὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου Φιλίππικὸς ἐνίκησε τοὺς Πέρσας 588. Ὁ δὲ Οὐαράνης, ἀπόγονος τῶν Ἀρσακιδῶν, ὅστις ἐπιτυχῶς κατεπολέμησε τοὺς Τούρκους, προσεκάλεσε τῷ 591 ἐπανάστασιν, καθ' ἣν ἡ μήτηρ τοῦ Ὁ. κατεκερματίσθη, αὐτὸς δὲ Ὁ. ἐρρίφθη εἰς τὴν εἰρκτὴν καὶ ἐτυφλώθη. Ὁ υἱὸς τοῦ Ὁ. Χοσρόης ἐκηρύχθη μὲν βασιλεὺς, ἀλλ' ὁ Οὐαράνης ἐσφετερίσθη τὴν ἐξουσίαν καὶ ὁ Χοσρόης ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ἀποὺ προκαλέσῃ πρότερον τὸν σφετεριστὴν νὰ φονεύσῃ τὸν τυφλὸν πατέρα του ἐν τῇ εἰρκτῇ (592). [Β.Ε.]

Ὀρμίνιον. ἢ Ὀρμίνιον. Ἀρχαία πόλις τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνητίας, ἐπὶ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, ἧς οἱ κάτοικοι συνετέλεσαν ἔπειτα εἰς τὴν ἱδρυσιν τῆς Δημητριάδος (βλ. λ.). [Α.Α.]

— Ἀπὸ τοῦ Ὁ. ἐκλήθη ὁ σημερινὸς δῆμος Ὁ. τῆς ἐπαρχίας Βώλου, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Πορταριάς καὶ τοῦ Κατωχωρίου, ἔχων δὲ κατ. 3963. [Μ.Σ.]

“Ορμινον (Βοτ.). ‘Αρχαία δυνασία έτησιου είδους ‘Ελελίσσάκου (Salvia Horminum L.), κοινώς Καυλόχορτον και Σαρκοτρόφη) κοινού φυτού της Ν Εύρώπης, άλλοτε φαρμακευτικού και άφροδισιακού. [Θ.Χ.]

“Ορμος Κορθίου. Βλ. “Ανδρος εν τ. Α', σ. 879 β. Κάτοικοι 423.

“Ορμούζ, παρὰ τοῖς ἀρχ. ‘Αρμωζία. Νήσος κειμένη κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου, 9 χμ. ἀπὸ τῆς Περσικῆς παραλίας. Ἔχει ἐμβ. 33 τχμ., εἶναι δὲ πλουσία εἰς ὀρυκτὸν ἄλας καὶ θεῖον. Ἄλλοτε ἤτο σπουδαῖον ἐμπορεῖον τῶν Πορτογάλων, εἶχε δὲ τότε λαμπρὰν ὠχυρωμένην πόλιν μετὰ 40 χιλ. κατ., ἣτις κατεστράφη τῷ 1622 ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἀπ' αὐτῆς καλεῖται ἡ εἰσοδὸς τοῦ Περσ. κόλπου πορθμῶς τοῦ ‘Ο.

“Ορμούλια. Κώμη τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου (ἡ ἀρχ. Σερμόλη) κειμένη κατὰ τὸν ἐπὶ τῆς Σουβινίας (Λόγγου) χερσονήσου καὶ ἐπὶ τῶν νητίων προπύλων τοῦ πετρώδους βουνοῦ Τελεμπούρδου. Οἰκεῖται ὑπὸ 218 οἰκογενειῶν χριστ. γεωργῶν καὶ μεταξοκωλυχοτρόφων.

“Ορν (Φίλιππος Β' Montmorency Nivelle, κόμης Hoorn). Ἐγεννήθη 1518 καὶ ὑπῆρξεν εἰς τῶν πλουσιωτάτων εὐγενῶν τῶν Κάτω Χωρῶν. Διέπρεψεν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Σαίν-Καντὲν 1557, ἠκολούθησε δὲ τὰς πολιτικὰς ἰδέας τοῦ συγγενοῦς του κόμητος Ἐγκονδ (βλ. λ.). Μετ' αὐτοῦ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ δονκέσ Ἀλβας καὶ ἀπεκεφαλίσθη 1568 ἐν Βρυξέλλαις. [Β.Ε.]

“Ορν (Hoorn). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ἑλλανδ. ἐπαρχίᾳ Βορείῳ Ὀλλανδίᾳ, 34 τχμ. ΒΑ τοῦ Ἀμστελδάμου, ἐπὶ ὁρμου τῆς λίμνης (ἡ μάλλον κόλπου) Ζῶνδερ. Ἔχει 11112 κατ. (1890) διατηροῦντας ναυπηγίαν, ἀλιεῖαν, βιομηχανίαν χρυτοῦ καὶ ἄργυρου ὡς καὶ ἀγκυρὸν ἐμπόριον προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας. Ἄλλοτε ἦτο μία τῶν πλουσιωτάτων τῆς Ὀλλανδίας πόλεων, παρήκμασε δὲ ἀνεπίεγα μεγάλῃς πλημμύρας καὶ τῶν μετὰ τῆς Ἰσπανίας πολέμων. [Μ.Σ.]

“Ορν ἀκρωτήριον καλεῖται τὸ ἀποτελοῦν τὸ Ν ακρον τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ Ν πλ. 55° 58' 40" καὶ Δ μήκος 49° 34' 30" ἀπὸ Φέερου. Κεῖται δὲ ἐπὶ βραχώδους νήσου. Ἀνεκαλύφθη 1578 ὑπὸ τοῦ Φ. Δραϊκ καὶ ἐκλήθη τῷ 1616 οὕτως ὑπὸ τῶν Schouten καὶ Le Maire πρὶς τιμὴν τῆς πόλεως Ὀ. (βλ. ἀνωτέρω), ἐξ ἧς ἀπεστάλη ὁ στόλος τῶν. [Μ.Σ.]

“Ορνεαί. Ἀρχ. πόλις τῆς Ἀργολίδος, ἧς ἡ θέσις φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ σημερ. πεδιάς τοῦ Λιόντι· ἐν τῷ δήμῳ Νεμέας. Ἐλέγγοτο ὅτι ἰδρυθῇ ὑπὸ Ὀρνέως υἱοῦ τοῦ Ἐρε-

χθέως καὶ κατοικήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Κυνουρίων. [Α.Δ.]

“Ορνῆς (Orne). Ποταμὸς τῆς Β Γαλλίας, πηγάζων ἐν τῇ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντι νομῷ· διαρρεῖ τοῦτον καὶ τὸν νομὸν Καλβαδὸς καὶ ἐκβάλλει μετὰ βουν 185 χμ. εἰς τὴν στομαλίμνην τοῦ Σηκουάνα.

Ὁ νομὸς Ὀρνῆ, περιλαμβάνων μέρος τῆς Νορμανδίας, ἔχει ἐμβ. 6143 τχμ. καὶ 354387 κατ. (1891), διαιρεῖται δὲ εἰς 4 περιφέρειας, Ἀλανσόν, Ἀρζαντάν, Δομφρέν καὶ Μορτάνης. Ἐνθ' ἡ γεωργία δὲν εὐδοκίμει πολὺ, ἀκμαῖε ἡ κτηνοτροφία χοίρων, βοῶν καὶ ἵππων, ἡ μεταλλευτικὴ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ ποικίλοι ἄλλοι κλάδοι τῆς βιομηχανίας. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀλανσόν.

“Ορνιθόγαλον (Βοτ.), Ornithogalum L. Γένος τῆς οἰκ. γεν. τῶν Λειριωδῶν. Φυτὰ βολβώδη μετὰ λευκῶν ἀνθῶν ἐν τῇ Β εὐκράτῳ ζώνῃ. Τὰ ἀρχαῖον ὁμώνυμον ἀναφέρεται εἰς τὸ κοινότατον Ὀ. τὸ σ κ ι α διοφόρον (O. umbellatum L.). Εἶδη τινα καλλιεργοῦνται χάριν κόσμου, ὡς τὸ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν νήτων τοῦ Ἀρχιπελάγους Ὀ. τὸ Ἀ ρ α δ ι κ ὸ ν (O. Arabicum L. κοινῶς Μαυρομάτας ἐν Χίῳ). Μετὰ τὸν Λινναῖον ἀπεσπάσθη ὑπὸ τοῦ Salisbury τὸ γένος Γαγεῖα (Gagea), οὗ τὰ εἶδη ἔχουσιν ἀνθὴ μῆλινα. [Θ.Χ.]

“Ορνιθοδελφῆ. Βλ. Μονοτρήματα.

“Ορνιθολογία. Κλάδος τῆς Ζωολογίας ἀντικείμενον ἔχων τὴν μελέτην τῶν πτηνῶν.

“Ορνιθόρρυχος. Ὁ κυριώτερος ἀντιπρόσωπος τῶν Μονοτρημάτωνζῶων (βλ. λ.), ἔχων τοὺς γενικοὺς αὐτῶν χαρακτῆρας καὶ ρυγχὸς πλατύτατον, ὅμοιον τῷ τῆς νήσης, δέρμα παχὺ καὶ τρίχας τραχείας, τοὺς δακτύλους δὲ συνδεθεμένους διὰ μεμβράνης. Ζῇ εἰς τὰ ἔλη καὶ τοὺς ποταμοὺς ἰδίως τῆς Νέας Ὀλλανδίας. Εἶναι καστανόχρους ἀνώθεν, κατὰ δὲ τὴν κοιλίαν κιτρινόφατος, μήκος δ' ἔχει τοῦ σώματος μὲν 0.38 μ. τῆς δὲ οὐράς 0.12, ἀντὶ δὲ δδόντων ἔχει ἐπὶ τῶν σιαγόνων κρεάτινα πέταλα. Τὸ κρέας του τρώγεται ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν τῆς πατρίδος του.

“Ορνιθοσκοπεία. Ταῦτὸ τῇ οἰωνοσκοπείᾳ. Βλ. Μαντική.

“Ορνιθόχην. Βλ. Νηατικά πτηνὰ καὶ τὸν σχετικὸν πίνακα Β' 4.

“Ορνες. Τὸ κοινότατον τῶν κατοικιδίων πτηνῶν, ἡ θήλεια τοῦ ἀλεκτορός, λεγομένη καὶ ἀλεκτορίς. Βλ. Ἀλεκτοροεῖδη, Ἀλέκτωρ.

“Οροβάς. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀδίας τῆς ἐπαρ. Οἰτύλου, ἔχων 134 κατ. [Μ.Σ.]

“Οροθαγγεώδη (Βοτ.), Orobanche-

aceae. Οικογένεια Δικοτυληδόμων Συμπετάλων φυτών. Φυτά άνευ γλωσσόφυλλης, παράσιτα επί των ριζών άλλων φυτών, φέροντα άντι φύλλων λείπια. Είσι συγγενή των Γεσνεριωδών και έχουν άνθη ζυγόμορφα διχέιλα εις στάχυν. Είδη περί τὰ 150, τὰ πλείστα τῆς ευκράτου ζώνης. Τὰ κυρώτερα γένη εἰσὶ τὸ πρότυπον 'Οροβάγχη, Φελιπαία καὶ Λαθραία. Τὸ δὲ γνωστότερον καὶ κοινότερον εἶδος ἐν 'Ελλάδι εἶναι 'Ο. ἡ εὐπρεπὴς (Ο. speciosa DC.) ἡ συνήθως παράσιτος ἐπὶ τοῦ κοιντοῦ κυάμου ὃν καταστρέφει. Εἶναι δ' αὕτη ἡ κατ' ἐξοχὴν 'Ο. τοῦ Διοσκοριδοῦ, ἥτις καὶ τὴν σήμερον ὅπως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κοινῶς ὀνομάζεται Λύκος διδ καὶ ὁ Διοσκοριδὴς γράφει «δοκεῖ δὲ φυτόμενον ἐν ὁσπρίοις τισὶ πνίγειν αὐτὰ, ὅθεν καὶ τὴν προσωνομίαν ἐσχῆκε». [Θ.Χ.]

'Οροδέγκη (Horodenka). Πόλις τῆς 'Ανατ. Γαλιτίας (Αὐστρουγγαρίας). Ἔχει 41 162 κατ., κυρίως 'Ρουθῆνους, καὶ ἀρκαιὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

'Ορόντης (νῦν Nahr-el-'Asi). Ποταμὸς τῆς Β Συρίας, πηγάζων ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ μεταξὺ Λιβάνου καὶ Ἀντιλίβανου ΒΒΔ τοῦ Βααλβικ ('Ηλιουπόλεως). 'Ρέων ὀρμητικῶς πρὸς Β, διέρχεται τὴν λίμνην Καδὰ, μεθ' ὃ εἰσέρχεται εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ ὄρους Νουσαρίε πεδιάδα. Εἶτα ἀκολουθεῖ τὸ ὄρος τοῦτο, στρέφεται δὲ παρὰ τὴν ἀρχ. Ἀντιόχειαν πρὸς ἄ που δέχεται καὶ τὰ ὕδατα τῆς λίμνης Ἀκ-Δενίχ καὶ εἰς τὰ πρὸς ΝΔ διεκθυόμενος διέρχεται ἐν πλείστοις ἐλιγμοῖς τὰ παράλια ὁρητῆς Συρίας καὶ ἐκβαλλεῖ εἰς τὴν Μεσόγειον. Ἡ κοιλία αὐτοῦ ἀνεκάνεν ἥτο σπουδαία ἐδὸς ἐμπορικῇ καὶ στρατιωτικῇ. [Μ.Σ.]

'Ορόντης (νῦν 'Ελδένδ ἢ Ἀρβάνδ). Ὄρος τῆς ΒΔ Περσίας, ἐπὶ τῶν συνόρων τῶν ἐπαρχιῶν Ἰράκ-Ἀτζμέ καὶ Ἀρδιλάν. Ἔχει ὕψος 2 743 μ., εἶναι δὲ περιφημον διὰ τὰ μέταλλά του, τὸ σφονον ὕδωρ, τὰς πηγὰς νάσθας καὶ πετρελαίου καὶ τὰ πολλὰ ἀνθη του. ΒΔ αὐτοῦ κεῖται ἡ θερὴν ἠρωτεύουσα τῆς Περσίας Ἀμαδάν ('Εκβάτανα). [Μ.Σ.]

'Οροσχάζα (Oroshaza). Κωμόπολις ἐν τῷ σύγγρ. κομητῶν Βέλες, ἔχουσα 18 308 κατ. γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους. [Μ.Σ.]

'Οροτάβα (La Orotava). Πόλις ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας τῆς ἐκ τῶν Καναρίων νήσων Τενερίφας, ἔχουσα περίπου 9 000 κατ. καὶ ἀρκαιὸν ἐμπόριον εἰνὸς καὶ μετὰξης.

'Οροῦρο ἢ San Felipe de Asturia de Oruro. Πρωτεύουσα νομοῦ τῆς Νοτιοαμερ. δημοκρατίας Βολιβίας, κειμένη ἐν ὕψει 3 742 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἰδρύθη τῷ 1590, ὅτε ἀνεκαλύφθησαν ἐνταῦθα πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ καὶ ἐγένετο πλουσιω-

τάτη πόλις μετὰ 70 χιλ. κατ., ἐξαντληθέντων δὲ ἐκείνων παρήκμασε ἀλιν καὶ ἔχει νῦν 6 844 κατ. [Μ.Σ.]

'Ορόφωμα. Βλ. Κρύσταλλοι (Δ', σύστημα βυσίρρομβον ὁρθόν).

'Ορρογόνοι ὑμένες καλοῦνται λεπτοὶ ὑμένες ὑπαλείφοντες κοιλότητάς τινας τοῦ σώματος ἢ καὶ τὰ ἐν αὐταῖς ὄργανα περιβάλλοντες. Τοιοῦτοί εἰσιν ὁ ὑπεζωκὸς ὕμνην τοῦ θώρακος, τὸ περιτόναιον ἐν τῇ κοιλίᾳ (βλ. λ.) καὶ οἱ 'Ο. ὁ. οἱ ὑπαλείφοντες ἔσωθεν τοὺς ἀρθρικοὺς θυλάκους τῶν διαρθρώσεων. Οἱ 'Ο. ὁ. ἐκκρίνουσιν ὑγρὸν τι λεπτὸν διατηροῦν πάντοτε ὑγρὰν καὶ ὀλισθηρὰν τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, παρεμφερὲς δὲ τῷ ὀρρῷ τοῦ αἵματος, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν. Ὅμοια τὴν ὑγρὴν καὶ τὴν λειτουργίαν ἀλλὰ πολὺ παχύτερά εἰσι τὰ ὀρρογόνα ἔλυτρα ἅτινα περιβάλλουσι τοὺς τένοντας μυῶν τινων, ἰδίως ὅπου πολλοὶ τοιοῦτοὶ παράκινται ἀλλήλοις ὡς ἐν τῇ πῆχει. [Δ.Χ.]

'Ορροθεραπεία. Ἡ ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὀρροῦ τοῦ αἵματος ζῶων καταστάσεων ἀνότων βαιζομένην θεραπευτικῇ, λίαν προχθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη. Παρετήρηθη δὲ, ὅτι ζῶων δι' ἐπανελημμένων ἐνέσεων ἀποκτησάντων ἀνοσίαν διὰ τινὰ νόσον ὁ ὀρρὸς τοῦ αἵματος, ἥτοι τὸ κατὰ τὴν πῆξιν αὐτοῦ ὑπελειπόμενον ὑγρὸν μέρος, ἔχει διὰ τὴν ἀνθρωπὸν θεραπευτικὰς ιδιότητας, ἐνιέμενος ὑποδορεῖται εἰς αὐτὸν ἅμα ὑπὸ τῆς νόσου προσβληθέντα. Τοιαύτη εἶναι ἡ διὰ τὴν διφθερίτιδα 'Ο. τοῦ Behring, ὁμοίως δὲ ἀποπείρας ἐποίησαν ἄλλοι καὶ διὰ τὴν θυματίωσιν καὶ δι' ἄλλας νόσους. [Δ.Α.]

'Ορρολευκωματίνη ἢ ὀρρίνη. Λευκωματώδης οὐσία ὑπάρχουσα ἐν τῷ ὀρρῷ τοῦ αἵματος, τῇ λέμφῳ, τοῖς ὑγροῖς τῶν ὀρρογόνων ὑμένων, τῷ γάλακτι καὶ ἐν ἄλλοις ζωϊκοῖς χυμοῖς. Ὅμοιάζει πολὺ πρὸς τὴν ὠσλευκωματίνην, ἥς ὁμοῖως διαφέρει κατὰ τινὰς χημικὰς ἰδιότητας ὡς αὕτη δὲ, χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν οἰοποιαν πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν θολωμάτων τοῦ εἴνου, ὁμοίως καὶ εἰς καθαρισμόν τοῦ σκεχάρου καὶ εἰς ἄλλας βιομηχανικὰς χρήσεις. Δι' ὃ καὶ φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον κατὰ μεγάλας ποσότητας, λαμβανόμενη ἐκ τοῦ αἵματος τῶν σφαζομένων ζῶων. [Χ.Χ.]

'Ορρός. 1) τοῦ αἵματος. Βλ. Αἷμα ἐν τόμῳ Δ' σ. 311 α'. — 2) τοῦ γάλακτος, βλέπε Γάλα. — 3) Βλ. 'Ορρογόνοι ὑμένες.

'Ορσενς (Horsens). Πόλις τοῦ δανικοῦ νομοῦ Ὠρχους, ἐπὶ τῆς Α παραλίας τῆς Ἰνντελάνδης καὶ τοῦ κόλπου 'Ο. Ἔχει 17 290 κατ. (1890) καὶ βιομηχανίαν ὑφα-

σμάτων καὶ σιδήρου, μηχανουργίαν, ναυπηγίαν κλ.

Ὁρσίνης (Φήλιξ κόμης Orsini). Ἰταλὸς γνωστὸς γενόμενος ὡς πρωταίτιος ἀποπείρας κατὰ τῆς ζωῆς Ναπολέοντος τοῦ Γ'. Γενν. 1819 ἐν Μέλδολα ἐγένετο ἥδη ὡς φοιτητῆς μέλος μυστικῆς ἐταιρίας ἐπιδιωκούσης ἰταλικὴν δημοκρατίαν. Λαβὼν μέρος εἰς διάφορα ἐπαναστατικὰ κινήματα, καταδικασθεὶς δὲ καὶ ἀμνηστευθεὶς, κατέφυγε τέλος 1857 εἰς Λονδίνον, ὅπου συνέλαβε τὸ σχῆμα νὰ φονεύσῃ τὸν Ναπολέοντα ὃν ἐθεώρει μέγιστον ἐμπόδισιν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἰταλίας. Ἀπεπειράθη δὲ τοῦτο μετὰ τινων ἄλλων τῇ 21/14 Ἰανουαρίου 1858 εἰσέλας ἐκρηκτικὰς βόμβας πρὸς τὴν ἄμαξάν τοῦ αὐτοκράτορος· οὗτος ὅμως δὲν ἐπληρώθη, συνελήφθησαν δὲ οἱ αὐτοῦργοι καὶ ὁ Ὁ. μετὰ τινος Pieri καταδικασθέντες ἐθανατώθησαν 1/13 Μαρτ. 1858. [B.E.]

Ὁρσοδα (Orsova). Ὀνομα δύο συνοικισμῶν ἐπὶ τῆς λεγομ. Σιδηρᾶς Πύλης, τοῦ στενωπώτου μέρους τοῦ Δουναβέως. Τούτων ἡ Παλαιὰ Ὁ. (βλαχιστὶ Rushava) κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ σύγγρ. κομητᾶτῳ Κράσας-Σόρενι, ἔχει 3381 κατ. καὶ εἶναι σταθμὸς τῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρίας τοῦ Δουναβέως. Ἡ δὲ ἀπέναντι ἐπὶ σερβικοῦ ἔδρους Νέα Ὁ. ἤτο ἄλλοτε τουρκικὸν ἐρρούριον, εἶναι δὲ νῦν ἀσήμαντος κωμόπολις. [M.C.]

Ὁρσοδανκίδαι (Cureuliones). Οἰκογένεια τῶν Κολεσπέρων ἐντόμων (βλ. λ.), χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς ἐπιμηκύνσεως τῆς κεφαλῆς εἰς ῥύγχος, οὗ εἰς τὸ ἄκρον εὐρηνται τὰ μασσητικὰ ὄργανα. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ὁ Σιτόφιλος (βλ. λ.), οἱ Βροῦχοι (κοινῶς Φράγκοι) οἱ τρώγοντες τὰ πύσσα, τοὺς κυάμους, τὰς βαλάνους κλ. (Βρ. ὁ πισοτρώξ, ὁ κυματορώξ, ὁ βαλανοτρώξ), οἱ Ἀνθονόμοι (Α. ὁ τῶν μηλεῶν, ὁ τῶν κεράσων κλ.), οἱ τινες ἐνδότεοι τὰ ὡά των ἐντὸς τῶν ἀνθέων τῶν ὀπωροφόρων δένδρων, ἅτινα φθίρονται ὑπὸ τῶν ἐκκολαπτομένων καμπῶν, κλ. [Φ.Ι.]

Ὁρστεδ (Hans Christian Oersted). Περιηγητικὸς φυσιοδίφης, γενν. 1777 ἐν Rudkjøbing τῆς δανικῆς νήσου Λάγγελάνδ, ὅπου ὁ πατὴρ του διετέλει φαρμακεῖον. Σπουδάζας πολλὰ παρὰ τούτῳ ἐφοίτησεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον Κοπενάγης, ὅπου ἐγένετο τῇ 1800 ἰατρικῆς ἐν τῇ ἱατρικῇ σχολῇ τῷ δὲ 1806 καθηγητῆς τῆς φυσικῆς καὶ τῇ 1829 διευθυντῆς τοῦ πολυτεχνείου, ἀπέθανε δὲ τῇ 1851. Ἐκείνησε διαφόρους ἀνακαλύψεις καὶ παρατηρήσεις ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμαις, ὥς ἐξέθηκέν εἰς πολλὰ ἔργα καὶ πραγματείας. Ἰδίως δὲ ὀφείλει τὴν φήμην του εἰς τὴν ἀνακάλυψιν (1819) τῆς ἀποκρίσεως τῆς

μαγνητικῆς βελόνης ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος, ἀνακάλυψιν πρώτης τάξεως ἥτις ὠδήγησε πρὸς τὸν ἡλεκτρομαγνητισμόν.

Ὁρτλερ. Ἡ ὑψηλότετη κορυφὴ τῶν αὐστριακῶν Ἀλπεῶν, κειμένη ἐν Τυρόλῳ οὐ μακρὰν τῶν ἰταλ. συνόρων. Ἐχει σχῆμα τριγωνικῆς πυραμίδος καὶ ὕψος 3905 μ. Ἀπ' αὐτῆς καλεῖται ὅλη ἡ περὶ αὐτὴν ὄρεσσος, ἐκτεταμένη ἀπὸ τοῦ Ὀλίου καὶ τῆς λίμνης τῆς Γάρδας μέχρι τοῦ Ἀθέσιος, ἔχουσα δὲ μῆκος 170 καὶ πλάτος 103 γμ.

Ὁρτόνα. Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Κιᾶτι, κειμένη ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Ἐχει 6366 κατ., διατηροῦντας ἀμπελοουργίαν καὶ ἐμπορίον, εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου.

Ὁρτυγία. Ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Δήλου (κατ' ἄλλους τῆς Ῥήνης), ἐπίσης δὲ καὶ ἄλλους τινὲς παρὰ τὴν Ἐφῆσον ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ Ἐφέσιοι ἔλεγον ὅτι ἐγεννήθησαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀρτεμις. [Α.Α.]

Ὁρτυγομήτρα. Βλ. Κρέξ.

Ὁρτυξ, (Coturnix. Βλ. πίν. Ἀλεκτοροειδῆ 2). Πτηνὸν ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἀλεκτοροειδῶν, ἀποτελοῦν δὲ ὑποδιαίρεσιν τῶν περδικοειδῶν. Ἐχει μῆκος 15-20 ἐμ., οὐρανὸν βραχεῖαν, πόδας ἐπίσης βραχεῖς, τὴν ῥάχιν καστανὴν μετὰ λευκοκιτρίνων φαιδρώσεων, τὴν κοιλίαν ὑπέλευκον μετὰ σκοτεινῶν κηλίδων, τοὺς δὲ ἄκρους πόδας ὑπερῶνους ἢ ὀγκοκιτρίνους. Ζῇ πανταχοῦ τοῦ ὀρεοῦ κόσμου, εἶναι δὲ πτηνὸν ἀποδημητικόν, τὸ μὲν θέρος ζῶν καὶ ἐν τῇ Β. Εὐρώπῃ, κατὰ τὸ φθινόπωρον δὲ κατερχόμενον κατὰ μεγάλα στίφη εἰς τὴν νότιον ἵνα ἀπέλθῃ εἰς ἐπὶ νοτιώτερα κλίματα πρὸς διαχείμασιν. Κατὰ προτίμησιν διαίτᾳται πηλίσιον τῶν σιτοφόρων ἀγρῶν, θηρεύεται δὲ συστηματικῶς διὰ τὸ ἐξόχως εὐγευστον κρέας του. [Φ.Ι.]

Ὁρυγμ. Βλ. Βάραθρον.

Ὁρυζα (Oryza L.), γένος φυτοῦ ἀνήκον εἰς τὰ Ἀγρωστοειδῆ, περιλαμβάνον δὲ ὀλίγα εἶδη, πάντα ἰθαγενῆ τῆς Ἀ. Ἰνδίας. Ἡ κοινὴ Ὁ. (O. sativa L.) γίνεται ὑψηλὴ 1-1.5 μ., ἔχει δὲ φύλλα σκοτεινοπράσινα· σήμερον καλλιεργεῖται εἰς πάντα τὰ θερμὰ κλίματα· εἶναι δὲ ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων σιτηρῶν, ἀφ' οὗ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ζῇ ἐκ τοῦ προϊόντος αὐτῆς, τῆς ὀρύζης. Ἰδίως ἡ καλλιέργεια αὐτῆς εἶναι ἐκτεταμένη ἐν Καρολίνα, Γεωργία, Αἰγύπτῳ, Α. Ἰνδία, Κίνα καὶ Ἰαπωνίᾳ, ἐκ τῶν εὐρωπ. δὲ χωρῶν ἐν Ἰσπανίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ν. Γαλλίᾳ· ἐγένοντο δὲ πειράματα καλλιέργειας αὐτῆς καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἀπαιτεῖ ἔδαφος ὑγρὸν καὶ ἐπανειλημμένως ὑπὸ ὕδατων κατακλυζόμενον· ἀλλ' αἱ τεχνητῶς παραγόμεναι πλημμυραὶ τῶν ὀρυζοφόρων ἀγρῶν καθιστῶσι τελματώδες καὶ νοσηρὰν

τὸ ἔδαφος. Οἱ κόκκοι τῆς Ὁ. εἶναι τροφή εὐπεπτος, οὐχὶ βρῶς καὶ λίαν θρεπτική. Ἡ κόνις αὐτῶν χρησιμοποιεῖται πρὸς κοσμητικούς σκοπούς («πούδρα»).

— (Φαρμκλ.). Τὰ σπέρματα τῆς Ὁ. εἶναι τροφή ἥπια καὶ μαλακτική, ἐπιτηδεῖα πρὸς κατάρρους τῶν πεπτικῶν ὀργάνων· ἀφέψημα αὐτῶν ὑποκλύζεται εἰς τὸ ὀρθὸν πρὸς δυσεντερίας ἢ ἄλλας αὐτοῦ ἐλκώσεις· τὰ αλευρα δὲ τῆς Ὁ. ἐπιπύσσονται ἐπὶ ἐκδορῶν καὶ παρατριμμάτων, φρυγθέντα δὲ μετὰ γάλακτος ἀποτελοῦσι τροφήν εὐπεπτον καὶ θρεπτικήν ἰδίαν πρὸς παιδία ἀσθενικά ἢ διαρροῦντα.

Ὁρυκτὰ καλοῦνται ἐν εὐρυτέρᾳ μὲν ἐννοίᾳ πάντα τὰ ἐν τῷ στερεῷ τῆς γῆς φλοιῷ ἔτοια· ἐκ φύσεως εὐρισκόμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ δι' ὀρύξεως λαμβανόμενα σώματα. Εἰδικώτερον βρῶς ἀναφέρεται ἡ λέξις εἰς τὰ στερεὰ καὶ ἀνόργανα σώματα, ἅτινα παριστῶντα ποικιλιώτατος ἐνώσεις καὶ προσμίξεις τῶν χημικῶν στοιχείων χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῆς βιομηχανίας πρὸς ἐξαγωγήν τούτων ἐν καθαρᾷ καταστάσει. Ὁργανικά δὲ ὀρυκτὰ εἰσὶν ὀλίγα σχετικῶς, οἷον ὁ λιθάνθραξ, τὸ ἡλεκτρον, ὁ ὀξυκυρίτης, τὸ πετρέλαιον, ἡ ασφαλτος κλ. Ὑγρὰ ἐπίσης εὐρηγνται ὡς Ὁ., οἷον τὰ μεταλλικά ὕδατα, ὁ ὑδράργυρος ἐν μεταλλικῇ καταστάσει, τὸ πετρέλαιον κλ. Κατέχοντα δὲ μεγίστην ἐπὶ τῆς γῆς ἔκτασιν τὰ στερεὰ Ὁ. ἀποτελοῦσι τὰ πετρώματα. Λεῖψανα ζῶων παλαιωτάτων ἐποχῶν εὐρισκόμενα ἐπίσης ἐντὸς τῆς γῆς ἀποκαλοῦνται ὁμοίως ζῶα ὀρυκτὰ, ἀνάγοντα δὲ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς παλαιοντολογίας. Ἡ δὲ ὀρυκτολογία περιλαμβάνει μόνον τὴν σπουδὴν τῶν ὡς Ὁ., ὧν ἐρευνᾷ τὰς τε φυσικὰς ἰδιότητας καὶ τὴν χημικὴν σύνθεσιν. Ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα τὰ Ὁ. διαιροῦνται εἰς ἀμορφα, οὐδεμίαν ἔχοντα εἰδικὴν μορφήν, καὶ κρυσταλλικά, ἅτινα παρίστανται ἀποτελούμενα ἐξ ἀθροίσματος κρυστάλλων (βλ. λ.), ὧν τὸ σχῆμα εἶναι ἐν γένει τὸ αὐτὸ πάντοτε διὰ τὸ αὐτὸ Ὁ. Τὸ σχῆμα τῶν κρυστάλλων ἀποτελεῖ ἐν τῶν οὐσιωδεστάτων γνωρισμάτων τῶν ὀρυκτῶν· ἄλλα δὲ τοιαῦτα εἰσὶν ἡ συνεκτικότης τῶν μορίων αὐτοῦ πρὸς ἄλληλα, ἡ κατὰ ταύτην ἡ ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν δυνατὴ σχίσις αὐτῶν, ἡ ὕψις, ἡ ὄψις τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν κατόπιν θραύσεως, ἡ σκληρότης, τὸ εἰδικὸν βάρος, τὸ χρῶμα, ἡ λάμψις, ἄλλα τινὲς ἰδιότητες ὀπτικαὶ (διάθλασις καὶ πόλωσις τοῦ φωτός, θροισμός, πολυχροισμός), ἡλεκτρικαί, φυσικολογικαί (γεῦσις, ὁσμή, ἀφή), τέλος ἡ χημικὴ αὐτῶν σύνθεσις, ἣτις καὶ λαμβάνεται ὡς βᾶσις εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν Ὁ. [Α.Κ.]

Ὁρυκτερόπους ἡ Μυρμηκοφάγα ζῶα. **χοίρος**. Βλ. Μυρμηκοφάγα ζῶα.

Ὁρυκτολογία. Ἡ περὶ τὴν μελέτην τῶν Ὁρυκτῶν (βλ. λ.) ἀσχολουμένη ἐπιστήμη. Διαιρεῖται εἰς γενικὴν Ὁ., ἐν ἣ περιγράφονται αἱ γενικαὶ ἰδιότητες καὶ ἡ ταξινόμησις τῶν ὀρυκτῶν, καὶ εἰδικήν, περιγράφουσαν κατ' ἰδίαν ἕκαστον τῶν ὀρυκτῶν. Ἡ ἐπιστημονικὴ Ὁ. εἶναι ἔργον τῶν νεωτέρων ὅλως χρόνων· τὰς πρώτας ἀποπειράς τῶν Σουηδῶν Βαλλερίου (1772) καὶ Κρόνστεδ (1758) ἐπεξεργασθεὶς ὁ Ἀδραάμ Βέρνερ (βλ. λ.) ἔδρυσεν τὴν καὶ μέχρι σήμερον ἐν χρήσει μέθοδον τῆς ὀρυκτολογικῆς περιγραφῆς. Ὁ δὲ Hauy (1743-1822) πρῶτος ἐφήρμοσε τὴν μαθηματικὴν κρυσταλλογραφίαν εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν ὀρυκτῶν. Προήχθη δὲ ταχέως ἡ Ὁ. χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς χημείας. [Α.Κ.]

Ὁρυκτὸν γάλα. Ποικιλία τοῦ ἀσβεστίου ἀπαντῶσα κατὰ μάζας πορώδεις, σπογγώδεις, νεφροειδεῖς ἢ σφαιροειδεῖς, ἐντὸς σπηλαίων καὶ ῥηγματῶν ἀλλαχού τε καὶ ἐν Ἑλλάδι. Εἶναι γέννημα ὀφιογενέος, παραχθέν ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ ἀσβεστίου ἢ διὰ κατακρημνίσεως ἐξ ἀσβεστοῦ χων ὕδατων. [Α.Κ.]

Ὁρυξ (Oryx. Βλ. πίν. Ἀντιλόποι, 4). Εἶδος Ἀντιλόπης ἔχον μήκος περίπου 2 μέτρων, ὕψος 1 μ., οὐρὰν περ. 0.30 μ. καὶ κέρατα μακρὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, υπερβαίνοντα ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ ἄρρενος τὸ 1 μ., οἰκοῦν δὲ τὴν ΒΑ Ἀφρικὴν καὶ Ἀραβίαν. Τὸ χρῶμα τοῦ σώματος αὐτοῦ εἶναι λευκοκίτρινον· τὸ δὲ τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς ὡς καὶ τὸ τῶν κεράτων μέλαν. [Φ.Ι.]

Ὁρφανά. Δύο χωρία τοῦ δήμ. Φύλλου (Καρδίτσης), κείμενα 1 ὥραν πρὸς Ν τοῦ Κοτσερῆ· ἐκ τούτων τὸ μὲν Ἀνω Ὁ. ἔχει 338, τὸ δὲ Κάτω Ὁ. 168 κατ.

Ὁρφανίδης (Θεόδωρος). Διαπρεπέστατος βοτανικὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ ποιητὴς δοκιμώτατος. Ἐγενν. τῷ 1817 ἐν Σμύρνῃ, εἶχε δὲ καταγίνῃ περὶ τὴν ποίησιν, τὴν δημοσιογραφίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν ὅτε πεμφθεὶς τῷ 1844 ὑπὸ τῆς ἑλλ. Κυβερνήσεως εἰς Παρίσιον πρὸς εὐρυτέρας φιλολογικὰς σπουδὰς ἐπεδόθη αὐτόθι μετὰ ζήλου θέρμου εἰς τὴν σπουδὴν τῆς βοτανικῆς ὑπὸ τὸν Ἀδριανὸν δὲ Ζυστιέ, τὸν Βρονγιάρ καὶ τοὺς ἄλλους τότε κορυφαίους ἐν Γαλλίᾳ βοτανικούς. Ἐπανελθὼν τῷ 1848 εἰς Ἀθήνας διωρίσθη τὸ ἐπόμενον ἔτος καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν τῇ πανεπιστημίῳ. Ἐκτοτε ἐπὶ τριακονταετίαν ἐξηρέυνησε λεπτομερῶς τὴν ἐλληνικὴν Χλωρίδα, μετὰ κόπων καὶ κινδύνων περιελθὼν ἐκνεύλημένως ἅσασαν τὴν Ἑλλάδα. τὸν Ἀθῶν, μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Μακεδονίας, τὴν Χίον καὶ τινὰς ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας διὰ τῶν ἐρευνῶν του δὲ τοῦ

των οὐ μόνον πρῶτος ἐπιστοποίησε τὴν καὶ ἐν ταῖς χώραις ταύταις ὑπαρῖν κλειστών δσων γνωστών ἤδη φυτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνεκάλυψε 54 ὅλως νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην εἶδη καὶ 20 περίπου παραλλαγὰς ἀγνωστούς τέως τοῖς βοτανικοῖς. Εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἐγένοντο γνωσταὶ αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ Ὁ. κυρίως διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ 1852 δημοσιεύσεως ὑπ’ αὐτοῦ τῆς *Flora Graeca exsiccata*, ἣτις περιέλαβε 1000 περίπου φυτὰ τῆς ἑλλ. χλωρίδος μετὰ τῶν ἐπιστημονικῶν, τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν κοινῶν ὀνομάτων αὐτῶν, τῶν θέσεων ὅπου συνελέγησαν καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνθήσεως ἐκάστου. Πολλὰ τῶν ἀνακαλυφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὁ. εἰδῶν ὀνομάσθησαν ἀπ’ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ξένων βοτανικῶν, οἷα *Silene Orphanidis*, *Viola O.*, *Euphorbia O.*, *Rosa O.* κλ. Ἐκ ζήλου καὶ χάριν τῆς διδασκαλίας του ὁ Ὁ. ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τοὺς σχετικὸς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀρχαίους συγγραφεῖς, διὰ τῶν μελετῶν δὲ τούτων ἐβλήθη τὰς βάσεις ἑλληνικῆς βοτανικῆς ὀνοματολογίας, ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν συντόμῳ εἰς τὸ σπουδαῖότατον τῶν συγγραμμάτων του, τὰ *Γεωπονικά*. τοῦτο, βρίθον θεωρητικῶν τε καὶ πρακτικῶν βοτανικῶν γνώσεων, ἐξεδίδετο ὡς περιοδικὸν ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1876. Ὁλίγον κατ’ ὀλίγον κατήρτισεν ὁ Ὁ. πλουσιωτάτην καὶ θαυμασίαν συλλογὴν ἀπεξηραμμένων φυτῶν ἑλληνικῶν τε καὶ ξένων (ὑπὲρ τὰς 45000 εἰδῶν) ὡς καὶ μοναδικὴν συλλογὴν ξύλων τῶν ἑλληνικῶν δένδρων καὶ θάμνων (ὑπὲρ τὰ 150 εἶδη), ἃς ἀγοράσας βραδύτερον προσήνεγκεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἐ Θεόδωρος Ῥοδοκανάκης.

Ὡς ποιητὴς κατέχει ὁ Ὁ. θέσιν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν χρόνων του καὶ ἐν γένει τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Τὸ δῆξ καὶ σπινθηροβόλον πνεῦμά του καθίστα αὐτὸν σατυριστὴν πρώτης δυνάμεως· σατυρικά δὲ ἔργα του εἶναι τὸ «Τίρι-λίρι» καὶ «Ὁ Ἰώτας». Τούναντίον τὰ εἰς ἡρωϊκούς ἐξαμίστους «Χίος δούλη» καὶ «Ὁ πύργος τῆς Πέτρας» ὡς καὶ ὁ εἰς ὁμοιοκαταληκτοὺς στίχους «Ἄγιος Μηνᾶς», εἰσὶν ἐπικολυρικά ποιήματα τραγικῆς ἐμπνεύσεως, ἐν οἷς ἐπίδεικνύει ἐπίσης ὁ Ὁ. ἔλον τὸ ποιητικὸν του τάλαντον.

Καταβεβλημένος ἀπὸ πολλοῦ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ἀπέθανεν ὁ Ὁ. ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Αὐγ. 1886.

“Ορφανον. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἐπαρχ. Ἐλευθεροπόλει, οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ὅστις καλεῖται καὶ κόλπος τοῦ Ὁρφάνου ἢ τῆς Κοντέσσας (ἣς τὴν θέσιν κατέχει νῦν τὸ Ὁ.). Οἰκεῖται ὑπὸ 35 οἰκογεν. χριστιανικῶν καὶ δέκα θωμανικῶν. Παρ’ αὐτὸ ὑπάρχουσι σπουδαῖαι ἀλυσκί, ἐπὶ δὲ τῆς ἀκτῆς ἐνετ. φρούριον (Χρυσόπολις).

“Ορφεύς. Ὁ περιφημότερος τῶν μυθικῶν ἀοιδῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ κυριώτερος ἀντιπρόσωπος τῆς ὠδῆς καὶ τῆς μουσικῆς, κατὰ τὰς παραδόσεις οὐδὲς τῆς μούτης Καλλιόπης καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους τοῦ Οἰάγρου, βασιλέως τῶν Θρακῶν. Τσαύτη ἦτο ἡ δύναμις τῶν μελῶν καὶ τῆς λύρας του ὥστε ἀπεκοίμιζε θηρία καὶ ἐκίνηι λίθους καὶ δένδρα. Ὅτε ἡ ἀγαπητὴ του σύζυγος Εὐρυδίκη ἀπέθανε δηγθεῖσα ὑπὸ ὄφρεως, κατέβη ὁ Ἱδριος εἰς τὸν Ἀδην καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν κατέθελε τὴν Περσεφόνην, ὥστε ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ ὀδηγήσῃ ἐκ νέου τὴν σύζυγον εἰς τὸν ἀνω κόσμον, ὑπὸ τὸν ὅρον θμῶς νὰ μὴ στραφῇ νὰ ἴδῃ αὐτὴν μέχρι τῆς ἐξόδου τοῦ Ἀδου· ἀλλὰ μὴ δυνηθεῖς νὰ τηρήσῃ τὸν ὅρον τοῦτον ἀπώλεσε τὴν σύζυγον πάλιν. Καὶ εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀργοναυτῶν λέγεται ὅτι ἔλαβε μέρος· ὅτε δὲ ποτε ἀντίστη εἰς τὴν ὀργαστικὴν λατρείαν τοῦ Διόνυσου, ἐσπαράχθη ὑπὸ τῶν μαινομένων γυναικῶν, τὴν δὲ κεφαλὴν του καὶ τὴν λύραν μετῆνεγκον τὰ κύματα εἰς τὴν Λέσβον, γενομένην ὑπερὸν τὴν κυριωτέραν ἔβραν τῆς λυρικῆς ποιήσεως. Οὔτε ὁ Ὀμηρὸς οὔτε ὁ Ἡσίοδος ποιοῦσι μναίαν αὐτοῦ, πρῶτοι δὲ οἱ λυρικοὶ ποιηταί. Ἐν τοῖς ὑπερὸν πολλοὶ ποιηταὶ καὶ μυθογράφοι, γλύπται καὶ ζωγράφοι ἐπραγματεύθησαν τοὺς περὶ αὐτὸν μύθους. Εἰς τὰ ὠραιότερα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης κατατάσσονται τὰ ἀνάγλυφα, ἀπερμιμούνται λαμπρὸν ἐκ τοῦ Β’ π. Χ. αἰῶνος ἔργον παριστάνον τὴν σκηνὴν καθ’ ἣν ὁ Ὁ. ἀπόλλυσι πάλιν τὴν σύζυγόν του.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ὁ. ἐφέροντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ποιητικά τινα ἔργα μυστικοθεολογικοῦ χαρακτῆρος (περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν θεῶν, ἰδρύσεως τοῦ κόσμου, ἀγιασμῶν καὶ καθάρσεων, χρησμοὶ κλ.) ὧν πολλὰ ἐποιήθησαν ἐπὶ Πεισιστράτῳ καὶ τῶν υἱῶν του ὑπὸ τοῦ Ὀνομακρίτου καὶ ἄλλων καὶ ἀπεδίδοντο εἰς μυθικὸν τινα Ὁ., θεωρούμενον ὡς ἰδρυτὴν μυστικῆς διδασκαλίας, ἣτις στρεφόμενη περὶ τὴν λατρείαν τοῦ Διόνυσου τοῦ Ζαγρέως (βλ. Διόνυσος) περιεβάλλετο διὰ μυστηριωδῶν τελετῶν (Ὀρφικά μυστήρια, βλ. καὶ Μυστήρια). Βλ. ὀλίγα ἀποσπάσματα τῶν ποιήσεων τούτων βλ. ἐν Δόδεκ «Ἀγλαοφάμω» (2 τ. Κοντζῆ. 1829), Gerhard Περὶ Ὁ. καὶ τῶν Ὀρφικῶν (Βερολ. 1861), Schuster *De veteris Orphicae theogoniæ indole atque origine* (Λειψ. 1869).

Πολὺ νεώτερα εἶναι τὰ λεγόμενα Ὁρφεικά, ἐξαμετρικά τινα ποιήματα, εἰς ἃ ἀνήκουσι τὰ Ἀργοναυτικά, ἔπος τοῦ Β’ μέχρι Δ’ μ. Χ. αἰῶνος, Ὑμνοὶ (87) ἀνευ ἄξιως καὶ τὰ Λιθικά (περὶ τῆς μαγικῆς τῶν λίθων δυνάμεως), ἅπερ ἐποιήθησαν πιθανῶς κατὰ τὸν

Ε' μ. Χ. αἰώνα. Καλλίστη ἐκδ. αὐτῶν ὑπὸ Hermann (Λ'ψ. 1805). [X. Β.]

"Ορφικά. Βλ. "Ορχεύς.

"Ορφιλᾶ (Matthieu Joseph Bonaventure Orfila). Γάλλος ἱατρός καὶ χημικός, διαπρέψας ἰδίως ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ. Ἐγενν. 1787 ἐν Mahon τῆς Μινόρκας, ἐσπούδασε δὲ τὴν ἱατρικὴν ἐν Βαλεντία, Βαρκελώνῃ, Μαδρίτῃ καὶ Παρίσις. Ἐνταῦθα διαπρέψας ὡς ἱατρός, διορίσθη 1819 καθηγητὴς τῆς ἱατροδικαστικῆς καὶ τοξικολογίας καὶ τῷ 1823 τῆς ἱατρικῆς χημείας. Τὰς θέσεις ταύτας ἐστερήθη μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848, ἀπεθ. δὲ ἐν Παρίσις 1853. Ἐπισημώτατα τῶν ἔργων τοῦ ὑπῆρξαν Πραγματεία περὶ δηλητηρίων ἡ γενικὴ τοξικολογία (1814, ε' ἐκδόσις 1852), Στοιχεῖα ἱατρικῆς χημείας (1817, ἡ' ἐκδ. 1851) καὶ Μαθήματα ἱατροδικαστικῆς (1823, δ' ἐκδ. 1846). [Π.Ι.]

"Ορχάν ἢ Οὐρχάν. Σουλτάνος ὀθωμανός, υἱὸς τοῦ "Οσμάν Α', τοῦ πρώτου ἀνεξαρτήτου κυριάρχου τοῦ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντος κράτους. Ἐγενν. 1279, διεδέξατο δὲ τὸν πατέρα του τῷ 1325. Κυριεύσας τὴν Περσίαν κατέστησε ταύτην πρωτεύουσαν ἀντὶ τοῦ Γενί-σεγίρ, ἐξέτεινε δὲ τὸ κράτος, ὅπερ μέχρι τοῦδε περιωριζέτο εἰς μεσογείους κτήσεις τῆς ΒΔ Φρυγίας, ἐπὶ ἅσας τὴν Μυσίαν καὶ Βιθυνίαν· τῷ 1333 κατέλαβε τὴν Νίκαιαν, νίκησας ὑπὸ τὰ τεῖ·η της τὸν βυζαντινὸν αὐτοκράτορα "Ανδρόνικον Β', καὶ διὰ τοῦ υἱοῦ του Σουλεϊμάν, ὅστις διέβη τὰ ὁρδανέλλια καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Καλλιπόλιν, κατάρθωσε νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ ἐπὶ Ἑυρωπαϊκοῦ ἐδαφους. Τέλος δὲ ἐπέτυχεν νὰ λάβῃ εἰς γάμον τὴν Θεοδώραν, νεωτάτην θυγατέρα τοῦ αὐτοκρ. Κατακουζηνοῦ, μεθ' οὗ ἔκλεισε συμμαχίαν. Οὐχ ἤττον εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κράτους του, εἰς δ' ἔδωκε τὸν πρῶτον πολιτικὸν ὀργανισμόν· καὶ τὸν στρατὸν δέ, ὅστις μέχρι τοῦδε συνίστατο μόνον ἐξ ἱππικοῦ, διοργάνωσεν ἰδρύσας ὡς πεζικὸν τὸ σῶμα τῶν Γενιτσάρων, ὅπερ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του Μουράτ Α' ἀπέβη τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ στρατοῦ. "Ἦτο ἀνδρείος ἀνὴρ, φιλόανθρωπος καὶ δίκαιος. [Ι.Π.Κ.]

"Ορχεις ἢ δίδυμοι. Τὰ τὴν ἔκκρισιν τοῦ σπέρματος ἐπιτελοῦντα ὄργανα τοῦ ἄρρενος γένους τοῦτε ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων. Κατασκευοῦσιν ἐν σάκκῳ τοῦ δερμάτος, τῷ καλούμένῳ ὁσχεῖ, κάτωθεν τῆς ἡβικῆς χώρας καὶ ἀναμέσον τῶν δύο σκελῶν ἀπλωρημένα, εἰς δὲ δύο ἀδενώδη σώματα, σχήματος ἑλλειψοειδοῦς, μήκους 4-5 ἐμ. καὶ πάχους 3. Ἐκάτερος αὐτῶν περιβάλλεται ὑπὸ ἰνώδους ἐλύτρου, ὅπερ παχυνόμενον ἐν τινὶ θέσει, ταῖς καλούμεναις πύλαις τοῦ "Ο., ἀποτελεῖ ἐνταῦθα τὸ ἰγμόρειον σῶμα,

ἱκανῶς εἰσχωροῦν ἐν τῷ ὄγκῳ τοῦ "Ο. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ διαφράγματα ἰνώδη χωροῦντα ἐν τῷ ὄγκῳ τοῦ "Ο. μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, χωρίζουσιν αὐτὸν εἰς 250-400 κωνοειδῆ λοβούς. Ἐν τοῖς κατατακτικῇ τὸ παρέγχυμα τοῦ "Ο. ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν σπερματικῶν σωληναρίων, 1-6 ἐν ἑκάστῳ λοβῷ, ἑλικεσιδῶς φερομένων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ "Ο. πρὸς τὰς πύλας, ἐνταῦθα δὲ ἀποτελοῦντων τὸ σπερματικὸν πλέγμα, ἐξ οὗ ἐκπορεύεται ἡ ἐπιδιδυμῖς, πόρος οὗτα πολυλῶς συνεσπειρωμένος· αὕτη καταλήγει εἰς τὸν σπερματικὸν πόρον, βαίνοντα πλαγίως ἐπὶ τῆς ἡβικῆς χώρας καὶ διὰ τοῦ βουδωνικοῦ πόρου εἰσέρχόμενον εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας, ὅπου ἀποτελέσας τὰς σπερματικὰς κύστεις ἐκβάλλει τέλος εἰς τὴν οὐρήθραν. Τὰ ῥηθέντα σπερματικὰ σωληνάρια τοῦ "Ο. ἀποτελοῦνται ἐξ ἰδίου ὑμένης ἐπαλειφομένου ὑπὸ ἰδιορύθμων ἀδενοκυττάρων, ἅτινα κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ "Ο. μεταβάλλονται εἰς τὰ σπερματοζωάρια τοῦ σπέρματος, ὅπερ ὑγρὸν ὃν ἰξώδες καὶ γαλακτοχρεὺν ἀποτελεῖται ἐξ ὑγροῦ μέρους καὶ ἐκ τῶν σπερματοζωαρίων τούτων, ἐχόντων κεφαλὴν, παχυτέρα, καὶ οὐρὰν καὶ ἑλικεσιδῶς κινουμένην, ὑφ' ᾧ συντελεῖται ἡ γονιμοποίησις τοῦ ὠαρίου τῆς γυναικός. Ἡ τοιαύτη λειτουργία τοῦ "Ο. (σπέρματογονία) ἀρχεῖται κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Παραγόμενον δὲ οὕτω τὸ σπέρμα ἐν τοῖς "Ο. φέρεται ἀπ' αὐτῶν διὰ τῆς ἐπιδιδυμίδος καὶ τοῦ σπερματικοῦ πόρου εἰς τὰς σπερματοδόχους κύστεις ἀφ' ὧν κατὰ τὴν συνουσίαν ἐκχέεται εἰς τὴν οὐρήθραν καὶ ἐξακοντίζεται ὑπὸ τοῦ πέους. — Οἱ "Ο. διαπλάσσονται ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου ἐντὸς τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἀφ' ἧς κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐμβρυϊκῆς ζωῆς κατέρχονται διὰ τοῦ βουδωνικοῦ πόρου εἰς τὸν ὄσχεον. Ἐὰν ἡ κατάθεσις αὐτῶν "Ο. δὲν ἐπιτελεσθῇ, μένουσιν οἱ "Ο. ἰσοβίως ἢ ἐπὶ τινα χρόνον τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ γὰρ ἐν γένει νὰ ἐνοχλῶνται ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτῶν· οἱ παρούσιζοντες δὲ τὸ τοιοῦτον φαινόμενον καλοῦνται κρυφόρχεις. Κατὰ τὴν ῥηθείσαν δὲ κάθοδον αὐτῶν οἱ "Ο. παραλαμβάνουσι περὶ ἑαυτοῦς προστακτικὰς κοιλιακῶν περιτονιῶν καὶ μυϊκῶν στρωμάτων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τοὺς μυϊκοὺς χιτῶνας τῶν "Ο., ἀντιστοιχοῦντας πρὸς τὰς στίβας τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος· ἐκ τούτων ἰδιαίτερον σημασίαν ἔχει ὁ ἐσώτατος, ὁ καλούμενος ἰδία ἐλύτρος· ἐξ οὗ δὲ ἡ τὴν ἑκάτερον τῶν "Ο., προσεκβολὴ ὧν τοῦ περιτοναίου καὶ ἀποτελούμενος ἐκ δύο πετάλων, ἡ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀθροίσας ὑγρὸν ἀποτελεῖ τὴν ὑδροκήλην (βλ. λ.). — Ἡ ἀφαίρεσις τῶν "Ο. ἀποτελεῖ τὸν εὐνοχησμόν (βλ. λ.). [Α.Α.]

Ὀρχησις. Βλ. Χορός.

Ὀρχήστρα ἐκαλεῖτο ἐν τῷ ἀρχ. θεάτρῳ τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς κυκλοτερές μέρος ὅπου ἴστατο ὁ χορός, παρὰ Ῥωμαίοις δὲ ἐκλήντο οἱ ἐπίσημοι θεαταὶ (βλ. Θέατρον). Τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς μέρος χρησιμεύει νῦν ἐν τοῖς θεάτροις διὰ τοὺς μουσικ. ὅς, διὸ καὶ τὸ ὄνομα Ὁ. μετέβη οὐ μόνον εἰς τὸ σύνολον τῶν μουσικῶν τούτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σύνολον τῶν μουσικῶν ὀργάνων, τῶν ἀπαιτούμενων διὰ τινὰ ἐκτελέσιν. [Μ.Γ.]

Ὀρχεῖς. Ἡ φλεγμονή τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀρχεων. Ἡ κοινὴ ἦτοι ἀπλὴ φλεγμονὴ δύναται νὰ ἐπέλθῃ συ ἐπεία πίεσεως ἢ θλάσεως (τραυματικὴ Ὁ.) ἢ ἴσως καὶ ψύξεως. Συχνότεραι ὁμοίαι εἶναι αἱ λοιμώδεις Ὁ., αἱ συνοδεύονται λοιμώδεις τινὰς νότους, εἰς τὴν παρωτίτιδα (βλ. λ.), καὶ πασῶν συχνότητι ἢ βλεννορροϊκῇ Ὁ. ἢ συνεπείᾳ βλεννορροῖας ἐπερχομένη κατ' ἐπέκτασιν τῆς φλεγμονῆς εἰς τὸν σπερματικὸν πόρον καὶ τὴν ἐπιδιδυμίδα. Ἡ τισαύτη Ὁ. εἶναι κυρίως ἐ π ι δ ι ο υ μ ῆ τ ι ς. Ἐν γένει ἡ Ὁ. χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἐξοιδήσεως τοῦ Ὁ. καὶ ἀλγους σφοδρῶ παρακωλύοντος τὴν βάδισιν, συχνὰ δὲ καὶ ὑπὸ πυρετοῦ καὶ ἄλλων γενικῶν φαινομένων. Ἡ Ὁ. ἡ λύεται μετὰ 10-12 ἡμέρας βαθμυδὼν ἢ καταλήγει εἰς διαπύσιν φθέρουσαν μείζον ἢ ἐλαττον μέρος τοῦ παρεγχύματος τοῦ ὀρχεως, σπανίως δὲ ἀποβαίνει χρονία, ὅτε χαρακτηρίζεται ὑπὸ βαθμιαίας σκληρύνσεως καὶ ἀτροφίας τοῦ ὀρχεως καὶ ἀλγους ὑποκώφου καὶ διαλείποντος. Τὴν Ὁ. θεραπεύομεν δι' ἀπολύτου ἐπὶ κλίνης ἀναπαύσεως, δι' ἀνυψώσεως τῶν ὀρχεων καὶ ὑποστηρίξεως αὐτῶν διὰ σακκίου περιβάλλοντος τὸν ὄρχον, ψυχρῶν ἐπιθεμάτων καὶ τοιτικῶν ἀφαιμάξεων ἐν ἀνάγκῃ (ἐὰν λίαν σφοδρὸν τὸ ἄλγος). Συστάσεως δὲ πυήσεως διανοίγομεν τὸ ἀπόστημα καὶ θεραπεύομεν ἀντισηπτικῶς. — Περί τῆς συφιλιδικῆς Ὁ. βλ. Σαρκοκλήη — Ἡ δὲ φ υ μ α τ ι ῶ δ η ς Ὁ. εἶναι φυματίσις τοῦ ὀρχεως ἢ τοῖς φυματιώδεις αὐτοῦ διήθησις, ἀναφανομένη εἰς χοιραδικούς ἢ φυματικούς μεσήλικας, χρονίως δὲ διοδεύουσα καὶ καταλήγουσα εἰς πύσιν καὶ συρίγγια μακροχρόνια. Ἐὰν δὲν ἔχωσιν ἤδη προσβληθῇ ὑπὸ τῆς φυματιώσεως εὐγενέστερα ὄργανα, ἐνδείκνυται ἡ ἐξάιρσις τοῦ παθόντος ὀρχεως πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν.

Ὀρχομενός. Ὄνομα δύο ἀρχ. πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ὧν ἡ μὲν ἦν ἐν Βοιωτίᾳ ἢ δὲ ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἀμφοτέραι δὲ φέρουσιν ἐν τοῖς νομίμασι (κατὰ τὴν ἐγχώριον διάλεκτον) τὸ ὄνομα Ὁ ρ χ ο μ ε ν ὅ ς. 1) Ὁ βοιωτικὸς Ὁ., ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐν προϊστορικῇ ἐποχῇ ἰσχυρᾶς πολιτείας τῶν Μινυῶν, ἔκειτο ἐπὶ τῆς ΒΔ ὁχθῆς τῆς Κοπαίδος, πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Σκριποῦ καὶ τῆς

ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Κηρισσοῦ ἐπὶ τῶν Α ὕψωσιν τοῦ Ἀκοντίου (νῦν Δουδούρβανα), στεφόμενος ὑπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἥς τὰ τεῖχη ἐπὶ ἀποτόμου βράχου σώζονται ἀκόμη. Κατὰ τὰς δημοφώνους μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ πόλις ἔκειτο χθθαλιώτερον, μετηνέχθη δὲ εἰς τὴν ῥηθείσαν θέσιν συνεπείᾳ τῶν πλημμυρῶν τῆς λίμνης. Ἐν προϊστορικῇ ἐποχῇ ὁ Ὁ. ἦτο σημαντικωτάτη τῆς χώρας πόλις, κατέχουσα δὲ τὴν Λάριμναν ἦτο καὶ μέλος τῆς ἐν Καλαυρία ἀμφικτυονίας. Ἀλλ' ὕστερον ὑπεχώρησε πρὸ τῶν ἀναθλαλλουσῶν Ὠθῶν καὶ κατεῖχε μόνον τὴν δευτέραν θέσιν ἐν τῷ κοινῷ τῆς Βοιωτίας. Κατεστράφη δὲ ἐπανειλημμένως, κυρίως κατὰ τὰ ἔτη 368 καὶ 346 ὑπὸ τῶν Ὠθῶν, ἀνωκοδομήθη δὲ πάλιν. Τῷ 85 π. Χ. ἐνίκησεν ἐν Ὁ ὁ Σύλλας Ἀρχέλαον τὸν στρατηγὸν τοῦ Μιθριδάτου. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ θέσις αὕτη δὲν ἦτο ἀκατοίκητος. Τῆς ἀρχαιοτάτης πόλεως κύριον σωζόμενον μνημεῖον εἶναι, ἐκτὸς τῶν τειχῶν, ὁ λεγόμενος «Θησαυρὸς τοῦ Μινύου», ὁμοιάζων κατὰ τὴν κατασκευὴν πρὸς τοὺς ἐν Μυκήναις θολωτοὺς τάφους καὶ πιθανῶς χρησιμεύσας πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν. Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν τοῦτο ἔργον, ὅπερ περιγράφει καὶ ὁ Πανσανίας, κεῖται μετὰ τοῦ ἀνατολ. τείχους καὶ τῆς μονῆς Σκριποῦ, διηρηνυθῇ δὲ ὑπὸ τοῦ Σηλῖμαν. Δεῖγμα τῆς κεκοσμημένης ὁροφῆς βλ. ἐν πίν. Μυκηνῶν κλ. ἀρχαιοτήτες, 11. Ἡ μονὴ Σκριποῦ κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως ἄλλου μνημείου τοῦ Ὁ., τοῦ ἱεροῦ τῶν Χαρίτων, ἐν τῷ ὁποίῳ μέγρι τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἀρχαιότητος ἐτελοῦντο τὰ Χαριτήσια, ἑορτὴ μετὰ ποιητικῶν, μουσικῶν καὶ θεατρικῶν ἀγώνων. Πρὸ Ο. Müller Ὁ. καὶ οἱ Μινύαι (β' ἐκδ. Βρεσλ. 1844), Σηλῖμαν Ὁ. (Διψ. 1881, ἑλλ. μετάφρασις ὑπὸ Σοφίας Σηλῖμαν, 'Αθ. 1883). — 2) Ὁ ἀρκαδικὸς Ὁ. ἔκειτο ἐν τῇ Α μέρει τῆς Ἀρκαδίας ἐπὶ ἀποτόμου βραχύδους λόφου δεσπόζοντος δύο κοιλιάδων, ὧν ἡ βορειοτέρα πληροῦται νῦν ὑπὸ ἔλκου, παρὰ τὸ σημερινὸν Καλπάκι. Κατὰ τὰς παραδόσεις ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ὁ Ὁ. ἦρχε τοῦ μεγίστου μέρους τῆς Ἀρκαδίας Πολῖται αὐτοῦ ἐπολέμησαν ἐν Θερμοπύλαις καὶ Πλαταιαῖς. ἔκλυον δὲ ἡ πόλις μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὑπὸ βασιλείᾳ ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἑλάντου. ἐν τοῖς κατόπιν ὁμοῖς ἀπώλεσε πᾶσαν σημασίαν. Ἡ ἐχώρησις τῆς θέσεως ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν τοιγῶν οὗ τὸ κατώτερον καὶ εὐρύτερον περιέβαλλε τὴν μεταγενεστέραν πόλιν ἐκτισμένην εἰς τὰ κατώτερα μέρη τοῦ λόφου, τὸ δὲ τελευταῖον τὴν ἀκρόπολιν· μετὰ τούτου συνδέεται νῦν καὶ πύργος οἰκοδομηθεὶς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα.

Ἀπὸ τοῦ βοιωτικοῦ Ὁ. καλεῖται ὁ σημερινὸς δῆμος Ὁ. τῆς ἐπαρχ. Λεβαδείας, ὅστις πε-

ριλαμβάνει τὰ χωρία Πετρομαγούλαν (πρωτεύουσαν), Ἀγ. Δημήτριον, Βρανέζι, Καρούαν, Σκριπού καὶ Τζαμάλι, ὡς καὶ τὴν μονὴν Κοιμ. Θεοτόκου ἢ Σκριπού. Κατ. ἔχει ἐν ὧν 2484. Ἀπὸ δὲ τοῦ ὀρκαδικοῦ Ὁ. ἐπικαλεῖται ἐπίσης ἄλλος δῆμος τοῦ βασιλείου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Μαντινείας, περιλαμβάνων 9 χωρία καὶ τὴν μονὴν Κοιμ. Θεοτόκου ἢ Κανδύλας. Τὰ σπουδαιότερα αὐτοῦ χωρία εἶναι Λεβιδιον (πρωτεύουσα), Κανδύλα, Μποντιά καὶ Μπεζενίκος. [Μ.Σ.]

"Ος (Lazare Hoche). Εἷς τῶν διαπρεπεστάτων στρατηγῶν τῆς γαλλ. δημοκρατίας, γενν. 1768 ἐν Montreuil παρὰ τὰς Βερσαλλίας. Τῇ 1792 ἐγένετο ἀνθυπολοχαγός, τάχιστα δὲ προυβιβάσθη, διωρίσθη διοικητὴς τῆς Δουγκέρκης καὶ, ὑπερασπίσας ταύτην κατὰ τῶν Ἀγγλῶν μετὰ μεγίστης ἀνδρείας καὶ δεξιότητος, τῷ αὐτῷ ἔτει ἀντιστράτηγος. Ἐνικήθη μὲν ὑπὸ τῶν Πρώσων παρὰ τὸ Καίξερλάουτερν, ἐνίκησε δὲ κατὰ Δεκ. 1793 τοὺς Αὐστριακοὺς παρὰ τὸ Βαίτσεμבורγκ. Τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Saint-Just φυλακισθεὶς ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ 9 Θεριμιδώρ, ἀπέκρουσε 1794 τὴν ἐισβολὴν τῶν μεταναστῶν ἐπὶ τῆς χειρσνήτου Κίβερν καὶ εἶτα κατέβαλε τὴν ἐν Βανδέα ἐπανάστασιν. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ναυάρχου Μοράρ δὲ Γάλλ. ἐπιχειρηθεῖσα ἐκστρατεία εἰς Ἰρλανδίαν ἀπέτυχε, διαχωρισθέντος τοῦ στόλου διὰ σφοδροῦ ἀνέμου. Ἀναλαβὼν εἶτα τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν διοίκησιν τῶν μεταξὺ Μώσα καὶ Ρήνου χωρῶν εἰσεβάλε 1797 εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ Γίσσεν, ὅτε ἀνεχαίτισεν αὐτὸν ἡ ἐπελθούσα ἀνακωχή. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Βέστλαρ ἀπέθανε τῇ 8/19 Σεπτ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὡς λέγεται δηλητηριασθεὶς. [Β.Ε.]

"Οσάκκα (Osaka ἢ Ohosakka). Μία τῶν σπουδαιότερων πόλεων τῆς Ἰαπωνίας, ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας τῆς νήσου Νίπον καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ πλωτοῦ Ἰοδωγάβα εἰς τὸν κόλπον τῆς Ὁ., ἐν εὐφορωτάτῃ πεδιάδι. Εἶναι καλῶς ἐκτισμένη, κέντρον ποικιλιωτάτης βιομηχανίας καὶ τὸ κυριώτερον ἐμπορεῖον ὧν τοῦ κράτους. Κατ. ἔχει 476271. Ὡς ἐπίνειον αὐτῆς χρησιμεύει καὶ τὸ Χιόγο. [Μ.Σ.]

"Οσανη. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, κείμενον 4 1/2 ὄρ. ἀπὸ Καστορίας, ἔχον δὲ 600 κατ. Τουρκαλβανούς. [Ν.Σ.]

"Οσδιετσέμ. Βλ. Ἀουσέιτς.

"Οσελ (Oesel). Νῆσος εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου τῆς Ρίγας κειμένη, ἔχουσα ἐμβ. 2618 τχμ. καὶ 53120 κατ., διατηροῦντας ναυτιλίαν, ἀλιεῖαν καὶ κτηνοτροφίαν. Πολιτικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν Λιθωνίαν. [Μ.Σ.]

"Οσβαλτβίσιλ (Oswaldtwisle). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας πλησίον τοῦ Βλάκδουρν, ἐν τῇ κομητείᾳ Λαίγχεστερ. Ἐχει 13296 κατ., κυρίως παράγοντας βαμβακερὰ ὄφασματα. [Μ.Σ.]

"Οσδέγο (Oswego). Πόλις τῆς βορρειαμερ. πολιτείας Νέας Ὑόρκης, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. Ὁσδέγο εἰς τὴν λίμνην Ὀντάριο, ἔχουσα δὲ λαμπρὸν τεχνητὸν λιμῆνα. Οἱ 21842 κατ. διατηροῦσιν ἀκμαῖον ἐμπόριον σίτου. [Μ.Σ.]

"Οσζατς (Oschatz). Πόλις ἐν τῷ σαξονικῷ νομῷ Λίψιας, ἔχουσα 9392 κατ., διδασκαλεῖον καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, πρὸ πάντων μαλλίνων ὄφασμάτων. [Μ.Σ.]

"Οσχερσλέβεν (Oschersleben). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Μαγδεβούργου, ἐπὶ τοῦ Βόδε, ἔχουσα 10682 κατ. (1890) καὶ κυρίως βιομηχανίαν σακχάρου.

"Οσιρις εἶναι ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν Αἰγυπτίων ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Κέβ (Κρόνου) καὶ τῆς Νούτ (Ρέας), σύζυγος τῆς ἀδελφῆς του Ἰσιδος καὶ ἀδελφὸς τοῦ προσκυτέρου Ὄρου (Ἀροίριδος), τοῦ Σέτ (Τυφῶνος) καὶ τῆς Νέφθως, γεννήσας ἐκ τῆς Ἰσιδος τὸν νεώτερον Ὄρον. Ἦτο ἐγγχώριος θεὸς ἐν Ἀβύδῳ τῆς Ἀνω Αἰγύπτου καὶ Βουσίριδι τῇ Δέλτᾳ, καὶ δὴ πιθανῶς, ὡς πολλοὶ αἰγ. θεοί, μορφή τις τοῦ θεοῦ τοῦ ἡλίου. Ἐν τῇ ταξινομήσει τοῦ αἰγ. ὀλύμπου κατετάχθη μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς τὴν πρώτην δυναστείαν τῶν θεῶν, τοῦλάχιστον εἰς τὰ αἰγυπτιακὰ μνημεῖα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μανέθωνος, ἐνῷ παρ' Ἡεροδότῳ καταριθμεῖται εἰς τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν δυναστείαν. Ὁ περὶ Ὁ. μῦθος εἶναι ὁ σημαντικώτερος τῶν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων πλασθέντων καὶ ἐκτίθεται παρὰ Πλούταρχον ὡς ἑξῆς. "Ὅτε ἐβασίλευεν ὁ Ὁ. εἰσῆγαγε γεωργίαν, νόμους καὶ λατρείαν τῶν θεῶν· ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς του Τυφῶν, τοποτηρητὴς αὐτοῦ ὢν κατὰ τὴν ἀπουσίαν του, συνώμωσε κατ' αὐτοῦ μετὰ 72 ἀνδρῶν καὶ ἔφερε πρὸ αὐτοῦ ἐπιστρέψαντος κύστιν τινὰ καλλιτεχνικὴν, ἣν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ ἐκείνῳ ὅστις θὰ τὴν ἐπλήρῳ ἀκριβῶς διὰ τοῦ σώματός του. Τοῦ Ὁ. κατακλιθέντος ἐν αὐτῇ οἱ συνωμῶται ἐκλείσαν αὐτὴν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν Νεῖλον, ὅστις τὴν ἔφερεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ Ἰσις ζήτοῦσα τὴν κύστιν περιεπλανᾶτο, τέλος δὲ τὴν ἐπανευρίσκει ἐν Βύβλῳ, φέρει πάλιν αὐτὴν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀποκρύπτει. Ἐν τούτοις ὁ Τυφῶν κατερθοῖ νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ καὶ κατακόπτει τὸ σῶμα εἰς 14 τεμάχια, ἅπερ διασκορπίζει· πάλιν ὁμῶς ἡ Ἰσις εὕρισκε ταῦτα καὶ ἐνταφιάζει ὅπου ἕκαστο ἕκαστον (ἐξ οὗ καὶ ἐξηγῶνται οἱ πολλοὶ ἐν Αἰγύπτῳ τοῦ Ὁ. τάφοι). Εἶτα ὁμῶς ὁ Ὁ. ἐπανέρχεται ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

σμου, οὗ βασιλεὺς ἐγένετο μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Τυφώνος, καὶ ἐκπέμπει τὸν υἱὸν τοῦ Ὄρον κατὰ τοῦ ὑψώματος ὅστις καὶ καταβάλλεται. Ἐπὶ τῶν αἰγυπτ. μνημείων ὁ Ὄ. συνήθως παρίσταται ὡς βασιλεὺς τῶν νεκρῶν. Παρὰ τοῖς Ἕλλησι συνεχέσθαι μετὰ τοῦ Διονύσου Πρβ. καὶ Αἴγυπτος (θηρηκτεία) ἐν τ. Α' σ. 277 β.

Όσκάρο. Ὄνομα δύο βασιλέων τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας. Ὁ. ὁ Α', γενν. ἐν Παρισίοις 1799, υἱὸς Καρόλου τοῦ ΙΔ' Ἰωάννου ἐνυμεύθη τῇ 1823 τὴν Ἰωσηρίαν Εὐγενίαν. Οὐατέρας τοῦ δουκὸς Λέουχτεμπεργ, διεδέξατο δὲ τὸν πατέρα του τῇ 1844. Ἦτο ἐλευθερόφρων καὶ ἐπὶνεύγει σπουδαίας τινὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν πολιτείαν. Ἀπέθανε τῇ 1859. — Ὁ. ὁ Β', ὁ νῦν βασιλεὺς, δεύτερος υἱὸς τοῦ πρώτου, γενν. 1829, ἐνυμεύθη τῇ 1857 τὴν πριγκίπισσαν Σοφίαν τῆς Νασαυίας, διεδέξατο δὲ τὸν ἀδελφόν του Κάρολον ΙΕ' τῇ 1872. Τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του ἐχρησιμοποιοῖ εἰς ἱστορικὰς καὶ ποιητικὰς ἐργασίας, δημοσιεύσας διαφόρους ἱστορικὰς μονογραφίας, μεταφράσεις ἔργων τῆς ξένης φιλολογίας καὶ πρωτότυπους ποιήσεις· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἡ χώρα ὑπὸ πάντας ἔποψιν ἀνεπτύχθη μεγάλως. [Β.Ε.]

Όσκοι. παρὰ Ῥωμαίοις Osci καὶ ἀρχαιότερον Orsci, παρ' Ἕλλησι δὲ Ὀπικοί, ἐκαλοῦντο ἀρχικῶς οἱ τῆς Καμπανίας κάτοικοι σαμνιτικῆς φυλῆς. οἱ ἄσκειντες τὴν γεωργίαν, πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐξελληνισθέντων κατοίκων τῶν παραλίων πόλεων· εἰτα δὲ ἐξετάθη τὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ τοὺς λοιπούς, ἔξω τῆς Καμπανίας, Σαμνίτας. Ἡ γλῶσσα τῶν Σαμνιτῶν, δοκιμῇ λεγομένη, σὺζεται εἰς πολλὰς ἐπιγραφὰς καὶ νομίσματα, ἐγράφετο δὲ δι' ἰδίου ἀλφαβήτου ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά· ἀλλ' οἱ τῶν Ν μερῶν Ὁ. μετεχειρίζοντο τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Καταβλήθέντων τῶν Σαμνιτῶν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ δοθέντων αὐτοῖς τῶν δικαιοματίων τοῦ Ῥωμαίου πολίτου (88 π. Χ.) ἔπαυσεν ἡ ἐπίσημος χρῆσις τῆς γλώσσης, ἥτις ἐπὶ τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων ἐξέλιπεν ὁλοσχερῶς. [Θ.Μ.]

Όσκος (Oshkosh). Πόλις ἐν τῇ βορειοαμερ. πολιτείᾳ Οὐίσκονσιν, κειμένη ἐπὶ τῆς λίμνης Βινεβάγου καὶ ἀμφότερα ἔχον τοτ. φάξ. Ἐχει 22836 κατ. καὶ ἀμναῖον ἐμπόριον ξυλείας. [Μ.Σ.]

Όσμαν ἢ Ὁθμάν ὁ Α', ἐπικαλούμενος Γαζή τ. ἑ. Νικητῆς. Ἰδρυτὴς τοῦ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντος Ὁθωμανικοῦ κράτους καὶ ἀρχηγὸς τῶν Ὁσμανιδῶν, γενν. 1259 ἐν Σοκούτ τῆς Βιθυνίας, υἱὸς τοῦ Ἐρτογρούλ, ἀρχηγοῦ τουρκομανικῆς φυλῆς. Ἐπωφελούμενος τὸν διαμελισμὸν τοῦ Σελτζουκικοῦ κράτους, ἐξέτεινε τὰς κτήσεις του πρὸς ζή-

μίαν τοῦ Βυζαντιανοῦ κράτους, ἀπέθανε δὲ τῇ 1326 καθ' ἣν στιγμήν ὁ υἱὸς του Ὁρχάν, ὅστις καὶ τὸν διεδέξατο ὡς σουλτάνος τοῦ κράτους του, ἐπρόκειτο νὰ κυριεύσῃ τὴν Προῦσαν. Ὡς πρωτεύουσαν εἶχε τὸ Γενί-σεχίρ. — Ὁ. ὁ Β', ΙΣ' σουλτάνος, υἱὸς Ἀχμέτ τοῦ Α', ἐγενν. 1618, διεδέξατο δὲ τὸν θεῖον του Μουσταφά Α' καὶ ἀπέθανε τῇ 1622. — Ὁ. ὁ Γ', ΚΕ' σουλτάνος, ἐγενν. 1696 καὶ διεδέξατο τῇ 1754 τὸν ἀδελφόν του Μαχμούτ Α', ἐβασίλευσε δὲ μόνον μέχρι τοῦ 1717, ὅποτε ἀπέθανε. [Λ.Β.]

Όσμαννέ τάγμα. Τουρκικὸν τάγμα ἰδρυθὲν 1861 ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχίζ· ἔχει 4 τάξεις, τὸ δὲ παράσημον αὐτοῦ συνίσταται ἐξ ἀστέρος ὀκταγώνου μετὰ σμάλτου πρᾶσι-νου· αἱ ἀκτῶν γωνίαι φέρουσι χρυσοῦς σφαιρίδια, ἐν δὲ τῇ κέντρῳ τοῦ ἀστέρος εὐρίσκεται ἡ χρυσοῦς ἡμισέληνος. [Ἐγ.]

Όσμανναγα. Χωρίον τοῦ δήμου Πυλίων κείμενον 2 ὥρ. πρὸς Β τῆς Πύλου καὶ αἰκούμενον ὑπὸ 436 κατοίκων.

Όσμιον (σύμβολον Os, ἄτομ. βάρος 198.6). Σπάνιον μέταλλον ἀνακαλυφθὲν ἐν τῇ δαμνιδίῳ (βλ. λ.). Δαμνάνεται ὑπὸ μορφὴν κρυσταλλικὴν μετὰ ὀραίου κυανοῦ χρώματος, εἶναι δὲ τὸ δυστηκτότατον τῶν μετάλλων, μόλις μαλακυνόμενον εἰς 2500°, καὶ τὸ βαρύτερον, ἔχον εἰδ. βάρος 22.48. Ἐν καταστάσει λεπτῆς κόνεως διαλύεται ἐν βασιλικῇ ὕδατι καὶ νιτρικῇ ὀξεί. Ἐν τῇ ἑρὶ δειδοῦται, μάλιστα τῇ ἐπιδιδόσει τῆς θερμότητος, ἀποτελοῦν ποικίλας ἐνώσεις μετὰ τοῦ ὀξυγόνου (ὀξειδία). Ὁ σμικρὸν ὀξὺ καλεῖται ἡ ἐνώσις H₂O O₄, ἥτις ἀπὸ ρευστῆς καταστάσεως κρυσταλλοῦται εἰς ἀχρὺς στιλπνὰς βελόνας, χρησιμοποιοῦνται δὲ ἐν τῇ ἱστολογίᾳ πρὸς χρῶσιν μικροσκοπικῶν παρασκευασμάτων. Ἐκ δὲ τῶν ὀσμικῶν ἀλάτων γνωστότερά εἰσι τὸ ἐρυθρὸν ὀσμικὸν κάλιον, τὸ ροδόχρουν ὀσμ. νάτριον καὶ τὸ πράσινον ὀσμ. βάριον. [Χ.Χ.]

Όσμερίδιον (ἦτοι Ὁσμιον—Ἰριδιον). Σπάνιον ὀσμικόν, εὐρεθὲν ἐν Βρασίλιᾳ, Περούβιᾳ, Οὐραλίῳις κίλ., ἀποτελούμενον δὲ ἐκ τῶν μετάλλων ὀσμίου καὶ ἰριδίου. Ἀνήκει εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν σύστημα, ἔχει δὲ χρῶμα λευκόφαιον, σκληρότητα 7, εἰδικὸν βάρος 19.4. Συνοδεύει συχνὰ τὸν λευκόχρυσον.

Όσναβρύν (Osnabrück). Πρωτεύουσα τοῦ ἔμν. νομοῦ τῆς Πρωσίας, ἐν Ἀννόβερ. Κεῖται ἐν γραφικῇ κοιλάδι ἐπὶ τοῦ Ἀξε, ἔχει δὲ 39929 κατ. (1890) καὶ πολλὰ ἀρχαιοπρεπῆ κτίρια, ὧν τὰ ὀραϊότερα ἢ (καθολικῇ) μητρόπολις ἐκ τοῦ α' ἡμισείας τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ἐν Ῥωμανικῇ ρυθμῇ, καὶ ὁ (προτεσταντικὸς) ναὸς τῆς Παναγίας, πρὸς δὲ τὸ δημαρχεῖον (1480-1512). Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ διατηρεῖ ποικίλην βιομηχανίαν.

πλησίον τῆς πόλεως εὑρίσκονται στρώματα λιθανθράκων, γενόμενα ἀφορμή σπουδαίας βιομηχανίας σιδήρου καὶ γαλβανίου ἀκμάζει· δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον λινῶν ὑφασμάτων καὶ σιτηρῶν. Ἡ ἐπισκοπὴ 'Ο. ἰδρυθῆ ἤδη ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου 810, ἀνεπύχθη δὲ ἐξ αὐτῆς τὸ πριγκιπάτον 'Ο., ὅπερ περιελάμβανε μέρος τοῦ σημερινοῦ νομοῦ. Οὗτος ἔχει ἐμβ. 6206 τχμ. καὶ 299478 κατ. [Μ.Σ.]

"Οσσα (νῦν Κίσαβος). Ὁρος τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας, ἔχον σχῆμα κωνικόν, χωριζόμενον πρὸς ΒΔ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου διὰ τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν, συνεχόμενον δὲ πρὸς Ν μετὰ τοῦ Πηλίου διὰ σειρᾶς ἀμνηλομένων βουνῶν συμπεριλαμβανομένων νῦν διὰ τοῦ ὀνόματος Μαυροβούνι. Ἡ ὀλίγον πρὸς ΝΔ κλίνουσα κορυφὴ τῆς "Ο. ἔχει ὕψος 1953 μ. [Α.Α.]

"Οσσεστρυ (Oswestry). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Σχρόπ, 26 χμ. ΒΔ τοῦ Σχρόσβορ. ἔχει 8496 κατ., ὑφαντουργίαν καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον κτηνῶν. [Μ.Σ.]

"Οσσετ. Πόλις ἐν τῇ Οὐέστ-Ράιτιγγ τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ὑόρκης. ἔχει 10984 κατ. καὶ κυρίως βιομηχανίαν μαλλίνων ὑφασμάτων. [Μ.Σ.]

'Οσσέται ἢ Ὀσσοι. Λαὸς τοῦ μέσου Καυκάσου, ἀποτελούμενος ἐκ περ. 100 χιλ. ψυχῶν, διαιρούμενος δὲ εἰς 4 φυλὰς μένον ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων διαφερούσας. Οἱ μὲν εἶναι Μωαμεθανοί, οἱ δὲ Χριστιανοί, εἶναι δὲ ὠραῖοι, ῥωμαλέοι καὶ πνευματώδεις ἄνθρωποι, κυρίως ἡ φυλὴ τῶν Διγόρτων. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι ἱρανική, μὴ συγγενέουσα πρὸς τὰς τῶν πέριξ ἄλλων λαῶν. [Μ.Σ.]

"Οσσιν. Ὄνομα ἥρωος τῶν κελτικῶν μύθων, γενόμενον περιφθον ἐν τῇ γραμματολογίᾳ διὰ τῶν ἀγγλικῶν ἔργων τοῦ Σκώτου Μάκφερσον. Οὗτος ἐξέδωκε 1760-1765 μεταφράσεις διαφόρων γαελικῶν ποιήσεων, αἵτινες ἔλεγεν ὅτι ἦσαν ἔργα τοῦ ἀρχαιοτάτου ἥρωος καὶ βασιλεῦς "Ο. Τὰ ποιήματα ταῦτα ἔτυγον ἐνθουσιαστικῆς ὑποδοχῆς· ἀμέσως ὅμως ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι ἐν Ἀγγλίᾳ περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῶν, κατέστη δὲ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου τόσῳ δυσκότερον καθ' ὅσον ἀπωλέσθησαν οὐ μόνον τὰ χειρόγραφα ἐξ ὧν ἠντήλην ὁ Μάκφερσον τὰ ποιήματα, ἀλλὰ καὶ τούτου τὰ πρῶτα χειρόγραφα. Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι τὰ ἄσματα εἶναι γνήσια, φερόμενα τῶς ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ, ὑποτάκντα δὲ πολλὰς μεταμορφώσεις οὐ μόνον διὰ τῆς μακροχρονίου παραδόσεως ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ Μάκφερσον. Ὁ ὑποτιθέμενος βασιλεὺς "Ο. ἐζῆσε κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα, ἦτο δὲ υἱὸς τοῦ βασιλέως Φίγγαλ, ἀποκτείνοντος τὸ κέντρον πολλῶν μύθων. Τὰ ἄσματα εἶναι ὠραιότατα, διαπρέπουσι δὲ ἐπὶ

δυνάμει τῆς παραστάσεως καὶ πιστῇ ἀπεικονίσει τῆς τότε ἐποχῆς. [Μ.Γ.]

'Οστᾶ. Τὰ στερεὰ μέρη τοῦ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ, ἅτινα δὲν φθίβονται καὶ μετὰ θάνατον, ἀποτελοῦσι δὲ τὸν σκελετὸν τῶν ζώων ἐφ' οὗ ὡς ἐρείσματος στερεοῦ εἶναι διατεθειμένος ὁ ὅλος αὐτῶν ὀργανισμός. Ἐπ' αὐτῶν προσφύονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ μύες, οἵτινες πάλιν ἐνεργεῖσι μένον χάρις εἰς τὴν ἐπὶ στερεῶν μερῶν πρόσφυσιν αὐτῶν. Ὁ δὲ τινα, καὶ ἰδίως τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ οἱ σπόνδυλοι, προσαπίζουν πολὺ τιμα ὄργανα, ἅτινα περιβάλλουσι. Κατὰ τὸ σχῆμα διακρίνονται εἰς μακρά, βραχέα, πλατέα, καὶ ἀκανόνιστα, φέρουσι δὲ τρήματα πρὸς διόδον ἀγγείων ἢ νεύρων, ἀποφύσεις πρὸς πρόσφυσιν μυῶν, κιλώματα πρὸς ὑποδοχὴν ἄλλων ὀστέων καὶ ἐν γένει πικίλην ἔχουσι τὴν κατασκευὴν, ἀνάλογον πρὸς τὴν συγκρότησιν τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ. Τὰ πλεῖστα εἰσι διφυῆ ἤτοι ἀνὰ ἐν ἐκατέρῳ ἡμιμορίῳ τοῦ σώματος συμμετρικῶς, ὀλίγα δὲ κεντρικὰ καὶ μονοφυῆ. Ἐν τοῖς μακροῖς ἢ αὐλοειδέσιν 'Ο. διακρίνεται τὸ σῆμα ἢ ἡ διάφυσις καὶ τὰ δύο ἄκρα, αἱ ἐπιφύσεις· καὶ ἡ μὲν διάφυσις ἔχουσα σχῆμα κυλινδρικοῦ ἢ πρισματικοῦ, ἀποτελεῖται ἐκ συμπαγούς ὁστίου ἰστοῦ, εἶναι δὲ κοίλη, πληρουμένη ἐνδοθεν ὑπὸ τοῦ μυελοῦ τῶν 'Ο. (βλ. κατωτ.). αἱ δὲ ἐπιφύσεις, ἀποτελούμεναι ἐξ ἱλαριότερου (σπογγώδους) ὁστίου ἰστοῦ, εἰσι συνήθως παχύτεραι τῆς διαφύσεως καὶ φέρουσιν ἀρθρικάς ἐπιφανείας δι' ὧν συναρμύζονται πρὸς ἄλλα 'Ο. Τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ πλεῖστα 'Ο. τῶν ἄκρων ἢ κώλων. Τὰ δὲ πλατέα 'Ο., εἰς αἰ. π. χ. τὰ τοῦ θόλου τοῦ κρανίου, ἀποτελοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ δύο στρωμάτων συμπαγούς οὐσίας περιεχόντων σπογγώδη ὁστέινην οὐσίαν, τὴν καλουμένην ἐπὶ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου διπλόην. Πρὸς ἄλληλα συντάσσονται τὰ ὀστά διὰ τῶν συνδέσμων, ἀποτελούντων τὰς ἀρθρώσεις (βλ. Ἀρθρώσις). Ὁ σκελετὸς τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῶν 32 ὀδόντων ἀποτελεῖται ἐκ 245 'Ο., ὧν περιλαμβάνουσιν ἢ κεφαλὴν 28, ὁ κορμὸς 53, ἑκάτερον τῶν ἄνω ἄκρων 34 καὶ ἑκάτερον τῶν κάτω 32. Ὁ ὅλος σκελετὸς ἐνηλικίου ἀνδρός, ἐντελῶς ξηρός, ἔχει βάρος περίπου 5 χγρ. Χημικῶς τὰ 'Ο. ἀποτελοῦνται τοῦτο μὲν ἐξ οὐσίας ἀνοργάνου (44-60%), τοῦτο δὲ ἐξ ὀργανικῆς· διὰ τῶν ὀστέων (νιτρικοῦ, ὑδροχλωρικοῦ) διαλύονται μὲν τὰ γαιώδη ἄλατα ἢτοι ἡ ἀνόργανος οὐσία, ὑπολείπεται δὲ μόνον ἡ ὀργανική, ἡ καλουμένη ὁστέιν, ἑλαστικὴ οὐσία καὶ εὐκαμπτος ὡς ὁ χόνδρος· τούναντιον διὰ πυρακτώσεως καταστρέφεται μὲν αὕτη, ὑπολείπομένων δὲ μόνον τῶν ἀλάτων τὰ 'Ο. διατηροῦσι μὲν τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον τῶν, ἀποβάλλουσιν ὅμως πορώδη, ἐλαφρά, εὐθρυπτα. Δύξανόμε-

νης τῆς ἡλικίας ἐλαττοῦται ἐπὶ τῶν ζώντων Ὁ. ἡ ὀργανικὴ οὐσία, πληθύνεται δὲ σχετικῶς ἡ ἀνόργανος. Αὕτη ἐπὶ τῆς συμπαγέως ὁστείνης οὐσίας περιέχει 85.62 % φωσφορικής ἀσβέστου, 9.06 % ἀνθρακικῆς ἀσβέστου, 3.57 % φοσφούχου ἀσβεστοῦ καὶ 1.75 % φωσφορικῆς μαγνησίας. Τὰ Ὁ. περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοῦ ὑμένος ἐπικεκολλημένου ἐπ' αὐτῶν καὶ μεγάλῃν σημασίαν ἔχοντος ὡς πρὸς τὴν θρέψιν καὶ τὴν αὐξησιν αὐτῶν, τοῦ περιosteou. Ὁ δὲ αὐλὸς τῶν ἐπιμήκων ὀστέων καὶ αἱ κυψέλαι τῆς σπογγώδους ὁστείνης οὐσίας πληροῦνται ὑπὸ τοῦ μυελοῦ τῶν Ὁ., μάζης μαλθακῆς παρεχούσης μυελόκυτταρα, λιπώδη κοκκία, ἀγγεῖα κλ., ὑπόχρου μὲν ἐπὶ τῶν ἐπιμήκων ὀστέων (ὠχρὸς M.), ἐρυθρὰς δὲ ἐν τῇ σπογγώδει οὐσῃ (ἐρυθρὸς M.). ἐξ εἰδικῶν δὲ κυττάρων τοῦ μυελοῦ τῶν Ὁ., τῶν καλοῦμαι αἱματὸβλάστων, διαπλάσσονται κυρίως τὰ ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. Τὰ δὲ αἱμοσφαίρια ἀγγεῖα τῶν Ὁ. κατέχουσιν εἰδικούς πόρους, τὰ καλούμενα Ἀβέρσεια σωληνάκια. Τὰ τελευτὰ τῶν Ὁ. διαπλάσσονται κατ' ἀρχὰς χόνδρινα, ὁστεοποιούνται δὲ κατόπιν, ἡ δὲ ὁστεοποίηση αὕτη ἔρχομένη ἐν τῇ ἐμβρυϊκῇ ζωῇ ἀπὸ τινων σημειῶν τῶν Ὁ. συντελεῖται βαθμηδὸν μέρι τῆς ἡβης καὶ τῆς νεότητος.

Τὰ συμπαγῆ μέρη τῶν Ὁ. χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑλικὸν πρὸς κατασκευὴν παντοίων μικρῶν ἀντικειμένων, οἷον κομβίων, κτενῶν κλ. ὑφιστάμενα πρὸς τοῦτο κατεργασίαν διὰ τόρνου, καλλίστα δὲ στιλβούμενα. Ἐὰν γέται δὲ ἐξ αὐτῶν ἔλαιον τι (ὁ στελαίον), κατ' ἀλλήλῃν δι' ὠρολόγια καὶ μηχανάς, καὶ παρασκευάζεται διὰ παρατεταμένου βρασμοῦ ἡ ὁστεόκολλα. Ἡ δὲ τέτρα τῶν Ὁ. καέντων χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ὑαλοῦργίαν, εἰς παρασκευὴν ἰδίου εἶδους ἡμιδιαφανοῦς γαλακτοχρόου ὑαλοῦ, εἰς ἐξαγωγήν φωσφόρου, ὡς λίπασμα κλ. Κατατριβέντα δὲ τὰ Ὁ. τῶν ζώων (ἐν εἰδικτοῖς ὁστεομύλοις) παρέχουσι τὸ ὁστεῖον λευκόν, χρησιμοποιοῦμενον ὡς λίπασμα ἰδίως διὰ φυτὰ ἀπαιτοῦντα πολλὴν φωσφορικὴν ἀσβεστον ὡς καὶ διὰ βοσκὰς. Μέχρις ἀπανθρακώσεως δὲ ἐν κλειστῇ χώρῃ διαπυρωθέντα παρέχουσι τὸν ὁστεῖον θρακᾶ, ὅστις ἕνεκα τῆς ἰδιότητος νὰ ἀπορροφᾷ χρωστικὰς οὐσίας καὶ ἄλλα χρησιμοποιεῖται εἰς καθαρισμὸν τοῦ σακχάρου καὶ εἰς ἄλλας βιομηχανίας ὡς καὶ ἐν ταῖς χημικαῖς ἀναλύσεσι· λεπτότατα δὲ λειοτριβόμενος ἀποτελεῖ τὴν χρωστικὴν οὐσίαν τῆς τῶν ὑποδημάτων βαφῆς.

Ὡς πρὸς τὰς νόσους τῶν Ὁ. βλ. τὰς λ. ὁστίτις, ὁστεομυελίτις, ὁστεομαλακία, περαιοστίτις, τερηδὼν, ραχίτις, κάταγμα, ὁστέωμα, ὁστεοσάρκωμα, φυματίωσις, σφύλις κλ. Τρυφικὰς ἀλλοιώσεις ὑφίστανται ἐπίσης τὰ Ὁ. εἰς νότους τινὰς τοῦ νωτι-

αίου μυελοῦ, οὔτινος σύστημά τι κυττάρων φαίνεται ἐφορεῖσθαι τῆς θρέψεως τῶν ὀστέων.

Ὀστάδε (Ἀδριανὸς von Ostade). Περίφημος ζωγράφος καὶ χαλκογράφος τῶν Κάτω Χωρῶν, γενν. 1610 ἐν Ἀρλεμ, ὅπου καὶ ἔζησε καὶ ἀπέθανε 1685. Τὰ ἔργα του παριστάνουσι κυρίως σκηνὰς ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, διαπρέπουσι δὲ ἐπὶ λαμπρῷ χρωματισμῷ καὶ εὐφύῃ ἐν τῇ εὐρέσει. Ἐξεπώνησε δὲ καὶ οὐκ ὀλίγας ἐπιτυχεστάτας χαλκογραφίας. [Μ.Γ.]

Ὀστεῖτις. Βλ. Ὀστίτις.

Ὀστένδη (Ostende). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Δυτ. Φλανδρίας, κειμένη ἐπὶ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ ἔχουσα 24688 κατ. (1891), οἷτινες διατηροῦσιν καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, ζῶσιν ὅμως κυρίως ἐκ τῶν ξένων (16 χιλ.) οἷτινες ἐπισκέπτονται τὰ λαμπρὰ τῆς Ὁ. θαλάσσια λουτρά. Ὁ κάλλιπτος αὐτῆς λιμὴν ἔχει κυρίως σημασίαν διὰ τὴν μετὰ τῆς Ἀγγλίας συγκοινωνίαν. [Μ.Σ.]

Ὀστεομαλακία. Ἰδιόρρυθμος νόσος καθ' ἣν πάντα τὰ ὀστά τοῦ ἀνθρώπου ἡ μέρη αὐτῶν καὶ ἰδίως τὰ μακρὰ ὀστά τῶν ἁκρῶν καθίστανται μαλακὰ καὶ εὐκαμπτα καὶ συνεπὶς παραμορφοῦνται ποικιλοτρόπως. Προσβάλλει ἰδίως γυναῖκας ἐν τῇ λοχείᾳ, ὅτε ἐπιφέρει ἰδίως παραμορφώσεις τῆς πυέλου, οὐχ ἥττον ὅμως καὶ πρόσωπα ὅπως δὴ ποτε ἐξήντηλμένα καὶ καταβεβλημένα· συμβάλλεται δὲ εἰς τὴν γένεσιν αὐτῆς ἡ κληρονομικότης, ἴσως δὲ καὶ τὸ ψῆχος καὶ πρὸ πάντων ἡ ὑγρασία. Ἐνίοτε ἐπιφέρει δι' ἐξαντλήσεως τὸν θάνατον, ἄλλοτε δὲ θεραπεύεται μὲν ὁ πᾶσχων, ἀλλὰ διατηρεῖ παραμορφώσεις τοῦ σκελετοῦ. Οὐσιωδῶς συνίσταται ἡ νόσος εἰς ἀραιότητα τοῦ ὁστίου ἱστοῦ δι' ἀπορροφήσεως τῶν ἀλάτων αὐτοῦ καὶ ἰδίως τοῦ φωσφορικοῦ ἀσβεστοῦ, ἐσφαλμένως δ' ἐνομιζέτο ἄλλοτε ὅτι ἐπανερχοντο τὰ ὀστά εἰς τὴν χονδρῶδη κατάστασιν. Πολλὰκις συνοδεύουσιν αὐτὴν πύνη, τὰ οὖρα δὲ τῶν πασχόντων ἐνέχουσιν ἀφθονον φωσφορικὴν ἀσβεστον. Φάρμακον ἀσφαλὲς δὲν εἶναι γνωστὸν, παρέχονται ὅμως πάντοτε τὸ ἔλαιον τοῦ ὄντικου καὶ τὸ φωσφορικὸν ἀσβεστον. [Α.Α.]

Ὀστεομυελίτις. Ὁξεία φλεγμονὴ τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων καὶ κυρίως τῶν μακρῶν ὀστέων τῶν ἁκρῶν, ἅτινα ἰδίως καταλαμβάνει. Προέρχεται συνεπείᾳ βλαβερῶν τραυματισμῶν καὶ ἰδίως ἐπιπεπλεγμένων καταγμάτων ἢ κατόπιν ἀκρωτηριασμοῦ, ἰσχυρᾶς ψύξεως καὶ κατὰ τὴν διαδρομὴν γενικῶν τινῶν νόσων, οἷον σφίλιδος, χοιραδώσεως κλ. Παρουσιάζει δὲ σφοδρὸν πυρετὸν καὶ λήγει συχνὰ εἰς πύησιν καὶ δι' ἀπορροφήσεως εἰς πυαιμίαν καὶ σφηαιμίαν μετὰ βλαβερῶν τρωδῶν

φαινομένων (δι' ὃ καὶ «τύφος τῶν ἀκρων» ἐπεκλήθη), ἐπαγομένη τέλος τὸν θάνατον. Ἡ θεραπεία εἶναι κατ' ἀρχὰς ἀντιφλογιστικὴ (ψυχρὰ ἐπιθέματα), διανοίγονται δὲ ταχέως τὰ παραχθέντα ἀποστήματα· βραδύτερον κατὰ τὰς περιστάσεις ἐπεβάλλεται ἡ ἐξαιρέσις τῶν νεκρωθέντων τεμαχίων τῶν ὀστέων ἢ ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ ἀκροῦ πρὸς πρόληψιν τῶν πυαιμικῶν καὶ σηψαιμικῶν φαινομένων.

'Οστεοπεριοστίτις. Συνδυασμός ὀστίτιδος καὶ περιοστίτιδος (βλ. τὰς λ.).

'Οστεοσάρκωμα. Βλ. Σάρκωμα.

'Οστερόδε. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ πρῶσι κῶ νομῶ Κονιξέβεργης, ἐπὶ τῆς λίμνης Δεδρύντης. ἔχει 9 410 κατ., ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῶν Γερμανῶν ἱπποτῶν, γυμνάσιον καὶ διδασκαλεῖον, ἀκμαίαν δὲ βιομηχανίαν μαλλίου, βύβακος καὶ δερμάτων. [Μ.Σ.]

'Οστέωμα. Νεόπλασμα ἀποτελούμενον ἐξ ὀστίου ἰστοῦ συμπαγοῦς ἢ σπογγώδους. Ἀναπτύσσεται ἀλλοτε μὲν ἐπὶ ὀστέων, ὅτε καλεῖται ἐξόστωσις ἢ ὑπερόστωσις, ἀλλοτε δὲ ἐπὶ ἄλλων ἰσθῶν οἷον ἐντὸς ἀδένων, γαγγλίων, τοῦ δέρματος κλ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι αἱ ἐξοστώσεις εἰσὶ πολλὰκις προϊόντα φλεγμονώδους ὑπερπλασίας, ὅτε δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰ νεοπλάσματα (βλ. 'Ογκοί). Φύσει οὐδὲν ἔχει τὸ κακότηδες, δύναται ὅμως νὰ παρενοχλῇ διὰ τῆς θέσεως καὶ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ. Ἐξαιρεῖται δὲ χειρουργικῶς. [Α.Α.]

'Οστία. Βλ. Ἀμμοσφαγίδες.

'Οστιάκοι. Ἀδὲς φινικῆς φυλῆς ἐν τοῖς σιθηρικαῖς κυβερνείοις Τοβόλσκ, τανῶν μόλις 23 χιλ. ψυχῶν. Εἶναι οἱ μὲν γεωργοί, οἱ δὲ νομάδες. [Μ.Σ.]

'Οστέτις. Φλεγμονὴ τοῦ κυρίως ὀστίου ἰστοῦ, συμπίπτουσα συνήθως μετὰ περιοστίτιδος ἢ ὀστεομυελίτιδος, σπανιώτερον δὲ μόνῃ ἐπερχομένη εἰς τὰ ὀστά τοῦ καρποῦ, τοῦ ταρσοῦ, τὰ ἀκρα τῶν μακρῶν ὀστέων. τοὺς σπονδύλους κλ., συνεπὶ τῶν τραυματισμῶν, σφίλιδος, ρευματισμῶν κλ. Ἀνατομικῶς χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἀραιώσεως μὲν τοῦ συμπαγοῦς ἰστοῦ τῶν ὀστέων εἰς σπογγώδη, ὑπερπλασίας δὲ ὀστεώδους ὑπὸ τὸ περισσότερον, αἱ δύο δ' αὗται ἐργασίαι συνυπάρχουσιν ἐπικρατούσης τῆς μὲν ἢ τῆς δὲ ('Ο. ἀραιοποιός, 'Ο. πλαστική). Ἡ νόσος βαίνει χρονίως, χαρακτηρίζεται δὲ κλινικῶς διὰ πόνων, οὓς αὐξάνει τὸ βάδισμα καὶ ἡ πίεσις καὶ βιογνώσεως τῶν ὀστέων· τὰ περίεξ μαλακὰ μέρη συμπάσχουσιν ἐνίοτε, ἄλλοτε δὲ καὶ γενικὰ φαινόμενα παρίστανται οἷον πυρετός, ἀνορεξία, ἔμετοι. Δύναται δὲ νὰ λήξῃ ἡ νόσος εἴτε λύσειν αἰτίαν ἢ εἰς πύρην ἢ νεκρῶσιν. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τοπικὰ ἐπισπαστικά, ἐπιβάλλεται ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τέλους ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασις,

συνισταμένη εἰς ἐξαιρέσιν τοῦ ἐφθαρμένου μέρους τοῦ ὀστοῦ. [Α.Α.]

'Οστούνη (Ostuni). Πόλις καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Λέττε καὶ τῇ περιφ. Βρινησιού. ἔχει 15 199 κατ., τρία φρούρια καὶ πολλοὺς πύργους τῶν ἀρχ. τεχνῶν, ὡραίαν δὲ μητρόπολιν τοῦ 1435. Εἶναι τὸ 'Οστέονον τοῦ βυζαντινοῦ θέματος Λογγοβαρδίας. [Μ.Σ.]

'Οστρακία, κοινῶς ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν σαρκλατίνα. Λοιμώδης νόσος ἐκ τῶν λίαν εὐμεταδότων, ἐνίοτε μεγίστας ποιοῦσα καταστροφάς. Προβάλλει κυρίως παῖδια 2-4 ἐτῶν, ὀλιγώτερον δὲ τὴν ἀλλήν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ τὴν νεανικὴν. Ὁ εἰδικὸς αὐτῆς ἴος, ἀδίστος εἰσέτι μένων, μεταδίδεται διὰ τοῦ θέρους εἰς μικρὰς ἀποστάσεις, εἰς μεγάλας δὲ διὰ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ ἀρρώστου ἢ ἄλλων εἰδῶν ἐπικοινωνησάντων μετ' αὐτοῦ καὶ διατηρεῖ τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Πλὴν σπανίως ἐξαιρέσεις, προσβάλλει ἅπασι μόνον τὸν ἀνθρώπου. Ἡ ἐπίσας φαίνεται ὅτι διαρκεῖ περὶ τὰς 7-10 ἡμέρας. Τὴν εἰσβολὴν χαρακτηρίζει πυρετός σφοδρὸς (40° καὶ πλέον), κεφαλαλγία, γενικὴ κόπωση καὶ κυνάγχη σταθερῶς ὑπάρχουσα μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἐπιφαίνεται ἰδιὸν ἐξάνθημα, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ τοῦ τραχήλου, τοῦ θώρακος καὶ τοῦ προσώπου, εἰτα δὲ καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἐκπλούμενον ἐντὸς 24 ὥρων, συγκείμενον δὲ ἐκ πυκνοτάτων, μικρῶν, ἐρυθρῶν κηλίδων, αἵτινες παρέχουσιν εἰς τὸ δέρμα διαχύτως χροίαν ἐρυθρὰν. Κατὰ τὸν καιρὸν τούτων διαρκεῖ ὁ πυρετός, ἀνερχόμενος εἰς 41 καὶ 42°, ἐπιτείνεται δὲ ἡ κυνάγχη· σπανίως δὲ ποτε ἐξανθεοῦσι καὶ φυταλλεῖαι ἐνέχοντα ὑγρὸν ὕδατιδες ἢ πυώδεις (φυλκτοινώδης 'Ο.). Μετὰ 3-4 ἡμέρας ὁ πυρετός πίπτει, τὸ δὲ δέρμα ἀποβάλλει τὴν ἐρυθρότητα καὶ ἀρχεῖται ἡ ἀπολέπισις αὐτοῦ, συμβαίνουσα συνήθως κατὰ λέπια καὶ σπανίως δίκην πιτύρων καὶ διαρκέουσα 1-3 ἡμέρας. — Παρὰ τὴν τυπικὴν ταύτην μορφήν ὑπάρχουσι ἄλλαι σπανιώτεροι, οἷον 'Ο. ἀνευ ἐξάνθησεως ἢ μετ' ἐλαφροτάτων γενικῶν φαινομένων ἢ τοῦναντίον βαρεῖα 'Ο. μετὰ τυφωδῶν φαινομένων ἢ αἱμορραγιῶν τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων κλ. Ἐκ τῶν ἐπιπλοκῶν συννοτήτων εἶναι ἡ νεφρίτις, οὐχὶ δὲ σπάνιαι πλευρίτις, περικαρδίτις, πνευμονία, διάρροια, οἰδήματα καὶ ὕδρωψ, ὠτίτις, μηνιγγίτις, διεθερίτις, δὲξ ρευματισμός τῶν ἀκρων. Ἡ πρόγνωσις ποικίλλει κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὴν ἔντασιν τῆς νόσου. Φάρμακον δὲ οὐδὲν ὑπάρχει κατὰ τὴν 'Ο. εἰδικόν· ἡ ἀπλὴ παρέρχεται καὶ σχεδὸν ἀνευ θεραπείας, ἥτις ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὰ τυχόν λίαν ἔντονα συμπτώματα καὶ τὰς ἐπιπλοκάς. [Α.Α.]

Ὀστρακισμὸς ἐκαλεῖτο ἔθιμόν τι εἰσαγθὲν ὑπο τοῦ Κλεισθένους κατὰ τὸ τέλος τοῦ 5^{ου} π. Χ. αἰῶνος εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν «ἐὰν τὴν ὑποψίαν τῶν ἐν ταῖς δυνάμεσιν», ὥς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, τ. ε. πρὸς ἀπομάκρυνσιν πολιτῶν ὧν ἡ δύναμις ἐφαίνετο ἀπειλοῦσα κίνδυνον εἰς τὸ καθεστὼς τῆς πολιτείας. Ἀφοῦ προαπεφάνετο ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐν τῇ 5^ῃ πρυτανείᾳ τοῦ ἔτους ἀν ὑπῆρχεν ἐν γένει λόγος πρὸς Ὁ. τινός, συνήρχετο ὁ δῆμος καθ' ὠρίσμένην πρὸς τοῦτο ἡμέραν εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐγένετο ψηφοσορίᾳ δι' ὀστράκων, ἐκαστοῦ πολίτου ἀναγράφοντος εἰς ἐν ὀστρακὸν τὸ ὄνομα ἐκείνου ὃν ἐνόμιζεν ἀπομακρυντέον ἐκ τῆς πολιτείας· πρὸς τελεσιδικίαν ἀπόφασιν ἀπηγγεῖτο νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα τοῦλάχιστον 6 000 τοιαῦται ψῆφοι. Ὁ καταδικασθεὶς τοισυτοτρόπως ἠναγκάζετο νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐπὶ 10 ἢ 5 ἔτη ἀπὸ τῆς πατρίδος, χωρὶς ὅμως νὰ ὑποστῇ ἐκ τούτου τιμίαν τινα ἢ ζημίαν· οἱ ἐπὶ ἐγκλήμασι καταδικασθέντες. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐφαρμόσθη μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς τοὺς Ἀριστείδην Θερμιστοκλέα, Κίμωνα κλ., μετὰ ὑπαρξάν 100 περίπου ἐτῶν περιέπεσεν εἰς ἀχρησίαν· ὁ δὲ τελευταῖος ἐξοστρακισθεὶς ἦτο ὁ δημοαγωγὸς Ὑπέρβολος. Καὶ εἰς ἄλλας δημοκρατίας ὡς ἐν Ἀργεὶ καὶ Συρακούσαις, ὑπῆρξέ ποτε εἶδος Ὁ. Οἱ Συρακούσιοι ἀντὶ ὀστράκων μετεχειρίζοντο πέταλα (φύλλα) ἐλαίας, ἐξ οὗ τὸ ἔθιμον ἐκεῖ ἐκαλεῖτο Πεταλισμός. Πρὸς κυρίως τὴν περὶ Ὁ. μονογραφίαν τοῦ Luebigil (Διψ. 1861). [Σ.Γ.]

Ὀστρακίων. Γένος τῶν Γυμνοδόκτων Πλεκτογνάθων ἰχθύων, ἔχον σῶμα βραχὺ καὶ πλατύτατον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, φέρον δὲ ἄσυχρὸν ὠράκα ἐκ συμπεφυκότων δατεινῶν λεπίων. Εἶδος 22, ζῶντα ἐν γένει παρὰ τὰς ἀκτὰς τῶν περὶ τοὺς τροπικοὺς χωρῶν, ὧν γνωστότατον Ὁ. ὁ τετράκερως (Ostracion quadricornis, βλ. πίν. Ἰχθύες Δ' 9).

Ὀστρακοδέρματα. Εἰλ. Μαλακόστρακα.

Ὀστράκωσις. Βλ. Ἀπολιθώματα.

Ὀστραου (Ostrau). Ὄνομα δύο πάλαιων, χωριζομένων διὰ τοῦ Μστραβίτσα, παραποτάμου τοῦ Ὄδερ. Τούτων τὸ μὲν λεγόμεν. Μοραδίκον Ὁ., ἐπὶ τῇ θρησκ. ὁχθῆς, ὑπάγεται εἰς τὴν Μοραβίαν· ἔχει 19 243 κατ. (1890), σπουδαίαν βιομηχανίαν, κυρίως σιδήρου, καὶ ἰνθρακωρυχεία. Τὸ δὲ λεγόμεν. Πόλωνικόν, ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὁχθῇ, ἀνήκει εἰς τὴν (αὐστριακὴν) Σιλεσίαν. ἔχει 6 899 κατ. καὶ ἐπίσης ἰνθρακωρυχεία. [Μ.Σ.]

Ὀστρεον (Ostrea), κοινῶς στρεῖδι. Γένος τῶν Κογχωδῶν Μαλακίων, ἐκ τῶν

Διμῶν, ἔχον τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τῆς τάξεως, περὶ ἧς βλ. ἐν λ. Κογχαι. Τὸ σῶμά του εἶναι μαλακὸν καὶ λευκόν, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ βαθύχροοι ποικιλίαι καὶ δὴ καὶ ὅλως μέλαιναι· περιβάλλεται δὲ ὑπὸ σκοτεινόχρου στεφάνου, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν βραγχιῶν, διὰ τῶν κινήσεων τῶν κροσσῶν τῶν ὁποίων προσλαμβάνονται συγχρόνως μετὰ τοῦ ὕδατος θρεπτικαὶ οὐσίαι. Τὸ Ὁ. φέρει τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, δὲν γονιμοποιεῖται ὅμως ἀφ' ἑαυτοῦ, διότι ἡ λειτουργία ἀμφοτέρων τῶν συστημάτων δὲν συμπίπτει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Τὰ νεογνά ἀθροίζονται κατὰ τὸ θέρος μεταξὺ τῶν βραγχιῶν πετάλων, ἅτινα τότε φαίνονται· γαλακτώδη, ἀποβαλλόμενα δὲ περιπλανῶνται μέχρις οὗ εὗρωσι κατάλληλον ἀντικείμενον πρὸς προσήλωσιν αὐτῶν. Δυναταὶ δὲ μέγα Ὁ. νὰ περιλαμβάνη μέγρους ἐκατομμυρίου νεογνῶν, ἅτινα εἰσὶ μεγέθους μικροσκοπικοῦ. Ζῇ δὲ τὸ Ὁ. εἰς πάσας τὰς θαλάσσας, τὰς ἐνεργούσας ἄλλας οὐχὶ θλιώτερον ἢ 1.7 °/ο. Εἶδος αὐτοῦ εἰσὶ πλὴν τοῦ κοινοῦ Ὁ. (O. edulis), Ὁ. τὸ παράσιτον ἐν τῇ Α' Ἰνδῇ, Ὁ. τὸ βιργινιανὸν περὶ τὴν Βιργινίαν, Ὁ. τὸ τοῦ Καναδά, Ὁ. τὸ βόρειον ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ κλ. [Φ.Ι.]

Ὀστροδο. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ πρωσσικῇ νομῇ Πόλξεν. Ἐχει 9 718 κατ. καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν. [Μ.Σ.]

Ὀστροδο ἢ Νόστροδο. Χωρ. τοῦ δήμ. Ὁξυνείας τῆς Καλαμπάκας, ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ Μερίτσας καὶ 6 ὥρ. ἀπὸ Καλαμπάκας, παρακείμενον δὲ τῇ ὁροσεικῇ γραμμῇ, τῆς ὁποίας ἀπέχει 3/4 τῆς ὥρας. Κεῖται ἐπὶ ῥάχweis ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ῥέουσι βαθεὰ ρεῦματα, συγκοινωνοῦν εἰς 2 1/2 ὥρας μετὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁροσεικῆς γραμμῆς καὶ ἀνατολικῶς αὐτοῦ κειμένου χωρίου Βελιμίτσι. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 526, ἐξ ὧν πολλοὶ εὐποροῦντες. Ἐχει προΐοντα ἐλαίον, σῖτον καὶ ἀραβόσιτον καὶ τινα κτηνοτροφίαν.

Ὀστροδο. Χωρ. τῆς Μακεδονίας κείμενον πρὸς Δ τῶν Βοδενῶν (ὥρ. 4 1/2) παρὰ τὴν βορειοανατολικὴν ὁχθὴν τῆς ὁμωνύμου λίμνης, ἀφ' ἧς καὶ ὕδρευεται. Οἰκεῖται ὑπὸ 150 χριστιαν. οἰκογενειῶν καὶ τινῶν θημ. Ἡ λίμνη τοῦ Ὀστρόδου (Βεγορίτις ἢ Κέλλη) σηματοδομένη μεταξὺ τῶν ὁρίων Βερμίου πρὸς Δ, Βόρα πρὸς Δ καὶ ΒΔ καὶ ἐκ Ν ὑπὸ τῆς πεδιάδος τοῦ λεκανοπεδίου τῆς Ἑορδαίας (Σαργικῆ), δεχεταὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Ἑορδαϊκοῦ (Ποτάδα), ἔχει δὲ μῆκος δύο λευγῶν, πλάτος μίαν καὶ βάθος 48 μέτρων. Ἐν μέσῳ αὐτῆς κεῖται νησίδιον. Πρὸς Δ ταύτης εἶναι ἡ λίμνη τοῦ Τεχόβου.

Ὀστρογ. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ρωσσίᾳ κυβερνήτωρ Βολυνίας, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Γόρυν, ἔχουσα 16 877 κατ. καὶ ἐμπόριον

προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα αὐτονόμου ἡγεμονίας καὶ ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Βασιλείου (1527-1608) κέντρον τῆς ἐπιστήμης καὶ φιλολογίας· ἐνταῦθα ἐξετυπώθη 1581 περίφημος μετάφρασις τῆς ἀγ. Γραφῆς (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σλαβικῇ γλώσσῃ).

***Οστρογόσκ.** Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ ῥωσικῷ κυβερνεῖῳ Βορνένσκ. ἔχει 8608 κατ., βιομη. ἀνίαν στέατος καὶ κηρίων, ἀκμαῖον δὲ ἐμπόριον ποικίλων προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας. [Μ.Σ.]

***Οστρογόθιοι.** Βλ. Γόθιοι.

***Οστρολέγκα.** Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερν. Λόμισα, ἐπὶ τοῦ Ναρέρ. ἔχει 5120 κατ., ἐγένετο δὲ κυρίως γνωστὴ διὰ τὴν μάχην τῆς 14^{ης} Μαΐου 1831, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ Ῥώσοι ἐνίκησαν κατὰ κράτος τὸν στρατὸν τῶν Πολωνῶν. [Μ.Σ.]

***Οστρώφ.** Πρωτεύουσα περιφ. τοῦ ῥωσ. κυβερνεῖου Λόμισα, ἔχουσα 7800 κατ. [Μ.Σ.]

***Οστρώφσκη** (Ἀλεξ. Νικ. Ostrowski). Ῥώσος κωμωδιοποιός, ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Γογέλ, γενν. 1820 ἐν Μόσχᾳ καὶ ἀπεθ. 1886. Ἐποίησε πλείστας κωμωδίας, ἐν ταῖς ὁποίαις ἐπιτυχῶς ἀπεικονίζει κυρίως τὸν βίον τῶν Ῥώσων ἐμπόρων ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαλλήλων κλ. Πρὸς τοῦτοις συνέγραψε καὶ ἱστορικά δράματα. [Μ.Γ.]

***Οσφρησις.** Βλ. Ῥίς.

***Οσφύς.** Χώρα τοῦ σώματος ἣν ἀποτελεῖ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ἐκατέρωθεν τῆς μέσης ὀπισθίας γραμμῆς, ἀφορίζομένη ἐμπροσθεν ὑπὸ τῶν πλαγίων τοῦ σώματος, ἀνωθεν δὲ ὑπὸ τῶν τελευταίων πλευρῶν καὶ κάτωθεν ὑπὸ τῆς πυέλου. Οἱ ἐν αὐτῇ περιεχόμενοι σπόνδυλοι, 5 τὸν ἀριθμὸν, κείμενοι μεταξὺ τῶν θωρακικῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστέου, καλοῦνται ὀσφυϊκοί· τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἐκφυόμενα ἐκατέρωθεν νωτιαῖα νεῦρα ὀσφυϊκά, ἀποτελοῦντα τὸ ὀσφυϊκὸν πλέγμα, οὗτινος κυριώτατος κλάδος εἶναι τὸ μηριαῖον νεῦρον. Ὁ σφυαλγία δὲ καλεῖται ἄλγος τῆς χώρας ταύτης ἀνευ ἄλλων τοπικῶν ἢ γενικῶν φαινομένων ὅπερ θεωρεῖται ὑπὸ τινων ὡς ρευματισμός, ὑπ' ἄλλων δὲ ὡς νευραλγία· προέρχεται ἐκ ψύξεως, ἀγῶνος πρὸς ἀρσιν μεγάλου βάρους, κάμψεως τοῦ σώματος πρὸς τὰ πρόσω ἐπὶ πολὺ κλ., συνδεύει δὲ πολλὰκις νόσους τῶν νεφρῶν, τῆς μήτρας κλ. Πρὸς θεραπείαν συνιστῶνται σναπισμοί, σιχύαι, ἀλοιφαὶ ἀνταλγικά, μαλάξεις, ἀντμόλουτρα, ἤλεκτρικὸν ρεῦμα κλ. [Α.Α.]

***Οσχεος.** Βλ. Ὀρχεις.

***Οσχοφόρια** ἢ ὡσχοφόρια. Ἑορτὴ τοῦ τρυγητοῦ ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθῆναις τελομένη εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διο-

νύσου, κατ' ἄλλους δὲ τούτου καὶ τῆς Ἀριάδνης, πιθανῶς ἐν ἀρχῇ τοῦ μηνὸς Πυανεψιώνος. Δύο νεαν. αἰ, ὧν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς ἔχον, περιβεβλημένοι γυναικεῖα, ἔφερον ὄσχευς (κλήματα μεθ' ὠρίμων βοιρύνων) ἀπὸ τοῦ ἐν Ἀθῆναις Διονυσίου εἰς τὴν ἐν Φαλήρῳ ναὸν τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς· εἶπετο δὲ αὐτοῖς ὁ λαὸς ἐν πομπῇ, ὀσχοφορῶν καὶ ἐν χορῶ ἀδῶν τὰ λεγ. ὄσχοφορικὰ μέλη. Μετὰ τῆς ἐορτῆς συνδέετο ἀγῶν δρόμου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἱερὸν, οὗ ἀθλον ὑπῆρχε κύλις πενταπλοῖα καλουμένη ἅτε πεπληρωμένη πέντε οὐσιῶν, οἶνου, μέλιτος, τυροῦ, ἀλφίτων καὶ ὀλίγου ἐλαίου. [Σ.Τ.]

***Οτζιέρι** (Ozieri). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Σάσσαρι τῆς Σικελίας. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 8413 κατοίκους. [Μ.Σ.]

***Οτλυ** (Odey). Πόλις ἐν τῷ Οὔεστ-Ράιτιγγ τῆς ἀγγλ. κομητείας Ὑόρκης 40 χμ. ἀπὸ τῆς Ὑόρκης. ἔχει 7838 κατ., βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

***Οτόμοι.** Λαὸς τοῦ Μεξικῶ, ὅλως διάφορος τῶν Ἀζτέκων καὶ ἴσως παλαιότερος. Ἡ γλῶσσα τῶν Ὀ. εἶναι μονοσύλλαβος, ὡς ἡ σινική. [Μ.Σ.]

***Οτράντο.** Βλ. Ὑδρούς.

***Οτσακῶφ.** Παράλιος πόλις ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνεῖῳ Χερσῶνος, κειμένη ἐπὶ τῆς στομαλίμνης τοῦ Δνειπέρου. ἔχει 6809 κατ. Ἀλλοτε ὑπῆρξε σπουδαῖον τουρκικὸν φρούριον, οὗ τὰ θυρωρικά ἔργα κατεδαφίσθησαν ἀπ' οὗτο ἐκυριεύθη τῷ 1788 ὑπὸ τῶν Ῥώσων. [Μ.Σ.]

***Οττάβα** (ottava) καλεῖται ἡ εἰς τὴν ἐπικλὴν ποιήσιν τῶν ἱταλῶν συνήθης στροφὴ, συνισταμένη ἐξ 8 στίχων ἐνδεκασυλλαβῶν, ὧν εἰς ὁπρωτοὶ ὁμοιοκαταληκτοῦσιν ἐναλλάξ (1, 3, 5 καὶ 2, 4, 6), οἱ δὲ 2 τελευταῖοι πρὸς ἀλλήλους. [Μ.Γ.]

***Οττάβα** (Ottawa). 1) Πρωτεύουσα τοῦ Καναδά (ἐν τῇ Ἀμερικῇ), κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀττάβα ποτ. ἐν τῇ ἐπαρ. Ὀντάριο. ἔχει 44154 κατ. (1891) καὶ πλείστας ὥρας οἰκοδομᾶς, ὧν περίφημον τὸ βουλευτήριον. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχουσι γραφικώτατοι καταρράκται τοῦ Ὀττάβα (Chaudière καλούμενοι). — 2) Πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Ἰλλινόϊς, ἐπὶ τοῦ Ἰλλινόϊς ποταμοῦ, ἔχουσα 9985 κατ. — 3) Πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Κάνσας, ἔχουσα 6248 κατ. καὶ πανεπιστήμιον. [Μ.Σ.]

***Οττάβας** (Ottawa). Παραπόταμος τοῦ ποτ. τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου ἐν Καναδᾷ τῆς Β. Ἀμερικῆς, χωρίζων τὸν Δυτ. Καναδὰ ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ· ἐκβάλλει δὲ 30 χμ. κάτωθεν τοῦ Μοντρέαλ, μετὰ ῥοὴν 1250 χμ.

***Οττβάιλερ** (Ottweiler). Πρωτεύουσα

περίφ. ἐν φθ. πρῶσσ. νομῷ Τρεβήρων. *Ἐχει 5 150 κατ. καὶ διδασκαλείον. [Μ.Σ.]

•Οττεντόττοι καλοῦνται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν οἱ 3π' ἀρχαιοτάτων χρόνων κατοικοὶ τοῦ Ν ἄκρου τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελοῦντες μετὰ τῶν Κουτμανῶν ἑλῶς ἰδιάν φυλὴν (βλ. πίν. Ἀφρικανικὰ ἔθνη 1. 3), διατρυμένοι δὲ εἰς τοὺς Ὀ. τῶν ἀπικιῶν (ἐν τῇ Ἀκρωτηρίῳ), τοὺς Κόρα ἢ Κοράκουα ἢ Κοράνα (Κοράιους) καὶ τοὺς Νάμα ἢ Ναμάκουα (Ναμαίους). *Ἐχουσι τὸ πρόσωπον κίτρινοπράσινον πιθηκοειδές, γωνιώδες, μετὰ χελεῖαν παχυτάτων καὶ λίαν προεχόντων, ῥινὲς πεπλατυσμένης καὶ ὀφθαλμῶν μικρῶν, ἀνάστημα δὲ μικρὸν· μόνον δὲ οἱ Κοράνα πλησιάζουσι κατὰ τὴν σωματικὴν κατασκευὴ καὶ τὴν νοσηρότην πρὸς ἀνωτέρους τύπους ἀνθρωπίνων. *Ἐχουσι γλῶσσαν ἰδιάν καλλιότα κατηρτισμένην, ἣν λαλοῦσι καθ' ἑαυτοὺς οἱ βορειότεροι Ὀ. ἤτοι οἱ Ναμαῖτοι, ἐνφ' οἱ νοτιώτεροι καὶ ἰδίως οἱ τοῦ Ἀκρωτηρίου πολλαχῶς μετὰ Εὐρωπαίων, Κάφρων, Μολαίων, Νιγέρητων κλ. συγχρωτισθέντες μετεβλήθησαν πολὺ κατὰ τὰ ἄλλα καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, μίγμα οὖσαν παντοίων ἰδιωμάτων. Εἶναι ἀκάθαρτοι, παραδεδομένοι εἰς τὴν μέθην καὶ μικρονοοί, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἀγαθοὶ καὶ τίμιοι. Ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπολογίζεται περὶ τὰς 100 χιλιάδας. Μιγάδες ἐξ Ὀ. καὶ Εὐρωπαίων εἶναι οἱ καλούμενοι Γρίκουα. [Εὐ.]

•Οττοκάρ (δ Β'). Βασιλεὺς τῆς Βοημίας 1253-78. *Ἦτο υἱὸς καὶ διάδοχος Βεντισλάβου τοῦ Α' καὶ ἐδείξε νέος ἐτι ὡν μεγάλην φιλαρτίαν· τῇ 1251 ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Τάξεων δευτῆς τῆς Αὐστρίας, ἀπέκτισε δὲ καὶ τὴν Στυρίαν διὰ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Μαργαρίτας ἀδελφῆς τοῦ θανόντος Φρειδερίκου, δουκὸς τῆς Αὐστρίας. Ἀνελθὼν εἰς τὸν ὀρόνον συνεμάχης μετὰ τῶν Γερμανῶν ἱπποτῶν καὶ τοῦ Βρανδεμβούργου κατὰ τῶν εἰσβολατρῶν Πρώτων, ἴδρυσε δὲ τῇ 1255 τὴν Κονιγξβέργην. Τῇ 1260 περιήλθεν ἕνεκα τῆς Στυρίας εἰς πόλεμον μετὰ τῶν Οὐγγρων, οὓς ἐνίκησε κατὰ κράτος ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Μάρχ. *Ὅτε ἀπέθανεν ὁ δευτὸς Οὐλερίκος τῆς Καριντίας, ἦντο καὶ ταύτην μετὰ τοῦ κράτους του (1269). *Ἐκλεγέντος ὁμοῦ νέου γερμανοῦ αυτοκράτορος, Ροδόλφου τοῦ Ἀψβουργίου (1273), ὁ Ὀ. ἠναγκάσθη βίᾳ νὰ παραδῶσθαι τὰς ἐκτὸς τῆς Βοημίας χώρας εἰς τὸ κράτος ἐφ' ᾧ τὰς ἔλαβε πάλιν ὡς ἡμέρη. Βαρύως ὅμως ἔφερον τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Ροδόλφου ἀπερχοίσης νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατ' αὐτοῦ διὰ τῶν ὀπλίων, ἀπώλεσε δὲ παρὰ τὸ Δύρνκρουτ ἐπὶ τοῦ Μάρχ μάχην καὶ ζῶν (1278). [Β.Ε.]

Οὐαδίτης. Ὁρυκτὸν ἀποτελούμενον κυρίως ἐξ ἐνὸς ὑπεροξείδιου τοῦ μαγγα-

νίου, εὐρισκόμενον δὲ ἐπὶ α' ματίτου καὶ μαγχανιούχων ὀρυκτῶν ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν Κέα καὶ Λαυρίῳ κατὰ μάζας βαμβακοειδῆς ἢ ἀπροιειδῆς, καφέχρουν μέχρι μέλανος, βάφον τοὺς δακτύλους, μετὰ λαμπρῶς στατωδούς, σκληροτῆτος 3, εἰδικοῦ βάρους 2.6. [Α.Κ.]

Οὐάϊτ (Wight). Νῆσος τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης, πλησίον τῆς ἀγγλικῆς παραλίας, ἀποτελοῦσα ἰδιάν κομητείαν τῆς Ἀγγλίας. *Ἐχει ἐμβ. 371 τγμ. καὶ 78 718 κατ. (1891) διεσπαρμένους εἰς πολλὰς πόλεις καὶ κώμας, ὧν σημαντικώτεροι ἢ πρωτεύουσα Νισπορτ (βλ. λ.), Καίριςβρουκ, Ράϋδ, Βέντφορ κλ. Εἶναι εὐφορώτατη καὶ πλουσία εἰς φυτικὰς καλλενάς, ἔχουσα συγχρόνως εὐκράες καὶ γλυκύτατον κλίμα, διὸ καὶ χρησιμεύει ὡς θερμὴ διαμονὴ τῶν πλουσιῶν Ἀγγλῶν.

Οὐάϊτ-ρίβερ (White River, τ. ἔ. Λευκὸς ποταμὸς) καλοῦνται πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Βορείουαμερ. Συμπολιτείας. Ὁ μεγαλύ-τερος αὐτῶν εἶναι ὁ τῆς πολιτείας Ἀρκάνσας, πηγάζων ἐπὶ τῶν ὄρεων Ὀζάρκ καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοὴν 1280 γμ. εἰς τὸν Μισσισσίπην. *Ἄλλος πηγάζει ἐν τῇ Δ Νεβράσκα, διέρχεται τὴν Δακόταν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Μισσούρη, μῆκος ἔχων 530 γμ. [Μ.Σ.]

Οὐάϊτχαῦδεν (Whitehaven). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Κουμπερλάνδης, κειμένη ἐπὶ ὄρμου τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα τεχνητὸν λιμένα, ἐξ οὗ διεξάγεται σημαντικὸν ἐμπορίον. *Ἐχει 18 044 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ μέγιστα ἀνθρακωρυχεῖα. [Μ.Σ.]

Οὐαλεντινιανός Α• (Flavius Valentinianus). Ρωμαῖος αυτοκράτωρ, ὡγενν. 321 ἐν Παννονίᾳ, ἀναγορευθεὶς 364 ὑπὸ τοῦ ἐν Νικαίᾳ στρατοῦ διαδόχου τοῦ Ἰσδινιανοῦ. *Ἐπιτρέψας τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τοῦ κράτους εἰς τὸν ἀδελφὸν του Οὐαλεντα, περιωρισθὲν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Δυτικοῦ, ἀνεβίχθη δὲ συνετὸς καὶ δίκαιος, ἀλλὰ καὶ ἀψίθυμος αυτοκράτωρ. *Ἐν Βρετανίᾳ ἀνεστηλῶσε τὴν βίωμ. κυριαρχίαν ὁ Θεοδόσιος (πατὴρ τοῦ ἡμιονύμου αυτοκράτορος), ἐν Γαλλίᾳ δὲ ὁ Οὐ. ὁ ἴδιος ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Ἀλαμανούς· καὶ ἐν Ἀφρική δὲ ὁ Θεοδόσιος κατέβηκε τὴν ἐπαναστάσιν τῶν Μαυριτανῶν. Ἀπέθανεν ὁμοῦς ὁ Οὐ. ἡβη τῇ 375 αἰνιδικῶς ἐν Βρεγελίῳ τῆς Παννονίας, συνεπεία αἱμορραγίας.

Ὁ υἱὸς του ἐκ τοῦ πρώτου γάμου Γρατιανὸς ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς συμβασιλεὺς τὸν τετραετὴ ἀδελφόν του ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου Οὐαλεντινιανὸν Β'. οὗτος ὁμοῦς, ὃν ἐπροστάτευσεν ἐν τοῖς ὑστέρον καὶ ὁ αυτοκράτωρ Θεοδόσιος, ἐφρονεῖτο ἤδη τῇ 392 ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ του Ἀρδογαστου.

Οὐαλεντινιανὸς δ Γ' (Flavius Placi-

dus) ἦτο υἱὸς τοῦ Κωνσταντίου, συμβασιλεύσας τοῦ Ὀνωρίου, καὶ τῆς Πλακιδίας, γενν. 419 καὶ κηρυχθεὶς 425 αὐτοκράτωρ τοῦ Δυτ. κράτους ὑπὸ τοῦ θεῖου τοῦ Θεοδοσίου Β'· ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐκυδέρνων ἡ μήτηρ τοῦ Πλακιδία καὶ ὁ Δέσιος (βλ. λ.). Τὰς πολυτιμούς ἐργασίας τούτου, ἃς ἐξεθέσαμεν ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ ἀρθρῷ ἀντήμειψεν ὁ ὅλως ἀνάξιος αὐτοκράτωρ φονεύσας αὐτὸν τῷ 454· ἀλλ' ἤδη τῷ 452 ἀπέτισε τὸ κακούργημα τοῦτο φονευθεὶς ὑπὸ τινος Πετρωρίου Μαξίμου.

Οὐάλης (λατ. Valens). Αὐτοκράτωρ τοῦ Ἀνατολ. ῥωμαϊκοῦ κράτους, γενν. ἐν Παννονίᾳ, τῷ 364 λαβὼν παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ Ἀνατολ. μέρος τοῦ κράτους. Ὑπῆρξεν ἐνθερμος ὁπαδὸς τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Τὸν Πρεσβύτερον ἐπαναστάντα κατ' αὐτοῦ ἐνίκησε 368 καὶ ἐθανάτωσε, τοὺς δὲ Οὐαριγότους τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸν ἠνάγκασεν ἐκστρατεύσας πέραν τοῦ Δουναβίου νὰ συνθηκολογήσῃσι (369). Μετὰ τῶν Πετρώων, οἵτινες ἤπειλουν τὴν ἡσυχίαν του, ἐπῆλθε μετὰ μακροχρόνιους διαπραγματεύσεις συνθήκη εἰρήνης 377. Οἱ Οὐαριγότοι, εἰς εὖς καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Οὐννων παρεχώρησε τῷ 376 κατοικίαν ἐν Μοισίᾳ, ἀδικηθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἐπαναστάτησαν καὶ ἐλεγκτήσαν τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, ἐνίκησαν δὲ τοὺς στρατηγούς τοῦ ἀπουσιάζοντος ἐν Συρίᾳ αὐτοκράτορος. Ὅτε δὲ οὗτος ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτῶν ἀπώλεσεν ἐν τῇ ἀτυχεῖ μάχῃ τῆς Ἀδριανουπόλεως, 9 Αὐγ. 378, τὴν ζωὴν.

Οὐαλία (ἀγγλ. Wales). Ἄλλοτε αὐτοπότατος ἡγεμονία, νῦν δὲ ἡνωμένη μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, κειμένη πρὸς Δ τῆς κυρίως Ἀγγλίας καὶ περιβαλλομένη ἐκ Β διὰ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης, ἐκ Δ διὰ τοῦ περσμοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ ἐκ Ν διὰ τοῦ κόλπου Ἰρίστολ. Ἔχει ἐμβ. 19 069 τχμ. καὶ 1518 914 κατ. (1891) ὡς ἐπὶ πλείστον κελτικῆς φυλῆς (Κύμροι). Ἡ γῶρα εἶναι ὀρεινὴ, ἔχει δὲ πρὸς ΒΔ τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς (Σνόουδεν, 1094 μ.), ἡ δὲ μόνη ἐκτεταμένη πεδιάς εἶναι ἡ τοῦ Γλαμόργαν· τοιοῦτοτρόπως τὸ κεκαλλιεργημένον ἔδαφος εἶναι πολὺ περιωρισμένον (περ. 19 % ὅλης τῆς ἐπιφανείας). Ἐκτὸς πολλῶν μικρῶν ποταμῶν ἡ γῶρα ἔχει πολυαριθμούς μικρὰς λίμνας, μεγάλας δὲ φυσικὰς καλλονὰς. Ἐκ τῶν ὄρυκτῶν εὐρίσκονται κυρίως λιθάνθρακες, πρὸ πάντων ἐν τῇ κομητείᾳ Γλαμόργαν, πρὸς δὲ σιδηρὸς, μέλυθος, χαλκός, ψευδάργυρος κλ. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι λιχνῶς σημαντική, εἰς δὲ τὰς παραλίας ἀκμαεῖ ἡ ἀλιεία. Πολιτικῶς ἡ Οὐ. διαιρεῖται εἰς Νότιον καὶ Βόρειον, περιλαμβάνει δ' ἐν ὅλῃ 12 κομητείας. Πρωτεύουσα εἶναι Πέμβροκ. — Ἡ

γῶρα διατελέσασα τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας, ὑπετάγη ὁριστικῶς τῷ 1283 ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου Δ', ὅστις ἔδωκεν αὐτὴν ὡς φέουδον εἰς τὸν υἱόν του, τὸν κατόπιν Ἐδουάρδον Ε', ἔκτοτε δὲ ὁ ἐκάστοτε διάδοχος τοῦ ἀγγλ. θρόνου φέρει τὸν τίτλον τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας. Ἐπαναστάσεις τινὲς τῶν κατοίκων κατεστάλησαν, τέλος δὲ 1536 ἡνώθη ἡ Οὐ. ἐντελῶς μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔλαβεν ἀπάσας τὰς ἐλευθερίας τοῦ ἀγγλ. συντάγματος. [Μ.Σ.]

Οὐαρέγγιοι. Βλ. Βάραγγιοι.

Οὐαρόλειος γέφυρα. Μέρος τοῦ ἐγκεφάλου, τὸ ὄνομα φέρων ἀπὸ τοῦ Varole ἀνατόμου Ἰταλοῦ ζήταντος 1543-1576. Βλ. Γέφυρα καὶ πίνακα Ἐγκεφάλου Δ', 17.

Οὐάττ (James Watt). Ὁ ἐφευρέτης τῆς σημερινῆς ἀτμομηχανῆς (βλ. λ.). Ἐγενν. 1736 ἐν Γρήνοκ τῆς Σκωτίας, ἔδειξε δὲ ἐνωρὶς μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν μαθηματικὴν καὶ μηχανικὴν. Μαθὼν ταύτην συστηματικῶς ἐγένετο 1757 μηχανικὸς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Γλασκώδης. Ἐνταῦθα, ἀφορμῆς δοθείσης ἐμελέτησε κυρίως τὰ τῆς ἀτμομηχανῆς τοῦ Νηουκόμεν, ἐφαρμόσας δὲ συγχρόνως τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους διδασκαλίαν τοῦ Βλάκ περὶ τῆς λαυθανούσης θερμότητος εφθασεν εἰς λαμπρὰ ἀποτελέσματα, διὰ τὴν γαλτικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὁπείων συνεβλήθη μετὰ τοῦ πλουτοῦ ἐπιχειρηματίου Βουλτον ἐν Σόχο παρὰ τὸ Βίρμιγγαμ (1774). Ἐκτοτε κατέγινε πρὸ πάντων εἰς βελτιώσεις τοῦ συστήματος τοῦ τῆς ἀτμομηχανῆς, δι' ὧν αὕτη ὀλίγον κατ' ὀλίγον προσέλαβε τὴν καὶ νῦν ἐπικρατοῦσαν μορφήν της, ἐφῆρμοσε δὲ διὰ καταλλήλων μηχανημάτων τὴν ἀτμὴν εἰς τοὺς διαφορωτάτους κλάδους τῆς βιομηχανίας ὡς κινήτηριον δύνάμιν. Ἀποσυρθεὶς δ' εἴτα, προβεβηκώς τὴν ἡλικίαν, ἀπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων, ἃς συνέχισεν ὁ υἱὸς του, ἔζησεν ἐν Χῆθφιλδ παρὰ τὸ Βίρμιγγαμ καὶ ἀπέθανε τῷ 1819. [Β.Ε.]

Οὐδέρτου τάγμα τῆς Βαυαρίας. Ἰδρύθη 1444 ὑπὸ Γεράρδου Ε' τοῦ Ἰούλιχ καὶ ἀνεκαίνισθη 1708 ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἰωάννου Γουλιέλμου τοῦ Παλατινίου. Ἰππότεαι αὐτοῦ γίνονται μόνον εὐγενεῖς. [Ἐγ.]

Οὐδερτουδούργον (Hubertusburg). Ἄλλοτε ἑπαυλὶς τῶν ἐκλεκτόρων τῆς Σαξωνίας, ἐν τῇ νομῷ Λιψίας καὶ τῇ περιφερείᾳ Ὀζιας, νῦν χρησιμεύουσα διὰ φυλακῆν, νοσοκομεῖον καὶ φρενοκομεῖον. Γνωστὴν ἐγένετο διὰ τῆς ἐνταῦθα κλεισθείσης εἰρήνης (1/16 Φεβρ. 1763), δι' ἧς ἀπεπερατώθη ὁ ἐπταετής πόλεμος μεταξὺ Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας. [Μ.Σ.]

Οὐδοί (Ubi) ἐκαλεῖτο λαὸς τῆς Δυτ. Γερμανίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου

Ν μέχρι τοῦ Μοίνου. Στενοχωρηθέντες ὑπὸ τῶν γειτόνων συνεμάχισαν μετὰ τοῦ Καίσαρος, μετετέθησαν δὲ εἰς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου· ἔκτοτε πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο Ara Ubiorum, ἣτις ἔκειτο πιθανῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς κατόπιν Ἱερουσιμαίας Κελωνίας. Ἐν τοῖς ὑπερίκτιστον συνεχωρεύθησαν μετὰ τῶν Φράγκων. [Μ.Σ.]

Οὐγ (Ἀρνόλδος Hug). Φιλολογος, γεν. 1832 ἐν Βούχ τῆς Ἑλβετίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1869 καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου ἐν Ζυρίχῃ. Μεταξὺ ἄλλων ἐξέδωκε τὸ Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος (β' ἐκδ. 1884), Ξενοφώντος Ἀνάβασις (1878) καὶ Κύρου παιδείαν (1883), Μελέτας περὶ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος (1881 κ.ε.). [Μ.Γ.]

Οὐγάνδα. Νιγηρικὸν κράτος ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ, πρὸς ΒΔ τῆς λίμνης Νυάντζα (Οὐκερέβε). Ἐχει περ. 3-5 ἑκατομμ. κατ., πρωτεύουσα δ' εἶναι Ῥουβάγα. Οἱ κάτοικοι, Βαγάνδα καλούμενοι, εἶναι ἐργατικοὶ καὶ διατηροῦσιν ἀρχαίαν γεωργίαν. [Μ.Σ.]

Οὐγγαρία (οὐγγρ. Magyarorszag). Βασιλεῖον ἀποτελοῦν μετὰ τῆς Αὐστρίας τὴν Αὐстроουγγρικήν Μοναρχίαν, περιλαμβάνον δὲ τὰ ἀνατολικά ταύτης μέρη. Ἐχει ἐμβ. 325 324 τ.χμ., ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς κυρίως Οὐγγαρίας μετὰ τῆς Τρανσυλβανίας (282 804 τ.χμ. μετὰ 15 232 159 κατ.), τῆς Φιούμης μετὰ τῶν περιχώρων (20 τ.χμ. μετὰ 30 337 κατ.) καὶ τῆς Κροατοσλαβωνίας (42 500 τ.χμ. μετὰ 2 200 977 κατ.). ἐν ὧν λοιπὸν ἔχει κατ. 17 463 473. Ἐκ τῶν ἐρέων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ Καρπάθια, περιβάλλοντα τὴν χώραν δίκην ἡμικυκλίου, ἐν δὲ τῇ Δ μέρει αἱ χαμηλότεραι διακλαδώσεις τῶν Ἀλπεων. Τὸ κεντρικὸν μέρος εἶναι βαθυπέδιον, διαιρούμενον εἰς τὸ τῆς Ἀνω Οὐγγαρίας (ἔμφω-τόρηθεν τοῦ Δουναβίου μέχρι τοῦ Κεμεν) καὶ τὸ μεγαλύτερον τῆς Κάτω Οὐ. περὶ τὴν Τασίαν (Theiss). Τὸ ἥμισυ ὅλου τοῦ βαθυπέδου τούτου εἶναι ἀγροὶ εὐφορώτατοι, τὸ δὲ ἄλλο ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ὑπὸ γῆρας, ἀειδερῶν καὶ ἀνυδρῶν (τὰ λεγόμενα puszta), ἀραιὰ κατὰ τοὺς ἀλλὰ χρησιμεύουσαι εἰς ἀκμαίαν κτηνοτροφίαν, καὶ κυρίως ἵππων. Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Δούναβις μετὰ τῶν παραποτάμων του Μάρχ, Βάαχ, Γράν, Τασίου, Τέμες (ἱστορεῖται), Λίτα, Ρααβ, Δράβα καὶ Σάβα (ζεζιόβεν). Λίμναι ὑπάρχουσιν ἡ τοῦ Νεῦσιδελ καὶ ἡ Πλάττεν. Οἱ κάτοικοι, ὧν 8823 105 ῥωματοκαθολικοὶ, 1670 283 ἐλληνοκαθολικοὶ, 2 633 491 ὀρθόδοξοι, 3 427 896 προτεστάνται καὶ 724 588 ἔβραϊοι, εἶναι οἱ πλείστοι Μαγυάροι (καθ' αὐτὸ Οὐγγροι), ἄλλοι δὲ Ῥωμῶνες (εἰς τὰ ΝΑ μέρη), Σερβοκροάται, Γερμανοί, Σλοβάκοι (εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη). Ῥουθῆνοι (εἰς τὰ ἀνατολ. Καρπάθια), ὀλίγοι δὲ Ἀρμένιοι,

Ἀρμένιοι, Ἀρμένιοι, Βούλγαροι, κλ. Κύρια ἔργα αὐτῶν εἶναι γεωργία καὶ κτηνοτροφία, προϊόντα δ' ἐκείνης πρὸ πάντων σίτος, βρώζα, ἀραβότιτος, βρώμη, κλ., περίφημος εἰνός, καπνός, λίνος, κάνναβις, κλ., τῆς δὲ κτηνοτροφίας βόες, ἵπποι, πρόβατα, χοῖροι κλ. Οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι πληθύνουσιν ἰχθύων, τὰ δὲ ὄρη μετάλλων πολυτίμων, χρυσοῦ, ἀργύρου, ἀλλὰ κυρίως σιδήρου καὶ χαλκοῦ, γερμανικῶν, ὀρυκτοῦ ἁλατος κλ. Ἡ βιομηχανία ἔχει τὰ κύρια κέντρα τῆς εἰς τὰ Δ καὶ Β μέρη, σπουδαιότερον δ' εἶναι τὸ ἐμπόριον (εἰσαγωγὴ 485 ἑκατομμ. φλωρινίων, ἐξαγωγὴ 530 ἑκατομμ.). Πανεπιστήμια ὑπάρχουσιν ἐν Βουδαπέστη καὶ Κλαουζεμβούργῳ, πρὸς δὲ ἐν Ἀγραμ (τῆς Κροατίας), πολυτεχνεῖον ἐν Βουδαπέστη, ἀκαδημαίαι δὲ ἰδιαίτεραί διὰ τὴν νομικὴν, θεολογίαν κλ. Περί ἄλλων πληροφοριῶν βλ. Αὐстроουγγρική μοναρχία.

Ἡ ἱστορία τῆς Οὐ. ἀρχεῖται περὶ τὸ 894, ὅτε οἱ Οὐγγροι ἢ Μαγυάροι ἐγκατεστάθησαν ὑπὸ τὸν ἀρχηγόν των Ἀλμος καὶ τὸν υἱόν του Ἀρπαδ ἐν τῇ χώρᾳ, ἣτις μέχρι τότε ἐκαλεῖτο Παννονία. Ἐκείθεν οἱ Οὐγγροι ἐπεχείρησαν ληστρικὰς ἐκστρατείας μέχρι τῆς Β θαλάσσης καὶ τῆς Ν Γαλλίας, νικηθέντες δὲ τέλος τῇ 933 ὑπὸ τοῦ γερμ. βασιλέως Ἑρρίκου Α' 933 παρὰ τὸ Ράβε καὶ 955 ὑπὸ Ὀθωνος Α' ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Λέχ, ἡσυχασαν καὶ ἤρξαντο νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας των. Κατ' ὀλίγον προσετέλασαν καὶ εἰς τὸν χριστιανισμόν, κυρίως συνετελεῖται τὸ μετὰ τοῦ Βυζαντιανοῦ κράτους σχέσεων· κύριος δὲ προστάτης αὐτοῦ ἐν Ο. ἐγένετο ὁ δούξ Στέφανος (997-1038), διὸ καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ πάπα στέμμα βασιλικὸν καὶ ἀνοψώθη εὐθὺς τὸ κράτος του εἰς βασιλεῖον. Ἐν τούτοις μόλις μετὰ πολλοὺς ἐσωτερικοὺς παραγικούς ἐπακράτησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ διαπρὸς πρῶτοι βασιλεῖς εἶναι ὁ Λαδίσλαος Α' (1077-95) ὅστις ἐκυρίευσεν καὶ τὴν Κροατίαν καὶ Σλαβονίαν (1089), καὶ ὁ Κολομάνος (1095-1114), ὅστις προσέθεσεν εἰς τὸ κράτος καὶ τὴν Δαλματίαν (1102), ὁμώτεροι δὲ ἐγένοντο καὶ κάλλιστοι νομοθέται. Σπουδαῖα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας γεγονότα ὑπῆρξαν ἡ πρόσκλησις Γερμανῶν γεωργῶν εἰς Τσιφ καὶ Τρανσυλβανίαν ὑπὸ Γεῦζα Β' (1141-62) καὶ ἡ μετὰ τοῦ Βυζαντινοῦ φίλια ἐπὶ Βέλα Γ' (1173-1204, ὅστις ἐκεῖ εἶχεν ἡναγρᾶφῃ. Τὰ πρόνομια τῶν εὐγενῶν διηρῶνθησαν 1222 διὰ τοῦ λεγ. χρυσῆς βούλλας, ἐπὶ Ἀνδρέα Ι' (1205-35). Ἡ ἐνεργητικὴ δράσις τοῦ διαδόχου τοῦ Βέλα Δ' (1235-70) διεκόπη διὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν Μογγόλων (1241), μετὰ δὲ τὴν ἀποχώρησιν των καταστρεπτικὸν ἐρῶν ὁ Βέλα προσεκάλεσε νέους ἀποίκους ἐκ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας, ἀπεκατέστησε τὴν

τάξιν και ασφάλειαν, εισήγαγε την ἀμπελουργίαν εἰς Τόκαυ και παντιστρόπως ἀνέπτυξε τὴν χώραν. Μετ' αὐτὸν ἐπὶ ἤλθε πάλιν παρακμή, ὅσῳ δὲ ἔληξεν ὁ ἄρρην κλάδος τοῦ Ἀρπαδικικοῦ οἴκου ἐξελέγη 1037 βασιλεὺς ὁ δούξ τῆς Ἀνδεγαυίας Κάρολος Ῥεβέρτος. Ὁ υἱὸς τοῦτου Λουδοβίκος Δ' (1342-82) ἐξέτεινε τὸ κράτος του καὶ ἐπὶ τῆς Πολωνίας. Θανόντος τοῦτου κατέλαβε μετὰ διαφόρους ἐμφυλίους πολέμους τὸν θρόνον 1392 ὁ γαμβρὸς του Σουγισμούνδος, ὅστις ὑπερτον ἐγένετο καὶ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ. Τοῦτον διαδέξατο 1437 ὁ γαμβρὸς του Ἀλβρέχτος Ε' τῆς Αὐστρίας, κατόπιν Γερμανὸς αὐτοκράτωρ (Ἀλβρ. Β'). βασιλεύσαντος δ' εἴτα ἐπὶ τινὰ ἔτη τοῦ Βλαδίσλαου βασιλ. τῆς Πολωνίας, ὅστις ἔπεσε 1444 ἐν τῇ κατὰ τῶν Τούρκων μάχῃ τῆς Βάρνας, ἐγένετο βασιλεὺς ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλβρέχτου γεννηθεὶς υἱὸς του Λαδίσλαος, ἀνθ' οὗ ἐξελέγη ἐπίτροπος τοῦ κράτους ὁ Ἰωάννης Οὐνιάδης, ὅστις ἐπιτυχῶς κατεπολέμησε τοὺς Τούρκους. Ὁ υἱὸς τοῦτου Μαθίας Κορβίνος ἐξελέγη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λαδίσλαου 1458 βασιλεὺς, διεκρίθη δὲ ἐξ ἴσου ὡς στρατηγός, κυρίως κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ ὡς διπλωμάτης. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τῶν διαδόχων του Βλαδίσλαου Β' (βασιλ. τῆς Βοημίας) καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦτου Λουδοβίκου Β' ἡ πλεονεξία τῶν μεγιστάνων προσκάλεσεν ἐμφυλίους πολέμους, ὁ δὲ Λουδοβίκος ἐνίκηθη ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ κράτος ἐν Μόχατς (1526), ἀπολέσας καὶ τὴν ζωὴν· τὸ μέγιστον μέρος τῆς Οὐγγαρίας ἔκτοτε ἔμεινεν ἐπὶ 160 ἔτη τουρκικὴ ἐπαρχία· περὶ τοῦ ὑπολοίπου δὲ τῆς χώρας διεμάχοντο ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας (Α') καὶ ὁ Ἰωάννης Ζάπολγια, μέχρις ὅτου οἱ πλεῖστοι μεγιστάνες ἔλαβον μέρος ὑπὲρ τοῦ πρώτου καὶ ἡνῶθη οὕτως τὸ τμήμα τοῦτο μετὰ τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου, τοῦ Ζάπολγια περιεσθέντος εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ στρατηγοὶ Λεοπόλδου Α' ἐκυρίευσαν τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων καταληφθεῖσαν Οὐ. καὶ ἀνεγνωρίσθη 1688 ὑπὸ τῆς διήτης ἡ κληρονομικότης τοῦ οὐγγρικοῦ στέμματος, ἡ ἱστορία τῆς χώρας ἐνοῦται μετὰ τῆς τῆς Αὐστροουγγρικῆς μοναρχίας. [Μ.Σ.]

Οἱ πλεῖστοι κάτοικοι τῆς Οὐ., εἰτινες καλεῖσιν αὐτοὺς Μαγυάρους, ἀνήκουσιν εἰς τὴν οὐραλοαλταϊκὴν (ἢ τουρανικὴν) οἰκογένειαν τῶν ἔθνων καὶ γλωσσῶν, καὶ δὴ εἰς τὸν φιννοουγγρικὸν κλάδον αὐτῆς. Ἡ μαγυαρικὴ γλῶσσα συγγενεστάτη εἶναι πρὸς τὴν τῶν κυρίως Οὐγγρων, εἰς οὗς συμπεριλαμβάνονται οἱ Βογοῦλοι, Συρμῆνοι καὶ Πέρμιοι, καὶ πρὸς τὴν τῶν Φίννων Ἀπάντων τῶν λαῶν τούτων πατρίς εἶναι ἡ ἀφοτέρωθεν τῶν Οὐραλίων ὀρείων χώρα, ἥς κατεῖχον οἱ Μαγυάροι τὸ Ν καὶ ΝΔ μέρος,

πλησίον τῶν τουρκικῶν λαῶν, εἰτινες σπουδαίως ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Ἄλλοι ὁμοῦς πάλιν νομίζουσιν ὅτι οἱ Μαγυάροι εἶναι τουρκικὸς λαός, οὗ τὴν γλῶσσαν ἐπηρεάσαν τὰ μέγιστα οἱ πλησίον κατοικοῦντες οὐγγρικοὶ λαοί. Ἀγνωστον τυγχάνει, διὰ τί ἐγκατέλιπον τὴν παρὰ τὰ Οὐράλια πατρίδα. Ἐπὶ τοῦ κάτω Δυναστεῖας ἐνεφανίσθησαν περὶ τὸ 936 μ. Χ.

Οἱ Μαγυάροι σχετικῶς πολὺ βραδέως ἀνέπτυξαν φιλολογίαν· ἀφ' οὗτου παρεδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν, ἐπεκράτησε παρ' αὐτοῖς ἡ λατινικὴ ὡς γλῶσσα τῆς ἐκκλησίας, τῶν σχολῶν, τῆς διονήσεως καὶ μάλιστα καὶ τῆς διήτης. Μόλις ἡ θερηκευτικὴ μεταρρυθμισὶς ἐπήνεγκε μεταβολὴν τινὰ καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρξαντο εἰ ποιητὰὶ νὰ μεταχειρίζωνται τὸ ἐθνικὸν τῶν ἰδιώμα· ὁ πρῶτος σημαντικὸς πῶς λυρικός ποιητὴς Βάλασσα κατὰ τὸν 15' αἰῶνα ἔγραψεν ἐνίοτε ἀκόμη λατινιστί. Ἡ ἀκμὴ τῆς φιλολογίας χρονολογεῖται μάλιστα ἀπὸ τοῦ τρέχοντος αἰῶνος. Κυρίως ἐπέδρασαν εὐργεντικῶς ἡ ἐνέργεια τῶν δύο Κισφαλούδων καὶ τοῦ Βάλκα, μεθ' οὗς ἡ Οὐγγαρία ἀνέδειξε μέγαν ἀριθμὸν ποιητῶν, καὶ μεταξὺ αὐτῶν οὐκ ὀλίγους σπουδαιότητας. Ὁ μέγιστος λυρικός τῶν Οὐγγρων εἶναι ὁ Petöfi (1823-49). Κυρίως καλλιερгоῦνται ἐν Οὐ. τὸ μυθιστόρημα, ὃν περιέχουν ἀντιπρόσωποι εἶναι ὁ Josika (1794-1865) Kuthy (1813-64), Eötvös (1813-71) καὶ πρὸ πάντων ὁ Jokai (γενν. 1825), καὶ τὸ δράμα, εἰς ὃ διέπρεψε τὰ μέγιστα ὁ Szathmáry (1814-78). [Μ.Γ.]

Οὐγγερ (Unger). 1) Γεώργιος Φρειδερίκος Οὐ., γενν. 1826 ἐν Βαυρὺντ, νῦν δὲ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν Βυρτσβούργῳ. Ἐγραψε περὶ τῆς χρονολογίας τοῦ Μάνεθωνος (1867) καὶ Χρονολογίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων (1886). — 2) Ἰωσήφ Οὐ., Αὐστριακὸς νομομαθὴς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1828 ἐν Βιέννῃ, διατελέσας ἀπὸ τοῦ 1857 τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ αὐστριακοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἐν Βιέννῃ, διαπρέψας δὲ καὶ ὡς μέλος τῆς Ἀνω βουλῆς (ἀπὸ τοῦ 1869). Τῷ 1881 διορίσθη πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου τοῦ κράτους. Τὰ ἔργα του ἀφορῶντα ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς τὸ αὐστριακὸν δίκαιον θεωροῦνται ὡς κλασικά. — 3) Φραγκίσκος Οὐ., φυτολόγος καὶ παλαιοντολόγος γενν. 1800 ἐν Στουτγάρτ, διατελέσας καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Γράτς καὶ ἐν Βιέννῃ, ἀποθανὼν δὲ 1870. Ἐβημεσίευσεν πλεῖστα ἔργα καὶ μονογραφίας περὶ φυτῶν καὶ κυρίως τῆς παλαιοντολογικῆς χλωρίδος, πρὸς μελέτην τῆς ὁποίας ἐξετέλεσε καὶ πολλὰς περιηγήσεις· οὕτως ἐπεσκέσθη καὶ τὴν Ἀνατολήν καὶ συνέγραψε μεταξὺ ἄλλων Ἐπιστήμη πορίσματα περιεχόμενα ἐν Ἑλλάδι καὶ ταῖς Ἰο-

νίοις νήσοις (Βιέννη 1862), 'Η νήσος Κύ-
προς (Λίψ. 1865), 'Η δρυκτὴ γλωρίς τῆς ἐν
Εὐβοίᾳ Κύμης (1867) κτ. [B.E.]

Οὐγγία. Βλ. Λίτρα.

Οὐγκενότοι (Huguenots ἐκ τοῦ Ignots, Ignenots, σύνορκοι) ἐκλήθησαν τὸ κατ' ἀρχὰς
χλευαστικῶς εἰτα δὲ ἐλέγοντο γενικῶς οἱ ἐν
Γαλλίᾳ ὁπαδοὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυ-
θμίσεως. 'Η ἐν Γερμανίᾳ ἀρξαμένη μεταρρυθμι-
σις διετέθη πρὸ πάντων μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ
Καλθίνου καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ εὗρε μὲν ὑπο-
στηρικτὰς ἀλλὰ καὶ φανατικοὺς ἐχθροὺς, κα-
τεδιώκοντο δὲ ἥδη ἐπὶ Φραγκίσκου Α', πολὺ
δὲ μᾶλλον ἐπὶ Φραγκίσκου Β', ὡς αἰρετικοὶ
διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Καὶ κατώρθωσαν μὲν
τῷ 1562 τὴν ἐκδοσιν ἐλίκτου δι' οὗ παρε-
χωρήθη τοῖς προτεστάντικοις εὐγενέσιν ἐλευ-
θερία ἐξάσκησις τῆς θρησκείας ἐντὸς τῶν
κημάτων τῶν ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξεργά-
γησαν ἐμφύλιον πόλεμον μεταξὺ τῆς καθολι-
κῆς αὐτῆς καὶ τῶν Οὐ., διαρκέσαντες μετὰ
διαφόρων διακοπῶν μέχρι τοῦ 1598. Ἀφορμὴ
τοῦ α' πολέμου ἐγένετο ὁ φόνος Οὐ. κατὰ
τινα ἱεροτελεστία τούτων ὑπὸ ὁπαδῶν τοῦ
δουκὸς Ρουίξ. Οἱ ἐπανάσταντες Οὐ. ἐνι-
κλήθησαν παρὰ τὸ Dreux (Δεκέμβρ. 1562),
ἐπῆλθε δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ρουίξ συν-
θήκη ἐτ' Ἀμβουάξ (Μαρτ. 1563). Κατὰ τὸν
β' πόλεμον (1567-8) ἐνίκηθησαν οἱ Οὐ. μετὰ
ἀνδρειοτάτην ἀντίστασιν ἐν Σαιν-Δενί, ἀλλ'
ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κονδὲ λαδὼν ἐπικουρίαν ἐκ
Γερμανίας, ἠπέλιψε τοὺς Παρισίους, ἐφ' ᾧ
ἐκλείσθη ἡ συνθήκη τοῦ Longjumeau. Τὸν
γ' πόλεμον (1569-70) ἤρχισαν αὐτοὶ οἱ Οὐ.,
ἀπώλεσαν δὲ τὴν μάχην τοῦ Ζαρνάκ (Μαρτ.
1569) καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Κονδὲ δολοφo-
νήθηεν· καὶ ὁ νέος δὲ ἀρχηγὸς Κολινγὺ ἐνι-
κλήθη ἐν Moncontour. Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ
συνθήκη ἐν St. Germain en Laye (Αὐγ.
1570), ἀποδίδουσα τοῖς Οὐ. ἐλευθερίαν τῆς
θρησκείας ἐκτὸς τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ ἡ φο-
βερά νύξ τοῦ ἁγ. Βαρθολμαίου (βλ. λ.) καὶ
αἱ εἴτα σφαγαὶ τῶν Οὐ. ἐν ταῖς ἐπαρχίαις
ἐγένοντο ἀφορμὴ τοῦ δ' πολέμου, ὅστις ἔμως
ἀνευ σοβαρῶν συμβάντων ἔληξε διὰ συνθή-
κης, δι' ἧς ἐξασφαλίσθη τοῖς Οὐ. ἐλευθερία
τῆς ἐξάσκησεως τῆς θρησκείας τῶν ἐν ὠρι-
σμέαις πόλεσι (1573). Τὴν πλήρη ἐλευθε-
ρίαν ἀπέκτησαν οὗτοι μετὰ τὸν ε' πόλεμον
(1575-8), καθ' ὃν ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς καὶ ὅστις
ἐληξε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βολιέ. Ἡ προ-
σχώρησις τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Γ' εἰς τὸν
σύνδεσμον τῶν Καθολικῶν προσέλαβε τὸν
ς' πόλεμον, ὅστις ἔληξεν ἐν τούτοις μετ' ὀλί-
γον διὰ τῆς ἐν Βερξερὰμ συνθήκης (1577). Ἐ-
πειδὴ ὁμοῦς ἡ αὐτὴ δὲν ἐτήρησε τοὺς ὅρους ταύ-
της ἐξεργάγη δ' ὁ πόλεμος, καθ' ὃν ὁ ἀρχηγὸς
τῶν Οὐ. Ἑρρίκος τῆς Ναβάρρας ἐκურύετο
φρούριά τινα· ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Φλέξ (1580)

ἀνεγνωρίσθησαν πάντ' αὐτὰ δικαιώματα τῶν Οὐ.
'Αλλὰ μόνον ὀλίγα ἔτη διήρκεσεν ἡ εἰρήνη·
τῷ 1585 ἀνεκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἑρρίκος Γ'
τὰς παραχωρήσεις καὶ φανατικώτατα πάλιν
κατεδιώκοντο οἱ Οὐ. Οὕτως ἐξεργάγη ὁ ἡ'
πόλεμος καθ' ὃν ὁ Ἑρρίκος τῆς Ναβάρρας
ἐνίκησεν ἐν Κουτρά ('Οκτ. 1587), δὲν ἐξε-
μεταλλεύθη ὁμοῦς δεόντως τὴν νίκην. Ἡ αὐ-
θάδεια τῶν δύο Ρουίξων παρεκίνησε τὸν βα-
σιλέα νὰ φονεύσῃ αὐτοὺς, συνεπεία δὲ τῆς ἐκ
τούτου ἀναγκαστικῆς ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ
εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Οὐ., ἐφρονέθη δὲ ἐν-
ταῦθα ὑπὸ μοναχοῦ τινος (1589). Ὁ τοιου-
τοτρόπως ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον Ἑρρίκος
τῆς Ναβάρρας, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὴν βασι-
λειαν τοῦ ἡσπασθῆ τὴν καθολικισμὸν ἐνῷ δὲ
οἱ Οὐ. ἐζήτουν ἥδη ἄλλον ἀρχηγόν, ἐπῆλθε
τέλος 1598 ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐδίκτου τῆς Νάν-
της (βλ. λ.), δι' οὗ ἐτέθη τέρμα εἰς τὰς
μακροχρόνιους ἀσφαγεῖς καὶ ἔλαβον οἱ
Οὐ. πλήρη ἐλευθερίαν καὶ ἅπαντα τὰ πο-
λιτικὰ δικαιώματα. Ἐν τούτοις ἐν τοῖς κα-
τόπιν προσηπάθησε πάλιν ἡ αὐτὴ νὰ ἀφαι-
ρέσῃ αὐτοὺς τοὺλάχιστον τὰ πολιτικὰ δι-
καιώματα, τοῦτο δὲ κατώρθωσεν ὁ Ρισελιέ
διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ἀλαί (1629). Ἐπὶ
Λουδοβίκου ΙΔ' κατηργήθη (1685) εἰτα ἐντε-
λῶς τὸ ἐδικτον τῆς Νάντης, πλεῖστοι δὲ Οὐ.
στερηθέντες τὴν ἐλευθερίαν ἐξάσκησιν τῆς
θρησκείας τῶν ἐπατρίσθησαν ἐκουσίως, πολ-
λοὶ δὲ ἐκρύβησαν καὶ εἰς τὰ Καδέννια ὄρη,
ὅπου διεξήχθη εἰτα νέος πόλεμος μέχρις οὗ
τέλος ἔπαυσεν ὁ ἀπάνθρωπος διωγμὸς τῶν
ἀθῶων τούτων ἀνθρώπων. [Εγ.]

Οὐγκρα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀκραϊφνίου
τῶν Θηβῶν, ἔχον 128 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐγκώ Κα π έ τ ο ς. Βλ. Καπετίδαι.

Οὐγκώ (Victor Hugo). Μέγας Γάλ-
λος ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος, ὁ ἱδρυτὴς
τοῦ γαλλικοῦ ῥωμαντισμοῦ. Ἦγενν. 11/18
Φεβρ. 1802 ἐν Βεζαντών, ὅπου διέμεναν ὁ
πατὴρ του, τότε μὲν ταγματάρχης, βραδύτε-
ρον δὲ στρατηγὸς καὶ ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ
Α' εἰς τίτλον κόμητος ὕψωθεις. Ὁ πατὴρ
του προώριζεν αὐτὸν εἰς τὸ στρατιωτικὸν
στάδιον· ἀλλ' ἐνῷ ὁ νέος Ο. ἐσπούδαζε τὰ
μαθηματικά, ἔδειξεν ἥδη μόλις ἐφηβος τὴν
ποιητικὴν φύσιν του, ἥτις ἐδῶκεν αὐτόν.
Τὰ πρῶτα ποιήματά του «Ὁ πλούσιος καὶ
ὁ πτωχὸς» καὶ «Ἡ Καναδὴ» ἐποικίσθησαν τῷ
1816. Τῷ 1819 ἡ Ἀκαδημία τῆς Τολώσης
ἐβράβευσε δύο αὐτοῦ ᾠδὰς. Κατὰ τὰ ἔτη
1822-24 ἐξέδωκε τοὺς δύο πρῶτους τόμους
τῶν «Odes et ballades» αὐτοῦ κλασικῶν
μὲν τὴν μορφήν, ἀλλὰ ῥωμαντικῶν τὸ περιε-
χόμενον, αἵτινες ἐκπλήξιν ἐποίησαν ἀληθῶς
διὰ τὸ εὐχρον τῶν στίχων· τῷ 1823 τὸ πρῶ-
τόν του μυθιστόρημα «Han d' Islande», τῷ
1825 τὸ δεύτερον «Bug Jargal», τῷ 1826

τοῦτων ἔργων ἐξεπόνησε μεταφράσιν τῶν ἀπάντων τοῦ Σαξπρ (13 τ., 1860 κῆ.) καὶ ἄλλων ἔργων τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας. Τῇ 1869 ἔδρυσαν οἱ δύο ἀδελφοὶ τὴν ἐφημερίδα «Rappel», ὅργανον δημοκρατικὸν καὶ κοινωνικόν, ἀπέθανον δὲ ὁ μὲν Κάρολος 1871, ὁ δὲ Φραγκίσκος 1875. [Α.Ν.Α.]

Οὐγγλεις Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερν. Ἰαροσλάβ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Βόλγα. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Ῥωσσίας πόλεων, ἔχει δὲ 14 172 κατ. καὶ ἀκμαιοτάτην βιομηχανίαν ὡς καὶ ἐμπόριον.

Οὐγοτσα (Ugoesa). Κομητᾶτον τῆς Οὐγγαρίας, ἐπὶ τοῦ ἁνω Τασίου. ἔχει ἐμβ. 1191 τχμ. καὶ 75 239 κατ. κυρὼς γεωργούς. Πρωτεύουσα εἶναι Νάδι-Σάλλος. [Μ.Σ.]

Οὐγροί καλοῦνται περιληπτικῶς οἱ τὸ κατ' ἀρχὰς ἀμφοτέρωθεν τῶν Οὐραλίων κατοικοῦντες λαοὶ τῶν Ὀστιάκων, Βογούλων καὶ Μαγυάρων. [Μ.Σ.]

Οὐδ (Audh). Βλ. Ὀουδ.

Οὐδδαρχέλυ (Udvarchely). Οὐγγρικὸν κομητᾶτον ἐν Τρανσυλβανίᾳ, ἔχον ἐμβ. 3 418 τχμ. καὶ 109 761 κατ. (1890). Εἶναι ὀρεινὴ χώρα πλουσία εἰς ἄσθη, διδ' ἔργον τῶν κατοίκων εἶναι κυρίως κτηνοτροφία καὶ ἐμπόριον ξυλείας. Πρωτεύουσα εἶναι Σέκελ-Οὐδδαρχέλυ (5003 κατ.) ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Κόκελ. [Μ.Σ.]

Οὐδδερσφιλδ (Huddersfield). Πόλις τῆς ΒΑ Ἀγγλίας, ἀποτελοῦσα ἰδίαν κομητείαν, κειμένη ἐπὶ τοῦ Κόλν. Εἶναι κέντρον τῆς βιομηχανίας, κυρίως μαλλίου, ἔχει δὲ 95 422 κατ. (1891). [Μ.Σ.]

Οὐδέτερα ἄλατα καλοῦνται ἐν τῇ χημείᾳ ἐκείνα ἅτινα παρήχθησαν ἐκ τῶν ὀξέων δι' ἀντικαταστάσεως πάντων τῶν ἐν τούτοις ἀτόμων ὑδρογόνου ὑπὸ ἰσοδυναμίων ἀτόμων μεταλλῶν ἢ ἄλλων σωματίων ὁρίων ὡς μέταλλα. Ἐὰν τουναντίον ὑπολείπεται ἔτι ἐν τινὶ ἄλατι ὑδρογόνον ἐκ τοῦ ὀξέος, τὸ ἄλας καλεῖται ὀξείν. Οὕτως ἐν τῇ φωσφορικῇ ὀξεϊ $H_3 PO_4$ ἔαν καὶ τὰ τρία άτομα ὑδρογόνου ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ καλίου, προκύπτει τὸ οὐδέτερον φωσφορικὸν κάλιον, $K_3 PO_4$, ἔαν δὲ μόνον τὰ δύο ἢ μόνον τὸ ἓν, παράγονται τὰ ὀξείνα φωσφορικά τοῦ καλίου ἄλατα, $HK_2 PO_4$ καὶ $H_2 KPO_4$. Ὁ ὅρος Οὐδ. ἄλ. δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν χημικὴν οὐδετερότητα (βλ. Οὐδετέρωσις), διότι πολλὰ οὐδ. ἄλ. ἀντιδρῶσιν ὀξίνως ἢ ἀλκαλικῶς. Καὶ τὰ λεγόμενα δὲ ὀξείνα ἄλατα δὲν ἀντιδρῶσι πάντα ὀξίνως. [Χ.Χ.]

Οὐδετερότης ἐν τῇ διεθνείᾳ δικαίῳ καλεῖται ἡ μὴ μετοχὴ πολιτείας τινὸς εἰς ἀγῶνα μεταξὺ ἄλλων πολιτειῶν διεξαγόμενον. Καὶ ἡ μὲν φυσικὴ Ὁ. συνίσταται εἰς τὴν ἀποχὴν ἀπὸ πολέμων κινήσεων καὶ

τὴν μὴ παροχὴν βοήθειας ἢ συνδρομῆς τινος εἰς τὸν ἕτερον τῶν ἐμπολέμων· συμβατικὴ δὲ Ὁ. εἶναι ἐκείνη τῆς ἡ διάρκειας, οἱ ὅροι καὶ ἡ ἔκτασις ὁρίζονται εἰδικῶς διὰ διεθνῶν συμβάσεων. Χωρὸν τινὼν ἡ Ὁ. εἶναι δι' ἡγετικῆς ἄτε στήριζομένη ἐπὶ αἰτίων γεωγραφικῶν, ὡς π. χ. τῆς Ἑλβετίας, τοῦ Βελγίου, τοῦ ἐλευθέρου κράτους τοῦ Κόγκου, ὧν ἡ Ὁ. καθιερώθη διὰ πράξεως μεταξὺ πασῶν τῶν ἐνδιαφερομένων πολιτειῶν· τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ Ὁ. τῶν νήτων Κερκύρας καὶ Παξῶν. Ἡ οὐδέτερα πολιτεία δικαιοῦται νὰ μεταχειρισθῇ τὰς δυνάμεις αὐτῆς κατὰ πάσης προσβολῆς τῆς Ὁ. αὐτῆς, οἷον ἵνα κωλύσῃ τινὶ τῶν ἐμπολέμων τὴν εἰς τὴν χώραν τῆς εἰσόδον· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐνοπλις Ὁ. Ἐν τούτοις δύναται ἡ οὐδέτερα χώρα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀσυλον εἰς φεύγον ἢ κατατροπωθὲν στράτευμα ἢ εἰς ἐμπόλεμον πλοῖα κινδυνεύοντα ἐκ τρικυμίας, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἔργου φιλοφροσύνης ἀνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως πρὸς τὸν πόλεμον. Πρὸς καὶ Γενεύης σύμβασιν.

Οὐδετέρωσις ἡ ἐξουδετέρωσις καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ ἡ τοιαύτη μίξις διαλύματος τινος ὀξέος μεθ' ἑτέρου ἀλκαλικοῦ ὥστε τὸ μίγμα μὴτὲ ὀξεῖαν νὰ δεικνύῃ ἀντίδρασιν μὴτὲ ἀλκαλικὴν, ὅν π. χ. ἀνευ οὐδεμιᾶς δράσεως ἐπὶ τοῦ βάρυματος τοῦ ἡλιοτροπίου (βλ. λ.) τοῦ τε κυανθοῦ καὶ τοῦ ἐρυθροῦ. [Χ.Χ.]

Οὐδινε (Udine). Πρωτεύουσα τῆς δημοῦ Ἰταλικῆς ἐπαρχίας (6 619 τχμ. μετὰ 555 911 κατ.), κειμένη ἐν εὐφύρῳ πεδιάδι περὶ λόφον ὃν στέφει φρούριον τοῦ 1517, ἄλλοτε ἔδρα τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀκυληίας, νῦν δὲ χρησιμεύον ὡς στρατῶν. Περιτῆμον εἶναι τὸ μέγα νεκροταφεῖον, ἐν τῶν ὠραιότερων τῆς Εὐρώπης, ἀιοθέατον δὲ καὶ τὸ μέγαρον τοῦ ἐδρεῦντος ἐνταῦθα ἀρχιεπισκόπου, τὸ Δημαρχεῖον ὡς καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ κτίρια. Ἡ πόλις ἔχει 23 254 κατ. καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν μετάξης. [Μ.Σ.]

Οὐδενώ (Κάρολος Νικὸλ. Oudinot), δούξ τοῦ Ῥηγίου, ὁμότιμος καὶ στρατάρχης τῆς Γαλλίας. Ἐγενν. 1767 ἐν Βαρ-λὲ Δύκ, διέδραμε ταχέως τοὺς διαφόρους βαθμοὺς καὶ ἐγένετο 1799 ἀντιστρατηγός, διέτιλεσε δὲ τῇ 1800 ἀρχηγὸς τῶν Γεν. ἐπὶ ἐλῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ διέπρεψε εἰτα ἐν Ἀκουσερλιτς καὶ Φριδλανδ. Κατὰ τὸν μετὰ τῆς Αὐστρίας πόλεμον 1809 ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν μετὰ τὴν ἐν Ἀσπερν μάχην καὶ τὰ μέγιστα διακρίσεις ἐν Βάγραμ ὠνομάσθη στρατάρχης καὶ δούξ. Καὶ κατὰ τὴν εἰς Ῥωσσίαν ἐκστρατείαν διέπρεψε, μεθ' ἑλθὼν θμως τὴν ἀνδρείαν του δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐπὶ τοῦ Βερξίνα γιφύρας. Τῇ 1813 ἐνίκηθη ἐν Λούκαυ, διαταχθεὶς δὲ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ Βερολίον ὑπῆρξεν ἀτυχὴς

κατὰ τοῦ Βύλῳ παρὰ τὸ Γροσθέρεν. Μετὰ τὴν ἐν Λιψία μάχην, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος, ἀνετίθη αὐτῷ ἡ διοίκησις τῆς ὀπισθοφυλακῆς, ἡρθένητεν ὅμως βαρέως. Σημεῖον τῆς προσωπικῆς ἀνδρείας του ἔστι, ὅτι τῇ 1814 ἐν Ἀρσί ἔλαβε τὴν 23ην πληγὴν του Ἐπι Λουδοβίκου III' ἐγένετο ὁμότιμος. Διατελέσας ἀκόμη ἐπὶ τῆς εἰς Ἰσπανίαν ἐκστρατείας διοικητῆς σώματος, ἀπεσύρθη μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ὠνομάσθη μέγας καγκελλάριος τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ διοικητῆς τοῦ Οἴκου τῶν ἀπομάχων, ἀπέθανε δὲ 1847. [B.E.]

Οὐδὸν (Ἰω. Ἀντ. Houdon). Γάλλος γλύπτης, γενν. 1741 ἐν Βερσαλλίαις καὶ ὑπάρξας μαθητῆς τοῦ Πιγὰλ Βραβευθεῖς καὶ ἀποσταλθεὶς ὑπὸ τοῦ κράτους εἰς Ἰταλίαν διέμεινεν ἐνταῦθα 10 ἔτη, ἐπιστρέψας δὲ εὔρε δι' ἀγάματος τοῦ Μορφῆως θέσιν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ. Ἐκ τῶν ἔργων του ἀνατομικῆς τις παραστάσις ἐπικαλουμένη L' anatomic (ὁ ἀπιδραεῖς) ἐγένετο πρότυπον ἐν ταῖς γλυπτικαῖς σχολαῖς διὰ τὴν παράστασιν τῶν μυῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀνδρίας δὲ τοῦ Βάσιγκτον ἐστήθη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Βορειοαμερ. Συνεδρίου. Περίφημα κατέστησαν παράστασις τις τῆς Ἀρτέμιδος (ἐν τῇ Ἐρμιτάζ τῆς Πετροπόλεως), μικρὸν κοράσιον τρέμον ἐκ τοῦ φόβου (La frileuse) καὶ ἕτερον παριστάνον τὸ θέρος, πρὸς δὲ πολλὰ ἀγάλματα καὶ προτομαὶ ἡγεμόνων καὶ περιφήμων ἀνδρῶν (τοῦ Βολταίρου ἐν τῇ Γαλλικῇ Θεάτρῳ τῶν Παρισίων). Ἀπέθανε 1828 ἐν Παρίσι. [B.E.]

Οὐδσον (Ἑρρίκος Hudson). Ἀγγλος θαλασσοπόρος, γενν. περὶ τὸ 1550. Ἐξετέλεσε 1607-10 τέσσαρας πλόας πρὸς διερεύνησιν τῶν περὶ τὸν Β. πόλον χωρῶν. Ἀνεκάλυψε τὸν νῦν φέροντὰ τὸ ὄνομά του πορθμὸν καὶ τὸν ἐρώνυμον μέγαν κόλπον, ὅστις ἔχων μῆκος 1410 καὶ πλάτος 965 χμ., εἰσέρχεται εἰς τὸν κορμὸν τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ χωρίζει τὸ Λαβραδὸρ ἀπὸ τῶν ΒΔ. γωρῶν, συνδέεται δὲ μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ διὰ τοῦ μνημονευθέντος πορθμοῦ. Κατὰ τὴν ἐκείθεν ἐπάνοδον ἐτέθη ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν ναυτῶν εἰς λέμβον καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὰ κύματα. [M.S.]

Οὐδσον (Hudson). 1) Ὁ κύριος ποταμὸς τῆς Βορειοαμερ. πολιτείας Νέας Ὑόρκης, πηγάζων ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀδιδρόνδακ ἐκ δύο πηγοποτάμων. Ῥεῖι ὡς ἐπὶ πλεῖστον πρὸς Ν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοὴν 521 χμ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Νέας Ὑόρκης, εἶναι δὲ πλωτὸς διὰ μεγάλα ἀτμόπλοια ἐπὶ 190 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του. — 2) Πόλις ἐπὶ τοῦ ἄνω ποταμοῦ, κειμένη 195 χμ. ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης, ἔχουσα δὲ 9970 κατ. [M.S.]

Ουέλλος (Uello). Ποταμὸς τῆς Κεν.

τρικῆς Ἀφρικῆς, πηγάζων ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Μομπούττου (τοῦ Κράτους τοῦ Κόγγου), ἐκβάλλων δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ουδάγγη ἢ Μ-δάγγη εἰς τὸν Κόγγον. [M.S.]

Ουέλλιγκτον (Arthur Wellesley, δευτ. Wellington). Περίφημος Ἀγγλος στρατηγός, γενν. 1769 ἐν Δουβλίῳ, τρίτος υἱὸς τοῦ κόμητος Μέρνιγκτον. Διέπρεψε τὸ πρῶτον ἐν Ἰνδίᾳ ἐν τῇ πολέμῳ κατὰ τοῦ Τιμπο-Σαίπ καὶ τῶν Μαχράττων, τῇ δὲ 1808 ἐστάλη ὡς ἀντιστράτηγος εἰς Πορτογαλίαν καὶ ἐξέβαλε τοὺς Γάλλους ἐκ τῆς χώρας. Γενόμενος ἀρχιστράτηγος ἐνίκησε κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη τοὺς Γάλλους ἐν Ταλαβέρα καὶ Σαλαμάγκκα, κατέλαβε τὴν Μαδρίτην, ἐνίκησε πάλιν λαμπρῶς ἐν Βικτωρία (9 Ἰουν 1813), μετεβίβασε δ' εἰτα τὸν πόλεμον εἰς Γαλλίαν καὶ κατετρόπως τὸν στρατάρχην Σουλ κυρίως τῇ 15 Φεβρ. 1814 ἐν Ὀρτέζ, ἐκυρίευσεν δὲ τὴν Τολώσαν. Πρὸς αὐτὴν τῶν σπουδαίων τούτων ὑπηρεσιῶν του ἀνυψώθη εἰς δοῦκα Ουέλλιγκτον. Ὅτε δὲ ἐπανῆλθεν ὁ Ναπολέων ἐκ τῆς Ἑλλάδας, ἀνετίθη ἡ ἀρχιστρατηγία τῶν στρατευμάτων Βρετανίας, Ἀννόδερ, Βρουνοβίχης καὶ Ὀλλανδίας εἰς τὸν Οὐ., ὅστις συνεπεία τῆς ἐγκαίρου ἀφίξεως τῶν ὑπὸ τὸν Βλόχερ Πρώστων ἐνίκησε 1815 τῇ 6 Ἰουνου ἐν Βατερλώ καὶ προχώρησεν εἰτα μετὰ τοῦ Βλόχερ εἰς τοὺς Παρισίους. Χρηματίσας κατόπιν εἰς διαφόρους διπλωματικὰς ἀποστολάς, διωρίσθη 1827 γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ. Ἐν τῇ Ἄνω βουλῇ ἐγένετο δαπαδὸς τῶν Τόρειων, ὑπῆρξε δὲ 1828 πρωθυπουργός καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένως ὑπουργός. Ἀπέθ. δὲ 1852 ἐν ἐπαύλει παρὰ τὸ Δέβερ. [B.E.]

Ουέλλιγκτονεῖα ἡ γιγάντειος (Bot.), *Wellingtonia gigantea* Lindl. Ἐνδρον τῆς οἰκογεν. τῶν Κυπαρισσοειδῶν τῆς τάξεως τῶν Κωνοφόρων, αὐτοφυὲς ἐν τοῖς δάσεσι τῆς μεσημβρινῆς Καλλιφορνίας καὶ τὸ μεγαλύτερον τῶν γνωστῶν δένδρων. Μία τῶν Ο. τῶν καλουμένων κοινῶς Mammoth-trees, «πατὴρ τοῦ δάσους» ἐπονομαζομένη καὶ καταπεσοῦσα πρὸ χρόνων, εἶχε 35 μ. περιφέρειαν πλησίον τῆς ρίζης, τὸ δὲ ὕψος τῆς ἦτο 144 μ. καὶ ἡ ἡλικία τῆς ὑπολογίζετο εἰς 5000 ἔτη. Τὸ ξύλον αὐτῶν εἶναι εὐχρηστον καίτοι μαλακόν. [Θ.Χ.]

Ουέλφοι εἶναι τὸ ὄνομα γερμανικοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου, ὅστις σώζεται νῦν μόνον ἐν τῇ ἀλλοτε βασιλικῇ γραμμῇ τοῦ οἴκου Ἀννόθεο (εἰς δὲ ἀνήκει καὶ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Ἀγγλίας), ἐνῶ ἡ γραμμὴ τῆς Βρουνοβίχης-Βολφενδύττελ ἔληξε 1884 διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δουκὸς Γουλιέλμου. Ἀρχηγὸς τοῦ οἴκου Ἀννόθεο, ὅστις κατὰ γέναι ἐκ τῆς γραμμῆς Βρουνοβίχης-Λυνεβούργου, εἶναι ὁ δευτ. τῆς Κουμβέρλάνδης, υἱὸς τοῦ ἐκτρο-

νισθέντος τῇ 1866 βασιλέως τοῦ Ἀννόβερ Γεωργίου. Οὐέλφικὸν κόμμα καλεῖται τὸ ἐν Ἀννόβερ (ἐποῖς ἐν τῇ γερμανικῇ διήτῃ) κόμμα τὸ ἐπιδιώκον τὴν ὑπὸ τοῦ Οὐέλφους ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου Ἀννόβερ. Ἡ περιουσία τοῦ ἐκπεπωκότος βασιλέως Γεωργίου, κατασχεθεῖσα ὑπὸ τῆς Πρωσίας, διαχειρίζεται ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, μνημονεύεται δὲ πολλάκις ἐν τῇ γερμ. τύπῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Welfenfonds. — Ἐπειδὴ οἱ Γ. ἐπὶ τῶν Χορνασταύφων αυτοκρατορῶν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἦσαν οἱ ἀπονοδότεροι ἐχθροὶ αὐτῶν τὸ ὄνομα τοῦτο (Guelfi) μετέβη κατὰ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ διαμάχας μεταξὺ τῆς αυτοκρατορικῆς καὶ τῆς παπικῆς μερίδος εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην, ἐσήμεινε λοιπὸν τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης. Βλ. καὶ Γκιβελλῖνοι.

Οὐεργίλιος. Βλ. Βιργίλιος.

Οὐέστμειθ (Westmeath). Κομητεία ἐν τῇ ΒΔ μέρει τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Λίνστερ, ἔχουσα ἐμβ. 1835 τχμ. καὶ 65028 κατ. Εἶναι κυρίως κατάλληλος διὰ κτηνοτροφίαν, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὸ κύριον ἔργον τῶν κατοίκων. Πρωτεύουσα εἶναι Μούλλιγγαρ, μετὰ 4787 κατ., οὗσα καὶ ἔδρα ἐπισκόπου καθολικοῦ. [Μ.Σ.]

Οὐέστμινστερ μονή καλεῖται ἀπὸ τοῦ τμήματος τοῦ Λονδίνου (βλ. λ.). ἐν ᾧ κεῖται, κατηρειπωμένη τις μονή, ἥς σώζεται ὁμῶς ὁ ὠραίος ναὸς ἐν γοτθικῷ ρυθμῷ, χρησιμεύων ἀνέκαθεν διὰ τὴν στέψιν τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας. Ἐν τῇ ναῷ ἐνεταφιάσθησαν καὶ βασιλεῖς τινες, κυρίως ὁμῶς περὶ φημοὶ ἄνδρες τῆς Ἀγγλίας.

Οὐεστιμορλάνδη (Westmoreland). Κομητεία τῆς ΒΔ Ἀγγλίας, ἔχουσα ἐμβ. 2027 τχμ. καὶ 66098 κατ. (1891). Μόνον τὸ ἐν τρίτον τοῦ ἐδάφους εἶναι καλλιεργήσιμον, ἡ δὲ λοιπὴ χώρα καλύπτεται ὑπὸ ὄρεων ἐγκλιόντων μακρὰς κοιλάδας καὶ λίμνας, εἶναι δὲ πλουσία εἰς φυσικὰς καλλονάς. Κύριον ἔργον τῶν κατ. εἶναι ἡ κτηνοτροφία, πρὸ πάντων προβάτων καὶ χοίρων, ἀλλὰ καὶ βοῶν κλ. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀππελβυ. [Μ.Σ.]

Οὐέστον (Weston super Mare). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Δόρσετ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀῖ εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Βρίστολ. ἔχει 15873 κατ. καὶ θαλάσσια λουτρά. [Μ.Σ.]

Οὐέϋμοθ (Weymouth). Ὠχυρωμένη πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Δόρσετ, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐέϋ εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, ἔχουσα μετὰ τοῦ ἀντικυρ Μέλκωμ-Ρέτλς 13769 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐέξδεκοι. Τουρκικὸς λαὸς κατοικῶν ἐν τῇ σημερινῇ Τουρκιστάν καὶ τισιν ὁμίοις χώραις, ὅπου ἀποτελοῦσι τὴν ἀνωτέ-

ραν τάξιν τῶν κατοίκων. Ἀλλοτε ἐσχημάτιζον ἰδιαιτέρον κράτος. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς περ. 2 ἑκατομμύρια. [Μ.Σ.]

Οὐξεδόμ (Usedom). Νῆσος τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, κειμένη πληγνίστατα παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Πομερανίας καὶ ἀποτελοῦσα μετὰ τῆς ἐτέρας νήσου Βολλίν περιφέρειαν ὑπαγομένην εἰς τὸν πρωσσικὸν νομὸν Στεττίνου. ἔχει ἐμβ. 399 τχμ. καὶ 33 χιλ. κατ. οἰκοῦνται ἐν αὐτῇ πρῶτον πρῶτον εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις μετὰ 1763 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐξλάρ, χωρίον τοῦ δήμου Φερῶν τῆς ἐπαρχ. Βώλου, μετὰ 200 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐξουμ (Husum). Πρωτεύουσα περιφέρειας τοῦ πρῶτου νομοῦ Σλεσβίκης, πλησίον τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. ἔχει 6781 κατ., ναυτιλίαν καὶ ἀκμαῖον ἐμπορίον κυρίως κτηνῶν καὶ ὁστέων. [Μ.Σ.]

Οὐήϊοι ἡ Βήϊοι (Ueji). Ἀρχαία πόλις τῆς Τυρρηνίας, 18 χμ. Β τῆς Ῥώμης. Διεξαγαγούσα διαφόρους πολέμους κατὰ ταύτης ἐκυριεύθη 395 π. Χ. μετὰ δεκαετῇ πολιορκίαν ὑπὸ τοῦ Καμίλλου. Ἐρείπια παρὰ τὸ Isola Farnese. [Θ.Μ.]

Οὐήλιγγ (Wheeling). Πόλις τῆς Βοραιοαμερ. πολιτείας Δυτ. Βιργίνιας, ἐπὶ τοῦ Ὠγάιο. ἔχει κυρίως βιομηχανίαν σιδήρου καὶ χάρτου, κατ. δὲ 35013 (1890), καὶ εἶναι ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Οὐήσιγγόθιοι. Βλ. Γόθιοι.

Οὐίγαν (Wigan). Πόλις ἀποτελοῦσα ἰδιαιτέραν κομητείαν τῆς ΒΔ Ἀγγλίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουβλάς καὶ χρησιμεύουσα ὡς κέντρον πολλῶν σιδηροδρόμων. ἔχει 55013 κατ. καὶ σπουδαιότατην βιομηχανίαν κυρίως βάμβακος καὶ σιδήρου. Μέχρι τοῦ 1888 ὑπήγετο εἰς τὴν κομητείαν Λαίτχστερ. [Μ.Σ.]

Οὐέγοι. Βλ. Τόρεις.

Οὐέγοῦροι ἡ Ἰγοῦροι εἶναι ὄνομα ὀρχαιοτάτης τουρκικῆς φυλῆς ἥτις κατῴκει ἐν τῇ Ἀνατολ. Τουρκιστάν καὶ ἀνέπτυξε φιλολογίαν τινὰ ἐν τοῖς ὕστερον συνεχωνεύθησαν μετὰ Μογγόλων καὶ Σινῶν. Τὰ μνημεῖα τῆς γλώσσης τῶν συνέλεξεν ὁ Νάμπερ (1870). [Μ.Σ.]

Οὐέγτον (Wigton ἢ Wigtown ἢ West-Galloway). Δυτικωτάτη κομητεία τῆς Σκωτίας, ἐπὶ τοῦ βορείου πορθμοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 1327 τχμ. καὶ 36062 κατ. Καλύπτεται κατὰ τὸ ἐν τρίτον ὑπὸ τύφης, εἶναι δὲ κυρίως κατάλληλος διὰ κτηνοτροφίαν, ἥτις ἀκμαῖζει λίαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις, ἔχουσα μόνον 1445 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐέκλιφ (John Wicliff). Ἀγγλὸς θεολόγος, ἀγωνισάμενος ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἐγενν. περὶ τὸ 1330, ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ 1374 ἱερεὺς ἐν Λούττερβορδ

ἀλλὰ συγχρόνως ἐδίδασκεν θεολογίαν ἐν Ὁφόρδῃ. Ἀπὸ τοῦ 1378 διεκέρυξε τὰς ἡδὴ πρὶν δηλωθείσας μεταρρυθμιστικὰς τοῦ ἱδεᾶς ἀναφικνύων, περιοδεύων πρὸς τοῦτο καὶ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας. Ὁρισμένως ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν πρωτείων τοῦ Πάπα, τῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου, τῆς μετουσιώσεως ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ καὶ τῆς ἐξομολογήσεως. ἐξήγησε δὲ ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βίσει τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Διὸ καὶ ἀπεικονύθη ἡ διδασκαλία του ἐν συνόδῳ τοῦ Λονδίνου 1382. Παρεπέμφθη δὲ ὁ Οὐ. εἰς τὴν ἐνορίαν του, ὅπου εἶτα ἀπεπεράτωσε τὸ κυριώτερον ἔργον του, τὴν ἀγγλ. μετάφρασιν τῆς ἀγ. Γραφῆς. Ἀπέθανε τῷ 1384, καταδικασθείσης δὲ τῆς διδασκαλίας του ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Κωσταντίας 1415, κατεκρίθησαν τὰ ὅσα του 1428. Οἱ ὁπαδοὶ του κατεβίβωθησαν καὶ ἐξεμνηστεύθησαν μετὰ μεγάλης ὀμότητος. Τὰ ἔργα του ἐκδίδονται νῦν ὑπὸ ἰδιαίτερας ἐταιρίας ἐν Ἀγγλίᾳ. [B.E.]

Ουέκλω (Wicklow). Κομητεία τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Λίνστερ, ἐπὶ τῆς ἱρλανδικῆς θαλάσσης καὶ Β τοῦ Δουβλίνου. ἔχει ἐμβ. 2 024 τχμ. καὶ 61 934 κατ. (1891), εἶναι δὲ ὁρεινὴ καὶ γραφικωτάτη ἔργα δὲ τῶν κατείκων γεωργία, κτηνοτροφία καὶ ἄλιεϊα. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ἐμώνυμος πόλις, κειμένη ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα 3 273 κατ.

Ουέλλεζιμς (Monier Williams). Ἑξοχος ἀγγλὸς ἰνδολόγος, γενν. ἐν Βομβαῦ τῆς Ἰνδικῆς τῷ 1819. Διετέλετο τὸν περιφανῆ Ὀφίλωνα εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἰνδικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐν τῷ Ὁξωνίῳ πανεπιστημίῳ καὶ ἐδημοσίευσεν πολλὰ λόγου ἀξία πονήματα. [Κερ.]

Ουέλλεζιμσπορτ (Williamsport). Πόλις τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σασκεχάννα ἐν ὠραίᾳ καὶ ὕψιν τῇ θέσει. Οἱ κατ., 27 132 τῷ 1890, διατηροῦσι ἀκμαῖον ἐμπόριον σίτου καὶ ξυλείας, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Ουέλλεμινγκτον (Wilmington). 1) Κύριον ἐπίγειον τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Βορείου Καρολίνας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Καίπ-Φήρ-Ρίβερ 32 χμ. ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχουσα δὲ καλὸν λιμένα, ὅστις κυρίως κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ δὴ κατὰ τὸ 1864 ἦτο ἰσχυροτάτος διὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῶν βορείων πολιτειῶν. ἔχει 20 056 κατ. — 2) Ἐπίγειον ἐν τῇ Βορείου ἀμερ. πολιτεία Δελαβάρῃ, ἐπὶ τοῦ Βρανδουβάν. ἔχει 61 431 κατ., ἀκμαῖοτάτην βιομηχανίαν κυρίως σιδήρου, ναυπηγίαν κλ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον, εἶναι δὲ ἔθρα καθολικοῦ ἐπισκόπου.

Ουίλτςχιρ (Wiltshire ἢ Wilts). Μία τῶν νοτίων κομητειῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ἐμβ. 3 507 τχμ. καὶ 264 969 κατ. (1891). Τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ ἥμισυ εἶναι ἀγροί, τὸ δὲ

ὑπόλοιπον λειμῶνες φυτικοὶ καὶ τεχνητοί, μέρη δὲ τινα καὶ ὅλως ἀκατοίκητα. Κυρίως εὐδοκιμεῖ ἡ κτηνοτροφία προβάτων καὶ βοῶν καὶ ἡ βίεμη, ἀνία μαλλίου. Πρωτεύουσα εἶναι Σαίλσβορ. [Μ.Σ.]

Ουίννσορ (Windsor). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Βέρκ, 20 χμ. ἀπὸ Λονδίνου ἐπὶ τοῦ Ταμέσως. ἔχει 12 327 κατ. (1891) καὶ εἶναι κυρίως γνωστὴ διὰ τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορον, ὅπερ ἀνέκαθεν ὑπῆρξεν ἡ περιληψμένη διαμονὴ τῶν Ἀγγλῶν βασιλέων, μετὰ μεγάλου καὶ ὠραιστάτου πάρκου καὶ πλουσιωτάτης πινακοθήκης. [Μ.Σ.]

Ουίντερεια (Winterra H. et B.). Γένος φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Μαγωνωλιωδῶν, εὖ γνωστὰ εἰς 5-εῖδη, ἐν μὲν ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ, τὰ δὲ ἄλλα ἐν Αὐστραλίᾳ, Νέα Ζηλανδίᾳ καὶ Βορνέῳ, Δένδρα ἢ θάμνοι μετὰ φύλλων λειβαλῶν, ἀρωματικῶν διὰ τὸ ἐνεχόμενον αἰθέριον ἔλαιον. Τὰ ἄνθη ἔχουσι πέταλα ἐρυθρά, λευκὰ ἢ πρασινοκίτρινα. Ὁ φλοιὸς τῶν Οὐ. ἦτο ἄλλοτε φαρμακευτικὸς κατὰ πυρετῶν καὶ δυσπεψιῶν.

Ουίντσεστερ (Winchester). Πρωτεύουσα τῆς ἀγγλ. κομητείας Ἀμφσχίρ ἢ Ἀντι, κειμένη γραφικώτατα ἐπὶ λόφου παρὰ τὸν πλωτὸν Ἰτσιν 19 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Εἶναι παλαιότατη πόλις, χρησιμεύουσα τὸ πάλαι ὡς πρωτεύουσα τοῦ Ἑσσεξ, εἶτα δὲ καὶ ὅλης τῆς Ἀγγλίας. ἔχει μεγαλοπρεπεστάτην γοθικὴν μητρόπολιν, οἰκοδομηθεῖσαν 1079-1486 ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαιοτέρου ναοῦ μετὰ τάφους ἀγγλοσαξόνων βασιλέων, πολλὰ δὲ ἄλλα ἀρχαῖα καὶ νεώτερα ὠραῖα κτίρια, κολλέγιον ἱδρυθὲν τῷ 1387 κλ., κατοίκους δὲ νῦν 19 073. [Μ.Σ.]

Ουῆσκόνσιν (Wisconsin). Βορείου ἀμερικαν. πολιτεία ἐπὶ τῆς Ἀνω λίμνης καὶ τῆς Μίσιγοιαν λίμνης, ἀποτελουμένη ὑπὸ κυματοειδοῦς πεδιάδος. ἔχει ἐμβ. 145 140 τχμ. καὶ 1 686 880 κατ. (1890), ἀρδεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Οὐ., παραποτάμου τοῦ Μισσισίππη, τοῦ Σαιντ-Κροά κλ. καὶ εἶναι εὐφορωτάτη, παράγουσα ἀπείρην σίτον ἔχει δὲ καὶ ἀκμαῖοτάτην κτηνοτροφίαν, καὶ εἶναι πλουσία εἰς μέταλλα (χαλκόν, μόλυβδον, σίδηρον), διὸ καὶ τὸ ἐμπόριον ἀκμάζει λίαν. Ἀπὸ τοῦ 1671 μέχρι τοῦ 1763 διετέλεσεν ἀποικία τῶν Γάλλων, οἵτινες τὴν παρεχώρησαν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, ἐγένετο δὲ ἐλευθέρα τῷ 1783 καὶ ἀπετέλεσε μέρος τῆς τῆς μεγάλῃς Βορειοδυτικῆς τοπαρχίας, μέχρις ὅτου 1836 διωργανώθη ὡς αὐτοπόστος τοπαρχία καὶ προσελήθη 1848 ὡς πολιτεία εἰς τὴν Συμπολιτείαν. Εἰς τὸ Συνέδριον πέμπτῃ δύο γερουσιαστὰς καὶ 10 βουλευτάς. Πρωτεύουσα εἶναι Μαΐδισον. [Μ.Σ.]

Ουῆστ καλεῖται χαρτοπαίγνιον τι πατρίδα ἔχον τὴν Ἀγγλίαν, παιζόμενον δὲ ὑπὸ

4 προσώπων, ὧν ἀνὰ δύο εἶναι σύντροφοι, διὰ 52 χαρτίων.

Οὐξαστίτης. Εἶδος πιθήκου, ζῴων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀρκτοπιθήκων. ἔχει μετὰ τῆς οὐρᾶς μήκος 0.60 μ., σώμα χαρίεν, τρίχωμα μακρὸν καὶ μακρὸν, μακρὰν οὐράν. Εἶναι δὲ ἡμερώτατος ἐντὸς ὁλίγων ἡμερῶν τιθασσεύμενος. [Φ.Ι.]

Οὐίτθου (Whithy). Παράλιος πόλις ἐν τῇ Νήρῳ Πάιδιγγ τῆς ἀγγλ. κομητείας Ἰόρκης, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰσθμοῦ εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν. ἔχει διάφορα μνημεῖα τῆς ἀγγλικῆς ἀρχαιότητος, κυρίως ἐρείπια μονῆς ἱδρυθείσης τῇ 650, ἐν δὲ τῇ νέα πόλει λαμπρότατα κτίρια. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχει πλούσια δρυεῖα στυπτηρίας. Οἱ 13274 κατ. (1891) διατrophῶν ἐμπορίων καὶ βιομηχανίαν γαλάτου. [Μ.Σ.]

Οὐίτνεϋ (William Dwight Whitney). Ἀμερικανὸς γλωσσολόγος, γενν. 1827 ἐν Νόρθάμπτον τῆς πολιτείας Μασσαττούσετς, σπουδάζας ἐν ἀμερικανικοῖς τε καὶ εὐρωπαϊκοῖς πανεπιστημίοις, διατελέσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1854 καθηγητῆς τῆς Σανσκριτικῆς ἐν τῇ κολλεγίῳ Ταίλ τοῦ Νιουχαίβεν. Ἐκτὸς διαφόρων γραμματικῶν ὡς καὶ ἐκδόσεων καὶ μεταφράσεων σανσκριτικῶν κειμένων ἐδημοσίευσε τὰ γνωστότατα καταστάνα: Γλῶσσαι καὶ γλωσσολογία (1867), Βίος καὶ ἀνάπτυξις τῆς γλώσσης (1875) κλπ. [Μ.Γ.]

Οὐΰχελζ (Satoralja-Ujhely). Πρωτεύουσα τοῦ κομητάτου Ζεμπλίνου τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα 11264 κατ., ὧν πολλοὶ ἔθνη. Διατηρεῖ ἀμφοτέρων ἐμπορίων τῶν προΐοντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Οὐκερ (Sir William Jackson Hooker). Περίφημος βοτανικός, γενν. ἐν Νόρριτς 1785, διατελέσας δὲ καθηγητῆς ἐν Γλασκώβη καὶ ἀπὸ τοῦ 1840 διευθυντῆς τοῦ βοτανικοῦ κήπου ἐν Κιού, ὅστις ἐπ' αὐτοῦ ἐγένετο ὁ πρῶτος τοῦ εἶδους του ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐδημοσίευσε πολλὰ ἔργα κυρίως περὶ τῆς Ἀγγλικῆς χλωρίδος καὶ ὑπῆρξε διευθυντῆς διαφόρων βοτανικῶν περιοδικῶν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 1865. Καὶ ὁ υἱὸς του Joseph Dalton H., γενν. 1816 ἐν Γλασκώβη, ἐγένετο γνωστὸς φυτολόγος, ἐτελέσας μεγάλας περιουσίας, ὧν τὰ πορίσματα ἐδημοσίευσε ἐν διαφόροις ἔργοις, καὶ διαδεχόμενος τὸν πατέρα του ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ βοταν. κήπου ἐν Κιού. Μετὰ τοῦ Βέντχαμ ἐξέδωκε τὸ μέγα ἔργον Genera plantarum (3 τ. 1862—83).

Οὐκερέβε λίμνη. Βλ. Νυάιντα.

Οὐκερμάρκ (Ukermark) καλεῖται τὸ Β μέρος τοῦ Βρανδεμβούργου, πρωτεύουσά ἔχον τὸ Πρέντσλου. [Μ.Σ.]

Οὐκερτ (Φριδερ. Αὐγ. Ukert). Γερμανὸς ἱστοριογράφος, γενν. 1780 ἐν Οὐππίν, δια-

τελέσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1808 καθηγ. γυμνασίου καὶ διευθυντῆς τῆς βιβλιοθήκης τοῦ δουκὸς ἐν Γόττα, ὅπου ἀπέθανε 1851. Ἰδιαιτέρως ἠσχολήθη εἰς τὴν ἀρχ. γεωγραφίαν, γράψας μετὰ τῶν ἄλλων περὶ τῆς γεωγραφίας τοῦ Ἑκαταίου κλ. (1814), περὶ τῆς γεωγραφίας τοῦ Ὀμήρου (1815), Γεωγραφίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων (3 τ. 1818—46), πρὸς δὲ περιγραφὴν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰκὼν τῆς Ἑλλάδος» (1811, νέα ἐκδόσις 1873). Μετὰ τοῦ Ἐρεν δὲ ἱδρυσε τὴν ἱστορίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν (1819 κέ.).

Οὐκραίνη. Χώρα τῆς Ῥωσσίας ἀμφοτέρωθεν τοῦ μεσοῦ ροῦ τοῦ Δνεπέρου, περιλαμβάνουσα τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς λεγομένης Μικρᾶς Ῥωσσίας. [Μ.Σ.]

Οὐλαέ, οὐλοχούται. Βλ. Οὐσία.

Οὐλανδ (Ιω. Λουδοβ. Umland). Διαπρεπὴς Γερμανὸς ποιητῆς καὶ ἐρευνητῆς τῆς γερμανικῆς ἀρχαιότητος, γενν. 1787 ἐν Τυβίγγη, σπουδάζας δὲ τὴν νομικὴν. Ἐγκαταστάθεις 1811 ἐν τῇ πατρίδι του ὡς δικηγόρος, ἔλαβε μέρος εἰς τὰ δημόσια ζητήματα καὶ ὑπῆρξε ἐπὶ πολλὰ ἔτη μέλος τῆς συνέλευσεως τῶν Τάξεων, παραιτηθεὶς χάριν τῆς ἐνεργείας ταύτης καὶ τὴν καθηγεσίαν τῆς γερμαν. φιλολογίας, ἣν κατεῖχε 1829—32. Τῇ 1848 ἐγένετο καὶ μέλος τοῦ γερμαν. παρλαμέντου. Ἀπέθανε δὲ 1862. Τὰ λυρικά καὶ ἐπικολυρικά ἔργα τοῦ Οὐ. ἀνήκουσιν εἰς τὰ ὠραιότερα τῆς γερμαν. φιλολογίας, διακρινόμενα ἐπὶ βιβλίοι καὶ ἀληθεῖ αἰσθηματι, ἐν δὲ τοῖς ἐπικολυρικοῖς πρὸ πάντων δεικνύει τὴν τέχνην τοῦ παριστάνειν δι' ὁλίγων λέξεων χαρακτῆρας καὶ μορφὰς πλήρεις ζωῆς. Τὰ δραματικά του ἔργα εἶναι ὀλιγώτερον σημαντικά. Μεγίστην ἀξίαν ὅμως εἶχον αἱ ἐργασίαι τοῦ Οὐ. διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς γερμαν. ποιήσεως καὶ μυθολογίας, ἣ συλλογὴ του τῶν δημοτικῶν ᾠδῶν κλ. [Μ.Γ.]

Οὐλάνοι. Βλ. Λόγγη.

Οὐλεμάδες (ἀραβ. οὐλεμά τ. ἔ. σοφοί, πεπαιδευμένοι) καλοῦνται ἐν τῷ μουσουλμανικῷ κόσμῳ οἱ τὰ θρησκευτικὰ πράγματα καὶ τὴν ἐκ τοῦ Κορανίου πηγάζουσαν νομολογίαν καλῶς σπουδάζοντες. Οὗτοι ἀποτελοῦσι τάξιν λίαν σεβαστὴν καὶ ἐπιδαλλομένην εἰς τε τὸν λαὸν καὶ τὴν πολιτείαν, διαιρουμένη δὲ εἰς τρεῖς τάξεις ἡτοι τοὺς Ἰμάμ, τοὺς Μουφτὴ καὶ τοὺς Καδὴ (βλ. τὰς λ. Ἐν λ. Ἰμάμ ἐσφαλμένως ἐγράφη Σοφάδες ἐντὶ Καδὴδες). Κατὰ τὸ διάστημα τῶν πολλάκις λίαν μακροχρονίων σπουδῶν αὐτῶν οἱ μέλλοντες Οὐ. καλοῦνται Σοφτὰ (δρῦτότερον Σοχτὰ τ. ε. φλεγόμενοι, ἔρωτι μαθήσεως δῆλον ὅτι), διαιτῶνται δὲ ἐν εἰδικῶν ἱεροσπουδαγητοῖς, ὅπου παιδεύονται σχεδὸν αποκλειστικῶς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Κορανίου.

Ούλεωθόρυ. Κυβερνεῖον τῆς Φιλλανδίας, περιλαμβάνον τὸ Β μέρος ταύτης, ἔχον ἐμβ. 166 664 τγμ. καὶ 246 993 κατ., καλλιεργούμενον δὲ μόνον κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, ἐνθ' τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἀνατολ. μέρη καλύπτονται ὑπὲρ ἑλῶν καὶ θατῶν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ ἐμῶνμος πόλις, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ούλεω ποτ., εἰς τὸν Βορρηνικὸν κόλπον, ἔχουσα δὲ 10 592 κατ. κυρίως ἐμπόρους.

Ούλερίχος (Γερρ. Νικ-λ. Urlichs). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος καὶ φιλέλλην, γενν. 1807 ἐν Βρέμῃ. Ἐπὶ τῆς καθόδου τοῦ Ὁθωνος εἰς Ἑλλάδα ἐξέλεξε καὶ ὁ Οὐ. ταύτην ὡς νέαν του πατρίδα, διορίσθη δὲ ἅμα τῇ συστάσει τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητῆς ἐν αὐτῇ τῆς ῥωμαϊκῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἀρχαιολογίας. Πόρισμα τῶν ἐν Ἑλλάδι περιηγήσεων του εἶναι τὸ ἔργον του Περιοδεῖαι καὶ ἔρουναι ἐν Ἑλλάδι, οὗ τὸ α' μέρος ἐξεδόθη 1840, τὸ δὲ β' μέλις τῇ 1863. Διδακτικὰ δὲ βιβλία πρὸς χρῆσιν τῶν ἐλληνοταλίων συνέγραψε λατινικὴν γραμματικὴν, λατ. χρηστομάθειαν καὶ λατινιστῶν λεξικόν, πλειστάκις ἐκδοθέντα. Ἀπέθανε δὲ τῇ 1843 ἐν Ἀθήναις. [Μ.Γ.]

Ούλῃ. Βλ. Τραῦμα.

Ούλμανίτης. Ὁρυκτὸν τοῦ κυβικῆς συστήματος, ἀποτελούμενον ἐκ νικελίου, ἀντιμονίου καὶ θείου, ἔχον χροῖμα μολυβδόφαιον, σκληρότητα 5 — 5.5 καὶ εἰδικὸν βάρος 6.2 — 6.5. [Δ.Κ.]

Ούλμη (Ulm). Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τοῦ νομ. Δουναβίως τῆς Βυρτεμβέργης, ἄλλοτε ἐλευθέρα πόλις τοῦ Γερμ. κράτους, κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουναβίως, ἐν ζευγνύουσιν ἐνταῦθα μία λιθίνη καὶ ἑτέρα σιδηρὰ γέφυρα. ἔχει 36 191 κατ. (1890), οἷτινες διατηροῦσι σπουδαϊοτάτην βιομηχανίαν ὑφασμάτων, δέρματος, ὥρολογίων, μηχανῶν, καπνοῦ, μεταλλίνων ἀντικειμένων παντὸς εἶδους κλ., ὡς καὶ ἀχμαϊότατον ἐμπόριον. Ἀγλαΐσμα τῆς πόλεως εἶναι ἡ μεγαλοπρεπεστάτη μητρόπολις (προτεσταντικῇ), οἰκοδομηθεῖσα 1377-1494 ἐν γοθικῷ ῥυθμῷ, ἔχουσα δὲ κωδωνοστάσιον 161 μ. ὅπερ ἀπεπερατώθη 1890· ἀλλὰ δὲ ἀξιόλογα κτίρια εἶναι ἐκτὸς διαφόρων ναῶν τὸ δημαρχεῖον καὶ πολλαὶ ἀρχαιοπρεπεῖς ἰδιωτικαὶ οἰκίαι. [Μ.Σ.]

Ούλόδενδρον. Βλ. Λεπιδόδενδρον.

Ούλπιανός (Domitius Ulpianus). Εἰς τῶν κορυφαίων Ῥωμαίων νομοδιδασκάλων, γενν. ἐν Τύρῳ καὶ ζήσας ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀλεξ. Σεβήρου, φονευσθεὶς δ' ὑπὸ τῶν πραιτωριανῶν ἐπὶ Καρακάλλῃ. Ἔργα τοῦ Ούλπιανοῦ ἀναφέρονται ὑπὲρ τὰ 20, ὧν σπουδαιότερα τὰ Σχόλια ad edictum καὶ ad Sabinum. Ἐν τῇ Πανδέκτη περιελήφθησαν 2462 χωρία τοῦ Ούλπ., ἀποτελοῦντα τὸ τρίτον αὐτοῦ. [Πφ.]

Οὔλστερ. Βλ. Ὀλστερ.

Οὔλτραμαρένη. Ὠραῖον κυανοῦν χροῖμα, ὅπερ ἄλλοτε μὲν ἐλαμβάνετο ἐκ τοῦ λαζουλίθου, νῦν δὲ παρασκευάζεται τεχνητῶς, διὰ θερμάνσεως μίγματος φυτικῆς ἔργιλλου ἢ καρλίνου μετὰ κεκαυμένης σάδας, θείου καὶ ξυλάνθρακος, εἰς ποσὸν 10 ἑκατομ. γγρ. κατ' ἑτοσ ἐν εἰδικοῖς ἐργοστασίαις. Ἀποτελεῖται δὲ γημικῶς ἐξ ὀξυπυριτίου (37—40 %), ἔργιλλου 23-29 %, νάτρου (18-21 %) καὶ θείου (8-13 %). Ἐν τῇ ὕδατι εἶναι ἀδιάλυτος· δόξα δὲ διαλύματα ἀποχρωματίζουσι αὐτὴν ἀποβαλλόμενον ὕδροθειον. Ἡ Οὔ. χρησιμεύει εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τὴν τυπωτικὴν ὑφασμάτων, τὴν λ. ζωγραφίαν κλ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πρασινὴ καὶ ἰόχρους καὶ ἐρυθρὰ Οὔ., λαμβανόμεναι διὰ τινων τροποποιήσεων ἐν τῇ παρασκευῇ αὐτῆς. [Χ.Χ.]

Οὔλτραμοντᾶνος καλοῦνται ἐν τῇ Δ. Εὐρώπῃ οἱ ἄγαν ἐνθερμοὶ ὁπαδοὶ τοῦ παπισμοῦ, οἵτινες ἐπιδιώκουσι τὴν ἐπίδρασιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Τὸ ὄνομα σημαίνει «οἱ πέραν τῶν ὁρίων (δὴλὰ δὴ τῶν Ἀλπεων)», τ. ἔ. οἱ ἀποβλέποντες εἰς τὸν πέραν τῶν Ἀλπεων πάντα τῆς Ῥώμης.

Οὔλφίλας (Ulfilas). Ἐπίσκοπος τῶν Γότθων, γενν. 311 ἐκ τῶν Οὔρησιγότθων, Β τοῦ Δουναβίως, ἀπὸ τοῦ 348 ὁπαδὸς τοῦ Ἀρείου, μεταναστεύσας δὲ μετὰ τῶν ἐμοφύλων του εἰς Κάτω Μοισίαν καὶ ἀπεθανὼν 381 ἐν Κων/πόλει, ὅπου προσεκληθὼν ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Ἐκ τῶν ἔργων του σώζονται μέρη τῆς γοθικῆς μεταφράσεως τῆς ἀγ. Γραφῆς, ἅπερ ὡς τὰ ἀρχαιότατα ἐγγράφα μνημεῖα γερμανικῆς γλώττης ἔχουσι μεγίστην ἀξίαν.

Οὔμάν. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ Ῥωσ. κυβερνήσῃ Κιέβου, ἐπὶ τοῦ Οὔμάνκα, ἔχουσα 24 297 κατ. καὶ ἐμπόριον προϊόντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Οὔμαν (Κάρολ. Humann). Γερμανὸς μηχανικὸς καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. 1839 ἐν Στέελε. Ἠναγκασθὼν ἕνεκα τῆς ὑγείας του νὰ μεταβῇ εἰς νοτιώτερον κλίμα· ἐξέπληνσε δὲ τῇ 1864 τῇ ἐντολῇ τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως χάριτην τῆς Παλαιστίνης. Γνωστὸς ἐγένετο διὰ τῶν ἐν Περγᾶμῳ (βλ. λ.) ἀνασκαφῶν, ἀρξαμένων κατὰ Σεπτ. 1878. Ἀπὸ τοῦ 1884 διατελεῖ τηρηματάρχης τῶν βασιλ. μουσείων τοῦ Βερολίνου μετὰ τῆς ἀδείας νὰ κατοικῇ ἐν Σμύρῃ. Συνέγραψε μετὰ τοῦ Κόντσε κλ. «Τὰ πορίσματα τῶν ἐν Περγᾶμῳ ἀνασκαφῶν» (1880-89). [Μ.Γ.]

Οὔμδέρτος (Umberto). Ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, γενν. 1844, πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Βίκτωρος Ἐμμανουήλ Β' καὶ τῆς Μαρίας Ἀδελαίδος, ἀρχιδουκίσσης τῆς Αὐστρίας. Ἦδη ὡς διάδοχος ὑπῆρξεν

ἐνθερμος ὁπαδὸς συμμαχίας μετὰ τῆς Γερμανίας καὶ ἐξηκολούθησεν ἔχων τοιαύτας ἀρχὰς ἀπ' οὗ διεδέξατο τὸν πατέρα του ἐπὶ τοῦ θρόνου, 9 Ἰαν. (ν) 1878. Κατὰ Νοέμβρ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπληρώθη ἐν Νεαπόλει ὑπὸ δολοφόνου τινὸς Πασσανάντη. Ἡ εἰσέλασις τῶν Γάλλων εἰς Τύνιδα ἐπὶ νῆγκε καὶ μεταβολὴν τῆς μέχρι τοῦδε ἀμυρρόπου πολιτικῆς τῆς Ἰταλίας καὶ οὕτως ἐπὶ τῆς ἡ τριπλῆς συμμαχίας μετὰ αὐτῆς, τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Τῷ 1868 ἐνομφεθὴ τὴν ἐξαδελφὴν του Μαργαρίταν, ἀπέκτησε δὲ ἓνα υἱόν, τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ, γενν. 1869.

Οὐμβόλδος (Ἀλέξανδρος βαρὼνς Humboldt). Ὁ ἐγκυκλοπαιδικώτατος καὶ διασημώτατος φυσιοδίφης τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, γενν. 1769 ἐν Βερολίνῳ. Ἡδὴ κατὰ τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς ἐν Φραγκοφούρτῃ ἐπὶ τοῦ Ὁδερ καὶ ἐν Γοτίγγῃ ἐκτὸς τῆς νομικῆς ἐκαλιέργει καὶ τὴν μελέτην τῆς βοτανικῆς, τῆς τεχνολογίας, τῆς φιλολογίας κ.λ., συνεπλήρωσε δὲ τὰς τεχνικὰς γνώσεις του ἐν τῇ μεταλλουργικῇ ἀκαδημίᾳ τῆς Φρειδεργίας. Δημοσιεύσας ἤδη βιβλία τινὰ διετέλεσε 1792-7 διευθυντὴς ὁρυχέων εἰς τὰ πριγκιπὰτα Ἀνσβαχ καὶ Βαυρὺτ. Εἶτα δὲ μεταβὰς εἰς Παρίσιον ἔσχε ἰσθὴ μετὰ τοῦ Βομπλάνδου, μεθ' οὗ διαμείνας καιρὸν τινα ἐν Ἰσπανίᾳ ἐξετέλεσε 1799 μεγάλην ἐπισημονικὴν περιοδεῖαν ἀπὸ τὴν Ν^η Ἀμερικὴν, τὸ Μεξικὸν καὶ τὰς Δυτ. Ἰνδίας, καθ' ἣν ἐξηρευνήσαν κυρίως τὸν Ὀρινόκον, τὰς Κορδιλιέρας κ.λ., ἐπέστρεψαν δὲ διὰ τῆς Ἀθάνας καὶ τῆς Φιλαδελφείας εἰς Εὐρώπην, ὅπου ἐφθασαν ἐν Βορδῶ κατ' Αὐγούστου 1804, πλουσιώτατα φέροντες περίσματα ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, γεωγραφίας, στατιστικῆς καὶ ἐθνογραφίας. Ἐκτοτε ὁ Οὐ. ἐκτὸς μικροτέρων τινῶν ἀποδημιῶν, διέμενεν ἐν Παρίσι, ὅπου ἐξέδωκε καὶ τὸ πᾶμμεγα αὐτοῦ ἔργον περὶ τῆς περιηγήσεως ἐκείνης ὑπὸ τὸν τίτλον Voyage aux régions équinoxiales du Nouveau continent par A. de H. et Aimé Bonpland, rédigé par A. de H., εἰς 30 τόμους μετὰ πλείστων εἰκονογραφιῶν (1805-29). Ἐν τῇ μετὰ ἐσχέτισθ μετὰ τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου Γ', ὅστις μεγάλως ἐξέτιμα αὐτὸν καὶ προσέλαυνεν εἰς Βερολίον ὅπου ἐγκατεστάθῃ τῷ 1827. Νέαν μεγάλην περιοδεῖαν ἐπεχείρησεν ὁ Οὐ. τῷ 1829 εἰς τὴν Β. Ἀσίαν, καθ' ἣν διερευνήθησαν κυρίως τὰ Οὐράλια καὶ Ἀλταία ὄρη· αἱ κατ' αὐτὴν ἀνακαλύψεις ἐξημμοσιεύθησαν εἰς διάφορα ἔργα. Εἶτα ἐργαζομένης εἰς διαφόρους διπλωματικὰς ἀποστολάς κατὰ διαμονὴν δὲ τοιαύτην ἐν Παρίσιον ἐξημμοσίευσεν καὶ τὸ ἔργον Examen critique de la géographie du Nouveau continent (5 τ. 1835-8), Ζήτας δὲ ὑστε-

ρον τὸ πλεῖστον ἐν Βερολίνῳ ἀπέθανεν τῷ 1859. Ἐκ τῶν πολλῶν ἄλλων συγγραμμάτων του γνωστότατα καὶ δημοφιλέστατα κατέστησαν τὰ ὑπὸ τοὺς τίτλους «Κόσμος» καὶ «Εἰκόνες τῆς φύσεως», ἅτινα ἐξεδόθησαν πλείστακις. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Οὐ. ἐπὶ ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ὑπῆρ' ἐν ἀνεκτίμητος, θαυμαστὴ δὲ ἦτο ἡ ὁξυδέρκεια μεθ' ἧς συνείρων τὰ διάφορα ραινόμενα κατάρθρωσε νὰ ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀμεταβλήτους νόμους τῆς φύσεως.

Οὐμβόλδος (Γουλιέλμος βαρὼνς Humboldt). Διαπρεπὴς λόγιος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Οὐ., γενν. 1767 ἐν Πότσδαμ. Ἐσπούδασεν ἐν Γοτίγγῃ τὰ νομικὰ, συγχρόνως δὲ ἀρχαιολογίαν, αἰσθητικὴν καὶ φιλοσοφίαν. Νυμφευθεὶς τὴν ἐπίσης πνευματωδέστατην Καρολίαν φὸν Δαχερόδεν ἐζήτησε τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ κτήματα τῆς συζύγου του, εἶτα δ' ἐν Τένα, συναναστρεφόμενος μετὰ τοῦ Σγίλλερου καὶ τῶν ἐξέχων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του. Μετὰ διαφόρους περιοδείας ἐδόθη τῷ 1801 τὴν θέσιν πρεσβετοῦ τῆς Πρωσίας ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ 1808, εἶτα δὲ διατελέσας τμηματάρχης τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ συντελέσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτης ἐργημάτισεν ὕστερον εἰς ποικίλας διπλωματικὰς θέσεις ὡς πρεσβευτὴς ἐν Λονδίνῳ κ.λ., παντοῦ ἀναδειχθεὶς ὡς ἐλευθερόφρων καὶ μεγάλου. Ἀπὸ τοῦ 1819 ἐζήτησεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐν Τέγελ, ὅπου καὶ ἀπέθανεν 1835. Ἐκτὸς τῶν αἰσθητικῶν ἔργων του, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ ἱδικὰ του ποιήματα ὡραιότατα, τὴν μεγίστην σημασίαν ἔχουσι τὰ γλωσσολογικά, καὶ κυρίως τὸ περὶ τῆς γλώσσης Κάβι ἐν 126α, οὗ ἡ εἰσαγωγή, ἐκδοθεῖσα καὶ χωριστὰ ὑπὸ τὸν τίτλον Περί τῆς διαφορᾶς ἐν τῇ οἰκοδομικῇ τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς ἐπὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος (1835), ἔτεμε νέαν ὁδὸν εἰς τὴν γλωσσολογίαν ἄλλα δὲ ἔργα αὐτοῦ προήγαγον σπουδαίως τὴν γνῶσιν τῆς σαρσκριτικῆς καὶ ἄλλων γλώσσων. Σημαντικὴ δὲ διὰ τὴν διερεύνησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ μετρικῆς ἦτο ἡ μετάφρασις του τοῦ Δίσχυλίου Ἀγαμέμνονος (1816). Ὁ Οὐ. ὑπῆρξεν μέγας ἐπιστήμων καὶ εὐγενέστατος ἀνθρωπος· δειγμα τοῦ τελευταίου τούτου πρόκειται ἡ συλλογὴ Ἐπιστολῶν πρὸς φίλην τινὰ, ἥτις ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον 1847, θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν κλασικῶν ἔργων τῆς γερμανικῆς φιλολογίας. [B.E.]

Οὐμβρόα. Βλ. Ὀμβρική.

Οὐμμελ (Ἰωάννης Νεπομούκ Hummel). Περιφημὸς συνθέτης καὶ κλειδοκυμβαλιστής. Ἐγενν. ἐν Πρεσβούργῳ 1778, ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Μότσαρτ, ἐργημάτισεν δὲ μετὰ

άλλων καὶ διευθυντῆς ἀρχήστρας ἐν Στουτγάρτῃ· τὸ πλεῖστον ὅμως περιώδευσεν ἀνὰ τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης. Τέλος δὲ ἐγκατασταθεὶς ἐν Βάιμαρ ἀπέθανεν ἐκεῖ 1837. Δι' συνθέσεις του εἶναι παντοειδείς, πολλὰ δὲ αὐτῶν ἔχουσι μόνιμον ἀξίαν.

Οὐννα (τουρκ., ἑλλ. δὲ Οἶνός η). Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου, ὑπαγομένη εἰς τὴν διοίκησιν Τζανίκ τῆς τοπάρχιας Τραπεζούντος. Εἶναι ἀρχαία ἀποικία τῶν Ἀττικῶν, ἔχουσα νῦν περὶ τὰς 8000 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ Ἕλληνας λαλοῦντες ἰδιόρρυθμον ἐφαρμογμένον ἑλληνικὸν ἰδίωμα, τὸ λοιπὸν δὲ Τούρκοι καὶ τινες Ἀρμένιοι. Ἐχει βυζαντινὰς τινὰς ἀρχαιοτάτας. Οἱ Ἕλληνες ἐξαρτῶνται ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τοῦ μητροπολίτου Νεοκαισαρείας.

Οὐνναμδέζη. Μεγάλη πεδινὴ χώρα τῆς ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν Ἀνατ. Ἀφρικῆς ἐκτετατομένη μεταξὺ 4-6° Ν πλάτους μέχρι τοῦ Μαλαγαράζι ποτ., ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὴν λίμνην Ταγγανίκαν. Οἱ κατ., Βανιαμδέζοι, ἐνασχολοῦνται εἰς γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. Ἡ χώρα ἀνήκει νῦν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν γερμανικὴν προστασίαν ἑδάφος. [Μ.Σ.]

Οὐνιόρο. Χώρα τῆς ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν Ἀνατ. Ἀφρικῆς, πρὸς ΒΑ τῆς Οὐγάνδας. Εἶναι γραφικὴ καὶ ἐν μέρει ὄρεινῃ. Οἱ κατ. καλοῦνται Βανιόρο, διατρεφίσαι δὲ γεωργίαν καὶ τινα κτηνοτροφίαν. [Μ.Σ.]

Οὐντζακ, τ. ἑ. ἡνωμένοι, καλοῦνται ἐκεῖνοι τῆς Ἀνατολῆς οἱ χριστιανεῖς, οἵτινες ἀπεσπάρσθησαν ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας συνεπειὰ τῆς μετα ὑ τοῦ πάπα Εὐγενίου Δ' καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ζ' Παλαιολόγου τῇ 1439 ἐν Φλωρεντίᾳ κλεισθείσης συνθήκης καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζοντες μὲν τὴν ἐκκλησιαστικὴν κυριαρχίαν τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης καὶ δόγματά τινα τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας, διατηροῦντες δὲ κατὰ τὰ ἄλλα τὰ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἔθιμα τῆς λειτουργίας κλ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Οὐ., οἵτινες ζῶσι κυρίως ἐν Πολωνίᾳ, Γαλικίᾳ, Οὐγγαρίᾳ καὶ Κροατίᾳ, ἀνέρχεται εἰς 4 ἑκατομμύρια. [Ἐγ.]

Οὐννα (Unna). Πόλις τοῦ πρῶτου νομοῦ Ἀρνσπεργ ἐν Βεστφαλίᾳ. Ἐχει 11119 κατ. διατρεφύνας ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως ἄλατος, εὐρισκόμενον ἐκεῖ ἐν ἄβυσσῳ.

Οὐννακ. Ἀσιατικὴς λαός, ὅστις νικήσας τοὺς Ἀλανοὺς καὶ ὑπερβάς 375 τὸν Τανάιν κατέστρεψε τὸ γοθικὸν κράτος. Διαρρέοντες εἰς πολλὰς φυλάς, κατέλαβον τὸ κατ' ἀρχὰς τὰς μεταξὺ Βόλγα καὶ Δουνάβειος πεδιάδας, εἶτα δὲ τὴν τοῦ Ταύρου. Ἀπὸ τοῦ 395 ἐξέτελεσαν μεγάλας λεηλατικὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, κυρίως εἰς τὴν Θράκην.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀττίλα (βλ. λ.) σημαίνει τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεώς των, θανόντας δὲ τούτου 454 διμελήσθη τὸ κράτος, ὥπισθοδρέμνησαν δὲ οἱ Οὐ. πέραν τοῦ Προῦθου καὶ Δνειπέρου. Ἐν τῇ στρατῷ τοῦ Ναρσῆ, πολέμουτος κατὰ τῶν Ὀστρογόθων ἀναφέρονται ἀκόμη στίφη αὐτῶν. Ὁ Οὐννικός λαὸς ἀναφαινεται ἔκτοτε ὑπὸ τὰ ὀνόματα τῶν Κουτουργούρων ἢ Κουτρίγούρων οἵτινες κατόικουν Δ τοῦ Τανάιδος, καὶ τῶν Οὐττουργούρων ἢ Οὐτρίγούρων, Δ τοῦ ποταμοῦ, ὧν οἱ πρῶτοι κατὰ τὴν 5' αἰῶνα ἐπανειλημμένως εἰσεβάλον εἰς τὸ Βυζαντιανὸν κράτος. Φαίνεται ὅτι οὗτοι εἶναι αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι, οἵτινες ἐγκατεσταθῆσαν τέλος ἐνταῦθα καὶ ἐξεσλαβίσθησαν. Πιθανῶς οἱ Οὐ. ἦσαν σύγγονοι λαός, ὡς καὶ οἱ Μαγυάροι ἢ Οὐγγροι.

Οὐντερβάλδεν (Unterwalden). Καντόνιον τῆς κεντρικῆς Ἑλβετίας, Ν τῆς λίμνης Φιβελάδου τετετυν. Διαίρεται εἰς 2 ἡμι-καντόνια, Ὀπβάλδεν (475 τ.μ. μετὰ 15030 κατ.), εὐ τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1867 καὶ ὅπερ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Σάρνεν, καὶ Νιδβάλδεν (290 τ.μ. μετὰ 12520 κατ.) ἔχον πρωτεύουσαν τὸ Στάνς καὶ σύνταγμα ἀπὸ τοῦ 1877. Ἡ χώρα εἶναι ὄρεινῃ καὶ γραφικωτάτῃ, ἔχουσα ὕψηλοτάτας κορυφὰς τὴν Χοενστέλλεν (2484 μ.) καὶ Πιλάτον (2623 μ.). Κτηνοτροφία εἶναι τὸ κύριον ἔργον τῶν κατοίκων, ἐξάγονται δὲ πρὸ πάντων κτήνη, τυροὶ καὶ ξυλεία. [Μ.Σ.]

Οὐνυαδ (Hunyad). Κομητᾶτον τῆς Τρανσυλβανίας, συνορεύον πρὸς τὴν Βλαχίαν, ἔχον δὲ ἐμβ. 6932 τ.μ. καὶ 266720 κατ. (1890). Εἶναι ὄρεινῃ καὶ δασύφυτος χώρα, κυρίως κατὰλληλος διὰ κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶναι Δέβα. [Μ.Σ.]

Οὐνυάδης (Ἰωάννης Hunyady). Περίεργος ἥρως τῆς Οὐγγαρίας, γενν. 1387 ἐν Οὐνυαδ τῆς Τρανσυλβανίας. Διέπρεψεν ἤδη ἐπὶ Σιγισμούνδου, διωρίσθη δὲ ὑπὸ Ἀλβέρχου Β' διοικητῆς τῆς Κροατίας, ἐπὶ δὲ Βλαδίσλαου Γ' βεσβόδας τῆς Τρανσυλβανίας (1442) καὶ ἐνίκησε τοὺς Τούρκους παρὰ τὴν Ἑρμαντάδην, τῇ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἐξεδίωξεν αὐτοὺς πέραν τῶν Βαλκανίων. Ἡ ἐπακολουθήσασα ἀναχωρὶς διελύθη τῇ προτροπῇ τοῦ πάπα· οὗτω δὲ προσχώρησεν ὁ Οὐ. μέχρι τῆς Βάρνης, ὅπου ὅμως ἐνίκηθη ὁ χριστιανικὸς στρατός (11 Νοεμβρ. 1444) καὶ ἔπεσε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Βλαδίσλαος. Ἀνταλλάξον εἶτα τὴν ἐπιτροπείαν τῆς Οὐγγαρίας διὰ τὸν κατόπιν γεννηθέντα υἱὸν τοῦ πεσόντος βασιλέως, μετὰ μεγίστης ἀνδρείας κατεπολέμησε τοὺς Τούρκους· ἀλλὰ τῇ 1448 ὑπέστη ἐπὶ τοῦ Κοσσουφοπέδιου νέαν ἥτταν καὶ ἡτμάλωσθη, ἐν τούτοις ἀφέθη μετ' ὀλίγον ἐλευθερος. Τὸ τελευταῖον ἀνδραγαθήμα αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐκστρατεία τοῦ 1456, ὅποτε ἐπὶ κεφαλῇς

δολιγαριθμου στρατού ήνάγκασε τόν Μωάμεθ Β' νά λύση τήν πολιορκίαν τοῦ Βελιγραδίου· ἀπέθανε ἐν ἑνᾷ μῆνι μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν πληγῶν του. [I.K.H.]

Ουολθεραμπτον (Wolverhampton). Πόλις ἀποτελοῦσα ἰδίαν κομητείαν τῆς Ἀγγλίας, 26 χμ. Ν τοῦ Στάφφορντ, πάλαιοτάτη καί βιομηχανικωτάτη. Ἔχει 82 620 κατ. (1891) καί ἐξάγει κυρίως κλεῖθρα, μαχαίρας, πεπιεσμένον χάρτην κλ. [M.S.]

Ουόλλαστον (William Wollaston). Ἀγγλος ἱατρός, ἰδίως εἰς τήν φυσικὴν καί τήν χημείαν διαπρέψας, γενν. 1766, ἀποθ. δὲ 1828. Ἀνεκάλυψε δύο νέα μέταλλα, τὸ πάλλαδιον καί τὸ ρόδιον, ἐφευρε μέθοδον δι' ἧς κατέστησε σφυρηλατήσιμον τὸν λευκόχρυσον, ἐτελειοποίησε τὸ μικροσκοπίον, κατεσκεύασε δὲ ἰδίαν ἠλεκτρικὴν στήλην, περὶ ἧς βλ. ἐν λ Γαλβανισμός, ἐπενόησεν ἰδίον γωνιόμετρον διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κρυττάλων κλ.

Ουόλλαστονίτης. Ὅρυκτὸν τοῦ βεσιρρόμβου ὁρθοῦ συστήματος, ἀποτελούμενον ἐξ ὀξυπυριτίου (52 %/ο) καί διοξειτίου (48 %/ο). ἐρ. θρὸν φαίνεται ἡ κίτρινωπὸν, μετὰ λιμψίως διαλευκόν, εἰδικὸν βάρος 2.75-3 καί σκληρότης 4.5-5. Εὐρρετὸν εἰς τὰ ἐκβλήματα τοῦ Βεζουβίου ὡς καὶ ἐν Θήρᾳ καί Νέᾳ Καυμίνῃ. [A.K.]

Ουορδσβόρθ (Γουλιέλμος Wordsworth). Περιφήμος Ἀγγλος ποιητής, γενν. 1770 ἐν Cocker-mouth τῆς Κουμβερλάνδης. Ἐπιχειρήσας διάφορος περιοδεῖας ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ, ἐξήρτην ὕστερον ἐν 'Ραῦδχαλ ἐπὶ τῆς λίμνης Οὐίνδερ, ὅπου ἱδρύσας μετὰ τοῦ Κόλεριτζ καί ἄλλων τὴν «Σχολὴν τῶν λιμνῶν», ἀπέθανε δὲ τῷ 1850. Εἰς τὰ πρῶτα ἔργα του ἐκινήθη ἀκόμη τὸν Πώπ, ὕστερον ὅμως ἐγένετο ἀνεξάρτητος καί πρωτότυπος, περιέπεσε δὲ εἰς τὸ λάθος νὰ κινήσῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀγροτικῦ λαοῦ ὡς ποιητικωτέραν τῆς τῶν μεμορφωμένων ἐν τούτοις δὲν ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰς τοιαύτας ἰδέας του, αἰτινες δὲν τὴν ἠμπούσαν νὰ ᾗ τῷ ὄντι κάλλιστος ποιητής. Ὡς τὸ ἀριστοῦργημα αὐτοῦ θεωρεῖται τὸ ἐπιγραφεύμενον Ἡ ἐκδρομὴ (Excursion). Τῷ 1842 ἐγένετο καί Ἑστεμμένος ποιητής διαβεβήμενος τὸν Σῶθευ Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν πλειστάκις. [M.F.]

Ουορθέγγ (Worthing). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Δυτ. Σεσσεξ. Ἔχει 16 606 κατ. (1891) καί θαλάσσια λουτρά. [M.S.]

Ουόλσκοι (Volsci). Ἀρχαία φυλὴ τῆς Ἰταλίας περὶ τὸν Κάτω ῥοῦν τοῦ Λαίρεως, ἀνήκουσα εἰς τοὺς ὀμβρικοσαβελλικούς λαούς. Ἐπὶ πολὺν καιρὸν διεξήγαγον μετὰ τῆς Ῥώμης πολέμους, ὑπετάχθησαν δὲ κατὰ τὴν Δ' π. Χ. αἰῶνα ὀλίγον κατ' ὀλίγον. [O.M.]

Ουόρκινγκτον (Workington). Εὐ-

λίμενος πόλις ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Κουμβερλάνδῃ, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δερβέντ. Ἔχει 23 522 κατ. καί ἀρχαῖον ἐμπόριον.

Ουόρκοπ (Workshop). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Νόττιγγαμ, ἔχουσα 12 734 κατ. καί ποικίλην βιομηχανίαν. [M.S.]

Οὐπανισάδ (τ. ἑ. μυστικὴ διδασκαλία) καλεῖται ἐν τῇ σανσκριτικῇ εἰδος θεολογικοφιλοσοφικῶν πραγματειῶν αἰνιγες ἀποτελοῦσι συνήθως τὰ τελευτάτα κεφάλαια τῶν καλουμ. Βραχμανῶν, γεγραμμένα πεζῶς ἢ ἐμμέτρως. Δι' ἀρχαιότεραι αὐτῶν ἀνέρχονται εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 500 π. Χ. χρόνους. Κυριωτάτη μετάφρασις πολλῶν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ τοῦ Max Müller ἀγγλική.

Οὐπας καλεῖνται διάφορα φυτικά θηλητήρια, δι' ὧν ἐπαλείφουσιν οἱ κάτοικοι τῶν Σουδαίων καί Φιλιππινῶν νήσων τὰ βέλη των. Τὸ φοβερώτερον τούτων ἐξάγεται ἐκ δένδρου τινὸς τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀρτεκαρπωδῶν (βλ. λ.).

Οὐπεν (Eupen). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῇ Ἀκυίσγραντον, πλησίον τῶν βελγικῶν συνόρων. Ἔχει 15 445 κατ. καί σπουδαίαν βιομηχανίαν ὑφασμάτων.

Οὐπόλου. βλ. Σαμό ανήσοι.

Ουραγγουτίγκος ἡ Πιθήκος ὁ Σάτυρος (Simia Satyrus). Γένος πιθήκων, ἀνηκὸν εἰς τοὺς Ἀκέρκους Στενορρινούς πιθήκους, τοὺς ἀνθρωποειδεῖς, διακρινόμενος δὲ τῶν ὁμοίων Γορίλλα καί Χιμπατζὶ διὰ παχέων, σαρκωδῶν τυλωμάτων ἐπὶ τῶν γνάθων, τῶν σχεδὸν μέχρι τοῦ ἐδάφους ἐκτετατομένων βραχιονίων του καί τοῦ ἀνευ ὀνυχος ἀντίχειρος τῶν ὀπισθίων ἀκρων του. Οἱ νεαροὶ Ο. ἔχουσι τὸ κρανίον στρογγύλον καί τὸ πρόσωπον ἀνθρωποειδές, σὺν τῷ χρόνῳ δὲως παραμορφοῦνται ταῦτα ἕνεκα τῆς πρὸς τὰ πρῶτα αὐξήσεως τῶν γναθιαίων ὀστέων καί τῶν ῥηθέντων ὀστέων. Πιθανῶς ὑπάρχει ἐν μόνον εἶδος Ο., παρουσιάζον ὅμως ποικιλίας ἀναλόγως τοῦ γένους, τῆς ἡλικίας καί τοῦ τόπου. Νέος συλληφθεὶς εὐκόλως τιθασκεύεται ἐνῷ οἱ γηραιοὶ Ο. εἶναι φοβεροί. Ὁ ἄγριος δυσκόλως ὀρθοδατεῖ, ἀλλ' ὁ ἐξημερωθεὶς εὐκόλως συνειθίζει εἰς τοῦτο, ἐτι δὲ καί εἰς τὴν ἐκτέλεσιν παντοίων ὑπηρεσιῶν καί τὴν χρῆσιν ποτηρίου, κοχλιαρίου κλ. Ὁ ἄγριος ζῇ ἐν τοῖς δάσεσι τοῦ Βορνέου καί τῆς Σουμάτρας, ἀναρριγόμενος νυκτοῦς μάλλον ἐπὶ τῶν δένδρων, πλέκει δὲ οἶκον ἢ μάλλον κλίνην διὰ κλάδων καί φύλλων ἐπὶ τῶν δένδρων ἢ ὑπ' αὐτὰ πρὸς ὕπνον καί ἔχει μεγίστην δύναμιν. Ἔχει δὲ ὁ Ο. τριχίμαχ διαφόρου πυκνότητος καί μήκους κατὰ θέσεις τοῦ σώματος καί χρώματος ποικίλλοντος κατ' ἄτομα. Τρέφεται δὲ ἐκ καρπῶν, νεαρῶν βλαστῶν, φλοιδῶν, ἐτι δὲ ἐντόμων καί ὧν.

Οὐραιμία καλεῖται ἡ ἐν τῷ αἵματι παραμονὴ μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν ἀποτριμμάτων τῆς ἐν τῷ ὁργανισμῷ ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης, ὅτινα κατὰ φύσιν ἀποβάλλονται ἐκ τῶν κυρίων ἀποτελούντων τὰ στερεὰ τεύτων συστατικά. Ἐπέρχεται ὅταν οἱ νεφροὶ πάσχοντες ἀδυνατοῖσι νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν λειτουργίαν ἑαυτῶν, ἀποτελεῖ δὲ σοβαρῶτατον σύμπτωμα τῶν νόσων τῶν νεφρῶν, ἐκδηλούμενον διὰ κεφαλαλγίας, ὑπνηλίας, γαστροεντερικῶν διαταραχῶν, δυσπνολίας, ἀμαυρώσεως, δυστηκσίας, μανιακῶν ἢ μελαγχολικῶν προσβολῶν καὶ σπασμῶν μερικῶν ἢ καθολικῶν, εἴτινες, ὡς ἐν τῇ ἐπιληψίᾳ, τονικοὶ ὄντες κατ' ἀρχὰς καὶ εἴτα κλονικοὶ ἀκολουθεῦνται ὑπὸ βαθέος κώματος. Τὰ φαινόμενα ταῦτα συνυπάρχουσιν ἐν ποικίλοις συνδυασμοῖς καὶ διάφορα τὴν ἔντασιν. Τὰ ἐπισηθέντα στερεὰ συστατικά τοῦ κύρου ἐκκρίνονται ἐν μέρει ἀναπληρωματικῶς ἀπὸ τοῦ δέρματος καὶ διὰ τῶν ἐμέτων καὶ τῆς διαρροίας. Ἡ βαρεῖα Οὐ. ἐπιφέρει τὴν θάνατον τὸ πολὺ ἐντέως ἡμερῶν τινῶν. ἡπιωτέρα δὲ κύα διαρκεῖ ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας. Ἐν δὲ τῇ θεραπείᾳ ἐπιδιώκεται πρῶτον τὴν ἐπίρρωσιν τῆς ἐκκριτικῆς ἐνεργείας τῶν νεφρῶν, τοῦ δέρματος καὶ τῶν ἐντέρων διὰ διουρητικῶν, διαφορητικῶν καὶ καθαρτικῶν φαρμάκων, πολεμοῦμεν δὲ καὶ τὰς ἐκδηλώσεις ἀναλόγως. [Π.Ι.]

Οὐράλ (ἄλλοτε Ἰαίχ). Ποταμὸς πηγάζων ἐπὶ τῶν Νοτίων Οὐραλίων ὀρέων διαρρέει τὸ κατ' ἀρχὰς μακροτάτην πρὸς Ν ἐκτεινομένην κοιλιάδα, εἴτα δὲ στρεφόμενος πρὸς Δ διαρρηνύει τὰς ὀρεοσειράς ἐν πολλοῖς ἐλιγμοῖς καὶ πάλιν πρὸς Ν διευθυνόμενος ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 1530 χμ. (κατ' ἄλλους 2328 χμ.), καθ' ὃν ἀποτελεῖ τὰ σύνορα τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, διὰ 5 σιμμάτων εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. [Μ.Σ.]

Οὐράλια ὄρη (Ural τ. ἔ. ζώνη) καλεῖνται τὰ ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐπὶ μήκος περ. 2600 χμ. ἀπὸ Β πρὸς Ν ἐκτεινόμενα. Τὸ πλάτος αὐτῶν ποικίλλει μεταξὺ 75 καὶ 190 χμ., συνίστανται δὲ ἐκ πολλῶν ὀρεοσειρῶν καὶ ὑψιπέδων πολλαχῶς διακοπτομένων, περιβαλλομένων δὲ ὑπὸ στεππῶν. Γεωγραφικῶς διαιροῦνται εἰς τὸ βόρειον ἢ ἄγριον μέρος, ἔπερ ὑπολογίζεται ἀπὸ τοῦ Καρίου κέλπου τῆς Παγωμένης θαλάσσης μέχρι τῆς κορυφῆς Δενεσκίν-Κάμεν (1633 μ., κειμένης ὑπὸ Β πλάτος 60.50, καὶ ὑψηλοτάτην κορυφὴν ἔχει τὴν Τελλπὲς (1656 μ.)· τὸ μέσον μέρος, τὰ Βερχοτούρια ἢ Δίκατερινεβούργια Οὐ., ἁπερέκτεινεται μέχρι τοῦ Ἰρεμὲλ (1536 μ.) ὑπὸ 54.5° καὶ ἔχουσι τὸ ἐλάχιστον πλάτος (ὁ σιζηρόδρομος Πέρμ-Δίκατερινεβούργου διέρχεται αὐτὰ ἐν ὕψει 350 μ.)· καὶ τὸ νότιον μέρος ἢ τὰ δασώδη

Οὐ. μέχρι τῆς κοιλιάδος τοῦ ποτ. Οὐράλ. Αἱ ἐκείθεν πρὸς Ν ἐκτεινόμεναι χαμηλαὶ διακλαδώσεις καλεῖνται Οὐ. τῶν Κιργίζων. Τὸ ἀνατ. μέρος τῶν μέσων Οὐ. εἶναι τὸ κυρίως πλούσιον εἰς πολυτίμους λίθους καὶ μέταλλα (σίδηρον, χαλκόν, χρυσόν, ἀργυρον, λευκόχρυσον. [Μ.Σ.]

Οὐραλοαλταϊκά γλωσσάι. Βλ. Ἀλταϊκά ἔθνη.

Οὐράλσκ Ῥωσικὴ ἐπαρχία ἀμφοτέρωθεν τοῦ ποτ. Οὐράλ ἐκτεινόμενη μέχρι τῆς Κασπίας καὶ τῆς λίμνης Ἀράλ, κατὰ τὸ μικρότερον μόνον μέρος ἀνήκουσα εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν. ἔχει ἐμδ. 860 437 καὶ 527 601 κατ., εἶναι δὲ εὐφρος χώρα. Ἡ ἐρμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τσαγάν εἰς τὴν Οὐράλ, εἶναι ἔδρα τοῦ διοικητοῦ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ Κοζάκων (βλ. λ.) καὶ ἔχει 26 034 κατ. διατηροῦντας ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Οὐρανία. 1) Βλ. Μοῦσαι. — 2) Βλ. Ἀφροδίτη.

Οὐρανία σφαῖρα. 1) Βλ. Οὐρανός. — 2) Σφαῖρα, συνήθως κοίλη καὶ ἐκ πεπιεσμένου χαρτου κατασκευαζομένη, ἐφ' ἧς παρίστανται χάριν τῆς διδασκαλίας οἱ ἀστέρες, οἱ ἀστερισμοὶ καὶ οἱ οὐράνιοι κύκλοι ὡς ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Οὐράνιον (σύμβολον U, ἄτομ. βάρος 39.8.) Μέταλλον ἐκ τῶν σπανίων, οὐτινος τὰ κοριώτερα ὄρυκτά εἰσιν ὁ πισσοουρανίτης, ὁ οὐρανίτης, ὁ χαλκόλιθος (βλ. τὰς λ.), ὁ ἰωαννίτης (ὡν ἐνυδρὸν θεικὸν Ὁ. καὶ ἀπαντῶν ἐν Γεηλίᾳ) καὶ ἡ ὥχρα τοῦ Ο. ἥτοι ὑδροξείδιον αὐτοῦ. Ἐκ τούτων ἀναχθέν εἰς καθάραν κατάστασιν εἶναι χαλυβόχρουν, ἔχει δὲ εἰδ. βάρος 18.68, καὶ ἐν τ' αἰερί παραμένει ἀναλλοίωτον. Ἐν ὀξείᾳ διαλύεται ἐκλυομένου ὑδρογόνου· τηγθὲν καίεται μετὰ ζωηρᾶς λάμψεως εἰς μέλαν ὑποξείδιον τοῦ Ο. Μετὰ τοῦ ὀξυγόνου σχηματίζει πλείονας ἐνώσεις. Ἐνοῦται δὲ καὶ μετὰ θείου, χλωρίου καὶ ἰωδίου μετὰ φωτεινοῦ φαινομένου. Ἐκ τῶν ἀλάτων αὐτοῦ τὸ ὀξείκον Οὐρ, κίτρινον ὄν καὶ κρυσταλλικόν, χρησιμοποιοῦται ἐν ταῖς χημικαῖς ἀναλύσει (τῶν οὐρῶν κ. χ.) εἰς μέτρησιν τοῦ ποσοῦ τοῦ φωτορρικού ὀξέος. Τὰ ὀξείδια δὲ καὶ ἄλλαι τινὲς ἐνώσεις τοῦ Ο. χρησιμεύουσιν ὡς χρωστικῆς οὐσίας ὕαλου καὶ ἐν τῇ ἐπὶ πορσελλάνης ζωγραφικῇ· τὸ δὲ νιτρικὸν ὑποξείδιον τοῦ Οὐρ. χρησιμοποιοῦται ἐν τῇ φωτογραφίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀλάς τοῦ Wothla.

Οὐράνιον τόξον. Βλ. Τόξον Οὐράνιον.

Οὐρανίσκος ἐπικαλεῖται διὰ τὸ θολωτὸν αὐτῆς σχῆμα ἡ ὑπερίχ (βλ. λ.) καὶ ἰδίως ἡ σαρκώδης.

Οὐρανότης. Ὁρυκτὴν τοῦ βασιρρέμου δρυοῦ συστήματος, μετὰ λάμπειας μαργαριτωδούς, εἰδικὸν βάρος 3-3.2, σκληρότητας 1-2, χρώματος κίτρινοπρασίνου, εὐρισκόμενον ἐν Σαξονίᾳ, Γαλλίᾳ κλπ., γημικῶς δὲ ὄν ένυδρος ένωσις φωσφορικῆς δέξος μετ' ἐξειδίχου τοῦ οὐρανίου καὶ ἀσβεστίου.

Οὐρανόλιθοι ἢ ἀερόλιθοι. Μάζαι λιθόειδεις ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας καταπίπτουσαι ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ οὐσαι συντρίμματα βολίδων (βλ. λ.) καὶ ἔχουσιν βάρος ποικίλον μέχρι 200 γγρ. Περί τῆς καταγωγῆς αὐτῶν βλ. ἐν λ. Βολίδες. Σύγκεινται δὲ οἱ Ο. ἐκ διαφόρων μετάλλων καὶ ὁ εἶδων, πάντων ἐκ τῶν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρχόντων· τινὲς δὲ ἀποτελοῦνται σχεδὸν μόνον ἐκ σιδήρου, ἔχοντες βάρος μέχρι 1000 γγρ. Μέγα πλῆθος τοιούτων Ο. πίπτει κατ' ἔτος ἐπὶ τῆς γῆς, πολλαχοῦ δὲ ὑπάρχουσι συλλογαὶ αὐτῶν. Ἐνίοτε ποιοῦσι μεγίστας καταστροφὰς πίπτοντες εἰς φηκμένους τόπους καὶ δὴ μεθ' ἑρμῆς ἱκανῆς νὰ ἐμβυθίσῃ αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ εἰς βάθος μέτρου καὶ πλέον.

Οὐρανός ἢ οὐρανία σφαῖρα ἢ στερέωμα, ὃ φαινόμενος ὅτι περιβάλλει τὴν γῆν εἰς μεγίστην ἀπόστασιν ἐν εἶδει κοίτης σφαίρας ὁλός, ἐφ' οὗ φαινονται προσηλωμένοι οἱ ἀστέρες. Πράγματι οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ ἀνευ πέρατος χώρος, τὸ διάστημα, ἐν ᾧ κείνται καὶ κινούνται τὰ οὐράνια σώματα, τὸ δὲ φαινόμενον ἐν εὐδίᾳ κυανοῦν αὐτοῦ χρῶμα ἀνήκει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς γῆς, ἥτις ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων κυρίως τὰς κυανὰς ἀνακλᾷ καὶ διασπενδάζει ἀκανόνιστως ἐν αὐτῇ· ἀνευ τῆς ἀνακλάσεως ταύτης ὁ Ο. θὰ ἐφαίνετο μέλας καὶ ὄντως ἀπὸ ὑψηλῶν κορυφῶν ὁρῶν φαίνεται σκοτεινότερος διὰ τὴν ἐλάσσονα παρεμπόπτονσαν μάζαν ἀέρος. Πρὸς μέτρησιν τῆς ποικιλλοῦσης κυανότητος τοῦ Ο. ἐποιήθησαν εἰδικὰ ὄργανα, τὰ κυανόμετρα. Πλὴν τοῦ ὑπὸ τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ τῶν ἀτμοσφαιρῶν αὐτῶν κατεχομένου χώρου τὸ λοιπὸν τοῦ διαστήματος εἶναι κενόν ἢ πληροῦται κατὰ τὴν περί τῆς διαδόσεως τοῦ φωτὸς θεωρίαν ὑπὸ τοῦ αἰθέρος, οὗ αἱ δονήσεις παρέχουσιν ἡμῖν τὴν αἴσθησιν τοῦ φωτός. Οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον τὸν Ο. ὡς πραγματικὴν στερεάν κοίλην σφαῖραν, παραδέχοντο δὲ μάλιστα καὶ πολλὰς τοιαύτας τὴν μίαν περί τὴν ἄλλην ἵνα ἐρμηνεύσωσι τὴν ποικιλλοῦσαν κίνησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἐν τῇ Κοσμογραφίᾳ ἐλαμβάνεται ὁ Ο. ὡς ὁλός σφαιρικὸς δι' ὃ καὶ ἐρίζονται ἐπ' αὐτοῦ ὅπως ἐπὶ τῆς γῆς, αἷων, πόλοι, μεσημβρινὸν, παράλληλοι κύκλοι, ὀρίζων κλ. (βλ. τὰς λ.). Ὁ Ο. φαίνεται σφραγδόμενος ἡμερησίως περί τὴν γῆν, ἀλλ' ἡ κίνησις αὐτῆς, ὡς γνωστὴν, ἀνήκει κατ' ἀντίστροφον διεύθυνσιν εἰς τὴν γῆν.

ΕΡΓΚΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

Οὐρανός. Ὁ ἔδωμος τῶν μεγάλων πλανητῶν, ἀνακαλυφθεὶς 1781 ὑπὸ τοῦ Ἑρσχελλ. Ἐκκεντρικότης 0.0464, κλίσις τῆς τροχιάς του πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν 0°46', μέση ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ἡλίου περ. 2850 ἑκατ. γμ. (19 κίς μείζων ἢ ἡ τῆς γῆς), μεγίστη 2976 ἑκ. γμ., ἐλαχίστη 2714, ἀπόστασις ἀπὸ τῆς γῆς μεγίστη 3130 ἑκ. γμ., ἐλαχίστη 2560, διάμετρος 50 000 γμ., μάζα ἴση πρὸς τὸ $\frac{1}{22600}$ τῆς ἡλιακῆς, πυκνότης ἴση πρὸς τὰ $\frac{28}{100}$ τῆς γῆνινης, χρόνος περιφοράς περί τὸν ἡλίον 83 ἔτη καὶ 271 ἡμέραι, δορυφόροι τέσσαρες ἀπέχοντες ἀπ' αὐτοῦ 200—630 χιλ. γμ. καὶ στρεφόμενοι περί αὐτὸν ἐντός 2 $\frac{1}{2}$ —13 $\frac{1}{2}$ ἡμερῶν. Οἱ πόλοι αὐτοῦ ἔχουσι 42 ἑτῶν ἀδιάκοπον νύκτα καὶ ἴσην ἀδιάκοπον ἡμέραν.

Οὐρανός (μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Γαίας, ἐκ τῆς μητρὸς του δὲ πατὴρ τῶν Τιτάνων, τῶν Κυκλώπων καὶ τῶν Γιγάντων. Μισὼν τὰ τέκνα του ἐνέκλειεν αὐτὰ ἅμα τικτόμενα εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς· ἀλλ' ἡ μήτηρ τῶν ἔδωκε εἰς τὸν Κρόνον, τὸν νεώτερον τῶν Τιτάνων, δρέπανον, δι' οὗ εὗρος ὅτε ὁ πατὴρ του ἐπληγίασεν ἵνα περιπτυχθῇ τὴν σύζυγόν του ἐξέτεμε αὐτοῦ τὰ αἰδοῖα καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν, μεθ' ὃ κατέλαβε τὴν ὄρχην τοῦ κόσμου. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ παραχθέντος ἀφροῦ ἀνέβη ἡ Ἀφροδίτη, ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ῥεύσαντος αἵματος τοῦ Ο. παρήχθησαν αἱ Ἑρινύες.

Οὐρανοσκόπος. Γένος ἰχθύων, ἐκ τῆς τάξεως τῶν Τελεοστέων καὶ τῆς οἰκογεν. τῶν Περικιδῶν, ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψηλά, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γνωστότερον εἶδος Ο. ὁ σκάθρος (Uranoscopus scaber), κοινῶς παρ' ἡμῖν καλούμενος Λύχνος.

Οὐρβανός. Ὀνομα 8 παπῶν τῆς Ρώμης, ὧν γνωστότεροι· ἐγένοντο Οὐ. ὁ Β' καὶ ὁ Η'. Καὶ ὁ μὲν Β' (1088-9), ὑπάρχας διάδοχος Βίκτωρος Γ', ἠκολούθησε τὰ μεγάλα σχέδια Γρηγορίου Ζ', κατεπολέμησε πῇν διὰ λαϊκῶν «περιβολὴν» (βλ. λ.) τῶν ἐπισκόπων, ἀνενέωσε τὸν ἀφορισμὸν Ἑρρίκου Δ' τῆς Γερμανίας, ἀφώρισε δὲ καὶ Φίλιππον Δ' τῆς Γαλλίας. Ἵνα ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν τῶν Νορμαννῶν, διώρισε τὸν κόμητά αὐτῶν Ρωγῆρον κληρονομικὴν ληγάτον ἐν Σικελίᾳ. Αὐτὸς δὲ ἐκήρυξεν ἐν τῇ συνέδῳ τοῦ Κλεμεντίν (1095) τὴν α' σταυροφορίαν. — Οὐ. δὲ ὁ Ζ' (1623-44) ἐγένν. 1568 ἐν Βλωρεντίᾳ. ἦτις εὐπαίδευτος καὶ προστατὴς τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Κατεπολέμησε τοὺς Ἰανσενιστάς, ἴδρυσε 1627 τὸ πρὸς διάδοσιν τῆς πίστεως κολλέγιον (de propaganda fide), ἔδωκε δὲ τὴν τελευταίαν μορφήν εἰς τὴν περιβόητον βούλλαν In coena domini (βλ. Βούλλα), ἣν εἶχε πρῶτος σχεδιάσει ὁ Οὐρβανός Ε' (1362-70). [Β.Ε.]

Οὐρβίνον (Urbino, παρὰ Ῥωμαίους Urvinum Metaurense). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Πεζάρου-Οὐρβίνου, κειμένη ἐπὶ λόφου ἀποπέμου. Εἶναι ἔδρα ἀρχιεπισκόπου, ἔχει πανεπιστήμιον μετὰ 2 σχολῶν, τεχνικὴν σχολήν, 5 087 κατ. καὶ βιομηχανίαν τινά. Ἐκ τῶν κτιρίων τῆς πόλεως περιφημον εἶναι τὸ ἄλλοτε δουρικὸν μέγαρον, νῦν ἔδρα τοῦ ἐπαρχοῦ. Ἐν Οὐ. σώζονται πλεῖστα ἔργα διασήμεων ζωγράφων, χρονολογούμενα ἐκ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἦτο πρωτεύουσα δουκάτου (1474-1631), ὅπερ εἶτα ἠνώθη μετὰ τοῦ παπικοῦ κράτους. Ἐν Οὐ. ἐγεννήθη καὶ ὁ Παράλ. [Μ.Σ.]

Οὐργα. Πρωτεύουσα πόλις τῆς Βορ. Μογγολίας, ἐπὶ τοῦ Τέλα καὶ τῆς ἐν Κιά-χτα εἰς Πεκίνον ὁδοῦ. ἔχει 40 χιλ. κατ., εἶναι δὲ ἔδρα τοῦ ἀρχιερέως τῶν βουδδιστῶν Μογγόλων. [Μ.Σ.]

Οὐρεδωδὴ (Uredineæ). ἡ **Αἰκιδιομύκητες**. Τάξεις μυκήτων, ζώντων παρασιτικῶς ἐπὶ φυτῶν ἀνωτέρων τάξεων ἐφ' ὧν πλείστας νόσους προκαλοῦσι. Ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Βασιδιόμυκητας, μεθ' ὧν νῦν τάσσονται ἐν τῇ ταξινομήσει.

Οὐρήθρα. Ὁ πόρος δι' οὗ ἀποβάλλεται τὸ οὖρον ἐκ τῆς κύστεως πρὸς τὰ ἔξω, ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς δὲ καὶ τὸ σπέρμα. Ἀρχεται ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς κύστεως καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἀνδρὸς διελάνει ἀμέσως τὸν προστάτην ἀδέναν (πρόστατική μοῖρα τῆς Ο.) ἐκ τῶν ἀνω καὶ ὀπίσω πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸσω, διέρχεται εἶτα ἐλευθέρα κάτωθεν τῆς ἡβικῆς συμφύσεως (ὅμοιον ὡς μοῖρα), περαιτέρω δὲ περιβαλλομένη ὑπὸ ἰδίου σφραγιδώδους σώματος βραίνει ἐν τῇ πέει μεταξὺ τῶν δύο ταύτων σφραγιδῶν σωμάτων (σφραγιδῶς μοῖρα) μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ πέους ὅπου καταλήγει· τὸ δὲ ῥῆθρὸν ἰδίον αὐτῆς σφραγιδῶδες σῶμα ἀρχόμενον ἐν τῇ περιναϊκῇ χώρᾳ δι' ὀγκώματος, τοῦ βολβοῦ τῆς Ο., περιβάλλει τὴν μοῖραν ταύτην καὶ ἐν τῇ ἀκρῇ τοῦ πέους ὀγκούμενον πάντοθεν περίεξ ἀποτελεῖ τὴν βάλανον, ἥς ἐν τῇ κορυφῇ ἐκβάλλει ἡ Ο. Ἀποτελεῖται δὲ ἡ Ο. ἐκ στρώματος συνδετικοῦ ἱστοῦ, μυϊκῶν ἰνῶν ἐπιμήκων τε κυκλωτέρων καὶ ἰνῶν ἐλαστικῶν καὶ ὑπαλείφεται ὑπὸ βλεννογόνου ὑμένους συνεχομένου πρὸς τὸν τῆς κύστεως. Τὸ ὅλον μήκος τῆς Ο. εἶναι κατὰ μέτρον ὅρον 0.16 μ., ὃ δὲ αὐτὸς αὐτῆς παρουσιάζει ἐναλλάξ πολλὰ στενωπεῖς καὶ διευρύνσεις. — Ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς ὁμοιωτέρας οὔτα καὶ μήκος ἔχουσα σχεδὸν 6 ἐμ. βραίνει ἀπὸ τῆς κύστεως πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸσω καὶ ἐκβάλλει μετὰ τῶν μικρῶν χειλέων τοῦ αἰδοίου ὀλίγον ἄνωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου· εἶναι δὲ ὀλέκλῃρος ὑμενώδης. [Α.Α.]

Οὐρητῆρες. Δύο ἐν τῇ κοιλίᾳ πόροι,

ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν, δι' ὧν διοχετεύεται τὸ οὖρον ἀπὸ τῶν νεφρῶν εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν. Ἐχουσι μήκος περ. 27 ἐμ. καὶ πάχος ἐλάχιστον, ἀρχόμενοι δὲ ὡς συνέχεια τῆς πυέλου τῶν νεφρῶν (βλ. λ.), βαθμηδὸν στενυομένης, βραίνουσι λοξῶς ἐκ τῶν ὀπίσω καὶ ἔξω πρὸς τὰ πρὸσω καὶ ἔσω καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς τὸ κάτω καὶ ὀπίσθιον μέρος τῆς κύστεως διατεινόμενοι λοξῶς τὸ τοίχωμα αὐτῆς οὕτως ὥστε ἡ ἀπὸ ταύτης εἰς τοὺς Ο. ἐπαναφορὰ τοῦ οὖρου εἶναι ἀδύνατος. Συνίστανται δὲ οἱ Ο. ἐκ στρώματος συνδετικοῦ ἱστοῦ καὶ μυϊκῶν ἰνῶν ἐπιμήκων τε καὶ κυκλωτέρων καὶ ὑπαλείφονται ἐνδοθεν ὑπὸ βλεννογόνου ὑμένους. [Α.Α.]

Οὐρί (Uri). Καντόνιον τῆς Ἑλβετίας, Βτῆς λίμνης Φιρβάλδσπετεν, ἔχον ἐμβ. 1076 τχμ. καὶ 17 285 κατ. σχεδὸν ἅπαντας καθολικοῦς. Εἶναι ῥωμαντικὴ καὶ γραφικωτάτη χώρα τῶν Ἀλπεων διαρρεσμένη ὑπὸ τοῦ Ρέις, κυρίως κατάλληλος διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, ἥτις ἀμύζει λίαν. Ἡ ὑψηλότερα κορυφή τῶν Ἀλπεων ἐνταῦθα εἶναι ἡ Δάμ-μαστοκ (3 638 μ.). Πρωτεύουσα εἶναι Ἀλ-τορφ. Ἀνήκει εἰς τὰ ἀρχαιότερα καντόνια, ἔκλεισε δὲ ἤδη τῇ 1 147 συμμαχίαν μετὰ τῶν Σβύτς καὶ Οὐν ἐρβάλδεν. Ἐδὲ σύνταγμα αὐτοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1888. [Μ.Σ.]

Οὐρὶ (ἀραβ. = πάλαιον). Αἱ περικυλλεῖς νεάνιδες ἃς φαντάζονται οἱ Μωαμεθανοὶ κοσμοῦσας τὸν κατ' αὐτοὺς Παράδεισον

Οὐρία ἡ ἀνθρακυλαμίδη $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$. Ὁργανικὴ οὐρία, ἐν τῶν κυρίων συστατικῶν τοῦ οὖρου τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων, ἐν τῇ ὀργανισμῷ τῶν ὀποιῶν παράγεται διὰ τῆς ὀξειδώσεως τῶν ἀζωτοῦχων (λευκωματεϊδῶν) οὐσιῶν. Τὸ οὖρον τοῦ ἀνθρώπου ἐνέχει 24—30 $\frac{00}{100}$ Ο., ἐν μικρᾷ δὲ ποσότητι εὐρηται αὕτη καὶ ἐν τῇ αἵματι. Ἐκ τῶν οὖρων ἐξάγεται εὐκόλως, παρήχθη δὲ καὶ τεχνητῶς. Εἶναι οὐσία στερεά, κρυσταλλομένη εἰς βελόνας ἢ ἐπιμήκη καὶ πεπλατυσμένα πρίσματα. ἔχει ἀντιδρασίαν οὐδετέρην ἀλλὰ μετὰ τινων βξέων σχηματίζει ὡς βξαις ἄλατα (νιτρικῇ, θεικτικῇ Ο.). Ἐν τῇ ὀργανισμῷ σχηματίζεται ὡς ἀποβλητέον περὶ ττωμα, ἐκ τῆς ὀξειδώσεως καὶ ἑτεροποίησης τῶν ἀζωτοῦχων οὐσιῶν, πιθανῶς οὐχὶ ἀμέσως ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ ἐκ διαμέσων οὐσιῶν οἷαι ἡ κρεατίνη, κρεατίνην, σαρκίνη, ξανθίνη, οὐρικὸν ἐξῶ. Οὕτως ἡ Ο. εὐρισκομένη ἤδη ἐν τῇ αἵματι ὅπερ φέρεται πρὸς τοὺς νεφροὺς, ἀπλῶς ἀποβάλλεται δι' αὐτῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι παράγεται κυρίως ἐν τῇ ἡπατι οὐ αἱ καταστρεπτικαὶ ἀλλοιοώσεις ἐλαττοῦσι τὸ ποσὸν Ο. ἐν τοῖς οὖροις. [X.X.]

Οὐρίας. Κύριον ὄνομα συχνὸν ἐν τῇ Πηλαίᾳ Διαθήκῃ. Γνωστότερος εἶναι Ο. ὁ

Χετταίος, στρατηγὸς τοῦ Δαβὶδ, οὗ τὴν γυναῖκα Βηθσαβέ ἐπιθυμήσας αὐτὸς ἐπέμψεν τὸν Ο. πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον Ἰωάβ μετ' ἐπιστολῆς δι' ἧς αὐτὸς διετάσσεται νὰ τοποθετήσῃ ἐν τῇ μάχῃ τὸν Ο. εἰς τὴν ἐπικινδυνωτάτην θέσιν. Φονευθέντος αὐτοῦ τοῦ Ο. ὁ Δαβὶδ ἔσχε τὴν Βηθσαβέ. [Φ.Ι.]

Οὐρίας (Uria). Γένος νηκτικῶν πτηνῶν ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν Πυγοπόδων ἢ Κολυμβιδῶν. Πτηνὰ βόρεια, ζῶντα ἀποκλειστικῶς ἐκ ζώων θαλασσίων. Αὐτὰ τε καὶ τὰ ὠά των εἰσὶ λίαν εὐγενεστά διὰ τοὺς ἰθαγενεῖς τῶν βορειοτάτων χωρῶν. Ἐν εἶδος κοινότατον βλ. ἐν πίν. Νηκτικὰ πτηνὰ Δ' 1.

Οὐρικὸν ὀξύ, $C_6H_4N_4O_3$. Ὁργανικὸν σπέρειν ὀξύ, ἐν τῷ ὁργανισμῷ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων παραγόμενον ὡς προϊὼν τῆς ἑτεροιώσεως τῶν λευκωματείδων οὐσιῶν, περιεχόμενον δ' ἐν τοῖς οὐροῖς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ λόγον 0.040 $\frac{00}{100}$ (πολὺ δὲ πλεον ἐν τοῖς τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ὄφειν), ἐν τισιν οὐρολίθοις, ἐν τοῖς ἀρθριτικοῖς τόφοις κλ. Κρυσταλλοῦται εἰς βελόνας ἢ πλάκας ῥομβοειδικὰς σχηματίζει δὲ ἅλατα λίαν δυσδιάλυτα, πλὴν τοῦ σχετικῶς εὐδιάλυτου οὐρικοῦ λιθίου· ἐπὶ τῆς λεπτομερείας δὲ ταύτης βασιζέται ἡ διὰ τοῦ λιθίου καταπολέμησις τῶν οὐρολίθων (βλ. λ.). τὸ οὐρικὸν νάτριον ἀποτελεῖ πολλάνκις ἴζημα ἐν τοῖς οὐροῖς ἐπὶ ρευματικῶν παθήσεων· τὸ δὲ οὐρικὸν ἀμυῶνιον γεννᾶται ἐν τῷ οὐρῷ τῷ ὑποστάντι ζύμωσιν ἀλκαλικῇ (βλ. Οὔρον).

Οὐρλιχς (Λουδοβίκος von Urich's). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος καὶ φιλόλογος, γενν. 1813 ἐν Ὁσναβρὺκ, διατελέσας καθηγητὴς ἐν Γραϊφτσχλδ καὶ Βυρτσβούργῳ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1889. Ἐξέδωκε τὰ ἀποπάσματα τοῦ Ἀρχαίου (Βόννη 1834), ἔγραψε δὲ πλὴν ἄλλων Βίον τοῦ Σκόπα, (1863), Συμβολὰς εἰς τὴν ἱστορ. τῆς καλλιτεχνίας (1885) κλ.

Οὐρμιὰ ἢ Δέρια Σαχί τ. ἔ. βασιλικὴ λίμνη. Περίφημος λίμνη τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Ἀσερβείτζαν, κειμένη 1300 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἦχει ἐπιφανείαν 3840 τχμ., ἀκανόνιστον δὲ σχῆμα καὶ διακρίνεται διὰ τὴν περιεκτικότητά της εἰς ἄλλας, δι' ἣν δὲν ζῶσιν ἐν αὐτῇ ζῶα. Πλησίον αὐτῆς πρὸς Δ καίεται ἡ πόλις Οὐρμιὰ, ἡ ὠραιότερα τῆς ἐπαρχίας, ἐν μέσῳ ὁπωροφόρων δένδρων, ἔρουτα 25 χιλ. κατ., τοὺς πλείστους Μωαμεθανούς· εἶναι δὲ ἀρχαῖα ὀμβρῆμα, θεωρούμενα ὡς πατρίς τοῦ Ζωροάστρου, καταστραφέντα δὲ 624 ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἡρακλείου. Παρὰ τοῖς Ἀραβί· ἡ λίμνη καλεῖται καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως Μαραγχα, κειμένης 37 χμ. ἀπὸ τῆς Ἀ παραλίας καὶ ἐχούσης 20 χιλ. κατ., θερμὰ ὕδατα καὶ ὕδατοποιεῖα. [Μ.Σ.]

Οὐροδόχος κύστις. βλ. Κύστις οὐροδόχος.

Οὐρόλιθοι. Λιθώδεις ὄγκοι ἐν τῇ οὐροδόχῳ κύστει ἀναπτυσσόμενοι ἕνεκα καθιζήσεως τῶν ἀλάτων τῶν οὐρῶν. Ταῦτα ἀποθνήσκουσι συνηθέστερον περὶ τινὰ ἄρ. ἰκὸν πυρρῆνα, ἐν ἀποτελεῖ σύγκριμά τι ἐκ τοῦ νεφροῦ κατελθόν (βλ. Νεφροῦ λιθίασις) ἢ μᾶζα μικρὰ αἵματος ἢ πύου ἢ ξένον σῶμα ἐν τῇ κύστει διὰ τῆς οὐρήθρας εἰσδύσαν· ἐνίοτε ὅμως ἀναπτύσσονται καὶ ἄνευ προϋπαρξάσης τοιαύτης αἰτίας. Ἐχρυσὶ ποικίλον τὸ σχῆμα, ὄντες στρογγύλοι, ὠσειδεῖς, σκωληκοειδεῖς σύγκεινται δὲ ἢ ἐκ στρωμάτων ἐπαλλήλων περὶ τὸν ἀρχικὸν πυρρῆνα ἢ ἐκ μᾶζης ὁμογενούς. Δύνανται δὲ νὰ γίνωσι μέγιστοι, μέχρις ὡς ὀρνίθος ἢ καὶ πλέον. Ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις των εἶναι ἢ λεία ἢ κοκκιώδης· δύνανται δὲ νὰ συνπαρῇσι δύο ἢ καὶ πλείονες Ο. Ἀποτελοῦνται δὲ ἄλλοι μὲν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος ἢ οὐρικῶν ἀλάτων, ἄλλοι δὲ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων καὶ ἄλλοι ἐξ ὀξαλικῶν ἀλάτων· οἱ πρῶτοι εἰσὶ λεῖοι, σκληροί, λευκοί ἢ ἐρυθρόφαιοι· ἢ κιτρινόφαιοι· οἱ δεῦτεροι κρητιδοειδεῖς, εὐθρυπτοί, λευκοί ἢ λευκόφαιοι· οἱ δὲ τελευταῖοι σκληρότατοι καὶ βραβεῖς, σκοτεινόφαιοι ἢ μελανωποί, οἱ μικρότεροι δὲ καὶ λευκάζοντες. Τινὲς εἰσὶ σύνθετοι, ἀποτελούμενοι κατὰ στρώματα ἐκ διαφόρων ἀλάτων· σπάνιοι δὲ εἰσιν οἱ Ο. οἱ ἐκ κυστίνης, ξανθίνης ἢ ἀνθρακικῆς ἀσθέτου. Οἱ Ο. θεωροῦνται ὡς ἐκδηλώσεις τῆς ἀρθριτικῆς διαθέσεως ἐάν δὲν ἔχωσιν ὡς αἰτίαν ὁργανικὴν τινα ἀλλοίωσιν, εἶναι χρονίαν κατ'εἶδα καθ' ἣν ἐντὸς τῆς κύστεως τελεῖται ἡ ἀλκαλικὴ ζύμωσις τῶν οὐρῶν (βλ. Οὔρον) καὶ δύνανται νὰ καθιζήσωσι φωσφορικὴ ἐναμμόνιος μαγνησία καὶ φωσφορικὸν κάλιον. Ἐπιφέρουσι δὲ βάρος, ἄλγος, αἱμορραγίας, δυσουρίαν· δύνανται ὅμως καὶ νὰ φθάσωσι εἰς μέγεθος τι ἄνευ ἐνοχλήματός τινος. Καθετὴρ μεταλλικὸς εἰσαγόμενος εἰς τὴν κύστιν καὶ προσκρούων ἐπ' αὐτῶν βεβαίως τὴν διάγνωσιν αὐτῶν. Ἡ διὰ φαρμάκων θεραπεία οὐδὲν ἀφελᾷ· μόνον ἐπὶ μικρῶν συγκρομάτων ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος ἀφελᾷ ἐνίοτε τὸ ἀνθρακικὸν λιθίον, δι' οὗ ἀποτελεῖται ἐν τῇ κύστει ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος οὐρικὸν λιθίον διαλυόμενον ἐν τῷ οὐρῷ. Ἡ μόνη ἀρα λήγῃ κατὰ τῶν Ο. εἶναι ἡ χειρουργία· καὶ ἐάν μὲν ὁ λίθος ἢ εὐθρυπτος ἐφαρμύζεται ἢ λιθοσθρυψία, καθ' ἣν δι' εἰδικῶν ἐργαλείων, τοῦ λιθοθρύπτου, εἰσαγομένου διὰ τῆς οὐρήθρας, θρύπτεται ὁ λίθος εἰς ψάμμον, ἥτις ἀποβάλλεται διὰ πλύσεων τῆς κύστεως ἢ ναρροφᾷται ὑπὸ εἰδικῶ ἀναρροφητῆρος νεωστὶ ἐπινοηθέντος ὑπὸ τοῦ Bigelow. Ἀδυνατοῦ δὲ αὐτῆς τῆς λιθοθρυψίας διὰ τὴν σκλη-

ρέτητα τοῦ λ. θου ἐξάγεται οὗτος διὰ τομῆς τῆς κύστεως, περὶ ἧς βλ. Κυστεοτομία. Ὡς πρὸς δὲ τὴν γενικὴν διαίταν ἰσχύουσι καὶ ἐνταῖθα τὰ ἐκτεθέντα ἐν ἄρθρῳ Νεφροῦ λιθίασις. [Σ.Μ.]

Οὔρον. Τὸ προῖον τῆς λειτουργίας τῶν νεφρῶν, ἔκκριμα ὑγρὸν περιέχον οὐσίας περιττάς εἰς τὸν ὁργανισμὸν καὶ δι' αὐτοῦ ἀποβαλλομένας ἢ τοι τὸ περιτιθεῖον ἐν τῷ αἵματι ὕδωρ, διάφορα προΐοντα ἀποσυνθέσεως τῶν ἰσθμῶν καὶ κυρίως τῶν λευκωματωσέων στοιχείων, ἔτι δὲ ἐκτάκτως οὐσίας ἑτερογενεῖς (φάρμακα, δηλητήρια κλ.) εἰσχυθείσας εἰς τὸν ὁργανισμὸν καὶ ἐν μέρει διὰ τοῦ Ο. ἀποβαλλομένας ἀναλλοιώτους ἢ κατόπιν χημικῶν τροποποιήσεων. Ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει εἶναι τὸ Ο. ὑγρὸν διαυγές, ὡχροκίτρινον, ὁσμῆς εἰδικῆς, ὑδάτινον καὶ ὑπόπικρον, ὁξείας χημικῆς ἀντιδράσεως (ιδίως ἕνεκα τῶν περιεχομένων δίνων φωσφορικῶν ἀλάτων) καὶ εἰδικῶς βάρους κατὰ μέσον ὅρον 1,020. Ἡ ποσότης αὐτοῦ εἶναι κατὰ μέσον ὅρον ἐπὶ τοῦ ἐνγλήκου 1200 1500 γρ. ἐντὸς 24 ὥρων. Τὸ ποσὸν ὁμοῦ τοῦ Ο. ἐν γένει καὶ τῶν συστατικῶν αὐτοῦ καθ' ἕκαστον ποικίλλει κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὰς προκληθεῖσας τροφὰς κλ. Τροφὴ λ. γ. ζωική καθιστᾷ αὐτὸ δέξυ (σαρκοπράγα), φυτικὴ δὲ ἀλκαλικόν (ποτηράγα), τὴν ὁσμὴν δὲ αὐτοῦ ἀλλοιοῦσιν οὐσίαι διαφόροι εἰς τὸ σῶμα εἰσχυθεῖσαι. Ἐπὶ 1000 μερῶν τὸ Ο. περιέχει κατὰ μέσον ὅρον 956 μ. ὕδατος καὶ 44 στερεῶν συστατικῶν· τούτων δὲ πάλιν εἶναι 25 μ. οὐρίας, 0.40 οὐρικοῦ ὁξέος, 1.4 ξανθίνης, κρεατίνης, κρεατίνης καὶ ἱππουρικοῦ ὁξέος, 16 γλωριούρου νατρίου, 3 θεικῶν ἀλάτων, 2.5 φωσφορικῶν ἀλάτων, ἔχνη δὲ λιπαρῶν ὁξέων, ὁρροχρωστικῶν οὐσιῶν κλ. Εἰς τὸ ποσὸν 24 ὥρων τὸ κυρίως ποικίλλον εἶναι τὸ ὕδωρ τὰ δὲ στερεὰ συστατικά μένουσιν ἐν γένει σταθερὰ εἰς ποσὸν 57 γραμμαρίων (διὰ 1300 γρ. Ο.). Περὶ τῶν στοιχείων τούτων τοῦ Ο. βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα· τὰ πλεῖστα δὲ καὶ κυριώτερα ἐκ αὐτῶν προὔρχοντα ἐν τῷ αἵματι διηθεῖνται· ἀπλῶς ἐν τοῖς νεφροῖς, ἐνῶ ἄλλα τινὰ φαίνεται ὅτι χημικῶς παρασκευάζονται ἐν αὐτοῖς. Αἱ δὲ χρωστικαὶ οὐσίαι αὐτοῦ δὲν εἶναι καλῶς ἐξηκριθωμένα. Κυριώτερά φαίνεται ἡ οὐροχρωμίνη, καὶ ἄλλους δὲ ἡ οὐροξανθίνη· ἡ δὲ οὐροχολίνη καὶ ἡ οὐρερυθρίνη ὑπάρχουσιν ἴσως μόνον εἰς παθολογικὰς καταστάσεις. Οἱτε φυσικοὶ χαρακτηρῆς τοῦ Ο. καὶ ἡ χημικὴ σύστασις αὐτοῦ ἀλλοιοῦνται πολλαχῶς ἐπὶ παθολογικῶν καταστάσεων, ἐξ οὗ τοσοῦτον χρήσιμος ἀποβαίνει ἡ τῶν Ο. ἐξέτασις ἐν τῇ ἱατρικῇ· ἐπὶ τινῶν δὲ λοιμωδῶν νόσων εὐρηγται ἐν τοῖς Ο. καὶ οἱ παθογόνοι μικροοργανισμοί. Βυρηνται ἐπίσης ἐν τῷ Ο. λεύκωμα εἰς πρλ-

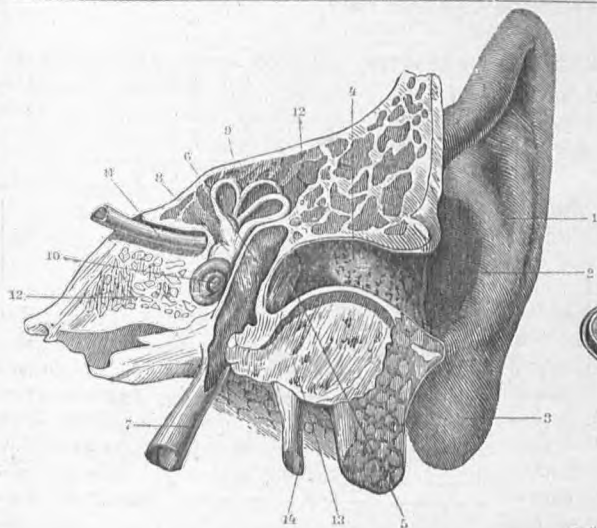
λὰς νόσους, κύλινδροι λευκωματώδεις ἐπὶ νεφρίτιδος, σάκχαρον ἐπὶ διαβήτου, στοιχεῖα τῆς χολῆς ἐπὶ ἰκτέρου, αἰμοσφαίρια καὶ πνοσφαίρια ἐπὶ αἱμορραγίας ἢ πυήσεως ἐδρεούσης ἐπὶ τῶν ὀργάνων τοῦ οὐρητικοῦ συστήματος. αἰμοσφαίρινῃ ἐπὶ τοῦ αἰμοσφαιρινουρικοῦ πυρετοῦ (βλ. λ.) κλ. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἔκκρισεως τοῦ Ο. ἦτοι τῆς λειτουργίας τῶν νεφρῶν οὐδὲν γνωρίζομεν βέβαιον. Ἡ ἐπίπλοκος ὁμοῦ διαθέσις τῶν οὐροφόρων σωληναρίων (βλ. Νεφροί) καθιστᾷ πιθανὸν ὅτι ἄλλα μὲν στοιχεῖα ἐκκρίνονται ἐκ τῶν μαλπιγιαίων σωματίων, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν ἐστειραμένων σωληναρίων καὶ τῶν ἀποτελούντων τὰς ἀγκύλας τοῦ Henle· παρασκευασθὲν δὲ τὸ Ο. φέρεται διὰ τῶν θηροιστικῶν σωληναρίων εἰς τὴν πύελον τοῦ νεφροῦ καὶ διὰ τῶν οὐρηθῶν εἰς τὴν κύστιν, ἐν ᾗ θροαίξεται διατείνον αὐτήν. Ὅταν δὲ ἡ διάτασις αὐτῆς αὐξηθῇ ἐπιγίνεται ἡ αἰσθησις τῆς πληρώσεως τῆς κύστεως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς οὐρήσεως. Αὕτη εἶναι φαινόμενον ἀνακλαστικόν ἔχον τὸ κέντρον οὗτο ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ κατὰ τὴν ὀσφυακὴν χώραν. Τούτου ὁμοῦ τὴν ἐνέργειαν τροποποιεῖσιν ἄλλα κέντρα δι' ὧν ἐπίσχεται ἡ οὐρησις κατὰ βούλησιν ἢ τελεῖται. Κατὰ τὴν οὐρησιν χαλαροῦμένου τοῦ σφιγκτήρος τῆς κύστεως ἐκρέει τὸ Ο. πιεζόμενον ὑπὸ τῶν τοιχωμάτων τῆς κύστεως (ἀττικὰ ἐλαστικὰ ὄντα τείνουσι νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν θέσιν ἣν εἶχον πρὶν διαταθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ο.) καὶ διελαύνον τὴν οὐρήθραν ἐκβάλλεται μεθ' ὁρμῆς τόσῃ πλείονος ὅση μείζων ἢ τῆς κύστεως διάτασις. Εἰς ἐξωσιν δὲ τὸν τελευταῖον αὐτοῦ σταγόνιον συντελεῖται καὶ ἐκούσται μυϊκαὶ συστολαί.

Παραμένον τὸ Ο. μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ ἐν συγκεινωμένῳ μετὰ τοῦ ἀέρος ὑρίτταται ζύμωσιν τινὰ ἐξ ἧς καὶ δυσωδίαν προτλαμύει. διὰ τίνος ἰδίου μικροοργανισμοῦ (torula ureae) ἡ οὐρία μεταποιεῖται εἰς ἀνθρακικὸν ἀμμώνιον, σχηματίζεται δὲ καὶ γαλακτικὸν καὶ ὁξικὸν δέξυ, ἱζηράτα ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς καθιζήσεως ἰδίως φωσφορικῶν ἀλάτων καὶ ἡ ἀντίδρασις τοῦ Ο. ἀπὸ ὁξείας μεταβάλλεται εἰς ἀλκαλικὴν (διὰ τὴν μετατροπὴν τῆς οὐρίας). Αἱ σηπτικαὶ αὐταὶ ἀλλοιώσεις ἐπὶ τινῶν παθολογικῶν κατεστάσεων τελοῦνται καὶ ἐντὸς τῆς κύστεως, τοῦ ὀρηθέντος μικροοργανισμοῦ εἰσδύνοντος πιθανῶς διὰ τὴν χρησιμικοποιούμενων καθητήρων.

Οὔρόνος (Harons). Ὀνομα ἰνδικῆς φυλῆς τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἀλλοτε ἰσχυροτάτης, ἣτις κατῴκει περὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν κληθεῖσαν λίμνην. Περὶ τὸ τέλος τοῦ 19' αἰῶνος κατεστράφησαν διὰ τῶν πολέμων μετ' ἄλλων φυλῶν, σώζονται δὲ μόνον ἐλίγαι ὑπὸ τὸ ὄνομα Wyandot ἐν Κάνσας. [Μ.Σ.]

Οὔρόνων λίμνη. Μία τῶν λεγομέ-

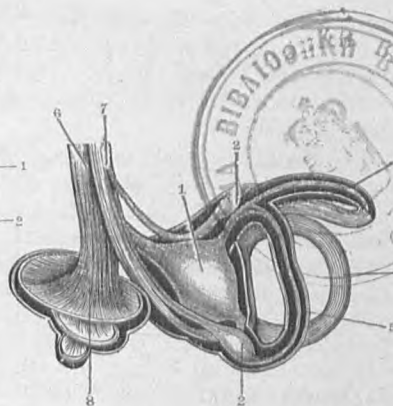
ΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Είκ. Α'.

Κάθετος τομή του ωτός.

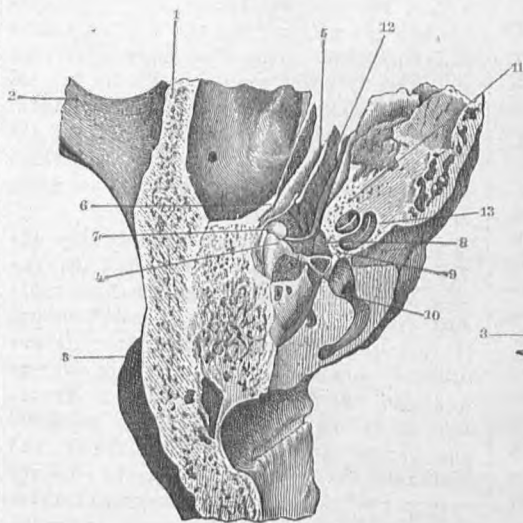
1. Ἐξωτερικόν οὖς. 2. Κόγχη. 3. Λοβός. 4. Ἐξω ἀκουστικός πόρος. 5. Ὑμνὸν τοῦ τυμπάνου. 6. Κοῖλον τοῦ τυμπάνου. 7. Εὐσταχιανὴ σάλπιγξ. 8. Αἶθουσα. 9. Ἡμικύκλιοι σωλήνες. 10. Κοχλίας. 11. Ἀκουστικὸν νεῦρον. 12. Λιθοειδὲς ὄστέον. 13. Μαστοειδὲς ἀπόφυσις τοῦ κροταφικοῦ ὁστέου. 14. Βελανοειδὲς ἀπόφυσις αὐτοῦ.

Είκ. Δ'.

Ὁ ὑμενώδης λαβύρινθος ἀνοίχθεις καὶ εἰς τὸ τριπλάσιον μεγέθυνσις.

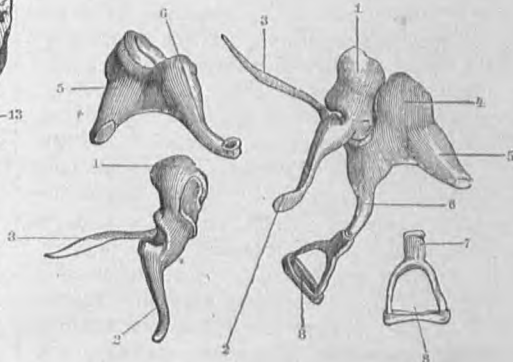
1. Ἐλλειπτικόν κυστίδιον. 2. Κώδωνες τῶν κοχλίων. 3, 4, 5. Ἄνω, ἔσω καὶ ἔσω ἡμικύκλιος σωλὴν. 6. Κοχλιακὸν νεῦρον. 7. Νεῦρον τῆς αἰθούσης. 8. Κοχλίας.

Είκ. Β'.

Ὅριζόντιος διατομή διὰ τοῦ ἀριστεροῦ κροταφικοῦ ὁστέου καὶ τοῦ ωτός (φυσικὸν μέγεθος).

1. Λεπιδοειδὲς μέρος τοῦ κροταφικοῦ. 2. Ζυγωματικὴ ἀπόφυσις. 3. Μαστοειδὲς μέρος τοῦ κροταφικοῦ. 4. Κοῖλον τοῦ τυμπάνου. 5. Εὐσταχιανὴ σάλπιγξ. 6. Κεφαλὴ τῆς σφύρας. 7. Ἀκμων. 8. Ἀναβολεύς. 9. Αἶθουσα τοῦ λαβύρινθου. 10. Ἄνω ἡμικύκλιος σωλὴν. 11. Κοχλίας. 12. Ὁ ἔσω ἀκουστικὸς πόρος. 13. Ὁ ἔσω ἀκουστικὸς πόρος.

Είκ. Γ'.

Τὰ ἀκουστικὰ ὀστέαρινα (μεγέθυνσις τριπλασία).

- 1, 2, 3. Κεφαλὴ, λαβὴ καὶ μακρὰ ἀπόφυσις τῆς σφύρας. 4. Ἀκμων. 5, 6. Βραχέα καὶ μακρὰ ἀπόφυσις τοῦ ἀκμονος. 7. Ἀναβολεύς. 8. Βασίς αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νιον Καναδικῶν λιμνῶν τῆς Β' Ἀμερικῆς ἔχουσα ἐπιφάνειαν 61 340 τ.χμ., μήκος 410 καὶ πλάτος 150 γμ. Διὰ τοῦ π. ἄγ. Μαριέας καὶ τοῦ πορθμοῦ Μακκίνου συνδέεται μετὰ τῆς Ἀνω λίμνης καὶ μετὰ τῆς Μίτσιγαν.

Ούρουγουά (Uruguay). Δημοκρατία τῆς Ν' Ἀμερικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, μετὰ τῆς Βρασιλίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Λαπλάτα. ἔχει ἐμβα. 178 700 τ.χμ. καὶ 749 000 κατ., ὧν 25 % ἀλλοδαποί, κυρίως Ἴσπανοὶ καὶ Ἰταλοί. Τὸ Β μέρος αὐτῆς εἶναι ὀρεινόν, τὸ δὲ Δ καὶ Ν μέχρι τῆς παραλίας ἀδενδρος πεδιάς, ἀρδευομένη κυρίως ὑπὸ τοῦ Ούρουγουά καὶ τοῦ Ρίου Νέγρου, παραποτ. τοῦ Λαπλάτα. Κύριον ἔργον τῶν κατ. εἶναι ἡ κτηνοτροφία (5 1/2 ἑκατομμ. βοῶν, 12.9 ἑκατομμ. προβάτων) καὶ ἡ κατασκευὴ ἐκχυλίσματος κρέατος. Ἡ ἐξαγωγή ἀνῆλθε τῷ 1890 εἰς 29 ἑκατομμ. δολ. λαρίων (μαλλίου, δερμάτων, ἀλατισμένον κρέατος, ἐκχυλίσματος κλ.), ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς 32 1/3 ἑκατομμ. δολ. λαρίων, κέντρον δὲ τοῦ ἐμπορίου εἶναι ἡ πρωτεύουσα Μοντεβιδέον. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1829, τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐξασκεῖ ὁ πρόεδρος, τὴν δὲ νομοθετικὴν δυο βουλαί. Τὰ ἔσοδα ἀνῆλθον 1890-91 εἰς 14 954 000 δολ. λάρια, τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 89.8 ἑκατομμ. Ὁ στρατὸς ἀποτελεῖται ἐκ 3 454 ἀνδρῶν, ἡ δὲ ἐθνοφυλακὴ ἐκ περ. 20 χ.λ. Τὸ δίκτυον τῶν σιδηροδρόμων εἶχε τῷ 1891 μήκος 1595 γμ., τὸ δὲ τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν 4357 γμ. Μονὰς νομισματικὴ εἶναι τὸ πέσον, ἴσον πρὸς δολ. λάριον. Ἡ χώρα διακρίνεται πολιτικῶς εἰς 19 ἐπαρχίας.

Μόλις κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα κατέλαβον οἱ Ἴσπανοὶ τὴν χώραν, ἵνα ἐξασφαλίσωσιν ἑαυτοῖς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λαπλάτα. Τῷ δὲ 1825 ἐκηρύχθη τὸ Οὔ. ἀνεξάρτητος δημοκρατία. Πόλεμος αὐτῆς μετὰ τῆς Βρασιλίας 1864-65 ἔληξε διὰ συνθήκης συμμαχίας καὶ κοινῆς ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Παραγουά. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαταράσσεται ἡ χώρα δι' ἐμφυλίων πολέμων, οἵτινες ἐπῆνεγκον καὶ κατὰ μέγα μέρος τὴν κακὴν κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν. [Μ.Σ.]

Ούρουγουά (Uruguay). Παραπόταμος τοῦ Λαπλάτα ἐν τῇ Ν' Ἀμερικῇ, πηγάζων ἐπὶ τῆς Σέρρας δὲ Μάρ ἐν τῇ Ν Βρασιλίᾳ, ἀποτελῶν δ' εἴτα τὰ σύνορα τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας πρὸς τὴν Βρασίλιαν καὶ τὴν δημοκρατίαν Ούρουγουά καὶ ἐκβάλλων μετὰ βοῶν 1580 γμ. Β τοῦ Ρουένος Ἀύρες εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. [Μ.Σ.]

Ούροχρωστικαὶ οὐσέαι ἴσται οὐροχρωμίνη, οὐροξανθίνη, οὐροχολίνη, οὐρερυθρίνη. Βλ. Οὔρον.

Οὔρσουλα (Ursula), ἁγία τῆς Δυτ.

Ἐκκλησίας· ἦτο κατὰ τὴν παράδοσιν βασιλόπαις τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ἀποφύγουσα γάμον μετὰ εἰδωλολάτρου ἡγεμόνος μετέβη μετὰ 11 χιλ. παρθένων εἰς Ρώμην, ἐφανεύθη δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐν Κολωνίᾳ ὑπὸ τῶν εἰσβαλόντων εἰς τὴν χώραν Οὐννων. [Ἐγ.]

Οὔρσουλιναι. Μοναχικὸν τάγμα ἱδρυθὲν πρὸς τιμὴν τῆς ἁγ. Οὐρσούλης 1537 ὑπὸ τῆς ἁγ. Ἀγγέλης Μερίτη τῆς ἐκ Βρεσσίας. Σκοπὸς αὐτῶν εἶναι ἡ περιθαλψὶς τῶν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις κορασίων.

Οὔρφα ἡ Ὀρφα. Σημερ. ὄνομα τῆς Ῥεθέστης, βλ. λ.

Οὔρχαν. Βλ. Ὀρχάν.

Οὔρων ἀκράτεια. Βλ. Ἀκράτεια.

Οὔρων ἐπίσχεσις. Βλ. Δυσουρία.

Οὔς. Βλ. τὸ ἄρθρον Ἀκοή, ἐνθα λεπτομερῶς περιγράφεται τὸ οὐς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν πίνακα Οὔς τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ δὲ Ὡτίτις, Ὡτοσκόπιον κλ.

Οὔσαγίρα. Χώρα τῆς ὑπὸ τὴν Γερμανίαν Ἀνατολ. Ἀφρικῆς, ὀρεινὴ ἄλλ' εὐφορρο. Πρωτεύουσα εἶναι Πιάμπα. [Μ.Σ.]

Οὔσαμδάρα. Βορειοτάτη χώρα τῆς ὑπὸ τὴν Γερμανίαν Ἀνατολ. Ἀφρικῆς, μετὰ τῶν ποτ. Οὔμδα καὶ Ρούβου, ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης. [Μ.Σ.]

Οὔσαράμο. Παράλιος χώρα τῆς γερμανικῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, ἔχουσα πρωτεύουσας πόλεις τὸ Ἀρ-ἐς-Σαλάμ καὶ τὸ Βαγαμέϋ. [Μ.Σ.]

Οὔσκίρχεν (Euskirchen). Πρωτ. περιφ. ἐν τῇ πρωτ. νομῇ Κελωνίας, 35 γμ. ΝΔ ταύτης, ἔχουσα 8 963 κατ. καὶ βιομηχανίαν ὑφανμάτων καὶ χημικῶν προϊόντων.

Οὔσκόκοι ἴσται «φυγάδες» ἐλέγοντο οἱ ἐκ Σερβίας καὶ Κροατίας κατὰ τὸν ΙΣ' αἰῶνα συνεπειὰ τῆς σκληρότητος τῶν Τούρκων κατακτητῶν καταφυγόντες εἰς Οὐγγαρίαν, Βενετίαν, ἄλλὰ κυρίως εἰς Δαλματίαν. [Μ.Σ.]

Οὔσμεν. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ, κυβερνήν Τχμπόφ, ἔουσα 7 983 κατ. καὶ ἐμπόριον κτηνῶν καὶ σιτηρῶν. [Μ.Σ.]

Οὔσνέα. Εἶδος λειχῆρος. Βλ. Λειχῆνες καὶ πίν. Λειχῆνες 10, 12.

Οὔσσαι (Houssaye). 1) Arsène H. Γάλλος συγγραφεὺς καὶ μυθιστοριογράφος, γενν. 1814 ἐν Bruyère. Νέος ἐπὶ ἐλθὼν εἰς Παρισίους, ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κοινὸν διὰ τῶν μυθιστορημάτων La couronne de bleuets (1836) καὶ La pecheresse, ταχέως δ' ἐγένετο γνωστὸς καὶ ὡς κριτικὸς· διατέλεσε δὲ 1849-56 διευθυντὴς τοῦ θεάτρου Comédie française· διορίσθεις εἴτα γενικὸς ἐφορος τῶν ὤρειων τεχνῶν ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς φιλολογικὰς ἐργασίας. Ἐκ τῶν ἔργων του

διαπρέπουσι. La galerie des portraits du 18. siècle (5 τ. 1844), Le 41. fauteuil de l' Académie française (1835), πνευματώδης μελέτη περί τῶν μεγάλων συγγραφέων οἵτινες δὲν ἐγένοντο μέλη τῆς Ἀκαδημίας, πολλὰ δὲ μυθιστορήματα, τὰ πλείστα ἐλαφροῦ χαρακτήρος, ἀλλ' εὐφυῆ καὶ ἐν ἀνοούσῃ γλώσσῃ. — 2) Henri H., υἱὸς τοῦ ἀνω. γενν. 1848 ἐν Παρισίοις, διαμείνας ἐπὶ ἐν ἔτος ἐν Ἀθήναις. Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ ἦτο μελέτη περί τοῦ Ἀπελλοῦ (1867). Συντάκτης γενόμενος τῆς Ἐφημ. τῶν Συζητήσεων καὶ τῆς Ἐπιθεωρ. τῶν δύο κόσμων συνέγραψε τὸ κύριον ἔργον τοῦ Ἱστορία τοῦ Ἀλκιβιάδου (2 τ.), ὅπερ ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐκδόθη ἐπανειληγμένως. Πρὸς τούτοις γνωστὸν ἐγένετο τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Athènes Rome. Paris (1878) ἔργον τοῦ κλπ. [Μ.Γ.]

Ούσσάροι (οὐγγριστί, ἀπὸ τοῦ huszar, εἰσαστὴς, διότι ἐπὶ Ματθίου Α' ἀνὰ 20 οἱκοὶ ἐτέλειον ἔξιππον στρατιώτην). Τὸ κατ' ἀρχὰς ὄνομα τοῦ οὐγγρικοῦ ἱππικοῦ, νῦν δὲ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ εἰς τοὺς στρατοὺς πολλῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, φέροντος ἐνδυμασίαν καὶ ὅπλισμὸν κατὰ πρότυπον τοῦ οὐγγρικοῦ, πρὸς ὃ ὁμοιάζει καὶ τὸ ἡμέτερον. [Ἐγ.]

Ούσσεται. Βλ. Ούσσος.

Ούσσος (Ἰωάννης Huss). Ἰερεὺς τῆς Βοημίας, γνωστὸς διὰ τὰς μεταρρυθμιστικὰς του ιδέας. Ἐγενν. τῷ 1369 ἐν Ούσσινέτς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1398 ἐδίδασκεν ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς Πράγας καὶ ταχέως ἀπέκτισε μεγίστην φήμην ὡς λίαν πεπαιδευμένος λόγιος καὶ εὐγλωττος ῥήτωρ· συγχρόνως δὲ εἰργάσθη τελεσφόρως ὑπὲρ τῆς τσεχικῆς γλώσσης. Ἐλευθερόφρων ὢν εἰς τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις συνίστα ἀναδιεργάζαντιν τῆς ἐκκλησίας, ἐν πολλοῖς δὲ συνεφώνει πρὸς τὰς ιδέας τοῦ Οὐτίκλιφ (βλ. λ.).· συνεπεία δὲ τοῦ τότε ἀνακινηθέντος ζητήματος περί τῆς αἰρέσεως τούτου ἐπῆλθε καὶ ῥῆξις τις ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς Πράγας, καθ' ἣν εὗρε μὲν ὁ Ο. τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως Βεντσεσλάου, παρὰ τῇ συζύγῳ τοῦ ὁποίου διετέλει ἐξομολογητὴς, ἀνεχώρησαν ὁμοῦς χιλιάδες φοιτηταὶ καὶ διδάσκαλοι τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἱδρυσαν νέον τοιούτον ἐν Λίψια. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκολούθησεν ὁ Ο. ὑποστηρίζων δημοσίᾳ τὰς ιδέας τοῦ Οὐτίκλιφ καὶ συνιστῶν ἐκκλησιαστικὴν μεταρρύθμισιν, ἀφωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Πράγας. Ὅτε ὁ πάπας τῷ 1411 ἐκήρυξεν ἀφασιν τῶν προσκαίρων πεινῶν διὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας σταυροφορίαν τινὰ κατὰ τοῦ Λαδίσλαου τῆς Νεαπόλεως, ὁ Ο. ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν τοιούτων ἀφάσεων (βλ. λ.) καὶ πολλοὶ πολῖται ἔλαβον τὸ μέρος αὐτοῦ, ἐνῷ ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἠπεῖλει νὰ ἀφορίσῃ καὶ τὴν πόλιν. Συνεπεία τούτων ὁ Ο. ἀπῆλθεν ἐκ Πράγας καὶ διαιτώμενος εἰς τοὺς

πύργους φλῶν τινῶν εὐγενῶν διετύπωνεν ἀκριβέστερον τὴν διδασκαλίαν του, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξαρκάται ὁμοῦς ἀπὸ τοῦ Οὐτίκλιφ, μὴ παραδεχόμενος ὅμως τὴν ἀπόρριψιν τῆς μετουσιώσεως. Εἰς τὴν σύνοδον τῆς Κωνσταντίας (1414), ἣτις ἐπρόκειτο νὰ ἀποσυνθῇ περί τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν ζητημάτων, μετέβη καὶ ὁ Ο. ἐφοδιασθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Σιγισμούνδου δι' ἐπιστολῆς ἀσφαλείας, ἵνα ἀπολογηθῇ. Ἀλλ' ἐνταῦθα συνελήθη αἴφνης τῇ διαταγῇ τοῦ πάπα καὶ ἐφυλακίσθη. Ἐπειδὴ δὲ ἐδήλωσε μὲν ὅτι θὰ ἀνεκάλει τὰς δεξασίας του ἐὰν ἀπεδικνύνοντο αἰρετικαὶ ἐκ τῆς ἀγ. Γραφῆς, ἠρνήθη ὁμοῦς νὰ ὑποβληθῇ ἀνευ ὄρων εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς συνόδου, κατεδικάσθη ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει εἰς θάνατον ὡς αἰρετικὸς καὶ παραδοθεὶς εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τῆς Κωνσταντίας ἐθανατώθη τῇ 6 Ἰουλίου 1415 διὰ τοῦ πυρός.

Ἡ θανάτωσις τοῦ Ο. διήγειρε μεγίστην ἀγανάκτησιν μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν ἐν Βοημίᾳ ὁπαδῶν του, ἣτις τὸ κατ' ἀρχὰς ἐδηλώθη διὰ διαμαρτυρησεως 452 εὐγενῶν, εἴτα δὲ, συνεπεία τῶν ὑπὸ τοῦ πάπα προκληθέντων βιαιῶν μέτρων, διὰ φανεράς ἐπαναστάσεως. Ματαιῶς ὁ αὐτοκράτωρ Σιγισμούνδος, ὅστις θανόντος τοῦ Βεντσεσλάου ὡς ἀδελφὸς του ἤγειρε τὰς ἐπὶ τῆς Βοημίας θξιώσεις του, προσεπάθησε νὰ καταβάλῃ τοὺς Ούσσοντας, οἵτινες ὑπὸ τὸν ἀνδρεῖον στρατηγόν των Ἰωάννην Ζίσκαν, γενν. 1360, ἐνίκησαν τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα ἀλλὰχού τε καὶ ἐν τῇ Γερμανικῇ Βρῆδ τῇ 1422, θανόντος δὲ τούτου τῷ 1424 ἐξηκολούθησαν ὑπὸ τὸν νέον ἀρχηγὸν Προκόπιον νὰ ἀποκρούσῃ τὰς προσβολὰς τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατῶν καὶ μάλιστα ἀπὸ τοῦ 1427 ἐξέτέλεσαν ἐκστρατείας καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν. Τέλος ὁμοῦς ἡ ἐν Βασιλεῖα σύνοδος κατιώρρωσε νὰ διασπάσῃ τοὺς Ούσσοντας, οἵτινες ἀνέκαθεν κατὰ τὸν βαθμὸν τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διαφορῶν των διεκρίνοντο εἰς μετρίστους ἢ Καλιξτίνους (ἐκ τοῦ calix, ποιήριον) ἢ Οὐτρακουίστας (διότι ἐξήρουν τὴν μετρίτην ὡς ἀμφοτέρας τὰς μορφὰς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου), καὶ εἰς αὐστηροὺς, οἵτινες ἐκ τοῦ φρουρίου Τάβορ ἐκαλοῦντο Ταβορίται. Ἀφοῦ ἀπεξενώθησαν οἱ μετρίσφρονες ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν διὰ τῆς παραγωγῆσεως καὶ τοῦ οἴνου (διὰ τῆς συνθήκης τῆς Πράγας 1433), οἱ Ταβορίται ἤττηθησαν κατὰ κράτος τῇ 1434 ἐν τῇ Βοημικῇ Βρῆδ καὶ ἐν Λίπαν. Ἐν τοῖς ὑστερον ἐγένοντο νέαι ταραχαί, ὅτε ὁ πάπας Πίος Β' τῇ 1461 κατήγγισε τὰς ῥηθεις παραχωρήσεις, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν Οὐσσικὴν πεμψθέντα στρατεύματα ἀπεκρούσθησαν καὶ ὁ Λαδίσλαος Β' ἠναγκάσθη νὰ ἐπικυρώσῃ αὐτὰς πάλιν καὶ τῇ 1512 ἐδόθησαν τοῖς Ούσσικαῖς διὰ τῆς γερμαν. διήτης ἴσα τοῖς Καθολικοῖς δικαιώματα. Ἐπὶ

τῆς κατόπιν γενικῆς ἐκκλησιαστ. μεταρρυθμίσεως τινὲς αὐτῶν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, ἄλλοι δὲ συνηνώθησαν μετὰ τῶν διαμαρτυρουμένων. [Ι.Θ.]

Οὐστρουγ Βελίκι. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερνεῖται Βολόγδα, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σουχόνα καὶ Τοῦγ, ἔχουσα 8119 κατ. Εἶναι μετὰ τὸν Ἀρχάγγελον τὸ σπουδαιότερον ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Βορ. Ῥωσσίας. [Μ.Σ.]

Οὐστρουσανα. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερνεῖται Νοβογιόρδ, ἐπὶ τοῦ Μολόχα. ἔχει 7756 κατ. [Μ.Σ.]

Οὐστον (Houston). Πόλις ἐν τῇ Βορειοαμερ. πολιτείᾳ Τέξας, ἔχουσα 27557 κατ., ἀποτελοῦσα δὲ κέντρον τοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐμπορίου. [Μ.Σ.]

Οὐστρογόθοι. Βλ. Γόθοι.

Οὐτα (Utah). Βλ. Γιούτα.

Οὐτςέτςε (Udschidschi). Ἐμπορεῖον ἐπὶ τῆς Δ. ὁχθῆς τῆς λίμνης Ταγγανίκα ἐν τῇ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν Ἀνατ. Ἀφρικῇ. ἔχει 8000 κατ. καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀφεντηρία διὰ τὰς ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ ἐρεῦνας τοῦ Λίβιγγστον. [Μ.Σ.]

Οὐτικῇ (παρὰ Ῥωμαίοις Utica). 1) Ἡ ἀρχαιοτάτη φοινικικὴ ἀποικία ἐπὶ τῆς Β. παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, πρὸς Δ. τῆς θέσεως τῆς ὑστερον ἰδρυθείσης Καρχηδόνας. Πολιτορρηθεῖσα ματαίως ὑπὸ Σικελίωνος τοῦ προσβυτέρου, παρεδόθη ἐκούσα εἰς τοὺς Ῥωμαίους κατὰ τὸν γ' Καρχηδονιακὸν πόλεμον· ἐγένετο δὲ εἴτα τὸ ἀνηρότατον ἐμπορεῖον τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ὑπερήκτισσε Κάτων ὁ νεώτερος τὴν πόλιν ὡς ὁπαδὸς τοῦ Πομπηίου, διό ἔλαβε τὴν ἐπὶ κλησιν Uticensis, ἠτοκτοῦντες δὲ ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἐν Θάψῳ νίκην τοῦ Καίσαρος. Τὰ εἰρεῖνια τῆς πόλεως κείνται νῦν 10 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης, συνεπεία τῶν προσχώσεων τοῦ ποτ. Βαλγάρδα. [Α.Δ.]

— 2) Πόλις τῆς Βορειοαμερ. πολιτείας Νέας Ὑόρκης (Utica, πρὸς Γιούτικα). Κεῖται ἐπὶ τοῦ Μοχώκ ποτ. ἐν εὐρύνῳ πεδιδάδι, ἔχει δὲ 44007 κατ. καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Οὐτὲν (Eutin). Πρωτεύουσα τοῦ ἀλδεμβουργικοῦ πριγκιπάτου Λυβέκκης, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου λίμνης. ἔχει 4625 κατ. καὶ ἀνάκτορον. [Μ.Σ.]

Οὐτοπία, τ. ἔ. τόπος μὴ ὑπάρχων, εἶναι τὸ ὄνομα νήσου φανταστικῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκτυλίσσεται τὸ ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Μόρου (βλ. λ.) γραφέν πολιτειακὸν μυθιστόρημα Περὶ τῆς καλλίστης πολιτείας καὶ περὶ τῆς νήσου Οὐ. (1516). Ἀπ' αὐτῆς καλεῖται οὕτως ἐνίοτε καὶ πᾶσα ἄλλη πολιτικὴ ἢ οἰκο-

νομολογικὴ ἰδέα μὴ ἐφικτὴ, οἱ δὲ φανταζόμενοι τοιαύτας Οὐτοπισταί. [Ἐγ.]

Οὐτρέχτη (Utrecht). Ἀγχωρωμένη πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (1384 χμ. μετὰ 221 007 κατ.) τῆς Ὀλλανδίας, κειμένη ἐπὶ τῆς διακλαδώσεως τοῦ Ῥήνου εἰς τοὺς βραχίονας Παλαιὸν Ῥήνον καὶ Βέχτ. ἔχει 84346 κατ., διατρυφῶντας κυρίως σπουδαῖον ἐμπόριον, πλεῖστα δὲ ὠραία κτίρια, ὧν λαμπρότατον ἡ (προτεσταντικὴ) μητρόπολις, ἥτις ὁμῶς ἐπαθῆ πολὺ διὰ τυφῶνος 1674, πολλὰς πολυτίμους συλλογὰς, πανεπιστήμιον, ἰδρυθὲν 1636, μετὰ διαφόρων παραρτημάτων, κτηνιατρικὴν σχολὴν κλ. Εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν Βαταύων πόλις, ἐπὶ Ῥωμαίων Trajectum καλουμένη. Οἱ ἀρχιεπίσκοποι τῆς Οὐ. ὑπῆρξαν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἰσχυρότατοι ἡγεμόνες. Νῦν εἶναι ἔδρα καθολικοῦ καὶ παλαιοκαθολικοῦ ἐπισκόπου. Τῷ 1579 ἐκλείσθη ἐνταῦθα ἡ ἐνωτικὴ συνθήκη τῶν 7 ἐπαρχιῶν δι' ἧς ἰδρυθὲν τὸ Ἄνσε-αρτησία τῶν Κάτω Χωρῶν, τῷ δὲ 1 13 ἡ συνθήκη εἰρήνης ἡ θέσασα τέρμα εἰς τὸν περὶ τῆς διαδογῆς ἐν Ἰσπανίᾳ πόλεμον (1702-14). [Μ.Σ.]

Οὐτς (Ἰωαν. Περ. Ὑλ). Γερμανὸς ποιητὴν γενν. 1720 ἐν Ἀνσβαχ, ὅπου ἀπέθανε 1796. Ἐγραψεν ὧδὰς καὶ θρησκευτικὰ ἄσματα, τὸ διδακτικὸν ποίημα Θεοδικεῖα, ἐπιστολάς, κωμικὸν ἔπος κλ. [Μ.Γ.]

Οὐττεν (Οὐλσερικός von Hutten). Εἷς τῶν ἐνθερμοτάτων πρωταγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἐγενν. 1488 ἐξ ἀρχαίου οἴκου τῆς Φραγκωνίας, ἐπὶ τοῦ πύργου Στέγκελδεργ παρὰ τὴν Φούλδαν, διήγαγε δὲ 1504-13 ἀστατον βίον, σπουδάζων ἐν πανεπιστημίαις τῆς Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. πολέμων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ οἴκου του δουκὸς Οὐλσερικοῦ τῆς Βυρτεμβέργης, συγγραφέων καὶ δημοσιεύων πονήματα, λόγους, ἐπιστολάς καὶ πολεμικὰς διατριβάς. Μετὰ δὲ 1515 πάλιν εἰς Ἰταλίαν ἵνα ἀναγορευθῇ διδάκτωρ τῆς νομικῆς, ἐπέστρεψε 1517 εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἐδραβεύθη ἐν Αὐγούστη ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ ὡς ποιητής. Εἴτα διετέλεσεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὃν καὶ συνώδευεν εἰς τὴν δίητάν τῆς Αὐγούστης, ὅπου ἐγένετο ἡ περιφημὸς συνδιάλεξις τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Καίετάνου καὶ ὅπου ὁ Οὐ. προσεπάθησε δι' εὐγλώττου λόγον νὰ ἐξεγείρῃ εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας. Λαβὼν κατ' ἐπὶ μέρος εἰς πόλεμον τῶν σουηδικῶν πόλεων κατὰ τοῦ Οὐλσερικοῦ τῆς Βυρτεμβέργης ἐγκρατεστάθην ἐν τῷ πύργῳ του, ὅπου ἱδρυσεν ἴδιον τυπογραφεῖον καὶ ἐδημοσίευσεν πολλὰς διατριβάς κατὰ τῆς Ῥώμης. Καταδικωκόμενος ὡς ἐκ τούτου κατέφυγε πρὸς τὸν φίλον

του Σίκκιγγεν καὶ εἶτα πρὸς τὸν Ζβίγγλιον εἰς Ἑλβετίαν, ἀπέθανε δ' ἐνταῖθα, ἐπὶ νήσου τινὸς τῆς Ζυριχίου λίμνης, τῇ 1523. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν ὁμοῦ 1859-70 ἐν 5 τόμοις. [B.E.]

Οὐφά. Κυβερνεῖον τῆς Ἀνατ. Ῥωσσίας, Δ τοῦ Καζάν καὶ Ν τοῦ Πίρμ, ἔχον ἐμβ. 122018 τχμ. καὶ 1980301 κατ. Τὸ ἵνα-τολ. τμήμα καλύπτεται ὑπὸ τῶν νοτίων Οὐραλίων ὁρέων, ἐχόντων ἐνταῦθα μέγαν πλοῦτον ὀρυκτῶν καὶ πολλὰς φυσικὰς καλλονάς. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποτ. Βιλάγια καὶ Οὐφά, ἔχει δὲ 28343 κατ. καὶ ἀμείνον ἐμπορίον.

Οὐφελανδ (Χριστοφόρος Γουλ. Hufeland). Εἷς τῶν διαπρεπεστέρων ἱατρῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, γένν. 1762 ἐν Λαγγεν-σάλτσα, διατελέσας καθηγητὴς ἐν Ἰένα καὶ ἐν Βερολίνῳ, ὅπου ἐγένετο βασιλικὸς ἱατρός καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἀπέθανε 1836. Ἐξ ἴσου διαπρέψας ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς ἱατροῦ, ἀρίστα πεπαιδευμένος, καλλίστος διδάσκαλος καὶ ἱατρικὸς συγγραφεύς, ἐδιδάσκουσεν ἐκτὸς πολλῶν καθ' αὐτὸ ἐπιστημονικῶν ἔργων, ἅτινα πλειστάκις ἀνετυπώθησαν, καὶ ἄλλα δι' εὐρύτερον κύκλον ἀναγνωστῶν, οἷα τὸ ἐπιγραφόμενον Μακροβιωτική, ὅπερ μετεφράσθη εἰς ἁπλᾶς τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ κατέστη κλασικὸν ἔργον, κλπ. [B.E.]

Οὐψάλα (Upsala). Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ (5314 τχμ. μετὰ 121091 κατ.) τῆς ΝΑ Σουηδίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Φύρις καὶ ἔχουσα 21511 κατ. Ἀπὸ τοῦ 1164 εἶναι ἔδρα ἀρχιεπισκόπου ὅστις εἶναι συγχρόνως ὁ θινώτερος τῆς χώρας, ἔχει δὲ πανεπιστήμιον ἱδρυθὲν 1477 μετὰ περιφάνειαν βιβλιοθήκῃς ἐν λαμπροτάτῳ μεγάρῳ, ὀρι-θμούσης 250 χιλ. ἔργα καὶ 11 χιλ. χειρό-γραφα, νομισματικὸν μουσεῖον, ἱστοροσκο-πεῖον, βοτανικοῦ κήπου κλ. Λαμπροτάτη εἶναι καὶ ἡ μητρόπολις, καίπερ παλαιὰ δεινὰ ἐκ πυρκαϊᾶς. [M.Σ.]

Ὀφείττις. Γένος ὀρυκτῶν ἐξυπυριτια-κῶν περιλαμβάνον τὸν ὀφείτην, τὸ σήπιον, τὸν πικροσμήτην κλ. Τὰ ὀρυκτὰ τοῦ γένους τούτου παρήχθησαν ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως ἄλλων ὀρυκτῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ δὲν εἶναι χυσταλλικά, ἔχουσι μικρὰν λάμψιν, σκληρότητα (2 - 2.5) καὶ εἰδικὴν βάρος (περὶ τὰ 3) καὶ εἶναι ἀδιαφανῆ καὶ δύστηκτα.

Ὀφείτης. Ὀρυκτὸν ἀποτελούμενον ἐξ ἐνὸς πυριτικοῦ μαγνησίου, σχηματίζον ψευδοκρυστάλλους, ἔχον δὲ ἱστὸν σιερρὸν ἢ ἰνώδη ἢ πεταλοειδῆ, σκληρότητα 3, εἰδ. βάρος 2.6, διαφάνειαν ἀτελεστάτην, λάμψιν ἀσθενῆ στενωπῶν, χροῶμα πράσινον ἢ μελάχ-λωρον ἢ καστανέυθρον ἢ ἐρυθρὸν μετὰ φλε-

θῶν καὶ στιγματῶν (θῆεν καὶ τὸ ὄνομα, ἀπὸ τοῦ ὄφως), λίαν δύστηκτον, ὑπὸ τῶν ὀφείων δὲ ἀποσυντιθέμενον. Ὁ κοινὸς Ὀ. χρῶμα ἔχων σκοτεινόν, ἀποτελεῖ ἐνιαχοῦ ἔκτατα-μένα πετρώματα καὶ δὴ καὶ ἐν Στερεῇ Ἑλ-λάδι, Πελοποννήτῳ, Θεσσαλίᾳ καὶ ταῖς ἑλλ. νήσοις, ἐνέχοντα πλουσίας κοίτας χρωμίτου, μαγνησίτου, μαγνήτου καὶ ἀμιάντου, παρέ-χοντα δὲ λίθους ἐπιδεκτικὸς καλλίστης ἐπεξεργασίας, χρησιμοποιουμένους εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ εἰς κατασκευὴν ἀγαλ-ματίων, πινακίων, ἰγδίων κλ. Ποικιλία δέ τις πολὺ σπανιωτέρα, ὁ εὐγενὴς Ὀ., πρᾶ-σινος ὧν ἡ κίτριος χρησιμοποιεῖται ὡς πο-λύτιμος λίθος. [A.K.]

"Οφεις (Ophidia). Τάξις τῶν Ἑρπε-τῶν χαρακτηριζομένη ὑπὸ σώματος μακροῦ καὶ κυλινδρικοῦ καὶ τῆς ἀλλείψεως ποδῶν, βλεφάρων καὶ στέρνου. Κατὰ τὸ μήκος ποικίλλουσι τὰ διάφορα εἶδη ἀπὸ 1 μέχρι 10 μέ-τρων. Ὁ σκελετὸς τῶν οὐδὲν ἐν γένει δεικνύει ἔλκος ἄκρων, ὥμου καὶ πέλους· μέγα δὲ εἶ-ναι τὸ πλῆθος τῶν σπονδύλων αὐτῶν, μέχρι 400, συνδεομένων οὕτω πρὸς ἀλλήλους ὥστε νὰ ἐπιτρέπωσι ποικιλιωτάτας κινήσεις εἰς τὸ σῶμα διὰ πλευράς, δύο ἀπ' ἐκάστου σπονδύλου, καταλήγουσιν ἐλευθέρως ὑπὸ τὸ δέρμα, ἢ δὲ οὐρὰ μὴ χωρίζομένη ἐξωτερικῶς τοῦ σώμα-τος, ἀρχεται ὀπίσθεν τοῦ δακτυλίου. ὁφθέν δὲν ὑπάρχουσι πλευράς μέχρι τοῦ ὀπισθοῦ ὁλονὲν στενωμένῳ ἄκρῳ· θώραξ καὶ κοιλία κατὰ ταῦτα δὲν διακρίνονται, οὐδ' ὑπάρχει διάφραγμα. Προχωροῦσι τάχιστα στήριζον-τες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐναλλάξ τὸ πρόσθιον ἢ τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ σώματος καὶ ἔλκον-τες ἢ ἐκτείνοντες τὸ ὑπόλοιπον, ὡς οἱ σκώ-ληκες. Ἀναπαύοντο συστρέφουσι τὸ σῶμα των. Τινὲς δύναται νὰ τηρήσωσι ἐπὶ τινα καιρὸν ὄρθιον τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ σώμα-τος στήριζόμενοι ἐπὶ τοῦ ὀπισθοῦ. Ἐχουσι μεγίστην μυϊκὴν δύναμιν, δι' ἧς τινες συ-σφίγγοντες μετὰ ζωᾶ θανατοῦσι θραίνοντες τὰς πλευράς αὐτῶν (βόας ὁ συσφιγκτήρ). Τὰ δὲ τῆς κεφαλῆς συνδέονται ἀλλήλοις κιν-ητικῶς· ἰδίως δὲ ἡ ἀνω σιαγὼν κινεῖται ἐπὶ τοῦ κρανίου, ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τριῶν δὲ τῶν κινήτων ὡς καὶ τὰ δύο ἡμίση τῆς κάτω σια-γῆς οὕτως ὥστε τὸ στόμα τῶν Ὀ. δύναται νὰ εὐρυνηθῇ, ὡς καὶ ἐ φάρυγγ αὐτῶν, κατα-πληκτικῶς καὶ δύναται οἱ Ὀ. νὰ κατα-πίωσιν ὁλόκληρα ζῶα ὀγκωδέστερα τῆς κε-φαλῆς των. Ἀμφότεραι αἱ γνάθοι φέρουσι ὀδόντας συμπεφυκτάς μετὰ τῶν γναθιαίων δὲ τῶν. Ἡ γλώσσα των εἶναι μακρά, δυνα-μένη νὰ ἐκταθῇ πολὺ ἐξω τοῦ στόματος, καὶ διασχίῃ εἰς τὰ ἄκρον. Πάντα τὰ σπλάχνα συναρμολογούμενα πρὸς τὸ σῶμα εἶναι ἐπιμη-κίστατα, π. χ. οἱ πνεύμονες, φθάνοντες σχε-δὸν μέχρι τῆς οὐρᾶς. Ἀπαν τὸ σῶμα κα-

λύπτεται ὑπὸ σκληροῦ δέρματος φέροντος λεπιδας, πλὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ, φερούση λεπτοτέρας φολίδας· τὸ ἐπιπολὴς στρώμα τοῦ δέρματος τούτου ἀλλάσσουσιν οἱ “Ο. κατὰ περιόδους· τὸ δὲ ἐν τῷ βίθει, βλενωδὲς ὄν, φέρει ζωηρὸν χρωματισμὸν ποικίλλοντα καὶ ἐνίοτε πολυχρώμους κηλίδας. Οἱ ὀφθαλμοὶ στερούμενοι βλεφάρων καλύπτονται ὑπὸ πτυχῆς τοῦ δέρματος διαφανοῦς. Ἡ ὄσφρησις τῶν “Ο. εἶναι λίαν περιορισμένη· τὸ οὖς καλύπτεται ἔξωθεν ὧλος ὑπὸ τοῦ δέρματος καὶ στερεῖται τυμπάνου, συνεπῶς δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ εἶναι μηδαμινή, ὡς καὶ ἡ ἄφ’ ἑνεκα τῶν φολίδων. Οἱ πλείστοι τῶν “Ο. εἶναι ὠτόκοι· ἐκκολάπτονται δὲ τὰ ὠτῶν διὰ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος. Ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τῶν εἶναι μακροτάτη. Πάντες ἀγαπῶσι τὴν θερμότητα καὶ οἱ πλείστοι ζῶσι μόνον εἰς θερμὰς χώρας· τὸ δὲ ψυχρὸς ναρκοὶ αὐτοῦς, ὡς καὶ ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης. Ἀγριοὶ τινες τῆς θερμῆς Ἀφρικῆς τρώγουσι πολλὰ εἴδη “Ο. Τρέφονται δὲ πάντες οἱ “Ο. ἀποκλείουσι ἐκ ζῴωντων ζῴων, οὐδέποτε ἐγγιζόντες πτώματα, καὶ δὴ θηλαστικῶν, πτηνῶν, βατράχων, ἰχθύων (οἱ θαλάσσιοι “Ο.) κλ., ἅτινα καταπίνουσιν ὁλόκληρα· πέπτουσι δὲ ἐντελῶς καὶ αὐτὰ τὰ ὅσθα, ἀλλὰ βραδέως, δι’ ὃ “Ο. κορεσθεῖς μόνον μετὰ ἐβδωμάδας πάλιν ζητεῖ τροφήν. Φονεύουσι δὲ τὴν λείαν τῶν ἡ συσπρίγγοντες ἢ δάκνοντες καὶ δηλητηριάζοντες αὐτὴν καθότι εἶδη τινὰ φέρουσιν ἐπὶ τῆς ἀνω σιαγόνος κοίλους ὀδόντας ὧν ἐν τῷ βίθει ὑπάρχει· ἀδὴν ἐκκρίνουσι δηλητήριον ἰὸν ἐκχεόμενον κατὰ τὴν δὴξιν ἐπὶ τοῦ τραύματος. Ὁ ἰὸς οὗτος εἰσδύων εἰς τὸ αἷμα θανατοῖ ταχέως μετὰ σπασμῶν, διαπνοῆς καὶ ἀλλογδύνων, εἶναι δὲ ἀβ’ αἰθῆς εἰς τὴν πεπτικὴν σωλήνα, δι’ ὃ καὶ τὰ ὑπὸ “Ο. δηλητηριασθέντα ζῶα τρώγονται δολαφῶς ὑπὸ ἄλλων θηρίων· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπομόλυνσις τοῦ δῆγματος ὅπως διὰ τοῦ στόματος εἶναι ἀβλαβής, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ που ἐκδορά δι’ ἧς νὰ εἰσδύσῃ ὁ ἰὸς εἰς τὸ αἷμα, καὶ συνιστάται αὕτη ἐν περιπτώσει δῆγματος ὅπως ὡς καὶ πλείους περίξ τοι τραύματος πρὸς παρακώλυσιν τῆς διαδόσεως τοῦ ἰοῦ εἰς τὴν κυκλοφορίαν καὶ βαθεῖα κυττηρίασις αὐτοῦ. Χορηγητέα δὲ οἶνος γενναῖος, ρόυμιον καὶ ἄλλα ἀναληπτικά φάρμακα. — Ἦδ οὖρον τῶν “Ο. εἶναι σχεδὸν στερεόν· μὴ ἀπεβάλλοντες δὲ ὕδωρ οἱ “Ο. καὶ ἐλάχιστον πίνουσι· καὶ οὐδέποτε διψῶσι. Ζῶσι γὰρ ἐκαστος, διαιτώμενοι ἄλλοι μὲν ἐπὶ δένδρων καὶ θάμνων, ἄλλοι δὲ ὑπὸ πεπτωκότα φύλλα ἢ κα ἐντὸς τῆς γῆς, ἄλλοι εἰς ἄσκια μέρη ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄλλοι ἐντὸς τῶν γλυκεῶν ὕδατων ἢ τῆς θαλάσσης. Ἐνιαχοῦ δὲ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ζῶσι καὶ ἐντὸς τῶν πόλεων, εἰσδύοντες ἐλευθέρως καὶ εἰς τὰς οἰκίας, ἐντελῶς ἀνεπύχλητοι ὡς ἀβλαβεῖς. Διαίρουσιν καὶ οἱ “Ο. εἰς ἰσοδόλους καὶ μὴ ἰσοδό-

λους. Εἰς τοὺς πρώτους ἀνήκουσιν ὁ κροταλίας ἢ ἔχιδνα καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ ἔχιτος, εἰς δὲ τοὺς τελευταίους οἱ πύθωνες, ὁ βόας, οἱ τροπιδόνωτοι (βλ. τὰς λίξεις καὶ τοὺς πίνακας Ἑρπετὰ Α’ καὶ Β’) καὶ ἄλλα μικρότερα εἶδη, κοινὰ καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀβλαβῆ.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀσιατικοῖς λαοῖς οἱ “Ο. ἦσαν ἐν γένει σύμβολα τοῦ κακοῦ, τῆς πανουργίας, τῆς ἀγρύπνου φρονήσεως, τῆς θελγούσης δολιότητος. Ἐν τῇ παλαιᾷ Διαθήκῃ ὅπως ἀπατᾷ τὴν Εὐάν εἰς τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, ἐν δὲ τῇ περσικῇ μυθολογίᾳ ὁ πονηρὸς Ἀριμάνης ὑπὸ μορφῇν ὄφως κατέβαλε τὴν ἀγαθὴν Ὀρομάσδεην· οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον τὸν ὄφιν ὡς σύμβολον γονιμότητος, οἱ δὲ Φοίνικες ὡς δημιουργοῦ δυνάμεως. Ἡ ἰσοδόλος ἀσπίς (βλ. λ.) ἐλατρεύετο ὡς θεὸς ἐν Αἰγύπτῳ. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον τούναντιον τὸν “Ο. ὡς σύμβολον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος. Ἐν τοιχογραφίαις τῆς Πομπητῆς εὐρηται συχνὰ ζεύγος ὄφρων ἐμπαῖνον τοὺς ἀγρυπνοῦντας ἐπὶ τοῦ οἴκου ἀγαθοῦς Λάρητας. Ὡς σύμβολον μαγευτικῆς καὶ ἰατρικῆς δυνάμεως ἦτο ὁ “Ο. ἐμβλημα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἱερὸς δὲ ὄφιν ὡς σύμβολον φρονήσεως ἐτρέφετο ἐν Ἀθῆναις ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀθηνᾶς. [Φ.Ι.]

“Οφεν. Βλ. Πέστη.

“Οφερ. Βλ. Χόφερ.

’Οφθαλμὸς καλεῖται εἰδικώτερον φλεγμονὴ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξάρχουσα ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ μερῶν, τῶν βλεφάρων βλ. λ. καὶ τὰ ἐπόμενα περὶ τῶν νόσων αὐτῶν ἀρθρα), τοῦ κερατοειδοῦς (βλ. λ.) καὶ ἰδίως τοῦ ὑπαλείφοντος τὰ βλέφαρα ἐπιπεφυκότος ὕμηνος. Ἡ φλεγμονὴ τούτου εἶναι καταρροϊκὴ (ἀπλῇ ὑπερέκκρισις), φλυκταινώδης (μετὰ σχηματισμῷ φλυκταινῶν), βλεννορροϊκὴ (ἐκ μολύνσεως διὰ τοῦ βλεννορροϊκοῦ ἐκκρίματος μετ’ ἀφθόνου πυορροῆς), διφθεριτικὴ (μετ’ ἀναπτύξεως ψευδομεμβρανῶν), κοκκιώδης (μετὰ κοκκιάσεων), τραχωματώδης (βλ. Τραχωμάτα) κλ. Πλὴν τῆς φλυκταινώδους μορφῆς πάντα αὐτὰ εἰσι μεταδοτικά. Ἡ λεγόμενη Αἰγυπτιακὴ Ὁ. δέν εἶναι εἰδικὴ ἀλλὰ παρίσταται ὑπὸ πάσας τὰς ἀνωτέρω μορφὰς ἐνδημικὴ οὕτα ἐν Αἰγύπτῳ. [Α.Ν.Α.]

’Οφθαλμός, τὸ ὄργανον τῆς ὁράσεως. Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου δύο “Ο. κεῖνται συμμετρικῶς κάτωθεν τοῦ μετώπου καὶ ἐκατέρωθεν τῆς ριζῆς τῆς ῥινὸς ἐντὸς ὀστέων κοιλωμάτων, εὐρέων μὲν ἔμπροσθεν, στενωμμένων δὲ ὀπίσθεν πυραμιδοειδῶς, τῶν ὀφθαλμικῶν κόγχων. Καὶ κύριον μὲν τοῦ “Ο. μέρος εἶναι ὁ βολβὸς αὐτοῦ, κληθεὶς οὕτω διὰ τὴν πρὸς βολβὸν ὁμοιότητα, ἀποτελούμενος δὲ ἐκ πέντε χιτῶνων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων συμπληρωματι-

κόν δὲ μέρος τοῦ Ὁ. ἀποτελοῦσιν οἱ μύες αὐτοῦ. τὰ βλέφαρα, αἱ δερμαεῖς καὶ τὰ δακρυϊκὰ ὄργανα. α') Οἱ χιτῶνες τοῦ βολβοῦ εἰσι 1) ὁ σκληρὸς χιτῶν, ἀποτελῶν τὸ ἐξωτερικὸν μέρος, χωρὼν ἐκ τῶν ὀπίσσω πρὸς τὰ πρόσωπον μέχρι περιφερείας μικρὸν ἀπεχούσης τοῦ προσθίου πόλου τοῦ βολβοῦ, καθ' ἣν συνάπτεται πρὸς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα, οὕτως ὥστε τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ βολβοῦ ἀποτελεῖται ἐπισθεν μὲν κατὰ τὰ $\frac{1}{6}$ ὑπὸ τοῦ σκληροῦ, ἔμπροσθεν δὲ κατὰ τὰ $\frac{1}{6}$ ὑπὸ τοῦ κερατοειδοῦς. Εἶναι δὲ λευκὸς καὶ στιλβῶν, πάχους κατὰ θέσεις 1-1.2 χιλιοστομέτρων, ἰσώθης καὶ σκληρὸς τὴν ὕψην καὶ χρησιμεύει ἵνα τηρῇ τὸ σχῆμα τοῦ βολβοῦ διὰ τῆς στερεότητος αὐτοῦ. Ὁ-πισθεν δὲ φέρει ὁ σκληρὸς χ. τρήμα δι' οὗ διέρχεται τὸ ὀπτικὸν νεῦρον. 2) Ὁ κερατοειδὴς χιτῶν, περὶ οὗ βλ. τὸ ἰδιαίτ. ἄρθρον· οὗτος καλύπτει ἔμπροσθεν τὸν βολβόν, πάχους ἔχων μόνον 0.8 χστμ. καὶ ἐντελῶς ὦν διαφανής. 3) Ὁ χοριοειδὴς χιτῶν, μέλας, πάχους μέλις 0.05-0.08 χστμ. ἀποτελούμενος κυρίως ἐξ ἀγγείων καὶ μυϊκῶν ἰνῶν, καλύπτων ἔσωθεν τὸν σκληρόν, κατὰ δὲ τὸ πρόσθιον τοῦτου ὄριον παχυνόμενος καὶ ἀποτελῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἱριδος καὶ τοῦ φακοῦ (βλ. κατωτ.) παχυτέρας πρεσβυῆς, ἀποτελούσας τὸ ἀκτινωτὸν σῶμα· τούτου οὐσιωδέστατον μέρος εἶναι ὁ ἀκτινωτὸς δὲ μῦς, ἔχων τοῦτο μὲν ἵνας κυκλοτερεῖς, τοῦτο δὲ ἵνας ἐπιμήκεις βαινούσας ἐκ τῶν πρόσωπον πρὸς τὰ ὀπίσω. 4) Ἡ ἱρίς (βλ. λ.), κρεμασμένη καθέτως κατὰ τὸ ῥηθὲν πρόσθιον ἄκρον τοῦ χοριοειδοῦς ὡς ἀφραγμα, φέρονσα δ' ἐν τῷ κέντρῳ τὴν κόρην, δι' ἧς διέρχονται αἱ φωτειναὶ ἀκτίνες. 5) Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτῶν, κείμενος ἔσωθεν τοῦ χοριοειδοῦς, συνιστάμενος δὲ κυρίως ἐκ στοιχείων νευρικῶν ἀποτελούντων συνέχειαν τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου· τοῦτο ἐξορμώμενον ἐκατέρωθεν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐκ τῶν ὀπτικῶν θαλάμων, τοῦ τετραδύμου κλ. φέρεται πρὸς τὰ πρόσωπον καὶ ἔσω ὅπου τὰ δύο ὀπτ. νεῦρα χιάζονται ἐν τῷ ὀπτικῷ χιάσματι (βλ. πίν. Ἐγκέφαλος Δ' 8), πέραν δὲ τούτου βαίνει ἐκάτερον ὀπτ. νεῦρον πρὸς τὸν σύστοιχον Ὁ. (βλ. τὸν πίν., 7), περιλαμβάνον τὰς πλείστας μὲν ἵνας τοῦ ἀντιστοίχου, ὀλίγας δὲ καὶ ἐκ τοῦ συστοίχου πλαγίου (αἵ ἐν τῷ χιάσματι μὴ ἐναλασσομένον πασῶν τῶν ἰνῶν τῶν δύο νεύρων), ἐξερχόμενον δὲ τοῦ κρανίου διὰ τοῦ ὀπτικοῦ τρήματος τοῦ σφηνοειδοῦς ὅστου εἰσέρχεται μετὰ βραχεῖαν πορείαν εἰς τὸν βολβόν. Ἐνταῦθα διαπερῶν ἐν τῷ ὀπτικῷ πόλῳ τὸν σκληρὸν χιτῶνα καὶ τὸν χοριοειδῆ ἀποχωρίζεται εἰς τὰς ἵνας αὐτοῦ, αἵτινες περιπετάννυνται ἐντὸς τοῦ βολβοῦ ἐπὶ τοῦ χοριοειδοῦς καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν

τούτου ἐκ τοῦ ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσωπον, ἀποτελοῦσαι οὕτω τὸν ἐσώτατον τοῦ βολβοῦ χιτῶνα, τὸν ἀμφιβληστροειδῆ. Οὗτος ἔχει πάχος 0.3-0.4 χστμ., ὕψην δὲ ἐπιπλοκατωτὴν ἰδίως ἐν τῷ ὀπισθίῳ αὐτοῦ τμήματι τῷ διενεργούντι τὴν ὄρασιν καὶ ἐκτείνονμένῳ ἀπὸ τῆς θηλῆς τοῦ ὀπτ. νεύρου (ἦτοι τῆς θέσεως καθ' ἣν τούτο εἰσδύεται εἰς τὸν βολβόν) μέχρι τοῦ ἀκτινωτοῦ μέρους τοῦ χοριοειδοῦς. Ἐνταῦθα δὲ λ. διακρίνονται διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐννέα θλαστικὰς στοιχείων ἀποτελούντων τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ἦτοι ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ βολβοῦ πρὸς τὰ ἔσω ἢ στιβάς τῶν νευρικῶν ἰνῶν, ἡ στ. τῶν γαγγλιακῶν κυττάρων, ἡ ἔσω δικτυωτὴ στιβάς, ἡ ἔσω κοκκώδης στιβάς, ἡ ἔξω δικτυωτὴ, ἡ ἔξω κοκκώδης, ὁ ἔξω ἀφοριστικὸς ὕμην, ἡ στιβάς τῶν κωνίων καὶ τῶν ραβδίων καὶ ἡ στ. τοῦ μελλάγχρου ἐπιθηλίου. Ἰδίως σημαντικὴ ἐκ τούτων εἶναι ἡ στιβάς τῶν κωνίων καὶ τῶν ραβδίων, αἵτινά εἰσι ἐπιμήκη στοιχεῖα καὶ μὲν κωνοειδῶς λήγοντα πρὸ τοῦ μελλάγχρου ἐπιθηλίου, τὰ δὲ ραβδοειδῶς μέχρι τοῦτου ἐπεκτείνόμενα. Ἐν τῇ θηλῇ τοῦ ὀπτ. νεύρου πᾶσαι αὗται αἱ στιβάδες ἐλλείπουσι διδὼ καὶ εἶναι αὐτὴ διὰ τὴν ὄρασιν σημείον ἀργὸν ἡ τυφλό· τουναντίον δὲ ἐναργέστατῃ συμβαίνει ἡ ὄρασις κατὰ τὴν καλουμένην ὠχρὰν κηλίδα, θέσιν μικρὴν πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἄνω τῆς θηλῆς, ἐνθα ἀπαντῶσι μόνον κωνία καὶ ἡ ἄλλη δὲ ὕψην χιτῶνος εἶναι πῶς διάφορος. β') Τὰ δὲ ἐν τῷ βολβῷ περιεχόμενα εἰσι 1) Ὁ κρυσταλλοειδὴς φακός, σωματικὸν φακοειδὲς κατακορύφως ἰσάμενον ὀλίγον ὀπισθεν τῆς ἱριδος καὶ περιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν προβολῶν τοῦ ἀκτινωτοῦ σώματος, ἔχον δὲ κυλινδρὴν τὴν περιφέρειαν καὶ κυρτὰς τὴν προσθίαν καὶ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν· ἀποτελεῖται δὲ ἐκ διαφανοῦς οὐσίας συνιστάμενης ἐκ πολλῶν στιβάδων ἐπιθηλιακῶν κυττάρων. 2) Τὸ ὕδατος εἰδὲς ὑγρόν, πληροῦν τὸν μεταξὺ τοῦ κερατοειδοῦς καὶ τοῦ φακοῦ χώρον, ὅστις διὰ τῆς μεταξὺ ἀνηωρημένης ἱριδος διήρηται εἰς πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον τοῦ Ὁ. ὀάλαμον. 3) Τὸ ὑαλοειδὲς ὑγρόν, διαφανέστατον ἐπίσης, πυκνότερον δὲ τοῦ ὕδατος, καταλαμβάνον τὸ ὀπισθεν τοῦ φακοῦ κοίλον τοῦ βολβοῦ, μεταξὺ τοῦ φακοῦ καὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Διὰ τοῦ περιγραφέντος κυρίου μέρους τοῦ Ὁ. διενεργεῖται ἡ ὄρασις. Αἱ ἀπὸ τινος δὴλα δὴ φωτεινῶς σημείου ἡ σώματος ἐκπεμπόμεναι φωτειναὶ ἀκτίνες εἰσέρχονται εἰς τὸν ὀφθαλμόν, διαθλόμεναι δὲ ἐν τῷ φακῷ πρὸς τὰ ἔσω συνέρχονται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἐφ' οὗ ἀποτελοῦσιν εἰκόνας τοῦ ἔξωτερου ἀντικειμένου· τοῦτο δὲ παράγει ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου διέγερσιν τινα, ἥτις μεταδίδεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ γίνεται εἰς

αὐτὴν ἀντιληπτὴ ὡς ἡ ὀπτικὴ εἰκὼν τοῦ προ-
κειμένου σώματος. Ἡ ῥηθεῖσα διάθλασις καὶ
σύνθεσις τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων ἐνεργεῖται
κυρίως διὰ τοῦ φακοῦ· διότι, ἔχουσι μὲν θια-
θλαστικὴν δύναμιν καὶ τὸ ὕδατοςιδὲς καὶ τὸ
ὕδατοςιδὲς ὑγρὸν, ἀλλ' ἡ ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς
τὰ ἔσω γινόμενη μικρὰ διάθλασις ἀναρρεῖ-
ται ὑπὸ ἴσης καὶ πρὸς τὰ ἔξω γινόμενης ἐν
τῇ δευτέρῃ. Ἦν ῥηθέν εἰκόνιον σχηματίζε-
ται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς στιβάδος τῶν κωνίων
καὶ τῶν ῥαβδίων, ἐξ ὧν ὑποτίθεται ὅτι τὰ
ῥαβδία μόνον ἀντιλαμβάνονται τῶν διαφορῶν
τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός, τὰ δὲ κωνία τῶν
χρωμάτων. Ἐὰν αἱ ἀκτίνες συνέλθωσιν ἐμ-
προσθεν ἢ ὀπισθεν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς,
δὲν σχηματίζεται τὸ εἰκόνιον ἐπὶ τοῦτου καὶ
ἡ ὁρασις δὲν εἶναι ἐναργής (μυωπία, ὑπερμε-
τρωπία, βλ. τὰς λ.). ἀκριβῶς δὲ τοῦτο θὰ
συνέβαιεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐὰν τὸ σχῆμα
τοῦ φακοῦ ἦτο στερεὸν καὶ ἀμετάβλητον·
τότε δὴλα δὴ τὰ εἰς ὠρισμένην μόνον ἀπ'
αὐτοῦ ἀπόστασιν ἀντικείμενα θὰ ἐσχηματι-
ζον τὸ εἰκόνιον αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστρο-
ειδοῦς (κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐνεργείας τῶν
ἀμφικύρτων φακῶν). Εἰς διόρθωσιν τοῦ ἀτό-
που τούτου χρησιμεύει ἡ αὐτόματος δύναμις
τοῦ Ὁ. τοῦ νὰ διαθέτῃ ἑαυτὸν ἀρμοδίως
πρὸς ἐναργῆ ὁρασιν τῶν εἰς παντοίας ἀπο-
στάσεις ἀντικείμενων ἥτοι ἡ πρὸς αὐτο-
μόνησιν αὐτοῦ, συνισταμένη εἰς τὴν αὐξή-
σιν ἢ ἐλάττωσιν τῆς κυρτότητος τοῦ κρυ-
σταλλοειδοῦς φακοῦ. Ἐὰν μὲν δὴλα δὴ τὸ
ἀντικείμενον κεῖται πέραν ὀρίου τινός, ἡ
φυσικὴ θέσις τοῦ φακοῦ ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ
τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς σύμπτωσιν τῶν δια-
θλαστικῶν ἀκτίνων. Δι' ἀντικείμενα ὅμως
ἐγγυτέρω κείμενα ὧν ἡ εἰκὼν θὰ ἐσχηματι-
ζετο ὀπισθεν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, αὐξά-
νεται ἡ κυρτότης τοῦ φακοῦ, οὕτω δὲ ἡ διά-
θλασις καθίσταται ἰσχυροτέρα καὶ αἱ ἀκτί-
νες συνέρχονται καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀμφιβλη-
στροειδοῦς. Ὁρεῖται δὲ ἡ προσαρμογὴ
αὕτη εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀκτινωτοῦ μυός,
οὗτος αἱ μὲν κυκλοτερεῖς ἴνες περισφίγ-
γουναι τρόπον τινὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ φα-
κοῦ καθιστῶσιν αὐτὸν κυρτότερον, αἱ δὲ ἐπι-
μήκεις τείνουσαι τὸν χοριοειδῆ πιέζοντα οὕτω
τὸ ὕδατοςιδὲς ὑγρὸν καὶ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφά-
νειαν τοῦ φακοῦ, συντελοῦσιν ὥστε νὰ μὴ
ὑποχωρήσῃ αὕτη πρὸς τὰ ὀπίσω ἀλλὰ νὰ
κυρτωθῇ κυρίως ἡ προσθία τοῦ φακοῦ ἐπιφά-
νεια. Αὐτόματος ἐπίσης (ζνακλαστικῆς) εἶναι
καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς ἱριδος, ἥς ἡ κόρη συ-
στέλλομένη ἢ διαστέλλομένη καθόσον προσ-
πίπτει εἰς τὸν Ὁ. πῶς πολὺ ἢ ὀλίγον κα-
νονίζει τὴν ἀναγκάσαν αὐτοῦ πρὸς ἐναργῆ
ὁρασιν ποσότητα. Ἀξίον παρατηρήσεως εἶ-
ναι ὅτι κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐνεργείας τῶν
ἀμφικύρτων φακῶν αἱ εἰκόνες τῶν ἀντικει-
μένων σχηματίζονται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστρο-

ειδοῦς ἀντεστραμμέναι· ἡ δὲ παρὰ τὸ γεγο-
νός τοῦτο συμβαίνουσα ὁρθία αὐτῶν ὁρα-
σις δὲν ἐρμηνεύθη ἐστὶ ἐπαρκῶς, ὡς οὔτε ἡ
ἀμφοτερόφθαλμος ὁρασις, τὸ ὅτι
δὴλα δὴ ἐνῶ δύο εἰκόνια σχηματίζονται ἐντὸς
τῶν δύο ὁφθαλμῶν ὁρῶμεν τὰ ἀντικείμενα
ἐνῆατα.

Τὸ δὲ συμπληρωματικὸν μέρος τοῦ Ὁ.
ἀποτελοῦσι α') οἱ μύες τῶν βλεφάρων καὶ
τοῦ βολβοῦ. Καὶ οἱ μὲν τῶν βλεφάρων εἰσὶ
δύο, ὁ σφιγκτήρ τῶν βλεφ. καὶ ὁ ἀνα-
τείνων τὸ ἄνω βλ. Οἱ δὲ τοῦ βολβοῦ τοῦ
Ὁ. μύες εἰσὶν β. ὧν μὲν 4 φερόμενοι εὐ-
θέως ἐκ τοῦ βάλτους τοῦ ὁφθαλμικοῦ κόγχου
πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ βολβοῦ καταφύον-
ται εἰς τὸ ἄνω, τὸ κάτω, τὸ ἔσω καὶ τὸ
ἔξω μέρος τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καλούμε-
νοι ἄνω ὁρθός, κάτω ὁρθός, ἔσω
ὁρθός καὶ ἔξω ὁρθός, στρέφοντες
δὲ τὸν βολβὸν κατὰ τὰς 4 ταύτας διευθύν-
σεις· ἐκ δὲ τῶν δύο λοξῶν μυῶν ὁ μὲν
ἄνω ἐκφυόμενος παρὰ τοὺς ῥηθέντας 4
ῥηθῶν καὶ φερόμενος πρὸς τὰ πρόσω ἀνακά-
πτει κατ' ὀρθὴν γωνίαν διὰ τροχιλάς ἰνώ-
δους κειμένης ἐν τῇ ἄνω καὶ ἔσω μέρῃ τοῦ
κόγχου καὶ φερόμενος ἄνωθεν τοῦ βολβοῦ
πρὸς τὰ ἔξω καταφύεται κατὰ τὸ ἀνώτερον
τεῖμα τοῦ ἔξω ἡμίσεως αὐτοῦ· συστέλλομενος
δὲ φέρει τὴν κόρην τοῦ Ὁ. καὶ πρὸς τὰ κάτω
καὶ ὀλίγον πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ δὲ κάτω λο-
ξός ἐκφυόμενος ἐν τῇ κάτω καὶ ἔσω μέρῃ
τοῦ κόγχου φέρεται πρὸς τὰ ἔξω ἐπὶ τοῦ
βολβοῦ καὶ καταφύεται παρὰ τὸν προηγού-
μενον· φέρει δὲ οὗτος τὴν κόρην πρὸς τὰ ἄνω
καὶ ὀλίγον πρὸς τὰ ἔξω. Διὰ τῶν μυῶν τού-
των κινούμενος κατὰ παντοίας διευθύνσεις ὁ
Ὁ. καθιστᾷ περιττὴν τὴν διὰ τὴν ὁρασιν ἐ-
κάστου ἀντικείμενου ἰδιαίτην κίνησιν ὁλο-
κλήρου τῆς κεφαλῆς. — β' γ' καὶ δ'. Τὰ βλέ-
φαρα, αἱ ὀφρύες καὶ τὰ δακρυϊκὰ ὄργανα,
περὶ ὧν βλ. τὰ ἰδίατ. ἄρθρα. [Δ.Χ.]

Ὁφθαλμοσκοπίον. Ὁργανον δι' οὗ
κατορθοῦται ἡ ἐπισκόπησις τοῦ ἐσωτερικοῦ
τοῦ ὁφθαλμοῦ ἥτοι κυρίως τοῦ ἀμφιβληστρο-
ειδοῦς χιτῶνος, ἐστὶ δὲ τοῦ χοριοειδοῦς, τοῦ
ὕδατοςιδὲς σώματος καὶ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
φακοῦ. Ἐπενοήθη ὑπὸ τοῦ Ἑλμχολτς τῷ
1851, ὑπέστη δ' ἔκτοτε ποικίλας τροποποιή-
σεις ὑπ' ἄλλων τε καὶ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου κα-
θηγητοῦ Ἀνδρ. Ἀναγνωστῆκος, σημαντικῶς
ἀπλοποιήσαντος αὐτό. Τὸ ἀπλούστατον Ὁ.
εἶναι κοῖλον κάτοπρον ἔχον ἐν τῇ κέντρῳ
μικρὰν ὀπήν. Ὁ ἰατρὸς καθήμενος ἀπέναντι
τοῦ ἄρρωστοῦ κρατεῖ αὐτὸ πρὸ τοῦ ἑτέρου
τῶν ἑαυτοῦ ὁφθαλμῶν ἔχων πρὸς ἑαυτὸν τὸ
κυρτὸν μέρος καὶ οὕτως ὥστε αἱ ἀκτίνες λο-
χνίας θεθεμένης πλαγίως παρὰ τὸν ἄρρω-
στον ἀνακλῶμεναι ὑπὸ τῆς κοίτης ἐπιφα-
νείας τοῦ Ὁ. νὰ συνέρχωνται εἰς τὴν κόρην

τοῦ ἐξεταζομένου ὀφθαλμοῦ, νῦν διερχόμεναι φωτίζουσι τὸ ἔνδον αὐτοῦ μέρος τῶν ἀκτίνων τούτων ἀνακλόμενον ἀπὸ τοῦ ἔνδου τοῦ ὀφθαλμοῦ διέρχονται τὴν κόρην αὐτοῦ καὶ τὸ τρίμημα τοῦ Ὁ. καὶ φθάνουσιν οὕτως εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἐξετάζοντος. ὁστις βλέπει κάλλιστα τὸ ἔνδον τοῦ ἐξεταζομένου ὀφθαλμοῦ.

Ὀφιονέας δῆμος. Ἀνήκει εἰς τὴν Ναυπακτίαν, περιλαμβάνει δὲ 8 χωρία. Πρωτεύουσα θερινὴ μὲν εἶναι Ζηλίστα, χειμερινὴ δὲ Ἰεῖσα, τὰ δὲ ἄλλα χωρία Γρηγόρη. Κρυτουλίττα, Παλούκβα Μεγάλη καὶ Μικρά, Σιτήστια καὶ Στρομήνανι. Κάτ. ἔχει ἐν ὅλῳ 5 ὄκλ. [Μ.Σ.]

Ὀφίουρος ὁ ἔρπων (Ophisurus serpens), κοινῶς «φρεῖδι τῆς θαλάσσης», καλεῖται ἔχθρος ἐκ τῶν ρυσοστέμων Τελεοστέων, ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μυραινιδῶν ὅστινες ἔχουσι πάντες σῶμα ὀφιοειδὲς (ἐγχελυσ, μύραινα κλ.). Στερεῖται οὐραίου πτερυγίου. [Φ.Ι.]

Ὀφιοῦχος. Ἐκτεταμένος ἀστερισμὸς ἀμφοτέρωθεν τοῦ Ἰσημεριοῦ, ἀπὸ 241^ο μέχρι 278^ο ὁρθῆς ἀναβάσεως καὶ ἀπὸ 16^ο βορείας μέχρις 27^ο νοτίας ἀποκλίσεως, περιλαμβάνων κατὰ τὸν Heis 113 ἀστέρων ὁρατοὺς εἰς γυμνὸν ὀφθαλμὸν, ὧν τρεῖς τρίτου μεγέθους, ἐπὶ δὲ πολλοὺς διπλοὺς καὶ πολλαπλοὺς ἀστέρας.

Ὀφεις. Βλ. Ὀφεις.

Ὀφῆται ἢ Ὀφιανοί. Κοινὸν ὄνομα διαφόρων γνωστικῶν οἱρέσεων αἵτινες ἐλάτρευον καίμουν «ἀφιδόμορφον» αἱ μὲν ὡς ἀρχὴν τοῦ κόσμου αἱ δὲ ὡς ἀρχὴν τοῦ κόσμου ἐν γένει.

Ὀφίων (Μυθολ.). Τιτὰν καὶ σύζυγος Εὐρυνόμης θυγατρὸς τοῦ Ὀκεανοῦ, ἀρχὼν τοῦ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ Κρόνου, ὑπὸ τούτου ἐβλήθη εἰς τῆς ἀρχῆς καὶ βυθισθεὶς εἰς τὸν Τάρταρον.

Ὀφμαν. Βλ. Χόφμαν.

Ὀφρύες. Τριχωτὰ καμαρώματα διφυῆ, ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν κείμενα ἐπὶ τοῦ ὑπερκαγχίου τῶς τοῦ μετωπιαίου ὁστού, ἔχοντα δὲ ἐνέργειαν τετραπλὴν ἢ α') ἀπαμύνοντα ἐν μέρει τῇ ὀφθαλμῷ τὴν βλαβερὰν τῶν ἐν τῷ ἐπίδρασιν· β') ἀπορροφῶντα μέρος τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων μάλιστα τῶν ἀνωθεν ἐρχομένων καὶ συντελοῦντα οὕτως εἰς τὴν ἐναργὴ ὄρασιν ἐν ἀπλείῳ φωτὶ· γ') κωλύουσι τὴν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν καθόδον τοῦ ἰδρωτός τοῦ μετώπου δ') συντελοῦσιν εἰς τὴν τῆς φασμαγωγίας ἔκφρασιν κατὰ τὴν ποικίλλουσαν θέσιν αὐτῶν (ἀνάσπασιν, σύσπασιν κλ.). [Α.Χ.]

Ὀφρύνειον. Ἀργ. παραθαλάσσιος πόλις τῆς Τρωάδος, ἧς ἐρείπια σώζονται παρὰ τὸ Ἐρέν-κιοί [Α.Α.]

Ὀφφειμδαχ (Offenbach). Πρωτεύουσα ἐν τῷ νομῷ Σταρκεμβούργου τοῦ Μεγ.

δουκάτου Ἑσσης, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Μοίνου, 6 χμ. ἀπὸ Φραγκοφούρτης. ἔχει 35064 κατ., ὥραϊον μέγαρον τῶν Ἰσεμβούργων, ἀκραιολάττην δὲ βιομηχανίαν δερμάτων ἀντικειμένων, ἀμαξίων, μηχανῶν ζερωδῶν οἶνων κλ. [Μ.Σ.]

Ὀφφειμδαχ (Ἰάκωβος Offenbach). Συνθέτης κωμειδουλίων, γενν. τῷ 1819 ἐν Κολωνίᾳ, σπουδάζας δ' ἐν Παρισίοις βιολοντσέλλον. Ἐγκατασταθεὶς ἐνταῦθα ἐγένετο διευθυντὴς ὁρχήστρας ἐν τῷ Théâtre français καὶ ἱδρύσε 1855 ἰδιαιτέρον θέατρον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξετελούντο τὰ ὑπ' αὐτοῦ συντεθέντα κωμειδούλια, γνωστότατα εἰτα γινόμενα ἀνὰ τὴν ὑψηλίον ἀλλὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ κατώτερον εἶδος τοῦ κλάδου τούτου, ὡς π. γ. Ὀρφεὺς ἐν Ἀιδου, Ἡ ὥραία Ἑλένη, Ἡ Μεγάλη δούκισσα τοῦ Γερολστάιν, Τὰ διηγήματα τοῦ Χόφμαν κλ. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1880 ἐν Παρισίοις. [Μ.Γ.]

Ὀφφειμδούργον (Offenburg). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῷ Μεγ. δουκάτῳ Βάδεν, ἐπὶ τοῦ Κίντσιγ. ἔχει 8576 κατ. καὶ βιομηχανίαν, κυρίως βύμβακος. Ἀλλοτε ἦτο ἐλευθέρη πόλις τοῦ κράτους. [Μ.Σ.]

Ὀφφίκιον. Βλ. Ἀξίωμα ἐκκλησιαστικόν, ἐπισκοπικόν.

Ὀχάϊος (Ohio). Μέγας ποτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἀποτελούμενος παρὰ τὸ Πιτσ-βούργον ἐκ τῶν ποτ. Ἀλιγαίνης καὶ Μονογγαγέλα. ῥεῖ ἐπὶ πλείστον πρὸς Ν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 2190 χμ. εἰς τὸν Μισσισσίπην. Εἶναι πλωτὸς μέχρι τοῦ Πιτσ-βούργου καὶ σπουδαιότατος διὰ τὴν συγκοινωνίαν. Παραπόταμοι αὐτοῦ εἶναι οἱ Μιάμης, Οὐάδας, Κουμπερλάνδης καὶ ὁ μεγαλύτερος Τεννεσσή. [Μ.Σ.]

Ὀχάϊο. Πολιτεία τῆς Βοραιοαμερικ. Συμπολιτείας, κειμένη μεταξὺ τῆς λίμνης Ἡρῆς καὶ τοῦ ποτ. Ὀχάϊου, ἔχουσα ἐμβα. 106340 τγμ. καὶ 3672316 κατ. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον πεδινὴ χώρα, ἐν τῇ Δ μέρει καλυπτομένη ὑπὸ χλόης καὶ δασῶν, ἐν γένει δὲ εὐφροσυνάτῃ καὶ καλῶς ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ Ὀχάϊου καὶ τῶν παραποτάμων του, Μικροῦ καὶ Μεγάλου Μιάμη κα. Κύριον προῖόν τῆς ἀκμαζούσης γεωργίας εἶναι ὁ σίτος· ἀνέβαλε δὲ καὶ μεγάλη ἡ βιομηχανία παντὸς εἶδους. Τὸ ἐμπόριον ἀνεπτύχθη διὰ λαμπροῦ δικτύου σιδηροδρόμων καὶ διωρύχων. Ἀλλοτε ἀποτελοῦσα μέρος τῆς Βορείουδυ. τοπαρχίας, ἐγένετο τῷ 1803 πολιτεία. Εἰς τὸ συνέδριον πέμπει 2 γερουσιαστὰς καὶ 21 βουλευτάς. Πρωτεύουσα εἶναι Κολόμβος, μεγαλυτέρα δὲ πόλις Σινσινάτου. [Μ.Σ.]

Ὀχη. Ὀρος τῆς νοτίου Εὐβοίας, ἔχον ὑψηλοτάτην κορυφὴν 1475 μ., ἧτις καλεῖται Ἀγ. Ἡλίας. Ἐπ' αὐτῆς σώζεται πα-

νάρχαιον κτίριον, ὅπερ εἶναι (δρυοπικὸς) ναὸς τῆς Ἡρας Τελείας ἢ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἡρας, καλεῖται δὲ παρὰ τῇ λαφύ «σιτί τοῦ δράκου». [Α.Λ.]

“Οχθια. Χωρ. τοῦ δήμ. Στράτου (Βάλ-του) καίμενον πρὸς Ν τῆς Λεπαινοῦς ὠρ. 1.45' ἐν τῇ μεταξὺ τῆς λίμνης Γαλίτσης (Ὁξερῶ) καὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἀχελώου πεδιάδι. Κάτ. 335.

“Οχιά. Χωρ. τοῦ δήμου Μέσσης τῆς ἐπαρ. Οἰτύλου, μετὰ 190 κατ. [Μ.Σ.]

“Οχαζ. Βλ. Ἐχίς.

“Οχότσκ. Συνοικισμὸς τῆς ἀνατολ. Σιβηρίας, ἀλλοτε πρωτεύουσα ἰδίᾳς ἐπαρχίας καὶ ἀκμαία, νῦν δὲ ἐλκείνος τόπος μετὰ 200 κατ. Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται κόλπος ἢ θάλασσα τοῦ Ὁ. ὁ μέγας κόλπος τοῦ Βερηνγκοῦ ὠκεανοῦ ὁ μεταξὺ τῆς χειρτονήσου Καμτσάτκας καὶ τῆς λοιπῆς σιβηρικῆς παραλίας, ἔων μῆκος 2400 καὶ πλάτος 1275 χμ., περιοριζόμενος δὲ πρὸς Ν διὰ τῶν ἰαπωνικῶν νήσων Ἰέσσο καὶ τῶν Κουριλιῶν.

“Οχστ. Βλ. Χόχστ.

“Οχυρωτική εἶναι ἡ τέχνη διὰ τῆς ὁποίας καθιστῶμεν ἐμπόδιον τῇ δυσκολεῖον τὴν πρόδον τοῦ ἐχθροῦ καὶ αὐξάνον τὴν δύναμιν τοῦ ἀμυνομένου, ὥστε οὗτος ὀλιγαριθμότερος ὢν νὰ δύναται νὰ ἀντιστῇ κατὰ πολυαριθμωτέρου ἐχθροῦ. Τὸ ἐμπόδιον δύναται νὰ εἶναι τεχνικὸν ἢ φυσικὸν ὑπὸ τῆς ἐνίσχυσης ἐνισχυόμενον. Τὸ ἐμπόδιον ἀπαρτίζεται ἐκ τινος ὅγκου εἴτε ἐκ λίθου εἴτε ἐκ χύματος ἢ ἄλλων ὑλικῶν ἀναλόγων τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς πρόδου τῆς βιομηχανίας· τοῦτο ἐνισχύεται διὰ τάφρου ἀρκετοῦ βάθους καὶ πλάτους καὶ δυσκόλου καταβάσεως. Τὸ ἐκ λίθου ἢ χύματος ἐμπόδιον, ὅπερ καλεῖται λιθὸν ἢ χύματος ἐμπόδιον, ὅπερ καλεῖται, κατὰ τὰς περιστάσεις τεῖχος ἢ προπέτασμα, διασκευάζεται καταλλήλως ὅπως δεχθῇ τὸν ἀμυνόμενον. Οὗτος, ἐνῷ κατέχει θέσιν ὑπέρ-χουσαν τῇ ἐχθρῷ, προσυλάσσεται ἐν μέρει ἢ ὅλος ἐκ τῶν βλημάτων αὐτοῦ. — Ἡ Ὁ. διαίρεται εἰς στρατηγικὴν καὶ τακτικὴν· συνήθως ὅμως Ὁ. λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν τακτικὴν· δηλαδὴ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἀμέσου προστασίας ἢν δίδει εἰς στρατεύματι. Ἡ Ὁ. διαίρεται εἰς δύο μεγάλους κλάδους, τὴν πρόσκαιρον ἢ χαρὰ κωτικήν καὶ τὴν μόνιμον ἢ τεχνιστικήν. — Ἡ πρόσκαιρος Ὁ. περιλαμβάνει πάντα τὰ ἔργα ἅτινα κατασκευάζονται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκστρατείας, ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατευμάτων καὶ δι' ὑλικὸν εὐρισκόμενον ἐπὶ τόπου ὡς καὶ δι' ἐργαλείων εἴτε φορητῶν εἴτε τοῦ Ὀρχου στρατοῦ. Ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν μέσων κατασκευῆς τὰ ἔργα τῆς πρόσκαιρου ὁχυρωτικῆς εἶναι μικρᾶς διάρκειας καὶ σκοποῦσι τὴν πρόσκαιρον ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως.

— Τὰ ταχυεργῇ ἢ αὐτοσχέδια χαρὰ κώματα εἶναι ὑποδιαίρεσις τῆς πρόσκαιρου Ὁ., κατασκευάζονται ὑπὸ τῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μάχης, σκοποῦσι δὲ τὴν αὐξησιν τῆς ἀμυντικῆς δυνάμεως τῆς θέσεως καὶ τὴν προφύλαξιν τῶν στρατευμάτων ἀπὸ τῶν φονικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός. Ἐκτελοῦνται ἐν μικροτάτῃ χρονικῇ διαστήματι. Ἰδοὺ τὶ γράφουσιν αἱ γαλλικαὶ ὑπουργικαὶ ὁδηγαί τοῦ 1890. «Τὰ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐγεί-ρμενα χαρὰ κώματα αὐξάνουσι τὴν ἰσχύν τῆς θέσεως, ἐπενεργοῦσιν εὐνοικῶς ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ τῶν στρατευμάτων καὶ τὰ προφυλάττουσιν ἀπὸ τὰ ἐχθρικά πυρά. Αὐξάνουσι τὰς ἀπωλείας τοῦ ἐπιτιθεμένου, ὅστις κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ἀγνοεῖ συνήθως τὴν ὑπαρξίν των καὶ συνεπῶς ἀδυνατεῖ νὰ ἐκτιμῇ ἀκριβῶς τὴν σπουδαιότητά των, ὡς ἐπίσης καὶ νὰ τὰ ἀποφύγῃ ἢ νὰ τὰ παρακάμψῃ». Ἐκ τῶν ἐργων τούτων ὁ ἀμυνόμενος εὐκόλως ἀναλαμβάνει τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμήν. Τὰ αὐτοσχέδια χαρὰ κώματα κατασκευάζονται ὑπὸ τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ ἱππικοῦ, ἅτινα πρὸς τοῦτο εἶναι ἐφωδιασμένα διὰ καταλλήλων ἐργαλείων. Διὰ τὰ ὁχυρώματα ἐκ στρατίας τὰ στρατεύματα διαθέτουσιν πλείονα χρόνον, μίαν ἢ δύο ἡμέρας τοῦλάχιστον· κατασκευάζονται δὲ τῇ βοήθειᾳ τῶν στρατευμάτων τοῦ μηχανικοῦ καὶ διὰ μέσων προσφορωτέρων. Ἡ ἰσχύς τῶν ἐργων τούτων εἶναι μεγαλύτερα κατὰ πολὺ τῶν προηγουμένων καὶ αὐξάνει ἀναλόγως τοῦ διαθέσιμου χρόνου καὶ τῶν μέσων. — Ὅταν γίνεται καταλλήλως χρῆσις τῆς Ὁ., δύναται νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ σπουδαιότης αὐτῆς κατενοήθη πάντοτε ὑπὸ τῶν στρατευμάτων. Ἀνακινούντες τὴν γῆν οἱ Ῥωμαῖοι κατέκτησαν τὸν κόσμον· τὰ δὲ πύα τῶν Ῥωμύωνων μεγίστας ἐκδουλεύσεις προσέφερον κατὰ τὸν Ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον εἰς τοὺς Ῥώσους. «Ὡς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον, ἡ Ὁ. παρέσχε μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἐκστρατείας στρατοὺς καὶ εἰς τὸ μέλλον θέλει ἀκόμη παρέξει τοιαύτας. Μόνον ὅσας παρεγνωρίσθῃ ἡ ἀξία ἢ ἐγένετο κακὴ χρῆσις αὐτῆς, ἡ Ὁ. δὲν ἀπέβη ἐπωφελὴς εἰς τὰ στρατεύματα. Οἱ Γερμανοὶ ἀπαιτοῦσιν ὅπως ἕκαστος ἀξιωματικὸς γνωρίξῃ πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐργων ἐκστρατείας καὶ μάλιστα νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διευθύνῃ προσωπικῶς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν. Εἰς τὴν Ὁ. ταύτην, τὰ ταμπερούρια, ὀφειλομένη κατὰ μέρος τὴν παράτασιν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἀγῶνος, συνεπῶς καὶ αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν ἡμῶν. Παραμελοῦντες τὴν σπουδαιότητα τῆς Ὁ., αὐξάνομεν τὴν σμικρότητα τοῦ στρατοῦ μας. — Ἡ τεχνιστικὴ ἢ ἀπὸ

τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους μέχρι τῆς ἐφευρέσεως τῆς πυρίτιδος πολὺ μικρὰς προόδους ἐπέτελεσε, διότι ἐπῆρκει εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τέχνης τοῦ πολέμου περιοριζομένη εἰς τὸ νὰ παρουσιάζῃ μέγα τι ἐμπόδιον κατὰ τῆς εἰσβολῆς τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ὑπερρεῖτο νὰ ἀνέλθῃ τὸ τεῖχος διὰ κλιμάκων ἢ νὰ τὸ διέλθῃ διὰ τινος ῥωγμῆς. Ἡ ἐφεύρεσις ὅμως τῆς πυρίτιδος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τειχιστικὴν, ἔσχεν ἀξιοπαρατηρήτους συνεπείας· αὕτη ἡνοίξε τὴν ἐποχὴν ἀληθοῦς ἐπικρατίας. Ἡ πρώτη ἐμφάνις τῶν πυροβόλων ἐνίσχυσε τὴν ἀμυναν χωρὶς νὰ ὠρελῇ τὴν ἐπίθεσιν, ἐνεκα τῆς δυσκολίας τῆς μεταφορᾶς τῶν νέων τοῦτων πολεμικῶν μηχανῶν. Τὰ ὑψηλὰ τεῖχη τῆς ἀμύνης πολὺ ἐπλεονέκτισαν κατὰ τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα. Κατὰ τὴν λιθίνην αὐτὴν ἐποχὴν τοῦ πυροβολικοῦ (διότι αἱ σφαῖραι ἦσαν ἐκ λίθου), μεγάλως ἐφημίσθησαν τὰ γαλλικὰ φρούρια διὰ τὴν ἰσχύοντων. Τὸ πυροβολικὸν ὅμως ἐξέτελεσε πρόοδον διὰ τῆς παραδόχῃς τῶν διὰ σιδηρῶν στεφανῶν περιβεβλημένων λιθίνων σφαιρῶν, αἵτινες ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων χυτοσιδηρῶν. Οὕτω τὰ πυροβόλα ἡδυνήθησαν νὰ ἐλαττώσῃ τὸ διαμέτρημά των καὶ αὐξήσῃ τὴν εὐκίνησίν των, τὰ βλήματα ἔλαβον μεγαλύτεραν ταχύτητα καὶ εἰσδυτικὴν δύναμιν. Ἐμφανίζονται τὰ ἐν κρατερόμακτος πυροβόλα καὶ οὕτω τὰ παλαιὰ τεῖχη ἀβυνοῦσι πλέον νὰ ἀντιστήσιν εἰς τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τοῦ πυροβολικοῦ. Ὡς τοὺς μηχανικούς λοιπὸν ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάγκη τοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς τειχιστικῆς· ὅθεν αὐτοὶ ἐξάνουν τὸ πάχος τοῦ τεύχους καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ὀπλισμοῦ τοῦ ἐγείροντες διαφορὰς ὁρόφους πυροβολισμοῦ, ὁργανώουσι δὲ τὴν πλαγιόφυλξιν τῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ αἱ τροποποιήσεις αὗται δὲν ἔφερον τὰ ζητούμενα ἀποτελέσματα· ἡναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ καταβιδῶσιν τὰ τεῖχη ἵνα παρουσιάζωσι μικρότερον σκοπὸν εἰς τὸν ἐπιτιθέμενον καὶ ἀποφεύγωσιν οὕτω θραυλέτερον τὰς βολὰς τοῦ πυροβολικοῦ. Αἱ τροποποιήσεις αὗται ἤγαγον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐπινόησιν τοῦ προμαχώματος καὶ ἐκ τούτου εἰς τὴν τοῦ περιφύου καταστάσεως προμαχώματος μετώπου. Ἡ ἰταλικὴ αὕτη ἐπινόησις εὗρεν ὑπερμάχους ἐν Γαλλίᾳ τοὺς Ἑδρᾶρδ, Λεβίλ, Παγὴν, Βωμπᾶν, Κορμυντένγην καὶ Νοαζέ. — Ὁ Παγὴν ἐπειδὴ μόνος πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ πυροβόλου διὰ τὴν ἀμυναν τῶν φρουρίων, δὲν ζητεῖ ὀλιγώτερον τῶν 40 πυροβόλων μεγάλου διαμετρήματος διὰ τὴν υπεράσπισιν. Θέλει μεγάλους προμαχῶνας, πλατεῖς καὶ ἀνοικτούς, ὑψωμένους ὑπερσπισατρίας· διδάσκει δὲ τὰ πλευρὰ τοῦ προμαχῶνος πρέπει νὰ εἶναι κάθετα ἐπὶ τῶν γραμμῶν ἀμύνης καὶ τὰ κατασκευάζει μετὰ τριῶν

ὁρόφων καὶ ὑπερσπισατρίας διὰ τὸ μέτρον ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους. Ἐνεκα τῆς ἀναμειξίας εἰς τὴν ὀχυρωτικὴν ἀνδρῶν ξένων τοῦ στρατοῦ μαθηματικῶν, κληρικῶν κλ., ἡ τέχνη αὕτη καταπίπτει, ὅτε ἐμφανίζεται ὁ Σεδαστιανὸς Λεπρέτρ δὲ Βωμπᾶν. Οὗτος συμμετέσχεν ὅλων τῶν πολέμων ἀπὸ τοῦ 1651-1706· διηρῶνε 40 πολιορκίας καὶ παρεῖρεθ' εἰς πλείονας τῶν 130 μαχῶν ἢ συμπλοκῶν. Ἀκάματος ἐργάτης κατασκευάσεν ἡ δειλὴ τῶν 160 γαλλικὰ φρούρια. Ὁ στρατηγὸς Βιλοναζὺ λέγει· ὅτι ὁ Βωμπᾶν «οὐδέποτε ἠκολούθησεν ὠρισμένον σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον νὰ προσκολληθῇ, ἀκόμη καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ μήκη καὶ τὰς γωνίας τῶν διαφόρων γραμμῶν προμαχωνικοῦ τινος μετώπου...». Δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὰ συγγραμμάτα του οὐδεὶς γενικὸς κανὼν, μάλιστα συμπεραίνει τις ὅτι ἡ χάραξις οὐσιωδῶς ἐξαρτάται ἐκ τῶν περιστάσεων. Ὁ Βωμπᾶν λέγει· ὅτι ὁ Βωμπᾶν δὲν ἐπεύρε τίποτε. Ἐκεῖνο ὅπερ πρέπει· νὰ θαυμάσῃ τις ἐν αὐτῷ εἶναι ἡ διορατικότης δι' ἧς ἀπεκάλυψε τὴν ὠρελὴ μὲν τῶν γνωστῶν μεθόδων· ἡ ἐπιτηδεύουσα ἦν εἶχε νὰ τὰς μεταχειρίζεται, ἡ λαοβία τῶν κανόνων οὐκ ἔθεσε, δηλαδὴ ἡ θαυμαστὰ τέχνη ἦν εἶχε νὰ ἐφαρμόξῃ τὴν ὀχυρωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πεισιμένος ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ καλυφθῇ ὁ κρημνὸς καὶ νὰ διατηρήσῃ ταυτοχρόνως εἰς τὴν ὑπερασπίσειαν ἀρκετὸν ὄψος ἵνα ἐπιβλέψῃ καλῶς τὴν πεδιάδα, ὁ Βωμπᾶν ἀποστᾷ τοῦ κυρίου φρουρίου τὰ ἔργα μῆξης. Αἱ νέαι ὀχυρώσεις του ἀποτελοῦνται ἐξ ἀπεσπασμένων προμαχῶνων, ἀποτελούντων μετὰ τῆς ψαλλίδος περιβολοῦ προωρισμένων νὰ υποστηρίξῃ τὴν πάλην κατὰ τοῦ ἐφορμῶντος, καὶ ἐξ ἐνὸς κυρίου φρουρίου, ἀποτελούντος τὸ κύριον ὀχυρόν. Ἀπὸ τοῦ 1816 ἐμφανίζεται εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ πολυγωνικὸν μέτωπον, ἀλλὰ ἐνεκα λόγων ἐθνικῆς φιλοτιμίας ἐπικρατεῖ τὸ κλασικὸν καταστάν προμαχικὸν μέτωπον, μέχρι τοῦ 1870 Ἡ ἐμφάνις ὅμως τοῦ αὐλακικοῦ πυροβόλου κατὰ τὸ 1859 κατέρριψε τὰς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπικρατούσας ἀρχὰς εἰς τὴν τειχιστικὴν καὶ ἐπέδωκεν νέον μετασχηματισμόν. Τὸ πυροβολικὸν τῆς ἐπιθέσεως δύνανται νὰ ἀρήτῃ τὰς πυροβολαρχίας του εἰς σημεία ἀφιστάμενα τῶν ἐπάλξεων κατὰ δύο χιλιόμετρα· ἐκεῖθεν δὲ νὰ ῥίπτῃ χάλιαζαν βλήματων καὶ βάλῃ ἀκόμη τὰ νῦνα τῶν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ φρουρίου ἀμυνόμενων. Ἐνεκα τοῦ μεγάλου βεληγενοῦς τῶν πυροβόλων ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παρεμποδθῇ ἡ ἐγκατάστασις τοῦ πολιορκητικοῦ πυροβολικοῦ ἐγγύς τοῦ φρουρίου· τοῦτο δὲ ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐξωτερικῆς γραμμῆς ἐξ ἀποσπασμένων ἔργων καλουμένων ἐρυσμάτων (βλ. λ.) εἰς ἀρκετὴν

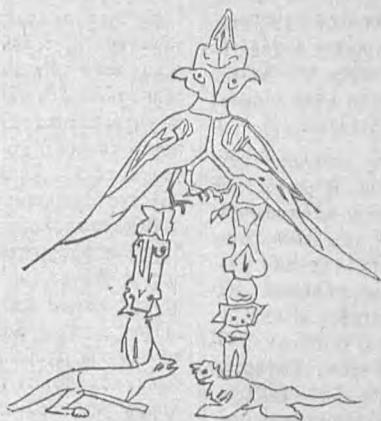
όπυστασιν ἀπὸ τῆς κυρίως πόλεως, ἥτις καλύπτεται ὑπὸ περιδόλου καλουμένου κεντρικοῦ πυρῆνος. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀποτελεῖ φρούριον μετ' ἀπεσπασμένων ἐρυμάτων. Μεταξὺ τοῦ περιδόλου (φρουρίου) καὶ τῆς γραμμῆς τῶν ἐρυμάτων ἀναπτύσσεται ἔδαφος ἐν εἰδει θακτυλιδίου, ἐφ' οὗ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἐξαίρετοι ἀμυντικαὶ τοποθεσίαι, αἵτινες εἶναι σπουδαῖον νὰ μὴ ἀφθώσιν εἰς τὸν ἐχθρόν, κυριεύσαντα τὴν γραμμὴν τῶν ἐρυμάτων. Αἱ τοποθεσίαι αὗται καταλαμβάνονται δι' ἔργων καλουμένων ἐνδίαματων ἢ δευτέρως γραμμῆς καὶ αἵτινες δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην μόνιμα ἀλλὰ κατασκευάζονται συνήθως κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν ἢ ἀκόμη διαρκούσης τῆς πάλης. Ἄν ἡ ἀνάγκη τῶν ἀπεσπασμένων ἐρυμάτων εἶναι γενικῶς παραδεκτή, ἡ τοῦ περιδόλου ὅμως ἀμφισβητεῖται ὑπὸ τινων ὀχυρωτικῶν. — Τὸ κύριον ἀντικείμενον τῶν ἀπεσπασμένων ἐρυμάτων εἶναι, ὡς εἴδομεν, νὰ προφυλάξωσι τὸν κεντρικὸν πυρῆνα ἀπὸ τὸν ἀμεσον βομβαρδισμὸν τὰ ἔργα ὅμως ταῦτα ἔχουσι καὶ ἑτέρον προορισμὸν. Καταλαμβάνοντα πάσας τὰς ἐπικαίρους θέσεις τὰς περιβαλλούσας τὸ φρούριον, ἐμποδίζουσι τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἐχθροῦ ἐπ' αὐτῶν. Δύξανουσι τὴν ἀνὰ πύξιν τῶν δυναμειν τοῦ ἐπιτιθεμένου ὡς καὶ τὰ ἔργα πολιορκίας. Ἡ διάταξις ὅμως αὕτη ἔχει τὸ μειονέκτημα νὰ ἐκτείνῃ μεγάλως τὴν γραμμὴν τῆς ἀμύνης καὶ νὰ καταδικάζῃ εἰς θάνατον πολυαριθμὸν φρουρᾶν. Ἐπὶ πλέον ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς αὐτῶν εἶναι μεγάλη. Ὑπάρχουσιν ἐρύματα ὧν ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 4-5 ἑκατομ. φραγ. Ἀπεσπασμένον τι ἐρύμα ὀφείλει νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἰδαν αὐτοῦ ἀμυναν καὶ εἰς τὴν πλαγιοφύλαξιν τῶν τάφρων του, πρέπει νὰ εἶναι δατεθιμένον οὕτως ὥστε νὰ παρουσιάζῃ τὴν μεγαλυτέραν αὐτοῦ ἀντίστασιν εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὰ πλευρά, ἐνῷ τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸ φρούριον, ὁ λαίμῳς, ὁργανῶται ὁπλῶς ἵνα ἀντιστῇ κατὰ τῶν αἰφνιδιασμῶν. Τὸ βελήνεα τῶν πυροβόλων εἶναι 7000-8000 μέτρων, τὸ δὲ ἰσχυρὸν πυροβολικὸν τῶν ἐργῶν δύναται νὰ κρατήσῃ τὸν πολιορκητὴν εἰς ἀπόστασιν 1500-2000 μέτρων. Ὑπομόνως θέτοντες τὰ ἐρύματα εἰς ἀπόστασιν 5500-6500 μέτρων ἐπιτυγχάνομεν ὥστε ὁ ἐχθρὸς νὰ μὴ τοποθετήσῃ τὰ πυροβόλα του εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην ὥστε τὰ βλήματα του νὰ φθάνωσι μέχρι τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος. Ἀφ' ἑτέρου καὶ τὰ ἐρύματα μεταξὺ των πρέπει νὰ ἀλληλοὑπερασπίζονται, διάστημα δὲ 4000-5000 μέτρων θεωρεῖται, ὁσῶς τὸ ἔδαφος τὸ ἐπιτρέπει, ἀρκετόν. Ἡ χάραξις νεωτέρου τινὸς ἐρύματος ἔχει συνήθως σχῆμα διόπτρας καὶ περιλαμβάνει ἐν ἡ δύο μέτωπα, ἐξ ὧν ἐπιδέχεται καλῶς τὸ

πρὸς τὸν ἐχθρόν ἔδαφος, τὰ πλευρά, ἅτινα ἐπιτηροῦσι τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἐρυμάτων ἔδαφος καὶ χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἀλληλοὑπερασπισιν αὐτῶν, καὶ τὸν λαίμῳ, περὶ οὗ ὠμίσταμεν ἀνωτέρω. Ἡ πλαγιοφύλαξις τοῦ μετώπου καὶ τῶν πλευρῶν γίνεται διὰ κευθμῶν. Ἡ χάραξις μεταβάλλεται κατὰ τὰς διαφορὰς ἀνάγκας, τὸ δὲ μέγεθος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὀπλισμοῦ, ὅστις πάλιν ἔχει σχέσιν μετὰ τὸν προορισμὸν τοῦ ἐρύματος. — Ὁ ὀπλισμὸς τῶν ἐρυμάτων περιλαμβάνει 1ον, 12 ἐλαφρὰ πυροβόλα, προσωρισμένα νὰ ἐνεργῶσιν κατὰ τῶν ἐργῶν προσεγγίσεως ἢ διὰ τὴν προφύλαξιν. 2ον τὸ πυροβολικὸν μάχης, συγκείμενον ἐξ 25-30 ἰσχυρῶν πυροβόλων, βαλλόντων συνήθως ἐκ χασμάτων ἢ ἐκ πυργίων προσωρισμένων νὰ φέρωσι τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα. Ἡ φρουρά γενικῶς δὲν υπερβαίνει τοὺς 1200 ἀνδρας. — Τὰ κύρια μέτωπα δὲν ἔχουσι μῆκος μεγαλύτερον τῶν 250 μέτρων μέχρι 300. Τὰ πλευρὰ μέγιστον μῆκος 50-80 μέτρων, τὸ δὲ βάθος εἶναι συνήθως 50 μέτρων. Ἐσωτερικῶς τὸ ἐρύμα εἶναι σύνολον κατασκευασμάτων χρησιμεύοντων δι' ἐνοικήσιν τῆς φρουρᾶς καὶ ἀποθήκας. 1ὸ πρῶτον σῆμα, προσωρισμένον νὰ καλύπτῃ τοὺς μαχητάς. ἔχει πᾶχος 8 μέτρων, διακόπτεται δὲ ἐγκαρσίως ὑπὸ διὰ τῶν πύξιν πᾶχος 6 μέτρων. Τοιαῦτα ἐν συντόμῳ ἦσαν τὰ ἐρύματα πρὸ τοῦ 1885. Ὁ Βέλγος ὅμως στρατηγὸς Μπριαλμόν, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αὐθεντία εἰς τὰ ζητήματα τῆς ὀχυρωτικῆς, παραδέχεται δύο τύπους ἀπεσπασμένων ἐρυμάτων σχήματος τριγωνικοῦ. Τὸ κυρίως ἐρύμα ἔχει ὡς φρουρὰν λόχον πεζικοῦ καὶ μίαν πυροβολαρχίαν, δηλ. 450 ἀνδρας. Τὰ ἔργα ταῦτα κατασκευάζονται ἐκ σκυροκονίας (béton) ἐχούσης πᾶχος 3 μ., ἥς οἱ θόλοι καλύπτονται ὑπὸ ἐπιχώσεως 2 μ. τοιλάχιστον. Πάντα τὰ πυροβόλα τὰ προσωρισμένα διὰ τὴν πάλιν τῶν μεγάλων ἀποστάσεων εἰσὶν ἀνευ πυργίων καὶ εὐρίσκονται συνηγμένα εἰς κεντρικὸν ἐκ σκυροκονίας ὄγκον, παρουσιάζοντα μεγάλην ἀντίστασιν εἰς τὰ ἐχθρικά βλήματα καὶ ἐπιτρέποντα τὴν ὑπ' αὐτὸν εὐκόλῳ ἐγκατάστασιν ἀποθηκῶν καὶ κατοικιῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πυργίων ποικίλλει κατὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου, τὰ ἐρύματα ἔχουσιν 9 πυργία, ἀριθμοῦντα 8 πυροβόλα μεγάλου διαμετρήματος καὶ 10 μικροῦ ἢ μέσου, πυργία διὰ ὄλους καὶ διάφορα ἄλλα ἐλαφρὰ πυροβόλα διὰ τὴν πλαγιοφύλαξιν. Τὴν χρῆσιν τῆς σκυροκονίας καὶ τῶν πυργίων ἐπεβαλεν ἡ αὐξοῦσα δύναμις τῶν νέων δυνάμεων τῶν πεπληρωμένων δι' ἰσχυρῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων. — Ἡ ὀχύρωσις θέσεως τινος σήμερον περιλαμβάνει 1) πρῶτην γραμμὴν ἀμύνης, συνισταμένην ἐξ ἀριθμοῦ τινὸς ἐρυμάτων καὶ σημείων στηρίγματος μετὰ πυροβολείων τοποθετουμένων εἰς τὰ ἐνδιάμεσα, καὶ σει-

ρὰν ὠχυρωμένων θέσεων, ἐπιτρεπουσὼν τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ πεζικοῦ. Συστήμα καλὸν συγκοινωνιῶν, κατὰ προτίμησιν σιδηροδρομικῶν, συνδέον τὰ διάφορα ταῦτα ἔργα, εὐκολύνον οὕτω τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ ἐπιτρέπον τὴν εὐκόλῳ συγκέντρωσιν παντὸς ὑλικοῦ εἰς τὸ σημεῖον προσβολῆς· 2), δευτέραν γραμμὴν ἀμύνης ἢ γραμμὴν στηρίγματος ἐξ ἔργων κατασκευαζομένων μόνον ἐντὸς τοῦ τομέως τῆς προσβολῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ τῆς πρώτης γραμμῆς πάλης· αὕτη δ' ἀποτελεῖται ἐκ σειρᾶς πυροβολείων καὶ ὠχυρωμένων θέσεων πεζικοῦ, αἵτινες σκοποῦσι νὰ σταματήσωσι τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐπιτρέψωσι τὰς ἀντεπιθέσεις· 3), κεντρικὴν πυρρῆνα περιβάλλοντα τὴν πόλιν ἢ τὴν κεντρικὴν θέσιν. — Σήμερον ἡ τειχιστικὴ σκοπεῖ τὴν ἐνίσχυσιν σπουδαίων τινῶν θέσεων ὡς ἐπὶ παραδείγματι τῶν ἐπικρατούντων σπουδαίων σημείων διαβάσεως, πόλεων παρὰ τοῖς μεθυστικοῖς εὐρισκομένων ἢ ἐπὶ τῶν μεγάλων ὁδῶν συγκοινωνιῶν· ἐν γένει δὲ ἐπὶ σημείων τοιούτων εὐρισκομένων, αἵτινα ἢ δὲν συμφέρει νὰ ἀφήσωμεν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ θέλωμεν νὰ τὰ προσφυλάξωμεν ἀπὸ τὰς καταστρεφᾶς αὐτοῦ. — Κατὰ τῶν μονίμων ὁχυρώσεων ὑπάρχει σχολή, προεδρευομένη ἀπὸ τὸν γερμανὸν Σιοῦμαν, ἥτις ζητεῖ τὴν κατάργησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀντικατάστασιν δι' ἐτέρας μεθόδου. Τὸ σύστημα τοῦ Σιοῦμαν συνίσταται ἐκ δύο γραμμῶν ἀπεχουσῶν κατὰ 1000 μέτρα· σχεδὸν καταργεῖ τὰ φρούρια, ἀρκούμενος εἰς μόνον τὰ πυργία διὰ τὴν ὁχύρωσιν

τῶν ἐκάστοτε χρινόμενων καταλλήλων σημείων καὶ ἐγκαθισταμένων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Τοῦ λοιποῦ λέγει δὲν θὰ κατασκευάζονται εἰμὴ κινητὰ φρούρια. Κατὰ τῆς ιδέας ταύτης ὄντεπεξέρχεται ὁ στρατηγὸς Μπριαλμόν, ὅστις κηρύττει, ὅτι «ἡ περὶ τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ἐπιθέσεως θέλει αὐξήσει μετὰ τῆς δυνάμεως τῶν μέσων τῆς καταστρεφῆς». «Δὲν εἶναι οὕτε αἱ χαράξεις οὕτε τὰ στοιχεῖα τῆς ὁχυρωτικῆς ἀτινα πρέπει νὰ τροποποιηθῶσιν, ἀλλ' αὕτη ἡ φύσις τῶν ὑλικῶν, αἱ διαστάσεις τῆς τοιχοποιίας καὶ ὁ ὁργανισμὸς τῶν ὁχυρώσεων. Εἰς τὸ μέλλον ὅμως θὰ κατασκευάζονται τὰ ἐρύματα μικρότερα, οὐχὶ ἵνα κατασταθῶσιν ἀνεκτικώτερα ἢ προσφωρότερα πρὸς ἄμυναν, ἀλλ' ἵνα ἐλαττωθῶσιν αἱ δαπάναι ἅς αὐξάνει σπουδαίως ἡ χρῆσις τῶν πυργίων, καὶ θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ διπλασιασθῶσιν ἢ καὶ νὰ τριπλασιασθῶσιν τὰ μέχρι τοῦδε διζόμενα πάχη εἰς τοὺς θόλους, εἰς τὰς ἐπενδύσεις καὶ εἰς τὰ διάφορα ἄλλα ἔργα». [R.A.]

Ψευδανός καλεῖται ὑαλοειδὴς τις πικιλία τῆς λάδας, ἀποτελοῦσα πέτρωμα ὑαλοειδοῦς λάμψεως καὶ θραύσεως, χρώματος μέλανος ἢ σκοτεινοπρασίνου, συνισταμένη ἐκ 62-77 % ὀξυπυριτίου, 10-18 % θρηγίλλου, 6-12 % ἀλκαλίων, εὐλόγως ἀσβέστου, μαγνησίας καὶ σιδήρου. Ἐνέχει ἐνίοτε ξένα προσμίγματα μεταβάλλοντα τὸ χρῶμα του, εἰδικὸν βάρος ἔχει 2.5. Εὐρηται δὲ περὶ ἡφαίστεια ἐνεργὰ ἢ ἐσβεσμένα ἐν' Ἰσλανδίᾳ, Μενεξικῷ, Τενερίφῃ, Θήρᾳ, Μήλῳ κλ. [A.K.]

Πανομοίωτον κεφάλαιον Π εκ χειρογράφου της Πατριαρχ. βιβλιοθήκης.

Π (πῖ). Τὸ δέκατον ἕκτον στοιχεῖον τοῦ ἑλλην. ἀλφαβήτου. Ὡς ἀριθμητικὸν π' σημαίνει 80, Π δὲ 80 000 πρὸς τούτοις τὸ Π ἐχρησίμευε τὸ πάλαι ἐν Ἀττικῇ καὶ πρὸς παράστασιν τοῦ 5, ἐνεγράφετο δ' εἰς αὐτὸ καὶ τὰ στοιχεῖα Δ (δέκα), Η (ἐκατόν), Χ (χίλιοι), Μ (μύριοι) πρὸς παράστασιν τοῦ πεντάκις δέκα (50), πεντάκις ἑκατόν (500), κ.έ. Ἐν γένει τὸ ἑλλην. π ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἰνδογερμανικὸν p, ἀντικατέστησε δὲ καὶ τὸ ἰνδογερμ. q, ὅπως δηλοῦται τούτο εἰς τὸ equus = ἱπποσέκ τοῦ eku-ἐκFo-, ἱκFo- ἡ μετάβασις ὅπως αὕτη δὲν συνετελέσθη ἐν τῇ νέᾳ Ἰάδι τοῦ Ἡροδότου ἐν ἀρχῇ τῶν λεξεῖων πρὸ τῶν βαρέων φωνηέντων, ὥστε ἐνταῦθα ἀπέναντι τῶν κοινῶν πῶς, πότερος κλ. διετηρήθησαν αἱ μορφαὶ κῶς, κότερος. Πρὸ τῶν ἐλαφρῶν φωνηέντων (ε καὶ ι) τὸ κ (ἐκ τοῦ q) μετετράπη εἰς τινὰς διαλέκτους εἰς π, εἰς ἄλλας δὲ εἰς τ, ὅθεν ἐξηγεῖται π. χ. τὸ λεσβο-βριωτικὸν πέσσυρες (τὸ δηρικὸν πί-συρες) ἀντὶ τοῦ κοινοῦ τέσσαρες κλ. Ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ βασύνεται τὸ π παντοῦ πρὸ τοῦ τ, ὡς ἐν ἑφτά, φτωχός, λεπτός κλ.

Πα. Ὁ πρῶτος τόνος τῆς κλίμακος τῆς ἐκκλ. ἡμῶν μουσικῆς.

Παβία (Pavia, παρὰ Ῥωμαίους Ticinum). Πρωτεύουσα τῆς ὁμων. ἰταλ. ἐπαρχίας (3399 τχμ. μετὰ 513 983 κατ.) καὶ ἔδρα ἐπισκόπου, ἐπὶ τοῦ Τικίνου καὶ τῆς ἐκ τούτου πρὸς τὸ Μιλάνον διώρυχος τῆς Π. Ἐχει 29 836 κατ. (1890), περιβάλλεται ὑπὸ τειχῶν καὶ ἔχει φρούριον κατασκευασθὲν 1360-69 καὶ πολλὰ ἀρχαιοπρεπῆ μέγαρα καὶ περιφύμους ναοὺς, ὧν οἱ διασημότεροι ἡ

μητρόπολις καὶ ὁ ναὸς Sta. Maria Coronata, ἀμφότεροι κατὰ τὰ σχέδια τοῦ Βραμάντη. Τὸ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους περίφημον πανεπιστήμιον, ὅπερ λέγεται ὅτι ἱδρύθη ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου, εὕρισκεται ἐν λαμπρῷ μεγάρῳ, ἔχει δὲ πλουσίας συλλογὰς καὶ βόταν. κήπον. Οἱ κάτοικοι διατηροῦσιν ἀμαῖον ἐμπόριον τῶν προϊόντων τῆς χώρας. Ἀνέκαθεν ἡ πόλις ἀπετέλει στρατηγικὴν θέσιν σπουδαιότατην καὶ εἶχε μεγάλην σημασίαν κατὰ τοὺς ἐν Ἰταλ'α πολέμους. Ἀπὸ τοῦ 572-744 ἡτορωτεύουσα τοῦ Λογγοβαρδικοῦ κράτους. Ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ αυτοκράτορος Ἑρρίκου τοῦ Β' κατεστράφη 1014 συνεπείᾳ ἐπαναστάσεως. Περίφημος ἐγένετο ἡ περὶ τὴν Π. μάχη τοῦ 1525, καθ' ἣν ὁ Φραγκίσκος Α' τῆς Γαλλίας ἐνίκηθη καὶ ἡγμωλωτίσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Ἀπὸ 1714-1859 ἡ πόλις ἀνήκεν εἰς τὴν Αὐστρίαν.

Παγαλὴ ἢ Πηγαί. Ἀρχ. πόλις τῆς Μεγαρίδος, ἐπὶ τοῦ Ἀλκυονίδου κόλπου (τοῦ Κορινθιακοῦ), σπουδαῖον οὗτα ἐπίνειον.

Πάγαυ ἢ Πάγαυ. Πόλις τῆς Βιρμανίας, ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Ἰραδάθ, ἐμπορικὴ καὶ ναυτιλιακὴ, ἀλλοτε ἔδρα βασιλέων, περίφημος δὲ διὰ τὸ ἐνταῦθα πλῆθος ναῶν.

Παγανίνης (Nicolo Paganini). Ὁ μέγιστος βιολιστὴς τῶν νεωτέρων χρόνων, γενν. 1784 ἢ 1782 ἐν Γενούῃ. Ὡς παῖς ἤδη κατέπληξε τὸ κοινὸν διὰ τὸ πρωτοφανὲς τῆς ἐντελείας μεθ' ἧς ἐξετέλει τὰς δυσκολώτερας συνθέσεις, περιοδεύσας δὲ ἐπὶ ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ καὶ διατελέσας ἐν τῷ μεταξὺ 1805-8 καὶ πρῶτος βιολιστὴς τῆς αὐλικῆς ὀρχήστρας ἐν Λούκκᾳ, μετέβη 1828 καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, ὅπου ἀπανταχοῦ εὗρεν ἐνθουσια-

στεικὴν ὑποδοχὴν καὶ ἀπέκτισε σημαντικὴν περιουσίαν. Ἐπιστρέψας 1834 εἰς Ἰταλίαν, ἠγόρασε ἑσπαυλὶν τινα παρὰ τὴν Πάρμαν, ἀπέθανε δὲ 1840 ἐν Νικαίᾳ ἀπὸ φθίσεως τοῦ λάρυγγος. Ἡ ἀνήκουστος αὐτοῦ εὐχέρεια καὶ ἡ δαιμονία δύναμις τοῦ τόξου του ἀντανάκλαται καὶ εἰς τὰ ἔργα του, ἅπερ ἔτεμον νέαν ὁδὸν εἰς τὴν τέχνην τοῦ βιολίου. [Μ.Γ.]

Παγασαί. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Θεσσαλίας, ἐν τῇ ἐνδοτάτῃ Β. μυθῷ τοῦ ἀπ' αὐτῆς κληθέντος Παγασαίου κόλπου (νῦν τοῦ Βώλου), γνηστὴ ἐκ τῶν περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν μύθων ὡς ἀφειρηγία τῆς ἐκστρατείας των. Οἱ Παγασαῖοι συνετέλεσαν εἰς τὸν συνοικισμὸν τῆς Δημητριάδος (βλ. λ.). Εἰς νέαν δὲ ἀκμὴν περιῆλθεν ἡ πόλις ἐπὶ Ῥωμαίων ὡς ἐπίνειον τῶν Φερῶν. Τὰ εἰρεπια αὐτῆς, κείμενα περ. 20' ἀπὸ Βώλου, συνίστανται κυρίως εἰς τὰ ἰσχυρὰ καὶ ὑπὸ πύργων στερόμενα τείχη ἅπερ περικλείουσι καὶ ἀκρόπολιν καὶ χρονολογούνται ἐκ τοῦ Γ' π. Χ. αἰῶνος [Α.Λ.]

Παγασῶν δ ἡ μ ο ς. Βλ. Βώλος.

Πάγγαιον ἢ Παγγαῖον (νῦν Πάνιγκο-δὰγ ἢ Πορνάρι). Ὅρος τῆς Α. Μακεδονίας, ἐγειρόμενον μεταξὺ τῶν ποταμῶν Στρυμόνος καὶ Νέστου. Ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρὸς Β. κορυφῆς Τσαϊρλί κειμένης ἀρκτικῶς τῆς πόλεως Σερρών καὶ ἐχούσης ὕψος 1100-1300 μ., καὶ καταλήγει διὰ τῶν κυρίων διακλαζώσεων του Σμίντισας, Μενικίου ὄρους (ΝΑ τῶν Σερρών) καὶ Συμβόλου (πρὸς Β. τῆς Καβάλλας) εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Κατὰ τὴν ἀρχαί-τητα ἦτο περιφνημον διὰ τὰ χρυσορυχεῖα του τὰ ἐπ' αὐτῇ ἐξεμεταλλεύθη ὁ βασιλεὺς Φίλιππος τῆς Μακεδονίας.

Παγγιά. Χωρ. τοῦ δήμου Μέσσης (Οἰ-τύλου), ἔχον 112 κατ. [Μ.Σ.]

Πάγια δάνεια. Βλ. Χρέη δημόσια.

Παγκράτι. Χωρ. τοῦ δήμ. Λευκασίου (Καλαβρύτων) κείμενον ὤρ. 2 ΝΑ ἀπὸ Φί-λια. Κάτ. 651.

Παγκράτιον ἐκαλεῖται παρ' Ἑλλήσι δ ἐκ τῆς πάλης καὶ τῆς πυγμῆς (ἀνευ ἱμάν-των) σύνθετος ἀγὼν (πρὸ Ὀλύμπια). [Σ.Τ.]

Παγκράτιον. Βλ. Ναρκισσώδη.

Πάγκρεας. Σπλάγγχνον κείμενον ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἐπισθεν τοῦ στομάχου καὶ ἐμπροσθεν τοῦ α' καὶ τοῦ β' δσφυϊκοῦ σπονδύλου, ἐκτεινό-μενον δὲ ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς μῆκος περ. 20 ἐμ. καὶ ἔχον σχῆμα ἐπίμηκες καὶ πε-πλατυσμένον ἐκ τῶν πρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ἄκρον αὐτοῦ, τὸ παχύτερον, κα-λεῖται κ ε φ α λ ἡ τοῦ Π. καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τῶν καμπῶν τοῦ δωδεκαδακτύλου ἐντέρου, πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ βαῖνον στενοῦται βαθ-μῶδην τὸ Π., καὶ ἀποτελεῖται οὕτως ἡ οὐρά

αὐτοῦ λήγουσα παρὰ τὸν σπλῆνα. Εἶναι δὲ τὸ Π. ἀθὴν βοτρυοειδὲς ἐκκρίνων τὸ παγκρεατικὸν ὑγρὸν (βλ. κατωτ.) δι' εἰ-δικῆς κατασκευῆς ἀδενοκυττάρων. Παρα-γόμενον δ' οὕτω τὸ ἐκκριμα τοῦ Π. φέ-ρεται ἀπὸ τῶν ἀναριθμήτων μικροτέρων πό-ρων τῶν ἀδενικῶν κυστειδίων εἰς ὁλονὲν πρὸς τὸν Οὐ ἔ ρ σ ο υ γ γ ι α ν ὄ ν, διελαύ-νοντα τὸ Π. ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἐκστομωμένον εἰς τὸ ἀνιὲν μέρος τοῦ δωδεκαδακτύλου, ἀκριβῶς ὅπου καὶ ὁ χολη-δόχος πόρος· ἐπικουρικὸς δὲ τις παγκρ. πό-ρος, ὁ Σαντορίνιος, ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ ῥη-θέντος καὶ ἐκβάλλει μικρὸν ἄνωθεν αὐτοῦ. Οὕτως ὅταν ἡ μάζα τῶν τροφῶν ὑποστᾷσα τὴν ἐν τῇ στομάχῳ πέψιν μεταβῇ εἰς τὸ δωδεκαδακτύλον διαποτίζεται ὀλίγον κατ' ὀ-λίγον ὑπὸ τοῦ παγκρ. ὑγροῦ, συγχρόνως δὲ καὶ ὑπὸ τῆς χολῆς· κατὰ τὴν ὥραν ταύτην φαίνεται αὐξανομένη ἡ ἐκκρίσις τοῦ π. ὑγροῦ, ἥτις ἄλλως εἶναι διηνεκής, ἀνερχο-μένη ἐντὸς 24 ὥρῶν εἰς 250-350 γραμ. Τὸ παγκρεατικὸν ὑγρὸν εἶναι ἄχρουν, ἰξῶδες καὶ ἰσχυρῶς ἀλκαλικόν. Σύγκειται δὲ κατὰ 90 % ἐξ ὕδατος καὶ 10 % στερεῶν οὐσιῶν, ὧν εἰδικὰ εἰσὶν ἐνταῦθα τρία ζυμώματα, εἰς ἃ ὀφείλεται ἡ κατὰ τὴν πέψιν δράσις τοῦ παγκρ. ὑγροῦ. Εἶναι δὲ ταῦτα ἡ τ ρ ο ψ ῖ - ν η, ῥῥῶσα ἐπὶ τῶν λευκοματοειδῶν οὐσιῶν, ἃς μεταβάλλει εἰς πεπτά (βλ. λ.), διάφορά πως τῶν ἐν τῇ στομάχῳ σχηματιζομένων· ἡ ἀ μ υ λ ο ψ ῖ ν η δι' ἧς τὸ ἀμυλον τῶν ἀμυλούχων οὐσιῶν μεταποιεῖται εἰς σάκ-χαρον· καὶ ἡ σ τ ε α τ ο ψ ῖ ν η, γαλακτωμα-τοποιοῦσα τὰ λίπη καὶ ἀναλύουσα ἐν μέρει αὐτὰ εἰς γλυκερίνην καὶ παχέα ὀξέα. Ὁ ὅρος δὲ π α γ κ ρ ε α τ ῖ ν η ἐμφαίνει τὸ σύνθετον τῶν τριῶν τούτων ζυμωμάτων.

Παγκρεατίνη 1). Βλ. Πάγκρεας. — 2) Φαρμακευτικὴ οὐσία ἥτις ἐστὶν αὐτὴ ἡ Π. τοῦ παγκρέατος νεαρῶν μόσχων, ἐξ οὗ λαμβάνεται δι' ἐκθλίψεως αὐτοῦ ἐν ὕδατι. Δί-δεται ὅταν ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι πάσχει τὸ πάγκρεας. [Α.Χ.]

Παγῶδη. 1) Ὄνομα νομισμάτων τῶν Ἀνατολ. Ἰνδιῶν ποικίλης ἀξίας, καλουμέ-νων ἀπὸ τοῦ ἐπ' αὐτῶν ἐκτόπου Ἡ σπουδαί-ο τέρα εἶναι ἡ χρυσὴ «ἀστροφόρος» Π ἔχουσα ἀξίαν πρ. 9.40. Π. καλεῖται καὶ ὁ μικρότερος σταθμὸς ἐν τῇ προεδρείᾳ Μάδρας, ἔχων 3.4 γραμμάρια. — 2) Ὄνομα τῶν Ἰνδικῶν ναῶν τῶν ἱσταμένων ἐν πλατείᾳς.

Πάγος. 1) Χωρίον τῆς Κερκύρας, τοῦ δήμ. Ἰσωναιῶν, κείμενον ΒΔ τῶν Ἀρχα-δάδων εἰς ἀπόστασιν 1/2 ὥρας μετὰ 673 κατ. — 2) Χωρίον τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Σύρου, ἔχον 135 κατ. [Μ.Σ.]

Πάγος. Βλ. Ὑδωρ.

Πάγουρος. Βλ. Καρκίνοι.

Παγωμένη θάλασσα καλούνται αἱ περὶ τοὺς γήινους πόλους θάλασσαι. Ἡ Βόρειος Π. Θ. ἡ Ἀρκτική θάλασσα περιβάλλεται ὑπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, συνδέεται δὲ μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βέριγγ, μετὰ δὲ τοῦ Ἀτλαντικοῦ κυρίως διὰ τοῦ πλατέως διάπλου μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ὡς καὶ διὰ τοῦ μεταξὺ Γροιλανδίας καὶ Κουμπερλάνδης πορθμοῦ τοῦ Δαίidis. Συνήθως ὑπολογίζεται (ὅπου δὲν συνορεύεται ὑπὸ χωρῶν) ὡς Ν ὅρος αὐτῆς ὁ πολικὸς κύκλος ($66\frac{1}{2}^{\circ}$ Β πλ.). ἐν τούτοις ὁ ὅρος τοῦτος δὲν εἶναι συγχρόνως ὁ τοῦ διηνεκοῦς πολικοῦ πάγου, καθ' ὅσον τὸ θέρος οὗτος δὲν ὑπερβαίνει τὸν 71° , ἐνθ' τὸν χειμῶνα κατέρχεται πολὺ νοτιώτερον. Τότε ἡ θάλασσα πήγνυται μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, μένουσιν ὁμοῦ ἀνοικτοὶ τινες πορθμοὶ δι' ὧν κατ' ὥρῳσαν οἱ ἐρευνηταὶ τοῦ πόλου νὰ φθάσωσι μέχρις $83\frac{1}{4}^{\circ}$ Β πλάτους. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ὑπελογισθὲν εἰς 15300000 τχμ., τῶν δὲ ἐν αὐτῇ νήσων εἰς 3817240.

Ἡ δὲ Νότιος Π. Θ. (ἡ Ἀνταρκτική) δὲν περιορίζεται ὑπὸ χωρῶν, ἀποτελεῖ δὲ συνέχειαν πρὸς Ν τῶν ἄλλων μεγάλων ὠκεανῶν ἐν αὐτῇ ὁ πάγος προχωρεῖ πολὺ πέραν τοῦ πολικοῦ κύκλου, ἀπομεμονωμένοι δὲ ὅγκοι αὐτοῦ φθάνουσι μέχρι τῆς Ν ἁκρας τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ταύτης ὑπολογίζεται εἰς 19350000 τχμ., τῶν δὲ ἐν αὐτῇ νήσων εἰς 661000.

Παγώνδας. Κώμη τῆς Σάμου, ἐν τῇ τμήματι Χώρας ἔχον 3156 κατ. [Μ.Σ.]

Παγῶνες καλεῖνται μέγιστοι ἐκτάσεις τάγους ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεσσυστάδων, βραδέως κατολισθαίνουσαι ἐπὶ τῶν κλιτύων αὐτῶν. Σχηματίζονται ἐκ τῆς χιόνος τῆς πασσύσης ἐπὶ ὀλίγον κεκλιμένῳ ἐπιφανείῳ, διηνεκῶς δὲ κατερχόμενοι φθάνουσιν ἐνίοτε καὶ κατωτέρω τῶν ὀρίων τῆς διηνεκοῦς χιόνος.

Παγώντας. Χωρίον τῆς Εὐδοίας καὶ τοῦ δήμου Κηρέων (Χαλκίδος), μετὰ 122 κατ.

Πάδαγγ. Πόλις ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Σουμάτρας καὶ ἔδρα τοῦ ὀλλανδοῦ διοικητοῦ τοῦ τμήματος. Ἔχει 10 χιλ. κατ. καὶ ἐξαγωγὴν κυρίως καφέ. [Μ.Σ.]

Πά-δε-Καλαί (Pas-de-Calais) καλεῖται τὸ παρ' Ἀγγλοῖς πορθμὸς τοῦ Δόβερ λεγόμενον στενωτάτων μέρους τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης, μεταξὺ τῶν πόλεων Καλαί καὶ Δόβερ, ἔχον πλάτος 41 γμ.

Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται ὁ ἐπ' αὐτοῦ νομὸς τῆς Γαλλίας, περιλαμβάνον 6750 τχμ. μετὰ 874364 κατ. (1891) ὡς ἐπὶ πλεῖστον φλαμανδικῆς φυλῆς. Εἶναι λεωφόδος χώρα ἄριστα

ἀρδευομένη καὶ εὐφρωτάτη, ἔχουσα ἀκμαϊοτάτην γεωργίαν καὶ ποικίλην βιομηχανίαν (ὕφασμάτων, μετάλλων, ἐλαίου καὶ πηλίνων ἀγγείων). Διαιρεῖται εἰς 6 διαμερίσματα Ἀρρά, Βιτύν, Σαιντ-Ομέρ, Μοντρέιλ, Σαιν-Πέλ καὶ Βουλώννη. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀρρά, μεγαλυτέρα δὲ πόλις Βουλώννη. [Μ.Σ.]

Παδεροδόρυγ. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρώτῃ νομῷ Μίνδεν τῆς Βεσφραλίας, ἐπὶ τοῦ ποταμίσκου Πάδερ. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 17986 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν. Ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν Π. κυρίως διαπρέπουσι τὸ δημαρχεῖον (15' αἰῶνος) καὶ ἡ μητρόπολις, ἥς τὰ ἀρχαιότερα μέρη ἀνήκουσιν εἰς τὴν 1Α' αἰῶνα καὶ ἐν τῇ ὁπείᾳ ἀπέκινται λείψανα ἁγίων. Τὴν ἐπίσκοπὴν Π. Ἰδρυσεν Κάρολος ὁ μέγας, ὅστις ἔκτισε καὶ τὴν πρώτην μητρόπολιν, καταστραφεῖσαν τῇ 1000 διὰ πυρκαϊᾶς. [Μ.Σ.]

Πάδες. Χωρίον τῆς Ἑπείρου, ἐν τῇ ἑπαρ. Κονίτσης (Ἰωαννίνων), ἔχον 1100 κατ. Ἑλληνας.

Παδισάχ ἦτο Κορυφαῖος τῶν Βασιλέων. Τίτλος ἀποδιδόμενος ὑπὸ τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου εἰς τὸν Σουλτάνον. Ὁμοίως ἐπεκαλεῖτο καὶ ὁ Μέγας Μογγόλος.

Πάδιχαμ (Padiham). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λαίγγετερ, ἐπὶ τοῦ Κάλδερ, ἔχουσα 11311 κατ. καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν.

Πάδος (Ρο παρὰ Ῥωμαίοις Padus, παρ' Ἑλλήσι δὲ καὶ Ἐριδανός). Ὁ μέγιστος τῆς Ἰταλίας ποταμὸς (630 χμ.), πηγάζων ἐπὶ τῶν Κοττίων Ἀλπεων εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Μόντε Βίβο. Εἰσέρχεται μετὰ ῥοῦν 30 χμ. εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀνω Ἰταλίας, ἣν διέρχεται τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς ΒΑ εἰτα δὲ πρὸς Δ διευθυνόμενος, ἄρδευον τὰς πόλεις Τουρίνον, Παβίαν, Πλακεντίαν, Κρεμόναν κλ. καὶ ἐκβάλλων ἐκ 4 κυρίων βραχιόνων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Ἐκ τῶν παραποτάμων του οἱ σημαντικώτεροι εἶναι Δόρας (Ριπικός καὶ Βάλτιος), Τικίνος, Ἀδδας, Μίγκιος (ἄριστέροθεν), Τάναρος, Τρεβιάς, Πάρμας κλ. (ἄριστερόθεν). Διὰ τῶν πλημμυρῶν του προξενεῖ ἐνίοτε μεγάλας καταστροφάς· ἔχει ὁμοῦ, μετὰ τῶν παραποτάμων του καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων διωρύχων μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν συγκοινωνίαν καὶ ἀρδυσιν τῆς Ἀνω Ἰταλίας. Ἐκ τῶν στομάτων του τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὰ δύο νότια, Ρο δι Γορο καὶ Ρο della Donzella ἢ Gnocca. Ν τοῦ κυρίου Π. κείνται αἱ λιμνοθάλασσαι τοῦ Κομακίου, σχηματιζόμεναι ὑπὸ τοῦ Ποατέλλου (Παδίσκου), ὅστις ἀποσπάται ἀπὸ τοῦ κυρίου Π. παρὰ τὸ Φικκάρλο καὶ διαιρεῖται καὶ αὐτὸς εἰς 2 βραχίονας. [Μ.Σ.]

Παδούη (Padua, τὸ πάλαι Patavium). Πρωτεύουσα τῆς ἑμῶν. ἰταλικῆς ἐπαρχίας (2063 τ.χμ. μετὰ 437 656 κατ.), κειμένη ἐν ὠραία πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Βακκιλιόνη. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιότερων πόλεων τῆς Ἰταλίας, περιβάλλεται δὲ εἰσέτι ὑπὸ ἐχυρωμάτων καὶ ἔχει ἀκόμη πολλὰς στενάς ἐδούς. Ἐκ τῶν ναῶν διαπρέπουσιν ἡ μητρόπολις μετὰ μνημείου τοῦ Πετράρχα, ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου μετὰ 6 κωδωνοστασίων καὶ πολλῶν κειμηλίων, ὁ τῆς Ἀγ. Ἰουστίνας κτ., ἐκ δὲ τῶν ἄλλων κτιρίων τὸ δημαρχεῖον καὶ τινὰ μέγαρον. Ἡ Π. εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ πανεπιστημίου, ὅπερ ἦδη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐφημιζέτο, μετὰ λαμπρᾶς βιβλιοθήκης, βοταν. κήπου καὶ ἀστεροσκοπείου. ἔχει δὲ 47 334 κατ. Διατηροῦντας βιομηχανίαν δερμάτων καὶ χορδῶν καὶ ἀκμαῖον ἐμπορίον προϊόντων τῆς χώρας. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὸ Patavium ἦτο πρωτεύουσα τῶν Ἑνετῶν· πλησίον αὐτοῦ ἐγεννήθη ὁ Λίβιος. Ἡκολούθησε δὲ τὴν τύχην τῆς Ἑνετίας.

Παδούλη (Padula). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρ. Σαλέρνου (Καμπανίας), ἔχουσα 7874 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Πάερ (Φερδιν. Paër). Διάσημος Ἰταλὸς συνθέτης μελοδραμάτων, γενν. 1771 ἐν Πάρμα, ὅπου μέλις 16ῆτης ἔφερεν ἐπὶ σκηνῆς τὸ πρῶτον μελοδράμα του. Τῷ 1791 ἐγένετο διευθυντὴς ὀρχήστρας ἐν Ἑνετίᾳ ὅπου ἔγραψε μετὰξὺ ἄλλων καὶ τὴν «Σοφονίστην καὶ τὴν Γριζέλδαν». Ἀπὸ τοῦ 1797-1801 διέμενεν ἐν Βιέννῃ ὡς διευθυντὴς, εἶτα δ' ἐν Δρέσδῃ· ἐνταῦθα ἐξεπύνησε τὸν «Σαργῖνον», τὸ κάλλιστον αὐτοῦ ἔργον, καὶ τὸν «Αχιλλεῖα». Τῷ 1807 μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου διεξέβατο τῷ 1812 καὶ τὸν Σποντινὴν ὡς διευθυντὴς τοῦ Ἰταλικοῦ Μελοδράματος. Ἀπέθανε δὲ αὐτῷ 1839. Πολλὰ τῶν μελοδραμάτων του γένοντο λαοφιλή, ὡς ἡ Κλεοπάτρα, ἡ Διδώ κλ., συνέθεσε δὲ καὶ μικρότερα ἔργα τῆς ᾠδῆς καὶ ἐνοργάνου μουσικῆς. [Μ.Γ.]

Παζάρ. Λέξις περσικῇ κοινῇ εἰς πάντα τὸν μουσουλμανικὸν κόσμον σημαίνουσα δὲ τὰς περιοδικῶς συγκροτουμένας ἀγοράς. Τοιαῦται γίνονται εἰς ὅρισμένας θέσεις καθ' ἑδωμάδια ἡ μῆνα τὸ ἔτος ὅπως καὶ πολλὰς αὐτῆς τῆς Παλᾶδος καὶ εἰς πάσας τὰς ἄλλας χώρας. Κακῶς τινες καὶ μάλιστα οἱ Εὐρωπαῖοι, συγχέουσι τὸ Π. πρὸς τὸ Τσαρσί.

Παζαρούδη. Χωρ. τῆς Χαλκιδικῆς. ἀπέχον 11 ὥρ. ἀπὸ Θεσσαλονίκης. Κατοικεῖται ὑπὸ 150 οἰκογεν. Ὀθωμανῶν καὶ Ἀρτσιγγάνων εἰς δύο συνοικίας. [Ν.Σ.]

Παζεβάλκ (Pasewalk). Πόλις τοῦ πρωτ. νομ. Στετίνου ἐν Πομερανίᾳ, ἐπὶ

τοῦ Οὐκερ. ἔχει 9 400 κατ. γεωργίαν καὶ ἐμπορίον ξυλείας. [Μ.Σ.]

Πάθος (Ψυχολογ.) καλεῖται ἡ ἐπιθυμία ἡ τῶσαν ἰσχυρὰ γενομένη ὥστε, μὴ δυναμένη πλέον νὰ προσληφθῇ, αὐτὴ αὐτὴ ὡς ὑπερτάτη προσλαμβάνουσα ἐμὰς παραστάσεων κυριαρχεῖ τῆς συνειδήσεως. Ἐπειδὴ δὲ καταλαμβάνει τοιοῦτοτρόπως τὴν θέσιν ἧτις ἐμπρέπει τῇ λογικῇ γνώσει (ἀπόλυται· ὅλα δὲ ἐν τῷ Π. ἡ κυριαρχία τῆς γνώσεως), καὶ ἐκλείπει ἡ ἐν τῷ ὕψει πνευματικῷ βίῳ ὑπάρχουσα ἐξάρτησις τῶν παραστάσεων ἀπ' ἀλλήλων, καθ' ὅσον ὁ ἐμπαθὴς κύκλος τῶν παραστάσεων κυριεύει ὅλης τῆς συνειδήσεως χωρὶς νὰ υποβάλληται εἰς διόρθωσιν ἐκ μέρους ἄλλων κύκλων παραστάσεων ὅσῳ καὶ ἂν εἶναι οὗτοι δεδίκαιοι λογημένοι, ἡ κατάστασις τοῦ ἐμπαθοῦς εἶναι ἀνώμαλος καὶ ἐκρυβος, δικαιολογεῖται δὲ δι' αὐτὴν κάλλιστα τὸ ὄνομα «πάθος», ἐκ τοῦ πάσχειν. Ἀλόγιος καὶ δολικῶς ἐνεργεῖ ὁ ἐμπαθὴς καὶ ἀποφασίζει ἀντιθέτως πρὸς τὴν κρεῖττονα γνώσιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, καθ' ὅσον πᾶσαι αἱ παραστάσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν προερχομένων ἐπιθυμιῶν καὶ συναισθημάτων ἀναγκάζονται νὰ υποταχθῶσιν εἰς ἐκεῖνον τὸν κύκλον τῶν παραστάσεων ἐξ οὗ ἀντλεῖ τὴν δύναμιν τῆς ἡ εἰς πάθος μετατραπείσα ἐπιθυμία. Ἡ ἐπιθυμία αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ τὴν ῥίζαν αὐτῆς ἡ εἰς φυσικὰς ὁρμὰς ἡ εἰς τὰς ἔξεις καὶ κλίσεις καταστάσεως δευτέραν φύσιν· δύναται δὲ νὰ αὐξηθῇ εἰς Π. ἡ διὰ τῆς ὑπερμετρικοῦ πληρώσεως αὐτῆς ἡ διὰ τῆς ἐλλείψεως τῆς πληρώσεως. Ἐκάστη θρηδὴ πληρώσεως ἐνισχύει τὴν ἐπιθυμίαν, ἐὰν δὲ παραμεινῇ τις νὰ καταπιεζῇ ἐνίοτε τὴν ἀναφυομένην ἐπιθυμίαν δι' ἄλλων εὐγενεστέρων ὀρέξεων, αὕτη ἀφηνιάζεται καὶ δεσμεύει αὐτόν· ἀλλὰ καὶ ἡ παντελὴς ἀποστέρησις τῆς πληρώσεως δύναται νὰ ἐνισχύσῃ τοσοῦτον τὴν ἐπιθυμίαν ὥστε νὰ διαρρήξῃ ἑρμητικῶς τὸ μέχρι τοῦδε κωλύσαν τὴν πληρώσιν πρόσκομμα. Τὸ Π. ἔχει μὲν τὴν ὅψιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ χαρακτῆρος· ἀλλ' ἡ ὅψις αὕτη εἶναι ἀπατηλή. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ὁ ἐμπαθὴς ἄνθρωπος, φερόμενος ἀκατασχέτως καὶ μὴ γνωρίζων μῆτε ἐνδυνασμούς μῆτε ἐκλογὴν τῶν μέσων, δύναται μὲν γὰρ νὰ πράξῃ ἂν τὸ ἀντικείμενον τοῦ Π. αὐτοῦ εἶναι εὐγενές, ὡς π. γ. φιλοπατρία, φιλία κλ. ἀλλ' οὐχ ἥττον τὸ Π. εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ἡθικὴν καθ' ὅσον πᾶσαν στιγμὴν δύναται νὰ συγκρουσθῇ πρὸς τὴν συνειδήσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἧτις υποκύπτει τότε ἀναγκαιῶς εἰς ἐκεῖνο. Πρὸς τοῦτο ὡς ἐπὶ πλείστον τὸ ἀντικείμενον τοῦ Π. δὲν εἶναι εὐγενές, καὶ οὕτω ὁ ἐμπαθὴς τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ εὕρισκται αἰωνίως ἐν τῇ πάλῃ μετὰ τῆς συνειδήσεως

καὶ τοῦ Π. ὅπερ κυριεῖον αὐτὸν ἐντελῶς καὶ καθιστῶν αὐτὸν δοῦλόν του δὲν δύναται διμῶς καὶ νὰ καταργήσῃ τὴν τύψιν τῆς συνεδήσεως.

Πιεάν (Παίων ἢ Παιήων, τ. ἔ. δ. παύων, τὸν πόνον δηλονότι) εἶναι παρ' Ὀμηρίῳ τὸ ὄνομα τοῦ ἱατροῦ τῶν θεῶν. Εἴτα δὲ εἶναι καὶ ἐπώνυμον τοῦ Ἀπέλλωνος (βλ. λ.), ὡς καὶ ἄλλων θεῶν, κυρίως τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Θανάτου. Οὕτω δὲ ἐκλήθη καὶ εἶδος χορικῶν ᾠσμάτων, τὸ κατ' ἀρχαίαν συνδεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος Π., ἥδη ἐν τῇ Ἰλιάδι ψάλλεται τοιοῦτον ᾠσμὴν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἵνα παύσῃ τὸν λοιμὸν διέχευε πέμψει, ὡς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐκτόρου. πρὸς ἐξομνήσιν τῆς νίκης. Ἐνωρίς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ᾠσματος μετήνεχθη καὶ εἰς ἄλλους θεούς, Δία, Ἀσκληπιόν, Ποσειδῶνα, Ἄρην, καὶ Ἥρας, πρὸ πάντων δὲ ἐψάλλετο ὁ Π. μετὰ τὴν μάχην ὡς νικητήριον ἢ πρὸ αὐτῆς ὡς πολεμιστήριον ᾠσμα. Σιώζονται δὲ διάφορα ἀποσπάσματα τοιούτων Π.

Παιδευμένοιον. Χωρ. τοῦ δήμ. Φλεσιάδος (Τριφυλίας), κείμενον 2 ὄρ. πρὸς Δ. τῆς Λυγούδιας ἐπὶ ὄρεινῃς θέσεως καὶ κατοικοῦμενον ὑπὸ 293 ψυχῶν. Ἐνταῦθα κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1825 ὁ Δικαῖος Παπᾶ Φλέσσας ἀντιταχθεὶς μετὰ 300 μαχητῶν κατὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ τῶν Αἰγυπτίων ἐπέστην ἡρωικῶς πολεμήσας.

Παιδερραστία. Ἐθιμον τῆς ἀρχ. Ἑλλάδος, ὅπερ ἀποβλέπον εἰς παιδαγωγικὰς σκοπούς, ἐπεκράτησε πρὸ πάντων παρὰ τοῖς Ὀωρειαῖς καὶ δι' ἡγεσίαν ἐν Κρήτῃ. Ἐβασίλειο ἐπὶ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ ἐγκάρδιος ἀγάπη μετὰ τὸ ἀγαθὸν ἀνδρὸς καὶ παιδὸς διψῶντος τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἠδύνατο τὸν παῖδα μιμούμενον ἐν παντί τὸν ἀνδρα νὰ προτρέψῃ εἰς τὴν ἀρετήν. Συνήθως ἐξέλεγε δὲ ἀνὴρ (εἰσπνήλας λεγόμενος, ὡς ἐμπνέων τὰ ὀρθὰ πρόνῃματα, ἐν Κρήτῃ δὲ φιλήτωρ) τὸν παῖδα (λίταν, ἐν Κρήτῃ κλεινόν). ἔθεωρεῖτο δὲ π. γ. ἐν Κρήτῃ ὡς αἵσχος διὰ τὸν ἀνδρα νὰ μὴ ἔχῃ ἐρώμενον, διὰ δὲ τὸν παῖδα νὰ μὴ ἔχῃ φιλήτορα. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι τῷ ὄντι ἡ ἐγκάρδιος αὕτη σχέσις ἠδύνατο νὰ φέρῃ λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ἐνδοξον δὲ παράδειγμα ἀφοσιώσεως τοιούτων φίλων ὑπάρχει ὁ ἡρωϊκὸς ὑπὲρ ἀλλήλων θάνατος τῶν 300 τοῦ ἱεροῦ λόχου ἐν Χαιρωνείᾳ. Ἐν τούτοις χρόνῳ προϊόντος ὁ ἀγνὸς καὶ εὐγενὴς οὗτος ἔρως ἀντικατεστάθη διὰ τῆς ἱκανοποίησεως σωματικῆς ἡδονῆς, ἥτις καθὼς φαίνεται εἰσῆλθῃ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς (Λυδίας), καὶ διεδόθη πολὺ τὸ ἐγκλημα τοῦτο κατὰ ἐτιμωρεῖτο, ὡς τιμωρεῖται καὶ νῦν ὑπὸ τῆς πολιτείας, αὐστηρότατα, ἀπεκλείετο δὲ ὁ ἐγκληματίας τῶν δημοσίων τιμῶν καὶ ἀρχῶν.

Παιδεύσεις καὶ κοινόν. ἐκπαίδευσις (παιδεύειν) σημαίνει κυρίως μὲν τὴν πνευματι-

κὴν καὶ σωματικὴν τῶν παίδων ἀσκήσιν, τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀνατροφὴν τούτων πρὸς ἐθισμόν εἰς χρηστὴν διαβίωσιν, εἰδικώτερον δὲ τὴν ἐν τοῖς γράμμασι διδασκαλίαν, τὴν δὲ τῶν γραμμάτων μὲρῶσιν καὶ διάπλασιν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀδιακρίτως τοῦ φύλου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης διδασκαλίας καὶ μαρτυρώσεως τελειώσιν τοῦ ἀνθρώπου. Εὐρύτερον καὶ κατὰ λόγον ἐμοιότητος λέγεται καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζώων καὶ φυτῶν.

Ἡ Π. φύσει ἐπιβάλλεται τῇ ἀνθρώπῳ· διότι οὗτος, γεννώμενος ἐστερημένος πάσης γνώσεως καὶ ἐμπειρίας καὶ οὕτως εἰπεῖν γυμνὸς καὶ ἀμοιρος τῶν ἀπαιτουμένων ἐφοδίων, ἔχει ἀνάγκην πνευματικῆς μαρτυρώσεως, ἵνα τὸ μὲν ἐξεγερθῶσι (τὰ ἐν αὐτῇ λανθάνοντα καὶ δύναται ὑπάρχοντα, τὸ δὲ ἐμδληθῶσι τὰ χρεῖωδῆ ἐφόδια καὶ σύμφωνα τῷ βίῳ, δι' ὃν προορίζεται. Ἡ Π. εἶνε δ' φωτίζων ἥλιος, εἶνε ἡ πυξὶς ἐν τῇ πλῇ τοῦ βίου· ἀνευ ταύτης ὁ ἀνθρώπος φέρεται ἐν σκότει καὶ κατὰ κερνήτων. Διὰ ταῦτα καὶ τὰ ἀτομα καὶ τὰ ἔθνη ὀρεῖσθαι νὰ παιδεύθωσι κατὰ φυσικὴν ἀνάγκην καὶ κατὰ λόγον τῆς τελειότητος τῆς Π. κατέχουσι καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ὁμοίων βαθμίδα ἢ καταπίπτουσιν εἰς τὸ τῆς ἀφανείας χάος.

Ἐν τῇ ἐρευνῇ τοῦ βίου καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν ἀνευρίσκμεν ἐκεῖνα τῶν ἐθνῶν καταλαβόντα τὴν πρώτην θέσιν, τὰ ὁποῖα καὶ ἐτελειώθησαν ἐν τῇ παιδείᾳ. Ἐστῶσαν παράδειγμα αἱ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι, αἱ γενόμεναι «παιδευτήριον Ἑλλάδος πάσης», καὶ τὰ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις διακριθέντα, ἐν οἷς κύριον καὶ πρῶτον μέλημα ὑπῆρξεν ἡ τῶν πολιτῶν παιδεύσις καὶ διὰ τῶν γραμμάτων μὲρῶσιν, ἀντιστρέφουσιν εἰς ἀφάνειαν μετέπεσαν τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἡ ἀτελής ἡ οὐδεμία ὑπῆρξε Π., διότι μόνῃ ἡ παιδεία εἶνε θεῖον καὶ ἀθάνατον γόημα. Τῆς τῶν πολιτῶν Π. καὶ ἄλλοι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐπεμελούντο καὶ μάλιστα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀσκούντες οὕτως ἀπὸ παίδων τοὺς πολίτας εἰς ἀρετήν, τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴν ἔχοντες ἐπιστατοῦσαν τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως, καὶ εὐθὺς ἀπὸ παίδων ἀρξάμενοι ἐπαιδεύον τούτους. ὥστε ἐγίνοντο ἀνίκανοι πρὸς ἀμαρτήματα καὶ κολασμόν· οὐχὶ διὰ ποινῶν καὶ δεσποτηρίων, οὐχὶ διὰ πλείστων καὶ λεπτολόγων νόμων δικὴν ἐμπαγμάτων διεκώλυον ἐκεῖνοι τὸ κακὸν ἀλλὰ δι' ὀρθῆς, λελογισμένης καὶ ἐνδεδελεχούς Π., καὶ ταῦτα μὲν ποῆσαντες ἤμασαν παριδόντες δὲ ἔπεσαν καὶ ἐδουλώθησαν.

Ἡ τῶν ὁμοίων Π. οὕτε εὐχερὲς οὕτε παντὸς ἔργον εἶνε, καὶ ἰδιοφυῖαν ἀπαιτεῖ καὶ ἀσκήσεως ἰδίας δεῖται καὶ γνώσεων πλείστων ἵνα ἀποβῇ τελειουργός. Πρῶτος καὶ φυσικὸς παιδευτὴς εἶναι ὁ γονεὺς καὶ πρῶτον

παιδευτήριον ὁ οἶκος, ἡ τοιαύτη ὁμῶς παι-
δευσις εἶνε ἀτελής, τὸ μὲν ἐξ ἀνικανότη-
τος τοῦ παιδευτοῦ, τὸ δὲ ἐκ τοῦ πατρικοῦ
φίλτρου, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διακωλύ-
οντος τὴν αὐστηρὰν ἐπιβολὴν τῆς τοῦ κα-
θήκοντος ἐπιτελέσεως, καὶ τέλος ἐκ τοῦ ὅτι
τὸ πεπερασμένον τοῦ οἴκου δὲν γεννᾷ τὴν προσ-
ήκουσαν μεταξὺ συμπαιδευμένων ἀμιλλαν
καὶ τὸν εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ἐθισμόν. Διὰ
τοῦτο ἡ Π. ἀνάγκη νὰ ἀσκήται ὑπὸ τρίτων
πρὸς τοῦτο παρεσκευασμένων καὶ ἐν εὐρύ-
τῃ καὶ ἐν χώρῃ κοινῇ· ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη
καὶ ἐιδικῶν παιδευτῶν, τῶν διδασκάλων, καὶ
ἐιδικῶν παιδευτηρίων, τῶν κοινῶν. Ἐν τοιού-
τοις παιδευτηρίοις, ὡς ἐν πολιτείαις μι-
κραῖς, ὁ παῖς οὐ μόνον ἐν τοῖς γράμμασι
παιδεύεται ἀλλὰ καὶ ἀσκεῖται εἰς τὰς πρὸς
τοὺς ἀνωτέρους καὶ ἰσους καὶ τοὺς κατω-
τέρους σχέσεις, ὥστε ἐκείθεν νὰ μεταφυτεύη-
ται τέλειος πολίτης εἰς τὴν γενικὴν πολι-
τείαν, μετὰ τὴν γνῶσιν πρὸς πλήρῳσιν κα-
θηκόντων καὶ ἀξίωσιν δικαιομάτων. Τὴν
ἀπὸ τῆς Π. ὠφέλειαν ἔχει κυρίως ἡ πολι-
τεία, ἐπομένως αὕτη ἔχει πρῶτον καὶ ὕπατον
καθῆκον νὰ μεριμνᾷ περὶ Π. συμπάντων ἢ
τῶν πλείστων τοῦλάχιστον πολιτῶν, ἀλλῶς
μεταπίπτει εἰς παιδοκτόνον καὶ αὐτοκτόνον.

Τὸ φιλομαθὲς τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ ἡ
καθολικὴ τῶν πολιτῶν Π. καὶ ἐν τῇ ἐλευ-
θερίᾳ ἐκράτυνε τούτους καὶ ἐν τῇ ὑποδου-
λώσει συνετήρει ἐν διακεκριμένῃ τιμῇ καὶ
θέσει πρὸς τοὺς δεσπότες. Τῆς ἀληθείας ταύ-
της πλείστα ὑπάρχουσι μαρτύρια. Ὅτε δὲ ἡ
τὴν βαρβάρων καταγίς ἐπέσκηψεν ἐπὶ τὴν
ἐλληνικὴν χώραν καὶ διεσκόρπισε τὰ συνα-
ποτελοῦντα τὸ ἐξηροθημένον ἔθνος μέλη, καὶ
τότε διετηρήθη ἡ ἐθνικὴ αὐτοπαρξία καὶ ἐνό-
της καὶ τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος ὅπουδήποτε
γῆς εὐρισκόμενα, εἴτε ἐν πόλεσιν εἴτε ἐν κώ-
μασι, εἴτε ἐν μοναῖς καὶ ἀσκητηρίοις, ἔφε-
ρον ὡς ἀγναὶ ἐστιάδες τὸ τῶν γραμμάτων ἱε-
ρὸν πῦρ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ὡς ἐν νάρθηκι,
καὶ ἐκείθεν εἴτε νυκτὸς εἴτε ἡμέρας εἴτε λά-
θρα εἴτε εἰς τὸ ἐμφανὲς ἐπαιδεύον κατὰ τὸ
δυνατὸν τοὺς φυγάδας ὁμοφύλους καὶ οὕτως
εἶχον τὰ γράμματα καὶ μόνον ταῦτα κοινὸν
συνεκτικὸν ἐθνικὸν δεσμόν. Ἐν τοῖς μακροῖς
ἐκείνοις γρόνοις τῆς δουλείας τίς χώρα τίς
τόπος ὅπουδήποτε γῆς ἐστερήθη διδασκαλίας
τινὲς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων; Καὶ ἡ
Κωνσταντινούπολις διὰ πλείστων ἐν αὐτῇ
σχολῶν, καὶ ἡ Ἀδριανούπολις, Φιλιππούπο-
λις, Ἡπειρος, Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία,
Πελοπόννησος καὶ στερεὰ, αἱ νῆσοι, ἡ Ἀσία
καὶ Ἀφρική καὶ πάσαι αἱ εὐρωπαϊκαὶ πόλεις
μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω διὰ
τῶν ἐν αὐταῖς σχολῶν καὶ τῶν διδασκάντων
ἐπιστήμων ἀνδρῶν ἐλλήνων. Πανταχοῦ γῆς
ἡσκούντο τὰ ἐλληνικὰ γράμματα καὶ διὰ
τῆς ἐν τούτοις παιδευσεως ἐφαίνετο τὸ

ἔθνος ὑπάρχον. Ἡ δουλεία οὐδὲν ἑστέργησε
τὸ ἐλληνικὸν τῆς εἰς τὰ γράμματα βόπης,
διὸ καὶ οἱ διδάσκοντες μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐδί-
δασκον καὶ οἱ διδασκόμενοι προθυμῶς ἠκρο-
ῶντο. Καὶ τὴν νύκτα δὲ ἐν ἀνάγκῃ προστήρ-
χοντο τοῖς ἐπαγγελλομένοις τὴν διδασκαλὴν
ἄδοντες ἐν εὐχῇ οἱ παῖδες.

«ἐπιγραφαὶ μου λαμπρὴ
φύλαξ μου νὰ περπατῶ,
νὰ περπατῶ σὲ σκαλίσκῃ
νὰ μεταβαίνω γράμματα,
τοῦ θεοῦ τὰ πρᾶγματα».

Δὲν ὑπῆρχε βεβαίως τότε συστηματικὴ
καὶ μεθοδικὴ Π., ἀλλὰ τὰς ἐλλείψεις ταύ-
τας ἀνεπλήρουν τὸ μὲν ὁ ἄκρος τῶν διδα-
σκόντων ἐνθουσιασμός τὸ δὲ ἡ φιλομάθεια
τῶν παιδευομένων. Διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ
εἰπώμεν ὅτι ἂν μὴ ὑπῆρχον τὰ ἀτελῆ ταῦτα
σχολεῖα καὶ ἡ ἀτελής ἐκείνη Π., ἴσως θὰ
ἔπεπνίγετο τέλος ὁ ἐθνισμός ἡμῶν καὶ ἡ
οὐδέποτε ἡ βραδυτάτα θὰ ἀνέτελλεν ὁ τῆς
ἐλευθερίας ἀστήρ. Περὶ τῶν παιδευτηρίων ἐκεῖ-
νων ἴδε Δημοδιδάσκαλος καὶ Διδασκαλεῖον.

Μετά τὴν μερικὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστα-
σιν ὁ Καποδίστριας πρῶτον μέλημα ἔσχε
τὴν ἐθνικὴν Π. καὶ ἰδίως τὴν κατωτάτην,
τὴν τοῦ λαοῦ, διὸ καὶ πολλαχοῦ ἱδρυσεν ἀνά-
λογα καὶ κατάλληλα παιδευτήρια καὶ τὸ
κεντρικὸν ἐκείνο ἐν. Δι' αὐτὴν πρὸς παρα-
σκευὴν διδασκάλων. Καὶ σήμερον ἀκόμη σώ-
ζονται τὰ τοῦ Καποδιστρίου δημοτικὰ σχο-
λεῖα, ἀποτελοῦντα τὸ μεγαλύτερον μνημεῖον
καὶ τὸν πολυτιμότερον ἀνδριάντα τοῦ μεγά-
λου ἐκείνου ἀνδρός. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ду-
ναστείας, τῆς μοναρχίας καὶ βασιλείας τοῦ
Αἰμυνήστου Ὁθωνος, τοῦ υἱοῦ φιλομουσοῦ καὶ
φιλέλληνος ἀνδρός, ὠργανώθησαν διὰ σοφῶν
ἀνδρῶν τὰ τῆς ἐθνικῆς Π. καὶ ἐπιστημονικῶς
διερρυθμίσθησαν τὰ κατ' αὐτὴν ἐν ἀπομιμή-
σει τῶν ἐν Βαυαρίᾳ ἰδίως γιγνομένων. Σο-
φοὶ ἀληθῶς ἄνδρες ἦσαν οἱ ὀργανωταὶ τῆς
παιδευσεως, ἀλλ' εἶχον σπουδαιότητα ἐλ-
λειψιν, τὴν ἀγνοίαν τοῦ τόπου, τοῦ ἐθνικοῦ
χαρακτῆρος καὶ τῆς τῶν πολιτῶν καταστά-
σεως, διὰ τοῦτο τὸ ἔργον αὐτῶν δὲν ἡδυνήθη
νὰ παραγάγῃ τοὺς προσδοκωμένους καρποὺς
ἀπὸ ἐθνους ὅσον νεαροῦ τόσον σφριγῶντος
εἰς φιλομάθειαν. Ἡ τῆς ἐθνικῆς Π. ὀργά-
νωσις ἤρξατο μὲν ἐκείνη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ
1834 ἐπερατῶθη δὲ μετὰ τοῦ 1836 ἔτους.
Ἐὰν ἐγκύψῃ τις εἰς τὴν τριετὴ ταύτην ἐρ-
γασίαν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς ἀντιστασιλείας,
Ἀρμανσπεργ, Μάουερ καὶ Βίδεκ, θὰ ἐκ-
πλαγῇ ἀληθῶς διὰ τὸ ἡράκλειον τοῦτο ἔρ-
γον. Ἡ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὀργα-
νωθεῖσα Π., ἀναλλοίωτος τηρηθεῖσα ἐν τῇ
διαίρεσει, ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κύκλων ὁ-
μοκέντρων μὲν πλὴν διαφόρου ἀκτίως, δηλ.
τοῦ τῆς κατωτάτης ἡ δημοτικῆς Π. τοῦ τῆς
μέσης ἢ καὶ ἀνωτέρας καὶ τοῦ τῆς ἀνωτά-

τῆς πανεπιστημιακῆς. Διὰ τῆς τριττῆς ταύτης διαιρέσεως ἐσκοπεῖτο ἡ παρασκευὴ πολιτῶν τριῶν οὕτως εἰπεῖν τάξεων. τῆς τοῦ λαοῦ, τῆς τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων ἢ τῆς μεσαίας καὶ τῆς τῶν ἐπιστημόνων ἢ ἀνωτάτης. Διὰ τοῦτο ἕκαστος κύκλος Π. ὁργανώθη περιέχων πάσας τὰς διὰ τὸ ἀνῆκον τμήμα τῶν πολιτῶν ἀπαιτουμένας γνώσεις οὐ μὴν ἀλλὰ περιέκλειε καὶ στοιχεῖα προπαρασκευῆς πρὸς μετάβασιν εἰς τὸν εὐρύτερον Π. κύκλον. Αὐτοτελής λοιπὸν Π. καὶ αὐτάρκης διετάχθη ἐν ἑκάστῳ κύκλῳ καὶ παρασκευαστικῇ ἀνωτέρας Π., δυστυχῶς ὅμως τὸ τελευταῖον κατέπνιξε τὸ πρῶτον καὶ ἡ μὲν δημοτικὴ παιδείσις ἀπέβη ἀτελεστάτη καὶ ἐστερημένη πάσης αὐτάρκειος καὶ αὐτοτελοῦς γνώσεως καὶ ἐχρησίμευε μόνον πρὸς παρασκευὴν μαθητῶν διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν, αὕτη δὲ διὰ τὴν ἀνωτάτην καὶ αὕτη τέλος ἐδείχθη ἐλλιπὴς καὶ ἐδεῖτο συμπληρώσεως διὰ σπουδῆς ἐν ξένοις πανεπιστημίοις. Ἐὰν τὰ ὅρια ἑκάστου κύκλου Π. ἦσαν κεχαρμένα σαφῶς καὶ ἀνυπερβλήτως, ἐὰν ἐν ἑκάστῳ κύκλῳ Π. παρείχτο διδασκαλίαν ὠρισμένην, ἐπαρκῆ καὶ αὐτοτελή, ὥστε ὁ ἐν ἑκάστῳ κύκλῳ μαθητευόμενος νὰ ἀπέρχεται χρήσιμος πρὸς ἕνα τινὰ σκοπὸν ἀνευ περαιτέρω Π., βεβαίως καὶ μᾶλλον μεμρφωμένους θὰ εἴχομεν τοὺς συναποτελοῦντας τὰς ἐργατικὰς τάξεις καὶ πολὺ ὀλιγωτέρους τοὺς ἀκαθέκτως φερομένους εἰς τὴν μέσσην καὶ ἀνωτάτην Π. Δυστυχῶς καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ μετὰ ταῦτα μέχρι τῆς σήμερον παρωράθησαν ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο ἐν οὐδενὶ κύκλῳ ὑπάρχει τελειόν τι, ἔχομεν ἀπείρους τοὺς ἐν τῷ λαῷ ἀπαιδεύτους καὶ βλέπομεν τὴν ἀτέλειαν ἐν τε τῇ μέσῃ καὶ ἀνωτάτῃ Π. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχουσι καὶ θὰ ἔχουσιν ἐπὶ μακρὸν πρὸς ἐθνικὴν κακοδαμίαν. Περὶ τῆς ἀνωτάτης παιδείσεως ἴδε λέξιν Πανεπιστήμιον, περὶ τῶν δύο ἄλλων γενήσεται ἀμέσως λόγος ἐνταῦθα.

Κατωτάτη Π. Οὕτω καλεῖται καὶ εἶνε ἡ Π. τῶν πολλῶν, τῶν τῆς κατωτάτης τῶν πολιτῶν τάξεως, συμπάντων δηλαδὴ τῶν πολιτῶν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀδιακρίτως τοῦ φύλου ἀπλῆ λοιπὸν καὶ στοιχειώδης αὕτη, σκοποῦσα τὴν διδασκαλίαν στοιχειωδῶν μὲν ἀλλ' ἐπαρκῶν γνώσεων, ὥστε νὰ καταστή τις χρήσιμος ἐν τῷ κοινῷ βίῳ. Ἐρὰ κατήχησις, στοιχεῖα τῆς γλώσσης, ἀνάγνωσις, γραφή, ἀριθμητικὴ, γνώσις τῶν χρησίων μέτρων καὶ σταθμῶν, γραμμικὴ ἰχνογραφία, φωνητικὴ μουσικὴ, στοιχεῖα τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ τὰ ἀπαραίτητα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ταῦτα εἶνε τὰ τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ διαταχθέντα μαθήματα, ἐπαρκῆ, ὡς καθορᾶ τις, καλῶς καὶ ἀκριβῶς διδασκόμενα, ὥστε νὰ παρασκευάσωσι πολίτας προσ-

ηκόντως μεμρφωμένους καὶ φέροντας πάντα τὰ στοιχεῖα τῶν χρησίων ἐν τῷ κοινῷ βίῳ γνώσεων. Τὰ μαθήματα μικρὰν ὑπέστησαν μεταβολὴν ἐν τῇ διαρρυθμίσει κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους, δυστυχῶς ὅμως ὁ τι ἐσκοπεῖτο δὲν ἐξετελέσθη διὰ πλείστους λόγους. Ἐλλειψίς παντελὴς διδασκάλων, ἀτελής προπαρασκευὴ τούτων καὶ ἀπὸ τῶν ὁδῶν διὰ τῶν ἐπιτροπειῶν ἀθροιζομένων, ἀδιαρρία μεγίστη περὶ τὴν τοῦ λαοῦ Π. ἀπὸ τῆς πολιτείας, τελεία σχεδὸν ἑλλειψίς παιδευτηρίων κττ. παρήγαγον ὁ, τι βλέπομεν ἐν τῇ Π. τοῦ λαοῦ. α') ἐρείπια τοῦ πρὸς τριάκοντα καὶ πλέον ἐτῶν καταργηθέντος διδασκαλείου, β) πλάσματα τῶν ἐπιτροπειῶν γ') ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων, δ') γραμματοδιδάσκαλοι, πάντοθεν συλλεγόμενοι ε') γραμματισταὶ ἀπὸ τῶν ὑποδιδασκαλείων ἀποτελοῦσι τὴν ὅλην διδασκικὴν μάζαν οὐχὶ ὁμογενῆ, οὐχὶ ἐπιμελετημένην καὶ καθάριον. Τοῦτο ἀρκεῖ ἵνα ἀγάγῃ εἰς παιδευτικὸν ὀλεθρον.

Ἡ δημοτικὴ Π. μέχρι τοῦ 1878 καὶ τι ὀψαιτέρον ἤσκειτο διὰ τῆς ἀλληλοδιδασκικῆς μεθόδου, ἀπὸ τοῦ χρόνου δ' ἐκείνου εἰσῆλθον ἡ συνδιδασκικὴ, διότι ὑ-ἐλήφθη ὅτι ἔρκει ἡ μεταβολὴ τῆς μεθόδου, ἵνα βελτιωθῇ ἡ Π. Δυστυχῶς τὸ πείραμα δὲν ἐπέτυχεν ἐν πᾶσι καὶ δι' ἄλλα καὶ κυριώτατα διὰ τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν καὶ πρότερον διδασκικῶν ὁργάνων, τῶν παλαιῶν ἐκείνων διδασκάλων, τῶν ἀμοίρων οὐχὶ τῆς νέας μεθόδου ἀλλὰ καὶ τῶν στοιχειωδῶν κατὰ τὸ πλεῖστον γνώσεων. Ἰδρύθησαν διδασκαλεῖα καὶ ἐγεννήθη ὁρμή τις πρὸς ἐπιτυχίαν ἀλλὰ λίαν πρόωρος καὶ αὕτη ἀνεκόπη κυρίως διὰ τῆς καθολικῆς ἀφομοιώσεως τῶν διδασκάλων, ὥστε οἱ κατὰ τύχην χρισθέντες διδασκαλοὶ καὶ προϋτιμῶντο πολλάκις καὶ σήμερον καὶ αὖριον ἐτι μᾶλλον τῶν ἐπιστημονικῶς μορφωθέντων. Πλὴν τούτου καὶ περὶ πάντων τῶν διδασκαλείων δὲν κατεβλήθη ἡ αὐτὴ φροντίς καὶ ἔνεκα τούτου ἀνομοιότης διδασκάλων ἐγεννήθη. Τέλος αἱ προαγωγικαὶ ἐξετάσεις, δι' ὧν πληθὺς ἀναξίων ἀνυψώθη, ἐμάρανεν τὸν ζήλον τῶν καλῶν διδασκάλων καὶ ἔτρεψαν τούτους ἐπὶ ἔργα ἄλλα καὶ δι' εἰς ἐπιστήμην. Ταῦτα πάντα ἐν μικρᾷ σκιαγραφίᾳ τὰ αἷτια τῆς κκῆς τοῦ λαοῦ Π.

Τὴν τοῦ λαοῦ Π. εἶχον οἱ δῆμοι, τοῦτο ὅμως ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ βραχνίζονται ὑπὸ τῶν ἑκασταχοῦ δημοτικῶν ἀρχόντων οἱ διδασκαλοὶ, ἀποστερούμενοι καὶ τοῦ μικροῦ μισθοῦ, ἔνεκα δὲ τούτου ἀνέλαβε τὴν προκαταβολὴν τῶν μισθῶν τὸ Κράτος, ἀλλὰ τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μὴ καταβάλλωσιν οἱ πλείστοι τῶν δῆμων καὶ νὰ γεννηθῶσιν ἐντεῦθεν χρέη ἀπειρα τῶν δῆμων πρὸς τὸ Κράτος. Οὗτος ἦτο ὁ λόγος τῆς ἰδρύ-

σεως τοῦ ταμείου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ σύστημα τοῦτο ἐδείχθη ἐν πολλοῖς πλημμελὲς καὶ ἐγέννησε παραλόγους ἀξιώσεις ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης, πλὴν τούτου ὅμως ἀφῆρει ἀπὸ τῶν δῆμων τὸ πλεῖστον τῶν πόρων καὶ ἦτο συγκεντρωτικώτατον. Ἀντὶ ὅμως μεταρρυθμίσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ ὑπάρχοντος ἐπῆλθε τελεία κατάργησις καὶ ἐπάνοδος σχεδὸν εἰς τὸ ἀρχικὸν ἐκείνο, καθ' ὃ οἱ ταλαίπωροι διδάσκαλοι ἔσονται ὑπόδουλοι τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων. Τὸ ἀρτίως ψηφισθὲν τοῦτο νομοθέτημα, τὸ φέρον δικαιολογικὸν λόγον τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ καταλείπον τοῖς δημάρχους καὶ δημοτικοῖς συμβουλείς τὴν ἐκλογὴν τῶν διδασκάλων ἀπειλεῖ δυστυχῶς νὰ ἀπομαρῶνῃ καὶ ἀπομωρῶνῃ τὴν τῷ λαῷ Π. διότι πάντες γιγνώσκουμεν πῶς διαχειρίζονται τοιαύτην ἐξουσίαν οἱ διέποντες τὰ τῶν δῆμων. Εἶνε δὲ συγκεντρωτικώτατον, ὥς

τῶν πάντων γινομένων ἐμμέσως ὑπὸ ἀρχῶν ἐξαρτωμένων ἀπὸ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας Ἀφεικτος λοιπὸν καὶ ἡ τούτου ἀποτυχία καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς μεταρρυθμίσεως.

Τὰ σχολεῖα ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶνε κατὰ τὴν ὑφισταμένην νομοσχολίαν τεσσάρων εἰδῶν, ἤτοι τετρατάξια, τριτάξια, διτάξια καὶ μονοτάξια, κατὰ λόγον δὲ τῶν τάξεων καὶ τῆς πληθούς τῶν μαθητῶν ἔχουσι καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων, οἵτινες εἶνε πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι καὶ τριτοβάθμιοι (κατώτεροι). Ἡ σύστασις τοῦ εἰδικοῦ ταμείου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως συνετέλεσεν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν ἐν τούτοις μαθητῶν. Παραθέτομεν μικρὸν πίνακα κατὰ νομούς, διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1894—95. διότι τὸ ἔτος τοῦτο ἕνεκα τῶν μήτων περαιωθεισῶν μεταβολῶν δὲν ἦτο δυνατὴ στατιστική.

Αὐτῶν ἀριθμός	Νομοὶ	σχολ. ἀρρένων				διδάσκαλοι			μαθητ.	σχολ. θηλέων				διδάσκαλοι			μαθηταί	γυναικ.
		1	3	2	1	Α'	Β'	Γ'		4	3	2	1	Α'	Β'	Γ'		
		τάξ.	τάξ.	τάξ.	τάξ.					τάξ.	τάξ.	τάξ.	τάξ.					
1	Αἰτωλίας κλπ.	2	1	7	45	13	43	75	9400	2	—	4	18	5	10	44	1500	47
2	Ἀργολίδος κλπ.	4	3	8	96	20	53	65	8645	1	4	4	19	9	18	16	2361	35
3	Ἀρκαδίας	2	3	14	102	24	62	62	11608	—	1	4	26	5	12	18	1839	35
4	Ἄρτης	1	—	1	13	3	8	9	1864	—	1	—	6	1	2	6	456	31
5	Ἀττικῆς κλπ.	18	4	14	57	56	100	33	11152	18	3	5	32	45	72	31	7725	37
6	Ἀχαΐας κλ.	4	5	7	138	20	65	98	11831	3	1	4	22	11	18	19	2309	87
7	Εὐβοίας	2	2	6	60	41	33	39	5371	—	4	4	12	6	9	8	1241	51
8	Ζακύνθου	2	—	—	27	4	15	19	1791	—	2	—	2	3	4	2	294	12
9	Κερκύρας	3	1	5	90	13	50	57	5616	2	—	3	11	7	10	9	1220	11
10	Κεφαλληνίας	2	2	3	62	9	35	39	4813	1	1	1	15	4	6	13	1079	10
11	Κυκλάδων	4	1	14	69	25	45	52	7261	1	3	4	27	9	18	21	2743	17
12	Λακωνίας	—	4	9	106	10	39	77	9109	—	—	2	20	2	3	19	1017	52
13	Λαρίσης	1	3	19	86	24	54	50	10025	2	3	4	30	11	22	24	3651	84
14	Μεσσηνίας	4	1	13	81	24	53	67	10377	2	3	1	25	8	17	20	2051	87
15	Τρικινάλων	2	2	7	67	13	31	49	8001	1	2	1	16	5	9	14	1127	24
16	Φθιώτιδος κλ.	3	—	7	98	12	41	70	8519	—	2	2	19	4	10	14	1516	80
		54	29	134	1197	278	729	861	126383	33	27	40	300	135	240	248	32261	365
		1414				1868			400				623					

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς γραμματοσχολεῖοις παιδευομένων δὲν εἶνε γνωστός· λειτουργοῦσι δὲ ταῦτα ἐν κόμας μικραῖς καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ποῖαν τινα διδασκαλίαν στοιχειωδὲς τῆς γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως. Τέλος τῶν διδασκῶν τῶν τῶν ἀνήκουσιν εἰς κοινότητα ἢ δήμους καὶ εἶνε τοιαῦτα 93², δι' ἃ οὐδὲν μισθώμα παρέχεται, ἀλλὰ δὲ ἀνήκουσιν ἰδιώταις καὶ τοιαῦτα εἶνε 951, δι' ἃ τὸ Κράτος δαπανᾷ εἰς μισθώματα δρ. 394 606. Πλὴν τούτων καὶ δι' ἑπιπλά καὶ σκευὴ δαπανᾷ 40 000. Δυστυχῶς καὶ ἡ τῶν παιδευτηρίων καὶ ἡ τῶν

σκειῶν κατάστασις εἶναι οἰκτρά, ὥς οἱ ἐωρακότες μαρτυροῦσι.

Τῶν δῆμων 79 μὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς δαπάνας καὶ καταβάλλουσιν

1 748 540

334 δὲ δὲν ἐπαρκοῦσι καταβάλλοντες

1 476 158

δι' οὓς ἐπικουρεῖ τὸ Κράτος καταβάλλον

1 203 926

καὶ 29 οὐδὲν δύνανται νὰ εἰσφέρωσι καὶ δαπανᾷ διὰ τούτους τὸ Κράτος

88 766

ἦτο: τὸ ὅλον τῆς δαπάνης τοῦ

προσωπικοῦ ἀνέρχεται εἰς 4517387

Καὶ αἱ δαπάναι αὗται ὑπολογίζονται ἐπὶ τῇ βίσει τῶν νομοθετηθέντων καὶ οὐχὶ τῶν γινομένων

Μέση ἡ ἀνωτέρα Π. (ὡς μεταξὺ κατώτατης καὶ ἀνωτάτης). Καὶ διὰ τῆς μέσης ταύτης Π. ἐσκοπεῖτο νὰ παρασχεθῇ τελεία καὶ αὐτάρκης διὰ τὸν βιονόμωφον καὶ προπαρασκευὴ πρὸς ἀνωτάτην ἐπιστημονικὴν σπουδὴν. Δυστυχῶς καὶ ἐν ταύτῃ ἀτελεῖς τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρίετο διδασκαλία καὶ οἱ περαινόντες ταύτην δὲν εἶχον ἐπαρκεῖς γνώσεις, εὐρίσκόμενοι οὕτως εἰς τὴν ἀνάγκην ἀνωτάτης παιδείας. Τοῦτο ἦτο ἐν τῶν αἰτίων τῆς ἀποτυχίας ἐν τοῖς πλείστοις τῆς μέσης Π. Πλὴν τοῦτου ἡ σπουδὴ πρὸς Ἱβρυσιν σχολείων τῆς μέσης Π. εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ὁ ἐκ τοικίων ἀξιώσεων πολλαπλασιασμός τούτων ἀνευ προπαρασκευῆς τῶν ἀπαιτούμενων διδασκάλων ἠνάγκασε τὴν πολιτείαν νὰ στρατολογήσῃ τοιοῦτους ὅπου ἂν εὕρισκε καὶ νὰ κρίσῃ διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτροπειῶν. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς κανὼν διδασκαλίας ὑπῆρχεν, οὐδεμία τῶν διδασκόντων προάσκησις καὶ παρασκευὴ, ἀλλὰ πάντες ἐμάθονον τὸν διδακτικὸν τρόπον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν παιδευμένων. Παμπούκιλον λοιπὸν εἶδος διδασκαλίας καὶ ἐντεῦθεν δυσάρεστον τὸ ἀποτελεσμα. Τὰ ἀρχικῶς καθωρισμένα μαθήματα τῆς μέσης Π. εἶνε ἡ διδασκαλία τῶν δύο κλασικῶν γλωσσῶν, τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν στοιχειώδη, τὰ στοιχειώδη μαθηματικά καὶ φυσικά, ἡ γαλλικὴ γλῶσσα, ἡ ἱστορία, γεωγραφία, καλλιγραφία, ἱχθυογραφία καὶ σωματικαὶ ἀσκήσεις. Ἐκ τούτων κατὰβλητον γίνεται ὅτι, ὡς διατάχθη ἡ μέση Π. καὶ τὰ μαθήματα, παρασκευάζε τὸς παιδευμένους μόνον πρὸς ἐπιστημονικὴν σπουδὴν καὶ ἀτελέστατα ἢ οὐδόλως πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον

Τὰ σχολεῖα τῆς μέσης Π. διεκρίθησαν εὐθὺς ἀπὸ τῆς συστάσεως εἰς δύο, εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον (ὀνομασθέν κατ' ἀπομίμῃσιν πρὸς τὸ λατινικὸν ἐν Εὐρώπῃ) καὶ εἰς τὸ γυμνάσιον. Καὶ τὸ μὲν ἑλληνικὸν ἐκ τριῶν τάξεων ἤδυντο νὰ ἰδρυθῇ καὶ λειτουργήσῃ πολλαχού, τὸ δὲ γυμνάσιον ἐκ 4 τάξεων συνάμενον νὰ ὑπάρξῃ ἐν πολυπληθεῖσι πόλεσι καὶ δὴ ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῶν νομῶν. Ἡ μέση Π. ἐπρεπε νὰ ἀποτελῇται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου εἶδους σχολείου μὲν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μαθημάτων πρόγραμμα, ὁμοιόμορφως ἐκτελούμενον ὑπὸ ἰσοδυνάμων διδασκάλων, ἐγένετο ὅμως ἡ ἀνω σημειωθείσα διαίρεσις, ἵνα παρέχεται διὰ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων Π. εἰς περισσοτέρας κοινότητας. Τὰ τοιαῦτα ἑλληνικά σχολεῖα σκοπὸν εἶχον τὴν παροχὴν διδασκαλίας πρὸς περαιτέρω σπουδὴν ἐν τῷ γυμνασίῳ καὶ αὐτάρκους πρὸς τὸν κοινὸν βίον

δυστυχῶς ὅμως οὕτως ἐγένετο οὕτως γίνεται τοῦτο καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις παιδευόμενοι ἀλείφονται μὲ στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις ἐν πλείστοις ἀτελεῖς καὶ ἀφίνεται ἡ ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις τελείωσις ἐν τῷ γυμνασίῳ, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἐξερχόμενοι εἶνε σχεδὸν ἄχρηστοι εἰς τὸν κρινὸν βίον ἐν σχέσει πρὸς τὰς κτηθείσας γνώσεις. Ὁ αὐτὸς κανὼν ἐτηρήθη καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ἐν τούτοις ἐσκοπεῖτο καὶ αὐτάρκης καὶ προπαρασκευαστικὴ πρὸς ἀνωτάτην σπουδὴν Π. ἀλλ' ὁ σκοπὸς οὗτος οὐδέποτε ἐπληρώθη καὶ τὸ γυμνάσιον ἐχρησίμευσε μόνον πρὸς προπαρασκευὴν τινὰ τῶν μελλόντων νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς παιδευσιν ἐπιστημονικὴν. Ἐκ τούτων τούτων νοεῖ τις ἐποῖα ἡ τοῦ ἔθνους Π. ἐνεκα τοῦ τρόπου καὶ τῆς μεθόδου εὐθὺς ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας γεννᾶται ἡ ἰδέα τῆς ἐπιστημονικῆς σπουδῆς καὶ εἰς ταύτην καταλήγει πᾶσα ἡ παιδεία, διὰ τοῦτο ἐμεστώθη μὲν τὸ ἔθνος ἐγγραμμάτων πως ἔστω καὶ ποικίλων ἐπιστημῶν στερεῖται ὅμως ὅλως ἀνδρῶν ἐχόντων γνώσεις χρησίμους πρὸς τὸν κοινὸν βίον.

Διδάσκαλοι ἐν τοῖς ἑλλ. σχολείοις καὶ καθηγηταὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐλαμβάνοντο κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ἀπολυμένων καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τυχόντων ἀνωτέρας παιδείας, εἴτα δὲ ἀπὸ τῶν διπλωματούχων τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου καὶ χρησίμων τῶν μὲν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ ἐπιτροπείας ἐγκρινομένων εἰς τὴν ἐν τοῖς ἑλλ. σχολείοις διδασκαλίαν, τῶν δὲ μετ' ἀπεπεράτωσιν τῶν σπουδῶν δοχίμων κρινόμενων εἰς τὴν ἐν τοῖς γυμνασίοις. Ἡ ἄμεσος αὕτη μετάβασις ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ παιδευομένου εἰς τὴν τοῦ παιδευτοῦ ἀνευ προακήσεως τινας καὶ προπαιδείας διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ διδασκαλικοῦ ἔργου ὑπῆρξεν βλαβερία, διότι καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς διδασκαλίας οὐδέποτε ἐπετεύχθη. Ἐνεκα τοῦ ἀτόπου, ἀσκόπου καὶ βλαβερικοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἑλλ. σχολείων ἀνευ προπαρασκευῆς ἐπαρκεῖς κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὰς γνώσεις διδασκάλων ἐπλάσθη εἶδος διδασκάλων, τὸ τῶν βεβηλῶν λεγομένων, ἐκ τούτων δὲ διὰ τῶν κατὰ καιροὺς συσταθεισῶν ἐπιτροπειῶν ἀνεγνωρίσθησαν διδάσκαλοι καὶ ἐπληρώθη ἡ ἀνάγκη διὰ κακοῦ ὕλικου. Ἀπὸ τῶν τοιούτων τῶν ἐπιτροπειῶν διδασκάλων ἐγένετο εἰς σχολάρχαι! ὥστε ἄμειροι ἐπιστημονικῆς παιδείας ἐγένοντο διευθυνταὶ σχολείων! Ἐλήφθη μετὰ τοῦτο νομοθετικὴ τις πρόνοια περὶ διορισμοῦ εἰς θέσιν σχολάρχου ἐπιστημόνων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πλημμελῶς διετάχθη καὶ συνετέλεσεν εἰς ἄλλο κακόν, ὅτι μαθηματικοί, φυσικοὶ καὶ θεολόγοι ἐγένοντο διευθυνταὶ καὶ ἐνιαχοῦ τὸ προσωπικὸν σχολεῖον

συντελεῖτο ἀπὸ φυσικὸν ὡς σχολάρχῃν καὶ ἓνα μαθηματικὸν καὶ ἓνα Θεολόγον διδασκάλους! Πλὴν τοῦ κακοῦ τούτου καὶ πρὸς θεωρασίαν ψευδῶν τοπικῶν ἀναγκῶν ἰδρύθησαν καὶ ἀτελεῖς ἑλλ. σχολεῖα. καὶ ἀτελεῖς γυμνάσια χρησιμεύοντα εἰς οἰκονομίαν παιδεύοντων καὶ παιδευομένων μόνον οὐ μὴν ἄλλα καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν ἀρχοντίσκων.

Πλὴν δὲ τῆς κακῆς ταύτης διαιρέσεως τῶν σχολείων τῆς μέσης Π. καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἐν ἀμφοτέροις τῆς σχολείας ἐγένετο καὶ ἐξετελέσθη οὕτως ὥστε παρ' ἡμῖν ἡ γυμνασιακὴ παιδείσις χρησιμεύει μόνον πρὸς τελείωσιν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας ἐν τῷ ἑλλ. σχολείῳ, δὲν ἐπιτυγχάνει ὅμως τοῦ σκοποῦ, καὶ ἡ μὲν ἐν τοῖς ἑλλ. σχολείοις διδασκαλία γίνεται ἀτελεστάτῃ μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι αὕτη συμπληρωθήσεται ἐν τῷ γυμνασίῳ, ἐν ταύτῃ δὲ κατατρίβονται συνήθως διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι εἰς ὑψηλὰ καὶ ὑπέρτερα τῶν απαιτούμενων μὴ κατεργάμενοι εἰς τὴν διέθρωσιν τῶν ἐν τοῖς ἑλλ. σχολείοις ἀτελειῶν. Ἐντεῦθεν παρατηρεῖται κατὰ γενικὸν κανόνα τὸ ἐξῆς πρωτάκουστον· ἐπὶ τὰ ὅλα ἔτη διδάσκονται οἱ ἑλληνόπαιδες τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ οὐκ ὀλίγοι τῶν ἀπερχομένων τῶν γυμνασίων εἶνε ἕνοι πρὸς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἢ αὐτὴ ἀτέλεια ἐν τοῖς μαθηματικοῖς καὶ φυσικοῖς, στασιάζουσι δὲ ἵνα ἀποσείσωμεν τὸν ζυγὸν τῶν Λατινικῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα γίνονται.

Διδάσκαλοι ἐν ὅλῳ τρεῖς ἐν τῷ ἑλλ. σχολείῳ λαμβάνοντες μισθὸν δὲ μὲν τοῦ πρώτου (κατωτάτου) βαθμοῦ δρ. 100 τὸν μῆνα, ὁ δὲ τοῦ δευτέρου 130 καὶ ὁ τοῦ τρίτου 160· δύναται δὲ νὰ αὐξηθῇ κατὰ τὸ πεμπτημόριον καὶ καθ' ἑκάστην πενταετίαν μέχρι τῶν δρ. 250· καθηγηταὶ δ' ἀναγράφονται πέντε, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνάγκην γίνονται περισσότεροι, ὑπὲρ ἓνα ἐκ τούτων προϊστάμενον καὶ γυμνασιάρχῃν καλούμενον, μισθὸς τούτων εἶνε δρ. 250, αὐξανόμενος καθ' ὅμοιον τρόπον μέχρι δρ. 300. Τὴν δαπάνην τῆς μέσης Π. κατέβαλλε, καθ' ἣν εἶχεν ὑποχρέωσιν, τὸ Κράτος μέχρι τοῦ 1892, μετὰ τοῦτο διὰ τῶν μαθητικῶν τελῶν καταβάλλουσι κατὰ πολὺ ταύτην οἱ παιδευόμενοι. Πλὴν τούτων συντηροῦνται ἑλλ. σχολεῖα ὀλίγα καὶ γυμνάσια ὑπὸ δῆμων, ἐξ εἰδικῶν πόρων καὶ ἐκ κληροδοτημάτων.

Ἡ σύστασις ἑλλ. σχολείων ἤρξατο ἀπὸ Καποδιστρίου τὸ 1829, ὅτε ἰδρύθησαν 18 μὲν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ 31 ἐν ταῖς νήσοις, εἴτα μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δυναστείᾳ προσετίθεντο νέα ἑλλ. σχολεῖα, μέχρις οὗ ἐπ' ἐσχάτων ἐπληθύνθησαν. Γυμνάσιον δὲ συνστάθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ πρώτῃ τῆς Ἑλλάδος πρωτεύουσῃ, τῷ Ναυπλίῳ, τῇ 21 Νοεμβρίου 1833 καὶ μετὰ

δύο ἔτη τὸ 1835 ἰδρύθησαν δύο ἔτι γυμνάσια ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σύρῳ, ὥστε κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὄργανικοῦ τῶν ἑλλ. σχολείων καὶ γυμνασίων διατάγματος τὰ τρία ταῦτα γυμνάσια ὑπῆρχον, τὸ δὲ 1846 συνεστάθησαν τοιαῦτα ἐν Τριπόλει, Λαμῖα καὶ Μεσολογγίῳ. Τὸ 1856—74 προσετέθησαν δώδεκα γυμνάσια καὶ οὕτως ὑπῆρχον ἐν ὅλῳ 18. Μετὰ δὲ τοῦτο ὑπερεπλεόνασεν ὁ ἀριθμὸς καὶ τῶν γυμνασίων καὶ τῶν ἑλλ. σχολείων τὰ ἑποῖα πολλαχοῦ ἰδρύθησαν οὐχὶ χάριν τῆς τοῦ λαοῦ παιδείσεως, ἡ δὲ πληθώρα τῶν τοιούτων παιδευτηρίων ἔφερον εἰς βλάβην· διότι σὺν τῷ ἀριθμῷ τούτων ἐπληθύνθη καὶ ἡ ἡμιμάθεια καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐχόντων τὸ βλέμμα. Ἐκ τοῦ παρατεθησμένου κατωτέρω πίνακος δειχθήσεται ἡ πλήρης τῶν τῆς μέσης Π. παιδευτηρίων.

Πλὴν δὲ τῶν ρηθέντων ἐλαττωμάτων ἐν τοῖς γυμνασίοις ἔχουμεν καὶ τὸ ἀσύμμετρον τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκόντων καὶ ἐντεῦθεν ἐν τοῖς γυμνασίοις οὐδὲ διδάσκονται μαθήματα τινα. Ἐὰν τούτοις προστεθῇ ὅτι οὐδεμία οὐδαμῶθεν ἀσκεῖται ἐποπτεία, ὅτι ἐπὶ τοῦ διδασκαλικοῦ οἱ πάντες ἀκολασταίνουσιν, ὅτι ἕνεκα τοῦ γλίσχρου μισθοῦ στρέφονται οἱ διδάσκοντες εἰς ἰδιωτικὰς ἐργασίας, ὥς ἐνίοτε καὶ προτιμῶσι ὅτι πλείστοι μεριμνῶσιν οὐχὶ περὶ μαθήσεως ἀλλὰ περὶ κτήσεως ἀπολυτηρίου ἐὰν ταῦτα πάντα προστεθῶσι τοῖς προτέροις, φαίνεται· πλήρης ἡ εἰκὼν τῆς Π.

ΕΛΛΗΝ. ΣΧΟΛΕΙΑ

νομοί	σχολεῖα		διδάσκαλ.	μαθηταί
	πλήρη	ἀτελεῖς		
Ἀιτωλίας κλπ.	14	1	45	817
Ἀργολίδος κλπ.	13	3	45	902
Ἀρκαδίας,	18	3	58	1069
Ἀρκτης	2	2	8	141
Ἀργιτικῆς κλπ.	19	2	76	1757
Ἀργαίας κλπ.	24	2	76	1906
Βοιωτίας	13	—	40	758
Ζακύνθου	1	2	5	91
Κερκυρας	5	6	18	380
Κυκλάδων	6	—	18	313
Κυκλάδων	13	4	57	981
Λακωνίας	11	10	45	792
Λαρίσης	20	3	64	1097
Μεσσηνίας	15	7	55	1300
Τριφυλίας	5	2	17	449
Φθιώτιδος κλπ.	9	5	33	784
	193	47	660	13490
	240			

Τῶν 240 σχολείων τὰ ἐνδεκα μόνον συντηροῦνται ἐκ κληροδοτημάτων, τὰ δὲ 229 ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Δαπάνᾳ δὲ τὸ Κράτος κατὰ τὸν προϋπο-

λογισμὸν τοῦ 1895 διὰ προσωπικὴν τῶν	» » γυμνασίων	61 000
ἐλλήν. σχολείων	Δι' ἐπιπλά σκεύη κλ. σχολείων	80 180
Διὰ προσωπικὴν τῶν γυμνασίων	» » » γυμνασίων	94 940
Διὰ μίσθωμα ἐλλ. σχολείων	τὸ ὅλον	2 174 544

ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ὑπὸ τοῦ Κράτους συντηρούμενα ὑπὸ τῶν δήμων ἢ ἄλλων πόρων.

τόπος	τάξεις	καθηγηταὶ	μαθηταὶ	τόπος	τάξεις	καθηγηταὶ	μαθηταὶ
Ἀθῆναι Α'.	4	8	227	Γόρτιον	4	4	83
» Β'.	4	10	249	Καρδίτσα	4	6	90
» Γ'.	4	8	188	Λευκάς	4	6	76
» Βαρβ. Α'	4	9)	298	Δηξούριον	4	6	50
» Β'	4	7)	298	Πειραιεύς	4	8	251
Ἀνδρίτσαινα	4	5	88	Πύργος	4	6	203
Ἀργος	2	2	41	Φιλίππια	4	5	55
Ἀργονόλιον	4	6	77	Ἀγρίνιον	1	2	15
Ἄρτα	4	5	84	Μεσσήνη	4	5	116
Βόλος	4	7	126	Αἰγίον	4	6	123
Δημητσάνα	4	5	96			56	1062
Ζάκυνθος	4	6	107	ἐκ κληροδοτημάτων			
Καλάβρυτα	4	5	56	Ἀμφισσα	4	4	108
Καλάμαι	4	6	196	(Γιαγτζή)			
Κέρκυρα	4	6	180	Ἀθήναι	7	21	231
Κόρινθος	4	6	130	(Δούκειον)		25	339
Κυπαρισσία	3	3	41				
Λαμία	4	5	97				
Λάρισα	4	6	85				
Μεσολόγγιον	4	6	126				
Ναύπλιον	4	6	131				
Πάτρα Α'	4	8	157				
» Β'	4	7	188				
Σπάρτη	4	5	140				
Σύρος	4	8	158				
Τρίκαλα	4	6	113				
Τρίπολις	4	6	167				
Χαλκίς	4	6	145				
		173	3661				

Πλὴν δὲ τῶν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῇ δούλῃ γυμνάσια ἀνεγνωρισμένα ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ ἰσότημα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν τοιαῦτα εἶναι 1) ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλῃ τοῦ Γένους σχολή, 2) ἡ ἐν Χάλκῃ Θεολογική, 3) ἡ ἐν Χάλκῃ ἐμπορική, 4) ἡ ἐν Σμύρνῃ εὐαγγελική, 5) ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογική, 6) γυμνάσιον ἐν ἐν Θεσσαλονικίᾳ, 7) ἐν Βιτωλίοις, 8) ἐν Ἰωαννίνοις, 9) ἐν Μυτιλήνῃ, 10) ἐν Σάμῳ, 11) ἐν Χίῳ, 12) ἐν Κυθωνίαις, 13) ἐν Σέρραϊς, 14) ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης, 15) ἐν Νεαπόλει (Μιραμπέλω) Κρήτη, 16) ἐν Φιλιππουπόλει, 17) ἐν Ἀδριανουπόλει, 18) ἐν Χανίοις, 19) ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ 20) τὸ Τωτσάιλιον. Πρὸς τοῖς παιδευτηρίοις τοῖς τοῖς ὑπάρχουσι θυνάμει τοῦ συντάγματος καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἰδρυόμενα ἰδιωτικά παιδευτήρια καὶ τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτάτης Π. καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις, ἐν οἷς ἐπιδιδάκτορες καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα καὶ τὰ δημόσια παιδεύονται οἱ παῖδες. — Οὕτως ἔχομεν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ γυμνάσια πλήρη μὲν 37, ἡμιτελῆ 3, καθηγηταὶ 252 καὶ μαθηταὶ 5062. Οἱ ἀριθμοὶ

μοὶ οὗτοι ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1894—95 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Πᾶσα ἡ Π. αὕτη ἐστρέφετο περὶ τὴν κοινὸν βίον, περὶ δὲ παρασκευῆς ἀνδρῶν χρησίμων πρὸς πλήρωσιν ἱερατικῶν καθηκόντων μόνον διὰ τοῦ νόμου τῆς 27 Σεπτεμβρίου 1856 «περὶ ἰδρύσεως ἱερατικῶν σχολείων» ἐλήφθη πρόνοιᾳ τῆς καὶ ἰδρύθησαν τοιαῦτα ἐκπαιδευτήρια ἐν Τριπόλει, Χαλκίδι, καὶ Σύρῳ. Δυστυχῶς ὅμως καὶ ταῦτα παρημελήθησαν ὅλως καὶ διελύθησαν καὶ ἡ προπαρασκευὴ καταλλήλων ἱερῶν ἀφῆθη εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν. Ἰσως οἱ κυβερνῶντες ἐθεώρησαν περιττὴν οὐ μόνον τὴν καταλλήλων ἱερῶν προπαρασκευὴν ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λαοῦ θρησκευτικὴν διδασκαλίαν διὰ τῆς καταργήσεως τῆς ἑδρας τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἀπὸ τῆς μέσης παιδείσεως· ἀλλ' ἡ πράξις αὕτη ζημιόι ἀνυπολογίστως τὸ ἔθνος. Οὕτε ἀνευ καλῶν κληρικῶν τελούται ὡς δεῖ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, οὔτε ἀνευ διδασκαλίας δύναται νὰ υπάρξῃ ἐπίγνωσις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων καὶ ἀληθὴς πίστις.

Πᾶσα ἡ τοῦ ἔθνους παντὸς βαθμοῦ παιδείσις ὑπάγεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως

υπουργείον· πλὴν ταύτης ὁμῶς ὑπάρχουσι καὶ εἰδὶναὶ σχεδὰ καὶ αἱ γεωργικαὶ ὑπαγόμεναι εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ἡ στρατιωτικὴ τῶν Εὐελπίδων εἰς τὸ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἡ ναυτικὴ τῶν δοκίμων εἰς τὸ τῶν ναυτικῶν. ¹/₁₂ 95. [Π.Ι.Π.]

Μακεδονία. Βλ. Ἀγωγή.

Μακεδονία. Βλ. Βρεγοντία.

Μακεδονόμος ἐλέγετο ἐν Σπάρτῃ ὁ ἐπιτηρητὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν παίδων (βουῶν), ἐκλεγόμενος ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν. Εἶχεν ἐξουσίαν νὰ τιμωρῇ αὐστηρῶς τοὺς ἀμελεῖς, διὸ ἐτάσσοντο παρ' αὐτῷ μαστιγοφόροι. [Σ.Τ.]

Μαξερὼν (Ἐδ. Pailleron). Γάλλος δραματικὸς συγγραφεὺς, γενν. 1834 ἐν Παρισίῳ, κυρίως γνωστὸς γενόμενος διὰ τῶν κωμυδιῶν του *Le monde où l'on s'amuse* (1868), *Le monde où l'on s'ennuie* (1881) κλ. Εἶναι καὶ μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας. [Μ.Γ.]

Μαζζιέλλος (Ιω. Paisiello ἢ Paisiello). Διαπρεπὴς Ἰταλὸς συνθέτης, γενν. 1741 ἐν Τάραντι. Μέχρι τοῦ 1776 ἔγραψεν ἤδη περὶ τὰ 50 μελοδράματα σθερά καὶ κωμικά, ὧν οὐκ ὀλίγα εἶναι ἀξιόλογα. Τῷ 1776 κληθεὶς εἰς Πετρούπολιν διέμεινεν ἐνταῦθα συγγράφων δικτῶ ἔτη, μεθ' ὃ ἐπέστρεψε διὰ τῆς Βιέννης, ὅπου συνέθεσεν ἐν τῶν καλλιστην ἔργων του «Ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος» ὡς καὶ συμφωνίας, εἰς Ἰταλίαν, ἐγένετο δὲ ἐν Νεαπόλει διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας παρὰ τῷ βασιλεῖ Φερδινάνδῳ Δ'. Κατὰ τὴν διαμονὴν του διαμονὴν του ἐνταῦθα ἔγραψε τὰ ἀριστουργήματά του *La Molinara* καὶ *Nina*. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1816. Μελοδράματα συνέθεσε περὶ τὰ 100, πλήρη γλυκειῶν μελωδιῶν, πρὸς δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα μικρότερα ἔργα.

Μαΐνε (Peine). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρωσ. νομῷ Ἰλδενσάιμ (Ἀννέμπερ). ἔχει 10 105 κατ., ἦτο δὲ ἀλλοτε ἰσχυρὸν φρούριον. [Μ.Σ.]

Μαΐπους (Peipus) ἡ καὶ λίμνη τῶν Τσοῦδων καλεῖται λίμνη τῆς Ἰ Δ' Ρωσσίας, συνδεσμένη διὰ πορθμοῦ μετὰ τῆς λίμνης Ψκώβ. ἔχει μῆκος 86 κα' πλάτος 67 χμ. καὶ εἶναι ἰχθυοεῖς. Τὰ ὕδατα αὐτῆς διὰ τῆς Νορβίας χύνονται εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον.

Μαίτερσον (Paterkon). Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορείῳ αμερ. πολιτείᾳ Νιουτζέρεσϋ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Πάσσαϊκ. ἔχει ἀκριαν βιομηχανίαν μετάξης, βάμβακος, μηχανῶν κλ. καὶ 78 347 κατ. [Μ.Σ.]

Ματίων καλεῖται ἐν τῇ μετρικῇ ὁ ποὺς ὁ ἀποτελούμενος ἐκ μιᾶς μακρας καὶ 3 βραχείων συλλαβῶν κατὰ τὴν θέσιν τῆς μακρᾶς συλλαβῆς διακρίνονται· παίων πρῶτος

(-ου), παίων δεύτερος (υ-υ), τρίτος (ου-υ καὶ τέταρτος (ου-υ).

Μάκρια. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀσωποῦ (Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς), μετὰ 818 κατ., κείμενον πλησίον τῶν Μολάων κατὰ τὰς ὑπορείας τοῦ ὄρους Κούρκουλα.

Μακρονία. Ἐκτεταμένη χώρα τῆς ἀργ. Μακεδονίας, καταλαμβάνουσα τὸ Β μέρος αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Σκάρδου μέχρι τοῦ Ὀρὸφλου. Οἱ Παίονες, ἴσως ἰλλυρικὴ φύλη, τὸ κατ' ἀρχὰς κατοικοῦντες εἰς τὰς παραλίαις χώρας, ἐξώσθησαν ἐκεῖθεν εἰς παλαιστὰτους χρόνους ὑπὲρ τῶν ἐξ Α καὶ Β ἐπιδραμέντων θρακικῶν καὶ μακεδονικῶν φυλῶν. Ἀπὸ Φιλίππου Β' (358 π. Χ) διετίκουν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, εἶχον ὁμῶς ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο Βυλάζωρα (Βελεσός, νῦν Κιοπρούζου, βλ. λ.)· ἐπὶ Ῥωμαίων δὲ ἡ σημαντικωτάτη πόλις ἦτο Στόβοι. Εἰς τοὺς Παίονας ἀνῆκον οἱ ἐπὶ τοῦ Ἐριγώνος Πελάγονες καὶ οἱ περὶ τὴν ἀνω Στρομόνα Ἀγριάνες, πρὸς Ν τῶν ὁπεῖν εἶχον ἐγκατασταθῇ αἱ θρακικαὶ φυλαὶ Δεονθελιτῶν καὶ Ματιδῶν. [Α.Α.]

Μακρονία (Βοτ.) *Paeonia* L. Γένος τῆς οἰκογ. τῶν Βατραχιωδῶν. Φυτὰ πρῶτῃ μετὰ σαρκωδῶν φανελλωτῶν ῥιζῶν φύλλων τριφυλλωτῶν καὶ ἀνθῶν εὐπρεπῶν ἐρυθρῶν ἢ λευκῶν. Εὐάριθμα εἶδη τῆς Β εὐκράτου ζώνης, ἅτινα καλλιεργεῦνται διὰ κόσμου· τὸ ὠραιότερον εἶδος εἶναι ἡ ἐκ Κίνας *P. Moutan* Sims. (γαλλ. *Pivoine marbre*) μετὰ πλείστων πληροπετάλων ποικιλιῶν. Ἐν τοῖς ὅροις τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶνται σπανίως Π. ἢ φαρμακευτικὴ (*P. officinalis* L. (νοινῶς Πηγωνία) καὶ Π. ἡ κοραλλοειδὴς (*P. coralina* Retz). Εἰς ταῦτα ἀναφέρεται ἡ Π. τοῦ Θεοφράστου ἣν ἐξαίρει ὁ Διοσκορίδης διὰ τὰς ἱαματικὰς δυνάμεις αὐτῆς. Καὶ νῦν εἰσέτι εἶναι ἐνίοτε ἐν χρήσει ὡς δρμυλ ναρκωτικὸν φάρμακον, ἰδίως αἱ ῥίζαι (*Radix paeoniae*), τὰ σπέρματα κλ. [Θ.Χ.]

Μακρονίος. Ἑλλήν γλύπτης τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος, καταγόμενος ἐκ τῆς θρακικῆς Μένδης. Περί αὐτοῦ ἀναφέρει ὁ Πausanias ὅτι ἐξεπόντησεν ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς καὶ ἀγάλμα Νίκης ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἀφ' οὗτου δὲ ἀνευρέθησαν ταῦτα διὰ τῶν ἀνασκαφῶν ὁ Π. ἐγένετο ἐν τῶν σπουδαιοτέρων προσώπων τῆς ἱστορίας τῶν τεχνῶν. Φαίνεται ὅτι τὸ ἀέτωμα ἐσχεδιάσθη πρὸ τῶν μέσων τοῦ αἰῶνος, ἐξετελέσθη δὲ τοῦτο ὑπὸ Πελοποννησίων τεχνιτῶν μὴ προχωρούντων πέραν τῶν ὁρίων τῆς πατροπαράδοτου τέχνης. Τὴν Νίκην ὁμοῦ ἐδημιούργησε μετὰ τὸ 424, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεγαλοφύας τοῦ Φειδίου, καὶ ἐξετελέσθη ἰδιαίτερῃ χειρὶ, πλησιάζει δὲ τὸ ἔργον εἰς τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης, ἐν τισὶ χαρακτηριστικοῖς τῆς φυσιο-

κρατείας μάλιστα βαίνειν πέραν αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ Π. δὲν κατώρθωσεν, ὡς ὁ Φειδίας νὰ εὕρῃ τὸ δι' ἀριστοῦργημα ἀπαιτούμενον μέτρον φυσικῆς ἀληθείας καὶ ἰδανισμοῦ.

Παίσλεϋ (Paisley). Πόλις τῆς σκωτικῆς κομητείας 'Ρένφρου, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Οὐάϊτ-Καρτ, 8 χμ. Δ τῆς Γλασκώδης. 'Εχει 66 425 κατ. (1891) ὡραίαν ἀλλ' ἡρειπωμένην μητρόπολιν τοῦ 18 αἰῶνος, λαμπρὴν δημαρχεῖον καὶ σπουδαιότατην βιομηχανίαν, κυρίως μεταξωτῶν, βαμβακερῶν καὶ ὑφασμάτων, σιδήρου, μηχανῶν κλ. Καὶ τὸ ἐμπόριον δὲ ἀμυλᾷ λαν. [Μ.Σ.]

Παισὸς ἢ 'Απαισός. 'Αρχαία πόλις τῆς Μ. 'Ασίας, ἐν Μυσίᾳ, μετὰ Λαμψάκου καὶ Παρίου. 'Επὶ Στράβωνος ἦτο ἴδη ἔρημος.

Παῖστον. Βλ. Ποτειδωνία.

Παῖων δῆμος τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, ἐν τοῖς ἑρσίοις αὐτῆς πρὸς τὴν Γόρτυνα, θρεϊνός, παράγων σιτηρὰ ἰδίως καὶ ἔχων καλὴν κτηνοτροφίαν, κληθεὶς δ' ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Πάου (βλ. λ.). 'Εχει κατοίκους 3 122 γυναικῶν καὶ ποιεῖται καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Στρεζόδης καὶ τῶν χωρίων Σκουπίου, Βεσινίου, Νάσων, Τσαρουγίου καὶ Μαμαλούκας· ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ κεῖται ἡ διαλελυμένη μὲν τῆς Εὐαγγελιστρίας καὶ τὸ ἔδαφος τῶν βραχίων θέσεων Σκοτάνης, Σόρωνος καὶ 'Αλουντος. [Γ.Π.]

Πακτούρι. Χωρ. τοῦ δήμ. Κοθωνίων (Τρικαλίων), ἀπέχον ἀπὸ Βετσίστας ὥρ. 3 καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 253 κατοίκων.

Πακίνον (Pachino). Πόλις τῆς Σικελίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Συρακουσῶν, Β τῆς ΝΑ ἀκρας τῆς ἡπείρου, ἥτις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Πάχυνος (ἐξ οὗ τὸ σημ. ὄνομα τῆς πόλεως) νῦν δὲ Πάσαρο. 'Εχει 7 413 κατ., φρούριον καὶ λιμένα, ὅστις τὸ πάλαι ἐλέγετο καὶ λιμὴν Παχύνου. [Μ.Σ.]

Πακούδιος (Marcus Pacuvius). 'Ρωμαῖος τραγωδιοποιός, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ 'Εννίου, γενν. 220 π. Χ. ἐν Βρεντησίῳ, ζήτας δ' ἐν 'Ρώμῃ, ὅπου ἡσχολεῖτο καὶ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ ἀποθάνων ἐν Τάραντι. 'Ὡς ἐπὶ πλείστον τὰ ἔργα του ἦσαν μιμήσεις τῶν τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, εὖρον δὲ πολλοὺς θαυμαστάς, ἐνθ' οἱ μεταγενέστεροι ἐθεώρουν τὸ ὕψος τῶν ὡς ἔλλειπον σεμνῶδες. 'Αποσπάσματα βλ. ἐν 'Ρίμπκεν Tragicorum Latin reliquiae [Μ.Γ.]

Πακτώη. 'Αρχ. πόλις τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἐπὶ τῆς Προποντίδος. Εἰς ταύτην ἀπῆλθεν ὁ 'Αλκιβιάδης τῷ 408 π. Χ. στερηθεὶς ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων τῆς ἀρχηγίας.

Πάκτυες. Βλ. Πάχτω.

Πακτωλός (νῦν Σαραβάτ). Μικρὸς ποταμὸς τῆς Λυδίας, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Τρω-

λου, διερχόμενος τῶν Σά θεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν 'Ερμῶν. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἢ ἐν αὐτῷ ἄμμος περιεῖχε χρυσόν, διὸ καὶ Χρυσόρρας ἐκαλεῖτο. [Α.Λ.]

Παλαγκῆνον λέγεται φορητὴ τις κλίνη ἐξ ἐλαφροῦ ὕλικου κατασκευαζομένη καὶ χρησιμεύουσα κυρίως ἐν ταῖς 'Ανατ. 'Ινδίας διὰ ταξείδια· φορεῖται ὑπὸ 4 ἢ 8 φορέων κρεμασμένη ἐκ στελέχων ἰνδικοῦ καλαμου. [Π.Γ.]

Παλαιὰ Κόρινθος. Βλ. Κόρινθος.

Παλαιὰ Κεῦμενη. Βλ. Θήρα.

Παλαιάμπελα. Χωρ. τοῦ δήμ. 'Ανακτορίων (Βονίτσης) μετὰ 617 κατ., κείμενον 1 ὥρ. Α τῆς Βονίτσης.

Παλαιὰ 'Ρούματα. Χωρ. τῆς Κρήτης, ἐν τῷ δήμῳ Βουκολίων τῆς ἐπαρ. Κισάμου, ἔχον 707 κατ. [Ν.Στ.]

Παλαιὰ Χώρα. Χωρ. τοῦ δήμου Καρυτιῶν (Εὐβοίας), ἔχον 178 κατ. [Μ.Σ.]

Παλαίμων (Μελικέρτης). Βλ. 'Αθάμας.

Παλαίμων. Βλ. Καρίς.

Παλαιοδαρβάσινα. Χωρίον τοῦ δήμου Λατρίνων ἐν 'Ηλείᾳ 1 1/2 ὥραν πρὸς Δ τοῦ Πύργου ἐπὶ λόρου. 'Εχει 181 κατ. καλλιεργοῦντας ἀμπέλους καὶ σταφίδας.

Παλαιοδράχα. Κώμη τῆς Φθιώτιδος ἐν τῷ δήμῳ Σπερχειάδος, 1 ὥρ. πρὸς Δ τοῦ 'Αγᾶ. Κάτ. 952. Πρ. δημ. καρπὸς, ὅσπρια οἶνος καὶ βάμβας.

Παλαιογραφίδει. Χωρ. τοῦ δήμου Παρρηθίων (Τρικαλίων), μετὰ 635 κατ.

Παλαιογραφία καλεῖται ἡ περὶ τὴν γραφὴν τῶν ἀρ. αἰῶν ἐπιστήμη. ἔθεν περιλαμβάνει ἐν τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ τῆς λέξεως σημασίᾳ καὶ τὴν ἐπιγραφικὴν. 'Εν στενωτέρῳ ὅμως σημασίᾳ περιορίζεται εἰς τὴν ἐπιστήμην τὴν περὶ τὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χειρογράφοις γραφὴν ἀσχολουμένην, πραγματεύεται δὲ ἅλα δὴ καὶ περὶ τοῦ ὕλικου (παπύρου, περγαμηνῆς, βομβυκίνης, χάρτου, χρώματος, μελάνης κλ.), κυρίως ὅμως περὶ τοῦ ἐν τοῖς χειρογράφοις χαρακτῆρος, ἐξετάζουσα τὴν μορφήν αὐτῶν καὶ διδάσκουσα τὴν κατανόησιν τῶν κειμένων καὶ τὴν χρονολογίαν τῶν χειρογράφων. 'Ιδρυτὴς τῆς ἐλλην. Π. ἐγένετο ὁ Montfaucon διὰ τοῦ ἔργου του Palaeographia graeca (Παρ. 1708), κυριώτερον δὲ νέα ἔργα περὶ αὐτῆς εἶναι τὰ τοῦ Wattenbach (β' ἐκδ 1877), ὅστις ἐξέδωκε καὶ εἰγμᾶτα ἐκ τῶν ἑλλην. κωδικῶν ('Αἰδελβέργη 1878 καὶ Βερολίνο 1883), καὶ τοῦ Gardthausen (Λειψ. 1879), πρὸς δὲ τοῦ Blass (ἐν Handb. der klass. Alterthumswiss.). 'Εν τῇ εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ ἔγραψαν περὶ τῆς Π. οἱ Birt καὶ Wattenbach. 'Αντὶ τῆς λέξεως Π. φαίνεται κα-

ταλληλοτέρα ἢ ὑπὸ τοῦ καθ. Σπ. Λάμπρου ἐπινοηθεῖσα Γραφογνωσία. [Ἐγ.]

Παλαιοζωϊκὸς ἢ παλαιολιθικὸς αἰὼν λέγεται ὁ δεύτερος τῶν γεωλογικῶν αἰώνων (βλ. λ.) ὡς περιέχων ἐν τοῖς στρώμασιν αὐτοῦ τὰ πρῶτα ἱχθυήτων καὶ φυτῶν, τοιαῦτα εἰσὶ θηλαστικά καὶ πτηνὰ, φύκη, πετρίδες, λυκοπεδιώδη κλ. Ὁ αἰὼν εὖτος περιλαμβάνει δύο περιόδους, τὴν μεταβατικὴν (ἀπὸ τοῦ προηγούμενου ἀζωϊκοῦ αἰῶνος) καὶ τὴν λιθανθρακοφόρον. Σημειωτέον ὅμως ὅτι λείψανα ζώων εὕρηται ἤδη καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἀζωϊκοῦ αἰῶνος.

Παλαιολίθιον. Ζῶον ὀρυκτὸν εὕρισκόμενον εἰς τὰ πρῶτα στρώματα τοῦ καινοζωϊκοῦ αἰῶνος (βλ. Γεωλ. αἰῶνες), ὁμοίαν δὲ πρὸς τὴν τάπιρον καὶ ἔχον μέγεθος μέχρις ἵππου, εὐτινος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος γνωστός ἡμῖν πρόγονος. [Α.Κ.]

Παλαιοκαρυά. Χωρ. τοῦ δήμ. Διθίων (Τρικαλλίων), ὥρ. 1 Ν τῆς Τύρνας. Κότ. 385.

Παλαιόκαστρον. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Καρδίτσας, ἀπέχον ἀπὸ ταύτης ὥρ. 1 1/2 ΝΔ καὶ ἔχον 713 κατ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ζαπερδᾶ καὶ παρὰ τὰς ὑπωρείας ὅρους. Ἐνταῦθα τὰ εἰρηπία τῆς ἀρχαίας Μητροπόλεως. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Τυμφρηστοῦ (Φθιώτιδος) ὥρ. 2 1/2 πρὸς Δ τοῦ Μαυρίλλου, μετὰ 428 κατοίκων. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Γόρτυνος, μετὰ 144 κατ.

Παλαιόκαστρον μὲν ἢ, τῆς Μυκόβου. Ἐχει 15 μοναχάς.

Παλαιόκατῶνα. Χωρ. τοῦ δήμου Οἰνιάδος τῆς ἑπαρ. Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου, μετὰ 506 κατ., ἀπέχον 1 ὥραν ἀπὸ Κατοχῆς.

Παλαιόκατουνον. 1) Κώμη τῆς Δωρίδος καὶ χειμερινή πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Κροκυλίου. Κεῖται 6 ὥρ. πρὸς Δ τοῦ Λοιδωρικίου, ἔχουσα 853 κατ. Προϊόντα δημ. καρποί, ὄσπρια καὶ οἶνος. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀγραίων (Εὐρυτανίας), μετὰ 251 κατοίκων.

Παλαιόκηπος. Χωρ. τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἑπαρ. Πλωμαρίου, ἀπέχον 12 γμ. τῆς πόλεως Μυτιλήνης. Ἐχει περ. 1200 κατ.

Παλαιολιθικὴ ἐποχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Βλ. Ἀνθρωπος

Παλαιολόγοι. Ἡ τελευταία τοῦ Βυζαντιτικοῦ κράτους δυναστεία. Ἰερυθῆς αὐτῆς ὑπῆρξε Μιχαὴλ ὁ Η΄ Π., ὅστις γενόμενος τῷ 1259 αὐτοκράτωρ Νικαίας ἀνεκτίσαστο τὴν Κων/πολιν τῷ 1261. Τὴν δὲ διαδοχὴν τῶν Π. βλ. ἐν λ. Βυζαντιτικοῦ κράτους (τ. Γ', σελ. 126 β). Πλάγιος κλάδος αὐτῶν ἤρξε 1306-1533 ἐν τῇ ἰταλικῇ Μαμφερράτῃ

ἄλλος δὲ κλάδος ὑφίστατο ἐν Μισθρᾷ 1384-1460, μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάληψιν τοῦ Μωρέως ἀπῆλθον καὶ οὗτοι εἰς Ἰταλίαν.

Παλαιομάνινα. Χωρ. τοῦ δήμ. Οἰνιάδος (Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου), μετὰ 558 κατ., κείμενον 3 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς Κατοχῆς.

Παλαιομούρι. Χωρ. τοῦ δήμου Τρικολώνων τῆς Γορτυνίας, ἔχον 178 κατ.

Παλαιοντολογία. Κλάδος τῆς Φυσιολογίας, ἀσχολούμενος εἰς τὴν μελέτην τῶν ὀρυκτῶν ζώων καὶ φυτῶν ἢ τοῦ τῶν εἰδῶν ἐκείνων ἅτινα ὑπάρχοντα μόνον εἰς παλαιότητας γεωλογικὰς ἐποχὰς ἀνακαλύπτονται σήμερον εἰς τὰ τότε σχηματισθέντα γεωλ. στρώματα. Ὅσον εἰς παλαιότερας ἐποχὰς ἀνερχόμεθα τοσούτω τὰ εὕρισκόμενα λείψανα ζώων παρουσιάζουσι τύπους ἀτελεστεράς διαπλάσεως· περὶ δὲ τῆς βαθμιαίας τελειοποιήσεως τῶν εἰδῶν βλ. ἐν λ. Ζῶα (τ. Δ', σ. 136 α). Ἡ σπουδὴ αὕτη τῆς παραγωγῆς τῶν φυλῶν τῶν ζώων μὲν ἐκ τῶν δὲ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς Φυλογενίας. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ λείψανα ζώων ἢ τοῦ τῶν δὲ αὐτῶν δὲν εὕρισκονται πάντοτε εἰς ἐτοιμοὺς σκελετοὺς ἀλλ' ἀνακαλυπτόμενα τῇδε κλίσσει συναρμολογοῦνται ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τῆς ἀναλογίας τῶν μερῶν ὡς ἐδίδαξε πρῶτος ὁ Κυβιέρους.

Ἀνάλογα ἰσχύουσι καὶ ἐν τῇ Φυτοπαλαιοντολογίᾳ. Τὰ ὀρυκτὰ φυτὰ εὕρηται ἢ ἀπλῶς ἀποτετυπωμένα ἐπὶ πετρωμάτων ἢ ἀπηνθρακωμένα ἢ ἀπολελιθωμένα. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας περιστάσεις εἶναι δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ τῆς ἐνδομήχου αὐτῶν ὕφης, ἐνῶ κατὰ τὴν πρώτην μόνον τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν εὕρημάτων ἢ Π. τῶν φυτῶν δὲν προήχθη ὅσον ἡ τῶν ζώων καὶ ἡ Φυλογενία τῶν φυτῶν εἶναι· εἰς κλάδος αὐτῆς ἀνύπαρκτος.

Παλαιοξάριον, Ἄνω καὶ Κάτω. Δύο κῶμαι τῆς Δωρίδος, ἐξ ὧν ἡ πρώτη εἶναι πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ποτιδανείας, κείμεναι ἐπὶ τῶν Β ὑπωρειῶν τοῦ ὅρους Τρικάρου καὶ 6 ὥρ. πρὸς τὸ ΝΔ τοῦ Λοιδωρικίου ἐν χώρᾳ ὀρεινῇ καὶ δασώδει. Προϊόντα δημ. καρποὶ καὶ ὄσπρια. Τὸ Ἄνω Παλαιοξάριον ἔχει 706 κατ. τὸ δὲ Κάτω, ἀπέχον 1/2 ὥρ. πρὸς Δ, ἔχει 409.

Παλαιοπαναγᾶ. 1) Κώμη τοῦ δήμ. Θεσπιῶν (Θηβῶν) ὥρ. 1/2 ΝΔ τῆς Βάγιας. Κότ. 792. — 2) Χωρ. τοῦ δήμ. Φάριδος, 1/2 ὥρ. Β τοῦ Ξηροκάμπι. Κάτοικοι 805.

Παλαιόπικρος. Βλ. Πίκρος.

Παλαιόπολις. Χωρίον τοῦ δήμου Ἡλίδος, 2 ὥρ ΒΑ τῆς Ἀραλιᾶδος καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Πηνειοῦ, ἐγγὺς δὲ

τῶν ἐρείπειων τῆς ἀρχαίας Ἡλίδος, ἀφ' ὧν καὶ ὠνομάσθη. ἔχει γραμματεῖον καὶ 225 κατ. καλλιεργητὰς ἀμπέλων καὶ σταφίδων.

Παλαιόπολις. Χωρίον τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Ἀνδρου, μετὰ 214 κατ.

Παλαιοπογωνίου ἐπαρχία τῆς Ἡπείρου. Ὑπάγεται εἰς τὸ βιλαέτιον Ἰωαννίνων, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Βοστίναν καὶ κατ. 21 870, ὧν 20 670 Χριστιανοὶ καὶ 1200 Τούρκοι, ἅπαντας λαλοῦντας τὴν ἐλληνικὴν.

Παλαιότυπα (Incunabula) καλεῦνται ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ τὰ πρῶτα ἐντυπα βιβλία, ὅπλα δὴ τὰ μέχρι τοῦ 1500 δεδημοσιευμένα. Ὁ κυριώτερος αὐτῶν κατάλογος (ὑπὸ Hain ἐν Στουτγάρτῃ 1826-38) ἀναφέρει 16 299 τοιαῦτα, ἅτινα ὅμως ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐγένοντο σπανιώτατα. Σημασίαν ἔσονται τὰ μὲν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης τὰ δὲ καὶ διὰ τὴν φιλολογίαν, κυρίως αἱ πρῶται ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Οὕτως ἐκτὸς τῶν πρώτων τοιούτων ἔργων ἐκτιμῶνται πολὺ π. χ. αἱ τῇ 1494-1496 ὑπὸ τοῦ Ἀδόπα ἐν Φλωρεντίας τυπωμέναι ἐκδόσεις τῆς Ἑλλήν. Ἀνθολογίας, τοῦ Ἀπολλωνίου Ῥοδίου, Εὐριπίδου, Καλλιμάχου, τῶν Γνωμικῶν καὶ τοῦ Μουσαίου. Τὰ ἀρχαιότερα βλῶν ἐτυπώοντο ἀπὸ ξυλίνων πλακῶν, τὰ δὲ μεταγενέστερα ἀπὸ κινητῶν στοιχείων· μόνον τὰ τῆς τελευταίας ἐποχῆς ἔχουσι τίτλους ὡς τὰ σημερινὰ βιβλία, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἀρχονται διὰ μικροῦ προσμίου, οὗ τὸ πρῶτον στοιχεῖον, ὡς καὶ τὰ τῶν διαφόρων κεφαλαίων, ἐγράφοντο λαμπρῶς διὰ τῆς χειρὸς καὶ διὰ χρωμάτων. Τὸ λατινικὸν ὄνομα incunabula σημαίνει σπάργαντα, τῆς τέχνης δὴλον ὅτι. [Σ. 1.]

Παλαιοσέλι. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Κονίτῃς (Ἰωαννίνων), ἔχον περ. 1000 κατ. Ἑλλήνας.

Παλαιοχωράκ. Χωρ. τοῦ δήμου Ναυπάκτου, ἔχον 148 κατ. [Μ.Σ.]

Παλαιοχώρας δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Σελύνου καὶ ἔχει 2 732 κατ., πρωτεύουσαν δὲ τὸν μικρὸν συνοικισμὸν Π., ἔχοντα 39 κατ. [Ν.Στ.]

Παλαιοχωρί. 1) Κώμη τῆς Κυνουρίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Γλυπτίας, κειμένη ἐπὶ τῶν ὑπορείων τοῦ Πάργανος, οὗ ἡ κορυφὴ Ψάρι ὑπέρκειται πρὸς Δ. Οἰκεῖται ὑπὸ 1094 κατ. καὶ ἀπέχει ὥρ. 4 1/2 ἀπὸ τοῦ Λεωνιδίου πρὸς Δ. Προϊόντα δημητριακοὶ καρποί, εἶνος, κάστανα, κάρυα, μέταξα. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Δωριέων κειμένη ὡς κατὰ τὰς ΝΔ ὑπορείας τοῦ Καλλιδορείου καὶ 2 ὥρ. ΒΔ τῆς Γραβιάς. Κατ. 469. — 3) Χωρ. τοῦ δήμ. Λαμιέων, ἔχον 130 κατ. — 4) Τοῦ δήμ. Εὐκαλίου τῆς Δωριέος, μετὰ 163 κατ. — 5) Τοῦ δήμ. Μακρυεῖας τῆς ἐπαρχ.

Μεσολογγίου, ἔχον 189 κατ. — 6) Τοῦ δήμου Ἀγραιῶν τῆς Εὐρυτανίας, μετὰ 121 κατ. — 7) Τοῦ δήμου Δημητσάνης τῆς Γορτυνίας, μετὰ 153 κατ. — 8) Τοῦ δήμου Φαρίδος (Λακεδαιμόνος). ἔχον 107 κατ. — 9) Τοῦ δήμου Λευκιμναίων (Κερκύρας), μετὰ 142 κατ. — 10) Τοῦ δήμου Χαλκίδος (παρ' Ἀσπροποτάμῳ) τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, ἔχον 161 κατ. — 11) Τοῦ δήμου Σιλάνων (Καρδίτσης) μετὰ 286 κατ. [Μ.Σ.]

Παλαιοχώρι. 1) Χωρ. τῆς Μακεδονίας κείμενον ὥρ. 3/4 Δ τοῦ Λουδίου κατὰ τὴν περαταριὰν Μέγα, ἀρκτηκῶς τῆς ἀπὸ Βερροίας εἰς Θεσσαλονίκην ὁδοῦ καὶ ἀπέχον 1 ὥρ. ἀπὸ τοῦ Ἀλιάκμονος. Κατ. 400 Χριστιανοί. — 2) Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἐπαρχ. Ἐλευθεροπόλεως, ἔχον 930 κατ., ὧν 420 Ἑλλήνες καὶ 510 Ὄθωμ. — 2) Χωρ. τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Πλωμαρίου, 3 χιλ. ΒΔ τῆς Μυτιλήνης. ἔχει περ. 1 200 κατ.

Παλαιστίνη ἦτοι χώρα τῶν Φιλισταινῶν, ἥ καὶ Χανααν, τ. ἔ. Κάτω χώρα, καλεῖται τὸ ΝΔ τμήμα τῆς Συρίας, ὅπερ περιωρίζεται ἐκ Β ὑπὸ τοῦ ποτ. Λιτάνη (Λεόντης) καὶ τοῦ ὄρους Esch-Scheieh (Μεγ. Ἐρμων), ἐκ Δ ὑπὸ τῆς Μεσογείου, ἐξ Α δὲ καὶ Ν ὑπὸ τοῦ Ἀραβικοῦ στεππώδους ὑψιπέδου, περιλαμβάνει δὲ ἐμβ. 29 500 τ.μ. μετὰ περ. 1 100 000 κατ. (ἄλλοτε, κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς χώρας, 4 ἑκατομμ.) καὶ ἀπέκτινσε μεγίστην σημασίαν ὡς κοιτὴς δύο μεγάλων θρησκειῶν, τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, διὸ καλεῖται καὶ Ἀγία γῆ. Ἡ διάπλασις τοῦ ἐδάφους δὲ δεικνύει μεγάλην ποικιλίαν· χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης κειμένη καὶ τὴν χώραν ἐκ Β πρὸς Ν διερχομένη κοιλὰς τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης (βλ. Ἀσφαλτίτις). Τὸ κυριώτερον μέρος τῆς Π. πρὸς Δ τοῦ Ἰορδάνου ἀποτελεῖται ὑπὸ ράχεως ὀρέων, πρὸς Β συνεχιζομένης διὰ τῶν διακλαδώσεων τοῦ Ἀντιλίβανου, πρὸς Ν δὲ ἀποπερατοῦ ἐν τῇ Πετραίᾳ Ἀραβίᾳ, ἐνῶ πρὸς Δ καὶ Δ χαμηλοῦται βαθμυδὲν πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνου καὶ τὴν Μεσόγειον. Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ Τζερεμὰκ ἐν Γαλιλαίᾳ ἔχει ὕψος 1443 μ., εὐρηνται δὲ καὶ ἀλλαι τινὲς ὑπερβαίνουσαι τὸ ὕψος 1000 μ. Τὸ δὲ Α τοῦ Ἰορδάνου τμήμα εἶναι λοφώδης χώρα ἥτις καταπίπτουσα ἀποτόμως πρὸς τὸν ποταμὸν φαίνεται ὡς γιγαντιαῖον τεῖχος ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς λίμνης Γενησαρέτ μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος, διεσπασμένον μόνον διὰ τῶν κοιλάδων δύο ποταμῶν, τῆς τοῦ Σχεριὰτ-ἑλ-Μανδούρ (Ἰερμοιάς) καὶ τῆς τοῦ Ζέρκα (Ἰαβόκ), ὑψοῦται δὲ πρὸς Ν τοῦ τελευταίου τούτου εἰς τὰ ὄρη Γαλαὰδ μέχρι σχεδὸν 1200 μ. Ἡ πρὸς Δ τῶν πηγῶν ποταμῶν τοῦ Ἰορδάνου ὑψηλὴ χώρα

ἡ περιλαμβανούσα τὰς διακλαδώσεις τοῦ Ἀντιλιθάνου μετὰ τῆς πρὸς Ν πεδιάδος ἀποτελεῖ τὴν σχετικῶς εὐρὸρον Γαλιλαίαν. Πρὸς Ν αὐτῆς ἐκτείνονται αἱ τὸ πάλαι κατοικίαι τῶν φυλῶν Ἑβραῖμ καὶ Μανασσῆ, ἡ ὑψηλότερα ἐκείνων Σαμαρεία, ἥτις πρὸς Ν συνορεύει πρὸς τὴν ἔτι τραχυτέραν καὶ ὀρεινότεραν Ἰουδαίαν, τὴν παλαιὰν κατοικίαν τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμίν. Πρὸς Δ ταύτης κεῖται ἡ εὐρεῖα πεδιάς τῶν Φιλιστίνων, συνεχιζομένη (Β) διὰ τῆς Δ τῆς Σαμαρείας ἐκτεινομένης πεδιάδος ἥτις πάλιν χωρίζεται ἀπὸ τρίτης, τῆς Γαλιλαίας ἢ Ἀκκας, διὰ τ.ι. μικρὰν εἰς τὴν θάλασσαν προβάλλοντος ἀκρωτηρίου Καρμήλου. Ἀξιόλογα ὄρη ἐκτὸς τῶν ἤδη μνημονευθέντων, εἶναι ἐν τῷ ΒΑ μέρει ὁ Μέγας Ἑρμων, ἐν Γαλιλαίᾳ ὁ Θαβὼρ, ὁ μικρὸς Ἑρμων, ὁ Γιλβὼθ καὶ ὑπεράνω τῆς λίανης Γενησαρέτ τὸ ὄρος τὸ λεγόμενον τῶν Μακαρισμῶν (Κουρὸν-Χαττίν), ἐν Σαμαρείᾳ ὁ Ἐβὼλ καὶ ὁ Γαριζὶμ, περιβάλλοντες τὴν δίοδον τῆς Συχέμ, ἐν Ἰουδαίᾳ τὰ ὄρη Σιών καὶ Ἐλαιῶν καὶ Δάση ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ Καρμήλου καὶ εἰς τινὰς ὑπώρειας τῆς Γαλιλαίας, κυρίως δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαλαὰδ (δρῦς). Τὰ πέραν τοῦ Ἰερδάνου ὄρη παρέχουσι τροφὴν μόνον εἰς αἴγας καὶ πρόβατα, εἰς δὲ τὰ χαμηλότερα μέρη πρὸς τὴν παραλίαν καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς Γαλαὰδ ἐπιτρέπεται καὶ ἡ κτηνοτροφία βοῶν. Ἐκ τῶν ποταμῶν μνημονεύονται ἀκόμη ὁ Κερίθ, ὁ Κέριων (Βάδι-ἐλ-Ράεθ) καὶ ὁ Ἀρνων, ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀσφαλτίτιδα. Ἐν γένει ἡ Π. εἶναι πτωχὴ εἰς ὕδατα καὶ ἡ ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ ἐξυμνουμένη εὐφορία πρέπει νὰ περιωρισθῇ εἰς τινὰ μέρη αὐτῆς, ὡς εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Συχέμ, τὰ περίωρα τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Βηθσεάν (Συθεσπέλειος), τὴν κοιλάδα τῆς Ἑβρων καὶ τὰς τῆς Γαλαὰδ. Παραβαλλομένη πρὸς τὰς περὶ τὴν χώραν βεβαίως ἡ Π. φαίνεται καὶ νῦν εὐρὸρος καὶ ἡ κοιλὰς τοῦ Ἰερδάνου ἡδύνατο δια συστηματικῆς ἀρδεύσεως νὰ ἀμιλλᾶται σχετικῶς πρὸς τὸν Νεῖλον. Κυρίως ἐξάγονται νῦν σιτηρὰ καὶ ἔλαιον. Ἡ γλωφίς τῆς Π. εἶναι πλουσία εἰς εἶδη, συνεπεὰ τῶν μεγάλων διαφορῶν τοῦ ὕψους, ἐπιστῇ δὲ τὰ βασίλειον τῶν ζώων, μετὰ τῶν ὁποίων ἐξέλιπον μὲν οἱ ἀλλοτε συχοὶ λέοντες καὶ βόνασσοι, εὐρίσκονται δὲ ἀκόμη παρδάεις, θάιναι καὶ θῶες ἐν τῷ ποτ. Ζέρκα ζῶσι καὶ κροκόδειλοι.

Ἡ ἱστορία τῆς χώρας εἶναι ἡ τῶν Ἰουδαίων (βλ. λ.) μέχρι τῆς διασποράς αὐτῶν μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Τίτου (70 μ. Χ.). Ἡ χώρα καταστάσα ἔκτοτε ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἔμεινε τοιαύτη ἐπὶ 560 ἐτῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξημερδενίσθη ἑντελῶς τὸ Ἰουδαϊκὸν στοιχεῖον, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξέλιπε καὶ τὸ εἰ-

δωλολατρικόν, ὅπερ εἶχεν εἰσαχθῇ ἔξωθεν, ὥστε ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἦτο τέλος ἡ χριστιανικὴ. Ἐν τούτοις δὲ προσελάνων νικητῆρας γαλιλαίης Ὀυάρ δὲν εὗρε σχεδὸν οὐδεμίαν ἀντίστασιν ἔθεν τῷ 637 μ. Χ. ὑπέκυψεν ἡ χώρα εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Μωαμεθανῶν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἔμεινε, πλην τῆς ἐποχῆς τῶν σταυροφοριῶν, μέχρι τῆς σήμερον, ἀποτελοῦν τὴν διοίκησιν Ἱερουσαλὴμ τοῦ Τουργικοῦ κράτους. [Μ.Σ.]

Παλαιστρά ἐκαλεῖτο παρ' Ἑλλήσιν ὁ τόπος ἐν ᾧ ἥσκουντο οἱ νέοι ἐν τῇ πόλει. Ἐνίοτε ἀναφέρεται ὡς μέρος τοῦ γυμνασίου. φαίνεται δὲ ὅτι τοῦλάχιστον ἐν μικροτέραις πόλεσιν ἡ Π. ἦν οὗτο μετὰ τοῦ γυμνασίου. ἀλλ' ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἦσαν ἰδιαίτερα ἰδρύματα. [Σ.Τ.]

Παλαίφατος. 1) Ἱστοριογράφος ἐξ Ἀδύδου καταγόμενος, φίλος τοῦ Ἀριστοτέλους, γράψας Κυπριακά, Δηλιακά, Ἀττικά, Ἀραβικά, ἴσως καὶ Τρωϊκά, εἰς τοῦλάχιστον 9 βιβλία, ὧν ἀποσπάσματα βλ. ἐν Müller, Fragm. hist. graec. — 2) Συγγραφεὺς φερόμενος ἔργου ὑπὸ τὸν τίτλον Περί ἀπίστων, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐρμηνεύονται μύθοι ἑλληνικοὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ εὐρίσκηται πανταχοῦ ἐν αὐτοῖς ἱστορικός τις πυρὴν, ἐξηγῆται δὲ ἡ μυθολογικὴ αὐτῶν περιβολὴ ἀλληγορικῶς. Τὸ ἔργον, ἐν τῇ συντετμημένῃ καὶ διὰ πολλῶν παρεμβολῶν μεταβεβλημένῃ μορφῇ ἐν ᾗ σώζεται, ἀνήκει εἰς μεταγενεστέρην ἐποχὴν. Καλλίστη ἐκδ. ἐν Mythographi ὑπὸ Westermann (1843).

Παλαμάρι. Χωρ. τοῦ δήμου Τρικολώνων τῆς Γορτυνίας, ἔχον 253 κατ. [Μ.Σ.]

Παλαμᾶς. Βυζαντινὸς συγγραφεὺς καὶ διάσημος θεολόγος, ἀκμάσας κατὰ τὸ α' ἡμῖς τοῦ 14 αἰῶνος. Ζήσας καιρὸν τινὰ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐλὴν ἀπεσύρθη εἰς τὴν Ἀθῶν. Ὑστερον δὲ περιῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ μετὰ τῶν Βαρλαάμ, Ἀκινδύνου καὶ Νικητῆρου Γρηγορὰ εἰς δεσινὴν διαμάχην, καὶ διωρίσθη μὲν 1359 ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, δὲν ἐγένετο ὁμῶς δεκτὸς ὑπὸ τῶν πόλεων. Τὰ πλεῖστα ἔργα τοῦ πνευματώδους θεολόγου προσελήθησαν ἐκ τῆς πολέμικης ταύτης ῥητορικῆς δὲ μελέτης εἶναι ἡ «Προσωποιεῖα» τῆς ψυχῆς κατηγορουμένης τοῦ σώματος, καὶ τοῦ σώματος κατηγοροῦντος τὴν ψυχὴν. Τὰ εἴγεα τοῦ ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ Πατρολογία τοῦ Migne. [Κ.Β.]

Παλαμᾶς. 1) Κωμόπολις τῆς Θεσσαλίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τυτανίου, κειμένη παρὰ τὸν Μέγαν Τσαναρλῆν, παρὰ τὰς ἀμῶνας τοῦ Ἐν πέως, καὶ 3 ὥρ. ΒΑ τῆς Καρδίτσας. Οἰκεῖται ὑπὸ 3337 κατοίκων. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Μιλιταίας τῆς ἐπαρ. Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, κείμενον ἐπὶ

τῶν ὑπερειῶν τῆς "Οθρυς καὶ ὤρ. 1²/₂
ΝΔ τῆς Ἀδαρίτης. Κάτ. 425.

Παλαμῆδειον. Βλ. Ναύπλιον.

Παλαμῆδης. Υἱὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κλυμένης, συνοδεύσας τὸν Ἀγαμέμνονα ἐν τῇ κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατείᾳ. Εἶτε διότι ἠνάγκασε τὸν Ὀδυσσεῆα νὰ λάβῃ μέρος ἐν αὐτῇ ἀνακαλύψας τὴν προσπειπομένην παράνοιαν αὐτοῦ, εἶτε διότι ἐν ληστρικῇ ἐκστρατείᾳ εἰς Θράκην αὐτὸς μὲν ἀπεκρίμασε πλουσίαν λείαν ὃ δὲ Ὀδυσσεὺς οὐδεμίαν, οὗτος ἐμίσει αὐτὸν τὰ μέγιστα, κρύψας δὲ κάτωθεν τῆς σκηνῆς τοῦ Π. μέγα χρηματικὸν ποσὸν καὶ κατασχέσας ἐπιστολήν γραφείσαν ὅθεν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Πρίαμον, κατήγγειλεν αὐτὸν ἐπὶ προσδοσίᾳ. Ὁ κατελεύθῃ δὲ ὁ Π. ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Ὁ περὶ Π. μῦθος ἀπαντᾷ πρῶτα ἐν τοῖς Κυπρίοις (βλ. Ἐπικός κυκλός), ἀνεπτύχθη δὲ εἰτα ὑπὸ τῶν τραγικῶν, κυρίως τοῦ Εὐριπίδου, καὶ τῶν σοφιστῶν, οἵτινες εἶχον τὸν Π. ὡς πρότυπον αὐτῶν. Ἀπεδίδοντο δὴλον ὅτι εἰς τὸν Π. πολλοὶ ἐφευρέσεις, π. χ. τῶν κύβων, τοῦ μέτρου καὶ τοῦ ζυγοῦ, καὶ εἰς τὸ παλαιὸν ἐλλήν. ἀφάβητον τὸ ὑπὸ τοῦ Κάδμου εἰσαχθὲν λέγεται ὅτι προσέθεσε 4 νέα γράμματα. Πρὸς τὴν μονογραφίαν τοῦ Jahn (Ἀμβούργῳ 1836). [Σ.Τ.]

Παλαμίδα. Βλ. Θύννος.

Παλαμπόρη (Pahlunpore, Pahlam-pore). Πόλις τοῦ ὁμωνύμου διαμερισματος τῆς Ἰνδοβρετανικῆς προεδρείας Βομβάης, τοῦ περιλαμβάνοντος ἡγεμονίας τινὰς φόρου ὑποτελεῖς, ὧν σπουδαιότερα εἶναι ἡ ὁμωνυμίας. Ἡ πόλις ἔχει 17 547 κατ. διατηροῦνται βιομηχανίαν τινὰ καὶ ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Πάλαο νῆσοι (Palao ἢ Pelju, ἀγγλ. Pelew, νῆσοι). Περιληπτικὸν ὄνομα συστάδος νήσων κειμένων ἐν τῇ Εἰρηνικῇ ὠκεανῷ μεταξύ τῶν Καρλίνων καὶ Μολούκων. Ἐχουσιν ὅμοι ἐμβ. περ. 750 τχμ. καὶ 14 χιλ. κατ. Μαλαίους, εἶναι δὲ εὐφορώταται. Τὸ Β μέρος αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὴν Ἰσπανίαν περὶ αὐτοῦ ἐγεννήθη τῷ 1885 ζήτημα μετὰ Ἰσπανίας καὶ Γερμανίας, ὅπερ ἐλύθη ὑπὲρ τῆς πρώτης. [Μ.Σ.]

Παλατινῶτον (γερμαν. Pfalz), ἦτο τὸ περιληπτικὸν ὄνομα δύο ἡγεμονιῶν τῆς Γερμανίας, αἵτινες μέχρι τοῦ 1623 ἦσαν ἡνωμέναι, τοῦ Ἀνω Παλατινάτου (δουκάτου) ἔχοντος ἐμβ. 7 158 τχμ. μετὰ περ. 280 χιλ. κατ., πρωτεύουσαν δὲ τὴν Ἀμβέργην, καὶ τοῦ Κάτω (ἢ Ἐπιρρηνίου) Παλατινάτου κειμένου ἀμφοτέρωθεν τοῦ Ῥήνου καὶ διηρημένου εἰς τὸ ἐκλεκτοράτον Π. καὶ διάφορα πριγκιπάτα, πρωτεύουσαν δ' ἔχοντος τὴν Αἰδελβέργην. Οἱ παλατινοὶ κόμητες (βλ. Παλάτιον), ὧν τὸ ἔξιωμα ἦδη

κατὰ τὸν 14^{ον} αἰῶνα ἦτο κληρονομικόν, ἀνῆκον εἰς τοὺς μαλλον ἐιχόντας ἡγεμόνας τοῦ κράτους. Τῷ 1155 ἐγένετο νόμος ὁ Κορράδος τῆς Σουηβίας, ἑτερομήτριος ἀδελφὸς τοῦ αυτοκράτορος Φρειδερίκου Α', κατέστησε δὲ τὴν Αἰδελβέργην ἐδρὰν. Ὁ Ρουπρέχτος Α' (—1390) ἔλαβε τὸ ἔξιωμα τοῦ ἐκλεκτορος, ἐγένετο δὲ ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Αἰδελβέργῃ πανεπιστημίου. Ἐν τοῖς κατόπιν ἐχωρισθὲν οἱ εἰς διαφόρους κλάδους, ἀπώλεσε δὲ τὰς χώρας του ὁ ἱεραρχικὸς Β' (ἐκ τοῦ οἴκου Σίμμερν) ὁ δευτεῖος τὸ βασιλικὸν στέμμα τῆς Βοημίας καὶ διὰ τοῦτο τῷ 1623 προγραφεῖς ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος ἀπεδόθη δὲ τὸ Κάτω Π. εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κάρολου Λουδοβίκου, ἐνῶ τὸ Ἀνω Π. ἔμεινε ἡνωμένον μετὰ τῆς Βαυαρίας εἰς ἡν αἱ χώραι εἶχον δοθῇ τῷ 1623. Τῷ 1685 περιῆλθε τὸ Π. εἰς τὸν οἶκον Νεσβούργου, ὃ δὲ Λουδοβίκος 14^{ος} ἐγείρας ἀξιώσεις ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὴν σύζυγον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐλισάβετ-Καρλότταν (βλ. λ.). εἰσέβαλεν εἰς τὴν χώραν καὶ ἐδήλωσεν αὐτὴν ἀνηλεῶς. Ὁ κόμης Κάρολος Θεόδωρος (ἐκ τοῦ οἴκου Σούλτσβαχ) ἐκληρονόμησε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαξιμιλιανού Γ' Ἰωσήφ (1777) καὶ τὴν Βαυαρίαν. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ (ἐκ τοῦ οἴκου Ζωεϊβτσίκεν), ὅστις ἐγένετο 1806 βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, ἠναγκάσθη μὲν 1802 νὰ παραχωρήσῃ τὸ Π. εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τοὺς συμμάχους της, ἔλαβε δὲ τῷ 1815 τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ῥήνου ὀπίσω.

Τὸ μέρος τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν σήμερον Π. καλούμενον ν. ο. μ. ὃν τῆς Βαυαρίας, περιλαμβάνοντα 5928 τχμ. καὶ 728 339 κατ. καὶ χωριζόμενον ἐντελῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων βαυαρικῶν χωρῶν. Εἶναι εὐφορώτατος καὶ ἀριστα κεκαλλιεργημένος, φημιζέται δὲ καὶ διὰ τὴν ἀμπελοουργίαν καὶ τὴν ἀμυαλίαν βιομηχανίαν. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι Σπάιερ.

Παλάτιον (mons palatinus). Εἰς τῶν λόφων ἐφ' ὧν ἔκτιστο ἡ Ῥώμη, καὶ δὴ ἐκεῖνος ἐφ' οὗ ἱδρυσεν ὁ Ῥωμύλος κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ἀρχαιοτάτην πόλιν. Ἐκαλύπτετο ἀλλοτε ὑπὸ μεγάρων πλουσίων Ῥωμαίων, ἐπὶ τῶν αυτοκρατόρων ὅμως ἐγένετο ἡ κατ' αὐτὸ ἐδρὰ τῶν, ἡν κυρίως οἱ Φιλῆδοι (βλ. λ.) ἐκίστησαν διὰ λαμπρῶν ἀνακτόρων. Καίτοι δὲ ἔπαυσε νὰ εἶναι ἐδρὰ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Σεπτίμιου Σεβήρου, ἐν τούτοις τὸ ὄνομα Παλάτιον διετηρήθη ἐν τῇ γλώσσῃ, σηματοῦσα τὰ ἀνάκτορα τῶν ἡγεμόνων ὡς καὶ τὸ σύνολον τῶν θεραπόντων αὐτῶν, τῶν παλατινῶν, οἵτινες ἐπὶ τῶν πρώτων Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων προίσταντο κυρίως τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν. Ἐν τῇ φραγκικῇ κράτει ὁ κ. ε. μ. η. σ. παλατίνος ἦτο ὁ δικαστὴς τῆς αὐλῆς· ἀπὸ Ὄθωνος δὲ τοῦ Α' ὑπῆρξεν ἐν

ἐκαστῷ δουκάτῳ καὶ κόμης παλαιῖνος ἔογον ἔχων τὴν διοίκησιν τῶν βασιλικῶν κτημάτων καὶ τῆς δικαιοδοσίας. Ἐκ τῶν τοιούτων κομήτων μεγίστην σημασίαν ἀπέκτησεν ὁ ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, ὅστις ἐγένετο καὶ ἡγεμὼν καὶ δὴ ἐκλέκτωρ καὶ ἀντικαθίστα τὸν βασιλέα χηρεύοντος τοῦ θρόνου. Ἐν Οὐγγαρία δὲ παλαιῖνος ἐλέγετο ὁ πρῶτος μετὰ τὸν βασιλέα ἄρχων, ἀπὸ τοῦ Ματθία Κορβίνου ἱσθίου ὄν. [Εγ.]

Παλαυάν (Palawan ἢ Paragua). Εὐφορος νήσος κατεμένη ΒΑ τοῦ Βορνέου, ἔχουσα ἐμβ. 11 855 τχμ. καὶ περ. 30 χιλ. κατ. ὡς ἐπὶ πλείστον Μαλαίους. Τὸ Ν μέρος ἀνήκει εἰς τὸ σουλτανάτον τοῦ Σουλῶ νήσων, τὸ δὲ Β εἰς τὴν Ἰσπαν. τοποτηρητείαν τῶν Φιλιππίνων νήσων. [Μ.Σ.]

Παλεμβάγγ (Palembang). Τοποτηρητεία τῶν ἑλλανδικῶν Ἀνατ. Ἰνδιῶν, περιλαμβάνουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Σουμάτρας, 131 χιλ. τχμ. μετὰ 637 500 κατ. ὡς ἐπὶ πλείστον Μαλαίων. Εἶναι εὐφρωτάτη χώρα παράγουσα ἐν ἀρθονία τὰ τῆς Σουμάτρας προϊόντα, ὀρθεύεται δὲ διὰ τοῦ Μούση καὶ τῶν παραποτάμων τοῦ. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τοῦ κυριωτέρου βραχίονος τούτου, 73 χμ. πὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ, εἶναι δὲ ἐκτισμένη ἐπὶ πασσάλων, ἐνεκα τοῦ ἐλώδους ἐδάφους καὶ τῶν συχνῶν πλημμυρῶν. Ἐχει 43368 κατ. ὦν 2560 Σίνοι, διατηρεῖ δὲ σπουδαῖον ἐμπόριον τῶν προϊόντων, κυρίως πεπέρως, καφέ καὶ καπνοῦ. [Μ.Σ.]

Παλένσια. Βλ. Παλλαντία.

Παλέρμον. Βλ. Πάνερμος.

Παλεστρίνα (Palestrina). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Ῥώμης, 37.5 χμ. Α τῆς Ῥώμης· ἔχει 5855 κατ. καὶ εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. Εἶναι ἡ ἀρχαία Πραίνεστος (ἢ Πραίνεστον, Praeneste), παλαιότατη πόλις τῶν Λατίνων, σπουδαία διὰ τὴν ὀχυροτάτην ἀκρόπολιν αὐτῆς, ἥτις καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, καθ' ὃν ἡ πόλις ἀνῆκεν εἰς τὸν οἶκον Κολόννα, εἶχε μεγάλην σημασίαν. Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος σώζονται κυρίως τὰ κυκλώπεια τείχη τῆς πόλεως καὶ ἑκροπόλεως, ὡς καὶ αἱ τεράστιαι βάσεις τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Τύχης. [Μ.Σ.]

Παλεστρίνας (Ἰω. Πέτρος Ἀλοΐσιος da Palestrina), καὶ «ὁ Πραίνεστινος» καλούμενος. Περιφημος μουσικός, γενν. 1524 ἐν Παλεστρίνῃ, ἐκπαίδευθεὶς δὲ ἐν Ῥώμῃ, ὅπου τῷ 1551 ἐγένετο διδάσκαλος τῆς ψαλμῆς, δημοσίευσεν δὲ 1554 τὰς πρώτας συνθέσεις τοῦ (λειτουργίας), δι' ὧν ἀμέσως κατέλαβε ὑψηλὴν θέσιν μετὰ τῶν τότε μουσικῶν. Διατελέσας εἴτα διευθυντὴς χορῶν ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις, διωρίσθη τῷ 1571 συν-

θέτης τοῦ παπικῆς χοροῦ ἐν τῇ ναῷ τοῦ Ἀγ. Πέτρου, διετέλεσε δὲ καὶ συγγράφως διευθυντὴς ψαλμοῦ, καὶ ἀπέθανεν τῷ 1594. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ ὁ Π. ἀνέπτυξε τοιαύτην εὐγένειαν τοῦ καθαρῶς μουσικοῦ ὥστε διὰ πάντοτε θά θυμιάζονται· εἰς τὰ ἀπλούστερα ὡς καὶ τὰ πολυπλοκότερα καταφαίνεται ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ. Αἱ πλείστα συνθέσεις τοῦ εἶναι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἥς σημαίνονται τὸν κολοφῶνα τῆς τέχνης· εἰς τὰς περιφημοτέρας ἀνήκουσιν ἐκτὸς τῆς λειτουργίας τῆς λεγόμενης τοῦ πάπα Μαρκελλοῦ αἱ «Μομαί», αἱ «Θρηνοί», τὸ δικτάφωνον «Fratres ego enim accepi», ἅπερ ψάλλονται καθ' ὥρισμένας ἡμέρας ἐν τῇ Σιξτίνῳ παρεκκλησίᾳ. [Μ.Γ.]

Πάλεϋ (Fred. Apthorp Paley). Ἀγλὸς φιλόλογος, γενν. τῷ 1816 ἐν Easingwold παρὰ τὴν Ἰόρκην, ἀποθαν. δὲ τὸν Δεκ. τοῦ 1888 ἐν Bournemouth. Τῷ 1874 ἐδέετο θέσιν καθηγητοῦ ἐν τῇ καθολικῇ Πανεπιστημιακῇ κολλεγίᾳ τῆς Κενσιγκτῶνος, ὅπου παρέμεινε διδάσκων σχεδὸν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ. Πολυάρθρα εἶναι τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν οἷς ἔτεχον κατέχουσι θέσιν ἐκδόσεις Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφέων ἐν ταῖς συλλογαῖς Bibliotheca classica καὶ Cambridge Texts. Ἐξέδωκε δ' ἐν αὐταῖς, πλην ἄλλων, τὸν Ὅμηρον, τὸν Ἡρόδοτον, τοὺς τραγικούς, τὸν Ἀριστοφάνη, τὸν Ἡρόδοτον (τοῦτον ἐν συνεργασίᾳ τοῦ J. E. Sandys) καὶ τὸν Θεόκριτον. Μετέφρασε δ' ἀγγλιστὶ τὸν Αἰσχύλον, τὸν Πίνδαρον, Πλατωνικούς τινας διαλόγους καὶ δύο βιβλία τῶν Ἑθνικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἀξία λόγου εἶναι ἡ μελέτη αὐτοῦ περὶ Εὐριπίδου, ὃν κρίνει ὡς τὸν ἀριστον τῶν τραγικῶν, λίαν δὲ παράδοξος ἡ γνώμη τοῦ περὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν (1878), ἅτινα κατ' αὐτὸν συνηρμολογήσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ. [Π.]

Πάλη. Εἰς τῶν κυριωτέρων γυμνικῶν ἀγώνων, ὅστις ἤδη κατὰ τοὺς ἐρηρικούς χρόνους ἦτο ἐν μεγάλῃ χρήσει. Ἐντὶ τὸ κατ' ἄρ, ὡς οἱ παλαῖσται ἔφερον περιζώμα περὶ τὴν ὀσφύν, ἀπὸ τῆς ΙΕ' Ὀλυμπιάδος ἡγωνίζοντο ὀλόγουμοι, ἐπεχρίοντο δὲ καὶ ἐπεπάσσοντο εἴτα διὰ κόνεως ἢ ἀμμοῦ κατὰ παράδειγμα τῶν Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων εἰτινες παλαιότατα ἤδη οὕτως ἐπάλαιν. Ὁ ἀγὼν οὗτος ὑπέκειτο εἰς νόμους τινάς· καὶ ἐπετρέπετο μὲν ὁ ὠλισμός, οὐχὶ δὲ τὸ κτύπημα, ἐπεμολούντο δ' οἱ ἀθληταὶ μεγίστης ὁσῆς κομφότητος καὶ εὐστρεφείας, ἀπχρεῖτο δὲ τοιαύτη τέχνη ἐν τῇ παλῇ ὥστε ὁ Πλούταρχος τὴν ἀπκαλεῖ «τεχνικώτατον καὶ πανουργώτατον τῶν ἀθλημάτων». Οἱ ἀρχαῖοι τὴν διήρουν εἰς δύο μέρη, τὴν ὀρθὴν ἢ ὀρθίαν Π., καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἴσταντο ὀρθοί

προσπαθόντες να καταρρίψωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ὁ τὸ πολὺ τρίς καταρριφθεὶς ἐκκρύπτετο ἡττημένος, καὶ τὴν νεωτέραν ἀλινδρῶσιν ἢ κύλισιν, καθ' ἣν ἐπάλαιον καὶ κατὰ γῆς ἀκόμη κείμενοι μέχρις οὗτο ὁ ἕτερος ἐκέρυττεν αὐτὸν ἡττημένον. Τόπος τῆς πάλης ἦτο ἡ παλαιστρά, ἥς τὸ ἔδαφος ἐστρώοντο δι' ἄμμου. Ἡ δρῶν Π. ἀνέκαθεν ἐθωρεῖτο ὡς ἐνεργούσα ὠρελιμώτατα ἐπὶ τοῦ σώματος, ἀποτελεῖ δὲ καὶ νῦν προσφιλεῖ ἄγωνα ἐν τῇ γυμναστικῇ. [Σ.Τ.]

Πάλη. Μία τῶν 4 πόλεων τῆς ἀρχ. Κεραλληνίας, ἥτις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς καλούμενης Παλίκης ἢ Χερσονήσου $\frac{1}{2}$ ὥρ. πρὸς Β τοῦ Ληξουρίου. Τὰ εἰρηπια τῆς ἀκροπόλεως σώζονται ἐπὶ τοῦ λόφου Ντοῦρι, καλούμενα Παλαιόκαστρον. Οἱ κάτοικοι (Παλαίεις) τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης πόλεως μόνοι ἐκ τῶν Κεραλληνίων ἔλαβον μέρος ἐν τῇ τῶν Πλαταιῶν μάχῃ πέμψαντες 200 ὁπλίτας. Ἀπ' αὐτῆς καλεῖται ἡ σημερινή ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος, ἥτις περιλαμβάνει τοὺς δήμους Ληξουρίου, Ἀνωγητῶν, Θηνιάς καὶ Κατωγητῶν, μετὰ 19049 κατοίκων. [Α.Λ.]

Πάλης. Ὄνομα ἀρχαίας ἰταλικῆς καὶ ῥωμαικῆς ποιμενικῆς θεας, ἥς τὸ ὄνομα εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ τοῦ Παλατίου λόφου. Πρὸς τιμὴν αὐτῆς ἐτελοῦντο κατ' Ἀπρίλιον τὰ Παλίσια, καθ' ἃ ἐρρανίζετο ὕδατι τὸ ἔδαφος διὰ κλάδων δάφνης, ἐπήδων δὲ οἱ ποιμένες μετὰ τῶν ποιμνίων ὑπὲρ πυρὰν ἀγύρων. Κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς ταύτης εἰδρύθη ἡ Ῥώμη. [Δ.Μ.]

Παλάσσα. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἔπαρ. Χειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον 600 κατ. Χριστ.

Παλική (Pali) λέγεται ἡ ἱερὰ γλῶσσα τῶν Βουδδιστῶν, οὗσα νεωτέρα ἀδελφὴ τῆς Σανσκριτικῆς, πρὸς ἣν ὁμοιάζει λίαν κατὰ τὴν γραμματικὴν μορφήν καὶ τὸ λεξιλόγιον, εἶναι δὲ μαλθακιώτερα αὐτῆς. Ὡς πατρίς αὐτῆς θεωρεῖται ἡ ἐπαρχία Μαγάδα τῆς ἀνατολικῆς Ἰνδίας, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν ἐγεννήθη καὶ ὁ Βούδδας καὶ ἐδίδαξεν ἐν Π. γλώσσῃ τῶν ὄντι αἱ ἀρχαῖοι ἐπιγραφαὶ αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐν Π. συνετάχθησαν. Μεταδοθεῖσα διὰ βουδδιστῶν ἱεροκηρύκων καὶ εἰς τὴν Αὐτ. Ἀσιαν (διὰ καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ Ἰνδοβακτηριανῶν νομισμάτων κ.), ἐξέλιπε μὲν ἐν αὐτῇ τῇ ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδία μετὰ τοῦ Βουδδισμού, διετηρήθη δὲ ὡς γλῶσσα τῆς φιλολογίας ἐν Κεῦλάνῃ, Βιρμανίᾳ καὶ Σιάμ. [Μ.Γ.]

Παλικοὶ (Μολ.). Ἐγχώριοι δαίμονες τῆς Σικελίας λατρευόμενοι παρὰ ταῖς θεοῦχοις πηγαῖς πλησίον τῆς Αἴτνης ὡς ἱαματικοὶ θεοὶ καὶ ὡς προστάται τῆς γεωργίας καὶ ναυτιλίας. Παρ' Ἑλλήσις ἐθωροῦντο

ὡς παῖδες τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς νύμφης Αἴτνης, ἢ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θαιλίας θυγατρὸς ἐκείνης. [Δ.Μ.]

Παλιόμπεση. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀνακτορίων (Βονίτσας καὶ Ξηρομέρου), ἔχον 301 κατ. καὶ κείμενον $2\frac{1}{2}$ ὥρ. ΝΑ τῆς Βονίτσας καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁρίου Λουτρακίου.

Παλιόμψηστον χειρόγραφον (λατ. col. dex rescriptus) καλεῖται χειρόγραφον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἀρχικὴ γραφὴ ἀντικατεστάθη διὰ νεωτέρης. Καὶ ὁ μὲν πάπυρος ἐπλύνετο πρὸς τοῦτο διὰ βρεγμένου σπόγγου, ἡ δὲ περὶ γαμνῇ ἐξύνετο διὰ μαγιάρας καὶ ἐλείπαινετο διὰ κισήρεως, συνήθως δὲ ἐγράφετο τὸ νέον καὶ μενὸν ἐγκαρσίως πρὸς τὸ ἀρχαῖον. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐξαλειφθείσης γραφῆς πολὺν κόπον προκαλοῦται μόνον διὰ χημικῶν ἀντιδραστικῶν ἅτινα ὁμως μένουσιν καὶ ἐνίοτε ἀνωφελεῖ. Ἡ διὰ τῆς σπανιότητος ἢ μεγάλης τιμῆς τοῦ ὕλικου προκληθεῖσα συνήθεια τῆς τοιαύτης ἐπανειλημμένης χρήσεως αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἤδη παρὰ Ῥωμαίοις, κυρίως δὲ ἐπεκράτηεν ἐν ταῖς μοναῖς, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀρχαίων κειμένων διὰ χριστιανικῶν. Ἐν τοιοῦτῳ Π. ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Α. Μάη π. χ. καὶ τὸ ἔργον τοῦ Κικέρωνος De re publica. [Σ.Τ.]

Παλινοδία. Ἡ ἀναίρεσις ὥδης (ἢ πεινῆματος) δι' ἐτέρας. Τοιαύτην ἐποίησεν ὁ Στηνίχορος, ὅστις κατὰ τὴν παράδοσιν τιμωρηθεὶς διὰ τυφλώσεως δι' ὥδην κατὰ τῆς Ἑλένης ἐπανεκτήσθη τὴν βρασιν διὰ Π. Ἐν τοῖς κατόπιν χρόνοις Π. ἐσήμαινεν ἀπλῶς τὴν ἀνάκλησιν ὕδρευον. [Χ.Β.]

Παλινοδ καὶ καλοῦνται στροφικὰ ποιήματα ἐν οἷς αἱ στροφαὶ ἀνταποκρίνονται ἀλλήλαις ὡς α β β α. [Χ.Β.]

Πάλζουρα. Χωρ. τῆς Εὐβοίας, τοῦ δήμου Ληλαντίων (Χαλκίδος), ἀπέχον 2 ὥρ. πρὸς Δ τῆς Στενῆς καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 387 κατοίκων.

Παλζοῦρι. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Μακρινίτσας (Βώλου), ἔχον 241 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Καλλιφωνίου (Καρδίτσας), μετὰ 359 κατ. [Μ.Σ.]

Παλιούρι Γορίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰωάννης (Καρδίτσας), ἔχον 127 κατ.

Παλιόροια ὀνομάζεται ἡ ἐν διαστήματι 24 ὥρων καὶ 50 λεπτῶν δις ἐπαναλαμβανομένη ἀνύψωσις καὶ κατάπτωσις τῶν ὑδάτων τῶν θαλασσῶν ἀντιληπτῇ ἰδίῳ ἐν ταῖς παραλίαις καὶ ἡ μὲν ἀνύψωσις καλεῖται εἰδικῶς πλημμυρίς, ἡ δὲ κατάπτωσις ἀμπωτις. Ἡ διάρκεια ἐκάστης πλημ. καὶ ἀμπ. εἶναι σχεδὸν ὅσον τὸ τέταρτον τοῦ ἀνωτέρου διαστήματος οὕτως ὥστε διαδέχονται ἡ μὲν τὴν δὲ ἀνευ σχεδὸν διακοπῆς. Ἡ

διαφορά μεταξύ του ύψους των υδάτων σημείου και του χαμηλοτάτου ποικίλλει κατά χρόνον τε και τόπον· αι πολλαχέθεν υπό ξηρᾶς περιβαλλόμεναι θάλασσαί (Μεσόγειος, Εὐξείνιος, Βαλτική, Κασπία) σχεδὸν δὲν ἔχουσι Π., ἐνῷ εἰς τὰς βρετανικὰς ἀκτὰς εἰσέρχεται ἡ ῥηθεῖσα διαφορά εἰς 18 καὶ 22 μ., εἰς τὰς νορμαννικὰς μέχρι 10 μ. Εἰς στενοὺς πορθμοὺς ἡ Π. διακρίνεται· ἐνίοτε μὲν καὶ διὰ τὸ ὕψος τῆς, συνήθως ὁμοῦς διὰ τὴν σφοδρότητα καὶ τὸ ἐπικινδύνον αὐτῆς, ὡς π. χ. ἐν τῷ στενῷ τοῦ Καλαί. Περὶ δὲ τῶν Π. τοῦ Εὐρίπου βλ. τὴν λ. Διὰ Π. εἶναι ἀποτελέσματα τῆς ἑλπίως τῶν υδάτων τῆς γῆς ὑπὸ τῆς σελήνης κυρίως, κατὰ πολὺ δ' ἐλάσσονα λόγον καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ ὑπεροχὴ αὕτη τῆς σελήνης, καίπερ πολὺ μικροτέρα οὕσης, συμβαίνει· διότι αὕτη εὐρίσκεται πολὺ πλησιέστερον εἰς τὴν γῆν ἢ ὁ ἥλιος. Ἐὰν φαντασθῶμεν τὴν γῆν πάντοθεν ὑπὸ υδάτινον περιβεβλημένην, ἕνεκα τῆς ἐπὶ αὐτῶν (ὡς πλησιέτερων) ἀσκουμένης ἐντονωτέρας ἢ ἐπὶ τῆς στερεᾶς γῆς ἑλπίως τῆς σελήνης, εὐνόητον εἶναι ὅτι καθ' ὅσονδήποτε θέσιν τῆς σελήνης πρὸς τὴν γῆν τὰ ὕδατα ταύτης θὰ συσσωρευθῶσιν ἐλκόμενα ἐπὶ τοῦ σημείου τῆς γῆς τοῦ ἐγγυτάτου πρὸς τὴν σελήνην. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκριβοῦς ἀντιθέτου σημείου τῆς γῆς ἦτοί τοι τοῦ ἀπωτάτου ἀπὸ τῆς σελήνης ἕνεκα τῆς αὐτοῦ ἐλάσσονος ἢ ἐπὶ τῆς στερεᾶς γῆς ἑλπίως τῆς σελήνης τὰ ὕδατα ὑπολείπμενα θὰ κατακαθίσωσιν οὕτως εἰπεῖν ἀποτελοῦντα καὶ ἐνταῦθα ὑδάτινον ὄγκον. Τὴν στιγμήν ταύτην τὰ δύο ῥηθέντα μέρη ἔχουσι πλημμυρίδα, τὰ δὲ μέχρις 90° ἀπ' αὐτῶν κείμενα, ἀφ' ὧν ἐλήφθησαν τὰ ὕδατα πρὸς ἀποτέλεσιν τῆς πλημμυρίδος ἔχουσι ἄμπωτον. Μετὰ 6 ὥρας καὶ 12 λεπτὰ αἱ ῥηθεῖσαι θέσεις τῆς γῆς θὰ μεταβληθῶσι κατὰ 90° καὶ αἱ μὲν δύο νέαι θὰ ἔχωσι πλημμυρίδα, αἱ δὲ προηγούμεναι ἄμπωτον. Μετ' ἄλλας 6 ὥρας καὶ 12 λεπτὰ θὰ ἐπανεέλθῃ ἡ πλημμυρίς εἰς τὰς δύο πρώτας θέσεις καὶ μετ' ἄλλας 6 ὥρας καὶ 12 λεπτὰ ἡ ἄμπωτις. Οὕτως ἐφ' ἑκάστου σημείου τῆς γῆς θὰ συμβῶσι δύο πλημ. καὶ δύο ἄμπ. ἐντὸς 24 ὥρων καὶ 48 λεπτῶν. Τὰ θεωρητικὰ ταῦτα ἀποτελέσματα ἀλλοιοῦνται ποικιλοτρόπως ὡς ἐρρήθη. α') διότι ἡ γῆ μόνον κατὰ τὰ $\frac{3}{4}$ καλύπτεται ὑπὸ υδάτων, καὶ β') ἕνεκα τῆς Π. ἣν διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους προκαλεῖ ἡ ἡλιακὴ ἑλπίς καὶ ἥτις ἀν καὶ $2\frac{1}{2}$ φορές μικροτέρα τῆς σεληνιακῆς Π., ἐπιδρᾷ ὁμοῦς ἐπὶ ταύτην καὶ μάλιστα διότι αἱ φάσεις τῶν δύο Π. δὲν συμπίπτουσιν πρὸς ἀλλήλας κατὰ χρόνον ἢ εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς ὅτε αἱ Π. εἰσι μέγιστα. — Πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι ταυτοχρόνως τὰς αὐτὰς τῆς Π. φάσεις, ἢ ἐντάσεις δὲ αὐ-

τῶν ἐλαττοῦται βαθμυδὲν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους. [Π.Γ.]

Παλλάδιον ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Εἰσάγον τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, ὅπερ ἐπιστεῦετο ὅτι προσφύλαττε τὴν πόλιν ἐν ἣ ὑπῆρχεν ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Τοι οὗτον ἱδρυτο ἐν Τροίᾳ ὅπερ κατὰ τὴν παράδοσιν ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἐῤῥετο ἡ ἄλυσις τῆς πόλεως, ἐκλάπη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ τοῦ Διομήδους, ὅστις τὸ μετέφερεν εἰς Ἀργος. Ἐντεῦθεν κατὰ τὰς Ἀττικὰς διηγήσεις τὸ ἔλαβεν ὁ Δημοφῶν, βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς. Καὶ ἀλλὰ δὲ πόλεις εἶχον τοιαῦτα Π. Τὰ ἀρχαῖοτάτα Π. ἦσαν παραστάσεις τῆς ἐνόπλου Ἀθηνᾶς. Εἰς δὲ τὰς μεταγενεστέρας παραστάσεις, οἷα ἦτο καὶ ἡ ἐν Νέᾳ Ἰλίου ἥς περιγραφὴν ἀναμφιδολῶς κατέχουσαν ἐν τῇ παρ' Ἀπολλοδώρῳ σωζομένη τοῦ Π., παρεισέδυσσε καὶ ἡ ἰδιότης τῆς θεᾶς ὡς προστάτιδος τῶν ἔργων τῆς εἰρήνης· τὸ Π. τοῦτο εἶχε κλειστὸς τοῦ πόδας καὶ ἐκράτει ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ τὸ δόρυ διηρμηνον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ ἡλιακὴν κα ἀδρακτον. Μετὰ τῆς περιγραφῆς ταύτης συμφωνοῦσι καὶ αἱ ἐπὶ νομισμάτων παραστάσεις.

Παλλάδιον (σύμβολον Pd, ατομικὸν βάρος 106.2). Μέταλλον ἐκ τῶν συνοδεύοντων τὴν λευκόχρυσον, ἐν ἐλαχίστῃ ποσότητι εὐρισκόμενον μετ' αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ μετὰ χρυσοῦ. Ἐχει εἰδ. βάρος 11.4, εἶναι δὲ λευκοχρῶδες τοῦ λευκοχρύσου καὶ τήκεται καθαρὸν εἰς 1450°. [Α.Κ.]

Παλλάδιος. 1) Ἑλλήνων ἱατρὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας, μεταγενέστερος τοῦ Γαληνοῦ, συγγράψας σχόλια εἰς ἔργα τοῦ Ἱπποκράτους. — 2) Λατίνος συγγραφεὺς τῆς Δ' μ. Χ. αἰῶνος, οὗ τὸ ἔργον De re rustica (περὶ γεωργίας) σώζεται ἐκδ' ὑπὸ Schneider ἐν Script. rei rusticae Latini. [Χ.Β.]

Παλλάδιος (Ἀνδρέας Palladio). Περίφημος Ἰταλὸς ἀρχιτέκτων, γενν. 1518 ἐν Βικεντία, ζῆσας δ' ἐν Ῥώμῃ Βικεντία καὶ Ἑνετία, ὅπου ἀπέθανεν ὡς ἀρχιτέκτων τῆς δημοκρατίας τῇ 1580. Εἰς τὰ ἔργα του, ὧν πλεῖστα ἐν Βικεντία καὶ Ἑνετία, προσεπάθησε νὰ μιμηθῇ τὰ ἀρχαῖα πρότυπα κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς του, κατώρθωσε δὲ νὰ καταστήσῃ αὐτὰ ἐπιβλητικὰ καίπερ ἀπλά καὶ στερούμενα σχεδὸν ἐντελῶς γλυπτικοῦ κόσμου. Τῇ 1547 ἐξέδωκε καὶ ἔργον περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ῥώμης, τῇ δὲ 1570 ἕτερον Περὶ ἀρχιτεκτονικῆς. [Μ.Γ.]

Παλλαντία (νῦν Παλένσια, Palencia). Πρωτεύουσα ἰσπαν. ἐπαρχίας (8434 τ.χ.μ. μετὰ 188845 κατ.), ἐπὶ τοῦ Καρριόνο, ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Παλ. Καστίλλιας. Ἐχει 15028 κατ., εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ καλῶς ἐκτισμένη, ἔχουσα λαμπροτάτην μνη-

τρόπολιν ιδρυθεῖσαν κατὰ τὴν ΙΔ' αἰῶνα καὶ ἄλλα ὠραία κτίρια. Οἱ κατ. διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν, κυρίως ἐφαπλωμάτων μαλλίνων, ἀμπελουργίαν καὶ ἐμπόριον αἵτου. Ἦδη κατὰ τὴν ἀρχαίτητα ἦτο ἐπίσημος πόλις τῶν Βακκίων. Ἐνταῦθα ιδρύθη 1209 τὸ πρῶτον τῆς Ἰσπανίας πανεπιστήμιον, ὅπερ 1239 μετετέθη ἐν Σαλαμάνκαν.

Παλλάντιον. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ἀρκαδίας, κειμένη πρὸς Δ τῆς Τεγίας, παρὰ τοῦ μυθικοῦ Εὐάνδρου (βλ. λ.), ὅστις ἐποικήσας πρὸ τῶν Τρωϊκῶν τὸ Παλάτιον (βλ. λ.) ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐθεώρουν τὸ Π. ὡς μητρόπολιν αὐτῶν. Συντελέσασα εἰς τὴν συνοικισμόν τῆς Μεγαλοπόλεως, ἡρμηώθη, ἀνωκοδομήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Πίου. Τὰ ἀσημὰντα αὐτῆς ἐρείπια εἰρηναῖα περ. 2 ὥρ. πρὸς ΝΔ τῆς Τριπόλεως ἐπὶ λόφου ἀνήκοντος εἰς τὸ Βόρειον ὄρος (βλ. λ.). [Α.Δ.]

Παλλάντζα (Pallanza) Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Νοβάρας, ἐπὶ τῆς Δ ὁχθῆς τῆς Μείζονος λίμνης. ἔχει 3254 κατ. καὶ βιομηχανίαν βάμβακος καὶ μετάξης. [Μ.Σ.]

Πάλλας. Ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπερ ὁ Ὅμηρος πάντοτε μεταχειρίζεται μόνον μετὰ τοῦ ὀνόματος Ἀθηνᾶς, ὁ δὲ Πίνδαρος καὶ οἱ τραγικοὶ καὶ ἄνευ αὐτοῦ. Φαίνεται ὅτι ἡ λέξις Π. τὸ κατ' ἀρχὰς ἐσημαίνει μόνον τὴν ῥωμαλαίαν νεάνίδα ὡς Πάλλαντες τοὺς ῥωμαλαίους νεανίας, ἡ δὲ ἐτυμολογία ἐκ τοῦ πάλλω (τὸ δόρυ δῆλον ὅτι) ἔχει ὀλιγότερον κύρος. Μετὰ τοῦ ἐπιθέτου συνεδέθησαν εἴτα διαφοροὶ μῦθοι καὶ συνεχυνεύθησαν μετ' αὐτοῦ. Οὕτω εὐρίσκωμεν τιτανίδην Πάλλαντα, γίγαντα Πάλλαντα, ὅστις λέγεται συγχρόνως πατὴρ τῆς θεᾶς, εἴτα δὲ θυγατέρα τοῦ Τρίτωνος μεθ' ἧς ἀνετράφη ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἣν ἐφόνευσεν αὕτη ἐξ ἀπροσέξιας. Ἐν Ἀθήναις δὲ ἀπαντῶμεν καὶ Πάλλαντα καὶ Παλλαντίδα γένος ἐχθρικῶς διακείμενον πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἀγαπώμενον Θηρέα, κλπ. [Δ.Μ.]

Πάλλας (Πέτρος Σιμὼν Pallas). Περὶφημος φυσιοδίης καὶ ἐρευνητής, γενν. 1741 ἐν Βερολίῳ, γνωστὸς δὲ γενόμενος πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγάλην ἐπιστημονικὴν περιδείαν τοῦ ἀνὰ τὴν ῥωσικὴν Ἀσίαν, ἣν ἐξετέλεσε μετὰ τινῶν ἀλλων τῇ ἐντολῇ τῆς Αἰκατερίνης Β' 1768—1774. Πορίσματα ταύτης ἦσαν πλουσιώτατα συλλογαί, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν πυρῆνα τοῦ ἐν Πετροῦ πόλεϊ ἀκαδημαϊκοῦ μουσείου, ὡς καὶ πολλὰ ἔργα ἐν οἷς περιέγραψεν ὁ Π. τὰς γῶρας, ὅς διήλθε, ὑπὸ γεωγραφικὴν, ἐθνολογικὴν, γλωσσολογικὴν κλ. ἐποψίν, ὡς καὶ τὰ φυτὰ καὶ ζῶα αὐτῶν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1811 ἐν Βερολίῳ. [Β.Ε.]

Παλληκάρια. Βλ. Ἀρματωλοί.

Παλληκαριάτικον. Βλ. Θεώρητρον.

Παλλήνη. Βλ. Κασσάνδρα.

Πάλλης ἐπαρχία. Βλ. Πίλη.

Πάλμα (Palma). 1) Ἡ βορειοδυτικὴ τῶν Καναρίων νήσων, ἔχουσα ἐμβ. 715 τετρ. καὶ 39605 κατ. Εἶναι ὀρεινὴ, ἔχουσα κορυφὰς 2358 καὶ 2345 μ., ἀλλὰ κυρίως ἐν τῇ βορείῳ μέρει εὐφορωτάτη, παρὰ γαίᾳ δὲ πρὸ πάντων οἶνον, ὡς καὶ ἔλαιον διὰ τὴν ναυπηγίαν. Πρωτεύουσα εἶναι Σάντα-Κρούς δὲ λὰ Πάλμα, μετὰ 6695 κατ. καὶ λιμένος. Ἐτέρα δὲ πόλις, Λιάνος καλουμένη, εἶναι ἡ κυριώτερα ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς, ἔχουσα περ. 6000 κατ. — 2) Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τοῦ ἰσπαν. βασιλεῖου Μαϊόρκας ἡ τῶν Βαlearίδων νήσων καὶ ἔδρα ἐπισκόπου, κειμένη εἰς τὸν μυχὸν ὄρεον ἐπὶ τῆς ΝΔ ἀκτῆς τῆς Μαϊόρκας. ἔχει ὠραίας οἰκίας καὶ λαμπράν μητρόπολιν γοθικοῦ ρυθμοῦ, χρηματιστήριον ἐπίσης γοθικὸν ἐκ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, δημαρχεῖον μεγαλοπρεπές, βασιλικὸν ἀνακτορον, ἄλλοτε διαμονὴν τῶν Ἀράβων ἡγεμόνων, νῦν δὲ ἔδραν τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ κλ. ἔχει 60541 κατ. (1887) διατηροῦντας καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. — 3) Πόλις τῆς Ἰσπαν. ἐπαρχίας Κορδοῦης, ἐν Ἀνδαλουσίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἰουαλδακιδίου, ἔχουσα 7696 κατ. — 4) Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Χουέλδας τῆς Ἀνδαλουσίας, ἔχουσι 5897 κατ., βιομηχανίαν οἰνοπνεύματος κλ. — 5) Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Καζέρτας, ἐν Καμπανίᾳ, μετὰ 6983 κατ. — 6) Πόλις ἐπὶ τῆς Ν ἀκτῆς τῆς Σικελίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀκράγαντος, ἔχουσα 11702 κατ., ἐξαγωγὴν θεοῦ καὶ περιφύμων ἀμυγδάλων. — 7) Ὁχυρωμένη πόλις ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Οὐδένης, ἐπὶ τῶν αὐστριακῶν συνόρων. ἔχει 3713 κατ. καὶ βιομηχανίαν μετάξης. [Μ.Σ.]

Πάλμας (Giacomo Palma il vecchio). Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. 1480 ἐν Σερνάτα καὶ ἀποθνήσκων 1528 ἐν Ἐνετίᾳ, περίφημος διὰ τὴν παρὰστατικὴν γυναικείων χαρακτηρισμῶν, ἀπρέπας δὲ καὶ ὡς προσωπογράφος. Τὸ ἀριστουργημα αὐτοῦ εἶναι εἰκὼν τῆς ἁγ. Βαρβάρης ἐν τῇ ναφῇ τῆς Παναγίας Formosa ἐν Ἐνετίᾳ. — Ἐτερος ζωγράφος ὁμώνυμος, ἐπικαλούμενος il giovine (ὁ νεώτερος), ἐγεννήθη περὶ τὸ 1541 ἐν Ἐνετίᾳ, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῷ 1628. Ἐμιμήθη τὸ κατ' ἀρχὰς τοὺς Παράλλ καὶ Μι, ἀλλ' Ἀγγελον, ὕστερον δὲ ἠκολούθησε τὴν τεχνουργίαν τοῦ Τινορέττου, πρὸ πάντων κατὰ τὸν βαθὺν χρωματισμὸν. Ἐν τῶν ὠραιότερων ἔργων τοῦ εἶναι ἡ Δευτέρα παρουσία ἐν τῇ Δουκικῇ ἀνακτορῇ τῆς Ἐνετίας [Μ.Γ.]

Πάλμερστον (Henry John Temple,

viscount Palmerston. Διάσημος Ἀγγλος πολιτικός ἄνθρωπος, γενν. 1784 ἐν Broadlands τοῦ Ἀμψιρ. Σπουδάζας ἐν Ἐδιμβουρῳ καὶ Καϊμπριτζ ἐγένετο 1807 μέλος τῆς βουλῆς, διετέλεσε δὲ ἀπὸ τοῦ 1809 ἐπὶ εἰς τινὰ γεν. γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Τὸ κατ' ἀρχὰς ὅπαδός τῶν Τορέων ἠσπάζθη ὕστερον τὰς ἀρχὰς τῶν Οὐίγων καὶ ἐν τῷ νέῳ ὑπουργείῳ τούτων ἀνέλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐκτοτε διετέλεσε μέγας παράγων ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ τῆς Ἀγγλίας, κυρίως καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου ἀντεστάθμευσε τὴν ῥωσικὴν ἐπίδρασιν· ἡ μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Ῥωσίας συνθήκη πρὸς καταβολὴν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ (1840) καὶ ὁ κατὰ τῆς Κίνας πόλεμος πρέπει εἰς αὐτὸν πρωτίστως ν' ἀποδοθῶσι. Τῷ 1841 ἔπεσε τὸ ὑπουργεῖον καὶ περιωρίσθη ὁ Π. εἰς τὴν ἐν τῇ βουλῇ δράσιν του, καθ' ἣν διέπρεψεν ὡς ἐτοιμολόγος ῥήτωρ, ἀλλὰ τῷ 1846 ἐπικρατησάντων τῶν Οὐίγων ἀνέλαβε πάλιν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξηκολούθησε δὲ τὴν πολιτικὴν του τῆς ἀναμίξεως εἰς τὰς υποθέσεις ἄλλων χωρῶν, ἣν ἀνέκαθεν ἐφήρμοσε καὶ εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐχθρότατα φερόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Ὀθῶνα καὶ πρόσφορον ὄργανον του ἔχων τὸν ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴν Λαῦρον (βλ. λ.). Ἐνθ' οὗ δὲ παρὰ τῷ ἀγγλικῷ λαῷ ἀπέλαυε δημοτικότητος τινος, ἐν τοῖς διπλωματικοῖς κύκλοις ἀπεκτινῆσε πολλοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτῇ δὲ τῇ αὐλῇ καὶ τοῖς συναδέλφοις τοῦ κατέστη ὀχληρός· ὅτε δὲ 1851 προώρως ἐπέδοκίμασε τὸ Ναπολεόντειον πραξικόπημα, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ. Ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1852, ἀνῆλθε πάλιν εἰς τὰ πράγματα ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀνῆκεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μελῆ τοῦ ὑπουργείου ἅπαντα ἐπέσπευδον τὸν κατὰ τῆς Ῥωσίας πόλεμον· ὅτε δὲ αἱ πρὸ τῆς Σεβαστουπόλεως ἀποτυχίαι τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων συνεπὴν γενέον τὴν πτώσιν τοῦ ὑπουργείου Ἀβερδὴν, ἐσχλημάτισεν ὁ ἴδιος 1855 νέον ὑπουργεῖον. Καίτοι ἡ τῶν Παρισίων συνθήκη δὲν ἠγαρίστησεν ἐντελῶς τοὺς Ἀγγλους, οὐχ ἦν τὸν ἡ δημοτικότης του ἠῤῥαυεν ἐλονέν. Καὶ ἔπεσε μὲν τῷ 1858 συνεπεία νομοσχέδιον κατὰ τῶν συνωμοστῶν, ὅπερ πρὸς χάριν τοῦ Ναπολέοντος ὑπέβλεπε μετὰ τὴν δολοφονικὴν ἀπόπειραν τοῦ Ὁρσίνης, ἥδη οὖν τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐγένετο πάλιν πρωθυπουργὸς καὶ ἔμεινε τοιοῦτος μέχρι τοῦ θανάτου του. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐποχὴν τοῦ βίου του ἔδειξε πολιτικὴν προνοητικὴν καὶ συνετήν, ἀποφύγων τὰς ἐξωτερικὰς περιπλοκάς. Μέχρις ἐσχάτων διατηρήσας τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις, ἀπέθανε τῷ 1865 ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Brocket-Pall τῆς Ἑρφορδσχιρ

καὶ ἐνεταφιάσθη ἐν τῷ μοναστηρίῳ Οὐέστμινστερ. [Β.Ε.]

Πάλμιο. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας, εἰς τὰς ὑπορσίας τοῦ ὄρους ἀγ. Ἡλίου καὶ πλησίον τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, περιβαλλομένη ὑπὸ ἐλαιοδένδρων καὶ πορτοκαλεῶν. Ἐχει 9705 κατ. καὶ βιομηχανίαν βάμβακος.

Παλμυρικὸν ὄξύ. Βλ. Φοινικικὸν δξύ.

Παλμυρ. Αἱ ὑπερβολικῶς σφοδραὶ ἡλιαν συχαὶ σφύξεις τῆς καρδίας ἃς αἰσθάνεται δυστάρῃτως ὁ πάσχων. Ἄλλοτε μὲν προέρχονται ἐξ ὀργανικῆς παθήσεως τῆς καρδίας, ἄλλοτε δὲ ἐκ τῆς καταχρήσεως διεγερτικῶν τινῶν ποτῶν, οἷον καφέ, τείνου· πολλάκις ἐπέρχονται ἐπὶ ἀναιμίας ἢ συνοδουσι παθήσεις ἄλλων ὀργάνων καὶ ἰδίως τοῦ στομάχου ἢ τοῦ ἥπατος ἢ παθήσεις νευρικές, οἷον τὴν ὑστερίαν, χορείαν, ὑποχονδρίαν κλ. Ἡ θεραπεία βασιζέται εἰς τὴν ἄρσιν τῶν αἰτιῶν, ὡφελουσί δὲ κατὰ τῶν Π. ἡ δακτυλίτις καὶ τὰ βρωμιούχα. [Α.Ν.Α.]

Παλμύρα ἡ Φοινικόπολις (ἐν ταῖς ἀνατολ. γλώσσαις Θαδμόρ, ὄνομα ὅπερ διτήρησαν καὶ τὰ ἐρείπια αὐτῆς). Πόλις ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Σολομῶντος ἐν δάσει τῆς Συριακῆς ἐρήμου ὡς προὔργιον κατὰ τῶν ἀραβικῶν ἔρδων καὶ ὡς ἐμπορεῖον μεταξὺ τῆς μεσογείου καὶ τῶν χωρῶν τοῦ Εὐφράτου. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Π. ἀναφέρεται διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τοὺς κατὰ τῶν Πάρθων πολέμων τοῦ Ἀντωνίου (ἀπὸ τοῦ 41 π. Χ.). Καταστραφεῖσα σχεδὸν ἐντελῶς ἐπὶ Τραϊανοῦ, ἀνωκοδομήθη ὑπὸ Ἀδριανοῦ καὶ ἐκλήθη Ἀδριανούπολις. Ἐπὶ Καρακάλλα ἐπετράπη (περὶ τῷ 212) ἡ πόλις ὡς βιομακίη ἀποικία εἰς Ἰθαγενῆ τινα γερουσιαστὴν Ὀδανάτον (συρ. Odainath) ὅστις ἐν ἐπαναστάσει ἐφρονεῖτο ὑπὸ τινος Ῥουρίου. Μετὰ βαρβαρίαν ἀρχὴν τὸν πρεσβυτέρου υἱοῦ του ἤρξε τῷ 255 ὁ νεώτερος υἱὸς του Ὀδανάτος, ὅστις μετὰ τὴν αἰγυμνωσίαν τοῦ Οὐαλεριανοῦ ἀνέλαβε τὸν τίτλον βασιλείας τῶν βασιλέων (260) καὶ ἵδρυσεν ἰσχυρὸν κράτος. Νικήσας τοὺς Πέρσας καὶ προχωρήσας μέχρι τῆς ἐπὶ τοῦ Τίγριδος Κτησιφώντος, ἐφρονεῖτο τῷ 267 καὶ διεδέξατο αὐτὸν ἡ γῆρά του, ἡ περίφημος Ζηνοβία (βλ. λ.), ἥτις ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ κράτους, ἐνικήθη δὲ τέλος ὑπὸ τοῦ αυτοκρ. Αὐρηλιανοῦ, μεθ' οὗ καὶ κατεστράφη ἡ πόλις (273). Ἐν τοῖς ὕστερον ἐγένοντο μὲν ἀποπειραὶ ἀνωικοδομῆς αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ εἰσέτι ὑπάρχοντα κατεστράφησαν 744 ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Τὰ ἐρείπια αὐτῆς, ἀνευρεθέντα τῷ 1678 ἀνῆκουσιν εἰς τὰ μεγαλοπρεπέστατα τῆς ἀρχαιότητος, κυρίως δὲ διακρίνεται ὁ μέγας ναὸς τοῦ Ἡλίου (βλ. δοκίμια αὐτῶν ἐν πίν. Ἀρχιτεκτονικά Γ')· εὐρέθησαν δὲ καὶ πολ-

καὶ ἐπιγραφὰι διγλωσσοὶ (ἐν ἀραμαϊκῇ καὶ ἑλληνικῇ γλώσσῃ). [Α.Α.]

Παλοδά. Χωρ. τοῦ δήμου Μαλευρίου (Γουέλου), μετὰ 238 κατ. [Μ.Σ.]

Παλοδιδαν-Μύλλερ (Φρειδερίκος Paludan-Müller). Εἷς τῶν διαπρεπεστέρων ἀνῶν ποιητῶν, γενν. 1809 ἐν Κιερτερνίνδε τῆς Φύνης. Ἦδη ὡς φοιτητῆς ἐν Κοπεναγῇ ἐδημοσίευσεν διάφορα ἔργα ἀξία λόγου. Ταχέως δὲ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐξοχος ποιητὴς ἐκδότας τοὺς ὑπὸ τοῦς τίτλους Dan-serinden (1833), Ἐρως καὶ Ψυχὴ (1834, εἰδυλλιακοῦρικόν δράμα) καὶ Ποιήσεις (1836-8) τόμους. Ὁραιότατον εἶναι τὸ δραματικὸν ποίημα Ἀφροδίτῃ (1841), τὸ δὲ ἀριστοῦργημα αὐτοῦ τε καὶ ὅλης τῆς νεωτέρας δανικῆς ποιήσεως εἶναι τὸ διδακτικὸν ποίημα Adam Homo (1841-8, πλειστακίς ἀνατυπωθέν). Ὁ Π. ἀπέθανεν ἐν Κοπεναγῇ 1876.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Γάσπαρος Πέτρος Π., γενν. 1805, ἐγένετο γνωστὸς ὡς ἱστοριογράφος, ἀπέθανεν δὲ τῷ 1882 ὡς καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου ἐν Κοπεναγῇ. [Μ.Γ.]

Παλούκοβα. Δύο χωρία τοῦ δήμου Ὀφιονίας (Ναυπακτίας), κείμενα 1 ὥρ. Β τῆς Σελίστας· ἐκείθεν τοῦ Εὐήνου. Ἡ μὲν Μεγάλη Παλούκοβα ἔχει 505, ἡ δὲ Μικρά 718 κατοικοὺς.

Παλούμπα. Χωρ. τῆς Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἡραίας, κείμενον 5 ὥρ. Δ τῆς Δημητριάδος, ἔχον 376 κατ. καὶ παράγον προϊόντα ὄψιμους καρπούς, ἐλαίας, βάμβακα καὶ ἀπιδία.

Παμβοιωτῖα ἐλέγετο ἡ ἐθνικὴ ἐορτὴ τῶν Βοιωτῶν τελευμένη εἰς τιμὴν τῆς Ἰωνάδος Ἀθηνᾶς ἐν τῷ πλησίον τῆς Κορινθίας ναυῷ αὐτῆς. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ἐπεβάλλετο τοῖς Βοιωτοῖς ἐκεχειρία. [Σ.Τ.]

Παμβώτις. Ὄνομα λίμνης παρὰ τὴν ἀρχ. Δωδώνην, ὥστε πιθανῶς τὸ τῆς τῶν Ἰωαννίνων λίμνης (βλ. Ἰωάννινα).

Παμιε (Pamiers). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Ἀριέζ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀριέζ καὶ ἔχουσα 9537 κατ. (1891), ὅστινες διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Παμῖρ καλεῖται μέγα ὕψιπέδιον κείμενον μεταξὺ τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων (πρὸς Ν) καὶ τοῦ Τιέν-σχάν (Β), πρὸς ΒΔ τοῦ Καρακοῦ. Ἐπὶ τοῦ ὕψιπέδιου ἐγείρονται ἀλύσεις ὄρεων μέχρις ὕψους 7000 μ., εὐρίσκονται δὲ καὶ μεγάλαι λίμναι (ὡς ἡ Καρακούλ) 4000 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Πάμισος. 1) Ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας, νῦν Μπιλιούρης καλούμενος, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Πίνδου εἰς τὰς ὑψηλείας τῆς κορυφῆς Καραδά, ῥέων δ' ἐπὶ μακρὸν μᾶλλον ἢ ἤτον παραλλήλως πρὸς τὸν Πηνειόν, εἰς ὃν

ἐκβάλλει ἐνωθεὶς ὀλίγον πρότερον μετὰ τοῦ Ἐνιπέως. — 2) Χειμάρρους ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Τριφυλίᾳ καὶ ἐν τῷ νῦν δήμῳ Ἀρῆνης τῆς Ὀλυμπίας, ὅστις πηγάζων ἀπὸ θέσεως Τρούπαις καὶ διαρρέων ἀπὸ Β τὸ χωρίον Μπισχίνι χύνεται εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον παρὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀγ. Ἰσιδώρου. — 3) Ποταμίσκος τῆς Λακωνίας, παρὰ τὸ ἀρχαῖον Λεόντρον ἐκβάλλων εἰς τὸν Μεσηνιακὸν κόλπον. Ἐν ἀρχαιοτάτῃ ἐποχῇ ἀπετέλει τὰ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν σύνορα. [Α.Α.]

Παμίσσου δήμος τῆς Μεσσηνίας. Ἐχει 8022 κατ. καὶ πρωτεύουσάν τὴν Μεσσηνήν· τὰ δὲ ἄλλα χωρία εἶναι Λυκότροπο, Μάδαινα, Μαυρομμάτι καὶ Τζιτζωρι. [Μ.Σ.]

Παμμένης. Θηβαῖος διαπρέψας ἐπὶ τῆς Θηβαϊκῆς ἡγεμονίας. Μετὰ 1000 ἀνδρῶν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Ἰδρυσιν τῆς Μαντινείας, ἐπὶ δὲ τῆς β' εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς τῶν Θηβαίων ἐκυρίευσεν τὴν λιμένα τῆς Σικυῶνος. Ἐπικίχσας εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην ἐτάλη 353 μετὰ στρατοῦ 5000 ἀνδρῶν πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐξωσθέντος σατραπῆος Ἀρταβαζου καὶ ἐνίκησεν δις τὰ βασιλικά στρατεύματα. Αἱ περαιτέρω περιπέτειαί αὐτοῦ εἶναι ἀγνωστοί. [Ι.Κ.Π.]

Πάμπας καλοῦνται αἱ μεγάλαι πεδιάδες, καὶ κυρίως αἱ ἀδενέροι, τῆς Ν Ἀμερικῆς, διὰ τὰς ὁποίας εἰς τὰ βόρεια μέρη ταύτης μεταχειρίζονται μᾶλλον τὴν λέξιν λιάνος (βλ. λ.). Κυρίως χρησιμεύουσιν εἰς τὴν κτηνοτροφίαν. [Μ.Σ.]

Παμπλώνα (Pamplona). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας, περιποῦ περιλαμβάνουσα τὰς χώρας τοῦ ἀλλοτε βασιλείου Ναβάρρας, μεταξὺ Πυρηναίων καὶ Ἐβρου. Ἐχει ἐμβ. 10506 καὶ 304122 κατ. (1887), εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὄρεινῇ, ἀφορὸς εἰς τὰς Ν τοῦ Ἀραγῶνος στέππας, εὐρορὸς δὲ εἰς τὰς κοιλάδας καὶ τὰ πρὸς τὸν Ἐβρον μέρη. Οἱ κάτοικοι εἶναι φιλοπατρίδες καὶ διατηροῦσι μετὰ μεγίστης ἐπιμονῆς τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα, ὑπῆρξαν δὲ ἀνέκαθεν οἱ ἐνθερμότεροι ὁπαδοὶ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας. — 2) Ὁχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας καὶ ἀλλοτε τοῦ βασιλείου Ναβάρρας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀργα, παραποτάμου τοῦ Ἐβρου, ἐν μέσῳ πεδιάδος περιβαλλομένης ὑπὸ τῶν προδούρων τῶν Πυρηναίων. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ εἶναι κανονικῶς ἐκτισμένη, ἔχουσα πολλὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια (ὡραίαν μητρόπολιν, ἀνάκτορον τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ μέγαρον τοῦ διοικητοῦ), ὡραίας πλατείας καὶ πολλοὺς πύργους. Διὰ τοῦ πρὸς Ν φρουρίου ἐγένετο στρατηγικῶς σπουδασιότατη. Οἱ 26683 κατ. διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον εἰνων.

Παμπουὺν καλεστέ. Βλ. Ἱεράπολις.

Παμφίας δήμος τῆς Τριχωνίας. Β-

γει 5889 κατ. εἰς 16 χωρία καὶ τὴν μονὴν Μυρτιάς. Πρωτεύουσα εἶναι Κεραλέδερυτον, τῶν δὲ λοιπῶν χωρίων τὰ σημαντικώτερα Ἀδαρίκος, Γουρίτσα, Δερβέκιστα, Μεγαδένδρον, Μπρόσκαλον, Πετροχώρι, Προστέβα καὶ Χρυσόβιτσα. [Μ.Σ.]

Πάμφιλα. Χωρ. τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυτιλήνης, 6 χμ. ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας, μετὰ 1700 κατ. [Μ.Χ.]

Πάμφιλος. Ἑλλήν ζωγράφος ἐξ Ἀμφιπόλεως, μαθητὴς τοῦ Εὐπόμπου, γενόμενος ἀρχηγὸς τῆς ἐν Σικυῶνι σχολῆς, ἣν πρῶτος ἱδρυσεν ὁ Εὐπομπός. Ὑπῆρξε λόγιος ἀνὴρ καὶ συγγραφεὺς ἔργων Περὶ ζωγραφικῆς καὶ Περὶ ζωγράφων. Πρῶτος ἀπῆτει παρὰ τοῦ ζωγράφου καὶ θεωρητικὴν προπαρασκευήν, γινώσκον τῆς ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας, ἀπεδιδόσκον εἰς τὴν ἀκριβείαν τῶν ἀναλογιῶν. Πρῶτος δὲ εἰσήγαγε τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὴν ἐν γένει παιδείαν τῶν ἐλευθέρων, ὅπου παρεδόθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἅπανα ἡ Ἑλλάς. Ὡς μισθὸν ἐλάμβανε διὰ τὴν διδασκαλίαν του ἐν τάλαντον, ἐγένοντο δὲ μαθηταὶ του καὶ ὁ Ἀπελλῆς, ὁ Μελάνθιος καὶ ὁ Πανσίας. Ὡς ὠραιότερον ἔργον του ἐθωροεῖτο τὸ παριστάνον τοῦ Ἡρακλεῖος ἱκέτας ἐν Ἀθήναις. [Λ.Σ.]

Παμφυλία. Στενὴ καὶ πεδινὴ παράλιος χώρα τῆς Ν. Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τοὺς Ν. πρόποδας τοῦ Ταύρου, ἔχουσα μῆκος περ. 120 χμ. καὶ κειμένη μεταξὺ Λυκίας καὶ Κιλικίας περὶ εὐρὺν κόλπον, τὸν Παμφύλιον καλούμενον (νῦν τῆς Ἀτταλείας). Τὸ ἀσβεστώδες ἔδαφος ἀρδεύεται μόνον ἀτελῶς διὰ τινῶν ποταμῶν κατερχόμενων ἀπὸ τοῦ Ταύρου, ὧν ἀξιόι μνηστέας εἶναι ὁ Κέστρος (Ἀκσού), Εὐρυμέδων (Κέπρου-σοῦ), Μέλας (Μιναυγάτ-σοῦ) καὶ Καταρράκτης (Δουδέν-σοῦ). Οἱ κάτοικοι φαίνεται ὅτι ἦσαν μίγμα ἰνδο-γερμανικῶν καὶ σημιτικῶν στοιχείων, πέλει δὲ τινες, ὡς ἡ Πέργη, Ἀσπενδος, Σιδῆ, τὰ Κιθυρα καὶ ἡ ὑπὸ Ἀττάλου τοῦ Β' τῆς Περγᾶμου ἱδρυθεῖσα Ἀττάλεια, ἦσαν ἐξελληνισμέναι. Ἡ Π. ἀνήκουσα ἀλλοτε εἰς τὸ Περσικὸν κράτος, προσηρτήθη εἰς τὸ Συριακὸν καὶ ὕστερον εἰς τὸ Περγαμικὸν κράτος, μετὰ τοῦ ὁποῦ περιῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἠνώθη τὸ κατ' ἀρχάς μετὰ τῆς Κιλικίας εἰς τὸ μετὰ τῆς Λυκίας εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Πρὸς ἑξῆς Δανιήλογλου, Περιήγησις εἰς τὴν Π. (Κων/πόλει) καὶ Lanekoronski, Städte Pamphyliens (Βιέννη 1890).

Πάμφως. Ἀρχαιότατος Ἀθηναῖος ποιητής, κατὰ Παυσανίαν ζήσας μετὰ τὸν Ὡλήνα, ποιήσας δὲ ὕμνους διαφόρους. [Χ.Β.]

Πᾶν (Μυθολ.). Θεὸς τῶν δρυμῶν καὶ τῶν δασῶν, προστάτης τῶν ποιμένων καὶ τῶν ποιμνίων καὶ ἐφευρέτης τῆς ποιμενικῆς σύριγγος. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τοῦ Διὸς

καὶ τῆς νύμφης Καλλιτοῦς ἢ τῆς Πηνελόπης καὶ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὄρους τῆς Ἀρκαδίας. Εἶχε τὸ σῶμα βραχὺ καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ μακρῶν τριχῶν, πόδας δὲ τράχυς, καὶ ἔφερεν εὐράν καὶ μικρὰ κέρατα. Ἦτο προστάτης τῆς μελισσοτροφίας καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῶν ὄρεων ἐργασιῶν, συνέπαιζε δὲ μετὰ τῶν νυμφῶν. Εἰς αὐτὸν ἀπεδίδοντο οἱ αἰφνιδῶς ἐν τοῖς δάσασιν ἀκούμενοι μυστηριώδεις κρότοι, ὁ εὐλογος δὲ φόβος ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας τῶν δασῶν ὥνομασθη Πᾶν ὡς φόβος καὶ ἡ φοβία αὐτῇ ἐξετάθη βραδυτέρον εἰς πάντα φόβον αἰφνιδίων καὶ μέγαν. Ἰδίως ἐλατρεῖτο ἐν Ἀρκαδίᾳ. Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι νίκην, εἰς ἣν ἐλέγετο ὅτι συνετέλεσεν ὁ Π., ἀφιέρωσαν αὐτῷ σπῆλαιον κατὰ τοὺς ΒΔ πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐτίμων αὐτὸν κατ' ἔτος διὰ λαμπαδοδρομίας. Κατ' ἄλλας παραδόσεις ὁ Π. ἀπετέλεσε μέρος τῆς συνοδείας τοῦ Διὸς νύμφης. Παριστάνεται δὲ ὑπὸ τῆς τέχνης ἡ μόνος ἢ ἐν τῷ βαλκονίῳ θιάσῳ ἢ ἐν μέσῳ νυμφῶν ἢ ἄλλων μικρῶν ὄντων ἐμριῶν πρὸς αὐτόν, τῶν Πανισκῶν.

Παναγὰ. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Δυστίων (Καρυστίας), μετὰ 149 κατ. — 2) Χωρ. τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Σερφου, ἔχον 214 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Συνιάδος τῆς ἐπαρχίας Δερμοκού καὶ Φαρτάλων, ἔχον 137 κατ.

Παναγὰ. Χωρ. τῆς Κρήτης καὶ πρωτεύουσα ὁμων. δήμου (3264 κ.) τῆς Κρήτης ἐν τῇ ἐπαρ. Πεδιάδος. Ἐχει 570 κατοικοὺς.

Παναγία (Κάτω). Κωμόπολις τῆς διοικήσεως Σμύρνης, 3 χμ. Ν τῆς Κρήνης, ἔχουσα περ. 5000 κατ. Ἑλληνας διατηροῦντας διάφορα σχολεῖα. [Μ.Χ.]

Παναθήναια. Ἡ κυριώτερα ἐορτὴ τῶν ἀρχ. Ἀθηναίων, ἀγομένη εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς Πολιάδος. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Ἐριχθονίου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθηνᾶ, ἀνευρυθησὶ τοῦ θεοῦ συνενώσαντος πολιτικῶς τοὺς μέχρις αὐτοῦ διεσπαρμένους δήμους τῆς Ἀττικῆς, καὶ μετωνομασθῆ Πᾶν ἠ ἡ ν ἰ α ὡς κοινὴ ἐορτὴ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς. Καὶ ἐτελοῦντο μὲν κατ' ἔτος κατὰ μῆνα Ἑκατομβαιῶνα, ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον, καὶ δὴ πιθανῶς ἀπὸ Πεισιστράτου, καθ' ἕκαστον τέταρτον ἔτος (ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι «κατὰ πενταετηρίδα») μετ' ἰδιαίτερας μεγαλοπρεπείας, διεκρίνοντο δὲ οὕτω τὰ Μεγάλα Π. ἀπὸ τῶν Μικρῶν λεγομένων ἐτησίων. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφέρεται ὅτι τὰ Μικρὰ Π. ἐτελοῦντο πρὸ τῆς 20 τοῦ Ἑκατομβαιῶνος, τὰ δὲ Μεγάλα Π. τῇ 28 αὐτοῦ· ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐπίσης λέγεται ὅτι τὰ Μεγάλα διήρκουν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καὶ διήσαν «ἡ μικροτάτη τῶν ἐορτῶν», πρέπει μετὰ τοῦ Boeckh νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ Μεγάλα Π. ἤρχοντο μὲν ὡς τὰ Μι-

κρά τῇ 17 Ἐκατομβαιῶνος διήρκουν δὲ μέχρι τῆς 28, καθ' ἣν ἐγένετο καὶ ἡ μεγάλη πομπή (βλ. κατωτέρω), ἥτις δὲν ἦγγοτο ἐπὶ τοῖς Μικροῖς Π.

Ἡδὴ πρὸ τοῦ Θησεῦς ἀναφέρονται τελοῦμενοι ἐν τοῖς Π. γυμνικοὶ ἀγῶνες, ἱππικοὶ καὶ ἀρμάτων, πρὸς δὲ καὶ θυσίαι. Τοῖς νικηταῖς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐδίδοτο ἀμφορεύς «παναθηναϊκός», περιέχον ἑλαιον ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας τῆς Ἀθῆνας· τοιοῦτοι ἀμφορεῖς ἀνευρέθησαν πολλοὶ ἐν Ἰταλίᾳ (κυρίως Τυρρηνίᾳ) καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐν τοῖς ὑστερον προστετέθησαν καὶ μουσικοὶ ἀγῶνες. Ἡδὴ ἐπὶ Πεισιστράτου ἡ Ἰππάρχου ἐπεκράτησε τὸ ἔθος ν' ἀπαγγέλλονται ὑπὸ βραβυδίων τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰ Μεγάλα Π., εἴτα δὲ καὶ ἄλλα ποιητικὰ ἔργα. Ἐπὶ Περικλέους προστετέθησαν οἱ μουσικοὶ ἀγῶνες ὠδῆς, αὐλοῦ καὶ κιθάρας, γενόμενοι ἐν τῷ ὠδῶν, ὧν βραβεῖον ἦτο τὸ αὐτὸ ὅπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι, πρὸς δὲ στέφανος ἐκ ἐλαίου ἐλαίας. Καὶ φιλόσοφοι δὲ καὶ ῥήτορες ἀνεγίνωσκον κατὰ τὴν ἑορτὴν τὰ ἔργα τῶν, σώζονται δὲ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος οἱ παναθηναϊκοὶ λόγοι τοῦ Ἰσοκράτους καὶ τοῦ Ἀριστείδου. Ἰδιαιτέρως ἀγῶν τελούμενος κατὰ τὰ Π. ἦταν τὰ λαμπαδφόρια ἡ ἢ λαμπαδδρομία (βλ. λ.). Τὴν ἐπιμέλειαν καὶ διακόσμησιν τῶν ἀγῶνων εἶρον οἱ δέκα-ἀθλοθέται, εἰς ἑξ' ἐκάστης φυλῆς, οἵτινες ἤρχον ἀπὸ μιᾶς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Π. μέχρι τῆς ἐπομένης. Κατὰ ποίαν τάξιν, ἐτελοῦντο οἱ διαφοροὶ ἀγῶνες εἶναι ἀγνώστον· βεβαίως ὅμως αἱ τελεταὶ ἤρχοντο διὰ τῶν πολυτελῶν θυσίων, διὰ τὰς ὁποίας πατα πολὺς τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀποικία τῶν Ἀθηναίων ὤφειλε νὰ πέμπῃ βουὴν, πρὸ τῆς θυσίας δὲ ὁ κῆρυξ ἤγχετο ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, μετὰ δὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην καὶ ὑπὲρ τῶν Πλαταιέων. Τὴν κορυφὴν τῶν Μεγάλων Π. ἀπετέλει ἡ μεγαλοπρεπὴς πομπὴ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθῆνας Πολιάδος, ἥτις παρίσταται καὶ ἐν τῇ ζωφόρῳ τοῦ Παρθενῶνος ἐξεργασμένη ὑπὸ τοῦ Φειδίου καὶ τῶν μαθητῶν του. Κατὰ τὴν πομπὴν ἤνγετο εἰς τὸν ναὸν ὁ ἱερὸς πέπλος τῆς θεᾶς, λαμπρὸν κροκωτὸν περιδόλαιον, κατασκευαζόμενον δι' ἑννεαμήνου ἐργασίας ὑπὸ Ἀθηναίων παρθένων, αἵτινες ἐξελέγοντο πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀρχόντος βασιλέως καὶ ἐκαλοῦντο «ἐργαστίνας». Ἀνθρωπίνως ἐπὶ ἑαυτοῦ τεχνικοῦ πλοίου, κινουμένου διὰ τροχῶν, ὁ πέπλος οὗτος ὠδηγεῖτο ἀπὸ τοῦ Κεραμεικοῦ πρὸς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐκεῖθεν δὲ διὰ τοῦ πελασγικοῦ τεύχους εἰς τὸν ἐν Πνυκί ναὸν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ εἴτα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὅπου περιέβλετο τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς διὰ τοῦ νέου πέπλου, ἡφαίσθεντος τοῦ παλαιότερου. Εἰς τὴν πανηγυρικὴν ταύτην πομπὴν παρευρίσκετο ἅπας ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀττικῆς, οἱ μὲν πεζοί, οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες ἵππων ἢ ἀρμάτων ὡς

ἀπεικονίσται καὶ ἐν τῇ ζωφόρῳ τοῦ Παρθενῶνος. Καὶ οἱ μὲν πρεσβύτεροι ἔφερον κλάδους ἐλαίας (θαλλοφόροι), οἱ δὲ νεώτεροι κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους ἦσαν ἑνοπλοὶ. Κόραι τῶν ἐξεχόντων οἰκῶν τῆς πόλεως ἔφερον ἐν κανοῖς προσφοράς διὰ τὴν θεᾶν (βλ. Κανηφόροι), αἱ γυναῖκες τῶν μετοίκων ὁδρίας πλήρεις ὕδατος καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν σκιάδια τοῦτων, οἱ δὲ ἄνδρες αὐτοὶ σκάφας (αἱ ταπεινωτικαὶ πῶς ὑπηρεοῖται αὐταὶ ἐπεβάλλοντο τοῖς μετοίκους πρὸς διάκρισιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πολιτῶν).

Τέλος δὲ προσθετέον ὅτι κατὰ τὰ Μεγάλα Π. ἐστεφανοῦντο ὑπὸ τῆς πόλεως οἱ σπουδαῖαι αὐτῇ προσεγγιζόντες ὑπηρεοῖς, ἀνηγόρευε δὲ τοῦτο ὁ κῆρυξ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν. Ἀφῆνοντο δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ δεσποτηρίῳ κρατοῦμενοι ἐλεύθεροι κατὰ τὴν διαρκείαν τῆς ἑορτῆς. [Σ.Τ.]

Πάνανινος. Βλ. Στοὰ ποικίλη.

Παναετίας. Στωϊκὸς φιλόσοφος ἐκ Ῥόδου, υἱὸς Νικαγόρου, γενν. περὶ τὸ 180 π. Χ. Ἐπιδύνασεν ἐν Ἀθῆναις, ἐξῆσε δὲ πολὺν καιρὸν ἐν Ῥώμῃ ἐν πολλῇ φιλίᾳ μετὰ Σικεπίωνος τοῦ Νεωτέρου. Ἐδίδασκεν αὐτότε τὴν φιλοσοφίαν του, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου του Ἀντιπάτρου ἐλθὼν εἰς Ἀθῆνας ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῆς στωϊκῆς σχολῆς. Ἀπεθ. δὲ περὶ τὸ 110. Ὁ Π. μετέβαλεν οὐσιωδῶς τὴν ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν ἔγραψε δὲ Περὶ καθήκοντος, Περὶ αἰρέσεως, Περὶ προνοίας, Περὶ εὐθυμίας καὶ ἄλλα ἔργα, ὧν σώζονται μόνον ἀποσπάσματα.

Πανατωλικὸν ἢ Παναγιώλειον. Βλ. Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία, ἐν τ. Α' σ. 391.

Πανάκεια ἦτο κατὰ Σχολιαστὴν τινὰ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προσωποποίησις τῆς Ἰατρικῆς· εἴτα δὲ ἐσθμαίνεν ἡ λέξις φάρμακον ἱατρῶν πάσας τὰς νόσους, ἐν δὲ τῇ σημασίᾳ ταύτῃ γίνεται καὶ τὴν σήμερον χρῆτις αὐτῆς.

Πάναντον. Ἀρχαῖον φρούριον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐπὶ τῆς ἐκ Φυλῆς εἰς Θῆβας ὁδοῦ. Διατελέσαν ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξὺ τῶν δυο χωρῶν, τέλος δριστηκῶς ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Σώζεται τοῦ Π. πύργος ὑπεράνω τοῦ χωρίου Σάλεσι παρὰ τὴν πεδιάδα Σκούρας. [Α.Α.]

Παναμά καλεῖται ὁ ἱσθμὸς ὁ συνδέων τὴν Νότιον Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Κεντρικῆς, ἀνήκων εἰς τὴν ὁμώνυμον πολιτείαν τῆς Κολομβίας, ἔχον δὲ ἐλάχιστον πλάτος 46 χμ. Τὸν ἱσθμὸν ταῦτον διατέμνει ἀπὸ τοῦ 1855 σιδηρόδρομος μετὰξὺ τῶν ἀκροτάτων πόλεων

Ἀσπινθάλ καὶ **Παναμάς**. Ἰνα δὲ κατορθώθῃ ἡ διὰ μεγάλων πλοίων συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἤδη ἀπὸ τοῦ 1828 ὁ στρατηγὸς Βολιβάρ συν-έλαβε τὸ σκέδιον νὰ κατασκευασθῇ διώρυξ διατέμνουσα τὸν ἰσθμὸν. Ἀλλὰ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ τεραστίου τούτου ἔργου ἀνεβλήθη μέχρις ὅτου ὁ Λεσσέψ (βλ. λ.) ἀπὸ τοῦ 1879 ἐπε-λήθη αὐτοῦ. Σχηματισθεῖσης μεγάλης γαλ-λικῆς ἐταιρίας ἤρξατο τῇ 1882 ἡ ἐργασία ἣς τὰ ἔξοδα ὑπελογίσθησαν εἰς 774 400 000 φρ. (καὶ 17 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. δολλαρίων διὰ τὰς μετοχὰς τοῦ σιδηροδρόμου). Ἡ διώρυξ ἐπρό-κειτο νὰ ἔχῃ μῆκος 73 χμ., πλάτος 50 μ., ἐν μὲν τοῖς πεδινοῖς, 28 δὲ ἐν τοῖς ὄρειναις μέρεσι, βάθος δὲ 8.5 μ. πρὸς τὸν Ἀτλαντι-κὸν καὶ 10.54 πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν (ἐνεκα τῆς ἐνταῦθα μεγάλης διαφορᾶς τῆς παλινδροσίας). Ὡς μεγάλα ἐμπόδια τῆς ἐκτε-λέσεως παρουσιάσθησαν τὸ θανατηφόρον κλίμα τῆς χώρας, αἱ τροπικαὶ καταιγίδες αἱ ἐπι-φύρουσαι μεγάλας καταστροφάς, καὶ κυρίως ὁ ποταμὸς Chagres, ὅστις ἐπικυδυνότατος ὢν εἰς τὰ ἔργα ἐπρεπε νὰ ἀποχετευθῇ πολ-λαχοῦ εἰς νέαν κοίτην καὶ περιτειχισθῇ εἰς ἄλλα μέρη. Οὕτως ἀντὶ τῶν προϋπολογι-σθέντων χρημάτων μέχρι τοῦ 1889 κατη-ναλώθησαν ἤδη 1171 ἑκατομμ. φρ., ἐνῷ δὲν ἀπεπερατώθη ἀκόμη τὸ ἥμισυ τῶν ἐκχωστικῶν ἐργασιῶν, ὅθεν καὶ διεκόπη τὸ ἔργον ἔλλει-πει μέσων. Συνεπεῖα δὲ τῆς ἀνακαλύψεως μεγάλων καταχρήσεων γενομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν ἐγεννήθη τῇ 1893 ἐν Γαλλίᾳ μέγα σκάνδαλον, οὗ τὸ τέλος καὶ νῦν ἐτι (Δεκ. 1895) δὲν ἐπῆλθεν. Ἀμφότερον δὲ φαίνεται ἂν ἀποπερατώθῃ ποτε ἡ διώρυξ, ἀνθ' ἣς ἡ Βορειοαμερικανικὴ Συμπολιτεία προ-τιμᾷ τὴν διώρυξ τῆς Νικαραγουᾶς (βλ. λ.).

Παναμάς. 1) Μία τῶν πολιτειῶν τῆς ἡμετέρας Κολομβίας, περιλαμβανούσα τὸ στενωτάτον καὶ συγχρόνως ἀνατολικώτατον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, 82 600 τχμ. μετὰ 285 000 κατ. Εἶνε σχεδὸν ἅπασα ἀκαλλι-έργητος χώρα. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω πολιτείας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ 27 ἐπὶ γλώττης γῆς προεκκλυσθῆς εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον. Εἶναι ἔβρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 25 χιλ. κατ. Ἰδρυθεῖσα τῇ 1518 ἐπὶ θέσεως ἀπεχούσης 7 χμ. πρὸς Β ἀπὸ τῆς ση-μερινῆς, κατεστράφη 1670 ὑπὸ πειρατῶν, ἀνωκοδομήθη δὲ ὕστερον καὶ προσέλαβε με-γάλην σημασίαν διὰ τῆς ἀναπόλεως τῆς ἀτμοπλοίας, κυρίως δὲ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ συνδέοντος αὐτὴν μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Με-ξικανικοῦ κόλπου πόλεως Ἀσπινθάλ ἢ Κό-λον. Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ μέγα μέρος μι-γάδες Νέγρων, Ἰνδῶν καὶ Λευκῶν. [Μ.Σ.]

Παναρέτη. Χωρ. τῆς ἐπαρ. Πρεμέ-

τῆς τῶν Ἰωαννίνων, ἔχον 1050 κατ., ὧν οἱ πλείστοι Ὀθωμανοί.

Παναρέτη. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Πελ-λήνης (Κορινθίας) κείμενον ἐπὶ τῶν κατοι-φεριῶν τῶν νεύσων εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῶν Τρικκάλων καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 633 κατ. ἀλθανοφάνων. Ἀπέχει 2 ὥρ. πρὸς Β τοῦ Κλημεντίου. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Μιδέας τῆς Ναυπλίας, ἔχον 266 κατ.

Πανάυ. Μία τῶν Φιλιππίνων νήσων, ἔχουσα μετὰ τῆς πλησίον Γουίμάρας ἐμβ. 12 004 τχμ. καὶ περ. 800 χιλ. κατ. Εἶναι ὄρεινὴ καὶ δασόφυτος, παράγει δὲ κυρίως ὄρυζαν, καπνόν, σακχαροκάλαμον, πέπερι, κακάον κλ. Πρωτεύουσα εἶναι Ἰλοίλο.

Παναχαϊκὸν ὄρος. Τὸ κυριώτερον τῶν ὄρων τῆς ἰδίας Ἀχλίας, ὑψόμενον πρὸς Α τῶν Πατρῶν καὶ ἐκτεινόμενον μετὰ πολλῶν διακλαδῶσεων καὶ παραφυάδων με-ταξὺ Πατρῶν, Διγίου καὶ τῶν δήμων Λα-παθῶν καὶ Φαρῶν. Ἐχει ὕψος 1927 μ., κα-λεῖται δὲ νῦν Βοϊδίαις, διότι μακρόθεν ὀρώμε-νον ἔχει σχῆμα βόας, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πηγά-ζουσιν αἱ ἀρχαῖαι ποταμοὶ Γλαυκός, Μειλι-χος, Χάραδρος, Σέλιμνος, Βολιναῖος, Φοῖ-νις καὶ Μειγανίτας. Ἀπὸ τῶν Δ αὐτοῦ ὑπο-ρειῶν διωγετεύθησαν τὰ ὕδατα τῶν Πατρῶν εἰς τὴν πόλιν. [Γ.Πδ.]

Παναχράντου μοῦνη, τῆς Ἀνδρου, τιμωμένη ἐπὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Ἀνδρου καὶ ἔχει 25 μοναχοῦς. [Μ.Σ.]

Πανδάρειος (Μυθολ.). Οὗτος Κρῆς ὧν ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Μιλήτου, ἔκλεψε κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς κῦνα χρυ-σοῦν φυλάξαντα ποτε τὴν θρέψασαν τὸν Δία αἶγα, ἔργον δ' ὄντα τοῦ Ἡραίου, καὶ παρέ-δωκεν αὐτὸν εἰς τὸν Τάνταλον. Ὅτε ὁ Ζεὺς διὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἐζήτησε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κυνός, ὁ Π. ἐφυγεν εἰς Ἀθήνας καὶ εἶτα εἰς Σικελίαν, ἔπου μετὰ τῆς σύζυγος του Ἀρμυθίας ἀπέθανεν. Αἱ ἀπολειψθεῖσαι θυ-γατέρες του ἀνετράφησαν ὑπὸ τῆς Ἀφρο-δίτης· ἀνῆλθον δὲ ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς θεᾶς ἀπελευθύν-σας παρὰ τὸν Δία ἵνα παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ ὑπανδρεύσῃ αὐτάς. Ὡς μία τῶν θυγατέρων τοῦ Π. τούτου ἀναφέρεται καὶ ἡ Ἀηδών, ἣς πατὴρ ἦτο κατ' ἄλλους ἄλλος Π., Ἐφέ-σιος, λαβὼν παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ δῶρον νὰ τρώγῃ ὅσον ἤθελε χωρὶς νὰ ἐνέχληται.

Πανδάρπυρος. Πόλις τῆς Ἰνδοερα-τικῆς προεδρείας Βομβάης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Βίμα. Ἐχει 16 910 κατ. καὶ νῦν κατ' ἐξοχὴν ἱερὸν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς. [Μ.Σ.]

Πανδαταρία. Βλ. Πόντια νῆσοι.

Πανδέκτης. Βλ. Ἰουστινιάνειος νο-μοθεσία.

Πάνδια. Ἀρχαιοτάτη ἀττική ἐορτή, κατὰ πάντας πιθανότατα ἀγομένη τῷ Διὶ ὑπὸ πάντων τῶν Ἀθηναίων, ὡς τὰ Παναθηναία τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ δὴ τῇ 14 Ἐλασηβοσιῶνος. Ἐν τούτοις ἄλλοι συνδέουσιν αὐτὴν μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Πανδίας, αὐτὸν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σελήνης, ἄλλοι δὲ πάλιν μετὰ τοῦ Πανδίωνος (βλ. λ.).

Πανδίων. Ὄνομα δύο μυθικῶν βασιλέων τῶν Ἀθηναίων. Ὁ πρῶτος τούτων, υἱὸς τοῦ Ἐριχθονίου, ἐδουλοῦσε κατὰ τὴν παράδοσιν περὶ τὸ 1463 π. Χ. ἐπὶ 40 ἔτη, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἡ Δημήτηρ καὶ ὁ Διόνυσος εἰσέγαγον τὴν γεωργίαν καὶ ἀμπελουργίαν. Λαβὼν ἐπικουρίαν κατὰ τοῦ Λαβδάκου τῶν Θηβῶν παρὰ τοῦ Θρακικοῦ Τηρέως ἔδωκεν τούτῳ ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα του Πρόκνην· ἄλλα δὲ τέκνα εἶχε τὸν Ἐριχθέα καὶ τὴν Φιλομήλην. Ὁ δὲ δεύτερος λέγεται υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ τῆς Μητταδοῦσης· ἐνδιώχθη δὲ ὑπὸ τῶν Μητιονιδῶν κατέρυγεν εἰς Μίγαρρα, ἐνθα ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Πύλαντος. Οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ (Πανδιονίδαι) ἐκβαλόντες τοὺς Μητιονίδας εἰς Ἀθηνῶν ἔλαβον ὁ Διὸς υἱὸς τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν, ὁ Διὸς τὴν ἀνατολικὴν χώραν τῆς Ἀττικῆς, ὁ Πάλλας τὴν νότιον καὶ ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα. [Δ.Μ.]

Πανδίων. Γένος τῶν Ἀλκιδῶν, ἔχον μακρὰς καὶ ὀξείας πτέρυγας, οἷας οἱ ἱέρακες, ταραδὼν ὅλως γυμνόν, κήρυμα καὶ πόδας κυανούς, δυνάεις δὲ γαμψούς καὶ κάτωθεν ὀξεῖς. Οἱ Π. εἶναι μικρότεροι τῶν ἄλλων αἰτῶν καὶ τρέπονται δι' ἰχθύων, καλοῦνται δὲ εἰς τὰ Β μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς Κυκλάδας κοινῶς αἰτοῖ. [Φ.Ι.]

Πανδοσία. 1) Ἀρχ. πόλις τῆς Θεσσαλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀχέροντος — 2) Ἀρχ. ὀχυρὰ πόλις τῶν Βρεττῶν καὶ ἐκείνη ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Δευκανίας, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Κρῳτωνιανῶν. Ἐνταῦθα ἐφρονεῦθη ὁ βασιλεὺς Πύρρος. [Δ.Λ.]

Πανδοῦρος. Ἐκαλοῦντο ἄτακτος οὐ γροκροατικὸς στρατὸς συλλεχθεὶς τῷ 1741 ὑπὸ τοῦ βαρβάρου Τρέγκ, περιβόητος δὲ καταστάς διὰ τὴν ἐγριότητα αὐτοῦ, διὸ καὶ κατηγγήθη τὸ σῶμα τοῦτο ὑπερτον καὶ συνεχρυσήθη μετὰ τῶν μεθωρίων αὐστριακῶν στρατευμάτων. [Βγ.]

Πανδρόσος. Θυγάτηρ τοῦ Κέκροπος, μήτηρ δὲ τοῦ Κήρυκος (ἐκ τοῦ Ἐρμού). Τὸν περὶ αὐτῆς μῦθον βλ. ἐν λ. Ἐρεχθεύς. Φιλοτάτη οὖσα τῇ Ἀθηνᾷ, ἔλατρεύετο μετ' αὐτῆς ἐν τῇ Ἐρεχθείῳ οὐ διαίσεις ἐκαλεῖτο Πανδρόσιον. [Δ.Μ.]

Πανδῶα. 1) Κατὰ τὸν ἥδη παρ' Ἡσιόδῳ ἑλλήν. μῦθον ἡ πρώτη γυνή, πλασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἡραίου τοῦ διαταγῇ τοῦ Διὸς θε-

λοντος νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους διότι ἐξέχθησαν τὸ ὑπὸ τοῦ Προμηθεύς ὑπαίρειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ. Προικισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης διὰ κάλλους, ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς διὰ τῆς εἰς τὰς τέχνας ἐπιτηδεύσεως, ὑπὸ τῶν Ὠρῶν καὶ Χαρίτων διὰ πάντων τῶν θεληγῆτων καὶ ὑπ' ἄλλων θεῶν δι' ἄλλων δώρων, ἔλαβε προσέτι πυξίδα περιέχουσαν δῆθεν τὰ γαμήλια δῶρα καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Προμηθεῖα ὡς σύζυγος, τοῦτου δὲ μὴ δεχθέντος αὐτὴν, πρὸς τὸν Ἐπιμηθεῖα ὅστις ἀψηφίσας τὰς συμβουλὰς τοῦ Προμηθεύς οὐ μόνον ἐδέχθη αὐτὴν ἀλλὰ καὶ ἐπέτρεψε νὰ ἀνοίξῃ τὴν πυξίδα. Ἐξ ἧς ἐξώρμηται εἰς τὴν ἀντὶ δώρων πάντα τὰ δεινὰ τῶν ἀνθρώπων· μόνον ἡ ἐλπίς ἀπέμεινεν ἐν τῇ πυξιδί. ὅτε ὁ Ἐπιμηθεὺς κατῴρθη νὰ κλείσῃ αὐτήν. — 2) Σύντροπος τῆς Ἐκάτης καὶ τῶν Ἐρινύων, σιδηρόσωμος, βασανίζουσα τοὺς ἀνθρώπους. [Δ.Μ.]

Πανεθῆμου δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἑπαρ. Κισάμου καὶ ἔχει 2436 κατ., πρωτεύουσιν δὲ τὸν Πανεθῆμον (193 κ.). [Ν.Στ.]

Πανελλήνιον ἐκαλεῖτο ἱερὸν τι (βωμὸς) τοῦ Πανελληνίου Διὸς ἐπὶ τῆς ὕψηλοτάτης κορυφῆς τῆς Αἰγίνης ἱδρυθὲν κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Δίακου ἀφ' οὗ ἐξακούσας τὴν προσηχὴν τούτου ὁ Ζεὺς ἐπέμφε τὴν ποθυμένην βροχήν. — 2) αὐτοῦ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ἐκαλεῖτο οὕτω. — Βλ. Ἑλληνικά πολιτεύματα, ἐν τ. Γ' σ. 796, β'.

Πανελλήνιαι εἶναι ὄνομα ἐορτῆς τινος πάντων τῶν Ἑλλήνων κατὰ πάντας πιθανότητας ἱδρυθείσης ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἀδριανοῦ, περὶ ἧς ὁμοῦ δὲν ὑπάρχουσι πληροφοραίαι.

Πανεπιστήμιον. Δύο τινὰ σημαίνονται διὰ τῆς λέξεως, τὸ σύνολον τῶν διδασκόντων καὶ διδασκόμενων ἐπιστήμας καὶ αὐτὸ τὸ ἀνώτατον παιδευτικὸν ἱδρυμα, ἐν ᾧ ἐπιστημονικῶς παιδεύονται καὶ διαπλάσσονται οἱ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς μέσης παιδείας παρεσκευασμένοι. Πᾶσα λοιπὸν ἐπιστήμη διδάσκεται ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἱδρύμασι.

Τὸ Π. οὔτε ἀπλοῦν εἶνε οὔτε περὶ ἐν εἶδος παιδείας στρέφεται ἀλλὰ καὶ αθροισμα σχολῶν εἰδικωτέρων εἶνε καὶ περὶ τὴν μετάδοσιν ποικίλων ἐπιστημονικῶν γνώσεων ἀσχολεῖται, εἶνε δηλαδὴ τὸ σύνολον πάσης ἐπιστημονικῆς παιδείας. Ἡ περὶ τὰ τῆς θρησκείας ἐπιστημονικὴ παιδεία, ἡ φιλοσοφία, φυσικαὶ ἐπιστήμαι καὶ πᾶσα φιλολογία, ἡ τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων διδασκαλία, ἡ κατὰ τῶν νοσημάτων καθόλου καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου ἐργασία, ταῦτα εἶνε συλλήβδην τὰ ἀπασχολοῦντα διδάσκοντας καὶ διδασκόμενους.

Σχολαὶ καὶ μάλιστα φιλοσοφικαὶ ὑπῆρχον

κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐρευνῶσαι κατὰ διαφόρους ἀρχὰς καὶ ἀνευρίσκουσαι τὴν ἀλήθειαν, τοιαῦται δὲ περὶδοῦσι σχολαὶ ὑπῆρξαν κατὰ τε τοὺς τῆς ἀκμῆς καὶ κατὰ τοὺς τῆς παρακμῆς χρόνους. Αἱ τοιαῦται σχολαὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιπον καὶ δὲν συνεδέθησαν μετὰ τῶν μετὰ ταῦτα ἰδρυθέντων ἀνωτάτων παιδευτηρίων, τῶν πανεπιστημίων. Ἦσαν δὲ αἱ σχολαὶ ἐκείναι καὶ κατ' οὐσίαν διάφοροι τῶν νεωτέρων πανεπιστημίων, τὴν δὲ διαφορὰν ἀνευρίσκει τις ἐν τῇ ἐρεύῃ τῶν κατ' αὐτάς.

Ἦ ἱδρύσεις τῶν πανεπιστημίων πιθανὸν νὰ εἶχεν ἀφορμὴν τὰς ἀρχαίας ποικίλας σχολὰς ἀλλὰ καὶ δὲν συνδέεται μετ' ἐκείνων παρὰ τυπικῶς μένον καὶ ἐξωτερικῶς. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα οὐδόλως δύναται νὰ τελειωθῇ διὰ τῆς στοιχειώδους καὶ τῆς μέσης παιδείας, οὐδὲ περιερίζεται ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τούτων, διόκει τὴν ἐρευνᾶν πάντων καὶ τὴν ἀνεύρεσιν ἀληθειῶν χρησίμων τῷ ἀνθρώπῳ. Ἡ τοιαύτη μεμερισμένη ἐρευνα κατὰ τε αἶμα καὶ χώρας οὐδέποτε ἐξέλιπεν, ἀλλὰ καὶ δὲν συνεγύτο εἰς ἐν σύνολον περιέχον πᾶσαν τοιαύτην καὶ δι' ἐσωτερικοῦ δεσμῶ συνδεθεμένην καὶ πρὸς ἓνα κοινὸν σκοπὸν τείνουσαν. Κατὰ λήγοντα τὸν ΙΒ' αἰῶνα τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ (Παρίσις) συνετελέσθη ὑπὸ Φιλίππου Αὐγούστου ἡ ἱδρύσις παιδευτηρίου ἀνωτάτου σκοποῦντος τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν διὰ διδασκαλίας μετάδοσιν κτωμένων ἢ κεκτημένων ἐπιστημονικῶν γνώσεων. Τούτο εἶνε τὸ πρῶτον Π., βεβαίως ἀτελὲς τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ δύο σχολῶν ἀπιτελούμενον, τὴν θεολογικὴν καὶ τὴν φιλοσοφικὴν, περιλαμβάνουσαν τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, ταῖς δυσὶ δὲ ταύταις προσετέθησαν εἴτα δύο σχολαί, ἡ τοῦ ἀστικοῦ καὶ κανονικοῦ δικαίου καὶ ἡ ἱατρικῆ. Εἰς τὴν σύστασιν πανεπιστημίων προσέβησαν μετὰ ταῦτα ἐν Ἰταλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ ἐν παντὶ τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ. Ἡ τῶν Π. ἱδρύσις ἐπεβάλλετο κατ' ἀνάγκην τῷ ἀνθρώπῳ· διότι ἀνευ τούτου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ παρασκευασθῶσιν ἡ πρὸς παιδεύειν τῶν ἄλλων χρήσιμοι, οἱ τῆς θρησκείας τέλειοι λειτουργοί, δι' ὧν καὶ ἐπιστημονικὴ διδασκαλία γίνεται καὶ ἡ πίστις κρατύνεται, οἱ τὰ πολιτικὰ πράττοντες, τὸ δίκαιον καὶ τοὺς νόμους ὑπερασπίζοντες καὶ ἐκτελοῦντες καὶ τέλος οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν παντοίων νοσημάτων. Φύσει ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ καταστῇ ἐπιτήδειος πρὸς οὐδὲν τούτων, ἀνάγκη νὰ διδασθῇ, ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη παρήγαγε τὸ Π. Πρὸς ἐμπόρην καὶ πᾶσαν βιοτεχνίαν δύναται νὰ παρασκευασθῶσιν ἄνδρες χρήσιμοι ἀνευ Π., ἀλλὰ ἐκ τῶν τοιούτων δὲν δύναται νὰ παραχθῇ πᾶν ἀγαθὸν οὐδὲ νὰ δοξασθῇ καὶ με-

γαλουργήσῃ ἐν ἔθνει· διὰ τοῦτο ὡς ἐπιστέγασμα τοῦ ὅλου πολιτικοῦ οἰκοδομήματος, ὡς κρηπίς καὶ βάσις πάσης εὐνομουμένης καὶ τελείας ἐν πᾶσι πολιτείας εἶνε ἡ τῶν πολιτῶν ἐπιστημονικὴ παιδείσις καὶ μόρφωσις ἡ διὰ τοῦ Π. ἐπιτυγχανόμενη. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μαθάνει τις, ἐὰν ἀποβλέψῃ εἰς τὸν βίον τῶν διαφόρων ἐθνῶν· ὅσον τελεία καὶ ἀρτία εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις καὶ ἀνάπτυξις ἔθνους τινὸς τόσον καὶ ἡ ἔθνικὴ εὐημερία εἶνε ἀσφαλὲς ἐκεῖ, τοῦναντίον ὅπου ἀτελής αὕτη ἐκεῖ καὶ ἡ παῖδευσις καὶ ὁ βίος εἰνε μηδαμινὴ ἐκ τῆς κακῆς ποιότητος τῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἐκπεπομένων παιδευτῶν, καὶ ἡ τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων διαστροφὴ ἀκμάζει, καὶ οἱ πολῖται μόνον ἐκ τύχης σώζονται ἀπὸ τῶν νοσημάτων. Ἀψευδὲς μαρτύριον εἶνε ὅτι ἐμεγαλουργήσαν τὰ τελείαν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ἔχοντα ἔθνη καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγετο ὅτι οἱ διδάσκαλοι τῆς Γερμανίας ἐνίκησαν τὴν Γαλλίαν. Κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις τὰ Π. δὲν ἦσαν ὁμοίως διοργανωμένα οὐδὲ ἰσοδύναμα καὶ ἰσοῦ ἀριθμοῦ σχολῶν οὐδὲ καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐλειτούργουν. Ὁ ἔθνικὸς χαρακτήρ, ἡ πολιτικὴ κατάστασις, ἡ τῆς θρησκείας ἐπὶ πολὺ κυρίαρχία διὰ τοῦ κλήρου, αἱ τοπικαὶ ἀνάγκαι κ.τ.τ. σπουδαίως ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καθόλου παιδείσεως καὶ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ἐκασταχοῦ Π. Ἡ ἐπιστημονικὴ παιδείσις σχετίζεται πρὸς τὴν πολιτείαν οὐ μόνον διὰ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην παρασκευὴν τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ διότι παρέχει τούτῳ θεμεσίους λειτουργούς· διὰ τοῦτο ἡ πολιτεία κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν οφείλει αὕτη νὰ διαρρυθμίσῃ τὰ τῆς παιδείσεως ταύτης, ἄλλοι ὅμως γνωματεύουσι τὸ ἀπολύτως ἐλευθέρῳ ταύτης καὶ ἄλλοι μέσον τι. Ἀπολύτως ἐλευθέρᾳ ἀφίεται αὕτη ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, ἐν Γαλλίᾳ ἐπετράπησαν τὰ κατ' αὐτὴν εἰς σῶμα ἐπιστημονικὴν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐκλεγόμενον καὶ ὑπὸ τὴν ὑπουργὸν τῆς παιδείας διατελοῦν, καὶ ἐν Γερμανίᾳ αὐτὸ τὸ Κράτος ἱδρύει τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια ὑποκείμενα τῷ τῆς ἐκπαιδείσεως ὑπουργῷ ἀλλὰ καὶ ἔχοντα πολλὰ αὐτοδιοικήσεως δικαιώματα.

Τὸ τῶν Π. ἔργον εἶνε διττόν, τὸ μὲν καθαρῶς ἐπιστημονικόν, ἡτοῖ ἐρευνητικὸν καὶ πραγματικὸν πάσης ἐπιστήμης, τὸ δὲ διδασκτικὸν εἴτε μεταδοτικὸν ἐπιστημονικῶν γνώσεων. Συμφώνως πρὸς τοῦτο ἐν Εὐρώπῃ καὶ δι' ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι κεχωρισμένα καὶ διακεκριμένα ἀλλήλων τὰ ἀνωτάτης παιδείσεως καὶ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας ἱδρύματα εἴτε ὑπὸ ἐν εἴτε καὶ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ οὕτως λειτουργοῦντα ταῦτα σχετίζονται καὶ τὰ μὲν καθαρῶς ἐπιστημονικὸν εἶνε ὁ ὁδηγὸς τὸ δὲ διδασκτικὸν ὁ ἀκόλουθος, ἐκεῖνο ἀνευρίσκει δι' ἐνδελεχοῦς με-

λέτης ἐπιστημονικᾶς ἀληθείας καὶ προάγει τὰς ἐπιστήμης τοῦτο δὲ μεταδίδει τὰ ἐξηρηρυνήμενα καὶ κεκυρωμένα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν σκιαγραφίᾳ τὰ βλαχου, παρ' ἡμῖν δὲ οἱ τὴν πνευματικὴν τοῦ ἔθνους ὁργάνωσιν καὶ ἀποκατάστασιν ἀναλαμβάνοντες μετὰ μακροβίων δουλείαν καὶ ἐπταετὴ ὑπεράνθρωπον ἀγῶνα ἐπεδίωξαν τὴν πλήρη καὶ τελείαν τοῦ ἔθνους παιδευσιν καὶ ἱδρυσαν τὸ ἀνώτατον τοῦ ἔθνους παιδευτήριον, τὸ μόνον ἐν τῇ Κράτει ὑπάρχον. Π. Εἰς τοῦτο πάντῳ ὁρθῶς προήλθον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι καὶ διὰ τὴν παντελῆ ἑλλειψιν ἀνδρῶν ἐπιστημονικῶς πεπαιδευμένων καὶ χρησίων τῇ πολιτείᾳ καὶ διότι εἶχον ὑπ' ὄψει τὰ ἐν τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσι γιγνόμενα. Κατὰ λήγον τὸ 1896 (21 Δεκ.) ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ὁθωνος ὁ ἀντιβασιλεὺς Ἀρμαν-σπεργ ἐξέδωκε τὸ περὶ συστάσεως τοῦ Π. διάταγμα ὑπογεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ κανονίζον τὸν ἄρθρο 118 τῆς λειτουργίας τοῦ Π., ἐπανελθὼν ὅμως ὁ Ὁθων δὲν ἐκύρωσε τοῦτο. Τῇ 14/26 Ἀπριλίου 1897 ἐδημοσιεύθη διάταγμα «περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθῇ νομοσυστή-θης ὁμοῦ ἐν πανεπιστημίῳ», ἐν ᾧ δι' ἁρθρῶν 42 κανονίζεται τὰ κατ' αὐτό. Τῇ δὲ 22 Ἀπριλίου ἐπὶ ὑπουργεῖο τῆς ἐκπαίδευσιν τοῦ Α. Πολυζωίδου ἐδημοσιεύθη τὸ περὶ συστάσεως τοῦ Π. διάταγμα. Ἐν τούτῳ ἐρίζεται ἡμέρα ἐνάρξεως ἡ 3/15 Μαΐου 1897 καὶ διορίζονται εἰς πρῶτον καθηγηταί, τρεῖς διὰ τὴν θεολογικὴν σχολὴν, ὅκτω διὰ τὴν νομικὴν, ἐνέα διὰ τὴν ἱατρικὴν καὶ δεκαπέντε διὰ τὴν φιλοσοφικὴν, ὁ Κωνσταντίνος Σχινᾶς καθηγητὴς τῆς ἱστορίας διωρίσθη πρῶτανος καὶ σχολάρχης (κοσμητορὴς) οἱ Μισαήλ Ἀποστολίδης τῆς θεολογικῆς, Γ. Ράλλης τῆς νομικῆς, Λευκίας τῆς ἱατρικῆς καὶ Βάμβας τῆς φιλοσοφικῆς. Μετὰ τὰ ὀργανικὰ ταῦτα διατάγματα ἐγένοντο ἄλλα διατάγματα κανονιστικὰ τῶν ἐξετάσεων κλπ. ἐργασιῶν ἐν τῇ Π., ἀλλ' ὁ προσωρινὸς ὁργανισμὸς ἔμεινε σχεδὸν ἀνάλωτος μέχρι τῆς σήμερον, χωρὶς νὰ ἐπιτευχθῇ δι' ὀριστικοῦ ὁργανισμοῦ ἡ διαρρύθμισις τῶν ἀρχικῶς τεθειμένων βάσεων αὐτῶν πρὸς τὴν πρόθεσιν τὴν ἐπιστημονικὴν, ὑπεβλήθησαν ὅμως εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς σχέδια νόμου πολλάκις. Τὸ Π. τοῦτο ἔφερε μέχρι τῆς μεταπολιτευσιαστικῆς τοῦ 1862 τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ ἡγεμόνος, ἀπὸ τῆς μεταπολιτευσιαστικῆς ὁμοῦ μετωνομάσθη «ἐθνικὸν Π.». Τῇ ἐπιβεβληθείσῃ λοιπὴν ἡμέρᾳ, 3/15 Μαΐου 1897 ἐν οἰκίᾳ ἰδιωτικῇ, τῇ τοῦ Κλεάνθους ἐν τῇ ΒΑ πλευρᾷ τῆς ἀκροπόλεως, πρὸς τοῦτο μισθωθείσῃ, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀριστέων τοῦ Ἀγῶνος ἐγένετο πανηγυρικὴ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Π. ὑπὸ προστατῆν

τὸν ἱδρυτὴν ἡγεμόνα, παριστάμενον ἐν μέσῳ τῶν τοῦ Γένους διδασκάλων. Πρῶτανος τὸ δευτερον ἔτος ἐγένετο ὁ τῆς νομικῆς καθηγητῆς Γ. Ράλλης, ὅστις διὰ θερμῆς ἀργαιοπρεποῦς ἐπ' κλήτῳ ἡγήσατο τὴν ὑλικὴν ὁργάνωσιν τῆς πατρίδος τέκνων καὶ τῶν φιλελλήνων πρὸς ἱδρυσιν ἀνωτάτου τῶν Μουσῶν ἐνδυναμώματος, καὶ ὄντως ἡ προθυμία ὑπῆρξε μεγίστη ὥστε συλλεγόμενος διὰ τῆς πρὸς τοῦτο ἐπιτροπείας ἐπαρκεῖς χρηματικοῦ ποσοῦ ἐτέθη πανηγυρικῶς τῇ 2 Ἰουλίου 1899 ὁ θεμελιὸς λίθος ὑπὸ τὰς θερμὰς εὐχὰς τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τοῦ Ὁθωνος, καθ' ὃ σχεδὸν ἐξεπρόνησεν ὁ Δανὴς ἀρχιτέκτων Χάνσεν. Οὕτως ἀπὸ κοινῆς εἰσφοράς ἱδρύθη τὸ Π. καὶ μετὰ ταῦτα δι' ἄλλων εἰσφερῶν ἐτελειώθη καὶ ἐκαλλωπίσθη, εἶεν σήμερον ὑπάρχει.

Διὰ τοῦ προσωρινοῦ ἐκείνου ὁργανισμοῦ τὸ Π. διηρέθη εἰς σχολὰς τέσσαρας, τὴν τῆς θεολογίας, τὴν τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν, τὴν τῆς ἱατρικῆς, καὶ τὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης ἐγκυκλίου παιδείας, αὕτη δὲ διηρέθη εἰς τμήματα τρία, τὸ φιλοσοφικόν, τὸ μαθηματικόν καὶ τὸ φυσικόν. Ἐκάστη τῶν σχολῶν ἀποτελεῖ σύλλογον ὅλως ἀνεξάρτητον ἐπιστημονικῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων, πᾶσαι ὁμοῦ ἀποτελοῦσιν ἐν σῶμα καὶ εἶνε ὁργανικῶς συννωμέναι. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἑκάστῃ σχολῇ ἐδρῶν διετάχθη νὰ ἐρισθῇ, ἀλλὰ τοῦτο μόνον τὸ 1893 ἐπετεύχθη διὰ νόμου ὀρίζοντος καθηγητὰς πάντας τακτικούς α') ἐξ τῆς θεολογικῆς, β') ἐνέα τῆς νομικῆς, γ') δεκαπέντε τοῦ φιλοσοφικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τρεῖς τοῦ μαθηματικοῦ, ἐξ τοῦ φυσικοῦ, καὶ δ') δεκαοκτὼ τῆς ἱατρικῆς, τὸ ὅλον πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ. Ἡ τοιαύτη διαίρεσις καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν ἐδρῶν δὲν ἐγένετο εὐσυνεχῶς κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάγκην ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ ἀλλὰ κατὰ τὸ ὑπάρχον προσωπικόν, κατηργήθη ὅμως καὶ ὁ νόμος οὗτος τὸ λήγον ἔτος (1895) καὶ οὕτως ὁ προϋπολογισμὸς μόνον τοῦ Κράτους ἐρίζει τὸν ἀριθμὸν. Τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 95—96 οἱ καθηγηταὶ πάντες εἶνε 57, α') θεολογικῆς 4, β') νομικῆς 11, γ') ἱατρικῆς 20, καὶ δ') φιλοσοφικῆς 22. Καὶ ἡ τοιαύτη τῶν ἐδρῶν ἀριστία εἶνε πλημμελής καὶ συντελεῖ εἰς βλάβην τοῦ Π., διότι αἱ ἑβραὶ συνιστῶνται οὐχὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῶν διδασκῶν ἀλλὰ κατὰ τὴν προσωπικὴν ἀνάγκην τῶν διδασκόντων καὶ ἐντεῦθεν σχολαὶ τινες εἶνε λίαν ἑλλειπεῖς, ἄλλαι ἔγουν ὑπερβολικῶς ἀριθμὸν καὶ ἑδραὶ τινὲς μένουσι βυβάδι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ ὅτιν ὅτε σπουδαίοντα, διότι δὲν εὐρίσκεται ὁ ἐμβαπτίσων εἰς τὴν κολυμβήθραν τῶν διοριζόντων κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ ὕδατος τοὺς παρσκευασμένους καὶ καταλλήλους δι' ἑβραν τινά.

Πλὴν τούτων διετάχθη καὶ ἡ διδασκαλία τῶν ἀναγκαίων καθομιλουμένων γλωσσῶν, τῶν ὠραίων τεχνῶν, πρακτικῶν μαθημάτων καὶ ἀνωτέρων στρατιωτικῶν μαθημάτων, οὐδὲν ὅμως τούτων ἐξετελέσθη πλὴν τῆς ἐπὶ τινὰ ἔτη συστάσεως ἑδρας τῆς Τουρκικῆς γλώσσης. Ἡ τῶν μαθημάτων ἀκρόασις ὤρισθη τριετής, τοῦτο ὅμως ἐπὶ βραχὺ ἐτηρήθη καὶ ἀπὸ τοῦ 1842 ὤρισθη τετραετής. Τὸ διδασκικὸν προσωπικὸν ὤρισθη εἰς καθηγητὰς τακτικούς, ἐκτάκτους καὶ ἐπιτίμους καὶ εἰς διδασκτορας ἰδιαιτέρων παραδόσεων καὶ ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων. Μεταξὺ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν δὲν ὑπάρχει κατὰ τὰ προσόντα διάκρισις οὐδὲ κατὰ τὴν αἰτῶν ἐργασίαν, διότι δύναται καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ νὰ κατέχωσιν ἑδρας κανονικὰς, μόνον κατὰ μισθὸν ὑπάρχει διάκρισις καὶ κατὰ τὸ ὅτι οἱ ἐκτακτοὶ κατὰ διάταγμα τοῦ 1841 δὲν ἤθύναντο νὰ ἐκλεγῶσιν εἰς πανεπιστημιακὴν ἀρχήν. Ἡ δὲ τῶν ἐπιτιμίων τάξις ὤρισθη δι' ἀνδρας διαπρέποντας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἔχοντας τὴν ἱκανότητα καὶ προθυμίαν νὰ ἐπικοινωνήσωσι πρὸς τὸ Π. καὶ συντελέσωσιν εἰς τὴν προδόν τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐμῶν δὲ οἱ τοιοῦτοι νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἀνυπαρκτὸν ἀκαδημίαν, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διωρίσθησαν ἐπιτίμιοι καθηγηταὶ εἰς ἑδρας κανονικὰς ἄνδρες κατέχοντες δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ τοῦτο ἐτηρήθη μέχρις ἐσχάτων. Αὕτη ἡ μέχρι τοῦ 1893 διάκρισις, ὅτε διὰ νόμου ὤρισθησαν μόνον τακτικοὶ καθηγηταί, νῦν πάλιν ἀνακινεῖται καὶ ἐπιδιώκεται ἡ διὰ νομοθετήματος εἰσαγωγή καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν, ἀλλὰ αἱ τοῦτο προσωπικοὶ μόνον λόγοι προκαλοῦσι καὶ οὐχὶ ἀνάγκη. διότι ἂν τοιαύτη ὑπάρχει πρέπει νὰ πληρωθῇ διὰ τακτικῶν καθηγητῶν καὶ μόνον κατὰ μισθὸν νὰ ὑπάρχῃ διάκρισις κατὰ λόγον τῆς ὑπηρεσίας, ὅς διαρρυθμισθῶσι δὲ τὰ τῶν ὑπηρετῶν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ ρυθμίον καθηγητῶν καλῶν. Πλὴν τῶν καθηγητῶν ἦσαν καὶ οἱ διδασκτορες εἴτε οἱ ὑφηγηταὶ κληθέντες μετὰ δοκιμασίαν τῆς σχολῆς ἐγκρινόμενοι, δυστυχῶς ὅμως ὁ περὶ τούτων θεσμός εἰς οὐδὲν ὠφέλησεν οὐδὲ συνετέλεσεν εἰς παρασκευὴν καθηγητῶν, διὸ καὶ κατὰ τύπους μόνον ὑπάρχει. Διόρίζονται δὲ οἱ καθηγηταὶ προτρεπτικῆς οἰκίας σχολῆς προκαλουμένης ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου πρὸς πλήρωσιν κενῆς ἑδρας. Δυστυχῶς καὶ ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐπὶ νῆκεν ἀποτελεσματικὸν συμφωνον πρὸς τὸν σκοπὸν διότι πολλάκις καὶ ἡ προκαλοῦσα ἀρχὴ προβαίνει εἰς τοῦτο χάριν θεραπείας προσωπικῶν ἀξιώσεων καὶ οὐχὶ πληρώσεως κενῶν καὶ αἱ σχολαὶ πρέτειναν οὐχὶ κατὰ τὴν ἀξίαν ἀλλὰ κατὰ τὴν παρουσιαζομένην ἀνάγκην. Ὁ μισθὸς δὲ τῶν καθηγη-

τῶν μέχρι τοῦ 1843 ὤριζετο ἐν τῇ διατάγματι τοῦ διορισμοῦ ἄνευ κανόνος τινός, τὸ 1843 ὤρισθη εἰς 250 τῶν τακτικῶν, τὸ 1845 εἰς 300 τῶν τακτικῶν, 200 τῶν ἐκτάκτων καὶ 100 τῶν ἐπιτιμίων καὶ τὸ 1859 εἰς 350 τῶν τακτικῶν, ἀυξανόμενος μετὰ πενταετῇ ὑπηρεσίαν κατὰ 50 καὶ 100 δραχμὰς, καὶ τῶν ἐκτάκτων εἰς 250.

Οἱ ἐν τῇ Π. σπουδασταὶ λέγονται φοιτηταὶ καὶ τοιοῦτοι ἐγγράφονται ἐν τῇ μητρῷ τοῦ Π. μόνον οἱ φέροντες ἀπολυτήριον γυμνασίου τινὸς ἐν τῇ Κράτει ἢ ἀνεγνωρισμένου ἐν τῇ ἐξωτερικῇ. Οὗτοι ἓνα μόνον τῆς φοιτήσεως καὶ ἀκροάσεως ἔλεγχον φέρουσι, τὰς ἐν τέλει ἐκάστου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους λαμβανόμενας ἀποδείξεις ἀπὸ τῶν διδασκόντων. Τοῦτο ἀπέβη ἐπιβλαβέστατον καὶ πλείστοι συμπληροῦσιν ἀκρόασις μόνον διὰ τῶν ἀποδείξεων καὶ οὐχὶ διὰ τακτικῆς φοιτήσεως, ἐκ τούτου δὲ δύναται τις νὰ νοήσῃ ὅποια ἀπὸ πλείστων ἢ ἐπιστημονικῆς σπουδῆς. Ὁρίσθησαν καὶ χρηματικαὶ εἰσφοραὶ τῶν φοιτητῶν καὶ μικρὰ διδάκτρα, ἀλλ' εὐθὺς τῷ 1838 καταργήθησαν ταῦτα. Τὸ δὲ 1892 ἐκ τῆς ἐπελευθύνσεως οἰκονομικῆς δυσφορίας ἀπεφασίσθη καὶ ἡ καθολικὴ τῶν παιδευτηρίων φορολογία εἴτε ἡ ἀπὸ τῶν παιδευομένων καταβολὴ διδάκτρων· ἀλλ' ἡ ἀμείστος φορολογία ἀντέκειτο τῷ θεμελιῶν νόμῳ, παρεκκλίθη δὲ ὡς ἡ ἀπαγόρευσις διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐμμέσου φόρου διὰ τῶν χαρτοσήμων. Τῆς τοιαύτης φορολογίας δικαιολογικὸν λόγον ἔφερον τὴν ἀνάγκην τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐπιστήμασι φερομένων, ὃ ἀληθὲς ὅμως ἦτο ταμειευτικὸς καὶ οὐδὲν πλεόν καὶ ἐχρησίμευσαν τὰ μαθητικὰ τέλη εἰς εἰσπραξίαν πολὺ μείζονος τῆς ἀπάντης ποσού, ὃ δὲ τῶν σπουδαστῶν ἀριθμὸς ἐπὶ βραχὺ ἀνεκρίθη. Παλὺς ἡγήθη τότε ὁρόμβος καὶ διεκνήρυχθη ἡ τοῦ φόρου τούτου καταργησις, τοῦτο ὅμως ἐξητήθη σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μόνον περιορισμὸς τῶν ἐν τῇ μέσῃ παιδείᾳ μαθητικῶν τελῶν ἐνομοθετήθη. Δύο εἶνε οἱ παρεχόμενοι βαθμοὶ τοῖς δοκίμοις κρινόμενοις ἐν ταῖς μετὰ τὸ πέρας τῆς τετραετίας ἐξετάσεσιν ἐνώπιον τῆς σχολῆς, τὸ τοῦ διδασκτορος (ἀριστα, πάννυ καλῶς, καλῶς) ἐν πάσαις ταῖς σχολαῖς καὶ τοῦ προλήτου ἐν τῇ θεολογικῇ καὶ ὁ δεύτερος ὁ τοῦ τελειοδιδάκτου (σχεδὸν καλῶς) διὰ τὰς ἄλλας πλὴν τῆς ἱατρικῆς. Διτταὶ δὲ αἱ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις, ἐγγραφοὶ καὶ προφορικαί, τρίτη δύναται νὰ λογισθῇ ἡ τῶν διατριβῶν μετὰ τὸν ἀναγνωρισμὸν τῶν διδασκτῶν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ πτυχίου.

Ἡ πρώτη σχολὴ ἔχει προϊστάμενον ἐτησίως ὑπὸ τῶν τακτικῶν τῆς σχολῆς καθηγητῶν ἐκλεγόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου διοριζόμενον καὶ σχολάρχην μὲν τὴν ἀρχὴν εἶτα δὲ κοσμητὸρα κληθέντα, ὅλου δὲ τοῦ Π. προϊτάται εἰς καθηγητῆς τακτικὸς ἐν

τέλει τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους διὰ τὸ ἐπὶ τὸν ὑπὸ τοῦ συνέλου των καθηγητῶν ἐλεγχόμενος καὶ πρὸς τὰς λεγόμενας, ἐκπαιδευτικὰς δὲ ὡς ἡθικὸν πρόσωπον τὸ Π. Ὁ πρύτανης καὶ ἀντιπρύτανης μετὰ των τεσσάρων κοσμητῶν καὶ τεσσάρων ἄλλων ἐλεγχόμενων καθηγητῶν ἀποτελοῦσι τὴν ἀκαδημαϊκὴν σύγκλητον εἴτε τὸ συμβούλιον τὸ διοικεῖ τὸ Π.

Τὸ Π. ἔχει περιουσίαν ἰδίαν ἀνεργασμένην τῇ 1895 εἰς 6 955 233,62 δρ. καὶ ἀποτελοῦν μένην κυρίως ἐξ ἀκινήτων. Ἡ μεγάλη αὕτη περιουσία προήλθε κυρίως ἐκ των ἡγεμονικῶν πολλάκις δωρεῶν ἐξόχων τῆς πατρίδος τέκνων, τὰ ὅποια ἐν πόνοις καὶ μόχθοις ἐκτήσαντο, ἵνα καταλίπωσι τῇ Π. πρὸς αἰώνιον μνημόσυνον. Τὴν περιουσίαν πᾶσαν διαχειρίζεται ὁ πρύτανης κατὰ προϋπολογισμόν, ἐν τέλει τοῦ ἀκαδημ. ἔτους συντάσσόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου τοῦ λήγοντος ἔτους διὰ τὸ ἐπὶ τὸν καὶ ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὑπουργεῖας. Ὁ τοῦ 1895—96 ἐγκρινόμενος προϋπολογισμὸς τοῦ Π. περιλαμβάνει ἔσοδα μὲν δρ. 165 564 καὶ ἔσοδα 164 585 καὶ 10 τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας, τῆς δὲ ἐκ κληροδοτημάτων ἔσοδα δρ. 36 710 καὶ ἔσοδα 37 577 καὶ 80. εἴτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔσοδα μὲν 202 274 καὶ ἔσοδα 202 162 καὶ 90, ἔχων οὕτω τυπικὸν περίσσευμα δρ. 114 καὶ λ. 10. Πολλὰ καὶ ἐπίσημα ἄλλα ἐξήνχθησαν παράπονα διὰ τὴν διαχείρισιν ταύτην καὶ πλημμέλειαι κατεφυράθησαν, ἀτυχῶς παρήλθον καὶ ταῦτα ἀνευ νομοθετικῆς προνοίας.

Τὸ Κράτος διὰ τὸ 1895 προϋπολογίζει ἔσοδα μὲν ἀπὸ ἐκπαιδευτικῶν τελῶν δραχ. 1 195 220, ὧν τὰ πλείστον μετὰ τὴν ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ἔλλ. σχολείοις ἐλάττωσιν ἐπιβαρύνει τοὺς φοιτητάς, ἔσοδα δὲ διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν δρ. 567 330, ἧτοι α') διὰ μισθὸν καὶ ἐπιμισθία καθηγητῶν, μισθοὺς διὰ πάλλῃων καὶ ὑπηρετῶν δρ. 493 420, β') διὰ τὴν ἀστυκλικὴν 7320, γ') διὰ πρωτοπικτὴν καὶ ἔσοδα βιβλιοθήκης δρ. 30 292, δ') διὰ τὸ ἀστεροσκοπεῖον δρ. 19 230, ε') διὰ τὸν βοτανικὸν κήπον δρ. 7 630 καὶ ς') διὰ τὸν νομισματικὸν μουσεῖον 9 440. Αἱ δὲ ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ Π. καὶ των εἰς αὐτὴν ἀνγκώντων κληροδοτημάτων ἀνωτέρας σημειωθεῖσαι δαπάναι δρ. 202 162 καὶ 90 κατανέμονται εἰς τὰ ἑξῆς: κεφάλαια, α') ὑποτροφίαι καὶ βοηθήματα 12 600, β') ἔσοδα διδασκαλίας 5 800, γ') ἀγορὰ ὀργάνων 20 300, δ') ἀγορὰ καὶ συμπτῆσις βιβλίων 5 500, ε') ἀγορὰ περιοδικῶν καὶ ἄλλων βιβλίων 16 980, ς') ἀστυκλικὴ 3 460, ζ') ἔσοδα πρακτικῶν ἀσκήσεων 16 500, η') συνδρομαὶ εἰς παραρτήματα τοῦ Π. καὶ εἰς συλλόγους 12 800, θ') τέλη διδασκτικῶν διπλωμάτων 1 500, ι') ἐπισκευαὶ ἀκινήτων 7 500, ια') φωτι-

σμός καὶ ὕδωρ 2 000, ιβ') σκευὴ καὶ ἐπιπλα 1 600, ιγ') τόκοι δανείων 13 545 καὶ 10, ιδ') διάφορα 35 500, ιε') ἔσοδα δωρεῶν 180, ις') ἔσοδα κληρονομικῶν καὶ κληροδοτημάτων 36 597 καὶ 80 καὶ ιζ') διαγωνίσματα Σούτσου 800. Οὕτως ἐν συνόλῳ ἀπὸ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Π. δαπανῶνται διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν τὸ ἔτος τοῦτο δραχ. 769 492 καὶ 90.

Πλὴν των τεσσάρων σχολῶν ἔχει τὸ Π. τὸ ἀπὸ τοῦ 1843 ἰδρυθὲν φαρμακευτικὸν σχολεῖον πρὸς ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν φαρμακοποιῶν. Ἐν τούτῳ τὴν ἀρχὴν εἰσάγοντο ἀπολυτηριούχοι τοῦ ἑλλ. σχολείου, εἴτα ἀπὸ τῆς Δ' καὶ Γ' γυμνασιακῆς τάξεως καὶ νῦν μόνον ἀπολυτηριούχοι των γυμνασίων, διδασκόμενοι ὑπὸ καθηγητῶν τοῦ Π. Ἐχει προσέτι τὸ Π. δώδεκα μὲν ἐπιστημονικὰς συλλογὰς 1) φυσιογραφικὸν μουσεῖον, 2) βοτανικὸν μουσεῖον, 3) ταμείον των ὀργάνων τῆς φυσικῆς, 4) χημείον, 5) φαρμακευτικὸν φροντιστήριον, 6) φαρμακολογικὴν συλλογὴν, 7) ἀνατομικὸν φροντιστήριον, 8) παθολογικὸν ἀνατομείον, 9) φυσιολογικὸν μουσεῖον, 10) ἀνθρωπολογικὸν μουσεῖον, 11) χειρουργικὴν συλλογὴν καὶ 12) τὴν μετὰ τῆς ἐθνικῆς συγκληνευμένην βιβλιοθήκην τοῦ Π., καὶ ὀκτώ παραρτήματα: 1) ἀστεροσκοπεῖον, 2) βοτανικὸν κήπον, 3) δημοτικὸν νοσοκομεῖον, 4) μαευτήριον καὶ συλλογὴν μαευτικῶν ὀργάνων, 5) ὀφθαλμιατρεῖον, 6) νοσοκομεῖον συφιλιδικῶν νοσημάτων, 7) νοσοκομεῖον παιδικῶν νοσημάτων καὶ 8) τὴν ἀστυκλικὴν, τὰ πλείστα ἐν κεχωρισμένοις ἀπὸ τοῦ Π. μεγάροις.

Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος ἀρχεῖται μετὰ τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τῇ 15 Ἰουνίου, διαίρεται εἰς δύο κατ' ὄνομα ἑξάμηνα, εἰς χειμερινὸν λήγον ἀντ' τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τὸ θερινὸν ἀπὸ Μαρτίου μέχρι 15 Ἰουνίου, ὥστε κατὰ τύπους ἀποτελεῖται: τοῦτο ἀπὸ ἐνῆα πλήρεις μῆνας καὶ ἡμισυ μὴνός, οὐσιαστικῶς ὅμως εἶνε πολὺ βραχύτερον, διότι καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μολὶς ἀρχεῖται ἡ διδασκαλία ἐνίων καθηγητῶν καὶ ἀπὸ μέσου αὐτῶν μὴ ἀπὸ ἀρχομένου τοῦ Μαΐου διακόπτεται, οὐκ ὀλίγαι μετὰξὺ ἐscrται σποραδικαὶ καὶ διαλείμματα μακρὰ τρία, των Χριστουγέννων, ἀπόκρεων καὶ Πάσχα ἐξ ἡμερῶν 15—20 ἑκάστον, ὥστε σχεδὸν ἐν ἰδελγικῇ ἰσομοιρίᾳ διανέμονται πρὸς ἀλλήλας τὸ ἔτος ἡ ἀργία καὶ ἐργασία καὶ ἐκ τούτων τεσσάρων ἐτησίων κύκλων βεβαρημένον ὑπὸ πολλῶν ἐορτῶν ἀποτελεῖται ἡ ἐν τῇ Π. διδασκαλία, μεθ' ἣν δικαιούται τις καὶ εἰς διδασκτορικὰς ἐξετάσεις.

Αἱ τῆς διδασκαλίας ὥραι ἦσαν ἰόριστοι κατὰ ποσόν, ἐνεκα ὅμως παραπόνων κατὰ τοῦ περιορισμοῦ εἰς τριῶν συνήθως καθ' ἑβδομάδα προὐκλήθη νόμος ἐπιβάλλων ἐξάω-

ρον καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίαν ἐκάστη καθηγητῇ, ἀλλὰ πρὸ μικροῦ κατηγγήθη ὁ νόμος οὗτος καὶ ὁ διδάσκων ὀρίζει τὰς ὥρας. παρατηρεῖται δὲ ὅτι: κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (95-96) οἱ πλείστοι διδάσκοντες 3-4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, ὀλίγοι πέντε καὶ ἐν τοῖς δακτύλοις μετροῦνται οἱ διδάσκοντες 6-7. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ μικροῦ ὀρισμένου χρόνου ἀποκόπτεται πολὺ ἢ ὀλίγον διὰ τῶν αὐθαριετῶν ἀπουσιῶν τῶν καθηγητῶν, τοῦτο καὶ τὸ 1867 καὶ ἀκριβῶς ἠνάγκασε τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν νὰ προκαλέσῃ Β. Δ. περὶ τήρησεως βιβλίου ἀπουσιῶν καθηγητῶν, ὅπου ὅσον ὀνειδιστικὸν τόσον δηλωτικὸν τοῦ ἐκ τῶν ἀπουσιῶν καθηγητῶν προσγινόμενου ἁδικήματος τοῖς τε σπουδάζουσι καὶ τῇ πολιτείᾳ. Τσαυτὴ κατὰ ποσὸν ἡ διδασκαλία, βεβαίως οὔτε ἐπαρκὴς οὔτε τελεία, ὑπάρχουσιν ὅμως εὐτυχῶς καὶ ἐξαιρέσεις. Τὲ ὅστις δύναται νὰ ἀρβῇ ἐὰν δι' ἐπαρκοῦς μισθοῦ ἀπαγορεύσωμεν πασαν ἀλλήν ἐργασίαν ἀπὸ τῶν καθηγητῶν, ὥστε πάντες τοῦτο νὰ ἔχωσιν ἔργον καὶ οὐχὶ πάρεργον.

Φεitur εἰς ἐνεγράφησαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Π. μέχρι τέλους τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1894-95 ἐν πάσαις ταῖς σχολαῖς καὶ ἐν τῇ φαρμακευτικῇ σχολεῖν 21 076. Τούτων ἐνέμειναν καὶ ἔτυχον πτυχίου ἐν τῇ θεολογικῇ 120, ἐν τῇ νομικῇ διδάκτορες 2913 καὶ τελειοδιδάκτοι 1 200 (βλὼν 4 113), ἐν τῇ ἱατρικῇ 3 639, ἐν τῇ φιλοσοφικῇ καὶ τῶν τριῶν τμημάτων διδάκτορες 616, τελειοδιδάκτοι 207, ἐν τῇ φαρμακευτικῇ 571 καὶ ἑλληνοδιδάσκαλοι 444, ἥτοι τῶν τεσσάρων σχολῶν προλῦται, διδάκτορες καὶ τελειοδιδάκτοι διδάσκαλοι καὶ φαρμακοποιοὶ 9710. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐγγραφέντων ἀπῆλθον εἰς ἄλλα πανεπιστήμια, ὅπεθεν μετὰ βραχέϊαν ἢ μακρὰν διαμονὴν ἐπανῆλθον πτυχιοῦχοι. Πτυχία ἐδόθησαν τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἱατρικῇ τὸ 1842-43· ἐν τῇ νομικῇ τὸ 1845-46· ἐν τῇ φιλοσοφικῇ τὸ 1849-50 ἐν τῇ θεολογικῇ τὸ 1856-57· καὶ διδασκαλικὸν τὸ 1852-53.

Αὕτη ἐν μικρῇ ἢ πνευματικῇ κίνησις τοῦ ἡμετέρου Π. τοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν Γερμανικῶν ἰδρυμένου καὶ ὄντος διδακτικοῦ ἢ μεταδοτικοῦ γνώσεων κεκτημένων, πρὸς παραγωγὴν δὲ ἐπιστημονικὴν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης θὰ μεριμνήσῃ ἢ πληρωθῇ τομὴν ἀκαδημία. Τὸ τῶν πτυχιοῦχων πλῆθος δυσανάλογον πρὸς μικρὸν ἔθνος, ἐφεξάντινες καὶ ἐξήνεγκον γνώμην περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὰς ἐπιστήμας φερεμένων. Ἐπιβολὴ βαρέων τελῶν ἐλέγχθη ὡς μέσον περιεριστικὸν τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλ' ἐδείχθη ἀνωφελὲς πρὸς τὸν φαινόμενον τοῦτον σκοπὸν· εἰς τὴν κρίσιν ἐξετάσεις προβάλλουσιν ὡς μέτρον σωστικὸν ἢ προληπτικόν. Τὸ κακόν, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτο, κείται οὐχὶ ἐν τῇ

πλῆθει τῶν ἐπιστημόνων ἀλλ' ἐν τῇ ποιῇ, ἐπομένως ἀνάγκη προνοίας οὐχὶ περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Π. ἀνικάνων ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀλλὰ περὶ μὴ ἐξαγωγῆς ἀνικάνων πτυχιοῦχων, δι' ὧν κυριώτατα καὶ ἡ ἀλλὴ παίδευσις φθίρεται, καὶ πατα ἐπιστημονικὴ δράσις μηδενίζεται καὶ μυρία γεννῶνται κακά. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦτου ἀνάγκη α') ἰδρύσεως τὰς εἰς προπαρασκευαστικῆς ἐν ἣ δι' ἐτήσιας διδασκαλίας καταλλήλων πρὸς ἐκαστὴν σχολὴν μαθημάτων τὸ μὲν νὰ ἀποτρίβωνται αἱ ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀτέλειαι τὸ δὲ νὰ παρασκευάζωνται πρὸς ἐπιστημονικὴν σπουδὴν, μετὰ δὲ δόκιμον δοκιμασίαν νὰ κατατάσσονται ἐν τῇ οἰκείᾳ σχολῇ, ὅποτε ἐκλείπουσι τὰ κατὰ τῶν γυμνασίων παράπονα καὶ οὐδεὶς ἀνίκανος θὰ ἀποστέλληται ἢ ἀποστελλόμενος δὲν θὰ εἰσέλθῃ οὐδέποτε εἰς σχολὴν β') καὶ ἀκροάσεως πραγματικῆς καὶ ἀνελλιπούς καὶ διδασκαλίας πλήρους καὶ ἐπαρκούς ἀπὸ τῶν διδασκόντων γ') αὐστηρὰς ἐξετάσεως πρὸς ἀπόκτησιν πτυχίου καὶ πραγματικῆς ἀσκήσεως δ) δοκιμασίας μετὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ μάλιστα ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἣς οἱ πτυχιοῦχοι ἔχουσι πρὸ παντὸς ἀνάγκην ἀσκήσεως δ') συγχωνεύσεως εἰς ἐν τοῦ μαθηματικοῦ καὶ φυσικοῦ τμήματος ἔξου ἀδιακρίτως διερίζονται καὶ προτιμῶνται οἱ φυσικοὶ τῶν μαθηματικῶν ε') περιορισμοῦ τινος καὶ δοκιμασίας τῶν ἀπὸ ξένων πανεπιστημίων ἀνευ πολιτεϊακῶν ἐξετάσεων πτυχιοῦχων.

Καὶ ὅμως μεθ' ὅλας τὰς ἀτελείας τὸ Π. μεγίστην προσήνεγκε τῇ ἑλληνισμῷ ὑπηρεσίαν καὶ ἐξήστησεν ἐκπολιτιστικὴν ἐν τῇ ἀνατολῇ δύναμιν, πλείστους καὶ κρατίστους ἐπιστήμονας ἐξέπεμψε καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀλυτρώτῃ Ἑλλάδι. Ὡς ῥίψωμεν βλέμμα καὶ εἰς τὰ ἐκ τούτου ἀγαθὰ καὶ οὐχὶ μόνον εἰς τὰς πλημμελείας, τὰς ἀπαραιτήτους εἰς ἀρτιπαγὲς Κράτος, καὶ ὡς ἀναλογισθῶμεν ὅτι οἱ ἀπὸ τούτου ἐπιστήμονες ἀνήκουσι κατὰ πολὺ καὶ τῇ ἀλυτρώτῃ πατρίδι. Ἡ ὅλη τοῦ Π. ἱστορία δεικνύει τὰ παρασχεθέντα τῇ ἔθνει ἀγαθὰ. [Π.Ι.Π.]

Πανεφνημέριοι. βλ. Ἐφημέριοι

Πληγυρικός ἐκαλεῖτο τὸ κατ' ἄρχας λόγος ἐκφρονούμενος κατὰ παντὴ γυριν τ. ἔ. συνέλευσιν ὅλου τοῦ λαοῦ πρὸς κοινόν τινα σκοπὸν ὡς ἐορτὴν κλ., δι' οὗ ἐξυμνεῖτο ἡ ἐορτή, ἢ πόλις ἢ ὁ τόπος αὐτῆς, τὸ ἔθνος κλ. Ἐν εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ εἶτα ὁ ὅρος ἐτήμαινεν ἐγλωττιστικὸν λόγον ἐν γένει. Περὶ φημι εἶναι ὁ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος σωζόμενος Π. τοῦ Ἰσοκράτους, ὅστις ὅμως οὐδέποτε ἐξεφώνησεν. [Γ.Φ.]

Πάνθεον Πάνθεον ἢ Πάνθεον ἐκαλεῖτο τὸ πᾶν λεξανδρικὴ σχολή, ἐν τ. Α' σελ. 531 β' κέ.

Πάνθειον ἢ Πάνθειον ἐκαλεῖτο τὸ πᾶν

των τῶν θεῶν. Περίφημος τοιοῦτος ὑπῆρξε καὶ σώζεται εἰσέτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ῥώμῃ, ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀγρίππα τῷ 25 ἢ 27 π. Χ. ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀρεως καὶ ἀνακαινισθεὶς τῷ 202 μ. Χ. ὑπὸ Σεπτιμίου Σεβήρου καὶ τῶν υἱῶν του. Ἀπὸ τοῦ 607 χρησιμεύει ὡς ἐκκλησία. Ἔχει σχῆμα στρογγύλον μετὰ προσταύσεως 16 κίονων κορινθιακοῦ ρυθμοῦ (βλ. πίν. Ἀρχιτεκτον. Δ' ἀρ. 36), καλεῖται δὲ νῦν Sancta Maria ad Martyres ἢ ἐνεκα τοῦ σχήματος Santa Maria Rotonda ἢ ἀπλῶς La Rotonda. — Καὶ ἐν Παρισίοις ὑπάρχει οἰκοδόμημα τοιοῦτο μεγαλοπρεπές, ἰδρυθὲν τῷ 1764, ὅπερ ἐναλλάξ ἐχρησίμευσεν ὡς ναὸς καὶ ὡς ἥρπον, ὁριστικῶς δὲ νῦν χρησιμεύει πρὸς ἐνταφιασμὸν ἐνδόξων ἀνδρῶν.

Πανιάρες. Χωρ. τοῦ δήμου Κολλωνίδων (Πυλίας), μετὰ 159 κατ. [Μ.Σ.]

Πανένης. Ὁ περιφημότερος τῶν Ἰνδῶν γραμματικῶν, ζήσας πιθανῶς κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, συγγράψας δὲ ἔργον γραμματικὸν μεγάλης ἀξίας εἰς 8 βόλια.

Πάνεπατ (ἀγγλ. Panepat). Πόλις τῆς ἰνδοβρετανικῆς ἐπαρχίας Πένταπ, ΒΔ τῆς Δελχῆς. Ἦχει 25022 κατ. καὶ εἶναι πρωτεύουσα περιφέρειας. [Μ.Σ.]

Πανεπέρι. Χωρ. τοῦ δήμου Κορώνης (Πυλίας), μετὰ 191 κατ. [Μ.Σ.]

Πάνεσσα. 1) Κώμη τῆς Λακωνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μαλευρίου. Κεῖται ἐπὶ ὄρεινης χώρας τοῦ Ταυγέτου 3 ὥρ Δ τοῦ Γυθείου. Κάτοικοι 814. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Φαρκεδόνης (Τρικκάλων), ἔχον 193 κατ.

Πανέσσα. Βλ. Ἰναχος.

Πανιώνιον. Βλ. Ἰωνες.

Πανωνία ἐκαλεῖτο πρᾶξ Ῥωμαίους χώρα ἐκ Β καὶ Δ ὑπὸ τοῦ Δουναβίου περιοριζομένη καὶ συνορεύουσα Δ πρὸς τὸ Νωρικόν, περιλαμβάνουσα τὴν σημερινὴν Ν τοῦ Δουναβίου Οὐγγαρίαν καὶ μέρος τῆς Βοσνίας, Κροατίας, Κρανίας, Στυρίας καὶ Κάτω Αὐστρίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, παρ' Ἑλληνιστῶν καὶ σλαβῶν καλεῖσθαι, ἦσαν ἰλλυρικῆς φυλῆς καὶ ὑπετάγησαν μὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Ὀκταβιανοῦ 36-34 π. Χ., ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη παρέστησαν πράγματα εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ καταπνίξωσι διὰ 15 λεγεῶνων ἐπαναστάσιν διαρκέσαντα ἀπὸ τοῦ 6 μέχρι τοῦ 9 μ. Χ. Ἀπὸ Τραϊανοῦ ἡ χώρα διήρreitο εἰς Ἀνω (Δυτ.) καὶ Κάτω (Ἀνατολ.) Παννονίαν. [Α.Α.]

Πανοπέας ἢ Πανοπέυς, ὑπερῶν Φανοπέυς. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Φωκίδος, κειμένη 20 σταδία Ν τῆς Χαλκιδέας ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ. Ἦτο ἐδρα τῶν Φλεγκίων καὶ πατρίς τοῦ Ἐπειοῦ. Ἐνεκα τῆς θέσεώς της εἶχε στρατηγικὴν σημασίαν καὶ ἦτο ὡχυρωμένη κατεστράφη δὲ ἐπανειλημμένως,

ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 480 π. Χ., κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον 346 καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων 198 καὶ 86 π. Χ. Σώζονται δὲ ἀνόμερα εἰσέτια τῶν τειχῶν ἐπὶ λόφῳ, παρ' ὃν κεῖται τὸ χωρίον Ἀγ. Βλάσσης. [Α.Α.]

Πανοπλία. Βλ. Ὀπλίτης.

Πανόπολις. Ἀρχ. πόλις τῆς Ἀνω Αἰγύπτου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, πατρίς τοῦ Νόννου.

Πάνορμος (νῦν Palermo). Ἀλλοτε πρωτεύουσα τῆς Σικελίας, νῦν δὲ ἰταλικῆς ἐπαρχίας (5142 τχμ. μετὰ 774070 κατ. τῷ 1890), κειμένη κατὰ τὰ Δ τῆς Β παραλίας καὶ πρὸς Δ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ἐν πεδιάδι καταρτύῳ ὑπὸ ἐσπερίδοιδων. Εἶναι ἐδρα τῶν ἀρχῶν, ἀρχιεπισκόπου καὶ πανεπιστημίου, διαιρεῖται δὲ εἰς τὴν παλαιὰν πόλιν καὶ τὰ προάστεια καὶ ἔχει ὠραίαν πλατείας καὶ περιπάτους. Μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος ὑπάρχουσιν ἐλάχιστα, πολλὰ δὲ τῶν μέσων χρόνων, τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον μετὰ περιφάνειαν ναοῦ, ἰδρυθέντος 1132 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ῥογήρου, καὶ πύργου ἐφ' οὗ νῦν λαμπρὸν ἀστεροσκοπεῖον, μητρόπολις (1169-85) μετὰ τῶν τάφων Ἑρρίκου Σ' καὶ Φρειδερίκου Β', κλπ. Ἐκ τῶν ἄλλων κτιρίων εἶναι ἀξιόλογα τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον, τὸ τῶν δικαστηρίων, τὸ δημαρχεῖον, τὸ νοσοκομεῖον κλ. Σημαντικώτατον εἶναι τὸ πανεπιστήμιον μετὰ πλυσίων συλλογῶν καὶ βοτανικοῦ κήπου, τὸ Ἑθν. μουσεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπόκεινται καὶ τὰ γλυπτικὰ ἔργα τῆς Σελινουίντος, δύο μεγάλοι βιβλιοθήκαι, τὸ φθδεῖον, τεχνικὰ κλ. σχολεῖα καὶ πολλαὶ ἐπιστημονικαὶ εἰσαίρια. Οἱ κάτ., περ. 267 χιλιάδες, διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν μηχανῶν, χημικῶν προϊόντων, χειροκτίων κλ., ὡς καὶ σπουδαῖον ἐμπορίον καὶ ναυτιλίαν. Ἐξάγονται δὲ κυρίως θεῖον, οἶνος καὶ ἄλλα προϊόντα. — Ἡ πόλις ἰδρυθῆ ὑπὸ Φοινικῶν, διαμείνασα δ' εἴτα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Καρχηδονίων ἐκυριεύθη τῷ 254 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Μετὰ βραχείαν κυριαρχίαν τῶν Ὀστρογόθων περιήλθε διὰ τοῦ Βελισσαρίου εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, ἀλλὰ τῷ 731 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ἔμεινεν ἐδρα τοῦ σχεδὸν ἀνεξαρτήτου τοποτηρητοῦ. Εἰς μεγάλαν ἀκμὴν περιήλθεν ἀφ' ὅτου ἐκυριεύθη 1071 ὑπὸ τῶν Νορμανθῶν καὶ ὠρίσθη κατόπιν ἐδρα τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀλλῆς τοῦ Χοενσταουφίδου Φρειδερίκου Β'. Τῷ 1282 ἡ πόλις ὑπῆρξεν ἡ κυρία σκηνὴ τοῦ σικελικοῦ ἐσπερινοῦ, δι' οὗ ἡλευθερώθη ἡ Σικελία ἀπὸ τῶν Γάλλων. Καὶ ἐν τοῖς καιότιν ἐν Π. ἡδρευον πάντοτε οἱ ἡγεμόνες τῆς νήσου. [Μ.Σ.]

Πάνορμος (τουρκιστὶ Πάνδερμα) Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ τοπικῇ Βιλουκετερίου (Καράσι), κειμένη πρὸς Β τῆς Μ. λετο-

πολίτιδος λίμνης καὶ ἐπὶ τῆς Προποντίδος. ἔχει περ. 8000 κατ., ὧν τὸ ἥμισυ Ἑλληγνες ἐξαρτῶμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς μητροπέλεως Κυζίκου, καὶ εἶναι ἐμπορικὴ πόλις ἐξάγουσα μεταξὺ ἄλλων κόκκινον χαβιάριον καὶ μάρμαρα. [M.X.]

Πανορπίδες (Panorpinæ). Οἰκογένεια τῶν Νευροπτέρων, ἔχουσα μικρὰν κεφαλὴν μεταβαίνουσιν εἰς ῥύγχος, δύο ζεύγη πτερύγων ἰσομεγέθων καὶ μακροὺς πόδας. Ἡ κοινὴ Πανόρπη (βλ. πίν. Ἐντομα Δ' ἀρ. 7) ἔχει γῶμα μέλαν καὶ πόδας κίτρινους, ὁ δὲ τελευταῖος δακτύλιος τοῦ σώματος φέρει ἀρπακτικὸν ὄργανον ὁμοιάζον πρὸς κέντρον, χρησιμεύον δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ.

Πάνου Γεώργιος. Εἷς τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα διαπρεφάντων ἀνδρῶν, ἐκ Σπετσῶν, γεννηθεὶς τῷ 1770. Ἐκ πρώτης ἡλικίας ἐπιδεικνύει εἰς τὸ ναυτικὸν στάδιον, ἀνεδείχθη νέος ἔτι ὡν δεξιότατος καὶ ἀνδρεῖος πλοίαρχος ἀποκρούσας δὲ ποτε τὰς προσβολὰς μεγάλου πειρατικοῦ πλοίου ἐφημέσιον δικαίως καὶ διωρίσθη τῷ 1814 ὑπὸ τῆς Πύλης διοικητῆς Σπετσῶν. Τῷ 1817 προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Παν. Σέκερη, ταμίου τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας, εἰς Κων/πόλιν, ἐμυθήθη τὰ ταύτης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου καὶ ἔκτοτε μετὰ μεγίστης ἐνεργείας καὶ συνέσεως προπαρεσκευάσας τὰ τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις τέλος ἐξεργάγη ἐν Σπέτσαις τῇ 2' Ἀπριλ. 1821, τοῦ Π. ὑψώσαντος πρώτου τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ἐπὶ τοῦ πλοίου του «Σόλωνος». Ἀμέσως δὲ ὁ Π. ἀκολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων πλοίαρχων ἀπέπλευσε πρὸς πολιορκίαν τῆς Μονεμβασίας. Προσπαθῶν παντὶ τρόπῳ νὰ συμπληρώσῃ κατὰ δύναμιν τὰς ἐλλείψεις αἰτίνες ἡμποδίζον τὴν ταχείαν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου, τέλος μετὰ τρεῖς μῆνας καὶ τινὰς ἐβδομάδας εἶδε στεφόμενος δι' ἐπιτυχίας τὰς προσπάθειάς του καὶ ἔσπευσεν εἰτα νὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου καὶ τὴν καταδιώξιν τῶν περὶ τὰς Πάτρας ἐχθρῶν πλοίων. Εἰς τὴν ἐν Ἀστρεὶ ἐθνοσυνέλευσιν ἐστάλη ὡς πληρεξούσιος τῶν Σπετσιωτῶν, εἰτα δὲ διωρίσθη ἑπαρχος Μονεμβασίας καὶ διετέλεσε τοιοῦτος ἐπὶ τρία περὶ τοῦ ἔτη, γενικῆς ἀπολαύων ἐκτιμήσεως. Ἀλλ' ἔνεκεν ἀσθενείας ἠναγκάσθη ὑστερον νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Σπέτσας, ὅπου ἐξεπλήρου καθήκοντα λιμενάρχου, εἰρηνοδίκου καὶ ἀστυνομίου, ἐνῶ τὸ πλοῖόν αὐτοῦ ὑπὲρ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνψιοῦ του Ν. Μυλωνᾶ παρευρίσκετο εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ναυμarchίας καὶ ὁ υἱὸς του Ἀθανάσιος Π., διοικῶν τὸ πλοῖόν του Ἠλ. Θεμεριωτότου, ἐπολέμει καὶ αὐτὸς ἀνδρείοτατα κατὰ τὰς διαφορὰς συμπλοκάς. Κατὰ τὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐκστρατείαν τοῦ Κόλχαν ἔλαβε καὶ ὁ Γεώρ-

γιος μέρος ὡς διοικητῆς τοῦ ἐθνικοῦ πλοίου Θησείας, μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης ἐπανήλθεν εἰς τὸ πρῶτον ἐπαγγελματικόν, τὸ ναυτιλιακὸν ἐμπόριον. Δυστυχῶς ὁμοῦς ἐναυάγησε τὸ πλοῖόν του καὶ ἔκτοτε δὲν κατώρθωσε πλέον νὰ ἀνακύψῃ. Παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἔλαβε τῷ 1836 μικρὰν σύνταξιν, ἔζησε δὲ μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1863, ὅποτε ἀπέθανεν ἐν ἀκρᾷ πενίᾳ. [Α Ν. Γ.]

Πανουριές. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐγένετο γνωστὸς κατὰ τὸν ἀγῶνα ὁ υἱὸς τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Δρέμινα Σεροδημήτρι, οὕτως ἐπικληθέντος διὰ τὴν ἰσχύοντά του, τὸ δὲ ὄνομα παρεδέχθησαν εἰτα καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ὁ Π. οὗτος ἐγεννήθη περὶ τὸ 1759, κατ' ἄλλους δὲ τῷ 1767, καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς ὡν ποιμὴν εἰσῆλθεν ὑστερον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἰσχυροῦ Δελῆ Ἀχμέτ, ὅστις κατόπιν κλέφτης γενόμενος κατέστησεν αὐτὸν πρωτοπαλλήκαρόν του. Ἀνεξάρτητος εἰτα γενόμενος ὁ Π. διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ ἀρματωλὸς, ὑστερον ὁμοῦς εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ πεσὼν ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀνδρίτσου νὰ προσέλθῃ πρὸς τὸν σατράπην, ὅστις τῇ συστάσει τοῦ Ἀνδρίτσου δὲν τὸν ἐκακοποίησεν. Ὅτε ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς ἐπολιορκήσῃ ἐν Ἰωαννίνοις ὁ Π. μετέβη εἰς τὴν Παρνασσίδα καὶ διωρίσθη ὑπὸ τῶν Σαλωνιτῶν ἀρματωλὸς. Ἐνταῦθα εὕρισκετο ἐν ἀδιαλείπτῳ συνενοήσῃ μετὰ τοῦ Δουβουνιώτου καὶ τοῦ Διακού καὶ προπαρεσκευάσθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ συμβάντων ὁ Π. τῇ 27 Μαρτίου ὑψώσεν ἐν Ἀμφίση τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἤρχισεν εἰτα τὴν πολιορκίαν τῶν ἐν τῇ φρουρίᾳ Σαλωνίων Τούρκων, οἵτινες τῇ 10' Ἀπριλίου παρεδόθησαν εἰς αὐτόν. Δυστυχῶς ὁμοῦς δὲν ἔλειψαν ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ αἱ κατὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις συνήθεις ὁμότητες. Πρὸς ἀποκρούσιν τοῦ μετὰ μεγάλου στρατοῦ ἐπερχομένου Ὁμέρ Βρυώνη ὁ Π. συνεννοήθεις μετὰ τῶν δύο ἄλλων ἐπικλητῶν, κατέλαβε τὰ χωρία Μουσταφᾶ Μπεη καὶ Χαλκομάταν, ἀλλ' ἠναγκάσθη μετὰ ἡρωικὴν ἀντίστασιν νὰ υποχωρήσῃ, συλλέξας δὲ πάλιν τοὺς περὶ αὐτὸν ἔλαβε μέρος μετὰ τοῦ Ἀνδρίτσου εἰς τὴν εἰς Καστράκι μάχην. Καὶ δὲν παυεῖτο μὲν κατὰ τὴν ἐν Βασιλικαῖς (βλ. λ.) μάχην, καθ' ἣν διέπρεψεν ὁ υἱὸς τοῦ Νάκος Π., ἀλλ' αὐτὸς καὶ ὁ Δουβουνιώτης εἶχον ὑποδείξει τὸ μέρος τοῦτο ὡς καταλληλότερον πρὸς ἀποκρούσιν τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Νάκος οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς πλείστας μάχας καὶ ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἀνδρειότερων καὶ δεξιωτέρων ἐπικλητῶν. Ὁ Π. μεταβὰς εἰς Πελοπόννησον συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἀκροκορίνθου ἐπὶ δὲ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δράμαλη συνεβούλευσε νὰ καύσῃ τὰ χωρία τὰ

καίμενα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ του, καὶ ἐξετέλεσε τοῦτο, ἵνα μὴ εὖρη ὁ ἐχθρὸς τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, ἀναμειβόμενος δὲ τοις τοις τρόποις συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφήν αὐτοῦ. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1824, νέας εἰσβολούσας τουρκικῆς στρατιᾶς, ὁ Π. ὑπέδειξεν ὡς ἀμυντήριον τὴν Ἀμπλζανν, καὶ ἐνταῦθα συνεκροτήθη ἡ ἐνδοξος μάχη ἐν ᾗ πρωτηγωνίστησεν ὁ Νάκος Π. ἐν τῇ θέσει Κούλιας. Καὶ μὲν ἐπομένῳ ἔτει ὁ Π. καρτερικώτατα ἀντέστη εἰς θέσιν Πέντε Ὀρεα κατὰ τοῦ πολυαριθμοῦ στρατοῦ τοῦ Κεχαγιᾶ Μπέη, τέλος δὲ μετὰ τῶν ἀπομεινάντων περίπου 1000 ἀνδρῶν του διέρρηξε τὰ ἐχθρικά στίφη. Ὁ Νάκος ἔλαβε μέρος βραδυτερον καὶ εἰς τὴν περὶ τὴν μονὴν Ἱερουσαλὴμ μάχην τοῦ Ἀνδρίτσου, ἐτάχθη δὲ εἰτα ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη, ἐπολέμησεν εἰς Χαϊδάρη, εἰς Δίστομον (κατὰ τὴν περίφημον ἐκστρατείαν εἰς τὴν Ἀνατολ. Ἑλλάδα) καὶ ἀλλὰχοῦ. Καὶ ὁ μὲν γέρων Π. ἀπέθανε τῷ 1834 ἐν Ἀμφίσσῃ, ὁ δὲ Νάκος διορισθεὶς ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ χιλίαρχος προυβιβάσθη ἐπὶ Ὀθωνος εἰς ὑποστράτηγον, ἀπὸ δὲ τῆς ἰδρύσεως τοῦ συστήματος ἀντιπροσώπευε πάντοτε τὴν ἐπαρχίαν του ἐν τῇ βουλῇ· ἀπέθανε δὲ τῷ 1863 ἐν Ἀμφίσσῃ. [Α.Ν.Γ.]

Πινόφκας (Θεόδ. Panofka). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος, γενν. 1801 ἐν Βρεσλαυῖα, διατελέσας δὲ γραμματεὺς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου ἐν Ῥώμῃ καὶ ἀπὸ τοῦ 1844 ἔκτακτος καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ· ὅπου ἀπέθανε τῷ 1858. Ἐξέδωκε πλείστας μονογραφίας περὶ τῆς τέχνης καὶ τοῦ βίου τῆς ἀρχαιότητος. [Β.Ε.]

Πινόσληνος. Βλ. Σελήνη.

Πινόσζης Δημήτριος. Λόγιος Ἕλληνας, γενν. τῷ 1814, ἥδη δεκαεξαετῆς εἰσελθὼν εἰς τὸν δημόσιον βίον ὡς γραμματεὺς τοῦ διοικητοῦ Μεγαρίδος. Διατελέσας ἐπὶ ἔτη τινὰ διδάσκαλος ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις Χίλλιδρουσε τῷ 1840 ἰδιωτικὸν παιδαγωγεῖον, διωρίσθη δὲ τῷ 1851 ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐφθασεν ἐν αὐτῷ εἰς τὸν βυθμὸν τοῦ τμηματάρχου. Ἀπέθανε δὲ τῇ 24 Μαρτ. 1884. Συνέγραψε πλείστα ἔργα διδακτικά, ἐπὶ πολλὸν καιρὸν διαμεινάντα ἐν χρήσει εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους, ὡς π. χ. διφόρους ἱερὰς καὶ ἑλληνικὰς ἱστορίας, μυθολογίαν, γενικὴν ἱστορίαν καὶ ἀλλὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα, Περιήγησιν Ἀθηνῶν ἀρχαιολογικὴν κ.λ., μετέρηγησεν καὶ τὸ Ἀρχαιολογικὸν λεξικὸν τοῦ Σμίθ καὶ ὑπῆρξεν ἐπὶ 28 ἔτη συντάκτης τῆς πολυτίμου Ἑφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν (1885) τὰ Πάρεργα αὐτοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς περιοδικὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας διατρίβων του ἀνέρχεται εἰς 150. Ἀπασα αὐταὶ διακρίνονται ἐπὶ ἰδιαι-

τέρῃ χάριτι καὶ ἰπνευματικῶς παραστάσει, διὸ καὶ ὑπῆρξεν ὁ Π. περιζήτητος συνεργάτης τῶν τῶν διαφόρων ἡμερολογίων καὶ περιοδικῶν.

Πινόσζης. Βλ. Ἀλεξανδρινὴ σχολὴ θεολογίας ἐν τ. Α' σ. 553 β.

Πινόσζων, τύραννος τῆς Πίσης. Βλ. Ἀχαιῶς καὶ Ἡλιδος νομός, ἐν τ. Β' σ. 585 β.

Πινόσζα. Χωρίον τοῦ δήμου Μομβασίας (Ἐπιδάουρου Δημητῆς), ἔχον 193 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Πινόσζα ἢ Πινόσζα (τὸ πάλαι Κόσσυρος ἢ Κόσσυρα, Κόσσυρα). Μικρὰ νῆσος καίμενη 100 χμ. ἀπὸ τῆς Σικελίας καὶ 66 χμ. ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς, ἀνήκουσα δ' εἰς τὴν περιφέρειαν Δρεπάνου (Tirani) τῆς Σικελίας. Ἐχει ἐμβ. 145 χμ., εἶναι δὲ πολὺ περίεργος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἡφαιστειώδη φαινόμενα. Τὸ κέντρον αὐτῆς ἀπὸ τοῦ λειῖ εἰσδομένου ἡφαιστείου 774 μ., ἀπανταχοῦ δὲ τῆς νήσου ἀναδύονται θερμαὶ πηγαί. Εἰς τὰς κοιλάδας εὐδοκίμοι σιτηρὰ, ἐλαῖαι, ἀμπέλοι, βύβαλι, συκαὶ κ.λ. Κατοικεῖται δὲ ἡ νῆσος ὑπὸ 7315 κατ., ὁμιλούντων μίγμξ τι ἰταλικῆς καὶ ἀραβικῆς. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα (ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκρᾶς) ἔχει 3167 κατ. [Μ.Σ.]

Πινόσζα. Ἀρχαῖον ὄνομα τοῦ Κέρτε (βλ. λ., ὅπου κατὰ λάθος τονίζεται Πινόσζα). Ἡ πόλις ἰδρύθη περὶ τὸ 530 π. Χ. ὑπὸ Μιλήσιον.

Πινόσζα λέγεται θεατρικὴ παρὰστασις ἀνευ λέξεων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ πρᾶξις παρίσταται μόνον διὰ μιμικῶν κινήσεων καὶ σχημάτων, συνδέεται δὲ συνήθως μετὰ μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως.

Πινόσζα. Βλ. Πένταπ.

Πινόσζα καλεῖται περίφημος σανκτικὴ συλλογὴ παραμυθίων ἥτις ἦτο ἱσως βουδδικῆς καταγωγῆς καὶ ἀρχικῶς γεγραμμένη ἐν παλικῇ γλώσσῃ.

Πινόσζα (Pancsova). Πόλις ἐν τῷ οὐγγρ. κομητᾷ Τόρνταλ, ἐπὶ τοῦ Τέμες, 5 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τούτου εἰς τὸν Δούναβιν. Ἐχει 17127 κατ., κυρίως δὲ βουδδικοτροφίαν καὶ ἐμπόριον μετὰ τῆς Σερβίας.

Πινόσζα (ἢ Πινόσζα). Ἕλληνας ποιητὴς ἐξ Ἀλικαρνασσῶν, ἀκμάτης περὶ τὸ 868 π. Χ. Ἦτο συγγενὴς, ἱσως θεῖος, τοῦ Ἡρόδοτου καὶ συνέγραψε μέγα ἐπικὸν ποίημα ἐν 14 βιβλίοις ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡράκλεια, ὑπόθεσιν ἔχον τοῦς περὶ τοῦ Ἡρακλέους μύθους διαπρέπον δὲ κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ μετρικὴν μορφήν ὡς καὶ κατὰ τὴν παράστασιν. Ἀποδίδεται αὐτῷ καὶ ἄλλο ποίημα ἐν ἐλεγεῖακῷ μέτρῳ, τιτλοφορούμενον Ἰωνικὰ. Τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν ἐξέδωκεν ὁ Tzschirner (χωριτὰ 1842) καὶ ὁ Kinkel ἐν Epico-ram graec. fragm. (1877). [Χ.Β.]

Πανώλης. Νόσος κατ' ἐξοχὴν λοιμώδης, παρέχουσα τὴν εἰκόνα τύφου καὶ συν-οδευμένη ὑπὸ βουβώνων οἵτινες διαπύσκονται, ἰχωροοῦσι καὶ γαγγραινῶνται. Ἐκτὸς τῶν βουβώνων φλεγμαίνουσι πολλάκις καὶ εἰ τραχηλῖαι καὶ μασχαλῖαι δένει, ἐπισυμβαίνουν δὲ καὶ ἐκχυμώσεις ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ γάγγραιναι ἐπὶ τῶν κάτω ὀκρων, τῶν γλουτῶν καὶ τοῦ τραχήλου, ἐνίστε δὲ καὶ αἰμορραγίαι σπλάγχνων. Ἡ νόσος διαρκέουσα περίπου ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, ἀπολήγει ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς θάνατον. Ἐν τῇ νεκροτομῇ καθορῶνται φλεγμοναί, διαπύσεις καὶ γάγγραινα πάντων τῶν ἀδένων κατὰ διάφορον βαθμὸν, ὑπεραιμώσεις καὶ ἐξαγγίσματα αἵματος, ἰσθίων καὶ σπλάγχνων καὶ ὑπερτροφία τοῦ σπληνὸς ἐπίσημος ἐν δὲ τῷ αἵματι καὶ τῇ πύθ τῶν βουβώνων εὐρίσκονται σωμάτια διαθλαστικά, ἐν οἷς ἔγκειται πιθανὸς ὁ τῆς νόσου ἴσος. Ἡ θεραπεία εἶναι συμπτωματοτική, ἀναλόγως πρὸς τὰ ὑπερέχοντα τῶν φαινομένων, ἀντισηπτική δὲ πρὸς τοὺς βουβώνας καὶ τὴν γάγγραιναν. Ὡς προφυλακτικὸν ἐπιτάσσονται αὐστηροὶ ὑγιεινολογικοὶ καθάρσεις, ἀπομόνωσης τῶν ἀρρώστων καὶ ἀπυλῶνσις ἄχρι καταστροφῆς διὰ πυρὸς πάντων τῶν μεμολυσμένων πραγμάτων. Ἡ Π. ἐπιδημεῖ ἐν Ἀσίᾳ καὶ μάλιστα ἐν Μεσοποταμίᾳ, πολλάκις δὲ ἐν πολιοιτέροις χρόνοις ἐπεσκέφατο τὴν Τουρκίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλας τῆς Εὐρώπης χώρας, πρὸ τινος δὲ εἰσήλασε πάλιν εἰς τὴν Ῥωσίαν (εἰς τὰς περὶ τὴν Βόλγαν χώρας). [Π.Ι.]

Παξὸς ἡ κοινότερον Παξοί. Μικρὰ νήσος ἐκ τῶν Ἰονίων, κειμένη ΝΔ τῆς Κερκύρας, σχήματος ἐπιμήκους, ἐμβ. δ' ἔχουσα 19 τχμ. καὶ συνισταμένη κυρίως ἐξ ἀσβεστίτου. Γραφικωτάτη εἶναι κυρίως ἡ Δ ἀκτὴ, ἥτις καταπίπτει ἀποτόμως εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ νήσος ἔχει πολυάριθμα σπήλαια καὶ πολλὰς θειοῦχους πηγὰς, καλύπτεται δὲ ὑπὸ ἀμπελώνων καὶ κυρίως ἐλαιῶνων οἵτινες παράγουσι τὸ κάλλιστον τῶν Ἰονίων νήσων ἔλαιον. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ χωρίον Γαῖον (βλ. λ.). Εἰς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Παξοί συμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἀπ' αὐτῆς πρὸς Ν κειμένη νησίς Ἀντίπαξος, ἐφ' ἧς κατοικοῦσιν ὀλίγοι ποιμένες καὶ ἄλλοις καλλιεργοῦντες καὶ ἐλαίας, ἀμπέλους καὶ ἀμυγδαλέας· ἐν αὐτῇ ἀναβλύζει εἰς τινὰ μέρη ἀσφαλτος ἐκ τοῦ ἀσβεστίτου. Αἱ δύο αὗται νῆσοι ἀποτελοῦσι τὴν σημερ. ἐπαρχίαν Παξῶν, διηρημένην εἰς τοὺς δύο δήμους Γαϊανῶν καὶ Λακκωνιῶν καὶ ἔχουσιν ἐν ὅλῳ 4 025 κατ. [Μ.Σ.]

Πάολα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Κοσέντα (Καλαβρίας), κειμένη γραφικώτατα ἐπὶ τῆς Τυρρηνικῆς θα-

λάσσης. Ἐχει 6 161 κατ., ὀχυρώματα καὶ ὠραῖον ἀνάκτορον. [Μ.Σ.]

Πάος. Πολίχνη ἀρχαϊκὴ ἀρχαιοτάτη, ἥς τὰ εἰσέπια καὶ ἡ ἀκρόπολις σώζονται νῦν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ χωρίου Σκουπίου τῶν Καλαβρύτων, ἐν ὅτετι Σκουπίσιον. Ἐξ αὐτῆς ἦτο Λαβάνης ὁ Εὐφορίωνος, εἰς τῶν μνηστῆρων Ἀγαρίστης τῆς Κλεισθένης ἐν Σικυδίῳ. Ἐνωρὶς ἡ Π. παρακράσασα μνημονεύεται ὑπὸ Πausanias ὡς συντελοῦσα εἰς τὴν ἰσχυρὰν γείτονα Κλείτσα. Εἶχε καὶ ναὶν τῶν Διοσκούρων. [Γ.Πδ.]

Πάπα. Μία ἐκ τῶν τριῶν ἰχθυοβριθῶν λιμνοθαλασσῶν τῶν παρὰ τὸ Ἀραξὸν ἀκρωτήριον τῆς Ἀρμενίας. [Γ.Πδ.]

Πάπα. Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῷ σύγγρ. κομητᾶτῳ Βέσπριμ, ἔχουσα 14 654 κατ., ὠραῖον ἀνάκτορον τοῦ κόμητος Ἐστερχάζυ καὶ λαμπρὰν μητρόπολιν. Οἱ κατ. διατηροῦσι σπουδαίαν βιομηχανίαν ὑφασμάτων καὶ πηλίνων ἀγγείων, ἀμπελοουργίαν κλ.

Παπαγάλος. Βλ. Ψιττακός.

Παπαγεωργίου Ἀναγνώστης ἡ Χρῆστος. Βλ. Ἀναγνωσταρᾶς.

Παπαδάτες. Χωρ. τοῦ δήμ. Μακρυναίας (Μεσολογγίου), κείμενον πρὸς Δ τῆς Γαβαλοῦς εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 καὶ ἐν τῇ ἐλώδει πεδιάδι τῇ μεταξὺ τῶν Β ὑπορειῶν τοῦ Ἀρακύνθου καὶ τῶν ὀχθῶν τῆς Τριχωνίδος λίμνης σχηματιζομένη. Κάτ. 833.

Παπαδάτες. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρ. Φιλίππιάδος τῶν Ἰωαννίνων, ἔχον 600 κατ. Ἑλληνας.

Παπαδάτον. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἐχίνου τῆς ἐπαρ. Βονίτης καὶ Ξηρομέρου, ὥρ. 2 Ν τῆς Κατούνης μετὰ 775 κατοίκων.

Παπάδες. Χωρ. τῆς Εὐβοίας, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Νηλέων, 2 ὥρ. Β τῆς Ἀγίας Ἀννης. Κάτ. 294.

Παπαδιαμαντόπουλος Ἰωάννης. Εἰς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, θυσιάσας ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους περιουσίαν τε καὶ ζωὴν. Ἐγεννήθη ἐν Κορίνθῳ τῷ 1764, υἱὸς τοῦ ἐμποροῦ Γεωργίου Π. καταγομένου ἐξ ἡπειρωτικῆς οἰκογενείας. Ἀπορφανθεὶς ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἀνετράφη ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς του Ἀνθῆς, μετέβη δ' εἰς τὰς εἰς Πάτρας παρὰ τὸν ἐκ πατρὸς θεῖόν του Ἀναστάσιον, ἐμπορον, καὶ ὑστερον συνέστησεν ἴδιον ἐμπορικὸν κατάστημα. Προικισθεὶς διὰ μεγάλης ξευδερκείας καὶ ἐμπορικῆς δεξιότητος καὶ εὐνοηθεὶς ὑπὸ τῆς τύχης ταχέως ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν καὶ νυμφευθεὶς τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ μεγάλου κτηματίου Πατρῶν Ἰω. Καλαμογάρτου, ἀπέβη σπουδαιότατον πρόσωπον οὐ μόνον ἐν Πάτραις ἀλλ' ἐν Πελοποννήτῳ

έν γένει. Ζών ήγεμονικώς έχρησιμοποίησε την περιουσίαν και την έπιτροπήν του πρὸς τὸ καλὸν τῶν συμπατριωτῶν του και κυρίως πρὸς ἀνακούφισιν τῶν καταπιεζομένων. Μόλις δὲ ήκυσε περὶ τῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος σχεδίων τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, ὅτε ψυχῇ τε και σώματι ἀφιερῶθη εἰς αὐτά. Μυηθεὶς τὰ τῆς Ἐταιρίας τῇ 1819 ἐγένετο μετ' ὀλίγον ταμίας και ἔφορος αὐτῆς και εἰργάσθη μετὰ μεγίστου ζήλου και συνέσεως πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ. Αὐτὸς δὲ προσυέγραψε τὸ ἐπίσημον διαγγέλμα τὸ περὶ τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ Γερμανοῦ τοῦ Ἰταλιῶν Πατρῶν δημοσιεύθην και ἐξέδωκε και ὁ ἴδιος ὑπερτον τοιοῦτον ἐν Καλάμεις. Εἶτα ἀπηλθὼν εἰς Ζάκυνθον και Ἰθάκην, ὅπου ἐναύλωσε πλοῖον, και ἀπέπλευσεν εἰς Ὑδραν και Σπέτσας ἵνα συντελέσῃ εἰς τὸν ὡς τάχιστον ἀπόπλουν τοῦ στόλου, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Ἰταλίαν ἵνα προμηθευθῇ πολεμικάς. Παραδοὺς ταῦτα εἰς Πάτρως ἐσπευσεν εἰς Τρίκορφα και συνετέλεσεν εἰς στενωτέρον ἀποκλείσμεν τῆς Τριπόλεως. Διατελέσας μέλος τῆς α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνοσυνελεύσεως διορίσθη εἰς γενικὸς φροντιστῆς τοῦ πρὸς πολιορκίαν τοῦ φρουρίου τῶν Π. Πατρῶν στρατιπέδου και ὡς τοιοῦτος ἐξηκολούθη τὰς ὑπὲρ πατρίδος χρηματικὰς θυσίας του, ὁ ρησιμοποιήθη δὲ ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς διοικήσεως εἰς διαφόρους ὑποθέσεις ἀπαιτούσας ἀνδρα δίκαιον και ἐπιβλητικόν, ὡς π. γ. εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Ναυπλίου και ἐν γένει δόσεις παρουσιάζετο ἀνάγκη τις εἴτε διαπραγματεύσεως δανείων, εἴτε συντάξεως νόμων οἰκονομικῶν, εἴτε διαχειρίσεως χρημάτων, εἴτε καταπραύνσεως παθῶν κλ., ἡ Κυβέρνησις κατέστειλεν εἰς τὸν Π., παρέχοντα τὴν ἀσφάλειαν ἐπιτυχίας διὰ τὴν περίνοιαν, τὸν πατριωτισμόν, τὴν τιμιότητα και τοὺς μείλιχους τρόπους του. Ἀλλὰ τὸ ἡρωϊκόν του στάσιον ἤρξατο κυρίως 26 ὅπου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1825 διορίσθη μετὰ τοῦ Γεωργ. Κανναβοῦ (ἀποθανόντος μετ' ὀλίγου) και τοῦ Δημ. Θέμελι προεδρεῖον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Φθάσας τῇ 12 Ἀπριλ. εἰς Μεσολόγγιον ἀνέπτυξε μεγίστην ἐνέργειαν, προτρέπων, παρακαλῶν, παρηγορῶν και δίδων ὁ ἴδιος ἄριστον παράδειγμα καρτερίας εἰς τοὺς πολιορκουμένους, αὐτὸς δὲ ἐν τρυφῇ ἄλλοτε ζήσας ὑποφέρων ἀγογγύστως τὰς στερήσεις και αὐτὴν τὴν πείναν κατὰ τὴν μακρὰν πολιορκίαν. Ὅτε δὲ ἡ ἔλλειψις τροφῆς ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὁ Π. ἐξῆλθε κατὰ Ἰανουάριον 1826 μετὰ τῶν ὁπλαρχηγῶν Γ. Βαλτινοῦ και Ζωῆ Πάνου διὰ μέσου τοῦ περικυκλοῦντος τὸ Μεσολόγγιον ἐχθρικοῦ στόλου και ἐφθασεν εἰς Ζάκυνθον, συλλέξας δ' ἐνταῦθα τὰς θλίγας ζωοτροφίας, ἃς συνήνεσαν νὰ δώσωσιν οἱ Ζακύνθιοι, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν πολιορκου-

μένην πόλιν, κωφεύων εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς συζύγου του, τῶν τέκνων, τῶν συγγενῶν, ὅτινες προσεπάθησαν νὰ τὸν κρατήσωσιν ἐν Ζακύνθῳ, και ἀπόρασιν ἔχων νὰ ζήσῃ ἢ νὰ ἀποθάνῃ μετὰ τῶν Μεσολογγιτῶν. Ὑποστάς δὲ τὰ πάνθεινα μετὰ τούτων μέχρι τῆς 10 Ἀπριλίου, ὅτε ἐπεσεν ἡ πόλις, ἀπώλεσε τὴν ζωὴν του κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῶν κατοίκων, ἀγνωστον πῶς, και οὕτως ἐπεσφράγισε διὰ τοῦ θανάτου τὰς ὑπὲρ πατρίδος ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας του. [Α.Ν.Γ.]

Παπαδιάνικα. Κώμη τοῦ δήμου Ἀσωποῦ (Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς), 1 ὥρ. ΒΔ τῶν Μολάων, μετὰ 1005 κατ.

Παπαδόπουλος Νικόλαος ὁ Κομνηνός. Λόγιος Ἕλλην, γενν. τῇ 6 Ἰαν. 1655 ἐν Κρήτῃ ἐξ οἰκογενείας καταγομένης ἐκ τῶν Κομνηνῶν. Σταλθεὶς εἰς Ῥώμην ἀνετράφη ὑπὸ Ἰησουϊτῶν και δεχθεὶς τῇ 1672 τὸν καθολικὸν σμόν, εἰσῆλθε και αὐτὸς εἰς τὸ τάγμα τοῦτο. Φλεγόμενος ὑπὸ ἔρωτος τῶν γραμμάτων, ἀφιερῶθη πρὸ πάντων εἰς τὴν μελέτην τοῦ κανονικοῦ δικαίου. Καὶ διηθύνει μὲν ἐπὶ τινα καιρὸν τὸ ἐν Καποδιστρίᾳ γυμνάσιον, διορίσθη δὲ 1688 ἑκτακτος καθηγητῆς τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Παταβίου και τῷ 1709 τακτικῶς. Τοιοῦτος ἔμεινε μέχρι τοῦ 1738 ὅποτε παρητήθη ἐνεκα τοῦ γήρατός του και ἀπεβίωσε τῇ 20 Ἰαν. 1740. Ὑπῆρξεν εἰς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του, συνέγραψε δὲ και πλείστα ἀξιόλογα ἔργα ἐν λατινικῇ γλώσσῃ τὰ μὲν ἀφορῶντα εἰς τὸ καινικὸν δίκαιον τὰ δὲ εἰς δογματικὰ ζητήματα (εἰς τὰ ὁποῖα ὑπερασπίζει τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου). τὸ δὲ σπουδαιότερον πάντων εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ ἐν Παταβίῳ γυμνασίου (Ἐνετ. 1726). [Κ.Ν.Σ.]

Παπαδόπουλος Βρετός. Βλ. Βρετός.

Παπάδος. Χωρ. τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Πλωμαρίου, ἔχον περ 1200 κατ.

Παπαμιχαλόπουλος Νικόλαος. Ἐγεννήθη τῇ 27 Ἰουλίου 1827 ὑπὸ τὸν πατρικὸν τοῦ ἱμπρχήμ πρὸ ναϊδρίου τῶν Ἀγίων Θεοδώρων παρὰ τὸ χωρίον Χάρακα τοῦ νῦν δήμου Ζάρακος, ἐκ πατρὸς Ἀναγνώστου Π., δημογέροντος και ἐπὶ Καποδιστρίου εἰρηνοδίκου. Σπάνιος τύπος τελείως αὐτοδιδάκτου, ἀνεδείχθη τέλειος πολιτικὸς ἀνὴρ. Βίκοσαετῆς ἀπέβη προσωπικότης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του, ὑποδεικνύων τοὺς ἐκλεγμένους βουλευτάς, μέχρις οὗ τῇ 1856 ἐξελέγη ὁ ἴδιος παμψηφεὶ (διὰ 4127 ψήφων ἐπὶ 4159) και ἐπὶ 32 ἔτη διαρκῶς ἐξελέγετο μετὰ τῶν συνυποψηφίων ὁπαδῶν του ἀντιπρόσωπος Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς και τῇ 1887 τῷ νομῷ Λακωνίας. Ἀπὸ τῆλικαύτης ἐπαρχιακῆς ἐπιρροῆς ὁρμηθεὶς εἰς τὴν πολιτικὴν σταδιο-

δρομίαν, ανέπτυξε και χαρακτηῆρος εὐστάθειαν καὶ παρρησίαν γνώμης, ἀναδειχθεὶς ἀπὸ βαθείας κρίσεως συντηρητικὸς καὶ ἀπὸ εὐγενεὺς συνειδήσεως ἐλευθερόφρων. Εἰσεληθὼν εἰς τὴν Βουλὴν, ἀμέσως ἐξετιμῆθη καὶ ἐξελέγη α' γραμματεὺς, ἐτάχθη εἰς τὸ κόμμα τοῦ Βούλγαρη καὶ μετέσχεν ἐνεργῶς τῶν κοινεβουλευτικῶν ἀγώνων. Μετὰ τὴν ἐξώσιν τοῦ Ὁθωνος ὡς πληρεξούσιος δις ἐξελέγη α' ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως. Κληθεὶς παρὰ τοῦ Βούλγαρη ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀπεποιήθη ἐκ παραδειγματικῆς μετριοφροσύνης, ἐδέχθη δὲ νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς γενικὸς γραμματεὺς (1863) ὑπὲρ τὸν παρ' αὐτοῦ ὑποδείχοντα προσφιλεῖ φίλον του Δ. Δρόσου (ὑπὲρ οὗ καὶ τὴν προεδρείαν τῆς Βουλῆς ἀπεποιήθη τῷ 1868). Μετὰ διετίαν ὁμῶς ἐγένετο ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης (1865) καὶ βραδύτερον τῶν οἰκονομικῶν δις (1871 καὶ 1874) ὑπὲρ τὸν ἀρχηγόν του Βούλγαρη· διαφωνήσας ὁμῶς πρὸς αὐτὸν ἐπὶ γενικῶν πολιτικῶν ζητημάτων παρητήθη τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1874, ἐξ οὗ ἐκλονίσθη ἡ πλειονοψηφία τῆς κυβερνήσεως, ἥτις προσέβη εἰς τὴν πλημμυρὴν περὶ ἀπαρτίας ἐρμηνείαν τὴν γεννησάντων τὰ σ τ η λ ι τ ι κ ᾶ. Καὶ ὁμῶς παρ' ἐλθὼν τὴν διάστασιν ταύτην, ἀληθὲς ἱππότης τὰ αἰσθήματα καὶ μνήμων τῶν δεσμῶν τῆς ἀρχαίας φιλίας, αὐτὸς πάλιν ὑπῆρξεν ὁ μόνος συνήγορος ἐν τῇ Βουλῇ, ὅτε ὑπεβλήθη τὸ κατηγορητήριον κατὰ τοῦ Βούλγαρη. Ἐκτοτε, γενόμενος φίλος τοῦ Κουμουνδούρου, διετέλεσεν ὑπ' αὐτὸν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν (1877) καὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ προσωρινὸς τῆς δικαιοσύνης (1878), ἐνῷ τῷ 1879 νινῆσας ὡς ὑποψήφιος πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὸν Χ. Τρικυόπην διέσωσε τὴν κυβερνήσιν Κουμουνδούρου. Ἐγένετο δὲ καὶ πάλιν ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν (1880) καὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς παιδείας (1880-82), ὁπότε κατὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας εἰργάσθη μετὰ καταπληκτικῆς δραστηριότητος πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἀρχῶν καὶ διοικητικὴν ὀργάνωσιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κουμουνδούρου καὶ τὴν διάσπασιν τοῦ κόμματος δυσπίστως προσέβλεπε τὴν καθόλου πολιτικὴν σκηνὴν καὶ διετέλει ἐν ἐπιφυλακτικῇ ἀνοχῇ πρὸς τὴν κυβερνήσιν Τρικυόπην, οὗ προεκάλεσε τὴν πτώσιν, ἀποδοκιμάσας τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν αὐτοῦ. Γενόμενος ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐργατῶν τῆς νίκης τῆς 7 Ἀπριλίου 1885, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν κυβερνήσιν Δηλιγιάννη τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν. Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ παραίτησιν τοῦ Δηλιγιάννη ἐκλήθη παρὰ τοῦ Βασιλέως (29 Ἀπριλίου 1886) πρὸς σχηματισμὸν κυβερνήσεως, ἀλλὰ τὴν ἐπιτυχῶς κατέθεσε τὴν ἐντολὴν ἐνεκὰ διαφωνίας ὡς πρὸς τὴν ἄμεσον σύγκλησιν τῆς Βουλῆς. Ὁ σχηματισμὸς κυβερνήσεως ὑπὲρ τὸν

Π. ἐκρίνετο τότε γενικῶς ὡς ἡ μάλιστα πρόσφορος καὶ εὐστοχος λύσις τῆς διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ προκύψασας πολιτικῆς κρίσεως. Ἀλλ' αἴτνης ἐν τῇ ὑψίστῃ ἀκμῇ τῆς πολιτικῆς δράσεως αὐτοῦ ἀπεβίωσεν ἐν Κηφισίᾳ τῇ 18 Αὐγούστου 1888. [Ἀλ.]

Πάπαρι. Χωρ. τοῦ δήμου Βαλτετσίου (Μαντινείας), ὥρ. 1 Ν τῆς Καντρίδας. Κάταιροι 489.

Παπαρούσι. Χωρ. τοῦ δήμ. Καρπενησίων (Εὐρυτανίας) 4 1/2 ὥρ. Δ τῶν Καρπενησίων. Κάτ. 333.

Παπαρράντζα. Χωρ. τοῦ δήμ. Πιαλῶν (Τρικαλῶν), μετὰ 408 κατ. [Μ.Σ.]

Παπαρρηγόπουλος Ἰωάννης. Ἐν τῶν σπουδαιωτέρων μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Ἐγεννήθη ἐν Νάξῳ περὶ τὸ 1780, ἐξεπαιδεύθη δ' ἐν Κων/πόλει καὶ Μόσχᾳ, ὅπου διὰ τῶν Ζωσιμάδων ἐσχετίσθη μετὰ τῶν πριγκήπων Δολγορουκῶν, οὓς συνώδευσεν εἰς εἰς μυχρὰς ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν περιηγήσεις. Φλεγόμενος ὑπὸ πατριωτισμοῦ, ὃν ἀπέδειξεν ἡδὴ ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ μετασχὼν τῆς ἀνὰ τὸν Πίνδον ἐκστρατείας τοῦ Γ. Ὀλυμπίου, ἐζήτησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ῥωσικὴν ὑπηρεσίαν ἵνα ἐπιβῇ εἰς εὐκολώτερον εἰς τοὺς Τούρκους ὑπὲρ ἐθνικῶν πάντοτε σκοπῶν καὶ ἐγένετο διερμηνεὺς τοῦ ἐν Π. Πάτραις ῥωσικοῦ γεν. προξενείου. Ἀπελθὼν κατ' Αὐγ. τοῦ 1814 εἰς Ἰωάννιναν παρὰ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν χάριν ὑποθέσεων Ῥώσων ὑπηκόων, ἐκτῆσται εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ὑπόληψιν τούτου, ἣν ἐχρησιμοποίησεν ἔκτοτε πρὸς τὸ καλὸν τῶν Ἑλλήνων ἐν πλείστας περιστάσεις. Τῷ 1818 ἐμυλήθη τὰ τῆς Φιλικῆς ἑταιρίας καὶ ἐγένετο μετ' ἐλγίων ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ μητροπολίτου Γερμανοῦ Π. Πατρῶν. Δεξιότατα διεβουκόλησε τὸν Ἀλῆν, ὑπισχνόμενος αὐτῷ τὴν συμμαχίαν τῆς Ῥωσσίας, ἐν ᾗ περιπτώσει θά ἐπανεστάται κατὰ τῆς Τουρκίας. Ἐπιφορτισθεὶς ὡς γενικὸς πληρεξούσιος τῶν Πελοποννησίων νὰ ἐξιχνιάσῃ ἐν Ῥωσίᾳ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑταιρίας καὶ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῆς διὰ τὰ τῆς ἐπαναστάσεως, μετέβη ἐκεῖ καὶ συνήρτησε τὸν πληρεξούσιον τῆς Ἑταιρίας Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην ἐν Κισνοβίῳ, προέλαβε δὲ τὸν σκοπὸν τούτου νὰ κατέλθῃ εἰς Πελοπόννησον καὶ κηρύξῃ ἐνταῦθα τὴν ἐπανάστασιν, ἐνῷ οὐδὲν ἀκόμη ἦτο ἑτοιμον. Τοιοῦτοτρόπως ἐσώθη ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ κυρίῳς Ἑλλάδι, ἐξελέγη δὲ ἡ τῇ Ῥωσίᾳ ὁμορος Μολδοβλαχία ὡς πρῶτον πεδῖον αὐτῆς· συγχρόνως δὲ ὁ Ἀλῆς λαβὼν παρὰ τοῦ Π. καταλλήλους εἰδήσεις περὶ τῶν σχεδίων τούτων ἐβεβαίωθη ἐπὶ περισσώτερον ἐν τῇ ἐπὶ τὴν ῥωσικὴν συμμαχίαν ἐλπίδι του, ἐπανεστάτης κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐκάλυψεν οὕτω τὰς ἐνεργείας καὶ ἀληθείας σκο-

πούς τῶν Ἑλλήνων. Ἀναχωρήσας ἐκ Ῥωσσίας ὁ Π. ματαιῶς προσεπάθησεν ἐν Κων/πόλει νὰ πείσῃ τὴν πατριάρχην Γρηγόριον ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, ἐπιστρέψας δ' εἰς Πάτρας μετετέθη υπό τῆς κυβερνήσεώς του εἰς Σμύρνην, διότι αἱ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐνέργειαι αὐτοῦ εἰς ὁρμὴν γίνεσθαι παραπολὺ φανεραί. Ἐν Σμύρνῃ δὲ ἐπὶ τῶν μετ' ἐλίγον ἐπελθουσῶν σφαγῶν ὁ Π. διέσωσε χιλιάδας Χριστιανῶν. Ὑστερον ἐν Ἐνετιᾷ διαμένων συνεπείχ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου του, καταφυγούσης ἐκεῖ μετὰ τῶν ἀγγλικῶν τέκνων της, εἰργάσθη ποιητικῶς ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως· πλὴν ἄλλων μετεβίβασε δεξιότητά τοιαύτην ἐν Βερώνῃ σύνοδον τῶν ἡγεμόνων σπουδαῖα ἔγγραφα, δι' ὧν ἡ ἐπαναστάσις καὶ εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἡγεμόνων ἔλαβε κύρος τι, ἐξέθεσε δὲ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων. Εἶτα δὲ διορισθεὶς πολιτικὸς σύμβουλος ἐν τῇ ἡνωμένῃ στέλῃ τῶν τριῶν συμμάχων δυνάμεων τῷ ἀποστα-λέντι εἰς Πελοπόννησον, παρεκίνησεν ἐπιτηδεύειν ὡς ἄλλος ὁμοεταύχης τὸν Ἱμπραὶμ πασᾶν νὰ δυστροπήσῃ κατὰ τῶν διοικούντων τὴν στέλῃ καὶ συνετέλεσεν οὕτως εἰς τὴν ἐν Πύλῳ σύγκρουσιν τὴν ὅλως μεταβολοῦσαν ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος. Τέλος δὲ λαβὼν πληρεξουσιότητα παρὰ τοῦ Κυβερνήτου κατῴρθωσε διὰ πλαστῆς ναυμαχίας καὶ καταλλήλων διαπραγματεύσεων νὰ παραδώσῃ οἱ Τούρκοι τὰ φρούρια τῆς Ναυπάκτου, Ἀντιρρίου καὶ Μεσολογίου ὅπερ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν πρὸς τὴν στερεάν ἐπέκτασιν τῶν ἑλλ. συνόρων. Ὁ Π. διατελέσας γενικὸς πρῶτος τοῦ Ῥωσίου καὶ φέρων τὴν βαθμὴν μυστικοσύμβουλου τῆς Ἐπικρατείας ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1874. κατέλιπε δὲ τέσσαρας υἱούς, ὧν οἱ δύο πρῶτοι στρατιῶται ἐν Ῥωσσίᾳ, ὁ τρίτος Κωνσταντῖνος κτηματίας ἐν Ἑλλάδι, συζευχθεὶς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Α. Καραθεοδωρῆ πρῶτον ἡγεμόνος Σάμου, καὶ ὁ τέταρτος Μιχαήλ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διατελέσας πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ῥώμῃ, Βουκουρεστίῳ καὶ Περτρούπολει, οὗν δὲ ἀρχὴς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, πρὸς δὲ τρεῖς θυγάτρεις, ὧν ἡ μὲν σύζυγος τοῦ Α. Μωραϊτίνῃ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ πρωτοπουργοῦ, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Σ. Οἰκονόμου, υἱοῦ τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, καὶ ἡ τρίτη σύζυγος Α. Παύλου, ὡς ἀπασπαστοῦ τοῦ Βασιλέως.

Παπαρρηγόπουλος. 1) Κωνσταντῖνος Π. Ἐπιφανέστατος ἱστορικὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ὑγενν. τῷ 1815 ἐν Κων/πόλει, υἱὸς τοῦ ἐκ Γόρτυνος καταγομένου τραπέζιτου Ἰωάννου Π. ὅστις ἐθανάτωθ' ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν ὅδῃ ἄμα τῇ ἐκρήξει τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ μήτηρ μετὰ τὸ φρικῶδες τοῦτο συμβᾶν κατέφυγε μετὰ

τῶν υἱῶν τῆς Κωνσταντίνου καὶ Πέτρου (βλ. κατωτέρω) εἰς Ὁδησσόν, ὅπου ἀμφότεροι ἐξεπαιδεύθησαν ἐν τῇ λυκείῳ Ῥισελιέ. Τὴν περαιτέρω μόρφωσιν ἔλαβεν ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῇ κεντρικῇ σχολείῳ τῆς Δι' ἰνῆς ἀπὸ τοῦ 1828, συνεπλήρωσε δὲ ταύτην ὕστερον ἐν πανεπιστημίοις τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου διορίσθη ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐν τῇ ἐποίῳ ἐφθασε μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ παρέδρου (τμηματάρχου). Εἶτα ἀπολυθεὶς (1848) συνεπείχ τοῦ περὶ ἐτεροχθόνων νόμου, ἐδίδαξε καιρὸν τινα ὡς καθηγητῆς τοῦ γυμνασίου, διορίσθη δὲ τῷ 1851 ἑκτακτος καὶ τῷ 1855 τακτικὸς καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐκτοτε κυρίως ἀρχεῖται τὸ στάδιον αὐτοῦ ὡς διαπρεποῦς διδασκάλου τῆς ἱστορίας καὶ ἱστορικοῦ συγγραφῆως. Τὸ σπουδαιότερον ἔργον αὐτοῦ, ἡ πεντάτομος ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους (ἐκδοθεῖσα 1860-74, ὁ δὲ ἐπίλογος 1877, καὶ ἐν β' ἐκδ. 1885-88) βαίνει μὲν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τῶν Grote καὶ Gibbon, ἀλλὰ ἐν πλείστοις περιέχει πρωτότυπον ἔργασίαν, διακρίνεται δὲ καὶ ἐπὶ ρεῦσιν γλώσσῃ καὶ παραστατικῇ δυνάμει. Ἐκτὸς διαφόρων μικροτέρων περιλήψεων τῆς ἱστορίας πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων συνέγραψε καὶ Ἑγχειρίδιον τῆς γενικῆς ἱστορίας (τ. Α' καὶ Β', 1849-53) περιλαμβάνον μόνον τὴν ἀρχαίαν καὶ μεσαιωνικὴν ἱστορίαν, ἱστορικὰς πραγματείας (1858, β' ἐκδ. ἐφημ. ἐξημένη 1887) καὶ τὸ γαλλιστὶ γεγραμμένον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔργον Histoire de la civilisation hellénique. Τῷ 1873 εἶχε τὴν συμφορὰν νὰ ἀπολέσῃ τὸν μόνον υἱόν του Δημήτριον (βλ. κατωτέρω), ἀπέθανε δὲ τῇ 14 Ἀπριλ. 1891, καταβληθεὶς ἐκ τοῦ γήρατος καὶ τῆς θλίψεως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ του Πέτρου. — 2) Πέτρος Π., ἀδελφὸς τοῦ Κωνσταντίνου, διακριτῆς νομοδιδασκαλός. Γενν. 1817 ἐν Κων/πόλει, συνεμερίσθη κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν του τὰς τύχας ἐκείνου, ἐπιδόσας δ' εἶτα τὴν νομικὴν ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀνηγορεύθη ἐν Αἰδελδέργῃ διδάκτωρ. Ἐπανελθὼν τῷ 1839 εἰς Ἀθήνας ἐζημοσίευσεν τὴν ἐπὶ διδασκαρίᾳ ἐναίσιμον αὐτοῦ διατριβὴν «Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν τυχηρῶν εἰς τὰ συναλλάγματα», καὶ ἐγένετο τῷ 1840 ὑφηγητῆς τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, διορίσθη δὲ τῷ 1845 καθηγητῆς. Ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ διδασκαλίας του, ἥτις ἐφημίζετο ὡς εὐμέθοδος καὶ σαφειστάτη, ὑπηρέτησε καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ σταδίῳ τῆς Θεμιδος, διαδραμῶν ἀπὸ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ 1860 τοὺς δικαστικὸς βαθμοὺς ἀπὸ τοῦ πρωτοδικοῦ μέχρι τοῦ ἀρεοπαγίτου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως ἐφετῶν· ἀποσυρθεὶς δὲ τῷ 1860 διορίσθη δικηγόρος. Πρὸς τοῦτοις ἐπλούτισε τὴν νομικὴν φιλοσοφίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ

σπουδαιότητας συγγραφῶν, ὧν ἡ κυριώτερα εἶναι ἡ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος Ἀστικῶς δικαίου εἰς 7 τόμους, περιέχοντας Γενικὰς ἀρχάς, Οἰκογενειακὸν δίκαιον, Ἑνοχικὸν δίκαιον, Κληρονομικὸν δίκαιον καὶ Ἑμπράγματα δικαίωματα καὶ ἐπανελημμένως ἐκδοθέντας. Μετὰ δὲ τοῦ Ἑρτσόγ ἐδημοσίευσεν τῇ 1840 μετάφρασιν τοῦ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ῥώμ. Δικαίου κεφαλαιῶν τῆς ἱστορίας τῆς παρακμῆς καὶ πτώσεως τοῦ Ῥώμ. Κράτους τοῦ Γιββωνος. Ἐδίδασκε δὲ μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ βίου του, συμβάσης τῇ 27 Φεβρ. 1891. — 3) Δὴ μ. ἡ τ ρ ι ο ς Π., υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου, γενν. τῇ 1843 ἐν Ἀθήναις. Ἀποπερατώσας τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς Νομικῆς καὶ ἐγκατεστάθη ἐν τῇ πατρίδι του ὡς δικηγόρος. Συγχρόνως ὅμως μετὰ μεγίστης ἀφειδώσεως ἔθεε ταῖς Μούσαις καὶ ἀπὸ τοῦ 1866 μέχρι τοῦ 1869 παρυσίαζεν εἰς τὸν Βουρσιναιὸν ποιητικὸν ἀγῶνα κατ' ἔτος ἐπιτυχέστατα ἔργα. ἅτινα ἂν δὲν ἔτυχον πάντοτε τοῦ βραβεῖου, οὐχ ἤττον διεκρίθησαν καὶ ἀνευφημήθησαν. Μεταξὺ τῶν ὠραιότερων ἔργων του εἶναι οἱ Χαρακτῆρες (1870) καὶ ἡ Ἀγορά (κωμῳδία, 1871). Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ Χαρακτῆρες, ἔμμετροι ἢ πεζοὶ διάλογοι, ἀναμιμνήσκουσι τὰς σκηνὰς καὶ τὰ δράματα τῆς νεωτέρας γαλλικῆς φιλολογίας στερούμενοί πως τοῦ ἀληθοῦς ἑλληνικοῦ χρώματος, ἀλλ' οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ ποιητὴς δεικνύει ἐν αὐτοῖς πολλὴν χάριν, πολὺ αἶσθημα, πολλὴν εὐφυΐαν. Αἱ Ποιήσεις του (1867) ἐπίσης ἀνέκουσιν εἰς τὰ κάλλιστα ἔργα τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, φέρουσιν δὲ βαθέως μελαγχολικὴν χαρακτῆρα, ὡς εἰ ἦσαν μᾶλλον ἐμπνεύσεις τοῦ Βύρωνος ἢ τοῦ Μυσέ, οὐχὶ δὲ ποιητοῦ γεννηθέντος ὑπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Στόνοι τοῦ Δ. Π. ἐβραβεύθησαν τῇ 1866 ἐν τῇ ποιητικῇ ἀγῶνι, αἱ δὲ Χελιδόνες αὐτοῦ ἐπηνέθησαν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ ἐκρίθησαν ὡς «ἀσμάτια ἔχοντα χαρακτῆρα διθυραμβικόν, μεστὰ ὄντα φαντασίας σχεδὸν ἀχανοῦς». Καὶ τῇ 1868 δὲ ἐπηνέθη τὸ ἐπικλορικὸν αὐτοῦ πόημα Ὅρφεὺς ὡς «ἐν τῶν νεοσμετάτων ἀνθεῶν τῆς κατὰ τὸ ἔτος συγκριθῆς», ἐδημοσίευσεν δὲ αὐτὸ ὁ Π. τῇ 1869 μετὰ ὁμοίου ποιήματος, ἐπιγραφομένου Πυγμαλίων, μὴ τυχόντος δ' ἐπαίνου κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1869. Κατὰ τὰ αὐτὰ ἔτη ἐξέδωκε καὶ τὴν πολιτικὴν κωμῳδίαν Συζύγου ἐκλογῇ (1868), ἣτις ἀπέβη λαοφιλὴς, ὡς καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ «θράμμα» κληθὲν Σολομώντος ἄσμα ἀσμάτων (1869), διαπρέπον ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ ἀπομιμήσει τῶν ὑψιπετῶν ἰδεῶν τοῦ βασιλέως ποιητοῦ. Πρὸς τούτοις πλείστα μικρότερα ἔργα του, ποιήματα καὶ διατριβὰς, ἐδημοσίευσεν ἐν περιοδικοῖς καὶ ἐφημερίσι, τῇ δὲ 1895

ἐξεδόθη συλλογὴ διαφόρων ἔργων αὐτοῦ ὑπὸ τὴν τίτλον Ἀνεκδοτα. Τέλος ὁ Π. ἐδημοσίευσεν καὶ Σύνοψιν τῆς ἱστορίας τῆς ἑλλην. ἐπαναστάσεως πολλάκις ἐκδοθεῖσαν. Ὁ Π. ἀπέθανε προῶτως μέλις τριακοντούτης, τῇ 21 Μαρτίου 1873, ὁ δὲ θάνατός του ἀναμφιβόλως ὑπῆρξε μεγάλη ἀπώλεια διὰ τὴν νεοελληνικὴν Παρνασσόν. Γεννηθεὶς γνήσιος ποιητὴς, ἀνηράγγη πρὶν ὀριμάσῃ ἡ μεῦσα του, πρὶν καταστῇ ἀνεξάρτητος καὶ καθ'αυτὸ τέκνον τῆς Ἑλλάδος, πρὶν διαρρήξῃ ἐντελῶς τὴν ἐμὴν τῆς ἀπαισιοδοξίας, ἣτις ἐπεσκίαζε πρὸ πάντων τὰ πρῶτα ἔργα του ὡς εἰ προηρόταντο ὁ ποιητὴς τὸν πρόωρον θάνατόν του. Ἄλλ' οὐχ ἤττον ὁ Π. κατέχει ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ γορῶ τῶν ποιητῶν τῆς Νέας Ἑλλάδος, αἱ δὲ ἑλλείψεις αὐτοῦ εἶναι ἑλλείψεις του ὡς Ἑλληγνος ποιητοῦ, οὐχὶ δὲ ὡς ποιητοῦ ἐν γένει. [Μ.Γ.]

Πλάπας. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης καὶ πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁπία θεωρεῖται ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κληρονόμος τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Τὸ ὄνομα Π. ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς τιμητικὴ προσωνομία τῶν ἐπισκόπων ἐν γένει. Ἀλλ' ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Δ' αἰῶνος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ πρῶτος τῶν πέντε πατριαρχῶν, ἅτε μητροπολίτης ὢν τῆς ἀρχαίας πρωτεύουσος τοῦ Κράτους καὶ τελευταίας διαμονῆς τοῦ ἁγ. Πέτρου. Εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ, τοῦλάχιστον ἐν τῇ Δύσει, τὴν ἀνωτάτην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξουσίαν συνετέλεσε τὰ μέγιστα τὸ ὅτι ἐκ τῆς μητροπόλεως Ῥώμης, τῆς μόνης ὑπὸ ἀποστόλων ἐν τῇ Δύσει ἰδρυθείσης, ἰδρύθησαν πλείστοι νέαι ἐπισκοπαὶ ἐξαρτώμενοι ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ ὅτι οἱ Π. τῆς Ῥώμης κατώρθωσαν νὰ διατηρήσωσιν αὐθεντίαν ἐνζητήμασιν τῆς ὀρθοδοξίας, διὸ καὶ οὐ μόνον ἡ κρίσις αὐτῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα εἶχε μέγιστον κύρος, ἀλλ' ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐπισήμως τὰ πρωτεῖα τοῦ Π. ἄλλως τε καὶ διὰ διατάγματος τοῦ Οὐαλεντιανοῦ Γ' τοῦ ἔτους 444. Ἄν καὶ ἡ τοιαύτη ἐξουσία τῶν Π. εὕρισκεν καὶ ἐν τῇ Δύσει ἀκόμη μέχρι τοῦ Η' αἰῶνος ἀντιστάσιν τινα, οὐχ ἤττον ἡ δραστηριότης πολλῶν διαπρεπῶν παπῶν, ὡς Λέοντος τοῦ μεγάλου (440-461) καὶ Γρηγορίου τοῦ μεγάλου (590-604), ἡ ἐπιστροφή τῶν Φράγκων, Οὐσιγιόθων κλπ. εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, κυρίως δὲ ἡ σχέσις τῶν Π μετὰ τῶν ἰσχυρῶν ἡγεμόνων τῶν Φράγκων, ἐπήνεγκον τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Π. ὡς ἀρχηγοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ Δύσει. Βραδύτερον εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν σχῆμα μεταξὺ Ῥώμης καὶ Κων/λεως προσετέθη καὶ ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς αυτοκρατορίας, καὶ ἡ ὑποστήριξις τῶν αυτοκρατόρων τῆς Δύσεως ὑπὸ τῶν Π. συνετέλεσε καὶ πάλιν

εἰς μεγίστην ἀνύψωσιν τῆς ἐξουσίας τούτων. Κατὰ τὸν 19 αἰῶνα ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Π. ὡς πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ ἦτο γεγονός τετελεσμένον, ἡ δὲ ἡθικὴ παρακμή ἡ ἐπελθούσα κατὰ τὸν 19 αἰῶνα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μεταβάλῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ. Καὶ ἐκτῆσαντο μὲν οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Σαξονικοῦ εἰδὸς τι ἐπικυριαρχίας ἐπὶ τῶν Π., ἀλλὰ ταχέως ἐπεκράτησαν οὗτοι· πάλιν καὶ ἦδη ὁ Γρηγόριος Ζ' (1073-85) ἦτο εἰς θέσιν νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν γενικῆς ἐκκλησιαστικῆς μοναρχίας· οἱ δὲ διάδοχοι αὐτοῦ Οὐρβανὸς Β', Ἀλέξανδρος Γ' καὶ κυρίως ὁ Ἰννοκέντιος Γ' περιήγαγον τὴν παπικὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν ὑψίστην ἀκμὴν, καθ' ἣν οὐ μόνον οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι ἐγένοντο οὕτως εἰπεῖν ὑπάλληλοι τοῦ Π., ἀλλὰ καὶ οἱ βασιλεῖς οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ τιμαριόχοι αὐτοῦ. Ἀλλὰ ἡ ἀνάμιξις αὕτη εἰς τὰ πολιτικὰ ζητήματα τῶν χωρῶν ἐγένετο καὶ φερμὴ τῆς παρακμῆς. Φίλιππος δ' Δ' τῆς Γαλλίας πρῶτος ἀντίσται εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ πάπα Βονιφάτιου Η' καὶ ἠνάγκασε τοὺς διαδόχους τούτου νὰ ἐδρεύωσιν ἐν Ἀδινιδῶνι (1309-77)· ἀπώλεσαν δὲ οὗτοι μέγα μέρος τῆς ἐπιρροῆς τῶν, ἀφ' ὅτου συγχρόνως καὶ ἐν Ῥώμῃ ὑπῆρχον πάπαι. Ἐν τούτοις ἀπεσπάρθη ὁ κίνδυνος ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τῆς ἐν Κωνσταντία συνόδου καὶ ὀλίγων κατ' ὀλίγον ἡ ἔκρηξις τῆς μεταρρυθμίσεως ἐν Γερμανίᾳ ἀπέσπασε σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς Δύσεως ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Ἐὰν τοιοῦτοτρόπως τὸ σχέδιον τῆς πνευματικῆς ἐπικυριαρχίας τοῦ Π. ἐπὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας οὐδὲ ἐν τῇ Δύσει ἠδύνατο πλέον νὰ ἐκτελεσθῇ, οὐχ ἤτιον Π. τινές, ὡς Γρηγόριος δ' ΙΓ' καί, καθ' ὅπως ἀπὸ πάλιν νὰ ἀνερθώσιν τὴν αἰγλήν τοῦ παπικοῦ θρόνου. Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις καὶ ἐτι μᾶλλον ἡ πρὸς Ἰβρυσιν εὐρωπαϊκῆς μοναρχίας τείνουσα ὁρμή τοῦ Ναπολέοντος ἐπηράσαν τὴν θέσιν αὐτοῦ μεγάλως. Τέλος ἡ ἔνωσις τῶν μικρῶν κρατῶν τῆς Ἰταλίας εἰς μίαν μοναρχίαν ἐπῆνεγκον καὶ τὴν κατάργησιν αὐτῆς τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ Π., δηλὰ δὴ τοῦ Παπικοῦ κράτους (βλ. λ.)· συγχρόνως ὅμως ἡ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἐκκλησιαστικὴ δύναμις αὐτοῦ κατ' ἀντίθετον λόγον ἡῤῃσεν μεγάλως, ὅλην τὴν ἀντιπρᾶξιν ἥτις ἐγένετο τῷ Π. ἐκ μέρους τῆς ἐν ταῖς διαφόροις χώραις πολιτικῆς. Εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Π. ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις σπουδαῖον μέρος εἶχεν ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης· ἐνῷ δὲ κατὰ τὸν 19 αἰῶνα οἱ εὐγενεῖς οἴκοι τῆς Ῥώμης ἦσαν ἐντελῶς κύριοι τῆς ἐκλογῆς. τῷ 1059 ὑπὸ Νικολάου Β' τὸ δικαίωμα αὐτῆς περιωρίσθη εἰς τοὺς καρδινάλιους (βλ. λ.). Καὶ εἶναι μὲν ἐκλέξιμος πᾶς ἀνὴρ καθολικὸς (διὰ καὶ ἐπανεληγμένους ἐξ ἐλέγξαν λαϊκοί), ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1378 μόνον καρδινάλιοι ἐγένοντο πάπαι καὶ ἀπὸ τοῦ 1522 μόνον Ἰταλοί. Ἐὰν ἀντὶ διὰ ζώσης

φωνῆς ὑποδειχθῇ ὁ πάπας διὰ μυστικῆς ψηφίας, πρὸς ἐγκυρον ἐκλογὴν αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων τῶν ἐν τῇ πρὸς τοῦτο συνελευσέαι παρόντων καρδινάλιων.

Παπαυοτήνη (Παπαϊακίνη, Παπαίνη), Συμεγέρτης ζύμωμα κατασκευαζόμενον ἐκ τοῦ γαλακτώδους ὅπου Καρικῆς τῆς Παπαῦς (Carica Papaya L.), ὁρῶν δὲ ὡς ἡ πεψίνη (βλ. λ.), διὰ καὶ γίνεται χρήσις τῆς Π. εἰς δια ἀράξεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων ὡς καὶ πρὸς μαλάκυνσιν καὶ διάλυσιν τῶν διεφθαρτικῶν μεμβρανῶν. [Δ.Χ.]

Παπαφλέσσας. Βλ. Δικαῖοι.

Παπεῖτη. Βλ. Ταχίτη.

Παπειμδοῦργον (Papenburg). Πόλις τοῦ πρώτου νομοῦ Ὁσανδρὺν, ἔχουσα 6933 κατ., καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον διεξαγόμενον διὰ διωρύχων συνδεουσῶν τὴν πόλιν μετὰ τοῦ Ἐρμ ποταμοῦ. [Μ.Σ.]

Πάπια. Βλ. Νῆστα.

Παπίας. Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Φρυγίᾳ Ἱεραπόλεως, κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπάρχας μαθητῆς τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, διὰ καὶ συγκαταριθμεῖται εἰς τοὺς ἀποστολικούς πατέρας, ζήσας μέχρι τοῦ 163 περίπου, ὅποτε λέγεται ὅτι ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Περγᾷ. Ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ ἐπιγραφομένου «Λογίων κυριακῶν ἐξηγήσεις» σώζονται ἀποσπάσματα παρ' Εὐσεβίου. [Θ.Ε.]

Πάπικον. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν τῇ ἑπαρ. Ἰωαννίνων, ἔχον 950 κατ. Ἑλληνας.

Παπικόν κράτος (Stato della Chiesa ἢ Stato Pontificio) ἐκαλεῖτο τὸ κοσμικὸν κράτος τοῦ πάπα τῆς Ῥώμης, ὅπερ μέχρι τοῦ 1859 ἐξετεινέτο ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἰταλίᾳ μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Λομβαρδίας-Εννετίας (πρὸς Β), τῆς Μόδενας καὶ Τοσκάνας (πρὸς Δ), τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως (πρὸς ΝΔ), τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης (πρὸς ΝΔ) καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (πρὸς Δ), περιελάμβανε δὲ 41 407 τετ. μετὰ 3 126 263 κατ. Ἀπὸ τοῦ 1860-1870 περιωρίζετο εἰς τὴν σημερινὴν χώραν (compartimento) τοῦ Λατίου, εἶχε δὲ πάντοτε πρωτεύουσαν τὴν Ῥώμην. Τὸ κράτος τοῦτο κυρῆνα εἶχε χώρας τινὰς τοῦ ἐξαρχάτου (βλ. λ.), ὡς Πιπίνος ὁ βραχὺς, βασιλεὺς τῶν Φράγκων, ἐδώρητε τῷ 755 τῷ πάπᾳ τῆς Ῥώμης Στεφάνῳ Β', ἐπεκύρωσε δὲ ὡς κτῆμα τοῦ πάπα Κάρολος ὁ μέγας καὶ ἡῤῃσεν δι' ἄλλων χωρῶν τῷ 774. Τῷ 1056 ἔλαβεν ὁ πάπας παρὰ Ἐρρίκου Γ' τὸ δευκατόν τοῦ Βενεβέντου, τῷ δὲ 1115 ἐκληρονόμησε παρὰ τῆς μαρκησίας Ματθιᾶνης τῆς Τοσκάνας καὶ ἄλλας σπουδαίας χώρας καὶ ὁ πάπας Ἰννοκέντιος (ἀπεθ. 1216) ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημως ὡς κυρίαρχος τοῦ Π. κ. ὑπὸ Ὁθωνοῦ τοῦ Δ'. Καὶ ἀπεσπάρθησαν μὲν πόλεις τινές ἀπὸ τοῦ κράτους κατὰ τὴν

ἐν Ἀδινιδῶνι, ἣν ἠγόρασαν, διαμονὴν τῶν παπῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὑστερον σχεδὸν ἀπασαι ἠνώθησαν πάλιν μετ' αὐτοῦ. Τῷ 1797 ὁ πάπας ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας νὰ παραχωρήσῃ τὴν Ἀδινιδῶνα καὶ τὴν Ῥωμανίαν, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει οἱ Γάλλοι εἰσβαλόντες εἰς Ῥώμην ἱδρύσαν τὴν Ῥωμαιοὶκὴν δημοκρατίαν, ἣτις ὁμῶς κατηργήθη ἤδη τῷ 1800. Ἄπαν τὸ Π. κ. προσηρτήθη τῷ 1809 εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ἀποκατέστη τῷ 1815 διὰ τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης ἐντὸς τῶν πρὸ τοῦ 1797 ὁρίων του (ἐξαιρουμένης τῆς Ἀδινιδῶνος). Ὁ πάπας Πίος ὁ Θ' ἔδωκε 1848 τῷ κράτει σύνταγμά τι, ἀλλὰ συνεπεία τῆς νίκης τῆς ῤεσπαστικῆς μερίδος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Γαέταν καὶ μετ' ὀλίγον ἐκρηγύθη διὰ τῆς Ἐθν. συνελεύσεως πάλιν ἡ δημοκρατία. Καταργηθεῖσης δὲ ταύτης μετὰ 5 μῆνας ὑπὸ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων ἀποκατέστη ἡ ἀπόλυτος μοναρχία, ὁ δὲ πάπας ἐπέστρεψεν εἰς Ῥώμην κατ' Ἀπρίλιον 1850· καὶ ὁ μὲν γαλλικὸς στρατὸς διέμενεν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, αὐστριακὸς δὲ ἐρρούρει τὴν Ῥωμανίαν. Ὅτε δὲ οὗτος ἀπῆλθε τῷ 1859, ἀμέσως ἐπαναστάτησεν ἡ Ῥωμανία καὶ ἠνώθη 1860 μετὰ τῆς Σαρδηνίας, ἣτις μετὰ τὴν ἦταν τοῦ παπικοῦ στρατοῦ ἐν Καστελφιδάρδῳ (6/11 Σεπτ. 1860) κατέλαβε καὶ τὰς Μάρκας καὶ τὴν Οὐμβρίαν. Οἱ Γάλλοι ἀπῆλθον κατὰ Δεκ. 1866 ἐκ τῆς Ῥώμης, ἐπέστρεψαν ὁμῶς μετὰ τὴν κατ' Ὀκτ. 1867 προσβολὴν τοῦ Γαριβάλδου. Τέλος ὁμῶς ἀπεσύρθησαν ὀριστικῶς κατ' Αὐγούστον τοῦ 1870, μεθ' ὃ εἰσελάσαντος τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ ἠνώθη ἅπαν τὸ παπικὸν κράτος μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, κατ' Ὀκτ. τοῦ 1870. Εἰς τὸν πάπαν ἀφῆθη μόνον ἡ πλήρης ἀνεξαρτησία τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας του, αἱ τιμαὶ καὶ τὰ δικαιώματα ἀνεξαρτήτου ἡγεμόνος, τὸ Βατικανόν, τὸ Λατερανὸν καὶ τὸ φρούριον τοῦ Ἀγ. Γανδόλφου. [Μ.Σ.]

Ηαπενειανός Διμίλιος· Ὁ διαπρεπέστερος τῶν νομοδιδασκάλων τῆς ἐποχῆς του, γενν. περὶ τὸ 140 μ. Χ. ἐν Βενεθέντῳ ἢ ἐν Συρίᾳ. Διὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν δικαιοσύνην του ἐκτίμητο μεγάλην φήμην καὶ κατέχευε τὰς πρώτας θέσεις τῆς πολιτείας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Σεβήρου, φθάσας εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ praefectus praetorio. Ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Σεβήρου Καρακάλλας ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Γέταν καὶ ἀπῆρτησε παρὰ τοῦ Π. νὰ δικαιολογήσῃ τὸ κακούργημα, ὁ Π. πλήρης ἀγανακτικῆς ἠρνήθη τοῦτο. Μετ' ὀλίγον οἱ Πραιτοριανοί, πιθανῶς παρακινήθεντες ὑπὸ τοῦ Καρακάλλου, ἐζήτησαν τὴν κεφαλὴν τοῦ Π., ὅστις καὶ ἐθανατώθη τῷ 212. Συνέγραψε πολλὰ νομινὰ ἔργα (Quaestiones, Responsa κτ.) καὶ ἐμόρρωσε λαμπροὺς μαθητάς· ἡ

δὲ ὑπόληψις αὐτοῦ ἐν τοῖς κατόπιν ἦτο τοσαύτη, ὥστε ὁ Οὐαλεντινιανὸς Γ' ὥρτισεν ἐν ἱσοψηφίᾳ νὰ νικᾷ ἡ γνώμη τοῦ Π.

Ηανπῆνος (Διονύσιος Papin). Γάλλος φυσιοδίφης, γενν. 1647 ἐν Βλοά, τὸ κατ' ἀρχὰς ἐγκατασταθεὶς ὡς ἱατρὸς ἐν Παρισίοις, εἶτα δὲ ἐπιδοθεὶς εἰς φυσικὰς καὶ μαθηματικὰς μελέτας. Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐξίκτου τῆς Νάντης μετέβη εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἔπειτα εἰς Γερμανίαν. ὅπου διέτελεσε 1687-1707 καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μαρβούργου, ἀπεθάνε δὲ 1710. Ἐφεύρε διαφόρους μηχανάς, ὧν σπουδαιότεραι ἀτμομηχανὴ τις στοιχειώδης, ἀτμόπλοισιν, δι' οὗ ἐξέτελεσε (1707) καὶ πλοῦν τινα μέχρις ὅτου ναῦται κατέστρεψαν αὐτό, καὶ γύτρα τις, ἣς τὸ κάλυμμα διὰ κοχλίου πιεζόμενον κλείει ἀεροστεγῶς καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ ὕδωρ δύναται νὰ θερμανθῇ πολὺ ὑπεράνω τῶν 100° χωρὶς νὰ βράζῃ· χρησιμεύει δὲ ἡ γύτρα διὰ διαφόρους βιομηχανικοὺς σκοποὺς, π. χ. πρὸς ἐξαγωγὴν τῆς ζωϊκῆς κόλλας ἐκ τῶν ὀστέων.

Ηαπίριος. Ὀνομα γένους Πατρικίων τῆς Ῥώμης. Ἐξ αὐτοῦ μεγάλην φήμην ἐκτήρητο ὁ Λεύκιος Π. Κούρτωρ ὡς στρατηγὸς κατὰ τῶν Σαμνιτῶν, νικῆσας τοὺς τοῦ 320, καὶ ὡς δικτάτωρ τῷ 309. Ὅτε τῷ 324 ὁ ἱππαρχὸς του παρὰ τὴν διαταγὴν του συνῆψε μάχην μετὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἤθελεν ὁ Π. νὰ τὸν τιμωρήσῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ μόλις διὰ τῶν παρακλήσεων τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ ἐπέιοθι νὰ τῷ χαρίσῃ τὴν ζωὴν. Καὶ ὁ ἐμώνυμος υἱὸς του διέπρεψεν ὡς ὑπάτος (293 καὶ 272) καὶ ὡς στρατηγὸς κατὰ τῶν Σαμνιτῶν. Ταραντίνων, Λευκανίων καὶ Βρεττιῶν οὗς κατέβαλεν ἐντελῶς. Ὁ Πληβείος κλάδος τοῦ οἴκου ἔφερε τὸ ἐπώνυμον Κάρων· καὶ ὑπερτήριξεν ἀνεκαθὲν τὰς ὑπὲρ τῶν Πληβείων ἐνεργείας.

Ηαπουάκι. Βλ. Ἀθηοπική φυλή

Ηαπουλάκης. 1) Μοναχὸς Ἰθακήσιος, ὅστις διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων διὰ συνεισφορῶν ἔκτισε τὴν ἐν Καλαβρύτοις μονὴν τῶν Τριποτάμων καὶ συνεκέντρωσε πληθὺς χρημάτων κηρύττων διτὴ διὰ τῆς θείας δυνάμειος θ' ἀπελάσῃ τοὺς Τούρκους· ἐφρονέθη ὑπὸ τοῦ Ἰμβραῆμ τῷ 1827, συλῆσαντος καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ. — 2) Θεολόγος μοναχὸς ἐξ Ἀρμπουνα τῶν Καλαβρύτων, ἐξεγείρας ἀλληλοδιαδόχως τοὺς λαοὺς τῆς Πελοποννήσου εἰς στάσιν κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ὀθωνος ὡς καθολικίζόντων· ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπιστεῦστο ὡς θεόπεμπος καὶ οὐρανοῦργος καὶ ἔδρασεν ἱδίᾳ ἐν Μάνῃ, μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας καὶ δι' ἀπάτης συληθθεὶς ὑπὸ τῶν στρατῶν τῆς κυβερνήσεως κατὰ τὸ 1854 ἀπέθανεν κήθειρτος ἐν

τῇ ἐν Ὑδρα μνητὸς τοῦ προφήτου Ἡλίου, ἀκέμη ὑπὸ τῆς λαϊκῆς φαντασίας νομιζόμενος ὡς ἄγιος. [Γ.Πδ.]

Παππα. Χωρὶν τοῦ δήμου Ταμασίου (Καρδίτης), μ.τ.α 123 κατ. [Μ.Σ.]

Παππαδᾶ. Χωρὶν τοῦ δήμου Ἡραίας (Γορτυνίας), ἔχον 161 κατ. [Μ.Σ.]

Παππαδοῦ. Χωρὶν τοῦ δήμου Ἀλφείρας (Ὀλυμπίας), μετὰ 120 κατ. [Μ.Σ.]

Παππενχάιμ (Γοδερφένος Ἑρρίκος, κόμης Pappenheim). Περίφημος στρατηγὸς τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου, γενν. 1594 ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ οἴκου του ἐν τῇ Μέσῃ Φραγκονίᾳ. Διέπρεψεν ὡς συνταγματάρχης τοῦ βαυαρικοῦ ἱππικοῦ 1620 ἐν τῇ μάχῃ τῆς Πράγης, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἀνδρεία του ἐπήνεγκε τὴν νίκην. Τῷ 1623 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος διοικητὴς τοῦ συντάγματος τῶν περιφρήμων Παππενχάιμειν, ἐπολέμησεν ἐν Λομβαρδίᾳ, κατέπνιξε τῷ 1626 τὴν τῶν γεωργῶν ἐν τῇ Ἀνω Αὐστρία ἐπανάστασιν (ἣς ἔγραψε καὶ τὴν ἱστορίαν), ἠκολούθησε δ' εἰς ὡς ἐπὶ πλείστον τὸν στρατὸν Τίλλυ κατὰ τῶν Δαυῶν, λαβὼν σπουδαίτατον μέρος καὶ εἰς τὴν πολιερχίαν τοῦ Μαγδεβούργου. Ἀλλὰ ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Βραϊτενφελδ ἡ ἀκράτητος ἐρμή του ἐγένετο ὑκαίτις τῆς ἥττης τῶν αυτοκρατορικῶν. Πολεμήσας δ' εἰς ἐπιτυχῶς ἐν πολλοῖς μέρεσι τῆς Γερμανίας, (συμπράττων θανόντος τοῦ Τίλλυ ὡς ἐπὶ πολὺ μετὰ τοῦ Βαλλενσταϊν), ἔλαβε καὶ μέρος ἐν τῇ ἐν Λύτσην μάχῃ, ἐμφανισθεὶς ἐπὶ τοῦ πεδίου καθ' ἣν στιγμήν ἡ νίκη ἐκλινεν ἤδη πρὸς τοὺς Σουηδοὺς· διὰ τοῦτο ἀνεγείναισε τοὺς ἐπὶ τινὰ φοβεράς ἐφόδου ἀνεγείναισε τοὺς ἐπὶ τινὰ καιρόν, ἐπληρώθη ὁμως θανατηφόρως καὶ ἀπέθανε τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ ἐν Λιψίᾳ 7 Νοεμ. 1632. [Β.Ε.]

Πάππος. Ἀλεξανδρινὸς μαθηματικὸς, ζήσας ἐπὶ Θεοδώρου τοῦ Μεγάλου. Συνέγραψε σχόλια εἰς τὴν Σύνταξιν τοῦ Πτολεμαίου, ἐν μέρει σωζόμενα, καὶ ἕτερον ἔργον ἐπιγραφόμενον Μαθηματικαὶ συλλογαί, εἰς 8 βιβλία, σωζόμενον σχεδὸν ὁλόκληρον καὶ περιέχον πολυτίμους ἐπιτομὰς ἐκ διαφόρων μαθηματικῶν ἔργων (ἐκδ. ὑπὸ Hultsch εἰς 3 τ., Βερολίον 1875-8). [Χ.Β.]

Πάππος. Βλ. Ἀνθος.

Πάπρικα. Βλ. Καψικόν.

Πάπυρος ἐκλήθη ἡ ἐκ τῶν ἰνῶν τῆς Βύβλου ἢ Κυπείρου τοῦ Παπύρου (βλ. Κυπείρωδ) κατασκευαζομένη γραφικὴ ὕλη (χάρτης), ἐν μεγάλῃ εὐτα χρήσει κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Τὴν κατασκευὴν τοῦ Π. ὁ Πλίνιος περιγράφει ὡς ἐξῆς· ὁ φλοιὸς τοῦ φυτοῦ διηρεῖτο εἰς λεπτά στρώματα, ὧν τὰ μὲν ἐτίθεντο παρ' ἀλλήλα, ἕτερον δὲ ἐπὶ τούτων κατ' ἐγκαρσίαν διεύθυνσιν· δι' ἐπι-

χουμένου ὕδατος, διαλύνοντος τὰ μὴ στερεὰ συστατικά αὐτῶν, συνεδέοντο τὰ στρώματα ἰκανῶς, συνεπιέζοντο δ' εἰς αὐτὰ καὶ ξηραθέντα ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐλαύνοντο δι' ὅπου. Κατὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ὕλικου καὶ τὴν ἐπιμελῆ κατασκευὴν διεκρίνοντο διάφοροι ποιότητες Π. (Πλειότερα βλ. ἐν λ. Βιβλίον). Μεγάλη ὅσος παπύρων εὑρέθη ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἡρακλείας, ἅτινα ἀπόκεινται νῦν ἐν τῇ Βουρβωνικῇ μουσαίῳ τῆς Νεαπόλεως. Καὶ ἐξ Α' γύπτου δὲ ἐσχάτως ἐκομίσθησαν πλείστοι Π. μεγίστης ἀξίας. [Σ.Τ.]

Παρά (Para ἢ Gráo-Para). Μία τῶν πολιτειῶν τῆς Βρασιλίας. ἐν τῷ ΒΑ μέρει ταύτης καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. τῶν Ἀμαζόνων. ἔχει ἐμβα. 1149712 τ.χμ. καὶ μόνον 407350 κατ., ἀποτελεῖται δὲ κυρίως ἐκ μεγάλων πεδιάδων αἵτινες καλύπτονται ὑπὸ ἀπερῶντων δασῶν καὶ μεταβάλλονται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν τροπικῶν βροχῶν ὑπὸ τοῦ ποτ. τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν παραποτάμων καὶ βραχίωνων του ἐπὶ μακρὰς ἐκτάσεις εἰς λίμνας. Τὸ κύριον προϊὼν τῆς χώρας εἶναι τὸ καουτσούκ. — Ἡ δριμύνημος πρωτεύουσα, συνήθως Βελέν (Belem) καλουμένη. κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Γράν Παρά, τῆς στομαλίμνης τοῦ Τοκαντίνου, εἰς ἣν ἐκβάλλει βραχίον τοῦ ποτ. τῶν Ἀμαζόνων. ἔχει ὠρεῖα οἰκοδομήματα, ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν καὶ 65 χιλ. κατ., εἶναι δὲ ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Παραβάσις ἐλέγετο μέρος τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, συνήθως πρὸ τοῦ ἡμίσεως αὐτῆς παρεμβαλλόμενον, καθ' ὃ ὁ χορὸς ἐστρέφετο πρὸς τοὺς ἀκροατάς. Συνήθως συνέστατο ἡ Π. εἰς στίχους εὖς ἀπηγγεῖλεν ὁ χορηγὸς ἐν ὀνόματι τοῦ ποιητοῦ πρὸς τοὺς ἀκροατάς, καὶ (ὅταν ἡ Π. ἦτο πλήρης) εἰς λυρικά χορικά ἄσματα μετὰ δαστείων καὶ εὐφυῶν παρατηρήσεων καὶ κρίσεων περὶ λαοῦ καὶ πολιτείας, μᾶλλον ἢ ἥττον συνδεσμένων πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς κωμωδίας. [Χ.Β.]

Παραβάτης ἡ παραβάτης ἐλέγετο τὸ πάλαι ὁ παρὰ τῇ ἡνιόχῳ ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἱστάμενος πολεμιστής.

Παραβόλα. Χωρ. τοῦ δήμου Θέρμου τῆς Τριχωνίας, ἔχον 459 κατ. [Μ.Σ.]

Παραβολή ἐν τῇ ποιητικῇ καλεῖται εἰκὼν ἐπεξεργασμένη διηγηματικῶς, ἥτις ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὸν μῦθον λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Κυρίως ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἡ Π. ἦτο ἀνέκαθεν ἐν χρήσει, ἡ δὲ Ἀγία Γραφή ἔχει πλείστα ἔσοχα παραδείγματα αὐτῆς οἷον ἡ περὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ κάπ. [Φ.Ρ.]

Παραβολή καλεῖται ἐν τῇ γεωμετρικῇ γραμμῇ καμπύλη τοῦ δευτέρου βαθμοῦ

(βλ. Καμπύλη) ἔχοντα ταύτην τὴν θεμελιώδη ιδιότητα ὅτι πάντα αὐτῆς τὰ σημεία ἀπέχουσιν ἰσάκεις ἀπὸ σημείου καὶ ἀπὸ εὐθείας δεδομένων (ἐστία καὶ διευθετοῦσα τῆς Π.). Ἐὰν κῶνός τις τμηθῇ δι' ἐπιπέδου παραλλήλου πρὸς μίαν γενέτειραν αὐτοῦ (βλ. Κῶνος) ἡ τομὴ τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου εἶναι παραβολή. Εὐθὺς ἀγομένη ἀπὸ τῆς ἐστίας κάθετος ἐπὶ τὴν διευθετούσαν καλεῖται ἄξων τῆς Π., διαίρει δὲ αὐτὴν εἰς δύο κλάδους συμμετρικούς ἀπομακρυνόμενους ἐπ' ἀπείρον ἀπὸ τῆς διευθετούσης καὶ τοῦ ἄξονος. Ἡ τομὴ τῆς Π. ὑπὸ τοῦ ἄξονος αὐτῆς καλεῖται κορυφή αὐτῆς.

Ἐὰν ἡ Π. περιστραφῇ περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς ἡ παραγομένη ἐπιφάνεια καλεῖται παραβολοειδές· ἔχει δὲ αὕτη τὴν ιδιότητα ὅτι πᾶσα ἀκτὶς φωτὸς ἡ θερμότητος προσπίπτουσα ἐπ' αὐτῆς παραλλήλως τῷ ἄξονι ἀνακλᾶται πρὸς τὴν ἐστίαν, οὕτως ὥστε πολλαὶ ἀκτίνες ἡλιακαὶ π. χ. δύνανται διὰ κατόπτρου παραβολοειδοῦς νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς ἓν σημεῖον ἢ τοῦναντίον αἱ ἀκτίνες λυχνίας τεθειμένης εἰς τὴν ἐστίαν ν' ἀνακλασθῶσι πᾶσαι παραλλήλως (βλ. Κάτοπτρον). [X.A.]

Παραβολοειδές. βλ. Παραβολή.

Παραβόλον καλεῖται τὸ χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ καταβάλλουσι οἱ ἀναίρεσιόντες πρὸ τῆς συζητήσεως παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου. Πλείότερα βλ. ἐν λ. Ἀναίρεσις. Τὸ Π. ἂν ἡ ἀναίρεσις ἀπορριβῇ περιέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἂν ὅμως γίνῃ δεκτὴ ἀποδίδεται εἰς τὸν καταβαλόντα. Ἀνάλογον εἶναι τὸ «πρόστιμον» ἐπὶ τῆς ἐφέσεως. Τοιαύτη διάταξις περὶ Π. ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Παραβύστων, δηλονότι δικαστήριον, ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις δικαστήριόν τι κείμενον ἐν ἀποκέντρῳ μέρει τῆς πόλεως χρησιμεῖον δὲ εἰς τοὺς ἑνδεκα (βλ. λ.) πρὸς μυστικὰς συνδιασκέψεις. [Σ.Τ.]

Παραγγελία (ἐμπ. δικ.) καλεῖται τὸ συνάλλαγμα δι' οὗ ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων (παραγγελλιοδότης) ὑποχρεοῦται νὰ ἐνεργήσῃ διὰ λαβῆναι τοῦ ἑτέρου (παραγγελλέως) εἴτε ἐν ἰδίῳ ὀνόματι εἴτε ἐν ὀνόματι αὐτοῦ μίαν ἢ πλείονας ἐμπορικὰς πράξεις. Ἐκ τοῦ ὅρισμοῦ τούτου συνάγεται ὅτι ἡ Π. οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἐντολὴ ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ἐπιχείρησιν ἐμπορικῆς πράξεως καὶ διεπομένη ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου (ἀρθρ. 91 καὶ ἐπ.), χαρακτηριζομένη δὲ ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ ἀρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων (ἀρθρ. 292) ὡς καθ' ἑαυτὴν ἐμπορικὴ πράξις. Περὶ τῶν ἐπὶ παραγγελίας κρατούντων κανόνων, τῶν σχέσεων τῶν συμβαλλομένων πρὸς ἀλλήλους κλπ. πραγματεύονται

ἐκτενῶς πάντα τὰ συγγράμματα Ἐμπορ. δικαίου. βλ. καὶ τὴν πραγματείαν Σ. Κροκιδᾶ, περὶ παραγγελίας ἐν γένει, Ἀθήνησι 1878. [Πρ.]

Παραγγέλιμα. βλ. Νομή.

Παραγονέτης. βλ. Μαρμαρυγία.

Παραγουάη. Πολιτεία τῆς Ν. Ἀμερικής, μεταξὺ τῆς Ἀργεντινῆς ὁμοσπονδίας, Βολιβίας, Βρασιλίας καὶ Οὐραγουάης, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποτ. Παρανᾶ, ἄρδευομένη ὑπὸ τούτου καὶ τοῦ ποταμοῦ Παραγουάη (βλ. κατ.) ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομά της. Ἔχει ἐμβα. 253 100 τ.χμ. καὶ περ. 350 χιλ. κατοίκους, ὧν οἱ πλείεστοι Ἰνδοί. Εἶναι ἐν τῷ Ἀ. μέρει ὀρεινὴ, ἐν δὲ τῷ Δ. πεδινὴ καὶ εὐφορτωτάτη. παραγουά εἶδος τι τείου (βλ. κατ.), ἀραβόσιτον, σακχαροκάλαμον, ξυλείαν, καπνόν, βάλαντα κλ., ἅτινα κατεργάζεται καὶ ἡ βιομηχανία. Εἶναι δημοκρατία, ἔχουσα σύνταγμα χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ 1870. Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀσκοῦσι δύο βουλαί, τὴν δὲ ἐκτελεστικὴν πρόεδρος. Τὰ ἔσοδα τῆς πολιτείας ἀνῆλθον τῷ 1890 εἰς 1 736 113 πέτος (πρὸς φρ. χρ. 3.25), τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 2 116 357 καὶ τὸ δημόσιον χρέος εἰς 33 ἑκατομμ. πέτος. Ἡ ἐξαγωγή καὶ εἰσγωγή ἔδωκεν ὑπερβαίνει τὰ 3 ἑκατομμύρια πέτος. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀσούνσιον. — Αἱ πρῶται ἀποικίαι ἐν Π. ἱδρύθησαν ὑπὸ Ἰσπανῶν τῷ 1536, τῷ δὲ 1698 ἐγκατεστάθησαν οἱ Ἰησουῖται καὶ ἱδρύσαν εἶδος θεοκρατείας· ἐκδιωθέντων δὲ αὐτῶν τῷ 1768 ἠνώθη ἡ χώρα ὡς ἐπαρχία μετὰ τοῦ ἀντιβασιλείου Λαπλάτα. Ἀφ' οὗ ἀπεσπάσθη τοῦτο τῷ 1811 ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας, ἐξελέγη 1814 ὁ Φράνσας δικτάτωρ, ὅστις ἀποκλείσας τὴν Π. ἀπὸ τῶν ἑμῶν κρατῶν τὰ μέγιστα προήγαγε τὴν εὐημερίαν τῆς πολιτείας καὶ μεταξὺ αὐτῶν διωργάνωσε καὶ ἀξιόλογον στρατὸν καὶ ἀρίστα, σχολὰς. Καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Λοπές ἐβλαῖεν ἐπὶ τὰ ἔγνητα, καθήργησε δὲ ἐν μέρει τὸν ἀποκλεισμόν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν ἄλλων πολιτειῶν κλείσας ἐμπορικὰς συνθήκας μετὰ διαφόρων κρατῶν, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἀνεγνωρίσθη ἡ Π. ὡς ἀνεῖρτητον κράτος καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἀργεντινῆς ὁμοσπονδίας, ἥτις μέχρι τότε ἐθωρρεῖ αὐτὴν ὡς ἐπαρχίαν αὐτῆς. Ὁ δὲ υἱὸς του, ὁ νεώτερος Λοπές, διαδεχόμενος ἐκεῖνον τῷ 1862, ἐκήρυξε τῷ 1864 τῇ Βρασιλίᾳ τὸν πόλεμον συνεπεία τῆς ἀναμίξεως ταύτης εἰς τὰ ἑσωτερικὰ ζητήματα τῆς Οὐρουγουάης. Ὁ πόλεμος οὗτος, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεμύχισαν τῇ Βρασιλίᾳ καὶ ἡ Οὐρουγουάη καὶ ἡ Ἀργεντινὴ ὁμοσπονδία, διήρκεσε μέχρι τοῦ 1870, ὁπότε μετὰ ἀνδρείαν ἀντίστασιν τοῦ Λοπές ἐκυρίευσεν ὑπὸ τῶν ἐγγόνων τὸ κύριον φρούριον Χουαίτα καὶ ἡ πρωτεύουσα Ἀσούνσιον καὶ

έπεσε μαχόμενος ο Λοπές· επήνεγκε δὲ τὴν ἐρήμωσιν τῆς χώρας, στερεθείσης τῶν $\frac{4}{5}$ τῶν κατοίκων τῆς ὥς καὶ τοῦ βορειοτέρου μέρους αὐτῆς, ὅπερ παρεχωρήθη εἰς τὴν Βρασιλίαν.

Παραγουάης. Ποταμὸς τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ὅστις μετὰ τοῦ Παρανᾶ ἡνωμένος ἀποτελεῖ τὸν Λαπλάταν. Πηγάζει ἐκ πολλῶν παραποτάμων ἐν τῇ πολιτείᾳ Μάττο γρόσσο τῆς Βρασιλίας, ῥεεῖ δὲ ἐν πολλοῖς ἐλιγμοῖς κυρίως πρὸς Ν., ἀποτελεῖ τὸ κατ' ὄργανον τὰ σύνορα τῆς Βρασιλίας καὶ τῆς Βολιβίας, διέρχεται δ' εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν πολιτείαν καὶ χωρίζει κατὰ τὸν κάτω ῥοὺν ταύτην ἀπὸ τῆς Ἀργεντινῆς ὁμοσπονδίας. Ἐνοῦται δὲ μετὰ τοῦ Παρανᾶ 25 χιλ. ἄνωθεν τοῦ Κορριέντες. Μῆκος ἔχει 2600 χιλ. καὶ ὕδατοεκκάνη 1 148 000 τχμ., εἶναι δὲ πλωτὴς κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ῥοῦ του. [Μ.Σ.]

Παραγουάης τέτον, Μάτε ἡ καὶ ἀπλῶς Γέρμπα (χόρτον), καλοῦνται τὰ φύλλα τῆς *Plex Paraguensis L.*, δένδρου τῆς Παραγουάης καὶ τῆς ἐμέρου Βρασιλίας, χρησιμοποιούμενα ἐν ἀπάσῃ τῇ Ν. Ἀμερικῇ ὡς τὰ τοῦ σινικοῦ τέιου.

Παραγραφή (praescriptio) καλεῖται ἡ διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἀπόθεσις τοῦ πρὸς ἀγωγὴν δικαιώματος (ἀποθεστικὴ ἢ). Ἡ Π. ἄρχεται ἀφ' ἧς ὑπάρχει γεγεννημένη ἀγωγὴ (aetio nata), ἥτοι ἀφ' ἧς δυνατὴ ἐστὶν ἡ κίνησις τῆς ἀγωγῆς, ὅπερ εἶναι ζήτημα ἱκανὰς ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον γεννῶν δυσχερεῖας, περατοῦται δ' ὅμα παρὲλθον ἐκ μέρους τοῦ δικαιούχου ἐλόκληρος ὁ πρὸς τούτο ὠρισμένος χρόνος, ὅστις κατὰ κανόνα εἶναι τριακονταετία. Ἡ Π. διακόπτεται ἔνεκα ὠρισμένων λόγων (ἐγέρτως ἀγωγῆς, ἀναγκασίσεως) ματαιομένου ἐλόκληρου τοῦ διαρρεύσαντος χρόνου μέχρι τοῦ ἐπενεγκέντος τὴν διακοπὴν γεγονότος, ἀφ' οὗ ἄρχεται νέα ἐξ ὑπαρχῆς Π. ἡ ἀναστέλλεται ἔνεκα ἀλλῶν αἰτίων (ἀνηθότης τοῦ δικαιούχου, προθεσμία διατκίσεως κληρονομῶν), ὅτε ἡ ἐμποδίζεται ἡ ἐναρξίς τῆς Π. ἡ ἡρεμεῖ αὐτὴ μέχρις οὗ ἐκλήπῃ τὸ ἐπενεγκόν τὴν ἀναστολὴν γεγονός, ὅτε συνεχίζεται ἀφ' οὗ σημείου ἀνεστάλη. Διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, ἧς μάλα συνηθισμένη ἐστὶν ἐν τῶν προτέρων ἐπιτρέπεται, γινώσκονται ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου ἐνστάσεις ἀνατρεπτικῆς τῆς ἀγωγῆς. Διὰ νεωτέρων νόμων (τοῦ ἐμπορ. νόμου, τοῦ λογιστικοῦ νόμου καὶ ἀλλῶν) εἰσέθηθησαν βραχυρότεροι τινες παραγραφαὶ ὧν κυριώτεραι αἱ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου (περὶ ὧν βλ. πραγματικὸν Δ. Παπαευστρατίου, Π. τῶν ἀγωγῶν κατὰ τοῦ δημοσίου, Ἀθ. 1895). Διὰ τῆς Π. ἐπέρχεται ἐπίσης καὶ κτήσις δικαιώματος (κτικὴ ἢ)· περὶ τούτου βλ. τὰς λέ-

ξεις Χρησικτησία καὶ Ἀμνημονεύτου χρόνου ἀρχαιότης (ἧτις καὶ κτήσιν δικαιώματος καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ υποχρεώσεως παράγει). Δικαιολογικὸς λόγος τῆς Π. εἶναι κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ ἀβεβαιότης εἰς ἣν θὰ διετέλουν τὰ δίκαια τῶν ιδιωτῶν ἀν μὴ ὠρίετο χρονικόν τι σημεῖον θέτον τέρμα εἰς τὴν ἀμφίβολου κατάστασιν, ἣν ἡ διὰ τῆς παρίδου πολλοῦ χρόνου ἐπερχομένη κατατροπὴ τῶν ἀποδείξεων δημιουργεῖ· ἐνιαχοῦ δὲ φέρεται ἡ Π. καὶ ὡς ποιὴ τῶν ἀμελοῦντων ἢ τεκμήριον ἀνυπαρξίας ἢ παραιτήσεως τοῦ δικαιώματος. [Πφ.]

Παραγωγή. Βλ. Διαγωγή.

Παραδείσι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Σικυωνος τῆς Κορινθίας, ἔχον 131 κατ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Βοιωτῶν (Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς), μετὰ 127 κατ. [Μ.Σ.]

Παραδείσιον πτηνόν εἶναι τὸ περιληπτικὸν ὄνομα τοῦ γένους τῶν Παραδείσιων ἀνθίκων· εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν Παραδείσιων, ἐχόντων ῥάμφος ἡμικεκαμμένον καὶ πρόσθεν πεπιεσμένον μετ' ὀξείας ῥάχως, ὄνυχας ὀξείας καὶ ἐκατέρωθεν πεπιεσμένους. Τὸ γένος Π. ἔχει ῥάμφος ἰσόμηκες τῇ κεφαλῇ. Τὰ μεταξὺ κοιλίας καὶ οὐρᾶς πτερὰ τῶν ἀρρένων εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένα καὶ ἔχουσιν ὠραίαν μεταλλικὴν λάμψιν, ἐνῷ αἱ θήλειαι στερεοῦνται τῶν τοιούτων. Ζῶσι δὲ τὰ Π. π. ἐν Νέᾳ Γουίνεᾳ καὶ ἐπὶ τῶν πλησίον νήσων. Τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι Παραδείσιον τοῦ ἀπικου, κατέχρους μετὰ μακρῶν λευκοκιτρίνων πτερῶν ἅπερ εἶναι περιζήτητος καὶ πολύτιμος κόσμος.

Παράδεισος. Λέξις μεταῤ᾽ αὐτὰ ἀπὸ τῆς περσικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν, σημαίνουσα δὲ μέγαν καὶ ὠραῖον κήπον (βλ. λ.). Ὡς τοιοῦτος περιγράφεται ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ ἡ διαμονὴ τῶν πρώτων ἀνθρώπων. Πολλὰ εἰκασία ὑπάρχουσιν ὡς πρὸς τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κήπος οὗτος (Πρβ. F. Delitzsch, Διφ. 1881). Ἐν τοῖς κατόπιν λέγεται οὗτω καὶ ἡ διαμονὴ τῶν μακάρων. [Ἐγ.]

Παράδοξον (Ῥητ.). Βλ. Ἀμφίδοξον.

Παραδοχασμός. Ἄλπεις. Βλ. Ἄλπεις ἐν τ. Α' σ. 652 β'. — Παραδοχασμῶν Ἄ. νομοί, βλ. Ἄλπειων νομοί, ἐν τ. Α' σ. 659 β'.

Παραδόσεις καλεῖται ἐν τῇ ψυχολογίᾳ αἰσθησις ἐπιγινωσκόμενη εἰς τὸν ἀνθρώπον χωρὶς τὰ αἰσθητήρια ὄργανα νὰ διηγέρθῃσαν ὅπως απαιτεῖται ἵνα ἡ αὐτὴ αἰσθησις ἐπέλθῃ εἰς ψυχικῶς ὑγιᾶ ἀνθρώπον. Ἐάν τις λ. χ. χωρὶς νὰ εἶναι τις παρὼν πρὸ αὐτοῦ νομιζῇ ὅτι βλέπει ἕνα ἢ πλείονας ἀνθρώπους, ἢ ἐάν ἐν πλήρει νηνεμίᾳ λέγῃ ὅτι ἀκούει συρίζοντα τὸν ἀνεμὸν, ὁ τοιοῦτος ἔχει Π. Διακριτέα δὲ ἡ Π. καλῶς τῆς ψευδα-

σθήσεως (βλ. λ.). Αἱ Π. συνοδεύουσι συχνὰ τὸ παραλήρημα τοῦ πυρετοῦ, ἐπέρχονται δὲ συνεπείᾳ καταχρήσεων οἰνοπνεύματος, ὀπίου, χασίς, ἐν τῇ ἀσιτίᾳ, ἐπὶ πολλῶν καχεξιῶν καὶ εἰςὶ συχνὴν σύμπτωμα πολλῶν φρενικῶν νοσημάτων. [Α.Α.]

Παραϊτόνιον ἢ Ἀμμωνία. Ἀρχαία πόλις τῆς ἐν Ἀφρικῇ Μαρμαρικῆς (Κάτω Λιβύης), εὐλίμενος καὶ ὀχυρά. Εἰς αὐτὴν κατέφυγον ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν. Ἐν νεωτέροις χρόνοις Ἀλ-Βαρετόν ἢ Βερέκ καλουμένη, κατεστράφη τῷ 1820 ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ. [Α.Α.]

Παραϊτοβολή ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις τὸ χρηματικὸν ποσὸν ὅπερ ὤφειλε νὰ καταβάλῃ ἐν τισὶ περιπτώσεσιν ὁ ἐνάγων ἢ ἐξαϊτούμενός τι πρὸς ἐγγύησιν ὅτι ἡ αἴτησις αὐτοῦ δὲν ἦτο ἀνυπόστατος, ὡς π. χ. ἐν κληρονομικαῖς δίκαις ἢ ἐν τῷ λεγομ. ἐνεπιστήμῃ, δίκη δηλαδὴ κατὰ τοῦ δημοσίου ἐγειρομένη ὑπὸ πιστωτοῦ ἵνα λάβῃ τὰ αὐτῷ ὀφειλόμενα ἐκ τῆς δημοθείσης περιουσίας ὀφειλόμενους τινὲς ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὡς Π. ἐξήτειτο τὸ $\frac{1}{10}$ τοῦ διεκδικουμένου ποσοῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸ $\frac{1}{5}$, ἐπεστρέφετο δὲ ἡ Π. ἐὰν ἡ αἴτησις ἐγένετο δεκτὴ, εἰδεμὴ μετέβαινεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. [Σ.Τ.]

Παρακκισθῆκη (depositum) καλεῖται ἡ σύμβασις δι' ἣς ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων (παράθεσις, διδούς) παραδίδει τῷ ἑτέρῳ (θεματοφύλακι) κινήτῳ πρᾶγμα πρὸς ἀμίσθον παραφυλακὴν καὶ ἐπὶ τῇ ὑποχρεώσεται τῆς ἀποδόσεως. Ἡ Π. ἀνήκει εἰς τὰς παράγματι συνισταμένας ἐνοχὰς οὕτα σύμβασις καλῆς πίστεως ἐτεροβαρὴς καὶ τίκτουσα ὑποχρεώσεις μόνον διὰ τὸν θεματοφύλακα, εὐθυνόμενον ἕνεκα δόλου καὶ βαρείας ἀμελείας. Ἰδίαι περιπτώσεις Π. εἶναι α') ἡ ἀνώμαλος Π. (d. irregulare), χωροῦσα ἐπὶ ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, ὧν ἐπιτρέπεται τῷ θεματοφύλακι νὰ ποιήσῃται χρῆσιν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ἀποδόσεως ἑτέρων πραγμάτων τῆς αὐτῆς ποσότητος καὶ ποιότητος· β') ἡ μεσεγγύησις (sequestratio), ὅταν ὑπὸ πλειόνων παραδίδεται τι τῷ θεματοφύλακι πρὸς φύλαξιν καὶ ἀπόδοσιν ὑπὸ τοῦς περὶ τούτου συντεθειμένους ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων ὅρους· ἴδιον μ. εἶδος εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς πολ. δικ. προβλεπομένη ἀναγκαστικὴ μεσεγγύησις ἐπιδίκων ἢ κατασχεθέντων πραγμάτων· καὶ γ') ἡ κατ' ἀνάγκην Π. (d. miserabile), πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ πράγματος ἐν καιρῷ κινδύνου (πυρκαϊᾶς, στάσεως κλπ.). [Πφ.]

Παρακελσος (Φίλιππος Paracelsus) Περίφημος ἱατρός, χημικὸς καὶ θεοσόφος,

γενν. 1493 ἐν Μάρια-Εἰνσίβελν τῆς Ἑλβετίας. Τυχὼν καλῆς παιδείας, διήλθε πλείστα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ ἀπέκτησε μεγὰς χημικὰς γνώσεις. Ἀναζητῶν τὸν φιλοσοφικὸν λίθον (βλ. Ἀλχημεία) ἀνεκάλυψε πλείστα φάρμακα, ἐγένετο δὲ περίφημος ὡς ἀριστὸς ἱατρός. Ἀπὸ τοῦ 1526-28 ὑπῆρξε καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς ἐν Βασιλείᾳ· ἐκτὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Γαληνοῦ καὶ Ἀδινέννα, ἐνῷ ἀνεγνώριζε τὴν ἀξίαν τοῦ Ἱπποκράτους, καὶ εὖρε πολλοὺς ὁπαδοὺς τῶν χημικῶν καὶ ἱατρικῶν θεωριῶν του. Παραϊτηθεὶς συνεπείᾳ διαφορᾶς μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως περιγῆθη πάλιν ἐν Γερμανίᾳ διάγων ἄστατον καὶ ἀσωτον βίον, πάντοτε ὁμῶς ἐξακολουθῶν τὴν ἐπιτυχῆ ἐξάσκησιν τῆς ἱατρικῆς τέχνης. Ἀπέθανε δ' ἐν Σαλτσβούργῳ τῷ 1541, πιθανῶς φονευθεὶς. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Π. προήγαγε μεγάλως τὴν φαρμακολογίαν καὶ τὴν χημείαν· ὅτι δὲ συχνὸν δὲν ἦτο ἐλευθερὸς γελοίων μυστικῶν ἰδεῶν καὶ προλήψεων ἀποδοτέον εἰς τὰς περὶστάσεις ὑφ' ἃς ἔζηρε. Συνέγραψε δὲ καὶ πολλὰ ἔργα, ἐπανειλημμένως ἐκδοθέντα.

Παρακέντησις. Ἡ διὰ τῶν ἀκίδων διάτρησις τοῦ τοιχώματος φυσιολογικῶν ἢ παθολογικῶν κοιλοτήτων πεπληρωμένων βρυστῶν ἢ ἀερίων πρὸς κένωσιν τούτων. Περί τῆς ἐκτελέσεως τῆς Π. βλ. Ἀκίς τρίγωνος.

Παρακλήτος καλεῖται ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Ἰωάννου τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὅπερ ὑπόκειται ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητὰς του. Οἱ Μοντανισταὶ (βλ. λ.) ἐδίδασκον ὅτι μετὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Π. καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐμπνευσμένων προφητῶν θά ἤρχετο καὶ ἡ τελευταία ἐποχὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων. Ὅθεν ἀπέδιδον εἰς τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ Π., ἐφ' ὧν ἐεμύνοντο οἱ προφῆται αὐτῶν, θείαν αὐθεντίαν καὶ μάλιστα καὶ τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλωσι τὰς διατάξεις τῶν ἀποστόλων.

Παρακλῆσις ἢ παρὰσιώπησις. Σχημα ῥητορικὸν συνιστάμενον εἰς τὸ ὅτι ὁ ῥήτωρ προσποιούμενος ὅτι θέλει νὰ παρατρέξῃ τι οὐχ ἦτον ἀναφέρει αὐτὸ τοῦτο.

Παραλήρημα. Παθολογικὴ διαστρόφη τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν ἣν ὁ πάσχων συνδυάζει ἀσυμβίβαστους ἰδέας, ὧν τὸ σύνολον ἐκλαμβάνει ὡς πραγματικὴν ἀλήθειαν. Ἡ τοιαύτη τῶν νοητικῶν δυνάμεων ἀταξία παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφαίς, καθόσον συμπίπτει ἢ μὴ μετὰ τινος φρενοπαθείας. Τὸ τελευταῖον τοῦτο Π. καλεῖται συμπτωματικὸν ἢ πυρετικὸν ὡς παριστάμενον ἐπὶ διαφόρων οργανικῶν νόσων, ἰδίως ὀξείων καὶ κυρίως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πυρετοῦ, ὅτε ὁ πάσχων λαλεῖ ἢ πράττει παράλογα, χωρὶς νὰ ἔχῃ συναίσθησιν ὧν λέγει ἢ πράττει· εἰς

τοῦτο Π. κατὰ τὰς ὁξείας νότους εἰς κυρίως ἐπιρρεπείς οἱ ἀγκυροβόλοι. Τὸ δὲ φρενοπολογικὸν Π. συνοδεύει φρενοπιθειας τινάς, κατ' αὐτὸ δὲ ὁ ἄρρωστος παραλογίζεται ἐν πληρεῖ γνώσει καὶ συναισθήσει, φρονῶν ὅμως ὅτι λέγει καὶ πράττει λογικώτατα ἢ οἱ ἐκλαμβάνων ὡς ὀρθοτάτας τὰς πλάνας του. Ἐκ τῶν πασχόντων τὸ Π. τοῦτο ἄλλοι μὲν ἔχουσιν ἐμμόνους τινὰς ἰδέας ἐφ' ὧν διηνεκῶς ἐπανερχονται, ἄλλοι δὲ παραλογίζονται ἐπὶ διαφορωτάτων θεμάτων. Περί τοῦ ρομβοῦς Π. τῶν Οἰνοποτῶν βλ. Οἰνοπνευμα.

Παραλία ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι τὸ ΝΔ παρὰ τὴν θάλασσαν μέρος τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ τοῦ Σουνίου μέχρι τῶν Πρασιῶν, οἱ δὲ κάτοικοι Πάραλοι.

Παραλία. βλ. Αἰγιαλός.

Παραλία ὄρη (Coast-Range). Ὁ ὄρεοσυστὴς τῆς Καλιφορνίας, ἥτις ἔχουσα πλάτος 50-60 χμ. ἐκτείνεται ἐν παραλλήλοις ἀλύσει· χωριζομένης δι' εὐφώρων πεδιάδων ἀπὸ τοῦ 42° Β πλ. μέχρις τῆς χερσονήσου τῆς Καλλιφορνίας, πάντοτε βαίνουσα κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ ὑψικατὰ κορυφὴ τῶν Π. ὁ. (Ἀγ. Βερναρδίνος) ἔχει ὕψος 3500 μ. — Οὗτω καλεῖται καὶ ὄρεοσυστὴς ἐν τῷ ΒΔ μέρει τῆς πολιτείας Ὁρέγον παρὰ τὴν παραλίαν τοῦ Εἰρην. ὠκεανοῦ ἐκτεινόμενη, ἥτις μετὰ τῆς ἀνω συνδέεται διὰ τῶν Καλαπούα ὁρέων. [Μ.Σ.]

Παραλίανι. Χωρίον τῆς Κύπρου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀμμοχώστου, κείμενον $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας ἀπὸ Βαρωσιῶν παρὰ λίμνην τινά, ἔχον δὲ 750 κατ. [Α.Α.Σ.]

Παραλλάξεις καλεῖται ἡ διαφορὰ τῶν φαινομένων θέσεων ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἐκ δύο διαφόρων τόπων ὁρωμένου, ἢ τῇ γωνίᾳ ἣν σχηματίζουν τὴν δύο πρὸς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἀπὸ δύο θέσεων ὀπτικά καὶ ἀκτίνες. Ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ἡ Π. τῶν οὐρανίων σωμάτων χρησιμεύει πρὸς καταμέτρησιν τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς, εἶναι δὲ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις τόσῃ μικροτέρα ὅσον μεγαλυτέρα εἶναι ἡ ἀπόστασις. Διακρίνεται ἡμερησία Π. (γεωκεντρικὴ) καὶ ἡμερησία (ἡλιοκεντρικὴ). Ἡ πρώτη εἶναι ἡ γωνία ἡ σχηματιζομένη ὑπὸ δύο ὀπτικῶν γραμμῶν, ὧν ἡ μὲν διευθύνεται· καθ' ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γῆς πρὸς τὸν ἀστέρη, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ παρατηρητοῦ κατὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀστέρος δύναται νὰ ᾖ ὀριζόντιος ἢ ἀνακτινική, καθόσον ὁ ἀστὴρ ὁράται ἐν τῷ ὀριζόντι τοῦ παρατηρητοῦ ἢ ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει αἱ δύο ὀπτικαὶ γραμμαὶ ἀποτελοῦσι μετὰ τῆς ἀκτίνος τῆς γῆς, τῆς ἀντιστοιχοῦσης πρὸς τὸν τόπον τῆς παρατηρήσεως, ὀρθογώνιον τρίγωνον, ἐν τῷ ὀπίῳ ἢ ἰσοστάσι

τοῦ ἀστέρος ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς εἶναι ἡ ὑποτείνουσα, ἥτις εὐκείως ὑπολογίζεται ἐὰν γνωρίζομεν τὴν ἀπέναντι τῆς ἀκτίνος τῆς γῆς παρὰ τῷ ἀστέρι γωνίαν. Αὕτη δὲ εἰρσκεται διὰ συγγρόνου παρατηρήσεως τοῦ ἀστέρος ἐκ δύο τόπων τῆς γῆς ἱκανῶς ἀπομακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων καὶ κειμένων εἰ δυνατόν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινῶ. Ἡ γωνία αὕτη, ἡ ὀριζόντιος παρράλαξις δηλ., διὰ τὸν ἥλιον εἶναι σχεδὸν 9', διὰ δὲ τὴν σελήνην σχεδὸν 1°. Ἐπειδὴ δὲ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀποστάσεως τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἡ Π. αὕτη εἶναι ἀνυπολογίστως μικρά, δι' αὐτοὺς γίνεται χρῆσις τῆς ἐτησίας ἢ ἡλιοκέντρου Π., ἐν τῇ ὀπίᾳ τὴν βᾶσιν τοῦ τριγώνου ἀποτελεῖ ἀκτίς τῆς περὶ τὸν ἥλιον τροχίας τῆς γῆς. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ Π. εἶναι μικροτάτη, εὐρέθῃ δὲ μέχρι τοῦδε μόνον δι' ὀλίγους ἀστέρας, ὡς διὰ τὸ α τοῦ Κενταύρου ($\frac{9}{10}$ ") καὶ τινὰς ἄλλους πλέον ἀπομακρυσμένους.

Παραλληλεπίπεδον. Σῶμα στερεὸν ἔχον 6 ἑδρας ἀνὰ δύο παραλλήλους. Εἰδικαὶ περιπτώσεις αὐτοῦ εἰς τὸ τετραγωνικὸν πρίσμα (ἔχον πάσας τὰς γωνίας ὀρθάς), ὁ κύβος (ἔχων προσέτι καὶ τὰς ἑδρας ἴσας) καὶ τὸ ῥομβόεδρον (ἔχον πάσας τὰς ἑδρας ῥόμβους ἴσους).

Παραλληλόγραμμον καλεῖται ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ τετράπλευρον οὗτινος αἱ πλευραὶ εἰσὶ παράλληλοι ἀνὰ δύο. Αἱ αὐταὶ εἰσι καὶ ἴσαι ἀλλήλαις ὡς καὶ αἱ ἀντικείμεναι γωνίαι. Αἱ διαμέτροι τοῦ Π. ἦτοι αἱ εὐθεῖαι αἱ ἐνοῦσαι ἀνὰ δύο τὰς μὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς κειμένας κορυφὰς τῶν 4 γωνιῶν τέμνουσιν ἀλλήλας δίχα εἰς σημεῖον καλούμενον κέντρον τοῦ Π. Περιπτώσεις τοῦ Π. εἰσὶν τὸ ὀρθογώνιον, τὸ τετράγωνον καὶ ὁ ῥόμβος (βλ. τὰς λ.). Περί τοῦ Π. τῶν δυνάμεων βλ. Δυνάμεις.

Παραλληλόγραμμον τῶν δυνάμεων. βλ. Δυνάμεις.

Παράλληλοι καλοῦνται δύο εὐθεῖαι γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου κείμεναι ἔχουσαι δὲ τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ διεύθυνσιν οὕτως ὥστε μηδέποτε νὰ συναντῶνται ὅσον καὶ ἂν προσεβληθῶσι, διατηρούμεναι πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν. Εὐθεῖαι Π. πρὸς ἄλληλῃν τινὰ εἰσὶ καὶ μεταξὺ τῶν Π. Ὁμοίως ἔχουσι τὰ περὶ Π. ἐπιπέδων.

Παράλληλοι κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καλοῦνται νοηταὶ περιφέρειαι κύκλων ὧν τὰ ἐπιπέδα εἰσὶ κάθετα ἐπὶ τὸν ἀξονα τῆς γῆς. Βαίνουσιν αὐξάνομενοι ἀπ' ἑκατέρου τῶν πόλων μέχρις 90° ἀπ' αὐτοῦ (μετρουμένων ἐπὶ τινος μεσημβρινῶ), ὁ δὲ μέγιστος αὐτῶν, οὗ τὸ ἐπίπεδον τέμνει δίχα τὸν ἄξονα καὶ τὴν γῆν διην

ἐστὶν ὁ ἰσημερινός (βλ. λ.). Οἱ ἀπέχοντες ἀπὸ τούτου 23° 27' καλοῦνται τροπικοὶ κύκλοι ὁ μὲν πρὸς Β τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ πρὸς Ν τοῦ Ἀΐγιο κερῶ· ὁμοίως οἱ ἀπέχοντες ἀπὸ τῶν πόλων 23° 27' λέγονται πολικοὶ κύκλοι, ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος. Πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Π. κείμενοι τόποι ἀπέχουσιν ὁσάκις τοῦ ἰσημερινοῦ ἤτοι ἔχουσι τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος. — Ομοίως ἀκριβῶς Π. κ. νοοῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Ήραλογγοί. Χωρ. τοῦ δήμου Ἐλευσίνος τῆς Γόρτυνος, 2 ὥρ. πρὸς Δ τῆς Κορυθαζαίνης ἐπὶ τῆς Δ κλιτύος τοῦ Ἀφροδισίου ὄρους καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἐρυμάνθου. ἔχει 581 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Ήραλος καὶ **Σαλαμινία**. Οὕτως ἐκαλοῦντο αἱ δύο «ἱεραὶ» τριήρεις τῶν ἀρχ. Ἀθηναίων, χρησιμεύουσαι εἰς διαφόρους δημόσιας ὑπηρεσίας, ὡς π. χ. εἰς τὰς θεωρίας (βλ. λ.), πρὸς μεταβίβασιν ἀποστολῶν, μετακρίσιν τῶν φέρον ἐκ τῶν ὑποτελῶν τοῖς Ἀθηναίοις πόλεων, τῶν ἐγκληματιῶν κλ. Κυρίως ἀναφέρεται ὅτι ἡ Σαλαμινία ὠνομάζετο καὶ Ἀθλία ἢ Θεωρίς ἅτε μεταφέρουσα τοὺς θεωροὺς εἰς Δῆλον· ἐν μεταγενεστέροις ὁμῶς χρόνοις οἱ Ἀθηναῖοι οὐ μόνον ἀνευ διακρίσεως μεταχειρίζοντο αὐτὰς εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ πλεονέκτα τοιαῦτα πλοῖα εἶχον. [Σ.Τ.]

Ήραλύσεις καλεῖται ἡ ἐλάττωσις ἢ ἡ ἀπώλεια τῆς πρὸς κίνησιν ἐπιτηδείοτητος τῶν προαιρετικῶν μυῶν· κυρίως δὲ ἡ τελεία ἀπώλεια καλεῖται Π., ἢ δὲ ἐλάττωσις πάρεσις. Κατ' ἀναφορὰν δὲ πρὸς τὴν ἔκτασιν ἡ Π. ὀνομάζεται ἡμιπληγία ἂν ἐκτείνηται κατὰ τὸ ἔτερον τοῦ σώματος ἡμιμόριον, παρὰ πληγία ἂν κατέχη μισοτέρους τοὺς βραχίονας ἢ ἀμφοτέρω τὰ κάτω ἄκρα, μενοπληγία δὲ τέλος ἂν ἔν μόνον μέλος. Συμβαίνει δὲ Π. τοῦτο μὲν ἀπὸ βλάβης τῶν νεύρων τοῦτο δὲ ἀπὸ παθήσεως τῶν μυῶν, καὶ δὴ ἕνεκα νόσων ἐδρευουσῶν εἴτε ἐν αὐτῷ τῷ κινητικῷ κέντρῳ τῆς φαιᾶς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας εἴτε κατὰ τὴν τροχίαν τῶν κινητικῶν νεύρων ἀπὸ τοῦ κέντρου μέχρ' εἰς τὴν καταλήξεως αὐτῶν εἰς τοὺς μύς. Αἱ Π. διαίρονται εἰς ἐγκεφαλικὰς, νωτιαίας καὶ περιφερικάς, κατὰ τὴν ἔδραν τῆς παθήσεως. Αἱ ἐγκεφαλικαὶ καὶ συμβαίνουν ἐπὶ βλάβης τῶν κεντρικῶν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ κινητικῶν γαγγλίων καὶ ἐκδηλοῦνται δι' ἡμιπληγίας ἢ μονοπληγίας, ἀναλῆγως τῆς ἔδρας τῆς ἐγκεφαλικῆς βλάβης, κατὰ τὸ ἀντίθετον πρὸς τὴν ἔδραν τῆς βλάβης ἡμίου τοῦ σώματος. Αἱ νωτιαῖαι Π., αἰτίαν ἔχουσι πάθην τινὰ κατὰ τὸν νωτιαῖον μυελὸν καὶ ἐπιφαίνονται ὡς παρὰ πλη-

γίαι· περίγραπτοι δὲ βλάβαι τοῦ νωτ. μυελοῦ κατὰ θέσεις τινὰς τῶν κινητικῶν δεσμιῶν ἐπιφέρουσι Π. περιωρισμένην μυῶν πινῶν. Τέλος αἱ περιφερικαὶ Π. χαρακτηρίζονται εἴτε διὰ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν ἐπὶ περιφερικοῦ τινος νευρικοῦ πλέγματος ἢ διὰ τοῦ περιορισμοῦ ἐπὶ ἐνδὲς μόνον νεύρου ἢ καὶ ἐνδὲς κλώνος. Ὡς πρὸς τὰ αἷτια τῶν Π. ταῦτα εἶναι πάντα ἐκεῖνα ὅσα διακρίπτουσι τὴν μετάδοσιν τῶν ἐρεθισμῶν διὰ τῶν κινητικῶν νεύρων, φλεγμοναὶ δὴ καὶ αἰμορραγίαι, μαλακύνσεις ἀπὸ θρομβώσεως ἢ ἐμβολῆς, ἐκφυλίσεις καὶ νεοπλασματὰ, ὄγκοι καὶ τραύματα· πρὸς δὲ ἡ πολυχρόνιος δράσις τοξικῶν πινῶν φαρμάκων καὶ ἰδίως τοῦ μολύβδου, ἀλλὰ καὶ λοιμώδεις νόσοι (τύφος, διφθερίτις, εὐλογία), διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν δηλητηριωδῶν τοξινῶν τῶν μικροβίων αὐτῶν, ἢ σφίλς καὶ ἡ φυματίωσης. κλ. Συνήθως περιφερικαὶ τινες Π. τοῦ προσωπικοῦ νεύρου καὶ ἄλλων αἰτίων ἔχουσι τὴν ψύξιν (βρευματική), ἐπερχομένην ἰσως φλεγμονωδῶν ἀλλοιώσεων ἐπὶ τῶν νεύρων. Λειτουργικῶν Π. (χνευ ἀνατομικῆς βλάβης) αἰτίων εἶναι ὁ ὑστερισμός. Τέλος σημειοῦνται καὶ κατ' ἀνάγκην Π. παραιτηρόμεναι ἐπὶ ἐσωτερικῶν τινῶν νόσων, ἰδίᾳ τῶν ἐντέρων οὐροποητικῶν καὶ γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἡ θεραπεία τῶν Π. ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐπιμελῆ ἀνερεύνησιν τῆς ἀρχικῆς αἰτίας. Ἐκ τῶν διαφόρων θεραπευτικῶν μέσων συνιστῶνται κυρίως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος, πρὸ πάντων τοῦ γαλβανικοῦ, εἰς τὰ παραλυθέντα μέρη, ἢ μεσοδικὴ ἐφαρμογὴ ὥρισμένης γυμναστικῆς (ἐπιτρίψεως, μαλαξέως κλ.), ἢ χρήσις λουτρῶν τινῶν, κυρίως τῶν ἀδιαφόρων ὑδάτων (Βιλλβαδ, Γασταίν, Τέπλιτς κλ.), ὡς καὶ ἡ ἐσωτερικὴ χρήσις ἢ ὑποδόρειος ἐνεσις στρουχίνης καὶ βρυκίνης. Ἄπαντα τὰ παραλυθέντα μέρη πρέπει νὰ προφυλάσσονται ἐπιμελῶς ἀπὸ ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καὶ διὰ ἐν ἀνάγκη διὰ καταλλήλου τοποθετήσεως, ἐπιδέσμων. [Π.Ι.]

Ήραλύσεις. 1) Νωτιαία τοῦ Βρῶν Σεκάρ. Νόσος ὀφειλομένη εἰς ἐτερόπλευρον ἀλλοίωσιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἕνεκα τραύματος, φλεγμονῆς, ὄγκου κλ., χαρακτηριζομένη δὲ κυρίως ὑπὸ παραλύσεως μὴν κατὰ τὸ ἡμισυ τοῦ σώματος τὸ σύστοιχον πρὸς τὴν πάθην, ἀναισθησίας δὲ κατὰ τὸ ἀντίθετον ἡμισυ. Ἀμρότερα τὰ φαινόμενα παρατηροῦνται εἰς τὰ κάτω μὲν ἄκρα μόνον ἐὰν ὑπάρχῃ ἀλλοίωσις ἐν τῇ ὀσφυϊκῇ μείρᾳ τοῦ νωτ. μυελοῦ ἢ ἐν τῇ θωρακικῇ, καὶ εἰς τὰ ἄνω δὲ ἐὰν ἐν τῇ ἀσθενικῇ. Ἡ θεωρεῖται ἀνάλογος πρὸς τὴν φύσιν τῆς τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἀλλοιώσεως. — 2) Νωτιαία σπασμωδικὴ Π. ἢ Νωτ. Σπ.

φθίσις. Χρονία νόσος τοῦ νωτιαίου μυελού ἦν χαρακτηρίζουσα τοῦτο μὲν ἡ Π. τῶν ἡμερῶν, βεβαιωθὲν ἀνωστα πρὸς τὸν κορμὸν καὶ τὰ ἀνω ἀκρα, τοῦτο δὲ ἡ σύσπαισις αὐτῶν καθ' ὅσον τὰ σκέλη ἀκαμπταῖ θεραπεία δ' ἡλεκτρισμὸς καὶ τὰ τονωτικά. — 3) Προϊούσα γενική Π. Νόσος χαρακτηριζομένη ὑπὸ τε παραλύσεων καὶ ψυχικῶν διαταραχῶν. Προβάλλει ἰδίως τοὺς σφιλτικούς, τοὺς υπεράγαν πνευματικῶς σφιλτικούς, τοὺς οἰνόφλυγας κλ., ἐν τῇ νεκροτομῇ δὲ παρουσιάζει ἀτροφίαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἰδίως τῶν προσθίων λεθῶν. Κατ' αὐτὴν ὁ χαρακτήρ ἀλλοιοῦται, ἡ μνήμη ἀπώλυνται, ἐπέρχονται δὲ μεγαλομανία, ὑποχονδρία, μελαγχολία καὶ τέλος ἡ ἐντελής ανωσία· συγχρόνως ἐξελίσσονται διαταραχὴ τῆς λαλιᾶς καὶ τῆς γραφῆς, παραλύσεις τῶν ὀφθαλμικῶν μυῶν, κινητικὴ ἀταξία ἡ Π. τῶν ἀκρων καὶ ἀποπληκτικαὶ προσβολαί. Μετὰ 2-3 ἔτη ἐπέρχεται ὁ θάνατος δι' ἐξαντλήσεως. Ἡ θεραπεία ἀποβλέπει τοῦτο μὲν εἰς τὰ συμπτώματα, τοῦτο δὲ εἰς τὴν ἄρτιν τῶν αἰτίων. — 4) Τρομώδης Π. Βλ. Παρκινσόνιος νόσος.

Παραμαρίδον (Paramaribo), ὠκεωμένη πρωτεύουσα τῆς Ὀλλανδικῆς Γουαϊανᾶς ἢ τοῦ Σουρινάμ, ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Σουρινάμ, 26 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ὠκεανόν, εἶναι δὲ καλῶς ὠκεοδρομημένη, ἀλλ' ἔχει ὡς ἐπὶ πλεῖστον ξυλινὰς οἰκίας. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 27 752 (1888), ὧν ὀλίγοι λευκοί, ἀλλὰ σχετικῶς πολλοὶ Ἑβραῖοι ὄντες κτηματῖαι καὶ ἔμποροι. Τὸ Π. εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου ὅλης τῆς ἀποικίας, ἔξαρτῶνται δὲ κυρίως σάκχαρον, ῥόμιον, βάμβαξ, κακάον, χρυσὸς κλ. Ἰδρύθη τῇ 1640 ὑπὸ Γάλλων. [Μ.Σ.]

Παραμυτρίτις. Βλ. Πυρετὸς ἐπιλόχιος.

Παραμυθία (τουρκ. Ἀϊδονάτ-Καλεσί). Πολίχνη τῆς Ἡπείρου ἀπέχουσα 12 ὥρ. ΝΔ τῶν Ἰωαννίνων καὶ κειμένη κατὰ βαθμίδας ἐπὶ τῶν Δ κλιτύων τοῦ ὄρους Κορυλλῆ (ὕψ. 700 μ.), καταρδευομένη δὲ ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων. Τῆς πόλεως ὑπέκειται ὁ χῶρος Γαλατᾶς καλούμενον, εἰς ἀπόστασιν δὲ 1/2 ὥρ. κεῖται τὸ φρούριον ἄγιος Δονάτος μετὰ πύργων ἐπὶ βράχῳ ἐκτισμένον. Οἱ Βυζαντινοὶ καὶ μετὰ τούτους καὶ οἱ Τούρκοι ὠνόμασαν τὴν πόλιν Ἀγίον Δονάτον πρὸς τιμὴν τοῦ ἐπισκόπου Εὐρώας θαυματουργήσαντος τῇ 381 μ. Χ. ἐν τῇ Β' οἰκουμένηκῃ συνόδῳ. Περιέχει 600 οἰκίας Τουρκαλβανῶν καὶ 300 οἰκοὺς ἑλλ. χριστιανῶν, ὁμιλούντων τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀλβανικὴν. Ἐν τῇ πεδιάδι 1/4 τῆς ὥρ. ΒΔ εἶναι τὰ ἑρεῖπια τῆς Παναγίας Λαμποβίτης ἐν ᾗ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

σταυρὸς ἐκ λίθου φέρων τὸ ὄνομα Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὴν χρονολογίαν 1406. Μικρὸν δὲ περαιτέρω ἐπὶ ποταμοῦ κεῖται τὸ βυζαντινὸν ἐρεῖπιον Ἑβραϊκᾷ ἀναμνησκον τὴν ἀρχαίαν Εὐρώαν. Εἶναι ἡ Π. ἔδρα ἐπισκόπου τοῦ Παραμυθίας καὶ πρωτεύουσα ἐπαρχίας ὑπαγομένης εἰς τὸ βιλαέτιον Ἰωαννίνων, ἐχούσης δὲ περ. 16 500 κ.

Παραμυθίον καλεῖται εἰδὸς τι τῆς ποιήσεως, διακρινόμενον ἀπὸ τοῦ μύθου διὰ τὸ ὅλως φανταστικόν, ἀπεικονίζον δὲ κόσμον θαυμάτων, μὴ περιοριζόμενον ὑπὸ τοῦ φραγμοῦ τῶν νόμων τῆς φύσεως. Πιλλὰ Π. εἶναι ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας μυθολογίας τῶν ἐθνῶν ὑποστάντα διαφόρους μεταβολάς, ἀλλὰ δὲ ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῆς σοφίας τοῦ λαοῦ πρὸς διδακτικούς σκοπούς. Ὅσον δὲ ποικίλον καὶ διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν διαμεμρφωμένον καὶ ἂν εἴναι τὸ πλῆθος τῶν Π., ἐν τούτοις παρατηροῦνται ἐν αὐτοῖς ὁρισμένα τινὰ κοινὰ στοιχεῖα, ὅπερ ἐξηγεῖται μὲν ἐν μέρει ἐκ τοῦ κοινοῦ εἰς πάντα τὰ ἔθνη τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι, ἐν πολλοῖς δὲ ὅμως ὑποδεικνύει κοινὴν τινὰ πηγὴν. Ἀναμυθίολογία ὁ πυρὴν οὗτος ἐτέθη, ὅτι ἡ ἱαπετική (ἰνδοευρωπαϊκή) οἰκογένεια τῶν ἐθνῶν κατ' ὅλην ἡνωμένη ἐν τῇ ἀρχικῇ κοιτίδι τῆς, τῇ προσθίᾳ Ἀσίᾳ· εὐκ ὀλίγα δὲ Π. περιῆλθον εἰς τὴν Δυσιν καὶ διὰ τῶν σταυροφοριῶν καὶ τῶν ἐμπορικῶν μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς σχέσεων καὶ διεδόθησαν εἰτα διὰ προφορικῆς παραδόσεως ἀνὰ τοὺς διαφόρους λαούς. Ἡ γνωστοτέρα καὶ παλαιότερα τῶν Ἰνδῶν συλλογὴ Π. εἶναι ἡ Παντσατάντρα (βλ. λ.), ἥτις γενομένη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5' μ. Χ. αἰῶνος μετεφράσθη μετ' ὀλίγου ἐν τῇ Περσικῇ, εἰτα δὲ εἰς τὴν Ἀραβικὴν, Ἑλληνικὴν, Ἑβραϊκὴν καὶ Λατινικὴν καὶ ὕστερον εἰς σχεδὸν ἀπάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Ἐν Γαλλίᾳ ἀνέλαβεν ὁ Περρὼλ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17' αἰῶνος τὴν περισυλλογὴν τῶν διὰ προφορικῆς παραδόσεως σωθέντων Π., ἐν Γερμανίᾳ δὲ οἱ ἀδελφοὶ Γρίμμ (1812) τῇ 1704 εἶχεν ἤδη ἐκδοθῇ ἡ γαλλικὴ μετάφρασις τῶν περιφήμων Π. Χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτὸς (τῆς λεγομ. Χαλιμάς). Ἐν τοῖς ὕστερον ἐγένοντο συλλογαὶ τῶν Π. σχεδὸν ὅλων τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. [Ἐγ.]

Παρανά. Πολιτεία τῆς Βραζιλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ καὶ Ν τῆς πολιτ. Σάν Πάολο καὶ ἐκτετατομένη μέχρι τοῦ ποταμοῦ Παρανά πρὸς Δ. ἔχει ἐμβα. 221 319 χμ. καὶ 187 548 κατ. (1888), εἶναι δὲ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εὐφορὸς μὲν, ἀλλ' ἀκαλλιέργητος· μόνον ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζει σχετικῶς. Πρωτεύουσα εἶναι Κουριτίβα, μετὰ περ. 6 000 κατ. Τὸ δὲ κύριον ἐπίγειον εἶναι Παραναγούα, ἔχουσα ἐπίσης περ.

6 000 κατ., κειμένη δ' ἐν τῷ μυχρῷ ὠραίῳ κόλπου τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. [Μ.Σ.]

Παρανάς (Parana). Μέγας ποταμὸς τῆς Ν Ἀμερικῆς, ὅστις μετὰ τοῦ Παραγουάη καὶ τοῦ κατωτέρω ἐκβάλλοντος Οὐρουγουάη σχηματίζει τὴν Λαπλάταν. Ἀποτελεῖται εἰς τὰ σύνορα τῶν βρασιλικῶν πολιτειῶν Μάττο Γρόσσο, Μίνας Ζεράες καὶ Σάν Πάολο ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν ποτ. Ῥίο γράνδε καὶ Παραναχύβα, ὧν ὁ πρῶτος, ὅστις καλεῖται καὶ Παρά, πηγάζει ἐπὶ τῆς Σέρρας δὲ Μαντικέυρα 150 χμ. ΒΔ τοῦ Ῥίο Τανέιρο. Διελθὼν διαφόρους πολιτείας τῆς Βρασιλίας ἀποτελεῖ τὰ Δ σύνορα τῆς ἀπ' αὐτοῦ καλουμένης πολιτείας, εἰτα δέ, πρὸς ΝΔ καὶ Δ διευθυνόμενος τὰ μεταξὺ τῶν πολιτειῶν Παραγουάης καὶ Οὐρουγουάης σύνορα καὶ ἐνοῦται παρὰ τὸ Κορριέντες μετὰ τοῦ ποτ. Παραγουάη εὐ δέχεται καὶ τὴν πρὸς Ν διευθύνειν. Κατὰ τὴν κάτω ῤον ἔχει μόνον ἓνα σπυδαῖον παραπόταμον, τὸν Ῥίο Σαλάδε, ὅστις πηγάζει ἐπὶ τῶν Κορδιλιερῶν καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὴν πόλιν Σάντα Φέ. Ὅλον τὸ μήκος τοῦ Π. ὑπολογίζεται εἰς 3560 χμ. Βλ. καὶ Λαπλάτας. [Μ.Σ.]

Παρανοίας γραφή ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις γραφή κατὰ τοῦ ὡς ἐκ τῆς διανοητικῆς τοῦ καταστάσεως ἀνικάνου πρὸς διοίκησιν τῆς περιουσίας του. Κινουμένη ὑπο τῶν κληρονόμων ἢ συγγενῶν του ἐκρίνετο ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος (κατὰ Πολυδεύκην), ἐὰν δὲ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ διώκοντος ἀπεδεικνύετο βάσιμος, παρεδίδοτο ἡ περιουσία εἰς τοὺς κληρονόμους, ἀγνωστον ὑπὸ ποίας διατυπώσεις ἢ περιορισμοῦς. Τὸ ὅτι ὁ Σοφοκλῆς εἰσῆλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Ἰσφώντος ἐπὶ παρανοίᾳ, φαίνεται μῦθος, ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ ὅτι τὴν γραφήν, ὡς λέγεται, ἐκρίναν οἱ φράτρες, ἐνῷ ἐλάγχχανεν αὕτη τῇ ἀρχοντί.

Παρανόμων γραφή. Παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις ὁ προτείνων νόμον ἢ ψήφισμα, καὶ ἂν ἐγένετο ὁ νέος αὗτος νόμος δεκτός, ὑπέκειτο ἐπὶ ἐν ἔτος εἰς καταδίωξιν. ἂν ὁ νόμος ἀπεδείκνυτο ἀντιβαίνων εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον ἢ κειμένους νόμους μὴ ἀκυρωθέντας προηγουμένως ἢ ἂν δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ κατὰ τὰ περὶ τούτου κεκανονισμένα, ἡδύνατο δὲ πᾶς Ἀθηναῖος νὰ φέρῃ κατ' αὐτοῦ γραφὴν παρανόμων. Ἐὰν ἤτιστα ὁ κατηγορούμενος, ἡκυροῦτο μὲν ὁ ἐν λόγῳ νόμος, ἐτιμωρεῖτο δὲ ἐκεῖνος κατ' ἐκτίμησιν τῶν δικαστῶν (τιμητὸς ἀγών). Μετὰ ἐν ἔτος ὅμως ὁ εἰσαγαγὼν νόμον τινὰ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ τιμωρηθῇ καὶ τότε ἡ Π. γ. ἂν ἐπετύγχανεν συνεπήγματο μόνον τὴν ἀκύρωσιν τοῦ νόμου. [Σ.Τ.]

Παραπάμισος. Βλ. Ἰνδοκύσχυ.

Παραπέτασμα. Βλ. Ἀύλαία.

Παραπινάκης. Βλ. Δούκας.

Παραπληγία. Βλ. Παράλυσις.

Παραπληρωματικαὶ (ἀλλήλων) λέγονται δύο γωνίαι αἵτινες ὁμοῦ ἀποτελοῦσιν ἄθροισμα ἴσον πρὸς δύο ὀρθὰς γωνίας ἤτοι 180 μοίρας.

Παραποταμία. Βλ. Μπέλεσι.

Παραπούγκι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνδανίας (Μεσσηνίας), ἀπέχον ἀπὸ Διαβολίτσιον 15', μετὰ 348 κατοίκων.

Παραπούγκια. Χωρ. τῆς Βοιωτίας ἀνῆκον εἰς τὸν δήμ. Πλαταιῶν καὶ κείμενον πρὸς Β τοῦ Καπαρελίου, μετὰ 476 κατοίκων.

Παραπρόσταίνα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Σιλάνων (Καρδίτσας), κειμένη Β τῆς Καρδίτσας. Ἐχει 1 267 κατ.

Παραπροσθείας γ ρ α φ ἡ ἐκαλεῖτο ἐν τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις ἡ κατὰ πρέσβειας τινας κινουμένη ἐπὶ μὴ ἀκριβεῖ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του. Ἦσαν δὴλα δὴ ὑπόχρεοι οἱ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐκλεγόμενοι πρέσβεις εἴτε εἶχον λάβεῖ ῥητὰς ὁδηγίας εἴτε μὴ («αὐτοκράτορες»), μετὰ τὴν ἐπάνοδον νὰ δίδωσι λόγον εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον περὶ τῶν πεπραγμένων («ἀπαγγέλλειν τὴν πρεσβείαν»), πρὸς δὲ εἰς τοὺς λογιστὰς περὶ τῶν χρημάτων ἃ τυχὼν διεχειρίσθησαν. Κατήγερος αὐτῶν ἐπὶ παραπροσθείας ἡδύνατο νὰ γίνῃ πᾶς τις Ἀθηναῖος καταμνηνύων αὐτοὺς εἰς τοὺς λογιστὰς, εἴτινες ἔκρινον τὴν δίκην. Ὁ ἀγὼν ἦτο τιμητὸς, ὥριζετο δὴλα δὴ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος. Ἀλλὰ καὶ δι' εἰσαγγελίας (βλ. λ.) ἡδύνατο νὰ καταδωθῇ ὁ πρέσβυς, μόνον δὲ δι' ἐκουσίας φυγῆς παρέκκαμπτε τοὺς κινδύνους ταύτης. [Σ.Τ.]

Παραρρηγνύειν. Τὸ ἀτελεῖς ἐξάρρηγμα λεγόμενον ἄλλως καὶ ὑπεξάρρηγμα. Βλ. Ἐξάρρηγμα.

Παράς. Μικρότατον χάλκινον νόμισμα τῆς Τουρκίας, τὸ 1/40 τοῦ γροσίου (βλ. λ.).

Παρασάγγης. Περσικὸν μέτρον μήκους ἐστὶ καὶ νῦν ἐν χρήσει ὑπὸ τὸ ὄνομα φέρσεγγ. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἱστορικῶν ὑπελογίζετο συνήθως ἴσον πρὸς 30 στάδια.

Πιράσσιμα λέγονται αἱ συνήθως εἰς ἀστέρας, σταυροὺς καὶ ταινίας συνιστάμεναι ἐξωτερικαὶ ἐνδείξεις τιμῆς ἃς ἀπονέμουν αἱ πολιτεῖαι ἢ οἱ ἡγεμόνες διὰ πολιτικὰς ἢ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας. Ἡ ἰδέα τῶν Π. πρώτῃν ἀρχὴν ἔχει τὰ μεσαιωνικὰ ἱπποτικά τάγματα ἰδρυθέντα πρὸς τινα στρατιωτικὴν ἢ θρησκευτικὴν σκοπὸν καὶ βασιζόμενα ἐπὶ αὐστηρᾶς συνενώσεως τῶν μελῶν δι' ὥρισμένων ὑποχρεώσεων· ἐκ τούτων ἀνεπτύχθησαν αἱ ὑπὸ μοναρχῶν ἰδρυθεῖσαι ταγματοεῖδεις ἐνώσεις, αἵτινες μετὰ τῆς ἰδέας τῆς ἱπποτι-

κῆς συντάξεως συνδέουσιν ἤδη καὶ τὴν ὠρισμένης ὑπηρεσίας παρασχεθείσης εἰς ἡγεμόνα ἢ πολιτείαν, ὡς π. χ. τὸ ἀγγλικὸν τάγμα τῆς Περικνημίδος τοῦ 1350 καὶ τὸ βουργουνδικὸν τοῦ Χρυστοῦ δέρατος τοῦ 1430, οὗ ἡ ἀρχηγία διέμεινεν εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ Βουργουνδικοῦ οἴκου καταγομένους δυναστείας τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἰσπανίας· συγγενὲς δὲ αὐτοῖς εἶναι τὸ κατὰ τὴν 15' αἰῶνα ὑπὸ Ἑρρίκου Γ' ἰδρυθὲν τάγμα τοῦ Ἀγ. Πνεύματος. Ἐν τοῖς ὑστερον ὅμως ἐπεσκοτίσθη ἐντελῶς ἡ μεσαιωνικὴ αὕτη μορφή τῶν ταγμάτων καὶ ταυτὸν ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς πλείσταῖς πολιτείαις παρὰ σχημα, ὅπερ οὐδόλως ἐνθυμίζουσιν τὴν τοιαύτην προέλευσιν, ἀν καὶ δοιμάζομεν αὐτὰ συνήθως ἀκόμη τάγματα. Ἡ ἀπόκτησις αὐτῶν, πλὴν ὠρισμένων τινῶν ἁπλῶς διατηροῦσιν ἀκόμη ἀριστοκρατικὸν τινα χαρακτήρα, δὲν ἐξαρτᾶται πλεον ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς θέσεως (τῆς εὐγενείας)· ἡ μόνη διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὰς διαφόρους τάξεις ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Π. Πρὸς δὲ τινα εἶναι προωρισμένα δι' ὠρισμένας ὑπηρεσίας, ὡς π. χ. στρατιωτικὰς ἢ ἐπιστημονικὰς κλ.

Παράσιτα ἐν τῇ φυσικῇ ἱστορίᾳ καλοῦνται τὰ φυτὰ ὅσα τὰς θρεπτικὰς οὐσίας δὲν παραλαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἀνοργάνων συστατικῶν τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν περιβαλλόντων αὐτὰ ἀέρος ἢ ἐκ σεσηπτότων ὀργανικῶν συστατικῶν, ἀλλ' ἐξ ἄλλων ζώωντων φυτῶν ἢ τοῦ ζωικοῦ σώματος, ἀναλύων δὲ καὶ τὰ ζῶα ὅσα κατὰ καιροὺς ἢ πάντοτε ζῶσιν ἐπὶ ἢ ἐντὸς ἄλλων ζώων καὶ δι' ὧς ἐπὶ πλείων δαπάναις τοῦ σώματος τούτου.

Ὁργανικῶν οὐσιῶν ἀνάγκη ἔχουσιν ἅπαντα τὰ φυτὰ, ὅσα δὲν περιέχουσιν διόλου ἢ ἐν μικρῇ ποσότητι χλωροφύλλην, ὥστε πρὸ τῶν ἄνθρωπων ἡ μεγάλη συστάς τῶν μυκήτων· ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν λεγομ. ἀνωτέρων φυτῶν ὑπάρχουσιν πολλὰ μὴ δυνάμενα νὰ ἀφομοιώσωσιν ἀνοργάνους οὐσίας (βλ. Ἀφομοιώσις). Ἐνθ' ὅμως πολλοὶ τῶν μυκήτων πληροῦσι τὰς ἀνάγκας τῶν ἐκ νεκρῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων φυτῶν ὀλίγιστα δύνανται τοῦτο, τὰ δὲ πλείστα τῶν μεταξὺ αὐτῶν στερουμένων τὴν χλωροφύλλην εἶναι γνήσια Π. Ὁ τρόπος καθ' ὃν τὰ Π. ταῦτα προσλαμβάνουσιν παρὰ τῶν ἐξ ὧν ζῶσι φυτῶν τὴν θρεπτικὴν οὐσίαν εἶναι ποικίλος, πάντοτε ὅμως προξενοῦσι νοσηρὰς μεταβολὰς ὀργάνων τινῶν ἢ ἑλίου τοῦ φυτοῦ, εἴτε ὑπερτροφίας εἴτε ἀπονέκρωσιν ἢ σήψιν εἴτε ἀμφότερα ταῦτα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. Ἡ διαίτητον εἶδος παρασιτισμοῦ συμβαίνει εἰς τοὺς Λειχήνας (βλ. λ.), ὅπερ μᾶλλον εἶναι συμβιωτικὴ ἀντιμετώπιση ἀνοργάνων τινῶν φυτῶν. Μεταξὺ τῶν φανερωμ. μὴ ὑπάρχουσιν μόνον ὀλίγα Π., ἅτινα τὰ μὲν δὲν ἔχουσι διόλου χλωροφύλλην ἢ ἐλάχιστον ποσόν, τὰ δὲ ἔχουσι

μὲν κανονικῶς πράσινα φύλλα οὐχ ἤττον ὅμως ζῶσιν ἐπὶ ἄλλων φυτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν τούτοις ἀρῶνται πιθανῶς μόνον ἀνοργάνους οὐσίας. Ἐν γένει τὰ Π. ἐκπέμπουσιν εἰς τὰς ἵνας τῶν ἐφ' ὧν ζῶσι φυτῶν ὄργανα τινα μυκητικὰ. Τὰ ἐν τῇ ζωικῇ ὀργανισμῷ ζῶντα φυτικά Π. ἀνῆλθουσιν ἅπαντα εἰς τοὺς μύκητας, ὡς τὰ νεσογόνα βλακῆρια, ἐντομοφθόρα τινα κλ., τὰ δὲ πλείστα αὐτῶν δύνανται νὰ ἀναπτυχῶσι καὶ ἐπὶ νεκρῶν ζώων ὡς σαπρόφυτα.

Ὁ παρασιτισμὸς ἐν τῇ ζωικῇ κόσμῳ εἶναι γενικῶς διαδεδομένος. Σχεδὸν ὅλοι οἱ τύποι ἀπὸ τοῦ κατωτάτου μέχρι τοῦ ἀνωτάτου, τοῦ ἀνθρώπου, τρέφονται Π. καὶ πάλιν ἅπανταχοῦ εὐρήνται εἰδῆ, γένη, οἰκογένειαι καὶ τάξεις ὁλόκληραι ζωικῶν Π. Ταῦτα κατὰ τὴν ὀργανισμὸν τῶν εἶναι ἀτελέστερα τῶν ἐφ' ὧν ζῶσι ζῶων, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος δὲν εἶναι ἀνευ πολλῶν ἐξαιρέσεων. Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ παρασιτισμὸς ἐπιδρᾷ σπουδαίως ἐπὶ τὰ Π., καθ' ὅσον κυρίως τὰ κινητικὰ καὶ αἰσθητήρια ὄργανα αὐτῶν ἐξασθενοῦσιν ἢ καὶ ὅλως ἐκλείπουσιν ὅσον μᾶλλον ἀναπτύσσεται ὁ παρασιτισμὸς. Ἀπαντῶσι δὲ πλείστοι βαθμοὶ τούτου. Π. τινὰ μόνον ἐπὶ στιγμὰς παρασιτοῦσι, ὡς οἱ κύνωπες κλ. Ἄλλα κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βίου των κολυμβῶσιν, ἵπτανται ἢ ἔρπουσιν ἐλευθέρως, φέροντα κάλλιστα κινητικὰ ἢ αἰσθητήρια ὄργανα, ὅπερ ὅμως διὰ τῆς λεγομ. ὀπισθοδρομικῆς μεταμορφώσεως ὑστερον ὅλως ἐκλείπουσιν ἢ μεταβάλλουσιν εἰς ἀπλὰ ἄπτικά ἢ προσκολλητικὰ καὶ τὰ ζῶα γίνονται Π. μόνιμα, ὡς συμβαίνει τοῦτο εἰς εἰδὸς τι καρκίνου, τὴν φθίρα τῶν μελισσῶν κλ. Ἄλλα δὲ πάλιν ὅλην τὴν ζωὴν των διάγουσιν ἐπὶ ἢ ἐντὸς τοῦ σώματος ἄλλων ζώων, ὡς οἱ πλείστοι ἔλμινθες τῶν ἐντέρων κλ. Τὰ μὲν χρησιμοποιοῦσι τὸ ζῶον ἐφ' οὗ ζῶσι μόνον ὡς καταφύγιον ἢ μέσον μετακομισεως, τὰ δὲ λαμβάνουσι τὸ μέρος των ἀπὸ τῆς τροφῆς του, τὰ δὲ ὅλως τρέφονται ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας του. Φαίνεται ὅτι τὰ Π. ἦσαν ἀρχικῶς ἐλεύθερα ζῶα, ἅτινα ἐλίγον κατ' ὀλίγον προσφκειώθησαν εἰς τὸν παρασιτισμὸν καὶ ὑπέστησαν ἀνάλογον μεταβολήν. Τὰ πλείστα διατρέχουσι τὸν κύκλον τοῦ βίου των διερχόμενα διὰ διαφόρων ζώων, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ μὴ δυνάμενα νὰ κινηθῶσιν ἐλευθέρως ἐξ ἐνδὸς τόπου εἰς ἄλλον, ὑφίστανται παθητικὴν περιοδείαν, καθότι τὸ ἐν ζῶον τρώγεται ὑπὸ τοῦ ἄλλου καὶ μεταδίδεται οὕτω τὸ Π. εἰς τὸ ἔντερον τοῦ τελευταίου τούτου, ὡς συμβαίνει τοῦτο π. χ. παρὰ τῇ ταινίᾳ. Κατὰ τὴν διαμονὴν τῶν τὰ Π. διαρροῦνται εἰς ἐκτοπαράσιτα καὶ ἐνδοπαράσιτα καθ' ὅσον ζῶσιν ἐπὶ τοῦ ξένου σώματος ἢ ἐντὸς αὐτοῦ· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλα ἄ-

τινα μετέχουσι καὶ τῶν δύο τρόπων τοῦ βίου.

Παράσιτοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθηναῖς ἐκαλοῦντο ἄνδρες ἐπιφανεῖς, αἰρούμενοι ὡς βοῦχοι ἱερῶν τινῶν, λαμβάνοντες δὲ τὸ τρίτον τῶν εἰς τοὺς ὑπηρετούμενους παρ' ἐκάστου αὐτῶν θεοῦ προσφερομένων ἱερῶν, σιτιζόμενοι ἐθεν οὕτως εἰπεῖν παρὰ τοῖς θεοῖς (τῷ Ἡρακλεῖ, τῷ Ἀπόλλωνι, τοῖς Ἀναξίν, Ἀθηνᾶ τῇ Παλλήνιδι). ἄλλοι δὲ Π. ἦσαν βοῦχοι ἀνωτάτων ἀρχόντων, σιτούμενοι ὡς οὗτοι δημοσίᾳ δαπάνῃ. Ἐν τοῖς ὑστερον ὅμως ἡ λέξις μετέπασεν εἰς τὴν καὶ νῦν ἐν χρήσει γλευαστικήν σημασίαν αὐτῆς, δηλοῦσαν ἰδιαιτέραν τάξιν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐσύχναζον ἀπρόσκλητοι εἰς τὰ δεῖπνα τῶν πλουσιῶν καὶ εὐγενῶν καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν παρεῖχον αὐτοῖς χαμερπεῖς κολακείας, ὑπεβαλλόμενοι εἰς παντοίας ταπεινώσεις καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀποτελοῦντες τοὺς γελοιοποιεῖς τῶν ἡρότων ἐκείνων. Ἐν τῇ μέσῃ καὶ νεωτέρᾳ ἀττικῇ κωμῳδίᾳ ὁ Π. ἦτο σύνηθες πρόσωπον, ὁ δὲ Δουκιανὸς ἀπεικόνισεν αὐτὸν λαμπρῶς ἐν σωζομένῳ διαλόγῳ. [Σ.Τ.]

Παρασκευή. Βλ. Ἑβδομάς.

Παρασκευή. Χωρ. τοῦ δήμ. Αἰγίου κείμενον ὥρ. 3 ΝΔ τοῦ Αἰγίου, μετὰ 424 κατοίκων.

Παρασκευή (Ῥιζό). Χωρ. τοῦ δήμ. Αἰγινίου (Καλαμπάκας), μετὰ 131 κατ.

Παρασκευή Ἀγία (Σφέτα-Πέτκα). Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἀπέχον ὥρ. 215' ἀπὸ Φλωρίνης καὶ 15' ἀπὸ Μπιτάσης. Κάτ. 610 Χριστιανοί.

Παρασκευή (Ἀγία). 1) Κώμη τῆς Λέσβου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Καλλονῆς, ἔχουσα περ. 3500 κατ. καὶ διάφορα σχολεῖα. — 2) Κώμη τῆς διοικήσεως Σμύρνης, κειμένη 2 χμ. ΒΑ τῆς Κρήνης, ἔχουσα δὲ περ. 2500 κατ. Ἑλληνας. [Μ.Χ.]

Παρασκευῶν (Ἀγίων) δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπαρχ. Πεδιάδος καὶ ἔχει 4350 κατ., πρωτ. δὲ τὰς Ἀγ. Παρασκευάς (441 κατ.). [Ν.Στ.]

Παραστάδες ἐν τῇ ἀρχ. ἀρχιτεκτονικῇ ἐκαλοῦντο ὀρθαὶ τετράπλευροι στῆλαι ἀμφοτέρωθεν θύρας τινός. Ἐν τοῖς ναοῖς Π. ἦσαν προεκτάσεις τῶν πλαγίων τοίχων πρὸς τὰ ἔμπροσθ, μεταξὺ τῶν τερμάτων τῶν ὀπίσθων ἴσταντο δύο κίονες ναός («ἐν παραστάσι»). Πρὸς Ἀρχιτεκτονική, ἐν τ. Β' σ. 396 β'.

Παράστασις ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις ἡ δραχμή, ἣν κατέβαλλον ὁ τε ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος εἰς τοὺς διατητάς, πρὸς δὲ καὶ τὸ ἐν πολλαῖς γραφαῖς ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος καταβαλλόμενον ποσόν, πιθανῶς ἐπίσης μία δραχμή. [Σ.Τ.]

Παραστάται. Οἱ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποιῶν ἐπιφορτισμένοι βοῦχοι τῶν Ἑνδεκα.

Παραστεφάνη. Βλ. Ἄνθος.

Παρασύνορετος λέγεται λέξις παράγωγος ἐκ συνθέτου, ὡς π. χ. ἐπιστάτῳ ἐκ τοῦ ἐπιστάτης.

Παρασυρός. Χωρ. τοῦ δήμου Καρυοπόλεως (Γουβίου), ἔχον 196 κατ. [Μ.Σ.]

Παράσχος. 1) Γεώργιος Π. Εἰς τῶν διακεκριμένων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐγενν. ἐν Χίῳ τῷ 1822, μετὰ δὲ τὴν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο σφαγὴν ἐλθὼν μετὰ τῆς μητρὸς του εἰς Ναύπλιον ἀνετράφη καὶ ἐπαιδεύθη αὐτόθι ἐν μέσῳ τῶν ἡρώων τῆς ἐποχῆς γεγονότων. Ἐλαβε γενναῖον μέρος εἰς τὴν κατὰ τῆς βαυαρικῆς δυναστείας πόλεμον, γράψας στίχους κατ' αὐτῆς θρῆνεις οἵτινες κατέστησαν δημοφιλέστατοι. Βραδύτερον δὲ διωρίσθη συντάκτης τῶν πρακτικῶν ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπηρέτησεν ἐπὶ 40ετίαν. Ἀπέθανε δὲ τὴν 8 Φεβρ. 1886 ἐν Ἀθῆναις. Ἡ ποίησις του ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν πατριωτικὴ, ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐθνικὰς περιπετείας καὶ τοὺς μεγάλους ἀγωνιστάς, δι' οὓς εἶναι ὁ Π. ἀληθὴς ἐθνικὸς δοῦλος. μετὰ μεγάλου ἐθνικοῦ ἰδεώδους καὶ βαθείας πρὸς τὴν πατρίδα λατρείας, ψάλτης τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐθνικῶν πέθων, παρακολούθησας τὴν ἀνέλιξιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος καὶ εἰς πᾶσαν σοβαρὰν περίστασιν ἐντεινὰς τὴν λύραν του ἵνα μέλῃ ἀνδρας τε καὶ γεγονότα, ἵνα ἐμπνεύσῃ, ἵνα ἐνθουσιάσῃ. Οὕτως ὁ ἀγὼν τοῦ 1854 εὐρεν ἐν αὐτῷ ψάλτην θερμὸν, ἡ κρητικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1866 ὕμνητὴν ἐνθουσιώδη. Δὲν ὑπῆρξεν Ἑλλήν μὴ ἐνθουσιασθεὶς ἐκ τοῦ «Πανελληνίου», τοῦ «Ἀρχαδίου», ἐκ τῶν ἀσμάτων του τῶν πασιγνώστων «Μὲ τὸ κράνος βαρὺ σὺν σχοτάδι», «Ἐμπνᾶτε μὲ τὴν σάλπιγγα» κλ. Ἐν τῇ «25ῃ Μαρτίου» ὕμνεῖ ποιητικώτατα ἐν ἐκάστῃ στροφῇ ἐν ἐκ τῶν μεγάλων τοῦ Ἀγώνος συμβάντων. Ἀλλὰ καὶ τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων τὰς χορδὰς ἐπλήρυνεν ὁ Π. θαυμασίως, πολλάκις π. χ. ὕμνησας τὸ κάλλος. Ἐν τῶν ὠραιότερων ἔργων του εἶναι ἡ μετάφρασις τοῦ «Ἑρνάνη» τοῦ Β. Ουγκώ. Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του εἴη κατεγίνετο εἰς τὴν ἑμμετρον μετάφρασιν τῆς Ἰλιάδος εἰς νεοελληνικὴν καθαρεύουσάν, ἥτις ἔμεινε ἀτελής. Δυστυχῶς τὰ ἔργα τοῦ Γ. Π. οὐδέποτε ἐξεδόθησαν ὁμοῦ, δημοσιευθέντα ἐκάστοτε καὶ σποράδην ἐν ἐφημερίδι.

— 2) Ἀχιλλεύς, ὁ δημοτικώτατος τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν τῶν τελευταίων χρόνων, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, γενν. ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1838. Τὴν πρώτην μόρφωσιν

ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, πρὸς δὲ καὶ διετήρησε μέχρις ἐσχάτων παραδειγματικὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν· ὑπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἐχειραγωγήθη εἰς τὰ πρῶτά του ποιητικὰ δοκίμια. Ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν φανατικωτέρων πολέμιων τοῦ Ὁθωνος, ἐνθουσιάζας κατ' αὐτοῦ πάντας διὰ τῆς μούσης του, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του· ἀλλὰ βραδύτερον μετεμελήθησαν ἀμφότεροι καὶ τὸ «Ἐλεγείον εἰς τὸν Ὁθωνα» τοῦ Ἀχ. ἐπεσκίασε πάντα τὰ κατὰ τοῦ βασιλέως ἐκείνου ἔργα τοῦ ποιητοῦ. Κατὰ τὴν μετὰ τὸ 1862 ἡττίαν καὶ τὰξιν ὁ Ἀχ. ἔψαλε κυρίως τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας του, λυρικώτατος καὶ ῥωμαντικώτατος ἀναδειχθείς· ἰδίως δὲ εἰς ἐρωτικὰς περιπετείας, εἰς ὧν ὑπῆρξεν ἐμπλεως ὁ βίος αὐτοῦ, ἀφείλονται τὰ κάλλιστα τῶν τοιοῦτων ποιημάτων του. Ἀλλὰ συγχρόνως παρακολουθῶν τὰς τύχας τῆς πατρίδος ἐτόνισεν τὴν λύραν του μελαγχολικώτατα διδὰς τὰς συμφορὰς τῆς, ἐνθουσιωδέστατα διὰ πάσας τὰς εὐφροσύνας περιστάσεις τῆς, γενόμενος ὄντως ἀξιώτατος τοῦ τίτλου ἐθνικοῦ ποιητοῦ. Διετέλεσεν ἐπαρχος Θήρας, πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ταϊγανίᾳ καὶ τέλος ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἀπέθανε δὲ τὴν 26 Ἰαν. 1895 ἐν Ἀθήναις, ὅπου διήλθε τὰ τελευταῖα ἔτη του, τιμώμενος ὡς ὁ κορυφαῖος τῶν συγχρόνων ποιητῶν. Ἐκ τῶν μειζόνων ποιημάτων του εἰσὶν Ὁ ἱππότης (1854), Ὁ ἀγνωστος ποιητής (1863), Λυδία (1863), Ὁ γέρω-Καπετάνιος (1867), τὸ Ἐλεγείον εἰς τὸν Ὁθωνα (1868), τὸ εἰς τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουὴλ (1868), Ἀλφρέδος (1873), Ἐπιστολὴ (1873), Κανάρης (1877) κλ. Ἀπειρα δὲ εἰσι τὰ ἄλλα λυρικά του ἔργα, δημοσιευθέντα κατὰ καιροὺς ἐν ἐφημερίσιν καὶ περιοδικαῖς. Τὰ ἅπαντα αὐτοῦ ἐξεδόθησαν εἰς τρεῖς τόμους ἀπὸ τοῦ 1882, ἔκτοτε ὅμως καὶ ἄλλα περὶ πολλὰ ἐποίησεν ὁ Π. καὶ πλεῖστα κατέλιπεν ἀδημοσίευτα. Τὸ τελευταῖόν του γνωστὸν ποίημα εἶναι τὸ εἰς ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἀνδριάντος Γ. Καραϊσκάκη, ὅπερ ὅμως δὲν ἐπρόλαβε ν' ἀπαγγεῖλῃ ὁ ἴδιος ὡς ἐπρόκειτο.

Παράτιτλα. Βλ. Ἰουστινιάνειος νομοθεσία.

Παραφέρων ἡ ἐξ ὧν προικὰ καλοῦνται πᾶσα ἡ ἐκτὸς τῆς προικὸς περιουσία τῆς γυναικὸς, ἐφ' ἧς οὐδὲ διαχειρίσεως δικαίωμα ἔχει ὁ ἀνὴρ, ἀν μὴ ἡ γυνὴ τῷ ἐπιτρέψῃ τοῦτο. Διὰ τὰ ἐξώπρεια ἡ γυνὴ παρίσταται μόνῃ ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, δύναται ὅμως ὁ ἀνὴρ νὰ διορισθῇ ὑπ' αὐτῆς πληρεξούσιος διὰ τὴν ἐπὶ δικαστηρίου παράστασιν (Πολ. Δικ. 74 καὶ 91). Εἰς τὸν νόμον περὶ ὑποθηκῶν (ἄρθρ. 11) ἡ γυνὴ ἔχει τίτλον πρὸς ἑγγραφὴν ὑποθήκης ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ ἀνδρὸς διὰ τὴν ἐξώπρειον περιουσίαν ἧς

τὴν διαχειρίσιν ἐπέτρεψε τῷ ἀνδρὶ, ὅστις κατὰ νόμον εὐθύνεται διὰ τὴν διαχείρισιν ταύτην ὡς ἐντολοδόχος ἢ θεματοφύλαξ, ἀποαὐτῶν τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας (βλ. λ.). [Πφ.]

Παραφένε (Χημ.). Ὁργανικαὶ ἐνώσεις ἀποτελούμεναι ἐξ ἀνθρακος καὶ ὕδρονου ἐν τοιαύτῃ ἀναλογίᾳ, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων τοῦτο νὰ εἶναι τὸ διπλάσιον πλέον δύο τοῦ τῶν ἀτόμων τοῦ ἀνθρακος· τοιαῦται εἰσι π. χ. αἱ ἐνώσεις CH_4 (μεθάνιον, βλ. λ.), C_2H_6 (αιθάνιον), C_3H_8 (προπάνιον), C_4H_{10} (βουτάνιον), C_5H_{12} (πεντάνιον, ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων τοῦ ἀνθρακος), C_6H_{14} (ἑξάνιον) κλ. Αἱ πρῶται τῶν Π. τούτων εἰσὶν ἐν τῇ συνήθει θεωρημοκρασίᾳ ἀέρια, αἱ κατόπιν ὑγρά, αἱ δὲ περιέχονται πλέον τῶν 16 ἀτόμων ἀνθρακος στερεὰ σώματα. Σημαντικώταται τῶν Π. εἶναι τὸ μεθάνιον καὶ τὸ αιθάνιον (βλ. τὰς λ.). Εὐρύνται δὲ αἱ Π. ἐν τῇ φύσει ὡς προιόντα ἀποσυνθέσεως φυτικῶν οὐσιῶν, ἀναβλύζουσαι π. χ. μετὰ τοῦ πετρελαίου ἐπίσης παράγονται κατὰ τὴν ξηρὰν ἀπόσταξιν τῶν ξύλων καὶ λιθανθράκων. Μίγμα διαφύων στερεῶν Π. εἶναι ἡ τῆς βιομηχανίας ἰδίως Παραφίνη, οὐσία στερεὰ κηροειδής, κατὰ τὴν ξηρὰν ἀπόσταξιν τοῦ πετρελαίου. τῆς τύφης, τοῦ λιγνίτου κλ. λαμβανόμενη καὶ χρησίμος ἐν τῇ κατασκευῇ ἀλυσίων, κηρίων, χάρτου καὶ ὑφασμάτων ἀδιαβρόχων κλ., ἐπὶ πρὸς διατήρησιν ξύλων καὶ κρέατος, ἐν τῇ στιλβωτικῇ κλ. Ὁμοίας φύσεως καὶ χρήσεως εἶναι αἱ εἰδικῶς ὑγραὶ Π. λεγόμεναι. [X.X.]

Παραφροσύνη καλεῖται κοινῶς ἡ κατάστασις τοῦ πάσχοντος ἀδιακρίτως οἰανῶς δὴποτε φρενοπαθεῖαν, μανίαν, μελαγχολίαν κλπ.

Παραχύδας, τ. ἑ. Μέγας ποταμός, καλοῦνται δύο ποταμοὶ τῆς Βρασιλίας, ὧν ὁ μὲν πηγάζει ἐν τῇ πολιτείᾳ Σάν Πάολο ἐπὶ τῆς Σέρρας δὲ Μάρ, ῥεεῖ ὡς ἐπὶ πλεῖστον πρὸς Β καὶ ΒΑ καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 950 χμ. εἰς τὸν Ἀτλαντ. ὠκεανὸν παρὰ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην τῆς Πραιάς· ὁ δὲ, πολὺ μικρότερος ὢν καὶ καλούμενος ὁ βόρειος (do Norte), διέρχεται τὴν ἀπ' αὐτοῦ καλούμενην πολιτείαν (βλ. κατ.), χύνεται δὲ ἐπίσης εἰς τὸν Ἀτλαντ. ὠκεανὸν καὶ ἔχει μῆκος 370 χμ.

Ἡ πολιτεία Παραχύδα εἶναι μία τῶν ἀνατολικωτάτων τῆς Βρασιλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ κειμένη. ἔχει ἐμβ. 74 431 τχμ. καὶ 496 618 κατ. Δὲν εἶναι πολὺ εὐφορος καὶ μόνον τὸ παρὰ τὴν παραλίαν καὶ τοὺς ποταμοὺς ἑδαφὸς καλλιεργεῖται ἱκανῶς. Τὸ ἐμπόριον ἐξάγει κυρίως βζμβάχα, σακχαρον καὶ βρασιλιανὸν

ξύλον, συγκεντροῦται δὲ ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πρωτεύουσῃ, κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Π. καὶ ἐχούσῃ περ. 40 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Παραχώρησις περιουσίας. Βλ. "Εκστάσις ὑπαρχόντων.

Πάργα. Πόλις παραθαλάσσιος τῆς Ἑπείρου, κειμένη ἀπέναντι τῶν Παξῶν (μίλια 8) καὶ πρὸς Ν τοῦ Μαργαριτίου, οὗ ἀπέχει ὥρ. 4., ἐπὶ θέσεως τερπνῆς. ἔχουσα λιμένα εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλῆ. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τούτης ἐπὶ τοῦ ὅρους διακρίνονται τὰ λειψάνα ἀρχαίας ἀκροπόλεως Παλιοπάργας καλουμένης σήμερον. Ἐνταῦθα τοποθετοῦσι τὴν ἀρχαίαν πόλιν Τορόνην. Τὸ φρούριον τῆς Πάργας εἶναι ἰδρυμένον ἐπὶ βράχου κωνικοῦ καὶ πανταγέθεν σχεδὸν περιβεχόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἣ δὲ πόλις ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῆς παραλίας. Εἰς $\frac{1}{2}$ ὥρ. ΒΔ αὐτῆς κεῖται ἡ κώμη Ῥεπίζα μετὰ 1000 κατοίκων Ἑλλήνων καὶ εἰς $\frac{1}{2}$ ἔτι ὥραν βορειότερον ἡ Ἀγία μετὰ 3 χιλ. κατοίκων Ἑλλήνων. Τὰ περίχωρα τῆς Π. εἶναι κατάφυτα ἐκ πορτοκαλεῶν, λεμονεῶν, κισσῶν καὶ ἄλλων ὁπωροφόρων δένδρων. Ἡ Π. εἶναι περίφημος ἐν τῇ νέᾳ Ἑλλήν. ἱστορίᾳ χρησιμεύσασα ὡς ἐπίνειον τοῦ ἡρωικοῦ Σουλίου. Διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλων ἐπωλήθη ὑπὸ τούτων εἰς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν ἀντὶ 666 666 ταλλήρων, ἅτινα ἐδόθησαν τοῖς Παργινοῖς ὡς ἀποζημίωσις τῆς ἀκινήτου περιουσίας των. Οὗτοι μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσωσιν ὑπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ Ἀλῆ κατέφυγον εἰς Κέρκυραν μετὰ πάσης τῆς κινήτης περιουσίας των λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ὅσα τῶν προγόνων των καὶ τὰ ἱερὰ τῶν ναῶν. Νῦν οἰκεῖται ὑπὸ 4 χιλιάδων κατοίκων Τουρκαλθανῶν καὶ Χριστιανῶν. Εἶναι πρωτεύουσα διαμερίσματος εἰς δὲ ὑπάγονται ἡ Ἀγία καὶ ἡ Ῥεπίζα, ἐκκλησιαστικῶς δὲ ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Παρραμυθίας. Ὁπισθεν τοῦ ὅρους Πεζοβολοῦ ὥρ. 2 κεῖται ἡ κώμη Μούρη (ἡ ἀρχ. Κίγυρος) καὶ ἡ ἐλώδης πεδιάς ἡ διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μαργαριτίου. Πρὸς Ἀραβαντινοῦ Χρονογραφίαν τῆς Ἑπείρου τόμ. Β' σελ. 181, Χριστ. Περραιβοῦ Ἱστορίαν Σουλίου καὶ Πάργας Ἀθ. 1857, καὶ τὴν μονογραφίαν τοῦ Π. Α. Σ. Ἡ Πάργα Ἀθ. 1861.

Πάρδαλις (Felis Uncia, βλ. πίν. Αἰλουροειδῆ Β' 7). Ζῷον ἐκ τῶν αἰλουροειδῶν ἔχον μῆκος μὲν ἀνευ τῆς μακρᾶς οὐρᾶς 1.5 μ., χροῖμα δὲ σκουριόχρουν μετὰ μελαίνων κηλίδων. Εὐρηται ἐν Ἀσίᾳ τε καὶ Ἀφρικῇ, εἶναι δὲ ζῷον ἀρπακτικόν. Ὁ ὅμοιος αὐτῷ Ἰαγούαρ (βλ. πίν. Αἰλουροειδῆ Α' 3) εἶναι ἐν τῶν μεγίστων καὶ φοβερωτάτων αἰλουροειδῶν· ζῇ κυρίως ἐν Ἀμερικῇ παρά τοὺς μεγάλους ποταμούς, αἱ κηλίδες δὲ αὐ-

τοῦ φέρουσιν ἐν τῇ κέντρῳ βαθυχρυστέραν μικρὰν κηλίδα. Ἡ δὲ Λ ε ο π ἄ ρ δ α λ ι ς (βλ. πίν. Αἰλουροειδῆ Α' 2), ζῶσα ἐπίσης ἐν Ἀφρικῇ καὶ τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, εἶναι μικρότερα, φέρουσα ἐπὶ ξανθοῦ χρώματος ἐρυθροφαίους κηλίδας, διατεταται δὲ ἐν τοῖς δάσεσι καὶ προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐκ πείνης ἢ ἐν ὀργῇ. Πάντα τὰ ζῶα ταῦτα περιλαμβάνονται εἰς τὸ γενικὸν ὄνομα Πά ν θ η ρ.

Παρδέτσι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἀπέχον ὥρ. 2 ἀπὸ Γεβγελῆς, περιέχον δὲ 80 οἰκογεν. ὧν 55 Ὅθωμ. καὶ 25 Χριστιαν.

Πάρδουβιτς (Pardubitz). Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς κεντρικῆς Βοημίας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Χρουνίμκα εἰς τὴν Ἀλβιν. ἔχει 12 367 κατ. (1890) καὶ σπουδαῖον ἵπποφορεῖον. [Μ.Σ.]

Παρεγκεφαλῆς. Μέρος τοῦ ἐγκεφάλου σχεδὸν αὐθιπόστατον, κείμενον πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω ἐπὶ τῶν κάτω βόθρων τοῦ ἱνιακοῦ ὅστω καὶ μετὰ τοῦ ἄλλου ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ συνδεόμενον διὰ τῶν καλουμένων σ κ ε λ ῶ ν τ ῆ ς Π. Σύγκειται ἐκ δύο ἐντελῶς ὁμοίων ἡμίσεων (βλ. πίν. Ἐγκεφαλός Α' 19, 20) τῶν λοβῶν ἡ ἡ μ ι σ φ α ρ ι ῶ ν τ ῆ ς Π., συνεννοῦ ἑνὸν ἐν τῷ μέσῳ διὰ ἐπιμήκουσ οὐσίας, τῶν σ κ ω λ ῆ κ ω ν τ ῆ ς Π. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν ἡμισφαρίων ἀντακίχεται ὑπὸ στενῶν καὶ βαθειῶν αὐλάκων· τμηθὲν αὐτῶν ἐγκάρσια παρουσιάζει τὴν ἐσωθεν λευκὴν οὐσίαν διακλαδιζομένην ἐν εἰδεί δένδρου ὅπερ ἐκλήθη δένδρον τ ῆ ς ζ ω ῆ ς (πίν. Ἐγκεφαλός Α', 10). Ἡ λειτουργία τῆς Π. φαίνεται σχεδὸν ἑσῶσα πρὸς τὴν κίνησιν καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὴν συναρμογὴν τῶν κινήσεων. Ἡ καταστροφὴ τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως αὐτῆς ἐπιφέρει τὰς καλουμένας ἀναγκαστικὰς κινήσεις, ὧν συχνότερα εἶναι ἡ ὡς ἐν ἱππιδρομίᾳ (κυκλική), καθ' ἣν τὸ ζῷον διαγράφει κύκλου περιφέρειαν μετὰ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης ἀκτίνος. [Α.Ν.Α.]

Παρέγχυμα ὄργανον τινὸς καλεῖται ἐν τῇ ἀνατομικῇ ὁ ἴδιος αὐτοῦ ἱστός ἥτις τὸ σύνολον τῶν στοιχείων αὐτοῦ τῶν ἐπιτελούντων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ λειτουργίαν. Οὕτω τοῦ πνεύμονος τὸ Π. εἶναι αἱ πνευμονικαὶ κυψελίδες, τοῦ ἥπατος τὰ ἥπατ. λόβια κλ. Ὁ συνδετικὸς ὅμως ἱστός τῶν ὀργάνων τούτων, τὰ νεύρα, τὰ τροφικὰ ἀγγεῖα κλ. δὲν αποτελοῦσι μέρος τοῦ Π. ὡς ὄντα κοινὰ εἰς ἅπαν τὸ σῶμα. — Ἐντεῦθεν λέγονται παρεγχυματώδεις νόσοι αἱ προσβάλλουσαι αὐτὸ τὸ Π. ὄργανον τινός. [Α.Ν.Α.]

Παρεισογραφῇ ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις ἡ διὰ δόλου ἐγγραφὴ ξένου εἰς τὸν κατάλογον τῶν δημοτῶν· τὸ ἐγκλημα κατεδίκαστο διὰ τῆς γραφῆς ξενίας, γενικὸν δὲ

μέτρον πρὸς ἐκκαθαρισμὸν τοῦ καταλόγου ὑπῆρξεν ἡ διαψήφισις (βλ. λ.). [Σ.Τ.]

Παρέντσον (Parenzo). Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Ἰστρίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ ἔχουσα καλὸν λιμῆνα. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει μητρόπολιν ἀναγομένην εἰς τὸν 5' μ. Χ. αἰῶνα. Εὐρύνεται δὲ ἀξιόλογα μνημεῖα ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐκαλεῖτο Parentium. Ὑποταχθεῖσα 1207 εἰς τοὺς Ἑνετούς, δὲ καὶ 1630 ἐκ τῆς πανώλους. Τῷ 1662 ἐγκατεστάθησαν ἐνταῦθα πολλοὶ ἑλληνικαὶ οἰκιστὲς ἐκ Κρήτης ἐλθούσαι. Τὰ νῦν ἔχει 3 126 κατ. [Μ.Σ.]

Παρεπίτροπος (subrogé tuteur). Ἐν πάσῃ ἐπιτροπείᾳ (βλ. λ.) δέον κατὰ τὸν νόμον νὰ ὑπάρχῃ παρὰ τὸν ἐπίτροπον καὶ παρεπίτροπος ἔργον ἔχων νὰ ἐπιτηρῇ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἐπιτρόπου καὶ ν' ἀναπληρῇ αὐτὸν πρὸς ἐπιχειρήσιν τῶν πράξεων καθ' ἃς τὰ συμφέροντα τοῦ ἀνηλίκου συγκρούονται πρὸς τὰ τοῦ ἐπιτρόπου. Ὁ Π. διορίζεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, ἐκ τῆς ἐτέρας τῶν συγγενῶν γραμμῆς (πατρικῆς ἢ μητρικῆς) ἐκείνης εἰς ἣν ἀνήκει ὁ ἐπίτροπος, ἐκτὸς ἂν οὗτος εἶναι ἀμφιθαλὲς τοῦ ἀνηλίκου ἀδελφός. Τὰ περὶ ἱκανότητος, ἀπαλλαγῆς, παύσεως καὶ ἀνικανότητος τοῦ ἐπιτρόπου κρατοῦντα ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὸν παρεπίτροπον, οὗτινος τὰ ἔργα παύουσιν αὐτοδικαίως σὺν τῇ πέρατι τῆς ἐπιτροπείας. Δεπτομερέστερον βλ. ἀρθρὰ 23-29 τοῦ νόμου περὶ ἐπιτροπείας καὶ Κραυσσά οἰκογεν. δίκαιον, ἐκδ. β' § § 254-258.

Πάρεσις. Βλ. Παράλυσις.

Παρθένε. Χωρ. τοῦ δήμου Δυστίων (Καρυστίας), ἔχον 191 κατ. [Μ.Σ.]

Παρθένει ἡ παρθενεῖα καὶ παρθένια (τ. ἑ. μέλη) ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι ἄσματα ὑπὸ χοροῦ παρθένων ἐν ἑορτασίμοις ἡμέραις ψαλλόμενα τῇ συνοδείᾳ τοῦ αὐλοῦ.

Παρθενεῖ. Παραπόταμος μικρὸς τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν τῷ δήμῳ Ὀλυμπίων τῆς Ἡλείας, νῦν Μπακιρέικα. Πηγάζει πρὸς Ν τοῦ Ἀλά. ῥέει πρὸς Ν καὶ γύνεται εἰς τὸν Ἀλφειὸν ΝΔ τοῦ νῦν χωρίου Μουριάς. [Γ Π8].

Παρθενεῖ ἐκαλοῦντο ἐν Σπάρτῃ μέρος τῶν κατοίκων, καθὼς φαίνεται, οἱ ἐκ Σπαρτιάτου πατρὸς καὶ Ἀχαιῶς μητρὸς γεννηθέντες, οἵτινες μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀ' μετσηνιακοῦ πολέμου γένοντο πρόξενοι σπουδαίων ταραχῶν διότι (ἴσως συνεπείᾳ νόμου ἀναγνωρίζοντος ὡς γνησίους μόνον τοὺς μεταξὺ Σπαρτιῶν καὶ Σπαρτιατῶν γάμους) δὲν ἔλαβον μερίδιον οὔτε ἐν τῇ διανομῇ τῶν

λακωνικῶν οὔτε ἐν τῇ τῶν μετσηνιακῶν γαιῶν. Μετενάστευαν δὲ εἴτα εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν, ὅπου τῷ 707 ἱδρύσαν τὸν Τάραντα.

Παρθενικός ὕμνη. Ὑμνὸν ἀποφράσεων ἐπὶ τῶν παρθένων τὴν εἵσοδον τοῦ κολεοῦ (βλ. λ.), ἀποτελούμενος δὲ ἐκ πτυχῆς τοῦ βλεπνογόνου ὕμενος αὐτοῦ. Φέρει τρῆμα στρογγύλον ἢ ὠσειδὲς ἢ ἐν εἵδει σχισμῆς, δι' οὗ ἀποβάλλονται τὰ ὕγρα τῆς ἐμμήνου καθάρσεως, ῥήγνυται δὲ κατὰ τὴν πρώτην συνουσίαν, μεθ' ἧς τὰ ῥάκη αὐτοῦ, μύρτα καλούμενα, συρρικνοῦνται πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ κολεοῦ. [Α.Ν.Α.]

Παρθένιον. Ἀρχ. πόλις τῆς Μυσίας, πρὸς Ν τῆς Περγάμου, τανῦν Μπαρτὴν καλουμένη, κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ τοῦ παρὰ Τούρκους Ὀρδερὲ-σου λεγομένου. Ἐχει περ. 7 000 κατ.

Παρθένιον ὄρος. 1) Ὀρος ὑψόμενον εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας, ὑπερκείμενον τῇ ἐν τῷ δήμῳ Ὑστει πεδιάδι Ἀχλαδοκάμπῳ. Ἐχει ὕψος 1 217 Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔφερον ἱερὸν τοῦ Πανὸς ἐπιφανέντος εἰς τὸν Ἀθηνοῖον Φειδιππίδην πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, νῦν δὲ ναὸν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ. — 2) Περιήρημον ὄρος τῶν ἐν τῷ καντονίῳ Βέρνης Ἀλπεων περιβαλλόμενον ὑπὸ παγετώνων, ἔχον δὲ ὕψος 4 167 μ. καὶ παρέχον κυρίως ἐκ Β ἐπιβάλουσαν θέαν. Μόλις τῷ 1811 κατάρθωσαν οἱ ἀδελφοὶ Μῆϋερ νὰ φθάσωσι πρῶτοι εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ. [Μ.Σ.]

Παρθένιος. 1) Ἕλληνας ποιητὴς κατὰ γόμενος ἐκ Νικαίας τῆς Βιθυνίας. Ἐπὶ τοῦ Μιθριδατικοῦ πολέμου ἡμιμαλωτίσθη καὶ ἐκομίσθη εἰς Ῥώμην, ἀπλευθερώθη δὲ, ὑπῆρξε διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς τοῦ Βιργιλίου καὶ συνέγραψε διάφορα ἐλεγειακὰ ποιήματα, ἀπολεσθέντα ἐκτὸς ὀλίγων ἀποσπασμάτων. Σώζεται δὲ αὐτοῦ ἔργον εἰς πεζὸν λόγον «Περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων» εἰς 36 διηγήσεις, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσῃ τῷ φίλῳ τοῦ Π. ποιητῇ Κ. Γάλλῳ ὡς ὕλικόν δι' ἐπικά καὶ ἐλεγειακὰ ἔργα. Ἐχει δὲ τοῦτο μεγάλην ἀξίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς φιλολογίας, καθ' ὅσον ὁ Π. ἀπανταχοῦ ἀναφέρει τὰς πηγὰς του. Ἐκδ. αὐτοῦ ἐν τοῖς μυθογράφοις καὶ τοῖς Ἑρωτ. συγγραφεῖσι. — 2) Γραμματικὸς τις τοῦ δνδματος τούτου, ζήτας κατὰ τὸν Ἀ' μ. Χ. αἰῶνα καὶ συγγραφέας Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ποιηταῖς λέξεων ζητούμενα. [Χ.Β.]

Παρθενογένεσις. Ἡ ὑπὸ θελήων ζῶων ἀνευ προηγηθείσης διμιλίας μετ' ἀρρενός γένεσις. Τοιαύτη συμβαίνει εἰς τὰς ψυχὰς, τὰς μελίσσας καὶ ἄλλα ζῶα, πάντα ἀσπένδυλα κατὰ τὰς μέχρι σήμερον παρατηρήσεις. Ἐπὶ τῶν μελισσῶν ἐκ πάντων

τῶν μὴ γονιμοποιηθέντων ὧν ἐκκολάπτον-
ται διὰ Π. κηφῆνες, ἐνῷ ἐκ πάντων τῶν γο-
νιμοποιηθέντων ἐργάτιδες. Πρβλ. Μέλισσα.

Παρθενοπαία Δημοκρατία ἐ-
κλήθη ἡ τῇ 1799 ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐν Νεα-
πόλει ἰδρυθεῖσα δημοκρατία, ὑπομνησκουσα
τὸ ἀρχαιότατον τῆς πόλεως ὄνομα Παρθε-
νίπη. Ὁ γάλλος στρατηγὸς Championnet
ἐκβαλὼν ἐκ Νεαπόλεως τὸν στρατὸν τοῦ βα-
σιλέως Φερδινάνδου Α' τῇ 23 (v) Ἰουνίου
1799, ἐκήρυξε μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὴν δη-
μοκρατίαν. Ἀλλ' ἤδη τῇ 20 (v) Ἰουνίου
κοτῶρθωσαν στρατεύματα σαρδηνικά, βρετα-
νικά, ῥωσικά κλ. ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ
καρδινάλιου Ρούφου νὰ καταλάβωσι τὴν
Νεάπολιν καὶ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν βουρ-
βωνικὸν θρόνον. [B.E.]

Παρθενοπαῖος. Εἷς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ
Θήβας, Ἀρχάδιος, υἱὸς τοῦ Ἀρεως ἡ τοῦ
Μελεάγου καὶ τῆς Ἀταλάντης, φονευθεὶς
ὑπὸ τοῦ Περιχλύμενου. Υἱὸς αὐτοῦ καὶ τῆς
νύμφης Κλυμένης ἦτο δ' ἐκ τῶν Ἐπιγόνων
Πρόμαχος ἡ Στρατόλαος κλ.

Παρθενόπη. Θυγάτηρ τοῦ Ἀγκαίου
ἐξ ἧς δ' Ἀπόλλων ἐγέννησε τὸν Λυκομήδην.
Ἑτέρα Π. ἦτο σύζυγος τοῦ Ὀικεανοῦ καὶ
μήτηρ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Θράκης, τρίτη
δὲ σειρὴν τις, ἧς μνημεῖον εὐρίσκειτο παρὰ τὴν
Νεάπολιν. Τέλος τετάρτη θυγάτηρ τοῦ Στυμ-
φάλου ἐξ ἧς ἔσχευεν ὁ Ἡρακλῆς τὸν Εὐήρη.

Παρθενών ἐκαλεῖτο ὁ σημαντικώ-
τατος ναὸς τῆς Ἀθηνῶν Παρθένου ἐπὶ τῆς
ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ἐκ τοῦ μῆ-
κου τοῦ σηκεῦ ὠνομάζετο καὶ Ἐκατόμπε-
δον. Ἦδη πρὸ τῶν Μηδικῶν, καὶ δὴ ἐπὶ
Κίμωνος, ἤρξατο ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἡ οἰ-
κοδόμησις ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, οὗ ἀνευρέθησαν
καὶ αἱ βάσεις, ἀλλ' ὅτε ἐπὶ Ξέρῳ, κατε-
στράφησαν αἱ Ἀθῆναι ἐγένετο καὶ ὁ ναὸς οὗ-
τος παρανάλωμα τοῦ πυρός. Ἐπὶ Περικλέους
δὲ εἴτα οἰκοδομήθη ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων
Ἰκτινίου καὶ Καλλικράτους ὁ καὶ νῦν ἐστὶ, δυ-
στυχῶς μόνον ἐν ἐρείποις, σωζόμενος ναός, ἐκ
πεντελησίου μαρμάρου, τὸ τελειότερον ἔργον
τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς, οὗ τὸν πλα-
στικὸν κόσμον ἐξετέλεσεν ὁ Φειδίας καὶ
οἱ μαθηταὶ του. Φαίνεται ὅτι ἡ κατασκευὴ
αὐτοῦ διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 454 μέχρι τοῦ
434, καίτοι ἦδη τῇ 438 ὁ σηκεὶς παρεδόθη
εἰς κοινήν χρῆσιν.

Τὸ κρηπίδωμα τοῦ ναοῦ ἀποτελεῖται ἐκ
τριῶν βαθμίδων ὕψους 52-55 ἐκατμ., αἵ-
τινες δὲν εἶναι ἐντελῶς ὀρίζονται ἀλλὰ
κυρτοῦνται ὀλίγον πρὸς τὸ μέσον. Ὁ στυ-
λοβάτης, ὅστις ἔχει μῆκος 69.54 μ. καὶ
πλάτος 30.89, φέρει ὡς ἑξωτερικὸν περίστυ-
λον τοῦ ναοῦ 46 δωρικῶν κίονας, ἀνὰ 8 κατὰ
μέτωπον, ἀνὰ 17 δὲ εἰς τὰς ἐπιμήκειν πλευ-
ρὰς (ἀριθμομενῶν δις τῶνγωνιαίων). Τὸ

μέσον ὕψος τῶν κίωνων, εἴτινες συνίστανται
ὡς ἐπὶ πλείστον ἐκ 12 σπονδύλων, εἶναι
10.43 μ., ἡ διάμετρος αὐτῶν κάτω μὲν
1.905 μ., ἄνω δὲ 1.481· πρὸς τὸ μέσον
δεικνύουσι μικρὰν ἔντασιν (ἐξόγκωσιν), φέ-
ρουσι δὲ 20 βραδῶσεις συναντωμένας εἰς
ὁξείαν γωνίαν καὶ ἐλαττωμένας πρὸς τὰ
ἄνω κατὰ πλάτος, οὗχί δὲ κατὰ βάθος. Ἐν
τῷ ἄνωτέρῳ μέρει εἰσὶν ἐγκεκρυμένοι 4
δακτύλιοι ἡ ἱμάντες ἀποτελοῦντες τὴν με-
τάβασιν εἰς τὸ κιονόκρανον, συνιστάμενον
ἐκ τοῦ ἐρίνου, ὅστις τὸ πάλαι ἴσως ἔφερε
γραφικὸν κόσμον φύλλων, καὶ τῆς πλινθου
ἡ ἀέχκου. Ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν κίωνων
εἶναι εἰς μὲν τὰς μικρὰς πλευρὰς 2.25 μ.,
εἰς δὲ τὰς ἐπιμήκειν 2.47-2.51 μ. καὶ μικρο-
τάτη μεταξὺ τῶν γωνιαίων εἴτινες πρὸς
τούτους εἶναι καὶ ὀλίγον ὑψηλότεροι καὶ
παχύτεροι τῶν ἄλλων· ἅπαντες δὲ οἱ κί-
ονες κλίνουσιν ὀλίγον πρὸς τὸ ἔνδον. Διὰ
τῶν μέτων τούτων ἀπεδόθη τῇ οἰκοδομή-
ματι συγχρόνως δύναμις καὶ ἐλαστικότης.
Τὸ ἐπὶ τῶν πλίνθων ἐπιστύλιον ἀποτελεῖται
ἐκ τριῶν ἀλλεπαλλήλων δοκῶν, ἐκσμεῖτο
δὲ τὸ πάλαι διὰ στεφάνων καὶ (ἐπὶ τοῦ
Μεγ. Ἀλεξάνδρου) δι' ἀσπίδων. Τὸ ἄνωθεν
τοῦ ἐπιστυλίου διάζωμα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν
τριγλύφων καὶ τῶν μετοπῶν τῶν καλυπτο-
μένων ὑπ' ἀναγλύφων· τὰ διαξέσματα τῶν
τριγλύφων ἦσαν βαθύς κυανοῦ χρώματος,
τὸ δὲ ἔδαφος τῶν ἀναγλύφων τῶν μετοπῶν
ἐρυθροῦ. Τέλος ποικίλως κεχρωσμένον ἦτο
καὶ τὸ γέισον, μεταξὺ τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ
διαζώματος περιέθεεν ἀστράγαλος, ὃν ξένον
ὄντα τῇ αὐστηρῇ δωρικῇ ρυθμῇ παρέλαβον
οἱ ἀρχιτέκτονες ἀπὸ τοῦ ἰωνικοῦ.

Ὁ σηκεὶς καίται δύο βαθμίδας ὑψηλότερον
τοῦ στυλοβάτου, ἔχει δὲ μῆκος 59.09 καὶ
πλάτος 21.76 μ. καὶ φέρει καθ' ἑκάτερον μέ-
τωπον 6 κίονας ὕψους 10.08 μ. (ναὸς ἀμφιπρο-
στυλος). Ὑπεράνω τοῦ ἐπιστυλίου περιέθεεν ἡ
ζωφόρος, ἧς σώζονται μόνον μέρη τῆς δυτικῆς
πλευρᾶς· ἐπέκειντο δὲ ὑπεράνω αἱ δοκοὶ αἱ
φέρουσαι τὴν πλυσίως διακεκοσμημένην ὀρο-
φὴν τοῦ περιστύλου. Ἀμφότεραι αἱ πρὸς
Δ καὶ Α προστάσεις τοῦ σηκεῦ ἡφαλί-
ζοντο δι' ὑψηλοῦ σιδηροῦ κιγκλιδώματος με-
ταξὺ τῶν κίωνων καὶ ἐν μὲν τῇ Α προστά-
σει, ἦτο· τῇ προνάῳ, ἐφυλάσσοντο πολύτιμα
ἀναθήματα, ἡ δὲ Δ ἦτο· ὁ δπισθόδομος θεω-
ρεῖται ὡς γραφεῖον τρόπον τινὰ τῶν θησαυρο-
φυλάκων τῆς πόλεως. Μεσότοιχος διεχώριζε
τὸ ἔνδον τοῦ σηκεῦ εἰς ἀνατολικὸν (μεγα-
λύτερον) καὶ δυτικὸν μέρος. Τὸ ἀνατολικόν,
ὁ κυρίως ναός, ἔχει πλάτος 19.22, μῆκος δὲ
29.22 καὶ μετὰ τοῦ μεσοτόχου (1.65) 30.87
μ., τ. ἔ. περ. 100 ἀττικῶν ποδῶν, ἐξ οὗ ἐξη-
γεῖται τὸ ὄνομα Ἐκατόμπεδον. Δύο σειραὶ 9
δωρικῶν κίωνων διεχώριζον αὐτὸν εἰς τρεῖς
πτέρυγας. Ἐνταῦθα ἵστατο ἐν τινὶ ἀποστά-

σαι ἀπὸ τοῦ μεσοτείχους τὸ περίφημον χρυσε-
λεφάντινον ἀγάλμα τῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου,
ὅψος ἔχον ὑπὲρ τὰ 12 μ., ἔργον δὲ τοῦ Φει-
δίου. Ἡ διὰ καλυμματιῶν πλουσιῶς διακε-
κοσμημένη ξυλίνη ὁροφὴ εἶχεν ἐν τῇ μέσῳ
τετράπλευρον ὀπὴν δι' ἧς εἰσῆρχετο τὸ φῶς.
Τέλος δὲ ὁ ὀπίσθεν τοῦ κυρίως ναοῦ χώρος,
ἐν τῷ ὀπίῳ ἐφυλάττετο ὁ συμμαχικὸς θη-
σαυρὸς ὡς καὶ πολύτιμα σκευή, ἔφερε λιθί-
νην ὁροφὴν ὑποστηρίζομένην ὑπὸ 4 ἰωνικῶν
κίονων.

Μέγιστον κόσμον τοῦ εἰκασμῆματος ἀπε-
τέλουν τὰ ἔργα τῆς πλαστικῆς, ἐκτὸς τοῦ
ἀγάλματος τῆς θεᾶς τὰ ἐν τοῖς δύο δευτέρωσι
τοῦ ναοῦ, ὧν τὰ ἐν τῇ ἀνατολικῇ παρίστα-
νον τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῆς κερα-
τῆς τοῦ Διὸς, τὰ δὲ ἐν τῇ Δ τὴν νίκην αὐ-
τῆς ἐν τῇ πρὸς τὸν Προσειδῶνα ἔριδι. Τὰ
πλεῖστα σωζόμενα μέρη αὐτῶν ἀπύκνυνται
νῦν ἐν τῇ Βρετανικῇ μουσεῖῳ, μετακομι-
σθέντα εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ τοῦ Ἑλγίνου, τιὰ
δὲ καὶ ἐν τῇ μουσεῖῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλὰ
δὲ εὐρίσκονται ἀκόμη ἐπὶ τόπου. Τὰ θνά-
γλυρα τῶν μετοπίων εἶναι μικροτέρας ἀξίας
σώζονται δὲ ἐξ αὐτῶν ἐν κακῇ καταστάσει
τὰ 28 τῶν μικρῶν πλευρῶν καὶ 12 τῆς βο-
ρείου πλευρᾶς ἐπὶ τόπου, 16 τῆς νοτίου ἐν
Λονδίῳ καὶ 1 ἐν Παρίσι· ἀναφέρονται δὲ
εἰς τὴν γιγαντομαχίαν, τὴν κενταυρομαχίαν,
τὴν μάχην τῶν Ἀθηναίων μετὰ τῶν Ἀμα-
ζόνων καὶ τὴν περὶ τὸ Ἰλίου πόλεμον.
Τούναντιον δὲ ἀριστοῦργημα τῆς γλυπτικῆς
εἶναι πάλιν ἡ ζωφόρος, ἥτις σώζεται ἀκόμη
κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ
σηκοῦ, ἀποσπάσματα δὲ ἐπὶ τοῦ νοτίου 22
πλάκας ἀνάκεινται ἐν τῇ μουσεῖῳ τῆς Ἀκρο-
πόλεως, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐν Λονδίῳ. Ἐν τῇ
ζωφώρῳ ὁ Φειδίας, εἰς τὴν ἀναμφιδόλως ἀνῆ-
κει τοῦλάχιστον τὸ σκέδιον, παρῆσθησε τὴν
πομπὴν τῶν Παναθηναίων (βλ. λ.)· τὸ ἔδα-
φος δὲ αὐτῆς καὶ μέρη τῶν ἀναγλύφων ἦσαν
κεχωρισμένα. — Περὶ τῆς τύχης τοῦ Π. διὰ
μέσου τῶν αἰώνων γίνεται λόγος ἐν τῇ Ἀρ-
θρῳ Ἀκρόπολις, ὅπου εὐρίσκονται καὶ ἄλ-
λαι πολλὰ συμπληρωματικὰ πληροφορία, ὡς
περιττὸν θεωροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν πάλιν
ἐνταῦθα. Πρβ. καὶ τοὺς πίνακας Ἀκρό-
πολις καὶ Γλυπτικὴ Γ' 7, Δ' 6. [Α.Δ.]

Παρθία ἡ Παρθιανὴ ἐκαλεῖτο πάλαι τὸ
ΒΔ μέρος τοῦ σημερινοῦ Χαρσάν καὶ τινες
ὄμμοι ἐκτάσεις. Οἱ Πάρθοι ἦσαν ἀπ' Ἰβητοῦ
καὶ ἄγριοι, ἀλλ' ἀνδρείοι, λαμπροὶ ἱππεῖς
καὶ τοξόται, γνωστοὶ διὰ τὴν ἐν τῇ μάχῃ
τακτικὴν τῶν νὰ φεύγωσι κατὰ τὸ φαινόμε-
νον ἅμα τοξεύσαντες καὶ φεύγοντες νὰ σπρέ-
φονται καὶ νὰ τοξεύωσι πάλιν. Διαδοχικῶς
ἀνῆκοντες εἰς τοὺς Ἀσσυρίους, Μήδους, Πέρ-
σας καὶ Μακεδόνας, ἀπετέλεσαν ἐπὶ Σκύθου
τινος Ἀρσάκη, ἐλθόντος εἰς Π. καὶ ἐπανα-

στατήσαντος κατ' Ἀντιόχου τοῦ Β' τῷ 256
π. Χ., μέγα αὐτοκράτορα κράτος ἐν τῇ Δ
μέρει τῶν ὑπὸ τοὺς Σελευκίδαις χωρῶν, ὅπου
ἐπέξετάθη ἐκπεσόντων τούτων ὑπερὸν μέχρι
τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Συρίας καὶ οὐκ ὀλί-
γον συνετέλεσεν ἐπὶ τῶν διαδέχων ἐκείνου,
τῶν Ἀρσακιδῶν, εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ ἑλ-
λην. πολιτ. σμῦ ἐν τῇ δρχ. Περσίᾳ. Οἱ βα-
σιλεῖς αὗτοι, ὧν ἡ ἱστορία μένον ἐν μέρει
εἶναι γνωστὴ, ἀπὸ Μιθριδάτου τοῦ μεγάλου
(Ἀρσάκη Σ') τοῦ σπουδαιότερου ἱδρυτοῦ τοῦ
μεγάλου κράτους, καλοῦσιν ἑαυτοὺς ἐν
τοῖς νομίμασι φιλέλληνας. Τούς Ῥωμαίους
προβαλόντας τὸ κράτος ἐπανειλημμένως, κα-
τετρόπωσεν ὁ βασιλεὺς Ὀρῳδῆς ἐν Καρρῆϊς
τῷ 53 π. Χ. Μόλις ἐπὶ Τραϊανοῦ οἱ μακρο-
χρόνιοι μετ' αὐτῶν πόλεμοι τῶν Ῥωμαίων
ἐπῆνεγκον ἀποτελέσματα, ἡττηθέντων τῶν
Πάρθων, ἀλλ' ἐπὶ Ἀδριανῶν ἀπωλέσθησαν
πάλιν αἱ Ῥωμαῖκαὶ κτήσεις ἐν Π. Κατόπιν ὁ
Λεύκιος Βῆρος ὑπῆρξε νικηφόρος καὶ κατέ-
στρεψε καὶ τὴν πρωτεύουσαν Σελεύκειαν
(162 μ. Χ.). Τέλος δὲ ὁ τελευταῖος Ἀρσα-
κίδης Ἀρτάβανος ὑπέκυψεν εἰς τὴν ζυγὴν τοῦ
Σιρσσανίδου Ἀρταξέρξου Δ', τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ
νέου περσικοῦ κράτους (226). [Ι.Κ.Π.]

Πάρια μάρμαρα. Ἐπιγραφή ἐπὶ
μαρμάρου ἀναγομένη εἰς τὸ 263-262 π. Χ.,
εὐρεθεῖσα δὲ τῷ 1627 ἐν Πάρῳ καὶ περιελ-
θούσα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Ἀγγλοῦ
λόρδου Θωμᾶ Arundel, διδὲ καὶ Ἀρουνδέ-
λειον μάρμαρον καλεῖται. Τὸ ἥμισυ αὐτῆς
κατεστράφη κατὰ τοὺς ἐμφυλίους τῆς Ἀγ-
γλίας πολέμους (εὐτυχῶς ὅμως σώζεται ἀν-
τιγραφὸν τοῦ ὅλου), τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ
ἀνάκειται νῦν ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς Οἰξφόρ-
δης. Περιέχει χρονολογικὸν πίνακα τῶν
κυριωτέρων συμβάντων τῆς Ἑλλάδος, κυ-
ρίως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ Κέκροπος (1582
π. Χ.) μέχρι τοῦ 264 π. Χ. Ἐβδόθη δὲ
πολλοῖς, κυρίως καὶ εἰς τὸ Corpus inscriptionum
graecarum καὶ ἐσχάτως χωριστὰ
ὑπὸ Flach (Τυβίγγη 1884). [X.Β.]

Παρέμα καλεῖνται οἱ τελευτήθιοι ἐκ-
τὸς τῶν διαφέρων τὰ ἐν ἰσχύρῳ κατόι-
κοι τῆς ἐντέθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς, κατα-
φρονούμενοι ὑπὸ πάντων. Ἀποτελοῦνται τοῦ-
το μὲν ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν πρώτων κα-
τοίκων εἴτινες ὑπετάγησαν ὑπὸ τῶν εἰσβα-
λόντων πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰς τὴν
γῶραν Ἀρίων, τοῦτο δὲ ἐξ ἁρίων Ἰνδοῦ
ἀπολεσάντων τὰ δικαιώματα τῶν τάξεων.
Ἡ θέσις αὐτῶν, καίτοι πάντοτε ἀποκλείον-
ται ἀκόμη ἀπὸ πάσης συγκριτικῆς μετὰ
τῶν Βραχμάνων, ἐβελλεῖται νῦν κάπως διὰ
τῆς ἐπικυριαρχίας τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῆς
ἐπιδράσεως αὐτῆς ἐπὶ τὴν κοινωνικὴν κα-
τάστασιν. [Μ.Σ.]

Παρέμα (Σιέρρα) καλεῖται ἐν εὐρυ-

τέρρα σημασία τὸ ἐν τῷ Β μέρει τῆς Νοτ. Ἀμερικῆς σύστημα ὁρίων τὸ ἐκ τριῶν μερῶν ὑπὸ τοῦ Ὁρινόκου περιρρέμενον καὶ πρὸς Α μέχρι τοῦ ποτ. Ἑσσεκίβου ἐκτεινόμενον, ἐν στενωτέρᾳ ὁμῶς μόνον ἡ νοτιοδυτικὴ αὐτοῦ συστάς, ἥτις οὕτα ἡ ὑψηλότερα φθάνει ἐν τῇ Σιέρρα Μαραγούακα μέχρι 2508 μ. ὕψους. [Μ.Σ.]

Παρίμας. Ποταμὸς τῆς βρασιλιανῆς πολιτείας Ἀμαζόνας, πηγάζων ἐπὶ τῆς Σιέρρας Παρίμας, ῥέων τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς Α, κατὰ μῆκος τῆς Σιέρρας δὲ Παρακαίμα, εἴτα δὲ στρεφόμενος πρὸς Ν καὶ καλοῦμενος ἐκεῖθεν Ῥίο Βράγκο, ἐκβάλλων δὲ μετὰ ῥοῦν 1340 χμ. εἰς τὸν Ῥίο Νέγρο. [Μ.Σ.]

Πάριον. Ἀρχ. εὐλόμενος πόλις τῆς Μυσίας, ἐπὶ τῆς Προποντιδὸς πρὸς ΒΑ τῆς Λαμφάκου, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Παρίων, ἀποικία δ' εἴτα τῶν Μιλησίων. Ὁ Αὐγουστος ἐπεμψεν ἐκεῖ ἀποικίαν ῥωμαϊκὴν, ὑπὸ τῆς ἐποίας μετωνομάσθη Παριανὴ ἀποικία Ἰουλία Αὐγούστα. Τὰ νῦν καλεῖται Κερμερ ἢ Καμαρίς.

Πάρις, ὁ καὶ Ἀλῆξανδρος καλούμενος, ἦτο κατὰ τὴν ἑλλην. παράδοσιν υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάτης. Κατὰ τοὺς μεθωμηρικὸς ποιητὰς ἡ μήτηρ κυφορούσα αὐτὸν ὠνεῖρεύθη ὅτι ἔτεκε πυρκαϊάν, ἐπεὶ δὲ τὸ θνητὸν ἡμιγενεῖτο ὡς δηλοῦν ὅτι τὸ γεννώμενον παιδίον ἐμελλε νὰ ἐπενέγκῃ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος, ὁ Πρίαμος παρέδωκε τὸ νεογνὸν εἰς ποιμένα ἵνα τὸ ἐκθέρῃ ἐπὶ τῆς Ἰδης. Οὗτος δὲ ἐπαυρῶν αὐτὸ γαλυχεύθη ὑπὸ ἀρκτοῦ καὶ καλῶς ἔχον, ἔφερεν εἰς τὴν καλυθὴν του καὶ ἀνέθρεψε αὐτό, δοὺς αὐτῷ τὸ ὄνομα Π. Ἀνδρείος δὲ ἀποδείχθεις ὁ Π. εἰς τὰς μετὰ ληστῶν μάχας τῶν ποιμένων ὠνεμάσθη Ἀλέξανδρος (ἐκ τοῦ ἀλέκω). Πρὸ αὐτοῦ ἐνεφανίσθησαν τῇ ἐντολῇ τοῦ Διὸς, ὁδηγηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀφροδίτη, ἵνα κρίνῃ τὴν ἐν τοῖς γάμοις τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος ἐκραγεῖσαν μεταξὺ αὐτῶν ἔριδα περὶ τῆς καλλονῆς (βλ. Ἑρις). Ἡ Ἥρα τῷ ὑπεσχέθη τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἀσίας καὶ πλοῦτον, ἡ Ἀθηνᾶ δόξαν καὶ φρόνησιν, ἡ δὲ Ἀφροδίτη τὴν ὥραιοντάτην γυναῖκα ὡς σύζυγον, ἐὰν ᾗθελεν ἀπονεῖμῃ αὐτῇ τὸ βραβεῖον τῆς καλλονῆς· ὁ δὲ Π., καίπερ ἔχων ἡδὴ σύζυγον τὴν Οἰνώνην, θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ Κεβρῆνος, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς Ἀφροδίτης, διὸ καὶ αἱ δύο ἄλλαι θεαὶ ἐξωργίσθησαν σφόδρα καὶ ἐπνεον μένεα κατὰ τοῦ Π. καὶ τῆς Τροίας. Μετ' ὀλίγον ἀνεγνωρίσθη ὁ Π. ὑπὸ τῆς Κασσάνδρας, ἐμφανισθεῖς ἐν Τροίᾳ καὶ νικήσας τοὺς υἱοὺς τοῦ Πριάμου ἐν ἀγῶσιν οὓς ἤγεν ὁ πατήρ του πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τοῦ Π. ὡς δῆθεν ἀποθανόντος, καὶ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Πριάμου ὡς υἱὸς του. Περμ-

φθεῖς κατόπιν εἰς Ἑλλάδα ἵνα ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πριάμου Ἡσιόνης, ἀρπαγείτης ὑπὸ τοῦ Λαομέδοντος, ἐπωφελήθη τὴν ἀπουσίαν τοῦ Μενελάου ἵνα ἀρπάσῃ τὴν σύζυγον τούτου Ἑλένην, ἀψηφίσας τὸν ἡδὴ μετὰ τῆς Οἰνώνης συνδεδεμένον. Ἀπήγαγε δὲ αὐτὴν μετὰ τῶν δούλων καὶ θησαυρῶν τῆς διὰ τῆς Φοινίκης εἰς τὴν Τρωάδα· κατ' ἄλλον ὁμῶς μῦθον ἡ Ἑλένη διέμεινε παρὰ τῷ Πρωτέϊ ἐν Αἴγυπτῳ, ὁ δὲ Ζεὺς ἢ ἡ Ἥρα ἔδωκε τῷ Π. μόνον ἰνδαλμα αὐτῆς ν' ἀποκομίσῃ εἰς Τροίαν. Γενόμενος οὕτως ὑπαίτιος τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὁ Π. προσείλκυσε τὸ μῖσος τῶν συμπατριωτῶν του· κατὰ δὲ τὸν πόλεμον ἐφάνη μὲν ἔμπειρος εἰς τὰ πολεμικά, ἀλλ' ἀδρανὴς καὶ δειλός. Ὁ μεθωμηρικὸς μῦθος διηγείται ὅτι φονεύσας δολίως τὸν Ἀχιλλεῦα τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου διὰ δηλητηριώδους βέλους, ἀπέθανε δὲ τῆς Οἰνώνης ἀρνυθείσης νὰ θεραπεύσῃ αὐτόν. Ἡ τέχνη πολλὰκις παρῆσθη τὴν κρίσιν τοῦ Π., συνήθως δὲ ἀπεικονίζει αὐτὸν ὡς ὠραῖον νεανίαν ἀγένειον, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐν φρυγικῇ περιβολῇ.

Παρυσάτα. Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας ἐν τῷ δήμῳ Ἀνωγητῶν, ἔχον 137 κατ.

Παρυσθμινά. βλ. Ὑπερώα.

Παρισινὰ εἰρήνηα. βλ. Παρίσιοι, Ναπολέων.

Παρισινοὶ ἄνθρωποι. βλ. Ἀνθρώποι τῶν Παρισίων.

Παρίσιοι. Πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας καὶ ἰδίᾳ τοῦ νομοῦ Σηκουάνα, ἐκτισμένη ἐν σχήματι κύκλου οὗ ἡ περιφέρεια συμπίπτει σχεδὸν μετὰ σειρὰς λόφων, ἀμφοτέρωθεν τοῦ Σηκουάνα, ὅστις διαιρεῖ αὐτὴν εἰς βόρειον (μεγαλύτερον) καὶ νότιον (μικρότερον) τμήμα. Ἡ πόλις καλύπτει ἐπιφάνειαν 78 τχμ., ἡ περιφέρεια ἔχει μῆκος 34 χμ., ἡ δὲ μεγίστη διάμετρος (ΒΑ πρὸς ΝΑ) 11.8 χμ. Κατ. εἶχε τῷ 1891 : 2447957, οἰκίας δὲ 74 χιλ. Τὸ κέντρον αὐτῆς ἀποτελεῖ τὸ ἐπὶ νήσου τοῦ Σηκουάνα Cité, ὁ ἀρχαῖος πυρὴν τῶν Π., ἐκεῖθεν δὲ ἐκτείνεται ἡ πόλις ἐν 3 συγκεντρωτικαῖς ζώναις, αἱ περιβάλλουσι 1) αἱ ἐσωτερικαὶ λεωφόροι (boulevards), κατασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΔ' τῷ 1670 ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων οχυρωμάτων, 2) αἱ τὰ προάστεια περικλείουσαι ἐξωτερικαὶ λεωφόροι (barrières) ἀκολουθοῦσαι τὸ παλαιὸν τεῖχος τοῦ δημοτικοῦ φόρου ὅπερ καταφασίγη 1860, καὶ 3) ὁ ὠχυρωμένος περίβολος (enceinte), περικλείων τὰ ἀρχαῖα περίχωρα τῆς πόλεως μετὰ πολλῶν πόλεων καὶ χωρίων (Βελδίλ, Βατινιέλ-Μονσώ, Πασσύ, Λὰ Βιλέτ, Λὰ Σαπέλ, Μομμάρτρ, Ζαντιλύ, Βερσύ, Ἀντέιλ

κλ.). Τὴν ἐπέκτασιν τῆς μέχρι τῶν ἐξωτε-
ρικῶν λεωφόρων ὡς καὶ τὴν γενικωτέραν
διαρρύθμισιν καὶ διακόσμησιν ἔλαβεν ἡ πό-
λις ἐπὶ Ναπολέοντος Γ' 1852-65, ὅποτε
12.134 οἰκίαι κατεργαστήθησαν καὶ 59.215
νέαι ὑποδομήθην. Διαιρεῖται δὲ εἰς 20
διαμερίσματα ἀποτελούμενα ἐκ 4 τμημάτων
ἑκαστον· ἐν τούτοις εἶναι ἀκόμη ἐν πολλῇ
χρῆσει καὶ αἱ ἀρχαιότεραι ὀνομασίαι τῶν
ἀφ' ὧν μερῶν, ὡς π.χ. Faubourg (προά-
στειον) St. Germain, Quartier Latin ἢ
Université, Faubourg St. Honoré (δου-
κατοικοῦσιν οἱ ἡγεμόνες τοῦ πλοῦτου καὶ
ὁ διπλωματικὸς κόσμος), ἡ κατοικία τῶν
ἐργαζομένων St. Antoine ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης
τοῦ Σηκουάνα κλ. Μεταξὺ τῶν ὁδῶν, ἔχου-
σων ἐν ὅλῳ μῆκος 877 χμ., ἔξέχουσι κυ-
ρίως αἱ 73 λεωφόροι (μῆκος 64 χμ. καὶ
πλάτους 28-34 μ.), φέρουσαι δύο ἢ τρεῖς
δενδροστοιχίας καὶ περιβαλλόμεναι ἀμφο-
τέρωθεν διὰ μεγαλοπρεπῶν μεγάρων, κα-
φείων, ξενοδοχείων, ἐμπορικῶν καταστημά-
των, ὡς αἱ Μομμάρτρ, Μπὲν νουβὲλ καὶ
Ποασσοννιέρ, (κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς πο-
λυτελείας), αἱ τῶν Ἰταλῶν (πεφιλημένος πε-
ρίπατος τοῦ ὑψηλοῦ κόσμου), τῶν Καπου-
κίων, du Temple, Σεβαστουπόλεως, Μα-
λεσέρβ, Περέιρ κλ. Ἀλλ' αἱ δὲ ὠραιόταται
ὁδοὶ εἶναι ἡ Avenue de Vincennes, ἔδδς
Μομμάρτρ, Ρίβολι, Avenue τῶν Ἡλυσίων
πεδίων, ὁδ. St. Honoré, Ρίσελλι, Avenue
Victoria, ὁδ. St. Denis, Avenue τοῦ Με-
λοδράματος, ὁδ. 4 Σεπτεμβρίου, Avenue
τῆς Δημοκρατίας. Ὁραιόταται εἶναι καὶ αἱ
πλατεῖαι καὶ οἱ δημόσιοι κήποι τῶν Π. ὡς
ἡ Πλ. τῆς Ὀμονοίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκα-
ρατομήθη ὁ Λουδοβίκος ΙΣ'. Ἰσται καὶ δὲ νῦν
ὁ ὀβελίσκος τοῦ Λουβρὸς ὕψους 23 μ. καὶ 8
κολοσσαῖα ἀγάλματα γαλλικῶν πόλεων, ἡ
Πλ. du Carroussel, ἡ τοῦ Βανδὺμ μετὰ
τοῦ στύλου τοῦ Ναπολέοντος ὕψους 44 μ.,
ἡ Π. τῶν Νικῶν μετὰ τοῦ ἀνδριάντος Λου-
δοβίκου ΙΔ', ἡ τῶν Βασιγίων, ἄλλοτε Βασι-
λικὴ καλουμένη, ἐφ' ἧς ὁ ἀνδριὰς Λουδο-
βίκου ΙΓ', ἡ Π. de la Grève, ὅπου ἄλλοτε
ἐξετελοῦντο αἱ θανατικαὶ ποιναί, ἡ τῆς Βα-
σιλλικῆς μετὰ τοῦ στύλου τοῦ Ἰουλίου ὕψους
47 μ., αἱ Π. du Châtelet, Sulpice, du
Trône, τοῦ Palais-Royal, de l' Arc de l'
Étoile, ὅπου συναντῶνται 12 λεωφόροι καὶ
ὁδοὶ, μετὰ τῆς στοᾶς de l' Étoile (τοῦ Ἀ-
στέρος)· ἐκ τῶν κήπων περιφημοὶ εἶναι τὰ
Ἡλυσία πεδία, τὸ δάσος τῆς Βουλῶνης (ἐν
τῷ Δ μέρει), τὸ τῶν Β-γκεννῶν (ἐν τῷ Α), τὸ
μέγα πεδῖον τοῦ Ἀρεως μῆκος 840 καὶ
πλάτους 410 μ., ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε μὲν
ἐξετελοῦντο στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις, τῷ δὲ
1889 ὑποδομήθησαν τὰ κτίρια τῆς παγκοσμίου
ἐκθέσεως καὶ θῆ καὶ ὁ μέγας πύργος τοῦ
Ἄιφελ, οἱ κήποι τοῦ Βασιλικοῦ ἀνακτόρου

καὶ τοῦ μεγάρου Λουξεμβούργου, ὁ Βοτανι-
κὸς κήπος, ἱδρυθεὶς 1635, περιέχων δὲ καὶ
ζωολογικὸν μουσεῖον, ὁ Ζωολογικὸς κήπος,
τὸ πάρκον τοῦ Μονσὺ κήπ. Τὸν Σηκουάνα
ξυγνύουσιν 28 γέφυραι, ὧν περιφημότεραι αἱ
τοῦ Ἀκουτερλίτς Ἀγ. Δουδοβίκου, Ἀγ. Μι-
χαήλ, d' Arcole ἢ τοῦ Δημαρχείου, ἡ Νέα
(ὠραιότατη, ἔχουσα μῆκος 229 μ. καὶ 12
ἀψίδας), ἡ τῶν Τεχνῶν, ἡ Βασιλική, αἱ τοῦ
Σολφερίνου, τῆς Ὀμονοίας, τῶν Ἀπομάχων,
τοῦ Ἀλμα, τῆς Ἰέννης κλ. Μέγιστος δ' εἶ-
ναι ὁ ἀριθμὸς τῶν μεγαλοπρεπῶν κτιρίων.
Μνημονεύειν πρῶτον τὰς Τυλλερίας (βλ. λ.)
ἄλλοτε ἀνάκτορα τῶν ἡγεμόνων τῆς Γαλ-
λίας, ὧν σώζονται νῦν μόνον αἱ δυο πτέρυ-
γες· μετ' αὐτῶν συνδέεται τὸ Λουβρὸν (βλ. λ.)
μετὰ πλουσιωτάτων μουσείων. Εἶτα διαπρέ-
πουσι τὸ Βασιλικὸν ἀνάκτορον, ἱδρυθὲν 1629
ἀνακαινισθὲν δὲ μετὰ τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1871,
τὸ τῶν Ἡλυσίων, οἰκοδομηθὲν 1718 καὶ ἡρσι-
μεῦον ὡς κατοικία τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρα-
τίας, τὸ μέγαρον Λουξεμβούργου, ἐκ τοῦ 1615,
ἐν τῷ ὁποίῳ συνεδρίαζεν ἐπὶ τῆς αὐτοκρατο-
ρίας ἡ Γερουσία, τὸ Βουρβωνικὸν μέγαρον ἢ
τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος, τὸ Δημαρχεῖον,
οἰκοδομηθὲν 1532-1605, καὶ τὸ μέγαρον
τῶν Δικαστηρίων, ἐν τῷ ὁποίῳ μέχρι τοῦ
ΙΔ' αἰῶνος διέμενον οἱ βασιλεῖς, ἀμφότερα
ὑποστάντα μεγάλῃς καταστροφῇ διὰ τῆς
πυρκαϊᾶς τοῦ 1871 καὶ ἔπειτα ἀνακαινι-
σθέντα, τὸ κολοσσαῖον μέγαρον τῆς Βισμη-
χανίας, ὁ οἶκος τῶν Ἀπομάχων μετὰ τοῦ
ναοῦ του, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπόκεινται καὶ τὰ
ὄσπ' αὐτοῦ Ναπολέοντος Α', τὸ μέγαρον τῆς
Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, τὸ τοῦ Ἰνστιτούτου,
τὸ ἀστεροσκοπεῖον, τὸ μέγ. τῶν Ἀρχεῶν,
τὸ νομισματοκοπεῖον, ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας,
τὸ χρηματιστήριον, τὸ μέγαρον Τροκαδέρο,
κτισθὲν διὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ 1878, τὸ Πάνθειον
καὶ πλεῖστα ἄλλα. Ἐκκλησίαι ἔχουσιν οἱ Π.
69 καθολικαί, 46 προτεσταντικαί, πρὸς δὲ
καὶ ἄλλας ἄλλων θρησκειῶν, ὡς τὴν ἐσχά-
τως ἱδρυθεῖσαν ἑβραϊκὴν. Περιφημοὶ με-
ταξὺ αὐτῶν εἶναι ἡ γοτθικὴ μητρόπολις τῆς
Παναγίας (Notre-Dame), ἱδρυθεῖσα τῷ 1163,
ἡ ὠραία ἐπίσης γοτθικὴ Sainte-Chapelle,
ἀναγομένη εἰς τὸ 1242, ὁ ναὸς St. Germain
des Prés (τοῦ ΙΑ'-ΙΒ' αἰῶνος), ὁ τοῦ Ἀγ.
Σουλπίκιου, ὁ τῆς Ἀγ. Μαγδαληνῆς κλ.
Ἐκ δὲ τῶν 40 θεάτρων διαπρέπουσι κυρίως
τὸ Μέγα Μελόδραμα, οἰκοδομηθὲν 1861-75
ὑπὸ τοῦ Γαρνιέ, τὸ Λυρικὸν Θέατρον (1862), τὸ
Ἱταλικὸν Μελόδραμα, τὸ Ὀδεῖον, πρὸς δὲ
τὰ λεγόμενα Vaudeville, Variétés, Gym-
nase dramatique, de la Gaîté, Ambigu
comique, Palais-Royal, Bouffes parisiens,
Folies Bergères. Στρατιῶνες ὑπάρ-
χουσι 45, πλεῖστα δὲ ἱδρύματα φιλανθρω-
πικὰ, ὧν κυρίως μεγάλα καὶ περιήγημα διὰ
τὴν λαμπρὰν διοργάνωσιν εἶναι τὰ νοσοκο-

μεϊα (Hôtel-Dieu, Charité, Salpêtrière), τὰ φρενοκομεϊα, βρεφκομεϊα κλπ.

Οἱ Π. εἶναι καὶ τὸ ἐπιστημονικόν, καλλιτεχνικόν, βιομηχανικόν καὶ ἐμπορικόν κέντρον τῆς Γαλλίας καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπέψεις καὶ τὸ τῆς ὑφ' ἡλίου. Ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ἐπιστημονικῶν ἱδρυμάτων ἵσταται τὸ Ἰνστιτούτον τῆς Γαλλίας, ἀποτελούμενον ἐκ 5 αὐτοποστάτων ἀκαδημιῶν καὶ 225 μελῶν. Ἀνώταται σχολαὶ εἶναι ἡ Σορβόννη (ἱδρυθεῖσα 1253), τὸ Πανεπιστήμιον (1808). τὸ Κολλέγιον τῆς Γαλλίας (1529), τὸ Κολλέγιον τῶν Ἀνωτάτων σπουδῶν (Hautes études), ἡ École normale (διὰ καθηγητὰς γυμνασίων), εἴτα δὲ ἔπονται ἡ Πολυτεχνικὴ σχολή, ἡ Στρατιωτικὴ σχολὴ St Cyr, ἡ Κεντρικὴ σχολὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ πλεῖστα ἄλλαι δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης, τέχνης, βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου κλ., ἡ περίφημος σχολὴ τῆς μουσικῆς (ὠδεῖον) κλπ. Δημοτικὰ σχολεῖα ὑπάρχουσιν 1360, ἀνάλογα δὲ τῆς μέσης ἐκπαίδευσως. Ἡ Ἑθνικὴ βιβλιοθήκη ἔχει 2 ἑκατομμ. τόμων καὶ 150 χιλ. χειρόγραφα, ἡ Μαζαρίνης 200 χιλ. τόμ. καὶ ἄλλαι πολυαὶ ὀλιγωτέρους, μέγας δ' εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλογῶν ἔργων τῆς καλλιτεχνίας κλ., ὧν περιφημότεραι αἱ ἐν τοῖς μεγάροις Λουξεμβούργου, Κλυνύ, Καρναβαλὶ κλ. Ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ μετ' αὐτῆς συνδεόμενον ἐμπόριον ἡ πόλις προμηθεύει μὲν ἅπαντα τὰ ἐμπορεύματα τῆς χώρας, κυρίως δὲ διαπίπτει διὰ τῶν εἰδῶν τοῦ σιρμού καὶ τῆς πολυτελείας καὶ διὰ τῶν ἀπειροσθίων ἐκείνων κορυφῶν ἀντικειμένων, ὅτινα ἀνὰ τὴν ὑφ' ἡλίου φέρουσι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως. Τὰ χειρόκτια καὶ ὑποδήματα, τὰ μουσικὰ ὄργανα καὶ τὰ τεχνητὰ αὐθὴ καὶ πλεῖστα ἄλλα προϊόντα τῶν Π. ἔχουσι παγκόσμιον φήμην. Πρὸς δὲ παράγει ἡ βιομηχανία πρὸ πάντων ὠρολόγια, σάβια, τάπητας, γοβελίνα, μάλλινα καὶ βερβακερὰ ὑφάσματα. Ἡ ἀξία τῶν ἐξαγομένων ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς 600 ἑκατομμ. φρ., τῶν δὲ εἰσαγομένων εἰς 450 ἑκατομμ. Μεταξὺ τῶν μεγάλων τραπεζῶν τὴν πρώτην θέσιν ἔχει ἡ τῆς Γαλλίας, ἱδρυθεῖσα τῷ 1803 διὰ καταβληθέντος κεφαλαίου 146 ἑκατομμ. φρ. Ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα διεξάγεται ἀνμαία ναυτιλία, μεθ' ἁπάντων δὲ τῶν μερῶν τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης συνδέεται ἡ πόλις διὰ 8 μεγάλων σιδηροδρόμων, ὧν οἱ σταθμοὶ συνδέονται πάλιν μετ' ἀλλήλων διὰ περιφερικοῦ σιδηροδρόμου περιθέοντος αὐτήν, ἡ δὲ συγκοινωνία ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ μετὰ τῶν περιχώρων εἶναι θαυμαστικῶς διωργανωμένη διὰ λεωφορείων, ἱπποσιδηροδρόμων καὶ ἀτμοπλοίων ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα. Τὰ ὁχυρώματα τῶν Π. συνίσταντο ἐπὶ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἐκ περιβόλου τοιχισμάτων μετὰ τάφρου πλάτους 11

μ. καὶ βάθους 6 μ. ὡς καὶ 16 ἀπεσπασμένων πύργων καὶ 13 ἐρυμάτων. Ἀπὸ τοῦ 1874 ὅμως κατεσκευάσθη ἐξωτερικὴ σείρα 18 ὁχυρωμάτων καὶ 27 ἐρυμάτων, ἔχουσα διάμετρον 34-45 χμ. καὶ μήκος 124 χμ. Ἐντὸς αὐτῆς ὑπάρχουσι 3 ὁχυρωμένα στρατόπεδα (παρὰ τὸ St. Denis, μεταξὺ Μάρνη καὶ Σηκουάνα καὶ παρὰ τὰς Βερσαλλίας).

Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς διοικήσεως τῶν Π. ἵσταται ὁ νομάρχης τοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα καὶ δημοτικὸν συμβούλιον 80 μελῶν, πρὸς δὲ 20 δήμαρχοι μετὰ δύο παρέδρων ἕκαστος· διὰ τὴν ἀσφάλειαν φροντίζει ἀστυνομία 6800 ἀνδρῶν καὶ 6000 ἀστυφύλακες. Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς φέρει ἔξοδα καὶ ἔσοδα περ. 310 ἑκατομμ. φρ., τὸ δὲ χρέος τῆς πόλεως ἀνῆλθε τῷ 1883 εἰς σχεδὸν 4000 ἑκατομμ.

Οἱ Π. ἔλαβον τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς γαλλικῆς φυλῆς τῶν Παρισίων, οἵτινες ἐκάλουν τὴν πρωτεύουσιν αὐτῶν Lutetia Parisiorum. Εἶχε δὲ σημασίαν τινὰ ἡδὴ ἐν Ῥωμαϊκῇ ἐποχῇ, ὅποτε καὶ ὑπῆρξεν ἐκεῖ ὁχυρωμένον στρατόπεδον καὶ ἀνηγέρθη αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον. Ἐν τοῖς ὑπεριον ἐγένετο ἔδρα τῶν Μερovingίων καὶ εἴτα τῶν Καπετιδῶν. Κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα ἤτο ἡδὴ διὰ τῆς βιομηχανίας τῆς καὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ πανεπιστημίου τῆς μία τῶν σπουδαιότερων πόλεων τῆς Εὐρώπης· ἀριθμοῦσα τότε 150 χιλ. κατ. Ἀπὸ τοῦ 11^{ου} αἰῶνος ἡ πόλις ὑπῆρξε πάντοτε τὸ κύριον πρόσωπον εἰς τὰ σπουδαῖα συμβάντα τῆς χώρας, κυρίως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπαναστάσει τοῦ 1789, καθ' ἣν οἱ κάτοικοι, ὠπλισμένοι καὶ διωργανωμένοι ὡς ἔθνοςφρευρά, ἐπὶ κεφαλῇ δ' ἔχοντες τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, ἐξήσκησαν ἀποτελεσματικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν Ἑθνικὴν συνέλευσιν καὶ τὴν Συντακτικὴν καὶ συνετέλεσαν τὸ μέγιστον εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας διὰ τῶν κατὰ τῆς Βαστίλλης (2^η/7^{ης} Ἰουλ. 1789) καὶ τῶν Τυλλερῶν (10 Ἀύγ. v. 1792) ἐφόδων. Τῇ 19^η/31^{ης} Μαρτίου 1814 ἡναγκάσθη ἡ πόλις νὰ παραδοθῇ εἰς τὰ ἡνικείμενα στρατεύματα τῶν Πρώσων, Ῥώσων καὶ Αὐστριακῶν, ἐπηκολούθησε δὲ ἡ παραίτησις τοῦ Ναπολέοντος Α' καὶ ἡ πρῶτὴ τῶν Παρισίων συνθήκη εἰρήνης (1^η/30^{ης} Μαΐου), καθ' ἣν τὰ ὅρια τῆς Γαλλίας ἀποκατεστάθησαν περίπου οἷα ἦσαν πρὸ τοῦ 1792. Μετὰ τὴν ἐν Βατερλώ μάχην πάλιν οἱ σύμμαχοι εἰσῆλθον εἰς τοὺς Π. καὶ ἐπῆλθεν ἡ δευτέρα τῶν Π. συνθήκη (8^η/20^{ης} Νοεμβρ. 1815), δι' ἧς περιωρίσθη ἡ Γαλλία εἰς τὰ σύνορα τοῦ 1790 μετὰ τινων τροποποιήσεων, ὑπεχρεώθη δὲ νὰ πληρώσῃ 700 ἑκατομμ. φρ. λόγω ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς Συμμάχους. Τῷ 1830 κατὰ Ἰούλιον καὶ τῷ 1848 κατὰ Φεβρουάριον ἐξεργάγησαν ἐπαναστάσεις ἐστὶν ἔχουσαι τὰ ὑπὸ τῶν ἐργατῶν οἰκόμενα ἀνατολικά προάστεια. Ἡ τρίτῃ συν-

θήκη των Π. ἐπεράτωσε τὸν ἀνατολικὸν πόλεμον τῇ 18³⁰ Μαρτ. 1856, ἐκάνονισε δὲ κυρίως τὰ τῆς Ἀνατολῆς ζητήματα. ἐκήρυξε μεταξύ ἄλλων τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Τουρκίας, τὴν οὐδετερότητα τοῦ Εὐδείου Πόντου κλ. Κατὰ τὸν γαλλογερμαν. πόλεμον ὁ γερμανικὸς στρατὸς περιέβλεπεν ἀπανταχόθεν (ἀπὸ τῆς 7¹⁹ Οκτ.) τοὺς Π., ἤρξατο δὲ βαθμυδὲν τὸν βορβαβανισμόν· μετὰ πολλὰς δὲ ἀνδρείας προσβολὰς τῶν Γάλλων κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὧν περιφύτοι αἱ παρὰ τὸ Le Bourget, Brie και Champigny, Meudon κλ., ἠναγκάσθη ἡ πόλις νὰ παραδοθῇ τῇ 16²⁸ Ιαν. 1871 καὶ τῇ 1 Μαρτίου (ν) εἰσῆλθεν ὁ γερμαν. στρατὸς εἰς τοὺς Π. Τῇ δὲ 6¹⁴ Μαρτίου ἐξεργράγη ἡ ἐπαναστασις τῶν κομμουνιστῶν, καθ' ἣν πλείστα οἰκοδομήματα κατεστράφησαν διὰ τοῦ πυρὸς καὶ ἤτις μέλει κατὰ τὸ τέλος τοῦ Μαΐου κατεστῆλθον ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῆς κυβερνήσεως. Ἐν Π. ἐγένοντο καὶ δύο παγκόσμιοι ἐκθέσεις, καὶ δὴ τῷ 1878 καὶ τῷ 1889. [Μ.Σ.]

Παρισίων κόμης. Βλ. Αὐρηλίας εἰκος, ἡ'. Ἀπέθανε δὲ ὁ ἀνὴρ τῷ 1894, ὅτε τὰ ἐπὶ τοῦ γαλλ. θρόνου δικαιώματά του μετεβιβάσθησαν εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱόν του Λουὶ. Φίλιππον Ῥοβέρτον, γενν. 1869.

Πάρκ (Mungo Park). Σκωτὸς ἐρευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς, γενν. 1771. Τῷ 1795 ἐπιχειρήσας τὸ πρῶτον τοῦ εἰς Ἀφρικὴν ταξίδιον διήλθεν ἐκ Δ πρὸς Δ τὰ βασιλεῖα Κολλί, Βενδού, Κατσάγαν, Κάρτα, φθάνων δὲ εἰς τὸν Νίγηρα ἀνῆλθε πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ἐρ' Ικανόν. Τῷ δὲ 1805 δι' ἄλλης ἐδοῦ ἐφθάσε πάλιν εἰς αὐτὴν, ἐπισκέψθη δὲ καὶ τὸ βασιλεῖον Χάουσα ἔπου διωκόμενος ἐν ποταμῷ καὶ ζητήσας νὰ σωθῇ κολυμβῶν ἐπνίγη λήγοντος τοῦ 1805. [Β.Ε.]

Πάρκερ. Ἀγγλικὴ οἰκογένεια ἥς πολλοὶ γόνοι διεκρίθησαν ἐν τῇ ναυτικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πατρίδος τῶν ἀπὸ τοῦ 12¹⁷ αἰῶνος. Τούτων γνωστότερος εἶναι ὁ σὲρ Γουλιέλμος Π., γενν. 1781, μετασχὼν δὲ ἡδὴ τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ 19¹⁸ αἰῶνος ἀγώνων τῆς Ἀγγλίας κατὰ τοῦ Ναπολέοντος· τῷ 1841 ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ κατὰ τῆς Κίνας στόλου καὶ κυριεύσας πολλὰς πόλεις ἠναγκάσας ταύτην εἰς συνθήκην· τῷ 1850 διώκει τὸν ἀποκλείσαντα τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας ἀγγλ. στόλον. Ἀποστρεφθεὶς δὲ μετ' ὀλίγον τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας ἀπέθανε τῷ 1866.

Παρμαντιέτος νόσος ἡ τρομώδης παραλύσις. Νόσος ἀγνώστου φύσεως, ἄνευ φανερῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιωσεων (πιθανῶς ἐξαρξουσῶν ἐν τῷ νωτ. μυελῷ ἡ τοῖς κινητικαῖς νευροῖς), προσβάλλουσα δὲ τοὺς ὑπερβάντας τὴν τῆς ἡλικίας ἀκμὴν. Χαρακτηρίζουσιν αὐτὴν α') τρομώδεις κινήσεις διαλείπουσαι, ἀπὸ τῆς ἐπείρας

τῶν χειρῶν σὺν τῷ χρόνῳ ἐπινεμόμεναι· τὰ τε 4 ἄκρα καὶ τὸν κορμὸν καὶ τὴν κεφαλὴν· β') ἀκαμψία μυῶν τινῶν, ὡς ἐξ ἧς ἡ κεφαλὴ κλίνει πρὸς τὸ στέρνον, ὁ κορμὸς κυρτοῦται, κάμπτονται δὲ τὰ ἄκρα κατὰ τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀγκῶνας. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐξελίσσονται βαθμυδὲν καὶ μετὰ μακρὰν πορείαν ἢ νόσος ἀπολήγει εἰς θάνατον διὰ μακρασμοῦ. Ἐν τῇ θεραπείᾳ, καίπερ ἀνέλπιδι, συνιστῶνται λουτρά, ἐντριβὰ, ἡλεκτρισμός, τὰ βρωμιούχα, τὸ ἄρτενικόν κλ.

Πάρκον. Βλ. Κῆπος.

Παριλαμέντον ἐκαλεῖτο ἐν Ἀγγλίᾳ (Parliament) ἀπὸ τῆς νορμαννικῆς κατακτήσεως ἡ συνέλευσις τῶν εὐγενῶν, ἐξ ἧς ἀνεπτύχθησαν κατόπιν αἱ δύο βουλαι τῶν λόρδων καὶ τῶν κοι στήτων. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ Parlement ἐσῆμαινε δικαστήριον διὰ τὰς διαφορὰς τῶν ἀμέσως ὑπὸ τὴν βασιλεῖα ἱσταμένων εὐγενῶν κλ., μεταβληθὲν εἰτα εἰς ἀνώτατον δικαστήριον βασιλικὸν ἐδρεῦεν ἐν Παρισίοις. Ὑστερον προσαρτηθειῶν νέων χωρῶν ἔδρυσαν αἱ βασιλεῖς καὶ ἐκεῖ Π. ἅτινα ὁμῶς συνέδοντο μετὰ τοῦ τῶν Παρισίων. Τοῦτο καταργηθὲν ὑπὸ τοῦ καγκελλαρίου Μωπῶ 1771, ἀνιδρύθη ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ 15¹⁷, πάλιν ὁμῶς κατηργήθη 1788. Σήμερον ἡ λέξις ἐν ταῖς εὐρωπ. γλώσσαις σημαίνει τὴν Βουλὴν. [Εἴγ.]

Πάρμα (Parma). 1) Μέχρι τοῦ 1860 δουκάτον αὐτοπύστατον τῆς Ἀνω Ἰταλίας, ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν δύο δουκάτων Πάρμας καὶ Πλακεντίας καὶ τοῦ πριγκιπάτου Γουαστάλλας, περιελάμβανε δὲ 6 158 τχμ. Τὰ νῦν καλεῖται οὕτω ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας ἔχουσα ἐμβ. 3 310 τχμ. μετὰ 285790 κατ. (1890).—2) Πρωτεύουσα τοῦ ἀλλοτε ὁμωνύμου δουκάτου καὶ νῦν τῆς ὁμων. Ἰταλ. ἐπαρχίας, ἐπὶ τοῦ ἔμυον. ποταμοῦ, ἔχουσα 44 092 κατ., πανεπιστήμιον ἱδρυθὲν 1549 μετ' ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἄλλων παραρτημάτων, μουσικὴν, τεχνικὴν, τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ ἄλλας σχολὰς, ὑπὲρ τοῦς 60 ναοὺς, ἐν οἷς εἰκόνας τοῦ Κορρέτζιο κλ., θέατρον περιλαμβάνον 4 500 θεατὰς, μουσεῖον ἀρχαιοτήτων, πινακοθήκην καὶ βιβλιοθήκην πλουσιωτάτας, μέγαρον τῶν πάλαι μεγιστάνων κλ., ἐτι βιομηχανίαν μεταξίνων καὶ βαρβακερῶν εἰδῶν, ποικίλον ἐμπόριον κλ [Μ.Σ.]

Πάρμας τυρὸς καλεῖται καταχρηστικῶς εἶδος τυροῦ σκληρὸν καὶ παχύ, ἐκ γάλακτος οὖτινος δὲν ἀφηρέθη τὸ πῦρ παρσκευαζόμενον ἐν πάσῃ τῇ Ἀνω Ἰταλίᾳ. Ἡ ὀρίστη αὐτοῦ ποιότης προέρχεται ἐκ τοῦ Lodi (fromaggio lodigiano).

Παρμαντιέ (Ant. Aug. Parmentier). Γάλλος ἀγρονόμος, γενν. ἐν Μονδιδιέ 1737 καὶ ἀποθ. 1813. Κατὰ τὸν λιμὸν τοῦ 1769 τῆς Ἀκαδημίας ὁρίσασθαι βραβεῖον διὰ τὴν

ἀρίστην πραγματείαν περί τῶν δυναμένων ν' ἀντικαταστήσωσι τὸν ἀρτον οὐσιῶν, ἔλαβεν αὐτὸ ὁ Π. ἐκθειάσας τὰ μῆπω ἐν Γαλλίᾳ εἰσγηγμένα γεώμηλα· καλλιεργήτας δὲ αὐτὰ πρῶτος ἐγένετο ὁ εἰσηγητὴς αὐτῶν ἐν τῇ πατρίδι του. Ἐτελειοποίησε δὲ ὁ Π. καὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ σταφυλοσακχάρου καὶ ἔγραψε πλεῖστα σχετικά πρὸς τὰς ἐργασίας ταύτας συγγράμματα. [B.E.]

Παρμεζάνα. Βλ. Πάρμας τυρός.

Παρμελίχ. Εἶδος λειχῆνος, βλ. πίν. Λειχῆνες, 5.

Παρμενίδης. Ὁ ἐπιστημότατος φιλόσοφος τῆς Ἑλεατικῆς σχολῆς (βλ. Ἑλεαταί). Ἐγενν. ἐν Ἑλέᾳ περί τὸ 515 π. Χ. γέρων δὲ ἦδη ἦλθεν περὶ τὸ 450 εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγνώρισεν αὐτὸν καὶ ὁ Σωκράτης. Πυθαγορίζων κατ' ἀρχάς, προσηλώθη εἰς τὴν Ξενοφάνει, οὗτινος ἐτελειοποίησε τὴν διδασκαλίαν (βλ. Ἑλεᾶται). Ἐτιμᾶτο καὶ ὡς εὐγενὴς καὶ γενναῖος χαρακτήρ, καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαίωτη α. Τῶν φιλοσοφικῶν ποιησεῶν του ἐσώθησαν ἀποσπάσματα (ἐκδεδομένα). Ἀπ' αὐτοῦ τιτλοφρεῖται εἰς τῶν διαλογῶν τοῦ Πλάτωνος. [T.E.M.]

Παρμενίων. Εἷς τῶν ἐπισημοτέρων στρατηγῶν Φιλίππου τοῦ Β' τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ ὁποίου διώκει τὸ βαρὺ περικόν. Τῷ 330 διωρίσθη διοικητὴς τῶν νεωστὶ κυριευθέντων Ἑκβατάνων καὶ τοποτηρητὴς ἐν Μηδίᾳ. Ἀλλὰ τῷ αὐτῷ ἔτει παρῆλθοντο διαταγῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀδην τὸν υἱὸν του Φιλώταν (βλ. λ.).

Παρνασσός. Ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος, ὑπαγομένη εἰς τὸν νομὸν Φθιωτιζο-φωκίδος, περιλαμβάνουσα δὲ τοὺς δήμους Ἀμφισσης, Ἀντικύρρας, Γαλαξειδίου, Δωριέων, Καλλιέων, Κρίστης, Μυονίας καὶ Παρνασσίων. Ἐχει ἐν ὅλῳ 32 435 κατ., πρωτεύουσαν δὲ τὴν Ἀμφισσαν. [M.S.]

Παρνασσίων δήμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Παρνασσίδα καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν χωρίων Τοπόλια (πρωτεύουσα) καὶ Κολοβάτι καὶ τῆς μονῆς Προφήτου Ἡλιοῦ. Ἐχει 1475 κατ.

Παρνασσός (νῦν Λιάκουρα). Μεγαλοπρεπὲς ὄρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ὑψοῦμενον ἐπὶ τριγωνικῆς βάσεως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Φωκίδι, ἐπὶ τῶν συνόρων τῶν σημερινῶν ἐπαρχιῶν Παρνασσίδος, Λοκρίδος καὶ Λεβαδείας. Πρὸς ΒΑ περιβάλλεται ὑπὸ τῆς πεδιάδος τοῦ Κηφισοῦ, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς τῆς Ἀμφίσσης καὶ πρὸς Ν ὑπὸ δύο στενῶν κοιλάδων, συνδέεται δὲ διὰ χαμηλῶν διόδων μετ' ἄλλων ὀρέων, καὶ δὴ πρὸς ΒΔ μετὰ τῆς Γκιώνας καὶ πρὸς ΝΑ μετὰ τοῦ Ἑλικῶνος (διὰ τῆς βράχως τῆς Ἀράχωβας). Ὁ εἰς

ἀσβεστίτου κορμὸς τοῦ ὄρους δεικνύει δύο ἀπὸ ΒΔ πρὸς ΝΑ διευθυνομένας βράχους· πρὸς ὥστε ὡς ὅσον τινὲς ὥρατα δάση, ὑψοῦται εἰς ἀριθμὸν τινα γυμνῶν κορυφῶν καλυπτομένων κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους ὑπὸ χιόνος, ὧν ἡ ὑψηλότερα, καλουμένη τὸ πάλαι Λυκώρεια (ἔθεν καὶ τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ ὄρους) ἔχει ὕψος 2 459 μ., κεῖται δὲ κατὰ τὴν ΝΑ ἀκρὰν τοῦ κορμοῦ καὶ παρέχει μακρὰν θέαν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας μέχρι τῆς Βορείου Ἀρκαδίας· δευτερεύουσα κορυφὴν εἶναι ἡ πρὸς ΒΔ Τιθορέα. Ὑπὸ τοὺς ἀπορρῶγας βράχους τῆς Ν πλευρᾶς (τὰς λεγ. Φαιδριάδας), κεῖνται οἱ Δελφοί, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄνω τῶν Δελφῶν ὄροπέδιου εὐρίσκεται τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν τῷ Πανὶ καὶ ταῖς νύμφαις, ὅπου ἐρωτᾶζοντο ὄργια εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Κυρίως ὅμως τὸ ὄρος ἦτο καθειωμένον τῷ Ἀπόλλωνι καὶ ταῖς Μούσαις.

Παρναχούδα (San Luiz de Parna-hyba). Πόλις τῆς Βρασιλίας ἐν τῇ πολιτείᾳ Πιωγύ, ἔχουσα περὶ τὰς 8 000 κατοίκους, κειμένη δ' ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Π. (ἔχοντος μῆκος 1 040 χμ.). [M.S.]

Πάρνελλ (Charles Stewart Parnell). Ἴρλανδὸς βουλευτὴς καὶ δημαγωγός, περιώνυμος διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἰρλανδίας ἀγωνίας του. Ἐγενν. ἐν Ἀραδαλ τῆς κομητείας Βίκλοβ, τῷ 1846, τῷ 1874 διωρίσθη δικαστὴς ἐν τῇ κομητείᾳ ταύτῃ, τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος ἐκλεγείας μέλος τῆς Κάτω Βουλῆς ἐδήλωσεν ἥδη τὰς ἀνεξαρτήτους ἰδέας του, ἐκολουθῶν τὸν ἀρχηγὸν τῆς μεριδὸς τῆς ἱρλ. αὐτοδιοικήσεως Ἰσαὰκ Βούτ. Ταχέως ὅμως προήχθη ἐν ταύτῃ διὰ τοῦ ἀποτόμου καὶ ῥιζοσπαστικοῦ κατὰ τῆς κυβερνήσεως τρόπου του καὶ κατέστη ἀρχηγὸς αὐτῆς, πολὺ νῦν εὐστῆς ἰσχυροτέρως. Ἐπωφελήθει τὸ ἀγροτικὸν ἱρλανδικὸν ζήτημα τοσοῦτον ἐξήγειρε τοὺς συμπατριώτας του ὥστε ἡ ἀγγλ. κυβέρνησις ἐφυλάκισε καὶ παρέπεμψε τοῦτον εἰς δίκην ὡς ταραξίαν. Ἀθωωθείς ἐξηκολούθησε τοὺς ἀγωνίας του ὑποστηρίζας μὲν γενναίως τὸ περὶ αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἰρλανδίας νομοσχέδιον τοῦ Γλάδ-στωνος, πολέμῳ δὲ ἀμειλικτικῶς τοὺς συντηρητικούς. Ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ προσεβλήθη σημαντικῶς διὰ τῆς ἐνεκα μοιχείας καταδικῆς του τῷ 1890, μεθ' ἣν ἐγκατέλειψαν αὐτὸν οἱ πλεῖστοι τῶν ὁπαδῶν του (ταχθέντες ὑπὸ τὸν Μάκ Κάρθυ)· ὀλίγοι δὲ μέιναντες αὐτῷ πιστοὶ ἐπεκλήθησαν Πάρνελλισταί. Ἐνῶ δὲ ὁ Π. κατεγίνετο εἰς νέα συλλαλητήρια πρὸς ἀνάκτησιν τῆς περιωπῆς του ἀπέθανε κατ' Ὀκτώβριον 1891. [B.E.]

Πάρνης (κοιν. Ὀζιά). Ὀρος ὑψοῦμενον κατὰ τὸ ΒΔ μέρος τῆς Ἀττικῆς, ἐνούμενον δὲ πρὸς Δ μετὰ τοῦ Κιθαιρώνα

διὰ χαμηλοτέρων ῥάχεων καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπο-
τελούν τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς τῆς Βοιωτίας.
Ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Θριασίου πεδίου (πρὸς
Β τῆς Ἑλευσίως) καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς
Εὐβοικῆς θαλάσσης. Εἶναι δρυμώδης ὡς καὶ
ὁ Κιθαίρων, τὸ πάλαι δὲ περιεῖχε καὶ ἀρ-
κτους· ἦν δ' ἐπ' αὐτοῦ Ζεὺς Παρνήθιος χαλ-
κοῦς καὶ βωμὸς τοῦ Διὸς Σημαλέου καὶ
ἕτερος ἐφ' οὗ ἔθουν διὲ μὲν εἰς τὸν Ὀμβρίον,
ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀπήμιον Δία. Ἡ ὑψηλότερα
κορυφή ἔχει ὕψος 1410 μ. καὶ κεῖται πρὸς
Δ τοῦ Τατοίου Ἐνεκα τῆς θέσεως αὐτοῦ
πολλὰ μέρη τοῦ Π. ἦσαν ὠχυρωμένα καὶ
ὑπῆρξαν σπουδαῖα ἐν τῇ ἀρχαίότητι, ὡς ἡ
Δεκέλεια, ἡ Φυλή, τὸ Ἄρμα καὶ τὸ Λει-
ψύδριον. [Μ.Σ.]

Παρνύ (Desiré, ὑποκείμενος de Parny).
Γάλλος ἐρωτικὸς ποιητικὸς, γενν. 1753 ἐν
τῇ νήσῳ Βουρβών, ἀποθ. ἐν Παρίσις 1814
ἔποιησε τὸ κωμικὰ ἔπη *La guerre des
dieux anciens et modernes* ἐτι *Le para-
dis perdu, Les galanteries de la Bible,*
Les Rosecroix κλ. Ἀλλ' ἡ εἰρήνη τοῦ θρεί-
λεται κυρίως εἰς τὰς τρυφεράς τοῦ ἐρωτικὰς
ποιήσεις (*Poesies erotiques* 1780-8, κλ.).

Πάρνων (κοιν. Μαλεβόν). Ὀρος ὑψού-
μενον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Λακωνίας καὶ
Κυνουρίας, διεθυνόμενον δὲ ἀπὸ Β3 πρὸς
ΝΑ καὶ συνεχιζόμενον ὑπὸ χαμηλοτέρων ὄρο-
σείρων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλεάς. Ἐ-
στὶ ὕψος 1937 μ. [Μ.Σ.]

— Ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθη δὴ ἡ οὐκ τῆς Ἑλ-
λάδος, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κυνου-
ρίας καὶ ἔχων 4067 κατ., ὧν 3347 ἐν τῇ
πρωτεύουσῃ Ἀγ. Πέτρῳ, 708 ἐν τῇ χωρ.
Βούρβουρα καὶ 12 ἐν τῇ μονῇ Μυλεβῇ.

Πάρροδος. Ἐν τῇ παρυστάσει τῶν
ἀρχαίων δραμάτων ἡ πρώτη πανηγυρικὴ πα-
ρουσία τοῦ χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἐτι
δὲ ἡ ἐν τοῖς πλαγίοις θέσις ὅθεν οὗτος εἰσέρ-
χεται καὶ τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ ψαλλόμε-
νον ᾄσμα.

Παροικία. Κωμόπολις τῆς νήσου Πά-
ρου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Πάρου, κει-
μένη κατὰ τὸ ΒΔ αὐτῆς τμήμα καὶ ΝΔ τῆς
Ναούσης, ἥς ἀπέχει ὥρ. 2. Ἐχει μικρὸν
τίνα λιμένα. Οἰκεῖται ὑπὸ 2338 κατοίκων
καὶ παράγει δημ. καρπούς, αἶνον, ὄσπρια,
βάμβακα, σῦκα, ἐλαίας καὶ προϊόντα κτη-
νοτροφίας. Κατέχει τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀρ-
χαίας Πάρου.

Παροικοί. Βλ. Δουλοπάριοι.

Παροιμαί καλοῦνται σύντομοι φρά-
σεις ἀπὸ περιστάσεων τοῦ κοινοῦ βίου εἰλημ-
μένοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ διαδεδομένοι παρ'
αὐτῷ πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀλλων ἐκαστοτε
παρουσιζομένων ἀναλόγων νέων περιστά-
σεων. Ἡ φράσις π. χ. φασούλι φασούλι

γερμίζει τὸ σακκοῦλι· εἶναι Π. Αἱ Π. εἰσι
πολλῆς προτοχῆς αἵτια· διότι δεικνύουσι τὸ
πνεῦμα τῶν λαῶν, δι' ὃ καὶ ἐπιμελῶς συνε-
λέγησαν παρὰ πολλοῖς τούτων, καὶ δὴ ἐν τῇ
ἀρχαίότητι ὑπὸ τῶν παροιμιογράφων (βλ. λ.).
Περὶ δὲ τῶν λεγομ. Π. τοῦ Σολομῶντος
βλ. Σολομών.

Παροιμιακὸς στίχος καλεῖται ἐν
τῇ ἀρχαίᾳ μετρικῇ ὁ εἰς συλλαβὴν καταλη-
κτικὸς ἀναπαιστικὸς δίμετρος (βλ. τὰς λ.
ταύτας) ἥτοι ὁ συνιστάμενος ἐκ τεσσάρων
ἀναπαιστων ὧν τοῦ τελευταίου ἐλλείπει ἡ τε-
λευταία (μακρά) συλλαβή, τῶν δύο πρώτων
(βραχείων) πάντοτε ἀντικαθισταμένων ὑπὸ
μίας μακράς.

Παροιμιογράφοι. Οἱ συλλέξαν-
τες καὶ ἐρμηνεύσαντες τὰς ἀρχαίας παροιμίας
συγγραφεῖς. Τισὶ τοῖς ὑπῆρξαν ὁ Ζηνόβιος,
οὗτινος ἡ συλλογὴ σώζεται ἐν πολλοῖς χει-
ρογράφοις, ὁ Διογενειανός, οἱ βυζαντινοὶ Μα-
κάριος, Γρηγόριος ὁ Κύριος κλ. Ἡ πλη-
ρεστέρα τῶν Π. ἐκδόσις ἐστὶν ἡ τῶν Lentsch
καὶ Schneidewin ὑπὸ τὴν τίτλον *Corpus
paroemiographorum Graecorum* (τόμ. Α' καὶ Β' 1839-51). Ἀλλὰς συλλογὰς βλ. ἐν
Miller, *Mélanges de littérature grecque*
(1868) καὶ Graux ἐν *Revue de philologie*
(Β' τόμ.).

Παρονομασία. Ῥητορικὸν σχῆμα
καθ' ὃ λέξις τις μεταποιεῖται κατὰ τι, προσ-
αρμυζομένη οὕτως εἰς ἐννοίαν διαφορὴν, ἣν
ἔχει κατὰ νοῦν ὁ ῥήτωρ.

Παροξυσμός. Ἡ ἐπίτασις τῶν συμ-
πτωμάτων νόσου τινός, ἐπερχομένη εἰς τίνα
νοσήματα περιοδικῶς μετὰ διαλειμάτων
καθ' ὃ τὰ συμπτώματα ταῦτα εἰσὶν ἐν ὑφέ-
σει ἢ ἐλλείπουσι τίνα αὐτῶν ἢ καὶ οὐδὲν
ὑπάρχει τὸ νοσηρὸν· οὕτως ἔχουσι Π. τὸ
ασθμα, ἡ στηθάγχη, ἡ ἀρθρίτις κτλ. Ἀρι-
στον ἔμως παράδειγμα Π. παρέχουσιν οἱ
διαλείποντες πυρετοί, δι' ὃ καὶ ἐπ' αὐτῶν
ἰδίως κοινολογεῖται ἡ λέξις.

Παρόρι. 1) Κώμη τῆς Λακωνίας ὑπα-
γομένη εἰς τὸν δῆμον Σπάρτης, ἥς ἀπέχει
50' κειμένη πρὸς τὸ ΝΔ ἐπὶ μαγευτικῆς θέ-
σεως τῶν προσόδων τοῦ Ταυγέτου, πλησίον
τῆς ὁποίας διανοίγεται ἐν τῇ Ταυγέτῳ στενὴ
καὶ μεγαλοπρεπὴς φάραγξ (Λαγκάδα). Κατὰ
τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν φάραγγα ὑψοῦται μέ-
γας καὶ κάθετος βράχος ὅστις θεωρεῖται ὡς
οἱ τῶν ἀρχαίων Ἀποθέται, ἐνταῦθα δ' ἐπί-
σης τοποθετεῖται καὶ ὁ Κατάδα (βλ. τὰς λ.).
Τὸ Π. ἐκτίσθη μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ
Μισοῦ, οἰκεῖται δὲ ὑπὸ 439 κατοίκων. —
2) Χωρίον τοῦ δήμου Κορυθίου τῆς Μαντι-
νείας, ἔχον 112 κατ. [Μ.Σ.]

Πάρος. Μία τῶν μεγαλυτέρων Κυκλά-
δων νήσων, κειμένη 6 χμ. Δ τῆς Νάξου.

ἔγχευσα ἐμβ. 209 τχμ. καὶ 7 028 κατ. Ἐν γένει ἔχει ὡσεὶδὲς σχῆμα, οὗ τὸ κανονικὸν μειοῦται κυρίως διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Β πλευρᾶς εἰσδύοντος κέλπου τῆς Ναούτης. Ἐκτὸς τούτου υπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ἕτεροι δύο λιμένες, τῆς Παροικίας (πρὸς Δ) καὶ τοῦ Δριοῦ (πρὸς Ν). Σχεδὸν ὅλη ἡ νῆσος πληροῦται ὑπὸ γυμνῶν ὀρέων, ἅπερ κατὰ τὸ κέντρον αὐτῆς ἔχουσι τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν των (Ἀγ. Ἡλίας, 771 μ.), ἀποτελοῦνται δὲ κυρίως ἐκ μαρμάρου. Εἰς τινὰς κοιλάδας καὶ παραλίους πεδιάδας καλλιιεργεῖται σίτος ὡς καὶ ἡ ἀμπέλος, ἥς τὸ προϊόν εἶναι εὐγευστότατον· ἀνέκαθεν δὲ ἐξήγετο ἐκ Π. τὸ λαμπρὸν μάρμαρον ἕπερ λυχνίτης καλούμενον ἐργησίμευτεν εἰς τοὺς περιήμευτος γλυπτὰς διὰ τὰ ἔργα των. Ἡ Π. κατωκίθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Κρητῶν καὶ τινῶν Ἀρκάδων, εἴτα δὲ ὑπὸ Ἰώνων ὧν ἀρχηγὸι ἦσαν ὁ Κλύτιος καὶ ὁ Μέλας· τὸ ὄνομα ἔλαβε κατὰ τὴν Καλλιμαχὴν ἀπὸ τινος Πάρου υἱοῦ τοῦ Παρατίου, ἀνδρὸς Ἀρκάδος, ὁ δὲ Νικάνωρ ἀναφέρει ὡς ὀνόματα αὐτῆς καὶ τὰ Πακτία, Δημητριάς, Ζάκυνθος, Ὑρία, Ὑλήεσσα, Μινώα καὶ Καβαρὶς (ἀπὸ τοῦ Καβάρου τοῦ μηνύσαντος τῇ ἀμνηστὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κόρης), τέλος δ' ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι ὠνομάζετο Πλατεῖα καὶ Μινωίς. Ἐλατρεύετο δ' ἐν Π. κυρίως ἡ θεοσφορὸς Δημήτηρ, πρὸς δὲ οἱ Διδόσκουροι, ὁ Διόνυσος, ὁ Ἀπόλλων καὶ ἄλλοι θεοί. Περὶ τῶν Παρίων γινώσκουμεν ὅτι ἐθεωροῦντο ἀνθρώποι δικαιοί, διὸ καὶ ποτε οἱ Μιλήσιοι κατὰ στάσις τινὰ ἀνέθηκαν εἰς αὐτοὺς τὴν διαιτησίαν. Κατὰ τὸ α' ἔτος τῆς 15 Ὀλυμπιάδος ἡ Π. κατὰ τινὰ χρησμὸν ἐπεμψεν ἀποικίαν εἰς Θάσον ὑπὸ τὸν πατέρα τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ Ἀρχιλόχου, ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν Πάριον ἐπὶ τῆς Προποντίδος. Εἶχε δὲ ἡ Π. ἐμῶνυμον πόλιν ἰσχυρῶς περιτειγισμένην, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς σημερινῆς πρωτεύουστος Παροικίας (βλ. λ.). Ταύτην προσέβαλε ματαίως ὁ Μιλιτιάδης, ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Παρίων ἐπὶ τῇ προφύσει ὅτι παρέσχεον βνήθειαν εἰς τοὺς Πέρσας ἢ πρὸς πλουτισμὸν τῶν Ἀθηναίων, τῇ ἀληθείᾳ ὅμως ἵνα ἐκδικηθῇ διαβληθεὶς ποτε ὑπὸ Παρίου τινός. Τὸ ἀρχαῖον ἡ Π. ἤρτητο ἐκ τῆς Νάξου, ὡς καὶ ἡ Ἀνδρος καὶ ἄλλαι νῆσοι· ὅτε δὲ οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν β' Περσικὴν πόλεμον ἐγένοντο θαλασσοκράτορες, ὑπέκυψε καὶ αὕτη εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν καὶ ἐξέπεσε βαθμῆδεν. Ὑστερον ὑπῆχθη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, παρεδόθη δὲ 197 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὑστερον περιήλθεν εἰς αὐτοὺς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκτοτε εἶχε κοινὴν τὴν τύχην τῶν λοιπῶν Κυκλάδων.

Τὴν σήμερον ἡ Π. υπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Νάξου, ἔχει δὲ 4 δήμους, Μαρπίσης

(πρωτ. Τσιπίδος), Ναούτης (πρωτ. Νάουτα), Πάρου (πρωτ. Παροικία) καὶ Ὑρίας (Λεύκα). Διὰ στενοῦ περθμοῦ χωρίζεται ἀπὸ τῆς μικρᾶς νήσου Ἀντιπάρου, τῆς ἀρχ. Ὠλιάρου (βλ. λ.).

Ηκροῦνα. βλ. Ἀριστολογία.

Ηαρρασία. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ἀρκαδίας, ἐξ ἧς ἐκλήθη οὕτω καὶ τμήμα τῆς Ν Ἀρκαδίας περιλαμβάνον 8 πόλεις ὧν σπουδαιοτάτη ἡ Λυκόσουρα.

Ηαρράσιος. Διάσημος ζωγράφος τῆς ἀρχ. Ἑλλάδος, υἱὸς Εὐάνορος καὶ Ἐφέσιος τὴν πατρίδα. Ἡκμασεν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (περὶ τὰ 400), ἔγραψε δὲ κυρίως θεοὺς καὶ ἥρωας καὶ διεκρίθη ἰδίως διὰ τὴν διαγραφὴν τῶν μελῶν, τὴν ἐκφράσιν τοῦ στόματος, τὴν χάριν τῆς κόμης καὶ τὴν ἐν γένει συμμετρίαν· τόσον δὲ ἀκριβῶς ἐμίμειτο τὴν φύσιν ὥστε λέγεται ὅτι ἐν διαγωνισμῷ πρὸς τὸν σύγχρονον αὐτῷ Ζεῦξιν παραστήσαντα σταφυλὰς ἀπατησάσας τὰ πτηνὰ διὰ τῆς φυσικότητός των, αὐτὸς ἔγραψε παραπέτασμα, ἕπερ ὁ Ζεῦξ ἐκλάβων ὡς φυσικὸν παρεκάλεσε τὸν Π. ν' ἀποσύρῃ ἵνα ἴδῃ τὴν εἰκόνα. Περιήγημοι τορευταὶ παρὰ τοῦ Π. ἐλάμβανον τὰ ἰχθυογραφήματα τῶν ἔργων των, ὡς ὁ Μῦς καὶ αἱ ἰχθυογραφαί του ὑπῆρξαν θησαυρὸς διὰ τοὺς μετ' αὐτὸν ζωγράφους. Κυρίως ἐφημίζοντο ἐκ τῶν πινάκων του καὶ δύο ὀπλῖται, παράστασις τοῦ δήμου τῶν Ἀθηνῶν εἰκονίζουσα τὰ πάθη τῶν διαφόρων πολιτῶν, προσωπογραφίαι τινές, Προμηθεὺς δεσμώτης (δι' ὃν λέγεται ὅτι ὡς πρότυπον ἐχρησιμοποίησεν αἰγυλῶτον ἐν ἐβασάνισε), Φιλοκτήτης, ὁ περὶ τῶν ὅπλων ἀγὼν τοῦ Αἴαντος, ὃν ἔγραψε διαγωνιζόμενος πρὸς τὸν Τιμάνθη (ἡττηθεὶς ὁμοῦς εἶπεν ὅτι λυπεῖται διὰ τὸν Αἴαντα τὸ δευτέρου ἡττηθέντα) κλπ. Εἶχε δὲ πλήρη συνείδησιν τῆς ἀξίας του, ἀνῆγε τὸν οἶκόν του ἕνεκα τοῦ ὀνόματος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἀρχάσιον ἐκ τῆς πόλεως Παρρασίας, καὶ ἐπεγράφετο ἐπὶ τῶν εἰκόνων του «ἀρροδίαίτος», ἕπερ μετέβλεν τις παρῶδων εἰς «ἀρροδίαίτος» αἰνιττομένους τὴν χρυσὴν ῥάβδον ἧς ἐποιεῖτο χρῆσιν ζωγραφίζων· ὁ ἴδιος δὲ δι' ἐχρηζέτο ὅτι εὗρε τῆς τέχνης τὰ ἔσχατα τέρματα. [Λ.Σ.]

Ηαρροτία. βλ. Ἀμαμηλώδη.

Ηάρου (σέρ Γουλ. Ἐδουάρδος Parry). Ἀγγλὸς ναυτικός, γενν. 1790 ἐν Bath, ἀποθανὼν ἐν Ἑμς 1855. Διεκρίθη ἰδίως ὡς θαλασσοπόρος τολμηρὸς, προδὸς πρὸς Βορρὰν μέχρι τῆς 76^{ης} γεωγρ. πλάτους καὶ διαφόρους θέσεις ἀνακλύψας ἐν τῇ περὶ τὸν πόλον ζώνῃ. Ἐπίσης ἐζηρεῦνησε τὰς ἀμερικανικὰς θαλάσσας. Ἀπ' αὐτοῦ καλοῦνται αἱ ἀκατοίκητοι νῆσοι τοῦ Π., καίμενα

ὑπὸ πλάτος βόρειον 75° καὶ μῆκος Δ ἀπὸ τοῦ Γρήνιτς 79° — 124°, ἔχουσι δ' ἔκτασιν περίπου 153 500 τ.χμ. [Μ.Σ.]

Πάρσοι (ἢ Γέδροι) καλοῦνται ἐκείνοι οἱ Πέρσαι οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ ὁπαδοὶ τῆς θρησκείας τοῦ Ζωροάστρου. Καταδικώμενοι φανατικῶς ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν, οἵτινες καλοῦσιν αὐτοὺς Μάγους, περιωρίσθησαν εἰς τινὰ μέρη ἀπόμετρα τῆς Περσίας, οἱ δὲ πλείστοι μετενόησαν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πάρς ἢ Φάρς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὀνομάζονται, εἰς τὰ παράλια μέρη τῆς ΒΔ Ἰνδίας. Μόνον ἐν Ἰεζδ, Τάβτ καὶ τισὶ πόλεσι τοῦ Κερμάν ὑπάρχουσιν ἀκόμη παρσικαὶ κοινότητες, ἀριθμοῦσαι μόνον 8 000 ψυχάς· ἐν Ἰνδία δὲ κατεμετρήθησαν 789 904, ὧν κέντρον εἶναι ἡ Βομβεῖη. Οὗτοι καταγίνονται κυρίως εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ διαπρέπουσιν ἐπὶ καλλιτεργείᾳ τῆς ἐπιστήμης καὶ παιδείας. Ἡ θρησκεία των συμφωνεῖ ἐν γένει πρὸς τὴν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἀδέστα διδασκόμενῃ, προσέλαβε δὲ μάλλον μονοθεϊστικὴν χαρὰν τῆρα. Τοὺς νεκροὺς ἐκθέτουσιν ἐπὶ ὑψηλῶν πύργων, ὅπου τρώγονται ὑπὸ γυπῶν, διατηρεῦσι δὲ τὸ ἱερὸν πῦρ ἐν τοῖς ἰδιοῖς αὐτῶν ἀπλοῖς ναοῖς κλ.

Πάρτζελ. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλιφῆρας (Ὀλυμπίας), 2 ὥρ. Ν τῆς Ζάχας, μετὰ 422 κατοίκων.

Παρτινίκον (Partinico). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Πανόρμου, ἐν Σικελίᾳ, ἔχουσα 21 524 κατ., βιομηχανίαν μετάξης καὶ μαλλίου καὶ ἐμπόριον ἐλαίου καὶ οἴνου. [Μ.Σ.]

Παρύστις. Θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Ἀρταξέρξου τοῦ Μικρόχειρος, σύζυγος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Δαρείου τοῦ Ὁξυ, ᾧ ἐγέννησεν Ἀρταξέρξην τὸν Μνήμονα καὶ τὸν Κύρον, ὃν ἡγάπα καὶ ὑπεστήριξε μάλλον. Ἐθνηλητηρίασε τὴν σύζυγον τοῦ Ἀρταξέρξου Στάτειραν καὶ ἐπέισε τοῦτον νὰ θανατώσῃ τὸν Ἀρταφέρνην μισητὸν αὐτῇ ὄντα, διότι οὗτος κατήγγειλε τῇ Ἀρταξέρξει τὴν στάσιν τοῦ Κύρου. [Ι.Κ.Π.]

Πάρχιμ (Parchim). Πόλις τοῦ Μεκλεμβούργου-Σβερίνου, ἐπὶ τοῦ Ἑλδε. ἔχει 9 960 κατ. καὶ ποιικίλην βιομηχανίαν.

Παρωδία. Εἶδος τῆς κωμικοσατυρικής ποιήσεως. ἔχει μορφήν καὶ τόνον τῆς σοβαρᾶς ποιήσεως (ἔπος ἢ δράμα), ἀντικείμενον δὲ κωμικόν, ὡς π. χ. ἡ Π. τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν, ἡ Βατραχομομαχία.

Πάρων. Βλ. Αἰγίθαλος.

Παρωτιδίτις, ἡ φλεγμονὴ τῆς παρωτιδος (βλ. λ.). Ἐπέρχεται συνήθως ὡς ἐπιπλοκὴ βαρέων τινῶν πυρετῶν (τυφοειδούς, ἐπιλοχίου κλ.), ἐπιφέρει δὲ καθ' ἑαυτὴν βαρεὰ γενικὰ φαινόμενα ὡς καὶ δυσφαγίαν· ὡς ἐπὶ πλείστον παράγεται ἀπόστημα, οὗτινος μετὰ τὴν σχάσιν δὲν βραδύνει ἡ ἱασις. —

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Ὁλως ἀνεξάρτητος καὶ ἰδιότυπος νόσος εἶναι ἡ ἐπιδημικὴ Π. (γαλλ. oreillons), νόσος λοιμώδης μετὰ γενικῶν φαινομένων, προσβάλλουσα ἐπιδημικῶς ἰδίως τοὺς παῖδας καὶ ἐφήβους καὶ μὴ ἐπανερχομένη εἰς τὸ αὐτὸ άτομον. Ἀνατομικῶς χαρακτηρίζεται συνήθως διὰ τῆς φλεγμονῆς τοῦ περιβάλλοντος τὴν παρωτίδα συνδετικοῦ ἰστοῦ. ἐπιφέρει δὲ ἐξόγκωσιν σχετικῶς ὀλίγον ὀδυνηρὰν τῆς παρωτιτοῦ χώρας, συνήθως ἀμφοτέρωθεν, μετὰ πυρετοῦ, γαστρικῶν διαταραχῶν καὶ γενικῆς ἀτονίας· κατ' ἀντίθεσιν δὲ πρὸς τὴν κοινὴν Π. ἡ κύησις ἐν αὐτῇ εἶναι σπάνια, τὰ δὲ συμπτώματα παρέρχονται ἀφ' ἑαυτῶν ἐν τῷ ἐξιδρώσει περίπου. Αἱ βρεφαὶ ἐπιπλοκαὶ καὶ δὴ ἡ μνηιγγίτις εἶναι σπάνια. Ἐνίοτε ἐνῶ ἡ παρωτίτις διόγκωσις ἐξαλείφεται, αἵφνης ἀναφαίνεται τοιαύτη εἰς ἄλλους τινὰς ἀδένους καὶ δὴ συνήθως εἰς τοὺς ὄρχας, τοὺς μαστοὺς, τοὺς ἀδένους τῶν μεγάλων χειλέων κλ., μεταφερομένης οὕτω τῆς ἔδρας τῆς νόσου. Ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς Π. συνιστῶνται λαυδανόχυα καταπλάσματα τοπικῶς, ἀλατῶδες καθάρσιον ἐν ἀρχῇ, ἀνάπαυσις καὶ προφύλαξις ἀπὸ τοῦ ψύχους. [Π.Ι.]

Παρωτίς. Ὁ μέγιστος τῶν σιελογόνων ἀδένων, κείμενος κάτωθεν τοῦ ὠτός (ἀνὰ εἰς ἐκατέρωθεν) καὶ ἔχων μῆκος 4-5 ἐκμ., πλάτος 3-4 καὶ πάχος 2,5-3,5. Εἶναι κατὰ τὴν κατασκευὴν βοτρυοειδής, ὁ δὲ ἐκφυρητικὸς αὐτῆς πόρος (Στενωγίανος πόρος) διαπορευόμενος δ' αὐτῆς παρειαῖς ἐκβάλλει εἰς τὸ στόμα παρὰ τὸν ἄνω τρίτον γόμφιον ὀδόντα. Αἱ αὐτῆς διερχονται ἡ ἔξω καρωτὶς ἀρτηρία καὶ τὸ προσωπικὸν νεῦρον. Βλ. Σιελος, Σιελογόνοι ἀδένες. [Α.Ν.Δ.]

Παρωνυχία. Βλ. Ὀνυχες.

Παρωρεῖται ἐκαλοῦνται οἱ ἀρχαῖοι-τατοὶ κάτοικοι τοῦ Ν τμήματος τῆς Ἠλίδος (μεταξὺ Ἀλφειοῦ καὶ Νέδας) μετανάστευσαντες ἐκεῖ ἐξ Ἀρκαδίας, ἐκδιωχθέντες δ' ὑπὸ Μινύων.

Πασι. Χωρ. τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμ. Κομιστρίων, 15' ἀπὸ Κονίστρας ἔχον 363 κατ.

Πασαργάδαι. Ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῶν Περσῶν πρὶν μεταφέρειν οἱ βασιλεῖς τὴν ἔδραν των εἰς τὴν Περσέπολιν ἀπὸ Δαρείου τοῦ Α'· ἐστέφοντο ὁμως καὶ ὕστερον ἐνταῦθα πάντες οἱ βασιλεῖς. Ἐνταῦθα ἦτο καὶ ὁ ἱερὸς τάφος τοῦ Κύρου. Ἐκεῖτο δὲ ἡ πόλις ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ σημερινοῦ Μουρᾶβ, εἰς ἀπόστασιν δύο ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Περσέπολεως, ἐκεῖ ὅπου σώζεται ἀκόμη τάφος θεωρούμενος ὡς ὁ τοῦ Κύρου.

Πασιζ. Χωρ. τοῦ δήμου Προσυνναίων τῆς ἐπαρχ. Ἀργους, μετὰ 368 κατ. [Μ.Σ.]

Πασίδηλον καλεῖται κατὰ τὴν Πολιτ. Διχ. (αἰθρ. 240) πᾶν ὅτι εἶναι οὕτω

καινῶς γνωστὸν ὥστε δὲν ὑπάρχει ἔλλογος αἰτία ἵνα ἀμφιβάλῃ τις περὶ αὐτοῦ· οὕτω Π. εἶναι τὸ εἰς πάντα ἀνθρώπον γνωστὸν (βλ. π. χ. τὸν χειμῶνα δυσχερέστερος ὁ πλοῦς ἢ τὸ θέρος), τὸ γνωστὸν εἰς πολλὰ ἔθνη (π. χ. ὁ Γαλλοπρωσσιακὸς πόλεμος τοῦ 1870) ἢ καὶ εἰς ἓν ἔθνος (π. χ. ἡ 25ῃ Μαρτίου, ἡ ἐξωσις τοῦ *Οθωνος), κατὰ τὰς περιστάσεις δὲ καὶ εἰς μίαν πόλιν. Περὶ τοῦ Π. δὲν διατάσσεται ἀπόδειξις, ἐν ἡ περιπτώσει ὅμως ὁ διάδικος ῥητὴς ἀμφισβήτησιν τὸ Π. πρέπει· νὰ διαταχθῇ ἀπόδειξις περὶ τούτου, ἂν δηλαδὴ εἶναι τὸ γεγονός· πασίγνωστον. Σχετικὸν τῷ Π. εἶναι τὸ γνωστὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἦτοί τὸ δῆλον ἐν αὐτῷ ἐκ τῶν δικογράφων τῆς προκειμένης δίκης ἢ καὶ ἄλλοθεν, ἂν μὴ τὸ γνωσκόμενον ἀποτελῇ ἀλήθειαν μόνον ὡς πρὸς ὀρισμένους ἀνθρώπους (Οἰκονομίδης Πολ. Δικ. ἀρθρ. 247), περὶ οὗ ἐπίσης δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ ἀπόδειξις. [Πφ.]

Πασιτέλης. Ἑλλήν γλύπτης καὶ χαλκοπλάστης, ἀκμάσας ἐπὶ Πομπηίου (κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα) ἐν Ῥώμῃ καὶ γράψας καὶ σύγγραμμα περὶ τῶν περιφύμων ἔργων τῆς τέχνης, ὅπερ ὅμως ἀπώλεσθη. [Λ. Σ.]

Πασαφάη ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπώνυμον τῆς θεᾶς τῆς σελήνης. Ἐν δὲ τῇ ἐλ. μυθολογίᾳ ἦν ἡ Π. θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Περσείδος, ἀδελφὴ τοῦ Διήτου καὶ τῆς Κίρκης, σύζυγος δὲ τοῦ Μίνωος. Ἐπειδὴ ἐρλέγετο ἐκ παρὰ φύσιν ἔρωτος πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος τῷ Μίνωϊ σταλέντα ταῦρον, ὁ Δαίδαλος ἐξεπρόνῃσε τεχνητὴν ξυλίνην ἀγελάδα, ἐν ἣ κρυβεῖσα ἐγένετο ἐκ τοῦ ταύρου ἐκείνου μήτηρ τοῦ Μινωταύρου. Παραστάσεις τῆς ξυλίνης ταύτης ἀγελάδος εὕρηται ἐν ἀναγνώσεως καὶ τοιχογραφίαις. [Δ Μ.]

Πασκάλ (Blaise Pascal). Γάλλος συγγραφεὺς ἐκ τῶν κλασικῶν, θεολόγος καὶ φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς διακεκριμένος. Ἐγενν. ἐν Κλερμόν τῆς Ὠβέρνης τῷ 1623, ἐσπούδασε δὲ ἐν Παρισίοις κατ' ἀρχὰς τὰ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, εἶτα δὲ μαθηματικά, εἰς ἃ τοσοῦτον ἐπέδωκεν, ὥστε 17 ἐτὺς ἔγραψε θαυμασθεῖσαν πραγματείαν περὶ τῶν κοινωνικῶν τομῶν· ὀλίγον δὲ κατόπιν ἐν Ῥουέν ἐπενόησε λογιστικὴν μηχανὴν καὶ δύο μετακομιστικὰς μηχανάς. Ἀγων τὸ 23ον ἔτος ἀνεκάλυψε καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὰ φαινόμενα τὰ τέως διὰ τῆς φρίκης τοῦ κενοῦ ἐξηγούμενα ὀφείλονται εἰς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν. Ἡνοίξε δὲ νέας ὁδοὺς εἰς τὰς ἀναλυτικὰς ἐρεῦνας καὶ ἐθεμελίωσε τὸν λογισμὸν τῶν πιθανότητων. Καταβλήθεις ἐκ τῶν πνευματικῶν κόπων καὶ ὑπὸ θρησκευτικῆς μονομανίας σχεδὸν ἐμπνεόμενος ἀπετύρβη εἶτα εἰς βίον μοναχικόν, πλησιάζων μόνον τὴν οἰκογένειάν του καὶ Ἰανсениστάς τινας. Τῷ 1656 ἐξεδέθησαν ὑπὸ ψευδώνυμον

αἱ περίφημοι Provinciales αὐτοῦ ἦτοι ἐπιτολὰι πρὸς φίλον κατὰ τῶν Ἰησουϊτῶν, ὧν ἀπεκάλυπτον καυστικώτατα τὰς ἀσχημίας, ἔργον εὐφρέστατον, ἀληθὲς ἀριστοῦργημα τὴν τε γλῶσσαν καὶ τὸ περιεχόμενον. Ἐπίσης περίφημον ἔργον του εἶναι αἱ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαι Σκέψεις ἐπὶ τῆς θρησκείας, ἀποτελοῦσαι εὐγλωττον ἀπολογία καὶ ἐξύμνησιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀπέθανε δὲ ὁ Π. τὴν 19 Αὐγ. (ν.) 1662· τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐξεδέθησαν πολλάκις.

Πασπάτης Ἀλέξανδρος. Λόγιος Ἕλλην, γενν. ἐν Χίῳ τῷ 1814. Καταλιπὼν δικαστικὴν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τὴν πατρίδα καὶ τυχὼν τῆς προστασίας φιλανθρωπῶν Ἀμερικανῶν, ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα καὶ κατόπιν τὴν Ἱατρικὴν ἐν Ἀμερικῇ, Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ἐπιστρέψας δὲ τῷ 1839 ὡς διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς εἰς Κων/πολιν, μεταξὺ μετερχόμενος τὸν ἱατρὸν, ἐπέδωκε εἰς τὰς ἱστορικὰς καὶ τοπογραφικὰς ἐκείνας μελέτας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν εἰδικώτατον γνώστην τῶν βυζαντινῶν πραγμάτων. Ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου καὶ ἰδίως ἡ τοπογραφία τῆς Κων/πόλεως εἶνε ἡ εἰδικότης τοῦ Π., εἰ καὶ οὐκ ἦν ἐπιφανὴς θέσιν κατέλαβεν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ διὰ τῆς ἐξερευνησεως τῆς γλώσσης τῶν Ἀσιγγάνων τῆς Ἀνατολῆς. Ἔργα αὐτοῦ ἀφορῶντα τὴν Κων/πολιν εἶναι Ὑπόμνημα περὶ τοῦ γραιικοῦ Νοσοκομείου τῶν Ἑπτὰ Πύργων (Ἀθ. 1872), Βυζαντινὰ μελέται (Κων/πόλει 1877), Βυζαντινὰ ἀνάκτορα (Ἀθ. 1885), Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κων/πόλεως (Ἀθ. 1890)· τὸ δὲ περὶ τῆς γλώσσης τῶν Ἀσιγγάνων φέρει τὸν τίτλον Les Tchinghianes de l'empire Ottoman (Κωνστ. 1870). Τῷ 1888 ἐξέδωκε καὶ ἔργον περὶ τῆς γλώσσης τῆς πατρίδος του ὑπὸ τὸν τίτλον Χιακὸν γλωσσάριον. Πλείστας δὲ μονογραφίας ἐδημοσίευσε ἐν περιοδικαῖς, ἐν Κων/πόλει δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις, ὅπου διέτριψε ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ θανάτου του, συμβάντος τῇ 12 Δεκ. 1891, μετέσχεν ἀκαταπόνητος καὶ ἐν τοῖς πρώτοις ἡγέταις πάντοτε τασσόμενος πλίστων δυνάμεων ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων.

Πασσαλῆνα. Χωρ. τοῦ δήμου Κορῶνης (Πυλίας), ἔχον 125 κατ. [Μ. Σ.]

Πασσὰ Λεμάνι. Βλ. Προκόννησος.

Πάσσαου (Passau). Πόλις τῆς Κάτω Βαυαρίας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰννου καὶ τοῦ Ἰλτς εἰς τὸν Δούναβιν. Ἐχει 16 633 κατ. (1890) καὶ εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. Μεταξὺ Δουνάβεως καὶ Ἰλτς κεῖται ἐπὶ ὑψώματος τὸ ἀρχαῖον φρούριον τῆς πόλεως. Ἡ βιομηχανία αὐτῆς παράγει κυρίως δέρμα καὶ πῆλινα ἀγγεῖα περιζήτητα· τὸ ἐμπόριον κυρίως διεξάγεται διὰ τοῦ Δουνάβεως. [Μ. Σ.]

Πασσάροδοις (παρὰ Σέρβοις Roscharewitz). Πρωτεύουσα περιφέρειας ἐν τῷ βασιλ. τῆς Σερβίας, κειμένη 15 χμ. ΝΔ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μοράβα εἰς τὸν Δουναβίον. ἔχει 11 376 κατ. καὶ εἶναι κυρίως γνωστὴ διὰ τὴν συνθήκην τῆς 10/21 Ἰουλ. 1718, ἣτις ἔθεσε τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τῆς Τουρκίας κατὰ τῶν Βενετῶν δι' οὗ κατώρθωσαν οἱ Τούρκοι νὰ κυριεύσωσι τὴν Πελοπόννησον. [Μ.Σ.]

Πασαρών. Ἐπίσημος πόλις τῆς ἀρχ. Ἡπείρου, κειμένη πιθανῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν σημ. Δραμισῶν. Ἐντοῦθα συνήρχοντο οἱ νέοι βασιλεῖς τῆς Ἡπείρου μετὰ τῶν πληρεξουσίων καὶ παραστατῶν τῶν Ἡπειρωτικῶν ἐθνῶν καὶ ὠρχίζοντο εἰς τοὺς καθεστώτας νόμους. Ὑπετάγη δὲ 169 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Ἀνικίου. [Α.Α.]

Πασσᾶ(ς). Τίτλος τῶν ἀνωτάτων βασιλέων τοῦ ὀθωμ. κράτους. Ἡ λέξις, παρεμφερμένη ἐκ συνθέσεως τῶν περσικῶν πά=πυλός καὶ σάχ=βασιλεὺς, ἐμφαίνει τοὺς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βασιλέως καθημένους, ἀρχαιότατα δὲ ἦν τίτλος μόνον τῶν βασιλέων πριγκιπῶν.

Πασσίνης (Λουβῶ. Passini). Ὑδατογράφος, γενν. 1832 ἐν Βιέννῃ, καὶ σπουδάζας αὐτόθι, ὕστερον δι' ἐπὶ πλείστον ζήσας ἐν Ἰταλίᾳ, ἦς τοῖς τύποις καὶ τὰς σκηναῖς τοῦ βίου παριστᾷ δι' ἀπαρχμύλλου τέχνης. Διαμένει δὲ νῦν συνήθως ἐν Ἐνετίᾳ.

Πάσσωβ (Φραγκίσκος Passow). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. 1786 ἐν Δουδβιζ-λόνστ τοῦ Μεκλεμβούργου, ἀποθανὼν δὲ 1833 ὡς καθηγητῆς τῆς ἀρχαίας γραμματολογίας ἐν Βρεσλαυῖ. Γνωστότατον ἐγένετο τὸ Ἑλληνογερμαν. λεξικόν του, ὅπερ τὸ πρῶτον ἐκδόθεν 1819-24 ἐνημοσιεύθη συμπληρωθὲν ἐν ε' ἐκδόσει 1841-57. Πρὸς δὲ ἐξέδωκεν Ἱστορίαν τῆς ἑλλ. καὶ Ῥωμ. φιλολογίας καὶ καλλιτεχνίας, Corpus script. eroticorum graec. (1824-33) κτλ. [Β.Ε.]

Παστά. Βλ. Ἀλίπαστα.

Παστελλογραφία καλεῖται ἡ ζωγραφικὴ διὰ ξηρῶν χρωμάτων, ἐκτελουμένη διὰ ποικιλοχρῶν κονδυλίων (pastelli) συνήθως ἐπὶ τραχέος χάρτου ἢ περγαμνῆς. Ὁ τρόπος οὗτος ἐφευρέθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15' αἰῶνος καὶ ἐπὶ καιρὸν τινα ἤτο ἐν μεγάλῃ χρήσει, καὶ νῦν δὲ πάλιν ἐγενικεύθη. Ἐπειδὴ δὲ τὸ χρῶμα ἐπικεῖται ἐπὶ τοῦ χάρτου μόνον ὡς λεπτὴ κόνις, τὰ ἔργα τῆς Π. ταχέως καταστρέφονται ἀν' ὅσον φυλάττωνται ἀπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ τῆς κόνεως δι' ὑαλίνων πλακῶν. [Ἐγ.]

Παστέρ (Louis Pasteur), ὁ τῆς μικροβιολογίας πατήρ. Ἐγενν. 15/27 Δεκ. 1822 ἐν Dôle τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἰόρα,

σπουδάζας δὲ φυσικὰς ἐπιστήμας ἐγένετο 1848 καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν λυκείῳ τῆς Διζών, εἰτα τῆς χημείας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Στρασβούργου, τῷ 1854 καθηγητῆς καὶ διοργανωτῆς τῆς ἐν Αἰλλῃ Σχολῆς τῶν ἐπιστημῶν, 1857 διευθυντῆς τῶν ἐπιστημονικῶν σπουδῶν ἐν τῇ Προτύπῳ Σχολῇ τῶν Παρισίων, 1863 καθηγητῆς τῆς Γεωλογίας, Χημείας καὶ Φυσικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν καὶ 1868 τῆς Χημείας ἐν τῇ Σορβόνῃ. Ἀπέθανε δὲ τὴν 17/2 Σεπτ. 1895. Αἱ ἐργασίαι καὶ αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ Π. ἀνέδεικνυν αὐτὸν ἕνα τῶν μεγίστων τῆς ἐπιστήμης ἐργατῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Σπουδάζας τὰς ζυμώσεις ἐδειξε πρῶτος ὅτι πᾶσα τοιαύτη ὀφείλεται εἰς ζῶντας μικροοργανισμούς· κατέρριψε διὰ προσφυστάτων πειραμάτων τὴν δοξασίαν τῆς αὐτομάτου γενήσεως· ἀνεκάλυψε μεθόδους προφυλάξεως τῶν εἰνῶν ἀπὸ τῶν προσβαλλόντων αὐτοὺς μικροοργανισμῶν καὶ τοῦ μεταξοσκώληκος ἀπὸ τῆς εἰδικῆς αὐτοῦ καὶ καταστρεπτικωτάτης λοιμώδους δυστροφίας (βλ. Μεταξοσκώληξ), δι' ἧς πλείστοι ἐντυχεν ἀμοιβῶν καὶ τιμῶν ἐν τε τῇ πατρίδι· τοῦ καὶ ἐν ἀλλαῖς χώραις ὡς δι' αὐτῶν εὐηργέτησε· σπουδάζων τοὺς μικροοργανισμούς ἐπενόησε κλιβάνους, ζυμούς πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἄλλα ὄργανα καὶ μέτα πρὸς ἐξέρευσίν τιν αὐτῶν καὶ μεθόδους πρὸς ἐξασθένειν τῶν τῶν λοιμωδῶν νόσων, γενόμενος διὰ πάντων τούτων ἀληθὲς ἀναμορφωτῆς τῆς ἱατρικῆς· τέλος καὶ μόνῃ ἡ ἀνακάλυψις τῆς προφυλάξεως ἀπὸ τῆς λυσσης (περὶ ἧς βλ. Λύσσα) ἤρκει διὰ νὰ καταστήτῃ ἀθάνατον τὸ δόγμα τοῦ Π., ὡς ἐνδὲς τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς ἐπιστήμης ἀντιπροσώπων. [Β.Ε.]

Πάστον (Pasto). Πόλις ἐν τῇ πολιτείᾳ Κάουκας τῆς Κολομβίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὀμίονύμου ἡριστείου, 2 544 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. ἔχει 10 049 κατ. κυρίως ἰδικῆς καταγωγῆς, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Μ.Σ.]

Πάσχα. Ἡ μεγίστη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἑορτή, ἣτις ὡς ἐκ τούτου καλεῖται παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἡ «Ἀεμπρή», τελουμένη εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Τὸ ὄνομα αὐτῆς εἶναι εἰλημμένον παρὰ τῶν Ἑβραίων, οἵτινες ἐώρταζον τὴν Πασάχ, ἢ Πισάχ (ὁπέρδανιν, διᾶσανιν) πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδου καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῶν ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ διὰ κατὰ τὸν μῆνα Νισάν. Καὶ ὅπως οἱ Ἑβραῖοι τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ἐστράζον ἀρνιον, (οἷοι δὲ ἀγγελοὶ τοῦ Κυρίου φονεύον πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων) περῆλθε τὰς ἰουδαϊκὰς οἰκίας, φερούτας ἐπὶ τῆς θύρας σημεῖον πρὸς διακρίσιν γεγραμμένον διὰ τοῦ

αίματος ἀρνίου κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ), οὕτω καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων ἐτῶν διετήρησαν τὸ ἔθιμον νὰ σφάζωσι κατὰ τὸ Π. ἀρνίον, ἐν ταύτῳ συνεχίζοντες τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν καὶ ὑπαινιττόμενοι ὅτι καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τοῦ Πάσχα ἐθυσιάσθη ὡς ἀρνίον ἰν' ἀπαλλαγῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ Σατανᾶ. Τὸ Π. εἶναι λοιπὸν ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν χριστιανικῶν ἐσέρτων, ἥτις ἀνέκαθεν ἐτελεῖτο μετὰ ἰδιαίτερας λαμπρότητος, προσέλαβε δὲ καὶ μεγαλυτέραν σπουδαιότητα διὰ τοῦ ὅτι κατ' αὐτὴν ἐβαπτίζοντο τὰ νέα μέλη τῆς χριστιανικῆς κοινότητος. Πιστότατα διετήρησε κυρίως ἡ ἐλληνικὴ ἐκκλησία τὰ ἔθιμα τῆς ἐσέρτης, εἰς ἃ ἀγνώστον πότε καὶ πῶς προσετέθη καὶ τὸ τῶν ποικιλοχρόνων καὶ ἰδίως ἐρυθροβαφῶν ὧν.

Τὸ Π. εἶναι βᾶσις τοῦ κινήτου τῆς ἐκκλησίας ἐσέρτολογίου. Κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πρώτης οἰκουμένητικῆς συνέδου (325) ἐσέρταζεται τὸ Πάσχα κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τὴν ἐπομένην ἀμέσως μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν (ἥτις τῇ 325 συνέπιπτε μετὰ τῆς 21 Μαρτίου)· ἐὰν δὲ τύχῃ ἡ πανσέληνος αὕτη ἐν Κυριακῇ, ἐσέρταζεται τὸ Π. τὴν ἐπομένην Κυριακῇ. Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου (1582) μετεβλήθη ἀναλόγως καὶ ἡ γρονολογία τοῦ Π. καὶ ἔκτοτε ἡ ἀνατολικὴ καὶ ἡ δυτικὴ ἐκκλησία δὲν ἐσέρταζονταυτοχρόνως τὸ Π. πλὴν ἐκ συμπτώσεως. Παραινέοντες τοὺς περιπλόκους κανόνας τοὺς βασιζομένους ἐπὶ τῶν κύκλων ἡλίου καὶ σεληνῆς, τῶν ἐπακτῶν, τῶν κυριακῶν γραμμάτων κλ., καθ' οὓς ὑπολογίζεται θεωρητικῶς ἡ μηνολογία τοῦ Π., ἀναγράφοντες ἐν ταύτῃ τοὺς πρὸς εὐρεσιν ταύτης διὰ τὸ ἀνατολικὸν ἢ ἐλληνικὸν Π. πρακτικὸς τύπος οὗς ἔδωκεν ὁ περιώνυμος μαθηματικὸς Γάλλος (βλ. λ.), παραπέμπομεν δὲ πρὸς ἐκτενὴ σπουδὴν τοῦ περὶ τοῦ Π. ζητήματος εἰς τὴν εἰδικὴν «Μελέτην περὶ τοῦ Πάσχα» τοῦ Α. Σπαθάρη (Κων/λεις 1880). Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος τύποι ὑπὸ πρακτικὴν τιθέμενοι μορφήν εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

Διὰ τὸ ἔτος Ε :

Ε :	4,	ὑπόλοιπον	α
Ε :	7,	»	β
Ε :	19,	»	γ
19γ+15 :	30,	»	δ
2α+4β+6δ+6 :	17,	»	ε

Τὸ ἐλλ. Π. ἐσέρταζεται δ+ε ἡμέρας μετὰ τὴν 22αν Μαρτίου.

Ἐφαρμόσωμεν π. χ. τοὺς τύπους τούτους εἰς τὸ ἔτος Ε=1896. Διαιροῦντες τὸν ἀριθμὸν 1896 διὰ 4 εὐρίσκωμεν ὑπόλοιπον α=0, διὰ 7 ὑπόλοιπον β=6 καὶ διὰ 19 ὑπόλοιπον γ=15.

19γ+15=285+15=300,
ὅπερ διαιροῦντες διὰ 30 εὐρίσκωμεν ὑπόλοιπον δ=0.

2α+4β+6δ+6=0+24+0+6=30,
ὅπερ διαιροῦντες δι' 7 εὐρίσκωμεν τέλος ὑπόλοιπον ε=2.

Τὸ Πάσχα ἄρα ἐσέρταζεται δ+ε=0+2=2 ἡμέρας μετὰ τὴν 22αν Μαρτίου ἥτοι τὴν 24 Μαρτίου.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν αὐτῶν τύπων ἐάγεται προσεῖν ὅτι ἡ μὲν πρωϊαιτάτη μηνολογία τῆς ἐσέρτης εἶναι ἡ 22 Μαρτίου, ἡ δὲ ὀψιαιτάτη ἡ 25 Ἀπριλίου, ὑπάρχει δὲ περὶ τοὺς 532 ἐτῶν μεθ' ἧν ἡ ἐσέρτη ἐπανέρχεται κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν εἰς τὰς αὐτὰς μηνολογίας. Κατὰ τὴν περίδον ταύτην ἐννοεῖται ὅτι τὸ Π. συμπίπτει πολλάκις τὴν αὐτὴν ἡμέραν· οὕτω π. χ. ἐν τῶν 532 ἐτῶν 20 μὲν ἔχουσι Π. τὴν 5 Ἀπριλίου, 4 δὲ τὴν 22 Μαρτίου καὶ 4 τὴν 25 Ἀπριλίου· αἱ τελευταῖαι αὗται εἰσὶν αἱ σπανιόταται μηνολογίαι τῆς ἐσέρτης. Μέχρι τοῦδε παρῆλθον τρεῖς τοιαῦται περίοδοι (3×532=1596), διατρέχοντες δὲ τὴν τετάρτην (1596-2128), καθ' ἣν τὸ Π. ἐσέρταζεται τὴν 22 μὲν Μαρτίου κατὰ τὰ ἔτη 1668, 1915, 2010 καὶ 2105, τὴν 25 δὲ Ἀπριλίου κατὰ τὰ 1641, 1736, 1983 καὶ 2078. Τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περίδον ἡ ἐλληνικὴ ἐκκλησία καλεῖ Αἰώνιον Πάσχα λειον ἢ Κύκλον τοῦ Πάσχα. [Σπ.]

Πασχάλης. Ὀνομα 4 παπῶν τῆς Ρώμης, ὧν γνωστότεροι ὁ Α' καὶ ὁ Β'. — Π. ὁ Α' ἐγεννήθη ἐν Ρώμῃ καὶ ὑπῆρξεν ἡγεύμενος τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Στεφάνου καὶ εἶτα καρδινάλιος, ἐξελέγη δὲ πάπας τῇ 817. Ὑστερὶς Λοθάριον τὸν υἱὸν Λουδοβίκου τοῦ Βύσεδου ἐν Ρώμῃ. Τοὺς ἐκ Βυζαντίου ἐνεκα τῆς εἰκονομαχίας καταφυγόντας εἰς Ρώμην περιεποιήθη λίαν. Ἀπέθανε δὲ τῇ 824. — Π. ὁ Β' ἐγένετο ὑπὸ Γρηγόριον τὸν Ζ' καρδινάλιος, ἀνυψωθείς δὲ 1099 εἰς τὸν παπικὸν θρόνον συνέχισε τὴν κατὰ Ἑρρίκου τοῦ Δ' τῆς Γερμανίας ἀγῶνα τῶν προκατόχων του. Ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Ε' ὃν εἶχεν ἐξεγείρη κατὰ τοῦ πατρὸς του ἡναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τῷ αὐτοκράτορι τὴν περίοδον (βλ. λ.), ἐφυγε δὲ, ὅτε πιεζόμενος ὑπὸ τῶν καρδινάλιων ἡκώρωσε τὰς παραχωρήσεις του, ἐκ τῆς Ρώμης φοβούμενος τὸν προσερχόμενον αὐτοκράτορα. Εἰς τὸν κατὰ τοῦ ἀσώτου Φιλίππου Α' τῆς Γαλλίας ἀγῶνά του ὑπῆρξεν ἀτυχής· αἱ δὲ περὶ τῆς περιβολῆς μετὰ τοῦ Ἑρρίκου Α' τῆς Ἀγγλίας διενέξεις ἀπεσπερατώθησαν μόνον ἀφού ἡλάττωσεν ὁ Π. τὰς ἀξιώσεις του. Ἀπέθανε δὲ τῇ 1118.

Πασχαλινὴ νήσος (ἀγγλ. Easter Island, γαλλ. Ile de Pâques) καλεῖται ἡ ἀνατολικωτάτη νῆσος τῆς Ὠκεανίας. Ἐξ

ἐμβ. 117.7 τμμ., τρίγωνιν σχῆμα καὶ περ. 150 κατ., εἶναι δὲ ῥηαιοστειογενές. Τῷ 1888 κατελήφθη ὑπὸ τῆς Χιλῆς καὶ ὠρίσθη ὡς τόπος ἐξορίσεως ἐγκληματιῶν.

Πατάδιον. Βλ. Παζούη.

Παταγονία. Τὸ νοτιώτατον τμήμα τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου, μεταξὺ 35 καὶ 54° Ν πλ., περιλαμβάνον ἐμβ. 793 980 τμμ. μετὰ μόνον 23 χιλ. κατ. Τὸ Δ μέρος καλύπτουσιν αἱ παταγονικαὶ Κορδιλιέραι, πρὸς Δ ὅμως εἶναι βαθυπέδιον καὶ ἐν γένει στεπνώδης χώρα, ἥς τὸ ἀνυδρον κλίμα δὲν εὐνοεῖ τὴν χλωρίδα. Παρὰ τὴν πολὺσχιστον παραλίαν πρόσκεινται πολλαὶ νῆσοι. Οἱ Παταγονιοὶ, Ἰνδοὶ ὄντες, ἔχουσιν ὑψηλὸν ἀνάστημα, εἶναι δὲ ἄγριοι, ἀνδρεῖοι, ληστροικοὶ, καὶ διαιροῦνται εἰς διαφόρους φυλάς. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Π. (672 593 τμμ.) ἀνήκει ἀπὸ τοῦ 1881 εἰς τὴν Ἑλβετικὴν δημοκρατίαν, εἰς δὲ τὴν Χιλὴν γέντιν ἡ τοπαρχία Μαγαλλάνες (πρὸς Δ τῶν Κορδιλιερῶν) μετὰ τῆς ἀποικίας Πουόντα Ἀρένας ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου. [Μ.Σ.]

Πατιζᾶτες. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Χειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον 600 κατ. Ὀθωμανούς.

Πάταρα. Ἀρχαία ἐπίσημος πόλις τῆς Λυκίας, κειμένη ἐπὶ ἀκρωτηρίου 60 στάδια ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ξάνθου. Εἶχε ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Παταρέως καὶ μαντεῖον αὐτοῦ περιώνυμον, ὅπερ ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον κατὰ τὸν γειμῶνα. Ἐκλήθη δὲ κατὰ τὰς παραδόσεις ἀπὸ Πατάρου, υἱοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Λυκίας, θυγατρὸς τοῦ Ξάνθου. Ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου καλῶς περιγραφέντα μετανομάσθη Ἀρσινόη. Ἐρείπια αὐτῆς σώζονται παρὰ τὸν κόλπον τῆς Καλαμπάκας. [Α.Δ.]

Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καλοῦνται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ διδάσκαλοι καὶ συγγραφεῖς, ὧν τὰ ἔργα ἔχουσι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν κῦρος ὁρθῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Οἱ σπουδαιότεροι αὐτῶν εἰσιν ἐκ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ὁριγένης, Εὐρηναῖος, Ἀθανάσιος, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐκ δὲ τῶν Λατίνων Τερτυλλιανὸς, Κυπριανός, Ἀμβρόσιος, Ἰλαίριος, Αὐγουστίνος, Ἰερώνυμος καὶ Γρηγόριος ὁ Μέγας (βλ. τὰς λ.). Ἡ περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἐργῶν αὐτῶν διδασκαλία λέγεται Π α τ ρ ο λ ο γ ί α ἢ Π α τ ρ ι σ τ ι κ ῆ. Τὰ ἔργα αὐτῶν, ποικιλλόμενα κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἀξίαν, διαιροῦνται εἰς ἐξηγητικά, ἀπολογητικά, πολεμικά, δογματικά, ἠθικά, ιστορικά, ἐποικοδομητικά κλ., ἐκ τῶν ἐκδόσεων δὲ αὐτῶν κυριωτάτη εἶναι ἡ τοῦ Migne,

Cursus completus patrologiae εἰς 383 τόμους (Παρίσιος 1844-66) [Θ.Ε.]

Πατερνόν (Paterno). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Κατάνης ἐν Σικελίᾳ εἰς τοὺς ΝΔ πρόποδας τῆς Αἴτας. ἔχει 15 230 κατ. καὶ ἱματικά ὕδατα, κατέχει δὲ τὴν θέσιν τῆς Ὑδλης Γελεατίδος. [Μ.Σ.]

Πατήσις. Προάστειον τῶν Ἀθηνῶν κείμενον πρὸς Β αὐτοῦ, κατάφυτον ὑπὸ διαφόρων δένδρων καὶ κήπων, συνδεόμενον μετὰ τῆς πρωτεύουσας δι' ἱπποσιδηροδρόμου καὶ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Λαυρίου. Διαιρεῖται εἰς Κάτω Π. ἔχοντα 924 κατ., καὶ Ἀνω Π. μετὰ 429 κατ.

Πάτμος (κοιν. Πάτινος). Βραχὺν νῆτος ἐκ τῶν Σποράδων, κειμένη πρὸς Β Δ τῆς Λέρου καὶ 43 χμ. ἀπὸ τῆς μικρασιατικῆς ἡπείρου. ἔχει ἐμβ. 39.6 τμμ. καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν συνδεομένων μετ' ἀλλήλων δι' ἰσθμῶν· ἐπὶ τοῦ συνδεόντος τὰ μεγαλύτερα δύο (βόρεια) τμήματα ἰσθμοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι, πρὸς Β τῆς σημ. πόλεως, ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα (νῦν Καστέλλι), ἥς ὁ λιμὴν (πρὸς Ν) κατέστη νῦν ἀλμυρὰ λίμνη· οὐ μακρὰν αὐτῆς ἀρχεται καὶ ὁ μεγαλύτερος κόλπος ἐπὶ τῆς Α παραλίας, ὁ νῦν ὡς κυριώτερος λιμὴν χρησιμεύον (Σκάλα). Οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι ἦσαν ἰσως δωρικῆς, οἱ δὲ μεταγενέστεροι μιλησίας καταγωγῆς. Ἀγνωστον εἶναι πότε ἐπῆλθεν ἡ ἐρήμωσις τῆς νήσου, βέβαιον δὲ ὅτι ἡ νέα κατοικησις αὐτῆς ἤρξατο ἀφ' οὗτο ὁ μοναχὸς Χριστόδουλος ὁ Λατρινὸς ἔλαβε τῷ 1088 τὴν Π. παρὰ τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπεχείρησε τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους τινός, ὅπου τὸ πάλαι ἱδρυτο ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος. Τὸ μοναστήριον τοῦτο, ὑπὸ τὸ ὅποιον κεῖται ἡ σημερινὴ πόλις, ἀριθμοῦσα 5 000 κατ., ἔχει σπουδαίαν βιβλιοθήκην χειρογράφων, ἥς τὸν κατάλογον ἐξέδωκεν ὁ Ἰω. Σακελλίων (Ἀθ. 1890). Ἡ Π. ἐγένετο γνωστὴ κυρίως διότι ἐκεῖ διέμεινε καιρὸν τινα ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δομιτιανοῦ. Εὐρηται δὲ κατὰ τὸ μέσον τῆς καταφερείας τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ τὸ ἄνω μοναστήριον, σπήλαιόν τι ἐν τῷ ὁποίῳ λέγεται ὅτι ὁ ἀπόστολος (κατὰ τοὺς νεώτερους κριτικούς ὅμως ἕτερος) Ἰωάννης, πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἐρέσῳ ἐκκλησίας) εἶδε τὴν ἀποκάλυψιν, διδὲ καὶ σήμερον ἀκόμη φέρει τὸ ὄνομα σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως. Οἱ κάτοικοι τῆς Π. καταγίνονται ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τινα μικρὰν ἐγχώριον βιομηχανίαν, τοῦ ἐδάφους ὄντος ἀφόρου. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Π. ὑπάρχοντα καὶ τινες πλησίον νησίδες ἡ Λέδινθος, οἱ Ἀρκιοὶ, ἡ Λειψὸς καὶ αἱ πρὸς τὴν Σάμον Κοραταί, τέλος πρὸς τὴν Ἰκα-

ρίαν ἢ Ἀνδρος. Πρὸ κυρίως Guérin, Deser. de l'île de Patmos et de l'île de Samos (Παρίσι. 1856). [Α.Α.]

Πάτρα. Ἐπαρχία τῆς Ἰνδοβρετανικῆς προεδρείας Βεγγάλης. ἔχουσα ἐμβ. 61243 τχμ. καὶ 15063944 κατ. Ἡ ἐμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τοῦ Γάγγου, ἥτο δὲ ἄλλοτε λαμπρὰ πόλις πλήρης μεγάρων, ναῶν κλ. Καὶ νῦν δὲ ἔχει 170654 κατ., εἶναι ὁμοῦ κακῶς ὥκοδομημένη καὶ διατηρεῖ ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον, κέντρον οὖσα τῆς ἐξαγωγῆς ὀπίου. [Μ.Σ.]

Πατουλγιά. Χωρ. τοῦ δήμου Τρικκαίων (Θεσσαλίας), ἔχον 198 κατ. [Μ.Σ.]

Πάτραι. Πόλις πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Ἀχαιίας καὶ Ἡλίδος, παράλιος, ἐν τῷ μυθῷ τοῦ πατραϊκοῦ κόλπου πρὸς Δ τοῦ Παναγαϊκοῦ καὶ ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τῆς Πελοποννήσου. Εἶναι πόλις ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα κανονικωτάτας καὶ εὐθυτάτας ὁδοὺς, ὠραῖον τεχνικὸν λιμένα, ὑψωψυχρὸν διοχετευθὲν ἐκ τῶν Δ ὑπαιρείων τοῦ Παναγαϊκοῦ, οἰκοδομᾶς ὠραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς, μῶλον ἐπιφανῆ, ἐκατέρωθεν τοῦ ὀπιοῦ ἀενάως συγκεντροῦνται ἀτμόπλοια καὶ ἱστιοφόρα ἐμπορικά, ναοὺς ἀξιολόγους, ὧν ἐξέχουσιν ὁμητροπολιτικῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας, ὁ τῆς Παντανάσσης καὶ ὁ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου, πλατείας καλὰς, ὧν πρωτεύουσιν αἱ τοῦ Γεωργίου, τῆς Ὀλγας καὶ τῶν Ὑψηλῶν ἀλωνίων, θέατρον ἀξιόλογον, ἀπειρα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα, ὧν περὶ τὰ δέκα ἀτμοκίνητα, ἐργοστάσιον φωταερίου, δι' οὗ φωτίζεται ἡ πόλις, δύο νεκροταφεῖα, φρούριον Ἑνετικὸν χρησιμοποιοῦμενον νῦν εἰς κάθειρξιν καταδικῶν, ἐξοχὰς τερπνάς, ἐν αἷς ἐξέχουσιν ἡ τῶν Ἰτεῶν καὶ τοῦ Ἱεροκομείου, πολλὰ φιλοπρωπικὰ καταστήματα, οἷον πτωχοκομεῖον, νοσοκομεῖον καὶ βρεφοκομεῖον, δημοσιογραφίαν καθημερινήν, δύο γυμναστικούς συλλόγους καὶ πληθώραν σωματείων καὶ συλλόγων, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ ἐμπορικὸς, ὁ τῆς σταφιδικῆς ἐνώσεως καὶ ὁ Καλαβρυτινός, πολυάριθμα δημόσια καταστήματα, οἷον ἐφορίαν, ταμεῖον, νομορχίαν, δύο ὑποταμεῖα, τελωνεῖον καὶ λιμεναρχεῖον, δύο εἰρηνοδικεῖα, πταιματοδικεῖον, πρωτοδικεῖον, ἐμποροδικεῖον, ἐφετεῖον (ἔχον ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του τὰ πρωτοδικεῖα Πατρῶν, Πύργου, Ζακύνθου, Λευκάδος καὶ Μεσολογγίου), ἀρχιεπισκοπὴν (ὑφ' ἣν ὑπάγονται αἱ ἐπαρχίαι Πατρῶν καὶ Ἡλείας), δύο γυμνάσια, τέσσαρα Ἑλλ. σχολεῖα, ὁκτὼ δημ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ ἀρκετὰ θηλείων, ἐν οἷς καὶ ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον (Ἀρσάκειον), πολλὰ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς πρωτεύει τὸ τοῦ Κανελλοπολλοῦ, προξενεῖα πολλῶν ἐθνῶν, ὑποκαταστήματα τῶν τραπεζῶν Ἑθνι-

κῆς καὶ Ἰονικῆς, ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον, καπνοκοπήριον, γραφεῖον νομαρχιακοῦ μηχανικοῦ, ὑποθηκοφυλακεῖον καὶ συμβολαιογραφεῖα, μοιραρχίαν, ἔδραν τάγματος καὶ στρατολ. γραφείου, ἔδραν πολυπροσώπου αστυνομίας, ἐτι δὲ πολλὰς λέσχας, ξενοδοχεῖα καὶ ἄλλα ἀναπαύσεως ἐντευκτήρια. Οἱ κάτοικοι τῶν Π. ἀνέρχονται εἰς 33529 (1889), ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰς ἐπιστήμας, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν. Ἐν γένει δ' αἱ Π. εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν πληθυσμόν, τὸ ἐμπόριον, ὅπερ περιλαμβάνει καὶ τὴν Πελοπόννησον, τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸν πολιτισμόν. Οὐ μόνον κατὰ θάλασσαν συγκοινωνεῖ δὲ ποικίλων ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ πολυτρόπως, ἀλλὰ καὶ σιδηροδρομικῶς μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πύργου καὶ δι' ἀμειξιτῶν ὁδῶν μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ προσέτι μετὰ διαφόρων χωρίων τοῦ δήμου Πατρῶν καὶ μετὰ τῶν Καλαβρυτῶν. Τὰ δὲ προϊόντα τῶν Π. εἶναι ποικίλα, ἰδίᾳ δὲ οἶνος, σταφίδες, ἐσπεριδοειδή, κηπαῖα κλ. Καὶ αἱ Π. καὶ ὅλη ἡ παραλία τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εἶναι εὐσεῖστα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ πολλάκις ἔχει καταστραφῇ ἡ πόλις ὑπὸ σεισμῶν. Αἱ Π. κείνται ὑπὸ 38° 14' 25" Β πλ. καὶ 21° 44' 20" Δ μήκους ἀπὸ Γρῆνιτις καὶ ἔχουσι κλίμα ὑγιεινόν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ ὑγρόν. — Πελασγοὶ ἀρχικῶς ὑπὸ βασιλεῖα τῶν Εὐμηλῶν κατήκοντο τὰς τρεῖς ἐγγύς ἀλλήλων πολίχνας Ἀρόνη, Μεσάτιν καὶ Ἀνθείαν (ἴ. λ.), οὗς ἐπηκολούθησεν ἡ τῶν Ἰώνων ἐπέλασις καὶ μετὰ τοῦτους Ἀχαιοὶ ἐκ Λακεδαίμονος φυγόντες ὑπὸ τῶν Πρευγένην καὶ τὸν υἱὲν Πατρέα κατέλαβον καὶ ὠχρώσαν τὴν Ἀρόνη, μετοίκισαντες δ' εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς τὴν ἐγγύς πολυχῶν κατοικοὺς ἐκάλασαν τὴν πόλιν Πάτρας. Εἶτα αἱ Π. ὡς μία τῶν 12 ἀδικῶν πόλεων ἀκολοθοῦσι τὴν τύχην τῆς Ἀχαιίας, οὐδετέρας κατ' ἀρχὰς μενούσης ἀπὸ τῶν ἐμφυλίων ἑλληνικῶν ἀγώνων, ταχθείσης δ' εἶτα τῇ μὲν 455 ὑπὸ τὸ ἄρμα τῶν Ἀθηναίων, τῇ δὲ 445 τῶν Σπαρτιατῶν, τῇ 367 τῶν Θηβαίων, ἀπὸ δὲ τοῦ 366 αὐθις τῶν Σπαρτιατῶν. Τῇ 419 οἱ Πατρεῖς τῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου προτροπῇ ἦνυσαν τὴν πόλιν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐγγύς θάλασσαν διὰ μακρῶν τευχῶν χωρὶς νὰ ταχθῶσιν ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ αἱ Π. ἔνεκα τῆς πολεμικῆς συμμετοχῆς αὐτῶν ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ Μεγάλῃ πόλει περιήλθον ὅλως ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας, ὑφ' οὓς ἐπαθον πολλὰ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καταληφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου καὶ εἶτα ὑπὸ Ἀριστοδήμου τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Ἀντιγόνου καὶ τέλος ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ ἐδόθησαν ὁμοῦ μόνον τῶν Ἀχαιῶν τοὺς Αἰτωλοὺς κατὰ

τῶν Γαλατῶν· τέλος δὲ τῇ 281 πρῶται αἱ Πάτριαι καὶ ἡ Δύμη ἐκδιώχασαι τοὺς τυράννους τῆς μακεδ. φατρίας καὶ τὴν μακεδ. φρουρὰν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἀγοικῆς συμπολιτείας τῆς τοσοῦτον ἔπειτα διαπρεφάσης καὶ ἐπεκταθείσης ἐπὶ πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον· ἀλλ' ἐκ τούτου πολλὰς δρώσεις ὑπέστησαν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (220-217). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς δουλείας παθοῦσαι αἱ Π. καὶ ὑπὸ τοῦ Σύλλα καὶ ὑπὸ περαιτών, καταληφθεῖσαι δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Πομπηϊανοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Καισαρικῶς Καλίνου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου καὶ ὑπὸ τοῦ Αὐγουστιανοῦ ναυάρχου Ἀγρίππα ἔδεινον εἰς παρρημίην, ἀν μὴ ἀνεξωγόνει αὐτάς ὁ Αὐγουστος. Τῷ ὄντι ὁ Αὐγουστος ἐγκατοικίνας πολυαριθμούς Ῥωμαίους ἐν Π. καὶ καταστήσας αὐτάς αὐτοδιοικήτους μὲ ἀρχὰς καὶ συνελεύσεις ἰδίας, τάξας δ' ὡς ὑποτελεῖς αὐτῶν τὰς παρακειμένας Δύμην, Φαρὰς καὶ Τρίταιαν καὶ ἄλλας ἐναντι αἰτωλικὰς πόλεις, καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν ἱκανῶς αὐξήσας, ἴδρυσε τὸ μέλλον ἐμπόριον καὶ μεγαλεῖον αὐτῶν, ὥστε νὰ καταστῶσιν ἔκτοτε ἡ ἐπισημότερα τῆς Πελοποννήσου πόλεις καὶ ἡ συνηθεστέρα ἔδρα τοῦ Ῥωμαίου ἀνθυπάτου τῆς Ἀχαΐας. Ἰσαύτως καὶ ὑπὸ Νέρωνος καὶ ὑπ' ἄλλων αὐτοκρατόρων τυγχάνουσαι προνομίων ἠξιάζοντο, ἱδρυθείσης ἐν αὐταῖς τῆς πρώτης χριστιαν. ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὅστις ἐπὶ Κλαυδίῳ κηρύσσει καὶ εἰς Π. καταλήξας ἐσταυρώθη ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἀνθυπάτου Αἰγιάτου· καὶ οὕτως αἱ Π. ἐγένοντο μετὰ τὴν Κόρινθον τὸ κέντρον τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ χριστιανισμοῦ. Ὁ δ' υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου Κωνσταντῖος λαβὼν ἐκ Π. τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου περὶ τὸ 358 ἐπλούτισεν εἰς ἀντάλλαγμα τὰς Π. διὰ καλλίστου ὁδωγαγείου κατενεγκῶν ὕδωρ ἐκ τοῦ Παναχαΐκου. Ἀλλ' αἱ Π. ἔπαθον κατόπιν καὶ ἐκ δεινῶν σεισμῶν τῇ 365 καὶ ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Γόθων τοῦ Ἀλαρίχου περὶ τὸ 396· ἐπίσης ἔπαθον ὑπὸ δεινῶν σεισμῶν τῇ 551 καὶ ἐληματοῦντο ὑπὸ ἐπιδρομῶν Βανδάλων, Σαρακηνῶν καὶ ἄλλων πειρατῶν, κατετρόπωνσαν ὅμως οἱ Πατρεῖς μόνοι· τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου τῇ 805 ἢ 807 τοὺς ἐν τοῖς δρεινοῖς τῆς Πελοποννήσου τότε ἐγκατεστημένους Σλαβούς, πολιορκούντας μετὰ Σαρακηνῶν τὰς Π. Ἀλλ' ἡ πρόσδος τῶν Π. δὲν ἀνεκόπτετο, ἦνθει δ' ἐν αὐταῖς κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα ἡ βιομηχανία καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς μετὰξῆς, ὥς δεικνύει ὁ ὑπέρμετρος πλοῦτος τῆς ἐκ Π. Δανηλίδος, τῆς υιοθετησάσης Βασιλείον τὸν Μακεδόνα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ τῶν Π., ἀπὸ δὲ τοῦ 9ου αἰῶνος μητρόπολις οὖσα, παρουσίασεν ἐκάστοτε διακεκριμένους ἱεροφάντας. Ἐπὶ δὲ τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Μωρέᾳ αἱ Π.

ἐγένοντο βαρυνία (1205) δοθεῖσα εἰς τὸν Ἀλαμάνον, ἱερόθη δ' ἐν αὐταῖς καὶ Λατίνος ἀρχιεπίσκοπος ἐκδιωχθέντος τοῦ ὀρθοδόξου, ὅστις σὺν τῷ χρόνῳ ἀπέσπασε τὰς Π. ἀπὸ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Μωρέως καὶ διώκει καὶ πολιτικῶς αὐτάς ὑπὸ τὰς δηγίας τοῦ Πάπα (1232-1430), πολλὰκις ὁμοῦ συγκρουόμενος πρὸς τοὺς γείτονας πρίγκιπας τοῦ Μωρέως· οὕτω δὲ πολλοὶ ἀρχιεπίσκοποι λατῖνοι τῶν Π. μνημονεύονται, ἐν αἷς ὁ Στέφανος Ζαχαρίας ὁ πωλήσας τὰς Π. τοῖς Ἑνετοῖς (1408-1413) καὶ αὐθις ἀναλαβὼν αὐτάς, καὶ ὁ ἔσχατος Πανδούφρος Μαλατέστας, ἐφ' οὗ κατελήφθησαν αἱ Π. ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαϊολόγου τῇ 5 Ἰουνίου 1429, τελευταία πασῶν τῶν ἄλλων ἀποληρθεῖσα ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Ἀλλὰ πλημμυροῦντος ἡδὴ τοῦ τουρκικοῦ κλοστῶ τῇ μὲν 1448 ὁ Μουράτ βαίνει λεηλατῶν ἀπὸ Ἰσθμοῦ μέχρι Γλαρετζίης δηώσας καὶ τὰς Π., τῇ δὲ 1458 αὐτὴς ὁ Μωάμεθ Β' ἐκυρίευσεν αὐτάς πρὸς τοὺς ἄλλοις· καὶ ἀνέκτησε μὲν τὰς Π. τῇ 1459 τῇ βοήθειᾳ 300 ὀπλιτῶν πεμφθέντων ὑπὸ τοῦ πάπα ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος, ἀδελφὸς τοῦ Κωνσταντίνου, ἀλλ' ἀπώλεσεν αὐτάς αὖθις τῇ 1460 ἐπανεληθέντος τοῦ Μωάμεθ Β' καὶ ἔφυγε μετὰ τῆς χάρας τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου εἰς Ἰταλίαν, ἐκλατινισθέντων καὶ ἀφανισθέντων ἐκεῖ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τῶν τουρκοβενετικῶν πολέμων πλείστας συμφορὰς ὑπέστησαν αἱ Π. Λεηλατηθεῖσαι καὶ καταληφθεῖσαι ἐπὶ στιγμὴν ὑπὸ τοῦ Ἑνετοῦ στολάρχου Ἰ. Βαρβαρήγου τῇ 1464, καταληφθεῖσαι ἐπὶ ἔτος τῇ 1532 ὑπὸ τοῦ Ἀν. Δωρία ναυάρχου Καρόλου τοῦ Ε', ἀποστατήσασαι τῇ 1571 μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου καὶ καταληφθεῖσαι ἐπὶ ἔτος ὑπὸ τῶν Βενετῶν, δηρωθεῖσαι ὑπὸ Μελιταίων καὶ Ἑνετῶν ἱπποτῶν τῇ 1595 καὶ 1603, περιέστησαν εἰς οἰκτρὸν σημεῖον, κατὰ τὸν Σπὸν ἀριθμοῦσαι τῇ 1676 μόλις 5 000 κατ. Κατ' Ἰούλιον δὲ τοῦ 1687 οἱ Βενετοὶ ὑπὸ τὸν Μοροζίνην προσέβαλον ἀπὸ θαλάσσης τὸ Ῥίον καὶ τὰς Π., ἀποδιεσθόντες δὲ πρὸς Ν τῶν Π. καὶ περικάμψαντες τὴν πόλιν ἐνίκησαν κατὰ κράτος τοὺς Τούρκους μετὰξὺ Π. καὶ Ῥίου καὶ κατέλαβον τὰ φρούρια ὡς καὶ ὅλην τὴν χερσόνησον (1687-1715). καθ' ὃν χρόνον οἱ Ἑνετοὶ συνδικοὶ παριστῶσιν Ἀολίαν καὶ θλιγάνθρωπον τὴν κατάστασιν τῶν Π. Ἀπὸ τοῦ 1715 δ' αὖθις καταληφθεῖσαι αἱ Π. ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑφίσταντο τὰ συνήθη δεινὰ βαρβάρου τυρρανίας, ὧν ἕνεκα προθυμότατα μετέσχον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1769 ὑπὲρ τὸν μητροπολίτην Παρθένιον καὶ τὸν προεστῶτα Πόλον, ἀλλ' ἔπαθον πανωλεθρίαν δηρωθεῖσαι καὶ ἀποτεφρωθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν καὶ καταστραφεῖσαι εἰτα ὑπὸ σεισμῶν τῇ 1785· καὶ οὕτως ὁμοῦ διατῆρουν τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα ἀλώδην καὶ λο-

γίους τινὰς ἀνέδειξαν, ἐν οἷς Νεόφυτον τὸν Καυσοκαλυβίτην· ἐπρωτοστάτησαν δ' αἱ Π. καὶ ἐν τῷ ἐθνικῷ ἀγῶνι ἰδιαίτητα μὲν διὰ τοῦ μητροπολίτου Γερμανοῦ (Ἰ. λ.), εὐλογήσαντος τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ἐν Πάτραις τῇ 24 Μαρτίου 1821 ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, συμπαρασταμένων καὶ τῶν Ζαΐμης, Παπαδιαμαντοπούλου, Κερνίτσης Προκοπίου, Ρούφου καὶ λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ Πατρῶν ὁπλαρχηγῶν καὶ προκρίτων, ἰὼν Θαν. Κανακάρη, Ἰω. Παπαδιαμαντοπούλου, Βεν. Ρούφου, Ἀ. Καλαμογάρτου καὶ ἄλλων. Μεθ' ὧν εὖως τὰς μάχας καὶ τὰς πολεμικὰς ἐνεργείας, ὅσαι ἐγένοντο περὶ τὰς Π. κατὰ τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τε τῶν ἐν Π. καὶ τῶν ἐκ Καλαβρυτίων καὶ ἄλλθεν ὁπλαρχηγῶν, ἡ πόλις αὕτη ἰσχυρῶς προστατευομένη ἀπὸ θαλάσσης ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στόλου καὶ ἰσχυρὰς φρουρὰς, ἐν ᾗ διεκρίνοντο οἱ Λαλαῖοι Τουργαλδανοί, οὐδέποτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν ἀγῶνα, μέλις δὲ τῷ 1829 ἐνέπηξεν ὁ Μαιζὼν ἐπὶ τοῦ φρουρίου τὴν ἐθν. σημαίαν μετὰ τῆς τῶν προστατίδων δυνάμεων.

Ὁ Πausanias εὗρεν ἐν Π. ἐν καλῇ καταστάσει μετὰ τῶν πολλῶν μνημείων τέχνης ἐν μὲν τῇ ἀκροπόλει (ἐνθα νῦν τὸ βενετικὸν φρούριον) ναὶ τῆς Λαφρίας Ἀρτέμιδος, μάλιστα ἐκεῖ λατρευομένης, καὶ τῆς Παναγαῖκῆς Ἀθηνᾶς, ἐν δὲ τῇ κάτω πόλει ναὶ τῆς Μητρὸς Δινδυμήνης καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ αὐτὴν ναοὺς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ μουσηγέτου Ἀπόλλωνος, πάντας σχεδὸν μετὰ τῶν οἰκείων ἀγαλμάτων, ὥδεῖον (χωροῦν περίπου 5000 θεατῶν) μετ' ἀγάλματος Ἀπόλλωνος, τέμενος Ἀρτέμιδος, θέατρον καὶ παρ' αὐτῷ ναὶ Νεμέσεως, ναὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἱερὸν τοῦ Διονύσου, ναὶ τὸν Αἰσυμνήτου, ἱερὸν Σωτηρίας, παρὰ τὸν λιμένα ναὶ τὸν Ποσειδῶνος, ἐν τῇ ΝΔ πλευρᾷ ἄλλος μετὰ ναῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης καὶ παρ' αὐτῷ ναὶ τῆς Ἀγαῖκῆς Δήμητρος (ἐνθα νῦν ὁ ναὸς τοῦ πολιούχου Ἀγ. Ἀνδρέου) καὶ ἄλλους ναοὺς, βωμοὺς, ἡρώα καὶ ἄλλα μνημεῖα ἀξία λόγου καὶ ναοὺς Ἀσκληπιοῦ καὶ Σαράπιδος· εὐρίσκονται δὲ κατὰ καιροὺς καὶ πολλὰ ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα· νομίσματα δὲ τῶν Π. εὐρέθησαν ὑπὲρ τὰ 200 εἶδη, ἀργυρὰ, ἀλκίνα καὶ ἐρεϊχάλκινα, ἰδίως ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἀγαῖκῆς σύμπολιτῆας, τῆς ἐν Π. ῥωμαϊκῆς ἀπεικίας καὶ τῶν ῥωμαίων αυτοκρατόρων. (Πλείονα περὶ Π. ἴδε ἐν ἀρθρῷ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος νομῆς, ὡς καὶ ἐν Ἱστορίᾳ τῆς πόλεως Πατρῶν ὑπὸ Στ. Θωμοπούλου, Ἀθῆναι 1888). [Γ.Πδ.]

Πατριάρχαι καλοῦνται ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ μεγάλων οἰκογενειῶν τῶν πρῶ-

των ἀνθρώπων, ἃς ἀπετέλουν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συζῆσαι πλείονες γενεαί, υἱοὶ καὶ θυγατέρες μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν, ἐγγονοὶ, διεγγονοὶ κλ. Ἐπὶ δὲ οἱ γενάρχαι τοῦ Ἰσραηλῖτικοῦ λαοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ἐντεῖθεν πατριάρχης καὶ βίος λέγεται παροιμιωδῶς ὁ ἐν εἰρήνῃ, ἀπλότῃ, εὐμαρείᾳ καὶ ἀπολύτῳ σεβασμῷ καὶ ὑποταγῇ εἰς τοὺς Π. βίος τῶν χρόνων ἐκείνων. Βραδύτερον ὁ τίτλος οὗτος ἀπεδόθη εἰς τοὺς προέδρους τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Συνοδρίου, ὅς οὗς συνήχθησαν οἱ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐν Συρίᾳ καὶ Περσίᾳ ζῶντες Ἰουδαῖοι, ἀποτελέσαντες τὰ πατριάρχεια τῆς Τιβερίδος ἐν Γαλιλαίᾳ καὶ τῆς Βαβυλωνος. Ἐν δὲ τῇ χριστ. Ἐκκλησίᾳ ὁ τίτλος Π. ἀπεδίδετο κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς πάντας τοὺς ἐπισκόπους, εἶτα δὲ μόνον εἰς τοὺς ἀναγνωρισθέντας ἀνωτέρους ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας ἐπισκόπους Ῥώμης, Κων/πόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀιγυπτιακῆς καὶ Ἱερουσαλὴμ, ὧν πάλιν σήμερον φέρουσιν αὐτὸν μόνον οἱ τελευταῖοι τέσσαρες, τοῦ πρώτου ἐπικαλουμένου Πάπα. Ἐκ τῶν 4 τοιούτων (ἀρθοδόξων) Π. τὰ πρωτεῖα φέρει ὁ Κων/λεως, ἐπικαλούμενος Οἰκουμένης Π. καὶ προσφωνούμενος Παναγιώτατος· οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς τιτλοφοροῦνται Μακαριώτατοι ἢ Ῥωσικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφ' ὅτου ἐγένετο αὐτοκέφαλος εἶχε κατ' ἀρχὰς ἴδιον Π., οὗτινος ὁμοῦς κατηργήθη τὸ ἀξίωμα ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου ἀναθέσαντος τὴν διοίκησιν τῆς Ῥωσ. Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἀνώτατον δ' αὐτῆς ἀρχηγὸν καταστήσαντος τὸν αὐτοκράτορα. Ἀφ' ὅτου δὲ κατέστη αὐτοκέφαλος καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβε καὶ αὕτη ἀνεξάρτητον ἀρχὴν τὸν Μητροπολίτην τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ὁμοῦς δὲν φέρει τὸν τίτλον τοῦ Π. Τουναντίον δὲ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν Ἀρμενίων, Ἀθυσσυνίων, Ἰακωβιτῶν καὶ Μαρωνιτῶν οἱ ἀρχηγοὶ καλοῦνται Πατριάρχαι.

Πατριᾶτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας τοῦ δήμ. Ἀσσοῦ, ὠρ. 1 1/2 ἀπὸ Ἀσσοῦ, μετὰ 230 κατοίκων.

Πατρική εξουσία (patria potestas). Θεσμὸς ἰδιόζουσαν λαβὼν ὑπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἀνάπτυσιν, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὁποίου περιλαμβάνονται τὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶν ὑπεξυτίων αὐτοῦ τέκνων. Περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς κατὰ τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον ὑπάρχει μεγάλη σύγχυσις τῶν συγγραφέων διαφωνία· τὰ ἐπὶ τῶν ὑπεξυτίων δικαιώματα τοῦ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἀσκούντος εἶναι προσωπικά καὶ χρηματικά, εὐρύτατα μὲν κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον (ὁ πατὴρ εἶχεν ἐπὶ τῶν τέκνων δικαιώματα ζωῆς καὶ θανάτου), σὺν ἡφ' χρόνῳ δὲ περικριθέντα εἰς ἡθικὴν μάλλον προστασίαν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶν τέκνων.

Ἐν λεπτομερείᾳ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Π. ἐξ., τοὺς γενεσιουργοὺς αὐτῆς λόγους καὶ τὰ λοιπὰ σχετικὰ θέματα βλ. ἐν παντί συγγραμμάτων: Ῥωμ. Δικαίου καὶ ἐν τῇ εἰδικῇ πραγματείᾳ Γ. Καλλισπέρη «Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παρὰ Ῥωμαίους» (Ἀθ. 1893). [Πφ.]

Πατριῖκοι ἦσαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ῥώμῃ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν νῦν γνώμην ἐπὶ τῶν βασιλέων ἅπαντες οἱ ἐλεύθεροι πολῖται τῶν Ῥώμης, οἵτινες ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πελάτας (βλ. λ.) ἀπετέλουν τὸν λαὸν (populus) αὐτῆς. Διηροῦντο κατὰ τὴν καταγωγὴν τῶν εἰς τρεῖς τριτῶς (tribus) καὶ αὗται πάλιν εἰς κούριās εἰς ἃς ἦσαν διανεμημένα τὰ γένη. Τὸ ὄνομα ἐτυμολογεῖτο ἐκ τοῦ patres (πατέρες) ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ γέροντες, διό καὶ ὁ τίτλος patres μετέβη ἐκ τῶν Πατρικίων γεροσιαστῶν κατόπιν εἰς ἅπαντας τοὺς γεροσιαστάς. Οἱ Π. συνήρχοντο ἐν ταῖς συνελεύσεσι τῶν κούριων (comitia curiata), εἶχον ἴδια ἱερά, διενέμοντο τὰς πολιτικὰς καὶ ἱερατικὰς ἀρχάς, διετίθεντο τὴν δημοσίαν γῆν καὶ ἀπέκλειον ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πληθυσμοῦ (plebs), ἀποτελοῦντες οὕτως εἶδος κληρονομικῆς εὐγενεὺς τάξεως· μόνον μετὰ μακροὺς χρόνους οἱ Πληβεῖοι κατώρθωσαν νὰ λάβωσι τὴν ἰσοπολιτείαν· ἐσχηματίσθη δὲ τότε εἶδος εὐγενεὺς τάξεως ἀρχόντων ὅπερ ἐπεσκότισε τὴν ἀρχαίαν κληρονομικὴν εὐγένειαν· ἐν τούτοις διέμειναν ὡς προνόμια τῶν patres ἡ ἐπικύρωσις νομοθετικῶν ἀποφάσεων καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν comitia centuriata καὶ ὁ διορισμὸς τῶν μεσεμβασιλέων, πρὸς δὲ ἱερατικὰς τινες ἀρχαί, ὡς ἡ τοῦ βασιλέως τῶν ἱερῶν (rex sacerdotum) καὶ τὸ κολλέγιον τῶν Σαλλίων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν πατρικίων γενῶν εἶχε μειωθῇ τελευταίως σπουδαίως οἱ αὐτοκράτορες ἀπὸ τοῦ Ἰουλοῦ Καίσαρος ἤδη ὠνόμασαν νέα τοιαῦτα. — Ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου τὸ ἀξίωμα τοῦ Π. ἐδίδετο ὡς προσωπικὸν (οὐχὶ κληρονομικόν) εἰς προσεχέοντας ἄνδρας καὶ συνεπέφερε ἰδίᾳς ἐξωτερικὰς τιμὰς καὶ προνόμια. Νέαν δὲ σημασίαν προσέλαβεν ὁ τίτλος Π. ἀφ' οὗτοῦ ὁ πάπας Στέφανος ἀπένειμεν αὐτὸν 754 εἰς τὸν Πιππίνον ὡς προστάτην τῆς Ῥώμης. Τέλος ἀνεπτύχθησαν καὶ Π. κατὰ τὸν IB' καὶ ΙΓ' αἰῶνα ἐν γερμανικαῖς καὶ ἐλβετικαῖς πόλεσιν ἐκ τῶν ἐλευθέρων γενῶν, αἵτινα ἰσχυρὰ ὄντα διὰ τῆς ἀκινήτου περιουσίας ἢ τοῦ μεγάλου ἐμπορίου τῶν ἐθεώρουν ὡς προνόμιον αὐτῶν τὸ μετέχειν τοῦ συμβουλίου τῆς πόλεως, μετὰ πολλοὺς ὅμως ἀγῶνας ἠναγκάσθησαν νὰ παραχωρήσωσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα εἰς τὰς συντεχνίας. [Β.Ε.]

Πατριῖκος. Ἄγιος τῆς Δυτ. Ἑκκλησίας καὶ ἀπόστολος τῆς Ἰρλανδίας. Ἐγενν. κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος ἐν

Σκωτίᾳ ἐξ εὐγενεὺς οἴκου καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ πειρατῶν μετεκομίσθη εἰς Ἰρλανδίαν, ὅπου ἐχρησιμοποιήθη ὡς ποιμὴν. Διαφυγὼν μετὰ 6 ἔτη ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ἰρλανδίᾳ, χειροτονηθεὶς δὲ ἱερεὺς καὶ ἐπίσκοπος ἤρξατο τοῦ ἔργου τούτου τῇ 432. Οὐ μόνον ἐπέστρεψε τοὺς κατοίκους εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἀλλ' ἐφρόντισε καὶ ἀποτελεσματικῶς διὰ τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσαι σχολαὶ ταχέως ἐφημίσθησαν καὶ προσεῖλκυσαν μαθητὰς ἐκ πάσης τῆς Εὐρώπης. Ἀπέθανε δὲ μετὰ 457 καὶ 469. Τινὰ τῶν συγγραμμάτων του σώζονται. [Θ.Ε.]

Πάτροκλος. Ὁ περιηγμένος ἐταῖρος τοῦ Ἀχιλλέως, υἱὸς τοῦ ἀργοναύτου Μενoitίου καὶ τῆς Σθενέλης. Φονεύσας ἐξ ἀπροσέχιας ἐν Ὀποῦντι τὸν Κλυσάνυμνον, υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, ἐν παιγνίῳ τινί, ἔφυγεν εἰς Φθίαν πρὸς τὸν Πηλέα, ὅστις ἀνέθρεψεν αὐτὸν μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. Διὰ στενῆς φιλίας μετὰ τούτου συνδεθεὶς παρηκολούθησεν αὐτὸν εἰς Τροίαν, ὅπου ἀνεδίχθη εἰς τῶν ἀνδρειοτάτων. Κατὰ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως ἔμεινε μακρὴν τοῦ πολέμου, τέλος δὲ παρακινηθεὶς ἐκ τῆς ἀτυχίας τῶν Ἑλλήνων ἔλαβε πάλιν μέρος εἰς τὴν μάχην, ἐνδυσθεὶς τὰ ὅπλα τοῦ φίλου του. Ἀλλὰ προσβληθεὶς διὰ σκοτοδίνης ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπληγώθη ὑπὸ τοῦ Εὐφόρβου καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος. Οἱ Ἑλληνες ὁμῶς ἔσωσαν τὸν νεκρόν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τελέσας μεγάλους ἀγῶνας πρὸς τιμὴν τοῦ ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐκδικήσῃ καίπερ γνωρίζων ὅτι θὰ ἐπιπτεν ὁ ἴδιος ἐν τῇ μάχῃ. [Δ.Μ.]

Πατροκτονία (parricidium) ἐν στενῇ μὲν σημασίᾳ δηλοῖ τὸν κατὰ τῶν γονέων διαπραττόμενον φόνον, ἐν εὐρυτέρᾳ δ' ἔννοίᾳ πάντα φόνον διὰ τοῦ ὁποῦ ἀθιβεῖται ὁ πρὸς τὸν φονευθέντα ἀφειλόμενος σεβασμὸς ἢ ἀγάπη. Ἀνέκαθεν ἡ Π. ἐτιμωρεῖτο διὰ τῶν αὐστηρητάτων ποινῶν καὶ ἰδίως τῆς τοῦ θανάτου, ἀναλόγως ἐπιτείνουμένης οὕτως ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τοῦ 1832 τῶν εἰς θάνατον καταδικαζομένων πατροκτόνων ἀπεκόπτετο ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ σήμερον δ' ἐτι ὁδηγοῦνται εἰς τὴν λαιμητόμον ἀνυπόδητοι, φέροντες ὑποκάμισον μόνον καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν μέλαν κάλυμμα. Δι' νεώτεραι νομοθεσίαι, ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα, ἀποκρούονται πάντα ἐπίτασιν τῆς θανατικῆς ποινῆς (βλ. λ.), οὐδεμίαν εἰδικὴν διάταξιν περὶ πατροκτονίας περιλαμβάνουσι. [Πρ.]

Πατρονόμοι. Ἀρχὴ τις ἐν τῇ ἀρχ. Σπάρτῃ κατὰ τὸν Πausanίαν ἰδρυθεῖσα ὑπὸ Κλεομένους ἀντὶ τῶν Ἐφόρων καὶ Γερουσιαστῶν. Ἐξηκολούθησεν ὑπισταμένη καὶ μετὰ τὴν ἐκ νέου ἐγκατάστασιν τούτων καὶ

ὁ πρῶτος τῶν Π. ἦτο καὶ ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἔτους. [Σ.Τ.]

Πατροπασχίται. Βλ. Ἀντιτριαδίται.

Πάτρωνες (λατ. patroni) ἐλαλοῦντο ἐν Ῥώμῃ οἱ πρῶν δεσπόται ἐν τῇ σχέσει τῶν πρὸς τοὺς χειραφετηθέντας δούλους τῶν, τοὺς ἀπελευθερούς (liberti), καὶ τοὺς ἀπογόνους τούτων. Κατὰ τοὺς ἀρχ. χρόνους ὁ Π. ἠδύνατο νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἀπελευθερὸν ἀμελοῦντα τὰ καθήκοντά του, ὥφειλε δὲ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ ἐν ἀνάγκῃ, ἐπὶ τιμωρίᾳ τῆς ἀπωλείας τῶν δικαιωμάτων τοῦ Π., ἅτινα ἀνεφέροντο κυρίως εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀπελευθεροῦ. Ἐν τοῖς ὑστερον, μεταβληθείσης τῆς αὐστηρότητος τῶν σχέσεων τούτων, ἐλόκληροι κοινότητες καὶ λαοὶ καθίσταν ἁπλῶς αὐτῶν ἐξέχοντες Ῥωμαίους ὡς προστατάς των. [Θ.Μ.]

Πατροπασχίται. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Ὁφείως τῆς Τραπεζούντος· οἰκίαι 300, κάτ. 2 100, μουσουλμάνοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Πάτταν (ἄγγλ. Puttun). 1) Πόλις ἐν τῇ Ἰνδοεβρετανικῇ τιμαριωτικῇ κράτει Βαρδῶ (τῆς προεδρείας Βομβάης), ἐπὶ τοῦ Σαρσβάτα. Ἐχει 31 523 κατ. καὶ βιομηχανίαν κυρίως μετάξης καὶ βάμβακος. Ἄλλοτε ἦτο περίφημος τόπος προσκυνησέως τῶν Ἰνδῶν. [Μ.Σ.]

— 2) Ἡ ἄλλοτε πρωτεύουσα τοῦ Νεπάλ, ἐπὶ τοῦ Βαγκαμάτα, μετὰ πολλῶν ἀρχαιοπρεπῶν οἰκοδομημάτων καὶ 30 χιλ. κατ.

Πάττη (Ἀδελίνα). Περίφημος ἀοιδός, γενν. 1843 ἐξ Ἰταλῶν γονέων ἐν Μαδρίτῃ. Ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ διαπρέψασα ἐπὶ τῇ ὠραίᾳ φωνῇ τῆς καὶ γενομένη μαθητρία τοῦ Στράκοσχ, ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ πρῶτον τῇ 1859 ἐν Νέα Ὑόρκῃ, περιηγήθη δ' εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ παντοῦ ἐδρεψε θάψνας. Τῇ 1868 ὑπανδρεύθη τὸν μαρκήσιον de Caux, διαζευχθεῖσα δὲ τῇ 1885 ὑπανδρεύθη τῷ ἐπομένῳ ἔτει τὸν ἀοιδὸν Νικολίνην. Ὡς ἐπὶ πλείστον ζῇ ἐν ἐπαύλει τινὶ τῆς Οὐαλλίας. Καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Καρλόττα (γενν. 1840) ὑπῆρξε διαπρεπὴς ἀοιδός, ἀπέθανε δὲ 1889 ἐν Παρισίοις. [Β.Ε.]

Πάττινσον λευκόν. Βλ. Μόλυδδος.

Παττινσονισμός. Βλ. Ἀργυρος, ἐν τόμ. Β' σ. 232.

Παύλζα. Χωρίον τοῦ δήμου Τρικολώνων τῆς Γορτυνίας, ἔχον 256 κατ. [Μ.Σ.]

Παυλιάνη. Χωρίον τῆς Κερκύρας ἐν τῷ δήμῳ Μελιτειῶν, ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας τῆς νήσου καὶ 45' Δ. τῶν Βουνιατῶν. Διαιρεῖται εἰς Ἄνω (278 κατ.) καὶ Κάτω Π. (168 κ.).

Παύλζα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἡρακλειωτῶν (Φθιώτιδος), μετὰ 727 κατ. Κεῖται ἐπὶ ὁρεινῆς χώρας τῆς Οἰτης καὶ παρὰ τὸ ποτάμιον Καρδουνάρη (Ἄτωπόν), ὥρ. 3 1/2 ΝΔ τοῦ Μοσχοχωρίου.

Παυλιαντζα. Βλ. Παυλικιανοί.

Παυλικιανοί ἐκλήθησαν οἱ ὁπαδοὶ γνωστικῆς τινος αἰρέσεως, ἰδρυθείσης ὑπὸ τινος Κωνσταντίνου, ἐνθουσιώδους θαυμαστοῦ τοῦ Παύλου, περὶ τὸ 660 εἰς Κίβισσαν τῆς Ἀρμενίας. Ἡ διδασκαλία τῶν Π. εἶναι μόνον κατ' ἐλάχιστα γνωστή, ἐβασίζετο δ' ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως καλῆς καὶ κακῆς ἀρχῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἵσταται ὁ δημιουργὸς (τοῦ κόσμου), ὅστις εἶναι καὶ ὁ Θεὸς τῶν Ἰουδαίων· κυρίως δ' ἀπέβλεπον οἱ Π. εἰς ἡθικὸν βίον. Καταδικώμενοι ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων συνεφιλιώθησαν μετὰ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα, πολλοὶ δ' αὐτῶν μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν ἐγκατεστάθησαν εἰς Ὠράκην, ὅπου νέους ὁπαδούς εὗρον μεταξὺ τῶν Βουλγάρων καὶ δετηρήθησαν καθ' ἅπαντα τὸν μεσσίωνα. Τανῦν Π. καλοῦνται οἱ καθολικοὶ Βούλγαροι περὶ τὴν Φιλιππούπολιν, τὸ Σίστοβον καὶ τὸ Τέμεσθρ, μεταναστεύσαντες κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα ἐκ Νικοπόλεως. [Θ.Ε.]

Παυλίτης. Βλ. Ὑπερθενής.

Παυλίτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Φιγαλίας (Ὀλυμπίας), παρὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τῆς Νέδας καὶ ὥρ. 2 1/2 ΝΑ τῆς Ζούριζας. Ἐχει 299 κατ. Διαιρεῖται εἰς Ἄνω Π. (Ἄνω Ῥούγαν) καὶ Κάτω Π. (Κάτω Ῥούγαν). Ἡ πρώτη κεῖται ἐπὶ ὑψώματος ἐνθα τὰ εἰσέπια τῆς ἀρχαίας Φιγαλίας.

Παυλόδωκ. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ Ῥωσσ. κυβερνήτῳ Βορνέσχ, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀσσερέδου εἰς τὸν Τάναϊν, ἔχουσα 5 752 κατ. (1890), ἐλατοτριβίστα καὶ ἐμπόριον κτηνῶν καὶ λίπους. Ἑτέρα πόλις Π. κεῖται ἐν τῇ περιφ. Τσαρκόβε-Σέλο τῆς Πετροπόλεως, ἔχουσα 3 702 κατ. καὶ αὐτοκρατορικὴν ἐπαύλιον. [Μ.Σ.]

Παυλογράδ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ Β. μέρει τοῦ Ῥωσσ. κυβερνήτου Διάκερινοσλάβ, ἐπὶ τῷ Βόλτσκι. Ἐχει 15 668 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον αἵτου καὶ κτηνῶν.

Παυλόκαστρον. Χωρίον τοῦ δήμου Πατρίων, μετὰ 287 κατ. [Μ.Σ.]

Παύλος, ὁ ἕτερος τῶν κορυφαίων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποστόλων (πρβλ. Πέτρος). Ἐγεννήθη ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας ἐκ γονέων Ἰουδαίων, κληθεὶς δὲ ἐβραϊστὶ Σαουλ (Σαῦλος), προσέλαβε κατόπιν τὸ λατινικὸν ὄνομα Π. ὅτε ἀνεστράφη μεθ' Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Ἐσπούδαθεν ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν φαρισαϊκὴν θεολογίαν ἀσκῶν συγχρόνως καὶ τὴν ὑπαντικὴν. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξε σφοδρὸς διώ-

κτής τοῦ Χριστιανισμοῦ (Πράξεις τῶν Ἀποστόλων Η' 3, 4) ἀλλ' ἐνθ' ὅτε ἐπορεύετο εἰς Δαμασκόν, πληρεξούσιος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Συνεδρίου πρὸς καταπολέμησιν τῶν αὐτόθι χριστιανῶν, ἐπῆλθεν ἐν αὐτῷ μυστηριώδης τις ἐσωτερικὴ κρίσις, ἥτις τὸν ἀμείλικτον διώκτην μετέβαλεν ὡς ἐκ θαύματος εἰς κραταῖν τοῦ Χριστοῦ ὑπερασπιστήν. Ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἡ μεταβολὴ αὕτη περιγράφεται ὡς ὀφειλομένη εἰς ἐπέμβασιν αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ (Πράξ. Θ' καὶ Ι'). Ἐκτοτε διήλθεν ὡς ἀπόστολος τοῦ Εὐαγγελίου τὴν Συρίαν, Ἀραβίαν, Κύπρον, Μικρὰν Ἀσίαν (Κιλικίαν, Φρυγίαν, Μυσίαν, Βιθυνίαν, Τρωάδα), Μακεδονίαν, Ἑλλάδα, τὴν Γαλατίαν καὶ πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, κηρύττων πανταχοῦ τὴν νέαν θρησκείαν μετὰ ζήλου ἐνθούου καὶ ἐν γλωττίᾳ θαυμαστῇ, ἐν μέσῳ παντοίων κινήσεων καὶ καταδιώξεων, καὶ ἔδρυσεν εἰς πληθεῖς τῶν χωρῶν τούτων πόλεις (ἐν ἁλλαῖς εἰς Ἀμφίπολιν, Θεσσαλονίκην, Βέρροιν, Ἀθήνας, Κόρινθον, Ἔφεσον, Φιλίππους, Χίον, Μυτιλήνην, Σάμον κλ.), χριστιανικὰς ἐκκλησίας. Ἐν τῇ μεταξὺ δ' ἐπεσκέρθη ἐπανειλημμένως καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ χάριν ὑποθέσεων τῆς νέας ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀφίερωσε τὸν βίον του δλόκληρον. Κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ παρουσίαν του τῇ 53 οἱ Ἰουδαῖοι μικροῦ δεῖν κατεσπάρξαν αὐτόν, σιθόντα τῇ ἐπεμβάσει τῆς ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας, ὑφ' ἧς ἀπεστάλη ἰν' ἀνακριθῇ εἰς Καισαρείαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα Φήλικα· παρὰ τοῦτω διαμείνας ὡς αἰχμάλωτος ἐπὶ διετίαν ἐπέμψθη εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου ὑπὸ ἐπιτήρησιν μᾶλλον ἢ ἐν αἰχμαλωσίᾳ διατελὼν δὲν ὤκνησε νὰ διδάσκη πάντοτε πολλοὺς. Ὡς πρὸς τὰς περαιτέρω τύχας του ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφῶν παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ἐλευθερωθεὶς ἐπεσκέψθη πάλιν τὴν Ἰσπανίαν, Μακεδονίαν, Μικρὰν Ἀσίαν καὶ Ἰουδαίον, ἐπανῆλθε δὲ εἰς Ῥώμην, ὅπου διότι ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Χριστιανισμόν παλαιὰ τινὰ τοῦ αὐτοκράτορος Νέρωνος ὑπέστη διαταγὴν τοῦτου μαρτυρικὸν θάνατον τῷ 67 ἢ 69.

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ περιλαμβάνονται ἀναγνωρίζμενα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας 14 «Ἐπιστολαί» τοῦ ἀποστόλου Π' ἡτοίαι πρὸς Ῥωμαίους, πρὸς Κορινθίους δύο, πρὸς Γαλάτας, πρὸς Ἑβραίους, πρὸς Φιλιππησίους, πρὸς Κολασσαεῖς, πρὸς Θεσσαλονικεῖς δύο, πρὸς Τιμόθεον δύο, πρὸς Τίτον, πρὸς Φλήμονα καὶ πρὸς Ἑβραίους. Ἀπόκρυφα δὲ ἔργα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Π. εἰσὶν Εὐαγγελιον κατὰ Π., Περίοδοι Π. καὶ Θέκλης, Πράξεις τοῦ Π., Ἀναβατικὸν τοῦ Π., Ἀποκάλυψις τοῦ Π. καὶ 13 Ἐπιστολαί τοῦ Π. πρὸς Σενέκαν. Ἡ δὲ νεωτέρα κριτικὴ καὶ ἐκ τῶν ῥηθριστῶν 14 τοῦ Π. ἐπιστολῶν μόνον τὰς πρὸς Γαλάτας, πρὸς Ῥωμαίους καὶ τὰς δύο πρὸς

Κορινθίους ἀναγνωρίζει ὡς ἀντιρρήτως γνησίας. [Θ.Ε.]

Παῦλος Α'. αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας (1796-1801). Ἐγενν. 1754, υἱὸς Πέτρου Γ' καὶ Αἰκατερίνης Β', ἀνελθὼν δ' εἰς τὸν θρόνον ἐδεῖξε μὲν σημεῖα μεγαλοψυχίας ὡς π. χ. πρὸς τοὺς Πολωνούς, ἀλλὰ καὶ δεσποτισμοῦ μεγάλου, ὅπερ ὁφείλεται οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐνάμνησιν τοῦ ταχικοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του καὶ εἰς τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ μήτηρ του σκοπὸν εἶχε νὰ ἀποκλείσῃ αὐτὸν τοῦ θρόνου χάριν τοῦ υἱοῦ του Ἀλεξάνδρου. Καίπερ ἀποστρεφόμενος τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν μόλις τῷ 1798 προσῆλθεν εἰς τὴν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος συμμάχίαν, ὅτε δὴλα δὴ οὗτος ἐκυρίευσεν τὴν Μελίτην, ἥς τῶν ἱπποτῶν ὁ Π. ἦτο ἀρχηγός. Ὅτε δὲ πάλιν ἡ Ἀγγλία καταλαβοῦσα τὴν Μελίτην δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν παραχωρήσῃ αὐτῷ, ὁ Ναπολέων κατῴρθησε νὰ συμφιλιωθῇ πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ὁ δεσποτισμὸς του ἐγένετο ἀφορμὴ συνωμοσίας καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11 Μαρτίου 1801 οἱ συνωμῶται εἰσελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐφόνευσαν τὸν αὐτοκράτορα. [Β.Ε.]

Παῦλος ὁ Αἰγινῆτης. Ἑλλήν ἱατρικὸς συγγραφεὺς, ζήτας κατὰ τὸν Ζ' μ. Χ. αἰῶνα καὶ συγγράφας ἐγγχειρίδιον τῆς ἱατρικῆς, οὗτινος κυρίως τὸ χειρουργικὸν μέρος παρ' Ἀραβι καὶ εἶτα καὶ ἐν τῇ δύσει ἦτο ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει. Τὸ ἔργον ἐξεδόθη ἐν τῷ ἑλλήν. πρωτοτύπῳ 1528 ἐν Ἑνετίᾳ καὶ 1538 ἐν Βασιλείᾳ, εἶτα δὲ ἐπανειλημμένως ἐν λατινικῇ μεταφράσει.

Παῦλος (Αἰμίλιος). Βλ. Αἰμίλιος.

Παῦλος ὁ ἐκ Ηερώνης (Paolo Veronese, κυρίως P. Callari). Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. 1528 ἐν Ηερώνῃ, ὅπου καὶ ἐπούδασε. Τῷ 1548 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Γοντσάγα εἰς Μαντούην ἵνα δακτυλοῦσῃ τὴν μητρόπολιν, τῷ δὲ 1555 ἐγκατεστάθη μόνιμως ἐν Ἑνετίᾳ, ὅπου καὶ ἀπέθανε 1588. Ἐν καλλιτεχνικῇ ἀμίλλῃ πρὸς τοὺς μεγάλους τῆς Ἑνετίας ζωγράφους, τὸν Τιτιανὸν καὶ Τιντορέττον, ἐξεπόνησε πλεῖστα δά ἔργα λαμπρά, ὡς π. χ. τὰς τοιχογραφίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Σεβαστιανοῦ, ἐν τῷ δουκικῷ μεγάρῳ καὶ τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγ. Μάρκου. Κυρίως ἔγραψεν εἰκόνας, ἐν αἷς παρσκαται ὁ βίος ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ του, συμπόσια καὶ τ.τ., ἐν μεγάλαις γραμμαῖς καὶ λαμπρῷ χρωματισμῷ. Ὁ περιφημότερος τῶν πινάκων του εἶναι ἰσως Ὁ ἐν Κανὰ γάμος (ἐν τῷ Λούδρῳ), εἶτα δὲ ἔπονται ἑτέρα παράστασις τοῦ αὐτοῦ (ἐν Δρέσδῃ), Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ ἐν Ἑμαῦς (3 παραστάσεις), Τὸ συμπόσιον τοῦ Σίμωνος, Ἡ εὕρεσις τοῦ Μωϋσέως, Ἡ βασιλεύσα τοῦ Σαβᾶ πρὸ τοῦ Σολομώντος, Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων

κ.α.π., πρὸς τούτοις πολλοὶ ἐκ τῆς ἀρχ. μυθολογίας. [Μ.Γ.]

Παῦλος ὁ Διάκονος. Ἱστοριογράφος τῶν Λογγιβάρων, γενν. περὶ τὸ 730 ἐν Φριουλίᾳ ἐξ εὐγενοῦς οἴκου. Περιβλήθει·ς τὸ μοναχικὸν σχῆμα διέμεινε πολλὰ ἔτη ἐν τῷ μοναστηρίῳ Monte Cassino, ἐξῆσε δὲ 781-787 ἐν τῇ αὐτῇ Καθολοῦ τοῦ Μεγάλου. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι Historia romana καὶ Historia Langobardorum.

Παῦλος ὁ Θηβαῖος ἀναφέρεται συνήθως ὡς ὁ πρῶτος ἀναχωρητής, ὅστις ἐπὶ τοῦ διωγμοῦ τοῦ αυτοκράτορος Δεκίου τῷ 250 καταφυγὼν εἰς ἄντρον τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Θηβαΐδος ἐζηρεν ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ 16ου μέχρι τοῦ 113ου ἔτους του, οὐδένα βλέπων ἀνθρώπων μέχρις ὅτου ἐπεσκέφθη αὐτὸν ἐλθὼν πρὸ τῆς τελευτῆς του ὁ ἁγ. Ἀντώνιος. Ὁ ἁγ. Ἰερώνυμος ἔγραψε τὸν βίον του. [Θ.Ε.]

Παῦλος (Julius Paulus). Εἷς τῶν γονιμωτέρων νομοδιδασκάλων, γράψας περὶ τὰ 70 συγγράμματα, ὧν σπουδαιότερον τὸ ἐπιγραφόμενον Commentarii ad edictum ἐκ βιβλίων 80. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ περιελήφθησαν εἰς τὸν Πανδέκτην 2080 χωρίαι, ἀποτελοῦντα τὸ ἕκτον αὐτοῦ. Ἐζηρεν ἐπὶ Σεβήρου, σύγχρονος ὦν τοῦ Οὐλπιανῶ, κατέλαβε δὲ ἀνωτάτας δημοσίας θέσεις (praefectus praetorio, σύμβουλος τοῦ αυτοκράτορος κλπ.). [Πφ.]

Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς. Μοναρχιανὸς (βλ. λ.), διατελέσας ἀπὸ τοῦ 260 ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας. Ἀνανεώσας τὴν παλαιότεραν διδασκαλίαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο κυρίως ἄνθρωπος ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνῆν ὁ λόγος ὡς δύναμις τοῦ Θεοῦ, διήγειρε τὴν ἀντίστασιν τῶν ὀρθοδόξων θεολόγων καὶ καταδικασθεὶς ἐν τρισὶ συνόδοις τῆς Ἀντιοχείας ὡς αἱρετικὸς ἀφωρίσθη τῷ 269. Ἐν τούτοις διετηρήθη ἀκόμῃ ἐπὶ τρία ἔτη ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ ἑδρᾷ του ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῆς βασιλείας τῆς Παλμύρας Ζηνοβίας· ὅτε δὲ αὕτη καθηρέθη 272 ὑπὸ τοῦ Δορυλιανῶ, ἔπεσε καὶ ὁ Π. Μέχρι τοῦ Δ' ὁμοῦ αἰῶνος, εὕρισκοντο ἀκόμῃ ὁπαδοὶ του, Σαμοσατηνοὶ καλούμενοι. [Θ.Ε.]

Παῦλου. Χωρ. τοῦ δήμ. Λαρύμνης (Λοκρίδος), ὥρ. 2 ΝΑ τοῦ Μαρτίνου. Ἐχει 596 κατ.

Παύσανδου. Πρωτεύουσα ἐπαρχίας τῆς Οὐρουγουάης, καίμενη ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Οὐραγουάη καὶ ἔχουσα 20 χιλ. κατ. διατηροῦντας ἐμπόριον μετὰ τοῦ Μοντεβιδέου καὶ τοῦ Βουένος-Ἀϊρες. [Μ.Σ.]

Παυσινιάς. 1) Υἱὸς τοῦ Κλεομβρότου, Σπαρτιάτης ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγιδῶν. Ἐπὶ τῆς ἀνελικιότητος τοῦ ἐξαδέλφου του Πλειστάρχου, υἱοῦ τοῦ Λεωνίδα, ὑπῆρ-

ξεν ἐπίτροπος αὐτοῦ καὶ ὡς στρατηγὸς τῶν ἠνωμένων Ἑλλήν. στρατευμάτων ἐνίκησε 479 π. Χ. ἐν Πλαταιαῖς τοὺς Πέρσας, ἐξηκολούθησε δ' εἰτα τὸν πόλεμον ἐπιτυχῶς καὶ κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 479. Ἐπαίρομενος ἐπὶ τῇ τύχῃ ταύτῃ ἤρξατο κυριευθέντος καὶ τοῦ Βυζαντίου νὰ προσφέρηται ὑπερηφάνως πρὸς τοὺς Ἰωνας συμμάχους, οἵτινες δι' αὐτὸ ἐκλιναν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· αὐτὸς δὲ συνῆψε κρυφίως διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Ξέρξου ἵνα γίνῃ ἡγεμὼν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Πέρσου. Διὰ τοῦτο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 476 μετεκλήθη εἰς Σπάρτην, ἀθωωθείς δὲ ἐλλείψει ἱκανῶν ἀποδείξεων, μετέβη πάλιν οἰκισθελῶς εἰς Βυζάντιον καὶ ἐμίσθωσε Θρακικὰ στρατεύματα, μέχρις ὅτου οἱ Ἀθηναῖοι τῷ 470 ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν καὶ καταφυγῇ εἰς τὴν Τρωάδα. Κληθεὶς πάλιν ὑπὸ τῶν ἐφόρων εἰς Σπάρτην κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 466, ἐξηκολούθησεν οὐχ ἥττον τὴν μετὰ τῶν Περσῶν ἀλληλογραφίαν του καὶ μάλιστα παρεκίνησε καὶ τοὺς εἰλωτας εἰς ἐπαναστασιν, μέχρις ὅτου κατηγγέλθη ὑπὸ τινος πράκτορός του καὶ ἀπεδείχθη προφανὴς ἡ μετὰ τοῦ Πέρσου βασιλείως συνεννόησις του. Τότε φοβούμενος κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς Χαλκιοῖκου, ἀλλ' οἱ Σπαρτιάται ἀφαιρέσαντες τὴν στέγην τοῦ ναοῦ καὶ τειχίσαντες τὰς θύρας τὸν παρέδωκαν οὕτως εἰς τὸν ἐξ ἀσιτίας θάνατον (467). — 2) Ὁ περιηγητὴς καλούμενος, ἐκ Μαγνησίας τῆς πρὸς Σιπύλῳ. Ἐπὶ Ἀδριανῶ καὶ τῶν Ἀντωνίνων περιηγήθη τὴν Ἑλλάδα, Μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν, Αἴγυπτον, Λιβύην καὶ Ἰταλίαν καὶ συνέγραψε κατὰ τὰ ἔτη 160-180 μ. Χ. ἔργον περὶ μέρους τῆς περιοδείας ταύτης, σωζόμενον καὶ σήμερον τὴν ἐπιγραφὴν Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος. Ἐν αὐτῷ ἐπιδιώκει κυρίως τὴν περιγραφὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι εὕρισκόμενων ἔργων τῆς τέχνης, ἀλλὰ μάλλον ὑπὸ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀρχαιότητος των καὶ τῆς μυθολογικῆς σημασίας ἣ ὑπὸ τὴν τῆς αἰσθητικῆς ἀξίας· εἶναι δὲ οὐ μόνον παρὰ τὸν Πλίνιον ἡ κυριώτερα πηγὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξοχωτέρα τῆς τοπογραφίας τῆς ἀρχ. Ἑλλάδος. Κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως μιμνῆται μὲν τὸν Ἡρόδοτον, ἀλλὰ τὸ ὅρος του πολλάκις εἶναι ἐπιτετηδευμένον καὶ ἀσχερές. Φαίνεται ὅτι ὁ Π. δὲν εἶδεν ἢ ἐπετεκρίθη προσωπικῶς ὅλα δσα περιέγραψεν, ἀλλὰ τινὰ ἡρύσθη ἐξ ἄλλων ἔργων ἐν τούτοις ἡ φιλολογικὴ περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐργασία δὲν ἀπεπερατώθη ἀκόμῃ. Αἱ κάλλιστα ἐκδόσεις τῆς Περιήγησεως εἶναι αἱ τῶν Σίβελις (5 τ. 1822-28), Ἰω. Βέκκερ (2 τ., 1826), Σιουβάρτ καὶ Βάλτες (3 τ. 1838-39), Λ. Δινδορρίου (Παρ. 1845), ἡ μικρὰ ἐκδοσις τοῦ Σιουβάρτ (2 τ. 1875)

καὶ ἡ τοῦ Σπίρου (1893). Πρὸς τὰς περὶ τοῦ Π. μονογραφίας τοῦ Κάλικμαν (Ber. 1886) καὶ τοῦ Γουρλιττ (Γράτς 1890). — 3) Σοφιστὴς καταγόμενος ἐκ Καισαρείας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ, μαθητὴς ὑπάρχεις Ἡρώδου τοῦ Ἀττικῷ, διδάσκει δὲ κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα τὴν ῥητορικὴν ἐν Ἀθήναις καὶ Ῥώμῃ. Ὡς ἔργα του ἀναφέρονται τὰ Περὶ συντάξεως καὶ Προβλήματα. — 4) Συγγραφεὺς ἔργου περὶ Συρίας, οὗ σώζονται ἀποσπάσματα (ἐν Müller, Fr. hist. gr.), καταγόμενος ἐκ Δαμασκού. — 5) Ἱστορικὸς ἐκ Λακεδαιμόνως, γράφας περὶ Ἑλλησπόντου, Ἑλληνικὰ κχ. — 6) Φιλόσοφος ἐπικαλούμενος Ἡρακλειτιστὴς, διότι ἐσχολίασε τὸν Ἡράκλειτον. — 7) Ὁ Ἀπολλωνιδεύς, γλύπτῃς καὶ δὴ χαλκοπλάστῃς, ὅστις μετὰ τινων ἄλλων ἐξεπένησεν ἀνάθημα (διὰ τοὺς Δελφούς) τῶν Τεγεατῶν πρὸς ἀνάμνησιν νίκης κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (369), παριστάνον τὴν Ἀπόλλωνα, τὴν Νίκην καὶ τοὺς ἀρχαῖς. ἤρωας.

Παυσίας. Διάσημος ζωγράφος Σικυωνίος, υἱὸς τοῦ Βρύητος, παρ' οὗ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς τέχνης, εἴτα δὲ γενόμενος μαθητὴς τοῦ Παμφίλου καὶ διαπρέψας κυρίως ἐν τῇ ἐγκαυστικῇ ζωγραφικῇ, διὰ καὶ τὰ ἔργα του ἦσαν κυρίως μικρῶν διαστάσεων. Ἐκαλλιέργησε δὲ πρὸ πάντων τὴν παράστασιν ἀνθέων, ἀμειλίωμενος, ὥς λέγεται, ἐν τούτῳ πρὸς τὴν ἐρωμένην του Γλυκίραν ἀνθόπωλιν, ἣν ἀπεικόνισε καὶ ἐν περὶ φήμῳ ἔργῳ του· πρὸς τούτοις περικείμενον ἀντικείμενόν του ἦτο ἡ παράστασις παιδίων, λέγεται δὲ ὅτι, νατακρινόμενος ἐπὶ τῇ βραδυτῇ μεθ' ἧς εἰργάζετο, ἀπεπεράτωσε τοιοῦτον πίνακα ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Ἐν τούτοις ἐξεπόνησε καὶ πίνακας μεγάλων διαστάσεων καὶ ἴδρσε μάλιστα ἰδιαίτερον εἶδος, τὸ τῶν ταυροθεσιῶν, εἰκονίζων τοὺς ταύρους ἐκ τῶν ἐμπροσθεν καὶ μ' ἔλκον τούτῳ ἀποδίδων τῇ εἰκόνι μεγίστην πλαστικότητά αἱτε γνωρίζων ἄριστα τοὺς νόμους τῆς διοπτικῆς. Ἄλλο περίφημον ἔργον του ἦτο Ἡρώς πίνων ἐξ ὑαλίνου ἐγκώματος τὴν Μεθην, ἥς τὸ πρόσωπον ἐφαίνετο διὰ τῆς ὑάλου. Τέλος διεκόμησε διὰ ζωγραφικῶν φαπινώματα οἰκτιῶν. Ὑποτίθεται ὅτι ὁ Π. εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ παρὰ Ἀθηναίῳ Παισωνίᾳ περὶ οὗ λέγεται ὅτι παρεξέτράπη καὶ εἰς ἀσέμνους παραστάσεις. [Α.Σ.]

Ποσειδώνιο (vñ Posilipo) ἐκαλεῖτο ὠραιότατῃ ἔπαυλιν τοῦ Πολλίωνος ἐπὶ λόφῳ τινὲς ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως κατὰ μῆκος τοῦ κόλπου πρὸς ΝΑ ἐπὶ 6 χμ., τὸ δὲ ὄνομα Π. μετηνέχθη εἴτα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν λόφον. Περίφημον εἶναι τὸ λεγ. ἄντρον τοῦ Π., σήραγγα μῆκους 689 μ. κατασκευασθεῖσα πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Αἰγούστου, ὑπεράνω τῆς ὁποίας καίται ὁ λεγόμεν.

τάφος τοῦ Βιργιλίου. Ἀπὸ τοῦ 1885 ἀνεῳχθῇ καὶ ἐτέρᾳ σήραγγῃ, τὸ λεγόμεν. νέον ἄντρον τοῦ Π. [Μ.Σ.]

Παῦσις. Βλ. Ἀπόλυσις.

Παφλαγονία. Χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας περιλαμβάνουσα τὸ μεσαῖον τμήμα τῆς Β παραλίας αὐτῆς ἀπὸ τῆς Βιθυνίας (πρὸς Δ) μέχρι τοῦ Πόντου (πρὸς Α), τὸ Β τῆς Γαλατίας κείμενον. Οἱ πρὸς τοὺς Θράκας καὶ Φρυγίους συγγενεῖς Παφλαγόνες κατέκονον ἐν τῇ χώρᾳ ἥδη ἐν ἐμνηρικῇ ἐποχῇ, ἀπὸ πρότερον ἴσως ἐξεδιώξαν ἐξ αὐτῆς τοὺς Καππαδόκας. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν ἡγεμόνες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς πάντοτε ὡς σχεδὸν ἀνεξαρτήτους καὶ μετὰ τὴν τυπικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐπικυριαρχίας τῆς Λυδίας, εἴτα τῆς Περσίας, τῶν Μακεδόνων καὶ τέλος τῶν Ῥωμαίων· τὴν δὲ σχετικὴν ταύτην ἀνεξαρτησίαν τῶν ὄψεσιν οἱ Παφλαγόνες οὐχ ἡκιστα εἰς τὴν φυσικὴν διάπλασιν τῆς χώρας τῶν ἦτις ἔτρεφε καὶ λαμπροὺς ἵππους. Διήρηται αὕτη ἐκ Β πρὸς Ν εἰς τρεῖς παραλλήλους ταινίας πλουσίας εἰς λειμῶνας καὶ δάση, ὧν ἡ βορειότερα διατρέχεται ὑπὸ ὁροσειρᾶς παραλλήλου τῇ παραλίᾳ, ἡ μεσαία ὑπὸ τοῦ Ὀλγύσσου (Ἰλκάζ-δᾶχ) καὶ ἡ νοτιωτέρα ὑπὸ λόφων οἰτινες ἐνδύνται μετὰ τῶν τῆς Γαλατίας τὰς ταινίας χωρίζουσιν ὁ Ἀμνίης (Γκλῆκ-ἱρμάκ) καὶ τις παραπόταμος τοῦ Ἀλφους. Πολυἀριθμοὶ ῥύακες ῥέουσιν ἐκ τῶν βαθειῶν ῥωγμῶν τῶν ὁρέων πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξετείνετο τὸ παλαι μακρὰ σειρὰ ἑλληνικῶν ἀποικιῶν (κυρίως ὑπὸ τῆς Μιλήτου ἰδρυθεῖσων), αἵτινες συνεχικόνουν μόνον διὰ θαλάσσης, ὥς ἡ Σύμαρος (εἴτα Ἀμακτρίε), Κύττωρος, Ἰωνόπολις καὶ ἡ Σινώπη· ἐν τῇ ἐσωτερικῇ κυρίως ἦσαν γνωσταὶ ἡ Περπητιόπολις καὶ ἡ Γάγγρα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Π. ἔλαχε μετὰ τῆς Καππαδοκίας τῷ Εὐμένει, ἡνῶθη δ' ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ νέου βασιλεῖος τοῦ Πόντου κατὰ τὸ μέγιστον μέρος μετὰ τούτου· οἱ Ῥωμαῖοι εἴτα κατὰ τὸν Α' π. Χ. αἰῶνα προσήρτησαν τὸ ἐν τμήμα μετὰ τῆς ἐπαρχίας Βιθυνίας-Πόντου, τὸ δὲ ἄλλο μετὰ τῆς Γαλατίας, διαργάνωσαν δὲ ὅλην τὴν Π. περὶ τὸ τέλος τοῦ Γ' αἰῶνος ὡς ἰδιαίτεραν ἐπαρχίαν· τῷ δὲ 630 ἐπὶ Ἡρακλείου ἐσχῆματίσθη τὸ λεγόμενον θέμα τῆς Π.

Πάφος. Ὄνομα δύο πόλεων τῆς ἀρχαιότητος ἐπὶ τῆς νήσου Κύπρου. Τούτων ἡ ἀρχαιότερα ἔκειτο εἰς τὰ Δ τῆς νήσου, εἰς ἀπόστασιν 10 σταδίων ἀπὸ τῆς θαλάσσης, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Ζεφύριον καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποτ. Βωκάρου (vñ Διορίζου), ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ σημ. χωρίου Κουκίλια. Ἰδρυθῇ κατὰ τὰς παραδόσεις ὑπὸ τοῦ Φοίνικος Κινύρα (βλ. λ.) ἢ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πάφου. Κατὰ τοὺς μύθους ἐνταῦθα ἡ Ἀφροδίτη ἀνέβη

ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ἐξέλεξε τὴν πόλιν ὡς προσφιλέα αὐτῇ διαμονήν· ἵστατο δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ λόρῳ περίφημος καὶ πλουσιώτατος ναὸς. αὐτῆς, ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀερίου ἢ ὑπὸ τοῦ Κινύρου, ὅστις καταστραφεὶς διὰ σεισμοῦ ἐπὶ Αὐγούστου ἀνηγέρθη πάλιν τῷ 15 π. Χ., ἀνεσκάφη δὲ νῦν κατὰ μέρος ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς Σχολῆς τῷ 1887-8· ἐν τῷ ναῷ δὲ ὑπῆρχε καὶ μαντεῖον. Ἐν τοῖς ὑστερον ὁμῶς ἰδρυθὴ νέα πόλις τοῦ ὀνόματος τούτου 15 χμ. ΒΔ τῆς παλαιᾶς, ἣτις ἔκτοτε ἐκαλεῖτο Παλαιὰ ΙΙ. Ἡ Παλαιάπαφος, καίτοι παρὰ τοῖς Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις ποιηταῖς λέγεται πάντοτε ἀκόμῃ ἀπλῶς Πάφος ὡς ἔδρα τῆς θεᾶς. Ἡ νέα Π. αὕτη κατὰ τινὰς συγγραφὰς πρότερον Ἐρυθρὰ ἢ Ἐρυθραὶ καλουμένη, ἐκτίσθη κατὰ τὰς παραδόσεις ὑπὸ τοῦ Ἀγαπήνορος τοῦ Ἀρκάδος, καὶ δὴ ἐπὶ λαμπρὰς θέσεως παρὰ τὴν Δ παραλίαν τῆς νήσου, εἶχε δὲ καλλιστον λιμένα, διδὼν καὶ ἀνεπτύχθη λίαν ἡ ναυτιλία καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς, πρὸς τούτοις καὶ πλείστους ναοὺς καὶ ἄλλα ὠραῖα οἰκοδομήματα, συνεδέετο δὲ μετὰ τῆς Παλαιάπαφου δι' ὁδοῦ, καθ' ἣν ἐτελεῖτο ἐνιαύσιος πανήγυρις καὶ πεμπή. Ἐπὶ Ῥωμαίων ἐγένετο ἔδρα τοῦ διοικητοῦ ὅλης τῆς νήσου. Τὰ νῦν οἰκοῦσιν ἐν τοῖς ἐρείπιοις αὐτῆς μόλις 30 οἰκογενεῖς, ἡ δὲ θέσις ἐγένετο νοσώδης ἕνεκα τῶν ἐκεῖ σχηματισθέντων ἐλῶν. [Α.Α.Σ.]

Πάφρα. Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ διοικήσει Δζανίκ (κειμένη πρὸς Δ τῆς ταπαρχίας Τραπεζούντος), 44 χμ. ΝΔ τῆς Ἀμισοῦ καὶ μόλις 1/4 ὥρας ἀπὸ τοῦ Ἀλυοῦ ποταμοῦ. ἔχουσα περ. 12 000 κατ., ὧν οἱ πλείστοι Ὄθωμανοί. Ἡ ὁμώνυμος περὶ αὐτὴν ἐπαρχία περιλαμβάνει 43 χωρία. [Μ.Σ.]

Πάφταλη. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Βερραίου (τῶν Ἰωαννίνων), ἔχον 1 500 κατ., ὧν 500 Χριστ. καὶ 1 000 Ὄθωμ. ἀλβανόφωνοι.

Παχάγγ. Μωαμεθανικὴν κράτος Μαλαιῶν μεθ' ἑμῶν μου πρωτεύουσος ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς χερσονήσου Μαλάκκας, ἔχον ἔκτασιν 15 000 τχμ. καὶ περίπου 20 000 κατ., γνωστὴν δὲ ἰδίως διὰ τὴν εἰς κασσίτερν καὶ χρυσὸν πλοῦτόν του. [Μ.Σ.]

Παχεῖα Ῥάχη. Χωρίον τῆς Αἰγίνης, ἔχον 284 κατ. [Μ.Σ.]

Πάχης. Στρατηγὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων. Τῷ 428 π. Χ. πολιορκήσας ἐβίασεν εἰς παράδοσιν τὴν ἀποστατήσαν Μυτιληνὴν μὴ ἐκτελέσας ὁμῶς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ διαταγὴν νὰ φονεύσῃ πάντας τοὺς Μυτιληναίους καὶ κινδυνεύων νὰ καταδικασθῇ ὅτε ἐπαυελῶν εἰς Ἀθήνας ἐδίδεν εὐθύνας, ἔσπουε τὸ ξίφος καὶ ἠτοκτόνησε πρὸ τῶν δικαστῶν.

Πάχνη καλεῖται ὁ κατὰ τὰς ψυχρὰς νύκτας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς σχηματιζόμενος λεπτὸς χνοὺς ἐκ πεπηγυίας δρόσου. Ψυχρομένης δὴλα δὴ τῆς γῆς κατὰ τὴν νύκτα οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμοὶ συμπυκνοῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς εἰς σταγονίδια ὑδατος (δρόσου), ἅτινα πάλιν πηγνύμενα ἐκ τοῦ ψύχους ἀποτελοῦσι τὴν χιονώδη Π. Κυρίως μορφοῦνται τοιαῦτα συμκυνώσεις ἐν νηνεμίᾳ καὶ ἐπὶ τραχειῶν ἐπιφανειῶν, ἰδίως σωμάτων ὄντων κακῶν τῆς θερμότητος ἀγωγῶν, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν φυτῶν. [Σπ.]

Παχύδεσμα. Κατὰ τὰς ἀλλοτε ταξινομήσεις ταῖς ζῶων ἐχόντων λίαν παχὺ τὸ δέριμα, σῶμα δὲ συνήθως ὀγκώδες καὶ ἀκομφον καὶ πόδας βραχεῖς· ἐνταῦθα κατετάσσοντο ὁ χοῖρος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ ῥινόκερως, ὁ τάπιρος κλ. [Φ.Ι.]

Παχυδεσμίς λέγεται ὑπὸ τινῶν ἡ κοινότερον ἐλεφαντίσις (βλ. λ.) καλουμένη νόσος.

Παχυμέρης Γεώργιος. Βυζαντινὸς ἱστορικὸς συγγραφεὺς, γενν. 1242 ἐν Νικαίᾳ καὶ διατελέσας εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά ἀξιώματα, ἀποθανὼν δὲ μετὰ τὸ 1308 ἐν Κων/πόλει. Ἐγραψεν, ἐκτὸς πολλῶν ῥητορικῶν καὶ φιλοσοφικῶν βιβλίων πρὸς διδασκτικὸς σκοπός, ἱστορίαν τῆς Ἀνατολῆς εἰς 13 βιβλία, περιλαμβάνουσαν τὰ ἔτη 1261-1308, πολύτιμον ἔργον, δι' οὗ ὁ Π. κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν ἱστοριογράφων τοῦ 13 αἰῶνος. Ἐκδ. ὑπὸ Bekker ἐν τῇ Βυζαντινῇ τῆς Βέννης (2 τ. 1835). [Χ.Β.]

Παχυμηνιγγίτις. Βλ. Μηνιγγίτιδες.

Πάχυνος. Βλ. Παχίνον.

Πάχτω (Pakhto ἢ Pushtu) καλεῖται ἡ γλῶσσα τῶν Ἀφγανῶν, ἀνήκουσα εἰς τὰς ἱρανικάς, ἀναμεμιγμένη δὲ μετὰ πολλῶν ξενικῶν στοιχείων. Τὸ ὄνομα Π. εἶναι ὄνομα φυλῆς ἣτις ἦδη τὸ πάλαι ἦτο γνωστὴ (Πάκτες ἢ Πακτύαι). Ἡ γλῶσσα γράφεται δι' ἀραβικῶν χαρακτήρων εἰς οὗς προσετέθησαν καὶ ὀλίγα ἄλλα. Γραμματικὴν αὐτῆς ἐξεπύνησεν ὁ Trumpp (ἀγγλιστί). [Ἐγ.]

Παχόμενος (ἀγιος), ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἐν κοινοβίᾳ μοναχικοῦ βίου. Ἐν Ταβένναις, νήσῳ τοῦ Νείλου, συνεκάλεσε πρῶτος περὶ τὸ 340 εἰς κοινὸν βίον τοὺς τέως κατὰ μόνας ζῶντας ἐρημίτας καὶ τὸ κοινὸν βίον τοῦτο, εἰς ὃ ἔδωκεν ὁ Π. κανονισμὸν αὐστηρότατον, ζῶντος αὐτοῦ περιελάμβανεν ἡδη 3 000 μοναχῶν, ἀξηθέντας εἰτα μέχρι 50 000, ὡς λέγεται (κατὰ τὸν 6 αἰῶνα). Ἀπέθανε δὲ ὁ Π. τῷ 348. Ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ μίμησιν ἰδρύτρια τοῦ πρώτου γυναικείου μοναστηρίου. [Ἐγ.]

Παφόρι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας καί-

μένων 4 1/2 ὥρ. ΒΔ τῆς Καστορίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 1000 Χριστιανῶν. Ἀνωθεν τοῦτου ὑψοῦται τὸ δμώνυμον ὄρος Παφόρι.

Πέγεια. Χωρ. τῆς Κύπρου ἐν τῇ ἐπαρχ. Πάφου, οὐ μακρὰν τῆς Δ παραλίας, ἔχον 300 κατ. [Α.Α.Σ.]

Πεγού (Pegu ἢ Paigu). Ὑποδιαίρεσις τῆς ἐπαρχίας Βιρμανίας ἐν ταῖς βρεττανικαῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις, ἀλλοτε δὲ βασιλεῖον ἀνεξάρτητον. Κεῖται ἐπὶ τοῦ δέλτα τοῦ ποτ. Ἰραβάδδης καὶ ἔχει ἑκτασιν 23 721 τχμ. καὶ (τῷ 1881) 1 162 393 κατ., κατὰ τὸ πλεῖστον βουδδιστάς. Ἡ πόλις Π., πρωτεύουσα ἀλλοτε τοῦ βασιλείου, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὄρων. ποταμοῦ, ἔχει νῦν περὶ τὰς 10 000 κατοίκων. Ἡ δὲ σπουδαιότης τῆς χώρας πόλις καὶ λιμὴν εἶναι τὸ Ραγκούν (βλ. λ.).

Πεδεμόντιον, λατινιστὶ Pedimontium ἦτο τὸ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους (τῶν Ἀλπεων) κείμενον, νῦν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις Piemont. Χώρα τοῦ ἰταλικοῦ βασιλείου συνορεύουσα πρὸς Β πρὸς τὴν Ἑλβετίαν, Δ πρὸς τὴν Γαλλίαν, Ν πρὸς τὴν Λιγουρίαν καὶ Δ πρὸς τὴν Λομβαρδίαν, περιλαμβάνουσα δὲ τὰς ἐπαρχίας Ἀλεξανδρείας, Κούνεο, Νεβάρρας καὶ Τουρίνου, ἐχούσας ἐν ἑλφ. ἑκτασιν 29 378 τχμ. καὶ 3 289 237 κατ. (καθ' ὑπολογισμὸν τοῦ 1893). Ὁ κυριώτερος αὐτῆς ποταμὸς Πάδος, εἰς ὃν ἐκβάλλουσι πάντες οἱ ἄλλοι, διαρρέει τὴν χώραν ἐν τῷ μέσῳ, ὅπου ὑπάρχουσιν εὐφρώταται γαῖαι, παράγουσαι ἐξαιρετά καὶ ἀθρονα σιτηρά, οἶνον, ὀπώρας κλ. Ἡ σκυληγορία τοῦ Π. εἶναι περίφημος, ἀφθόνως δ' εὐρύνεται ἐν τῇ γῇ ἄργυρος, μόλυβδος, χαλκός, σίδηρος, ἀνθρακίς, ἄλας καὶ μεταλλικά ὕδατα. — Τὸ Π. ἀπετέλει ἀλλοτε ἕλκον πριγκιπᾶτον, ὅπερ ἔχον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀρχαίας κομητείας Σούζας ἡγεθῆθη βαθυμῶς κατὰ τὴν ΙΗ' αἰῶνα παραχωρηθεῖσιν εἰς αὐτὸ πλείστων πέριξ χωρῶν, ὅπῃρχε δὲ τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδηνίας (βλ. λ.). Ἐκ τῶν χωρῶν τούτων κατὰ τὴν γαλλικὴν κατοχὴν (1805-14) ἐσχηματίσθησαν ἑξ μετὰ τῆς Γαλλίας ἐνωθέντες νομοὶ καὶ νέα καθιδρύθησαν αὐταῖς δυνάμεις. Μετὰ τὴν πτώσιν ὁμοῦ τοῦ Ναπολέοντος ἐπανῆλθεν ἡ Σαρδηνικὴ δυναστεία καὶ μετ' αὐτῆς ἡ προτέρα τάξις καὶ διανομή τῶν τοῦ Π. χωρῶν. [Μ.Σ.]

Πεδεμοννίτης. Βλ. Ἐπίδοτον.

Πεδιόλος (νῦν Πηδῶς). Ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Κύπρου. Πηγάζων ἐπὶ τοῦ Ἀώου ὄρους ῥέει τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς ΒΒΔ καὶ διέρχεται Δ τῆς Λευκωσίας· εἴτα δὲ στρεφόμενος πρὸς Δ ἀρδύει τὴν μεγαλυτέραν πεδιάδα τῆς νήσου καὶ ἐκβάλλει τέλος εἰς τὸν κόλπον τῆς Σαλαμίνας (Ἀμμοχώστου) πρὸς Β τῆς Ἀμμοχώστου. Ἐκ τῶν

πλημμυρῶν τοῦ ἐξαρτᾶται ἡ εὐφορία τῆς νήσου· τούναντίον ὁμοῦς πολλάκις αἱ ὑπερβολικαὶ πλημμυραὶ αὐτοῦ ἐπιφέρουσι καταστροφὰς μεγίστας. [Α.Α.Σ.]

Πεδιανόμοι. (Ἀρχαιολ.). Ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ, μνημονευομένη ἐν ἐπιγραφῇ παρὰ Vischer (Epigraph. Beiträge ἀρ. 32 σ. 20 κέ). Βλ. Ἀγρονόμοι. [Π.]

Πεδιᾶς. Ἐκτασις γῆς μᾶλλον ἢ ἥπτον ὀριζοντία καὶ ἐμολή, μὴ περιέχουσα ἀξία λόγου ὑψώματα ἢ κοιλότητας. Αἱ μικρὸν ὑπερκείμεναι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' αὐτὴν κείμεναι καλοῦνται βαθυπέδια ἢ βαθύπεδα (βλ. λ.), αἱ δὲ ἐν ὑψηλῇ ὀπωσδήποτε θέσει ὑψιπέδια (οἷα ἡ ἔρημος Γέβι, ἡ Σαχάρα κλ.).

Πεδιᾶς. Ἐπαρχία τῆς Κρήτης, ὑπαγομένη εἰς τὴν διοίκησιν Ἡρακλείου καὶ περιλαμβάνουσα τοὺς δήμους Παναγίης, Καστελλίου, Ἐπισκοπῆς, Μοχού καὶ Ἀγ. Παρασκευῶν. ἔχει 24 059 κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὸ Καστέλλι. [Ν.Στ.]

Πεδιᾶς ἡ Πεδιᾶς· ἐκκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀττικῇ οἱ κάτοικοι τοῦ Πεδίου ἦτοι τῆς πρὸς Δ πεδινῆς χώρας, οἵτινες μετὰ τῶν Παράλων καὶ τῶν Διακρίων ἀπετέλουν τὰ γνωστὰ τρία ἐν ταῖς ἀρχαιοτάταις Ἀθῆναις πολιτικὰ κόμματα.

Πεδουλάς. Χωρ. τῆς Κύπρου ἐν τῇ ἐπαρ. Λευκωσίας, ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν τοῦ ὄρους Ὀλύμπου, ἔχον 550 κατ. [Α.Α.Σ.]

Πεζάρων (Pesaro). Τὸ ἀρχαῖον σύμβρικον Pisaurum, νῦν πρωτεύουσα τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Πεζάρου-Οὐρβίνου (ἐχούσης ἑκτασιν 2964 τχμ. καὶ 234 526 κατ. καθ' ὑπολογισμὸν τοῦ 1892), ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. Foglia (τοῦ ἀρχαίου Pisaurus) εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, μετὰ 24 500 κατ. (καθ' ὑπολ. τοῦ 1892), ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχουσα γυμνάσιον, τεχνικὴν σχολὴν, φρενοκομεῖον, θέατρον κλ. καθιδρύματα, ἀρχαῖον παλάτιον τῶν δουκῶν Οὐρβίνου (νῦν νομαρχεῖον), τὴν βιβλιοθήκην Ὀλιβιέρη μετὰ 14 000 τόμων, ὠραίαν συλλογὴν ἀντικειμένων κεραμευτικῆς, μητρόπολιν μεθ' ὠραίων εἰκόνων τοῦ Βελλίνη κλ. Τὰ πέριξ παράγουσι τὰ περιφημότερα τῆς Ἰταλίας σῦκα, ὧν διενεργεῖται ἐν Π. μέγα ἐμπόριον. Τὸ Π. εἶναι πατρίς τοῦ Ῥοσσίνη. [Μ.Σ.]

Πεζέταιροι. Οἱ λογάδες τοῦ ἀρχαίου μακεδονικοῦ στρατοῦ, ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακὴν Φιλίππου τοῦ Β' καὶ τοῦ Μεγ. Ἀλεξανδρου, 6 000 τὸν ἀριθμὸν.

Πεζικόν εἶναι ἡ κυρία δύναμις στρατοῦ τινος, σύγκειται δ' ἐξ ἀνδρῶν μαχομένων καὶ πορευομένων πεζῇ. Ὁ ὀπλισμὸς τοῦ Π. συνίσταται σήμερον ἐκ τοῦ τυφεκίου καὶ τῆς λόγχης, ἥτις προσαρμόζεται ἐπὶ τῆς κἀν-

νης τοῦ τυφεκίου κατὰ τὰς ἐφόδους. Συνεπὶς τὸ Π. μάχεται διὰ τοῦ πυρός κατὰ τὰς μεγάλας ἀποστάσεις καὶ κάμνει χρῆσιν τῆς λόγχης ἀφ' οὗ προηγούμενως κλονισθὲν ἐγθρὸν διὰ τοῦ πυρός αὐτοῦ. Τὸ κυριώτερον μέσον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πάλης εἶναι ἡ ἐπίθεσις, ἀνδρεῖον δὲ καὶ ἀτάραχον Π. δύναται ἀνευ τῆς συνδρομῆς ἄλλου τινὸς ὅπλου νὰ ἀντιστῇ κατὰ στρατευμάτων ὁλων τῶν ἄλλων ὅπλων.

Τὸ Π. δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶναι τὸ ἀρχαιότερον τῶν ὅπλων, διέμεινε δὲ μέχρι τῆς σήμερον ὁ βασιλεὺς τῆς μάχης. Κατὰ τὴν Ἑπανάστασιν ὁ Δ. Ὑψηλάντης ἐσχημάτισε τὸ πρῶτον τακτικὸν πεζικὸν σῶμα, ὅπερ ἀπετελέσθη ἐκ τριῶν λόχων, συνάμειος ἐκάστου ἐξ 100 ἀνδρῶν μετὰ τῶν βαθυφύρων. Κατὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου τοῦ 1822 ἐψηφίσθη ὁ πρῶτος ὁργανισμὸς τοῦ στρατοῦ καὶ ἐσχηματίσθη ἐν σύνταγμα Π. ἐκ δύο ταγμάτων, ἐκ πέντε λόχων, ἐκάστου συνάμειος 40 ἀνδρῶν ὁ στρατὸς οὗτος διελύθη, ἀνεσχηματίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ῥοδίου κατὰ τὸ 1824. Κατόπιν τοῦ πρώτου στρατολογικοῦ νόμου τῆς 10 Μαΐου 1825 ἐσχηματίσθησαν 2 τάγματα Π. ἐκ 4 λόχων συνάμειος 90-100 ἀνδρῶν. Ἰδοὺ πῶς ὁ ναύαρχος Ζουριέν δὲ λὰ Γραβιέρ διηγεῖται τὸν σχηματισμὸν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τοῦ Φαβιέρου. Ὁ ναύαρχος δὲ-Ῥινὸ παρῆλκεν ἡμῖν τὴν ἐκπλήξιν, τὸν τρόπον, τὸν καταλαβόντα τοὺς πελοποννησίους χωρικοὺς ἐνώπιον τῶν τακτικῶν ταγμάτων τοῦ Ἱμ-πραΐμ. Βιθισμένοι νὰ μάχωνται ἐν ἀταξίᾳ κατὰ Τούρκων ἐν ἀταξίᾳ καὶ τούτων μαχομένων δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρωσι τὴν θέαν τῶν ὀγκυν ἐκείνων, οἵτινες ἐβάδιζον ἀτάραχοι κατὰ τῶν διεσπαρμένων αὐτῶν οὐλκ-μῶν. Τὰ ὅπλα, οἱ ἐλιγμοί, ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ, τὰ τύμπανα, πάντα ἐφείνοντο αὐτοῖς παράδοξα, πληροῦντα αὐτοὺς ἀγνώστου συγκινήσεως. Μιᾶ φωνὴ ἐξητήθη τότε ἡ συγκρότησις τακτικοῦ στρατοῦ. Οἱ Ἕλληνες, ἔγραψεν ὁ ναύαρχος, θέλουσιν «Ἐλβετοὺς». Τῇ 4 Ἰουλίου 1825 ἀνετέθη τῷ συνταγματάρχῃ Φαβιέρ διὰ διατάγματος τῆς ἐφεστῶτης ἀρχῆς ὁ ὁργανισμὸς τοῦ πρώτου τάγματος τῶν τ α κ τ ι κ ῶ ν. Μηνὶ Αὐγούστῳ 1825 τὸ τάγμα τῶν τακτικῶν περιελάμβανεν ἤδη ὀκτακοσίους ἀνδρας καὶ ἐμελλεν ν' ἀναχθῇ εἰς τρισχιλίους καὶ τετρακισχιλίους. Ὁ κομης Πόρρο ἐκ Μιλάνου ἀνελάμβανε τὴν ἐπιμελητείαν, ὁ δὲ Ῥενιὼ δὲ-Σαιν-Ζῆν δ' Ἀντζελή τὴν διοίκησιν τοῦ ἱππικοῦ. Νόμος στρατολογικὸς ἐφημοσιεύθη τῇ 22 Σεπτεμβρίου καὶ ἡ συμπληρωσις τοῦ στρατεύματος ἐξηφασίσθη. Ἐσχηματίσθη προσέτι καὶ πυροβολικὸν ὑπὸ τὸν Ε. Καλλέργην, συγκείμενον ἐκ 4 ὁρεινῶν πυροβόλων. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Φαβιέρου κατὰ τὸν Μάιον δηλαδὴ τοῦ 1828 ὁ ἀειμνηστὸς Κυβερνήτης διώρισε διοικητὴν τῶν

τακτικῶν στρατευμάτων, τὸν βουαρδὸν "Εὐ-δεκ" οὗτος ἐπελήφθη τῆς τακτοποιήσεως καὶ τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ ὁπλων.

Τὰ μέχρι τοῦ 1833 τακτικὰ σώματα διε-λύθησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν 8 τάγματα Π. λαβόντα τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ 1-8· συνέκειντο δὲ ταῦτα ἐκ τῶν ἐπιτελῶν καὶ ἐξ λόχων ἤ-τοι ἐνὸς τῶν ἐπιλέκτων, τεσσάρων τοῦ κέν-τρου καὶ ἐνὸς τῶν ἐξώωνων· κατὰ Ἰανουά-ριον τοῦ 1836 τὰ τάγματα ταῦτα μετεσχη-ματίσθησαν εἰς 4 πεζικὰ τάγματα τῆς γραμ-μῆς, φέροντα τοὺς ἀριθμοὺς 1-4, ἐξ ὧν δύο μὲν ἦσαν ἑλληνικὰ καὶ δύο γερμανικὰ· πρὸς τούτοις δὲ ἐσχηματίσθησαν 4 ἐλαφρὰ τάγματα. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1836 ἐσχη-ματίσθησαν πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας καὶ ὑπεράκτισιν τῶν Β μεθοριῶν τοῦ Βασιλείου τρία σώματα ἐθνοφυλακῆς, ταῦτα δὲ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1838 ἐσχημα-τίσθησαν εἰς ὀκτὼ ἐλαφρὰ τάγματα τῆς ὁρο-φυλακῆς, θεωρηθέντα ὡς μέλος ὁλοκληρω-τικὸν τῶν στρατοῦ τῆς ἡμέρας, ἕκαστον δὲ τάγμα περιελάμβανε τοὺς ἐπιτελεῖς καὶ 4 λόχους. Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1838 ὁ ἀριθμὸς τῶν ταγμάτων τῆς γραμμῆς καὶ τοῦ ἐλαφροῦ Π. προσδιωρίσθησαν εἰς 5 ἀντὶ τῶν ὀκτῶ, διαλυθέντος τοῦ 4 τῆς γραμμῆς καὶ ἀποτε-λεσάντων τοῦ μὲν 1 καὶ 2 ἐλαφροῦ τὸ 4 τάγμα Π. (ἀκροβολισταί), τοῦ δὲ 3 καὶ 4 ἐλα-φροῦ τὸ 5 τάγμα Π. (ἀκροβολισταί)· ἡ ὀλικὴ δύναμις ἐκάστου τάγματος συνέκειτο ἐκ 31 ἀξιωματικῶν, 822 ὑπαξιωματικῶν, σαλπιγγ-κῶν καὶ στρατιωτῶν καὶ 5 ἵππων. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1839 προσετέθη εἰς τὴν δύ-ναμιν ἐκάστου τάγματος 1 ἀνθυπασπιστής. Κατὰ δὲ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1843 ὁ ὀλικὸς ἀριθ-μὸς τῶν ταγμάτων Π. προσδιωρίσθη εἰς 4 ἐξ ὧν δύο τοῦ Π. τῆς γραμμῆς, ἕκαστον ἐξ ὀκτῶ λόχων, καὶ δύο τῶν ἀκροβολιστῶν, ἕκα-στον ἐκ 4 λόχων. Ἡ δύναμις τοῦ τάγμα-τος τοῦ Π. περιελάμβανε 33 ἀξιωματικούς, 1102 ὀπλίτας καὶ 4 ἵππους, τοῦ τάγματος δὲ τῶν ἀκροβολιστῶν 20 ἀξιωματικούς, 554 ὀπλίτας καὶ 4 ἵππους. Κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1843 ἐσυστήθη εἰς τὴν Εὐβοίαν ἐλαφρὸς λόχος λαβὼν τὸν ἀριθμὸν 3, ὅστις συνη-νώθη μετὰ τῆς κατὰ Σεπτέμβριον συστή-θεως ἐλαφροῦ διλοχίας· τὸ σῶμα τοῦτο ὠνομάσθη «Παραπληρωματικὸν Σῶμα τῆς Ὀροφυλακῆς». Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1851 ὁ ἀριθμὸς τῶν λόχων τῶν ταγμάτων Ἀκρο-βολιστῶν ἀνεβιβάσθη εἰς 6. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τὰ ὀκτὼ ἐλαφρὰ τάγματα τῆς ὁροφυλακῆς μετεσχηματίσθησαν εἰς 4 ἐλαφρὰ συντάγματα τῆς ὁροφυλακῆς, ἕκα-στον ἐκ δύο ταγμάτων. Κατ' Αὐγουστον τοῦ 1854 τὸ Π. ὤρίσθη εἰς 6 τάγματα τοῦ Π. τῆς γραμμῆς καὶ 3 τάγματα τῶν ἀκροβο-λιστῶν, τὰ ἐξ τάγματα τοῦ Π. τῆς γραμ-

μῆς ἐσχημάτισαν τρεῖς μοίρας διοικουμένας ἑκάστην ὑφ' ἐνὸς συνταγματάρχου καὶ συγκειμένην ἐκ δύο ταγματικῶν αἱ μοίραι διεκρῆθησαν διὰ τῶν στοιχείων Α' Β' Γ', τὰ δὲ ἀπαρτίζοντα αὐτὰς τάγματα 1, 2 πεζικά δὲ ἀπαρτίζοντα αὐτὰς τάγματα 3, 4 τὰγματα τῆς γραμμῆς τῆς Α' μοίρας· 3, 4 τῆς Β' μοίρας· 5, 6 τῆς Γ' μοίρας. Ἐκαστον τάγμα τῆς γραμμῆς καὶ τῶν ἀκροβολιστῶν ἐτήρησεν ἰδίαν σημαίαν· τὰ τρία τάγματα τῶν ἀκροβολιστῶν, διακριθέντα διὰ τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, ἐσχηματίσθησαν διὰ τῆς εἰς αὐτὰ συγχωνεύσεως τῶν ζυγῶν ἐλαφρῶν ταγματικῶν τῆς δροφυλακῆς. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1853 αἱ τρεῖς μοίραι Π. μετεσχηματίσθησαν εἰς τρία συντάγματα, ὧν ἕκαστον συνέκειτο ἐκ τῶν ἐπιτελῶν καὶ δύο ταγματικῶν, ἕκαστον δὲ τάγμα ἀπὸ 8 λόχων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς ἦτο τῶν ἐπιτελῶν, ἑτέροι δὲ τῶν εὐζώνων. Διὰ 11. Δ. τῆς 6 Σεπτεμβρίου 1860 ἀντὶ τῶν ὑπαρχόντων τριῶν συνταγματικῶν Π. καὶ τριῶν ταγματικῶν ἀκροβολιστῶν ἐσχηματίσθησαν 10 αὐθιπαρκα τάγματα Π., συγκείμενον ἕκαστον ἐκ τῶν ἐπιτελῶν, ὑποτελῶν καὶ ἐξ λόχων, συνεστήθη δὲ εἰδική μουσικὴ διὰ τὴν φρουρὰν Ἀθηνῶν. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1864 ἐσχηματίσθη ἡμίταγμα εὐζώνων, ὅπερ διελύθη κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1866. Νέος ὁργανισμὸς τοῦ Π. ἐγένετο τὸν Νοέμβριον τοῦ 1866, μὴ ἐπενεγκῶν σπουδαίας μεταβολάς. Ἐσχηματίσθησαν δὲ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1867 τέσσαρα αὐθιπαρκα τάγματα εὐζώνων ἀπαρτίζοντα μέρος τῆς τακτικῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ προσωρινά ἰδίως διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μεθορίων καὶ πρὸς χορήγησιν συνδρομῆς εἰς τὴν Χωροφυλακὴν· τὰ τάγματα ταῦτα συνέκειντο ἐκ τῶν ἐπιτελῶν, ὑποτελῶν καὶ 4 λόχων, εἶχον δὲ δυνάμειν 17 ἀξιωματικῶν, 483 ὁπλιτῶν καὶ 2 ἵππων. Διὰ Β. Δ. κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1868 ἔνεκα τῶν τότε ἐκτάκτων περιστάσεων διατάχθησαν τὰ ἐπόμενα, ὅτινα ὁμοίως δὲν ἐξτελέσθησαν· α') ἡ αὐστηρὴς τῆς ὁργανικῆς δυνάμεως τῶν λόχων τῶν ταγματικῶν τοῦ Π. καὶ τῶν εὐζώνων εἰς 170 καὶ ἡ προσθήκη εἰς ἕκαστον τάγμα τοῦ πεζικοῦ δύο λόχων, τοῦ 7 καὶ 8· β') ὁ σχηματισμὸς 8 εἰσέτι ταγματικῶν εὐζώνων ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 5-12· γ') ὁ σχηματισμὸς τριάντα αὐθιπαρκῶν πεντακοσιστρατιῶν ἐλαφροῦ Π. ἐξ ἐθελοντῶν, ὁρσιθεύσης τῆς δυνάμεως ἐκάστης εἰς 848 ἀνδράς. Δι' Υ. Γ. τοῦ Φεβρουαρίου 1869 εἰς τὰ τάγματα τῶν εὐζώνων προσετίθη ἀνὰ εἰς λόχος. Διὰ τοῦ προσωρινοῦ ὁργανισμοῦ τῆς 21 Ἰουνίου 1877 ἐσχηματίσθησαν δύο Μεραρχίαι, ἑκάστη ἀποτελούμενη ἐκ 2 Τοξιστῶν, ἧτις ἐδίδουκετο ὑφ' ἐνὸς συνταγματάρχου ἢ ἀντὶ συνταγματάρχου, περιελάμβανε δὲ 2 συντάγματα Π., ἐκ δύο ταγματικῶν ἕκαστον

ἐκ 4 λόχων, ἐν τάγμα Εὐζώνων καὶ τμήματα ἀνάλογα πυροβολικοῦ ἱππικοῦ καὶ μηχανικοῦ καὶ τὰς διαφόρους βοηθητικὰς ὑπηρεσίας. Τὴν 31 Δεκεμβρίου 1877 τὰ 8 συντάγματα Π. μετεσχηματίσθησαν εἰς 16 αὐθιπαρκα τάγματα Π. ἐκ τεσσάρων λόχων. Κατὰ τὸν ὁργανισμὸν τῆς 17 Δεκεμβρίου 1878 τὸ Π. ἀπετελεῖτο ἐξ 20 ταγματικῶν Π. καὶ 4 ταγματικῶν Εὐζώνων. Ἐν ἔτει 1880 νέος νόμος ἐψηφίσθη ὁ ΩΔΗ' ὅστις ἐπανεφέρετο πάλιν διὰ το Π. τὰ συντάγματα καὶ οὕτω ἀπετελέσθη πάλιν ἐκ 3 συνταγματικῶν τοῦ Π., ὧν τὰ μὲν δύο περιελάμβανον 3 τάγματα τὸ δὲ τρίτον 4 ἐκ τεσσάρων λόχων ἕκαστον, ἐξ 11 ταγματικῶν εὐζώνων καὶ ἐξ ἐνὸς αὐθιπαρκτοῦ τάγματος ἐκπαιδεύσεως. Τὴν δὲ 27 Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους, ἔνεκα τῆς γενομένης ἐπιστρατεύσεως τοῦ Π. ἀπετελέσθη ἐκ 31 αὐθιπαρκῶν ταγματικῶν πεζικοῦ καὶ ἐξ 11 αὐθιπαρκῶν ταγματικῶν εὐζώνων. Κατόπιν ἀπὸ τοῦ 1882 τὸ Π. ἔλαβε νέας μεταμορφώσεις καὶ κατὰ τὸ 1884 διὰ τοῦ νόμου τῆς 30 Μαρτίου ἐπετράπη νὰ σχηματισθῶσι διὰ Β. Διατάγματος συντάγματα Π. περιλαμβάνοντα ἐν εἰρήνῃ δύο ἢ τρία τάγματα. Ἐκτοτε τὸ Π. κατηρτίσθη ἐκ 10 συνταγματικῶν ἐκ τριῶν ταγματικῶν ἕκαστον, ὧν τὸ ἐν περιλαμβάνει μόνον τὰ στελέχη, καὶ ἐξ ὀκτῶ αὐθιπαρκῶν ταγματικῶν τῶν εὐζώνων φερόντων τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, τοῦ 5ου καταργηθέντος μετὰ τὰς συμπλοκάς τοῦ 1885. [Β Δ.]

Πεθῶ (Μυθολ.). Προσωποποίησις τῆς πειστικῆς δυνάμεως, ἀπαδὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν Χαρίτων, πειθουσὴν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ εὐγλώττου Ἑρμοῦ. Εἶχε νοῦς ἐν Σικωῶνι, Ἀθήναις κλ.

Πειραιεύς. Πόλις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπίνειον τῆς πρωτεύουσος Ἀθηνῶν, κειμένη ἐν τῷ νομῷ Ἀττικοβοιωτίας, 7 χμ. ΝΔ τῶν Ἀθηνῶν περὶ λιμῶν λιμένα. Ἐν τῇ σημερινῇ μορφῇ τῆς εἶναι νεωτάτη πόλις, ἀλλ' ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπῆρχεν ὁ Π. καὶ εἶχε περιέλθῃ εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Μᾶλλον τῶν Μηδικῶν ὡς λιμὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐχρησίμευεν ὁ κόλπος τοῦ Παλήρου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὠρμιζοντο τὰ ὀλίγα τῶν Ἀθηναίων πλοῖα. Ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς ἰδρύσας τὴν ἐπιτοκλήσιν δυνάμειν αὐτῶν κατενόησε τὴν μεγάλην ἀξίαν τοῦ πειραικοῦ λιμένος. ὅστις μέχρι τότε ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς Ἀθηναϊκῆς πεδιάδος δι' ἐλώδους ἐκτάσεις (τῶν Ἀλῶν ἢ τοῦ Ἀλιπέδου), καὶ ἤρξατο τὴν οἰκοδομὴν τῶν λιμενικῶν κτισμάτων, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῶν Μηδικῶν ταχέως ἀπεπερατώθη ἡ ὀχύρωσις τοῦ νέου πολεμικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ λιμένος· λέγεται μάλιστα ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ μετακομίσῃ τοὺς Ἀθη-

ναίους εἰς τὸν Π. Ἐπὶ Περικλέους ἡ οἰκοδόμησις τῆς πόλεως ἐτελειοποιήθη κατὰ σχέδιον τοῦ περιζήμου Μιλησίου ἀρχιτέκτονος Ἰπποδάμου καὶ ἔκτοτε ὁ Π., κυρίως διὰ τὴν λαμπρὰν θέσιν του, ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν ὠραιότερων πόλεων, τοὺς νεωσοίκους του δὲ παρέβαλλον οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος. Διὰ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἐχρησίμευεν τὸ μεγαλύτερον (ἐσωτερικόν) μέρος τοῦ λιμένος, ὡς πολεμικὸς δὲ λιμὴν τὸ νοτιώτερον τμήμα, χωριζόμενόν πως ἀπὸ τοῦ λοιποῦ διὰ προβολῆς τίνος τῆς στερεᾶς (παρὰ τὸ σημερινὸν τελωνεῖον) καὶ καλούμενον τότε Κανθαρος, πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπεῖν αἱ σχεδὸν κυκλωτερεῖς λιμένες Ζέας καὶ Μουνυχίας (πρὸς Ἀ τῆς χερσονήσου τοῦ Π.). Ἐκτεταμέναι σειραὶ ἀποθηκῶν, στοῶν καὶ νεωτοίκων περιεκύκλουν τοὺς λιμένας αὐτούς· ὁ δὲ πυρὴν τῆς πόλεως συνέπιπτε μετὰ τοῦ τῆς σημερινῆς. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 477 ἅπανα ἡ χερσόνησος ἦτις σχηματίζει τὴν κύριον λιμένα καὶ πιθανῶς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Ἀκτὴ, ὠχυρώθη δι' ἰσχυροῦ τειχεύς ἔχοντος μῆκος $1\frac{1}{2}$ μίλλιον· ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον ὀχυρωτικὸν ἔργον προσετέθη ὕστερον, ἡ σύνδεσις τοῦ ἐπινείου μετὰ τῆς πρωτευούσης διὰ τῶν λεγομ. Μακρῶν τειχῶν (βλ. λ.), ὧν ἡ στρατηγικὴ σημασία ἀπεδείχθη τρανώτατα κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ δι' ὧν αἱ δύο πόλεις κατέστησαν οὕτως ἐμπειν μία μετὰ δύο κέντρων. Ἐν Π. συνέρρεον οἱ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν καταγιγόμενοι μέτοικοι (βλ. λ.), διὸ καὶ ὁ Π. ἐγένετο ἡ κυριώτερα ἔδρα τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς Ἀθήνας, ὅπου κατώκειν οἱ καθαυτοὶ πολῖται. Ὅτε ἡ ἀριστοκρατικὴ δύναμις τῶν Σπαρτιατῶν κατέβαλε μετὰ μακροχρόνιους ἀγῶνας τῇ 404 τοὺς Ἀθηναίους, εἰς τῶν κυριωτέρων ὅρων τῆς εἰρήνης ὑπῆρξεν ἡ κατεδάφισις τῶν μακρῶν τειχῶν ὡς καὶ τῶν ὀχυρωμάτων καὶ νεωσοίκων τοῦ Π. Καὶ ὅτε ὁ Θρασύβουλος τῇ ἐπομένῳ ἔτει ἐπεχείρησε τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς τῶν Τριάκοντα, πρῶτον κατέλαβε τὸν Π., οὗ οἱ δημοκρατικοὶ κάτοικοι τὴν ὑπεστήριζον ἐνθέρμως. Μετὰ τὴν νίκην τοῦ Κόνωνος ἐν Κνίδῳ (393) ἀνηγέρθησαν πάλιν τὰ ὀχυρώματα τοῦ Π. καὶ ἤρχισεν ὡς διὰ τὴν πρωτεύουσιν οὕτω καὶ διὰ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς νέα ἀκμή· ὁ Κόνων ἱδρύει ναὸν τῆς Κνιδίᾳ Ἀφροδίτης (Ἑκπλῆρας), ὁ δὲ Κηρισόδοτος ἐξεπένησεν ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς Σωτῆρας, ὅπερ ἐτοποθετήθη παρὰ τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς Σωτήρος· καὶ οἱ νεώσοικοι δὲ ἀνωκοδομήθησαν. Τὸ λαμπρότερον νέον οἰκοδόμημα τῆς ἐποχῆς ἦτο ἡ ΒΔ τῆς Ζέας σκευθῆκη τοῦ Φίλωνος, περὶ τῆς ἐποίας πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εὑρέθη ἐπιγραφή λεπτομερέστατα διαγρά-

φουσα τὴν κατασκευὴν αὐτῆς. Ἐν τοῖς κατόπιν σχεδὸν ἐπὶ 100 ἔτη κατεῖχον οἱ Μακεδόνες τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῶν ὠχυρωμάτων, τὸ φρούριον τῆς Μουνυχίας (322-229 π. Χ.). Τέλος δὲ ὁ Σύλλας κατὰ τὴν κατὰ Μ.Θριδάτου πόλεμον ἐπολιόρκησε τῷ 87 π. Χ. συγχρόνως τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Π., κυριεύσας δὲ τοῦτον κατέκαυσε τοὺς οἴκους καὶ κατεδάφισε τὰ τείχη. Ἐκτοτε ὁ Π. ἐμεινε κατὰ τοὺς μέσους καὶ νεωτέρους χρόνους ἔρημος, ἐκαλεῖτο δὲ παρ' Ἑλλήσιν ὕστερον Δράκος, ἰταλίστ' δὲ Πόρτο-Λεόνε καὶ τουρκιστ' Ἀρσλὰν-λιμάνι, ἀπὸ τίνος κολλοσσαίου μαρμαρίνου λέοντος ἱσταμένου ἐπὶ τοῦ παραλατασίου, ὃν τῷ 1687 οἱ Ἑνετοὶ μετεκόμισαν εἰς Ἑνετιαν, ἐπόθεν ἀπήχθη μὲν τῷ 1797 ὑπὸ τῶν Γάλλων εἰς Παρισίους, ἀπεδόθη δὲ πάλιν εἰς τοὺς Ἑνετούς. Μόνον μία καλύβη ἐσῆμινε τὴν θέσιν τῆς αλλοτε πλουσίας πόλεως, ὅτε τῷ 1835 μετετέθη ἡ πρωτεύουσα τοῦ νέου βασιλείου τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἀθήνας. Τὸ γεγονός· ὁμῶς τοῦτο ἀπέδωκε τῷ λιμένι ἀμέσως τὴν μεγάλην δξίαν του· ταχέως ἀνωκοδομήθησαν οἰκίαι καὶ ἀποκατέστη ἡ κίνησις ἐν τῷ ἐπινεῖῳ καὶ τανῦν ὁ Π. εἶναι ἡ τρίτη πόλις τοῦ κράτους κατὰ τὴν πληθυσμὸν, ὕστερον κατὰ τὸ ἐμπόριον μόνον τῶν Πατρῶν, κατὰ δὲ τὴν βιομηχανίαν κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν.

Τὸ βορειότερον τμήμα τῆς πόλεως κατέχουσι βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι αἱ περὶ τοὺς σταθμούς τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου καὶ Π.-Ἀθηνῶν κειμέναι (οἱ σιδηροδρομοὶ οὗτοι συνδέουσι τὴν πόλιν μετὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ μετὰ τῆς πρωτευούσης)· νοτιώτερον δὲ κεῖται τμήμα περιέχον πλεῖστα πρακτορεῖα ἀντιπολιτικῶν ἐταιριῶν (ἐπὶ τῆς προκυμαίας), τὴν πλατείαν τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν ἀγορὰν, ξηροδοχεῖα κλ. Τὸ τμήμα τοῦτο χωρίζεται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς πόλεως διὰ τῆς ὁδοῦ Μιαούλη, ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὰ κατὰ μῆκος τῆς παραλίας μέχρι τοῦ τελωνείου, παραλλήλως δὲ αὐτῇ ὑπαγοῦσιν αἱ ἄλλαι μακραὶ ὁδοὶ διασταυρούμεναι ὑπὸ ἐτέρων ὁδογωνίων, ὑφόμεναι δὲ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην μέχρι τῆς ὁδοῦ Σωκράτους ἥτις κατέχει τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς βράχους λόφου ὑφουμένου μεταξὺ τοῦ κυρίου λιμένος καὶ τῆς Ζέας· ἐνταῦθα κεῖται καὶ ἡ εὐρεῖα καὶ ὠραία πλατεῖα Καραϊσκάκη. Εἰς αἱ παράλληλοι αὐταὶ ὁδοὶ καταπίπτουσιν ἐν τῷ Ν μέρει πρὸς τὴν Ζεάν ἐν δὲ τῷ Β μέρει ὑφύονται πάλιν πρὸς τὸν λόφον τῆς Μουνυχίας (86 μ.), ὅστις ὡς ἀκρόπολις κυριεῖ τοῦ ἐπινείου, ὀχυρωθεὶς ὑπὸ Θρασυβόλου καὶ ὕστερον χρησιμεύσας ὡς φρούριον τῶν Μακεδόνων. Ὁ λιμὴν τοῦ Π. ἀπὸ ΒΔ σχηματίζεται διὰ γλώττης γῆς ἥτις

τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Ἡτώνεα καὶ ἦτο ὠχυρωμένη πρὸς τὴν στερεάν καὶ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν δι' ἰσχυροῦ τείχους σωζομένου ἐν ἐρείπιοις· καὶ νῦν δὲ εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἀκρας πυρβολαρχίας. Ἡ φύσις ἥδη στενὴ εἰσοδος κατέστη ἐτι στενωτέρα διὰ δύο κυματοθραυστῶν, ὧν ὁ ἕτερος ἐκπέμπεται ἐκ τῆς ἀπέναντι παραλίας τοῦ ἀρχ. πολεμικοῦ λιμένος Κανθάρου, τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν φυλλοειδῆ χερσόνησον τὴν τὸ παλαι πρὸς τὸν ὄνομα Ἀκτὴ φέρουσαν. Ἀκολουθοῦντες τὴν παραλίαν ταύτης ἀπαντῶμεν ἐπὶ τῆς χερσονήσου πρώτον ἐπαυλὶν τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ δυτικωτάτῃ γωνίᾳ τὸ μνημεῖον τοῦ Μισαούλη. Ν δὲ τούτου δύο ἀρχαίους τάφους καθέως εἰς τὸν βράχον ἐγκοιμημένους, ὧν ὁ πρῶτος θεωρεῖται ὡς ὁ τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ τὸν δεύτερον. Περὶ τὴν χερσόνησον παρατηροῦνται ἀκριβῶς τὰ ἀρχαία τεῖχος πρὸς τὸ κέντρον αὐτῆς ὑφύστα· τὸ ἔδαφος σηλατικῶς, ἐπὶ δὲ τῇ κορυφῇ (57 μ.) ἵσταται σημαφόρος δι' οὗ ἀγγέλλονται τὰ ἀφικνούμενα ἀτμόπλοια. Ἐπὶ τῆς Α παραλίας εὐρίσκεται οὐ μακρὰν τοῦ φρέατος Τσερλονέρι· μικρὸς λιμὴν, τὸ πάλαι ἀπὸ τούτου Φρεατὺς καλούμενος. Τὴν χερσόνησον ἀποπερατώνει ὁ κυκλωτερὴς λιμὴν τῆς Ζέας, πλησίον τῆς Ν παραλίας τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθησαν τὰ ἐρείπια τοῦ λεγομένου Νέου θεάτρου· περὶ τὸν λιμένα παρατηροῦνται καὶ ὑπολείμματα τῶν ἀρχ. νεωσοίκων. Ἡ εἰσοδος αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀπέναντι ἀκρας κλείεται διὰ γλώτσης γῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐγείρονται κομφαὶ ἐπαυλεις. Ἐπίσης δὲ ὁ πρὸς Α κείμενος καὶ εἰς τὴν ΝΑ παραλίαν τῆς χερσονήσου Μουνυχίας εἰσερχόμενος κυκλωτερὴς λιμὴν τῆς Μουνυχίας ἔχει στόμιον στενωτάτον, ὠχυρωμένον τὸ πάλαι καὶ φέρον ἐπὶ τῆς Β γλώτσης ναὺν. Πλησίον τοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Μουνυχίας παρεκκληρίου τοῦ Ἀγ. Ἡλίου ἀνεκαλύφθη ὑπόνομος 165 βαθμίδων ὁδηγούσα ὡς εἰς τὴν γῆν, πιθανῶς ἀλλοτε καταλήγουσα εἰς τὴν γῆν. Εἰς τὰς Δ ὑψώσεις κεῖνται τὰ ἐρείπια τοῦ λεγ. Παλαιοῦ θεάτρου, εἰς δὲ τὰς Β κοιλάς τις στενὴ, ἣν ὁ Κούρτις θεωρεῖ ὡς τὸ ἱπποδρόμιον. Πολλαχοῦ δὲ εὐρέθησαν τὰ ἴχνη τῶν τεχνῶν τῆς πόλεως ὡς καὶ τῶν μεγάλων πυλῶν, τάφων, οἰκῶν (κυρίως ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς). Ὁ Π. ἔχει πολλὰς ὠραίαις οἰκίας καὶ ἡ ἀποψὶς τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς θαλάσσης (τοῦ λιμένος) εἶναι γραφικωτάτη. Τὸ δὲ μεγαλύτερον αὐτοῦ ἔγκειται κυρίως εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν του, ὁφειλόμενα εἰς τὸν λαμπρὸν λιμένα του. Ἐν Π. ἔχουσιν τὴν ἑδραν τῶν τὰ πλεῖστα προξενεία καὶ αἱ ἀτμοπλοῖκα ἐταιρίαι Πανελλήνιος, Γουδῆ, Μὰν Δουὰλ καὶ Βαρβούρ, ὡς καὶ ἄλλοι μικρότεροι ἐφοπλισταὶ κατὰ στατιστικὴν τοῦ 1893 εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα ἐκτὸς 6 360 ἑλληνικῶν

πλοίων 935 ἀτμόπλοια καὶ 73 ἱστοφόρα ξένης ἐθνικότητος· ἡ ναυτικὴ κίνησις ἥτις ἀλλοτε κέντρον εἶχε τὴν Ἑρμούπολιν γιγαντιαίους βήμασιν ἀναπτύσσεται νῦν ἐν Π., ὅπου ὑπάρχουσι πρακτορεῖα πασῶν τῶν ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν ὅσαι διατηροῦσι τακτικὰς γραμμὰς ἐν τῇ ἀνατολικῇ λεκάνῃ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἀλλ' ἡδη πρὸ τῆς τερματίας ταύτης ἀναπτύξεως τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως εἶχε προσλάβῃ μεγίστην σημασίαν, περιορίζεται ὅμως καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη κυρίως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, ἥς σπουδαιότερα ἀντικείμενα εἶναι ἀποικιακά (ἰχθῦς, ὄρυζα, ὄσπρια, καφές, σάκχαρον), σιτηρὰ (51 883 448 ὀκάδες τῷ 1895), γαῖαν-θρακίς (333 452 ὀκάδες) καὶ ξυλεία (60 χιλ. κῦβ. μετρ.). ἡ ἀξία τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων (μετὰ τῶν ὑποδεστέρων κλάδων τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, ἀλεύρων, νημάτων, ὑφασμάτων, μηχανῶν κλ.) ἀνέρχεται τοῦλάχιστον εἰς 60 ἑκατομμ. φράγκων. Καταπληκτικὴ ὅμως εἶναι ἡ πρόοδος τῆς βιομηχανίας. Μόνη ἡ κλωστοῦφαντικὴ ἀπασχολεῖ 4 000 ἐργάτων καὶ ἐργατῶν καὶ ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ 8 ἐργοστασίων, ὧν ἡ παραγωγὴ ὑπολογίζεται εἰς 12 ἑκατομμ. δρα., ἡ σιδηρουργία καὶ μηχανοποιία (μετὰ τῆς ναυπηγίας) ἀπασχολεῖ 9 ἐργοστάσια, ὧν τινὰ μέγιστα, ἡ καρφεροβελονοποιία 3, ἡ δαυροποιία 13 ἀτμομύλους, ἡ ἐλαιοποιία καὶ σαπωνοποιία 4 ἐργοστάσια, ἡ βυρσοδεψικὴ 2, ἡ μακκαρονοποιία 9 καὶ ἡ οἶνοπνευματοποιία καὶ παρασκευὴ κονιάκ, ἥτις μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνεπτύχθη 24 ἐργοστάσια (ποιοῦντα καὶ μεγάλην ἐξαγωγὴν εἰς τὴν Ἀνατολήν), ἄλλοι δὲ κλάδοι τῆς βιομηχανίας 18 μεγάλα καὶ πλεῖστα ἄλλα μικρότερα. Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑπάρχουσι γυμνάσιον, ναυτικὴ σχολὴ δοκίμων, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἀκαδημία, ἑλληνικὰ καὶ δημοτικὰ σχολεῖα, παρθεναγωγεῖα κλ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 ἀνῆλθεν εἰς 34 327, ἀναμειβόμενος δὲ νῦν (1896) ὑπερέβη ἤδη τὰς 40 χιλ. Εἰς δὲ τὸν δ ἡ μ ο ν Πειραιῶς συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Νέον Φάληρον (242 κατ.), μεθ' οὗ συνδέεται ἡ πόλις, ἐκτὸς τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ δι' ἀτμοκινήτου τροχιοδρόμου. [Μ.Σ.]

Πειρατεία. Ὅρισμὸν τῆς Π. δὲν δίδει ἡ ἡμερὰ νομοθεσίς, ἀλλ' οὔτε ἐν τῇ ἐπισήμῃ ἀπαντᾷ σαφὲς καὶ γενικὸς ἀποδεικτὸς ὁρισμὸς τοῦ ἐγκλήματος· κατὰ τὴν ἡμετέραν ὅμως νομολογίαν πειραταὶ εἶναι ὅσοι ἐν θαλάσῃ ἐκτελοῦσι πράξιν περιέουσαν βλάστην τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ (βλ. λ.). Περὶ τῆς πειρατείας καὶ τῆς ναυταπάτης προβλέπει παρ' ἡμῖν εἰδικὸς νόμος, ὁ τῆς 30 Μαρτίου 1845, τιμωρὸν τοὺς πειρατὰς μὲ ποικίλας ποινὰς ἀπὸ τῆς τοῦ θανάτου μέχρι τῆς εἰρ-

κτῆς, ἀναλόγως τῶν διαπραχθεῖσων πειρατικῶν προξενίων, τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ ἐγκλημα καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐπελθουσῶν εἰς τοὺς παθόντας συνεπειῶν. Ἐνεκα δὲ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀδικήματος ἐξαίρει αὐτὸ τῆς ἀρμολογίας τῶν ἐνόρκων δικαστῶν, ὑπάγων εἰς τὴν τῶν ἐφετῶν, ὅπερ καὶ τὸ Σύνταγμα ἐκύρωσε. [1 φ.]

Πειρήνη. Ἀρχαῖον ὄνομα περιφήμου διὰ τὸ διαυγές καὶ ψυχρὸν ὕδωρ τῆς πηγῆς τῆς Κορίνθου, τῆς νῦν Δρακόνερας.

Πειρίθους (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἰφίωνα καὶ τῆς Ἀφρ. θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Θερσαλίᾳ Λαπιθίων Διόωνος. Μετετίε τῆς θήρας τοῦ καλυδωνίου κάπρου, ἐλθὼν δὲ εἴτα εἰς Ἀττικὴν συνεδεθῆ μετὰ τοῦ Θησέως διὰ παροιμιώδους φιλίας. Κατὰ τοὺς γάμους τοῦ μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ Λαπίθου Ἀτρακος, τιנὲς τῶν κεκλημένων Κενταύρων μεθυσθέντες ἐπέπεσαν κατὰ τῶν αὐτέθι γυναικῶν καὶ δὴ εἰς αὐτῶν κατὰ τῆς νύμφης, ἐκ τούτου δὲ προσέκυψεν ἡ φοβερὰ μεταξὺ Κενταύρων καὶ Λαπιθίων συμπλοκή ἡ ἰδίως ὑπὸ τὸ ὄνομα Κενταυρομαχία γνωστὴ Ὁ Π. ἐβοήθησε τὸν Θησέα κατὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, οὗτος δὲ πάλιν συνώδευσεν ἐκεῖνον εἰς Ἄδου, θέλοντα νὰ ἀρπάσῃ τὴν Περσεφόνην· καθισθέντες δὲ ἀμφοτέροι πρὸς ἀνάπαυσιν ἐν τῇ Ἀδῇ που δὲν ἤδυνήθησαν πλέον νὰ ἐγερθῶσιν· ἡ ἄλλως, συλληφθέντες ἐδεσμεύθησαν. Καὶ τὸν μὲν Θησέα ἡλευθέρωσεν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Π. ὅμως ἔμεινεν ὀριστικῶς ἐν τῇ Ἀδῇ. Ὁ Πολύγωνος ἔγραψεν εἰκόνα παριστῶσαν τοὺς δύο φίλους οὕτω καθήμενους. [Δ.Μ.]

Περίανδρος. Ἀρχαῖος ἐπικὴς ποιητής, ἐκ Καμειροῦ τῆς Ῥόδου, ζῶν κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ζ' π. Χ. αἰῶνος. Ἐποίησεν «Ἡράκλειαν», ἐν ᾗ πρῶτον περιεγράφετο ὁ Ἡρακλῆς ὡς ὄπλον φέρων τὸ ρόπαλον καὶ ὡς περιβλήμα τὴν λεοντήν, καὶ ἦς ἐλάχιστα σώζονται ἀποσπασματα. [Χ.Β.]

Πεισιστράτης. Τύραννος τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, υἱὸς Ἰπποκράτους, ἐκ τοῦ ἐπισήμου οἴκου τῶν Φιλαίδων, στενὸς συγγενὴς τοῦ Σόλωνα, γεννηθεὶς περὶ τὸ 605 π. Χ. Ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων, ἦτις προστράτως εἰ εἶχε δεχθῇ τὴν σολωνεῖον νομοθεσίαν, διεκρίθη καὶ κατέστη δημοτικώτατος διὰ τῆς νομοσύνης, δραστηριότητος, πολιτικῆς πανουργίας εὐχλωτίας καὶ ἐλευθεριότητος αὐτοῦ, ταχέως δὲ ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς μεριδος τῶν διακρίων, ὅτε ἀρχηγὸς τῶν μὲν Παράλων ἦν ὁ Ἀλκμαϊονίδης Μεγακλῆς, τῶν δὲ Πεδιέων ὁ Λυκαῦργος. Παρουσιασθεὶς ποτὲ εἰς τὸν λαὸν καθηγμαμένος ἐκ τραυμάτων ἅτινα αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν προξενήσας ἀπέδιδεν εἰς τοὺς ἀντι-

πάλους τοῦ ἐπέτυχε νὰ δοθῇ αὐτῷ σωματοφυλακὴ ἐκ 50 κορυνηφόρων καὶ ἡ ἀδεια νὰ ἐπαυξήσῃ ταύτην ὅσον ᾔθελε· μετὰ τῶν ἀνδρῶν δὲ τούτων κατέλαβε τὴν Ἀκρόπολιν καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεγνώρισθη τύραννος τῶν Ἀθηναίων. Τῇ συμπράξει τῶν δύο ἀντιπάλων τοῦ κατεργήθη ἅπὸ τῆς ἐξουσίας τῷ 555 καὶ ἐξωρίσθη, δήμευσεν τὸν καὶ τῶν κτημάτων τοῦ διχονοητῆντος ὅμως ἐκεῖνων ὁ Μεγακλῆς συνήνθη μετὰ τοῦ Π., ὅστις ἐπανήλθεν οὕτως εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐνυμφεύθη εἰς δευτέρον γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ Μεγακλέους· τούτου δὲ δυσαρεστηθέντος μετ' ὀλίγον καὶ ἀποσύρσαντος τὴν συμπράξιν τοῦ ἐξέπεσεν ἐκ νέου ὁ Π. τῆς ἀρχῆς καὶ πάλιν ἐξωρίσθη τῷ 549. Ἀλλὰ τῷ 538 χρέματα καὶ ὑποστήριξιν ἔχων ἐκ Θηβῶν, Ἀργεῶν καὶ Νάξου ἐπῆλθε κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ κατέλαβεν ἐκ τρίτου τὴν ἐξουσίαν, ἣν διετήρησε νῦν μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (527 π. Χ.). Ὑπῆρξε κυδερήτης ἥπιος, δίκαιος καὶ προδευτικός· ἐπ' αὐτοῦ διετηρήθησαν ἐν γένει αἱ διατάξεις τῆς σολωνεῖου νομοθεσίας, πλὴν ὅτι ἡ διοικησις ἔλη ἐξερτάτο προσωπικῶς ἀπὸ τοῦ τυράννου. Ἐκαλλώπιζε τὴν πόλιν, ἐμεριμνῆσε πολὺ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν χωρὶς νὰ ἐνσπλήσῃ σπουδαιῶς καὶ τοὺς πλουσίους, ἐπροστάτευσεν καὶ προήγαγε τὴν γεωργίαν καὶ ἐν γένει τὴν ὕλην τοῦ λαοῦ εὐμάρειαν, καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς δὲ αὐτοῦ ἐφρόντισεν ἀναπτύξεως διὰ τῆς ἰδρύσεως βιβλιοθηκῶν· ἀθανάτων δὲ δόξαν ἐκτήσατο διὰ τῆς περισυλλογῆς τῶν ἐμνηρικῶν ἐπῶν ἦτις ἐγένετο μεριμνῆ αὐτοῦ. Διάδοχοι αὐτοῦ ἐν τῇ τυραννίδι ἐγένοντο οἱ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου υἱοὶ τοῦ Ἰππίας καὶ Ἰππαρχος (βλ. τὰς λ.). [Ι.Κ.Π.]

Πεταύνας. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀθλαντίων (Χαλκίδος), μετὰ 143 κατ. [Μ.Σ.]

Πεῖ-χῶ (Pei-ho) ἦτοι Λευκὸν ρεῦμα. Ποταμὸς τῆς σινικῆς ἐπαρχίας Πε-τσι-λί, ὅστις πηγάζων ἐν τοῖς ὄρεσι τῶν Μεγγολικῶν συνέρχων διέρχεται τρις τὸ σινικὸν εἰς τὸν κόλπον Πεκίνον καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον Πε-τσι-λί μετὰ ρεῖν 556 χμ.

Πεκίνον (Pe-king). Πρωτεύουσα τοῦ Σινικοῦ κράτους, κειμένη ὑπὸ 39° 36' Β πλ. καὶ 116° 28' Δ μήκους ἀπὸ Γρηνιτῆς ἐν τῇ μεγάλῃ πεδιάδι τῆς Βορείου Κίνας, ἔχουσα δὲ κλίμα ἡπειρωτικόν, θερμὸν τὸ θέρος καὶ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πε-τσι-λί, διαίρεται δὲ εἰς δύο διαμερίσματα, Α καὶ Β. Γνωστότερα ὅμως εἶναι ἡ ἀρχαία διαίρεσις εἰς ταταρικὴν καὶ σινικὴν πόλιν (Β καὶ Ν), ὧν ἡ πρώτη ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς προσωρισμένη εἰς ἔδραν τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν στρατιωτικῶν οἰκογενειῶν (Μαντζού), ἡ δὲ ἄλλη

(σινική) ἐκρησάμευεν ὡς διαμονή τῶν Σινῶν πολιτῶν. Τὰ νῦν ὁμοῦς ὁ χωρισμὸς οὗτος δὲν ὑπάρχει πλέον. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Π. υπολογίζεται σήμερον εἰς 500 χιλ. κατ. Ἡ ταταρική πόλις ἀποτελεῖ τετραγώνον καὶ περιβάλλεται διὰ τείχους ἑντος μήκος 23,92 χμ., ὕψος 13 μ. καὶ πλάτος (ἀνω) 11 μ. ὑπερᾶνω τῶν 9 πυλῶν καὶ εἰς τὰς 4 γωνίας ὑψοῦνται πύργοι 30 μ. Ἡ δὲ τετράπλευρος σινική πόλις κεῖται πρὸς Ν ἐκείνης. ἔχει περισσώτερον πλάτος ἢ μήκος καὶ περιφέρειαν 16,3 χμ., τὸ δὲ τείχος (μετὰ 7 πυλῶν) ὡς καὶ οἱ πύργοι ἔχουσι μικρότερον ὕψος τῶν ἐν τῇ ταταρική. Τὸ κέντρον τῆς ταταρικής πόλεως ἀποτελεἶ ἡ τὸ $\frac{1}{2}$ καταλαμβάνουσα αὐτοκρατορική, ἐν ταυτῇ δὲ κεῖται: πάλιν ἡ λεγομένη Ἐρυθρά ἢ Ἀπρηγορευμένη πόλις, ἡ κυρία ἔδρα τοῦ αὐτοκράτορος, περιβαλλομένη διὰ τάφρου καὶ ἐρύματος. Δι' κύριαι ἐδοὶ διευθύνονται ἐκ Β πρὸς Ν καὶ ἐκ Δ πρὸς Α, διατεμνόμεναι ὀρθγωνίως· αἱ οἰκίαι εἶναι μονώροφοι, αἱ δὲ στέγαι τῶν μεγάρων καὶ ναῶν καλύπτονται διὰ κεράμιων κυτρινόπρασίνων καὶ κυανῶν. Ἐκ τῶν ἀξιολόγων οἰκοδομημάτων τοῦ Π. μνημονευτέα ὁ λόφος τῆς θέας ἡ τῶν ἀνθράκων μετὰ 5 περιπτώσεων, ἡ μαρμαρίνη γέφυρα, ὁ πύργος τῶν τυμπάνων, ὁ τῶν κωδώνων, τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ἡ στοὰ τῶν ἐξετάσεων (μετὰ κελλίων διὰ 12 χιλ. ἀνθρ.), ὁ μέγας ναὸς τοῦ Λάμα, ὁ ναὸς τοῦ Κομπουκίου, ἡ στοὰ τῶν κλασικῶν (μετὰ 200 πλακῶν ἐφ' ὧν εἰσιν ἐγγεγραμμένα τὰ 9 κλασικὰ βιβλία) καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ναοί. Ἐν τῇ σινική πόλει κεῖνται οἱ ναοὶ τοῦ εὐρανοῦ καὶ τῆς γεωργίας, διάφορα θέατρα, ἐμπορικά καταστήματα καὶ μεγάλη ἀγορά. Ἐν τῇ ταταρική πόλει εὐρίσκονται καὶ αἱ προσβεβῆται τῶν ξένων κρατῶν καὶ τὰ ἄλλα ξένα ἱδρύματα, ναοί, σχολαί, νοσοκομεία, κλ. τῶν ἱσλαμιστῶν· ὁ ἀριθμὸς τῶν ξένων ἐν Π. δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 200. — Κατὰ τὰς σινικὰς παραδόσεις ἦδη τῇ 1121 π. Χ. ἱερὸν ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Π. ἡ πόλις Κί, ἥτις κατόπιν ἐγένετο πρωτεύουσα ἡγεμονίας καὶ μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν τιμαρίων πρωτεύουσα ἐπαρχίας, τῇ δὲ 986 μ. Χ. τῶν Κιτάνων Τατάρων. Διατελοῦσα ἀπὸ τοῦ 1151 νοτία πρωτεύουσα τῆς δυναστείας Κιν ἐκυριεύθη 1215 ὑπὸ τοῦ Τζιγγίς-Χάνου, οὗ ὁ ἕγγονος Κουβλίχ μετεκράτισεν τὴν ἔδραν τῶν Μογγόλων αὐτοκρατορίας τῇ 1267 ἀπὸ τοῦ Καρχ-Κορούμ εἰς Π. ὀνομάσας αὐτὸ Τά-Του ἥτοι Μεγάλην πρωτεύουσιν. Μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Μογγόλων ὁ ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Μίγγ αὐτοκράτωρ Ἰούγγ-λῶ κατέστησε τὴν πόλιν πρωτεύουσά του ἀντὶ τοῦ Νάν-Κίγγ (ἥτοι πρωτ. τοῦ Νάντου), διὸ καὶ Πά-Κίγγ ἥτοι πρωτεύουσα τοῦ Βορρά ἐκλήθη.

παρὰ Σινάις ὁμοῦς ὀνομάζεται Κίγγ-τσάγγ ἢ Κίγγ-τού ("Ἄστου). [Μ.Σ.]

Πελαγονοί. Βλ. Πελάγιος.

Πελάγιος. Αἰρεσιάρχης τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας, γενν. ἐν τῇ Μεγ. Βρετανίᾳ περὶ τὸ 330. Μελετῶν ἐν Ῥώμῃ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατέρας προέβη βαθμύθην εἰς τὴν σύστασιν τῆς αἰρέσεως αὐτοῦ, ἥς βάσις εἶναι ὅτι ἵνα σωθῇ ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ θεία χάρις, ἀρκούσης πρὸς τοῦτο τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ βουλήσεως· συνεπῶς κατεδίδακκεν ὁ Π. καὶ τὸ βαπτισμα θεωρῶν αὐτὸ περιττόν, φρονῶν δὲ, ὅτι τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα ἐπιβαρύνει μόνον τὸν Ἄδამ. Ἀποκτήσας ἤδη ὁπαδοὺς τινὰς ἐν Ῥώμῃ περ ἤλθε τὴν Ἀφρικὴν διωπεῖραι τὴν διδασκαλίαν του. Π-λεμῆθεις δὲ κυρίως ὑπὸ τοῦ Αὐγουστίνου κατεδικάσθη ἐπανεὐληγμένως ὑπὸ ἐπισκοπικῶν συνόδων ἐν Καρχηδόνι 416 καὶ 418 κλ. Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ 420. Οἱ ὁπαδοὶ του ἐκλήθησαν Πελαγιανοί, Ἡμῖν ἐλ ἀν οἱ δὲ οἱ ὁπαδοὶ μέσης τινὸς γνώμης, ὅτι δὲλ. ἀπαιτεῖται μὲν ἡ θεία χάρις, ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ἀξιωθῇ ταύτης διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων. [Θ.Ε.]

Πελαγονέες. Ἀρχ. λαὸς τῆς Μακεδονίας, ὅστις κατοικῶν ἐν ὁμηρικῇ ἐποχῇ ἐν τῇ κοίλαδι τοῦ Ἀἰεῖος ἐγκατεστάθη εἰτα ἐν τῇ ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖση Πελαγονία, τῇ εὐφρόνῃ ἐπὶ τοῦ ἀνω Ἐριγώνος ὕψιπιδι, ὅπου εἶχε πρωτεύουσαν τὴν ἐπίσης Πελαγονίαν, νῦν δὲ Μοναστήριον ἢ Βιτωλία καλούμενην πόλιν. Ἡ χώρα αὕτη ἔνῃκε τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Παιονικὸν βασίλειον, προσηρτήθη δὲ ἐπὶ τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὸ Μακεδονικὸν κρατοῦς. [Α.Δ.]

Πελαγονήσι. Βλ. Πολύαιος.

Πελαργόνιον (Βοτ.). Pelargonium L' Herit. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Γερανιῶδων ἀποσπασθὲν ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀπὸ τοῦ γένους Γεράνιον (Geranium) τοῦ Διναίου, καθ' ὃ καὶ εἰσέτι κοινῶς τὰ εἶδη τοῦ Π. «Γερνια» καλοῦνται. Δι' ἀφέρουσι δ' ἀπὸ τῶν τελευταίων τεύτων διὰ τῶν ἰνίσων πετάλων, ὧν τὰ ἀνω δύο εἰσὶ μεγαλύτερα τῶν τριῶν κατωτέρων. καὶ διὰ τοῦ πληκτεροῦ τοῦ συμφομένου μετὰ τοῦ ποδίσκου εἰς ὃν λήγει ἡ ἀνω λακίς τῆς κάλυκος. Τὸ γένος Π. περιλαμβάνει φυτὰ θαμνώδη καὶ ἀειθαλῆ, ὧν τὰ πλεῖστα ἰθαγενῆ τῆς Ν' Ἀφρικῆς, ἰδίως δὲ τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου. Ἐχρῶσι δὲ τὰ πλεῖστα ὠραία ἀνθὰ πικρὰ, ὀσφρ. καὶ φύλλα εὐώδη. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπειδὴ ἡ καλλιέργεια καὶ ὁ διὰ μοσχευμάτων πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν εἶναι εὐκόλος, εἰσὶ λίαν ἀγαπητὰ καὶ κοινὰ φυτὰ τοῦ καλλωπισμοῦ. Τὰ τὴν σήμερον ἐν τοῖς κήποις θεραπευόμενα 600 περίπου εἶδη καὶ ποικιλίαι Π. προέρ-

χονται κατὰ μέγα μέρος ἐξ ὀλίγων τινῶν ἀρχικῶν εἰδῶν διὰ τῆς ἐπανειλημμένης σποράς καὶ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως παραγόμενα. Οἱ κυριώτεροι τύποι εἰδῶν εἰσι Π. τὸ εὐπρεπές (*P. formosum* Desf.) καὶ αἱ ποικιλίαι αὐτοῦ καὶ τοῦ *P. grandiflorum* Host., Π. τὸ ζωνωτὴν (*P. zonale* Willd., κοινῶς παρ' ἡμῖν Σαρδέ'λα), Π. τὸ κηλιδωτὴν (*P. inquinans* Ait.), Π. τὸ κισσόφυλλον (*P. peltatum* Ait.), Π. τὸ μελαγχολικόν (*P. triste* Ait.), ἔχον ῥιζώμα φυματώδες ἐξωστῆμεν καὶ ἀνθη λίαν εὐώδη, Π. τὸ εὐώδες (*P. fragrans* W., κοινῶς Κανέλλα ἢ Ἀρμπανανέλλα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ *Erba canella*) κλ. Φυτὰ βικηχανικά εἰσι Π. τὸ ροδότρονον (*P. roseum* W. ἢ *P. radula* Ait., κοινῶς παρ' ἡμῖν Ἀρμπάρροριζα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ *Erba rosa*) καὶ τὰ συγγενῆ αὐτῶν ἔτι τοῦ Π. τὸ κεφαλωτὸν (*P. capitatum* Ait.) καὶ Π. τὸ εὐωδέστατον (*P. odoratissimum* L.), ἅτινα καλλιεργούνται ἐν τῇ Ν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Τουρκίᾳ, καθότι διὰ τῆς ἀποστάσεως τῶν φύλλων αὐτῶν κατασκευάζονται ἀρώματα διάφορα ὡς τὸ «Γερανέλιον» καὶ ἰδίως τὸ ψευδο-ροδέλαιον. [Θ.Χ.]

Πελαργός (*Ciconia*, κοινῶς λέλεκας, λελέκι). Πτηνὸν ἐκ τῆς τάξεως τῶν Καλοβαμόνων, ἀποτελοῦν γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Ἑρωδιδῶν. ἔχει τὰ γενικά χαρακτηριστικά τῆς τάξεως καὶ τῆς οἰκογενείας (βλ. Καλοβάμονα, Ἑρωδιδαί), ῥάμφος παχύ, μακρὸν καὶ εὐθύ, σκέλη λεπτά καὶ μακρότατα. Π. ὁ λευκὸς (βλ. πίν. Καλοβάμονα Β', 10), πτηνὸν ἀποδημητικόν, κατασκευάζει τὴν φωλεάν του ἐπὶ οἰκίῳ, πύργῳ καὶ ἐρεπίπῳ. Π. ὁ μέλας χρῶμα ἔχει μελανωπὸν ἄνωθεν, κάτωθεν δὲ λευκόν, νεοττεύει δ' ἐπὶ δένδρων. [Θ.Γ.]

Πελαργιδῶτις. Ἀρχαία χώρα τῆς Θεσσαλίας, καταλαμβάνουσα τὴν μεγάλην ἀνατολικὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα, ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Περραιδῶν ἐπὶ τοῦ κάτω ῥοῦ τοῦ Πηνειοῦ μέχρι τοῦ Γαλασσητικοῦ κόλπου (ἂν καὶ ἡ πεδιάς τῆς Ἰωλκοῦ κατὰ τὸ ὑπὸ Μαγνητῶν) καὶ ἀπὸ Μαγνησίας μέχρι τῶν κεντρικῶν τῆς Θεσσαλίας λόφων. Μεγάλαι καὶ ἰσχυραὶ πόλεις ἔκειντο ἐν τῇ Π., ὡς Παγασαί, Φεραί, Λάρισα (ἡ σημαντικώτατη), Κραννῶν, Ἀτραξ, Ἐλατίαι καὶ Γόννος. Τὸ ὄνομα Π. δηλοῖ τὴν ἀρχικὴν κατοικίαν τῶν Πελασγῶν. [Α.Δ.]

Πελασγοί. Λαὸς ἀποτελὼν τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πρώτου πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς διαδόσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος πρόκεινται διαφορώταται γνώμαι. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ Π. ἦσαν ὠρισμένος λαὸς, τὸ κατ' ἀρχὰς κατοικῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅστις

ὑπὸ ἄλλων προσελθόντων ἑλληνικῶν λαῶν ἐξεδιώχθη ἐκ τῆς ἕδρας του καὶ διεσκεδάσθη, διὸ καὶ ὕστερον ἀπαντᾷ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὡς κυρίως καὶ ἐν Ἀττικῇ. Ὅτι ἄλλο λέγεται περὶ Π., κυρίως ἡ ἡδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπαντώσα γνώμη τῆς ταυτότητος τῶν Π. μετὰ τῶν Τυρρηγῶν εἶναι καθαρὰ εἰκασία, ἀπορριπτόν δὲ πρὸ πάντων τὴν γνώμην, ὅτι ἦσαν οἱ Ἰθαγενεῖς ἐμέθεν οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἡ ὅτι τὸ ὄνομα δὲν ἐσήμαινεν ὠρισμένον λαὸν ἀλλὰ τοὺς Ἰθαγενεῖς ἐν γένει ἀνευ διακρίσεως τῆς ἐθνικότητος. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης γνώμης προῆλθε καὶ ἡ συνήθεια νὰ ὀνομάζωνται πελασγικά (ἢ καὶ Κυκλώπεια) τὰ τεῖχη τὰ ἐκ μεγάλων ἔργων ὀγκολιθῶν κατεσκευασμένα καὶ εἰς ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ἀναγόμενα. [Α.Δ.]

Πελάται ὀνομάζοντο τὸ πάλαι ἐν Ἑλλάδι οἱ διὰ πεινὰν ἐπ' ἀργυρίῳ δουλεύοντες ἐλεύθεροι, ὡς οἱ θῆτες (βλ. λ.). ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τοὺς δούλους ἢ δουλοπαροίκους (βλ. λ.). Τὸ ὄνομα Π. ἐν τοῖς κατόπιν ἐτίθετο ἀντὶ τοῦ λατινικοῦ *clienis*, ὅπερ ἐδήλου τὸν μὴ ἀνεξάρτητον ἀλλ' ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ ἄλλου τινός, τοῦ πάτρωνος (βλ. λ.). Ἡ ἀρχὴ τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως (*clientela*) ἐγκείται βεβαίως εἰς ὑποταγὴν προτέρων κατοίκων ὑπὸ νικηφόρων νέων τοὺς *clientes* ἢ πελάτας ἀπετέλουν τοῦτο μὲν οἱ ἀπόγονοι τῶν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὑποταχθέντων Ἰθαγενῶν, τοῦτο δὲ οἱ ἀπὸ πλεονεξίας (βλ. λ.), ἀνῆκε δὲ ὁ Π. εἰς τὸ γένος τοῦ πάτρωνος του, οὗ ἔφερε καὶ τὸ ἐπώνυμον, καὶ εἶχε μέρος εἰς τὰς θυσίας καὶ τὴν ταφὴν τοῦ γένους. Πολιτικά δικαιώματα δὲν εἶχον ἔσ' ὅσον ὑφίστατο ἡ ἀρχαία πολιτεία, ἀπέκτησαν ὅμως τοιαῦτα διὰ τοῦ συντάγματός τοῦ Σεβαστοῦ, γενόμενοι δεκτοὶ εἰς τὴν λογιτίδα ἐκκλησίαν (*comitia centuriata*). Ἐκαλλιέργουν γαίαν τοῦ πάτρωνος δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἀντιπροσωπεύοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, συνεισέφερον εἰς τὴν προικοδοσίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ, τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἐξετέλουν καὶ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας δι' αὐτὸν κλ. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξηλείφθη ἡ αὐστηρά ἐξαρτήσις τῶν Π. καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς δημοκρατίας εἶχεν ἡδὴ μεταβληθῇ εἰς τὴν ἀπλήν σχέσιν προστατευομένου πρὸς προστατῆν, εἰς ἣν εἰσῆλθον οἰκισθελῶς καὶ ὀλικληροὶ πόλεις καὶ χώραι ἀπέναντι ἰσχυρῶν Ῥωμαίων. [Θ.Μ.]

Πελειάδες (Μυθολ.). Βλ. Πλειάδες.

Πελεκάν. Πτηνὸν ἐκ τῶν Νηκτικῶν (βλ. λ. καὶ τὸν πίν. Νηκτ. πτηνὰ Δ' 6), ἔχον τοὺς χαρακτῆρας τῆς τάξεως ταύτης, ῥάμφος μακρὸν, ἐξηρητημένον δὲ ἀπὸ τῆς

κάτω σιαγόνος σάκκον ἐκ πτυγῆς τοῦ δέρματος, ἐν ᾧ φυλάττει ἰχθὺς ἵνα φάγῃ αὐτοὺς βραδύτερον. Διακρίνονται 12 εἶδη Π. ζῶντα τὰ πλείστα ἐν τῇ Ν Εὐρώπῃ, Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ. [Φ.Ι.]

Πελεκανάδα. Χωρίον τοῦ ἡμ. Βουφρασίου (Πυλίας), ὠρ. 1 ΒΑ τοῦ Κατζῆ. Κάτ. 278.

Πέλεκας. Χωρίον τῆς Κερκύρας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Μεσοχωριτῶν, 1/2 ὠρ Β τῶν Καστελλάνων. Κάτ. 786.

Πελεκίνος (Βοτ.). Ὄνομα ἀρχαῖον φυτοῦ φαρμακευτικοῦ κατὰ τὸν Θεόφραστον καὶ τὸν Διοσκορίδην, ἔχοντος τὸν λοβὸν «ὅμοιον πελέκει ἀμφιστέρῃ». Λέγεται δὲ καὶ Ἡδύσαρον ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου, καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν Πελεκυφόρον τὴν κορωνιδιώδη (κοινῶς Πικροκούκκι). [Θ.Χ.]

Πελεκυφόρος. Βλ. Ἡδύσαρον καὶ Πελεκίνος.

Πελετά. Χωρίον τοῦ δήμου Σελινουίντος (Κυνουρίας), κατὰ τὰς Β ὑπηρείας τοῦ Μαδαραῖ καὶ ὠρ. 3.15' ΝΑ τοῦ Κοσμά. Κάτ. 514.

Πελέας (Μυθολ.). Βασιλεὺς τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Ἰωλκοῦ, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Κρηνέως καὶ τῆς Τυροῦς, θυγατρὸς τοῦ Σαλμωνέως, θεῖος δὲ τοῦ Ἰάσωνος, υἱοῦ τοῦ ἑτερομνητρίου ἀδελφοῦ τοῦ Αἰσῶνος. Κατορθώσας νὰ κατάρχη τὴν βασιλείαν, ἥτις ἀνήκειν εἰς τὸν Αἰσῶνα, ἐγένευσεν μὲν τοῦτον, ἐξώρισε δὲ τὸν ἄλλον ἀδελφόν του Νηλέα, καὶ τὸν ἐπὶ τῶν υἱὸν τοῦ Αἰσῶνος ἐπέμφε πρὸς ἀρπαγὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος (βλ. Ἰάσων) ὡς πρὸς βέβαιον θάνατον. Ἀλλ' ὁ Ἰάσων ἐπανελθὼν ἔπεισε διὰ τῆς Μηδείας τὰς θυγατέρας τοῦ Π. νὰ διαμελισοῦσι τὸν πατέρα των, ὃν δῆθεν ἡ Μῆδεια θὰ ἀνίστα νεώτερον. [Δ.Μ.]

Πελέιννα ἢ Πελινναῖον. Ἀρχαία ὄχυρά πέλις ἐν τῇ Ἰστιαίῳτιδι τῆς Θεσσαλίας, κειμένη εἰς τὰς ὑπηρείας τῶν Καμβουνίων ὀρέων καὶ στεφομένη ὑπὸ ἀκροπόλεως, ἥς σῶζονται τὰ ἐκτεταμένα εἰρεπία παρὰ τὸ σῆμ. Παλαιὸν Γαρδίκι. [Α.Λ.]

Πελεόντις. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Ὁφείως τῆς Τραπεζούντος· οἰκίαι 100, κάτ. 700, Μουσουλμάνοι, γλῶσσα τσερκική. [Π.]

Πέλου νῆσοι. Βλ. Πάλαο νῆσοι.

Πέλλικο (Silvio Pellico). Ἰταλὸς ποιητὴς, γενν. 1788 ἐν Σαλούτσω, γενόμενος διδασκαλὸς ἐν Μιλάνῳ καὶ εἰτα ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ Conciliatore. Τῷ 1820 ὑπέκπτος γενόμενος τῇ αὐστρ. κυβερνήτει ἐπὶ καρβοναρισμῷ ἐφυλακίσθη πρῶτον ἐν Ἐννετία καὶ εἰτα ἐν Σπιλβεργ' τὴν δὲ ἐν τῇ εἰρκτῇ δεκαετῇ διαμονὴν του ὑπέβησιν ἔχει τὸ ὠ-

ραῖον ἔργον του *Le mie prigioni*, πολλάκις ἐκδοθὲν καὶ εἰς πολλὰς γλώσσας μεταφρασθὲν. Ἐλευθερωθεὶς τῇ 1830 ἔζησεν ἐν Τουρίνῳ ὡς γραμματεὺς τῆς κομῆσης Βάριλο, ἀπέθ. δὲ τῇ 1854. Ἐκ τῶν ποιησέων του προέχει ἡ τραγῳδία «Φραγκίσκος τοῦ Ῥίμινι», πᾶσαι δὲ διακρίνονται διὰ τὸ βάθος τοῦ αἰσθηματος. [Μ.Γ.]

Πελισσιέ (Jean Pelissier), δοῦξ Μαλάκωφ. Γάλλος στρατάρχης, γενν. 1794 ἐν Μιρόμνη τῆς Γαλλίας. Μετέτρεχε τῇ 1828 τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας ὡς λοχαγὸς καὶ τῇ 1830 τῆς καταλήψεως τῆς Ἀλγερίας, ἥς βραδύτερον, στρατηγὸς ὢν, ἐγένετο τρις διοικητής. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον πεμθθεὶς μετὰ τοῦ γαλλ. στρατοῦ εἰς Κριμαίαν ἐγένετο κατὰ Μάιον 1855 ἀνώτατος αὐτοῦ ἀρχηγός, ἐκυρίευσεν δὲ τὸ Μαλάκωφ, ὅτε καὶ ὠνομάσθη στρατάρχης καὶ δοῦξ Μαλάκωφ. Ὑπῆρξε κατόπιν πρεσβευτῆς ἐν Λονδίνῳ καὶ πάλιν διοικητῆς Ἀλγερίας, ἀπεθάνε δὲ ἐν Ἀλγερίᾳ κατὰ Μάιον 1864. [Β.Ε.]

Πέλλα. 1) Ἀρχ. πόλις ἐν τῇ Βοττιαίᾳ τῆς Μακεδονίας, κειμένη ἐπὶ τῆς Β ὁχθῆς ἐλώδους λίμνης διαρρεομένης ὑπὸ τοῦ Λουδία καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμίσκου Βορδούρου. Ὑπὸ Φιλίππου Β' ἀνυψωθείσα εἰς πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του ἐγένετο πατρὶς τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου, διετήρησε δὲ καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων μεγάλην σημασίαν ὡς ἀποικία των καὶ σταθμός τῆς Ἑγνατίας ὁδοῦ. — 2) Ἀρχ. πόλις τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Περαιας, ἀνήκουσα εἰς τὴν λεγομ. Δεκάπολιν. Ἐκυρίευσθη ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου καὶ κατεστράφη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἰανναίου, διότι οἱ κάτοικοι ὡς ἀποικίαι τῶν Μακεδόνων ἠρνήθησαν νὰ δεχθῶσι τὸν Ἰουδαϊσμόν. Ἀνεγερθεῖσα ὑπὸ Πομπηίου, ἐγένετο τὸ καταφυγιον τῆς χριστιανικῆς κοινότητος τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὅτε οἱ χριστιανοὶ πρὸς τῆς πολιτείας τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων 67 π. Χ. ἔφυγον ἐκεῖθεν. Πιθανῶς ἔκειτο ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ σημερινοῦ Ταβακάτ Φαγίλ. [Α.Λ.]

Πέλλα, Κάτω καὶ ὠ. Ἄνω. Δύο χωρία νεόκτιστα, συνοικισθέντα ὑπὸ Μακεδόνων, ὠρ. 1 1/2 ΒΔ τῆς Ἀταλάντης, ἀποτελοῦντα τὸν δῆμον Νέας Πέλλης. Ἡ Κάτω Π. οὐσα πρωτεύουσα ἔχει 202 κατ., ἡ δὲ Ἄνω Π. 596.

Πελλάγρα. Ἰδιόρρυθμος νόσος ἐνδημοῦσα ἰδίως ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ, τῇ Ν Γαλιλίᾳ καὶ ἀλλαις γῶραις ὅπου καλλιεργεῖται ὁ ἀραβόσιτος, προσβαλλούσα δὲ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς άτομα μέσης ἡλικίας ἐν ὑπαίθρῳ ἐργαζόμενα. Τὰ συμπτώματα αὐτῆς εἶναι διαταραχαί τοῦ πεπτικοῦ συστήματος καὶ νευρικοὶ, ἐξασθένησις σωματικῇ καὶ πνευματικῇ καὶ ἐξανθήσεις δερματικαὶ ἐπὶ τῶν

ἐκτεθειμένων εἰς τὸν ἥλιον χωρῶν τοῦ σώματος. Ἐπιφαινομένη κατὰ τὸ ἔαρ ἐξαφανίζεται τὸν χειμῶνα καὶ ἐπανερχεται· εἰς τὸ αὐτὸ ἀτομεν τὸ ἐπόμενον ἔαρ, ἐπιφέρει δὲ τὸν θάνατον ἐντὸς 6 ἢ 7 ἐτῶν διὰ γενικῆς ἐξαντλήσεως. Μένη τελεσφόρος θεορπεία εἶναι ἢ ἀλλαγὴ διαμονῆς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς νότου.

Πελλαδάρι. Κώμη ἐν τῇ τοπαρχίᾳ καὶ τῇ διοικήσει Προύσης, κειμένη ΝΑ τῶν Μουδανίων. Ἐχει 1 500 κατ. Ἑλληνας διατηρουμένης δημοτικῆς σχολῆς καὶ παρθεναγωγείου. [Μ.Χ.]

Πελλάνης δῆμος. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Λακεδαιμόνους καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Γεωργίσιον. Ἐκ τῶν 8 ἄλλων χωρίων αὐτοῦ εἶναι σημαντικὰ τὰ Ἀγρίανη, Ἀλευροῦ, Γεωργιτσιάνικα Καλίβια καὶ Λογανίκος. Κατ. ἔχει 4 872. [Μ.Σ.]

Πελλετιερὴν ἢ Πουνικίην. Ἀλκαλοειδὲς τῆς ρίζης τῆς βότρυς, ὑγρὸν ἐλαϊώδες, ἐν τῷ ἀέρι βαθμῆδεν ἀπορρητινόμενον. Τὰ ἄλλα αὐτῆς (θεϊκὴ, ὑδροχλωρικὴ κλ. Π.) χορηγοῦνται ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς ταινιοκτόνα. [Χ.Χ.]

Πελλήνη (ἀραῖστὶ Πελλάνα). Ὀχυρὰ ἀρχαία πόλις τῆς Ἀγρίας καὶ δὴ ἡ ἀνατολικωτάτη, κειμένη ἐπὶ ὑψηλοῦ λόφου (νῦν Τσέρκιδι), πρὸς Δ τοῦ σημ. γωρίου Ζούγρα καὶ 60 στάδια ἀπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. ἔφ' οὗ εἶχεν ἐπίνειον Ἀριστοναύτας. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ κάτοικοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Σπαρτιατῶν· ἐν τοῖς ὑστερον ὅμως διαλυθείσης τῆς φιλίας οἱ Σπαρτιάται ὑπὸ τὸν Κλεομένην ἐκυρίευσαν 224 π. Χ. τὴν Π. ἐξ ἐφόδου ὡς καὶ οἱ Ἀἰτωλοὶ 221, οἵτινες ὁμως ἀμέσως ἐξεβλήθησαν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἀράτου. [Α.Α.]

Πελοπίδας. Ἐνδοξος Θηβαῖος ἥρως, ἐξ ἐπισήμου γένους, υἱὸς Ἰπποκλέους, σύγχρονος τοῦ Ἑπαμεινώνδα, μεθ' οὗ ὑπῆρξε δημιουργὸς τοῦ μεγαλείου τῶν ἀρχαίων Θηβῶν. Ὁ-ε τῷ 384 π. Χ. ὑπερίσχυσαν ἐν Θήβαις οἱ ὀλιγαρχικοὶ βοήθεια τῶν Σπαρτιατῶν, ἔφυγε μετὰ περίπου 400 ἐμφορόνων τὰ δημοκρατικῶν εἰς Ἀθήνας· μετ' ὀλίγον δὲ διεργανώσας καλῶς ἐν αὐταῖς ταῖς Θήβαις τὴν συνωμοσίαν εἰσῆλθε κρυφίως μετ' ἄλλων 12 εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔδωκε τὸ σὺνθημα τοῦ κινήματος, καθ' ὃ ἐφρονεῖσθαι μὲν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τύραννοι ἐξεδιώχθησαν δὲ οἱ τὴν Καδμεῖαν κατέχοντες Σπαρτιάται καὶ ἀνιδρύθη ἡ δημοκρατία (379). Ὡν ἔκτοτε συνεχῶς εἰς τῶν ἀνωτάτων ἀνδρῶν τῆς πολιτείας, ἐνίκησε τοὺς Σπαρτιάτας λαμπρῶς ἐν Τεγύρᾳ, ἁγῶν δὲ τὸν ἱερὸν λόχον τῶν 300, ὃν αὐτὸς κατήρτισε, συνεπλήμηνε μετὰ τοῦ Ἑπαμεινώνδα ἐν τῇ ἐνδόξῳ μάχῃ τῶν Λεύκτρων (371)· μετέπειτα δ' ἐπίσης καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς τοῦ Ἑπαμει-

νώνδα. Βραδύτερον ἐκστρατεύσας εἰς Θεσσαλίαν ἀπήλλαξε πολλὰς πόλεις τῆς τυρρανίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Φερραίου. Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ ἐξέτεινε τὴν θηβαϊκὴν ἐπιρροήν, παρχωρήσας τὸν Ὁρόνιον εἰς τὸν βασιλεῖα Ἀλεξάνδρον, τὸν δὲ ἀντίπαλον ἀδελφόν του Φίλιππον (τὸν κατέπιν Φ. τὸν Β') εἰς Θήβας ὡς ἐμῆρον παραλαβών. Ἐκστρατεύσας δὲ πάλιν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Θεσσαλίαν ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ τῶν Κυνέᾳ Κεφαλῶν τῷ 364. [Ι.Κ.Π.]

Πελοποννησιακός πόλεμος καλεῖται ὁ κυρίως μεταξὺ τῶν πολιτειῶν Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης κατὰ τὸ 431 π. Χ. συνασθεῖς ἐπὶ 27 δ' ἔτη διαρκέσας καὶ τὴν κατὰπτωσιν τῆς πρώτης ἐπενεγκών. Τὸ κύριον αἷτιον αὐτοῦ ἦτο ἡ ἀνέκαθεν ὑφισταμένη ἐν Ἑλλάδι ἀντιζηλία τοῦ ἰωνικοῦ καὶ τοῦ δωρικοῦ στοιχείου, ἣν ἐπὶ ἔξῃσεν ἡ μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους μεγίστη ἀνάδειξις τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας (περὶ περὶ τούτων τὸ ἀρθρον Ἑλλάς ἐν τ. Γ' σ. 765 β'-766 α'). αἱ ἀφορμαὶ δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Συμβάσης ἔρδος ἐν Ἑπιδάμνῳ μετοξὺ τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ τοῦ δήμου, ἐκείνοι μὲν ἐζήτησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν συνδρομὴν τῶν Κερκυραίων, οἱ δὲ δημοκρατικοὶ τῶν Κορινθίων. Ταχέως (τῷ 435) ὁ πόλεμος κατέστη ἀμέσως μετὰ Κορινθίων καὶ Κερκυραίων καὶ ἐνίκηθησαν μὲν ἐν ἀρχῇ οἱ Κορινθιοὶ, ἐπὶ διετίαν ὁμως καλῶς παρασκευασθέντες κατὰ θάλασσαν συνεκρότησαν μετὰ τῶν συμμάχων ἑλληνικῶν πόλεων τοιοῦτον στόλον ὥστε οἱ Κερκυραῖοι φοβηθέντες ἐζήτησαν βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων, ἧς καὶ ἐπέτυχον· οὕτω κατέπαυσε μὲν ὁ πόλεμος, ἀποσυρθέντων τῶν Κορινθίων, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι βοηθέντες τοὺς Κερκυραίους, ἐν πλήρει γνώσει τῶν συνεπειῶν τῆς πράξεώς τῶν, ἐφελκυσαν τὴν ἔχθραν τῶν Κορινθίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν καὶ καθόλου τοῦ πελοποννησιακοῦ στοιχείου. Ὡς συνέπεια ταύτης ἐπῆλθε μετ' ὀλίγον ἡ ἐπιπλοκὴ ἡ περὶ τὴν ἐν Μακεδονίᾳ Ποτιδαίαν, ἥτις ἦτο ἀποικία μὲν τῶν Κορινθίων ὑποτελής δὲ τῶν Ἀθηναίων. Περδίκκας ὁ τῆς Μακεδονίας βασιλεὺς ἐπιθυμῶν νὰ κινήσῃ τὴν πόλιν εἰς ἀποστασίαν κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπέδωξε τοῦτο διὰ τῆς μητροπόλεως αὐτῆς Κορίνθου καὶ τῆς Σπάρτης, ἐπέτυχε δὲ τελείως τοῦ σκοποῦ· διότι ἐνῶς οἱ Ἀθηναῖοι μαθόντες τὰ τεκταινόμενα ἐζήτουν δμήρους παρὰ τῶν Ποτιδιατῶν καὶ ἀπήνουν τὴν καταστροφὴν τῶν ἐπιθλασσίων δορυωμάτων των, οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ σπινθὸν αὐτοῖς ὅτι, ἂν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσων ἐπὶ τὴν Ποτιδαίαν, αὐτοὶ ἤθελον εἰσβάλῃ εἰς Ἀττικὴν, οἱ δὲ Κορινθιοὶ ἔπεμπον ἤδη βοήθειαν πρὸς τοὺς Ποτιδιατάς.

ἡ Ποτιδαία ἀπεστάτησεν οὕτω (432), προφανῆς δὲ ἐγένετο ἡ μεταξὺ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς πελοποννησιακῆς συμμάχιας ἀντίπραξις. Παρὰ τὰς ῥηθείσας μὴ τῶν κυριωτέρων τοῦ πολέμου ἡγεμονῶν ὑπῆρξε καὶ τὸ ψήφισμα. Ἐπερ οἱ Ἀθηναῖοι, πρότερον τοῦ Περικλέους, ἐξέδωκαν ὡς πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν Πελοποννησίων Μεγαρεῖς, ἀποκλεισμένους δι' αὐτοὺς ἐπὶ ποινῇ θανάτου ὅφ' ὅλων τῶν λιμένων τοῦ κράτους τῶν Ἀθηναίων καὶ ὅπῃ τῆς ἀγέρας τῆς Ἀττικῆς σκοπὸς τοῦ Περικλέους ἦτο κυρίως νὰ ἐνδίκηθῃ τοὺς Μεγαρεῖς διὰ τὴν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἀπεστασίαν τῶν, εὐρέθησαν ἔμως ἀφορμὴ τινες πρὸς συγκάλυψιν αὐτοῦ, εἰόν ὅτι οἱ Μεγαρεῖς ἐκαλλιέργουν ἱερὰν τινα γῆν κτλ. Τσιούτων ἡγεμονῶν ὑπαρχουσῶν συνῆλθεν ὁ σύλλογος τῶν πολιτῶν τῆς Σπάρτης καὶ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ πολέμου. Ἡ Σπάρτη ἐπέμψε τότε εἰς Ἀθῆνας τρεῖς κατὰ σειράν πρέσβεις ἐκαλλιέργουντας ὅρους τινάς, ἐξ ὧν ἔλεγον ὅτι ἐξηρτάτο ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης· ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ ἥτις ἐγένετο πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν τελευταίαν τῶν πρεσβειῶν· τούτων, ζητοῦσαν «νὰ ἀφῆσιν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἑλλήνας αὐτενόμους» ἐξεφώνησεν ὁ ἐπιθυμῶν ἡ τοῦλάχιστον ἀναπόφευκτον θεωρῶν τὸν πόλεμον Περικλῆς ἐντονώτατον λόγον, μεθ' ὃν ἀπερρίεθον μὲν τὸ αἷμα τῶν Σπαρτιάτων, ἤρξατο δὲ μετ' ὀλίγον ὁ πόλεμος. Ἀμφότεροι αἱ πολιτεῖαι ὑπεστηρίξαντο ὑπὸ πλῆθους συμμάχων πόλεων· καὶ εἰ μὲν Ἀθηναῖοι ὑπερέιχον εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν δυνάμεις, οἱ δὲ Σπαρτιάται εἰς τὰς κατὰ ἔρπον. Ὁ πόλεμος συνεκροτήθη ἐκ δύο περιόδων, 431-421 καὶ 416-404. Καὶ κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη αὐτοῦ ἀμφότεροι οἱ ἀντίπαλοι περὶωρίσθησαν εἰς ἀμυναν μὲν ὅφ' ἑνός, διαρπαγὰς δὲ καὶ λεηλασίας ὅφ' ἑτέρου. Τὸ θέρος δὲ τοῦ 431 ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμος μετ' ἰσχυροῦ στρατοῦ εἰσβύλην εἰς Ἀττικὴν ἐλεγήλασε τὴν περίεξ αὐτῶν τῶν Ἀθηνῶν χώραν, ἥς οἱ κάτοικοι εἶχον κατὰ φύσιν ἐντὶς τῶν τειγῶν τῆς πόλεως, μεθ' ὃ ἐπέστρεψεν εἰς Πελοπόννησον· ταυτοχρόνως δὲ πλεῖστα ἀθηναῖα περιπλέοντα τὴν χερσόνησον ταύτην ἐβλαπτον ὁμοίως τὰς σπαρτιατικὰς κτήσεις. Τὰ αὐτὰ συνέβησαν καὶ τῷ 430· κατὰ τὸ β' δὲ τοῦτο τοῦ πολέμου ἔτος λοιμὸς φρικώδης ἐνσκήψας ἐν Ἀθῆναις ἐδεκάτισε σκληρῶς τοὺς πολίτας. Τὸ φθινόπωρον τοῦ 429 ἀπέθανεν ὁ Περικλῆς, ὃ τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν τέως διέπων μέγας πολίτης. Ἀπὸ τοῦ τρίτου μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους τοῦ πολέμου ἐξηκολούθησαν αἱ αὐταὶ ἀμοιβαῖαι δρώσεις. Τῷ 429 οἱ Ἀθηναῖοι ἐγένοντο κύριοι τῆς Ποτιδαίας. Τῷ 428 ἀπεστάτησεν εἰς τοὺς Πελοποννησίους ἡ νῆσος Λέσθος· ἀνακτῆ-

σαντες δὲ αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτον μὲν ἐψήφισαν νὰ θανατωθῶσι πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς, εἶτα δὲ περιώρισαν τὴν ἀπόφασιν τῶν εἰς μόνους τοὺς πρωταίτους· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐφρονέυσθησαν οὐχὶ ὀλιγότεροι τῶν 1000. Συγχρόνως δὲ οἱ Σπαρτιάται κύριοι γενόμενοι τῶν Πλαταιῶν ἐθανάτωσαν μὲν πάντας τοὺς ὑπερμάχους αὐτῶν Πλαταιεῖς καὶ Ἀθηναίους, ἡνδραπέδισαν δὲ τὰς γυναῖδας. Ὁ πόλεμος ἐγένετο οὕτως ὁσμημέραι ἐμπαθέστερος καὶ φονικώτερος. Τῷ 425 ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Δημοσθένης πλέων μετὰ στόλου εἰς Σικελίαν καὶ Κέρκυραν καὶ ὑπὸ τρικυμίας ἐν τῇ λιμένι τῆς Πύλου ἀναχαίτισθαις ἐγένετο κύριος αὐτοῦ καὶ ἀπέκλεισεν ἐν τῇ ἀπέναντι Σφακτηρίᾳ ἀνδρῶν, στον Σπαρτιατῶν σῶμα, αὐτέθι ἀποδὼν ἀκριβῶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐντεῦθεν ἀνακτίσεως τοῦ λιμένος. Τότε οἱ Σπαρτιάται διὰ πρέσβειων ἐπρότειναν τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῇ ὑποδότηι τῶν ἐν Σφακτηρίᾳ ἀνδρῶν. Ἀλλὰ προτεινάντων τῶν Ἀθηναίων, συμβουλῇ τοῦ δημογωγῶ Κλέωνος (βλ. λ.), βραβεῖς τινὰς ὅρους, καὶ τούτους προκαταρκτικούς, οἱ πρέσβεις ἀπῆλθον ἀπρακτοί. Μετ' ὀλίγον ἔαλον ἡ Σφακτηρία καὶ εἰ ἐν αὐτῇ ἀποκλεισμένοι 292 Σπαρτιάται ἀπῆλθον εἰς Ἀθῆνας. Οἱ Ἀθηναῖοι κατέλαβον ἐπὶ τὴν χερσόνησον τῆς Μεθώνης, τὸν λιμένα τῶν Μεγαρέων καὶ τὰ Κυθρα καὶ περιζώσαντες οὕτω τὴν τῶν Λακε αἰμονίαν παραλίαν δὲν ἔπαυον δροῦντες τὴν χώραν τῶν. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως ὁ Βρασιδᾶς ἐπέσπε ἐν Μακεδονίᾳ πλείστας πόλεις ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν αἷς καὶ τὴν ἀξιόλογον Ἀμύριον, παρ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν Κλέωνα ἔπαυον ἤσαν ἐπὶ νοεῖστον (422), στρατηγούτων τῶν Σπαρτιατῶν τοῦ Βρασιδᾶ, ὅστις καὶ ἔπαυεν ἐν τῇ μάχῃ ἐνδόξως· καὶ ὁ Κλέων δὲ ἐφρονέυθη φεύγων. Ἐκλιπέντος οὕτω τοῦ βιαίου τούτου δημογωγῶ ἐπεκράτησεν ἐν Ἀθῆναις ἡ μερὶς τοῦ μετρίεπαθους Νικίου, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ποίου συνωμολογήθησαν (421) πεντηκονταετείς σπονδαὶ ἐπὶ ἀμοιβαίᾳ ὑποδότησι διαφόρων ἱρπαγισμῶν κτήσεων· διὰ ταύτης δὲ τῆς Νικιεύσεως εἰρήνης ἐληξεν ἡ πρώτη τοῦ πολέμου περίοδος. Ἐν τούτοις οἱ συμφωνηθέντες ὅροι δὲν ἐτελεῶντο καὶ ἐκ τῶν συμμάχων πολλοὶ δὲν ἀνεγνώριζον τὴν γενομένην συνθήκην· οὐδὲ εἶχε μετριάσθῃ ἡ ἔχθρα τῶν δυο στοιχείων ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δεινοπαθημάτων. Ὁ πόλεμος οὕτως ἐπανεληλύθη τῷ 415 διὰ τῆς ἐπὶ Σικελίαν στρατείας τῶν Ἀθηναίων. Ἐνταῦθα πολεμοῦντες ἰλλήλος Ἐγεσταῖοι καὶ Σελινούντιοι, οὗτοι μὲν ἔτυχον βοήθειας παρὰ τῶν Συρακουσίων, προισταμένων τῆς ἐν τῇ νήσῳ διωρικῆς συμμάχιας, οἱ δὲ Ἐγεσταῖοι ζητήσαντες ἐπέτυχον τῆς βοήθειας τῶν Ἀθηναίων, οὓς ἔπεισεν εἰς τοῦτο ὁ φρι-

λοδοξῶν δάφνας πολεμικὰς Ἀλκιβιάδης. Λαμπρὸς στόλος ἐπλευσεν ἐκ Πειραιῶς εἰς Σικελίαν τὸ θέρος τοῦ 415. Ἀλλ' ἐπελθόντος εἰς βοήθειαν τῶν Συρακουσίων ἐκ Σπάρτης τοῦ στρατηγοῦ Γυλιππου, κατεστράφη μὲν ὁ Ἀθην. στόλος εἰς ἐπανειλημμένας ναυμαχίας, ἐξωλοθευθῆ δὲ καὶ ὁ κατὰ ξηρὰν στρατὸς καὶ πολλοὶ συνελήθησαν Ἀθηναῖοι αἰχμάλωτοι, ἐν οἷς καὶ οἱ στρατηγοὶ Νικίας καὶ Δημοθένης (413)· καὶ οὗτοι μὲν ἐθανατώθησαν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι, περὶ τὰς 7 000, ἐρρίχθησαν εἰς τὰ λατομεῖα τῆς πόλεως, ὅπου συνήθως εἰργάζοντο καταδικοί. Ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Σπορτιάται καταλαβόντες ὠχύρωσαν τὴν Δεκλείαν, ἀφ' ἧς ἔκτοτε μέχρι τέλους τοῦ πολέμου ἐβλαπτον καὶ ἐπίεζον τοὺς Ἀθηναίους, εὖς συγχρόνως ἐγκατέλιπον καὶ οἱ πλείστοι τῶν συμμάχων. Οὐχ ἦντοι οἱ Ἀθηναῖοι ἤσαντο καὶ κατόπιν ναυτικὰς νίκας, οἷα ἡ περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣτις εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον αξίον λόγου γεγονὸς ὅπῃ ἀναφέρει ὁ τὴν ἱστορίαν τοῦ Π. π. γράψας Θουκυδίδης, ἡ περὶ Ἀβυδὸν, ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ ὑπὸ Ξενοφώντος ἐν τοῖς «Ἑλληνικοῖς» γραφεῖσα συνέχεια αὐτῆς, καὶ ἡ σημαντικωτάτη περὶ Κυζικόν (410) ὑπὸ τὸν Ἀλκιβιάδην, καθ' ἣν οἱ Πελοποννήσιοι ἀπώλεσαν ἅπαντα τὰ πλοῖα τῶν καὶ τὸν ἀρχηγόν τὸν Μίνδαρον. Διὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἀνέκτιθησαν ἐπίσης τὴν Χρυσούπολιν τῷ 410, τὴν Χαλκηδὸνα καὶ τὸ Βυζάντιον τῷ 408. Τότε ἀπεστάλη ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὰ ἰσιατικὰ παράλια ὁ Λύσανδρος ὅστις πρῶτην ἐκέρδισε νίκην τῷ 407 ναυμαχίᾳ πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ὑποναύαρχον Ἀντίστον. Τὸ ἐπὶ ἐτος ὁ Σπαρτιάτης ναύαρχος Καλλικρατίδας ἐκυρίευσεν μὲν τὴν Μήθυμναν, κατεναυμάχησε δὲ τὸν Ἀθηναῖον Κόνωνα ἐν Λέσβῳ. Ἀλλ' ἀποστείλαντες οἱ Ἀθηναῖοι νέον στόλον ἤσαντο τὴν τελευταίαν αὐτῶν ἐν τῷ Π. π. νίκην (406) περὶ τὰς Ἀργινούσας νήσους, μεταξὺ Λέσβου καὶ τῆς μικρασιατικῆς ἀκτῆς. Τῷ 405 ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἐνταῦθα πελοποννησιακὸν στόλον ὁ ἰκανώτατος Λύσανδρος, ὅστις νέας ἀποκτίσας τριήρεις δι' ὧν χρημάτων ἐλάβανεν ἀπὸ τοῦ συμμαχοῦντος τοῖς Σπαρτιάταις Κύρου τοῦ νεωτέρου καὶ ὠφελομένους ἐκ τῆς νωθρότητος τῶν νέων στρατηγῶν εὖς οἱ Ἀθηναῖοι διώρισαν ἀντὶ τῶν μωρῶς, διὰ μικρὰν παρατυπίαν, θανατωθέντων νικητῶν τῶν Ἀργινουσίων, ἀνέκτισε τὴν θολασσοκρατορίαν εἰς τὰ μικρασιατικὰ παράλια, ἐκυρίευσεν δὲ καὶ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ Λάμψακον· ἐν τοῖς ἀπέναντι δὲ ταύτης κειμένοις Αἰγὸς Ποταμοῖς ἐπιτεθεὶς κατὰ τοῦ Ἀθην. στόλου καθ' ἣν ὥραν πλείστοι ναῦται εἰχον ἐξέλθῃ εἰς προμήθειαν τροφίμων ἐγένετο

νετο εὐχερῶς κύριος 170 Ἀθηναίων τριήρων. Ἄνευ ἀντιστάσεως νῦν κατέλαβε τὴν Χαλκηδὸνα, τὸ Βυζάντιον, τὴν Λέσβον καὶ ἄλλας πόλεις, ὅπου ἔβρουσε τυραννικὰς ἐλιγρχίας. Ἀγγόνιος δὲ τοῦ 405 μετὰ 200 πλοίων ἐπολιόρκησεν αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν παρεδόθησαν κατὰ Μάρτιον τοῦ 404 διὰ βαρείας συνθήκης, καθ' ἣν ὑπεχρεώθησαν νὰ κατεδαφίσωσι τὰ μακρὰ τεῖχη καὶ τὰ τοῦ Πειραιῶς, νὰ παραδώσωσι πάντα τὰ πλοῖα τῶν πλὴν δώδεκα, ν' ἀνακαλέσωσι τοὺς φυγάδας καὶ ν' ἀναγνωρίζωσι τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς εὖς οἱ Σπαρτιάται, βοηθεῖσαι τοὺς τοὺς ἐκουδήποτε πολεμοῦντας. Τοιοῦτον ἔλαβε τέλος ὁ Π. π., δι' οὗ καταλυθεῖται τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηνῶν ἐν Ἑλλάδι· ἐδημιουργήθη ἡ τῶν Σπαρτιατῶν. [Ι.Κ.Π.]

Πελοπόννησος. Τὸ νοτιώτατον μέρος τῆς βαλκανικῆς χερσονήσου, ἀποτελοῦν τὸ ἡμισυ σχεδὸν τῆς χώρας τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Μέχρις ἐσχάτων ἦτο χερσονήσος συνδεσμένη μετὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἰσμοῦ τῆς Κορίνθου, οὗ διωριχθέντος εἶναι νῦν ἡ Π. ἀληθὴς νῆσος, μετὰ περιμέτρου ἐκτάκτως πολυσχιδοῦς καὶ ἐδάφους ὀρεινότητος. Πυρὴν τῆς χώρας εἶναι τὸ ὑψιπέδιον τῆς Ἀρκαδίας, διῆκον ἀπὸ ΒΔ πρὸς ΝΑ καὶ ὑψομένον ἐν τῷ Β μέρει εἰς τρεῖς μεγάλους κορμούς ὀρέων, τὴν Κυλλήνην, τὴν Ἀραϊαν καὶ τὸν Ἑρύμανθον (βλ. τὰς λ.). Αἱ ἰσχωρῶς κατωφέρειαί πρὸς Β, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγείρονται πάλιν τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Χελδορέα καὶ Παναχαῖκὸν καλούμενα ὄρη, ἀποτελοῦσι μετὰ τῆς στενῆς ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου παραλίας τὴν Ἀγαίαν (ἀρχαιότερον Αἰγιάλειαν καλούμενην). Πρὸς Δ κεῖνται ὑπὲρ τὴν Ἀρκadian ἐκτεταμένα ἀνδρᾶ (Φολόη) καταβαίνοντα βαθμὴν πρὸς εὐφορον παραθαλασσίαν πεδιάδα καὶ ἀποτελοῦντα τὴν Ἡλίδαν. Πρὸς ΝΑ τὰ βρεχτικὰ ὄρη συνδέονται διὰ τοῦ Λυκαίου ὄρους μετὰ τοῦ Αἰγαιῶ, τοῦ σκελετοῦ οὗτος εἰπεῖν τῆς μεσσηνιακῆς χερσονήσου, ἐνῷ πρὸς ΝΑ ἀμεινον συνέχαιαν ἔχουσι τὸν Περώννα, ὅστις διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Μαλέα προβάλλει μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν· μετὰ τούτων ἐγείρεται ὡς σχεδὸν αὐτοπόστατον ὄρος ὁ Ταῦγετος, σχηματίζων τὴν μεσαιαν τῶν τριῶν πρὸς Ν ἐκτεταμένων χερσονήσων τῆς Π. καὶ καταλήγων εἰς τὸ ἀκρωτήριο Ταῖναρον. Ἐν τῷ Ταυγέτῳ εὐρίσκεται ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ ὅλης τῆς Π., ἔχουσα ὕψος 2 409 μ. Τὰ ὄρη Παρώννα καὶ Ταῦγετος περιβαλλοῦσι τὴν Λακωνίαν. Πρὸς Δ περιρίζεται ἡ Ἀρκαδία διὰ τοῦ κλειστοῦ προχώματος τῶν ὀρέων Ἀρτεμισίου καὶ Παρθενίου, πέραν τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ ὑπὲρ

ποικιλοσχῆμων ὁροσειρῶν διατεταμένη ἀνατολικωτάτῃ τῆς Π. χερσονήσου τῆς Ἀργολίδος. Μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος ἐκπεμπομένων ὁρέων εἰσέρχονται μεγάλοι κόλποι, περὶ τὸν μὲν τῶν ὀπίωιν κείνται εὐφορα βαθυπέδια ἀρδευόμενα ὑπὸ τῶν μεταγαλυτέρων ἐξ Ἀρκαδίας πηγάζοντων ποταμῶν, ὡς ἡ λακωνικὴ πεδιάς ὑπὸ τοῦ Εὐρώτα, αἱ δύο μεσογειακαὶ ὑπὸ τοῦ Παρίσου, ἡ ἀργολικὴ ὑπὸ τοῦ (τὰ νῦν πτωγῶ εἰς ὕδωρ) Ἰνάχου· ἡ δὲ μεγάλη πεδιάς τῆς Ἡλίδος κείται περὶ τὸν κάτω ῥοῦν τῶν σημαντικωτέρων τῆς Π. ποταμῶν, τοῦ Ἀλφειοῦ (μετὰ τοῦ Λάδωνος) καὶ τοῦ Πηνειοῦ. Οἱ ἄλλοι ποταμοὶ εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον κατὰ τὸ θέρος ξηροί. Ἐν τῇ Α Ἀρκαδίᾳ εὐρίσκονται καὶ ὑψιπέδια περιβαλλόμενα γύρωθεν ὑπὸ ὁρέων καὶ τῶν ὀπίωιν τὰ ὕδατα ἐξαφανίζονται διὰ ὑπογείων ἐξόδων (καταβορῶν). Εἰς τὰς ὡς ἐπὶ πλείστον εὐφρόους πεδιάδας τῆς Π. εὐδοκίμοις κυρίως ἡ σταφίς, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία καὶ τὰ ἐσπεριδοειδή. τούναντιον δὲ τὰ ὀρεινὰ μέρη εἶναι πτωγὰ εἰς καλλιεργήσιμον ἔδαφος καὶ μόνον εἰς τινὰς κοιλάδας καὶ ἐπὶ τινὺν ὑψιπεδίων παρὰ γαίης τρέφουσιν ὅμως πολλὰς ἀγέλας προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ καλύπτονται πολλαχοῦ ὑπὸ δασίων ἐλατῶν. Ὁ πλοῦτος εἰς ὄρυκτά εἶναι ἀσφάντος, τὰ δὲ ὑπάρχοντα σιδηρεῖα ὄρυκτά καὶ μάρμαρα (κυρίως ἐν Λακωνίᾳ) δὲν ἐπιδέχονται ἐκμετάλλευσιν ἕνεκα τῶν δαπανῶν τῆς μετακομίσεως.

Κατὰ τοὺς ἑλλήν. μύθους ἡ Π. ἐκλήθη οὕτως ὅπῃ τοῦ Πέλοπος (βλ. λ.). Οὐδέποτε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπετέλεσεν ἡνωμένην πολιτείαν, ἀλλ' ἦτο ἀνέκαθεν διηρημένη εἰς πολλὰς ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων. Τανῦν περιλαμβάνει τὸς πέντε νομοὺς Ἀχαιῶν καὶ Ἡλίδος, Ἀρκαδίας, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, ἔχοντας ἐν ὅλῳ ἑκτασιν 22 201 τχμ. (μετὰ τῶν περὶ τὴν Π. νήσιων) καὶ 813 154 κατ., ὧν περ. 90 χιλ. Ἀλβανοὶ κατοικοῦντες κυρίως κατὰ τὸ ΒΑ μέρος. Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Π. παραπέμπομεν εἰς τὰ ἄρθρα Ἑλλάς (ἱστορία) καὶ τὰ ἰδιαιτέρα περὶ τῶν νομῶν καὶ χωρῶν. Ἐνταῦθα δὲ προσθέτομεν ὅτι τὸ κενὸν ὄνομα Μωρέας διὰ τὴν Π., τοῦ ὀπίου διαφόροι ἐτυμολογίαι ἀναφέρονται, περιήλθεν εἰς χρῆσιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 17 αἰῶνος, ὅπότε κατελήθη ἡ γῶρα ὑπὸ τῶν Φράγκων ἡγεμόνων· ἐγεννήθη δὲ πιθανῶς διὰ μεταβολῆς ἐκ τοῦ Ῥωμαία, οὗ γὰρ δὲ ἐκ τοῦ σχήματος τῆς χερσονήσου, ὁμοιάζοντος πρὸς φύλλον τῆς μωρέας ἢ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῇ μωρεῶν κλ. Πρβ. E. Curtius, Peloponnesos (2 τ. Γόττα 1851-52)· Clark, Peloponnesus, Notes of study and travel (Λονδ. 1858)· Beulé, Etudes sur le Peloponnese (β' ἐκδ., Παρ. 1875).

Philippson, Der Peloponnes (2 τ. Βερολῖνον 1892). [Α.Α.]

Πέλοψ (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Ταντάλου καὶ ἐγγόνος τοῦ Διός, πατὴρ δὲ τοῦ Ἀτρείδου, Θυέστου κλ. καὶ παππῶν τῶν Ἀτρείδων Ἀγαμέμνωνος καὶ Μενελάου. Παῖδα ὄντα ὁ ἀσεβὴς αὐτοῦ πατὴρ κατέτεμε καὶ μαγειρεύσας παρέθηκεν εἰς βρώσιν τοῖς θεοῖς, ἐν ἐστιασιν προσκληθεῖσιν, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν θεότητά των· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐκ τῶν μελῶν ἀνέπλασε τὸν παῖδα (βλ. ἐκτενέστερον ἐν λ. Τανταλος). Νεανίας ὧν ἐκέρδισε τὸ βασιλεῖον τῆς Ἡλίδος καὶ ὡς συζυγον τὴν Ἰπποδάμειαν διαγωνισθεὶς ἄρματι πρὸς τὸν πατέρα τῆς Οἰνέμας (βλ. τὸν μῦθον ἐν λ. Οἰνόμαος). Εἰς τὸν συνεργήσαντα πρὸς τὴν νίκην ἡνίχεν τοῦ Οἰνόμαος Μυρτίλον ὁ Π. εἶπεν ὑποσχεθῆναι τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου ὅπερ θὰ ἐλάμβανε μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας· μετὰ τὴν νίκην ὅμως παρασύρας δολίως ἐκρήμνισεν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, θνήσκων δὲ ὁ Μυρτίλος κατηράσθη τὸν τε Π. καὶ τὴν γενεάν του· καὶ ἡ θρᾶ αὕτη τοῦ Μυρτίλου, υἱοῦ τοῦ Ἑρμού, ἐπήνεγκε πολλὰ θεινὰ εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Π. Προσθετέον ἐν ταῦτοις ὅτι κατ' ἄλλους ποιητὰς ὁ Π. ἐνίκησε τὸν Οἰνόμαον οὐνευ δόλου οἰουθήποτε μόνον χάρις εἰς τοὺς «θεὰς ἵππους» του. Ὡς βασιλεὺς ἀνεδείχθη κραταῖος καθ' ὅλην τὴν χερσονήσον, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐκλήθη Πελοπόννησος καὶ καθ' ἣν διεσπάρησαν οἱ πολυάριθμοι αὐτοῦ υἱοί. Ἀναδιωργάνωσε δὲ ἐπὶ τὸ λαμπρότερον τοὺς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνας, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐτάφη καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐτελοῦντο ἀρχαιοτάτα θυσίαι αἱματηραὶ ὡς ἡρώως καὶ ἱερου τοῦ τῶν ἀγῶνων. [Δ.Μ.]

Πελοποννησιαί. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις στρατοῖς οἱ φέροντες πέλτας (βλ. λ.).

Πελοπῆ. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀσπίς μυνοειδής, μικρὰ καὶ ἐλαφρά, κατασκευασμένη συνήθως ἐκ κλώνων δένδρων, ὧν ὑπερθεῖν ἐτείνετο δέρμα αἰγείου. Τοιαύτην ἔφερον κατ' ἀρχὰς οἱ Θράκες, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα εἰσήγαγεν αὐτήν ὁ Ἰφικράτης περὶ τὸ 393, καταρτίσας θηναϊκὸν σῶμα πελοπῆται τῶν κατὰ τὸν ἄλλον ὀπλισμὸν κειμένων μεταξὺ τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν ψιλῶν. [Σ.Τ.]

Πελοπιγέρα. Εἶδος Λειχῆνος. Βλ. πιν. Λειχῆνες, 15.

Πέμβρα (Pemba). Νῆσος παρὰ τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς Ἀφρική· μετὰξὺ 4° 30' καὶ 5° 30' Ν πλ., πρὸς Β τοῦ Ζανζιβάρ, ἔχουσα ἑκτασιν 964 τχμ. καὶ περ. 10 000 κατ., περιήρητος διὰ τὴν εὐρρανίαν τηγ, ἰδιὸς εἰς καρυδοφυλλὰ ἐξ ὧν τὰ μασχοκάρνα, ὧν γίνεταί μεγίστη ἐξαγωγή. Ἡ Π. διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀγγλ. προστασίαν. [Μ.Σ.]

Πέμβρουκ (Pembroke). 1) Κομη-

τεία ἐν τοῖς ΝΔ τῆς Οὐαλίας, πολὺκλπος χειρόνησος μεταξὺ τῶν κόλπων Ἀγίου Γεωργίου καὶ Βριστόλης, ἔχουσα ἑκατὸν 1583 τγμ. καὶ 89175 κατ. (1891), ἀσπολυμένος κυρίως εἰς κτηνοτροφίαν καὶ ἀλιείαν, ἥμιστος δὲ εἰς γεωργίαν, βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Haverfordwest, κυριώτερος δὲ λιμὴν τὸ Μίλφορντ. — 2) Πόλις τῆς κομητείας Π., ἐπὶ κόλπου τοῦ λιμένος Μίλφορντ, ἔχουσα 14 978 κατ. (1891), ἓνα τῶν μεγίστων ναυστάθμων τῆς Μεγ. Βρετανίας καὶ ἱσχυρὰ ἀγυρώματα. [Μ.Σ.]

Πέμφεξ. Δερματικὸν νόσημα καθ' ὃ ἐπὶ τοῦ δέρματος, κατὰ θέσεις φλεγμαίνοντος, ἀνεγείρονται φυσαλλίδες μεγεθους ποικίλλοντες μέχρι λεπτοκαρύου, πλήρεις ὑδατώδους ὑγροῦ, ὁμοιάται δὴλ. πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαυμάτων γινόμενας. Ῥηγνύμεναι μετὰ 3-4 ἡμέρας καὶ ξηραίνονται καταλείπουσι σκοτεινερυθρούς κηλίδας, βαθμυθὺν ὠχραίνοντας, καὶ ἡ νόσος ἀλλοτε μὲν παρέργεται οὕτως, ἀλλοτε ὅμως νέαι φυσαλλίδες εἰς ἄλλας θέσεις ἐμφανίζονται καὶ ἡ νόσος διαρκεῖ μῆνας, σπανίως δὲ καὶ ἔτη, ἐξαντλοῦσα τὸν ἀρρωστον. Ἐνίοτε ἡ Π. συνοδεύεται καὶ ὑπὲρ πυρετοῦ. Προσβάλλει δὲ ἡ νόσος κυρίως τοὺς ἐξηρσημένους καὶ κακῶς διαιτωμένους. Ἡ Π. τῶν νεογνῶν εἶναι πάντοτε σύμπτωμα συγγενεῶς συρίλλιδος. Ἐν τῇ θεραπείᾳ τενούμεν τὸν ἀρρωστον, τοπικῶς δ' ἐπιτάσσομεν ἐπὶ τὰς ὑγρὰς θέσεις ἀμυλον ἢ ἀλλήν κόνιν ξηραντικὴν.

Πενάται (Penates). Ῥωμαϊκαὶ θεότητες συγγενεῖς πρὸς τοὺς Λάρητας (βλ. λ.), προστατεύουσαι τὰς ἀπ-θήκας ἰδίως τῶν οἰκιακῶν προμηθειῶν (penus) καὶ ὄλην ἐν γένει τὴν οἰκίαν. Βραδύτερον ἐπλάτθησαν καὶ Πενάται θεοὶ οἱ ἥτοι προστατεύοντες τὴν πολιτείαν, ὥς τινα μεγάλῃν οἰκογένειαν, καὶ ἰδρυθῆ αὐτοῖς ναός, ἐν ᾧ παριστάνοντο δύο Π. ὡς νεανίαι λόγχην κρατοῦντες καὶ καθήμενοι. [Θ.Μ.]

Πενέστασι. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἰ ἐν Θεσσαλίᾳ δευλοπάρκοι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαιοτάτων κατοίκων τῆς χώρας, ὑποταχθέντων εἰς τοὺς νεωτέρους κατακτητὰς Ἡ θέσις τῶν φαίνεται καλυτέρα τῆς τῶν ἐν Σπάρτῃ Εἰλώτων, ἀφ' οὗ καὶ πρὸς τοὺς θῆτας τῶν Ἀθηναίων παρεβάλλοντο. [Σ.Τ.]

Πένζανς (Penzance). Παραθαλασσία πόλις ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Κορνουαλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντ. ὠκεανοῦ. ἔχει 12 448 κατ., σπουδαίαν ἀλιείαν καὶ γλυκύτατον κλίμα. [Μ.Σ.]

Πενθεσίλεια (Μυθολ.). Θυγάτηρ τοῦ Ἀρεῶς καὶ τῆς Ὀφρήρας, βασίλισσα τῶν Ἀμαζονων, βεβηχάσα τοῖς Τρωσὶ κατὰ τὸν περὶ τὸ Ἴλιον πόλεμον. Ἐφρονεῖτο ἐν τῇ

μάχῃ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις λέγεται ὅτι ὁ ἴδιος ἐλυπήθη τὰ μέγιστα ὅτε ἐδλεπε τὴν ὤρειαν Π. ἀποθνήσκουσαν. Ἡ τέχνη πολλάκις παρέστητε τὴν Π. ἐκπνεύσαν ἐν τῇ θγκάλῃ τοῦ Ἀχιλλέως. [Δ.Μ.]

Πενθεὺς (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Ἐχίωνα καὶ τῆς Ἀγαύης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, διαδεχάμενος τοῦτον ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Θηβῶν. Θελὼν νὰ ἐμποδίστῃ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, τῇ ἐμπνεύσει αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Κιθαριῶνος ὑπὸ τῆς ἰδίας του μητρὸς, ἐκλαμβανούσης αὐτὸν ἐν τῇ θεοπνευστῇ μανίᾳ τῆς ὡς θηρίου, καὶ ἄλλων Μαιναδῶν. Ὁ μῦθος οὗτος ἀλλοίως τε καὶ τῷ Αἰσχυλῷ καὶ τῷ Εὐριπίδῃ (ἐν ταῖς Ἰσάχαις) ἐχρησίμωσεν ὡς ὑπόθεσις δραματικῶν ἔργων. [Δ.Μ.]

Πενθημεριᾶς τομὴ καλεῖται ἐν τῇ μετρικῇ ἡ τομὴ (βλ. λ.) ἡ γινόμενη μετὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν τοῦ τρίτου ποδὸς, ἰδίως ἐν τῷ δοκτυλικῷ ἐξαμέτρῳ στιχῷ οὕτω Π. τ. ἔχει ὁ στίχος

Κάλχης Θεοτορίδης | οἰωνοπέλων ὄχ' ἄριστος.

Πενθῶρι. Χωρ. τοῦ δήμ. Τριπόλεως ἧς ἀπέχει 1/2 ὥραν πρὸς Β ἐπὶ τῶν Ν ὑπορειῶν τῆς Ἀνω Χρέπας (Μαινάλου). Κάτοικοι 253.

Πένν (Γουλιέλμος Penn). Ἐγεννήθη 1644 ἐν Λονδίῳ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὁξφόρδης ὁπαδὸς τῶν Κουακέρων, διὲ καὶ ἠναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ πανεπιστήμιον καὶ πολλοὺς κατόπιν ὑπέστη διωγμούς, ὅτε ἐν Λονδίῳ ἐκήρυττε δημοσίᾳ τὴν διδασκαλίαν τῶν, ἢ ἐμετρίασεν ἐν πολλοῖς καὶ ἐξηυγένισεν. Ἐνεκὰ σχετικοῦ ἔργου τοῦ ἐρρίθη εἰς τὴν εἰρκτὴν, ὅπου συνέγραψε καὶ ἕτερον, περιφημον καταστάν, ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Οὐτε σταυρός, οὔτε στέμμα» κτ. Ἡ κατὰ τῶν Κουακέρων ἐμπάθεια παρεκίνησεν αὐτόν, εὐπάρων ὄντα, νὰ ἰδρυσῇ ἐλευθεραν πολιτείαν αὐτῶν ἐν Ἀμερικῇ. ἐξετέλεσε δὲ τὸ σχέδιον λαβὼν παρὰ τῆς ἀγγλ. κυβερνήσεως ἀντὶ χάρεως τινὸς μεταλλορυχίας ἐπὶ τοῦ Δελοβάρι ποτ. Ἡ ἀποικία διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν ἀνεπτύθη ταχέως διὰ τῆς συρροῆς Κουακέρων καὶ ἄλλων ἐκ θρησκευτικῶν λόγων καταδιωκόμενων. Ὁ Π. μετέβη ὁ ἴδιος ἐκεῖ τῇ 1682 καὶ τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐξεδόθη σύνταγμα, ὅπερ ἀπετέλεσε καὶ τὴν βλασιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀμερικαν. Συμπολιτείας τῇ 1776 συνταχθέντος. Τε κατ' ἀρχὰς ἡ πολιτεία ἐκλήθη Sylvania, ὅπερ ἐν τοῖς ὑστερον πρὸς τιμὴν τοῦ ἰδρυτοῦ μετεβλήθη εἰς Pennsylvania. Ἐπὶ Ἰακώβου Β' ὁ Π., ὅστις ἰδρύσεν καὶ τὴν Φιλαδέλφειαν, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν, ἠναγκασθῇ δὲ ἐπὶ τοῦ διαδόχου ἐκείνου Γουλιέλμου Γ' νὰ διεκ-

δικήν, επανειλημμένως τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τῆς ἱποικίας διὰ τῶν δικαστηρίων. Τῇ 1699 ἐπισκέφθη πάλιν αὐτὴν ἐπανήλθε δὲ εἰς Εὐρώπην, ἐπὶ προεπάθησε νὰ βελτιώσῃ καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ἐρεθρήσκων του ἐν Ὁλλανδίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Τῇ 1712 παρεχώρησε τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τῆς ἀποικίας εἰς τὸ στέμμα, ἀπέθανε δὲ 1718 ἐν ἐπαύλει του ἐν Βέρκσχιρ. Τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τῇ 1721 καὶ 1782. [Β.Ε.]

Πέννα. Βλ. Πέννυ.

Πέννη (Penne) Πρωτ. περιφερ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Τεραμου εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Γράν σάττο δ' Ἰταλίας. Ἔχει 4228 κατ., εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει κτηνοτροφίαν καὶ κηπουρικὴν. [Μ.Σ.]

Πέννυ (penny, πληθυντ. pence) καλεῖται ἀγγλικὸν νόμισμα, τὸ δωδέκατον μέρος τοῦ σελλινίου, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 10.4 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου [Ε.Γ.]

Πενριθ (Penrith). Πόλις τῆς ἀγγλ. κμητείας Κουμπερλανδης, 28 χμ. ΝΝΑ ἀπὸ Καρλάιλ. Ἔχει 8981 κατ. καὶ βιομηχανίαν κυρίως μαλλίου, διαφόρους δὲ ἀρχαιότητας. [Μ.Σ.]

Πέννα. Κυβερνεῖν τῆς κεντρικῆς Ῥωσσίας, ἔχον ἐμβ. 38 840 τ.χ. καὶ 1549' 69 κατ. Εἶναι λοφώδης χώρα, ἐν τῇ ΒΔ θμὸς τμήματι ἐλώδης, καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποτ. Σούρα, Μόξα καὶ Χόπερ. Οἱ κάτ. καταχθινοῦνται ὡς ἐπὶ πλείστον εἰς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἐκ δὲ τῆς βιομηχανίας ἱξιόλογος εἶναι μόνον ἡ οἰνοπνευματοποιία. Τὸ κυβερνεῖον διατείνεται εἰς 10 περιφέρειας. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ δμῶνμος πόλις, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐνθολῶν τοῦ Πέννα εἰς τὸν Σούραν. Ἔχει 47 701 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Πενσκολα. Ἐμπορικὴ πόλις ἐν τῇ Βορείᾳ ἀμερ. πολιτεία Φλωριδᾷ, οὐ μακρὰν τῆς Ἀλαμπας, ἐπὶ τοῦ ὁρμου Π., ὅστις ἀποτελεῖ λαμπρὸν λιμένα. Ἔχει 11 750 κατ. τοὺς πλείστους μιγάδας, ἐξάγει δὲ κυρίως ξυλείαν. [Μ.Σ.]

Πενσυλβανία. Μία τῶν πολιτειῶν τῆς Βορείᾳ ἀμερ. Συμπολιτείας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντ. ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 117 100 τ.χ. καὶ 525 8014 κατ., ὧν πολλοὶ Γερμανοί. Διατέμνεται ὑπὸ τῶν Αἰλιγαίνων ὁρίων καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποτ. Δελαβάρη, Σοκίχνα, Αἰλιγαίνη καὶ Νότομακ. Κυρία ἔργα τῶν κατ. εἶναι ἡ γεωργία, ἥτις λίαν ἀκμαεῖ. ἡ κτηνοτροφία προβάτων, ἐκμετάλλευσις ὀρυκτῶν, παραγούσα κατ' ἔτος 2 1/2 ἑκατομμ. τόννων σιδήρου, 74 ἑκατομμ. τόννων λιθανόθρων, 300 χιλ. ἑκατομμ. ἑκατομμ. γαλλόνων πετρελαίου, καὶ 120 ἑκατομμ. γαλλόνων πετρελαίου, πρὸς τοῦτοις βιομηχανία σιδήρου καὶ βάμβα-

κος· καὶ τὸ ἐμπόριον δὲ εἶναι σπουδαϊότατον. Τὸ σύνταγμα γρηνολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1873. Εἰς τὸ Συνέδριον πέμπει 2 γερουσιαστὰς καὶ 30 ἀντιπροσώπους. Πρωτεύουσα εἶναι Ἀρρισβούργη, σημαντικιοτάτη δὲ πόλις ἡ Φιλαδέλφεια. Περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἀποικίας καὶ τοῦ δνόματος βλ. Πένν. [Μ.Σ.]

Πενταγού. Κώμη τῆς Δωρίδος καὶ θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κροκυλίου. Κεῖται ἐπὶ ὄρεινῆς γῶρας τοῦ Βλαχευβούνου ὄρ. 5 ΒΔ τοῦ Λοιδωρικίου. Κάτ. 771. Προϊόντα δημ. καρποί, ὄσπρια καὶ οἶνος.

Πένταθλον. Ἡ συνένωσις τῶν πέντε κυρίων ἀθλῶν εἰς ἓνα ἀγῶνα, περιλαμβανοντα τὸ ἄλμα, τὸν δρόμον, τὸν δίσκον, τὸ ζικόντιον καὶ τὴν πάλην. Βλ. καὶ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. [Σ.Τ.]

Πεντακοσιομέδιμνοι. Βλ. Σέλων.

Πεντάμετρος καλεῖται ἐν τῇ μετρινῇ στίχος ἀποτελούμενος ἐκ δύο ἡμιστιχίων ὧν ἑκάτερον συνίσταται ἐκ δύο δακτυλίων (ἡ σπονδείων διὰ τὸ πρῶτον ἡμιστίχιον) καὶ μίας τελευταίας συλλαβῆς, μακρας μὲν παντοτε διὰ τὸ πρῶτον ἡμιστίχιον, ἀμφιδόξου δὲ (μακρας ἢ βραχείας ἀδιαφόρως) διὰ τὸ τελευταῖον· ἡ τομὴ (βλ. λ.) γίνεται πάντοτε μετὰ τῶν δύο ἡμιστιχίων. Οὕτω π. χ. Π εἶναι δ στίχος «Κεῖμεθα τοῖς κείνων | ῥήμασι πεπθόμενοι». Ὁ Π. στίχος συνδυάζεται μετὰ τοῦ εξαμέτρου ἐν στροφῇ ἀρμονικιοτάτῃ, εὐρῆστῃ εἰς τὴν ἐλεγειακὴν ποιήτιν (δι' ἣ καὶ ἐλεγειακὸν μέτρον καλεῖται ἡ στροφή αὕτη) καὶ τὴν ἐπιγράμματοποιίαν.

Πεντάνευρον. Κοινὴ ὀνομασία διαφόρων εἰδῶν Ἀρνογλώστρου (βλ. λ.).

Πενταπτετές Βλ. Πεντάρυλλον.

Πενταπύλα. Βλ. Ὁσχοφόρια.

Πεντάπολις. Βλ. Δωρίς, Κυρηναϊκή — Οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ ἡ γῶρα τῶν 5 παραθαλασσίων πόλεων Ἀρμινίου, Πισαύρου, Φανου, Σενογαλλίας καὶ Ἀγκώνος (ἐπὶ τῆς ἀνατολ. παραλίας τῆς Ἰταλίας), ἥτις μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Ὀστρογοθικοῦ κράτους (555) ἀπετέλει μέρος τοῦ Βυζαντιανοῦ κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Λαγγοβάρδων καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ Πιπίνου (756) ἐδωρήθη μετὰ τοῦ πλείστου μέρους τοῦ Ἑξαρχάτου εἰς τὸν πάπαν τῆς Ῥώμης. [Β.Ε.]

Πενταστομίδει. Βλ. Ἀραχνώδη.

Πεντάτευχος καλεῖται τὸ ἐκ πέντε βιβλίων ὑποτελούμενον καὶ εἰς τὸν Μωϋσῆν αὐτὸν ἀποδιδόμενον σύγγραμμα δι' οὗ κρηται ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Τὰ πέντε αὐτῆς βιβλία φέρουσι τὰ δνόματα Γένεσις, Ἐξοδος, Λευϊτικόν, Ἀριθμοὶ καὶ Δευτερονόμιον, περιγράφουσι δὲ τὸ μὲν α' τὴν δημιουργίαν

του κόσμου, τὸν κατακλυσμένον καὶ τὰ κατὰ Ἀδρασμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τὸ δὲ β' τὴν ἔξοδον τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ τὰ κατὰ τὸν ἐκάλυγον, τὸ γ' τὰς περὶ Λευιτῶν (ιερέων) διατάξεις, τὸ δ' τὰ κατὰ τὴν ἀριθμῆσιν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ τὸ ε' τὴν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως γενομένην πρὸς τὸν λαὸν ἐξηγήσιν τοῦ ἰουδαϊκοῦ νόμου. Ὡς ἔχει νῦν ἡ Π., καὶ ἰδίως τὸ λευτερονόμιον, ἀπεδείχθη ὑπὸ τῆς νεωτέρας κριτικῆς ὅτι δισκευάσθη μετὰ τὸ 444 π. Χ. ἐκ συνδυασμοῦ τοῦ ἐν χρήσει ἤδη παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις νόμου μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλὴμ κοινοθεισῶν διατάξεων. [Θ Ε.]

Πεντάτης. Χωρ. τῆς Κερκύρας, ἐν τῷ δῆμῳ Μελιτεσιῶν, ἔχον 187 κατ. [Μ. Σ.]

Πεντάφυλλον (Βοτ.), *Potentilla* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ῥοδωδίων περιλαμβάνον εἶδη πολυαριθμὰ ἀνὰ τὴν Β εὐκρατον ζώνην, πάντα πολυετῆ μετὰ φύλλων θαυλωτῶν καὶ τὰ πλείστα μετὰ ἀνθέων κιτρινωπῶν. Τὸ ὁμώνυμον φυτὸν τοῦ Θεοφράστου τὸ καὶ Πενταπέτεδον ὑπ' αὐτοῦ καλούμενον ἀναφέρεται εἰς τὸ Π. τὸ ἔρπον (*P. reptans* L.), κοινότατον ἐν Ἑλλάδι καὶ φέρον ἰκνήμεν ὡς κοινὴν τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν. Τὸ ἀφέψημα τῆς ῥίζης αὐτοῦ εἶναι φάρμακον στυπτικὸν καὶ πρὸς πολλὰς ἀσθενείας ὠφέλιμον κατὰ τὸν Διοσκορίδην. Ὡς τοιοῦτον εἶναι εἰσέτι τὴν σήμερον ἐν χρήσει ἡ ῥίζα ἐτέρου εἶδους Π. τῆς μέσης καὶ Β Εὐρώπης ἥτοι τοῦ Π. τῆς Τορμεντίλλης (*Radix Tormentillæ*). [Θ. Χ.]

Πέντε Βιλαέτια. Περιληπτικὸν ὄνομα ἐπὶ τουρκοκρατίας τῶν πέντε ἐπαρχιῶν τῆς Ἀκαρνανίας, ἥτοι Ξηρομέρου, Βάλτου, Βονιτόσης, Ἀγρινίου καὶ Ζυγού. [Π.]

Πεντέλεια. Ὅρος, ΝΑ παραφυὰς τῶν Ἀραβίων, 2 000 μ. ὑψ. ὄν. μετοξὺ Φενεοῦ καὶ Κλειτορίας, νῦν καλούμενον Τουρτεβάν. Πρὸς Α τοῦ νῦν χωρίου Μάζι ἔκειτο παρ' ἀρχαίους καὶ πολίχνη Πεντέλειον.

Πεντέλη. Βλ. Πεντελικόν.

Πεντέλης μονὴ τοῦ δήμου Ἀθηναίων, κειμένη εἰς τὰς Ν ὑπώρειας τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους. Τιμάται ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ἔχει 20 μοναχοὺς.

Πεντελικόν. Ὅρος ὑψούμενον ἐν τῷ ΠΔ μέρει τῆς Ἀττικῆς, ἀποτελοῦν μίαν καὶ μόνην (ἐκ Δ πρὸς Δ) ῥαχίν καὶ ἔχον, ἐκ τῆς Ἀττικῆς πεδιάδος ὀρώμενον, σχῆμα πυραμίδος, ὕψος δὲ 1 100 μ. Τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο συνήθως *Κριλιητός*, ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα Π. ἐκ τοῦ εἰς τὰς Ν κατωφερείας του δήμου Πεντέλης εἰς ὃν εὐρίσκοντο τὰ πλούτια λατομεία λαμπροῦ μαρμάρου τοῦ χρησιμεύσαντος τὸ πάλαι εἰς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἀρι-

στοουργήματα τῶν Ἀθηναίων καὶ νῦν δὲ ἐξαγόμενου διὰ τὰς οἰκοδομὰς τῆς πρωτευούσης. Ἡ θία ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Π. εἶναι μία τῶν ὠραιότερων τοῦ κόσμου. [Δ. Δ.]

Πεντεόριζ. Χωρ. τοῦ δήμ. Μυωνίας (Παρνασσίδος), ὠρ. 2 Ν τῆς Ἀγίας Εὐθυμίας, μετὰ 535 κατ.

Πεντηκοστή (Ἀρχαιολ.). Τέλος 2 1/2 ἐπιβαλλόμενον ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις εἰς πάντα τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα, εἰσπραττόμενον δὲ ὑπὸ τῶν πεντηκοστολόγων, οἵτινες κατέγραφον τὰ ποσὰ εἰς ἴδιον βιβλίον. Τὸ τέλος τοῦτο, πιθανῶς κατὰ τμήματα καὶ εἰς διηρημένον (τοῦλάχιστον τὸ ἐπὶ τοῦ σίτου, οὗ ἡ ἐξαγωγή ἀπὸ τοῦ ἑστέου, ἦτο χωριστὸν τῶν ἄλλων), παρεχωρεῖτο ὑπὸ τῶν «πωλητῶν» ἢ «ὠνητῶν», ἐνεργούντων τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς Βουλῆς, εἰς τοὺς πλειοδοτοῦντας οἵτινες ἐκαλοῦντο «τελώναι». Πλείοτεροι τελώναι συνεταιρισθέντες εἶχον ἐπὶ κεφαλῇ «ἀρχώνην» ἢ «τελωνάρχην», ὄντα ὑπεύθυνον καὶ διδόντα καὶ ἐγγυήσεις εἰς τὴν πόλιν.

Πεντηκοστή. Ἑορτὴ τελουμένη ἐπὶ τὰ ἐβδομάδας μετὰ τὸ Πάσχα, δι' ἧς ἐπισφραγίζεται ὁ κύκλος τοῦ κλητοῦ ἑορτολογίου ἑκάστου ἔτους καὶ καθ' ἣν γίνεται ἱεραρχία τῆς ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀρχαιοτάτα ἐώρταζον οἱ χριστιανοὶ ὅλον τὸ ῥηθὲν πεντηκονθήμερον διάστημα καθ' ἑκάστην μεταλαμβάνοντες, βραδυτέρον δὲ περιωρίσθη ἡ ἑορτὴ εἰς τρεῖς καὶ τέλος εἰς δύο ἡμέρας, ἥτοι τὴν ἐβδόμην Κυριακὴν καὶ τὴν ἐπαύριον Δευτέραν. Παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἦν ἡ Π. εὐχαριστήριος ἑορτὴ διὰ τὸν θερισμόν, τελουμένη 50 ἡμέρας μετὰ τὸ Πάσχα αὐτῶν, καὶ συγχρόνως ἑορτὴ τῆς ἐν Σινᾷ νομοθεσίας καὶ σήμερον δὲ ἑορτάζεται ὑπ' αὐτῶν, στεφανουμένων τὰς οἰκίας καὶ τὰς συναγωγὰς ἐν αἷς ἀναγιγνώσκουσιν κατ' αὐτὴν συνήθως τὸ βιβλίον τῆς Ρουθ. [Θ Ε.]

Πεντεχ. Χωρ. τοῦ δήμου Ἰθώμης (Μεσσηνίας), ὠρ. 1 1/2 ΝΑ τοῦ Μαυρομυκτιοῦ Κατοικοὶ 397.

Πέντσαπ ἢ Πάντσαπ, π. ἔ. Πενταποταμία. Ἡ βορειοδυτικωτάτη ἐπαρχία τοῦ Ἰνδοβρεταν. κράτους, κληθεῖσα οὕτως ἀπὸ τῶν πέντε ποταμῶν Τζίλαμ, Τσίναπ, Ράβη, Βίας καὶ Σέτλας (Γάσσα), ὧν τὰ ὕδατα ῥέουσιν εἰς τὸν κύριον ποτ. Ἰνδόν. Ἔχει ἐλβ. 509 111 τχμ. μετὰ 25 130 127 κατ., ὧν ὁ ὡς 98 811 τχμ. μετὰ 4 236 280 κατ. καταλαμβάνουσιν ἄλλα κρατῆ ἀπλῶς τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἀγγλίας ἀναγνωρίζοντα. Τὸ Β μέρος τοῦ Π. ἀποτελεῖται ἐξ ἰνδῶν καὶ κοιλάδων εἰς τὰς ὑπώρειας τῶν Ἰμαλαίων, τὸ δὲ Ν εἶναι πεδιάς, ἥτις ἐφ' ὅσον ἀρδεύεται ὑπὸ ποταμῶν, εἶναι εὐφορτωτάτη, ὡς καὶ τὸ Β μέρος, κατὰ τμήματα ὁμοῦς εἶναι καὶ

ἀμμόλης ἔρημος. Ἐν γένει τὸ Π. ἔχει ἀφρονίαν σιτηρῶν, εἰς, ἐλαίου, ἐρυκτοῦ ἀλατος, παράγει δὲ καὶ λιθάνθρακας, σι-
δηρον, χρυσόν, στυπτηρίαν καὶ θείοον, νί-
τρον, σακχαροκάλαμον, Ἰνδικόν, τέιον, μέ-
ταξαν. Ἀνιάζει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία, τὸ
δὲ ἔμποριον μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ ἄλα-
τος, ὡς καὶ τὸ μετακομιστικὸν μεταξὺ Ἰν-
δίας καὶ Ἀφγανιστάν, εἶναι σπουδαιότατον.
Οἱ κάτοικοι ἀποτελοῦσι μίγμα διαφορωτά-
των φυλῶν, κυρίως δὲ Ἰνδού, Μωαμεθανῶν
καὶ Σίν. [Μ.Σ.]

Πέος. Τὸ ἐξωτερικὸν οὐρητικὸν καὶ γεν-
νητικὸν ὄργανον τοῦ ἀνδρός. Σχημα ἔχον
ἐπίμηκες καὶ κυλινδρικὸν ἀποτελεῖται ἐκ
τοῦ σπυρραγώδους ἀκροῦ τμήματος τῆς οὐρή-
θρας (βλ. λ.) καὶ δύο σπυρραγῶδων σωμά-
των κατὰ μήκος ἐκαστὸν ἐκ αὐτοῦ τεθειμέ-
των, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ εὐκίνητου δέρμα-
τος. Ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τῶν σωμάτων
τούτων εἶναι ἐπιδεικτικὸν σύσσεως. [Λ.Π.]

Πεπάρθιος. Βλ. Σκόπελος.

Πέπελη. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ
ἐπαρχίᾳ Ἀργυροκάστρου (Ἰωαννίνων), ἔχον
550 κατ. Ἀλβανούς χριστιανούς.

Πέπερι (Bot.), Piper L. Γένος πρό-
τυπον τῆς ὁμωνύμου οἰκογενείας Δικοτύλη-
θόνων ἀπτεάλων φυτῶν, τῶν Πιπερώδων
(Piperaceae). Εἰσὶ φυτὰ τὰ πλεῖστα θαμνώ-
δη καὶ ἀρωματικά, ἔχοντα στέλεχος ἑναρ-
θρον, ἀνθη-γυμνά εἰς στάχυς καὶ καρποὺς
ράχοειδεις. Εἶδη περὶ τὰ 1060, τῶν θερμῶν
χωρῶν. Τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι Π. τὸ
μέλαν (P. nigrum L.), φυτὸν τῶν Ἰν-
διῶν ἐξ οὗ τὸ γνωστότατον καὶ τοῖς ἀρχαίοις
πεπερι, κοινῶς πιπέρι. Ἔτι δριμύτεροι
εἰσὶν οἱ καρποὶ τοῦ Π. τοῦ μακροῦ (P. lon-
gum L.), τὰ δὲ φύλλα τοῦ P. Betle L.
ἡρησιμεύουσιν ἐν ταῖς Ἰνδαῖς καὶ ταῖς παρα-
κειμέναις νήσοις πρὸς κατασκευὴν τῶν «Κα-
ρύων τοῦ Βετελίου» (Noix de Bétel, Be-
telnüsse ἢ Arekanüsse). Συνίστανται ἐκ
ταύτης ἐκ καρύου εἶδους φοίνικος, τῆς Ἀρέκης
(Areca Catechu L., κοιν. Pinang) ἐπι-
χρίστου δι' ἰσθεστίου καὶ περιτυλισσομένου
διὰ τῶν φύλλων τοῦ Π. τοῦ Βετελίου. Ἡ
ἀκατάπαυστος μάσησις τῆς δριμυτάτης
ταύτης οὐρεασίας κατῆντησεν ἀνάγκη ἀπα-
ραίτητος πάντων τῶν κατοίκων τῶν χωρῶν
ἐκείνων. Περὶ τοῦ Π. τῆς Κουβέβης (P. Cu-
beba L. ἢ Cubeba officinalis Miq.) βλ.
τὰς λ. Κουβέβα καὶ Μυρτιδανον. [Θ.Χ.]

— Π καυστικὴ δράσις τοῦ ὡς ὀρθότατος
χρησιμεύοντος καρποῦ διαφόρων εἰδῶν Π.
προέρχεται ἐκ ῥητινώδους τινὸς οὐσίας ἣν πε-
ριέχει, ὡς ἐνέχει, ἐπίσης ἰδιόν τι αἰθερίον
ἐλαίον καὶ τὸ ἀλκαλοειδὲς πεπερίνην (βλ. λ.).
Ἐν γενικῇ χρήσει εἶναι τὸ μέλαν Π., ἰθα-
γενὲς τῶν Ἀ Ἰνδιῶν, Ἰαβας, Σουμάτρας κλ.,

γῦν δὲ καὶ ἀλλαχοῦ καλλιεργούμενον. ὃν δὲ
ἐπὶ τοῦ θύμου ἐν ἀρχῇ πράσινον, εἶτα ἐρυ-
θρὸν καὶ τέλος μέλαν ἐξωτερικῶς, ἔσω δὲ
λευκόφατον. [Α.Χ.]

Πεπερίνη. $C_{12}H_{19}NO_3$. Ἀλκαλοει-
δὲς ἐκχόμενον ἐκ τοῦ πεπέρως, στερούμε-
νον ὁσμῆς καὶ γεύσεως, κρυσταλλούμενον δὲ
εἰς ἀχρὰ τετραγωνικά πρίσματα. Διὰ χημι-
κῆς κατεργασίας τέλειται εἰς νέον ἀλκαλοει-
δὲς, τὴν πεπερίδινην, $C_8H_{11}N$, ὑγρὸν
ἀχρὸν, γεύσεως καυστικῆς, ζέον εἰς 106° ,
καὶ τὸ στερεὸν καὶ κρυσταλλώσιμον πεπε-
ρίνικὸν δέξυ, $C_{12}H_{14}O_4$, ἐξ οὗ πάλιν
παράγονται νέα ὀργανικά ἐνώσεις. Ἐκ τῶν
τελευταίων τούτων μνημονεύετα ἡ πεπε-
ρονάλη, $C_8H_6O_3$, οὐσία κρυσταλλώσι-
μος, ἀχρὸς, εὐσμός ὡς τὸ ἡλιοτρόπιον καὶ
διὰ τοῦτο εἰς τὴν μυροποιίαν ἐφαρμοζομένη
ὑπὸ τὸ ὄνομα ἡλιοτρόπινη. [Χ.Χ.]

Πεπερόρριζα ἢ Πιπερόρριζα. Κοινὴ
ὀνομασία τοῦ ῥιζώματος τῆς Ζιγγιβέρως
τῆς φαρμακευτικῆς (βλ. λ.).

Πεπερώδη. Βλ. Πέπερι.

Πεπλὺς (Bot.). Κατὰ τὸν Διοσκουρίδην
ὀνομασία εἶδους Εὐφορβίου (βλ. λ.). Κατὰ
τὸν Λινναῖον εἶναι γένος τῆς οἰκογεν. τῶν
Λυθωιδῶν (βλ. λ.), οὗ τὸ μόνον εἶδος (Pe-
plis Portula L.) εἶναι ποάριον κοινὸν ἐν
παρύγοις τόποις τῆς Εὐρώπης. [Θ.Χ.]

Πέπλος ἐκαλεῖτο τὸ περιδελμα τῶν
γυναικῶν τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς, ὕψους ἐξ
ἐρίου εἰρὸν καὶ κρατούμενον ἐπὶ τῶν ὤμων διὰ
πορτῶν, ὅπερ ἔμπροσθεν ἐφθανε μέλει τῶν
τρυφῶν, ὅπως δὲ ἐσύρετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Ἐπὶ τοῦ στήθους ἐπιπτε διπλοῦν «ἐν ἀπο-
πύγματι», ἐκρατεῖτο δὲ διὰ ζώνης καὶ κατὰ
τὴν ἀνοικτὴν πλευρὰν ἐκλείετο διὰ πορ-
τῶν. Παρὰ τοῖς Ἰουσιν ὁ Π. ἐλίγον κατ'
ἐλίγον ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ λιντοῦ χιτῶ-
νος. Οἱ Ἀσσυριοὶ ὅμως τὸν διετήρησαν μέχρι
τοῦ Ε' αἰῶνος ἐν ὅλῳι ἱστορίᾳ μερῇ τὸ
ἀπόπτυγμα ἐπιπτεν ἐπὶ στήθους καὶ ῥαχίως,
ἐπὶ δὲ τῆς μίας πλευρᾶς ἔμενεν ὁ Π. ἀνοικτὸς
καὶ μόλις ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἐκλείετο
διὰ ῥαφῆς ἢ πορτῶν. Κυρίως περιφρῆμος τὸ
πᾶλαι ἦτο ὁ κατὰ τὰ μέγιστα Παναθήναια
ἐν πομπῇ προσφερόμενος τῇ Ἀθηνᾷ Π. (βλ.
Παναθήναια). [Σ.Τ.]

Πέπλος. Εἶδος Εὐφορβίου (βλ. λ.).

Πεπονόδενδρον (Bot.). Κοινὴ ὀνο-
μασία τῆς Καρικῆς τῆς Παπαῆς (Carica
Papaya L., γὰλλ. Papayer, γερμ. Melo-
nenbaum). Εἶναι μέγα δένδρον τῆς Ν Ἀ-
μερικῆς καλλιεργούμενον ἀπανταχοῦ τῶν
τροπικῶν χωρῶν χάριν τῆς πολυτρέπου χρη-
σιμότητος αὐτοῦ, διότι ἐξ αὐτοῦ χρησιμεύ-
ουσιν οἱ μεγάλοι πεπονοειδεῖς καρποὶ ὡς
τροφῇ, τὰ δὲ σπέρματα ὡς ἄρτυμα, ὁ γαλα-

κτώδης ὁπδς ὡς φάρμακον, αἱ βέλκικαὶ ἴνες πρὸς κατασκευὴν σχοινίων καὶ ὑφασμάτων καὶ τέλος τὰ φύλλα ἀντὶ σάπωνος. Μεθ' ἑπτὰ ἀλλων εἰδῶν ἀποτελεῖ τὸ γένος Καρική, τύπον ἰδίας μικρᾶς οἰκογενείας Δικοτυληδόνων φυτῶν, τῆς τῶν Παπαῦδων (Papavaceae). Ἐχουσι τὰ δένδρα ταῦτα ἕξιν φοινικεῖδῃ, τὴν κορμὴν ἀκλαδὸν καὶ τὰ μεγάλα φύλλα ἐπακρία καὶ παλαμόλεθα.

Πεπονόκακτος (Bot.) *Melocactus* DC. Γένος Κακτωδῶν, εὖ τὸ ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ κοινὸν εἶδος (*M. communis* DC) ἔχει σχῆμα πέπονος καὶ φέρει καρπούς ἐδωδιδμούς. [Ο.Χ.]

Πεπτὰ (ξενόφωνος δὲ πεπτόνα) καλοῦνται αἱ ὑποσταταὶ ἐν τῷ στομάχῳ τῶν ζώων τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ λευκωματώδεις οὐσαί. Ἐχουσι δὲ τὰ Π. νέας τινὰς ἰδιότητας, ὧν στεροῦνται αἱ τελευταῖαι αὐταὶ πρὶν εἰς ἡ. μεταβληθῶσιν, εἶον δτι διαλύονται καθ' ὁμοιότητα ἀναλογίαν ἐν τῷ ὕδατι καὶ τοῖς ζωϊκοῖς ὑγροῖς, διαπιδύουσιν εὐχερῆστα διὰ τῶν ζωϊκῶν μεμβρανῶν καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ αἷμα ἀφομοιοῦνται ἐντελῶς. Πρβλ. Πέψις. [Α.Χ.]

Πεπτικὸν σύστημα καλεῖται τὸ σύνολον τῶν ὁργάνων ἅτινα χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ πέψει τῶν ζώων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς τὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας, τὴν μάσησιν καὶ τὴν κατάποσιν χρησιμῶν. Πρβλ. Μάσησις, Καταπόσις, Πέψις. [Α.Π.]

Πέπων. Βλ. Κολοκυνθώδη καὶ Σίκυος.

Πέρα. Χωρ. τοῦ δήμου Κορώνης (Πυλίας), ἔχον 133 κατ. [Μ.Σ.]

Περαία καλεῖται ἐν γένει χώρα πέραν τοῦ ὕδατος. Οὕτω τὸ πάλαι ὠνομαζέτο κυρίως ἡ πέραν τοῦ Ἰερδανου κειμένη χώρα ἢ ἀποτελούσα ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας τὴν Παλαιστίνην. Π. τῶν Ῥοδίων ἦτο χώρα τις ἀνήκουσα εἰς τοὺτους καὶ κειμένη ἀπέναντι τῆς νήσου ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Καρίας. Π. δὲ τῶν Τενεδίων τοιαύτη ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μυσίας. Καὶ νῦν δὲ ἐστὶ ἡ κωμόπολις ἡ ἐπὶ τῆς Β τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου εἰς τὴν Κορινθιακὴν κόλπον προβαλλούσης χερσονήσου φέρει τὸ ὄνομα Περαιῶρα (βλ. λ.) ἀντικαταστήσαν τὸ ἀρχαῖον Περαιὰ ἢ Πείραιον.

Πέραμα. Βλ. Βούδαρον.

Περα-Μέλαν. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀμναίου τῆς Κυνουρίας. ἔχον 339 κατ.

Πέραν. Βλ. Κωνσταντινούπολις.

Περατῆτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας ἐν τῇ δῆμῳ Κάτω Λειβαθοῦς, μετὰ 405 κατ.

Περατρά. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνακτο-

ρίων τῆς ἐπαρχ. Βονίτης καὶ Ξηρομέρου, μετὰ 561 κατ. [Μ.Σ.]

Περαχώρα. Κωμόπολις τῆς Κορινθίας, ἀπέχουσα 4 ὥρ. πρὸς Β τῆς Κορίνθου καὶ κειμένη ἐν μίᾳ σχεδὸν τῆς χερσονήσου τῆς προεκτεινομένης εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ὠκεοειδήμενη δὲ ἐπὶ κατωφερείας λόφου. Ἀπέχει τοῦ Λουτρακίου πρὸς Β ὥρ. 2 μεθ' οὗ συνδέεται δι' ἀμαξιτοῦ. Οἰκεῖται ὑπὸ 1394 κατοίκων. Προϊόντα δημ. καρποὶ, ἔλαιον, ἀμυγδαλα, μέλι, ῥητίνη, ἀκμάζει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία. Πρβ. Περαιὰ.

Περαχώριον. Κώμη τῆς Ἰθάκης 1/3 ὥρ. ἀπὸ τῆς πόλεως Ἰθάκης, εἰς ἣς τὴν δῆμον ὑπάγεται, κατοικουμένη ὑπὸ 967 κατ. Κεῖται ἐπὶ τῆς Ἀ. ῥάχews τοῦ ὄρους Νηίου.

Περγαμηνή εἶναι διφθέρα ἥτις ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τῶν τριγῶν, κατεργάσθη δι' λοβίστου καὶ ἐλεάνθη διὰ κισσήρεως, διακρινομένη ἀπὸ τοῦ διὰ βυρτοδεφίας δέρματος διὰ τῆς σκληρότητος καὶ τῆς κερατοειδοῦς ὕφης τῆς. Τὸ ὄνομα ἐδόθη τῇ Π. ἀπὸ τῆς πόλεως Περγάμου, ὅπου λέγεται μὲν δτι ἐφευρέθη κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ 13' π. Χ. αἰῶνος, ἀπαγορευθείσης τῆς ἐξ Αἰγύπτου εἰς Πέργαμον ἐξαγωγῆς τοῦ παπυροῦ (βλ. λ.), βεβαίως ὅμως ἐκεῖ μόνον ἐδελτιώθη καὶ κατετάθη καταλληλοτέρα πρὸς γραφήν, καθ' ὅσον ἦν ὁ Ἡρόδοτος διηγείται ὅτι οἱ Ἴωνες ἐν παλαιστοῖς χρόνοις ἔγραφον ἐπὶ διφθερίων αἰγῶν καὶ προβάτων ἀφ' ὧν ἀφαιρέθησαν αἱ τρίες. Ἐπὶ πολὺν καιρὸν μόνον αἱ διφθέραι τούτων τῶν ζώων ἐχρηστέμεν πρὸς κατασκευὴν Π., εἴτα δὲ καὶ αἱ μόσχων. Βραδέως δὲ ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις τῆς Π. ὡς γραφικῆς ὕλης, ἀλλὰ περὶ τὸν 5' μ. Χ. αἰῶνα εἶχεν ἐπικριτὴν πανταχοῦ. Καὶ ταῦν δὲ ἐπὶ πολλαχοῦ (ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ) ὑπάρχει συνήθεια ἐπίσημα καὶ σπουδῆς ἐγγράφειν ἀ γράφωνται ἐπὶ Π. Πρὸς τοῦτοις χρησιμεῖ ἡ ἐκ διφθερίων τῶν ὧν Π. εἰς δεξιμὸν βιβλίων, ἡ ἐκ διφθερίων μόσχων ἢ ὄνων διὰ τύπανα κλ.

Διὰ τῆς ἐπιδράσεως θραυτοῦ διαλύματος θεϊκοῦ δέξις ἡ χλωριούχου ψευδαργύρου ἐπὶ βυβακίνου χάρτου κατασκευάζεται φυτικὴ περγαμηνή, ἥτις λίαν ἐμοιάζει πρὸς τὴν κυρίως Π. καὶ χρησιμεῖ ἀντικαθιστῶσα ταύτην εἰς ἐπίσημα ἐγγράφα, χρεώγραφα, σχεδιογραφήματα κλ. [Ἐγ.]

Περγαμὸν ἢ Πέργαμος. Ἀρχαία πόλις ἐν τῇ χώρᾳ Τευθρανίᾳ τῆς Μυσίας, ἐπὶ τοῦ Καίκου ποτ., ὅστις δέχεται ἐνταῦθα τὴν Σελινοῦντα, 20 στάδια ἀπὸ τῆς θαλάσσης, σιταφειμένη ὑπὸ ἀκροπόλεως ἐπὶ ἀποτόμου λόφου (300 μ.) κειμένης. Ἡ ἀκμὴ τῆς πόλεως, ἥς ἱδρύται λέγονται Ἀρχάδες, ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Περγαμηνοῦ κράτους ὑπὸ Φιλεταίρου, στρατηγού

ΠΕΡΓΑΜΟΝ.

1. Ὁ μέγας βωμὸς ὡς εἶχε τὸ παλαι (κατὰ Bohn).

2. Σκηνὴ ἐκ τῆς Γίγαντομαχίας (τῆς ἑρφόρου).

3. Τὸ Ἀθροῦστασιον ὡς εἶχε τὸ παλαι.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Ἄρθρον Πέργαμον.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

και τοποτηρητοῦ τοῦ Λυσιμάχου, περὶ τὸ 280 π. Χ. Οὗτος καὶ ὁ Εὐμένης Δ' (263-241) διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ τοῖς πέριξ κατὰ τῶν Σελευκιδῶν, Ἀττάλος δὲ ὁ Α' ἐδέχθη πρῶτος τὸν τίτλον τοῦ βασιλείως. Ἐπ' αὐτοῦ ἤρξατο, κατὰ τὸν κατὰ Φιλίππου Ε' τῆς Μακεδονίας πόλεμον, ἡ φιλική μετὰ τῆς Ῥώμης σχέσις, ἣτις ἐξηκολούθησε μὲν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐμένους Β', κυρίως χάρις εἰς τὸν κατὰ Ἀντιόχου τοῦ Γ' πόλεμον, ἐμειώθη δὲ ὕστερον σημαντικῶς. Ἐν τούτοις δὲν διαταράχθη ὁ Εὐμένης ἐν τῇ κτήσει τοῦ βασιλείου του, εἰς τὸ ὅποιον μάλιστα προσετέθησαν ἡ λοιπὴ Μυσία, ἡ Φρυγία, Λυδία, Λυκαονία, Πισιδία καὶ Παμφυλία καὶ ὅπερ περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Εὐμένους, Ἀττάλου Ι' καὶ Ἀττάλου Γ' ἐγένετο ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ὁ Ἀττάλος Γ' ἀποθηνήσκων κατέστησε κληρονόμους αὐτοῦ τοὺς Ῥωμαίους (133 π. Χ.), οἵτινες ἐκδιώξαντες τὸν μνηστήρα τοῦ θρόνου Ἀριστόνικον κατέλαβον τὸ βασιλεῖον καὶ ἐσχημάτισαν ἐξ αὐτοῦ Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀσία.

Ἐκτός των ἄλλων σπουδαίων ἰδρυμάτων τῆς πόλεως αξία λόγου ἦσαν ἡ μεγάλη βιβλιοθήκη, ἡ ὑπὲρ Κράτητος (βλ. λ.) ἰδρυθεῖσα γραμματικὴ σχολὴ καὶ ἡ λατρικὴ, ἥς ἀγλαίσμα ἐγένετο ὁ Κλαύδιος Γαληνός. Τὴν δὲ λαμπρότητα τῶν ἀρχιτεκτονικῶν καὶ γλυπτικῶν ἔργων τῆς ἀκροπόλεως καὶ πόλεως ἐγνώρισεν ὁ κόσμος δι' ὅτου αἱ δαπάναι τῆς πρῶσις κυβερνήσεως γενόμεναι ἀνασκαφαὶ τοῦ Οὐμαν αἰ τοῦ Κόντσε (1878-86) ἔφερον εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὰ εἰρηπία αὐτῶν. Ὁ ἀρχαιότερος συνοικισμὸς ἐκείτο ἐπὶ τῆς πρὸς ΒΑ. ὑψηλοτάτης κορυφῆς τοῦ λόφου, ὅστις ἐνέειθεν χαμηλοῦται ἐν ἀνδύροις ἐπὶ τῶν βασιλείων μέγα μέρος τῆς Ν. κατοικεῖας προσελήθη εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκαλύφθη ὑπὸ οἰκοδομῶν, ἐν Ῥωμαϊκῇ δὲ ἐποχῇ ἡ πόλις κατέβαινε μαλὸν εἰς τὴν πεδιάδα, πλησίον τοῦ τότε περιφημοτάτου ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐνῷ τοῦναντίον ἐπὶ Βυζαντινῶν περιωρίσθη πάλιν ἐλπίον κατ' ἐλπίον διὰ στενωτέρων κύκλων τεχνῶν ἐπὶ τοῦ λόφου. Ἐνταῦθα ἀνεκαλύφθη ἡ ἀγορὰ μετὰ τοῦ συνεχοῦς ἀνδρόρου τοῦ θεάτρου, ἀνωθεν δὲ τῆς ἀγορᾶς μέγιστος βωρὸς, οὗ καὶ εὐρέθησαν ἐν ἀρκείᾳ καλῇ καταστάσει αἱ δύο ζωφόροι, ἡ μὲν παριστώσα τὴν Γίγαντομαχίαν ἡ δὲ τὸν περὶ Τηλέφου μῖθον, κυρίως ἡ πρώτη εἶναι ἀριστοῦργημα τῆς γλυπτικῆς καὶ πρὸ πάντων ἐπιβάλλοντα εἶναι ἐξ αὐτῆς τὸ σύμπλεγμα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Β. τοῦ βωμοῦ ἀνεκαλύθησαν τὰ εἰρηπία ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς περιβαλλομένου ὑπὸ στοῶν μεθ' ὧν συνέχονται τὰ δωμάτια τῆς περιφύμου βιβλιοθήκης. Ἐπὶ

τῆς κορυφῆς εὐρέθησαν τὰ εἰρηπία τῶν ἀνακτόρων καὶ τοῦ λεγ. Τραϊανείου ἢ Αὐγουστείου ναοῦ, καθιερωμένου εἰς τὴν παγκόσμιον κυριαρχίαν τῆς Ῥώμης. (βλ. καὶ τὸν προστηρημένον πίνακα). Τὰ γλυπτικὰ ἔργα ἀπόκεινται νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου. Ἀπὸ τοῦ 1885 δὲ ἤρξατο ἐκδιδόμενον αὐτόθι κολοσσαῖον ἔργον ἐν τῷ ὁποίῳ περιγράφονται λεπτομερῶς τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν.

Καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ πόλις διετήρησε σπουδαιότητά τινα καὶ ἦτο ἔδρα ἐπισκόπου. Τῷ 1306 κατελήθη ὑπὸ τοῦ Σελτζουκίδου Καρασί, ὅστις ἡγεμόνευσεν ἐνταῦθα μέχρι τοῦ 1366, ὅποτε ἡ πόλις ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Ὀρχάν καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ὀσμανιδῶν. Τανῦν ἔχει 20 000 κατ., ὧν 5 000 Ἕλληνες ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου ἐξαρτῶμενοι καὶ διατηροῦντες ἀξιώματα σχολεία. Πολιτικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν διοίκησιν Μαχνησίς τοῦ βιλαετίου Ἀϊδινίου. [Α.Λ.]

Περγαμόντα. βλ. Κίτρος.

Πέργαμος καλεῖται ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ ἄλλοις ἡ ἀκροπόλις τῆς Τροίας. βλ. καὶ Πέργαμον.

Πέργη. Ἀρχαία ἐπίσημος πόλις τῆς Παμφυλίας, ἐπὶ τοῦ Κέστρου ποτ. καὶ 11 χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἦτο περίφημος κυρίως διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος, ἥς ἱδρυτο ἐνταῦθα λαμπρὴς ναός. Ἐρείπια αὐτῆς κείνται παρὰ τὸ σημ. Μουρτάνα. [Α.Λ.]

Περγολέξης (Ἰωάννης Pergolèse). Ἰταλὸς συνθέτης, γενν. 1710 ἐν Jesi καὶ ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῷ ψῳδείῳ τῆς Νεαπόλεως. Γνωστός ἦν ἐκ διαφόρων συνθέσεων, διωρίσθη 1734 διευθυντὴς τοῦ χοροῦ ἐν τῇ μητροπόλει τοῦ Λορέττου, ὅπου ἔγραψεν ὁρατώρια, μελοδράματα καὶ μετὰ τὴν ἀλλων ἐκκλησιαστικῶν ἔργων τὸ περίφημον Stabat mater. Ἐνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας του μετέβη 1735 εἰς Pozzuoli παρὰ τὴν Νεάπολιν, ὅπου ἦν τῷ 1736 ἀπέθανεν. Τὰ ἔργα του κυρίως κατὰ τὸ Β' ἡμισυ τοῦ 18ῃ αἰῶνος ἐξετιμῶντο μεγάλως, τινὰ δὲ ὡς τὸ Stabat mater καὶ τὸ μελοδραμάτιον Serva padrona ('Ἡ δοῦλα ὡς νοικοκυρὰ) διέμειναν λαϊκὰ.

Πέρδικα. Χωρ. τοῦ δήμου Διγίνης, ἔχον 211 κατ. [Μ.Σ.]

Περδίκκας. Ὄνομα βασιλείων τιτῶν τῆς Μακεδονίας. 1) Π. ὁ Α', ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Μακεδον. κράτους, ἐλέγετο ἀπόγονος τῶν ἐν Ἀργεὶ Τημενιδῶν, ἤλθι μετὰ δύο ἀδελφῶν εἰς Μακεδονίαν καὶ ἐγένετο περὶ τὸ 700 π. Χ. βασιλεὺς κατ' ἄλλους διεδέξατο ἕτερον βασιλέα καὶ ἱδρυτὴν τοῦ κράτους, τὸν Κόρρανν. — 2) Π. ὁ Β', υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Α' τοῦ Φιλέλληνο, διαδεξάμενος τούτον τῷ 454 πιθανῶς τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς συνάρχων μετὰ

τῶν ἀδελφῶν του Ἀλκέττα καὶ Φιλίππου, ὡς μονάρχης δὲ βασιλεύσας 436-413. Ἀποστήσας διὰ τῶν ἐνεργειῶν του τὴν Ποιτίδαian ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἠναγκάσθηται νὰ κλείσῃ συμμαχίαν μετ' αὐτῶν, ὕστερον ὅμως ἐξακολουθῶν τὰς ραδιουργίας του ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτῶν τὴν Σιτάλκην καὶ τῷ 424 ἐγένετο σύμμαχος τῶν Σπαρτιατῶν, παρέχων τῷ Βρασίδα σπουδαίαν ὑποστήριξιν. Καὶ μετὰ ταῦτα ὅμως ἐδείξε πολιτείαν ὀμφοτερίζουσαν. — 3) Π. ὁ Γ', υἱὲς Ἀμόντα Β' καὶ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Φιλίππου, ἐβασίλευσε 365-360 π. Χ., ἔπασσε δὲ ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν.

Γνωστότατος ἐγένετο ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄλλος Π., καταγόμενος ἐκ τῆς Ὁρεστίδος καὶ συγγενῆς ὦν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου. Διακρίθεις ἐν τῇ ἀλώσει τῶν Θηβῶν καὶ λαθὼν μέρος εἰς τὰς κυριωτέρας τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου μάχας ἐδείξε μεγίστην ἀφοσίωσιν εἰς τοῦτον, ὅστις καὶ παρέδωκεν αὐτῷ ἀποθνήσκων εἰς ἐνδείξιν ἐμπιστοσύνης τὴν δακτύλιόν του. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπεφάσισαν νὰ ἀνακηρύξωσι βασιλεῖς τὴν Ἀρριδαίον καὶ τὴν ἀκόμῃ μὴ γεννηθέντα ἐκ τῆς Ροξάνης υἱὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὴν δὲ Π. κατέστησαν ἐπιμελητὴν τῆς βασιλείας, διανέμοντες μεταξὺ τῶν τὰς διαφόρους χώρας, ὁ Π., ἵνα συγκεντρώσῃ τὴν ἀρχὴν εἰς ἑαυτόν, συνέλαβε τὴν Ἀρριδαίον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὴν μετὰ 300 ὁπαδῶν του. Ἐκ τῶν λοιπῶν στρατηγῶν μένος ὁ Εὐμένης ἔμεινεν αὐτῷ πιστός, διὸ καὶ διέταξεν ὁ Π. τὴν Ἀντίγονον, οὗ τὴν θυγατέρα Νικαίαν εἶχε συζευχθῆ, νὰ ὑποτάξῃ διὰ τὴν Εὐμένην τὴν Καππαδοκίαν καὶ Παφλαγονίαν, ἀρνηθέντος δὲ αὐτοῦ ὁ ἴδιος ἐπεχείρησε τὴν κατάκτησιν. Ὁ Ἀντίγονος διαφυγὼν τὴν τιμωρίαν μετέβη εἰς Εὐρώπην καὶ συνεδέθη μετὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Π. Κρότερου καὶ Ἀντιπάτρου, σύμμαχον ἐγένετον τὸν Πτολεμαῖον. Ἀναθέσας τῷ Εὐμένει τὴν ἐν Ἀσίᾳ πόλεμον ὁ Π. ἐστράφη κατὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Πτολεμαίου ἀπολεσθέντων δὲ κατὰ τὴν διάβασιν βραχίονός τινος τοῦ Νεῖλου πολλῶν στρατιωτῶν καὶ ἀλλῶν δὲ κακοπαθειῶν ἐπελθουσῶν ἐξερράγη στάσις, καθ' ἣν ὁ Π. ἐγκαταλείθεις ὑπὲρ πολλῶν στρατηγῶν ἐφρονεῦθ' ἐν τῇ σκηνῇ του (321 π. Χ.). ὁ δὲ στρατὸς μετ' ὀλίγου ἀπεσφύθη εἰς Ἀσίαν. [I.K.II.]

Περδικοθήρας. Βλ. Κύων καὶ πίν. Κύνας, 6.

Περδικοπάτημα (Βοταν.). Κοινὴ ὄνυμασις Ἀρνογλώσσου τοῦ Κερωνόποδος.

Περδικούλι. Βλ. Ἀναγαλλίς.

Περδικόχορτο. Βλ. Κρηπίς.

Πέρδιξ (Perdix, βλ. πίν. Ἀλεκτοροειδὴ 3 καὶ 4). Γένος πτηνῶν ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἀλεκτοροειδῶν καὶ τῆς οἰκογενείας

νείας τῶν Τετραονιδῶν, ὧν ἔχει τοὺς γενικούς χαρακτῆρας. Ἐχει ῥάμφος κατὰ τὸ ἄκρον γαμψόν, πτέρυγας καὶ οὐρὰν βραχείας καὶ ἀπαστρογγυλωμένας, πόδας δὲ ἀπτερυγούς. Γνωστότάτη εἶναι Π. ἡ κοινὴ ἢ πεδινὴ ἢ περρόχρους (P. cinerea), κοινὴ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, φαῖα εἰς τὸ στήθος, ἐπὶ τῆς ῥάχιδος δὲ καστανὴ μετὰ σιγμάτων, φθάνουσα εἰς μῆκος 34 ἐμ. (μετὰ τῆς οὐράς), ἔχουσα δὲ κρέας εὐγευστότατον. Αἱ Π. ζῶσι κατ' ἀγέλας, ἀλλ' ἐν μονογαμίᾳ, ὡς αἱ περιστεραὶ, ἐπιβάλλει δὲ ἡ θήλεια συνήθως ἅπαξ τοῦ ἔτους. Π. ἡ ἐρυθρὰ (P. rubra) τῆς Ν. Εὐρώπης εἶναι μεγαλύτερα καὶ ὠραιότερα, ἀλλ' ἦτον εὐγευστος. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ εἶδη Π. ὑπάρχουσι σπανιώτερα. [Φ.Ι.]

Περεγιάλας. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ ῥώσῃ κυβερν. Πρωτάβα, ἐπὶ τοῦ Τρουβέσκ. Ἐχει 13580 κατ., μέγα ἐμπορίον σίτου καὶ βιομηχανίαν λίπους. [Μ.Σ.]

Περεγρίνος ὁ Πρωτεύς. Κυνικός φιλόσοφος τοῦ α' ἡμίσους τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, γενν. ἐν Παρίῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἦτο ἀνὴρ πνευματώδης ἀλλὰ ματαιοφρονέστατος, ἐπιρρεπὴς δὲ εἰς φαντασιοκοπίας. Ἀσπασθεὶς ἐν τοῖς κατόπιν κατὰ τὴν ἐν Παλαιστίνῃ διαμονὴν του τὴν χριστιανισμόν, ἀπεκλείσθη κατόπιν ἐκ τῆς κοινότητος τῶν χριστιανῶν ἕνεκα τοῦ ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν χριστιανισμὸν βίου του· μετέβη δὲ εἰς Ἀθήνας ὅπου καὶ ὁ Αὐλὸς Γέλλιος ἐγένετο μαθητὴς του. Τῷ δὲ 163 μ. Χ. κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ὁ Π., ἀγνωστον διατί, εἴτε πρὸς ἐπίδειξιν γοητείων, εἴτε ἵνα κινήσῃ τὸν γενικὸν θαυμασμόν, εἴτε διότι ἀπεγοχηθεὶς ἐκ τοῦ βίου ἐκὼν ἐρρίθη εἰς τὰς φλόγας καὶ κατεκάη. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Π. ὁ Λουκιανὸς διὰ τοῦ διαλόγου του «Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς» διεκωμώδησε τοὺς κυνικοὺς φιλοσόφους τῆς ἐποχῆς του καὶ τρόπον τινὰ καὶ τοὺς χριστιανούς. [E.T.M.]

Περέζ (Ἀντώνιος Perez), Ἰσπανὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, γενν. 1589 ἐν Ἀραγονίᾳ καὶ μόλις 25ῆτος γενόμενος γραμματεὺς τοῦ Ἰσπαν. κράτους καὶ ἐμπιστος τοῦ βασιλέως Φιλίππου Β'. Ὅτε ὅμως οὗτος κρύφα ἐπεφρόντισεν τὸν Π. νὰ φονεύσῃ (1578) τὸν Ἰω. δὲ-Εσκαδόδο ἵνα οὕτως ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τῶν ραδιουργιῶν αὐτοῦ, ὁ Π. ἀμέσως ὑπεδείχθη ὡς ὁ φονεὺς ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ θύματος, συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον (1579) ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ εἰς Ἀραγονίαν, συλληφθεὶς δὲ καὶ ἐκεῖ καὶ παραδοθεὶς εἰς τὴν Ἰερὰν Ἐξέτασιν ἡλευθερώθη δι' ἐπαναστάσεως τῶν κατοίκων. Ὁ Φίλιππος ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς εἰσέβαλε μετὰ στρατῷ εἰς τὴν χώραν καὶ ἐθα

1075 ο πάπας Γρηγόριος δ' Ζ' ἐκήρυξε τὸ δόγμα τοῦτο ὡς ἀνήκον ἀποκλειστικῶς τῷ πάπᾳ. Ὡς ἐκ τούτου ἐ.ερράγη μικροχρόνιος ἔρις μεταξύ τῶν Γερμανῶν βασιλέων καὶ τῶν παπῶν τῆς Ῥώμης, μόλις τῷ 1122 καταλήξασα εἰς συνεννόησιν τοῦ πάπα Καλιξτου Β' καὶ τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Β', καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς παρητήθη τοῦ δικαιώματος τῆς Π., διεφύλαξε δὲ τὸ τῆς ἐπιτηρήσεως τῆς ἐκλογῆς ὡς καὶ τῆς διὰ τῆς ἐπιδόσεως σκήπτρου ἐγκαταστάσεως τῶν ἐπισκόπων εἰς τὰ κοσμικὰ τῶν δικαιώματα καὶ κτήματα. [B.E.]

Περιβόλι. Χωρίον τῆς Κερκύρας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Λευκιμαίων, 15' Δ τῶν Ῥιγγλάδων. Κατ. 513.

Περιβόλι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον ἐπὶ ὀρεινῆς χώρας τῆς Πινδου καὶ ἀπέχον ἀπὸ Γρεβενῶν ΝΔ ὥρ. 8. Κατοικεῖται ὑπὸ 550 οἰκογενειῶν, αἵτινες κατὰ τὸν χειμῶνα ἐγκαταλείπουσιν αὐτὸ καὶ κατέρχονται εἰς τὰς πεδιάδας.

Περιβόλια. Χωρίον τοῦ δήμου Πελλανῆς τῆς Λακεδαίμονος, ἔχον 221 κατ.

Περιβολίων δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Κυδωνίας καὶ ἔχει κατ. 5629, πρωτεύουσά ἐστι τὰ Περιβόλια, ἅτινα μετ' ἄλλων συνοικισμῶν ἔχουσιν 881 κατ. [N.Στ.]

Περιβόλος. Χωρίον τῆς Θήρας ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Οἴας, 1/2 ὥρ. ἀπὸ Ἐπάνω Μεριᾶς. Οἰκεῖται ὑπὸ 283 κατ.

Περιγείον. Τὸ σημεῖον τῆς περὶ τὴν γῆν τροχίας τῆς σελήνης. εἰς τὸ ὁποῖον αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὴν μικροτάτην ἀπόστασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς γῆς. Πρβλ. Ἀπόγειον.

Περιγιάλι. Χωρίον τοῦ δήμου Κορινθίων, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Βόας, 1/2 ὥρ. πρὸς Δ τῆς Κορινθοῦ. Παρ' αὐτῇ γίνεται στάσις τοῦ σιδηροδρόμου. Κατ. 382.

Περιγκῆ (Perigueux). Πρωτεύουσα διαμερισματος (1917 τ.χ. μετὰ 120922 κατ.) τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Δορδὸν, κείμενη ἐπὶ τοῦ Ἰλ καὶ τῆς διασταυρώσεως 6 σιδηροδρόμων. ἔχει 28734 κατ. (1891), ἱεροποδαστήριον, διδασκαλεῖον, μουσεῖον μετὰ πολλῶν βιβλιοθηκῶν ἀρ. αἰσθητικῶν κλπ., σπουδαίαν γεωγραφικὴν καὶ χημικὴν (ἐξαγωγῶν τῶν περιγῶν ὕδρων τοῦ Περιγῶ) καὶ ποικιλὴν βιομηχανίαν. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων ἀξιώλογα εἶναι ἡ μητρόπολις St. Front (984-1047), ἀνακαινισθεῖσα τῷ 1865 καὶ ὁμοιόζουσα νῦν πρὸς τὸν ἐν Ἐνετίᾳ ναὸν τοῦ ἁγ. Μάρκου, ἡ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Στεφάνου, ἐπίσης παλαιότατη, κλ. Ἐν Π. σώζονται ἐκ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐρείπια τειχῶν μετὰ πύργων, ἀμφοθέατρον, θερμῶν κλ. [M.Σ.]

Περιγόνιον. Βλ. Ἄνθος.

Περιγῶρ (Perigord). Ἀλλοτε κομνηνία τῆς ΝΔ Γαλλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γουϋέννη. Πρωτεύουσα ἦτο τὸ Περιγκῆ.

Περιδειπνον ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι τὸ μετὰ τὴν ἐνταφιασμὸν τινος κοινὸν δεῖπνον τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποβιώσαντος παρασκευαζόμενον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πλησιέστερου συγγενοῦς αὐτοῦ. [ΣΤ']

Περιδεραίου ὑπόθεσις εἶναι ἐπεισόδιον ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς γαλλικῆς αὐλῆς Ἀμφιβόλου τις χαρακτηρὸς κόμησας Lamothie, εὐρισκομένη εἰς σχέσεις μετὰ τοῦ καρδινάλιου πρίγκιπος Ῥοάν, φλεγμένου ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τὴν ἀγνὴν βασίλισσαν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν, διεβουκόλησεν αὐτὴν ἐσχυρίζομένη δὲ ἡδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πλήρωσιν τῶν πόθων τοῦ προσφθόνου τῆς βασίλισσας περὶ δεραιον, ὅπερ αὕτη ἤρνηθη νὰ ἀγοράσῃ ἕνεκα τῆς μεγάλης τιμῆς τοῦ. Ψευδεῖς ἐπιστολαὶ καὶ νυκτερινὴ συνάντησις δῆθεν μετὰ τῆς βασίλισσας, ἥς τὸ πρόσωπον ὑπεδυθὴ κοινῇ τις γυνή, κατέστησαν τὸν καρδινάλιον ἐξάλλον, οὕτως ὥστε ἡγήρασε κατὰ Φεβρ. 1785 τὸ Π. ἀντὶ 1 400 000 φρ. καὶ παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν κόμησσαν Λαμότ, ἵνα τὴν μεταβιβάσῃ εἰς τὴν βασίλισσαν· ἡ δὲ κόμησσα ἀπέσπασεν ἐξ αὐτοῦ τοὺς πλείστους ἀδάμαντας, οὓς ἐπώλησεν ἐν Ἀγγλίᾳ. Διὰ τῆς μὴ πληρωμῆς τοῦ ἀντιτίμου ἀνεκαλύφθη ἡ ἀπάτη καὶ ἡ Λαμότ μετὰ τοῦ ἀγύρτου ἀνδρός της κατεδικάσθη μετὰ τῶν ἄλλων εἰς ἰσθμίων εἰρκτήν, ἐνῶ δ' Ὁρὸν ἡθωώθη. Ἐν τούτοις κατ' ὁρὸν τὴν Λαμότ νὰ διαφύγῃ εἰς Ἀγγλίαν (1787), ὅπου εὗρε τῷ 1791 τὸν θάνατον καταπεσοῦσα κατὰ τινὰ ὄργην ἐκ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἑδὸν. Ἡ περιδότης αὕτη δίκῃ ἐπὶ ἡβῆσεν πολὺ ἐν Γαλλίᾳ τὴν κατὰ τῆς αὐλῆς κακὴν διάθεσιν τοῦ λαοῦ.

Περιδοτόν. Βλ. Ὀλιβίνης.

Περιε (Perier). 1) Casimir P., πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Γαλλίας, γενν. 1777 ἐν Γρενόβλῃ, λελὼν μέρος εἰς τὰς ἐκστρατείας τοῦ Ναπολέοντος, ἱδρύσας δ' εἰτα ἐν Παρίσι μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σικελίνου τραπεζικὸν οἶκον, ὅστις ταχέως περιῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Συνεπεία τῶν περὶ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως δημοσιευμάτων του ἐγένετο 1830 μέλος τῆς βουλῆς, ἥς ἐξελέγη πρόεδρος, καὶ τῷ 1831 ἐγένετο πρωθυπουργός· ὡς ταῦτα δὲ κατέπνιξε τὰς διαφόρους ἐκτραγείσας παραγὰς, ἀλλ' ἀπέθανεν ἥδη τῷ 1832 ὑπὸ τῆς χολέρας προσβληθείς — 2) Auguste Casimir P., υἱὸς τοῦ ἀνω, ἐγεννήθη 1811 ἐν Παρίσι, εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸ διπλωματικὸν σταθμὸν καὶ ὑπῆρξε πρόεδρος ἐν Ἀγγλῇ καὶ Ἀννῶδερ. Τῷ 1846 ἀντεπροσώπευσε τοὺς Παρίσιους ἐν τῇ βουλῇ καὶ τῷ 1849 ἐξελέγη μέλος τῆς νομοθετικῆς συνέλευσεως,

ἔπου τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπεστήριξε τὴν πολιτικὴν τοῦ Ναπολέοντος, διεμαρτυρήθη ὁμως κατὰ τοῦ πραξικοπήματος τῆς 2 Δεκ. (v.) 1851, διὸ καὶ ἐφυλακίσθη ἐπὶ τινος ἡμέρας. Ἀφιερωθείς εἴτα εἰς γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις, μετὰ τὴν πτώσιν τῆς αὐτοκρατορίας 1871 κατήλθε πάλιν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγῶνα καὶ ἀνῆλθεν εἰς τοὺς μετρίστους δημοκρατικούς κατεῖχεν ἀπὸ τοῦ Ὀκτ. 1871 μέχρι τοῦ Φεβρ. 1872 τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Ἑσωτερικῶν. Γενόμενος 1876 μέλος τῆς Γερουσίας ἀπέθανε τῷ αὐτῷ ἔτει. Τῇ 1874 μετέβαλε τὸ οἰκογενειακόν του ὄνομα εἰς Casimir-Perier — 3) Jean Paul Pierre Casimir-Perier, πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας, ἐγενν. 1847, υἱὸς τοῦ ὑπ' ἀρ. 2. Διέπρεψε κατὰ τὴν ἀμυναν τῶν Παρισίων 1870, ἐξελέγη δὲ 1876 μέλος τῆς Βουλῆς καὶ διωρίσθη 1877 γεν. γραμματεὺς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Παιδείας. Τῷ 1883 παρῆνθέη ὡς βουλευτῆς, διετέλεσε δὲ γεν. γραμματεὺς τῶν Στρατιωτικῶν ἀπὸ τοῦ 1883 μέχρι τοῦ 1885. Τῷ 1890 ἐγένετο ἀντιπρόεδρος καὶ τῇ 10 Ἰαν. (v) 1893 πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Σχηματίσας μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Duval κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1893 ὑπουργεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ἴδιος εἶχε τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Ἑξωτερικῶν, ἐπέστη ἤδη κατὰ Μάϊον 1894 καὶ κατέλαβε πάλιν τὴν προεδρίαν τῆς Βουλῆς. Μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καρνὼ ἐξελέγη πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας (¹⁵/27 Ἰουν. 1894) καὶ ἐδήλωσε διὰ τοῦ πρώτου λόγου του ὅτι δὲν θὰ παραγωνίση τὰ δικαιώματα τῆς θέσεώς του καὶ θὰ ἀποκρούσῃ πασαν πρὸς μείωσιν αὐτῶν τείνουσαν ροπήν· παρῆνθέη ὁμως ἤδη κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1894 μὴ ἀνεγόμενος τὰς ἐν τῇ Βουλῇ γινομένας προσβολὰς κατὰ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ. [B.E.]

Περικλήσιον πλανήτου τινὸς ἡ κομῆ-
του περιοδικῷ ὀνομάζεται τὸ ἐγγύτατον
πρὸς τὸν ἥλιον σημεῖον τῆς τροχιάς αὐτοῦ.
[P.B.L.] Ἀφῆλιον.

Περὶθεα. Κώμη τῆς Κερκύρας καὶ
πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Κασσωπίων, κειμένη
κατὰ τὸ ΒΔ τιμῆμα τῆς νήσου καὶ ἐπὶ τοῦ
ὄρους Παντοκράτορος. Ἀπέχει ἀπὸ τῆς πό-
λεως Κερκύρας πρὸς Β ὥρ. 7 καὶ οἰκεῖται
ὑπὸ 744 κατ.

Περὶθῶρι. Χωρίον τοῦ δήμου Φελ-
λῶνης (Καλαβρύτων), ὥρ. 1 Ν τῆς Σελιά-
νας. Κατ. 551, γεωργοὶ καὶ ποιμένες.

Περικόντες. Κατὰ δῆμους δικασταὶ
ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις. Βλ. Δικαστήριον.

Περικάρδιον. (Βλ. πίν. Καρδία τοῦ
ἀνθρώπου Δ', 1). Ὁρρογόνος ὕμην περιβάλ-
λων τὴν καρδίαν, ἀποτελούμενος δὲ ἐκ δύο
πετάλων, ὧν τὸ μὲν ἔσωθεν (περισπλάγ-
χινον π.) προσφύεται ἀμέσως ἐπὶ τῆς καρ-

δίας, τὸ δὲ ἔξωθεν (περίτονον π.) ἐπὶ τοῦ
ὑπεζωκότος, τοῦ διαφράγματος καὶ τῆς ὀπι-
σθίας ἐπιφανείας τοῦ θωρακικοῦ τοιχώμα-
τος μεταξὺ δὲ τῶν δύο παρεμπίπτει τὸ
κοίλον τοῦ Π., πληρούμενον ὑπὸ λεπτορ-
ρευστοῦ ὑγροῦ καθιστώμενος εὐχερῆ τὴν ἐλπί-
σθησιν τοῦ ἔσω πετάλου ἐπὶ τοῦ ἔξω κατὰ
τὰς κινήσεις τῆς καρδίας. [A.P.]

Περικαρδίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ πε-
ρικαρδίου, οὕτα δεῖται ἡ χρόνια. Ἡ πρωτο-
παθὴς προέρχεται ἐκ πληγματος κατὰ τὴν
καρδιακὴν χώραν, σφοδρὰς ψύξεως κλ., ἡ
δὲ δευτεροπαθὴς, οὕτα συνομτέρη, συνεπεία
ῥευματισμοῦ, δέξιων λοιμωδῶν νόσων, νεφρί-
τιδος χρονίας κλ. Καὶ ἐνίοτε μὲν παραμένει
ἡρᾶ, συχνότερον ὅμως ἐλχύνεται κατ' αὐ-
τὴν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περικαρδίου (βλ. λ.)
ὕγρην ὀρρώδες (ἢ πυώδες ἢ καὶ αἱματομι-
γῆς), ὅπερ ἀπορροφᾶται πάλιν βαθμηδὸν ἢ
κενοῦται διὰ παρακέντησεως (ὡς τὸ τῆς
πλευριτίδος, βλ. λ.). ἢ ἵασις ἄλλοτε μὲν
εἶναι πλήρης, ἄλλοτε δὲ παραμένουσιν ἐπὶ
τοῦ περικαρδίου ψευδομεμβράναι, δι' ὧν σχη-
ματίζονται συμφυσεῖς τῶν δύο αὐτοῦ πετά-
λων κατὰ θέσεις, δυσχεραίνονται τὴν λει-
τουργίαν τῆς καρδίας. Συμπτώματα τῆς ἐ-
ξείας Π. εἶναι ἀλγος, δυσπνοία, πυρετός,
ἀρρυθμία τῶν καρδιακῶν σφύξεων· ἡ δὲ χρο-
νία ἀναπτύσσεται λαθραίως. Ἐν τῇ θερα-
πείᾳ χρησιμοποιοῦνται αἱ θραυματικαί, τὰ ἐκ-
δόρια, ἢ καρακέντησις, ἢ δακτυλίτις κλ.

Περικίρπιον. Βλ. Κορπός.

Περικεφαλαία. Τὸ προφυλάσσειν τὴν
κεφαλὴν ἐν πολέμῳ ἀμυντικὸν κάλυμμα παρὰ
τοῖς ῥωμαίοις. Ἀρχαιότατα, φέρον δύο θ-
πάς διὰ τοῦ; ὀφθαλμούς, ἤθουντο νὰ κατα-
βιβασθῇ καὶ νὰ καλύψῃ τὸ πλεῖστον μέρος
τοῦ προσώπου· κατόπιν ἐκάλυπτε μόνον τὸ
κρανίον.

Περὶκλαστον. Ὅρουκτον τοῦ κυβί-
κου συστήματος, ἔνωσις δέξειδου τοῦ μα-
γνησίου μεθ' ὑποξειδίου τοῦ σιδήρου. ἔχει
χρῶμα βαθύ πράσινον, λάμψιν ὀαλοειδῆ,
σκληρότητα 6 καὶ εἰδ. βάρους 3.65-3.75.

Περικλῆς. Μέγας πολιτικὸς ἀνὴρ
τῶν ἀρχ. Ἀθηναίων, γενν. 493 π. Χ. Ὁ
πατὴρ του Εὐάνθιππος, ὁ ἐν Μυκάλῃ νική-
σας, ἀνῆκεν εἰς τὸ ἱερατικὸν γένος τῶν
Βουζυγῶν, ἡ δὲ μήτηρ Ἀγαρίστη, ἀνεψία
τοῦ μεταρρυθμιστοῦ Κλεισθένης, εἰς τὸ
τῶν Ἀλκμαϊονιδῶν. Τυχὼν λαμπρὰς παι-
δείσεως ὑπὸ Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην, τὸν
μουσικὸν Δάμωνα, τὸν φιλόσοφον Ἀναξα-
γόραν, ἤρξατο τοῦ δημοσίου σταδίου τοῦ τῷ
462 διὰ κατηγορίας τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τῶν
ἱστοκρατῶν Κίμωνος. Καὶ δὲν ἐπέτυχε
μὲν τότε τὴν πτώσιν τούτου, οὐκ ὀλίγον
ὅμως ὑπερὸν κατώρθωσεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἐπι-
άλτου τὴν κατάργησιν τῆς ἀντιδημοκρατι-

κῆς ἰσχύος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἐκ-
τοτε περιωρίσθη εἰς τὴν ἰδιότητα ποινικοῦ
δικαστηρίου. Εἴτα ἐπηκολούθησαν ἄλλαι
μεταρρυθμίσεις πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δημο-
κρατίας· ἡ ἀρμοδιότης τῶν Ἡλιαστῶν διη-
ρύνθη καὶ ὠρίσθη αὐτοῖς μισθός, ὡς ὠρίσθη
καὶ ἡ διανομή τῶν θεωρικῶν (βλ. λ.) εἰς
τοὺς πτωχοὺς πολίτας. Διὰ τῶν τοιούτων
δημοφιλέστατος γενόμενος ὁ Π. ὀλίγον κατ'
ὀλίγον ὑπερίσχυσε τοῦ Κίμωνος, μεθ' οὗ ὅμως
τέλος συνεβιάσθη. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τού-
του (449) ὁ Π., δ'φ' οὗ ὁ νέος ἀρχηγὸς τῶν
δριστοκρατῶν Θεουκυδίδης, υἱὸς τοῦ Μιλη-
σίου, ἐτέθη ἐκποδὼν διὰ τοῦ Ἰσπρακτισμοῦ,
ἐγένετο εἶδος ἀνωτάτου ἀρχοντος τῶν Ἀθη-
νῶν. Ἡ νόμιμος βάσις ἐπὶ τῆς ἐποίας ἱδρυ-
το ἡ το αὐτῇ ἐπιρροή του ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς
στρατηγίας, ἣν ἤρξεν ἐπὶ 15 ἔτη συνεχῶς
ἐκλεγόμενος· τὰ δὲ μέσα, δι' ὧν διετήρησε
τὴν δύναμιν του, ἦσαν αἱ μεγάλαι καὶ ἐμ-
βριθεῖς πολιτικαὶ γνώσεις καὶ ἡ τὰ πλῆθῃ
θαυμάζουσα καὶ συναρπάζουσα εὐγλωττία του,
δι' ἣν καὶ Ὀλύμπιος ἐπεκαλεῖτο καὶ ἡς
ἰδέαν παρέχει ἡμῖν ὁ περίφημος παρὰ Θεουκυ-
δίδῃ ἐπιτάριος λόγος αὐτοῦ, ὃν καὶ ἡ μορφή
τοῦ λόγου θνῆκει εἰς τὸν ἱστοριογράφον. Ἡδὴ
πρὸ τῆς τοιαυτῆς παντοδυναμίας τοῦ Π. ἐκ
τῶν ἔργων αὐτοῦ (ἐκτὸς τῶν ἀνω ἀναφερομέ-
νων) κυρίως διαπρέπουσιν ἡ κατασκευὴ τῶν
Μακρῶν τειχῶν καὶ ἡ οἰκοδομικὴ διαμόρ-
φωσις τοῦ δι' αὐτῶν μετὰ τῆς πρωτεύουσας
συνδεομένου Πειραιῶς. Εἰς δύο ἀπέβλεπεν
ὁ μέγας νοῦς τοῦ Π., εἰς τὴν ἐπιβάλλουσαν
θέσιν τῆς πατρίδος του πρὸς τὰ ἔξω καὶ εἰς
τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς καὶ δια-
κόσμησιν, ἥτις πάλιν συνετέλει εἰς τὸ πρῶ-
τον. Κεκτῆμένος οὗ μικρὰς στρατηγικᾶς
ἀρετᾶς, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μεταξὺ Ἀθη-
νῶν καὶ Σπάρτης διενέξεις τὰς μετὰ τὰ
Μηδικὰ (459-445), ὧν τέρμα προσωρινὸν
ὑπῆρξεν ἡ λεγόμενη τριακονταετὴς εἰρήνη
(445), κυρίως δὲ διεκρίθη ὡς στρατηγὸς
εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς ἐπαναστατησάσης Εὐ-
βοίας (445) καὶ τῆς Σάμου (441-440). Ἡ
πολιτικὴ του ὑπῆρξεν ἐν γένει συντηρητικὴ,
ἀποβλέπουσα εἰς τὴν πλήρη διαμόρφωσιν καὶ
ἐδραίωσιν τῆς ἀθηναϊκῆς θαλασσοκρατίας,
συγκρότησις δὲ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἀνα-
πορευκτοῦ ἀγῶνος μετὰ τῆς Σπάρτης. Ἡ
ἐποχὴ τῆς ἀρχῆς του ἦτο ἡ τῆς μεγίστης
ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν (αἰῶν τοῦ Π.), ἥς τὴν
ἀκρόπολιν ὁ Π. διεκόσμησε διὰ τῶν ὠραίο-
τάτων οἰκοδομημάτων, τοῦ Παρθενῶνος, τῶν
Προπυλαίων κλ., τὰ ὅποια περιέβαλον τὴν
πόλιν δι' ἀθανάτου αἵγλης, κατέστησαν δὲ τὸ
ὄνομα τοῦ Π. ἐν τῶν διασημοτέρων ἀπάν-
των τῶν αἰώνων. Ὁ Π. συνήγου ἐν ἑαυτῷ
θαυμασίαν καὶ παντοίαν μόρφωσιν καὶ με-
γίστην καλαισθησίαν, ὡς ἐκτὸς τῶν ἔργων
του ἀποδεικνύει καὶ ἡ φιλία του μετὰ τοῦ φιλο-

σόφου Ἀναξαγόρα, τοῦ ποιητοῦ Σοφοκλέους,
τοῦ καλλιτέχνου Φειδίου· ἐν δὲ τῇ ἐρωμένῃ
του Ἀσπασίᾳ, ἥτις ἐγένετο εἴτα δευτέρα σύ-
ζυγός του, ἀπέκτησε σύντροφον ἐμοιόφρονα.
Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ὁ μετὰ τῆς
Σπάρτης ἀγὼν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἡγεμο-
νίας ἔλως ἀλλήν ἤθελε λάβει τροπὴν, ἐὰν
ἡ διάνοια τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἐξηκολούθει
ὀλίγα ἀκόμη ἔτη νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τῆς
πατρίδος του· ἀλλὰ δυστυχῶς προώρως ἀπέ-
θανεν ὁ Π. κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 429 ἡτοι-
τὸ δεύτερον μὲν ἔτος τοῦ Πελοποννησια-
κοῦ πολέμου. Πρβ. ἐκτὸς τῶν παρὰ Θεου-
κυδίδῃ καὶ τοῦ βίου τοῦ Π. ὑπὸ Πλουτάρχου
τὰ νεώτερα· Filleul, Hist. du siècle de P.
(2 τ. 1873)· Lloyd, The age of P. (2 τ.
1875)· Ad. Schmidt, Das Perikleische
Zeitalter (2 τ. Ἰέννα 1877-79)· Beloch,
Die att. Politik seit P. (Δψ 1884).
Pflugk-Harttung, P. als Feldherr (Στουγ.
1884)· H. Delbrück, Die Strategie des P.
(Βερολ. 1890). [I.K.Π.]

Περικλόμενον (Βοτ.). Ὁνομασία φυ-
τοῦ κατὰ τὸν Διοσκωρίδην, πιθανῶς εἶδους
Λονικερίας καὶ ἴσως τῆς κοινῆς ἐν Ἑλ-
λάδι Λ. τῆς Ἑτρουσικῆς (Lonicera Etrus-
ca L.). [Ο.Χ.]

Περικοκλάδα. Βλ. Περιπλοκάς.

Περίευνον. Χωρίον τοῦ δήμου Τυμ-
φρηστοῦ τῆς Φθιώτιδος, ἔχον 217 κατ. [Μ.Σ.]

Περίμετρος εὐθυγράμμου σχήματος
καλεῖται τὸ ἐν ὅλῳ μῆκος πασῶν ἐνὸς τῶν
πλευρῶν αὐτοῦ. Πρβλ. Περιφέρεια.

Περίνεος. Ἡ χώρα τοῦ σώματος ἡ
μεταξὺ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀπειθυσμένου καὶ τοῦ
ἐπισθίου ἄκρου τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν
ὀργάνων. [Λ.Π.]

Περινεφρίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ περὶ
τὸν νεφρὸν κυτταρώδους ἱστοῦ. Πρωτοπαθῶς
ἐπέρχεται κατόπιν πλήγματος, τραύματος,
ψύξεως κλ., δευτεροπαθῶς δὲ ἐκ νεφρίτιδος.
Συχνὰ καταλήγει εἰς ἀπόστημα, ὅπερ δια-
νοίγεται ἐξωθεν, δύναται ὅμως νὰ διευθυνθῇ
καὶ ἐκχυθῇ εἰς τὸ ἔντερον, τὴν κύστιν κλ.
Πλὴν τῶν πόνων καὶ τῆς ἐξοιδήσεως συν-
υπάρχει πυρετός, ἔμετοι, ἐξασθενίσις. Ἡ
θεραπεία συνίσταται εἰς βδέλλας τοπικῶς,
σικυας αἱματηράς, καταπλάσματα προῦν-
τικὰ καὶ τὴν διάνοξιν τοῦ ἀποστήματος
ἅμα ἐκδηλωθέντος. [Α.Ν.Α.]

Πέρηνθος. Βλ. Ἡράκλεια.

Περιοδικά. Βλ. Ἐφημερίδες.

Περιοδικὰ δεκαδικὰ κλάσματα
καλοῦνται ἐκεῖνα ἐν οἷς ψηφία τινὰ ἐπα-
νέρχονται ἐπ' ἀπειρον κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν,
οἷον τὰ 0,3333 . . . , 0,437437437 . . . ,
0,24 826 826 . . . Τοιαῦτα κλάσματα ἐφρί-
σκονται συχνὰ ἐν τῇ τροπῇ κοινῶν κλασμά-

των εἰς δεκαδικά, εἶον $\frac{2}{3} = 0.666 \dots$,
 $\frac{1}{7} = 0.14285714285 \dots$

Περίοδοι γεωλογικαί. Βλ. Γεωλογικοί αἰῶνες κλ.

Περιοδοντίτις. Βλ. Ὀδόντες.

Περίοικοι ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι γενικῶς μὲν οἱ περίξ κεντρικοῦ τινος τόπου οἰκοῦντες, κυρίως δὲ οἱ περὶ τὴν Σπάρτην οἰκοῦντες ἀπόγονοι τῶν πρὸ τῶν Δωριέων ἐγκατεστημένων ἐν τῇ Λακωνίᾳ Ἀγαιῶν ὅσοι ἐπὶ τῇ εἰσβολῇ τῶν Δωριέων εἰρηνικῶς ὑπετάγησαν εἰς τοὺς ἐπὶ ὅροις τισίν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς διὰ τῶν ὀπλῶν ὑποταγέντας, τοὺς Εἰλωτας. Καὶ τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς οἱ Π. εἶχον ἰσοτιμίαν μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν, μετ' ὀλίγον ὁμῶς, ἀγνωστον διὰ ποίους λόγους, περιήλθον εἰς τὴν θέσιν ὑπὸκῶν, κατήκουν εἰς μικρὰς κώμας, ἐπλήρωνον φόρον εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, ἀπεκλείοντο τῆς μετὰ τούτων ἐπιγαμίας καὶ τοῦ δικαίωματος νὰ ἐκλέγωνται εἰς τὰς ἀνωτάτας ἀρχὰς κλ., ὑπηρετοῦν ὅμως ἐν τῷ στρατῷ ὡς ὀπλίται καὶ ψιλοὶ καὶ ὑστερον καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ στόλῳ, δι' ὃν ἦσαν καταλλήλοτατοι ἅτε ἐμπειρότατοι τῆς ναυτιλίας. Εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν εὐρίσκειτο σχεδὸν ἅπαντα ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας. Καὶ ἀναφέρονται μὲν περιπτώσεις καθ' ἃς οἱ Π. δαταρεστηθέντες ἢ ἐπιδικῶντες πλείοτερα δικαιώματα συνεβέβησαν μετὰ τῶν Εἰλωτῶν ἢ τῶν ἐξ ὀρθῶν τῶν Σπαρτιατῶν, ἐν γένει ὁμῶς ἡ θέσις αὐτῶν ἦτο μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐν τοῖς ὑστερον δ' Ῥωμαῖος Φλαμίνιος ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς Σπάρτης τοὺς κατὰ τὴν παραλίαν οἰκοῦντας Π. καὶ ἐθήκεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀχαϊκῆς συμμοχλίας· ὁ δὲ Ἀγροστός ἡλευθέρωσε τοὺς Π. ἐντελῶς καὶ κατέστησεν αὐτοὺς Ἐλευθερολάκωνας (βλ. λ.).

Περιοστέον. Ὑμὴν λεπτός, ἰνώδης καὶ ἀγγειώδης, περιβάλλων τὰ ὅσθα, ὧν χρησιμεύει μεγάλως εἰς τὴν θέρψιν διὰ τῶν ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνα διανεμομένων ἀγγείων.

Περιοστίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ περιοστέου (βλ. λ.), περιοριζομένη συνήθως ἐπὶ μολίας τινὸς αὐτοῦ ἐπὶ τινος ὁστέου. Ἡ ὀξεία Π. προέρχεται ἐκ πληγῆματος, τραύματος, ψύξεως, ἀπαντᾶται δὲ κυρίως εἰς τὰ μακρὰ ὅσθα τῆς κνήμης καὶ τοῦ μηρῶ. Τοπικῶς ὑπάρχουσι τὰ φαινόμενα τῆς φλεγμονῆς, ἐνίοτε δὲ συνυπάρχει καὶ πυρετός. Ἡ Π. προκαλεῖ πολλὰκις πύρρην καὶ νέκρωσιν τμήματος τοῦ ὑποκειμένου ὁστέου, αλλοτε δὲ διαλύεται ἀνευ τούτων ἢ ἀποβαίνει χρονία. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἀντιφλογιστικὰ ἐν ἀρχῇ, εἴτα δὲ διάνυξιν τοῦ ἀποστήματος καὶ ἐξαγωγὴν τοῦ νεκρωθέντος ἀπολύματος· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πυήσεως

συνιστῶνται βαθεῖαι, μέχρι τοῦ ὁστέου, ἐντομαί, ἀκριβῶς πρὸς πρόληψιν αὐτῆς. — **Διὰ χυτοῦ Π.** καλεῖται ἡ ἀλλως ὁστεομυελίτις (βλ. λ.). — Ἡ δὲ **χρονία Π.** εἶναι ἑκθασίς τῆς ὀξείας ἢ, συχνότερον, ἀναπτύσσεται ἐξ ἀρχῆς χρονίως, καὶ δὴ ὡς φαινόμενον ἐκ τῶν τριτοπαθῶν τῆς συρίλιδος. Συνίσταται δὲ εἰς πάχυνσιν τοῦ περιοστέου ὀδοντῶν, ἥτις ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς ἑαυτὴν λήγει ὡς ἡ ὀξεία Π. διὰ πυήσεως. Ἀντιτάσσονται δὲ κατ' αὐτῆς ἐν ἀρχῇ ἐκδόρια ἢ ἐπαλειψεῖς βάμματος ἰωδίου, ὡς καὶ ἡ ἀντισυφιλιδικὴ θεραπεία. [Α.Ν.Δ.]

Περιπατητικὴ σχολή καλεῖται ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους (βλ. λ. ἐν τ. Β' σ. 280 β' καὶ σ. 287).

Περιπλοκάς (Βοτ.), *Periploca* L. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀσκληπιαδιδῶν. Τὸ μόνον εἶδος, ἡ Π. ἡ ἐλληνικὴ (*P. Graeca* L., κοινῶς Γαλαξίδα) εἶναι φυτὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς, θάμνος περιελισσόμενος, κοινὸς ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ. Καλλιεργεῖται ἐν τοῖς κήποις ἵνα περιελίσσωνται δι' αὐτοῦ τὰ περίπτερα («κίβισμα»). Κοινῶς ὁμῶς ὀνομάζει ὁ ἑλλ. λαὸς «Περιπλοκάδας» ἢ «Περιποκλάδας» τὰ διὰ διαφορὰ εἶδη τοῦ *Convolvulus* ἢ *Periaillocaulus* (βλ. λ.), ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλα φυτὰ περιελισσόμενα. [Θ.Χ.]

Περιπνευμονία. Βλ. Πνευμονία.

Περίπολοι ἐκαλοῦντο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις οἱ περιπολοῦντες ἐφηβοὶ (βλ. Ἡρόδ.).

Περίπτερος. Βλ. Ἀρχιτεκτονική, ἐν τ. Β' σ. 397 α'.

Περίστα Χωρ τοῦ δήμ. Προσγίου (Ναυπακτίας), μετὰ 826 κατ., παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Εὐήνου καὶ ὠρ. 1.45' πρὸς τὸν Πλατάνου.

Περισταλτικαὶ κινήσεις τοῦ ἐντέρου ἰδίως καλοῦνται αἱ διαδοχικῶς ἐπόμεναι ἀλλήλαις συστολαὶ τῶν κυκλωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν, δι' ὧν τὰ προϊόντα τῆς ἐν τῇ στομάχῳ πέψεως παραπέμπονται βραδέως ἀπὸ τοῦ δωδεκαδακτύλου πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ ἐντέρου. Ὁμοίαις κινήσεσι παρυσιάζει ὁ σισσαγός ἐν τῇ καταπόσει, τὸ ἀπευθυμένον ἐν τῇ ἀποκρίσει. Ἡ ἀντιπερισταλτικὰ δὲ κινήσεις, ἥτοι ὁμοίαι κατ' ἀντιστροφον διεύθυνσιν, συμβαίνουν μόνον παθολογικῶς εἶον κατὰ τὴν ἑμετον, ἐπὶ ἰλίου κλ. [Α.Χ.]

Περιστέρα. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Νινάκριδος (Κλουκινῶν) τῶν Καλαβρύτων, 4 ὥρας πρὸς Ἀ τῶν Καλαβρύτων, πρωτεύουσα τοῦ δήμου, ἔχον δημοτικὸν καὶ ἑλλ. σχολεῖον καὶ 45 κατ. [Γ.Πδ.]

— 2) Χωρ. τοῦ δήμου Φαρῶν (Πατρῶν), ἔχον 157 κατ. [Μ.Σ.]

Περίστερα. Βλ. Περίστερώδη.

Περίστερεών (Bot.). Ἀρχαία ονομασία κατὰ τὸν Δισκοριδίην τοῦ κοινοῦ Ἱερβοτάνου (*Verbena officinalis* L.). Βλ. λ. Λυγώδη. [Θ.Χ.]

Περίστερώδη (*Columbae* ἢ *Gyrantes*). Τάξις πτηνῶν περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 40 γένη καὶ 360 εἴδη. Ἰπτανταὶ εὐχερῶς καὶ ταχέως, ἔχουσι δὲ μέγεθος μέτριον, ῥάμφος εὐθύ, ἐλάχιστον συμπεπιεσμένον, ὑμενώδες μὲν κατὰ τὴν βάσιν, ἐν δὲ τῇ κορυφῇ καμπύλον, ῥώθυνας σχισμοειδεῖς κεκαλυμμένους ὑπὸ χονδρίνης λεπίδος. Εὐρύνονται καθ' ὅλην τὴν γῆν, τὰ πλεῖστα δὲ εἴδη ἐν Αὐστραλίᾳ, τὰ δὲ εἰς βορείους χώρας ζῶντα εἰσὶν ἀποδημητικά. Πολλὰ εἴδη τῶν τροπικῶν χωρῶν ἔχουσι χρωματισμούς ζωηροὺς καὶ ποικιλιωτάτους. Τρέφονται ἐκ σπερμάτων καὶ καρπῶν. Πολλὰ εἴδη ζῶσι κατ' ἀγέλας, πάντα ὅμως ἐν μονογαμίᾳ νεοττιοποιοῦσιν ἐπὶ δένδρων ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκκολλάττουσι δὲ σπανίως πλείονα τῶν δύο ὧν, τοὺς δὲ νεοσσούς τρέφουσι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας δι' ὕλης τινὸς γαλακτώδους ἐκκρινομένης ἐκ τοῦ προλόβου ἀμροτέρων τῶς γονέων. Τὰ Π., διαίρονται εἰς τρεῖς οἰκογενείας, ὧν μόνη γνωστὴ παρ' ἡμῶν εἶναι ἡ τῶν *Περίστεριδῶν* (*Columbidae*), περιλαμβάνουσα τὸ γένος τῆς *Περίστερας* (*Columba*). Ταύτης δὲ εἴδη εἰσὶν Π. ἡ λευκαύχην (*C. palumbus*, κοινῶς φάσσα), Π. ἡ οἶνος (*C. oenas*, κοινῶς ἐπίσης φάσσα), Π. ἡ τρυγὼν (*turtur*, κοινῶς τρυγόνι), Π. ἡ ἀγρία (*C. livia*) κλ. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης κατάγεται ἡ κοινὴ ἡμερὸς Π. (*C. livia domestica*), ἧς παλιν διακρίνονται πολλαὶ ποικιλίαι. Αὕτη νεοτεύει καὶ ἐπὶ οἰκοδομῶν, ἔχει δὲ κρέας λίαν εὐγευστον καὶ θρεπτικόν· ἀλλ' ἐν πολλαῖς χώραις θεωρεῖται ἱερὰ καὶ οὐδέποτε τρώγεται, ὡς παρὰ τοῖς Τούρκοις καὶ ὡς σύμβολον τοῦ Ἀγίου πνεύματος παρὰ πολλοῖς Χριστιανικοῖς λαοῖς. Ἀρχαιότατα παρετήρηθη ὅτι ἡ Π. ἀπομακρυνθεῖσα τοῦ γνωρίμου αὐτῇ τόπου τῆς διαμονῆς της ἀνευρίσκει αὐτὸν καὶ ἐπανέρχεται ἐκ λίαν μακρῶν ἀποστάσεων, ἡ δὲ ιδιότης αὕτη ἐκρησιμοποιήθη πρὸς ἀποστολὴν εἰδήσεων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ γραμματίων προσαρτωμένων ἐπὶ τῶν ταχυδρομικῶν τούτων Π. Ἀπὸ τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἀνατολῆς εἰσηχθὴ καὶ ἐφηρμόθη ὁ τρόπος αὗτος τῆς συνεννόσεως καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως πρὸς ἀγγελίαν νίκης ἐν ἀγῶσι. Βραδύτερον ἐπίσης αἱ ταχ. Π. ἤσαν ἐν πολλῇ χρήσει παρὰ τοῖς Ἀραβί καὶ εἰς τινὰς εὐρωπ. χώρας καὶ ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἐγένετο χρήσις αὐτῶν πρὸς συνεννόησιν μεταξὺ Τούρ καὶ τῶν πολιτοκρουμένων Παρισίων κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870. Ἰδίως ἀρμύζει πρὸς τὴν χρῆσιν ταύτην εἰδὸς τι Π. συγγενὲς τῇ κοινῇ ἡμέρῳ, ἔχον μῆκος περὶ τὰ 36 ἐμ., ῥάμφος εὐθύ, καὶ μακρὸν, πτέρωμα σκοτεινόν, καὶ μέλαν καὶ εἰδικὴν τινα ἐμφυτον ἱκανότητα εἰς τὸ προσανατολιζέσθαι. Ἡ ταχύτης τῶν ταχ. Π. εἶναι περίπου 1000 μ. κατὰ λεπτόν τῆς ὥρας. Σήμερον ἐν Πρωσσίᾳ ἰδίως, ἐπὶ δὲ ἐν Γαλλίᾳ, Ῥωσσίᾳ κλ., ὑπάρχει ὀργανωμένη εἰδικὴ ὑπηρεσία ταχ. Π. μεταξὺ τῶν κυριωτέρων φρουρίων πρὸς χρησιμοποίησιν ἐν καιρῷ πολιορκίας. [Φ.Ι.]

Περίστερα ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι τὰ καθάρσια τῆς ἐκκλησίας (βλ. λ.) τῶν Ἀθηναίων, συνιστάμενα εἰς τὴν θυσίαν ὅς.

Περίστροφον (ἐν ταῖς εὐρωπ. γλώσσαις *Revolver*, ὅπερ ἀγγλιστὶ σημαίνει ὅτι καὶ ἡ λέξις Π.). Γυροβέλον ὀπλὸν συνήθως λίαν βραχὺ, φέρον δὲ περιστροφικὸν μηχανισμόν, δι' οὗ παρουσιαζομένου ἐκαστοτε νέου βλήματος πρὸ τοῦ σιλήφους, εἶναι δυνατὴ ἡ μετὰ μίαν πλήρυσιν αὐτοῦ ἐπανάληψις τῆς βολῆς τετρανίς ἢ ἐξάκις ἢ καὶ πλείονας ἀκμή φορὰς κατὰ σειράν. Τὰ συνήθη Π. δὲν ὑπερβαίνουν τὸ μῆκος 20 ἢ 25 ἐμ., κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ μικρότατα τοιαῦτα, εὐχερῶς φερόμενα ὑπ' ἐνὸς ἐκάστου ἐν τῇ θυλακίᾳ καὶ ἀρμεδιώτατα πρὸς ἄμυναν. Εἰς τοὺς στρατοὺς ὅμως μικρὰ εἶναι ἡ διάδοσις τῶν Π.

Περίσφυγις. Βλ. Κήλη.

Περίταινείαι. Βλ. τὸ ὀρθότερον *Περίτονίαι*.

Περίτομή. Ἡ κυκλικὴ ἐντομὴ τῆς ἀκροποσθίας ἥτοι τοῦ ἀκροῦ τμήματος τοῦ δέρματος (πόσθη) ὅπερ ἐπικαλύπτει τὴν βάλανον τοῦ πέους ἐπὶ τοῦ ἀνδρός. Ἡ μικρὰ αὕτη χειρουργία ἐπεβάλλετο ὡς ὀρησκευτικὸν ἔθιμον, τελουμένη κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, παρὰ πολλοῖς τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν λαῶν, εἶον Αἰγυπτίοις, Αἰθίοψι, Φοίνιξιν, Ἑβραίοις κλ., ὡς καὶ νῦν ἐπὶ παρὰ τοῖς μωαμεθανικοῖς λαοῖς καὶ τοῖς Ἰουδαίοις· προφανῶς δὲ ἡ καθιέρωσις αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ λόγων καθαρότητος καὶ ὑγείας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταξὺ τῆς βάλανου καὶ τῆς πόσθης συσσωρεύσεως ἀκαθάρτου σμήγματος, ἐξ ἧς εἰς τὰς θερμὰς μάλιστα χώρας τῶν ῥηθέντων λαῶν εὐχερῶς γεννῶνται τοπικαὶ φλεγμοναί. [Π.Γ.]

Περίτόναιον. Ὀρρογόνος ὕμνη (βλ. λ.) ἐκ δύο ἀποτελούμενος πετάλιον, ὧν τὸ μὲν ἐξωτερικὸν ἢ περίτονον πέταλον ὑπαλείφει τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν ἢ περισπλάγγγιον περιβάλλει πάντα τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγγχνα ἐντελῶς ἢ ἐν μέρει. Μεταξὺ τῶν δύο πετάλων (κοιλίων τοῦ Π.) παρεμπίπτει ἐλάχιστον ποσὴν ὑγρῶδους ὑ-

γροῦ καθιστῶν εὐχερῇ τὴν ἐπ' ἄλληλα ἐπο-
λίθησιν αὐτῶν· ἔαν δὲ πολὺ ὕγρὸν συναχθῇ
ἐν αὐτῇ γεννάται ὁ ἀσκήτης ὕδρωψ. Ἡ
διάθεσις τοῦ ἔσω πετάλου εἶναι περίπλοκος·
μεταβαῖνον δὲ τοῦτο ἀπὸ σπλάγγνου εἰς
σπλάγγνον ἀποτελεῖ συνδέσμους με-
ταξὺ αὐτῶν. Ὅπισθεν προσφύεται τὸ Π.
στερρῶς ἐπὶ τῆς ἀσφυϊκῆς μοίρας τῆς σπον-
δυλικῆς στήλης, τὰ δὲ ἐντεῦθεν πρὸς τὸ λε-
πτὲν ἔντερον, τὸ κόλον, τὸ ἀπευθεσμένον
φερόμενα τμήματα αὐτοῦ φέρουσι τὰ δόγματα
μεσεντέριον, μεσόκολον, μεσα-
πυθυσμένον. Εἶναι ὕμνη λεπτὸς, ἰνώ-
δης καὶ ἀγγειοερίθιστατος, ὑπόκειται δὲ εἰς
σδαρὰν φλεγμονήν, τὴν περιτονίτιδα (βλ. λ.).

Περιτονίαι (Ἀνατ.). Ὑμένες ἰνώ-
δεις καὶ στερεοί, παρεμβεβλημένοι ἰδίως
μεταξὺ μυϊκῶν στρωμάτων πρὸς συγκράτη-
σιν καὶ στερεώσιν αὐτῶν ἐν τῇ θέσει των.
Τοιοῦται εἶναι ἡ λαγόνιος Π., ἐπὶ τοῦ
λαγονοψείτου μύος, ἡ πλατεία Π. ἐπὶ
τῶν προσθίων καὶ ἔξω μυῶν τοῦ μηροῦ, ἡ
ἐγκαρσία Π., μεταξὺ τοῦ περιτοναίου
καὶ τοῦ κοιλιακοῦ τοιχώματος, ἡ ἡθμοει-
δής Π. κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ μηριαίου πό-
ρου, φέρουσα πολλὰ τμήματα πρὸς διόδον
λεμφοφόρων ἀγγείων, κλ. [Α.Π.]

Περιτονίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ πε-
ριτοναίου, οὔσα μερική ἢ γενική, δεῖται ἢ
χρονία. Ἡ μερική ἢ περιγίρα πτός
Π. ἀναπτύσσεται συνήθως ἐπὶ τῆς καλυπτού-
σης σπλάγγχον τι μοίρας τοῦ περιτοναίου.
Οὕτως ὑπάρχουσι αἱ ἐξῆς. Περὶ ηπατι-
κή Π. ἡ περιηπατίτις, συνέπεια
ἐν γένει νόσου τινὸς τοῦ ἥπατος, καθ' ἣν
ὑπάρχει ἄλγος εἰς τὴν ἥπατικὴν χῶραν,
ἀκτινοβολοῦν πρὸς τὸν δεξιὸν ὤμον, ἐπι-
τείνόμενον δὲ κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὴν
ἀναπόνην, πυρετός, γαστροεντερικαὶ διατα-
ραχαί· γεννῶνται δὲ κατὰ τὴν πορείαν τῆς
νόσου ἢ ψευδομεμβράναι ποιοῦσαι συμπτώσεις
τῶν δύο φύλων ταῦ περιτοναίου ἢ ἐξίθρισμα
ἀπορροφούμενον εἴτα ἐντελῶς ἢ πυώδες
τοιοῦτο συναχόμενον εἰς ἀπόστημα. Περὶ
σπληνίτις, ἐπερχομένη συνέπειά τραυ-
ματισμοῦ, λοιμώδους νόσου κλ., ἔχουσα τὰς
αὐτὰς ἐκδησεις, συμπτώματα δὲ λίαν σκο-
τεινὰ. Πυελοπεριτονίτις, ἐδρεύουσα ἐν
τῇ μικρᾷ πυέλῳ παρὰ τῇ γυναικί, κατὰ τὸν
κυσταρῶδῃ ἰστὸν τὸν μεταξὺ τῶν πυκῶν
τοῦ περιτοναίου τῶν σχηματίζουσιν τοὺς
πλατεῖς συνδέσμους τῆς μήτρας, ἐπερχομένη
συνεπεία τοκετοῦ, καταχρήσεων τῆς συν-
ουσίας, διαταραχῶν τῆς ἐμμήνου καθάρ-
σεως, τραύματος ἢ χειρουργίας κλ., πα-
ρουσιάζουσα δὲ ἄλγος καὶ πυρετὸν καὶ λή-
γουσα συχνὰ διὰ πυήσεως καὶ σχηματισμοῦ
ἀποστήματος, ὅπερ εἰς ἐαυτὸ ἀφθὲν δια-
νοίγεται· εἴτε πρὸς τὰ ἔξω εἴτε εἰς τὸ ἔν-
τερον, τὴν κύστιν κλ. — Ἡ δὲ εἰς α κα-
τακτική Π. εἶναι συνήθως συνέπεια τραυ-
ματισμοῦ, λοιμώδους τινὸς νόσου φλεγμο-
νῆς ὀργάνου τινὸς ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἐκχύσεως
ἐν τῇ περιτοναίῳ κοπράνων, χολῆς, οὐρίων
κλ. μετὰ διάτρησιν τοῦ ἔντερου, τῆς χολη-
δόχου κύστεως, τοῦ στομάχου κλ., σπανιό-
τατα δὲ ἐπέρχεται πρωτοπαθῶς ἐκ φύσεως.
Παρουσιάζει ἄλγος κατὰ τὴν κοιλίαν, διά-
τασιν ταύτης, μεταωρισμὸν, ἐμέτους χολώ-
δεις πρασινωποὺς ἢ σκωριόχρους, παρα-
τεταμένα λυτρά, ἐπιθεσιν καὶ κατάψοσιν
πάγου, ὅπῃ κατὰ τοῦ ἄλγους, ὕδαρρυ-
ρικός ἐπαλείψεις, ἐκδῶρια. — Ἡ χρονία
Π. σπανίως εἶναι ἀπλῆ χρονία φλεγμονή,
συνήθως δὲ φύσεως φυματιώδους ἢ καρκι-
νώδους. Ἡ φυματιώδης ἀπαντᾷ κυρίως εἰς
παίδια καὶ ἐφήβους, παρουσιάζει δὲ ὑπώκ-
τους κωλίκους, διάρροϊαν καὶ δυσκοιλί-
ότητα ἐναλλάξ, ἱσχίανσιν, ἀνορεξίαν, βραδυτερον
ἐκτικὸν πυρετὸν, οἰδήματα τῶν κατωτέρων
κλ. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται συνήθως δι' ἐπι-
πλοκή· ἐκ τῶν πνευμόνων. Κατὰ δὲ τὴν
καρκινώδη τὰ συμπτώματά εἰσι τὰ αὐτά,
ἀλλ' οἱ πόνοι σφοδρότεροι καὶ ἡ πορεία τα-
χυτέρη. Ἀνατομικῶς ἡ χρονία Π. συνίστα-
ται εἰς πάχυνσιν τοῦ περιτοναίου καὶ συμψύ-
σεις πολλαπλὰς τῶν διαφόρων αὐτοῦ μερῶν.

Περιτοφυλίτις, ὁρθότερον παρὰ τυ-
φλίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ παρὰ τὸ τυφλὸν
ἔντερον, ἐν τῇ κίλῳ τοῦ ἔσω λαγονίου
βόθρου, κατασκηνοῦντος συνδετικοῦ ἰστοῦ.
Προέρχεται ἐκ πληγματος, τραύματος, γει-
τονος φλεγμονῆς, παρουσιάζει δὲ πυρετὸν,
ἄλγος σφοδρὸν τοπικῶς, ἐμέτους, δυσκοιλί-
τητα ἐπίμονον ἢ διάρροϊαν καὶ λήγει συν-
ήθως διὰ σχηματισμοῦ ἀποστήματος, ὅπερ
εἰς ἐαυτὸ ἀφθὲν δύναται μὲν ν' ἀνοιχθῇ
πρὸς τὰ ἔξω, συχνὰ θμῶς ἐκχύνεται εἰς
τὴν μικρὰν πυέλον ἢ τὴν κύστιν ἢ τὸ ἔντε-
ρον μετὰ διάτρησιν τῶν ὀργάνων τούτων,
ἣν ἐπικολοθεῖ πολλάκις θανατηφόρος πε-
ριτονίτις. Ἐν ἄρχῃ ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν
Π. ἀπόλυτος ἀναπαύσις, παρέχεται δὲ ὅπῃ
ἐσωτερικῶς κατὰ τῶν πόνων καὶ ἐπιτίθεν-
ται τοπικῶς βδέλλα· καὶ καταπλάσματα·
ἐὰν δὲ βραδυτερον ὑπάρχωσι σημεῖα πυή-
σεως διανοίγεται χειρουργικῶς τὸ ἀπόστημα.

Περίφρασις σχήματος καρπυλογραμ-
μου (κύκλου, ἐλλειψέως) καλεῖται ἡ περι-
ρίζουσα αὐτὸ καρπύλη γραμμὴ Πρὸλ. Περὶ-
μετρος, Κύκλος.

Περίφρησις. βλ. Θρησκ.

Περίφρασις (Ῥητορ.). Τρόπος τοῦ

λόγου, καθ' ὃν ἀντὶ νὰ λέγεται ῥητῶς ἔννοιά τις εἰκονίζεται διὰ τῶν ἰδιοτήτων ἢ περιστάσεων ἢ τῶν ἀποτελεσμάτων κλ. αὐτῆς, εἶον: τὸ ἀστρον τῆς ἡμέρας, ἀντί: ὁ ἥλιος· διακρίνεται δὲ ἡ Π. διὰ τοῦ καλαισθητικῆς σκοποῦ της ἀπὸ τῆς παραφράσεως καθ' ὅσον αὕτη ἀποβλέπει μόνον εἰς σαφῆνειαν.

Περιχάραξις (Χειρουργ.). Βλ. Ἀφοριστικὴ γραμμὴ.

Πέρκη (Perea). Ἰχθὺς ἐκ τῆς τάξεως τῶν Τελεοστέων, πρότυπον γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Περικιδῶν, ἰχθύων ὡς ἐπὶ πλεῖστον θαλασσίων, ὧν τὸ ἐπίμηκες σῶμα καλύπτεται ὑπὸ λεπίδων ἐξ οὗτων χεῖλη κτενοειδῶς κεχαραγμένα, τὸ κάλυμμα τῶν βραγχίων φέρει κατὰ τὰ χεῖλη ὀδόντας καὶ ἀκάνθας, τὸ δὲ στόμα ὀδόντας ἀπανταχῶ. Τοῦ γένους Π. γνωστότερα εἰσὶ τὰ εἶδη Π. ἡ ποτάμιος (P. fluviatilis), κοινῶς πέρκα ἢ περκάχανο, καὶ Π. ἡ τάνδρα (P. lucio-perca), ὁμότερα τῶν γλυκύν ὕδατων.

Περκνώματα ἢ ἐφελίδες. Μικραὶ ἐκ μελαγχρώματος (βλ. λ.) κηλίδες ἐμφανιζόμεναι παθολογικῶς ὁμοῦ καὶ εἰς ἀτακτα σχήματα ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν, σπανίως δὲ καὶ ἐπὶ κεκαλυμμένων μερῶν τοῦ σώματος· συνήθως ἐμφανίζονται περὶ τὸ ὅσον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ παραμένουσιν ἐπ' ἀόριστον, μελάντεροι μὲν τὸ θέρος, ὡχρότεροι δὲ τὸν χειμῶνα. Ἡ ἀληθινὴ διάθεσις συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Π.

Πέρκος. Χωρίον τοῦ δήμου Προσγίου (Ναυπακτίας), μετὰ 554 κατοίκων, κείμενον ὠρ. 1 1/2 β. τοῦ Πλατάνου.

Περκώτη. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Μυσίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. μεταξὺ Ἀδύδου καὶ Λαμφάκου, ἐξαφανισθεῖσα δ' ἐνωρίς. [Α.Λ.]

Πέρλεδερν. Πρωτ. περιφερ. ἐν τῷ πρωτοκτῆ νομῷ Πότσδαμ. ἔχει 7565 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν [Μ.Σ.]

Περλεψιμάδες. Χωρ. τῆς Κερκύρας ἐν τῷ δήμῳ Ἀμφιπαγιδίων. ἔχον 151 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Περλιάγκο. Ἐπάνω καὶ Κάτω. Δύο χωρία τοῦ δήμου Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμῳ (Καλαμπάκας), 3—3 1/2 ὥρας ἀπὸ Κρανείας, εἰκόμενα τὸ μὲν Ἐπάνω ὑπὸ 275, τὸ δὲ Κάτω ὑπὸ 152 κατ.

Περλικάμπιος (Hofman Peter Peerlkamp). Ὁλλανδὸς φιλόλογος, γεν. 1786 ἐν Γρονίγγη, διατελέσας 1822-49 καθηγητῆς τοῦ ἐν Λευγδεύῳ πανεπιστημίου καὶ ἀποθανὼν 1865 παρὰ τὴν Οὐτρέχτην. Συνέγραψε λατινιστὶ διάφορα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλολογίας (κυρίως ἐν ταῖς Κάτω Χώραις) ἀφορῶντα ἔργα, πρὸ πάντων δ' ἐγένετο γνωστὸς διὰ τῶν ἐκδόσεών του **Ε-**

νοφώντος τοῦ Ἐφεσίου (β' ἐκδ. 1838), τοῦ Ἀγριόλου τοῦ Τακίτου (1827, β' ἐκδ. 1864), τῶν Ὡδων τοῦ Ὀρατίου (1834, β' ἐκδ. 1864) τῶν Σατωρῶν αὐτοῦ (1863) καὶ τῆς Αἰνείας τοῦ Βιργιλίου· ἐν τούτοις ἐφάνη ὑπὲρ τὸ δέον ῥιζοσπαστικὸς ἐν τῇ κριτικῇ τῶν κειμένων. Τὰ ῥητορικὰ καὶ ποιητικὰ του ἔργα ἐδημοσίευσεν ὁ Βέργμαν (Λευγδ. 1879).

Πέρμ. Κυβερνεῖον τῆς Ρωσίας, ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἔχον ἐμβ. 332 061 τχμ., ὧν 204 241 ἐν Εὐρώπῃ καὶ 127 820 ἐν Ἀσίᾳ, καὶ 2 729 162 κατ. Τὰ χωρίζοντα ἐνταῖθα τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην Οὐράλια ὄρη δὲν ἔχουσι μέγα ὕψος, ἀλλὰ πλάτος 50-70 χμ. Τὸ κυβερνεῖον ἔχει πολλὰς λίμνας καὶ ἑλὴν· μέγιστος δ' εἶναι ὁ πλοῦτος τοῦ εἰς πολύτιμα καὶ χρήσιμα ὀρυκτὰ (μέταλλα, πολυτ. λίθους, λιθάνθρακες, μάρμαρα) καὶ ἱαματικά ὕδατα. Οἱ κάτοικοι εἰσὶ αἱ Ρῶσσοι, Βασκίροι κλ., Πέρμιοι, Τάταροι, Τσερεμίστοι καὶ Βογοῦλοι, οἱ πλεῖστοι ἀνήκοντες εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἄλλοι δὲ μωαμεθανοί, ρασκὸλνικοὶ καὶ σχισματισταί. Ἐκτὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ὀρυκτῶν κύρια ἔργα τῶν κατ. εἶναι γεωργία, κτηνοτροφία καὶ ἐμπόριον, πρὸ πάντων τὸ μετακομιστικόν.

— Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τοῦ Κάμα, ἔχει 39 750 κατ., ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀρχαίαν ναυτιλίαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, σπουδαιότατον δὲ ἐμπόριον μετὰ τῆς Σιδηρίας. [Μ.Σ.]

Περμικὴ διάπλασις ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ κυβερνεῖου Πέρμ, ἐν ᾧ ἐμφανίζεται χαρὰκτηριστικώτατα, ἡ μετὰ τὴν ἰδίως λιθανοθρακκοφόρον (βλ. λ.) γεωλογικὴ διάπλασις, ἢ ἀλλως «δυαδική» ἢ «δυὰς» καλουμένη καὶ συνισταμένη τοῦτο μὲν ἐξ ἐρυθροῦ φαιμίτου καὶ κροκαλοπαγῶν (κατωτέρα Π. δ.), τοῦτο δὲ ἐκ δολομιτικῶν καὶ ἀσβεστολιθικῶν πετρωμάτων (ἀνωτέρα Π. δ.)· ἐγκλείει πολλὰ λείψανα ζώων καὶ φυτῶν καὶ διὰ τὰ ἀρχαιότατα τῶν ἔρπετων. [Α.Κ.]

Περναμβούκον (Pernambuco). Πολιτεία τῆς Βρασιλίας ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 128 395 τχμ. καὶ 1 110 831 κατ. Ἐπὶ τῶν Δ. συνόρων ὕψονται τὰ ὄρη Ἰρμάος, τὸ δὲ μεσαῖον τμήμα ἀποτελεῖται ἐξ ὑψηλῶν, οὐ πολὺ εὐφρόνων, ἐνῷ ἡ παραλία ἔχει ἔδαφος γονιμώτατον, παράγον ἐκτὸς τοῦ περιψήμου ξύλου τοῦ Περναμβούκου (βλ. Βρασιλιανὸν ξύλον) καὶ ἄλλης ξυλείας σακχαροκάλαμον, βάμβακα, καρέν, κακάον κλπ. — Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα, παρὰ τοῖς ἐντοπίοις Cidade do Recife καλουμένη, εἶναι ἡ τρίτη πόλις τῆς Βρασιλίας, ἔχουσα περ. 190 χιλ. κατ., ὧν καὶ πολλοὶ νέγροι. Κεῖται ὑπὸ 8° 3' Ν πλ. ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν 3 ποταμῶν εἰς τὸν Ἀτλαν-

τικόν ὠκεανόν, ὅπισθεν μεγάλου σκοπέλου ἔχοντος μήκος 3 χμ., δι' οὗ ἀποτελεῖται ὁ λιμὴν. Εἶναι καλῶς ὠκεοδημένη, δὲν ἔχει ὅμως πολὺ ὑγιεινὸν κλίμα. Εἶναι δὲ κέντρον τοῦ ἐμπορίου, τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων τῆς χώρας καὶ τῆς εἰσαγωγῆς εὐρωπαϊκῶν ἐμπορευμάτων. [Μ.Σ.]

Περνώφ (γερμαν. Pernaυ). Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνείῳ Λιβωνίας, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Περνάβα εἰς τὸν κόλπον τῆς 'Ρίγας. Ἔχει 13485 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. Ἄλλοτε ἦτο φρούριον ἰσχυρὸν μετὰ λ. μένος πολέμου. [Μ.Σ.]

Περώνη. Ὅστων μακρὸν καὶ λεπτόν, κείμενον κατὰ τὸ ἕξω μέρος τῆς κνήμης, πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἐν μέρῃ ὀπίσθεν τοῦ κνημιαίου ὅστου, ᾧ βαίνει παραλλήλως καὶ μεθ' οὗ διαρθροῦται κατὰ τε τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἄκρον. Ἀμφότερα ταῦτα ὀγκωδέστερα ὄντα καλοῦνται τὸ μὲν κεφαλὴ τῆς Π., τὸ δὲ ἔξωθεν πρὸς τὰ ἔξω, τὸ ἔξω σφυρόν. τὸ δὲ σῶμα τῆς Π. εἶναι τριγωνικῶς πρισμ. τοειδές. [Α.Π.]

Περώννη (Peronne). Ὠχυρωμένη πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ γαλλ. νομῇ Σόμμη, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σόμμη καὶ ἔχουσα 3803 κατ. καὶ διάφορα ἀρχαιοπρεπῆ κτίρια.

Περωνέκου. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν τῇ μουτεσσαριφλικῇ Βερατίου ('Ιωαννίνων), μετὰ περ. 1000 κατ. Ὁθωμ. ἐλληνοφώνων.

Περωνόσποροι. Οἰκογένεια μικροσκοπικῶν μυκήτων ἐκ τῆς τάξεως τῶν φυτομυκήτων, παρασιτούντων ἐπὶ φανορῶν φυτῶν, ἐντὸς τῶν ἰσθμίων τῶν ὀπῶν ζῶσι. Πολλαπλασιάζονται ταχέως, ἰδίως ἐν ὑγρῷ καιρῷ, τὰ δὲ ὑπ' αὐτὴν προσβληθέντα μέρη τῶν φυτῶν ξηραίνονται ἢ σήπονται. Εἴδη τινὰ καταστρέφουσι χρησιμώτατα φυτά, τὴν ἀμπελον, τὰ γειώμηλα κλ. [Π.Γ.]

Περού. Δημοκρατία τῆς Νοτ. Ἀμερικῆς, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 1137000 τ.χμ. καὶ 2980000 κατ., ὧν 350 χιλ. ἄγριοι Ἰνδοί. Ἡ χώρα κατὰ τὴν φύσιν τῆς διαιρεῖται εἰς 3 τμήματα, α' τὴν στενὴν καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἔρημον παραλίαν, β' τὸ μέρος τὸ πληροῦμενον ὑπὸ τῶν Κορδilierῶν αἰτίνες ἀποτελοῦσιν ἐνταῦθα παραλλήλους σειράς μετὰ κορυφῶν 4500-5500 μ., μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκτείνονται μακρὰ κοιλάδες (ἐν ὧν 2500-4500 μ.) καὶ εὐρὴ ὕψιπδια, καὶ γ' τὴν λεγ. Μοντάνιαν, τὰς Α' δηλ. ὑπὸ τῆς τῶν Κορδilierῶν, καλυπτομένης ὑπὸ μεγάλων δασύων καὶ ἀρδευομένης ὑπὸ τοῦ ἄνω Μαρανχίου καὶ τῶν πολυαριθμῶν παραποτάμων του· ἐπὶ τῶν ΝΑ συνόρων κεῖται ἡ περίφημος λίμνη Τιτικάκα. Ὁ πλοῦτος τῆς χώρας ἐγκρίεται κυρίως

εἰς τὰ πολλὰ μέταλλα καὶ πρὸ πάντων τὰ πολύτιμα (ἐτηγία παραγωγή χρυσοῦ 1 1/4 ἑκατομμ. φράγκων, κυρίως ἐκ τῶν περὶ τὸν Μαρανχίου μερῶν, ἄργυρου 16 ἑκατομμ. φρ., πρὸς δὲ ἐξάγεται πολὺς χαλκὸς καὶ ἄλλας). Σπουδαῖα εἶναι καὶ τὰ ἐν ἀφθονίᾳ εὐρισκόμενα δένδρα κιγγόνη (ἔξ ἧς ἡ κίνα) καὶ μυρόξυλον (ἔξ οὗ τὸ περουβιανὸν βάλαμον)· καλλιεργοῦνται δὲ καὶ βάμβαξ, σακχαροκάλαμον, ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις μέρεσι σίτος, γεώμηλα καὶ ἄλλα τροφίμα φυτά· ἐκτὸς τῶν ἄλλων κατοικιδίων ζώων ἀφθονοῦσι λάμαι, βίκουνοι καὶ ἀλπάκαι, ὧν τὴν τροφήν παρέχουσι λαμπροὶ λευκῶνες μέγρι τῶν ὀρέων τῆς ἀννάου χιόνος· τέλος ἐν Π. εὐρίσκετο καὶ ἐξήγετο κατὰ μεγάλα ποσὰ τὸ γουάνον οὗ τὰ κοιτάσματα εἶναι τανῶν σχεδὸν ἐξηνταλήμενα. Ἐκ τῶν κατοικῶν λευκοὶ εἶναι 12 %, μιγάνδες 22 %, Ἰνδοὶ 61 % (κυρίως ἐν τῇ Μοντάνιᾳ, ἀνεξάρτητοι οἱ πλείστοι καὶ εἰδωλολάτραι), Σίναι 1 1/4 %, οἵτινες εἰργάζοντο κυρίως εἰς τὰ κοιτάσματα γουάνου, νέγροι 2 % (κυρίως ἐπὶ τῆς παραλίας). Ἐπὶ τῶν Κορδilierῶν αἰκοῦσιν ἀκόμη οἱ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Περουανῶν διατηροῦντες τὴν ἀρχαίαν γλῶσσάν των (Κίτσουα). Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ καθολικὴ, πάντα δὲ ἄλλη λατρεία εἶναι ἀπηγορευμένη Ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς ἵσταται ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λίμας, ὑφ' ὃν εὐρίσκονται 7 ἐπίσκοποι. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1856, ἀνεθεωρήθη δὲ 1860. Τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐξαικεί ὁ Πρόεδρος, τὴν δὲ νομοθετικὴν συνέδριον ἀποτελοῦμενον ἐκ γερουσίας (40 μελῶν) καὶ βουλῆς (80 μ.). Μέχρις ἐσθάτων τὰ οἰκονομικὰ ἦσαν ἐν καλῇ καταστάσει. Ἀφ' ὅτου ὅμως οἱ ἐκ τοῦ μονοπωλείου τοῦ γουάνου πόροι ἐστέρησαν, ἐπὶ ἦλθε μεγάλη κατὰ τὴν Τὸ ἐσωτερικὸν χρέος ὑπελκίσθη εἰς 109 ἑκατομμ. σόλων, ὧν 83 εἰς χαρτονομίσματα, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους παρεχωρήθη τοῖς δανεισταῖς (*Αγγλοῖς) σχεδὸν ἅπαντα ἡ περιουσία τοῦ κράτους. Ὁ σόλος (ἐν ἄργυρῳ) ἔχει ὀνομαστικὴν ἀξίαν 5 φρ., πραγματικὴν δὲ (1892) μόνον 2.60, ὁ δὲ εἰς χαρτονομίσματα σόλος ὑπολογίζεται μόνον πρὸς 30 ἑκατοστὰ τοῦ φρ. Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ πολέμου ἀνέρχεται εἰς 12300 ἀνδρας. Ἡ ἐξαγωγή ἀνῆλθε τῷ 1891 εἰς 11.6 ἑκατομμ. σόλων, ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς 14.7 ἑκατ. Ἡ δημοκρατία διατρεῖται εἰς 19 ἐπαρχίας, πρωτεύουσα δ' εἶναι ἡ Λίμα.

Περὶ τὸ 1100 ἔβρυσεν ὁ Μάγχο Καπάκ (υἱὸς τοῦ ἡλίου) τὸ κράτος τῶν Ἰνκας μετὰ τῆς πρωτεύουσας Κουζκου, ὅπερ περιελάμβανε καὶ τὴν Χιλὴν καὶ τὴν σημερ. δημοκρατίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Τῷ 1531 ἀπεβίβασθη ὁ Πιζάρρος καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ Ἰνκας Χιουαχάρ καὶ Ἀταχουάλπα κατεπρόλεμον

ἀλλήλους, αἰχμαλωτίσας δὲ τοῦτον ἐφένευσεν αὐτὸν καὶ εἶτα ἐκυρίευσεν ἅπασαν τὴν χώραν. Περιελθόντος δ' αὐτοῦ εἰς ἔριδα μετὰ τοῦ Ἀλμάγρου, καθ' ἣν ἀμφότεροι ἔπεσαν, ἐπηκολυθῆσαν ταραχαί, μεθ' ἧς 1546 ἡ Ἰσπανία κατέλαβε τὴν χώραν ὡς κτήμα αὐτῆς καὶ διοργανώσασα ὡς ἀντιβασιλείαν ἐξεμεταλλεύθη ὡς καὶ τὰς ἄλλας τῆς Ἀμερικῆς χώρας. Τῷ 1810 ἤρξατο ἡ ἀποστασία αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῷ 1824 ἐκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία, ἥτις καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ δικτάτορος Βολιβάρ διὰ τῶν ὅπλων, τῶν Ἰσπανῶν νικηθέντων ἐπὶ τοῦ ὕψι πεδίου Χουνί, καὶ αἰχμαλωτισθέντος ἐλοκλήρου στρατοῦ παρὰ τὸ Ἀυακούτσον. Τῷ 1825 τὸ Ἄνω Περὺ ἀπεσπάσθη ὡς ἰδιαιτέρα δημοκρατία ὑπὸ τὸ ὄνομα Βολιβία καὶ μόνον παρεδίκως περιήλθε πάλιν εἰς τὸ Π. Αἰματηροὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι διετάρωξαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν χώραν, ὁκτάκις δὲ μετεβλήθη τὸ σύνταγμα. Τῷ 1864 ἐξερράγη πόλεμος μετὰ τῆς Ἰσπανίας, καθ' ὃν οἱ Ἰσπανοὶ κατέλαβον τὰς νήσους Τσίντσα. Ὁ πρόεδρος Πιεζέτ, ὅστις ἐκλείπει τῇ 15 Ἰαν. 1865 δαύμορον συνθήκην εἰρήνης, καθηρέθη ὑπὸ τοῦ Πράδου, ὅστις ἐπανάλαβε τὸν πόλεμον συμμαχούς ἔχων τὴν Χιλὴν, τὴν Βολιβίαν καὶ τὴν ὀκροκρατίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ὁ Ἰσπανικὸς στόλος ὁ βομβαρδίζων τὸ Καλλάν (Ἀπρ. 1866) ἀπεκρούσθη, μεθ' ὃ οἱ Ἰσπανοὶ ἔπαυσαν τὸν πόλεμον. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Πράδου (1868) πρόεδρος ἐξελέγη ὁ Βάλτας, ὅστις ἐνεχυρίσας τῇ ἐν Παρίσι οἰκῇ Δρεῦφους τὰ κοινάσματα γούανου καὶ ἤρχισε τὴν κατασκευὴν λιμένων καὶ σιδηροδρόμων, κατέστρεψε δὲ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους. Δολοφονηθέντος οὗτου τῷ 1872, ἀνῆλθεν εἰς τὰ πράγματα ὁ Πάρδος, ὅστις μεταίως προσεπάθησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ οἰκονομικὰ. Τοῦτον δὲ διεδέξατο τῷ 1876 ὁ Πράδος, ἐφ' οὗ τὸ Π. συμμαχούσας τῆς Βολιβίας ἤρχισε τῷ 1879 πόλεμον κατὰ τῆς Χιλῆς ἐνεκα ὀρυχείων νίτρον ἐν Ἀντοφαγάστα. Οἱ Χιλινοὶ ἀπεβίβασθέντες ἐν τῷ Ν Περὺ ἐνίκησαν τοὺς συμμαχοὺς τῇ 7 Νοέμβρ. 1879 ἐν Σολέρες καὶ τῇ 15 Μαΐου 1880 ἐν Τάκνα καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Ἀρίκαν. Ὁ καθαιρέσας τὸν Πράδον Πιερόλας ἐξηκολούθησε τὸν πόλεμον, μέχρις ὅτου οἱ Χιλινοὶ ἀποβιβάσθοντες ἐν Καλλάμ κατετρόπωσαν τοὺς Περουανούς ἐν Χοσίλιος (1 Ἰαν. 1881) καὶ Μιραφλὼρες (3 Ἰαν.) καὶ κατέλαβον τὴν Λίμαν. Ὁ Πιερόλας ἔφυγε καὶ ἡ χώρα εὐρίσκειτο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν νικητῶν· ἐπῆλθε δὲ 8 Ὀκτ. 1883 συνθήκη καθ' ἣν παρεχωρήθη αὐτοῖς ἡ ἐπαρχία Ταραπάκα ἐσαεὶ, ἀλλὰ δὲ ἐπὶ 10 ἔτη. Νέαι ἐμφύλιοι ἐρίδες μεταξὺ τοῦ Ἰγγλεσία καὶ τοῦ Κάσερες ἐπηκολούθησαν. Τελος δὲ τῷ 1890 ἐξελέγη ὡς πρόεδρος ὁ Βερμουδέξ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐξήγη-

τλημένη χώρα εὗρεν ὅπωςδῆποτε ἡσυχίαν· θανόντος δὲ οὗτου ἀνῆλθεν εἰς τὰ πράγματα ὁ ῤήθεις Κάσερες (4 Αὐγ. ν. 1894).

Περὶ τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων κατοίκων τοῦ Περὺ πρὸ τὸν πίν. Ἀμερικανικαὶ ἀρχαιοφύλακες ἀρ. 3, 5, 6, 12, 13, 14, 17, 20, 21, 23, 24. [Μ.Σ.]

Περουβιανοὶ φλοιοί. Βλ. Κίνα.

Περουβιανόν βάλαχμον. Βλ.

Βάλαχμον περουιανόν.

Περουγία. Πρωτεύουσα ἐπαρχίας (9474 τχμ. μετὰ 624039 κατ.) τῆς Ἰταλίας, κειμένη οὐ μακρὰν τοῦ Τιβέρεως. ἔχει 17395 κατ., πανεπιστήμιον καὶ διάφορα σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, τεχνικὴν σχολὴν, θαλασσίαν τῶν ὤρ. τεχνίων κλ. Τὸ πανεπιστήμιον ἦτο κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν τῶν περιφημοτέρων, ὑπάρξαν ἤδη κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, ἰδρυθὲν δ' ἐπισήμως τῷ 1308. Μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ 1860 παρήκμασεν, ἔχει δὲ ταυὺν νομικὴν καὶ ἱατρικὴν σχολὴν μετὰ παρατηρημάτων διὰ τοὺς φαρμακοποιούς καὶ κτηνιάτρους. Ἡ πόλις εἶναι πλουσιωτέρα τῇ εἰς ἔργα τῆς καλλιτεχνίας. Ἐκ τῶν κτιρίων τὰ ὠραιότερα εἶναι ἡ γοθικὴ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Λαυρεντίου, ἔχουσα μνημεῖα διαφόρων παπῶν καὶ βιβλιοθήκην μετὰ πολυτίμων χειρογράφων, ἡ βασιλικὴ τοῦ ἁγ. Πέτρου de Cassinese, ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Δομινίκου μετὰ τοῦ λαμπροτάτου μνημείου τοῦ πάπα Βενεδίκτου ΙΑ', ἔργου τοῦ Ἰω. Πισάνου, κλ., ὁ τοῦ ἁγ. Βερναρδίνου μετὰ πολυχρώμου προσόψεως ὑπὸ Αὐγ. d' Antonio, τὸ δημαρχεῖον (palazzo pubblico), περιέχον πινακοθήκην πολυτίμων καὶ τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην 80 χιλ. τόμων καὶ 1781 χειρογράφων, τὸ μέγαρον τοῦ ἐμπορίου κλ. Ἐν πλείστοις αὐτῶν εὐρηγνται ἔργα τοῦ περιφήμου ζωγράφου Περουγίνου κα., εἰς δὲ τὰς πλατείας ἴστανται ἔξοχα ἔργα τῆς γλυπτικῆς. — Εἶναι ἡ ἀρχαία Perusia, μία τῶν 12 πόλεων τῆς Τυρρηνίας, ἥτις ἐγένετο μετὰ τὴν παρ' αὐτὴν νίκην τῶν Ῥωμαίων (309 π. Χ.) ἰσοπολιτεῖς πόλις μετὰ τῶν δικαιωμάτων Ῥώμ. ἀποικίας. Περὶ τὸ 40 π. Χ. ἐγένετο τὸ θέατρον πολέμου μεταξὺ τοῦ Ὀκταδιανοῦ καὶ τοῦ ὑπάτου Δευκίου Ἀντωνίου, ἀδελφεοῦ τοῦ μέλους τῆς Τριανδρίας. Κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀκταδιανοῦ κατεκρήνη, ἀνυποκομῆθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Augusta Perusia, διετήρησε δὲ καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τὴν σημασίαν τῆς.

Περουγίνος (Πέτρος Perugino, κυρίως Vanucci). Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ὀμβρικής ζωγραφικῆς σχολῆς, ὑπάρχας καὶ διδάσκαλος τοῦ Ραφαήλ. Ἐγεν. 1446 ἐν Città della Pieve, ἐτετέλεσε δὲ 1480-95 πολλὰ ἔργα ἐν Ῥώμῃ τῇ ἐντολῇ τῶν παπῶν, ἰδρυσεν εἰς τὴν Περουγίαν σχολὴν ζωγράφων, ἥτις

ταχέως ἐγένετο ἀκμαϊοτάτη, διαμείνας δ' ἐνταῦθα καὶ ἐν ἀλλαῖς πόλεσιν ἀπέθανε τῷ 1524. Τὸ κατ' ἀρχὰς διετέλει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς σχολῆς τῶν Φλωρεντίνων βεαλιστῶν, ὕστερον δὲ ἐγένετο ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς χάριτος καὶ τῆς βρεμβώδους ἐκφράσεως τῆς χαρακτηριζούσης τὴν Ὀμβρικήν σχολήν. Περιφῆμαι πίνακες αὐτοῦ εἶναι μετὰ ὁ ἄλλων ὁ Ἐνταριασμὸς τοῦ Χριστοῦ (μουσεῖον τῆς Λυῶνος), ἡ Παναγία ἐπὶ τοῦ θρόνου (Βατικανόν), ἡ Ἀνάληψις τῆς Παναγίας (ἁκαδῆμ. τῆς Φλωρεντίας), πλείστα δὲ τοιχογραφαίαι εὐρίσκονται ἐν Φλωρεντίᾳ, Περουζίᾳ καὶ.

Περουζές. Βλ. Καλλιτέης.

Περουλάδες. Κώμη τῆς Κερκύρας ἐν τῷ δῆμῳ Ἀμφιπαγιτῶν, κειμένη κατὰ τὸ βρεσιότατον ἀκρωτήριον τῆς νήσου Δράστι. Ἀπέχει ἀπὸ Μαγυλαδῆς πρὸς Β 50' καὶ ἔχει 849 κατ.

Πέρπαινη. Χωρ. τοῦ δῆμ. Θεραπυνῶν τῆς Ἀρκαδίας, ἔχον 301 κατ. [Μ.Σ.]

Περπινγὰν (Perpignan). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀνατολ. Πυρηναίων, φερόμενον πρώτης ταξείως, 11 χμ. ἀπὸ τῶν ἐκδοίων τοῦ Τέτ εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Διαιρεῖται διὰ τοῦ ἐρμητικοῦ ῥυακὸς Βάσση εἰς τὴν ὑψηλότερον κειμένην Νεάπολιν καὶ τὴν ἀκανονίστως ὁικοδομημένην παλαιάν πόλιν καὶ προστατεύεται ὑπὸ ἀκροπόλεως περιλαμβανούσης 20 χιλ. στρατοῦ. Εἰς τὴν ἐδρὰ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ ἐκτὸς ἄλλων ἱεροσπουδαστήριον, κολλέγιον, βοτανικὸν κήπον, μητρόπολιν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου (18ρ. 1324) καὶ ἄλλα περίεργα κτίρια. Οἱ 25 167 κατ. διατηροῦσιν ἀμπελουργίαν, κηπουρίαν, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίον τῶν προϊόντων. Κατὰ τὸν 18' καὶ 11' αἰῶνα τὸ Π. ἦτο ἐδρὰ τῶν βασιλέων τῆς Μαγιόρκα.

Περραιβοὶ ἢ Περραιβοί. Φιλοπόλεμος ἀρχαῖος λαὸς τῆς Θεσσαλίας, ἐν τῇ Ἰσθμιοῦτιδι καὶ Πελαγονίῳ. Ἐν τοῖς ὕστερον ἢ ἀπ' αὐτῶν κληθεῖσα Περραιβία ἐξαστείνεται ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ πρὸς Β μετὰ τῶν Καμβουνίων ἔρπον καὶ τοῦ Ὀλύμπου μέχρι τῆς Μακεδονίας, μετὰ τῶν πόλεων Μαλλίας, Ὀλοσσῶνας, Πυθίου, Δολιχῆς κλ.

Περραιβὸς (Χριστοφόρος). Ἐτοῖρος τῆς φιλικῆς Ἐταιρίας ἐκ τῶν ἐνθερμοτέρων, ἐνεργάτατον λαβὼν μέρος καὶ εἰς τὸν ἑρπὺν ἀγωνά. Ἐγενήθη ἐν Περραιβίᾳ τῆς Θεσσαλίας περὶ τὸ 1773, εἰκοσαετὸς δὲ περὶ τοῦ Ἰ. Ἰ. ἔργισθη ἐν βουκουρεστῶ καὶ Βιέννῃ μετὰ τοῦ Ῥήγα, μεθ' οὗ συλληθεὶς κατόπιν ἐν Τεργέστη, ἀπηλλάγη διὰ τῆς προστασίας τοῦ Γάλλου προξένου καὶ ἀπελθὼν εἰς Κέρκυραν (1797) ἐσθλὸν εἰς τὴν γαλλικὴν

στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Τῷ 1817 ἀπελθὼν εἰς Ῥωσίαν ἐμυήθη τὰ τῆς Ἐταιρίας ἐν Μόσχᾳ, ὑπέβαλε δὲ τότε εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον σ. ἐδίων ἐπαναστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἀμέσως καταβὰς εἰς Μάνην εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς συμριλιώσεως τῶν διαφερομένων οἰκογενειῶν καὶ διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἀγῶνος. Συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Ὑψηλάντου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἑπειρὸν μικρὸν πρὸ τῆς ἐνάρξεως. ἐνταῦθα δὲ συνεμερίσθη ἐνεργῶς πάντας τοὺς ἀγωνά καὶ τὰ δεινοπαθήματα τῶν Σουλιωτῶν, πολεμῶν, περιθάλπων, συμβουλεύων, ἐνθουσιάζων. Ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὑπῆρξε φρουράρχος τῆς μεταξὺ Πρεβέζης καὶ Πάργας Ῥινιάσσης· κατὰ δὲ τὴν πολιορκίαν τοῦ Σουλίου ὑπερήντησε μετὰ τοῦ Δράκου καὶ Ζάρμπα τὴν ἐπικαίρον θέσιν Χώνια. Λήξαντος τοῦ ἐνταῦθα ἀγῶνος, ἐν τῇ Στερεᾷ διαμένων ὑπῆρξεν ἐπὶ τινὰ χρόνον (182') ὑπουργὸς τοῦ πολέμου καὶ ἐπεχειρήσε τὴν ματαιωθείσαν ἐκστρατείαν εἰς Ὀλυμπόν, προχωρήσας μέχρι Τρικέρων. Κατόπιν μετέσχε τῆς ἀποκρούσεως τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ τῆς Σμιάθου, τῆς ἐν Ἀμπλιανῇ μάχης, τῶν ἐν Πανάσσαρῃ καὶ Πεντώρῃ, τῶν ἐν Ἀττικῇ πρὸς διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην ὡς στρατηγός, τῶν ἐν Ἀραχῶν καὶ Τουρκοχωρίῳ, τῆς ἐν Τσερασανίῳ τῶν Ἀττικῆς (1827). Πιθανῶς δὲ ἠκολούθησε καὶ τὸν Ὑψηλάντην ἐν τῇ κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείᾳ. Μετὰ τὴν ἡττὰν τῶν πραγμάτων ἐγένετο τῷ 1835 συνταγματάρχης τῆς φάλαγγος. Τῷ δὲ 1836 ἐδημοσίευσεν τὸ πολυτίμον αὐτοῦ σύγγραμμα «Ἀπομνημονεύματα πολεμικά», ἐν ᾧ περιγράφει λεπτομερέστατα τὰς τε μάχας ἐν αἷς παρέστη καὶ πολλὰς ἄλλας αὐτ' ἀκριβεῖς τοῦ πληροφρέας. Ἄλλο δ' ἔργον τοῦ Π. εἶναι σύντομος Ἱστορία τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Πάργας, ἐκδοθεῖσα τῷ 1815 ἐν Βενετίᾳ ἢς νέα ἐκδόσις πολὺτελειότερα ἐγένετο τῷ 1857. Τῷ δὲ 1860 ἐδημοσίευσεν ὁ Π. σύντομον βιογραφίαν Ῥήγα τοῦ Φερραίου. Τῷ 1844 προήχθη εἰς ὑποστράτηγον καὶ ἀπέθανεν πλήρης ἡμερῶν τῷ 1863. [Α.Ν.Γ.]

Περρώ (Γεώργιος Perrot). Γάλλος ἱραιολόγος γενν. 1832 ἐν Βελιενέφ-Σαιν-Ζωρῆ. Ἀπὸ τοῦ 1855 μέχρι 1858 διέμενεν ὡς μέλος τῆς γαλλ. ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπεχειρήσε 1861 ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, ὅπου μετὰ τῶν ἄλλων ἀντέγραψε πρῶτος τὸ λεγόμενον μνημεῖον τῆς Ἀγκύρας. Τῷ 1872 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῷ ἱνστιτούτῳ σχολείῳ καὶ 1883 διευθυντὴς αὐτοῦ, τῷ 1877 ἤδη διορισθεὶς καὶ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ. Ἐργαφ. Exploit. arch. de la Galatie et de la Bithynie (1883—72), Mémoire sur l'île

de Thasos (6e εκδ. 1867). Essai sur le droit public et privé de la républ. athénienne (1867, έβραβεύθη), L'éloquence à Athènes : Les précurseurs de Démosthène (1878). Μετά δὲ τοῦ Chipiez δημοσιεύει τὸ σπουδαιότατον ἔργον L'art dans l'antiquité (1881 κέ.) [B.E.]

Περρώ (Κάρολος Perrault). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. 1628 ἐν Παρίσις, σπουδάζας τὴν νομικὴν καὶ διατελέσας εἴτα μεταξὺ ἄλλων καὶ βιβλιοφύλαξ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ὥραιων τεχνῶν. Τῷ 1671 ἐξελέγη μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀπέθανε 1703 ὡς γεν. ἐλεγκτὴς τῶν δημοσίων ἔργων. Κυρίως γνωστὸς ἐγένετο διὰ τῆς συλλογῆς τοῦ τῶν γαλλικῶν δημοσίων παραμυθίων Contes de ma mer l'Oye (1697) ἥτις ἔκτοτε διέμεινε ἐν τῶν λαοφιλεστέρων ἔργων τῆς γαλλ. φιλολογίας. [M.F.]

Πέρης (Perche). Χώρα τῆς βορ. Γαλλίας, ἀνήκουσα ἄλλοτε κατὰ μέρος εἰς τὴν Νορμανδίαν, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Ὀρλεανίαν, νῦν δὲ εἰς τοὺς νομοὺς Ὀρνὴ καὶ Ἐρκαλ-Δίγης. Εἶναι γνωστὴ διὰ τὰ λινὰ ὑφάσματα καὶ ἴδιον εἶδος ἵππων (βλ. λ.). [M.S.]

Πέρσαινα. Χωρίον τοῦ δήμου Ὠλένης ἐν Ἠλείᾳ ἐν ταῖς Δ ὑπηρεσίαις τῆς Φολῆς, 3 ὥρ. ΒΑ τοῦ Λαντζοῦ, ἔχον γραμματοσχολεῖον καὶ 219 κατ. [Γ.Πδ.]

Περσαῖος. Στωϊκὸς φιλόσοφος, ἐκ Κιτίου καταγόμενος, ὑπάρξας δούλος τοῦ Ζήνωνος καὶ εἴτα μαθητὴς αὐτοῦ, ζήσας ἐν τῇ αὐτῇ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ καὶ ἀποθανὼν περὶ τὸ 243 π. Χ. [T.E.M.]

Περσέπολις ἢ καὶ Περσάιπις. Μία τῶν πρωτεύουσῶν τοῦ Περσικοῦ κράτους καὶ νεκρόπολις τῶν βασιλείων, κειμένη ἐν μακρὰν τοῦ Κύρου ποτ. Σημασίαν προσέλαβεν ὅφ' ὅπου ἐνταῦθα Δαρείος ὁ Α' ἱδρυσεν τὰ λαμπρότατα ἀνάκτορα οἴου τοῦ κράτους καὶ οἱ διάδοχοι ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα του. Παρ' Ἑλλήσιν ἐκαλεῖτο ἡ πόλις Πέρσαι καὶ μόλις πρὸς τὸ τέλος τοῦ Δ' αἰῶνος ἀναφαινεται τὸ ὄνομα Π. Τὰ ἀνάκτορα ἐνέπρησεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Ἀρβήλοις μάχην (330). Ἀπὸ τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος τὴν θέσιν τῆς Π. κατεῖχεν ἡ σημαντικὴ πόλις Ἰσταχάρ, ἥτις κατηρμήθη κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα. Τα εἰρεῖπια τῶν ἀνακτόρων σώζονται πιθανῶς ἐν τοῖς νῦν Τσιχλί-μιναρὲ ἢ Ταχτί-Τζεμιστ καλουμένοις. [Δ.Λ.]

Περσεύς. Εἷς τῶν τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας ἡρώων, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δανάης. Τὰς πρώτας τύχας αὐτοῦ καὶ τὸ κατόρθωμα τῆς κατακτήσεως τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης βλ. ἐν τοῖς ἄρθροις Δανάη καὶ Γοργώ. Ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ αἵλου τοῦτου ἡλευθέρωσε καὶ εἴτα ἐνυμρεύθη τὴν Ἀν-

δρομέαν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Αἰθιῶπων Κηφείως, ἣν ὁ πατὴρ ἐξεθῆκε κατὰ τὸν χρησμὸν ἐπὶ βράχου ἵνα γίνῃ βορὰ θαλάσσιου τέρατος καὶ ἐλευθερωθῇ οὕτως ἡ γῶρα ἀπὸ τῆς πληγῆς ταύτης, ἣν εἶχε πέμψῃ ὁ Περσεὺς ἐπὶ τὴν γῆν διότι ἡ μήτηρ τῆς Ἀνδρομέδας Κατσίόπεια ἔλεγεν ἐαυτὴν ὥραιότεραν τῶν Νηρηίδων. Ἐπανελθὼν εἰς Σέριφον παρέλαβε τὴν μητέρα του καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἀργος, οὗ τὸν αὐτῷ ἀνήκοντα θρόνον παραχωρήσας εἰς τὸν ἐξαδέλφον του Μεγαπένθον, ἔλαβεν εἰς ἀντάλλαγμα τὴν Τυρυνθα. Ἐγένετο δὲ ἱδρυτὴς τῆς Μιδείας καὶ τῶν Μυκηνῶν. Ὡς ἡμίθεος ὁ Π. εἶχεν ἡρώα ἐν Ἀργεῖ, Σερίφῳ. Ἀθῆναις κτλ. [Δ.Μ.]

Περσεύς. Ἀστερισμὸς τοῦ βορείου οὐρανοῦ ὑπὸ ὀρθὴν ἀνάκλινιν 1 ὥρ. 30'—4 ὥρ. 35' καὶ βορείαν ἀπόκλινιν 31^ο—57^ο, περιλαμβάνων κατὰ τὴν Η eis 136 ἀστέρας ἐρατοὺς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ περίφημος Ἀλγόλ.

Περσεύς. Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Ἀντιγονιδῶν, πρεσβύτερος, ἀλλὰ νέος, υἱὸς Φιλίππου τοῦ Β', ἐν διεδέχθη τῷ 179 π. Χ. ἵνα στερεώσῃ τὴν θέσιν τοῦ ἀπέναντι τῶν Ῥωμαίων συνῆψε φιλικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων, Θρακῶν, Ἰλλυριῶν κλ. Ἀλλὰ τὸ ἀναποφασιστον αὐτοῦ ἐματὰίωσε κοινὴν τινα καὶ γενναίαν ἐνέργειαν. Τῷ 172 ἐκηρύχθη κατ' αὐτοῦ ὁ πόλεμος· ἀλλ' αἱ πρῶται προσβολαὶ τῶν Ῥωμαίων ἀπέτυχον, μέχρι οὗ ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν αὐτῶν ὁ Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Μακεδόνας ἐν Πύδνᾳ τῷ 168. Ὁ Π. φεύγων μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ ἀπῆλθεν εἰς Σαμοθράκην, ὅπου παραδόχως μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς Ῥωμαίους καθεῖρχθη ἐν Ἀλβᾷ ἐνταῦθα δὲ καὶ ἀπέθανε τῷ 168. [I.K.Π.]

Περσεφόνη (μυθολ.) ἡ Περσεφόνη, Περσεάσσα, Φερτέρασσα (λατινιστὶ Proserpina). Θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δήμητρος, μεθ' ἧς ἦτο στενωτάτα συνδεδεμένη ἐν τῷ μύθῳ καὶ τῇ λατρείᾳ. Ἡ Δήμητηρ (= Ἡ μήτηρ) ἡ Δήμητρα (λατινιστὶ Ceres), θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ἦν ἡ θεὰ ἡ προστατεύουσα τὴν γεωργίαν καὶ εἰς τῶν σιτηρῶν (δημητριακῶν), ὧν τὴν καλλιέργειαν ἐδίδασκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, παραγαγούσα οὕτως αὐτοὺς εἰς βίον μαλόν πεπολιτισμένον, μετὰ κατοικίας σταθερᾶς καὶ νόμων κοινωνικῶν· ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην γονιμότητα ἦτοί τὰς ἐγγάμους γυναῖκας προστάτευεν. Ὅτε ποτὲ ὁ Πλούτων, ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἐφ' ἄρματος ἀναθρῶν, ἤρπασεν ἐν Σικελίᾳ τὴν Π. καὶ ἀπήγαγεν αὐτὴν εἰς Ἀδην, ἐξαλλος ἡ Δήμητηρ περιέτριχε μετὰ δάδων τὴν γῆν ἀνα-

ζητοῦσα τὴν θυγατέρα τῆς ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας, μέχρις οὗ παρὰ τοῦ πάντα ἐφορῶντος Ἠλίου ἐπληροφρονήθη τὴν τύχην αὐτῆς. Τότε καταλιποῦσα τὸν Ὀλυμπον ἐκρύβη ἀφανῆς μεταῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ γῆ οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἀνέβιδε καρπὸν. Ὁ Ζεὺς ὑπεσχέθη εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόδοσιν τῆς θυγατρὸς τῆς ἂν αὕτη δὲν εἶχεν ἤδη φάγη τι ἐν Ἄδου· ἄλλ' ἐξακριβωθέντος ὅτι εἶχε φάγη ἡ Π. κόκκους τινὰς ροῖας (τὸ ἐμβλημα τοῦ γάμου), συνεβίβασεν ὁ Ζεὺς τὰ πράγματα, ὀρίσας ἵνα ἡ Π. κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους ἦτοί τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος, μένη μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐπὶ γῆς, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ διάγει ὑπὸ γῆς μετὰ τοῦ Πλούτωνος. Ὁ μῦθος οὗτος, ὑπεμφαινὼν τὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐμφάνειν, ἀκμὴν καὶ ἐξαφάνειν τῆς βλαστήσεως, ἦτο ἡ κυριώτερα βᾶσις τῶν Ἑλευσινείων μυστηρίων (βλ. Ἑλευσίς), ἐν αἷς ἡ Π. ἐλαμβάνετο ὡς ἐμβλημα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς ἀλλῆς λατρείας τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Π., ἥτις καὶ Κόρη ἀπλῶς ἐκαλεῖτο. Μετέπειθε δὲ τῆς λατρείας ταύτης καὶ ὁ Τριτόλεμος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλευσίνος Κελεῦ, ὃν ἡ Δήμητηρ, εὐγνωμονοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα διὰ τὴν ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχε παρ' αὐτῇ, ὅτε, ὡς εἴρηται, ὠργισμένη διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Π. περιεπλανατο ἀγνώριστος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐδίδασκε τὴν γεωργίαν καὶ ἀπέστειλεν ἵνα διαδώσῃ αὐτὴν πανταχοῦ. Ὁ μῦθος ἀναφέρει ὅτι ἡ Δ. προσληγούσα ὑπὸ τοῦ Κελεῦ ὡς τροφὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ Δημόφροντος, ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ τοῦτον ἀθάνατον, ἐφ' ᾧ καὶ ἔτρεφεν αὐτὸν δι' ἀμβροσίας, τὴν δὲ νύκτα κρυφίως ἐβούλετο ἐντὸς φλογῶν ἄλλ' ἰδοῦσα ποτὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἡ μήτηρ Μετάνειρα ἔρριψε κραυγὰς, ἐματαιώθη δ' οὕτως ὁ σκοπὸς τῆς θεᾶς, ἥτις ἠναγκάσθη νὰ ἀποκαλύψῃ ἑαυτήν· τότε δὲ ἐδίδασκεν ἡ Δ. τὸν Τριτόλεμον, ὃν ἄλλοι ταυτίζουσι τῷ Δημόφροντι καὶ ἄλλοι λέγουσιν υἱὸν τοῦ Ἑλευσίνος Ἑορτῆ ἐπίσημος τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Π. ἦσαν ἐν Ἀττικῇ τὰ Θεσμοφόρια (βλ. λ.). Ἑλευσινῶντες δὲ κυριώτατα μὲν ἐν Ἀττικῇ, καὶ Σικελίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, Θεσσαλίᾳ, Κρήτῃ, ἐν ταῖς ἀποικίαις καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν χώραν. Εἰς τὴν Δήμητρα ἐβύοντο καὶ ταῦροι καὶ θαλάσσιοι, ἀλλὰ πρὸ παντῶν οὖς (διὰ τὸ γόνιμον αὐτῶν), προσεφέροντο δὲ καρποὶ καὶ μέλι καὶ ἱερὰ αὐτῇ ἦσαν ὁ στάχυς τοῦ αἵτου καὶ ἡ μύκη ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ καρποφόρα δένδρα. Παριστάνετο δὲ ὑπὸ τῆς τέχνης ἡ Δήμητηρ ὑπὸ μορφῇν ὠρίμου καὶ εὐσταλοῦς γυναικὸς μετὰ πλήρους περιβολῆς καὶ κάλυπτρας, κεκοσμημένη τὴν κεφαλὴν διὰ σταχυῶν ἢ φέρουσα τοιοῦτος ἡ μύκωνα ἢ καρπῶν πλήρης κάνιστρον ἀνα χεῖρας ἢ κρατοῦσα δαδᾶ· ἡ δὲ Π. ὅτε μὲν ὁμαίως

πῶς, ἀλλ' ὡς νεαρὰ κόρη, ὅτε δὲ ὡς σύζυγος τοῦ Πλούτωνος ἐπὶ θρόνου καθήμενη, μετὰ φυσιογνωμίας αὐστηράς. Παρὰ τοῖς ὁρφακοῖς καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις μυστηρίοις παριστάνεται ἡ Π. ὡς παντοδύναμος θεὰ τῆς φύσεως, τὰ πάντα παράγουσα καὶ πάντα ἐξολοθρεύουσα, καὶ συνδέεται ἢ ταυτίζεται μετ' ἄλλων μυστικῶν θεοτήτων, τῆς Ῥέας, τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἑκάτης κλ. Ὑπὸ τὴν μυστικὴν δὲ ταύτην μορφήν τῆς ἡ Π. ἐλέγετο καὶ μήτηρ τοῦ Διονύσου Ζαγρέως ἐκ τοῦ Διὸς, ὁμιλήσαντος αὐτῇ ὑπὸ μορφῇν ὄφως. [Δ.Μ.]

Περσία. Κράτος τῆς προσθίας Ἀσίας, ἔχον ἐμβ. 1 645 000 τ.χμ. καὶ περ. 7 1/2 εκατ. κατ., περιλαμβάνον δὲ τὸ Δ μέρος τοῦ Ἰρανικοῦ ὑψιπέδιου (1000-1500 μ. μέστυ ὕψους) μετὰ τοῦ ὅρους Ἑλδούρης (5630 μ.) πρὸς Β. τῶν ὁρέων τοῦ Κουρδιστάν (Ἑλδενδ) καὶ Λουριστάν πρὸς Δ, τῶν ἀνδρίων τοῦ Φαρσιστάν καὶ Ἀριστάν πρὸς Ν καὶ τῶν Ἀλπεων τοῦ Ἀσερβαϊτζάν (3 812 μ.) πρὸς ΒΔ. Τὸ ἔδαφος τοῦ ὑψιπέδιου εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον πηλῶδες, ἀλατούχον, πτωχὸν εἰς ὕδωρ καὶ στερούμενον πρὸ πάντων δασῶν· μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἀλύσεων τῶν ὁρέων ἐκτείνονται μακρὰ κοιλάδες παραδείσου γαρφικότητος. Ἐκ τῶν ποταμῶν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Κέρχας, Κάρουν καὶ Ἀρης, ὧν ὅμως οὐδεὶς πλωτός. οἱ δὲ πλείστοι ἀποστεγνύονται τὸ θέρος· ἀλλοτε ὑπῆρχον πολλά διώρυγες, ὧν ὅμως ὀλίγαι τανῦν ἐκτελοῦσι πλέον τὸν σκοπὸν τῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι ὡς ἐπὶ πλείστον Τατζίκοι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Περσῶν, Μήδων, Βάκτρων κλ. μετ' ὧν ἀνέμιχθησαν ἐπὶ κλυδές, ἔχουσι δὲ σχεδὸν ἅπαντες μόνιμον κιτοικίαν καὶ καταγίνονται εἰς γεωργίαν, παράγουσαν ὄρυζαν, ὀπώρας, ὄπριον, καπνὸν κλ., εἰς ἐκμετάλλευσιν τῶν ὀρυχείων (μεταξὺ ἄλλων εὐρίσκονται πολλοὶ περριζέδες, κυρίως ἐν Νισαπούρ), εἰς ἐμπορίον (διὰ καραβανίων) καὶ ποιικίλην βιομηχανίαν, ἥτις παράγει σάλια, τάπητας, μεταξωτὰ ὑφάσματα, δέρματα, ὠρεῖα ὀπλα, ῥοδέλαιον καὶ ἄλλα ἀρώματα. Εἶναι δὲ εὐφρεῖς, ἀγαπῶσι τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ πανοῦργοι εἶναι καὶ ἄπιστοι, πρεσβεύουσι δὲ τὸν σιχίτισμόν. Ἀλλὰ κύριοι τῆς χώρας εἶναι οἱ Ἰλιγιάτ ἢ Ἰλάτ (Κατζάρ, ἐξ ὧν καὶ ἡ σημερινὴ δυναστεία), φιλοπόλεμοι νομαδικὰ φυλὰ τουρκμενικῆς καὶ κουρδικῆς καταγωγῆς, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς 2 1/2 εκατομμ. καὶ ἐξ ὧν ἀποτελεῖται καὶ ὁ πυρὴν τοῦ στρατοῦ πρὸς τοῦτοις ὑπάρχουσι Πάρσοι (κυρίως ἐν Ἰεζδ καὶ Κερμάν, περ. 8 000), Ἀρμένιοι καὶ Νεστοριανοὶ χριστιανοὶ (ἐν ταῖς δυτ. ἐπαρχίαις, ὑποκείμενοι εἰς τὸν Ἀρμένιον ἐπίσκοπον ἐν

Ίσπαχάν, περ. 66 χιλ.) και τέλος Ίουδαίοι (περ. 19 000). Τὸ ἐμπόριον εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας Ἀρμενίων, Ἰνδῶν καὶ Εὐρωπαίων ἐξάγονται δὲ κυρίως ὄπιοι, μαργαρίται, βάμβαξ, σάλια, καπνός, σίτες, σουλτανίνα καὶ ἀμύγδαλα, ἐν ὧν αξίας 77 1/2 ἑκατομμ. φρ., εἰσάγονται δὲ κυρίως βαμβακερά υφάσματα, χάρτης, σάκχαρον, τέιον καὶ σίδηρος (132 ἑκατομμ. φρ.). Κέντρα τοῦ ἐμπορίου εἶναι Τεβρίξ, Βουσχίρ, Αἰγγέ, Βεν-δερ-Ἀββάς. Μορφὴ τῆς πολιτείας εἶναι ὁ δεσποτισμός· ἐν τούτοις οἱ χάναι τῶν Ἰλὰτ καὶ οἱ κυβερνῆται τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουσι πολὺ ἀνεξάρτητον θέσιν. Ὁ «σάχης» (τανὺν ὁ Νάσρ-ἔδ-δίν, ἀπὸ τοῦ 1848), φέρων τὸν τίτλον schah-in-schah τ. ἑ. βασιλεὺς τῶν βασιλείων, εἶναι συγχρόνως ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχὼν. Τὰ ἔσοδα τοῦ κράτους ἀνέρχονται εἰς 41 ἑκατομμ. φρ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 38 ἑκατ. Κυρίως φορολογοῦνται οἱ γεωργοὶ (μέχρι 25 % τῆς παραγωγῆς) καὶ οἱ ἔμποροι (διὰ κεφαλικοῦ φόρου)· δημόσιον δὲ χρέος δὲν ὑπάρχει. Ὁ στρατὸς ἀποτελεῖται ἐκ 54 χιλ. ἀνδρῶν καὶ 10 000 ἔθνοφυλάκων. Κοινὸν νόμισμα εἶναι τὸ κρὰν=0,53 φρ., πρὸς τούτοις τὸ χρυσοῦν τεμάν=9.40 φρ. Τὸ μῆκος τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἀνῆλθε τῇ 1891 εἰς 6650 χμ. Τὸ κράτος διαιρεῖται εἰς 4 Γενικά κυβερνεῖα (Ἀσερβαϊτζάν, Τεχεράν, Χοραζάν καὶ Ἰσπαχάν) καὶ 6 κυβερνεῖα (Ἀστεραβάδ, Μασενδεραν, Γιλάν, Χαμσέ, Κασβίν καὶ Γέρρους), ἀλλοτε δὲ διήρρητο εἰς 12 ἐπαρχίας (Ἰράκ Ἀτζμί, Φαρσιστάν, Λαριστάν κλ.). Πρωτεύουσα εἶναι Τεχεράν.

Ἱστορία. Κοιτίς τοῦ κατέπιν μεγάλοιο Περσικοῦ κράτους ὑπῆρξεν ἡ ἐπαρχία Περσίς, μεταξὺ Καρμανίας, Μηλίας, Σουσσιανῆς καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι αὐτῆς ἀποτελοῦντο ἐκ διαφόρων φυλῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Πασαργάδαι ἦσαν οἱ διαπρεπέστεροι, καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν νομαδικῶν ὀρδῶν, αἵτινες ὕστερον περιελαμβάνοντο ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Περσῶν. Ἐκ τῶν οἰκογενειῶν τῶν Πασαργαδῶν ἡ σήμαντικωτέρα ἦτο ἡ τῶν Ἀχαιμενιδῶν, οἱ ἀπόγονοι δὴλα δὴ τοῦ τελευταίου βασιλέως Ἀχαιμένους, τοῦ ἐκθρονισθέντος τῇ 650 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Μήδου Φραόρτου. Ὁ Κύρος (559-529 π. Χ.), καθαιρέσας τὴν δυναστείαν τῶν Μήδων διὰ τῆς κατὰ τοῦ Ἀστυάγου νίκης του, ἐγένετο ἰδρυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους καὶ κατέστησε τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ, νικήσας τὸν τῆς Λυδίας βασιλέα Κροῖσον (546), ὑποτάξας δὲ τὴν Βαβυλωνίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Καμβύσης (529-22) ἐκυρίευσεν τὴν Τύρον, Κύπρον καὶ Αἴγυπτον, ὁ δὲ μετὰ τὴν βραχυχρόνιον βασιλείαν τοῦ Πseudo-Σμέρσιος ἐκλεγεῖς Δαρεῖος Δ' ὁ Ὑστάσπης (521-

485), ὁ μετὰ τὸν Κύρον ὑπάρξας ὁ μέγιστος βασιλεὺς ἐκ τῆς δυναστείας, ὑπέταξε τὴν ἐπαναστατήσαν Βαβυλῶνα, τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐνῷ οἱ στρατηγοὶ τοῦ ἡττήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐν Μαραθῶνι (490). Καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ξέρξου Δ' (485-85) εἰς Ἑλλάδα ἐκστρατεία ἐναυάγησεν εἰκτῶς διὰ τῶν ἡττῶν ἐν Σαλαμῖνι (480) Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλη (479), καὶ μάλιστα ἡ Π. περιήλθεν ἀπὸ ἐπιθετικῆς εἰς ἀμυντικὴν θέσιν, ἥτις ἐξηκολούθησε καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀρταξέρξου Δ' Μακρόχειρος (464-24, βλ. Περσικοὶ πόλεμοι). οὗτος ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον δι' αἰματηρὰς ἀνακτορικῆς ἐπαναστάσεως, κατώρηνσε νὰ ἐπικρατήσῃ ἐν τῇ πάλῃ μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἐχθρῶν καὶ καθυπέταξε τοὺς ἐπαναστάντας Βακτρίους καὶ Αἰγυπτίους (462 καὶ 455). Μετὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐκλείσσε τὴν λεγ. Κιμώνειον εἰρήνην (449), διὰ τῆς ὁποίας βεβήθησαν ἐλευθεροὶ αἱ τῆς Δ Μικρᾶς Ἀσίας ἑλληνίδες πόλεις καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι. Οἱ κατόπιν βασιλεῖς οὖντες Ξέρξης Β' καὶ Σογδιανὸς ἐρονεύθησαν μετὰ βραχείου χρόνου, ἀνῆλθε δ' εἰς τὸν θρόνον ὁ νέος υἱὸς τοῦ Ἀρταξέρξου Ὁχος, ὑπὸ τὸ ὄνομα Δαρεῖος Β' Νότος (424-405). Τὸ κράτος παρήκμαζεν ὁλοκλήρως, καίτοι ὁ κυριώτερος ἀνταγωνιστὴς, οἱ Ἀθηναῖοι, παρηγγωνίζοντο διὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Τούτου ὁ υἱὸς, Ἀρταξέρξης Β' ὁ Μνήμων (404-358), ἐκτεθλημένος δεσπότης, εὗρε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας του ἐπικίνδυνον ἐχθρὸν τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἀδελφόν, Κύρον τὸν νεώτερον· ὅτε ὁμοῦ οὗτος ἐπέσεν ἐν τῇ ἐν Κουανάξοις μάχῃ (401), διετηρήθη ἐν τῇ θρόνῳ παρὰ τοὺς μακροχρόνιους μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων πολέμους (399-386) καὶ τὴν ἐπικίνδυνον ἐπαναστάσιν τῶν σατραπῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (368-358), χάρις εἰς τοὺς λαμπροὺς στρατηγούς καὶ συμβούλους του. Διὰ νέας ἀνακτορικῆς ἐπαναστάσεως ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον μετ' αὐτὸν ὁ νέος υἱὸς τοῦ Ἀρταξέρξης Γ' Ὁχος (358-336), ὅστις ἐγένετο τῇ 345 πάλιν κύριος τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀποκατέστησε τὸ κράτος ἐν τῇ παλαιστέρῳ μεγέθει, ἀλλ' ἐδολοφονήθη, ὡς καὶ ὁ μικρὸν μόνον βασιλεύσας υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ἀρσῆς (337-6). Τούτον δὲ διαδέχθη ὁ Δαρεῖος Γ' Κοδομαννὸς (336-330) ὅστις ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀκαταμάχητον ἐρμῇ τοῦ μεγ. Ἀλεξάνδρου.

Ὅτε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323) διεμελίσθη τὸ κράτος αὐτοῦ, τὴν Π. ἔλαβον οἱ Σελευκίδαι, οἵτινες ὅμως ἤδη περὶ τὸ 240 ἐξελελήθησαν ἐκ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῶν Ἀρτακιδῶν (Πάρθων)· ἐπὶ τῶν Πάρθων ὅμως ἡ χώρα εἶχεν ἰδίους ἡγεμόνας ἀναγνωρίζοντας μόνον τὴν ἐπικυριαρχίαν αὐτῶν. Καταλυθεῖς τῆς ἀρχῆς τῶν Πάρθων ἡ Π.

ἐγένετο ἐκ νέου σημαντικὸν κράτος ὑπὸ τὸν Ἀρδασίρ, υἱὸν τοῦ Σασάν, βασιλευσάντα 226-242 μ. Χ. Τὸ κράτος τῶν Σασσανιδῶν, οὗ ἡ δύναμις σχεδὸν ἐξιστοῦτο πρὸς τὸ ἀρχαῖον Περσικὸν κράτος, διήρκεσε 426 ἔτη. Ἡδὴ ὁ Ἀρδασίρ ἀνέλαβε τὸν κατὰ τῆς Ρώμης ἀγῶνα, ὅστις ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Σαπούρ ἢ Σαπούρ Α' (242-73), Ὁρμίζδ (273), Βαχράμ Α' (274-7) καὶ Βαχράμ Β' (277-94) διεξήχθη ὡς ἐπὶ πλείστον ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν αὐτοκρατόρων Γορδιανοῦ Γ', Οὐαλεριανοῦ καὶ Πρέβου· τέλος ὁ Ναρσῆς (293-303) νῆναγκάσθη νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαλερίου, νὰ συνθηκολογήσῃ καὶ παραχωρήσῃ μέρος τῆς πέρας τοῦ Τίγριδος χώρας, ὅπερ ὅμως Σαπούρ δ' Β' (310-79), διάδοχος τοῦ Ὁρμίζδ Β' (303-310), ἀνέκτησε πάλιν διὰ λυσιστάδους πολέμου (337-363). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, στερεώσαντος καὶ ἐκτείναντος τὸ κράτος ποικιλοτρόπως, διάφοροι πόλεμοι διεκοπτον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν εἰρήνην τῆς χώρας ἥτις ἤκμασεν ἐπὶ τῶν Ἀρδασίρ Β' (379-84), Σαπούρ Γ' (385-8) καὶ Βαχράμ Δ' (388-99). Κατὰ σειρὰν εἴτα ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὑπὲρ ἣ καὶ κατὰ τῆς Π. οἱ Ἀραβες, Οὐννοὶ καὶ Τούρκοι. Ἰεσδεγέρδ Δ' (399-420), φίλος τῶν Χριστιανῶν, ἔκλεισε 408 εἰρήνην μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ὁ δὲ Βαχράμ Ε' (420-39), ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον τῇ βῆθ-θείᾳ τῶν Ἀράβων, ἐπολέμησε κατὰ Θεοδοσίου τοῦ Β'. Μετὰ τὸν Ἰεσδεγέρδ Β' (439-57) ἐβασίλευσεν Ὁρμίζδ Γ', ὅστις ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Περῶζ καὶ τῶν Οὐννων, καθ' ὧν ὅμως εἴτα αὐτὸς ὁ Περῶζ ἔπαυσε μαχόμενος. Τὸν ἀνίσχυρον ἀδελφόν του Βαλάσχ (484-8) διεδέξατο ὁ υἱὸς τοῦ Περῶζ Καβὰδ Α' (488-531) ὅστις ἀνύψωσε πάλιν τὸ κράτος καὶ ἀνέλαβεν ἐπιτυχῶς τὸν μετὰ τοῦ Βυζαντίου (Ἰουστίνου Α' καὶ Ἰουστινιανοῦ Α') πόλεμον. Ἀξίος διάδοχος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Χοσρέδ (Χοσρόης, 531-79), εἰς τῶν μεγίστων Σασσανιδῶν, πολέμησας κατὰ τῶν Ἰνδῶν, Τούρκων, Ἀράβων καὶ κυρίως τῶν Βυζαντινῶν. Ὁ κατὰ τῶν Βυζαντινῶν πόλεμος ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τοῦ Ὁρμίζδ Δ' (579-90) καὶ τοῦ Χοσρέδ Β' (591-628), ὅστις ἀνύψωσε τὸ κράτος εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν, ἀπώλεσε δὲ πρὸς τὸ τέλος τῆς βασιλείας του τὰ κυριευθέντα διὰ τῶν νικῶν τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, καθήρηθη δὲ καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Καβὰδ Β', φονευθέντος ἐπίσης μετ' ὀλίγους μῆνας. Ἐπὶ ηκολούθησε δὲ ἐποχὴ μεγίστης ἀταξίας, ὠθησασα τὸ κράτος εἰς τὴν καταστροφὴν, ἣν δὲν ἤδυνήθη νὰ προλάβῃ ὁ ἀνδρείοτάτα πολεμήσας κατὰ τῶν Ἀράβων Ἰεσδεγέρδ Γ', ἑγγονος τοῦ Χοσρέδ· νικηθεὶς ἐν Καδισίᾳ 639 καὶ ἐν Νεχαβένδῃ 642 ἐγένετο ἐκπλω-

τος τοῦ θρόνου καὶ ἐφονεύθη 641, ὁ τελευταῖος οὗτος τῶν Σασσανιδῶν.

Διὰ τῶν νικῶν τῶν χαλιφῶν ἐξελίφεται ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας τὸ περσικὸν κράτος, καίτοι ἡ μεγάλη ἀκμὴ τῆς φιλολογίας ἀποδεικνύει ὅτι καὶ τότε ἐπεκράτει τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Ἡ χώρα εὕρισκετο εἰς τὰς χεῖρας διαφόρων δυναστειῶν σχεδὸν ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τῶν χαλιφῶν, ὧν αἱ σημαντικώτεραι ἦσαν ἐν Χορσάν οἱ Ταχρίδα (820-73), οἱ Σαφφάριδα (873-901), οἱ Σαμανίδα (874-998) καὶ κυρίως οἱ Γασανεβίδα, ἐξ ὧν ὁ Μαχμούτ ἐκυρίευσεν 999 τὸ Χορσάν, μέρος τῆς Β' Ἰνδίας, ὡς καὶ τὸ Ἰράκ, Χαμαδάν καὶ Ἰσπαχάν, τὰ ἑποῖα ὁ υἱὸς τοῦ Μασούτ πάλιν ἀπώλεσεν· οἱ Γοουρίδα· ἡ σουλτάνοι τοῦ Γούρ, ἐκβαλόντες 1183 τοὺς Γασανεβίδους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑποκύψαντες εἰς τοὺς Χοβαρσεμίους (1097-1231), ὧν ἰσχυρότεροι ἡγεμόνες (σάχαι) ἦσαν ὁ Τακασ, ὁ καταστρέψας τὸ Σελτζουκικὸν κράτος (1194), καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Μωάμεθ, ὁ ἐνώσας τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Π., ὑποκύψας δὲ αἰφνῆς 1220 εἰς τὸν Τζιγγίς-Χάν· οἱ Βουγίδα, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἤρχον ποτε σχεδὸν ὅλης τῆς Π. καὶ τῇ 945 ἐκυρίευσαν μάλιστὰ καὶ τὸ Βαγδάτιον, διέπρεψαν δὲ ὡς φίλοι τῆς ἐπιστήμης καὶ φιλολογίας καὶ ἡγεμόνευσαν μέχρι τοῦ 1055· τέλος οἱ Σελτζουκίδα, τουρκικὴ δυναστεία, τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν Χορσάν ἀκμάζαντες, εἴτα δὲ ἐκτεινάντες τὸ κράτος των ἐπὶ πολλῶν ἐπαρχιῶν, ὑποτάξαντες ἐπὶ Μασούτ τὸ Βαγδάτιον καὶ ἐπὶ Μελίκ φθάσαντες εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεώς των, καθ' ἣν ἦσαν κύριοι καὶ τῆς Γεωργίας, Συρίας καὶ Μ. Ἀσίας, διαμελισθέντες ὅμως κατόπιν εἰς 4 κράτη μετ' ὀλίγον ἐξαφανισθέντα. Διὰ τοῦ Τζιγγίς-Χάνου ἀπὸ τοῦ 1220 ἤρξατο ἐν Π. τὸ κράτος τῶν Τατάρων καὶ Μογγόλων. Ὁ ἑγγονος αὐτοῦ Χουλαγὺ ἐσχημάτισεν ἀνεξάρτητον κράτος, ὅπερ ὅμως ἐπὶ τῶν διαδόχων του παρήκμασε. Τῇ 1387 εἰσέβαλε νέα ὄρδῃ Μογγόλων ὑπὸ τὸν Τιμούρ (Ταμερλάνον), ἀλλὰ θανόντος αὐτοῦ (1405) ἐπέσθη ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐν Π. Ἀντικατεστάθησαν δὲ οἱ Μογγόλοι διὰ τῶν τουρκμενικῶν σιφῶν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων ἐπεκράτησε τέλος ὁ Οὐζούν-Χασάν (1467-78).

Ὁ ἑγγονος τούτου Ἰσμαήλ-Σεφί (1501-23) ὄρυσσε τῇ 1501 νέον Περσικὸν κράτος, ἀποκατέστησε τὸν ἀρχαῖον τίτλον τοῦ Σάχη καὶ δι' ἐπιτυχῶν πολέμων ἐσχημάτισεν αὐτοκρατορίαν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Κερμάν, Χορσάν καὶ Τουρκεστάν μέχρι τοῦ Διαρβεκίρ καὶ Ἰράκ. Οἱ διάδοχοι ὅμως αὐτοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς δυνάμεις των εἰς πολέμους κατ' ἐπαναστατῶν, μέχρις οὗτο ὁ μέγας Ἀδῶξ (1587-1628) ἀποκατέστησε

τὴν τάξιν καὶ ἐξέτεινε τὸ κράτος καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρμενίας, Μεσοποταμίας κλ., ἐξέλεξε τὸ Ἰσπαχάν ὡς ἔδραν του καὶ ἀνέπτυξε τὴν γῶραν ποικιλοτρόπως. Ἐπὶ τῶν διαδόχων του Σεφί (1628-42) καὶ Ἀββά Β' (1642-66) διεξήχθησαν πάλιν πόλεμοι κατὰ τῶν Τούρκων καὶ Ἰνδῶν, ἐπὶ Σουλεϊμάν δὲ (1666-94) καὶ Χουσεϊν (1694-1721) ἐπῆλθεν ἡ παρακμὴ, καταλήσασα εἴτα εἰς μεγίστην ἀναρχίαν, ἐξ ἧς ἐσώθη τέλος ἡ Π. ὑπὸ τοῦ Ναδέρ, ὅστις τὸ κατ' ἀρχάς ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῶν νομίμων διαδόχων, τέλος ὅμως ἀποθανόντος τοῦ Ἀββά Γ' κατέλαβεν ὁ ἴδιος τὴν θρόνον 1736 καὶ ἀνύψωσε τὸ κράτος εἰς τὴν προγενεστέραν αἴγλην, ἐκυρίευσε μάλιστα καὶ τὴν ἐν Ἰνδοστάν Δελχὴν καὶ ἐνίκησε τοὺς Τούρκους ἐν Ἐριβάν. Φονευθέντος δ' αὐτοῦ 1747 ἐπηκολούθησε πάλιν ἐποχὴ διαμελισμοῦ καὶ ταραχῆς, καθ' ἣν τὸ Ἀφγανιστάν ἐριστικῶς ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς Π., τὰ δὲ δυτικὰ μέρη διηρέθησαν εἰς πολλὰς μικρὰς ἀνεξαρτήτους ἡγεμονίας. Τέλος ὅμως Κούρδος τις (κατ' ἄλλους Πέρσης) Κερίμ-Χάν κατώρθωσε νὰ ἐνώσῃ πάλιν πολλὰς αὐτῶν καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν βασιλείαν του διὰ καλίστης διοικήσεως, ἐκλέξας ὡς πρωτεύουσαν τὸ Σχίρας (1755). Θανόντος αὐτοῦ 1779 ἐξεργάγησαν νέαι ἔριδες ὁ ἐπικρατήσας Ἀλῆ-Μουράτ (1781-85) καὶ ὁ διάδοχός του Τζαφάρ ματαίως ἀντεπεξῆλθον κατὰ τοῦ Ἀγά-Μωάμεθ, Τουρκμένου τινὸς ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Κατζάρων, ὅστις καθιστὰς ἀνεξάρτητος κατέλαβε διὰ τῶν ὁπλῶν σχεδὸν ἅπαν τὸ κράτος (1794) καὶ ἐβασίλευσε μετὰ μεγίστης ὠμότητος. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, Δολφονθέντος 1797, Φέθ-Ἀλῆς, ἐδρεύων ἐν Τεχεράν, περιῆλθεν εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ῥωσσίας, ὅστις ἐπῆνεγκε τὴν ἀπώλειαν τῆς Γεωργίας καὶ ἄλλων χωρῶν, καὶ ὅτε εἰσέβαλε κατόπιν εἰς Ῥωσσίας χώρας, ὑπέστη μεγίστην ἥτταν καὶ ἠναγκάσθη 1828 νὰ ποιήσῃ καὶ ἄλλας παραχωρήσεις καὶ πληρώσῃ μεγάλας ἀποζημιώσεις. Ὅτε ὁ Φέθ-Ἀλῆς τῷ 1834 ἀπέθανεν, ἐξησαλίσθη ὁ θρόνος διὰ κοινῆς ἐνεργείας τῆς Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας διὰ τὸν ἑγγονόν του Μωάμεθ, ὅστις συγχρόνως εἶχε νὰ παλαίσῃ καὶ κατὰ τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν καὶ κατὰ τῆς ἀντιζηλίας τῶν τὴν μεγίστην ἐν Π. ἐπιρροὴν ἐπιδιωκουσῶν δυνάμεων τούτων. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ χώρα δλίγον κατ' ὀλίγον ὑπέκυψεν εἰς τὰς παλαιότητας τῆς Ῥωσσίας, μέχρις οὗτου θανόντος αὐτοῦ τῷ 1848 ὁ νέος σάχης Νάσρ-ἔδ-διν ὠνόμασε βεζύρην τὸν δραστήριον Μιρζά-Ταγῆ-Χάν, ὅστις προσεπάθησε νὰ ἐπενέγκῃ πλείστας βελτιώσεις, διό καὶ ἐγένετο μιστὸς εἰς τοὺς ραδιούργους καὶ αὐλοκόλακας καὶ ἐφονεύθη τῷ 1851. Ἡ κατάληψις τῆς Ἐράτης (1852) ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐγένετο ἀφορμὴ ῥήξεως μετὰ τῶν Ἀγγλῶν,

οἵτινες ἀπεβίβασαν 9000 ἄνδρας εἰς Ἀβου-σεχίρ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐξήτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐράτης· πάλιν δὲ τῷ 1856 ἐπανειληφθεῖσης τῆς αὐτῆς ἀποπείρας, οἱ Ἀγγλοὶ ἀπεβιβάσθησαν ἐκ νέου καὶ ἐνίκησαν τὰ περσικά στρατεύματα, ἐπῆλθε δὲ 1857 συνθήκη. Εἰς τὰ κατόπιν ἔτη ἐπολέμησεν ἡ Π. κατὰ τῶν Τουρκμένων. Ἐκτοσε ὅμως ἐπεκράτησεν ἐν Π. εἰρήνην, ἐγένοντο δὲ πολλὰ προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως. [Μ.Σ.]

Περσικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία
Ἡ σημερινὴ περσικὴ γλῶσσα εἶναι θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας (βλ. Ἰρανικαὶ γλῶσσαι), ἧς ἀπέβαλεν ὅμως τὰς παραγωγικὰς συλλαβὰς καὶ τὰς κλίσεις. Ὁ καθαρώτερος τύπος αὐτῆς εὐρίσκεται ἐν τῷ Schāhnāme, ἔργῳ τοῦ Φιρδούση. Ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀράβων ἡ νεοπερσικὴ προσέλαβε πολλὰς ἀραβικὰς λέξεις, γράφεται δὲ ἀπὸ τότε δι' ἀραβ. γραμμῶν. Διὰ δὲ τῆς μογγολικῆς ἐνναστείας, ἥτις ἐδέχθη αὐτὴν ὡς γλῶσσαν τῆς οὐλῆς, διεδόθη εἴτα καὶ εἰς τὴν Β' Ἰνδίαν, ὅπου ὑπῆρξε μέχρις ἐσχάτων γλῶσσα τῶν ἀνωτέρων τάξεων καὶ τῶν δικαστηρίων. Γραμματικαὶ καὶ λεξικὰ αὐτῆς ὑπάρχουσι πολλὰ.

Ἡ φιλολογία ἀνεπτύχθη ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μωαμεθανισμοῦ καὶ οἱ συγγραφεῖς εἶναι ἅπαντες μωαμεθανοί, χρονολογοῦνται δὲ οἱ πρῶτοι ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνος. Ἡ ποίησις περιλαμβάνει πολλοὺς λυρικοὺς καὶ ἐπικοὺς ποιητάς, ὧν ὁ ἀρχαιότερος γνωστός εἶναι ὁ Ῥουδεγῆς (952), μεταφράσας πολλοὺς μύθους καὶ συγγράψας καὶ πολυάριθμα λυρικά ποιήματα. Ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν Γασνεδιδῶν περίφημος εἶναι ὁ Φιρδούσης, οὗ τὸ μέγα ἐθνικὸν ἔπος εὗρε πολλοὺς μιμητάς, πρὸς δὲ ὁ Ἀνσάρης (-1039), ὁ Σεναγῆς, μυστικὸς ποιητής (-1130), ὁ Ῥωμαντικός Γοργάνης (1050), ὁ Ὁμάρ Χαϊγιάμ, ὁ πανηγυρικὸς Ἀνδάρης (-1191), ὁ Νισάμης, ὁ Χακάνης, εἰς τῶν σοφωτέρων ποιητῶν ὧν τῶν (-1199), ὁ Τζελάλ-ἔδ-διν Ῥούμης, θεωρούμενος ὡς ὁ μέγιστος μυστικὸς ποιητής, ὁ πολὺς Σααδῆς, ὁ χαρίεις Χαφῆς, ὁ Τζάμης, οἱ λυρικοὶ Τζεούλ-Φικάρ, Σελμάν καὶ Ἐλῆς, ὁ Φεΐσῆς κλπ. Καὶ δραματικά δὲ ἔργα ὑπάρχουσιν, ὑπενθυμίζοντα τὰ γαλλικὰ Μυστήρια (βλ. λ.), ὅντα δὲ πλούσια εἰς ἀφελῆ λυρισμόν. Πρὸς τούτοις ὑπάρχουσι πολυάριθμοι συλλογαὶ διηγημάτων, παραμυθῶν κλ. Μεγίστην δὲ ἀξίαν ἔχει ἡ ἱστορικὴ τῶν Περσῶν φιλολογία, ἥτις πραγματεύεται τοῦτο μὲν περὶ τῆς γενικῆς ἱστορίας τῶν μωαμεθανικῶν κρατῶν, τοῦτο δὲ περὶ τῆς τῶν πολυαριθμῶν ἀραβικῶν, περσικῶν, τουρκικῶν καὶ μογγολικῶν δυνάστεων τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἰνδικῆς. ἐξ

αὐτῆς ὅμως σχετικῶς μόνον ὀλίγα ἐξετυώθησαν ἔργα. Τέλος καὶ ἐξιόλογα ἡθικά, θεολογικά, ῥητορικά, γεωγραφικά καὶ ἱστορικά συγγράμματα εὗρηται ἐν τῇ περσ. φιλολογίᾳ. [Μ.Γ.]

Περσικοὶ πόλεμοι καλοῦνται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ οἱ μεταξὺ Περσῶν καὶ Ἑλλήνων κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ Ε' αἰῶνος διεξαχθέντες, οἵτινες ἐδόξασαν μὲν τοὺς Ἕλληνας διὰ τὰς θριαμβευτικὰς νίκας των, ἀπῆλλαξαν δὲ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἐξῆσθάν τὴν ἀκμὴν καὶ διάρκειαν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς ἀνυπολόγιστον ὄφελος τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ἐν ἀρχῇ οἱ πόλεμοι οὗτοι ἦσαν ἐπιθετικοὶ ἐκ μέρους τῶν Περσῶν. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ὁ Α', ἔχων ἡδὴ ὑπὸ τὴν κυριότητα ἢ προστασίαν τοῦ περσίου τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, συνέλαβε τὴν ἰδέαν καὶ κατὰ τῆς κυρίας Ἑλλάδος νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ προετρέψῃ εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ παρ' αὐτὸν καταφυγόντος Ἰππίου, πνέοντος ἐκδίκησιν κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἀφορμὴν δὲ λαβὼν τὴν βοήθειαν ἣν οὗτοι καὶ οἱ Ἑρετριεῖς παρέσχον εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀρισταγόραν (βλ. λ.) ἐπαναστατήσαντας κατ' αὐτοῦ Ἰωνας, ἤρξατο τοῦ πολέμου. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Μαρδόνιος (βλ. λ.), εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ ἐπιχειρήσις (495), κατὰ θάλασσαν μὲν ἀνεχαιτίσθη ἀπολέτας ἐν τρικυμίᾳ παρὰ τὸν Ἄθων 300 πλοῖα, διὰ τοῦ στρατοῦ ὅμως ὑπεβούλως τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς κατοίκους τῶν παραλίων ἀπὸ Θράκης μέχρι Θεσσαλίας καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἐπέμψε κήρυκας ζητοῦντας γῆν καὶ ὕδωρ ὡς σημῖον ὑποταγῆς· καὶ αἱ μὲν νῆστοι καὶ πολλὰ τῶν ἡπειρωτικῶν πόλεων ἔδωκαν τὰ αἰτηθέντα, ἀλλ' ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σπάρτῃ οἱ κήρυκες ἐθανατώθησαν. Δευτέρα τότε διοργανώθη ἑκστρατεία ὑπὸ τοὺς στρατηγούς Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην, οἵτινες μετὰ 600 τριήρεων ὁρμηθέντες ἐκ Κιλικίας ἐκυρίευσαν πολλὰς μὲν νήσους ἐν τῷ πλῶ, ἐν τῇ κυρίῳ δ' Ἑλλάδι· πρῶτον μὲν τὴν ἐπὶ τῆς Εὐβοίας Κάρυστον, εἴτα δὲ τὴν Ἑρέτριαν διὰ προδοσίας· ἀλλ' ἀπεβιβασθέντες εἴτα οἱ Πέρσαι εἰς Ἀττικὴν ἠτήθησαν κατὰ κράτος, εἰς 100 χιλιάδας συμποσούμενοι, ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαραθῶνος (29 Σεπτ. 490) ὑπὸ ἐνεία χιλιάδων Ἀθηναίων, ὧν ἐστρατήγει ὁ Μιλτιάδης, βοηθούτων καὶ χιλίων Πλαταιέων. Οἱ Πέρσαι τραπέντες εἰς φυγὴν ἐπανῆλθον ἀμέσως, ὅσοι ἐτώθησαν, οἴκαδε. Ἄλλ' ὀλίγα κατόπιν ἔτι ὁ διάδοχος τοῦ Δαρείου Σέρξης, παρασκευάσας ἐπὶ τούτῳ πρωταφανεῖς δυνάμεις, ἐπῆλθεν αὐτὸς κατὰ τῆς Ἑλλάδος μετὰ 1200 πλοίων καὶ ἑκατομμυρίου

περίπου πεζοῦ στρατεύματος. Τοῦτο διαβὰν ἐπὶ γεφυρῶν τὸν Ἑλλήσποντον διήλθε τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν καὶ διὰ τῆς Θεσσαλίας κατήγγετο πρὸς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, ὅτε ἀνεχαιτίσθη εἰς τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν ὑπὸ συμμαχικοῦ σώματος 5500 ἀνδρῶν, Σπαρτιατῶν, Φωκίων, Θηβαίων, Θεσπιέων, Λοκρῶν κλ. ὑπὸ τὴν Σπαρτιάτην Λεωνίδα· ἀλλ' ἐπιδείξαντος τῷ Σέρξῃ τοῦ προδότη Ἐφιάλτου δίοδον ἄλλην, ὑπερέβη ὁ περσικὸς στρατὸς τὸ ὄρος καὶ ἐκύκλωσε τοὺς περὶ τὸν Λεωνίδα· οὗτος δὲ βλέπων τὸν ἀφεικτον κίνδυνον ἀπέπεμψε μὲν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, οἵτινες ματαίως θὰ ἐθυσιάζοντο, μείνας δὲ μόνον μετὰ 300 Σπαρτιατῶν, 700 Θεσπιέων καὶ 400 Θηβαίων ἡγωνισθὴν γενναϊότατα κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ κολοσσοῦ τὴν περίφημον ἐν Θερμοπύλαις μάχην, ἀρχομένου τοῦ Ἰουλίτου 480, μέχρις οὗ οὐδεὶς Ἕλληνα ἔμεινε ζῶν. Ἐν τούτοις στόλος συμμαχικός, ὃν ἀπετέλουν 127 νῆες ἀθηναϊκαὶ ὑπὸ τὸν Θερμιστοκλέα, ἀλλὰ ἰσχυρτικαὶ ὑπὸ τὸν Εὐρυβιάδην καὶ ἄλλαι ἐξ ἄλλων πολιτειῶν, ἐν ὧν 280, συνεκρούσθη προκαταρκτικῶς πρὸς τὸν ἐχθρὸν παρὰ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Εὐβοίας Ἀρτεμισιον ἀνευ σέβαρου ἀποτελέσματος· μεθ' ὃ προσῆλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν παραλίαν. Ὁ Σέρξης μετὰ τοῦ πεζικοῦ κατελθὼν εἰς τὴν Στερεάν κατέλαβε καὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων, ἣν εὗρεν ἀνευ σχεδὸν κατοίκων, διότι οἱ ἄνδρες ἐξασφάλισαντες ἀλλαγῶν γυναῖκας τε καὶ παῖδια εἰσῆλθον αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα κατὰ προτροπὴν τοῦ Θερμιστοκλέους, κατανοοῦντες ὅτι μόνον διὰ τούτων ἦδυνάτο νὰ σωθῇ ἡ τε πόλις των καὶ ἡ Ἑλλάς. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐνισχυθεὶς συνίστατο νῦν ἐκ 378 μεγάλων νηῶν καὶ ἄλλων μικροτέρων, χάρις δὲ εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Θερμιστοκλέους ἀπεκράτησεν ἡ σωτήριος γνώμη τοῦ Ἀθηναίου Μνησιφίλου, νὰ ναυμαχήσῃσι δὴλ. ἐν Σαλαμῖνι. Ἐνταῦθα τῷ ὄντι προσελθόντος εἰς ἐπίσθιν τοῦ περσικοῦ στόλου ἐκέρδισαν οἱ Ἕλληνες τὴν περίφημον ἐκείνην ἐν τῇ ἱστορίᾳ νίκην τῆς 23 Ἰουλίου 480, μεθ' ἣν ὁ Σέρξης μόνον ἐσέψιν ἔσχε νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τῶν λειψάνων τῶν δυνάμεων τοῦ οἴκαδε, καθόσον μάλιστα ἐπιτηδεύει ὁ Θερμιστοκλῆς εἶχεν ἐμβάλλῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑποψίαν νέας ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων καὶ διαλύσεως τῶν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνισπόντου γεφυρῶν του. Κατέλειπεν ὁμῶς ἐν Ἑλλάδι σῶμα 300 000 ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον, ὅπερ διαχειμάσαν ἐν Θεσσαλίᾳ εἰσέβαλεν ἐκ νέου εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα τὸ ἐπόμενον ἔαρ. Ἀλλ' ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη τῆς 25 Σεπτεμβρ. 479, καθ' ἣν ἡγωνισθῶσαν κυρίως οἱ Σπαρτιάται (10 000 μετὰ 35 000 Εἰλωτίων) μετ' ὀλίγων ἄλλων συμμάχων, ὑπὸ τὸν Πausanίαν, ἐμκαταίωτε πᾶσαν καὶ

ἐκ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἐλπίζα τῶν βαρβάρων. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατὰ σύμπτωσιν ἤρχετο ἡ διὰ τοὺς Ἑλληνας ἐπιθετικὴ περίοδος τῶν Π. π. διὰ τῆς ἐν Μυκᾷ ναυμαχίας, ἐνθα συμμαχικὸς στόλος ἐξ 110 πλοίων, ὧν τὰ Ἀθηναϊκὰ μὲν διώκει ὁ Ξάνθιππος, τὸ σύνολον δὲ ὁ Σπαρτιάτης Λεωτυγίδης, κατετρόπωσε τὰ Λεΐψανα τοῦ μεγάλου ἐκείνου στόλου τοῦ Ξέρξου. Μετὰ τὰς νίκας ταύτας αἱ νῆσοι καὶ αἱ πόλεις, ὅσαι, ὡς εἴρηται, εἶχον πρότερον ὑποταχθῆ εἰς τοὺς Πέρσας, ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των. Τῷ 477 μικρὸς στόλος Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν ἐκπλεύσας ὑπὸ τὸν Πausanίαν ἐπὶ σκοπῇ συμπληρώσεως τοῦ ἔργου τούτου, ἐπέτυχεν ὡς πρὸς τὴν Κύπρον, τὸ Βυζάντιον κλ. Ἀλλ' ἡ δεσποτική τοῦ Πausanίου διαγωγή καὶ ἡ φοβερά κατ' αὐτοῦ κατηγορία, ὅτι συνενεοίτο μετὰ τῶν Περσῶν, ὑπεβίβασαν ἐν ταῖς ἀποικίαις τὰς πρὸς τὴν Σπάρτην συμπαθείας καὶ ἀνέδειξαν ἀρχηγὸν τῆς σχηματισθείσης τότε συμμαχίας πολλῶν ἑλληνικῶν πόλεων καὶ νήσων τὴν θαλασσοκράτειραν πολιτείαν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης ἀποσυρθείσης ἄλλως ἢ διὰ πάσης κατὰ τῶν Περσῶν συμπαρξέως. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνισχυόμενοι διὰ τῶν συμμαχικῶν χρημάτων, ἐξηκολούθησαν ἐπιθετικῶς τοὺς Π. π. διὰ τοῦ Κίμωνος, ἐν τῷ περὶ τοῦ ὁποίου ἄρθρῳ ἐξετέθη ἐκτενέστερον τὸ μέρος τοῦτο τοῦ εὐγενοῦς ἀγώνος· ἡ κυριώτερά νίκη τοῦ Κίμωνος ὑπῆρξεν ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλασσαν, τῷ 469. Ἡ δὲ ἐπὶ τέλους κλεισθεῖσα τοσοῦτον ταπεινωτικὴ διὰ τοὺς Πέρσας Κιμωνίειος εἰρήνη (βλ. Κίμων) ἔθηκε θριαμβευτικὴν εἰς τοὺς Π. π. τέρμα. [Ι.Κ.Π.]

Περσικὸς κόλπος. Μέρος τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἀκριβέστερον τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, εἰσερχόμενον ἐν διευθύνσει πρὸς ΒΔ μετὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ Περσίαν. Ἐχει μῆκος 1000 καὶ πλάτος 37 μέχρι 330 χμ., ἐπιφάνειαν δὲ 236 835 χμ. Αἱ μεγάλυνται ἐν αὐτῇ νῆσοι εἰναι ἡ Ὀρμους, ἀπὸ τῆς ὁποίας καλεῖται καὶ ἡ εἰσοδος τοῦ κόλπου ἡ Ταβιάχ, ἡ Χαράκ καὶ αἱ διὰ τὴν ἀλυσίαν μαργαριτῶν σπουδαῖαι Βαχραῖν. Μεγάλοι ποταμοί, ἐκτὸς τοῦ Σχάτ-ἐλ-Ἰράβ (τῆς ἐνώσεως τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος) δὲν ἐκβάλλουσιν εἰς αὐτόν. [Π.Ε.]

Πέρσιος (Aulus P. Flaccus Persius). Λατίνος σατυρικός ποιητής, γενν. 34 μ. Χ. ἐν Βολατέρραις τῆς Τυρρηνίας, τυχὼν καλλιστῆς παιδείας καὶ ζήσας ἐν φιλικῇ συναστροφῇ μετὰ τῶν ἐξόχων τῆς Ρώμης προσώπων, ἀποθανὼν δὲ ἡδὴ τῷ 62. Αἱ σωζόμεναι 6 σάτυραι αὐτοῦ, ἐν αἷς μαστιγοῦν τὴν ἠθικὴν κατὰπτωσιν, εἰναι δειγ-

ματα ταλάντου ποιητικοῦ μὴ ὀριμάσαντος ἀκόμη. Αἱ κάλλιστα ἐκδόσεις αὐτῶν εἶναι αἱ τῶν O. Jahn, K. Hermann καὶ Conington. [Μ.Γ.]

Περτουσαρία. Εἶδος λειχῆνος, βλ. πίν. Λειχῆνες, 2.

Πεσάβερο ἢ Π'ισάβερο (ἀγγλ. Peshawur). Ὑποδαίρεσις τῆς ἐπαρχ. Πέντσαπ τοῦ Ἰνδοβρεταν. κράτους, κειμένη περὶ τὴν κάτω ῥοὴν τοῦ ποτ. Καβούλ, ἔχουσα δὲ ἐμβ. 21 706 χμ. καὶ 1 189 289 κατ., τοὺς πλείστους Μωαμεθανούς. Εἶναι ἐν γένει εὐφορτάτη καὶ κάλλιστα καλλιτεργημένη. — Ἡ δυνάμειος πρὸς τὸ εὐρύσσας ἔχει 84 191 κατ., ὧν 15 501 Ἰνδοὶ καὶ 3 629 Χριστιανοί. Ἐγχεῖ ἰδιαν σπουδαίότητα ὡς τέρμα τοῦ δικτύου τῶν ἰνδικῶν σιδηροδρόμων καὶ ὡς ὠχυρωμένη ἀφετηρία τῶν ἀγγλικῶν ἐκστρατειῶν εἰς Ἀφγανιστάν. [Μ.Σ.]

Πεσέτα. Ἀπὸ τοῦ 1871 ἡ Ἰσπανικὴ νομιματικὴ μονάς, ἰσομύνη ὀνοματικῶς πρὸς τὸ γαλλικὸν φράγκον, πράγματι ὅμως ὑπολειπομένη ὀλίγον τοῦτου· διαιρεῖται εἰς ἑκατοστά. [Π.Γ.]

Πέσεα (Pescia). Πόλις ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Λούκκας, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποτ., ἔχουσα 6 091 κατ., διαφόρους ὠρσίους ναοὺς, βεμβυκοτροφίαν, χαρτοποιεῖα κλ. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Πέσον (Peso, ἥτοι «ἐξυγιμένον», βάρος). Ἄλλοτε ἰσπανικὸν ἀργυρῶν νόμισμα ὅπερ καὶ νῦν ὑπάρχει ἐν Μεξικῷ, ἀξίας φρ. 5.50. Ἐν δὲ τῇ Ἰσπανίᾳ καὶ ταῖς πλείστασι τῶν ἄλλοτε ἰσπανικῶν χωρῶν τῆς Ἀμερικῆς καλεῖται σήμερον Π. νέον νόμισμα ἀξίας πέντε γαλλικῶν φράγκων. [Π.Γ.]

Πετσάδες. Κώμη τῆς Κεφαλληνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου. Ἄνω Λειβαθοῦς, κειμένη κατὰ τὴν Ν παραλίαν τῆς νήσου εἰς ἀπόστασιν ὠρῶν 2. 15' ἀπὸ Ἀργοστολίου ΝΑ. Κάτ. 552.

Πεσσινούδς. Ἀρχαία ἐπίσημος πόλις τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γαλατίας, εἰς τὰς Β ὑπωρείας τοῦ Δινδυμαίου ὄρους καὶ τὰ σύνορα τῆς Μεγάλης Φρυγίας. Ἦτο κέντρον τῆς λατρείας τῆς Κυβέλης, ἐν τῇ ναῷ τῆς ὁποίας ἐφυλάττετο εἶδος Παλλαδίου, μετακομισθέντος εἰς τὴν Ρώμην. Τὰ σημαντικὰ καὶ ὠραία εἶρηται αὐτῆς κεῖνται 12 χμ. Ν τοῦ Σιβρί-Χισσάρ ἐν τῷ βίλαετιφ Ἀγκύρας, οὐ μακρὰν τοῦ ἄνω Σαγγαρίου καλοῦνται δὲ νῦν Μπαλά-χισσάρ, ἢ Μπαλού-χισσάρ. [Α.Λ.]

Πεσταλότσης (Ἰωάννης Ἐρρίκος Pestalozzi). Περὶφημος παιδαγωγός, γενν. 1746 ἐν Ζυρίχ. Σπουδάζας τὸ κατ' ἀρχὰς διαφόρους ἐπιστήμας, ἐπεδόθη ὑπερὸν εἰς τὴν γεωργίαν. Γνωρίσας δὲ ἐξ ἰδίας πείρας

τὴν ἐλβερινὴν κατάστασιν τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ βελτιώσῃ ταύτην καὶ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1775 διδάσκειν τὰ παιδιά τῶν πτωχῶν. Δυστυχῶς αἱ λαμπραὶ ἰδέαι του δὲν συννοοῦντο μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων οἰκονομικῶν γνώσεων καὶ μετὰ 5 ἔτη ἠναγκάσθη καταχρεωμένος νὰ διαλύσῃ τὸ σχολεῖον. Τότε ἔγραψε τὸ περίφημον βιβλίον Διενγάρδος καὶ Γερτρούδη (1781), ἐν τῷ ὁποίῳ διετύπωσε τὰ πορίσματα τῆς πείρας του καὶ τὰς ἰδέας περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν κατωτέρων τάξεων, ὡς καὶ ἄλλα σχετικὰ ἔργα. Μετὰ τινὰς ἄλλας ἀποπειράς συνέλαβε τῷ 1800 μετὰ δύο ἄλλων τὴν διευθύνσιν παιδαγωγείου ἐν Βουργῶν· ἐνταῦθα εὗρεν ἐνθουσιώδεις φίλους καὶ ὁπαδούς, συνέγραψε δὲ καὶ νέα ἔργα, ὧν τὸ γνωστότερον τιτλοφορεῖται: Πῶς διδάσκει ἡ Γερτρούδη τὰ παιδιά της (1801). Ἀνεπτύχθη δὲ σπουδαίως τὸ παιδαγωγεῖον αὐτοῦ, ὅπου μετεκομίσθη τέλος εἰς Ὑδερδόν, καὶ προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν ἀπάσης τῆς Εὐρώπης, γενόμενον ἐντενικτὴρον πολλῶν νέων μελλόντων νὰ διαδῶσιν ὡς διδάσκαλοι τὰς ἰδέας τοῦ Π. εἰς πάσας τὰς χώρας. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῷ 1825 διελύθη τὸ παιδαγωγεῖον. Ὁ Π. ἀποσυρθεὶς πάλιν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀπέθανε τῷ 1827 ἐν Βρυξέλλαις παρὰ τὸ Ἀδργάου. Ἡ ἀξία τοῦ Π. ἔγκαιται πρὸ πάντων εἰς τὰς γονίμους ἰδέας του καὶ εἰς τὴν προσωπικὴν του ἐπίδρασιν ἐπὶ τοὺς πολυαριθμοὺς μαθητάς του, δι' ὧν ἐν τοῖς κατόπιν ἐβεβλιώθησαν ἐν γένει τὰ τῆς παιδείας, κυρίως δὲ τὰ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, πολλὸ δὲ ὀλιγώτερον εἰς τὴν μέθοδον αὐτοῦ, ἥτις δὲν ἔχει σταθερὰν βάσιν. Εἰς μνήμην τῆς δράσεώς του ἐκλήθησαν ἀπ' αὐτοῦ πολλὰ ἀγαθὰ ἱδρύματα, τὰ μὲν ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδῶν, τὰ δὲ εἰς ὑποστήριξιν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν διδασκάλων. Ἐκδόσις τῶν ἔργων του ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σέυφαρτ (16 τ., 1869-72). [B.E.]

Πέσταν. Χωρ. τῆς Μκεδονίας ἐν τῷ διαμερ. Ἀχρίδος, ἔχον 680 κατ. ὧν 618 Χριστ. [N.Σ.]

Πέστη (Pest). Πόλις τῆς Οὐγγαρίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ κομητᾶτος Πέστης, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουνάβειος καὶ ἀπέναντι τῆς Βούδας ἢ Ὁφεν, μεθ' ἧς ἠνωμένη ἀπὸ τοῦ 1872 εἰς μίαν πόλιν, τὴν Βουδαπέστην, ἀποτελεῖ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Οὐγγαρίας. Εἶναι ὠραιότατη πόλις, ἡ πλουσιωτέρα, βιομηχανικωτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα τοῦ βασιλείου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐδρεύουσι τὰ ἀνώτατα δικαστήρια καὶ αἱ βουλαί, ἔχει δὲ ἐν ὅλῳ 506 061 κατ. Ἡ Βούδα διαιρεῖται ἐν τῷ φρούριον μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀνα-

κτόρων (οἰκοδομ. 1749-71) καὶ τοῦ ἀνακτορ. ναοῦ (ἐν τῷ ὁποίῳ φυλάττονται τὰ κειμήλια τοῦ Κράτους) καὶ εἰς 5 τμήματα, εἶναι δὲ καὶ ἐδρα ὀρθοδόξου ἐπισκόπου. Ἡ δὲ Πέστη διαιρεῖται εἰς 7 τμήματα, ἔχει δὲ μεγαλοπρεπεστάτας ὁδοὺς. Ἐκ τῶν κτιρίων ὠραιότατα εἶναι ὁ ναὸς τοῦ πανεπιστημίου, ἡ μητρόπολις τῆς Ἀναλήψεως τῆς Παναγίας, τὸ μέγαρον τῶν ἀπομάχων, διάφοροι στρατώνες, τὸ μέγαρον τῶν κομητᾶτων, τὸ ἐθνικὸν θέατρον, τὸ ἐθνικὸν μουσεῖον, ἡ νέα συναγωγὴ, τὸ δημαρχεῖον, διάφοροι τράπεζαι κλ., κυρίως δὲ καὶ τὰ μέγαρα τῶν ἀνωτάτων ἐπιστημονικῶν ἱδρυμάτων, ὡς τὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ πανεπιστημίου (ἱδρ. 1635 ἐν Τύρνου, μετατεθέντος δ' εἰς Π. 1784) μετὰ διαφόρων παραρτημάτων, τὸ τοῦ Πολυτεχνείου μετ' ἀστεροσκοπείου, τὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀκαδημίας, τῆς μουσικῆς ἀκαδημίας, τοῦ ὠδείου κλ. Πλεῖσται ἐπιστημονικαὶ φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαὶ ἐταιρίαι, ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ὁποίων ἱσταται ἡ Οὐγγρική Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν, διαδίδουσι τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας εἰς εὐρυτάτους κύκλους. Ἡ θέσις τῆς πόλεως εἶναι γραφικωτάτη, κυρίως δὲ ἡ τῆς Βούδας ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὰς ὑπώρειας ἀμπλοφύτων ὁρέων. Ἡ ἐν τῷ Δουνάβει νήσος τῆς Μαργαρίτας μετεβλήθη εἰς ὠραιότατον πάρκον· ἐπ' αὐτῆς δὲ καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἀνεκαλύφθησαν θεριμαὶ πηγαί, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς ἱαματικούς σκοπούς.

Πέστης κομητᾶτον (ἐπισήμως Pest-Pilis-Solt-Kiskun). Τὸ μέγιστον τῆς Οὐγγαρίας κομητᾶτον, μετὰ τοῦ Δουνάβειος καὶ Τατίου, ἔχον ἐμβ. 12 605 τ.χμ. καὶ 1 224 724 κατ., τοὺς πλείστους Μαγάρους καθολικούς. Εἶναι βαθυπέδιον εὐφορικότατον εἰς αἶτον, ὁπώρας, οἶνον κλ. καὶ καταλλήλοτατον διὰ κτηνοτροφίαν. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Πέστη.

Πέστραν. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Βερατ(ου) (Ἰωαννίνων), ἔχον 1 200 κατ. Τουρκαλθανούς.

Πέστιαν. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τεπελίνης, ἔχον 625 κατ., ὧν 500 Χριστιαν. καὶ 125 Ὀθῶμ.

Πέσχειλ (Oscar Peschel). Γερμανὸς γεωγράφος, γενν. 1826 ἐν Δρέσδν, 1871 γενόμενος καθηγητῆς τῆς γεωγραφίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Μονάχου, ἀποθ. δὲ ἐνταῦθα 1875. Ἐξέδωκεν Ἱστορίαν τῶν χρόνων τῶν ἀνακαλύψεων, Ἱστορίαν τῆς γεωγνωσίας, Ἐθνογνωσίαν καὶ ἄλλα κάλλιστα ἔργα.

Πέστροφα. Βλ. Ἀττακεύς.

Πέτα. 1) Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου τοῦ νομοῦ Ἀρτης, ἀπέχουσα ὡρ. 1 ΒΑ ἀπὸ Ἀρτης καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 1304 κατ. Τὸ περικλεῖς καὶ ἡρωικὸν τοῦτο χω-

ρίον πολλάκις κατεστράφη και άνωκοδομήθη, άνηκε δέ άλλοτε εις την εξ Ιωαννίνων γενεάν των Πετάτων, μεταβαλοῦσαν θρήσκευμα κατὰ τὸ 1635. Παρ' αὐτὸ τῇ 4 'Ιουλ. 1821 ὁ 'Ρεσίτ πασᾶς ἐνίκησε τοὺς "Ελλήνας καὶ Φιλέλληνας. Εἰς τὸν δῆμον ο ν Π., ἔχοντα κατ. 3 612, ἀνήκουσι καὶ τὰ χωρία Κομπότι, Μεγάρι, Νεοχωράκι καὶ Σοφάδες. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Δύμης τῶν Πατρῶν, ἔχον 233 κατ. — 3) Χωρίον τοῦ δήμου 'Ελευσίνος παρὰ τοὺς Παραλογγούς. μὲ 85 κατ. γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Πέτα ('Ε π ά ν ω). Χωρ. τοῦ δήμ. 'Ηρακλείας ("Αρτης), 4 1/2 ὠρ. ἀπὸ Σκελ-καρυᾶς, μετὰ 254 κατ.

Πετάλα. Βλ. "Ανθος.

Πετάλι. Χωρίον τῆς Σίφου, 25' ΝΔ τῆς Ἀπολλωνίας, μετὰ 243 κατ.

Πεταλίδα. Βλ. Λεπάς.

Πεταλίδιον. Κομμόπολις τῆς Μεσσηνίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κορώνης, ἀπέχουσα 6 ὥρας ΒΔ ἀπὸ Πύλου καὶ 1 1/2 Ν ἀπὸ Μεσσήνης (Νηρίου). Οἰκεῖται ὑπὸ 1016 Λακωνῶν, ἀποικησάντων ἀπὸ τοῦ 1836, εἰς οὗς κατ' ἑτος προστίθενται νέαι οἰκογένειαι. Κεῖται ἐπὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ κατὰ τὰς Δ ὑπώρειας τοῦ Τηγαθίου (κοινῶς Λυκοδήμου, ὕψους 957 μετ.). Εἶναι εὐλίμενος, ἔχουσα τεχνητὴν λιμένα χρησιμεύοντα τὸ πάλαι ὡς λιμένα τῆς Μεσσηνίας ('Αχαϊῶν λιμὴν), ἐκ τοῦ ὁποίου σήμερον ταξειδεύουσι καθ' ἑκάστην πολλὰ πλοῖα πρὸς τὸν λιμένα τῶν Καλαμών. Αἱ ἐδοὶ αὐτῆς εἶναι κανονικαί, ἔχει ἄφθονα ὕδατα πόσιμα, πλατείας εὐρυχωροὺς, ἐμπόριον ἀκμαῖον καὶ ναυτικὸν ἐξ 100 περίπου πλοίων διαφόρου χωρητικότητος. Προϊόντα σῦκα, σταφίς, ξυλεία, λεμόνια, γλεῦκος, ἔλαιον καὶ μέταξα.

Πεταλιοὶ (τὸ πάλαι Πεταλία ἢ Πεταλέαι). Νηοῖδές τινες παρακείμεναι τῇ ΝΔ παραλία τῆς Εὐβοίας παρὰ τὴν Κάρυστον, ὑπαγόμενα εἰς τὸν δῆμον Μαρμαρίου τῆς Καρυστίας. Εἶναι δὲ 4 μεγαλύτεραι, ὧν ἡ σημαντικωτέρα ἐκαλεῖτο κατὰ τὸν Στράβωνα Πεταλιά, καὶ ἄλλαι μικραί. "Εχουσιν ἑδαφος εὐφρόν, τρέφουσι δὲ ἑλίας καὶ ἀμπέλους. Κατ. 118. Ἀνήκουσι δὲ νῦν εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ἑλλάδος Γεώργιον. [Μ.Σ.]

Πεταλισμός. Βλ. Ὀστρακισμός.

Πεταλιτής ἢ Κ ά σ τ ω ρ. Ὀρυκτὸν ἐξ ἔμψυρτικικοῦ λίθου καὶ ἀργυλλίου ἀποτελούμενον, συνήθως δὲ εἰς ἀθροίσματα χονδροφυῇ, ὡχροέρυθρα ἢ φαῖα, εὐρισκόμενον ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐνιαχοῦ τῆς Σουηδίας, Καναδᾶ κλ.

Πεταλοδράχμα. Βλ. Ἀκέφαλα.

Πεταλόκερα (Lamellicornia). Οἰκογένεια τῶν Κολεοπτέρων ἐντέρμων ἢ Καν-

θάρων, ἔχουσα 3-7 πλατέα ἄρθρα κερατῶν καὶ ἧς αἱ κάμποι διαμένουσι συνήθως πολλὰ ἐτη ἐντὸς τῆς γῆς, ἢ κόπρου ἢ σεσηπτότων ξύλων. Κυριώτερον γένος ἡ Κητιονία (βλ. λ.).

Πεταλώτρον. Βλ. Ἀποκαθήλωσις.

Πέτασος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι πῖλος θολοειδής, μετὰ στρογγύλου ἢ τετραγώνου γύρου, δεδμενος ὑπὸ τὸν πώγωνα ἢ ἐπίσω τῆς κεφαλῆς, φερόμενος δὲ κυρίως ὑπὸ τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν ἱππέων. Ὁ Ἑρμῆς παρίστανετο φέρον Π. πτερωτόν. [Σ.Τ.]

Πεταύδος (Petavius, κυρίως Denis Petau). Γάλλος σοφὸς τοῦ μεσαίωνος, ἱησοῦιτης, γενν. 1583 ἐν Ὀρλεάν, διδάξας πολλοῦ δημοσίᾳ καὶ ἀποθ. ἐν Παρισίοις 1652. Ἠσχολήθη ἰδίως εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν χρονολογίαν καὶ δὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων χρονολογικῶν συστημάτων καὶ ἐξέδωκεν Opus de doctrina temporum, Uranologium, Tabulae chronologicae κλ. Τὰ δὲ θεολογικὰ ἔργα του ἀνάγονται κυρίως εἰς τὴν κατὰ τοῦ προτεσταντισμοῦ πολεμικὴν (De theologicis dogmatibus κλ.).

Πετενοῦσσα. Χωρ. τῆς Ἠπείρου, ἐν τῇ ἑπαρ. Χειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον 700 κατ. Ὁθωμ.

Πετερδωρδάην (ούγγρ. Peterward). Πόλις ὀχυρωτάτη ἐν τῷ κομητάτῳ Συρμίζε τῆς Κροατοσλαβωνίας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἔχθης τοῦ Δουναβέως. Ἔχει 3777 κατ., ἐγένετο δὲ κυρίως γνωστὴ διὰ τὴν παρ' αὐτὴν νίκην τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου κατὰ τῶν Τούρκων τῇ 5 Αὐγ. (ν.) 1716.

Πέτερμαν (August Petermann). Ἑπιφανὴς Γερμανὸς γεωγράφος, ἰδίως διαπρέψας ἐν τῇ χαρτογραφίᾳ. Ἐγενν. 1822 ἐν Βλαϊχερδέδη, σπουδάζων δὲ ἐπὶ ἐν τῇ Γεωγραφικῇ Σχολῇ τοῦ Πότσδαμ ἐσχέδιασε πλὴν ἄλλων τοὺς χάρτας τῆς «Κεντρικῆς Ἀφρικῆς» τοῦ Ἀλεξ. Οὐμβόλδου καὶ συνειργάσθη εἰς τὸν «Ἀτλαντιὰ φυσικῆς γεωγραφίας» τοῦ Berghaus. Ἰδρύσας 1847 ἐν Λονδίνῳ χαρτογραφικὸν ἱδρυμα ἐξέδωκεν ἄλλα τε ἔργα καὶ λαμπρὸν Φυσικὸν καὶ στατιστικὸν χάρτην τῶν βρετανικῶν νήσων. Τῷ 1854 εἰσελθὼν εἰς τὸ περίφημον τοιοῦτο ἱδρυμα τοῦ Ἰούστου Perthes ἐν Γόττᾳ ἱδρυσεν τὰς «Ἀνακοινώσεις» αὐτοῦ, ἐξέδωκε δὲ μέγαν χάρτην τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, χάρτην τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Αὐστραλίας κλ. Εἰργάσθη δὲ πάντοτε ἐνθουσιαιδῶς ὑπὲρ ἑρευνητικῶν ἀποστολῶν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, τὸν Β πόλον κλ. Ἐν Γόττᾳ διαμένων ἠτοκτόνησε κατὰ Σεπτέμβριον 1878. [Β.Ε.]

Πέτερσεν (Niels Matthias Petersen). Διαπρεπὴς Δανὸς γλωσσολόγος καὶ ιστοριοδίης, γενν. 1791, ἀπὸ τοῦ 1845 καθηγητὴς τῶν ἀρχαίων βορείων γλωσσῶν ἐν

τῷ πανεπιστημίῳ Κοπενάγης, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1862. Ἔργα αὐτοῦ εἰσιν Ἱστορία τῆς δανικῆς, νορβηγικῆς καὶ σουηδικῆς γλώσσης, Ἀρχαιοτάτη ἱστορία τῆς Δανίας, Βόρειος Μυθολογία κλ. [B.E.]

Πέτερσεν (Eugen Petersen). Ἀρχαιολόγος, γενν. 1836 ἐν Heiligenhafen τῆς Ὀλσαςτίας, διατελέσας δὲ 1886 διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις γερμ. ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Ῥώμῃ σχολῆς. Ἐκ τῶν ἔργων του σπουδαῖα εἰναι: Θεογράστου Χαρακτῆρες (Λιψ. 1859), Κριτικαὶ σημειώσεις εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορίαν τῆς ἑλλην. τέχνης (1871), Ἡ τέχνη τοῦ Φειδίου (1873). Μετὰ τοῦ Luschan ἐξημερεύσε Περιηγήσεις ἐν Λυκίᾳ κλ. (1889) καὶ μετὰ τοῦ Niemann Πέλεις τῆς Παμφυλίας καὶ Πισιδίας (2 τ. 1890—92). [B.E.]

Πετερχώφ. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῷ Ῥωσ. κυβερνήτῳ Πετροπόλεως, ἐπὶ τοῦ Φιννικοῦ κόλπου. ἔχει 9516 κατ., ὥραιότατην ἐπαυλιν τοῦ αὐτοκράτορος μετὰ λαμπροῦ πάρκου καὶ πολλὰς ἄλλας ἰδιωτικὰς ἐπαυλεις. [M.Σ.]

Πετέχειαι. Στίγματα ἐρυθρὰ ἀναφανόμενα ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ δέρματος κατὰ τινὰς νόσους, οἷον σκορβοῦτον, πορρύραν, τυροειδῆ πυρετόν, εὐλογίαν κλ., ὧν ἐπιβαρύνουσι τὴν πρόγνωσιν. Ὁφείλονται εἰς ὑποδόρσειον αὐτομάτον ῥῆξιν τριχοειδῶν ἀγγείων. [A.N.A.]

Πετηλία. Ἀρχ. πόλις τῶν Βρετιῶν (τῆς Κάτω Ἰταλίας), κατὰ τοὺς μύθους ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου, 3 μίλια Β τῆς Κρότωνος. Ἀντιστάσα ἡρωϊκῶς εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἀνυψώθη ὑστερον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εἰς εἶδος πρωτεύουσας τῆς χώρας.

Πετμεζαῖοι. Περὶφημος τῆς Πελοποννήσου ἀρματωλικῆς οἰκογένεια, ἐκ Σουδων τῶν Καλαβρύτων, ἐπισημότερον εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα λαβύσα μέρος. Ἦδη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1769 διεκρίθησαν ἐπὶ γενναίότητι καὶ φιλοπατρειᾷ, ὑποστηρίζαντες αὐτὴν ὁλικῶς καὶ αὐτοὶ συμπολεμήσαντες, ἔπεσαν μάλιστα τινὲς τῶν Π. καὶ πᾶσα ἡ οἰκογένεια ὑπέστη τὰ πάνδεινα. Πάντες διετέλουν καὶ κατοῖν εἰς διηνεκὴν πρὸς τοὺς Τούρκους πάλιν καὶ οὐκ ὀλίγοι κατὰ καιροὺς ἔπεσαν εἰς διαφόρους συμπολέμους. Ἐπισημότερος τῶν πρὸ τοῦ 1821 διακριθέντων Π. ὑπῆρξεν ὁ Ἀθανάσιος Π., υἱὸς τοῦ τῷ 1769 πεσόντος ἐν Καλαβρυτοῖς Ἀντωνίου Π., γεννηθεὶς τῷ 1767. Νεώτατος ἠνδραγάθησεν ὡς κλέφτης καὶ ἐγένετο ἐπιφειδύτατος ὥστε καὶ ἐπεκηρύχθη ἡ κεφαλὴ τοῦ τέλους ὅμως ἀνεγνωρίσθη κατ' ἀνάγκην ἀρματωλὸς Καλαβρύτων καὶ Βοστίτης· ἀλλ' ἐπιβουλευόμενος διαρκῶς

μετεβλήθη ἐκ νέου εἰς ἐπανάστατην καὶ κατέστη ἀληθὲς φόβητρον τῶν ἐχθρῶν· τέλος δὲ νοσῶν ἐπολιορκήθη ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἐν Σουδωνοῖς καὶ τότε ἐδολορονήθη ὑπὸ τινος ὁπαδοῦ του Τούρκου κατ' Ἰούλιον 1804. — Ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Π. συναγωνιζόμενος πρότερον μετ' αὐτοῦ ἀπῆλθε μετὰ τὸ 1804, ὅτε ἐκλιπόντος τοῦ Ἀθανασίου κατελύθη καὶ τὸ ἀρματωλικὸν Καλαβρύτων, εἰς Ζάκυνθον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ αὐτόθι ἑλληνικὰ τάγματα τὰ διαδοχικῶς ὑπὸ τοὺς Ῥώσους, Γάλλους καὶ Ἀγγλους ὑπηρετήσαντα, ἐν οἷς προήχθη μέχρι ταγματάρχου. Ἐκραγείτης τῆς ἐπανάστασεως μετέσχευ ἐν πρώτοις τῶν πρὸς ἄλλωσιν τῶν ἐν Καλαβρυτοῖς τουρκικῶν πύργων ἀγώνων· ἠγωνίσθη ἐν τῇ ἐκπορθήσει τῆς Τριπόλεως, τοῦ Ναυπλίου, ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Πατρῶν, παρεκάθησε δὲ εἰς τὰς ἐθνοσυνελεύσεις Ἐπιδαύρου καὶ Ἀστρους. Βραδύτερον ὡς ἀρχηγὸς τῶν ὅπλων τῆς Ἠλείας ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς μάχας κατὰ τοῦ Ἰβραήμ· νοστήσας δὲ ἀπέθανε μεσούντος τοῦ ἀγῶνος ἐν τῇ πατρίδι του Σουδωνοῖς. Ἐκ τῶν υἱῶν του ἠγωνίσθησαν εἰς πολλὰς μάχας ἰδίως ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀνδρέας. — Ὁ Ἀναγνώστης Π., ἐξαδελφὸς τῶν ἀνωτέρω, ἐρρίθη ἐπίσης ἐν θουσιωτικῶς εἰς τὸν ἀγῶνα, σπεύδων ὅπου ἐνόμιζε χρήσιμον τὴν παρουσίαν του· κατὰ Νοέμβριον 1821 διωρίσθη ἀρχηγὸς ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Ἀκροκορίνθου καὶ ἐφημισθὴ οὐ μόνον διὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὄχυρου τοῦτου φρουρίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν αὐστηρότητα μεθ' ἧς ἐτήρησε τὴν σχετικὴν συνθήκην, προφυλάξας τοὺς Τούρκους ἀπὸ πάσης προσβολῆς καὶ τὰ πλούσια λάφυρα ἀπὸ τῆς διαρπαγῆς. Ἐπεσε δὲ αὐτὸς τε καὶ ὁ υἱὸς του Σωτήριος ἐν τινι τῶν κατὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Δράμαλι μαχῶν. — Ἐκ δὲ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀθανασίου Π. ὁ μὲν Βασίλειος ὑπηρετήσε πρὸ τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τοὺς Ῥώσους ἐν Ζακύνθῳ· κατ' αὐτὸν δὲ, πρῶτον μὲν ἐπετέλεσεν αὐτὸς κυρίως τὴν πολιορκίαν τῶν ἐν Καλαβρυτοῖς τεσσάρων πύργων, οἵτινες καὶ παρεδόθησαν μετὰ δυνὴν ἡμέρας, μετέσχευ ὑστερον τῆς ἐν Λεβιδίῳ παρα τὴν Τριπολιτὶν μάχης, ὡς στρατηγὸς δὲ, τῆς κατὰ τοῦ Κεχαγιά μπέη ἀμύνσεως, τῆς πολιορκίας τῆς Τριπόλεως καὶ τῶν Πατρῶν, τῶν κατὰ τοῦ Δράμαλι ἀγώνων, τῶν κατὰ τοῦ Σκόδρα πασσά ἐν τῇ Ἀνατ. Ἑλλάδι, τῶν κατὰ τοῦ Ἰβραήμ. Ὡς πληρεξούσιος Πελοποννήσου παρέστη εἰς τὴν ἐν Ἀστρεὶ ἐθνοσυνέλευσιν. Ἐπὶ Ὀθωνος ἀνεγνωρίσθη συνταγματάρχης, προήχθη δὲ μέχρι ἀντιστρατήγου διατελέσας δὲ βουλευτὴς καὶ γερουσιαστῆς ἀπεβίωσεν ἐν Ἀίγιῳ 1872. — Ὁ δὲ Νικόλαος, υἱὸς ἐπίσης τοῦ Ἀθανασίου Π., ὑπηρετήσας πρότερον ὑπὸ τοὺς

Ἀγγλος ἐν Ἑπτανήσῳ, ἐπολέμησε κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα πρῶτον ἐν Καλαβρύτοις μετὰ τῶν ἄλλων Π., κατόπιν δὲ διεκρίθη ἐν τῇ ῥήθεισῃ ἐν Λεβδίῳ μάχῃ, ἧς μετέσχον οἱ τε ἀνωτέρω Π. καὶ ἄλλα τῆς οἰκογενείας τῶν μέλη· βραδύτερον ἠγωνίσθη κατὰ τοῦ Κεχαγιά μπέη (εἰς Μαῦρα Λιθάρια, Κόρινθον, Ἀργος), μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς παρὰ τὴν Λεβάδειαν, κατὰ τοῦ Δράμαλη, ἐν τῇ Ἀνατ. Ἑλλάδι μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Βασσιλείου· ὡς ἀντιστράτηγος ἀπὸ τοῦ 1823 καὶ στρατηγός ἀπὸ τοῦ 1825 ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ ἐν Πελοποννήσῳ, πλειστον δὲ μετέσχε μαχῶν μετὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη καὶ κατόπιν τοῦ Καραϊσκάκη ἐν Ἀττικῇ, κυριεύσας ἐνταῦθα 7 ὀχυρώματα τῶν ἐχθρῶν. Τῷ 1827 ὡς φρούραρχος Μεγάλου Σπηλαίου ἐπροστάτευσεν γενναίως καὶ τελεσφόρως τὴν προσβαλλομένην μονήν. Ἀπέκρουεν ἔπειτα τὸν Ἰμβραήμ ἀπὸ Καλαβρύτων καὶ μετὰ τοῦ Τσώρτς ἐπολέμησεν ἐν τῇ ἀνατ. Ἑλλάδι. Ἐπὶ Ὀθωνος ὑπῆρξε διοικητικὸς ὑπάλληλος, τῷ δὲ 1853 προήχθη εἰς ἀντιστράτηγον· ἀπέθ. δὲ ἐν Καλαβρύτοις κατὰ Μάρτιον 1865.

Οἱ μνημονευθέντες ὑπῆρξαν οἱ ἐπισημοτατοὶ τῶν Π. Ἀλλ' ἐν τε τῷ ἀγῶνι καὶ μετ' αὐτὸν ἐν τῷ στρατῷ καὶ τῇ πολιτείᾳ διεκρίθησαν πάντα τὰ πολυάριθμα μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης, καταστήσαντες τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Υἱοὶ τοῦ Ἀθανασίου ἦσαν πλὴν τῶν δύο ἀνωτέρω προσέτι οἱ Γκολφίνοις, Γεώργιοις καὶ Παναγιώτησι, ὧν ὁ πρῶτος ἰδίως μετέσχε ἐνδόξως τῶν μαχῶν ἐν αἷσι διεκρίθησαν οἱ ἀδελφοὶ του. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Γκολφίνου Ἀθανάσιος, ὁ ἐπιλεγόμενος Κυβερνήτης, διετέλεσε πολλάκις βουλευτὴς καὶ ὑπουργός καὶ ἀπέθ. τῷ 1886. Ἐκ δὲ τῶν υἱῶν τοῦ στρατηγοῦ Νικολάου Π., οἵτινες πάντες διεβίωσαν ἐν τῇ στρατ. ὑπηρεσίᾳ τῆς πατρίδος, ὁ Σωτήριος (ὁ ἐπιλεγόμενος Καπώνης) ὑπῆρξεν ἐπίσης πολλάκις ὑπουργός, ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἀπεβίωσε πλήρης ἡμερῶν τῷ 1894 φέρων τὸν βαθμὸν ὑποστράτηγου. Τοῦ δὲ Ἀναγνώστου Π. υἱοὶ εἰσιν πλὴν τοῦ μετ' αὐτοῦ πεσόντος Σωτηρίου οἱ ἐν τῷ στρατῷ διαπρέψαντες Ἀθανάσιος (Καραμέλος) καὶ Βασίλειος, ὁ νῦν ὑποστράτηγος, ὡς καὶ ὁ ἐν τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ διακριθεὶς (ἀποθ. 1884) Γεώργιος. [Α.Γ.Π.]

Πετουνία (Βοτ.) *Petunia* Juss. Γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Σολανωδῶν. Τὰ εἶδη αὐτοῦ (ἰδίως *P. nyctaginiflora* Juss. καὶ *P. violacea* Lindl.) εἰσῆχθησαν ἐκ τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ εἰς τὴν σήμερον ἀγαπητὰ φυτὰ τοῦ καλλωπισμοῦ, ἐξαιρέτα διὰ τὰ ὠραῖα λευκά, περφυρὰ ἢ ἰόχροα

ἄνθη. Πολλαπλασιάζονται εὐκόλως διὰ σπορὰς καὶ μοσχευμάτων. [Θ.Χ.]

Πετόφης (Ἀλέξανδρος Petófi). Οὐγγρος ποιητής. γενν. 1822 ἐν Kis-Körös τοῦ κομητᾶτου Πέσιτης. Διήγαγε τὴν νεότητά του ὡς στρατιώτης καὶ ὡς μέλος θεατρικοῦ θιάσου. προσεπάθησε δὲ ν' ἀποκινήσῃ πρὸ πάντων καλὰς γνώσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν φιλολογικῶν. Ἐδημοσίευσεν δὲ ἀπὸ τοῦ 1842 ποιήματα ἐν διαφόροις περιοδικαῖς καὶ τῷ 1844 τὴν πρώτην συλλογὴν αὐτῶν, ἧτις ἀμέσως ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς. Εἰς αὐτὴν ἐπηκολούθησαν ταχέως ἄλλαι λυρικαὶ συλλογαί, τὸ κυριαιότερον «Τὸ σιδηρουργεῖον τοῦ χωρίου», τὸ ἔπος «Ὁ ἥρωις Ἰωάννης», μυθιστόρημά τι καὶ διηγήματα (ἐπιτυχέστατα) ὡς καὶ δραματικὰ ἔργα. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πεσταίας νεολαίας, ἣν ἐξήγειρε διὰ φλογερῶν ἐπαναστατικῶν ᾠσμάτων. Ἀντικαταστήσας δ' εἴτα τὴν γραφίδα διὰ τοῦ ξίφους ἔπεσε μαχόμενος τῇ 19^{ης} Ἰουλίου 1849 παρὰ τὸ Σέγεσβαρ. Ὁ Π. εἶναι ὁ μεγαλύτερος καὶ ἐθνικώτατος λυρικός ποιητὴς τῶν Μαγυάρων, ὃν ἐμιμήθησαν μὲν πολλοί, οὐδεὶς ὅμως ἔφθασε· πολλὰ τῶν ᾠσμάτων αὐτοῦ κατέστησαν δημώδη, φερόμενα ἕνα τὸ στόμα τοῦ λαοῦ. [Μ.Γ.]

Πέτροα. Κώμη τῆς Μυτιλήνης, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μολύβδου, παρὰ τὰς Δ. ὑπηρείας τοῦ ὄρους Λεπετύμνου, 3 χμ. πρὸς Ν τοῦ Μολύβου, ἔχουσα περὶ τοὺς 800 κατ.

Πέτροα (ἑβρ. Σέλα, δραματῆστὴ Ρεκέμ). Ἡ ἀρχαία, νῦν κατηρειπωμένη, πρωτεύουσα τῶν Ἑδαιτῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπ' αὐτῆς κληθείσης Πετραίας, 115 χμ. ΒΒΑ τοῦ Αἰλιαντικοῦ κόλπου (νῦν κ. Ἀκαβὰ) καὶ 74 χμ. Ν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, κειμένη ἐν κοιλάδι περιβαλλομένη ὑπὸ τῶν ἀπότομων βράχων τοῦ ὄρους Σείρ (νῦν Τζεμπέλ-Σχέρα). Ὡς κέντρον τοῦ μεταξὺ Συρίας καὶ Ἀραβίας ἐμπορίου εἶχε μεγίστην σημασίαν· τῷ 310 π. Χ. κατελήθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Ἀντιγόνου Ἀθηναίου, τῷ δὲ 105 ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων· μέχρι τοῦ 5 μ. Χ. αἰῶνος μνημονεύεται ὡς ἔδρα ἐπισκόπου, βραδύτερον δὲ κατελήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ἐλησμονήθη, μέχρις οὗ ἀνεκάλυψεν αὐτὴν τῷ 1812 καὶ περιέγραψεν ὁ Burekhardt ἐν τῇ σήμερον Βάδι-Μούσα (κοιλάδι τοῦ Μωυσέως) καλουμένη θέσει. Τὰ εἶρηται αὐτῆς ἀποτελεῶσιν ἐκτεταμένα λείψανα τῶν τειχῶν, γλυπτικῶν ἔργων καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων τοῦ Β'-Δ' αἰῶνος, ἀμιλλωμένων πρὸς τὰ τῆς Παλμύρας· καὶ ἔχοντων τεύτο τὸ ἰδιόρρυθμον ὅτι πάντα, πλὴν ἐνὸς ναοῦ, ἐρεῖδονται ἐπὶ τῶν βράχων. Ἐν τοῖς πέριξ βράχοις εἰσὶν ἐνεσκαμμένοι οἱ μὲν ὑπὲρ τοὺς δὲ πολυάριθμοι τάφοι· καὶ θέα-

τρην δὲ ὁλόκληρον φαίνεται ἐγκεικομένον ἐν τῷ βράχῳ, πρὸς τὸ Δ μέρος, ἔχον διάμετρον 86 μέτρων καὶ 33 σειρὰς καθισμάτων, ὡς καὶ τὸ μεγαλοπρεπέστατον κτίριον τὸ «Θησαυροφυλάκιον τοῦ Φαραώ», ἐπικαλούμενον, ἐντελὲς δὲ σχεδὸν σωζόμενον.

Πέτρα τῆς κολλάσεως, κυανῇ κλ. βλ. Λίθος.

Πετραία Ἀραβία ἐπικαλεῖται ἡ νῦν χερσόνησος τοῦ Σινᾶ μετὰ τῆς ὁμοῦ ΒΔ Ἀραβίας, ἀπὸ τῆς ἐν μέτῳ τῆς ἐκτάσεως ταύτης κειμένης πόλεως Πέτρας (βλ. λ.).

Πετράραξ ἡ Πετράρχης (Φραγκίσκος Petrarca). Εἷς τῶν μεγίστων Ἰταλῶν ποιητῶν καὶ λογίων, γενν. 1304 ἐν Ἀρέτω ἐκ φλωρεντινῆς οἰκογενείας. Ἐσπούδασεν ἐν Μορπελλιῇ καὶ Βενωνίᾳ τὴν νομικὴν, ἀφιερῶθαι δ' εἶτα εἰς τὴν κλασικὴν φιλοσοφίαν, ἐδέχθη δὲ καὶ τὴν ἱερουσύνην. Ἐκτελέσας διαφόρους περιηγήσεις ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδινιῶνα, ἔδραν γενομένην τῆς οἰογενείας του. Τῷ 1341 ἐστέθη πανηγυρικῶς ὡς ποιητῆς ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης. Βραδύτερον διετέλεσε πρέσβυς τοῦ πάπα εἰς Νεάπολιν καὶ τῶν Βισκόντη ἐν Παρισίοις, ἔζησε δ' εἰς διαφόρους πόλεις, ἐν Παδούῃ, Ἐνετίᾳ καὶ Ἀδινιῶνι καὶ τελευταίον ἐν τῇ παρὰ τὴν Παδούην χωρίῳ Ἀρκουᾷ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1374. Ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μεγαλοφυέστατος τῆς ἐπο. ἡς ἀνὴρ. ἦτο δὲ ἀξιάγαστος, ἀλλ' εὐερέσιτος καὶ εὐαίσθητος εἰς τὰς ἐπικρίσεις. Ἡ ἀξία του ἔγκειται πρῶτον εἰς τὸ ὅτι ἐγένετο ὁ πρῶτος καὶ σπουδαιότατος ἀναγνωστοντῆς τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ὁ πρόμαχος τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ πρῶτος ἔδωκε παράδειγμα καθαροῦ καὶ κομμοῦ λατινικοῦ ὕφους. Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν λατινικῶν ἔργων του ἐξέχουσι τὸ ἔπος «Ἀφρική», πολλὰ ποιήματα, ἐπιγράμματα κλ., ὡς καὶ φιλοσοφικὰ διατριβαί, τὸ ἔργον Περί τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν, ἐπιστολαί κλ. Ἡ καλλίστη ἐκδοσίς αὐτῶν ἐδημοσιεύθη ἐν Βασιλείᾳ 1554. Σπουδαίεται εἶναι καὶ αἱ πολλαὶ ἐπιστολαί του (Φλωρεντία 1859-70 εἰς 7 τ.). Ἀλλὰ μεγαλυτέραν σημασίαν ἔχουσι τὰ ἰταλικά ποιήματα τοῦ Π., διαπρέποντα ἐπὶ τελειότητι μορφῇ, ἐπιγραφόμενα Rime ἢ Canzoniere, ἔχοντα δὲ ἀντικείμενον τὸν ἄνευ ἐλπίδος ἑρωτᾶ του πρὸς τὴν Λαύραν καὶ τὴν θάνατον αὐτῆς καὶ ἀνθόντα εἰς τὰ ἀριστουργήματα τῆς φιλολογίας ἐν γένει. Τὴν πλουσιωτάτην περὶ Π. φιλολογίαν κατέγραψεν ὁ Φεράτση ἐν τῇ ἔργῳ Bibliografia Petrarcesca (Βάσανον 1877). [Μ.Γ.]

Πετρελαϊκὸς αἰθέρ. Ὑγρὸν λίαν εὐεξάτμιστον, λαμβανόμενον ἐκ τοῦ πετρελαίου κατὰ τὴν ἀπόσταξιν αὐτοῦ ἐν θερμότητι 45—50 βαθμῶν. Ὡς διαλύον κάλιστα τὰ λίπη καὶ ἄλλας ὁργανικὰς ἐνώσεις εἶναι χρησιμώτατον εἰς τὰς τέχνας χημικῶς εἶναι μίγμα ὑδρογονανθράκων τινῶν (ἰδίως ἑξάνθου καὶ ὀκτανίου) ἀποτελεῖ δὲ καὶ συστατικὸν τῆς βενζίνης. [Χ Χ.]

Πετρελάιον. Ὅρυκτὸν ὑγρὸν, ἐν παγκοίνῳ νῦν χρήσει διατελοῦν πρὸς φωτισμόν. Ὡς ἀναβλύζει ἐκ τῆς γῆς, ἀκαθάριστον, ἔχει ποικίλην πυκνότητα, ὅν μᾶλλον ἢ ἥττον λεπτόρρευτον ἢ πυκνόρρευτον, χρώμα δὲ ἀπὸ κιτρίνου μέχρι μέλανος. Εἶναι δὲ τὸ Π. οὐσιωδῶς μίγμα διαφόρων ὑδρογονανθράκων τῆς σειρᾶς τοῦ μεθανίου, ἐνέχον οὐχ ἥττον καὶ ἐνώσεις τινὰς ἐκ τῶν καλουμένων ἀρωματικῶν· οὗτω δὲ διὰ τῆς εἰς διαφόρους θερμοκρασίας θερμάνσεως αὐτοῦ ἀποστᾶζονται ἐκ τοῦ Π. ὁ πετρελαϊκὸς αἰθέρ, ἡ βενζίνη, ἡ λιγορίνη, ἡ βαζελίνη, ἡ φθαί, παραφίνα κλ. Τὸ δὲ ἐν κοινῇ χρήσει· σχεδὸν ἄχρουν, λεπιόρρευτον καὶ διαυγές Π. τοῦ ἐμπορίου (ἐν τῇ χημείᾳ καλούμενον καὶ Κηροσίνη) εἶναι μίγμα τῶν μεταξὺ 150 καὶ 300 βαθμῶν ἀποσταζομένων συστατικῶν τοῦ ὀρυκτοῦ. Πλὴν τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐξαγωγῆς τῶν διαφόρων τούτων σωμάτων ἐφημέροσθη τὸ Π. (μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκῶαρτον) καὶ ὡς θερμαντικὸν μέσον εἰς τὴν μαγειρικὴν καὶ ὡς κινητήριον (διὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀτμῶν) εἰς μηχανάς· ἀλλ' αἱ τοιαῦται χρήσεις του δὲν διεδόθησαν πολὺ. Ἐν τῇ ἱατρικῇ τὸ κεκαθαρμένον εἶναι χρησιμώτατον μόνον ἢ εἰς ἀλοιφὰς κατὰ ἐρυματικῶν τινῶν παθήσεων ἐν ἐξωτερικῇ χρήσει· ἐτι δὲ εἰσάγεται εἰς βερνίκια, ἐφαρμύζεται εἰς ἐξόντωσιν τῶν κόρων κλ. Ἡ πλουσιωτάτη εἰς Π. χώρα εἶναι ἡ Β Ἀμερικὴ ἐνθα ἐκ πλείστων πηγῶν, ἰδίως ἐν Πενσυλβανίᾳ, Νέα Ὑόρκη καὶ Ὀχάιο, ἀναβλύζει· ἀφθονεῖ δ' ἐπίσης τὸ Π. ἐν Καναδοῖς. Καλιφορνία καὶ τῇ Ν Ἀμερικῇ τὰ δευτερεύοντα μετὰ τὴν Β Ἀμερικὴν φέρει ἡ παρὰ τὸ Βακοῦ κατὰ τὴν Δ ἀκτὴν τῆς Κασπίας θαλάσσης χερσόνησος Ἀσπυρὸν μετὰ τῆς παρὰ τὴν Δ ἀκτὴν νήσου Τσελέκεν, ὧν τὸ (ῥωσσικόν) Π. συναγωνίζεται ἐν τῇ ἐμπορίῳ μετὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ. Ἀλλὰ πηγαί Π. εὕρηται ἐν Κριμαίᾳ, κατὰ μῆκος τῶν Β προπόδων τῶν Καρπαθίων, ἐν Βιρμανίᾳ, κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰρὰξάβδη ἐν Ἰνδία κλ. Εἰς πάσας ταύτας τὰς θέσεις τὸ Π. πληροῖ τὰ μεταξὺ τῶν πετρωμάτων χάρματα, τοὺς πόρους αὐτῶν ἢ καὶ διαποτίζει· ὁλοκλήρους τὰς μάζας αὐτῶν. Προῆλθε δὲ τὸ Π. ὡς προῖον φυσικῆς βραδείας ἀποστάξεως ἐκ ζωϊκῶν πιθανώτερον λειψάνων ἢ ἐκ φυτικῶν. Τὸ Π. ἦτο ἤδη γνωστὸν ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ὅτε ἐξήγετο ἐν Ζακύνθῳ (ναφθα), ἐν Ἀκράγαντι (σικελικὸν ἔλαιον) κλ., τὴν μεγίστην

δμως αὐτοῦ διάδοσιν ἔλαβε μάλιστα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 10^{ου} αἰῶνος. Δι' ἀνάφθαι (βλ. λ.) δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ποικιλία τοῦ Π. [Α.Κ.]

Πέτρεσκον. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερ. Φλωρίνης, ἔχον κατ. 509 μὲν Χριστιανούς, 720 δὲ Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Πετρί. Χωρίον τοῦ δήμου Νεμέας τῆς Κορινθίας, ἔχον 141 κατ. [Μ.Σ.]

Πετριάδες. Χωρ. τοῦ δήμ. Κολλωνίδων (Πυλίας), ὄρ. 1 ΒΔ τῆς Κορινθίας. Κάτ. 253.

Πετρίες. Χωρ. τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμ. Δυστίων (Καρυστίας), ὄρ. 3 Α τοῦ Ἀλιβερίου παρὰ τὸν ἐμώνυμον ὄρμον. Κάτ. 330.

Πετρικᾶτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας ἐν τῷ δήμῳ Θηγιάς καὶ κεῖμενον ἐπὶ ὁμωνύμου ὄρους (ὕψ. 996 μ.) ὄρ. 1/2 ΝΑ τῶν Καρχακάτων. Κάτ. 417.

Πετρίλον. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀργιθέας (Καρδίτης), κεῖμενον ἐπὶ ὄρεινῆς χώρας τῶν Ἀγράφων, 2 1/2 ὄρ. Ν τῶν Κουμπουριανῶν. Κάτ. 640.

Πετρίνα. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Κροκεῶν (Λακεδαίμονος), 2 ὄρ. ἀπὸ Λεθέτσας. Κάτ. 694. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Φαλαίσιας τῆς Μεγαλοπόλεως, ἔχον 180 κατ.

Πέτρινον. Χωρίον τοῦ δήμου Φύλλου (Καρδίτης), μετὰ 306 κατ. [Μ.Σ.]

Πετροβαζελίνη. Βλ. Βαζελίνη.

Πετρούδα. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνεῖω Σαράτωφ, ἐπὶ τοῦ Μεδεδίτζα, ἔχουσα 16 086 κατ., βιομηχανίαν λίπους καὶ ἐλαίου καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον.

Πετρογαλῆ. Βλ. Μακρόπους.

Πετρογραφία. Τμήμα τῆς γεωλογίας ἀντικείμενον ἔχον τὴν σπουδὴν τῶν πετρωμάτων, ὧν ἐξετάζει τὴν χημικὴν σύστασιν, τὴν ὑφὴν, τὴν ἐν τῇ γῇ διανομήν, τὸν τρόπον τῆς γενέσεως, τὰς διὰ τῶν αἰώνων ἀλλοιώσεις κλ. [Α.Κ.]

Πετροκῶφ (πολων. Piotrkow, γερμ. Petrikau). Κυβερνεῖον τῆς ῥωσ. Πολωνίας συνουρεῖον πρὸς τὴν Γαλικίαν καὶ τὴν Σιλεσίαν, ἔχον δὲ ἐμβ. 12 249 τχμ. καὶ 1 108 900 κατ. Εἶναι πλουσιώτατον εἰς ὄρυκτά, λιθάνθρακας, σίδηρον, ψευδάργυρον κλ., διὸ καὶ ἡ βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, κυρίως ἡ τοῦ σιδήρου, τ.ῦ βάμβακος καὶ τοῦ ἐρίου, ἧς κέντρον εἶναι τὸ Λότζ. — Ἡ ἐμώνυμος πρωτεύουσα, κεῖμένη ἐπὶ τοῦ Στράδα, ἔχει 24 589 κατ., ἦτο δὲ ἄλλοτε ἐπίσημος πόλις τῆς Πολωνίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξελέγοντο οἱ βασιλεῖς ταύτης. [Μ.Σ.]

Πετρομαγουλά. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὀρχομενοῦ (Λεβαδείας), κεῖμένη πρὸς

Δ τῆς Σκριποῦς 10', καὶ παρὰ τὰς ὁχθὰς τῆς Κωπαΐδος. Κάτ. 798.

Πετρομύζον. Γένος ἰχθύων ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κυκλοστόμων. Ἐχουσι σῶμα ἐγγελοειδὲς καὶ γυμνόν, ἐκατέρωθεν τοῦ λαμποῦ ἐπὶ τὰς ὁπὰς βραγχιώδεις, ῥῶθωνα ἓνα ἐκβάλλοντα εἰς τυρλὸν ἀσπίδιον καὶ μὴ συγκοινωνοῦντα μετὰ τοῦ στόματος, ἰσχυροὺς δόνοντας καὶ δύο βραχιαία περὶ ῥα. Διὰ τοῦ μυζητικῶς τῶν στόματος προσκολλῶνται ἰσχυρότατα ἐπὶ πετρῶν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα) ἢ ἄλλων ἰχθύων. Π. τὸ θαλάσσιον (Petromyzon marinus, κοινῶς λ. ἀ μ π ρ ι ν α) καὶ Π. τὸ ποτάμιον (P. fluviatilis, κοινῶς χελάνκ. βλ. πίν. Ἰχθύες, Β' 7), εἶναι εἶδη κοινὰ ἐν Εὐρώπῃ· τὸ τελευταῖον ἔχει μήκος 30—45 ἐμ., χρῶμα πρασινωπὸν καὶ ἐν τοῖς πλαγίοις κίτρινον, εἶναι δὲ λίαν εὐγευστον, νωπὸν τε καὶ τεταριχευμένον, ἀλλὰ καὶ δύσπεπτον. [Φ.Ι.]

Πετροπαύλοδα. 1) Πρωτεύουσα περιφερίας ἐν τῷ ΒΔ μέρει τῆς ῥωσικῆς χώρας Ἀκμολίνσκ τῆς Κεντρ. Ἀσίας, κεῖμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσίμ, ἔχουσα δὲ 16 218 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον προϊόντων τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας κλ. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ἑμῶν. ῥωσ. διαμερίσματος τῆς Σιβηρίας, τοῦ περιλαμβάνοντος τὸ ὁ μέρος τῆς χειρσονήσου Καμτσάτκας. Καίται ἐπὶ τῆς ΝΔ παραλίας ταύτης καὶ ἔχει 418 κατ. καὶ καλὸν λιμένα. [Μ.Σ.]

Πετροπόρον. Χωρίον τοῦ δήμ. Παρραληθαίων (Τρικαλλίων), ἔχον 205 κατ.

Πέτρος. Ὁ ἕτερος τῶν κορυφαίων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποστόλων (πρὸς Παῦλον). Ἦτο υἱὸς ἀλιεῶς τινὸς Ἰωᾶ ἐν Καπερναοὺμ καὶ ἦτο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀνδρέου τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα, μέχρις οὗ κληθέντες ἀμρότεροι ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ, εἰπέντος ὅτι θὰ ποιήσῃ αὐτοὺς ἀλιεῖς ἀνθρώπων, ἐγένοντο ἀμρότεροι ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐκαλεῖτο δὲ κυρίως Σίμων, τὸ δ' ἐπώνυμον Π., καὶ ἀραμαῖστὶ Κηρᾶς, προσέλαβεν ἄρ' ὅτε δμολογήσαντα τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ παρέβαλεν αὐτὸν εὖτος διὰ τὴν στερεὰν πίστιν του πρὸς πέτραν, ἐφ' ἧς θὰ ᾠκοδομῆται ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία. Κατεῖχεν ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν μαθητῶν, ὧν ὁ Π. καὶ οἱ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης ἀπετέλουν τὸν στενώτερον περὶ τὸν Ἰησοῦν κύκλον, καὶ πολλάκις παρίσταται ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις λαλῶν ἐν ὀνόματι πάντων. Ἐπιστάντων τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκαυχῆθη μὲν ὅτι θὰ ἠκολούθει αὐτὸν μέχρι θανάτου, μετ' ὀλίγας δμως ὥρας ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ ἀρχιερέως ὑπὸ φόβου καταληφθεὶς ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸν Ἰησοῦν. Τὴν ῥηθείαν θέσιν του μεταξὺ τῶν μαθητῶν διετήρησε καὶ κατόπιν μεταξὺ τῶν

πρώτων Χριστιανῶν καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων αὐτὸς ἀναφέρεται πάντοτε ἐν ἐμπνεύσει καὶ μετὰ παρηγορίας τὸν λόγον ἔχων πρὸς τε τοὺς ἀρχόντας καὶ τὸν λαόν. Περιελθὼν τὴν Ἰουδαίαν, Γαλιλαίαν καὶ Σαμαρείαν, ἐθεράπευσεν ἐν Ὀύδα τὸν ἀπὸ οὐκαιοῦ παρὰ λυτὸν Δινέαν, ἐν Ἰόππῃ δὲ κατόπιν γένεσθαι θανούσαν τὴν Ταβιθά. Ἐν Καισαρείᾳ τῆς Γαλιλαίας ἐβάπτισεν τὸν Ῥωμαῖον ἐκατόνταρχον Κορνήλιον καὶ ἄλλους ἐθνικούς. Ἐπιστρέψας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐφυλακίσθη μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ βασιλεῖος Ἡρώδου τοῦ Ἀγρίππα, ἀπηλλάγη δὲ τῶν δεσμῶν καὶ ἀόρατος ὠδηγήθη ὑπ' ἀγγέλου διὰ μέσου τῶν φυλάκων καὶ τῶν θυρῶν, αἵτινες αὐτομάτως ἤνοιγοντο, ἔξω τῆς φυλακῆς. Ἐκτοτε περιήλθε κατηγὼν μόνον Ἰουδαίους (δι' ὃ καὶ ἐπικαλεῖται Ἀπόστολος τῆς περιτομῆς) τὸν Πόντον, τὴν Γαλιλαίαν, Βιθυνίαν, Καπαδοκίαν, λέγεται δὲ ὅτι ἐγένετο πρῶτος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας. Κατὰ τινὰ παράδοσιν ἐλθὼν τέλος εἰς Ῥώμην, ἔμεινεν ἐνταῦθα ἐπὶ 25 ἔτη καὶ τῷ 67, ἐπὶ Νέρωνος, ὑπέστη μετὰ τοῦ Παύλου μαρτυρικὴν ἐπὶ σταυροῦ θάνατον. Ἄλλη δὲ παράδοσις καθιστᾷ τὸν Π. πρῶτον ἐπίσκοπον Ῥώμης, ἧς τὴν ἐκκλησίαν ἐκυβέρνησεν ἐπὶ 25 ἔτη (42-67). ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῶν καθολικῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν παρίσταται ὡς τελευτᾶ αὐτοῦ διαμνῆ ἡ Βαβυλὼν. Ἰστορικῶς ἐν τῇ συγχύσει τῶν παραδόσεων τούτων καὶ τῷ ἀσυνεχῶς τῶν χρονολογιῶν οὐδὲ ἂν ἤλθε ποτε εἰς Ῥώμην εἶναι βέβαιον. Οὐχ ἦντο ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἐνεκοιμώθη τὴν τελευταίαν παράδοσιν καὶ ἐπὶ τῇ λόγῳ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς λέγων ὅτι ἐπὶ τοῦ Πέτρου θά ὠκοδομεῖτο ἡ Ἐκκλησία ἀνεγνώριζεν αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν ταύτης, ἐθεώρησε καὶ τοὺς διαδόχους τοῦ Π. ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ θρόνῳ ἥτοι τοὺς πάπας ὡς ἀρχηγούς συμπάσης τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας. ἐντεῦθεν ἡ περιλάλητος ἀξίωσις τῶν παπῶν περὶ πρωτείων, ἧτις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς καὶ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας σχίσμα (βλ. λ.). Κατὰ τὴν ἐν τῇ Δύσει παράδοσιν τὰ ὅσα τοῦ Π. ἐξήχθησαν βραδύτερον ἐκ τῶν κατακομβῶν καὶ ἐτάφησαν ἐν τῇ θέσει τοῦ μαρτυρίου του, ἐφ' ἧς κατόπιν ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ι' ὠκοδομήθη ὁ περίφημος τοῦ Βατικανοῦ ναὸς ὁ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Π. τιμώμενος. Ὠρτάζοντο δὲ ὁ τε Π. καὶ ὁ Παῦλος ὁμοῦ, παρ' ἡμῖν τε καὶ ἐν τῇ Δύσει, τὴν 29 Ἰουνίου, ἡμέραν τοῦ μαρτυρίου των. Ἡ Ἐκκλησία ἀναγνώριζε ὡς γνήσιας δύο καθολικὰς ἐπιστολάς τοῦ Π., αἵτινες περιλαμβάνονται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἄλλα καὶ τούτων ἡ δευτέρα εἶναι βεβαίωτα ὑποβολιμαία, ἀφοῦ ἀναφέρει περὶ γεγονότων μεταγενεστέρων, πιθανώτατα δὲ καὶ ἡ πρώτη. Ἀπόκρυφα δὲ

τοῦ Π. ἔργα εἰσὶν Εὐαγγέλιον κατὰ Π., Κήρυγμα τοῦ Π. καὶ Λειτουργία τοῦ Π.

Πέτρος. Ὄνομα αὐτοκρατόρων τινῶν καὶ βασιλέων.

1) Πέτρος Δ' ὁ ἐπικαλούμενος Μέγας, αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας (1682-1725), γενν. 1672, υἱὸς τοῦ τσάρου Ἀλεξίου ἐκ δευτέρου γάμου. Θανόντος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του Φεδῶρ τοῦ Γ' (1676-82), ἡ ἀδελφή του Σοφία κατώρθωσε δι' ἀνταρσίας τῶν Στρελίτσων νὰ ἀνακηρυχθῶσι μὲν τσάροι δὲ Π. καὶ ὁ Ἰβάν, φιλάσθενος καὶ ἡλίθιος πρεσβύτερος ἀδελφός του, νὰ ἐνώση δὲ εἰς τὰς ἰδίας τῆς χεῖρας τὴν μεγίστην ἰσχύον καὶ ἐπίδρασιν ἐπὶ τὰ πράγματα. Ὁ Π. ἐπωφελέθη τὴν ἐν ἐπαύλει παρὰ τὴν Μόσχαν ἡσυχίαν του ἵνα μορφωθῇ τελειότατα ὑπὸ πεπειραμένων ξένων διδασκάλων, συζητοῦν δὲ τὴν Εὐδοξίαν Θεοδώρου Λαπουχίν (1689) ἀπέκτισσε πολλοὺς ὁπαδοὺς ἐν ταῖς μεγάλας αἰκογενεαῖς τοῦ κράτους· ἐξεμεταλλεύθη δὲ τὴν ἀτυχῆ ἐκβασιν τοῦ ἐν Κριμαίᾳ πολέμου, ἧς ὑπαίτιος ἦν ὁ εὐνοοῦμενος τῆς Σοφίας Βασίλειος Γολιτσύν, ἵνα ζητήσῃ ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ κράτους παρὰ τῆς ἀδελφῆς λόγον περὶ τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς οἰκονομικῆς τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς. Ὅτε δὲ ἡ Σοφία διὰ τῶν Στρελίτσων ἀπειριάνθη νὰ τὸν φονεύσῃ, ὁ Π. διαφυγὼν ἀπετάθη εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὸν ὑπὸ ξένων ἀξιωματικῶν διωργανωμένον στρατόν· πολλοὶ τότε ἐφρονέθησαν ἡ ἐστάλησαν εἰς Σιβηρίαν, ἡ δὲ Σοφία ἐκλείσθη εἰς μοναστήριον. Τῷ 1689 εἰσῆλθεν ὁ Π. εἰς Μόσχαν ὡς μονοκράτωρ καίπερ διατηρῶν κατὰ τύπους ὡς συμβασιλέα τὸν Ἰβάν μέχρι τοῦ θανάτου του (1696). Πρώτη φροντίς του ὑπῆρξεν ὁ σχηματισμὸς στρατοῦ κατὰ τὰ πρότυπα τῶν ἄλλων κρατῶν· ἐθέσε δὲ καὶ τὰς βάσεις στόλου διὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον. Τῷ 1696 ἐνίκηθη ὁ τουρκικὸς στόλος καὶ ἐκυριεύθη τὸ Ἀζῶφ. Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1697 ἀπῆλθεν ὁ τσάρος ὡς μέλος πρεσβείας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου μεταξὺ ἄλλων ἐξέμαθεν ὡς ἄπολους ἐργάτης ἐν Σάαρδαμ τῆς Ὀλλανδίας τὴν ναυπηγίαν. Ἐπισκεφθεὶς τὸ Λονδίνον καὶ τὴν Βιέννην ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ οἶκαδε συνεπείᾳ ἀνταρσίας τῶν Στρελίτσων, προκληθείσης ὑπὸ τῆς παλαίρωστικῆς μερίδος. Εὐρὼν τὴν ἀνταρσίαν ἥδη καταβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Στάυτου στρατηγοῦ Γόρδωνος, ἐξηράνισε δ' αὐτοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐξορίας τοὺς Στρελίτσους, ἐνεκαίνισε δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν ριζικῶν μεταρρυθμίσεων, δι' ὧν προσεπάθησε νὰ ἐκπολιτίσῃ τοὺς ὑπηκόους του καὶ προαγάγῃ τὴν μόρφωσιν αὐτῶν· μετέβαλε τὴν διοίκησιν καὶ δικονομίαν, περὶώρισε τὴν ἐξουσίαν τοῦ κλήρου καὶ καταργήσας τὸ πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας 1721

συνήνωσεν ἐν ἑαυτῷ καὶ τῇ Ἱερᾷ συνόδῳ τὴν ἀνωτάτην θρησκευτικὴν ἐξουσίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Καρόλου Β' τῆς Σουηδίας, ὅστις ἐνίκησε μὲν ἐν Νάρβα (1700), ἡττήθη δὲ τῷ 1709 ἐν Πολτάβα. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐκυρίευσεν τὴν Λιθωνίαν καὶ Καρελίαν, ὑπῆρξεν ὁμοῦς ἀτυχὴς ἐν τῷ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμῳ, περικυκλωθεὶς 1711 ἐπὶ τοῦ Προύθου ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ παρ' ὀλίγον ἀπολέσας θρόνον καὶ ζωὴν ἐπέτυχεν δὲ συνθήκην ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τοῦ Ἀζώφ. Συζεύχας τὸν μόνον υἱόν του Ἀλέξιον μετὰ τῆς Καρλόττας τῆς Ρουσοδικῆς (1711), ἐώρτασε καὶ ὁ ἴδιος τῷ 1712 τοὺς γάμους του μετὰ τῆς Αἰκατερίνης (βλ. Αἰκατερίνη Α'), ἧς ἡ ἀφοσίωσις τὸν εἶχε σώσει κατὰ τὸν τουρκικὸν πόλεμον καὶ ἧς σύζυγος ἐν κρυπτῷ ὑπῆρχεν ἡβὴ ἀπὸ τοῦ 1707. Μετὰ τὸν θάνατον Καρόλου τοῦ Β' ἐπῆλθε τὸ τέλος τοῦ μετὰ τῆς Σουηδίας πολέμου, ἥτις παρεχώρησεν ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Νυστάδης τὴν Λιθωνίαν, Ἑσθονίαν καὶ Ἰγχερμανίαν. Δεχθεὶς τὸν τίτλον τοῦ τσαροῦ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ὥρισεν ὅτι ὁ ἐκάστοτε τάχαρος δύναται νὰ ἐκλέξῃ διάδοχόν του ὅντινα θέλῃ καὶ ἐγένετο οὕτως ὑπαίτιος πολλῶν ὑστερον περιπλοκῶν τοῦ κράτους. Κατὰ τὸν μετὰ τῆς Περσίας πόλεμον (1722-23) ἐξέτεινε καὶ πρὸς ΝΑ τὰ ὅρια τῆς Ῥωσσίας. Τὴν Πετρούπολιν, ἣν ἱδρύσας τῷ 1703, κατέστησε τῷ 1712 ἔβραν τοῦ. Ἐχὼν δὲ κατὰ νοῦν διάφορα μεγάλα ἔργα ἀπέθανε τῇ 28 Ἰαν. 1725, διεδέξατο δ' αὐτὸν ἡ σύζυγός του Αἰκατερίνη Α'. Ἡ εἰς αὐτὸν ἀποδοθεῖσα πολιτικὴ διαθήκη εἶναι ὑπεβολιμαία, συνεγγραφή δὲ μόλις τῷ 1812 ἐν Παρισίοις, πιθανῶς τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ναπολέοντος. — 2) Π. δ' Β', αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας (1727-30), ἔγγονος τοῦ Α' καὶ υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου, γενν. 1715 καὶ διαδεχόμενος τὴν Αἰκατερίνην Α'. Ἐμνηστεύθη τὴν ἀδελφὴν τοῦ εὐνοουμένου του Δολγορόκη, παραγκωνίσαντος τὸν τῆς Αἰκατερίνης Μενσικώφ, ἀπέθανε δὲ ἐξ εὐλογίας. — 3) Π. δ' Γ', αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας (1763), ἔγγονος τοῦ Α' ἐκ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τούτου Ἀννης μετὰ τοῦ δουκὸς Καρόλου Φρειδερίκου τῆς Ὀλλανδίας, ὡς δοῦξ τῆς Ὀλλανδίας φέρων τὰ ὀνόματα Καρόλος Πέτρος Οὐλτερίχος. Ὀρισθεὶς ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας Ἑλισάβετ διάδοχος τοῦ θρόνου, διεδέξατο ταύτην θανοῦσαν τῷ 1762. Ἐκλείσεν εἰρήνην μετὰ Φρειδερίκου Β' τῆς Πρωσίας, οὗ ἦτο θυμιαστής, προσέκλεις δὲ διὰ τῆς ἀποτροφῆς του κατὰ τοῦ Ῥωστικοῦ λαοῦ καὶ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς του ἐπανάστασιν, ἧς τὴν ἀρχηγίαν εἶχεν αὐτὴ ἡ σύζυγός του Αἰκατερίνη, πριγκίπισσα τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐφανεύθη τῇ 6 Ἰουλίου 1762 ὑπὸ τῶν Ὀρλώφ.

— 4) Π. δ' Α', αὐτοκράτωρ τῆς Βρα-

σιλίας, γενν. 1798, υἱὸς Ἰωάννου Γ' βασιλέως τῆς Πορτογαλίας καὶ αὐτοκράτορος τῆς Βρασιλίας. Ἐλθὼν μετὰ τῆς οἰκογενείας του τῷ 1807 εἰς Ῥίο-δὲ-Ζανέιρο, ἐκηρύχθη 1821 ἀντιστασιεὺς καὶ τῷ 1822 συνταγματικὸς αὐτοκράτωρ, διεδέξατο δὲ 1828 καὶ τὸν θανόντα πατέρα του ἐν Πορτογαλίᾳ ὡς Πέτρος δ' Α', ἀλλ' ἀπὸ ἔδωκε τῇ χώρᾳ ταύτην σύνταγμα παρεχώρησεν ἁμέσως τὸ στέμμα αὐτῆς εἰς τὴν θυγατέρα του Μαρίαν δὲ Γλόρια, ἐκθρονισθεῖσαν μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μιχαήλ. Ἀπολέσας τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ τῆς Βρασιλίας δι' αὐτοῦς πολέμου κατὰ τῶν κρατῶν τοῦ Λαπλάτα καὶ διὰ φιλονεικίῶν μετὰ τῆς βουλῆς, ἠναγκάσθη 1831 νὰ παρατηρήσῃ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Πέτρου Β'. Μεταβὰς εἰτα εἰς Γαλιαν καὶ δεχθεὶς τὸν τίτλον δουκὸς τῆς Βραγάνσας, προσεπάθησε νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐν Πορτογαλίᾳ πάλιν τὴν Μαρίαν καὶ τῷ ὄντι ἠνάγκασε διὰ τῆς κυριεύσεως τοῦ Εὐδώρας τὸν Μιχαήλ νὰ παραιτηθῇ τῷ 1834 ἀπέθανε δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει. — 5) Π. δ' Β', αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας, γενν. 1825 ἐν Ῥίο-δὲ-Ζανέιρο, μόνος υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Π. τοῦ Α', οὗ παραιτηθέντος 1831 ἐκηρύχθη διάδοχος αὐτοῦ, ἀνέλαβε δὲ τῷ 1840, ἐνηλικιωθεὶς, τὸς ἡνίας τοῦ κράτους. Μετὰ τὰς ἐπαναστάσεις τῶν πρώτων ἐτῶν ἐπῆχολούθησεν ἐσωτερικὴ εἰρήνη, ἥτις διεκόπη διὰ τῶν πολέμων κατὰ τοῦ δικτάτορος Ῥόσα τοῦ Βουένος-Ἀϊρες 1851-52, κατὰ τῆς Ὀβρουγιάς 1854-5 καὶ 1864-5 καὶ κατὰ τοῦ προέδρου Λιπὲς τῆς Παραγουάης 1865-70. Ὁ Π. προσεπάθησε νὰ ἀναπτύξῃ τὴν χώραν του παντὶ τρόπῳ, ὑποστηρίξων τὴν κατασκευὴν σιδηροδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν γραμμῶν, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐπιστήμην, ἧς ἦτο ὁ ἴδιος ἐξοχος ἀντιπρόσωπος. Κατήργησε δὲ καὶ τὴν δουλείαν, προσέβλεπεν ὁμοῦς τοικειοτρόπως τὴν ἔχθραν τῶν μεγαλοκτηματιῶν, ὥστε τῷ 1889 κατάρθωσεν ὁ Φονσέκας διὰ στρατιωτικῆς ἐπαναστάσεως νὰ τὸν ἐκθρονίσῃ. Ὁ Π. ζήσας ἔκτοτε ἐν Εὐρώπῃ ἀπέθανε τῇ 6 Δεκ. (ν) 1891 ἐν Παρισίοις.

— 6) Π. δ' Κουρτεναί (de Courtenay), διάδοχος τοῦ αὐτοκράτορος Ἑρρίκου ἐν τῇ λατινικῇ αὐτοκρατορίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἔγγονος Λουδοβίκου Γ' τοῦ Παχέος τῆς Γαλλίας. Ἀνακηρυχθεὶς τῷ 1216, ἐστέφθη ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ πάπα Ὀνωρίου τοῦ Γ' κατ' Ἀπρίλιον 1217. Ἐπιστρέφων ἀπεπειράθη ματαίως νὰ ἀνακτήσῃ τὸ Δυρράχιον, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀποσπᾶσθαι ἀπὸ τῶν Ἑνετῶν ὁ δεσπότης τῆς Ἠπείρου Θεόδωρος. Μεταβαίνων δ' ἐκείθεν διὰ ξηρᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν προσεβλήθη ἐν Ἀλβανίᾳ ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου καὶ ἐφανεύθη ἐν μάχῃ καθ' ἣν καὶ ὁ στρατός του ὅλος

ἐξωλοθρεύθη· ἡ αἰχμαλωτισθεὶς ἀπέθανε μετ' ὄλιγον τῷ αὐτῷ ἔτει 1217.

— 7) Π. δ' Α', βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας (1357-87), γενν. 1320, υἱὸς Ἀλφόνσου τοῦ Δ'. Ἐπεκλήθη Ὡμὸς διὰ τὴν σκληρότητα αὐτοῦ· ἦς ἐξεδικήθη τὴν δολοφονίαν τῆς δευτέρας συζύγου τοῦ Ἰνέσ δὲ Κάστρο. Κατὰ τὰ ἄλλα ὑπῆρξεν ἡ βασιλεία του εἰρηνική καὶ ἡπία. — 8) Π. δ' Β', βασιλεὺς 1683-1786, ἦν υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Δ', γενν. 1648, καὶ διάδοχος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλφόνσου Σ', ὃν ἐξεθρόνησε τῷ 1667· μόνον ἔμωσ μετὰ τὸν θάνατον τούτου, 1683, ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλέως. Τῷ 1668 ἔκλεισεν εἰρήνην μετὰ τῆς Ἰσπανίας, ἀναγνωρίζουσης τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πορτογαλίας· κατὰ δὲ τὸν περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμον ἐβοήθησε τὴν Αὐστρίαν. — 9) Π. δ' Γ', υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Β'. Συζευχθεὶς τὴν θυγατέρα καὶ κληρονόμον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Δ', διεδέχθη αὐτὸν τῷ 1777. Ἀπέθ. 1785. — 10) Π. δ' Δ' τῆς Πορτογαλίας, βλ. Π. δ' Α' τῆς Βρασιλίας. — 11) Π. δ' Ε' γενν. 1837, υἱὸς τῆς βασιλίσσης Μαρίας Β' δὲ Γλόρια, ἦν διεδέχθη τῷ 1853. Ἀπέθ. δὲ τῷ 1861 ἀπαις καὶ διεδέχθη αὐτὸν Λουδοβίκος δ' Α'.

— 12) Π. δ' Α', βασιλεὺς Ἀραγωνίας, 1094-1104. Ἐπολέμησε γενναίως κατὰ τῶν Μαύρων καὶ ἐκυρίευσεν πᾶσαν τὴν Β τοῦ Ἑβρου χώραν. — 13) Π. δ' Β', υἱὸς καὶ διάδοχος Ἀλφόνσου τοῦ Β', βασιλεὺς 1196-1213. Ἐνίκησε 1212 τοὺς Ἀλμοχάδας, μαχηόμενος δὲ ὑπὲρ τῶν Ἀλβιγηνῶν ἔπεσεν ἐν Muret. Ὑπῆρξεν ἱπποτικός καὶ μεγαλοπρεπής, δι' ὃ καὶ ὑμνήθη ὑπὸ τῶν Τρουβαδούρων. — 14) Π. δ' Γ', 1276-85, μετέσχε τοῦ σικελικοῦ ἐσπερινοῦ (βλ. λ.) ὡς κληρονόμος τῶν Χεονστάουφ καὶ ἀνεγνώριθον βασιλεὺς τῆς Σικελίας· συνεπεία τούτου περιεπλάκη εἰς πόλεμον μετὰ Καρόλου τοῦ Α', βασιλέως τῆς Γαλλίας ἐκ τοῦ Ἀνδεγαυικοῦ οἴκου. — 15) Π. δ' Δ', 1336-87, ἦν ὡς πάλιν τῇ Μαίτρκαν μετὰ τῆς Ἀραγωνίας, ἐπολέμησε δὲ Πέτρον τὸν Ὡμὸν τῆς Καστίλιαι (βλ. ἀριθμὸν 16).

— 16) Π. δ' Ὡμὸς, βασιλεὺς Καστίλιαι καὶ Λεόνης (1350-69), γενν. 1334. Διαζευχθεὶς βιαίως δύο συζύγους τοῦ χάριν τῆς εὐνοουμένης του Μαρίας Παδύλλα, ἦς τοὺς συγγενεὶς ὤψωσεν εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, ἀφωρίσθη μὲν ὑπὸ τοῦ πάπα, ἐπροκάλεσε δ' ἐπανάστασιν, ἦς ὅμως τοὺς πρωταίτιους σκληρότατα ἐξεδικήθη. Βραδύτερον ἐξηλητήριασε τὴν ἑτέραν τὴν πρῶην συζύγων του Λευκὴν τὴν Βουρβωνίδα καὶ τὴν τέως εὐνοουμένην του Μαρίαν. Τέλος δ' ἀδελφός του Ἑρρίκος δούξ Τεσταμέρα ὑποστηρίζόμενος ὑπὸ τῆς Ἀραγωνίας, τῆς Ναβάρρας καὶ τοῦ πάπα ἐξεθρόνισε κατόπιν περίπετελίδος

πολέμου τὸν Π., ὃν καὶ ἰδίᾳ χειρὶ φονεύσας διεδέχθη ὡς Ἑρρίκος δ' Η'. [B.E.]

Πέτρος δ' ἐξ Ἀμυθηνού (Ἀμιένης), ἐπιλεγόμενος δ' Ἐρμῆτης, εἰς τῶν πρωτοεργῶν τῶν Σταυροφοριῶν. Ἐπανελθὼν ἐκ προσκυνήματος εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους τῷ 1093 ἐκήρυξεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπιφανεὶς αὐτῷ καθ' ὕπνους ἐνετείλατο νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ ἐκστρατείας τῶν δυτικῶν δυνάμεων εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἀθροίσας δὲ ἄτακτον στίφος στρατοῦ προῆλθε μετ' αὐτοῦ μέχρι Βιθυνίας· ἀλλ' ἐκεῖ διαλυθέντος τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ προσεκλήθη εἰς τὴν τακτικὴν στρατὸν τῆς α' σταυροφορίας. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπανερχόμενος ἐθιμελίωσε τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν Ηιγ, ὅπου καὶ ἀπέθ. 1115. [B.E.]

Πέτρος (Ἁγίος). 1) Κώμη τῆς Λευκάδος καὶ ἑδρα τοῦ δήμου Ἀπολλωνίων, 8 ὥρ. ΝΔ τῆς πρωτεύουσας κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Βασιλικῆς. Κάτ. 1124. — 2) Ἐδρα τοῦ δήμου Πάρωνος τῆς Κυβουρίας, 10 1/2 ὥρ. ἀπὸ Λεωιδίου. Κάτ. 3347. Εἶναι πολίχνην ὠραιότητα, κειμένη κατὰ τὰς ὕψηλὰς ὑπορείας τοῦ Πάρωνος, ἔχουσα ἀφθονα ὕδατα καταρδεύοντα τοὺς περὶ ἄγρους· καὶ διατηροῦντα ζωηρὰν φυτείαν. Προϊόντα δημ. καρποί, οἶνος καὶ μέταξα.

Πετροσαβότζκ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ῥωσ. κυβερνεῖῳ Ὀλόντε, κειμένη ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς λίμνης Ὀνέγα. Ἔχει 12 111 κατ. καὶ ἀκμάλιν ναυτίλιον, ὡς καὶ ἐμπορίον ξυλείας, σίτου καὶ ἰχθύων.

Πετροσέλινον τὸ σπαρτόν, *Petroselinum sativum* Hoffm. ἢ *Apium Petroselinum* L. Φυτὴν σκιαδοφόρον ποῦδες (Π. τοῦ Δισκοκρίτου, κοινὴς Μακεδονίας καὶ Μαϊδανός, ἢ Περσέμελο ἐν Ἑπτανήσῳ κατὰ τὸ ἰταλικόν), καταγόμενον ἐκ Μακεδονίας· κηπεύεται πανταχοῦ ὡς εὐώδες ἄρτυμα τῶν ἐδεσμάτων. Κέκτηται δὲ καὶ φαρμακευτικὰς δυνάμεις ὡς διουρητικὸν καὶ εὐστόμαχον. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐξάγεται τὸ φαρμακευτικὸν ἀπίόλιον ἢ ἀπίολον (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Πετρούμι. βλ. Ἀλικαρνασσός.

Πετρούπολις (ῥωσ. Sanktpeterburg). Πρωτεύουσα τοῦ ῥωσικοῦ κράτους καὶ ἑδρα τῶν αυτοκρατόρων, κειμένη ὑπὸ Β πλ. 59° 57' καὶ Δ μῆκ. 30° 20' ἀπὸ Γρῆνιτις, ἐπὶ πεδιάδος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέβκ εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον, διαιρουμένη δὲ διὰ τῶν βραχιόνων τοῦ Νέβα εἰς διάφορα τμήματα, τὰ μὲν ἐπὶ τῆς στερεάς, πάλιν διὰ διωρύγων διατεμένενα, τὰ δὲ ἐπὶ νήσων κείμενα, ἅπαντα δὲ συγκοινωνοῦντα διὰ 191 γεφυρῶν. Ἔχει ἄνευ τῶν προα-

στείων 954 400 κατ. (1889), μετὰ δὲ αὐτῶν 1 033 615, ὧν κατὰ τὴν θρησκείαν 84 $\frac{1}{4}$ % ὁρθόδοξοι, κατὰ δὲ τὴν ἐθνικότητα 87 % Ῥώσοι, οἱ δὲ ἄλλοι Γερμανοί, Πολωνοί, Φιλλανδοί κλπ. Ἡ πόλις εἶναι κανονικῶς ὠκεοδημένη, μετὰ πλατειῶν καὶ μακρῶν ὁδῶν, ἔχουσα καὶ μεγάλαν καὶ ὠραίαν πλατείαν κεκοσμημένην δι' ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων. Τὸ κυριώτερον μέρος τῆς πόλεως κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Νέβα, κέντρον ἔχον τὸ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχας Μόικα τμήμα, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ μεγαλύτερα δημόσια κτίρια, τὰ ὠραιότερα μέγαλα καὶ τὰ πλουσιώτερα καταστήματα. Τὸ δὲ ἀρχαιότερον μέρος ἀποτελεῖ τὸ ἐπὶ μικρᾶς νήσου φρούριον Πέτρου καὶ Παύλου μετὰ λαμπρὰς μητροπόλεως. Ὁ ὠραιότατος ναὸς εἶναι ἡ μητρόπολις τοῦ Ἰσαάκ, εἴτα δὲ ἡ Καζάνειος μητρόπολις καὶ ἡ ἐν τῇ φρουρῇ Παύλου καὶ Πέτρου ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ναῶν καὶ παρεκκλησιῶν ἀνέρχεται εἰς 400. Μεγαλοπρεπέστατα εἶναι τὰ αὐτοκρατορικά Χειμερινὰ ἀνάκτορα (οἰκοδομηθέντα 1754-64 καὶ ἀνακαινισθέντα 1837) μετὰ τοῦ θαυμασίου των θησαυροφυλακείου, τὸ ἀνάκτορον Ἀντισιμόφ, συνήθης διαμονὴ τοῦ διαδόχου, τὸ Μαρμάρινον ἀνάκτορον, τὰ μέγαλα διαφόρων Μεγάλων δουκῶν, τὸ Ταυρικὸν ἀνάκτορον, τὸ ναυαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν Γεν. ἐπιτελῶν, τὸ μέγαρον τοῦ Συμβουλίου τοῦ κράτους κλπ. δημόσια, τὸ μέγαρον τοῦ κόμητος Στρογανῶφ, τοῦ κόμητος Σερεμετιέφ, τοῦ πρίγκιπος Δεμιδῶφ, τοῦ πρίγκιπος Μουρούζη κλ. Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Π. ἔχει 4 σχολάς, βιβλιοθήκην 216 χιλ. τόμων, βοτανικὴν κήπον, ἀστεροσκοπεῖον καὶ διάφορα ἄλλα παραρτήματα· πρὸς δὲ ὑπάρχουσι θεολογικὴ ἀκαδημία τῶν ὁρθόδοξων καὶ ἑτέρα τῶν καθολικῶν, δύο νομικαὶ ἀκαδημίαι, ἀρχαιολογικὴ σχολή, στρατιωτικὴ ἱατρικὴ σχολή, διάφοροι τεχνικαὶ σχολαί, στρατιωτικαί, μουσικαί (περίφημον ὠδεῖον), ἀκαδημία τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ μουσεῖα πλουσιώτατα, ὧν σπουδαιότερον τὸ λεγόμεν. Ἑρμιτάζ (ἀρχαιοτήτων, ὅπλων, πινάκων κλ.). Ἡ σπουδαιότερα ἐταιρία εἶναι ἡ Αὐτοκρατ. ἐταιρία τῶν Ἐπιστημῶν, ἔχουσα καὶ βιβλιοθήκην 160 χιλ. τόμων καὶ ἰδιαίτερα μουσεῖα καὶ συλλογὰς· ἄλλαι δὲ ἐταιρίαι μεγάλα ὑπάρχουσιν οἰκονομικῇ, γεωγραφικῇ, τεχνικῇ, ἱστορικῇ, φυσιογραφικῇ, ἐντομολογικῇ, ἀρχαιολογικῇ, γεωργικῇ κλ. Ἡ μεγίστη βιβλιοθήκη καὶ συγχρόνως μία τῶν σπουδαιότερων τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ αὐτοκρατορικὴ δημόσια, ἔχουσα 1 050 000 τόμους καὶ 28 χιλιάδας χειρόγραφα. Μέγας εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ὧν σπουδαιότερα τὸ μέγα βρεφοκομεῖον καὶ τὰ νοσοκομεῖα (47 ἐν ὅλῳ).

Ἡ συγκοινωνία ἐντὸς τῆς πόλεως ἐκτελεῖται δι' ἀτμοπλοίων καὶ λέμβων, ἱπποσιδηροδρόμων, πολλῶν λεωφορείων καὶ 12 χιλ. ἀμαξῶν διὰ 6 σιδηροδρόμων καὶ διαφόρων ἀτμοπλοικῶν γραμμῶν συνδέεται ἡ πόλις μετὰ τοῦ λοιποῦ κράτους καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὁ λιμὴν τῆς εἶναι ἀσφαλίστατος καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων τῆς τέχνης τελειοποιημένος. Ἐκ τῆς σπουδαιότατης βιομηχανίας ἐξέχει κυρίως ἡ τοῦ βύμβακος τοῦ σιδήρου (καὶ μηχανῶν), χάρτου, καπνοῦ, ὑάλου καὶ πορσελλάνης κλ. Τὸ δὲ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς ἀνῆλθε τῷ 1890 ἐκ μὲν τῆς λοιπῆς Ῥωσσίας εἰς 271 ἑκατομμ. πούδων (τὸ πούδον = 20 χγ.), ἐκ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς 78 ἑκατ., τὸ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς 35 ἑκατομμ. καὶ 44 ἑκατομμ. Περὶ τῆς πόλεως εὐρύνεται λαμπρόταται ἐπαύλεις πρὸς θερμὴν διαμονήν. Ἐν γένει δὲ ἡ Π. ἀνήκει εἰς τὰς ὠραιότατας πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Π. ἰδρύθη 1703 ὑπὸ Πέτρου τοῦ μεγάλου ἐν γῶρᾳ πρὸ ὀλίγου ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Σουηδίας, καὶ δὴ τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς φρούριον, εἰς ὃ ὅμως ταχέως προσετέθη πόλις, ὁρισθεῖσα τῷ 1712 ὡς ἔδρα τοῦ Τσαροῦ. Ἡ πόλις, ἥτις τῷ 1750 εἶχεν ἤδη 80 000 κατ., ἐξωρτίσθη ὑπὸ Αἰκατερίνης Β' καὶ Ἀλεξάνδρου Α', ὅστις ἀπεξήρανε καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἔλλα καὶ ἱδρυσεν πλείστας γειφύρας, ναοὺς καὶ μέγαλα, κατόπιν δὲ καὶ ὑπὸ Νικολάου τοῦ Α'.

Τὸ κυβερνεῖον Π. ἔχει ἐμβ. 53768 τχμ., ἐξ ὧν 9153 καλύπτουσι λίμναι, κατοίκους δὲ 1 745 275. Τὸ ἔδαφος εἶναι χαμηλόν, δι' ὀλίγων μόνον λόφων διαστυρούμενον, ἔχει δὲ κλίμα ὑγρὸν καὶ εὐμετέωρον. Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πολλῶν ὁρυκτῶν, ἡ ναυπηγία καὶ ναυτιλία, ἀλιεῖα καὶ βιομηχανία.

Πετροχελιδονον. Βλ. Κύψελος.

Πετροχώριον. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Παμφίας (Τριχωνίας), κείμενον κατὰ τὴν Ἀ ὁχθὴν τῆς λίμνης Τριχωνίδος, πρὸς Ν τοῦ Κεφαλιδρόσου καὶ πρὸς ΝΑ τοῦ Ἀγρινίου. οὐ απέχει ὥρ. 6 $\frac{1}{2}$. Κάτ. 432. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Πυλίων (Πυλίας), ἔχον 151 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Πετροῦματα καλοῦνται οἱ παμμεγέθεις στερεοὶ ὅγκοι, ὧν τὸ σύνολον ἀποτελεῖ τὸν πετρηγῶτα τῆς γῆς φλοιόν. Συνίστανται ἐκ μεγίστων μαζῶν διαφόρων ὁρυκτῶν, ὧν ἐν ἄλλοις μὲν Π. εὐρύνεται οὐσιωδῶς ἐν εἶδος, ἐν ἄλλοις δὲ πλείονα (Π. ἀπλὰ καὶ σύνθετα). Οὕτως ἀποτελοῦνται Π. ἐκ χαλαζίου, μαρμαρυγῶν, ἀστρίων, γνευστίου, σχιστολίθου, βασάλτων, πορφύρεου, τραχυτοῦ, ἀσβεστολίθου κλ., ποικιλλόντα ἀναλόγως καὶ κατὰ τὴν ὑφὴν καὶ τὴν στερεότητα.

Πετρώνιος ὁ Διαιτητῆς (Ρο-

μον φυτὸν τοῦ Διοσκωρίδου ἀναφέρεται πι-
θανῶς εἰς ἄλλο συγγενὲς σκιαδοφόρον φυτόν.

Πευκετία ἤτοι χώρα τῶν Πευκετίων
ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι μέρος τῆς Ἀπουλίας,
ἀπὸ Βαρίου μέχρι Βρουνδουρίου. [Α.Α.]

Πεύκη. Βλ. Πίτυς.

Πευτιγγέριος (Κορράδος Peuting-
ger). Ἀρχαιολόγος, γενν. 1455 ἐν Δύγου-
στη, θποὺ διετέλεσε ἀπὸ τοῦ 1497 γραμμα-
τεὺς τῆς πόλεως, λίαν εὐνοούμενος ὑπὸ τοῦ
γερμ. αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανου, ἀποθ-
νὼν δὲ 1547. Ἐρευνήτας τὰς ἐν Γερμανίᾳ
ῥωμαϊκὰς ἀρχαιοτάτας ἐξέδωκε καὶ διάφορα
παλαιὰ ἱστορικὰ ἔργα περὶ τῆς ἀρχ. Γερ-
μανίας. Ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται ἀδίκως ὁ Πευ-
τιγγεριανὸς πίναξ, χάρτης δὴλα δὴ τῶν
στρατιωτικῶν ὁδῶν τοῦ Δυτ. ῥωμαϊκοῦ κρά-
τους, ὃν ἀνευρὼν ὁ Κέλτις παρέδωκεν εἰς
τὸν Π., ὅστις ὁμῶς δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν
δημοσιεύσῃ. [Β.Ε.]

Πεφωτισμένοι. Βλ. Ἰλλουμινάτοι.

Πεχλεβικὴ (Pehlewi ἢ Pahlavi) κα-
λεῖται ἐν γένει ἡ περσικὴ γλῶσσα οἷα ἦτο
ἐπὶ τῶν Σασσανιδῶν καὶ διατηρήθη ἐπὶ αἰῶ-
νας ἀκόμη εἰς τὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῶν
Πάρσιων ἀκριβέστερον ὁμῶς περιορίζεται
νῦν τὸ ὄνομα εἰς τὴν γραφομένην, παριστώσαν
κράμα περσικῆς καὶ ἀραμαϊκῆς, ἥς οἱ μὲν
γραμματικοὶ τύποι εἶναι περσικοί, πολλὰ δὲ
λέξεις ἀραμαϊκά. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν βιβλίων
ἔχει δυσκολίας, καθ' ὅσον πολλοὶ φθόγγοι
γράφονται δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου
τοῦ ἀλφαβήτου ὅπερ ἀνεπτύχθη ἐκ τινος ἀρα-
μαϊκοῦ. Ἡ ἐν τῇ Π. φιλολογία εἶναι σχε-
δὸν ὅλη θρησκευτικὴ. [Ἐγ.]

Πεψίνη. Τὸ ζύωμα τοῦ γαστρικοῦ
ὕγρου (βλ. λ.), δι' οὗ τελεῖται ἐν τῷ στο-
μάχῳ ἡ πεπτοποίησις τῶν λευκωματωειδῶν
οὐσιῶν. Εἶναι οὐσία ὀργανικὴ, λευκωμα-
τωειδής, ἥτις καὶ ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ ὕγρου
ὡς λευκὴ αμωρφοῦς κόνις. Ἡ ῥηθεῖσα πε-
πτοποίησις τελεῖται μὲν οὐσιωδῶς διὰ τῆς
Π., ἀλλ' ἀπαιτεῖται συγχρόνως καὶ ἡ πα-
ρουσία τοῦ ὕδρουχλωρικοῦ ὀξέος (ὅπερ ἐπί-
σης περιέχει τὸ γαστρικὸν ὕγρον), οὗ ἀνευ
οὐδεμιᾶν ἢ Π. ἐπιβρασιν ἔχει ἐπὶ τῶν λευ-
κωματωειδῶν οὐσιῶν. Ἡ κόνις τῆς Π. δι-
δεται καὶ ὡς φάρμακον εἰς τινὰς δυσπεψίας.

Πέψις. Λειτουργία τοῦ ζωικοῦ σώμα-
τος καθ' ἣν αἱ προσλαμβανόμεναι ὑπ' αὐτοῦ
τροφὰι διὰ φυσικῆς καὶ χημικῆς κατεργα-
σίας μεταποιῶνται ἐν μέρει μὲν εἰς ὕγρον
πλάσμα, ἐνέχον τὰ χρήσιμα πρὸς τὴν
θρέψιν (βλ. λ.) στοιχεῖα αὐτῶν καὶ κατάλ-
ληλον ὅπως ἀπομυζώμενον εἰσέλθῃ ἀπ' εὐ-
θείας εἰς τὸ αἷμα, ἐν μέρει δὲ εἰς μάζαν
ἐνέχουσαν τὰ περιττὰ τῶν τροφῶν στοιχεῖα
καὶ ἀποβαλλομένην ὡς περιττωμα. Τὰ ὅρ-

γανα τῆς λειτουργίας ταύτης, ἣν περιγράφ-
ομεν ἐνταῦθα ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τῶν ἀνωτέρων ζῴων, εἰσὶ τοῦτο μὲν ὁ
ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ ἐν-
τέρου συνεχὴς πεπτικὸς σωλήν, εὐ-
μέρη εἰσὶ τὸ στόμα, ὁ φάρυγξ, ὁ οἰσοφάγος
ὁ στομάχος καὶ τὸ έντερον, τοῦτο δὲ τὸ πάγ-
κρας καὶ τὸ ἥπαρ, ὧν τὰ ἐκκρίματα, ἐκ-
χεόμενα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐντέρου, χρησι-
μοποιῶνται εἰς τὴν Π. Ἡ μάσησις καὶ ἡ
κατάποσις (βλ. τὰς λ.) εἰσὶ μηχανικὰ ἔργα-
σiai σκοπὸν ἔχουσαι τὴν κατὰμνησιν καὶ τὴν
παραπομπὴν τῶν τροφῶν εἰς τὸν στόμαχον·
ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν μάσησιν ἀναμιγνύμενος
μετ' αὐτῶν σίελος ἔχει καὶ χημικὴν ἐπι-
δρασιν, ἐν αὐτῷ τῷ στόματι ἀρχομένην, ἐπὶ
τῶν ἀμυλούχων σιτίων (βλ. Τροφαί), ὧν με-
τατρέπει τὸ ἀμυλον εἰς σάκχαρον. Ἐν τῷ
στομάχῳ αἱ τροφαὶ προκαλοῦσι τοῦτο μὲν
ἀφθονον τῆς ἐκκρίσιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκκριν-
ομένου γαστρικοῦ ὕγρου, τοῦτο δὲ περισταλι-
κὰς αὐτοῦ κινήσεις, δι' ὧν τὸ ὕγρον τοῦτο μι-
γνύεται καλῶς μετὰ τῶν τροφῶν, ἀποτελου-
μένης ἐν συνόλῳ ἀραιῶς πολτώδους μάζης·
χημικῶς δὲ ὁρᾷ τὸ γαστρικὸν ὕγρον, κυρίως
διὰ τῆς ἐν αὐτῷ πεψίνης, ἐπὶ τῶν λευκω-
ματώχων σιτίων, ὧν τὰς λευκωματώδεις
οὐσίας μετατρέπει εἰς πεπτὰ (βλ. λ.). Πα-
ρουμένους δ' οὕτως αἱ τροφαὶ ἐν τῷ στο-
μάχῳ ἐπὶ χρόνον ποικίλλοντα ἀναλόγως
τῆς φύσεως αὐτῶν, 2-4 ὥρας, μεθ' ὧν διὰ
τῶν ῥηθειῶν συστολῶν τοῦ στομάχου, ἐνοί-
γομένου καὶ τοῦ πυλωροῦ, παραπέμπεται τὸ
περιεχόμενον τοῦ στομάχου εἰς τὸν κατ' ὀλί-
γον εἰς τὸ έντερον. Ἐν τῇ ἀρχῇ τούτου,
κατὰ τὸ δωδεκαδάκτυλον, ἀναμιγνύεται
μετὰ τοῦ παγκρεατικοῦ ὕγρου καὶ τῆς χολ-
λῆς, τὸ σύνολον δὲ διὰ τῶν περισταλτικῶν
τῶν ἐντέρων κινήσεων φέρεται βαθμηδὸν
ἀπὸ τοῦ δωδεκαδακτύλου πρὸς τὸ λεπτόν
έντερον καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ παχύ. Τὸ
παγκρεατικὸν ὕγρον διὰ τῶν τριῶν αὐτοῦ
ζυμωμάτων ὁρᾷ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν εἰδῶν
τῶν ἐν ταῖς τροφαῖς οὐσιῶν διὰ μὲν τῆς
τρυψίνης πεπτοποιεῖ ἐντελέστερον τὰς λευ-
κωματώδεις οὐσίας, διὰ δὲ τῆς ἀμυλάσης
σακχαροποιεῖ τὰς ἀμυλώδεις, διὰ δὲ τῆς στεα-
τοψίνης γαλακτωματοποιεῖ τὰ λίπη ἥτοι κα-
ταταίει αὐτὰ εἰς μόρια λεπτότατα ἐναιω-
ρούμενα ἐν τῷ ὕγρῳ. Ἡ δὲ χολὴ συντελεῖ
πιθανῶς μᾶλλον εἰς τὴν ἀπομύζησιν τῶν
λιπιδῶν μορίων, περιβάλλουσα αὐτὰ καὶ
εὐχεραῖουσα τὴν διόδον τῶν διὰ τῶν ἀπο-
μυζητικῶν ἀγγείων.

Τοιαῦται εἶναι ἐν περιλήψει αἱ διαδοχι-
καὶ φάσεις τῆς πέψεως. Ἡ δὲ ἀπομύζησις
τῶν ὑποστάντων τὰς ῥηθεις ἐπιδράσεις
στοιχείων γίνεται κυρίως ἐν τῷ λεπτῷ ἐν-
τέρῳ, καθ' ὅσον ἡ μάζα τῶν σιτίων διέρχε-
ται καὶ τὰ μὲν πεπτὰ καὶ τὰ σάκχαρον ἀπο-

μυζώνται υπό τῶν τριχοειδῶν φλεβιδῶν τοῦ ἐντέρου δι' ὧν φέρονται εἰς τὴν ἐπὶ πύλαις φλέβα· τὰ δὲ λίπη ἀπομυζώνται ὑπὸ τῶν χυλοφόρων ἀγγείων τῶν λαχῶν τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου καὶ φερόμενα εἰς τὰ μέλαινα λεμφικά ἀγγεῖα καταντῶσι καὶ ταῦτα εἰς τὸ κυκλοφοροῦμενον αἷμα. Τὸ ὕψος καὶ τὰ διαλυτὰ ἄλατα τὰ ἐν ταῖς τροφαῖς περιεχόμενα ἀπομυζώνται ἐπίσης διὰ τῶν τριχοειδῶν φλεβιδῶν κυρίως τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου. Ἀλλὰ καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ ἐντέρου ἡ ἐπιφάνεια ἀπορροφᾷ ἐν μέρει ταῦτα τε καὶ τὰς διαλύσεις τῶν πεπτῶν καὶ τοῦ σακχάρου. Ἡ ἀπορρόφῃς συμπληροῦται διὰ τὰς οὐσίας ταύτας ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μέρει τοῦ παχέος ἐντέρου, πέραν τοῦ ὅποιου φέρονται διὰ τῶν περισταλτικῶν κινήσεων μόνον περιττώματα πλέον εἰς μάζαν ἐκ τῆς ἀπορρόφῃς τῶν ὑγρῶν ὅλον ἐν πικνοτέρῳ γινομένην. Ἐν τῇ παχείᾳ δ' ἐντέρῳ τελοῦνται καὶ αἱ πολυεπίδες ζυμώσεις εἰς ἃς ὀφείλονται τὰ συστατικά καὶ αἱ ιδιότητες τῶν περιττωμάτων. Ἡ ἀπέλασις δὲ τέλος τούτων ἀπὸ τοῦ ἀκροῦ τοῦ ἐντέρου, ὀφειλόμενη ἐπίσης εἰς τὰς ῥηθείσας περισταλτικὰς κινήσεις αὐτοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἀφόδουσιν ἢ ἀποπάτησιν. Πρὸς Στόμαχος, Ἐντερὸν, Ἡπαρ, Πάγκρεας, Τροφαί. [Α.Χ.]

Πηγαδάκι. Χωρ. τοῦ δήμου Βερβαίων. ὧν ἀπέχει 45' ΝΔ. Κάτ. 237.

Πηγαδάκισα. 1) Χωρ. τῆς Ζακύνθου ἐν τῇ δῆμῳ Ὑγίων, 1/2 ὥρ. ἀπὸ Κατασταρίου. Κάτ. 613. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Καρασιῶν (Εὐβοίας), ἔχον 158 κατ. [Μ.Σ.]

Πηγάδι. Χωρίον τοῦ δήμου Σελινουπόλεως τῆς Κυνουρίας, μετὰ 330 κατ. [Μ.Σ.]

Πηγάδια. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀδίας (Οἰτύλου), κείμενον ἐπὶ τῶν ὕψηλῶν Δ. ὕψους τοῦ Ταυγέτου καὶ ΒΑ τοῦ Κάμπου, οὗ ἀπέχει ὥρ. 2. Κάτοικοι 374.

Πηγαί (τουρκ. Βίγας ἢ Βαγὰ σεχίρ). Πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ πρωτεύουσα σαντζακίου ἐν τῇ βίλαετιφ Κωνσταντινουπόλεως, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Γρανικοῦ εἰς τὰς ΒΑ ὑψώσεως τοῦ Δικένδαγ. ἔχει 6000 κατ. Παρ' αὐτὴν ἐνίκησεν ὁ σουλτάνος Ἀλῆ-ἔδ-διν ὁ Γ' τῇ 1288 τοὺς Τατάρους. [Μ.Χ.]

Πηγαί τοῦ κρανίου καλοῦνται ἐπὶ τοῦ νεογνοῦ διαστήματά τινα τοῦ θόλου τοῦ κρανίου εἰσέτι μεμβρανώδη, ἀποτελούμενα ἐκ μερῶν τῶν ὀστέων αὐτοῦ μήκω δασεοποιηθέντων. Ἡ δασέωσις δὴλα ἐκ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ διαπλάσει αὐτῶν μεμβρανῶδων τούτων ὀστέων, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ κέντρου, δὲν προφθάνει νὰ συντελεσθῇ καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἑκτασιν ἐν τῇ ἐνδομητρίῳ ζωῇ, ἀλλὰ καταλείπονται μεμβρανώδεις ἐπὶ αἱ γωνίαι

τῶν ὀστέων, ἀποτελοῦσαι οὕτω τὰς Π., αἵτινες εἰσὶν ἑξῆς ἥτοι: ἡ μεγάλη Π., ἐπὶ τῆς μέσης γραμμῆς τοῦ κρανίου, ἐμπροσθεν, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν προσθίων γωνιῶν τῶν δύο βρεγματικῶν ὀστέων καὶ τῶν γωνιῶν τῶν δύο ἡμίσεων τοῦ μετωπιαίου· ἡ λαμβανόμενη δ' ἡς Π., ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, ἐμπροσθεν, ἐκ τῶν γωνιῶν τῶν δύο βρεγματικῶν καὶ τῆς γωνίας τοῦ ἱνιακοῦ ὀστέου· δύο πλάγαι Π., ἀνὰ μία ἑκατέρωθεν, ὀλίγον ἄνωθεν τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως ἐκ τῶν γωνιῶν τοῦ βρεγματικοῦ, τοῦ ἱνιακοῦ καὶ τοῦ κροταφικοῦ ὀστέου· καὶ δύο πλάγαι ἐπίσης, ἐμπροσθεν τῶν προηγουμένων, ἀνὰ μία ἑκατέρωθεν, ἐκ τῶν γωνιῶν τοῦ βρεγματικοῦ, τοῦ μετωπιαίου καὶ τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστέου. Καθόσον προχωρεῖ ἡ ὀστεοποίησης, αἱ Π. ἐλαττοῦνται καὶ ἐκλείπουσιν ἐντελῶς, συμπληρουμένης ἐκείνης, μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου τῆς ἡλικίας ἔτους. [Α.Π.]

Πηγαί. Βλ. Παγαί.

Πήγανον. Βλ. Ῥύτη.

Πήγασος εἶναι ἐν τῇ ἑλλήν. μυθολογίᾳ ὁ περὶ τὸν ἵππον, ὁ ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδοῦσας τῆς ἀποκεφαλίσθειας ὑπὸ τοῦ Περσέως. Κατὰ τινα μῦθον ἀνῆλθεν ἀμέσως εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου φέρει τὴν ἀστραπὴν καὶ τὴν κεραυνὸν τοῦ Διός· κατ' ἄλλον δὲ πίνων ἐκ τῆς ἐν Ἀκροκορίνθῳ πηγῆς Πειρήνης συνελήθη ὑπὸ τοῦ Βελλεροφόντου διὰ χαλινῶν ληφθέντος παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἐχρησίμευσεν αὐτῇ ἐν τῇ κατὰ τῆς Χιμαίρας θῶνι. Ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος λέγεται, ὅτι πλήθας τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ὀπλῆς τοῦ ἦναι τὴν ἱερὰν ταῖς μούσας Ἱποκρήνην, ὁ δὲ μῦθος οὗτος ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκλαμβάνηται ὁ Π. ὡς ἵππος τῶν μουσῶν ἢ ποιητῶν ἐν γένει. Παριστάνεται δὲ συνήθως ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Κορίνθου, ἐπὶ ἀρχαίων ἀναγλύφων δὲ εὐρεῖται καὶ ἡ δάμασις καὶ πότισις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βελλεροφόντου. — Οὕτω καλεῖται καὶ ἐκτεταμένους ἀστερισμοὺς τῆς Β. οὐρανικῆς ἡμισφαίρας, ἔχων δύο περιέρχους μεταβλητοὺς ἀστέρας.

Πηγή. Κώμη τῆς Λέσβου, 12 χμ. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν ἀπὸ Μυτιλήνης, ἔχουσα περὶ τοὺς 300 κατ.

Πηγάς (Μελένιος). Πολυμαθέστατος κληρικὸς, γενν. ἐν Κρήτῃ τῇ 1535, σπουδάζας ἐν Πατοβίῳ ἱατρικὴν καὶ φιλοσοφίαν, διαδοχικῶς δὲ διατελέσας μοναχὸς καὶ ἡγούμενος ἐν τῇ ἐν Κρήτῃ μετ' Ἀγγραθου, πρωτοσύγκελος τοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἐπίσκοπος Κυρήνης (1584), εἰτα πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ τέλος τοποτηρητὴς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ζήσας πιθανῶς μέχρι τοῦ 1602. Διέπρεψεν ὡς ἱεροκέρυξ καὶ συγγραφεὺς, γράψας Περὶ ἀρχάντων μυστη-

ρίων, Περί πάπα, Κατὰ Ἰουδαίων, πολὺ-πληθεῖς" Ἐπιστολὰς ἐπὶ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων, ἔργον κατὰ τῆς καινοτομίας τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου κλ. [Α.Ν.Σ.]

Πηγῆς δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Ῥεθύμνης, ἔχει δὲ 1749 κατ. καὶ πρωτεύουσάν τὴν Πηγὴν (372 κ.). [Ν.Στ.]

Πηγομαντεῖα. Βλ. Μαντική.

Πήδημα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἄριος (Καλαμών), ἔχον 135 κατ. [Μ.Σ.]

Πηλάλα. Χωρίον τοῦ δήμου Μαλευρίου (Γυθείου), ἔχον 152 κατ. [Μ.Σ.]

Πήλ (Sir Robert Peel). Ἀγγλος πολιτικός ἀνὴρ, γενν. 1788. Ἐκλεγείς 1809 μέλος τοῦ ἀγγλ. κοινοβουλίου, διετέλεσε 1812-18 πρῶτος γραμματεὺς τῆς Ἰρλανδίας καὶ 1821-27 γεν. γραμματεὺς τῶν Ἑσωτερικῶν, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔδειξε μεγάλην σύνεσιν. Ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Κάννινγκος 1827 παρητήθη, ἐπανήλθε δ' εἰς τὴν θέσιν του μετὰ τὸν θάνατον τούτου 1828. Λαβὼν μέρος ὑπὲρ τῆς χειραφετήσεως τῶν Ἰρλανδῶν καθολικῶν, περιήλθεν εἰς τινὰ ῥῆξιν πρὸς τοὺς Τόρρις, εἰς ὧν τὴν μερίδα ἀνῆκεν, ἐσχματίσας δὲ 1834 ὑπουργεῖον βραχυρόνιον καὶ ἐγένετο εἰς ἀρχηγὸς νέου συντηρητικοῦ κόμματος. Τῷ 1841 ἐσχματίσας πάλιν ὑπουργεῖον, ἀξιωμακρόνιστον καταστάς ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τῆς Ἀγγλίας. Ὁ ἄλλοτε τόρις ἐνέδωκεν ὅτι ἡ ἐλευθερία τῶν κατωτέρων τάξεων ἀπῆται ῥιζικὰς μεταβολάς, ἐν τούτοις προβαίνων μετὰ μεγίστης προσοχῆς, τὸ κατ' ἀρχὰς 1842 ἐμετρίασε μόνον τὸν ὑψηλὸν δασμὸν τῶν σιτηρῶν, εἰσέγαγε τὸν ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος φόρον καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ καὶ νῦν ἐτι ἰσχύοντος τραπεζιτικοῦ νόμου, δι' οὗ περιωρίσθη καὶ ἐκανονίσθη ἡ κυκλοφορία τοῦ τραπεζιτικοῦ χαρτονομίσματος. Μεσιτεύων μεταξὺ τῶν εἰσφόρων μερίδων διετήρησεν ἐπὶ ἔτη τὴν πλεονοψηρίαν, δι' ἧς κατώρθωσε τέλος τῷ 1846 καὶ τὴν τελείαν κατάρκυσιν τοῦ ἐπὶ τῶν σιτηρῶν δασμοῦ καὶ τὴν μετρίασιν τῶν φόρων ἐν γένει· ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως δυσηρέστησε τοὺς παλαιούς δασμούς του, οἵτινες καὶ τὸν ὑπεσκέλισαν ἐν τῇ ἱρλανδικῇ ζητήματι. Ἀποσυρθεὶς τῷ αὐτῷ ἔτει ἔμεινεν ἀρχηγὸς τῶν Πηλικῶν, εἰσίνες ὑπεστηρίζον τοὺς Οὐίγγους καὶ διετηρήθησαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Π., συμβάντα τῷ 1850. Ἦτο ἀνὴρ ἀγνοῦ καὶ τιμιωτάτου χαρακτήρος, μετρίσφρων καὶ ἐχθρὸς τῶν ἀπρηχαιωμένων θεωριῶν. [Β.Ε.]

Πηλαμῆς (Pelamis). Ἰχθύς ἐκ τῶν Τελεοστῶν, ὁμοίος τῷ θύννῳ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀνήκων οἰκογένειαν (τῶν Σκομβρι-

δῶν). Ἐν τῇ Μεσογείῳ κοινὸν εἶναι τὸ εἶδος Π. ἢ σαρδική (P. sarda). [Φ.Ι.]

Πηλεὺς. Υἱὸς τοῦ Δία καὶ τῆς Ἐνδρηίδος, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Τελαμώνος καὶ ἑτερομήτριος τοῦ Φωκυ, ἡγεμὼν τῶν ἐν Φθίᾳ τῆς Θεσσαλίας Μυρμηδόνων. Ἐνεκα τοῦ φόνου τοῦ Φωκυ (βλ. Διάκος) ἡναγίσθη μετὰ τοῦ Τελαμώνος νὰ φύγῃ εἰς Αἰγίνης, μετέβη δὲ εἰς Φθίαν, ὅπου ὁ Εὐρυπύων τὸν ἐξήγγισε καὶ τῷ ἔδωκεν ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα του Ἀντιγόνην. Λαβὼν μέρος ἐν τῇ θήρᾳ τοῦ Καλυδονίου κάπρου μετὰ τοῦ Εὐρυπύωνος, ἐφόρευσε τοῦτον εἰς ἀπροσέξιας, ὅθεν διέφυγεν εἰς Ἰωλκὸν πρὸς τὸν Ἀκαστον, οὗ ὅμως ἡ σύζυγος Ἀστυδάμεια ἐρασθεῖσα αὐτοῦ καὶ μὴ ἀνταγαπωμένη ἀπεφάτισε νὰ τὸν ἐκδικηθῇ. Εἰδοποιήσασα τὴν Ἀντιγόνην ὅτι πρόκειται ὁ Π. νὰ συζευχῇ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀκάστου Στερώπην, ἐγένετο ὑπαιτιος νὰ αυτοκτονήσῃ ἐκείνη, διὰ βαλεῖσα δὲ τὸν Π. παρὰ τῷ Ἀκάστῳ ὡς δῆθεν ἐπιβουλεύσαντα τὴν τιμὴν τῆς, ἔπεισεν αὐτὸν νὰ παρασκευάσῃ θῆραν καθ' ἣν ἐπρόκειτο ὁ Π. νὰ εὕρῃ τὸν θάνατόν του. Ὅτε κατακεκμηκὼς ἐκ τῆς θήρας κατέκειτο κοιμώμενος, ὁ Ἀκάστος ἀφῆρσε τὸ ξίφος του καὶ τὸ ἐκρύψεν, ἵνα ἀσπλος ὁ Π. γίνῃ θύμα τῶν Κενταύρων. Ἀλλ' ὁ Χείρων τῷ ἐπανάστει τὸ ξίφος, ὁ δὲ Π. ἐφόρευσε τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἰωλκοῦ, ἣν λέγεται ὅτι ἐκυρίευσεν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῶν Διοσκούρων. Λαβὼν μέρος καὶ εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν τῶν Ἀργοναυτῶν, συνεζεύχθη εἰς δευτέρον γάμον τὴν Νηρηίδα Θέτιδα, ἥτις διὰ πολλῶν μεταμorfώσεων προτεπάθησε νὰ διαφύγῃ τὴν μετὰ τοῦ θνητοῦ Π. συζυγίαν, ἐνίκηθη ὅμως ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῶν συμβουλῶν τοῦ Χείρωνος· ἔσχε δ' ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Ἀχιλλεὺς. Βασιλεύσας δ' εἴτα ἐν εἰρήνῃ ἐν Φθίᾳ, εἰς ἣν ἐπανήλθεν, ἐπέζησε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ὃν ἔνεκα τοῦ γῆρατός του δὲν συνώδευσε εἰς Τρῆϊν. [Δ.Μ.]

Πήλιον (κοινῶς Πλεσίδι). Ἐπίμηκος ὄρος τῆς Μαγνητικῆς χερσονήσου τῆς Θεσσαλίας, ἀποτελούμενον ἐκ κρυσταλλικῶν πετρωμάτων καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ πολλῶν δασῶν (φηγῶν κλ.), συνδεόμενον δὲ μετὰ τῆς Ὀσσης (βλ. λ.) διὰ λοφοσειρᾶς ἥτις νῦν καλεῖται Μαυροβούνι. Ἐπὶ τῆς ὑψηλότητος κορυφῆς (1618 μ.). οὐ μακρὰν τῆς ὁποίας ὑψοῦτα· δευτέρα οὐ πολὺ χαμηλότερα, ἔδρυτο τὸ πάλαι ναὸς τοῦ Διὸς Ἀκταίου. Πλησίον δὲ τούτου ἐδεικνύετο τὸ ἀντρον τοῦ κενταύρου Χείρωνος, οὗ τὴν διαμονὴν ἔθετεν ἐσταυθα ὁ μῦθος διὰ τὴν ἀφθονίαν ἱαματικῶν βοτάνων. Ἐπὶ τῶν ὑπορείων τοῦ Π. κείνται πολυάριθμα χωρία ἐν μέσῳ καρποφόρων δένδρων. [Δ.Δ.]

Πήλι. Χωρίον τῆς Ἰθυβείας ἐν τῷ δήμῳ

Κηρέων, 3 1/2 ὥρ. ΝΑ τοῦ Μαντουδίου, ἐν μακρὰν τῆς Α παραλίας τῆς νήσου καὶ ὑπὸ τὸ ὄρος Κέδρον. Κάτ. 302.

Πηλούσιον. Πόλις τῆς ἀρχ. Αἰγύπτου, κειμένη εἰς τὸ ΒΑ ἄκρον τοῦ Δέλτα ἐν ἐλώδει θέσει ὅπου νῦν τὸ χωρίον Τινέ, ἐν μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Πέρτ-Σαῖτ. Ἀπ' αὐτῆς ἐκαλεῖτο τὸ ἀνατολικώτατον στόμιον τοῦ Νεῖλου Πηλουσιακόν. Ἐνεκα τῆς θέσεως τοῦ ἀποτελεῖ τὸ Π. τὴν κλεῖδα τῆς Αἰγύπτου, διὸ καὶ παρ' αὐτὸ συνέστησαν διάφοροι μάγαι, ὡν σημαντικωτάτη ἡ τοῦ 525 π. Χ. δι' ἧς ὁ Καμβύσης ἐγένετο κύριος τῆς Αἰγύπτου. [Α.Δ.]

Πήμπελς (Peebles). Κομητεία τῆς Ν. Σκωτίας, ἔχουσα ἐμβ. 922 τ.χμ. καὶ 14 750 κατ., οὗτα δὲ ὄρεινῇ καὶ κυρίως κατάλληλος διὰ κτηνοτροφίαν, πλουσία δὲ εἰς μέταλλα. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα, ἐπὶ τοῦ Τβῆδ ἔχει 3 059 κατ., ὑπῆρξε δὲ ἔδρα βασιλείων τινῶν τῆς Σκωτίας. [Μ.Σ.]

Πηνειῶν δῆμος ἐν Ἡλείᾳ. Εἶναι πεδινὸς καὶ δασώδης, μεγάλης ἐκτάσεως, ἐκλήθη δὲ ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ ποτ., ὑπὸ τῶν δύο ἀρχικῶν βραχιόνων τοῦ ὁπίου ἀρδεύεται· εἶναι πλουσιώτατος εἰς σιτηρὰ καὶ κτήνη, λίαν ὁμως ἀπολίτιστος καὶ ἐστερημένος καλῆς συγκοινωνίας. Τὸν δῆμον ἀποτελοῦσιν ἡ πρωτεύουσα Δελφύμαλι (5 ὥρ. ΒΔ τοῦ Πύργου καὶ 4 ὥρ. ΒΑ τῆς Ἀμαλιάδος) καὶ τὰ χωρία Ἀγ. Βλάσιος, Ἀγραπιδωχῶρι, Ἀκλιάδες, Ἀναζήριον, Βάλμη, Βελανίδι, Γεροπέτρον, Δάμιζα, Δάρα, Ζερὸν, Ἰμάμ-Τακούτη, Κακαρεῦκα, Καλαθα, Καλοπαιδί, Καραγιούζι, Καρακασίμι, Καρυά, Κολοκυθα, Κοκλάκι, Κούλουγλι, Λαγανᾶ, Λάτα, Λουκάβιτσα ἀνω καὶ κάτω, Λόπεσι, Λουκα, Μαζαράκι, Μαρινάκι, Μουζίκι, Μπαλῆ, Μποζάιτι, Μπεσερέ, Μπέχρον, Μπουκοδίνα, Μπουρζάνου, Ρουπακιά, Σιμέπουλον, Σινούζιον, Σκληροῦ, Σκληθα, Σούλι, Τατάραλι, Χαλαμπρέζα, Χατζήδες. Ἐχει κατοίκους 6 649 γεωργούς καὶ ποιμένας [Γ.Πδ.]

Πηνειὸς. 1) (Σαλαμβρίας), ποτ. τῆς Θεσσαλίας δεχόμενος πλείστα παραποτάμια καὶ ὡν διὰ τὴν Θεσσαλίαν ὅτι ὁ Νεῖλος διὰ τὴν Αἰγύπτου, διότι τὸ γόνιμον καὶ εὐφρονον αὐτῆς ἔδαφος ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς καθιέσεως τῆς ἰλῦος αὐτοῦ. Ἐχει τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Πινδου, νοτιώτερον τοῦ Ζυγοῦ τοῦ Μετσόβου, ἐνθα ὑπὸ τινα κορυφὴν τὸ πάλαι Πῖτον καλούμενην, ἀναβλύζει ἡ πηγὴ αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς ῥέει πρὸς ἀνατολὰς δεχόμενος ἑκατέρωθεν πολλὰ παραποτάμια. Ἀριστερέθεν συμβάλλει ὁ ἐκ Χατίων κατερχόμενος Ἰων, δεξιέθεν δὲ ἐκ τῆς Πινδου ὁ ῥυαξ τῆς Ροδόβιαδος, ὁ ποταμὸς τῆς Καστανιάς καὶ ὁ τοῦ Κλινεβοῦ ἀπὸ τῆς συμβολῆς τοῦ

τελευταίου ὁ Πηνειὸς φέρει κατὰ πρῶτον τὸ ὄνομα Σαλαμβρίας μέχρι τῶν ἐκβολῶν. Παραρρέων τοὺς βράχους τῶν Μετεώρων εἰσέρχεται εἰς τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα. Ἐνταῦθα ἐκβάλλουσιν ἐξ ἀριστερῶν τὰ παραποτάμια Κομέρκης, Ἀγίας Μονῆς, Ληθαῖος (Τρικκαλίκης) καὶ Κουράλιος (Νεοχωρίτης), ἐκ δεξιῶν δὲ ὁ τῆς Πέρτας, Μπλιούρι (Πάμισος), ὁ Ἐνιπεὺς (Τσαναργητοῦ) δεχόμενος τὸν Σοφάδην καὶ Ἀπιδανόν. Μετὰ τὰς συμβολὰς τῶν παραποτάμων σχηματίζει τὸ λεγόμενον Στενὸν τοῦ Καλαμακίου καὶ ἀπ' οὗ διέλθῃ διὰ Λαρίσσης διευθύνεται πρὸς τὰς ὑπορείας τοῦ Ὀλύμπου καὶ διέρχεται ἐξ ἀριστερῶν καὶ 1/4 τῆς ὥρας ἀνατολικώτερον τοῦ χωρίου Μισαλὰρ τὸν ποταμὸν Ξηριᾶν (Τιταρήσιον), Μετὰ τὸ στενὸν τοῦ Μισαλὰρ καὶ τὸν σχηματιζόμενον αὐτῇ μόνον καταρράκτην τοῦ Π., αὐτὸς τὰ ὕδατα καταπίπτουσιν ἐξ ὕψους 7-10 ποδῶν, εἰσέρχεται εἰς τὴν χαριεστάτην κοιλάδα τῶν Ταμπῶν ἀπὸ τοῦ χωρίου Μπαμπὰ καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον παρὰ τὸ χωρίον Τσάγιαζι. Ἡ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπόστασις εἶναι 35 ὥρων μὴ ὑπολογιζομένων τῶν πολλῶν ἐλιγμῶν αὐτοῦ. Τὸ βάθος καὶ πλάτος αὐτοῦ ποικίλλει κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους. Εἰς πολλὰ μέρη ἐκχυλίζων κατακλύζει τὴν χώραν καὶ ἐπιφέρει κατατροφάς. Εἶναι δὲ πλούσιος εἰς εὐγευστοτάτους ἰχθῦς.

— 2) Ποταμὸς Ἀχαιοῦ ἐν Ἡλείᾳ, ἀποτελούμενος ἀρχικῶς ἐκ δύο βραχιόνων, τοῦ βορειοτέρου πηγάζοντος ἀπὸ τῶν δυτικῶν ὑπηρεῖων τοῦ Ἐρυμάνθου, καὶ τοῦ νοτιωτέρου (τοῦ ἐμνηρικῦ Σελλήντος ἢ τοῦ ἱστορικοῦ ἡλειακοῦ Λάδωνος, τοῦ νῦν ποταμίου τοῦ Λαγανᾶ) πηγάζοντος ἀπὸ τῶν Δ ὑπηρεῖων τῆς Φολῆς. Οὗτοι συμβαλλόμενοι ἐν τῇ νῦν δῆμῳ Πηνειῶν ἀποτελοῦσι τὸν ἡνωμένον Πηνειόν, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ῥέων ἀπ' Α πρὸς Δ καὶ παραρρέων τὰ ἐρείπια τῆς Ἡλίδος ἀπὸ Β μετὰ μακρὸν διὰ τῆς θχανοῦς Κοίλης Ἡλίδος ῥοὴν χύνεται ἐγγὺς τοῦ Βαρβολομιτοῦ εἰς τὸν Χελωνίτην κόλπον, ἐν ᾧ παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο εἰς τὸν Κυλλήνιον κόλπον ἐγγὺς τῆς Κυλλήνης. Καλεῖται νῦν ποτάμι τῆς Γαστούνης καὶ κραταιῶς ἐγεφυρώθη παρὰ τὸ Καδόσιλα ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου. Πλημμυρεῖ οὐχὶ σπανίως καὶ ῥεῖ ἡσυχῶς, ἔχει δὲ πάντοτε ὕδωρ ἀφθονον. [Γ.Πδ.]

Πηνελόπη. Θυγάτηρ τοῦ Ἰκαρίου καὶ τῆς Περιβοίας, σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου, ὅστις ἦτο νῆπιον ἀκόμη ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Τροίας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σύζυγός της τοσαῦτα ἐτη ἀπουσίαζεν ἐκ τῆς πατρίδος καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀποθανών, ἐστενοχωρεῖτο ὑπὸ

πολλῶν μνηστῆρων, οὓς ἡπάτα ὑποσχομένη ὅτι ἐμελλε νὰ νυμφευθῇ ἓνα αὐτῶν ἅμα πεπρατῶσιν ἐπιτάφιον ἔνδυμα διὰ τὸν γέροντα Λαέρτην, διαλύουσα δὲ νύκτωρ τὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑφαίνόμενον. Ἀνακαλυφθείσης δὲ τῆς ἀπάτης ἡδὴ εὗρισκετο ἡ πιστὴ σύζυγος ἐν μεγίστῃ ἀπορίᾳ, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανελθὼν τὴν ἀπελευθέρωσε διὰ τοῦ φόνου τῶν μνηστῆρων. [Δ.Μ.]

Πηρώ. Βλ. Μελάμπους.

Πήτερδούρω (Peterborough). Πόλις καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ ἀγγλ. κομητείᾳ Νορθάμπτον, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Νέν. ἔχει 25 172 κατ., περίφημον μνητρόπολιν, κυρίως δὲ ἐμπόριον λιθανθράκων καὶ πλίνθων, ὡς καὶ μηχανουργίαν. [Μ.Σ.]

Πητεροδούρον (Petersburg). Πόλις εὐλίμενος τῆς Βορείου ἀμερ. πολιτείας Βιργινίας, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀππομάττοξ ποταμοῦ εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ὠκεανόν. ἔχει 22 680 κατ., βιομηχανίαν καπνοῦ, βάμβακος κλ. καὶ ἀμαῖον ἐμπόριον.

Πητερχέδ (Peterhead). Πόλις τῆς σκωτικῆς κομητείας Αἰθερδὴν, ἐπὶ τῆς Βορ. θαλάσσης, ἔχουσα 12 226 κατ., ναυπηγίαν καὶ ὑφαντουργίαν, σπουδαιότατην δὲ ἁλιείαν ἀριγγῶν. [Μ.Σ.]

Πῆλξος. Τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ μέρος τοῦ βραχίονος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ σκελετὸς αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἐπιμήκων ὀστέων, τῆς κερκίδος καὶ τῆς ὠλένης (βλ. τὰς λ.), πολυάριθμοι δὲ εἶναι οἱ μῦες αὐτοῦ, κυρίως εἰς τὰς κινήσεις τοῦ καρποῦ, τῶν δακτύλων καὶ τῆς ὅλης ἀκρας χειρὸς χρησιμεύοντες. [Α.Π.]

Πῆλξος. Μέτρον μήκους κοινὸν πολλὰχοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ ἐπιστήμιος εἰσηγμένος ἐν Ἑλλάδι βασιλικὸς Π. εἶναι αὐτὸ τὸ γαλλικὸν μέτρον χρησιμοποιοῦνται ὅμως ἀκόμη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας ὁ κοινότερον Π. λεγόμενος, ἴσος πρὸς 0.648 μ., καὶ ἐν τῇ οἰκοδομικῇ ὁ τεκτονικὸς Π., ἴσος πρὸς 0.740 μ. Ὁ λεγόμενος ἐν τῇ Ἑσθίας ἴσος πρὸς 0.653 μ., ἔκτοτε ὅμως ἐπεκράτησεν ὁ ἐπιλεγόμενος ἄρσεν, ἴσος πρὸς 0.686 μ. Ὁ αἰγυπτιακὸς ἑνταξὶς ἴσος πρὸς 0.638 μ., ὁ δὲ τῆς Τύνιδος πρὸς 0.673. — Μέτρον μήκους καλούμενον Π. ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, τὸ ὄνομα λαβὼν ἀπὸ τοῦ Π. τοῦ σώματος (βλ. ἀνωτ.) καὶ ἴσον περίπου πρὸς 1 1/2 ἀγγλικὸν πόδα. [Π.Γ.]

Πῆξις. Ἡ ἀπὸ βρυστῆς εἰς στερεὰν κατάστασιν μετάβασις σώματος τινος. Συμβαίνει ἐν γένει διὰ τῆς ψύξεως τῶν βρυστῶν εἰς βαθμὴν ποικίλλοντα κατὰ τὰ διά-

φορα σώματα, ὅστις ἐννοεῖται ὅτι εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν βαθμὴν τῆς ἀντιστροφῆς μεταβολῆς, τῆς τήξεως. Οὕτως ὁ μέλυθος π. γ. τήκεται ὅταν θερμανθῇ μέχρι 330°, ἀλλὰ καὶ πήγνυται ἀντιστρέφως ὁ βρυστὸς οὗτος μόλυθος εἰς στερεὰν ὅταν ψυχθῇ μέχρι 330°. Ἐκ τῶν ἐν τῇ συνήθει θερμοκρασίᾳ βρυστῶν σωμάτων εὐχερέστερα πήγνυται τὸ ὕδωρ (εἰς 0°), τὸ ἔλαιον κλ., δυσχερέστερον δὲ ὁ ὑδράργυρος (—38°) καὶ δυσχερέστερα πάντων τὸ οἶνόν πνευμα. Ἐτι χαμηλότερας θερμοκρασίας ἀπαιτοῦσι τὰ ἀέρια ἵνα παγώσιν, ἀφοῦ πρότερον ἐκρυστατωθῶσιν. Εἰς τὴν ὑγκοπήσιν δὲ αὐτῶν συντελεῖ καὶ ἰσχυρὰ ἀτμοσφαιρική πίεσις, ἥτις ὅμως μόνη δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν Π. ἐὰν δὲν συνυπάρχει καὶ ψῦξις ἀνάλογος. [Σπ.]

Πιαιλί. Χωρίον τῆς Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τεγέας, κειμένη ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Τριπόλεως, ἥς ἀπέχει ΝΑ ὥρας 1.45'. Οἰκεῖται ὑπὸ 601 κατ. Προϊόντα δημοτρίκιοι καρποὶ καὶ εἶνος. Κεῖται ἐν μέρει ἐπὶ τῶν ἐρείπων τῆς ἀρχαίας πόλεως Τεγέας.

Πιάννα. Χωρίον τῆς Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Φαλάνθου, κείμενον ΒΔ τῆς Τριπόλεως, ἥς ἀπέχει 3 ὥρ. Οἰκεῖται ὑπὸ 625 κατοίκων καὶ παράγει δημοτρίκτους καρπούς, οἶνον καὶ κάρυα.

Πιάννα δὲ-Γρέτσι. Πόλις τῆς περιφέρειας Πανόρμου τῆς Σικελίας, ἔχουσα 8 849 κατ. Ἰδρυθῇ 1488 ὡς ἀποικία Ἀλβανῶν, οἵτινες μετενάστευσαν ἐκεῖ καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ διετήρησαν τὴν θρησκείαν ὀρθόδοξον ὁρθόδοξον. [Μ.Σ.]

Πιαουῦ (Piauh). Πολιτεία τῆς Βρασιλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβα. 301 797 τ.χμ. καὶ μόνον 300 χιλ. κατ., τοὺς πλείστους μιγάδας, ὧν κύρια ἔργα εἶναι κτηνοτροφία καὶ γεωργία. Ἡ πρωτεύουσα Θερεζίνα, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πότυ εἰς τὸν Παραναχούαν, ἔχει 10 χιλ. κατ. καὶ ἐμπόριον κτηνῶν καὶ βάμβακος. Τὸ δὲ μόνον ἐπίνειον εἶναι ἡ Παραναχούα. [Μ.Σ.]

Πιαρίσται. Μοναχικὸν τάγμα τῆς Δυτ. Ἑκκλησίας, ἰδρυθὲν 1597 ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ ἰσπανοῦ Καλασαγκτίου καὶ σκοπὸν ἔχον τὴν δωρεὰν διδασκαλίαν τῶν παιδῶν. Κατὰ τὴν κανονισμὸν καὶ τὴν περιβολὴν ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς Ἰησουῖτας, ὑπάρχουσι δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Πολωνίᾳ καὶ κυρίως ἐν Αὐστρίᾳ. [Ἐγ.]

Πιάστ. Ἀρχηγὸς τῆς ἀρχαιότερας δυναστείας ἐν Πολωνίᾳ, ἀνυψωθείς ἐξ ἀπλοῦ γεωργοῦ εἰς δοῦκα κατὰ τὸν 9' αἰῶνα. Οἱ ἀπόγονοί του Πιαστιδαὶ κατεῖχον τὸν θρόνον τῆς Πολωνίας μέχρι τοῦ 1370 καὶ

1390, ἐν Μαζοβία μέχρι τοῦ 1526· ἐν Σι-
λεσία δὲ δὲ εἰς μόλις τῇ 1675 ἐλθῆς.

Πρατιγόροσ. Πρωτεύουσα διαμερί-
σματος ἐν τῇ ῥωσικῇ περὶ τὸν Τέρεκ ποτ.
λῶρα τῇ ἐντεύθεν τοῦ Καυκάσου, εἰς τοὺς
πρόποδας τῶν Πέντε ὀρέων (Πιατιγόρα).
ἔχει 14539 κατ. καὶ σπουδαίως θειούχους
πηγὰς. [Μ.Σ.]

Πιάτρα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν
Ῥωμανία, ἐπὶ τοῦ Βιστρίτσα. ἔχει 20
χιλ. κατ. (ὡν πολλοὶ Ἰουδαῖοι) καὶ σπου-
δαῖον ἐμπόριον, κυρίως ξυλείας. [Μ.Σ.]

Πιάτσα Ἀρμερίνα (Piazza Ar-
merina, κοινῶς Chiazza). Πρωτεύουσα πε-
ριφερείας τῆς ἱταλ. ἐπαρχ. Καλτανιζέττας
ἐν Σικελία. ἔχει 19591 κατ., μητρόπο-
λιν, ὑφαντουργίαν καὶ ἐμπόριον προϊόντων
τῆς γεωργίας, εἶναι δὲ ἔδρα ἐπισκόπου.

Πιατσέντσα. Βλ. Πλακεντία.

Πιγὰλ (Jean Baptiste Pigalle). Γάλ-
λος γλύπτης, γενν. 1714 ἐν Παρίσις, ὅπου
ἀπέθανε τῇ 1785 ὡς πρύτανις καὶ καγκελ-
λάριος τῆς Ἀκαδημίας. Τὰ ἔργα του εἶναι
τὰ μὲν παραστάσεις μυθολογικαί, ὡς Ἑρ-
μῆς καὶ Ἀφροδίτη, τὰ δὲ ἀνδριάντες πε-
ριγμένων προσώπων, τὸ δὲ ὡραιότερον ὅλων
τὸ μνημεῖον τοῦ στρατάρχου Μαυρικίου τοῦ
Σάξωνος ἐν Στρασβούργῳ. [Μ.Γ.]

Πίδαξ. Συσκευὴ δ' ἧς ἐξακοντίζεται
καθέτως πρὸς τὰ ἄνω λεπτὴ ἀκτὶς ὕδατος,
ὅπερ φθάνει εἰς ὠρισμένον τι ὕψος ἀνα-
λύεται εἰς σταγόνας καταπιπτούσας βρο-
χιδὸν περίξ τῆς διεύθυνσεως τῆς ἀκτίνος.
Τίθεται ὡς κόσμημα ἐν κήποις, πλατείαις
κλ., ἢ δὲ λειτουργία αὐτοῦ ἀφίεται συν-
ηθέστερον μὲν εἰς τὴν φυσικὴν ἀνύψωσιν
τοῦ ὕδατος, ὅπερ προέρχεται ἐκ θέσεως ὑψη-
λῆς (βουνῶν, ὀρέων, δεξαμενῶν, πρβλ. Ἀρ-
τεσιανὰ φρέατα), ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ὕδωρ
ἐξ ὕψους ἐρχόμενον, εἰς ἰδιαιτέρους μηχανι-
σμούς, δι' ὧν πιεζόμενον τὸ ὕδωρ ἐξακον-
τίζεται πρὸς τὰ ἄνω. [Σπ.]

Πιερία. Ἀρχαία χώρα τῆς Μακεδο-
νίας ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ εἰς τὰς
Α καὶ Β ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου, ἔδρα τῆς
λατρείας τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Διονύσου καὶ
κατὰ τοὺς μύθους πατρίς τοῦ Ὀρφέως. Κατὰ
τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα ἐξώσθησαν αἱ κάτοικοι
(Πίερες) ὑπὸ τῶν Μακεδόνων καὶ ἐγκατε-
στάθησαν ἐν νέᾳ Π., ἀνατολικῶς τοῦ Στρυ-
μόνος. Τρίτῃ Π. ἔκειτο ἐν τῇ Β Συρία.

Πιερίδες. Βλ. Μούσαι.

Πιερίς (Pieris). Γένος ψυχῶν ἐκ τῶν
κοινοτάτων εἰς τοὺς λαχανοκήπους ἰδίως.
Εἶδη αὐτοῦ, κατονομαζόμενα ἀπὸ τῶν φυ-
τῶν ἅτινα προτιμῶσιν, εἰσὶν Π. ἡ φιλό-
κραμβος, Π. ἡ φιλοκράταιγος κλ. [Φ.Ι.]

Πίεσις (ἡ θλίψις) καλεῖται ἡ ἐνέργεια
σώματός τινος, ὅπερ δυνάμεις τις τείνει νὰ
μετακινήσῃ, ἐπὶ ἑτέρου σώματος, ἀνθισταμέ-
νου εἰς τὴν κίνησιν ταύτην, διὰ τὸ δεύ-
τερον τοῦτο σῶμα κεῖται πέραν τοῦ πρώτου
πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς προκειμένης κινή-
σεως. Οὕτω σῶμά τι κείμενον ἐπὶ τραπέ-
ζης ἀσκεῖ Π. ἐπὶ ταύτης, ἀνθισταμένης εἰς
τὴν πτώσιν αὐτοῦ· ἡ ἐνέργεια ὅμως τοῦ
αὐτοῦ σώματος ἐπὶ νήματος συγκρατοῦντος
αὐτὸ δὲν εἶναι Π. ἀλλὰ τάσις τοῦ νήμα-
τος· τῆς τριαύτης εἰς τὴν βαρύτητα ἀπει-
λομένης Π. τῶν σωμάτων ἐπὶ τῶν ὑποστη-
ριγμάτων αὐτῶν τὸ ποσὸν καλοῦμεν βά-
ρος. Ὅμοιαν δὲ πίεσιν ἀσκεῖται τὰ ῥευστὰ
ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν δοχείων ἐν αἷς
περιέχονται ἢ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμβεβυ-
θισμένων σωμάτων (ἡ θάλασσα π. χ. ἐπὶ
τῶν δυτῶν), ὡς καὶ τὰ ἀέρια. Ἡ δὲ Π.
ἦν ὡς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ ἀέρος ἡ ἀτμό-
σφαιρα ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς
καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἀντικειμένων εἶναι ἡ
καλούμενη ἀτμοσφαιρική Π. (πρβλ. Ἀτμό-
σφαιρα). Ἡ Π. ἀπὸ τῆς ἀμέσως πιεζομένης
ἐπιφανείας μεταδίδεται καθ' ὅλην τὴν μά-
ζαν τοῦ ἀνθισταμένου σώματος, ἐν μὲν τοῖς
στερεοῖς μόνον κατὰ τὴν ἀρχικὴν διεύθυνσιν
αὐτῆς, ἐν δὲ τοῖς ῥευστοῖς καὶ τοῖς ἀερίοις
κατὰ πᾶσαν ἐν αὐτοῖς διεύθυνσιν μετ' ἴσης
ἐντάσεως. Ἐὰν π. χ. ῥευστὸν ἰσορροποῦν
ἐν δοχείῳ ἔχοντι στόμιον ἢ τετραγωνικοῦ
δεκατομέτρου πιεσθῇ ἄνωθεν διὰ βάρος
10 χιλιογράμμων, ἡ προϋπάρχουσα ἐνενκα
τοῦ βάρους τοῦ ὕγρου Π. ἐπὶ τῆς βάσεως
καὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ δοχείου ἢ ἐπὶ σω-
μάτων ἐμβεβαπτισμένων ἐν τῇ ὑγρῇ αὐξά-
νεται κατὰ 10 χλγρ. ἐπὶ παντὸς τετρ.
δκτρ., καὶ ἄρα, ἐὰν ἡ βάσις π. χ. ἔσῃ ἐπι-
φάνειαν 8 τετρ. δκτρ. ἡ ὅλην ἢ ἐπ' αὐτῆς
πίεσις αὐξάνει κατὰ 80 χλγρ. Ὁ νόμος
οὗτος, ἀνακαλυφθεὶς διὰ τὰ ὑγρά ὑπὸ τοῦ
Πασκάλ (1650), ἰσχύει ἀπαράλλακτως καὶ
διὰ τὰ ἀέρια, ἐφηρμόσθη δὲ εἰς τὰ καλούμε-
να ὑδραυλικά πιεστήρια, ἐν αἷς ἡ ἐπὶ μι-
κρᾷ ἐπιφανείᾳ ὕδατος ἀσκουμένη μικρὰ
πίεσις μεταδίδεται πολλαπλασία εἰς πλά-
κα φέρουσαν τὸν πιέζοντα ἐμβολέα, καλύ-
πτουσαν δ' ἐπιφάνειαν ὕδατος πολλαπλα-
σίαν τῆς πρώτης· αἱ δύο αὐταὶ μαζαὶ ὕδα-
τος αἱ τοσοῦτον ἀνίσους ἔχουσιν τὰς ἐλευ-
θέρας ἐπιφανείας συγκοινωνοῦσαι πρὸς ἀλ-
λήλας διὰ σωλῆνος, δι' οὗ μεταδίδεται ἡ Π.
ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν. [Σπ.]

Πιεστήρια. Μηχανήματα δι' ὧν ἀ-
σκεῖται πίεσις ἐπὶ στερεῶν σωμάτων σκο-
πὸν ἔχουσα εἴτε τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὄγκου
αὐτῶν εἴτε τὴν μεταβολὴν τοῦ σχήματός
των εἴτε τὴν ἐκροὴν ὑγρῶν ἐν τῇ στερεᾷ
μάζῃ περιεχομένων κλ. Τὸ πιεζόμενον ἀντι-

καίμενον, ἡ τεθειμένον ἐπὶ ἀκινήτου ὑποστηρίγματος ἢ ἐν στερεῷ δοχείῳ πιέζεται ὑπὸ ὁλονὲν πλησιάζοντος πρὸς τοῦτο ἐμβολέως ἢ πλακὸς ἢ τίθεται· μεταξὺ δύο πλακῶν πλησιάζουσιν πρὸς ἀλλήλας κτλ. Τὸ δὲ πιέζον ἐμβολὸν ἢ πλάξ κινεῖται ἢ διὰ κογγίσιον φέροντος μέγαν βραχίονα ὥστε μικρὰ δύναμις περιστροφῆς τούτου νὰ παράγῃ μεγάλην πίεσιν ἢ διὰ τῆς ὑδραυλικῆς πίεσεως (βλ. Πίεσις) κτλ. Τέλος ὑπάρχουσι Π. χειροκίνητα καὶ ἄλλα ἀτμοκίνητα. [Σπ.]

Πετραπέρτσια (Pietraperzia). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Καλτανιζέττος ἐν Σικελίᾳ, ἔχουσα 11 284 κατ. καὶ ἐμπορίον ὀρυκτῶν καὶ σίτου. [Μ.Σ.]

Πίζα ἢ **Πῖσα** (Pisa). Πρωτεύουσα ἐπαρχίας (3056 τχμ. μετὰ 304 268 κατ.) τῆς Ἰταλίας, μία τῶν ὠραιστάτων πόλεων τοῦ βασιλείου, κειμένη ἐν γραφικῇ καὶ εὐφώρῳ πεδιάδι ἐπὶ τοῦ Ἄρνου καὶ 7.5 χμ. ἀπὸ τῆς Λιγυρτικῆς θαλάσσης. Εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου, ἔχει δὲ 61 500 κατ., εὐθείας ἐδοῦς καὶ ὠραίας καὶ μεγάλας πλατείας, ἐξ ὧν ἡ τῆς Μητροπόλεως μετὰ τοῦ μητροπ. ναοῦ, τοῦ λεγομένου κωδωνοστασίου, τοῦ Βαπτιστηρίου καὶ τοῦ περιφέρου νεκροταφείου εἶναι μία τῶν λαμπροτέρων τοῦ κόσμου. Ἡ ἐκ μαρμάρου μητροπολις, οἰκοδομηθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1063 καὶ ἀνακαινισθεῖσα 1597-1604, ἔχει σχῆμα βασιλικῆς καὶ λαμπρὰν πρόσοψιν καὶ κοσμεῖται διὰ πολλῶν ἔργων τῆς γλυπτικῆς, ὡς καὶ τὸ Βαπτιστήριον καὶ τὸ κωδωνοστάσιον, ὅπερ ἔχει ὕψος 54 μ., κλίνει δὲ πρὸς τὴν μίαν πλευράν. Τὸ νεκροταφεῖον (Campo-santo), ἱδρυθὲν 1180-1200, περιβάλλεται δι' ὠραίων στοῶν διακεκομημένων διὰ τοιχογραφίῶν καὶ εἶναι πλήρες γλυπτικῶν ἀριστουργημάτων. Ἄλλοι λαμπροὶ ναοὶ εἶναι ὁ τοῦ ἁγ. Παύλου, ὁ τῆς Παναγίας della Spina, ὁ τοῦ ἁγ. Σίξτου, τοῦ ἁγ. Στεφάνου, τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης κλ. Ὁραιότατα εἶναι καὶ πλείστα μέγαλα εὐγενῶν εἰκόν, ὡς καὶ τὸ πανεπιστήμιον, ὅπερ ἱδρυθὲν 1343, ἔχει 4 σχολὰς καὶ πλείστα παρατήματα, μετὰ τῶν ὁποίων βιβλιοθήκην 116 451 τόμων καὶ 333 χειρογράφων. Ἐκτὸς τοῦ πανεπιστημίου ὑπάρχουσι τεχνικὴ σχολή, βιομηχανικὴ σχολή, διδασκαλεῖον μουσείον, ἀρχεῖον πολλῶν ἀρχαίων ἐγγράφων, κ.ά. Ἐσχάτως ἀνεπτύχθησαν σπουδαίως ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς πάλαιος Εἰναι δὲ ἡ ἀρχαία Julia Pisana. [Μ.Σ.]

Πιζάνος (Νικόλαος Pisano). Ἰταλὸς γλύπτης, γενν. 1208 ἐν Πίζῃ, ὅπου καὶ ἔζησεν ὡς ἐπὶ πλείστον καὶ ἀπέθανεν 1278. Ἐγένετο ἀρχηγὸς νέας ἐποχῆς τῆς ἰταλικῆς τέχνης, μορφωθείς ὑπὸ τῶν ἔργων τῆς ἀρχαιότητος· τὸν ὕψηλόν βαθμὸν τῆς τέχνης

τοῦ δεικνύουσιν οἱ ἄμφωνες ἐν τῇ Βαπτιστηρίῳ τῆς Πίζης (βλ. πίν. Γλυπτικῇ Θ' 4) καὶ ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Σιένης, ὡς καὶ ἡ σαρκοφάγος τοῦ ἁγ. Δομνίου ἐν Βενονία. Ἀποβιόνται δ' αὐτῷ καὶ ἀργυτεκτονὰ ἔργα. — Ὁ υἱὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου Π., γλύπτης καὶ ἀρχιτέκτων, γενν. 1240 καὶ ἀποθ. 1321. ὑπῆρξεν εἰς τῶν σπουδαιοτέρων ἀντιπροσώπων τοῦ γοθικοῦ ρυθμοῦ ἐν Ἰταλίᾳ. Αὐτὸς ἱδρύσε τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Πίζης καὶ ἔκτισε τὴν πρόσοψιν τῆς ἐν Σιένη μητροπόλεως κλ., ἐξετέλεσε δ' ὠραῖον ἀμφώνιον ἐν Πιστώγια καὶ διαφόρους παραστάσεις τῆς Παναγίας ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Πίζης κλπ.

Πιζάρρος (Francisco Pizarro). Ὁ ἀνακαλύψας καὶ ὑποτάξας τὸ Περού, γενν. 1478 ἐν Τρυχιλλῷ τῆς Ἑστρεμαδούρας ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας. Ἐγένετο στρατιώτης, συνοδεύσας δὲ 1510 τὸν Ὁχέδαν καὶ ἄλλους εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀμερικὴν, ἀπεφασίσε μετὰ τοῦ Ἀλμάγρου καὶ τοῦ Λουκὲ νὰ κυριεύσῃ τὰς ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εἰρηγικοῦ ὠκεανοῦ χώρας τῆς Ν' Ἀμερικῆς. Μετὰ τινὰς ἀκάρπους ἐκστρατείας λαθὼν ἐν Ἰσπανίᾳ τὴν πρὸς τοῦτο ἀδειαν καὶ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ διαμενῇ ἐφ' ὅρου ζωῆς γενικὸς κυβερνήτης τῶν κυριευθησομένων χωρῶν ἀπεβιάσθη μετὰ 180 ἀνδρῶν κατὰ Ἰανουάριον ἐν Σάν Ματτέο καὶ προχωρήσας ἐντὸς τῆς χώρας ἐπωφελήθη ἐμφύλιον πόλεμον μετὰ τῶν Ἰνκα Χουασκάρ καὶ Ἀταγούαλπα. ὑπὸ τοῦ ὁποῦ ἐκλήθη εἰς βοήθειαν, ἵνα ἔλθῃ δῆθεν πρὸς συνενόησιν μετ' αὐτοῦ (1532) καὶ οὐ μόνον κατατροπώσῃ τὴν βοήθειαν τῶν πυροβόλων δαπλῶν τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ αἰχμαλωτίσῃ αὐτὸν τὸν Ἀταγούαλπα, ὃν φονεύσας ἐγένετο εὐκλῶς κύριος τοῦ Περού. Λαθὼν ἐπικυρίαν τινὰ ἐκυρίευσεν καὶ τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν πόλιν Κοῦζκον (1533), ἱδρύσε δὲ νέαν πρωτεύουσάν, τὴν Πόλιν τῶν βασιλέων (Ciudad de los Reyes) καὶ διωργάνωσεν τὸ νέον κράτος, κυβερνῶν μετὰ μεγίστης ὁμότητος. Ἐπαναστατήσαντων τῶν κατοίκων καὶ πολιτορκούντων τὸν Π., ἐν τῇ νέᾳ πρωτεύουσῃ, ὁ Ἀλμάγρος μεθ' οὗ εἰς περιέλθῃ εἰς ῥῆξιν, προσελθὼν κατετρόπωσεν τοὺς Περουανούς, ἐστράφη δὲ καὶ κατὰ τοῦ Π. Καὶ ἡττήθη μὲν καὶ αἰχμαλωτίσθεις ἐφονεύθη, ἀλλὰ καὶ ὁ Π. τῷ 1541 ἔπεσεν ὑπὸ τὰ ἔξη τῶν δαπλῶν τοῦ Ἀλμάγρου. [Β.Ε.]

Πιζεκ (Pisek). Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Βοημίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Βοττάβα. ἔχει 10 950 κατ. Τσέχους, ποινίλην βιομηχανίαν καὶ τινὰ ἀρχαιοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ἐν εἰς καὶ τὸ κλλοτε βασιλικὸν ἀνάκτορον. [Μ.Σ.]

Πιζέλι. Βλ. Πίσον.

Πεθανότης καλεῖται ἐκεῖνος ὁ βαθμὸς τοῦ κύρους ἰδέας τινὸς καθ' ὃν πολλοὶ

μὲν λόγοι: ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ταύτης, πολὺ δὲ ἐλιγώτεροι κατ' αὐτῆς. Κεῖται οὕτως ἡ Π. μεταξὺ ἀμφιβολίας καὶ βεβαιότητος, πολὺ μᾶλλον ὅμως πρὸς ταύτην πλησιάζουσα. Ἡ Π. βασιζέται συνήθως ἐπὶ τῆς ἀναλογίας καὶ τῆς ἐπαγωγῆς, ὧν τὰ πορίσματα εἰσι πολλάκις οὐχὶ βέβαια, ἀλλὰ πιθανὰ μόνον, τοσοῦτον ὅμως πιθανὰ ὥστε νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς βέβαια· ἐὰν λ. χ. δοκίμαζων ἐκ σάνκυ καρύων εὖρω πελλὰ κατὰ σειρὰν ἐφαρμμένα, σχηματίζω τὴν βεβαιότητα, ἥτις κυρίως ἐστὶ Π., ὅτι τὰ πλείστα τῶν ἐν τῷ σάνκυ καρύων εἰσὶν ἐφαρμμένα. Ἐν ἐλλείψει βεβαιότητος ἡ Π. εἶναι παραδεκτὴ καὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἥτις πρὸς ἐξηγήσιν τῶν φυσικῶν φαινομένων μερφοὶ ὑποθέσεις πιθανάς, ὑπὲρ ὧν συνηγοροῦσιν τὰ φαινόμενα, καὶ ἐὰν αὐτοὶ ὑποθέσεις αὐτὰ ἐξηγῶσι πάντα τὰ σχετικὰ φαινόμενα ἡ Π. αὐτῶν καταντᾷ σχεδὸν βεβαιότης. Οὕτως οὐδεὶς μὲν εἶδε τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γῆς ὑπάρχουσαν ἐλκτικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὑποθετικὴ αὐτῆς ὑπαρξὶς ἐξηγεῖ πάντα τὰ φαινόμενα τῆς βαρύτητος, θεωρεῖται ἡ ἔλξις ὡς βεβαίως ὑπάρχουσα. Ἡ Π. δὲ τοιούτων ὑποθέσεων αὐξάνει καθ' ὅσον πληθύνονται· τὰ δι' αὐτῶν ἐξηγούμενα φαινόμενα. Ἐν τῇ μαθηματικῇ Π. καλεῖται ὁ λόγος τῶν ὑπὲρ τινος γεγονότος εὐνοικῶν περιπτώσεων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ συνόλου τῶν δυνατῶν περιπτώσεων. Οὕτως, ἐὰν ριθθῇ τυχαίως κινδὸς τις, ἐπειδὴ αἱ ἔδραι αὐτοῦ εἰσὶν ἐν ὧν 6, ὑπάρχει Π. $\frac{1}{6}$ ὑπὲρ τῆς ἁν' ἐμφανίσεως ὥρισμένης τινὸς ἔδρας. Ἡ ἁν' ἐκ κληρωτῶδους ἐνεχυράσεως χωριστὰ τὰ ἐὰν α, β, γ, δ, ε ληφθῶσι τυχαίως δύο στοιχεῖα α, β, γ, δ, ε συνδυασμοὶ τῶν 5 στοιχείων ἀνὰ 2 εἶναι τὸ ἔλκον 10 (αβ, αγ, αδ, αε, βγ, βδ, βε, γδ, γε, δε) ὑπάρχει Π. $\frac{1}{10}$ ὑπὲρ τοῦ ὅτι θὰ ληφθῇ ὥρισμένους τις συνδυασμὸς. Ὁ «λογισμὸς τῶν πιθανότητων» εἶναι ἴδιον κεφάλαιον τῆς μαθηματικῆς, βασιζόμενον ἐπὶ τοῦ τῶν συνδυασμῶν, ἀποβαίνει δὲ πολὺπλοκος εἰς ζητήματα συνθετώτερα τῶν ἀνωτέρω. [Σπ.]

Πέθοηκοι (Primates ἢ Simiae). Ἡ πρώτη καὶ ἐμμοιότατη πρὸς τὸν ἀνθρώπον τάξις τῶν μαστοφόρων ζώων. Τὸ ἔλκον τοῦ σώματός των ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἀνθρώπινον. Ἐχουσι τέσσαρα τέλεια ἄκρα, δύο πρόσθια καὶ δύο ὀπίσθια, φέροντα πάντα ἢ τοῦλάχιστον τὰ δύο πρόσθια ἄκρας χεῖρας ἐντελείς (δι' ὅ καὶ Τετράχηρα ἐκαλοῦντο ἀλλοτε). Ἡ οὐρά, εἰς ἐλίγους ἐλλείπουσα, ποικίλλει κατὰ τὸ μῆκος, εἰς τινα δὲ εἶδη ἔχει συλληπτὴν δεξιότητα καὶ δύναμιν καθιστῶσαν αὐτὴν ὡς πέμπτην τινὰ χεῖρα. Πάντες ἔχουσι τὸ σῶμα τριχωτόν, τινὲς ὅμως τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς γλουτοὺς γυμνά καὶ

ἐνίοτε ζωηρῶς κεχρωσμένα. Δυσκόλως ὀρθοποδοῦσιν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων μόνον ἄκρων, ἀναρριγῶνται ὅμως δεξιότατα καὶ τάχιστα ἐπὶ δένδρων χάρις εἰς τὰς 4 χεῖρας τῶν καὶ πηδῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον εἰς ἀπόστασιν 10 μέτρων. Ὁδόντας ἔχουσι καὶ τομεῖς καὶ κυνέοντας καὶ τραπεζίτας, ἐν ὧν 32, ὡς καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἢ 4 τραπεζίτας ἐπὶ πλέον, καὶ δύο μαστοὺς αἱ θήλεια. Οἱ πλείστοι ζῶσιν ἐντὸς θαλάσσης, ἐλίγοι δὲ ἐπὶ ψιλῶν καὶ θρενῶν τόπων (ὡς ὁ κυνοκέφαλος). Τὸ μέγεθος αὐτῶν ποικίλλει ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπινου μέχρι τοῦ τῆς γαλῆς· πάντες δὲ ἔχουσι μεγίστην μυϊκὴν δύναμιν. Τρέφονται ἰδίως ἐκ καρπῶν καὶ σπερματίων, χωρὶς ὅμως νὰ περιφρονῶσι μικρὰ θηλαστικά καὶ πτην· ἐρπετὰ καὶ ἐντομα, ὡς καὶ κάμπας. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ζῶσι κατὰ μικρὰς ἀγέλας ἐν ποταμίᾳ· εἶδη τινὰ ὅμως ὡς ὁ μακρόχειρ Γέβων ἢ ὁ γλοβάτης τηροῦσι μονογαμίαν. Φαίνεται ὅτι σπανίως γεννῶνται Π. διδυμοί· ἀνατρέφονται δὲ τὰ νεογνά ὑπὸ τῆς μητρός των μετὰ πολλῆς στοργῆς. Οἱ μείζονες καὶ πλησιέστατοι τῷ ἀνθρώπῳ Π. ἔχουσιν ἐν γένει ἥθος μελαγχολικόν, ὅταν ἡλικιωθῶσιν, ἐν ᾧ οἱ νεαροὶ εἰσι ζωηρότατοι· εἶδη τινὰ νυκτόβια εἰσὶν ἀκνηρότατα· ὀλίγα δὲ τινα εἰσὶν ἀληθῆς ἀγρία θηρία, ὡς οἱ κυνοκέφαλοι. Ἐν γένει δὲ εἶναι οἱ Π. ζωηροί, πονηροί, περιεργότατοι καὶ μιμητικώτατοι, εὐμαθεῖς καὶ ἐπιτηδεύοντες εἰς ποντοῖας χρήσεις τῶν χειρῶν αὐτῶν, δυνάμενοι νὰ ἐθισθῶσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πλείστων ἔργων τοῦ ἀνθρώπου, ἐπικινδυνὸν ὅμως διὰ τὴν ἀπιστίαν των, τὴν ἐνίοτε ἀγριότητα, τὴν μεγάλην ἰσχύν καὶ τὴν εὐχέρειαν μεθ' ἧς δύνανται νὰ χειρισθῶσι καὶ ῥοπαλα, μαχαίρας κλ. Οἱ Π. εἶναι ἐν γένει ζωῶν τῶν θερμῶν ζώων, ἐν Εὐρώπῃ δὲ μόνον ἐν Γιβραλτάρ εὐρήται εἰδός τι.

Ἀπὸ τῶν Π. εἰτινες μετὰ τῶν Ἡμιπθῶν ἀπετέλουν ἄλλοτε τὴν τάξιν τῶν Τετράχηρων, ἀπεχωρίσθησαν νῦν οἱ τελευταῖοι ὡς ἴδια θηλαστικὴν τάξιν (βλ. Ἡμιπθῆχοι). Οἱ δὲ ἰδίως Π. διηρέθησαν εἰς Στενορρίνους ἢ Π. τοῦ παλαιοῦ κόσμου, Πλατυρρίνους ἢ Π. τοῦ νέου κόσμου καὶ Ἀρχιποπιθήκους. Οἱ πρῶτοι (Simiae catarrhinae) ἔχουσι στενὸν τὸ ῥινικόν διάφραγμα καὶ τοὺς ῥιθῶνας ὀριζήτους ὡς ὁ ἄνθρωπος, ζῶσι δὲ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ καὶ ἔχουσι 32 ὀδόντας· ὑποδιαίρουνται δὲ εἰς Ἀκέρκους, εἰτινες εἰσὶν ὁ Γορίλλας, ὁ Οὐραγοτάγκας, ὁ Τρωγλοδύτης ἢ Χιμπατζῆς καὶ ὁ Ὑλσάτης, καὶ εἰς Κερκοφόρους, οἱ οἱ Κερκοπιθήκοι, ὁ Σεμνοπιθήκος, ὁ Ρουχοπιθήκος, ὁ Ἰνους ἢ Αἰγίπαν, Κυνοκέφαλος (ἔχων ῥύγχος προπετὲς ὡς κυνός, οὐρὰν βραχεῖαν, γναθοβυλακας καὶ τυλέδρανα ὡς οἱ Κερκοπιθήκοι, βλ. λ., καὶ

οὐ κυριώτατα εἶδη εἰσι Κ. ὁ Μανδρίλλος ἢ Νορμὴ καὶ Κ. ἡ Ἀμαδρυάς) κλ. Τὰ 4 γένη τῶν Ἀκέρκων Στενορρινῶν Π. εἶναι τὰ ὁμοϊότατα πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ μὲν Γορρίλλας κατὰ τὰ 4 ἄκρα, ὁ δὲ Χιμπανζήσ κατά τὸν σχηματισμὸν τοῦ κρανίου καὶ τῶν δδόντων, ὁ Οὐραγγουτάγγος κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ τὰς ἐλικας τοῦ ἐγκεφάλου, ὁ Ὑλσβάτης κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ θώρακος καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης. — Οἱ δὲ Πλατύρρινοι Π. (*Simiae platyrrhinæ*) ἔχουσι πλατὺ τὸ ῥινικὸν διάφραγμα καὶ τοὺς ῥώθωνας πλαγίως τοποθετημένους, δδόντας 36, οὐρὰν μακρὰν ἀποτελοῦσαν δεξιότατον συλληπτήριον ὄργανον, οὐδέποτε γναθοβυλάκους ὡς οἱ Κερκοπίθηκοι ἢ τυλέδρανα ὡς οἱ Κυνοκέφαλοι, ζῶσι δ' ἐν τοῖς δάσεσι τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ εἶναι ζῶα μικρὰ τὸ μέγεθος καὶ ἡμερα σχετικῶς. Ὑποδιαίρουται δὲ εἰς Γυμνὸς ὄρους, ἔχοντας τὴν οὐρὰν κατὰ τὸ ἄκρον κάτωθεν ἀτριχον, καὶ Τριχὸς ὄρους, ὧν ἡ οὐρὰ εἶναι θυτανώδης, φέρει δὲ κατὰ τὸ ἄκρον πλατεῖς σπονδυλούς. Τῶν Γυμνῶρων τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν ὁ Μυκητῆς ἢ Στέντωρ καὶ ὁ Λαγέθριξ (βλ. τὰς λ.), τῶν δὲ Τριχῶρων Κῆβος ὁ καπουκίνος, Πιθηκίος, Καλλιθριξ, Νυκτοπίθηκος. — Τέλος οἱ Ἀρκοπίθηκοι (*Aretopithecæ*), ὧν κυριώτερα γένη Ἰαχος, Οὐιστίτης, Μίβας κλ. ἀποτελοῦσιν ὁμάδα μεταβατικὴν ἀπὸ τῶν Π. εἰς τοὺς Ἡμιπίθηκους, ἐνίοτε μετὰ τούτων ταξινομεύμενοι. ἔχουσι τὰ πρόσωπον γυμνόν, εἰς τὰ πρόσθια ἄκρα ἀντίχειρα ὑποτυπώδη, ὄνυχας ὀξεῖς εἰς τοὺς πλείστους δακτύλους πλὴν εἰς τοὺς ἀντίχειρας τῶν ὀπισθίων ἄκρων, οἵτινες εἰσὶν πλατυνύχοι, δδόντας 32, οὐρὰν μὴ συλληπτήριον καὶ κρανίον λίαν πρόμηκες, εἶναι δὲ ζῶα μικρὰ, ζωηρά, ζῶντα κατ' ἀγέλας ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ. Περὶ τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῶν Π. βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα. Πρβλ. καὶ τοὺς προσηρητημένους πίνακας Πιθηκοῖ Α' καὶ Β'. [Φ.Ι.]

Πιθολογία. Βλ. Διούσια ἐν τ. Γ' σ. 574, β'.

Πικάρ (Louis Benoit Picard). Γάλλος κωμωδιοποιός, γενν. 1769 ἐν Παρισίοις, ἰδρύσας τὴν φήμην του διὰ τῆς κωμωδίας *Encore des ménechmes* (1791) καὶ τοῦ κωμικοῦ μελοδράματος *Les Visitandines* (1792). Τὰ κάλλιστα ὅμως αὐτοῦ ἔργα εἶναι αἱ κωμωδίαί *Médiocre et rampant* (1797) καὶ *Les marionettes* (1807). Διετέλεσε δὲ καὶ διευθυντὴς τοῦ Théâtre Louvois ἢ Ὠθεῖου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1807 τοῦ Μεγάλου Μελοδράματος καὶ ὑστερον ἄλλων θεάτρων, καὶ ἀπέθανε τῷ 1828. Ἐγραψε δὲ καὶ σειρὰν μυθιστορημάτων. [Μ.Γ.]

Πικαρδία. Ἀλλοτε ἐπαρχία τῆς Γαλλίας, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν ὑστερον ὁ νομὸς

Σόμμη καὶ μέρη τινὰ ἄλλων νομῶν. Εἶναι χώρα πεδινή καὶ εὐφοριώτη, παράγουσα πολλὸν σίτον, λῖνον, κάνναβιν κλ. καὶ τρέφουσα πολλὰ κτήνη. Πρωτεύουσα ἦτο ἡ Ἀμιένη. Διήρητο δ' εἰς Ἄνω καὶ Κάτω Π. [Μ.Σ.]

Πικεντίνη (λατίν. Picenum). Χώρα τῆς ἀρχαίας Ἰταλίας, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Οἱ Πικεντῖνοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων, ἐπαναστάντες δὲ κατ' αὐτῶν ὑπετάχθησαν τῷ 268 π. Χ. ὑπὸ τοῦ ὑπάτου Ποπλίου Σεμπρονίου. Μέγα μέρος αὐτῶν μετακίσθη παρὰ τὸν κόλπον τοῦ Σαλέρνου, κυρίως εἰς τὴν ἀπ' αὐτῶν Πικεντῖαν κληθεῖσαν πόλιν. Ἐν Ἀσκλῳ, τῇ ἀρχαίᾳ πρωτεύουσῃ τῶν, ἐξεργάγη τῷ 91 π. Χ. ὁ Συμμαχικὸς πόλεμος. [Δ.Α.]

Πικέρμι. Χωρ. τοῦ δήμ. Κρωπίας τῆς Ἀττικῆς, κείμενον ἐντὸς δάσους καὶ ὠρ. 3.15' Β τοῦ Μαρκοπούλου. Κάτ. 79. Πληθυσίον τοῦ Π. 10' πρὸς Β τοῦ Μετοχίου, εὐρέθησαν εἰς τὰς ὄχθας χειμάρρου ἐκ τῆς Πεντέλης κατερχομένου (Βαλανάρι) περὶ φημοὶ ἀπολιθώσεις ἐξ ὁστέων παναρχαίων θηρίων.

Πικέρων. Χωρίον τῆς Ἀρκαδίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Μαντινέας, 3 1/2 ὥρας ΒΔ τῆς Τριπόλεως ἐπὶ ὑψώματος. ἔχει 732 κατ. Προϊόντα δημ. καρποὶ καὶ οἶνος.

Πικέρων. Χωρ. τῆς Ἠπείρου, ἐν τῇ ἐπαρ. Χειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον 600 κατ. Χριστ.

Πικὲς (γαλλ. piqué). Ὑφασμα βαμβάκινον ἐφ' οὗ παριστῶνται διαφορὰ σχήματα οὐχὶ διὰ διαφορὰς χρωμάτων, ἀλλὰ διὰ τῆς κατὰ θέσεις ἀνωψώσεως ἢ ἐμβαθύνσεως τοῦ ἵστού τοῦ ὑφάσματος. Ἡ καταργασία αὐτοῦ γίνεται διὰ δύο νημάτων ἅτινα κατὰ θέσεις συνεννοῦνται ἢ χωρίζονται ἀναλόγως τοῦ σχεδίου. Χρησιμοποιεῖται δὲ ὁ Π. εἰς ἐνδύματα, καλύμματα, ἐφαπλώματα κλ.

Πικέτον. Εἶδος χαρτοπαγίνιου, παιζόμενον ὑπὸ δύο προσώπων διὰ 32 παιγνιοχάρτων.

Πικόλον (picul ἢ picol). Ἐμπορικὸν μέτρον βάρους ἐν τῇ Δ καὶ Ν Ἀσίᾳ, διαιρούμενον εἰς 100 κάττια. Τὸ σινικὸν Π. εἶναι ἴσον πρὸς 60.479 γγ., ἄλλα δὲ εἶναι ὀλίγον βαρύτερα.

Πίκος (Ἰωάννης Pico, κόμης Mirandola). Ἰταλὸς φιλόσοφος καὶ ὑποστηρικτῆς τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν, γενν. 1463 καὶ σπουδάζας ἐν Βονωνίᾳ, Παδούῃ καὶ Παρισίοις. Ζήσας καιρὸν τινα ἐν Φλωρεντίᾳ μετέβη εἰς Ῥώμην, ὅπου τῷ 1486 ἐδημοσίευσεν 900 θέσεις ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν. Διὰ τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας του ἐκινδύνευσεν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν, ἣ δὲ διάσωσις αὐτοῦ ὀφείλεται

1. Ούραγγουτιγκες.

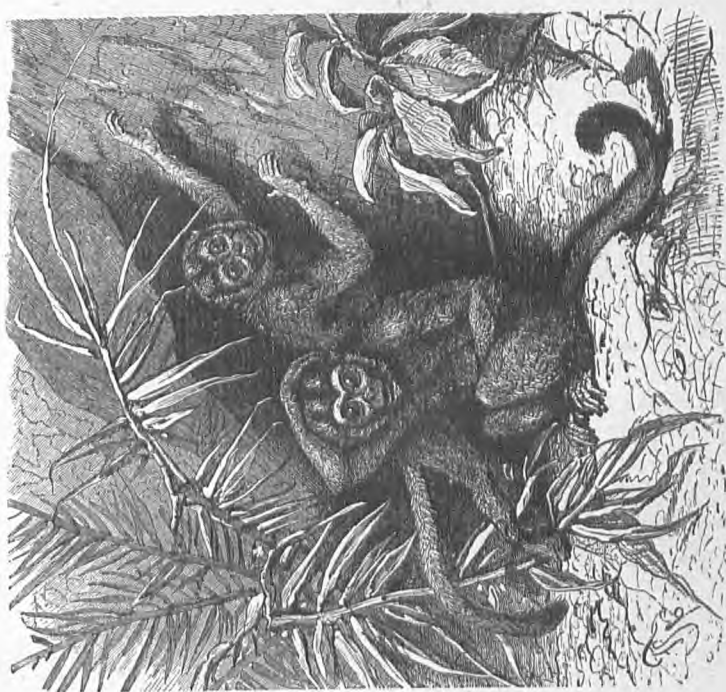
2. Γορίλλας.

Έργο Λεπιδόαν Λεξικών.

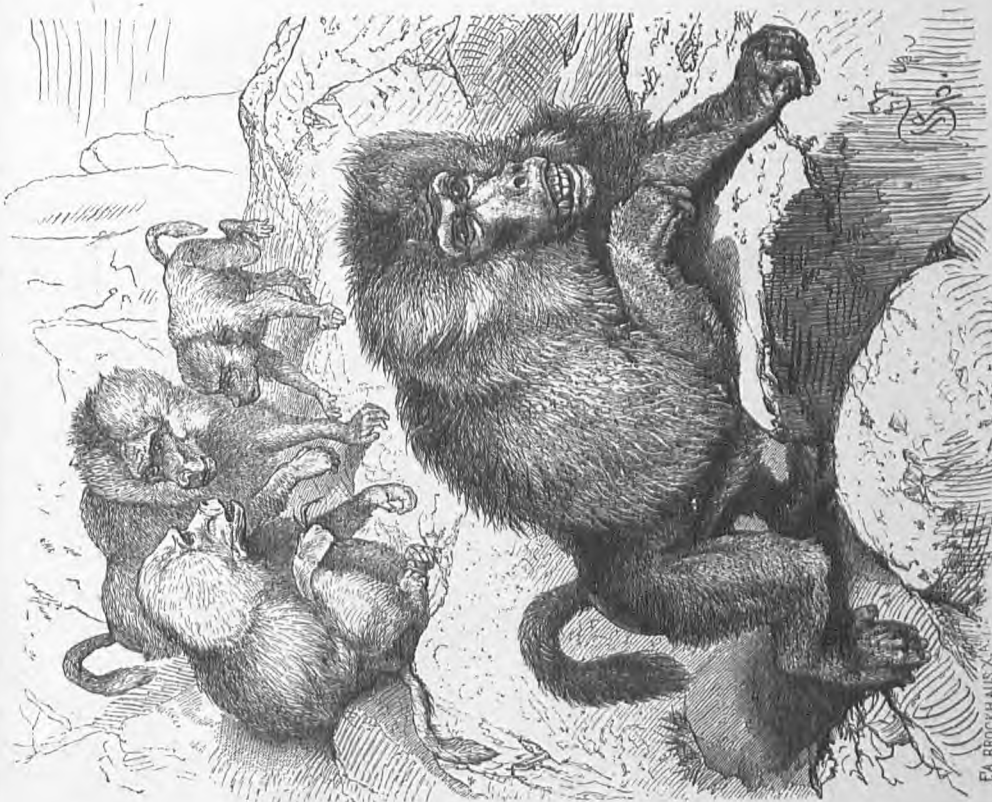
πληκoi v:

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Νοκτιδής.

Ἄρθρον Πέμπτον.

1. Κορυδαλός.

Ἐγκυκλοπαίδειον Λεξικόν.
ΕΛ. ΒΡΟΚΚΑΥΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς Λαυρέντιον τὸν ἐκ Μεδίων. Ἀποσυρθεὶς εἰς κτῆμά τι παρὰ τὴν Φλωρεντίαν, ἡσυχολήθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ Πιλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῆς Καβάλας, ἀπέθανε δὲ 1494. Εἰς τὰ ἔργα του, ἐκδοθέντα ὁμοῦ ἐν Βονωνίᾳ 1496, ἐπεδίωκε συγχώνευσιν τῆς Πλατωνικῆς καὶ Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας καὶ συμβιβασμὸν τῆς θρησκείας μετὰ τῆς φιλοσοφίας τῇ προσήκῃ καθβαλιστικῶν θεωριῶν. [B.E.]

Πικουλιάνικα. Χωρ. τῆς Λακωνίας ἐν τῷ δήμῳ Σπάρτης, ἀφ' ἧς ἀπέχει Δ ὥρ. 1.40'. Κάτ. 257.

Πικρὰ καλοῦνται εἰδικώτερον τὰ φάρμακα ὧν τὸ κυρίως ὕδρον συστατικὸν εἶναι πικρά τις οὐσία. Ἀναλόγως δὲ τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν διαίρουνται τὸ Π. εἰς Π. καθαρά (ρίζα γεντιανῆς, ξύλον κουσσίας), βλεννώδη (ισλανδικὸς λειχὴν, ρίζα κολὸμβου), διαλυτικά (ρίζα πικραφάνης, ῥαδικίου), ὀσμωτικά (φλοιὸς πορτοκαλίου, κασκαρίλλας, κονδουράγγου, ἄψινθος), δεψώδη (φλοιοὶ κίνας, ἰτέας, εὐκαλύπτου). Ἐν γένει τὰ πικρὰ κρατύνουσι τὴν λειτουργίαν τοῦ στομάχου καὶ τὴν ἔκκρισιν τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ καὶ ἀποκτείνουσι τοὺς μικροοργανισμοὺς τῶν παρὰ φύσιν ζυμώσεων, συνιστῶνται δὲ εἰς δυσπεψίας, ἀνορεξίαν, διαρροίας, καθολικὰς ἀτονίας, ἀντενδεικνύμενα μόνον ἐν καιρῷ οἰσθητοῦ φλεγμονῆς. [A.X.]

Πικραγγουριά. Βλ. τὰς λ. Ἀγγραγγουριά καὶ Ἐλατήριον. [Θ.X.]

Πικραλίδα. Κοινὴ ὄνυμασιν διαφόρων λαχανοειδῶν Συνθέτων Κιχωριειδῶν. Βλ. τὰς λ. Κιχώριον, Κρηπὶς. [Θ.X.]

Πικραμύδαλα. Βλ. Ἀμύδαλα πικρά.

Πικραμυδαλιά. Βλ. Ἀμυδαλή.

Πικραμυδαλέλαιον. Τὸ αἰθέριον ἔλαιον τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων, βλ. Ἀμύδαλα (πικρά). — 2) Νόσον τῆς ἐκκρίσεως τῶν Π., βλ. Νιτρεβιζόλιον.

Πικρικὸν ὀξύ, $C_6H_2(NO_2)_3OH$, ἡ πικρὸν νιτρικόν. Ὁξύ ὀργανικὸν λαμβανόμενον δι' ἐπιδράσεως νιτρικοῦ ὀξέος ἐπὶ φανικοῦ, κρυσταλλούμενον εἰς κίτρινα στίλβονα πρίσματα, πικρότατον τὴν γεῦσιν καὶ λίαν δηλητηριώδες, ἀνοσμον, διαλυτὸν εἰς 160 μέρη ὕδατος ψυχροῦ. Τήκεται εἰς 123°, θερμαίνόμενον ὁμῶς αἰφνιδίως παραγεῖ ἐρμητικῶς πυκνὸν καπνόν. Χρῶνινύει ἀνεξίτηλως κίτρινα τὸ ἔριον καὶ τὴν μέταξαν, δι' ὃ ἐφαρμόζεται εἰς τὴν βαφικὴν μόνον ἢ μετ' ἄλλων χρωστικῶν οὐσιῶν. Τὰ ἄλατα αὐτοῦ ἀποτόμως θερμαίνόμενα ἢ διὰ σφύρας ἐπὶ ἄκμονος κρουόμενα ἐκपुरοκροτοῦσιν ἐντονώτατα δι' ὃ καὶ ἐχρησιμοποιήθη-

σαν ὡς ἐκρηκτικὰ ὕλαι καὶ εἰς πυροτεχνήματα εἶναι δὲ ταῦτα τὸ πικρικὸν κάλιον, νάτριον, ἀμμώνιον (τὸ ἐκपुरοκροτικώτατον) κλ. [X.X.]

Πικρὶς (Βότ.). Τὸ ὁμώνυμον φυτὸν τοῦ Θεοφράστου ἀναφέρεται πιθανώτατα εἰς τὴν Ἑλμινθίαν τὴν ἐχιοειδῆ (Helminthia echinoides L.), κοινότατον φυτὸν τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κιχωριειδῶν. Τὸ δὲ κατὰ Λινναῖον γένος Π. (Pieris) ὑπάγεται εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν καὶ ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ ἑλληνικῇ χλωρίδι διὰ δύο εἰδῶν (P. pauciflora W. καὶ P. Sprengeriana L.). [Θ.X.]

Πικροδάφνη. Βλ. Νήριον.

Πικρὸν ἄλας. Βλ. Μαγνήσιον.

Πικροπηγαί καλοῦνται αἱ πηγαὶ ἐκτείναντες μινταλλικῶν ὑδάτων, αἵτινες κύριον συστατικὸν ἔχουσι τὸ θεικὸν μαγνήσιον (πικρὸν ἄλας), μόνον ἢ μετὰ θεικῷ νατρίου καὶ καλίου. Ἡ ἐνέργεια τῶν ὑδάτων τούτων πινομένων εἶναι ἡπίως καθαρτικὴ, δι' ὃ παραγγέλλονται πρὸς τὰς καθ' ἑξὶν δυσκοιλιότητας, τὰς μεθ' αἰμορροΐδων, τὰς χρονίας δυσπεψίας, ὑπερτροφίας σπλάγγνων, εἰς τοὺς ῥέποντας εἰς ἐγκεφαλικάς συμφορήσεις κλ. Ἐπισημύεται τῶν τοιούτων πηγῶν εἶναι αἱ ἐν Pullna καὶ Seidschütz τῆς Βοημίας.

Πικρόρριζα. Βλ. Ἀριστολογία.

Πίκται ἐκαλοῦντο ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος οἱ Κέλται κάτοικοι τῆς Β-Καληθονίας, οἵτινες μετὰ τῶν Σκώτων κατέστησαν φοβεροὶ εἰς τοὺς κατέχοντας μέρος τῆς Βρετανίας Ῥωμαίους, ἐγένετο δὲ ὑπαίτιος νὰ καλέσωσιν οἱ ἐκρωμαϊσθέντες κάτοικοι ταύτης τοὺς Σάξονας εἰς βοήθειαν. Ἐπιστραφέντες κατὰ τὸν Ε' καὶ Σ' αἰῶνα εἰς τὴν χριστιανισμόν, ἔθρυσαν εἰς τὸν κολλοφῶνα τῆς δυνάμεως τῶν ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Hungus (730-60), ὅστις ἔμεινε νικηφόρος εἰς πλείστους πολέμους μετὰ τῶν Σκώτων, Βρετανῶν καὶ Ἀγγλοσαξόνων· ἀλλὰ τῷ 839 κατελύθη τὸ κράτος αὐτῶν ὑπὸ τῶν Σκώτων, μετὰ τοῦ ὀνόματος τῶν ἐπείων συνεχωνεῖσθαι κατόπιν καὶ τὸ τῶν Π. [Θ.M.]

Πικτὲ (Raoul Pictet). Ἑλβετὸς φυσιοδίφης, γενν. 1842 ἐν Γενεύῃ, ὅπου καὶ διετέλεσε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου. Γνωστὸς ἐγένετο ἀποδείξας ὅτι τὸ ὕδρον, ὡς αἰῶνα καὶ ὁμογενὲς δύναται νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ῥευστά, συνέγραψε δὲ καὶ διάφορα σχετικὰ ἔργα. [X.X.]

Πιλάτος (Πόντιος). Ῥωμαῖος ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας 26-36 μ. Χ., γνωστὸς κυρίως ὡς λαβὼν μέρος εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δεσποτισμὸς αὐτοῦ, ἐπὶ ἧς ἐνεργεῖ τῇ αἰτήσῃ τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀνάκλησιν του. Κατὰ τὰ εὐαγγέλια ἦτο πεπει-

σμένος περί της αθωότητος του Χριστού και μένον δια των απειλών των 'Ιουδαίων παρεκινήθη να καταδικάσῃ αὐτόν. Ἡ παράδοσις τῆς 'Εκκλησίας ἐμικεῖ περί ἐκθέσεων τοῦ Π., ἐν αἷς περιεγράφοντο δῆθεν καὶ τὰ κατὰ τὴν σταύρωσιν θαύματα. Κατὰ τινα μύθον ὁ Π. ἀπελπισθεὶς διὰ τὴν ἀδικίαν ἡν-τοκτόνησεν ἢ κατ' ἄλλην ἀπεκεφαλίσθη ἐπὶ Νέρωνος καὶ ἄλλαι δὲ παραδόσεις περί των τυγῶν αὐτοῦ ἐπλάσθησαν. [Ε'Υ.]

Πελάτος. Ὅρος ἐκ τῶν Βερναίων "Ἀλπεων, ἐπὶ τῶν συνόρων τῶν Ἑλβετ. καντονίων Λουκέρνης καὶ Οὐντερβάλδεν, ἔχον μέγιστον ὕψος 2133 μ., προσιτὴν δὲ γενόμενον νῦν τοῖς πᾶσι διὰ σιδηροδρόμου ὁδοντωτοῦ. [Μ.Σ.]

Πελοκομάυος. Παραπόταμος τοῦ Παραγουάη ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ, πηγάζων ἐπὶ τῶν Κορδιλιερῶν τῆς Βολιβίας, ἀποτελῶν εἴτα τὰ μετὰ τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας καὶ τῆς Παραγουάης σύνολα καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοὴν 1100 χμ. ἀπέναντι τῆς πόλεως Ἀσούνσιον. [Μ.Σ.]

Πελοκαρπίνη, $C_{11}H_{16}N_2O_2$. Ἀλκαλοειδὲς ἐν τοῖς φύλλοις ἰδίᾳ τοῦ πιλοκαρπού εὐρισκόμενον. Ἐν καθαρῇ καταστάσει εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, ἱξώδες, διαλυτὸν ἐν ὕδατι καὶ οἶνοπνεύματι, ὅπερ ξηραίνόμενον σὺν τῇ χρίνῃ ἀποβαίνει κομμιεοειδὲς μάζα. Μετὰ τινων ἐξέων ποιεῖ ἄλατα, ὧν κυριώτερα ἡ $U\delta\rho\omicron\chi\lambda\omega\rho\iota\kappa\eta\ \Pi.$ κρύσταλλοι λευκοί, πικροί, βωλοειδεῖς ἢ φυλλοειδεῖς, εὐδιάλυτοι ἐν ὕδατι, καὶ ἡ νιτρική $\Pi.$, εἰς ἄχρουν διαλυτοῦς κρυστάλλους κρυσταλλομένη. Εἰσαχθεῖσα ἐν τῇ ὀργανισμῷ κατ' ἐλάχιστας δόσεις ἐπιφέρει ἀσθενὸν ἐξιδρωσιν καὶ ἔκκρισιν πύλου, στενοὶ δὲ τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ (ἀνταγωνιστῆς οὕτως οὕτα τῆς ἀτροπίνης). Δόσεις πλείων 0,03—0,05 γρ. τῶν ὁμάτων τῆς $\Pi.$ ἐξάπαξ δυνατόι νὰ θανατώσῃ ἐνήλικον. Ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἐφαρμογῇ, ὅπου ἐπιδιώκονται αἱ ῥηθίσεις ἐνέργειαι αὐτῆς, δι' ἐνέσεων ὑπερδερμικῶν ἢ ὑδροχλωρική $\Pi.$ ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω ἑρίων, καὶ δι' ἐπὶ εὐφαιμίας, δανίτου καὶ πλειριτικῶν ὀρρωδῶν ἐξιδρωμάτων, ἐπὶ διαφόρων λοιμωδῶν νόσων κλ. [Α.Χ.]

Πιλόκαρπος. Φυτὸν τῆς Βρασιλίας (*Pilocarpus pennatifolius* Lemaire), οὗ τὰ φύλλα ἰδίως, εὖσομα ὡς τὰ τῆς πορτοκαλέας, ἐνέχουσιν πλὴν αἰθερίων τινῶν ἐλαίων τὸ ἀλκαλοειδὲς Πιλοκαρπίνην (βλ. λ.) ὡς ὅρων αὐτῶν συστατικόν. Χρησιμοποιεῖνται δὲ τὰ φύλλα τοῦ $\Pi.$ εἰς ἐγχυμα (4-5 γραμ. εἰς 200 γραμ. ὕδατος) ἀντὶ τῆς πιλοκαρπίνης. [Α.Χ.]

Πέλος καλεῖται 1) ἐρισύχον ἀποτελούμενον ἐκ τῆς συμπιλήσεως τριγῶν, καὶ ἰ-

δίως τοῦ μαλλίου τοῦ προβάτου καὶ τῶν τριγῶν τοῦ λαγωῦ καὶ τοῦ κύνικου, προσκακωλῆμένων ἐπ' ἀλλήλων, ἀνευ δὲ λ. ὕφανσεως. Τοῦτο κατορθοῦται διὰ τῆς πιέσεως τῶν τριγῶν τούτων εἰς μάζαν, συνεπιδοθησοῦς ὑγρᾶς θερμότητος καὶ τινῶν χημικῶν οὐσιῶν δι' ὧν καθίσταται εὐχερεστέρα ἢ διολίσθησις ἐκάστης τριγῆς ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἵνα δὲ καταστῇ στερεώτερον καὶ σκληρότερον τὸ ὕφασμα διεβρέχεται ἄλλοτε μὲν διὰ διαλύματος ἀραβικοῦ κόμμεως, νῦν δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον διὰ διαλύματος λακείου κόμμεως ἐν οἶνοπνεύματι, ὅπερ ἐξαμικζομένου τοῦ οἶνοπνεύματος καταλείπει τὸ λάνειον κόμμι πανταχοῦ ἐν τῇ μάζῃ τοῦ $\Pi.$, ὅστις οὕτω καθίσταται ἀδιαβρόγος. Πρὸς παρασκευὴν $\Pi.$ ὁρμόδια εἰσὶν αἱ λεπταὶ καὶ ἐλαστικαὶ τρίχες καὶ ἰδίως αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι.

— 2) Ὡς παρασκευαζόμενον ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ἐρισύχου ἐκλήθη $\Pi.$ καὶ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Ἀλλ' εἰς τὴν παρασκευὴν τούτων χρησιμοποιοῦνται οὐ μόνον πῖλοι ἐκ μαλλίου ἢ τριγῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τινά εἶδη καὶ ἄχυρα πεπλεγμένα (διὰ θερμότητος $\Pi.$) κλ. Οἱ ἐκ πῖλου σχηματίζοντες ἐπὶ τύπων ἐφ' ὧν πιέζεται ἡ μάζα τοῦ πῖλου, ἥτις ξηραίνουμένη ἀποβαίνει μάλλον ἢ ἥττον σκληρὰ ἀναλόγως τῶν οὐσιῶν δι' ὧν τὸ ὑλικὸν τοῦ πῖλου διαποτίσθη. Διὰ δὲ τοὺς θερμότητος χρησιμοποιεῖνται ἰδίως ἄχυρα σίτου ἢ ὀρύζης εἰς πλέγματα ἅτινα λαμβάνουσι μὲν τὸ σχῆμα των, ἰδίως τὰ ἀποτελοῦντα τοὺς ἰδιορρυθμῶν σχημάτων γυναικείους $\Pi.$, διὰ τύπων ἐφ' ὧν κάθυστρα καὶ εὐλύγιστα ἐπὶ πιέζονται, διατηροῦσι δ' αὐτὸ διαποτιζόμενα διὰ διαλύματος κόμμεως ἢ ἄλλων ὁμοίων οὐσιῶν, αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὰ μάλλον ἢ ἥττον σκληρά. Ἡ χρῆσις τῶν $\Pi.$ εἶναι ἀρχαιοτάτη. Παρ' Ἑλλήσιν ἐν ἀρχῇ $\Pi.$ ἔφερον οἱ ἀσθενεῦντες μόνον καὶ ὁ κατώτερος λαὸς κατεσκευάζετο δὲ ὁ $\Pi.$ ποικιλόσχημος, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον θολωτός, καὶ οὐδέποτε ἔφερε γύρον εἰς ἐπέτασος τὸ ὑλικὸν δ' αὐτοῦ παρεσκευάζετο διὰ τῆς ῥηθίσεως πιλήσεως, ἥτις ἦν ἀρχαίτατα γνωστὴ *πιλήδεια* δ' ἐκαλοῦντο $\Pi.$ ἐν εἶδη βαθέων πινακίων καλύπτοντες μικρὸν μέρος τοῦ κρανίου, τὸ περὶ τὴν κορυφήν. Παρὰ Ῥωμαίους ὁ $\Pi.$ ἐφέρετο ἐν ἀρχῇ μόνον ἐν τελεταῖς καὶ ἑορταῖς, ἦν δὲ ἔμβλημα ἐλευθερίας, δι' ὃ καὶ προσεφέρετο τοιούτους εἰς τοὺς ἀπελευθερουμένους δούλους. Γενικῇ δὲ ἐγένετο ἡ χρῆσις τοῦ $\Pi.$ μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος. Ἐν Γερμανίᾳ εἰσῆχθησαν κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα, βραδύτερον δ' ἐν Γαλλίᾳ. Ὡς ἡ ἐνδυμασία ἐν γένει οὕτω καὶ ὁ $\Pi.$ ὑπέστη κατὰ καιροὺς καὶ τόπους παντοειδεῖς μεταβολὰς σχήματος καὶ χρώματος καὶ κοσμημάτων καὶ ὑφίσταται

καὶ νῦν κατὰ τοὺς ἐκαστοτε κρατοῦντας συρμούς. Οἱ στρατιωτικοί, ἱερεῖς καὶ πάντες ἐν γένει εἰ φέρντες εἰδικὴν ἐπίσημον στολὴν φέρουσι καὶ ἰδίου σχήματος Π. Ὁ τῶν ἡμετέρων ἱερῶν καλεῖται εἰδικῶς καλυμμάχιον· εἰ δὲ δυτικὴ ἱερωμένοι φέρουσιν Π. θολοειδῆ μετὰ εὐρέως γύρου μέλανα, εἰ δὲ καρδινάλιοι λαμβάνουσι κατὰ τὴν ἀναγόρευσιν αὐτῶν ὅμοιον ἐρυθρὸν Π. ὃν ὅμως φέρουσι μόνον ἐν ἐπισήμοις τελεταῖς.

Πιλότυ (Κάρολος von Piloty). Γερμανὸς ζωγράφος, γενν. 1826 ἐν Μονάχῳ, ὅπου ἐσπούδασεν, γένετο 1856 καθηγητὴς τῆς ἀκαδημίας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Κάουλμπαχ 1874 διευθυντὴς αὐτῆς, καὶ ἀπέθανε τῇ 1886. Τὴν μεγάλην φήμην αὐτοῦ ἔδρυσεν διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ὁ Σένης πρὸ τοῦ νεκροῦ τοῦ Βαλλενσταῖν (1855). Μέγας εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀλλων πινάκων του, ὧν τὰς ὑποθέσεις ἐλάμβανε κυρίως ἐκ τῆς ἱστορίας, ἀναφέροντες δὲ μόνον παραδείγματα γάριν τοὺς ἐπιγραφόμενους. Ὁ Νέρων μετὰ τὴν πυρκαϊάν τῆς Ῥώμης, Ὁ θάνατος τοῦ Καίσαρος, Ἡ Μαρία Στουάρτ λαμβάνουσα τὸ ἔγγραφον τῆς καταδίκης τῆς, Ἡ Θουανέλλα ἐν τῇ θριάμβῳ τοῦ Γερμανικοῦ. Ἐκ τῆς σχολῆς αὐτοῦ προήλθον πλείστοι καὶ ἀξιολογώτατοι ζωγράφοι, ὡς ὁ Δεσφρέγγερ, ὁ Λέμβαχ, ὁ Μάξ, ὁ Μάκκάρ κ.ά. [Μ.Γ.]

Πίλπαῖς. Βλ. Βίβπαῖς.

Πίλσεν (Pilsen). Πρωτεύουσα διαμερίσματος καὶ ἡ δευτέρα μετὰ τὴν Πράγαν πόλις τῆς Βοημίας, κειμένη ἐπὶ τῶν ποτ. Μίς καὶ Ῥαββούσα καὶ ἔχουσα ἀνευ τῶν προαστείων 9778, μετὰ δὲ αὐτῶν 50221 κατ. τοὺς πλείστους Τσέχους. Εἶναι καλῶς ὑποδομημένη καὶ διατηρεῖ ποικίλην βιομηχανίαν, ἐξ ἧς περίφημος ἀνὰ τὴν ὑψηλίαν εἶναι ἡ ζυθοποιία, παράγουσα 800 χιλ. ἐκατόλιτρα κατ' ἔτος. [Μ.Σ.]

Πιμέντα ἡ φαρμακευτικὴ (Pimenta officinalis Berg. ἡ Myrtus Pimenta L. ἡ Eugenia Pimenta DC.). Δένδρον τῶν Ἰνδιῶν ἀνήκον εἰς τὴν οἰκογέν. τῶν Μυρτιδῶν, οὗ ὁ καρπὸς εἶναι ἄρτυμα γνωστὸν παρεμφερὲς τῇ Καρυόφυλλῳ (τὸ Semen Aromatum ἡ Piper Jamaicum). Βλ. λ. Ἀμώμου σπέρμα. Τὸ Piment τῶν Γάλλων εἶναι τὸ Καφικόν (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Πιμπλεια. Ὁ τόπος τῆς ἐν Πιερρίᾳ μυθικῆς διαμονῆς τοῦ Ὁρφέως καὶ τῶν Μουσῶν, ὡς καὶ ὅρος καὶ κρήνη αὐτέθι, ἐξ ἧς καὶ αἱ Μοῦσαι Πιμπληιάδες ἐκαλοῦντο. [Δ.Μ.]

Πινακότες. Κώμη τοῦ δήμ. Μηλεῶν (Βώλου), $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας Β τῶν Μηλεῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ζερβόχας, ἔχουσα 794 κατ. Προϊόντα ἐλαίον, μέταξα, οἶνος. Πί-

ριξ τοῦ χωρίου τούτου ὑπάρχουσι πέντε μικραὶ ὁπαὶ ἀναδίδουσαι καπνὸν καὶ ὁσμὴν θείου.

Πινακοχώρι. Χωρ. τῆς Λευκάδος, ἐν τῇ δῆμῳ Σφακιωτῶν, ἔχον 429 κατ.

Πίναξ κατὰ τὰ ἔξω (Πολ. Δικ.). Γενομένου τοῦ πλειστηριασμοῦ κινήτου ἡ ἀκινήτου κτήματος τοῦ ὀφειλέτου καὶ καταβληθέντος τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ, ἐπέρχεται ἡ διανομὴ αὐτοῦ εἰς τοὺς δανειστάς· καὶ ἂν μὲν ἀρκῇ τὸ ἐκπλειστηρίασμα πρὸς πληρωμὴν ὅλων τῶν ἀναγγειλάντων ἐαυτοὺς δανειστῶν πληρώνονται ὅλοι, τὸ δὲ τοχρὸν ὑπελειπόμενον διδοται τῇ ὀφειλέτῃ· ἐν ἡ ὅμως περιπτώσει δὲν ἐπαρκῇ τὸ ἐκπλειστηρίασμα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν δανειστῶν χωρεῖ ἡ διαδικασία τῆς κατατάξεως, καθ' ἣν προσδιορίζεται ἡ τάξις ἐκάστου δανειστοῦ ἐν τῇ διανομῇ· μετὰ τὰς ὀριζόμενας ὑπὸ τῆς δικονομίας προκαταρκτικὰς πράξεις πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἐξιῶσεων τῶν ἀναγγειλάντων δανειστῶν συντάσσεται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κατατάξεως ὑπαλλήλου ὁ τῆς κατατάξεως πῖναξ ἐν ᾧ ἀναγράφονται κατὰ τὰς ἐν τῇ νόμῳ ὀριζόμενας τάξεις (τρεῖς ἐπὶ κινήτων καὶ πέντε ἐπὶ ἀκινήτων) πάντες οἱ δανεισταί, πέμπεται δ' εἰτα ὁ πῖναξ πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν πρὸς ἐπικύρωσιν ἢ διόρθωσιν· μετὰ τοῦτο ὑπόκειται εἰς ἀνακοπὴν τῶν ἀναγγειλάντων δανειστῶν, ἧς μὴ γενομένης ἡ ἀπορριθείσης καθίσταται τελεσίδικος καὶ ἐπέρχεται ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ. Ὁ νόμος ἀναγράφων τὰς ἀνω σημειωθείσας τάξεις τῶν δανειστῶν ῥητῶς ἀναγράφει τοὺς ἐκ τούτων ἔχοντας προνόμιον ὅπως πληρωθῶσι πρὸ πάντων ἄλλων καὶ τοὺς συμμέτρως μετὰ τῶν λοιπῶν δανειστῶν τῆς αὐτῆς τάξεως πληρωνομένους. [Πφ.]

Πίναρα. Ἀρχαία πόλις τῆς Λυκίας, εἰς τὰς Ἀ ὑπερείας τοῦ Ἀντικράγου, ἔχουσα ἀκρόπολιν ἐπὶ ὑψηλοῦ κοινωσιδεῶς λόφου. Σῶζονται δὲ καὶ σημαντικὰ εἰρηπια αὐτῆς ἐν τῇ θέσει τοῦ σημ. χωρίου Μίναρα διατηρουντος καὶ τὸ ἀρχ. ὄνομα. [Α.Α.]

Πένδαρος. Ὁ μέγιστος τῶν λυρικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ εἰς τῶν ὑψιπέτεστέρων ἀοιδῶν πάσης ἐποχῆς. Ἐγενν. πιθανῶς τῇ 522 π. Χ. ἐν Κυνέας Κεφαλαῖς τῶν Οὐχῶν, υἱὸς Δαϊφάντου (ἡ Παγόνδου) καὶ Κλεοδίκης. Τῆς μουσικῆς διδασκαλίας εἶχε τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν θέτον αὐτοῦ Σκοπελίνου, κυρίως δὲ τοὺς Ἀθηναίους Ἀγαθοκλέα καὶ Ἀπολλόδορον, τῆς δὲ ποιητικῆς τέχνης τὴν Μυρτίδα. Πρὸς τὴν περίφημον Κόρινθον κατεῖχε μᾶλλον τὴν θέσιν ἀνταγωνιστοῦ, λέγεται δὲ ὅτι ἡττήθη ὑπ' αὐτῆς κατ' ἀγωνία τινα. Ἡδὴ δ' εἰκοσάετης ἐνεφανίσθη ὡς ποιητῆς εἰς τὸ κοινόν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δὲν ἐπενήργησαν τὰ μεγάλα κατορθώματα τῶν

Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν ἐξ ἴσου ὡς ἐπὶ τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σιμωνίδην—τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος του ἐν γένει—ἀλλ' οὐχ ἤττον ἐν τοῖς ὑστερον ἀνεγνώρισε πληρέστερα τὰς εἰς ἅπαντας τὴν Ἑλλάδα λαμπρὰς ὑπηρεσίας τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐξύμνησεν αὐτὰς ἐν ἀθανάτῳ διθυράμβῳ*

* καὶ λαίμαργοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ αἰσθητοί,
Ἑλλάδος ἔρσημα, κλεινὰ Ἀθῆναι, κτλ.

διὸ καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῶν τὴν προξενίαν καὶ δωρεὰν μυρίων δραχμῶν. Ταχέως ἡ φήμη τοῦ ποιητοῦ διεδόθη ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν γῆν προσέλαβε δὲ ὁ Π. ὡς ὁ Σιμωνίδης τὸν χαρὰκτιῆρα ἔθνικου ποιητοῦ· οὐκ ὀλίγον εἰς τοῦτο συνετέλεσαν οἱ μεγάλοι πανελλήνιοι ἀγῶνες, εἰς οὓς συνειθίζε νὰ παρευρίσκηται καὶ δι' ὧν ἤλθεν εἰς σχέσεις μετὰ τῶν ἀπανταχοῦ εὐγενῶν οἰκῶν. Πολλάκις μάλιστα συνώδευσε καὶ τοὺς νικητὰς εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἰνὰ διεσθύνῃ ἐκεῖ τὴν νικητήριον πομπὴν τῆς ὑποδοχῆς. Τὴν Σικελίαν καὶ τοὺς βασιλεῖς Θήρωνα καὶ Ἰέρωνα ἐπισκέφθη τῷ 472, καθ' ἃν χρόνον καὶ ὁ Αἰσχύλος, μετὰ τοῦ ὁποῦ συναγωνιζόμενος ἔψαλε τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐνθῆζιν τῆς Αἴτνης. Οὐδέποτε ὁμως διέμεινε πολὺν καιρὸν εἰς τὰς ξένας αὐλὰς, ὡς τοσοῦτοι ἄλλοι ἔπραξαν, πάντοτε δὲ μετ' ὀλιγοχρόνιον διαμονὴν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν περιληφμένην ποτρίδα του. Ἡ ἰδιαιτέρα λαμπρότης μεθ' ἧς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τῆς ἐθνικῆς ἀκμῆς ἐτελεύτησε αἱ δομῆσαι ἐσχατὰ, εὗρεν ἐν τῷ Π. τὸν καταλλήλοτατον ὕμνογράφον, εἰς ὃν ἐκ τῶν ἀπώτατων μερῶν ἐπέμποντο παρακληθεῖς ἵνα διὰ τῶν ὑψιπετῶν μελῶν του λαμπρύνῃ τὴν ἐορτήν. Οὕτω καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοῦ Διὸς Ἀμμωνος ἐπέμψεν ὕμνον, ὅστις τοιαύτης καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπήλασε τιμῆς ὥστε Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐνέγραψεν αὐτὸν ἐπὶ τριγώνου στήλης παρὰ τῷ βωμῷ τοῦ Θεοῦ. Πρὸ πάντων δὲ εἰς στενωπὰς εὐρίσκειτο σχέσεις μετὰ τῶν ἐν Δελφοῖς ἱερέων, ὧν τὴν σοφίαν ἐξύμνει εἰς τὰ γυνωμικά τῶν ἀσμάτων του· μετὰ πολὺν ἀκρόνῃ χρόνον συνεθίζετο κατὰ τὰ ἐν Δελφοῖς Θεοξένια ὁ κήρυξ νὰ κηρύττῃ «Πίνδαρος ἐπὶ τῷ δεῖπνον τῷ θέῳ», πρὸς εὐγνωμόνα ἀνάμνησιν τῆς συμπράξεως τοῦ ποιητοῦ εἰς τὴν ἐορτήν τοῦ Θεοῦ. Ἀπέθανε δὲ ὁ Π. ἐν βαθεί γήρατι, πιθανῶς κατὰ τὸ 448, καὶ δὴ ἐν Ἀργεῖ, ὡς λέγεται, ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ περιληφμένου του Θεοξένου. Ἐν Ἀθήναις, ὅπου μετεκέμισαν αἱ θυγατέρες του Πρωτομάχα καὶ Εὐμήτης τὰ ὅσα του, ἐδεικνύετο εἰσέτι ἐπὶ Πουσανίου τὸ μνημῆμα του, ὡς καὶ παρὰ τὴν Δίρκην τὰ εἰρεπία τῆς οἰκίας του, ἣν μόνην ἐξήρρεον ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς γενικῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως. Κατέ-

λιπε δὲ ἐκτὸς τῶν ἄνω θυγατέρων καὶ υἱὸν Δαίφαντον.

Ἡ μούσα τοῦ Π. ἐξύμνησε θεοὺς (ἐν τοῖς ὕμνοις, παιᾶσι, διθυράμβοις, προσόδιοις καὶ παρθενίοις), ἥρωας καὶ ἀνθρώπους (διὰ τῶν ἐπινικίων, ἐγκωμίων καὶ θρήνων)· τὰ ἄσματα του ἦσαν προσωρισμένα διὰ τὴν ἐπίσημον εἰσόδον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ (προσόδια καὶ ἐνθρονισμοί) ἢ τὴν συνοδείαν τῆς ἱερᾶς ὀρχήστρας (ὑπορχήματα), τὴν ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ νίκῃ (ἐπινίκια) καὶ κατὰ τὰ συμπόσια (σκόλια) ἢ τῆς λύπης ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ περιληφμένων προσώπων (θρήνοι). Ταῦτα δὲ πάντα οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ κατέταξαν εἰς 17 βιβλία. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἔργων του σώζονται μόνον τὰ ἐπινίκια καὶ τινα ἀποσπασματα, ὧν σημαντικώτερα τὰ τοῦ εἰς τὰς Ἀθῆνας, διθυράμβου, ὑπορχήματος εἰς τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου τοῦ 463, δύο χαριέντων σκολίων εἰς τὰς ἱεροδούλους τῆς Κορίνθου καὶ τὸν ὠραῖον Θεόξενον καὶ τέλος συγκινητικῶν τινῶν θρήνων. Πλήρη ὡς εἴπομεν σώζονται μόνον τὰ ἐπινίκια, εἰς 4 βιβλία, (ὧν τὸ τελευταῖον εἶναι κεκολοσώμενον κατὰ τὸ τέλος), ἐπιγραφόμενα Ὀλύμπια, Πύθια, Νέμεα καὶ Ἰσθμια, ταξινομημένα δὲ, ὡς ὑπάρχουσι νῦν, βεβαίως οὐχ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ. Τὰ ἐπινίκια ταῦτα ἔγραφον οὕτως ἐπὶ παραγγελίᾳ τοῦ νικητοῦ ἢ τῶν φίλων του, ἐψάλλοντο δὲ κατὰ τὴν ἐπίσημον εἰσόδον τοῦ νικητοῦ εἰς τὴν ποτρίδα ἢ ἄλλην πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐορτήν. Δι' ἕκαστον τοιοῦτον ἄσμα ὁ Π. συνεθεσε καὶ νέαν μελωδίαν καὶ συνεπῶς καὶ νέαν ἐφεῦρε μετρικὴν μορφήν. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὸν πυρῆνα, ἢ, ὡς ἐλέγετο τὸ πάλαι, τὸν ὀμαλόν, ἀποτελεῖ μῦθος τις ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ νικητοῦ, τὴν δὲ εἰσαγωγὴν καὶ τὸν ἐπίλογον ἢ τὸ ἐπινίκιον προκαλέσασα περίστασις καὶ ἡ ἐξύμνησις τοῦ νικητοῦ καὶ τοῦ οἴκου του. Ἐὰν δὲ ὁ Π. ἐν τῇ συναρμολογῇ τῶν μῶθων τούτων, ὧν ἀναδεικνύεται θαυμάσιος γνώστης, μετὰ τοῦ προσώπου τοῦ νικητοῦ ἀναπτύσσει καταπληκτικὴν τέχνην καὶ καλαισθησίαν λεπτοτάτην, αὐτόχρονα θεῖος φαίνεται ἐν τῷ ὑψιπετεῖ τῶν ἰδεῶν, τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς γλώσσης καὶ τῇ ἀναλόγῳ ῥυθμικῷ μέτρῳ. Τὸ πᾶν παρ' αὐτῷ εἶναι μέγα καὶ ἐπιβύλλον· δικαίως παραβάλλει ἑαυτὸν πρὸς τὸν ζεῦν, τὸν μεθ' ἑπεροφίας εἰς τοὺς κόρακας καταδλίεποντα. Οὐδεὶς ἄλλος ἐξύμνησε μετὰ τοιοῦτον ἐνδομύχον θρησκευτικὸν αἰσθηματικὸν τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Διὸς καὶ τὴν δύναμιν τῶν θεῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀπέναντι τῶν δαιμόνων τοῦ σκότους. Εὐσεβέστατος ὢν, οὐχ ἤττον ἐτόλμησε νὰ μεταβάλλῃ τοὺς μύθους, ὅπου συνετέλει τοῦτο εἰς εὐγενεστέραν τινὰ ἀντίληψιν τῆς φύσεως τῶν θεῶν, ἀναμφιδόλως

κατὰ τοῦτο ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν εὐρισκόμενος τῶν διδαγμάτων τῶν σοφῶν καὶ κυρίως τῶν Πυθαγορείων. Ὡς λίθους πολυτίμους ἐκληροδότησεν ἡμῖν τὰ ἠθικά καὶ πολιτικά γωνμικά τὰ ἀπανταχὺ ἐν τοῖς ἄσμοσι του ἐγκατεσπαρμένα, ὡς τὰ περίφημα «Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς», «Βάθρον πολλῶν ἀσφαλὲς δίκαι», «Ἄριστος εὐφροσύνη πόνων κεραιμένων ἰατρὸς κτλ.» Μετὰ τοῦ τοιοῦτου περιεχομένου τῶν ἁσμάτων συμφωνεῖ τὸ ἔνδυμα, αἱ μεγαλοπρεπεῖς εἰκόνες καὶ τολμηραὶ μεταφοραί, ἐν ταῖς ὁποῖαις οὐδεὶς οὐδέποτε ἐφθασε τὸν Π., ὡς καὶ τὸ ποιικιλώτατον, ἀλλὰ πάντοτε σεβαρώτατον καὶ ἐπιβάλλον μέτρον. Ἀλλὰ καὶ ἡ σεμνὴ δωρικὴ διάλεκτος, ἣν ὁ Π. ἐξέλεξεν ὡς ἐθνικὸς ποιητὴς τοῦ Πανελληνίου καὶ ἐν ᾗ μόνον ὀλίγα στοιχεῖα παρέλαβεν ἐκ τῆς αἰολικῆς καὶ τῆς ἰωνικῆς, πληρέστερα συνᾶγει πρὸς τὸ ὕψος του.

Τὰς σπουδαιότερας ἐκδόσεις τῶν Ἑπινικῶν ἐδημοσίευσαν οἱ Boeckh (2 τ. εἰς 4 μέρη, Λιψ. 1811-22), Δίτσεν (β' ἐκδ. μὴ ἀποπερατωθεῖσα ὑπὸ Schneidewin, Γότα 1843-7), T. Μόμσεν (2 τ. Βερολ. 1864) καὶ Bergk ἐν Poetae lyrici graeci (δ' ἐκδ. Α' τόμ., Λιψία 1878), καλλιστὴν δὲ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων, μετὰ μεταφράσεως, σημειώσεων κλ. ὁ K. Κλεάνθης (5 τ. Τεργέστη 1886-87). Λεξικὸν δὲ συνῆταξεν ὁ Ροῦμπελ (Λιψ. 1883). [X.B.]

Πένδος. Ὁρεοσειρὰ τῆς ἑλλήν. χερσονήσου διευθυνμένη ἐκ ΒΒΔ πρὸς ΝΝΑ, ἔχουσα ὑψηλὰ καὶ πριονιωτὰ κορυφὰς καὶ βαθέως ἐγκεκομμένας διόδους, ἀποτελοῦσα δὲ τὸ σημεῖον χωρισμοῦ τῶν ὕδατων τῆς Θεσσαλίας πρὸς Δ καὶ τῆς Ἡπείρου πρὸς Δ. Ἀνήκει εἰς τὰς Διναρικές Ἀλπεῖς καὶ εἶναι μία τῶν παραλλήλων ἀλύσεων τῶν διατεμνοσῶν τὴν Ἡπείρον, ὕστερεί δὲ κατὰ τὸ ὕψος τῶν ἄλλων Δ αὐτῆς ἀλύσεων Κακαρδίτης καὶ Τσουμέρκων (2336 μ.). Πρὸς Β οὐνδύεται διὰ τοῦ Λάκμωνος μετὰ τῶν ὀρέων τῆς Ἀλβανίας πρὸς Ν δὲ ἔχων τὸ μεγαλύτερον ὕψος του (Βελούχι 2319 μ.) συνεχίζεται εἰς τὰ Αἰτωλικά ὄρη. Τὸ πάλαι τὸ ὄρος ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. [N.H.]

Πινέλ (Φίλιππος Pinel). Γάλλος ψυχίατρος, γενν. 1745 ἐν Ἀγ. Ἀνδρέᾳ τοῦ νομοῦ Τάρν, διατελέσας δὲ διεθνὴν ἰατρὸς ἐν Βισετρ καὶ ἀπὸ τοῦ 1794 ἐν τῷ νοσοκομ. Σαλπεντριερ τῶν Παρισίων. Εἰσάγαγεν ἡπιωτέραν θεραπείαν τῶν φρενοβλαβῶν, ἣν ἀνέπτυξε καὶ ἐπιστημονικῶς, θέσας τὰς βάσεις τῆς σημερινῆς ψυχιατρικῆς διὰ τοῦ ἔργου *Traité médico-philosophique sur l'aliénation mentale* (1791). Ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἔργον του *Nosographie philosophi-*

que (1798, ἐπανειλημμένως ἐκδοθὲν) ἐνεκαίνισε νέαν ἐποχὴν ἐν τῇ γαλλικῇ ἱατρικῇ. Ἀπέθανε δὲ 1826 ἐν Παρισίοις. [B.E.]

Πινερόλο. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Τουρίνου, εἰς τὰς Ἀνωπαρείας τῶν Κοττίων Ἀλπεων. Ἔχει 12 003 κατ., ἀρχαίαν μητρόπολιν, ποιικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον, εἶναι δὲ ἕδρα ἐπισκόπου.

Πίννα. Γένος τῶν Πεταλοδραγχίων Μαλακίων, ἔχον κόγχην μεγίστην ὡς πρὸς τὸ σῶμά του, μέχρι 0.30 μ., εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ὁποίας κατασκηνοῖ ἡ Π., ἀνοίγουσα καὶ συνέλκουσα τὰ δύο πέταλα τῆς κόγχης διὰ δύο μυῶν. Τὸ κοινότατον ἐν τῇ Μεσογείῳ εἶδος εἶναι Π. ἡ εὐγενὴς (*P. nobilis*).

Πίννα. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ΝΔ μέρει τοῦ ῥωσ. κυβερνεῖου Μίνσκ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Πίνα. Ἔχει 32 408 κατ., ὧν πλείστοι Ἰουδαῖοι, ποιικίλην βιομηχανίαν καὶ σημαντικώτατον ἐμπόριον σιτηρῶν, ἄλατος, δερμάτων, λίνου, μαλλίου, καπνοῦ κλ.

Πιντουρίκιος (Bernatino Betti, ἐπικαλ. Pinturicchio), Ζωγράφος τῆς Ὀμβρικής σχολῆς, γενν. 1454 ἐν Περούγια καὶ ἀποθ. 1513 ἐν Σιένη. Ἐξτετέλεσε λαμπρὰ ἔργα ἐν Περούγια, Σπέλλω, Ὀρβιέτρω, Σιένη (ὅπου ὑπῆρξε καὶ συνεργάτης τοῦ Ῥαφαήλ), ὡς καὶ ἐν τῇ Βατικανῷ κλ. τῆς Ῥώμης (τοιχογραφίαι). [M.F.]

Πιντωφ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῇ πολωνορωσικῇ κυβερνείῳ Κιέλτσου, ἐπὶ τοῦ Νίδα, ἔχουσα 6 973 κατ. [M.S.]

Πεζώδαρος ἢ Πιζώδαρος. Βασιλεὺς τῆς Καρίας. φθάσας εἰς τὸν θρόνον διὰ τῆς ἐξώσεως τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἀδας, χήρας καὶ διαδόχου τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰβριεύς, καὶ βασιλεύσας 353-35 π. Χ. Ὑπῆρξε φίλος τῶν Περσῶν, οὐχ ἥττον ὁμοῦ προσήνεκον εἰς τὸν Ἀριδαῖον, νέθον υἱὸν τοῦ Φιλίππου τῆς Μακεδονίας, ὡς συζυγον τὴν θυγατέρα του ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος παρ' ὀλίγον συνευγνώετο ἂν δὲν ἐματαίω ὁ Φίλιππος τὸν γάμον τοῦτον. [I.K.H.]

Πιομβίνον. Ἀλλοτε αὐθιπόστατον πριγκιπάτον τῆς Ἰταλίας, ἔχον ἐμβ. 360 τχμ. καὶ 25 χιλ. κατ., νῦν δὲ ἀποτελοῦν μέρος τῆς ἐπαρχίας Πίζας. Ἡ ὠχυρωμένη ἐμῶνυμος πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀπέναντι τῆς Ἐλβας καὶ ἔχει 2763 κατ. [Π.Σ.]

Πιόμβος (Fra Sebastiano del Piombo κυρίως Luciani). Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. 1485 ἐν Ἑνετίᾳ, ὑπάρχας φίλος τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, ὅστις τοῦ Ῥαφαήλ γράψαντος τὴν περιφημον Μεταμόρφωσιν παρέκίνησε τὸν Π. νὰ νικήσῃ αὐτὸν δι' ἄλλου ἔργου, τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, ὅπερ καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Π.

(νῦν ἐν Λονδίῳ), *Ἄλλα ἔξοχα ἔργα του εἶναι Ἡ λοκαθώλῳσις (ἐν Πετρούπολει), Ὁ θάνατος τῆς ἀγ. Ἀγάθης (ἐν Φλωρεντίας) καὶ Ἡ ἐπισκεψίς τῆς Παναγίας (ἐν τῷ Λούβρῳ). Οὐχ ἦτον περίφημος ὑπῆρξεν ὁ Π. ὡς προσωπογράφος. Ὑπὸ τοῦ πάπα Κλήμεντος διωρίσθη σφραγιστοῦλαξ, ἔκτοτε δὲ μᾶλλον φειρώθη εἰς τὴν ποίησιν, ἀπέθανε δὲ 1547 ἐν Ῥώμῃ. [Μ.Γ.]

Πεόντες. Χωρ. τοῦ θῆμ. Λαγείας (Γουβίου), ἀφ' ἧς ἀπέχει 15' ΝΔ. Κατ. 204.

Πεόρια (Peoria). Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορείᾳ μερ. πολιτεία Ἰλλινόϊς, πρὸς ΝΔ τοῦ Σικάγου ἐπὶ τοῦ ποτ. Ἰλλινόϊς. Εἶναι κέντρον διασταυρώσεως πολλῶν σιδηροδρόμων καὶ ἔχει 41042 κατ.. ὧν πολλοὶ Γερμανοί, σπουδαῖον ἐμπορίον καὶ ἀρκαίαν βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Πεόρια. Ἐπαρχία τοῦ Περού, καὶ δὴ ἡ βορειότερα ἐπὶ τοῦ Εἰρην. ὠκεανοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 40810 χμ. καὶ περ. 150 χιλ. κατ. Ἡ πρωτεύουσα Ἀγ. Μιχαὴλ τῆς Π. ἔχει 8000 κατ καὶ τινα βιομηχανίαν. ἐπίνειον δὲ τὴν Πάστταν μετὰ 3500 κατ. [Μ.Σ.]

Πῆος. Ὄνομα 9 παπῶν τῆς Ῥώμης.

1) Π. ὁ Α' (περὶ τὸ 141—157). Τὴν ἐπ' αὐτοῦ κατατάσσιν τῆς κοινότητος τῆς Ῥώμης περιγράφει ὁ «Ποιμήν» τοῦ ἀδελφοῦ του Ἑρμά (βλ. λ.). — 2) Π. ὁ Β' (1458—64) καλούμενος ἐν τῷ κόσμῳ Aeneas Silvius Bartholomaeus de' Piccolomini. Γενν. 1405 ἐν Πιέντσα τῆς Τοσκάνης, συνώδευσε ὡς γραμματεὺς τὸν καρδινάλιον Καπρανίαν εἰς τὴν συνοδὸν τῆς Βασιλείας καὶ ἐγένετο γραμματεὺς τοῦ πάπα Φήλικος Ε', εἶτα δὲ σύμβουλος τοῦ αυτοκράτορος Φρειδερίκου Γ' (1442)· χρηματίσας δὲ καὶ ἀρχιεπίσκοπος Σιένης ἐξελέγη 1458 πάπας. Ἦτο διαπρεπὴς ἐπιστήμων καὶ κάλλιστος διπλωματίας, ἀπεβαλὼν δὲ τὰς προγενεστέρους ἐλευθερόφρονας θεωρίας του, ἠύξησε τὴν παπικὴν δύναμιν μεγάλως. Παρεσκεύασε δὲ καὶ σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων, ἀλλὰ μόνον παρὰ τῆς Ἑνετίας καὶ Οὐγγαρίας ἔλαβε στρατὸν τινα· ἀπέθανε δὲ ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ πλεῖστον ἐν Ἀγκῶνι 1464. Συνέγραψε καὶ ἀξιόλογα ἱστορικά καὶ ἄλλα ἔργα ὡς καὶ ποιήματα ὠραιότατα. — 3) Π. ὁ δ' ἐκλεγείας τὸν Σεπτ. 1503 ἀπέθ. μετὰ ἓνα μῆνα — 4) Π. ὁ Δ' (1560—65), ἐκαλλώπισε μεγάλως τὸ Βατικανὸν καὶ τινὰς ναοὺς τῆς Ῥώμης. — 5) Π. ὁ Ε' (1566—72), γενν. 1504 ἐν Βόσκῳ, ὡς πάπας ἐδέχθη ἀνένδοτος πρόμαχος τῶν ἱεραρχικῶν ἀρχῶν καὶ αὐστηρότατα προσηνέχθη καὶ εἰς ἡγεμόνας μὴ ὑπακούοντας εἰς τὰς περὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων διατάγας του, ἐφρόντισε δὲ νὰ βελτ.ώσῃ τὴν ἡθικὴν κατάπτωσιν. Κατάρθωσε δὲ νὰ κλείσῃ μετὰ

Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἑνετίας συμμαχίαν κατὰ τῶν Τούρκων ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἐν Ναυπάκτῳ νίκη (1571). Ἔνεκα τῶν εἰς τὸν καθολικισμὸν ὑπηρεσιῶν του ἐκηρύχθη τῷ 1812 ἅγιος τῆς Δυτ. Ἐκκλησίας. — 6) Π. ὁ ε' (1755—99), γενν. 1717 ἐν Τσεσένα τῆς Ῥωμανίας, διεμαρτυρήθη ματαίως κατὰ τῶν θρησκευτικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ αυτοκράτορος Ἰωσήφ Β' ἐν Αὐστρία καὶ τοῦ Λεοπόλδου Β' ἐν Τοσκάνῃ, κατάρθωσεν ὅμως νὰ ματαιώσῃ τὰ πρὸς πλείοτεράν ἀνεξαρτησίαν σχέδια Γερμανῶν τινῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τοὺς Ἰησοῦιτας ἐν Ῥωσσίᾳ (1782). Οἱ νικηφόροι Γάλλοι, μεθ' ὧν ἔκλεισε 1796 καὶ 1797 συνθήκας ὑπὸ βαρεῖς ὅρους, οὐχ ἦτον εἰσῆλθαν εἰς τὸ Παπικὸν κράτος καὶ ἐκήρυξαν τὴν δημοκρατίαν (Φεβρ. 1797), συλλαβόντες δὲ τὸν πάπαν ἀπηγάγον εἰς τὸ φρούριον τῆς Βαλεντίας τῆς Γαλλίας, ὅπου ἀπέθανε τῇ 1^η/29 Αὐγ. 1799. — 7) Π. ὁ Ζ' (1800—23), γενν. 1740 ἐν Τσεσένα, ἐξελέγη ἐν Ἑνετίᾳ πάπας καὶ εἰσῆλθεν ὑπὸ φρουρὰν αὐστριακῶν, ἀγγλικῶν καὶ τσερκικῶν στρατευμάτων εἰς Ῥώμην, ἧτις τῶς κατέχετο ὑπὸ τῶν Γάλλων. Τῷ 1801 ἐπὶ ὠρισμέναις παραχωρήσεσιν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ ἔλαβε πάλιν παρ' αὐτῆς τὸ Παπικὸν κράτος· καὶ ἔσπεψε μὲν ἄκων τὸν Ναπολέοντα (1804), μὴ ἀναγνωρίσας δὲ τὸν Ἰωσήφ Βοναπάρτην ὡς βασιλεῖα τῆς Νεαπόλεως καὶ ἀποκρούσας διαφόρους ἀλλας ἀξιώσεις τῆς Γαλλίας, ἱπροσεῖλκυσε τὴν μῆνιν τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις 1809 ἤνωσε τὸ κράτος μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ ἀπήγαγε τὸν ἀφορίσαντα αὐτὸν πάπαν αἰχμάλωτον εἰς Σαβόναν (1809) καὶ ἐκεῖθεν εἰς Φονταίνεβλῶ· μόλις δὲ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος ἀπελευθερωθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς Ῥώμην (1814). Ἐκλείσεν εἶτα συμβάσεις μετὰ διαφόρων κρατῶν καὶ ἔδωκε μὲν σύνταγμα εἰς τὸ παπικὸν κράτος, ἀποκατέστησε δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν προγενεστέραν ἐν αὐτῷ δύναμιν τοῦ κλήρου. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1823. — 8) Π. ὁ Η' (1829—30), γενν. 1761 ἐν Cingoli τῆς Ἀγκῶνος· ἦν ὡς ἐπίσκοπος Μοντάλτου ἐξωρίσθη τῷ 1808 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὴν Ν Γαλλίαν, ὅπῃθεν ἐπέστρεψε μετὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ. Ὡς πάπας ἐγένετο ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ὑπηκόους του, ὡν τὰ βάρη ἔλαφρυνεν, ἀν καὶ ἡ ἀνθεθνικὴ πολιτικὴ τοῦ γεν. γραμματέως του Ἀλδάνη δὲν εὐχαρίστησε τὸν λαόν. — 9) Π. ὁ Θ' (1846—78), προγενεστέρως Ἰωάννης κόμης Mastai-Ferretti, γενν. 1792 ἐν Σινιγάλλια, διέτελεσεν ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Σπολέτου, ἐπίσκοπος τῆς Ἰμολίας καὶ καρδινάλιος, ἡ δὲ ἐκλογὴ του ὡς πάπα ἐχαίρεισθη ἐνθουσιωδῶς διὰ τὰς ἐθνικὰς καὶ μεταρρυθμιστικὰς πεποιθῆ-

σεις του, Ἀλλὰ τὴν δημοτικότητά του ταύτην ἦν ἠθέλησε διὰ πλείστων τῶν ὄντι βελτιώσεων ἀπώλεσεν ὅτε ἠρνήθη νὰ λάβῃ μέρος ἐν τῇ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμου τοῦ Πεδεμοντίου. Συνεπεία δὲ τῆς δολοφονίας τοῦ φιλευθέρου γεν. γραμματέως του Ρώσση καὶ ἐπαναστάσεως τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ ἐφυγε κατὰ Νοεμβρ. 1848 εἰς Γαέταν. Ἡ ἀνακχυρθεῖσα τότε δημοκρατία καθηργήθη ταχέως ὑπὸ αὐστριακῶν καὶ γαλλικῶν στρατευμάτων, ἐπέστρεψε δὲ καὶ ὁ πάπας κατ' Ἀπρίλιον 1850· ἀλλὰ τὰ συμβάντα μετέβαλον τὴν ἄλλοτε τόσον φιλοπρόσδον πολιτικὴν αὐτοῦ. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1859 ἐπανεστάτησεν ἡ Ῥωμανία, ἥτις μετὰ τῶν Μαρκίων καὶ τῆς Οὐμβρίας προσηρτήθησαν εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰταλίας. Ἀποκρούων ἐπιμόνως πᾶσαν συνενόησιν μετὰ τῆς ἰταλικῆς κ. βερνήσεως ὁ πάπας ἐστερήθη τῇ 1870 καὶ αὐτὴν ἔπει ἐπὶ τῆς πρωτεύουσας ἐξουσίας, εἰσελασάντων τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων. Ἐνῶν τοις αὐτοῖς ἡ κοσμικὴ ἐξουσία τοῦ πάπα ὑπέστη πλήρη κατάργησιν, ἀπ' ἐναντίας ἡ ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ θέσις αὐτοῦ ἀνυψώθη συγχρόνως εἰς ἑπὶ ποσὶ. Ἐπὶ Π. τοῦ Θ' ἰδρύθησαν 6 ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ 111 ἐπισκοπαὶ, ἐωρτάσθη ἀνὰ τὴν ὑψηλίαν ἡ 18ῃ ἐκατονταετηρίς τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγ. Πέτρου (1867), ἡ εἰκοσιπενταετηρίς αὐτοῦ τοῦ πάπα (1871), ἀνεκνήρυχθη δὲ καὶ τὸ δόγμα τῆς ἀμελύοντος συλλήψεως τῆς Θεοτόκου (1854) καὶ τὸ τοῦ ἀλανθάστου τοῦ πάπα (1870) κατὰ τὴν περιφημον σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ. Καὶ ἡ γέρθη μὲν κυρίως ἐν Γερμανίᾳ σφοδρὰ ἀντίπραξις κατὰ τῶν ὀξιώσεων τοῦ πάπα τῶν ἀφροσῶν εἰς τὴν παιδείαν ὡς καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κλήρου, ἐσχηματίσθη δὲ καὶ νέα αἵρεσις τῶν παλααιοκαθολικῶν, οὗ ἦν ὅμως ἀπὸ τοῦ Πίου χρονολογεῖται νέα καὶ μεγίστη αἵγλη τοῦ παπικοῦ θρόνου. [Β.Ε.]

Πεπέρι. Π. π. π. ε. ρ. ρ. ι. ζ. α. κτλ. Βλ. Πέπερι κτλ. [Θ.Χ.]

Πεπεριά. Βλ. Καφικόν.

Πεπεριτά. Χωρίον τοῦ δήμου Εὐχας (Μεσσήνης), ὄρ. 1.45' ΝΑ τῆς Ἀνδρούτης. Κάτ. 419.

Πεπιλάστα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Ἀνασελιτσης, ἔχον περ. 500 κατ. Χριστιαν. [Ν.Σ.]

Πεπῆνος ἢ Π. π. π. ἦ ν. ο. ς. Ὀνομα μελῶν τινῶν τοῦ ἡγεμονικοῦ Φραγκικοῦ οἴκου τοῦ ἀπὸ τοῦ μεγίστου γόνου αὐτοῦ καλουμένου «Καρλόγγειος δυναστεία». Ὁ ἀρχαιότερος τούτων εἶναι Π. ὁ Λανδένιος (—639), ὅστις ὑπῆρξε σύμβουλος τοῦ βασιλέως Δαγοβέρτου Α' τῆς Αὐστρίας. Ὁ ἑγγενὸς αὐτοῦ Π. ὁ Ἐριστάλιος, ἐνίκησεν ἐν Τερτρῷ 687 τὸν στρατὸν τῆς Νευστρίας καὶ ἐγένετο Μέγας μά-

γιστρος (major domus) ὅλου τοῦ Φραγκικοῦ κράτους, ἐπισκιάζων τοις αὐτοκράτορας ἐντελῶς τὸ ζῆναια τοῦ βασιλέως. Ἀπέθανε δὲ 714. Διάδοχος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἀνδρεῖος νόθος υἱὸς τοῦ Κάρλος Μαρτελλος (βλ. λ.), τοῦτον δὲ διεδέξατο 741 ὁ υἱὸς αὐτοῦ Π. ὁ Βραχὺς ὡς Μέγας μάγιστρος ἐν Νευστρίας, Βουργουνδία καὶ Προβηγκία, ἐνῶ ὁ ἀδελφός του Καρλομάννος ἔλαβε τὴν Αὐστρασίαν. Καὶ ἐγκατέστησαν μὲν τῷ 743 ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν Χιλδέριχον Ι', κατεῖχον δὲ αὐτοὶ πᾶσαν ἰσχύν, ἣν ἤνωσε μόνος ἐν ἑαυτῷ Π. ὁ βραχὺς, ὅτε ὁ Καρλομάννος 747 περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ἀνεκνήρυχθη δὲ 752 ἐν Σουεσιῶνι (Soissons) βασιλεὺς, ἀφ' οὗ προηγουμένως εἶχεν ἐξασφαλίστη τὴν πρὸς τοῦτο συναίνεσιν τοῦ πάπα Ζαχαρίου, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐστάλη εἰς μοναστήριον. Χρισθεὶς 754 ὑπὸ τοῦ πάπα Στεφάνου, ὅστις ἦλθεν εἰς Γαλλίαν ἵνα ζητήσῃ βοήθειαν κατὰ τῶν Λογγοβάρδων, ἐξεστράτευσεν δις κατὰ τοῦτων (754 καὶ 756) καὶ ἐδώρησε τῷ πάπᾳ χώραν τινὰ ἐξ ἧς ἀνεπτύχθη εἴτα τὸ Παπικὸν κράτος. Τὴν ἰσχὺν τοῦ Φραγκικοῦ κράτους ἐξέτεινε καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκουιτανίας ὡς καὶ τῆς Βαυαρίας ὅπου ἐγκατέστησε τὸν δοῦκα Θασσίλωνα ὡς τιμαριοῦχόν του, ἐν γένει δὲ ἐστερέωσε τὴν δύναμιν τοῦ οἴκου τοῦ σχεδὸν ὅσον καὶ ὁ μέγας υἱὸς του Κάρλος. Ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Καρόλου τὸ ὄνομα Π. ἔφερον ὁ δεύτερος υἱὸς του, ὁ κατ' ἀρχὰς Καρλομάννος κληθεὶς, ὅστις ἔγενν. 777, ἀνομασθὴν 781 βασιλεὺς τῶν Λογγοβάρδων, ὑπῆρξε δὲ τοποτηρητὴς τοῦ πατρὸς του ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐνίκησε τοὺς Ἀδελφους 791 καὶ 796, ἀπέθανε δὲ 810. Ἄλλος Π. ἦτο υἱὸς Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς, ὅστις ἔλαβε τῷ 817 τὴν Ἀκουιτάνταν· ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ στερηθῇ πάλιν ταύτης ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν κατὰ τοῦτον ἀνταρσίαν τῶν ἄλλων υἱῶν τοῦ Λουδοβίκου, ὅτερον ὅμως συνεμάχησε τούτῃ κατὰ τοῦ Λοθαρίου. Ὅτε ὁ Π. οὗτος ἀπέθανε 838, ὁ Λουδοβίκος ἔδωκε τὴν Ἀκουιτάνταν εἰς Κάρλον τὸν Φαλακρόν· ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Π., Π. ὁ Β', ἀντέστη εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, μέχρ' ὅτου τῷ 864 αἰχμαλωτισθεὶς καθείρχθη ἐν μοναστηρίῳ. [Β.Ε.]

Περᾶνον. Πόλις τοῦ αὐστριακοῦ διαμερίσματος Καποδιστρίας ἐν Ἰσπρία, ἐπὶ τοῦ ἑρμιονικοῦ ἕρμου, ἔχουσα 7224 κατ. ναυπηγίαν, ἀλιεῖαν, μεγάλαν ἀμυγδαλὴν καὶ καλλιεργειάν ἐλαιῶνων καὶ ἀμπελῶνων. Περιφῆμος εἶναι διὰ τὴν παρ' αὐτὴν νίκην τῶν Ἑνετῶν κατὰ τῶν Γενουατῶν καὶ τοῦ Φρειδερίκου Βαρβαρόσσα (1177). [Μ.Σ.]

Περκαϊμέρ (Wilibald Pirckheimer). Περιφῆμος λόγιος τῆς Ἀναγεννή-

σεως, γενν. 1470 ἐν Ἀϊχστετ, σπουδάζας φιλολογίαν καὶ νομικὴν, διατελέσας δὲ μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Νυρεμβέργης καὶ ὑπάρξας ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς πόλεως ἐν πολέμῳ τινὶ κατὰ τῆς Ἑλβετίας. Κυρίως εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς παιδείας, συνέγραψε δὲ πολλὰ ἔργα ιστορικά, φιλολογικά, πολεμικά, σατυρικά κλ. Ἀπέθανε δὲ 1530. [B.E.]

Περμαζένς (Pirmasens). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ Παλατινάτῳ τῆς Βαυαρίας. Ἔχει 21041 κατ. καὶ σπουδαιότητα βιομηχανίαν δέρματος καὶ ἰδίων ὑποδημάτων. [M.Σ.]

Πέρνα. Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ σαξωνικῇ ἐπαρχίᾳ Δρέσδης, κειμένη ἐν γραφικῇ θέσσει ἐπὶ τοῦ Ἀλβίου, εἰς ἣν ἐκβάλλει ἐνταῦθα ὁ Γεττλίζος. Ἔχει 13852 κατ., διδασκαλεῖον καὶ πικίλῃν βιομηχανίαν, ναυτιλίαν καὶ ἐμπορίον. [M.Σ.]

Περὸν (Alexis Piron). Γάλλος ποιητής, γενν. 1689 ἐν Διζόν. Ἐνεκα ἀνηθίου ποιήματος ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ μετέβη εἰς Παρίσιους, ὅπου μόλις ἀπέζη ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ γραφέντος καὶ ἐν δραματικῶν τινῶν ποιήσεων, αἵτινες πολὺ μετρίως ἐτύγχανον ὑποδοχῆς, ὥστε καὶ ὁ ἴδιος ἐξέγραψε τὴν δυσθυμίαν του ἐν τῇ σατύρᾳ *La calotte du public*. Τὸ ἀριστοτέγγμα του *Metromanie* (1738), ποίημα οὗ τὸ ἀντικείμενον εἶναι αὐτὸ τὸ ποιητικὸν πάθος αὐτοῦ, ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ κοινῆς καὶ ἔχει μόνιμον ἀξίαν. Ὁ Π. ἀπέθανε 1773. [M.Γ.]

Πέρως. Βλ. Ἀπίος.

Περῶτ, τουρκ. Σχάρκιοι. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Σερβίας, οὐ μακρὰν τῶν Βουλγαρικῶν συνόρων. Ἔχει 9930 κατ. καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν ταπήτων.

Πῆσα. Ἀρχαιοτάτη καὶ ἐπίσημος πόλις τῆς Ἡλίδος, ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς κληθείσῃ Πισάτιδι. Ἐκεῖτο μεταξὺ Δρούδας καὶ Ὀλυμπίας ἐπὶ λόφῳ τινός. Περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς βλ. Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος νομός, ἐν τ. Β' σ. 585. Καταστραφείσα περὶ τὸ 572 ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἡλείων καὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξηφανίσθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ἦδη ἐπὶ Στράβωνος δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲ ἵχνος πλεον αὐτῆς. — Βλ. καὶ Πίζα. [A.A.]

Πισάδεο. Βλ. Πισάδεο.

Πισάσκι. Χωρίον τοῦ δήμου Πολίων τῆς ἐπαρχ. Πολίας, μετὰ 140 κατ. [M.Σ.]

Πισάτις. Βλ. Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος νομός, ἐν τ. Β' σ. 584 κέ.

Πίσσαυρον. Βλ. Πέζαρον.

Πισεγρὺ (Κάρολος Pichegru). Στρατηγὸς τῆς πρώτης γαλλικῆς δημοκρατίας,

γενν. 1761 ἐν Ἀρβὸν τοῦ Ἰόρα. Πολεμὴς ἐν Ἀμερικῇ, ἐγένετο 1793 ἀντιστράτηγος, ἐκυρίευσεν δὲ 1794-5 ἅπασαν τὴν Ὀλλανδίαν. Τὸ μόνον αὐτοῦ ἐν ταῖς κατέπιν στρατηγικὴν ἔργον ἦτο ἡ κατάπνιξις τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰακωβίνων (1795). τῷ 1796 στερηθεὶς τῆς ἀρχηγίας τοῦ ἐπὶ τοῦ Ῥήνου στρατοῦ, ἀπεσφύθη εἰς κτήματά του, εἰσελθὼν δὲ 1797 εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Πεντακοσίων ἐγένετο πρόεδρος καὶ ἐσχέδιασε τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Βουρβόνων. Ἀνακαλυφθέντος τοῦ σχεδίου συνελήθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Καυέννην. Ἐκεῖθεν δὲ διέφυγε 1798 εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰργάσθη φανερώς ὑπὲρ τῶν Βουρβόνων. τῇ δὲ 1803 μάλιστα συνέλαβε μετὰ τοῦ Καδουδάλ καὶ ἄλλων τὴν ἰδέαν νὰ δολοφονήσωσι τὸν Ναπολέοντα. Ἐλθὼν ὁμοῦ εἰς Παρίσιους ἐπρεδίδθη ὑπὸ ἐμπορίου τινὸς καὶ καθείρχθη, εὐρέθη δὲ τῇ 6 Ἀπρ. (ν) 1804 ἐστραγγαλισμένος ἐν τῇ φυλακῇ. [B.E.]

Πισίδης (Γεώργιος). Βυζαντινὸς ποιητής, ἐπικληθεὶς ἀπὸ τῆς πατρίδος του, ὑπάρξας δὲ διάκονος τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ χαρτοφύλαξ ἐν Κων/πόλει ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (610-641). Ὦν ὁ ἀριστος ἱερογράφος τῆς ἐποχῆς του ἔψαλλε τὰ πολιτικὰ σύγχρονα συμβάντα, τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Περσῶν καὶ τὴν κατα τοῦ Χοσρόη νίκην τοῦ Ἡρακλείου, τὴν κατὰ τῆς Κων/πόλεως ἐπιδρομὴν τῶν Ἀβάρων (626), ὡς καὶ φιλοσοφικά καὶ θεολογικά θέματα ἐπραγματεύθη. Ἐποίησε δὲ καὶ ἐπιτυχέστατα ἐπιγράμματα, ἐκδοθέντα 1891 καὶ 1892 ἐν «Wiener Studien». Τὰ λοιπὰ ἔργα του ἐδημοσιεύθησαν ἐν τ. 92 τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne [X.B.]

Πισιδία. Χώρα τῆς Νοτίου Μ. Ἀσίας, πρὸς Β τῆς Παμφυλίας, συνοῦρος, τραχεία καὶ δυσκόλως προσιτή, καλυπτομένη ὑπὸ μέρους τοῦ Ταύρου καὶ τῶν ἀνδρῶν του. Τὸ νικιοδυτικώτερον μέρος ἀνήκειν εἰς τὴν Μιλυάδα, ἥς τὸ κύριον τμήμα ἔκειτο ἐν Λυκίᾳ. Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, ἥδη ἐπὶ τῆς Περγαμηνῆς βασιλείας, ἀναμφιβόλως δὲ ἐπὶ Ῥωμαίων, ὅλη ἡ Π. συγκατηριθμεῖτο εἰς τὴν Παμφυλίαν. Οἱ Πισίδαι ἦσαν ἀνδρείοι μαχηταί. Διμεγαλύτεραί πως πόλεις αὐτῶν, ὡς αἱ Τερμησσός, Σέλγη, Σαγαλασσός καὶ Κρέμνα, ἐξελληνίσθησαν ἐπὶ τῶν διαδόχων κατὰ γλῶσσαν καὶ ἔθος, ἤκμασαν δὲ κυρίως ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων, ὡς ἀποδεικνύουσι πολυάριθμοι ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα. Ταῦν ἡ χώρα ἀνήκει εἰς τὸ βιλαέτιον Ἰκονίου καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Καραμανίων.

Πισινόντας. Κώμη τῆς Ζακύνθου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Λιθακίᾳς, ἀπέχουσα ὥρ. 2. 45' ΝΔ τῆς Ζακύνθου. Κάτ. 935.

Πισοειδές όστον. Βλ. Καρπός (Άνιτρομ.).

Πίσσον ή Πίσος (Pisum L.). Γένος Κολεβοανθών επί τῷ κοινῷ εἶδος Π. τῷ σπαρτόν (P. sativum L., βλ. πίν. Λαχανικά Δ' 5) καλλιιεργεῖται συγχά ἐν διαφόροις ποικιλίαις χάριν τοῦ θρεπτικωτάτου σπέρματος, τοῦ γνωστοῦ όσπρίου (κ. Πιζέλι, γερμ. Erbse, γαλλ. Pois). Τό όνομα Π. εἶναι ἀρχαῖον. [Θ.Χ.]

Πισοντέρι. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, κείμενον εἰς ἀπόστασιν 6 1/2 ὥρων ἀπό Κατορίας καί οἰκούμενον ὑπό 150 οἰκογενειῶν χριστ. Ὑπέρκειται αὐτοῦ τὸ ὄρος Κουσαγία καί ἀπέναντι κεῖται τὸ ὄρος Βίγλα.

Πισσοσυκιά. Χωρ. τοῦ δήμου Δύμης τῶν Πατρῶν, ἔχον 162 κατ. [Μ.Σ.]

Πισπίσα. Χωρ. τοῦ δήμου Βουφράδος (Πυλίας), ἔχον 189 κατ. [Μ.Σ.]

Πίσσα ή Μπίσα. Χωρίον τοῦ δήμ. Περαχωρίας, ἀρ' ἧς ἀπέχει ΝΑ ὥρ. 1, κείμενον ἐφ' ὕψους καί ὀμαλῆς ῥαχέως τῶν Β κατωφερειῶν τοῦ ὑπερκείμενου τοῦ Λουτρακίου ὄρους, ἔχοντος 910-1057 μέτρων ὕψους. Κάτ. 326.

Πίσσα καλεῖται ἐν γένει οὐσία παχύρρευστος, μελανωπή, ἐξ ἐλαιωδῶν καί ρητινωδῶν στοιχείων συνισταμένη, ἥτις παρᾶγεται κατὰ τὴν ξηρὰν ἀπόσταξιν ὀργανικῶν (φυτικῶν καί ζωικῶν) οὐσιῶν, ὅταν δὴλ. τοιαῦται ἐν κεκλεισμένῳ χώρῳ θερμανθῶσιν εἰς ὕψηλās θερμοκρασίας. Τὸ κυριώτερον καί κοινότερον εἶδος τοῦ προϊόντος τούτου εἶναι ἡ ἐκ λιθανθράκων Π., παραγομένη ἐν τῇ ἀποστάξει αὐτῶν πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ φωταερίου κατὰ λόγον 4—6 χιλιογράμμων ἐξ 100 χλγρ. λιθανθράκων. Κατὰ τὴν ἀπόσταξιν ταύτην οἱ ἄτμοι τῶν συστατικῶν τῆς Π. σωματίων ψύχονται ἐντός σωληνῶν σιδηρῶν διὰ τοῦ ἀέρος καί δι' ὕδατος ἐξωθεν ἐπιχεομένου, συμπυκνωθέντες δὲ οὕτω καί ρευστοποιηθέντες ἀποτελοῦσι τὴν Π., ἥτις φερομένη εἰς φρέατα ἢ δεξαμενάς ἀποταμιεύεται. Ἀλλὰ καί διὰ τῆς ἀποστάξεως ξύλων καί ἰδίως ῥιζῶν διαφόρων κωνοφόρων δένδρων ἐξάγεται Π. ἰδίως ἐν Ῥωσίᾳ. Ἡ Π. εἶναι σῶμα κατ' ἐξοχὴν πολυσύνθετον, μίγμα πολυπληθῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων (τῆς σειράς τοῦ βενζόλου ἰδίως), αἵτινες ἀποχωρίζονται ἐξ αὐτῆς διὰ ξηρᾶς ἐπίτης ἀποστάξεως· οὕτως ἡ Π. εἶναι ὑλικὸν ἀπεράντου χημικῆς βιομηχανίας, δι' ἧς ἐξ αὐτῆς λαμβάνονται το βενζόλιον, τὸ τολουόλιον, ἡ ναφθαλίνη, βενζίνη, παραφίνη, θειούχος ἄνθραξ, φανικὸν ὀξύ, πυρίδινη, ἀνιλίνη, αἰθάλη, ἔλαια φωτιστικά ἢ χριστικά (νάφθα) κλ., ἐξ ὧν πάλιν σερραὶ ὀλόκληροι παραγωγῶν λαμ-

βάνονται, εἶον τὰ χρώματα τῆς ἀνιλίνης (ἡ χρ. τῆς Π.) κλ. Ἐάν δι' ἐλαφρᾶς θερμάνσεως (μέχρι 220°) ἀπαρῶσι τὰ εὐκολώτερον ζέοντα καί ἐξατμιζόμενα συστατικά τῆς Π., ἅτινα ἐν τῇ συνήθει θερμοκρασίᾳ εἰσὶ ρευστά, ὑπολείπονται τὰ εἰς ὕψηλότερας θερμοκρασίας ζέοντα (ναφθαλίνη, ἀνθρακίνιον, πυρίνιον, χρυσένιον κλ.), πάντα σχεδὸν ὄντα εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν στερεά, δι' ὅ καί τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο ψυχόμενον στερεοποιεῖται, αὕτη δὲ εἶναι ἡ κοινῶς γνωστὴ μέλαινα στερεὰ Π., ῥητινώδης καί εὐφλεκτος οὐσία, εὐχρηστος ἰδίᾳ ἐν τοῖς πλοίοις πρὸς ἐμπράξιν τῶν μεταξὺ τῶν ξύλων κενῶν, ἐπιχρίσεις κλ.

Ἐν λατρικῇ χρήσει εἶναι ἡ ἐκ ῥιζῶν δένδρων Π. (ὕγρόπισσα ἢ κεδρία, Pix nigra liquida) καί ἰδίως ἡ ἐκ φηγού (Goudron de hêtre) πρὸς χρόνιους κατάρρους τῶν βρόγχων καί τῶν οὐροφόρων ὁδῶν (ὅτε ἐνεργεῖ ὡς τὰ βαλσαμικά, τροποποιήσας τὰς ἐκκρίσεις τῶν ὀργάνων τούτων καί ἐν μέρει στυφύσα), λαμβανομένη ἐσωτερικῶς ἐν ἀραιᾷ διαλύσει (1:10 ὕδατος), ἐπὶ δὲ κατὰ πολλῶν χρόνιων τοῦ δέρματος παθῶν, συνήθως εἰς ἀλοιφᾶς δι' ὧν ἀποπίπτει ἡ ἐπιδερμὶς καί νέαι στίβιδες πλάσσονται.

Πίσσα βουργουνδική. Βλ. Λευκόπισσα.

Πισσόλιθος ή πισσολαμβάνη. Πέτρωμα ὑελοφύες, ἔχον χροῶμα βαθυπράσινον, καστανίνον, σκωτεινέρυθρον ἢ μέλαν καί λάμπριν λιπώδη ὡς ἡ στερεὰ πίσσα, θραύσιν ἐνώμαλον. Φέρει ἐνίοτε φλέβας αστρίων, εὐρήται δὲ ἐν Σαξονίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Ἀρμενίᾳ κλ. [Α.Κ.]

Πισσοουρανότης. Τὸ ἀθονώτερον τῶν τοῦ οὐρανοῦ ὀρυκτῶν, ἀποτελοῦν μάζας νεφροειδεῖς, λιπώδεις λάμπειας, χρώματος μέλανος ἢ βαθυπράσινου, ἐντελῶς ἀδιαφανές, σκληρότητος 5-6, εἰδικοῦ βάρους 8-9, συνιστάμενον κυρίως ἐξ ἐξιδίου τοῦ οὐρανοῦ, ἐνέχον δὲ συνήθως ποικίλα προσμίγματα. Ἐνίοτε εὐρήται καί εἰς κρυστάλλους τοῦ κυβικοῦ συστήματος. Εὐρήται ἐν Νορβηγίᾳ, Σαξονίᾳ, Κορνοουαλίᾳ κλ. [Α.Κ.]

Πιστάκη ή Πιστακία. Βλ. Τερβινθος.

Πιστακίτης. Βλ. Ἐπίδωτον.

Πισταγενά. Χωρ. τοῦ δήμου Θεσσαλίας (Τζουμέρκων), μετὰ 253 κατ. [Μ.Σ.]

Πίστις καλεῖται ἐν τῇ πολιτικῇ οἰκονομίᾳ ἡ ἀμειβαλὶς ἐμπιστοσύνη, συνεπεία τῆς ὁποίας ὁ πιστοδότης ἐρείδόμενος ἐπὶ τοῦ ἀξιοχρέου καί τῆς ἱκανότητος τοῦ πιστοῦχοῦ παρέχει αὐτῷ πρὸς χρῆσιν τὰ ἰδια κεφάλαια ἀντὶ παραδιδόμενου αὐτῷ ἐμολόγου. Ἡ πίστις εἶναι ἡ μεγάλη δύναμις

δι' ἧς αἱ παραγωγικαὶ ἐργασίαι πολλαπλασιάζονται, ἡ βιομηχανία ἀναπτύσσεται, τὰ κεφάλαια καθίστανται ἐνεργὰ καὶ ἐν γένει ἡ κοινωνία πλουτεῖ. Ἡ πίστις καλεῖται ἐμπόρικὴ ὅταν παρέχωνται τῷ πιστοῦ γω ἐμπереύματα ἀντὶ τῶν διδερμένων ὑπ' αὐτοῦ τῷ πιστοδότῃ συναλλαγμάτων, τραπεζικὴ, ὅταν ἀντὶ νομισμάτων δίδονται γραμμάτια τραπεζιτικὰ ἢ ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν, ὑποθηκικὴ, κτηματικὴ, γεωργικὴ κλπ. ἀναλόγως τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς. Εἰς ἐξέτασιν τῶν πολλῶν σχετικῶν τῇ πίστει ζητημάτων ἀφιερῶνται μέγα μέρος πάντες ἐγχειριδίου Πολιτικῆς Διοικουσίας. [Πφ.]

Πιστόλια. Ἰσπανικὸν νόμισμα ἀπὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος, χρυσοῦν, ἐν ὁρχῇ μὲν ἀορίστου σχήματος καὶ ἀπλῶς τὴν σφραγίδα φέρον ἐκτυπον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1730 στρογγύλον. Κατὰ τὴν ἄξιαν ἦν διπλάσιον τοῦ γρουσσὺ ἐσκύδου (ἦτοι ἴσον περίπου πρὸς 19 φράγκα γροσσά) δι' ὃ καὶ βραδύτερον ἐκαλεῖτο Doblon (= διπλάσιον). Κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα πάντα σχεδὸν τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη εἶχον νομίσματα χρυσᾶ καλούμενα κινῶς Π., διαφόρου ὅμως ἀξίας.

Πιστόλιον. Βραχὺ πυρεβέλον ὄπλον, φερόμενον μὲν συνήθως ἀπὸ τῆς ζώνης, ἐν τῇ λειτουργίᾳ δ' αὐτοῦ ἐπασχολοῦν μένον τὴν δεξιὰν χεῖρα. Ἄλλοτε ἐγένετο χρήσις τοῦ ἀντικαταστηθέντος ὑπὸ τοῦ περιστρόφου (βλ. λ.).

Πιστομεσίτης. Βλ. Μεσιτίνης.

Πιστώγχα (Pistoja, παρὰ Ῥωμαίους Pistoria). Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχ. Φλωρεντίας. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 20 190 κατ. Εἶναι πλουσία εἰς μεγαλοπρεπεῖς νάουσ, ἐν οἷς ἡ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Ζήνωνος (ἐκ τοῦ 18^{ου} καὶ 19^{ου} αἰῶνος) μετὰ πολλῶν ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς, ὁ τῆς Παναγίας λεγ. dell' U-miltà, τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, ἁγ. Φραγκίσκου κλ., ὡς καὶ μέγαρα, ὡς ὁ τοῦ δημάρχου (podestà), χρησιμεῖον νῦν ὡς δικαστήριον κκ. Ἀνέκαθεν ἡ πόλις ἦτο περίφημος διὰ τὴν βιομηχανίαν τῆς σιδήρου καὶ χάλυβος. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἐνταῦθα κατεσκευάσθησαν τὸ πρῶτον καὶ ἐκλήθησαν συνεπὶς τὰ πιστόλια. [Μ.Σ.]

Πιστώσεις. Διὰ τοῦ ἐνιαυσίου προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους προσδιορίζονται τὰ δημόσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα· διὰ τὰ προϋπολογισθέντα δ' ἔξοδα χρηγοῦνται αἱ τακτικαὶ λεγόμεναι πιστώσεις· δυνατόν ὅμως αἱ ψηφισθεῖσαι διὰ τι ἔξοδον τακτικαὶ πιστώσεις ν' ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκεῖς· ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει χρηγοῦνται ἀναπληρωτικαὶ πιστώσεις ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἡ ἐν ἀπουσίᾳ ταύτης ὑπὸ τοῦ

Βασιλέως διὰ διαταγμάτων ὑπεβαλλομένων πρὸς ἐπικύρωσιν ἐν τῇ πρώτῃ προσέχει συνέδρῳ τῆς Βουλῆς, διὰ δὲ τὰς παρουσιαζόμενας ἀνάγκας τὰς μὴ προβλεπόμενας ποσὼς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ δίδονται ἐκτακτοὶ πιστώσεις ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἢ τοῦ Βασιλέως ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀνωτέρω ὅρους· τελευταῖον εἶδος πιστώσεων εἶναι αἱ συμπεληρωτικαί, χρηγοῦμεναι ἐὰν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκεῖς αἱ χρηρηγηθεῖσαι πιστώσεις δι' ὑπηρεσίας κατανομασθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὡς δεκτικὰς τοιαύτης αὐξήσεως. Αἱ διὰ μίαν χρήσιν ἐριζόμεναι πιστώσεις δὲν δύνανται νὰ διατεθῶσιν εἰς ἔξοδα ἄλλης χρήσεως, οὔτε τὰ δι' ἔκαστον ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ χρησιμεύσων εἰς ἄλλο ἄρθρον (Λογιστ. Νόμου ἀρθρ. 8-25). [Πφ.]

Πιστωτικὰ ἱδρύματα. Βλ. Τράπεζαι.

Πίσων (Piso). Ὄνομα οἴκου Πληβείων τῆς ἀρχ. Ῥώμης, ἐκ τοῦ γένους τῶν Καλπουρρίων. Γνωστοὶ ἄνδρες ἐκ τοῦ οἴκου τούτου εἶναι κυρίως 1) ὁ Λεύκιος Καλπούρνιος Π., ἐπικαλούμενος Καισωνίνος, ὁ πενθερὸς τοῦ Καίσαρος, κατὰ τοῦ ὁποῦ ὁ Κικέρων ἐξεφώνησε λόγον διὰ τὴν κακὴν διαχείρησιν τῆς ἐπαρχίας Μακεδονίας· 2) ὁ ἐμύνημος αὐτῷ καὶ ἐπικαλούμενος διὰ τὴν μεγάλην τιμιότητά του Frugi, τ. ἔ. ἐχρηστός, ἐξέδωκεν ὡς δήμαρχος τῷ 149 π. Χ. τὸν πρῶτον νόμον κατὰ τοῦ ἐκδασμοῦ· συνέγραψε δὲ καὶ ἀποσεβείσαν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης, ἧς τὰ ἀποσπάσματα συνέλεξεν ὁ Πέτερ ἐν Historiarum Roman. reliquiae. [Θ.Μ.]

Πιτάνα. Βλ. Σπάρτη. — Πιτάνη ἐκαλεῖτο καὶ ἀρχ. πόλις τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Μυσίας ἀνήκουσα εἰς τὴν αἰολικὴν δωδεκάπολιν, κειμένη δὲ ἐπὶ τοῦ Καίκου ποτ. [Α.Λ.]

Πιτερμαριτσοδούργον (Pietermaritzburg). Πρωτεύουσα τῆς ἀγγλ. ἀποικίας Νατάλ ἐν τῇ Ν. Ἀφρικῇ. Εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου, καλῶς ὠκοδομημένη καὶ περίφημος διὰ τὸ ὕψος κλίμα. ἔχει δὲ 12 300 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Πιτέστιον (Pitesei ἢ Piteschtj). Πόλις τῆς Ῥωμουνικῆς ἐπαρχίας Arschie ἐν τῷ βορειοτατῷ μέρει τῆς Βλαχίας. ἔχει 12 126 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον. [Μ.Σ.]

Πιτζάκοι. Χωρίον τοῦ δήμου Κερπινῆς (Καλαβρύτων), ὠρ. 2 1/2 πρὸς Δ τῆς Κερπινῆς. Κάτ. 653.

Πιτθεύς. Υἱὸς τοῦ Πέλοπος καὶ τῆς Δίας, βασιλεὺς τῆς Τροιζῆνης. Τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰθρας υἱὸς ἦτο ὁ Θησεύς. Κατὰ τοὺς μύθους ἦτο θεοσεβὴς καὶ σφώτατος

διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς, εἰς ὃν ἀπεδίδετο καὶ σύγγραμμα περὶ αὐτῆς. [Δ.Μ.]

Πιτιβιέ (Pithiviers). Πρωτεύουσα διαμερίσεως ἐν τῇ γαλλ. νομῇ Λοαρέ, ἔχουσα 5115 κατ. καὶ ἐμπορίον προϊόντων τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Πιτιβιά. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐρινεοῦ τῶν Πατρῶν, ἔχον 161 κατ. [Μ.Σ.]

Πίτεκαιρον (Piteairn). Νῆσος τῆς Πολυνησίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν συστάδα Τουαμοτοῦ. ἔχει 112 κατ., ἀπογόνους Ἀγγλων ναυτῶν, οἵτινες τῇ 1790 στασιάζαντες κατὰ τοῦ πλοιάρχου των ἀπεβόασθησαν ἐκεῖ, καὶ τῶν ἰθαγενῶν γυναικῶν, ὠραίους ἀνθρώπους, ζῶντας ἐν πατριαρχικῇ κοινωνίᾳ. [Μ.Σ.]

Πιτροφός. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀνδρου ὠρ. 1 1/2 ΝΔ τῆς πόλεως Ἀνδρου. Κάτ. 617.

Πιτσά ἢ Μπιτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Εὐρωστίνης (Κορινθίας), κείμενον ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων Δ ὑψομετῶν ὅρους ἔχοντος 1144 μ. ὕψος καὶ πρὸς τὸ ΝΑ τοῦ Δρεβενίου, ἐξ οὗ ἀπέχει ὠρ. 3. Κάτοικοι 655 ἀλβανόφωνοι.

Πιτσαρῆ. Χωρίον τοῦ δήμου Καρδίσης, ἧς ἀπέχει ὠρ. 1 1/2, μετὰ 313 κατ.

Πιτσαρῆ. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Χειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον περ. 2000 κατ. Ὀθωμανούς.

Πιτσαρί. Χωρίον τοῦ διαμερίσματος Κορβελεσσίου τοῦ Ἀργυροκάστρου ἐν Ἡπείρῳ, ἀπέχον ὠρ. 5 ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, μετὰ 630 κατ. Τουρκαλβανῶν.

Πιτσβοῦργον (Pittsburgh). Πόλις τῆς βοραιοαμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, κειμένη ἐπὶ γλῶττης γῆς μεταξὺ τοῦ Αἰλίου-γαίνης καὶ τοῦ Μονογγαγέλης, οἵτινες ἐνοῦμενοι ἐνταῦθα ἀποτελοῦσι τὸν Ὁχάιον. ἔχει 238617 κατ., μετὰ δὲ τῆς Αἰλιγγαίνης-Σίτυ 343904. Εἶναι σπουδαιότατη πόλις ὡς κέντρον ἀπεράντων ἀνθρακωρυχείων καὶ μεγίστης βιομηχανίας σιδήρου, ὑαλοῦ κλ., ἧς μέγα βόηθημα εἶναι τὸ πολλαχρὸ ἀναθρῶσκον ἐκ τῆς γῆς φωταέριον. ἔχει δὲ πλεῖστα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, ἀνωτέρα δὲ σχολὴ εἶναι τὸ δυτικὸν Πανεπιστήμιον τῆς Πενσυλβανίας, ἰδρυθὲν τῇ 1819, μετ' ἀστεροσκοπείου. [Μ.Σ.]

Πιτσιαῖ. Χωρίον τοῦ δήμου Αὐλῶνος (Τριφυλίας), ὠρ. 1 ΝΑ τοῦ Σιδηροκάστρου Κάτ. 364.

Πιτσαζάνικα. Χωρίον τῶν Κυθέρων καὶ τοῦ δήμου Κυθηρίων, ἔχον 156 κατ.

Πιττινάδες. Χωρίον τοῦ δήμου Ποταμίων τῶν Κυθέρων, ἔχον 104 κατ. [Μ.Σ.]

Πιτσίνης (Νικόλαος Piccini). Ἰτα-

λὸς μουσουργός, γενν. 1728 ἐν Βάρι καὶ σπουδάζας ἐν Νεαπόλει, ὅπου παρεστάθη τῇ 754 τὸ πρῶτον μελόδραμα τοῦ Le donne dispettose. Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μελοδραμάτων του ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἔτυχε τὸ ἐπιγραφόμενον Cecchina oisia la buona figliuola, ὅπερ ἀποτελεῖ νέαν ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εἶδους τούτου. Τῇ 1776 μετέβη εἰς Παρισίους κληθεὶς ἐκεῖ ἵνα ἀντισταθμίῃ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Γλοῦκ εἰσαχθέντος γερμανικοῦ μελοδράματος. Καὶ ἐπέτυχε μὲν διὰ τῶν ἔργων Roland (1778) καὶ Atys (1780), ἀπέτυχε δὲ διὰ τῆς «Ἰφιγενείας ἐν Ταυρίδι», ἐνῷ ὁ Γλοῦκ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος συνέθεσεν ἐν τῶν ἀριστουργημάτων του. Τουναντίον δὲ τὸ μελόδραμα «Διδώ» (1783) πάλιν ὑπερῆρξεν εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἶναι τῷ ὄντι λαμπρὸν ἔργον. Τῇ 1791 ἐπέστρεψεν ὁ Π. εἰς Νεάπολιν, ἐπανῆλθε δὲ ὕστερον εἰς Παρισίους καὶ ἀπέθανεν ἐν Παρίσι τῇ 1800. [Μ.Γ.]

Πιτσίντσα (Piehinch). Ἐπαρχία τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ, καλουμένη ἀπὸ τοῦ ἡφαιστείου Π., ἔχοντος ὕψος 4787 μ. Περιλαμβάνει μέγα ὑψιπέδιον τῶν Κορδιλιερῶν, ἐφ' οὗ κεῖται καὶ ἡ πρωτεύουσα Κουίτον. ἔχει περ. 205 χιλ. κατ. [Μ.Σ.]

Πιτσοῦς. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν τῇ ἐπαρ. Φιλιππῶν τῶν Ἰωαννίνων, μετὰ 550 κατ. Τουρκαλβανῶν.

Πιτσίστα. Χωρ. τῆς Ἡπείρου 7 ὠρ. ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, μετὰ 605 κατ. Τουρκαλβανῶν.

Πιτσωτά. Χωρ. τοῦ δήμου Τυμμησίου τῆς Φθιώτιδος, μετὰ 232 κατ. [Μ.Σ.]

Πίτσον (Pizzo). Παράλιος πόλις ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Καταντζάρου τῆς Καλαβρίας, ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς ἀγ. Εὐφημίας, ἔχουσα 7048 κατ. καὶ ἀλίσιαν θύνην καὶ κοραλλίων. [Μ.Σ.]

Πίτστον (Pittston). Πόλις τῆς βοραιοαμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, ἐπὶ τοῦ Σοσκεχάννα, ἔχουσα 10302 κατ. καὶ μετὰ τοῦ δυτικοῦ Π. 14208, οἵτινες διατηροῦσι ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Πίτσφιλντ (Pittsfield). Πόλις εἰς τὰ Ἀμερ. τῆς βοραιοαμερ. πολιτείας Μασσατσεττός, περιβαλλομένη ὑπὸ 6 λίμναις. ἔχει 17281 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Πιττ (Pitt). Ὀνομα δύο περιφημῶν Ἀγγλων πολιτικῶν ἀνδρῶν. Περί τοῦ λεγομένου πρεσβυτέρου βλ. Τσάτχμ. Ὁ δὲ νεώτερος, Γουλιέλμος Π., ὑπῆρξεν ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἔγενν. τῇ 1759. Σπουδάζας τὰ νομικὰ, εἰσῆλθε 1781 εἰς τὸ κοινοβούλιον ὡς ὁπαδὸς τῶν Οὐίγων καὶ ἀναγνωρίσθη ἀμέσως τοσαῦτα ὥστε τῷ ἐπο-

μένω ἤδη ἔτει ἐγένετο ὑπουργός τῶν οἰκονομικῶν. Περιελθὼν δὲ εἰς ἐρίδα μετὰ τοῦ μέχρι τότε φίλου του Φώξ, ἐγένετο τῷ 1783 πεσόντος τοῦτου πρωτο-πουργός, ἐν ἡλικίᾳ 24 ἐτῶν. Μετ' ἀπορομιλλῶν ψυχραιμίας ἀντέστη ὡς βράχος κατὰ τῆς θρυβύσης πλεινοψηφίας τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ τέλος ἐτόλμησε νὰ διαλύσῃ τὴν βουλὴν· τυχὼν κατὰ τὰς νέας ἐκλογὰς τῆς ἀπεριερίστου ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ καὶ περιστοιχιζόμενος τότε ὑπὸ μεγάλης πλεινοψηφίας, ἦν διετήρησεν ἐπὶ εἰκασαεῖαν καὶ διηύθυνε διὰ τῆς εὐφραδειας, φιλοκερδείας, τόλμης καὶ φιλοδοξίας του, ἐπεχείρησε τὴν ἀνέρθωσιν τῆς γῶρας καὶ κυρίως τῶν οἰκονομικῶν τῆς. Ἡ δὲ πολιτικὴ του ἐοτέσθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, βικμηχανία καὶ ἐμπόριον ἀνέκμασαν καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἀνέδειξε μεγάλη περισσέματα. Ἡ ἐκρηγνῆς τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως διέκοψε τὰς εἰρηνικὰς ταύτας ἐργασίας, διότι ἠναγκάσθη, δηλωθέντων καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ ἐπαναστατικῶν κινήματων, νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατ' αὐτῶν· κατὰ δὲ τὴν μεταξὺ Ὀλλανδίας καὶ Γαλλίας πόλεμον ἡ Ἀγγλία ἔλαβε μέρος ὑπὲρ τῶν Κατω Χωρῶν καὶ τότε ἐκήρυξεν ἡ Γαλλία καὶ κατ' αὐτῆς τὴν πόλεμον (1 Μαΐου ν. 1793). Ἡ ἐπανάστασις ἐν Ἰρλανδίᾳ κατεπνίγη, συγχρόνως δὲ τὰ κατὰ θάλασσαν κατερθώματα, ὡς κυρίως ἡ νίκη τοῦ Νέλσον ἐν Ἀβουκίρ, διετήρουν ἐν τῇ, χώρα τὴν δημοτικότητα τοῦ πολέμου· καίτοι συνεπῆνεγκεν οὗτος μεγάλας χρηματικὰς θυσίας. Ἡ κατὰ τῆς Γαλλίας μεγάλη συμμαχία τοῦ 1799 ἦτο κατὰ μέγα μέρος ἔργον τοῦ Π. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέτυχε τὴν ἔνωσιν τῆς Ἰρλανδίας μετὰ τῆς Μεγ. Βρετανίας, ἥτις ἐπισήμως ἐκκηρύχθη τῷ 1800. Ἀλλ' ὑποστηρίζων τὴν χειραφέτησιν τῶν ἐκεῖ καθ' ὅλκων εὐρεν ὁ Π. ἀκατανίκητον ἀντίστασιν παρὰ τῷ βασιλεῖ Γεωργίῳ καὶ παρητήθη κατὰ Σεπτ. τοῦ 1801, ἀνῆλθε δὲ τῷ 1803 πάλιν εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐσχημάτισε νέαν ὑμμαχίαν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος (1805). Εἶδεν ἀκόμη τὴν νίκην τοῦ Νέλσον ἐν Τραφαλγάρ ἀλλὰ καὶ τὴν ἦτταν τῶν συμμάχων ἐν Ἀουστερλίτς· ἐξαντληθεὶς δὲ ἐκ τῶν ὑπερανθρώπων κόπων ἀπέθανεν ἡνῆ τῇ 11/23 Ἰαν. 1806 ἐν Πούντιν, μόλις 47 ἐτῶς. Αὐτὸς καὶ ὁ πατήρ του ὑπῆρξαν οἱ μέγιστοι τῆς Ἀγγλίας πολιτικοὶ ἄνδρες κατὰ τὴν III' αἰῶνα, κινεῖς δὲ τὰς περιστάσεις τὰ δὲ τῶν ἐν τῷ ναυ τοῦ Οὐέστμινστερ. [B.E.]

Πεττακός. Εἷς τῶν λεγομένων Ἑπτὰ σοφῶν, γενν. ἐν Μυτιλήνῃ τῆς Λέσβου, ζήσας δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σ' π. Χ. αἰῶνος. Ἐλευθερώσας τὴν πατρίδα του ἀπὸ τῆς τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν, ἐξελέγη

εἷτα αἰσυμνήτης (βλ. λ.) καὶ ἔδωκε τῇ πόλει λαμπροὺς νόμους. Ἐν τῇ περὶ τοῦ Σιγείου μετὰ τῶν Ἀθηναίων πολέμῳ ἐνίκησε καὶ ἐφένευσε τὴν Φρύνωνα, στρατηγὸν αὐτῶν, ὡς ἀμοιβὴν δ' ἔλαβε παρὰ τῶν Λεσβίων τόσην γῆν, ὅσην ἡδύνατο νὰ εἰσάγῃ διὰ τοῦ ῥιπτομένου ἀκοντίου του καὶ ἀφίερωσε ταύτην πρὸς ἱερὰν χρῆσιν (Πιττακοῦ γῆ). Φαίνεται ὅτι διανύσας τὴν δροσθεῖσαν εἰς αὐτὸν ὡς αἰσυμνήτην διετίαν παρητήθη ἐκσυσίως. Μετὰ τοῦ Ἀλκαίου (βλ. λ.), ἔστις τὴν ὑπεστήριξε τὸ κατ' ἀρχὰς, περὶ ἧλθεν εἷτα εἰς ἐρίδα, καθ' ἣν ὁ ποιητὴς οὐκ ὀλίγα δέξα βέλη ἐξεπέχευσε κατ' αὐτοῦ, ἐν τοῖς ὑστερον ἔμοις ἐπῆλθε καθὼς φαίνεται συμφιλίῳσις αὐτῶν. Ὑπῆρξε δὲ ὁ Π. καὶ καλὸς ἐλεγεῖακὸς ποιητής, ἀποδίδονται δ' εἰς αὐτὸν καὶ διάφορα ῥητά, ὡς τὸ «Καίρεν γυνῶν». Τὰ περὶ ἀλληλογραφίας του μετὰ τοῦ Κρσίπου καὶ προσφερέας χρημάτων ἐκ μέρους τοῦτου λεγόμενα εἶναι ἀνυπόστατα. Ἀπέθανε δὲ ἐν βαθεῖ γῆρατι.

Πεττόσπορον τὸ Σινικὸν (Pittosporum Chinense Hort. ἢ P. Tobira Ait.). Θάμνος ἀειφύλλος τοῦ καλλωπισμοῦ, καταγόμενος ἐκ Κίνας καὶ φέρων ἀνθὴ λευκὰ ἔχοντα ὁσμὴν τῶν ἀνθέων τῆς πορτοκαλλίας. Τὸ γένος Π., περιλαμβάνον καὶ ἀλλὰ τινὰ εἴδη, ἀποτελεῖ τύπον ἰδίας μικρᾶς οἰκγενείας (Pittosporaceae) συγγενεῖς τῶν Κηλαστρωδῶν. [Ο.Χ.]

Πετῶα. Ζύμωμα ἐν τῷ γαστρικῷ ὑγρῷ, τῷ ὑπὸ τοῦ στομάχου ἐκκρινόμενῳ, περιεχόμενον, ἔχον δὲ τὴν δύναμιν νὰ πηγυνῇ τὴν τυρίνην τοῦ γάλακτος καὶ ἀνευ τῆς συμπράξεως δέξας τινὲς (οἷον τὸ ἐν τῷ γαστρικῷ ὑγρῷ ὑδροχλωρικὸν δξύ). Ἀφθονωτάτῃ εὐρίσκεται ἐν τῷ βλεννογόνῳ τῆς τετάρτης κοιλίας τοῦ στομάχου τῶν μῶσων καὶ τῶν ἐρίων, δι' ὃ καὶ χρησιμοποιεῖται οὗτος εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν τυρῶν πρὸς ἀποχωρισμὸν τῆς τυρίνης. Ἀπὸ τοῦ προσφάτως ἐτλ. σαγέγτος ζώου λωμάνεται ὁ στόμαχος, πλύνεται καλῶς, εἷτα δὲ ἡ ξηραίνεται καὶ καπνίζεται ὥστε νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρόν, τῆς Π. μενύσης ἀναλλοιώτου, ἡ νωπὸς τέμνεται εἰς τεμάχια, ἅτινα ῥίπτονται εἰς ὕδωρ ἀκατοῦχον (5 %/ο) ἐνέχον καὶ ὀλίγον βορικὸν δξύ καὶ μετὰ 5 ἡμέρας διηθῆται τὸ ἔλκον τὸ οὗτω λαμβανόμενον ὑγρὸν ἐκχύλισμα ἐνέχει τὸ πλεῖστον τῆς Π., συμπυκνόμενον δὲ δι' ἐξατμίσεως φέρεται καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. [X.X.]

Πιτυοκάμπτῃς. Βλ. Θησαῦς.

Πιτυοῦσαι. Βλ. Βαλεαρίδες νῆσοι.

Πιτυοῦσα ἢ Πιτύσσα. Ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Σπεσιῶν.

Πιτυριάσις. Δερματικὸν νόσημα καθ'

δ ἡ ἐπιδερμὶς ξηρὰ καὶ εὐθρυπτος ἀποβαίνουσα ἀποπίπτει κατὰ σωρούς μικρῶν θρυμμάτων, παραβληθέντας πρὸς τὰ πίτυρα. Ἰδίως παρατηρεῖται ἐπὶ τῆς τριχωτῆς κεφαλῆς, εἶναι δὲ πάθημα χρονιώτατον καὶ ἐντελὲως ἀβλαβές· πλὴν τῆς ἐκ τῆς ρυπάνσεως τῶν ἐνδυμάτων ἐνοχλήσεως καὶ τοῦ ἐνίστε παρὰ κολοουόντος ὀδοντισμοῦ. Ἀπειρα φάρμακα ἐδοκιμάθησαν κατ' αὐτῆς ἀνευ ἐπιτυχίας, ὧν σχετικῶς κρείττονα ἀποτελέσματα φαίνεται ὅτι ἔδωκαν τὰ ἀπλά γλιαρὰ λουτρά καὶ αἱ διὰ γλυκερίνης κατόπιν ἐπιτριβαί. — Σπάνια καὶ βαρεῖα πῶς μορφαί εἰσιν ἡ ἐρυθρὰ Π., καθ' ἣν τὰ θρύμματα τῆς ἐπιδερμίδος εἰσὶν ἐρυθρωπά, καὶ ἡ ποιικιλόχρους Π., παρουσιάζουσα θρύμματα λίτρινα, ἐρυθρωπά, καφέχρσα κλ., ἐπιφανομένη δὲ κατὰ θέσεις ἐπὶ τοῦ σώματος· ἡ τελευταία αὕτη ὀφείλεται εἰς μικροσκοπικὸν μύκητα (*Microsporon furfur*), πολλαπλασιαζόμενον ἐν τῇ ἐπιδερμίδι, ἀρίστη δ' αὐτῆς θεραπεία εἶναι ἡ διὰ πλύσεων δι' οἰνοπνευματώδους διαλύματος φανικού δξέρος, κτείνοντος τὸν ῥηθέντα μύκητα. [Π.Α.]

Πίτυρον. Βλ. Ἀλευρον.

Πίτυς. Ἀρχαία ὀνομασία κωνοφόρου δένδρου ἀνήκοντος εἰς τὸ δμῶνυμον γένος Π. ἡ Πεύκη (*Pinus* L.) τῶν νεωτέρων. Τὰ εἶδη αὐτοῦ εἰσὶν ὠρελιώτατα εἰς τὸν ἀνθρωπινόν χάριν τῆς μεγίστης χρησιμότητος τοῦ ξύλου, τῆς ῥητίνης καὶ ἄλλων προϊόντων αὐτῶν. Σχηματίζουν συνήθως ἐκτεταμένα δάση (βλ. λ. Κωνοφόρα καὶ τὸν σχετ. πίνακα). Τὰ κοινότερα εἶδη ἐν Εὐρώπῃ εἰσὶ Π. ἡ ἀγρία ἡ κοινὴ (*P. silvestris* L., γερμ. Kiefer ἢ Föhre, γαλλ. Pin), ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κύριον συστατικὸν τῶν τῆς μέσης καὶ ἰδίως τῆς Β. Εὐρώπης δασῶν· φύεται καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Μακεδονίας, οὐχὶ δὲ μεσημβρινώτερον (οἶον ἐν Ἑλλάδι)· Π. ἡ λαρίκειος δὲ ἡς (*P. Laricio* Poir., ἴσως ἡ Π. τοῦ Ὀμήρου, Πευκὴ ἰδαία τοῦ Θεοφράστου, γερμ. Schwarzföhre, γαλλ. Pin de Corse, κοιν. ἐν Ἑλλάδι Μοσχέλατος) ἐν τοῖς ὕψηλοις ὄρεσι τῆς Ν. Εὐρώπης, ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου, τῆς Κυλλήνης, ἐν Εὐβοίᾳ κλ., τὸ ὕψιστον ἐπιτῆδειον ἰδίως πρὸς ναυπηγίαν· Π. ἡ ψευδοπέυκη (*P. Pinaster* Ait., γαλλ. Pin maritime) ἀνὰ τὴν Δ. Εὐρώπην εἰς τὰ παράλια μέρη τῆς Ἰσπανίας, Γαλλίας καὶ Β. Ἰταλίας· Π. ἡ Χαλπεῖα (*P. Halepensis* Mill., Πεύκη ἢ παραλίς τοῦ Θεοφράστου καὶ ἡ κατ' ἐξοχὴν Πεύκη τοῦ Ὀμήρου, κοινῶς Πεύκος), ἀνὰ τὴν ΝΑ. Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀνατολήν, ἡ κοινοτάτη τῆς Ἑλλάδος, ὅπου σπουδαῖον προῖον αὐτῆς εἶναι ἐκτὸς τοῦ ξύλου ἡ ῥητίνη (ῥεσινα)· Π. ἡ Τελεθρία (*P. Telethria* Heldr.)

ἐν τῇ Β. Εὐβοίᾳ· Π. ἡ δρεϊνή (*P. montana* Mill. ἢ *P. Mughus* Scop., γερμ. Krummholzkiefer, Alpenföhre) ἐν ταῖς Ἀλπεσι· Π. ἡ κωνοφόρος (*P. Pinæa* L., Π. κατ' ἐξοχὴν τῶν ἀρχαίων καὶ Πεύκη ἡμερος τοῦ Θεοφράστου, κοινῶς Κουκκουναριά, γερμ. Pinie καὶ Pignole, γαλλ. Pignon), ἐν τῇ Ν. Εὐρώπῃ, ἐν Ἑλλάδι ἐν παραθαλασσίαις μέρεσιν (Ἀττικῇ, Ἡλίδος κτλ.), ἥτις συχνά καλλιεργεῖται καὶ ἡς τὰ σπέρματα ἐδώδιμα ὡς καὶ τὰ τῆς Π. τῆς Κέμβρου (*P. Cembra* L., γερμ., Zirbelnuss, γαλλ. Tinier) τῆς ἐν ταῖς Ἀλπεσι καὶ ἐν Σιβηρίᾳ φυομένης. Σπανιότερα ἀπαντῶσιν ἐν Εὐρώπῃ Π. ἡ Βρύττιος (*P. Bruttia* Ten.) ἐν τῇ Ν. Ἰταλίᾳ· Π. ἡ ὑψηλὴ (*P. excelsa* Wall. ἢ *P. Peuce* Griseb.) ἐν Μακεδονίᾳ κτλ. Ἡ δὲ *P. Larix* L. ἀποτελεῖ ἴδιον γένος Λάριξ (βλ. λ.), εἰς δὲ ὑπάγεται καὶ ἡ Κέδρος. Πλεῖστα ἄλλα εἶδη Π. φύονται ἐν τοῖς ὕψηλοις ὄρεσι καὶ ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ, ὧν τινα εἰσῆχθησαν ὡς δένδρα καλλωπισμοῦ εἰς τοὺς παραδείσους. [Θ.Χ.]

Πλαγιό. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Ἀνακτορείων τῆς ἐπαρ. Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου, 4 ὥρας ἀπὸ Βονίτσης. Κάτ. 206.

— 2) Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας καὶ τοῦ δήμου Ἀσσοῦ, ἔγον 348 κατ. [Μ.Σ.]

Πλαίφαϊρο (Lyon Playfair). Ἀγγλὸς χημικός, γενν. 1819 ἐν Μίρατ τῆς Βεγγάλης. Ἐγένετο καθηγητῆς τῆς χημείας ἐν Μαντσεστερ καὶ εἰτα ἐν Λονδίνῳ λαβὼν δὲ σπουδᾶτον μέρος εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκθεσιν τοῦ 1851 διωρίσθη 1853 ὑπουργικὸς γραμματεὺς καὶ 1856 γεν. ἐπιθεωρητῆς τῶν μουσείων καὶ τεχνικῶν σχολῶν, εἰτα δ' ἐξελέγη 1857 πρόεδρος τῆς χημικῆς ἐταιρίας ἐν Λονδίνῳ. Ἐν τοῖς κατόπιν ὑπῆρξε καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου, ὅπερ ἀντεπροσώπευσεν ἀπὸ τοῦ 1868 καὶ ἐν τῷ κοινεβουλίῳ, γεν. διευθυντῆς τῶν ταχυδρομείων καὶ 1880-83 ἀντιπρόεδρος τοῦ κοινεβουλίου. Εἰργάσθη δὲ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας καὶ τὴν ὑγιεινὴν, δημοσιεύσας καὶ ἀξιόλογα ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα [Β.Ε.]

Πλάκα. Κώμη τῆς Μήλου καὶ πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμ. Μήλου, κειμένη οὐ μακρὰν τῆς βορειοανατολικῆς ὁχθῆς τοῦ λιμένος ἀριστερᾷ τῇ εἰσπλέοντι. Δι οἰκίαι αὐτῆς εἶναι καλῶς ἐκτισμέναι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πάλυ διώροφοι. Οἰκεῖται ὑπὸ 1007 κατοίκων καὶ παράγει ὄσπρια, καλλίστους πέποντας καὶ ἄλλας ὀπώρας. Εἰς ἀπόστασιν 1/2 περίπου ὥρας ἀπὸ Πλάκας εἶναι ἡ τοποθεσία τῆς ἀρχαίας πόλεως Μήλου.

Πλακεντία (Piacenza). 1) Ἀλλοτε αὐθιπόστοτον δευκάτον τῆς Ἀνω Ἰταλίας, ὅπερ ἦτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον συνηγμένον μετὰ

της Πάρμας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1860 ἰταλικὴ ἐπαρχία τῆς χώρας (compartimento) Διμιλίας, ἔχουσα ἐμβ. 2 355 τγμ. καὶ 242 853 κατ. — 2) Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα τούτης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Πάδου καὶ ἔχουσα 34 987 κατ. Εἶναι ἔβρα ἐπισκόπου καὶ διατηρεῖ ἀρχαίαν βιομηχανίαν μαλλίου, μετάξης κλ. Ἀξιόλογα μνημεῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι τὸ φρούριον, τὸ ἀρχ. θανάκτορον, ἡ μητρόπολις (οἰκοδομηθεῖσα 1122-1233) καὶ ὁ πλούσιος ναὸς τοῦ ἁγ. Σίξτου, ἐν τῷ ὁποίῳ διεφυλάττετο μέχρι τοῦ 1754 καὶ ἡ περιφημος ὑπὸ τοῦ Ῥαφαήλ ἐκπονηθεῖσα εἰκὼν τῆς Παναγίας ἡ λεγομ. τοῦ ἁγ. Σίξτου (ἡ Σιξτεῖος ἡ Σιξτίνειος). [Μ.Σ.]

Πιλάκας. Χωρ. τῆς νήσου Μήλου, 10' πρὸς Ν τῆς Πλάκας. Κάτ. 440.

Πιλακοῦς. Τὸ κατὰ τὴν κύψιν μεσάζον μεταξὺ τοῦ μητρικοῦ σώματος καὶ τοῦ ἐμβρύου ὄργανον. Εἶναι πλακουντοειδὲς μάζα, λίαν ἀγγειοερίθης, ἀναπτυσσομένη βαθμίδῶν ἐκ τοῦ βλεννογόνου τῆς μήτρας καθ' ἣν θέσιν προσφύεται ἐπ' αὐτῆς τὸ γονιμοποιηθὲν ὠάριον. ἐν τῇ τελείᾳ δ' αὐτῆς ἀναπτύσσει κατὰ τὴν γ' μῆνα τῆς κυήσεως ἔχουσα κατὰ μέσον ὄρον εὖρος 20 ἑκατοστίων καὶ πᾶχος 2 ἢ 3. Ἐν τῷ μέσῳ συνήθως προσφύεται ἐπ' αὐτοῦ ὁ θυμάλιος λῶρος ὁ περιέχων τὰ ἐμφαλικά ἀγγεῖα, δι' ὧν τελεῖται ἡ κυκλοφορία τοῦ ἐμβρύου καὶ ἄτινα ἐν τῇ μάξῃ τοῦ Π. ἀναλύονται εἰς ἀπειροπληθῆ μικρότατα ἀγγεῖα περιπλεκόμενα μὲν μετὰ τῶν ἐν τῇ Π. ἀγγείων τοῦ μητρικοῦ σώματος, ἀλλὰ μὴ συγκοινωνοῦντα ἀμέσως μετ' αὐτῶν. Οὕτως ἐν τῇ Π. διὰ διαπιθύσεως μεταβιβάζονται τὰ στοιχεῖα τοῦ μητρικοῦ αἵματος εἰς τὸ πρὸς τὸ ἐμβρυον φερόμενον αἷμα. Ὁ Π. ἀποκολλῶμενος ἀπ' ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς μήτρας ἀποκίπτει ἀμέσως μετὰ τὴν τοκετὸν καὶ ἐξάγεται τῆς μήτρας μετὰ τοῦ θυμ. λώρου καὶ τῶν ὑμένων τοῦ ἐμβρύου. Ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ χρόνου τοῦ τοκετοῦ ἐπέλθῃ ἀποκόλλησις μέρους αὐτοῦ, ἐπέρχονται αἰμορραγίαι πολυαῖς ἐπιίνδυναι. Συνήθως ὁ Π. προσφύεται εἰς τὸ βάθος τῆς μήτρας· ἡ δὲ πρόσφυσις αὐτοῦ παρὰ τὸν τράχηλον αὐτῆς ἢ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν τοιχωμάτων τούτου εἶναι παρὰ φύσιν καὶ παθολογική, εἰς πολλοὺς ἐκθέττους κινδύνους κατὰ τὴν τοκετὸν τὸ τε ἔμβρυον καὶ τὴν μητέρα. [Δ.Ν.Α.]

Πιλακοφόρα. Μία τῶν τάξεων τῶν Κεφαλοφόρων Μαλακίων. Ἡ κόγχη αὐτῶν συνίσταται ἐξ ὀκτὼ κατὰ σειρὰν εἰκὴν κεράμων τεταγμένων ἀνεξαρτήτων τεμαχίων, ἡ δὲ διάταξις αὐτῆ ἐπιτρέπει εἰς αὐτὰ νὰ συσφαιρῶνται κάμποντα τὴν κόγχην. Τὰ Π. δὲν ἔχουσι διακεκριμένην κεφαλὴν καὶ περυγία. Τὰ γένη αὐτῶν εἰσι σπάνια, σχε-

τικῶς δὲ συχνότερον τὸ τῶν Χιτώνων, ὧν Χιτὼν ὁσπογγώδης (Chiton squamosus) εὐρίσκειται καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ. [Φ.Ι.]

Πιλλανήται καλοῦνται τὰ οὐράνια σώματα τὰ περὶ τὸν ἥλιον ὁπισθόηποτε κυλλοειδῆ τροχίαν διαγράφοντα. Καθ' ἑαυτοὺς εἶναι σώματα σκοτεινά, καθίστανται δ' ἡμῖν ὄρατὰ φωτιζόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Εἰς δ' ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ Γῆ. Μετὰ ταύτης ὑπάρχουσιν 8 μεγάλοι Π. ἥτοι, κατὰ σειρὰν μέσης ἀποστάσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, οἱ Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Γῆ, Ἀρης, Ζεὺς, Κρόνος, Οὐρανὸς καὶ Ποσειδῶν (βλ. τὰς λ.). ὧν οἱ μὲν ἄλλοι, ὄρατοί διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦσαν γνωστοὶ καὶ τοῖς ἀρχαίοις, ὁ δὲ Οὐρανὸς ἀνεκαλύφθη τῷ 1781 διὰ τοῦ τηλεσκοπίου καὶ ὁ Ποσειδῶν τῷ 1846. Ἐξ ἀστρονομικῶν δεδομένων ὑποπτεύεται καὶ ἡ ὑπαρξίς ἄλλου Π. μεταξὺ Ἥλιου καὶ Ἑρμοῦ. Πλὴν τῶν ῥηθέντων ὑπάρχουσι πληθῆς Π. μικροσκοπικῶν, κειμένων μεταξὺ τοῦ Ἀρεως καὶ τοῦ Διὸς ὅτινες καλοῦνται Πιλλαντοειδεῖς ἢ Ἀστεροειδεῖς (βλ. λ.). Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι Π. πέραν τοῦ Ποσειδῶνος, διὰ τὴν μεγίστην τῶν ἀπόστασιν ἀφανεῖς εἰς ἡμᾶς ἢ φαινόμενοι ὡς κοινὸι ἀστέρες, ὡς ἐπίσης πιθανὸν εἶναι ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ διαστήματι καὶ ἄλλοι ἥλιοι ἔχοντες περὶ ἑαυτοὺς ἴδια πλανητῶν συστήματα. Ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν ἀπόστασιν τῶν Π. ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἐὰν ἡ τῆς Γῆς ληθῇ ἴση πρὸς 10, εἶναι ἡ τοῦ Ἑρμοῦ 4, Ἀφροδίτης 7, Γῆς 10, Ἀρεως 16, Διὸς 52 Κρόνου 100, Οὐρανοῦ 196. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους κανονικὴν τινα σχέσιν διότι εἰσὶ μέλη τῆς μαθηματικῆς σειρᾶς: 4, 4+3, 4+2.3, 4+4.3, [4+8.3], 4+16.3, 4+32.3, 4+64.3, ἐν ᾗ δὴλ. ὁ πολλαπλασιασμὸς τὸν 3 ἀριθμὸς ἀπὸ δρου εἰς ὄρον διπλασιάζεται (εἰς τὴν τοῦ ἀστρονόμου Βόδε, 1747-1826)· εἰς δὲ τὸν ἐν παρενθέσει τεθέντα ὄρον 4+8.3=28 ἀντιστοιχοῦσιν οὐχὶ εἰς Π. ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν μεταξὺ Ἀρεως καὶ Διὸς πλανητοειδῶν. Μόνον δὲ ὁ ἀπώτατος ἀπὸ τοῦ ἡλίου Π. Ποσειδῶν δὲν ἀνῃκει εἰς τὴν σειρὰν ταύτην, διότι ἀντὶ ἀποστάσεως σχετικῆς 4+128.3 ἥτοι 388 ἔχει τοιαύτην μόνον 300. Πλὴν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης πάντες οἱ μεγάλοι Π. ἔχουσι δορυφόρους ἢ σελήνας περὶ αὐτοὺς στρεφόμενας, ὁ Κρόνος 8, ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ζεὺς ἀνὰ 4, ὁ Ἀρης 2, ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Γῆ ἀνὰ 1, μόνος δὲ ὁ Κρόνος φέρει καὶ δακτύλιον (βλ. Κρόνος). Ὡς πρὸς τὸ μέγεθος ἔχουσιν οἱ Π. τὴν ἐξῆς σειρὰν· Ζεὺς (διάμετρος 143.000 χμ., ἴση περίπου πρὸς τὸ 1/10 τῆς τοῦ ἡλίου, ὅγκος πλέων ἢ 1300 φορές μείζων τοῦ τῆς Γῆς), Κρόνος, Οὐρανός, Ποσειδῶν, Γῆ, Ἀρης, Ἑρμῆς. Οἱ δὲ πλα-

νητοειδείς εἰσι πολλὰ ἑλάσσονες. Καίτοι δ' Ἄρης εἶναι κατὰ τὴν μέσσην ἀπόστασιν ὁ πλησιέστατος πρὸς τὴν Γῆν πλανήτης, ἡ Ἀφροδίτη ἔμως κατὰ τινὰ θέσιν τῆς τροχίας τῆς ἔρχεται· πλησιέστατα πάντων τῶν Π. πρὸς τὴν Γῆν, μέχρις ἀποστάσεως 40 ἐκατ. χμ. Περὶ τῶν διαστάσεων, ἀποστάσεων, κινήσεων γλ. ἑκάστου τῶν Π. βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα.

Τὸ σύνολον τῶν Π. καὶ τῶν δορυφόρων αὐτῶν μετὰ τοῦ ἡλίου αποτελοῦσι τὸ πλανήτιον σύστημα, εἰς ὃ ἀνήκουσι καὶ οἱ κομήται (βλ. λ.), ὡς στρεφόμενοι περὶ τὸν ἥλιον, ἡ κατεριθιμύμενοι ὁμοῦς ἐν τοῖς Πλ. ὡς ἔχοντες τροχίαν οὐδαμῶς δυναμένην νὰ θεωρηθῇ κυκλοειδής. Ὡς ἐρρήθη δὲ πιθανὸν νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἄλλα πλανήτιον συστήματα περὶ ἄλλους ἡλίους ἀφανῆ διὰ τὴν ἀπειρον ἀπόστασιν τῶν ἀπὸ τῆς γῆς. Ἡ μεταβολὴ τῶν σχετικῶν θέσεων τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πλ. σύστ. σωμάτων, ἀφ' ἐκείνης καταφανῆς, εὔρε διαφόρους κατὰ καιροὺς ἐρμηνείας. Οὕτω κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Πτολεμαίου (πτολεμαϊκὸν σύστημα) ἡ μὲν ἰΐστατο ἀκίνητος ἐν τῇ διαστήματι, περὶ αὐτὴν δὲ ἐν κυκλικαῖς τροχαῖς περιστρέφοντο κατὰ σειρὰν ἀποστάσεις ἡ Σελήνη, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἥλιος καὶ οἱ λοιποὶ Π. Πρὸς ἐξηγήσιν δὲ λεπτομερειῶν τινῶν παρεδέχοντο οἱ ἄρχαιοι ὅτι οἱ Π. (πλὴν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης θῆλ.) διέγραφον ἑκάστος διηλεκτῶς μικρότερον τινα κύκλον (ἐπίκυκλον), οὗ τὸ κέντρον ἐκινεῖτο περὶ τὴν γῆν κυκλικῶς, παρεχόντο δῆλ. ὅτι οἱ Π. ἐκινεῖντο περὶ τὴν γῆν ὥπως περὶ ὁ πραγματικῶς κινεῖται ἡ σελήνη περὶ τὸν ἥλιον, διαγράφουσα διηλεκτῶς κύκλον (περὶ τὴν γῆν), οὗ τὸ κέντρον (ἡ γῆ) κινεῖται ἑλλειψοειδῶς περὶ τὸν ἥλιον. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐπὶ αἰῶνας ὑπῆρξε παρθεκτὸν μέχρις οὗ ὁ Κοπέρνικος ἔδειξεν ἀναμφισβητήτως τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δῆλ. ὁ Ἥλιος ἵσταται ἀκίνητος καὶ περὶ αὐτὸν κινεῖνται οἱ Π. ἐν τροχαῖς ἑλλειπτικαῖς καὶ περὶ αὐτοὺς οἱ δορυφόροι αὐτῶν (κοπερνικεῖον σύστημα). Τοὺς νόμους τῆς κινήσεως ταύτης τῶν Π. ἀνεκάλυψεν ὁ Κέπλερ, ὅτι δῆλ. αἱ τροχαὶ τῶν Π. εἰσὶν ἑλλειψεῖς, ὃν τὴν ἑτέραν τὴν ἐστὶν ὑποκατέχει ὁ ἥλιος, ὅτι ἡ ταχύτης τῶν Π. κατὰ τὴν κίνησιν ταύτην εἶναι μείζων μὲν εἰς τὰ περιήλια σημεία, ἐλάσσων δὲ εἰς τὰ ἀφῆλια κλ. Ὁ δὲ Νεύτων ἀνακαλύψας τὴν καθολικὴν ἐλξιν καὶ τοὺς νόμους αὐτῆς ἐβεβαίωσε καὶ θεωρητικῶς τοὺς νόμους τοῦ Κέπλερ.

Πλάνη (δοτ. οἶκ.). Ἡ περὶ τὰ προ-
καλέσαντα δικαιопράξιν τινὰ αἷτια πλάνη
οὐδεμίαν ἔχει ἐπὴρειαν ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς
πράξεως· ἐξαιρετικά! δὲ εἰσὶν αἱ περιπτώ-
σεις, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἡ πλάνη ἐπὶ τῇ πράξει

σεις καθ' ὃς καθίσταται ἕνεκα ταύτης ἀκυ-
ρώσιμος ἡ δικαιοπραξία (ἐγκαταστάσεις
κληρονόμου, κληροδοσίαι καὶ δωρεαί). Τοῦ-
ναντίον ἡ εἰς τὰ συστατικά στοιχεία τῆς
πράξεως ἀναγκραμένη πλάνη ἐπάγεται ἀκυ-
ρώσιν ἔαν εἶναι εὐσιώδης, ἥτοι ἔαν στρέ-
φεται περὶ τὴν ταυτότητα τῶν προσώπων
(ἐσάκις ἀποτελεῖ ἡ ταυτότης αὐτῆς στοι-
χεῖον τῆς δικαιοπραξίας). ἡ τὸ ἀντικείμε-
νον τῆς δικαιοπραξίας ἡ τὴν φύσιν τῆς
δικαιοπραξίας. Καὶ ἡ περὶ τὰ συστατικά
ἑμῶς στοιχεία πλάνη ἂν μὴ ᾖ εὐσιώδης
οὐδεμίαν ἐπάγεται καθ' ἑαυτὴν ἀκυρότητα
— Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πλάνης περὶ
τὰ π ρ ά γ μ α τ α (συγγνωστῆς). Δυνατὸν
ἔμῳς ἡ πλάνη καὶ ἡ περὶ τὸ δίκαιον,
α γ ν ο ι α δηλαδὴ τοῦ νόμου, ἥτις κατὰ
κανόνα εἶναι ἀούγνητος, οὐδ' ὅλως ἀπαλ-
λάττουσα τὸν εἰς ταύτην περιπετόντα. [Πφ]

Πελαγονήσου. Χωρ. τοῦ δήμ. Κλει-
τορίας (Καλαβρύτων), ἄρ. 1 ΝΔ τῶν Μα-
ζεύκων. Κᾶτ. 514.

Πηλαγητικὸν σύστημ.α. Βλ. Πλα-
γῆται.

Πλανητοειδεῖς. βλ. Ἀστεροειδεῖς.

Πλάνοξ. Βλ. Αίγοθήλας.

Πλάτος. Χωρίον τῆς Ζακύνθου, ἐν τῷ
δήμῳ Ψωιδίος, ἔχον μετὰ τοῦ Τσουλιά
203 κατ. [Μ Σ.]

Πηλανούσης (Μάξιμος ὁ Π. Λογιστής, γενν. 1260 ἐν Νικομητείᾳ καὶ κληθεὶς τὸ κατ' ἄρχας Μανουήλ. Ἐξήρην ἐν Κωνσταντίνῳ ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων Μιχαήλ Η' καὶ Ἀνδρονίκου Β'. Τῷ 1298 ἐστάλη, ὡς πρεσβυς εἰς Ἑνεσίαν, ἀπέθανε δὲ 1310. Ἀνήκει εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, προδρόμους τῆς ἐν τῇ Δύτει ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ἐξέχει δὲ μεταξὺ αὐτῶν διὰ τὴν ἐμβριθῆ γνῶσιν του τῆς λατινικῆς γλώττης καὶ φιλολογίας. Κυρίως ἐιργάσθη φιλολογικὰς πρὸς διδασκαλικὸς σκοποὺς. Καὶ δὴ συνέγραψε γραμματικὴν ἐν μορφῇ διαλόγου ἐπιγραφομένου Περί γραμματικῆς διὰτριβὴν Περί συντάξεως, πολλὰς ἐπιστολάς (121), ἐν ταῖς ὁποίαις ἀποδείκνυνται ὁ Π. ἀριστοτέλεις τοῦ λόγου, Σιλία εἰς Θεόκριτον καὶ Ἑρμογένην, Βίον Ἀισώπου κλπ., ἀριθμητικὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Ψηφοφορίᾳ κατ' Ἰνδοὺς ἡ λεγομένη μεγάλη, εἰς Συναγωγὴν ἐκλεγείσαν ἀπὸ διαφόρων βιβλίων, σπουδαίαν διὰ τὴν κριτικὴν τῶν διαφόρων χειρῶν ἐξέτασιν, Ἀνθολογίαν διαφόρων ἐπιγραμμάτων καὶ Παροιμίας δημώδεις, τέλος πολλὰς μεταφράσεις λατινικῶν ἔργων, ὡς τῶν Γνωμικῶν τοῦ Κάτω-νους, Ὅιδιου Μεταμορφώσεων καὶ Βρῶιδων, Καίσαρος Γαλάτ. πολέμου κλ. Περί τῶν ἐκδόσεων βλ. Krumbacher, Byzant.

Litteraturgeschichte σ. 250. Πρβ. και 'Ανθολογία. [Κ.Β.]

Πλανταγενέται. Όνομα δυναστείας τῆς Ἀγγλίας, ἐκ τοῦ Ἀνδεγαυικοῦ οἴκου, ἀνεληθῆσα τῷ 1154 δι' Ἐρρίκου τοῦ Β' εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ κατέχευσα αὐτὸν μετὰ τῶν δευτερευουσῶν γραμμῶν Λαγκαστρίας καὶ Ὑόρκης μέχρι τοῦ 1485, ἐπότε διεδέχθη αὐτὴν ὁ οἶκος Τούδωρ.

Πλαντάγων (Plantago) καὶ Πλανταγινώδη. Βλ. Ἀρνόγλωσσον καὶ Ἀρνογλωσσόδη. [Θ.Χ.]

Πλαντίνος (Χριστοφόρος Plantin). Περίσημος τυπογράφος, γενν. 1514 ἐν Montlouis τῆς Γαλλίας καὶ ἀποθ. 1589 ἐν Ἀμβέρσῃ, ἔπευ ἵδρυσε 1555 τυπογραφεῖον ἀναπτυχθὲν ταχέως εἰς τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῆς ἐποχῆς του, κυρίως περιφημον διὰ τὴν λαμπρὰν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων καὶ τὸν πλοῦτον τῶν στοιχείων. Τὸ ὀριστοτύπημα αὐτοῦ εἶναι ἡ Πολύγλωττος ἀγία Γραφή εἰς 8 τ. (1569-72) Ἐν τοῖς ὑστερον ἵδρυσεν ἔργαστάσια καὶ ἐν Λουγδούνῃ καὶ Παρίσις. Ὡς ἔμβλημα εἶχε χεῖρα κρατοῦσαν διαθήκην, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Labore et constantia. [Μ.Γ.]

Πλασένσια (Plasencia). Πόλις ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπορχ. Κάσερρες, κειμένη ἐπὶ τοῦ Χέρτη καὶ περικυλλισμένη ὑπὲρ διπλῶν τειχῶν. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 8044 κατ.

Πλασζά. Χωρίον τοῦ δήμου Δωτίου (Ἀγυῖας), ἔχει 318 κατ. [Μ.Σ.]

Πλασνίτσα. Χωρίον τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερ. Κριτσέβου, ἔχει κατ. 109 Χριστ. καὶ 1032 Ὄθωμ. [Ν.Σ.]

Πλάστιγξ. Ρ.Λ. Ζυγός.

Πλαστική. Συνήθως ὁ ἔρος οὗτος θεωρεῖται ὡς συνώνυμος τοῦ «γλυπτικῆς» (βλ. λ.). κυρίως ὅμως σημαίνει τὴν πλάσιν καλλιτεχνικῶν κλ. ἔργων ἐκ μαλακῆς ὕλης, ὡς πηλοῦ, κηροῦ, γύψου κλ. Κατὰ τὴν παράδοσιν πρῶτος ὁ Κερδίνθιος κεραμεὺς Διουτάδης ἐπλάσε καὶ ἔψησεν εἰκονικὰς παραστάσεις (ἀνάγλυφα). Ἡ ἐφεύρεσις τῆς ἀποτυπώσεως ἀνθρωπίνου μορφῆς διὰ γύψου ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Πλινίου εἰς τὸν Λυσίστρατον, ἀδελφὸν τοῦ Λυσίππου. Ὡς μέσον διακοσμήσεως τῶν οἰκιῶν ἡ γυφοπλαστικὴ ἦτο ἤδη τὸ πάλαι ἐν χρησίμῃ, ὡς ἀποδεικνύουσι διάφοροι ἐν Πομπηΐᾳ, Ῥώμῃ κλ. ἀνασκαφεῖσαι οἰκίαι. Κυρίως ἔμωε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ἀναγεννήσεως ἐχρησιμοποίησεν ἐν μεγάλῳ βαθμῷ τὰ ἐξ οἰκοῦ καὶ ἐκφυαλωμένου πηλοῦ (ἀργίλλου) πλαστικὰ ἔργα καὶ διὰ τὴν πάντων ἐν τῇ τεσκανικῇ σχολῇ. Τὴν σήμερον διὰ τὰς τοιαύτας διακοσμήσεις χρησιμοποιοῦνται ὡς ὕλικὰ στοῦχον (ἐξ ἀσβέστου καὶ γύψου), τερ-

ρακόττα, ψευδάργυρος, τσιμέντον κλ., ἅτινα ἐπιτρέπουσι τὸν πολλαπλασιασμὸν ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου. Ἐν τῇ κυρίως γλυπτικῇ ἡ πηλοπλαστικὴ κατέστη νῦν ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία δι' ἣν ὁ καλλιτέχνης σχεδιάζει τὰ ὑστερον εἰς μάρμαρον κλ. ἐκτελεσθησόμενα ἔργα.

Πλαταιαί. Ἀρχ. πόλις τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ Ν μέρει τῆς Βοιωτίας, κειμένη ἐπὶ ἀνδρῶν συνεχομένου μετὰ τῶν Β προβουνίων τοῦ Κιθαिरῶνος καὶ καταπίπτοντος ἀποτεμῶς πρὸς Β καὶ τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀσωποῦ. Τὸ κατ' ἄρχας ἦτο μέρος τοῦ συνδέσμου τῶν Βοιωτικῶν πόλεων. ἀπεχωρίσθη δὲ τούτου ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Θηβῶν καὶ ἐτέθη, ἐπειδὴ ἡ Σπάρτη δὲν ἐδέχθη αὐτὴν εἰς τὸν ὑπ' αὐτὴν σύνδεσμον, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἀθηναίων (510 π. Χ.) καὶ ἀπέδειξε τὴν εἰς αὐτοὺς πίστιν ἢ ἀναρχίως καὶ παραδειγματικῶς ἐν τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ (490), καθ' ἣν οἱ Πλαταιεῖς ἦσαν οἱ μόνοι σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων. Περὶφημος κατέστη ἡ πόλις διὰ τὴν ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς συμβῆσαν μάχην κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 479, καθ' ἣν κατετρωπώθησαν οἱ ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον Πέρσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὧν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Πausanias καὶ ἐξ ὧν ἐπρωταγωνίστησαν οἱ Σπαρτιάται. Ἐκ τῆς πλουσίας λείας ἰδρύθη ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὅστις παρὰ τὸν ἀρχαιότερον τῆς Ἡρας ἀπετέλει τὸ κύριον κόσμημα τῆς πόλεως. Ἡ δὲ ἀνάμνησις τῆς λαμπρᾶς νίκης διειτηρήθη καὶ διὰ τῆς κατὰ τετραετίαν μετ' ἀγῶνων τελομένης ἑορτῆς τῆς Ἑλευθερίας μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (427 π. Χ.) ἐκυριεύθη ἡ πόλις μετ' ἀνδρείαν ἀνίστασιν ὑπὸ τῶν ἡνωμένων Πελοποννησίων καὶ Θηβαίων καὶ πρὸς τιμωρίαν τῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πίστεως αὐτῆς κατεστράφη ἐντελῶς (ἐξαίρετομένων τῶν ναῶν) καὶ μόλις μετὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην (386) ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, τῷ δὲ 372 κατεστράφη ἐκ νέου ὑπὸ τῶν Θηβαίων. Οὕτω διέμεινεν ἐν εἰρεπίοις μέχρις Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ὅστις ὑπεστήριξε τοὺς ἀπογόνους τῶν παλαιῶν κατεσκόπων, εἰς οὓς ἦδη ὁ Φίλιππος ἀπέδωκε τὴν πατρίδα τῶν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην (338) εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς πόλεως. Ἐκτοτε ὑφίστατο αὐτὴ μέχρι τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, σώζονται δὲ καὶ νῦν σπουδαῖα μνημεῖα τῶν τειχῶν παρὰ τὸ χωρίον Κόκλα, ἐξερυννηθέντα ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς ἀρχαιολ. σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν. Πρβ. Waldstein, Discoveries at P. in 1890 (ἐν Papers of the Amer. School of Athens, 1892). [Α.Α.]

Πλατάνα. 1) Κώμη τῆς νήσου Σκοπέλου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Γλώσσης. Κεῖται κατὰ τὸ ΒΔ τμήμα τῆς νήσου, ἀπέχουσα 1 1/2 ὥρ. τῆς Χώρας Σκοπέλου. Κάτ. 1056. Προϊόντα ἔχει δημ. καρπούς, εἶνον, ἔλαιον, ὅπια καὶ σῦκα. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Θεραπυνῶν (Λακεδαιμόνους), 2 ὥρ. ΝΔ ἀπὸ Χρύσαφα, μετὰ 216 κατ.

Πλατάνα. Κώμη τῆς τοπαρχίας καὶ τῆς ἐπαρχίας Τραπεζούντος, κειμένη πρὸς Δ ταύτης ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου, ἔχουσα δὲ 2000 κατ. Εἶναι ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑρμώνασα.

Πλαταιάκι. Χωρ. τοῦ δήμ. Γλυππίας (Κυνουρίας), κείμενον ἐπὶ τοῦ Πάρωνος ὥρ. 1 ΒΔ τοῦ Παλαιχωρίου. Κάτοικοι 284.

Πλατανία. Χωρίον τοῦ δήμου Αὐλῶνος (Τριφυλίας), παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁθὴν τῆς Νέδας καὶ ὥρ. 1 1/2 ΒΑ ἀπὸ Σιδηροκάστρου. Κάτ. 409.

Πλατανιστός. Χωρίον τῆς Εὐβοίας ἐν τῷ δήμῳ Καρυστίας, κείμενον ἐπὶ τῶν ὑπαιρέτων τῆς Ὀχθῆς τῶν πρὸς τὸν πορθμὸν τοῦ Καστρέως νεοσυῶν, εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων πρὸς Δ τῆς Καρύστου. Κάτωθι τοῦ τοῦ ὑπόκειται ὁ ἐμύνημος ὁρμος. Κάτ. 1035.

Πλάτανος (Bot.), *Platanus* L. Πρότυπον γένος μικρᾶς οἰκογενείας Δικοτυληδόνων ἀπετάλων φυτῶν (Πλατανώδη, *Platanaceae*), εἰς ἣν ὑπάγεται καὶ τὸ γένος Ὑγρὰμβάρις (βλ. λ.), ἐν ὧν δὲ περὶ τὰ δένδα εἶδη ἅπαντα δενδρῶδη. Δύο εἰσὶ τὰ γνωστότατα εἶδη τοῦ γένους Π. ἥτοι α' Π. ἡ ὀριεντική (*P. orientalis* L., κοινῶς Πλατάνι), ὠραῖον καὶ μεγαλοκρεπὲς φυλλοβόλον δένδρον τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος, φυόμενον ἰδίως παρὰ τοὺς ποταμούς καὶ τὴν παραλίαν. Ὑπὸ Ὀμηροῦ ἐνομάζεται Πλατανίστος καὶ μνημονεύεται ἐν Ἰλιάδι Β, 307.

«Ἡμεῖς δ' ἄμφι περὶ κρήνην ἱερὰν κατὰ βομούς
ἔρδμεν ἀνάντοισι τελέσσας ἱνατόμβας
καλὴν ὑπὸ πλοτανίστῳ.»

Τοῦ ἱστορικοῦ τούτου δένδρου ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐτελέσθησαν αἱ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων ἐξ Αὐλίδος εἰς Τροίαν θυσίαι ἐσώζετο εἰσέτι ἡ μνήμη κατὰ τὴν Β' μ. Χ. αἰῶνα ὅτε ὁ Πανσανίας (ἐν Βειωτ. IV, 19, 7) περὶ αὐτοῦ ἔγραψε «Πλατάνου δὲ ἥς καὶ Ὀμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποίησατο μνήμην, τὸ ἔτι τοῦ ξύλου περιὲν φυλάσσειν ἐν τῷ νάφῳ» (ἐν Αὐλίδι). Ἱστορικῇ δ' ἐπίτῃς εἶναι μεγίστη πλησίον τοῦ Βουγιόχου δερὲ τοῦ Βασπόρου Π. ἥτις «τὰ ἐπτά ἀδελφία» (τουρκ. Γεδὶ καρδὰς) καλεῖται ἐπειδὴ εἶναι διηρημένη εἰς ἐπτά κορμούς, ὧν ὁ μέγιστος ἔχει 150 ποδῶν περιφέρειαν· ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦτο ἐστρατοπέδωσεν ὁ Geoffroy de Bouillon μετὰ τῶν σταυροφόρων του. Ἐν δὲ τῇ Ἀτ-

τικῇ φημίζονται διὰ τοὺς παχυτάτους κορμούς αὐτῶν αἱ Π. τῆς Χελιδονοῦς καὶ τῆς Κηφισίας· τῆς τελευταίας ταύτης ὁ κορμὸς ἔχει 32 ποδῶν περιφέρειαν· ἡ δὲ κόμη αὐτῆς 87 ποδῶν διάμετρον. β' Π. ἡ δυτική (*P. occidentalis* L.) ἐκ τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἡ συνήθως καὶ κατὰ προτίμησιν ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ ἐν παραδείσοις καὶ δενδρστοιχείαις θεραπευομένη. — Νεροπλάτανος ἐνομάζεται κοινῶς εἶδος Σφενδάμνου. (βλ. λ.).

Πλάτανος. 1) Κώμη τῆς Θεσσαλίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου κειμένη εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρ. ΝΑ τοῦ Ἀλμυροῦ ἐπὶ ὑψώσεως 450 ποδῶν, κατοικοῦμένη δὲ ἀλλοτε ὑπὸ 500-600 οἰκογενειῶν γεωργουσῶν τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀμρυσίου ποταμοῦ διαρροσμένας γαίας καὶ ὧν τὸ κυριώτερον εἰσόδημα εἶναι ὁ βῆμαξ. Κατὰ τὸ 1854 ἐπυρπολήθη ἐν μέρει ἡ κώμη αὕτη, κατὰ δὲ τὸ 1878 μετεβλήθη εἰς τέτραν ὑπὸ τῶν καταλαβόντων αὐτὴν βασιθεζούκων καὶ γκέκιδων. Μεταξὺ τοῦ Πλατάνου καὶ Ἀλμυροῦ κεῖται ὁ λόφος Κεφάλαισις ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου παρατηροῦνται ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ἀλίου (ἴδε Ἀλμυρός). Νῦν οἰκεῖται ὑπὸ 1089 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν. Ὁ δῆμος Π. (νομοῦ Λαρίσης) ἔχει 9 χωρία, ὧν πολυανθρωπότερα ἡ πρωτ. Π., Βρύνενα καὶ Κοκκιδόν. — 2) Κώμη τῆς Ἀιτωλίας καὶ ἔδρα τοῦ δήμου Προσχίου, κειμένη πρὸς Β τῆς Ναυπάκτου. Ἡς ἀπέχει ὥρ. 8. Ἐχει 965 κατ. Προϊόντα δημ. καρποί, ὄσπρια, οἶνος καὶ μέταξα. — 3) Χωρίον τοῦ δήμου Κραβίθου (Καλαβρύτων) καὶ χερσινῇ πρωτεύουσα αὐτοῦ. Ἐχει μετὰ τῆς Ἀνω Ποταμίας 629 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμου Θυρέας (Κυνουρίας). 345 ὥρ. ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ἔχον 375 κατ. — 5) Χωρ. τοῦ δήμου Φαρῶν (Πατρῶν) μετὰ 102 κατ., κείμενον ἐπὶ τῶν Β ὑψώσεων τοῦ Ὀλύνου καὶ ὥρ. 1 1/2 ΝΑ τῆς Χαλανδρίτσας. — 6) Χωρίον τοῦ δήμου Ὀλυμπίων (Ἠλείας), 1/2 ὥραν ΝΑ τοῦ Κρικευκίου, μετὰ 803 κατ. — 7) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀγρινίου τῆς Τριγωνίας, ἔχον 216 κατ. — 8) Χωρ. τοῦ δήμου Πυλίων, μετὰ 100 κατ.

Πλατάνου δῆμος τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχ. Καινοουργίου καὶ ἔχει 3824 κατ., πρωτεύουσάν δὲ τὸ ὁμών. χωρίον (175 κατ.). [Ν.Στ.]

Πλαταιά. Χωρ. τῆς Τήνου, ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμ. Πανόρμου, 1/2 ὥρ. Α τοῦ Πύργου. Κάτ. 232.

Πλάτεν (Αὐγ. κόμης Platen-Hallermund). Γερμανὸς ποιητής. γενν. 1796 ἐν Ἀδσβαχ. Ἦδη ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, κατὰ γινόμενος εἰς γλωσσολογικὰς καὶ φιλολογικὰς μελέτας, συνέγραψε Γαζέλας (βλ. λ.) κατὰ μίμησιν τῶν περσικῶν ὡς καὶ λυρικὰ

ποιήματα (1821). Εἶτα δὲ ἐδημοσίευσε καὶ δραματικά ἔργα, ὡς τὸ ἐπιγραφόμενον «Τὸ δολέβριον πηρούσιον», ἐν τοῖς ἑποίοις ἀνεδείχθη ἀριστοτέχνης τῆς γλώσσης καὶ πνευματώδης σατυρικός. Τῷ 1826 ἐπεχείρησε πλήρη ἐκδοσὴν τῶν ποιημάτων του, ἧτις ἐπανειλημμένως ἀνετυπώθη. Δράματά τινα, Ἱστορία τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως 1414-43 καὶ μέγα ποίημα Οἱ Ἀβασσίδαι ἦσαν τὰ τελευταῖα ἔργα του. Ζήσας ὡς ἐπὶ πλείστον ἐν Ἰταλίᾳ ἀπέθ. ἐν Συρακούσαις τῷ 1835. Ἡ δέξις του ἔγκειται κυρίως εἰς τὴν μεγάλην ὠθίσιν ἣν ἔδωκε τῇ γερμαν. φιλολογία ὡς πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν μορφήν, εἰσαγαγὼν πλείστα νέα μέτρα. [Μ.Γ.]

Πλατιάνα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλιφεύρας (Ὀλυμπίας), ὥρ. 1. 15' Δ τῆς Ζάχας, Κάτ. 433.

Πλατιάνα. Βλ. Λευκόχρυσος.

Πλατομαντέλα. Βλ. Νυμφαῖωδη.

Πλάτος γεω γ ρ α φ ι κ ὸ ν τόπου τινὸς καλεῖται ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡμερινοῦ, μετρουμένη διὰ μοιρῶν, λεπτῶν καὶ δευτερολεπτῶν ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου, ἢ ἀλλαις λέξεσι, τὸ εἰς μοῖρας μετρούμενον μέγεθος τοῦ τόξου τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου, ὅπερ περιλαμβάνεται μετὰ τοῦ τόπου, ὅπου περιλαμβάνεται μετὰ τοῦ ἡμερινοῦ καὶ τοῦ τόπου. Εὐνόητον ὅτι πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κείμενοι τόποι ἔχουσι τὸ αὐτὸ Γ. πλ. Αὐξάνει δὲ τὸ Γ. πλ. ἀπὸ 0 (Γ. πλ. τῶν ἐπὶ τοῦ ἡμερινοῦ τόπων) μέχρις 90° (Γ. πλ. τῶν πόλων) καὶ διακρίνεται εἰς Βόρειον διὰ τοὺς ἐν τῇ Βορείῳ ἡμισφαίρειῳ κειμένους τόπους καὶ Νότιον διὰ τοὺς ἐν τῇ Νοτίῳ. Πρβλ. Μήκος γεωγραφικόν.

Πλατυρθά. Χωρ. τῆς Ἰθάκης ἐν τῷ δήμῳ Πλουκτορίων, ἔχον 128 κατ. [Μ.Σ.]

Πλάτσα. Κώμη τῆς ἐπαρχ. Οἰτύλου καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Λεύκτρου. Κεῖται ὥρ. 5 Β τῆς Ἀρεσπόλεως καὶ 45' ἀπὸ τῆς πρὸς Δ παραλίας. Κάτ. 754.

Πλάττεν λίμνη. Ἡ μεγίστη λίμνη τῆς Οὐγγαρίας, κειμένη μετὰ Δράβα καὶ Δουνάβεως, ἔχουσα δὲ μήκος 75 καὶ πλάτος 11-15 χμ., ἐπιφάνειαν δὲ 890 τχμ.

Πλατυέλιμνοες. Μία τῶν τάξεων τῶν Σκυληῶν περιλαμβάνουσα τοὺς ἔχοντας σῶμα πλατὺ σχετικῶς πρὸς τὸ πάχος αὐτοῦ. Τύπος αὐτῶν εἶναι αἱ Ταινίαι (βλ. λ.).

Πλατυόφθαλμος. Βλ. Ἀντιμονίτης.

Πλατυρραμφὴ πτηνός. Βλ. Νησιδαί.

Πλατύρρινες. Βλ. Ἀνθρώπος (τ. Α' σ. 921).

Πλατύστομα. Χωρ. τῆς Λευκάδος, ἐν τῷ δήμῳ Καρυᾶς, ἔχον 274 κατ. [Μ.Σ.]

Πλατύστομον. Κώμη τῆς Φθιώτιδος ὑπαγομένη εἰς τὸν δήμ. Μακρυκώμης καὶ κειμένη κατὰ τὰς κατωτέρας Ν ὑπορείας τῆς Ὀθρύος καὶ 1/2 ὥρ. Β τοῦ Βαρυμπόσι. Κάτ. 409.

Πλάτων. Ὁ παρὰ τὸν Ἀριστοτέλην μέγιστος τῶν Ἑλλήνων φιλόσοφος, γενν. 427 π. Χ. ἐν Ἀθήναις, υἱὸς Ἀρίστωνος καὶ Περικτιόνης. Καταγόμενος ἐξ εὐγενεστάτου οἴκου, πατρόθεν μὲν ἐκ τοῦ Κέρου, μητρίθεν δ' ἐκ τοῦ Σόλωνα, ἔτυχε καλίστης σωματικῆς καὶ πνευματικῆς μορφώσεως καὶ πλήρους ἀναπτύξεως τῆς μεγάλης αὐτοῦ διανοίας. Κατὰ τὴν νεότητά του ἡσχολεῖτο καὶ περὶ τὴν πείσιν, ἀλλ' ὅτε, εἰκοσαέτης τὴν ἡλικίαν, προσεκολλήθη εἰς τὸν Σωκράτη, ἔτριψεν εἰς τὸ πῦρ καὶ διδουράμβους καὶ τραγωδίας καὶ μέλη. Παρέμεινεν ὅμως καὶ ἅπαντα τὸν βίον ποιητής, ὡς ἐκφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ κάλλους τοῦ λόγου, τῆς χρήσεως εἰκόνων καὶ μύθων καὶ τῆς σκηνηκῆς τῶν διαλόγων αὐτοῦ περιβολῆς. Ἀλλ' ἰδιαίτατα εἰς τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ διαμόρφωσιν ἐπέδρασεν ὁ Σωκράτης, εἰς οὗ τὴν διάνοιαν παντὲς ἄλλου βαθύτερον εἰσέδυσεν ὁ Π. δι' ὀκταετοῦς οἰκιστάτης μετ' αὐτοῦ ἀναστροφῆς. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου ἀπελθὼν τῶν Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Μέγαρα πρὸς Εὐκλείδην, τὸν ἄλλοτε συμμαθητὴν του καὶ ἱερῶν τῆς Μεγαρικῆς σχολῆς. Ἐντεῦθεν περιῆλθε τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κυρήνην, ὑποστρέψας δὲ εἰς Ἀθήνας ἡσχολήθη ἐπὶ ὀκταετιᾷ διδάσκων καὶ συγγράφων ἐν στενῷ κύκλῳ. Περὶ τὸ 388 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐσπούδασε τὴν ἀκμαζούσαν τότε ἐκεῖ Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν καὶ συνεσχέτισθη μετὰ τῶν ἐπιφανεστάτων Πυθαγορείων Ἀρχύτα καὶ Ταραντίνου καὶ Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ, οὗ τὸ ὄνομα φέρει καὶ εἰς τῶν πλατωνικῶν διαλόγων. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ διατριβὴν ἦλθεν εἰς τὴν αὐτὴν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου τυράννου τῶν Συρακουσῶν, ὅπου τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔτυχε καλῆς ὑποδοχῆς, μετ' ὀλίγον ὅμως δυσηρέστησε τὸν τύραννον διὰ τῆς παρρησίας του καὶ περὶ δόθη, ὡς λέγεται, ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Σπαρτιατὴν πρεσβυτὴν Πόλλιν, ὅστις τὸν ἐπώλησεν ὡς δούλον. Λυτρωθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρηναίου Ἀνικέριος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἔδρυσε τακτικὴν σχολήν, τὴν λεγ.μ. Ἀκαδημίαν (βλ. λ.). Πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἐξέτασε καὶ μαθηματικά, ὧν ἦτο βαθὺς γνώστης. Πληθὺς ἀνθρώπων πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας συνέρρεε πρὸς ἀκρόασιν αὐτοῦ, ἐν οἷς μνημονεύονται στρατηγοὶ καὶ πολιτικοί, ὡς ὁ Χαβρίας καὶ ὁ Δημοσθένης. Ἀπέχων πάντοτε τῆς τύρβης τοῦ δημοσίου βίου, πε-

ριωρίζετο εἰς τὴν διδασκαλίαν, καθ' ὅσον ἐν Ἀθήναις τότε δὲν εὗρισκε κατάλληλον ἑδαφος πολιτικῆς δράσεως. Τοιαύτην ὁμοίως εὐκαιρίαν ἐνέριπεν ὅτι εὗρεν ἐν Συρακούσαις, ὅπου θανόντος Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου προσελήθη τῇ προτροπῇ τοῦ Δίωνος ὑπὸ τοῦ διαδόχου ἐκείνου Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. Ἐν τοῦτοις ἡ ἐλπίς του, ὅτι ἔμελλεν ἐκεῖ νὰ πραγματοποιῇ τὸ ἰδεώδες τῆς Πολιτείας αὐτοῦ, ἐματαιώθη. Ἐπανεληθὼν δὲ ἐκεῖ πάλιν μετὰ τινα εἴτη (361 ἢ 360) περιήλθε διὰ τὸ καχύποπτον τοῦ τυράννου εἰς προφανῆ κίνδυνον, ἐξ οὗ ἐσώθη ὑπὸ τοῦ Ἀργύτου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὁ Π. διήγγε τὸν βίον ἐν Ἀθήναις ἐν ἀδιαλείπτῳ ἐπιστημονικῇ δράσει, ἀπέθανε δὲ τῷ 347 τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων του καὶ ἐτάφη ἐν τῇ Κεραμεικῇ παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐνθα ἐσώζετο ὁ τάφος αὐτοῦ μέχρι τοῦ Παυσανίου.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Π. περισώθησαν ἡμῖν πάντα, ἀλλὰ μετὰ τῶν γνησίων συγκατεμίχθησαν καὶ οὐκ ὀλίγα νόθα. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρουσι 42 διάλογοι, 13 ἐπιστολαὶ καὶ ἀριθμὸς τις «ἔρων». Εἰς τοὺς διαλόγους κατατάσσεται καὶ ἡ Ἀπολογία, ἣν καὶ δὲν φέρει διαλογικὴν μορφήν· εἰς ἅπαντας δὲ κύριον πρόσωπον ἀποτελεῖ ὁ Σωκράτης. Ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς τῆς πρώτης περιόδου εἶναι καὶ τὸ περιεχόμενον καθαρῶς Σωκρατικόν, ἐνωρὶς δὲ ὁ Π. προσέβη πέραν τῶν ἰδεῶν τοῦ διδασκάλου τοῦ, χρησιμοποιοῦσας μεγαλοφυῆς πᾶσας τὰς ἰδέας ἃς ἡδυνήθη νὰ περισθῇ ἐκ τῶν παλαιότερων φιλοσοφημάτων καὶ συνενώσας ταῦτα εἰς μεγάλην τινα κεντρικὴν ἐποπτείαν, ἣν προσπαθεῖ ὁλονέν διὰ νέων καὶ ἐνίοτε γιγαντιαίων ἐμπνεύσεων νὰ τελειοποιήσῃ ἐπιστημονικῶς. Συγχρόνως ὅμως οἱ διάλογοι τοῦ Π. εἶναι ἔργα ποιητικῆς τέχνης μεγίστης ἀξίας, διακρινόμενοι ἐπὶ λεπτοτάτῃ, πολλὰν μάλιστα λίαν περιπλόκῃ, οἰκονομίᾳ καὶ ἀπαρμιλλῇ πλαστικότητι, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι κλασικωτάτη καὶ τὸ ὅρος χαριέστατον. Ὁ Π. ὑπῆρξε μέγας ποιητὴς καὶ ἐξοχὸς φιλόσοφος ἑμῶν. Ἐκ τῶν διαλόγων ἡδὴ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφέροντο ὡς νόθοι 7, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν πολλοὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῶν θεωροῦνται ὡς μὴ Πλατωνικαί, ἂν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὑπάρχει μεγάλη διαφορά τῶν γνώμων. Φαίνεται ὅτι οὐδεὶς τῶν διαλόγων συνεγράφη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους (399) καὶ ὅτι αἱ ἀντιφάσκουσαι εἰς τοῦτο μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων δὲν ἔχουσι θετικὰς βάσεις. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐποχὴν τῆς συγγραφῆς ἐκάστου, πολὺ ὀλίγα δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἰπωμεν, καὶ δὴ ὅτι ἡ Ἀπολογία, ὁ Κρίτων καὶ ὁ Φαίδων ἐγράφησαν μετὰ τὸ 399, ὁ Μένων ὀλίγον μετὰ τὸ 395, τὸ Συμπόσιον

ὀλίγον μετὰ τὸ 385, οἱ Νόμοι καὶ ὁ Τίμαιος μετὰ τὴν Πολιτείαν, ὁ Σοφιστής καὶ ὁ Πολιτικός μετὰ τὸν Θεαίτητον, οὗτος μετὰ τὸ 392 καὶ ὁ Εὐθύδημος μετὰ τὸν Φαῖδρον. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς φιλοσοφικῆς μεθόδου διηρέθησαν οἱ διάλογοι ἢ τὸ πάλαι εἰς τὰς τάξεις τῆς πειραστικῆς καὶ τῆς γνωριστικῆς φιλοσοφίας· οἱ τῆς πρώτης στρέφονται περὶ τὴν ζήτησιν (ἐξ οὗ καὶ ζητητικοί) ἔρου τινὸς ἢ ὅλλου φιλοσοφικοῦ προβλήματος, ὡς ἐπὶ πλείστον ἄνευ θετικῶ ἀποτελεσμάτων· τοῦναντίον δὲ οἱ τῆς δευτέρας τάξεως διδουσι τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως. ὑποδιαιροῦνται δὲ εἰς φυσικοὺς, λογικοὺς, ἠθικοὺς καὶ πολιτικοὺς διαλόγους. Ἐν γένει δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ τῆς πρώτης τάξεως, ὡς οἱ Λύσις, Λάχης, Μένων, ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς συγγραφικῆς ἐργασίας τοῦ Π., οἱ δὲ τῆς δευτέρας, ὡς ἡ πολιτεία ὁ Τίμαιος καὶ οἱ Νόμοι, εἰς τὴν μετεγενεστέραν, τῆς ὁριμότητος, εἰς τὴν ὅμως καὶ οἱ ζητητικοὶ Πολιτικός καὶ Παρμενίδης πρέπει νὰ καταταχθῶσι.

Οἱ ἐν Σωκρατικῷ πνεύματι γεγραμμένοι διάλογοι εἶναι 8 : Ἀπολογία τοῦ Σωκράτους, ἄνευ ῥητορικοῦ πάθους, ἀλλὰ μετ' ἀπαρμιλλῶν ἡθους καὶ τῆς ἀφελείας ἐκείνης ἥτις εἶναι ἡ καλλίστη μαρτυρία τῆς ἀσπίλου συνειδήσεως. Κρίτων, ἀπολογία τῆς ἀρνήσεως τοῦ Σωκράτους νὰ σωθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Εὐθύφρων, περὶ τοῦ ὅσιου καὶ εὐσεβοῦς, μὴ καταλήγων εἰς θετικόν τι πόρισμα τῆς ἐρεύνης. Ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ὁ διάλογος ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τετραλογίας, τῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν διαλόγων Εὐθύφρωνος, Ἀπολογίας Κρίτωνος καὶ Φαίδωνος, διότι οὕτως εἰπεῖν εἰσάγει εἰς τὴν περὶ Σωκράτους τραγῳδίαν. Λύσις, διάλογος νεανικοῦ κάλλους καὶ μετὰ πλουσίας μιμικῆς διακοσμήσεως, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξετάζεται ἡ φιλία ἢ μᾶλλον τὸ ζήτημα πῶς νὰ φέρηται τις πρὸς τὰ παιδικὰ του, δὲν εἰρίσκειται δὲ ἡ θετικὴ ἀπάντησις. Χαρμίδης, ἐν τῷ ὁποίῳ ζητεῖται ὁ ὀρισμὸς τῆς σωφροσύνης. Λάχης, διάλογος, στρεσόμενος περὶ τὸν ὅρον ἀνδρεία, Ἰππίας ἐλάττων, ὁ ἀπλούστερος καὶ ὁ πλέον ἀσχημάντος τῶν διαλόγων τοῦ Π., ἴσως καὶ ὁ ἀρχαιότερος, ἐξετάζων τὸ ζήτημα ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς ἢ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶναι ὁ βελτίων. Ἴων, τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἀξίας τοῦ «Λάχης»τος, ἀπευθυνόμενος κατὰ τῆς φιλαύτου τάξεως τῶν βαψιδῶν.

Οἱ μεγαλύτεροι διάλογοι τῆς μεταβατικῆς περιόδου, ἐν οἷς ὁ Π. τοῦτο μὲν διευκρινεῖ τὴν θέσιν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Σωκράτους ἀπέναντι τῶν σοφιστῶν, τοῦτο δὲ διδῆσι σημαντὰ φιλοσοφικῆς σκέψεως βαίνουσας πέραν τῶν Σωκρατικῶν ἰδεῶν, εἶναι : Γοργίας,

ἀπειθυνόμενος κατὰ τῆς δοκητιστοφίας τῶν ῥητοροδιδασκάλων, οὗς ἀντιπροσωπεύει ὁ Γοργίας. Μένων, στρεβόμενος περὶ τὸ ζήτημα ἂν ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὸν τι. Πρωταγόρας, ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Π., διάλογος ἐξετάζων τὴν οὐσίαν τῆς ἀρετῆς ἐν γένει. Φαίδρος, ἐπίσης θαυμάσιον ἔργον, περιέχον κρίσιν μηδαμινοῦ λόγου τοῦ ῥήτορος Λυσίου (βλ. λ.) περὶ ἔρωτος καὶ πραγματείας αὐτοῦ τοῦ Π., ἐν ᾗ ὁ ἔρως ἐξηγεῖται ὡς ὁ πόθος τοῦ κατ' αὐτὸ καλοῦ καὶ τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν. Κρατύλος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐρευνᾶται τὸ περιληγμένον θέμα τῶν σοφιστῶν περὶ τοῦ ἂν ἐκ φύσεως ἢ ἐκ θέσεως κατέχωμεν τὴν γλῶσσαν. Εὐθύδημος, εὐθυμοῦς σάτυρα κατὰ τῆς ματαιότητος τῶν ἐριστικῶν. Φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς, ἐν τῶν συγκινητικωτάτων ἔργων τοῦ Π., ὑπόθεσιν ἔχον τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. ἥ ἡ ἀπόδειξις συνδέεται μετὰ τῆς πλατωνικῆς θεωρίας τῆς γνώσεως ὡς ἀναμνήσεώς τινος. Συμπόσιον, ἴσως τὸ χαριέστερον καὶ τεχνικώτερον ἔργον τοῦ Π., ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξετάζεται μὲν τὸ φιλοσοφικὸν θέμα περὶ ἔρωτος, ἐκθειάζεται δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Σωκράτους καὶ ἡ ἀγνή σχέσις αὐτοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του. Θεαίτητος, διαλεκτικὸς διάλογος περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἔργον μεγάλης φιλοσοφικῆς ἀξίας. Ἐν τοῖς οὐκ ἐπινοητοῖς διαλόγοις ἀναπτύσσει ὁ Π. τὴν ἰδίαν του φιλοσοφικὴν διδασκαλίαν κατὰ θετικὸν τρόπον, διατηρεῖ δὲ ἐκ τῆς προγενεστέρως περιόδου μόνον τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν. Ἡ Πολιτεία, ἥτις διήρηται εἰς 10 βιβλία, εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ μέγιστον ἔργον του, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκθέτει τὰς περὶ τῆς καλλίστης πολιτείας ἰδέας του. Καθ' ἃ λέγουσιν οἱ ἄρχαιοι, ὁ Π. ἐργάσθη 20 ἔτη ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτῆς. Ὁ Τίμαιος εἰς πραγματεύεται περὶ τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, εἶναι δὲ πόρισμα τῶν περὶ τὴν πυθαγόρειον φιλοσοφίαν μελετῶν τοῦ Π. Ὁ Κριτίας, διάλογος μείνας ἀτελής, περιέχει περιγραφὴν μεγάλου κράτους ἐπὶ τῆς Ἀτλαντίδος, οὗ ἡ δύναμις κατασυντρίβεται ὑπὸ μικρᾶς πολιτείας διοργανωμένης κατὰ τῆς ἰδέας τοῦ Π. Ὁ Σοφιστής καὶ ὁ Πολιτικός, στρέφονται περὶ τὴν ὁρίσμεν τῶν δύο τούτων ἐννοιῶν, ὅστις ζητεῖται νὰ εὐρεθῇ διὰ τῆς μεθόδου τῆς διαιρέσεως τοῦ γένους εἰς τὰ εἶδη. Ὁ Παρμενίδης ἐν τῷ πρώτῳ μέρει περιέχει ἐπίκρισιν τῆς περὶ ἰδεῶν διδασκαλίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μελετῶν περὶ τοῦ ἐνιαίου καὶ τοῦ πολλαπλοῦ φαίνεται ὅτι ὁ Π. ἐπρόκειτο νὰ συγγράψῃ καὶ τρίτον μέρος πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἐν τῷ Φιλήβῳ ζητεῖται ἡ οὐσία τῆς εὐδαιμονίας, τίθεται δὲ ὡς ἀπορρονωτικὸς λίθος τῆς περὶ ἰδεῶν διδασκαλίας, τὸ αὐτάγαθον. Οἱ Νόμοι εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ

συγγραφέως, ὅστις ἐν αὐτῷ ποιεῖ παραχωρήσεις τινὰς ὡς πρὸς τὰς ἄλλοτε ἀσθησιμότητας περὶ πολιτικῆς ἀξιώσεως του καὶ μᾶλλον πλησιάζει πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν κατὰστασιν.

Νέθα ἔργα φερόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Π. εἶναι ἀναμφιβόλως οἱ διάλογοι Ἀξίλογος, Περὶ δικαίου, Περὶ ἀρετῆς, Δημόδοκος, Σίμφος, Ἐρυξίας καὶ Ἀλκυών. Ἐκτὸς τούτου ὑπὸ τῆς νεωτέρας κριτικῆς θεωροῦνται ὡς ὑποκίτοι καὶ οἱ: Θεάγης, ὅστις εἶναι ἄστροχος μίμησις τοῦ Ἀλχρητος, Ἀλκιβιάδης α', ὅστις περιέχει εἰκόνα καλοῦ ἄρχοντος, καὶ Ἀλκιβιάδης β', ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπαινεῖται τὸ ἔθιμον τῶν Λανεδαίμωνιων γὰς ζητῶσι παρὰ τῶν θεῶν ἀπλῶς τὸ ἀγαθόν, Ἰππίας μετὰ ζῶν, οὕτως εἰπεῖν συμπληρωτικῶς τοῦ Πρωταγόρα διακομωδοῦσα ἐπιτυχέστατα τοὺς Σοφιστάς, Ἰππαρχος, ὑπόθεσιν ἔχων τὸ εἶναι τοῦ φιλοκερδοῦς, Μενέξενος, λόγος πρὸς τιμὴν τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων, Ἀντερασταί, Κλειτοφών, Ἐπινόμις καὶ Μένων.

Σύμφωνα δὲ, ὡς εἵπομεν ἄνω, καὶ 13 ἐπιστολαὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Π., ἡ μᾶλλον 12, καθ' ὅσον ἡ πρώτη ἀπειθύνεται ὑπὸ τοῦ φίλου του Δίωνος πρὸς τὸν Διονύσιον. Ἀφορῶσι δὲ αὗται ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰς τὰς μετὰ τῶν δυναστῶν τῆς Σικελίας σχέσεις τοῦ Π. καὶ ἄλλα ζητήματα. Περὶ τῆς γνηριότητος αὐτῶν οἱ φιλόλογοι εἶναι διηρημένοι· ὁ Κρίστ διατείνεται ὅτι τοῦλάχιστον ἡ 13ῃ ἡ περιέχουσα σπουδαιότητας εἰδήσεις περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Π. εἶναι ἀναμφιβόλως γνησίαι, ἂν καὶ περιέχει ξέναν προσθήκην.

Διὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν μελέτην τῶν ἔργων τοῦ Π. ἐφρόντισε πρὸ πάντων ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσα Ἀκαδημία (βλ. λ.). Ἐνθὺ δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς τὰ περὶ Π. ἔργα περιωρίζοντο εἰς βιογραφικά καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων ἤρξατο ἡ περίοδος τῶν ἐξηγητικῶν καὶ ἐρμηνευτικῶν συγγραμμάτων, οἷον συλλογῶν χωρίων δυσερμηνεύτων, γλωσσῶν (βλ. λ.) ὡς καὶ ὑπομνημάτων καὶ εἰσαγωγῶν. Οὕτως ἰδιαίτερα λεξικά διὰ τὸν Π. συνέταξαν ὁ Ἀρποκρατῆς, ὁ Δίδυμος Ἀρεῖος, ὁ Βοήθιος, Θεόδωρος Σμυρναῖος καὶ ὁ Τίμαιος, ἐρμηνευτικὰ ἔργα ὁ Ποτάμιος καὶ ὁ Καλλίστιος (μὴ σωζόμενα), πρὸς δὲ ὁ Ἑρμείας, ὁ Πρόκλος, ὁ Ὀλυμπιόδωρος, ὁ Ἀλβινός κ.κ. Ἐκ τῶν ἐκδόσεων ἀξιωμακτικῶν εἶναι ἡ πρώτη, παρὰ Ἀλδῶ 1513, καὶ ἡ τοῦ Στεφάνου 1578, κριτικὴ ὑπὸ Ἰμ. Βέκκερ (11 τ. Λονδίνῳ 1826), ὑπὸ Βάιτερ, Ὁρελίου καὶ Βίγκελμαν (2 τ. Τυρὶνῳ 1842) καὶ κυρίως ὑπὸ Schanz (Λειψία), μὴ ἀποπερατωθεῖσα. Μετὰ λατινικῶν ἐρμηνευτικῶν σχολίων ἐξέδωκε τὰ ἔργα ὁ Σταλδούρι (10

τ., νέα ἔκδ. ὑπὸ Βέλαβ)· πρὸς τοῦτοις ὑπάρχουσι πλείοται ἔκδ. διαλόγων, τινῶν χωριστά, λεξικὸν δὲ ἰδιαίτερον ὑπὸ "Αστ (3 τ. Δψ. 1838).

Ἡ πλατωνικὴ φιλοσοφία διαιρεῖται κατ' οὐσίαν, εἰ μὴ κατὰ τύπον, εἰς διαλεκτικὴν, φυσικὴν καὶ ἠθικὴν. Τῆς ἐκθέσεως ὁμοῦς τοῦ πλατωνικοῦ συστήματος κατὰ τὴν τοιαύτην τριχοπερίαν δέον νὰ προταγῇ ἡ προπαιδευτικὴ θεμελίωσις αὐτοῦ, καθόσον τὸ προπαιδευτικὸν στοιχεῖον καταλαμβάνει τὴν μέγιστον χῶρον τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ συγγραμμάτων, ἐπανέρχεται δὲ καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα συγγραφεῖσι. Ὁ Π. κατὰ πρῶτον διακρίνει τὴν ἐπιστήμην τῆς δόξης. Ἡ γνῶσις (ἐπιστήμη) εἶναι πάντοτε ἀληθής, ἡ δόξα δὲ δύναται νὰ εἶναι ἐπ' ἴσης ἀληθὲς καὶ ψευδής, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὀρθὴ δόξα ἴσταται ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀμαθείας. Ἡ φιλοσοφικὴ μόρφωσις τοῦ ὑποκειμένου ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ τοῦ ὄντος, αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ. Ὁ τὸ πρῶτον τρεπόμενος εἰς τὴν θεωρίαν αὐτοῦ τοῦ ὄντος αἰσθάνεται ἄλλως ὥς ὅ τὸ πλείστον τοῦ βίου ἐντὸς σκοτεινοῦ σπηλαίου διελλύν, αἴνης δὲ στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· ὁ ἐθισθεὶς νὰ θεάται τὸ ὄν διὰ τοῦ λυκαυγοῦς φωτός τοῦ ἑρατοῦ κόσμου κατὰ πρῶτον θέλει βαδίσῃ ψηλαφητῶς, ἀλλὰ δὲν ἐπιταί ἐκ τούτου ὅτι πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις τὴν γνῶσιν τοῦ ἀπελότου, ἀλλὰ βαθμυρδὲν νὰ προβιβάσῃται εἰς αὐτήν. Προκαταρκτικὰ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς φιλοσοφικῆς μερλώσεως εἶναι αἱ ἐπιστήμαι αἱ παριστώσαι τὰς ἐννοίας ὑπὸ αἰσθητικῆν μέρφην, τοιούτων αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστήμαι, ἡ μηχανική, ἡ ἀστερονόμελα καὶ ἡ ἀκουστική. Ἡ φιλοσοφία δὲν εἶναι μία ἐκ τῶν ἐπιστημῶν, ἀλλ' ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐπιστήμη. Ῥίζα δ' αὐτῆς εἶναι ὁ πέθος ὃν αἰσθάνεται ἐν τῇ γήινῳ τοῦτω βίῳ ἡ καταπεσούσα ψυχὴ ὅπως ἐνερῇ εἰς τὰ καλὰ θεάματα τὰ πρότυπα, ἅτινα ἐθεάτο ἐν τῇ προτέρᾳ αὐτῆς καταστάσει, ὁ ἔρω δὲ ἡ ὁρμὴ τοῦ ὄντητος πρὸς τὸ ἀνυψώσαι ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀθανασίαν, ἥτις ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὰ νοητά, ἀπὸ τῶν ἐπὶ μέρους εἰς τὰ καθόλου προβαίνουσα ἐπιτυγχάνει τοῦ ἰδίου αὐτῆς σκοποῦ ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ παραστάσει τῆς ἰδέας.

Εἰς γνῶσιν τῶν ἰδεῶν ἄγει ἡ διαλεκτικὴ ἡ νόστις. Κυριολεκτικῶς ἡ λέξις «διαλεκτική» σημαίνει τὴν διαλογικὴν καὶ δι' ἐρωταποκρίσεων ἀνάπτυξιν γνῶμῶν, ἀλλὰ κατὰ Π. ἡ τέχνη τοῦ ὀρθῶς διαλέγεσθαι εἶναι σύναμξ καὶ ἡ τοῦ ὀρθῶς νοεῖν. Το ἔργον δ' αὐτῆς εἶναι διπλοῦν, ἡ σύνθεσις τῶν ἐννοιῶν (συναγωγή) καὶ ἡ κατάταξις (διαίρεσις, τέμνειν). Ἐνφ' ὁ Σωκράτης ἀπεφάνετο ὅτι μόνη τῶν ἐννοιῶν ἡ γνῶσις παρέχει ἀληθῆ γνῶσιν, ὁ

Π. χωρεῖ περαιτέρω πρὸς τὴν ἀξίωσιν, ὅτι μόνον τὸ ἐν ταῖς ἐννοίαις νοούμενον, οἱ τύποι τῶν ὄντων, αἱ ἰδέαι, εἶναι ἀληθῆ καὶ ἀρχικά ὄντα. Ἡ ἀλήθεια τῶν ἡμετέρων δόξων ἐξορτάται, ὡς λέγει καὶ Ὁ Παρμενίδης, ἐκ τῆς πραγματικότητος τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν, ὥστε ἡ πραγματικότης τῶν ἰδεῶν εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐπιστημονικῆς νοήσεως. Ἐπειδὴ δὲ (ὡς ἐδείξεν ὁ Ἡράκλειτος) παντὶ αἰσθητῶν ὑποκείται εἰς ἀδιάλειπτον μεταβολήν, οὐδεμίαν τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ παρίστησι καθάραν καὶ πλήρη, μόνον δ' ἐκεῖνο δύναται νὰ εἶναι μόνιμον, ἑαυτῷ ὁμοῖον καὶ παντὸς ἑτέρου ἀμειγές, ὅπερ ἀληπτον ἐν διὰ τὴν αἰσθητὴν γνωρίζεται διὰ μόνης τῆς νοήσεως, ἡ οὐσία δὲ ἡ ἀληθὴς τῶν πραγμάτων. Ταύτην δὲ βλέπει ὁ Π. ἐν τῇ μορφῇ, τῇ «εἰδεί», τῇ «ιδέᾳ» αὐτῶν, ἐν τῇ γενικῇ, ὅπερ ὑπάρχον κοινὸν ἐν σειρά τινι τῶν καθ' ἕκαστα ὄντων ἀποτελεῖ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἐννοίαν καὶ εἶναι το αἰτίον πρότυπον τῶν κατὰ μετοχὴν αὐτοῦ ὑπαρχόντων πραγμάτων, κε, ὡρισμένων ἀπὸ τούτων καὶ ὁρατὸν διὰ τοῦ νοῦ μόνον. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, διότι αἱ ἰδέαι εἶναι «γνωριστά» (ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης), οὐσίαι ἰδία, ἐκτὸς τῶν ἀτομικῶν ὄντων ὑπάρχουσαι, εἶναι καὶ τὸ μόνον ὄντως καὶ ἀρχικῶς ὄν, εἰς ὃ ἐφείλει τὴν ἑαυτοῦ πραγματικότητα παντὶ γιγνόμενον καὶ μεταβαλλόμενον. Καὶ νομαζονται μὲν «οὐσία», τὸ «ὄντως ὄν», ὃ ἔστιν ὄν, τὸ καθ' ἑαυτὸ ὄν ἢ τὸ καθ' αὐτὸ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ «ἐνάδες» ἢ «μονάδες», καθ' ὅσον ἐκάστης τάξεως πραγμάτων μία μόνη ἰδέα ὑπάρχει. Ἰστανται λοιπὸν ἀπέναντι μὲν τοῦ πολλαπλοῦ τῶν πραγμάτων ὡς τὸ ἐνιαῖον, ἀπέναντι δὲ τοῦ μεταβλητοῦ αὐτῶν ὡς τὸ ἀμετάβλητον· τὸ ὄν ὁμοῦς τοῦτο παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐνότητα ἔχει καθ' ἑαυτὸ πολλαπλότητα ἰδιοτήτων, διὸ καὶ παρ' ἐκάστη ἐννοία πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μετὰ τίνων ἄλλων δύναται αὕτη νὰ ἐπικεινωμένη καὶ μετὰ τίνων οὐκ. Ἐν τῇ Φαίδωνι δὲ χαρακτηρίζει τὰς ἰδέας ὡς τὰς αἰτίας. δι' ἃς ἕκαστον γίνεται, ὅτι εἶναι. Ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα εἶναι ἡ αἰτία πάσης τελειότητος, οὐσίας καὶ γνώσεως, συμπίπτει δὲ τῷ ἀγαθῷ ὁ θεῖος νοῦς. Ἐπειδὴ αἱ ἰδέαι ἢ τὰ εἶδη οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ αἱ αὐτοτελεῖς μεταφυσικαὶ ὑποστάσεις νομοποιηθεῖσαι γενικαὶ ἐννοιαί, διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουσιν εἰδῆ πάντων ὅσα δύναται ν' ἀναχθῶσιν εἰς γενικὴν ἐννοίαν· διὸ καὶ εὐρίσκουμεν παρὰ Π. εἶδη πάντων τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ βραδύτερον ὁ ἴδιος περιώριζεν αὐτὰ ἐπὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων. Πάντα δὲ τὰ εἶδη ταῦτα εὐρίσκονται πρὸς ἀλλήλα ἐν ὁρισμένῃ σχέσει, ἥς ἡ συστηματικὴ ἐκθεσις εἶναι τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης· ἐν τούτοις τοιαύτην δὲν ἀπεπειράθη ὁ Π.

καὶ μόνον περὶ τῆς κορυφαίας τῶν ἰδεῶν ἐξεφράσθη, ἣν καλεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ.

Μετὰ τῆς θεωρίας τῶν εἰδῶν συνδέεται ἡ φυσικὴ τοῦ Π. Ἄν τὸ εἶδος εἶναι ἐν, ἀμετάβλητον καὶ τελεία οὐσία. τὰ ὑπ' αὐτὸ ὑπαγόμενα πράγματα εἶναι πολλά, γεννητά, φθαρτά καὶ ἐν διηνεκεί μεταβλητὰ διατελοῦντα, ταλαντεύόμενα μεταξὺ ὄντος καὶ μὴ ὄντος. Τοῦτο ἐξηγεῖ ὁ Π. ἐκ τοῦ ὅτι τὰ αἰσθητὰ ὄντα ἐν μέρει μόνον κατὰγονται ἐκ τοῦ εἶδους, κατὰ τὰ λοιπὰ ὁμῶς ἐξ ἐτέρας τινὲς ἀρχῆς, ἥτις εἶναι διάφορος ἐκείνου καὶ ἥς ἡ οὐσία ζητητέα ἐν τούτῳ ὅπερ διακρίνει τὸ κατ' αἴσθησιν φαινόμενον ἀπὸ τοῦ εἶδους· τοῦτο ὅμως δύναται νὰ νοηθῇ μόνον ὡς ἀπειρον, ὅπως μεταβλητόν, μὴ ὄν καὶ ἀγνώριστον, ὅπερ εἶναι ἡ ὕλη, οὐχὶ ἡ τὴν χώραν πληροῦσα, ἀλλ' ὁ χώρος αὐτὸς ὁ παρεχὼν ἔδραν πᾶσι τοῖς γινομένοις. Τὰ σώματα σχηματίζονται, μερῶν τινῶν τοῦ χώρου λαμβανόντων τὰς μορφὰς τῶν 4 στοιχείων. Ὅτι δὲ τὸ ἐξ αὐτῶν γεννῶνται τοιοῦτο τρόπον τὰ σώματα δὲν εἶναι σωματικὴ ὕλη, φαίνεται σαφῶς ἐκ τοῦ ἰσχυρισμοῦ, ὅτι διαλύονται κατὰ τὴν εἰς ἀλλήλα μεταβάσιν εἰς τὰς μικροτάτας αὐτῶν περιγραμμικὰς ἐπιφανείας, ἵνα ἐξ αὐτῶν ἐκ νέου ἀνασταθῶσι. Τὰ ὄντα ἐφείλουσι πᾶσαν ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσαν οὐσίαν εἰς τὴν παρουσίαν τῶν ἰδεῶν. Ταῦτα εἶναι τὰ πρότυπα ἢ παρδείγματα, ἐκεῖνα δὲ τὰ ἀπεικασματα (εἰκόνες, μοιῶματα). Ἀφοῦ δὲ τὸ σωματικὸν εἶναι κεχωρισμένον ἀπὸ τῆς ἰδέας διὰ τόσον εὐρέος διαστήματος, παρίσταται ἡ ἀνάγκη διαμέσου τινὸς συνάπτοντος ἀμφοτέρω, ὅπερ εἶναι ἡ ψυχὴ, ἥτις εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς ἐν τῷ σωματικῷ κόσμῳ· δι' αὐτῆς μόνης δύναται νὰ ἐμφυτευθῇ ἐν αὐτῇ ὁ νοῦς, νὰ γεννηθῇ ἡ τάξις τοῦ σύμπαντος καὶ ἡ δύναμις τῆς φαντασίας καὶ τοῦ νοῦ τῶν καθ' ἕκαστον λογικῶν ὄντων. ἵνα ἐρμηνεύσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ αἰτιῶν ὁ Π. παρίστα τὸν «δημιουργόν» ἀποβλέποντα πρὸς τὸ πρότυπον τοῦ ζῶντος ὄντος, τοῦ «αὐτοζήρου» καὶ συγκεραννύοντα τὴν ψυχὴν τοῦ παντός ἐκ τῶν συστατικῶν αὐτῆς μερῶν, εἴτα δὲ τὴν ὕλην αὐτῆς ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν 4 στοιχείων λαμβάνοντα καὶ τέλος ἐξ αὐτῶν ποιοῦντα τὸν κόσμον καὶ κατοικοῖζοντα αὐτὸν δι' ὄργανικῶν ὄντων. Σημειώτέον δὲ ὅτι δυσκόλον εἶναι νὰ εὐρισθῇ χριθῶς πόσον μέρος τούτων ἐκφράζει τὴν ἰδίαν τοῦ Π. ἐπιστημονικὴν πεποιθῆσιν· ἡ διάκρισις τοῦ δημιουργοῦ ἀπὸ τῶν ἰδεῶν ἡ μάλλον τῆς ὑψίστης τῶν ἰδεῶν ἀνήκει εἰς τὰ ἀνεξετάστα ὑπὸ τοῦ Π. ζητήματα. Φαίνεται ὅτι ἠθέλησε μόνον νὰ ἐκφράσῃ ὅτι πάντα τὰ ὄντα ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρχῶν ἰδανικῶν. Ὁ κόσμος ὡς τὸ ἔργον τοῦ νοῦ εἶναι καθ' ὅλα σχεπῶς

διατεταγμένος καὶ μόνον αἱ τελικαὶ αἰτίαι εἶναι αἱ ἀληθεῖς τῶν φαινομένων ἐξηγητικαὶ ἀρχαί, αἱ δὲ ὕλικαὶ ἀπλῶς ἔρσι δι' ὧν καθίστανται τὰ φαινόμενα δυνατόν. Θεωρεῖ δὲ ὁ Π. τὸν κόσμον ὡς τελείαν σφαῖραν πεπληρωμένην καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἥρμουσαν καὶ τὰ ἄστρα προσηρμοσμένα ἐπὶ σφαιρῶν ἢ δακτυλίων, ὧν στρεφομένων περιφέρονται κύκλῳ. Εἶναι δὲ τὰ ἄστρα λογικὰ μακάρια ὄντα, ὁρατοὶ θεοὶ, καὶ ὁ κόσμος ὁ εἷς, πάντα τὰ ἄλλα ὄντα ἐν ἑαυτῷ περιλαμβάνων, αἰσθητὸς θεός, τὸ ἀπεικασμα τοῦ ὑπαίραισθητοῦ, τὸ τελειότατον πάντων τῶν δημιουργημάτων Ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, αὕτη κατὰ Π. εἶναι κατὰ τὴν οὐσίαν ὁμοειδὴς πρὸς τὴν τοῦ παντός, ἐξ ἥς κατὰγεται· μετὰ τῆς ἰδέας τῆς ζωῆς ἀχωρίστως συνδεδεμένη, δὲν ἔχει οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. Ἐξ ἀνωτέρου τινὸς κόσμου εἰς τὸ γήινον σῶμα κατελθεῖν, ἐπιστρέφουσιν αἱ ψυχαὶ μετὰ θάνατον τοῦ σώματος εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνου κόσμον, ἀν διήγαγον βίαν καθάρην· ἀλλ' ἀν ἔχουσιν ἀνάγκην διορθώσεως, υποβάλλονται τοῦτο μὲν εἰς κολάσεις ἐν τῇ ἀλλῇ ζωῇ, τοῦτο δὲ εἰς ἀποθνήσκον διὰ σωματικῶν ἀνθρώπων (καὶ ζῴων)· ἐν δὲ τῇ προτέρᾳ ζωῇ αὐτὸ ἐθεάσατο ὁ νοῦς ἡμῶν τὰς ἰδέας ὥς αὐθις ἀναμνησκται ὅταν βλέπῃ τὰ αἰσθητὰ αὐτῶν ἀπεικασματα. Τὴν ψυχὴν ζητεῖ ὁ Π. μόνον ἐν τῇ νοητικῇ αὐτῆς φύσει, ἐν τῷ λόγῳ αὐτῆς· ὁ λόγος εἶναι τὸ θεῖον καὶ ἀθάνατον αὐτῆς μέρος, μετὰ τοῦ ὁπερὶ κατὰ τὴν εἰς τὸ σῶμα εἰσόδον συνεννοῦται τὸ θνητὸν μέρος, τὸ διαιρούμενον εἰς τὸν «θυμὸν» καὶ τὸ «ἐπιθυμητικόν». Ὁ λόγος ἔχει τὴν ἔδραν του ἐν τῇ κεφαλῇ, ὁ θυμὸς ἐν τῇ στήθει· καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν ἐν τῇ γαστρὶ. Δὲν λέγει δὲ ὁ Π. πῶς πρὸς τὴν τρικλὴν ταύτην διαίρεσιν τῆς ψυχῆς συμβιβάζεται ἡ ἐνότης τῆς προσωπικῆς ζωῆς, εἰς ποῖον μέρος τῆς ψυχῆς ἀνήκει τὸ αὐτοσυνειδὸς καὶ ἡ βουλήσις, οὔτε ἐξετάζει· ἀλλὰ συναφῇ ζητήματα.

Ἡ ἦθικὴ τοῦ Π. ἔλαβε τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῆς μορφήν καὶ τὸν ἰδανικὸν χαρακτήρα ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ Σωκράτους καὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ Π. μεταφυσικῆς καὶ ἀνθρωπολογίας. Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν ἀληθῆ οὐσίαν αὐτῆς ἀνήκει εἰς τὸν ὑπὲρ τὴν αἰσθησιν κόσμον, ἡ κτήσις τοῦ ἀγαθοῦ ἢ ἡ εὐδαιμονία, ἥτις εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας, ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ τῆς μεταρριψέως εἰς τὸν ὑψηλότερον ἐκείνου κόσμον· τὸ δὲ σῶμα εἶναι εἰρκτὴ τῆς ψυχῆς, ἥτις κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετ' ἐκείνου ἔλαβε τὰ ἄλογα αὐτῆς μέρη, αὐτὸ δὲ εἶναι καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν διαταρᾶξεων τῆς ἀναοητικῆς ἐνεργείας. Ὁ ἀληθὴς προση

ρισμός του ανθρώπου είναι ή εκ του κόσμου τούτου φυγή. πρὸς ἣν ταυτίζεται ή πρὸς τὸν Θεὸν ἐμψύωσις. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τὰ ἐρατὰ εἶναι ἀπεικάζματα τῶν ἀσράτων, τῶν ἰδεῶν, ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὸ κατ' αἰσθησιν φαινόμενον ἵνα φθάσωμεν πρὸς τὴν θεάν τῶν ἰδεῶν· καίτοι τὸ πολυτιμότερον συστατικὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔγκειται ἐν τῇ νῷ καὶ τῇ φρονήσει, οὐχ ἥττον περιλαμβάνεται ἐν τῇ ἐννοίᾳ αὐτοῦ οὐ μόνον ή κατὰ πείραν γνῶσις καὶ ή ὁρθή δόξα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ή ἡδονή καθ' ὅσον συμβιβάζεται πρὸς τὴν ὑγίειαν τοῦ νοῦ. Ὁ εὐσιώδης ἔμως ἔρος τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀποκλειστικῶς ή διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτοῦ ποίεσις, ή ἀρετὴ, οὐχί μόνον ἔνεκα τῆς ὁμοειδούς αὐτῆς, ἀλλὰ διότι ή ἀρετὴ εἶναι αὐτὸ τὸ κάλλος καὶ ή ὑγίεια τῆς ψυχῆς, συνισταμένη εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν καταστολὴν τοῦ ζωώδους καὶ παρέχουσα διαρκὴ εὐθυμίαν καὶ ἡρεμίαν τῆς ψυχῆς. Πάσας τὰς ἀρετὰς ἀνάγει ὁ Π. εἰς τὴν φρόνησιν, ὑποστηρίζει δὲ σὺν τῇ ἐνότητι καὶ τὸ διδακτὸν τῆς ἀρετῆς· καὶ ἀποδέχεται μὲν ὅτι καὶ ή ὁρθὴ δόξα δύναται νὰ κινήσῃ πρὸς ἀρετὴν, ὡς ὑψηλοτέραν ἔμως θεωρεῖ τὴν ἐπὶ ἐπιστημονικῆς γνώσεως βασιζομένην ἀρετὴν, ἥς ἐκείνη εἶναι μόνον ἀπραίτητος βαθμὶς. Ἡ ψυχολογία αὐτοῦ ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ συμβιβάσῃ τὴν ἐνότητα τῆς ἀρετῆς πρὸς τὴν ὑπαρξίν πολλῶν ἀρετῶν, ἀπονέμων ἑκάστη τῶν θεμελιωδῶν ἀρετῶν ὠρισμένην ἐν τῇ ψυχῇ χῶραν· ταῦτα εἶναι 4: ή σεφεία, συνισταμένη ἐν τῇ ὁρθῇ ποιότητι τοῦ νοῦ, ή ἀνδρεία, συνισταμένη εἰς τὸ ὅτι τὸ θυμοειδὲς διὰ ἡδονῶν καὶ λύπῶν διασώζει τὴν τοῦ λόγου διάγνωσιν περὶ τῶν φοβερῶν καὶ μὴ φοβερῶν, ή σωφροσύνη, οὐδὲν ἄλλο οὐσα ή ἡ συμφωνία πάντων τῶν μερῶν τῆς ψυχῆς περὶ τοῦ ζητήματος ποῖον ἐξ αὐτῶν ὀφείλει νὰ ἐπιτάσσῃ καὶ ποῖον νὰ ὑπακούῃ, καὶ τέλος ή δικαιοσύνη, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ συνόλου τῆς σχέσεως ταύτης ἥτοι ἐκ τοῦ ὅτι ἑκάστον μέρος τῆς ψυχῆς ἐκπληροῖ τὰ ἑαυτοῦ καὶ μόνου ἔργα.

Ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν καὶ ὀλίγα τινα περὶ τῶν πολιτειακῶν ἰδεῶν τοῦ Π. Τὰ πολιτικά καθήκοντα ἀνάγει εἰς τὰ ἠθικά, κατ' ἀντιθεσιν πρὸς τὴν γενικὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχ. Ἐλλήνων, καθ' ἣν τὰ ἠθικά καθήκοντα ἐπήγαγον σχεδὸν ἐντελῶς ἐκ τῶν πολιτικῶν. Ὁ φιλόσοφος (καὶ μόνον οὗτος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀνθρώπος) θεωρεῖ τὸ πολιτεύεσθαι ὡς θυσίαν προσφερομένην εἰς τὸ κοινόν, ὅπερ προσπαθεῖ νὰ ἐδγηγήσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν. Θεμελιώδης ὁρος ἀξιολογοῦ πολιτείας εἶναι τὸ νὰ ἀρχῇ ή φιλοσοφία, καὶ ἐπειδὴ ή φιλοσοφία δὲν εἶναι ἔργον τῶν πολλῶν, ή μορφή τῆς πολιτείας δεόν νὰ ᾖ ἀριστοκρατικὴ. Ἐνῷ δὲ οὕτω τὴν ἀρχουσαν

τάξιν ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ ἰδανικῇ τοῦ Π. πολιτείᾳ οἱ φιλόσοφοι, δευτέρα τάξις, ή τῶν πλεμιστῶν, διδὲι τῇ πολιτείᾳ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν καὶ ἀσφάλειαν· τέλος τὴν τρίτην τάξιν ἀποτελεῖ τὸ πλῆθος τῶν γεωργῶν καὶ βίεμηχάνων, οὐδὲν λαμβάνον μέρος ἐν τῇ πολιτικῇ δράσει καὶ μόνον εἰς τὴν ἐργασίαν καταγινόμενον. Τὴν μέρῳσιν τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων (διὰ τὴν τρίτην πολὺ ὀλίγον φροντίζει ὁ Π.) διευθύνει ή πολιτεία, ἀνατρέπει αὐτὰς διὰ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς, ἐκπαιδεύει τοὺς μέλλοντας ἄρχοντας διὰ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς διαλεκτικῆς, ἵνα ἂν ἀποδειγθῶσιν ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι ἀνυψώσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸ εὐδὲν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν εἰς τὴν πρώτην τάξιν. Ἴνα δὲ ἐκμηδενίσῃ τὸν ἀσπονδον ἐχθρὸν τῆς πολιτικῆς ἐνότητος, τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, αἶρει ὁ Π. τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν. Ἐν τούτοις περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου τοῦ αἰ τοιαῦτα ἰδέαι τοῦ Π. ὑπέστησαν μεταβολὰς τινὰς, βεβαίως διότι δὲν ἐφαίνετο πιθανὸν νὰ ἐπιτευχθῇ εὐλόγως ή ἰδανικὴ ἐκείνη πολιτεία, καὶ προσεπάθησεν ἐν τούτοις «Νέμοις» νὰ παραστήσῃ εἰκόνα πολιτείας, οἷα ἡδυνάτο νὰ εφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων σχέσεων. Ἀντὶ τῶν φιλοσόφων κυβερνητῶν ἐμφανίζεται σύλλογος τις τῶν φρονιμωτάτων ἀνευ δημοσίας ἐξουσίας, ἀντὶ τῆς διαλεκτικῆς, ὡς ἐπιστημονικῆς γνώσεως τῶν ἰδεῶν, τοῦτο μὲν τὰ μαθηματικά, τοῦτο δὲ ή θρησκεία, ἥτις ἔμως δὲν χωρεῖ πέραν τῆς κατὰ ἠθικὰς ἀρχὰς κεκαθαρμένης δημόδους θρησκείας, ἐκείνης, ἥτις ἐν τῇ «Πολιτείᾳ» ἀντικαθίστα παρὰ τῇ πλῇθει τὴν διαλεκτικὴν. Τὴν ἀρσιν τῆς ἰδιοκτησίας ἀντικαθιστᾷ περιορισμὸς ταύτης, καὶ τὴν ἀρσιν τῆς οἰκογενείας ἐπιτήρησις τῶν γαμῶν καὶ τοῦ οἰκιακοῦ βίου. Τὴν θέσιν τῆς σοφίας ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ψυχῶν καταλαμβάνει ή φρόνησις, μάλιστα διακρινόμενη τῆς σωφροσύνης. Ἐν γένει δὲ ή δευτέρα αὕτη πολιτεία εἶναι κράμα ἐξ ὀλιγαρχικῶν καὶ δημοκρατικῶν στοιχείων.

Ἡ ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς φιλοσοφίας ἐπιδρασις τοῦ Πλάτωνος ὑπῆρξε μεγίστη, ἀνυπολόγιστος. Καὶ ὡς πρὸς τὴν πρώτην μὲν ἀναπτύξιν αὐτῆς τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας παραπέμπομεν εἰς τὸ ἄρθρον Ἀκαδημία, περὶ δὲ τῆς κατέπινε εἰς τὸ ἄρθρον Ἀλεξανδρινή φιλοσοφικὴ σχολή, ἐν τῷ ὁποίῳ γίνεται ἐκτενὲς λόγος περὶ τῶν Νεοπλατωνικῶν, εἰς τινες κυρίως μετεβίβασαν ἡμῖν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Π. ἂν καὶ ἐν τισὶν ἀναμνηστικῇ μετ' ἄλλων στοιχείων. Ἀπασα ή φιλοσοφία τῆς ἀναγεννήσεως εἶναι διαπεποτισμένη διὰ πλατωνικῶν ἰδεῶν, ή δὲ σύγχρονος φιλοσοφία τοσοῦτον συγγενὴς φαίνεται πρὸς τὴν πλατωνικὴν, ὥστε ὡς πρὸς τὰς θεμελιώδεις π. γ. ἰδέας τοῦ Καντίου

δυσκολώτερον ἦθελεν εἶναι νὰ εἶπῃ τις κατὰ τὴν ῥιζικῶς διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν Πλατωνικῶν. ἢ κατὰ τὴν ὁμοιάζουσιν πρὸς αὐτάς.

1166. K. F. Hermann, Geschichte und System der Platon. Philosophie (τ. Α', 1839)· Zeller, Platonische Studien (1839)· Susemihl, Die genet. Entwickel. der Platon. Philosophie (2 τ., 1855-60)· Ueberweg, Echtheit u. Zeitfolge Platon. Schriften (1861)· Stein, Gesch. des Platonismus (1862-75)· Ribbing, Platon. Ideenlehre (2 τ. 1863-64)· Grote, Platon and the other companions of Socrates (γ' ἐκδ., 3 τ. 1875)· Bonitz, Platon. Studien (γ' ἐκδ., 1886)· Zeller, Philosophie der Griechen (μέρος Β', τμήμα α', δ' ἐκδ. 1889) καὶ τοῦ αὐτοῦ Σύνοψ. τῆς ἱστορίας τῆς ἑλλην. φιλοσοφ. ἐξέλλ. ὑπὸ Μ. Εὐαγγελίδου (ΔΘ. 1886)· Horn, Platonstudien (1893)· Huft, La vie et l'œuvre de P. (2 τ. 1893.)

Πλάτων. Ποιητὴς τῆς λεγ. ἀρχαίας ἀντικῆς κωμωδίας, διαδραματίζας σπουδαῖον πρόσωπον ἐπὶ τῆς ἀθηναϊκῆς σκηνῆς ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τοῦ 390 καὶ ἐπέκεινα. Ἐκ τῶν 28 κωμωδιῶν τοῦ μόνου τινὲς εἶχον πολιτικὴν γα-ρακτικὰ, ὡς αἱ ἐπιγραφόμεναι Ὑπέρβολος, Κλεοφῶν (405) καὶ Συμμαχία, αἱ δὲ πλεῖ-σταὶ ἠκολούθουν τὸ σύστημα τῆς μέσης λεγ. κωμωδίας καὶ ἦσαν παρωδιαί, ὡς αἱ τι-τλοσφρούμεναι Ποιηταί, Σοφισταί, Διόβα-λος, Ἀδωνίς, Εὐρώπη, Λάϊος, Κέρκυρας. Περιφημὸς ἦτο πρὸ πάντων ὁ «Φάων», οὗ ὁ ἦρωες διὰ χρίσματος ληθέντος παρὰ τῆς Ἀφροδίτης ἐμάχευε πάσας τὰς γυναῖκας.

Πλατώνει. Βλ. Ἐλαφος ἢ δάμα.

Πλατωνικὸν ἔθος. Βλ. Μετάπτωσις.

Πλατωνικὸς ἔρως καλεῖται ὁ ἰδεώ-δης ἐκείνος ἔρως ὅστις θὰ συνέδεε δυο ἑτε-ρόφυλα πρόσωπα χωρὶς ἐν αὐτῷ νὰ ὑπάρχῃ οὐδ' ἡ ἐλαχιστὴ βλέψις πρὸς οἰανδήποτε σωματικὴν ἀπόλαυσιν. Ὁ Πλάτων διέκρι-νεν ἐν τῷ κοινῷ ἔρωτι μέρος σαρκικῶς ἡδονικὸν καὶ μέρος ἰδεώδους ἀπολαύσεως, ἣν ἐθεώρει ὡς συντελοῦσαν πρὸς τελειοποίη-σιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς· τοῦτο δὲ τὸ τε-λευταῖον καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ τὴν κληθέντα Πλ. ἔρ., οὗ ἀποκλείεται ἐντελῶς τὸ πρῶτον.

Πλαῦτος (Titus Maccius Plautus). Βίς τῶν ἀρχαιότερων καὶ ἐπιφανεστέρων λατίνων κωμωδιοποιῶν. Ἐγενν. ἐν Σαρδίνῃ τῆς Ὀμβρικής περὶ τὸ 254 π. Χ., ἐζήρ-σε δὲ ἐν Ρώμῃ, κατ' ἀρχὰς ὡς μέλος κωμι-κοῦ τινος θιάσου· κατόπιν ἐπιδοθεὶς εἰς ἐμ-πόριον ἠτύχησε μέχρι τοῦ νὰ ὑπηρετῇ ὡς ὁ ἐσχατος χειρῶναξ παρὰ τινι μυλωθρῷ· ἔκτοτε δὲ ἤρτισε ποιῶν ἐπὶ μισθῷ κωμω-δίας. Ἀπέθανε δὲ τῷ 184 π. Χ. Ἀπεδί-

δοντο εἰς αὐτὸν 130 κωμωδίαί, ἀλλ' ἤδη οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν γνησίας μόνον 21, αἵ-τινες σώζονται πάσαι πλην μιᾶς (Ἀμφι-τρώων, Ὀνική, Χυτρίς, Βακχίδες, Δίχμζ-λωτοι, Κασίνη, Δίδυμοι κλ.) τῶν δὲ ἄλλων ἔχουμεν ἀσήμεντα ἀποσπάσματα· ἀλλὰ καὶ τῶν 20 γνησίων ἐλλείπουσι μέρη τινά. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶ μνηστῆς ἑλλήνων ποιη-τῶν, Μενάνδρου, Φιλήμονος κλ., ὀλίγαι δὲ ῥωμαϊκῆς ὑποθέσεως, ἐνέχουσιν ὁμῶς καὶ πολλὴν πρωτοτυπίαν ἐν ταῖς λεπτομερεαῖς καὶ ἰδίως ἐκτιμῶνται διὰ τὸ γλωσσικὸν μέρος. Νεωτάτῃ ἐκδοσίς ἡ ὑπὸ Götz καὶ Schöll (Λειψίχ 1893 κέξ.)

Πλέθρον. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μέτρον μήκου, τὸ 1/6 τοῦ σταδίου, ἴσον πρὸς 100 πόδας ἦτοι περίπου πρὸς 30.83 μ., καὶ μέ-τρον ἐπιφανείας, τετραγώνου ἔχον πλευρὰν 100 πόδων, ἦτοι περίπου ἴσον πρὸς 950 1/2 τετραγ. μέτρα.

Πλειάδες ἢ Πελειάδες (Μυθολ.). Θυγατέρες τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῆς Ὠκεα-νίδος Πηλιόνης, ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν. Κατὰ τινὰ παράδοσιν αὐτοκτονήσασαι διὰ τὴν σκλη-ρὰν τύχην τοῦ πατρὸς τῶν μετετέθησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἔνθα ἀπετέλεσαν τὸν ἐμῶνυμον ἀστερισμὸν (βλ. κατωτ.)· κατ' ἄλλην δὲ διωκόμεναι ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ Ὠρίωνος με-τεμορφώθησαν εἰς περιστέρως (πλειάς) καὶ εἰτα κατηστερίσθησαν. [Δ.Μ.]

— Οὕτω καλεῖται (κοινῶς «Πούλια») ἀπὸ τῶν μυθολογικῶν Π. τὸ κατὰ τὴν ῥάξιν τοῦ ἀστερισμοῦ Ταύρου ἀθροίσμα ἀστέρων, ἀποτε-λούμενον ἐξ 1 ἀστέρος τρίτου μεγέθους (τῆς Ἀλκυόνης), 1 τετάρτου, 4 πέμπτου, 2 ἑκτοῦ 9 ἐξόστου καὶ πλειόνων τῶν 20 ὀγδόου, ὧν ὁμῶς διὰ γυμνοῦ ὁφθαλμοῦ μόνον 6 ὁρῶνται σαφῶς, δυσκόλως δὲ καὶ 8 ἐξόστους.

Πλειάς. Οὕτως ἀποκαλεῖται 1) ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ κώδικι ὁμας 7 τραγικῶν ποιη-τῶν ζώντων ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου· ἦσαν δὲ οὗτοι Ὀμηρος (γράφας 45 τραγω-δίας), Σωτῆρος, Λυκόφρων, Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός, Φιλίσκος, Σωσιφάνης, Διονυσιά-δης. — 2) Ὁμοίως ἐν τῇ γαλλικῇ φιλολο-γίᾳ ἐπιμαλοῦνται οἱ ποιηταὶ οἱ κατὰ τὸ δευτερον ἡμῶν τοῦ 15 αἰῶνος ἐγκαινίσαν-τες τὴν ἀναγέννησιν τῆς γαλλικῆς ποιή-σεως κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων κλασικῶν προτύπων· ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ J. du Belley, P. de Ronsart (οἱ κορυφαῖοι τῆς Π.), A. de Baif, R. Belleau, E. Jodelle, J. Do-rrat καὶ A. Jamin· ὡς ἐξόστους δὲ ὑπ' αλ-λων ἀναγράφεται ὁ Muret. Τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τῆς Π. περιλαμβάνει ἡ συλλογὴ «Pleiade française» (Παρ. 1867 κέξ.).

Πλειόκενος διάπλασις. Βλ. Τριτο-γενὴς περίοδος.

Πλειοχάσιον. Είδος ἀνθρώπου, βλ. λ. καὶ πίνακα "Ανθ. 33.

Πλεῖστος. Χειμαρρὸς τῆς Φωκίδος, πηγάζων ἐπὶ τῶν Ν ὑπηρετῶν τοῦ Παρνασσοῦ, διαρρέων δὲ (πρὸς Ν διευθυνόμενος), χαράδραν χωρίζουσαν τοὺς Δελφούς ἀπὸ τῆς Κίρρας καὶ ἐκβάλλων πλησίον τῆς Κίρρας εἰς τὸν Κρυσσαῖον κόλπον.

Πλεκτόγναθοι. Μία τῶν ὑποδιαίρεσεων τῶν Τελεοστέων (βλ. λ.) ἰχθύων, ἰδίον ἔχουσα χαρακτηριστικὸν ὅτι τῶν ἰχθύων τούτων ἡ ἀνω σιαγὼν εἶναι συνδεδεμένη κινητικῶς μετὰ τοῦ κρανίου. Ὀλίγοι εἰσὶν οἱ Π. ἰχθύες, κυριώτερον δ' αὐτῶν γένος ὁ Π. δαστρακίων (βλ. λ.). Οἱ πλεῖστοι φέρουσι τὸ δέρμα τεθωρακισμένον ὡς ὁ δαστρακίων, ἄλλοι δὲ ἀκανθωτὸν· τὸ δὲ σῶμά των εἶναι σφαιροειδὲς ἢ συμπεπιεσμένον καὶ στερεῖται πλευρῶν. Οἰκοῦσι δὲ τὰς θαλάσσας τῶν θερμῶν ὠρῶν καὶ τρέφονται ἰδίως ἐκ καρκινῶν, κογγυλίων, κοραλλίων κλ. Τὸ κρέας των καὶ ἰδίως τὸ ἥπαρ των εἶναι δηλητηριώδης. Τὸ μέγιστον γένος εἶναι ὁ δρθαγορίσκος. [Φ.Ι.]

Πλεμονάριον. Χωρ. τῆς Ζακύνθου ἐν τῇ δῆμῳ Ἐλατιῶν, 1 ὠρ. ἀπὸ Μέσου Βολίμιας. Κάτ. 253.

Πλέσσα. Χωρ. τοῦ δῆμ. Τολοφῶνος, 1 1/2 ὠρ. ἀπὸ Βιτρινίτσης, μετὰ 638 κατ.

Πλέυελ (Ignaz Joseph Pleyel). Μουσικὸς συνθέτης, γενν. 1757 ἐν Ῥούπερσταλ παρὰ τὴν Βιέννην, μαθητὴς τοῦ Ἰωσ. "Αῦδν. Ἐπεσκέφθη πολλάκις τὴν Ἰταλίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1784 ὑπῆρξε διευθυντὴς τοῦ χοροῦ τῆς μητροπόλεως ἐν Στρασβούργῳ· τῷ 1795 ἔδρυσεν ἐν Παρίσις κατὰστημα καὶ τυπογραφεῖον μουσικῶν τεμαχίων καὶ εἴτα ἐργοστάσιον κλειδοκυμβάλων περιφνημον καταστάν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1831. Μέγας εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν συνθέσεων αὐτοῦ, αἵτινες εἰσὶν συμφωνίαι, σοναταί, κουαρτέττα κλ. — Ὁ υἱὸς τοῦ Κάμυλλος Π. (1788-1855) διεκρίθη ἐπίσης ὡς συνθέτης, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐβλάσεν εἰς τὴν μεγίστην του ἀκμὴν τὸ ἐργοστάσιον κλειδοκυμβάλων ὅπερ ὑρίσταται ἐτι ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Pleyel καὶ Wolff.

Πλεῦνα. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου περιφερείας ἐν Βουλγαρίᾳ, 5 χμ. Α τοῦ Βιδου ποταμοῦ καὶ σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1893) 15546 κατ. Περιφνημος ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸν Ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1876 ὑπεράσπισις τῆς τότε τουρκικῆς Π. ὑπὸ τοῦ Ὁσμάν πασᾶ, ἐπανειλημμένως ἀποκρούσαντος τοὺς Ῥώσους, οἵτινες ὁμῶς κατέλαβον τέλος αὐτὴν κατὰ Δεκέμβριον 1877, ἀφοῦ ἀπληρολήθησαν πλέον τῶν πέντε μηνῶν περὶ αὐτήν. [Μ.Σ.]

Πλεῦνα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

ἐπαρ. Δράμας, ἔχον 1500 κατ. Βουλγάρους

Πλευραὶ εὐθυγράμμου τινὸς σχήματος καλοῦνται αἱ περιορίζουσαι αὐτὸ εὐθεῖαι, ὧν τὸ ἄθροισμα ἀποτελεῖ τὴν περιμετρὸν τοῦ σχήματος. Πᾶν σχῆμα ἔχει τόσας Π. ὅσας καὶ γωνίας.

Πλευραὶ (Ἄνατ.). Ὅστις τοξοειδὲς σχηματίζοντα μετὰ τοῦ στέρνου καὶ τοῦ θωρακικοῦ μέρους τῆς σπονδυλικῆς στήλης τὸν σκελετὸν τοῦ θώρακος. Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρουσιν 24 Π., ἀνὰ 12 ἐκατέρωθεν, κείμεναι ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω ἢ μία ὑπὸ τὴν ἄλλην εἰς ἀποστάσεις ἀποτελούσας τὰ μεσοπλευρία διαστήματα. Διαρθρῶνται δὲ ὀπισθεν μὲν ἐκάστη μετὰ δύο κατὰ σειρὰν σπονδύλων (εἰσδυμένου τοῦ ἀκροῦ τῆς Π. εἰς μικρὰν ἐντομὴν μεταξὺ τῶν δύο σπονδύλων), ἔμπροσθεν δὲ φθάσαι πλησίον τοῦ στέρνου ἀποβαίνουσι χονδρώδεις, συνεχιζόμεναι οὕτω διὰ τῶν πλευρικών χονδρῶν, ὧν οἱ μὲν τῶν 7 ἀνωτέρων Π. προσφύονται ἐπὶ τοῦ σπαστοῦ χεῖλους τοῦ στέρνου, οἱ δὲ τῆς 8ης, 9ης καὶ 10ης Π. ἑκάστος ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου, οἱ δὲ τῆς 11ης καὶ 12ης Π. βραχύτατοι ὄντες μένουσιν ἀσύνδετοι ἐν τῇ κοιλιακῇ τοιχώματι. Αἱ 5 αὗται τελευταῖαι Π. ἐπικαλοῦνται νόθοι, ὡς μὴ συνδεόμεναι μετὰ τοῦ στέρνου ἀμέσως. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ καὶ οἱ πλευρικοὶ χόνδροι, μάλιστα οἱ τῶν 7 ἀνωτέρων πλευρῶν, ἀποστεοῦνται ἐπὶ τῶν προδεηρότων τὴν ἡλικίαν. Αἱ Π. δὲν εἶναι πᾶσαι ἴσαι ἀλλ' αὐξάνεται τὸ μήκος αὐτῶν συνεχῶς ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω, ἀναλόγως πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ θώρακος· ἐτι δὲ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα ἔχουσι διαφορὰς τινὰς κατὰ θέσεις. Πρβλ. Θώραξ. [Δ.Π.]

Πλευρῆτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ ὑπεζωκότος ὁμότος (βλ. λ.), ὅστις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο καὶ πλευρά. Ὁ ὁμὴν οὗτος ἀνάγεται εἰς τοὺς ὀρογόνους (βλ. λ.) καὶ ἀποτελεῖται ἐκ δύο πετάλων ἐν ἐκατέρῳ ἡμίσει τοῦ θώρακος, ὧν τὸ μὲν ἐξωτερικὸν ὑπενδύει τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τὴν ἀνω τοῦ διαφράγματος, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν περιβάλλει πανταχόθεν τὸν σύστοιχον πνεῦμονα στερεῶς μετ' αὐτοῦ συνεχόμενον· μικρὰ δὲ ποσότης ὑγροῦ μεταξὺ τῶν δύο παρεμπιπτούσα καθιστᾷ εὐερῆ τὴν ἐπολίσθησιν αὐτῶν ἐπ' ἑλλήλων κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ θώρακος. Ἡ γενικὴ Π. ἥτοι ἡ φλεγμονὴ ὁλοκληροῦ τοῦ ὑπεζωκότος εἶναι σπανία· συνήθως δὲ καταλαμβάνει ἡ φλεγμονὴ μοῖραν τινα τοῦ ὁμότος· κοινότερον εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ θωρακικοῦ τοιχώματος, σπανιώτερα· δὲ μορφαὶ ἡ διαφραγματικὴ καὶ ἡ μεσοδότις Π., ἐδράζουσαι ἢ μὲν ἐν τῇ διαφραγματικῇ μοίρᾳ

τοῦ ὑπεζωκότος, ἡ δὲ ἐν τῇ μοίρᾳ αὐτοῦ τῇ εἰσδυομένῃ εἰς τὰς μετολοβίους ἐντομὰς τῶν πνευμόνων. Ἡ Π. δύναται νὰ προσέλθῃ δευτεροπαθῶς ἐκ τραύματος, παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τῶν πνευμόνων κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, τερηδόνας τῶν πλευρῶν ἢ σπονδύλων, κατόπιν ὀξείας ρευματισμοῦ τῶν ἁρθρῶν κλ. Πρωτοπαθῶς δὲ δύναται ἴσως νὰ ἐπέλθῃ κατόπιν ἀπλῆς ψύξεως· ἀλλὰ τὸ πολὺ πλείστον μέρος τῶν πρωτοπαθῶν τούτων Π., κατὰ τινὰς δὲ καὶ πᾶσα τοιαύτη Π. ἀφελόνται εἰς φυματιώδη ἐπεξεργασίαν ἐπὶ τοῦ ὑπεζωκότος, δι' ὃ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον χρόνον τινὰ μετὰ τὴν ἴασιν τῆς Π., ἡ ἐνίστη καὶ διαρκούσης ταύτης ἐν χρονίαις μορφαῖς, ἐπιφαίνεται ἡ τοῦ πνεύμονος φυματίωσις. Συστάσεως τῆς φλεγμονῆς ὅτε μὲν ἐξιδρώται τῆς φλεγμαινούσης ἐπιφανείας ἀσήμενον μὲν ποσὸν ὑγροῦ, κυρίως δὲ ἰνικῇ, ἥτις ἀποτελεῖ στιβάδα ἐπὶ τοῦ ὑμέου μάλλον ἢ ἥτιον παχείαν· ὅτε δὲ τὸ ποσὸν τοῦ ὑγροῦ ἐξιδρώματος εἶναι μέγα, ἀθροισζόμενον ἐν τῇ μεταξὺ τῶν δύο φύλων τοῦ ὑπεζωκότος κοίλῳ καὶ βαθμηδὸν διατείνοντος αὐτὰ, πιέζοντος, καὶ ἀπωθούοντος τὸν ὑποχωροῦντα πνεύμονα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀνερχόμενον ἐν τῇ κοιλότητι ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ θώρακος πρὸς τὴν κορυφὴν. Αὕτη ἐστὶν ἡ ὁ ρ ρ ὡ δ ἡς Π., ἡ δὲ πρώτη ἡ ξ η ρ α Π. Κατὰ τὴν π υ ὡ δ ἡ Π., καλουμένην καὶ ἐ μ π ὡ ἡ μ α, τὸ ὑγρὸν ἐξιδρώμα εἶναι πυῶδες, ἐνέχον πλῆθος πυοσφαιρίων, κατὰ δὲ τὴν α ἰ μ ο ρ ρ α γ ι κ ῆ ν αἱματηρόν, ἐνέχον καὶ ἀφθονα ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. Τὸ ἀφθονόν τῶν Π. τούτων ἐξιδρώμα οὐ μόνον τὸν πνεύμονα ἀπωθεῖ, δυνάμενον νὰ ἀπορροφῇ διὰ μακροχρόνιου πίεσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἥπαρ πρὸς τὰ κάτω ἐὰν ἡ Π. ἐδράζῃ δεξιᾷ, τὴν καρδίαν δέ, ἐπὶ ἀριστερᾷς Π., ἀπωθεῖ πρὸς τὰ δεξιὰ, δυνάμενη νὰ μετατεθῇ καὶ πέραν τοῦ δεξιῦ χεῖλους τοῦ στέρους τὸ ἐξιδρώμα ἐν πάσῃ μορφῇ Π. δύναται ν' ἀπορροφηθῇ ἐν εὐνοϊκαῖς περιστάσεσι καὶ νὰ ἐπέλθῃ τελεία ἴασις. Συχνὰ ὅμως αἱ ῥηθεῖσαι στιβάδες τῆς ἰνικῆς ἀποτελοῦσι μόνιμους συμφύσεις τῶν δύο πετάλων τοῦ ὑπεζωκότος δυσχεραίνουσας τὴν τοῦ πνεύμονος λειτουργίαν. Ἡ τὸ ὑγρὸν ἐξιδρώμα ἀυξανόμενο διηνεκῶς καὶ πληροῦν τὸν θώρακα ἐπιφέρει ἄμεσον κίνδυνον ἀσφυξίας ἢ συγκοπῆς ἢ διατετραίνον τὸ θωρακικὸν τοίχωμα ἐκχεῖται πρὸς τὰ ἔξω· ἡ ἀνσίγων δίοδος πρὸς τοὺς βρόγχους ἀποβάλλεται διὰ τῆς τραχείας ἀπὸ τοῦ στόματος. Πᾶσαι αἱ τοιαῦται ἐκβάσεις ἀποφεύγονται διὰ τῆς λατρικῆς ἐπεμβάσεως ἥτις ἐγκαίρως κενώσεως τοῦ ὑγροῦ πρὸς τὰ ἔξω, ἥτις γίνεται διὰ παρακεντήσεως τοῦ θωρακικοῦ τοίχωματος δι' ἀντλίας ἀναρροφητικῆς. Ἀλλὰ τὸ ἐξιδρώμα δύναται ν' ἀναπαραχθῇ εἰς χρονίαν καὶ μάλιστα πυώ-

δεις μορφὰς καὶ δὴ ταχέως, οὐδ' ὑποχωρεῖ πολλάκις ἡ νόσος καὶ μετὰ ἐπανειλημμένας παρακεντήσεις· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπὶ τέλει παύσῃ ἡ ἐξιδρώσις ὑπολείπεται πολλάκις ὁ πνεύμων ἡτρωφικῶς καὶ παραμορφώσεως ἐπέρχονται τοῦ θώρακος, καθιζάνοντος πρὸς τὸν ἀτροφικὸν πνεύμονα. Τὰ συμπτώματα τῆς Π. εἶναι ἄλγος ἐν ἀρχῇ τοπικόν, εἴτα πυρετός, βῆξις, δύσπνοια· ὁ πυρετὸς δὲν ἔχει ὀρισμένον τύπον πορείας, ὡς ἐπὶ τῆς πνευμονίας π. χ. καὶ τῶν ἄλλων κυκλικῶν νόσων· ἡ δὲ δύσπνοια αὐξάνει καθ' ὅσον πληθύνεται τὸ ἐξιδρώμα. Ἡ διάγνωσις τῆς Π. στηρίζεται ἐπὶ τῶν διδομένων τῆς ἀκροάσεως καὶ ἐπικυρώσεως τοῦ θώρακος, περὶ ὧν δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος ἐνταῦθα. Ἡ δὲ πορεία αὐτῆς ποικίλλει, διαρκούσης τῆς μὲν ὀξείας Π. ἐβδομάδας τινὰς, τῆς δὲ χρονίας πολλάκις ἐπ' ὀρίστον μέχρις ἐξαντλήσεως τελείας καὶ θανάτου. Ἡ θεραπεία εἶναι ἐν ἀρχῇ συμπτωματικὴ ἀπεβλέπουσα εἰς τὸ ἄλγος, τὴν βῆχα, τὴν δύσπνοιαν· ἀναπυσσομένον δὲ ὑγροῦ ἐξιδρώματος ἐφαρμόζονται ἐκδόρια καὶ παρέχονται διουρητικὰ φάρμακα ἵνα εὐκολυνθῇ ἡ ἀπορροφήσις αὐτοῦ· ἐὰν ὅμως τοῦτο διαρκῇ καὶ αὐξάνῃ, ἐνεργεῖται ἡ ῥηθεῖσα παρακεντήσις, ἐντελὴς οὕσα ἀκίνδυνος κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ Dieulafoy τελειοποιήσεως τῆς μεθόδου ταύτης· τέλος ἐὰν μετὰ πολλὰς παρακεντήσεις τὸ ἐξιδρώμα ἀναγεννᾶται, ἐκτελεῖται ἡ εὐρύτερα διανοήσις τοῦ θωρακικοῦ τοίχωματος διὰ τομῆς, δι' ἧς εὐχεσθεῖς καθίσταται καὶ πλύσις τῆς τοῦ ὑπεζωκότος κοιλότητος. ἡ καὶ ἡ ἀφαίρεσις πλευρῶν τινῶν, δι' ἧς καθίσταται δυνατὴ ἡ καθίζησις τοῦ θώρακος πρὸς τὸν ἀτροφικὸν πνεύμονα, χρήσιμος πρὸς ἐλάττωσιν τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μερῶν χαινούσης κοιλότητος. [Α.Ν.Α.]

Πλευρονηκτίδαι (Pleuronectidae). Οἰκογένεια τῶν Τελεεστείων ἰχθύων, ἀνήκουσα εἰδικώτερον εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν ἰῶν Ἀνακάνθων (ὧν τὰ πτερύγια εἰσὶ μαλακά), διακρινόμενη δὲ διὰ τὸ ὅλως ἰδιόρυθμον καὶ ἀσύμμετρον σῶμα τῶν ἰχθύων τούτων. Εἶναι ὀφλ. τοῦτο ἐκ τῶν πλαγίων οὕτω πεπιεσμένον ὥστε ἀποβαίνει δισκοιδέες, ἐνθεν μὲν σκοτεινόχρουν, ἐνθεν δὲ φωτεινότερου χρώματος· ἡ κεφαλὴ κεῖται τῶσον ἀσυμμέτρως ὥστε ἀμφότεροι οἱ ὀφθαλμοὶ κεῖνται ἐπὶ τοῦ σκοτεινότερου πλαγίου τοῦ ἀνω καὶ τὸ κάτω χεῖλος τοῦ ὅλου σώματος κατέχονται ὑπὸ πτερυγίων συνεχῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις οὐρᾶς. Δὲν ἔχουσι νηκτικὴν κύστιν καὶ διαχύουσι τὸ πλείστον εἰς τὸν βυθὸν κατακείμενοι μὲ τὸ σκοτεινότερον πλάγιον πρὸς τὰ ἄνω, ἐνεθρεύοντες οὕτως ἀγανεῖς τὴν λείαν τῶν. Μόνον δὲ ἐνοχλοῦ-

μειν: ἐρθεῖσι τὸ σῶμα των καὶ τινάσσονται ὡς βέλῃ εἰς ὕψος τι ἐπόθεν ἄλλιν βραδείως φέρονται εἰς τὸν βυθόν. Πάντες εἰσὶν ἰχθύες θαλάσσιοι, τινες δὲ ὅμως εὐρηγνται καὶ ἐν ποταμοῖς, παρὰ τὰς ἐκβολὰς ἢ καὶ ἀνωτέρω. Τὸ κρέας των εἶναι εὐγευστον, τὰ πλείστα δὲ εἶδη ζῶσιν εἰς τὰς θαλάσσας τῶν θερμῶν χωρῶν. Ὁ τύπος τῶν Π. εἶναι τὸ γένος Πλευρονήκτης, ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς συνήθως δεξιὰ. Π. ὁ κοινὸς ἢ ὁ πλάταξ (Pleuronectes platessa), ἔχει σῶμα καφέχρουν μετ' ἐρυθρῶν κηλίδων, ἐσθιεται δὲ νωπὸς ἢ ἀλίπαστος. Τὸ γένος Γλωσσα ἢ Ψήττα (Solea) ἔχει σιγήμα ἐπίμηκες γλωσσοειδὲς καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦς ἐπίσης δεξιὰ, πλείστα δὲ εἰς αὐτοῦ εἰσι κοινὰ εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς θαλάσσας (Γλ. ἢ κοινή, Γλ. ὁ Θεόριλος, Γλ. ὁ Λάσκηρις κλ.). Τὸ γένος Ῥόμβος (Rhombus) ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀριστερά, πλείστα δὲ εἶδη αὐτοῦ εἰσι κοινότατα καὶ παρ' ἡμῖν. Π. ὁ κοινὸς εἶναι τὸ κοινὸς καὶ λ. α. ν. ι. (τοῦρκιστί = ἀσπίς) λεγόμενον. Π. ὁ μέγιστος ἔχει συνήθως βάρος 2.5 ἕως 5 χλγρ., φθάνει ὅμως μέχρις 70 καὶ 80· εἰ δὲ μειζων εἶναι Π. ὁ ἱππόγλωσσος ζῶν εἰς τὰ βάθη τῆς βορείου θαλάσσης, θάζων δὲ εἰς μῆκος 2.5 — 4 μέτρων καὶ βάρους 180 χλγρ. [Φ.Ι.]

Πλευρωδυνία. Ἄλγος κατὰ τὸ πλευρὸν καὶ ἐν γένει κατὰ τινα θέσιν τοῦ θωρακικοῦ τοιχώματος, προερχόμενον ἐκ νευραλγίας τῶν μεσοπλευρίων νεύρων ἢ ἐκ ρευματισμοῦ τῶν μεσοπλευρίων μυῶν τῶν καταλαμβάνοντων δηλ. τὰ μεταξὺ τῶν πλευρῶν διαστήματα. [Α.Ν.Α.]

Πληθεῖοι ἐκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχ. Ῥώμῃ μέγρος τοῦ πληθυσμοῦ, ὅπερ πιθανῶς ἀπετλείτο ἐκ τῶν ἐλευθέρων κατοίκων τῶν ὑποταχθεισῶν πόλεων τοῦ Λατίου, ἦσαν δὲ κατὰ τὸν Μόμσεν τὸ κατ' ἀρχὰς αὐτοὶ οἱ clientes (πελάται βλ. λ.). Φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τοὺς Π. ὡς τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν ἐκτὸς τῶν πατρικίων, πρὸς οὓς ἐξωμειώθησαν μὲν ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς ἀποδομένης εἰς τὸν Σέρβιον Τύλλιον κατὰ τὰ ἄλλα, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὰς μετ' αὐτῶν ἐπιγαμίας καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατέχουσιν τὰς ἀνωτέρας ἀρχάς. Ἐν τούτοις καὶ παρ' αὐτοῖς ὑπάρχοντες εὐγενεῖς οἶκοι εἶχον δικαιώματα ἐπὶ τῆς ὑπατείας. Οἱ ἀένναοι πόλεμοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δημοκρατίας, ἡ πηγάζουσα ἐξ αὐτῶν πενία, ἡ σκληρότης τῶν περὶ χρεῶν νόμων καὶ ἡ αὐθαρεσία τῶν ἀρχόντων παρεκίνησαν τῷ 494 π. Χ. τοὺς Π. νὰ χωρισθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἄλλου πληθυσμοῦ τῆς πόλεως καὶ καταλάβωσι τὸ λεγόμενον Ἰερόν ὄρος ἀποφασίζοντες νὰ κτίσωσιν ἐνταῦθα νέαν πόλιν. Καὶ μετεπίσθησαν μὲν, τοιοῦτοτρό-

πως ὅμως κατάρθωσαν μεταξὺ ἄλλων νὰ δημιουργηθῇ ἡ ἀρχὴ τῶν δημάρχων (βλ. λ.) καὶ τῶν ἀγορανόμων (βλ. λ.). Τῷ 445 ἐπετέθη καὶ ἡ ἐπιγαμία μεταξὺ Π. καὶ πατρικίων, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἔλαβον οἱ Π. μετὰ ἐπίμονον ἀντίστασιν τῶν πατρικίων καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπατείας (366) καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν. Βραδύτερον ἐγένετο νέα στάσις τῶν Π. (286) ἔκτοτε δ' ἠϋξήσεν ἡ δύναμις τῶν Π. σπουδαίως, ἐκ δὲ τῶν ἠνωμένων πατρικίων καὶ Π. ἀνεπτύχθη νέα εὐγενὴς τάξις, ἡ τῶν ἀνελεύθωντων εἰς ὑψηλὰ ἀξιώματα.

Πλήθων (Γεώργιος Γεμιστός, μετονομασθεὶς εἰτα ἐπὶ τὸ ἀρχαιώτερον Π.). Βυζαντινὸς φιλόσοφος καὶ φιλόλογος πολυμαθέστατος. Ἐγενν. κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἐν Κωνσταντινίᾳ ἢ ἐν Σπυρτῇ. Ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀργηδὸς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἐν Μισθρᾷ τῆς Πελοποννήσου, τότε δὲ συνέγραψε πονήματα φιλοσοφικά, ἱστορικά, γεωγραφικά καὶ ἀστρονομικά, καὶ πολιτικὰς δὲ ἀνεδείχθη εἰς τοὺς καὶ ἐμπειρότατος, ἐκπονήσας τολμηρὰ σχέδια ἀναμορφώσεως τῆς χερσονήσου, («Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων» ἐκδ. ὑπὸ Elissen ἐν Λιψία 1860). Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Γ' ὁ Παλαιολόγος συμπάρελκεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Φερράρῃ περὶ ἐνώσεως τῶν Ἑκκλησιῶν σύνοδον τῷ 1438. Ἐν Ἰταλίᾳ τυχὼν τῆς προστασίας τῶν Μεδίκων παρέμεινεν ἐν Φλωρεντίᾳ διδάσκων τὰς φιλοσοφικὰς τοῦ δοξασίας, δι' ὧν ἀπεδείχθη πολέμιος τοῦ χριστιανισμοῦ, ζηλωτὴς δὲ τοῦ ἀρχαίου νόμου καὶ ὁπαδὸς τοῦ νεοπλατωνισμοῦ, παρενεύρων ἐν αὐτῷ καὶ ζωροαστρικὰς δοξασίας· δημιουργήσας δὲ ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῶν πλατωνικῶν δογμάτων ἐγένετο αἰτίος τῆς κατόπιν ἰδρύσεως τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας ἐν Φλωρεντίᾳ. Γέρων ἦδη ἐπέστρεψεν εἰς Σπάρτην, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1452. Τὸ κυριώτερον σύγγραμμά του, οἱ «Νόμοι», ἐν ᾧ ἐξέθετε σχέδια ἀναδιοργάνωσεως πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φιλοσοφικῶν δοξασιῶν του, ἀποδεχόμενος τὴν ἑλληνικὴν πολυθεϊαν μετερρυθμισμένην, κατεσχέθη ἐν χειρογράφῳ μετὰ θανάτου τοῦ Π. ὑπὸ τῶν δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου, παραδοθὲν δὲ εἰς τὸν τότε πατριάρχην Σχολάριον, ὅστις καὶ ζῶντος τοῦ Π. ὑπῆρξεν ὁ κυριώτατος αὐτοῦ ἀντίπαλος, ἐκτὸς ὑπ' αὐτοῦ δημοσίᾳ ἐκδόθησαν ὅμως ἐν ἀντιγράφοις ἀποσπασματικά τινα ἐκδοθέντα ὑπὸ Alexandre ἐν Παρίσι τοῖς 1852 ὑπὸ τὴν τίτλον «Πλήθωνος νόμων συγγραφῆς τὰ σωζόμενα». Ἐπίσης ἔργα ἐκ τῶν κυριωτέρων του εἶναι «Περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται» καὶ «Ζωροαστρείων καὶ Πλατωνικῶν δογμάτων συγκεφαλαιώ-

αίς». Ἐγραψε δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικά, Ἐπιστολὰς κλ. ἡττονος ἀξίας. (Πρβλ. λ. Ἑλληνική φιλολογία, ἐν τ. δ', σελ. 841 β κξ.) [Κ.Β.]

Πληθώρα. Ἡ ἀφθονία αἵματος ἢ παρατηρουμένη ἐπὶ τινων ἀνθρώπων (πληθωρικῶν), ὡν τὸ πρόσωπον ἰδίως εἶναι κατέρυθρον, τὰ ἐπιπόλαια ἀγγεῖα φαίνονται ὑπερπλήρη, ὁ σφυγμὸς εἶναι μέγας καὶ σκληρὸς, αἱ φλέβες τοῦ λαιμοῦ ἐξέχουσιν ὡς ἔτοιμοι νὰ διαρραγῶσιν. Οἱ τοιοῦτοι εἰσὶν ἐκτεθειμένοι εἰς ἐγκεφαλικοὺς συμφορήσεις, ἰλιγγίους, παλμούς καὶ συγκοπὰς, κεφαλαλγίαν, δύσπνοίαν κλ. Σημειώτεον ὅτι ἡ ὑπερμετρος ἀφθονία τοῦ αἵματος εἰς τοὺς τοιοῦτους εἶναι ἀπλὴ ὑπέθεσις τῶν παλαιῶν, σύμφωνος μὲν βεβαίως πρὸς τὰ ῥηθέντα φαινόμενα, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἀποδεδειγμένη. Ἡ τοπικὴ ἐν τινι χώρᾳ τοῦ σώματος Π. καλεῖται συμφορήσις, εἶναι δὲ δξεία κατάστασις. [Α.Ν.Δ.]

Πληχτρα. Βλ. Ἄνθος.

Πλημμελειοδικεῖον καλεῖται τὸ ἀνεκκλητὸς δικάζον τὰ πλημμελήματα δικαστήριον· ἐξαρῶνται ὅμως τῆς δικαιοδοσίας του τὰ πλημμελήματα τῶν ἀπολαύοντων ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας προσώπων, τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα καὶ τὰ τοῦ τύπου καὶ ἂν φέρωσι χαρακτῆρα πλημμελήματος, τὰ ἔνεκα συναφείας ἢ συναιτιότητος ὑπαγόμενα εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, τὰ διαπραττόμενα ἐν συνεδριάσει πολιτικοῦ δικαστηρίου καὶ τὰ δι' εἰδικῶν νόμων ὑπαγόμενα εἰς τὰ πταισματοδικεῖα. Πλὴν τῶν πλημμελημάτων ὅμως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πλ. ὑπάγονται καὶ τὰ πταίσματα τῶν ἀπολαύοντων ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας, αἱ ζωοκλιπαὶ καὶ ζωοκτονίαι καὶ ἂν φέρωσι χαρακτῆρα πταίσματος, αἱ ἐφέσεις κατ' ἀποφάσεων πταισματοδικῶν καὶ τὰ συναφῆ πλημμελήματα. Ἐκαστον δικαστήριον πρωτοδικῶν ἀποτελεῖ καὶ Π. συγκείμενον ἐκ 5 δικαστῶν, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως. Ἐσχάτως ὁμῶς ὑπεβλήθη εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον περὶ τῆς τὴν ἀριθμὸν τῶν πλημμελειοδικῶν εἰς τρεῖς, ὅπερ ἄγνωστον ἂν θέλῃ μετεβληθῇ εἰς νόμον. Ἐν συμβουλίῳ τὸ Π. ἐκ τριῶν δικαστῶν, ἐν οἷς ὁ ἀνακριτής, ἀποφασίζει περὶ τῶν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἀναγμένων ζητημάτων. [Πφ.]

Πλημμελήματα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Ποιν. Νόμου καλεῖται Π. πᾶσα ἀθέμιτος πράξις καθ' ἣς εἰ νέμοι ἐρίζουσι ποινὴν ἐπανορθωτικὴν ἢ φυλάκισιν ἢ χρηματικὴν ποινὴν. Τὰ Π. ἀναλογεῖται πρὸς τὰ délits τῆς Γαλλικῆς καὶ τὰ Vergehen τῆς Βαυαρικῆς νομοθεσίας. [Πφ.]

Πλημμυρίδες. Βλ. Παλίρροια.

Πλησίδιτσα. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Φιλιατῶν τῶν Ἰωαννίνων, μετὰ 1825 κατ. Ἑλλήνων.

Πλησιόσαυρος. Ἐκλελοιπὸς γένος ἐρπετῶν. οὗ τὰ λείψανα εὗρηνται ὀρυκτὰ ἀπὸ τῆς λειασίου γεωλογικῆς διαπλάσεως μέχρι τῆς κρητιδικῆς. Ἦν ὅμοιος τῇ Ἰχθυοσαύρῳ, οὗ διακρίνεται διὰ τοῦ μακροῦ ὀφιοειδοῦς λαιμοῦ τοῦ καὶ τῆς βραχείας οὐρᾶς· εἶχε κεφαλὴν μικράν, ἐφθαλμούς μεγάλους καὶ ἀντὶ ποδῶν ἀλγθῆ πτερύγια, πολλοὺς ὀδόντας, μήκος δὲ 1.5-3 μέτρων συνήθως. Ἀνῆκει δὲ ὁ Π. εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Σαυροποτερυγίων, ἅτινα ἦσαν νηχόμενα ἐρπετὰ. [Φ.Ι.]

Πλίνιος. 1) Gaius Plinius Secundus, ὁ ἐπιλεγόμενος Πρεσβύτερος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ κατωτέρω. Πολυμαθέστατος καὶ πολυγραφώτατος ἀνὴρ τῆς ἀρχαίας Ῥώμης. Ἐγενν. τῷ 23 μ. Χ. ἐν Κόμῳ τῆς Ἄνω Ἰταλίας, μετέσχε τῶν εἰς Γερμανίαν στρατειῶν, κατέστ. διαφόρους πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς θέσεις. κατὰ δὲ τὴν τρομερὰν ἐκρηγνῆν τοῦ Βεσουβίου τῷ 79 εὔρε τὸν θάνατον πειραθεὶς νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ ἥφαιστειον ἵνα κἄλιον σπουδάζῃ τὸ φυσικὸν φαινόμενον. Τὰ ἱστορικὰ, ῥητορικὰ καὶ γραμματικὰ ἔργα τοῦ ἀπωλέσθησαν· σωζεται δὲ μέγα ἐγκυκλοπαιδικὸν ἔργον τοῦ ἐκ 37 βιβλίων ὑπὸ τὴν τίτλῳ Φυσικῆ Ἱστορίας, περιλαμβάνον μέγα πλῆθος γνώσεων ἐκ πᾶσων τῶν ἐπιστημῶν καὶ παντοίων πληροφοριῶν, συλλεγὲν δὲ ἐκ πολλῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν συγγραμμάτων. μετὰ μεγάλην μὲν φιλοπονίαν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιπολαιότητος ἤτις ἐλαττοῖ πολὺ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου ὡς πηγῆς διὰ τὴν μελέτην τῆς ἀρχαιότητος. Καλλίστη ἐκδοσίς ἡ ὑπὸ Detlefsen (6 τ. μετὰ πίνακος. Βερολ. 1882). — 2) Gaius Plinius Cæcilius Secundus ὁ ἐπιλεγόμενος Νεώτερος, ἀνεψιὸς καὶ θετός υἱὸς τοῦ πρεσβυτέρου Π. Ἐγενν. 62 μ. Χ. ἐν Κόμῳ, ἐδιδάχθη ῥητορικὴν καὶ φιλοσοφίαν, διελθὼν δὲ πρότερον ἄλλα ἀξιώματα ἐγένετο τῷ 93 πραιτωρ, τῷ 100 ὑπατος, τῷ 111-113 διοικητὴς Βιθυνίας καὶ Πέντου, ἀπέθ. δὲ π.θ.α. νῶς τῷ 114. Σώζονται αὐτοῦ Ἐπιστολαὶ εἰς 9 βιβλία, ἐν γλώσσῃ ἐκλεκτῇ καὶ βεβούσῃ, τερπναὶ διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ περιεχομένου καὶ σπουδαῖαι διὰ τὴν γνῶσιν τῶν χρόνων ἐκείνων· ἐτι ἡ μετὰ τοῦ Τραϊανοῦ ἀλληλογραφία του καὶ λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὴν αὐτοκράτορα τοῦτον, παρασχόντα τῷ Π. τὴν ὑπατείαν. Τὰ ἔργα ταῦτα ἐξεδόθησαν καὶ ἰδιαίτερος καὶ ὅλα ἔργου, αἶον ὑπὸ Keil (Λειψία 1870).

Πλογέστι (Ploësei, Plojesti). Πρωτεύουσα τῆς Ῥωμουνικῆς περιφέρειας Πρα-

χόδας, μεταξύ τῶν ποτ. Πραχόδα καὶ Τε-
λεαγιάντου. Ἐχει 34474 κατ., διδασκα-
λεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, βιομηχανικὴν καὶ
ἐμπορικὴν σχολήν, σπουδαῖον δὲ ἐμπόριον,
κυρίως πετρελαίου καὶ μαλλίου. [Μ.Σ.]

Πλοίαρχος καλεῖται ὁ ἀρχηγὸς τοῦ
πληρώματος τοῦ πλοίου, διοικῶν αὐτὸ καὶ
ἐπιτάσσων πᾶσαν σχετικὴν πρὸς τὸν πλοῦν
ἐνέργειαν. Ὁ πλ. διριζέται ὑπὸ τοῦ
πλοιοκτῆτου, δέον δὲ νὰ ᾖ πολίτης
Ἕλλην καὶ νὰ ἔχη δίπλωμα ἐμποροπλοιο-
άρχου· τὰ καθήκοντα αὐτοῦ εἰσι ποικιλώ-
τατα καθ' ὅσον κυβερνᾷ τὸ πλοῖον κατὰ τὸν
πλοῦν, δύναται ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ιδιοκτήτου
νὰ ναυλῶνῃ αὐτό, ἀπαρτίζει τὸ πλήρωμα,
κατὰ τὸν διάπλουον κέκτηται ἀστυνομικά,
διοικητικὰ καὶ συμβολαιογραφικὰ καθήκοντα
κλπ. Περὶ τοῦ Π. πραγματεύεται τὸ δ'
τμήμα τοῦ 6' βιβλίου τοῦ ἐμπορ. νόμου
(ἀρθρ. 221-249). Ἐν τῇ πολεμικῇ ναυ-
τικῇ ὁ βαθμὸς πλοίαρχου ἀντιστοιχεῖ
πρὸς τὸν τοῦ συνταγματάρχου. [Πφ.]

Πλοῖον ἡ ν α ὤ ς. Ὀνομα γενικὸν δι-
δόμενον εἰς πᾶν κατασκευασμὸν πλωτῶν πρω-
ρισμένων εἰς τὴν θαλασσοπλοῖαν ἢ ποταμο-
πλοῖαν. Πλοῖον τινὲς δύο διακεκριμένα
μέρη ὑπάρχουσι, τὸ σκάφος (κουφάρι) καὶ
ἡ ἐξάρτια (ἡ ἀρματωσιά). Τὸ σκάφος
εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Π. ὅπερ δύναται νὰ ᾖ
ξύλινον, σιδηροῦν ἢ σύνθετον ἐκ ξύλου καὶ
σιδήρου. Ἡ δ' ἐξάρτια εἶναι τὸ σύνολον τῶν
ιστιῶν, κερατῶν καὶ ἰστιῶν καὶ χρησιμεύει
ὡς μέσον κινήσεως τοῦ πλοίου. Τὰ Π. διαί-
ρουνται εἰς δύο κατηγορίας ἀναλόγως τῆς
κινήτηριού αὐτοῦ δυνάμεως, εἰς ἰστιοφό-
ρα καὶ εἰς ἀτμοκίνητα· ὑπάρχει δὲ
ἀκόμη καὶ ἑτέρα κατηγορία, ἡ τῶν ἀμφι-
κινήτων πλοίων· τὰ πλοῖα τῆς κατηγο-
ρίας ταύτης ἔχουσιν δύο κινήτηριον δύναμιν
τὸν τε ἀτμὸν καὶ τὰ ἰστία.

Τῶν ξυλίνων σκατῶν κυριώτερα μέρη
εἰσὶν 1) ἡ τρύπις (ἡ καρένα). Αὕτη εἶναι
τὸ κατώτερον καὶ κυριώτερον μέρος τοῦ σκά-
φους, ἐκτείνόμενον καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐ-
τοῦ· ἐπὶ τῆς τρύπιδος στηρίζεται ὁ σκελε-
τὸς καὶ ἐν γένει τὸ σῶμα τοῦ πλοίου, εἶναι
δὲ ἡ τρύπις διὰ τὸ πλοῖον ὅτι ἡ σπονδυ-
λικὴ στήλη διὰ τὰ ζῶα. 2) Οἱ νομεῖς
(τὰ στραβόξυλα). Οὗτοι εἶναι τεμάχια δι-
σκελα καὶ κυρτά, συνδεόμενα δὲ μετὰ τῆς
τρύπιδος καὶ ὑψόμενα ἑκατέρωθεν αὐτῆς
συμμετρικῶς καθ' ὅπαν τὸ μῆκος τῆς, ἀπο-
τελοῦσι τὸν σκελετὸν τοῦ Π. Ἐπὶ τοῦ σκε-
λετοῦ τούτου τίθεται ἐσωτερικῶς καὶ ἐξω-
τερικῶς περιβλήμα καλούμενον ἐσωτερι-
κὸν καὶ ἐξωτερικὸν (ἡ περίβλημα). 3) Ἡ πῦρρα
(ἡ πύλη) τὸ πρόσθιον μέ-
ρος τοῦ σκάφους, κατασκευαζόμενον ἐν εἰδει
σφηνός· εἶναι προωρισμένον νὰ διασχίζῃ τὸ

ὕδωρ. 4) Ἡ πρύμνη (ἡ πρύμη), τὸ δπί-
σθιον μέρος τοῦ σκάφους. 5) Αἱ πλευραὶ
ἢ οἱ τοῖχοι, ἧτοι τὰ ἑκατέρωθεν τῆς τρύ-
πιδος καὶ μεταξύ πύρας καὶ πρύμνης μέρη
τοῦ Π. Καλεῖται δὲ δεξιὰ πλευρὰ ἡ
δεξιὸς τοῖχος ἢ πρὸς τὸ δεξιὸν τοῦ
παρατηρητοῦ ἰσταμένου ἐπὶ τοῦ καταστρώμα-
τος καὶ ἀντιζώντος πρὸς πῦρραν· ἀρι-
στέρα δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ.

Τὰ ὑπὸ τοῦ ὕδατος βρεχόμενα μέρη τοῦ
σκάφους καλοῦνται ὕφαλα (βρεχάμενα).
τὰ ὕφαλα καλοῦνται ὡσαύτως καὶ γάστρα.
Τὰ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος μέρη καλοῦνται ἐξά-
λα (τὰ ψηλά). Συνήθως ἡ γάστρα τῶν ξυ-
λίνων πλοίων καλύπτεται ὑπὸ φύλλων χαλ-
κοῦ, ὅπως προφυλάσσεται ἐκ προξενουμένης
φθορᾶς ὑπὸ τῶν προσκολληομένων ἐπ' αὐτῆς
θαλασσίων σκωλήκων· τὸ χάλκινον τοῦτο
περικάλυμμα τῆς γάστρας καλεῖται ἐπι-
χάλκισις (μπακίρισμα).

Τὸ σκάφος καλύπτεται κατὰ τὸ ἄνω μέ-
ρος αὐτοῦ ὑπὸ σανιδώματος, ὅπερ καλεῖται
κατάστρωμα (κουβέρτα). Τὰ μικρὰ Π. τὰ
μὴ προωρισμένα εἰς ὅπωςδήποτε μακρὰν θα-
λασσοπλοῖαν, ὡς αἱ λέμβοι, δὲν ἔχουσι κα-
τάστρωμα· ἄλλα δὲ σκάφη μεγαλύτερα ἔχου-
σιν ἐν μόνον κατάστρωμα ἐφ' οὗ ἱπάρχει
ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἐξαρτισμὸν
καὶ εἰς τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ καὶ μη-
χανήματα διὰ τινὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου· τὰ
μεγάλα ὅμως Π. καὶ ἰδίως τὰ πολεμικὰ
ἔχουσι δύο, τρία καὶ τέσσαρα πολλάκις κα-
ταστρώματα. Διὰ τῶν καταστρωμάτων ἀπο-
τελοῦνται τὰ διάφορα πατώματα τοῦ Π.
Εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἐπὶ τῶν διαφόρων
καταστρωμάτων εὐρίσκονται τὰ ἐνδιαίτημα-
τα, αἱ ἀποθήκαι ἐμπορευμάτων κλπ. Εἰς δὲ τὰ
πολεμικὰ τίθενται ἐπ' αὐτῶν πρυβόλα, ὅτε
καὶ εἰδικῶς καλοῦνται πυρβολεῖα.

Ὁ ἀπὸ τοῦ κατωτέρου καταστρώματος ἐσω-
τερικὸς χώρος τοῦ Π., εἰδικῶς χρησιμεύων
ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν Π. πρὸς ἐναέθεισιν ἐμ-
πορευμάτων καλεῖται τὸ κῦτος (ἀμπάρι).

Πλὴν τῆς διαιρέσεως τοῦ σκάφους εἰς πα-
τώματα διὰ τῶν καταστρωμάτων, ὑπάρ-
χουσι καὶ ἐφ' ἑκάστου καταστρώματος χω-
ρίσματα χάριν τῆς κατασκευῆς ἐνδιαίτημα-
των, ἀποθηκῶν κλπ. Τὰ σανιδώματα τὰ
χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν διείρησιν τῶν κα-
ταστρωμάτων εἰς χωρίσματα καλοῦνται
φρακτὰ· ἐπὶ τῶν νέων μάλιστα σιδη-
ρῶν Π. αἱ φρακταὶ αὗται εἶναι σιδηραὶ καὶ
ἐντελῶς ἀδιαπέραστοι ὑπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς
τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καθιστῶσι τὸ ὑπόλοιπον
τοῦ κύτους στεγανόν, ἂν μέρος αὐτοῦ πλη-
ρωθῇ ὕδατος ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας· ἐν τῇ
εἰδικῇ δὲ ταύτῃ περιστάσει αἱ φρακταὶ αὗ-
ται καλοῦνται στεγανὰ καὶ τὰ με-
ταξὺ αὐτῶν χωρίσματα στεγανὰ. Ἐπὶ
τῶν ἀτμοκινήτων Π. ὑπάρχουσιν ἀκόμη χῶ-

ροι ἐντὸς τῶν ὁποίων τίθενται οἱ λέβητες, αἱ κινητήριαι μηχαναὶ αὐτῶν καὶ οἱ γαϊάνθρακες· καλοῦνται δὲ οἱ γῶροι οὔτοι, οἱ μὲν περιλαμβάνοντες τοὺς λέβητας λεβητοστάσια, οἱ δὲ τὰς μηχανὰς μηχανοστάσια καὶ οἱ τοὺς γαϊάνθρακας γαϊανθρακασταθῆκαι. Ἐπὶ τῶν μικροτέρων πλοίων ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χώρου τίθενται οἱ λέβητες καὶ αἱ μηχαναί.

Πάντα τὰ Π. φέρουσι πρὸς πρῶταν μηχανήμα χρήσιμον εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτῶν· τὸ μηχανήμα τοῦτο καλεῖται πηδάλιον (τιμόνι) καὶ στρέφεται συνήθως ἐκ τοῦ πλοίου διὰ μοχλοῦ ἐσπερωμένου εἰς τὸ ἄνω αὐτοῦ μέρος· ὁ μοχλὸς οὗτος καλεῖται οἶαξ (διάνκι)· ἐπὶ τῶν μικρῶν πλοίων ὁ χειρισμὸς τοῦ οἶακος γίνεται ἀπ' εὐθείας διὰ τῶν χειρῶν, ἐπὶ τῶν μεγαλυτέρων ὅμως Π. ὑπάρχει παρὰ τὸν οἶακα τροχὸς καλούμενος οἶακος-τροφίον (ρόδα τοῦ τιμονίου), ὅστις διὰ καταλλήλου μηχανισμοῦ ἐννοῦται μετ' αὐτοῦ· ἢ μετὰ τοῦ οἶακος ἐνωσις εἶναι τοιαύτη, ὥστε στρεφόμενον τοῦ οἶακος-τροφίου πρὸς δεξιὰ (διὰ τὴν στραφῆν τὸ πλοῖον πρὸς δεξιὰ) ὁ οἶαξ μετατοπίζεται πρὸς ἀριστερὰ καὶ συνεπῶς τὸ πηδάλιον ἀποκλίνει πρὸς δεξιὰ· ἐπὶ τῶν μεγάλων Π. τὸ μηχανήμα τοῦτο εἶναι ἀπμοκίνητον.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ὡς ἐκ τῆς κινητήριου δυνάμεως διαιρέσεως τῶν Π. διαιροῦνται ταῦτα ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ των εἰς πολέμικα καὶ ἐμπορικά.

Π. πολεμικά εἶναι τὰ ἀνήκοντα εἰς κράτος καὶ ἐμπορικά τ' ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας. Τὰ πολεμικά Π. ἀναλόγως τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, τοῦ μεγέθους, τῆς κατασκευῆς, τῆς δυνάμεως τοῦ σκάφους, τῆς δυνάμεως τοῦ ἐπλισμοῦ διαιροῦνται εἰς π'είστας ὄσας κατηγορίας· τινὲς τούτων εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι: Ὁπλιτικά γα, τὰ προωρισμένα πρὸς μεταφορὰν στρατευμάτων. Σκευαγά, τὰ προωρισμένα εἰς μεταφορὰν σκευῶν καὶ ἐφοδίων. Ἱππικά, τὰ προωρισμένα πρὸς μεταφορὰν ἵππων. Ἀποστολά, ἐλαφρά πολεμικά σκάφη μετ' ἐλαφροῦ ἐπλισμοῦ καὶ μεγάλης ταχύτητος, προωρισμένα εἰς τὴν μεταφορὰν διαταγῶν, εἰδήσεων κλπ. Ἀκτωρά, τὰ προωρισμένα εἰς φύλαξιν τῶν ἀκτῶν· τὰ Π. ταῦτα δύνανται γὰρ ὥτι θεωρητὰ ἢ μὴ, γὰρ φέρωσι πυροβολικὸν μέγαν ἢ μικρὸν διαμετρήματος· συνήθως δὲ χρησιμοποιοῦνται ὡς τοιαῦτα ἐκεῖνα ἐκ τῶν πολεμικῶν Π., ἅτινα ἀδυνατοῦσι δι' οἰονδήποτε λόγον ν' ἀκολουθήσωσι στόλους εἰς ἀνοικτὰς θαλάσσας. Ἡδρόμα, ταχέα πλοῖα, φέροντα ὀπισθεῖν ἰσχυρὸν ἐπλισμὸν καὶ προωρισμένα εἰς τὴν καταδίωξιν τοῦ πολεμικοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ ἢ εἰς περιπολίαν. Κασαδρομικά, ἐμπορικά Π. ἐξωπλισμένα ἐπὶ τούτῳ διὰ τὴν κατα-

δίωξιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ τῶν πολεμίων. Πολλάκις καὶ τὰ εὐθρομα Π. καλοῦνται καταδρομικά, ὅταν ἀποκλειστικῶς προορίζωνται διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ. Τορπιλλοβόλα (βλ. λ). ἔαν δὲ μόνον φέρωσι τορπίλλας, ὡς ἀποθήκη, καλοῦνται τορπιλλοφόρα. Θωρηκτὰ καλοῦνται τὰ τεθωρακισμένα Π., ἅτινα ἂν φέρωσιν ἐμβολὸν καλοῦνται ἐμβολοφόρα. Τὰ πλοῖα ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἰστῶν καλοῦνται μονόστηλα (μονοκάταρτα), δίστηλα (δικάταρτα), τρίστηλα (τρικάταρτα). Ἐὰν δ' οἱ ἰστοὶ αὐτῶν φέρωσι θωράκια ἢ καρχήσια (κάραις) καλοῦνται θηρακωτὰ ἢ καρχησιωτὰ.

Τὰ ἐμπορικά πλοῖα ἀναλόγως τοῦ εἶδους τοῦ ἐξαρτισμοῦ καλοῦνται: Δρόμωνες (κορβέτα), τὰ φέροντα τρεῖς ἰστούς μετὰ θωρακίων καὶ κεραίων. Μυοδρόμωνες (ναβάρες), τὰ φέροντα τρεῖς ἰστούς, ἐξ ὧν οἱ δύο μετὰ θωρακίων καὶ κεραίων. Πάρωνες (μυρική), τὰ φέροντα δύο ἰστούς μετὰ θωρακίων καὶ κεραίων. Μυοπάρωνες (γολετόμπρικα) τὰ φέροντα δύο ἰστούς, ἐξ ὧν ὁ εἰς μετὰ κεραίων, ὡς οἱ πάρωνες. Ἡμιολίαι (γολέτες), τὰ φέροντα δύο ἰστούς, ἐξ ὧν ὁ εἰς μετὰ κεραίων. Κέρκοι (κότερα), τὰ φέροντα ἰστὸν ἄνευ κεραίων, ἐνίοτε δὲ μίαν κεραίαν ἀφαιρετήν. Ὀλκάδες ἢ δξύπλοα (κλίπερ) τύπος ταχέως ἀμερικανικῶν καὶ ἀγγλικῶν πλοίων, ἐχόντων λεπτόν τὸ σκάφος καὶ ἐξαρτισμέν ὡς οἱ πάρωνες καὶ οἱ μυοπάρωνες. Τροχανοί (τρεχαντήρια) σκάφη ἐλληνικοῦ τύπου, φέροντα δύο ἰστούς ὄνευ κεραίων, ἐξ ὧν ὁ εἰς φέρει πολλάκις καὶ κεραίαν. Βομβάρδαι, σκάφη ἐπίσης ἐλληνικά μετὰ πλατείας καὶ ὀρθῆς πρύμνης, φέροντα ἐξαρτία μυοπάρωνος ἢ ἡμιολίας. Θαλαμηγά (yachts), τὰ ἀπμοκίνητα ἢ ἱστιοφόρα πλοῖα, ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας καὶ μὴ δεχόμενα ἐπιβάτας ἢ ἐμπορεύματα. [Α.Η.]

— Κατὰ τὴν ἑλλην. νομολογίαν Π. καλεῖται πᾶν ναυπήγημα ἐπιτήδειον πρὸς πλοῦν ἐν θαλάσσῃ ἢ ἐν ποταμῷ, ἐξ οὗ καὶ ἡ διάκρισις τῶν Π. εἰς θαλασσοπλοῦντα καὶ ποταμοπλοῖα ὑπὸ ἰδίων ἐν πολλοῖς διεσπόμενα κανόνων. Τὰ πλοῖα διαιροῦνται εἰς πολεμικά, τὰ ἀνήκοντα τῇ πολιτεῖᾳ ἢ κυβερνώμενα ὑπὸ ὀργάνων αὐτῆς, καὶ ἐμπορικά, ὅσα εἶναι πάντα τὰ λοιπὰ. Οὐσιώδης ἔρως τῆς ἐλευθερίας ναυσιπλοίας (βλ. λ. Θάλασσα) εἶναι ἡ ὑπαγωγὴ τῶν Π. εἰς ἐθνικότητα, ἐξ οὗ γεννᾶται ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον γὰρ προστατεύειν τὰ ἐαυτῶν πλοῖα κατὰ πάσης παραβιάσεως τῶν κανόνων τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Οἱ ἔροι ὑφ' οὓς ἐκάστη πολιτεία ἀπονέμει τοῖς πλοίοις τὴν ἰδίαν ἐθνικότητα ποικίλλουσι·

παρ' ἡμῖν τὰ τῆς ἐθνικότητος τῶν πλοίων διέπει τὸ διάταγμα τῆς 14 Νοεμβρίου 1886, καθ' ὃ ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοία εἰσὶ τὰ ἀνήκοντα εἰς ἑλλήνας τοῦλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ, ἔχοντα δὲ τὸν πλοίαρχον, πάντας τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ πληρώματος ἑλλήνας ὑπηκόους, ἂν προσέτι συντρέχη καὶ εἰς τῶν ἐπομένων ὅρων α') ἐναυπηγήθωσαν ἐν Ἑλλάδι, β') ἐκύριευσθωσαν ἀπὸ ναυτικούς ἑλλήνας ἐν ἀγῶνι ὑπὲρ πατρίδος ἢ ἐναντίον πειρατῶν, γ') ἐδημιεύθωσαν διὰ παράθεσιν τῶν νόμων, δ') ναυγήσαντα εἰς ἑλληνικὰ παράλια ἐπωλήθησαν καὶ ἐπεσκευάσθωσαν ἐν Ἑλλάδι, ε') μετεφέρθωσαν ἀπὸ Ἑλλήνα ἰδιοκτῆτην μεταναστεύσαντα εἰς Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς ξένης. ς') ἡγοράσθωσαν ἀπὸ ἑλλήνας καὶ ζ') εὐρέθωσαν ἀνήκοντα εἰς ἑλλήνας κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1839 Διατάγματος. Συντρέχοντων τῶν ἀνωτέρω ὅρων καταμετρεῖται ἡ χωρητικότης τοῦ πλοίου καὶ ἐγγράφεται τοῦτο εἰς τὸ νηολόγιον λιμένος τινός, ἐν ᾧ σημειοῦται ἐπίσης τὸ ὄνομα τοῦ Π. καὶ τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ ἄλλαι τινὲς σχετικαὶ πληροφορίαι, μεθ' ὃ ἐκδίδεται τὸ ἔγγραφον τῆς ἐθνικότητος, δι' οὗ βεβαιοῦται ὅτι τὸ Π. κέκτεται τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα καὶ δικαιούται νὰ φέρῃ τὴν ἐμπορικὴν ἑλληνικὴν σημαίαν. — Τῶν πολεμικῶν Π. ἡ ἐθνικότης ἀποδεικνύεται διὰ τῆς σημαίας καὶ τοῦ πολεμικοῦ ἐπισείοντος, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ κυβερνήτου ἐπὶ λόγῳ τιμῆς. Νομικῶς τὰ Π. τάσσονται εἰς τὰ κινητὰ, διεπόμενα ὁμῶς ἐν πολλοῖς ὑπὸ κανόνων προσιδιαζόντων εἰς τ' ἀκίνητα. Τὰ τῆς κτήσεως, τῆς ναυπηγήσεως, τῆς πωλήσεως καὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ τῶν πλοίων διέπονται ὑπὸ ἰδίων λεπτομερῶν κανόνων. [Πφ.]

Πλοίου ημερολόγιον. Βλ. Ἡμερολόγιον.

Πλόκ ἢ Πλότσκ. Κυβερνεῖται ἐν τῷ Βλ μέρει τῆς ῥωσικῆς Πολωνίας, ἔχον ἔκτασιν 10.878 τ.γμ. καὶ 598.177 κατ. Καλύπτεται κατὰ τὰ $\frac{15}{100}$ περίπου ὑπὸ ὁσῶν, ἐν γένει δὲ εἶναι πεδινὸν μεθ' ὕψωματων 200-300 μ., ἀμυῶδες καὶ ἐλῶδες, οἰκεῖται δὲ ὑπὸ Πολωνῶν, Ἰουδαίων καὶ Γερμανῶν. Διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 8 περιφερίας, ὧν μία φέρει τὸ ὄνομα Π., ἐν τῇ Ν μέρει τοῦ κυβερνήτου, ἔχουσα ἔκτασιν 1321 τ.γμ. καὶ 92.016 κατ., γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ὁμώνυμος εἶναι καὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ κυβερνήτου καὶ τῆς περιφερίας Π., κειμένη δεξιᾷ ἐπὶ τοῦ Βιστούλα, ἔχουσα δὲ (1888) 24.088 κατ., μητρόπολιν τοῦ IB' αἰῶνος μετ' ἐπιταφίων μνημείων πολωνῶν βασιλέων καὶ δουκῶν, βιομηχανικὰ ἐργαστάσια κλ.

Πλόκ (Ρητ.). Βλ. Ἀνάλυσις.

Πλομδιέρ (Plombières). Θέρμαι ἐκ τῶν κυριωτέρων τῆς Γαλλίας, ἐν τῷ νομῷ Βοσγίων, Ν τοῦ Ἑπινάλ, εἰς ὕψος 430 μ., μετὰ μονίμων κατοίκων 1869 (τῷ 1891), διαφόρων ἰδρυμάτων πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν λουτρῶν, νοσοκομείου κλ. Πλὴν δύο ψυχρῶν σιδηρούχων πηγῶν, ὑπάρχουσιν ἐν Π. 27 ἄλλαι ἀλκαλικά Π. θερμοκρασίας 20—74° Κ., ὧν τὰ ὕδατα χρησιμοποιοῦνται εἰς λουτρά εἰς πόσιν κατὰ χρονίαν δυσπεψίαν, χροιάδων, ρευματισμῶν, ἀρθρίτιδος κλ.

Πλουμδάγον (Bot.), Plumbago L. Γένος πρότυπον τῆς ὁμωνύμου οἰκογενείας Plumbaginaceae (βλ. Στατικώδη). Ἐν μόνον εἶδος εὐρωπαϊκὸν (P. Europaea L., κοινῶς Σπρογγαλιά καὶ Λειχηνόχορτον) ἔχον χυμὸν ὀσμυρὸν ἐν χρήσει παρὰ τῷ λαῷ πρὸς νευραλγίας. Ἐν τοῖς κήποις θεραπεύονται συχνὰ διάφορα εἶδη τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου (P. Capensis L., P. rosea Jacq.) κτλ., εἰς δὲ θάμνοι ἀναρριχώμενοι μετὰ ωραίων κυανῶν ἢ ῥοδοχρόνων ἀνθέων.

Πλούταρχος. Εἰς τῶν σπουδαιωτέρων ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, γενν. ἐν Χαίρωνειᾳ τῆς Βοιωτίας περὶ τὸ 46 μ. Χ. Ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τὸν Ἀμμόνιον, ταξιδεύσας δ' εἴτα ἀλλαχοῦ τε καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἦλθεν εἰς Ῥώμην, ὅπου ἔμεινεν ἐπὶ μακρόν, ἐσχέτισθη δὲ καὶ μετὰ τῆς αὐλῆς τοῦ Τραϊανοῦ καὶ ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ κατόπιν αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Ἐπιστρέψας κατόπιν εἰς τὴν πατρίδα του ἀπέκτησε τὰ ἀξιώματα ἀρχόντος καὶ ἱερέως τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ ἐπὶ μακρόν ὑπῆρξεν ἐπιμελητὴς τῶν Πυθίων ἀγώνων· ἀπέθανε δὲ αὐτὸς περὶ τὸ 125 μ. Χ. Συγγραμματα αὐτοῦ εἰσιν οἱ «Παράλληλοι βίοι» καὶ αἱ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡθικά» συμπεριληφθεῖσαι πραγματεῖαι. Τὸ πρῶτον εἶναι βιογραφίαι ἐκ παραλλήλου γεγραμμένα ἐπιτήμων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, θελκτικώτατα διὰ τὸ ὕψος τῶν καὶ πολλαχῶς διδακτικά, ἰδίως δὲ διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἡνδρῶν καὶ τῶν χρόνων ἐκείνων πηγαὶ πολυμύταται. Δι' βιογραφίαι αὗται εἶναι τεταγμέναι κατὰ ζεύγη, ἐνὸς Ἑλλήνος καὶ τοῦ ἀναλογούντος πρὸς αὐτὸν ἀνδρὸς τῆς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, εἴτα δὲ ἀκολουθεῖ συνήθως σύγκρισις τῶν δύο ἀνδρῶν· σώζονται δὲ τοιαῦται 44 ἥτοι 22 ζεύγη, οἷον βίοι Θησέως καὶ Ῥωμαίου, Λυκούργου καὶ Νομά Περμπίλου, Θερμύστοκλέους καὶ Καμίλλου, Ἀλκιβιάδου καὶ Κοριολάνου, Ἀριστείδου καὶ Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, Ἀλεξάνδρου καὶ Καίσαρος, Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος κλ. Σώζονται δὲ καὶ τινες βιογραφίαι Ἑλλήνων ἢ Ῥωμαίων μεμονωμέναι, ὁ Π. δὲν προσέθηκε νὰ γράψῃ κυρίως ἱστορίαν τῶν προσώπων

τούτων, ἀλλὰ μᾶλλον διαγραφὴν τῶν χαρ-
κτῆρων, εἰς τοῦτο δὲ καὶ ἐπέτυχε λαμπρῶς,
ὑποστηρίξων τὰς περιγραφὰς του καὶ διὰ
πλείστων ἀνεκδότων τοῦ βίου τῶν ἀνδρῶν
τούτων. Τὰ ἀνέκδοτα ταῦτα, ἡ ζωνηρότης
τῆς παραστάσεως, τὸ πανηγυρικὸν ὕψος
μεθ' οὗ περιγράφονται αἱ ἀρεταὶ τῶν με-
γάλων ἀνδρῶν ἐν ἐνθουσιασμῷ διὰ πᾶν ἐν
αὐτοῖς μέγα καὶ εὐγενές, καθιστῶσι τοὺς
βίους τοῦ Π. ἀνάγνωσμα τερπνότατον ἅμα
καὶ διδακτικώτατον. Τὰ δὲ «Ἡθικά» εἰσὶ
συλλογὴ 85 ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων
πραγματειῶν ἐπὶ ἀντικειμένων τῶν διαφό-
ρων ἐπιστημῶν, φιλοσοφίας, θρησκευτικῆς,
κοινωνιολογίας, πολιτικῆς, ιστορίας, φυσιο-
γνωσίας κλ. Ἡ ἐκθεσις τούτων ποικίλλει,
οὕτως ἄλλοτε μὲν μᾶλλον ἐπιστημονικῇ, ἄλ-
λοτε δὲ θεημῶδες, ἄλλοτε διαλογικῇ κλ.
Τινὲς δὲ τῶν πραγματειῶν εἰσὶ βεβαίως
νέοι. Ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς ἐργαίαις του ἀπο-
δεικνύεται ὁ Π. δόξιν παρατηρητῆς καὶ
γνώστης τοῦ ἀντικειμένου του, ὡς φιλόσο-
φος ὅμως καθ'αυτό, ἰδίως ἐκφράζων γνώμας,
οὐδαμῶς ἐπιφανέσθαι. Καὶ ἐνταῦθα δὲ σκο-
πεῖ ὁ συγγραφεὺς τὸ πρακτικόν, ὑποδει-
κνύων τὴν ὑγίαν ἠθικὴν καὶ τὴν ἐπίρρωσιν
τῆς εἰς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς πίστεως ἐπι-
διώκων. Ἐν γένει τὸ ὕψος τοῦ Π. εἶναι
εὐχάριστον, πολλαχού ὅμως ὑπεράγαν πεμ-
πῶδες, σκοτεινόν, ἀποβαίνειν διὰ τῆς ἐκ-
τάσεως τῶν φράσεων καὶ τῶν περιόδων
βαρὺ καὶ ἀκομψόν. Ἀπὸ τοῦ ἔργου τοῦ Π.
ἡ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐτι-
τλοφορήθησαν ἕκτοτε κατὰ καιροὺς διάφο-
ραι συλλογαὶ βίων ἐπισήμων ἀνδρῶν. [X.B.]

Πλουτολογία. Οὕτως ἐκλήθη ὑπὸ
τοῦ Ἰ. Α. Σούτσου (βλ. λ.) ἡ ἐπιστήμη,
ἡ συνῆθως καλουμένη πολιτικὴ οἰ-
κονομία (Economie politique), περὶ
ἧς βλ. τὴν λέξιν. Ὁ ὅρος οὗτος τοῦ ὁποῦ
καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐγένετο ἐνίοτε χρῆσις (Plou-
tologie, Science de richesses) δύναται
νὰ θεωρηθῇ ὡς λίαν εὐστοχος, καθ' ὅσον
καὶ μετὰ πνεῦμα τῆς ἐλλ. γλώσσης συμ-
φωνότατος εἶναι (πρὸς βλ. ὀρυκτολογία, ψυχ-
λογία κλ.) καὶ τὴν ἐννοιαν τῆς ἐπιστήμης
δηλοῖ κάλλιον ἢ ὁ ὅρος Πολιτ. Οἶκον., ὅστις
ἀφ' ἐνὸς μὲν παρορᾷ τὸ πορίσασθαι
περιοριζόμενος εἰς τὸ χρῆσασθαι τῷ
πλούτῳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διδίδει τὴν ἐννοιαν οἰ-
κονομίας τῆς πολιτείας μόνον, οὐχὶ δὲ
καὶ τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ καὶ ταῦτα εἶ-
ναι ἐπίσης ἀντικείμενον τῆς ἐπιστήμης· οὐχ
ἥττον καὶ ὁ ὅρος οὗτος ἀποκρούεται ὑπό τι-
νων ὡς ἐξάφρων τὸ μέσον, τὴν πλοῦτον,
καὶ οὐχὶ τὴν σκοπὴν τῆς ἐπιστήμης. [Πφ.]

Πλούτος (Μυθολ.). Ὁ θεὸς τοῦ πλού-
του, υἱὸς τοῦ Ἰασίωνος καὶ τῆς Δήμητρος.
τεκούσης αὐτὸν ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ ἀγόνου πρό-

τερον ἐδάφους τρεῖς ὀργωθέντος· ὁ μῦθος
αἰνίττεται ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι προῖον τῆς
ἐπιμελοῦς καλλιέργειας τῆς γῆς. Ἐλέγετο
τυφλὸς δι' ὃν λόγον καὶ ἡ Τύχη. Φαίνεται
ὅτι παριστάνετο ὡς παιδίον φέρον τὸ τῆς
Ἀμαλθείας κέρας, ἐπὶ νομισμάτων δὲ σώ-
ζεται παράστασις αὐτοῦ φερομένου ἐν ταῖς
ἀγκάλας τῆς Εἰρήνης. Περιφημον ἄγαλμα
ταύτης φερούσης τὸν Π., ἔργον τοῦ Κηρίσ-
σοδότου, ἰδρυμένον ἐν Ἀθήναις, εὐρηται νῦν
ἐν Μονάχῳ (βλ. πίν. Γλυπτικῇ Γ' 8).

Πλούτων (Μυθολ.). Ὁ θεὸς τοῦ Ἄδου,
τρίτος υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ῥέας
καὶ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος.
Σύζυγον εἶχε τὴν Περσεφόνην, ἣν ἥρπασεν
ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸ σκοτεινόν του βασίλειον.
Ἦτο φερερὸς καὶ τρομερὸς, ἀμειλικτός καὶ
ἀπρόσιτος εἰς τὰς παρακλήσεις· μόνος δὲ ὁ
Ὀρφεὺς διὰ τοῦ ἄσματος αὐτοῦ ἐμάλαξε τὴν
Π. εἰς ἀπόδοσιν τῆς Εὐρυδίκης. Ἐποχεῖται
ἄρματος συρομένου ὑπὸ τεσσάρων μελάνων
ἵππων. Ἡ ποίησις καλεῖ αὐτὸν Ἄδην (βλ. λ.)
ἢ Ἀιδωνέα (ἦτοι ἀφανῆ ἄρχοντα τοῦ
σκότους) ἐμυθεύετο δὲ καὶ ὅτι ἡ περικεφαλαία
του, ἔργον τῶν Κυκλώπων, καθίστα αὐτὸν ἀό-
ρατον. Αἱ Ἐρινύες καὶ ὁ Χάρων ὑπηρετοῦσιν
αὐτῷ. Συνεργάζεται μετὰ τῶν κριτῶν τοῦ
Ἄδου (Μίνως, Ῥαδαμάνθυος καὶ Αἰακὸς)
εἰς τὴν κρίσιν τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων
μετὰ θάνατον. Τὸ ὄνομα Π. ὀφείλεται εἰς τὴν
παρὰ τῷ λαῷ (καὶ ἐν τοῖς μυστηρίοις) ἐπι-
κρατοῦσαν ἠπιωτέραν ἀντιληψίν αὐτοῦ ὡς
χορηγοῦ εὐφορίας εἰς τὸ ἔδαφος τῆς γῆς καὶ
τοῦ πλούτου κατὰ συνέπειαν. Παριστάνεται
ἐπὶ θρόνῳ, συμπάρεδρον ἔχων τὴν Περσε-
φόνην, σοβαρός, αὐστηρὸς καὶ κατηγής, μὲ
σκήπτρον ἀνὰ χεῖρας καὶ τὴν Κέρβερον παρὰ
τοὺς πόδας. [Δ.Μ.]

Πλουτώνεια πετρώματα καλοῦν-
ται ἐκεῖνα ἅτινα, ὡς ὑποτίθεται, ἐστερεοποιή-
θησαν εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς ὑπὸ μεγίστην
πίεσιν, ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ καὶ λίαν βρα-
δέως, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφα-
νείας τῆς γῆς ἡραιοτείακα πετρώματα ἅτινα
ἀποτελοῦσι λάβαι ταχέως ψυχθεῖσαι. Εἰς τὴν
τρόπον τοῦτον τῆς ψύξεως ἀποδίδεται ἡ κρυ-
σταλλοειδὴς μορφή τῶν Π. π., οἷα εἰσὶ τὰ
ἀποτελούμενα ἐκ γρανίτου, σιηνίτου κλ. Πα-
ρίστανται δὲ νῦν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς
τὰ Π. ταῦτα, ἀφ' οὗ τὰ ὑπερκεῖμενα αὐτῶν
διεβρώθησαν κατὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Πλυμιέ (Charles Plumier). Ἱερο-
μόναχος γάλλος καὶ διάσημος βοτανικὸς
γενν. τῷ 1646 ἐν Μασσαλίᾳ. Ἐξετέλεσε
κατὰ διαταγὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' διάφορα
ταξείδια εἰς Ἀμερικὴν, ἧς περιέγραψε καὶ
ἀπεικόνισε πλείιστα φυτὰ ἐν τοῖς πολυτί-
μοις συγγράμμασιν αὐτοῦ. Ἀπέθ. ἐν Ἰσπα-
νίᾳ τῷ 1704. [Θ.Χ.]

Πλύμωθ (Plymouth). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Δέβον, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγ-
χης, ὅστις ἀποτελεῖ ἓνα τῶν λαμπροτέρων
λιμένων τῆς γῆς. Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ κυ-
ρίου Π. (84179 κατ.), τοῦ Στόνχαους καὶ
τοῦ διὰ βραχίονος τῆς θαλάσσης χωριζμέ-
νου Δέβονπορτ, εἶναι δὲ σπουδαιότατον ἐπί-
νειον, ἔχον ὡς ἰδιαίτερον πολεμικὸν λιμένα
τὴν στομαλίνην τοῦ Τάμαρ ποτ. καὶ ὡς
ἐμπορικὸν λιμένα τὴν τοῦ Πλύμ. Καὶ αἱ
τρεῖς πόλεις εἶναι ἰσχυρῶς ὠχυρωμέναι·
ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν ἐν ὅλῳ ἀνέρχεται εἰς
154 417 κατ. Τὰ πρὸς ναυπηγίαν καὶ ἐξάρ-
τησιν τῶν πλοίων ἱδρύματα καταλαμβάνουσι
τὴν πρώτην ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τῆς πόλεως
θέσιν, ἀμύζει δὲ καὶ ἡ βιομηχανία ἱστιο-
πάννου, σακχάρου, σάπωνος, ἡ ἀλιεία καὶ
πρὸ πάντων τὸ ἐμπόριον. Ἐν Π. σταθμεύει
ἐν μέρει τοῦ ἀγγλικῦ στόλου. — Π. καλοῦν-
ται καὶ πόλεις τινὲς τῆς Βορείου ἀμερ. Συμ-
πολιτείας ὡς ἡ παράλιος ἐν τῇ πολιτείᾳ
Μασσατσοῦσετς (7 314 κατ.) καὶ ἡ τῆς Γεν-
σουλδανίας, ἐπὶ τοῦ Σουκεχάννα (9 344 κατ.).

Πλυντήρια. Βλ. Καλλυντήρια.

Πλωμάριον. Πρωτεύουσα ἐπαρχίας
τῆς Λέσβου, χωριζομένης ἀπὸ τῆς Μιτυ-
λήνης διὰ τοῦ κόλπου τῆς Γέρας. Κεῖται·
4 χμ. ἀπὸ τῆς Ν. παράλιος τῆς νήσου εἰς
τὰς ὑψικεῖς τοῦ Ὀλύμπου, ἔχει δὲ περ.
7 000 κατ. ἀσχολουμένους εἰς ἐμπόριον, βιο-
μηχανίαν τινὰ καὶ ναυτιλίαν, καὶ διατρεφεί
διάφορα ἔλλην. σχολεῖα. [M.X.]

Πλωτῆνος. Ὁ διασημότερος τῶν λεγ.
νεοπλατωνικῶν φιλοσόφων καὶ κύριος ἱδρυ-
τὴς τῆς σχολῆς ταύτης, γενν. 204 ἢ 205
μ. Χ. ἐν Λυκοπείᾳ τῆς Αἰγύπτου. Ἐπού-
δασεν ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ὑπὸ τὸν Ἀρμῶνιον
Σακκᾶν, μετέβη δὲ τῇ 244/5 εἰς Ῥώμην,
ὅπου διὰ τὴν χαρακτῆρα τοῦ οὐ μόνον ἐτύγ-
χανε μεγίστου σεβασμοῦ ἀλλὰ καὶ ἐτιμᾶτο
μεγάλως ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Γαλλιανοῦ
καὶ τῆς συζύγου τοῦ Σαλωνίνας. Περὶ τῆς
διδασκαλίας του γίνεται ἐκτενὴς λόγος ἐν
τῷ ἄρθρῳ Ἀλεξανδρινὴ σχολή, ὅπου ἀναφέ-
ρεται καὶ ἡ περὶ Π. βιβλιογραφία (ἐν τέ-
λει). Ἰβρύσας δ' ἐν Ῥώμῃ σχολὴν ἐδίδασκε
τὴν φιλοσοφίαν μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἀπέ-
θανε δὲ τῇ 270 ἐν Καμπανίᾳ. Τὸν βίον του
ἔγραψεν ὁ μαθητὴς του Πορφύριος, ὅστις καὶ
τὰ ἔργα του διήρξεν εἰς 6 Ἐννεάδας ἀπο-
τελοῦνται δὲ ταῦτα ἐκ 54 διατριβῶν, ἃς
ἐταξινόμησεν ὁ Πορφύριος συστηματικῶς,
λαβὼν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ μᾶλλον εὐληπτον ἢ
μὴ, οὕτως ὥστε ὁ ἀναγνώστης προβαίνει ἀπὸ
τῶν εὐκολωτέρων εἰς τὰ δυσκολώτερα ζη-
τήματα. Ἐκδόσεις αὐτῶν ἐξέκρινον ὁ Creu-
zer (3 τ. Ὁξφόρδη 1825), ὁ Dübner (Παρ.

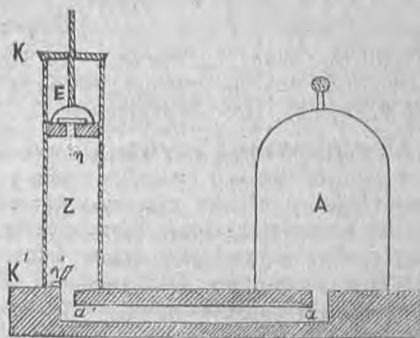
1855), ὁ Kirchhoff (Λιψ. 1856) καὶ ὁ H.
J. Müller (Βερ. 1878-80).

Πλωτομαντία. Βλ. Νομμαντιώδης.

Πνεῦμα (Γραμματ.) καλεῖται ἐν τῇ
ἐλληνικῇ γραμματικῇ τὸ σημεῖον τῆς ἐκ-
πνοῆς ὅπερ τίθεται ἐπὶ τῶν φωνηέντων, δι-
φθόγγων καὶ τοῦ ρ ὅταν δι' αὐτῶν ἀρχῇται
λέξεις τις. Ἡ ἰσχυρὰ ἐκπνοή, ἀνταποκρι-
νομένη εἰς τὸ ἐν ἀλλαῖς γλώσσαις σύμφω-
νον h, ἐγράφετο ἀρχαίως δι' ἰδιαίτερου
στοιχείου Η' ἀφ' ὅτου ὅμως τὸ στοιχεῖον
τοῦτο προσέλαβε τὴν σημάσιαν τοῦ μακροῦ
e, ἡ ἰσχυρὰ ἐκπνοή ἐγράφετο (καὶ δὴ πρῶ-
τον ἐν τῇ μεγάλῃ Ἑλλάδι) διὰ τοῦ ἡμισέως
αὐτοῦ Γ', ἡ δὲ ἀδύνατος, ἥτις μέχρι τοῦδε
δὲν ἐσημειοῦτο δι' ὅλου, διὰ τοῦ ἑτέρου ἡμί-
σεως χ'. Ἐκ τούτων δὲ ἐγεννήθησαν κατόπιν
τὰ καὶ νῦν ἐν χρήσει πνεύματα καὶ ἄτινα
καλοῦνται δασεῖα καὶ ψιλῇ (δὴλ. πνοή).

Πνεύματα καλοῦνται ἐν τῇ ὀργανικῇ
χημείᾳ οὐσαὶ παράγωγοι ἐκ τῶν κεκορε-
σμένων ὑδρογονανθράκων ἥτοι τῶν παραφι-
νῶν (βλ. λ.) δι' ἀντικαταστάσεως ἐν ταῖς
ταῖς ἐνδὲς ἢ πλείωνων ἀτόμων ὑδρογόνου
(H) διὰ ἴσων ἀτόμων ὑδροξυλίου (OH). Οὕ-
τως ἐν τοῦ μεθανίου, CH₄, παράγεται τὸ
μεθυλικὸν πνεῦμα, CH₃. OH (ἥτοι τὸ ξυλό-
πνευμα, βλ. λ.), ἐκ τοῦ αἰθανίου, C₂ H₆,
τὸ αἰθυλικὸν Π., C₂ H₅. OH (ἥτοι τὸ κοινὸν
οἶνόπνευμα) κλ. Ἐν τοῖς παραδείγμασι τού-
τοις καὶ τοῖς ἀναλόγοις αἱ παραστάσεις
CH₃, C₂ H₅, κλ., ἐξ ὧν παράγονται τὰ
Π. διὰ προσθήκης ὑδροξυλίου, καλοῦνται
πνεύματα ὀρριζαί. [X.X.]

Πνευματικὴ ἀντλία. Συσκευὴ ὑπὸ
τοῦ Γκέρικε (βλ. λ.) ἐπινοηθεῖσα δι' ἧς κα-
τερθοῦται ἡ ἀραίωσις τοῦ ἐν τινὶ κεκλει-
σμένῳ χώρῳ ἀέρος. Τὴν ἀπλουστάτην αὐ-
τῆς διάθεσιν εἰκονίζει ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν,

ἐν ᾗ A εἶναι ὁ χώρος οὗ πρόκειται νὰ ἀ-
ραιωθῇ ὁ ἀέρ. Ὁ χώρος οὗτος πάντεθεν
ἀεροστεγῶς ἀποκεκλεισμένος, συγκοινωνεῖ
μόνον διὰ τοῦ σωλήνος αα πρὸς τὸν κύλιν-
δρον KK', ἐν ᾧ κινεῖται κάλλιστα ἐφαρμοζό-

μενος ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τοῦ κυλίνδρου ὁ ἐμβολεὺς Β, ἐν τῷ μέσῳ κενός, φρασσόμενος δὲ διὰ τῆς δικλειδὸς ἡ δυναμένης νὰ ἀνοιχθῇ πρὸς τὰ ἄνω. Ἐπίσης δὲ ὁ σωλὴν αα φράσσεται κατὰ τὸ ἡ' διὰ τῆς δικλειδὸς ἡ', ἀνοιγομένης ὁμοίως πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ λειτουργία τῆς συσκευῆς συνίσταται εἰς τὴν διαδοχικὴν ἀνύψωσιν καὶ καταβίβασιν τοῦ ἐμβολέως. Κατὰ μὲν τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ ὑπὸ Κ' εἰς Κ (ἢν παριστᾷ ἡ εἰκὼν) σχηματίζομένου κενοῦ ἐν τῷ χώρῳ Ζ, ἡ δικλείς ἡ' πιεζομένη κατωθεν ὑπὸ τοῦ ἔσρος τοῦ χώρου Δαα'. ἀνωθεν δὲ εὐδαμῶς, λναιγεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ μέρος τοῦ ἔσρος Δαα, κληροῖ τὸν χώρον Ζ' κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἡ δικλείς ἡ μένει κλειστή. Ἐὰν δὲ νῦν καταβιβασθῇ ὁ ἐμβολεὺς ἀπὸ Κ εἰς Κ', ὁ ἐν τῷ Ζ ἀὴρ πιεζόμενος ὡθεῖ τὴν δικλείδα ἡ καὶ διαφεύγει πρὸς τὰ ἔξω, ἐν ᾧ ἡ δικλείς ἡ' μένει κλειστή. Οὕτως ἐνόσω ἐξακολουθεῖ ἡ λειτουργία τοῦ ἐμβολέως ὁ ἐν τῷ Ζ ἀὴρ διαφεύγει διηνεκῶς καὶ ὁ χώρος Ζ πληροῦται πάλιν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Δαα' ἔσρος. Εὐνόητον δὲ ὅτι, ἀφ' οὗτοῦ μέρος τοῦ ἔσρος Δαα' ἐκαστοτε πληροῦν τὸν χώρον Ζ ἐκδιώκεται εἴτα πρὸς τὰ ἔξω, ὁ ἀὴρ τοῦ γώρου Α (ὡς καὶ τοῦ αα') ἀραιεῖται διηνεκῶς. Οὐδέποτε ὁμως ἐν τῷ χώρῳ Α σχηματίζεται τέλειον κενόν, διότι οὐδέποτε ὅλος ὁ ἀὴρ Δαα' μεταβιβάζεται: ὁλόκληρος εἰς τὸ Ζ ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ· ὅταν δὲ ὁ ἀὴρ οὗτος ἀραιωθῇ πολὺ, δὲν δύναται πλέσν καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν βαλβίδα ἡ'. Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῆς Φυσικῆς τὸ Α εἶναι ὑέλινος κωδὼν σφραγισμένος ἀεροσταγῶς διὰ κηροῦ ἐπὶ τραπέζης φερύσης τοῦ λοιπὸν τῆς συσκευῆς· ἡ ἀντλία ΚΚ' εἶναι διπλῇ ἤτοι ὑπάρχουσι δύο τριαῦται ἀντὶ μιᾶς, αἱ δικλείδες ἡ ἡ ἀντικαθίστανται δι' ἄλλων ὁμοίως λειτουργούντων ἐπιστομίων κλ. Προσέτι δὲ βαρόμετρον θεωριμένον ἢ ἐν τῷ Α ἢ ἐν ἄλλῳ χώρῳ κλειστῷ καὶ συγκοινωνούντι μετὰ τοῦ Δαα' δεικνύει τὴν ἐκαστοτε δρᾶσιν τοῦ ἔσρος. Ὅμοιοι δὲ συσκευαὶ χρησιμοποιεῖνται καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, εἰς ὁ ἀεροσίφων (βλ. λ.).

Πνευματικὸς ζυγός. Ὁργανον ὑπὸ τοῦ Γκέρικε (βλ. λ.) ἐπινοηθὲν πρὸς ἐκτίμησιν τῶν μεταβολῶν τῆς πυκνότητος τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἔσρος. Εἶναι εὐαίσθητος ζυγὸς ἀντὶ πλαστίγων φέρων ἐνθεν μὲν μεγάλην μεταλλικὴν σφαῖραν κοίλην ἐνδοθεν καὶ μετὰ τοιχώματ. ε λεπτωτάτου, πλήρη ἔσρος καὶ στεγανῶς κεκλεισμένην, ἐνθεν δὲ μικρὸν τεμάχιον βαρέος μετάλλου (λευκογύσου, χρυσοῦ) ἰσορροποῦν πρὸς τὴν σφαῖραν ὅταν ὁ ἔξω αὐτῆς ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ ἔχῃ ἡν πυκνότητα καὶ ὁ ἐν αὐτῇ ἐγκεκλεισμένος· ἐὰν ὁμοῦς ὁ ἀτμοσφ. ἀὴρ ἀραιωθῇ, ὁ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἀὴρ ἀποβαίνει σχετικῶς

βαρύτερος καὶ ὁ ζυγὸς κλίνει πρὸς τὸ μέρος τῆς σφαίρας· τοῦναντίον ἂν ὁ ἀτμ. ἀὴρ πυκνωθῇ, ὁ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἀποβαίνει ἐλαφρότερος σχετικῶς καὶ ὁ ζυγὸς κλίνει πρὸς τὸ μέρος τοῦ μεταλλικοῦ βαριδίου. Τὸ μέγεθος δὲ τῶν ἀποκλίσεων τούτων μετρεῖται διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ ἄκρου βελόνης προτηλωμένης ἐπὶ τῆς φάλαγγος καὶ κινουμένης ἐνώπιον βαθμολογημένου τόξου. Τὸ ὄργανον τοῦτο χρησιμοποιεῖται νῦν μόνον εἰς περάματα ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις Φυσικῆς, πρὸς μέτρησιν τῆς πυκνότητος τῆς ἀτμοσφαιρας χρησιμεύοντων τῶν βαρομέτρων. [Σπ.]

Πνευματισμὸς (spiritisme) εἶναι τὸ νέον ὄνομα διὰ τὴν ἀρχαιοτάτην πίστιν εἰς τὸ δυνατόν τῆς συγκοινωνίας ζώντων μετὰ ἀποθανόντων δι' ἐξορκισμῶν καὶ ἄλλων μαγικῶν μέσων. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι δὲν ἀποδεικνύεται θεωρητικῶς τὸ ἀδύνατον τοιαύτης συγκοινωνίας, διὰ καὶ ἀγχινοῦσται φιλόσοφοι, ὡς ὁ Κάντιος κλ., ἀπέφυγον νὰ ἐκφρασθῶσι διαρρηδῆν κατὰ τοῦ δυνατοῦ αὐτῆς. Βεβαίωτατον ὅμως εἶναι καὶ ὅτι συχνότατα μετὰ τῶν πειραμάτων τοῦ Π. συνεδέθησαν καὶ συνδέονται ἀπάται· καὶ αὐτὰ πάται, ἐπιτρέπεται δὲ νὰ εἴπῃ τις ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν πρόκεινται ἀκόμη ἀποδείξεις ἀναμφίβολοι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐν λόγῳ συγκοινωνίας. Κατὰ τὸν ἀρχηγὸν τῶν πνευματιστῶν Allan Kardec ὁ ἀνθρωπος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ πνεύματος, τοῦ σώματος καὶ τοῦ περιπνεύμου, ῥευστοῦ καὶ ἐλαφροῦ περιδλήματος ὅπερ συνδέει τὸ πνεῦμα μετὰ τοῦ σώματος. Μόνον τὸ σῶμα ἀπονήσκει, οὐχὶ δὲ τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἐλευθεροῦται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ σώματος, οὔτε τὸ περιπνεῦμιον, ὅπερ ἔχει μὲν ἀνθρωπίνην μορφήν, εἶναι δὲ ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει· ἀόρατον καὶ καθίσταται μόνον ὁρατὸν ἐπὶ στιγμὴν δι' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος. Τὸ περιπνεῦμιον τοῦτο εἶναι τὸ διάμεσον διὰ τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ἀδρανοῦς ὕλης παράγει τὰ διάφορα πνευματιστικὰ φαινόμενα, ὧν τὰ γνωστότερα εἶναι κρότοι, κινήσεις ἐπίπλων, γραφὴ ὑπ' ἀοράτων χειρῶν κλ. Μεγάλην διάδοσιν ἔλαβεν ὁ Π. περὶ τὰ μέσα τοῦ φθινοῦτος αἰῶνος ἀπὸ τῆς Β' Ἀμερικῆς, ὅπου πλείστοι κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ ζητῶσιν ἀποκαλύψεις διὰ τῶν κινήσεων τῶν τραπέζων, αἵτινες ἴσταντο ἐπὶ ἐνός ἢ δύο ποδῶν, καὶ διὰ τῶν κρότων τῶν πνευμάτων, ἀνεπτύχθη δὲ ταχέως ἡ λεγομένη ψυχρογραφία, ἐν τῇ ὑψίστῃ βαθμῇ τῆς ὁποίας μεσάζον τι πρόσωπον (medium) ἐμπνευσμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἄνευ συνειδήσεως καταγράφει τὰ ὑπὸ τούτου ὑπαγορευόμενα διὰ τῆς γραφίδος του. Εἴτα καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ ἐσηματίσθησαν σύλλογοι πνευματιστῶν· πόσῃ διάδοσιν ὁμοῦς

ἐλαβεν ὁ Π. ἐν αὐτῇ τῇ Βερτοιαμερ. Συμπολιτεία, δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τις λαμβάνων ὑπ' ὅψιν ὅτι τῷ 1853 ὑπῆρχον ἐκεῖ ἤδη 30 χιλ. μεσάζοντα πρόσωπα. Συνεπῶς ἀνεπτύχθη καὶ μεγάλη περὶ Π. φιλολογία, ἐν ἣ τὰ δνόματα τῶν Hume, Owen, Crookes, Wallace εἶναι τὰ σπουδαίοντα. Ἐκδίδονται δὲ καὶ περιοδικοὶ τῶν πνευματιστῶν ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ ἐπιγραφόμενον The Spiritualist καὶ ἐν Γερμανίᾳ τὸ Psychische Studien. [B.E.]

Πνευματισταὶ (spiritualistes) ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καλοῦνται οἱ ὁπαδοὶ ἐκείνης τῆς θεωρίας ἣτις ἀποδίδει εἰς τὰ ἀντικείμενα μόνον πνευματικὴν ἢ ψυχικὴν ὑπόστασιν, καθ' ἣν λοιπὸν ὁ ὑλικὸς κόσμος εἶναι μόνον μορφή παραστάσεως ἐντός τῆς ψυχῆς. Κατὰ τοῦτο ὁ πνευματισμὸς εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος πρὸς τὸν ὕλισμὸν (βλ. λ.). ἄμφοτέροις δὲ ἀντιμάχεται ὁ δῦισμός. Ὁ σπουδαιότερος ἀντιπρόσωπος τοῦ πνευματισμοῦ ἐν τῇ νεωτέρᾳ φιλοσοφίᾳ εἶναι ὁ Βερκελέϋ· καὶ ἡ μοναδολογία δὲ τοῦ Λεϊβνίτιου δύναται νὰ ὀνομασθῇ πνευματισμός.

Πνευματόρριζαι. Βλ. Πνεύματα.

Πνεύματος ἁγίου δ ἡ μ ο ς τῆς Κρήτης. Ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀγ. Βασιλείου καὶ ἔχει πρωτεύουσάν τὴν χωρίον Ἀδρακτὸν (157 κ.), κατ. δὲ 2433. [N. Στ.]

Πνευματοῦχα ποτὰ (ἡ πνευματώδη). Βλ. Οἰνόπνευμα.

Πνευμοθώραξ καλεῖται ἡ πάθησις καθ' ἣν τὸ κοῖλον τοῦ ὑπεζωκότος ὑμέως (βλ. Πνεύμονες) ἦτοι ὁ μεταξὺ τῶν δύο πετάλων αὐτοῦ χώρος πληροῦται ἀέρος. Τοῦτο συμβαίνει ἐπὶ διατρήσεως τοῦ ὑπεζωκότος, ἣτις ἐξώθεν μὲν συμβαίνει διὰ τραύματος, ἔσωθεν δὲ ἐκ παθήσεων τοῦ πνεύμονος (ἐμφυσήματος, γαγγραινῆς, φυματιώσεως), ὡς ἐξ ὧν ῥηγνυμένου τοῦ ἐσίου πετάλου τοῦ ὑμέως συγκοινωνεῖ ὁ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀήρ μετὰ τοῦ κοίλου τοῦ ὑπεζωκότος. Ὁ Π. συνοδεύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ἐκχύσεως ὁρρώδους ὑγροῦ ἐν τῷ ὑπεζωκῷ, ἀποβαίνων οὕτως Ὑ δ ρ ο π ν ε υ μ ο θ ω ρ α ξ. Ὡς δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο εἶναι πῦρδος καλεῖται ἡ πάθησις Πυοπνευμοθώραξ. Κύρια συμπτώματα τῆς παθήσεως εἶναι τὸ ἄλγος καὶ ἡ δύσπνοια. Ἡ δὲ πρόγνωσις ἐξαρτάται ἐκ τοῦ αἵτιος τοῦ παραγαγόντος τὸν Π., ὅστις καθ' ἑαυτὸν δὲν εἶναι βαρεῖα πάθησις καὶ δύναται νὰ ἰαθῇ ἐντός ἐβδομάδων τινῶν. [A.N.A.]

Πνεύμονες. Τὰ κυρίως ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς ἐπὶ τῶν θηλαστικῶν ἐν γένει, τῶν πτηνῶν καὶ ἄλλων τάξεων ζώων. Εἰσὶ δύο τὸν ἀριθμὸν, κείμεναι δὲ συμμετρικῶς ἐντός τοῦ θωρακικοῦ κύτους, οὗτινος καταλαμβάνουσι τὸ πλεῖστον τῆς χωρητικότητος.

Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἔχουσι σχῆμα κωνοειδές πεπλατυμένον ἐν τοῖς πλαγίοις, κείμενοι δὲ ἐκατέρωθεν τοῦ μέσου ἐπιπέδου τοῦ σώματος περιλαμβάνουσιν ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῶν χώρῳ τὴν καρδίαν καὶ τὰ κοινωνοῦντα μετ' αὐτῆς μεγάλα ἀγγεῖα· καὶ αἱ μὲν βᾶσεις αὐτῶν ἐρεῖδονται ἐπὶ τῆς ἀνω ἐπιφανείας τοῦ διαφράγματος προσαρμοζόμεναι τῇ κυρτότητι αὐτῆς, αἱ δὲ κορυφαὶ ὑψοῦνται ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἄνω στόμιον τοῦ θώρακος, κείμεναι 3-4 ἐκτμ. ὑπερθεῖν τῆς πρώτης κλειούρας· αἱ δὲ ἐπ' ἀνέβαιναι πρὸς τὰ ἔξω μὲν κυρταὶ οὗται προσαρμοζόμεναι ἐκατέρωθεν πρὸς τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θώρακος, ἔσω δὲ (κατὰ τὸ πρὸς τὸ μέσον ἐπίπεδον ἀποβλέπον μέρος αὐτῶν) εἰσὶν ὑποκρίλως ἐκίπεδοι καὶ πρὸς ἀλλήλας ἐτραχημέναι, μεταξὺ αὐτῶν περιλαμβάνουσαι, ὡς εἴρηται, τὴν καρδίαν καὶ τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, τοὺς βρόγχους, τὸν οἰσοράγον κλ. Κατὰ τὸ μέσον τῆς τελευταίας ταύτης ἐπιφανείας ἐκατέρωθεν τῶν Π. κείμεναι αἱ πύλαι αὐτοῦ ἥτοι ἡ θέσις καθ' ἣν εἰσδύονται μὲν εἰς αὐτὸν οἱ βρόγχοι, ἀρτηρίαι καὶ νεῦρα, ἐξέρχονται δὲ πλέθες καὶ λεμφοφόρα ἀγγεῖα. Ἐπειδὴ δὲ ἔνθεν μὲν ἡ κυρτότης τοῦ διαφράγματος εἶναι μείζων δεξιᾷ ἢ ἀριστερᾷ, ἔνθεν δὲ ἡ καρδία ἀποκλίνει πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ θώρακος, οἱ Π., συναρμοζόμενοι πρὸς τὸν γῶρον ἐν ᾧ περιέχονται, δὲν εἶναι ἐντελῶς ὅμοιοι ἀλλήλοις, ἀλλ' ὁ δεξιὸς βραχυότερος καὶ πλατυτέρος τοῦ ἀριστεροῦ, ὅστις κατὰ τὸ πρόσθιον γεῖλος τῆς ἐσῶ ἐπιφανείας του φέρει καὶ ἐντομήν ἣτοι κοιλότητα ἐν ἣ κατασκοινοῖ ἡ καρδία. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ὕψις τῶν Π. ἔχει ὡς ἐξῆς. Ἐν ἐκατέρῳ αὐτῶν ὁ σύστοιχος βρόγχος (βλ. λ.) εἰσδύων διὰ τῶν πυλῶν ἐν τῇ μάξῃ τοῦ Π. ἱποσχίζεται διαδοχικῶς εἰς παμπληθῆ ὄλον ἐν διὰ νέων διαιρέσεων λεπτότερα ἀποβαίνοντα βρόγχια· τὰ ἔσχατα τούτων, τὰ καλούμενα «ἀναπνευστικὰ βρόγχια» ἔχουσι λεπτομερέστατον μὲν τὸ τοίχωμα, διάμετρον δὲ μόλις $\frac{1}{16}$ — $\frac{3}{16}$ τοῦ χιλιοστομέτρου, ἱποσχίζονται δὲ πάλιν εἰς ἐπιτελεσθεύστερους ἀκρεμόνας, οἵτινες ἀνευρυνόμενοι κατὰ τὸ ἄκρον αὐτῶν εἰς μικροσκοπικὰς χύστεας ἀποτελοῦσι οὕτων τὰ ἀναπνευστικὰ «κυστεῖδια» (ἡ «κυστιγγας»). Τὸ σύνολον τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μείζονος βρογχίου ἐκφυομένων ἀναπνευστικῶν βρογχίων, μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀκρεμόνων καὶ κυστείδων, περιβαλλόμενον ὑπὸ συνθετικοῦ ἱστοῦ, ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον «πνευμονικὸν ὄν λοβιον» (οὗ τὸ ῥηθὲν μείζον βρογχίον καλεῖται «λοβιακὸν βρόγχιον»). Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος δὲ τῶν λοβίων τούτων ἀποτελεῖται ὁ Π. Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κυστείδιοις ἀτελεῖ διαφράγματα ἢ δοκίδες ἐξορμώμεναι ἐκ τῆς ἐσῶ ἐπιφανείας αὐτῶν διαίρουσαι τὸ κοῖλον τῶν κυ-

στειδίων εἰς πλείονας συγκοινωνοῦντας ἀλλήλοις χώρους, τὰς «πνευμονικὰς κυψελίδας». Αἱ δοκίδες αὗται, ὡς καὶ τὰ τοιχώματα τῶν κυστειδίων καὶ τῶν λεβιακῶν ἀκρεμόνων ἔχουσι πάχος μόλις δύο χιλιστῶν τοῦ χιλιοστοῦ τοῦ μέτρου, ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ τριῶν στιβάδων ἤτοι· ἔξωθεν μὲν ἐξ ἐλαστικῶν ἰνῶν, ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων τὰ κυστεΐδια καὶ ὁ σύνολος Π. εὐρύνονται μεγάλως κατὰ τὴν εἰσπνοήν, στενεύονται δὲ πάλιν διὰ τῆς ἐκπνοῆς τοῦ ἀέρος· ἐνδοθεν δὲ ἐκ στιβάδος ἀπλοῦ ἐπιθηλίου· μετὰ δὲ τῶν δύο τούτων στιβάδων ὑπάρχει στιβάς συνδετικού ἱστοῦ ἐν ᾗ κατασκοινοῦσι τὰ ἔσχατα τριχοειδῆ τῶν πνευμονικῶν ἀγγείων. Οὕτως ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, εἰσδύων διὰ τῆς εἰσπνοῆς εἰς τὰ κυστεΐδια καὶ τὰς κυψελίδας, χωρίζεται ἀπὸ τῶν αἱμοφόρων τούτων τριχοειδῶν ἀγγείων διὰ μόνης τῆς λεπτομεσεστάτης στιβάδος τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιθηλίου· διὰ μέσου δὲ ταύτης γίνονται αἱ μεταξὺ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ αἵματος τῶν ἀγγείων τούτων ἐναλλαγαὶ τῶν δερῶν αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ χημικὸν μέρος τῆς ἀναπνοῆς (βλ. λ.). — Πλὴν τοῦ περιγραφέντος συστήματος, τοῦ ἀποτελοῦντος ἰδίως τὸ παρέγγχημα τῶν Π., ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς ἀγγεῖα, νεῦρα καὶ συνδετικὸς ἱστός. Τὰ ἀγγεῖα ἑκάτερου τῶν Π. εἰσὶν: α'), ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας διὰ κοινοῦ πρέμνου, ὅπερ ταχέως διαιρεῖται εἰς τὰς δύο πν. ἀρτ., εἰσδυσμένας τὴν μὲν εἰς τὸν δεξιὸν Π. τὴν δὲ εἰς τὸν ἀριστερὸν κατὰ τὰς πύλας αὐτῶν· ἐντὸς δὲ τοῦ Π. ἀποσχιζεται ἡ πν. ἀρτ. εἰς κλάδους ὁλονὲν μικροτέρους καὶ καταντύνοντας εἰς τὰ ῥηθέντα τριχοειδῆ τὰ περὶ τὰ ἀναπνευστικὰ κυστεΐδια διατρέχοντα· β') ἀπὸ τῶν τριχοειδῶν τούτων ἀρχεται σύστημα φλεβῶν, αἵτινες συνενεοῦνται τέλος εἰς δύο κυρίους κλάδους δι' ἑκάτερον τῶν Π., τὰς «πνευμονικὰς φλέβας»· ἑξερχόμενας διὰ τῶν πυλῶν καὶ ἐκβαλλούσας εἰς τὸν ἀριστερὸν κόλπον. Διὰ τῶν πνευμονικῶν τούτων ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν τελεῖται ἡ μικρὰ κυκλοφορία τοῦ αἵματος (βλ. λ.). γ') αἱ συνέχεται τῶν ἀρτηριῶν τῶν βρόγχων, παρακολουθοῦσαι· τούτους ἐν ταῖς διαδοχικαῖς ἀποσχίσεσι καὶ χρησιμεύουσαι πρὸς θρέψιν τοῦ πνευμονικοῦ παρεγγύματος καὶ τῶν ἀλλων τῶν Π. ἀγγείων· δ') αἱ βρογχικαὶ φλέβες δεχόμεναι μέρος τοῦ ἐκ τῶν βρ. ἀρτ. ἐπαλόντος αἵματος, ἐν ᾧ τὸ τόποςισον μεταβαίνει πιθανῶς εἰς τὰς πνευμονικὰς φλέβας· ε') λεμφόφορα ἀγγεῖα πολυάριθμα. — Τὰ δὲ νεῦρα τῶν Π. εἰσὶν ἀποβλαστήματα τῶν πνευμονογαστρικῶν νεύρων καὶ τοῦ συμπαθητικοῦ συστήματος. Τέλος δὲ συνδετικὸς ἱστός χαλαρὸς πληρῶν τὰ μεταξὺ πάντων τῶν στοιχείων τούτων δια-

στήματα συντελεῖ εἰς τὴν συγκράτησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀποτελεσιν τῆς συμπαγούς μάζης τῶν Π. — Ἐκάτερος τῶν Π. περιβάλλεται καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ὑπὸ λεπτοῦ ὑμένους, τοῦ ὑπεζωκότερος ὑμένος οὗ τὴν διάθεσιν βλ. ἐν λ. Πλευρίτις. [Α.Π.]

— Περὶ τῆς φυσιολογίας τῶν Π. βλ. ἐν λ. Ἀναπνοή. Ἐκτενὴς δὲ καὶ λίαν σημαντικὴ εἶναι ἡ παθολογία αὐτῶν. Ἐνταῦθα ὑπάρχοντα 1) αἱ ἀπλᾶ συμφορῆς ἢ σεῖς φθόνου αἵματος εἰς τοὺς Π., αἵτινες ἐπακολουθοῦσι τὴν εἰσπνοὴν ἐρεθιστικῶν ἀερίων, τὴν ἀπότομον ἀπὸ θερμοῦ ἀέρος εἰς ψυχρὸν μετάβασιν, τὰς παθολογικὰς νεοπλασίας (φυμάτια), τὴν ἐκδήλωσιν λοιμωδῶν νόσων καὶ ἰδίως τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ κλ., ἐκδηλοῦνται δὲ διὰ δυσπνοίας, βηχός, ἄλγους κατὰ τὸ πλευρὸν ἢ καὶ αἱμοπύσεως· ἄλλοτε αἱ συμφορῆσεις αὗται ἐπιφαίνονται παθητικῶς, ὡς ἐκ τῆς στάσεως τοῦ αἵματος, εἰς νόσους καρδιακὰς ἢ κατόπιν μακροχρονίου ὑπέρτας κατακλίσεως, ὅτε συνδεύονται ὑπὸ οἰδήματος τοῦ Π., χροῖναι δὲ ἀποβαίνουσιν ἐπιφέρουσι πύκνωσιν τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ καὶ φαινόμενα πνευμονίας. Κατὰ τῶν τελευταίων τούτων συμφορῆσεων ὠφελεῖ ἡ θεραπεία τῆς αἰτίας, ἥτοι ἡ ἐπιμέλεια τοῦ καρδιακοῦ νοσήματος· αἱ δὲ πρῶται παρέρχονται ταχέως ἀφ' ἑαυτῶν, ἐὰν δὲ ὥσι λίαν ἐντονοὶ χρησιμοποιοῦνται κατ' αὐτῶν σικκὰ αἱματηρὰ ἢ καὶ ἀφαιμάξεις.

— 2) Ἡ φλεγμονὴ τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ ἥτοι ἡ πνευμονία (βλ. λ.).

— 3) Ἡ φυματίωσις τοῦ Π. ἡ πνευμονοκὴ φθίσις (βλ. λ.).

— 4) Τὸ πνευμονικὸν ἐμψύσθημα. Συχνότατον κατὰ μοῖραν τινα ἢ καὶ ἀμροτέρους τοὺς πνεύμονας ἐγκτεταὶ οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν, ἥς ἕνεκα αἱ πνευμονικαὶ κυψελίδες μὴ δύναμιναι νὰ συσταλῶσιν ὡς δεῖ μένουσιν ἐν διηνεκεῖ διαστολῇ καὶ ἀξάνουσι τὸν ὄγκον τοῦ πνεύμονος· Ἡ ἀπώλεια αὕτη τῆς ἐλαστικότητος αἰτίαν ἔχει τὴν συχνὴν καὶ πέραν τοῦ θέοντος ἔκτασιν τοῦ πνευμονος. Ἐν τῇ γερουτικῇ ἡλικίᾳ οἱ πνεύμονες κατὰ κανόνα πάζουσιν Ἐ., διὰ τὴν ἐκτριβὴν ἣν καὶ πάντα τὰ ὄργανα τοῦ σώματος ὑφίστανται, ἐν δὲ τῇ μέσῃ καὶ τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ εἶναι συχνῶς τὸ ἐμψύσθημα παρὰ τοῖς ἐργατικοῖς ἀνδράσι νόσος ἐπιτηδεύματι, ἐπισυμβαίνουσα κατὰ βαρυσίας σωματικὰς ἐργασίας οὐ μόνον διὰ τὴν ταχέαν καὶ βαθεῖαν ἀναπνοὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεζύονα ἐπὶ τῶν πνευμόνων πίεσιν κατὰ τὴν ἐκπνοήν, ἕνεκα τῆς ἀρσεως βαρῶν ἢ ἄλλων ἐπιπόνων ἔργων ἢ καὶ δι' ἀμέσων ἐπὶ τῶν πνευμόνων κόπον, προῶπως ἐκτριβομένων (ἁλοουργοί, σαλπικταί, αὐληταί κλ.). Εἰς γένεσιν τοῦ πάθους συνεργοῦσι τέλος

αὶ παθήσεις τῶν βρόγχων, ἰδίᾳ δὲ ἡ χρονία βρογχίτις. Κατὰ τὸ 'Ε. τὰ τοιχώματα τῶν πνευμονικῶν κυστείδων διευρύνονται διηγε- κῶς ῥήγνυνται καὶ συγχωνεύονται πρὸς ἄλ- ληλα τὰ γείτονα κυστείδια, γυνώνονται δ' οὕτως εὐμεγέθεις κοιλότητες ($\frac{1}{2}$ —1 ἑκα- τοστομ.).· καταστρεφόμενων δὲ καὶ τῶν τρι- χοειδῶν ἀγγείων τὸ σίμα πλημμυρεῖ ἐν ταῖς πνευμονικαῖς ἀρτηρίαις καὶ τῇ δεξιᾷ τῆς καρδίας κοιλίᾳ, ἥτις ἀναγκασμένη εἰς συν- τονωτέραν ἐνέργειαν διευρύνεται καὶ γίνε- ται ὑπερτραφής. — Τὸ Ε. ἀναπτύσσεται κατὰ κανόνα χρονίως, παρουσιάζον συμπτώματα τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενα τὰ δὲ ἀνα- γόμενα εἰς τὸν συνεδίτην καὶ χρόνιον βρογ- χικὴν κατάρρευσιν· αὖθις τὴν ἐκ τούτου δυσ- πνοιαν καὶ ἐντείνει ταύτην κατὰ πολὺ δόσ- κισ οἱ πάσχοντες ἀναδαινώσιν εἰς κλίμακας ἢ ἐκτελῶσι σωματικὰς ἐργασίας καὶ ἐλα- φρὰς ἐνι. Ἡ βῆξ ἄλλοτε μὲν εἶναι ξηρὰ καὶ ἀγωνιώδης, ἄλλοτε δὲ ἀνάγει πτύελα αἰσθη- τὰ. Τὸ ἥπαρ ἐπαίρεται διὰ τὴν ἐν αὐτῇ πληθῶ- ραν αἱμάτος, φανερομένην ἐκ τῆς ἐλαττώ- σεως τοῦ οὐρού, τῆς μελίνος αὐτοῦ ποί- τητος καὶ τῆς βαθυτέρας χροιάς. Ἐνίοτε παρατηροῦνται ἀνορεξία καὶ δυσκοιλίτης, σπανίως δὲ διάρροια. Πυρετός οὐδέποτε πά- ρεστιν, ἐκτός ἂν συνιῇσιν τῇ 'Ε. πνευμο- νία ἢ φυματίωσις ἢ ἄλλα νόσοι αἵτινες πα- ρατηροῦνται καὶ ὡς ἐπιπλοκαὶ τοῦ 'Ε. — Τὸ 'Ε. ἀπρόσιτον ὄν καθ' ἑαυτὸ εἰς ἰάματα θεραπεύμεν εὐθύνοντες τὴν θεραπείαν κυ- ρίως εἰς τὴν βρογχίτιδα. Κατεσκευάσθησαν πρὸς τοῦτο φορητὰ πνευμονικὰ μηχανήματα, δι' ὧν εἰσπνέοντες μὲν ἀέρα πεπιεσμένον, ἐκπνέοντες δ' ἐν ἡραιωμένῳ ἀνακουφίζονται οἱ πάσχοντες ἀπὸ τῆς δυσπνικίας.

— 5) Γάγγραινα τοῦ Π., συνήθως περιγράφτος ὡς εἰς θέσιν τινά, ἥς ὁ ἴστος γαγγραινοῦται. Συνηθέστερον παρουσιάζε- ται εἰς πάσχοντας διαβήτην, ἀλκοολι- σμόν, χρονίαν νεφρίτιδα, κατὰ τὴν πορείαν τυφοειδοῦς πυρετοῦ, εὐλογίας καὶ ἄλλων ὀξείων λοιμωδῶν νόσων. Συμπτώματα τῆς νόσου εἶναι ἡ δυσοσμὴ τῆς ἐκπνοῆς καὶ τῶν ἀπεβαλλομένων πτυέλων, ἐν οἷς ἀνευρίσκον- ται τὰ γαγγραινώδηνα στοιχεῖα τοῦ πνευμ. ἴστος, πῦον, τὰ προκαλέσαντα τὴν γάγ- γραιναι σπηκτικὰ βακτηρίδια κλπ., ἐτι βῆξ, αἱμοπτύσεις ἐνίοτε, πυρετός, ἀδυναμικὴ κα- τάστασις, διάρροια κλ. Συνήθης ἔκθασις εἶναι ὁ θάνατος, δύναται ὅμως ἡ νόσος, ἂν μάλιστα περιορίζηται εἰς μικρὰν ἐστίαν νὰ ἱαθῇ. Ἐν τῇ θεραπείᾳ χρησιμοποιοῦνται εἰσπνοαὶ ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν, ἐσωτερικῶς τὸ σωσικρεας καὶ τὰ βαλσαμικά, ἐτι δὲ τὰ τονωτικά κατὰ τῆς γενικῆς ἀδυναμίας.

— 6) Κρᾶκτινος, ἀναπτυσσόμενος καὶ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ὡς καὶ εἰς ἄλλα τῶν σπλάγγνων. Παρουσιάζει τὴν πορείαν καὶ

τὴν κακὴν ἔκθασιν τῶν καρκινωμάτων ἐν γένει, εἰδικὰ δὲ συμπτώματα ἔχει ὡς ἐκ τῆς ἔδρας τοῦ ἄλγος τοπικόν, βῆχα, δυσπνοιαν, αἱμοπτύσεις, ἐπεκτεινόμενος ἐνίοτε καὶ εἰς τὸν ὑπεζωκότα, ὅτε προκαλεῖ αἱμορραγικὴν πλευρίτιδα. Ἡ διάρκεια αὐτοῦ εἶναι συνή- θως 1-2 ἐτῶν.

— 7) Ὑδατῖδες κύστεις ἀνα- πτύσσονται ἐπίσης ἐνίοτε ἐν τῇ πνεύμονι ὅπως ἐν τῇ ἥπατι. Βλ. Ὑδατῖδες.

— 8) Ὑσφιλις κατὰ τὸ στάδιον τῶν τριτογενῶν αὐτῆς συμπτωμάτων ἐκδη- λοῦται καὶ ἐν τοῖς Π., ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις σπλάγγνοις διὰ κομμωμάτων καὶ σκλη- ρύνσεων. Τὰ συμπτώματα τῶν τοιούτων ἐκ- δηλώσεων παρεμφέρουσι συνήθως πρὸς τὰ τῆς βρογχοπνευμονίας ἢ τῆς πνευμονικῆς φθίσεως Θεραπεία ἢ κατὰ τῆς συφιλίδος γενική.

— 9) Θρόμβωσις ἢ ἐμβολή (βλ. τὰς λ.) δύναται νὰ ἐπισυμβῇ ἐν τῇ πνευμονικῇ ἀρ- τηρίᾳ. Ἐὰν ἔδρα αὐτῶν τύχη μέγας τις αὐτῆς κλῶν, ὁ θάνατος ἐπισυμβαίνει ἀκα- ριᾶως ἢ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. Συνηθέστε- ρον ὅμως ἀποτελοῦνται ἐμβράξεις ἥττονος ἐκτάσεως, προκαλοῦσαι αἱμοπτύσεις καὶ δυσ- πνοιαν, δυνάμεναι· μὲν νὰ ἱαθῶσι ὑποκείμε- ναι ὅμως καὶ εἰς γάγγραιναι διὰ μεταγε- νεστέρων σηπτικῶν μολύνσεων. [Α. Ν. Α.]

Πνευμονία. Ἡ εἰδικὴ φλεγμονὴ τοῦ πνευμονικοῦ παρεγχύματος, συμβαίνουσα κατὰ τινα θέσιν τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν πνευ- μόνων καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπεκτεινόμενη ἐν αὐτοῖς, ἀποτελοῦσα δὲ νόσον ἐκ τῶν κοι- νοτάτων. Αἱ κατ' αὐτὴν παθολογικαὶ ἀλ- λοιώσεις τοῦ πνεύμονος ἔχουσιν ὡς ἐξῆς. Κατὰ τινα πρώτην περίοδον, τὴν τῆς «συμ- φορήσεως», ἢ πάσχουσα θέσις ἀποβαίνει ἔδρα ἐντονωτάτης συμφορήσεως, ἀπὸ δὲ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων διαπιδύει εἰς τὸ κοῖλον τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων ἰνῶδες ὑγρὸν καὶ αἱμοσφαίρια λευκὰ τε καὶ ἐρυθρά· διαρ- κεῖ δὲ ἡ περίοδος αὕτη 1-2 ἡμέρας. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον, τὴν τῆς «ἐρυθρᾶς ἥπα- τώσεως», ἢ παθοῦσα θέσις ὑφίσταται πύ- κνωσιν καὶ μεταποιεῖται εἰς ἐρυθρὰν μάζην ὑ- φῆς στερεᾶς ἀναλόγου πρὸς τὴν τοῦ ἥπατος· διαρκεῖ δὲ ἡ περίοδος αὕτη 3-5 ἡμέρας, μεθ' ἧς ἐὰν μὲν ἡ ἔκθασις τῆς νόσου μέλλῃ νὰ εἶναι ἀγαθὴ ἐπέρχεται βαθμηδὸν ἡ μαλάκυν- σις καὶ ἀπορρέφεισις τοῦ παθολογικοῦ ἐξι- δρώματος καὶ σὺν αὐτῇ ἡ ἴασις· ἐν ἐναν- τία δὲ περιπτώσει ἐπακολουθεῖ τὴν δευτέ- ραν τρίτην περίοδον, ἢ τῆς «φαιῆς ἥπατώ- σεως», καθ' ἣν ἡ πάσχουσα θέσις πληροῦται πύου, ἀποβαίνει δὲ φαίᾳ ἢ δὲ περίοδος αὕτη διαρκοῦσα ἡμέρας τινὰς λήγει συνήθως εἰς τὸν θάνατον. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἀκόμη τῆς πρώτης περιόδου ἐμφανίζονται ὡς ἐπὶ πλεί-

στον πρόδρομά τινα συμπτώματα, οἷον κόπωσης, κεφαλαλγία, ἐπίσταξις, ἀπνία κλ., ἀρκοῦντα 1-2 ἡμέρας. Ἡ δὲ κυρίως νόσος ἀρχεται δι' ἐνιάου ἰσχυροῦ καὶ παρατεταμένου ῥίγους καὶ πυρετοῦ μέχρι 39°, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐμέτων· περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐμφανίζονται ἄλγος ἰσχυρὸν κατὰ τὸ πλευρόν, δύσπνοια καὶ βήξ. Ξηρὰ ἐν ἀρχῇ εἶτα δὲ μετ' ἀποχρέμψεως πυέλων ἰξωδῶν, λευκῶν ἢ φαιῶν ἐν ἀρχῇ, ἐρυθροτέρων δὲ καὶ σκωριχορῶν κατόπιν. Κατὰ τὴν δευτέραν περίεον ἐλαττοῦται τὸ ἄλγος, αὐξάνει ὅμως ἡ δύσπνοια καὶ ἡ θερμοκρασία ποικίλλει συνεχῶς μεταξὺ 39 καὶ 40.5°. τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρρώστου καὶ ἰδίως αἱ παρειαὶ εἰσιν ἐρυθραί, ἡ γλῶσσα ξηρὰ, ἡ ἀνησυχία αὐτοῦ αὐξάνεται, παρακολουθεῖ δ' ἐνίοτε (ἰδίως παρὰ τοῖς πόταις) ἐλαφρὸν παραλήρημα. Μετὰ δὲ τὴν περίεον ταύτην ἐν ταῖς εὐνοϊκαῖς μὲν περιπτώσεσι πίπτει ταχέως ὁ πυρετός, ἐλαττοῦνται δὲ καὶ τὰ ἄλλα συμπτώματα καὶ ὁ πάσχων ἐσέρχεται εἰς τὴν ἀνάρρωσιν· ἐν δὲ ταῖς ἐναντίασι (κατὰ τὴν φαιάν ἡπάτων) ὁ πυρετός ἐξακολουθεῖ μετὰ γενικῶν ἀδυναμικῶν φαινομένων, ἡ κοιλία μετεωρίζεται, ἐπιφαίνεται διάρροια καὶ ἰξώδεις ἰδρώτες καὶ παραλήρημα, ὁ δὲ ἄρρωστος ἀποθνήσκει ἐν μέσῳ τῶν φαινομένων τούτων. — Ἡ Π. ἐδράζεται συχνότερον εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα ἢ εἰς τὸν ἀριστερόν· ἐνίοτε ὅμως προσβάλλονται ἀμφότεροι (Π. διπλῇ) συγχρόνως ἢ ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἑδρας τῆς ἐπεκτείνεται· βαθμῶς ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἢ κατὰ συνέχειαν χώρου (ἐρυστική Π.) ἢ δι' ἁλμάτων (Π. μεταστατική). Εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς νόσου κυριώτατον ἀνεὶ πρόσωπον ἡ μόλυνσις δι' εἰδικὸν βακτηριδίον, τοῦ πνευμονοκόκκου, ὅπερ ἀνευρίσκεται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν Π., ἐντὸς τοῦ παθολογικοῦ ἐξιδρώματος τοῦ πληροῦντος τὰς πνευμ. κυψελίδας καὶ συνεπῶς καὶ ἐντὸς τῶν πυέλων· ἄλλ' ὁ πνευμονόκοκκος εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ στόματι ἀνθρώπων ὑγιῶν, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι καθίσταται νοσογόνος συνεπείᾳ προδιαθέσεων τιμῶν· ταύτας δὲ ἀποτελοῦσιν ἡ ψύξις ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ μεταβολαὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ ἔαρος. Ἀτομα δὲ τινα φαίνονται προδιατεθειμένα εἰς τὴν Π., ἥτις προσβάλλει αὐτὰ πολλάκις. Ἐπιδημῶσι τινὲς τῆς γρίπης ἀκολουθοῦνται ὑπὸ Π., λαμβανούσης οὕτως ἐπιδημικὸν χαρακτῆρα. Ἐπακλούθῃ τῆς διὰ τοῦ πνευμονόκοκκου μόλυνσεως δύνανται νὰ εἶναι πλευρίτις, ἐνδοκαρδίτις, περικαρδίτις, μηνιγγίτις ἢ καὶ νεφρίτις, εἰς τὰ παθολογικὰ δὲ προϊόντα πάντων τούτων τῶν νοσημάτων ὅταν συνοδεύωσι Π. καὶ ὀφείλονται εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μόλυνσιν, ἀνευρίσκεται ὁ ῥηθεὶς πνευμονόκοκκος. Ἡ Π.

παρουσιάζει ποικιλίαν συμπτωμάτων· ἀναλόγως τῆς ἑδρας τῆς, ἐὰν λ. χ. ἐδρεύῃ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Π. (ἡ συνήθης Π.) ἢ εἰς τὸ βάθος (κεντρικὴ Π.) ἢ εἶναι διπλῇ (ὅτε ἡ δύσπνοια ἰδίως εἶναι ἐντονωτάτη) κλ., ὡς καὶ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, οὕτα σπανία μὲν ἐπὶ τῶν παιδίων, κοινὴ δὲ ἐπὶ τῶν ἀκμαίων καὶ συνηθεστάτη ἐπὶ τῶν γερόντων, ἐφ' ὧν ἀποβαίνει συχνότατα θανατηφόρος, ἀποτελοῦσα τὸ συνηθέστατον τέρμα τοῦ βίου αὐτῶν· ἐπίσης δὲ ποικιλίας παρουσιάζει καὶ ἡ κλινικὴ αὐτῆς εἰκὼν καθ' ἑαυτήν, ἐφ' ᾧ καὶ διεκρίθησαν ἡ ἐντόνως φλεγμονώδης Π., ἡ ἀδυναμικὴ μορφή, αἱ νευρικοὶ μορφαί, ἡ χολώδης μορφή, ἡ κακοήθης καὶ ἐπιδημικὴ Π. κλ. Ἐὰν γυνὴ κυοφοροῦσα ἢ θηλάζουσα προσβληθῇ ὑπὸ Π., δύναται νὰ μεταδοθῇ αὕτη καὶ εἰς τὸ ἔμβρυον ἢ τὸ νεογνόν. — Ἡ διάγνωσις τῆς Π. στηρίζεται ἐπὶ τῶν ῥηθέντων συμπτωμάτων ὡς καὶ ἐπὶ τῶν στηθοσκοπικῶν φαινομένων τῆς ἐπικρούσεως καὶ ἀκροάσεως, περὶ ὧν δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐνταῦθα. Ἡ δὲ πρόγνωσις αὐτῆς ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τῆς μορφῆς τῆς Π., τῆς ἀντοχῆς τοῦ παθόντος ὁργανισμοῦ· ἐπὶ νέων, ἐντελῶς ὑγιῶν πρότερον καὶ ἀκμαίων, ἡ συνήθης αὐτῆς ἔκβασις εἶναι ἡ ἴασις. Ἡ δὲ θεραπεία κατὰ μὲν τὴν ἀκμὴν τῆς νόσου συνίσταται εἰς τονωτικὰ (ἰδίως κονίακ καὶ γενναίους οἶνους, ἐν μέτρῳ ἐννοεῖται) καὶ εἰς τὴν καταστολὴν τῶν τυχόν ἐντόνων συμπτωμάτων· τὰ ἐπισταστικά ἐπίσης (ἐκδόρια) καὶ τὰ ἀποχρεμπτικά χρησιμοποιοῦνται κατ' αὐτήν, εὐλογωτέρα ὅμως εἶναι ἡ χρῆσις τῶν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πυρετοῦ, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀπορροφήσεως καὶ ἀποχρέμψεως τοῦ ἐξιδρώματος. Ἄλλως ἡ θεραπεία ποικίλλει κατὰ τὰς μορφὰς τῆς Π. ἀναλόγως τῶν συμπτωμάτων· εἰδικὸν δὲ κατ' αὐτῆς τῆς νόσου φάρμακον δὲν εἶναι γνωστόν. [Α.Ν.Α.]

Πνευμονική φθίσις. Βλ. Φυματίωσις, Φθίσις.

Πνευμονώδη (Pulmonata). Μία τῶν τάξεων τῶν Κεφαλοπόρων Μαλακίων, ἣν χαρακτηρίζει ἡ διὰ πνευμόνων ἀναπνοή. Ἐνταῦθα ὑπάρχοντι πάντες οἱ χερσαῖοι κοιλιαὶ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν γλυκέων ὑδάτων ὅτινες κατὰ διαλείμματα ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων ὅπως ἀναπνεύσων· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ Δίπνοα Π., ἔχοντα πνευμονάς τε καὶ βράγχια. Βλ. Κοιλιαί. [Φ.Ι.]

Πνεγυδς (ἰταλ. sordino) καλεῖται μηχανήμα ὅπερ ἐφαρμόζεται ἐπὶ πολλῶν μουσικῶν ὁργάνων ὅπως καταστήσωμεν τὸν τόνον αὐτῶν ἀσθενέστερον καὶ ἀπαλωτέρον. Ὅργανα μουσ. ἐφ' ὧν γίνεταί χρησις τοῦ πνεγυδς εἶναι τὰ ἐξῆς: βιολίον, βιόλα, σπα-

νιώτερον τὸ βιολοντσέλλον, κέρας, σάλπιγξ, ἡ δόβη, τὸ κλαρινέτον καὶ τὰ ἐμοσιδῆ αὐτῶ, τὰ τυμπανοσιδῆ καὶ κυμβαλοσιδῆ ὄργανα. Τὸ μέρος μους. πονήματος ἐπερ πρέπει να παι-
χθῇ μετὰ Π. σημειοῦται ὑτω : con sordini, τὸ μέρος δὲ ἐνθα παύει ὁ Π. ὑτω : senza sordini ἢ si levano i sordini. [Δ.Κ.]

Πνιγμὸς εἶναι ὁ συχνότατος τῶν βι-
αίων θανάτων, ἐπερχόμενος διὰ τῆς εἰσορῆς
ὕγρου εἰς τὰ ἀναπνευστικά ὄργανα, τὸ ὅποιον
ἡ διακόπτει τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς
(ἀσφυξία), ἡ παραλύει τὸν ἐγκέφαλον διὰ
τῆς εἰς αὐτὸν συμφορῆσεως τοῦ αἵματος
(ἀποπληξία). Ὁ ἐξ ἀποπληξίας θάνατος
συμβαίνει, ὅταν οἱ πνιγόμενοι ῥίπτωνται εἰς
τὸ ὕδωρ ἔχοντες τὸ σῶμα θερμόν, ὅτε τὸ
αἷμα ἀπὸ τῆς περιφερείας ὁρμᾷ ἀθρόον
πρὸς τὸ κέντρον· οἱ τοιοῦτοι σπανίως ἐπα-
νέρχονται εἰς τὴν ζωὴν, ἐν ᾧ ἐγκαίρει-
βοήθεια δύναται νὰ σώσῃ πολλάκις τοὺς
ἀσφυκτιῶντας ἐν τῷ ὕδατι. Πρὸς σωτηρίαν
τοῦτων ὑπάρχουν διάφοροι μέθοδοι, ὧν ἡ
πλουσιτέρα εἶναι ἡ τοῦ Σουλδέστρου, καθ' ἣν
τὸν πνιγέντα ἀπογυμνώνουν τῶν ἐνδυμάτων,
ἐξαπλύνουν ὑπτιον, θέτουν ὑπὸ τοὺς ὤμους
τοῦ προσκεφάλαιον, σύρουν τὴν γλῶσσαν του
μέχρι τῶν χειλῶν καὶ βραδέως καὶ εὐθυμ-
κῶς ὑψώνουν μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ ἀκο-
λούθως καταβιβάζουν μέχρι τοῦ στήθους τοὺς
βραχίονάς του, ἕως οὗ φανεῦν τὰ πρῶτα
σημεῖα τῆς αὐτοματου ἀναπνοῆς, ἡ ὅποια
πραγματικῶς ἀναφαίνεται πολλάκις μετὰ
διωρον καὶ τρίωρον τοιαύτην ἐνδελεχῇ ἐρ-
γασίαν. [Φ.]

Πνυξ ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις
ὁ τόπος ἐν ᾧ συνήρχετο ἡ ἐκκλησία τοῦ
δῆμου, τοῦλάχιστον ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ
Κλεισθένους. Εἶναι δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανό-
τητα ὁ λόφος ὁ κείμενος κατὰ τὰ ΝΔ
τῆς πόλεως, Β δὲ τοῦ Μουσείου λόφου, οὗ
ἡ ἐπιφάνεια ἔχει περίπου τὴν μορφήν ἡμι-
κυκλοειδοῦς θεάτρου, στηρίζεται δὲ κάτω-
θεν διὰ ἰσχυρῶν ἀντερείσμάτων ἐκ βραχο-
λίθων ὑψοῦται δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἐξοχή τις ἐκ
φυσικοῦ βράχου, ἥτις θεωρεῖται ὡς τὸ βῆμα
τῶν ῥητόρων. [Α.Α.]

Ποατιέ (Poitiers). Πρωτεύουσα τοῦ
γαλλικοῦ νομοῦ Βιέννης καὶ ἄλλοτε τοῦ
Ποατού, περιβαλλομένη ἀκόμη ὑπὸ μεσαιω-
νικῶν τειχῶν καὶ διατηροῦσα τὸν χαρα-
κτῆρα ἀρχαίας πόλεως. ἔχει 28884
κατ., ἀκαθήμεναι μετὰ 3 σχολῶν, μέγα
διδασκαλεῖον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύ-
ματα, μουσεῖον, βοτανικὸν κήπον, ἀρχαίαν
βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. Οὐκ ὀλίγοι ναοί,
ὡς ἡ μητρόπολις τοῦ ἀγ. Πέτρου, δὲ ναὸς
τῆς πολιούχου ἀγ. Ῥαδεγούνδης, ὁ τῆς Πα-
ναγίας κᾶ. εἶναι ἀξιολογώτατοι, ἐπίσης δὲ
καὶ τὸ δημαρχεῖον. Ἡ πόλις εἶναι τὸ ἀρ-

χαῖον Limonum τῶν Πικταύων καὶ ἐκα-
λεῖτο καὶ Pictavium τῷ 507 ὁ κλοδοβί-
κος ἐνίκησε πλησίον τοῦ Π. τοὺς Οὐρησιγότ-
θους, τῷ 732 ὁ Κάρολος Μάρτελλος τοὺς
Σαρακηνούς, τῷ δὲ 1356 συνέβη 10 χμ. ἀπ'
αὐτοῦ ἡ ἐν Μωπερτουί μάχη. [Μ.Σ.]

Ποατοῦ (Poitou). Ἄλλοτε ἐπαρχία
τῆς Δυτ. Γαλλίας, διηρημένη εἰς Ἀνω Π.
(τὸν σημερ. νομὸν Βιέννης) καὶ Κάτω Π.
(Δε-Σέβρ καὶ Βανδέας), πρωτεύουσαν δ'
ἔχουσα τὸ Ποατιέ. Ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνος οἱ
κόμητες τοῦ Π. ἐγένοντο ἀνεξάρτητοι καὶ
προσέλαβον τὸν τίτλον δουκῶν τῆς Ἀκυτα-
νίας. Διὰ τῆς τελευταίας κληρονομίᾳ Ἐλεο-
νώρας μετεβίβασθη ἡ χώρα εἰς Λουδοβίκον
τὸν Ζ' τῆς Γαλλίας καὶ διὰ τοῦ δευτέρου γά-
μου αὐτῆς εἰς Ἑρρίκον τὸν Ἀνδεγαυινὸν
τῆς Ἀγγλίας· διαδοχικῶς ἀνήκοντα εἰς τὴν
Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν. τέλος προσορτή-
θη 1416 ἑριστικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν. [Μ.Σ.]

Πόδουα δὲ-Βαρζίν (Ponova de Var-
zim). Ἐπίνειον τῆς πορτογαλικῆς ἐπαρχίας
Ὀπόρτου, ἔχον 12463 καὶ περίφημα θα-
λάσσια λουτρά. [Μ.Σ.]

Πογδόρζανη. Χωρίον τῆς Ἡπείρου,
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰωαννίνων, μετὰ 700 κατ.
Ἑλλήνων.

Πογκενδόρφ (Ἰω. Χριστιανὸς Pog-
gendorff). Διάσημος φυσιοδίφης, γενν. 1796
ἐν Ἀμβούργῳ, διατελέσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1834
καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Βερο-
λίνου, ὅπου ἀπέθ. 1877. Ἀνέπτυξε τὰς ἀρ-
χὰς τοῦ γαλβανομέτρου, ἀνεκάλυψε τὸ κα-
τοπρικὸν μαγνητόμετρον καὶ κυρίως ἐν τῷ
κλάδῳ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σπουδαίως εἰργάσθη.
Ἀπὸ τοῦ 1824 ὑπῆρξε συντάκτης τῶν Χρο-
νικῶν τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας, ἐδημοσίευσ-
ε δὲ καὶ βιογραφικὸν λεξικὸν τῆς ἱστορίας
τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν
(1857-62) κατ. [Β.Ε.]

Ποδάγρα. Συνηθεστάτη ἐκδήλωσις
τῆς ἀρθριτικῆς διαθέσεως (βλ. Ἀρθρίτις).
συνισταμένη εἰς τὴν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐνα-
πέθεσιν τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῷ αἵματι
οὐρικοῦ ὕξεος, ὡς ἐξ ἧς ἀναπύσσονται χρο-
νίαι ἐν αὐτοῖς φλεγμοναί. Ἀρχεται ἐν γί-
νει ἀπὸ τοῦ ἄρθρου τοῦ συνδέοντος τὸν μέ-
γαν τοῦ ποδὸς δάκτυλον μετὰ τοῦ μεταταρ-
σιου ὀστού, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα, ἐπεκτείνε-
ται δὲ καὶ εἰς ἄλλα ἄρθρα τοῦ σώματος.
Τὰ συμπτώματα ἐπέρχονται κατὰ παροξυ-
σμούς εἰς ἄλλα ἄλλοτε τῶν ἄρθρων, μετὰ
διαλειμμάτων καθ' ἃ πολλάκις οὐδεμίαν
αἰσθάνεται ἐνόχλησιν ὁ πάσχων. Κύριον δὲ
χαρακτηριστικὸν τῶν παροξυσμῶν τούτων
εἶναι τὸ σφοδρότατον τοπικὸν ἀλγος, συνή-
θως ὑπάρχον τὴν νύκτα, ἐλαττούμενον δὲ ἡ
ἐξαφανιζόμενον τὴν ἡμέραν καὶ ἐπανερχό-

μενον τὴν ἐπομένην νύκτα καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐπὶ 1-2 ἑβδομάδας. Συγχρόνως δὲ ὑπάρχει κατὰ τοὺς παροξυσμούς τούτους ἐξοίδησις καὶ ἐρυθρότης τοῦ προσβαλλομένου ἄρθρου. Ἡ νόσος διαρκεῖ οὕτως ἐπὶ ἔτη. Ἐκ τῶν ἐπιπλοκῶν κυριώτεραι εἶναι χρόνιαι νεφρίτιδες καὶ αἱ τῆς καρδίας προσβολαί, ἐξ ὧν ἐπέρχεται συνήθως ὁ θάνατος μετὰ χρόνον μᾶλλον ἢ ἥττον μακρόν, ἐξαρθόμενον κυρίως ἐκ τῆς διαίτης τοῦ πάσχοντος. Καθ' ἑαυτὴν δὲ ἡ Π. εἶναι μὲν σχεδὸν ἀάνατος, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ κίνδυνον τῆς ζωῆς. Ἡ Π. παρατηρεῖται συνήθως ἐπὶ ἀνθράκων εὐμαρῶς διαιτωμένων, πολλὰ εἰσαγόντων εἰς τὸν ὀργανισμόν καὶ ὀλίγα δαπανώντων ἐξ αὐτοῦ. Δι' ὃ κύριον τῆς θεραπεύσεως στοιχεῖον εἶναι ἡ διαίτα. Οἱ πάσχοντες πρέπει νὰ τρώωσιν ὀλίγον καὶ δὴ φυτικὴν τροφήν, γάλα, ὠχρὰ ἀπαχῆ κρέατα, ἄρτον κλ., ἀποφεύγοντες τὰ ὀξυα καὶ γλυκέα, τὰ παχέα κρέατα, τὴν χρῆσιν οἶνου καὶ τῶν πνευματόχων ποτῶν, ἐπὶ τοῦ καφέ καὶ τείου κλ. Συνιστῶνται αὐτοῖς κινήσεις καὶ σωματικαὶ ἀσκήσεις, ἡ χρῆσις τῶν ἀλκαλικῶν ὑδάτων (Βισού, Κάρλσβαδ κλ.). Ἐκ τῶν φαρμάκων καλὰ εἶναι αἱ σκευασίαι τοῦ ἀνθρακικοῦ λιθοῦ (βλ. Λίθιον), τὰ θειοῦχα λουτρά καὶ τὸ ἰωδιούχον κάλιον· κατὰ δὲ τοὺς παροξυσμούς ἀνάπαυσις καὶ θερμὰ καταπλάσματα τοπικῶς, ἐνέσεις μορφίνης ἐν ἀνάγκῃ κατὰ τοῦ ἀλλογούς καὶ τὸ ἰτευλικόν νάτρον, ἐσωτερικῶς.

Ποδγόρσζε (Podgorze). Πόλις τοῦ αὐστριακοῦ Βιελίτσκας τῆς Γαλικίας, ἐπὶ τοῦ Νιστούλα. Ἐχει 13 144 κατ. τοὺς πλείστους Πολωνούς. [Μ.Σ.]

Ποδγόριτσα (Podgorica). Ὁχυρωμένη κωμόπολις τοῦ Μαυροβουνίου, ἐπὶ τοῦ Μοράτσα. Ἐχει 4 000 κατ. Πλησίον αὐτῆς εὐρηνται τὰ ἑρείπια τῆς Διοκλείας. [Μ.Σ.]

Ποδγόριτσι. Ὀνομα δύο χωρίων τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερίσματι Ἀχρίδος, ὧν τὸ μὲν μωαμεθανικόν ἔχει 570, τὸ δὲ χριστιανικόν 605 κατ. [Ν.Σ.]

Ποδήλατον. Μέγα τροχοφόρον μηχανήμα δυνάμενον νὰ βαίνει μετὰ μεγάλης ταχύτητος ἐπὶ ὁπωσδήποτε ὁμαλοῦ ἐδάφους διὰ μόνης τῆς κινήσεως τῶν ποδῶν τοῦ ἐπιβαίνοντος αὐτοῦ. Ἡ ἐφεύρεσις καὶ τελειοποίησις αὐτοῦ ἀνήκει εἰς τὰς δύο τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχε τὸ Π. τρεῖς τροχοὺς, δύο μὲν μειζονας ἐμπρὸς ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς καὶ ἓνα μικρότερον ὀπίσθεν ἐν τῇ μέσῃ τῶν δύο πρώτων· μεταξὺ τῶν δύο μειζόνων ὑπῆρχε τὸ κάθισμα τοῦ ἀναβάτου ὅστις ἐρείδων τὰ πόδια τῶν ποδῶν ἐπὶ μοχλοῦ περιστρέφοντος τοῦτον κινῶν τοὺς πόδας· ἡ κίνησις αὕτη μεταδιδομένη εἰς τοὺς τρεῖς τροχοὺς ἐκίνει

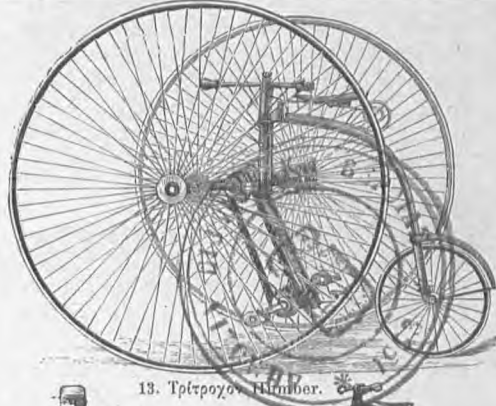
τὸ Π. μετὰ μεγάλης ταχύτητος. Βραδυτέρων ἐπενοήθησαν τὰ δίτροχα Π., ὧν ὁ μὲν πρόσθιος τροχὸς εἶχε μεγίστην διάμετρον, ὁ δὲ ὀπίσθιος ἐλαχίστην, ἡ δὲ θέσις τοῦ ἀναβάτου ἦν ὑψηλὰ ὑπερβὴν τοῦ πρώτου τροχοῦ· ὁλως δὲ νεωστὶ ἐπεκράτησεν ἡ τελευταία τελειοποίησις καθ' ἣν οἱ δύο ῥηθέντες τροχοὶ εἶναι ἴσης διαμέτρου (ἰσομένης τὸ πολὺ πρὸς ἓν μέτρον), ἵνα δὲ βαδίζωσιν ἐλαφρῶς καὶ ἀνορύθως κυκλοῦνται καθ' ὅλην τὴν περιφέρειάν των ὑπὸ σωλήνος ἐξ ἐλαστικοῦ κόμματος πλήρους ἀέρος (πνευματικὰ ἢ ἀεροῦχα Π.). Ἡ κίνησις πάντων τούτων τῶν εἰδῶν συμβαίνει ὅπως καὶ διὰ τὰ τρίτροχα Π. Φέρουσι δὲ καὶ πηδάλιον, ἥτοι μοχλὸν ὀριζήντιον ὑπερβὴν τοῦ προσθίου τροχοῦ ὃν κρατεῖ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ὁ ἀναβάτης καὶ στρέφων αὐτὸ δυνατόν νὰ διευθύνῃ τὸ Π. δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ. Τοιοῦτον Π. τῶν τελευταίων τελειοποιήσεων παριστᾷ ἐν τῇ σχετικῇ πίνακι («Ποδήλατα») ὁ ἀρ. 12. Τὰ τοιαῦτα δίτροχα εὐνόητον ὅτι δὲν δύνανται νὰ σταθῶσιν ὁρθὰ ἐν ἀκινήσει, βαίνουν σιν ὁμως ἀσφαλέστατα ἅπαξ τεθέντα εἰς κίνησιν, ἣν διατηρεῖ ὁ ἀναβάτης κατὰ βούλησιν βραδυτέραν ἢ ταχυτέραν. Οἱ ἀρ. 3, 6, καὶ 8 παριστᾷσι δίτροχα ἐκ τῶν προπεριγραφέντων, οἱ δὲ 1, 7, 13 τρίτροχα, οἱ ἀρ. 2, 5 καὶ 14 Π. ἐταιρικά ἥτοι ἔχοντα θέσεις διὰ δύο πρόσωπα. Ὁ ἀρ. 10 παριστᾷ τὸ χειροπόδιον, κινούμενον διὰ χειρῶν τε καὶ ποδῶν, ὅπερ ὁμως δὲν χρησιμοποιοῦται· ἐπίσης δὲν ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις τοῦ μονοτρόχου (ἀρ. 4) οὔτε τοῦ μετὰ δύο παραλλήλων τροχῶν διττόχου. Τέλος ὁ ἀρ. 11 παριστᾷ τὴν πρὸς δρόμον μηχανὴν τοῦ βαρώνου Δράϊς, ἐπινοηθεῖσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, ἥτις ὀλίγιστον μὲν ἐχρησιμοποιοῦσθαι καθ' ἑαυτὴν, ὑπῆρξεν ὁμως ἡ πρώτη ἰδέα ἐξ ἧς μετὰ τινας δεκάδας ἐτῶν ἐπῆγασε τὸ Π. Σήμερον τὸ Π. ἐγένετο πανταχοῦ λίαν ἀγαπητὴ καὶ κοινοτάτη ἀσκήσις, ἐχρησιμοποιοῦσθαι δὲ καὶ εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν (διὰ τοὺς διανομεῖς), ἐν τῇ στρατῷ κλ. [Π.Γ.]

Ποδιεβράδ (Γεώργιος Podiebrad), βασιλεὺς τῆς Βοημίας, γενν. 1420 ἐν Ὁροβίτς. Ἐγένετο τῷ 1444 ἀρχηγὸς τῆς λεγομ. οὐτρακουϊτικῆς μερίδος (βλ. Οὐστρς). Τῷ 1452 ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐπίτροπος τοῦ κράτους καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Λαδισλάου (1457) ἐξελέγη τῷ ἐπομένῳ ἔτει βασιλεὺς, ἀφοῦ κρυφίως ἔγεν ἀπασθῆ ἄλλιν τὸν καθολικισμόν. Μὴ δυνάμενος ὁμως νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εἰς τὸν πᾶπαν τῆς Ῥώμης δεθείσας ὑποσχέσεις περὶ ἐπιστροφῆς τῶν Βοημῶν εἰς τὴν Ῥωμικὴν ἐκκλησίαν, ἀπωρίσθη ὑπ' αὐτοῦ· οὐχ ἥττον ὁμως κατώρθωσε νὰ διατηρηθῇ ἐν τῷ θρόνῳ καὶ ἠνάγκασε μάλιστα

ΠΟΔΗΛΑΤΑ.

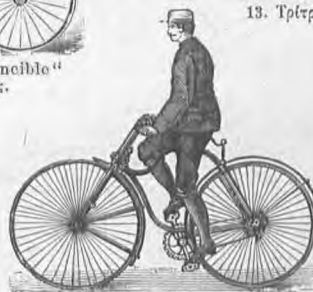
6. Δίτροχον „Invincible“ δι' αγώνας.

13. Τρίτροχον „Humber“.

10. Χειροπόδιον.

12. Δίτροχον ακίνδυνον „Rover“.

8. Δίτροχον αθλουσών.

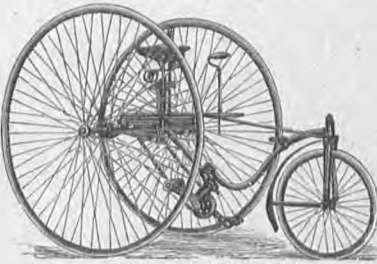
3. Δίτροχον εκδρομικόν „Leipzig“.

11. Μηχανή Drais.

2. Τρίτροχον εταιρικόν „Humber“.

1. Τρίτροχον „Invincible“.

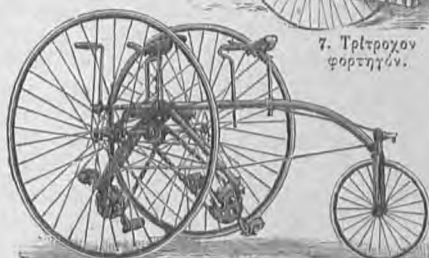
5. „Sociable“ διὰ 2 πρόσωπα, μεταβλητόν εἰς τρίτροχον.

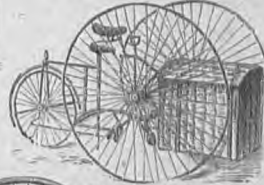
9. Δίτροχον Otto.

4. Μονότροχον.

14. Τρίτροχον εταιρικόν „Invincible“ δι' αγώνας.

7. Τρίτροχον φορτηγόν.

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἄρθρον Ποδήλατα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας Ματθίαν Κορβίνον εἰς συνθήκην. Ἀπέθανε δὲ τῇ 1471.

Ποδίσκος. Ὁ μικρὸς μίσκος δι' αὐτὸν τὸ ἄνθος συνδέεται μετὰ τοῦ κλάδου, ἐξ' αὐτοῦ φέρεται. Ἀνθὸν τινὰ στεροῦνται Π. ἢ φέρουσι τοιοῦτον μικρότατον.

Ποδμότσανι. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Βιτωλίων, ἔχον 595 κατ., ὧν 495 Χριστιαν. καὶ 100 Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Ποδογορά. Χωρ. τῆς Ἀρκαδίας τοῦ δήμου Ἐλευσίνος, ὥρ. 4 Α τῆς Κεντροδάκτινας. Κάτ. 252.

Ποδογορά. Χωρ. τοῦ δήμου Κυπαρισσίας (Τριφυλίας), μετὰ 175 κατ. [Μ.Σ.]

Ποδολία. Κυβερνεῖον τῆς ΝΑ Ῥωσσίας, μετὰ τὴν Πολυνίας, Κίεβου, Χερσῶνος καὶ Βεσσαραβίας. ἔχει ἐμβ. 42 018 τγμ. καὶ 2516 618 κατ. Διασταυροῦται διὰ λόφων ἐκπεμπομένων ἀπὸ τῶν Καρπαθίων καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Βούγ καὶ τοῦ Δνειστέρου, εἶναι δὲ μία τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν τῆς Ῥωσσίας, παράγουσα πλεῖστα σιτηρὰ, ὀπώρας, καπνόν, κτήνη κλ., ἔχουσα δὲ ἀκραιότερην βιομηχανίαν κυρίως σακχάρου, εἰσπονεύματος, καπνοῦ, ὑφασμάτων, ἀλεύρου καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον. Πρωτεύουσα εἶναι Καμμετς-Ποδόλσκ. [Μ.Σ.]

Ποδολοδίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Οἰνιάδος τῆς ἐπαρ. Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου, οἰκούμενον ὑπὸ 634 κατ., κείμενον δὲ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἀχελῷου ὥρ. 1 1/2 Β τῆς Κατοχῆς.

Ποδόλσκ. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ῥωσ. κυβερνείῳ Μόσχας, ἐπὶ τοῦ Πάχρα, ἔχουσα 10902 κατ. καὶ βιομηχανίαν διφοερῶν. [Μ.Σ.]

Πόδος. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀποδοτίας τῆς Ναυπακτίας, ἔχον 145 κατ. [Μ.Σ.]

Ποδοφυλλίνη. Οὐσία ἐκ τοῦ φυτοῦ ποδοφύλλου (*Podophyllum peltatum*) τῆς Β' Ἀμερικῆς ἐξαγομένη ἄμορφος, κίτρινη κόκκις, εἰς ὕδωρ ἀδιάλυτος, διαλυτὴ εἰς οἶνον πνευμα, χρησιμοποιουμένη δὲ ἐν τῇ ἰατρικῇ ὡς κάλλιστον καθάρσιον καὶ χολαγωγὸν μέσον (δόσις 0.01-0.02 γρ.). [Χ.Χ.]

Ποέν-δε-Γάλλ (*Point-de-Galle*), ἡ ἀπλῶς Γάλλ. τ. ἔ. Βράχος, καλεῖται ὡχυρωμένον ἐπ' ἐνὶ ἐπὶ τῆς ΝΑ παραλίας τῆς Κεϋλάνης. ἔχει 35 505 κατ. καὶ κεῖται ἐπὶ βραχώδους ἀκρωτηρίου ἐν νοσῶδει θέσει. Ἐσχάτως τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως, ἥτις ἰδρύθη 1518 ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, ἐμειώθη σπουδαίως. [Μ.Σ.]

Πόζεν (*Posen*). 1) Ἐπαρχία τῆς Πρωσίας, συνορευομένη πρὸς τὴν Ῥωσ. Πολωνίαν, ἔχουσα δὲ ἐμβ. 2 8962 τγμ. καὶ 1 751 642 κατ. Εἶναι πεδινὴ χώρα μετὰ πολλῶν ἐλω-

δῶν ἀμμοδῶν καὶ δασωδῶν μερῶν, ἀρδευομένη κυρίως ὑπὸ τοῦ Βάρτε, παραποτάμου τοῦ Ὄδερ, ὡς καὶ ὑπ' ἄλλων μικροτέρων ποτ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλὰί λίμναι, μεταξὺ τῶν ὁποίων πλεῖσται ἀνήκουσιν εἰς τὸ σύστημα τοῦ ποτ. Νέτσε. Πρὸ πάντων σπουδαῖα εἶναι ἡ γεωργία, παράγουσα πολλὰ σιτηρὰ, γεωμήλα κλ., ἀλλὰ καὶ ἡ κτηνοτροφία προβάτων, ἱππῶν κλ., ἀκμάζει δὲ καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ ἐπαρχία διαιρεῖται εἰς 2 νομούς, Πόζεν καὶ Γνέξεν. Ἀλλοτε ἀνήκεν εἰς τὴν Πολωνίαν, 1807-1815 εἰς τὸ δουκάτον Βαρσοβίας, τῇ δὲ 1815 ἡνώθη ὀριστικῶς μετὰ τῆς Πρωσίας, εἰς ἣν εἶχε δεσφ. ἐπὶ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας. — 2) Ὁληρωμένη πρωτεύουσα τῆς ἀνω ἐπαρχίας καὶ τοῦ νομοῦ Π., κειμένη ἐπὶ τοῦ Βάρτε, ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ σπουδαῖος στρατιωτικὸς σταθμὸς. ἔχει 69 627 κατ., ὡραίαν μητροπόλιν, λαμπρὸν δημαρχεῖον, διάφορα μέγαρχα, βασιλ. ἀνάκτορον, διδασκαλεῖον, ἱεροσπουδαστήριον καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ποικίλην δὲ βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. Μέχρι τοῦ 1296 ἦτο ἔδρα τῶν δουκῶν τῆς Πολωνίας, ὑπῆρξε δὲ καὶ μέλος τοῦ Ἀνσεατικοῦ συνδέσμου. Ὁ νομὸς Π. ἔχει ἐμβ. 17 512 τγμ. καὶ 1 126 591 κατ. [Μ.Σ.]

Πόθου. Χωρ. τοῦ δήμου Ὀλυμπίων τῆς Ἡλείας, ἔχον 105 κατ. [Μ.Σ.]

Ποιήσις καλεῖται κυριολεκτικῶς πᾶσα παραγωγή· ἐν τούτοις ἤδη τὸ πάλαι περιωρίσθη ἡ σημασία τῆς λέξεως εἰς τὴν διὰ τῆς γλώσσης παραγωγὴν ἔργων καλλιτεχνικῶν ὑποκειμένων εἰς ὁρισμένους κανόνας (οὗς διδάσκει ἡ ποιητικὴ). Ἡ ποιητικὴ τέχνη εἶναι πασῶν τῶν τεχνῶν ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἐμβριθεστάτη. Ἐνθαί αἱ ἀλλαι τέχναι, ὡς ἡ ἀρχιτεκτονική, ἡ γλυπτική καὶ ἡ ζωγραφική, ἐνεργοῦσι μόνον διὰ τῆς παραστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς καὶ τοῦ χρώματος, μὲν ἀντικείμενα ἔχουσαι τὸ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ παρατηρητὸν καὶ φυσιογνωμικῶς ἐκτραπτόν, ἡ δὲ μουσικὴ ἐνεκα τῆς φύσεως τοῦ τόνου περιερίχεται εἰς τὸν ὅλως ἀόριστον καὶ ἀμορφον κόσμον τῶν αἰσθημάτων καὶ συναισθημάτων, ἡ Π. συνενοῖ ὑπὸ τινὰ ἀποψιν τὴν ἐνέργειαν ὧν τῶν τεχνῶν τούτων, ἀποτελοῦσα οὕτως εἰπεῖν τὴν κορυφὴν αὐτῶν. Εἶναι μὲν παράστασις τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων καὶ συναισθημάτων, ἔχει ὅμως συγχρόνως, ἂν καὶ μόνον διὰ τὸν ἐσωτερικὸν ἢ ψυχολογικὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἄψαν τὴν πλαστικὴν δύναμιν παραστάσεως εἶαν ἡ πλαστικὴ τέχνη. Διαιρεῖται δὲ ἡ Π. εἰς διαφόρους κλάδους, τὴν ἐπικὴν, τὴν λυρικήν, τὴν δραματικήν, οἷτινες πάλιν ἔχουσι πολλὰς ὑποδιαίρεσεις.

Ποιητής ἐστὲμμένος. Βλ. Ἐστεμμένος ποιητής.

Ποιητική, τ. ἔ. τέχνη, καλεῖται ἡ περὶ τῆς ποιήσεως θεωρία, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς αἰσθητικῆς ἥτοι τῆς διδασκαλίας τοῦ καλοῦ (ὠραίου). Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν περὶ Π. γραψάντων ἱσταται ὁ Ἀριστοτέλης, οὗ ἡ «Ποιητική» ἐγένετο πρότυπον ἀπάντων τῶν μεταγενεστέρων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔργων. Γνωστόταται ἐγίνοντο κυρίως καὶ αἱ ἔμμετροι Π. τοῦ Ὁρατίου (Ars poetica), Βίδα, Βεαλώ, Πῶπ κ.ά.

Ποικίλη στοά. Βλ. Στοά ποικίλη.

Ποινὴ καλεῖται ἐν τῇ νομικῇ ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερωμένη τιμωρία, δι' ἧς κολλῶνται τὰ ἐγκλήματα. Ἐπιδικᾷ δ' ἐνδὸς μὲν τὴν ἐπέρρωσιν τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης καὶ τὴν παγίωσιν τῆς ἐννόμου τάξεως ἥτις εἶναι ἡ κρηπίς πάσης εὐνομουμένης πολιτείας καὶ ὅρος ἀπαραίτητος τῆς εὐμερίας καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, δ' ἑτέρου δὲ τὴν βελτίωσιν καὶ ἡθικοποίησιν τοῦ ἀπαξ ἐγκληματίσαντος, ὅπως μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς Π. θυνηθῇ νὰ βιώσῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς χρηστὸς πολίτης καὶ μὴ θρασυνόμενος ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας καταστῇ ἐπικίνδυνος ἐν αὐτῇ στοιχεῖον. Διαίρουνται δὲ αἱ Π. εἰς ἐ γ κ λ η μ α τ ι κ ᾶ ς, εἵναι ἐ θάνατος, τὰ ἰσθδία δεσμά, τὰ πρόσκαιρα δεσμά καὶ ἡ εἰρκτή, εἰς ἐ π α ν ο ρ θ ω τ ι κ ᾶ ς, εἵναι ἐναι ἡ φυλάκισις καὶ ἡ χρηματικὴ ποινὴ, καὶ εἰς ἀ σ τ υ ν ο μ ι κ ᾶ ς, εἵναι ἐναι τὸ πρόστιμον καὶ ἡ κράτησις. Ἐτέρᾳ διαίρεσις ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν Π. ἀπορρέουσα εἶναι ἡ εἰς Π. κ α τ ᾶ τ ῆ ς ζ ω ῆ ς ἡ θανατικὴν, εἰς Π. κ α τ ᾶ τ ῆ ς ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ς (ἰσθδία δεσμά, πρόσκαιρα δεσμά, εἰρκτή, φυλάκισις, κράτησις) καὶ εἰς Π. κ α τ ᾶ τ ῆ ς π ε ρ ι ο υ σ ί α ς (χρηματικὴ ποινὴ, πρόστιμον), εἰς ἃς δέον νὰ προσθέσωμεν καὶ Π. κ α τ ᾶ τ ῆ ς τ ι μ ῆ ς, αἵτινες σχεδὸν ἀπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου δὲν ἐπιβάλλονται αὐτοτελῶς ἀλλ' ὡς συνέπειαι τῶν ἄλλων Π., συνίστανται δὲ εἰς τὴν στέγησιν ὀρισμένων δικαιωμάτων ἡλικιωμένων τοῦ πολίτου.

Ποινικὴ διαδικασία. Βλ. Διαδικασία.

Ποινικὴ ψυχολογία. Βασίζεται ἐπὶ τοῦ ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος, φθάσας εἰς ἓν σημεῖον τῆς ἡλικίας του, δύναται μόνος του νὰ διακρίνῃ τὰς ἀξιοποίνους ἀπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων πράξεων καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἶναι ἐλεύθερος νὰ τὰς πράξῃ ἢ νὰ μὴ τὰς πράξῃ. Πραγματεύεται δὲ ἡ ποινὴ ψυχολογία τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ἀσθενείας, αἱ ὁποῖαι βλάπτουν τὰς λειτουργίας τοῦ πνεύματος, δυνάμει τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος κατορθώνει νὰ κάμνῃ τὴν ἀνωτέρω διάκρισιν καὶ ἔχει συναίσθησιν τῆς ἐλευθερίας του. Τοιαῦτα ἀσθενεῖαι εἶναι α'

αἱ παρακωλύουσαι ὅπωςδὴποτε τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν, ὡς ἡ ἐντελής κωφότης τῶν κωφαλάων, β') αἱ καθιστῶσαι ἐντελὲς δδύνατον πᾶσαν διανοητικὴν μέστωσιν, ὡς ἡ ἀπηλιθίωσις ἐν γένει, τῆς ὁποίας αἱ ἀποχρώσεις καὶ οἱ βαθμοὶ εἶναι ποικίλοι· καὶ δύνανται νὰ ἐρισθῶσιν εἰς μίαν ἐκάστην περίπτωσιν μόνον ἵπὸ τοῦ ἱατροῦ, γ') αἱ ἀναφαινόμεναι θρῆγότερον, μετὰ τὴν ὀρίμανσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς αἱ παθήσεις τῶν φρενῶν καὶ αἱ ἀσθενεῖαι τοῦ ἐγκεφάλου, ἐφ' ὅσον αὐταὶ ἐπηρεάζουν τὰς πνευματικὰς λειτουργίας, καὶ τέλος ἡ νυκτεβασία, ὑπνοβασία, ἡ ὄργη, συνοδευομένη μὲ βπώλειαν τῶν αἰσθήσεων παροδικήν, αἱ παρακρούσεις συνεπείᾳ δηλητηριάσεων, πυρετωδῶν ἀσθενειῶν κτλ. Παρρομία πρὸς τὰς καταστάσεις ταύτας εἶναι καὶ ἡ μέθη, ἀλλ' αὐτὴ δὲν συγκαταλέγεται μετὰ τῶν παθήσεων αἱ ὁποῖαι τὰς ἀφαιροῦν τὰς αἰσθήσεις καὶ ἐπομένως δὲν δύναται οὔτε πρέπει νὰ μᾶς καθιστᾷ ἀνευθύνους διὰ μίαν πράξιν ἣν διεπράξαμεν ἐν ὥρᾳ μέθης. [Φλ.]

Ποινικὸν δίκαιον. Ὁ κλάδος τοῦ δικαίου ὁ κανονίζων τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἔρρασιν τῆς πολιτείας πρὸς καθορισμόν, βεβαίωσιν καὶ τιμώρησιν τῶν ἀδικημάτων. Διαίρεται δὲ εἰς τὴν π ο ι ν ι κ ὸ ν ν ὁ μ ο ν, ὅστις καθορίζει τὰς ἀξιοποίνους πράξεις καὶ τὰς ἐπιβλητέας εἰς ταύτας ποινάς, καὶ τὴν π ο ι ν ι κ ῇ ν δ ι κ ο ν ο μ ί α ν, ἥτις διαγράφει τοὺς κανόνας καθ' οὓς ἡ πολιτεία δρᾷ πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν ποινικῶν πράξεων, ἀναίρεσιν τῶν αὐτουργῶν καὶ τιμώρησιν αὐτῶν.

Πόλα. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Ἰστρίας (Αὐστρίας), κειμένη πλησίον τῆς Νάκρας τῆς χερσονήσου Ἰστρίας ἐν τῇ μυκῇ εὐρέος κέλπου σχηματίζοντος ἀσφαλίστατον λιμένα. Ἀπὸ τοῦ 1850 εἶναι ὁ κυριώτερος σταθμὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Αὐστρίας, ἔχει δὲ μεγάλα ναυπηγεῖα, ὑδρογραφικὴν σταθμὸν, ναυτικὴν σχολὴν κλ. καὶ 31 623 κατ. Σπουδαῖα εἶναι τὰ ἐν Π. μνημεῖα τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος, ναὸς τοῦ Ἀγίου τοῦ καὶ τῆς Γωμῆς, ἀμφιθέατρον, θριαμβευτικὴ πύλη κλ. Ἐκ τῶν νεωτέρων οἰκοδομημάτων ἀξιώλγα εἶναι ἡ μητρόπολις, ἡ μονὴ τοῦ ἁγ. Φραγκίσκου (νῦν ἀποθήκη τοῦ στρατοῦ), τὸ δηλαρχεῖον, τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ τὰ μέγαρα τῶν ναυτικῶν ἱερμάτων. Τὴν πόλιν καὶ τὸν λιμένα προστατεύουσιν ἰσχυρώτατον φρούριον καὶ ὀχυρώματα. Κατὰ τοὺς μύθους ἱδρῦθι ἡ πόλις ὑπὸ Κέλγων, ἐγένετο δὲ μετὰ τὴν κυριευσιν τῆς Ἰστρίας ἀποικία ῥωμαϊκῇ καὶ περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Ἐν τοῖς ὕστερον καταλήθη 1148 ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, κατεστράφη δὲ κατὰ τοὺς μετὰ τούτων καὶ τῶν Γενουαίων πολέμους

(1379). Ἀνήκασε δὲ ἀφ' οὗτου τῷ 1848 ὤρισθη πολεμικὸς λίμην τῆς Αὐστρίας.

Πολαίνα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀριστομένους (Μεσσηνίας), ἀφ' οὗ ἀπέχει ὥρ. 2, μετὰ 264 κατοίκων.

Πολέμαρχος. Βλ. Ἀρχοντες.

Πόλεμος καλεῖται ἡ ἐχθρική κατάστασις ἣτις διαδέχεται τὰς ἀρμονικὰς σχέσεις τῶν πολιτειῶν ἢ τῶν εἰς ἀντιθέτους πολιτικὰς μερίδας ἀνηκόντων ἔθνεσιν, σκοποῦσα τὴν διὰ τῶν ὅπλων ἐπιβολὴν τοῦ μὴ ἐπιτευχθέντος ἡθελήνως καὶ φιλικῶς. Διαίρεσθαι δὲ οἱ Π. εἰς ἐπιθετικούς, ἀμυντικούς καὶ ἐπικυρικούς, εἰς καθολικούς καὶ μερικούς, ἢ καὶ εἰς θεμιτοὺς καὶ ἀθεμιτοὺς. Ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν διεξάγονται, ὑπάρχουσι Π. ἀνεξαρτησίας, ἐπαναστατικοί, ἡθελήνως, πολιτικοί, κατακτητικοί, ἐπεμβάσεως κλ. Ἐθνικοὶ Π. καλεῖνται ἐκεῖνοι, καθ' οὓς τὸ μέγιστον μέρος ἔθνους τινὸς δράττεται τῶν ὅπλων, διευθυνόμενον ὑπὸ κυβερνήσεως ἢ ὑπάρχουσας ἐμφύλιοι δ' εἶναι οἱ μεταξὺ ἑθνεσίων ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πολιτείας διεξαγόμενοι, οἵτινες ὅμως πρέπει νὰ διακριθῶσιν ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ἀνταρσιῶν.

Ὁ Π. ἐγεννήθη μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ θὰ ἐκλήπῃ μόνον μετ' αὐτοῦ. Ὁμολογητέον μὲν. ὅτι ὁ αὐξάνων πολιτισμὸς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος ἔπρεπε νὰ καταστήσωσιν ὁλονὲν σπανιώτερον τὸν Π. διότι οὗτος καταστρέφει τὴν εὐθυμερίαν τῶν λαῶν καὶ συνεπιφέρει μεγίστας συμφοράς, αἱ δὲ θυαίαι εἰς ἃς ὑποβάλλεται καὶ ἐνικητὴς οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐξισωθῶσιν οὔτε διὰ τῶν μεγίστων νικῶν. Ἐν τούτοις πάντοτε συμβαίνουσιν περιπτώσεις ἐν τῇ βίῳ τῶν πολιτειῶν, αἵτινες μόνον διὰ τῶν ὅπλων δύνανται νὰ λυθῶσιν. Ὅθεν ὅσον καὶ ἂν πρέπη νὰ ἐκτιμῶμεν τὰς ἐνεργείας τῶν φίλων τῆς γενικῆς εἰρήνης, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὡς ἐκ τῆς ἀτελείας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὅτι ἡ τοιαύτη δρᾶσις δὲν θὰ καταργήσῃ τὸν Π. Πάντοτε ὅμως ὁ Π. δέον νὰ ᾖ δικαίος καὶ νὰ διεξάγεται μόνον ὑπὲρ μεγάλων καὶ δικαίων ἐθνικῶν συμφερόντων. Τὸ δικαίωμα τῆς κηρύξεως τοῦ Π. ἔχει ἀπανταχοῦ ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ τῆς πολιτείας, ἐν μοναρχικαῖς λοιπὸν πολιτείας δ' ἡγεμόνων. Εἰς τοῦτον ἀπόκειται καὶ νὰ δημιουργήσῃ διὰ τὴν προστασίαν τῆς χώρας πλεμικὴν δύναμιν, στρατὸν ἢ στόλον ἢ ἀμφοτέρω, καὶ νὰ τηρῇ ἑτοιμα διὰ τὴν περιπτώσιν πολέμου τὰ εἰς τοῦτον ἀναγκαῖα. Ἐπικείμενον πολέμου ἐκπονεῖται σ, ἔδιον τῶν ἐνεργειῶν, πολυλάκις καὶ πρὶν ἀκόμη διαταχθῇ ἡ ἐπιστρατεία, καὶ δὴ τανῦν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ μόνον διὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν μέχρι τῆς μετὰ τοῦ ἐχθροῦ συμπλοκῆς, διότι τὰ περαιτέρω μέτρα ἐξαρτῶνται οὐσιωδῶς ἐκ τῆς ἐκβάσεως ταύ-

της. Τὸ ζήτημα, ἂν ὁ σκοπὸς τοῦ Π. θὰ ἐπιτευχθῇ δι' ἐπιθέσεως ἢ ἀπλῆς ἀμύνης, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περιστάσεων τῶν ἐμπολέμων πολιτειῶν, ἐκ τῆς πολιτικῆς κλ., ἐν γένει ὅμως θεωρεῖται ὡς συμφερότερον νὰ μεταθέσῃ τις τὸ πεδίου τοῦ Π. εἰς τὴν ἐχθρικήν χώραν, οὐ μόνον διότι ἡ διατήρησις τοῦ στρατοῦ, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, δύναται νὰ γίνῃ ἐκ τῶν μέσων τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνεκα τῆς ἐνθαρρυντικῆς ἐπὶ τὴν ψυχὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπιδράσεως τοῦ τοιοῦτου. Διὰ τὴν ἀρχὴν τῶν πολεμικῶν πράξεων συγκεντρύνονται αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις εἰς κατάλληλα μέρη, διεξάγεται δὲ ὁ Π. διὰ τῶν διαφορωτάτων στρατηγικῶν πράξεων, διὰ μαχῶν κλ. μέχρις οὗ ἐπ' ἐλθῇ τελευταία ὀριστικὴ μάχη ἢ ἡ πολιτικὴ ἐπενέγκῃ τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ τὴν εἰρήνην. Ἡ τέλη τῆς πολέμου δὲν ὑποτάσσεται εἰς κανόνας ἐφαρμοστέους εἰς ἀπάσας τὰς περιπτώσεις, ἀλλὰ μόνον εἰς θεμελιώδεις τινὰς ἀρχὰς μὴ ἐπηρεαζόμενας ὑπὸ ἐκείνων. Κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὴν σημασίαν τῶν πράξεων διακρίνονται ὁ διὰ τῶν μεγάλων στρατῶν διεξαγόμενος Π. καὶ ὁ διὰ μικρῶν ἀποσπασμάτων (μικροπόλεμος). Διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἐμπολέμων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐπεκράτησαν προϋκόντος τοῦ χρόνου ὠρισμένα ἔθιμα, καταστάνα κανόνες τοῦ διεθνοῦς δικαίου, ὡς π. γ. ἀπέναντι τῶν ἀπλῶν κατοίκων τῆς ἐχθρικής χώρας, τῶν αἰχμαλώτων, τῶν πρὸς διαπραγματεύσεων κηρύκων κλ.

Πολέμων. 1) Ἀθηναῖος φιλόσοφος, ὑπάρχας μαθητὴς τοῦ Ξενοκράτους ὃν διεδέξατο τῷ 314 π. Χ. ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἀκαδημίας. Ἐτιμᾶτο μεγάλως ὡς ἡθελὸς φιλόσοφος, ὡς κυριώτερον δὲ ἀρχὴν ἐδίδασκε τὸ κατὰ φύσιν ζῆν. Ἀπέθανε τῷ 270 π. Χ. — 2) Ὁ ἐπικληθεὶς Περιγηγῆς, μαθητὴς τοῦ στωικοῦ Παναίτιου, ζήσας κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς. Συνέγραψεν ἱστορικά τινα ἔργα, κυρίως περιγραφὴν τῶν ἐν τοῖς περιφημοτέροις ναεῖς ἀναθημάτων καὶ ἐλληνικῇν ἱστορίαν εἰς 11 βιβλία. Τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν ἐξέδωκεν ὁ Πρέλλερ (Λιψ. 1838). — 3) Ἀντώνιος Π., σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, καταγόμενος ἐκ Λαοδικείας τῆς Καρίας, ζήσας δὲ κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα κυρίως ἐν Σμύρνῃ. Ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων Τραϊανοῦ, Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς· σώζονται δὲ αὐτοῦ 2 λόγοι, οὓς ἐξέδωκεν ὁ Ὁρέλλιος (Λιψ. 1819) καὶ ὁ Hinek (Λιψ. 1873). — 4) Ἄλλος ἀγνώστου ἐποχῆς συγγραφεὺς, οὗ σώζεται Φυσιογνωμικὸν ἐγχειρίδιον. [Χ.Β.]

Πολένα. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, 9 ὥρ. ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, ἔχον 1507 κατ. Τουρκαλβανούς.

Πολζάνα. Δύο χωρία τοῦ δήμου Πιαλίων (Τρικάλων), ἀπέχοντα 2 ὥρ. πρὸς Α ἀπὸ Καρβουνολεπενίτσας, ὧν ἡ μὲν Μεγάλη Π. ἔχει 888, ἡ δὲ μικρὰ Π. 268 κατ.

Πολιανή. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀμφείας (Καλαμών), ἔχον 327 κατ. [Μ.Σ.]

Πολικαὶ χῶραι. Διὰ περὶ τοὺς πόλους τῆς γῆς, μέχρι τῶν πολικῶν κύκλων κείμεναι χῶραι. — Εἰς τὰς βορείους πολικὰς ἢ ἀρκτικὰς χώρας ἀνήκουσιν ἡ Λαππωνία καὶ τὸ ΒΑ ἄκρον τῆς Ῥωσίας μετὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πετσχώρα, τὰ βορειότατα τῆς Σιβηρίας, τὸ ἄκρον τῆς Β Ἀμερικῆς καὶ πληθὺς νήσων, ὧν ἐπισημότεραι ἡ Γροιλανδία καὶ ἡ Σπιτσεβέργη. Διὰ δὲ Νότια πολικαὶ ἢ ἀνταρκτικαὶ χῶραι κατέχονται ὑπὸ τῶν ὁδάτων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τινῶν ἐν αὐτῷ νήσων ἡμιστά γινώσκων, ἐξ ἵσου σχεδὸν ἀπέχουσαι τῶν νοτίων ἁκρῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Πάγοι αἰώνιοι καὶ ψυχροὶ θριμνίσαι τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῶν χωρῶν τούτων, ἐν αἷς ὁ ὑδράργυρος τοῦ θερμομέτρου πήγνυται. Περιέργος δὲ εἶναι καὶ ἡ σχετικὴ ἐν αὐταῖς διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός· ἐπὶ τοῦ 70οῦ παραλλήλου (ἤτοι· 20° ἀπὸ τῶν πόλων) ἡ ἡμέρα αὐξανόμενη ἀπὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας ὅπως καὶ ἐπὶ πάσης τῆς γῆς θῶναι εἰς διάρκειαν δύο ἡμετέρων μηνῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ νύξ ἀπὸ τῆς θινοπωρινῆς ἰσημερίας· ἐπὶ δὲ τοῦ 80οῦ παραλλήλου ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡς καὶ ἡ μεγίστη νύξ διαρκεῖσι πλεον τῶν τριῶν ἡμετέρων μηνῶν· τέλος δὲ Β πόλος αὐτὸς ὅπως καὶ ὁ Ν ἔχουσι διαδοχικῶς ἐξ μηνῶν διαρκῆ ἡμέραν καὶ ἐξ μηνῶν διαρκῆ νύκτα. Ἡ βλάστησις ἐν γένει μόλις προχωρεῖ μετὰ τῶν χωρῶν τούτων, δένδρων τινῶν αὐξανομένων μέχρι τοῦ 70οῦ καὶ 71ου παραλλήλου τοῦ Β ἡμισφαίριου. Ἐκ δὲ τῶν ζώων τῶν Β πολ. χ. κυριώτερα εἶναι ὁ τάρανδος, ὁ μοσχέριος, ἡ λευκὴ ἀρκτος, ἐτι λύκοι, ἀλώπεκες καὶ παμπληθὴς πτηνά, ὡς καὶ θαλάσσια θηλαστικὰ καὶ ἰχθύες. Ἀνθρωποὶ οἰκοῦσι μέχρι περαιτέρω τοῦ 80οῦ παραλλήλου πρὸς Β. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ Ἑσκιμῶσι ἐν Ἀμερικῇ καὶ Γροιλανδίᾳ, οἱ Λάπωνες καὶ Σαμιγέται ἐν Βυρώπη, ἐν Ἀσία δὲ οἱ Σαμογέται, Ἰακῶτοι κλ. Διὰ τοὺς πάγους καὶ τὸ ψυχρὸν αἱ χῶραι αὗται εἰσι δυστρίστοι, οὐδὲ κατώρθωσαν νὰ προχωρήσωσιν οἱ κατὰ καιροὺς ἐξερευνηταὶ αὐτῶν, εἰς εὐς ἀφελόνται αἱ περὶ τῶν Π. χ. γνώσεις· πέραν ὁρίων τινῶν οὐδέποτε ὑπερβάντων τὸν 83ον παραλλήλον. Οἱ πάγοι οὗτοι, καλύπτοντες τὴν ἐπιφανείαν τῶν πολικῶν θαλάσσων ὡς ὅρη ἐλάνθηρα, ἔχουσι πάχος 300 καὶ 400 καὶ μέχρι 1000 μέτρων, ἐκτείνονται δὲ ἐνιαχοῦ ἐπὶ πολλὰ χιλιόμετρα. Ἐκ

τῶν ἐξερευνητῶν δὲ τῶν Β πολ. χωρῶν οἱ ἐπισημότεροι τῶν συγχρόνων ὑπῆρξαν ὁ Νορδενσκιöld (βλ. λ.) καὶ ὁ Νάνσεν, ὅστις ἀναμένεται ἐτι (1896) ἐκ τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ, καθ' ἣν λέγεται ὅτι ἐπροχώρησεν ἐγγύτατα αὐτοῦ τοῦ Β πόλου. Ἐτι δυσχερέστεραι διὰ τὴν σχεδὸν ἑλλειψιν ξηρὰς ἀπέβησαν αἱ ἐξερευνησεις τῶν Ν πολ. χωρῶν. [Μ.Σ.]

Πολικοὶ κύκλοι καλοῦνται ἐπὶ τῆς γῆς οἱ δύο παράλληλοι (βλ. λ.) οἱ ἀπέχοντες 23° 27' ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ Β πόλου, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ Ν (Β καὶ Ν πολ. κύκλος). Οἱ κύκλοι οὗτοι ἀφορίζουσι μετὰ τῶν πόλων μὲν τὰς δύο κατεψυγμένας ζώνας, μετὰ τῶν τροπικῶν δὲ κύκλων τὰς δύο εὐκράτους.

Πολικὸς ἀστήρ καλεῖται ὁ ἐγγύτατα τοῦ Β πόλου τοῦ οὐρανοῦ κείμενος ἄκρος ἀστήρ (τὸ α) τῆς οὐράς τῆς Μικρᾶς Ἀρκτοῦ, ὧν κατὰ τὴν λαμπρὴν δευτέρου μεγέθους. Ἀπέχει ἀπὸ τοῦ πόλου κατὰ τι πλεον τῆς μιᾶς μοίρας, ἀλλ' ἡ ἀπόστασις τοῦ αὐτοῦ ἐλαττεύεται νῦν κατ' ἔτος κατὰ 19" περίπου, ὅταν δὲ φθάσῃ εἰς ἀπόστασιν 21' ἀπὸ τοῦ πόλου (μετὰ 300 ἡλ. περίπου ἔτη), θέλει αὐξάνεσθαι πάλιν αὕτη κατ' ἔτος οὕτως ὥστε μετὰ τινὰς χιλιάδας ἐτῶν ἄλλοι ἀστέρες θὰ εἶναι πλησιέστεροι τῷ πόλῳ ἢ ὁ νῦν Πολ. ἀστήρ, ὅστις πάλιν μόνον μετὰ 257 αἰῶνας θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν σημερινὴν θέσιν του. Ἐνεκα τῆς μικρᾶς του ἀπὸ τοῦ πόλου ἀποστάσεως φαίνεται ὁ Π. ἀστήρ ὡς ὅλως ἀκίνητος, ἐνῷ ἀληθῶς διαγράφει καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν φαινομενικὴν ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ οὐρανοῦ μικρὸν κύκλον περὶ τὸν Β πόλον. Παρὰ τὸν Ν πόλον δὲν ὑπάρχει ἀστήρ τόσον ἐγγύς, ὁ δὲ πλησιέστερος αὐτῷ φαινόμενος ἀστήρ ἀπέχει 11 ὅλας μοίρας· ὁ δὲ τῶν ἀστρονόμων νότιος Πολικὸς ἀστήρ, ὅστις κεῖται $3\frac{1}{4}^{\circ}$ ἀπὸ τοῦ Ν πόλου, εἶναι ἀστήρ ἔκτου μεγέθους.

Πολινγύ (Poligny). Πρωτ. διαμερίσματος ἐν τῇ γαλλ. νομῇ Ἰδρα, ἔχουσα 4053 κατ., ἀμπελοουργίαν καὶ μεταλλουργίαν.

Πολινζάνον (Polignano a Mare). Παραθαλάσσιος πόλις ἐν τῇ ἰταλ. περιφερείᾳ Βάρι, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 7818 κατ.

Πολιορκία κατὰστασις. Βλ. Στρατιωτικὸς νόμος.

Πόλιστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ διαμερ. Κριταῶν, ἔχον 496 χριστ. κατ.

Πολιστένα. Πόλις ἐν τῇ περιφερείᾳ Πάλμι τῆς ἰταλ. ἐπαρ. Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας, ἔχουσα 6974 κατ. [Μ.Σ.]

Πολιτεία. Κατὰ τὴν ἀκριβέστερον ὀρίσμεν πολιτεία εἶναι λαὸς ὁργανωμένος ἐπὶ χώρας εἰς κυρίαρχον νομικὸν πρόσωπον. Ἐν τῇ ἑλλ. γλώσσῃ τοῦ ὅρου Π. γρήσις ἐγί-

γνέτο κυρίως πρὸς δῆλωσιν τοῦ πολιτεύματος, ὃ δ' Ἀριστοτέλης πολιτείαν καλεῖ τὴν δημοκρατίαν· οὐχ ἥττον θεωροῦμεν τὸν ὅρον τούτον ὡς τὴν καταλληλότερον πρὸς μεταφρασιν τοῦ ἔρου *Etat, Staat*, διότι αἱ λέξεις κράτος καὶ ἐπικράτεια, ὡς ἄλλοι μεταχειρίζονται, ἀντιστοιχοῦσι μᾶλλον πρὸς τὴν κυριαρχίαν (βλ. λ.) καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν καθέλου ἐννοιαν τῆς Π. Κατὰ τὸν δοθέντα ὀρισμὸν στοιχεῖα τῆς πολ. εἶναι 1) νομικὴ προσωπικότης καὶ ὀργάνωσις, ἀνευ τῶν ὁποίων δὲν χωρεῖ θεμελίωσις καὶ ὁράσις τῆς πολ. πρὸς τὸν ἑαυτῆς σκοπὸν· 2) λαὸς (βλ. λ.) ἥτοι ὁμὰς ἀνθρώπων συντεθειμένη κατ' οἰκογενεῖας καὶ κοινότητας· 3) χώρα (βλ. λ.) ἥτοι μόνιμον ἔσχατος ἐφ' οὗ τυγχάνει ἐγκατεστημένος ὁ λαός· ὅθεν οἱ νομάδες (βλ. λ.) δὲν ἀποτελοῦσι πολιτείαν. Αἱ πολιτεῖαι γεννῶνται κατὰ ποικίλους τρόπους, οἵτινες εἰς δύο δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι τάξεις, τοὺς ἀμέσους καὶ τοὺς ἐμμέσους. Τρεῖς εἶναι οἱ ἄμεσοι τρόποι· ἡ ὁμὰς ἀνθρώπων συνέχεται ἐπὶ ὠρισμένου ἑδάφους καὶ ὀργανοῦται αὐτοῦ εἰς Π. (Ῥώμη, Πενσυλβανία), ἡ ἀνθρώποι εὐρισκόμενοι ἤδη ἐπὶ ἑδάφους τινὸς καὶ ἐνούμενοι μετ' ἄλλων καθίστανται κατ' ὀλίγον πολιτεία (ἀρχαῖαι Ἀθῆναι), ἡ ὠρισμένον ἑσχατὸν προσελκύει μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων οἵτινες κατ' ἀνάγκην ὀργανοῦνται εἰς πολιτείαν (Καλλιφορνία). Συνηθέστεροι πολὺ εἶναι οἱ ἐμμέσοι τρόποι συστάσεως πολιτειῶν ἐμμέσως συνιστῶνται πολιτεῖαι ἐκ συνθέσεως ἄλλων πολιτειῶν (τὸ σημερινὸν π. χ. Ἰταλικὸν βασίλειον), ἐξ ἀποσπάσεως μερῶν ἄλλων πολιτειῶν (π. χ. τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία ἐκ διαιρέσεως τῶν Κάτω Χωρῶν) ἢ διὰ κατακτήσεως (ὡς π. χ. αἱ ἐκ τμημάτων τῆς Ῥωμ. αὐτοκρατορίας γεννηθεῖσαι πολιτεῖαι). Συντηρόντων τῶν ὁρων τούτων ἀνάγκη καὶ ἐπέλθῃ καὶ ἀναγνώρισις ὑπὸ τῶν λοιπῶν πολιτειῶν, περὶ ἧς βλ. τὴν λ. Φιλόσοφος αὐτοκράτωρ, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ πολιτεία εἶναι ἀθάνατος (*res publica est aeterna*)· τοῦτο ὁμως ἱστορικῶς ἀπεδείχθη ἀνακριβὲς καθ' ὅσον πολλαχῶς δυνατὸν νὰ ἐκλίπῃ ἡ πολιτεία (ἐκ παρακμῆς καὶ μαρασμοῦ τοῦ λαοῦ, διὰ συγχωνεύσεως, ὡς ἡ Ἰόνιος πολιτεία, διὰ διαιρέσεως, ὡς αἱ Κάτω Χῶραι, διὰ διαμελισμῶν, ὡς ἡ Πολωνία, διὰ κατακτήσεως κλπ.). Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς γενέσεως καὶ τοῦ θανάτου τῆς πολ. ὑπὸ ἱστορικὴν οὕτως εἰπεῖν ἔποψιν· περιμάχοντος ὁμως εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἀπὸ θεωρίας ἐρεύνης τῶν λόγων ἐνεκα τῶν ἐποίων γεννῶνται αἱ πολιτεῖαι· ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τούτων θεωρειῶν δι' ἐλαχίστων ἀναφερόμεν τὰς κυριωτέρας, εἰς τέσσαρα δυναμένας νὰ ὑπαχθῶσι συστήματα· α') τὰς ὁρησκειτικὰς, καθ'

ἃς ὁ γενεσιουργὸς λόγος τῆς πολιτείας εὐρηται ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς θείας βουλήσεως καὶ αἵτινες διαίρουνται εἰς θεοκρατικὰς, εὐρισκούσας τὴν ἐμπάνειν τῆς πολ., ἐν ἀποκαλύψει τοῦ Θεοῦ εἰς ὠρισμένον πρόσωπον (Ἰουδαϊκὴ, Ζενδικὴ, Παπικὴ πολιτεία), καὶ εἰς θεωρίας τοῦ Θεοῦ δι' ἐκείνου, στηριζομένας ἐπὶ παρεξηγήσεως τῆς ῥήσεως τοῦ Παύλου (πρὸς Ῥωμαίους, ΙΓ' 1) «πᾶσα φυγὴ ἐξουσίας ὑπερεχούσας ὑποτασσέσθω, οὗ γὰρ ἔστιν ἐξουσία ἐμὴ ἀπὸ Θεοῦ καὶ αἱ οὐσαι ἐξουσίαι ὑπὸ Θεοῦ εἰσι τεταγμέναι» (Στουάρτοι· ἐν Ἀγγλίᾳ, Βουρβωνοὶ ἐν Γαλλίᾳ)· β') τὰς ἐπὶ τοῦ κατανάγκασμοῦ τὴν στηριζομένας, καθ' ἃς εἰκονοὶ καὶ ἰσχύς εἶναι συνώνυμα, ἐφ' ὅσον δέ τις κατορθοῖ νὰ ἔχῃ ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ ἐξουσίαν τὸν λαὸν εἶναι δικαίω ἀρχῶν αὐτοῦ· γ') τὰς συμβατικὰς θεωρίας, καθ' ἃς στηρίζεται ἡ Π. εἰς ῥητὴν ἢ σιωπηρὰν σύμβασιν τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν πρὸς ἀλλήλους (θεωρία Σπιννόζα, Γροτίου, Ρουσσώ κλπ.) καὶ δ') τὰς ἀνωτέρας πασῶν ὁργάνων καὶ θεωρίας, ὧν πατήρ ὁ Ἀριστοτέλης, καθ' ὃν «πᾶσα πόλις φύσει ἐστίν», ἐγκείται, δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἢ ἐν πολιτεία ὀργάνωσις. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἀνεγνώρισεν ἐμμέσως τὸ ἡμέτερον σύνταγμα ἐν ἀρθρῷ 21, καθ' ὃ ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἔθνους, ἐσφαλμένως χρώμενον τῷ ὅρῳ «ἔθνος» ἀντὶ τοῦ ὅρου «λαός» (βλ. λ.).

Ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς Π. δὲν ἐνομίσαμεν ὀρθὸν νὰ περιλάβωμεν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς· μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς πολιτείας ἐκείνας αἵτινες διὰ ποικίλους λόγους ἔδρασαν μᾶλλον πρὸς τὸ συμπερὸν τῶν ἀρχόντων ἐκάστοτε ἢ πρὸς τὸ ἑαυτῶν καὶ τοῦ λαοῦ (παρεκβάσεις κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην), θέλομεν εὖρη ποικίλους σκοποὺς ὑπὸ τῶν διαφέρων πολιτειῶν ἐπιδιωχθέντας· ἄλλαι π. χ. ἀπέβλεψαν εἰς ἐπικράτησιν αὐτῶν εἴτε δι' ὕλικῆς βίας εἴτε δι' ὑπεροχῆς τοῦ πολιτισμοῦ των ἢ καὶ δι' ἀμφοτέρων, ἄλλαι ἡσχολήθησαν περὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἰδίου λαοῦ ἐν τῷ πολιτισμῷ, τῇ βιομηχανίᾳ, τῇ τέχνῃ, ἄλλαι σκοπὸν ἑαυτῶν ἔταξαν τὴν ἐπιβολὴν ὠρισμένης ἰδέας κλπ., χωρὶς ὁμως οὐδεμίαν νὰ ἀφιερῶν ἢ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιδιώξιν ἐνός καὶ μόνου σκοποῦ. Πάντες ὁμως οἱ σκοποὶ οὗτοι εἰς δύο δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι τάξεις, διότι ἄλλαι μὲν πολιτεῖαι πρωτεύοντα σκοπὸν τῆς υπάρξεώς των ἔθεσαν ἑαυτάς, εἰαί εἶναι αἱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι, ἃς διέκρινεν ἀποκλειστικότης καὶ ἐγωϊσμός, ἄλλαι δὲ σκοπὸν ἑαυτῶν ἐθεώρησαν τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν ἀνθρώπον ἐν γένει, τοιαῦται δ' εἶναι αἱ νεώτεραι πολιτεῖαι, ἐνεκα κυρίως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις διδάσκων τὴν ἀγάπην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ πέρα τῶν ὁρίων εἰσαδῇ-

ποτε πολιτείας, ἐπήνεγκε μετ' ἄλλων δευτερευόντων αἰτίων τὴν διαμόρφωσιν πολιτείας ἀποβλεπούσης κυρίως εἰς τὸν ἄνθρωπον καθ' ὅλου· περιέργως ἔμως ἡ μόνη ἴσως πολιτεία ἥτις καὶ κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους παρῆδεν ἐντελῶς τὸν ἄνθρωπον ἐργαζομένη ἀποκλειστικῶς χάριν ἑαυτῆς καὶ τῆς ἰδίας ἐπικρατήσεως ὑπῆρξεν ἡ Παπικὴ πολιτεία.

Πολίτευμα καλεῖται τὸ σύνολον τῶν νόμων δι' ὧν τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς πολιτείας καταρτίζεται καὶ ἀσκεῖ τὰς ἐν τῇ κυριαρχίᾳ περιλαμβανόμενας ἐξουσίας. Τὰ πολ. ἦσαν καὶ εἶναι ποικιλώτατα, ἕνεκα τῶν ποικίλων λόγων, ὧν τὴν ἐπίδρασιν ὑφίστανται· οὐχ ἥττον δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, καθ' ὅσον τὸ φυσικὸν πρόσωπον ἢ τὰ φυσικὰ πρόσωπα ἅτινα προσωποποιεῖ τὴν πολιτείαν κατὰ τρεῖς τρόπους δύνανται νὰ ἐρισθῶσιν: ἢ ἐν μόνον φυσικὸν πρόσωπον θὰ εἶναι ὁ προσωποποιῶν τὴν πολιτείαν ἢ πλείονα φυσικὰ πρόσωπα ἢ ὁλόκληρος ὁ λαὸς μετ' ἀναγκαίων τινῶν ἐξαιρέσεων (τῶν ἀνηλικίων κλπ.). Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἔχομεν **μοναρχίαν**, ἐν τῇ δευτέρᾳ **ἀριστοκρατίαν** καὶ ἐν τῇ τρίτῃ **δημοκρατίαν**· οὐδὲν ὅμως κωλύει νὰ συνδυασθῶσιν αἱ τρεῖς αὗται μορφαὶ τοῦ Π. κατὰ ποικίλους τρόπους, ὑπὸ τὸν ἱστορικῶς ὅμως ἀποδειχθέντα ἀναπόδραστον ὅρον ὅτι μία τούτων κατ' ἀνάγκην θέλει ἐπικρατεῖ· οὕτω παρὰ τὴν ἄκρατον μοναρχίαν, δημοκρατίαν ἢ ἀριστοκρατίαν ἔχομεν τὴν **συγκεκερασμένην μοναρχίαν**, **δημοκρατίαν** καὶ **ἀριστοκρατίαν**. Ἡ διαίρεσις αὕτη τῶν πολιτευμάτων εἶναι ἀργαιοτάτη καὶ ἡ γενικῶς πλέον κρατούσα. Ὁρθοτάτην ὅμως θεωρίαν διέτύπωσεν ὁ Ἀριστοτέλης, διακρίνας τὰ πολιτεύματα εἰς ὀρθὰ, εὐστόχως δηλ. ὁρῶντα ἐπὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν, καὶ **παρεκβάσεις**, καθ' ἃς ἐπικρατοῦσιν οἱ ἐγωῖστικοὶ σκοποὶ τῶν ἀρχόντων· εὐτιμω κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἡ **τυραννία** εἶναι· παρέκβασις τῆς μοναρχίας, ἡ **ὀλιγαρχία** τῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἡ **δολοκρατία** τῆς δημοκρατίας. Εἰς τοὺς τύπους τούτους τῶν πολιτ. δεόν νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν μορφωθέντα ἐκ τῆς ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὅπως ἐκπροσωπῶσιν αὐτὸν καὶ ἀποφασίζωσιν ὡς ἐντολῶδες αὐτοῦ (**ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα**), ὅτε ἔχομεν **ἀντιπροσωπευτικὴν μοναρχίαν**, **δημοκρατίαν** καὶ **ἀριστοκρατίαν**. — Περὶ ἐκάστου τῶν Π. τούτων βλ. τὰ οἰκεία ἄρθρα τοῦ λεξικοῦ. Περὶ τοῦ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος πολ. βλ. ἄρθρ. «Ἑλληνικὰ πολιτεύματα» καὶ «Σύνταγμα».

Πολιτικά. Χωρ. τῆς Εὐθείας, κείμενον οὐ μακρὰν τοῦ ἐμωνύμου κατὰ τὸν Εὐ-

δοίκην κόλπον ὁρμου, καὶ ὠρ. 2 1/2 Δ τῶν Ψαχνῶν· ὑπάγεται εἰς τὸν ὅμμ. Μεσαίων καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 479 κατ.

Πολιτικά δικαιώματα καλοῦνται αἱ εἰς τὸν ὀργανισμόν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς πολιτείας ἀναγόμεναι λειτουργίαι· ἃς οἱ νόμοι ἀναθέτουσιν εἰς ὠρισμένα φυσικὰ πρόσωπα ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν οἰκεῖον λαόν. Τὸ σύνολον τῶν δικαιωμάτων τούτων, λίαν ποικίλον ἑκασταχοῦ ἀναλόγως τῶν πεποιθήσεων καὶ ἰδεῶν τοῦ νομοθέτου, ἀποτελεῖ τὴν **πολιτικὴν ἐλευθερίαν**, οὗσαν μεῖζονα ἔνθα τὰ πολιτικά δικαιώματα εἶναι μεῖζονα καὶ σπουδαιότερα, ἐξ οὗ καὶ ἡ διάκρισις τῶν πολιτευμάτων εἰς **ἐλευθερά** καὶ **ἀνελευθερά**. [Πφ.]

Πολιτικά ἐγκλήματα κατὰ τὸν ὀρθότερον ὅρισμόν εἶναι τὰ τείνοντα ἀμέσως κατὰ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς πολιτείας καὶ προσβάλλοντα οὐσιώδεις τινὰς ὁρους τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, ὅπερ τριχῇ δύναται νὰ συμβῇ: εἴτε διὰ παρανόμου τροποποιήσεως τοῦ πολιτεύματος εἴτε διὰ προσβολῆς τῶν ἀποτελούντων τοὺς παράγοντας τῆς πολιτείας προσώπων (φόνος π. χ. τοῦ βασιλέως, ἀνατροπὴ τοῦ κοινοβουλίου) εἴτε διὰ μειώσεως τῆς κυριαρχίας. Ὅρισμ.ν τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐν τῇ κειμένῃ νομοθεσίᾳ δὲν εὐρίσκομεν καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ δὲν κατέληξεν εἰς συμπέρασμα γενικῶς ἀποδεκτόν. Ἰδίως διατάξεις περὶ τῶν πολ. ἐγκλ. πρώτη ἢ Γαλλικὴ νομοθεσία ἀνέγραψεν ἐν τῇ συντάγματι τοῦ 1830. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἀπὸ τοῦ 1862 πλείστας περιέλαβεν εἰδικὰς διατάξεις περὶ τῶν πολ. ἐγκλ., πάντοτε κρινούσα ταῦτα ἐπιεικέστερον τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων· ἐν τῇ Συντάγματι περὶ τῶν πολ. ἐγκλ. πραγματεύεται τὸ ἄρθρον 18, καθ' ὃ ἡ θανατικὴ ποινὴ καταργεῖται ἐπὶ τῶν πολ. ἐγκλ., πλὴν τῶν συνθέτων, τὸ ἄρθρον 95, καθ' ὃ τὰ πολ. ἐγκλ. δικάζονται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, τὸ ἄρθρ. 6, ἐξαιρετικὰς θεσπίζον διατάξεις περὶ τῆς προφυλακίσεως καὶ τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως τῶν πολ. ἐγκλημάτων, καὶ τὸ ἄρθρ. 39, καθ' ὃ μόνον ἐπὶ τῶν πολ. ἐγκλ. δίδεται ἀμνηστεία. Σύνοθετα πολιτικὰ ἐγκλήματα εἶναι τὰ περιλαμβάνοντα δύο ἐγκλήματα, κοινὸν καὶ πολιτικόν, διαπραχθέντα εἴτε διὰ μίας καὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας εἴτε διὰ πλείωνων συγχρόνων ἢ διαδοχικῶν (βασιλοκτονία π. χ., περιλαμβάνουσα σύγχρονον προσβολὴν κατὰ τῆς πολιτείας καὶ κατὰ τῆς ζωῆς· στάσις κατὰ τῶν καθεστώτων καθ' ἣν διαπράχθησαν ἐμπρησμοί, φόνος κλπ.). Πλείστα τῶν Π. ἐ. βλ. ἐν Κωστῇ Ἑρμηνείᾳ Ποιν. Δικαίου τῶμ. Β' σ. 17 καὶ ἐπ. Παπαφράγκου Ἑπιτομῇ Ποιν. Δικαίου σ. 64.

Πολιτικὴ δικονομία καλεῖται ἡ

διαδικασία ἢ λαμβάνουσα χώραν περὶ τὴν ἀνθρώπων τῆς σχετικῆς ἀδικίας (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ποινικὴν δίκονομίαν, σκοποῦσαν τὴν ἀνθρώπων τῆς ἀπολύτου ἀδικίας) ἦτοι ἢ ἀναγραφὴ τῶν κανόνων καθ' ὧς ἐφαρμοστέον τὸ δίκαιον ἐπὶ δεδομένης ἀστικῆς διαφορᾶς. Εὐρύτατα τὰ τοῦ σκοποῦ τῆς πολιτ. δικον. καὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ δίκαιου βλ. ἐν ἐπιστηρίῳ λόγῳ Β. Οἰκονομίδου ἐν Θέμειδι Σγούτα, τόμ. δ' σελ. 87 καὶ ἐπ. — Οἱ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντες νόμοι πολιτικῆς δικονομίας εἶναι ὁ ἀπὸ 21 'Ιαν. 1834 νόμος περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ συμβολαιογράφων καὶ κυρίως ὁ νόμος τῆς 2 'Απριλίου 1834 περὶ πολιτικῆς διαδικασίας, ἀμφότεροι ἔργα τοῦ Μάουρερ (βλ. λ.), δημοσιευθέντες ἐν ἐλληνικῇ καὶ γερμανικῇ γλῶσσῃ καὶ τεθέντες ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς 25 'Ιανουαρίου 1835. 'Εν πολλοῖς εἰδικoῖς θέμασιν οἱ θεμελιώδεις οὗτοι νόμοι συνεπληρώθησαν ἢ ἐτροποποιήθησαν διὰ νεωτέρων νόμων, ὧν ἡ μακρὰ ἀναγραφὴ διαφεύγει τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνα χει-ρας λεξικοῦ. [Πρ.]

Πολιτικὴ οἰκονομία εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἢ συνάγουσα καὶ μελετῶσα τοὺς νόμους καθ' οὓς ὁ πλοῦτος παράγεται, διανέμεται καὶ κυκλοφορεῖ. 'Εν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἡ πολ. οἰκ. ἀφ' ἐνός μὲν ἐρευνᾷ τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ παραγωγὴ, ἡ διανομὴ καὶ ἡ κυκλοφορία τοῦ πλούτου γίνεται κατὰ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τρόπον, τὰ αἷτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν διαφορῶν οἰκονομικῶν φαινομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποδεικνύει τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀναπτυσσομένης τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ πλούτου αὐξάνει ἢ εὐπραγία τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ λαοῦ, ὅπερ ἀκριβῶς εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτῆς. — Ὡς ἐπιστήμη ἡ πολ. οἰκ. ἐμπεφύθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. [Πρ.]

Πολιτικὸν δίκαιον καλεῖται τὸ περιέχον τοὺς κανόναι καθ' οὓς θεμελιούται, ὀργανοῦται καὶ λειτουργεῖ ἡ πολιτεία. 'Επειδὴ δ' αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ κανόνες οὗτοι ἀναγράφονται ἐν τῷ πολιτεύματι (βλ. λ.), ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ἑκασταχοῦ πολιτεύματος κορυφοῦται ἡ μελέτη τοῦ πολιτ. δικαίου, καθίστα- μένου τούτου ἕνεκα συνταγματικὸν, δὴ μοκρατικὸν κλ. δίκαιον. — 'Π συνη-θεστάτη χρῆσις τοῦ ὅρου πολιτικὸς ἀντὶ τοῦ ὅρου ἀστικός ἐξ οὗ πολιτικὸν δίκαιον καλεῖται ἐνίοτε τὸ ἀστικόν, πολι-τικὴ δίκονομία ἢ ἀστική, πολιτικὰ δὲ δικαστήρια τὰ ἀστικά κλπ. εἶναι προφανῶς ὅλως ἐσφαλμένη. [Πρ.]

Πολιτικονομικὴ ψυχολογία σκοπὸν ἔχει ν' ἀποδείξῃ διὰ τίνων ἀσθενειῶν παραβλάπτεται ἢ εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον

προϋποτιθεμένη ψυχολογικὴ ἱκανότης νὰ ἐκτελῇ ὑποθέσεις ἐγκύρους ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. 'Υπὸ ἱατρικὴν ἐποψιν ἐξετάζον-ται ἐν τῇ πολιτικονομικῇ ψυχολογίᾳ αἱ αὐ-ται παθήσεις αἱ καὶ ὑπὸ τῆς ποινικῆς ψυχολογίας (βλ. Ποινικὴ ψυχολογία) ἐξετα-ζόμεναι. 'Υπάρχουν ὁμοῦ καὶ ἄλλαι τινὲς ὡς ἡ ἀφασία, τὰ φωτεινὰ διαλείμματα (lucida intervalla), τὰ ὁποῖα ἀναφαίνονται κατὰ τὴν διάρκειαν χρόνιων παθήσεων τῶν φρενῶν, καὶ αἱ καταστάσεις αὐταὶ ἔχουν ἐνδιαφέρον μᾶλλον διὰ τὴν πολιτικονομικὴν ψυχολογίαν. [Φ.]

Πολιτικὸς θάνατος. βλ. Θάνα-τος πολιτικός.

Πολιτογράφησις. βλ. 'Ιθαγένεια.

Πολίτσανη. 1) Χωρ. τῆς 'Ηπείρου, ὠρ. 6 ἀπὸ 'Αργυροκάστρου, ἔχον 1480 κατοί-κους "Ελλήνας. — 2) Χωριον τῆς 'Ηπείρου ἐν τῇ ἐπαρχ. Παλαισπωγωνίου ('Ιωννίνων), ἔχον 900 κατ. "Ελλήνας.

Πολίτσι (Polizzi Generosa). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Πανόρμου ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου, ἔχουσα 7239 κατ. καὶ παράγεται ἐλαίον καὶ οἶνον. [Μ.Σ.]

Πολιτσιάνο (Angelo Poliziano, κυ-ρίως Ambrogini). 'Ιταλὸς φιλόλογος καὶ ποιητής, γενν. 1454 ἐν Monte-Pulciano τῆς Τοσκάνης, διατελέσας ἐν Φλωρεντίᾳ καθηγ. τῆς ἑλλήν. καὶ λατίν. φιλολογίας καὶ ἀποθ. 1794. Εἰσήγαγε τὴν κριτικὴν ἐπι-στήμην εἰς τὴν φιλολογίαν, μετέφρασε δὲ καὶ ῥαψωδίας τινὰς τῆς 'Ιλιάδος εἰς τὴν ἰταλικήν. Συγχρόνως ὑπῆρξεν εἰς τὴν δια-σημοτέρων ἰταλῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς του συγγραφέας λυρικά κἄ. ἔργα μεγάλης ἀξίας ἐν ἰταλικῇ τε καὶ λατινικῇ γλώσσῃ. [Μ.Σ.]

Πολίωσις ἦτοι ἡ τῶν τριχῶν τοῦ ἀν-θρώπου λεύκανσις. Συμβαίνει κατὰ κανόνα βαθμίδῳ κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν, ἀρ-χομένη συνήθως ἀπὸ τοῦ γεινείου καὶ τῶν τριχῶν τῆς κροταρικῆς χώρας, συνίσταται δὲ εἰς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ μελαγχρώματος τῶν τριχῶν καὶ τὴν εἰσδυσιν ἀέρος εἰς τὴν μυελώδη οὐσίαν αὐτῶν. 'Ανθρώπων τινῶν λευκαίνονται αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ, ἄλλοτε μὲν ἐκ κληρονομικῆς διαθέ-σεως, συχνότερον δὲ συνεπειᾷ ψυχικῶν κατα-πονήσεων· βέβαιον εἶναι καὶ τὸ γεγονός τῆς αἰφνιδίας ἐντὸς ἡμερῶν τινῶν ἢ καὶ ἐν-τὸς μιᾶς ἡμέρας Π., συμβάσης εἰς ἀνθρώ-πους οὓς ἐπληξεν αἰφνης μεγάλη ψυχικὴ θύ-δυνη ἢ ἡπείλησε μέγιστος κίνδυνος, ἀποδι-δομένης δὲ εἰς τὴν αἰφνης παραγωγὴν πολ-λοῦ ἀέριου ἐν τῇ μυελώδει τῶν τριχῶν οὐ-σίᾳ. Περὶ τῆς περιγράφτου Π. βλ. Λεύκη.

Πολλά μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου. Παροιμία ἐπὶ

τῶν παρὰ προσδοκίαν πασχόντων τι, ἢ ἐπὶ τῶν μελλόντων νὰ γείνωσιν εἰς χρόνον οὐχὶ μακρόν. Ἀπὸ τοῦ περὶ Ἀγκάϊου μύθου (βλ. Ἀγκάϊος 2). [Π.]

Πολλαπλασιασμός καλεῖται ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ἡ πρᾶξις δι' ἧς θεθέντων δύο ἀριθμῶν ἐπαναλαμβάνεται ὁ εἰς τόσας φορές ὅσας μονάδας ἔχει ὁ ἄλλος. Ὁ πρῶτος καλεῖται «πολλαπλασιαστέος» ὁ δὲ δεύτερος «πολλαπλασιαστής», ἀμφότεροι δὲ «παράγοντες» τοῦ ἐξαγομένου τῆς πράξεως, ὅπερ καλεῖται «γινόμενον» τῶν δύο θεθέντων παραγόντων. Ὁ Π. εἶναι μέθοδος πρὸς συντομὴν ἐκτέλεσιν προσθέσεως διότι ὄντως δι' αὐτοῦ κατορθύεται νὰ προστεθῇ ὁ πολλαπλασιαστέος εἰς ἑαυτὸν τοσάκις ὅσας μονάδας ἔχει ὁ πολλαπλασιαστής. Ὅταν μεταξὺ δύο ἀριθμῶν πρόκειται νὰ γίνῃ Π., τίθεται μεταξὺ αὐτῶν τὸ σημεῖον ×, προσερόμενον ἐπὶ, εἰς 8 × 5 = 8 + 8 + 8 + 8 + 8 = 40. Τὸ γινόμενον δὲν μεταβάλλεται ἐὰν ἐναλλαχθῇ ἡ θέσις τῶν παραγόντων, οὕτως 5 × 8 = 40, ἀλλὰ καὶ 5 × 8 = 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 40. Δύναται νὰ εὐρεθῇ γινόμενον πολλῶν παραγόντων, ἐὰν τὸ γινόμενον τῶν δύο πολλαπλασιασθῇ ἐπὶ τὸν τρίτον, τὸ νέον γινόμενον ἐπὶ τὸν τέταρτον κλ. Καὶ ἐνταῦθα δὲ ἡ θέσις τῶν παραγόντων εἶναι ἀδιάφορος.

Πολλαπλασιαστής. Ἀπὸ τῆς πράξεως τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ὁ ἕρος οὗτος μετηνέχθη εἰς τὰς τέχνας δι' ἐργαλεῖα ἢ μέρη μηχανῶν δι' ὧν κατορθοῦται ἡ αὐξησις π. γ. τῶν στροφῶν τροχοῦ τινος, ἡ μεγέθυνσις μικρᾶς ἀποστάσεως ὥστε νὰ καταστή αὕτη καταφανής, ἡ αὐξησις τῆς ἐντάσεως ἡλεκτρικοῦ βεύματος κλ.

Πολλένσα ἢ Πολλέντσα. Πόλις παράλιος τῆς ἰσπανικῆς νήσου Μαϊόρκας τῶν Βαlearίδων, ἔχουσα λιμένα καὶ 9 072 κατ. παράγουσα δὲ σιτηρά, ὀπώρας καὶ περίφημον οἶνον. Πλησίον κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Pollentia. [Μ.Σ.]

Πολλίων (Gaius Asinius Pollio). Ῥωμαῖος ἐκ γένους Πληβέων, γενν. 75 π. Χ., ὑπάρχας ἐνθερμος ὁπαδὸς τοῦ Καίσαρος, ὅψ' ὅν ἐπολέμησεν ὡς ὑποστράτηγος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦτοιο ἠγνώθη μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ἀντωνίου, ὃν ἀντεπροσώπευσεν ὡς ὑπατος ἐν τῇ μετὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ συνθήκῃ τοῦ Βρινδητίου (40). ἐπολέμησε δὲ τῷ 39 ἐν Ἰλλυρίᾳ καὶ Δαλματίας καὶ ἐθριάμβευσεν. Ἐκτοτε ἀφωσιώθη κυρίως εἰς τὰ γράμματα, ἀπέθανε δὲ τῷ 6 μ. Χ. Τὰ συγγράμματά του, λόγοι, τραγωδίαὶ καὶ ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἅτινα ἐτιμῶντο μεγάλως, ἀπωλέσθησαν πλὴν ὀλίγων ἀποσπασμάτων.

Πολλοκσῶς (Pollokshaws). Πόλις τῆς σκωτικῆς κομητείας Ῥενφρού, 5 χμ.

NNA τῆς Γλασκώβης. Ἔχει 10 045 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Πολοδίτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Φελίας (Λακεδαίμονος), 45' ἀπὸ Γοράνους, μετὰ 225 κατ.

Πόλοι τῆς γῆς καλοῦνται τὰ δύο σημεῖα καθ' ἃ συναντᾷ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὁ νοητὸς ἄξων τῆς ἡμερησίας αὐτῆς περιστροφῆς. Ἐπίσης τὰ δύο σημεῖα καθ' ἃ τὸ νοητὸν στερέωμα συναντᾷ ἡ προέκτασις τοῦ αὐτοῦ ἄξονος καλοῦνται πόλοι τοῦ οὐρανοῦ, ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος (βλ. τὰς λ.).

Πόλος. Σοφιστὴς ἐξ Ἀκράγαντος, ὑπάρχας μαθητῆς τοῦ Γοργίου, γράψας δὲ «Τέχνην» κ.λ., ὧν οὐδὲν σώζεται.

Πόλος (Μάρκος Polo). Ὁ σπουδαῖος περιηγητὴς καὶ ἐρευνητὴς τοῦ μέσου αἰῶνος, υἱὸς τοῦ Νικολάου Π., ἐκτελέσαντος περιήγησιν εἰς τὴν χώραν τοῦ Μεγάλου Χάνου τῶν Μογγόλων. Ἐγεννήθη 1254 ἐν Ἐνετίᾳ καὶ τῷ 1271 συνώδευσεν τὸν κατέρα καὶ τὸν ὄσιον του ἐν νεᾷ ἀποδημία εἰς τὴν Μογγολίαν, ἀπέκνησε δὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ δυνάστου ἐν τοιοῦτῳ βαθμῷ, ὥστε τῇ ἐντολῇ αὐτοῦ ἐξετέλεσε μεγάλας περιουσίας ἐν τῷ Σινικῷ κράτει καὶ ἄλλοι, ἐγένετο δὲ καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἐπαρχίας Κιάγγ-Νάν. Τέλος ἐπέστρεψεν μετὰ ἀπουσίαν 24 ἐτῶν εἰς Ἐνετίαν (1295), ἀποκομίζοντας πολλοὺς θησαυροὺς. Πολεμήσας ὕστερον κατὰ τῶν Γενουατῶν ἠχημαλωτίσθη ὁ Π., ὡς αἰχμάλωτος δὲ ὑπηγόρευσε τῷ σοφῷ Rusciano ἐκ Πίζας τὴν διήγησιν τῶν περιουσιῶν του ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ. Ἐλευθερωθεὶς τῷ 1302 ἐγένετο μέλος τοῦ Μεγ. Συμβουλίου τῆς Ἐνετίας καὶ ἀπέθανε τῷ 1323. Τὸ ἔργον του ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν τῶν ἀσιατικῶν χωρῶν γνῶσιν, ἡ δὲ ἀκρίβεια τῶν πληροφοριῶν του ἐπεβεβαιώθη ἐν νεωτέροις χρόνοις θαυμασίως. Ἐκδόσεις αὐτοῦ ὑπάρχουσι πλείσται. [Β.Ε.]

Πόλοτα. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ Δ. μέρει τοῦ Ῥωσ. κυβερνεῖου Βίτεψκ, κειμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πολότα εἰς τὸν Δύναν. Ἔχει 20 064 κατ., ὧν πολλοὶ Ἰουδαῖοι, καὶ ἀχμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, λίνου, δερμάτων κλ. Ἀλλοτε ἦτο πρωτεύουσα τοῦ πριγκιπάτου. [Μ.Σ.]

Πόλου ὕψος διὰ τινὰ τόπον καλεῖται ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ἡ εἰς μόρας, λεπτά καὶ δευτερόλεπτα μετρούμενη ἀπόστασις τοῦ ὁρατοῦ πόλου τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ τόπου. Ἡ γωνία αὕτη ἰσοῦται πρὸς τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τοῦ τόπου, ὅπερ προσδιορίζεται διὰ τῆς μετρήσεως τοῦ ὕψους τοῦ πόλου.

Πολτάδα ἢ Πουλτάδα. Κυβερνεῖον

τῆς Ῥωσσίας Α τοῦ Κιέβου, ἔχον ἐμβ. 49 896 τχμ. καὶ 2 894 095 κατ. Εἶναι πεδινὸν καὶ ἀδενδρον, ἀλλ' εὐφορώτατον, παράγον ἐν θφθονία σιτηρά, γεώμηλη, ὀπωρὰς, καπνὸν κλ. καὶ τρέφον ἀπειρα κτήνη, κυρίως ἵππους καὶ πρόβατα. Ἐπίσης ἀκμάζουσιν ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον. Πρωτεύουσα αὐτοῦ καὶ τῆς περιφέρειας Π. εἶναι ἡ δμύνυμος π ὁ λ ι ς, κειμένη εἰς τὰς ἐκδολάς τοῦ Πολτάβκα εἰς τὸν Βόρσκα. ἔχει 43 583 κατ. καὶ σπουδαιότατον ἐμπόριον. Γνωστὴ ἐγένετο κυρίως διὰ τῆς παρ' αὐτὴν μάχης τῆς 27 Ἰουνίου 1709, καθ' ἣν ἐνίκησαν ὀριστικῶς Πέτρος ὁ μέγας τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας Κάρολον τὸν 1Β'. [Μ.Σ.]

Πολύαιγος, κοινῶς Π ε λ α γ ο ν ἡ σ ι (Κυρὰ Παναγία, Πελερίσσα). Μικρὰ νῆτος ἐκ τῶν Βορείων Σποράδων, κειμένη πρὸς ΒΑ τῶν Χιλιοδρομίων (ἸΑλονήσου). ἔχει ἐμβ. 24 τχμ., εἶναι δὲ ἀκατοίκητος καὶ βραχώδης. Κατὰ τὴν ἀρ. αἰότητα κατοικεῖτο ὑπὸ Δολόπων. [Μ.Σ.]

Πολυαίνη ἡ Π ο λ υ ἄ ν α. Χωρίον τοῦ δήμ. Δεύκτρου (Οἰτύλου), κείμενον εἰς Ἰσθμ. ἀπόστασιν ἥτις 2 1/2 ὥρ. μεταξύ Πλάτσας πρὸς Β καὶ Ἀρεουπόλεως πρὸς Ν. Κάτοικοι 313.

Πολύαιγος. Ἑλλην. συγγραφεὺς ἐκ Μακεδονίας καταγόμενος καὶ ζήσας περὶ τὰ μέγα τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος ἐν Ῥώμῃ. Σώζεται αὐτοῦ ἔργον εἰς 8 βιβλία ὑπὸ τὸν τίτλον «Στρατηγικά», οὗ ὅμως τὰ βιβλία 6 καὶ 7 εἶναι ἀκολλησθέντα, περιέχον πολλὰς πληροφωρίας μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας, ἀν καὶ ἐλέγχει ἐν πολλοῖς ἐπιπολαιότητα. Ἡ γλώσσα αὐτοῦ εἶναι ἀρκετὰ καλὴ. Ἐκδόσεις ἐξέπνευσαν ὁ Κασαυδῶνος (Δουγ. 1589), ὁ Κοραΐς (Παρ. 1809) καὶ ὁ Βολφλίν (Λιψ. 1860). Ἄλλα συγγράμματα αὐτοῦ (Τακτική, περὶ Θηδῶν καὶ περὶ Μακεδονίας) ἀπωλέσθησαν. [Χ.Β.]

Πολυαλλοσχήμεων. Βλ. Βεσσυδιανός.

Πολυάραθος. Χωρ. τοῦ δήμ. Μαλευρίου (Γυθείου), ἔχον 180 κατ. [Μ.Σ.]

Πολυδασύτης. Ὀρυκτὸν τοῦ βασιρρόμβου ὀρθοῦ συστήματος, ἑνωσις ἀργύρου, ἀρσενικοῦ καὶ θείου, ἐνέχουσα ἐτι καὶ χαλκὸν καὶ ἀντιμόνιον. Χρῶμα κατανυμέναν, εἰδικὸν βάρος 6, σκληρότης 2—2.5. Χρησιμοποιεῖται εἰς ἐξαγωγήν ἀργύρου. [Α.Κ.]

Πολύδοος. Εἷς τῶν διαπρεπεστέρων ἱστοριογράφων τῆς ἑλλην. φιλολογίας, γενν. περὶ τὸ 210 π. Χ. ἐν Μεγαλοπόλει. Ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Λυκέρτα, ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Φιλοποίμενος καὶ μετὰ τοῦτον στρατηγοῦ τοῦ Ἀχαικοῦ συνδέσμου, ἐμορφώθη ἐν τῇ στρατηγικῇ καὶ πολιτικῇ ἐπιστήμῃ, ἐγένε-

νετο δὲ τῷ 169 ἱππαρχος τοῦ συνδέσμου. Ὅτε μετὰ τὴν ἤτιταν τοῦ Περσέως (167) οἱ Ῥωμαῖοι ἔλαβον βίαια μετὰ τοῦ συνδέσμου, ἐστάλη καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων δμῆρων εἰς Ῥώμην (166), ὅπου ὁμοῦς συνέδεσε φιλικωτάτας σχέσεις μετὰ τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς τοῦ Ῥωμαίων. Διατελέσας διδάσκαλος ἐν τῷ εἰκῷ τοῦ Α. Αἰμιλίου Παύλου, συνώδευσεν, ἀφ' ἐθέντων τῷ 150 τῶν δμῆρων, τὸν Σκιπίωνα Αἰμιλιανὸν εἰς Ἀφρικὴν. Τῷ 146 ὑπῆρξε μάρτυς τῆς καταστροφῆς τῆς Κορίνθου, προσεπάθη δὲ παντὶ τρόπῳ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν συμφορὰς τῆς πατρίδος του καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν καταστάσιν αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐν πολλοῖς κατώρθωσε. Τῇ ἐντολῇ τῶν Ῥωμαίων περιῆλθε τὰς διαφόρους πόλεις ἵνα εἰρηνέυσῃ τὰ πνεύματα καὶ συνδιαλλάξῃ τοὺς Ἕλληνας μετὰ τῆς νέας τάξεως τῶν πραγμάτων. Τεσσούτων δὲ ἐπέτυχε πρὸς εὐχαρίστησιν θυμωτέρων τῶν μερῶν ὥστε καὶ ἀνδριάντες ἰδρύθησαν αὐτῷ, ὧν εἰς εὐρέθῃ τῷ 1877 ἐν Ὀλυμπίᾳ. Εἶτα ἐξετέλεσε μεγάλας περιόδους εἰς Ῥόδον, Μικρὰν Ἀσίαν, Αἴγυπτον, Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν, πρὸς περισυλλογὴν σημειώσεων διὰ τὸ μέγα ἱστορικὸν ἔργον του, συνώδευσε δὲ τῷ 134 πάλιν τὸν Σκιπίωνα εἰς Ἰσπανίαν ἀπεργόμενον πρὸς πολιτορκίαν τῆς Νουμαντίας. Ἀπέθανε δὲ ἐν τῇ πατρίδι τοῦ 127 π. Χ. περὶ τὸν 40 τοῦ ἱπποῦ.

Ἐκτὸς ἄλλων ἀπολεσθέντων ἔργων συγγράψε γενικὴν ἱστορίαν ἐν 40 βιβλίοις, ἐν τῇ ὅποια ἐπραγματεύθη ἐκτενῶς περὶ τῆς Ῥώμης, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τοῦ 220 μέχρι τοῦ 146 π. Χ. Ἡ εἰσαγωγή περιλαμβάνει συντομωτέρων τὰ συμβάντων ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ α' Καρχηδονιακοῦ πολέμου. Ἐξ αὐτοῦ σώζονται πλήρη μὲν τὰ 5 πρῶτα βιβλία, τοῦ ἑκτοῦ τὸ πρῶτον μέρος καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα τῶν ἄλλων. Κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς διηγήσεως καὶ τὸς εὐρείας πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς γνώσεις ὁ Π. ὑπερτερεῖ πάντων τῶν ἱστοριογράφων τῆς ἀρχαιότητος. Πρῶτος εἰσήγαγε τὸν διδακτικὸν πραγματισμὸν εἰς τὴν ἱστοριογραφίαν, ὅστις δι' ἀνατομικῆς ἐκθέσεως τῶν αἰτιῶν καὶ συνεπειῶν τῶν καθ' ἑκάστα συμβάντων ἐπιδιώκει διδακτικὴν προπαρασκευὴν διὰ τὸ πολιτικὸν στάδιον. Τὸ διὰ τὸ ἀντικείμενον ἐνδιαφέρον του ἀμφιδύκει πως τὴν εἰς τὴν γλωσσικὴν παράστασιν προσοχὴν του, τὸ δὲ ὅρος του δὲν στερεῖται χάριτος, ἀλλὰ δεικνύει τὴν ἐπίδρασιν τῆς λατινικῆς. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐκδόσεων τοῦ ἔργου αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ τοῦ Κασαυδῶνου (Παρ. 1609), τοῦ Schweighäuser (Λιψ. 1789-95), τοῦ I. Bekker (Βερολ. 1844), τοῦ Α. Δινδορφίου (Λιψ. 1866-68, νέα ἐκδ. 1882 κέ.) καὶ τοῦ Hultsch (Βερ. 1867-72). Πολύτιμος διὰ τὰ ὑπὸ Folard ἐραγνηντικὰ

σχόλια εἰς τὰ στρατιωτικὰ μέρη εἶναι ἡ γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ Thuillier (Παρ. 1727-30 καὶ Ἀμστελ. 1777). Περὶ Π. ἔγραψαν μεταξὺ ἄλλων οἱ Brandstätter (1843), Nitzsch (1842), La-Roche (1857), Markhauser (1858), Valetton (λατίν. 1879) καὶ v. Scala (1890). [X.B.]

Πολύγαλα ἢ Πολύγαλον. Ἡ ρίζα Π. τοῦ Βιργινιανοῦ εἶναι εὐχρηστέτατον ἀποχρημπτικὸν φάρμακον, παρεχόμενον εἰς ἔγχυμα ἢ σιρόπιον ἢ ἐκχύλισμα τοῦ Π. εἰς βρογχίτιδας κλ. πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀποχρέμψεως τῶν ἐν τοῖς βρόγχοις παθολογικῶν προϊόντων [A.N.A.]

Πολύγαμα. Βλ. Ἄνθος.

Πολυγαμέα. Βλ. Γάμος.

Πολύγνωτος. Ὁ διασημότερος ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαιοτέρας ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς, υἱὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ἀγλαοφώντος ἐκ Θάσου. Νέος ἑλθὼν εἰς Ἀθήνας ἔτυχεν ἰδιαίτερας εὐνοίας παρὰ τοῦ Κίμωνος, κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὁποῦ ἐκόσμησε διὰ τοιχογραφιῶν πολλὰ δημόσια οἰκοδομήματα, εἶον τὴν Ποικίλην, τὴν ναὸν τῶν Διοσκύρων, τὸν τοῦ Θησέως κλ. Ψευδῶς δὲ ἀπεδέθησαν εἰς αὐτὸν καὶ εἰκόνας ἐκ τῶν ἐν τῇ πινακοθήκῃ ἥτις ἰδρυθῆν ἐν τοῖς προπύλαις ὑπὸ τοῦ Περικλέους. Ἐκτὸς δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἔργα αὐτοῦ ἦσαν δύο τοιχογραφίαι ἐν τῇ Λέσχῃ τῶν Κινιδίων ἐν Δελφοῖς, παριστῶσαι ἡ μὲν τὰς τελευταίας σκηνὰς τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας, ἡ δὲ τὸν Ὀδυσσεύα ἐν Ἀΐδου ἦσαν δὲ αὗται αἱ ἀρισταὶ τῶν εἰκόνων του. Ἀλλὰ καὶ ἐν Θεσπιαῖς καὶ Πλαταιαῖς ὑπῆρχον τοιχογραφίαι αὐτοῦ. Διὰ τοῦ Π. ἐπῆλθε μεγάλη τελειοποίησις εἰς τὴν ἑλληνικὴν ζωγραφικὴν. Ἐδῶκε πρῶτος εἰς τὰ πρόσωπα ζωὴν καὶ κίνησιν, ἀντὶ τῆς πρότερον ἀπαθείας καὶ ἀκαμψίας τῶν χαρακτηριστικῶν, ἐπετύγχανε δὲ πληρέστατα ἐν τῇ ἀπεικονίσει τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τῶν προσώπων διὰ τῶν χαρακτηριστῶν τῆς φυσιογνωμίας. Ἐμπνευσιν εἶχε πολλήν, ἀλλὰ καὶ τέχνην ἐν τῇ ἐκτέλει μεγίστην, εἰς τὰς τοιχογραφίας του δὲ προσέδιδε πρωτοφανῆ μεγαλοπρέπειαν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντικειμένων του ἡγάπα τὰ μεγάλα καὶ ἐπιβάλλοντα, ψέγεται δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς παριστῶν τὰ πράγματα «κρίττοντα ἢ κατὰ φύσιν», ἐν τὼν ἀπιθάνως δραματικῶν

Πολύγυρος. Κωμόπολις τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου, κειμένη ἐπὶ ὕψηλῃς θέσεως καὶ ἀπέχουσα 1 ὥρ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ κόλπου τῆς Κασσάνδρας (Τορωναίου). Ἔχει 393 οἰκογενεῖας χριστιανικάς. Εἶναι πρωτεύουσα διαμερίσματος (Χάσιχα) καὶ ἔδρα καϊμακάμη καὶ τοῦ μητροπολίτου Κασσαν-

δρας. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, μελισσοτροφίαν, ἀμπελοουργίαν καὶ μεταξοσκωληκτοτροφίαν, ἐξ ὧν εὐποροῦσι. Κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἀπολλωνίας τῆς Χαλκιδικῆς ἐπιλεγομένης.

Πολύγωνος καλεῖται ἐν τῇ γεωμετρίᾳ πᾶν εὐθύγραμμον σχῆμα ἔχον γωνίας πλείονας τῶν τεσσάρων· τὸ ἔχον τρεῖς καλεῖται τρίγωνον, τὸ δὲ τέσσαρας τετράπλευρον, γενικώτερον ὅμως ὁ ὅρος Π. περιλαμβάνει καὶ ταῦτα τὰ δύο σχήματα. Πᾶν Π. ἔχον πάσας τὰς πλευράς καὶ πάσας τὰς γωνίας ἴσας πρὸς ἀλλήλας καλεῖται Π. κανον· κὸν καὶ δύναται νὰ ἐγγραφῇ καὶ νὰ περιγραφῇ εἰς κύκλον. Παντὸς Π. τὸ ἄθροισμα τῶν γωνιῶν ἴσεται πρὸς δις τὸσας ὁρθὰς γωνίας ὅσαι εἶναι αἱ πλευραὶ αὐτοῦ πλὴν δύο.

Πολυδέκτης, ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς Σερῖφου. Βλ. Δανάη, Περσεύς.

Πολυδένδρι. Χωρίον τοῦ δήμου Κασθαναίας, κείμενον 5 1/2 ὥρας πρὸς Β τοῦ Κεραμιδίου. Κατοικεῖται ὑπὸ 289 κατοίκων γεωργῶν.

Πολυδεύκης. 1) Ὁ ἕτερος τῶν Διοσκούρων, βλ. λ. — 2) Ἰούλιος Π., ἑλληνογραμματικὸς καὶ λεξικογράφος, ζήσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, ἐκ Ναυκρατίδος τῆς Αἰγύπτου. Ὑπῆρξεν ἐν Ῥώμῃ διδάσκαλος τοῦ αυτοκράτορος Κομμόδου, παρ' οὗ καὶ διωρίσθη διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς ἐν Ἀθήναις, ἐνταῦθα δὲ διέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του. Σώζεται αὐτοῦ «Ὀνομαστικόν» ἥτοι λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς 10 βιβλία, διατεταγμένον καθ' ὕλην, ἀποτελοῦν δὲ πολὺτιμον πηγὴν διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἀρχαιολογίας. Ἡ καλλίστη αὐτοῦ ἐκδοσις εἶναι ἡ τῶν Lederlin καὶ Hemsterhuis (2 τ. Ἀμστελ. 1706), ἣν ἐπεθεώρησεν ὕστερον ὁ W. Dindorf (5 τ. Λιψ. 1824). Νεωτέραν ἐκδοσιν τοῦ κειμένου ἐδημοσίευσεν ὁ I. Βέκκερ (Βερολ. 1846). — 3) Ἑτερος Ἰούλιος Π., χριστιανὸς συγγραφεὺς ἀγνώστου ἐποχῆς, οὗ σώζεται φυσικὴ ἱστορία ἡ ἱερὰ ἱστορία, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τοῦ αυτοκράτορος Οὐάλεντος. Ἐκδ. ὑπὸ Bianconi (Βονων. 1779) καὶ Hardt (Μόναχον 1792). [X.B.]

Πολύδωρος. Ὁ νεώτατος υἱὸς τοῦ Πριάμου ἐκ τῆς Λαοδόης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Κατὰ δὲ τὸν Εὐριπίδην (ἐν τῇ «Ἐκάδῃ») μήτηρ αὐτοῦ ἦν ἡ Ἐκάδη, ὁ δὲ πατήρ του προβλέπων τὴν πτώσιν τῆς Τροίας ἐπέμψεν αὐτὴν ἵνα σωθῇ πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Θράκης Πολυμήστορα· ἀλλ' οὐτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου ἐθανάτωσε τὸν Π. ἵνα σφετερισθῇ τοὺς θησαυροὺς του

καὶ ἔρριψε τὸ σῶμά του εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀγχοῖς δὲ ὁ νεκρὸς ὑπὸ τῶν κυμάτων εἰς τὴν παραλίαν ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκάβης, ἥτις εἰς ἐκδικησὶν ἐφόνευσε τὰ δύο τέκνα τοῦ Πολυμήστορος, τοῦτον δὲ ἐτύφλωσε. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀναφέρονται καὶ ἄλλως ὑπ' ἄλλων τραγωδιστοῦν. [Δ.Μ.]

Πολύεδρον καλεῖται ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ πᾶν ὑπὸ ἐπιπέδων ἐδρῶν περιοριζόμενον στερεόν. Ἀπλούστατον τῶν Π. εἶναι τὸ τετραέδρον, ἔχον 4 ἑδρας καὶ 4 στερεὰς τριέδρους γωνίας. Ἐὰν Π. τινὸς αἱ ἑδραὶ πᾶσαι ὡς πολύγωνα κανονικὰ ὅμοια καὶ ἴσα πρὸς ἀλλήλα, αἱ δὲ στερεαὶ γωνίαι ἐπίσης ὅμοιαι καὶ ἴσαι ἀλλήλαις, τὸ Π. λέγεται κανονικόν· τοιαῦτα δὲ κανονικὰ Π. ὑπάρχουσι μόνον 5 ἦτοι τὸ κανονικὸν τετράεδρον, ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον (ὧν αἱ ἑδραὶ εἰσὶ τρίγωνα), τὸ καν. ἑξάεδρον (ἑδρας ἔχον τετραγώνους) καὶ τὸ καν. δωδεκάεδρον (ἀποτελούμενον ὑπὸ ἐδρῶν πενταγώνων). [Δ.Κ.]

Πολυθεῖσμός, ἡ εἰς τὴν ὑπαρξίν πολλῶν θεῶν πίστις. Ὑπῆρξεν ἡ φυσικὴ θρησκεία τῶν ἀρχαίων λαῶν, οἵτινες ἐκπληκτοὶ βλέποντες τὰ μεγαλοπρεπῆ φυσικὰ φαινόμενα ἐφαντάσθησαν τὰς αἰτίας αὐτῶν, τὰς φυσικὰς δηλ. δυνάμεις, ὡς ἴδια πρόσωπα ἄντα καὶ ἐθεοποίησαν ὑπὸ διάφορα ὀνόματα. Ἀλλὰ καὶ ζῶα ἐλατρεύθησαν ὡς θεοί, ἄλλα μὲν ἐξ εὐγνωμοσύνης ὡς ὠφέλιμα, ἄλλα δὲ ἐκ φόβου ὡς καταστρεπτικά, ἔτι δὲ καὶ ἄψυχα ἀντικείμενα. Ἀπὸ τῶν ἐν χρήσει ἐν τῇ λατρείᾳ εἰδώλων ἦτοί ὁμοιωμάτων τῶν θεῶν, ὁ Π. καλεῖται καὶ εἰδωλολατρεία.

Πολύκλειτος. Περιφῆμος Ἕλλην γλύπτης, καταγόμενος ἐκ Σιτυῶνος, ὑπάρχας δὲ μαθητὴς τοῦ Ἀργεῖου γλύπτου Ἀγέλαδα καὶ κυρίως ἐν Ἀργεὶ διαμείνας, διὸ καὶ Ἀργεῖος καλεῖται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ὑπῆρξε νεώτερος συγχρόνος τοῦ Φειδίου, ἦτο δὲ ὁ διασημότερος τῆς σχολῆς τοῦ Ἀργεῖου καλλιτέχνης, διαπρέφας καὶ ὡς ἀρχιτέκτων. Ὡς τοιοῦτος κατεσκεύασε δύο οἰκοδομήματα ἐν τῇ ἱερῇ τοῦ Ἀσκληπιοῦ παρὰ τὴν Ἐπίδαυρον, θέατρον καὶ ὄθλον. Τὰ δὲ ἐν τῇ πλαστικῇ ἔργα του, πλὴν κολοσσαίου ἀγάλματος τῆς Ἡρας ἐκ χρυτοῦ καὶ ἐλέφαντος ἑπερ ἐποίησε διὰ τὸ ἐν ἔτει 423 π. Χ. ἀνδριθεῖν Ἑραῖον, ἦσαν πάντα χαλκᾷ· ἡ εἰδικότης του δέ, ἐν ἣ ὑπῆρξεν ἀνέφικτος, ἦσαν ὁμοιώματα κυρίως θεῶν ἀλλ' ἠνθρώπων, ἰδίως ἡ παράστασις σωματιῶν νεαρῶν, διὰ τῆς γυμναστικῆς προσκτικ-σασμένων τέλειον πλαστικὸν κάλλος. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων του ἦσαν, ἐκτὸς τῆς ῥηθείας Ἡρας, ὁ Διαδοῦμενος, ἦτοι νέος περιβάλλων τὴν κεφαλὴν διὰ ταυνίας, σμύδολου τῆς νίκης, καὶ ὁ Δορυφόρος ἦτοι

νεανίας ἐν ἡρέμῳ στάσει κρατῶν δόρυ, ἔτι Παῖδες ἀστραγαλίζοντες. Λέγεται ὅτι ποιήσας Ἀμαζόνα ἐνίκησεν ἄλλους τε ἐκ τῶν συγχρόνων καὶ αὐτὸν τὸν Φειδῖον. Ἀλλὰ δὲ ἔργα του ἦσαν ὁ Ἀποξυόμενος ἀθλητῆς, δύο Κανηφόροι, Ὁλυμπιονίκης πύκτης κλ. Ὁ Π. ὑπῆρξε παρὰ τὸν Φειδίαν δαιμόνιος καλλιτέχνης, προαγαθὸν τὴν γλυπτικὴν εἰς βαθμὴν ἀνεφίλτου τελειότητος. Οὐδὲν ἔργον του σώζεται· μόνον δὲ ὡς ἀντιγραφὴ τῆς Ἡρας αὐτοῦ θεωρεῖται ἡ ἐν τῇ Λευδοβίσει ἐπαύλει τῆς Ῥώμης διατηρουμένη ὠραία προτομή τῆς θεᾶς ταύτης, ἐν δὲ τῇ Φαρνεσιακῇ ἐπαύλει ὑπάρχει ὠραῖον λιθινὸν ἀντίγραφον τοῦ Διαδομένου, ὅστις κατὰ Πλίνιον ἐπωλήθη ἀντὶ ἐκατὸν ταλάντων.

Π. ὁ νεώτερος ἦν ἀδελφὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ναυκύδου, ἐξ Ἀργεῖ, ζῶν ἐπίσης κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐποίησε δὲ ἀγάλματα ἀθλητῶν καὶ θεῶν, ἐν εἰς καὶ Δία Μελίχρον ἐκ μαρμάρου καὶ Δία Φίλιον.

Πολυκλῆς. Ἀθηναῖος γλύπτης τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος, ποιήσας πλὴν ἄλλων ὠραίων ἀγάλμα Ἑρμαφροδίτου, ἔτι δὲ ἀνδριάντα τοῦ Ἀλκιδιδίου κλ.

Πολυκράτης. Ἀρχαῖος τύραννος τῆς Σάμου, υἱὸς Διάκου. Καταβαλὼν τῷ 357 π. Χ. τοὺς ἰσχυροὺς τῆς νήσου ἱδρυσεν τὴν τυραννίδα, ἣν διετήρησε παρὰ τὴν ἀντιπραξίν τῶν ἐναντίων του, ὑποστηριζομένων καὶ ὑπὸ τῆς Μιλήτου, Λέσβου, Κορίνθου, Σπάρτης. Κατήρτισε πολυτελὴ αὐλὴν καὶ ἔζη μεγαλοπρεπέστατα. Ναυπηγῆσας δὲ καὶ στόλον καὶ ἐπίσκοπον καταστῆσας τὸ κράτος του ἐθεώρει ἑαυτὸν τοσοῦτον εὐτυχῇ ὥστε ἵν' ἀποφύγῃ τῆς τύχης ἡ τοῦ θεοῦ τὸν φόβον, καθ' Ἡρόδοτον, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπενέγκῃ αὐτὰς εἰς ἑαυτὸν δυστυχίαν τινα. Ἐπὶ τούτῳ ἀπεφάσισε νὰ στερηθῇ προσφιλοῦς αὐτῷ δακτύλιον, ὃν ἀναχθεὶς εἰς τὸ πῆλαγος ἔρριπεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ὁ δακτύλιος ἀνευρέθη ἐντὸς ἰχθύος παρατεθέντος εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Π., ὅστις περὶλυπος ἐκ τούτου γενόμενος ἐνόησεν ὅτι ἡ τύχη φρικτὴν εἰς αὐτὸν ἐπεφύλασσε δυστυχίαν. Ὄντως δὲ τῷ 522 ὁ Πέρσης σατράπης Ὀρόιτης, δολίως προσελκύσας αὐτὸν εἰς Μαγνησίαν τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς συνομολόγησιν δῆθεν συμμαχίας, ἐξώγηρσε καὶ προσήλωσεν αὐτὸν ἐπὶ σταυροῦ. [Ι.Κ.Π.]

Πολύκρατον. Πολυσύνθετον ὀρυκτὸν τοῦ ῥομβικοῦ συστήματος, μέλαν, ἔνωσις σπανίων τιτανικῶν καὶ νιοβικῶν ἀλάτων.

Πολυμέρεια καλεῖται ἐν τῇ Χημείᾳ τὸ γεγονὸς ὅτε ὑπάρχουσι χημικαὶ ἐνώσεις ἔχουσαι τὴν αὐτὴν μὲν σύνθεσιν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν συστατικῶν αὐτῶν, διάφορα δὲ μοριακὰ βάρη καὶ διαφόρους ἰδιότητας. Τοιαύτην σχέσιν παρουσιάζουσι π. χ. τὰ σώ-

ματα μεθυλένιον CH_2 , αιθυλένιον C_2H_4 , προπυλένιον C_3H_6 κλ., ἅτινα συνίστανται μὲν πάντα ἐξ ἄνθρακος καὶ ὑδρογόνου συντεθειμένων κατὰ λόγον 1:2, ὡν ἕκαστος τοῦ μὲν πρώτου τὸ μῦρον περιλαμβάνει 1 ἄτομον ἄνθρακος καὶ 2 ὑδρογόνου, τοῦ δευτέρου 2 ἄνθρακος καὶ 4 ὑδρογόνου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. [X.X.]

Πολυμεταλλῆται καλοῦνται ἐν γένει ὀρυκταὶ πολυμεταλλικαὶ ἐνώσεις, ὧν γεωνικοί χαρακτῆρες εἶναι τερφὸν χρῶμα καὶ ἰσχυρὰ μεταλλικὴ λάμψις. Κυριώτατος αὐτῶν εἶναι ὁ **Τετραεδρίτης**, κρυσταλλούμενος κατὰ τὸ κυβικὸν κρυσταλλικὸν σύστημα τετραεδρικός, ἔχων δὲ σκληρότητα 3-4, εἰδικὸν βάρος 4.4-5.4, σύνθεσιν δὲ ποικίλην ἐν ᾗ ὅμως ἀνευρίσκονται πάντοτε 4 μῦρια ἡλεκτροθετικῶν θειοῦχων μετάλλων (θειοῦχου χαλκοῦ, ἀργύρου, σιδήρου, ψευδαργύρου, ὑδραργύρου) ἡνωμένα μεθ' 1 μῦριον ἡλεκτραρνητικοῦ θειοῦχου μετάλλου (θειοῦχου ἀντιμονίου, ὁρσενικοῦ)· αἱ ἐνέχουσιν ἀντιμονιον παραλλαγαὶ εἰσὶ καὶ αἱ πλουσιώταται εἰς ἄργυρον καὶ σκοτεινότεραι τὸ χρῶμα, αἱ δὲ ἐνέχουσιν ὁρσενικὸν εἰσὶν φωτεινότεραι καὶ ἥκιστα ἢ εὐδαμῶς ἀργυροῦσαι. Ὁ Π. εὔρηται ἐν Σαξονίᾳ, Τυρόλῳ, Οὐγγαρίᾳ κλ., ἐξάγεται δ' ἐξ αὐτοῦ ἄργυρος καὶ χαλκός.

Πολυμεγνίτης. Ὀρυκτὸν ἀνάλογον πρὸς τὸ πολύκρατον, μέλαν, ἐνώσις ἐξυποριτικῶν ἀλάτων ζirkονίου, ὑπρίου, σιδήρου, μαγγανίου κλ. μετ' ὀξειδίων διαφόρων μετάλλων. [A.K.]

Πολύμναι. Βλ. Μούσαι.

Πολυμορφισμός. Βλ. Ἑτερομορφισμός.

Πολυνείκης. Βλ. Οἰδῖπους, Ἐπεὶ ἐπὶ Θήβας.

Πολυνησία. Βλ. Ὠκεανία.

Πολυνήσεις καλοῦνται αἱ ξαυθόχραιοι κάτκειαι τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπως διάφοροι ἀπὸ τῶν Μικρονησίων καὶ τῶν Μελανησίων (βλ. λ.), ἐλθόντες εἰς τὰς σημερινὰς κατοικίας των ἐκ Δ. Τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος αὐτῶν ποικίλλει ἀπὸ τοῦ ἐρυθροεῤῥάνθου μέχρι τοῦ ἀνοικτοῦ κιτρίνου. Εἶναι δὲ ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ῥωμαλέοι. ἡ ῥίς των πλατεῖα, τὰ χεῖλη παχέα, τὸ κρανίον βραχυκέφαλον. Ὁ πολιτισμός των ἦτο ἀνεκὰθεν ἱκανῶς ἀνεπτυγμένος· ὁ δὲ ἀριθμὸς των μειοῦται τανῦν ὀλονέν.

Πολυξένη. Θυγάτηρ τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάτης, ἥς ἠράσατο ὁ Ἀχιλλεύς. Οὗτος μεταδὸς εἰς τὸν ναὸν πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου μετὰ τῆς Π. ἐτοξεύθη ὑπὸ τοῦ Πάριδος, ἐφ' ᾗ ἡ Π. ἠτύκτον ἑσθ'· κατ' ἄλλον μῦθον ὅμως ἐθανατώθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ

Ἀχιλλέως ὡς θυμὰ ἱλαστήριον ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου. [Δ.Μ.]

Πολύοικα. Βλ. Ἄνθος.

Πολύποδες. Γενικὸν ὄνομα ἀποδιδόμενον εἰς τὰ μαλάκια τῆς τάξεως τῶν κεφαλόποδων διὰ τοὺς πολλοὺς (8 ἢ 10) πόδας ἢ μᾶλλον πτεράκιους των (βλ. Κεφαλόποδα)· τοιαῦτα εἶναι ὁ ὀκτάπους (ἢ πολύπους τῶν ἀρχαίων), ὁ ναυτίλος, ἡ σπηλία, ἡ τευθίς, ὁ ἀργοναύτης κλ. (βλ. τὰς λέξεις).

Πολύποδες κυλοῦνται ἐν τῇ ἱατρικῇ δγκώδεις ἐκπλαστήσεις ἀναπτυσσόμενοι κατὰ τινὰς θέσεις ἐπὶ βλεννογόνων ὑμένων. Κατὰ τὴν ὕψην αὐτῶν διαίρουνται εἰς βλεννώδεις (μαλακωτέρους) καὶ ἰνώδεις (σκληροῦς). Εἶναι ἐν γένει ἐκ φύσεως ὁλως καλοῦθεις, ἐνοχλοῦσι δὲ μόνον ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἐν ᾗ ἀναπτύσσονται. Συνηθέσταται εἰσὶν αἱ ἐν τῇ ῥινοφαρυγγίᾳ κοιλότητι, εἴτινες δυσχεραίνουσι τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν λαλίαν· ἐπὶ δὲ τῆς μήτρας παραχθέντες παρακωλύουσι τὴν σύλληψιν ἢ ἐπιφέρουσι μεγάλην αἰμορραγίαν· αἱ ἐπὶ τοῦ ἀπευθυμένου προξενούσι δυσκοιλιότητα καὶ αἰμορραγίαν κτλ. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν χειρουργικὴν ἐξάφαισιν τοῦ Π., ἥτις κατὰ τὰς περιστάσεις γίνεται διὰ τομῆς, περιθρογγισμού, συστροφῆς (ἐὰν ὁ ὄγκος τοῦ Π. στηρίζεται ἐπὶ μίσχου) κλ. Ἀλλοτε δὲ ἐξαφανίζονται διὰ καυτηρίασεως. Συχνότατα ὅμως ὑποτροπιάζουσιν αἱ Π. ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως, ἰδίως ἐπὶ ἀτόμων νεαρᾶς ἡλικίας. [Σ.Μ.]

Πολύπορα (Polyporei). Γένος μυκήτων ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Ὑμενομυκήτων περιλαμβάνον περίπου 300 εἶδη μετὰ πηλίου καὶ μίσχου, εὐμεγέθη καὶ σαρκώδη, φύσμενα τὰ πλείστα ἐπὶ δένδρων καὶ θάμνων, ὀλίγα δὲ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ὑμένιον αὐτῶν συνίσταται ἐκ καμπληθῶν κανονικῶν σωληνῶν κειμένων κάτωθεν τοῦ πηλίου (ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα). Εἶναι δὲ σκληροί, δερματοειδείς ἢ καὶ ξυλῶδεις τὴν ὕψην, δι' ὅ καὶ δὲν ἐσθίονται ἀν καὶ εἶναι ὅλως ἀβλαβεῖς. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ξηρανθέντες ἀποτελοῦσιν εὐφλεκτοτάτην ὕσκαν. [Φ.Ι.]

Πολύπτωτον. Ῥητορικὸν σχῆμα συνιστάμενον εἰς τὴν ἐν τῇ αὐτῇ φράσει ἐπανάληψιν τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς διαφόρους πτώσεις, εἰς «ἀνὴρ γὰρ ἄνδρα καὶ πόλις σώζει πόλιν», «χείρ χεῖρα νίπτει» κτλ.

Πολυρρήνιον ἢ Πολυρρηνία. Ἀρχ. πόλις τῆς Κρήτης, κειμένη ἐν τῷ Δ. μέρει αὐτῆς ὅπου νῦν τὸ χωρ. Παλαιόκαστρον τοῦ δήμου Καστελλίου (Κισάμου). Περιελοῦσα εἰς ἱκανὴν ἀκμὴν ἔλαβε κατὰ τὸν μεταξὺ Κνωσοῦ καὶ Λύττου πόλεμον μέρος ὑπὲρ τῆς Λύττου. Ἠχμασε δ' ἐτι ἐπὶ Ῥωμαίων, ἐκ

τῆς ἐποχῆς τῶν ὁποίων σώζονται· καὶ σημαντικὰ ἐρείπια. [Στ.]

Πολυσαρκία. Ἡ ὑπέρμετρος ἐν τῇ ἀνθρώπινῳ σώματι ἄθροισις λίπους, ἀποτεμένου ἰδίως ὑπὸ τὸ δέρμα, μεταξὺ τῶν μυῶν καὶ τῶν μυϊκῶν ἰνῶν, ἐν διαφόροις σπλάγχνοις, οἷον τῇ ἥπατι, τοῖς νεφροῖς καὶ ἐνίοτε καὶ τῇ καρδίᾳ, ἐπὶ τοῦ ἐπίπλου κλ., ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ αἵματι. Ἡ Π., ἀποτελεῖ νοσηρὰν κατάστασιν, συνηθέραν ἐπὶ τῶν γυναικῶν καὶ δὴ μετὰ τὸ 40ῶν ἔτος, ἀναπτύσσεται· δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνεπεία προδιαθέσεως κληρονομικῆς (ἀναγομένης εἰς τὴν ἀρθριτικὴν διάθεσιν), ἐὰν συντρέχωσι καὶ περιστάσεις τινές, οἷον ὅταν εἰσάγωνται εἰς τὸ σῶμα πολλὰ τροφαὶ λιπαραὶ καὶ ὑδατανθρακοῦχοι (ἀμυλώδεις) ἢ ἀτελῶς ἐνεργῇται· ἡ καύσις τοῦ λίπους ἐν τῇ ὁργανισμῷ δι' ἑλλειψίν ἐπαρκοῦς κινήσεως τοῦ σώματος, πολυπνίαν καὶ βίον ἐδραῖον καὶ γυμνόν. Συνέπειαι τῆς Π. εἶναι βλάβεις κοπιώδης καὶ γενικῆ δυσκίνησις, προεξοχὴ τῆς κοιλίας, κρεμαμένης σχεδὸν τοὺς μηρούς, ἐνδιπλώσεις τοῦ δέρματος, κατὰ τινὰς θέσεις ὑποχωροῦντος εἰς τὸ βάρος τοῦ ὑποδερμίου λιπώδους ἰστού, ἐξάλειψις τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου ἐκ τοῦ πολυλοῦ πάχους· ἐν δευτέρῳ δὲ τινι σταδίῳ ἐπέρχονται πολλὰ καὶ ὁργανικαὶ ἀλλοιώσεις καὶ διαταραχαί, οἷον δύσπνοια καὶ βρογχικὸς κατάρρους, διόγκωσις τοῦ ἥπατος, διαταραχαὶ τῆς πέψεως, εἰδήματα τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων, τὸ δὲ σημαντικώτατον σποινῶν, καρδιακὴ ἀτονία. Τὰ κυριώτατα σποινῶν τῆς θεραπείας εἶναι ἡ διαίτα καὶ αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις· ἡ τροφή δεόν νὰ εἶναι λιγὴ, ἀποτελούμενη ἐκ κρεάτων ἀλιπῶν, ἰχθύων, λαχανικῶν κτλ., νὰ ἀποφεύγεται δὲ αἱ λιπαραὶ οὐσαι, τὰ ὑδατῖα, τὰ ἀμυλώδη ἐν γένει, τὰ γλυκίσματα καὶ ὁ ζῆθος· αἱ δὲ ἀσκήσεις περιλαμβάνουσι περιπάτους, ἐπιπόνους ὅπωςδήποτε σωματικὰς ἐργασίας κλ. Διαρκεῖ δὲ ἡ θεραπεία ἐπὶ μακρόν, ἐλεγχόμενον τοῦ ἀποτελέσματος διὰ συχνῶν ζυγίσεων τοῦ σώματος. Μετρία γρήσις τῶν ἀλκαλικῶν ὑδάτων (Κάρλσβαδ, Μαρξενβαδ, Κίσιγγγεν) εἶναι ὠφέλιμος. Ἐὰν δὲ ἐπέλθωσιν ὁργανικαὶ διαταραχαὶ ἐφαρμοστέα ἡ δι' ἐκάστην εἰδικὴ θεραπεία. [Δ.Ν.Α.]

Πολύσπαστον. Βλ. Τροχαλία.

Πολυσπέρχων. Ἀρχαῖος στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, λαβὼν μέρος εἰς τὰς πλείους τοῦ τελευταίου μάχας, ἐδηγῆσας δὲ τῇ 324 π. Χ. τῇ διαταγῇ τούτου τοὺς παλαμάχους εἰς Μακεδονίαν. Ὁ Ἀντίπατρος μέλλων τῇ 319 νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Ἀσίαν, κατέστησε τὸν Π. ἐπίτροπον τοῦ κράτους. Ὅτε ἔμωρε δ' ἐκ τούτου δυσαρεστηθεὶς Κάσσανδρος, υἱὸς τοῦ

Ἀντιπάτρου, συναθροίσθη μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Π., οὗτος ἐξεστράτευσε μὲν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀπέτυχεν ὁμῶς· καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν δὲ δὲν ἤρουν ἡ νὰ ἐπιστρέψῃ καθ' ὅσον τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν εἶχε καταλάβει ὁ Κάσσανδρος. Καὶ κατώρθωσε μὲν εἴτα μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου ἐνωθεὶς νὰ νικήσῃ τὸν Κάσσανδρον εἰσβαλόντα εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ 317 εἰς Μακεδονίαν, ἀλλὰ ταχέως ἐξεβλήθη ἐκεῖθεν καὶ προσεπάθησεν εἴτα νὰ ἰδρύσῃ ἐν Ἑλλάδι ἀνεξάρτητον κράτος. Τῇ 309 ἐπέστη ὑπὸ τοῦ Κάσσανδρου ἐπὶ τῇ προτάσει συμβιβασμοῦ νὰ θανατώσῃ τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἡρακλέα, ἀπώλεσε δὲ τριτοτρόπως ἐντελῶς τὴν κοινὴν ὑπόληψιν καὶ ζήσας ἔκτοτε ἐν Ἀκρίδι ἀπέθανε μετὰ τὸ 303 π. Χ. [I.K.II]

Πολυστάρι. Χωρίον τοῦ δήμου Κερώνης (Πυλίας), ἔχον 123 κατ. [Μ.Σ.]

Πολύστυλον. Βλ. Ἀδελφρα.

Πολυτεχνεῖα. Βλ. Τεχνικαὶ σχολαί.

Πολυτρίχι. Βλ. Ἀσπληνιον.

Πολύφημος. 1) Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς νύμφης Θωόσης, γιγαντίας Κύκλωψ μονόφθαλμος. Εἰς τὸ ἄντρον αὐτοῦ, ζῶντος ἐν Τρινακρίᾳ, ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀπολέσας 6 τῶν ἐταίρων του, οὓς κατέφαγεν ὁ Π., ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ διέφυγε (βλ. Ὀδυσσεύς). — 2) Λαπίθης ἐκ Λαρίσσης, υἱὸς τοῦ Ἐλάτου ἢ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἰππείας καὶ σύζυγος τῆς Λαονόμης, ἀδελφῆς τοῦ Ἡρακλέους, λαβὼν μέρος ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ ταύτων ἐν Μυσίᾳ, ὅτε ἐξῆλθε πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Ὑλᾶ, ἔκτισε τὴν Κίον (Προῦσαν), ἐφορεύθη δὲ ἐν μάχῃ κατὰ τὸν Χαλκιδῶν.

Πολυχροῖσμός καλεῖται ἡ ιδιότης κρυστάλλων τινῶν παρυσισζόντων διαφόρους χρωματισμοὺς ἀναλόγως τῆς διευσθύνσεως καθ' ἣν προσπίπτει καὶ διέρχεται τὴν μάζαν αὐτῶν τὸ φῶς. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρατηροῦνται δύο μόνον ἀποχρώσεις (δι-χροῖσμός), ἐπὶ κρυστάλλων ἐχόντων ἕνα ὁπτικὸν ἀξονα, καθ' ὅσον τὸ φῶς προσπίπτει καὶ διέρχεται παραλλήλως πρὸς αὐτὸν ἢ καθέτως· τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ κρυστάλλοι διαφόρων εἰδῶν τουρμαλίνου, τριγυρίσμων δὲ δεικνύει ὁ καρδιέρτης (βλ. λ.). Ὁ Π. προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὰς διαφόρους διευσθύνσεις τοῦ φωτός ἐν τοῖς κρυστάλλοις τοῖς οἷς ἀπορροφῶνται ὑπ' αὐτῶν ἄλλαι ἄλλοτε τῶν συστατικῶν αὐτοῦ ἀκτίνων (βλ. Φῶς), διέρχονται δὲ μόνον αἱ λοιπαί. [Δ.Κ.]

Πολυώνυμον. Βλ. Μενώνυμον.

Πολωνία (πολωνιστὶ Polska, ῥωσ. Polska). 1) Βασιλεῖον ἄλλοτε ἀνεξάρτη-

τον, νῦν δὲ ἀποτελοῦν τὸ δυτικώτερον μέρος τῆς εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας καὶ ἐπισήμως καλούμενον «κυβερνεῖα τοῦ Βιστούλα» (Przylanski gubernii). Ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἶναι πεδινή χώρα, μόνον ἐν τῇ Ν μέρει διασταυρουμένη ὑπὲ χαμηλῶν ὄρων ἐκ τῶν Καρπαθίων ἐκπεμπομένων, ἔχει δὲ ἐμβ. 127 313 τχμ. καὶ 8 308 122 κατ. Ἀρδεύεται κυρίως ὑπὸ τοῦ Βιστούλα καὶ τῶν παραποτάμων του, εἶτα δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Νεῖμεν. Τὸ ἐν τρίτον τῆς χώρας καλύπτεται ὑπὲ δασῶν, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφρον. Ὁ πληθυσμὸς ἀποτελεῖται κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ Πολωνῶν (περ. 5 670 000), Ῥώστων (περ. 300 000), Ἰουδαίων (1.1 ἑκατομμ.), Γερμανῶν (440 000) καὶ Λιθουανῶν (300 000). Κύριον ἔργον τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία, παράγουσα λοιπρὸν σίτον, σπυδαία δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία, κυρίως προβάτων καὶ ἵππων. Εὐρύνεται δὲ καὶ σίδηρος καὶ λιθάνθρακες. ἐκ τῆς βιομηχανίας ἀκμαία εἶναι ἡ ὑφαντουργία καὶ σακχαροποιία. Ὑπάρχουσι δὲ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα πανεπιστήμιον (ἐν Βαρσοβίᾳ), 21 γυμνάσια, 4 πρακτικὰ λύκεια, 9 διδασκαλεῖα, 2 287 δημοτικὰ σχολεῖα κλ. Ἐπικρατοῦσα γλῶσσα εἰς τὰ σχολεῖα, τὰ δικαστήρια καὶ τὸ ἐμπόριον εἶναι ἡ Ῥωσικὴ. Ἡ Π. διαιρεῖται εἰς 10 κυβερνεῖα, τὴν δὲ ἀνωτάτην διοίκησιν ἔχει ὁ ἐν Βαρσοβίᾳ ἐδρεύων γενικὸς διοικητής.

Ἡ ἱστορία τῆς Π. ἀρχεῖται μέλεις ἀπὸ τοῦ Ι' μ. Χ. αἰῶνος, ὁπότε Μιετσουλάβος ὁ Α' ἐκ τοῦ γένους τῶν Πιασιτιδῶν ἔλαβε τῇ 963 τὴν χώραν ὡς τιμᾶριν παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Ὁθωνος Α' καὶ εἰσῆγαγε τὸν Χριστιανισμόν. Κύριος ὅμως ἱδρυτὴς τοῦ κράτους ἐγένετο ὁ υἱὸς του Βολεσλάβος (992-1025), ὑποτάξας τὴν Σιλεσίαν, Λουσατίαν, Μοραβίαν καὶ Βοημίαν καὶ δεχθεὶς τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως. Οἱ μεταγενέστεροι ἡγεμόνες ἐκαλοῦντο μόνον δούκες, ἐπανειλημμένως δὲ ὑπέστη τὸ κράτος διανομὰς μέχρις οὗτο Βλαδισλάβος Α' Λοκίετεκ (-1333) συνήνωσε πάλιν ὅλον τὸ κράτος καὶ ἐδέχθη ἐκ νέου τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως (1330). Καζιμίρ Γ' ὁ μέγας (1333-70) προσήρτησεν εἰς αὐτὸ καὶ τὴν Γαλικίαν καὶ Ποδολίαν, ἀπέκτισε δὲ καὶ τὴν ἐπικυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Μαζοβίας καὶ προήγαγε τὴν χώραν ὡς νομοθέτης καὶ προστάτης τῆς παιδείας. Ἀῆξαντος δὲ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀρρενος κλάδου τῶν Πιασιτιδῶν, μετέβη τὸ στέμμα εἰς τὴν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς του Λουδοβίκου τὸν μέγαν τῆς Οὐγγαρίας. Ἐδβίγα, ἡ θυγάτηρ τούτου, θανόντος 1382, ἐστέρθη ὡς βασίλισσα τῆς Π., ἡναγκάσθη δὲ νὰ λάβῃ σύζυγον τὸν μέγαν δούκα Ἰαγκέλλωνα τῆς Λιθουανίας (1386), ἥτις ἐκτοτε διέμεινεν ἡνωμένη μετὰ τῆς Π. Ὁ Ἰαγκέλλων ἀσπασθεὶς τὸν χριστιανισμόν ὠνομάσθη Βλαδισλάβος Β' καὶ ἐγένετο ἱδρυτὴς τῆς

δυναστείας τῶν Ἰαγκέλλωνιδῶν, ἐνίκησε δὲ 1410 τοὺς Γερμανοὺς ἱππότες ἐν Ταννεβέργῃ καὶ ἀπέκτισε τὴν Σαμογετίαν καὶ τὴν Σουδαίαν. Ὁ υἱὸς του Βλαδισλάβος Γ' (1434-44) ἐξελέγη τῇ 1440 καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας, ἔπεσε δὲ ἐν τῇ μάχῃ τῆς Βάρνης κατὰ τῶν Τούρκων. ὁ δὲ νεώτερος τούτου ἀδελφὸς καὶ διάδοχος Καζιμίρ Δ' (1446-92) ἐξηνάγκασε τοὺς Γερμανοὺς ἱππότες εἰς παραχώρησιν τῆς Δυτικῆς Πρωσίας καὶ τῆς Ἑρμελάνδης καὶ τῆς ἐπὶ τῆς Ἀνατολ. Πρωσίας ἐπικυριαρχίας. Ἡ τοιαύτη ἀκμή τοῦ κράτους διετηρήθη καὶ ἐπὶ τῶν κατόπιν Ἰαγκέλλωνιδῶν Ἰωάννου Δ' Ἀλδρέχτου (1492-1504), Ἀλεξάνδρου (1501-6), Σιγισμούνδου Α' (1506-46) καὶ Σιγισμούνδου Β' (1546-72). Ἀῆξαντος τοῦ οἴκου τῶν Ἰαγκέλλωνιδῶν, ἱδρύθη ἐν Π. αἰρετὴ βασιλεία, οἱ ἀρστοκράται ὅμως κατεῖχον ἐν αὐτῇ πᾶσαν δύναμιν, διὸ καὶ συχνότατα συνεβαίνον ἐμφύλιοι διαμάχαι· εἰς ταύτας προσετέθησαν καὶ θρησκευτικαὶ διαταραχαὶ μεταξὺ τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τῶν πολλῶν διαμαρτυρομένων. Τῇ 1573 ἐξελέγη ὡς βασιλεὺς ὁ Ἑρρίκος τῆς Ἀνδεγαυίας, ὅστις 1574 ἀπεδέχθη σπουδαίαν μειώσιν τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Τούτον ἀναχωρήσαντα διεδέξατο 1575 ὁ Στέφανος Βαθόρης τῆς Τρανσυλβανίας καὶ τούτον θανόντα 1586 ὁ Σουηδὸς βασιλεὺς Σιγισμούνδος Γ' (1588-1632), οὗ διάδοχοι ἐγένοντο οἱ υἱοὶ του Βλαδισλάβος Δ' (1632-48) καὶ Ἰωάννης Β' Καζιμίρ (1648-69). Ἐπ' αὐτῶν ἡ Π. περιεπλέχθη εἰς ἀτυχεῖς πολέμους, καθ' οὓς ἡναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ 1635 τὴν Λιθωνίαν εἰς τὴν Σουηδίαν, τὴν δὲ ἐπικυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Ἀνατολ. Πρωσίας (1660) καὶ τὸ Σμολένσκ, τὸ Κίεβον καὶ τὴν πέραν τοῦ Δνεπίερου χώραν εἰς τὴν Ῥωσίαν (1667). Μετὰ τὴν βασιλείαν τῶν ἱθαγενῶν ἡγεμόνων Μιχαὴλ Βισνιοβιέτσκη (1669-73) καὶ Ἰωάννου Σοβιέτσκη (1673-96) ἐξελέγη ὡς βασιλεὺς ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας Αὐγουστος Β' (1697-1733), ὅστις κατὰ τὸν λεγομ. Βόρειον πόλεμον ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς ὑπὸ Καρόλου τοῦ ΙΒ' τῆς Σουηδίας (1703) καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Στανισλάου Λεστσίνσκη, ἀνέκτισε δὲ πάλιν τὸ στέμμα τῇ 1709. Θανόντος αὐτοῦ ἐξελέγη ὁ Αὐγουστος Β', ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας, (1733-63) ὅστις ἔμεινε νικητὴς ἐν τῇ μετὰ τοῦ Στανισλάου Λεστσίνσκη πολέμῳ. Κατὰ τοῦ διαδόχου του κόμητος Στανισλάου Πονιατέτσκη (1764-82), ὅστις ἐξελέγη τῇ ἐπιδρᾶσει τῆς Ῥωσικῆς κυβερνήσεως, ἐγένετο στάσις τῶν ἀριστοκρατῶν, οἵτινες ἐκλείσαν συμμαχίαν ἐν Βάρ (1762) ἐνῇ τῇ Ῥωσία ἐσχημάτισε τὴν συμμαχίαν τοῦ Ῥαδῆ. Οὕτως ἐγεννήθη ἐμφύλιος πόλεμος εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεμίχθη ἡ Ῥωσσία· οἱ συμμαχοῦντες μετὰ

τῶν Πολωνῶν Τοῦρκοι ἀπεκρούσθησαν. Ἵνα δὲ μὴ γίνῃ ἅπασα ἡ Π. λεῖα τῶν Ῥώσων, ἡ Πρωσία καὶ ἡ Αὐστρία πρότειναν τὴν α' διανομήν τῆς Π. (5 Αὐγ. ν. 1872) ἐπικυρωθεῖσαν τῇ 2/18 Σεπτ. 1773 ὑπὸ τῆς πολωνικῆς διήτης. Συμφώνως πρὸς αὐτὴν ἡ Π. παρεχώρησε κυρίως τὴν Δυτ. Πρωσίαν (ἀνευ τοῦ Δαντοῦ καὶ Τόρν) εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Πρωσίας, τὴν Ἀνατολ. Γαλικίαν καὶ τὴν Λοδομερίαν εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἀνατολικά δὲ τινὰ μέρη εἰς τὴν Ῥωσίαν, ἐν ὧν 210 χιλ. τχμ. μετὰ 5 ἑκατ. κατ. Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἀντίδρασις πατριωτικῆς μερίδος ἥτις ἐσκόπευε τὴν ἀνιδρυσιν τοῦ κράτους διὰ πολιτικῆς μεταρρυθμίσεως. Τῷ 1791 ἐξεδόθη νέον σύνταγμα κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ στέμμα τῆς Π. ἐκηρύχθη κληρονομικὸν ἐν τῷ σαξονικῷ οἴκῳ. Ἀλλὰ ἡ Ῥωσία ἀντεπεξέλειθονα κατὰ τῶν νεωτερισμῶν ἐνίκησε τὸν πολωνικὸν στρατὸν ἐν Δουβιέγκῃ καὶ συνενοήθη μετὰ τῆς Πρωσίας περὶ β' διανομῆς τῆς Π. (4 Ἰαν. ν. 1793), καθ' ἣν ἡ Ῥωσία ἔλαβε 260 χιλ. τχμ. μετὰ 3 ἑκατομμ. κατ., ἡ δὲ Πρωσία 53 χιλ. τχμ. μετὰ 1 130 000 κατ. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἐπανεστάτησαν οἱ Π. ὑπὸ τὸν Κοσιούσκον καὶ ἐξέβαλον τοὺς Ῥώσους ἐκ τῆς Βαρσοβίας, ἡγήθησαν ὁμῶς τῇ 10 Ὀκτ. ν. παρὰ τὸ Ματσεγιόβιτσε, ἐφ' ᾧ εἰσῆλθον οἱ Ῥῶσοι πάλιν εἰς Βαρσοβίαν καὶ παρητήθη ὁ βασιλεὺς Στανίσλαος. Ἐπῆλθε δὲ ἡ γ' διανομή τῆς Π. (13/24 Ὀκτ. 1795), καθ' ἣν τὸ ὅλοισκον τοῦ κράτους (240 χιλ. τχμ. μετὰ 3 200 000 κατ.) διενεμήθη μεταξὺ τῶν τριῶν δυνάμεων καὶ διεγράφη ἡ Π. ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Μικράν τινα ἐλπίδα εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ἀνεξαρτησίας παρέσχεν ἡ ἱδρυσις τοῦ Μεγάλου δουκάτου τῆς Βαρσοβίας ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος 1807, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐξέλειπεν ἐπελθούσης τῆς καταστροφῆς τοῦ 1812· τὸ δὲ Βιενναῖον συνέδριον τοῦ 1815 συνήνωσε τὴν Π., ἐκτὸς χωρῶν τινῶν ἃς ἐκράτησεν ἡ Πρωσία καὶ ἡ Αὐστρία, ὡς βασιλεῖον μετὰ τῆς Ῥωσίας, ὅπερ εἶχεν ἰδίαν διοίκησιν καὶ ἴδιον στρατόν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἡσχάριστει οὐδεμίαν μερίδα καὶ ἐξερράγη τῷ 1830 ἐπαναστάσις ἥτις κατεστάλη ὑπὸ τῶν Ῥώσων, νικησάντων ἐν Γροχῶφ καὶ Ὁστρόλέγκῃ καὶ κυριευσάντων τὴν Βαρσοβίαν Τῇ δὲ 14/6 Φεβρ. 1832 ἐκηρύχθη ἡ χώρα Ῥωσικὴ ἐπαρχία. Ἐπαναστάσις τοῦ 1846 συνεπλήγαγε τὴν ἔνωσιν τῆς Κρακοβίας μετὰ τῆς Αὐστρίας. Τῷ 1863 ἐξερράγη νέα στάσις, ἥτις κατεστάλη διὰ μεγίστων ὤμο-τήτων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1867 ἐλήφθησαν αὐστηρότατα μέτρα πρὸς ἐντελῆ ἐκρωσισμόν τῆς χώρας. [Μ.Σ.]

Πολωνική γλώσσα καὶ φιλολο-

γία. Ἡ Π. γ. ἀνήκει εἰς τὴν δυτικὴν συστάδα τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν, συγγενῆς οὖτα πρὸ πάντων πρὸς τὴν τσεχικὴν, διακρίνεται δὲ ἐπὶ εὐφωνία· γράφεται διὰ τοῦ λατινικοῦ ἁλφabeth, σημειοῦσα τοὺς ἰδιαιτέρους οὗτης φθόγγους (διότι ἔχει ἐν ὧν 47) διὰ διαφόρων σημείων προστιθεμένων εἰς τὰ λατινικὰ στοιχεῖα — Ἡ Π. φιλ. χρονολογεῖται μόλις ἀπὸ τοῦ 1Ε' αἰῶνος καθ' ὃν ὁμῶς ἐκτὸς τῆς θρησκευτικῆς φιλολογίας ἤκμασε μόνον ἡ ἱστοριογραφία, καὶ δὴ ἐν λατιν. γλώσσῃ. Ἡ θρησκευτικὴ μεταρρυθμίσις συνεπῆνεγκε καὶ τὴν πλειοτέραν χρῆσιν τῆς πολωνικῆς γλώσσῃς καὶ μετὰ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ποιήσεως. ὦν κύριος ἀντιπρόσωπος ἦτο ὁ Ρέϋ (1515-69) ἐπῆλθεν ἀμέσως καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς διὰ τοῦ Ἰω. Κοχανόβσκη (1532-84), τοῦ πολωνοῦ Πινδάρου, ὅστις εἰς ἅπαντα τὰ εἶδη διέπρεψε, τοῦ Φαδιανῶ Κλονόβιτς (1551-1608), λημπροῦ σατυρικοῦ ποιητοῦ, καὶ ἄλλων πολλῶν· συγχρόνως ὁμῶς διειρηθήθη καὶ ἡ λατινικὴ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἥτις τότε ἀνέδειξε καὶ καλοὺς πεζογράφους καὶ ῥήτορας μεγάλους εἰς τὸν Ὁρζεχόβσκη. Ταχέως ἐν τούτοις παρήκμασεν ἡ φιλολογία θρησκευτικαὶ διαμάχαι καὶ οἱ συγγοὶ καὶ μακροχρόνιοι πόλεμοι ἡμπεδίσαν ἅπαν ἑλευθέραν ἀνάπτυξιν κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ 1Ζ' αἰῶνος· ἀπὸ δὲ τοῦ β' ἡμίσεος ἐπεκράτησεν ἡ ἀπορρίμνησις τῶν γαλλικῶν προτύπων διαπρεπεῖς ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶναι οἱ Ἀνδρέας καὶ Στανίσλαος Μόρστυν καὶ ἡ Ἑλισ. Δρουζβάτσκα (1687-1760). Ἰδιαιτέραν δξίαν ἔχει ἡ τότε ἀκμάζουσα φιλολογία ἀπομνημονευμάτων. Ἐν τοῖς ὕστερον ἐφημίσθη ὡς ποιητῆς καὶ μυθιστοριογράφος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰγν. Κραζίνσκης (1735-1801), εἶτα ὁ Καρπίνσκης, ὅστις ἐγένετο δημοφιλέστατος, καὶ κυρίως ὁ Νιεμτσέβιτς (1757-1841), ὁ ψάλλτης τῆς ἑλευθερίας καὶ συγγραφεὺς πατριωτικῶν μυθιστορημάτων. Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγίστης ἐθνικῆς συμφορᾶς προητοίμασθη νέα ἀκμὴ καὶ δὴ ἐθνικωτάτη τῆς φιλολογίας, καθ' ἣν ἐξῆρσε καὶ ὁ μέγιστος τῶν Πολωνῶν ποιητῶν, ὁ Μιτσκιέβιτς (1798-1855), καὶ περὶ αὐτὸν πλείστοι ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ἐποίων ἐκμίζεται κυρίως ὁ (ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ζῶν) Σλοβάτσκη. Ἰδιοφύεστατος ἦτο καὶ ὁ Κραζίνσκης (1812-59), περίφημος ὡς λυρικός καὶ δραματικός ποιητής. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων γωστῶτατος ἐγένοντο οἱ μυθιστοριογράφοι Κρασέβσκης καὶ Κατοκόβσκης, ὡς καὶ οἱ ἱστοριογράφοι Λελεβέλ, Σαϊνδόχας κά.

Πολωνοί. Σλαβικὸς λαός, κατοικῶν κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐν τῇ δυτικωτάτῃ Ῥωσίᾳ, ἥτις καὶ νῦν ἐτι γεωγραφικῶς

Πολωνία καλεῖται, ἐν τῇ Δυτ. Γαλικία καὶ τῇ Ἀνατολ. Σιλεσία τῆς Αὐστρίας καὶ ἐν τῇ Ἄνω Σιλεσία, τῇ ἐπαρχίᾳ Πέζεν καὶ ἐν μέρει τινὶ τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Πρωσίας τοῦ βασιλείου Πρωσίας. Πρὸς τούτοις εὐρηγται διεσπαρμένοι εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Δ. Πρωσίας καὶ τέλος ὑπάρχουσι σημαντικαὶ ἀποικίαι αὐτῶν ἐν τῇ Β καὶ Ν Ἀμερικῇ, ἐν τῇ Ν. Πρωσίᾳ, Πετρούπολει, Σιδηρία, Τευρκία, Ἑλβετία κλ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται ἐν ἔσῳ εἰς περ. 15 ἑκατομμύρια, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ Πολωνίᾳ, πρεσβέουσιν δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὸν καθολικισμόν. [Μ.Σ.]

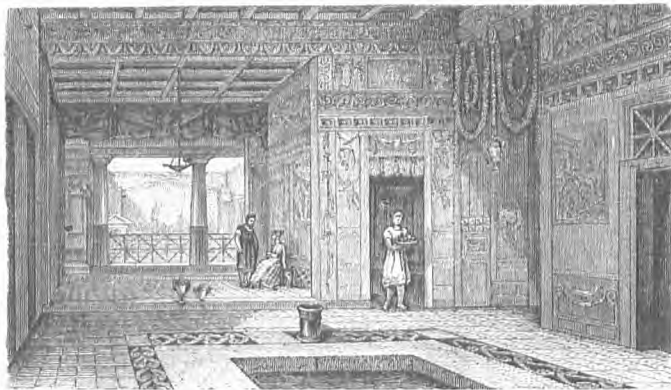
Πόλωσις τοῦ φωτὸς καλεῖται· τὸ φαινόμενον καθ' ὃ ὑπὸ ὠρισμένας τινας περιστάσεις φωτεινὴ τις ἀκτὶς ἀνακλᾶσθῆσα ἢ διαθλασθῆσα ἀπὸ τινος ἐπιπέδου ἐπιφανείας, προσπίπτουσα εἴτα εἰς δευτέραν τοιαύτην οὕτε ἀνακλᾶται πλέον ὑπ' αὐτῆς οὕτε διαθλάται, ἀλλ' ἐξαφανίζεται ἐντελῶς. Ἐὰν λ. γ. φωτεινὴ τις ἀκτὶς προσπέσῃ ἐπὶ ὑαλίνης ἐπιπέδου ἐπιφανείας ὑπὸ γωνίαν προσπτώσεως $54^{\circ} 35'$ (σχηματίζουσα δηλ. μετὰ τῆς ἐπιφανείας ταύτης γωνίαν ἴσην πρὸς $90^{\circ} - 54^{\circ} 35' = 35^{\circ} 25'$), ἀνακλᾶται μὲν κατὰ τοὺς κοινοὺς νόμους τῆς ἀνακλάσεως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πολυῦται, ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἀνακλάσεως προερχομένη νέα ἀκτὶς (ἡ πεπολωμένη ἀκτὶς), εἰς προσπέσῃ οὖν ἐπὶ ἄλλῃς ἐμείας ὑαλίνης ἐπιφανείας, διὰ τινος μὲν θέσεως ταύτης σχετικῶς πρὸς τὴν πρώτην ἐπιφανείαν ἀνακλᾶται καὶ αὕτη ὡς πᾶσα φωτεινὴ ἀκτὶς, δι' ἄλλας τινας ὁμοῦς ὠρισμένας θέσεις τῆς δευτέρας ἐπιφανείας (ὅταν δηλ. τεθῇ αὕτη οὕτως ὥστε τὸ ἐπίπεδον τῆς δευτέρας σκοπευμένης ἀνακλάσεως νὰ ᾖ κἄθ' ὅσον ἐπὶ τοῦ τῆς ἀνακλάσεως τῆς γενομένης ἐκ τῆς πρώτης ἐπιφανείας), ἡ δευτέρα αὕτη ἀνάκλασις δὲν γίνεται, ἀλλ' ἡ προσπίπτουσα ἀκτὶς, ἡ πεπολωμένη δηλ., ἐξαφανίζεται· εἰς τὸ σημεῖον τῆς προσπτώσεως αὐτῆς. Τὰ αὐτὰ συμβαίνουν ἐὰν ἡ ὀρθοῖσα ἐπιφάνεια ἀνήκῃ εἰς ἄλλην ὕλην ἢ τὴν ὑαλόν (χαλαζίαν, ἀδάμαντα), ἡ ἀναγκαῖα ὁμοῦς γωνία τῆς προσπτώσεως, ἥτις διὰ τὴν ὑαλόν εἶναι $54^{\circ} 35'$, μεταβάλλεται ἀναλόγως τῆς ὕλης, οὕτως ὥστε ἐκάστη οὐσία ἔχει ἰδίαν γωνίαν πολώσεως. Ἀναλόγως δὲ πρὸς τὴν περιγραφῆσαν «ἐξ ἀνακλάσεως Π.» τοῦ φωτὸς εἶναι ἡ «ἐκ διαθλάσεως Π.» (παράτηρουμένη π. γ. ἐπὶ τοῦ τουρμαλίνου), καθ' ἣν ἡ πεπολωμένη ἀκτὶς προέρχεται οὐχὶ ἐξ ἀνακλάσεως ἀλλὰ ἐκ διαθλάσεως. Τὰ φαινόμενα τῆς Π., ἐρευνώμενα δι' εἰδικῶν ἐργαλείων, χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ δρυκολογίᾳ πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν διαθλαστικῶν ἰδιοτήτων τῶν δρυκτῶν. [Σπ.]

Πομπάλ (Σεβαστιανὸς Ἰωσήφ de Carvalho Mello, κόμης Oeyras καὶ μαρκήσιος Pombal) Διασημὸς πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Πορτογαλίας, γενν. 1699, διατελέσας εἰς διαφόρους πρωτεύουσας πρεσβευτὴς καὶ διορισθεὶς 1750 πρωθυπουργός. Παντὶ τρόπῳ προσεπάθησε νὰ βελτιώσῃ τὴν κατὰστασιν τῆς χώρας, ὑποστηρίζων τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν παιδείαν κλ., περιορίζων δὲ τοὺς ἀριστοκράτας· κυρίως δὲ ἐνήργησε καὶ κατὰ τῶν Ἰησουϊτῶν, οὓς ἀπῆλασε τῷ 1759, ἂν καὶ τοιοῦτοτρόπως προεκάλεσε ῥῆξιν μετὰ τῆς Ῥώμης. Διαμείνας πολλὰ ἔτη ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἔπεσεν ὅτε θανόντος τοῦ Ἰωσήφ Α' ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ἡ θυγάτηρ του Μαρία (1777). Παραιτήθεις εἶδε τὰ ἔργα τοῦ κατάρρεοντα, καὶ ἔζησεν ἀποσυρθεὶς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον μέχρι τοῦ 1782, ὅποτε ἀπέθανεν ἐν τῇ κωμοπόλει Πομπάλ. [Β.Ε.]

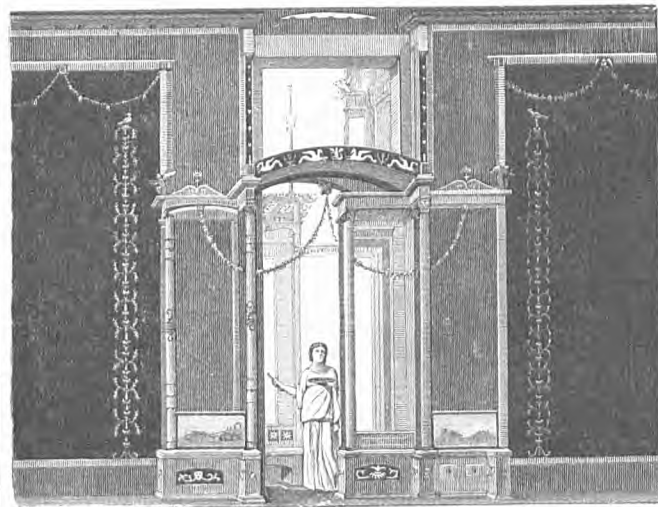
Πομπιλιάνον (Pomigliano d' Arco). Πόλις τῆς Ἰταλ. ἐπαρχ. Νεαπόλεως εἰς τὰς Β ἡπειράς τοῦ Βελουβίου, ἔχουσα 7730 κατ. καὶ κατεργασίαν πολυτίμων λίθων.

Πομπμερανία (Pommern). Ἐπαρχία τῆς Πρωσίας, ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ἔχουσα ἐμβ. 30110 τχμ. καὶ 1520889 κατ., τοὺς πλεῖστους διαμαρτυρομένους. Εἶναι πεδινή, μόνον ἐν τῇ ΝΑ μέρει ἔχουσα λόφους τινας, ὀρνεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ Ὄδερ, ὅστις διαιρεῖ αὐτὴν εἰς Προσθίαν (Δυτ.) καὶ Ὀπισθίαν (Ἀνατολ.) Πομπμερανίαν, ὡς καὶ ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν ἐκβαλλόντων εἰς τὴν Βαλτικὴν. Κύρια ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία, ἡ ἀλιεῖα. Τοῦ ἐδάφους 55.3% εἶναι ἀγροί, 19.4 λειμῶνες καὶ 19.8 δασόφυτα. Ἡ βιομηχανία ὁμοῦς ἀκμάζει μόνον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Στεττίν καὶ περὶ αὐτῆς. Πανεπιστήμιον ὑπάρχει ἐν Γραϊφσβάλδῃ. Ἡ ἐπαρχία διαιρεῖται εἰς τρεῖς νομοὺς, Κεσλίν, Στεττίν καὶ Στραλσούνδ. Μέχρι τοῦ 1637 ἡ χώρα εἶχεν ἰδίους δούκας σλαβικῆς φυλῆς· λήξαντος τότε τοῦ δουκικοῦ οἴκου προσηρτήθη ἡ Προσθία Π. εἰς τὴν Σουηδίαν, ἡ δὲ Ὀπισθία εἰς τὸ Βρανδεμβούργον· τῷ 1720 ἀπώλεσαν οἱ Σουηδοὶ μέρος τῶν κτήσεών των, τῷ δὲ 1815 παρεχώρησαν καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Πρωσίαν. [Μ.Σ.]

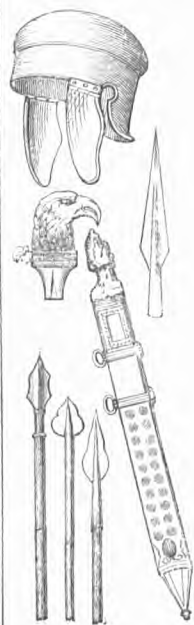
Πομπαδούρ (Jeanne Antoinette Poisson, marquise de Pompadour). Ἐρωμένη τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' τῆς Γαλλίας, γενν. 1721 ἐν Παρισίοις, θυγάτηρ μικροῦ ὑπαλλου. Ἀνατραφεῖσα ἐν τῷ οἴκῳ κλονισίου τινός, ὑπανδρεύθη τὸν Lenormand d' Etoiles (1741), μετ' ὧν ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῇ αὐλῇ τῷ 1745 λαβοῦσα τὸν τίτλον μαρκησίας τοῦ Πομπαδούρ. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῇ αὐλῇ ἦτο σημαντικωτάτη, κατῳρῶσε

4. Οἰκία τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ.

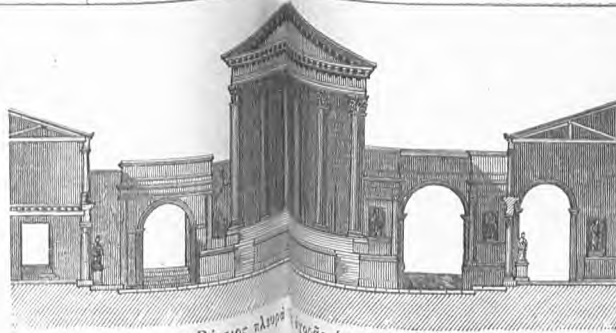

7. Διακόσμησης τοίχων.

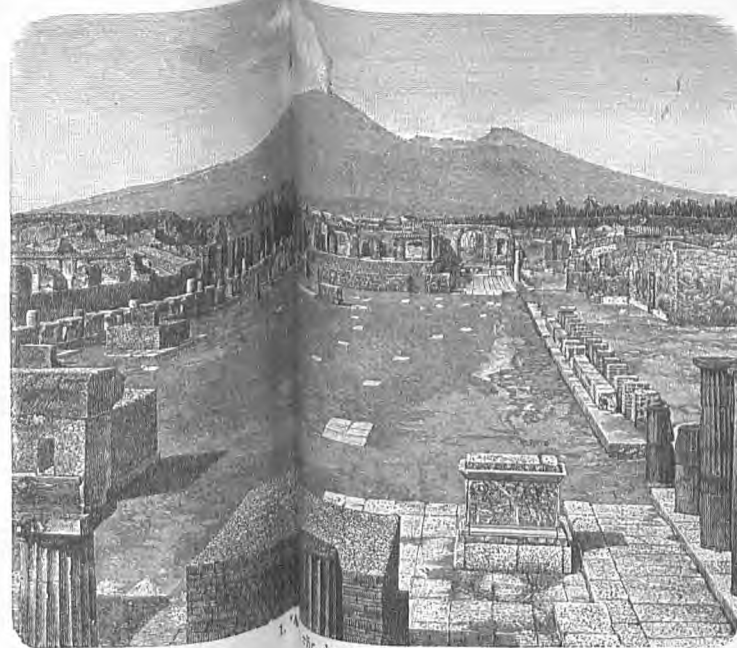

10. Όπλα.

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

2. Βόρειος πλευρὰ τοῦ οἴκου ὡς εἶχε τὸ πάλαι.

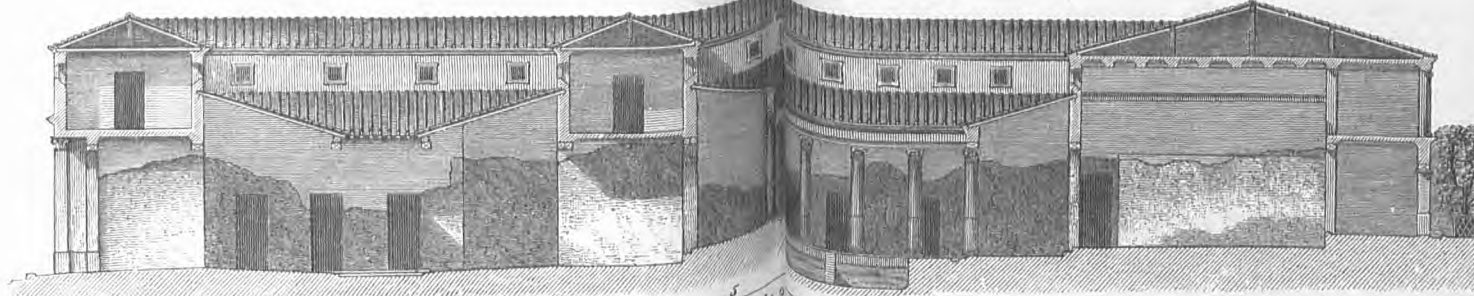
1. Ἡ ἀγορὰς ὡς ἔχει τανῦν.

3. Ἡρακλεία πύλη καὶ ὁδὸς τῶν τάφων.

6. Μαγειρεῖον.

5. Διατομή τῆς οἰκίας.

8α. Λύχνοι.

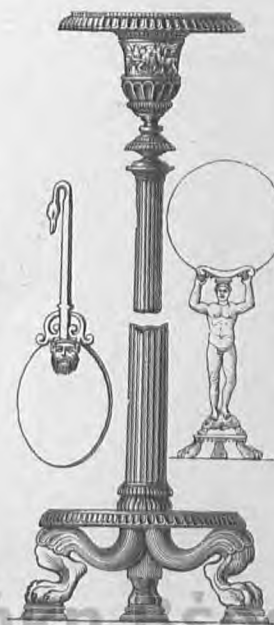
8β. Λαχνεῖα.

8γ. Ἐκπέσμα.

8δ. Μαγειρικά σκεύη.

9. Λαμπτήρ καὶ καθρέπται.

Ἄρθρον Πομπηία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ ἡ γυνὴ αὐτῇ, καὶ ἀφ' οὗτο ὁ τοῦ βασι-
λέως ἔρως πρὸς αὐτὴν ἠλαττώθη, νὰ κατα-
στήσῃ αὐτὴν ἀπαραίτητον δι' αὐτόν, με-
γίστην δ' ἐπίδρασιν εἶχεν ἐπὶ τὴν διοίκησιν,
διορίζουσα ὑπουργοὺς καὶ στρατηγοὺς. Ἀπέ-
θανε δὲ τῷ 1764. Τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς
ἐδημοσίευσεν ὁ Μαλασσί τῷ 1878. Τῷ 1758
ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Memoires καὶ
Lettres, τὰ ὁποῖα ὅμως πιθανῶς δέον ν' ἀ-
ποδοθῶσιν εἰς Κριεβιλιὸν τὸν νεώτερον.

Πομπήα. Ὑσική πόλις τῆς Καμ-
πανίας, κειμένη οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν
τοῦ Σάρνκου εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως
καὶ εἰς τοὺς Ν πρόποδας τοῦ Βεζουβίου. Ὡς
καὶ αἱ γείτονες πόλεις περιπλέχθη κατὰ
τὸ τέλος τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος εἰς τοὺς πο-
λέμους μεταξὺ Σαμνιτῶν καὶ Ῥωμαίων καὶ
ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Λαβούσα μέρος
εἰς τὴν στάσιν τῶν συμμάχων κατὰ τῆς Ῥώ-
μης (90 π. Χ.) ἐτιμωρήθη ὑπὸ τοῦ Σύλλα,
ὅστις μέρος τῆς πόλεως καὶ τῶν περιγύρων
δένειμεν εἰς τοὺς παλαιμάχους του. Ἐκτοτε
ἡ πόλις ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς
εὐχάριστος θερινὴ διαμονή, ἥς ὁ πληθυσμὸς
ἀνῆρχετο εἰς περ. 12-20 χιλ. Τῷ 63 μ. Χ.
σεισμὸς ἔβλαψε πολλὰς τῶν οἰκίων τῆς, μό-
λις δὲ εἶχον διορθωθῇ, ὅτε, τῇ 24 Αὐγ. 79,
ἐπῆλθε φοβερὰ ἐκρηγξίς τοῦ Βεζουβίου, καθ'
ἣν ἡ τέφρα ἐκάλυψεν ἐντελῶς τὴν Π.,
τὸ Ἡράκλειον καὶ ἄλλας μικροτέρας πό-
λεις. Ἐπανειλημμένης ἐγένοντο ἀπόπειραι
νέας ἐποικισέως τοῦ τόπου, αἵτινες ὅμως
μόνον παροδικὰ εἶχον ἀποτελέσματα. Μόλις
τῷ 1748 τυχαίως ἀνεκαλύφθη ὁ ὑπὸ τὴν γῆν
θησαυρὸς τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἤρχισαν αἱ
ἀνασκαφαὶ τῆς πόλεως, αἵτινες κυρίως
1763-1775 καὶ 1808-15 καὶ πρὸ πάντων
ἀπὸ τοῦ 1870 ἐξετελέσθησαν μετὰ μεγά-
λου ζήλου, ὥστε τανῦν περὶ τοῦ τῶ ἐν
τρίτον ὅλης τῆς πόλεως ἦλθον εἰς τὸ φῶς
τῆς ἡμέρας. Περιβάλλεται δὲ αὕτη ὑπὸ τεί-
χους μετὰ πύργων καὶ πυλῶν εἶναι κανο-
νικῶς ὠκοδομημένη, αἱ ὁδοὶ εὐθεῖαι καὶ λι-
θόστρωτοι μετὰ πεζοδρομίων. Περὶ τὴν ἀγο-
ρὰν εἰς τὸ Δ ἄκρον τῆς πόλεως κεῖνται οἱ
ναοὶ τοῦ Διὸς, τοῦ Ἀπόλλωνος κλ., στοὰ
ἄλλοτε Πάνθεον καλουμένη, ἡ «βασίλική»
καὶ ἄλλα δημόσια οἰκοδομήματα· ἄλλα ἀξιο-
λογα τοιαῦτα εἶναι οἱ ναοὶ τῆς Ἰσίδος, τῆς
Τύχης, τῶν Καπιτωλίων θεοτήτων, ζωρικὸς
ναὸς ἥδη τὸ πάλαι ἡρειπωμένος, ἀμφιθέα-
τρον, διάφορα θέατρα, ἡ ἐδδὸς τῶν τάφων,
λουτρά, πρὸ πάντων δὲ ὠραῖαι ἰδιωτικαὶ
οἰκίαι, ὡς ἡ τοῦ Πάνσα κλ., αἵτινες οὐ μό-
νον διὰ τὴν διάταξιν τῆς ἀρχ. οἰκίας εἶναι
σπουδαῖαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἑκτακτον κό-
σμον ἐκ τοιχογραφιῶν κλ., τῶν μόνων ἐκ
τῆς ἀρχαιότητος διασωθέντων μνημείων τῆς
ζωγραφικῆς καὶ δὴ καθ' ἑλληνικὸν τρόπον.

ΕΡΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ἈΡΧΕΙΟΝ Β'

Τὰς τοιχογραφίας ἐδημοσίευσαν ἐν μεγάλας
συλλογαῖς οἱ Zahn (Ber. 1828 κέ.), Ter-
nite (1839-47), Rochette (Παρίσι. 1844-51)
περιέγραψαν δὲ καὶ οἱ Helbig (1868 καὶ
1873) καὶ Mau (1882). Αἱ ὠραιότεραι τῶν
τοιχογραφιῶν μετεφέρθησαν εἰς τὸ μουσεῖον
τῆς Νεαπόλεως, πολλὰ ὅμως εὕρισκονται
ἀκόμῃ ἐπὶ τόπου. Μεγίστην ἀξίαν ἔχουσι καὶ
τὰ ἐκ μετάλλου οἰκιακὰ σκεύη μετὰ μεγά-
λης τέχνης καὶ καλαισθητικῆς κατεσκευα-
σμένα. Τὸ κυριώτερον ἔργον περὶ Π. ὑπὸ
πάσαν ἐπόψιν εἶναι τὸ τῶν Overbeck καὶ
Mau (δ' ἐκδ. Λιψίς 1844). Πρβ. καὶ τὸν
προσηρητημένον πίνακα. [Α.Δ.]

Πομπήος. Ὄνομα ῥωμαϊκοῦ γένους
ἐκ τῶν Πληβείων, ὅπερ μόλις περὶ τὰ μέσα
τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος γίνεται γνωστὸν ἐν τῇ
ιστορίᾳ. Περιφημότερος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ
Γναίος Π., ὁ ἐπικληθεὶς καὶ Magnus
(Μέγας), υἱὸς τοῦ Γναίου Π. Στραβῶνος τοῦ
διαπρέψαντος ἐν τῇ Συμμαχικῇ πολέμῳ 90-
88. Ἐγεννήθη τῷ 106 π. Χ., ὑπηρετήσας δὲ
τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὸν πατέρα του συνέλεξε
κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Σύλλα ἐκ τοῦ Μιθρι-
δατικοῦ πολέμου τῷ 83 ὡς ὁπαδὸς τοῦ ἰδίου
στρατῶν, συνεζεύχθη δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ
Σύλλα Δίμιλιαν, διδὲ καὶ οὗτος ἐφρόντισε
νὰ ἐπιτραπῇ τῷ μόλις 27έτει Π. διὰ τὰς ἐν
Ἑτρουρίᾳ καὶ Ἀφρικῇ νίκας του θρίαμβος.
Θανόντος τοῦ Σύλλα ὁ Π. ἐθεωρεῖτο ὡς φυ-
σικὸς κληρονόμος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, οὗ
τὰς ἀριστοκρατικὰς μεταρρυθμίσεις ὑπεστή-
ριζεν. Ἐπιτηδείως ὠκείσποιήθη τὴν κατα-
στροφὴν τοῦ Μαρίου ἐν Ἰσπανίᾳ (71) καὶ
τὸν κατὰ τῶν δούλων πόλεμον, οὗ τὸ μέ-
γιστον μέρος ἀνήκει εἰς τὸν Κράσσον, αὐ-
τὸς ἀπεπεράτωσε καὶ ἀπέλαυσεν οὕτω πα-
σῶν τῶν τιμῶν, ἐξελέγη δὲ ἤδη τῷ 78 ὑπα-
τος καίπερ μὴ διαδραμῶν τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου
διαγεγραμμένην σειρὰν τῶν ἀξιομάτων. Ὡς
ὑπατος δὲ παρέσχε τῇ δημοκρατικῇ μερίδι,
ἵνα καταστῇ δημοφιλες, μεγάλας παραχω-
ρήσεις, καταργηθεῖσιν τῶν πλείστων με-
ταρρυθμίσεων τοῦ Σύλλα. Καὶ ἀπώλεσε μὲν
τοιουτοτρόπως τὴν εὐνοίαν τῆς συγκλήτου
καὶ τῶν ἀριστοκρατῶν, χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ
ἀμέσως τὸν σκοπὸν του, ἀνυψώθη δὲ πάλιν
ὑπὸ τῶν ἱππέων, τῶν μεγαλεμπόρων, τῇ
ἐνεργείᾳ τῶν ὁποίων ἐστάλη τῷ 67 ὡς ἀρχι-
στράτηγος διὰ τρία ἔτη κατὰ τῶν πειρατῶν,
καί, εὐδοκίμησας, τῷ 66 ἐπίσης κατὰ τοῦ Μι-
θριδάτου. Καὶ ἐνταῦθα δὲ πάλιν ὁ Π. συνέλε-
ξε τοὺς καρπούς τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Λευκούλ-
λου, ἐτακτοποίησε δὲ 64-62 ἄπασαν τὴν Μι-
κρὰν Ἀσίαν. Φθάσας οὕτως εἰς τὴν κορυφὴν
τῆς δυνάμεώς του χάρις εἰς τὴν τύχην καὶ τὴν
στρατηγικὴν ἰδιοφυίαν του, κατέπεσε διότι
ἐστρεφετο πολιτικῆς ἱκανότητος. Δυσηρε-
στημένος ἐκ τῆς κατ' αὐτοῦ δυσπιστίας τῆς

συγκλήτου, ἔκλεισε τῷ 60 μετὰ τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Κράσσου τὴν λεγμένην α' τριανδρίαν, καθ' ἣν ὁ Καίσαρ τὸν ἐβελήθησεν μὲν ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν διανομὴν ἀγρῶν εἰς τοὺς παλαιούτους κλ., ἐχρησιμοποίησε δὲ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Π. καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ Κράσσου, ἵνα θέσῃ κατὰ τὴν ὑπατείαν του τοῦ 59 τὰς βάζεις τῆς Ἰδίας τοῦ συνάμεικτος. Τῷ 54 ἀπέθανεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Καίσαρος Ἰουλίαι, ἣν εἶχε συζευχθῇ ὁ Π. ἐν τετάρτῳ γάμῳ, τῷ δὲ 53 ἀπεβίωσε καὶ ὁ Κράσσος καὶ διελύθη ἡ τριανδρία. Ἡ σύγκλητος φοβούμενη τὴν αὐξανόμενον δύναμιν τοῦ Καίσαρος, ἐξέλεξε τὸν Π. προστάτην τῆς, ὅστις ἐγένετο τῷ 52 μόνος ὑπατος καὶ ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ἀριστοκρατῶν. Οὕτως ἐπὶ ἤλθεν ἡ προφανὴς ῥῆξις μετὰ τοῦ Καίσαρος (49), ὅστις ὁμῶς τόσον ταχέως προεχώρησε πρὸς τὴν Ῥώμην ὥστε ὁ Π. ἐγκαταλίπων τὴν Ἰταλίαν ἐξέλεξε ὡς πεδῖον τῆς κρίσεως τὴν Ἡπειρον. Καὶ ἠναγκάσθη μὲν ὁ Καίσαρ μετὰ διαφόρους συμπλοκάς παρὰ τὸ Δυρράχιον ν' ἀπέλθῃ ἐλλείψει τροφίμων· ἀλλὰ πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν του ὁ Π. ἐδέχθη μάχην παρὰ τὰ Φάρσαλα καθ' ἣν ἡττήθη κατὰ κράτος. Διαφυγὼν διὰ Μυτιλήνης καὶ Μικρᾶς Ἀσίας εἰς Αἴγυπτον, ἐφρονέθη κατ' ἐντολὴν τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἀνγλικοῦ αὐτῆς βασιλέως πρὶν ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν ξηράν. — Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Γναίος καὶ Σέξτος ἐξηκολούθησαν πολεμοῦντες κατὰ τοῦ Καίσαρος ἐν Ἰσπανίᾳ. Ὁ πρῶτος εὗρε τὸν θάνατον μετὰ τὴν ἰσχυρὴν ἐν Μούνδῃ μάχην (45)· ὁ δὲ Σέξτος μετὰ ταύτην συνέλεξε πάλιν στρατὸν καὶ διετηρήθη ἐν τῇ Ν Ἰσπανίᾳ· δελοφονηθέντος τοῦ Καίσαρος κατέλαβε τὴν Σικελίαν, Κορσικὴν καὶ Σαρδηνίαν καὶ ἠνάγκασε τὴν β' τριανδρίαν νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ ἐν τῇ ἐν Μισσηνῷ συνθήκῃ (39), πάλιν δὲ καταπολεμούμενος ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ ἐνίκηθη κατὰ θάλασσαν ἐν Ναυλέρῳ καὶ διαφυγὼν εἰς Λέσβον ἔπεσεν ἐν Μ. Ἀσίᾳ εἰς τὰς χεῖρας ὑποστρατήγου τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις τὸν ἐθανάτωσε (35). [Θ. Μ.]

Πομπήϊος Τρόγιος. Ῥωμαῖος συγγραφεὺς, ἐκ γαλατικῆς οἰκογενείας λαβούσης διὰ τοῦ Πομπηίου τὰ πολιτικά δικαιώματα τῶν Ῥωμαίων πολιτῶν. Ἦτο σύγχρονος τοῦ Τίτου Λιβίου καὶ ἔγραψεν ἐκτὸς ζωολογικῶν καὶ βοτανικῶν ἔργων γενικὴν ἱστορίαν ὑπὸ τὸν τίτλον *Historiae Philippicae* εἰς 44 βιβλία, ἐν τῇ ὁποίᾳ διαλαμβάνει κυρίως περὶ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Διαδόχων. Κυρίως γνωστὸν εἶναι τὸ ἔργον τοῦτο διὰ τῆς Ἰουστινίου ἐκπονηθείσης ἐπιτομῆς αὐτοῦ. [Μ. Γ.]

Πόντφρετ (Pontefract). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ὑόρκης, ἔχουσα (1891)

9702 κατ., ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ἐμπόριον.

Πονδισερὺ (Pondichery). 1) Γαλλικὸν κυβερνεῖον ἐν ταῖς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας ἐπὶ τῆς ἀκτῆς Κορομάνδελ, ἔχον ἔκτασιν 509 τχμ. καὶ (1891) 283 053 κατ. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ κυβερνεῖου Π., ἐν τῷ ἔσχατῳ τοῦ ποτ. Πέννα, διηρημένη εἰς τὴν πόλιν τῶν εὐρωπαίων καὶ τὴν τῶν ἰθαγενῶν, ἥτις μόνον καλύβας ἔχει, ἐν ᾧ ἐν τῇ πρώτῃ ὑπαρχουσιν ὠραίαι ὁδοὶ καὶ οἰκίαι, ναοὶ, θέατρον κλ. Εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν τῶν γαλλικῶν Ἰνδιῶν, ἔχει δὲ περίπου 40 000 κατ. καὶ οὐκ ὀλίγα βιομηχανικὰ ἐργαστάσια, ἰδίως ὑφαντικῆς καὶ βαφικῆς.

Πονέβερχ. Πρωτεύουσα τῆς περιφερείας Π. ἐν τῷ Ῥωσσ. κυβερνεῖῳ Κόβνο, ἐπὶ τοῦ ποτ. Νέβιςκ, σταθμὸς σιδηροδρόμου, ἔχουσα (1890) 17 883 κατ. καὶ ἐμπόριον λίνου, ὀπωρῶν κλ. [Μ. Σ.]

Πονέτσα. Χωρ. τῆς ἐπαρ. Τεπελένης (Ἰωαννίνων), ἔχον 625 κατ. χριστιανοὺς ἀλβανοφώνους.

Πονσάρ (François Ponsard). Γάλλος δραματικὸς ποιητής, γενν. 1814 ἐν Βιέννῃ τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἰζέρ, σπουδάσας δὲ τὰ νομικά. Ἀντετάχθη ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ Ῥωμαντικοῦ δράματος ποιήτας τὴν «Λουκρητίαν» (1834), ἥτις ἔσχε μεγίστην ἐπιτυχίαν. Κατόπιν δὲ ἔγραψεν ἄλλα δράματα, οἷα Καρλόττα Κορδαί, Ὀδυσσεὺς (τραγωδία κλασικὴ μετὰ χερικῶν), Γαλιλαῖος κλ., ὡς καὶ τὰς κωμωδίας Τὸ χρηματιστήριον, Ὁ ἐρωτόληπτος λέων, Ἡ τιμὴ καὶ τὸ ἀργύριον κλ. Ἀπέθανε τῷ 1867 ἐν Πασσού.

Πόνσε (Ponce). Ἡ μεγίστη πόλις τῆς ἰσπανικῆς νήσου Πορτορικῆς τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν, καίμενη πλησίον τῆς Ν παραλλῆλ. ἔχει 30 χιλ. κατ. καὶ ἐμπόριον ἐξαγωγῆς.

Πόνσε-δε-Λεὼν (Fray Luis Ponce de Leon). Ἰσπανὸς ποιητής, γενν. 1527 ἐν Γρανάδᾳ, εἰσελθὼν εἰς τὸ τάγμα τῶν Δουξιστίνων καὶ διατελέσας καθηγητῆς τῆς θεολογίας ἐν Σαλαμάνκα. Μετέφρασε τὸ Ἄσμα ἀσμάτων, συνεπεία ὁμῶς τῶν εἰς αὐτὸ σχολίων του κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως καὶ διέμεινε 5 ἔτη ἐν τῇ εἰρκτῇ. Ἀπελευθερωθεὶς δὲ ἔλαβε πάλιν τὰς θέσεις του. Συνέγραψεν ἐκτὸς θεολογικῶν ἔργων ὡδὰς ἐν ἀρχαῖοις μέτροις, διὰ τὰς ὁποίας συγκαταριθμεῖται εἰς τοὺς ἐξοχωτέρους ποιητὰς τῆς ἀναγεννήσεως, πολλὰς δὲ μεταφράσεις ἔκαμεν ἐκ τῶν ἀρχ. γλωσσῶν καὶ τῆς ἰταλικῆς. Ἐκδοσεὶς αὐτῶν ἐγένετο τῷ 1804-16 εἰς 6 τόμους. [Μ. Γ.]

Πονσελέ (Jean Victor Poncelet). Γάλλος μηχανικός, εἰς τε τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν φυσικὴν διαπρέψας. Ἐγενν. 1788 ἐν Μέντ, ἐσπούδασε δὲ ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ

Σχολῇ τῶν Παρισίων καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν στρατὸν προήχθη μέχρις ἀντιστρατήγου· ὑπῆρξε καθηγητὴς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν ἐπιστημῶν καὶ διοικητὴς τῆς Πολυτ. Σχολῆς, ἀπέθανε δὲ 1867 ἐν Παρίσις. Τὸ περίφημότερον τῶν ἔργων τοῦ εἶναι Πραγματεία περὶ τῶν πρεσβλικῶν ιδιοτήτων τῶν σχημάτων (1828), ἀλλὰ δὲ Στοιχεῖα μηχανικῆς ἐφηρμοσμένης εἰς τὰς μηχανάς, Εἰσαγωγή εἰς τὴν βιομηχανικὴν μηχανικὴν ὡς καὶ ὑπόμνημα περὶ τῶν ὑδραυλικῶν τροχῶν, ἐν ᾧ ἐξέθηκε τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ φέροντος τὸ ὄνομά του ὑδραυλικοῦ τροχοῦ. [B.E.]

Πονσόνδὺ Τερράϊ (ὑποκόμης Pontson du Terrail). Γάλλος μυθιστοριογράφος, γενν. 1829, ἀπεθ. 1871, γράψας δὲ ἀπὸ τοῦ 1850 μέγαν ἀριθμὸν μυθιστορημάτων, ἅτινα ἐλέγχουσι μὲν ἀνεξάντητον εὐρεσιαν καὶ ἀνεγνώσθησαν πολλοί, οὐδὲν ὅμως ἔχουσι τὸ λόγου ἀξίον φιλολογικῶς. [M.P.]

Πόντα Δελγάδα. Μεγάλη καὶ πλουσία πόλις ἐπὶ τῆς ἐκ τῶν Ἀζορῶν νήσου Ἀγίου Μιχαήλ, ἔχουσα (1890) 16 767 κατ., λιμένα καὶ ζωηρότατον ἐμπόριον, ἰδίῳ ἐξαγωγῆς πορτοκαλίων, λεμονίων καὶ ἀνανάδων.

Πόντ-ᾶ-Μουσόν (Pont-à-Mousson). Πόλις τῆς Γαλλίας ἐν τῇ περιφερείᾳ Νανσύ τοῦ νομοῦ Μέρτ-καὶ-Μοσέλλα, ἐπὶ τοῦ Μοσέλλα, ἔχουσα (1891) 10 320 κατ., ναοὺς τοῦ ΠΓ' καὶ ΠΕ' αἰῶνος καὶ γέφυραν ἐπὶ τοῦ Μοσέλλα τοῦ ΙΖ', διάφορα δημόσια ἰδρύματα, βιομηχανίαν τινὰ καὶ ἐμπόριον σιτηρῶν, οἴνου, ὀξοῦ, καὶ οἶνοπνεύματος.

Πονταρλιέ (Pontarlier). Πρωτεύουσα ὁμωνύμου διαμερίσματος ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ Doubs, σταθμὸς σιδηροδρόμων, ἔχουσα (1891) 6 367 κατ. καὶ βιομηχανίαν ποτῶν, ὠρολογίων κλ. [M.Σ.]

Ποντεδέδρα (Pontevedra). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας, ἐν τῇ ΝΑ μέρει τῆς Γαλικίας, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μινίου. ἔχει ἐμβ. 4 373 τχμ. καὶ 443 385 κατ., εἶναι δ' εὐφρος καὶ καλῶς καλλιεργημένη. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἁνω ἐπαρχίας κασιμένη ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἔχουσα 19 996 κατ., βιομηχανίαν τινὰ καὶ ἐμπόριον μετὰ τῆς Πορτογαλίας. [M.Σ.]

Ποντεδέρα. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Πίζης, ἀριστέρᾳ ἐπὶ τοῦ ποτ. Ἀρνοῦ, ἔχουσα (1881) 6 687 κατ. καὶ ὑφαντικὰ βάζμους.

Ποντεκόρδο. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Καζέρτα, 5 γμ. ΝΑ τοῦ Ἀκουίνου, ἔχουσα (1881) 5 172 κατ. Ἀλλοτε ἀπετελεῖ παπικὸν πριγκιπάτον. [M.Σ.]

Πόντιαι νῆσοι. Βλ. Ποντίνα ἔλη.

Ποντεάννα. Πρωτεύουσα τῆς ὁλλανδικῆς προεδρείας τῆς Δυτ. Παραλίας τοῦ

Βορνέου, ἔχουσα λιμένα καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον, κατοίκους δὲ 16 241. [M.Σ.]

Ποντιδὺ (Pontivy). Πρωτ. διαμερίσματος ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Μοράν τῆς Βρετάνης. ἔχει 6 270 κατ. καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, κτηνῶν, λινῶν ὑφασμάτων κλ. [M.Σ.]

Ποντῆνα ἔλη (ἡ Πομπτῖνα κατὰ τὸ λατ. Pomptinae paludes). Ἐλώδης χώρα 40 γμ. ΝΑ τῆς Ῥώμης, χωριζομένη ἀπὸ τῆς θαλάσσης δι' ἀμμοῶν ἐκτάσεων. Τὸ πάλαι ἦτο καλλιεργημένη καὶ περιελάμβανε 33 πόλεις· ἀφ' ὧν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι μετώκησαν ἐκεῖθεν τοὺς Βόλσκους κατοίκους (358 π. Χ.) ἐγένετο ἔρημος καὶ διαδόχτος διὰ τὰς ἐκ τοῦ ἐλώδους ἐδάφους μiasματικὰς ἐξαιρέσεις. — Ἀπέναντι αὐτῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ κεῖνται νησιδαι τινές, τὸ πάλαι Pontiae insulae καλούμεναι, ὧν ἡ μεγαλύτερα, τανῦν Ponza καλούμενη, ἔχει 3 828 κατ., ἐχρησίμισε δὲ τὸ πάλαι ὡς τόπος ἐξορίσεως, ὡς καὶ ἄλλη τις, ἥτις τὸ μὲν πάλαι ἔφερε τὸ ὄνομα Pandataria, νῦν δὲ Ventotene, καὶ εἶναι ὅλως ἡφαιστειώδης.

Ποντικὸς. Βλ. Μῦς.

Ποντικοφάρμακον. Βλ. Ἀρσενικόν (λευκόν).

Ποντίφηκες (Pontifices) ἐκαλοῦντο τὰ μέλη τοῦ ἀνωτέρου ἱερατικοῦ κολλεγίου τῶν Ῥωμαίων, κατὰ τὴν παράδοσιν ἰβρυέντος ὑπὸ τοῦ Νουμά, ἔγοντος δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀρχιερέα, Pontifex maximus, εἰς ὃν εἶχον μεταδῆ ὁρισμένα θρησκευτικὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ βασιλέως, δι' ὃ καὶ κατῴκει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ «βασιλικῇ» στοᾷ (regia) παρὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἑστίας. Τὸ ὄνομα Π. σημαίνει «γεφυροποιοί», λέγεται δὲ ὅτι οἱ Π. κατεσκεύασαν καὶ διετήρουν τὴν ἀρχαίαν ἐπὶ τοῦ Τιβέριως ὑλίνην γέφυραν, ἔθουν δὲ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὁχλὰς καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ. Τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχον μόνον 4 Π. πατρίκιοι, εἰς οὓς προστεθῆσαν περὶ τὸ 300 π. Χ. ἑτεροὶ 4 «πληβεῖοι» ἐπὶ Σύλλα ἐγένοντο 15 καὶ ἐπὶ Καίσαρος 16, ἐν τοῖς ὑπερὶν δὲ προστεθῆσαν περισσότεροι κατὰ βούλησιν τῶν αὐτοκρατόρων, ὅτινες οἱ ἴδιοι φικειοποιοῦντο καὶ τὸν τίτλον τοῦ Pontifex maximus. Οἱ Π. ἦσαν ἡ ἀνωτάτη ἱερατικὴ ἀρχή, τελοῦντες τὰς μεγάλας ὑπὲρ τοῦ κράτους θυσίας, ἐπιτηροῦντες τὰ τῆς λατρείας ἐν γένει, τὸ ἡμερολόγιον κλ., ἔχοντες ἰδίους θεσμούς καταγεγραμμένους εἰς τὰ βιβλία τῶν Π. (libri pontificii καὶ commentarii pontificum) κλ. Ὁ ἀρχιερεὺς κατεγράφε τὰ κυριώτερα συμβάντα τοῦ ἔτους, ἐκ δὲ τῶν σημειώσεων τούτων ἀνεπτύχθησαν οἱ λεγ. Annales maximi. [O.M.]

Ποντοῦξ (Pontoise). Πρωτ. διαμερί-

σματος ἐν τῷ γαλλ. νομῷ Σηκουάνα-καί-
'Οάξ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ 'Οάξ καὶ
βραχίωδους λόφου. Οἱ 7101 κάτ. διατη-
ροῦσι βιομηχανίαν τινὰ καὶ ἐμπόριον σιτη-
ρῶν, κτηνῶν καὶ οἴνου. [Μ.Σ.]

Πόντος (Εὐξεινος), κοιν. Μαύρη
θάλασσα, ῥωσ. Tschernoje more, τουρκ.
Καρά-δενιζ. Θάλασσα μεταξὺ τῆς Εὐρω-
παϊκῆς Τουρκίας, Βουλγαρίας, 'Ρουμανίας,
'Ρωσσίας καὶ Μικρᾶς Ἀσίας, συνδεομένη
διὰ τοῦ Βοσπόρου μετὰ τῆς Προποντίδος
καὶ διὰ ταύτης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου μετὰ
τῆς Μεσογείου (Αἰγαίου πελάγους), ἐνῶ
πρὸς ΒΑ συνδέεται διὰ τοῦ Κριμαϊκοῦ
πορθμοῦ μετὰ τῆς Ἀζωφικῆς θαλάσσης.
'Εχει ἐπιφάνειαν 423 939 τχμ. καὶ σχῆμα
ὠσειδές, μέγιστον μῆκος 1154 χμ. καὶ
πλάτος 229—610 χμ. Ἐν γένει εἶναι βα-
θεῖα καὶ ἀνευ σκοπέλων, φθάνει δὲ τὸ βά-
θος εἰς 1950 μ. Ὑπόκειται εἰς περιοδικὴν
ἀνδρομείωσιν τοῦ ὕψους, φελλομένην εἰς τὰς
μεταβολὰς τοῦ ὄγκου τοῦ ὕδατος τοῦ χυνομέ-
νου εἰς αὐτὴν διὰ τῶν πολλῶν ποταμῶν πρὸς
δὲ περιέχει πολὺ ὀλιγώτερον ἄλας ἢ ἡ Με-
σόγειος (1.9 %) καὶ δὲν ἔχει παλίρροϊαν.
'Ἡ διαφορὰ αὐτῆς τῆς περιεκτικότητος εἰς
ἄλας εἶναι τὸ αἷτιον ρεύματος, διευθυνομέ-
νου ἐκ Β πρὸς Ν πρὸς τὸν Βόσπορον καὶ
καταλήγοντος ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, ἔχον-
τος δὲ τάχος 3 1/2—4 μιλίων καθ' ὥραν.
'Υπὸ τὸ ρεῦμα τοῦτο ὑπάρχει ἔτερον ἀντι-
θέτου διευθύνσεως. Ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ
Π. εἶναι 13.8° Κ. (τῆς Μεσογείου 19.6).
Εἰς δὲ τὰ παράλια τὸ κλίμα δὲν εἶναι
τόσον γλυκὺ, ὅσον θὰ περιέμενε τις ἐκ τῆς
θέσεως τῆς θαλάσσης ὑπὸ 41—46.5° Β πλά-
τους, διδὲ καὶ πηγνύται αὕτη ἐνίοτε κατὰ
τὸν χειμῶνα ἐπὶ μεγάλας ἐκτάσεις παρὰ
τὴν ξηρὰν. Εἰς τὰ παράλια τῆς Κριμαίας,
τὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Καυκάσου
εὐρηγνται πλείστοι καλοὶ λιμένες, ὀλιγώ-
τεροι δὲ σχετικῶς εἰς τὰ τῆς Βουλγαρίας,
'Ρωμυλίας κλ. Κυρίως περὶ τὸ φθινόπω-
ρον ἐπικρατοῦσι σφοδροὶ ἄνεμοι παρέχον-
τες δυσκολίας εἰς τὴν ναυσίπλοιν, μὴ δι-
αρκούντες δὲ ἐν γένει πλέον τῶν 12 ὥρῶν
πρὸς δὲ κυρίως τὸν χειμῶνα καλύπτουσι τὴν
θάλασσαν ἐπικινδυνὸν οὐμίχλαι εἰς ἃς φελλε-
ται καὶ τὸ ὄνομα Μαύρη θάλασσα, ὅπερ ἀ-
παντᾷ ἤδη τῷ 1225 παρὰ Μογγόλοις καὶ Τα-
τάρσις. Εἰς παλαιότερους χρόνους ὁ Π. συν-
επεία τῶν περὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀργο-
ναυτῶν μύθων ἐκαλεῖτο «ἄξεινος» (ἄξιμος)
ἂφ' ὅτου ὁμως οἱ Ἕλληνες διὰ τῶν ἐμπορι-
κῶν ἐκστρατειῶν τῶν ἐγνώρισαν καλύτερον
αὐτὸν καὶ ἔδρυσαν εἰς τὰ παράλια πλείστας
ἀποικίας, μετεβλήθη δὲ ὄνομα εἰς «εὐξεινος».
'Ἡ ἄλυσις τῆς Κων/πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρ-
κων ἀπεμάκρυνε πᾶν ἐμπόριον εὐρωπαϊκῶν

πλοίων ἀπὸ τοῦ Π., μολὶς δὲ περὶ τὰ τέλη
τοῦ ἸΗ' αἰῶνος ἐπετράπη πάλιν ἡ εἵσδος εἰς
αὐτὸν διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἅτινα ὁμως ὡς
ἐπὶ πλείστον ἐπεσκεπτόντο τὴν Β παραλίαν
(Ὁδησσόν). Ἡ ἐπιστημονικὴ δὲ μελέτη περὶ
τοῦ Π. χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ
πολέμου, ὅποτε ἀγγλικοὶ καὶ γαλλικοὶ στό-
λοι ἐχρησιμοποίησαν τὴν ἐν αὐτῷ διαμονὴν
τῶν εἰς τοιαύτας ἐρεῦνας.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπὶ τοῦ Π. ναυσίπλοιας εἶ-
ναι μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος (βλ. λ.).
'Ἡ Πύλη ἀνέκαθεν διεφύλαξε τὸ δικαίωμα
τῆς ναυσίπλοιας καὶ συνεπῶς καὶ τὴν εἵσδον
διὰ τοῦ Βοσπόρου ἀποκλειστικῶς διὰ τὰ
τουρκικὰ πλοῖα. Ἀλλὰ τῷ 1774 ἡναγκάσθη
ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Κουτσίουκ Καϊναρτζὶ νὰ
παραχωρήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ εἰς τὰ
'Ρωσικὰ πλοῖα, εἰς ἄλλας δὲ μεταγενεστέρως
συνθήκας ἔλαβον αὐτὸ καὶ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ
κράτη διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Ἐπειδὴ ὁμως
ἡ Ῥωσσία ἐσχημάτισεν εἰς τὰ ἰσχυρὸν πολεμι-
κὸν ναυτικὸν ἐπὶ τοῦ Π., αἱ Δυνάμεις φοβού-
μεναι αἰφνιδίαν ἐπίθεσιν τοῦτου κατὰ τῆς
Κων/πόλεως, ὥρισαν ἐν τῇ συνθήκῃ τῶν
Παρισίων τοῦ 1856, νὰ ᾗ οὐδέτερος ὁ Εὐ-
ξεινος Πόντος καὶ νὰ μὴ ᾗ προσεὶς εἰς τὰ
πολεμικὰ πλοῖα. Τὸν ἔβρον τοῦτον καθήγγη-
σεν ὁμως ἡ Ῥωσσία ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς
Τουρκίας τῇ 19/1 'Οκτ. 1870 δι' ἐγκυ-
κλίου, ἐπεκυρώθη δὲ τῇ 1/13 Μαρτίου 1871
ὑπὸ τῶν ἐν Λονδίνῳ συνεδρευουσῶν Δυνά-
μεων διὰ τὴν Ῥωσσίαν τὸ δικαίωμα νὰ δια-
τηρῇ ἐπὶ τοῦ Εὐ. Π. πολεμικὸν στόλον,
ἐνῷ ἡ εἵσδος πολεμικῶν πλοίων εἰς τὰ
Δαρδανέλια ἢ τὸν Βόσπορον πάντοτε ἐξαρ-
τᾶται ἐξ ἰδίας ἀδείας τῆς Πύλης. [Μ.Σ.]

Πόντος. Οὕτως ἐκλήθη ἐν μεταγενε-
στέροις χρόνοις τὸ ἐπὶ τοῦ Εὐξεινοῦ Πόν-
του Β μέρος τῆς Καππαδοκίας (βλ. λ.),
ὅπερ τὸ πάλαι πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς Με-
γάλης Καππαδοκίας ἔφερε τὸ ὄνομα Καπ-
παδοκία ἢ πρὸς Πόντιν. Ἐκεῖτο μεταξὺ τῆς
Παφλαγονίας πρὸς Δ καὶ τῆς Ἀρμενίας καὶ
Κολχίδος πρὸς Α, ἄλλην δὲ κατ' ἄλλας
ἐποχὰς εἶχεν ἑκτασιν. Ὡς ἐπὶ πλείστον
διασταυρούται ὑπὸ δασεφύτων ὀρέων, τὰ ὅ-
ποια κυρίως πρὸς ΝΑ καὶ Α ὑπὸ τὸ ὄνομα
Παρυάδρης (ν. Μπαρχάλ) καὶ Σκοδίσσης ἢ
Σκορδίσκος συμπικνύνται μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον καὶ συνδέονται μετὰ τοῦ Ἀραράτ καὶ
τοῦ Καυκάσου, πρὸς Δ δὲ χαμηλοῦνται
πρὸς τὸν Ἄλιν (Κίζιλ) ποτ. καὶ παρέ-
χουσιν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου καὶ τοῦ Ἰρι-
δος (Ἰρμάν) μετὰ τοῦ Λύκου ἀρδευσμέ-
νοις μέρεσι πλουσίαν τροφὴν διὰ τὰ κτήνη.
'Ἐν τῇ μεσογαίᾳ κατὰ τοὺς κλάδους τοῦ
μεγάλου Καππαδοκικοῦ ἔθνους, εἰς τὰ Β
παράλια μέρη τὰ πρὸς τὴν Κολχίδα μι-
κροὶ τινες λαοὶ συγγενεῖς πρὸς τοὺς τοῦ

Καυκάσου, ὡς οἱ Λαζοί, Τιβαρηνοί, Μοσούνοικοι, Μάκρωνες, Σάννοι, Χάλυβες κἄ., αὐτὴν δὲ τὴν παραλίαν κατεῖχον πολυάριθμοι ἑλληνικαὶ πόλεις αἰτίνες ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἦσαν ἀποικίαι τῆς Μιλήτου, ἄλλαι δὲ καὶ τῆς Σινώπης, ὡς ἡ Ἀμισός, τὰ Κοτύωρα, Κερασσοῦς (δύο), Τραπεζοῦς, Ὀριόυς, Ἀθῆναι κἄ. καὶ μεσογείως Ἀμάσεια, Κόμανα τὰ ποντικά, Κάβειρα (εἴτα Νεοκαισάρεια). Ὁ Π. ὑπὸ τοὺς Ἀχαιμενίδας ἀπετέλει ἰδίαν σατραπίαν, καίτοι φαίνεται ὅτι ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν βασιλείων ἐν πολλοῖς ὑπῆρχε μόνον κατ' ὄνομα, διότι τοὺλάχιστον ἐπὶ Ξενοφῶντος πολλοὶ τῶν ἐκεῖ λαῶν σχεδὸν ἀνεξάρτητοι ἦσαν καὶ διεξήγον ὑπὸ ἰθαγενεῖς ἡγεμόνας συγχροῦς πολέμους μετὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν. Καὶ ἡγεμόνες δὲ τῆς Παφλαγονίας ἐνίοτε ἐξετείνον τὴν ἐξουσίαν τῶν καὶ ἐπὶ μερῶν τοῦ Π. Ἐπὶ Ἀρταξέρξῳ Β' κατῴρωσε περὶ τὸ 363 ὃ Ἀριβαρζάνης, σατράπης τῆς Φρυγίας, νὰ ὑποτάξῃ ἔθνη τινὰ τῆς Παφλαγονίας καὶ τοῦ Π. Ὁ υἱὸς του, ἡγεμὼν τῆς Ἀρχίνης καὶ Κίου, ἔπεσε τῇ 302 μαχόμενος κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Ἰψῷ μάχην (301) Ἰδρυσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μιθριδάτης Γ', ὁ Κτιστὴς ἐπικαλούμενος, ἐπιτηδεύων ἐπωφελοῦμενος τοὺς διαπληκτισμοὺς τῶν διαδόχων, ἰδίον κράτος οὐ οἱ ἡγεμόνες αὐτοεκαλοῦντο βασιλεῖς τῆς Παφλαγονίας καὶ τῆς πρὸς Πόντῳ Καππαδοκίας. Οὗτοι ἦσαν Ἀριβαρζάνης Γ', Μιθριδάτης Δ', Φαρνάκης Α', Μιθριδάτης Ε' (156) καὶ ἀπὸ τοῦ 120 π. Χ. Μιθριδάτης Σ' ὁ Μέγας ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ κράτος τοῦ Π. περιῆλθεν εἰς τὴν μεγίστην ἀκμὴν, ἀλλὰ καὶ κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ὁ νικηφόρος Πομπηϊὸς συνήνωσε τῇ 65 π. Χ. τὴν Δ τοῦ Ἄλυσος χώραν ὡς μέρος τῆς ἐπαρχ. Βιθυνίας μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἀλλὰ δὲ μέρη παρεχώρησεν εἰς ἡγεμόνας τινὰς τῆς Ἀσίας. Τὸ συνορεύον πρὸς τὴν Provincia Bithynia et Pontus μέρος μέχρι τοῦ ἄνω Ἄλυσος μετὰ τμήματος τῆς παραλίας ἐδόθη εἰς τὸν Δημόταρον τῆς Γαλατίας καὶ ἐκλήθη Πόντος Γαλατικός· ἡ χώρα τῶν Κόλχων καὶ ἄλλων γειτόνων λαῶν περὶ τὸν ΝΑ μυχὸν τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἔλαβεν ἰδίαν βασιλείαν Ἀρίσταρχον· τέλος τὸ μεσαῖον μέρος ἐδόθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου εἰς βασιλείαν τινὰ Πολέμωνα καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Πόντος Πολεμωνιακός, ὅπερ διτηρήθη ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἐνωσιν ὅλης τῆς χώρας μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Τὸν Πολεμωνιακὸν Π. παρεχώρησεν ὁ Πολέμων Β' τῇ 63 μ. Χ. εἰς τὸν Νέρωνα, ἀπετέλει δὲ ὁ Π. ἕκτοτε μέρος τῆς Γαλατίας καὶ εἴτα τῆς Καππαδοκίας. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰῶνος αἱ γῶραι τοῦ Π. διηρέθησαν πάλιν εἰς 2 ἐπαρχίας, ὧν ἡ μὲν ἐκαλεῖτο Π. Πολεμωνια-

κὸς ἡ δὲ Ἑλληνόποντος. Ὅτε οἱ Λατῖνοι ἐκυρίευσαν τῇ 1204 τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἱδρυσεν νέον κράτος ἐν Π., τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Τραπεζοῦντος (βλ. λ.). ἥτις διτηρήθη μέχρι τοῦ Μωάμεθ Β' καὶ ἠνώθη ὑπὸ τούτου 1461 μετὰ τῶν λοιπῶν κτήσεών του. Τὰ νῦν τὰς χώρας τοῦ ἀρχαίου Π. καταλαμβάνει ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὸ βιλαέτιον Τραπεζοῦντος, ἀλλὰ δὲ μέρη τὰ Σεβαστείας καὶ Ἐρζερούμ. [Α.Α.]

Πόντσα. Βλ. Ποντίνα ἔλῃ.

Πόντ-᾽Αδεμὲρ (Pont-Audemer).

Πρωτεύουσα περιφέρειας (ἐχούσης 63662 κατ.) τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Eure, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σηκουάνα, ἔχουσα 5762 κατ. (1891), μεσαιωνικὸς ναὸς, μεταλλουργεῖα, βιομηχανίαν βάρβακος κλ. [Μ.Σ.]

Ποπαγιάν. Πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Κάουκα τῆς Κολομβίας, ἔχουσα περίπου 8500 κατ., γλυκύτατον κλίμα, βιομηχανίαν βάρβακος κλ. Ὑπὸ τὴν ἰσπανικὴν κατοχὴν ἦτο πόλις ἀκμαιστάτη. [Μ.Σ.]

Ποπερίγγη (Poperinghe). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Δυτ. Φλανδρίας, ἔχουσα 11112 κατ., βαμβάκοκλωστήρια, ἐργαστασία πηλοπλαστικῆς κλ. [Μ.Σ.]

Ποποκατεπέτλ. Ἡραΐτειον τοῦ Μεξικοῦ, ὑψοῦμενον ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ ὄρους ἔφ' οὗ κεῖται καὶ ἡ πρωτεύουσα. Ἐχει ὕψος 5452 μ. καὶ ἦτο ἀκόμη ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος.

Πορπαία (Porraea Sabina). Ὑπῆρξε σύζυγος Μάρκου Σαλβίου Ὀθωνος, ἐγένετο δὲ ἀπὸ τοῦ 58 μ. Χ. ἐρωμένη τοῦ Νέρωνος, ὅστις ἀπέπεμψε καὶ ἐθανάτωσε τὴν σύζυγόν του Ὀκταβίαν ἐπὶ τῇ προφάσει μοιχείας καὶ συνεζεύχθη τὴν Π. τῇ 62. Ἀπέθανεν ὁμοῦ ἤδη τῇ 63 συνετελεῖ λακτίσματα ληφθέντος παρὰ τοῦ Νέρωνος ἐν μέθῃ. [Θ.Μ.]

Πόππελσδορφ. Κώμη ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐν τῇ Παραρρηνίῳ Πρωσίᾳ Βόννης ἔχουσα 5187 κατ., γνωστὴ δὲ οὕτως ὡς περιέχουσα πλεῖστα ἱδρύματα σχετικὰ πρὸς τὸ πανεπιστήμιον Βόννης, εἶον τὰς φυσικογραφικὰς συλλογὰς, βοτανικὸν κήπον, χημεῖον, ἀνατομείον, μέγαρον τῆς γεωργικῆς ἀκαδημίας κλ.

Πορδενόνε, γερμ. Πορτενάου. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου περιφέρειας (ἐχούσης 59821 κατ.) τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Οὐδίνης. Ἐχει (1881) 5072 κατ., γοτθικὴν μητρόπολιν μετὰ τοιχογραφιῶν τοῦ ζωγράφου Π. (βλ. κατωτ.), βιομηχανίαν μετάξις, χάρτου κλ. [Μ.Σ.]

Πορδενόνε (Pordenone, κυρίως Ἴω. Ἀντ. de Sacchis). Ζωγράφος τῆς Ἑνετικῆς σχολῆς, γενν. 1483 ἐν Πορδενόνε, ἐργασθεὶς δὲ εἰς πολλὰς ἰταλικὰς πόλεις, καὶ ἀποθ. ἐν Ἑνετίᾳ 1539. Τὰ σπουδαί-

τερα έργα του, τοιχογραφίαι ἐν ναεῖς καὶ μεγάροις, ἐξετέλεσεν ἐν Ἑνετίᾳ, συνεργασθεὶς εἰς τινὰ καὶ μετὰ τοῦ Τιτιανοῦ, οὗ κρίνεται ἐφαμιλλοῦς ὡς πρὸς τὴν συνδυασμὸν τῶν γρωμάτων. [Μ.Γ.]

Πορσετζό. Χωρ. τοῦ δήμου Λαμπείας τῆς Ἡλείας, ἔχον 154 κατ. [Μ.Σ.]

Ποριεραῖτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας καὶ τοῦ δήμου Ἐνω Λειβαθοῦς, ἔχον 143 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Πόρνα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ ἐπαρ. Ζίχνης, ἔχον κατ. 560 Ἑλλήνας καὶ 200 Ὀθωμ. [Ν.Σ.]

Πόροι καλοῦνται μικρὰ κενὰ διαστήματα ὅτινα πορευομένη ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς ὕλης σώματός τινος. Τούτων τινὲς μὲν εἶναι εὐμεγέθεις καὶ ἐρατοὶ διὰ γυνεῶν οὐραίου π. γ. ἐπὶ τοῦ ξυλάνθρακος, ἄλλοι δὲ μένον διὰ μικροσκοπίου διακρίνονται. Τὰ μικρότατα ξύλα καὶ ζωϊκὰ δέρματα, τὰ μέγαλλα κλ., ἔχουσι πληθὺς τοιούτων Π., ὡς δεικνύει καὶ τὸ πείραμα καθ' ὃ ὑδράργυρος δύναται νὰ διέλθῃ δι' αὐτῶν ὑπὸ ἰσχυρὰν πίεσιν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑγρά ἔχουσι Π. ὡς δεικνύει π. γ. ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἐλικοῦ ὄγκου κατὰ τὴν μίξιν ὕδατος καὶ οἰνοπνεύματος. Κατὰ ταῦτα τὸ πορῶδες εἶναι μία ἐκ τῶν γενικῶν ἰδιοτήτων τῶν σωμάτων.

Ἐν τῇ φυσιολογίᾳ καλοῦνται Π. τοῦ δέρματος τὰ ἀπειράριθμα σημεῖα καθ' ἃ ἐκβάλλουσιν ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἐκφορητικοὶ πόροι τῶν ἰδρωτοποιῶν ἀδένων. [Σπ.]

Πόροι (τουρκ. Μπόρ). Πόλις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικήσει Νίγηδος τοῦ βλαβερίου Ἰκονίου, κειμένη 8 χμ. ΝΔ τῆς Νίγηδος καὶ ἔχουσα 13500 κατ., ὧν 1000 Ἑλλήνες. [Μ.Χ.]

Πόρος (τὸ πάλαι Καλαυρία). Νῆσος τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, προσκειμένη εἰς τὴν Β παραλίαν τῆς γερσονήσου ἧς Ἑρμιόνης, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ στενοῦ πορθμοῦ, καὶ ὑπαγομένη εἰς τὸν δῆμον Τροιζήνης. Ἐχει ἐμβ. 31·3 τχμ. καὶ σῶμα ἐλλειψοειδές, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐκπέμπονται κυρίως πρὸς Β (ἀκρωτήριον Μπίτσι) καὶ πρὸς Ν γερσονήσοι. Εἶναι ὄρεινὴ καὶ δασώδης, καλυπτομένη ὑπὸ πευκίων μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων (Βίγλα 378 μ. καὶ Προφήτης Ἠλίας 314 μ.). Ἐπὶ τῆς πρὸς Ν γερσονήσου, συνδεομένης μετὰ τοῦ κορμοῦ τῆς νήσου διὰ στενοῦ ἰσμοῦ κεῖται ἡ πόλις Πόρος κατέχουσα τὴν ΝΔ γωνίαν αὐτῆς καὶ ἔχουσα 5414 κατ. Ἀγνωστον εἶναι πότε αὕτη ἰδρῦθη. βέβαιον δὲ ὅτι ἡ πρώτη αὕτης συνοικία εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ λόφου καὶ Καστέλλι καλουμένη, ἀπὸ τῆς ὁποίας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐπεξετάθη ἡ πόλις πρὸς

τὴν παραλίαν. Ἐν ἀποστάσει 1 ὥρ. πρὸς Α ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὑπὲρ τὴν Ν ἀκτὴν τῆς νήσου, κεῖται ἡ μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, κοινῶς μοναστήρι τοῦ Πόρου καλουμένη, Β δὲ τῆς πόλεως ἐν ἀποστάσει 3/4 τῆς ὥρας ἐπὶ ἀντήρου μεταξὺ τῶν ἄνω περιγραφέντων ὀρέων, ἐν θέσει τινὶ ἥτις κοινῶς λέγεται Παλάτια, σώζονται τὰ θεμέλια μνημείων τινῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως Καλαυρίας, κυρίως τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν, ὧν ἐν θεωρεῖται ὡς τὸ βουλευτήριον τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀμφοικτυονίας ἧς κέντρον ὑπῆρξεν ἡ Καλαυρία ἐν τῇ περιτμήνῳ ναῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἡτοκτένησε τῷ 322 π. Χ. ὁ Δημοσθένης καταδικάμενος ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου. Τὰ εἰρηπια ταῦτα ἀνέσκαψαν τῷ 1894 σοῦρδοι ἀρχαιολῳγοί. Ἀλλοτε ὁ Πόρος ἦτο ὁ ναύσταθμος τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου· ἐνταῦθα κατέκαυσεν ὁ Μισούλης τῷ 1831 τὰ ἑλλην. πλοία ἵνα μὴ παραδεδῶσιν εἰς γείρας τοῦ ῥώσου ναυάρχου Ῥικώρ. Ἐν Π. ἔχουσι καὶ οἱ Ῥῶσοι σταθμὸν διὰ τὸν στόλον τῶν τῆς Μεσογείου. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Π. ἀνέχοσι καὶ οἱ πέραν τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τῆς πελοποννησιακῆς παραλίας πορτοκαλιῶνες, οἵτινες πρὸ ἐτῶν τινῶν κατεστράφησαν, ἀνεφυτεύθησαν δ' ἔκτοτε καὶ παρέχουσι λαμπρὰν θῆαν ἐκ τῆς νήσου. [Μ.Σ.]

Πόρος. Χωρ. τῆς Λευκάδος ὑπαγομένη ἐν τὸν δῆμ. Ἑλλομένη, καὶ ἀπέχον 45' πρὸς Β τοῦ Κατωχωρίου, παρὰ τὴν Α παραλίαν τῆς νήσου. Κάτ. 498.

Πόρπορας (Νικόλαος Porpora). Ἱταλὸς συνθέτης καὶ καθηγητὴς τοῦ ᾄσματος γενν. 1686 ἐν Νεαπόλει, ἰδρύσας ἐνταῦθα 1712 περίσμορον ὠδικὴν σχολήν, διατελέσας δ' εἴτα καθηγητὴς ἐν Ἑνετίᾳ καὶ Δρέσδῃ. Ὑπεῖθεν μετέβη ἐπανειλημμένως εἰς Λονδῶν. ὅπου διηύθυνε μελοδράματα, διέμεινε δὲ μέχρι τοῦ 1746 κυρίως ἐν Ἑνετίᾳ καὶ Ριέννῃ, ὅπου ἐγένετο καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀῦδ. Τῷ 1760 ἐπέστρεψεν εἰς Νεάπολιν ἀπέθανε δὲ τῷ 1766. Συνέγραψεν ὑπὲρ τὰ 50 μελοδράματα, πολλὰ ὁρατώρια καὶ τεμάχια τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. πληθὺς δὲ μενωιδίῶν, σονάτας δι' ἑγχόρδα ὄργανα κλ.

Πορρωδίτσα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἀκράτας (Αἰγιαλείας), ὥρ 1 πρὸς Ν αὐτῆς μετὰ 166 κατοίκων.

Πόρσελ (Henry Purcell). Ἀγγλὸς μουσουργός, γενν. 1658 ἐν Λονδίνῳ, γενόμενος διευθυντὴς τοῦ χοροῦ τοῦ ἀνακτορικοῦ ναοῦ καὶ ἀποθ. αὐτόθι 1695. Ἐπέδειξεν ἀνεξάντλητον γονιμότητα εἰς πάντα τὰ εἶδη τῆς μουσικῆς συνθέσεως. Τὸ ἄριστον μελοδράμα αὐτοῦ εἶναι Ὁ βασιλεὺς Ἀρθούρος (1691), περίφημοι δὲ καὶ αἱ συνθέσεις ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος. [Μ.Γ.]

Πορσελλάνη. Τὸ τελειότερον πάντων τῶν εἰδῶν τῆς ἀργιλλοῦ, ἐξ οὗ κατασκευάζονται τὰ πολυτιμώτατα τῶν εἰδῶν τῆς ἀργιλλοπλαστικῆς. Εἶναι λεπτή, λευκή καὶ διαφάνιστος, τὰς ιδιότητας δὲ ταύτας δφεῖλει εἰς τὴν ἐξάαιρετον ποιότητα τοῦ ὕλικου καὶ εἰς τὴν μεθοδικὴν καὶ εἰς τὴν κλιβάνω. Οὐσιώδεις αὐτῆς συστατικὲν εἶναι ὁ καολίνης (βλ. λ.), ἐνέγει δὲ ἡ Π. καὶ μέρος ἀστρίου καὶ χαλαζίου. Εἶναι προσέτι ἐπιδεκτικὴ λαμπρᾶς διακοσμήσεως διὰ τῆς ζωγραφικῆς. Κατασκευάζονται δ' ἐξ αὐτῆς πινάκια, κύπελλα, κυάθια, ἀγγεῖα, σωλῆνες, κάψαι, διάφορα κομφοτεχνήματα κτλ. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτῆς εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἥδη κατὰ τὸν Α' μ. Χ. αἰῶνα γνωστῆς οὖσης εἰς τοὺς Σίνας, παρ' οἷς ὁμοίως ἡ ἀκμὴ τῆς ἐξ αὐτῆς βιομηχανίας ὑπῆρχε κατὰ τοὺς αἰῶνας ΙΔ'—ΙΖ'. Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐγνώσθησαν τὰ ἐκ Π. εἶδη ἐκ Κίνας διὰ τῶν Πορτογάλων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ἐμείνεν ὁμοίως ἀδύνατος ἡ παρασκευὴ αὐτῆς ἐν ὧν ἡγενοῖτο τὸ οὐσιώδες αὐτῆς συστατικόν, ὁ καολίνης· οὐχ ἦτι· ἐν Σαῖν-Κλου τῆς Γαλλίας κατασκευάζετο ἀπὸ τοῦ 1695 μίμησις αὐτῆς λίαν ἐπιτυχής, ἥς ἡ βιομηχανία διεδόθη εἰτα καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Γαλλίας, καὶ τὰ ἐν Σέβρ ἐργοστάσια, ἀπὸ τοῦ 1759 ἰδιοκτησία τοῦ κράτους, ἐγένοντο περιώνυμα διὰ τὰ ἐκ Π. εἶδη τῶν. Τὸν καολίνην καὶ τὴν ἀληθῆ Π. ἀνεκάλυψε τῷ 1709 ὁ Γερμανὸς Böttger, τότε δὲ ἰδρύθη τὸ ἔκτοτε περίφημον ἐργοστάσιον ἐν Μάϊσσην τῆς Δ Σαξονίας· ὁμοίαι τοιαῦτα ἰδρύθησαν κατόπιν πολλαχοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ 1778 ἤρξατο καὶ ἐν Σέβρ ἡ παρασκευὴ ἀληθοῦς Π. Οὐχ ἦντοι καὶ σήμερον εἶτι τὰ ἀρχαῖα σινικά καὶ ἰαπωνικά ἐκ Π. εἶδη διατηροῦσι τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ἀπέναντι τῶν εὐρωπαϊκῶν κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ὕλικου, τὴν ἐκλογὴν τῶν κοσμημάτων καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ἐπ' αὐτῶν χρωματισμῶν. Διὰ τὴν σύγχρονον ὁμοίως βιομηχανίαν τὰ σκεπτὰ κατέχει ἡ γαλλικὴ βιομηχανία καὶ ἰδίως τὰ ἐργοστάσια τοῦ Σέβρ. Πρβλ. Φαγεντιανὰ σκευή. [Π.Γ.]

Πορσήνας (λατίν. Porsennas). Βασίλειος τῆς τυρρηνικῆς πόλεως Κλουσίου, παρ' ὃν κατέφυγεν ὁ ἐκ Ῥώμης ἐκδηθείς βασιλεὺς Ταρκύνιος. Ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ῥώμης (κατὰ τὰς παραδόσεις τῷ 507 π. Χ.) θὰ ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἐὰν δὲν τὸν ἀπέκρουεν ὁ Ὀράτιος Κόκλῆς (βλ. λ.). Λέγεται ὅτι ἡ ἀφοβία τοῦ Μουκίου Σκαιόλα τὸν παρεκίνησε νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις καὶ ὅτι γνωρίσας τὴν πίστιν τῶν Ῥωμαίων ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῆς Κλοιλίας, ἦτις μετ' ἄλλων ὁμήρων διέφυγεν ἐκ τῆς αἰχμαλωτίας, ἔδειξε μεγάλην εὐνοίαν εἰς

αὐτοῦς, παρητήθη τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ταρκύνιου καὶ ἀπέδωκε μάλιστα αὐτοῖς χώραν τινὰ ἣν εἶχον παραχωρήτη εἰς τοὺς Βιεντανούς. [Θ.Μ.]

Πόρσον (Ῥιχάρδος Porson). Ὁ μέγιστος παρὰ τὸν Βέντλεϋ κλασσικὸς φιλόλογος τῶν Ἀγγλίων, γενν. τῷ 1759 ἐν Ἡστ-Ρόστον τοῦ Νόρφολκ. Διωρίσθη καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Καϊμπριτζ, παρητήθη ὁμοίως διότι δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπεγράψῃ τὰ 39 ἄρθρα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως τῆς ἀγγλικανῆς ἐκκλησίας, διετέλεσε δὲ ὕστερον βιβλιοφύλαξ τοῦ Βασιλ. Ἰνστιτούτου ἐν Λονδίνῳ καὶ ἀπέθανε τῷ 1808. Ἐδημοσίευσεν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ Αἰσχύλου (α' ἐκδ. 1 λασκώδη 1794) καὶ λαμπράν ἔκδοσιν τῆς Ἑκάδης, τοῦ Ὁρέστου, τῶν Φοινισσῶν καὶ τῆς Μηδείας τοῦ Εὐριπίδου (α' ἐκδ. Καϊμπριτζ 1795), ἔλαβε δὲ μέρος εἰς τὴν πολυτελεῆ ἔκδοσιν τοῦ Ὀμήρου τῶν ἀδελφ. Γρένβιλ (Ὁξφ. 1800). Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐδημοσιεύθησαν τὰ Adversaria αὐτοῦ (1812), καὶ Notæ in Aristophanem (1820), Photii Lexicon (1822) καὶ Notæ ad Pausaniam (εἰς τὰς Lectiones Platonice αὐτοῦ Gaisford). [Μ.Γ.]

Πορταλαμζάνικα. Χωρ. τοῦ δήμου Κυθηρίων, ἔχον 124 κατ. [Μ.Σ.]

Πορταλέγγρε. Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ πορτογαλικῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλεμαντέζου, ἔχουσα 10 675 κατ. καὶ δύο φρουρία. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου. [Μ.Σ.]

Πόρτα-Παζάρι. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰθίων (Τρικχάλων), 2 ὥρ. Ν τῆς Τύρνας. Κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ Πορταΐτικου καὶ ἐπὶ τῶν Β κλιτύων τοῦ ὑπερκειμένου ὁρους (ὕψ. 1356 μ.), διακλαδύτως τοῦ Γούρα, ὅπερ ἀποτελεῖ στενὴν διόδον μετὰ τῶν Ν ὑψωμένων τοῦ Κόζακα. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὄνομα Πόρτα καὶ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς Μεγάλοι Πύλαι. Κάτ. 634, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Πορταριά. Κοινότητα τῆς Μαγνησίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὀρμινίου, ἀπέχουσα 2 ὥρας ἀπὸ Βόλου πρὸς Δ. Πρὶν ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου καταστῇ κέντρον συγκοινωνίας ἡ Π. ἦτο ἐμπορεῖον ἀπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου. Ἐν 11. ἀνετύχθη ἡ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς μεταξωτῶν γαϊτανίων. Κεῖται ἐπὶ τινος ἀνωφεροῦς ὀροπέδιου ὑπὸ τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν τοῦ Πηλίου, καλουμένην Πλιασίδι, καὶ διαρρέεται ὑπὸ τινος ῥεύματος Κραυσίνωνος τὸ πάλαι καλουμένου, ὅστις ἀναβλύζει 1/4 τῆς ὥρας ἀνωθεν παρὰ τὴν θέσιν Μάγνα. Παρὰ τὴν πηγὴν ταύτην κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Προ-

δρόμου, ἥτις κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο γυναικεία, εἶτα δὲ ὑπὸ Ἀννης τῆς Κομνηνῆς μετεβλήθη εἰς ἀνδρικήν (1272). Μετόχιον αὐτῆς ἦν ὁ ἐν τῇ χωρίῳ ναὸς τῆς Παναγίας ὁ καὶ τῆς Π. ἐπικαλούμενος, ἐξ οὗ καὶ ἡ κλήσις τοῦ χωρίου. Ἐνταῦθα τοποθετεῖται ἡ ἀρχαία κώμη Ὀρμίνιον. Κάτοικοι 2 544.

Πόρτ-Γλασκώδη (Port-Glasgow).

Πόλις τῆς σκωτικῆς κομητείας Ῥένφρου, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κλάυδ καὶ 32 χμ. ἀπὸ Γλασκώδης. Ἐχει 14 685 κατ. καὶ ποικίλην βιομηχανίαν, ἄλλοτε δέ, μέχρι τῆς ἐκχωματώσεως τοῦ Κλάυδ, ἦτο σημαντικὴ ὡς ἐπίνειον τῆς Γλασκώδης. [Μ.Σ.]

Πόρτες. Χωρ. τοῦ δήμ. Δύμης, ὠρ. 4 1/2 Ν τῆς Κάτω Ἀχαΐας. Κάτ. 365.

Πορτί. Χωρ. τοῦ δήμ. Γόμφου (Καρδίτης), κείμενον κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Καραβα ὠρ. 1 1/2 ΝΑ τοῦ Μουζακίου. Κατ. 481.

Πορτίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Νευροπόλεως (Καρδίτης) μετὰ 275 κατ., κείμενον ἐπὶ τῶν ΒΑ ὑπορειῶν τῶν ὀρέων τῶν Ἀγρῶν καὶ ὠρ. 3 ἀπὸ Μισενικόλα.

Πορτίτσι (Portici). Ἐπίνειον ἐν τῇ ἰταλ. περιφερείᾳ Νεαπόλεως, ἐπὶ τοῦ κόλπου ταύτης, ἔχουσα 9' 963 κατ. καὶ πολλὰς ἐπαύσεις. Κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἡρακλείου. [Μ.Σ.]

Πόρτλανδ. 1) Πρωτ. κομητείας καὶ μεγίστη πόλις τῆς Βορειοαμερικ. πολιτείας Μαΐνης, κείμενη ἐπὶ γλώσσης γῆς ἐκτεινομένης εἰς τὸν κόλπον Κάσκο. Ἐχει λαμπρὸν λιμένα καὶ 36 425 κατ., μετὰ δὲ τῶν προαστείων 47 237, οἵτινες διατηροῦσιν ἀκμαίαν βιομηχανίαν. — 2) Πρωτεύουσα κομητείας τῆς Βορειοαμερ. πολιτείας Ὀρέγον, ἐπὶ τοῦ Βιλλαμέτ καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν του εἰς τὸν Κολομβίαν, ἔχουσα ἀπ' εὐθείας ἀτμοπλοῖαν μετὰ τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου. Ἐχει 46 385 κατ. καὶ μετὰ τῶν προαστείων 62 046, σπουδαίαν δὲ βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς.

Πορτοαλέγρε (Porto-Alegre). Πρωτεύουσα καὶ κύριον ἐπίνειον τῆς πολιτείας Ῥίο Γράνδε δὲ Σουλ τῆς Ν Βραζιλίας, ἐπὶ τῆς Α ὀχθῆς τῆς ατομαλίνης τοῦ Ζακουχό. Ἐχει περ. 40 000 κατ., ἀκμαῖον δὲ ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς.

Πορτογαλία. Βασίλειον καταλαμβάνον τὸ ΝΔ μέρος τῆς Πυρηναικῆς χερσονήσου, ἔχον δὲ ἐμβ. 89 372 χμ. καὶ μετὰ τῶν Ἀζώρων καὶ τῆς Μαδέρας 92 575 χμ., ἐν ὧν δὲ 5 082 257 κατ. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὁρεινὴ χώρα μετὰ πολλῶν εὐφώρων μὲν ἀλλ' ὀλίγον καλλιεργημένων κοιλάδων καὶ πεδιάδων, ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ κάτω ροῦ τῶν Γουα-

διάνα, Τέγου, Δουρίου καὶ Μινίου. Τὸ κλίμα εἶναι γλυκὺ καὶ ὁ καύσων μετριάζεται κατὰ τὸ θέρος διὰ τῶν ἀπὸ τῶν ὀρέων καὶ τῆς θαλάσσης ἀνέμων. Συχνοὶ εἶναι οἱ σεισμοί. Ὁ πληθυσμός, ὅστις εἶναι πυκνότερος εἰς τὰς ἐπαρχίας Μινίου καὶ Βεΐρας, ἀποτελεῖται ἐκ κράματος σουηδορωμανικῶν, καστιλιανῶν καὶ γαλλικῶν στοιχείων, ὅπερ ἐν ταῖς ἐπαρχ. Ἀλεμτέζο καὶ Ἀλγάρβε εἶναι ἀναμειγμένον μετὰ πολλῶν ἀραβικῶν (μαυριτανικῶν) στοιχείων. Ἐκτὸς τῶν κυρίως Πορτογ. τούτων ὑπάρχουσι 22 χιλ. Γαλέγοι, 14 χιλ. Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Γερμανοί, 40 χιλ. Κρεσολοὶ, ὀλίγιστοι δὲ Ἰουδαῖοι οἵτινες πρὸ τῶν διωγμῶν τοῦ ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνος ἦσαν πολυάριθμοι. Διακρίνονται δὲ 4 τάξεις τῆς κοινωνίας: οἱ εὐγενεῖς, ὧν οἱ μὲν τῆς ὑψηλοτέρας εὐγενείας καλοῦνται titulados καὶ προσαγορεύονται Dom, οἱ δὲ τῆς κατωτέρας ὀνομάζονται fidalgos, ὁ κληρὸς, οἱ ἄστοι καὶ οἱ γεωργοί. Ἐπικρατοῦσα ἐκκλησία εἶναι ἡ καθολικὴ, ἔχουσα 3 ἀρχιεπισκόπους καὶ 16 ἐπισκόπους· μοναχοὶ δὲν ὑπάρχουσι πλέον, καταργηθέντων τῶν μοναστηρίων τῷ 1833, ἀλλὰ μοναχαί, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς περίπου 1500. Ἐσχάτως ἐλήφθη πρόνοια διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν· ἤδη ὑπάρχουσι 5 316 δημοτικὰ σχολεῖα, 21 λύκεια, πανεπιστήμιον (ἐν Κοΐμβρα), 2 ἱατρικαὶ ἀκαδημίαι, 1 ἱστορικὴ καὶ φιλολογικὴ ἀκαδημία, 2 πολυτεχνεῖα, γεωπονικὴ σχολή, βασιλ. ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, 2 ἀκαδημίαι τῶν ὠραίων τεχνῶν, ὀφθαλμ. πολεμικὴ καὶ ναυτικὴ σχολή, ὧν τὰ πλεῖστα ἐν Λισσαβῶνι. Ἡ γεωργία ἐν γένει δὲν ἀνεπτύχθη ἀκόμη ἱκανῶς, καίτοι ἀπὸ τοῦ 1863 ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς προαγωγὴν αὐτῆς· μόλις 22.6. % τῆς χώρας εἶναι ἀγροί, 2.2 ἀμπελώνες, 16.7 ἑλιμῶνες καὶ 8 % δασόφυτα. Ἡ ἀμπελοργία ὑπέστη 1857-62 μεγάλην βλάβην, ἀνήκμασε δὲ νῦν καὶ παράγει 4 ἑκατομμ. ἐκατόλιτρα ἀξιολόγου οἴνου, οὗ ἡ καλλίστη ποιότης καλεῖται Porto. Πρὸς δὲ παράγει ἡ Π. πολὺ ἔλαιον, κάστανά, καὶ κυρίως πορτοκάλια. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντος, μόνον ἡ τῶν προβάτων (ὡς καὶ αἰγῶν, ὄνων καὶ χοίρων) εἶναι ἀξία λόγου. Ἐσχάτως ἀνεπτύχθη ἡ ἐκμετάλλεσις τῶν πολλῶν ὀρυκτῶν τῆς χώρας, κυρίως χαλκοῦ, μόλυβδου, κασσίτερου, σιδήρου, λιθανθράκων, ἄλατος (ὀρυκτοῦ καὶ θαλασσίου), μαρμάρου καὶ πετρελαίου. Εἰς τὴν βιομηχανίαν εὐνοϊκὴ ἀπεδείχθη ἡ τῇ 1852 δοθείσα ἐλευθερία, πρὸ πάντων δὲ ἀκμαῖε ἡ ὑφαντικὴ καὶ ἡ χρυσοκλ. (ἀνέκαθεν φημιζομένη), ἡ ὀπλοκλ., καὶ ἡ ναυπηγία δὲ δὲν εἶναι ἀσήμαντος. Τὸ ἐμπόριον εἶναι κυρίως θαλάσσιον, διεξάγεται πρὸ πάντων μετὰ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Βραζιλίας, Γερμανίας καὶ τῆς

Βορειοσημ. Συμπολιτείας· ἐξαγονται κυρίως οἶνοι, φελλός, ἰχθύες, χαλκός. Ὁ ἐμπορικὸς στόλος ἀπετελεῖτο τῷ 1891 ἐκ 553 πλοίων. Τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυον εἶχε τότε μῆκος 2149 χμ., τὸ τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν 5606. Νομισματικὴ μονὰς εἶναι τὸ 'Ρέις ἢ μᾶλλον τὸ Μιλρέις (1000 ρέις, ἥτοι φρ. χρ. 5.50), μετρικὴ δὲ μονὰς τὸ γαλλικὸν μέτρον. Ἡ Π. εἶναι συντάγματικὴ μοναρχία κληρονομικὴ εἰς τε τὸν ἄρρενα καὶ τὸν θῆλον κλάδον (σημερινὴς βασιλεὺς ὁ Κάρολος Α', ἀπὸ τῆς 7/19 Ὀκτ. 1889). Βάσις τοῦ συντάγματος εἶναι ὁ τῷ 1826 ὑπὸ Πέτρου Δ' δοθεὶς χάρτης, ὅστις ἐπεθεωρήθη τὸ τελευταῖον τῷ 1884. Ἡ ἀντιπροσωπία τοῦ ἔθνους ἀποτελεῖται ἐκ 2 βουλῶν (Cortes), τῆς τῶν 252 ἰσοβίων ὁμοτίμων, οἵτινες ὀνομάζονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς τῶν 173 βουλευτῶν. Τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας εὐρίσκονται εἰς κακὴν κατάστασιν· 1891-2 τὰ ἔσοδα ἀνῆρχοντο εἰς 42 967 468 μιλρέις καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 46 822 072, τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 623 ἑκατομμ. μιλρέις. Ὁ στρατὸς ἐν εἰρήνῃ ἀποτελεῖται ἐξ 24 754 ἀνδρῶν καὶ 1951 ἀξιωματικῶν, ἐν πολέμῳ ἐξ 121 195 ἀνδρῶν καὶ 3862 ἀξιωματικῶν, ὁ δὲ πολεμικὸς στόλος συνίσταται ἐξ 25 μεγαλυτέρων πλοίων καὶ 4 τορπιλλοδόλων, εἰς ἃ προσθετέα ἀκόμη φορτηγά τινὰ πλοῖα. Τὸ βασιλεῖον διαίρεται εἰς 6 ἐπαρχίας ('Εντρε Δούρο-ἔ-Μινίου, Τράζ-ἔ-μόν-τες, Βέιρα, Ἐστρεμαδούρα, Ἀλεμτέζο καὶ Ἀλγάρβε). Πρωτεύουσα καὶ σταθμὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ εἶναι ἡ Λισσαβών. Εἰς τὴν Π. ἀνήκουσι καὶ πολλὰ ἀποικία, ὧν τὸ ἐμβ. ἀνέρχεται εἰς 2 203 320 τγμ. μετὰ 14 213 000 κατ. Ἐκ τούτων οὐ πλεῖσται εἶναι ἐν Ἀφρικῇ (2 183 350 τγμ. μετὰ 13 332 000 κατ. ἐντὸς τῆς Μαδέρας καὶ τῶν Ἀζορῶν), ἄλλαι δὲ ἐν Ἀσίᾳ (ἐν ταῖς Ἀνατολ. Ἰνδίας). Διὰ τὰς ἀποικίας ὑπάρχει ἰδιαιτέρως στρατὸς 9 476 ἀνδρῶν.

Οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τῆς χώρας, οἱ Λουσιτανοί, ὑπετάγησαν τῷ 139 π. Χ. εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀπὸ δὲ τοῦ 27 π. Χ. ἐσχηματίσθη ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία Λουσιτανία. Κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα εἰσέβαλον οἱ Ἀλανοὶ καὶ Σουηβοί, εἰτα δὲ περιελήφθη ἡ χώρα εἰς τὸ κράτος τῶν Οὐρσιγότων, οὓς διεδέχθησαν τῷ 711 οἱ Ἀράβες (Μαῦροι, πρὸ Ἰσπανία). Τῷ 1094 ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Ἀλφόνσος Σ' τῆς Καστίλιας τῇ κόμητι Ἑρρίκῳ τῆς Βουργουνδίας μέρος τῆς χώρας ὡς τιμᾶριον, προσέλαβε δὲ αὐτὸς τὸν τίτλον κόμης τοῦ Portus Calae (τοῦ νῦν Ὁπόρτου), ἐξ οὗ καὶ τὸ σημερινὸν ὄνομα Π. ἐγεννήθη. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, θανόντος 1112, Ἀλφόνσος Α' (1112-85), ἐνίκησε τοὺς Ἀράβας ἐν Οὐρίκῃ 1139 καὶ ἀνεκνήρυχθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ βασιλεὺς. Τῇ βοήθειᾳ σταυροφόρων ἐκυριεύθη τῇ

1147 ἡ ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατεχομένη Λισσαβών, μετὰ δὲ τὴν βασιλείαν τῶν Σάγγου Α' (-1211), Ἀλφόνσου Β' (-1223) καὶ Σάγγου Β' (-1245) προσέθεσεν ὁ Ἀλφόνσος Γ' (-1279) τῷ 1253 καὶ τὸ ἀραβικὸν βασιλεῖον Ἀλγάρβε διὰ τῶν ὅπλων εἰς τὸ κράτος του. Μετὰ τὸν Διονύσιον, ἀποθανόντα 1325, ἐβασίλευσαν Ἀλφόνσος Δ' (-1357) καὶ Πέτρος Α' (-1367) μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ὁποίου, Φερδινάνδου Α', ἔληξε 1383 ὁ ἄρρην κλάδος τοῦ Βουργουνδικοῦ οἴκου, ἀνῆλθε δὲ τότε εἰς τὸν θρόνον Ἰωάννης Α', νόθος υἱὸς τοῦ Πέτρου, ἰδρυτῆς τῆς λεγομ. νόθου Βουργουνδικῆς γραμμῆς. Ἰωάννης Α' (-1433) ἡσφάλισεν ἐαυτῷ τὸν θρόνον κατὰ τῶν ἀξιώσεων τῆς Καστίλιας διὰ τῆς ἐν Ἀλζουδαρόττα νίκης (1385) καὶ ἀνεκαίνισε μετὰ τὴν κυριεύσιν τῆς Κεύτης (1415) τὰς ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ἀφρικῆς ἐρευνητικὰς ἐκστρατείας. Αὐτὰι ὑπεστηρίζοντο καὶ προήχθησαν κυρίως ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Ἑρρίκου τοῦ θαλασσοπόρου καὶ συνεχίσθησαν ἐπὶ Ἐδουάρδου (-1438), Ἀλφόνσου Ε' (-1481) καὶ Ἰωάννου Β' (-1495)· ὁ Βαρθολομαῖος Διάξ περιέπλευσε τῇ 1486 τὸ ἀρωτῆριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, ὁ δὲ Βάσκο δᾶ Γάμα ἀνεκάλυψε τῇ 1498 ἐπὶ Ἑμμανουὴλ Α' (-1521) τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν εἰς τὰς Ἀνατ. Ἰνδίας, ὅπου ἴδρυσαν οἱ ἀντιβασιλεῖς Ἀλμείδας καὶ Ἀλβουκέρκης ἀποικιακὸν κράτος τῆς Πορτογαλίας, τέλος δὲ τῷ 1500 ὁ Καρδάλ ἀπέκτεινε διὰ τὸ βασιλεῖον τὴν Βρασιλίαν. Ἀλλ' ἐπὶ Ἰωάννου Γ' (-1557) παρήκμασε τοῦτο συνετελεῖα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς. Ὁ ἐγγονὸς τοῦ Σεβαστιανῶς ἔπεσε μαχόμενος κατὰ τῶν Ἀράβων ἐν Ἀλκαζάρ, διεδέξατο δ' αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς τοῦ πάππου του καρδινάλιος Ἑρρίκος, μετὰ τοῦ ὁποίου τῷ 1580 ἔληξεν ἡ νόθος Βουργουνδικὴ γραμμὴ· περιῆλθε δὲ ἡ Π. εἰς τὴν κυριαρχίαν Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας, υἱοῦ τῆς πρεσβυτέρας ἀδελφῆς Ἰωάννου τοῦ Γ', καὶ ἀπώλεσε τὰς ἐν ταῖς Ἀνατολ. Ἰνδίας ἀποικίας, πλὴν τῶν πόλεων Γόας καὶ Δίου, περιελθούσας εἰς τοὺς Ὀλλανθούς. Μόλις κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1640 ἀνυψώθη πάλιν ἴδιος βασιλεὺς τῆς Π. εἰς τὸν θρόνον, καὶ δὴ Ἰωάννης ὁ τῆς Βραγάντσας, νόθος ἀπόγονος τοῦ Βουργουνδικοῦ οἴκου, ὅστις ἐβασίλευσεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης Α' μέχρι τοῦ 1656. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλφόνσος Σ' ἐξεθρονίσθη 1667 ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πέτρου Β' (-1705), ἐπὶ τοῦ ὁποίου (τῷ 1668) ἀνεγνωρίσθη καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Π. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας. Ἐπὶ Ἰωάννου Ε' (-1750) ἐξηγετλήθησαν οἱ πόροι τῆς χώρας, πρὸ πάντων διὰ μεγάλων οἰκοδομικῶν ἔργων. Ἐπὶ Ἰωσήφ Α' (-1777) προσεπαύθησεν ὁ Πομβάλ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν χώραν δι' ἐλευθεροφρόνων διαρρυθμίσεων, αἵτινες ὅμως κατηργήθησαν ἤδη ἐπὶ τῆς Μαρίας Α'

πρεσβυτέρας θυγατρὸς τοῦ Ἰωσήφ καὶ συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ τούτου Πέτρου Γ'. Παραφρονήσας ταυτὴς ἐγένετο 1792 ἀντίβασιλεὺς ὁ υἱὸς τῆς Ἰωάννης, ὅστις τῇ 1816 θανούσης τῆς Μαρίας ἐκηρύχθη βασιλεὺς ὑπὸ τὸ ἔννομα Ἰωάννης Σ'. Ὅτε ὁ Ναπολεὼν, ἀρνούμενου τοῦ βασιλείου νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἀποκλεισμὸν τῶν ἡπειρωτικῶν Δυνάμεων, ἐκήρυξε τῇ Π. τὸν πόλεμον, ἡ αὐτὴ ἐφυγεν εἰς Βρασίλιαν (1807), μεθ' ὃ οἱ Γάλλοι κατέλαβον τὴν Π. καὶ ἐκήρυξαν τὸν οἶκον τῆς Βραγάντσας ἑκπτώτον τοῦ θρόνου. Ἀλλὰ συνεπεία τῶν νικῶν τοῦ Οὐέλλινγκτον καὶ τῆς παραδόσεως τῆς Σίντρας (Αὐγ. 1808) ἡναγκάσθησαν οἱ Γάλλοι νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Π. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωάννης Γ' ἔμεινεν ἐν Βρασίλιᾳ ἡ διοίκησις εὐρίσκειτο εἰς χεῖρας τοῦ ἁγγλοῦ στρατηγοῦ Beresford. Κατὰ τούτου ἐξεργάγη κατ' Αὐγούστον τοῦ 1820 στάσις ἐν Ὁρόρτω, κατὰ Σεπτέμβριον δὲ ἐγκατεστάθη ἐν Λισσαβῶνι προσωρινὴ κυβέρνησις. Ὁ βασιλεὺς ἐπανελθὼν κατ' Ἰούλιον τοῦ 1821 ὠρκίσθη εἰς τὸ νέον σύνταγμα τῇ 1/23 Σεπτ. 1822, μετ' ὀλίγον δὲ ἀπεσπάρθη ἡ Βρασίλια ἀπὸ τῆς Π. καὶ ἐκήρυξε τὸν Πέτρον Α' αὐτοκράτορα. Ἡδὲ τῇ 1823 ἡναγκάσθη ὁ Ἰωάννης Σ' ὑπὸ τῆς αὐλικῆς μερίδος, ἥς ἀρχηγὸς ἦτο αὐτὸς ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Μιχαήλ, νὰ καταργήσῃ τὸ σύνταγμα· ὁ Μιχαήλ προέβη εἰς δεσποτικωτάτας πράξεις, ἐξεβλήθη ὁμοῦς 1824 τῇ ἐπεμδάσει τῶν Ἀγγλων καὶ ὁ Ἰωάννης ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν ἀποκατέστησε τὴν ἀρχαίαν ἀντιπροσωπείαν τῶν τάξεων. Θανόντος τοῦ Ἰωάννου (1826) τὸ κατ' ἀρχὰς ἐμβασιλευσεν ἡ Ἰνφάντις Ἰσαβέλλα ἐν ὀνόματι τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, τοῦ αὐτοκράτορος Πέτρου Α' τῆς Βρασίλιας· οὗτος, ὡς βασιλεὺς καλούμενος Πέτρος ὁ Α', ἔδωκε τῇ Π. τῇ 11/26 Ἀπριλίου 1826 σύνταγμα (Carta de ley), μετ' ὀλίγου δὲ ἡμέρας παρητήθη ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τοῦ Μαρίας Β' δᾶ Γλὼρια Καὶ πάλιν δὲ ὁ Μιχαήλ, ὀνομασθεὶς κατ' Ἰούλιον 1827 ἀντίβασιλεὺς καὶ κηρυχθεὶς τῇ ἐπομένῳ ἔτει βασιλεὺς, κατήργησε τὸ σύνταγμα καὶ ἐπέδωκε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀπολύτου μοναρχίας. Μόλις δὲ τῇ 1832 ἀπεβίβασθη ὁ Πέτρος εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουρίου καὶ κατέλαβε τὸ Πόρτον· ὁ ναύαρχος τοῦ Κάπ. Napier ἐνίκησε τῇ 5 Ἰουλ. ν. 1833 τὸν στόλον τοῦ Μιχαήλ παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ἀγ. Βικεντίου, μετ' ὀλίγον δὲ παρεδόθη ἡ Λισσαβὼν καὶ κατὰ Σεπτέμβριον ἐστῆλθεν ἡ Μαρία Β' πάλιν εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Ὁ Μιχαήλ νικηθεὶς καὶ ἐν Θομὰρ (Μάιος 1834) ἐγκατέλιπε τὴν χώραν, τὸ σύνταγμα τοῦ 1826 ἐτέθη πάλιν εἰς λειτουργίαν καὶ θανόντος τοῦ Πέτρου (Σεπτ. 1834) ἀνέλαβεν αὐτὴ ἡ Μαρία τὰς ἡνίας τοῦ

κράτους. Κατὰ τὴν ἔριδα μεταξὺ τῶν πατρῶν τοῦ συντάγματος τοῦ 1826 καὶ τῶν τοῦ 1822 ἐνίκησαν οὗτοι τῇ τέλει 1836 καὶ τῇ 1838 ὠρκίσθησαν ἡ βασίλισσα καὶ ὁ σύζυγός της Φερδινάνδος τοῦ Κοδούργου εἰς τὸ ἐπιθεωρηθῆν σύνταγμα τοῦ 1822· ἐν τούτοις 1842-46 καὶ 1849-51 ἦσαν οἱ ἐχθροὶ τῶν εἰς τὰ πράγματα (ἐπὶ Καθράλ). Τὴν Μαρίαν διεδέχθη 1853 ὁ ἀνῆλικος Πέτρος Ε', τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ πατρὸς τοῦ Φερδινάνδου· θανόντος δὲ τοῦ Πέτρου 1861 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λουδοβίκου Α', ὃν διεδέχθη 1889 ὁ υἱὸς τοῦ Κάρολος Α'. Κύριον μέλημα κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἦσαν αἱ ἀποικίαι καὶ ἡ ἐν Ν. Ἀφρικῇ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου, ἥτις ὁμοῦς ἐπὶνεγκεν ῥῆξιν μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀνεπιτηδεῖα καὶ ἄτακτος διοίκησις τῶν διαδεχόμενων ἀλλήλα εἰς μικρὰ διαστήματα ὑπουργείων ἐδύθησε τὴν χώραν εἰς ἐξωτερικὰ χρεῖ, οὕτως ὥστε τῇ 1892 ἡναγκάσθη ἡ Π. νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ πληρῶνῃ τοὺς τόκους εἰς τὸ ἀκέραιον.

Πορτογαλική φιλολογία. Ἡ γλῶσσα τῶν Πορτογάλων, ἥτις ὀμιλεῖται καὶ ἐν Βρασίλιᾳ, εἶναι συγγενεστὰτὴ πρὸς τὴν Ἰσπανικὴν, ἀλλὰ μαλακωτέρα. Ὡς ἐν Ἰσπανίᾳ οὕτω καὶ ἐν Πορτογαλίᾳ ἤμικε κατὰ τὴν ΙΑ' καὶ ΙΒ' αἰῶνα τὸ δημῶδες ἄσμα, κύριον ἀντικείμενον ἔχον τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν Χριστιανῶν κατὰ τῶν Ἀράβων, ὑπάρχουσι δὲ διάφοροι συλλογαὶ τῆς τοιαύτης ποιήσεως, ἥτις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐκ Βουργουνδίας βασιλικοῦ οἴκου φέρει τὴν μορφήν τῆς ἐν Προβηγκίᾳ ποιήσεως τῶν Τρουβαδούρων. Ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἤρχισεν ἡ ἐπίδρασις τῆς Ἰσπανικῆς ποιήσεως. Ὁ σημαντικώτερος τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ποιητὴς εἶναι ὁ Macias, οὗ ὁμοῦς σώζονται ὀλίγιστα ποιήματα. Ἐκ τῶν πολλῶν ποιητῶν οἱ τινες κατὰ τὸν τρόπον τῶν Τρουβαδούρων ἔψαλλον ἑρωτικὰ ἄσματα, θεωρεῖται ὁ Ριβεῖρος ὡς ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀρχεῖται καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς Π. φιλολογίας, ὡς ἦτο καὶ ὁ πρῶτος γράψας μυθιστόρημα (1559). Σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἡ φιλολογικὴ παραγωγή δὲν ἦτο ἄλλο ἢ μίμησις τῆς γαλλικῆς, ὁ δὲ μόνος ἐθνικὸς ποιητὴς Gil Vicente (-1557) δὲν εὗρεν ὁπαδούς· ἐν τούτοις ἐπῆλθε σπουδαία μεταβολή, ἀφ' ὅτου ὁ Σά-δὲ-Μιράνδα προέβη εἰς μίμησιν τῶν Ἰταλῶν, ἥτις ἐπεκράτησεν ἐπὶ πολλὸν καιρὸν· συγχρόνως ἐσχηματίσθη ἡ σχολὴ τῶν λεγομ. κλασικῶν περὶ τὸν Ἀντώνιον Φερρέιραν (-1569) ὅστις πρῶτος ἔγραψε τραγωδίαν. Ἐν μέσῳ τῶν λογίων μὲν ἀλλ' ἥκιστα ἐθνικῶν ποιητῶν ὑφίσταται μόνος καὶ ἐθνικώτατος ὁ Καμβόνες (1524-80) ὅστις εἶναι καὶ ὁ μέγιστος ἐν γένει ποιητὴς τῆς Πορ-

τογαλίας. Ούτε τὰ λυρικά καὶ ἐπικά ἔργα τῶν ἄλλων οὔτε τὰ πολυάριθμα μυθιστορήματα κλ. τοῦ 15' καὶ 12' αἰῶνος ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν· τούαντιόν δὲ ἀνεδείχθησαν οὐκ ὀλίγοι ἀξιόλογοι ιστοριογράφοι. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ λεγόμενος κλασικισμὸς τῆς γαλλικῆς φιλολογίας εὗρεν ἐν Πορτογαλίᾳ ἐνθουσιώδεις ὁπαδοὺς καὶ μιμητάς, ὧν τὰ ἔργα πληροῦσι τὴν ποιητικὴν παραγωγὴν τοῦ 11' αἰῶνος, ἥς μόνα στολισματα εἶναι, τὰ ἔργα τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν Γαρσίου (1724-72), τοῦ πορτογάλου Ὁρατίου, καὶ τοῦ Δ' Κρουζ-ἔ-Σιλβα. Περὶ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10' ἀνεδείχθησαν οἱ λυρικοὶ ποιηταὶ Φ. Δὲ-Νασιμέντο (1734-4819), καὶ Μ. du Boccage (1771-1805), ὅστις ἐγένετο ἰδρυτὴς ἱλίας σχολῆς. Μεγάλῃν φήμῃν ἀπέκτισεν ὁ ἐπικὸς ποιητὴς Δὲ-Μασέδο (γενν. 1820)· καὶ ἡ τραγωδία δὲ εἶχεν ἀντιπροσώπους τινάς, ἃν καὶ οἱ πλείστοι δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ τῶν γαλλικῶν προτύπων. Ἐπιτυχέστεροι ὑπῆρξαν κατὰ τὸν 10' αἰῶνα ὁ Ἀλδουκέρκης, ὅστις ἐγένετο γνωστὸς ὡς εἰδωλλιογράφος, ὁ Καστίλιος, ἀξιόγαστος λυρικός ποιητὴς, ὁ πολιτικὸς Καρβάλιος καὶ ὁ Ἀλμέϊδα-Γάρρετ ὅστις ἐφρόντισε καὶ διὰ τὴν περισυλλογὴν δημῶδων ᾠμάτων. Περὶ τῆς ἐν Βρασιλίας φιλολογίας βλ. τὸ ἰδιαίτερον ἄρθρον. [Μ.Γ.]

Πορτοκαλλέα. Βλ. Κίτρος.

Πορτομαυρίτσιο (Porto-Maurizio). 1) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τῆς Λιγυσιτικῆς θαλάσσης, ἔχουσα ἐμβ. 1210 τ.χμ. καὶ 142.200 κατ. Εἶναι ὄρεινῃ, καλυπτομένη ὑπὸ τῶν Παραθαλασσιδίων Ἀλπεων, παράγει δμως ἐσπερίδοις, αἶνον καὶ ἔλαιον. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, κειμένη 90 χμ. ἀπὸ Γενεύης ἐπὶ ἀκρωτηρίου. Ἐχει περ. 8.000 κατ., καλὸν λιμένα καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον ἐλαίου. Χρησιμοποιεῖ δὲ καὶ ὡς χειμερινὴ διαμονὴ δι' ἀρρώστους. [Μ.Σ.]

Πορτορίκο. Μία τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν, ἀποτελοῦσα μετὰ 3 ἄλλων νήσων Γενικὸν Καπιτανάτον τῆς Ἰσπανίας. Ἐχει ἐμβ. 9.144 τ.χμ., χωρίζεται δὲ διὰ τοῦ πορθμοῦ Μόνα ἀπὸ τῆς Αἴτης. Τὸ ἐσωτερικὸν διασταυροῦται ὑπὸ δασοφύτων δρέων, ἅτινα ἐν τῷ ΒΑ μέρει ἔχουσι τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν (1520 μ.), περιέχουσι δὲ εὐφόρους καὶ ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν ἀρδευόμενας κοιλάδας. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγιέστερον ἢ ἐπὶ τῶν λοιπῶν Ἀντιλλῶν· μέση θερμοκρασία εἶναι 27° Κ. Τὰ προϊόντα εἶναι τὰ τῶν Δ' Ἰνδιῶν, κυρίως δὲ ἐξάγεται καφὲς καὶ σάκχαρον· εὐρηγνται δὲ καὶ πολλὰ μέταλλα. Κατ. ἔχει 798.566, ὧν σχεδὸν 400 χιλ. μαύροι καὶ

μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι Σάν-Χουάν δὲ Πουερτερίκο. Ἡ νῆσος ἀνεκαλύφθη 1493 ὑπὸ τοῦ Κολόμβου, ἡ δὲ ἀκμὴ τῆς μέλις χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 10' αἰῶνος. [Μ.Σ.]

Πόρτος (Φραγκίσκος). Ἕλληνας φιλόλογος τοῦ 15' αἰῶνος, γενν. ἐν Ῥεθύμνῳ τῆς Κρήτης. Σπουδάσας τὰ πρῶτα μαθήματα ἐν Ἠελοποννήτῳ παρελήφθη ὑπὸ τοῦ Γεω. Καλλέργη εἰς Ἐνετίαν καὶ ἐστάλη εἰτα ὑπ' αὐτοῦ εἰς Παταύιον, πρὸς φιλολογικὰς μελέτας. Διατελέτας ἐπὶ ἐν ἔτος διευθυντῆς τῆς ἐν Ἐνετίᾳ ἑλλην. σχολῆς ἀπώλεσε τὴν θέσιν του ὡς ὑπὲρ τὸ θέον ἐλευθεράζων, ἀπεφάτισε δὲ τότε νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλίαν κατὰ παντελῶς στερούμενος μέσων· διερχόμενος δ' ἐκ Φερράρας συνήντησε ἀρχαῖον φίλον του, ὅστις τὸν ἐσύστησεν εἰς τὴν δοκίμισαν. Οὕτω διωρίσθη διδασκαλὸς ἐν Φερράρᾳ τῷ 1537 καὶ προσέλκυσε πολλοὺς μαθητάς· καὶ διετέλεσε μὲν εἰτα ἐπὶ τινὰ καιρὸν καὶ μέλος τῆς ἀκαδημίας καὶ διδασκαλὸς ἐν Μόδενᾳ, ἐπέστρεψεν δμως πάλιν εἰς Φερράραν, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ δουκὸς Ἡρακλέους Η' ὡς καθηγητῆς τῶν ἑλληνικῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ. Οὐχ ἤττον δὲν ἔμεινεν ἐνταῦθα σταθερῶς, ἀλλὰ μετὰ τινὰ καιρὸν ἀνεχώρησε σκοπεύων νὰ μεταβῇ εἰς Λούγδουνον· διερχόμενος δὲ τῆς Γενεύης παρεκλήθη νὰ ἐγκατασταθῇ ἐνταῦθα ὡς δημόσιος διδασκαλὸς τῶν ἑλληνικῶν, ὅπερ καὶ ἐπραξε. Διδάξας δὲ μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἀπέθανε τῇ 7 Ἰουν. 1581. Ἐκ τῶν ἔργων του (ὧν πλήρη κατάλογον βλ. ἐν Σαθα Νεολλ. φιλολ. σ. 172) ἀναφέρμεν ὡς κυριώτερα: *Commentarii in Pindari Olympica* κτλ. (Γενεὺ 1583). *Commentarius in varia Xenophontis opuscula et in Thucydidem* (Μόργ. 1586). *In omnes Sophoclis tragoedias prolegomena. Vita Sophoclis* κτλ. (Μόργ. 1598). *Apollonii Dyscoli de constructione*, μετὰ λατιν. μεταφράσεως καὶ σχολίων (Φραγκοφ. 1598). *Λεξικὸν Ἑλληνικόν* (Γενεὺ 1582, β' ἐκδ. 1592). — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δ' Ἰμῖλιος Π., γενν. περὶ τῷ 1550 ἐν Φερράρᾳ καὶ ἐκπαιδευθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πατρός, διωρίσθη 1581 καθηγητῆς τῶν ἑλληνικῶν ἐν Λωζάνῃ καὶ ἀπέκτισε κατὰ τὴν δεκαετὴ διδασκαλίαν του τοιαύτην φήμην ὥστε ἐκλήθη τῷ 1592 ὡς καθηγητῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Αἰδελβέργης, ὅπου ἐδίδαξε μέχρι τοῦ θανάτου του, συμβάντος τῷ 1610. Ἐδημοσίευσε μετὰ κριτικῶν σημειώσεων καὶ σχολίων τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου (Λουγδ. 1595), τὸν Θουκυδίδην (1597), τὸν Εὐριπίδην, τὸν Πίνδαρον, Ἀριστοφάνην, Ξενοφῶντα, Ἀριστοτέλους Ῥητορικὴν, τὸν Ὀνήσανδρον, ἄλλα ἔργα μετέφρασεν ἐκ τῆς ἑλλην. εἰς τὴν λατινικὴν, ἐξεπόνθησε δὲ δι-

etionarium Ionicum Graeco-Latinum (τοῦ Ἡροδότου, Φραγκοφ. 1603, ἀνατυπωθὲν ἐπανεπιλημμένως), Dictionarium Doricum Graeco-Latinum (τῶν ἐν δωρικῇ διαλέκτῳ γραφέντων, Φραγκοφ. 1603 καὶ Ἀνωονία 1606), Pindaricum lexicon (Ἀνωονία 1604 καὶ 1606) κ.λ. [Κ.Ν.Σ.]

Πόρτ-Ούρον (Port-Huron, πρρ. Χιούρεν). Πρωτ. κομητείας ἐν τῇ Βοραιοαμερικ. πολιτείᾳ Μίτσιγαν, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαίλν-Κλαίρ εἰς τὴν λίμνην τῶν Οὐρώων. ἔχει ἀκμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν, ξυλείας κ.λ. καὶ 13 543 κατ. [Μ.Σ.]

Πορτοχέλι. Χωρ. τοῦ δήμου Κρανιδίου τῆς Ἑρμιονίδος, ἔχον 241 κατ. [Μ.Σ.]

Πορτοφερράζω (Porto-Ferrajo). Πρωτ. τῆς νήσου Ἐλβας, ἐπὶ τῆς Β παραλίας ταύτης. ἔχει 3 737 κατ., διατηροῦντας ἀλιεῖαν καὶ ἐμπόριον σιδήρου καὶ ἄλλοις. Γνωστὴ εἶναι διὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν τοῦ Ναπολέοντος 1814-15. [Μ.Σ.]

Πόρτ-Ρόυελ (Port Royal). Πόλις ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς νήσου Ἰαμαϊκῆς, κυριώτατος σταθμὸς τοῦ ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ ἐν ταῖς Δ Ἰνδίαῖς, μετὰ ὠχυρωμένου λιμένος καὶ ναυστάθμου, νεωρῶν κ.λ.

Πόρτ-Σάξδ. Πόλις τῆς Διόγυπτου, κειμένη ἐπὶ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν διώρυγα τοῦ Σουέξ καὶ ἐπὶ τῆς Δ ἀκρας τῆς γλώσσας γῆς ἧτις χωρίζει τὴν λίμνην Μενζαλὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἔχει 37 χιλ. κατ., ὧν 12 000 Εὐρωπαῖοι, κυρίως Γάλλοι καὶ Ἕλληνες, καὶ μέγαν λιμένα, ὅστις διαίρειται εἰς ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικόν. [Μ.Σ.]

Πόρτσμωθ (Portsmouth). 1) Ὁχυρωτάτη πόλις καὶ κύριος σταθμὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀγγλίας, κειμένη ἐν τῇ κομητείᾳ Ἀμφχίρ ἐν τῷ ΝΔ μέρει τῆς νήσου Πόρτση καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ λαμπροῦ λιμένος τοῦ Π., ἔχοντος παρὰ τὴν πόλιν πλάτος μόνον 1.2 χμ., ἀλλὰ διευρυνομένου περαιτέρω μέχρι 22 χμ. καὶ ὄντος ἀσφαλεστάτου. Ἀποτελεῖται ἐκ 4 πόλεων, τοῦ κυρίως Π., τοῦ Σάουθση, τοῦ Πόρτση καὶ τοῦ Λάνθπορτ, αἵτινες ἐν ὅλῳ ἔχουσιν 159 255 κατ. Τὸ παλαιὸν μέρος τοῦ Π. εἶναι στενὸς ὠκεοδρομημένος, πολὺ καλύτερον ὅμως τὸ Πόρτση καὶ τὰ ἄλλα προάστεια, κυρίως δὲ τὸ Σάουθση, ὅπερ ἐγένετο καὶ ἕνεκα τῶν θαλασσίων λουτρῶν ἀγαπητὴ θερινὴ διαμονή. Ἐν Π. πρωτεύουσιν τὰ πρὸς κατασκευὴν καὶ ἐξάρτισιν τῶν πλοίων ἱδρύματα· ἐνταῦθα εὐρηγνται καὶ τὰ μεγάλα ναυπηγεῖα τοῦ κράτους, ναυτικαὶ σχολαί, ἀστεροσκοπεῖον κ.λ. Ὅλοι αἱ πόλεις ὡς καὶ τὸ ἀπέναντι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς κείμενον Γόσπορτ, προστατεύονται διὰ πολλῶν ὀχυρωμάτων πρὸς τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν,

κυρίως τὰ μέρη τὰ περὶ τὸν δρμον Σπ (τ χ ε δ, ὅπου συνήθως συλλέγεται ὁ στόλος ἀπερχόμενος διὰ γυμνάσματα, παρατάξεις κ.λ. — 2) Πρωτ. κομητείας ἐν τῇ Βοραιοαμερικ. Πολιτείᾳ Ὀχάιο, ἔχουσα ποικίλην βιομηχανίαν καὶ 12 394 κατ. — 3) Πόλις τῆς Βοραιοαμερ. πολιτείας Νεοχάμψιρ, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πισκατάκου εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ὠκεανόν. ἔχει καλὸν λιμένα, ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ 9 827 κατ. — 4) Πρωτ. κομητείας καὶ ἐπίνειον ἐν τῇ πολιτείᾳ Βιργινία, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. τῆς Ἑλισάβετ, ἀπέναντι τοῦ Νόρφολκ. ἔχει λαμπρὸν λιμένα, ἀποθήκην τοῦ πολεμ. ναυτικοῦ τῆς Συμπολιτείας καὶ 13 268 κατ. [Μ.Σ.]

Πορτωπρένς (Port-au-Prince). Πρωτεύουσα καὶ κύριον ἐπίνειον τῆς νήσου Ἀΐτης τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν, ἔδρα ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν ἀρχῶν, κειμένη ἐπὶ τῆς Δ παραλίας ἐν τῷ μυχῷ ὁμωνύμου κόλπου, ἐν νοσηρᾷ θέσει καλυπτομένη ὑπὸ καφεφυτειῶν. ἔχει 61 χιλ. κατ., εἶναι δὲ κακῶς ὠκεοδρομημένη καὶ ἔχει μόνον ὀλίγα ἀξιοπρεπῆ κτίρια, διατηρεῖ ὅμως μεγίστην ἐξαγωγὴν καφέ, βαρικών ξύλων, κακάου, βάμβακος κ.λ., ὡς καὶ εἰσαγωγὴν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων.

Πορφύρα. Περίφημον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα χρῶμα, ἰώδες βαθυέρυθρον, ὠραῖον καὶ πολυτιμώτατον, χρησιμοποιοῦμενον ἰδίᾳ εἰς βαφὴν μεγάλης ἀξίας ὑφασμάτων. Οὗτω μυζιδίας πορφυροῦς ἐχρησιμοποιεῖτο ἀνεκαθεν ὑπὸ τῶν ἀσιατῶν μοναρχῶν καὶ μεγιστάνων, ὡς καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν καρδινάλιων. Ἐλαμβάνετο δὲ τὸ χρῶμα τοῦτο ἐκ διαφόρων κογχυλίων τῆς Μεσογείου, ζηνκόντων εἰς τὰ γέννη τῶν Βυχανιδῶν, τῶν Πορφυριδῶν καὶ ἰδίως, ὡς φαίνεται, τῶν Μυρμηκιδῶν (βλ. τὰς λ.). Εἰς τὸ σῶμα τῶν ζώων τούτων ἐκκρίνεται ἡ Π. ἐξ εἰδικῶν ἀδένων ὡς ὑγρὸν ἄχρουν ἡ κτρινωπὸν· ἐὰν δὲ ὑφασμα δι' αὐτοῦ διαβραχῇ ἐκτεθεῖ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀποβαίνει διαβοητικῶς πράσινον, κυανοῦν καὶ τέλος βαθυέρυθρον μετὰ ἰώδους ἀποχρώσεως. Τὸ χρῶμα εἶναι ἀνεξίτηλον. Πρὸς ἐξαγωγὴν δὲ τῆς οὐσίας ταύτης σήμερον συνθλῶνται ἐν ἰγδίῳ οἱ κογχυλίοι ὀλέκληροι καὶ κατεργάζονται δι' οἰσπονεύματος καὶ αἰθέρος εἰς διάλυμα, ἐξ οὗ κατόπιν ὑπὸ τὸ ἡλιακὸν φῶς καθίζανει ἡ Π. ὡς κόνις κρυσταλλώδης, πορφυρόχρους, εὐδιάλυτος μόνον ἐν ζεοῦσῃ ἀνιλίνῃ. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους, τὴν Π. ἀνεκάλυψε Φοῖνιξ ποιμήν, παρατηρήσας ὅτι τὸ ῥύγχος τοῦ κυνὸς αὐτοῦ, δῆξαντος τοιαῦτα κογχυλία, ἐβάφη μετ' ὀλίγον πορφυρόχρουν. Τὸ χρῶμα, ἀναλόγως τῶν εἰδῶν τῶν κογχυλίων ἐξ ὧν ἐλήφθη, ἐποικίλλε τὴν ποιοτήτα. Ἰδίως δὲ ἐν Τύρῳ παρεσκευάζετο ἡ ἀρίστη Π., προσδιδομένης εἰς

τὰ ὑφάσματα καὶ ἐξόχου λάμπειος δι' εἰδικῆς τέχνης. Νόθον Π. παρεσκευάζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν. Σήμερον ἡ χρῆσις τῆς Π. ἐντελῶς ἐξέλιπε, παρασκευαζομένων ὁμοίων, ἐπὶ λαμπροτέρων καὶ λίαν εὐώνων χρωμάτων ἐκ τῶν προϊόντων τῆς πίστεως καὶ ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν.

Πορφύρα καλεῖται ἐν τῇ ἱατρικῇ ἡ νοσηρὰ κατάστασις καθ' ἣν παράγονται πολυπληθεῖς τοῦ δέρματος αἱμορραγίαι, κατὰ διαφόρους τοῦ σώματος θέσεις. Τὸ φαινόμενον ἐπισυμβαίνει ἐκ ῥήξεως ἢ ἀλλοιώσεως τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, συγγενεῖς δὲ ἢ κατὰστασις αὕτη πρὸς τὸ σκροβοῦτον καὶ τὴν αἱμοφιλίαν. Διακρίνονται πολλὰ εἶδη Π., διαφέροντα κατὰ τὴν πρόγνωσιν. Βαρυστάτη δὲ εἶναι αὕτη ἐπὶ τῆς εἰδικῆς αἱμορραγικῆς ἢ καλουμένης Π. ἡ νόσος τοῦ Werlhof, ἥτις χαρακτηρίζεται ὑπὸ κηλίδων αἱμορραγικῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος μετὰ αἱμορραγιῶν διαφόρων βλεννογόνων ὑμένων, οἷον ρινός, στόματος, στομάχου, ἐντέρων, καὶ μετὰ βαρέων ἐνίοτε τυφεϊδῶν φαινομένων. Ἄλλοτε μετὰ τῆς Π. συνυπάρχουσι ρευματικοὶ πόνοι ἰδίως τῶν κάτω ἁκρῶν (Π. ἡ πελιδνίσις ρευματική). Ἐν τῇ θεραπείᾳ χρησιμοποιοῦνται πάντα τὰ στυπτικά καὶ ἱσχυαῖα ἧτοι ὁ ὑπερχλωριούχος σίδηρος, στυπτηρία, ταννίνη, ἐργιστίνη κλ.

Πορφυρᾶ γῆ. Βλ. Καολίνη.

Πορφύρες. Κοινὸν ὄνομα διαφόρων μυρμηκῶν, βλ. Μυρμηκίδαι.

Πορφυρίδαι. Οἰκογένεια τῶν Κοχλιοειδῶν (Κεφαλοφόρων) Μαλακίων, ἐκ τῆς τάξεως τῶν Προσθωραγίγων, ἐκ διαφόρων εἰδῶν τῆς ὁποίας ἐξάγεται ἡ τῶν ἀρχαίων πορφύρα (βλ. λ.). Ἡ κόγχη τῶν εἶναι συνήθως ὠσειδής, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἁκροῦ τῶν κερατιῶν. Κυριώτερον γένος αὐτῆς εἶναι ἡ Πορφύρα, ἥς τὸ εἶδος Π. ἡ αἱμόστομος ἦν ἐν τῶν εὐχρηστοτέρων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πορφυροφόρων κοχυλίων. [Φ.Ι.]

Πορφυρίνη. Χρωστική οὐσία εὐρισκόμενη μετὰ τῆς ἀλιζαρίνης ἐν τῇ ρίζῃ τοῦ ἐρυθροδάνου (βλ. τὰς λ.) Κρυσταλλοῦται εἰς βελόνας ἐρυθροκίτρινους, ἐν ὕδατι δὲ ἡ οἰονοπνεύματα παρέχει διάλυμα καθαρῶς ἐρυθρὸν, ἐξ οὗ δι' ἀλάτων βαρίου παράγονται πορφυροχρᾶ ἰζήματα. Διὰ Π. βάφονται ὑφάσματα ὡς δι' ἀλιζαρίνης, ἀμφοτέραι ὁμοῦς αἱ οὐσίαι αὗται ὑπεχώρησαν πολὺ πρὸ τῶν ἐξ ἀνιλίνης ὁμοίων χρωμάτων.

Πορφύριος. Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος ἐκ Τύρου καταγόμενος καὶ ζήσας ἀπὸ τοῦ 233 μέχρι τοῦ 304 περίπου. Τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Λογίου. ἦλθε δὲ τῷ 262 εἰς Ῥώμην καὶ ἐγένετο ἐνθερμος

δπαδὸς τοῦ Πλωτίνου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐδίδαξεν ἐν Ῥώμῃ φιλοσοφίαν, γραμματικὴν καὶ ῥητορικὴν. Εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πλωτίνου ἀφιερωθεὶς, οὐ μόνον ἐταξινόμησε τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς σφοδρῆς παραδόσεώς του κατέστησεν αὐτὰ μᾶλλον καταληπτὰ εἰς τοὺς πολλούς. Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων του σώζονται τὰ Περὶ Πλωτίνου βίου καὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ, Ἀφορμαὶ πρὸς τὰ νοητὰ, Πυθαγόρου βίος (ὅστις ἀπετέλει μέρος τοῦ α' βιβλίου τῆς Φιλοσόφου ἱστορίας), κεκοσμημένος περὶ τὸ τέλος, Περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων εἰς 4 βιβλία, πραγματευόμενον περὶ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τοῦ κρέατος, Πρὸς Μαρκέλλαν (ἦν ὁ Π. ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ῥοπῆς τῆς συνεξέυχθη), Περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐ τῶν Νυμφῶν ἀντρου (ὅπερ ἐξελάμβανεν ὁ Π. ὡς ἀλληγορίαν τοῦ κόσμου), Ὁμηρικὰ ζητήματα, περιέχοντα ἐπίσης ἀτυχεῖς ἀποπειράς ἐρμηνευτικὰς, Εἰσαγωγή εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας τὰ ἄλλα περὶ φιλοσοφικῶν ἔργων σχολιαστικὰ συγγράμματα τοῦ Π. ἀπωλέσθησαν, μόνον δὲ ἀποσπάσματα ὑπάρχουσι τῶν ἔργων Πρὸς Ἀνεδῶ τὸν Διγύπτιον, Περὶ ἀγαλμάτων, Περὶ ψυχῆς, Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, Περὶ τῆς ἐκ λογίων (χρησμών) φιλοσοφίας, Περὶ προσώπιδας. Πολὺν θόρυβον ἐξῆγειρεν ὁ Π. διὰ τοῦ ἔργου «Κατὰ Χριστιανῶν» εἰς 15 βιβλία, δι' οὗ κατεπολέμησε τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ Π. ὑπῆρξεν ὁ σημαντικώτερος τῶν μαθητῶν τοῦ Πλωτίνου, οὗ ἦτο ὑπέρτερος κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώσεων οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν ἐμβρίθειαν. Ἐκδ. τῶν ἔργων κατ' ἐκλογὴν ἐξεπένησεν ὁ Nauck (β' ἐκδ. Λιψ. 1886).

Πορφυρίζται καλοῦνται ἐν γένει πετρώματα ἅτινα ἐντὸς θεμελίου οὐσίας ὁμογενοῦς ἢ λεπτότατα κοκκώδους ἐμφανίζουσιν ἀπεστρογγυλωμένους κρυστάλλους οἰουδήποτε ὄνυκτος. Ἀναλόγως δὲ τοῦ τελευταίου τούτου διακρίνονται Π. χαλαζιακοί, ἄστριακοί, μαρμαρυγιοκοί κλπ., ποικίλλοντες κατὰ τὸ χρῶμα, ὧν οἱ πρῶτοι ἰδίως εἰσὶ πετρώματα ἡφαιστειακὰ λίαν διαδεδομένα ἐπὶ τῆς γῆς. Πολλὰ εἶδη Π. ἐχρησιμοποιήθησαν ἀνέκαθεν πρὸς παρασκευὴν στηλῶν, ἀγαλμάτων, ἀγγείων, κοσμημάτων, σαρκοφάγων κλ. Ὁ ὀβελίσκος Σιζέτου τοῦ Ε' ἐν Ῥώμῃ καὶ ἡ στήλη τῆς Βασιλομήτορος ἐν τῇ ναῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐν Κων/λει εἶναι π. χ. μονόλιθοι ἐκ Π. [Α.Κ.]

Πορφυρογέννητος. Ἐπώνυμον τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Ζ' (βλ. λ.), ὡς γεννηθέντος ἐν πορφυρίᾳ ἧτοι βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς του.

Πορῶδες. Βλ. Πόροι.

Ποσειδών (λατινιστὶ Neptuneus). Ὁ

ἀρχαῖος θεὸς τῆς θαλάσσης καὶ γενικώτερον καὶ τῶν ποταμῶν, λιμνῶν, πηγῶν καὶ καθόλου τοῦ ὕδατος στοιχείου, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας καὶ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Πλούτωνος. Κατῴκει κατὰ τὴν μυθολογίαν εἰς λαμπρὸν ἀνάκτορον ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης μετὰ τῆς συζύγου του Ἀμφιτρίτης (βλ. λ.), ἐποχεῖται δὲ ἄρματος συρομένου ἐπὶ τῶν κυμάτων ὑπὸ θυμοειδῶν ἱππῶν ἐχόντων χαλκᾶς ἐπλάς καὶ χρυσᾶς χαίτας καὶ περιστοιχιζομένου ὑπὸ Τριτώνων καὶ ἄλλων δευτερευουσῶν θεοτήτων τῆς θαλάσσης. Ἐν γένει ἐθεωρεῖτο ἀγrios καὶ ὀργίλος, συνταράσσων τὴν θάλασσαν εἰς σφοδρὰς τρικυμίας· ἀλλὰ καὶ θεὸς τῆς εὐδίας ἦτο καὶ τῆς εὐπλοίας, ἔχων ὡς τοιοῦτος ἱερὸν τὸν δελφῖνα. Εἰς αὐτὸν ἦν ἀφιερωμένος ὁ μᾶλλον τρικυμιώδης τῶν μηνῶν παρὰ τοῖς Ἰωσιν, ὁ Ποσειδῶν (Δεκέμβριος-Ἰανουάριος). Ἐξέπεμπεν ἐκ τῆς θαλάσσης φοβερά τέρατα εἰς τιμωρίαν λαῶν ἀμαρτηράντων εἰς αὐτόν· τερατιώδεις δὲ ἦσαν καὶ οἱ ἀπρόγνοι αὐτοῦ, οἷοι οἱ Λαιστρυγόνες, ὁ Πολύφημος, ὁ Ἀνταῖος κλ. Ὅπλον καὶ σύμβολον αὐτοῦ ἦν ἡ τρίαινα ἣν ἐκράτει, σκῆπτρον κατὰ τὸ ἄνω ἀκρον εἰς τρεῖς λήγον δόξιας αἰχμᾶς, δι' ἧς συνετάραττε τὴν θάλασσαν, ἔσειε τὴν γῆν, ἤνοιγεν ἐν αὐτῇ πηγὰς ἢ βάραθρα. Εἰς αὐτὸν ἀπεδίδοντο καὶ οἱ σεισμοί, ὅθεν τὰ ἐπιθετα «ἐνσεισθῶν», «σεισίχθων». Ἀλλὰ συγχρόνως αὐτὸς ἦν καὶ ὁ στερεῶν καὶ ἀσφαλίζων αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὕδατων, ἐπικαλούμενος διὰ τοῦτο «δωματοῖτης». Ἀπεκαλεῖτο ἔτι «εὐρυκρεῖων», «εὐρυμέδων» διὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ βασιλείου του· «ταύρες» ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ταύρου, πρὸς τὴν μανίαν τοῦ ὅπου ἐν ταῖς ἐπιθέσει παρωμοιώθη ἡ τῆς τρικυμιώδους θαλάσσης, ὅθεν καὶ ταυρομαχίαι ἐτελοῦντο εἰς τιμὴν αὐτοῦ· «γαίηχος» ὡς συγκρατῶν τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὕδατων κλ. Κατεσκεύασε τὰς κλειεύσας τὸν Δάρταρον χαλκᾶς πύλας καί, μόνος ἢ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὰς ἐπάλλξεις τοῦ Ἰλίου, ὡς θεὸς τῶν ποταμῶν καὶ πηγῶν γενικώτερον ἔσχε πλείστας ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ νυμφῶν καὶ ἀλλων παρθένων, οἷον τῆς Ἀμυμώνης, τῆς Τυροῦς (ἐξ ἧς ἐγέννησε τὸν Πελλίαν καὶ τὸν Νηλέα) κλ. Διεφίλονεῖκε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τὴν προστασίαν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· ἐν τῷ Τρωϊκῷ δὲ πολέμῳ ἠρῶσι τοὺς Ἕλληνας. Τὰ κυριώτερα κέντρα τῆς λατρείας αὐτοῦ ἦσαν κατ' ἐξοχὴν μὲν ὁ ἱσθμὸς τῆς Κορίνθου, ὅπου ἐτελοῦντο καὶ αἱ κάλλισται αὐτοῦ ἑορταί, ἔτι δὲ ἡ νῆσος Καλαύρεια, τὸ ἀκρωτήριον Μυκάλη κλ. Παριστάνεται δὲ ὅμοιος ἐν γένει πρὸς τὸν Δία, μᾶλλον εὐρύτερος, καὶ μυώδης, ἀλλὰ μετ' ἡττονος μεγαλοπρεπείας, ὀρθος, τὴν ἑκφρασιν ἔχων μᾶλλον σκυθρωπήν,

κρατῶν δὲ ὡς σκῆπτρον τὴν τρίαιναν· ἄλλοτε δὲ καθήμενος, ἔχων ἡπιωτέραν τὴν μορφήν καὶ παρ' ἑαυτῇ τὴν Ἀμφιτρίτην. [Δ. Μ.]

Ποσειδῶν. Εἰς τῶν μεγάλων πλανητῶν, ὁ ἀπώτατος γνωστὸς ἐν τῷ ἡμετέρῳ πλανητικῷ συστήματι ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ ὑπαρξίς του ὑπωπτεύετο ἤδη ἐξ ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν, τῷ δὲ 1846 ἀνεκάλυψε τὴν θέσιν του ὁ Λεβερριέ ἐν Παρισίοις καὶ αὐτὸν τὸν πλανήτην μετ' ὀλίγον ὁ Γκάλλε ἐν Βερολίνῳ. Ἡ μέση αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις εἶναι 4 470 ἑκατ. χιλιομέτρων, (μεγίστη 4 508, ἐλαχίστη 4 432), ἴση δὲ σχεδὸν καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Γῆς. Διάμετρον ἔχει περ. 55 000 χμ. ἥτοι 4 1/2 φορὰς μείζονα ἢ ἡ Γῆ· ἡ δὲ ἐπιφανεία του εἶναι 21 καὶ ὁ ὄγκος του 94 φορὰς μείζων ἢ ὁ τῆς Γῆς. Τὴν τροχίαν του περὶ τὸν ἥλιον (ἥτις ἔχει ἐλαχίστην ἐκκεντρότητα) διατρέχει ὁ Π. εἰς 164 ἡμέτερα ἔτη καὶ 28 ἡμέρας, μετὰ ταχύτητος κατὰ μέσον ὅρον 5 1/2 χμ. κατὰ δευτερόλεπτον, ἥτις εἶναι πλέον ἢ πεντάκις μικροτέρα τῆς τῆς Γῆς. Εἰς θερμόφορος τοῦ Π. παρετηρήθη, διατρέχων τὴν περὶ αὐτὸν τροχίαν του εἰς 5 ἡμέρας καὶ 21 ὥρας. Κατὰ τινες ὑπολογισμοὺς ἡ πυκνότης τῆς μάζης αὐτοῦ φαίνεται οὕτα μόλις τὰ 0.23 τῆς γῆνης μάζης ἥτοι μόλις 1 1/4 ἐὰν ἡ τοῦ ὕδατος πυκνότης ληφθῇ ἴση πρὸς 1.

Ποσειδωνία. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Περαιχωρίας τῆς Κορινθίας ἰδρυθὲν ἀπὸ τῆς διασκήψεως τῆς διώρυχος τῆς Κορίνθου ἐπὶ τῆς Δ. εἰσόδου αὐτῆς. Ἐχει νῦν 117 κατ. — 2) Χωρίον τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Σύρου, μετὰ 120 κατ. [Μ. Σ.]

Ποσειδωνία (λατ. Paestum). Ἑλληνικὴ ἀποικία ἐπὶ τῆς Δ. ἀκτῆς τῆς Λευκανίας ἰδρυθεῖσα περὶ τὸ 524 π. Χ. ὑπὸ τῶν Συβαρτιτῶν. Ὡς μαρτύρια τῆς μεγάλης ἱκμῆς τῆς πόλεως πρόκεινται ἡμῖν δύο ναοί, ὧν ὁ μεγαλύτερος θεωρεῖται ὡς ὁ τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ δὲ μικρότερος ὡς ὁ τῆς Δήμητρος, καὶ οἵτινες σώζονται ἐν οχετικῶς καλλίστῃ καταστάσει, πρὸς δὲ μεγάλην στοᾶ (βασιλική), τεῖχην μετὰ πυλῶν καὶ πολυάριθμοι τάφοι ὧν τινες εἶναι διακεκοσμημένοι διὰ τοιογραφικῶν. Τὴν σηματοῖν της ἀνώλεσεν ἡ Π., ἀρ' ὅτου (ἀπὸ τοῦ 438 μέχρι τοῦ 424 ἢ καὶ περὶ τὸ 390) περιῆλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Λευκανῶν, δὲν ἀνήκασε δὲ ἐπὶ Ῥωμαίων καίτοι ἐστάλη ἐκεῖ τῷ 273 π. Χ. Ῥωμαϊκὴ ἀποικία· ἐξυμνεῖτο ὅμως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ποιητῶν διὰ τὰ λαμπρὰ ῥόδα της. Κατὰ τὸν Θ' μ. Χ. αἰῶνα κατηρειπίωθη ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν καὶ κατὰ τὸν ΙΑ' ὑπὸ τοῦ Ῥοδόερτου Γουίτκνάρδου. Νῦν δὲ κεῖται παρὰ τὴν θέσιν αὐτῆς μικρὸν χωρίον, Πέστο καλούμενον. Περί τῶν μνημείων τῆς Π. ἔγραψαν οἱ Mayer (Λον-

δίνον 1767), Paoli ('Ρώμη 1784), Delagardetie (Παρίσι. 1799 και 1840), Wilkins (Καίμπριτζ 1807). [Δ.Α.]

Ποσειδώνιος. Στωϊκὸς φιλόσοφος ἐξ Ἀπαμείας τῆς Συρίας, ἤστας δὲ 128-45 π. Χ. Ἐν Ῥόδῳ ἴδρυσε περίφημον σχολήν, δὲν τεριωρίσθη δὲ μόνον εἰς φιλοσοφικὰς μελέτας ἀλλὰ κατέγεινεν εἰς πλεῖστα ζητήματα, καὶ κυρίως ἱστορικά, ἐθνολογικά καὶ φυσικά. Μετὰ τῶν ἐπιστημονικωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του διετέλει ἐν φιλικαῖς σχέσεσι. Τῷ 87 ἦλθεν ὡς πρέσβυς εἰς Ῥώμην· τῷ δὲ 78 ἐπεσκέσθη αὐτὸν ὁ Κικέρων ἐν Ῥόδῳ, ὡς καὶ ὁ Πομπήιος τῷ 67 καὶ 62. Τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν ἐγνώριξεν ἐξ ἰδίας ὁψευς. Κεκτημένος εὐρυτάτας γνώσεως, προσέβη εἰς συγγραφὴν μεγάλου ἔργου ἐπιγραφομένου Ἱστορίαι (εἰς 52 βιβλία), ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τοῦ Πολυβίου, διέπρεπε δὲ ἐπὶ πλούτῳ γεωγραφικῶν καὶ ἐθνογραφικῶν εἰδήσεων. Πρὸς δὲ ἔγραψεν ἴδιον βιβλίον Περὶ ὠκεανῶ καὶ ἑτερον Μετερεωλογικά, κατὰ δὲ τὸν Ἀρριανὸν καὶ Τακτικά, ἑτὶ φιλοσοφικά Περὶ θεῶν, Περὶ μαντικῆς κτ. Τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα εὗρηται ἐν Müller Fragm. histor. graec. σελ. 245-296. [Χ.Β.]

Πόσθη (Ἀνατ.). Τὸ δέρμα τοῦ πέους· ἀκροσθία δὲ ἡ ἀκροσυστία τὸ ἐλευθερον ἄκρον αὐτοῦ, τὸ περιβάλλον τὴν βάλανον χωρὶς νὰ συνέ,ται μετ' αὐτῆς. Τούτου ἡ ἐν μέρει ἐκτομὴ ἀποτελεῖ τὴν περιτομὴν (βλ. λ.).

Ποσθίτις. Ἡ φλεγμονὴ τῆς πόσθης, συνήθης ἐπὶ τῆς ἐσῶ ἐπιφανείας αὐτῆς ἐπὶ ἀνθρώπων ἀκαθάρτων, ἰδίως ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασιν, ἡ συμβαινουσα ἐκ μολυσμοῦ διὰ βλεννορροϊκοῦ ὑγροῦ κλ. [Σ.Μ.]

Ποσιδιππος ἢ Ποσειδιππος. Εἷς τῶν διασημοτέρων ποιητῶν τῆς λεγομ. νέας ἀττικῆς κωμωδίας, ἀκμάσας περὶ τὸ 300 π. Χ. Κατήγετο ἐκ Κασσανδρείας τῆς Μακεδονίας, συνέγραψε δὲ πολλὰ ἔργα, ἅτινα ἐχρησίμευσαν κατόπιν καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ὡς πρότυπα· καθὼς φαίνεται μία τῶν κωμωδιῶν του Δίδυμοι ἐπιγραφομένη ὑπῆρξε τὸ πρωτότυπον τῆς τοῦ Πλαύτου Menaechni. Σῶζονται δὲ ἀκόμη ἀποσπάσματα 17 κωμωδιῶν του (ἐν Meinecke, Fragm. com. graec.). [Χ.Β.]

Πόσσνεκ (Pössneck). Πόλις τοῦ δουκάτου Σαξονίας-Μαϊνίγγης, ἔχουσα 9768 κατ. καὶ ποιικίλην βιομηχανίαν. [Μ.Σ.]

Πόστραν. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῷ διαμερ. Βιτωλίων, ἔχον 600 κατ. Χριστιανούς. [Ν.Σ.]

Ποτάμι. Χωρ. τῆς Κερκύρας ἐν τῷ δήμῳ Λευκιμαίων, ἔχον 323 κατ. [Μ.Σ.]

Ποτάμι. Βλ. Δρυήνης δήμος.

Ποταμιά. 1) Χωρ. τῆς Νάξου ὑπα-

γόμενον εἰς τὸν δῆμ. Βύβλου καὶ κείμενον πρὸς Δ τῶν Τριπόδων. Διαιρεῖται εἰς Ἄνω καὶ Κατω Ποταμίαν, περιλαμβάνει δὲ ἐν ὅλῳ 519 κατ. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Δωτίου, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Ὀσσης ὠρ. 1 ἀπὸ Ἀγυῖας πρὸς Δ. Κατ. 289. — 3) Χωρ. τῆς Εὐβοίας τοῦ δήμου Κυμῆς, ἧς ἀπέχει ὠρ. 1 πρὸς Ν. Κάτ. 443. — 4) Χωρ. τοῦ δήμου Φελλίας (Λακεδαιμόνος), ὠρ. 1 ἀπὸ Γοράνους, μετὰ 369 κατ. — 5) Χωρ. τοῦ δήμου Φαλαισίας τῆς ἐπαρ. Μεγαλοπόλεως. Κάτοικοι 194.

Ποταμιά Κάτω. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κράθιδος (Καλαβρύτων), ὠρ. 3 1/2 καὶ τῶν Καλαβρύτων καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Κράθιδος. Κάτοικοι 473.

Ποταμιανᾶτα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας ἐν τῷ δήμῳ Πυλαρέων, ἔχον 125 κατ.

Ποταμίων δῆμος τῶν Κυθήρων, κατέχων τὸ Β τμήμα τῆς νήσου, καλῶς καλλιεργημένος. Ἐχεῖ 5509 κατ., ὧν 1333 ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Ισταμῷ, οἱ δὲ ἄλλοι διεσπαρμένοι εἰς 23 χωρία, ὧν μόνον τὰ Καραβάς, Λογοθετράνικα καὶ Μιτάτα ἔχουσι πλεον τῶν 300 κατοίκων. [Μ.Σ.]

Ποταμογειτόνων δῆμος τῆς Κερκύρας. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ποταμοῦ (βλ. λ.), 12 χωρίων καὶ τῆς μονῆς Εὐαγγελιστρίας, καὶ ἔχει ἐν ὅλῳ 4823 κατ. Ἐκ τῶν χωρίων τὰ μεγαλύτερα εἶναι Ἄφρα, Εὐρωπούλοι, Κανάλι, Λεμεντίων καὶ Κοντόκαλα. [Μ.Σ.]

Ποταμοκόγχοι (Unionidae). Οἰκογένεια τῶν Κογχῶν, ἐκ τῆς τάξεως τῶν Διμύων (βλ. Κόγχοι). Περιλαμβάνει περὶ τὰ 600 εἶδη τῶν γλυκίων ὕδατων, διαδεδομένα καθ' ὅλην τὴν γῆν, ἰδίως δὲ ἐν τῇ Β Ἀμερικῇ. Αἱ κόγχοι τῶν εἶναι ἐν γένει λεπταί, εὐλίων δὲ φέρουσι καὶ ἀκάνθας· μεταχειρίζονται δὲ τὰς κόγχας πολλῶν εἰδῶν οἱ ζωγράφοι πρὸς ἐναπόθεσιν καὶ διάλυσιν χρωμάτων· τὰ ζῶα τρώγονται ἐνιαχοῦ. [Φ.Ι.]

Ποταμός. 1) Πολίχνη μεσόγειος κατὰ τὸ Β τμήμα τῆς νήσου Κυθήρων. Εἶναι πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ 1866 τοῦ δήμου Ποταμίων καὶ ἀπέχει πρὸς Β τῆς πόλεως Κυθήρων ὠρ. 5. Ὁ Ποταμὸς καλεῖται καὶ Κυρὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῆς Γαναγίας τῆς ἐπιλεγομένης Κυρὰς Ἰλαριώτισσας. Ἐχεῖ 1333 κατοίκους. Προϊόντα ὄσπρια, οἶνος, ἔλαιον, σῦκα. — 2) Κωμόπολις τῆς Κερκύρας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ποταμογειτόνων, 45' Δ τῆς πόλεως Κερκύρας, ἧς ὡς προάστειον θεωρεῖται. Πρὸς Δ ῥεῖ ὁ καλούμενος Ποταμὸς. Κάτοικοι 1613. — 3) Χωρ. τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Θηρασίας, μετὰ 241 κατ. Κεῖται ἐπὶ τῆς Δ πλευρᾶς. — Χωρ. τῆς Ἀμοργοῦ ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμ. Διγιάλης καὶ κεί-

μενον ΝΔ τῶν Λαγκαδίων εἰς ἀπόστασιν 15'. Κάτ. 217.

Ποταμόνεια. Χωρ. τῆς Εὐθείας καὶ τοῦ δήμου Στύρων (Καρυστίας), ἔχον 197 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Ποταμόφιλα. Οἰκογένεια τῶν Προσωδραγγίων Κεφαλοσφύρων μαλακίων, περιλαμβάνουσα τοιαῦτα τῶν γλυκίων ὑδάτων, μετὰ μακρῶν καὶ λεπτῶν κεραίων, εἰς ὧν τὸ ἄκρον κεῖνται οἱ οὐθαλμοί. Κυριώτατον γένος ὁ Παλουδῖνος (Paludina), μετὰ ὀστράκου ἐπιμήκους, ὅπερ ἐπὶ Παλ. τοῦ ζωοτόκου φθάνει εἰς μήκος μέχρι 4 ἐκμ.

Ποτάμων (Ἀλεξανδρος). Ἀκαδημαϊκὸς φιλόσοφος ζήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πιθανῶς ἐπὶ Αὐγουστοῦ. γενόμενος ἰδρυτὴς ἰδίας σχολῆς ἣν ἐκάλει ἐκλεκτικὴν. Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἦτο μὴ μᾶ τι διαφορωτάτων θεωριῶν. [Τ.Φ.Ε.]

Πότασσα. Βλ. Κάλιον (ἀνθρακικόν).

Ποτέμκιν ἡ ὀρθότερον Πατριάρχης (Γρηγόριος), πρίγκιψ τῆς Ταυρίδος. Πρωτοσὸς στρατάρχης καὶ ὁ γνωστότερος τῶν εὐνοσυμένων Δικατερίνης τῆς Β', γενν. 1736 ἐπὶ πατρικοῦ τοῦ κτήματος ἐν τῇ κυβερνήτῳ Σμολένσκ. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν Μόσχᾳ εἰσήλθεν εἰς τὸν στρατόν, συνεπεία δὲ ἀπλῆς φιλοφροσύνης ἀνυψώθη ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας ἀμέσως εἰς τὸ ἀξίωμα συνταγματάρχου, ταχέως δὲ ἀντικατέστησε καὶ τοὺς Ὀρλώφ ἐν τῇ εὐνοίᾳ αὐτῆς. Οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς καὶς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς τοῦ κράτους πράγμασιν ὑπῆρξε παντοδύναμος, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων, ὠνομάσθη στρατάρχης καὶ ἐγένετο ἀνώτατος διοικητὴς τῶν σπουδαιοτέρων ἐπαρχιῶν. Καὶ οἱ ἡγεμόνες δὲ τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσίας ἐζήτησαν τὴν εὐνοίαν του. Ἀπέθανε δὲ τῇ 5 Ὀκτ. 1791 ἐν Βεσσαραβίᾳ. Καίπερ ἐδηγούμενος ὑπὸ προσωπικῶν λόγων ὁ Π. οὐκ ὀλίγα ὠφέλιμα ἔργα ἐνεκαίνισε καὶ ἐξετέλεσεν· εἰς αὐτὸν δεφίλεται πρακτικώτερα ἐνδυμασία τῶν στρατιωτῶν, ἡ ἑνωσις τῆς Κριμαίας μετὰ τῆς Ρωσίας (δι' ἣν ὠνομάσθη πρίγκιψ), ἡ ἱδρυσις τῶν πόλεων Χερσῶνος, Κέρτς, Νικολάεφ, Σεβαστουπόλεως κλ., ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας, ἡ σύστασις στόλου ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου κλ. [Β.Ε.]

Ποτέντζα (Potenza). 1) Ἐπαρχία καὶ χώρα (Compartimento) τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Τάραντος, ἔχουσα ἐμβ. 10876 τγμ. καὶ 543 443 κατ. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον ὄρεινῃ, κυρίως ἐν τῇ ὑπὸ τῶν Ἀπεννίνων καλυπτομένῳ Δ. μέρει, ἔχουσα κορυφὰς μέχρι 2270 μ. (Monte Pollino). Οἱ ποταμοὶ αὐτῆς ἐκβάλλουσιν ὅλοι εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τάραντος· εἶναι δὲ πλου-

σία· εἰς δάση καὶ λειμῶνας, παρέχοντας τροφήν εἰς πολλὰ κτήνη, κυρίως ἡμιόνους, αἴγας, βόας καὶ χοίρους. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἄνω ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ λόφου μετὰ τοῦ Σαλέρνου καὶ Τάραντος, ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχουσα 18500 κατ., μητρόπολιν καὶ τεχνικὴν σχολήν. Πλησίον αὐτῆς εἶναι ἡ θέσις τῆς ἀρχ. Potentia, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ Φρειδερίκου τοῦ Β' καὶ Καρόλου τῆς Ἀνδεγαυίας. Καὶ ἡ νέα δὲ πόλις ὑπέστη τὰ πάνδεινα ὑπὸ σεισμοῦ τῆς 4 Δεκ. 1857. [Μ.Σ.]

Πότι. Ὀχυρωμένη πόλις τοῦ ῥωσ. κυβερνήτου Κουταΐδος τῆς Ὑπερκαυκασίας, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥίνου ποτ. εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον. ἔχει 5201 κατ. καὶ οὐνοδαῖον ἐμπορίον. [Μ.Σ.]

Ποτίδα. Ἀρχ. πόλις, ἰδρυθεῖσα ὡς ἀποικία τῶν Κορινθίων ὑπὸ τοῦ Περιάνδρου (625-585 π. Χ.) ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς στερεῆς. Τῇ 479 π. Χ. ἐπολιορκήθη ματαιῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρταβάζου, στρατηγοῦ τοῦ Ξέρξου. Ἡ ἀπόσπασις τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἀθηναϊκῆς συμμαχίας (432) συνετέλεσε σπουδαίως εἰς τὴν ἐκρήξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· τῇ 429 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἵτινες μετόκησαν τοὺς κατοίκους εἰς Ὀλυνθον καὶ ἐπεμψαν εἰς Π. ἰδίους κληρούχους. Τῇ 356 κατεστράφη ὑπὸ Φιλίππου Β' τῆς Μακεδονίας, ἰδρύθη δὲ ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς μετὰ τὸ 316 ἡ Κασσάνδρεια (βλ. Κασσάνδρα). [Α.Δ.]

Ποτιδανείας δ ἡ μ ο ς. Ὑπάγεται εἰς τὴν Δωρίδα καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 5 χωρίων καὶ τῆς μονῆς Βαρνακώδης. Πρωτεύουσα εἶναι Ἄνω Παλαιοξέριον, τὰ δὲ ἄλλα χωρία Κάτω Παλαιοξέριον, Λυκοχώριον, Περιθειώτισσα καὶ Στύλια. Κάτ. 2141.

Ποτιέ (Ροβέρτος Ἰωσήφ Pothier). Γάλλος νομοδιδάσκαλος, γενν. 1699 ἐν Ὀρλεάνῃ, ὅπου διετέλεσε καθηγητὴς τοῦ γαλλ. δικαίου καὶ δικαστικὸς σύμβουλος καὶ ἀπέθανε 1772. Μεγάλην δόξαν ἀπέκτησε διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν Πανδεκτῶν (3 τ. 1748-52, μετὰ γαλλ. μεταφρ. εἰς 25 τ. 1818-24), καὶ τῶν Traitées sur différentes matières de droit civil (4 τ. 1773-74), μετὰ τῶν ὁποίων θεωρεῖται ὡς ἀριστοτέργημα τὸ Traité des obligations, πολλάκις ἀνατυπωθέν.

Ποτλῆς (Μιχαήλ). Ἑλλήν νομομαθής, γενν. ἐν Βιέννῃ περὶ τὸ 1810 ἐξ ἡπειρωτικῆς οἰκογενείας. Σπουδάζας ἐκεῖ τὴν Νομικὴν μετέβη τῇ 1835 εἰς Ἀθήνας, ὅπου τὸ κατ' ἀρχὰς διετέλεσεν ἐν δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ, παρητήθη δὲ εἴτα καὶ περιορίσθη εἰς τὴν δικηγορίαν. Μεγάλως φημιζόμενος διὰ τὴν πολυμαθεῖαν καὶ τὸν κριτικὸν νοῦν του

διωρίσθη τῇ 1855 καθηγῆτης τοῦ Ἑκκλησι. Δικαίου ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ, ἀπελύθη δὲ τῇ 1862. Κύριον ἔργον αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων κλ., ὅπερ ἐξέδωκε τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Γ. Α. Ῥάλλη 1852-9 εἰς 6 τόμους. Τῇ 1857 ἐγένετο καὶ ὑπουργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ ὕστερον πρωθυπουργοῦντος τοῦ Κ. Μιαούλη ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης μέχρι τοῦ 1862. Μετὰ τὴν Μεταπολίτευσιν φοβούμενος τὴν καταφθόρην τῶν ἐπαναστατικῶν, ἀπῆλθεν εἰς Βιέννην, ὅπου ἐτελεύτησε τῇ 8 Ὀκτωβρ. 1863. [H.B.]

Ποτόμακ. Ποταμὸς τῆς Βορείουαμερ. Συμπολιτείας, ἀποτελούμενος ἐκ δύο πηγυποτάμιων καὶ σχηματίζων τὰ σύνορα μεταξὺ Μαρυλάνδης ἀπ' ἑνὸς καὶ τῆς Βιργινίας καὶ Δυτικῆς Βιργινίας ἀπ' ἑτέρου. Διέρχεται διὰ τῆς Οὐασιγκτῶνος καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοὴν 640 μ. δι' εὐρείας στομαλῆμνης εἰς τὸν κόλπον Τσιταϊπῆκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Ποτσό. Πρωτεύουσα ἐπαρχίας τῆς Βολιβίας καὶ κέντρον χώρας περιφήμου διὰ τὸν πλοῦτον τῆς εἰς πολυτίμητα μέταλλα, κειμένη ἐν ὕψει 3 960 μ. εἰς τὰς Β ὑψοφείας τοῦ Σέρρου (4688 μ.) ἐν ἐρήμῳ θέσει. Ἐχει μόνον 12 χιλ. κατ., ἐνῷ πρὸ 200 ἐτῶν εἶχε 150 χιλ. οἵτινες ἦσαν ἐργάται ἀργυρουργεῖων. Σῶζονται δὲ ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἰκοδομημάτων τινα ὠραία. [M.S.]

Πότσαβιλ (Pottsville). Πρωτεύουσα κομητείας ἐν τῇ Βορείουαμερ. πολιτείᾳ Πενσυλβανίας, ἐν ὄρεινῳ θέσει. Ἐχει 14 117 κατ., ὄρυχεῖα ἀνθρακίτου, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἀμυλῶν ἐμπόριον λιθανθράκων. [M.S.]

Πότσδαμ. Πρωτεύουσα νομοῦ τῆς Πρωσίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βρανδεμβούργου, ἐχόντων ἐμβ. 20 641 τχμ. καὶ 1404 626 κατ. Κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νούτῃ εἰς τὸν πλωτὸν Χάβελ καὶ ἐπὶ νήσου σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Χάβελ, λιμνῶν τινῶν καὶ διώρυχος, εἶναι δὲ ἕδρα τῶν ἀρχῶν, τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου τῆς Γερμανίας κλ. καὶ ἔχει 54 125 κατ. τοὺς πλείστους διαμαρτυρομένους, πλείστα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ στρατιωτικὴν σχολήν, σχολὴν ὑπαξιωματικῶν κλ. Ἐν γένει ἡ πόλις εἶναι κάλλιστα ὠκοδομημένη, ἔχουσα εὐθείας καὶ εὐρείας ὁδοὺς καὶ μεγάλας πλατείας ἀπ' ὧν ἴστανται πολλὰ μνημεῖα καὶ ἀνδριάντες, ὠραίους τινὲς ναοὺς, ἐν οἷς εὐρίσκονται τάφοι βασιλέων τῆς Πρωσίας, πλείστα δὲ μέγαρα καὶ ἐπαύλεις, ὠραίας πύλας, εἰς τὰ περιχώρα μεγάλα πάρκα, ὡς π. χ. τὸ τοῦ Σανσουσί, μετὰ ἐπαύλειον βασιλικῶν καὶ ἄλλων, ἀστεροσκοπεῖον κλ. Τὸ Π. ἐσχηματίσθη περὶ τὸ 1300 ἐκ χωρίου ἀλείων, προσέλαβε δὲ σημασίαν ἀπ' οὗτου ὁ μέγας ἐκλέκτωρ Φρειδερίκος Γουλιέλμος ἔ-

κτισεν ἐνταῦθα ἀνάκτορον (1660-82), προσεῖλκυσε τοὺς ἐκ Γαλλίας ἐκδιωχθέντας διαμαρτυρομένους καὶ ἀνῴψασε τὸ Π. εἰς ἕδραν τοῦ κυρίως ὁμῶς ἤκμασεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου, εἰς ὃν ὀφείλεται ἡ οἰκοδομὴ ἀνακτόρων, μεγάρων καὶ ἐπαύλειων, εἰς ἃ προσέθεσε Φρειδερίκος Γουλιέλμος ὁ Δ' τὰ ὠραῖα πάρκα. [M.S.]

Ποτσόινκι. Πόλις τῆς περιφερ. Λουκοζανῶν ἐν τῇ ῥωσ. κυβερνήσῃ Νισεγόροδ, ἔχουσα 8 484 κατ. καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν. [M.S.]

Ποτσουόλι (Pozzuoli, λατ. Puteoli, ἑλλ. Δικαιάρχεια). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Νεαπόλεως, κειμένη γραφικῶς ἐπὶ ὄρμου ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως. Ἐχει 11 967 κατ., πολλὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαιότητος (ἀμφιθεάτρου, Στραπέου, ναῶν, λουτρῶν, ἐπαύλειων, μνημάτων κλ.). Οἱ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο τὴν πόλιν ὡς εὐχάριστον διαμονήν· ἐπὶ πολὺν καιρὸν δὲ τὸ πάλαι ἡ πόλις εἶχε σημαντικώτατον ἐμπόριον. [M.S.]

Πότσταουν (Pottstawn). Πόλις τῆς Βορείουαμερ. πολιτείας Πενσυλβανίας, ἔχουσα σπουδαῖαν βιομηχανίαν σιδήρου καὶ χάλυβος καὶ 13 285 κατ. [M.S.]

Πόττ (Αὔγουστος Φρειδερ. Pott). Γερμανὸς γλωσσολόγος, γενν. 1802 ἐν Νεττελρέδε τοῦ Ἀννόβερ, διατελέσας δὲ ἀπὸ τοῦ 1833 καθηγῆτης τῆς γλωσσολογίας ἐν τῇ πανεπιστ. τῆς Ἀλλης, ὅπου ἀπέθανε 1887. Τὴν φήμην του ἔδρυσεν διὰ τοῦ ἔργου Ἑτυμολογικαὶ μελέται (β' ἐκδ. εἰς 6 τ., 1859-76), ὅπερ εἶναι ἐν τῶν σπουδαιωτέρων ὅλης τῆς γλωσσολογικῆς ἐπιστήμης. Πρὸς τοῦτοις ἔγραψε περὶ τῆς Πρωσσο-λειτουργικῆς γλώσσης, περὶ τῶν Ἀττιγγάνων, περὶ τῶν ὄνυμάτων καὶ ἐπιθέτων, πλείστας δὲ μικροτέρας διατριβὰς κλ. [M.S.]

Πόττερ (Παῦλος Potter). Ὁλλανδὸς ζωγράφος, γενν. 1625 ἐν Ἐγκχούζεν, ζήσας δὲ κυρίως ἐν Ἀγγῇ καὶ ἀποθανὼν ἐν Ἀμστελδάμῳ τῇ 1654. Νεώτοτος ἤδη ἐφημίσθη ὡς ἐξοχὸς καλλιτέχνης, κυρίως δὲ διέπρεψεν ἐν τῇ παραστάσει ζώων καὶ τοποθεσιῶν, ὡς ἐξετέλει μετὰ μεγίστης ἀκριβείας καὶ διεκόσμησε διὰ λαμπροῦ χρωματισμοῦ. Ἔργα του εὐρίσκονται εἰς τὰ μεγάλα μουσεῖα τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκτιμῶνται μεγάλως, ὡς καὶ τινα χαλκογραφημάτων του.

Πουγατσέφ (Γεμελιάν Ἰβανῶφ). Τυχοδιώκτης Ῥώσος, γενν. 1728, υἱὸς Κοζάκου. Ὑπηρέτησας ἐν τῇ ῥωσικῇ, τῇ πρωσικῇ καὶ τῇ αὐστριακῇ στρατῷ συνέλαβεν, ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ἰδέαν νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Πέτρον τὸν Γ' ὁμοιότητά του, λέ-

γων ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ διαφυγὼν τοὺς φονεῖς. Τῷ ὄντι δὲ κατ' ὀρθωσεν τῷ 1773 νὰ συλλέξῃ περὶ αὐτὸν πολλοὺς πιστεύοντας τοὺς ἰσχυρισμούς του, νὰ κυριεύσῃ φρούριά τινα ἐπὶ τοῦ Οὐράλ καὶ Τανάιδος καὶ νὰ διατηρηθῇ καίρων τινα κατὰ τῶν ῥωσικῶν στρατευμάτων· τέλος ὅμως προδοθεὶς ὑπὸ τῶν ὀπιδῶν του συνελήφθη καὶ καταδικασθεὶς ἐθανατώθη τῇ 9 'Ιαν. 1775 ἐν Μόσχῃ. [B.E.]

Πουγκάκια. Χωρ. τοῦ δήμ. Τυμφρηστοῦ (Φθιώτιδος), 3 ὥρας ἀπὸ Μαυρίλλου. Κάτ. 843.

Πουῦδρα. Βλ. 'Αμυδάλευρον.

Πουέδλα (La Puebla). 1) Πολιτεία τοῦ κεντρικοῦ Μεξικοῦ, ἔχουσα ἐμβ. 32 371 τγμ. καὶ 839 125 κατ. Εἶναι ὄρεινὴ χώρα ἥς αἱ κορυφαὶ (ἡφαίστεια) φθάνουσιν εἰς ὕψος 3 600 μ. — 2) Πρωτεύουσα τῆς ἀνω πολιτείας φέρουσα πλήρως ὄνομα La Puebla de los Angeles. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου, κείται δὲ 120 γμ. ΝΑ τοῦ Μεξικοῦ μεταξὺ τῶν ὁρέων Ποποκατεπέτλ καὶ 'Οριβάζα καὶ ἔχει 80 χιλ. κατ. Εἶναι καλῶς ἐκτισμένη καὶ διατηρεῖ ἀκμαίαν βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. [M.Σ.]

Πουέδλο (Pueblo). Πρωτ. κομητείας ἐν τῇ Βορείᾳ αμερ. πολιτεία Κολοράδω, ἐπὶ τῶν συμβολῶν τοῦ Φόνταιν-Κρήκ καὶ τοῦ 'Αρκάνσα. ἔχει 24 558 κατ. ἀποτελεῖ δὲ σπουδαῖον κέντρον σιδηροδρόμων, διεξάγει ἀκμαϊότητα ἐμπόριον καὶ διατηρεῖ βιομηχανίαν σιδήρου καὶ μελὺδου. [M.Σ.]

Πουενταρεάς. Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχίᾳ Ποντεβέδρα τῆς Γαλικίας, ἐν τῇ εὐθέρῳ κοιλάδι τοῦ Τέα, ἔχουσα 13 286 κατ. [M.Σ.]

Πουέντε-Χενίλ (Puente-Genil). Πόλις τῆς ἰσπαν. ἐπαρχ. Κορδουγς ἐπὶ τοῦ Χενίλ. ἔχει 11 407 κατ., ὑφαντουργίαν καὶ ἀμπελοργίαν. [M.Σ.]

Πουέρτο, ἰσπανιστὶ=Π ὀ ρ τ ο ἰταλ., σημαίνει «λίμνη». Συντιθεταί ἐν τῇ γεωγραφίᾳ μετὰ πολλῶν κυρίων ὀνομάτων, ὑφ' ἃ ζητητέον τὰς λέξεις ὅσαι δὲν ἀναφέρονται ἐνταῦθα ἰδιαιτέρως.

Πουέρτο δὲ Σάντα Μαρία. Πρωτ. περιφέρειας ἐν τῇ ἰσπαν. ἐπαρχ. Καδίξ (Γαδεΐρων) κειμένη ἐν μέσῳ ἀμπελώνων ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γουαδαλίτη εἰς τὸν κόλπον τῶν Γαδεΐρων. ἔχει 20 590 κατ., μεγάλην ἐξαγωγὴν οἴνου Χέρες (Sherry) καὶ ποικίλην βιομηχανίαν. [M.Σ.]

Πουέρτο-Καδέλχο (Puerto-Caballo). Παραθαλάσσιος πόλις ἐν τῇ πολιτεία Καραμπόβ τῆς Βενεζουέλας, ἔχουσα 14 χιλ. κατ. καὶ λαμπρότατον λιμένα.

'Εξάγει κυρίως καφέν, κακάον, δπόρας, χαλκόν, ξυλείαν, δέρματα κλ. [M.Σ.]

Πουέρτο - Πρίνσιπε (Puerto-Principe ἢ Ciudad-P.). Πόλις τῆς νήσου Κούβας, 475 γμ. ΑΝΑ τῆς 'Αθάνας. ἔχει 40 958 κατ., μεγάλη ἐργαστάσια καπνοῦ, κτηνοτροφίαν καὶ ἐμπόριον προϊόντων τῆς χώρας, εἶναι δὲ ἐλλεινῶς ἐκτισμένη [M.Σ.]

Πουέρτο-Ρεάλ. Πόλις τῆς ἰσπαν. ἐπαρχ. Καδίξ (Γαδεΐρων), ἀπέχουσα ἀπὸ Γαδεΐρων 10 γμ. πρὸς Α. ἔχει 9 694 κατ., ναυπηγεία, ἀποθήκας ἁλατος θαλασσίου καὶ χρησιμεύει ὡς ἐξοχικὴ διαμονὴ πλουσίων κατοικῶν τῶν Γαδεΐρων. [M.Σ.]

Πουῖλζέ (Claude Pouillet). Γάλλος φυσικός, γενν. 1791 ἐν Κυζάνς, διατελέσας καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Βουρβονεῖῳ κολλεγίῳ καὶ διευθυντῆς τῆς ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν (ἐπὶ τοῦ 1831) ἐν Παρισίοις. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς βουλῆς, ἀπεσύρθη δὲ 1851 καὶ παρῆ-τήθη καὶ τὰς θέσεις του· τῷ 1837 ἐξελέγη καὶ μέλος τῆς 'Ακαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1868 ἐν Παρισίοις. Κυρίως ἐργάσθη ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ὀπτικῆς, θερμαντικῆς καὶ ἡλεκτρικῆς, ἐδημοσίευσεν δὲ τὸ κλασικὸν ἔργον *Éléments de physique expérimentale*, ὅπερ πολλάκις ἀνετυπώθη καὶ μετεφράσθη καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας. [B.E.]

Πουκεῖλ (Φραγκῖσκος Κάρολος Ρου-queville). Γάλλος λόγιος, γενν. 1770 ἐν Μερλερώ τοῦ νομοῦ 'Ορνῆ. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἀφιέρωθη εἰς ἱατρικὰς μελέτας καὶ ἀπέκτισε φήμην τινα διὰ διατριβῆς περὶ τῆς πανώλους ἣν ἐσπουδάσεν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ. Διατελέσας μέλος τῆς αἰγυπτιακῆς ἐπιτροπῆς καὶ εἰτα ἐπιχειρήσας περιοδεῖαν εἰς Κων/πολιν καὶ Ἑλλάδα, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος γενικὸς πρόξενος παρὰ τῷ 'Αλῇ Πασσᾷ τῶν 'Ιωαννίνων, ὅπου ἐμεινε μέχρι τοῦ 1812. Εἰτα δὲ μετετέθη εἰς Πάτρας ὑπὸ τὴν αὐτὴν ιδιότητα καὶ ἀπέθανε τῷ 1838 ἐν Παρισίοις. Εἰς τὴν ἐμβριθῆ γνῶσιν τῆς Ἑλλάδος κλ., ἣν ἀπέκτισε διὰ τῆς μακροχρονίου ἐν τῇ ἀνατολῇ διαμονῆς του, ὀφείλονται τὰ σπουδαῖα ἔργα του: *Voyage en Morée, à Constantinople, en Albanie etc.* (3 τ. Παρισ. 1805), *Voyage de la Grèce* (5 τ. 1820-22, β' ἐκδ. εἰς 6 τ. 1826-27), *La Grèce, histoire et description* (1835) διὰ τὴν συλλογὴν *Univers pittoresque*, καὶ κυρίως τὸ ἐπιγραφόμενον *Histoire de la régénération de la Grèce 1740-1824* (4 τ. 1824), ὅπερ δυστυχῶς περιέχει μόνον τὰ 3 πρῶτα ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως. [N.Π.]

Πούλ (Poole). Πόλις τῆς ἀγγλ. κο-

μητείας Δόρσετ, ἐπὶ ἀσφαλοῦς λιμένος τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης. Ἐχει 15 405 κατ., ναυπηγίαν, ἀλιεῖαν ὁστρέων καὶ ἐμπορίον.

Ποῦλα. Οὕτω καλεῖται κοινῶς Ἀηδῶν ἡ μελανοκέφαλος.

Ποῦλαδα. Βλ. Ἐλόρνις ἡ γλωρόπους.

Πουλακίδα. Χωρ. τοῦ δήμου Μιδέας (Ναυπλίας), 15' ΒΑ τοῦ Μέρμπακα, μετὰ 292 κατοίκων

Πουλάττα. Χωρ. τῆς Κεφαλληνίας τοῦ δήμου Σαμαίων, ὥρ. 1 ἀπὸ Σάμης, μετὰ 501 κατ.

Πούληθρα. Χειμερινή πρωτεύουσα τοῦ δήμου Σελινούντος, ὥρ. 3 ἀπὸ Κοσμᾶ. Κάτοικοι 415.

Πουλίτσα. Χωρ. τοῦ δήμ. Κορινθίων, ἔχον 195 κατ. [Μ.Σ.]

Πουλίτσι. Χωρ. τοῦ δήμου Ἀριστομένους (Μεσσήνης), ἔχον 125 κατ. [Μ.Σ.]

Ποῦλκε. Ἐθνικὸν ποτὲν τῶν Μεξικανῶν (βλ. Ἀγάθη).

Ποῦλο-Πενάγγ. ἡ Νῆσος τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας. Νῆσος τῶν Ἀνατ. Ἰνδιῶν, 16 χμ. ἀπὸ τῆς Δ. παραλίας τῆς γερσονήσου Μαλάκκας. Ἀνήκει εἰς τὴν ἀγγλικὴν διοίκησιν Στραίτς Σέττλεμεντς. Ἐχει ἐμβ. 276 τχμ. καὶ εἰκείται ὑπὸ μίγματος Σινδῶν, Μαλαίων, Ἰνδιῶν κλ., γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς σπουδαία ἐξαγωγὴ προϊόντων. [Μ.Σ.]

Πουλτούσα. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῷ ῥωσικῷ κυβερνεῖῳ Λόμζια, ἔχουσα 9 224 κατ., μέγα ἀνάκτορον καὶ τινα βιομηχανίαν. Ἐνταῦθα ἐνίκησε τῷ 1703 ὁ Κάρολος ΙΒ' τοὺς Σάξονας, τῷ δὲ 1806 ματαίως προσεπάθησαν οἱ Ῥῶσοι νὰ ἀποκρούσωσι τοὺς Γάλλους. [Μ.Σ.]

Πουλχερία (Αἰλία Αὐγούστα). Αυγάτηρ τοῦ Βυζαντινοῦ αυτοκράτορος Ἀρκαδίου, γενν. 399 μ. Χ. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Ἀνθεμίου τῷ 414 ἀνέλαβεν ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου ἀδελφοῦ της Θεοδοσίου Β' τὰς ἡνίας τοῦ κράτους. Ὅτε δὲ ὁ Θεοδόσιος ἀπέθανε τῷ 450 συνεζεύχθη κατ' ὄνομα τὸν στρατηγὸν Μαρκιανόν, ἵνα προμηθεύσῃ αὐτῷ τὸ στέμμα. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 453. [Ι.Κ.Π.]

Ποῦμα. Βλ. Καγούαρ.

Ποῦνα (ἀγγλ. Poona). Πρωτεύουσα τῆς Ν ὁμοδιοκρίσεως τῆς ἀγγλοβρεταν. προεδρείας Βομβάης, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποτ. Μούτα καὶ Μούλα, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῶν Μαχαράττων. Ἐχει 161 390 κατ., τείχη, φρούριον, καλὰς ἑδούς, διάφορα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα, βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίον, κυρίως ἔργων τῆς χρυσοχορίας, πηλίνων ἀγαματίων κλ. [Μ.Σ.]

Ποῦνο. Ἐπαρχία τοῦ Περού, ἐν τῷ ΝΑ μέρει τοῦ κράτους, ἔχουσα ἐμβ. 52 301 τχμ. μετὰ 256 594 κατ., ψυχρὸν δὲ κλίμα. Ἡ πρωτεύουσα, Π. ἡ Concepcion de Puno καλουμένη, κεῖται ἐπὶ τῆς λίμνης Τιτικάκας ἐν ὕψει 3 824 μ. καὶ ἔχει 5 000 κατ. διατηροῦντας διαμετακομιστικὸν ἐμπορίον μετὰ τῆς Βολιβίας. [Μ.Σ.]

Ποῦντα-Ἀρένας. Κύρον ἐπίνειον τῆς δημοκρατείας Κασταρικής τῆς Κεντρ. Ἀμερικῆς, ἐπὶ γλώσσης γῆς προβαλλούσης εἰς τὸν κόλπον τῆς Νικόβας. Ἐχει 2 538 κατ. καὶ ἐξαγωγὴν προϊόντων τῆς χώρας.

Πουράνα καλεῖται εἶδος ἔργων τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς φιλολογίας, περιεχόντων μύθους, θρησκευτικὰς παραδόσεις, φιλοσοφικὰς μελέτας κλ.

Πουράντζα. Βλ. Μποράντζα.

Πουρέ. Χωρ. τοῦ δήμου Ζαγοράς (Βώλου), ἔχον 693 κατ. Β αὐτοῦ κείνται τὰ ἔρειπια τῆς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν πυρποληθείσης Μιντζέλλης. [Μ.Σ.]

Πουριτανοί. Βλ. Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία.

Πουρνάρι. 1) Χωρ. τοῦ δήμου Δύμης τῶν Πατρῶν, ἔχον 149 κατ. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Ὀλυμπίων τῆς Ἡλείας, ἔχον 158 κατ. — 3) Χωρ. τοῦ δήμου Νέσσωνος (Δαρίσσης), μετὰ 286 κατ. — 4) Χωρίον τοῦ δήμου Θυμακίων τῆς ἐπαρχ. Δομεκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἔχον 354 κατ. [Μ.Σ.]

Ποῦρνος. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγαντίων (Χαλκίδος), ἔχον 143 κατ. [Μ.Σ.]

Ποῦρος (Purus). Δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Ἀμαζονίου, πηγάζων ὑπὸ 11° Ν πλ. εἰς τὰς Ἀ ἠπωρείας τῶν Κορδιλιερῶν τοῦ Περού. Ῥεῖι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς ΒΑ καὶ ἐκβάλλει μετὰ 3 100 χμ. εἰς 4 βραχίονας διγρημένους [Μ.Σ.]

Ποῦς. Ἐν γένει πόδες καλοῦνται τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐρειδόμενα, στηρίζοντα τὸ σῶμα καὶ τὴν βιάσιν ἐπιτελοῦντα ἄκρα τῶν ζώων. Μέρη αὐτῶν εἰσιν ὁ μηρὸς, ἡ κνήμη καὶ ὁ εἰδικιώτερον «ἄκρος ποὺς» καλούμενος. Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὁ σκελετὸς τοῦ τελευταίου τούτου ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ταρσοῦ ὅν συνιστῶσιν ὁ ἀστράγαλος, μεταξὺ τῆς κνήμης καὶ τοῦ ἄκρου ποδός, ἡ πτέρνα, κατὰ τὸ ὅλως ὀπίσθιον ἄκρον τοῦ ποδός, καὶ ἄλλα 5 μικρότερα ὅσα ἦτοι τὸ σκαφιοειδές, τὰ τρία σφηνοειδῆ καὶ τὸ κυβοειδές, τοῦ μεταταρσίου, καιμένου προσωτέρω, ἀποτελουμένου δὲ ἐκ 5 ἐπιμήκων ὀστέων ἀναλόγων πρὸς τὰ τοῦ μετακαρπίου, καὶ τῶν πέντε δακτύλων, συνισταμένων ἐκάστου ἐκ τριῶν φαλάγγων πλὴν τοῦ πρώτου ἔχοντος δύο. Τὰς δὲ κινήσεις αὐτοῦ τελοῦσι μύες τοῦτο μὲν ὁλοτε-

λῶς εἰς αὐτὸν ἀνήκοντες, τοῦτο δὲ ἄλλοι ὢν τὸ σῶμα μὲν κεῖται ἐπὶ τῆς κνήμης, οἱ τένοντες δὲ καταφύονται εἰς τὸν ἄκρον Π. Ἡ ἄνω αὐτοῦ ἐπιφάνεια καλεῖται ῥάχης τοῦ Π., ἡ δὲ κάτω πέλμα. Νόσοι δὲ καὶ διαμαρτῖαι αὐτοῦ εἰσιν ὁ βλαισόπους (βλ. Βλαισός), ὁ πλατύπους, ὁ ραιβόπους, ἡ ταρσαλγία, κατάγματα καὶ διαστρέμματα, φυματώσεις τῶν ὀστέων κλ. Το δὲ διατιτραῖνον ἔλκος τοῦ Π. εἶναι ἰδία ὥλως πάθησις συνισταμένη εἰς ἔλκος ἐπὶ τοῦ πέλματος ὅπερ εἰς βάθος ἐκτεινόμενον διαθιβρώσκει καὶ αὐτὰ τὰ ὀστᾶ, σχετιζομένη δὲ πρὸς γενικὰς δυστροφικὰς καταστάσεις τοῦ σώματος.

— (Μετρολ.). Παλαιὸν μέτρον μήκους εἰς πολλὰς τῶν εὐρωπ. χωρῶν, λαβὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ μήκους τοῦ ἀκρου ποδὸς τελειοῦ ἀνδρός, πρὸς ὃ ἐν γένει ἰσοῦτο. Γνωστότατος ἐγένετο ὁ γαλλικὸς Π. καὶ ὁ ἀγγλικός. Καὶ ὁ μὲν γαλλικὸς ἦτο ἴσος πρὸς 0.32484 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου ἦτοι πρὸς τὸ $\frac{1}{3}$ αὐτοῦ σχεδόν, δηλ. 12 δακτύλους, ὃν ἕκαστος ὑποδιηρεῖτο εἰς 12 γραμμάς. Ὁ δὲ ἀγγλικὸς Π., πρὸς ὃν ἀκριβῶς ἰσοῦται καὶ ὁ ῥωστικὸς, εἶναι τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς ὑάρδας ἦτοι ἴσος πρὸς 0.304797 τοῦ μέτρου, κατὰ τι δηλ. μικρότερος τοῦ γαλλικοῦ, καὶ διαιρεῖται εἰς 12 δακτύλους, ἕκαστον ὑποδιαιρούμενον εἰς 10 γραμμάς. Ὁ ῥωστικὸς Π. ἰσοῦται πρὸς 0.31358 μ., ὁ ἑλβετικὸς πρὸς 0.3 μ.

— (Μετρικὴ). Οὕτω καλεῖται ἐν τῇ μετρικῇ τὸ σύνολον δύο ἢ πλείονων συλλαβῶν ὧν ἑκάστης εἶναι ὁρισμένος ὁ χρόνος δι' ἕκαστον εἶδος Π. Ὑπάρχουσι δὲ πολλῶν εἰδῶν Π. ὧν κυριώτεροι εἰσὶν οἱ ἐξῆς· α') δι-σύλλαβοι· οἱ καλούμενοι ἱάμβος (υ-), τροχαῖος (-υ), σπονδαῖος (- -), πυρρίχιος ἢ δι-βραχυς (υυ)· τρισύλλαβοι οἱ δακτύλος (-υυ), ἀνάπαιστος (υυ-), τρίβραχυς (υυυ), μελοσπός (- - -), βακχεῖος (- - υ), ἀντιβακχεῖος (υ- -), κρητικὸς ἢ ἀμφίμακρος (υ-υ), ἀμφίβραχυς (υ-υ)· τετρασύλλαβοι οἱ ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος (υυ- -) καὶ ἰωνικὸς ἀπὸ μείζονος (- -υυ), τὰ 4 εἶδη τοῦ ἐπιτρίτου (υ- - -υ, - - -υ, - - -υ) καὶ τὰ 4 τοῦ παῖωνος (-υυυ, υ-υυ, υυ-υ, υυυ-), ὁ χορίαμβος (-υυ-), ὁ ἀντισπαστός (υ- -υ), οἱ ἀποτελούμενοι ἐκ δύο διαδοχικῶν σπονδαίων ἢ τροχαίων ἢ ἱάμβων ἢ πυρρίχιων (ὁ διπυρρίχιος, υυυυ, καλεῖται καὶ προκλεισματικὸς) κλ. Περὶ τῶν κυριωτέρων ἐκ τούτων γίνεται λόγος ἐν ἰδιαιτέροις ἄρθροις. Οἱ Π. εἶναι τὰ μέλη τῶν στίχων, οἵτινες ἀποτελοῦνται ἢ ἐκ πολλῶν Π. τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἢ ἐκ διαφορωτάτων Π. (βλ. π. χ. ἐξάμετρον, ἱαμβικὸν μέτρον, πεντάμετρον, σαπφικὸν μέτρον κλ.).

Ποῦσκιν (Ἀλέξανδρος Σεργίου Puschkín). Περὶφημος ῥωσσοῦ ποιητής, γενν.

1799 ἐξ ἀριστοκρατικοῦ οἴκου. Ἦδη ὡς μαθητὴς λυκεῖου ἐν Τσαρσκόγε-Σέλο ἔθυσε ταῖς Μούσαις. Ὡς ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ἐγείρας τὴν δρῆγν τῶν ἀνωτέρων τοῦ δι' ἀπροσέκτους λέξεις μετετέθη 1820 εἰς τὴν Ν Ῥωσίαν, ἠθρόνησε δὲ καὶ ἡναγκάσθη γὰρ ἐπισκεφθῆ λουτρόν τι ἐν τῇ Καυκάσῳ, εἶτα δὲ μετέβη ἐν Κισινέφ τῆς Βεσσαραβίας. Τῷ 1820 ἐξεδόθη καὶ τὸ ῥωμαντικὸν τοῦ ἔπος Ῥουσλὰν καὶ Λουδμίλα, ὅπερ πολλοὺς ἐνεθουσίασεν. Κατὰ τὰ κατόπιν ἔτη ἔγραψεν ἐκτὸς λυρικῶν ποιημάτων τὸν Αἰχμάλωτον τοῦ Καυκάσου, τοὺς Ἀτσιγγάνους κλ. Ἐν Ὀδησσῷ, ὅπου ἐργάσθη ἐν τῇ γραφείῳ τοῦ κόμητος Βοροντσώφ, συνέγραψε τὰ πρῶτα μέρη τοῦ Εὐγενίου Ὀναιγίνου (ἐμμέτρου μυθιστορήματος), ὅπερ ἀπεπέρατσε μόλις τῷ 1833, τὴν τραγωδίαν Βόρις Γοδουνῶφ καὶ τὸ κωμικὸν ἔπος Κόμης Νουλίν. Ἀμνηστευθεὶς τῷ 1826 ἐστάλη εἰς Μόσχαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις καὶ ἐξήσκει ὁ ἴδιος τὴν λογοκρισίαν τῶν ἔργων του. Ἐνταῦθα ἐγένετο καὶ συνεργάτης ἐφημερίδων. Τὰ λυρικά του ποιήματα ἐξεδόθησαν εἰς δύο τόμους ἐν Πετροπόλει τῷ 1829, ὡς καὶ τὸ ἔπος Πολτάβα. Κατὰ τὴν εἰς Καύκασον κλ. ἐκστρατείαν τοῦ 1829 συνώδευσε τὸν ῥωσσ. στρατὸν καὶ περιέγραψεν αὐτὴν ἐν βιβλίῳ. Ἀπὸ τοῦ 1830 ἀνετέθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἡ ἐπιτήρησις τοῦ κτήματος Βολδίνου, ὅπου ἐποίησε δραματικὰ ἔργα, διηγήματα κλ. Ὁ αὐτοκράτωρ, οὗ ἀπέκτησεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν εὐνοίαν, τῇ ἐπέτρεψε μελέτας εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ κράτους, ὧν πόρismata ἦσαν διάφορα διηγήματα καὶ κυρίως ἡ ἱστορία τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Πουγατσέφ, ἣν συνεπλήρωσεν ὁ Π. τῷ 1836 διὰ περιγηγέσεως ἀνὰ τὰς σχετικὰς χώρας· ἀντήμειψέ δὲ τὸ ἔργον του διὰ δώρου 2000 ρουβλίων. Ἀπέθανε δὲ ὁ Π. πρόωρος, πληγθεὶς ἐν μονομαχίᾳ τῷ 1837. Ἐν τῇ ῥωσικῇ φιλολογίᾳ κατέχει ὑψηλὴν θέσιν, ἂν καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασις τοῦ Βύρωνος δὲν δύναται νὰ παραγνωρισθῇ. [Μ.Γ.]

Πουσκινίτης. Βλ. Ἐπίδοτον.

Πουσσέν (Νικόλαος Poussin). Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1594 ἐν Βιλλέρ τῆς Νορμαντίας. Ἐποῦδασεν ἐν Παρίσις ὑπὸ διαφόρους διδασκάλους, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἀνεγνωρίσθη καὶ μετέβη τῇ 1624 τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἰταλοῦ ποιητοῦ Μαρίνη εἰς Ῥώμην, ὅπου ἐμελέτησε μετὰ μεγίστου ζήλου τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων καὶ τὰς περὶ τὴν πόλιν τοποθεσίας. Ἐνταῦθα ἀπέκτισεν ὁ Π. τοιαύτην γῆμην ὥστε ἀνεκλήθη τῷ 1639 ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Ῥισελιὲ εἰς Παρίσιους, ὅπου τὸν ἐδέχθη ὁ Λουδοβίκος ΙΓ' μετὰ μεγάλων τιμῶν καὶ τὸν ὠνόμασε πρῶτον ζωγράφον τῆς αὐλῆς. Ἐν τούτοις

αἱ ραδιοσυρταὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν τοῦ παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ πάλιν 1642 εἰς Ῥώμην· ἐνταῦθα δὲ ζήσας ἀπέθανε τῇ 1665. Ὁ Π. εἶναι ὁ πρῶτος ἀναπτύξας ἴδιον ρυθμὸν γάλλος ζωγράφος· κυρίως διέπρεψεν ἐν τῇ παραστάσει τοποθεσιῶν, καὶ δὴ τῆς περὶ τὴν Ῥώμην χώρας, ὥς διεκόσμηι ὡς ἐπὶ πλεῖστον διὰ σκηνῶν ἐκ τῆς βωμαϊκῆς ἢ ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ μυθολογίας ἢ καὶ τῆς ἀγ. Γραφῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔργων τοῦ εἶναι μέγας· μόνον ἐν τῷ Λούβρῳ ὑπάρχουσι 40 πίνακες αὐτοῦ, ὧν περιφημοὶ εἶναι· κυρίως : Ἡ πανώλης εἰς τοὺς Φιλισταίους, Οἱ ποιμένες τῆς Ἀρχαδίας. Αἱ 4 ὥραι τοῦ ἔτους, καὶ ἄλλοι πολλοί. Πλεῖστοι δὲ αὐτῶν ἐπολλαπλασιάστησαν διὰ χαλκογραφίας. [Μ.Γ.]

Πουτίδλ. Πρωτ. περιφ. ἐν τῷ Δ μέρει τοῦ Ῥωσσ. κυβερνεῖου Κούρσκ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Σέιμ καὶ ἔχουσα 12 085 κατ., διατηροῦντας ἐμπόριον γεωργ. προϊόντων.

Πουτικᾶτες. Χωρίον τῆς Ἡπείρου ὥρ. 8 ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, ἔχον 579 κατ. Ἔλληνας.

Πουτιγζάνο (Putignano). Πόλις τῆς ἰταλ. περιφ. Βάρι, ἔχουσα 11 831 κατ. καὶ ὑφαντουργίαν. [Μ.Σ.]

Πουϋ (Puy ἢ Le Puy-en-Velay). Πρωτεύουσα διαμερίσματος (2244 τχμ. μετὰ 146 938 κατ.) ἐν τῇ γαλλ. νομῷ Ἀνω Λίγης, ἄλλοτε δὲ τῆς ἐπαρχ. Βελαι. Κεῖται γραφικῶς εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Ἀνί, εἶναι ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ ἐπισκόπου, ἔχει δὲ 16 640 κατ., ἐκτὸς ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μέγα διδασκαλεῖον, ποικίλην βιομηχανίαν κυρίως τριάκτων κλ., περιφημον μητρόπολιν τῆς Παναγίας ἐκ τοῦ ΙΑ' καὶ ΙΒ' αἰῶνος καὶ ἄλλους ὠραίους ναοὺς. [Μ.Σ.]

Πουϋ-δὲ-Δώμ (Puy de Dôme). Νομὸς τῆς Γαλλίας ἐν τῇ χώρᾳ Ὠβερνι, Δ τοῦ νομοῦ Λίγης, ἔχων ἐμβ. 7951 τχμ. καὶ 564 266 κατ., διαιρούμενος δὲ εἰς 5 διαμερίσματα (Ἀμβέρ, Κλερμόν-Φερράν, Ἰσσάρ, Ριζὺ καὶ Τιέρ) καὶ πρωτεύουσαν ἔχων τὸ Κλερμόν-Φερράν. Εἶναι ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἡφαιστειώδης, ἔρημος καὶ ὀρεινὴ χώρα. Ἡς αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ εὐρίσκονται ἐν τῷ Ν μέρει (Πουϋ-δὲ-Σανσύ, 1886 μ.). ἐν δὲ τῷ Ν μέρει ὑψοῦνται περίπου 60 ἐσβεσμένα ἡφαιστεια συμπεριλαμβανόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα συστάς τοῦ ὄρους Πουϋ-δὲ-Δώμ (1465 μ.). Αἱ εὐφοροὶ πεδιάδες καὶ κοιλάδες καταλαμβάνουσι περ. τὸ τέταρτον τοῦ ἐδάφους· ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἀλλιέ μετὰ τῶν παραποτάμων του· τὸ κλίμα εἶναι ἄστατον, καλλιερгоῦνται δὲ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλά-

δας σιτηρά, ἡ ἄμπελος καὶ καλαὶ ὀπώραι, ἀκμάζει δὲ καὶ ἡ κτηνοτροφία. Εἰς τὰ ὄρη εὐρηνται σίδηρος, ἀντιμόνιον, μέλυδος, ἀργυρος, στυπτηρία, λιθάνθρακες, λάβα, μάγμαρα, γρανίτης· πολλαχοῦ δὲ ἀναβλύσουσι θερμὰ καὶ ψυχρὰ ἱαματικὰ ὕδατα. Ἡ βιομηχανία εἶναι ἀσήμαντος. [Μ.Σ.]

Πουφενδόρφιος (Σαμουήλ βαρῶνος Pufendorf). Διάσημος νομοδιδάσκαλος, γενν. 1632 ἐν τῇ χωρίῳ Κέμνις τοῦ ἐκλεκτοράτου Σαξονίας. Σπουδάζας ἐν Λιψία καὶ Ἰένῃ ἐγένετο 1658 εἰκοδιδάσκαλος παρὰ τῷ σουηδῷ πρέσβει Coyet ἐν Κοπενάγῃ, ὃν καὶ συνώδευσεν εἰς Ὀλλανδίαν. Διωρίσθη 1661 καθηγητῆς τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἐν Ἀϊδελδέργῃ, τῇ δὲ 1670 τοιοῦτος ἐν Λούνδ, ἐγένετο 1677 βασιλικὸς ἱστοριογράφος ἐν Στοκχόλμῃ καὶ ἐκλήθη 1686 ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Φρειδερίκου Γουλιέλμου ὡς αὐλικὸς σύμβουλος, ἱστοριογράφος κλ. εἰς Βερολίον, ὅπου ἀπέθανε τῇ 1694, ἀνυψωθείς ὀλίγον πρὶν εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Ὁ Π. ἐγένετο εἰς τῶν ἰδρυτῶν τοῦ φυσικοῦ καὶ διεθνοῦς δικαίου, ἔγραψε δὲ ἐν λατίν. γλώσσῃ Στοιχεῖα τῆς γενικῆς νομικῆς (1660), Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ γερμαν. κράτους (1667), Περὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου (1672), πολλὰ δὲ ἄλλα, περὶ σουηδικῆς ἱστορίας, ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κλ. ὡς καὶ ἱστορίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ Φρειδερίκου Γουλιέλμου. [Β.Ε.]

Πουχτα (Γεώργ. Φρειδερ. Puchta). Γερμανὸς νομοδιδάσκαλος, γενν. 1798 ἐν Καζολτσπούργῳ τῆς Φραγκονίας, διατελέσας δὲ καθηγητῆς ἐν Μονάχῳ, Μαγδούργῳ, Λιψία καὶ Βερολίνῳ, ὅπου ἐγένετο καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας καὶ ἀπέθανε τῇ 1846. Περιφημα ἐγένοντο τὰ ἔργα του Ἐγγχειρῖδιον τῶν πανδεκτῶν καὶ Ἐγγχειρ. τῶν εἰσηγήσεων, ἅτινα πολλάκις ἀνετυπώθησαν. [Β.Ε.]

Πόχαλις. Χωρίον τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου Ζακύνθου, μετὰ 480 κατ., 15' ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας.

Πόχιστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας ἐν τῷ διαμερ. Βιτωλίων, ἔχον 825 κατ. Χριστιαν.

Πράγα. Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα τῆς Βοημίας καὶ ἀρχαία ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς χώρας, κειμένη ἀμφοτέρωθεν τοῦ Μολδαύα, ὃν ζευγνύουσιν ἐνταῦθα αἱ γέφυραι τοῦ Καρόλου (μετὰ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Νεπομούκ), τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου, τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ κα. Διατείνεται εἰς 7 τμήματα, ὧν τὸ παλαιότερον, ὅπερ περιέχει τὸ φρούριον Hradschin καὶ εἶναι τὸ κατὰ τὴν θέσιν ὠραιότερον, κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς, τὰ δὲ ἄλλα ἐπὶ τῆς δε-

ξιάς. Έχει 182'530 κατ. (1890), πλείστας πλατείας, ωραίας δόδους (ὡς τὴν προκυμαίαν τοῦ Φραγκίσκου μετὰ τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ, τὴν τοῦ 'Ροδόλφου, τὴν δὲ τοῦ Κέλεσβρατ) καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα· μετὰξὺ τούτων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Βίτου (ἐν τῇ ἐπισκ. εὑρίθται μανωλεῖον τῶν βασιλέων ἐκ μαρμαρέου τῆς Καρράρας, τὸ πολύτιμον παρεκκλήσιον τοῦ Βεντσεσλάβου καὶ τὸ ἀργυροῦν μνημεῖον τοῦ Νεπομούκ), εἴτα διάφοροι ἄλλοι ναοί, τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον, κτισθὲν τῇ 1333, τὰ μέγαλα διάφορα ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν κλ. Ἡ Π. εἶναι ἔδρα ἀρχιεπισκόπου, γερμανικοῦ πανεπιστημίου ἰδρυθέντος τῇ 1348 καὶ τσεχικοῦ συστηθέντος τῇ 1882. Πρὸς ταῦτοις ὑπάρχουσιν Ἑθνικὸν μουσεῖον μετὰ βιβλιοθήκης, διαφόρων συλλογῶν κλ., ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ὡραίων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς, πολυτεχνεῖον, ἐμπορικὴ ἀκαδημία, 7 γυμνάσια καὶ 2 πρακτικὰ γυμνάσια, 3 πρακτικὰ λύκεια κλ. Εἶναι δὲ ἡ πόλις καὶ τὸ βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Βοημίας, περιέχον διὰ τὰ μηχανουργεῖα, τὰ ὑφαντουργεῖα βάρβακος καὶ τὴν κατασκευὴν χημικῶν προϊόντων, δερμάτων, χαρτοῦ, πορσελλάνης, ζύθου κλ. Ἐκ τῶν μετὰ τοῦ δυνάματος τῆς πόλεως συνδεομένων ἱστορικῶν γεγονότων κυρίως σπουδαῖα εἶναι ἡ νίκη τῶν αυτοκρατορικῶν στρατευμάτων κατὰ τῶν ὑπὸ Φρειδερίκου Ε' τοῦ Παλατινάτου Βοημῶν ἐν τῇ καλουμένῃ παρὰ τὸ Λευκὸν ἔρος μάχῃ (τῆς 8 Νοεμβρ. ν. 1620), ἡ συνθήκη τοῦ 1635 μετὰξὺ τοῦ αυτοκράτορος καὶ τῆς Σαξονίας, ἡ νίκη τῆς 6 Μαΐου 1757 ἣν ἤρατο ὁ Φρειδερίκος Β' τῆς Πρωσίας κατὰ Καρόλου τοῦ Αὐθαριγιῶν καὶ ἡ συνθήκη τῆς 11/23 Αὐγ. 1866 μετὰξὺ Πρωσίας καὶ Αὐστρίας, δι' ἣς ἐπεραιώθη ὁ μετὰξὺ τούτων πόλεμος. [Μ.Σ.]

Πράδι. Πόλις τῆς Ἀ Μακεδονίας, κειμένη ἐπὶ τῶν Ἀ κλιτύων τοῦ Παγγαίου ὄρους καὶ Δ τοῦ μετ' αὐτοῦ συνεχομένου ὄρους Συμβόλου, Ν τῶν ἐλῶν τῆς Δράμας καὶ Β τῆς λίμνης Ἑλευθεροπόλεως ἥς ἀπέχει 1 ὥραν. Οἰκεῖται ὑπὸ 2 450 ὁθωμ., 700 ἀσιγγάνων καὶ 1600 χριστ. οἰκτινὲς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ ἰδίως τὴν καλλιέργειαν τῶν καπνῶν. Ἀφθονεῖ πηγῶν καὶ φρεατίων ὑδάτων. Εἶναι ἔδρα μουδίου καὶ πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Ἑλευθεροπόλεως, εἰς ὃ ἐπικρατοῦσι κατὰ τὸν πληθυσμὸν οἱ ὁθωμανοί.

Πράξιμα. Βλ. Διάκρισις κτημάτων.

Πραγματευτὴ-Μέλανα. Χωρίον τοῦ δήμου Λιμναίου τῆς Κυνοῦρας, ἔχον 353 κατ. καὶ ἀπέχον ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Λεωνιδίου. [Μ.Σ.]

Πραγματικὴ δουλεία καλεῖται τὸ ἐπὶ ἀλλοτρίου παρακειμένου ἀκινήτου χάριν ἑτέρου ὠρισμένου ἀκινήτου πραγματικῶν δικαιώμα. Αἱ Πρ. δ. διαίρουνται εἰς ἀστικὰς καὶ ἀγροτικὰς (βλ. λ.), ἀμφοτέραι δὲ ὑποδιαιρουνται εἰς διαφόρους κατηγορίας· οὕτως ἀγρ. δουλεῖται εἶναι αἱ τῆς ἐδοῦ, τοῦ ὕδατος, τῆς βοσκῆς κλπ. ἀστικαὶ δὲ δουλ. αἱ τοῦ ἐποικοδομεῖν, τοῦ ἐκπέμπειν τὸ ὕδωρ, τῆς ἐπέψεως τοῦ φωτὸς κλ.

Πραγματικὴ τιμὴ. Βλ. Ἀγοραία τιμὴ.

Πραγματικὸν γραμματίον. Βλ. Ἀποθήκη· γενικαί.

Πραγματικὸν δίκαιον καλεῖται τὸ μέρος τοῦ ἀστικοῦ δικαίου τὸ περιλαμβάνον τούς κανόνας τοὺς διέποντας τὰς σχέσεις τοῦ προσώπου ἐπὶ τῶν πραγμάτων. Τὰ ἐπὶ τοῦ πράγματος δικαιώματα τοῦ προσώπου εἶναι διττά καὶ ὅσον ἡ ἐκτείνεται ἡ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐξουσία τοῦ προσώπου εἰς πᾶσαν τούτου ἀναφορὰν, ὅτε ἔχομεν τὸν τύπον τοῦ πραγματικοῦ δικαιώματος, τὴν κυριότητα, ἡ ἐκτείνεται ἡ τοιαύτη ἐξουσία εἰς ὠρισμένας μόνον ἀναφοράς, ὅτε ἔχομεν τὰ ἐπὶ ἀλλοτρίου πράγματος δικαιώματα, ἅτινα εἶναι τέσσαρα, ἐμφύτευσις, ἐπιφάνεια, δουλείαι καὶ ἐμπράγματος ἀσφάλεια (ἐν ἐχυρον δηλ. καὶ ὑποθήκη). Περὶ ἐκάστου τούτων βλ. τὰ οἰκεία ἀρθρα τοῦ λεξικοῦ. [Πφ.]

Πραδιέ (Ἰάκωβος Pradier). Γάλλος γλύπτης γενν. 1790 ἐν Γενεύῃ, σπουδίσας δ' ἐν Παρίσις ὅπου τῇ 1813 ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον διὰ τὸ ἔργον Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῇ Φιλοκτήτῃ, διδ. καὶ ἐστάλη εἰς Ῥώμην. Ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν ἐξεπόνησε πολλὰ μεγάλα καὶ μικρὰ ἔργα, ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας ἐλληνημένα, πολλὰ δὲ καὶ ἀλληγορικὰ, ὡς Ἡ ἐλαφρὰ πόλις (βλ. πίν. Γλυπτικῇ ΙΑ', 4). Ἀπὸ τοῦ 1827 ἦτο μέλος τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, ἀπέθανε δὲ τῇ 1852. [Μ.Γ.]

Πραιμονστρατήνσιοι ἡ Νορβερτινοί. Τάγμα τῆς Αυτ. Ἐκκλησίας ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ ἁγ. Νορβέρτου τῇ 1120 ἐπὶ λειμῶνος ὑποδείχθεντος αὐτῷ ὄρθεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τὸ ὑπ' αὐτοῦ κτισθὲν μοναστήριον Prémontre (παρὰ τὸ Κουσύ τῆς Γαλλίας) ἵστατο περὶ τὸ 1500 ἐπὶ κεφαλῇς πλείον ἢ 1000 ἄλλων μονῶν· ἀλλὰ ἡ θρησκευτικὴ μεταρρυθμισίς ἐπήνεγκε τὴν παρακμὴν τοῦ τάγματος, ὅπερ κένθηται τανῦν μόνον δλίγα μοναστήρια, κυρίως ἐν Αὐστρίᾳ. [Β.Ε.]

Πραίνεστος. Βλ. Παλεστρίνα.

Πραισός. Ἀρχ. πόλις τῆς Κρήτης, ἡ σημαντικωτέρα τῆς Ἀ ἀκρας τῆς νήσου, κειμένη μετὰξὺ τῶν δύο βραχιδίων τοῦ

ποτ. Διδύμου, ἐν θέσει ἤτις καὶ νῦν καλεῖται Πραιός. Κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἱεραπυντιῶν, ἐπὶ Στράδωνος δὲ δὲν ὑπῆρχε πλέον. [Α.Δ.]

Πραιτώρ. Ῥωμαϊκὴ ἀρχή, ἡ ὑψηλότητὴ μετὰ τοὺς ὑπάτους, οἵτινες αὐτοὶ τὸ κατ' ἀρχὰς πραιτόρες ἐκαλοῦντο. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐδημιουργήθη κατὰ τὰς μεταξὺ πατρικίων καὶ πληβείων διαμάχας, ὡς λέγεται, τῷ 366 π. Χ.. ἵνα διαφυλαχθῶσιν οἱ Πατρικιοὶ, ἡναγκασμένοι νὰ παραχωρήσωσι τοῖς πληβείοις τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν ὑπατείαν, τούλαχιστον δι' ἑαυτοὺς τὴν δικονομίαν, ἣτις ἐγένετο ἔργον τοῦ Π. Ἐν τούτοις ἤδη τῷ 337 ἡ ἀρχὴ τοῦ Π. κατέστη προσίτη καὶ εἰς τοὺς πληβείους. Περί τὸ 224 προσετέθη καὶ ἕτερος Π., φροντίζων διὰ τὴν δικονομίαν μεταξὺ πολιτῶν καὶ ξένων καὶ ὡς ἐκ τούτου praetor peregrinus καλούμενος, ἐνῷ ὁ διατηρῶν τὴν μεταξὺ πολιτῶν ἐκαλεῖτο p. urbanus ἢ p. urbis. Τῷ 224 προσετέθησαν 2 νέοι Π. διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Σικελίας καὶ Σαρδηνίας, ἕτεροι δὲ δύο τῷ 197 διὰ τὴν Ἰσπανίαν. Ἀφ' οὗτο ἔκτο οὗτος δι' ὠρισμένα ἐγκλήματα ἰδρύθησαν ἐν Ῥώμῃ μόνιμα δικαστήρια, οἱ Π. διέμενον ἐν τῇ πόλει προεδρεύοντες τούτων, μετέβαινον δὲ μόλις μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους τῆς ἀρχῆς τῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ὁ Σύλλας προσέθεσε δύο νέους Π., ἐπὶ Καίσαρος δ' ἐφάρσεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς 16. Ἐξελέγοντο δὲ οἱ Π. ὡς οἱ ὑπατοὶ, ὧν ἐθεωροῦντο βοηθοί· ὁ praetor urbanus εἶχε μεταξὺ αὐτῶν τὴν μαλλον ἐπιζήλον θέσιν, ἀντικαθιστῶν τοὺς ὑπάτους ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴν ἀπουσίαν των. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἑλλήσις συγγραφῆσιν οἱ Π. καλοῦνται καὶ «στρατηγοί», ὅπερ ἔκτος δὲν δικαιολογεῖται καθ' ὅσον δὲν δηλοῖ τὸ κύριον ἔργον αὐτῶν. [Θ.Μ.]

Πραιτωριανοὶ ἐκαλοῦντο οἱ σωματοφύλακες τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Ἡδη οἱ στρατηγοὶ τῆς δημοκρατίας εἶχον ἀνέκαθεν ὡς ἰδιαίτερον σωματοφυλακὴν ἀριθμὸν τινα παλαιστράτων ἀποτελούντων τὴν λεγ. cohors praetoria, ἣτις ἔκτος ἀπετέλει μέρος μίας λεγεῶνος. Ἐπ' Αὐγούστου δὲ ἐσχηματίσθησαν 9 τοιαῦται αὐθιπόστατοι cohortes, εἰς ἃς εἴτα προσετέθη καὶ δεκάτη, ἐκάστη ἀποτελούμενη ἐκ 1000 ἀνδρῶν, ἔχουσαι ἰδιαίτερα προνόμια καὶ διοικούμεναι ὑπὸ τῶν praefecti praetorio. Ἐν τοῖς ὑστερον οἱ Π. προσέλαβον μεγίστην σημασίαν, ἀνύψουν καὶ καθήρουν αὐτοκράτορας, σπανίως ὅμως ἐλάμβανον μέρος ἐν ἐκστρατείαις. Περιορισθέντες ὑπὸ Διοκλητιανοῦ κατηργήθησαν ἐντελῶς ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου. [Θ.Μ.]

Πρακρικὴ (ἤτοι «χυδαία») γ λ ὡ σ-

σα εἶναι περιληπτικὸν ὄνομα ἀρχαιοτέρων διαλεκτῶν τῆς ἐντεῖθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας, αἵτινες ἐνωρὶς ἐχρησίμευσαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐπιγραφάς, δὲν λαλοῦνται δὲ πλέον σήμερον. Τὰ ἐν ταῖς διαλέκτοις ταύταις γεγραμμένα (κυρίως δραματικὰ) ἔργα εἶναι πελυαρίθμητα, χρονολογούνται δὲ τὰ παλαιότερα ἀπὸ τοῦ Ε' ἢ Γ' μ. Χ. αἰῶνος. [Ἐγ.]

Πράκτωρ διπλωματικός. Βλ. Διπλωματὸς καὶ ὑπάλληλος.

Πράμαντα. Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου δήμου τῶν Τζουμέρκων. Κεῖται πρὸς Β τῶν Ἀγνάντων εἰς ἀπόστασιν 3 ὥρων καὶ ἐπὶ τῶν Β κλιτύων τοῦ ὄρους Τζουμέρκων, τοῦ ὁποῦ τοῦ λίαν βραχὺ καὶ ἀποτόμως πρὸς αὐτὴν κατερχόμενον μέρος ὕψους 2018 μ. καλεῖται Στουγγούλα. Διαρρέεται ὑπὸ τριῶν ῥευμάτων ἐκ τοῦ ὄρους τούτου κατερχομένων καὶ διαχωριζόντων αὐτὴν εἰς τρεῖς συνοικίας συγκοινωνούσας διὰ λιθίνων γεφυρῶν· τὰ ῥεύματα ταῦτα συναντῶμενα ἀποτελοῦσι τὸν ποταμὸν τῶν Πραμάντων Σιγλὲ καλούμενον ὅστις συμβάλλει εἰς τὸν τῶν Χρηστῶν καὶ τὸν Ἀραχθῶν. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 1642, καταγίνονται δὲ εἰς τὴν τεκτονικὴν, ξυλουργικὴν, οἰκοδομικὴν, γεωργίαν, ποιμενικὴν κτλ. Ἐκλήθη οὕτω διότι πρὸ τοῦ συνοικισμοῦ ἐδοσκον αὐτοὶ πρέβδα, ἅτινα παρὰ τῶν ἐντοπιῶν λέγονται πράμαντα.

Ὁ δ ἡ μ ο ς Π. περιλαμβάνει ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας τὸ χωρίον Μελισουργοῦς μετὰ τῆς μονῆς Μελισουργῶν, ἔχει δὲ κατ. 1933.

Πραξαγόρας. Διάσημος ἱατρὸς ἐν Κῷ, ζήσας κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα. Ἀνήκεν εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ἱπποκράτους καὶ διεκρίθη κυρίως ἐν τῇ ἀνατομίᾳ. Ἐκ τῶν ἔργων του σώζονται μόνον οἱ τίτλοι καὶ περικοπαὶ τινες παρὰ Γαλανῷ, Καίλιῳ Διερηλιανῷ κκ. [Χ.Β.]

Πραξιᾶς. Γλύπτης Ἀθηναῖος ἐπὶ Περικλέους, ὑπάρχας μαθητῆς τοῦ Καλάμιδος. Ὡς κύρια ἔργα αὐτοῦ ἀναφέρονται τὰ ἐν τῷ δατώματι τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγάλματα, παριστάνοντα τὸν Ἀπόλλωνα μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Λητοῦς καὶ τῶν Μουσῶν. [Α.Σ.]

Πράξιλλα. Ἑλληνὶς ποιήτρια ἐκ Σικυῶνος, φημιθεῖσα κυρίως διὰ τὰ ἀκόλια τῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς διθυραμβοποιὸς γνωστὴ. Κατὰ τὸν Εὐσέβιον ἔζησε περὶ τὸ 445 π. Χ.

Πραξις πίστωσης. Βλ. Αὐτοῦ δαφέ.

Πραξιτέλης. Εἷς τῶν μεγίστων Ἑλλήνων γλυπτῶν. Ἦτο πιθανῶς υἱὸς τοῦ γλύπτου Κηφισοδότου καὶ κατήγετο ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δήμου Εἰρησιδῶν. Αὐτὸς καὶ ὁ Σκόπας ὑπῆρξαν οἱ κύριοι ἀντιπρόσωποι

τῆς νεωτέρας ἀττικῆς σχολῆς, ἥτις διέπρεψε πρὸ πάντων ἐν τῇ παραστάσει χαριέντων νεανιῶν καὶ νεανίδων ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τοῦ παθητικοῦ. Ὁ Π. εἰργάσθη κυρίως ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς γειτονεύουσαις χώραις. Μεγαρίδι καὶ Βοιωτίᾳ, ἤκμασε δὲ περὶ τὰ ἔτη 365-335 π. Χ. Καίτοι ὡς ὕλιν ἐν μεταχειρίσθη καὶ τὸν χαλκόν, οὐχ ἤττον ἐπιτυθέστερος ὑπῆρξεν εἰς τὰ ἐκ μαρμάρου ἔργα, ἀνεδείχθη δὲ ἐκτὸς τῆς καλλιτεχνικωτάτης ἀντιλήψεως καὶ τελειότατος ἐν τῇ γλυφῇ αὐτῇ τοῦ μαρμάρου ὅσον ὀλίγοις. Τὰ πολυάριθμα ἔργα αὐτοῦ ἦσαν ὡς ἐπὶ πλείστον χωριστὰ ἀγάλματα ἢ συμπλέγματα ἐξ ὀλίγων προσώπων, καὶ δὴ κυρίως ἀγάλματα θεῶν, τῆς Ἥρας, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Διονύσου, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρῶτος, τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφόνης, ὡς καὶ ἄλλων θεοτήτων σχετιζομένων μετ' ἐκείνων καὶ δὴ μετὰ τοῦ Διονύσου. Ὡς περιφημότερα ἀναφέρονται Ἀπόλλων σαυροκτόνος, παριστανόμενος ὡς νεανίας στηριζόμενος ἐπὶ κορμῷ δένδρου καὶ διευθύνων διὰ τῆς δεξιᾶς βέλος κατὰ σαύρου ἀναρριχωμένου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ· διάφορα ἀγάλματα Σατύρων, ὧν ἓν, ὅπερ ἀπετέλει μετὰ τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Μήθης κ.ἀ. σύμπλεγμα, ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις «ὁ Περιδότης»· ἀγαλμα τῆς Κνιδίου Ἀφροδίτης, εἰς ὃ λέγεται ὅτι ἐχρησίμευσεν ἡ περίφημος Φρόνη ὡς πρότυπον ἀγάλματος τοῦ Ἑρῶτος ἐν Θεσπιαῖς· τέλος σύμπλεγμα τῆς Δήμητρος, Κέρης καὶ τοῦ Ἰάκχου ἐν τῇ ναῦ τῆς Δήμητρος ἐν Ἀθήναις, ἐν τῇ ὁποίᾳ πρὸ πάντων ἐθαυμάζετο ἡ παράστασις τοῦ Ἰάκχου. Σώζονται δὲ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος μιμήσεις τῶν ἔργων τούτων, καὶ δὴ τινες ὠραϊόταται, ὡς μία τῆς Ἀφροδίτης ἐν τῇ Βατικῇ, ἑτέρα δὲ ἄλλ' ἤττον πιστὴ ἐν Μονάχῳ. Ἐσχάτως τέλος εὑρέθη (κατὰ τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς) καὶ ἐν πρωτοτύπῳ ἐξαίσιον ἔργον τοῦ Π., ἀγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ κρατοῦντος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τὸν Διόνυσον ὡς βρέφος. Ὁ πολυτιμότερος οὗτος θησαυρὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἵστατο τὸ πάλαι ἐν τῇ Ἡραίᾳ τῆς Ὀλυμπίας, ἀπόκειται νῦν ἐν τῇ ἐκεί μυσείῳ. Καὶ τὸ σύμπλεγμα τῆς Νιόβης ἀπεδίδετο ἥδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπὸ τινων εἰς τὸν Π., φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτον ἔργον τοῦ Σκόπα. Περὶ τοῦ χαρakterος τῆς τέχνης τοῦ Π. πρὸς καὶ Ἑλληνικὴ τέχνη (ἐν τ. Γ' σ. 814 α) καὶ Γλυπτικῇ (ἐν τ. Γ' σ. 329 β). [Λ.Σ.]

Πραξιφάνης. Μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Θεοφράστου. Αναφέρεται ὡς ἰδρύσας μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους τὴν ἐπιστημονικὴν γραμματικὴν, ἀλλ' οὔτε τῆς γραμματικῆς του οὔτε τῶν διὰ τὴν γραμματολογίαν σπουδαίων

διαλόγων του Περὶ ποιημάτων καὶ Περὶ ἱστορίας ἐσώθη πλείοτερον ἢ μικρὰ ἀποσπάσματα. [Χ.Β.]

Πρασιάς. Ἀττικὸς δῆμος τῆς ἀρχ. Πανθιονίδος φυλῆς καὶ μίς τῶν 12 πόλεων πρὸ τοῦ ὑπὸ Θησέως συνεικισμού, κειμένη ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Κορώνης ὅπερ κλείει πρὸς Ν εὐρέα ὄρμον ἐπὶ τῆς ΒΑ παραλίας τῆς Ἀττικῆς, νῦν Πόρτο Ῥάφτη καλούμενον. Ἐκ Π. ἀνεχώρουν τὸ πάλαι αἰ εἰς Ἀῆλον θεωραῖαι (βλ. λ.). Τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ ὄρμου Πόρτο Ῥάφτη ἐξηγεῖται ἐκ κολοσσαίου μαρμαρίνου ἀγάλματος ἱδρυμένου ἐπὶ βραχύδους νησιδίου Β τοῦ ἀκρωτ. Κορώνης καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ τὸ σχῆμα του ἐκλαμβανομένου ὡς ἀπεικονίζοντος ῥάπτῃν.

Πρασιάς. Λίμνη τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Παϊδων κατὰ Ἡρόδοτον, ὅστις διηγεῖται ὅτι ἐντὸς τῆς λίμνης ἔζων ἄνθρωποι ἐν οἰκίαις στηριζόμεναι ἐπὶ πασσάλων. Ἀπέδειξε δὲ ὁ ἡμέτερος Μ. Χρυσόχοος πειστικώτατα ὅτι δὲν δύναται αὕτη νῆ ἢ ἄλλη ἢ ἡ λίμνη τῆς Δοϊράνης (βλ. λ.). Βλ. περὶ τούτου τὴν μονογραφίαν αὐτοῦ Ἡ Πρασιάς λίμνη (Ἀθῆναι 1893).

Πράσινον ἀκρωτήριον (Cabo verde) καλεῖται τὸ ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ 14° 53' 5" εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ὠκεανὸν προβάλλον, ὅπερ καὶ συγχρόνως εἶναι τὸ δυτικώτατον σημεῖον ὅλης τῆς Ἀφρικῆς. Πράσινον καλεῖται ἐκ τῶν καλυπτουσῶν αὐτὸ δένδροφυτεῖων. Ἀνεκαλύφθη 1443 ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου Δὲν Φερδινάνδου. — Ἐν ἀποστάσει 550 χμ. ἀπ' αὐτοῦ κείνται 10 νῆσοι καλούμεναι Ν ἤ σοι τοῦ Π ρ α σ. ἀ κ ρ., ἔχουσαι δ' ἐν ὅλῳ ἐμβ. 3 851 τχμ. καὶ 110 926 κατ., ὧν μόνον ὀλίγοι λευκοὶ οἱ δ' ἄλλοι μαῦροι καὶ μιγάδες. Εἶναι ὄρειναι, ἔχουσι δὲ μόνον ὀλίγον εὐφορον ἔδαφος, παράγον ὄρυζαν, ἀραβόσιτον, εἰνον, σακχαροκάλαμον, καπνόν, πορτοκάλια καὶ ἄλλας ὀπώρας. Ἐχουσι δὲ κυρίως σημασίαν ὡς σταθμὸς τῶν ναυτιλλομένων. Εἶναι δὲ αἱ νῆσοι αὗται Σανθιάγον (45 488 κατ.) μετὰ τῆς πρωτεύουσας Πόρτο-Πράια (21 χιλ.), Μάϊο, Φόγο, Βράβα μετὰ τῆς πρωτεύουσας Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ ἱερατικῶν ὑδάτων, Βοαβίστα, Σάλλ, Ἀγ. Νικόλαος (εὐρερος), Ἀγ. Βικέντιος, Πόρτο-Γράνδε (κέντρον τοῦ ἐμπορίου ὅλης τῆς συστάδος), Ἀγ. Ἀντώνιος (ἡ εὐφορωτάτη, μετὰ 18 351 κατ. καὶ τῆς πρωτεύουσας Ρι-βέϊρα-Γράνδε). [Μ.Σ.]

Πράσις. Βλ. Ἀγεροπωλησία.

Πρασοκουρίς (Gryllotalpa). Γένος ἐκ τῶν κυριωτέρων τῶν ὀρθοπτερίων (βλ. λ.) ἐντόμων, ὧν ἔχει τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας, ἀνῆκον εἰδικώτερον εἰς τὰ πηδητικὰ

ορθόπτερα (ἀντιτιθέμενα πρὸς τὰ δρομικά τοιαῦτα). Εἶναι ἰδίως πρότυπον τῆς οἰκογενείας τῶν Γρυλλιδῶν, ὧν οἱ ἄρρενες παράγουσι τρίζοντα ἔχον τρίτοντες πρὸς ἀλλήλας τὰς προσθίας πτέρυγας (Γρύλλος ὁ οἰκιακὸς εἶναι ὁ κοινῶς καλούμενος γρύλλος ἢ τροχαλίδας ἢ τρίζονι). Κοινότερον δὲ εἶδος αὐτῆς (Π. ἢ κοινὴ) εἶναι ὁ καλούμενος κοινῶς πρατάγγουρας ἢ κολοκυθοκάφτης. Πάντα τὰ ἔντομα ταῦτα τρέφονται ἀπὸ ῥιζῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μικροτέρων ἐντόμων καὶ ἄλλων φυτικῶν καὶ ζώικων οὐσιῶν, ζῶσι δὲ ἐντὸς ὑπογείων φωλεῶν. [Φ.Ι.]

Πραστός. Χωρὸν τοῦ δήμ. Βρασιῶν, μετὰ 472 κατ., ἀπέχον ἀπὸ Ἀγίου Ἀνδρέου ὥρ. 3.40' ΝΔ.

Πράτης (Ἰωάν. Prati). Ἰταλὸς ποιητής, γενν. 1815 ἐν Δασίνῳ παρὰ τὸ Τριδεντον, σπουδᾶσας τὰ νομικά ἀλλ' εἴτα ἀφιερθεὶς ὁλοφύγως εἰς τὴν ποίησιν. Ἐξῆσεν ἐν Παδοῦρῃ, Τουρίνῳ, Ἐνετῇ, Φλωρεντίᾳ καὶ τέλος ἐν Ῥώμῃ ὅπου ἦτο γερουσιαστής καὶ διευθυντὴς ἀνωτέρου παρθεναγωγείου καὶ ἀπέθανε τῷ 1884. Τὰ ἔργα του, ἐν οἷς διαπρέπουσιν ἔμμετρα διηγήματα, ὡς ἡ Ἐδμενεγάδα, Ἀρμάνδος, Ἰσις κ.ά., εἶναι πλούσια εἰς ποιητικὰς εἰκόνας καὶ ἔχουσιν ὕψος λαμπρόν. [Μ.Γ.]

Πρατίνας. Εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων τραχυδοποιῶν, καταγόμενος ἐκ Φλισιδντος, εἰσαγαγὼν δὲ εἰς Ἀθήνας τὸ σατυρικὸν δράμα. Κατὰ Σκνιδαν ἐποίησε 50 δράματα, ἐξ ὧν 32 σατυρικά· σῶζεται δὲ αὐτοῦ εὐθυμον ὑπόρρημα, οὗ οἱ ταχεῖς καὶ ποικιλοὶτες ῥυθμοὶ· παριστάνουσιν ἐπιτυχῶς τὰ πηδύματα τῶν σατύρων. [Χ.Β.]

Πρατόν. Πόλις ἐν τῇ ἰταλ. περιφερείᾳ Φλωρεντίας, ἀφ' ἧς ἀπέχει 18 χμ. πρὸς ΒΔ. Εἶναι ἔδρα ἐπισκόπου καὶ ἔχει 15 510 κατ., μητρόπολιν ἐκ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, μεταρρυθμισθεῖσαν κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἰω. Πιζάνου καὶ διακοσμηθεῖσαν ὑπὸ ἀριστων γλυπτῶν καὶ ζωγράφων, καὶ πολλοὺς ἄλλους ὠραίους ναοὺς, ἀκμαίαν δὲ βιομηχανίαν κυρίως ψιθίνων πέλων, ὕφασμάτων, σακχαροπλαστικὴν κλ. [Μ.Σ.]

Πρεάγγιος προεδρεία καλεῖται ἡ μεγίστη τῶν ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβα ὀλλανδικῶν προεδρείων, κειμένη κατὰ τὸ δ μέρος τῆς νήσου καὶ ἔχουσα ἐμβ. 20874 τχμ. μετὰ 2 000 033 κατ. Εἶναι ἐν γένει ὀρεινὴ ἀλλὰ περιέχει καὶ μεγάλας εὐφορώτατας ἐκτάσεις, ὧν κύριον προϊόν εἶναι ὁ καφές. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι Βάνδογγ, μετὰ 21 190 κατ.

Πρεδέζα. Πόλις τῆς Ἡπείρου κειμένη ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ στομίου τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκτίου (Πούντας), δεσπόζουσα τῆς εἰσόδου

τούτου. Ἄλλοτε εἶχε 5 φρούρια, κατηρειπωμένα σήμερον πλὴν ἐνὸς τοῦ Παντοκράτορος παρὰ τὴν εἰσόδον κειμένου κτισθέντος δὲ ἐπὶ τῶν Ἐνετῶν. Ἐκ τῶν ἐπάλλεων τοῦ φρουρίου τούτου φαίνεται· τὸ ὄρος Ζαλόγγον (ἀπέχ. 3 ὥρ.), αἱ τρεῖς κορυφαὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων κρύπτεται τὸ Σοῦλι, τὸ Ζέρμιον καὶ τὰ Ὀλίτζικα. Ἐχει δύο λιμένας τὸν ἐντὸς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Μάζωμα καὶ τὸν ἐκτὸς ἐπὶ τοῦ Ἰονίου λιμένα Κόμαρον. Εἰς ἀπόστασιν δὲ 16 χιλιομ. κεῖται ὁ λιμὴν τῆς Σελαχώρας, ἐντὸς τοῦ κόλπου ὅπου ὁ Ἀλῆ Πασᾶς διέταξε τὴν ἐπὶ παρούσῃ αὐτοῦ ἀποκεφάλισιν 370 Πρεβεζαίων. Πρὸς Β εἰς ἀπόστασιν ὥρ. 1 1/2 κατὰ τὸ στενωπτερον μέρος τοῦ ἰσθμοῦ (1600 μ.) φαίνονται τὰ ερείπια τῆς ἀρχαίας Νικοπόλεως κτισθείσης ὑπὸ Αὐγούστου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίας, ὅπου κατὰ τὸ 1798 (12 Ὀκτωβρίου) συνήφθη μάχη μεταξὺ σώματος Γάλλων καὶ Πρεβεζαίων κατὰ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ νικήσαντος καὶ κατασφάξαντος πάντας. Περιέχει ἡ Π. σήμερον 1000 οἰκους χριστ. Ἑλλήνων, 200 Τούρκαλθανῶν καὶ 100 Ἰουδαίων. Αἱ γαῖαι αὐτῆς εἶναι εὐφρωτάται καὶ γονιμώταται, κῆποι ἀειθαλεῖς περιβάλλουσιν αὐτήν, ἐκ δὲ τῶν ἰχθυοτροφείων αὐτῆς καὶ ἰδίως τοῦ τῆς λίμνης Λογοροῦς παράγονται τὰ παχύτατα καὶ περίφημα αὐγοτάραχα· τὸ κυριώτερον ὅμως προϊόν εἶναι τὸ ἔλαιον. Εἶναι πρωτ. ἐπαρχίας εἰς ἣν ὑπάγονται οἱ δήμ. τῆς Πρεβέζης, τῆς Λακκοπούλας ἧς πρωτεύουσα ὁ Λούρος, τῆς Λάμμορης (ἔδρα Καμαρίνα), καὶ τῆς Ἀλμύνης (ἔδρα Ῥηνήα) μετὰ 19 540 κατ., εἶναι δὲ ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως. Ἡ πόλις αὕτη ἤλλαξε πολλοὺς κυρίους· ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν περιήλθεν εἰς τοὺς Ἐνετούς, ἔπειτα εἰς τοὺς Γάλλους, εἰς τοὺς Τούρκους τὸ 1430 καὶ τὸ 1499 εἰς τοὺς Ἐνετούς. Τὸ 1530 ἀνέκτησαν αὐτήν οἱ Τούρκοι, τὸ 1584 οἱ Ἐνετοί, τὸ 1701 οἱ Τούρκοι, τὸ 1797 οἱ Γάλλοι, ἔπειτα οἱ Ἀγγλοὶ, μεθ' οὓς ὁ Ἀλῆ Πασᾶς. Πρβλ. Σεραφεῖμ τοῦ Βυζαντίου, Μητροπολίτου Ἀρτης, Δοκίμιον ἱστορικῆς περιλήψεως περὶ Ἀρτης καὶ Πρεβέζης (Ἀθήναι 1884).

Πρεδέντα. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγινίου (Καλαμπάκας), ἔχον 378 κατ. [Μ.Σ.]

Πρεβώ-δ' Εξιλ (Ἀντώνιος Prevost d' Exiles). Γάλλος συγγραφεὺς καὶ μυθιστοριογράφος, γενν. 1697 ἐν Hesdin. Εἰσηλθεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν, εἴτα ἐγένετο στρατιώτης, τέλος δὲ περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα τῶν Βενεδικτίνων καὶ ἐξῆσεν ἐν Ὀλλανδίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. Τῷ 1735 διωρίσθη γραμματεὺς τοῦ πρίγκιπος Κόντῃ καὶ ἀπέθ. τῷ 1763 παρὰ τὸ Σαντιλῷ. Ὁ Π.

μετεφύτευσε εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ τῶν μεσαιῶν τάξεων μυθιστόρημα ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Οὕτως ἐξέδωκεν ἐν Ὁλλανδία τὰ *Mémoires d'un homme de qualité* (1728), ἱδρύσεν ἐν Παρισίοις καὶ ἡμιμηνίαν τοῦ ἀγγλ. *Spectator* τὸ περιοδικὸν *Le pour et le contre* (1733-40), συνέγραψε δὲ καὶ ὁ ἴδιος σειρὰν μυθιστορημάτων, ὧν τὸ ἐπιγραφόμενον *Histoire du chevalier Des Grieux et de Manon Lescaut* (1728) εἶναι ἐν τῶν ἐπιτυχιστέρων ὅλης τῆς γαλλικῆς φιλολογίας καὶ μετεφράσθη εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς γλώσσας. Πρὸς τοῦτοις ἐξέδωκεν ἱστορίαν τῶν περιηγήσεων (25 τ., 1747-80) καὶ μετέφρασε τὴν Ἀγγλικὴν ἱστορίαν τοῦ Hume (1760).

Πρέγελ. Ποταμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσίας, ἔχων μῆκος 133 χμ. καὶ ἐκβάλλων κάτωθεν τῆς Κονίξβέργης εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. [Μ.Σ.]

Πρέλλερ (Λουδοβίκος Preller). Γερμανὸς ὀργανολόγος, γενν. 1809 ἐν Ἀμβούργῳ, ὅπου ἐζήσε καὶ τινα ἔτη ἀφοῦ ἀπεπαύσασε τὰς ἀκαδημαϊκὰς του σπουδὰς. Ἐπὶ τινα καιρὸν διετέλεσε καθηγητὴς τοῦ ἐν Δόρπαρτ πανεπιστημίου, διέμεινε δ' εἴτα καὶ ἔτη τινα ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1846 διορίσθη γενικὸς ἑφορὸς τῆς βιβλιοθήκης ἐν Βαϊμάρ καὶ ἀπέθανεν ἐνταῦθα 1861. Τὸ κύριον ἔργον του, κλασικὸν καταστάς, εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία (α' ἐκδ. 1854 5, β' ἐκδ. 1885). Ταύτην διεδέχθη ἡ Ῥωμαϊκὴ μυθολογία (γ' ἐκδ. 1881). Πρὸς τοῦτοις ἔγραψε *Περὶ Δήμητρος καὶ Περσεφόνης* (1837), *Περὶ Ἑλλαντικῆς* (1840) κ.α., καὶ ἐξέδωκε μετὰ τοῦ Ρίττερ (λατινιστῇ) τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλλ. καὶ Ῥωμ. φιλοσοφίας (ζ' ἐκδ. 1886-88). [Β.Ε.]

Πρέλλερ (Φρειδερ. Preller). Γερμανὸς ζωγράφος, γενν. 1804 ἐν Αἰξέναχ, σπουδάσας δ' ἐν Βαϊμάρ, Δρέσδῃ καὶ Ἀμβέρσῃ. Τῷ 1831 διορίσθη καθηγητὴς ἐν Βαϊμάρ, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῷ 1878. Πτο ἀπαράμιλλος ἐν τῇ παραστάσει ἱστορικῶν τοποθεσιῶν καὶ ἀπέκτησε μεγάλην φήμην διὰ τῶν Τοποθεσιῶν ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας, ἃς ἐξέτελεσεν ἐν τοιχογραφίαις ἐν Βαϊμάρ (τὰ σχεδιογραφήματα εἶναι ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Λίψας)· ἀλλὰ καὶ ἄλλας τοπιογραφίας ἐξεπόνησεν ἐξόχως. — Ἀριστος τοπιογράφος εἶναι καὶ ὁ υἱὸς του γενν. 1838 ἐν Βαϊμάρ καὶ νῦν καθηγητὴς ἐν Δρέσδῃ. [Μ.Γ.]

Πρεμεντινοῦ. Χωρ. τῆς Λευκάδος, ἐν τῷ δήμῳ Σφακιωτῶν, ἔχον 207 κατ.

Πρεμετὴ (Πρεμέτη). Πόλις τῆς Ἡπείρου κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ Ἀφίου, ἐνομένης διὰ γεφύρας μετὰ τῆς δεξιᾶς, καὶ εἰς τὰς ἀνατολικὰς ὑπηρείας τοῦ ὄρους Ἀερόπου (Νεμέρτζικας).

Αἱ πλεῖστα· τῶν οἰκίων αὐτῆς ἔχουσιν δορυώματα σχηματίζοντα οὕτω φρούρια κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, ἀνωθεν δὲ τῆς πόλεως κεῖνται ἐρετρία βυζαντινοῦ φρουρίου. Περιέχει ἡ πόλις 400 οἴκους μωαμεθανῶν, 300 οἴκους ἑλληναλβανῶν καὶ 300 ἀσαιογγάνων, ἧτοι ἐν ὅλῳ 3 χιλ. ψυχὰς μωαμεθανῶν καὶ 3 χιλ. χριστιανῶν. Εἶναι πρωτεύουσα διαμερίσματος διοικουμένου ὑπὸ καϊμακάμη, εἰς δ' ὑπάγονται 147 κῶμαι καὶ χωρία μετὰ 38 950 κατ. ἐξ ἡμισείας χριστ. καὶ μωαμεθανῶν διαιρουμένων εἰς δρεϊνοὺς (θαγγλῇ χωρ. 89) καὶ πεδινοὺς (ὁβελῇ χωρ. 58). Ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὸν μητροπολίτην Κορυτσᾶς. Ἀπέχει ἀπὸ Ἰωαννίνων πρὸς Β ὥρ. 20, ἀπὸ Τεπελένης ΝΑ ὥρ. 9 καὶ ἀπὸ Ἀγίων Σαράντα ΒΑ ὥρ. 26. Τὸ κλίμα αὐτῆς εἶναι ὑγρὸν καὶ πολυλαὶ ἀσθένειαι ἐπιπολᾷ· οὐσι περιοδικῶς.

Πρενέτης. Ὀρυκτὸν τοῦ βασιρρόμβου ὀρθοῦ συστήματος, ἐνωτὶς δέξυριτιακοῦ ἀργιλίου καὶ ἀσέστου, ἀχρουν ἡ λευκόφαιον, ἔχον εἰδικὸν βάρος 3 καὶ σκληρότητα 6-7. Σπάνιον. [Α.Κ.]

Πρέντλαου (Prenzlau). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῇ πρωσσ. νομῷ Πότσδαμ, ἐπὶ τοῦ Οὐνερ καὶ ἐπὶ τῆς Β παραλίας λίμνης. ἔχει 18 019 κατ., ὡραῖον γοτθικὸν ναὸν τῆς Παναγίας ἐκ πλίνθων, μεταξὺ ἄλλων διδασκαλεῖον, ἀκμαιοτάτην δὲ βιομηχανίαν μηχανῶν, σακχαροῦ, καπνοῦ κλ.

Πρέραου (Perau). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν Μοραβίᾳ, κειμένη ΝΑ τοῦ Ὀλμυτος καὶ ἐπὶ τοῦ Βέτσα. ἔχει 13 172 κατ. τοὺς πλείστους Τσέχους, γοτθικὸν δημαρχεῖον, ἀρχαῖον ἀνάκτορον ὅπερ ὑπῆρξεν ἔδρα τοῦ Ματθία Κορβίνου, γεωπονικὴν σχολὴν καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν, κυρίως ὑφασμάτων. [Μ.Σ.]

Πρεσβούργον (Pressburg, σύγγρ. Pozsony). 1) Κομητᾶτον τῆς Οὐγγαρίας συνορευθὲν πρὸς τὴν Κάτω Αὐστρίαν, ἔχον δὲ ἐμβ. 4216 τχμ. καὶ 331 370 κατ. Εἶναι εὐφροτώτατον, κυρίως εἰς σίτον καὶ αἶνον. — 2) Πρωτεύουσα τοῦ ἀνω κομητᾶτου, κειμένη γραφικώτατα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουνάβους. ἔχει 52 411 κατ., ὧν οἱ πλεῖστοι Γερμανοί, καὶ διαιρεῖται εἰς 5 τμήματα. Ἀξιόλογος εἶναι ἡ μητρόπολις τοῦ ἁγ. Μαρτίνου ἐν ᾗ ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Οὐγγαρίας, ἱδρυθεῖσα τῷ 1090, πρὸς δὲ τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον, ὑψόμενον ἐπὶ βράχου 83 μ. ὑπὲρ τὸν Δούναβιν, ἄλλοτε ἔδρα τῶν βασιλέων, τὸ μέγαρον τοῦ ἐν Π. ἐδρεύοντος ἀρχιεπισκόπου καὶ ἄλλα ἰδιωτικὰ μέγαλα. Τὸ Π. ἔχει νομικὴν ἀκαδημίαν, θεολογικὴν σχολὴν μετὰ πλυσίας βιβλιοθήκης, πολλὰ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, ποικίλην καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν καὶ

ἐμπόριον. Ἡ πόλις ἀναφέρεται ἤδη κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, ὡς κλεῖς δὲ τῆς Οὐγγαρίας πολλὰκις ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατόρων κλ. "Οἱ τῷ 1541 οἱ Τούρκοι ἐκυρίευσαν τὴν πρωτεύουσιν Ὄφεν, ἐγένετο τὸ Π. ἔδρα τῶν βασιλείων καὶ ἀνωτάτων ἀρχῶν, μέχρι τοῦ 1784. Μετὰ τὴν ἐν 'Αουστερλίτς μάχην ἐκλείσθη τῇ 14 Δεκ. 1805 ἐν Π. μεταξὺ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Β' τῆς Αὐστρίας συνθήκη εἰρήνης, δι' ἧς ἡ Αὐστρία ἀπώλεσε πλείστας χώρας. [Μ.Σ.]

Πρέσβυς. Βλ. Διπλωματικὸς ὑπάλληλος.

Πρεσβυτερῖον. Τὰ μέλη ἐκκλησίας ἀποσταθείσης ἀπὸ τῆς Ἀγγλικανῆς ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ, λίαν δὲ διαδεδομένης ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. Αὕτη ἀπορρίπτει τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἐκαστὴ δὲ κοινότης ἐν αὐτῇ διοικεῖται ὑπὸ πρεσβυτέρων ἡπάρχουσιν δὲ παρὰ τοῖς Π. καὶ διάκονοι καὶ ἱερεῖς, ἀλλὰ πάντες οὗτοι οἱ τοῦ Ὑψίστου λειτουργοὶ θεωροῦνται ἰσότητι. Ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων ὑπάρχει ἐλευθερία συνειδήσεως. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταὶ παρουσιάζουσιν ἐπίσης διαφορὰς τινας ἀπὸ τῆς ἀγγλικανῆς ἐκκλησίας. Ἀριθμοῦνται δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ περίπου 270 κοινότητες Π., ἐν Ἱρλανδίᾳ περὶ τὰς 560 καὶ ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ ὑπὲρ τὰς 7 000, ἔχουσαι καὶ πρὸς ἀλλήλας οὐκ ὀλίγας διαφορὰς.

Πρεσβύτεροι ἐκαλοῦντο ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἡθικὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἐκασταχοῦ κοινοτήτων, ὡς εἰκὸς ἄνδρες σεβαστῆς ἡλικίας. Φαίνεται δὲ ἀρχαιότατα, μέχρι τῶν μέσων τοῦ Β' αἰῶνος Π. καὶ ἐπισκοπὸς ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, διότι καὶ οἱ τίτλοι οὗτοι χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ τῶν γρόνων ἐκείνων ἀδιαφόρως ὁ εἰς ἀντὶ τοῦ ἄλλου. Βραδύτερον δὲ ὑπῆρχον ἴδιοι Π., πλείονες, ἀποτελοῦντες τὸ καλούμενον πρεσβυτερεῖον καὶ ὑπαγόμενοι ὑπὸ τοῦς ἐπισκόπους. Κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἀναφαίνονται οἱ Π. ὡς ποιμένες ἐκκλησιῶν (ὡς οἱ προσετώτες) ὑπαγομένων εἰς τοὺς ἐπισκόπους.

Πρεσβυωπία. Παθήσις τῆς ὁράσεως συνήθης εἰς τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ μὲν ἐκρινύς τὰ ὅπως θήποτε ἀπομακρυσμένα ζῖντικείμενα, ἀλλὰ συγκεχυμένως τὰ πλησίον κείμενα. Ὁφείλεται εἰς τὴν ἐξασθένειν τῆς προσαρμοστικότητος τοῦ ὀφθαλμοῦ (βλ. Ὁφθαλμός), ὡς ἐκ τῆς πρεσβυτικῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀκτινωτοῦ μυὸς καὶ τῆς πυκνώσεως καὶ δυσκαμψίας τοῦ χρυσταλλοειδοῦς φακοῦ. Τὰς ἐλλείψεις δὲ ταύτας ἀναπληροῦσι τὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς πρεσβύσι διόπτρα μετ'

ἀμφικύρτων φακῶν, ὧν ἡ κυρτότης ἀναπληροῖ τὴν ἀνεπαρκῆ τοιαύτην τοῦ χρυσταλλοειδοῦς φακοῦ. [Α.Χ.]

Πρέσκοτ (Prescot). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λάγκασχιρ, 10 χμ. ἀπὸ Λίβερπουλ, ἔχουσα 6745 κατ., ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ὑφαντουργίαν. [Μ.Σ.]

Πρέσκοτ (Γουλιέλμος Prescott). Ἀμερικανὸς ἱστοριογράφος, γενν. 1796 ἐν Σάλεμ τοῦ Μασσαττοῦσετς καὶ σπουδάζας τὰ νομικά. Ἀπολέσας τὸν ἓνα ὀφθαλμὸν καὶ πάσχων κατὰ τὸν ἕτερον ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλίπη τὸ στάδιον τοῦ νομομαθοῦς καὶ νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν ἱστορίαν. Μετὰ μεγάλων δυσκολιῶν συνέλεξε τὸ ὕλικόν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας, ἣν ἐξέδωκε τῷ 1838 καὶ εἰς ἣν ἐπηκολούθησε ἡ ἱστορία τῆς κατακτήσεως τοῦ Μεξικοῦ (1843), ἐξασφαλίσασα τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως. Ἐπειτα ἐδημοσίευσεν ἀκόμη τὴν ἱστορίαν τῆς κατακτήσεως τοῦ Περού (1847) καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς βασιλείας Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας (1855), πολλὰς δὲ μικροτέρας διατριβάς. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1859 ἐν Βοστώνῃ. [Β.Ε.]

Πρεσρένη. Βλ. Πριζρένη.

Πρέστβιτς (Prestwich). Πόλις τῆς ἀγγλ. κομητείας Λάγκασχιρ, ΒΔ τοῦ Μάντσεστερ ἔχει 7 869 κατ. καὶ βαμβακωκλωτήρια. [Μ.Σ.]

Πρέστιανη. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Βερατίου (Ἰωαννίνων), μετὰ 700 κατ. Τουρκαλβανῶν.

Πρέστον. Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λάγκασχιρ ἐπὶ τοῦ Ῥέμπλ καὶ τῆς διώρυγος τοῦ Λαίγχεστερ, σπουδαῖον κέντρον σιδηροδρόμων. ἔχει 107 573 κατ., διατηροῦντας ἀκμαιοτάτην βιομηχανίαν βάμβακος, πρὸς δὲ λίνου, σιδήρου καὶ ὀρειγάλκου, μηχανῶν, ζύθου, δερμάτων κλ. Πλησίον τοῦ Π. ἐπὶ τοῦ Ribbleson moor ἐνίκησαν τῷ 1648 οἱ Κρόμβελ καὶ Λάμπερτ τοὺς βασιλοφρόνας καὶ Σκώτους. [Μ.Σ.]

Πρετενδέρης Τυπάλλδος (Χαράλαμπος). Ἑλλήν καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς, γενν. 1821 ἐν Κεφαλληνίᾳ, σπουδάζας δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ Ἰονίῳ ἀκαδημίᾳ τῆς Κερκύρας καὶ εἶτα ἐν Παρίσι. Ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν μετῆλθεν ἐν τῇ πατρίδι τοῦ τὸν ἱατρὸν, διωρίσθη δὲ 1851 καθηγητὴς τῆς γενικῆς παθολογίας καὶ ἀνατομίας ἐν τῇ Ἰονίῳ ἀκαδημίᾳ καὶ διδάξας ἐκεῖ εὐδελίμως μέχρι τοῦ 1864 προσελήθη, μετὰ τὴν ἐνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς καθηγητὴς τῆς κλινικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εἶτα διωρίσθη καὶ ἱατρὸς τῆς βασιλ. αὐλῆς. Πρὸς δὲ ἀντιπροσώπευσε τὴν Κεφαλληνίαν 1852-60 ἐν

τῇ Βουλῇ. Ἀπολαύων δὲ μεγίστης ὑπολήψεως ὡς διδάσκαλος καὶ ἰατρός, ἔζησεν ἐν Ἀθήναις μέχρι τοῦ 1886 ὅποτε ἀπέθανε. Συνέγραψε πλείστας διατριβάς ἐν ἑλλην. καὶ γαλλικῇ γλώσσῃ, περὶ τυφοειδοῦς πυρετοῦ (Παρίσι. 1846), περὶ χολέρας καὶ διφθερίτιδος, ἀνοιμίας, πελλάγρας, ἐξανθηματικοῦ τύφου, μηνιγγίτιδος (τὰ δύο τελευταῖα ταῦτα ἐξεδόθησαν 1883) κλπ. Σπουδαῖον ἔργον αὐτοῦ ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις ἱδρυσις τῆς ἐταιρίας τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἥς ἦτο καὶ ἀντιπρόεδρος μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἡ φήμη του ὡς ἐπιστήμονος διεδόθη πλὺ πέραν τῶν ἐρίων τῆς Ἑλλάδος, διετέλεσε δὲ μέλος πλείστων εὐρωπαϊκῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἰδία ἱατρικῶν ἐταιριῶν.

Πρετενδέρης Τυπάλδος (Ἰούλιος) Βλ. Τυπάλδος.

Πρετόρια. Πρωτεύουσα τῆς Νοτιοαφρικανικῆς δημοκρατίας Τρανσβάλ. Κεῖται εἰς ὕψος 1356 μ. ἐν κοιλάδι ὡς ἐν κήπῳ, ἔχει δὲ 5055 λευκοὺς κατοίκους καὶ ἀναπτύσσεται ὁλονὲν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν χρυσοφόρων χωρῶν περὶ τὸ Ἰωαννισβοῦργον καὶ τῆς κατασκευῆς σιδηροδρόμων. [Μ.Σ.]

Πρζεβάλσκις (Νικόλαος Μ.). Ῥώσος στρατηγὸς καὶ περιηγητής, γενν. 1839 ἐν τῇ κυβερν. Σμολένσκ. Ἐξετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1885 τέσσαρας ἐξερευνητικὰς περιηγήσεις ἀνὰ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν καὶ πρῶτος ἔχυσε φῶς ἐπὶ τὸ τέως ὅλως ἀγνωστον τοῦτο μέρος τῆς γῆς. Ἐπιχειρήσας δὲ καὶ πέμπτην περιόδειαν ἡσθένησε καὶ ἀπέθανε τῇ 1888 ἐν Καρακόλ, εὐτὸ ὄνομα πρὸς τιμὴν του μετεβλήθη εἰς Πρζεβάλσκι. [Β.Ε.]

Πρζέμυсль (Przemysl). Ὡχυρωμένη πρωτεύουσα διαμερίσματος (1002 τχμ. μετὰ 121 383 κατ. Ῥουθηνῶν καὶ Πολωνῶν) τῆς Γαλικίας (Αὐστρίας), κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάν. Εἶναι ἔδρα Ῥωμαιοκαθολικοῦ καὶ ἑλληνοκαθολικοῦ ἐπισκόπου καὶ ἔχει 35209 κατ., τοὺς πλείστους Πολωνοὺς, ποικίλην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον. Κυρίως σημασίαν ἔχει ὡς φρούριον. [Μ.Σ.]

Πρζέδραμ. Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Βοημίας, κειμένη ΝΔ τῆς Πράγας καὶ ἔχουσα 13 412 κατ. τοὺς πλείστους Τσέχους, μεγάλη ἀρχαῖα ἀρχαῖα καὶ μολύβδου, τὰ σημαντικώτατα ὅλης τῆς Αὐστριακῆς μοναρχίας, καὶ ἀκαδημίαν μεταλλουργικὴν. [Μ.Σ.]

Πριάπος. Υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος καὶ (κατ' Ἀπολλόδωρον) τῆς Στρυμόνης ἢ Πλακίας, βασιλεὺς τῆς Τροίας. Ἐκαλεῖτο, ὡς λέγει ὁ Ἀπολλόδωρος, Ποδάρκης, ἔλαθε δὲ τὸ ὄνομα Π. διὰ τὸ ὅτι ἡ ἀδελφή του ἠγόρα-

σεν (ἐεπρίατο) αὐτόν, μόνον σωθέντα κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν υἱῶν τοῦ Λαομέδοντος, παρὰ τοῦ Ἡρακλέους. Ὀλίγιστα ἀναφέρονται περὶ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐποχῆς τῆς πρὸ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ὅστις ἐξεργάγη δτε ὁ Π. ἦτο ἡθὴ γέρον. Ὁ Ὀμηρὸς διηγεῖται μόνον ὅτι ἐξεστράτευσεν μετὰ τῶν Φρυγῶν κατὰ τῶν Ἀμαζόνων. Πρώτην σύζυγον εἶχε, κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον, τὴν Ἀρίσθην, θυγατέρα τοῦ Μέρπορος, ἧς ἦς ἐγέννησε τὸν Αἴσακον. Ἡ δευτέρα δὲ ἦτο ἡ Ἐκάβη, ἧς ἦς ἐγένετο πατήρ τοῦ Ἑκτορος, Πάριδος, Διόφοβου, Ἑλένου, Πάμμονος, Πολίτου, Ἀντίφου, Ἰππονόου, Πολυδῶρου, Τρωΐλου, τῆς Κρεούσης, Λαοδίκης, Πολυξένης καὶ Κατσανδράς. Πρὸς δὲ εἶχεν ἀκόμη παῖδας ἐξ ἄλλων γυναικῶν, καθ' ὅμηρον δ' ἐν βλῳ 50 (ἐκ τῆς Ἐκάβης 19). Ἐνεκα τῆς ἡλικίας του δὲν ἔλαθεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς περὶ τὴν Τροίαν μάχας. Οἱ διηγούμενοι τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας ποιητὰι λέγουσιν ὅτι ἐφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς Ἐρκείου ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῶν ἀνακτόρων του.

Πριανός ἢ Πριάνσιον. Ἀρχ. πόλις τῆς Κρήτης, ἥς ἡ χώρα συνώρειε πρὸς τὴν τῆς Ἱεραπύτνης. Σῶζονται αὐτῆς πολλὰ νομισματα, ἀλλ' ἡ ἱστορία της εἶναι ἀγνωστος. [Α.Α.]

Πριάντζα. Χωρ. τοῦ δήμ. Ἰδομένης (Βάλτου) μετὰ 342 κατ., ἀπέχουσα 5 1/2 ὥρας ἀπὸ Δουνίστας.

Πριαπισμός. Παθολογικὸν φαινόμενον συνιστάμενον εἰς τὴν παρατεταμένην στύσιν τοῦ πέους, συνοδευομένην συνήθως ὑπὸ ἀλγους καὶ αἰσθήματος καύσεως οὐχὶ ὁμως καὶ ὑπὸ ἀφροδισίου ἐρμῆς (πρβλ. Σατυρίασις). Παρατηρεῖται ἐπὶ βλεννορροίας, κυτίτιδος, λίθων τῆς κύστεως, ὡς καὶ νόσων τινῶν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Θεραπεία: ψυχραὶ πλυσεῖς καὶ ἐσωτερικῶς τὰ βρωμιούχα, τροφὴ λιτή, ἐν ἀνάγκῃ καὶ τοπικαὶ ἀφαιμάξεις τοῦ ὑπογαστρίου. [Α.Ν.Α.]

Πριάπος (Μυθολ.). Θεὸς τῆς γεννητικῆς δυνάμεως καὶ τῆς σφριγώσης γονιμότητος τῆς φύσεως, προστάτης τῶν κήπων καὶ ἀμπελώνων, τῶν ὑγρῶν λειμῶνων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀγελῶν. Κυρίως λατρεύετο ἐν Λαμψάκῳ καὶ τισὶ πλησίον πόλεσιν ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος, ἀλλὰ καὶ ἐν Λυδία καὶ νήσοις τισί, διεδόθη δὲ ἐκεῖθεν ἡ λατρεία του ἀνὰ τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ εἰτα εἰς τὴν Ἰταλίαν. Κατὰ τὸν μᾶλλον γνωστὸν μῦθον ἦτο υἱὸς τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης (ἢ καὶ νύμφης τινός), κατ' ἄλλον δὲ τοῦ Ἑρμοῦ. Παριστάνετο συνήθως πωγωνόφωρος ἐν ἀσιατικῇ περιβολῇ καὶ μετὰ μεγάλου πέους, φέρων ἐν τῷ ἀνθηρμένῳ κόλπῳ τοῦ περιβλήματος ὀπώρας δένδρων καὶ σταφυλῆς, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς πανίον ἐν εἰδει

σαρκίλου τυλιγμένον ἢ στέφανον ἀμπελοφύλων. Παρὰ Ῥωμαίους ἐταυτίζετο μετὰ τῶν ἀγροτικῶν Λάρων. Ῥωμαῖοι δὲ ποιηταὶ οὐ σπανίως ἀπυθύνον πρὸς αὐτὸν μικρά τινα ποιήματα ἀστεία μὲν ἀλλὰ καὶ ἀσεμνα (Πριάπεια), ὧν σώζονται 82.

Πριβά (Privas). Πρωτ. ἰδίῳ διαμερίσματος καὶ τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀρδές, ἐπὶ τοῦ Οὐδὲζ, παραποτάμου τοῦ Ῥοδανοῦ, ἐν δρεινῇ θέσει. Ἐχει 4012 κατ., κολιλέγιον, διδασκαλεῖον, γεωργίαν, ἐμπόριον προΐόντων κλ. [M.S.]

Πριγκιπόννησος (τὸ πάλαι Δημόνησοι ἢ Δαιμόνησοι, τουρ. Κιζιλ ἀδάλαρ). Συστάς νήσων τινῶν τῆς Προποντίδος πλησίον τῆς ἀκτῆς τῆς Βιθυνίας, ὧν αἱ μεγαλύτεραι εἶναι: Πρῶτῃ (τουρκ. Κυναλὺ Ἀδᾶ), ἡ πλησιέστερον πρὸς τὴν Κων/πολιν, τὸ πάλαι διὰ τὴν πληθὺν τὴν πρὸς ἀκῶνας καταλλήλων λίθων Ἀκῶνα· καλουμένην Ἀντιγόνῃ, ἀρχαιότερον Πανόρμος (τουρκ. Μπουρτζὺ ἀδασί), βραχὺῳς, ἀλλ' εὐφορος, ἔχουσα ὁμόνυμον χωρίον Χάκκη, ἀρχαιότερον Χαλκίτις (τουρκ. Χεῖμπελὺ ἀδᾶ), λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ἐπ' αὐτῆς μεταλλείων χαλκοῦ, ἔχουσα περ. 3000 κατ. Ἑλλήνας ἐν κομποπόλει πρὸς τὴν Ἀκτὴν, παρὰ τὴν ὅποιαν εὐρίσκεται ἡ κυβερνητικὴ ναυτικὴ σχολή· ἐν δὲ τῇ πρὸς Β ἐπὶ κωνοειδοῦς βουνοῦ ἀλλοτε μοναστηρίῳ τῆς ἀγ. Τριάδος ὑπάρχει θεολογικὴ σχολή καὶ πρὸς Ἀ ταύτης ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου Καμαριωτίσσης ἐμπορικὴ σχολή· πρὸς ΝΑ τῆς Χάκκης, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ στενοῦ πορθμοῦ, κεῖται ἡ Πρίγκιπος, τὸ πάλαι Μεγάλη καλουμένη ὡς μεγίστη τῆς συστάδος (τουρκ. Μπουρτζοῦ ἀδᾶ), λαβοῦσα τὸ νέον ὄνομα ἐπὶ Βυζαντινῶν ὡς διαμονὴ τῶν πριγκίπων καὶ πριγκιπισσῶν, ἄλλοτε καλουμένην Ῥευρόνησος (τουρκ. Κιζιλ ἀδᾶ διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῶν ὀρέων τῆς)· οἱ περ. 7000 κάτοικοι αὐτῆς εἶναι συνφικισμένοι πρὸς τὴν Β παράλιαν ἐπὶ καταφύτου πεδιάδος, ἐνῷ τὸ Ν μέρος τῆς νήσου εἶναι ἀγριωπὸν καὶ ἀκαλλιέργητον. Αἱ Π. ἀποτελοῦσιν ἐπαρχίαν ὑπαγομένην εἰς τὴν τοπαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξοχικὴν διαμονὴν τῶν κατοίκων ταύτης. [M.X.]

Πρίγκιπος Ἐδουάρδου νήσος (ἀγγλ. Prince-Edward-Island). Νήσος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἀγ. Λαυρεντίου τῆς Βορ. Ἀμερικῆς, ἀποτελοῦσα ἐπαρχίαν τοῦ Καναδᾶ. Ἐχει ἐμβ. 5524 τχμ. καὶ 109078 κατ., εἶναι δὲ κατάλληλος διὰ τὴν γεωργίαν ἥτις ἀκμάζει. Πρωτ. τὸ Τσάρλοτταουν.

Πρίγκιψ (λατιν. Princeps) σημαίνει κυρίως «ὁ πρῶτος», ἀπαντᾷ δὲ ὡς τίτλος τιμητικὸς παρὰ Ῥωμαίους, ὡς π. χ. Princeps senatus (τῆς συγκλήτου), P. lega-

tionis (ἀρχηγὸς πρεσβείας). Ὁ Ὀκταβιανὸς ἐξελεξε τὸν τίτλον Π. ἵνα χαρακτηρίσῃ αὐτὸν ὡς πρῶτον τῶν πολιτῶν καὶ διευκολύνη τὴν μετάβασιν εἰς τὴν μοναρχίαν, ἀπ' αὐτοῦ δὲ ἐκληροδοτήθη ὁ τίτλος καὶ εἰς τοὺς ἄλλους αὐτοκράτορας. Οἱ δὲ υἱοὶ ἡ ἑγγονοὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἦν ἀπὸ τοῦ Διούστου εἶχον τὸν τίτλον princeps juventutis (Π. τῆς νεολαίας). Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς αὐτοκρατορ. οἰκογενείας ὑπῆρχεν ὁ τίτλος Π., ὡς π. χ. ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων ἐκαλοῦντο οὕτως οἱ προστώτες διαφόρων ὀφφικίων. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ μεσαιῶνος ὅλοι οἱ κοσμητοὶ καὶ κληρικοὶ προσέχοντες προσηγορεύοντο principes· ἀλλὰ ἐν τῇ φεουδαλικῇ πολιτείᾳ ἀπεχωρίσθη ἐκ τῶν ἀριστοκρατῶν τοιαύτων ἰδία τάξις Π., ἧς τὰ μέλη ἐλαμβάνον τὰ φέουδα ἑμέτως παρὰ τοῦ βασιλέως. Καὶ νῦν δὲ προσαγορεύονται οὕτω τὰ μέλη τῶν οἰκων οἵτινες ἦδον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔφερον τὸν τίτλον· πρὸς δὲ τὰ μὴ ἀρχοντα μέλη τῶν ἡγεμονικῶν οἰκων. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἀποδίδεται ὁ τίτλος ἀδιόφωρος εἰς τὰ μέλη τῆς ἀνωτάτης εὐγενικῆς τάξεως. [Εγ.]

Πρίγγιντε καλεῖται τὸ πρὸς τὸ Ἀννόβερ συναρῶν μέρος τοῦ Βρανδεμβούργου.

Πρίγγχαϊμ (Nathanael Pringsheim). Γερμανὸς φυτολόγος, γενν. 1823 ἐν τῇ Ἀνω Σιλεσίᾳ καὶ διδάξας ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1894. Ἀπὸ τοῦ 1855 ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1857 συντάκτης τῆς Ἐπετηρίδος τῆς ἐπιστημονικῆς βοτανικῆς. Ἐκτὸς τῶν πολλῶν μονογραφιῶν του κατέστησαν τὸ ὄνομά του γνωστὸν ἡ ἀνακάλυψις τοῦ τῆς ὑπάρξεως διαφόρων γενῶν εἰς τὰ κατώτατα φυτὰ καὶ αἱ ἐρευνᾶι του περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτός ἐπὶ τὸ φυτὸν.

Πριζρένη. Πρωτεύουσα τοῦ τουρκικοῦ βίλαετίου Κοσσυφοπεδίου, κειμένη εἰς τὰς Β ὑπώρειας τοῦ Σιὰρ-δὰγ καὶ εἰς τὴν ἀκρὰν εὐφορωτάτης πεδιάδος. Ἐχει ἰδίαν σημασίαν ὡς κέντρον συγκοινωνίας, καθ' ὅσον ἐνταῦθα διχάζεται ἡ ἐκ Σκόδρας ὁδὸς πρὸς τὴν Σερβίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν. Ἐν Π. ἐδρεύουσιν ὀρθόδοξος μητροπολίτης καὶ καθολικὸς ἀρχιεπίσκοπος· ἔχει δὲ καὶ σερβικὴν θεολογικὴν σχολήν. Οἱ 40 χιλ. κάτοικοι (ὡς ἐπὶ πλεῖστον Ἀλβανοὶ) διατηροῦσιν ἀκμαϊοτάτην βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον ὀπλῶν καὶ ἐμπορευμάτων ἐκ χάλυβος, ὑάλου, πηλοῦ, δερμάτων κλ. [M.S.]

Πριήνη. Ἀρχ. πόλις τῆς ἐν Καρίᾳ Ἰωνικῆς δωδεκαπόλεως, ἀπέναντι τῆς Μιλήτου ἐπὶ τοῦ Λατρίου κόλπου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἐχωρίζετο διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Μαιάνδρου προσαγομέ-

νου χρώματος, και εις τὰς ὑπηρεσίας τῆς Μουσουλμανικῆς. Τῆς Π. εὐρέθησαν σημαντικὰ ἐρεῖπια, κυρίως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Πολιάδος μετὰ ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ἥτις μετὰ διαφόρων ἀλλων ἀναγλυφικῶν μνημείων μετεκκρίσθη εἰς τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον. [Α.Α.]

Πρίλαπος (Περλεπέ ἢ Πιρλίπι). Πόλις τῆς Μακεδονίας, κείμενη 8 ὥρας ΒΑ τῶν Βιτωλίων ἐπὶ τῶν Δ κλιτύων τοῦ ἔρους Βάβουνα, ὅπου ἐνταῦθα καλεῖται Τρέσκαβιτς, καὶ διαρρεομένη ἀπ' Ἀ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ χειμάρρου τοῦ Ἐριγῶνος Σελέτζινα. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς εἶναι κακῶς ὠκεδομημέναι καὶ αἱ ὁδοὶ στεναὶ καὶ ῥυπαραί. Ἀποτελεῖται ἐξ 20 συνοικιῶν καὶ ἔχει 19 400 κατ. ὧν 12 760 εἶναι χριστιανοὶ καὶ 6 640 μωαμεθανοί. Εἶναι πρωτεύουσα ἐμωνίμου διαμερίσματος (καζα) καὶ τῶν δημοτικῶν περιφερειῶν (ναχιέδων) τοῦ Μοριχόβου, αἰκουμένου ὑπὸ 8 500 ἑλληνοβουλγάρων, 17 χιλ. βουλγανῶν καὶ 32 χιλ. βουλγαροσλαβῶν. Προϊόντα παράγει τὸ διαμέρισμα τοῦτο 2 40 χιλ. κοιλὰ σίτου, 300 χιλ. κοιλὰ κριθῆς καὶ 240 χιλ. κοιλὰ ἀραβοσίτου. Ἡ Π. φαίνεται ὅτι ἐκτίσθη κατὰ τὴν 9ον ἢ 10ον αἰῶνα ἐπὶ βουλγαροκρατίας. Ἐνεκα τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς θέσεως ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν βυζαντινῶν ἐρημίσμυσεν ὡς προπυργιον κατὰ τῶν εἰσβολῶν τῶν Σέρβων.

Πριλοδκι. Πρωτεύουσα περιφερείας ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ. κυβερνεῖται Πολτάβας, ἐπὶ τοῦ Οὐράλ. ἔχει 17 091 κατ. καὶ διατηρεῖ ἐμπορίον κτηνῶν, σιτηρῶν καὶ καπνοῦ. [Μ.Σ.]

Πριμικήριος. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Πρινήλας. Χωρ. τῆς Κερκύρας, ἐν τῇ δὴμῳ Ἰστωνίων, ἔχον 211 κατ. [Μ.Σ.]

Πρίνστον (Princeton). Πόλις ἐν τῇ Βερειοαμερ. πολιτεῖᾳ Νεοτζέρσεϋ, ἔχουσα 3 442 κατ. καὶ ἐν τῶν λαμπροτέρων κολεγίων τῆς Συμπολιτείας. [Μ.Σ.]

Πρίπετ. Δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Δνείπερου ἐν τῇ Δυτ. Ρωσσίᾳ, πηγάζων ἐκ λιμνῶν εἰς τὰ Δ σύνορα τῆς Βελονίας, διαρρέων τὸ κυβερνεῖον Μίνσκ καὶ ἐκβάλλων ἐν τῇ Β μέρει τοῦ κυβερν. Κιέβου μετὰ ροῦν 810 χμ. Φέρει μέγαν ὄγκον ὕδατος καὶ εἶναι πλωτὸς ἐπὶ 585 χμ. [Μ.Σ.]

Πρίπιτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Καρδαμύλης (Οἰτύλου), ἔχον 149 κατ. [Μ.Σ.]

Πρισκιανὸς (Priscianus Caesariensis). Λατίνος γραμματικὸς ἐκ Καισαρείας τῆς Μαυριτανίας, ζήσας κατὰ τὴν 5' αἰῶνα ἐν Κων/πόλει ὡς διδάσκαλος τῆς λατινικῆς. Συνέγραψεν ὑπὸ τὸν τίτλον Institutiones grammaticae τὸ πληρέστερον ἔργον περὶ τῆς λατινικῆς εἰς 18 βιβλία, πρὸς δὲ

μικροτέρας γραμματικὰς μελέτας, 2 ποιήματα ἐν ἑξαμέτροις καὶ διασκευὴν τῆς Περιγηγέσεως Διονυσίου τοῦ περιηγητοῦ. Ἐκδ. ἐν Keil, Grammatici latini. [Μ.Γ.]

Πρισκυλλειανὸς. Ἰδρυτὴς γνωστικῆς αἵρέσεως ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ Δ' αἰῶνος. Ἡ διδασκαλία του συγγενεύουσα πρὸς τὴν τοῦ Μαρκίωνος καὶ τῶν Μανιχαίων διεδόθη ταχέως χάρις εἰς τὴν ἡθικὴν βίον καὶ τὴν εὐγλωττίαν τοῦ Π. Ἀφορισθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Σαραγόσῃ συνόδου (380) κατώρθωσε νὰ ἀνακληθῇ ὁ ἀφορισμὸς καὶ νὰ φύγῃ ὁ κυριώτερος ἀντίπαλός του ἐπίσκοπος Ἰθακίος. Ἐν τούτοις οὗτος εὗρε προστατήν τὸν σφετεριστὴν τῆς βασιλείας Μάξιμον ἐν Τρεβήροις καὶ ἐπέτυχεν νὰ συλληφθῶσιν οἱ ὅπαδοί του Π. καὶ θανατωθῇ αὐτὸς ὁ Π. ἐν Τρεβήροις τῇ 385. Ἡ αἵρεσις ὅμως μόλις περὶ τὸ 600 ἐσθέθη. Τὰ σωζόμενα συγγραμματα τοῦ Π. ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ 18' τόμῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων (Βιέννη 1888). [Θ.Ε.]

Πρίσμα καλεῖται ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ στερεὸν πολυέδρον ἔχον δύο μὲν τῶν ἐδρῶν πολύγωνα ὁμοία, ἴσα, παράλληλα καὶ ὁμοίως κείμενα, τὰς δὲ λοιπὰς παραλληλόγραμμα ἀποτελούμενα ἐκ τῆς δι' εὐθειῶν συνδέσεως τῶν ὁμολόγων κορυφῶν τῶν ῥηθειῶν δύο πρώτων ἐδρῶν. Αἱ δύο αὗται καλοῦνται βάσεις τοῦ Π., ὅπου λέγεται τριγωνικόν, τετραγωνικόν κλ. ἀναλόγως τοῦ σχήματος τῶν βάσεων. Ὅσον δὲ αὐτοῦ καλεῖται ἡ ἀπόστασις τῶν βάσεων ἀπ' ἀλλήλων ὁ ῥθὸν καλεῖται τὸ Π. ἐὰν τῶν ῥηθέντων παραλληλογράμμων αἱ μὴ ἀνήκουσιν εἰς τὰς βάσεις πλευραὶ (αἰτίνες εἶναι ἐπὶ παντός Π. παράλληλοι πᾶσαι καὶ ἴσαι πρὸς ἀλλήλας) ὥς καθέτοι ἐπὶ τῶν βάσεων, ὅτε ἐκάστη αὐτῶν ἰσοῦται πρὸς τὸ ὕψος τοῦ Π. Ἄλλως, εἶναι τὸ Π. πλάγιον. Κανὼν καὶ δὲ λέγεται τὸ Π. ἐὰν αἱ βάσεις αὐτοῦ ὥς πολύγωνα κανονικά. Π. ἔχον καὶ τὰς βάσεις παραλληλόγραμμα εἶναι τὸ παραλληλεπίπεδον (βλ. λ.). Ὁ ὄγκος παντὸς Π. ἰσοῦται πρὸς τὸ γινόμενον τῆς ἐτέρας τῶν βάσεων αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ὕψος. Τὸ Π. εἶναι μία τῶν συχνοτέρων μορφῶν κρυσταλλώσεως τῶν ὀρυκτῶν (βλ. Κρυσταλλικὰ συστήματα). Κανονικὸν δὲ τριγωνικὸν Π. ἐκ καθαροῦ κρυστάλλου εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ ὀπτικῇ πρὸς πειραματικὴν ἀνάλυσιν τοῦ φωτός (βλ. Φῶς).

Πρισματικὸν (τετραγωνικὸν καὶ τ. λ.) σὺστημα. Βλ. Κρυσταλλικὰ συστήματα.

Πρισόγγαυη. Χωρ. τῆς ἐπαρ. Κονίτης (Ἰωαννίνων), ἔχον 1 700 κατ. Ἐλληνας.

Πρίστης (Merfus). Γένος νηκτικῶν

πηγνών ὅμοιον πρὸς τὴν νῆσσαν, μετὰ ῥάμ-
φους κυλινδροειδοῦς καὶ ὀδοντωτοῦ. Οἱ Π.
εἰσὶ πτηνὰ τῶν βορείων χωρῶν, σχεδὸν πάν-
τοτε ἐν τῇ θαλάσῃ διαβιούντα· τὸν χει-
μῶνα δὲ κατέρχονται καὶ εἰς νοτιώτερα
κλίματα. [Φ.Ι.]

Πρίστινα. Πόλις τοῦ τουρκικοῦ βι-
λαετίου Κονσταντινουπόλεως, παρὰ τὸν σιδηρόδρο-
μον Σκοπείων-Μιτροβίτης ἐν εὐφώρῳ θέσει.
ἔχει περ. 14 χιλ. κατ. ὡς ἐπὶ πλείστοι
μωαμεθανοὺς Σλάβους καὶ Ἀλβανούς, 12
τεμένη καὶ ἑλληνοκαθολικὴν σχολήν. [Μ.Σ.]

Πρίστλεϋ (Ἰωσήφ Priestley). Ἀγ-
γλος φιλόσοφος, θεολόγος, φυσικὸς καὶ χη-
μικός γενν. 1733 ἐν Fieldhead (παρὰ τὸ
Leeds), γενόμενος δὲ 1761 καθηγητὴς τῆς
φιλολογίας ἐν Βάρριγκτον, τῷ 1768 ἱερο-
κῆρυξ ἐν Leeds καὶ τῷ 1780 ἐν Βίρμιγγαμ.
ἐνταῦθα καταδιωχθεὶς διὰ τὰ χρεῖσθαι τοῦ
συγγραμμάτων, ἐν οἷς ἐδίδασκεν ὅτι ἡ αἰθήρ-
σις καὶ νόησις εἶναι ἀποτελέσματα κραδα-
σμών τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου, ὅτι ἡ
ἐκκλησία εἶναι ἐχθρὰ τῆς ἀληθείας κτλ.,
μόλις ἔσσωσε τὴν ζωὴν του καὶ μετ' ὀλίγον
ἀπελθὼν ἐγκατεστάθη ἐν Νορθύμπερλανδ
τῆς ἀμερικανικῆς Πενσυλβανίας· ἀπέθανε
δὲ τῷ 1804. Ἐγραψε διάφορα θεολογικὰ
ἔργα ἐν πολλοῖς νεωτερίζοντι, ἔτι Ἱστο-
ρίαν τῆς διαστροφῆς τοῦ χριστιανισμοῦ (Λονδ.
1782), Ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς ἐκκλη-
σίας (4 τ., Νόρθαμπτον 1803) κλ. Ἡ χη-
μεία ὀφείλει εἰς αὐτὸν πολλὰς πρώτης τά-
ξεως ἀνακαλύψεις, οἷαι ἡ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ
ὕδρονος καὶ ἀλλων στοιχείων. Ὡς φυσι-
κὸς δὲ ἐξέδωκεν ἔργα περὶ ἤλεκτρισμοῦ, περὶ
δράσεως, φωτὸς καὶ χρωμάτων κλ. Ἐν Βίρ-
μιγγαμ ἱδρύται ἀνδριάς αὐτοῦ. [Β.Σ.]

Πρίτσα. Χωρ. τοῦ δήμου Μελιτίνης
τῆς Λακεδαιμόνος, μετὰ 144 κατ. [Μ.Σ.]

Πρίτσαρδ (James Cowles Prichard),
Περὶφημος Ἀγγλος φυσικὸς, γενν. 1780
ἐν Ρώε, ζήσας ὡς ἰατρός ἐν Βριστόλῃ.
συνεπεία δὲ τῶν ἐπὶ τῆς φρενολαβείας ἔρ-
γων του διορισθεὶς τῷ 1845 ἐπιθεωρητὴς
τῶν φρενοκομείων καὶ ἐγκατασταθεὶς ἐν Λον-
δίῳ, ὅπου ἀπέθανε τῷ 1848. Ἐν τῶν σπου-
δαιτέρων συγγραμμάτων του εἶναι τὸ Περὶ
τῆς φυσικῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου (1813)
ὅπερ πραγματεύεται περὶ τῆς ἐνότητος ἡ πολ-
λαπλότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐξεδόθη
ἐπανειλημμένως. Πρὸς τούτοις ἔγραψεν ἱα-
τρικὰ ἔργα περὶ πυρετῶν, φρενολαβείας κλ.
Συνετέλεσε δὲ σπουδαίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν
τῆς φυσιολογίας καὶ ἀνθρωπολογίας, ἐν δὲ τῇ
ψυχιατρικῇ εἶναι γνωστὸς ἐκ τῶν παρα-
τηρήσεών του ἐπὶ τῶν ἠθικῶν φρενοπαθειῶν.

Προαγορά καλεῖται ἡ σύμβασις, δι'
ἧς συναινεῖται ἡ ἀγορὰ πράγματος ἐν
μέλλοντι χρόνῳ ὑπάρχοντος.

Προαγωγή καλεῖται ἡ ἐνέργεια τοῦ
παρέχοντος τόπον διατριβῆς πρὸς ἀσέλγειαν
ἢ ἄλλως συντελοῦντος εἰς διάπραξιν ταύτης.
(Ποιν. Ν. 660).

Προαισυνμών. Βλ. Αἰσυνμήτης.

Προανάκρισις. Ἡ προεισαγωγικὴ
ἀνάκρισις (βλ. λ.).

Προαπόδειξις (Probatio antici-
pata, Πολ. Δικ. 250) καλεῖται ἡ ἄνευ δι-
καστικῆς ἀποφάσεως διατασσούσης ταύτην
προαγωγή τῶν ἀποδείξεων ἐνώπιον τοῦ δι-
καστηρίου. Αὕτη δὲ, ὅσῳ δὲν εἶναι ὑπο-
χρεωτικὴ, δὲν ἀπαγορεύεται ἀλλὰ καὶ δὲν
ὕποχρεοῖ οὔτε τὸν δικαστὴν, οὔτε τὸν
διάδικον. [Μ.Μ.]

Προάστειον. Χωρίον τοῦ δήμ. Καρ-
δαμύλης (Οἰτυλου), ἧς ἀπέχει 1/2 ὥραν
πρὸς Ν, κείμενον παρὰ τὴν παραλίαν. Κά-
τοικιοι 451.

Προάστειον ἁγ. Γεωργίου.
Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας, ἐν τῷ δήμῳ
Κάτω Λεϊβαθοῦς, ἔχον 213 κατ. [Μ.Σ.]

Προβαδία (τουρκ. Πράδαζι). Ἀλλο-
τε ὠχυρωμένη πόλις ἐν τῇ περιφερείᾳ Βάρ-
νας τῆς Βουλγαρίας, ἐν γραφικῇ θέσει με-
ταξὺ τῶν Α προδουνίων τῶν Βαλκανίων
ὁρέων καὶ ἐπὶ τοῦ ποτ. Ἰρβαζία. ἔχει
5088 κατ. καὶ ἀμπελοσυργίαν. [Μ.Σ.]

Προβατόδους. Βλ. Μοσχόδους, καὶ
πιν. Μηρυκαστικά 3.

Προβατοκάμηλος. Βλ. Λάμα.

Πρόδατον (Ovis). Ζῶον θηλαστι-
κὸν ἐκ τῶν Μυρμηκαστικῶν, ἀνῆκον εἰδικώ-
τερον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Κοιλοκέρων,
εἰς ἣν ἀνήκουσι καὶ ὁ βοῦς, ἡ σίξ, ἡ ἀντι-
λόπη. Περὶ τῶν γενικῶν χαρακτήρων βλ.
Μηρυκαστικά καὶ Κοιλοκέρ. Τὸ ἡμέτερον
καὶ σπουδαῖον ἀντικείμενον τῆς γεωργικῆς
κτηνοτροφίας εἶδος εἶναι Π. τὸ κοινὸν
ἢ κα το ι κ ι δι ο ν (O. aries), ἀλλὰ δὲ
εἶδη ὁ μ ο ὕ φ λ ω ν τῆς Ν Εὐρώπης, Π.
τὸ χαιτῆεν ἢ τ ρ α γ ἔ λ α φ ο ς τῆς Β
Ἀφρικῆς (βλ. πιν. Μηρυκαστικά 2), Π. τὸ
Ἀ ρ γ α λ ι (O. Argali) τῆς μέσης Ἀσίας,
Π. τὸ θρεῖνόν ἢ παχύκερον τῆς Β Ἀμερι-
κῆς κλ. Τοῦ κοινοῦ διακρίνονται κατὰ τὴν
κατασκευὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν ποιότητα
καὶ τὸ μέγεθος τῶν τριγῶν πλείστα ποι-
κιλαὶ καὶ γένη προσβάτεια πολυειδῶς τα-
ξινομηθέντα. Ἐν γένει διακρίνονται δύο
κύρια ἐμάδες αὐτῶν ἦτοι τὰ βραχύουρα
Π., ὧν ἡ οὐρὰ ἔχει 13 ἢ ὀλιγωτέρους σπον-
δύλους. καὶ τὰ μακρόουρα, μετὰ 14-22 σπ-
οδαίων σπονδύλων· εἰς τὰ πρῶτα ἀνήκουσι
τὰ Π. τῆς Σκανδιναβίας, Ἰρλανδίας, γένη
τινὰ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας κλ., (ἐν οἷς καὶ
τὸ λίαν πλατύουρον Π. τὸ κοινῶς «καρ-
α

μάνι»), γένη τινὰ ἀσιατικὰ καὶ ἀμερικανικὰ κλ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ τριγώνου ἤτοι τοῦ μαλλίου των διακρίνονται τὰ φέροντα χονδρὸν τοιοῦτο (Π. τῆς Γερμανίας, Γαλλίας, Ῥωσσίας, Οὐγγαρίας, Βλαχίας κλ.) ἢ λεπτότερον καὶ στίλβον (Π. τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, τῆς Ὀλλανδίας, Ἀγγλίας κλ.) ἢ λεπτὸν ἀπαλὸν καὶ βοστρυχωτὸν, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ ἀριστον μαλλίον (Π. μερινά, βλ. λ., τῆς Ἰσπανίας, ἐτι τὰ γεωργιανὰ, τὰ βραχύτριχα ἀγγλικά κλ.) Πᾶσαι αὗται αἱ ποικιλίαι τοῦ κατοικιδίου Π. φαίνεται ὅτι κατάγονται ἐκ τοῦ ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει ζῶντος ἐν Κορσικῇ μούφλωνος. Ὡς δὲ φαίνεται ἐκ τῶν ῥηθέντων, τὸ Π. ὡς καὶ ὁ βοῦς, εἶναι διαδορμένον καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν γῆν· δυσκόλως ὅμως ὑποφέρει τὰ διαρκῶς ὑγρὰ κλίματα καὶ τὴν ὑγρὰν, χυμώδη τροφήν, προτιμῶν ἰδίως τοὺς ξηροὺς λειμῶνας τῶν ὑψηλοτέρων θέσεων. Παρέχει δὲ εἰς τὴν ἀνθρώπινον τὸ Π. σπουδαϊοτάτας ὠφελείας διὰ τοῦ μαλλίου του πρὸ πάντων, ἐτι δὲ τοῦ κρέατος, τοῦ γάλακτος καὶ τῆς κόπρου, ἀποτελούσης ἐξαιρετικὸν λίπασμα. Τὸ μαλλίον του εἶναι λευκόν, κίτρινόν τι, καφέχρουν, μέλαν· πολυτιμότερον δὲ διὰ τὴν βιομηχανίαν εἶναι τὸ λευκόν, δοκίμωτον νὰ χρωσθῇ κατὰ βούλησιν. Πρὸ λ. καὶ Γάλας, Κρέας. — Ἐν γένει κέρατα φέρουσι μόνον τὰ αρρενα Π., καλούμενα κριό. Οὗτοι εἰσὶν ἐν τῇ ἀκμῇ των πρὸς ἀναπαγωγὴν κατὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον ἔτος των, ἱκανοὶ ὅμως καὶ κατὰ τὸ ἕκτον· αἱ δὲ θήλειαι (καλούμεναι ἀμνάδες) τίκτουσιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους, κυφοροῦσαι 147 ἡμέρας. Εἰς κριὸς ἐπαρκεῖ καλλίστα εἰς 40-50 θηλείας. Τὰ νεαρὰ Π., καλούμενα κοινῶς ἀρνία, θηλάζουσιν ἐπὶ 3-4 μῆνας. Αἱ διαστάσεις καὶ τὸ βάρος τοῦ Π. ποικίλλουσι κατὰ γένη· τὸ τελευταῖον π. χ. εἶναι μόνον 25-30 χγρ. διὰ τινὰ εἶδη, ἀνέρχεται ὅμως καὶ μέχρις 150. Κείρονται δὲ τὰ Π. κατ' ἔτος, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους. Τὸ θέρος βόσκουσι τὰ Π. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἰδίως ἐπὶ τεχνητῶν λειμῶνων· τὸν δὲ χειμῶνα τρέφονται εἰς τὴν στάνην ἢ τοὺς μάνδραν των διὰ φύλλων φυτῶν, ῥιζῶν μαλακῶν, γλωρῶν χόρτων, ἀχύρου σίτου ἢ βρώμης, ἐν οἷς μίγνυται καὶ ὀλίγον ἄλας. Εἶναι δὲ τὸ Π. ἐκτεθειμένον εἰς παντοίας νόσους, οἷαι εἰσι εὐλογίᾳ καὶ ἄλλα ἐξανθήματα, ἐρυσίπελας, ἐντερίτις, ψωρίασις, γαστρίτις (λίαν ἔντονος καὶ θανατηφόρος) εἰδικαί τινες μορφαὶ ἐλκῶν καὶ γαγγραινῆς κλ. [Φ.Ι.]

Προβέν (Provins). Πρωτ. τοῦ Νοτίου ἀνατολικωτάτου διαμερίσματος τοῦ γαλλ. νομοῦ Σηκουάνα-καὶ-Μάρνη. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κάτω καὶ τῆς ἀρχαιοτέρας ἀνω πόλεως, κειμένης ἐπὶ ἀποτόμου λόφου, ἔχει δὲ

7 030 κατ., περίφημον κηπουρικὴν καὶ ἐμπορίον διαφόρων προϊόντων τῆς χώρας, πολλοὺς δὲ μεσαιωνικοὺς ναοὺς καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα. [Μ.Σ.]

Προβηγκία (ὀλιγώτερον ἑρῶς Προβηγκία, γαλλ. Provence, λατ. Provincia). Ἄλλοτε ἐπαρχία τῆς ΝΑ Γαλλίας, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν οἱ σημερινοὶ νομοὶ Κάτω Ἀλπεων, Βάρ καὶ Ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ. Ἡ χώρα διασταυροῦται ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν Ἀλπεων ἐκπεμπομένων ὁροσειρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κεῖνται αἱ κοιλάδες τῶν ποτ. Ῥοδανοῦ, Δυράνης καὶ Βάρ. Τὰ Β μέρη εἶναι πετρώδη καὶ ὀλίγον εὐφορά, τὰ δὲ Ν εὐφορώτατα, παράγοντα σίτον, οἶνον, ἔλαιον (λαμπρὰς ποιότητος), ἐσπεριδιειδῆ καὶ παντοίας ὀπώρας καὶ εὐνοῦντα τὴν βομβυκοτροφίαν, μελισσοτροφίαν κλ. — Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμασαν Provincia Gallia ἢ ἀπλῶς Provincia ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πέρας τῶν Ἀλπεων Γαλατίας, ὅπερ ἐκυριεύσαν τῇ 122 π. Χ. καὶ ὅπερ περιελάμβανε τὴν σημερινὴν Π., τὴν Δελφινάτον καὶ τὸ Λαγκεδόκ, διετηρήθη δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ὕστερον, ὅτε ἐπισήμως ἐκαλεῖτο τὸ μέρος Gallia Narbonensis, περιωρίσθη ὅμως εἰς τὴν μετὰ τὸν Ῥοδανοῦ, Δυράνης καὶ Μεσογαίου χώραν ὅτε κατελήθησαν τὰ Β καὶ Δ μέρη ὑπὸ γερμανικῶν λαῶν. Αὕτη ἀνῆκε διαδοχικῶς εἰς τοὺς Οὐσιγόθους, τοὺς Ὀστρογόθους (ἐπὶ Θεοδοσίου), τοὺς Φράγκους (ἀπὸ τοῦ 536), εἴτα δὲ ἐγκατεστάθησαν πολλοὶ οἱ Σαρακηνοί, οἵτινες μόλις κατὰ τὸν 1^{ον} αἰῶνα ἐξέλιπον. Ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις, ὅποτε ἀνῆκεν ἡ Π. κατ' ὄνομα εἰς τὸ βασίλειον τῆς Βουργουνδίας, οἱ κόμητες τῆς Π. ἦσαν σχεδὸν ἀνεξάρτητοι, ἐκαλλιέργουν δὲ εἰς τὰς αὐλὰς των τὴν ποίησιν (βλ. κατωτέρω). Τῇ 1246 περιήλθεν ἡ Π. εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἀνδεγαυίας, τῇ δὲ 1481 εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΑ' τῆς Γαλλίας. Πρωτεύουσα τῆς χώρας ἦτο τὸ Αἰξ. [Μ.Σ.]

Προβηγκιανή φιλολογία. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Προβηγκιανῆς γλώσσης περιλαμβάνονται αἱ διάφοροι ῥωμανικαὶ διάλεκτοι τῆς Νοτίου Γαλλίας. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἵσταται ἐν τῇ μέσῳ, μετὰ τῶν διατηρησασῶν τὰ βαρὰ φωνήεντα νοτιορωμανικῶν γλωσσῶν (τῆς Ἰσπανικῆς καὶ τῆς Ἰταλικῆς) καὶ τῆς γαλλικῆς· ἀνεπτύχθη δὲ ἐνωρίτατα φιλολογικῶς, διὸ καὶ παρέχει διὰ τὴν γλωσσολογίαν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Τὰ ἀρχαῖότερα μνημεῖα τῆς φιλολογίας ταύτης χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1^{ου} αἰῶνος, ἢ δὲ ἀκμῇ τῆς ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 11^{ου} αἰῶνος. Τὸ κέντρον αὐτῆς ἀποτελεῖ ἡ λυρική ποίησις τῶν Τρουβαδούρων (βλ. λ.) καίτοι δὲν ἐλλείπουσι καὶ ἐπικά ποιήματα, μυθιστορίαι, διδακτικὰ ποιήματα καὶ ἔργα

ἐν πεζῷ λόγῳ. Τῆς δημῶδους ποιήσεως σώζονται μόνον ὀλίγα μνημεῖα. Τὰ πολιτικά συμβάντα τῆς II' ἑκατονταετηρίδος κατήργησαν τὴν πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Νοτίου Γαλλίας· καὶ προσεπάθησε μὲν ποιητικὴ τις σχολὴ ἐν Τολῳσῃ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΔ' συσταθεῖσα νὰ διατηρήσῃ τὴν περαιτέρω ζωὴν τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως, ἀλλὰ δὲν ἤθυσή τὴν ἐμπόδισεν τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἰδιώματος τῆς Β Γαλλίας ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Μόλις ἀπὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἀνεπτύχθη πάλιν Προβινγκιανὴ φιλολογία, ἧς κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι ἐγένοντο οἱ Γουδουλί, Δεπουρρέν, Ρουμανίλ, Ζασμὲν καὶ ἑσχατῶς ὁ Μιστράλ, ὅστις ἐξέδωκε καὶ μέγα λεξικὸν τῆς Π. γλώσσης. [Μ.Γ.]

Πρόβιδενς (Providence). Πρωτεύουσα τῆς Βορειαμερικ. πολιτείας Ῥώδ-Αϊλανδ, κειμένη ἀμφότερῳθεν τοῦ ποτ. Πρόβιδενς ἐπὶ τοῦ κόλπου Ναρραγάνσετ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. ἔχει 140 568 κατ., πανεπιστήμιον (τοῦ Βράουν) μετὰ καλῆς βιβλιοθήκης, πολλὰ ἄλλα ἐκπαιδευτικά, ἐπιστημονικά ὡς καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, σπουδαιοτάτην βιομηχανίαν (χρυσόχρυσαν, ὑφαντουργίαν, μεταλλουργίαν καὶ μηχανουργίαν) καὶ ἀκμαιοτάτον ἐμπόριον.

Πρόβιστα. Χωρ. τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἑπαρ. Ζίχνης, ἔχον κατ. 750 Ἐλληνας καὶ 400 Ὄθωμ. [Ν.Σ.]

Προβλεπταί. Βλ. Ἰένιοι νῆσοι (ἐν τ. Δ' σ. 337 α).

Προδοῦζι. Βλ. Δ' γοθόγλας.

Προδολὴ ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθῆναις ἡ αἵτησις πολίτου παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἡ καταδίωξις ἐγκλήματος ἀφορῶντος τὸ δημόσιον συμφέρον πρὸ τοῦ οἰκείου δικαστηρίου, ὡς π. χ. κακῆς ἐκτελέσεως τῶν καθυκόντων δημοσίου λειτουργοῦ, συκοφαντίας κλ. [Σ.Τ.]

Πρόβος (Probus). 1) Marcus Aurelius P. Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ, γενν. 232 ἐν Σιρμίῳ τῆς Παννονίας. Ὡς ἀρχιστράτηγος ἐν Ἀνατολῇ ἀνεκηρύχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τακίτου (276) ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ αὐτοκράτωρ μνηστῆρ τις τοῦ θρόνου, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τακίτου Φλωριανός, ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ στρατιωτῶν, ὁ δὲ Π. ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ ἀμέσως ἤρχισε τὴν κατὰ τῶν βαρβάρων ἐνέργειάν του. Τῷ 277 ἐξέδωκε τοὺς εἰς Γαλατίαν εἰσβαλόντας γερμανικοὺς λαοὺς, ἐξησφάλισε τῷ 278 τὰς παρὰ τὸν Ἰστρον χώρας, τὴν Αἴγυπτον κλ. καὶ ἐκλείπει μετὰ τῶν Περσῶν συμμέρουσαν συνθήκην· τὰ ἐπόμενα ἔτη κατέβαλε τὸν ἀνάρτην Σατουρναῖον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τινὰς ἐν Γαλατίᾳ μνηστῆρας τοῦ θρόνου. Ἐν Μοισίᾳ καὶ Θράκῃ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Ε'

ἐγκατέστησε πλείστους βαρβάρους. Κυρίως δ' ἐτρέντισε καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐδάφους εἰς τὰς πέραν τῶν Ἀλπεων χώρας, εἰσαγαγὼν τὴν φύτευσιν ἐλαιῶν ἐν τῇ Προβινγκίᾳ καὶ ἀμπέλων ἐν Γαλατίᾳ, παρὰ τὸν Ῥῆνον καὶ ἐν Παννονίᾳ. Ἀλλὰ ἡ αὐστηρότης, μεθ' ἧς ἠνάγκασε τοὺς στρατιώτας τοῦ εἰς τοιαύτας ἐργασίας, προεκάλεσεν ἀνταρσίαν καθ' ἣν ἐφονεύθη ἐν Σιρμίῳ τῷ 282.

— 2) Marcus Valerius P., Λατίνος γραμματικὸς ἐκ Βηρυττοῦ καταγόμενος καὶ ζήσας ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα. Σῶζονται σχόλια αὐτοῦ εἰς τὰ Βουκολικά καὶ Γεωργικά τοῦ Βιργιλίου (ἐκδ. ὑπὸ Keil, Ἀλλῇ 1848), καὶ ἐπιτεμὴ τοῦ ἔργου του De notis (περὶ τῶν παρὰ νομικοῖς συγκεκομμένων λέξεων, ἐκδ. ἐν Keil, Grammatici latini). [Μ.Γ.]

Προδοσκιδωτά. Τάξις ζώων παρμεγέθων, ἐχόντων σῶμα ὀγκωδέστατον καὶ ἰδιαίτατον χαρακτηριστικὸν τὴν προσοσκιδῶσιν, ἐπέκτασιν κυλινδροειδῆ τῆς ῥίνος σὺν τῷ ἄνω χεῖλει, εἴαν φέροι ὁ ἐλέφας (βλ. λ.). Οὗτος εἶναι καὶ τὸ μόνον ἐπιζῶν γένος τῆς τάξεως ταύτης, εἰς ἣν ἐν παλαιότεραις γεωλογικαῖς περιόδοις ἀνήκον καὶ ὁ μαστόδους, ὁ μαμουθ, τὸ δεινοθήριον κλ. (βλ. τὰς λ.), ἅπαντα νῦν ζῶα ὀρυκτά. [Φ.Ι.]

Προδοῦλευμα παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἀθηναίοις ἐλέγετο πασα ἀπόφασις τῆς βουλῆς, ἧτις ὑπέκειτο εἴτα εἰς τὴν κύρωσιν τῆς ἐκκλησίας, ἐκτὸς ἐν τισι περιστάσεσι καθ' ἃς ἦτο ἀμέσως ἐκτελεστικὴ ἐπὶ τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐψηφίσθη. [Σ.Τ.]

Προδοῦλευμα εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελείας γιγνομένη μετὰ τὴν βάσανον ἐπιδοθείσης ἐγκλήσεως εἰδοποίησις πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα, ὅτι πεισθεὶς περὶ τοῦ ἀθασίσμου τῆς ἐγκλήσεως ἔπαυσε πᾶσαν κατὰ τοῦ καθ' οὗ αὕτη ἐνέργειαν. Τὸ Π. ἐπέχει τόπον ἀπαλλακτικοῦ βουλευματος τοῦ συμβουλίου, ἐπιτρέπεται δὲ κατ' αὐτοῦ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως (Ποιν. Δικ. 279 ε.). [Μ.Μ.]

Πρόδουλοι ἐλέγοντο τὸ πάλαι ἀνδρες ἐκλεγόμενοι ἐν κρίσεισι περιστάσεσι τοῦ δήμου ἵνα σκεθῶσι περὶ τῶν πρακτέων καὶ υποβάλωσι τὰ σχέδιά των εἰς τὸν δῆμον.

Πρόδροχος. Μετρικὸς ποὺς ἐκ πέντε συλλαβῶν, ὧν ἡ πρώτη βραχεῖα καὶ αἱ ἀλλαι μακραι (υ ---), σπανίως ἀπαντῶν εἰς τὰ ἀρχαῖα χερικά καὶ λυρικά ἄσματα.

Προγαμιαία δωρεά εἶναι ἡ πρὸ ἢ μετὰ τὴν τέλεισιν τοῦ γάμου συνομολογούμενη διὰ συμβάσεως, σκοπὸν ἔχουσα τὴν μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐν χρείᾳ

διαμενούσης γυναικός· διό συνεστώτος τοῦ γάμου τὴν διαχείρισιν καὶ τὰς ὠφελείας τῆς ζωρᾶς ταύτης ἔχει ὁ ἀνὴρ, μένον δὲ μετὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ ἡ κυριότης τῶν ζωρῆθέντων μεταβιβάζεται εἰς αὐτήν. Ἡ Π. δ. ἔχουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐκ τῶν πρὸ τοῦ γάμου γιγνομένων εἰς τὴν νύμφην δώρων παρὰ Ῥωμαίοις, ὡρίσθη βραδυτερον, ὅτι διδεται τῇ γυναικὶ εἴτε πρὸ τοῦ γάμου (donatio ante nuptias), εἴτε καὶ συνεστώτος τοῦ γάμου (donatio propter nuptias) πρὸς ἀνακυψίσιν τῶν τοῦ γάμου βάρων ὡς ἡ πρεῖς εἰς τὸν ἀνδρα. [M.M.]

Προγεγραμμένα σύμφωνα. Βλ. Σύμφωνα.

Προγναθισμός. 1) Βλ. Γρωσθική γωνία. — 2) Ἐν τῇ ἱππολογίᾳ καλεῖται οὕτω τὸ ἐλάττωμα τὸ ἀντίθετον τοῦ βραχυγναθισμοῦ (βλ. λ.). καθ' ὃ δῆλ. ἡ ἀνω σιαγὼν (γναθος) εἶναι ἐπιμηκεστέρα τῆς κάτω.

Προγγοί. Χωρ. τῆς ὑποδικτικῆς Ἄργυροκάστρου τῆς Ἡπείρου, ὥρ. 2 1/2 ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, ἔχον 658 κατ.

Πρόγνωσις. Ἐν τῇ ἱατρικῇ ὁ προσδιορισμὸς τῆς πιθανῆς πορείας καὶ ἐκβάσεως νόσου τινός, ἀναλόγως τῶν νόσων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν οὕτα ἀγαθῇ, κακῇ, βλαβερᾷ, ἀμφιβόλῳ. — Ἐν τῇ μετεωρολογίᾳ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ πιθανοῦ καιροῦ τῆς ἐπαύριον (ἡμερησία Π.) ἢ καὶ τοῦ προσεχέως μηνός ἐν γένει (οἰναια Π.), γινόμενος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαφορῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν ἀνέμων, τῆς θερμοκρασίας, τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, τῆς καταστάσεως τοῦ οὐρανοῦ, τῆς ὑγρομετρικῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, τῶν θέσεων τῆς μαγνητικῆς βελόνης κλ.

Προγονᾶτες. Χωρ. τῆς Ἡπείρου ἐν τῇ ἐπαρ. Λειμάρρας (Ἰωαννίνων), ἔχον περ. 2 000 κατ. Ὅθωμ.

Προγονάτι. Χωρ. τῆς Ἡπείρου, 7 ὥρ. ἀπὸ Ἀργυροκάστρου, ἔχον 2 150 κατ. Τουρκαλθανούς.

Προδικασία. Βλ. Διαδικασία.

Πρόδικος. Σοφιστὴς σύγχρονος τοῦ Σωκράτους, ἐξ Ἰουλίδος τῆς Κέω, ζήτας ὡς φαίνεται μονίμως ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἐπὶ μισθῷ ἐδίδασκε τὴν ῥητορικὴν τέχνην, ἐθαυμάζετο δὲ διὰ τὴν εὐφράδειάν του καὶ τὸ χάριεν τῶν ἀλληγοριῶν του, φέρων παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι τὰ ἐπιθέτα «δαινός», «σοφός», καὶ γενόμενος ἀφορμὴ τῆς παροιμιᾶς φράσεως «σοφώτερος Προδίκου». Περὶ τῶν λόγων του δὲν γνωρίζομεν τι σφέες. [X.B.]

Προδιόρθωσις. Βλ. Ἀμφιδιόρθωσις.

Προδοσία καλεῖται πᾶσα πράξις ἢ πράξις αἰετὶς τείνουσα εἰς βλάβην τοῦ κρά-

τους ἢ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἐκπρωσώπησιν αὐτοῦ προσώπων. Τοιαύτη δὲ εἶναι πᾶσα ἐπιθεσις κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως ἢ τοῦ διέποντος τὴν βασιλείαν με σκοπὸν νὰ φονεύσῃ, αἰχμαλωτίσῃ ἢ παραβύσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ τοῦτον ἢ ἐκείνον ἐξ αὐτῶν (ἐσχάτη προδοσία)· ἐπίσης δὲ ἡ ἐπὶ σκοπῷ τοιοῦτῳ ἡ μεταβολὴς τοῦ καθεστώτος πολιτεύματος συνωμοσία ἢ στάσις καὶ πᾶσα πράξις τείνουσα κατὰ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ κράτους (Ποιν. Ν. 123). [M.M.]

Πρόδρομος. Βλ. Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος.

Πρόδρομος (Θεόδωρος Πρόδρομος, αὐτοκαλούμενος Πτωχεπρόδρομος διὰ τὴν πενίαν του). Βυζαντινὸς ποιητής, ζήτας κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου προστάτας εἶχε τοὺς αὐτοκράτορας Ἰωάννην καὶ Μανουὴλ Κομνηνοὺς, διαφόρους πρίγκιπας τοῦ αὐτοκρατ. εἴκου καὶ κυρίως τὸν λόγιον Ἀλέξιον Ἀριστηνόν, οὗς αἰωνίως ἠνώχλει δι' ἐπαιτικῶν ποιημάτων. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του εἰσῆλθεν εἰς μοναστήριον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰλαρίων. Πλεῖστα καὶ ποικιλώτατα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Π., ὧν πολλὰ μὲν πάσχουσι τὸν στόμφον καὶ τὴν ἀκαλαισθησίαν τῶν Βυζαντινῶν ποιητῶν ἐν γένει, ἀλλὰ δὲ ἐλέγχουσι ἐν εὐχάριστον πρωτοτυπίαν καὶ εὐφρίαν. Τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν εἶναι τὸ ἔμμετρον μυθιστόρημα τὸ ἐπιγραφόμενον Τὰ κατὰ Ῥοδάνθη καὶ Δοσιθέα, ὅπερ ἐγένετο καὶ ἀφορμὴ αὐστηροτάτων ἐπικρίσεων διὰ τὴν πολυλογίαν, τὸ στρεφῶδες καὶ ἀνοστον τοῦ ὕψους (ἐκδ. ὑπὸ Hercher ἐν Script. erotici graeci). Ἔτερα εἶναι ἡ Γαλεσμομαχία, ἡ ἐρπώτερον Κατρυμαχία, δραματικὴ παρωδία εἰς 384 τρίμετρον (πολλὰκις ἐκδ., τελευταῖος ὑπὸ Dübner ἐν Euripidis fragmenta, Παρ. 1846), Κατὰ φιλοπόρου γραβῆς, Κατὰ μακρογενεῖου γέροντος (ἀμφότερα σατυρικά ποιήματα), Σχετλιαστικοὶ ἐπὶ τῇ ἀτιμίᾳ τοῦ λόγου, πρὸς δὲ ἀστρολογικόν τι ποίημα εἰς 593 πολιτικούς στίχους, Στίχοι εἰς τοὺς 12 μῆνας, περιέχοντες διαιτητικά παραγγέλματα κατὰ τὸν τρόπον τῶν δημοδῶν ἡμερολογίων (κριτ. ἐκδ. ὑπὸ Keil ἐν Wiener Studien τ. ΙΒ') καὶ. Μεταξὺ τῶν μικροτέρων ποιημάτων τοῦ Π. τὰ ὀχληρότατα εἶναι ἐν οἷς ζητεῖ τὴν χρηματικὴν βοήθειαν τῶν μεγιστάνων, σχετικῶς δὲ πολλὸν ὑποφερτὰ τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἐπιγράμματα, ὧν ὅμως τὰ πλεῖστα εἶναι ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐντικειμένων, ἔμμετρα αἰνίγματα κλ. Πολλὴ ἐπιτυχέστερος εἶναι ὁ Π. εἰς τὰ ἐν πεζῷ λόγῳ ἔργα του, καὶ κυρίως εἰς τοὺς διαλόγους κατὰ μίμησιν τοῦ Λουκιανοῦ, ὡς Ἀμάραντος ἢ γέροντος ἔρωτες, Εἰὼν πρῶ-

σις ποιητικῶν καὶ πολιτικῶν, Σχέδη μὲν δὲ λόγος· ἀξιόλογοι δ' εἶναι καὶ ἐπιστολαὶ τινες αὐτοῦ κλ. Καὶ φιλοσοφικὰς δὲ καὶ θεολογικὰς καὶ γραμματικὰς διατριβὰς τοῦ Π. κατέχομεν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ὁ Π. εἰς τινὰ (4) τῶν ἐπαιτικῶν ποιημάτων μεταχειρίζεται τὴν δημώδη γλῶσσαν, διὸ καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἰδιαιτέραν γλωσσολογικὴν ἀξίαν· δύο ἐξ αὐτῶν ἐξέδωκεν ὁ Δ. Κοραῆς ἐν Ἀτάκτων τόμῳ Α', τὰ δὲ ἐρμηνευτικὰ καὶ γλωσσικὰ σχόλια αὐτοῦ εἶναι μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη σπουδαίεστατα. [Κ.Β.]

Πρόδρομος. Χωρὶον τοῦ δήμου Ἀστακοῦ οὐ ἀπέχει ΒΑ ὥρ. 3.15', μετὰ 444 κατ.

Προεισφορά. Βλ. Συμφοραί.

Προεξόφλησις. Ἡ πρὸ τῆς ἀρχικῶς ὠρισμένης ἐποχῆς πληρωμὴ χρέους τινὸς καὶ κυρίως συναλλαγματικῶν. Ἡ Π. συνθέσστα ἀποτελεῖ ἔργον τῶν τραπεζῶν, αἵτινες δεχόμεναι συναλλαγματικάς, ὡς ἐπὶ πλεῖστον τριμήνους, ἐξαργυρώνουσι ταύτας τῷ πιστωτῇ κρατοῦσαι πρὸς ὄφελός των τὸν μέχρι τῆς λήξεως τῆς συναλλαγματικῆς τόκον, εἰσιπράττουσι δὲ ταύτην κατὰ τὴν λήξιν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου.

Προεστώς. Βλ. Ἐφημέριος.

Προηροσία ἢ Προηρόσια ἐλέγετο τὸ πάλαι θυσία (ἢ ἑορτὴ) τελουμένη τῇ Δήμητρὶ πρὸ τοῦ ἀρότρου ἵνα εὐνοήσῃ τοὺς καρποὺς τῶν ἀγρῶν. [Σ.Τ.]

Προθέσεις εἰσὶ μέρη τινὰ τοῦ λόγου, ἐν γένει ὀλιγοσύλλαβη, ἅτινα ἀρχικῶς ἐχρησόμενον ὅπως τὰ ἐπιρρήματα πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν ἄλλου μέρους τῆς προτάσεως καὶ ἰδίως τοῦ ῥήματος ταχέως ὅμως τὸ δι' ἕκαστον εἶδος ῥημάτων εἰς ἀλλήν πτώσιν ἀπαιτούμενον οὐσιαστικὸν ἐθεωρήθη ἐξαρτώμενον οὐχὶ ἐκ τοῦ ῥήματος ἀλλ' ἐκ τῆς τυχόν συνοδευοῦσης Π. ἐξ οὗ καὶ ἡ λεγόμενη σύνταξις ἐκαστῆς Π. μεθ' ὠρισμένων πτώσεων, ἐν ᾧ κυρίως τὴν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα καὶ οὐχὶ ἡ ἐπιρρηματοειδὴς Π. Ἐν τῇ συντάξει ταύτῃ προηγείται συνήθως ἡ Π. ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς. Κατ' ἐπέκτασιν δὲ κατόπιν ἐχρησιμοποιήθησαν αἱ Π. καὶ εἰς ἐνδείξιν τῆς σχέσεως δὺς οὐσιαστικῶν, ἐν ᾧ ἀρχαιότερον αἱ σγέσεις αὗται ἐδηλοῦντο ἀπλῶς διὰ τῆς πτώσεως τοῦ ἐτέρου αὐτῶν (εἶον· ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα, ἀντί, ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος). [Γ.Τ.]

Προθεσμία καλεῖται ὠρισμένη χρονικὴ ἔκτασις ἐντὸς τῆς ὁποίας, ἡ χρονικὸν σημεῖον κατὰ τὸ ὅποιον πράξις τις πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ. Κορηγείται δὲ ἡ προθεσμία συνήθως μὲν ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ τοῦ δικαστηρίου, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν διαδίκων. [Μ.Μ.]

Προικοκτησία. Βλ. Αpanage.

Προῦξ καλεῖται ἡ τῷ ἀνδρὶ παρεχόμενη περιουσία πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου. Ἐπομένως διὰ ταύτην πάντοτε προσυπακούεται ὁ ὅρος τελέσεως γάμου, καὶ ἂν ὁ γάμος δὲν δύναται πλέον νὰ τελεσθῇ, λογίζεται ὁ ὅρος ματαιωθείς καὶ τὰ δοθέντα ἐπιστρέφονται. Πληρωθέντος τοῦ ὅρου τοῦ γάμου τῶν μὲν ἀντικαταστάτων πραγμάτων τῆς Π. ἡ πλήρης κυριότης μεταβαίνει εἰς τὸν ἄνδρα, ὥστε αὐτὸν ὁρᾷ ὁ κίνδυνος, τῶν δὲ μὴ ἀντικαταστάτων ἀνήκει μὲν εἰς τὸν ἄνδρα ἡ κυριότης, ἀλλ' ὁ κίνδυνος ὁρᾷ τὴν γυναῖκα. Μετὰ τὴν λύσιν δὲ τοῦ γάμου ἡ Π. ἀποδίδεται, εὐθνομένου τοῦ ἀνδρὸς μόνον ἕνεκα τῆς ἐκ δόλου ἢ πταισματος ἀπωλείας ἢ χειροτερεύσεως. Ἐνεκα ὅμως τῶν δυσχερειῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῶν διαφόρων τούτων περιστάσεων εἰσῆλθῃ ἡ ἀποτίμησις τῶν προικῶν, ἥτις ἐξομοιοῦται πρὸς ἀληθὴ πώλησιν. Κατὰ ταύτην ὡς Π. λαμβάνεται τὸ τίμημα τῆς πωλήσεως καὶ τοῦτο ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ὁ ὅποιος ἐν περιπτώσει ἀπωλείας ἢ χειροτερεύσεως τοῦ ἀποτιμηθέντος προικῶν δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς ὑποχρέσεως νὰ ἀποδώσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἀποτιμήσεως. Ὅταν ὅμως τὰ προικῶν ἀκίνητα δοθῶσιν ἀδελφῶν, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκποίηση αὐτῶν, οὐδὲ ἂν συναινῇ ἡ σύζυγος. Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου ἕνεκα θανάτου τοῦ ἀνδρὸς ἢ Π. ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τῆς χήρας γυναικός. Ἐν περιπτώσει δὲ λύσεως τοῦ γάμου ἕνεκα θανάτου τῆς γυναικὸς ἢ Π. μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῆς.

Προιτίδες. Βλ. Προῖτος.

Προῦτος (Μυθολ.). Υἱὸς τοῦ Ἀδαντος καὶ διδύμος ἀδελφὸς τοῦ Ἀκρίστου (βλ. λ.). Ἐρίτας πρὸς τοῦτον περὶ τῆς ἐν Ἀργεὶ βασιλείας καὶ ἐκδηθείς, μετέβη πρῶτον εἰς Θήβας, εἶτα δὲ εἰς Λυκίαν παρὰ τὸν βασιλέα Ἰσθάτην, ὅστις καὶ ἐπικουρίαν τῷ ἔδωκε καὶ σύζυγον τὴν θυγατέρα του Ἀντειαν (ἢ Σθενέβοιαν), ἐξ ἧς ἔσχε θυγατέρας Λυσίπην, Ἰρινὸν καὶ Ἰριάνασσαν («Προιτίδες»), υἱὸν δὲ Μεγαπένθη. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀργὸς μετὰ τῆς ἐπικουρίας, συνεφώνησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του νὰ κρατήσῃ οὗτος τὸ Ἀργος, αὐτὸς δὲ λάβῃ τὴν Τίρυνθα. Αἱ θυγατέρες του εἶτε θύοντι ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ὠραιότεραι τῆς Ἥρας εἶτε διότι περιεφρόνουν τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐτιμωρήθησαν διὰ παραφροσύνης, διέτρεχον τὴν Πελοπόννησον, νομιζοῦνται ὅτι ἦσαν δαμάλεις, καὶ ἐνέβαλόν καὶ τὰς γυναῖκας τῆς Ἀργολίδος εἰς μανίαν ὥστε νὰ φονεύσωσι τὰ τέκνα των· ἐθεραπεύθησαν δὲ τέλος δύο αὐτῶν ὑπὸ τοῦ μάντεως Με-

λάμποδος, ὅστις καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰφιάνασσαν ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του Βίας τὴν Λυσίππην, τῆς Ἰφινόης θανούσης ἐν Σικυδωνί. Περὶ τῆς πρὸς τὸν Βελλεροφόντην σχέσεώς του βλ. Βελλεροφόντης. [Δ.Μ.]

Προκατακλυσμιαία ἐποχή. Βλ. Κατακλυσμός.

Προκατάληψις. Βλ. Πρόληψις.

Πρόκες—"Οστεν" (Ἀντώνιος κόμης Prokesch-Osten). Αὐστριακὸς διπλωμάτης, γενν. 1795 ἐν Γράτς. Ὑπηρετήσας ἐν τῷ στρατῷ καὶ διαμείνας ἔτη τινὰ περὶ τὸν στρατάρχην πρίγκιπα Σβαρτσενβέργ, ἐστάλη ὑπερὸν εἰς διαφόρους διπλωματικὰς ἀποστολάς ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν, ὅπου μεταξὺ ἄλλων τῷ 1828 διεπραγματεύθη τὴν ἐξαγορὰν Ἑλλήνων αἰχμαλώτων παρὰ τῆς Τσερκίας καὶ ἔκλεισε μετὰ τῶν πασσάδων τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας συμβάσεις ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν. Τῷ 1834 διορίσθη πρέσβυς ἐν Ἀθήναις καὶ διέμεινε ἐνταῦθα μέχρι τοῦ 1849, εἴτα δὲ διετέλεσε τοιοῦτος ἐν Βερολίῳ, ὅπου ἐτύγχανε τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Δ'. Ἐνθερμὸς ὑποστηρικτὴς ὢν τῶν σχεδίων τοῦ Σβαρτσενβέργ ὡνεμάσθη 1853 πρέσβυς πρέσβυς τῆς Αὐστρίας τοῦ ἐν Φραγκοφούρτ παρλαμέντου, τῷ δὲ 1855 πρέσβυς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁπόθεν μάλιστα τῷ 1871 ἐπανέκαμψεν ἵνα διέλθῃ ἐν ἡσυρία τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἐν Γράτς· ἀπέθανε δὲ ἐν Βιέννῃ τῷ 1876. Πρὸς ἀμειβὴν τῶν πολλῶν ὑπηρεσιῶν του ἀνυψώθη διαδοχικῶς ἀπὸ ἀπλοῦ δέξιωματικοῦ εἰς κόμητα καὶ ὑποστράτηγον. Ἦτο δὲ ἐμμετρίως γνώστης τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν γλωσσῶν τῆς, κάλλιστος ἀρχαιολόγος καὶ νομισματολόγος, πρὸς δὲ οὐκ εὐκαταφρόνητος ποιητὴς καὶ συγγραφεύς. Ἐκτὸς πολλῶν ἔργων ἅπερ ἐδημοσίευσεν περὶ τῶν περιηγήσεών του συνέγραψε τὴν σπουδαίαν Ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων (Βιέννη 1867, ἑλλ. μεταφρ. ὑπὸ Γ. Ἀντωνιάδου).

Προκλῆς. Υἱὸς τοῦ Ἀριστοδήμου καὶ ἀδελφός τοῦ Εὐρυθένοιο, μεθ' οὗ ἔδρυσεν κατὰ τὴν μῦθον τὴν Σπάρτην, καὶ ἀρχηγός τοῦ ἐτέρου βασιλικοῦ οἴκου τῆς Σπάρτης. τῶν Προκλιδῶν. [Δ.Μ.]

Πρόκλησις ἐσθμαίνειν ἐν ταῖς ἀρχ. Ἀθήναις τὴν ἀπαίτησιν τοῦ διαδίκου, ὅπως ὁ ἀντίδικος λάβῃ ἔρκον ἢ παραδώσῃ τοὺς δούλους του εἰς βάσανον κλ., ἵνα οὕτως ἀποδείξῃ τοὺς ἰσχυρισμούς του, ἐπίσης δὲ τὴν προσφορὰν τοῦ διαδίκου νὰ πράξῃ ὁ ἴδιος τοιαῦτα, νὰ δώσῃ δηλαδὴ τοὺς ἰδίους του δούλους πρὸς βάσανον κλ. [Σ.Τ.]

Πρόκλησις εἰς ἀγωγὴν (Πολ. Δικ. 81 καὶ ἐπ.) καλεῖται ἡ δικαστικὴ πρᾶξις ἢ προκαλοῦσα τὸν καθ' οὗ αὕτη νὰ

κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, διαίρεται δὲ εἰς δύο εἶδη, φέροντα τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἀρκτικῶν λέξεων τῶν χωρίων τοῦ ῥωμ. δικαίου, εἰς provocatio ex lege diffamare, ὅταν τις διαδίδῃ ψευδῇ περὶ τῆς κτηματικῆς τινος καταστάσεως, ὅτε ὁ ἀδικούμενος δικαιούται νὰ προκαλέσῃ τὸν καυχώμενον, ὅτι ἔχει ἀξιώσιν οὐκ ἀνδρόποτε ἐπὶ τοῦ κτήματος αὐτοῦ νὰ ἐγείρῃ τὴν περὶ τούτου ἀγωγὴν του, καὶ εἰς provocatio ex lege si contendat, ὅταν ἐνστάσις τις οὐσιαστικῇ κινδυνεύῃ παρερχομένου τοῦ χρένου νὰ μείνῃ ἀνεὺς ἀποτελέσματος, ὅτε ὁ ἔχων τὴν κινδυνεύουσαν ἐνστάσιν δικαιούται νὰ ἀναγκάσῃ τὸν καθ' οὗ ἡ ἐνστάσις νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγὴν καθ' ἧς ἡ ἐνστάσις χρησιμεύει. [Μ.Μ.]

Πρόκλος. Ὁ Π. ἐγεννήθη τῷ 410 μ. Χ. ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ γονέων Λυκίων ἀνετράφη δ' ἐν Ἐάνθῳ τῆς Λυκίας, δι' ὃ Λύκιον ἑαυτὸν ἀπεκαλεῖ· νεώτατος ἀπῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἐγένετο μαθητὴς τοῦ ἀριστοτελικοῦ Ὀλυμπιοδώρου. Εἰκοσαέτης δ' ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ἐμνήθη τὴν ὑψηλοτέραν φιλοσοφίαν καὶ θεωρίαν ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ Ἀθηναίου Πλουτάρχου, σχολάρχου τῆς ἐν Ἀθήναις Πλατωνικῆς Σχολῆς, καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἀσκληπιγενείας, ἥκουσε δὲ καὶ τοῦ Συριανοῦ ὃν διεδέξατο ἐν τῇ σχολῇ. Ἀπέθανε δ' ἐν Ἀθήναις τῷ 485 ἐν βαθεῖ γήρατι καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τάφῳ τοῦ διδασκάλου καὶ εἴλου τοῦ Συριανοῦ, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ παρὰ Μαρίῳ τῷ βιογράφῳ αὐτοῦ ἐπιτύμβιον, ὅπερ ἐποίησεν αὐτὸς ὁ Πρόκλος· «ζυνὸν δ' ἀμφοτέρων δδε σώματα δέξεται τύμβος». Ὁ Π. διαπρέπει ἐν τοῖς Πλατωνικοῖς διὰ τὴν εὐρυάθειαν, τὴν βαθύνοιαν, τὴν συστηματικὴν διάνοιαν καὶ τὴν ἐνεργὴν καὶ ἀκατάβλητον διδασκτικὴν καὶ συγγραφικὴν δρασίμ· ἀλλὰ μετὰ τῆς διαλεκτικῆς δεινότητος συνέδεε παραδόξως ἀόρεστον ἀνάγκην πίστεως, προσέκειτο δὲ δεισιδαιμόνως εἰς θρησκευτικὰς ἀσκήσεις καὶ θεωρίας· ὡς αὐτουργὴν ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας ἐθεώρει τὸν Ὀρφέα, ἐτίμα δὲ καὶ ἐσέβετο ὑπερβαλλόντως τοὺς ὀρφικούς χρησμούς, τὰ χαλδαϊκὰ λόγια καὶ ἄλλα θεοσοφικὰ συγγράμματα, ἅτινα ἐξελάμβανεν ὡς θείαν ἀποκάλυψιν· ἐποίησε δὲ καὶ ὕμνους πρὸς τὸν Ἥλιον, τὰς Μούσας, τὴν Ἀφροδίτην, τὴν Παλλάδα, τὸν Ἰανὸν καὶ ἅπαντας τοὺς θεοὺς· ἐσπούδασεν πάντα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ μυστήρια, ἐγίνωσκε δὲ ἅλλοιον καὶ αὐτῶν τῶν ἱερῶν τὰς τελετὰς τῆς τῶν ἐθνικῶν λατρείας· ἐφρόνει δ' ὅτι ὁ φιλόσοφος δεόν νὰ ᾔσῃ οὐχὶ θεραπευτὴς τῆς λατρείας μᾶς πόλεως ἢ θεοῦ τινός ἀλλ' ἐν γένει ἱεροφάντης τοῦ ὅλου κόσμου· ἐν τῷ δὲ καὶ ἐκ τῶν βερβαρικῶν ἐτι θρησκευμάν-

των ἤρυστο τὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας του, μόνον τὸν χριστιανισμόν δὲν ἠγειροῦν καὶ συγγράφειν Ἐπιχειρήματα ἰη' κατὰ χριστιανῶν, ἐώρταζεν ἀπάσας τὰς θερησκευτικὰς ἑορτὰς καὶ ἐτέλει τὰς ἱεροτελεστίας τῶν διαφόρων ἐθνῶν· ἐτήρει τὰς καθάρσεις τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐνήστευεν ἡμέρας τινὰς μετὰ δεήσεων καὶ ὕμνων. Ὁ βιογράφος του Μαρῖνος διηγέται περὶ αὐτοῦ μέγιστα θαύματα, ὅτι ἐβλεπεν ὀπτασίας, ἐθεράπευσεν ἀσθενεῖς, παρήγαγεν ὑετόν, ἐμετρίασε καύσωνας, κατέπαυσε σεισμούς. Ὁ Π. τὸ μέχρις αὐτοῦ συσσωρευθὲν θεολογικὸν καὶ φιλοσοφικὸν ὕλικόν ἐπεξεργάσθη ὡς ἐνιαῖον καὶ μεθοδικῶς ἀπρητισμένον σύστημα τυπικῶς μὲν τέλειον, ἀνευ ὁμῶς ἀληθοῦς ἐπιστημονικῆς θεμελιώσεως. Ὁ νόμος καθ' ὃν οἰκοδομεῖ τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ὁ τῆς ρηθιδικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ παραχθὲν εἶναι ὁμοίον ἅμα καὶ ἀνόμοιον πρὸς τὸ παραγαγόν Αἴτιον· καὶ κατὰ μὲν τὴν σχέσιν τῆς ὁμοιότητος εὐρηται καὶ μένει ἐν τῷ Αἴτιῳ (μονή) κατὰ δὲ τὴν τῆς ἀνομοιότητος χωρίζεται καὶ ἐξέρχεται αὐτοῦ (πρόοδος), ὡς συγγενὲς δὲ τῷ Αἴτιῳ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαπτόμενον ἐπιστρέφει νὰ ἐνωθῇ μετ' αὐτοῦ (ἐπιστροφή). Ἀναμφισβήτητος εἶναι τυπικὴ τις ὁμοιότης τῆς μεθόδου ταύτης πρὸς τὴν θέσιν, σύνθεσιν καὶ ἀντίθεσιν τοῦ Φίχτε, Σέλλιγγ καὶ Ἐγγέλου· ἀλλὰ παρὰ μὲν τοῖς γερμανοῖς διαλεκτικοῖς ὁ λόγος εἶναι περὶ σχέσεων ἐννοιῶν, παρὰ δὲ τῇ Νεοπλατωνικῇ περὶ σχέσεων μυθολογικῶν δυνάμεων. Διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐπαναλήψεως τῆς μονῆς, τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἀναπτύσσεται τὸ σύνολον τῶν ὄντων ἐκ τῆς πρώτης αὐτῶν ἀρχῆς. Τῆς ἀναπτύξεως ταύτης ἡ πρώτιστος πηγὴ εἶναι τὸ πρῶτον ὄν, τὸ «ἀμέθεκτον» τὸ «ἰναίτιος αἴτιον»· πάσης σιγῆς ἀρρητότερον καὶ πάσης ὑπάρξεως ἀγνωστότερον. Ἐκ τοῦ πρώτου ὄντος δὲν παράγει ὁ Π. ἀμέσως τὸν νοητὸν κόσμον ὡς ὁ Πλωτῖνος. οὐδὲ δευτέρου καὶ κατώτερου ἐν ὧς ὁ Ἰάμβελιος, ἀλλὰ τὰς αὐτοτελεῖς ἐνάδας. Αὗται παρὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀποτελοῦσιν ἐνότητα. εἶναι δὲ θεοὶ κατὰ τὴν ὑψίστην τῆς λέξεως ἐννοιαν. Μετὰ τὰς ἐνάδας ἔρχεται ἡ τριάς τοῦ νοητοῦ, τοῦ νοητοῦ ἅμα καὶ νοεροῦ καὶ τοῦ νοεροῦ. Θεμελιώδης ἰδιότης τοῦ νοητοῦ εἶναι ἡ οὐσία, τοῦ νοητοῦ ἅμα καὶ νοεροῦ ἡ ζωὴ, τοῦ δὲ νοεροῦ ὁ νοῦς. Τὸ νοητὸν καὶ νοητὸν ἅμα καὶ νοερὸν διαιροῦνται ἐκάστη εἰς τρεῖς τριάδας, τὸ δὲ νοερὸν εἰς ἐπτά ἐβδομάδας. Τὴν τοιαύτην κατὰ τὸν τριαδικὸν σχῆμα διαίρεσιν ἐπεκτείνει ὁ Π. καὶ εἰς τὸν ψυχικὸν κόσμον τῶν θεῶν, τῶν δαιμόνων καὶ τῶν ἡρώων, ἐν μέρει δὲ ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ παράσῃ οἰανδήποτε θέσιν ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ τῶν μυθολογημάτων

καὶ πᾶσαν μορφήν τῆς ἀρχαίας πολυθείας. Αἱ κοσμολογικαὶ τοῦ Π. δοξααῖαι οὐδὲν ἔχουσι τὸ πρωτότυπον· ἡ μόνη αὐτοῦ καινοτομία ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὴν ὕλην δὲν παρήγαγεν ἐκ τῆς ψυχῆς ὡς ὁ Πλωτῖνος, ἀλλ' ἀμέσως ἐκ τοῦ ἀπεῖρου τῆς πρώτης νοητῆς τριάδος. [Α.Κ.]

Πρόκλος. Ἑλλήν γραμματικὸς ἐκ τῆς μετὰ Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν ἐποχῆς. Σώζονται αὐτοῦ ἐκλογαὶ ἐκ τῆς Χρηστομαθίας γραμματικῆς. Πιθανῶς εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Π. οὗ ἀναφέρεται Ἑορτῶν ἀπαριθμησις. Αἱ ἐκλογαὶ αὗται ἐξεδόθησαν ὑπὸ Gaisford ἐν τῇ ἐκδ. τοῦ Ἑφαιστιῶνος (Ὁξ. 1810, γ' ἐκδ. 1856), ὡς καὶ ὑπὸ Westphal ἐν *Scriptores metrici graeci*. [X.B.]

Πρόκνη. Θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀττικῆς Πανδίωνος, σύζυγος δὲ τοῦ Τηρέως, βασιλέως τῆς Θράκης. Ὅτε οὗτος προσέβαλε τὴν τιμὴν τῆς ἀδελφῆς τῆς Φιλομήλας, ἔσφαξε πρὸς τιμωρίαν αὐτοῦ τὸν ἱδὸν τὸν υἱὸν Ἴτυν καὶ τὸν παρέθηκεν αὐτῇ εἰς γεῦμα. Μετεμορφώθη δὲ ὁ Τηρεὺς εἰς ἔποπα, ἡ Φιλομήλα εἰς ἀηδόνα, αὐτὴ δὲ εἰς χελιδόνα. [Δ.Μ.]

Προκορενίκου. Χωρίον τοῦ δήμου Ἑρακλειωτῶν τῆς Φθιώτιδος, ἔχον 147 κατοίκους. [Μ.Σ.]

Προκοιματικὴ ἀγωγή. Βλ. Ἀγωγή προκοιματικὴ.

Προκόννησος. Νῆσος τῆς Προποντίδος πρὸς ΒΔ τῆς Κυζικηνῆς χερσονήσου, καλουμένη νῦν κοινῶς διὰ τὰ λευκὰ μάρμαρά της Μαρμαρᾶς, ἐξ οὗ καὶ ἡ Προποντίς κοινῶς θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ ὀνομάζεται. Εἶναι ὀρεινὴ καὶ δασυδής, ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ νῦν μάρμαρον (κυρίως εὐρισκόμενον ἐν τῇ ΒΔ αὐτῆς μέρει). Χωρία αὐτῆς εἶναι Προάστειον (1600 κ.), Κλαζάκιον ἢ Κλαζακούπολις (ἄλλοτε πρωτεύουσα, καταστραφεῖσα δὲ ὑπὸ μεγάλου σεισμοῦ καὶ ἔχουσα νῦν 1400 κατ. ἀλβανικῆς καταγωγῆς), Παλάτια (2000 κ.), Γαλιμῆ (1150 κ.) καὶ τέλος ἡ κωμόπολις Μαρμαρᾶς, μετὰ 3650 κατ., ὧν 450 Ὀθωμανοὶ καὶ 200 Ἰουδαῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ὀρθόδοξοι. Προϊόντα τῆς νήσου εἶναι σταφυλαί, σῖτος, ἐλαῖαι καὶ κυρίως ἰχθύες ἀλίπαστοι φερόμενοι ὑπὸ τὸ ὄνομα κολλιοὶ καὶ κολιαρούδια μαρμαρινά. Ἡ Π. ἀποτελεῖ μετὰ 9 ἄλλων πλησίον αὐτῆς κειμένων τὴν ἐπαρχίαν Προκοννήσου, ἥτις ὑπάγεται πολιτικῶς μὲν εἰς τὸν νομὸν Προύσης, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὸν μητροπολίτην Προκοννήσου, ἔχει δὲ ἐν ὅλῳ κατ. 20 χιλ., τοὺς πλείστους Ὀρθόδοξους. Ἐκ τῶν πλησίον νήσων σπουδαιότερα εἶναι ἡ Ἀλὼν νη, ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον κώμην (1250 κ.) ἐν ᾗ ἡ μητρόπο-

λις και ἔξτρα τοῦ μητροπέλειτου Προκοννήσου· ἄλλα χωρία αὐτῆς εἶναι Βούλγαρος ἢ Πασσά λιμάν (1270 κ.), Ρέριον (850 κ.), Σκοπιὰ (1200 κ.). Χρυγλιὰ ἢ Κρυγιάι (400 κ.)· προϊόντα τῆς Ἀλώνης εἶναι ἰχθύες, σῖτος καὶ οἶνοι ὧν περιφημότερος ὁ τοῦ Πασσά λιμάν. Ἑτέρα νῆσος εἶναι Ὁφιοῦσα ἢ Ἀφυσία. ἔχουσα χωρία τὴν Ἀσυσίαν (1260 κ.) καὶ Ἀράπιδες (700 κ. Ὁθωμαν.). Τέλος δὲ σημαντικὴ πως εἶναι καὶ ἡ Κόσταλις, ἔχουσα ἐμώνυμον χωρίον μετὰ 2000 κατ. Ὁρθόδεξων. [M.X.]

Προκόπιον. Πέλις τῆς Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ διοικήσει Νιγδης τοῦ βιλαετίου Ἰκονίου, κειμένη πρὸς ΒΑ τοῦ Οὐρκιούπ καὶ ἔχουσα 13 χιλ. κατ. ὧν 3000 Ἑλληνας τουρκόφωνοι, ἐξαρτώμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς μητροπέλειος Καισαρείας. [M.X.]

Προκόπιος. Ὁ σημαντικώτερος ἱστοριογράφος τῆς τελευταίας περιόδου τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, γενν. περὶ τὸ τέλος τοῦ Ε' αἰῶνος ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης. Ἐσπούδασε τὰ νομικά, ἐγένετο δὲ τῷ 533 «ἐξυμβούλος, πάρεδρος καὶ ὑπογραφεὺς» τοῦ Βελισαρίου, ὃν συνώδευσεν τῷ 533 εἰς Ἀφρικήν κατὰ τὴν κατὰ τῶν Βανδάλων ἐκστρατείαν, τῷ δὲ 536 εἰς Ἰταλίαν κατὰ τῶν Γότθων, καὶ τῷ 542 ἤτοπάλιν ἐν Κων/πόλει. Ἀγωνιστὸν εἶναι πότε ἀπέθανεν, πιθανῶς δὲ ἔζησεν ἀκόμη μέχρι τοῦ 552. Τρία εἶναι τὰ ἔργα του· α') Ἱστορικὸν ἐν βιβλίοις 8, ἐν τῷ ὁποίῳ πραγματεύεται· μὲν κυρίως περὶ τῶν ἐκστρατειῶν κατὰ τῶν Περσῶν, Βανδάλων καὶ Γότθων, ἀναφέρει δὲ καὶ πλεῖστα ἄλλα συμβάντα, οὕτως ὥστε παρέχει σχεδὸν πλήρη ἱστορίαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ γ') Περὶ κτισμάτων (τοῦ Ἰουστινιανοῦ), οὕτως εἰπεῖν πανηγυρικὸς λόγος διὰ τὰ ἔργα τοῦ αὐτοκράτορος γ') Ἀνέκδοτα (τῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ πράξεων), εἶδος μυστικῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας, περιέχον ἐκεῖνας τὰς σημειώσεις τοῦ Π. ἃς δὲν ἠδύνατο ἂν περιλάβῃ εἰς τὸ οὕτως εἰπεῖν ἐπίσημον «Ἱστορικόν» του· ἕνεκα τῆς πικρίας καὶ παρρησίας μεθ' ἧς κρίνει ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τὸν Ἰουστινιανόν, πολλοὶ ἀμφέβαλον περὶ τοῦ γνησίου αὐτοῦ, ἀλλ' ἀδίκως. Ὁ Π. εἶχε πολλὰς γνώσεις καὶ διὰ τὴν ἐποχὴν του μέρῳσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν· κατὰ τὴν παράστασιν μιμείται κυρίως τὸν Ἡρόδοτον καὶ Θουκυδίδην, ἡ δὲ γλῶσσα του δεικνύει τὸ φθίνον ἥδη γλωσσικὸν αἰσθημα, εἶναι ὅμως ἀρκετὰ σαφές καὶ ἰσχυρά. Ἡ τελευταία ἐκδ. εἶναι ἡ τοῦ Δινδερφίου ἐν τῇ Βυζαντίδι τῆς Βόννης (1833-38). [K.B.]

Προκόπιος (Ἀνδρέας), ἐπικαλ. δμέγας. Ἀρχηγὸς τῶν Οὐσιτιῶν, γενν. περὶ τὸ 1380. Ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς μοναχός,

ἐγένετο δ' εἴτα λοχαγὸς ὑπὸ τὸν Ζίσκαν καὶ ἐξελέγη μετὰ τὸν θάνατον τούτου ἀρχηγὸς τῶν Ταβερτιῶν (βλ. Οὐσσος). Ἐνίκησε τὰ γερμανικὰ στρατεύματα τῇ 16 Ἰουν. 1426 ἐν Ἀουσιγ καὶ 1427 ἐν Τάγαου καὶ εἰσέβαλεν εἰς τὰς ἐμέρους χώρας. Μετὰ τὸν συμβιβασμὸν τῶν καθολικῶν καὶ τῶν Καλιξτινῶν (1233) κατεπελέμησε μετὰ τοῦ ὑποστρατήγου του Προκπίου τοῦ μικροῦ τοὺς Καλιξτινοὺς, ἡττήθη δὲ κατὰ κράτος καὶ ἐφρονεῖτο μετὰ τοῦ ὑποστρατήγου του τῇ 30 Μαΐου 1434 ἐν Λίπκον. [B.E.]

Προκρούστης. βλ. ἐν λ. Θησεύς.

Προκῶν (Procyon). Ἀρπακτικὸν ζῶον τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰς ἀρκτεὺς τασσόμενον, ἔχον δὲ μέγεθος μετρίου κυνός, τριχωμα κιτρινόφαιον καὶ οὐρὰν συνεστραμμένην κατὰ τὸ μήκος, ἴσην πρὸς τὴν ἡμισὺ τοῦ σώματος. Εἶναι ζῶον νυκτέδιον, τὴν ἡμέραν διάγον ἐν τῶς κοιλωμάτων δένδρων, τὴν δὲ νύκτα ἀγρεῦον μικρότερα θηλαστικά καὶ πτηνα, ἐσθλὸν ὅμως καὶ καρπούς, ὡς, σακχαροκάλαμον καὶ ἄλλας γλυκείας φυτικὰς οὐσίας. Ὁ Π. δαμάζεται εὐκόλως, θηρεύεται δὲ διὰ τὴν ὡραίαν μὴλωτὴν του. Ἐκ τῶν δύο αὐτοῦ εἰδῶν τὸ κοινότερον, Π. δ. δύτης (P. lotor, βλ. πίνακα Ἀρκτοὶ 1) συνειθίζει νὰ καταδύῃ πρὸ τοῦ φαγητοῦ τὴν λείαν του εἰς τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν παρ' οὗς διαιτᾶται, ὡς εἰ διὰ τὴν πλύνῃ αὐτήν, θθεν καὶ τὸ ὄνομα Ὁ δὲ Π. ὁ καρκινεόβροχος (P. carcinivorus), ἔχων ἐπιμήκη τὰ ἄκρα καὶ βραχυτέρα τὰ ὦτα ἢ ὁ δύτης, τρώγει ἀπλήστως καὶ εἶδη τινὰ καρκίνων. [Φ.Ι.]

— (Ἀστρεν.). βλ. Κύων.

Πρόληψις ἡ προκατάληψις (praesumptio) καλεῖται ἐν τῇ ῥητορικῇ σχῆμα διανείας καθ' ὃ ῥήτωρ ἀποκρούει τὰς ἐνδεχόμενας ἐνστάσεις τοῦ ἀνταγωνιστοῦ ἢ ἀπλοῦ ἀνταρτοῦ, προλαμβάνει δὴ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἰδέας του γνώμης.

Πρόλοδος. βλ. Θυρεσιδὴς χόνδρος.

Πρόμαχος Ἀθηνᾶ. βλ. Φειδίας.

Πρόμη (Promē). Πρωτεύουσα διαμερίσματος ἐν τῇ βρετανικῇ Βιρμανίᾳ, ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδης. Ἐχει 30022 κατ. καὶ μέγα ἐμπόριον διαμετακομιστικόν. [M.Σ.]

Προμηθεύς (τ. ἔ. ὁ προνοῶν) εἶναι κατὰ τὴν ἑλλην. μυθολογίαν υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Κλυμένης (ἢ τῆς Θέμιδος, καὶ τῆς Ἀσίας), ἀδελφὸς δὲ τοῦ Ἀτλαντος, Μενoitίου καὶ Ἐπιμηθέως καὶ πατήρ τοῦ Δευκαλίωνος (ἐκ τῆς Πανδώρας ἢ Ἀλλῆς γυναικὸς) καὶ τοῦ Ἑλλήνος (ἐκ τῆς Πύρρας). Κυριώτεραι πηγαὶ διὰ τοὺς περὶ αὐτοῦ μῦθους εἶναι ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Διόχυλος, ὅστις ἐπραγματεύθη περὶ αὐτοῦ ἐν τριλογία, ἧς ὅμως σώζεται μόνον ἡ «Π. δεσμώτης»

ἐπιγραφόμενη τραγωδία. Κατὰ τὸν Αἰσχύ-
λον δ' Π. εἶναι εἰς τῶν Τιτάνων· οὗτοι
ἤτομαζοντο διὰ τὸν πόλεμον τῶν Θεῶν, ὁ
Π. μανθάνει παρὰ τῆς μητρὸς τοῦ Θέμιδος
ὅτι ἡ νίκη δὲν δύναται ἢ διὰ δόλου νὰ ἐπι-
τευχθῇ, προσπαθῆσας δὲ ματοίως νὰ πείσῃ
καὶ τοὺς ἄλλους Τιτάνας νὰ δφῇσιν τὴν
βίαν καὶ περιορισθῶσιν εἰς τὸν δόλον γίνε-
ται σύμμαχος τοῦ Διὸς, ὅστις νικᾷ συνε-
πείᾳ τῶν φρονίμων σχεδίων τοῦ Π. καὶ
ἀνέρχεται εἰς τὸν πατρικὸν θρόνον. Ἀλλ'
ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς ἤθελε νὰ εἰσαγάγῃ νέαν τά-
ξιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐξολοθρεύσας τὸ
κτηνώδες γένος τῶν ἀνθρώπων νὰ σχηματι-
σθῇ νέον τοιοῦτο καὶ κρεῖττον, ἔωσεν
αὐτοὺς καὶ κλέψας τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ Ἡφαι-
στου ἔφερεν εἰς τοὺς προστατευομένους του
καὶ ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν χρῆσιν τοῦ ὕδωρ καὶ
τὰς ἐπιστήμας. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐξειδικίη τὸν
τολμηρὸν Π., παραδούς αὐτὸν εἰς τὸν Ἡ-
φαιστον καὶ τοὺς δούλους του Κράτος καὶ
εἶναι ἵνα καθηλώσωσιν αὐτὸν εἰς βράχον
τοῦ Καυκάσου, ὅπου ἀετὶς ἐτρωγε τὸ ἀεὶ
πάλιν ἀνανεούμενον ἥπαρ αὐτοῦ. Καρτε-
ρικῶς ὑποφέρει ὁ Π. ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὰ
πάθη του, μὴ καταβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν ἢ
τῶν ἀπειλῶν τοῦ Διὸς, διότι γνωρίζει ὅτι
ἂν ἀπελευθερωθῇ ποτε καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς, ἀνγεν-
νήσῃ ἐξ ὠρισμένης θεᾶς, τῆς Θέτιδος (ἥς τὸ
ὄνομα ἔως ἡμῶς μένον εἰς αὐτὸν τὸν Π. εἶναι
γνωστὸν), υἱόν, θὰ ἐκδελθῇ τοῦ θρόνου. Τέλος
ὁ Ἡρακλῆς ἐλθὼν εἰς τὸν Καυκάσον φονεῖ
τὸν ἀετὸν καὶ ἀπελευθερώνει τὸν ταλαί-
πωρον καὶ δὴ τῇ ἀδείᾳ τοῦ Διὸς, εἰς ὃν ἀνα-
καλύπτει ὁ Π. τὸ μυστήριόν του. Εἶτα ὁ Π.,
φέρων ἑσάει πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ἁμαρτή-
ματός του σιδηροῦν δακτύλιον καὶ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς στέφανον λύγου, ἐπανέρχεται εἰς
τὸν Ὀλυμπον ὅπου ἔκτοτε ζῇ ὡς σφρὸς σύμ-
βουλος τῶν Θεῶν. Κατ' Ἀπολλόδιωρον ἐδοξή-
θησε καὶ εἰς τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς πλῆ-
ξας τὴν κεφαλὴν τοῦ Διὸς.

Διαφέρει τοῦ Αἰσχυλείου μύθου ὁ παρ' Ἡ-
σιόδου. Κατὰ τούτον ὁ Π., ὅτε οἱ θεοὶ ἐν
Μηκῶνῃ (τῇ ὑστερον Σικυονί) ἐκάνονίζον
τὰς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀποδοτέας αὐταῖς
θυσίας, ἠπάτησε τοὺς θεοὺς θεᾶς τὰς σάρ-
κας κλ. εἰς τὴν γαστέρα τοῦ δερματος, τὰ
δὲ ὅσα ἐκάλυψε διὰ λευκοῦ λίπους οὕτως
ὥστε ἐξέλεξεν ὁ Ζεὺς αὐτὰ ὡς καλὸν τροφὸν
κατὰ τὸ φαίνόμενον μέρος διὰ τοὺς θεοὺς·
ὁ δὲ Ζεὺς, γνωρίζων τὸν δόλον ἀλλ' ἐπι-
τρέψας αὐτὸν ἄτε φερόμενος ἐκ κακῆς θε-
λήσεως κατὰ τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἔδωκε τού-
τοις τὸ πῦρ, ὅπερ ἀρπάσας εἶτα ὁ Π. ἐν-
τὸς κοίλου νάρθηκος ἐτιμωρήθη ὡς ἄνω εἴ-
ρηται, μέχρις ὅτου ἀπλευθερώθη ὑπὸ τοῦ
Ἡρακλέους, ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς ὑπὸ
τῶν Θεῶν πεμφθείσης Πανδώρας (βλ. λ.)
ἔλαβον ἅπαντα τὰ κακὰ τοῦ κόσμου. Μετα-

γενέστεροι ποιηταὶ ἀποδίδουσι τῷ Π. καὶ
τὴν δημιουργίαν τῶν ἀνθρώπων, οὗς ἐπλασε
κατ' αὐτοὺς ἐκ πηλοῦ· χρησιμοποιοῦντας καὶ
μέρη τινὰ καὶ ἰδιότητας ζώων, ἐνεφύσησε
δὲ αὐτοῖς αὐτὸς ἢ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἢ ἄλλη εὐ-
νοϊκὴ θεότης τὴν ψυχὴν. Ὁ περὶ Π. μῦθος
ποικιλοτρόπως μετεμορφώθη ὑπὸ ποιητῶν
καὶ φιλοσόφων ἀναλόγως πρὸς τοὺς σκο-
ποὺς καὶ ἀνάγκας τῶν.

Ἀρχικῶς ὁ Π. ἀναμφιβόλως εἶναι ἰσχυ-
ρὸς θεὸς τοῦ πυρός· ὡς τοιοῦτος εἶναι συγ-
γενέστατος πρὸς τὸν Ἡφαιστον, μεθ' οὗ
καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἐλατρεῖτο ἐν Ἀθῆναις,
ἔχων βωμὸν καὶ ναὸν παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ,
ἰδίαν δὲ ἐορτὴν, τὰ Προμήθεια, τελούμενα
διὰ λαμπαδηδρομίας. Ἐνεγκλὼν δὲ τοῖς ἀν-
θρώποις ἐν τῇ ἀτραπῇ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ εἶναι μέγας εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπώ-
τητος, καθ' ὅσον τὸ πῦρ εἶναι ἡ βίσις τοῦ
πολιτισμοῦ καὶ ὑψηλοτέρου ἡθικοῦ βίου, γνώ-
σεως καὶ σοφίας. Πάσχων δὲ τὰ πάνδεινα
ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν του εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος
τοῦ πρὸς τὰ ἄνω τείνοντος ἀνθρωπίνου πνεύ-
ματος, ὅπερ ἐν ἀκαταπαύστῳ ῥοπῇ πρὸς
ἀνάπτυξιν θαμάζει καὶ ὑπάγει εἰς τὴν ὑψη-
ροῖαν του τὴν φύσιν καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς.

Ἡ καλλιτεχνία παρίστα τὸν Π. ἐν ἀρ-
χαϊτέρᾳ ἐποχῇ ὡς νέον, ὑστερον ὅμως ὡς
ἡλικιωμένον ἀνδρα πωγωνοφόρον. Ἐνῷ ἐν
ἀρχαϊκαῖς παραστάσεσιν ὁ Τιτάν εἶναι προ-
δεδεμένος εἰς τὸν βράχον καὶ ὅλως ἴδιον
τρόπον, φαίνεται ὅτι ὁ Παρράσιος εὗρε τὸν
ἐκτοτε ἐπικρατήσαντα τρόπον τῆς παρα-
στάσεως, καθ' ὃν ὁ Π. ἴσταται ὀρθὸς καὶ
κρατεῖται ἐκ τῶν ἐκτεταμένων, εἰρῶν διὰ
κρίκων εἰς τὸν κάθετον βράχον, πρὸ αὐτοῦ
δὲ εὐρίσκεται ὁ τρίγωνον τὸ δεξιὸν στηθὸς
του ἀετός. Πληρέστατα ἀποδίδει τοὺς περὶ
Π. μύθους κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν μεταγενε-
στέρων χρόνων σαρκοφάγος τις ἐν τῷ Κα-
πιτωλίῳ μουσεῖῳ τῆς Ῥώμης, ἐπὶ τῆς ὁποίας
παρίσταται καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ
ἡ αὐτοῦ ἐμφύχσις ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς (πρβ.
καὶ πίν. Γλυπτικὴ Η' 13). Ἐκ τῶν νεω-
τέρων χρόνων ἀξιοσημείωτος εἶναι καὶ ὁ κύ-
κλος παραστάσεων ἐκ τῶν περὶ Π. μύθων ἐν
τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Χρ. Γρί-
πενκερλ (1875-85). [Δ.Μ.]

Προμήκης μυελός (πρβλ. πίν.
'Εγκέφαλος Δ' 15-18). Μέρος τοῦ ἐγκεφά-
λου, κείμενον κατὰ τὸ ὀπίσω καὶ κάτω
ὅριον αὐτοῦ, ὅπου ὁ ἐγκέφαλος μεταβαίνει
εἰς τὸν νωτιαῖον μυελόν, ὄντα συνεχῆ
τοῦ Π. ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες, ὡς κολού-
ρου κώνου παχύτερου πρὸς τὰ ἄνω, κεῖται
δὲ ἐπὶ τῆς κατωφεροῦς αὐλακῆς τοῦ ἰνια-
κοῦ ὁστοῦ μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς σπονδυλι-
κῆς στήλης, μήκος ἔχων περ. 2.5 ἐμ., πλά-
τος ἄνω μὲν 1.8 ἐμ., κάτω δὲ 1.1 ἐμ. καὶ

πάχος ἄνω μὲν 1.5 ἐμ. κάτω δὲ 1 ἐμ. Πρὸς τὸ ἄνω ὅριον αὐτοῦ εἶναι ἡ γέφυρα. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ὑπάρχουσιν αὐλακες κατὰ μῆκος διαιρούντες, αὐτὸν εἰς δεσμίδας, οἷαι πρὸς τὰ πρόσω αἱ π.υ.ρ.α.μ.ί.δ.ε.ς (βλ. τὸν πίν.). Ὁ Π. μ. σύγκειται ἐκ φαϊᾶς καὶ λευκῆς οὐσίας ὡς σύμπαρς ὁ ἐγκέφαλος· διέρχονται δὲ δι' αὐτοῦ αἱ ἴνες αἱ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὸν νωτιαῖον μυελὸν συνεχιζόμεναι. Ἄλλ' οὐ μόνον ὡς ἀγωγὸς τῶν κινήτικων καὶ αἰσθητικῶν νεύρων χρησιμεύει ὁ Π. ἀλλὰ καὶ ὡς κέντρον νευρικῶν ἄτε περιέχων τὰ νευρικά κέντρα πλείστων ἀνακλαστικῶν φαινομένων, ὧν σπουδαιότατον τὸ τῆς ἀναπνοῆς· ἐνέχει ἔτι ὁ Π. τοὺς πυρῆνας τῶν ἐκρύσεων τῶν πλείστων ἐγκεφαλικῶν νεύρων. [Α.Π.]

Προμύρι. Κώμη τοῦ δήμου Σηπιάδος (Βώλου), ἀπέχουσα τοῦ Λαύκου 1 1/2 ὥραν πρὸς Δ καὶ 2 ὥρας ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Σηπιάδος. Κατοικεῖται ὑπὸ 1310 κατ. Κεῖται ἐντὸς χαράδρας κεκαλυμμένης ὑπὸ κραταιᾶς βλαστήσεως. Ἐπίνειον αὐτοῦ εἶναι ἡ Πλατανιά. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν (τῇ 8 Μαΐου 1823) ὑπέστη τὸ Π. τὰ πάνδεινα, σφαγόντων τῶν πλείστων κατοίκων (βλ. Γ. Φιλαρέτου, Ἡ σφαγὴ τοῦ Π. ἐν Παικίλῃ Στ. 26 1896).

Πρόναος καλεῖται ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀρχιτεκτονικῇ τὸ πρὸ τοῦ κυρίως σηκοῦ τοῦ ναοῦ μέρος.

Πρόνοι. Ἀρχαία πόλις τῆς Κεφαλληνίας, ἐν τῷ ΝΑ μέρει αὐτῆς, ὅπου σώζονται σημαντικὰ εἰρεπία τῶν τειχῶν τῆς ἐπὶ τοῦ νῦν καλουμένου Κάστρου τῆς Συριαῆς. Ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκλήθη ὁ σημερινὸς δῆμος Π. τῆς νήσου, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. Κραναιᾶς, ἔχων δ' ἐν ὅλῳ 3892 κατ. εἰς 34 χωρὶς. ὧν τὰ Ἀσπρογέρακκα, Ἀννινάτα, Σιάλα καὶ Τζαννάτα εἶναι τὰ μεγαλύτερα· πρωτεύουσα εἶναι Πάστρα. [Μ.Σ.]

Πρόνοια. Βλ. Ναύπλιον.

Προνομίον ἐφευρέσεως. Βλ. Εὐρεσιτεχνίας δίπλωμα.

Προνοουντσιαμέντο (pronunciamento). Ἰσπανικὴ λέξις εἰς κοινὴν χρῆσιν τελοῦσα πρὸς δήλωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐπαναστατικῶν προκηρύξεων.

Πρόξ κατ' Ἀριστοτέλην ἡ Ἐλαρος τὸ αἰγίσιον (Cervus Capreolus, βλ. πίν. Ἐλαφοί Β' 1). Εἶδος ἐλάφου ἔχον τὸ σῶμα κυψόν, κεφαλὴν μικράν πρὸς τὰ πρόσω ὀξυνομένην, ὀφθαλμοὺς σχετικῶς μεγάλους, οὐρὰν βραχυτάτην, ὀδόντας 32, χρώμα δὲ ἐν γένει σκοτεινέρυθρον τὸ θέρους, σκοτεινότερον δὲ τὸν χειμῶνα μετὰ χαριέντων ἀλγῶν χρωματισμῶν εἰς τοὺς πόδας, τὸν πώγωνα, τὸ μέτωπον κλ. Τὸ ἄρρεν φέρει κέ-

ρατα διακλαδιζόμενα. Εὐρήται σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ μέρος τῆς Β' Ἀσίας κατ' ἀγέλας καὶ θηρεύεται διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν κρέας του καὶ τὸ δέρμα, ἐξ οὗ κατασκευάζονται: ὠραία χειρόκτια. [Φ.Ι.]

Προξενηταὶ καλοῦνται οἱ διὰ τῶν πρὸς τὰ μέρη συστάσεων καὶ διαπραγματεύσεων φέροντες εἰς πέρας τὴν γάμον. Οὗτοι κατὰ τὸ Ῥωμ Δίκ. δικαιοῦνται εἰς ἀμοιβήν, ἐὰν τοιαύτη ἐκανονίσθῃ, οὐχὶ ὁμῶς ἀνωτέραν ὠρισμένου ἔριου. [Μ.Μ.]

Προξενος καλεῖται δημόσιος ὑπάλληλος κράτους τινὸς διαμένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἔργον ἔχων κυρίως τὴν προστασίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας τῶν ὁμοεθνῶν του ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ τὴν παροχὴν συνδρομῆς καὶ στηρίγματος εἰς αὐτοὺς, πρὸς δὲ τὴν συλλογὴν καὶ παροχὴν τῇ κυβερνήσει του πληροφοριῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εὐπραγίας τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας καὶ τέλος ἀλλὰ ἀκόμη καθήκοντα ποικίλλοντα κατὰ τὰς χώρας ἐν αἷς διαμένοντι καὶ τὰς ὑφ' ὧν διωρίσθησαν. Ἡδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εὐρίσκουμεν εἶδος τι προξένων, οἵτινες ἐπέμποντο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν των εἰς ἄλλην πολιτείαν (ὡς ἦτο συνθήκη παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους) ἢ ἐξελέγοντο ἐκ τῶν πολιτῶν τῆς ἄλλης πολιτείας, εἶχον δὲ κυρίως τὸ καθήκον νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ὑποδοχῆς τῶν ἐκ τῆς διορισθείσης αὐτοῦς χώρας ἐρχομένων, ἰδίως δὲ τῶν πρεσβευτῶν, περὶ τῆς πρὸς τὸν δῆμον προσόδου αὐτῶν καὶ τῶν τοισιῶν, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τῆς περιουσίας τῶν τυχόν ἐν τῇ πόλει των ἀποθανόντων πολιτῶν τῆς χώρας ἧς ἦσαν πρόξενοι. Ἀλλὰ ὁ σημερινὸς θεσμὸς τῶν Π. ἀνεπτύχθη ἐκ τῶν ἐμπορικῶν ἐν ξέναις χώραις ἱδρυμάτων τοῦ μέσου αἰῶνος, ἅτινα ἀπῆλθον πρὸς διαδικασίαν τῶν μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῶν διαφορῶν ἰδίους δικαστὰς ἐκλεγομένους ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ καλουμένους προξένους. Ἡ γενέκευσις τοῦ ἔθιμου τούτου, ὅπερ πρῶτον ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἴτα δὲ διεδόθη καὶ ἀνὰ τὴν Ἰσπανίαν καὶ Γαλλίαν, συνεπῆνεγεν ἐλλίγον κατ' ἐλλίγον νὰ διορίζωνται οἱ τοιοῦτοι δικασταὶ (πρόξενοι οὐχὶ πλέον ὑπὸ ἀριθμοῦ τινος ἐμπόρων, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς χώρας αὐτῶν. Κατὰ τὴν Βεστροαλικὴν εἰρήνην ἀφῆρθη ἅπασαν τὴν Π. ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ πράκτορος ἡ μεσίτου τῶν ὁμοεθνῶν των καὶ ἀνετέθη αὐτοῖς ὡς ἐπιστῆμοις πράκτορες τῆς κυβερνήσεως ἢ ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς ναυτιλίας τῆς πατρίδος αὐτῶν ἐπαγρύπνησις. Εἰς τὰς πλείστας τῶν πολιτειῶν ἡ προξενικὴ ἱεραρχία περιλαμβάνει τοὺς ἐπομένους βαθμούς· γενικοί πρόξενοι, πρόξενοι, ὑπαπρόξενοι καὶ

προξενικοί ἢ ἐμπορικοί πράκτορες. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἄλλοις διακρίνουσι μεταξὺ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος Π. (consules missi), ὑπαλλήλων δὴλα δὴ ἐμίσθων πεμπομένων ὑπὸ τῶν πολιτειῶν ὡς ἀντιπροσωπεύουσι, καὶ τῶν αἰρετῶν Π. (consules electi), ἐκλεγόμενων μεταξὺ τῶν προυχόντων τοῦ τόπου ἐνθα διαμένουσι καὶ ἐνίοτε ὄντων ὑπηκόων τῆς χώρας ταύτης. Ὁ γενικὸς πρόξενος εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ προξενικοῦ καταστήματος (établissement consulaire), τοῦ συνόλου δὴλα δὴ τῶν ὑπὸ τινος πολιτείας ἐν τῇ αὐτῇ μέρει ἰδρυθέντων προξενείων· ἐὰν δὲ δὴν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, τὴν θέσιν ταύτην καταλαμβάνει ἡ σχετικὴ πρεσβεΐα. Οἱ πρόξενοι πρῶτης καὶ δευτέρας τάξεως εἶναι ἀρχηγοὶ τῶν τμημάτων εἰς ἃ διαιρεῖται ἡ περιοχὴ τοῦ προξενικοῦ καταστήματος· καὶ ὑπόκεινται μὲν εἰς τὸν γεν. πρόξενον, ἄλλ' ἐντὸς λίαν περιωρισμένων ὄρων, οὕτω δὲ καὶ οἱ ὑποπρόξενοι εἰς τὸν πρόξενον τοῦ διαμερίσματός των, καὶ οἱ προξενικοὶ πράκτορες εἰς τοὺς ὑποπρόξενους των. Κατὰ τὴν ἑλλην. νομοθεσίαν τὰ προξενικά πρακτορεῖα συνιστῶνται καὶ καταργοῦνται διὰ Β. Διατάγματος τῇ προτάσει τῆς ἀρμοδίας προϊσταμένης ἀρχῆς ἢ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τῆς ἀρμοδίας πρεσβεΐας ἢ ἐν ἐλλείψει τοιαύτης τοῦ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ κράτους γεν. προξένου, οἱ δὲ προξενικοὶ πράκτορες διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ ἀπαιτουμένης ὡσαύτως προτάσεως καὶ γνωμοδοτήσεως ὡς ἄνω. Τὸ μέρος ἐνθα τελοῦνται αἱ πράξεις τῆς προξενικῆς δικαιοδοσίας καλεῖται προξενικὸν γραφεῖον, ὅπερ ἐν μουσουλμανικαῖς χώραις ἀντίθεται πολυλίκως εἰς ἐπισήμους διερμηνεῖς. Ἐπειδὴ οὐδεμία κυβέρνησις εἶναι ἀπολύτως ὑπόχρεως ν' ἀποδεχθῇ ξένους προξένους, τὸ δικαίωμα τῶν πολιτειῶν πρὸς ἰδρυσιν προξενείων καθορίζεται δι' ἐπισήμων συνθηκῶν ἢ συμφωνιῶν· ὁ διορισμὸς Π. κοινοποιεῖται εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ξένης χώρας δι' ἐπισήμου ἐγγράφου, καλουμένου ἐντολῆς ἢ πληρεξουσίου, ὅπως ἡ κυβέρνησις οὕτω περιβάλῃ αὐτὸν διὰ τοῦ ἐκτελεστηρίου, δι' οὗ ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτῆς ὁ Π. ἐν τῇ ἐπισήμῃ ἰδιοτητί του. Καίτοι οἱ Π. δὲν ἀπολαύουσι τῶν εἰς τοὺς διπλωματικούς πράκτορας ἀπονεμυμένων προνομίων, οὐχ ἥττον κέκτηνται ἀπόλυτον δικαίωμα ἐπὶ τινὰ προνόμια καὶ ἀτελείας. Κυρίως δὲ τὰ προνόμια ταῦτα τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Π. εἶναι πολὺ σπουδαιότερα καὶ εὐρύτερα τῶν ἐν ταῖς χριστιανικαῖς ἀναγνωριζομένοις αὐτοῖς· αἱ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς συνομολογηθεῖσαι μετὰ τῆς Πύλης συνθήκαι ἀπονέμουσιν αὐτοῖς ἀπόλυτον δικαίωμα δικαιοδοσίας ἐπὶ τῶν ὁμοεθνῶν των. Βιθικῶς δὲ περὶ τῶν

προξένων καὶ ὑποπροξένων τῆς Ἑλλάδος σημειοῦμεν ὅτι ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ κράτει, πλὴν τῆς γενικῆς ἀπονεμηθείσης αὐτοῖς δικαιοδοσίας, ἀποφασίζουσι καὶ περὶ ὧν τῶν μεταξὺ Ἑλλήνων διαφορῶν, μόνοι μὲν καὶ ἀνεκκλήτως ἐπὶ πάσης διαφορᾶς. Ἡς τὸ ἀντικείμενον δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν 600 δρ., μετὰ δύο δὲ παρέδρων ἐπὶ πάσης ἐν γένει διαφορᾶς (πλὴν τῶν περὶ διαζεύξεως καὶ τῶν ἀφορωσῶν ἀκίνητα ἐμπράγματα δικαιώματα) ἀνεκκλήτως μὲν μέχρι 1500 δρ., ἐπέκεινα δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐκκλητῶς· ἔχουσι δὲ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου διὰ τὰ ὅς Ἑλλήνων πρακτόμενα ἀδικήματα καὶ δικάζουσιν ἀνεκκλήτως ἐπὶ πταισμάτων. Ἰδια προξενικά δικαστήρια ἑλληνικά ὑπάρχουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σμύρῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ, δικάζοντα ὡς πρωτοδικεῖα καὶ πλημμελειοδικεῖα. Ἐχουσι δὲ οἱ ἐν Ἀνατολῇ Π. καὶ πολλὰς ἰδιαιτέρας προσωπικὰς ἀτελείας ἀναλόγους πρὸς τὴν ἑτεροδικίαν τῶν διπλωματικῶν πρακτόρων ἐν χριστιανικαῖς χώραις· οὕτω τὰ πρόσωπον τοῦ Π. καὶ ἡ κατοικία του εἶναι ἀπαραβίαστα, ἔχουσι πρὸς προστασίαν των ἐνόπλους (καθασίδες) καὶ ἐξαίρουνται τῆς ἐγγωρίου δικαιοδοσίας καὶ παντὸς φόρου ἢ τέλους· ἐπίσης δὲ ἀναγνωρίζονται αἱ ἀτέλειαι αὐταὶ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐξάρτησιν διατελοῦντας πράκτορας καὶ ὑπαλλήλους. Ἐν γένει ἡ διακοπὴ σέσεως μεταξὺ τῶν πολιτειῶν δὲν συνεπάγεται ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἀνάκλησιν τῶν Π. αὐτῶν, ἢ δὲ ἀναχώρησις των ἐξαρτᾶται ἐκ ρητῆς διαταγῆς τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύναται νὰ μεταβιβασθῇ ἡ προσωρινὴ διεύθυνσις τῆς προξενικῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰς ξένον Π. [Κ.Κ.Π.]

Πρόδοι καλοῦνται ἐν τῇ μαθηματικῇ σειραὶ ἀριθμῶν, ὧν ἕκαστον μέλος σχηματίζεται ἐκ τοῦ προηγούμενου του διὰ προσθέσεως (ἢ ἀφαιρέσεως) τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ ἢ διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἢ διαιρέσεως) ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ὅστις καλεῖται «λόγος» τῆς Π. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ Π. λέγεται ἀριθμητικὴ ἢ κατὰ διαφοράν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ γεωμετρικὴ ἢ κατὰ πηλίκον. Καὶ «αὐξουσα» μὲν λέγεται ἡ Π. ὅταν οἱ ὅροι αὐτῆς διηλεκτῶς γίνωνται μειζονες, «φθίνουσα» δὲ ἐὰν ἐλάσσονες. Οὕτως ἡ σειρά 1, 4, 7, 10 . . . εἶναι Π. ἀριθμ. αὐξουσα, ἔχουσα λόγον καὶ ἀριθμὸν 3. Ἡ σειρά 12, 7, 2, —3, —8 . . . εἶναι Π. ἀριθμ. φθίνουσα, ἔχουσα λόγον τὸν ἀριθμὸν — 5 (ἕκαστος ὅρος σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸν προηγούμενον τοῦ ἀριθμοῦ — 5, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ ἀριθμοῦ 5). Ἡ σειρά 5, 10, 20, 40, 80 . . . εἶναι Π. γεωμ.

αύξουσα, λόγον ἔχουσα τὸν ἀριθμὸν 2. Ἡ δὲ σειρά 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$. . . εἶναι Π. γεωμ. φθίνουσα λόγον ἔχουσα τὸν ἀριθμὸν $\frac{1}{2}$. ὅστις ἰσοδυναμεῖ πρὸς διαιρέσιν διὰ 2. Πρβλ. Σειράι.

Προορισμός καλεῖται τὸ θρησκευτικὸν δόγμα καθ' ὃ εἶναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ προωρισμένοι τινὲς τῶν ἀνθρώπων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τινὲς εἰς τὰ σκότῃ τῆς Κολάσεως. Βάσις τοῦ δόγματος τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἐκ μόνης τῆς θείας χάριτος· Ἰδρυτὴς δὲ αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Ἀδουστίνος. Ὁ Π. ἀπερρίφθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, βραδύτερον ἐγένετο παραδεκτὸς ὑπὸ τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τὸ πνεῦμα ὅτι ὁ θεὸς οὐχὶ ἐξ ἰδίας του βουλήσεως προώρισε τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διότι γνωρίζων ἐκ προτέρων τίνα χρῆσιν τῆς βλῆς ἐλευθερίας του βουλήσεως θὰ ποιήσῃ ἕκαστος τῶν θνητῶν. [Θ.Ε.]

Προπαγάνδα (ἐκ τοῦ λατ. Congregatio cardinalium de propaganda fide, τ. ἔ. Σύνδεσμος τῶν καρδινάλιων πρὸς διάδοσιν τῆς πίστεως) καλεῖται σωματεῖον καρδινάλιων ἐν Ῥώμῃ ἰδρυθὲν τῇ 1622 ὑπὸ τοῦ πάπα Γρηγορίου ΙΕ' καὶ σκοπεῖον τὴν διάδοσιν τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἀνὰ τὴν ὑφήλιον διὰ καταλήλων μέσων, ἔχουσα πρὸς τοῦτο ἐκτὸς τοῦ ἀπανταχοῦ ἀποστελλομένου προσωπικοῦ καὶ μέγαν ἀριθμὸν διδασκτικῶν ἰδρυμάτων, τυπογραφεῖον μετὰ στοιχείων βλῶν τῶν γλωσσῶν τοῦ κόσμου κλ. [Ἐγ.]

Πρόπαν ἢ Πρόπαντον. Χωρίον τοῦ δήμου Μηλεῶν (Βώλου), κείμενον ἐν τῇ Μαγνησίᾳ ἐπὶ τῶν Α ὑπωρεῶν τοῦ Πηλίου καὶ ἀπέχων 1 ὥραν ΝΑ τῶν Μηλιῶν. Οἰκεῖται ὑπὸ 580 κατοίκων, εἰσιν ἐπιδίδονται εἰς τὴν θαλασσοπολίαν.

Προπάνιον. Κεκορεσμένος ὕδρογονάνθραξ τῆς σειράς τοῦ μεθανίου, ἥτοι παραφίνη (βλ. λ.), ἐνέχουσα 3 άτομα ἀνθράκος καὶ 8 ὕδρογόνου (C_3H_8), ἀέριον ἀχρουν. Τὸ ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα (βλ. Πνεύματα), τὸ $propanol$ ἐν pn eu ma , $C_3H_7.OH$, εὐρηται εἰς τὰ προϊόντα τῆς ζυμώσεως τῶν ὀπωρῶν, εἶναι δὲ ὑγρὸν εὐοσμὸν, ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, ζέον εἰς 97° . Γνωστότερον προϊόν αὐτοῦ εἶναι ἡ ἰδίως δξόνη (βλ. Ὁξόνη), C_3H_6O . [X.X.]

Προπερίτιος (Sextus Propertius). Ῥωμαῖος ποιητής, γενν. περὶ τὸ 49 π. Χ. ἐν Ὀμβρία, ζήσας δ' ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἀνῆκεν εἰς τοὺς φίλους καὶ προστατευομένους τοῦ Μαικήνα, καὶ ἀποθανὼν περὶ τὸ 16 π. Χ. Τὰ ποιήματά του ἀποτελοῦνται ἐκ συλλεγῆς ἐλεγείων, αἵτινες μᾶς παρεδόθησαν ἐν κακῇ καταστάσει, κύριον δὲ ἀντι-

κείμενον ἔχουσι τὸν περιπαθῆ ἔρωτα τοῦ Π. πρὸς τὴν ὥραιαν καὶ πνευματώδη Ὀστίαν («Κυνθίαν», ὡς τὴν καλεῖ ὁ ποιητής). Ἐπὶ τὴν μορφήν καὶ παράστασιν αὐτῶν ἐπέδρασε σπουδαίως ἡ μελέτη τῶν Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν, κυρίως τοῦ Φιλητᾶ καὶ Καλλιμάχου. Συνήθως ἐκδίδονται μετὰ τῶν ἔργων τοῦ Κατούλλου καὶ Τιβούλλου (τελευταία ἐκδ. ὑπὸ Haupt-Vahlen, Λιψ. 1885).

Προπέθοκοι. Οἱ ἄλλως ἡμιπίθοκοι, (βλ. λ.).

Προποντὶς (κοιν. Θάλασσα τοῦ Μαρκᾶ, τουρκ. Μερμὲρ δειζ) καλεῖται ἡ μικρὰ Θάλασσα μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Μικρασιατικῆς χερσονήσου καὶ μετὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, συνδεομένη μετὰ τοῦ πρώτου διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ μετὰ τοῦ δευτέρου διὰ τοῦ Βοσπόρου, ἡ μικροτέρα μὲν ἀλλὰ καὶ συγχρόνως λίαν σπουδαία θάλασσα. Μεγάλους πῶς κόλπους ἔχει μόνον τοὺς τῆς Νικομηδείας καὶ τῆς Μουδανίας, ἐν γένει δὲ τὸ σχῆμα τῆς εἶναι ἐλλειψοειδὲς μετὰ μήκους μὲν 225, πλάτους δὲ 75 χμ. τὸ βάθος τῆς ποικίλλει ἀπὸ 40 μ. εἰς τὰς εἰσόδους τῶν δύο πορθμῶν, 200 μ. κατὰ τὸ μέσον μέρος καὶ 1250 μ. ἐν τῷ ἐξωτερικῷ μυχῷ τοῦ κόλπου τῆς Νικομηδείας. Ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς πλευρᾷ ἡ παραλία ὑψοῦται ἡρέμα, μᾶλλον δὲ ἀποτόμως ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς. Μετὰ τῶν νήσων τῆς Π. σπουδαιότεραι εἶναι αἱ πλησίον τοῦ Βοσπόρου Πριγκιπώννητος ὡς καὶ ἡ Προκόννητος μετὰ τῶν παρ' αὐτὴν αἰτίνες κείνται· πλησίον τῆς σημαντικῆς Κυζικηνῆς χερσονήσου.

Προπύλαια. Βλ. Ἀκρόπολις ἐν τ. Α' σ. 455 β κ.

Προσαρμοστότης τοῦ ὀφθαλμοῦ. βλ. Ὀφθαλμὸς (ἐνθα ἐσφαλμένως ἐστοιχειοθετήθη Προσαρμοδιότης).

Πρόσεδρος ὑπουργός. βλ. Διπλωματικὸς ὑπάλληλος.

Προσήλυτος λέγεται ὁ ἐκ τινος ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας προσερχόμενος εἰς ἑτέραν· προσηλυτισμὸς δὲ ἡ δι' ἀθεμίτων μέσων προσπάθεια εἰς προσέλκυσιν ἄλλων εἰς αἰανδῆποτε θρησκείαν. Ὁ προσηλυτισμὸς τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἑλλήν. ποινικοῦ νόμου διὰ φυλακίσεως 6 μηνῶν μέχρις ἐνὸς ἔτους.

Προσεπίκλησις (Πολ. Δικ. 69) καλεῖται ἡ δικαστικὴ πράξις, δι' ἧς προσκαλεῖται παρὰ τινος τῶν δικαζομένων τρίτος, ἵνα παρέμβῃ καὶ λάβῃ μέρος εἰς δίκην μετὰ αὐτοῦ καὶ ἄλλου τινὲς ὑφισταμένην. Λαμβάνει ἡ Π. χώραν α') ἐπὶ θεμάτων δημοδικίας, ὅταν πλείονες δικαιοῦχοι μόνον διὰ κοινῆς συμπράξεως δύνανται νὰ διαθέσωσι τὸ κοινὸν δίκαιον ἢ ὅταν ἡ ὑποχρέωσις τῶν

πολλῶν ὀφειλετῶν δὲν ἐπιδέχεται μερισμόν, καὶ β') ὁσάκις ὁ προσεπικαλούμενος προβάλλεται ὡς δικαιόπαροχος τῶν δικαιωμάτων τοῦ προσεπικαλοῦντος ἢ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ ἢ ὡς κύριος τοῦ παρὰ τοῦ προσεπικαλοῦντος ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ κατεχομένου πράγματος, ἢ ὁσάκις ὁ προσεπικαλούμενος δύναται εἴτε νὰ παρεμβῇ εἴτε νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἐκδοθησομένην ἀπόφασιν. Σκοπεῖ δέ, ἵνα ὁ προσεπικαλούμενος παρεμβῇ εἴτε πρὸς ἐπιδιώξιν τῶν ἑαυτοῦ δικαίων εἴτε πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων τοῦ προσεπικαλοῦντος καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ ἀποζημιώσειν αὐτοῦ. [M.M.]

Προσήνεμοι νῆσοι. Βλ. Ἀντίλλαι καὶ Ἑταιρείας Νῆσοι.

Προσήνεμος πορθμὸς (Windward Passage) καὶ ἐνίοτε πορθμὸς τῆς Ἰαμαϊκῆς. Πορθμὸς τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν, μεταξὺ Ἰαμαϊκῆς καὶ Κούβας ἐκ Δ καὶ Ἀίτης ἐξ Α, συνδέων τὴν Καραβαϊκὴν θάλασσαν μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. [Π.Π.]

Προσκήνιον. Βλ. Θέατρον.

Πρόσκλησις. Βλ. Ἀκράσις.

Πρόσκουρφ. Πρωτεύουσα περιφ. ἐν τῷ ΒΔ μέρει τοῦ ῥωσ. κυβερνείου Ποδόλας, ἐπὶ τοῦ Βούργ. ἔχει 20 324 κατ., ὧν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Πολωνοί, καὶ διατηρεῖ κηπουρικὴν καὶ ἐμπόριον σίτου. [M.Σ.]

Προσκυνᾶ. Χωρίον τοῦ δήμου Λαρύμνης (Λοκρίδος), κείμενον μεταξὺ τοῦ Ὀπουντίου κόλπου καὶ τοῦ Μαρτίνου, ἔδρας τοῦ δήμου, ἀφ' ἧς ἀπέχει 2 ὥρας. Κάτ. 516.

Προσκύρωσις. Βλ. Addictio.

Πρόσληψις. Βλ. Ἀφομοίωσις.

Προστοσάνη. Κωμόπολις τῆς Μακεδονίας, ἐν τῇ ἐπαρχ. Δράμας, ἔχον 2 600 κατ., ὧν 250 Ἑλληνας, 1250 Ὀθωμ. καὶ 1 000 Βούλγαροι. [N.Σ.]

Πρόσσνιτς (Prossnitz). Πρωτεύουσα διαμερίσματος τῆς Μοραβίας, κειμένη ἐπὶ εὐφύρου πεδιάδος καὶ ἔχουσα 21 192 κατ. τοὺς πλείστους Τσέχους. Διατηρεῖ σπουδαϊοτάτην βιομηχανίαν βάμβακος, μαλλίου καὶ λίνου, σακχάρου, οἶνοπνεύματος, γεωργικῶν μηχανῶν κλ., ὡς καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν. [M.Σ.]

Προστατευτικὰ γράμματα. Βλ. Διαβατήρια.

Προστατευτικὸν σύστημα. Βλ. Ἐμπόριον

Προστάτης. Βλ. Ἀπελεύθεροι, Μέταιχοι.

Προστάτης ἡ δὴ ν. Ἀδὴν μόνον ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς ὑπάρχον, κείμενος δὲ ἀμέσως κάτωθεν τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἧς περι-

βάλλει τὸν τράχηλον ὡς καὶ τὴν πρώτην μοῖραν τῆς οὐρήθρας (προστατικὴν μοῖραν). ἔχει σχῆμα ἀνώμαλον, ὡς πολυεδρικόν, καὶ μήκος μὲν περίπου 3 ἐμ., πλάτος δὲ 1.5-3 κατὰ θέσεις καὶ πάχος 1.5-2. Ἐκκρίνει δὲ ὁ Π. ὑγρὸν τι λευκὸν καὶ ἱξώδες, ὅπερ ἐξωθεῖται μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκσπερματίσεως καὶ ἀναμίγνυται συνεπῶς πρὸς τὰ ἄλλα συστατικά τοῦ σπέρματος, ὅπερ εἰς αὐτὸ ὀφείλει τὸ λευκωπὸν χρῶμά του καὶ τὴν εἰδικὴν ὁσμὴν του.

Νόσοι τοῦ Π. — α') Ἡ φλεγμονὴ αὐτοῦ, βλ. Προστατίτις. — β') Ἡ ὑπερτροφία αὐτοῦ, καθ' ἣν πολλαπλασιάζονται πάντα τοῦ Π. τὰ στοιχεῖα, λαμβάνοντα ὄγκον ὁλονὸν μείζονα. εἶναι συνήθης εἰς τοὺς γέροντας διὰ τὴν συμβαίνουσαν στάσιν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος ἐν τῇ πυέλῳ. Ἔνεκα αὐτῆς ἀπωθεῖται καὶ διασπρέφεται ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῆς ἡ προστατικὴ τῆς οὐρήθρας μοῖρα καὶ ὁ τράχηλος τῆς κύστεως ἀπωθεῖται ἐπίσης πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡς ἐκ τῶν ἀλλοιωσέων δὲ τούτων ἐπέρχεται οὐρησις διακεκομμένη, συχνὰ ἐπέξεις πρὸς οὐρησιν, ἀκράτεια τῶν οὐρῶν ἀλλὰ καὶ ἐπίσχεσις αὐτῶν ἐν τῇ κύστει κλ., διαταραχαὶ τῆς ἀφοδεύσεως ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀπευθυμένου πίεσεως τοῦ ὄγκου κλ. Ἡ νόσος εἶναι χρονιωτάτη. Ὡς ἐπιπλοκαὶ δὲ ἐπέρχονται φλεγμοναὶ ἄλλων μερῶν τοῦ οὐρητικοῦ συστήματος, διαταραχαὶ τῆς πέψεως, αἱματοουρία, λιθίαισις τῆς κύστεως κλ. Θεραπεία: ἀποφυγὴ καταχρήσεων βακχικῶν καὶ ἀφροδισίων, καταπολέμησις τῆς δυσκοιλιοῦτος, ἀσκήσις τις διὰ κινήσεως κανονικῆς, γενικὰ ἢ τοπικὰ λουτρά, κατὰ τῆς δυσουρίας ὁ ἡλεκτριζμός καὶ ἡ ἐρυσιδώδης ὀδυρα, καθετηρισμοὶ ἐπανεληγμένοι, τέλος ἐν ἀνάγκῃ χειρουργικὴ ἐπέμβασις. — γ') Προστατικοὶ λίθοι, ἀναπτυσσόμενοι ἐν εἴδει κόνωσης ἢ μείζονων κόκκων ἐν τῷ Π. καὶ ἐκφερόμενοι εἰς τὴν οὐρήθραν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὴν κύστιν ἀνερχόμενοι, ἐνθα ἀποτελοῦσιν ἐνίοτε πυρῆνες οὐρολίθων. — δ') Φυματίωσις τοῦ Π., σπανία, καταλήγουσα εἰς τὴν πλάσιν ἀποστημάτων καὶ ἐστιῶν μαλακύνσεως καὶ διάτρησιν τῆς οὐρήθρας ἢ καὶ τοῦ ἀπευθυμένου. Πρβλ. Φυματίωσις. [A.N.A.]

Προστατίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ προστατοῦ ὀδένος, οὕσα ὀξεῖα ἢ χρονία. Ἡ πρώτη εἶναι συνήθως ἐπακολούθημα βλεννορροίας, σπανιωτέρον δὲ ἀδεξίου καθετηρισμοῦ, σφοδροῦ πλήγματος κατὰ τὸν περίνεον κλ. Συμπτώματα αὐτῆς εἰσιν ἄλγος περὶ τὸν περίνεον, αἰσθησις ὀγκώματος καὶ βάρους τοπικῶς, συχνὴ ἐπειξις πρὸς οὐρησιν καὶ ἄλλοτε μὲν διαλύεται ἡ φλεγμονή, ἄλλοτε δὲ πλάσσεται ἀπόστημα, ὅπερ ἂν δὲν διανειχθῇ

χειρουργικῶς ἐκχέεται εἰς τὴν οὐρήθραν ἢ τὸ ἀπευθυμένον. Ἡ θεραπεία εἶναι ἐν ἀρχῇ ἀντιφλογιστικὴ (βδέλλαϊ) κατὰ τὸν περινεον, ψυχρὰ ἐπιθέματα, ναρκωτικὰ καταπλάσματα, ἐὰν δὲ σχηματισθῇ ἀπόστημα πρέπει νὰ διανοιχθῇ τὸ ταχύτερον ἀπὸ τοῦ περινεού. Ἡ δὲ χρονία Π. εἶναι συνήθως ἐπακολούθημα δξείας· συμπτώματα δὲ αὐτῆς εἶναι αἰσθησις βάρους τοπικῶς καὶ καύσεως κατὰ τὴν οὐρσιν, τὸ δὲ κυριώτερον, π ρ ο σ τ α τ ὀ ρ ρ ο ι α, συνισταμένην εἰς ἱνώμαλον ἔκκρισιν λευκοξάνθου ὑγροῦ ὅπερ ἐκφεύγει ἀπὸ τῆς οὐρήθρας κατὰ τὴν οὐρσιν καὶ τὴν ἀφόδουσιν ἢ καὶ αὐτομάτως κηλιδοῦν π. χ. τὰς θόνας κατὰ τὴν νύκτα. Πρὸς θεραπείαν γίνονται ἐνσταλάξεις διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἐπιθέσεις διαλυτικῶν ἀλοισφῶν κατὰ τὸν περινεον, τοπικὰ λουτρά κλ.

Πρόστιμον καλεῖται ἡ ἐπὶ ὠρισμέναις παραβάσει διατάξεων τοῦ πολιτικοῦ ἢ ποινικοῦ νόμου ἢ καὶ ὀργανισμοῦ ὑπηρεσίας τοῦ κράτους καταγινωσκόμενη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἢ ἄλλης δημοσίας ἀρχῆς καταβολὴ χρηματικοῦ ποσοῦ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη χρηματικὴ ποινὴ ἕνεκα παραβάσεως ὀργανισμοῦ ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετῶν αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης κατὰ προηγουμένην συμφωνίαν. [Μ.Μ.]

Προστοδῶς. Χωρ τοῦ δήμ. Παμφίας (Τριγωνίας), 2 ὥρ. Δ τοῦ Κεφαλοδρύσου. Διαιρεῖται εἰς *Ἄνω καὶ Κάτω Π. καὶ περιλαμβάνει 486 κατ.

Προστοδίτσα. Κώμη τῆς *Ἀχαΐας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Τριταΐας, 10 ὥρ. Ν τῶν Πατρῶν. Κάτ. 652.

Πρόστυλος ναός. Βλ. ἐν λ. *Ἀρχιτεκτονική, ἐν τ. Β' σ. 396 β.

Προσυναζίων δῆμος, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. *Ἀργους. ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Μπερμπάτι, ἄλλα δὲ χωρὰ Λίμνες, *Ἄνω καὶ Κάτω Μπούτια, Πασιὰ καὶ Χώνικα, κατ. δ' ἐν βλφ 2465. [Μ.Σ.]

Πρόσχιον. *Ἀρχαία πόλις τῆς Αἰτωλίας, ἣτις ἔκειτο εἰς τὰς ΝΔ ὑπωρείας τοῦ *Ἀρακύνθου. *Ἀπ' αὐτῆς ἐκλήθη ὁ σημεριν. δῆμος Π., ἔχων κατ. 3213 καὶ ἀποτελούμενος ἐξ 8 γωρίων ὧν τὰ ὀνόματα Πλάτανος (πρωτεύουσα), *Ἀρτοτίβα, Βινώρτα, Καστανιά, Περίστα, Πέρκος, Σέλτσα καὶ Χώμορι. [Μ.Σ.]

Προσωδράχια. Μία τῶν τάξεων τῶν Κεφαλοφόρων ἢ Κοχλιωδῶν μαλακίων (βλ. τὰς λ.), ἴδιον ἔχουσα χαρακτηριστικὸν ὅτι τὰ Π. ἀναπνεύσι διὰ βραγχίων κειμένων ἐμπροσθεν τῆς καρδίας. Τάξις μεγάλη περιλαμβάνουσα μαλάκια τὰ πλεῖστα

θαλάσσια ὀλίγα δὲ τῶν γλυκέων ὑδάτων. Τὸ στόμα αὐτῶν δύναται νὰ ἐπιμηκυνθῇ σωληνοειδῶς εἰς εἶδος προβοσχιδος. Οἰκογένηται δὲ τῆς τάξεως ταύτης εἶναι οἱ Ποταμόφιλοι, οἱ Πορφυρίδαι, οἱ Μυρηκίδαι κλ. (βλ. τὰς λ.). [Φ.Ι.]

Προσωδία ἐσήμαινε τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπλῶς τὴν πρὸς ὄργανον ᾠδὴν, τὸ προσαρμόζειν τὴν φωνὴν εἰς τὴν μελωδίαν· παρὰ δὲ τοῖς γραμματικαῖς ἐδόθη τῇ λέξει ἡ συγκεκριμένη σημασία τοῦ διαφόρου τρόπου μεθ' οὗ ἐκφέρονται αἱ τῶν λέξεων συλλαβαὶ καὶ κυρίως τὰ φωνήεντα, διδ καὶ οἱ διάφοροι τόνοι (δξεία, βαρεῖα καὶ περισπωμένη), τὰ πνεύματα (δασεῖα καὶ ψιλῆ) καὶ οἱ χρόνοι (βραχεῖα καὶ μακρὰ συλλαβῇ) ἐκκαλοῦντο προσωδία. Τανῦν ὅμως περιωρίζεται ἡ ἐννοια τῆς Π. εἰς τὴν περὶ τῶν χρόνων τῶν συλλαβῶν διδασκαλίαν. Πᾶσα συλλαβὴ διὰ νὰ ἐκφωνηθῇ ἀπαιτεῖ κατὰ τὴν ιδιότητά της μακρότερον ἢ βραχύτερον χρόνον, εἶναι μακρὰ ἢ βραχεῖα (ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες, ἀμφίδροιοι ἢ διχρόνοι ἢ κοιναὶ καλούμεναι, αἱ ὅποῖαι ὅτε μὲν εἶναι μακραὶ ὅτε δὲ βραχεῖαι). Στιρίζεται δὲ τὸ μακρὸν τῆς συλλαβῆς κατὰ πρῶτον εἰς τὸ μακρὸν τοῦ φωνήεντος αὐτῆς, ὅποτε ἡ συλλαβὴ λέγεται «φῦσει» μακρά· ἢ εἰς τὴν ἐνώσειν τοῦ φωνήεντος μετὰ ἐπομένων συμφώνων, ὅποτε εἶναι «θέσει» μακρά· ἄλλα τινὲς ἐνώσεις βραχέος φωνήεντος μεθ' ἐπομένων συμφώνων δύναται κατὰ βούλησιν τοῦ ποιητοῦ νὰ χρησιμεύσωσιν αὐτῷ ὡς μακρὰ ἢ ὡς βραχεῖα (ἀμφίδροιοι). Ἐπὶ τῆς προσωδίας τῶν συλλαβῶν στήριζεται τὸ μέτρον τῆς ἀρχ. ἑλληνικῆς ποιήσεως, ὡς καὶ τῆς λατινικῆς μετὰ τὸν Λίβιον Ἀνδρόνικον· Ἐν τῇ ποιήσει ὅμως τῶν νεωτέρων γλωσσῶν τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν συλλαβῶν ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ ποιτοῦ, τοῦ τόνου δῆλα δῆ, τὸ δὲ μακρὸν ἢ βραχὺ τῶν συλλαβῶν δὲν λαμβάνεται πλέον ὑπ' ὄψει.

Πρωσοπαλγία. Βλ. ἐν λ. Νευραλγία.

Προσωπίδες καλοῦνται τεχνηταὶ ἀπομιμήσεις τοῦ προσώπου πρὸς κάλυψιν τοῦτου χρησιμεύουσαι. Τοιαύτας εἶχον ἀρχαῖοτάτα οἱ λαοὶ τῆς Αἰγύπτου, Δυτ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς κάλυψιν τοῦ προσώπου θανόντος τινός, οἷας εὔρεται ὁ Σχλίμαν, καὶ δὴ χρυσᾶς, ἐν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηναίων. Οἱ Ἕλληνες ἐχρησιμοποιοῦν τοιαύτας καὶ ἐν βακχικαῖς τελεταῖς καὶ πομπαῖς, θέν μετέθη ἡ χρῆσις αὐτῶν καὶ εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις. Δὲν ἐκάλυπτον δὲ αἱ θεατρικαὶ Π. μόνον τὸ πρόσωπον ἀλλὰ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν. ὡς περικεφαλαίαι, ἔφερον δὲ καὶ κόμην, γένεια, ὄτα, διὰ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα μάλιστα καὶ κο-

σημήματα. Τὸ κατ' ἀρχὰς κατεσκευάζοντο ἐκ φλοιού δένδρων, εἶτα δὲ ἐκ δέρματος καὶ τέλος ἐκ ξύλου καὶ μάλιστα ἐξ ἐλεφαντόδοντος. Διεκρίνοντο δὲ αἱ τραγικά (ἐχούσαι ἔκφρασιν φοβερὰν), κωμικά, σατυρικά καὶ ὀρχηστρικά. Π. Αἱ πλείστα εἶχον τὸ στόμα εὐρέως διεσταλμένον, ἵνα προσλαμβάνῃ ἡ φωνὴ τοῦ ὑποκριτοῦ τὴν διὰ τὰς διαστάσεις τῶν θεάτρων ἀπαιτουμένην ἰσχύ. Ἡ γρῆσις τῶν Π. μετέβη ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὴν ἰταλικὴν «έντεχον» λεγομένην κωμωδίαν, εἰσῆχθη δὲ κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εἰς σχεδὸν ὅλα τὰ θεάτρα τῆς Εὐρώπης. Ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ κυρίως ἐν Ἑνετίᾳ, ἦσαν ἀπὸ τοῦ μέσου αἰῶνος ἐν μεγάλῃ γρῆσει οὐ μόνον κατὰ τὰς ἀπόκρεω ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας εὐθύμους ἐορτάς. Πέραν δὲ τῶν Ἀλπεων εὐρίσκομεν τὴν γρῆσιν αὐτῶν ἤδη κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα, ἐφέροντο δὲ μέχρι τοῦ ΙΗ' αἰῶνος πολλάκις ὑπὸ κυρίων πρὸς προφύλαξιν τοῦ προσώπου ἀπὸ τῶν ἐπηρεϊῶν τοῦ καιροῦ. [Ἐγ.]

Προσωπική γωνία καλεῖται ἐν τῇ ἀνθρωπολογίᾳ ἡ γωνία ἡ σχηματιζομένη ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου ὑπὸ δύο νοητῶν εὐθειῶν, ὧν ἡ μὲν διέρχεται διὰ τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου καὶ τοῦ κάτω ἄκρου τῆς ῥινός, ἡ δὲ διὰ τοῦ μέσου τοῦ μετώπου καὶ τοῦ μέσου τῆς ἄνω σιαγόνος. Ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων φαίνεται ὅτι τὸ μέγεθος τῆς γωνίας ταύτης ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀτόμων. Σπανίως τὸ μέγεθος τοῦτο φθάνει μέχρις 90° ἥτοι γωνίας ὀρθῆς· ἐν γένει εἶναι ἐπὶ τῶν Εὐρωπαίων ἡ Π. γ. 80°, ἐνῶ ἐπὶ τῶν Νέγρων μόλις 70° καὶ ἐπὶ ἀγρίων τινῶν φυλῶν μόνον 64°. Ἐπὶ δὲ τῶν πιθήκων ποικίλλει ἀπὸ 65° μέχρι 30°. Ἐπὶ τῶν ἐχόντων μικρὰν τὴν Π. γ. ἥτοι λίαν ὀξεῖαν τὸ δότωρ τῆς ἀνὴρ γνάθου φέρεται πολὺ πλαγίως πρὸς τὰ πρόσω, ἀναλόγως δὲ καὶ τὸ τῆς κάτω λίαν πλαγίως πρὸς τὰ κάτω, οὕτως ὥστε τὰ περὶ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀδόντας μέρη προέγουν ἐν εἶδει ῥύγχους· ἐκλήθησαν δὲ αἱ τοιαῦται φυλαὶ πρό γναθοί, ἐνῶ ὁ ῥό γναθοί καλοῦνται αἱ ἔχουσαι ἐλαχίστην τὴν πλαγιότητα τούτων καὶ συνεπῶς μεγίστην τὴν Π. γ., ἐφ' ὧν ἡ πρώτη τῶν ὡς ἄνω εὐθειῶν εἶναι σχεδὸν ὀριζοντία καὶ ἡ δευτέρα σχεδὸν κατακόρυφος. [Κ.Σ.]

Προσωπική κατάστασις. Βλ. Ἐν ἀλλαγῇ καταστάσεως.

Προσωπική κράτησις. Βλ. Κράτησις προσωπική.

Προσωρινὰ μέτρα καλοῦνται τοῦ δικαστηρίου αἱ διαταγαί, δι' ὧν ἕνεκα ἐπικειμένου κινδύνου κανονίζεται προσκαιρῶς ἡ διασφαλίζεται ἡ διαφορά. Τοιαῦτα δὲ δύ-

ναιτὰ νὰ διατάξῃ τὸ πρωτοδικεῖον, ὁ πρόεδρος καὶ ὁ εἰρηνοδίκης. [Μ.Μ.]

Προσωρινὴ ἐκτέλεσις καλεῖται ἡ διάταξις τῆς ἀποφάσεως ἡ καθιστώσα αὐτὴν δεκτικὴν ἐκτέλεσεως καίτοι· μὴ τελεσίδικον οὔσαν. Ἐπιτρέπεται δὲ ἐπὶ ἀπαιτήσεων εἰς ἀναμφισβήτητα δημόσια ἔγγραφα ἢ εἰς ἰδιωτικὰ δικαστικῶς ἀνεγνωρισμένα στηριζομένων καὶ ἐπὶ κατεπειγουσῶν δικῶν. [Μ.Μ.]

Προτάσεις εἶναι τὸ σύνολον τῶν αἰτήσεων ἢ ἐνστάσεων τῶν ὑποβαλλομένων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τοῦ διαδίκου, διαιροῦνται δὲ εἰς ἐγγράφους καὶ προφορικάς. [Μ.Μ.]

Πρότασις (Ῥητορ.). Βλ. Ἀντιπρότασις.

Πρότασις νόμου εἶναι ἡ εἰς τὴν βουλὴν ὑποβαλλομένη τοιαύτη· ἐκράτησε δὲ νὰ καλῆται οὕτω ἡ ὑπὸ βουλευτοῦ ὑποβαλλομένη, ἡ δὲ ὑπὸ ὑπουργοῦ σχεδὸν νόμου. Ἦνα καταστή δὲ νόμος δέον νὰ ψηφισθῇ εἰς τρεῖς συζητήσεις κατὰ τρεῖς διαφόρους συνεδριάσεις. [Μ.Μ.]

Προτεχίσμα. Βλ. Ἐγκέφαλος.

Προτεσταντισμός. Βλ. Μεταρρύθμισις.

Προτίμνησις (Praeventio) καλεῖται τὸ δικαίωμα, ὅπου ἔχει ὁ ἄναγων νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ πλειόνων ἐξ ἑσῶ ἀρμοδίων δικαστηρίων. [Μ.Μ.]

Προυγκί. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Δελβίνου (Ἰωαννίνων), μετὰ 750 κατ., ὧν 250 χριστ. καὶ 500 ὁθωμ.

Προυδέντιος (Aurelius Clemens Prudentius). Εἰς τῶν πρώτων χριστιανῶν Λατίνων ποιητῶν. Ἐγενν. περὶ τὸ 348 ἐν Calagurris τῆς Ἰσπανίας, ἐζῆ δ' ἔτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος. Κατ' ἀρχὰς ἐνεφανίσθη ὡς συνήγορος καὶ ἀνῆλθε μέχρι τοῦ ἀξιώματος τοῦ διοικητοῦ, ἐπεδόθη δὲ βραδύτερον εἰς θρησκευτικὰς μελέτας καὶ συνεῖσε πλῆθος ὕμνων ἐν μέρει μὲν πρὸς τὴν κατ' οἶκον ἐπικοδόμησιν, ἐν μέρει δὲ πρὸς ἔπαινον τῶν μαρτύρων ἢ ἐπὶ ὁμείων θρησκευτικῶν ὑποθέσεων. Τὰ ποιήματα ταῦτα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν Arevalo (2 τόμ. Ῥώμη 1878), Obarius (ἐν Τυβίγγ. 1845) καὶ κάλλιστα ὑπὸ τοῦ Dressel (Λιψ. 1860). Πρβλ. Clem. Brockhaus «Aurelius P. Clemens» (ἐν Λιψ 1872). [Μ.Γ.]

Προυδόν (Πέτρος Ἰωσήφ Proudhon). Εἰς τῶν πρώτων ἀντιπροσώπων τοῦ ἐπιστημονικοῦ κοινωνισμοῦ καὶ ὁ κύριος ἱδρυτὴς τῆς θεωρίας τοῦ ἀναρχισμοῦ. Ἐγενν. 1809 ἐν Βεζαντόν, ὑπῆρξε δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς στοιχειοθέτης καὶ ἐγένετο γνωστὸς μόλις τῷ 1840 δια τοῦ βιβλίου του Qu'est-ce que

Ia propriété? ἐν τῷ ὅποιῳ ἐπικρίνει τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας καὶ φθίνει εἰς τὸ περιβόητον ἀξίωμα ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι κλοπή. Συμπληρώσας τὸ ἔργον διὰ δύο ἄλλων διατριβῶν ἐδημοσίευσεν τῷ 1846 τὸ ἕτερον κοινωνιστικὸν σύγγραμμά του *Système des contradictions économiques* (2 τ.), ἐν τῷ ὅποιῳ ὁμοῦς ἀντεπεξέρχεται ἐξ ἴσου κατὰ τοῦ κοινωνισμού καὶ κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲ Π. ἦτο ὑπάλληλος ἐν οἰκῇ τινὶ τῆς Λυών. Τῷ 1848 ἐξελέγη βουλευτὴς ἐν τῇ ἐθν. συν-ελεύσει, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔλαβε σπουδαῖον μέρος· συγχρόνως δὲ ἐργάσθη ὑπὲρ τῶν μεταρρυθμιστικῶν θεωριῶν του, ἃς ἐξέθεσε κυρίως καὶ εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσας ἐφημερίδας *Représentant du peuple*, *Le peuple*, *La voix du peuple* καὶ *Le peuple de 1850*. Περὶ τῶν ἐν τοῖς κατόπιν ἀναπτυχθεισῶν ἀναρχιστικῶν ἰδεῶν του βλ. ἐν λ. 'Αναρχικοὶ' (ἐν τ. Α' σ. 847). Μέχρι τοῦ θανάτου του δὲ Π. ἐξηκολούθησε δημοσιεύων συγγράμματα περὶ ζητημάτων τραπεζι-κῶν, χρηματιστικῶν, σιδηροδρομικῶν, φορολογικῶν καὶ περὶ προβλημάτων θρησκευτικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ φιλολογικῶν. Διὰ τὸ ἔργον *De la justice dans la révolution* (3 τ. 1858) κατεδικάσθη εἰς τριετὴ ἐιρκτὴν, ἔφυγεν ὁμοῦς εἰς Βέλγιον. 'Αμνηστευθεὶς τῷ 1860, ἐπανῆλθεν εἰς Παρίσι-ους καὶ ἀπέθανεν τῷ 1865 ἐν Πασσύ. Τὰ συγγράμματά του περιλαμβάνουσι 37 τόμους, ἡ δὲ ἀλληλογραφία του 14. [B.E.]

Προϋθος (ὀρθότερον Προῦτος, τὸ πά-λαι Πυρετός). 'Αριστέρος παραπτόταμος τοῦ Δουνάβιως, πηγάζων ἐν Γαλικίᾳ εἰς τὰς ΒΑ ὑπηρείας τοῦ Τσέρνα Γόρα· ῥέει πρὸς ΝΑ καὶ εἰτα πρὸς Ν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοὴν 825 χμ. Δ τοῦ 'Ρένι. 'Επὶ 610 χμ. ἀποτελεῖ τὰ σύνορα μεταξὺ 'Ρωσσίας καὶ 'Ρωμουνίας, πλωτὸς δ' εἶναι ἐπὶ 266 χμ.

Προῦνερ (Χριστ. Λουδοβ. Αὐγ.). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος γενν. τῷ 1832 ἐν 'Ο-ριγγεν, διορισθεὶς δὲ 1866 ἑκτακτος καὶ 1870 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Γραϊφσβάλδ. Διὰ τὸ ἐργον του *Hestia-Vesta* (Τυβίγγη 1864) ἐνεκαίνισεν τὴν ἑκτοτε ἐπικρατήσαν συγκριτικὴν μυθολογίαν. Ἐγραψε δ' ἐκτὸς πολλῶν ἄρ-θρων ἐν τῷ *Λεξικῷ* τῆς μυθολογίας τοῦ 'Ρόσερ διατριβῶν του κλ. Περὶ τῆς 'Αφρο-δίτης τῆς Μήλου (1874), Περὶ τῶν γλυ-πτικῶν ἔργων τῆς Περγάμου (1881) κλπ.

Προῦντροντ (Pruntrut, γαλλ. Porrentruy). Πρωτεύουσα περιφερ. ἐν τῷ ἑλ-βετικῷ καντονίῳ Βέρνης, ἐπὶ τοῦ 'Αλλαίν. ἔχει 6509 κατ. τοὺς πλείστους γαλλοφώ-νους, διάφορα ἀρχαιοπρεπῆ κτίρια καὶ ποι-κίλην βιομηχανίαν. [M.Σ.]

Προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους εἶναι ἡ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ λε-πτομερὴς κατὰ ὑπουργεῖα, ὑπηρεσίας, κεφάλαια καὶ ἄρθρα κατὰστασις, ἥτις δέον νὰ εἰσάγῃται· ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν ἐκάστης συνόδου εἰς τὴν βουλὴν. Αὕτη δὲ ἀφοῦ δι' εἰδικῆς ἐπιτροπῆς προσεξελέγξῃ αὐ-τόν, συζητεῖ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ψηφίζει εἰς μίαν συζήτησιν καὶ οὐχὶ εἰς τρεῖς, ὅπως ἐπὶ τῶν νόμων. [M.M.]

Προϋσα. Πρωτεύουσα βιλαετίου (παρὰ Τούρκους Χοδαβενδικιάρ βιλαγετί) τῆς 'Α-σιατικῆς Τουρκίας, κειμένη 30 χμ. ἀπὸ τῆς Προποντιδὸς ἐν λαμπρᾷ θέσει εἰς τὰς ἀπο-τόμους ὑπηρεσίας τοῦ θασοφίτου 'Ολύμπου. ἔχει 9000 οἰκίας, ὁδοὺς κακῶς λιθοστρώ-τους καὶ περίπου 60 χιλ. κατ. (ἄλλοτε πολὺ πλείστερος), ὧν οἱ πλείστοι Τούρκοι, πρὸς δὲ Ἕλληνες (7000), Ἀρμένιοι, Ἑ-βραῖοι καὶ Φράγχοι. Σύγκειται δὲ ἐκ τῆς κυρίως πόλεως, τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προα-στειῶν τὰ φρούριον κεῖται ἐπὶ ὑψηλοῦ βρά-χου ὑπεράνω τῆς πόλεως, συνίσταται δὲ ἐκ περιβόλου περιστεφμένου δι' ἐπάλλξεων καὶ ὠχυρωμένου διὰ πύργων, συγκοινωνεῖ δὲ μετὰ τῆς κυρίως πόλεως διὰ 3 πυλῶν δύο δὲ ἄλλαι φέρουσι πρὸς τὸν 'Ολύμπον. Ἡ πόλις ἔπαθε τὰ πάνδενα τῷ 1855 ὑπὸ σει-σμῶν καὶ πυρκαϊᾶς. Ἐκ τοῦ ὄγκου τῶν οἰκιῶν προέχουσι 3 ἑλληνικοὶ καὶ 2 ἄρμε-νικοὶ ναοί, δύο ἐβραϊκὰ καὶ περ. 150 μωα-μεθανικὰ τεμένη μετὰ τῶν μιναρῶν των' ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἀξιολογώτατον εἶναι τὸ τῶν 3 σουλτάνων Μουράτ Α', Βα-γιαζήτ Α' καὶ Μωάμεθ Α'. Ταῦτα ὡς καὶ οἱ πολλοὶ κῆποι, λουτρά, κιάσκια, συστά-δες ὑψηλῶν κυπαρίστων καὶ πλατάνων προσ-δίδουσι τῇ πόλει γραφικωτάτην ὄψιν. Πε-ρίφημα εἶναι καὶ τὰ παζάρια τῆς Π. Ἐν Π. εὐρίσκονται οἱ τάφοι τῶν 6 πρώτων Τούρκων σουλτάνων, οἵτινες ἤδρευον ἐν-ταῦθα μέχρι τοῦ 1363. Ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἵσταται τὸ τέμενος Δαοῦδ μοναστήρι (μονὴ τοῦ Δαυὶδ) τὸ κατ' ἀρχὰς χριστιαν. ναὸς, μετὰ τοῦ τάφου τοῦ 'Ορχάν· ὁ δὲ διὰ πολυ-τίμων λίθων, κεκοσμημένος τάφος τοῦ 'Οσμάν Α' κεῖται ἐκτὸς τῆς πόλεως· τὰ δὲ δοτὰ τοῦ Μουράτ Α' ἀπόκεινται ἐν λαμπρῷ μω-σωλείῳ παρὰ τὸ χωρίον Τσεκερκί 4 χμ. Δ τῆς Π. Περίπου 2 χμ. Δ ταύτης ἀνα-ελύζουσι 4 θειοῦχοι θέρμαι, ὧν 2 ἔχουσι θερμοκρασίαν 85° Κ. Ἡ Π. εἶναι μία τῶν βιομηχανικωτάτων πόλεων τοῦ 'Οθωμανι-κοῦ κράτους· κυρίως δὲ ἐκμαίξει· ἡ μετα-ξουργία, ἥς τὰ προϊόντα ἐξάγονται πρὸ πάντων καὶ εἰς Λυὼν, ἀλλὰ καὶ ἡ βαμβα-κουργία καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ σηπίου, ὅπερ ἐξορύσσεται· ἐπὶ τοῦ 'Ολύμπου. Ἄνα-

λόγως σπουδαῖον εἶναι καὶ τὸ ἐμπόριον, ὅπερ δλονὲν ἀναπτύσσεται. Ἐπίνειον τῆς Π. εἶναι ἡ Μουδανιά, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου 38 χμ. Ἰδρύθη δὲ ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ Προυσία Δ' τῆς Βιθυνίας. Ἐάν καὶ ἡ θέσις αὐτῆς εἶχε μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν, οὐχ ἦττον παρήκμωσεν ἀφ' οὗτου κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὸν Γ' Μιθριδατικὸν πόλεμον. Ἀνακμάσασα ἐπὶ Τραϊανῷ περιέπεσε πάλιν εἰς ἐντελὴ ἀστημότητα μέχρι τῶν εἰσβολῶν τῶν Τούρκων. Τῷ 950 ἐκυρίευσεν αὐτὴν ὁ Σαφφὲρ Δεβλὲτ (Σεῖφ-εδ-δουλέτ) καὶ ἐκρῆμνισε μέρος τῶν τειχῶν· πάλιν δὲ ἐληφλάττησαν αὐτὴν οἱ Τούρκοι τῷ 1097. Οἱ Λατίνοι γενόμενοι κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ματαίως προσεπάθησαν νὰ ὑποτάξωσι τὴν Π., ἣν οἱ Βυζαντινοὶ μόλις τῷ 1326 ἀπώλεσαν ὀριστικῶς εἰς τὸν Ὀσμὰν Δ', πολιτορχήσαντα αὐτὴν ἐπὶ 10 ἔτη. Ἐκτοτε διέμεινεν ἔδρα τῶν σουλτάνων, οἵτινες παντὶ τρόπῳ ἐξωραίισαν αὐτήν, μέχρις οὗτο ἐάλω 1402 ὑπὸ τοῦ Μιρσά, ἐγγόνου τοῦ Ταμερλάνου. Ἀλλὰ καὶ κατόπιν ὑπέστη ἐπανειλημμένως πολλὰ ἐκ τῶν διαφόρων πολέμων. Ἐν Π. ἐδρεύουσιν αἱ ἀρχαὶ τοῦ βιλαετίου καὶ μητροπολίτης ὁρθόδοξος.

Τὸ βιλαετίον Π. κεῖται μεταξὺ τῆς Προποντίδος, τῆς διοικήσεως Βίγας, τῶν βιλαετίων Ἰκονίου καὶ Βαλουκεσερίου καὶ τῆς διοικήσεως Νικομηδείας, ἔχει δὲ 750 χιλ. κατ., διαιρεῖται εἰς τὰς 3 διοικήσεις Προύσης, Κοτναίου καὶ Καρᾶ-Χισάρ, καὶ εἶναι ἐκ τῶν εὐφορωτάτων. Πρὸς Ἰω. Κάνδη, Ἡ Προῦσα (Ἀθ. 1883). [Μ.Χ.]

Προυσίας. Ὄνομα δύο βασιλείων τῆς Βιθυνίας. Π. ὁ Α', υἱὸς Ζήλου, διεδέξατο τὸν πατέρα του νεώτατος τῷ 238 π. Χ. Ὑπῆρξεν ἀνδρείος καὶ συνετὸς ἡγεμὼν, ἐξέβαλε τοὺς Γαλάτας, ἀνέπτυξε τὸ κράτος του καὶ ἐκυρίευσεν τῇ βοήθειᾳ Φιλίππου Β' τῆς Μακεδονίας τὴν Ἡράκλειαν. Ἐξ ἀνάγκης ἐγένετο σύμμαχος τῶν Ῥωμαίων ἐν τῷ κατὰ τοῦ Ἀντιόχου πολέμῳ τῶν, εἴτα δὲ ἀπεσχίρτησε καὶ ἐδέχθη παρ' αὐτῷ τὸν Ἀννίβαν (βλ. λ.). Ὑπῆρξε καὶ ἰδρυτὴς τῆς Προύσης. Π. ὁ Β', υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Α', ὑπῆρξε τουναντίον δειλὸς ὑπηρέτης τῶν Ῥωμαίων ὑπακούσας εἰς αὐτοὺς ζητήσαντας τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Ἐδολοφονήθη τῷ 148 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Νικομήδους.

Προυσίας. Βλ. Γεμλικ.

Προυσός. Κώμη τῆς Εὐρυτανίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Ἀρακυνθίων, κειμένη κατὰ τὰς ΒΑ ὑψοφείας τοῦ Παναιτωλικοῦ καὶ παρὰ ποταμὸν ἐκ τούτου κατερχόμενον καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Κρικελόποταμον. Ἀπέχει τοῦ Καρπενησίου πρὸς τὸ ΝΔ ὥρ. 8 καὶ οἰκεῖται ὑπὸ 1 194 κατοίκων. Προϊόντα

δημ. καρποί, οἶνος καὶ μέταξα. Εἰς ἀπόστασιν 15' εἶναι ἡ μονὴ Προυσοῦς ἐπ' ὄνοματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τιμωμένη, μετὰ 20 μοναχῶν.

Προυστίτης. Ὅρυκτὸν τοῦ βατιεζαγίου συστήματος, ἐνωσις ἀργύρου, θείου καὶ ἀρσενικοῦ, ἔχον χρομᾶ ἐρυθρόν, λάμψιν ἀδαμαντοειδῆ, εἰδικὸν βάρος 5.5, σκληρότητα 2—2.5. Εὐρηται ἐνιαχοῦ τῆς Βοημίας καὶ Σαξονίας καὶ χρησιμοποιοῖται εἰς ἐξαγωγήν τοῦ ἀργύρου. [Α.Κ.]

Προφῆται, ἐβραϊστὶ Nebiim ἦτοι Ἀπόστολοι, ἐκαλοῦντο ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἰουδαϊκῷ κόσμῳ ἄνδρες πλήρεις θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, οἵτινες ἐκλαμβάνοντες ἡ παριστάνοντες ἑαυτοὺς ὡς ἐπὶ τούτῳ ἀπεσταλμένους ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐλάλουν ἐν ὄνματι αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν, ἡλεγχον τὰς παρεκτροπὰς αὐτοῦ καὶ ἰδίως τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἀπιστίαν ἣτοι τὴν πρὸς τὰ εἰδωλα παρέκκλησιν, ἐνουθέτουν δὲ ἡ καὶ ἠπειλουν καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς διὰ τὰ ἀμαρτήματά των, κύπτοντας ὑπὸ τοὺς λόγους τῶν ἀνδρῶν τούτων διὰ τὴν πιστευομένην παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ἀποστολήν των. Πρὸς ἀπειλήν ἡ πρὸς ἐνθάρρυνσιν πάντες σχεδὸν ὑπεδείκνυσαν τὴν ἐκ παραδόσεως πιστευομένην μέλλουσαν ἔλευσιν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Μεσσία, χαρακτηρίζοντες προφητικῶς τὰς περὶ αὐτὸν περιστάσεις, θῶν καὶ τὸ ὄνομα Π. Εὐνότητον ὅτι περὶ τοὺς Π. ἐπλάσθησαν παντοῖαι θαυμάσια παραδόσεις, ἀποδοδεμένης αὐτοῖς καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ θαυματουργεῖν καὶ τοῦ παρέχειν χρησμούς ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων κλ. Οἱ πρῶτοι Π. ἀναφέρονται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Σαμουὴλ. Ἐκτοτε δὲ παρουσιάσθησαν πολλοὶ Π. κατὰ καιροὺς, ἰδίως δσάκις σοβαραὶ ἐθνικαὶ περιστάσεις ὑφίσταντο ἡ κίνδυνοι ἐκύκλουν τὸν ἰουδαϊσμὸν ἡ οἱ βασιλεῖς ἡ ὁ λαὸς ὑπέκειπτον εἰς μέγα πρὸς τὸν θεὸν ἀμάρτημα. Ἐνίοτε δὲ οἱ Π. παρουσιάζοντο καὶ πλείονες ἑμοῦ καὶ οὐχὶ σπανίως οἱ λόγοι καὶ αἱ προρρήσεις τοῦ ἐνὸς ἀντεστρατεύοντο πρὸς τὰς τοῦ ἄλλου. ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἱστορουμένη ὑπαρξὶς τῶν ψευδοπροφητῶν ὡς ἐχαρακτηρίζοντο οἱ ἀστοχῆσαντες εἰς τὰς προρρήσεις των. Πολλοὶ τῶν Π. ἀνέγραψαν τὰς παραινέσεις καὶ προφητείας των εἰς συγγράμματα ὧν τὰ σωζόμενα περιλαμβάνονται εἰς τὸν κανόνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐκ τῶν Π. τῶν περιλαμβανομένων οὕτως ἐν ταύτῃ οἱ Ἡσαίας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ (βλ. τὰς λ.) εἰσὶν οἱ λεγόμενοι «μελζονες Π.», οἱ δὲ «ἐλάσσονες» εἰσὶ 12 ἦτοι Ὡσηέ, Ἀμώς, Μιχαίας, Ἰωήλ, Ἀδδαιοῦ, Ἰωνᾶς, Ναοὺμ, Ἀββακούμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας καὶ Μαλαχίας, ὧν δλίγιστα εἶναι αἱ σωζόμεναι «Προφητεῖαι» [Θ.Ε.]

Προφυλάξεις καλεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένη κατὰ τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ κακουργήματι, κατ' ἐξαιρετικὰς δὲ περιπτώσεις καὶ ἐπὶ πλημμελήματι, ἵνα μὴ οὗτοι ἀπομακρυνόμενοι, ἢ ἀποκρυπτόμενοι διαφύγῳσι τὰς συνεπείας τοῦ νόμου ἢ μετ' ἄλλων συνεννοούμενοι παρακωλύουσι τῆς δικαιοσύνης τὴν ἐνέργειαν. Ἐν περιπτώσει δὲ ναταδίκης εἰς φυλάκισιν, εἰρκτὴν ἢ πρόσκαιρα δεσμὰ ὁ χρόνος τῆς προφυλακίσεως ὑπολογίζεται ἐν τῇ καταγινωσκόμενῃ ποινῇ ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος. [M.M.]

Πρόχειρον νόμων. Βλ. Ἀρμενόπουλος.

Πρόχειρος νόμος. ἰ λ. Βασιλικὰ (τ. Β' σ. 749 β).

Προχύτη (vñn Procida). Νῆσος ἀνήκουσα εἰς τὴν περιφ. Ποτσουόλι τῆς Νεαπόλεως πρὸς Δ τοῦ κόλπου ταύτης, εὐφορος καὶ ἡφαιστειογενής. Ἔχει 13 131 κατ. καταγινωσκόμενος εἰς καλλιέργειαν ἀμπελώνων καὶ ἀλιείων. Ὁ κυριώτερος συνοικισμὸς αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις Π. ἢ Saneio Cattolico μετὰ 3 612 κατ., στεφομένη ὑπὸ ἀποτόμου βράχου ἐφ' οὗ φερίριον. [M.Σ.]

Πρυδὸν (Πέτρος Prud'hon). Γάλλος ζωγράφος, γενν. 1758 ἐν Κλουνύ, σπουδάζας δ' ἐν Διζὸν καὶ Παριείοις. Τελειοποιηθεὶς ἐν Ἰταλίᾳ (1782-88) ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν, ὅπου τὸ κατ' ἀρχὰς ἐβράδυνε νὰ ἀναγνωρισθῇ μέχρις ὅτου προσελκύσε τὴν προσοχὴν τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὰ κομψὰ καὶ χαρίεντα ἔργα του καὶ ἔλαβε τὴν ἐντολὴν νὰ ἐκτελέσῃ τοιχογραφίας τινὰς ἐν τῷ Λούβρῳ. Ὡς ἀριστουργήματά του θεωροῦνται τὰ ἔργα: Ἀπαγωγή τῆς Ψυχῆς ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου καὶ Δικαιοσύνη καὶ Τιμωρία καταδικώκονται τὸ Ἀδίκημα· ἀλλὰ καὶ ἄλλα ὑπαιότατα ἀπόκεινται ἐν τῷ Λούβρῳ καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀπέθανε δὲ ὁ Π. τῷ 1823. [M.Γ.]

Πρυτάνεις. Βλ. Βουλὴ, Ἐκκλησία. Τανὺν καλεῖται παρ' ἡμῖν Πρύτανις ὁ κατ' ἔτος ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου ἐκλεγόμενος ἀνώτατος λειτουργός, ὁ ἐκπροσωπῶν ὡς ἡθικὸν πρόσωπον τὸ πανεπιστήμιον καὶ διεξάγων τὰς ὑποθέσεις του, ἀντιστοιχῶν εἰς τὸν Rector magnificus τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐνιαυσίου ἀρχῆς του ὁ Π. λαμβάνει τὸν τίτλον Ἀντιπρύτανις καὶ ὡς τοιοῦτος εἶναι: ὁ βοηθὸς τοῦ νέου Π., ὃν καὶ ἀντικαθιστᾷ ἀπόντα ἢ ἐμποδιζόμενον.

Πρυτανεῖον ἐκαλεῖτο ἐν ταῖς ἀρχ. πόλεσι τῆς Ἑλλάδος δημόσιον οἶκημα ἀντιστοιχοῦν περίπτῳ εἰς τὸ σημερινὸν δημαρχεῖον ἢ ἀρχεῖον, ἀποτελοῦν ὅμως συγχρόνως καὶ τὸ θρησκευτικὸν κέντρον, ἐν τῷ

ὁποῦ εὕρισκετο καὶ ἡ ἐστία ἀπάσης τῆς πόλεως μετ' ἀσθέτου πυρός. Ἐν τῷ Π. συνήρχοντο καὶ συνεσιτοῦντο οἱ Πρυτάνεις ἢ πρόεδροι τῆς Βουλῆς (βλ. λ. ὅπου γίνεται καὶ λόγος περὶ τῆς δράσεως κλ. τῶν πρυτάνεων), ἐσιτοῦντο δὲ καὶ οἱ ξένοι πρέσβεις καὶ ἐκείνοι εἰς οὓς ἐψηφίσθη ἡ μεγάλη τιμὴ τῆς σιτήσεως δημοσίᾳ δαπάνῃ συνεπελά μεγάλων ὑπηρεσιῶν παρασχεθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ἢ τῶν προγόνων των κλ. Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κλεισθέους ἐν Ἀθῆναις αἱ συνελεύσεις καὶ τὰ συστάσια τῶν πρυτάνεων μετετέθησαν εἰς τὴν λεγομένην Θόλον παρὰ τὴν Ἀγορὰν, ἀλλὰ θρησκευτικὸν κέντρον διέμεινε πάντοτε τὸ ἀρχαῖον Π. τὸ καίμενον εἰς τὰς Β κλιτύας τῆς Ἀκροπόλεως.

Πρύφτανι. Χωρ. τοῦ δήμου Μυκητῶν τῆς ἐπαρχ. Ἀργους, ἔχον 146 κατ. [M.Σ.]

Πρωθυπουργός. Βλ. Ὑπουργοί.

Πρωσία. Βασιλεῖον ἡγεμονεῦον ἐν Γερμανίᾳ, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐπαρχιῶν Ἀνατολ. Πρωσίας, Δυτ. Πρωσίας, Πόζεν, Βρανδεμβούργου (μετὰ τῆς πρωτεύουσος τοῦ βασιλείου Βερολίνου), Σιλεσίας, Πομερανίας, Σαξονίας, Βεστφαλίας, τῆς Παρραρηνίου, Χοεντσόλλερν, καὶ τῶν νεωτέρων Ἀννόβερ, Σλεσβίχης-Ὀλσταίν, Έσσης-Νασσαυίας, ἔχον δὲ ἐν ὅλῳ ἐμβ. 348 458 τχμ. μετὰ 29 957 367 κατ. τῷ 1890. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Μώσκα καὶ τοῦ Σάαρ μέχρι πέραν τοῦ Μέμελ καὶ ἀπὸ τῆς βορείου καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Μοίνου, καταλαμβάνον τὸ κύριον μέρος τοῦ βορειογερμαν. βαθυπέδου· τὸ ἔδαφος εἶναι κατὰ τμήματα ἀμυῶδες, ἀλλὰ γενικῶς εὐφορον. Τα Ν τμήματα εἶναι λοφώδη καὶ ὄρεινα (ἐν Σιλεσίᾳ τὸ ὄρος τῶν Γιγάντων, τὰ τοῦ Γλάτς καὶ τῆς Λουσατίας ἐν Σαξονίᾳ τὸ Ἄρτς καὶ μέρη τοῦ Τυργγίου ὄρους, ἐν Ἑσση διακλαδώσεις τοῦ Ρῶν καὶ τοῦ Σπέσσαρτ, ὡς καὶ ὁ Ταῦνος, τέλος ἐν Βεστφαλίᾳ καὶ τῇ Παρραρηνίᾳ ἐπαρχίᾳ τὰ Σχιστολιθικά ὄρη. Τὸ μήκος τῆς Β παραλίας εἶναι 1 654 χμ., ἔχει δὲ αὕτη πολλοὺς λιμένας καὶ ὅρους (Δόλλαρτ, Ἰάδε, λιμένες τοῦ Κιέλου, Ἐκκερνφόρδε, Φλενσβούργου κλ.), κυρίως δὲ ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Βαλτικῆς εὕρηνται μεγάλοι θαλασσολίμναι. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ εἶναι οἱ Μέμελ, Βιστούλας, Ὁδερ, Ἀλβις, Βίσουργις, Ἐμς, Ρήνος, Μυσέλλας. Ἀἰδερ, μετὰ τῶν παραποταμίων των. Τὸ κλίμα εἶναι ἐν γένει εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν· μέση θερμοκρασία 5-10° Κ. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἀραιότερος ἐν ταῖς παλαιαῖς ΒΑ ἐπαρχίαις, πυκνότερος δ' ἐν τῇ Παρραρηνίᾳ ἐπαρχίᾳ καὶ Βεστφαλίᾳ. Οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ 88 % Γερμανοί, 10 % Πολωνοί (ἐν Πόζεν καὶ ταῖς ὁμόροις ἐπαρχίαις), ὀλίγοι δὲ Μαζοῦροι, Κασσοῦδοι, Λι-

θουανοί και Κοῦροι, Τσέχοι, Βένδοι και Βαλλῶνοι. Κατὰ τὴν θρησκείαν ὑπάρχουσι 64 % διαμαρτυρούμενοι (ἐν τῇ Ἀνατ. Πρωσίᾳ, Σαξονίᾳ, Ἑσση-Νασαυίᾳ καὶ Ἀννόβερ, κυρίως δ' ἐν Πομμερανίᾳ, Βρανδεμβούργῳ καὶ Σλεσβίχῳ-Ὀλσταίν), καθολικοὶ δὲ 34 % ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις καὶ κυρίως ἐν τῇ Παραρρηνίῳ ἐπαρχίᾳ· οἱ δὲ λοιποὶ πρεσβεύουσι τὸν Ἰουδαϊσμόν καὶ ἄλλας θρησκειάς. Πολὺ ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις. Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶναι ἰδρύματα τοῦ κράτους καὶ ἡ φοίτησις ὑποχρεωτικὴ διὰ πάντας· διατηροῦνται μὲν ὑπὸ τῶν δήμων, ὑποστηρίζονται δὲ ὑπὸ τοῦ δημοσίου· ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆρχετο τῇ 1886 εἰς 34 016 μετὰ 65 473 διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, οἵτινες μορφώνονται ἐν 114 διδασκαλείοις. Τῇ 1890 ὑπῆρχον 267 γυμνάσια, 44 ὑπογυμνάσια, 90 πρακτικὰ γυμνάσια, 88 πρακτικὰ ὑπογυμνάσια, 10 πρακτικὰ λύκεια καὶ 18 πρακτικὰ ὑπολύκεια, 22 λατινικὰ σχολεῖα (Bürgerschulen) καὶ 33 ἄλλα ἰδρύματα τῆς μέσης ἐκπαίδευσως. Διὰ τὴν ἀνωτέραν παιδείαν φροντίζουν 9 πανεπιστήμια, ἡ θεολογοφιλοσοφικὴ ἀκαδημία ἐν Μοναστηρίῳ, καὶ τὸ Λύκειον ἐν Βραουνσβέργῃ, 3 πολυτεχνεῖα· ἄλλα δὲ σπουδαῖα ἐκπαιδευτήρια εἶναι τὰ τῶν τεχνῶν, τῆς γεωπονικῆς, τῆς δασονομικῆς, τῆς μουσικῆς ἐμπορίου, ναυτιλίας, στρατιωτικῶν τεχνῶν κλ. κλ. Ὁ κυριώτερος πόρος τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία, ἥτις ἀκμάζει πρὸ πάντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἀνατολ. καὶ Δυτικῇ Πρωσίᾳ, Πόξεν, Πομμερανίᾳ, Σλεσβίχῳ-Ὀλσταίν καὶ Ἀννέβερ· 50.3 % τοῦ ἐδάφους εἶναι ἀγροί, 0.06 ἀμπελώνες 20.7 λειμῶνες, καὶ 23.4 δασόφυτα. Παράγονται δὲ παντοῖα σιτηρὰ (ἅτινα ἔμωσ δὲν καλύπτουσι τὰς ἀνάγκας), γεωμήλα, τεύτλα, καπνός, λυκίσκος, λίνον, κάνναβις, οἶνος. Σπουδαιοτάτη εἶναι καὶ ἡ κτηνοτροφία (ἵππων, βοῶν, προβάτων, αἰγῶν, χοίρων, ὡς καὶ ἡ μελισσοτροφία. Εἰς τὰ ὄρυχά ἐυρήνται κυρίως λιθάνθρακες, λιγνίτις, σίδηρος, κασίτερος, μέλυθος, χαλκός, ἄργυρος, ὄρυκτον ἄλλας κλ., ἐπὶ δὲ τῆς παραλίας τῆς Βαλτικῆς ἡλεκτρον. Τὰ κέντρα τῆς βιομηχανίας εἶναι πρὸ πάντων αἱ ἀρχαιότεραι ἐπαρχίαι, αἵτινες κατὰ τὸ ποῦν καὶ ποσὸν μόνον εἰς τινὰ προϊόντα ὑστεροῦσι τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ Βελγίου. Οἱ σπουδαιότεροι κλάδοι τῆς βιομηχανίας εἶναι ἡ μεταλλουργία (κυρίως σιδήρου), καὶ ἡ ὑφαντουργία, δευτερευόντες δὲ ἡ κατασκευὴ χημικῶν προϊόντων, μετὰξῃς, δερμάτων, οἰνοπνεύματος, σακχάρου, ὑέλου, πορσελλάνης, χάρτου, σιγάρων καὶ πούρων, ζύθου, ξυλινῶν ἀντικειμένων· τέλος σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ ναυπηγία. Τὰ μέγιστα ἀνεπτυγμένα εἶναι καὶ τὸ ἐμπόριον, οὐ μόνον τὸ ἐσωτερικόν,

ὅπερ ὑποστηρίζεται διὰ λαμπρῶν μέσων συγκοινωνίας (σιδηροδρόμων, ποταμῶν, διωρύχων, ὁδῶν), ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ Π. εἶναι συνταγματικὴ μοναρχία, κληρονομικὴ ἐν τῷ ἄρρενι κλάδῳ τοῦ Χοεντσόλλερνικοῦ οἴκου· σημερινὸς βασιλεὺς εἶναι Γουλιέλμος Β' (ἀπὸ τῆς 3/15 Ἰουνίου 1888). Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 19/34 Ἰαν. 1850, ἐπεθεωρήθη δ' ἐπανειλημμένως. Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἐξασκοῦσι δύο βουλαί, ἡ ἀνω ἀποτελούμενη ἐκ τῶν κληρονομικῶν μελῶν τῶν ἀριστοκρατικῶν τάξεων καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως διοριζομένων, καὶ ἡ κάτω ἐκ 433 μελῶν ἐκλεγμένη διὰ γενικῆς ἀλλ' ἐμμέσου ψηφοφορίας. Αἱ ἐπαρχίαι διαιροῦνται εἰς νομούς, οὗτοι δὲ εἰς περιφέρειας. Τὰ οἰκονομικὰ τοῦ βασιλείου εἶναι ἐν μεγάλῃ τάξει. Τῇ 1891/2 ὁ προϋπολογισμὸς ἀνέφερε 1720 834 749 μάρκα δι' ἐσοδα καὶ ἐξοδα, τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἀνῆρχετο εἰς 5834.75 ἑκατομμ. μάρκων (κυρίως διὰ σιδηροδρόμους). Ὁ στρατός, ἀποτελῶν τὸν πυρρῆνα τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ, συνίσταται ἐκ τοῦ σώματος τῶν σωματοφυλάκων καὶ 11 ἄλλων σωμάτων· ἀπὸ τοῦ 1814 ὑπάρχει γενικὴ στρατολογία. Περὶ τῶν ἄλλων πληροφοριῶν βλ. Γερμανία. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι τὸ Βερολῖνον.

Ἡ ἱστορία τῆς Πρωσίας ἀρχεταὶ ἀπὸ Φρειδερίκου Γουλιέλμου, τοῦ «Μεγάλου ἐκλέκτορος» (1640-88), καίτοι τὸ κράτος του δὲν ἔφερον ἀκόμη τὸ ὄνομα Π. τὸ ὁποῖον ἀνῆκε μόνον εἰς τὸ δουκάτον τῆς Ἀνατολ. Πρωσίας. Ὁ μέγας ἐκλέκτωρ κατέστησε ταύτην τῇ 1660 ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῶν Πολωνῶν, ἀπέκτησεν προηγούμενος ἐν τῇ Βεσφαλικῇ συνθήκῃ διαφόρους χώρας καὶ κατέλειπεν εἰς τὸν διάδοχόν του Φρειδερίκον Γ' (1688-1713) καλῶς ὀργανωμένον κράτος 111 000 τχμ. μετὰ 1 1/2 ἑκατομμ. κατ. Ὁ Φρειδερίκος Γ' ἀποκτιτᾷ διὰ κληρονομίας καὶ ἀγορᾶς ἑτέρας χώρας, ἐκπύρχει τῇ 7/11 Ἰαν. 1701 ἐν Κονξβέργῃ βασιλεὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα Φρειδερίκος Δ'. Λαβὼν ὁμως μέρος εἰς τοὺς κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμους καὶ ζήσας μεγαλοπρεπέστατα περιήγαγε τὰ οἰκονομικὰ τοῦ νέου κράτους εἰς οὐχὶ καλὴν κατάστασιν, ἐξ ἧς ἔβωσεν αὐτὰ ὁ υἱὸς του Φρειδερίκος Γουλιέλμος δ' Δ' (1713-40), ὅστις ἐδημιούργησε πρὸς τούτοις κάλλιστον σῶμα ὑπαλλήλων καὶ μόνιμον στρατὸν ἐξησχημένον 84 χιλ. ἀνδρῶν. Ἐπ' αὐτοῦ προσετέθησαν τῇ 1713 τὰ Γέλδερν καὶ Λιμβούργον. τῇ 1720 ἡ Στεττίνη καὶ ἡ Δυτικὴ Πομμερανία. Τὸ βασίλειον ἔφθασεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν ἐπὶ Φρειδερίκου τοῦ Β' ἡ τοῦ Μεγάλου (1740-86), ὅστις διὰ τοῦ α' Σιλεσιακοῦ πολέμου (1740-42) ἀπέκτησε τὴν Σιλεσίαν, διετήρησε δὲ τὴν κτήσιν

τούτην διὰ τοῦ β' Σιλεσιακοῦ (1744-5) καὶ διὰ τοῦ Ἑπταετοῦς πολέμου (1756-63). Προσέθεσε δὲ τῷ 1744 τὴν Ἀνατολ. Φρι-σλανδίαν καὶ τῷ 1772 τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Δυτ. Πρωσίας κλ., δι' οὗ ἔφθασε τὸ ἐμβαδὸν τοῦ κράτους εἰς 195 χιλ. γμ. μετὰ 5 1/2 ἑκατομ. κατ. Ἀλλ' ἐπὶ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Β' (1786-97) ἐπὶ ἤλ-θεν ἡ παρακμὴ, ὁ στρατὸς καὶ τὰ οἰκονομικὰ κατεστράφησαν διὰ τῆς σπατάλης του καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς δαπανηροὺς πολέμους κατὰ τῆς Ὀλλανδίας (1787) καὶ τῆς Γαλλίας (1792). Ἐν τούτοις παρεχώρησε μὲν τὰς πέραν τοῦ Ῥήνου χώρας εἰς τὴν Γαλλίαν (1795), ἀπέκτισε δὲ κατὰ τὸν β' καὶ γ' διαμελισμὸν τῆς Πολωνίας ἐτέρας πρὸς Δ, ὥστε ἠῤῥησε τὸ ἐμβαδὸν εἰς 305 χιλιάδας γμ. Ἐπὶ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Γ' (1797-1840) τὸ κατ' ἄρχας ἡ οὐ-δετερότης κατὰ τοὺς Ναπολεονταίους πολέμους ἐπήνεγκε μεγάλας ταπεινώσεις· ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀνάγκης ἀπεφάνισε τὸν πόλεμον, ἠττήθη 1806 κατὰ κράτος ἐν Ἰέννη καὶ Ἀουερσταϊτ καὶ ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Τίλ-σιτ (1807) ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τῷ Ναπολέοντι τὰς χώρας πρὸς Δ τοῦ Ἀλβίου. Ἡ κατόπιν ὁμῶς ἐσωτερικὴ ἀναδιοργάνωσις, ὀφειλομένη κατὰ μέγα μέρος εἰς τοὺς ὑπουργοὺς Στάιν καὶ Ἀρδενβέργ ἐπήνεγκε τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ κράτους. Καὶ ἔπεμψε μὲν ἡ Π. στρατὸν τινα εἰς τὴν κατὰ τῆς Ῥωσίας ἐκστρατείαν τοῦ Ναπολέοντος, ἀλλὰ ἡ ἀποτυχία ἐκείνης παρεκίνησε τὸν βασιλεῖα νὰ κλείσῃ συμμαχίαν μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Ῥωσίας, δι' ἧς κατετροπώθη ὁ κατακτητὴς. Μετὰ τὸν νικηφόρον πόλεμον τοῦ 1813-14 ἀποκατέστη ἡ πρωσιτικὴ μοναρχία σχεδὸν ἐν τῇ προτέρᾳ περιοχῇ της (κατὰ τὰς δύο συνθήκας τῶν Παρισίων καὶ τὸ Βιενναῖον συνέδριον τοῦ 1815), τινῶν μερῶν ὁμῶς ἀνταλλαγέντων ἀντὶ νέων. Εἰσῆλθον τότε ἡ γενικὴ στρατολογία, ἐτακτοποιήθησαν τὰ οἰκονομικὰ, ἀναδιοργανώθη ἡ δασμολογία κλ., ἀνεβλήθη ὁμῶς τὸ ζήτημα τοῦ συντάγματος καὶ ὅτε ἐπὶ ἤλθεν κινῆματ' αἰνὰ ἐλευθερόφρονα, ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη τὰς ἀναδρυστικὰς ἰδέας τοῦ Μέττερνιχ καὶ ἤρξαντο αἱ καταδιώξεις τῶν λεγομ. δημογυῶν, αἵτινες ὡς ἐν γένει ἡ κατὰστασις μεθ' ὅλην τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας δυσχρέστησαν μεγάλως τοὺς πεπαιδευμένους. Ὅτε ὁ βασιλεὺς ἀπέθανε τῷ 1840, οἱ ὑπῆκοοι περιέμενον τὴν πληρώσιν τῶν φιλελευθέρων ἐλπίδων παρὰ τοῦ διαδόχου τοῦ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Δ' (1840-61). Ἀλλὰ οὗτος δὲν ἦτο φίλος τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος καὶ ἐδέχθη νὰ προκαλέσῃ ἡ ἐν Παρισίοις Φεβρουαρινὴ ἐπανάστασις τοῦ 1848 καὶ ἐν Βερολίνῳ σθεναρὰς σκηνάς, ἵνα ἐνδύσῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν

σύγκλησιν ἐθνικῆς συνελεύσεως πρὸς καταρτισμὸν συντάγματος. Ἐπειδὴ αὕτη ὁμῶς ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν τοῦ ὄχλου ἤγειρεν ὑπερβολικὰς αἰτήσεις, πᾶσα προσπάθεια συνεννόσεως ἐματαιώθη. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς δὲν ἐδέχθη τὸ προσερχθῆν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Φραγκοφούρτης αὐτοκρατορικὸν στέμμα τῆς Γερμανίας (1849)· τὸ ὑπὸ τοῦ παρλαμέντου τῆς Ἐρφούρτης ψηφισθὲν σύνταγμα Γερμανικῆς ἐνώσεως δὲν ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ διαφόρων πολιτειῶν καὶ ἐπατεῖλουν πολεμικαὶ περιπλοκαὶ· τέλος ὁμῶς οἱ συνελθόντες ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους συνέταξαν σχέδιον συντάγματος μετὰ δύο βυβλίων, ὅπερ ἐκηρύχθη τῇ 19/31 Ἰαν. 1850, καίπερ ὃν ἐν πολλοῖς ὅλως ἐπισθοδρομικόν. Τὸν ἀσθενήσαντα βασιλεῖα ἀντικατέστησε τῷ 1858 ὁ ἀδελφὸς του Γουλιέλμος ὡς ἀντιβασιλεὺς, ἀμέσως δὲ ἐνεκαίνισε νέαν ἐποχὴν, ἣν ἐχαρακτήριζεν ἐννομορ. κυβερνήσις συνταγματικὴ καὶ ῥιζικὴ ἀναδιοργάνωσις τοῦ στρατοῦ. Θανόντος δὲ τοῦ βασιλεῖος 1861, ἀνῆλθεν αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον, εὗρε δὲ μεγάλην ἀντίστασιν τὸ κατ' ἄρχας ἐκ μέρους τῶν προοδευτικῶν. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1862 ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως ὁ Βίσμαρκ, ὅστις περιφρονῶν τὴν ἀντίδρασιν σχεδὸν ὅλου τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ σώματος ἀνῆγαγε τὴν Π. διὰ τῶν πολέμων κατὰ τῆς Δανίας (1864) καὶ κατὰ τῆς Αὐστρίας (1866) εἰς τὴν ὑψίστην ἐν Γερμανίᾳ θέσιν. Ἡδὴ διαρκούντος τοῦ αὐστριακοῦ πολέμου ἐπὶ ἤλθε μεταβολὴ ἐν τῇ γνώμῃ τοῦ πρωσιικοῦ λαοῦ, οὕτως ὥστε ὁ Βίσμαρκ ἔλαβεν ἐν τῇ νέᾳ βουλῇ τὴν πλειοψηφίαν. Διὰ τῶν νικῶν της ἀπέκτισεν ἡ Π. νέας ἐπαρχίας, δι' ὧν τὸ ἐμβ. αὐτῆς ἀνῆλθεν εἰς 348 χιλ. γμ. μετὰ 24 ἑκατομ. κατ. Μεγίστην ὁμῶς σημασίαν εἶχεν ὁ κατὰ τῆς Γαλλίας πόλεμος τῆς Πρωσίας, μεθ' ἧς συνεμάχισαν καὶ ἅπασαι αἱ ἄλλαι γερμανικαὶ πολιτεῖαι, ἐπενεγκῶν τῷ βασιλεῖ τῆς Π. καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα τῆς Γερμανίας. Ἐν τούτοις μετὰ τὸν πόλεμον ἐξεργάγησαν πολυχρόνιοι ἐσωτερικαὶ περιπλοκαὶ μετὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καθ' ἃς ἡ κυβερνήσις τὸ κατ' ἄρχας ἐφάνη ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρὰ καὶ ἠναγκάσθη τέλος νὰ κάμῃ παραχωρήσεις δι' ὧν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξωμαλύνθησαν τὰ πράγματα. Ἐν τῷ μεταξὺ δραστηρίως εἰργάσθη κυβερνήσις καὶ λαὸς πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς χώρας ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, κυρίως δὲ καὶ τὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Τῷ 1888 θανόντος τοῦ Γουλιέλμου Α' ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον δι' ὀλίγους μῆνας ὁ υἱὸς του Φρειδερίκος Γ' ὃν ἀναρπαγέντα ἐν ἀμαιοστάτῃ ἡλικίᾳ διεδέξατο τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ υἱὸς του Γουλιέλμος Β', ὁ σημερινὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ,

ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀπεχώρησε τῶν πραγμάτων ὁ πολὺς Βίμαρκ, ἀναδιωργανώθη τὸ φρο-
λογικὸν σύστημα καὶ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ πο-
λιτικὴ τῶν ἀποικίων. [Μ.Σ.]

Πρωσσία Ἀνατολική (Ostpreussen). Ἡ βορειανατολικωτέρα ἐπαρχία τῆς Πρωσίας. Συνορεύει ἐκ Δ. πρὸς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Δυτ. Πρωσίας, Ν καὶ Α πρὸς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ΒΔ πρὸς τὴν Βαλτικὴν. ἔχει ἐπιφάνειαν 36 981 τγμ. καὶ 4 958 663 κατ. (1890), Γερμανούς, Λιθουανούς καὶ Μαζούρους, τὸ πλεῖστον διαμαρτυρομένους. Διατέμενεται ὑπὸ πολλῶν λόφων, ὧν οἱ κυριώτεροι πρὸς Α τῶν Μαζουρίων λιμνῶν λίμνας ἔχει πολλὰς, ἀλλ' αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ τῆς Μαζουρίας Μάουερ, Σπρίδγγ καὶ ἄλλαι· οἱ κυριώτεροι τῶν ποταμῶν αὐτῆς εἶναι ὁ Δάγγε, ὁ Μίγγιος, ὁ Νιέμεν ἡ Μέμελος μετὰ τῶν παραποταμίων του, ὁ Πρέγκελος καὶ ἄλλοι. Τὸ κλίμα εἶναι ἀναλόγως ψυχρὸν. Ἡ ναυτιλία, ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον, ἡ γεωργία κλ. εἶναι αἱ κυριώτεραι ἐνασχολήσεις τῶν κατοίκων. Ἡ χώρα ἔχει πολλὰ δάση (79.58 %) καὶ ἡ κτηνοτροφία καλλιεργεῖται ἐν αὐτῇ μετ' ἐπιμελείας. Ἡ ἐπαρχία διαιρεῖται εἰς τοὺς δύο νομούς τῆς Κονίξβέργης καὶ τοῦ Γουμβίνεν, περιέχει δὲ 67 πόλεις. [Π.Π.]

Πρωσσία Δυτικὴ (Westpreussen). Πρωσσικὴ ἐπαρχία, συνορεύουσα πρὸς Δ μετὰ τῆς Πομερανίας καὶ τοῦ Βραδεμβούργου, πρὸς Ν μετὰ τοῦ Πόλιν καὶ τῆς Πολωνίας, πρὸς Α μετὰ τῆς Ἀν. Πρωσίας καὶ πρὸς Β μετὰ τῆς Βαλτικῆς. ἔχει ἐκτασιν 25 509 τγμ. καὶ 1 433 681 κατ. (1890). Ἡ αὔξησις τοῦ Πολωνικοῦ στοιχεῖου ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ παρέσθεν ἀφορμὴν εἰς τὴν γερμανικὴν κυβέρνησιν νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἐκεῖ γερμανικὸν διὰ τῆς μεταφορᾶς γερμανῶν ἀποίκων, τῆς προστασίας τῶν γερμανικῶν σχολείων καὶ τῆς καταλληλοτέρας διοικητικῆς διαιρέσεως. Οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τῆς εἶναι εἶναι ὁ Βιστούλας καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ Νογάτος καὶ Δαντζίκιος Βιστούλας. Ἡ κυριώτερα ἀσχολία τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία. Ἡ βιομηχανία μόνον ἐν Δάντικ, Ἐλδγγ καὶ τοῖς περιχώροις εἶναι ἀξία λόγου. Τὸ ἐμπόριον ἐν ταῖς δύο ταύταις πόλεσιν εἶναι ἀχμαιοτάτον, ἐκ τοῦ ἐδάφους 54.7 % εἶναι ἀγροὶ καὶ κῆποι· 6.5 %· λειμῶνες, 14.9 %, βοσκαὶ καὶ χέρσοι καὶ 5.2 % ὕδατα, ὅσαι κτλ. ἀμάρχει δὲ ἡ κτηνοτροφία. Διοικητικῶς ἡ Δ. Π. διαιρεῖται εἰς δύο νομούς, τοῦ Δάντσικ καὶ τοῦ Μαριενβέρδερ, ἔχει δὲ 55 πόλεις. Ἡ ἐν αὐτῇ ἐκπαίδευσις εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, ἀριθμοῦσα πολλὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ἐν οἷς καὶ 1 ἐμπορικὴν ἀκαδημίαν.

Πρωταγόρας. Ἑλληνοσοφιστὴς γεν-

νηθεὶς ἐν Ἀδδῆροις, ἔζη κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος περὶ τὰ ἔτη 485-415. Ἐνομίζετο κοινῶς ὡς μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου, οὐτίνος ὅμως τὴν ἀτομικὴν θεωρίαν δὲν παρέδχετο ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ὁ Δημοκρίτος πιθανῶς μετεχειρίσθη πρὸς ἴδιον ὄζελος δοξασίας τοῦ Π. Ἐδίδαξε κατ' ἐξοχὴν ἐν Ἀθῆναις καὶ θεωρεῖτο ὡς εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σοφιστῶν (βλ. λ.). Κατηγορηθεὶς ὡς ἄθεος ἐξεδιώχθη τῶν Ἀθηνῶν, τὰ δὲ συγγράμματα αὐτοῦ ἐκάησαν ἐκεῖ δημοσίᾳ. Φεύγων δὲ εἰς Σικελίαν ἐπνίγη κατὰ τὸν πλοῦν 70ετῆς περίπου. Τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ «πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἐστὶ, τῶν δὲ οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἐστὶ» ἀπεδίδετο αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ὅτι μόνον ἐκεῖνο εἶναι ἀληθὲς ὅπερ εἰς ἕκαστον φαίνεται καὶ ὅτι ἕνεκα τούτου ὑπάρχει μόνον ὑποκειμενικὴ καὶ σχετικὴ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ γενικὸν κύρος ἔχουσα ἀλήθεια. Ἐν τούτῳ ὑπάρχει ἐσωτερικὴ σχέσις μετὰ τοῦ δόγματος τοῦ Ἡρακλείτου, ὡς καταδεικνύουσι τὰ ἐν τῇ «Θεαιτήτῃ» τοῦ Πλάτωνος λεγόμενα. Τὸ ἐπακολούθημα ταύτης τῆς ἀρνήσεως τῆς γενικῆς ἀληθείας ἦτο ἡ διδασκαλία, ὅτι δύναται τις διὰ καταλλήλου ῥητορικῆς νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸν «ἥττονα λέγον». Ἐκτὸς τούτου ὁ Π. διεκρίθη διὰ τὰς πολυαριθμούς γραμματικὰς, γλωσσικὰς καὶ συντακτικὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ σχέσει τῆς σοφιστικῆς πρὸς τὴν ἠθικὴν θεωρεῖ αὐτὸν ὁ Πλάτων ἐν τῇ «Πρωταγόρᾳ» ὡς συνήγορον τοῦ ἀξιώματος ὅτι ἡ ἥδονὴ εἶναι τὸ μέτρον τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὡς πρέτυπον τοῦ φιληθδόνου εὐδαιμονισμοῦ.

Πρωτασηκρήτις. Βλ. Ἀσηκρήτις.

Πρωτεῖδα. Λευκωματώδεις οὐσαί· τασσόμεναι εἰδικώτερον εἰς τὰ λευκωματοειδῆ (βλ. λ.). Ἡ διαίρεσις αὐτῆ περιλαμβάνει οὐσίας αἰτίνες διὰ διχασμοῦ παρέχουσιν ἄλλας τε οὐσίας καὶ λευκώματα· τοιαῦται δὲ εἶναι ἡ αἰμοσφαίρινη καὶ δξυαιμοσφαίρινη, αἱ νουκλεῖναι (βλ. τὰς λ.) κλ. [Χ.Χ.]

Πρωτεῖναι. Βλ. Λευκώματα.

Πρωτέκδικος. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Πρωτεσίλαος. Ἡρώς τοῦ Τρωϊκοῦ μυθολογικοῦ κύκλου, υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου, βασιλέως τῆς Φυλάκης ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἐξεπῆδρε πρῶτος κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, καίτοι ἐγνώριζεν ὅτι ὁ πρῶτος ὅστις ἤθελε πατήσῃ τὸ ἕδαφος τῆς Τροίας ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, καὶ ἐφρονεῖτο παρעוθὺς ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος. Οἱ θεοὶ εἰσήκουσαν τῆς δεήσεως τῆς νεογάμου γυναικὸς αὐτοῦ Λαοδαμείας, ἵνα ὁ Π. διὰ ὀλίγον καιρὸν ἐπανεῖλθῃ ἐκ τοῦ Ἀδου. Ὅτε ὅμως ἤρπαγῃ ἀπ' αὐτῆς τὸ εἶδωλον τοῦ ἀνδρὸς

ἡ Δ. ἠτοκτόνησεν. Ὁ τάφος τοῦ Π. ἔδεικνύετο ἐν Ἐλεσύντι τῆς Θράκης καὶ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐτελοῦντο ἐν Φυλάκῃ ἀγῶνες.

Πρωτεύς. Ἦτο κατὰ τὸν Ὅμηρον ὁ ἁλῖος γέρον, ὅστις ἐποίμαινε τὰς φώκας τοῦ Ποσειδῶνος, εἶχε τὸ προφητικὸν δῶρον καὶ ἠδύνατο νὰ προσλάβῃ ποικιλιώτατας μορφάς. Κατοικία αὐτοῦ ἦτο ἡ νῆσος Φάρος (κατὰ τὸν Βιργίλιον ἐν τῷ Κορπαθικῷ πελάγει μεταξὺ Κρήτης καὶ Ῥόδου). Ἀνέδυσεν ἐκάστην μεσημβρίαν ἐκ τῶν κυμάτων καὶ ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν φωκῶν αὐτοῦ. Ὅπως προφητεύσῃ ἐπρεπεῖ τις νὰ μεταχειρισθῇ κατ' αὐτοῦ βίαν ἐκ τῆς ὁποίας προσεπάθει νὰ ἀπαλλαγῇ διὰ παντὸς εἰδους μεταμορφώσεων· ἂν ἔμως δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν βίαν, ἀνελάμβανε τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν καὶ τότε ἐχρησιμοποιεῖτο ἀψευδῶς. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ καλεῖται παρ' Ὁμήρῳ Εἰδοθεά ἢ Εἰδοθεΐα. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν ὁ Π. ἦτο πανάρχαιος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἔμενε καθ' ὃν χρόνον ἐπολιτορκεῖτο ἡ Τροία ἢ ἀληθοῦς Ἑλένη, ἐνῶ ὁ Πάρις μόνον τὸ εἰδῶλον αὐτῆς κατεῖχεν. Οἱ μεταγενέστεροι, ἰδίως οἱ Ὀρφικοί, διεμόρφουν τὸν Π. ὡς σύμβολον τῆς ἀρχικῆς ὕλης. [Δ.Μ.]

Πρωτεύς (*Proteus anguineus*, βλ. πίν. Βατραχοειδῆ Β'). Περιέρχον γένος τῶν Βατραχοειδῶν ζῴων (βλ. λ.), ἔχον σῶμα ἐπίμηκες μέχρι 30 ἐμ., οὐρὰν ἰχθύος μεθ' ἐνὸς πτερυγίου, μικροτάτους, ὡς ὑποτυπώδεις πόδας, βραγχιαικὰς δέσμας ἐξωτερικὰς κατὰ τὸν λαιμόν, μικροτάτους ὀφθαλμοὺς κειμένους εἰς βάθος μεταξὺ τῶν μυῶν, καλυπτομένους ὁμῶς ὑπὸ τοῦ δέρματος, συνεχιζομένου καὶ ὑπὲρ αὐτοὺς, συνεπῶς ἀχρήστους, στόμα καὶ ὀδόντας μικροὺς, ζῶν δὲ μόνον ἐντὸς τῶν ὑπὸ τὴν γῆν ὑδάτων ἐν Κариnthία καὶ Δαλματία. Ὁ Π. εἶναι βατράχιον μὴ συμπληρῶσαν τὰς μεταμορφώσεις του, σταματῶσαν δὴλ. μονίμως ἐν τῇ μορφῇ τοῦ γυρίνου, ἀφ' ἧς μικρὰς παρυσιάζει τελειοποιήσεις· συγγενεῖς δὲ κατὰ τοῦτο πρὸς ἕμια εἶδη ἀμφιβίων εὐρεθέντα ἐν Ἀμερική. Ἀναπνεύει συγχρόνως διὰ πνευμόνων καὶ βραγχίων, τρέφεται δὲ ἐκ σκωλήκων καὶ ἐντόμων. [Φ.Ι.]

Πρώτη. βλ. Περιγυπώννησος.

Πρώτιστα. βλ. Ζῶα.

Πρωτογένης. Διάσημος Ἕλληνας ζωγράφος ἐκ Καύνου τῆς Καρίας, σύγχρονος τοῦ Ἀπελλοῦ, ἐξῆλθε κατὰ τὸ τελευταῖον τρίτον τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος ἐν τῇ νήσῳ Ῥόδῳ. Αἱ δύο ἑνομαστότεροι εἰκόνες τὰς ὁποίας ἐξέτελεσε δι' ἑνα γὰρ τῆς Ῥόδου (πιθανῶς τοῦ Διονύσου), ἦσαν αἱ παριστά-

νουςαι ἡ μὲν τὸν Ῥόδιον ἥρωα Ἰάλυσον ὡς κυνηγῶν ἀκολουθούμενον ὑπὸ κυνὸς (ἡ εἰκὼν αὕτη τὴν ὁποίαν μετὰ περισσῆς ἐπιμελείας κατεργάσθη ὁ καλλιτέχνης ἐπὶ 7 ἔτη ἢ κατ' ἄλλους 11, εὗρίσκετο ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἐν Ῥώμῃ ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Εἰρήνης καὶ ἐκάη ἐκεῖ ἐπὶ Κορμόδου), ἡ δὲ Σάτυρον στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου καὶ κρατοῦντα αὐλούς. Ὡσαύτως ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τῶν Προπυλαίων ἐν Ἀθῇναις εὗρίσκετο εἰς περίφημος πίναξ τοῦ Π. ὅστις παρίστανε τὰς δύο Ἀττικὰς τριήρεις Πάραλον καὶ Ἀμμωνιάδα ὑπὸ μορφήν ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ὁ Π. διεκρίνετο διὰ τὴν μεγάλην ἐπιμέλειαν περὶ τὴν ἐντεχνον ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἦτο πολὺ γόνιμος. βρβλ. Brunn Ἱστορία τῶν Ἑλλ. καλλιτεχνῶν» (2 τομ. Στουτγάρτη 1859).

Πρωτοδικεῖα. Τὰ Π. εἶναι γαλλικῆς καταγωγῆς, ἰδρῦθησαν δ' ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1822, τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς ἐπαρχιακὰ κριτήρια, ἅτινα βροδύτερον Πρῶτα δικαστήρια καὶ ἐπὶ Καποδιστρίου Πρωτόκλητα ἐκλήθησαν, ἐρρυθμίσθησαν δὲ ἐριστικῶς διὰ τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ 1834. Ὑπάρχουσι δ' ἐν ὅλῳ 22, ὧν 16 εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν νομῶν καὶ 6 ἐν πρωτευούσαις ἐπαρχίαις (Λευκάδος, Παρνασσίδος, Κυπαρισσίας, Ἡλείας, Βιόλων καὶ Καρδίτσας). Ἐκαστον Π. σύγκαιται: εἰς ἐνὸς πρόεδρου, δικαστῶν τοῦλάχιστον, ἐνὸς εἰσαγγελέως, ἐνὸς ἀντεισαγγελέως, ἐνὸς γραμματέως καὶ 4 παρέρων. Κρίνουσι δὲ τὰ Π. περὶ ὅλων τῶν πολιτικῶν διαφορῶν αἱ ὁποῖαι δὲν παρεπέμφθησαν εἰς τοὺς ἑμποροδικὰς ἢ τοὺς εἰρηνοδικὰς, ἰδίως δὲ καὶ περὶ παντοίων εἰς τὴν διακατοχὴν ἀναγκασμένων διαφορῶν καθ' ὅσον τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, περὶ ἐφέσεως ἀποφάσεων τῶν εἰρηνοδικῶν ἀνεκκλητῶς, περὶ πάσης ἀγωγῆς, ἀνευ διακρίσεως τῆς ποιότητος καὶ τῆς ἀρμοδιότητος ἐὰν ὅλοι οἱ διάδικοι ἢ παρεξέτειναν τὴν δικαιοδοσίαν ἢ ῥητῶς καθυπέβαλον ἑαυτοὺς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πρωτοδικῶν ὡς διαιτητῶν ἀνεκκλητῶς δὲ (εἰς πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμόν) ἀποφασίζουσι τὰ Π. περὶ προσωπικῶν καὶ εἰς κινήτα πράγματα ἀναγκασμένων ἀγωγῶν, τῶν ὁποίων τὸ ἀντικείμενον δὲν ὑπερβαίνει τὰς 500 δρ., περὶ πραγματικῶν ἀγωγῶν, τῶν ὁποίων τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα δὲν ὑπερβαίνει τὰς 25 δρ., τέλος συνοπσχετικῶν, ἐὰν τοῦτο συμφωνήθῃ ῥητῶς. Ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὰ ἑξῆς. Δικάζει περὶ προσωρινῶν μέτρων εἰς λίαν κατεπειγούσας ὑποθέσεις, περὶ δυσχερείων, συμβάσεων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως κλ., περὶ τῆς φυλακίσεως

φυγόντος ἢ ὑπέπτου φυγῆς ἡμεδαποῦ ὀφειλέτου ἢ τινος ἐν τῇ ἡμεδαπῇ συλληφθέντος ξένου χρεώστου, περὶ ἐξώσεως τῶν δυστροπούντων μισθωτῶν, κηρύττει δὲ ἐκτελεστοὺς τοὺς πίνακας κατατάξεως, τὰς διαιτητικὰς ἀποφάσεις, τοὺς ἐνώπιον συμβιβαστῶν γενομένους συμβιβασμούς, τὰ κατὰ τῆς λογοδοσίας ἐν τῇ προδικασίᾳ ἐμολογηθέντα, τὰς ἀποφάσεις τῶν πραγματοποιημένων εἰς τὰς περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου τῶν πόλεων ἀποζημιώσεις, τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων ἐνίοτε, κηρύττει εἰσπράξιμα τὰ δικαίωματα τινῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἀποφαίνεται: ἐπὶ ἐρίδων διὰ τὴν εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφὴν ὑποθέσεων, συντέμνει τὰς προθεσμίας τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς αὐτῶν κλ., διατάττει: τὴν ἄρσιν τῆς ἐγγυήσεως ἢ ἀποφαίνεται περὶ τῆς καταπτώσεως αὐτῆς, ἐπιτρέπει συντηρητικὰς κατασχέσεις ἐπὶ ἐγγυήσει ἢ καὶ προσωποκρατήσεις. [Η.Δ.]

Πρωτόζωα (Protozoa) ἡ Σαρκόδη (Sarcodēa) Ἡ κατωτάτη τάξις τῶν ζῶων, περιλαμβάνουσα ὁργανισμοὺς μονοκυττάρους, μόνον διὰ μικροσκοπίου ὁρατοὺς, ἀποτελουμένους μόνον ἐκ πρωτοπλάσματος (βλ. λ.), ἐν ᾧ ἔρυνται πολυάριθμα κοκκία. Τὸ πρωτόπλασμα παρουσιάζει πάντα τῆς ζωῆς τὰ φαινόμενα, ἥτοι θρέψιν, αὔξησιν, πολλαπλασιασμόν, στεροῦνται ὅμως οἱ ὁργανισμοὶ οὗτοι εἰδικῶν ὀργάνων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς καὶ περὶ πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἀμφίβολον ἐστὶ εἶναι ἂν ἀνήκωσιν εἰς τὰ ζῶα ἢ εἰς τὰ φυτά. Διὰ τῶν παρατηρουμένων διαφορῶν ἐν τῇ σχήματι τῶν Π., τῇ ἐσωτερικῇ κατασκευῇ τοῦ πρωτοπλάσματος, τῇ τρόπῳ τῆς θρέψεως αὐτοῦ κλ. κατέστη δυνατὴ ἡ ταξινομήσις τῶν Π., ὧν διεκρίθησαν δύο κύριαι κλάσεις ἥτοι α') τὰ Ἐγγυματικά (Infusoria), κληθέντα οὕτως ὡς ἀναπτυσσόμενα ἐντὸς στασιμῶν ὑδάτων ἢ φυτικῶν ἐγγυμάτων ἀπὸ σπερμάτων προερχομένων ἐκ τοῦ ἀέρος. Τὸ σῶμα τῶν ζῶων τούτων περικαλύπτεται ὑπὸ λεπτοῦ ὕμεος, ποικίλλει δὲ τὴν μορφήν ὃν σφαιροειδές, ἢ ὠοειδές, κυλινδρικόν, ἀκκοειδές, νηματείδες κλ. Ἐκφυόνται δὲ ἐξ αὐτοῦ ἄλλοτε μὲν ἐπιμήκεις ἀποφυάδες ἐν εἴδει μαστιγίων, ἄλλοτε δὲ πολυάριθμοι κροσσοὶ κανονικῶς διατεταγμένοι (Μαστιγιοφόρα, Κροσσοφόρα). Αἱ ἀποφυάδες αὗται παρουσιάζουσιν δονήσεις, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ σῶμα τελεῖ κινήσεις ἐν εἴδει συσπάσεων δι' ὧν μεταβάλλεται τὸ ὅλον σχῆμα του. Τὰ πλείστα φέρουσι τρημάτι παριστῶν κοιλότητα τοῦ στόματος. Πολλαπλασιάζονται δὲ τὰ Ἐ. ἐντὸς τῶν ῥηθέντων μέσων τάχιστα διὰ μερισμοῦ τοῦ σώματος αὐτῶν ἢ ἐκβλαστῆσιν συμπλη-

ρουμένων εἰς τέλεια Ἐ. ζῶα. Εἰς τὰ Μαστιγιοφόρα ἀνάγονται τὰ λεγόμενα Μονάδες (βλ. λ.), αἱ Εὐγλήναι, ἐφ' ὧν παρετηρήθη καὶ οἰσφαγικὸς σωλήν, κλ. Εἰς δὲ τὰ Κροσσοφόρα ὑπάρχει καὶ δευτέρα διηλιστῶσα τὸ τέρμα τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἥτοι τὴν ἔδραν. β') Τὰ Ἐζόποδα. Ταῦτα στεροῦνται περιβλητικοῦ ὕμεος, φέρουσιν ὅμως τὰ πλείστα κόγχην λιθώδη περιβάλλουσαν τὸ σῶμα τῶν ἀπὸ τούτου δὲ προσεκβάλλοναι κατὰ παντοίας διευθύνσεις ἐκβλαστῆσεις ὡς ῥίζαι, αἵτινες διέρχονται διὰ τῶν πολλῶν τῆς κόγχης τρημάτων. Ζῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ, αἱ δὲ κόγχαι αὐτῶν ἦσαν γνωσταὶ πολὺ πρὶν γνωστῇ ἢ ἐν αὐταῖς ὑπαρξίς ζώντων ὁργανισμῶν· ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης περιέχει ἑκατομμύρια τοιούτων ζωφίων. ἀπειράριθμοι δὲ κόγχαι αὐτῶν εὐρηγνται ἰδίως ἐν τοῖς κρητιδικαῖς στρώμασι τῆς γῆς (βλ. π. χ. Νουμμόλιθοι). Τάξεις τῆς κλάσεως εἰσὶ τὰ Τρηματοφόρα ἔχοντα τὴν ῥηθεῖσαν κόγχην μετὰ πολλῶν τρημάτων (Νουμμόλιθοι κλ.), τὰ Λοβώδη ἢ Ἀμοιβοεῖδη, εἰς ἃ ἀνήκουσιν αἱ Ἀμοιβαὶ ἢ Ἀμοιβάδες (βλ. λ.), τὰ Θαλαμοφόρα, κληθέντα οὕτως ἀπὸ τῆς πολυθαλάμου συνήθως κόγχης τῶν, τὰ Ἡλιόζωα τῶν γλυκέων ὑδάτων φέροντα ἐνίοτε ἀντὶ κόγχης σκελετὸν λιθώδη ἐκ κεντρικῆς οὐσίας καὶ ἀκτίνων κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, τὰ Ἀκτινόζωα, ὅμοια πρὸς τὰ προηγούμενα, ἀλλὰ ζῶντα ἐν τῇ θαλάσσῃ, κλ. [Φ.Ι.]

Πρωτόκλητα δικαστήρια. βλ. Πρωτοδικεῖα.

Πρωτόκλητος. βλ. Ἀνδρέας.

Πρωτονοτάριος. βλ. Θέματα.

Πρωτόπαπα. Χωρίον τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ ἐπαρχ. Ἰωαννίνων, μετὰ 900 κατ. Ἐλλήνων.

Πρωτοπαπᾶς. βλ. Ἀξιωμα ἐπισκοπικόν.

Πρωτόπλασμα καλεῖται ἐν τῇ Φυσιολογίᾳ ἡ ζῶσα οὐσία ἥτις ἀποτελεῖ κατὰ τὸ πλείστον μέρος τὰ κύτταρα τῶν ζώντων ὁργανισμῶν ζῶων τε καὶ φυτῶν. Εἶναι οὐσία λευκωματώδης διαφόρου πυκνότητος ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου ὕδατος, παρουσιάζουσα ἐν τῇ μάζῃ αὐτῆς πολλὰ κοκκία ἢ καὶ κενὰ διαστήματα, τελεῖ δὲ κατόπιν φυσικῶν ἢ χημικῶν ἐρεθισμῶν (θερμότητος, ὑγρασίας, δξυγονώσεως) κινήσεις ἀμοιβοειδεῖς (ὡς ἡ ἀμοιβὴ δηλ., βλ. λ.), καθ' ὧς ἡ μάζα τοῦ Π. μεταβάλλει σχῆμα, ἐξαφανίζονται δὲ στιγμιαίως τὰ ἐν αὐτῇ κενὰ διαστήματα. Αἱ ἀμοιβαὶ καὶ πολλὰ τῶν ἀτελεστάτων πρωτοζῶων (βλ. λ.) ἀποτελεῦνται ἁπλῶς ἐκ μάζης πρωτοπλασματικῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν

άνωτέρων οργανισμῶν αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς (θρέψεις, πολλαπλασιασμός) αἱ παρατηρούμεναι ἐπὶ τῶν κυττάρων (βλ. λ.) ὁφείλονται εἰς τὸ Π. Τινὲς καλοῦσιν ἔτι τὸ Π. τῶν ζώων διὰ τοῦ παλαιότερου ὀνόματος ἤτοι Σαρκοῦδες. Πρβλ. Σπ. Μηλιαράκη, Περὶ Π. (λόγος εἰσιτήριοις εἰς τὸ μάθημα τῆς Βοτανικῆς, Ἀθ. 1893). [Α.Χ.]

Πρωτοπλασματικά ζώα. Βλ. Πρωτόζωα.

Πρωτόπτερος. Βλ. Λεπιδόσειρην.

Πρωτοσύγκελος. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Πρωτοψάλτης. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Πταῖσμα. Βλ. Ἀδίκημα.

Πταίσματαδικεῖα καλοῦνται τὰ κατώτερα ποινικά δικαστήρια εἰς ὧν τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγονται πάντα τὰ πταίσματα τὰ πραχθέντα ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν ὡς καὶ τινα πλημμελήματα (ὡς π. χ. φθορῶν εἰς σπαρτά). Τοιαῦτα Π. ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Θήβαις, Κορίνθῳ, Τρίπολει, Αἰγίῳ, Πάτραις, Πύργῳ καὶ Ζακύνθῳ· εἰς τὰς ἄλλας περιφερείας Π. ἀποτελοῦσι πάντα τὰ προσκόντως συγκεκροτημένα εἰρηνοδικεῖα.

Πταρμός. Τὸ φαινόμενον τοῦτο προέρχεται ἐξ αἰφνιδίας καὶ σπασμωδικῆς συστολῆς τῶν ἐκπνευστικῶν μυῶν, δι' ἧς ὁ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀπὸ ἐκδιωκόμενος ὀρμητικῶς διὰ τῆς ρινὸς προσκρούει ἐπὶ τῶν ἀνωμάτων τοιχωμάτων τῶν ρινικῶν κοιλοτήτων καὶ παράγει ἰδιάζοντα ἤχον· παρασύρει δὲ πρὸς τὰ ἔξω τὴν βλένναν καὶ εἴ τι ἄλλο ξένον σῶμα εὕρηται ἐν ταῖς ρινικαῖς κοιλότητι. Τὸ φαινόμενον ἀνάγεται εἰς τὰ ἀνακλαστικά (βλ. Φαιν. ἀνακλ.), ἔχον τὴν ἀρχὴν τὸν εἰς ἐρεθισμὸν τοῦ βλεννογόνου ὕμενος τῆς ρινὸς ὑπὸ ξένου τυχόν σώματος παρεισδύσαντος ἢ διὰ τῆς εἰσπνοῆς ἐρεθιστικῶν ἀτμῶν ἢ καπνοῦ, σύνθεσις δὲ εἶναι καὶ κατὰ τὴν κόρυζαν ὡς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ ὃν αὐτὸς ὁ καθαρὸς ἀπὸ ἐπιφέρει κατὰ τὴν εἰσπνοὴν εἰς τὸν φλεγμαίνοντα ὕμενον. [Α.Χ.]

Πτελεδὸν ἢ Πτελεδὸς (ἡ) καθ' Ὁμήρον (Ἰλ. Β' 697). Παράλιος πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθιώτιδος ἐν ἰδιαιτέρῳ κολπίσκῳ παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου. Σήμερον δὲ εἶναι χωρίον ἐκ 914 κατ. καὶ χρησιμεύει ὡς χειμερινῇ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Πτελεατῶν, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν χωρίων Ἀγίος Θεόδωρος, Ἀγ. Ἰωάννης, Γαύρινη, Καλύβια, Χαμάκου, Νηαῖς, Χαμάκον, Πτελεδὸν καὶ Σούρη (θερινῇ πρωτεύουσα). Οἱ κάτ. τοῦ ὅλου δήμου συμποσοῦνται εἰς 2893. Ἐν τῇ ἀρ-

χαϊότητι ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ὁμώνυμοι πόλεις ἐν Ἠλίδι, Θράκῃ, Ἰωνίᾳ καὶ Λακωνίᾳ.

Πτερά. Βλ. ἐν λ. Πτηνὰ.

Πτερέλαος. Υἱὸς τοῦ Δηϊονέως, ἡ τοῦ Ποσειδῶνος, ἡ κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν παράδοσιν τοῦ Ταφίου βασιλέως τῆς νήσου Τάφου. Ὃτε ὁ Ἀμφιτρώων ἐπολέμει τὴν Τάφον ἢ θυγάτηρ τοῦ Π. Κομαιθῶ ἐρασθεῖσα τοῦ Ἀμφιτρώωνος ἀπέσπασε ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὴν χρυσὴν τρίχα τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε δωρήσει ὁ Ποσειδῶν ὅπως διατηρηθῇ ἀθάνατος καὶ ἀήττητος, καὶ οὕτω ἐπῆνεγκε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Τάφου. Οἱ υἱοὶ τοῦ Π. ἀπέθανον πολεμοῦντες κατὰ τοῦ Ἀμφιτρώωνος. [Α.Μ.]

Πτέρη. Χωρ. τοῦ δήμου Αἰγίου, ὧρ. 4 πρὸς Ν τοῦ Αἰγίου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους Μαυρικιώτου. Κάτ. 570.

Πτέρις. (Βοτ.) Βλ. Ἀσπίδιον.

Πτέρονα. Ὅστωις τοῦ ἄκρου ποδός, κείμενον κατὰ τὸ ὀπίσθιον τούτου ἄκρον καὶ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ταρσοῦ. Ἐχει σχῆμα ἀνωμάλως κυλινδρικὸν διευθυνόμενον ἐκ τῶν ἄνω καὶ πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσθω· καὶ τὸ μὲν ἄνω αὐτοῦ ἄκρον διαρθροῦται τοῦτο μὲν μετὰ τοῦ ἀστραγάλου καὶ τοῦ κυτοειδοῦς ὀστέου, τὸ δὲ κάτω εἶναι ἐλεύθερον, παρέχον πρόσφυσιν εἰς τοὺς τένοντας τῶν μυῶν τοῦ πέλματος· εἰς δὲ τὴν ὀπίσθιαν ἐπιφάνειαν τῆς Π. καταφύεται ὁ Ἀχιλλεῖος τένων τῶν μυῶν τῆς γαστροκνημίας. Ἐχει δὲ ἡ Π. μεγάλην σπουδαιότητα ἐν τῇ στηρίξει τοῦ σώματος καὶ τῷ βαδίσματι. [Α.Π.]

Πτεροδάκτυλος. Κοινὸν ὄνομα τάξεως ἐλοκλήρου ὀρυκτῶν ἀμφιβίων ζώων, τερατώδους σχήματος, ὁμοιοζόντων πρὸς πτερωτὰς σαύρας. Τὰ γνωστὰ εἶδη κατώκουν κατὰ τὴν Ἰορράσειον καὶ τὴν κρητιδικὴν περίοδον, εἰς τὰ στρώματα τῶν ὀπίων ἀνευρίσκονται τὰ λείψανά των, τὴν μέσσην Εὐρώπην καὶ τὴν Β' Ἀμερικὴν. Εἶχον μακρότατον ῥύγχος, λαίμην οὐχὶ λίαν μακρὴν, πολλοὺς καὶ δεικτεὺς ὀδόντας, ἐξαιρετικῶς δὲ μακροὺς τοὺς τελευταίους (μικροὺς) δακτύλους τῶν προσθίων ποδῶν καὶ τεταμένους διὰ μεμβράνης διηκούσης μέχρι τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ἐνῷ οἱ ἄλλοι 4 δάκτυλοι τῶν προσθίων ποδῶν ἦσαν βραχεῖς καὶ ἔφερον, ὡς καὶ οἱ τῶν ὀπισθίων, καμπύλους δνυχας. Τὸ μέγεθος τῶν εἰδῶν ποικίλλει μεταξὺ ὀλίγων ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ τοῦ μεγέθους ἀγρίου ἀλεκτορός, φαίνεται δὲ ὅτι: ἔζων ὅπως αἱ νυκτερίδες. Εἶδη Π. εἶναι ὁ ἰδίως Π. ὁ Ραμφόρρυγχος, ἔχων πιθανῶς ῥάμφος κεράτινον, ὁ Πτερανόδους στερούμενος ὀδόντων καὶ οὐρᾶς κλ. [Α.Κ.]

Πτερόμυς (Pteromys). Γένος τῶν

Τρωκτικῶν ζῶων ὁμοιότατον πρὸς τὸν σκίουρον, ἔχον δὲ μεταξὺ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἀκρῶν διατεταμένον δέρμα χρήσιμον ὡς χαλασίπτωτον. Διὰ τοῦτου ὁ Π. δύναται νὰ νὰ πηδᾷ ἀπὸ μεγάλου ὕψους, ἀπὸ τῶν δένδρων π. γ. εἰς τὸ ἔδαφος λίαν ἐλαφρῶς. φαίνεται δὲ οὕτως ὡς ἱπτάμενος. Κυριώτερον εἶδος Π. ὁ πτηνός (P. volans) τῆς Ῥωσσίας καὶ Σιδηρίας. [Φ.Ι.]

Πτερόποδα. Μία τῶν τάξεων τῶν Κοχλιδῶν Μαλακίων, ἔχουσα τοὺς γενικοὺς τούτων χαρακτήρας (βλ. Κεφαλοφόρα) καὶ ἰδιαίτερον γνῶρισμα δύο πτερύγια κείμενα πλαγίως εἰς τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ σώματος, δι' ὧν τὰ Π. κινεῖνται ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἡ κόγχη τῶν εἶναι εἶναι λεπτή καὶ διαφανή, τινὰ δὲ στεροῦνται ὅλως τοιαύτης, ὅντα οὕτω καλλίστη λεία τῶν ἰχθύων καὶ τῶν λάρων. Τὰ εἶδη εἶναι ἐκ τῶν σπανιωτέρων. [Φ.Ι.]

Πτερόπους. βλ. Χειρόπτερα.

Πτέρυγες. 1) Τὰ πρὸς πτῆσιν ὄργανα τῶν πτηνῶν ἐντόμων κλ., πρβλ. Πτῆσις. — 2) Ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ τὰ πλάγια ὀψωσθήποτε αὐθυπόστατα μέρη οἰκοδομηματός τινος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κεντρικὸν κύριον αὐτοῦ σῶμα. — 3) Ἐν τῇ στρατιωτικῇ τακτικῇ τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ κυρίου σώματος τοῦ στρατοῦ αὐθυπόστατα ἐπίσης ὀψωσθήποτε τμήματα αὐτοῦ ἢ καὶ γενικώτερον τὰ δύο ἡμίση τοῦ ὅλου παρατεταγμένου στρατεύματος ἢ τὰ ἄκρα μόνον αὐτοῦ εἰς ἓν σῶμα παρατεταγμένου.

Πτερύγια (ἰχθύων). βλ. Ἰχθύες.

Πτερύγιον. Ὁφθαλμικὸν πάθος συνιστάμενον εἰς τοπικὴν ὑπερτροφίαν τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ, ἀποτελοῦντος ἐπὶ τοῦ βολβοῦ ὄγκωμα ἐν σχήματι τριγώνου οὗ ἡ μὲν βάσις εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ βολβοῦ, καὶ δὴ συνηθέστερον πρὸς τὸν ἕτερον τῶν κανθῶν, ἢ δὲ κορυφὴ κεῖται ἐπὶ τῆς περιφέρειας τοῦ κερατοειδοῦς ἢ καὶ ἐνδοτέρω· ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει τὸ Π. καλύπτει καὶ μέρος τοῦ κερατοειδοῦς παρενοχλεῖ τὴν ὄρασιν. Ἡ μόνη κατ' αὐτοῦ θεραπεία εἶναι ἡ χειρουργικὴ αὐτοῦ ἐξαίρεσις. [Α.Α.]

Πτερυγιόποδα (Pinnipedia). Μία τῶν τάξεων τῶν Μαστοφόρων ζῶων, χαρακτηριζομένη ἐκ τῶν ἰδιορρυθμῶν ποδῶν οἵτινες ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς πτερύγια. Τὰ εἰς αὐτὴν ἀναγόμενα εἶδη εἶναι ὀλίγα (φῶκη τριχέλος καὶ εἰ τι ἄλλο), τύποι δὲ αὐτῶν ἢ φῶκη (βλ. τὴν λ.). [Φ.Ι.]

Πτηνὰ (Aves). Εἰσὶ ζῶα σπονδυλωτά, θερμαίμα, ὠτόκα, ἔχοντα τὸ σῶμα κεκαλυμμένον ὑπὸ πτερῶν, ῥάμφος κεράτινον, δύο πόδας καὶ δύο πτέρυγας δι' ὧν ἱπτανται.

Τὸ σχῆμά τῶν εἶναι ἐν γένει ὁμοιόμορφον, συμφώνως πρὸς τὴν κοινὴν ιδιότητά τῆς πτήσεως, πρὸς ἣν ἀνάλογος εἶναι καὶ ἡ ὅλη των κατασκευὴ. Ὁ σκελετός των εἶναι ἐλαφρότατος, ἀποειλούμενος ἐξ ὀστέων λεπτῶν καὶ ἐνδοθεν κοίλων. Τὰ ὀστὰ τοῦ κρανίου τάχιστα συμφύονται εἰς ἓν, μὴ διακρινόμενων ῥαφῶν. Τὰ τῶν σιαγόνων εἰσὶν ἐπιμηκέστατα καὶ ἐπικαλύπτονται ὑπὸ κερατίνου φλοιοῦ ἀποτελοῦντος τὸ ῥάμφος, οὗ ἐν τῇ ἄνω τμήματι εὐρηται οἱ ῥῶθινες. Ὁ ἀριθμὸς τῶν σπονδύλων ποικίλλει κατὰ τὰ εἶδη μεταξὺ 22 καὶ καὶ 43. Τὰ πλευρὰς συνεχοῦσι μετὰ τοῦ στέρνου καὶ δευτερεύοντα ὀστὰ καλούμενα «μεσοπλεύρια» τὸ δὲ στέρνον εἶναι μέγα, ἀσιτισειδὲς καὶ ἐνισχύεται διὰ κτενὸς μεγάλως ὑψομένης ἐν τῇ μέσῳ· οὕτω δὲ ὁ θώραξ ἀποκτᾷ ἔκτασιν καὶ στερεότητα, ἀναγκαίαν πρὸς πρόσφυσιν καὶ λειτουργίαν τῶν ἰσχυρῶν μυῶν τῶν πτερύγων. Ἰδία ὀστὰ, τὰ κορακοειδῆ, συνδέουσι πρὸς τὸ στέρνον τὰς ὠμοπλάτας, τρίτον δὲ τὸ «δίκρανον», ὁστοῦν γωνιοειδές, τὸ στέρνον μετὰ τῶν κορακοειδῶν. Ὁ σκελετός των πτερύγων ἀποτελεῖται ἐκ μεταπλάσεως τῶν προσθίων ἄκρων· τὰ δὲ ὀπίσθια, ἥτοι οἱ πόδες, σύγκεινται ἐκ βραχυτάτου μηροῦ, κνήμης καὶ ἰδίου ὀστοῦ ἐπιμήκους, τοῦ «ταρσομεταταρσίου», φέροντος εἰς τὸ ἄκρον τοὺς δακτύλους, συνήθως 4, σπανίως δὲ 3 καὶ σπανιώτερον 2 τὸν ἀριθμὸν. Τὸ μήκος τῶν ποδῶν ποικίλλει· ὁμοίως οἱ ὀνυχες εἰσὶν ἄλλοτε γαμφοὶ καὶ δεεῖς, ἄλλοτε δὲ ἀμβλείς, ἄλλοτε οἱ δακτύλοι συνδέονται διὰ μεμβράνης κλ. κατὰ τὴν δαίταν τῶν διαφόρων τάξεων τῶν Π. Τὸ ῥάμφος ἐπίσης ποικίλλει τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις, ὃν βραχὺ ἢ μακρόν, ὀξύ ἢ ἀμβλύ, γαμψὸν ἢ εὐθύ κλ. Ἐκ τῶν μυῶν ἀξιοσημειώτοι εἶναι ἰδίως διὰ τὸ πάχος καὶ τὴν δύναμιν οἱ κινεῖντες τὰς πτέρυγας (πρβλ. Πτῆσις). Τὸ πτέρωμα, ὅφ' οὗ καλύπτεται τὸ σῶμα τῶν Π. πλὴν ἐλαχίστων μερῶν (τῶν ποδῶν εἰς τινὰ εἶδη) ἀποτελεῖται ἐκ τῶν μικρῶν καὶ μαλακῶν πτερῶν τοῦ πλείστου μέρους, τῶν καλουμένων «πτίλων» καὶ τῶν μεζόνων, ἰδίως πτερῶν, τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς. Αἱ πτέρυγες ἔχουσι 10 μὲν ἐν γένει μεγάλα πτερά, ἀρίστον δὲ ἀριθμὸν μικροτέρων· ἢ δὲ οὐρὰ ἀποτελεῖται συνήθως ἐκ 12 πτερῶν. Σύγκειται δὲ ἕκαστον πτερόν ἐκ τοῦ «καλάμου» καὶ τοῦ γενείου· καὶ ὁ μὲν κάλαμος, ἐκφυόμενος ἐκ τοῦ δέρματος, εἶναι κοῖλος καὶ διαφανὴς καὶ ἐνέχει μαλακὴν ἐντεριώνην· τὸ δὲ γένειον σύγκειται ἐκ κερατίνων βελόνων ἐκφυομένων λοξῶς ἐκ τοῦ καλάμου καὶ συνεχομένων πρὸς ἀλλήλας διὰ τῶν χωνοῶν ἀποφυάδων αὐτῶν. Τὰ δὲ πτίλα παρουσιάζουσιν ἥττονα συνεκτικότητα καὶ στερεότητα, χρησιμεύοντα ἀπλῶς

ὡς κάλυμμα τῶν Π. Διακρίνεται δὲ τὸ πτέρωμα τῶν Π. διὰ τὰ ποικίλα αὐτοῦ χρώματα· τὰ ἄρρενα Π. ἔχουσι συνήθως χρώματα λαμπρότερα ἢ τὰ θήλεα. Κατὰ τὸ οὐροπύγιον κεῖνται δύο ἀδένες ἐκκρίνοντες ἐλαιώδεις ὑγρόν, ἀφθονον ἰδίως εἰς τὰ νηκτικά Π., ὅπου τὰ Π. ἐκθλίβοντα διὰ τοῦ ῥάμφους ἀλείφουσιν ἐπὶ τῶν πτερῶν, καθισταμένων οὕτω στιλπνοτέρων καὶ ἀδιαθρόγων. Τὸ χρώμα τοῦ πτερώματος ποικίλλει συνήθως οὐ μόνον κατὰ τὸ γένος ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν, διότι τὰ νεαρά δὲν ἔχουσιν ἀμέσως τοὺς χρωματισμούς τῶν ἐν ἡλικίᾳ. Μεταβάλλεται δὲ τὸ χρώμα ὀλιγώτερον μὲν καθ' ἑαυτό, συνήθως δὲ διὰ τῆς «πτερορροίας» ἥτοι ἀποπύσεως τῶν πτερῶν καὶ ἐκφύσεως νέων, συμβαινούσης ἐπὶ μὲν τῶν Π. ὧν αἱ πτέρυγες χρησιμοποιοῦνται πρὸς πτήσιν, ἥτοι τῶν ἐπιγείων καὶ ὑδροβίων, ἐτησίως κατὰ τὸν χρόνον τῆς νεοττείας, ἐπὶ δὲ τῶν ἐναερίων οὐχὶ τόσο ἀφνιδίως καὶ βραδύτερον, ἐν διαστήματι μακροτέρῳ (τοῦ ἀετοῦ λ. χ. τὸ πτέρωμα ἀνανεοῦται ἐντελῶς ἐντὸς τριετίας). Ἐν τῷ πεπτικῷ συστήματι τὰ Π. παρουσιάζουσι τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά. Οὐδὲν Π. ἔχει ὀδόντας· μόνον δὲ ἀποφύσεις ἀκανθοειδῆς παρουσιάζουσιν ἐνίων τὰ χεῖλη τοῦ ῥάμφους· συνεπῶς τὰ Π. δὲν μαστῶσι τὴν τροφήν των. Ὁ οἰσοφάγος τῶν πυρηνοφάγων Π. φέρει πρὸς τὰ πρόσω ἀνεύρυσμα σακκοειδές, τὸν πρόλοβον (κοινῶς «σγάρα»), ἐν ᾧ οἱ σκληροὶ κόκκοι διαμένοντες χρόνον πινά ὑγραινόνται καὶ καθίστανται μαλακώτεροι. μεθ' ὃ παραπέμπονται εἰς τὸν στόμαχον· πολλὰ δὲ τῶν τοιούτων Π. καταπίνουσι καὶ ἄμμον καὶ λιθάρια, μεθ' ὧν προστριβμένη ἡ τροφή κατὰ τὴν ἐν τῷ στομάχῳ πέψιν κοινοποιεῖται εὐκολώτερον. Ἐνεκα δὲ τῶν ἰσχυρῶν στομαχικῶν συστολῶν ἃς ἀπαιτεῖ ἡ πέψις τῶν κόκκων τούτων, ὁ στόμαχος τῶν τοιούτων Π. φέρει παχύτατον μυϊκὸν στρώμα καὶ σκληρὸν περίεξ ὑμένα, ἐνῷ τῶν σαρκοφάγων Π. εἶναι λεπτός, ὑμενώδης. Εἰς τὸ ἄκρον δὲ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος τῶν Π. ὑπάρχει ἀνεύρυσμα, ἡ καλουμένη «ἀμάρα», ἐν ᾧ συσσωρεύονται τὰ περιττώματα, ἐκπεμπόμενα ἐκείθεν εἰς τὰ πρὸς τὰ ἔξω. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀμάραν ἐκβάλλουσι καὶ αἱ οὐροσφῆραι ὁδοί, μόνης τῆς στρουθοκαμήλου ἐχούσης ἰδίαν οὐροδόχον κύστιν. Ὁμοίως ἡ ἀμάρα φέρει καὶ τὰ τρήματα τὰ ἄγοντα εἰς τὰ γεννητικά ὄργανα. Ἡ κυκλοφορία τῶν Π. εἶναι ὡς ἡ τῶν μαστοφόρων, διπλῇ· ἡ καρδιά τετράχωρος, τὸ δὲ αἷμά των εἶναι θερμότερον, τῆς κανονικῆς αὐτῶν θερμοκρασίας ποικιλλοῦσης μεταξὺ 40 καὶ 43°. Τὸ κύτος δὲ τοῦ θώρακος, τὸ περιέχον τοὺς πνεύμονας καὶ τὴν καρδίαν, δὲν χωρίζεται ἀπὸ

τοῦ τῆς κοιλίας, μὴ ὑπάρχοντος διαφράγματος. Ἐν τῷ ἀναπνευστικῷ συστήματι ἀξιοσημειώτως εἶναι ὁ λάρυγξ· ὁ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀναπν. συστήματος κείμενος τοιοῦτος εἶναι ἀτελῶς διαπεπλασμένος, ἐλλειπυσοῦν συνήθως φωνητικῶν χορδῶν καὶ ἐπιγλωττίδος· κατωτέρω ὅμως, εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς τραχείας, ἐνθα αὕτη διχάζεται εἰς τοὺς δύο βρόγχους, εὐρίσκειται ἄλλος λάρυγξ, μετὰ φωνητικῶν χορδῶν, περιπλοκώτερος καὶ τελειότερος ἢ ἐπὶ τῶν θηλαστικῶν, εἰς ὃν ὀφείλεται τὸ ἄσμα τὸ τοσοῦτον γοητευτικὸν ἐπὶ τινῶν Π. Σημειωτέον δὲ ὅτι τῶν πλείεστων εἰδῶν ἄδουσι μόνον τὰ ἄρρενα, ἰδίως ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆς νεοττείας. Ὁ ἐγκέφαλος τῶν Π. στερεῖται ἐλίκων καὶ αὐλάκων, ὧν λείος. Ἐκ τῶν αἰσθησέων δέξεται εἶναι ἐν γένει ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀκοή, εἰς τινα πρὸ πάντων εἶδη, καὶ τοὶ ἐλλείπει ἀπὸ τῶν Π. τὸ ἐξωτερικὸν οὖς. Ἡ ὄσφρησις εἶναι ἀμβλυτάτη, πλην ἐπὶ τῶν ἐκθησιμαίων τρεφομένων Π., ὁμοίως δὲ ἡ γεύσις, τῆς γλώσσης ἐχούσης κερατοειδῆ τὴν ἐπιφάνειαν, πλην ἐπὶ τῶν μαλακῶν ταύτην ἐχόντων Π. (ψιτακοῦ, νήσσης). Ἡ ἀφῆ τέλος μόνον ἐπὶ τῶν ἐχόντων ἐπὶ τοῦ ῥάμφους ὑμένα νευροβριθῆ Π. εἶναι πῶς ὀφείλει κατ' αὐτό. Ἐκ τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν ἀξιοσημειώτα εἶναι τὰ ἐνστικτα πρὸς πολλαπλασιασμὸν τοῦ εἶδους, πρὸς κατασκευὴν τῶν φωλεῶν, πρὸς υπεράσπισιν τῶν νεοσσῶν, καὶ ἡ μνήμη δι' ἧς εἶδη τινὰ ἀνευρίσκουσι τὰς πρὸ ἔτους καταληφθεῖσας φωλεάς, ἡ νοσημοσύνη τινῶν πρὸς ἐκμάθησιν μελωδιῶν ἡ παιδιῶν κτλ. Ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν εἰδῶν γίνεται δι' ὧν, ἀποτελουμένων ἐκ κρόκου καὶ λευκώματος καὶ περιβαλλομένων ὑπὸ τιτανώδους κελύφους, ἅτινα τίκτουσιν αἱ θήλειαι ἄλλων μὲν Π. ἐντὸς φωλεῶν («νεοτιῶν» καὶ «κολιῶν») ὑπ' αὐτῶν κατασκευαζομένων, ἄλλων δὲ ὅπου τύγῃ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἐκκολάπτονται δὲ ἐκ τῶν ὧν οἱ νεοσσοὶ διὰ θερμάνσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ σώματος τῆς μητρὸς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν γονέων, ἐναλλάξ καθομένων ἐπ' αὐτῶν, ἢ καὶ ἅπλως ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων· ὁ δὲ χρόνος τῆς «ἐπωάσεως» ταύτης ποικίλλει μεταξὺ 10 καὶ 40 ἡμερῶν κατὰ τὰ εἶδη. Καὶ ἄλλων μὲν Π. τὰ μικρὰ ἅμα ἐκκολλαφθέντα εἰσὶν ἱκανὰ νὰ ἐξέλθωσι τῆς νεοτιῆς καὶ ἀκολουθήσωσι τοὺς γονεῖς εἰς ζήτησιν τροφῆς, τοιαῦτα δὲ «εὐθὺς βαδιστικά» Π. εἶναι τὰ ἐπίγεια καὶ ὑδροβία· τῶν δὲ ἐναερίων Π. αἱ νεοσσοὶ μένουσι χρόνον τινὰ ἐν τῇ νεοτιᾷ μέχρις οὗ ἐνδυναμωθῶσι πρὸς πτήσιν (Π. «ὕψε βαδιστικά»), τρεφόμενοι ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τῶν γονέων. Ἀποτελεῖται δὲ ἡ πρώτη τῶν νεοσσῶν τροφή, καὶ διὰ τὰ πυρηνόραγα ἀκόμη Π., ἐκ καμπῶν,

ἐντόμων, σκωληκίων κτλ. Τὰ πλείστα Π. εἶναι ἡμερόβια. Ζῶσι δὲ τὰ Π. ἢ κατὰ μικρὰς ἀγέλας, ἢ κατὰ ζεύγη, ὀλίγα δὲ ἀρπακτικά Π. μονάζουσι κατὰ τὸ πλεῖστον. Καὶ εἶδη μὲν τινα μένουσι διαρκῶς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἄλλα δὲ μεταβάλλουσι διαμονήν (βλ. Ἀποδημητικά). Ὡς πρὸς τὴν γεωγραφικὴν διάδοσιν, ἐν γένει ὁ ἀριθμὸς τῶν Π. ὡς καὶ τῶν ἄλλων ζῶων ἐλαττοῦται πρὸς τὰς πόλεις· γένη τινὰ ζῶσι εἰς διαφορωτάτας ἐπὶ τῆς γῆς θέσεις (νῆσσα, περσιτερά), ἐν ᾧ ἄλλα ἰδιαίχουσιν εἰς ὠρισμένας χώρας (ψιττακοί, κολύβρια). Ἡ σὰρξ τῶν Π. ἀποτελεῖ τροφήν λίαν εὐγευστον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀλίγων δὲ εἰδῶν εἶναι δύσσομος καὶ σκληρὰ καὶ σπανίως τοσοῦτον ὥστε νὰ μὴ τρώγεται· τὰ ὡὰ τῶν κατοικιδίων Π. εἶναι ὁμοίως πολυτίμον ἐδώδιμον, ἰδίως τὰ τῆς ἀλεκτορίδος· τὰ πτερά των χρησιμοποιοῦνται πρὸς γραφήν, εἰς κοσμήματα (πίλων κλ.) τὰ πτίλα εἰς πλήρωσιν προσκεφαλαίων κλ. Τὰ περιττώματά των παράγουσι τὸ χρησιμώτατον γούανον (βλ. λ.)· τέλος ὠφελοῦσι τὸν ἄνθρωπον τὰ Π. ὡς ἐξολοθρεύοντα πολλὰ εἶδη ἐντόμων φυτοφθόρων, δι' ὧν τρέφονται. Βλάπτουσι ὅμως καὶ αὐτὰ ἐνίοτε καταστρέφοντα ἐπίσης πλείστους κήπους καὶ ἀγρούς. Τρέφονται δὲ ἄλλα μὲν ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν, καὶ ἰδίως κόκκων σίτου, κριθῆς καὶ ἄλλων, καρπῶν, ἔτι δὲ καὶ σκωληκίων, τὰ δὲ ἀρπακτικά ἐκ θησιμαίων ἢ ἐκ μικροτέρων πτηνῶν καὶ μικρῶν θηλαστικῶν, τὰ νηκτικά καὶ ἐξ ἰχθύων κλ. Ἡ ταξινόμησις τῶν Π. ἐγένετο ὑπ' ἄλλων ἄλλως· τὸ δὲ παρὸν Λεξικὸν ἀκολουθεῖ τὴν εἰς 9 τάξεις διαίρεσιν, αἵτινες εἶναι τὰ Ῥθδικὰ Π., τὰ Ἀναρριχητικά, οἱ Κεκρακταί, τὰ Ἀρπακτικά ἢ Γαμφίνουχα, τὰ Περιστερώδη, τὰ Ἀλεκτοροειδῆ ἢ Σκαλευτικά, τὰ Καλοθάμωνα ἢ Καλοβατικά, τὰ Νηκτικά ἢ Στεγανόποδα καὶ οἱ Δρομεῖς. Καὶ αἱ μὲν πρῶται πέντε τάξεις ἀνάγονται εἰς τὰ ὀψὲ βαδιστικά Π., ἅτινα παριστῶσι καὶ τελειότερον τύπον ἀναπτύξεως, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς τὰ εὐδὺς βαδιστικά. Περὶ τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν ὑποδιαίρεσεων ἐκάστης τάξεως βλ. τὰ ἰδιαίτερα ἄρθρα. Λίαν ἐνδιαφέροντα διὰ τὴν ἐπιστήμην εἶναι καὶ εἶδη τινὰ Π. προαιώνια, ἐκλελοιπότερα ἤδη, δὲ ὀρυκτὰ Π., ὧν εὐρέθησαν τὰ λείψανα εἰς διάφορα γεωλογικὰ στρώματα· ἰδίως δὲ ἀξιοσημειώτων εἶναι ὅτι εὐρέθησαν λείψανα τοιούτων Π. φερόντων καὶ δδόντας, καὶ κατ' ἄλλα δὲ τινα χαρακτηριστικὰ προσεγγιζόντων πρὸς τὰ ἔρπετα. [Φ.Ι.]

Πτηνίχθους (Exocoetus, βλ. πίνανκα Ἰχθύες Γ' 3). Περίεργον γένος ἰχθύων, ἐκ τῆς τάξεως τῶν Τελεοστέων καὶ τῆς ὑποδιαίρεσεως τῶν Ἀνακάνθων (ὧν τὰ πτερυ-

γία εἰσι μαλακὰ οὐχὶ ἀκανθωτά). Τὰ ἀμφιστήθια αὐτοῦ πτερυγία εἰσι τοσοῦτον ἀνεπτυγμένα, ὥστε δύναται δι' αὐτῶν νὰ ἐκπηδᾷ ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ νὰ ἵπταται μικρὸν ἐν τῷ ἀέρι. Τὰ εἶδη Π. ὁ πτηνὸς καὶ Π. ὁ ἀλλόμενος εἰσὶ κοινὰ ἐν τῇ Μεσογείῳ. [Φ.Ι.]

Πτήσις. Ἡ ἐν τῷ ἀέρι ἐπὶ μακρὸν χρόνον κινήσις ἢ εἰς τινα τῶν ζῶων ἰδιόζουσα. Ταῦτα εἶναι τὰ πλείστα ἐκ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἐντόμων, ἔτι δὲ θηλαστικά τινα ζῶα (νυκτερίς) καὶ τινες ἰχθύες (βλ. Ἰχθύες ἱπτάμενοι). Ἐχουσι δὲ τὰ ζῶα ταῦτα ἴδια πρὸς Π. ὄργανα, τὰς πτέρυγας, αἵτινες εἰσὶν ἀληθὴ ἄκρα τοῦ σώματος μεταπλασμένα ἀρμοδίως πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην. Κεκτηνται δὴλ. τὰ ὄργανα ταῦτα πρῶτον μὲν μεγάλην συνεχῆ ἐπιφάνειαν ἥτις ἀποτελεῖ κώλυμα εἰς τὴν πτώσιν τῶν ζῶων κατὰ γῆς καὶ χρησιμεύει καθ' ἑαυτὴν εἰς τὴν ἐν τῷ ἀέρι διακράτησιν αὐτῶν· ἀφ' ἑτέρου δὲ δύνανται νὰ κινήθωσιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω μετὰ μεγίστης ὀρμῆς καὶ συχνότητος ὀφειλομένης εἰς τὴν ἔκτακτον δύναμιν τῶν τελούντων τὰς κινήσεις ταύτας εἰδικῶν μυῶν διὰ τῆς κινήσεως δὲ ταύτης πλήττουσαι αἱ πτέρυγες ἐν μεγάλῃ ἐπιφανείᾳ τὸν ἀέρα λίαν ἀποτόμως συμπυκνοῦσιν αὐτὸν κάτωθεν των εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε τὸ στιγμιαίως πεπυκνωμένον στρώμα ἀέρος ἀποτελεῖ ἔρεισμα ἱκανῶς στερεὸν πρὸς διατήρησιν τοῦ ζώου ἐντὸς τοῦ ἀέρος ἢ καὶ πρὸς ἀνατίναξιν αὐτοῦ ὁλονὲν πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ ἔκτασις τῶν πτερύγων καὶ ἡ μυϊκὴ αὐτῶν δύναμις εἶναι βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὸ βάρος τοῦ σώματος ἐκάστου εἶδους τῶν ἱπταμένων ζῶων· ἄλλα ἐπὶ πάντων εἶναι μεγάλη καὶ καταπληκτικὴ ἡ δύναμις αὐτῇ· κατὰ τινα π. χ. πειράματα ὁ ἄνθρωπος ἐν ταῖς ἀναλόγοις κινήσει τῶν βραχυίνων δύναται νὰ ἀναπτύξῃ μόλις τὸ $\frac{1}{12}$ τῆς δυνάμεως τῶν πτερύγων τῆς περιστερᾶς. Εἰς τὰ ἱπτάμενα σπονδυλωτά ζῶα ἐν γένει εἰς πτέρυγας ἔχουσι μεταπλασθῇ τὰ πρόσθια ἄκρα· ἐπὶ δὲ τῶν ἐντόμων εἶναι αἱ πτέρυγες ἴδια ὄργανα, κατ' ἀρχὴν μὲν πάντοτε 4 τὸν ἀριθμόν, ὧν ὅμως αἱ 2 ἐπὶ τινων τάξεων ὑπελείφθησαν κατὰ τὴν διάπλασιν ἢ μετεπλάσθησαν εἰς καλύμματα ἀπλᾶ τοῦ σώματος. [Φ.Ι.]

Πτητικά καλοῦνται (ὡς ἀφιπτάμενα) ἐκεῖνα τὰ ὑγρά ἅτινα ἐξατμίζονται ταχέως καὶ εἰς χαμηλὰς θερμοκρασίας, οἷον τὴν συνήθη θερμοκρασίαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· τοιαῦτα εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὁ θεϊκὸς αἰθέρ, ἡ βενζίνη, τὸ εἰνόπνευμα κλ. Ὁμοίως Π. εἰσὶ καὶ τινα στερεὰ σώματα, ἐξατμιζόμενα ἀμέσως χωρὶς νὰ τακῶσιν, οἷα ἡ καφουρά, αἱ ἀρωματικαὶ οὐσαί κλ. Τὰ ἄλλα σώματα παρουσιάζουσι διαφόρους βαθμοὺς

πτητικότητος, σχεδὸν δὲ οὐδαμῶς Π. εἶναι τὰ λίπη καὶ ἔλαια, καλούμενα διὰ τοῦτο «μόνιμα» ἢ «ἐμμονα» ὕγρα. [X.X.]

Πτοσίαναι καλοῦνται ἐν τῇ φαρμακευτικῇ ἐγγύματα ἢ ἀφεψήματα (βλ. τὰς λ.) φυτικῶν φαρμακευτικῶν οὐσιῶν, μικρὰς μὲν ἔχοντα θεραπευτικὰς ιδιότητας, χρήσιμα ὅμως τοῦτο μὲν ὡς πρόχειρα καὶ εὐπρόσδεκτα πόματα, τοῦτο δὲ ὡς φορεῖς σημαντικωτέρων φαρμάκων προστιθεμένων εἰς τὰς Π.

Πτολεμαῖος. Ὀνομα πολλῶν διασημῶν ἀνδρῶν ὧν ὀνομαστότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς.

Α'. Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου. 1) Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Πτολεμαίων Δ', ἐπικαλούμενος ὁ Λάγου ἢ Σωτήρ, ἰδρυτὴς τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δυναστείας τῶν Λαγιδῶν (323-30 π. Χ.) ἦτο υἱὸς τοῦ Μακεδόνα Λάγου καὶ ἡκολούθησε Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν κατὰ τὰς στρατείας αὐτοῦ, οὕτως ἔως τὴν ζωὴν μετὰ τριῶν ἄλλων ἐν τῇ πόλει τῶν Ὁξυδράκων. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323 π. Χ.) ἔλαβε τὴν Αἰγύπτον ὡς μερίδιον αὐτοῦ. Ἡνώθη μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν κατὰ τὸν Περδίκκου, ὅστις ἐφρονεῖτο ἅμα εἰσβαλὼν εἰς Αἰγύπτον (320), ἔπειτα δὲ κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου νικήσας τὸν υἱὸν τοῦ Ἀν. Δημήτριον ἐν Γάζῃ (313) καὶ καταλαβὼν τὸ Ν μέρος τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης. Τῷ 306 π. Χ. προσέλαβε καὶ αὐτὸν τὴν τίτλον τοῦ βασιλέως ἀκολουθήσας τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀντιγόνου, τὸν ἑποῖον βραδύτερον κατενίκησε μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ἰψου (301), μεθ' ὃ προσέθηκεν εἰς τὰς κτήσεις αὐτοῦ τὴν Κυρήνην, Λιβύην, Κύπρον, Κοίλην Συρίαν καὶ Παλαιστίνην. Παραλλήλως πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ ἔργα ὠχύρωσε τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ κατεκόμησεν αὐτὴν διὰ πολυαριθμῶν λαμπρῶν ναῶν καὶ οἰκοδομημάτων, ἤρξατο τῆς κατασκευῆς τοῦ πύργου τῆς Φάρου ἐν τῇ ἐμῶνύμῳ νήσῳ, ἵδρυσε τὴν βιβλιοθήκην τὴν ἐπὶ Σερραπείῳ, καὶ τὸ περίφημον Ἀλεξανδρινὸν Μουσεῖον ὅπου προσεῖλκυσε τοὺς διασημωτέρους σοφοὺς τῶν τότε χρόνων, καὶ ἐπροστάτευσεν τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον. Δύο ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἦτοι ἐν ἔτει 285 παρητήθη τῆς ἀρχῆς καὶ ἐπειδὴ ἐφθεβεῖτο τὸ βίαιον καὶ δρμητικὸν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πρεσβυτέρου αὐτοῦ υἱοῦ Π. τοῦ Κεραινοῦ κατέστησε διάδοχον τὸν ἕτερον υἱὸν Π. τὸν ἐπικλ. Φιλάδελφον Ἀπέθανε δὲ τῷ 283 ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν θαυμάζομενος ὑπὸ πάντων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ. — 2) Π. ὁ Β' ὁ Φιλάδελφος, γεννηθεὶς ἐν τῇ νήσῳ Κῶ τῷ 309 π. Χ. ἤρξεν 285-47. Ἄμα τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον κατεδίωξε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐξ ὧν ὁ μὲν Π., ὁ Κεραινὸς ἠγαγκάσθη νὰ

καταλίπῃ τὴν Αἰγύπτον, ὁ δὲ Μελέαγρος ἐθανατώθῃ ὡς ὑποθάλπων στάσιν τινὰ ἐν Κύπρῳ, ὁ τρίτος δὲ Μάγας ἡγεμὼν τῆς Κυρήνης ἐκτιμωρήθη ὡς στασιάζας κατ' αὐτοῦ. Ἀποβαλὼν τὴν θυγατέρα τοῦ Λυσισμάχου Ἀρσινόην, ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Ἀρσινόην καὶ ταύτην καλουμένην, δι' ἣ ἐπωνομάσθη Φιλάδελφος, καίτοι κατ' ἄλλους τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἀπεδόθη αὐτῷ εἰρωνικῶς διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἔχθραν. Κατὰ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἀνεδέχθη προστατῆς τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν ἐπ' αὐτοῦ ἤκμασαν πρὸς τοῖς ἄλλοις οἱ ποιηταὶ Θεόκριτος, Καλλίμαχος καὶ Φιλήτας, καὶ ἐγένετο ἡ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης ὑπὸ τῶν 70 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐφρόντισεν πολὺ περὶ τῆς ἀστρονομίας, ναυτιλίας καὶ ἐμπορίας, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ ἵδρυσε πολλὰ χωρία τοῦ κράτους αὐτοῦ πόλεις ἐξ ὧν τινες ἰονομάσθησαν Φιλαδέλφεια. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνῆψε σχέσεις μετὰ τῆς Ῥώμης, ἐπολέμησε πρὸς Ἀντιγόνον τὸν Γονατᾶν ἕνεκα τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐλληνικῶν πόλεων ἀνεπιτυχῶς ὅμως καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Θεόν, βασιλέα τῆς Συρίας, ἀποστείλας στρατὸν εἰς ταύτην ἵνα διατηρήσῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Κοίλης Συρίας, Φοινίκης καὶ Παλαιστίνης. Ἀπέθανε δὲ τῷ 247. — 3) Π. Γ' ὁ Εὐεργέτης, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ προηγουμένου γεννηθεὶς περὶ τὸ 283, ἤρξεν 247-221. Ἐπιχειρήσας πόλεμον κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, εἰσῆλυσεν εἰς αὐτήν, ἔπειτα δὲ διελθὼν τὸν Εὐφράτην κατέλαβε τὴν Βαβυλῶνα, τὴν Σουσιανήν, τὴν Περσίδα, καὶ προήλασε μέχρι τῆς Βακτριανῆς. Ἐπιστρέψας δὲ μετὰ πλουσιῶν λαφύρων ἐπανάφερε τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐκ τῆς Περσίας τὰ ἀρπαγέντα ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Καμβύσου καὶ τοῦ Δαρείου δι' ὃ ὠνομάσθη ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων Εὐεργέτης. Κατέκτησεν ὡσαύτως τὴν Αἰθιοπίαν ὡς μαρτυρεῖ τὸ περίφημον μνημεῖον τῆς Ἀδουλίδος ἐβόηθησε τὸν Ἄρατον κατὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀχαικῆς συμπολιτείας· οὐχ ἤττον ὑπέδεχθη φιλοφρόνως ὑστερώτερον τὸν Κλεομένην καταφυγόντα εἰς Αἰγύπτον. Σὺζυγος αὐτοῦ ἦτο ἡ Βερηνίκη (βλ. λ.). — 4) Π., Δ' ὁ Φιλοπάτωρ (κατ' ἀντίφρασιν, ἐπειδὴ κατηγορεῖτο ὡς δηλητηριάτας τὸν πατέρα), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, ἐβασίλευσε ἀπὸ τοῦ 221-205. Ὑποκείμενος εἰς ἀνθρώπων ἀναξίους, τὸν Ἀγαθοκλῆ καὶ τὸν Σωσίβιον, ἐγένετο τὸ ὄργανον αὐτῶν καὶ διέταξε τὸν φόνον τοῦ ἀτυχοῦς Σπαρτιάτου Κλεομένου τῷ 220. Προσβληθεὶς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου κατ' ἀρχὰς ἀπώλεσε σχεδὸν ὅλας τὰς κτήσεις αὐτοῦ ἐν Συρίᾳ, ἀλλὰ βραδύτερον κατώρθωσε νικήσας τὸν Ἀντίοχον ἐν Ραφίᾳ τῷ

217 νὰ ἀνακτήσῃ τὴν Παλαιστίνην, Φοινίκην καὶ Κοίλιν Συρίαν. Ἐθανάτωσε τὴν γυναῖκα καὶ ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἀρσιονὴν καὶ ἀπέθανε τῷ 205 μιστούμενος ὑπὸ πάντων διὰ τὸν ἄμα ὧρὸν καὶ ἀσιωτον αὐτοῦ βίον. — 5) Π. Ε' ὁ Ἐπιφανὴς υἱὸς τοῦ προηγουμ. γεννηθ. 210, ἤρξε 205 181 καθ' ἅπαντα τὸν βίον γενόμενος ὑποχείριος τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ Σωσιβίου, Ἀριστομένους, Τληπολέμου, Πολυκράτους καὶ Ἀριστονίκου. Κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα αὐτοῦ ἐπολέμησε βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς Συγκλήτου εἰς τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας εἶχε τεθῆ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ κατὰ τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας· κατὰ τὰ δὲ λοιπὰ ἔτη τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἡ στάσις τῆς Λυκοπόλεως, τὰ φιλαρχα σχέδια τοῦ Σκόπα καὶ Δικαιάρχου, καὶ αἱ ἀνταρσίαι εἰς Σάιν καὶ Ναύκρατιν τὰς ὁποίας κατέστειλε διὰ σκληροτάτων ποινῶν καὶ διὰ τῆς βοηθείας Ἑλλήνων μισθωτῶν, ἦσαν τὰ μάλλον ἀξιωμακρόνευτα γεγονότα. Ἀπέθανε δὲ τῷ 181 δηλητηριασθεὶς. — 6) Π. δ' Φ' Φιλομήτωρ υἱὸς τοῦ προηγουμ. διεδέχθη τὸν πατέρα τῷ 181 πενταετῆς. Διετέλεσε κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὴν ἐπιτροπίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Κλεοπάτρας ἥτις ἤδυνήθη νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Αἴγυπτον κατὰ τῶν προσβολῶν τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας Ἀντίοχου τοῦ Δ'. Σύλληφθεις ὕστερον τῷ 170 ὑπὸ τῶν Σύρων διετέλεσεν ἐπὶ τετραετίαν αἰχμάλωτος, μεθ' ὃ συνήρξε μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Εὐεργέτου Β' ἡ Φύσκωνος, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ κατέλαβε τὴν ἀρχήν. Προσβληθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἀντίοχου ἔσωσε τὸ κράτος διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ Ῥωμαίου πρέσβους Ποπιλίου Λαίνα ὅστις ἐπέταξε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Συρίας νὰ σεβασθῇ τὸν σύμμαχον τοῦ ἔθνους τῶν Ῥωμαίων. Κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ τοῦ Ποπιλίου παρεχώρησε τὴν Λιβύην, τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ τὴν Κύπρον εἰς τὸν ῥηθέντα ἀδελφὸν ὡς ἴδιον βασιλεῖον. Βραδύτερον ζητῶν νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῶν ταραχῶν ἐν Συρίᾳ συνεμάχησε ποτὲ μὲν μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Βάλα, ποτὲ δὲ μετὰ τοῦ Δημητρίου. Πτολεμῶν δὲ ἐν Συρίᾳ ἀπέθανεν ἐκ τῶν τραυμάτων αὐτοῦ πρὸ τῆς Ἀντιοχείας τῷ 146. Ἐπ' αὐτοῦ ἤκμασαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πολλοὶ πεπαιδευμένοι ἐν οἷς ὁ βουκολικὸς ποιητὴς Μόσχος καὶ ὁ περιφημὸς γραμματικὸς Ἀρίσταρχος. — 7) Π. Ζ', ὁ Εὐεργέτης Β', ἐβλῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλομήτορος ἐκ Κύπρου ὅπου ὡς προεῖρηται ἐβασίλευεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῷ 146 μετὰ στρατοῦ, ἠνάγκασε τὴν χήραν τοῦ Φιλομήτορος Κλεοπάτραν ὅπως συζευχθῇ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐθανάτωσε τὸν νεαρὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ἀναψίον του Π. τὸν Εὐπάτορα ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἔλεγεν ὅτι θέλει προσλάβει αὐτὸν ὡς συνάρχοντα. Γενόμενος μισητὸς ἔνεκα τῆς ὠμότητος καὶ τῶν

ἀκολασιῶν αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Κύπρον τῷ 131, μετ' οὐ πολὺ ὁμως ἠδυνήθη χάρις εἰς τὴν θεσιότητα τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ Ἡγηλόχου νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς Αἴγυπτον ὅπου ἐβασίλευσε τιμωρήσας τοὺς ἀντιπάλους του μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ τῷ 117. Ἐλτὸς τοῦ Εὐεργέτου, ἐπωνομάζετο καὶ Κακεργέτης καὶ Φύσκων. — 8) Π. Η' ὁ Σωτήρ Β' ἡ Λάθυρος, υἱὸς τοῦ προηγουμένου, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῇ ἐνεργείᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Κλεοπάτρας εἰς ἣν εἶχε καταλίπει τὴν ἀρχὴν ὁ πατήρ, ὡς συνάρχων αὐτῆς τῷ 117. Μετ' οὐ πολὺ ὁμως ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῆς πανισχύρου μητρὸς του, ἥτις παρέλαβεν αὐτ' αὐτοῦ συμβασιλέα τὸν νεώτερον υἱὸν τῆς Π. τὸν Θ' ἡ Ἀλέξανδρον Α'. Μετακληθεὶς ὁμως ὕστερον συνεβασίλευσε μετὰ τῆς μητρὸς ἐπὶ 10ετίαν, μεθ' ὃ ἐξεδιώχθη πάλιν ὑπὸ στάσεως τινος προκληθείσης ὑπ' αὐτῆς καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῆς Συρίας, μόλις τῷ 88 π. Χ. ἠδυνήθη πάλιν νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀδελφοῦ Π. τοῦ Θ'. Στάσις ἐκράγισα ἐν Θήβαις κατεστάλη ὑπὸ Π. τοῦ Η' ὅστις τέλος ἀπέθανε τῷ 81, καταλιπὼν νόμιμον θυγατέρα τὴν Βερενίκην καὶ ἓνα νόθον υἱὸν Π. τὸν Αὐλητὴν. — 9) Π., Θ' ἡ Ἀλέξανδρος Α'. Οὗτος ἀνειβάσθη δις εἰς τὸν θρόνον ὑπὸ τῆς φιλοδόξου μητρὸς ἐκδιωχάσης τὸν πρεσβύτερον υἱὸν Π. τὸν Η' ὡς εἴρηται, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ βαρυνθεὶς αὐτὴν συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Κλεοπάτρας τῷ 89. Μετ' οὐ πολὺ ὁμως ἔπεσε καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ θρόνου ἔνεκα στάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐξεργεθείσης ἔνεκα τῆς ἀσεβοῦς συλήσεως ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ τάφου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, καὶ φυγὼν ἀπέθανε μετ' ὀλίγον τῷ 88 ἐν τινι συμπλοκῇ, καταλιπὼν ἓνα υἱὸν Π. τὸν Ι'. — 10) Π. Ι' ἡ Ἀλέξανδρος Β', υἱὸς τοῦ προηγουμένου ἀνατραφεὶς ἐν Κῷ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ θείου αὐτοῦ Π. τοῦ Η' ἐνυμφεῖσθαι τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Σύλλα τὴν θυγατέρα ἐκείνου Βερενίκην καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 81. Ἀλλ' ἐντὺς ὀλίγου ἡ Βερενίκη ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς ὅστις γενόμενος μισητὸς ἐθανατώθη ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τοῦ ἐξαγριωθέντος λαοῦ τῷ 80. Κατὰ τινες ὁμως ὁ Π. μόνον ἐξεδιώχθη τῆς Αἴγυπτου καὶ ἐβασίλευσεν εἰσέτι ἐπὶ 7 ἔτη ἐν Τύρῳ. — 11) Π. ΙΑ' ὁ Αὐλητὴς ἐπικληθεὶς διὰ τὴν κλίσιν αὐτοῦ περὶ τὸ αὐλεῖν, νόθος υἱὸς Π. τοῦ Σωτήρος Β', ἀνεκνήρυγθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τῷ 80 π. Χ. Οἱ Ῥωμαῖοι ὁμως οἵτινες εἶχον ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ κράτους τῆς Αἴγυπτου δυνάμει δῆθεν διαθήκης τινὸς ὑπὲρ αὐτῶν ποιηθείσης, μόλις τῷ 59 ἀνεγνώρισαν αὐτὸν τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Πομπηίου

ἐξαγρασθέντος ὑπὸ τοῦ Π. Καταφρονούμενος καὶ μισούμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ διὰ τὴν ἀδράνειαν μεθ' ἧς εἶδε τοὺς Ῥωμαίους ἀρπάζοντας τὴν Κύπρον ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξεθρονίσθη τῷ 58 καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ αὐτοῦ Βερενίκη. Διατρίψας ὁ Π. ἐξέριστος ἐπὶ 3 ἔτη ἐγκατέστη πάλιν διὰ τοῦ Ῥωμαίου ἀνθυπάτου Γαβίνου ὀργάνου τοῦ Περπηλίου, ἀφοῦ ἐθανάτωσε τὴν θυγάτηρα του τῷ 55, βασιλεύσας δὲ εἰσέτι ἐπὶ τριετίαν τῇ προστασίᾳ τῆς Γαλατικῆς φρουρᾶς ἣν εἶχε μετ' αὐτοῦ, ἀπέθανεν ὑπὸ πάντων βδελυσσόμενος τῷ 52 καταλιπὼν τὸ βασίλειον εἰς ἄλλην θυγατέρα του τὴν περφημον Κλεοπάτραν καὶ τοὺς υἱοὺς Π. IB' καὶ Π. IG'. — 12) Π. IB' ὁ Διόνυσος ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 52 καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν ἀδελφήν του Κλεοπάτραν (βλ. λ.), καὶ τοι ὑπῆρχεν ἀσυμφωνία ὡς πρὸς τὰς ἡλικίας αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Κλεοπάτρα ἤθελε μόνη νὰ ἐξασκήσῃ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ νεαροῦ Π. καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἀρχῆς. Κατὰ συμβουλὴν τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων ὁ Π. συνήνεσε εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Περπηλίου (48) τοῦ καταφυγόντος εἰς Αἴγυπτον, ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα δὲν ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ὅστις παρεμβὰς ὡς διαιτητὴς μεταξὺ Π. καὶ τῆς Κλεοπάτρας ἔκλινε ὑπὲρ τῆς Κλεοπάτρας τῆς δελεασάσης αὐτὸν διὰ τῶν θελημάτων της. Ὁ Π. τότε ἔλαβε τὰ ὄπλα ἀλλὰ ἤττηθείς ἐπνίγη ἐντὸς τοῦ Νεῖλου διωκόμενος τῷ 48. — 13) Π. IG', νεώτερος υἱὸς Π. τοῦ ID', ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Καίσαρος τῷ 48 π. Χ., ἐγένετο β' σύζυγος τῆς Κλεοπάτρας ἐν ἡλικίᾳ 11 ἐτῶν, ἀλλ' ἀπέθανε μετὰ 4 ἔτη, δηλητηριασθεὶς πιθανῶς. — 14) Π. ID' ἡ Καισαρίων υἱὸς τῆς Κλεοπάτρας καὶ τοῦ Καίσαρος ἐγένν. τῷ 47 ἀνεκρήχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν τριάρχων τῷ 42, προσέλαβε τὸν ψιλὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῶν βασιλείων τῷ 32, ἀλλ' ἐφρονεῦθη τῷ 30 π. Χ. κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἀντωνίου. (Πρβλ. κυρίως Droysen, Geschichte des Hellenismus 1877, B' ἐκδ. εἰς 2 τόμ. — Mahaffy, Alexanders Empire 1887 — καὶ τὰ ἔργα τῶν Champollion, Lepsius, Holm κτλ. [I.K.Π.]

B'. Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας.

— 1) Π. ὁ Ἀλωρίτης, γεννηθεὶς ἐν Ἀλώρῃ τῆς Πιερίας, ἦτο νέθος υἱὸς Ἀμύντα τοῦ Γ'. Ἡ μητρὶς αὐτοῦ Εὐρυδίκη καταλεχθεῖσα ὑπὸ ἐνόχου πάθους πρὸς αὐτόν, ἐπειράθη νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀμύνταν ὅπως δυνήθῃ νὰ ἀναβῇ ὁ Π. εἰς τὸν θρόνον, ἀλλ' ὁ σκοπὸς αὐτῆς ἀπέτυχε. Ὁ Π. ἠβέλγησε πάλιν ἀλλ' ἀνωφελῶς νὰ ἐπιβῇ τοῦ θρόνου τῷ 372 π. Χ. πλὴν μόλις τῷ 369 κατάρ-

θωσε μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου τοῦ Β' νὰ λάβῃ δι' ἑαυτὸν μέρος τοῦ βασιλείου. Ἀλλ' ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἦτο βραχυχρόνια, ἐπειδὴ μετὰ 3 ἔτη ἔπεσε τῆς ἀρχῆς διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Πελοπίδα. — 2) Π. ὁ ἐπικληθεὶς Κεραυνός, ὢν πρεσβύτερος υἱὸς Π. τοῦ Σωτήρος Δ', κατέλιπε τὴν Αἴγυπτον ὅτε ὁ νεώτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀνεκρήχθη βασιλεὺς (285), ἀνεκρήρυξεν ἑαυτὸν βασιλεῖα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας τῷ 284 καὶ ἐδολοφόνησε τὸν Σέλευκον ἐκστρατεύοντα εἰς Μακεδονίαν τῷ 280. Ἐνίκησε δὲ κατὰ θάλασσαν Ἀντίγονον τὸν Γονατᾶν ἑνα τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, ἐνῷ ἀπηλλάγη τῶν ἄλλων ἀμαχητεί, καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν ἰδίαν ἀδελφήν Ἀρσινόην χήραν τοῦ Λυσιμάχου ἧς τοὺς δύο ἐξ ἐκείνου υἱοὺς ἐφόνευσε καὶ ἦν ἔπειτα ἠνάγκασε νὰ φύγῃ εἰς Αἴγυπτον ὅπου ὑπανδρεύθη τὸν ἑτερον αὐτῆς ἀδελφὸν Π. τὸν Φιλάδελφον. Ὁ Π. ὁ Κεραυνὸς ἔπεσε μετ' οὐ πολὺ ἐν Μακεδονίᾳ μαχόμενος κατὰ τὴν Γαλατίαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Βελγίου ἐν ἔτει 279. [I.K.Π.]

Γ'. Π. (Κλαύδιος), διάσημος ἀστρονόμος μαθηματικὸς καὶ γεωγράφος, καταγόμενος πιθανῶς ἐκ τῆς Πτολεμαίδος τῆς Ἀνω Αἰγύπτου καὶ ζήσας περὶ τὰ ἔτη 125-161 μ. Χ. ἐν Αἰγύπτῳ. Ἐποίησεν ὡς μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος νεωτέρας τινὰς ἀνακαλύψεις καὶ παρατηρήσεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι βέβαιον τίνας ἐκ τούτων προέρχονται ἐξ αὐτοῦ καὶ τίνας παρέλαβεν ἐκ τῶν προκατόχων του, κυρίως τοῦ Ἰππάρχου. Ἰδίως ἐφεύρεν ὄργανον πρὸς καταμέτρησιν τῶν παραλλάξεων τῆς σελήνης ὅπως προσδιορίσῃ τὴν ἀπόστασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ διώρισεν τοὺς νόμους τῆς περὶ τὴν γῆν τροχίᾳς αὐτῆς. Πάντων ὅμως ἡ κυριώτερα ἐκδόλουσις ἦν προσηνεγμένη εἰς τὴν ἐπιστήμην ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι τὰς παρατηρήσεις καὶ ἀνακαλύψεις τῶν προτέρων ἀστρονόμων, ἰδίως τοῦ Ἰππάρχου τοῦ μεγίστου πάντων, εἰς ἐν σύστημα συνήγαγεν ὅπερ ὠνομάσθη εἰς αὐτὸ Πτολεμαϊκὸν σύστημα καὶ ἐξέθηκεν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ καλουμένῳ «Μεγάλῃ σύνταξις τῆς ἀστρονομίας» εἰς βιβλία 13. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μετεφράσθη περὶ τὸ 827 εἰς τὴν Ἀραβικὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀλμαγέστ» ὑπὸ τὸν ὅποιον παρὰ πολλοὺς εἶναι γνωστὸν, καὶ ἐκ ταύτης πολλὰς ἐκ τῶν IB' αἰῶνος μετεφράσθη εἰς τὴν Λατινικὴν. Ἡ ἀρίστη ἔκδοσις τούτου εἶναι ἡ τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου μετὰ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως τοῦ Halma (4 τόμ. Παρίσι. 1813-1828). Ἐπίσης σπουδαία συγγραφή αὐτοῦ εἶναι ἡ «Γεωγραφικὴ ἀφήγησις» εἰς βιβλία 8, ἥτις ἐν συγκρίσει πρὸς ὅμοια ἔργα προγενεστέρων γεωγράφων τοῦτο τὸ νέον ἔχει, ὅτι ὁ Π. ἐντὸς ἄλλων προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων προσδιώρισε κατὰ τὸ παράδειγμα ἄλλων τε τοῦ Ἰππάρ-

χου τὴν θέσιν τῶν τόπων κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ μήκους καὶ πλάτους, καὶ ἔθηκε τὴν γεωμετρικὴν βάσιν πρὸς κατασκευὴν γεωγραφικῶν πινάκων καὶ σχεδιογράφου τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Οἱ Wilberg καὶ Grasshof παρέσχον ἐπεξεργασίας τοῦ πολλαχῶς λίαν ἐφθαρμένου κειμένου (5 τομ. ἐν "Ερσεν 1832-1844). "Εκδόσιν ἐπιτόμον πλὴν ἀκριβῆ ἐποίησεν ὁ Νόββε (3 τ. Λιψ. 1843-45), ἐκτεταμένην δὲ ἐκδόσιν ἀνέλαβεν ὁ Κάρολος Μύλλερ (τομ. Α' ἐν Παρισ. 1883). Φωτογραφικὴν ἐκδόσιν τοῦ χειρογράφου ἐν τοῦ ἐν "Αθῶ Βατοπαϊδίου ἐφιλοτέχνησεν ὁ Langlois ἐν ἔτει 1866. "Ο Π. ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἔγραψε πλείστα ἄλλα συγγράμματα περὶ ἀστρονομίας, χρονολογίας, φιλοσοφικὰ καὶ μουσικὰ, ἐν δὲ τῇ ὀπτικῇ αὐτοῦ ἐξηκρίβωσε τὴν διάθλασιν τῶν ἀκτίνων καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τὴν ἐνεργουμένην ὑπὸ ταύτης ἐν τῇ θέσει τῶν παρατηρουμένων οὐρανίων σωμάτων. — Πρβλ. καὶ Boll, Μελέται περὶ Π. (Λιψ. 1894). [X B.]

Πτολεμαῖος. "Ονομα πλείστων ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων ἰδρυθεῖσων πόλεων ἐν Παμφυλίᾳ, ἐν Φοινίκῃ (βλ. λ. "Ακκα), ἐν τῇ Κυρηναικῇ Πενταπόλει, καὶ πολλαχοῦ τῆς Αἰγύπτου. "Ετι καὶ ὄνομα φυλῆς τῶν "Αθηναίων, πρότερον καλουμένης "Αντιγονίδος καὶ μετονομασθείσης Π. ὑπ' αὐτῶν πρὸς τιμὴν Π. τοῦ Εὐεργέτου. [Α.Α.]

Πτολεπόρθης. Βλ. "Οδυσσεύς.

Πτύελα. "Η κατὰ τὴν ἀπόχρεμψιν διὰ τοῦ στόματος ἀποβαλλομένη ὕλη. Εἶναι συνήθως τὸ προῖδν ὑπερεκκρίσεως τοῦ βλεννογόνου τῶν βρόγχων, τῆς τραχείας, τοῦ λάρυγγος, τοῦ φάρυγγος, ἐνέχουσι δὲ καὶ ἄλλα τινὰ συστατικά ἀναλόγως τῆς παθήσεως, ἣ ὧσις δὲ καὶ ἡ ἐξέτασις αὐτῶν εἶναι χρησιμωτάτη διὰ τὴν διάγνωσιν· οὕτως εἶναι τὰ Π. βλεννώδη κατὰ τὴν βρογχίτιδα ἐν ἀρχῇ καὶ κατὰ τοὺς παροξυσμοὺς τοῦ ἀσθματος, βλεννοποῦδῃ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς βρογχίτιδος καὶ κατὰ τὴν φθίσιν τῶν πνευμόνων, ἰνώδη κατὰ τὴν πνευμονίαν, αἱματηρὰ κατὰ τὰς πνευμονικὰς συμφορήσεις καὶ τὴν φθίσιν κλ., δύσσομα κατὰ τὴν γάγγραιναν τῶν πνευμόνων καὶ τὴν δυσώδη βρογχίτιδα κλ. "Ενέχουσι δὲ πολλάκις τὰ παθογόνα βακτηρίδια, ὅτε ἐπὶ τῆς μικροσκοπικῆς αὐτῶν ἐξετάσεως βεβαιῶται ἡ διάγνωσις. [Α.Ν.Α.]

Πτυελίνη. Βλ. Σιέλος.

Πτυχεῖα. Βλ. Βίδο.

Πτωματῆναι (ἐν ταῖς εὐρωπ. γλώσσαις Πτωματῖναι) καλοῦνται δηλητηριώδεις οὐσίαι ἀναπτυσσόμεναι κατὰ τὴν σψὴν τῶν πτωμάτων ὡς προΐοντα πιθανῶς τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν λευκοματσοειδῶν

οὐσιῶν. "Ομοιάζουσι πολὺ κατὰ τὰς ιδιότητας πρὸς τὰ φυτικὰ ἀλκαλοειδῆ, δι' ὃ καὶ ἐπεκλήθησαν «ζωϊκὰ ἀλκαλοειδῆ». Καὶ ἄλλαι μὲν εἰσι στερεαὶ οὐσίαι, ἄλλαι δὲ ὑγრაί, δὲν εἶναι δὲ πᾶσαι ἐξ ἴσου τοξικαί. τινὲς μάλιστα φαίνονται ὡς μὴ δηλητηριώδεις. "Ολίγαι εἰσιν αἱ ἀποχωρισθεῖσαι καὶ ὁπωσδήποτε γνωσταὶ Π. (παρβολίνη, κολλιδίνη, ἀμφικρεατίνη κλ.). "Ὡς «φυσιολογικαὶ Π.» χαρακτηρίζονται αἱ λευκοματσοειδῆ (βλ. λ.). [X X.]

Πτώων. "Ορος τῆς Βοιωτίας τρεῖς ἔχον κορυφάς, σήμερον Παλαγγὰ καλούμενον (726 μ.) καὶ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς νοτιοανατολικῆς ὁχθῆς τῆς Κωπαίδος πρὸς τὸ παράλιον. "Επωνομάσθη δὲ ἐκ τοῦ Πτώου υἱοῦ τοῦ "Αθῆμαντος καὶ τῆς Θειμιστοῦς· ἐπ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἱερὸν μετὰ μαντείου τοῦ Πτώου "Απόλλωνος. ὅπου πρό τινων ἐτῶν ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς ἐν "Αθήναις Γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, ὧν τὰ ἀρκούντως σπουδαῖα εὐρήματα μετεκομίσθησαν εἰς τὸ ἐν "Αθήναις "Εθνικὸν Μουσεῖον.

Πτώσις. "Η κίνησις τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐλευθέρων ἀφινόμενων βαρέων σωμάτων πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἐφ' ἧς πίπτουσιν. Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς βαρύτητος ἥτοι τῆς πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς ἑλξέως τῶν σωμάτων, πρὸς τὸ ὅποιον καὶ διευθύνονται τὰ πίπτοντα σώματα. "Ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα εἶναι κίνησις ὁμοίως ἐπιταχυνόμενη, τελεῖται δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς νόμον. Εἰς τὸ πρῶτον δευτερόλεπτον τὸ πίπτον σῶμα διατρέχει διάστημα γ (περὶ οὗ βλ. κατωτ.), εἰς τὸ δευτερον 3 γ, εἰς τὸ τρίτον 5 γ καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς κατὰ τὴν σειρὰν τῶν περιττῶν ἀριθμῶν. Συνεπῶς εἰς τὰ 2 πρῶτα δευτερόλεπτα ὁμοῦ διανύει διάστημα 4 γ (= 2² γ), εἰς τὰ 3 πρῶτα ὁμοῦ 9 γ (= 3² γ) καὶ καθ' ἐξῆς κατὰ τὰ τετράγωνα τῶν ἀριθμῶν τῶν δευτερόλεπτων, ἥτοι γενικῶς εἰς χ δευτερόλεπτα διάστημα χ² γ. Τὸ ποσὸν γ ποικίλλει πως κατὰ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῶν τόπων, ὡς ἐκ τῆς διαφόρου ἐντάσεως τῆς βαρύτητος· καὶ διὰ μὲν τοὺς πόλους εἶναι 4. 91 μ., εἰς δὲ τὸν ἰσημερινὸν μόνον 4.89· διὰ δὲ τὰς ἐν τῇ μεταξὺ ἡμετέρας χώρας δύναται νὰ ἐκληφθῇ γενικῶς ἴσον πρὸς 4.90 μ. Κατὰ ταῦτα ἐάν σῶμα βαρὺ ἵνα πέσῃ ἀπὸ τινος ὕψους ἐχρειάσθῃ π. χ 4 δευτερόλεπτα, τὸ ὕψος τοῦτο ἦτο 4² × 4.90 μ. (ἐκτίμησις τοῦ βάθους φρέατος διὰ λίθου ῥιπτομένου ἐν αὐτῷ κλ.). Προσθετέον ὅτι ἐάν συνήθως βλέπωμεν τὴν Π. γινομένην μετὰ πλείονος ἐντάσεως διὰ τινὰ σώματα (σφαῖρα σιδηρὰ ἢ μολυβδίνη), ἐλάσσονος δὲ δι' ἄλλα (πτερά, φύλλον χάρτου), τοῦτο συμβαίνει ἐκ τῆς πλείονος ἢ ἐλάσσονος ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρος εἰς τὰ σώματα, ὧν ἡ μάζα ἔχει ἐλάσσονα ἢ

πλείονα πυκνότητα· ἐν δὲ τῷ κενῷ, ὡς δεικνύει καὶ εἰδικὸν πείραμα, πάντα τὰ σώματα πίπτουσιν ἰσοταῶς. Τοὺς νόμους τῆς Π. ἀνεκάλυψεν ὁ Γαλιλαῖος. [Σπ.]

Πτωχοπρόδρομος. Βλ. Πρόδρομος.

Πυαιμία. Γενική τις τοῦ αἵματος διαφθορὰ ἐπερχομένη ἐνίοτε κατόπιν χειρουργιῶν ἐν αἷς δὲν ἐτηρήθη ἐπαρκὴς ἀντισηψία. Συμπτώματα αὐτῆς εἰσὶν αἰφνίδια ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας μετὰ ρίγους, ἰκτερική τις χρῶσις τοῦ δέρματος, ἀλγὴ κατὰ τὰς ἀρθρώσεις, τέλος ἀνάπτυξις ἀποστημάτων εἰς παντοίας θέσεις τοῦ σώματος. Σχεδὸν οὐδέποτε σώζεται ὁ παθὼν. Τὸ ὄνομα Π. βασίζεται ἐπὶ τῆς θεωρίας ὅτι ἀπὸ τῆς τραυματικῆς ἐπιφανείας εἰσδύουσιν εἰς τὸ αἷμα αὐτοῦσιαι τὰ στοιχεῖα τοῦ πύου· πιθανώτερον ἕως εἶναι ὅτι εἰσδύουσιν οἱ παράγοντες τοῦτο μικροοργανισμοί. Συχνότατα σὺν τούτοις εἰσδύουσι καὶ στοιχεῖα σηπτικά, ὅτε μετὰ τῆς Π. ἐπέρχεται καὶ σηψαιμία. [Α.Ν.Α.]

Πυανέψια ἢ **Πυανόψια.** Ἑορτὴ ἐν Ἀθῆναις ἀγομένη κατ' ἔτος τῇ 7 τοῦ μηνὸς Πυανεψιῶνος (περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου), εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς καὶ βραδύτερον καὶ τοῦ Διονύσου προσέτι. Τῆς ἐορτῆς ταύτης τὸ ὄνομα ὥς καὶ τοῦ ἑμῶν μῆνος λέγεται ὅτι παρήχθη ἐκ τοῦ πύαμος, ἐτέρου τύπου τοῦ κύαμος, ἢ ἐκ τοῦ πύανα ἥτοι τὰ ὄσπρια καὶ οἱ κύαμοι τὰ ἐψηθόμενα καθ' ὃν χρόνον ἄρχονται ἐξαντλούμενοι οἱ γλωροὶ καρποὶ τῆς γῆς. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην, ἥτις ἐπιστεύετο ὡς συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεσέως μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ Κρήτης, ἐγίνετο καὶ πομπὴ εἰς τὴν περιήγετο ὑπὸ παίδων ἢ εἰρεσιώνων ὡς καὶ εἰς τὰ Θωργήλια (βλ. λ.) φαλλόντων ἄσμα εἰρεσιώνων καὶ αὐτὸ καλούμενον, ὅπερ ἔλαβε κατόπιν τὴν σημασίαν ἐπαιτικῶν ἄσματος. Ἡ πομπὴ ἐγίνετο πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἢ δὲ εἰρεσιώνη ἀνηρτάτω πρὸ τῶν θυρῶν του, ἢ κατ' ἄλλους πάντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔπρεπε κατὰ τὰ Π. νὰ ἀναρτῶσι πρὸ τῶν οἰκῶν αὐτῶν ταύτην, ἣν ἥλλασσον κατ' ἔτος.

Πύαρ. Τὸ ἀρχικὸν ἔκκριμα τῶν μαστῶν ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν. Βλ. Μαστοί.

Πυγμαῖοι. Λαὸς νάνων (πυγμῆς ἐχόντων ἀνάστημα), οἰκούντων καθ' Ὁμηρον περὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ νοτίου Ὠκεανοῦ καὶ πολεμούντων κατὰ τῶν γεράνων ὅτε οὗτοι ἀνὰ πᾶν φθινόπωρον ἔπταντο πρὸς τὰ κλίματα αὐτῶν. Κατ' ἄλλους δὲ κατὰ τὴν οὐτοὶ περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου, ἢ ἐν Ἰνδίας, ἢ κατὰ τοὺς Ῥωμαίους πρὸς βορρᾶν ἐν Θουλήν ἢ καὶ ἐν Καρίᾳ. Μυθεύεται περὶ αὐτῶν ὅτι προσέβαλον τὸν Ἡρακλῆ κοιμώμε-

νον μετὰ τὴν πάλην αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀνταῖον, ἀλλὰ μετηνέχθησαν ὑπ' αὐτοῦ ἀφυπνισθέντος ἐντὸς τῆς λεοντῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Εὐρυσθέα. Σώζονται εἰσέτι πολλαὶ παραστάσεις τῆς ἀρχαίας τέχνης περὶ τῶν Π.

Πυγμαλίων. 1) Βασιλεὺς τῆς Κύπρου, υἱὸς τοῦ Βήλου καὶ ἀδελφὸς τῆς Διδουῆς κατὰ Βιργίλιον. — 2) Βασιλεὺς τῆς Κύπρου, πατὴρ τῆς Μεθάρμης καὶ πάππος τοῦ Ἀδωνίδος. Οὗτος καλλιτεχνήσας ἐλεφάντινον ἀγαλμα νεανίδος τοσοῦτον ἐμμανῶς ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ κάλλους τοῦ ἰδίου ἔργου, ὥστε ἡ Ἀφροδίτη καμῖθεισα ὑπὸ τῶν παρακλησέων του, ἔδωκε ζωὴν εἰς τὸ ἀγαλμα τὸ ὅπερ οὖν νυμφευθεὶς ὁ Π. ἀπέκτησεν υἱὸν τὸν Πάφον. [Δ.Μ.]

Πυγόπους. Βλ. Κολυμβίδα.

Πύδνα. Πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερῇ παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λυδίου καὶ τοῦ Ἀλιάκμονος, ἀρχαιότερον Κύδνα καλουμένη· ἐκτίσθη ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων καὶ εἶτα ὑπετάγη εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας, οἵτινες ὠχύρωσαν αὐτήν. Τῷ 316 π. Χ. ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου διάσημος ἐκπολιόρκησις τῆς πόλεως, ἐνθα ἔμενεν ἡ Ὀλυμπιάς ἥτις καὶ ἐθανατώθη κατὰ διαταγὴν τούτου. Τῷ δὲ 168 π. Χ. ἡττήθη κατὰ κράτος παρ' αὐτήν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Περσεὺς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ὑπάτου Λ. Αἰμίλιου Παύλου, ὅστις ὑπέταξε πᾶσαν τὴν χώραν. Ἡ ἔκτοτε παρακμάσασα πόλις ἐλέγετο κατὰ τοὺς Ῥωμαίους καὶ Βυζαντιακοὺς χρόνους Κίτρον (βλ. λ. Κίτρος).

Πυελίτις. Ἡ φλεγμονὴ τοῦ βλεννογόνου ὁμένος ὅστις ἐπικαλύπτει τὴν πύελον καὶ τὰς κάλυκας τῶν νεφρῶν (βλ. λ.). Αἵτιον αὐτῆς συνηθέστατον εἶναι ἡ λιθίασις τοῦ νεφροῦ, σπανιώτερον δὲ ἡ διὰ τῶν νεφρῶν διόδος ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν (καυθαρίδων κλ.)· συμπτώματα δὲ πυρετός, ἔμετοι, ἄλγος τῆς ὀσφυϊκῆς χώρας, βλιννα καὶ πῦον ἢ καὶ αἷμα ἐν τοῖς οὖροις, σπάνις τούτων ἢ καὶ τελεία ἀνουρία. Συχνὰ ἡ νόσος καταντᾷ χρονία καὶ λήγει εἰς θάνατον. Θεραπεία: ἐν ἀρχῇ τὰ ἀντιφλογιστικά (βδέλλα, πάγος τοπικῶς), βραδύτερον ἐσωτερικῶς τὰ βαλσαμικά, τὰ στυπτικά, ἀλκαλικά ποτὰ, γάλα. Ἐὰν συνυπάρχῃ καὶ νεφρίτις ἡ νόσος καλεῖται «πυελονεφρίτις».

Πυελονεφρίτις. Βλ. Πυελίτις.

Πυελοπεριτονίτις. Βλ. Περιτονίτις.

Πύελος ἡ λεκάνη καλεῖται τὸ μέρος τοῦ σκελετοῦ τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῶν λαγόνιων ὀστέων, τοῦ ἱεροῦ ὀστέου καὶ τοῦ κόκκυγος (βλ. πίν. Σκελετός). Εἶναι κύτος εὐρύτερον μὲν πρὸς τὰ ἄνω (μεῖζων Π.),

στενώτερον δὲ πρὸς τὰ κάτω (ἐλάσσων Π.), ἢ δὲ σπουδὴ αὐτῆς εἶναι ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν μαιευτικὴν ἰδίαν αἵτις αὐτῆς διερχομένου τοῦ νεογνοῦ κατὰ τὸν τοκετόν. Ἐν γένει εἶναι ἡ Π. ἐπὶ τῆς γυναικὸς πλατυτέρα καὶ κατὰ τὸ ὕψος βραχυτέρα ἢ ἐπὶ τοῦ ἀνδρός. [Α.Π.]

— Π. τῶν νεφρῶν. Βλ. Νεφροί.

Πύθαις. Βλ. Φλεγμονή.

Πυθαγόρας, ὁ υἱὸς τοῦ Μνησάρχου, ἐγεννήθη περὶ τὸ 582 π. Χ. ἐν Σάμῳ, κατήγετο δ' ἐκ προγόνων Τυρρηνικῶν Πελασγῶν μεταναστευσάντων ἐκ Φλιούντος. Αἱ βιογραφίαι τοῦ Π., ὡς βραδύτερον μετὰ ταῦτα συνέγραψαν οἱ νεώτεροι Πυθαγόρειοι, εἰσι πλήρεις φαντασιῶν καὶ ἀλλοκότων παραδόσεων. Τόσων δ' ἐπικρατεῖ τὸ μυθώδες ἐν αὐταῖς ὥστε δικαίως ἠθέλομεν διστάσῃ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τοῦ Π. ἂν μὴ μνείαν αὐτοῦ ἐποιούνοτο ὁ Ξενοφάνης, ὁ Ἡράκλειτος καὶ βραδύτερον ὁ Ἡρόδοτος. Ὁ Ἰάμβλιχος λέγει περὶ τοῦ Π. ὅτι περιηγήθη τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Αἴγυπτον, ὅτι ὁμῶς εἰσεχώρησεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, εἰς τὴν Περσίαν καὶ τὰς Ἰνδίας εἶναι ὅλως ἀμαρτύρητον καὶ ἀπλῆ εἰκασία. Ἀφ' οὗ δὲ ἐδίδαξεν ἤδη ἐν Σάμῳ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν καὶ ἐγκατέστη ἐν Κρότωνι, πλουσία καὶ ἀκμαζούσῃ δωρικῇ ἀποικίᾳ. Ἐκεῖ δὲ συνέστησεν ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν αἷμα δὲ φιλοσοφικὸν καὶ θρησκευτικὸν δεσμόν, τὸν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων διαφημιζόμενον πυθαγόρειον δεσμόν. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ διεκρίνοντο εἰς ἑσῶ καὶ ἑξῶ, ἑξῶν μόνον οἱ πρῶτοι ἐμυσταγωγούντο εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πολιτικῆς· οἱ δεῦτεροι δ' ὑπεβάλλοντο εἰς πενταετὴ δοκιμασίαν καθ' ἣν ὤφειλον νὰ τηρῶσιν αὐστηροτάτην ἐχεμυθίαν. Ὁ βίος, ἡ διαίτα, αἱ ἀσκήσεις, τὰ ἅσματα, αἱ προσευχαὶ καὶ αὐτοὶς ἔτι ὁ ἱματισμὸς ἦσαν ἀκριβῶς κεκατονισμένα· πάντες ἔφερον λευκὴν στολὴν, ἤσκαοντο εἰς τὴν πάλιν, τὸν δρόμον καὶ τὸ ἀκόντιον, συνέτρινον ἐν συσσιτίῳ, ἀπεύχοντο δὲ τῆς κρεωφαγίας καὶ ἐκ τῶν φυτικῶν οὐσιῶν τῶν κυάμων. Οἱ μεμνη-

μένοι ἐγίνωσκον ἀλλήλους διὰ μυστικῶν σημείων, ὑπεχρεούντο δὲ εἰς ἀμοιβαίαν ἀρωγὴν καὶ ἐπικουρίαν καὶ ὤφειλον ἀπόλυτον πρὸς τὸν διδάσκαλον ὑπακοήν. Μετὰ τῆς τάσεως πρὸς ἠθικὴν ἀναμόρφωσιν συνεδέετο ἐν τῷ πυθαγορείῳ δεσμῷ θεραπεία τεχνῶν καὶ ἐπιτηδεύσεων καὶ ἐπιστημονικὴ ἐνέργεια. Ἐν τῇ πολιτικῇ οἱ Πυθαγόρειοι ἦσαν ὑπέρμαχοι τῶν δωρικῶν ἀριστοκρατικῶν διαρρυθμίσεων, ἤσκησαν δὲ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀποικιῶν τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ ἐγκαθίδρυσαν τὴν ἀριστοκρατίαν· ἡ τοιαύτη πολιτικὴ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἐπιθέσεις, ὁ δὲ Πυθαγόρας ἠναγκάσθη νὰ μεταναστεύσῃ εἰς Μεταπόντιον ἐνθα καὶ ἀπέθ. περὶ τὸ 500 π. Χ. Βραδύτερον μετὰ πολυετεῖς συγκρούσεις ἡ οἰκία ἐν ἣ συνεδρίαζεν ὁ δεσμὸς ἐπυρπολήθη, οἱ πλείστοι τῶν μαθητῶν ἐθανατώθησαν οἱ δὲ διασωθέντες διεσκορπίσθησαν. Ἐκ τῶν Πυθαγορείων ἐπιφανέστεροι εἰσὶν ὁ Φιλόλαος, σύγχρονος τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Δημοκρίτου, ὁ Δύσις ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἐπαμεινώνδα, ὁ Εὐρυτος, ὁ Κλείνας, ὁ Ἀρχύτας, Ἰππασος, Εὐφραντος καὶ Ἀλκμέων. Βλ. Πυθαγόρειος φιλοσοφία. [Α.Κ.]

Πυθαγόρειοι ἀριθμοί. Βλ. Πυθαγόρειον θεωρήμα.

Πυθαγόρειον θεωρήμα καλεῖται τὸ γεωμετρικὸν θεωρήμα ὅτι τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας παντὸς ῥηθογωνίου τριγώνου ἰσοῦται πρὸς τὸ ἀθροῖσμα τῶν τετραγώνων τῶν δύο ἄλλων αὐτοῦ πλευρῶν. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀπέδειξε πρῶτος ὁ Πυθαγόρας, καὶ λέγεται ὅτι ἐν τῇ γὰρ τοῦ ἔθυσεν ἑκατόμβην, ἐξ οὗ καὶ «θεώρημα τῆς ἑκατόμβης» λέγεται τὸ Π. Θ. Ἐκτοτε ἐδόθησαν πλὴν τῆς πυθαγορείου καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις τοῦ θεωρήματος τούτου, ἀριθμούμεναι σήμερον κατὰ δεκάδας. Ἐὰν ἡ ὑποτείνουσα κληθῇ α, αἱ δὲ ἄλλαι πλευραὶ β καὶ γ, τὸ θεωρήμα ἐκφράζεται διὰ τῆς ἰσότητος $\alpha^2 = \beta^2 + \gamma^2$. Ἐκ τούτου καὶ «πυθαγόρειοι ἀριθμοί» καλοῦνται τρεῖς ἀριθμοὶ ἐπαληθεύοντες τὴν ἰσότητα ταύτην οἷον οἱ 3, 4 καὶ 5 ἢ 5, 12 καὶ 13 κλ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Α'. ΠΙΝΑΚΕΣ

1) Πίναξ ἀνήκων εἰς τὸν Δ' τόμον

Κιωνοφόρα δένδρα ἐν ἄρθρῳ Κιωνοφόρα

2) Πίνακες ἀνήκοντες εἰς τὸν Ε' τόμον

Λαχανηρὰ Δ' καὶ Β'	ἐν ἄρθρῳ	Λαχανηρὰ
Λειχῆνες	»	Λειχῆνες
Λονδίνου οἰκοδομήματα	»	Λονδῖνον
Μαλάκια Δ' καὶ Β'	»	Μαλάκια
Μαρσупοφόρα	»	Μαρσупοφόρα
Μέλισσα καὶ Μελισσοτροφία	»	Μέλισσα
Μηρυκαστικά	»	Μηρυκαστικά
Μύες τοῦ ἀνθρώπου	»	Μύες
Μυκηνῶν, Ὁρχομενοῦ καὶ Τίρυνθος ἀρχαιότητες	»	Μυκῆναι, Ὁρχομενός, Τίρυνς
Μώσυχα	»	Μώσυχα
Νευρικὸν σύστημα Δ' καὶ Β'	»	Νευρικὸν σύστημα
Νηκτικά πτηνὰ Δ', Β' καὶ Γ'	»	Νηκτικά πτηνὰ
Νομισματικὴ Δ', Β' καὶ Γ'	»	Νομισματικὴ
Νωθὰ Δ' καὶ Β'	»	Νωθὰ
Οὐς τοῦ ἀνθρώπου	»	Οὐς
Πέργαμον	»	Πέργαμον
Πίθηκοι Δ' καὶ Β'	»	Πίθηκοι
Ποδήλατα	»	Ποδήλατα
Πομπηία	»	Πομπηία

3) Πίναξ ἀνήκων εἰς τὸν Σ' τόμον

Πύργοι ἐν ἄρθρῳ Πύργοι

Β' ΕΙΚΟΝΕΣ

Κεφαλαῖον Μ ἐκ χειρογράφου τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης.....	Σελ.	174
Κεφαλαῖον Ν ἐκ παλαιοῦ χειρογράφου.....	»	478
Κεφαλαῖον Ο ἐκ χειρογράφου τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης.....	»	591
Κεφαλαῖον Π ἐκ χειρογράφου τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης.....	»	705
Πνευματικὴ ἀντίληξι.....	»	873

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

KINHTE BIBΛIOΘΗKH BEPOIAS

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

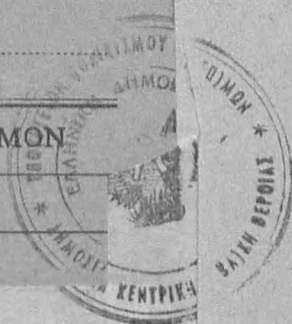
[illegible]

No 3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αριθ. χρ.

Ημερομηνία έπιστροφής	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροού